g.26.col.1. ver.23. in illa prima persona sing.num. debet locari punctũ suprà, sic ܐܦܩܢܝܠ.

Pag.29.col.1.ver.25. scribe, reperi.

Pag.42.col 1.ver.27.post illud, Et defeci. adde hæc : Nisi scribenda sit, vt puto, vocalis 2. sub prima litera Tau, hoc modo ܠܘܠ, vt sit, Dubitaui, hæsitaui, in Cal, à verbo perfecto ܠܘܠ.

Pag.43.col.1. ver. 7. post illa verba, bilem mouit, omissa est Præpositio, ab. Itaque scribendum, bilem mouit: ab ܣܘܓ Contendit.

Pag.ead col.2.℣.5.scribatur ܡܠܘܡܢܘ &c. nam omissa est vocalis sub Mim.

Pag.45.col.1.ver.9. post illud verbũ, assumitur, debet expungi punctũ interpunctationis.

Pag.48. col.1.ver.35. deleantur illa verba, quiescente in vocali tertia.

Pag.49. col. 2. ver. 26. deleatur illud nomen ܡܠܟܝܐ.

Pagina 52. col.2. versu 37. post illa verba ܚܦܐ ܕܒܨܪ, adde hæc, Sed potest nomen ܒܨܪ hîc accipi vt casu sexto positum, hoc tensu : Saturauit eos melle ex petra.

Pag.53.col.2.ver.15. cùm hîc bis scriptum est ܡܠܟܐ Reges mei, debet vtrobique addi, com. aut saltem litera, c. vt intelligat lector, eũ casum esse com.gen.

Pag.56.col.2.℣.10. Et rursus ver.12 ducatur lineola sub litera Olaph pronominis primæ personæ, sic ܐܢܐ.

Pag.58. col.1. ver.14. ducatur similiter linea sub Olaph, in verbo ܐܡܪܢܐ.

Pag.59. col.1. ver.6. scribe, reperi.

FINIS.

IN GRAMMATICA SYRICA EMENDANDA.

Pagina 4. versu 5. scribendum est vnica dictione, insequentibus.

Pag.9. col.2. vers. 23. scribe, habet litera Tau in vert-

Pag.10. col.2. ver.8. apponatur punctum sub litera Vau, in verbo ܡܘܡܐ.

Et rursus versu 10. supra literam Vau in verbo ܡܘܡܐ.

Eadem pag. & col.ver.33. scribendum est ܟܡܘܢܐ, per literam Nun, penultimo loco.

Pag.11.col.1.ver.25.& 26. in illis exemplis num. pluralis punctum literæ Risch, debebat alterius puncti locũ supplere. nõ autẽ tria pũcta scribi, sicut rectè factũ est in vocabulo ܐܘܠ.

Pag.12.col.2.ver. 1. in verbo ܟܡܦܩܢ desideratur punctũ posterioris Dolath.

Pag.13. col.1. ver.4. scribe ܟܡܗܝܢ per literã Risch penult.loco.

Pag.18. col.1.ver.36.scribe ܡܚܦܝܢ posita scilicet vocali quarta supra Kuph, non autem supra Iud.

Similiter versu 37. scribe ܡܚܦܝ & vers. 38. ܡܚܦܝ. & versu extremo ܡܚܦܝ. in his enim omnibus vocalis illa quarta pertinet ad literã Kuph.

Pag. 19. col.1. vers. 34. post illud verbum ܡܚܦܝ, addatur : vel cũ Nun ܡܚܦܢ.

Pag.21.col.1.ver.28.scribe, prima syllaba.

Pag. eadem, col.2 .ver. 37. post illa verba Matth. x x v 1. addantur ista : Et interdum vtuntur loco Aduerbij. vt Ps. 123. ܚܝܐ ܟܕ ܒܠܥܝܢ. hoc est, Viuè, vt sic dicam, deuorassent nos.

tui, Aria doctissime: non sanè vt volui: sed vt angusti temporis fines, quos tu, & librarius Plantinus; huic meæ commentationi circumdedistis, me coëgerunt; cùm essem interim multis aliis rebus necessariis occupatissimus. At enim esto; nõ queam afferre plura, etiam si cupiam maximè; & tempore, ocioq. abundem. Hoc enim ridentes dicent fortassis hîc aliqui, ingrati in me homines. At certè hæc ipsa, quantulacumq. sunt, & tractassem accuratius, & disposuissem aptius, & dixissem explicatius, meliusq., nisi fallor; certè limassem politius, si temporis plus habuissem. Nunc verò, quando hosce labores meos; sanè mihi molestissimos; quos in huius puerilis doctrinæ tractatione sustinui; nulla gloria compensabit; atque vtinam etiam non inuidiæ obtrectatione lacerentur, vel ab iis quibus erũt fructuosi; si abs te, mi Aria, cuius flagitatione eos suscepi, non quidem magna laude; quam non ambio; sed grato animo dignabuntur; satis magnum præmium fructumq. illorum cepisse me existimabo. Vale. Zeuenera Nonis Martiis, Anno Domini cIↃ. IↃ. LXX.

FINIS.

DE INTERIECTIONE.

INTERIECTIONVM porrò apud omnes nationes incerta ratio est. vt quæ ipsis exprimuntur affectionibus; non autem cõsultò instituuntur. Ceterùm apud Syros huiusmodi ferè repperi commoti animi voces, ܐܘܝ ܐܘܝ. Geminatur enim, vt apud Hebræos הָאַח הָאַח, cuius loco à Syris vsurpatur, Psalm. XXXV. & Psal. XL. Et ܘܝ, væ. quæ comminantis vox est. ܐܘܐ Euge, quæ congratulantis, vt Græcorum ἰώ; cuius imitatione facta est. Præterea, ܐܘ obsecro, ô, deprecantis, sicut apud Hebræos אָנָּה, pro quo positum est Psal. CXV. & alibi. Et Vah, Marc. XV. & ὦ exclamantis, Matth. XVII. Ad hæc, ܐܘ deprecantis, Psal. XV. & CXVI. Est enim Græcorum ὦ. Et ܐܘܝܠܝ væ mihi: dolentis, Psal. CXIX. Deniq. ܘܝ, væ, Luc. XI. Matth. XI. Existimo autem multas insuper alias legendo colligi posse. Sed hæ, quas modò proposui, satis opinor declarant, qualis hæc postrema orationis pars sit. Igitur de Interiectione quoq. hactenus: de qua cùm vltimo loco dicere proposuerimus, finem hîc istorum rudimentorum faciemus. Edidi autem quæ po-

SACRARVM literarum studiosis non mediocrem adferet vtilitatem istius Syricæ Grammatices editio atque lectio. ita censemus. postridie Calendas Augusti, 1570.

Augustinus Hunnæus.
Cornelius Reyneri Goudanus.

quod est Græcorum ἐάν. Rursus partim ab Hebræis mutuati sunt; partim à Græcis, אף quamuis, etiamsi, גם כי. Est enim compositum ex Hebræorum אף, & Græcorum ἤν. Totum autem ab Hebræis acceptũ est, אף neque. Hæ verò, מלבד, hoc est, ἄρα, ὥστε, igitur, itaq. אם, si fortè. או aut: אלא si: אלא nisi, & huiusmodi plures aliæ, aut ipsorũ Syrorum propriæ sunt coniunctiones, aut eis cum Chaldæis communes: quas lectione sibi congerere quiuis facilè poterit.

Quare de his quoq. iam satis.

De Præpositione.

Præpositionibvs Syri sæpè pronomina, cum quibus alioqui construendæ essent, affigunt, & multis quidẽ more nominũ numeri singularis: vt עמי cum, עמך mecum, עמך tecum, עמהון cum illis, &c. לוי ad, לי ad me. לה ad eũ, בתר post. בתרה post eã, בתרך post te, בתרהון post illos, &c. מן à, ab, ex, cũ apiculo sub litera Mim scripto. Dicimus enim מנכון à vobis, מנהון ab illis, מנך abs te, &c. Sic לקדמי לקדמך coram te, coram me, coram vobis, &c. Sed מלות assumit cum affixis literã Tau. Dicũt enim Syri מלתכון propter vos, מלתי ppter me, מלתן propter nos, &c. Nonnullis etiam ea forma annectuntur pronomina, qua nominibus masculinis solent in numero plurali. vt תחות sub, תחותי sub me, תחותך sub te, תחותהון sub ipsis. & ita cum aliis pronominibus, mutato Iud, quod alioqui habet, in Vau. Et rursus קדם ante, coram, קדמוהי coram eo, קדמך coram te, קדמהון corã ipsis. Et בעד pro, בעדן pro nobis, בעדהון pro eo, &c. בלא absq. בלחדי absq. te, בלהון absque ea, בלנן absque nobis. על super, עלי super me, עלוהי super ipsam, &c. & huiusce modi aliæ præpositiones. Fiunt etiam quædam compositione aliarum dictionũ. vt לתחות abs, לאחור retro, לעל supra, לקדם coram. quasi dicas, ad oculum, siue in conspectu. לבר מן præter. Sed iam satis multas recensuimus. Non enim scribimus Lexicon.

De

à רבא magnus, רבא magnificè: à דכא purus, דכא & דכא purè. Et huiusmodi sexcenta. Quin à nominibus substantiuis quoq. similiter illa formant. quale est בשרא Ioan. VIII. ac si dicã, corporaliter, hoc est κατὰ τὴν σάρκα, vt est in Græco. Sunt etiam quædam nomina adiectiua, quæ ipsa pro Aduerbiis vsurpantur. vt שגי multũ. שפר bene, aptè, יתר amplius. in quo vocabulo litera Tau semper habet Kusoi, in emendatis libris, vt geminetur. planè vt apud Hebræos, in eodem habet dagges. Repperi etiam τὸ, אחרית, tamquam aduerbium vsurpatũ, pro ὕστερον, tandem: quod est Benoni numeri singularis; genere feminino posito pro neutro; quo carent Syri; vt Hebræi. Nam, vt alibi dixi, litera Olaph in ea positione velanda est; atq. ideo nulla vocali animanda. Multis quoq. aduerbiis pronomina affiguntur. vt אנה nõ ipse. אחתי sicut tu. אחתי sicut ille, &c. Multa etiam fiunt aliarum dictionũ compositione. vt מן קדם idcirco. תדיר semper. לזמן interdum. מן כדון subitò. מן קדם olim. מן הכא vnde. מן כען deinceps, post hac, mox, iam nunc, dehinc, &c. Et tantum de Aduerbiis.

De Coniunctionibvs.

Coniunctiones Syri partim ab Hebræis, alias à Græcis sumpserunt. Recensebo autẽ vsitatiores aliquot; de quibus æstimare ceteras, facile cuiuis erit. In primis litera Vau nusquam non occurrit pro copula, vt apud Hebræos. Sed Syri per eam non mutant verborum tempora: quod Hebræi sæpè faciunt. Legitur autem, vt antè me dicere memini, ea voce qua Germani pronunciant geminatũ, v. Deinde כי, quod planè est Græcorum γὰρ: quamquam Syris interdum nõ causalis particula est; vt sic loquar; sed aduersatiua, aliquando etiam continuans narrationis seriem. Præterea דן, quod est Græcorum δὲ. Et מן, posito apiculo supra Mim; ne præpositio videatur esse, quod est eorundem μὲν. Deniq. ל quod Græci dicunt ἤν. Componitur autem hoc cum pronomine הו, hoc modo, הלין

Plurali.

ܐܢܘܢ . ܐܢܝܢ	Nominatiuus.
ܕܝܠܗܘܢ . ܕܝܠܗܝܢ	Genitiuus.
ܠܗܘܢ . ܠܗܝܢ	Dati. & acc.
ܡܢܗܘܢ . ܡܢܗܝܢ	Ablatiuus.

Casus Pronom. tertiæ personæ.

Illa. Ille.

ܗܢܘ . ܗܢܝ	Nominatiuus.
ܕܝܠܗ . ܕܝܠܗ	Genitiuus.
ܠܗ . ܠܗ	Dat. & acc.
ܡܢܗ . ܡܢܗ	Ablatiuus.

Plurali.

ܗܢܘܢ . ܗܢܝܢ	Nominatiuus.
ܕܝܠܗܘܢ . ܕܝܠܗܝܢ	Genitiuus.
ܠܗܘܢ . ܠܗܝܢ	Dati. & accuſ.
ܐܢܘܢ . ܐܢܝܢ	Accuſatiuus.
ܡܢܗܘܢ . ܡܢܗܝܢ	Ablatiuus.

In Pronomine tertiæ perſonæ pluralis numeri propoſui duplicem accuſandi caſum. Quamuis enim Syri litera Lomad vtantur iuxta, pro dandi, & accuſandi caſus nota; vt in eius officiis dixi; tamen in hoc pronomine non rarò pro ܠܗܘܢ, & ܠܗܝܢ, in illo caſu, dicunt ܐܢܘܢ, & ܐܢܝܢ vt Rom. VIII. ܡܢ ܕܝܕܥܘܢ ܩܕܡ ܐܢܘܢ ܘܩܒܥ ܐܢܘܢ. Præſciuit eos, & præfiniuit eos. Paullo pòſt verò rurſus vtitur altera accuſatiui forma; inquiens, ܗܢܐ ܠܗܘܢ vocauit eos. Sed alia quæ ad tertiam perſonam pertinent Pronomina, multa ſanè, & varia, vt dixi; ea quiſq. per ſe facilè obſeruarit. Et eorum notionem ex Dictionariis petiuerit. Quare de Pronomine quoq. hactenus.

De Adverbio.

Sed neque Aduerbia enumerare conabimur. Habent enim Syri, vt aliæ gentes, plurima. Vix enim vllum eſt nomen adiectiuum, de quo non facilè deducãt Aduerbium, hac forma; quam obſeruare eſt operæprecium. Adiiciunt enim ad ipſum nomen ſyllabam ܐܝܬ. & poſtremæ nominis literæ plerumque attribuunt vocalem quartam; niſi è quieſcentium numero ſit. Sic à ܒܛܝܠܐ inanis, formant ܒܛܝܠܐܝܬ inaniter. à ܕܘܟܬܐ & in ipſo gaudebit cor noſtrum. & Pſal. LVI. ܒܟ ܐܒܛܚ ܐܢܐ In te confido ego. & Pſ. LVII. ܒܟ ܐܬܚܐ ܢܦܫܝ In te ſpem habet anima mea. Et Pſal. LXI. ܠܟ ܐܩܪܐ ܐܢܐ Te ego inuoco. Sed exẽplorum ſatis eſt. Poſſet quidem fortaſſis hoc Pronomen explicãdæ affectionis gratia in illiuſmodi orationibus poſitũ videri; ſicut Dauus ad Pamphilum dicebat, quem toto animo cupiebat alloqui, Te ipſum quæro. Sed quid illo facias, quod apud Matthæum ſexto capite ſcriptũ eſt? ܟܠܗܢ ܓܢܘܬܐ ܡܒܥܝܢ ܠܡܕܥ ܟܠ ܕܡܢ ܕܥܠܡܐ. Omnia enim iſta gentes mũdi quærũt. & illo, quod apud Ioan. eſt cap. VIII. ܐܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܥܠܡܐ Ea loquor ego in mundo. Et ſunt huiuſmodi multa. Deniq. hoc pronomen ܗܘ, nõ rarò cũ aliis componitur dictionibus. vt ܗܘܐ is ipſe: ex ܐܝܬ & ܗܘ. Item ܐܝܢܘ quis ille: ex ܐܝܬ & ܗܘ. Similiter ܡܢܘ, ex ܡܢ & ܗܘ. Et, vt finiam, ܗܘܗܝ ipſe eſt, ex geminato ܗܝ; quod poſteriore loco eſt tamquam ῥῆμα ὑπαρκτικόν. Nam hoc vniuersè de iſtis pronominibus; ſiue primæ perſonæ, ſiue ſecundæ, aut tertiæ ſint propria, dici poteſt; ipſa ſæpè vſurpari loco verbi ſubſtantiui. vt Mat. XI. ܐܢܬ ܗܘ ܐܝܢܘ Tu es ille? Sed nihil opus eſt plura adiũgere exempla, cùm ſatis multa vbiq. occurrant. Nota.

De pronominvm casibvs.

Cetervm quãdo ad alios caſus ſunt accõmodanda Pronomina; tũ affixa pronomina fiunt, literiſq. ſeruilibus hærent. Subiiciam igitur ipſorũ caſus in tabula.

Caſus Pronominis primæ perſonæ.

Plurale.		Ego com.	
ܚܢܢ	Nominatiuus.	ܐܢܐ	Nominatiuus.
ܕܝܠܢ	Genitiuus.	ܕܝܠܝ	Genitiuus.
ܠܢ	Dati. & accuſ.	ܠܝ	Datiuus & ac.
ܡܢܢ	Ablatiuus.	ܡܢܝ	Ablatiuus.

Caſus Pronom. ſecundæ perſonæ.

fem.	Tv maſ.	
ܐܢܬ	ܐܢܬ	Nominatiuus.
ܕܝܠܟ	ܕܝܠܟ	Genitiuus.
ܠܟ	ܠܟ	Datiuus & ac.
ܡܢܟ	ܡܢܟ	Ablatiuus.

ferè præsentis temporis verbum repræsentat; dimidiatum legitur: solaque posterior auditur syllaba. Quod propter eius primum Olaph, in optimis atq. accuratissimè scriptis libris solet subducta virgula notari; quam ܐܠܦܐ ܡܫܚܐ vocari; atque pronunciationis gratia adhiberi à Syris dicebamus; cùm puncta tractaremus. Igitur quòd Syri scribuut ܩܪܝܢܐ ܐܢܐ legens ego, hoc est, lego: sic pronunciant, vt planè, Koreno, audias. Et ܠܚܝܠܢܐ ܐܢܐ fisus ego, sonat Syris, Techilno. & vt virgula illa apposita non sit; vt sanè à paucissimis librariis apponitur; tamen in illiusmodi orationibus numquam prius Olaph vllam habet adscriptam vocalem: quippe quia eius tum nulla vox est.

De pronomine ܐܢܬ. Porrò secundæ personæ Pronomen ܐܢܬ ܐܢܬ: in vtrouis genere, numeroq., dicitur sic, vt litera Nun prorsus nihil sonet: sed Tau geminata audiatur. Atque ideo in emendatis libris, perpetuò est Kusoi, hoc est apiculus duritatis, in vertice Tau. Cùm enim Syri ܐܢܬ dicũt, audis אתּ; cùm ܐܢܬܘܢ, audis אתּון. Denique in Pronominibus illis tertiæ personæ, ܗܘ & ܗܝ, hoc animaduertendum est, ipsa, cùm in aliqua verborum complexione vltimo loco, præsertim, tamquam pro verbo substantiuo; vt vocant; posita sunt; sic pronunciari à Syris, vt ipsorum vocalis videatur extremitati dictionis præcedentis; quasi litera He nulla sit; hærere. Quin à multis librariis, ipsa etiam scriptura illuc transferri vocalis ipsorum solet. vnde Psalmo xxv. scriptum est, ܛܒܐ bonus est. Nimirum, quia Tobu, non Tob hu legunt Syri. Et Psalmo CIII. ܥܠܡܐ ܗܘ, à sæculo ipsa, pro, est. Dicunt enim Syri, Men olami, non Olam hi. Vnde id quoque efficitur, vt præcedens nomen, quod alioqui quinta vocali terminaretur, sumat sibi vltimo loco insequentis pronominis vocalem. vt verbi gratia, ܡܪܝܐ dominus est. ܥܡܐ, populus est, Psalmo xcv. & ܛܠܝܐ, infans, siue puerulus est, Hebræorum v. Pro ܡܪܝܐ. ܥܡܐ. Leguntur autẽ illa, Moriau, Amau, Saurau. Insuper hoc pronomẽ ܗܘ nõ rarò superuacaneũ esse in orationibus videtur, vt Ps. xxxiii. ܛܒܝܢ ܗܘ ܕܒܛܚ & in

De pronominibus ܗܘ & ܗܝ

partibus. vnde affixa vocari à Grammaticis solent: quæ qualia sint, & quomodo hæreant Verbis Nominibusque, iam ostendimus. Alia per se in orationibus collocantur, sicut Græcorũ, Latinorumq. pronomina. & horum quædam ad primam personam, quædam ad secundam, alia ad tertiam pertinent. Primæ personæ Pronomen est ܐܢܐ ego, in vtroque genere, numero autem singulari. cuius plurale est ܢܚܢܢ nos. Secundam verò personam in masculino quidem genere repræsentat ܐܢܬ tu vir. In feminino verò ܐܢܬܝ tu femina. Quorum illud habet pluralem numerum, ܐܢܬܘܢ vos viri. hoc ܐܢܬܝܢ vos feminæ. Porrò tertiæ personæ pronomina multa sunt, & varia, in vtroq. genere, & numero. Sed ego ea non adnumerabo, ne Dictionarium scribere videar. Sunt autem simplicissima, vsitatissimaq. ܗܘ, in masculino genere. & ܗܝ, in feminino. quorum quodque bifariam pronunciatur. Illud enim si apiculum suprà appositum habet, legitur per primam vocalem ܗܘ: significatque quod Latinis, Ille; & habet ferè post se literam Dolath, quæ sit relationis nota. At si punctum subtèr positum est: dicitur per quintam vocalem ܗܘ. Estque idem quod Latinorum, Ipse. Sed extat vtriusque luculentum exemplum Ioannis quarto capite: vbi mulier Samaritana cum Christo disceptans ait: Num tu maior es patre nostro Iacobo, ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ ܐܝܟܢܐ illo qui ipse dedit nobis puteum istum? Rursus femininum ܗܝ, si supra He est apex, legitur per quartam vocalem, ܗܝ. estque ac si dicas Latinè, Illa. & plerumque sequitur relatio; vt de masculino dicebam. at si sub He appositum est punctum, effertur per vocalem tertiam ܗܝ, & significat quod Latinis Ipsa. Illorum pluralia sunt ܗܢܘܢ illi, ܗܢܝܢ illæ. Horũ verò ܗܢܘܢ & ܗܢܝܢ, ipsi, & ipsæ; puncto subtèr posito. Pro quibus sæpè vsurpãtur ܐܢܘܢ & ܐܢܝܢ, ipsi, ipsæ, præsertim casu accusatiuo. Sed vt quædam adiungam, quæ in istis pronominibus singulariter obseruanda esse videntur; illud primæ personæ proprium, ܐܢܐ, quoties proximè sequitur post participium; cum quo

Pronomen primæ personæ.

Secundæ personæ.

Tertiæ personæ.

De pronomine ܐܢܐ

Nomen, ܐܒܐ cum affixis, numero singulari, masculinis.

ܐܒܐ Pater.

ܐܒܝ Pater meus, com.

ܐܒܟ tuus, viri. m.

ܐܒܗ illius, viri. m.

ܐܒܢ noster, commun.

ܐܒܟܘܢ vester, virorum. m.

ܐܒܗܘܢ illorum, masc.

Nomen, ܐܒܐ cum affixis, numero singulari, femininis.

ܐܒܝ Pater meus, com.

ܐܒܟ tuus, feminæ.

ܐܒܗ illius, fem.

ܐܒܢ noster. com.

ܐܒܟܝ vester. fem.

ܐܒܗܝ illarum, fem.

PORRÒ numero plurali assumit loco tertio, literã He: variaturq. prorsus more nominum masculinorum cum pronominibus affixis. Dicimus enim numero plurium, ܐܒܘܬܐ Patres, 1. Corinth. 1 v. vnde fit, ܐܒܘܗܝ patres mei, ܐܒܘܗܝ patres tui. atque ita deinceps, vt suprà in nomine ܡܠܟܐ Reges, vidimus. Sed cùm ἐμφατικῶς Patres significare volunt Syri, etiam interdum affixis pronominibus, tum ferè vtuntur numero plurali forma femininorum nominũ. Dicuntq. ܐܒܗܬܐ Patres, Rom. 1 x. & alibi sæpè. & cum affixo, ܐܒܗܬܢ patres nostri, Act. x v. Ceterùm nomen, ܐܚܐ, frater, numero certè singulari; prorsus eodem modo cum affixis pronominib⁹ variatur, quo ܐܒܐ; dicimus enim ܐܚܝ frater meus. ܐܚܟ frater tuus, ܐܚܗ frater illius, &c. Verũ numero plurali hoc literã He non asciscit sibi; sed simpliciter more masculinorum nominum inflectitur, ܐܚܘܗܝ fratres mei, ܐܚܘܟ, tui, ܐܚܘܗ, illius, ܐܚܘܢ nostri. Et de Nomine hactenus, vt in rudimentis, breuiter dictum sit.

DE PRONOMINE.

PRONOMINA à Syris vocãtur hac verborũ cõplexione, ܐܢܘܢ ܕܫܡܬܐ Ea autem partim affigũtur aliis orationis mina, tamquam eius numeri proprium insigne, vbique retinent: præterquam cùm ipsis affigitur pronomen masculinũ tertiæ personę. Hoc enim, vt diximus, cõ- Nota.
uertit Iud in Vau. Feminina verò nusquam, in eo numero, illiusmodi Iud habent, nisi id quod est pronomen primæ personæ. Ceteroqui enim in his non aliter plurali numero, quàm singulari affiguntur pronomina. Vnde hoc quoque efficitur: ea nomina quorum pluralis numerus solis apicibus duobus à singulari diuersus est; ne affixis quidem pronominibus aliter discerni posse; si pronomen primæ personæ singularis numeri excipias. hoc enim cùm hæret nomini sin- Nota.
gularis numeri, effertur per tertiam vocalem. At quando pluralis numeri nomini apponitur, per primam: quamquam Syri rarò soleant vocalem huius personæ exprimere. Igitur nomen ܩܛܘܠܐ carmen; prorsus nihil mutatur ascitis pronominibus, siue in singulari positum sit numero, siue in plurali; nisi quòd carmẽ meum dicatur ܩܛܘܠܝ. at carmina mea, ܩܛܘܠܝ. Neque verò aliter etiam atq. propositum exemplum ostendit, recipiunt affixa pronomina illæ femininorum nominum terminationes, quæ per literam Nun, & vocalem quartam fiunt. Vt enim in constructione mutatur Nun, in Tau, ita & ascitis pronominibus quoque. Similiter enim à ܡܕܝܢܬ, atq. à ܡܕܝܢܬܐ dicis, ܡܕܝܢܬܟ ciuitates tuæ. Sed ista cognitionem habent facillimam; præsertim si quis in Hebraicis literis est versatus. At enim sunt duo in primis vsitata nomina, Patris, & Fratris videlicet, hoc est, ܐܒܐ & ܐܚܐ, quæ suo quodam peculiari modo sibi pronomina asciscunt, mutata litera Olaph, in Vau quiescentem, cum plerisque omnibus; præter illud quod est primæ personæ, numeri verò singularis. Annectuntur enim à Syris Pronomina Patris vocabulo ad hunc modum, vt in tabula exhibeam.

Affixa masculina cum nomine feminino sing. numeri.

ܡܕܝܢܬܐ ciuitas.

ܡܕܝܢܬܝ ciuitas mea, com.
ܡܕܝܢܬܟ tua, viri.
ܡܕܝܢܬܗ illius, viri.
ܡܕܝܢܬܢ nostra, commun.
ܡܕܝܢܬܟܘܢ vestra, mas.
ܡܕܝܢܬܗܘܢ illorum, mas.

Affixa masculina, cum nomine feminino, pluralis numeri.

ܡܕܝܢܬܐ ciuitates.

ܡܕܝܢܬܝ ciuitates meæ, c.
ܡܕܝܢܬܟ tuæ, maris.
ܡܕܝܢܬܗ illius, m.
ܡܕܝܢܬܢ nostræ, commun.
ܡܕܝܢܬܟܘܢ vestræ, mas.
ܡܕܝܢܬܗܘܢ illorum. m.

Affixa feminina cum nomine feminino numero singulari.

ܡܕܝܢܬܐ ciuitas.

ܡܕܝܢܬܝ ciuitas mea, com.
ܡܕܝܢܬܟ tua, feminæ.
ܡܕܝܢܬܗ illius, fem.
ܡܕܝܢܬܢ nostra, com.
ܡܕܝܢܬܟܝ vestra, fem.
ܡܕܝܢܬܗܝ illarum, fem.

Affixa feminina cum nomine feminino pluralis numeri.

ܡܕܝܢܬܐ ciuitates.

ܡܕܝܢܬܝ meæ, commun.
ܡܕܝܢܬܟ tuæ, fem.
ܡܕܝܢܬܗ illius, fem.
ܡܕܝܢܬܢ nostræ, comm.
ܡܕܝܢܬܟܝ vestræ, fem.
ܡܕܝܢܬܗܝ illarum, fem.

VIDES eandem propè teneri rationẽ annectendorum Pronominum in femininis nominum formis, atq. in masculinis. Neque enim ferè vlla est differentia, nisi numero plurali ea, quæ ex Iud nascitur: quam literam masculina illic nomina, numeri pluralis, formæ huius masculinæ, hoc est, quæ in constructione terminãtur litera Iud cum vocali prima, tum in vtroque genere eam vocalem primam ante se retinet: & est perpetuò durum, propterea quòd præcedens Iud cõsonans sit.

QVARTÒ, literam He, cùm nullum in vertice punctum habet, esse pronomen tertiæ personæ masculinum, in vtrouis Nominum numero. Cùm verò apiculũ sustinet, esse femininum: & illo quidem modo habere ante se vocalem secundam: hoc quartam, si affixum est nomini singularis numeri. At si hæret nomini plurali, tum habere post se adscriptum Iud in genere masculino, sed absque vlla vocali. (neque enim hoc casu vel He, vel Iud pronunciatur: vt satis multis exposuimus, cùm de seruili syllaba, ܗܘܢ, dissereremus.) 4.

QVINTÒ, literam Nun, esse primæ personæ pluralis numeri Pronomen; generis verò communis; quod siue nominibus numeri singularis, siue pluralis affixum est, habet ante se vocalem primam. 5.

SEXTÒ, ܟܘܢ & ܟܝ esse pronomina personæ secundæ pluralis numeri, illud masculini, hoc feminini generis, atque vtriusuis numeri nominibus affigi. & similiter ܗܘܢ & ܗܝ, tertiæ personæ: illisque apud Hebræos, הֶם & הֵן, similia esse. his הֵם & הֵן. 6.

DENIQVE in numero nominũ plurali, literam Iud, quæ huius formæ masculinæ nomina, in constructionis casu, vt diximus, terminat; retineri cum quibusuis pronominibus: atque perpetuò habere ante se vocalem suam primam, exceptis iis quæ sunt tertiæ personæ, vtriusque generis. In his enim, masculino quidem, mutatur Iud in Vau; feminino verò, manet quidem Iud, sed habet ante se vocalem secundam, non primam. 7.

Et hactenus de modo quo pronomina affiguntur nominibus iis, quæ masculina forma variantur. Nunc subiiciemus alterum exemplum, in nomine, quod inflectitur forma feminina, ܡܕܝܢܬܐ ciuitas.

Affixa feminina, ad nomen masc. numero sing.	Affixa masculina, ad nomen masc. num. sing.
	Rex.
ܡܠܟܬܝ rex me°.c.	ܡܠܟܝ rex meus. com.
ܡܠܟܬܟ tuus.fem.	ܡܠܟܟ tuus.m.
ܡܠܟܬܗ illius. fe.	ܡܠܟܗ illius.m.
ܡܠܟܬܢ noster.cõ.	ܡܠܟܢ noster.c.
ܡܠܟܬܟܢ vester.fe.	ܡܠܟܟܘܢ vester. m.
ܡܠܟܬܗܘܢ illarũ.fe.	ܡܠܟܗܘܢ illorũ.m.

Affixa feminin. ad nomen masc. numeri pluralis.	Affixa masc. ad nomen mascul. numeri pluralis.
	Reges.
ܡܠܟܬܝ reges mei	ܡܠܟܝ reges mei
ܡܠܟܬܟ tui, fem.	ܡܠܟܟ tui.mas.
ܡܠܟܬܗ illius, fe.	ܡܠܟܗ illius.mas.
ܡܠܟܬܢ nostri.c.	ܡܠܟܢ nostri.cõ.
ܡܠܟܬܟܢ vestri. fe.	ܡܠܟܟܘܢ vestri.m.
ܡܠܟܬܗܘܢ illarũ. fe.	ܡܠܟܗܘܢ illorũ.m.

IN proposito exemplo hæc ferè sunt obseruanda.

1. PRIMÒ, literam Olaph à fine amitti, cùm Pronomina affiguntur: non tamen continuò sic mutari nominum vocales, vt in constructione mutabantur.

2. SECVNDÒ, literam Iud, cum tertia vocali, esse pronomen primæ personæ, generis communis, in numero singulari nominum: quamquam hîc vocalem istam tertiam Syri rarò soleant apponere dum scribunt: at in plurali cum vocali prima; planè vt apud Hebræos. Nam etiam illi dicũt, מלכי Rex meus. &, מלכי Reges mei.

3. TERTIÒ, literam Coph, esse pronomen secundæ personæ, quod tum singulari, tum plurali numero adhæret: masculini quidem generis, si solum est. feminini verò, cùm assumpsit literam Iud à tergo. Hoc tamen ascitum Iud à Syris nulla solet vocali animari, vt diximus, cùm officia seruilis literæ Iud exponeremus. Habet autem Coph, nominibus singularis numeri adhærens, cùm est masculinũ pronomẽ, quartam vocalem ante se; cùm verò femininum, secundam. estq. vtrouis modo lene. At quando apponitur ad abiecto Olaph, aut Nun, terminãtur syllaba ai, hoc est vocali prima cum sequẽte Iud consonante. Exempla sunt; vt vnum atque alterum adiungam; ܣܦܝܬܐ extremitates cæli, in Psalmis. ܡܒܫܪܢܐ ܫܠܡܐ præcones pacis, Romanorum x. ܛܒܘܬܐ benefici, Luc. XXII. Sed huiusmodi constructio vsitatior est in Participiis, quàm Nominibus, quamquam illa sic in oratione posita, nomina, veriùs, quàm participia, existimari possint. Quæ verò nomina femininorũ speciem tenent, quæ fit per syllabam ܬܐ, in plurali numero, ea illic plerumq. vocales suas omnes retinent: neque aliud, quàm abiiciunt Olaph. Sic à ܒܢܬܐ fit ܒܢܬܝ filiæ Iudæ. Sin terminatio pluralis facta est per literã Nun cũ vocali quarta, mutatur Nun in literam Tau, manente eadem vocali. vt ab ܛܪܝܦ tribulationes, dicis in constructione, ܛܪܦ ܢܦܫܝ tribulationes animæ meæ, &c. Et vt semel finiam, Syri in huiuscemodi mutationibus numquam vocalem tertiam, quartã, aut quintam variant: præterquàm in illa, quam nuper dicebam, metathesi; qua quintam vocalem è priore loco in proximum traiiciunt. Sed prima, & secunda, sunt apud eos, vt exemplis ostendi, instabiles.

DE AFFIXIS PRONOMINIBVS AD NOMINA.

SED enim, vt constructionis gratia, sic propter pronomina quoque affixa ad nominum finem, mutantur ipsorum casus, tam singulari, quàm plurali numero, quod in verbis etiam euenire monebamus. Sed hanc mutationem exemplis in tabula propositis facilius explicabimus. Dabimus igitur duorum nominũ exempla, quorum alterum more masculinorũ, alterum femininorum variatur. Et simul quæ sit cuiusque affixi pronominis notio; & quas quodque amet vocales, breuiter indicabimus. Primum ergo exemplũ proponetur in nomine ܡܠܟܐ, quod masculinum est.

Olaph amittunt, ſolent raptim quidem etiam ipſa efferri prima ſyllaba; ſed per literarum metatheſim. Nam è ܩܕܘܫܐ, fit, abiecto Olaph, ܩܕܘܫ. atque ſimiliter in aliis traiicitur vocalis quinta, quæ in prima audiebatur ſyllaba, in ſyllabam ſecundam. Sed enim quæ per ſe, hoc eſt, abſque Olaph, ſunt monoſyllaba, ea cùm Olaph amittunt, vocalem ſuam ferè retinent. vt ܪܝܫܐ caput, ܪܝܫ ܟܢܘܫܬܐ caput ſynagogæ. At ſi nullam habent in prima ſyllaba vocalem, tum ſi amittunt Olaph, aſſumunt vocalem primam; vt de polyſyllabis diximus. vt ܒܪܐ filius, ܒܪ ܢܘܢ filius Nun. Eſt tamen ſecunda cum affixo Pronomine (vt quæ facilioris & leuioris ſit pronunciationis) Pſalmo xxx. Quæ vtilitas eſt ܕܡܝ in ſanguine meo? Nam quia Syri, vt alibi dixi, pronomen hoc primæ perſonæ non apertè pronunciant, neque ferè ei vocalem apponunt, ideo hîc ܕܡ pro ܕܡܝ ſcriptum eſt. ne ſi litera Dolath raptim legatur, nullam ea dictio vocalem habeat.

Verùm enimuerò quãdo apud Syros admodũ rara eſt huiuſcemodi conſtructio; nihil attinet in hiſce rudimentis iſta tractare ſubtilius curioſiusq́. Eſt enim apud illos vſitatiſſimum interponere literam Dolath. Idq́. cùm fit, nihil mutatur præcedens ſubſtantiuum, ſed poſterius quaſi gignendi caſu ſit poſitum, ita accipitur. Quin repperi, vbi quamuis adſcriptum non eſſet Dolath, tamen ſenſu ipſo orationis addendum erat. quale eſt illud, ܟܐܦܐ ܕܒܫܐ petra mellis, Pſalm. LXXXI. pro ܟܐܦܐ ܕܒܫܐ. Sed priùs quàm ex hoc loco progrediar, monendus mihi lector eſt, eſſe, vt fit, nonnulla anormala nomina: quæ hiſce noſtris legibus ſe minimè habent. Nam ܒܝܬܐ domus, ſic conſtruitur planè, vt apud Hebræos. Dicunt enim Syri, ܒܝܬ ܐܝܬܝܠ domus Iſrael. Et nomen ܡܪܐ Dominus, non abiicit Olaph, ſed pro quarta vocali ſumit ſecundam. vt ܡܪܐ ܕܚܘܒܐ dominus debiti, hoc eſt, creditor. ܡܪܐ ܒܝܬܐ dominus domus, hoc eſt, pater familias, &c.

De conſtructione in numero plurali.

Porrò numero plurium, quæ ad maſculinam formam ſunt facta, plerumque abiecto ſyllabas, ferè non mutant vocalem eius literæ, quæ ante vltimam ſyllabam proxima erat, cùm Olaph reiiciunt. verbi gratia, Nomen ܡܠܟܘܬܐ, conſtruitur cum alio nomine ad hunc modum, ܡܠܟܘܬ ܪܘܚܐ productio animi, ſiue μακροθυμία. vbi abiectum Olaph & nihil præterea mutatum eſt. Et nomen ܥܒܕܐ opus, ſic conſtruitur, ܥܒܕ ܐܝܕܘܗܝ opus manuum eius; vbi rurſus nihil mutatũ eſt, niſi quod Olaph eſt omiſſum. Item nomẽ ܐܬܪܘܬܐ effuſio, ſic: ܐܬܪ ܕܕܡܐ effuſio ſanguinis. Sin autem ea litera vocalem nullam habebat; ſed tamquam ſcheua, vt Hebrei vocant; ſiue mobile, ſiue quieſcens; tum reiecto Olaph, ſolet vltima ſyllaba terminari prima vocali. vt in nomine ܡܕܝܢܬܐ ciuitas, litera Nun, caret vocali. Datur ergo ei in conſtructione vocalis prima. Dicimus enim ܡܕܝܢܬ ܩܕܘܫܐ ciuitas ſanctitatis. Sic nomen ܥܠܡܐ, ſæculum; in quo Lomad nullam habet vocalem; effertur in conſtructione ܥܠܡ. Sed excipienda ſunt hîc nomina, qualia nos in decima quinta, & decima ſexta claſſe recenſuimus. Ea enim cùm Olaph amittunt, plerumque in priore ſyllaba nullam habent vocalem, ſed raptim, tamquam per ſcheua, leguntur: in ſecunda verò ſyllaba, ea ferè auditur vocalis, quam eiuſmodi nomina apud Hebræos habebant, ſiue illa fuerit prima, ſiue ſecunda. Niſi quòd in iis nominibus, quorum poſtrema litera eſt Riſch, Syri primam vocalem, quàm ſecundam lubentius vſurpant. Sic à ܟܐܦܐ pecunia, dicunt Syri ܟܐܦ ܪܝܫܐ pecunia capitis, hoc eſt, tributum, vectigal. ab ܥܒܕܐ ſeruus, dicunt ܥܒܕ ܡܠܟܐ ſeruus Regis. à ܡܠܟܐ Rex, dicunt ܡܠܟ ܫܠܡ Rex Salem. Denique à ܠܚܡܐ panis, dicunt ܠܚܡ ܐܦܝܐ panis facierum, hoc eſt, vt vocãt, propoſitionis. Ceterùm ܚܪܐ liber, propter literam Riſch, ſumit vocalem primam, quamuis apud Hebræos ſecundam habeat. dicunt enim Syri in conſtructione, ܚܪ. Sed exemplorum ſatis eſt. Porrò quę cognata ſunt iis nominibus, quæ apud Hebræos habẽt cholem, & ſegol, quale eſt ܩܕܘܫܐ ſanctitas: ܪܓܙܐ ira; & his ſimilia; ea cùm

Decimo quinto loco, & decimo sexto exhibui nomina, quæ Syri aut mutuati sunt ab Hebræis, cùm apud hos vel quinque, vel sex punctorum essent; vt ab eorũ Grammaticis appellantur; vel geminum Kametz haberent: aut quæ ipsi talibus nominibus similia effecerunt. Et priore quidem loco posui ea, quæ secundam vocalem habent in priore syllaba: secundo verò loco, quæ primam. Sunt autem pleraq. generis masculini, & pluralem numerum quoque, vt masculina ferè, per vocalem secundam efficiunt, quamquam non nulla excipiantur. verbi gratia, ܩܪܢܐ cornu, dicitur numero plurali ܩܪܢܬܐ. Sed cur huiusmodi nomina propositis duabus formis, singulariter exhibuerim, dicam mox, cùm de nominũ constructione agam. Sed iam piget plurium formarũ. Nam si vniuersam Syricorum nominum turbã in certas species cogere instituam: frustrà id coner, in tanta & temporis mihi præscripti breuitate, & ocij penuria. Sunt enim multa nomina, quæ specie inter se simillima videntur, cùm sint & genere & numeri pluralis terminatione admodum diuersa. Et potest quisq. facilè, tum ex adiunctis verbis, vt dixi; tum aliis modis, quos Munsterus in sua Grammatica Chaldaica præscripsit; nominum genera cognoscere. Quare iam pauca de constructione, qua alterum nomen substantiuum alteri hæret, exponam. quia ea alterius speciem nonnihil mutat. vt & pronomina, cùm nominibus affiguntur.

De constructione vnius nom. substantiui cum altero.

Quas iam ostendi tum singularis, tũ pluralis numeri terminationes nominũ; eæ nonnihil mutantur, cùm nomẽ, quod quidem substantiuum est; alteri substantiuo inhæret ea constructione, qua apud Latinos, & Græcos posterius gignendi casu terminaretur. Tum enim illud nomen quod sic alteri inhæret, paucissimis exceptis; abiicit perpetuò suum Olaph, si quod in fine habebat; & simul vocalem quartam, in qua illud Olaph quiescebat. Et, vt vniuersè dicã; ea nomina quæ etiam omisso Olaph plures habent

Diei tamen vocabulum, ܝܘܡܐ, sæpè facit eum numerum more nominum feminini generis; nempe ܝܘܡܬܐ, vt suprà diximus. Suntque omnia, quæ proposui, integra: neq. vlla ex parte mutila. Et in duodecimæ quidem formæ nominibus, præter vltimum Olaph, nulla est litera æmunatica (vt sic appellem eas, quæ dictione ܐܡܢܬܐ continentur). Neq. in XIII. quoque: nisi quis putet Iud nominis, ܫܡܥܘܢ ascitum esse. vt sanè videtur.

Forma XIV.		Forma XIV.	
ܟܣܦܐ	argentum.	ܦܐܪܐ	fructus.
ܟܐܒܐ	dolor.	ܒܐܪܐ	puteus.
ܡܗܪܐ	impetus.	ܟܐܦܐ	petra.
ܙܐܒܐ	lupus.		

Decimam quartam formam feci eorũ nominum, quæ cùm habeant literam Olaph medium suę positionis elementum, siue id pro Vau, siue pro Iud positum est; efferuntur per tertiam vocalem in prima syllaba: altera verò terminatur more nominum masculinorum, vocali quarta, cum Olaph, absq. litera Tau. Atq. hæc, quamquam partim feminina, partim masculina sint, omnia tamen masculinorum modo faciunt pluralem numerum. verbi gratia. certum est, ܟܐܦܐ petra, esse generis feminini nomen. & tamen eius plurale est ܟܐܦܐ lapides. Matth. IV. Est etiam in nonnullis Iud, loco Olaph. vt ܪܝܫܐ caput. Interdum quoq. omittitur Olaph. vt ܒܐܪܐ puteus, Ioan. IV. &c.

Forma XVI.		Forma XV.	
ܙܒܢܐ	tempus.	ܕܒܫܐ	mel.
ܡܠܟܐ	Rex.	ܚܣܪܐ	opprobriũ.
ܟܦܢܐ	fames.	ܟܣܬܐ	testa.
ܣܘܣܐ	equus.	ܒܣܪܐ	caro.
ܙܘܙܐ	puluis.	ܡܛܪܐ	pluuia.
ܟܠܒܐ	canis.	ܐܡܪܐ	agnus.
ܓܒܪܐ	vir.	ܚܪܐ	liber.
ܚܩܠܐ	ager.	ܡܠܚܐ	sal.
ܠܚܡܐ	panis.	ܛܝܦܐ	turba.
ܝܪܚܐ	mensis.	ܥܣܒܐ	herba.

exempli caussa in tabula illis nominibus apposui. Nã dicimus, ܚܝܐ viuus, vel viua, & etiam ܚܝܬܐ viua. Nam de adiectiuis nominibus vniuersè dici potest; quæcũque genere masculino interdum literam Olaph postremo loco habent, interdũ ea carent; illa, cùm Olaph habẽt, esse ambigui generis, & insuper alterã etiam generis feminini formã habere per literã Tau. vt verbi gratia, ܛܒܐ femininũ est, si statuas masculinũ esse ܛܒ. at si ipsum genere masculino vsurpes, tum femininũ eius fuerit ܛܒܬܐ. Similiter ܟܚܝܠ fortis, facit femininũ, ܟܚܝܠܬܐ. At hoc ipsum ܟܚܝܠ fortis, robustus (potest enim æquè masculinè dici) facit femininũ ܟܚܝܠܬܐ. Porrò feminina, quæ per Tau fiunt, ea, vt substantiua, nihil mutãtur numero plurium. cetera verò plerumq. illic terminantur litera Nun cum quarta vocali; more participiorũ femininorũ. Et hæc de nominibus adiectiuis, vt in rudimẽtis, dicta satis sunto. Ipse enim orationis sensus ea facilè ostendit, cùm inter legendum occurrunt. Et numerum, vt dixi, perpetuò produnt bini apiculi; singularẽ quidem, si absunt; pluralem, si sunt appositi. Statueram hîc finem formarum proponendarũ facere. Sed addam insuper pauculas.

Nota.

Forma XIII.		Forma XII.	
ܣܛܪܐ	clypeus.	ܡܠܬܐ	intellectus.
ܣܟܠܐ	latibulum.	ܝܘܡܐ	dies.
ܣܢܝܐ	nablium.	ܡܘܬܐ	mors.
ܬܢܢܐ	fumus.	ܝܘܢܐ	columba.
ܥܢܢܐ	nubes.	ܬܘܪܐ	taurus.
ܛܠܠܐ	vmbra.	ܛܘܪܐ	ceruix.
ܫܚܬܐ	corruptio.	ܣܦܝܐ	funis.
ܫܘܪܝܐ	splendor.	ܢܛܪܐ	excubi tor.
ܩܣܛܐ	figulus.	ܢܛܠܐ	situla.
ܟܢܪܐ	cithara.	ܙܘܡܐ,	ζωμὸς, tus.
ܥܪܒܐ	adulter.	ܬܘܪܥܐ	tumultus.
ܕܝܢܐ	iudex.	ܪܘܢܐ	exsultatio.

QVÆ nomina duodecima tabula, & decima tertia ostendunt, quæq. illis sunt similia, masculini generis pleraq. omnia sunt. mutantq. proinde vltimam vocalẽ quartam, in secundam numero plurium.

Diei

ܕܚܠܐ. ܕܚܠܐ	fallax, mendax.
ܛܥܡܐ. ܛܥܡܐ	suauis.
ܟܒܝܐ. ܟܒܝܐ	grauis.
ܥܩܠܐ. ܥܩܠܐ	iniquus, sceleratus.
ܒܚܝܪܐ. ܒܚܝܪܐ	electus.
ܥܩܡܐ. ܥܩܡܐ	peruersus.
ܪܡܐ. ܪܡܐ	altus.
ܪܒܐ. ܪܒܐ	magnus.
ܡܪܡܐ. ܡܪܡܐ	fallax.
ܛܒܐ. ܛܒܐ	bonus.

DECIMO loco posui ante oculos varia nomina, à verbis formata, per literã Mim prępositã: planè vt quę proximè, per Tau. Inter ea duo sunt, in quibus deest primũ positionis elementum. in ܡܢܢ quidem Nun, in ܡܢܝ verò Iud. In tribus autem, videlicet, quarto, quinto, & decimo, conuersum est primũ elementũ Iud, in Vau. vt in ܡܢܘ vltimum Olaph. Sed nõ est difficile aliorũ positionem cognoscere. Et hîc rursus feminina sunt, quæ syllaba ܢ finiũtur. cetera ferè masculina. & proinde in plurali numero formando, eadem quę in superioribus obseruanda ratio est.

De nominibus adiectiuis.

Vndecima classis cõtinet nomina, quę vocant Adiectiua, diuersarũ formarum. Nulla autẽ vsitatior est, quàm ea, quæ ad modum Paul inflexionis Kal facta est. vt ܙܕܩܐ iustus, ܫܪܝܪܐ rectus, ܫܠܡܐ sanus. Et hæc faciunt genus femininum per epenthesin literæ Tau ante postremum Olaph. vt ܙܕܩܬܐ iusta, ܫܠܡܬܐ sana. Quòd si ab illis verbis profecta sunt, quorum postrema litera est Olaph, aut Iud quiescẽs, tum ferè terminãtur syllaba io, hoc est, litera Iud consonante cum vocali quarta ante Olaph: & sunt istiusmodi sæpè ancipitis generis. vt ܙܟܝ purus vel pura. ܫܠܡ salutaris, aut viuus. ܡܠܝܐ plenus. ܪܡܐ excelsus. Cuius rei hæc, vt ego certè puto, est ratio: quòd cũ genere masculino vsurpantur, sunt verè nomina adiectiua. at cùm feminino, tum sunt participia Paul. Nam ܙܟܝ purus; quod est masculinũ Paul Kal, verbi ܙܟܐ, mundus fuit; facit genus femininum, ܙܟܝ pura, mundata. Fiunt tamen etiam ab ipsis interdum feminina tali forma, qualem ego

referri ea, quæ literam Olaph pro Tau aſciſcunt: quale eſt ܢܡܘܣܐ lex, quod formatum eſt à verbo ܢܡܘܣ; & ſi qua ſunt eiuſmodi alia. Sunt autem ea, quæ propoſui, feminina omnia, quæ quidem ſyllaba ܐ finiuntur; & proinde pluralem numerũ habent ſingulari ſimilem, quod ad vltimam ſyllabam attinet. Ceteroqui ܡܫܬܬܐ facit pluralem numerum eliſa litera Vau, ܡܫܬܬܝܢ cum vocali quarta ante ſyllabam ܐ. quod ſimiliter etiam in nonnullis aliis accidere nominibus diximus, in quibus ea litera quæ ſyllabam hanc proximè præcedit, non habet vocalẽ in numero ſingulari. Reliqua verò duo ſunt maſculina, terminanturq. numero plurium vocali ſecunda. vt ܐܪܡܠܬܐ aduenæ, Petri II. &c.

Forma decima.

ܡܠܬܐ verbum.
ܡܕܥܬܐ ſcientia.
ܡܫܪܝܬܐ habitatio.
ܡܬܒܬܐ ſeſſio.
ܡܬܩܠܬܐ onus.
ܡܫܟܒܬܐ lectus.
ܡܬܩܝܡܬܐ confirmatio.
ܡܐܟܠܬܐ cibus.
ܡܨܝܕܬܐ rete.
ܡܬܝܠܕܬܐ prouentus.
ܡܬܪܬܐ diſciplina.
ܡܬܚܫܒܬܐ redargutio.
ܡܛܪܬܐ cuſtodia.
ܡܐܣܪܬܐ faſcis.
ܡܬܡܠܠܬܐ ſermo.
ܡܚܙܝܬܐ ſpeculum.
ܡܐܬܝܬܐ aduentus.

Forma vndecima.

ܚܝܠܐ . ܚܝܠܬܐ fortis.
ܝܚܝܕܝܐ . ܝܚܝܕܝܬܐ vnicus.
ܬܩܝܦܐ . ܬܩܝܦܬܐ fortis.
ܪܡܐ . ܪܡܬܐ excelſus.
ܒܝܫܐ . ܒܝܫܬܐ malus.
ܒܛܝܠܐ . ܒܛܝܠܬܐ confuſus.
ܒܛܝܠܐ . ܒܛܝܠܬܐ vanus.

Forma nona.

ܨܒܝܢܬܐ ratio, voluntas.
ܫܡܫܘܬܐ officium.
ܐܢܚܬܐ gemitus.
ܡܫܟܢܐ inquilinus.
ܟܪܙܘܬܐ prædicatio.
ܫܚܠܦܬܐ cõmutatio.
& ܫܒܚܬܐ laudatio, carmen.
In plurali. ܫܒܚܬܐ
ܫܪܝܪܬܐ narratio.
ܡܪܩܒܬܐ putrefactio.
ܠܒܘܫܬܐ veſtis.
ܡܬܪܛܬܐ velamen.
ܫܟܒܬܐ lectus.

Forma octaua.

ܥܘܠܬܐ iniquitas.
ܕܚܠܬܐ timor.
ܥܡܠܬܐ ærumna.
ܚܣܪܢܐ ignominia.
ܨܒܝܢܐ deſideriũ.
ܚܟܡܬܐ ſapientia.
ܙܡܪܬܐ cantus.
ܢܩܡܬܐ vindicta.
ܒܟܝܬܐ fletus.
ܨܚܬܐ clamor, eiulatus.
ܙܘܥܬܐ motus.
ܨܥܪܬܐ tribulatio.

SVNT etiam ea quæ in octaua claſſe collocaui, quæq. eis ſimilia multa leguntur, omnia generis feminini: neq. pluralẽ numerũ habẽt à ſingulari diuerſum. Deriuantur autẽ pleraq. omnia à verbis: & quædam quidem à perfectis, alia ab imperfectis. huius generis ſunt duo poſtrema, & tertium. Sunt enim ea ducta à verbis, quorũ medium elementũ eſt Vau ſilens. Item nonum, & decimum. quorum verba habent poſtremo loco Olaph quieſcens. Deniq. quintum, quod ex ordine habentiũ poſteriores duas literas geminas ductũ eſt. ac proinde in eo litera Gomal debet inſigniri pũcto Kuſoi, ad repræſentandũ alterũ Gomal, quod abeſt. At enim rectè ad iſtã ſpeciem referãtur alia quoq. nomina; quæ ipſa ſimiliter ſyllaba ܐ terminantur, atque à verbis profecta ſunt; quamuis non habeant quartam vocalem etiã in ea ſyllaba, quę vltimã proximè præcedit. Neq. enim nos ſingillatim formas omnes annumerare poſſumus. neque neceſſe eſt. ſed neq. vacat etiam. Nono loco propoſui nomina, quæ à verbis formata ſunt, aſcita litera Tau ad initium. Et ſex quidem illa, quæ Iud cum tertia vocali habent ante ſyllabã ܐ, veniunt à verbis, quorũ poſtrema litera eſt Olaph, ſiue Iud. eorum autem vnius verbũ, à capite etiam imperfectum eſt, nempe ܐܪܡܘܬܐ. eſt enim à ܪܡܐ, mutato Iud in Vau. Sicut illud ܐܪܡܠܬܐ, à ܡܠ. Poſſent autem huc quoq.

Septima forma.		Sexta forma.	
ܛܝܒܘܬܐ	gratia, beneficétia.	ܡܬܩܢܬܐ	ſuauitas.
ܣܟܠܘܬܐ	ſtultitia.	ܡܪܝܪܘܬܐ	triſtitia.
ܙܕܩܬܐ	iuſtitia.	ܩܕܝܫܘܬܐ	ſanctitas.
ܫܩܪܐ	falſitas.	ܙܕܝܩܘܬܐ	iuſtitia.
ܛܠܝܘܬܐ	iuuentus.	ܫܘܝܐ	vanitas.
ܣܗܕܘܬܐ	teſtimonium.	ܡܫܬܘܬܐ	probitas.
ܣܟܠܘܬܐ	ſtultitia.	ܛܒܘܬܐ	probitas.
ܗܝܡܢܘܬܐ	fides.	ܒܝܫܘܬܐ	malitia.
ܬܒܪܐ	pœnitétia.	ܚܘܠܝܐ	morbus.
ܡܠܟܘܬܐ	regnum.	ܡܟܝܟܘܬܐ	humilitas.

SEXTO loco propoſuimus nomina quędam ſubſtantiua, formata ab adiectiuis, quę ſpeciem Paul inflexionis Kal referunt, mutato Olaph vltimo in Vau, & addita ſyllaba ܬܐ. Sic enim à ܙܕܝܩ iuſtus, fit ſubſtãtiuum ܙܕܝܩܘܬܐ iuſtitia. & rarò errauerit, qui eam rationem ex quibuſuis huiuſmodi adiectiuis ſubſtãtiua formãdi ſequatur. Sunt autem omnia generis feminini; vt ſolent apud Syros ea nomina, quæ ſyllaba ܬܐ terminantur. Itaq. numerus pluralis non eſt à ſingulari, niſi ſolis duobus apiculis, diſtinctus: quamquam rarò vſurpãtur multitudinis numero, quę ad iſtam formã ſunt facta. In ſeptimũ ordinem alia ſubſtãtiua retulimus, ſuperioribus quàm ſimillima: quæ ipſa quoque omnia ſunt generis feminini. Sed hæc, & quæ ad ipſorum ſunt formã facta cetera, numero plurium mutant plerumq. Vau vocalem in cõſonantem, & quæ proximè eam antecedit litera, ſumit vocalẽ primã, vt nuper dicebã. vt ܣܗܕܘܬܐ teſtimonia. ܣܟܠܘܬܐ ſtultitiæ. ܛܒܘܬܐ beneficentiæ. ܡܠܟܘܬܐ regna. Amittunt autẽ vtriuſq. formę nomina interdũ totam ſyllabã, ܬܐ, κατ' ἀποκοπὴν. Quale eſt illud Matth. XII. & Marc. XIII. & alibi ܡܠܟܘܬܐ regnum. Et Hebr. VII. ܒܝܫܘܬܐ malitia. & Heb. IX. ܡܫܬܘܬܐ vſus. Atque in plurali numero ſimiliter. vt ܡܠܟܘܬܐ partes. ܕܡܘܬܐ ſimilitudines, Hebr. I. Sed iſta rara ſunt, & anormia dici poſſunt. quale eſt etiam quod pro ܒܝܬܐ domus, vſurpatur nonnumquam, ܒܝܬ. veluti Matth. XII. & alibi.

Forma

tionis litera; propterea quòd, vt diximus, in Piel pleraque verba perfectè atque integrè inflectuntur. At ܡܚܝܐ, quod ex Hiphil ſumtum eſt, caret litera Nun. Eſt enim à poſitione ܢܚܐ. In ܡܚܝܢܐ verò etiam redundat litera vna Mim; eſt enim ea geminata, vt in tractandis verbis quadratis expoſuimus; è quorum ordine natum eſt hoc nomen. Sunt autem pleraque formata à Benoni; & proinde ſignificationem habent actionis. Poſſunt tamen æquè ad Paul referri; cùm ſint, vt diximus, ſimillima in Piel illa Participia. Vnde illud ܡܫܒܚܢܐ ferè ſolent interpretari, virum laudatum, & primarium. Similiter illud, ܡܬܪܓܙܢܐ. hominem qui facilè ira permouetur. Sunt autem omnia maſculina. Porrò quinto loco poſui pauca quædam nomina, quæ verbalium, vt ſic dicam, ſpeciem quidem habent; ſed tamen deducta potius ſunt à nominibus ſubſtantiuis; ſignificantque eas qualitates, quæ illis ſubſtantiuis nominibus notantur, eſſe excellenter in iis, quibus ipſa accommodantur. vt, verbi cauſſa, ܡܬܚܙܢܐ, non ſimpliciter militem quemuis repræſentat: ſed hominem in rebus bellicis egregiè verſantem. Sumpſerunt autem ea præter ſyllabam ܢܐ, etiam literam Tau, ex Æmunaticis. Sunt verò etiam ipſa maſculina; vt ſuperiora: & proinde addidi formam, qua ab eis feminina eiuſdem notionis duci ſemper queant, poſita litera Iud quieſcente in vocali tertia ante Tau. Sed enim maſculina vtriuſque formæ ſic faciunt pluralem numerum, vt de aliis adhuc diximus. Feminina verò, quæ appoſuimus, ea nullius aut literæ, aut vocalis mutatione, ſed ſolis binis appoſitis ſuprà punctis fiunt pluralia. Eſt autem vtriq. formæ (de maſculinis loquor) hoc commune cum proximè ſuperioribus, quod aliquando vſurpentur abſque Olaph. vt ܡܚܬܟܢ fraudator, ܡܪܚܡ & ܡܛܝܒ miſericors, & beneficus, Dei epitheta, quæ ſæpè in Pſalmis occurrunt.

QVÆ in tertia forma exhibui, ſunt ſimiliter omnia perfecta. neque in eis vlla poſitionis litera deſideratur; præter ܗܘܢܐ, cui deeſt vltima litera, ſiue ea Iud eſt, ſiue Olaph. Habẽt autẽ pręter extremum Olaph, & literam Vau, inſuper literam Nun ex Æmunaticis. ſuntq. omnia generis maſ. & fiunt pluralia eadem mutatione vocalis poſtremę, qua ſuperiora. vt ܚܘܝܐ morbi. Matth. IV. &c. Eſt autem in hac forma notandum, quòd Olaph interdum abeſt, terminanturq. nomina litera Nun. Dicimus enim etiam; ܚܘܢܐ morbus, Mat. VI. Et ܫܘܠܛܢܐ poteſtas, Matth. XXI. atq. in aliis, &c.

Forma quarta.

ܡܫܡܥܢܐ adiutor.
ܡܥܘܢܐ adiutor.
ܡܫܡܟܝܢܐ ſuſtentator.
ܡܫܪܝܢܐ liberator.
ܡܥܩܪܢܐ eductor.
ܡܥܟܢܢܐ irritator.
ܡܥܩܪܢܐ expurgator.
ܡܫܒܚܢܐ laudabilis.
ܡܥܕܝܢܐ conſolator.
ܡܙܥܢܐ moroſus.

Forma quinta duplex.

ܩܪܒܐ bellator.
ܪܡܝܐ impoſtor.
ܓܒܪܐ militaris vir.
ܚܟܝܡܐ prudens vir.

Et ab eis feminina.

ܩܪܒܬܐ bellatrix.
ܪܡܝܬܐ fraudatrix.
ܓܒܪܬܐ fortis mulier.
ܚܟܝܡܬܐ prudens mulier.

IN quartam claſſem contuli nomina, quæ omnia per appoſitam ſyllabam, ܢܐ, formata ſunt à participiis Piel; pręter duo, videlicet ܡܥܩܪ, & ܡܙܥܢ, quæ ex participiis Hiphil ducta addere volui; vt vtriuſq. modum videret lector formæ. Eſt enim par vtrobiq. ratio. Eorum quæ ad Piel pertinent nulli deeſt aliqua poſitionis facere in aliis lectores poſſint. Nemo autẽ me accuſet, ſi minimè exacto ordine illas propoſuero. nam profectò à tanta cura me excludit temporis breuitas. Librarius enim iamdudum me vrget, propter operas, ne ocioſæ ſint.

VARIÆ NOMINVM FORMÆ.

Forma ſecunda.	Forma prima.
ܚܫܝܫܐ contemtio.	ܥܒܕܐ effector.
ܡܫܚܩܐ irriſio.	ܥܕܪܐ adiutor.
ܫܩܪܐ falſitas.	ܥܡܪܐ habitator.
ܣܓܝܐ multitudo.	ܥܩܪܐ vexator.
ܡܥܟܒܐ mora.	ܥܫܦܐ incantator.
ܚܟܡܬܐ prudentia.	ܦܕܝܐ redemtor.
ܡܬܩܢܬܐ præparatio.	ܡܪܕܘܬܐ rebellator.
ܡܥܩܬܐ afflictio.	ܢܩܡܐ vindex.
ܫܢܝܬܐ commutatio.	ܡܕܒܪܢܐ gubernator.
ܪܫܥܬܐ impietas.	ܚܨܕܐ meſſor.
ܚܦܪܬܐ foſſio, fouea.	ܨܪܝܐ hoſtis.
ܡܫܬܥܫܥܬܐ oblectatio.	ܢܛܪܐ cuſtos.
ܡܪܩܬܐ purgatio.	ܣܓܕܐ adorator.

VTRIVSQ. harum formarum nomina perfecta ſunt; & præter conſuetam literam Olaph, quæ finem occupat, ſolam Vau ex Æmunaticis literis ad mediũ aſcitam habent; prioris quidem formæ in ſecunda ſyllaba; poſterioris verò in prima. Et prioris quidem formæ, omnia; quæq. eis ſimilia fiunt; ſunt generis maſculini. Sunt enim ſimilia illis nominibus, vt vocãtur, verbalibus; quæ apud Latinos ſyllaba, tor, finiuntur. Poſteriorẽ quoq. formã quæ imitantur, pleraq. omnia maſculina ſunt. fitq. in vtriſq. numerus pluralis, ſi loco vltimæ vocalis, quæ quarta eſt, ſcribatur ſecũda. vt ܣܓܕܐ adoratores, Ioã. IV. ܪܫܥܬܐ impietates, &c.

Forma tertia.	Forma tertia.
ܡܬܬܢܬܐ memoria.	ܚܕܘܬܐ ſalus.
ܚܕܝܬܐ ærumna.	ܡܬܬܘܬܐ mandatum.
ܚܘܢܬܐ morbus.	ܫܢܝܬܐ vituperiũ.
ܚܘܕܝܬܐ vindicta.	ܥܩܬܐ tribulatio.
ܚܘܠܦܬܐ auxilium.	ܫܠܝܬܐ vtilitas.

mæ. ܩܪܢܐ cornu, ܩܪܢܬܐ cornua. ܐܘܪܚܐ via. ܐܘܪܚܬܐ viæ. Porrò vt de altera masculinorum nominum terminatione dicebamus, quæ fieret per literam Nun, cum præcedente Iud, & vocali tertia; sic de femininis quoq. dicendũ est; ea nonnumquam numero plurium finiri litera Nun, cum vocali quarta. Hanc tamen terminationem esse vsitatissimam in participiis femininis; & secundum ea, in nominibus adiectiuis: nonnumquam tamen in aliis nominibus quoque. vt ܫܘܫܦܐ tribulationes. ܫܪܫܐ catenæ. Sed quæ sic terminantur, nomina, plerumq. etiam altera forma vsurpantur. Nam & ܫܪܫܬܐ, propè eodem loco scriptum est, Act. XII. & ܫܘܫܦܐ, atq. ܫܘܫܦܬܐ fatuæ. & rursus ܡܚܟܡܐ atq. ܡܚܟܡܬܐ prudentes virgines, Matth. XXV. Item à nomine ܟܘܪܣܝܐ sedes, legitur in Psalmis ܟܘܪܣܘܗܝ, numero pluriũ, per Vau consonantẽ; & ܟܘܪܣܘܗܬܐ Sic ܡܕܝܢܬܐ ciuitas, facit ܡܕܝܢܬܐ & ܡܕܝܢܬܐ ciuitates, Luc. VIII. Non pauca etiã nomina generis feminini efficiũtur pluralia, modo masculinorum. Sicut vicissim quędam masculina terminationem femininorum in numero plurium habẽt. vt ܫܥܬܐ hora, quod nomen est femininũ; dicitur in plurali numero ܫܥܝܢ horæ. ܪܓܠܐ pes, ܪܓܠܐ pedes. ܐܘܢܐ auris, ܐܘܢܐ aures. & ita de plerisque aliis corporis partibus, quas natura binas procreauit. vt ܥܝܢܐ oculus, ܥܝܢܐ oculi, &c. Et alia nomina. vt ܟܐܦܐ petra, ܟܐܦܐ petræ. Rursus masculina quæ imitantur feminina. vt ܠܝܠܐ nox, ܠܝܠܐ noctes. ܝܘܡܐ dies, ܝܘܡܐ plures dies. ܐܬܪܐ locus, ܐܬܪܐ loca. ܢܗܪܐ flumen, ܢܗܪܐ flumina. ܐܪܝܐ leo, ܐܪܝܐ leones. Sed potest facilè sibi quisq. priuatim ista, legendo auctores, obseruare, atq. annotare. Nimis enim longum esset omnia persequi. Satis ergo de Numeris dictum esto: præsertim cùm errori in illis locus non sit; vt exposui. Sed ponam ante oculos quasdã nominum formas; quales frequentissimæ apud Syros occurrunt, & in singulis cùm genus, tum numeri pluralis terminationem; qualis sit, commonstrabo; & simul quas literas ex Æmunaticis ascitas habeant, admonebo. vt de iis coniecturam facere

qua in plurali numero terminantur, ferè est eiusmodi, vt in locum vocalis quartæ; quæ numero singulari ante postremum Olaph audiebatur, succedat vocalis secunda. Nam à singulari ܡܠܟܐ Rex, fit plurale ܡܠܟܐ Reges. à singulari ܙܕܝܩܐ iustus, est plurale ܙܕܝܩܐ iusti. Illa tamen nomina, quorũ positio habet vltimo loco literam Olaph, aut Iud, plerumq. faciunt pluralem numerũ syllaba aio; & proinde sæpè à singulari solis duobus apiculis ille discernitur. vt ܫܡܝܐ cæli (vt sic dicam) ܒܢܝܐ filij. ܒܚܝܪܐ electi. ܣܟܠܐ stulti. Est & alia apud Syros nominum masculinorum numeri pluralis terminatio, quæ fit per literam Nun, cum Iud ante ipsam, & vocali plerumq. tertia; interdum tamẽ secunda. Sed ea terminatio est participiorũ propria: & in verborũ formulis à nobis satis exposita. ceteroqui paucis apud Syros nominibus accommodatur. Nomina autem generis feminini; præsertim quæ terminatione ܬ finiuntur, quorum maxima pars est, plerumq. habent pluralem numerũ prorsus eundem quem singularem; sed binis apicibus, vt dixi, distinctum. vt ܫܒܟܬܐ rete. ܫܒܟܬܐ retia. ܥܘܠܬܐ iniquitas. ܥܘܠܬܐ iniquitates. Quæ tamen eiusmodi sunt, vt litera quæ syllabam, ܬ, proximè anteit, nullam habeat vocalem in numero singulari, ea solent in numero plurali assumere illic loci vocalẽ quartam. vt ܡܕܝܢܬܐ ciuitas. ܡܕܝܢܬܐ ciuitates. ܬܫܒܚܬܐ, carmen, laudatio. ܬܫܒܚܬܐ carmina, laudationes. vbi eius variationis gratia etiam Vau sublatũ est. quod in aliis quibusdam similiter fit. Multa quoq. quæ in singulari habent literam Vau quiescentem in quinta vocali ante syllabam ܬ, mutant illam in consonantem numero plurium. Sic à ܡܠܟܘܬܐ regnum, fit numerus plurium ܡܠܟܘܬܐ regna. & à ܣܟܠܘܬܐ stultitia, error, ܣܟܠܘܬܐ errores, delicta, stultitiæ, Psal. XXII. & plerumq. hoc casu attribuitur vocalis prima ei literæ quæ literam Vau proximè antecedit. vt ܫܘܠܬܐ in singulari. ܫܘܠܬܐ in plurali, &c. Sunt etiam, quæ etsi numero singulari plerumq. vsurpentur sine litera Tau, tamen numero pluriũ ascisciũt Tau. vt ܢܦܫܐ anima. ܢܦܫܬܐ ani-

Nomina feminina.

Nota.

vox, vt mihi videtur, & quæ vix vmquã, nisi properandæ narrationis, aut affectionis cuiuspiam gratia, omitti solet, veluti Matth. IV. Sanabat Iesus in populo ܟܠܐ ܚܠܝܐ ܘܟܠܐ ܡܪܥܐ, omnem dolorem & morbum: celeritate orationis, facilitas sanandi repræsentatur. Nam profectò si Emphaseos caussa additur ea litera, equidem non video cur à nomine ܪܘܚܐ spiritus, & ܢܘܪܐ ignis, absit in versiculo quarto Ps. CIV. cùm scribitur ܕܥܒܕ ܡܠܐܟܘܗܝ ܪܘܚܐ ܘܡܫܡܫܝܗܝ ܢܘܪܐ. Hoc est, Fecit angelos suos spiritum, & ministros suos ignem ardentem. Quis enim nõ existimet angelos haudquaquam vulgarem vel spiritum, vel ignem esse; sed excellentissimi generis? Sed hoc hactenus.

Psal. 104. vers. 4.

DE GENERE NOMINVM.

VT apud Hebræos, sic Syros, duplex nominũ genus est. alia enim sunt masculina, alia feminina. vtrius autem quodq. nomen generis sit, non potest facilè certis regulis definiri. Hoc tamẽ propè vniuersè statui potest; Nomina quæ syllaba ܬܐ terminantur, præsertim numero singulari, ea esse feminina. Similiter vocabula quæ corporis partes significant, quas ipsa natura binas fecit. Hæc enim, quamuis plerumq. more masculinorũ nominum varientur, tamen generis sunt feminini. Sed frustra pergam res dissimillimas & propè infinitas paucis regulis includere. Neque operæprecium fuerit si faciam. quãdo ad intelligenda Syrorum scripta satis est, ipsa aspecta nomina, atque in oratione posita, genere, numero, casu discernere. Neque verò, quod ad genus attinet, hoc difficile fuerit; cùm nomina absque verbis haud ferè vsurpentur; verborũ autem genera certissima sint: & ipsis inflexionũ formulis, quas in tabulis dedimus, explicatissima, in quauis persona atq. numero.

DE NVMERO NOMINVM.

PORRÒ Numerus quoq. apud Syros, nullo errore, cognosci perpetuò potest. Nam quamtumuis deproperata sit libri cuiuspiam scriptura; hoc tamẽ obseruatum vbiq. est, vt pluralis numerus sit notatus binis punctis suprà appositis; sicut dicebamus cùm puncta tractaremus. Ceterùm forma nominũ masculinorum, qua à capite, aut litera Iud, quæ ingenium & naturam literæ Nun imitatur, (vt in verborum tractatione diximus) plerumque apponunt Syri ad initium literam Mim; neq. ferè aliam ex earum literarum, quas diximus ascisci solere, numero. At quãdo abest Iud; quod quiescere solet in verbis; tum sæpè nulla ex numero literarum ܐܬܘܬܐ assumitur. in initio, vt ܥܝܢܐ cura, sollicitudo, à positione ܥܝܢ. Et ܫܢܬܐ somnus, à themate ܫܢ. Verùm si hoc tale Iud mutatũ sit in Vau, tum opus est præposita litera, vt sic dicam, Æmunatica: eaq. ferè est aut Mim, aut Tau cum vocali prima. vt ܡܘܬܒܐ, sessio, sedes. à verbo ܝܬܒ. ܫܪܝܬܐ, quod reliquum est, reliquiæ. à verbo ܫܪܐ. Rursus in medio mutilũ est, ܡܫܚܐ, passio. deest enim medium Schin; cùm positio sit, ܫܫ, geminata secunda litera. & ܒܝܬܐ domus; quod aliquando pro ܒܝܬܐ vsurpatur. & ܛܒܐ bonus: quod est ex numero habẽtiũ medio loco Vau silens, siue quiescens. In fine curtum est ܡܪܝ, pro ܡܪܝܐ dominus. ܟܪܡܐ vinea, pro ܟܪܡܐ. Sed huiusmodi pauca sunt. Ex his ergo exemplis imperfectorũ nominũ, cõiecturam quiuis facere potest de aliis, in quibus elementum aliquod deesse intelligit. Neq. enim opus esse ista explicari à me prolixius puto: cùm similiter apud Hebræos, atq. apud Syros fiant. Ego autem iis qui Hebraicè eruditi sunt, vt sæpè dixi, ista scribam. Similiter quod ad vsum literarum ܐܡܘܬܐ, quas modò dixi, ad formanda nomina ascisci solere, attinet; iubeo lectorẽ ea reuocare in memoriam, quæ in Hebræorũ ludo didicit. Hoc solum addam, literam Olaph rarò ab vllius Syrici nominis fine abesse; nisi si pronomina fuerint affixa; aut constructio cũ alio nomine hoc postulet; de qua pòst sumus dicturi, aut singularis alia subsit caussa. Scribit quidem Elias Grammaticus acutissimus, & mihi olim familiaris, Chaldæos ea litera veluti ἐμφάσεος nota vti; planè vt Hebræi literam He nominibus sæpè præponunt. At vt hoc illi cõcedam; mihi tamẽ nõ facilè vllus persuaserit, in Syrorũ vocabulis perpetuò ἔμφασιν esse, quoties appositum Olaph ad finem habent. Est enim ea veriùs linguę propria

Nomina masc.

Litera Olaph nominum fini apposita.

quas orationis partes. quæ, quia nõ multis casibus variantur; perinde atq. apud Latinos & Græcos; aut vt verba; parum erit in earum tractatione consumendum operæ. Quapropter non est, quod Lectorem harum rerum minutarum tædeat. Perstringentur enim breuissimis verbis; & dilucidis ob oculos positis exemplis ostendentur, quoad eius certè à nobis fieri poterit.

DE SECVNDA ORATIONIS PARTE, QVAM SYRI VOCANT ܫܡܐ, HOC EST, NOMEN.

VT in aliis linguis, sic etiam in Syrica, pars ea orationis, quæ Nomen à nostris Grammaticis vocatur, & à Syris ܫܡܐ, multis modis diuidi potest. Sunt enim Nomina alia Substantiua, alia Adiectiua. Sunt quæ à Verbis ducta, possunt Verbalia vocari. Sunt etiam quæ non videntur nata è Verbis. Sed præter huiusmodi specierum, & aliarum multarum differẽtias, quæ cum prima puerili doctrina tradi solẽt; sunt apud Syros, sicut Hebræos, quædam nomina, quæ solis suæ positionis literis constant. vt ܡܠܟ Rex. ܣܦܪ liber. ܟܣܦ pecunia. ܥܒܕ seruus. Alia verò literas alienas ascitas habent, & modo vnã, modò plures; atq. quædã ad caput; quædam in medium; multa ad finem; multa etiam pluribus locis. Sunt autem eæ literę quæ apponi nominibus solẽt apud Syros, eędẽ ferè quę apud Hebręos, nisi quòd illi litera He nõ vtantur ad formãda nomina. Possunt itaq. memoriæ caussa notari hac dictione, quæ à Syris vsurpãtur in nominum formis alienæ literæ, ܡܠܝܢܘܬܝ. Sunt enim Olaph, Mim, Vau, Nun, Tau, & Iud. Denique, vt Verba, ita & Nomina; alia perfecta sunt, hoc est, positionis suæ literas omnes expressas habent. Alia verò imperfecta; vtpote manca, & aliqua suæ positionis litera carentia, quæ aut in principio, aut medio, aut fine desideratur. Quale est ܡܚܘܢܐ eductor. deest enim ei litera Nun à capite; cùm positio integra sit, verbũ ܢܚܘ. & ܡܕܝܥܐ scientia. Nam desideratur in initio litera Iud; cùm perfecta radix sit, ܝܕܥ. Et in huiusmodi nominibus in quibus litera Nun abest à capite; tum sæpe Iud, nonnumquam etiam Vau ascisciunt: idq. faciunt, vt apparet, pro geminatione mediæ literę, quam forma Piel alioqui exigeret. exemplo est verbum ܗܝܡܢ credidit. in quo tamẽ etiam litera He pro Olaph posita esse videtur. Est enim hoc Piel verbi ܐܡܢ, quo vtũtur Hebræi in Niphal, & Hiphil. Item verbum ܫܚܝܬ, quod similiter est Piel verbi ܫܚܬ. Et per literã Vau, ܐܬܚܘܠܠ quod est Hithpael verbi ܢܘܠ: significatq. à flamma corripi, atq. ęstuare. In fine auctũ à Syris verbum nullũ, ego certè, repperi; nisi adiecto Olaph, aut Iud. quale est ܐܙܘܢ aluit, nutriuit. vbiq. enim sic inflectitur, vt ea quę habent vltimo loco Olaph quiescẽs. Ceterũ de omnibus istis verbis variandis per suos casus, hoc dixisse satis fuerit: ea perfectorum more, secundũ formã Piel, aut Hithpael inflecti. Vnde à ܫܒܚ, est futurum Hithpael ܢܫܬܒܚܘܢ gloriabuntur, superbient, magnificè se iactabunt, Ps. xxv. à ܩܨܨ est similiter futurum Hithpael ܢܬܩܨܨ si inciderit, securis videlicet, in proximum, Deut. xix. A ܫܬܩ, est præteritum Hithpael ܐܬܫܬܩܘ festinarunt, Psal. cvi. Et Paul inflexionis Piel, ܡܫܬܩ festinus, præproperus, Iacob. i. Ab ܗܝܡܢ est Benoni Piel, ܡܗܝܡܢ credens, fidem adiungens, Heb. iii. à ܫܚܬ est Benoni Piel, ܡܫܚܬ pascit verba sua in iudicio, Psal. cxii. à ܩܨܨ est præteritum Hithpael, ܐܬܩܨܨ succensa fuit pyra, Psal. xviii. & Iudicum vi. quod Græcè est, ἀνήφθη πῦρ, redditur à Syro, ܐܬܩܨܨ ܢܘܪܐ. Itẽ Benoni, ܡܬܩܨܨ Act. v. Denique à ܐܙܘܢ est Benoni Piel ܡܙܘܢ pascens, Mat. vi. Et ab eo participio formatũ nomen est ܡܙܘܢܢܐ, nutritius, alumnus, Ps. lxxxiv. & præteritũ ܐܙܘܢ pauimus, Matth. xxv. Tantum de istiusmodi verbis ex pluribus quàm tribus literis constantibus. Nam quæ alia passim occurrunt, ex Græca lingua, aut alia quapiam sumta, quia planè peregrina sunt; nihil attinet de iis verba hoc loco facere. Hactenus ergo de verbis dictum à nobis esto. in qua tractatione ea sola attigimus, quorũ lectores Hebraicis antè præceptis eruditos putauimus esse admonendos. Nunc porrò pergemus ad reli-

Nominum diuisiones aliquot.

Verba peregrina pluriũ literarum.

brate. Psal. verò XXX. & XXXIV. aliisq. locis, est Futurũ, ܐܬܪܡܡ extollam. Rursus Petri II. est Mandatiuum Hithpael, ܐܬܬܪܡܡ concupiscite. & Act. XIX. Benoni Hithpael, ܡܬܬܪܡܡ extollebatur nomen Iesu. Deniq. ܡܬܬܪܡܡ iactãtes se, Psalm. XXXV. Sed non pergam plura conquirere. Ex his enim facilè quiuis cognoscat, quibus modis ista verba sint vbiuis inflectenda.

De verbis aliis quæ plures *quàm tres literas habent.*

Est & aliud apud Syros verborum genus, quę plurib⁹ quàm tribus literis cõstant, neq. tamen vllam, sicut ea quæ proximè diximus, geminatam habent. Sunt autem etiam ea ex positionibus trium literarum, vt videntur, facta certorum elementorum accessione, quæ aliquando ad initia, interdum in media, nonnumquam ad fines ascisuntur, vt à verbo simplici, ܫܬܐ bibit, factum est ܐܫܬܐ. quo crebrò vtuntur Syri, pro illo. Sic à dictione קבל, quæ Hebræis & Chaldæis significat coram, fecerunt Syri verbũ ܩܒܠ, quod vsurpant pro παρεντυγχάνειν, obuiam alicui esse, & incidere in quempiam; præposita litera Somchat. Similiter ab Hebræorum רהב, quod incitationis, alacritatisque notionem habet, formarunt eadem præposita litera, verbum ܫܪܗܒ, quod ipsis significat, festinare, properare. Et à verbo בהר, quod apud Hebręos significat splendorem; fecerunt ܫܒܗܪ, apposita à principio litera Schin, quod vsurpant pro superbire; & splendorem, vitæ cultu, præ se ferre. Et ab חלף, quo Hebræi significant mutationem, fecerunt illi per eandem literã ascitam ܫܚܠܦ. quo verbo similiter vtuntur pro commutare. Deniq. ab עבד, quod apud Hebræos ad seruitutem pertinet, formarunt ܫܥܒܕ, quo significant, subiicere, & in seruitutem mancipare; aut adigere. à ܨܒܐ desiderare, ܫܨܒܐ inescare, et fallere cupiditate rei alicuius. à רתח, quod est ebullire, ܫܪܬܚ augere. à ידע noscere, ܫܝܕܥ signum dare, mutato etiam Iud in Vau, &c. Itaq. ad initia aliquando quidem Olaph, sępius autem adhibent illas literas, Somchat, aut Schin. Cùm verò verbum medio loco augent, aut vna, aut plures literæ geminantur. Fit autẽ hoc plurimum apud Syros, cùm in iis verbis, quæ duas posteriores literas habent geminas, prima repetita inter duas geminas media collocatur: veluti cùm à verbo ܡܪܪ, quod amarum esse significat, efficiunt ܡܪܡܪ irritauit, bilem mouit. ܡܪܘ contendit, iurgauit, ܡܪܡܪ molestus fuit, vexauit. à ܨܒܐ desiderauit, ܨܒܨܒ concupiuit magno desiderio. Interdum etiam, cùm in verbis, quę mediam literam quiescentẽ habent, omissa illa media, reliquæ duæ geminantur. Sic à verbo ܪܡ altus fuit; cuius media litera Vau est; fit ܪܘܡܡ exaltauit, extulit, verbum in Psalmis frequentissimũ. Prioris formæ vsurpandæ ratio hæc, nisi fallor, est: quòd illiusmodi verborũ, quorũ posteriores duæ literæ sunt geminæ, absurda esset pronũciatio, & dura, in Piel; cùm vna eademq. litera ter sonaret; præsertim quæ alioqui per se voce nõ admodũ facili potest efferri, quales sunt Risch, Gomal, & similes. Vtuntur enim Syri istis quadratis, vt sic appellem, verbis in solo Piel; & in eo Hithpael, quod à Piel ducitur. Posterioris verò caussa ea ipsa afferri potest; ob quam Hebræi quoq. in Piel, & Hithpael eorum verborum, quæ mediam literã Vau silentem habent; postremam geminant, cùm dicunt, בוּנן, & הִתְבּוּנֵן; pro בִּין & הִתְבִּין. Sed enim est & tertia quadratorũ verborum species, ex verbo, cuius primum elementũ est Iud; facta per metathesin, simul & geminationem secundæ literæ, & conuersionem Iud in Vau. Nam à ܫܒܚ, dicũt Syri in Piel, ܫܘܒܚ: & in Hithpael, ܐܬܫܘܒܚ, iactauit se, extulit se, atq. magnificauit: vt Plautino verbo vtar. Nimirum ista vox & suauior est, quàm si simplex Piel, vel Hithpael formetur, & grandius quiddam sonat. Sed adiungã exempla ex sacris literis, de iis verbis, quæ modò dixi. Nam tabulas integras proponere nihil est necesse; cùm planè more modoq. perfectorũ verborum in Piel, aut Hithpael varientur omnibus casibus. Igitur Psalmo LXXVIII. & Psal. CV. & CVI. est ܡܪܪܘ exacerbauerunt. & alibi Infinitum, ܠܡܡܪܪܘ. Et Psalmo XCIX. est Mandatiuum, ܪܘܡܡܘ extollite, efferte, cele-

Nota.

De HITHPAEL VERBORVM, QVÆ *duas posteriores habent geminas.*

QVOD de Piel dicebamus, id de Hithpael quoq. dictũ accipi potest. Nam ista verba, dum ad patiendi notionẽ accõmodantur; plerũq. aut perfectorũ modo, aut quadratorũ variantur. Ceteroqui possunt à Kal formari, sola syllaba cõsueta illi formæ præposita. veluti si dicas, ܐܬܦܥܠ. ܐܬܦܥܠ quæ deinde sic sunt suis terminationibus varianda, vt in Kal ostendimus. Quare non fuerit operæ precium hîc singulare exemplum adiungere.

De VERBO ܒܥܐ.

PRIVS tamẽ quàm ad ea verba progrediar, quæ ex pluribus quàm tribus literis prima cõpositione cõstant; facere non debeo, quin lectorẽ moneam, verbum ܒܥܐ vixit, multis quidem casibus referre inflexionem verborũ, quæ habent vltimã literam quiescentẽ. At in non nullis anorme esse, & pro Iud Olaph sumere, aut etiam ipsum prorsus abiicere. Deniq. in aliquibus etiam simile esse eorũ, in quibus prima est Olaph. Nam facit quidem Benoni Kal, numero singulari, ܚܝܐ viuens, vt cetera sui ordinis. At numero plurali, mutato Iud in Olaph, plerumq. est ܚܝܐ viuentes. Rursus in futuro habet sub literis prępositis vocalẽ tertiam, similiter atq. ea, quorũ prima litera est Olaph. atque ideo sæpè etiam ascisit sibi illo loco Olaph. vt ܢܚܝܐ ܠܒܗܘܢ viuet cor eorum in sæcula, Psal. XXII. & numero plurali, absque Olaph, ܐܢܬܘܢ ܚܝܝܢ vos viuetis, Ioã. XIV. Sed exemplorum satis est vbiq. obuiam. Iam verò in infinito rursus amittit Iud. Est enim ܚܝܝܢ Luc. XVIII. & alibi sępè. Similiter in plerisq. locis Hiphil. Dicunt enim Syri ܐܚܝܐ vitam dedit, ܡܚܝܐ vitam dans, 1. Timot. VI. Et in futuro ܢܚܝ. ܢܚܝ. ܢܚܝ: atque etiam ascito à capite Olaph, ܢܐܚܝ. & ܢܐܚܝ. Et hactenus de verbis imperfectis, quorum positio tria habet elementa. Nunc paucis disseram de iis, quæ ex pluribus literis sunt composita.

Benoni Cal.

Futurum.

Infinitum.

Hiphil.

De VERBIS QVADRATIS.

SICVT apud Hebræos, ita apud Syros quoq., genus est quoddam verborum, ex quatuor compositũ elementis: quæ à simplicibus ducuntur positionibus, quarum aut

ܐܬܦܥܠܝ 2. plur. fem.

ܐܬܦܥܠ vel ܐܬܦܥܠ 1. pl. communis.

Benoni.

ܡܬܦܥܠ sing. masc.

&c. ܡܬܦܥܠܬ sing. fem.

Imperatiuus.

ܐܬܦܥܠ. ܐܬܦܥܠ. ܐܬܦ 2. f. m.

&c. ܐܬܦܥܠ 2. f. fe.

Futurum.

ܢܬܦܥܠ. ܢܬܦ 1. f. com.

&c. ܢܬܦܥܠ. ܢܬܦ 2. f. masc.

Infinitum.

ܡܬܦܥܠܘܬ. ܡܬܦ

CETERVM hoc quoq. in istis verbis obseruandum est; eam literam quę ex geminis seruatur, veluti geminandam esse ipsa pronunciatione, & proinde notandã imposito Kusoi, si ex earum est numero, quæ eius sunt puncti capaces, & non sit dictionis extremum elementum: planè vt apud Hebræos notatur dagges. idq. ex eo exemplo est manifestũ, quod suprà ex Psalmo XLIV. produximus. Dico ܡܬܟܠ humilis fuit anima. Habet enim illic litera Coph duritatis notam in vertice, quæ repræsentat alterã absentem Coph. Nam si integrè scriberetur, esset, vt dixi, ܡܬܟܠ. Vnde cùm à literæ Risch geminatione omnes abhorreant, propter vocem insuauem; Syri aliquando literam Vau, vt deficientem literam eo modo repræsentent, tamquam pro dagges infarciunt. vt Psal. LXXXVIII. in verbo ܢܦܠ factum est. Est enim sic scriptum, pro ܢܦܠ concidi, & defeci. Et hæc quidem in Kal. At in Hiphil hoc punctum hæcq. nota apponitur non vltimæ positionis literæ, hoc est, ei quæ mediã absentẽ proximè sequitur: sed primæ, quæ præcedit; contrà atq. Hebræorũ Grammatici præcipiũt. Quod apertè deprehendi in verbo ܝܟܚ; quo Syri pro arguere, & castigare sæpè vtũtur in Hiphil. Sic enim scriptum est Psalm. VI. ܠܐ ܡܪܝ ܒܚܡܬܟ ܬܝܟܚܢܝ Domine ne in ira tua arguas me. & Ps. CV. ܐܝܟܚ arguit Reges coram ipsis. Et alibi in Psalmis est Benoni ܡܝܟܚ arguens. neq. vsquam sine Kusoi supra Coph. Et hæc hactenus.

eius formæ inflexio, aut planè more verborum perfectorum fit, expressis omnibus literis; aut efficitur per verbum quadratum, vt vocant: de quo mox dicturi sumus. Adiungam igitur huius ordinis exemplum in tabula, quàm potero paucissimis.

Præteritum Kal.

3.f.maſ.
3.f. fem.
2.f. maſ.
2. f. fem.
1.f.communis.

Plurale.

3. plural. maſc.
3. pl. fem.
2.pl.maſ.
2.pl.fem.
1.plu.com.

Benoni.

Et sine Olaph. 1.Pet.III. ſing. maſ.
ſing.fem.

Plurale.

plur.maſ.
plur.fem.

Paul fit more perfectorum.

Imperatiuus.

2.f. maſ.

Et ita in ceteris vt in quieſcentibus in medio.

Futurum.

&c. 1. f. com.

Infinitum.

&

Præteritum Hiphil.

3.f.maſ.
3.f.fem.
2.f.m.
2.f.fem.
1. f.com.

Plurale.

3.pl.maſ.
3.pl.fem.
2.pl.maſ.

De verbis quæ duas posteriores literas habent geminas.

Vt apud Hebræos, ea verba quorum ſecundum, & tertium positionis elementum eadem eſt litera, ſæpè alterum abiiciunt: ſic apud Syros quoque. Nam à humilis, aut afflictus fuit, eſt in tertia perſona feminina Kal, Pſal. XLIV. afflicta fuit anima mea. quod integrè diceretur : ſicut . Et a quod ſignificat firmum, fixum, rectũ, verum eſſe, eſt Hiphil, cõfirmauit, Pſ. CXVIII. in litera He. Et in eodẽ Pſalmo in litera Nun, eſt vmbrã faciet, pro , & . Sic Lucæ X. eſt vexauit, irritauit, pro . Sunt autem Note. iſta talia verba ſic mutila ſæpè ſimilia iis, quę mediam habent literam quieſcentem. Sed in præterito Kal plerumque eò differũt, quòd habeant primam vocalem; cùm illa per quartam efferantur. dicimus enim intrauit, aſperſit, paſſus eſt. At in Benoni non poſſunt diſcerni. Nam ipſa quoq. illic plerũq. aſciſcũt in medium locũ literam Olaph; more eorum quorũ media litera eſt Vau. vt intrans. patiens &c. Quamquam & abſq. Olaph per ſolam quartam vocalem in Benoni interdum formẽtur. Similiter in mandatiuo, & in futuro ſæpè ſimilia videntur illis. vt intra. & intrabo. Sed in iſtis vocalis quinta eſt breuis; apponiturq. apiculus ſupra literam Vau, in bonis libris: at in illis eſt longa; & habet Vau ſubſcriptum apiculum; vt ſuo loco diximus. Habent etiam huius formæ verba pleraque aliam ſecũdo loco vocalem quàm quintam in Futuro. Nam ab , dicimus, patiar, patietur. Atq. etiã in Infinito. vt pati, Act. IX. intrare, Act. XIV. Et in Hiphil eſt ferè ſecundo loco vocalis ſecũda, abſq. Iud. vt introduc, Luc. XIV. permiſit, Act. XVI. Aut prima, cùm hanc potius poſtulat vltima poſitionis litera. vt irritauit. confirmauit. quæ duo exempla ſunt etiam ſuprà à nobis propoſita. At in iis verbis quæ habent literam mediam quieſcentem, eſt eo loco Iud cum vocali tertia, vt in illa claſſe expoſuimus. De Piel nihil dicimus. Nam Piel.

Futurum.

ܢܦܠ

&c. ܢܦܠ . ܢܦܠ

Plurale.

&c. ܢܦܠܘ . ܢܦܠܘ

Infinitum.

Matth. XI. ܡܦܠܘܬ

CETERVM in Piel non memini me hoc verbum ſcriptũ legere. At in Hiphil ſatis frequens eſt. Verùm non mutat illic prius ſuum Olaph, in Vau; quod in ܐܬܝ fieri vidimus, ſed in Iud. Dicunt enim Syri ܐܝܬܝ adduxit, venire fecit, attulit. Et numero plurali ܐܝܬܝܢ adduxerũt, Matth. XXI. Et genere fem. ܐܝܬܝ attulerunt mulieres, Luc. XXIV. per vocalẽ tertiam vltimo loco. Finis enim prorſus eodem modo variatur ſuis vbiq. caſibus, vt de iis verbis expoſuimus, quorũ poſtremũ elementum eſt Iud, aut Olaph. Igitur Benoni eſt ܡܦܠ. & plurali numero ܡܦܠܝܢ. Mandatiuum ܐܝܬܝ adduc. & numero pluriũ ܐܝܬܘ adducite, Matth. XXI. Genere autẽ feminino ܐܝܬܝ adduc tu mulier. plurali nu. ܐܝܬܝܢ adducite feminæ. Denique Futurum, ܐܦܠ . ܢܦܠ . ܢܦܠ adducam, adduces, adducet. Plurali ܢܦܠܘ adducent, &c. Poſtremò Infinitum ܡܦܠܘܬ adducere. Porrò in Hithpael neſcio an hoc verbũ vſurpetur. ego certè, quod memini, nuſquã inueni. Ceterũ iſtiuſmodi verba in Piel, & in Hithpael ſimiliter prorſus variari debent, atq. ea quæ ſolam poſtremam literam habent quieſcentem. Quapropter, quòd ad eas inflexiones attinet, ſunt ad normam verbi ܡܫܚ, aut ܡܠܐ, aut ſimilium exigenda. Iam verò quæ primo loco habent Nun, vltimo autem Iud, aut Olaph, partim ad ܢܛܪ, partim ad ܡܠܐ ſunt referenda. In quibus hoc ſingulariter notandum eſt; literam Nun in ipſis haud ferè abiici, niſi in Hiphil. Nam cùm à fine mutilantur, ſi ſimul caput amitterent, nimis curta fierent. quod malum compenſatur in Hiphil, per præpoſitam eius inflexionis notã Olaph. Sed iſta cognitionem habent facilem. quare nõ exponam pluribus; ſed pergam ad alia verba, quæ aliqua ratione à perfectis differunt.

Hiphil. Benoni. Mandatiuũ. Futurum. Infinitum. Hithpael.

Plurale.

ܡܫܚܝܢ plur. maſc.

ܡܫܚܝܬ plur. fem.

Paul.

ܡܫܝܚ ſing. maſc.

&c. ܡܫܝܚܬ ſing. fem.

Imperatiuum.

ܐܫܚ 2. ſ. m.

ܐܫܚ 2. ſ. fem.

Plurale.

ܐܫܚܘ 2. pl. m.

ܐܫܚܝ 2. pl. fem.

Futurum.

&c. ܐܫܚ . ܢܫܚ . ܢܫܚ 1. ſ. com. 2. 3. m.

Infinitum.

&c. ܡܫܚ & ܡܫܚܘܬ

RVRSVS verbum ܢܦܠ, cuius & principio & fine eſt litera Olaph; referri debet partim quidem ad verbi ܐܬܝ inflexionẽ, partim ad ܡܠܐ. Sed quia nuſquam nõ occurrit, & alioqui anorme eſt, non grauabor paucis vniuerſam eius etiam inflexionem exhibere in tabula.

Præteritum Kal.

ܢܦܠ 3. ſ. m.

ܢܦܠܬ 3. ſ. fem.

ܢܦܠܬ 2. ſ. maſ.

ܢܦܠܬ 2. ſ. fem.

ܢܦܠ 1. ſ. communis.

Plurale.

ܢܦܠܘ 3. pl. maſc.

ܢܦܠܢ 3. pl. fem.

ܢܦܠܬܘ 2. pl. maſc.

ܢܦܠܬܝ 2. pl. fem.

ܢܦܠܢ 1. plur. comm.

Benoni.

ܢܦܠ . ܢܦܠ . ܢܦܠ . ܢܦܠ ſ. & pl. m. & f.

Imperatiuum.

cadente præter normam prima litera poſitionis.

ܢܦ 2. ſ. maſc.

ܢܦ 2. ſ. fem.

Plurale.

ܢܦ

ܢܦ

3.plur.masc.
3.pl.fem.

Infinitum.

ET hactenus, tamquam cursim, de verbis, quæ simpliciter sunt imperfecta, dictũ esto. Nihil enim attinet ea etiam explicare, quæ apud Hebræorũ Grammaticos sunt peruagata.

DE VERBIS MVLTIFARIAM IMPERFECTIS.

QVÆ porrò verba plures suæ positionis literas habent instabiles, ea quo sint modo varianda suis vbiq. casibus; aut saltem cùm mutila occurrunt, quæ sit ipsorũ integra positio, facilè potest de prædictis fieri coniectura: vt, exempli caussa. verbũ parum vsitatum, pertinet capite quidem ad eorum verborum ordinem, quæ habent Iud primum elementũ. fine verò ad eorum, quæ terminantur Olaph. Itaq. fit ex eo Hiphil; qua forma plurimum vsurpatur; confessus est, Ioan. 1. mutato, in omnibus tẽporibus, & modis, Iud in Vau: vt in verbo , & vidimus. Postrema verò syllaba prorsus variatur, vt verbi . Sed subiiciam typum integrum.

Præteritum Hiphil.

3.sing. mascul.
3.f.fem.
2.sing.mas.
2.sing.fem.
1.f.communis.

Plurale.

3.plur.masc.
3.plur.fem.
2.plur.masc.
2.plur.fem.
1. plur.com.

Benoni.

sing.masc.
sing.fem.

D 2 Plurale.

inflexionis sepè curtum esse, amisso prorsus vltimo positionis elemento. Dicunt enim Syri conuertere, pro , vt Psal. xc. & alibi sæpè: quod ego propter frequentem eius verbi vsum, & singularẽ affectionem declarandam sic fieri existimo. Subiiciam autem tabulam huius etiam inflexionis, ne quid lector possit desiderare.

Præteritum Hithpael.

3.f.mas.
3.f.fem.
2.f.m.
2.f.fe.
1.f.com.

Plurale.

3.pl.mas.
3.plur.fem.
2.plur.masc.
2.plur.fem.
1.pl. communis.

Benoni.

sing.masc.
sing.fem.

Plurale.

plur.masc.
plur.fem.

Imperatiuus.

2.f.mas.
2.f.fem.

Plurale.

2.plur.masc.
2.plur.fem.

Futurum.

1.f.communis.
2.f.masc.
2.f.fem.
3.f.mas.
3.f.fem.

Plurale.

1.pl.com.
2.pl.mas.
2.pl.fem.

lerunt mulieres aromata, Luc. XXIV, &c. Benoni ܡܫܬܐ multiplicans, ܡܫܬܐ cõuertens. Paul ܡܫܬܐ reprobatus, Pſ. XV. ܡܫܬܐ lotus, Heb. X. Imperatiuus modus ܫܬܐ multiplica, Pſal. LI. ܫܕܐ proiice. Et interdum per vocalẽ tertiam ܫܬܐ multiplica. Futurum ܢܫܕ restituam, ܬܫܕ restitues: & ita in ceteris perſonis. Infinitum rurſus plerumq. habet Vau, ܘܡܫܬܘܬܐ. vt ܡܫܬܘܬܐ multiplicare, &c. Cùm ergo hic, præter primam ſyllabam; quæ vbiq. talis eſt, qualis in verbis perfectis; cetera omnia prorſus ſimilia ſint caſibus & terminationibus Piel, cuius modò formulam in tabula exhibuimus, nihil opus eſſe cenſeo ſingularem adſcribere formulam. Quare pergo ad Hithpael eorundem verborum.

Imperatiuus.

Infinitum.

DE HITHPAEL VERBOR. QVORVM *poſtrema litera quieſcit.*

DENIQ. in Hithpael huius ordinis verborum nihil ſingulariter accidit, præter ea quæ ſunt à nobis in Kal, & Piel dicta. Nam ad harũ formarum alteram cetera pertinent, ſi ſyllabam, quæ paſſionis nota eſt, à capite detraxeris. Igitur à verbo ܚܙܐ vidit, eſt in Hithpael, ܐܬܚܙܝ cõſpecti ſunt. à ܡܫܬ reprobus fuit, eſt ܐܬܡܫܬ reprobati ſunt; manente litera Iud, vt in Kal, & Piel diximus: quæ alioqui interdum abiicitur. & in genere feminino ܐܬܓܠܝ reuelatæ ſunt, Pſ. XVIII. Benoni ܡܬܓܠܐ reuelatus. Imperatiuus modus ܐܬܓܠ appare tu vir, Pſal. LXXX. & altera forma quæ vocali quarta terminatur. ܐܬܟܦ reconciliare, Matth. V. ܐܬܕܟܐ mundare, Matth. VIII. & Luc. V. Et genere feminino ܐܬܟܦܝ conuertere tu ô anima, Pſalmo CXV. Numero plurali ܐܬܕܟܘ erudimini. quod eſt à Kal formatum, Pſal. II. & ܐܬܕܟܘ mundamini, à Piel. & genere feminino, ܐܬܟܦܝ conuertimini vos feminæ. Deniq. Futurum fit per vocalem ſecundam vltimo loco, vt in ceteris quoq. vidimus. vt ܐܬܕܟ mundabor. ܢܬܓܠ narrabo. ܢܬܓܠ narrabit, &c. Poſtremò Infinitum, plerumq. per proſchematiſmũ ܡܬܚܙܝܘܬܐ bene velle. ܡܬܓܠܝܘܬܐ reuelari, &c. Obſeruãdũ eſt aũt verbũ, ܡܬ, in modo Mãdatiuo huius inflexio-

Prateritum.

Benoni.

Imperatiuus

Futurum.

Infinitus modus.

Nota.

Præteritum Piel.

ܫܕܐ . ܫܕܐ	3.f.maſ.
ܫܕܬ	3.f.fem.
ܫܕܬ	2.f.maſ.
ܫܕܬ	2. f.fem.
ܫܕܬ	1.f.communis.

Plurale.

ܫܕܘ . ܫܕܘ	3. plural. maſc.
ܫܕܝ . ܫܕܝ	3. pl. fem.
ܫܕܬܘ	2.pl.maſ.
ܫܕܬܝ	2.pl fem.
ܫܕܢ vel ܫܕܝ	1.plu. com.

Benoni.

ܡܫܕܐ	ſing. maſ.
ܡܫܕܬܐ	ſing.fem.

Plurale.

ܡܫܕܝ . ܡܫܕܝ	plur.maſ.
ܡܫܕܝܬ	plur.fem.

Paul.

ܡܫܕ	ſing.maſc.
ܡܫܕܬܐ	ſing.fem.

Plurale.

ܡܫܕܝ	plur.maſc.
ܡܫܕܝܬ	plur.fem.

Imperatiuus.

ܫܕ	2.f.maſ.
ܫܕ	2.f.fem.

Plurale.

ܫܕܘ	2.pl.maſ.
ܫܕܝ	2.pl.fem.

Futurum.

ܐܫܕ . ܢܫܕ . ܢܫܕ &c.	1.2.3.f.

Infinitum.

ܡܫܕܘܬܐ . ܡܫܕܘܬܐ

DE HIPHIL VERB. QVÆ HABENT *poſtremam literam quieſcentem.*

IN Hiphil, ſi primam ſyllabam excipias; quæ fit prorſus vt in perfectis verbis diximus; quod reliquum eſt omnino variatur per caſus numerorum, perſonarumque, vt in Piel oſtẽdimus. vt ܐܫܬܝ multiplicauit, ܐܫܬܝܬ multiplicaſti, ܐܫܬܝ multiplicaũi, ܐܫܬܝܢ multiplicauerunt. ܐܦܩ reſtituerunt. ܐܬܝ attu-

numeri, temporis præteriti plerumq. est tertia vocalis, non prima, in secunda syllaba, vt à ܚܕܘܢ exhilarauit, est ܚܕܘܝܬ exhilarasti omnes, qui eum odio habent, Psalm. LXXXIX. ܦܪܩܬ liberasti, Psal. LIV. ܫܪܝܬ soluisti, Ps. XXX. & in numero plurium ܚܕܘܝܬܘܢ & ܦܪܩܬܘܢ &c. Similiter tertia pluralis feminina sæpè per tertiam, nõ autem primam vocalẽ terminatur. vt ܓܠܝܢ reuelarũt feminæ. Benoni est huiusmodi, ܡܚܙܐ cõtemplans: ܡܚܘܝܐ ostendẽs. In plurali verò numero interdũ est vocalis secunda vltimo loco, vt in Kal: interdũ tertia. vt ܡܙܕܝܢ mundantes, Matt. XXIII. & ܡܢܣܝܢ tentantes, Mat. XXII. Et genus femininũ, ܡܚܙܝܐ contemplans mulier, ܡܚܙܝܢ contemplãtes, fem. Ceterùm in Paul ferè est Iud vltimo loco cum vocali prima, vt ܡܫܬܠܐ paralyticus, dissolutus, Act. IX. ܡܢܣܐ tentatus, Heb. IV. ܡܬܚܙܐ ἀθῶος, innocens, Mat. XXVII. Alioqui in ceteris casibus ipso orationis sensu magis, quàm voce dignosci Paul à Benoni potest: vt de perfectis quoq. diximus. Modus Imperatiuus habet secundo loco plerumq. vocalẽ quartã, seruato Olaph. vt ܓܠܐ ora. ܦܪܩ redime. ܫܢܐ muta. ܚܘܐ ostẽde, Ioan. VII. Et abiecto Olaph, propter ascita ad finẽ pronomina, ܚܘܝܢ ostende mihi. ܚܘܝܢ esto nobis propitius. ܦܪܩܢ redime nos. In reliquis porrò casibus planè imitatur formam Kal. vt ܚܘܝ ostende tu femina. ܚܘܘ ostẽdite viri. ܦܪܩ redimite viri. ܦܪܩܝ redimite feminæ &c. Est etiã vbi, modo verborũ perfectorũ, habetur vocalis secunda loco secũdo. vt ܚܘܐ ostẽde, Psal. LXXX. & Luc. V. In Futuris autem se habet vltima syllaba vt in Kal. veluti ܐܚܘܐ ostendam, ܐܦܪܩ redimam, &c. manẽte Olaph, quod in vocali secunda quiescit. Est tamen ad Titum capite II. positum Nun, pro Olaph; nisi mendum est. Scribitur enim illic ܕܦܪܩ vt purgaret sibi populum. Denique modus Infinitus plerumq. hîc fit per proschematismum, adiecta litera Vau ad finem, mutatoque Olaph in Iud. vt ܠܡܕܘܟܝܐ ad purgandum. & cum affixo ascito Tau ܠܡܕܘܟܝܬܝ mundare me, Matth. VIII. & Marci I. Sed ponam ante oculos formulam.

Benoni. Paul. Imperatiuus. Futurum. Infinitum.

Imperatiuus.

ܚܘܢ . ܚܘܘ . ܚܘܝ	2. sing. masc.
ܚܘܢ . ܚܘܝ . ܚܘܢ	2. f. fem.
Plurale.	
ܚܘܘ . ܚܘܝܘ . ܚܘܢ	2. pl. masc.
ܚܘܢ . ܚܘܝܢ . ܚܘܢ	2. pl. fem.
Futurum.	
ܐܚܘ . ܢܚܘ . ܢܚܘ	1. f. communis.
ܬܚܘ . ܬܚܘ . ܬܚܘ	2. f. masc.
ܬܚܘܢ . ܬܚܘܝ	2. f. fem.
ܢܚܘ . ܢܚܘ	3. f. masc.
ܬܚܘ . ܬܚܘ vel, ܬܚܘ . ܬܚܘ	3. f. fem.
Plurale.	
ܢܚܘ . ܢܚܘ . ܢܚܘ	1. pl. com.
ܬܚܘܢ . ܬܚܘ	2. plur. masc.
ܬܚܘܢ . ܬܚܘܢ . ܬܚܘ	2. plur. fem.
ܢܚܘ . ܢܚܘ	3. pl. masc.
ܢܚܘ . ܢܚܘ	3. plur. fem.
Infinitum.	
ܡܚܘ . ܠܡܚܘܬܐ	

SED enim monendus mihi iterum lector est: Omnia Participia, cuiusuis ordinis verborum, nõ solùm sic inflecti posse, vt ego in istis tabulis proposui; sed etiam similiter per diuersas personas variari, atq. in prima tabula, in Participio verbi ܡܚܘ ostendimus. Dicunt enim Syri ܐܢܐ ܚܘܢܝ illa legens. & ܐܢܬ ܚܘܢܝ. Item ܐܢܬ ܚܘܢ tu legens, siue legis, & ܐܢܬ ܚܘܢܝ. Et in genere feminino ܐܢܬ ܚܘܢ tu femina legis, & ܐܢܬ ܚܘܢܝ. Rursus numero pluriũ dicunt, ܐܢܬܘܢ ܚܘܢ vos viri legitis; & ܐܢܬܘܢ ܚܘܢܝ. Similiter genere feminino ܐܢܬܝ ܚܘܢ vos feminæ legitis, & ܐܢܬܝ ܚܘܢܝ. Deniq. personam primã pluralem non solùm formant ad hunc modũ, ܚܢܢ ܚܘܢ nos legimus: sed etiam ܚܢܢ ܚܘܢ.

DE PIEL VERBORVM, QVORVM *postrema litera quiescit.*

PORRÒ in Piel habet istorum verborum prima litera; sicut & perfectorum; vbiq. vocalem primam. ceteroqui insequentes syllabæ sic ferè variantur per diuersas personas, & numeros, vt in Kal: nisi quòd hîc in secũdis personis vtriusq.

Primum.

mum elementũ eſt Olaph. Nam hoc verbum etiam hîc aſciſcit interdũ Olaph, vt ܢܚܝܝܢ viuemus. &, ܢܚܝܐ viuet filia mea, Matth. IX. In quo exemplo non acceſſit Iud, per paragogen ad finem, in tertia perſona ſingulari, generis fem. quod vt in aliis verbis interdum fieri ſuprà monuimus, ita in hoc ordine frequẽter fieri obſeruaſſe videor. Deniq. modus infinitus ſæpè habet formam verborum perfectorum. Eſtq. Olaph in fine, etiam in iis quę alioqui Iud terminãtur. vt ܩܪܝܐ vocare. ܩܛܠܐ caſtigare. ܚܙܝܐ videre. ܚܛܝܐ peccare. Sed cùm aſciſcitur Vau ad finem per paragogen; aut cùm annectuntur affixa pronomina, tum mutatur Olaph in Iud. vt ܠܡܒܥܝܗ quærere eum, Matth. II. Sed ſubiiciam formulam vniuerſæ inflexionis Kal, verborum, quæ habent vltimam literam quieſcentem. *Infinitum.*

Præteritum Kal.

ܩܛܠ. ܩܛܠܘ. ܩܛܠܝ 3.ſ.maſc.
ܩܛܠܬ vel, ܩܛܠܐ. ܩܛܠܬܐ. ܩܛܠ 3.ſ.fem.
ܩܛܠܬ. ܩܛܠܬܐ. ܩܛܠ 2.ſ.m.
ܩܛܠܬ 2.ſ.fem.
ܩܛܠܢ. ܩܛܠܢܐ ܩܛܠ 1.ſ.communis.

Plurale.

ܩܛܠ. ܩܛܠ ܗܘ 3.plur. maſc.
ܩܛܠ 3.pl.fem.
ܩܛܠܬܘܢ. ܩܛܠܬܘܢ 2.pl.m.
ܩܛܠܬܝܢ. ܩܛܠܬܝܢ 2.pl.fem.
ܩܛܠ &, ܩܛܠܢ. ܩܛܠܢ &, ܩܛܠܢ. ܩܛܠܢ 1. pl. communis.

Benoni.

ܩܛܠ. ܩܛܠ. f. maſ.
ܩܛܠܐ. ܩܛܠܐ. f. fem.

Plurale.

ܩܛܠ. ܩܛܠ pl.m.
ܩܛܠ. ܩܛܠ pl.fem.

Paul.

ܩܛܠ. ܩܛܠ ܗܘ f. maſ.
ܩܛܠ. ܩܛܠ f. fem.

Plurale.

ܩܛܠ. ܩܛܠ. ܩܛܠ pl. maſ.
ܩܛܠ. ܩܛܠ. ܩܛܠ pl.fem.

Impera-

hîc ferè mutant illam in Olaph. Verùm numero plurali maſculino rurſus abiicitur hoc poſtremum elemẽtum: finiturq. iſte numerus per vocalem ſecundam ante Nun; cùm in aliis illic ſoleat eſſe vocalis tertia. Dicimus enim ܩܪܝܢ vocantes viri. ܚܙܝܢ videntes viri. At in genere feminino eſt rurſus Iud pro tertia poſitionis litera. vt ܩܪܝܢ vocãs mulier. & numero pluriũ, ܩܪܝܢ vocãtes mulieres. Porrò Paul, hoc eſt, ſecundum participium, quod paſſionis facit ſignificationem, fit per vocalem ſecundam in ſecunda ſyllaba, in genere maſc. prior verò ſyllaba raptim abſq. vocali adſcripta pronũciatur. vt ܡܫܕܪ proiectus; Act. IX. Et Marci II. ܒܚܝܪ electus. Pſal. XIX. ܕܟܝ mundus. Matt. XXIII. In plurali autem numero, vt & in genere feminino; habet interdum prima ſyllaba vocalem primam, ſecunda verò ſecundã ſicut Benoni. vt ܒܚܝܪ electi. ܕܟܝ pura, munda. ܒܚܝܪ electa. Sępè tamen nulla eſt vocalis ſub prima litera, præſertim in numero plurali generis maſculini. Fit autem hoc participium quãdoq. more perfectorum verborum. vt ܣܢܝܢ odio habiti. Luc. XXI. In modo autem Mandatiuo genus maſculinum ſingulare fit plerumq. per Iud in fine cum vocali tertia. vt ܩܪܝ voca. ܒܪܝ crea: plurale verò ſimile eſt tertiæ perſonæ pluralis numeri in præterito. vt ܩܪܘ vocate. ܒܪܘ ſoluite. Et hîc rurſus cum aſcitis pronominibus apparet Olaph: vt ܚܙܘܗ videte eũ. Heb. III. At femininum genus fit per vocalem quartam. vt ܩܪܝ voca tu femina. ܚܙܝ vide tu mulier. In plurali verò, per eandem, addita inſuper conſueta ſyllaba, ܝ vt ܫܒܘ gaude tu mulier, ܫܒܘܝ gaudete vos mulieres, Luc. XV. ܚܙܝܝ videte vos mulieres, Mat. XXVIII. Iam verò à Mandatiuo fit futurum, aſcitis literis ܐ, quę ſuo more hîc habent vocalem ſecundam. vt ܐܩܪܐ vocabo, ܢܚܙܐ videbis. Secundo quoq. loco ſimiliter eſt vocalis ſecunda. Nam quorum alioqui tertia poſitionis litera eſt Iud, hîc pro ea ſolent Olaph habere. At verbum, ܚܝܐ vixit, anorme eſt, vt pòſt exponemus. Eius enim futuri ſeruiles literæ efferuntur per tertiam vocalẽ, ſimiliter atq. fit in iis verbis, quorũ pri- *Paul.* *Imperatiuus.*

oth; non ratò tamen ſeruato Iud, ſyllaba ath, vt in perfectis verbis fieri ſolet. Dicunt enim Syri ܨܒܬ voluit femina. à verbo ܨܒܐ. Et ܚܙܬ vidit femina. à verbo ܚܙܐ. & ܣܢܬ, diſplicuit, frequens verbum, à ܣܢܐ. & ſimiliter in aliis multis. Amittunt etiam in tertia perſona numeri pluralis, tam maſculina, quàm feminina: habentq. in maſculina quidem ante Vau; in feminina verò, ante Iud; quæ illius numeri notæ ſunt; vocalem primam in Kal: vt ܨܒܘ voluerunt viri, ܨܒܝ voluerũt feminæ. Si tamen aſciſcũtur pronomina, recipiunt Olaph; & interdum aſciſcunt etiam inſuper literam Vau: vt ܒܥܘܗܝ quæſiuerunt eam. Pſalm. LIII. ܚܙܘܢܝ viderunt me. Pſal. XXII. ܚܙܘܗܝ viderunt eum. Hebr. XI. Quamquam ſunt etiam multa, quæ hanc perſonam maſculinam faciant per Iud cum vocali tertia ante Vau. vt à verbo ܣܓܝ multus fuit, eſt ܣܓܝܘ multiplicati fuerũt. Pſal. III. & XXV. Similiter à verbo ܢܣܝ tentauit, eſt ܢܣܝܘ tentauerũt. & ita in aliis multis. In ceteris aũt omnibus caſibus habẽt Iud loco tertij elementi. quod in prima perſona ſingulari ſemper habet ante ſe vocalẽ tertiam, vt ܨܒܝܬ volui. ܣܢܝܬ legi. ܚܙܝܬ vidi, &c. In ſecundis verò perſonis vtriuſque numeri, plurimum habet ante ſe vocalem primam. vt ܨܒܬ voluiſti. ܨܒܬܘܢ voluiſtis. ܣܢܬ habitaſti. ܣܢܬܘܢ habitaſtis, &c. Eſt tamen etiam hîc aliquãdo vocalis tertia: ſed id ſæpius in Piel, & Hiphil fit; niſi fallor; quàm in Kal. vt ܨܒܝܬ liberaſti. ܣܢܝܬ ſoluiſti. Quo caſu diſtinguitur hæc perſona à prima, per punctum Kuſoi; quod in bonis libris occupat verticem literæ Tau: efficitq. eius in pronũciatione vocẽ, quaſi ſubſcriptũ ſit ſcheua Hebręorum. Nam in prima perſona Tau perpetuò lene eſt; habetque ruchoch; vt alibi diximus: niſi ſi affixa pronomina punctorum rationem mutent. Porrò in prima perſona numeri pluralis ſæpè habet primã vocalem ante Iud. vt ܢܘܝܢ nauigauimus, Act. XXVII. ܚܙܝܢ vidimus. Luc. V. Ioã. I. &c. Porrò Benoni fit more modoq. verborum perfectorum. vt ܩܪܝܢ vocans. & ܚܙܝܢ vidẽs, &c. Et quorũ alioqui extrema poſitionis litera eſt Iud, ea hîc

Benoni.

Imperatiuus.

ܩܛܠ 2. ſing. maſc.

ܩܛܠܝ 2. ſing. fem.

Plurale.

ܩܛܠܘ 2. plur. maſc.

ܩܛܠܝ vel, ܩܛܠܢ 2. pl. fem.

Futurum.

ܩܛܠ 1. f. communis.

ܢܩܛܠ vel, ܢܩܛܠ 2. f. maſ.

ܢܩܛܠܝ vel, ܢܩܛܠܝ 2. f. fem.

ܢܩܛܠ 3. f. maſ.

ܢܩܛܠ vel, ܢܩܛܠ 3. f. fem.

Plurale.

ܢܩܛܠ 1. pl. communis.

ܢܩܛܠܘ vel, ܢܩܛܠܘ 2. pl. m.

ܢܩܛܠ vel, ܢܩܛܠ 2. pl. fem.

ܢܩܛܠܘ 3. pl. m.

ܢܩܛܠ 3. pl. fem.

Infinitum.

ܩܛܠܘܬܐ

ܠܩܛܠܘܬܐ

ܡܢܩܛܠܘܬܐ

DE VERBIS, QVORVM POSTREMUM *elementum quieſcit.*

IAM venimus ordine ad ea verba, quorum finis varius eſt. hoc eſt, quæ literam Olaph, aut Iud vltimo loco habent. Nam quæ apud Syros litera He terminãtur, ea ad perfectorum ordinem pertinẽt. vt ex verbo ܚܠܐ, hoc eſt, æger fuit; conſtat, Pſal. XXXI. LXIV. LXVIII. & aliis locis. Sunt autem huius ordinis verba apud Syros maximo numero. quo diligentius eorum variatio eſt obſeruanda. Igitur hoc primum de ipſis vniuersè dicimus, ſæpè Olaph & Iud inter ſe commutari. Et cùm Olaph vltimo loco habent, tum in ſimplici poſitione audiri plerumq. vocalem quartam in ſecunda ſyllaba; at cum Iud, tertiam. vt ܣܢܝ habitauit. ܥܢܝ reſpondit. ܥܒܝ gauiſus eſt. ܚܙܝ vidit. Porrò vtraq. amittunt ſæpè tertium poſitionis ſuæ elementum, in tertia perſona feminina numeri ſingul. præteriti temporis formanda; terminaturq. ea ſyllaba

positam. vt ܐܬܪܘܡܡܘ exaltatus sum. Psal. XLVI. ܢܬܕܢܘܢ iudicabuntur, Ps.VI. At enim vt in Piel, sic in hac quoq. formâ interdum inflectuntur verba more Perfectorum; mutato Vau in Iud consonantē. Neq. cùm id fit, geminatur Tau. exemplū exstat Matth. VII. in ܬܬܕܢܘܢ iudicabimini. Et Psalm. XXXIII. in ܡܬܚܣܝ intelligens, à verbo huius ordinis, ܚܣ. Sed & in futuro, eæ personæ quæ præpositæ seruili litera Tau formātur, vnicum Tau ferè solent ascisscere; quod imposito Kusoi pronunciationem geminam habeat: ne videlicet vna litera ter continuò scribēda sit; vt Rom. XI. ܬܬܪܘܡ ne te ipse efferas. & Matth. V. ܬܬܪܡܣ conculcabitur sal insipidū, scilicet. A verbo tamen ܡܣ malus fuit, inuenitur Hithpael, ܐܬܡܣ malo affectus est, Matth. XXI. vbi loco alterius Tau, mansit Olaph ex forma Hiphil, vnde hoc Hithpael formatur. Et rursus Mat. XXVI. ܐܬܚܝ, posito Olaph post Beth, vt in Hiphil dicebamus. verùm hoc posteriore loco existimo literam Tau esse pūcto Kusoi imposito geminādā. verū ista anormia sunt, & singulariter obseruāda. Sed adiūgā etiā huius inflexionis formulā.

FORMVLA HITHPAEL VERB. *quiescentium in medio.*

Præteritum.

ܐܬܬܪܡ 3. singul. mas.
ܐܬܬܪܡܬ 3. s. fem.
ܐܬܬܪܡܬ 2. s. masc.
ܐܬܬܪܡܬ 2. s. fem.
ܐܬܬܪܡܬ 1. s. com.

Plurale.

ܐܬܬܪܡܘ 3. plur. masc.
ܐܬܬܪܡܢ 3. pl. fem.
ܐܬܬܪܡܬܘܢ 2. pl. masc.
ܐܬܬܪܡܬܝܢ 2. pl. fem.
ܐܬܬܪܡ vel, ܐܬܬܪܡܢ 1. plur. commun.

Benoni.

ܡܬܬܪܡ sing. masc.
ܡܬܬܪܡܬ sing. fem.

Plurale.

ܡܬܬܪܡܝܢ pl. mas.
ܡܬܬܪܡܢ pl. fem.

Plurale.

ܡܬܬܪܡܝܢ plur. masc.
ܡܬܬܪܡܢ plur. fem.

Paul.

ܡܬܬܪܡ vel. ܡܬܬܪܡ sing. mas.
ܡܬܬܪܡܬ vel. ܡܬܬܪܡܬ sing. fem.

Plurale.

ܡܬܬܪܡܝܢ vel. ܡܬܬܪܡܝܢ pl. m.
ܡܬܬܪܡܢ vel. ܡܬܬܪܡܢ pl. fem.

Imperatiuus.

ܐܬܪܡ 2. s. mas.
ܐܬܪܡܝ 2. s. fem.

Plurale.

ܐܬܪܡܘ vel, ܐܬܪܡܘ 2. plur. mas.
ܐܬܪܡܝ vel, ܐܬܪܡܝ 2. plur. fem.

Futurum.

ܐܬܪܡ 1. s. communis.
ܬܬܪܡ 2. s. masc.
ܬܬܪܡܝ 2. s. fem.
ܢܬܪܡ 3. s. masc.
ܬܬܪܡ 3. s. fem.

Plurale.

ܢܬܪܡ 1. pl. com.
ܬܬܪܡܘ 2. pl. masc.
ܬܬܪܡܝ 2. pl. fem.
ܢܬܪܡܘ 3. plu. masc.
ܢܬܪܡܝ 3. plur. fem.

Infinitum.

ܡܬܪܡ
ܡܬܬܪܡܘ

DE HITHPAEL VERBORVM, QVÆ *habent mediam literam quiescentem.*

IN Hithpael autem hoc proprium est huius ordinis verborum, quòd litera seruilis Tau, quæ à capite ascita insigne est huius inflexionis, geminatur. ceterùm quòd ad positionis literas attinet, eæ similiter se habēt atq. in Hiphil. Est enim Iud in medio, cum tertia vocali longa. Nam vt in superiore ordine dixi, formāt etiam ista verba suum Hithpael, præter aliorum morem; ab Hiphil. Debet autem posterius Tau ita legi, quasi scheua Hebræorū habeat. Et in bonis libris vbiq. habet duritatis notam, hoc est, Kusoi, in vertice ap-

quamquã id sæpius faciunt in eo ordine verborũ, q̃ posteriores duas literas habẽt geminas. Sed de quadratis post dicemus.

De hiphil verb. quorum *litera media quiescit.*

Porrò in Hiphil fit ex media litera Vau, Iud. Et literæ quæ à principio ascisc untur, more eius formæ, habẽt primã vocalẽ. vt à verbo ܪܘܡ altus fuit, est Hiphil ܐܪܝܡ, Ps. cxvii. Benoni ܡܪܝܡ exaltans. Paul aliquãdo est simile Benoni; aliquãdo verò habet secundo loco vocalem quartã, absq. litera Iud. vt ܡܪܘ assuetus. à verbo inusitato ܪܘ Luc. i. & ii. Imperatiuus & Futurũ, ܐܪܝܡ exalta, aut exaltabo. Sunt tamẽ pauca quędã, quæ hîc Vau mutãt non in Iud, sed in Olaph quiescens in vocali secunda. Nam à ܛܒ bonus fuit, est Benoni ܡܛܝܒ benefaciens, beans, Ps. xviii. in litera Teth. et futurũ ܢܛܝܒ beabit, Ps. xlii. Atq. similiter à ܒܝܫ malum esse, est Benoni, ܡܒܝܫ malo afficiens, Ps. xli. & præteritum ܐܒܝܫ malo affecisti, Psal. xliv. Interdũ etiam omisso Olaph manet vocalis secunda, vt ܐܛܝܒ benefac Dñe, Psal. li. sed ea terminatio est propria verborũ, quæ duas posteriores literas habẽt geminas, cùm hîc alteram abiiciunt; vt suo loco dicemus. Infinitiuus quoque modus, suo more, amat vocalem quartam secundo loco. Sed proponam etiam huius inflexionis formulam.

Præteritum.

ܐܪܝܡ	3. f. m.
ܐܪܝܡܬ	3. f. fem.
ܐܪܝܡܬ	2. f. m.
ܐܪܝܡܬܝ	2. f. fem.
ܐܪܝܡܢ	1. f. communis.

Plurale.

ܐܪܝܡܘ	3. pl. masc.
ܐܪܝܡܢ vel ܐܪܝܡܝܢ	3. pl. fem.
ܐܪܝܡܬܘܢ	2. pl. m.
ܐܪܝܡܬܝܢ	2. pl. fem.
ܐܪܝܡܢ vel, ܐܪܝܡܢܝ	1. pl. communis.

Benoni.

ܡܪܝܡ	sing. masc.
ܡܪܝܡܬ	sing. fem.

Plurale.

ܡܪܝܡܝܢ & ܡܪܝܡܝܢ. ܡܪܝܡܘ. ܡܪܝܡܐ	2. pl. m.
ܡܪܝܡܝܢ, & ܡܪܝܡܝܢ. ܡܪܝܡܝ. ܡܪܝܡܬ	2. pl. fe.

Futurum.

ܐܪܝܡ. ܢܪܝܡ. ܐܪܝܡ	1. f. com.
ܬܪܝܡ. ܬܪܝܡ. ܬܪܝܡ	2. f. m.
ܬܪܝܡܝ. ܬܪܝܡܝ. ܬܪܝܡܝ	2. f. f.
ܢܪܝܡ. ܢܪܝܡ. ܢܪܝܡ	3. f. m.
ܬܪܝܡ. ܬܪܝܡ. ܬܪܝܡ	3. f. fem.

Plurale.

ܢܪܝܡ. ܢܪܝܡ. ܢܪܝܡ	1. pl. c.
ܬܪܝܡܘܢ. ܬܪܝܡܘܢ. ܬܪܝܡܘ	2. pl. m.
ܬܪܝܡܝܢ. ܬܪܝܡܝ. ܬܪܝܡ	2. pl. f.
ܢܪܝܡܘܢ. ܢܪܝܡܘ. ܢܪܝܡ	3. pl. m.
ܢܪܝܡܝܢ. ܢܪܝܡ. ܢܪܝܡ	3. pl. f.

Infinitum.

ܡܪܝܡ
ܬܪܝܡ
ܬܪܝܡܘܬ

De piel verb. quorum media quiescit.

Si quando autem huius classis verba accommodanda sunt ad formam secundæ inflexionis; tum mutata media litera in Iud consonantem, variantur suis casibus planè sicut perfecta. vt à ܫܚܩ risit, est futurum Piel, ܢܫܚܩ deridebit, Psal. ii. & Benoni, ܡܫܚܩܝܢ irridentes, Act. ii. Similiter à ܛܒ bonus fuit. Est in Piel Mandatiuum ܛܝܒܘ parate, Matt. iii. Et Benoni, ܡܛܝܒ præparans. & Paul ܡܛܝܒ præparatus. Deniq. à ܪܘܡ, altus fuit, fit Paul, ܡܪܝܡ, pro, ܡܪܝܡ exaltatus, Psal. xlvii. Videtur quidem interdum in hoc secundo participio, siue Paul litera media quiescere: idq. aliquãdo in quarta vocali, vt ܡܬܦܝܣ persuasi sumus, Luc. i. à verbo ܦܣ & ܡܪܘ, assuetus, Marc. x. & xv. ac alibi sæpè. aliquãdo verò in tertia vocali, vt ܡܫܝܚ loti. Petri iii. in extremo. Sed credibilius est ista ad Hiphil pertinere, & seruilem literam Mim cum vocali prima esse scribendam. At enim fiunt apud Syros ex huiusce generis verbis in Piel nonnumquã verba, quę vocãtur quadrata; repetitis literis primis, & vltimis, quale est ܪܘܡ, à ܡܪܝܡ,

dem mediam literam Vau: ſed ea neque occultatur, neq. ſilet. ac proinde non pertinent ad hanc claſſem. Sed habent ſe legibus perfectorum verb. vt ܫܦܝܪ cãdidus fuit. vnde eſt futurum, ܢܫܦܪ ero candidus, Pſal. LI. & ܪܘܥ gaudere, geſtire, exſultare, verbũ in Pſalmis vſitatiſſimũ. à quo eſt ܫܘܥܬܝ exſultauit gloria mea. Sic enim legunt Syri Act. II. vbi in Græcis & Latinis ſcriptum eſt, Exſultauit lingua mea. Et futurum, ܢܪܘܥ exſultabo, Pſal. IX. & ܪܩܕ ſaltauit. à quo eſt futurum ܢܪܩܕ trãſiliam, Pſal. XVIII. Sed non poſſum annumerare omnia; ſunt enim nimis multa. Adiungam ergo formulam huius ordinis, in coniugatione Kal.

FORMVLA KAL VERBORVM *quieſcentium in medio.*

Præteritum.

ܩܡ . ܩܝܡ	3.ſ.m.
ܩܡܬ . ܩܝܡܬ	3.ſ.fem.
ܩܡܬ . ܩܝܡܬ	2.ſ.m.
ܩܡܬܝ . ܩܝܡܬܝ	2.ſ. fem.
ܩܡܢܐ . ܩܝܡܢܐ	1.ſ.com.

Plurale.

ܩܡܘ . ܩܝܡܘ	3.pl.m.
ܩܡܢ vel, ܩܡܬܝ . ܩܝܡܬܝ vel, ܩܝܡܢ	3.pl.fe.
ܩܡܬܘܢ . ܩܝܡܬܘܢ	2.pl.m.
ܩܡܬܝܢ . ܩܝܡܬܝܢ	2.pl.fe.
ܩܡܢܢ vel, ܩܡܢ . ܩܝܡ vel, ܩܡܢ	1.pl.c.

Benoni.

ܩܐܡ . ܩܝܡ . ܩܐܡ	ſ.m.
ܩܡܬܐ . ܩܝܡ . ܩܡܬܐ	ſ.fem.

Plurale.

ܩܡܝܢ . ܩܝܡ . ܩܡܝܢ	pl. maſc.
ܩܡܬܝ . ܩܝܡ . ܩܡܬܝ	pl.fem.

Paul.

ܩܝܡ . ܩܝܡ . ܩܝܡ . ܩܝܡ	ſ.maſ.
ܩܝܡܬ . ܩܝܡ . ܩܝܡ	ſ.fem.

Plurale.

ܩܝܡܝܢ . ܩܝܡ . ܩܝܡ	plur.m.
ܩܝܡܬ . ܩܝܡ . ܩܝܡ	pl.fem.

Imperatiuus.

ܩܘܡ . ܩܘ . ܩܝܡ . ܩܝܡ	2.ſ.m.
ܩܘܡܝ . ܩܘܝ . ܩܝܡ . ܩܝܡ	2.ſ.fem.

Plurale.

poſteriores thematis ſui literas habent geminas, ſæpè altera omiſſa vſurpantur. In his enim non quarta, ſed prima plerumq. vocalis eſt, vt ܦܫܩ paſſus eſt. ܪܫܩ aſperſit. ܥܠ intrauit, &c. Sed de his pòſt dicemus. Ad illorum ordinem pertinent etiam ea, quæ habent medio loco literam Iud, ſilentẽ cũ tertia vocali, quale eſt verbum ܡܝܬ mortuus eſt; & ſi qua ſunt ei ſimilia. Hoc enim demum in futuro per Vau in medio effertur, in aliis autẽ modis & temporibus per Iud; excepto Benoni. Solet autem in iſtius ordinis verbis litera media Vau nõ apparere in toto præterito: atq. in Benoni ſingulari maſ. plerũq. mutari in Olaph, in ceteris verò caſibus in Iud: vt & in Paul quoq. Dicimus enim in Benoni ܩܐܡ ſtans; ܩܐܡ manens; ܡܐܡ ponens; ܕܐܢ iudicans; ܡܐܬ moriens, Ro. XIV. Et nonnumquã more perfectorum verborũ, ܩܐܡ ſtans. In numero verò plurali ܩܐܡܝܢ ſtantes. & genere feminino, ܩܐܡܬ ſtans mulier. ܩܐܡܬܝ ſtantes mulieres. Efficitur autem etiam alia forma Benoni iſtorũ verborũ, mutato Vau in Iud conſonantem, poſitaq. vocali prima, loco primo, & quarta ſecundo loco, vt ܩܝܡ ſtans; ܡܝܬ debens, à verbo ܡܝܬ Heb. I. & per vocalẽ tertiam ſecundo loco in iis verbis, quæ, vt dixi, per Iud vſurpantur. vt ܡܝܬ mortuus; Heb. XI. Sed iſta mihi nomina potius, quàm participia eſſe videtur. Porrò in modo Mandatiuo, Vau apparet quidẽ, ſed ſilet: habetq. vocalẽ quintã ſupra ſe, longam, vt ܩܘܡ ſurge; ܩܘܡܘ ſurgite, &c. Futurũ verò ab Imperatiuo formatur per præpoſitas literas, ܢ, quæ literæ hîc plerumq. habẽt vocalem ſecundam. vt ܢܬܪܥܫ mouebor, Pſal. X. Sed verbũ ܫܝܡ, ſolet ferè in Mandatiuo & Futuro, pro Vau habere Iud, cũ tertia vocali lõga. vt ܫܝܡܘ ponite corda veſtra, Pſ. XLVIII. ܢܫܝܡ ponam oculos meos ſuper te, Pſal. XXXII. & Pſal. LXXXIX. &c. In modo Infinito rurſus occultatur Vau: & litera ſeruilis Mim plerumq. habet vocalem ſecundam. quando tamen ei præponitur Lomad, tũ ferè caret vocali. vt ܠܡܩܡ ſtare, ܠܡܩܡ ad ſtandũ, Pſal. XVIII. ܠܡܕܢ ad iudicandũ, Pſal. LXVI. At enim multa ſunt apud Syros verba, quæ habẽt qui-

ܠܘܕܬ 2.f.m.
ܠܘܕܝ 2.f.fem.
ܢܘܕܬ. ܢܘܕܘ 3.f.maſ.
ܠܘܕܬ 3.f.fem.

Plurale.

ܢܘܕܬ 1. plur. comm.
ܠܘܕܬܘ 2.pl.maſ.
ܠܘܕܬܝ 2.pl.fem.
ܢܘܕܬܘ 3.pl.maſ.
ܢܘܕܬܝ 3.pl.fem.

Infinitum.

ܡܘܕܬ. ܡܘܕܘܬ. ܡܘܕܘܬܘ
&c. ܡܘܕܘܬܘ

DE HITHPAEL VERB. QVÆ OLAPH *aut Iud habent primam literam.*

FORMVLA Hithpael, in huiuſce ordinis verbis, cùm à Kal, aut Piel fit, planè perfectorum verborũ more variatur. at quando ab Hiphil (nam inde & iſta, & quæ in proximo ordine ſequentur verba, ſuum Hithpael aliquando ducunt) Igitur quando ab Hiphil, hoc eſt, cùm prima poſitionis litera mutatur in Vau conſonantem, tum verò præter Tau ſyllabæ, ܬ, alterũ inſuper Tau aſſumit ante Vau. Neq. enim alioqui huius literæ vlla vox eſſet, vt à verbo ܫܘܕ, fit Hiphil ܐܫܝܕ. Et ab eo Hithpael, ܐܬܬܫܝܕ additus eſt, Galat. III. Quod in Benoni dicitur ܡܬܬܫܝܕ, Marci IV. & numero plurium ܡܬܬܫܝܕܝܢ, Act. V. In futuro ܢܬܬܫܝܕ Heb. XII. Et hactenus de verbis, quorũ capita interdum mutilantur. Iam verò pergemus ad cetera imperfectorũ genera.

Nota.

DE VERBIS, QVORVM MEDIA LITERA QVIESCIT.

PROXIMA ſunt ea verba, quæ in medio ſunt manca. Sunt autem ea, quorum media poſitionis litera eſt Vau, quę nunc latet prorſus; nunc ſilet, ſiue quieſcit; vt Grammatici loquuntur. Interdum etiam in aliam literam commutatur. Qualia ſunt ܩܡ ſtetit, ܕܝܢ iudicauit, ܫܟܒ pernoctauit, ܫܡ poſuit. Habentq. iſta vocalem quartam in ſimplici poſitione, qua diſcerni poſſunt ab iis, quæ cùm duas aluit. Et Benoni ܡܫܬܕܐ. Modus infinitus ܠܡܫܬܕܘ perdere, Pſalm. X. Et cum affixo pronomine ܠܡܫܬܕܘܢܝ, perdere nos, Marc. I. Sic verbum ܐܝܕ ſedit; quod in Kal non aliter abiiciebat ſuum Iud, atque illa ſuum Nun, quæ hoc primo loco habent; facit Hiphil, ܐܝܕ collocauit, Pſal. XLII. Et Benoni, ܡܝܕ collocans, Pſal. CXIII. Futurum, ܢܝܕ collocabit. ibidem. Sed enim hac lege non tenetur verbum, ܝܠܦ didicit. abiicit enim prorſus ſuũ Iud in hac inflexione. Facit enim Hiphil ܐܠܦ docuit, à quo eſt Benoni, ܡܠܦ docens. Et futurum ܢܠܦ docebit. Imperatiuus, ܐܠܦ doce, Pſ. CXLII. Iam verò adiungam ipſam formulam, per verbum ܐܟܠ comedit.

Nota.

Præteritum.

ܐܟܠ. ܐܟܠ. ܐܟܠ. ܐܟܠ 3.f.maſ.
ܐܟܠ 3.f.fem.
ܐܟܠ 2.f.maſ.
ܐܟܠ 2.f.fem.
ܐܟܠ 1.f.communis.

Plurale.

ܐܟܠ. ܐܟܠ 3. plural. maſc.
ܐܟܠ vel, ܐܟܠ 3. pl. fem.
ܐܟܠ 2.pl.maſ.
ܐܟܠ 2.pl.fem.
ܐܟܠ vel, ܐܟܠ 1.plu.com.

Benoni.

ܡܟܠ. ܡܟܠ. ܡܟܠ ſing. maſ.
ܡܟܠ ſing.fem.

Plurale.

ܡܟܠ plur.maſ.
ܡܟܠ plur.fem.

Paul.

in ceteris vt Benoni. ܡܟܠ ſing. maſ.

Imperatiuus.

ܐܟܠ. ܐܟܠ. ܐܟܠ 2.f.maſ.
ܐܟܠ 2.f.fem.

Plurale.

ܐܟܠ vel, ܐܟܠ 2. pl. maſc.
ܐܟܠ vel, ܐܟܠ 2. pl. fem.

Futurum.

ܐܟܠ. ܐܟܠ. ܐܟܠ 1.f.com.

EXEMPLVM INFLECTENDI VERBUM *ܣܠܝܨ solicitus fuit, & similia, quorũ prima litera est Olaph, aut Jud quiescens; in futuro & in modo infinito.*

Futurum singulare.

ܢܣܠܝܨ . ܢܣܠܝܨ . ܢܣܠܝܨ 1. s.com.

& ita in aliis. ܬܣܠܝܨ vel, ܬܣܠܝܨ 2.s. masc.

ܬܣܠܝܨܝ . ܬܣܠܝܨܝ 2.s.fem.

ܢܣܠܝܨ . ܢܣܠܝܨ . ܢܣܠܝܨ 3.s.masc.

ܬܣܠܝܨ . ܬܣܠܝܨܬ . ܬܣܠܝܨ 3.s.fem.

Futurum plurale.

ܢܣܠܝܨ . ܢܣܠܝܨ . ܢܣܠܝܨ . ܢܣܠܝܨ . ܢܣܠܝܨ 1.pl.c.

ܬܣܠܝܨܘܢ . ܬܣܠܝܨܘܢ . ܬܣܠܝܨܘܢ 2.p.m.

ܬܣܠܝܨܝ 2.p.fem.

ܢܣܠܝܨܘܢ . ܢܣܠܝܨܘܢ . ܢܣܠܝܨܘܢ 3.plu. m.

ܢܣܠܝܨ 3.p. fem.

Modus infinitus.

ܡܣܠܝܨ . ܡܣܠܝܨ . ܡܣܠܝܨ . ܡܣܠܝܨ

&c. ܠܡܣܠܝܨ . ܠܡܣܠܝܨ

Ceterùm Pręteritũ, Participia, Mandatiuus deniq. modus, qualia sint, aut quomodo formentur, nihil opus est adscripta formula ob oculos ponere: cùm à perfectorum verborum inflexione nihil differant. Obseruandum tamen est, in huius classis verbis plerumq. vocalem tertiam, aut secundam primo loco audiri. Dicimus enim, ܐܡܪ dixit, ܝܬܒ sedit, ܐܬܐ venit. At ܡܣܒ dedit, habet primam vocalem. Et hactenus de huius ordinis prima inflexione.

DE PIEL VERB. QVORVM PRIMA *litera est Olaph, aut Iud.*

PORRÒ in Piel vix fit, vt in istis verbis, præter perfectorũ normam aliquis casus accidat, vnde non facilè possint agnosci. quare hanc inflexionem nullo speciatim exemplo persequi est necesse.

DE HIPHIL.

AT in Hiphil, siue primum elementum est Olaph, siue Iud; etiam in iis verbis, quæ nuper dicebamus in Kal imitari prorsus ea, quorum prima litera est Nun; mutatur in omnibus & modis, & temporibus, in Vau consonantem. vt à verbo ܐܒܕ periit, fit Hiphil ܐܘܒܕ perdidit. Ab ܐܟܠ comedit, fit ܐܘܟܠ pauit, cibũ dedit, aluit.

suam Syri linguam acceperunt; in huiuscemodi verbis literam Nun interdũ loco Iud vsurpant. Dicunt enim illi, אֶנְדַּע cognoscam: תִּנְדַּע cognosces, &c. pro אֶדַּע, & תֵּדַּע, à verbo יָדַע. Igitur Syri in hisce talibus verbis, cùm Iud reiiciunt, si secunda positionis capax est puncti Kusoi, hoc illi apponunt. Dicunt enim à verbo ܝܬܒ sedit, in modo mandatiuo ܝܬܒ sede. In futuro ܐܝܬܒ sedebo, ܬܝܬܒ sedebis, ܢܝܬܒ sedebunt, Psal. CXXXI. & in modo infinito, ܠܡܝܬܒ ad sedendum, Ps. LXVIII. & CXXVI. A ܝܕܥ sciuit, est mandatiuum ܕܥ scitote, Psal. IV. & futurum ܢܕܥ scient, Psalmo IX. Denique infinitum ܠܡܕܥ scire, Marc. IV. Igitur in huiuscemodi verbis secunda radicalis, etiam si Kusoi non habeat, est tamen pronunciatione veluti geminanda, cùm abiecto Iud, vlla ante eam seruilis litera est posita: planè vt de superioris ordinis verbis exposuimus, quorum prima positionis litera erat Nun. Multa verò etiam sunt, quæ cũ verbis habentibus Olaph primo loco, propè gemina esse videntur. In his itaq. seruiles literæ temporis futuri, & modi Infiniti habent vocalem longam; quæ plerumq. tertia est; interdum autem secunda: planè vt de iis diximus, quorum primum elementum est Olaph. Quin ferè post eas literas loco absentis Iud, litera Olaph adscripta est. vt à verbo ܐܡܪ iurauit, Futurum est ܢܐܡܪ iurabit, Hebr. VI. à ܝܠܕ peperit, ܬܐܠܕ pariet Maria, Mat. I. à ܣܠܝܨ solicitus fuit, ܬܣܠܝܨ soliciti eritis, Matth. VI. & ܢܣܠܝܨ solicitus erit, Ibidem. Similiter à verbo ܢܟܣ possedit, fit modus Infinitus ܠܡܢܟܣ ad possidendum. à ܡܛܠ oriri, est futurum ܢܛܠ orietur: Psalmo XXXV. Sed exemplorum satis est. Adiungam autem formulam ad ostendendum futura, & infinita eorum, quæ vel Olaph, vel Iud in istis temporibus & modis habent in vocali longa, quiescens. Nam quæ imitantur verba habentia Nun primo loco suæ positionis, ea ad illorum normam accommodari facilè possunt.

ܐܫܬܡܥ 2.f.fem.	Paul.
ܢܫܡܥ 3.f.m.	ܡܫܡܥ
ܐܫܬܡܥ 3.f.f.	&c.vt Benoni.
Plural.	Imperatiuus.
ܢܫܡܥ 1.pl.cõ.	ܐܫܡܥ 2.f.m.
ܐܫܡܥܘܢ 2.pl.m.	ܐܫܡܥ 2.f.fem.
ܐܫܡܥܢ 2.pl.fe.	Plurale.
ܢܫܡܥܘܢ 3.pl.m.	ܐܫܡܥ 2.pl.m.
ܢܫܡܥܢ 3.pl.fe.	ܐܫܡܥ 2.pl.f.
Infinitum.	Futurum.
ܡܫܡܥ . ܠܡܫܡܥ	ܐܫܡܥ 1.f.com.
	ܐܫܡܥ 2.f.m.

De hithpael verborvm, in *quibus prima litera est Nun.*

In isto verborum ordine salua rursus manent omnia positionis elementa, in formula Hithpael; planè vt in Piel. Est enim prorsus eadem in vtrisque ratio. Quare nihil opus est exemplo.

De verbis qvorvm prima *litera est Olaph, aut Iud.*

Porrò verba quorum primum positionis elementum est Olaph, ea illud per vniuersam inflexionem lenem, quam Kal vocamus, retinent quidem plerumque; si primam futuri temporis personã, numero singulari excipias; in qua alteri Olaph, quod eius personę, et tẽporis insigne ascisscitur, illud libenter cedit: verùm, vt in Futuro, ita & Infinito prorsus silet, siue quiescit in præcedente vocali; quæ sæpe quidem est tertia; nonnumquam tamen secunda. vt ܐܡܪ dicam; ܬܐܡܪ dices; ܠܡܐܡܪ dicere, Matth. IV. ܬܐܟܠ comedes. ܬܐܚܘܕ apprehendes, &c. Sunt tamẽ verba quædam in hoc ordine, quę in modo Mandatiuo amittũt Olaph. Nam ab ܐܙܠ iuit, dicimus ܙܠ vade. ab ܐܬܐ venit, dicimus ܬܐ veni, Matth. VIII. Sed sunt istiusmodi pauca. At quorum positionis initium est litera Iud, eorum multa illud abiiciunt in Imperatiuo, Futuro, & Infinito; planeque se habent legibus eorum verborum, in quibus primo loco erat Nun. Quin Chaldæi, à quibus, vt dixi, non est opus exemplo ante oculos posito eorum inflexionem ostendere, quasi nouam.

Nota.

De hiphil verb. qvæ primam habent nvn.

At in Hiphil, quia nusquam nõ præponuntur themati literæ seruiles, quæ cũ ipso coalescant in syllabas; ideo vbiq. litera Nun reiicitur. Nam, vt me alibi dicere memini, vitant eius vocem Syri in mediis dictionibus; vt & Hebræi. Igitur à ܢܦܩ profluxit, fit ܐܦܩ eructauit, Psal. XLV. à ܢܛܪ custodiuit, fit ܐܛܪ cõmendaui, siue custodiæ commisi, Psal. XXXI. & Benoni ܡܛܪ commendans. Mandatiuũ ܐܛܪ commenda. Futurum ܐܛܪ commendabo, ܬܛܪ commendabis, &c. Denique infinitum ܠܡܦܩ ad educendum, Psal. CIV. Atq. in his, vt in Kal dicebamus, si secunda positionis litera ex illarum est numero, quæ Kusoi admittunt, debet eo puncto imposito insigniri. Et alioqui perpetuò sic legenda est, quasi Hebraicum Dagges habeat; quo scilicet abiecta litera Nun quodam modo repręsentetur. Repperi etiam vnum verbum, quod in futuro habebat literam Olaph loco Nun; siue ea fuerit relicta huius inflexionis nota, qua Præteritum & Mandatiuus modus formãtur; siue ideo ascita, vt eius syllabæ vocem efficeret maiorem; cùm alioqui secunda litera positionis vix posset geminari. Est autem illud ܬܬܐܚܕ deduces, Act. XIII. est enim positio ܬܬ. Sed hoc insolens, & nouum est. Nunc subiiciam ὑπόδειγμα.

Præteritum verbi ܢܦܩ in Hiphil.

ܐܦܩܬܘܢ 2.pl.m.	ܐܦܩ 3.f.masc.
ܐܦܩܬܢ 2.pl.f.	ܐܦܩܬ 3.f.fem.
vel, ܐܦܩ 1.pl.c.	ܐܦܩ 2.f.mas.
ܐܦܩ	ܐܦܩܬ 2.f.fem.
Benoni.	ܐܦܩ 1.f.com.
ܡܦܩ	Plural.
ܡܦܩ	ܐܦܩ 3.pl.mas.
Plurale,	vel, ܐܦܩ 3.pl.fe.
ܡܦܩܢ	ܐܦܩ
ܡܦܩ	

modo Infinito prorsus idem quod de futuro est existimandum; cùm in eius initio sit litera Mim ascita. Dicimus ergo à verbo ܝܗܒ dedit, ܠܡܗܒ, ad dandum, Psalm. LXXVIII. à ܢܦܩ exiuit, ܠܡܦܩ ad exeundum, Act. XVI. Sed adiungam exemplum de Imperatiuo, Futuro, & Infinito. Nam, vt dixi, Præteritum, & Participia prorsus more perfectorum verborum inflectuntur.

Igitur verbum ܢܛܪ sic variatur.

Imperatiuus verbi ܢܛܪ custodiuit.

Singular.

ܢܛܪ . ܢܛܪܝ 2. f.masc.

ܢܛܪ . ܢܛܪܝ 2. f.fem.

Plur.

ܢܛܪ vel ܢܛܪܘ . ܢܛܪܝ . ܢܛܪܝ . ܢܛܪܘ 2. pl.masc.

ܢܛܪ vel ܢܛܪ . ܢܛܪ . ܢܛܪ . ܢܛܪ 2. pl.fem.

Futurum sing.

ܐܢܛܪ . ܐܢܛܪ 1. f.communis.

ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ 2. f.mas.

ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ 2. f.fem.

ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ 3. f.mas.

ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ 3. f.fem.

Plurale.

ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ 1. pl.com.

ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ 2. pl.mas.

ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ 2. pl.fem.

ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ 3. pl.mas.

ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ . ܢܢܛܪ 3. pl.fem.

Infinitum.

ܠܡܢܛܪ . ܠܡܢܛܪ

DE PIEL VERB. A NVN INCHOATORVM.

PORRÒ ista verba, cùm secũdum Piel variantur, nusquam amittũt suum Nun. nimirum, quia literæ seruiles à principio ascitæ hîc non coalescunt in vnam syllabam cum literis positionis, non potest secunda thematis aut Kusoi recipere, aut saltem quasi haberet Dagges, gẽminata voce pronnnciari; ad ostendendam literæ Nun absentiam. Cùm igitur in hac forma nihil à perfectis verbis differant, non istis plura per se ipsi intelligere. Superest autem, vt de verbis imperfectis similiter paucis disseramus: eaque in singulis ordinibus exponamus, è quibus & positiones ipsas, & earum genera, numeros, personas, tempora, modos denique discernere facilè possint, qui in legendis auctoribus versantur. Meminisse autem volo lectores, quæ de personis modisque per puncta discernendis; quæ item de participiis per diuersas personas variandis, propè verborum modo; & de Hithpael forma, quæ nunc à Kal, nunc à Piel ducitur; hæc, inquam, & eis similia, quæ vniuersè de perfectis verbis exposuimus; ea pleraque omnia ad imperfecta quoque verba posse accommodari: etiam si à nobis nulla in horum tractatione facta fuerit mentio. Nota.

DE VERBIS QVORVM PRIMA LITERA EST NVN.

INTER verba imperfecta primo loco enumerabam⁹ ea, quæ literã Nũ habẽt in suæ positionis initio. Hæc igitur verba in prima inflexionis formula, hoc est, in Kal, nihil à perfectis sunt diuersa in tempore Præterito, aut Participiis. At in modo Mandatiuo plerumque abiiciunt literam Nun. Nam à ܢܛܪ custodiuit, est ܛܪ custodi. Ps. XXV. Et à ܢܦܩ exiuit, est ܦܩ exi, Luc. V. A ܢܦܠ cecidit, est ܦܠ cade, Mat. XXI. à ܢܨܐ excutere, ܨܐ excutite, Lu. IX. Mat. X. & numero pluriũ, à ܢܩܛ pulsauit, est ܩܛܘ pulsate, Matt. VII. Porrò in futuro similiter ea litera abiicitur: & quidem eò facilius, quòd ei tempori aliæ literæ sunt præponendæ, nempe, ܐ. His enim fit, vt absens Nun, possit per punctum Kusoi supra proximam positum literam repræsentari; si ea eius sit capax. Igitur à ܝܗܒ dedit, fit ܐܬܠ dabo, Psal. II. geminata litera Tau per Kusoi impositũ. Similiter, à ܢܛܪ custodiuit, est ܬܛܪ custodies, Psalmo XII. à ܢܚܬ descendit, ܢܚܬܘ descendent, Psalm. XXXI. In quo verbo obseruandum est, literam Tau esse lenem, nisi mendum est. Nimirum cùm litera Nun exciderit, ipsa litera Heth sic est pronuncianda, quasi scheua mobile, vt vocant, sub se habeat. Denique de

Plurale.

3. plural. masc.

3. pl. fem. vel

2.pl.masc.

2.pl.fem.

1.plu.com. vel

Benoni sing.

sing. masc.

sing.fem.

Plurale.

plur.masc.

plur.fem.

Imperatiuus singul.

2.s.m.

2.s.fem.

Pluralis.

2.pl.masc. vel

2.pl.fem. vel

Futurum singul.

1.s.com.

2.s.masc.

2.singul.fem.

3 s.masc.

3.s.fem.

Plurale.

1.plur. comm.

2.pl.masc.

2.pl.fem.

3.pl.masc.

3.pl.fem.

Infinitus modus fit ad hanc formam, irritari. & à Kal scribi. & cum Vau, planè vt in superioribus formulis vidimus. Et hactenus de variandis verbis perfectis per quatuor inflexionum formas, atque per omnes modos, tempora, personas, numeros; vt in rudimentis, dictum satis esto. Hæc enim, quamuis leuiter monstrata, non solùm facilè videre poterunt, atque cognoscere, ij qui in Hebræorum Grammaticorum sunt præceptionibus versati; verùm etiam ex istis interdum quidē quæ per Kal, sæpius verò quæ per Piel, aliquādo etiam quæ per Hiphil variantur: nam plerumq. prima positionis syllaba habet vocalē primam; secunda autē sæpè secundā; nō rarò tamen etiam ipsa primam. Porrò etsi paucæ sint literę apud Syros, quæ Kusoi, hoc est, dagges, vt dixi, recipiant; tamen cùm earum aliqua est in hac formula mediū positionis elementum, obseruaui in quibusdam verbis eam esse duram: in quibusdā verò manere lenem, prout hæc patiendi forma interdum à verbis inflexionis Kal, interdum à Piel ducitur. Et vt vnū, atq. alterū adiungam exemplum. verbum, intellexi, plerumque habet Coph durum. at fisus sum, habet eandem literam lenem. Rursus inclinatus est, Coph durum habet. contrà verò, recordatus est, eandem habet literam mollē. Porrò sicut apud Hebræos vsitatum est, & Chaldæos quoq.; vt cùm prima positionis verbi litera est Schin, Samech, Zade, aut Zain, fiat non solùm metathesis literæ seruilis Tau, sed ea etiam in Teth mutetur propter Zade, aut in Dolath propter Zain, id similiter à Syris obseruatum est. Nam à fit traditus est. à , fit , recordatus est. à , fit cruci affixus est, &c. Ceterùm Infinitum rursus à Benoni differt per vocalem quartam, quam habet vltimo loco; vt in præcedentibus formulis. & sæpissimè etiam per Vau paragogicum. Sed subiiciam huius formulæ exempla duo coniunctè. quorū alterius à Piel formati prima positionis litera vbiq. habet vocalem primam, & secunda Kusoi, cùm eius est capax: alterius verò à Kal ducti prima thematis litera plerumq. nullam habet vocalem.

FORMVLA INFLEXIONIS HITHPAEL.

Præteritum singulare.

3.s.masc.

3.s.fem.

2.s.masc.

2. s.fem.

1.s.communis.

Futurum singul.

1. f. com.
2. f. mas.
2. f. fem.
3. f. masc.
3. f. fem.

Plurale.

1. pl. com.
2. plur. mas.
2. plur. fem.
3. plu. masc.
3. pl. fem.

Infinitus modus.

& Et cum affixis.

& ita in aliis. Variatur quoq. interdum Benoni per suas personas, vt in Kal, atque etiam Paul similiter.

DE HITHPAEL QVARTA FORMVLA VARIANDORVM VERBORVM.

POSTREMA formula erat Hithpael, quam patiendi verbis peculiariter esse dicatam dicebamus. Sunt tamẽ in ea etiam quæ actionem significãt; sed ferè qualem apud se quis agat. vt recusare, auersari, ἀδοκιμάζειν. vt lusit, ἔπαιζε, & narrauit, cõmemorauit, & eis similia alia. Ceterum in hac formula rursus imitati sunt omnino Hebræos Syri, nisi quòd more Chaldæorum, pro He, sumpserunt Olaph; vt in ea quoque, quam proximè exposuimus, formula. Dant autem ei Olaph, vt & literæ Mim quoque, quæ in Participio; quod hîc vnicum est; atque in Infinito præponitur; & literis , in futuro præpositis, vocalem secundã: quamuis vt Hebræi, ita & Chaldæi, in ea syllaba vtantur tertia vocali. Porrò si primam syllabam auferas; quæ ex Tau, & aliis præpositis seruilibus literis componitur; reliqua positio planè erit similis verbis, interdum formula ponuntur ante positionis primũ elementum, vocalem primam in omnibus modis, & temporibus. at in secunda syllaba est plerumq. vocalis secunda. Est etiam hîc participium Paul, hoc est, quod patiendi habet notionem, verùm admodũ simile Benoni, nisi quòd secundo loco est vocalis prima, planè vt in proxima formula dicebamus. Sed rarius vsurpatur, in verbis, certè, perfectis: exemplum est Lucæ IV. & decorẽ eius, qui mihi traditus est. Modus quoq. infinitus crebrò habet Vau paragogicum; & alioqui terminatur plerumq. vocali quarta: vt in vtraq. superiore formula quoq.

EXEMPLVM INFLEXIONIS HIPHIL in verbo irritauit.

Præteritum singulare.

3. f. masc.
3. f. fem.
2. f. mas.
2. f. fem.
1. f. communis.

Plural. numer.

3. plur. masc.
vel 3. plur. fem.
2. pl. masc.
2. pl. fem.
vel 1. plur. commun.

Benoni sing.

sing. masc.
sing. fem.

Plurale.

plur. masc.
plur. fem.

Paul sing.

sing. mas.
vt in Benoni. sing. fem.

Imperatiuus singular.

2. f. masc.
2. f. fem.

Pluralis.

vel 2. pl. masc.
vel 2. pl. fem.

ܡܫܒܚܬܐ vel ܡܫܒܚܐ sing. fem.

Plural. numero.

ܡܫܒܚܝܢ vel ܡܫܒܚܝ plur. maſ.

ܡܫܒܚܬܐ vel ܡܫܒܚܬ plur. fem.

Imperatiuus ܦܥܠ

ܫܒܚ 2. ſing. maſc.

ܫܒܚ 2. ſing. fem.

Plural. numero. ܦܥܠ

ܫܒܚܘ vel ܫܒܚ 2. plur. maſc.

ܫܒܚܢ vel ܫܒܚ 2. pl. fem.

Futurum. ܦܥܠ

ܐܫܒܚ 1. ſing. com.

ܢܫܒܚ 2. ſ. maſc.

ܢܫܒܚܝܢ 2. ſ. fem.

ܢܫܒܚ 3. ſ. maſc.

ܢܫܒܚ 3. ſ. fem.

Plurali numero.

ܢܫܒܚ 1. plur. commun.

ܢܫܒܚܘ 2. plur. maſ.

ܢܫܒܚܢ 2. plur. fem.

ܢܫܒܚܘ 3. plur. maſ.

ܢܫܒܚܢ 3. pl. fem.

Infinitum.

ܡܫܒܚ & ܡܫܒܚܘ
ܠܡܫܒܚ
ܠܡܫܒܚܘ
&c. ܠܡܫܒܚܘ } abſque perſona aut tempore.

Participium vtrumq. ſic variatur interdum per diuerſas perſonas, vt in tabula Kal oſtẽdimus. verbi gratia, ܐܢܬ ܡܫܒܚ Tu cõſecras vir. ܐܢܬ ܡܫܒܚ Tu conſecras femina. & ita in aliis. Eſt autẽ ex hoc exemplo perſpicuum, Syros ſuum Piel, planè de Hebræorũ Piel expreſſiſſe.

DE HIPHIL TERTIA FORMVLA VARIANDORVM VERBORVM.

TERTIAM porrò inflectendorũ verborum formam, vocamus; Hebræorum more; Hiphil. quos Syri rurſus hîc, vt in præcedente inflexione, ſunt planè imitati; niſi quòd loco He, vtũtur litera Olaph, in initio præteriti, & modi mandatiui. Habent autem literæ ſeruiles; quæ in hac formu-

ܡܫܒܚ, & ܡܫܒܚ, laudatus. ܡܫܒܚ & ܡܫܒܚ, ſaginatus. Et quod ſit abſque Olaph, facit numerum pluralem ſicut Benoni, per ܝ. vt ܡܫܒܚܝ ſaginati. quod autem cum Olaph; ſi eſt poſitum pro maſculino, efficit numerum plurium, mutato o, in e; vt ܡܫܒܚ, ſaginati. Sin pro feminino, facit per Nun, cum vocali quarta; hoc eſt, on. vt ܡܫܒܚ ſaginatæ: altera autẽ forma feminina in vtroq. numero eſt ܡܫܒܚ. ſaginatæ, diuiſæ. Porrò modus infinitus, quia etiam ipſe habet literam Mim aſcitam, interdum nihil differt voce ab ipſis participiis, verùm ſæpè terminatur quarta vocali, vt in Kal. & crebrò habet Vau paragogicum. Quo caſu, si aſciſcit pronomen affixum, vt vocant, ſumit inſuper Tau. vt ܠܡܫܒܚܘܬܗ ad conſecrãdum eum. & ſimiliter in aliis. Sed ſubiiciam formulam totius huius inflexionis in tabula; vt ſimul omnia videre, atq. expendere lector poſſit. Infinitum.

FORMVLA PIEL IN VERBO ܫܒܚ conſecrauit.

Præteritum ſing. ܦܥܠ

ܫܒܚ 3. ſingul. maſc.

ܫܒܚܬ 3. ſing. fem.

ܫܒܚܬ 2. ſing. maſcul.

ܫܒܚܬ 2. ſ. fem.

ܫܒܚ 1. ſing. commun.

Plurali num. ܦܥܠ

ܫܒܚܘ 3. pl. maſc.

ܫܒܚܢ 3. pl. fem.

ܫܒܚܬܘ 2. pl. maſc.

ܫܒܚܬܝ 2. plur. fem.

ܫܒܚ vel ܫܒܚܢ 1. plur. commun.

Benoni ܦܥܠ

ܡܫܒܚ ſingul. maſc.

ܡܫܒܚ vel ܡܫܒܚ ſing. fem.

Plur. num. ܦܥܠ

ܡܫܒܚܝ plur. maſc.

ܡܫܒܚ plur. fem.

Et ſimiliter in Paul.

ܡܫܒܚ vel ܡܫܒܚ ſing. maſc.

De secvnda inflectendorvm verborvm formvla, qvam piel vocant.

Inter reliquas formas proxima à Kal est ea, quam Hebræorũ Grammatici, Piel, vocant. Hanc facilius est apud Hebręos, quàm apud Syros cognoscere. propterea quòd hi paucas habent literas, quę duritatis punctũ recipiant, vti diximus: quod est alioqui apud Hebræos huius formulæ certissimum insigne. Quas tamen habent, eis solent notam illam in vertice apponere, quando sunt medium positionis elementum, in hac formula. vnde cõiecturam capimus, alias quoq. literas hîc; & si eius apiculi capaces non sint; tamẽ eo loco veluti geminandas, aut certè durius, pressiusq. legendas esse. Dignoscitur tamen hęc formula à superiore. eò, quòd in illa, vt diximus, prima positionis litera haud ferè habeat vocalem adscriptã: sed tamquam per Scheua Hebræorũ, raptim legatur. In hac autem insignita sit vocali prima; vt apud Hebręos tertia; quã vbiq. firmè retinet, dum per suas personas, casusq. & modos variatur, etiam si Pronomina affixa habeat. In secunda autem syllaba est plerumq. in hac formula vocalis secunda; similiter atq. apud Hebręos. Tũ & eæ literę quoq. quæ ascisçuntur ad initium, hîc, sicut apud Hebræos, raptim leguntur per vocalem secundam; aut per Scheua potius. quamquam ea nota Syri
Participia. careant. Ad hoc; Participium vtrumq.; planè vt apud Hebręos; assumit literam Mim. Neq. possunt ipsa participia; Benoni dico, & Paul; inter se facilè dignosci;
Nota. nisi ex orationis sensu. Paul tamen; hoc est. participium quod patiendi facit significationem; sæpè habet in postrema syllaba vocalem primam, cùm ibi Benoni habeat, more Hebraico, secundam. vt verbi gratia, ܡܒܪܟ, est Benoni Piel, benedicẽs. at ܡܒܪܟ, Paul, benedictus. Sed quia multa sunt, quę etiam in Benoni illic loci habent vocalem primam, propter literam Risch, aut gutturales; non est hoc certissimum signum. Prętera Paul in hac forma sępè ascisçit in genere masc. Olaph, & in feminino, Tau. Dicunt enim Syri,

ܡܒܪܟ

De modo infinito.

Modvs infinitus vocari potest circuitione verborum à Syris, ܕܠܐ ܙܒܢܐ ܘܠܐ ܦܓܪܐ, absq. tempore, & persona. sicut à Græcis eadem notatione, dicitur, ἀπαρέμφατος. ceteroqui more Hebræorũ vocatur ܡܒܘܥܐ, fons, siue scatebra. Hunc modum non ferè formant Syri, absq. litera Mim præposita; quæ etiam si alię literæ seruiles adhibendæ sunt ad formanda gerundi verba; tamẽ suo loco fixa manet: habetq. ea in hac prima formula Kal, vocalem secundam. porrò in secunda syllaba plerumque auditur vocalis quarta. Non rarò tamen etiam prima. vt à ܫܒܩ fit infinitus modus, ܡܫܒܩ, relinquere. & gerundi verba ܠܡܫܒܩ ad relinquendum, ܒܡܫܒܩ, à relinquendo. A ܣܕܪ ordinauit, fit ܡܣܕܪ ordinare. A ܣܓܕ adorauit, fit ܠܡܣܓܕ ad adorãdũ, &c. Sed enim vsitatus quoq. apud
Nom. Syros est proschematismus; quo istiusmodi verbis additur in fine litera Vau, quod tamẽ in ceteris inflectendi formulis quàm in Kal, hoc est, prima & leni, sępius fieri videor obseruasse. Est autẽ ea forma huiusmodi ܠܡܫܒܩܗ ad relinquendũ. Sumit etiã iste modus pronomina affixa, vt, ܠܡܪܓܡܗ, lapidare eum. Ioan. x. ܠܡܩܛܠܗ occidere eum. Matth. xiv. ܠܡܩܒܪܢ ad sepeliendum me. Matth. xxvi. &c. Quod si verò hoc fit, postquã Vau, per paragogen, ascitum est, tum additur insuper litera Tau; hoc modo, ܠܡܫܒܩܬܗ ad relinquendum eum. ܠܡܫܒܩܬܟ ad relinquendum te, &c. Porrò semel absq. litera Mim præposita me legere memini hunc modum, in illo Isaiæ vi. ܫܡܥܐ ܠܡܫܡܥ audiẽdo audietis & non intelligetis. quod à Diuo Matthæo citatur cap. xiii. quamquam propter Olaph ascitum, nomen, auditio, potius quàm verbum infinitum dici debet, nisi fallor. Atq. hæc quidẽ à nobis hactenus de prima inflectendorum verborum formula, quam Kal vocant; quamq. in tabula exhibuimus; monita sufficiant: vt in rudibus istis, leuiterq. inchoatis elementis. Nunc porrò æquè leuiter attingam ceteras quoq. tres formas.

tiuo modo; verùm in aliis quoq. modis, et temporibus, per quasuis inflexionũ formulas; planè vt etiam apud Hebræos vsu venit. ad quorum Grammaticos; qui ista prolixè exposuerunt; censeo esse reuertendum.

De Futuro.

Futurum tempus vocant Syri ܐܶܬܝܳܕܺܝܥܳܐ, siue ܕܶܡܬܺܝܕܺܝܥ. Formantq. id ab Imperatiuo, præpositis ei literis quibusdam, quæ personas distinguant. Eæ sunt apud hos, ܐܠܦ, hoc est, Olaph, Nun, Tau. Nam pro Iud, quo Hebræi vtuntur, isti supponunt literam Nun: vt antè diximus, cùm literarum seruiliũ munera exponeremus. Quo fit, vt tertia persona mascul. numeri sing. non sit diuersa à prima plurali. De vocalibus autem, quæ in modo Mandatiuo diximus, ea de futuri temporis verbis similiter intelligi debẽt. Dicũt enim Syri, ܐܶܫܡܰܥ audiam, non ܐܶܫܡܳܥ. & ܐܶܪܡܰܡ dormiam, non ܐܶܪܡܳܡ &c. Habent autẽ in hac leni inflexione, hoc est, in Kal, literæ, quæ, vt dixi, præponuntur; plurimùm vocalem secundam. Est porrò monendus hîc mihi lector; personam tertiam generis feminini, numero singulari, sæpè nõ esse scriptura diuersam à secunda masculina eiusdem numeri; quamuis pro Grãmatices legibus in tabula eam, litera Iud apposita ad finem, distinxerim. Nam legimus ܢܶܬܰܫ eradicabitur planta. Matt. XIV. in Hithpael. & ܢܶܬܝܗܒ dabitur regnum cæli genti &c. Matt. XXI. Et ibidẽ ܢܶܦܠ cadet lapis. rursus Matth. XXIV. ܢܶܬܟܪܙ prædicabitur hoc Euangeliũ, &c. Sed non est opus plura adiungere exempla, sunt enim nimis multa. Sed enim hoc quoque Syrorum hîc proprium est; quòd tertiam personam femininam numeri pluralis, non forment per literã Tau præpositam, vt Hebræi, sed per Nun. Vt tamen à masculina eiusdem numeri sit diuersa, finiunt illam quarta vocali absque litera Vau, cùm masculina terminetur quinta vocali, non sine Vau. Ceterùm in omnibus futuri temporis personis Syri apponunt punctum subter; præterquam in prima persona numeri singularis; in qua suprà locant. vt in tabulis nostris videre est.

Nota.

Nota.

Nota.

Ceteroqui vt Benoni, sic ista participia formãt numerũ pluralem terminatione, ܝܺܢ, genere masculino. at feminino sola litera Nun, cum vocali quarta, vt, ܒܪܺܝܟ benedictus: ܒܪܺܝܟܺܝܢ benedicti. & ܒܪܺܝܟܬܳܐ benedicta: ܒܪܺܝܟܳܬܳܐ benedictæ. Sæpè tamen masculinum genus adiunctum Olaph habere cernitur; sed tum formandum est femininum addita insuper litera Tau. Verùm in hac specie, Nomina potius adiectiua, quàm Participia sunt existimãda. vt ܟܰܒܺܝܕܳܐ ponderosus: ܟܰܒܺܝܕܬܳܐ ponderosa. fitq. in his numerus pluralis, in masculinis quidẽ mutata vocali quarta vltimæ syllabæ, in secundam: in femininis verò, absq. vlla vocaliũ literarũmue in extrema syllaba mutatione, solis duobus adiectis suprà apiculis. vt ܟܰܒܺܝܕܺܝܢ ponderosi, ܟܰܒܺܝܕܳܬܳܐ ponderosæ.

De modo Imperativo.

Mandandi quoque modum Syri; quem ܦܰܨܳܓܳܐ, aut per aduerbiũ, ܦܰܨܓܳܐܝܳܬܳܐ ac si, mandatiuè, dicas, nominant; proximè ad Hebræorum normam accommodarunt; vt vides. Vtuntur autem secundo loco quinta quidẽ vocali plurimùm, sed tamen nõ rarò etiam prima, aut secunda, vel alia; pro literarũ ingenio, quæ in positione verbi sunt. quod etiam Hebræi faciunt. Dicunt enim Syri ܐܶܡܰܪ psallite, nõ ܐܶܡܳܪܽܘ: propter literam Risch. & ܫܡܰܥ audi, non ܫܡܳܥ, propter literam Ae. & ܥܒܰܕ fac, non ܥܒܳܕ; quia sic vsu est receptũ. Porrò vt Hebræi, sic etiam Syri mutant hanc imperandi formã, propter quædam affixa pronomina, præsertim in numero pluriũ. Sicut enim illi à שָׁמוֹר, custodi, dicunt, שָׁמְרֵנִי custodi me: Psal. XVII. Sic Syri à ܫܡܰܥ audite, dicunt, ܫܡܰܥܘܢܝ audite me; Psal. XXXIII. Et pro ܣܒܽܘ, circundate, dicunt, ܣܒܽܘܢܝ, circundate eã, Psalm. XLVIII. Sed ista ex tabula Verbi, quod cũ affixis pronominibus dedimus, oculis percipi, notariq. possunt. Interim semel monendus mihi lector est: non solum in verbis perfectis fieri, vt propter pronomina, quæ ad fines adiunguntur, aliter locentur vocales, quàm vel tabulæ ipsæ, vel nostræ præceptiones docent: sed ęquè in imperfectis. Neq. in vno manda-

Nota.

De

postposito pnomine. Est aũt in isto primę personę pronomine obseruandũ; cùm sic postponitur, dimidiatũ legi: vt Sobecno, Iohebno, audias: ideóq. in bonis libris virgulam, velamenti notam, sub Olaph scribi. Sed hoc antè est à nobis explicatũ. & erit dicendum rursus cùm pronomina tractabimus. Similiter secunda persona sic vtuntur. ܐܢܬ ܦܬܚܬ ܐܝܕܟ, Tu aperis manum tuam, Psal. CXLIV. Et ܐܢܬܘܢ ܡܓܕܦܝܢ ܠܡܪܝ ܕܝܠܝ ܐܢܬ, vos dicitis, tu blasphemas. Ioan. X. in qua verborũ complexione, primũ quidem & præponitur, & postponitur pronomẽ secundæ personæ: deinde postponitur solũ. Insuper id quoq. notandũ est, Benoni Syrorum, in omnibus verborũ ordinibus, nõ solùm posse inflecti more Nominum; sed quodã modo etiã verba imitari sæpè; dum per alias atq. alias personas variatur; cuius variationis specimẽ in Kal exhibuimus. Et literam Tau, cùm format tertiam personam generis feminini, hîc nõ aliter, atq. in præterito, habere apiculũ in sinistro latere. vt ܩܛܠܬ, occidens femina, ܡܪܓܡܬ, lapidans femina: Matth. XXIII. Nota.

DE ALTERO PARTICIPIO, QVOD PAVL VOCATVR.

SED enim habent Syri, vt & Hebræi, & Chaldæi, etiam alterũ Participiũ, quod apud eos rectè Pail, pro Paul, appelletur. Est enim eius ea forma, vt prima syllaba habeat vocalem primã, more Hebraico: quamquam sæpè nulla vocalis adscripta sit; at secunda tertiam vocalem. vt ܐܡܝܪ dictus, ܫܕܪ dimissus. E quibus fiunt feminina, addito ad finem Olaph cum vocali quarta. vt ܫܕܪܐ dimissa. ܐܡܝܪܐ dicta. Est tamẽ vbi alia vocalis primo loco ponitur; vt qua positionis prima litera magis gaudeat. Nã dicimus ܝܕܝܥ cognitus: & genere fem. ܝܕܝܥܐ cognita. ܝܗܒ datus: ܝܗܒܐ data. Est etiam vbi secũdo loco ponitur vocalis secũda: nempe in iis quę habẽt vltimã positionis literã Olaph. vt in eo ordine sumus dicturi. Inflectuntur autem etiam ista participia interdum, sicut Benoni; more verborum. Nam à ܒܛܚ fisus, fretus, dicimus ܒܛܝܚܢ nos fidimus, nos freti. & ܒܛܝܚܬܘܢ vos fiditis. atque ita in aliis vt in tabula.

Cetero- est, nihil ex eorũ ore auditur exire, quàm ܐܡܪ. Ceterùm præterita imperfecta & plusquamperfecta Syri formare solent plerumq. per verbũ ὑπαρκτικὸν. illa quidẽ cùm hoc collocant post participium. ista verò, cùm post simplex præteritum. vt ܐܡܪ ܗܘܐ dicebãt. ܡܚܫܒ ܗܘܐ, cogitauerant. ܡܨܝܐ ܗܘܐ præceperant. Ioã. XI. quamquã alioqui simplici etiam præterito aliorum loco non rarò vtantur.

DE BENONI, SIVE TEMPORE PRÆSENTI.

TEMPVS præsens, quod Hebræi בֵּינוֹנִי vocant; siue quia medium tempus inter præteritum, & futurum significat; siue quia partim verborum, partim nominum naturam sequitur, vnde & participium à Latinis est appellatũ; Syri vocant ܩܝܡܐ ܕܗܫܐ, hoc est, Tempus stans. Est autem illud à Syris planè ad Hebræorũ בֵּינוֹנִי, vt vides, expressum. Habet enim in prima syllaba vocalem quartam; in secũda plerumq. secundam: nisi ob literas positionis hoc loco alia, quàm illæ magis ament, ponatur. Quod eò dico, quia si postrema positionis est Risch, aut è gutturalibus vna aliqua, ferè fit, vt prima vocalis secũdo loco ponatur. vt ܢܛܪ custodiens; ܫܡܥ audiens. Quia verò istius temporis positio, si nullis vocalibus notata est, nulla re differt à tertia persona masculini singul. in præterito, solet perpetuò distingui apiculo suprà, proximè ad primã positionis literam, posito: quod signum est, eam syllabam per vocalem quartam proferri debere: vt diximus, cùm puncta tractaremus. Ceterùm Benoni vtuntur crebrò Syri, pro verbo temporis præsentis; quo alioqui carent; cùm ei modò præponunt, & postponunt pronomẽ; modò aut præponunt; aut, quod sæpius fit, postponunt solùm. idq. plurimum in prima & secunda persona. Nam in tertiis personis rarò est illiusmodi pronominibus opus. quippe illæ suis ferè nominibus hærent. Volentes enim Syri dicere, Pacem relinquo vobis; loquuntur ad hunc modum, ܫܠܡܐ ܐܫܒܩ ܠܟܘܢ Ioann. XIIII. vbi postpositum est pronomen. Rursus, Ego do vobis, sic circumloquuntur ܐܢܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. Ibidẽ; & præposito & Nota.

Nota. ith. Libenter enim Syri; vt hoc semel dicam; pro Chaldæorum tertia vocali, vsurpant secundam. Tertia verò persona feminina finitur plerumque ath. In verbis autem, quorũ vltima litera est Olaph, vel Iud, oth. Denique secunda masculina talis ferè est, qualis apud Hebræos secunda feminina. hoc est, litera Tau nullam habet sibi adiunctam, neq. ante se positã vocalem. Eoque fit vt, in libris certè perfectè scriptis, in hac persona Tau perpetuò habeat Kusoi, hoc est, punctum duritatis, in vertice. qua nota secerni etiam potest ista persona, ab illis duabus, quas dixi: in quibus Tau semper est lene, habetque punctum subter scriptum, quamdiu certè nullum pronomẽ affixum istam punctorum & vocalium rationem mutat. Sed Syri, vt sunt punctis copiosi, his quoque depellere omnem eum errorem voluerunt, quem illarum trium personarum similitudo, ex scriptura nata, creare

Nota. possit. Nam in prima persona suprà: in secunda mascul. & tertia feminina, subter scribunt apiculum à Kusoi, atque Ruchoch diuersum. Et quando ea re nondũ dignosci potest secunda à tertia, locant insuper vnum punctum in latere sinistro literæ Tau personæ tertiæ, quam dixi, quòd eius sit peculiare, & perpetuum insigne, in bonis certè libris; etiam tum, quando vocales non adscribuntur. Sed insuper hoc de ista persona tertia monendum est, vsitatum apud Syros esse, vt cùm absq. certa persona loquuntur, eam vsurpent. quale est illud, ܒܟܝܢ ܠܗܘܢ dolebat illis, Matth. xxvi. Porrò in nu-

Nota. mero plurali, quia rursus tertia persona feminina aliam eius numeri notam nullam habere videtur, insignitur duobus apiculis, planè vt nomina pluralia solent. Atque hîc insuper illud obseruandum est, vix vmquam extremam huius personæ syllabam notari vlla vocali; quæ alioqui plerumque esset tertia, in quibusdam tamen verbis prima. Vt neque etiam personæ masculinę, quæ in plerisq. verbis notanda esset vocali quinta. Cuius rei ratio est, quòd Syri has personas non aliter efferunt, quàm tertiam singularem. Nam siue ܡܟܬܒܬ, siue ܡܟܬܒ scriptum est, pauca in singulis modis & temporibus monebimus: vt nos facturos dudum promisimus.

MONITA DE FORMVLA VARIANDI VERBA IN PRÆTERITO.

POST propositas tabulas pauca monebo vniuersè, quæ obseruãda sunt per singula tempora, & modos. Igitur tempus præteritum vocant Syri ܐܙܠ ܒܬܪ. In hoc tempore plerumque spectatur nuda per se verbi positio in tertia persona numeri singularis, generis verò masculini. atque ea est caussa, cur Hebræi, & Syri ab ea persona inchoent tabulas inflexionum. Quia autem, vt antè dixi, non eædem sunt cuiusuis positionis vocales; fit vt in reliquis quoque casibus, qui omnes ab illa persona, tamquam radice, nascuntur; alia verba alias vocales habeant. Dicimus enim, ܡܟܬܒ per primam vocalem in medio. & ܟܬܒ per secundã. Sed ea dissimilitudo non est eiusmodi, vt lectorem non prorsus cæcum possit in errorem inducere. Ceterùm Syri pleraque verba, in præterito inflexionis Kal; cuius exemplum solius in tabula dedimus; ita efferunt primam syllabam, vt raptim, absq. vlla adscripta vocali exeat: si solam primam personam, & tertiam feminini generis, in numero singulari excipias: in quibus sæpe habet prima positionis litera vocalem secundam. atque etiam illa verba, quorum prima positionis litera est Olaph aut Iud. In his enim etiam ferè adscribi solet vocalis primo elemento. & ipsi Iud quidem sępe tertia, Olaph autẽ plerumq. secunda. vt ܐܡܪ dixit, ܝܬܒ sedit. Loquor autem de verbis cùm nulla habent affixa pronomina. Adiunctis enim pronominibus, mutantur etiam vocales in quibusdam locis; vt ex affixorum tabula cerni, & cognosci potest. Porrò quia iisdem prorsus elementis scribuntur prima persona generis communis, secunda masculina, & tertia feminina, numero singulari; obseruandæ sunt diligenter vocales, quibus quæque illarum pronuncianda est. Prima enim persona, terminatur syllaba, eth: vt apud Chaldæos,

Futurũ plurale cũ affixis pluralibus.

ܢܦܩܘܢ ✣ *Perf. tertia masc. plur. cum affixis pluralibus.*

ܢܦܩܘܢ ܐܢܘܢ ܗܢܘܢ ܕܢܘܢ. Illi illos, illas, relinquent.

ܢܦܩܘܢܟܘܢ. ܕܟܘܢ. Illi vos viros.

ܢܦܩܘܢܟܝܢ. ܕܟܝܢ. Illi vos feminas

ܢܦܩܘܢܢ. ܕܢ. Illi nos. com.

ܢܦܩܬ ✣ *Perf. tertia fem. plural. cum affixis pluralibus.*

[a] ܢܦܩܬ ܗܢܘܢ ܕܢܘܢ, ܕܢܘܢ. Illæ, illos, illas, relinquent.

ܢܦܩܬܟܘܢ. ܕܟܘܢ. Illæ vos viros.

ܢܦܩܬܟܝܢ. ܕܟܝܢ. Illę vos feminas

ܢܦܩܬܢ. ܕܢ. Illæ nos. com.

ܢܦܩܬ ✣ *Perf. secund. maſ. plur. cũ affixis pluralis num.*

ܢܦܩܬ. ܐܢܬܘܢ ܕܢܘܢ Vos viri illos, illas, relinquetis.

ܢܦܩܬܢ. ܕܢ. Vos viri nos.

ܢܦܩܢ ✣ *Perſona prima pluralis, cum affixis pluralibus.*

ܢܦܩܢ ܐܢܘܢ ܐܢܬܝܢ. ܢܢܢ ܕܢܘܢ ܕܢܘܢ. Nos illos, illas, relinquemus.

ܢܦܩܢܟܘܢ. ܕܟܘܢ. Nos vos viros.

ܢܦܩܢܟܝܢ. ܕܟܝܢ. Nos vos feminas.

[a] Futura feminina haud ferè ſolent numero plurali adfixa pronomina habere. adiungam tamen exemplum formæ qualis eſſe deberet.

[b] Ad hunc modum formetur etiam ſecunda perſona pluralis in genere feminino: quamuis ei vix ſoleant affigi Pronomina.

De affigẽdis pronominibus ad modũ infinitũ, nõ eſt neceſſe ſingularẽ tabulã proponere. eſt enim omniũ propè eadẽ vna ratio, veluti ܡܢܦܩܢ. ܡܢܦܩܝܢ. ܡܢܦܩܘܢ. ܡܢܦܩܘܢ. &c. hoc eſt, relinquere me, illũ, te, illos, vos, &c. Et cum Vau, ܡܢܦܩܘܢܘ. ܡܢܦܩܘܢ, addita inſuper litera Tau, vt in Monitis de Infinito explicabimus. Iã verò ea, quam in vno verbo inflexionis Kal oſtẽdimus, ratio affigendi quęuis pronomina quibuſuis modis, tẽporibus, numeris, perſonis, teneri ſimiliter debet in aliis inflexionibus. Sic tamen, vt cuiuſq. propriæ vocales obſeruẽtur. Nam, verbi gratia, in Piel, debet perpetuò prima poſitionis litera, in quibuſuis vel temporibus, vel perſonis ſuã vocalem retinere; quæcũq. aſciſcãtur pronomina. Similiter in verbis Hithpael, quæ ſunt à Piel formata. Sed iſta cognitionẽ habent facilem. Quin neq. in verbis Imperfectis diuerſus ab eo, quẽ propoſui, eſt affigendi pronomina modus; niſi quantũ paſſim in margine annotauim⁹: & ſi erit op⁹, dicturi ſum⁹ explicatius, cũ illa verba tractabim⁹. Hactenus igit de Pronominib⁹ ad verba affigẽdis. Nũc q̃ ad ipſam inflexionẽ attinet, pauca

[c] ܢܦܩܝܢ. ܗܢܝܢ ܕܢ Illæ illũ relinquent

ܢܦܩܢܗ. ܕܢ. Illæ illam.

ܢܦܩܢܟ. ܕܟ. Illæ te virum.

ܢܦܩܢܟܝ. ܕܟܝ. Illæ te feminam.

ܢܦܩܢܝ. ܕܝ. Illæ me.

ܢܦܩܘ ✣ *Perſona ſecunda maſc. plural. cum affixis ſingularibus.*

ܢܦܩܘܟܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܕܢ vos viri illũ relíq̃tis.

ܢܦܩܘܗ. ܕܢ. Vos viri illam.

ܢܦܩܘܝ. ܕܝ. Vos viri me.

ܢܦܩܢ ✣ *Perſona prima pluralis, cum affixis ſingularibus.*

ܢܦܩܝ. ܢܢ ܕܢ. & ܢܦܩܘܗ Nos illum relinquemus.

ܢܦܩܝܗ. ܕܢ Nos illam.

ܢܦܩܝܟ. ܕܟ. Nos te virum.

ܢܦܩܝܟܝ. ܕܟܝ. Nos te feminam.

Futurũ ſingulare cũ affixis pluralibus.

ܢܦܩ ✣ *Perſona tertia, maſ. ſingularis cum affixis pluralis numeri.*

ܢܦܩܘܢ. ܢܦܩ ܐܢܘܢ. ܗܢ. ܕܢ. Ille illos relinquet.

ܢܦܩ ܐܢܬ. ܕܢ. Ille illas.

ܢܦܩܘܟܘ. ܕܟܘ. Ille vos viros.

ܢܦܩܟܝ. ܕܟܝ. Ille vos feminas.

ܢܦܩ. ܕ. Ille nos. com.

ܢܦܩ ✣ *Perſ. tertia fem. ſingul. cum affixis pluralibus.*

ܢܦܩ ܐܢܘ. ܐܢܬ. ܗܢ. ܕܢ. Illa illos, vel illas, relinquet.

ܢܦܩܘܟܘ. ܕܟܘ. Illa vos viros.

ܢܦܩܟܝ. ܕܟܝ. Illa vos feminas.

ܢܦܩ. ܕ. Illa nos. commun.

ܢܦܩ ✣ (ܕܢ. ܕܟܘ. *Perſona ſecunda. maſ. ſingul. cum affixis pluralibus.*

ܢܦܩ ܐܢ. ܐܢܬ. ܗܢ. ܐܢ Tu vir, illos, illas, relinques.

ܢܦܩ. ܕ. Tu vir nos.

ܢܦܩ ✣ *Perſ. ſecund. fem. ſingularis, cum affixis pluralibus.*

ܢܦܩ ܐܢ. ܐܢ. ܗܢ. ܐܢ. ܕܢ. Tu femina, illos, illas relinques.

ܢܦܩ. ܕ. Tu femina nos.

ܐܢܦܩ ✣ (ܕܟ *Perſo. prima com. ſingul. cum affixis pluralibus.*

ܐܢܦܩ ܐܢ. ܐܢ. ܐܢ. ܕ. Ego illos, illas relinquã.

ܐܢܦܩ. ܕ. Ego vos viros

ܐܢܦܩ. ܕ. Ego vos feminas.

c Vix eſt vbi verbo futuri temporis generis fem. numero plurali, ſiue ſecundæ, ſiue tertiæ perſonæ affixa pronomina inuenias. Volui tamen exẽpli cauſſa modum affigendi ob oculos ponere.

Femininum genus numero plurium haud ferè inuenias, vbi affixa pronomina habeat.

Futurum singulare cum affixis singularis numeri.

Persona tertia singul. masc. cum affixis singularibus.

Ille illum relinquet.

Ille illam.

Ille te virum.

Ille te feminam.

Ille me. commũ.

Persona tertia fem. singul. cum affixis singularibus.

Illa illum.

Illa illam.

Illa te virum.

Illa te feminam.

Illa me. com.

Persona secund. masc. sing. cum affixis singularibus.

Tu vir illum relinques.

Tu vir illam.

Tu vir me. com.

Persona secunda fem. sing. cum affixis singularibus.

Tu femina illum relinques.

Tu femina illá.

Tu femina me.

Persona prima singularis cum affixis singularibus.

Ego illũ relinquã

Ego illam.

Ego te virum.

Ego te feminã.

Futurum plurale cum affixis numeri singularis.

Persona tertia masc. plural. cum affixis singularibus.

Illi illum relinquent.

Illi illam.

Illi te virum.

Illi te feminam.

Illi me. comm.

Persona tertia fem. plural. cum affixis singularibus.

Nos illos.

Nos illas.

Nos vos viros.

Nos vos feminas

Participium, siue vt vocant Syri, ܕܒܪܐ, ܕܒܪܐ, hoc est, tempus consistens, siue præsens, similiter Paul, non admittunt affixa pronomina, sed ea post se habent, similiter atque nomina: vt atq. ita in reliquis.

Imperatiuus num. singulari, cum affixis singularibus.

Perf. secunda mas. singul. cum affixis singularibus.

Tu vir illum.

Tu vir illam.

Tu vir me.

Persona secund. fem. sing. cum affixis singularibus.

Tu femina, illũ, illam, me.

Imperatiuus singularis cum affixis pluralis num.

Persona secund. mas. sing. cum affixis pluralibus.

Tu vir illos relinque.

Tu vir illas.

Tu vir nos.

Persona secund. fem. sing. cum affixis pluralibus.

Tu fem. illos.

Tu fem. illas.

Tu fem. nos.

Imperatiuus pluralis cnm affixis singularibus.

Persona secunda mas. plur. cum affixis singularibus.

Vos viri illũ relinquite.

Vos viri illam.

Vos viri me. cõ.

Imperatiuus pluralis cum affixis pluralis numeri.

Persona secund. mas. plur. cum affixis pluralibus.

Vos viri, illos relinquite.

Vos viri illas.

Vos viri nos.

a Verba quæ terminantur Olaph aut Iud, formant sua futura cum affixis ad hunc modum,

collocabit me. in Hiphil.

proiicies me.

pascet me, in Cal.

pascet eum.

abijcias eam.

obliuiscar tui, feminæ. cum Coph duro: quia Iud non quiescit. Psalm. 136.

respondebit vobis. Palmo 20.

seducet vos. Matth. 24. in Hiphil. atque ita in aliis. Est tamẽ interdum etiam tertia vocalis, vt in perfectis. vt

vocabimus eum. Psalmo 20.

castigabis eum.

dimittet eã. Mat. 19

comparabo eam. Matth. 11.

b Psalmo 38. vbi in emendato psalterio scriptum est:

notatur in margine alia lectio

per Vau in medio. at alterum, ni fallor, melius est.

b In verbis quorum vltima est Olaph aut Iud, efferunt hæc affixum ad hunc modum,

proiice eam, per vocalem tertiam. Matth. 18.

c In verbis quiescentibus in vltima efferunt hæc pronomẽ sæpe ad hunc modum,

vincet me.

mundabit me.

tenta me, &c. Nimirum quia in verba in Pal & Hiphil plerumque habet quartam vocalem secũdo loco. At in Cal, sic

exaudi me. Psalm. 27. per vocalem tertiam. sed sæpius more perfectorum

voca me, per vocalem primam.

ܐܝܠܝܢ ܠܝ. Illæ me. cõmun.

ܐܝܠܝܟ ✣ *Persona secunda maſ. plur. cum affixis numeri ſingul.*

ܐܝܠܝܟܘܢ ܐܢܫܐ ܠܝ. Vos viri illum.

ܐܝܠܝܟܘܢ ܠܗ. Vos viri illam.

ܐܝܠܝܟܘܢ ܠܝ. & ܐܝܠܝܟܘܢ ܠܝ. Vos viri me. cõ.

ܐܝܠܝܟ ✣ *Perſona ſecund. fem. plur. cum affixis numeri ſingul.*

ܐܝܠܝܟܝܢ ܐܢܫܬܐ ܠܝ. Vos feminæ illũ.

ܐܝܠܝܟܝܢ ܠܗ. Vos feminæ illã.

ܐܝܠܝܟܝܢ ܠܝ. Vos fem. me. cõ.

ܐܝܠܝܢ vel ܐܝܠܝ ✣ *Prima perſona com. plural. cum affixis ſingularibus.*

ܐܝܠܝܢܢ ܐܢܫܐ ܠܝ. Nos illum.

ܐܝܠܝܢܢ ܠܗ. Nos illam.

ܐܝܠܝܢ ܠܟ. Nos te virum.

ܐܝܠܝܢ ܠܟܝ. Nos te feminã.

Pronomina pluralia affixa ad verbum pluralis numeri.

ܐܝܠܝܗ ✣ *Perſona tertia maſc. plur. cum affixis pluralis num.*

ܐܝܠܝܗ ܐܢܫܐ ܠܗܘܢ. Illi illos reliquerunt.

ܐܝܠܝܗ ܐܢܬܝ ܠܗܝܢ. Illi illas.

ã sic Act. 15. ſcriptum eſt: ܘܠܝܠܝܟ̈ ãmbaueruns vos, poſito verbo in Piel.

ܐܝܠܝܟܘܢ ܠܟܘܢ. Illi vos viros.

ܐܝܠܝܟܝܢ ܠܟܝܢ. Illi vos feminas.

ܐܝܠܝܢ ܠܢ. Illi nos. comm.

ܐܝܠܝܢ ✣ *Perſona tertia fem. plural. cum affixis pluralibus.*

ܐܝܠܝܢ ܐܢܫܐ ܠܗܘܢ. Illæ illos.

ܐܝܠܝܢ ܐܢܬܝ ܠܗܝܢ. Illæ illas.

ܐܝܠܝܢ ܠܟܘܢ. Illæ vos viros.

ܐܝܠܝܢ ܠܟܝܢ. Illæ vos feminas.

ܐܝܠܝܢ ܠܢ. Illæ nos. cõmun.

ܐܝܠܝܟ ✣ *Perſona ſecunda maſ. plur. cum affixis plural. num.*

ܐܝܠܝܟ ܐܢܫܐ ܠܗܘܢ. Vos viri illos.

ܐܝܠܝܟ ܐܢܬܝ ܠܗܝܢ. Vos viri illas.

ܐܝܠܝܟܘܢ ܠܢ. Vos viri nos.

ܐܝܠܝܟܝ ✣ *Perſona ſecund. fem. plur. cum affixis plural. num.*

ܐܝܠܝܟܝ ܐܢܫܐ ܠܗܘܢ. Vos feminę illos

ܐܝܠܝܟܝ ܐܢܬܝ ܠܗܝܢ. Vos fem. illas.

ܐܝܠܝܟܝܢ ܠܢ. Vos fem. nos. cõ.

ܐܝܠܝ ✣ *Perſona prima plur. num. cum affixis eiuſdem num.*

ܐܝܠܝ.

ܐܝܠܝܗ vel ܐܝܠܝ. Ille eas.

ܐܝܠܝ.

ܐܝܠܝܟ̈. Ille vos viros.

ܐܝܠܝ̈. Ille vos feminas.

ܐܝܠܝ. Ille nos. cõmun.

ܐܝܠܝ ✣ *Perſ. tertia fem. ſing. cum affixis pluralibus.*

ܐܝܠܝ ܐܢܫܐ. ܗܘ ܠܗܘܢ. Illa eos reliquit.

ܐܝܠܝ ܐܢܬܝ. ܠܗܝܢ. Illa eas.

ܐܝܠܝ ܠܟܘܢ. Illa vos viros.

ܐܝܠܝ ܠܟܝ̈. Illa vos feminas.

ܐܝܠܝ. Illa nos. cõmun.

ܐܝܠܝ ✣ *Perſ. ſecund. maſc. ſingul. cum affixis pluralibus.*

ܐܝܠܝ ܐܢܫܐ. ܐܢ ܠܗܘܢ. Tu vir illos reliquiſti.

ܐܝܠܝ ܐܢܬܝ. ܠܗܝܢ. Tu vir illas.

ܐܝܠܝ. Tu vir nos. com.

ܐܝܠܝ ✣ *Perſona ſecund. fem. ſing. cum affixis pluralibus.*

ܐܝܠܝ ܐܢܫܐ. ܐܢ ܠܗܘܢ. Tu femina illos reliquiſti.

ܐܝܠܝ ܐܢܬܝ. ܠܗܝܢ. Tu fem. illas.

ܐܝܠܝ. Tu femina nos.

ܐܝܠܝ ✣ *Perſona prima ſing. com. cum affixis pluralibus.*

cum Tau leni. ܐܝܠܝ ܐܢܫܐ. ܠܗܘܢ. Ego illos reliqui.

ܐܝܠܝ ܐܢܬܝ. ܠܗܝܢ. Ego illas.

cum Tau duro. ܐܝܠܝ. ܠܟܘܢ. Ego vos viros.

ܐܝܠܝ. ܠܟ̈. Ego vos feminas

Sequitur numerus pluralis verbi.

Pronomina ſingularia affixa ad verbum pluralis numeri.

ܐܝܠܝ ✣ *Perſona tertia plur. maſc. cum affixis ſingularis num.*

ܐܝܠܝ ܐܢܫܐ. ܗܘ ܠܗ. Illi eum reliquerunt.

ܐܝܠܝ. ܠܗ. Illi eam.

ܐܝܠܝ. ܠܟ. Illi te virum.

ܐܝܠܝ. ܠܟܝ. Illi te feminam.

ܐܝܠܝ. ܠܝ. Illi me. com.

ܐܝܠܝ vel ܐܝܠ. *Perſona tertia fem. plural. cũ affixis num. ſingularis.*

ܐܝܠܝ. ܗܘ ܠܗ. & ܐܝܠ. Illæ eum.

ܐܝܠ. ܠܗ. & ܐܝܠ. Illæ eam.

ܐܝܠ. ܠܟ. & ܐܝܠ. Illæ te virum.

ܐܝܠ. ܠܟ̈. & ܐܝܠ. Illæ te feminam.

ܟܬܒܬܘܗܝ & ܟܬܒܬܘܗܝ & ܟܬܒܬܘܗܝ
ܟܬܒܬܘܗܝ & ܟܬܒܬܘܗܝ

Secundum hanc formam inflectuntur omnia verba perfecta per ſuos modos, tempora, & perſonas, ac numeros; in Kal.

EIVSDEM VERBI INFLEXIO PER omnes modos & tempora, cum affixis pronominibus.

Pronomina ſingularis num. cum verbis eiuſdem numeri.

ܦܩܕܗ ✣ a *Perſona tertia maſc. ſing. cum affixis ſingularis numeri.*
ܦܩܕܗ. ܗܘ ܠܗ Reliquit eum ille.
ܦܩܕܬܗ. ܠܗ Ille eam.
ܦܩܕܟ. ܠܟ Ille te virum.
ܦܩܕܟ. ܠܟ Ille te feminam.
ܦܩܕܢܝ. ܠܝ Ille me. com.
ܦܩܕܬ ✣ b *Perſ. tertia fem. ſingul. cum affixis ſingularibus.*
cum Tau leni. ܦܩܕܬܗ. ܗܘ ܠܗ Illa eum reliquit.
ܦܩܕܬܗ. ܠܗ Illa eam.
ܦܩܕܬܟ. ܠܟ Illa te virum.
ܦܩܕܬܟ. ܠܟ Illa te feminam.
ܦܩܕܬܢܝ. ܠܝ Illa me. commun.
ܦܩܕܬ ✣ c *Perſona ſecunda maſc. ſingul. cum affixis ſingularibus.*
cum Tau duro. ܦܩܕܬܗ. ܐܢܬ ܠܗ Tu illum reliquiſti.
ܦܩܕܬܗ ܠܗ Tu illam.
ܦܩܕܬܢܝ ܠܝ Tu me. commun.
ܦܩܕܬ ✣ *Perſ. ſecunda fem. ſingul. cum affixis ſingularibus.*
ܦܩܕܬܝ ܐܢܬ ܠܗ Tu fe. illũ reliquiſti
ܦܩܕܬܝ ܠܗ Tu fem. illam.
ܦܩܕܬܝ. ܠܝ Tu fem. me. com.
ܦܩܕ ✣ d *Perſ. prima ſingul. communis, cum affixis ſingularibus.*
cum Tau duro. ܦܩܕܝ. ܐܢܐ ܠܗ Ego illum reliqui.
ܦܩܕܝ. ܠܗ Ego illam.
ܦܩܕܝ. ܠܟ Ego te virum.
ܦܩܕܝ. ܠܟ Ego te feminam.

Sequuntur affixa pronomina pluralia, ad verba numeri ſiugularis.

ܦܩܕ ✣ e *Perſona tertia maſc. ſingul. cũ affixis pluralibus.*
ܦܩܕ. ܗܘ ܠܗ vel. ܦܩܕ ܐܢܘܢ Ille eos reliquit.

a Obſeruandæ ſunt vocales, quomodo aſſumptis aliis atq. aliis pronominibus, in diuerſa loca traijciantur. Effertur autem perſona tertia maſculina, in verbis, quorum vltima litera eſt Olaph, aut Iud, etiam hoc modo: ܦܩܕ *paceuit me. Pſal. 18. à verbo* ܦܩܕ *in Piel. Et* ܦܩܕ *reſpondit ei. Pſal. 20. ab* ܦܩܕ & ܦܩܕ *ſolvit eum. Matth. 18. & vocauit* ܦܩܕ *eũ ibid. vtrumq. in Cal. Sæpe tamen etiam per vocalẽ ſecũdam, vt perfecta veluti* ܐܬܪܦܐ *& ſanauit eum. Luca 14.*

b Hæc perſona tertia gen. fem. ſingul. numeri, habet cũ quibuſuis pronominib. affixis Tau lene, ſiue aſpiratum. eóq. fere diſcernitur à ſecunda & prima perſona, quæ cum affixis plerifq. habent Tau durũ. Eſt ergo vocalis prima, quæ præcedit, longa. debéq Cuph legi tamquam per ſibena mobile Hebræorum.

c Notandum eſt, Pronomina primæ, aut ſecundæ perſonæ, non affigi verbis eiuſdem perſonæ, in vllo aut modo, aut tẽpore. Ceterùm hæc perſona ſecunda cum affixo pronomine tertiæ perſonæ formatur fere ad hunc modum. ܦܩܕܬ *viſitaſti eum.* ܦܩܕ *minuiſti eum: in Piel.* ܐܦܩܕ *præfeciſti eum. Pſalm. 8. in Hiphil.* ܦܩܕ *prohibuiſti eum. in Cal.* ܐܦܩܕ *exhilaraſti eũ, in Piel &c. Nam alioqui nihil differret à prima perſona, habente idem affixum. Eſt enim in vtraq. Tau litera dura.*

d Etſi in hac prima perſona Tau ſit ſemper lene, quando nulla ſunt aſcita pronomina, tamen cum affixis ſit durum. atq. ideo ſæpe ſolum ſententiæ apto tenore diſcerni à ſecunda perſona poteſt.

e Pronomina tertiæ perſonæ numeri plural. rarò affiguntur ad verbi perſonas. ſed ſeparatim cum eis conſtruuntur potius, tam in ſingulari numero quàm plurali, in omnibus modis & temporibus.

Plurale ܦܩܕܘ.
ܦܩܕܘ Tertia plur. maſ.
ܦܩܕܝ Tertia plur. fem.
ܐܢܬܘܢ ܦܩܕܬܘܢ &, ܐܢܬܘܢ ܦܩܕܬܘܢ 2. p. m.
ܐܢܬܝ ܦܩܕܬܝ & ܐܢܬܝ ܦܩܕܬ 2. p. fe.
ܢܚܢܢ ܦܩܕܢܢ 1. p. c.

Participium Paul.
ܗܘ ܦܩܕ 3. ſ. m.
ܗܝ ܦܩܕ vel, ܦܩܕ 3. ſ. fe.
ܐܢܬ ܦܩܕ vel, ܦܩܕ 2. ſ. m.
ܐܢܬ ܦܩܕ vel, ܦܩܕ 2. ſ. f.
ܐܢܐ ܦܩܕ ܐܢܐ 1. ſ. c.

Plurale.
ܗܢܘܢ ܦܩܕܝܢ 3. p. m.
ܗܢܝܢ ܦܩܕܢ 3. p. f.
ܐܢܬܘܢ ܦܩܕܝܢ vel, ܦܩܕܝܢ 2. p. m.
ܐܢܬܝ ܦܩܕܢ vel, ܦܩܕܢ 2. p. f.
ܢܚܢܢ ܦܩܕܢܢ 1. p. c.

Imperatiuus modus ܦܩܕ

Singulariter. ܦܩܕ
ܐܢܬ ܦܩܕ &c. 2. ſ. m.
ܐܢܬ ܦܩܕ 2. ſ. f.

Pluraliter ܦܩܕ
ܐܢܬܘܢ ܦܩܕ &, ܦܩܕ 2. p. m.
ܐܢܬܝ ܦܩܕ & ܦܩܕ 2. p. f.

ܥܬܝد Futurum tempus.

ܦܩܕ Singulariter.
ܗܘ ܢܦܩܕ. ܢܦܩܕ. ܢܦܩܕ &c. 3. ſ. m.
ܗܝ ܬܦܩܕ 3. ſ. f.
ܐܢܬ ܬܦܩܕ 2. ſ. m.
ܐܢܬ ܬܦܩܕܝ 2. ſ. f.
ܐܢܐ ܐܦܩܕ 1. ſ. c.

Pluraliter. ܦܩܕ
ܗܢܘܢ ܢܦܩܕܘ 3. p. m.
ܗܢܝܢ ܢܦܩܕ 3. p. f.
ܐܢܬܘܢ ܬܦܩܕܘ 2. p. m.
ܐܢܬܝ ܬܦܩܕ 2. p. f.
ܢܚܢܢ ܢܦܩܕ 1. p. c.

Modus infinitus.
ܦܩܕ & ܦܩܕ

porum differentia in ſolo modo finito habetur. Verùm quando hæc ſunt Syris cõmunia cum Hebræis, & Chaldæis; ſicut & cetera quoque, quæ verbis accidunt: veluti Numeri, Singularis, & Pluralis. Perſonæ tres. Genera, maſculinum & femininum. Deniq. pronomina affixa: non eſt quod in ipſis ſigillatim explicãdis operam aliquam conſumam; & cùm mihi, tũ lectori fruſtra moleſtus ſim. Quare hîc ſubiiciam exemplum declinationis verbi vnius perfecti, per omnes modos, tempora, perſonas. deinde alterum exemplum annexorum quibuſuis verbi caſibus Pronominum. Pòſt addam monita quædam, quibus opus eſſe putabo ad dirigendam lectoris obſeruationem. Deniq. oſtẽdam breuiter ceterarũ quoq. inflexionũ, Piel, Hiphil, Hithpael rationem. Poſtremò de verbis, quæ Imperfecta vocantur, ordine diſſeram. ac tum demum à Verbo progrediar ad ceteras orationis partes; ſi volet Deus.

EXEMPLVM VARIANDI VERBI PERFECTI ܦܠܓ INFLEXIONE KAL, PER OMNES SVOS CASVS.

ܦܠܓ ܦܠܓܬܐ ܫܡܝܐ

Præteritum numero ſingulari.

ܦܠܓ	Tertia ſing. maſc.
ܦܠܓܬ	Tertia ſing. fem.
ܦܠܓܬ	Secunda ſing. maſc.
ܦܠܓܬܝ	Secunda ſing. fem.
ܦܠܓܢܐ	Prima ſing. cõmun.

Plurale præteriti ܦܠܓܢܐ.

ܦܠܓܘ	Tertia plural. maſ.
ܦܠܓܢ & ܦܠܓܝ	Tertia plur. fem.
ܦܠܓܬܘܢ	Secunda plur. maſ.
ܦܠܓܬܝܢ	Secunda plur. fem.
ܦܠܓܢ & ܦܠܓܝ	Prima plur. com.

Præſens ܦܠܓ ܦܠܓܐ, ſiue Benoni.

ܦܠܓ &c.	Tertia ſing. maſ.
ܦܠܓܐ vel ܦܠܓ	Tertia ſing. fem.
ܦܠܓ & ܦܠܓܐ	Secunda ſing. maſ.
ܦܠܓ & ܦܠܓܐ	Secunda ſing. fe.
ܦܠܓ ܐܢܐ	Prima ſing. com.

Plurale quarta quieſcens. vt ܩܡ ſtetit; ܫܡ poſuit. Inſuper alia habent vel Olaph, vel Iud vltimo loco. Eæ enim literę tum mutantur interdum in alias literas; interdum excidunt. vt ܩܪܐ vocauit; ܚܙܐ vidit, &c. Deniq. ſunt nonnulla, quæ iſtarũ talium literarum plures cùm habeant; pluribus etiam modis imperfecta ſunt. vt ܪܕܐ oppreſſit. Habet enim initio Nun, in fine Olaph. ܢܦܩ profeſſus eſt; cuius prima litera eſt Iud, poſtrema Olaph. ܐܬܐ venit. quod verbum vtrimq. Olaph habet. Poſtremò, ſunt, quæ cùm duas poſteriores literas habent geminas, interdum altera multãtur. vt ܡܟܟ humilis fuit; ܩܝܡ certum, fixumq., & verũ fuit. His omnibus addi poſſunt ea verba, quæ plura quàm tria habent poſitionis elemẽta. vt ܡܗܪ feſtinauit. Et quæ quadrata à Iudæis vocantur; vt ܡܪܡܡ exaltauit; ܡܪܝܡ exacerbauit, &c. Summa eſt; apud Syros ſimiliter atq. apud Hebræos diuerſorum eſſe ordinum verba; pro literarum, ex quibus compoſita ſunt, natura.

DE VERBORVM INFLEXIONIBVS.

PORRÒ vt apud Chaldæos, ita & Syros, quadruplex eſt verborum per caſus mutandorum obſeruata forma. Nos nomina ab Hebræorum Grammaticis mutuabimur. quæ ſunt Kal, Piel, Hiphil, & Hithpael. Harum prima eſt propria abſolutæ, vt vocant, ſignificationis: proximæ duæ ſunt actionibus dicatæ: quarta ſola habet patiendi verba. Ceterùm nos hanc quartã vnam facimus; quamuis pro punctorum ratione ſępè quidem à Kal, interdum autem à Piel, nonnumquam etiam ab Hiphil ducatur: ne nõ neceſſariis ſubtilitatibus rem inuoluamus.

DE MODIS, ET TEMPORIBVS, ET ALIIS ACCIDENTIBVS.

MODOS quoque, & tempora, tot habent Syri, quot Hebræi Chaldæiq.: Modum finitum videlicet, ſiue Indicatiuum; Mandatiuum, & Infinitũ, ſiue Gerundi, vt vocant. Tempora verò, Præteritũ, Pręſens, & Futurum. Quamquam præſens tempus Participium verius eſt, vt etiam apud Hebræos, & Chaldæos. Sed iſta tem

ctiones, & Interiectiones. Nos in singulis ea dumtaxat attingemus, & quasi cursim arripiemus, quorum singulariter monendum esse lectorem putabimus, Hebraicis Chaldaicisque præceptionibus antè satis eruditum, & instructum. Et primò quidem de Verbis dicemus: quorum, vt est, propter maximè varias declinationes, difficilior, quàm reliquarum partium cognitio, ita est ad intelligendos scriptores maximè necessaria.

De Verbo, sive ܦܥܠܐ.

Igitvr Verborũ non pauciores sunt varietates apud Syros, cùm ex ipsis vocalibus, tum ex positionum elementis natę, quàm apud Hebræos. Quædã enim primam vocalem, quædam secundam, nonnulla tertiam, plurima nullam habent in prima syllaba. Loquor de ipsa simplici verborum positione; quæ ferè in Kal cernitur. Tum secunda quoq. ipsorum syllaba in aliis alia effertur vocali. Exempla sunt; vt pauca adiungam; ܝܗܒ dedit; ܥܒܕ fecit; ܫܦܪ pulcher fuit, placuit; ܫܬܩ tacuit; ܪܟܒ equitauit; ܝܠܕ peperit; ܝܬܒ sedit; ܢܫܟ oblitus est; ܫܡܚ lætatus est; ܫܒܩ reliquit; ܛܥܡ gustauit, &c. Sed ista varietas; cuius ratio partim, vt est verosimile, posita in eo est, quòd quædam literæ vocales quasdam præ aliis ament; partim solo vsu loquendi constat; ista, inquam, varietas lectione obseruari debet, certis enim pręceptionum legibus constringi vniuersè non potest. Rursus Verborum alia sunt perfecta: in quibus positionis elementa nulla variatione excidunt; quæ elementa, vt apud Hebræos, terna sunt. Alia imperfecta. Atq. hæc rursus multifariam diuiduntur. Quædam enim imperfecta primum positionis elementum habent literam Nun: quam interdũ amittunt. vt ܢܬܠ dedit; ܢܣܒ accepit; ܢܛܪ custodiuit. Alia sunt, quorũ prima litera est Olaph, aut Iud. Nam istæ literæ quoq. non rarò aut abiiciuntur, aut in alias mutantur; dum per alia atq. alia tempora, modosque verba inflectuntur. Exempla sunt ܝܬܒ sedit; ܐܡܪ dixit. Ad hæc, alia sunt quorum positionis elementum medium est litera Vau in vocali

Diuisio verborum imperfectorũ.

quarta

querunt eum. Sed hîc Vau est numeri nota. Et in numero singulari ascita litera Iud per vocalẽ tertiam. vt ܢܫܠܡܝܗܝ perficiet eum, Heb. 11. ܐܩܝܡܝܗܝ confirmabo eum. In verbis autem quorũ postrema positionis litera est Olaph, aut Iud, sæpè auditur vocalis secũda loco tertiæ; vt ܐܦܣܘܗܝ respõdebo ei; ܐܦܨܝܗܝ liberabo eum. Est tamen etiam in his interdum vocalis tertia, vt ܐܩܪܝܗܝ vocabo eum. ܢܣܟܝܗܝ reprobabit eum. Leguntur autem ista tanquam per diphthõgum, iu; planè vt politiores Iudæi, non admodũ dissimile pronomen proferunt, cùm dicunt, אביו, pater eius.

Porrò ei pronomini quod modò exposui, pænè geminum est, ܗܝ. Nam & hoc plane eandem personam repręsentat, sed in verbis modò; & ferè cum vocali quarta. vt ܚܘܠܡܝܗ, minuisti eum: ܫܒܩܝܗ reliquistis eũ, ܫܒܩܝܗ reliquimus eum, ܫܒܩܝܗ relinque eum, &c. Interdũ etiam tertia, vt in verbis feminini generis. veluti ܫܒܩܝܗ relinque eum, tu mulier.

De, ܗ, quod est pronomen secundæ personæ, generis feminini, diximus, cùm de litera Iud ageremus. ܗ

At ܝ, hoc est, Iud cum Nun, sæpius Verborum, & Participiorum terminatio est apud Syros, quàm Nominũ. Et in Verbis quidẽ ferè est gen. fem. insigne; sicut ܘ, masculini. In Participiis autẽ, & pluralis numeri perpetuò, & generis masculini plerumq. nota est. Terminat tamen nõ numquam etiam Nomina numero plurali, vt apud Chaldæos. Non adiungo exẽpla; quæ satis multa in variandi Verbi tabula, & cùm deinde agemus de Nominibus, occurrent. Et hactenus de syllabis seruilibus. Nam si quæ sunt à nobis præteritæ, eæ aut à Chaldæorum syllabis nõ sunt diuersæ; aut sunt in numero Pronominum, quæ verbis nominibusq. annectuntur. Hæc autem suo loco ponentur in tabulis ante oculos. ܝ

De partibvs orationis.

Partes orationis habent Syri easdẽ, quas aliæ gentes: Nomina, Pronomina, Verba, Aduerbia, Præpositiones, Coniũ-

braeos ܗܘ, & recipit pronomina affixa, planè ea forma qua nominibus masculinis apponi illa solent numero plurali. vt, ܗܘܢܘܢ est ille. ܗܢܢ sumus nos, &c.

Porrò ܐܢ . ܐܢ . ܗܘ . ܗܝ . ܗܢ quibus fungantur officiis, cùm ex Munsteri Chaldaicæ linguę Grammatica, tum ex ipsa inflectendi verbi formula, quæ dabitur cum affixis pronominibus, facilè quiuis animaduertat.

ܢ, Nan, autem finis est primæ personæ numeri pluralis in verbis præteriti tẽporis. vt ܫܒܩܢ reliquimus. Sæpè tamen vnicũ Nun idem efficit, vt ܫܒܩ. Et omnino tale ferè est Syrorum, ܢ, quale Chaldæorum נא. qua syllaba Syri non in verbis, sed in nominum formis vtuntur.

ܢܝ, Ni, prorsus vt apud Hebræos, & Chaldæos; ità apud Syros, pronomen est primæ personæ numero singulari: sed quòd verbis affigitur, non etiam nominibus. Id autem dum vsurpant Syri, quos ego certè audiui: audiui autem solos duos literis eruditos viros, Mosen Mardenum, siue, vt ipse vocari volebat, Antiochenũ, cùm esset Patriarchæ Antiocheni legatus, & Sullacam Seleucenum, siue Mozallanum: dum, inquam, Syri vsurpant hoc pronomen, sic ipsum efferunt, vt omnino nullam literæ Iud habeant rationẽ. Nam quamuis scribendo exprimant, ܥܒܕܢܝ, fecit me, legunt tamen ܥܒܕܝ. Atque ea est causa cur haud ferè vlla vocalis apposita ad hanc syllabam videatur. Nota.

ܬ, To, in Nominum finibus, apud Syros, creberrimè auditur. quæ pleraque sunt feminini generis; vt masculini, quæ ܢ, No, terminantur.

ܬܘ, & interdũ ܬ, nonnunquã etiã ܗܘ, pronomen est masculinum, tertiæ personæ, numeri singul. quod annectitur non solùm nominibus, præsertim pluralis numeri; sed etiam verbis. Et nominibus quidem hoc modo, ܥܝܢܘܗܝ oculi eius: ܒܪܬܗ, pupillæ eius. Atq. ista nõ aliter leguntur à Syris, quàm à Iudæis eiusdem notionis pronomina, quę ipsi per Iud Vau formant, cùm dicũt דְּבָרָיו. verba eius: שִׁנָּיו, dentes eius, &c. Neq. igitur He, neq. Iud in illo pronomine auditur. In verbis autem ad hunc modum, ܫܒܩܘܗ, reliquerunt

Sicut autem Hebræi literam Nun sæpè è mediis dictionibus abiiciunt, & puncto Dagges, absentem repræsentant; quòd ea gens literæ huius sonum in mediis verbis, quodam naturæ instinctu fugiat; ità Syri quoq. non id solum faciunt, sed adscriptam expressamq. etiam sæpe nõ pronunciant. Quamuis enim in hoc nomine ܐܢܬܬ, femina, Nun expressè scribitur, tamen à lectore prorsus omittitur; è cuius ore nihil nisi, Atto, audis. Similiter pronomen ܐܢܬ, &, ܐܢܬ, Tu, semper quasi, Att, sit scriptum, ita legitur à Syris: habetq. in istis Tau; in libris certè emendatis; perpetuò Kusoi; quo veluti geminatur. Nota.

Deniq: litera Tau è verbis nomina format, sicut apud Chaldæos, vt multis exẽplis ostendemus, cùm agemus de Nominibus. Est præterea personarum variandarum nota celeberrima in Verbis, cùm in principio, tum in fine posita. Sed ne ista mihi sint longa oratione exponenda, prescribendaque; iubeo quemq. sibi ex verborum formula hæc obseruare, atque animaduertere. Neq. enim eiusmodi preceptiones, nisi posito ob oculos exemplo, aut facilè percipiuntur, aut retinentur etiam. Neque cùm ipsum exemplum intueris, desiderare precepta magnoperè potes. Et si quid erit, quod lector possit requirere, id mox post propositã variandi per casus verbi formulã à me indicabitur vtilius. Quare hoc vnũ de literis Olaph, Vau, & Iud, vniuersè addam; eas sæpe inter se cõmutari, similiter atq. apud Hebræos, & etiam quiescere in vocalibus. Tau. Literæ inter se commutantur.

DE SYLLABIS SERVILIBVS.

NVNC paucis quasdam literarũ complexiones, & syllabas; quæ ipsæ quoque seruiles sunt; exponam. Igitur syllaba ܐܠ præposita verbis, est nota inflexionis verborum eius, quam cum Iudæis, Hithpael, nominabimus. Quod munus apud Chaldæos quoque efficit, sed cum vocali tertia; cùm apud Syros habeat secundam. Syllaba, ܐܠ, apposita ad finem nominum adiectiuorum, facit aduerbia, vt dicturi sumus fusius suo loco. Ceteroqui vsurpatur pro verbo substantiuo: sicut apud He- ܐܠ

næ masculini generis nota est, habeat plerumq. ante se vocalem quartam. vt ܫܡܟ nomen tuum, ܡܠܟܘܬܟ regnum tuum, ܐܨܒܥܬܟ digiti tui. verùm in iis nominibus numeri pluralis, quæ forma masculina variantur, solet habere vocalem primam ante se: vt ܡܠܟܐ reges tui, viri. ܥܒܕܬܟ opera tua &c. At cùm repræsentat secundam personam generis feminini, addita est ei litera Iud, vt nuper ostendebamus exemplo, in litera Iud.

Lomad. Lomad quoq. sic apud Syros seruit, vt apud Hebræos, & Chaldæos: habetque eas ferè vocales, quas seruile Dolath. Non efficit tamen apud Syros gerundi modũ, nisi cum litera Mim. nimirum quia hæc litera nunquam ab Infinito verbo abest. Neq. verò est solũ dandi casus, sed æquè accusandi nota Syris, quippe qui particula, ܠ, Chaldæorum more, numquam vtantur.

Mim. Mim apud Syros plerumque cum suo Nun seorsim scribitur, cùm est præpositio. raroq. adhæret: quod apud Hebræos fit creberrimè. Et in verbis cuiusuis inflexionis format modum infinitum. atque etiam participia, si hîc primam inflectendi verbi formam, quam Kal vocamus, excipias. Multa etiam nomina à verbis ducta, hanc habent in initio literam; sicut etiam apud Hebræos.

Nun. Nun, vt nuper dicebamus, est Syris in earum literarum numero, quæ præpositæ, futurum tempus formant, in aliis, atq. aliis personis. Sæpè etiam terminat verborum pluralem numerum: in præterito quidem tempore, primas & secundas personas: in modo mandatiuo secundas; sed quæ sæpe etiam absq. Nun enunciantur. In futuris autem, secundas, & tertias vtriusque generis; sed hîc in masculinis ferè habet vocalem quintam ante se: in femininis verò, quartam. Sed ista ex formula verbi variandi, quam adscribam; & insuper multa lectione quiuis facilè in sua memoria inscripserit. Est etiam hæc litera in dictionum finibus sæpè nota pronominis primæ personæ numeri pluralis; sicut Iud numeri singularis. Sed hoc munus, & nonnulla alia, ex Hebræorum, & Chaldæorum præceptis satis nota sunt. Grammatici. Sæpè etiam, κατὰ παραγωγὴν, additur verbis modi Infiniti. vt ܡܣܒܪܝܢ, sperando, Psal. XL. ܡܥܡܕܢܐ baptizare, ܡܟܪܙܢܐ prædicare, concionari, I. Corinth. I. Variæ etiam Nominũ species ascita sibi hac litera ducuntur à verbis: nec pauca etiam ex ea componuntur pronomina, quæ affixa vocamus. Sed ista omnia præceptis includere longum, & operosum esset. facilius autem exemplis, suo quoque loco, propositis, intelligentur.

Iud apud Syros numquam efficit tertias personas in futuris, vt apud Hebręos, & Chaldæos. sed in eius locum subit litera Nun. Ceterùm ad fines verborũ apposita, vnà cum litera Tau, in præteritis, ostendit secũdam personam singularem, generis feminini. at sine Tau est nota tertiæ personæ pluralis numeri, eiusdem generis. hîc tamen nonnumquam post Iud etiam Nun apponitur. Rursus cum Tau in participiis efficit interdum secundam personam femininam, numeri singularis. Insuper in modis imperandi, format, sine Tau, personam secundam generis feminini, in vtroq. numero. Deniq. in futuris est nota tertiæ personæ generis feminini, numeri singularis ad finem apposita, quamquam sæpè illic omittitur, vt alibi ostendemus. Non adiungo exempla; ne Typographo sine causa sim molestus. Possunt enim facillimè peti ex inflectendorum verborum formula, quæ ponetur ante oculos. Porrò creberrimè est pronomen primæ personæ, dictionum finibus adhærens: nisi habeat ante se literã Coph seruilem. Cum hac enim repræsentat secundam personam generis feminini; vix tamen eius vlla vox auditur. Nam Syri, cùm dicunt ܒܛܢܟ venter tuus, ô femina; nihil nisi Carsech dicere videntur. Sæpè etiam pro Olaph, aut Vau ponitur: vt in Verborum imperfectorum tractatione ostendetur. Postremò asciscitur ad quasdam nominum species formandas; quæ ostendentur suo loco.

Coph. Rursus literam Coph iisdem ferè præficiunt muneribus Syri, quibus Hebræi, Chaldæiq. suum Caph. Estq. hoc apud illos vsitatum, vt cùm secundæ perso-

ardentes. hoc est, tales quæ arderent. Et Psal. XVIII. deprimes eos, qui insurgunt, aut qui stant, contra me. Habet autem Dolath seruile apud Syros libenter vocalem primam, si verbi, cui præponitur, litera prima nulla insignita vocali erat. vt Psal. VIII. quia viderunt. & mox ; quia recordatus es eius. Sæpè etiam ad se rapit vocalem, quam alioqui habebat ea litera, cui præponitur; præsertim si hæc sit aut Olaph, aut Iud. vt quæ sum mulier Samaritana, Ioan. IV. cùm venerit Messias. ibidem. Similiter ; vt quomodo; , vt etiã. &c. Ceteroqui exiliter pronunciatur, & raptim; perinde atq. si Hebręorum ei Scheua esset subscriptũ: cuius tamẽ nota Syri nulla vtũtur. Nam cùm dicunt . Mons Cyri (est id in Perside celebris loci nomen) ita pronunciant raptim illud Dolath Syri, vt præcedenti videatur hærere dictioni: dicereq. eos putes Turodh Chores. & hæc vocalium ratio ei communis est cum plerisq. aliis literis seruilibus.

He. Litera He apud Syros numquam seruit in dictionum principiis, sed in fine. repræsentatq. pronomina tertiæ personæ; numeri singularis; interdũ quidẽ masculina; interdum verò feminina. Habet autem cùm feminarũ est, perpetuò apicem in vertice; & plerumq. vocalem quartam ante se, vt lingua eius, feminæ. Sæpe tamen etiam alias vocales, præsertim quando aut Verbis, aut Nominibus numeri pluralis adhæret, vt fines eius, nempe terræ. reliquerunt eam. At quando est pronominum masculinorum nota, tum illiusmodi apice caret; & loco quartæ vocalis ferè secunda scribitur. vt cor eius, viri. lex eius, Dei.

Vau. Litera Vau, Syris est Coniunctio, vt Hebræis, Chaldæisque. vocalibus autem iis vtitur, quibus Dolath. vt & venit, & sedit, Ioan. IV. & si, & etiam, & viderunt. &c. Ceteroqui seruit multifariam in verbis ad alias personas, aliosq. numeros formandos; tempus tamen non mutat; vt apud Hebræos illud Vau quod הפוך nominant istorum Gram-

In hac autẽ tractatione eò erimus breuiores, quòd plerarumq. eadem munera atq. officia sint propria apud Syros, quibus apud Hebræos Chaldæosq. eædem literę fungũtur. Cùm enim de Hebraicis multi; de Chaldaicis Sebastianus Munsterus diligenter scripserit; si nos eadem compilaremus, nihil aliud quàm ocio abuteremur; quo sanè minimè abundamus. Habet autem in seruilium numero primum locum Olaph. De cuius officiis hoc vniuersè dicam; eadem esse prorsus omnia, quę Chaldaico Olaph sunt à Munstero assignata. Est autem insuper sæpè loco Vau, aut Iud positum. Interdũ etiam in mediis dictionibus superuacaneum esse videtur, & ad pronunciationem modò pertinere. Illorũ exempla se offerent satis multa, cùm de verbis imperfectis agemus. Huius adscribam vnũ. Legimus Psal. XXII. viderunt me. Hîc Olaph, quod cernitur, non est, opinor, positionis Olaph: id enim mutatum esse videtur in prius Vau. sed est clarioris vocis gratia ascitum. Si quis tamen positionis Olaph esse malit existimare, non contendã contrà. Neq. verò de Syrorum Beth quoq. aliud, quod dicã, habeo, quàm quod Hebræi, Chaldęiq. de suo Beth prodiderunt: esse videlicet præpositionem, in, cum, aduersus, contra, &c. neq. alibi quàm in dictionum principiis seruire. Syri tamen, quod equidem meminerim, eo nõ vtuntur ad formandũ gerundi verbum: quod Hebræi sæpe faciunt. Porrò Dolath multis in locis, & variis modis seruit: sed planè vt Chaldęorum Daleth. Quare nihil necesse est ea repetere, quæ sunt à Munstero satis exposita. Illud ergo monebo modò, hãc literam apud Syros sæpè quasi superuacaneam pręponi verbis. vt Psal. II. disrũpamus. Et eodem Psalmo narrabit. in quibus locis, & eiusmodi aliis, eam ferè vim habet, quam Græcorum ὅτι. qua vocula hi quoq. sæpè sic vtũtur, vt ociosa videri possit: quamquam non est prorsus ociosa; sed ferè quorundam hominũ certa verba, aut facta narrari ostendit. Admittit autem hæc litera seruilis, vt etiam apud Chaldæos, alias sæpè ante se seruiles literas. vt Psalmo VII. fecit sagittas suas

Olaph.

Beth.

Dolath.

appositis, non satis possunt discerni, adhibuerunt Syri certa pũcta. Tertiis enim & secundis personis subiiciunt punctũ: In prima autem suprà locant. In tertiis verò feminini generis, sinistrũ etiã latus literæ insigniunt puncto. vt, ܥܒܩ, reliquit vir, ܥܒܩܬ reliquit femina. ܥܒܩܬ reliquisti, ܥܒܩ reliqui ego, Rursus quia participium, siue Benoni, scriptura nihil differt à tertia persona præteriti, collocant ad sinistrũ latus primæ literæ eius positionis perpetuò punctũ: quod signũ sit eiusmodi: vt ܥܒܩ, relinquens. ܐܡܪ dicens, siue dicit Maria ad Angelũ. Luc. I. Sed ista erunt explicanda rursus, cùm de verbis agetur. Porrò ad hunc modum in aliis etiam multis dictionibus ambiguitas punctis adscriptis tollitur, vt ܒܝܬܐ, si supra Beth locetur apiculus, significat opus; si infrà, seruũ. ܗܘ, si suprà est apex, pronuncias ܗܘ Hau, estq. ac si dicas, ille: sin subter, dicis ܗܘ Hu, & significat ipse. ܐܝܕܐ significat manum, efferturq. Idho. at ܗܝ pronomen est femininum; ea, vel quæ. sonatq. aido. Rursus ܗܝ, si habet subter punctum, legitur Hi, per i, longum: sin suprà, Hoi. estq. illud, ipsa; hoc verò, illa.

Nota. SVMMA est, in huiuscemodi vocabulis puncta quæ suprà scribuntur, plerumque sunt indicia vocalis primæ aut quartæ; quæ verò subter, secũdæ aut tertiæ; & aliquando quintæ; si eo loco est litera Vau. Nam sine hac rarò vsurpatur quinta vocalis. aliquando verò significant eam literam sub qua ponũtur, esse finem syllabæ, vt Scheua quiescens Hebrẹorũ, & Gismc Arabum, quod tamen suprà scribitur. vt ܝܗܒ fraus, Psalm. XXXV. ܡܠܟܐ Rex, ܥܒܕܐ seruus, &c. Sed ista non debent ad Verba accommodari. in iis enim alia ratione personas distinguunt, vt modò dicebam. Et de Syricis punctis hactenus.

DE LITERARVM SERVILIVM OFFICIIS.

NVNC restat vt de literis, quas Seruiles vocari dicebamus, sigillatim, quibus eæ fungantur officiis, explicemus, cùm sunt ascitæ ad alienas positiones. Sæpe enim non sunt seruiles, sed elementa suarum positionũ; similiter atq. ceteræ literę. In hac centur explicatius. Deniq. est hoc sæpè apud Syros insigne secundæ personæ masculini generis, vtriusq. numeri, in modo mandatiuo, formæ Hithpael; cùm sub medio positionis elemento locatur. vt Psalmo XXXI. ܐܬܬܚܙܩܘ, estote fortes. Psalm. XXXII. ܐܬܚܕܘܢ oblectate vos. Psal. XXXV. ܐܬܩܛܠ pugna. Ps. L. ܐܬܟܢܫܘ congregamini. Act. XIII. ܐܬܚܙܘ animaduertite. Sed in multis hæc exempla sufficiant. Ratio autem in illiusmodi mãdatiuis verbis vsurpandi eius signi est; quãtum coniicio; vt eo à verbis finitis secernantur, à quibus alioqui nihil differunt. Et hæc de virgula, quæ sub literis scripta reperitur.

DE PVNCTIS NVMERI PLVRALIS.

QVIA porrò apud Syros pluralis numerus nominum sæpè nulla casus, siue terminationis variatione, aut literarum certè mutatione à singulari diuersus est; vsus recepit, vt in illo bina puncta supra dictiones, pari altitudine scriberentur. vt ܬܘܪܐ bos: ܬܘܪܐ boues. ܓܕܝܐ figulus: ܓܕܝܐ figuli. ܛܝܪܐ auis: ܛܝܪܐ aues. Quòd si fortè in eo nomine litera Risch fuerit, quę perpetuò, vt diximus, suum in capite apicem habet; eius tũ apiculus plerumq. pro altero pluralis numeri apice vsurpatur; vt in omnibus, quæ ante oculos posui, exẽplis factum esse vides. Et in Nominibus quidem hoc numeri plurium insigne perpetuò cernitur. at in Verbis parcissimè: Nimirum quia in his ipsa inflexionis variatio numerorum diuersitatem satis per se prodit. Quapropter vix vsquã puncta ista gemina videas in Verbis, nisi in secũdis, & tertiis personis, generis feminini; & in participiis femininis: quia ista nominibus sunt similia. vt ܥܒܩܢ reliquerũt feminæ, ܥܒܩܬܝ reliquistis feminę, ܢܥܒܩܢ relinquent feminæ, &c. Sed exẽplorum satis est. Habet enim ista res cognitionẽ facillimam, & in tabulis inflexionum proponetur.

DE PVNCTIS, QVÆ TEMPORVM PERSONARVMQ. SVNT SIGNA, ET DE ALIIS VNIVERSE.

QVIA autem in præteritis verborum numero singulari, personæ, nisi vocalibus

ximũ est, vt de eo puncto pauca dicamus, quod plerumq. in bonis certè libris, apud literam Vau, aut suprà, aut subter scriptũ habetur. Igitur cùm sub ea litera positum est punctũ, vocalis quinta, quæ tum perpetuò illic loci auditur, longa est, appellaturq. ܐܘܢܝܐ ܐܘܢܝܐ, hoc est, u longum, vt ܩܘܡ surge. Sin aũt apicul⁹ verticẽ eius literæ insedit, vocalis est breuis, diciturq. ܐܘܢܝܐ ܩܨܝܪܐ, hoc est, v breue. vt ܒܬܪ, intra, introi. At cùm Vau non habet quintam vocalem, neq. silet, sed cum aliis vocalibus consonat, tum nullo eiusmodi puncto insignita est. Verùm quando iste apex ad pronunciationis elegantiam tantummodò pertinet, non magna est in eo, aut ignorato, aut omisso, iactura.

De virgula sub quibusdam literis scripta.

Vt neq. illarũ notarũ ignoratio admodũ damnosa fuerit, quas ܡܫܬܡܫܢܐ ܕܠܘܙܐ Syri appellant; quia illarum literarum propria vox, sub quibus eæ notæ scriptæ cernuntur, occultatur, obuelaturq.; dum dictio illa pronunciatur: non quidẽ certa, aut magna aliqua ratione, sed tacita consensione gentis, & vsu. vt in verbo ܕܟܪ, quod recordari significat, in emendatissimis libris perpetuò virgula sub litera, Ae, ducta videtur, vt intelligamus tam suauiter eam, aut exiliter potius, pronunciandã esse, vt vix audiẽdi sensu queat percipi. Idem fit in nomine ܕܟܪܢܐ, memoria, atq. aliis dictionibus ab illa positione formatis. Similiter in ܐܢܫܐ, in ܐܢܫܢ, in ܒܪܘܙܐ, in ܐܢܫ, homines: in ܪܙܐ mysterium: in aliis quibusdã verbis, iisq. ferè vsitatissimis. sic enim illa dicuntur, vt audias, Rozo, Nose, Datho, Harino, Haroio, &c. Sed ego neq. annumerare omnia possum, neq. admodum opus est, quãdo istam linguam nos discimus, vt bonos scriptores oculis, atq. intelligentia audiamus magis, quàm auribus. Vtuntur autẽ Syri hac etiam nota, qui emendatissimè scribunt, in quibusdam pronominibus, quæ dimidiata proferunt, vt ܐܢܐ ego relinquo. Sic enim hoc Syri dicunt, vt Souekno audias. Et ܫܦܝܪ, pulchrũ est, dicunt Scappiru. Sed ista suo loco dicentur destituuntur, vt etiam Latini. Et proinde difficile est apud istos lõgas vocales à breuibus discernere. Est tamen eius rei ratio posita, quantum coniicio, sicut apud Hebræos in נח נראה, & נח נסתר, vt horũ Grammatici loquuntur, hoc est, in literis aut apertè, aut tectè quiescentibus. Vt illæ breues sint vocales, quarum sonus ilicò à consonantis literæ sono exstinguitur, & cum eo confunditur. Longæ verò, quarũ voces aut apertè, aut tectè à literis, quæ matres vocantur, hoc est, ab Olaph, Vau, aut Iud, veluti sustinentur, diuq. resonãt. verbi gratia, Cùm dico ܐܠܗ, illi, e est longũ, u est breue. Illius enim sonus à nulla consonante impeditus, longiore durat tempore. Huius ilico cum insequentis literæ, Nun, voce confunditur. Sic cùm dico, ܐܝܕ manus, & i, & o, longæ sunt. alterius enim vox à Iud, alterius ab Olaph sustentatur, cùm illę literę prorsus sileant, siue, vt Iudæi loquuntur, quiescãt. At in ܐܝܠ, præsidium, siue fortitudo, i, est breuis, neq. litera Iud silet, sed consonat cum vocali o, quæ ei est adscripta. Nõ posse tamẽ vsquequaq. vocalium longitudinem breuitatemq. apud Syros iis regulis, quæ sunt ab Hebræis de נח נראה, & נח נסתר, præscriptæ, iudicari, certum est. Verùm nõ potuit mihi meus doctor, quãuis sæpe multumq. rogatus, vllam istarũ rerum explicare rationem certiorẽ, quàm vt diceret, in Grammatica definitas esse de iis leges. Sed Grammaticam neq. ipse memoriter tenebat, neque librum quem ex Assyria asportarat, apud se habebat, reliquerat enim Venetiis. Quare nos illiusmodi subtilibus magis, quàm necessariis artis præceptis æquo animo careamus, tãtisper, dum alicunde ea, quam ille dicebat, Grammatica peruulgetur, edaturq. in lucem. Sed de Kusoi & Ruchoch hactenus ea breuiter à nobis dicta sunt, quæ plurimum fieri solent. Neque enim priuilegia in his elementis persequi possumus. Nunc ad alia progredimur puncta.

De pvnctis literæ Vav.

Qvando autem superiorum punctorum tractatione in vocalium longarũ breuiumq. mentionem incidimus, pro-

gere. Quamuis igitur istæ cùm duritiei, tum mollitudinis notæ nõ perpetuò literis, quibus deberent, apponantur; vt sanè apponi rarò solent, nisi si qua est ambiguitas explicanda; tamen qui causas ipsas, quas modò exposui, intelliget, is nõ magnopere illas notas vbiq. desiderabit. Sed iis, quæ modò dixi, hoc quoq. addendum est; istam duritatis notã, siue Kusoi, interdum has ipsas literas non solùm duriore pronunciatione premere, sed geminare etiam; similiter atq. Hebræorũ Dagges. Fit autem hoc, vel ad ostendendam inflexionis formam, vt Psalmo CXXIII. ܡܫܬܚܪܝܢ Mergentes, litera Beth duro signata puncto est, & veluti geminata pronunciatur; quo intelligamus ad secũdam inflectendorũ verborũ formulã, quæ Piel vocatur, hoc verbum pertinere; & proinde actionem significare. Vel ad repręsentandam literã quæ omissa est. veluti cùm à positione, ܠܥܒܕ facimus futurum, ܢܥܒܕ dabo. habet litera Vau in vertice punctũ duritatis, efferturque vt gemina; propter positionis literam Nun, quæ omissa est. Rursus cùm vineam vocamus ܟܪܡܐ Tau durum est, & vt geminum auditur. quia etiam hîc desideratur Nun. integra enim positio est ܟ, deniq. in nomine, ܚܕܬܐ Noua, Tau geminatur per Kusoi. quia Tau positionis excidit. illud enim Tau quod apparet, est ascitũ; vt generis feminini insigne. Præterea fit ista etiã geminatio, vel quia ipsa per se positio anceps alioqui esset, καὶ πολύσημος. vel quia vsu quodam eius vna litera duplicatur, vt in ܣܛܘܠܐ, latibulum, litera Tau; in ܛܪܣܐ clypeus, litera Coph; in ܟܕܒܐ mẽdacium, litera Gomal; in ܟܘܦܐ fauus, litera Coph secũdo loco posita; in ܙܕܩܐ iustus, litera Dolath, semper sunt duræ & geminatæ. Sed satis est talium admonuisse lectores, vt intelligãt, ea cum superioribus nostris legibus non pugnare. Ipsa enim geminatio literam à præcedentis vocalis spiritu afflari non patitur: sed sonoram vocem abrumpit. Hebræi ista & facilius & planius explicãt per vocalium longarum breuiumq. differentiam; quas ipsa figura distinctas habent. Sed ea facultate Syri desti-

vocalis afflãtur spiritu; tũ exiliter exeunt per Kusoi: & Beth vt b, Gomal vt g, Dolath vt d, Coph vt c, Pe vt p, Tau deniq. vt t pronunciatur. Id fit autem, quoties ipsæ in alicuius syllabæ initio positæ sunt, quam non antecessit proximè alia syllaba, quæ vocali terminabatur; sic vt quasi vno spiritu à præmissa vocali, ad insequentem harum literarũ vnam quampiam accedat lector. Sin autem ore, quod iam ante vocalis cuiuspiam spiritu plenũ est, proferendæ sunt; tum ipsę quoq. spiritu illo afflantur; atque, vt loquuntur Grammatici, aspirantur per mollitudinẽ, siue Ruchoch: & Beth, propè vt Græcorum β, Gomal vt gh, Dolath vt dh, Coph vt Græcorum χ, Pe vt φ, Tau vt θ, sonat. Sed adiungam vnũ atque alterum exemplum. Psalmo XXV. scriptũ est, ܠܐ ܬܕܟܪ Non recordaberis. hîc prius Tau est aspiratum à præcedente vocali, qua terminabatur vocula ܠܐ, Lo. alterum verò Tau aspiratũ quoq. est à præcedente in eadem syllaba vocali, siue quia ipsum est syllabę vltima litera. Porrò Dolath habet Kusoi in vertice; duriterq. effertur; quia positũ est in suæ syllabę initio, quam alia pręcessit syllaba, quæ non vocali, sed consonãte terminabatur. Deniq. Coph rursus subiectum habet sibi ruchoch, quia afflatum est à vocali, quę literæ Dolath adscripta, proximè ante Coph audiebatur. Similiter si dicamus ܢܩܛܠ, scribẽtur, prius Tau erit aspiratum à suæ syllabæ vocali præcedẽte, hoc est, quia ipsum est syllabę extremum elementum. Coph verò, cùm sit syllabæ principium, quam nulla pręcedens vocalis proximè afflauit, erit durum. at alterũ Tau ab ea vocali qua præcedens syllaba, ca, terminabatur, afflatum, molle erit: & item Beth, propter vocalem quæ in præcedente syllaba, the, audiebatur. Dicerem planius & plenius; aut certè pluribus propositis exemplis rem nõ prorsus euidentẽ, quasi digito, demõstrarem; nisi iis me scribere ista meminissem, qui Hebræorum Grammaticorũ præceptis, quæ illi de literis istis sex aut duriter, aut molliter pronunciandis prodiderũt, antè satis instituti, hæc omnia facilè possint intelli-

Vocales Syri alijs punctis gracilioresformant. confusionem pariat, vocalium notas gracilitate à ceteris punctis secernunt; quæ pinguiora formant.

De kvsoi, sive dagges, et rvchoch, sive raphe.

In primis igitur illud punctum nobis explicandum occurrit, quo literarum quarumdam sonum nũc molliorẽ, nunc duriorem effici dicebamus. Appellatur autem hoc à Syris, cùm literæ vocem veluti deprimit, atq. aspirationẽ prohibet, ܩܘܫܝܐ; quasi grauitatem, aut duritiem potius, dicas. poniturq. perpetuò in eius literæ, quam premit, vertice. Cùm verò in pronuncianda litera aspirandum esse significat, tum ei subscribitur; nominaturq. ܪܘܟܐ, hoc est, mollitudo. Hebræi illud Dagges vocant, sed in media locant litera; hoc verò Raphe, & virgula supra literam ducta repræsentant. Cùm enim litera Tau ad hũc modum apicem habet in vertice ܬ, exiliter exit, similiter atque Latinorum t, aut Græcorum τ. at si eundem apiculum habeat subiectum, hoc modo, ܬ, tum verò nihil differt à Græcorum θ. Atq. ita de ceteris sex illis literis, quas diximus bifariam sonare, est existimandum. Hæc enim Syrorum puncta, Kusoi & Ruchoch, ad nullas prorsus literas alias adhibentur. quamquam, ego certè, literam Pe, neutro, neq. molli, neq. duro adhuc insignitam vsquam inuenerim. verum, fatendum est enim, pauciores à me libri sunt lecti, in quibus accuratè emendateq. punctorum omnium notæ literis appositæ fuerunt, quàm vt meo iudicio audeam, Pe, ex illarum numero eximere, quas etiam Hebræi duplici voce enunciari tradunt: præsertim cùm meminisse videar, è Syrorum ore sic exire Pe, vt modò Pi Græcorum, modò Phi esse videatur. Solent autem Kusoi & Ruchoch, diuerso etiam à ceteris punctis colore distinguere Calligraphi, vt nullo errore agnoscantur. Verùm enimuerò vniuersa ipsorum, aut supra, aut subter scribendi ratio easdem causas habet, quas apud Hebræos Dagges, & Raphe. Nam cùm literæ illæ, quarum hęc puncta esse propria iam diximus, à nullius premisse vocalis calem dicam, in iis præceptionibus quæ sequentur, ipsum erit, a, intelligendum: cùm secundam, e; cùm tertiam, i; cùm quartam, o; postremò cùm quintam, v. Neque enim Syros probare possum, qui secundo loco, o, collocant, quasi affine ipsi, a. quamquam non nesciam eos, qui Chaldaicæ interpretationi sacrarum literarum, quam Thargum appellamus, vocales apposuerũt, mendosissimè sanè plerumque, nec satis bono cum iudicio, eos, inquam, pro ista quarta vocali vbiq. Iudæorum Kamez scripsisse: nimirum quia illud magnam cum quarta vocali habet affinitatem; &, vt est credibile, primi vocalium notarum inuentores eo nunc pro prima, nunc pro quarta vtebantur; nam etiam nunc quartam vocalem, quoties ea breuis est, repręsentat. Et de vocalibus hactenus. Nunc de aliis punctis.

Nota.

Nota.

De pvnctis syrorvm, sive apicibvs, qvos nvnc ܣܝܡܢܐ nvnc ܢܩܝܕܐ vocant.

Magna vtuntur Syri in libris accuratissimè scriptis, punctorum turba. adeò vt nihil in ea lingua cognitionem habere videatur difficiliorem, atque punctorum omnium ratio. Sunt enim quæ Superiora vocant; sunt quæ Inferiora; sunt Positiones, & Positionum mutationes; sunt narrationum principia, narrationum fines; sunt pausæ, cola, commata; sunt, vt ipsi loquuntur, Cursus finientes, Cursus non finientes. Sunt deniq. interrogandi, demonstrandi, vocandi, imperandi, hortandi, monendi, &, vt semel dicam, nihil nõ faciendi notæ, & signa quædam; sed ne à Syris quidem ipsis hoc sęculo satis intellecta, vt meus mihi præceptor sępe fateri solebat; neq. admodum etiam cognitu necessaria. Nos de istis post aliquid dicemus, si vita suppetet. Eorum autem punctorum obseruationi modò danda nobis opera est in hisce rudimentis; quæ dictionum significationes, numeros, personas, tẽpora, modos deniq. verborũ, nominũq. distinguunt. Sed enim, quando, vt diximus, vocales ipsæ nũc quoq. punctis ferè repręsentantur à Syrorum librariis, ne similium inter se punctorum multitudo

Varia Syrorũ puncta.

Nota.

quinque vocalium inuentæ, aut veriùs, à Græcis sumptæ, notæ. verùm nunc plerique istis omissis notis, voces illas quinque quibusdã punctis indicare malunt. nam pro a, faciunt duo puncta, alterum supra literam, alterum infrà; hoc modo, ـَ, ba. Pro e, duo puncta sub litera, ad instar zere Hebrẹorum: nisi quòd Syri ferè solent dextrum paullo inferius quàm sinistrum collocare, hoc ordine ـِ, be. Porrò pro i, similiter duo puncta sub litera, sed quorum dextrũ paullo altius exstet quàm sinistrum; hoc modo, ـِ, bi. Deniq. loco o, duo puncta sic prorsus supra literam collocata, vt quæ proximè dicebam sub litera, hoc scilicet positu, ـُ, bo. verùm vltimam vocalem, v. vix vnquam inuenias, nisi qua diximus nota depictam; nec ferè nisi supra literam Vau. Sunt tamen qui eius loco puncta duo scribant suprà, contrario situ atq. o, pingebatur; hoc est, vt sinistrum altius emineat, ad hunc modum, ـُ, bu. Sunt etiam qui vnicum esse faciendũ statuant supra Vau. Et hæ quidem sic punctis distinctæ vocales, aliis quàm exposui locis, scribi non possunt. confunderentur enim. at illæ alterę solebant quidem, ̊ & ̊, à veteribus non nisi sub literis collocari; similiter ̊, ̊, & ̊, nusquam nisi suprà. verùm iam promiscuè nunc subter, nunc suprà positas videre est; nimirum vt ipsa scriptura fert commodius. Sed enim vt vno aspectu, quas dixi vocalium formas diuersas cognoscere possis, subijciam eas, tamquam in tabella, coniunctè.

Alia vocalium notæ per puncta factæ.

ـُو.	vel	ـُ	ـُ	ـِ	ـِ	ـَ
bu.	vel	bu,	bo,	bi,	be,	ba,
ـُو.	vel	ـُ	ـُ	ـِ	ـِ	ـُ

PORRÒ prius quàm à vocalibus discedam, monendus mihi lector est, eum me ordinem in illis enumerandis secutũ esse, quem ab ipsa institutũ natura Grẹci Latiniq. tenuerunt. Illa enim pulmonibus proximã vocem, a, collocauit. Deinceps verò paullulum vlterius, versus palatum, e. Mox vlterius etiam, i. Tandem extra dentium claustra, o. Deniq. in vltimis labris, v. Quare cùm primam vocalem roqui à doctioribus vocatur ܦܬܚܐ, ac si apertum dicas; eadem scilicet notatione, qua Hebræi eandem suam vocalem, פתח, nominarunt. Recludit enim hæc vox grauissima primùm cum ore guttur ipsum; in cuius infima extremitate sonans auditur. Secunda repræsentat nostrum e. formaturq. eadem nota, qua Græcorum e-psilon, sed inuersa: hac scilicet, ̊. Appellatur autem à vulgo, Esaias: eadem ratione qua prior illa Abrahamus. Sed eruditiores vocãt, ܙܥܘܪܐ. nimirum quia vox in pulmonibus concepta egeritur iam; & veluti profunditur, neq. coërcetur in imo gutture, vt illa prior. Tertia sonat nostrum i. estq. illa ipsa nota, qua Græci suum Ita, pingunt, sed aliter posita, nempe hoc situ, ̊. Hanc rursus Syri vocant, Isaac: nimirum quia in eo nomine primo loco auditur. Sed à grammaticis doctioribus nominatur, ܡܫܚܐ, à comprimẽdis dentibus videlicet. Ista enim vox iam vsque eò à gutture discessit, vt ad dẽtes pertineat: qui propè consociari debent, vt ipsa plenè dicatur. Quartam, quæ nostrũ o, refert, vulgus Odom, hoc est Adamum nuncupat: est enim eius nominis prima vocalis; pingitur autem vt Græcorum o-micron, sed forma plerumq. oblongiore, qualis est oui, hoc modo, ̊. Literati hanc appellãt, ܐܦܬܐ. quasi erectam, aut sublatam nomines: nimirum quia iam labra attollere incipis, cùm ipsam proferre instituis. Est enim hæc vox à pulmonibus vsque extra dentes progressa. Denique postremam, vt puerorum consulant memoriæ, nominant Vriam. Ea sonat nostrũ v; quæ vocalis Vriæ nomen inchoat; sed eruditiores vocant, ܟܘܒܐ. Quia vltimis labris cohibita pressaque vox, eum sonum repræsentat, qui est huius vocalis. Pingebatur ea primùm vt Græcorum y-psilum inuersum, vnà cum o-micro imposito, ad hunc modum, ̊. Harum enim duarum vocalium coniunctarum illa efficit sonum. Sed nunc faciliore ductu sic ferè formatur, vt Hebræorum Kametz videri possit, cum apposito in latere sinistro interdum o-micro, interdum solo puncto; hoc modo, ̊, vel ̊. Atq. hæ quidem fuerunt primæ à superioribus Syris

Vocaliũ ordo à natura institutus.

riore, nunc molliore sono; sic Syri easdem quoq. bifariam pronunciant. Sunt autem eæ literæ, Beth, Gomal, Dolath, Coph, Pe, & Tau. voco autem duriorem sonũ, quando pressè, nullaque cum aspiratione proferuntur: molliorem verò, quando cũ afflatu anhelantur, vt sic dicam. Cuius rei rationẽ omnẽ mox explicare conabimur, cùm de punctis erit nobis differendum.

DE LITERIS RADICALIBVS ET SERVILIBVS.

RVRSVS vt apud Hebræos, ita & Syros, quædam literæ perpetuò sunt partes earum positionũ, in quibus inueniuntur. Aliæ autem sæpe officij cuiuspiam causa sunt alienis positionibus adiunctæ. & has seruiles vocant. Sunt autẽ seruiles, Olaph, Beth, Dolath, He, Vau, Iud, Coph, Lomad, Mim, Nun, Tau. Qualem autem quæque harum seruitutem seruiat, cùm asciscũtur in alienas positiones, sigillatim dicemus, postquàm vocalium & aliorum punctorum rationes exposuerimus. *Literæ seruiles.*

DE SYRORVM VOCALIBVS, SIVE ܢܩܘܕܐ.

VT prisci Hebræi, sic Syri quoq. primùm notas vocalium nullas habuerunt, cùm satis per se constaret inter omnes, qua queq. syllaba voce esset efferenda. Et propterea neq. etiam nũc alterutri, nisi in sacrorum librorũ scriptura, vllis ferè vocalium figuris vtuntur. Sunt ergo, quas nunc vtriq. habent, notæ, posterorum inuenta; qui hoc linguis suis subsidium compararunt; ob hoc potissimum, ne diuina oracula, quæ iis prodita habebant, incerta essent. Et Syri quidem primùm vnico puncto voces omnes repręsentabant, quod supra literas positum significabat a, o, vel v; subter verò, e, vel i. post autem à Grecis suarum vocalium figuras mutuati esse videtur; quas quinq. habẽt; nimirũ quot ipsa natura plenissimas homini voces dedit. Earum prima sonat, a, prorsus vt Hebræorum Patah: estq. facta ad similitudinẽ Græci alpha, hoc modo ܐ. Illi Abrahamum vulgò appellant, puerilis memoriæ causa posito celebri per se nomine; cuius ea est prima vocalis. Ceteroqui *Syrorũ vocales quinq. & singularum nomina.*

vna est. Quòd enim Syri literam Vau, quoties est in syllabarum initiis, sic efferunt, vt nos Germani geminatũ v, faciunt hoc assuefacti lingua Punica; qua propè vniuersus oriens vulgo vtitur. Porrò ad ipsas literarum figuras quod attinet, cùm Dolath & Risch admodum inter se similes essent, sicut etiamnum apud Iudæos esse videmus, errorem quem ipsa creabat similitudo, omnibus eripere vulgus volens, tacito quodam cõsensu, ipsi quidem Dolath subter, Risch verò suprà adscripsit punctum. Insuper, quò magis elegans appareret scriptura, literas Coph, & Nun, quoties vltima dictionum pars essent, extenderunt in longum, ceteroqui incuruatas. Quin cornu quoq. inferius literæ Mim, cùm ea finem occupauit, non protendunt versus insequentes literas; sed deiiciunt. pręterea brachia Lomad, & Ae, nunc deducunt, nunc propè consociant, prout aptior connectendarum literarum ratio postulat. Deniq. dum verba formant, ipsa inter se elementa pingendo ita colligant, vt partim cum præcedentibus apta hæreant, alia cum sequentibus; quędam cum vtrisque; nonnulla etiam cum neutris. Sed ista omnia, quia inspectando scripturas melius, quàm audiendo præceptiones, cognosci possunt; pergam ad alia: vbi prius monuero, Syros non à dextra ad sinistram versus ducere manum, vt Iudæi faciunt, cùm scribunt: sed eam cum calamo ex aduerso positam, sensim ad se, per transuerso situ collocatam chartam reducere: propterea quòd sic commodius, aptiusq. ipsorum literæ formentur. ceteroqui legendi rationem prorsus eandem esse, quam Hebræi tenent. Planè enim sic Syrorum inter se literæ coëunt, consociantúrque in syllabas, vocalibus extrinsecus appositis tamquam animatæ, vt Hebræorum. Porrò si quid præterea peculiariter, in quibusdam aut literis, aut syllabis pronuntiandis obseruant Syri, id suo quodq. loco dicetur vtilius. *Litera Vau.* *Figuræ literarum.* *Dolath & Risch.* *Coph & Nun.* *Mim.* *Lomad & Ae.* *Literarum colligatio.* *Syri quomodo scribant.*

DE LITERIS, QVÆ BIFARIAM SONANT.

SED enim vt Hebræi sex habent literas, quas duobus modis efferũt; nunc du-

GRAMMATICA
LINGVÆ SYRICÆ.

Talmud, Sanhedrin capite 2. pag. 21.

PRODITVM LITERIS est à Talmudicis, ea elementa, quibus Iudæi iam olim in scribendo vtũtur, non esse priscorũ Hebræorum elementa, sed Assyriorum. Ezdram enim, cùm de exsilio Babylonico reuersus in Iudæam, dispersa dissipataque, ac iam tum sensim exolescentia oracula illa diuina instauranda sibi in primis esse putaret, ipsas literas, quibus ea antè scripta fuerant, mutauisse; Assyriisq. vsum literis esse: quòd has Israëlitæ eo sæculo callerent; vt quas in exsilio didicerant: patria autem elementa plerisq. omnibus in obliuionem venissent. vel quia etiam veterum Hebræorum quàm Assyriorum operosior erat scriptura. Hoc enim sanè sic se habere, ostendunt priscorum sicli, qui in ruderibus reperiuntur, Hebræorũ antiquis inscripti literis: quorũ ego vnum apud me habeo. Fuit ergo aliquãdo tempus, cùm istæ, quas depictas à me vides, literæ Syrorum, ab illis quibus nunc Hebræorum lingua scribitur, nihil different. At enim elegantioris illi formæ characteres, quibus Ezdræ sæculum vtebatur, in sacrosanctis diuinæ scripturæ monimentis, quòd ea semper sint à paucis, & religiosè, tractata, facilè conseruati sunt. sed vulgus eos assiduo scribẽdi vsu, vt fit in præcipiti celeritate, paulatim demutauit nonnihil: atque ad faciliores ductus accommodauit. Itaq. factum est, vt rursus aliæ Hebræorum, aliæ Syrorum literæ esse videantur. quod etiam diuus Hieronymus scripsit. Nemo tamen, qui vel leuiter aspiciat, non facilè animaduertat, alteras ex alteris esse natas. Quapropter superuacaneum fuerit, si ego hîc de istarum Syricarum pronunciatione literarum multis differam: cùm iis ista scribam, qui Hebraicis institutionibus sunt antè eruditi. Nam vt literæ vtriusq. linguæ sunt, quod modò dixi, prorsus geminæ, ita & ipsarum pronũciatio eadem

Hieronym. præfat. in libros Regũ.

Pronunciatio.

SYRI LITERAS HABENT VIGINTI DVAS: QVAS ET QVOT *Iudæi. Quarum nomina & figuræ cùm maiusculæ, tum expeditiores ex subiecta tabula cognosci possunt.*

LITERÆ EXPEDITIORES, *quas Currentes vocant.*

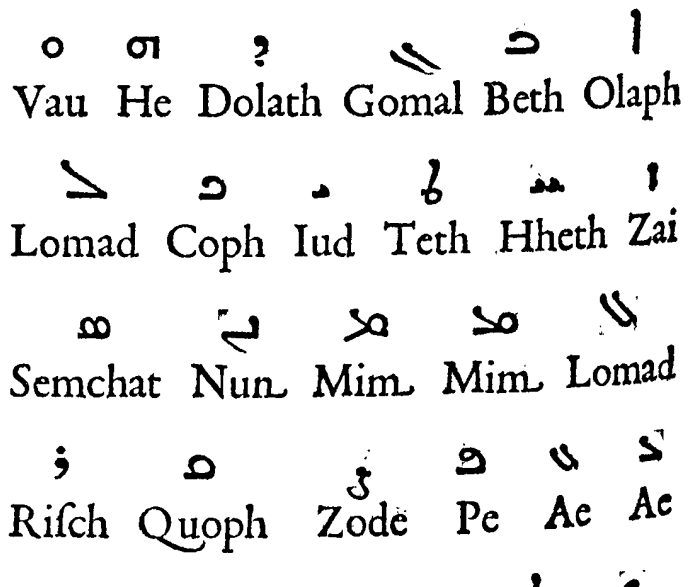

lonijs Israelitæ didicissent, tamen sermone Hebraico inde à cunabulis assuefacti, peregrinã linguam in patria sic suis casibus vbiq. conseruare non potuerũt, vt non ipsam multis modis ad patriæ, hoc est, Hebraicæ normam accommodarẽt. Itaq. ex illo sermone quem à Chaldæis accepérãt Israëlitæ, cùm eũ ipsi, vt dixi, plurimũ casibus terminationibusq; mutauissent; & multa insuper Græca vocabula admiscuissent; (vt erat in sequentibus temporibus, apud plerasq. nationes, Græcorũ lingua in multo vsu;) effecta est ea lingua, quæ nõ modò à nostris hominibus, sed ab illis quoque, quorũ propria est, Syrica vocatur. Habes ergo paucis Syricæ linguæ ortum. Qua cùm Christus Dei & Mariæ filius, eiusq; discipuli, quippe vernacula, in Iudæa primũ Israëlitis sacrosanctũ Euangelium patefecissent, peruulgassentq; ; pleriq. omnes deinde Christiani homines, qui illa, atq. vicina circumquaq. loca incolebant, eadem vti cœpere, ad sacra illa salutaris doctrinæ monimenta tum conseruanda, tũ posteris prodenda, atq. etiam explicanda. Fueruntq; proinde longo tempore Syrorũ Christianorũ cœtus celeberrimi & frequentissimi: quamquam ferè in Græcis semper sint annumerati à nobis, qui ad Occidentem habitamus. Doctissimorũ igitur hominũ studio, quales apud illos multi vixêre, & scriptis libris floruêre, breui vsq. eò expolita est illa lingua, vt nõ minus scitè vocalibus notis, punctisq; alijs, quæq. eius literæ, syllabæ, verba; deniq. verborum casus, numeri, personæ, tempora, genera notata, atq. distincta, & illustrata sint, quàm in Hebræa lingua factum est ab excellentissimo ingenio viris illis, qui auctores Massoreth, hoc est, traditionis, vocãtur. Quare si quis mediocri præditus ingenij perspicacia; tum ab emendatissimis libris, atq. etiam ocio instructus, eas rationes sibi quærendas, inuestigandásq. esse statueret, quas secuti sunt illi, qui sic, vt dixi, verba singula appositis suis notis explicarunt; na ille posset; & quidem non nimis multa in eam rem consumpta opera; Syricarũ literarũ artem omnem certissimis regulis atq. præceptis cõcludere. Sed vt Iudæi, ita Syri quoq. accuratissimo illo scribendi genere in sola sacrorum librorũ scriptura vtuntur. atq. vtinam etiam vsus fuisset ille librarius, qui in vrbe Mozal ad flumẽ Tigrim exemplar illud Noui Testamenti scripsit; de quo id optimi & benignissimi Cæsaris Ferdinandi liberalitate, & Mosis Mardeni industria typis est expressum, quod vnum nos habemus: ego certè perfectiora Grammatices præcepta obseruatione diutina animaduertere, atq. notare; & per otium tandem conscribere potuissem. Nunc autem veniam iure postulare videor, si nimis rudia hæc rudimenta, atq. inchoata, aut etiam manca, tibi mitto; qui præter talium librorum accuratissimè atq. emendatissimè scriptorum penuriam, quæ maximè impedior, neq. facultate insuper vacui, atq. liberi temporis, neq. ingenij vbertate affluo: neq. vllius hominis, quæ sequar, vestigia, hac in re ante me video. Sed exstat à Syris ipsis conscripta Grammatica. eius exspectatione desiderium absolutioris doctrinæ poterunt lenire ij, in quibus est istarũ rerum studium. Spes enim est, eam aliquando prodituram in lucem. Nam Moses Mardenus, cùm ipsam, & simul Dictionarium, vt vocant, Syricorum vocabulorum ex Assyria secum asportasset, Venetijsq; reliquisset, & proinde mihi, qui ipsum Romæ priuatim interdũ audiebam doctorem, eorum librorũ copiam facere nõ potuisset; pòst Romam Viennam profectus, Ioanni Alb. VVidmanstadio vtrumq. descripsit; vt mihi suis literis significauit. Cùm igitur, vt audio, VVidmanstadij libros omnes, sanè nõ vulgares, Illustrissimus Bauarorum Dux sibi redemerit; non faciet opinor ille tantus Princeps, & ad rem literariam iuuãdam propensissimus, vt tam raros libros in priuata sua bibliotheca situ perire patiatur. Vale vir & literis, & pietate ornatissime. Et si hac mea lucubratiuncula minimè perfeci quod institui, magnam culpæ partem in te ipso esse existimato; qui et nimis breui, & minimè vacuo tempore mihi hoc oneris per Plantinum nostrum imposuisti. Iterum vale. Idibus Martijs CIↃ. IↃ. LXX. Zeuenera.

D. BENEDICTO ARIAE MONTANO THEOLOGO DOCTISS.

PIISSIMOQ. ANDREAS MASIVS S. D.

ETSI exacta iam hieme, quam anni partem priuatis meis studijs liberius semper impendere possum, ad alia atque alia continuò negotia accersar, doctissime Aria: & alioqui bimestre tẽpus, quo meam istã operam inclusistis, breue nimis esse iudicauerim; tamen vt tui desiderij exspectationẽ conarer, quoad eius facere nunc possem, explere; eò facilius me impulit magnis suis precibus, & mirifica obtestatione Plantinus noster, quòd ea desiderare te intelligerem, quæ aliqua ex parte vtilia fortassis forent ad absoluendum perficiendumq; immortale illud opus edẽdæ multis linguis sacræ historiæ: quod opus tua procuratione, quæ tibi à Catholici Regis Maiestate est cõmissa, Plantini verò industria singulari iamdudũ sub prelo versatur; & propè ad vmbilicũ, vt audio, est ductum. Detraxi igitur per superiores hosce dies singulos aliquid tẽporis, non quidem alijs meis negotijs; neque enim id officium, quod Illustriss. principi meo debeo, patiebatur; sed mihi ipsi: & quæ aliquando hîc, illic, obseruaram, atq. annotaram, dispersaq; habebam; ea succisiuis operis contraxi, atq. ratione quadam constrinxi, & ad artem, vt cursim potui, redegi. Vtinam verò ex hoc meo qualicumq. labore tantum capiant homines istarũ rerum studiosi fructũ, quantum ille mihi attulit tædium. Inuitissimè enim atq. fastidiosissimè in hoc scribendi genere versatus sum. Sed vt linguæ Syricæ originem, cuius literarum cognitio hoc meo opusculo tractatur, paullo altius repetam: Sermonem Hebraïcum fuisse eum, cuius communione primos homines inter se iunxerat optimus parens Deus, tam confessa iam olim apud doctos viros res est, vt refelli non mereantur, qui ingenij ostentandi gratia magis, quàm pro sua ipsorum existimatione, nescio cui linguæ principatũ dare audent. Illũ autem sermonem post linguarum confusionem mansisse apud Semitas, significasse, mihi quidem, Moses videtur, cùm diceret; Sem fuisse parentem omnium filiorũ Heber. Nemo enim nescit ab Heber nomẽ habere Hebræos. Cùm porrò apud istos nimis facile, atq. etiam tum viuo Sem, exolesceret auita religio, ille maiorum melior sermo simul paullatim corrumpebatur, deprauabatúrq. Quod fieri etiam ante Abrahami ætatem cœptũ erat. Iam tum enim colebãt isti deos alienos, vt est in Iosuæ historia scriptum. Sed hic, cùm cælesti inflatu, tamquam manu iniecta, è superstitionibus patrijs esset exemptus, atq. ad colendam illam sanctiorum parentum pietatem religionemq. reuocatus, linguam quoq. ipsorum, quam vt primam, ita optimã esse intelligebat; constanter sibi putauit esse retinendam. Itaq. ceteri, vt more maiorũ suorum purè Deum colere, ita & purè illorũ more loqui, nõ diu post, desiere; proq; Hebræo sermone, Chaldæo vti cœpere. Cui rei satis magno argumento sunt Labanis illa verba, יְגַר סַהֲדוּתָא, quibus ille vtebatur, cùm tumulũ testimonij dicere vellet. At Abrahamus, eiusq; posteri Israelitæ, Hebræum, vnà cum auita religione retinuerunt vsq. adeò firmè, vt ne in Aegypti quidem annorum plus quàm ducentorum exsilio, vel longa consuetudine & familiaritate barbarorũ, vel seruitutis duritate eum amitterent. Porrò cùm hi ob sua scelera, quæ post Dauidis imperium, & Solomonis, veluti quodam probæ religionis fastidio, indies maiora patrabãt; in Babyloniam tandem captiui essent abducti, cõtinuò huius gentis sermonem, hoc est, Chaldaicum, tam sunt cupidè amplexati, vt cùm nõ ferè pluribus quàm septuaginta illic annis mansissent, eum deinde, in patriam reuersi, perpetuò pro vernaculo vsurpauerint: cùm Hebræum interim, quòd eo & Lex ipsa, & sacra omnis historia, atq. vaticini libri, ac alia insuper præclara doctissimæ antiquitatis monimenta essent conscripta, soli sacerdotes, & præter eos alij homines qui literis studebant, rerumq; optimarum cognitioni sese dabant, vtcumq. conseruarent, & in ludis literariis eo pueros ad literas destinatos excolerẽt. Sed enim quamuis Chaldaicè loqui à Babylonijs

Genes. 10. vers. 21.

Iosu. 24. v. 2.

Genes. 31. v. 46.

A 1 h 2 e

GRAMMATICA
LINGVAE SYRICAE,
INVENTORE ATQ. AVCTORE
ANDREA MASIO:

OPVS nouum, & à noſtris hominibus adhuc non tractatum: quod laborioſa animaduerſione atq. notatione vocalium, aliorumq. punctorum Syricorum, quibuſq. dictionibus in optimis emendatiſſimiſq. libris appoſitorum ille nuper compoſuit.

PSAL. LXXI.

ܟܬܝܒ ܡܙܡܘܪ ܕܠܫܠܡܘܢ ܡܢܗ ܕܗܘܐ ܐܝܟ ܕܡܫܝܚܐ ܠܡܠܟܐ

PSAL. XCIV.

ܠܡܐܬܝ ܕܢܬܚܢܢ ܒܠܒܐ ܕܒܪܢܫܐ ܘܒܠܫܢܐ ܕܡܠܠ ܠܡܫܡܥ ܠܟܠܗܘܢ

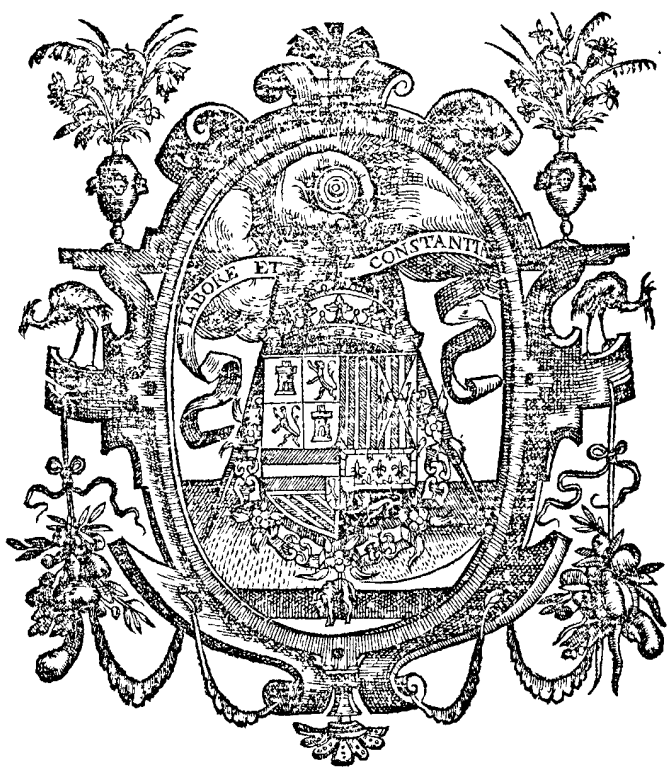

ANTVERPIAE,
Ex officina Chriſtophori Plantini,
Regii prototypographi.
M. D. LXXI.

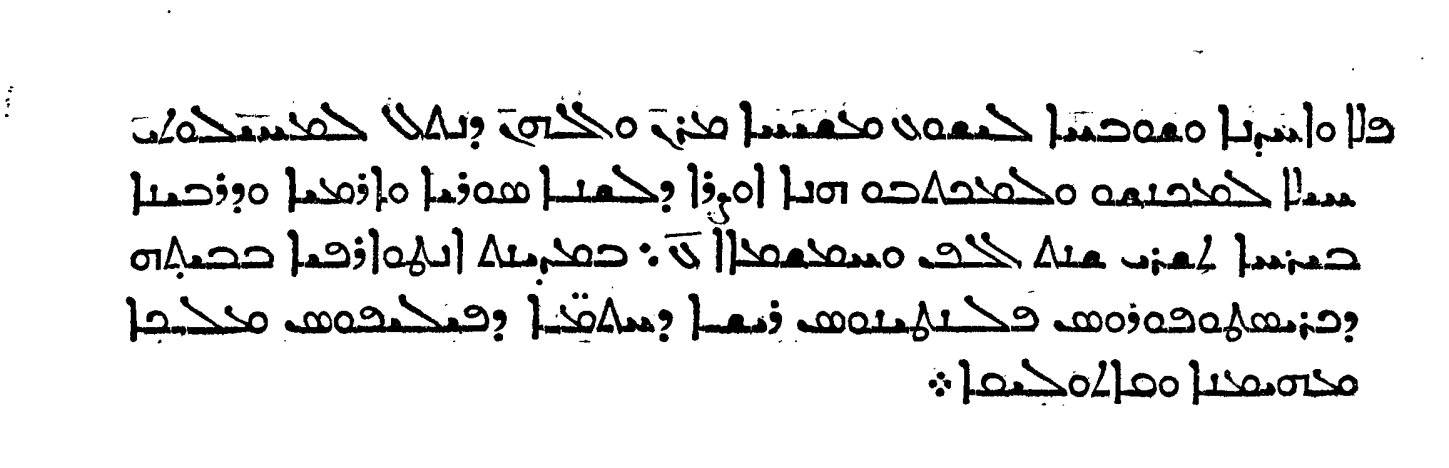

Hoc *Syro-Chaldaicum M. Guidonis Fabricj Lexicon poterit ad Reipub. Christianæ vtilitatem imprimi. 7. Decemb.* 1570. *Louanij.*

Auguſtinus Hunnæus.

C. R. Goudanus.

I. Harlemius.

תַּרְקָא & תַּרְקִי Tussagetarum, id est, Turcharum regio. Gen.10. in Tharg. Ierosolymit. & in Ber.rabb.cap.44.

Secundò תַּרְקָא est Genus vasis. in Aruc. & Achates lapis preciosus. Exod.28. in Tharg. & in Ber.rabb.cap.12.

תַּרְיָק Theriaca. de quo suprà. תַּרְקַב Duo cabi. dictio composita ex תְּרֵי Duo, & קַב Cabus, mensuræ genus. in Ber. rabb.cap.15. תּוּרְקִין Cancelli, fenestræ. Prouerb.7.

תּוּרְקְלִינָא Triclinia. in Vaic.rabb.cap.16. תַּרְקוּשׁ Genus est vasis. in Aruc.

תָּרַד est שוטה ומורד ריר Stultus & deiiciens saliuam. in Aruc. תַּרְיָתָא idem quod תואר vel מראה Forma, aspectus. in Aruc. תַּרְתָּק idem quod חמור Asinus. in Aruc. תִּירוֹשׁ Mustum, vinum recens adhuc feruens. תַּרְשִׁישׁ Nomen filij Iauan, & pro Mari accipitur. item pro Auro & Lapidibus preciosis.

תָּשׁ & תָּשַׁשׁ Elanguit, debilis seu infirmus fuit. 3 Reg.1. in Cõment. Kimchi. Et in passiuo אִתְּשַׁשׁ Debilitatus est. in Zoh.col.287. in Gen. Inde תָּשוּת & תְּשִׁישׁוּת Debilitas, infirmitas. Thren.1. & in coniugatione Poel quadrata תּוֹשֵׁשׁ Debilitauit, consternauit, concidit. vt אֲתוֹשֵׁישִׁינוּן Concidam Deos Psalm.117. Inde תָּשׁוּשִׁין & תְּשִׁישִׁים Debiles, infirmi. in Bereschrabb.cap 20. תַּשְׁוָיָא idem quod משכב Cubile. Prou. 22. radix est שְׁוָא suprà. & תַּשְׁוִיתָא ponitur pro מרבדים id est, Peristromata. Proueib.31. תַּשְׁוִית Sinus, seu medium. Ezec.43. תְּשׁוּאוֹת Tumultus, desolationes. תַּשְׁיְתָא Lex, sapientia, essentia. Iob 30. תּ״שׁ in Rasse tevoth valet תָּא שְׁמַע Veni, audi. in Doctrinale. תִּשְׁבִּי Thisbites, cognomentum Eliæ prophetarum principis. 2 Sam. 17. Quam vocem explicat Elias Germanus in Dictionario quod de hoc nomine vocauit Thisbi, eo quòd 712. dictiones ibi explicauit, quem numerum constituunt literæ תשבי. vide ibi.

תְּשַׁע & תִּשְׁעָא Nouem. Ios. 13. & 15. in plurali תִּשְׁעִין Nonaginta. תִּשְׁרִי September, primus Hebræorum mensis, circa æquinoctium autumnale initium sumens, propriè responder partim Septembri nostro, partim Octobri. Psal.80. In eo dicunt secretiores interpretes conditum fuisse mundũ, proinde dictum fuisse תשרי, per metathesin רשית Principiũ. in Tikun hazohar. תַּשְׁנִיק Insania. in Bereschith rabb. capite 37.

תּוּת & תוּת idem quod בכא Morus arbor. in Ber. rab. cap. 22. in plurali תוּתִים in Comment.

תּ״ת in Rasse tevoth valet תַּלְמוּד תּוֹרָה Disciplina & studium Legis, quod dicunt in Tractatu מְגִילָה cap. 1. longè maius haberi ædificatione Templi. Citat R. Simeon 2. cap. Ezræ. valet & תַּלְמִיד תּוֹרָה Discipulus legis. Sic enim interdum se appellant, vbi alij ר״ח, longe augustius & insigniùs putantes Legis esse discipulum, quam sapientum. Item תִּתְיָה Minus. & תּוּתֵי Sub. in Aruc.

תּוּתָר Pannus vetus consumptus. Item Impedimenta illa quibus pedes equorum constringuntur, quo assuefiant ad suauiter ambulandum. Est etiam Lana pecudis, quæ abscinditur à loco stercorario. in Aruc.

תַּתְרָנִית Defectus olfaciendi.

תִּיתוֹרָא idem quod גשר Pons. in Aruc.

FINIS.

תַּרְנֵתֵק Duplex vagina, in qua artifices ponunt sua instrumẽta. aliâs תַּרוּנְתֵּק. in Aruc.

תַּרְסָא & תַּרְסִי Aluit, nutriuit, pauit, cibauit. Matth. 6. & Act. 13. inde תּוּרְסָא Alimonia, cibus, victus. Act.14. Secundò תְּרַס Irritauit, & in despectum fecit. in Schem. rabb. cap.44. Item תְּרִיס idem quod צנה Scutum, clypeus. vnde נָטִיל תְּרִיסָא Scutifer. 1 Reg. 17. 4 Reg.19. & Psalm.3. in plurali תְּרִיסִין Clypei, scuta. Iud.5. item תְּרִיסִין sunt Angeli tam corruptorij, quàm habituarij. in Zohare. רצועה של סנדל est תַּרְסִירָת Corrigia calceamenti, quæ Arabicè dicitur שארך. in Aruc. & תַּרִיס Gibbosus. in Aruc.

תְּרַע Primò Diruit, destruxit. Gen.46. Exod.34. & Iud.2. Inde תּוּרְעָתָא Fractura, destructio, diuisio. Iudic.21. Item תְּרַע תּ״ר Syriacè, Erupit, vt דִּיתְרַע דְּמָא Cuius eruperat sanguis. Lucæ 8. Secundò תְּרַע תּ״ר & תַּרְעָא Porta, ostium. Genes.6. Exod.26. & Ezech.48. in plurali תְּרָעִין Portæ. ibidem Ezech.48. Inde תַּרְעָא תּ״ר Ianitor, ostiarius. Marc.13. & תַּרְעָא Ianitores. Ezræ 7. item Ingeniosi artifices. 4 Regum 24. & תַּרְעִיתָא Cogitatio, à רְעָא Prou.1.& 24. & תַּרְעָא Aestimatio. Psalm.12. in Midr. תּוּרְעָמָה Murmuratio, querela, à רעם suprà.

תְּרַף Exprobrauit, probris affecit, derisit. Inde תּוּרְפָּתָא Opprobrium, derisio, Psalm.44. & in passiuo אִתְּרַפְּרַפָּא Irrisit, subsannauit. in Zoh. & תּוּרְפָּא Turpitudo. vt בֵּית בית עבודה זרה תַּתְרַפָּא est Domus idololatriæ, fanum idolorum.

Est etiam ערות תאשה Turpitudo mulieris, verenda. in Thisbi. Secundò תְּרַף Putruit, computruit, vel spuit sanguinem, aut phlebotomauit. in Aruc. Item תְּרוּפָה Medicina. vt וְעֲלֵהוּ לִתְרוּפָה Et folium eius in medicinam. Item תּוּרְפִּיָּה Intentio recta & principalis. in Aruc. תְּרָפִים erant צלמים המגידים עתידות Idola, statuæ, simulachra aut imagines futura demõstrantes. Sic autem fiebant vt in Iilammedenu siue Tanhuma videre est, & in capitulis Rab. Eliezer cap.36. vbi in hanc sententiam scriptum est: Quare vocantur נִתְרַפִּים? quoniam sunt opus probrosum, opus immundum. Adducebant hominem primogenitum, & mactabant, saleque & aromate ipsum condiebant, ac inscribebant super laminam auream nomen cuiusdam spiritus immundi; supponebant porrò quibusdam præstigiis laminam illam sub lingua ipsius, eumque reponebant in pariete, atque coram eo accendebant lucernas, & adorabant eum, ipse verò alloquebatur eos mussitando. Hoc est quod dicit Scriptura: כי התרפים דברו און Quoniam Teraphim locuta sunt vanitatem. Hæc in Tanhuma. in Parass. ויצא יעקוב Et egressus est Iaacob.

תְּרַץ Direxit, rectà contendit, directè ruit. Matt.8 & Luc.1. & Rectum esse, vel dirigere. Prouer.3. Inde תְּרִיץ & תַּרְיָא Rectus. Iob 1. pluraliter מֵתְנָמִין תְּרִיצִין Verba recta. Exod.23. Inde תְּרִיצוּת לִבָּא Rectitudo cordis. 3 Regum 3. idem תִּירוּצָא Psalm.111. Et in passiuo אִתְּתְרַץ Dirigi, corrigi. & תְּרִיצוּתָא Rectitudo. Psalm.25. in Complut. & Syrè תּוּרְצָא תּ״ר Correctio, directio. ad Hebr. 9. & תְּרִיצָאוּת תּ״ר Rectè, Lucæ 7. Item תְּרַץ Soluit difficultatem. Inde תֵּרוּץ Solutio dubij. & תְּרַצָּן Dubiorum solutor, expositor. in Thisbi. Secundò תְּרַץ Diruit, demolitus est. Vnde קַרְתָּא דִתְרִיצָא Ciuitas diruta. Prouerb.25.

שְׁלַם אָתְוָא תָּו:

תְּרַג & תַּרְגֵּג primò Fregit. Secundò Colorem cedri habuit, retulitve. Inde אֶתְרוּג & תְּרוּג & תַּרְגֵּבָא Ramus cedri. Leuit.23. in Tharg.Ierosol. item Color similis cedro. & אֶתְרוּג Malum citrinum, & arbor citrina. in Zohare, & Tikun hazohar frequens. תְּרֵיג est Symbolum numeri præceptorum Legis 613. quæ colligunt ex eo quod totidem sint literæ in præceptis Decalogi. Affirmatiua faciunt רמ״ח, Negatiua שס״ה. Vide suprà suis locis.

תְּרְגֵּם Interpretatus est, exposuit, paraphrasi donauit.Ezr.4. & Esth.3. in Ierosolym. neque tantùm intelligitur de lingua Chaldaica vel Syra, sed de quauis alia, vt notat Elias in Thisbi. Inde מְתַרְגֵּם Interpres,expositor,translator, paraphrastes. idem תּוּרְגְּמָנָא Psal.7. Vnde Turcæ & Arabes interpretem vocant Dargoman.

Item alia forma מְתוּרְגְּמָן Expositor, interpres. Exod.4. in Tharg.Ierosol. & Gen.42. quo nomine Elias Germanus vocauit Dictionarium suum Chaldaicum, vbi voces Thargumicas Hebraicis vocibus exponit,magnæ doctrinæ & diligentiæ opus. Item תַּרְגּוּם Thargum, interpretatio, paraphrasis, expositio. idem תַּרְגְּמָא Psalm.7. & Syrè ܬܪܓܡܐ Expositio, interpretatio, explicatio. Act.1.

Item תַּרְגִּימָא Græcè φάγημα, in plurali φαγήματα, est Fructus vel panis,vel fercula quæ post cibum sumuntur,secundæ mensæ.in Aruc. תּוּרְגִּים vel תּוּרְגִּיס Ratis. 3 Reg.5.

תְּרִדִּין Bleta, genus herbæ notæ. in Ber.rab cap.61.

תְּרַדֵּר Idem quod אחר Moratus est, tardauit, moras traxit, expectauit. in Aruc.

תַּרְדֵּר Cochlear, vel idem quod פיכת יד Extremitas manus quæ cochlearis habet formam,si parum curuetur.in Aruc.

Significat etiam תַּרְדֵּר Residuum cadaueris postquam omnino computruit, vti truncus ligni omnino post putrefactionem desiccati. in Zohare. תַּרְוָנָא Ambo nos, vterque nostrum. dictio composita à תְּרֵי, & affixo plurali primæ personæ.

תְּרַז est רחק היח מבטן Expulit ventum ex ventre, crepitum ventris emisit,pepedit. Secundò Egessit. in Aruc.

Significat etiam arborem infructuosam, ilicem vel pinum. & scribitur תִּרְזָה.

תְּרֵט vnde תְּרוּט Semiclausus palpebras. aliâs טְרוּט vt suo loco dictum est. תְּרִטָא Quartum mensuræ cabi.Item Genus ponderis vel monetæ. in Aruc.

תְּרֵין & תַּרְיָן Duo, in masculino genere. & in fœm. תַּרְתֵּין Duæ, binæ. Dan.5. & Gen.1. Porrò in affixione & compositione abricitur Nun postremum,vt תַּרְוֵיהוֹן Vterque eorum. Iudic.19. תַּרְוָנָא Vterque nostrum.

Item תְּרֵי עָשָׂר Duodecim. Ios 8.& per contractionem תְּרֵיסַר Psalm.60. & Syrè ܬܪܥܣܪܬܐ & ܬܪܥܣܪ Duodecim, dodecas, duodenarius.in Euangelis frequens. & in fœmineo genere תַּרְתָּא עַסְרֵי Ios.21. & תְּרֵיתוּךְ Bis inter. in Aruc.

תְּרַךְ & תַּרִיךְ idem quod גרש Eiecit, expulit, eliminauit, repudiauit. Gen.3. Exod.10.& 3 Reg.14. item Deuastauit. Inde תְּרֵיכוּתָא Expulsio. Psalm.78. idem תְּרִיכוּתָא Expulsio, eliminatio, eiectio. Prouerb.36. Hinc dicti sunt Turchæ, quasi expulsi & exules.

תַּרְכּוּס idem quod ארגז של עץ Arca lignea, vel secundum alios של עור Pellicea. in Ber.rab.cap 69.& in Aruc.

תַּרִיק & תַּרְיָקָא & תַּרְיָקוּ Theriaca, optimum medicamentum. in Aruc.

תְּרַם Fecit primitias. in Schemoth rab. cap.51. inde תְּרוּמָתָא Oblationes, primitiæ. Malach.3. תַּרְמַר vel תַּרְמוֹרָאי Pauper, colligens ligna vt vendat. in Aruc. & תַּרְמִיל & Syrè ܬܪܡܝܠܐ est תַּרְמִילָא כלי עור או בגד שנושא ם בו חולכי דרכים מזונות Vas coriaceum vel panneum, in quo portant viatores cibaria; saccus,pera. 1 Reg.17.Ruth 2.& Matth.10.

תַּרְמוּס est מין ירק Species oleris, lupinus. in Ber.rab.cap.11.

תֹּרֶן & תַּרְנִין Malus nauis. Isa.33. תַּרְנְגוֹל & Syrè ܬܪܢܓܘܠܐ תַּרְנְגָלָא Gallus auis.Iob 3 Matth.26.Marc.14.& Ioh.18. & תַּרְנְגָלָא דְּרַבְּתָא Gallus aureus. Esther 1. in Tharg. Ierosol. & תַּרְנְגוֹלֶת Gallina. & תַּרְנְגָלָא בָּרָא Gallus sylueſtris. idem תַּרְנְגוֹל בָּרָא Iob 38. & Psal.50. & תרנגולת חבור Gallus gallinaceus.in plur.תַּרְנְגוֹלִין מְקַרְקְרִין Galli crocitantes. in Comment. תַּרְכּוּס est כסא של ג׳ רגלים Sedes habens tres pedes, tripos. in Aruc. תַּרְנִיתָא est Genus arboris, aliâs תּוּרְנִיתָא in Aruc.

תרנתק

תָּקַע Clanxit buccina, classicum cecinit. Iudic.3. inde תְּקִיעוּתָא Clangor,Psalm.150. idem תְּקִיעוּ in Zohare. Inde קָלָא תְּקִיעָה Vox clangens,in Zoh.col.172.in Genes.

Secundò תָּקַע Fixit, defixit, infixit.

Tertiò Plausit. Quartò Proiecit.

Quintò Stipulatus est.vt Psalm.47. in Rab.Schelomoch. & תְּקִיעָה Stipulatio.

תָּקַף Roborauit,fortificauit,præualuit, superauit, confirmauit.Gen.1.Exod.3. & Ios.17. in tertia fœmin. תְּקִיפַת. Inde מִגְדַּל תַּקִּיף Turris fortis. Iudic.9. in fœminea קְרָבָא תַּקִּיפָא Prœlium forte.1 Reg.15. & תַּקִּיף כְּאַבְנָא Durus vt lapis. Ezech.36. Hinc תּוּקְפָּא Robur. Iud.6. תּוֹקֶף Fortitudo.Aggæi 2. & Syriacè ܬܩܝܦܝܬ Vehementer,valde,admodum,maiorem in modum. Act.18.

Secundò תְּקִיף idem quod רגז Iratus est, excanduit, exarsit ira.Gen.4. Leuit.26. 1 Reg.16.& Psalm.18. inde תּוּקְפָּא Furor, animi vehementia. Psalm.81. idem תַּקִּיף & תְּקִיף Ira, furor, excandescentia. Gen.4. & Leuit.26.

Tertiò תְּקַף Indurauit.Exod.4.Vim fecit, compulit, coëgit. Gen.19. Aggrauauit. Gen.12. Item אִתְּקִיף idem quod אחז Apprehendit,tenuit,amplexus est.Exod.3.Iud.19. & 2 Reg.1.

Item תְּקוּפָא Reuolutio, & singula anni tempora, quæ ternos habent menses.vt תְּקוּפַת נִיסָן Annua reuolutio, quæ fit in mense Martio,siue principium veris. Eccles.1. & תְּקִיף Cardo cæli. Iob 22. à קוף vel תקף radice.

תָּר vel תור Explorauit, considerauit, contemplatus est, perlustrauit,peregrauit. & תוֹר Expectabilis. & Turtur.& Tempus statutum. Secundò תֵּר vel תְּרָא & ܬܪܥ idem quod אזהיר Monuit. inde תַּרְעָא & ܬܪܥ Pædagogi, puerorum monitores.1.ad Corinth.4. & in Aphel אַתְּרֵי Concionatus est,prœmonuit,docuit.in Zoh.col.204.super Genesin.

Tertiò תֵּר Neglexit, spreuit.

Quartò Defluxit, fuit.

Quintò Infudit.

Sextò Licuit.

Septimò Murmurauit. in Aruc.

Octauò תְּרָא Protestatus est.Psalm.10.& 71. in Midras.

Inde תְּרָעָה Protestatio. in Ber.rab.cap.34. & מַתְרָעָה Protestator. Psalm.78. in Midras. Item תַּרְתֵּר idem quod שלך עפר Proiecit terram. & תֵּר Locus vbi linum infunditur.

& תּוֹרָא Linea.Ios.2. & תּוֹרָא Pellis extrinseca, cutis. & תּוּרִי Cucurbita sicca instar œnophori. in Aruc. & תּוֹרָא Ora vestis. Exod.28. תֹּר in Rasse tevoth valet תְּנוּ רַבָּנַן Didicerunt, id est,notarunt, commentati sunt doctores nostri. Malè quidem legunt תְּנוּ vel תָּנוּ vsum veri Chaldaismi ignorantes. Hebraicè diceres שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ. nam שָׁנָה, & Chaldaico more Schin mutato in Thau, תְּנָה vel תְּנָא est Discere, studere, identidem aliquid discendi causa iterare. Vide Eliam in Thisbi. Hinc תַּנָּא Doctor Doctrinalis. & in plurali תַּנָּאִים Doctores illi primi qui Misna, quæ aliâs מַתְנִיתָא dicitur, ediderunt; quorum primus fuit Schimeon Iustus, non is qui Christum seruatorem in vlnis suscepit, vt recentioribus videtur, sed alius Simeon, qui filius Gamliel dicitur; & postremus Rabbenu Hakadosch,hoc est,Rabbi quidam cognomine Sanctus,cuius nominis etiam duo extiterũt, teste Galatino lib.1.de Arcanis Cathol. verit. Post illos incœperunt הָאֲמוֹרָאִים Amoraim, hoc est, Dicentes,à dictis & sententiis quas dicebant,quorum primus fuit Rabba, postremi Rabbena & Rab אָשֵׁי qui congesserunt תלמ״ד.

תֶּרֶב & תַּרְבָּא idem quod חלב Pinguedo, adeps. Exod.29. Leuit.7.& 1 Regum.2. idem תְּרִיב Adeps.Psalm.63. & תַּרְבִּין Adipes. in Zohare. Secundò תֶּרֶב est Truncus mutilus. Leuit.1. in Tharg. תּוֹרְבָּלָא Oryge, siue bos sylueſtris. Deut.14. תּוּרְבָּנָא & תּוּרְבִּין Nutricius. Numer.11. & Cant.2. in plurali תּוּרְבָּנָא Maiores, magistratus, præfecti. & Nutricij,pædagogi. 3 Reg.12.Radix est רבא suprà.

תַּרְבִּיצָא primò idem quod חצר Atrium. Secundò Principium meatus cibi & potus. & Locus absterſus aqua.in Ar.

תַּרְבּוּקָנָא Nomen loci in terra Israël in Ber.rab.cap.16.

תַּרְבּוּת Discretio, mos, consuetudo,educatio. in Aruc.

תַּרְבְּתוּר Brassica, caulis capitatus. in Aruc. vel Brassica tritiana, cui pedale aliquando caput.

תְּף Primò Excreauit, ſpuit. Secundò תוף ܬܦܦ Syrè Detraxit,tulit,abſtulit. Matth.9.

תְּפַח Eduxit. Iſa.58. Secundò Inflauit, idem quod נפח in Aruc. Tertiò Ægrotauit,infirmatus eſt. & per antiphraſim Conualuit, ſanatus eſt, quieuit. in Aruc.

תַּפּוּחַ Malus arbor, & malum, pomum. & cumulus inſtar pomi. in Vaic.rab.cap.20.

תַּפִּי Poſuit, ordinauit. 4 Reg.4. Secundò תַּפִּי aliâs טַפִּי Vrceolus, vel lecythus ſtricti orificij. in Aruc. item תַּפְיָא Focus vel exuſtio. Pſal.102. vel eſt idem quod סיר Chytrops. Leuitic.11. in Thargum Ieroſolymitano: pluraliter תַּפְיִין Chytropodes.

תְּפַל & אִתְפַּל Murmurauit,tranſgreſſus eſt.Deut.1. & תַּפְל Tranſgreſſio,murmur,peccatum, vitium.

Secundò תפל Coniunxit,connexuit.Pſalm.90. in Midras. Vnde ſecretioribus interpretibus תְּפִילָה Oratio dicitur, quòd nos Deo coniungat per meditationem & affectum.

Inde תְּפִילִין Frontalia, appendices.Exod.13.& Deut.6.

Item תָּפֵל Inſulſum, inſipidum, ineptum, inconditum, & ædificium inſtabile. & תִּפְלוּת Fatuitas, ineptia, ſtultitia.

תְּפַף Pulſauit, percuſſit tympanum, tympanizauit. inde תֹּף τύμπανον. תּוֹפִינִי à verbo אפה Decoctio. in Aruc.

תְּפַס Idem quod אחז Apprehendit,cepit, rapuit. Pſalm.10. & Iſa.53. in Kimchi. inde תְּפִיסוּ Apprehenſio, comprehenſio. in Zohare. תּוּפְכָּרָא דְּקַטְנָן vel vt aliud exemplar habet טוּפְכָּרָא דְּקַטְנָן Legitur in Zoh.col.364. ego ingenuè fateor me neſcire quid ſit, nuſquam enim alibi legi.

תָּפַר Suit, conſuit, conſarcinauit. Item Syrè ܬܦܪ אִתְתַּפַּר Indignatus fuit,moleſtè tulit.Act.16.poteſt deduci à פור Irritauit,irritum fecit. תֹּפֶת Locus in Gehenna, id eſt, in valle Hinnom prope Ieruſalem, vbi concremabantur liberi idolo Molech.2 Reg.23. Inde תֶּפְתֶּה Tartarus, locus inferorum. Item תֶּפְתֵּחַ Ager non aratus, ſed ob æſtum rimis apertus. in Aruc. תַּפִּירָת eſt Onus quod aſino imponitur, clitella, vel tapetum. in Aruc. & תַּפְתָּיֵא idem quod שוטרים Præfecti, exactores.Dan.3.

תָּק Dubium,q.d.in vagina latens. in Aruc. תִּיק Theca, vt תִּיק הַחֶרֶב Vagina gladij.in Comment. Sic תִּיקָה & תִּיקָא Promptuarium, camera, thalamus. 3 Reg.6. & Theca muſici inſtrumenti. Iob 20. & Catena. Exod.28.

תְּקַב Conatus eſt. & תְּקֻבְרָא Conatus. in Aruc.

תְּקַל Appendit, ponderauit, librauit. Dan.5. & Gen.23. Inde מַתְקָלָא Pondus,ſiclus. 2 Reg. 12. idem מִתְקַל Iudic.8. & מַתְקַל Ezech.4. & תִּקְלִים Appenſorij claui.in Zohar.ſuper 30.cap. Exod.

Secundò תְּקַל Illaqueauit. Pſalm.9.

Tertiò Offendit,impegit, corruit, lapſus eſt. idem אִתְקַיַּל Leu.19.& Iſa.3. inde תַּקְלָא & תִּקְלָא Offendiculum, ſcandalum. Iud.8. & Prouerb.16. in plurali תַּקְלִין Offendicula, ſcandala. Pſalm.64. & תִּקְלוּתָא & Syrè תִּקְלוּתָא Offendiculum. Prouerb.29. & in epiſt. Pauli frequens. idem מִתְקַל & תַּקּוֹלָא Laqueus, pedica. Eccleſ.9.

Tertiò תְּקַל ſignificat Fodere terram, & ſuperficiem eius æquare. in Aruc.

תְּקַן Idem quod תכן,primò Præparauit, compoſuit. Exod.30. & Deuter.32. in Aphil אַתְקִין Præparauit,aptauit,ordinauit,direxit,ſtabiliuit. Iudic.18.& 1 Regum 13. idem תַּקִּין in Pael. Iſa.40. Inde אוֹרַח תַּקְנָא Via recta. 1 Regum 12. & תַּקִּין מִתְנָמָא Rectum verbum. 1 Reg.9. & אַתַר מִתְקַן Locus paratus. Exod.33.

Item תִּקּוּן Coaptatio, directio. vt תִּקּוּן חַזּוּהַר Directio Zoharis,nomen libri egregij. item תִּקּוּן eſt Ornamentum. Iſa.30. Ornatus, cultus. Exod.33. in plurali תִּיקוּנִין Ierem.4. & תַּקְנוּתָא Rectitudo. Act.26. item תַּקְנָה Ordo. in Comment. תִּקּוּן סוֹפְרִים Correctio ſcribarum. Sunt duodecim & octo dictiones in textu Hebræo, quas ita ſcribæ ordinarunt; recenſentur in Maſoreth, & in Galatino.

Secundò תְּקַן Strinxit,ligauit, alligauit. Exod.28. & Leu.8. inde מַתְקְנִין Capiſtra.Pſalm.78. in Midras.

Tertiò Syrè תַּקֵּן ܬܩܢ Reſarciuit. Matth.4.

חֲמָלִי Heri. 2 Reg.3. inde מֵאִיתְמָלִי Ab heri. Ioſ.3. חֲמָלוּם idem quod יסוד Fundamentum, elementum. idem מַחְמָלוּם in Ber.rab.cap. חַמְלִית Furfur,quiſquiliæ.in Zohare.

חָמָן & תַּמָּן ܬܡܢ Ibi,illic. Geneſ.2.& 11. & Exod.24. ac paſſim in Euangeliis. & לְתַמָּן Illuc. Deut.30. & מִתַּמָּן Illinc. Ioſ.15. Secundò תְּמָן Carens ſuperciliis. in Aruc. & תוּמָן eſt Genus menſuræ,quartarius.in Midb.rab.cap.9. & חֲמִנָּא Dimidium. Item תְּמַנְיָא & תְּמִנְיָא Octo. Iud.3. & 12. תְּמָנִין Octoginta.Ioſ.14. תְּמִינָאָה Octauus.3 Reg.8.

תַּמְנְתָּא Genus menſuræ. in Aruc. תְּמִיסְטְיוֹס Themiſtius Ariſtotelis interpres Græcus.in More lib.1.cap.71.

תָּמָר Palma,arbor triumphalis & victoriæ inſigne. & תְּמוּרוֹת Palmæ. item תִּימְרוֹת Eleuationes fumi;vapores. Singulare eſt תִּימוֹר Radix,vapor,ſuffumigium.Iob 41. & תִּימוֹרָאָה Caligo. Iob 10. Item תִּימוֹרִין & תִּימָרִין & תִּמְרָתָא Palpebræ. Pſalm.77.& 132.& Prouerb.4.cuius ſingulare eſt תִּימוֹרָאָה Orbis oculorum.Iob 10. etſi pro Caligine ibi exponi poſſit,vt ſuprà notauimus.item Bacca quæ eſt in capite hyſſopi. in Aruc.

תִּימוּשׁ Præparatio. מס ſuprà.

תְּנָא & חִתְּנָא primò Pactus eſt,cõuenit.in Ber.rab.cap.50. inde תְּנָאִי Pactum,conuentio,conditio.Pſal.60.& 111.in Midr. idem תְּנָא,in plur.תְּנָאִים Cõditiones. inde תְּנָאִי Cõditionalis. & in Aphel אַתְנֵי Conditionẽ poſuit. in Zoh. col.348.ſuper Exodum. Nam ex datione mutui oritur pactum conuentum. Secundò תְּנָא ſignificat Diſcere & ſtudere.

inde תַּנָּאִי Doctus,peritus. in Vaic.rab.cap.30.& Pſalm.87. in Midras. Tertiò תְּנָא Nunciauit,retulit. Pſal.9.& 38.& 75.

Quartò תַּנָּא ܬܢܐ Iterauit, ſecundò fecit. Gen.41. 2 Reg. 20.& Iob.29. Et תְּנִיא ſignificat Doctum in lege oris,legiſue repetitæ, hoc eſt, traditionis, qui eſt verè איתן Fortis. in Zoh. col.197.in Exodum. & מַתְנֶה Docens, narrans. Pſalm.9. & 19. in Midr. & מַתְנִיתָא Textus Doctrinalis,repetitio. in Ber. rab.cap.101. Item מָארֵי מַתְנִיתִין Domini traditionum, periti traditionum,& ſecretioris diſciplinæ. in Zoh.frequenter.

Item תִּנְיָנָא & תִּנְיָן Secundus. Iudic.6. & תִּנְיָתָא Secunda. & תִּנְיָנוּת Binarius,vel ſecundò.2 Reg.14.

תְּנַן Idem quod עשן Fumauit. Gen.15. & Exod.19. inde תְּנָנָא ܬܢܢܐ eſt κάπνος, Fumus,vapor. Gen. 15.& 19.Ioſu.8.Act.2. Item תַּנִּינָא eſt Draco,& cetus piſcis. Gen.1.& Iſa.27. & תְּאֵנִין Ficus. de quo ſuprà. & Syrè תְּנַן Hîc,iſtic,illic.Matth.14. תּוּנְבָא Inſania,perturbatio mentis. Iob.33. תנב"ע in Raſſe tevoth valet תְּהֵי נַפְשׁוֹ בְּגַן עֵדֶן אָמֵן vel תְּהֵיוֹת Sit anima eius in horto deliciarum, id eſt, Paradiſo. Amen. Sic ſæpe ſua claudunt epitaphia lapidibus inſcripta.

תּוּנְחָתָא & תּוּנַחְתָּא ab אנח Gemitus,ſuſpirium.Iob 23.Pſal.6. Iſa.35.& 51. תִּינוֹק Lactens, puer. à ינק 4 Reg.23.

תִּינוּפִילִין Nomen vrbis.Thr.1. in Midras.

תְּנַר Oppreſſit. Deut.21. & תַּנּוּרָא & תַּנּוּר Furnus, clibanus. Leuit.26. & Exod.8. תנצ"ב in Raſſe tevoth valet תְּהֵי נַפְשׁוֹ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים Sit anima eius colligata in fasciculo vitæ ſeu viuentium. Quod ex fauſta illa precatione ſumpſerunt, qua Abigail ad Dauidem victorem vſa eſt. 1.Sam.25. verſ.29. תְּסִיר Horreum,theſaurus, aurum optimum, obrizum. in Ber.rab.cap.68. תָּסִיל eſt מין יונה Genus quoddam columbi. in Aruc. תְּסַלּוֹנִיקָא ܬܣܠܘܢܝܩܐ Græcè Θεσσαλονίκη,vulgò Saloniqui,Theſſalonica,vrbs Macedoniæ.Act.20. inde תְּסַלּוֹנִיקָאֵי Theſſalonicenſis. & in plur.תְּסַלּוֹנִיקָאֵי Theſſalonicenſes. ad quos D.Paulus ſcripſit epiſtolam.

תְּסַס Idem quod רתח & בשל Elixauit, bulliuit. in Ber.rab. cap.30. תַּסְקָא Occaſio.Iud.14.& Deut.22.& תַּסְקִיפִין Opera,adinuentiones,cauſæ. Pſalm.66.& 77.

תְּעֵ valet תְּרֵי עֲסַר Duodecim. Sic minores prophetas appellant. dicunt & per contractionem תְּרֵיסַר Duodecim.

תָּעַב Abominatus eſt, auerſatus eſt, execratus eſt. inde תּוֹעֲבָתָא Abominatio. 4 Reg.21. in Tharg.

תְּעָה Errauit. inde אַתְעֵי Seduxit, errare fecit. Iob 12. Inde תַּעֲתּוּעִים Errores, aut ſubſannationes. in Zoh.col.150.

תְּעַט Syrè, Expunxit, deleuit. Act.3. תַּעַל Vulpis. & in plurali תַּעְלִין & תַּעֲלָא Vulpes. Iudic.15. & Pſalm.63. תַּעֲנִית & תַּעֲנִיתָא Afflictio, ieiunium. à ענה. In plurali תַּעֲנִין Ieiunia. Iſaiæ 58.

תַּעֲקַר ab עקר Euerſorius locus. in Zohare.

תִּלְמֵד לְמַד Docuit. vbi Thau est radicale, verbum Syricum. Actu.14. תַּלְמוּד Disciplina, doctrina. quo nomine vocant magnam illam farraginem, qua vtebantur in synagogis suis loco glossæ ordinariæ, priusquam summorum Pontificum & Regum Christianorum auctoritate vltricibus flammis addicta fuisset, eò quòd conuitia & execrandas blasphemias in Seruatorem nostrum contineret. Aliquando accipitur pro Misna & Ghemara simul, aliquando pro Ghemara tantùm. vt Cantic. 1. & Prouerb.15. & תַּלְמִיד Discipulus. Iob 3. Psalm.69. & Ezech.33. & cum Olaph emphatico תַּלְמִידָא in fine Euangelij Ioh. & in plurali תַּלְמִידָא Syrè, Discipuli. passim in Euangeliis. accipitur etiam pro מבין Intelligente. & תַּלְמִיד חָכָם Discipulus sapiens, sapientisue. Sic vocant virum eruditum: על דרך ענוה ושפלות רוח: Causa humilitatis & submissionis spiritus, vt dicit Elias in Thisbi, prout & Pythagoras inter Græcos, maluit vocari Philosophus, studiosúsue sapientiæ, quàm Sophos, aut Sapiens, quod epitheton Deo soli conuenire iudicauit. תלח valet תְּהִלָּה לְאֵל חַי Laus Deo viuenti. hoc poni solet in fine librorum.

תַּלְמָא Sulcus, porca agri. Psalm.126.

Inde בַּרְתּוֹלְמַי Barthulmai, Bartholomæus, nomen Apostoli, significat Frumentum sulcorum meorum.

תַּלְמִיתָא Scissura. in Aruc. תְּלַסַּר Nomen vrbis. de quo suprà.

תֹּלַע Coccineo seu vermiculi colore infecit. inde מְתֻלָּעִים Purpurati, coccineis vestibus induti. & תּוֹלַעְתָּא Vermis. Ionæ 4. Secundò תָּלַע Lacerauit, fidit, idem scilicet quod חתך Incidit, contudit.

תָּלַע Insaniit. inde מְתַלְּעֵב Insaniens, stultus, vecors. Iob 17. & Psalm.5. תַּלְפִּיוֹת Propugnacula, secundum literam nostram, inquit Pagninus.

תָּלַשׁ Primò idem quod עקר Eradicauit, euulsit. Psalm.52. Lacerauit. Ezech.23. Rapuit, discerpsit. Exod.22. & Ierem.7. Secundò Decaluauit. Mich.1. & Dissolutus est, seu defecit, recessitue. Zach.12. & 14.

תַּלְשׁוּמִי est Genus auis cum aliis auibus se commiscens. in Aruc.

תְּלָת & תְּלָתָא תלתא Tres, tria. Dan.3. Genes.6. & in Euangeliis. Inde תְּלִיתָאָה Tertius. idem תְּלִיתַי Dan.2. & תַּלְתִּי Tertia pars. Dan.5. idem תַּלְתּוּת Num.16. & תִּלְתּוּת Ternarius. & תוּלְתָא & תְּלִתָּא Tertia pars. Cant.8. & 2 Reg.18. & Syrè תלתא & תְּלִיתָיָא Trias, Trinitas. vt תְּלִיתָיָא דְּאֱלָהוּתָא Trinitas Numinis seu Deitatis. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. & תְּלָתִין Triginta. Dan.6.

תַּלְתָּן Arabicè, Lupinus, fœnum Græcum, legumina & semina quædam. in Aruc.

תָּם & תַּמַּם Perfecit, consummauit, absoluit. Inde תְּמִימוּתָא Perfectio. Prouerb.10. & תְּמִימִין vel תְּמִימָא Simplices, sinceri, integri. in Euangeliis.

Item תּוּמָא Allium. Numer.11. & Corrigia, vel aluta, lingula. in Aruc. & תַּמִּימוּ Vas. ibidem. & תָּם Ibi.

& מִתָּם Inde. & תַּמָּא est Auis quædam immunda. in Aruc. & Sors. Esther 3.

תָּמַד Perpetuauit, continuauit. in More lib.1.cap.41. & תָּמִיד Semper, iugiter. & תְּמִידָא Iuge sacrificium. Eccl.10. Inde מְקוֹר תָּמִיד Scaturigo perennis aut perpetua. & in fœmineo תְּמִידָה Iugis, continua. Item הַתְמָדַת הַשְּׁתִיָּה Continuatio potus. in Comm. Kimchi super Oseam.

Item תֶּמֶד Vinum aqua delibutum. in Aruc.

תָּמַה Miratus est, demiratus est, obstupuit. Gen.43. Inde Thargumicè תִּיהָא, & Syrè תְּמָהָא Stupor, admiratio. Ierem.6. & Act.3. & תְּמִהִין Mirabilia prodigia, portenta. Psalm.135. & Dan.6. Item תַּמָּה idem quod שמה Ibi, illuc, illic. Ezr.5. & תַּמְהָתָא Folium. in Aruc.

תַּמְרוּן, & in Complutensi תְּמָרִין sunt Animalia, quæ Satyrios, siue Cercopithecos appellant, genus caudatæ simiæ. Psal.74. & Isa.13. & 34. תַּמּוּז primò est Nomen idoli. D. Hieronymus putat fuisse Adonidem illum Veneris amasium à poëtis decantatum. Ezech.8. Secundò תַּמּוּז est Mensis Iunius, vel Lunatio quæ in illud tempus incidit. Cant.1. & Ezech.1.

תַּמְחוּי idem quod קערה Scutella magna, paropsis, patina magna. in Bereschith rab. תַּמְחָא aliâs תַּמְכָּה Cardo, marrubium, herba vesicæ exulceratiua. in Aruc.

Exod.23. & Deut.32. Inde רוֹב תְּכֻל Vrsus orbatus. 2 Reg.17. & in fœmineo genere תַּכְלָא Sterilis, orba. Isaiæ 49. & אַרְעָא מְתַכְּלָא Terra sterilis. 4 Regum 2. & תִּכְלוּ Orbitas, sterilitas. Isa.47. & 4 Reg.2. item תִּכְלִיאוּ Dolor, anxietas. Psalm.31. & תַּכְלָא Vermis. in Aruc. Item תְּכֵלֶת & תְּכֵלָא & תְּכֵלְתָּא Hyacinthus, vel lana tincta in sanguine muricis piscis. Exod.25. & Ierem.10. Item תִּכְלָא idem quod מכאוב Dolor. in Aruc. & תַּכְלִית Finis, complementum. in More. lib.1.cap.34.

תְּכוּנָא Astrologia. & תוֹכֵן Astrologus, Arithmeticus, computator. à תָּכַן Numerauit, per numeros disposuit, aptauit, fabricauit.

תָּכַס Aucupatus est verba, carpsit. Luc.12. & in passiuo אִתְּתַכַּס Impeditus est, retentus est. ad Rom.15. nisi forsan radix sit כָּסַס. Sæpissimè enim in ordine quiescentium in media & duplicatorum, Syri geminant ת characteristicum coniugationis passiuæ. Sed תַּכַּס in Pael reperitur pro Impedire, remorari, retinere. ad Corinth.9.

Tertiò תְּכַס ponitur pro מלל Loqui, obloqui. Prouerb.6.

Item תַּכְשִׁיט siue תַּכְשִׁיס Gemma, ornamentum. in Beresch. rab. cap.8.

תָּכַף Idem quod תקף Circundedit. Psalm.40. Secundò Ligauit, nodauit, fecit gryppos. in Aruc. Tertiò Calcauit, Prouerb.6. Item בְּתַכְיוּף idem quod לפתע Mox, repentè. Ios.10. & 11. idem תֶּכֶף Repentinum, derepente, statim. Numer.10. & Isa.47. item Fortuna, euentus, casus, fatum. Numer.6. idem תְּכוּפָה Conuersio, euentus, subitus casus, fatum. in Commentariis.

תַּכְרִיכִין Inuolucra, & thecæ, seu loculi mortuorum. Deut.26. à כרך suprà. item Carbunculi. Ezech.27.

תַּכְשִׁיט & in plurali תַּכְשִׁיטִין Ornamenta, vt vestes, torques, armillæ, & id genus. Ruth.3. מִתְכַּשִּׁין Afflictiones. in Zohar. תַּכְתְּקָא Solium, thronus, scabellum. in Aruc.

תָּלָא Primò Suspendit. Ierem.10. in passiuo אִתְּלִי Suspensus est, scribitur tantùm vno Thau, euphoniæ causa. 2 Reg.18. inde תָּלוּי Suspensus. ibidem.

& תַּלָּא Paxillus ligneus in quo caro suspenditur. in Aruc.

Secundò significat Dubitare, differre, suspendere animi iudicium, hæsitare, suspensum esse. & תָּלוּי Dubium. in Ber. rab.cap.44. Tertiò תָּלָא Concidit, fidit, Leuit.1. & תָּלִי Furunculus.

תָּלַל Eleuauit, exaltauit. Prouerb.26. & Deut.4. inde תָּלִיל Excelsus. Psalm.8. & תֵּל Cumulus. Ierem.49. idem תְּלוּלִית Tumulus, aceruus. & in plurali תְּלוּלִיּוֹת Tumuli. in Aruc. Secundò Extendit. Ier.51.

Tertiò Muniuit. vnde קִרְיָן תְּלִילָן Ciuitates munitæ. Deut.3.

& תְּלִילִין Thesauri, munitiones, vel muniti. Exod.1. in Thargum Ierosolymitano & Num.33. Quartò תַּל vel תְּלַל significat Comere, polire. Cant.5. in Rab. Schel. inde תַּלְתַּלִּים Cincinni, capilli crispi & compti. Quintò ponitur pro ענה Prouerb.26. Item Syrè תלילותא Humor. Luc.8. תל in Rasse tevoth valet תַּלְמוּד לוֹמַר Doctrina ad dicendum, vel תַּלְמוּד לוֹמַר Discito dicere. Sic passim auctores Midrassim, cùm notanter aliquid in loco Scripturæ dictum obseruant & διαῤῥήδην. Ferè videas præcedere יָכוֹל שֶׁ Fieri possit vt, quod vt excludant, subiungũt תל, mox subiecto Scripturæ loco quem tractant. q.d. Minimè verò, cùm notanter Scriptura dicat. Eius vsum disce ex Kimchi, initio cap.13. Zachar. vbi de proditura scaturigine aquarum domui Dauid agitur. Forsan, inquiunt doctores, cogitare possis his aquis externas commiscendas. Sed aliud vult Scriptura vnitatis numero vtens מָקוֹר, Fons vnus erit apertus ad peccatum. &c. Hoc est quod eo loco dicit Kimchi, doctores citans, תל יהורה מקור נפתח לבית דויד Discito dicere futurum, vt fons reseretur domui Dauid. Sic aliis locis passim in Psalmis. Valet interdum תְּהִלָּה לְאֵל Laus Deo. In Masforeth valet תְּרֵי לְשָׁנֵי Duæ linguæ. & cum Beth בתל id est, בְּתְרֵי לְשָׁנֵי vbi bis eandem vocem occurrere quidem dicunt, sed variè sumptam, id est, in duplici significatione. תְּלַאסַּר vel תְּלַאכַּר Nomen vrbis, quæ Hebr. dicitur Resen. Gen.10. in Tharg. Ierof. & Isa.37.

תְּלוָא idem quod שלג, Schin mutato in Thau, Nix. Dan.7. Exod.4. & 2 Reg.23. תּוֹלְדוֹת Generationes: sic vocant Hebræi primas 4. qualitates, Calidum, frigidum, humidum & siccum, vt patet Isa.45. in Kimchi. rad. est ילד supr.

ſus alba. תְּחֵילְתָּא eſt Genus fructus. in Aruc. תּוֹחֶלֶת Expectatio. à יחל. in Saare Zedek. תַּחֲלַס etiam eſt Naſturtium. in Aruc. תְּחוּמָא idem quod גְּבוּל Terminus, finis, confinium. Ioſ. 11. Gen. 10. & 23. & Deut. 19. in plur. תְּחוּמִין Termini, limites. Iud. 5. & verbaliter תְּחֵם Terminauit, terminum conſtituit. Exod. 19. & 28. & Deut. 19. item Clauſit. Pſalm. 87. in Midras. & מִתַּחְמִין pro גְּבֻלֹת Ora. Exod. 39. תַּחְפַּנְחֵס Ciuitas quædam, quæ Hebraicè dicitur חָנֵס, & à Latinis etiam Taphnes vocatur. Iſa. 29. & 30.

תְּחַר Litigauit, rixatus eſt, iratus eſt, irritauit. Matth. 12. Inde תַּחֲרוּ Lis, contentio. Iſa. 58. idem תַּחֲרוּתָא Abac. 1.

תַּחַשׁ Taxus. Diuus Hieronymus vertit Hyacinthum.

תַּחֲרַת Sub, ſubter. Idem תְּחוֹת Ioſ. 11. & תְּחִית Syrè, Matth. 22. inde תַּחְתָּיָא Inferior. & תַּחְתָּיָא idem. Marc. 6. Et תַּחוֹתָא Genus auis. in Aruc. Item תְּתַחְיוּת ponitur pro חֹמֶס Violentia, vis, deiectio, deturbatio. Prou. 13.

תי valet ſæpiùs תַּרְגֵּם אוֹ תַּרְגּוּם יוֹנָתָן Vertit Ionathan, aut verſio Ionathan. & cum Vau ותי ſuprà, vel literis tranſpoſitis ות & ות rarius תַּרְגּוּם יְרוּשַׁלְמִי Thargum Ieroſolymit. in nonnullos Scripturæ libros. Extat in Pentateuchum ſeorſim, in magnis Bibliis Venet. primæ & tertiæ editionis. Item in alia quædam, de quibus vide Eliam in præfatione libri cui titulum fecit Methurgeman. תְּיוּבְתָּא Reſponſio, reſponſum. Iob 32. item Vomitus, cibus redditus. Prou. 26. vide תב ſuprà.

תַּיְבוּן Voletis. Iſaiæ 1. radix eſt אבה ſuprà.

תַּיְרָת Radix fortis. in Aruc. תְּיוּתָא Sciſſura, fractio. ibid.

תְּיוֹם Idem quod תאם Geminauit. inde תְּוֹם Gemellus. in plur. תְּיוֹמִין Gemelli, gemini. Gen. 25.

תִּינְתָּא Ficus. Iud. 9. in plurali תִּינִין, & Syrè תֵּתָא Ficus. Matth. 21. & תְּתָא פְּכִיהֲתָא Sycomorus, ficus inſipida. Luc. 19.

תֵּיסוּמִין Theſaurarius. in Schem. rabb. cap. 47.

תֵּיקָא Peribolus, peripheria quæ fit in tecto ne quis decidat. Deut. 22. Item תִּיקָא & תִּיק Θήκη, Theca. Vagina, pharetra. Iob 20. Vnde dicunt Rabbini הוֹצִיא הַקָּבָּה חַמָּה מִנַּרְתֵּיקָה Eduxit Deus Solem de theca ſua. vbi נַרְתֵּיקָא componitur ex נֵר Lucerna, & תִּיקָא Vagina. Elias in Thisbi. תִּיקוֹ valet in Raſſe tevoth תִּשְׁבִּי יְתָרֵץ קַשְׁיוֹת וּבַעְיוֹת Thisbi ſoluet, rectáue faciet dura, id eſt, Nodos & quæſtiones. Sic dicunt de Elia, quem expectant iuxta Malachiæ prophetiam. Elias tamen Germanus poſt Bahal Aruc putat non eſſe Raſſe tevoth, ſed ſimpliciter valere Theca ſua, cùm quæſtionem proponunt in Ghemara, cuius ſolutionem non inueniunt. q. d. Eſt in theca ſua, vt cùm quid eſt intra thecam, ignoratur quid rei ſit. vt Galli vulgo dicunt, *C'eſt marchandiſe enuelopee.* תְּיָר idem quod מנהיג Ductor, præſtans conductum. inde תְּיוּר Incolumitatis teſſera, quam vulgò Saluum conductum vocant. & תְּיָרָא idem quod צמד בקר Par vel copula boum. in Aruc.

תַּיָּשָׁא Hircus. in plurali תְּיַשָּׁיָא Hirci. Gen. 30.

תֹּב In Raſſe tevoth valet תּוֹרַת כֹּהֲנִים Lex ſacerdotum. Nomé libri eſſe videtur, in quo ſacerdotes officij ſui admonentur, vt apud nos Speculum ſacerdotum; & eius generis. Citat recentiorum iudicio Rab. Schelomoh Iarchi in Commentario in Malachiam cap. 1. verſ. 10. ורבותינו דרשוהו בתורת כהנים Ac doctores noſtri id accuratius expoſuerũt in Lege ſacerdotum. Sic etiam appellant librum cui titulus eſt סֵפֶר סִפְּרָא Liber Numeri.

תֵּךְ vel תְּכַךְ primò idem quod עָנַשׁ Mulctare, pœna afficere, condemnare. Prouerb. 17. Inde תִּיכָא Pœna. Prou. 19. in Thargum. Secundò Adhærere, coniungi, pertingere ad pedes. & תָּכָךְ Dolus, fraus. in plurali תְּכָכִים Doli. Idem תך. תְּכִיִּים Pauones. & תּוֹךְ eſt Sonitus ollæ, vel lebetis bullientis. in Aruc. תַּכְּבָא Menſa. Pſal. 78. in Midr.

תִּיכִין Cinguli, catenæ. Exod. 28. Item תָּכָךְ eſt תולעת Vermis. in Aruc.

תְּכַב Syrè, Inſtare. Luc. 23. Inde תַּכִּיבָאוּת Intentiùs, vehementiùs. Luc. 22.

תְּכַל Primò idem eſt quod בטח Sperauit, confiſus eſt. Pſalm. 9. & Prouerb. 28. Inde תּוּכְלָן & תּוּכְלָנָא Spes, fiducia, confidentia. Prouerb. 14. & ad Hebr. 10. & תַּכִּילָאוּת Confidenter, certiſſimè. ad Philipp. 1.

Secundò תְּכַל Orbauit, abortiuit, abortum fecit. Geneſ. 27. Luc. 12. Secundò תְּנַר idem eſt quod גרה vel רן Diſceptauit, litigauit, contendit. Pſalm. 22. item idem quod רהב Inſolens fuit, vt Kimchi exponit. Iſa. 3. inde תִּיגָרִין Diſſenſiones, lites. Prou. 6. & תַּגְרָנִיתָא Contentioſa, litigioſa. Prou. 21.

Item תִּינַר Accubitus. & תַּגְרָא Cratera. in Aruc. & תַּגְרִין Gentes, quæ Hebraicè dicuntur Aſcurim. Gen. 15. in Tharg. Ieroſol. תַּגְרְמָא eſt Nomen gentis, quam Iudæi Turciam putant. Tharg. Ieroſ. vertit ברבריא Barbaria. Gen. 10.

תֵּד Idem quod שד Vber, mammilla. Iob 3. Iſaiæ 32. & in plurali תְּדְיִין & תַּדְיִין Vbera. Oſeæ 9. Secundò Tetigit. Exod. 12. & idem quod קורבונא Donarium, munus. Numer. 31. Item תוּדְתָּא Confeſſio, gratiarum actio, à ידה Iſa. 30. תַּדְבִּירָן Arabicè, Diæta.

תְּדַן Exiſtimauit, æſtimauit. 1 Reg. 2. & Num. 23. תְּדִיר & תְּדִירָא idem quod תמיד Semper, iugiter, continuè, perpetuò. Dan. 6. Leuit. 24. & Deut. 11.

תְּהָא Primùm ſignificat, Obſtupuit, admiratus eſt. Dan. 3. & Geneſ. 27. vnde תְּהִית Obſtupui. Cant. 5. Hinc תַּהֲיָא וּבַהֲיָא idem quod Hebr. תֹהוּ וָבֹהוּ Stupor & inanitas, rudis indigeſtaque moles, quæ ſui ſola contemplatione in quendam veluti ſtuporem & ecſtaſim coniicit animos hominum. Gen. 1. in Tharg. Ieroſol. Idem תוּהָא וָבוּהָא in Zoh. col. 75. & תִּיהוּתָא Admiratio. Geneſ. 27. & Syrè תוּהֲתָא Stupor, ſtrepitus. Luc. 21. Secundò תְּהָא Pœnituit, reſipuit. Gen. 6. in Tharg. Ieroſolym. vbi ſcribitur תְּהִי pro Pœnitentia. & Exod. 31. in communi. Inde תְּהוּת Pœnitentia. in Ber. rab. 27. Tertiò תְּהִי Syrè, Diſtulit. Act. 24. inde תוּהָיָא Dilatio. Act. 25. Quartò Pitiſſauit, guſtauit, olfecit. in Aruc. & תְּהוֹמָא Abyſſus. Deut. 33. in plurali Syrè תְּהוֹמָא Abyſſi, voragines. in libr. Rit. Seu. Patr. ſignificat etiam Terminos, limites. ibidem.

תְּהַר Obſtupuit, perculſus eſt admiratione. Matt. 7. & Act. 3.

תְּוַהּ Obſtupuit, admiratus eſt. Ruth 3. & Dan. 3. nec mutatur aut abiicitur ה in aliis perſonis. vt תְּוָהוּ & תַּוְהוּ Stupuerunt. Ierem. 36. inde תִּיוְהָא Stupor. Pſalm. 78.

Secundò תְּוָא Pœnitet. 2. ad Corinth. 7. & in paſſiuo אֶתְתְּוִי Reſipuit, mutauit conſilium, ad meliorem mentem rediit. Matth. 21. inde מְתְתְּוִינוּתָא Pænitentia, reſipiſcentia, ad ſanam mentem reuerſio. in lib. Rit. Seu. Patr.

Tertiò אִתְּוִי Signauit. & תִּיוְהָא Signum. Pſalm. 143.

Item תְּוָא Signum, Hebraicè תָּו Ezech. 9. & item Thalamus. eiuſd. 40. & תַּוָּא Cubilia. Pſalm. 104. Elias in Methurg. legit וַיְתָא pro חסידה Ciconia. ibidem. & תָּוָן idem quod חדר Thalamus, cubiculum. 3 Reg. 20. & Syrè תַּוְנָא Græcè τὰ μέσον, Penetrale, conclaue, cubiculum interius. Matth. 24.

תו in Commentariis ponitur pro תוב Adhuc, amplius, iterum, rurſus. & תו valet תוספת Additio.

תְּוַאטְרוֹן Græcè θέατρον, Theatrum. Act. 19.

תָּוֵי Nomen fluuij in Babel. in Aruc. תּוֹךְ Medium. & תָּוֵךְ idem. Inde עוֹלָם חַתִּיכוֹן Mundus medius. in Comm. & מִתּוֹךְ Interim. Pſalm. 4. in Midras. & מִתּוֹכָךְ Propterea, idcirco, quia. in Midras. & Commentariis frequentiſſimum.

תוּמִים Allia. & תּוּבָיָא Perfectio. à תמם Deut. 33. & תָּוָן Cubiculum. & מְתִוָּנָיָא Cubicula. Deut. 32. de quo iam ſuprà.

תּוּפָא Tympanum. in plurali תּוּפִין Tympana. Iud. 11.

תְּוִיר Obſtupuit, valde miratus eſt. Act. 2. תּוֹר idé quod שור vel פר Bos, taurus, iuuencus. Syrè תַּוְרָא & in plurali תּוֹרִין Boues. 1 Regum 1. & in fœmineo תּוֹרְתָּא Vacca, iuuenca. Iſa. 11. in plurali תּוֹרִין מֵינְקָן Vaccæ lactantes. 1 Reg. 6. Item Syrè תּוּתָא Sycaminus, morus. Luc. 17.

תֻּזָּז vel תַּזְזִית Spiritus malus, vt exponit Aruc, רוח רעה. in Ber. rab. cap. 12.

תָּחַב Fixit, defixit. Iſa. 28. in Kimchi. תַּחְבּוּלָה à חבל Ingenium, ſagacitas, conſilium. תּ in Raſſe tevoth valet תַּלְמִידֵי חֲכָמִים Diſcipulus ſapientis. vel pluraliter תַּלְמִידֵי חֲכָמִים Diſcipuli ſapientum, Græci Philoſophi, Elia auctore, etſi recentiores etiam nomine Græco פילוסוף vtantur, ſed aliter. תּ valet etiam תָּא תֲזֵי Veni vide; paſſim in Zohar.

תִּירוּחַ Lutum, vel puluis pedibus hærens, aut terra ſciſſa. in Aruc. תַּחֲל Dactylus immaturus, & genus herbæ quæ Italicè dicitur *Creſcone*, Naſturtium, & morus alba, id eſt, cel-

nominatus, vt quis ab humilitate humilis denominatur.

Et Syrè ܬܐܪܬܐ ܕܡܕܥܬܐ Conscientia, in qua sunt depictæ primæ notiones, & synderesis illa quæ nos arguit, vel confirmat in bene aut malè agendo. Actu.23. & sæpiùs in Epist. Pauli.

תָּב vel תוּב ordinis quiescentium in media, Conuersus est, reuersus est, pœnituit, pœnitentiam egit, resipuit. Genes.7. Exod.32. & 1 Reg.15. in tertia fœminea תֻּבַת Reuersa est, Iudic.11. & in Aphil אָתִיב Restituit, retribuit. 2 Reg.16. & Respondit, responsum dedit. Ezr.5. & Dan.2.

Item Recitauit, narrauit. Psal.119. in Thau. Inde תְּיוּבָא & תְּיוּבְתָּא Pœnitentia, conuersio. Ierem.33. & Isa.17. & 57.

idem תְּתוּבָא Genes.6. in Thargum Ierosolymitano. significat etiam Responsionem. Iob 32. & Syrè ܬܝܒܘܬܐ ܬܝܒܘܬܐ Pœnitentia, conuersio. frequens in nouo Testamento.

Secundò תָּב & תִּיב idem est quod יתב Sedit, habitauit. Deuter.1. inde תּוֹתָבָא Aduena, peregrinus, inquilinus. de quo habes suprà in litera Ioud. Item תִּיבָה Dictio, scripta propriè, vt מִלָּה Oris sermonem significat. in Commentariis.

& תֵּבוּתָא Arca, fiscella. Genes.6. Tertiò תָּב idem est quod קוּא Vomuit, reddidit cibum. Prouerb.23. & 26. vnde תּוֹתָב & תִּיוּב Vomitus. Prouerb.26. Quartò Dominatus est. Isa.62.

Quintò Traxit. in Aruc. & תּוּב ܬܘܒ Adhuc, rursus. Psalm.49. & 78. & passim in Euang.

תַּבִּיב Ordinis duplicatorum, Suscitauit. 2 Reg.23. & 27. & Leuauit. Ezech.35. תּוֹתָב Operimentum, galerus, pileus. in Aruc. & Vestis, pannus. Exod.22. & Iosuæ 9.

& תִּיב Corpus. in Aruc. & תֵּיבָה Arca. תַּבְטַשׁ Signum memoratiuum, cuius singulæ literæ dictiones significant. in Aruc. תְּבַר Direptio. 4 Reg.21. forsan radix est אֲבַד Perdidit, periit. תִּיבֵל idem quod תֵּבֵל Orbis, terra habitata. alicubi in epist. ad Rom. si bene memini.

Secundò תְּבַל Condiit, vnde תִּיבוּל est כל דבר הנותן טעם לענין Quicquid dat gustum & saporem alicui rei. & תַּבְלִין Condimenta ciborum. Isa.28. in Kimchi. תֻּבָּל & Caldaicè תֻּבְלָא Confusio, scelus. Leuit.18. & Isa.10. radix est בלל suprà.

תִּיבְלָא ponitur pro תֻּמַּס Tabes, liquefactio. Psalm.57.

תַּבְרוּל Argema, siue albugo, macula oculi.

Et תּוּבְלָא Scala ex funibus confecta. & Canistrum quod ponitur sub palma ad recipiendum dactylos. & Mappa, quæ Italicè dicitur *Thobalia*. in Aruc.

תֶּבֶן & תִּבֶּן Palea. Ezech.13. & 22. idem תִּיבְנָא Iudic.9. & Iob 21. & תְּבוּנָא Similitudo, exemplar. in Aruc. radix est בנא suprà. תְּבוּסָא Mixtio. in Aruc.

תְּבַע Idem quod בקש Quæsiuit, requisiuit, postulauit, inuestigauit. Gen.9. & Ios.22. item Interrogauit. Ios.9. inde תְּבִיעוֹת Quæstiones. in Comment.

Secundò תְּבַע Syrè, Vltus est, vindicauit. & תְּבַעְתָּא Vltio, vindicta. Luc. 18. & תָּבוּעָא Vindex, censor. in Alphabeto Widmanstadij.

תְּבַר Idem quod שבר Fregit, confregit, contriuit, comminuit. Exod.9. Leuitic.22. & 2 Regum 5. Dissoluit. Ios.14. Percussit. 2 Reg.12. Rapuit. Leuit.7. & 17. & Psalm.7. Lacerauit. 3 Reg.13. in passiuo אִתְתַּבַּר pro אִתְתְּבַר Humiliatus & contritus est. Iudic.3. Inde תְּבִירָא & תְּבָרָא & תְּבִירוּת Contritum, comminutum. Dan.2. & Leuit.17. Fractio, fractura, contritio. Isa.51. Ierem.48. Prouerb.16. & Eccl.1.

מַתְבְּרָא Partus, vel sella parturientis. 2 Regum 22.

Secundò תְּבַר Irritum fecit. Num.22. in Thargum Ierosolymitano. & תְּבִיר idem quod פח Laqueus. Iosu.23. & תּוּבְרָא Vitta, vinculum. in Aruc. תָּבוֹר Nomen montis versus Occidentem. תַּבְשִׁילָא à בשל Coctio, pulmentum. Genes.25.

תָּג & תַּגָּא & Syrè ܬܐܓܐ ܬܐܓܐ idem quod כתר vel כלילא Corona, diadema. Isa.10. Esth.2. & in libr. Rit. Seueri Patr. Apices etiam literarum vocantur תָּגִין de quibus præclaros edidit commentarios R. Abraham Pici. תִּיגְרָא Virga, sceptrum. Psalm.23. & Esther 4.

תָּגַר Mercede conduxit. Deut.23. Negotiatus est, vel negotiando lucrifecit. Inde תַּגְרָא Negociator, institor, mercator. Genes.37. 3 Reg.10. & Prouerb.31. in plurali תַּגְרִין Mercatores, negotiatores. Eze.27. & תִּיגָרוּתָא Negotiatio. Prouerb.3. & Syrè ܬܐܓܪܘܬܐ ܬܐܓܪܘܬܐ Opera. Luc.12.

שָׁתַם Occlusit.

שָׁתַן Minxit, mictitauit. in Hiphil. & Aduersari. Num.22. & Texere. Iudic.16. & שַׁתִּין Genus ficus. in Aruc. & שְׁתַן Adeps. Deut.32.

שִׁתֵּף Sociauit, communicauit. Prou.5. & Cant.1. & in passiuo אֶשְׁתּוּתַף Societatem iniuit, consociatus est. Matth.1. item Consensit, suffragatus est, patrocinatus est. Act.26. & ad Roman.1. Inde שׁוּתָף Socius. Isa.1. & Syrè שׁוּתָפָא Particeps, consors. 1. Pet.5. & שׁוּתָפוּת Commercium. Leu.6. & Syrè ܫܘܬܦܘܬܐ ܫܘܬܦܘܬܐ Consuetudo, societas. ad Rom.9. Participatio, communicatio. in lib. Rit. Seu. Patriarchæ. Item שִׁתּוּף Communicatio, æquiuocatio. & שֵׁם מְשׁוּתָּף Nomen æquiuocum, nomen commune. in More lib.1. cap.2. Idem שֵׁם מִשְׁתַּתֵּף Vnde quidam Rabbi nomine Simeon filius Lakis dicit Ios.6. אלהים משתף שמו על כל מלאכיו Deus communicauit nomen suum omnibus angelis suis. & שׁוּתֶּפֶת Socia. in Comment. שַׁתְּפָךְ Chlamys aut fimbria tua. in Aruc.

שָׁתִיק Siluit, tacuit. Iud.16. & in passiuo אִשְׁתַּתֵּק Obmutuit. Psalm.31. inde שְׁתִיקוּתָא Silentium. Psalm.22. & שָׁתוּקִי Nesciens patrem & matrem. in Aruc.

שָׁתַר & in passiuo אִשְׁתְּתַר Residuus factus est. Iob 19.

שְׁתוּת Pars sexta. & שְׁתִיתָא Cibus aut ferculum confectum ex farina frugum in clibano siccatarum. in Aruc.

& שָׁתַת Posuit, disposuit, collocauit, constituit.

שְׁרַת Nates. שׁ״ת valet שֶׁתְּחַיֶּה Quæ viuat, de muliere viuente. quamuis sit potiùs abbreuiatio quàm Rasse tevoth.

LITERA THAV.

ת

תָּו Vicesima secunda & vltima Alphabeti litera, significat Signum, Hebraicè & Chaldaicè nonnunquam ancillatur, nonnunquam verò cum duabus aut tribus aliis literis thema constituit. In numeris ת valet 400.

תָּא Cubiculum, thalamus, tabulatum extra murum. item Veni; imperatiuus à verbo אֲתָא Prou.7. Tertiò ת״א in Rasse teuoth valet תַּרְגּוּם אַחֵר Alia interpretatio, Chaldaica propriè, vt Thargum appellare solent. Item valet תַּרְגּוּם אונקלוס Chaldaica interpretatio Ounkelos, quæ in Pentateuchum; à Iudæis legitur in synagogis, & vnà cum Hebræo contextu, tam in magnis Bibliis Venetianis, quàm Compluti & Antwerpiæ excusis, est exarata typis. Potest & sic legi, תַּרְגֵּם אונקלוס Chaldaicè reddidit Onkelos.

תָּאַב Concupiuit, desiderauit. Psalm.119. Secundò Detestatus, auersatus abominatus est. Item תָּאִיב idem quod שב Reuersus est. Iosuæ 19. de quo paulò pòst. & תְּאֵיבָא Concupiuit. Psalm.84.

תָּאַם Geminus fuit, congeminatus est. Inde תָּאוֹמָא Thomas, Græcè δίδυμος, Gemellus, nomen apostoli. & תָּאֹמָא Gemini, signum Geminorum. sub finem Act. & תָּאוֹמָא Gemellus. Iohan.20. תֵּיאַטְרוֹן Theatrum. in Beresc.rab.cap.88. & in Actis Apostolorum.

תֵּאוֹטִירָא ܬܐܘܛܝܪܐ Theatira nomen vrbis. Act.16.

תָּאֵל Arbor alta. in Aruc. תָּאֲלָם sunt dictiones per singulas literas significatæ. notatur à Bahal Aruc, sed non exponitur. תְּאֵן Ficus. Num.13. & Ierem.9. in plurali תְּאֵנִין Ficus. Gen.3. idem תֵּינִין Ierem.24. & תְּאֵנָה & תְּאֵנָתָא Arbor ipsa vbi crescunt ficus. Prouerb.27. Item תַּאֲנָא Traditio, secreta expositio. in Zohar. col.478. in Genes. & תָּאֵנִי Itcrans, repetens. de quo infrà. תּוֹאֲנָה & תַּאֲנָה Occasio, causa inuectiua, impulsio. in Commentariis. תֵּאוֹפִילָא Theophilus, Græcum nomen viri proprium. Act.1.

תָּאַר Delineatus est, conformatus est suis lineamentis, depictus & expressus est. Inde תֹּאַר Forma, aspectus. & in Commentariis Forma denominans, à quo fit מְתוּאָר De-

vt שָׁרִרוּ שִׁירְתָּא Cecinerunt canticum. in Zoh.col.298.
שַׁרִירָן Arabicè, Impius. שְׁרִיר Asseueratio, certificatio. vide suprà. Præterea שַׁרִיר significat Obstinatum, peruicacem. in Kimchi super Oseam.

שָׁרַשׁ Radicauit, eradicauit. & שׁוֹרֶשׁ Radix. & שָׁרָשׁ Radix. Psalm.92. & שְׁרֹשׁוֹ Exilium. Ezr.7.
Secundò significat Lucrari, prodesse. in Aruc.
שַׁרְשֶׁרֶת Catena.

שֵׁרֵת Ministrauit. & שֵׁרֶת Ministerium. Inde מְשָׁרְתִּין dicuntur Planetæ, quasi Naturæ ministri.
Item מַשְׁרֵת cum Sin sinistro, Sartago vel scutella.
שִׁרְתוּעַ idem quod שִׁפּוּר Veru. in Ber.rab.cap.88.
Item Syriacè מְשַׁרְתַּחְוָתָא Copia, exuberantia, abundantia. ad Philipp.4.

שָׁשׁ vel שוּשׁ Lætatus est, gauisus est. שֵׁישָׁא Marmor lapis. in Esther. & שִׁישָׁא Phiala. in Aruc. & שְׁשָׁא Sextauit, sextam partem dedit vel reseruauit. Ezech.39. & שִׁשָּׁה & שֵׁשׁ Sex. & שִׁשּׁוֹ Sextus. Gen.1. & שִׁשִּׁית Sexta. Leu.25. & שִׁשִּׁים Sexaginta. & שֵׁשׁ Byssus.

שִׁשְׁבַּן Sociauit, consociauit, coniunxit. Iud.4. & שׁוּשְׁבִינָא Socius, amicus sponsi. 2 Reg.13. & in Ber.rab.cap.8. plural. שׁוּשְׁבִּנִים Socij. & שׁוּשְׁבִּנוּת Societas. in Commentaris.
& שׁוּשְׁבִינָא Suspicio, coniectura. in Zoh. & שׁוּשִׁינָא Genus locustæ pinguis. & שׁוּשְׁבִינָא Syrè, Sponsores pro pueris baptizatis, Patrimi vulgò. in lib.Rit.Seu.Patr.
שַׁשְׁיָן Laganum. Exod.16. in Tharg.Ierosolymitano.
שׁוּשִׁלְתָּא & שׁוּשַׁלְתָּא Catena, vinculum, compes. Exod.28. in Tharg.Ierosolymitano. 3 Reg.6. & Psalm.66. & 105. in plur. שְׁשָׁלָן Catenæ. & in lib.Rit.Seu.Patr. שִׁישְׁלָתָא.
שׁוּשְׁמָנָא Formica maior. Prouerb.6. & שׁוּשְׁמָנִי Formicæ. Prou.30. שׁוּשְׁמְתָא Afflictio, tribulatio. Psalm.66.
שַׁשְׁמִי siue שׁוּשְׁמִי & שׁוּשְׁמִין Sisamus. in Aruc.
שׁוּשַׁנִּין Lilia. 3 Reg.6. & שׁוּשָׁן Nomen vrbis quæ hodie dicitur Tauris. שׁוּשִׁיפָא Idem quod אַרְגָּמָן Sindon, linteum, sudarium, pallium. 1 Reg.21. & idem quod שִׂמְלָה Vestis. Pro.30. Gen.38. & Deut.22. שִׁשּׁוּרָא est מִין אַזּוֹר Genus cinguli. in Aruc. שְׁשִׁיתָא Elychnium lucernæ vel candelæ. in Aruc.
שָׁשְׁתְּרִי Nomen loci, in Aruc.

שְׁשַׁב Moratus est, moram traxit. Psalm.22. in Midras.

שְׁתָא & שְׁתִי Bibit, potauit. Gen.9. 1 Reg.30. & Iudic.15. in tertia fœminea שְׁתִיאַת 1 Regum 1.
Hinc מִשְׁתֵּי Potatio. Ezec.4. & מִשְׁתָּיָא Conuiuium. Iud.14.
& מַשְׁתָּיָא Syrè מִשְׁתּוּתָא Cõuiuium, sympositum, epulum. Matth.22. & ad Rom.14. idem מַשְׁתִּיתָא in Aruc.
& שַׁתְיָא Irrigua. Deuter.33. Secundò שְׁתָא idem quod שָׁנָה Anus. Iud.10. & Leuit.25. Tertiò שְׁתָא significare Texere.
inde מַשְׁתִּיתָא Tela, pannus in stamine. Iud.16. & שִׁתְיָא Stamen. Leuitic.13. Quartò שֵׁת & שִׁתָּא Sex. Ezræ.6. & Exod.31. & Syriacè אִשְׁתָּא Sexta. in Tabula Euang.
שִׁתִּין Sexaginta. & שְׁתִיתָאָה Ios.19. Quintò שְׁתֵּי Miratus est. Gen.24. & שׁוּתָא Fabula, eloquium. Iob 30. idem שׁוּת Psalm.119. Sextò שֵׁת vel שׁוּת Posuit. Gen.4. Exod.7. & 23. Dimisit. Iob 10. & שִׁית Ornamentum quod super se ponunt mulieres. Prou.7. item Iniquitas. & שַׁתְיָא Fundamentum. Eccles.3. idem שִׁתַּאסְיָא Psalm.18. & Syrè אֶשְׁתַּאסְתָּא Fundamentum sub finem epist. ad Rom. & in lib.Rit.Seueri Patriarch. Radix est שְׁתַס quæ ponitur pro יסד Fundauit. Iob.38. Idem מַשְׁתִּית vt מַשְׁתִּיתוּ שֶׁל עוֹלָם Fundamentum mũdi, in Saare Zedek. & שׁוּתָא est Fructus cuiusdam arboris, quæ appellatur Selaph. & Eurus ventus flans ab Oriente: & Trabs. Item שֵׁת Guttatim stillauit. & שׁוּתָת Fluxus, stillatio. in Aruc. & שַׁת Fouea, cauerna. ibidem. & שִׁתְיָא Centrum. אֶשְׁתַּוְחַר Tardauit, moram traxit. verbum formatum ab אַחַר more Syro. in lib.Rit.Seu.Patr.
אַשְׁתּוּחִים Improbi, importuni, obsistentes, circundantes. in Zohare. אֶשְׁתַּדְּשׁ Eniti, contendere, conari dare operam. ad Philip.3, inde מְשַׁתְּדְּשִׁין Enitentes, operam nauantes. in libr. Rit.Seueri Patriarchæ.
שַׁתִּיך & אַשְׁתּוּך idem quod סִיג Rubigo, ærugo. in Aruc.

שְׁתַל Plantauit. Psalm.1. & Ezech.17. & שְׁתִילִין Stolones, plantulæ. Ierem.31. Et in Aphil אַשְׁתִּיל Plantare fecit. in Zoh.col.179. super Genes.

שתם

שְׁרַבֵּט Idem quod נָפַח Inflatus est, distendit se. & שַׁרְבֵּט Mentula, membrum virile. item Ramus. in Aruc.

שְׁרַבֵּב Creuit. in Schem.rab.cap.1. Secundò שְׁרַבִּיב Demisit, emisit, descendit paulatim. Ierem.38. & in Aruc. Item שׁוּרְבִּינָא & שׁוּרְבָּנִי Species cedri, lignum crescens in Libano. Cant.3. & Isa.41.

שְׁרֵג Cum Sin sinistro, Intricatus est, perplexus fuit, implicitus est vt implicantur rami. inde שְׁרִיגִים Rami perplexi, palmites. Secundò Ordinare ad lineas, vt fit in tegulis. Tertiò שְׁרַג Descendit. in Aruc. & שְׁרָגָא idem quod נֵר Lucerna, candela, cereus. Psalm.18. Iob 18. & Prou.6.

שְׁרְגֵּב Errauit, seduxit, imposuit, persuasit, mentitus est, blanditus est, inclinauit. Iob 31. Psalm.78. & Prouerb.5. Inde שְׁרִגּוּן Simplices, facilè persuasibiles, quibus facilè imponitur. In Complutensi manuscripto שְׁרִגִּינָא idem quod פְּתָאִים Fatui. Psalm.116. Alij שְׁרִגִּין Nescij, simplices. Psalm.115. מִין מִדָּה est שַׁרְגִּישׁ Genus mensuræ. in Aruc.

שָׁרַד Residuus fuit, superfuit, remansit, superstes fuit. & שָׁרִיד Residuus, superstes, reliquiæ. Item שָׁרֵד Rubrica, filum rubrica infectum, runcina, aut dolabra. & שְׁרֵד Ministerium. & שָׁרִיד Peritus, doctus. in Aruc.

שַׁרְוֹל בֵּית יָד שֶׁל עוֹר est Domus manus de corio facta, chirotheca. vel Circulus qui vestem vel manicam retinet ne defluat in brachia, & operi sit impedimento. in Aruc.

שָׁרַח vnde אֶשְׁתַּרַח Exarsit, libidine pruriuit. ad Roman.1. Secundò שָׁרַח Lacerauit. Inde Arabicè שַׁרְחָא Mulier flens & lacerans vultũ suum. in Kimchi in Oseã.
Item שְׁרִיחָתָא idem quod פּוּתָה Simplex, fatuus, stultus. Oseæ septimo, & in Aruc.

שָׁרַטַּט Idem quod סִרְגֵּל Delineare chartam. in Aruc. & שָׁרַט per Sin sinistrum, Incidit carnem, concidit, lacerauit. Tertiò שָׁרַט idem quod מָרַח Cataplasmauit. Isa.38.
& שַׁרְטוּטִין Lineamenta, rugæ. in Zohar.col.170. & שְׁרִיטוֹת Scissuræ quales in manibus sunt, ex quibus chiromantici diuinant. in Commentaris. Item שַׁרְטוֹן Cumulus terræ. in Aruc. שׁוּרְיָיקָא Vena. in Aruc.

שָׁרַךְ & שְׁרִיד idem quod שָׁקַט Quieuit. Ios.11. & 14.
& שַׁרְכָּא & שַׁרְכָּנָא idem quod שְׁאָר Reliqui, reliquiæ. in secundo Thargum Esth. & ad Roman.9. & 11.
שַׁרְכָּפָא idem quod קֵן Nidus, mansio. Psalm.84. pluraliter שַׁרְכִּיפִּין, & in constructione שַׁרְכִּיפֵי Psal.104. שְׁרִיעָה שֶׁל valet לוֹמַר Quod vult dicere, quod est.

שָׁרַנַק Suspendit, strangulauit, suffocauit, laqueo gulam fregit. & שִׁרְנוּקָא Strangulatio, suspendium. Iob 7.
Secundò significat Excutere, inuoluere. Psalm.136.

שָׁרַע & הִשְׁתָּרַע idem quod יָתַר Exuberauit, superfluxit, superfluum ac superuacaneum fuit. in Comment.
שָׁרִיעַ Superfluus, excessiuus in membris. Leuit.21.
Secundò שָׁרַע Deliquit, errauit, lapsus est, offendit, vitium admisit. Iacob.2. & in passiuo אֶשְׁתָּרַע Lapsus est, offendit. vnde מִשְׁתָּרְעִינָן Labimur. ibid.3. Inde שׁוּרְעָתָא idem quod παράπτωμα, Lapsus, erratum, delictum, noxa. ad Rom.5.
Idem שַׁרְעָתָא in plurali Delicta, offensæ. in lib.Rit.Seu.Patr.
Inde מִשְׁרוּעֵיתָא est מָקוֹם חֲלַקְלַק Locus lubricus. Ierem.23. & שַׁרְעָתָא Ripa. in Ar. שַׁרְעָף Ramus. & metaphoricè Cogitatio.

שָׁרַף Combussit, succendit, concremauit. Inde שָׂרָף Serpens ignitus. & שְׂרָפִים Seraphim, amoris diuini igne accensi. & שְׂרָפָה Combustio, incendium. & מִשְׂרָפָה Combustio, calefactio. in plurali מִשְׂרָפוֹת Combustiones.
Secundò שָׁרַף per Schin dextrum, Sorbuit. & שׁוּרְפָא Succus herbæ instar lactis. & שִׁרְפָא Menstruum. in Aruc.
שַׁרְפָּרָף idem quod הַדּוֹם seu סַפְסָל Scabellum, vel solium. in Aruc.

שָׁרַץ Serpsit, repsit, erupit, scaturiuit, mouit. inde שֶׁרֶץ Reptile, motabile, insectile.

שָׁרַק Sibilauit, exibilauit. & שַׁרְקָה Sibilus, exibilatio. Inde Grammaticis dicitur punctum schourck, quòd sibilando proferatur. & מַשְׁרוֹקִיתָא Fistula, musicum instrumentum. Dan.3. Secundò שָׁרַק Incrustauit, liniuit, obturauit, lubricauit. & שָׂרַק est צִבְעָה וְכֹחֶל Color & fucus quo mulieres se pingunt, in Aruc. idem שַׁרְקוּתָא Fascinum, stibiũ. in Zoh.col.258. שַׁרְקְרַק Pica. in Ar. שָׁרִיר Cecinit, cantauit:

in Aruc. à שקף, quod etiam significat Eleuauit, exaltauit. Psalm.29.in Tharg.

שִׁקֵּץ Abominatus est,execratus est. Inde שֶׁקֶץ & שִׁקּוּץ Abominatio, execratio, detestatio. Idem שִׁקְצָא & שִׁקּוּצָא Leuitic.11. & Oseæ 9. & alia forma מְשַׁקֵּץ Execratio, abominatio, res detestanda. Isa.28. & שֶׁקֶץ Reptile abominandum. in Aruc.

שִׁקֵּר Idem ferè quod בגד Præuaricatus est, dolosè egit, perfidus fuit, decepit. 1 Reg.14. & Ios.9. Inde שִׁקְרָא Præuaricatio. Ios.22. Mendacium. Exod.22. & לְשִׁקְרָא Frustra, in vanum. 1 Reg.25. & נְבִיָא שִׁקְרָא Propheta falsus. 3 Reg.13.

שְׁרָא Habet hæc radix admodum multa significata. Primò Mansit, habitauit, castrametatus est. 1 Reg.26. & 2 Reg.6. In tertia fœminea שְׁרַת רוּחַ Mansit spiritus.Iud.11. & in passiuo אֶשְׁתְּרֵי לְוָתִי Accessit vel peruenit ad me. Isa.6. & in Aphel אַשְׁרֵי Collocauit, habitare fecit. Gen.2.& 1 Reg.22. Inde in Benoni שַׁרְיָא Habitans. 2 Reg.6. & אַשְׁרַיוּת Habitatio. Isa.60.& 66. & מִשְׁרֵי Habitaculum Psal.19. sic בֵּית מִשְׁרֵי Domus habitationis. Deut.1. & Syrè בֵּית מַשְׁרְיָא Domus habitationis,diuersoriũ.Marc.14. & מַשְׁרְיָת Habitacula.Iob 18. Item מַשְׁרִיתָא Castra,turma,idem quod מחנה Iud.7. In plurali מַשְׁרְיִין Hebraicè גדודים Turmæ, cohortes,6.Oseæ. Secundò שָׁרֵי & Syrè שְׁרִי Incœpit, inchoauit, exorsus est. Ezræ 5. Genes.6. & Deut.1. in fœminea tertia שְׁרִיאַת Cœpit. Iud.16. & שְׁרִיַת 13.eiusdẽ. Inde Syrè שׁוּרְיָא Principium.Iohan.15.& Act.26. idem שַׁרְיוּתָא 1 Reg.15. & שְׁרִיוּת 2 Reg.21. & שָׁרְיוּת Oseæ 1. & שִׁרוּי Psalm.78. & שִׁרְיָה Eccl.6. & שִׁירוּתָא Principium. in Zohar.

Tertiò שָׁרָא Effudit.Eccl.2.& Iob 12. item Volauit.Isa.6.& Deut.28. Quartò Misit,demisit.vt שְׁרָא גִירָא Misit sagittam. 1 Reg.20. Quintò Soluere, & dissoluere intricata. Isa.5. & Psal 30. inde מְשַׁרְיָא & מְשַׁרְיָא Paralyticus, membris & compaginibus solutus. Mat.7.& Act.9. & מִשְׁתְּרִינָיתָא Dissolubilis.in lib.Rit.Seueri Patriarchæ. & מְשָׁרָא Solutio.Dan.5. Sextò Egerere,soluere aluum, euacuare vẽtrem.in Aruc. Item Soluere debita,parcere, condonare,remittere. apud Rabbinos. Septimò שָׁרָא & אֶשְׁתְּרָא Pransus est. vt אֶשְׁתְּרוּ Prandete. Iohan.21. inde שַׁרְיוּת idem quod סעודה Alimonia, victus,Ierem.vltimo. & שִׁרוּתָא Conuiuium.Iob 1.& in plurali שִׁרְיָן Conuiuia,sympsia.Oseæ 4.

Præterea שַׁרְיָא Commissura. ad Ephes.4. & in lib. Rit.Seu.Patr. Item שְׁרִיַת & שְׁרִיתָא idem quod קורה Trabs, tignum.3 Reg.6. & 4 Reg.6.in plurali שְׁרִיָתָא Trabes, tigna. ibidem.inuenitur etiam שִׁירוּת pro Trabe.Gen.19.

Item שִׁיר Armilla.Esth.8. Compes vel vinculum ferreum. Psal.105. in plurali שִׁירִין Armillæ. Ezech.23. & שִׁרְיוֹנָא Lorica, paludamentum. in plurali שִׁרְיָין Loricæ. 1 Regum 17. & Exod.28. & שִׁרְיוֹן est Nomen montis, qui aliâs dicitur à Tzidonibus חֶרְמוֹן, ab Aemorrhæis שְׂנִיר id est טוּר תַּלְגָּא Mons niuis.Deut.3.

שַׁר vel שור ordinis quiescentium in media, Cantauit, cecinit. vnde שִׁירְתָא Canticum, cantio,ode.Psalm.7.& 65.

Secundò שור vel שור Contemplatus est,inspexit, speculatus est. Tertiò Madefacere, vel infundere pannos. in Ber.rab. cap.13. & Defluere, decidere. vnde נוֹשְׁרִין Cadiua, fructus per se decidentes. & שׁוּרָא Linea. in Aruc. Quartò שַׁר & שרה cum puncto in sinistro cornu, Dominatus est, præualuit. vnde מִשְׁרָה Principatus. inde שָׁרָרָה Dominium, imperium. in Commentariis.

שָׁרַר Ordinis duplicatorum, Syrè, Stabiliuit, confirmauit, certò asseruit. Act.14.& ad Rom.15. & in passiuo אֶשְׁתַּרַר Stabilitus est. ad Rom.1. Inde שְׁרָרָא idem quod אמת Veritas. Marc.5. idem שְׁרִירְתָא Veritas, firma & vera assertio.Ioh.8. & שַׁרִיר Verax.ibidem. & שְׁרִירָאִית Verè,firmiter,certò.passim in Euangeliis. Item שִׁירָאִים Genus byssi optimi. שְׁרָאדָ Arabicè,Corrigia. & שְׁרִירוּתָא Honorabilia, digna. Prouerb.8.

שָׁרַב Idem quod חמה Calor,æstus.Is.4. & שְׁרִיבְתָא idem quod חרבה Siccus, aridus. Prou.17.

שַׁרְבָא & pluraliter שַׁרְבָתָא Generationes.Matth.1.

שַׁרְבִּיט idem quod שבט Sceptrum, virga regia, baculus & שַׁרְבִּיטִין Flagella. 3 Reg.12.

שרבט

שְׁפַת Per Sin sinistrum, Ansa, manubrium, labrum. vt שְׁפַת כַּס Labium extremitásue calicis. & שִׁפְתָא Ora, fimbria. Exod.26. & Littus maris aut fluminis. in Zoh.col.251. & שְׁפָתָא Caseus. 2 Reg.17. & שׁוּפְתָא Frustum. in Aruc.

שׁצ In Rasse tevoth valet שְׁלִיחַ צִבּוּר Legatus vniuersitatis. De hoc sæpe in eorum scriptis.

שִׁיץ & שִׁיצָא primò est Pinnula piscis. Secundò שִׁצִּין sunt Spinæ, vel radices ramorum palmæ. in Aruc. שְׁצַח & in passiuo אִשְׁתְּצַח Relictus est, remansit. vt אִסְתַּלַּק חַד וְאִשְׁתְּצַח גַּבְרִיאֵל בִּלְחוֹדֵיהּ Id est, Vnus subduxit sese, & remansit Gabriel solus. in Zoh.col.262.

שִׁיצִי Compleuit, consummauit, perfecit. Gen.1. Ios.8. & Psalm.18. Secundò Succidit, perdidit, exterminauit. Gen.9. & 2 Reg.7. & in passiuo אִשְׁתֵּיצָא Consumptus est.1 Reg.12. Inde שִׁיצָאוּתָא & שִׁיצָאה Consumptio, excidium, exterminatio.Isa.10. Item שִׁצְנִיתָא est Genus viciæ.in Aruc. שׁוּצִינָא Ramus dactyli. in Aruc. שֶׁצֶף Modicum, contractio temporis. שׁצ"ם חנ"כל est Mnemosynon 7. planetarum, שַׁבְּתַי צֶדֶק מַאֲדִים חַמָּה נֹגַהּ כּוֹכָב לְבָנָה Statarius, Iustitia, Rubens, Sol, Lucifer, Stella, Luna. Quos vanis idolorum nominibus appellant,Saturnum, Iouem, Martem, Phœbum, Venerem, Mercurium, Dianam.

שְׁקָא vnde in Aphel אַשְׁקִי & אַשְׁקָא Potauit, irrigauit, propinauit, adaquauit. Genes.2.Psalm.65. & Iud.4. Inde אֲתַר שַׁקְיָא Locus irriguus.Ios.15. & שִׁקְיָא Irrigatio. Isaiæ 32. & מַשְׁקְיָא Conuiuium. Esth.1. est etiam שָׁקְיָא Canale, vbi pecora adaquantur. Genes.24. & מַשְׁקֶא Pincerna, propinator. Gen.40. Secundò שָׁקָא est idem quod שוק Armus,crus.Exod.29.in plur.שָׁקִין Crura. Dan.2.

Et שַׁקָּא per Sin sinistrum,Saccus.vocabulum omnibus ferè linguis commune.Gen.37. שְׁקָקִים Plateæ. Prouerb.7.à שָׁקַק Discurrere cum fremitu.

שָׁקַד Vigilauit, inuigilauit, excubias egit. & שָׁקֵד Amygdalus, & amygdalum, tam arbor quàm fructus. in plur. שְׁקֵדִים Amygdala. inde in Piel שִׁקֵּד Effinxit ad formam amygdali. Secundò שָׁקַד idem quod מהר Festinauit.

שִׁיקֵט Quieuit,securus fuit,in pace & tranquillitate degit. Secundò in Piel שִׁקֵּט Composuit, adornauit. in Comment.Kimchi in Oseam. Inde שֶׁקֶט Quies,tranquillitas. idem חַשְׁקֵט. Item שָׁקוּט est שראשו בולט מלפנים. Qui habet sinciput prominens. in Aruc. & שְׁקִיט in Peil, Quietus, tranquillus, confidens. in Zohar.col.244.

שַׁקְטָנָאי est Genus auis. in Aruc.

שְׁקַל Librauit, ponderauit, appendit, baiulauit, gestauit. Prouerb.25. Inde מַשְׁקְלוּתָא Pondus. Isa.44. & מִשְׁקֶלְתָא Perpendiculum.34. eiusdem. & שָׁקֵל Gerulus, baiulus. in Aruc. & שָׁקְלֵי שַׁבְּטֵיא Gestores fascium,lictores.Act.16. Secundò שְׁקַל Syrè significat Soluere, naui discedere. Matth.19. שִׁיקְלִיטוֹן A secretis, auricularius, secretarius. Psalm.102. in Midras.

שִׁקְמָה συκάμινος, Sycomorus, morus. in plurali שִׁקְמִין Sycomori.

שָׁקַע Absorpsit, demersit, submersit. Ier.51. Inde שְׁקִיעַת חָאוֹר Absconsio lucis. in Bechaiai super Genes.

Secundò שְׁקַע Circuiuit, circundedit. Exod.25. inde שַׁקְעָא Cælatura. Exod.25. & שַׁקּוּעִין Infusiones. in Beresch.rabb. cap.81.

שָׁקַף σκοπέω, Prospexit ex alto,aspexit, speculatus est, contemplatus est. Inde שָׁקֵף Prospectus. Et alia forma שְׁקַפָּה Prospectus, prouidentia, speculatio. in More cap.4.

& שְׁקוּפִים Prospectus, fenestræ. & מַשְׁקוֹף Superliminare, limen superum prospectui patens. Secundò שָׁקַף Impulit, feriit,percussit, vt ventus folium, vel imber murum impellit. Psalm.1.Isaiæ 25. & Iob 13. vnde שְׁקוּף קָדוֹם Percussus vredine, seu vento vehementi & ardenti. Gen.41. Tertiò lactauit se,occasionem quæsiuit. Gen.43. Quartò Plausit,applausit, complosit. Iob 27. Quintò significat Pectere, & carminare lanam vel linum. in Aruc. Item שְׁקָפָא Superliminare. Exod.12. Et שַׁקִּיף idem quod צור Petra, rupes, scopulus. Iud.7. idem שְׁקִיפָא צפ"ת Scopulus,saxum. Matth.8.

& שְׁקִיפֵי בֵּיפָא sunt נקיקי Foramina vel fissuræ petrarum. 1 Reg.13.& Isa.2. שְׁקִיפָם Habens magnas pedis eminentias.

שְׁפַד vnde שִׁפּוּרָה Veru. & שָׁפוּד Solum, fundum, latifundium. in Aruc. שָׁפִיר Frustum carnis habens figuram hominis, embrio. in Aruc. שִׁפְחָה Ancilla, famula. & מִשְׁפָּחָה Familia, cognatio. & שְׁפִיחָלָא est שם משפחה Nomen familiæ. in Aruc. שְׁכַח cum Sin sinistro Decaluauit. & שִׁיפּוּחַ Alopecia. in Aruc. Lepra capitis, genus scabiei caput excorians.

שְׁפַט Iudicauit, diiudicauit, ius dixit. inde שׁוֹפֵט Iudex. & in plurali שׁוֹפְטִים Iudices. & שׁוֹפְטָה Fœmina iudicans, hoc est, ius dicens & gubernans. Item שׁוֹפְטָא idem quod שבט Virga. Prou. 10. & שׁוֹפְטָן idem quod נבל Stultus, insanus, nequam, aliâs שׁוֹפְטָנִי Deut. 32. in Tharg.

שְׁפַך Fudit, effudit. inde מַשְׁפַּך Effusio, locus decliuis vnde defluunt aquæ, decliue. Iosu. 10. & Deut. 3. & מַשְׁפֵּךְ Infundibulum. in Aruc.

שְׁפַל Humilis fuit, humiliatus est. & in Pael Syrè ܫܦܠ Subiecit, deiecit, humiliauit. Act. 19. Inde שִׁפְלוּתָא & שִׁפְלָתָא Humilitas. Ier. 49. & Amos 7. & שִׁפְלָתָא Planicies, locus humilis & infimus. Ios. 9. & 10. & שִׁיפּוֹלָא Fimbria. Exod. 28. Accipitur & pro litore maris. vt בְּשִׁפּוֹלֵי יַמָּא In oris siue litoribus maris. in Zoh. col. 96. & מַשְׁפָּל Canistrum, cista magna.

שְׁבַת Idem quod בטל Ociatus est, feriauit, solutus est à labore. & שְׁפַת cum Sin sinistro, Mentum faciei.

שְׁפַן Cuniculus, animalculum lepori simile. Item שִׁיפּוֹן est מין תבואה Genus frumenti, auena. in Ar. & ܫܦܢܝܢ שִׁפְנִין Saccarum. Exod. 16. in Tharg. Ierosol. & ܫܦܢܝܢܐ שׁוּפְנִינָא atque שַׁפְנִינָא idem est quod תור Turtur. Luc. 2. Ier. 8. & Gen. 15. in plurali שַׁפְנִינִין Leuit. 5. & שׁוּפִינָא secundum Kimchi est Lima qua acuuntur instrumenta & ferramenta. 1 Reg. 13. & שׁוּפִינָא ponitur pro טחון Mola molendinaria. Deut. 9. שַׁפְנָר Is dicitur qui non habet naturales pedis eminentias, sed æqualiter se habentes in omnibus partibus. in Aruc.

שְׁפַע Inundauit, influxit, effudit, profudit. & in passiuo in tertia fœminea אִשְׁתַּפְעַת Effusum est. Act. 10. & in Benoni Pael מְשַׁפְעָתָא Profusa, exuberans, abundans. Luc. 6. Inde שִׁיפּוּעָא Adundantia, vbertas. Exod. 25. in Tharg. Ierosol. idem שֶׁפַע Isa. 59. & Deuter. 23. Sic etiam שֶׁפַע תַּכְּרִים Influentia seu influxus stellarum. in Comment.

Item שִׁפּוּעַ הַר Decliue montis. & מָקוֹם מְשׁוּפָּע Locus decliuis. Ios. 7. & 8. in Kimchi. Accipitur etiam apud Rabbinos הִשְׁפִּיעַ pro Videre, & abundè conferre. שְׁפִיפוֹן Aspis, vel vt vult D. Hieronymus, Cerastes. שִׁפּוּפוֹרֶת est קנה חלול Calamus vacuus, aptus ad accendendum ignem. in Bereschith rab. cap. 65.

שְׁפַץ Roborauit, fortificauit. in Aruc.

שְׁפַק Per Sin sinistrum, Suffecit, sufficientiam habuit, sufficiens fuit. & Complodere. inde שֶׁפֶק Sufficientia.

שְׁפַר Pulchruit, pulchrum fuit. vt שַׁפִּיר עוּלִים Pulcher iuuenis. 1 Reg 9. & רַחֵל חֲוָת שַׁפִּירָא Rachel erat pulchra. Gen. 29. Secundò שְׁפַר Placuit, gratus fuit, iocundus fuit. Iosu. 22. Iud. 16. & Dan. 4. & שַׁפִּירְתָּא Pulchra, elegans, venusta, iucunda, decora. Gen. 24. & Num. 12. & שַׁפִּירוּ Pulchritudo, elegantia. in Zoh. & Syrè ܫܦܝܪܘܬܐ שַׁפִּירוּת Complacentia, bona animi propensio. in lib. Rit. Seu. Patr. Item שׁוּפְרָא est חלב הארץ Lac terræ, pinguedo terræ, vt exponit auctor Zoh. col. 63. est etiam pulchritudo, elegantia. vt cùm dicunt שׁוּפְרֵיהּ דְּיַעֲקֹב שׁוּפְרֵה דְּאָדָם חַוָּה Pulchritudo Iacob, pulchritudo Adami erat. in Zoh. col. 334. in Genes.

Item שׁוּפְרָא & Syrè ܫܝܦܘܪܐ שִׁיפּוֹרָא Tuba, classicum, clangor. Iud. 7. & Matth. 24. & שׁוּפְרָא Tuba. Psalm. 47. in Complut. manuscripto. Item שַׁפִּיר Fœtus, embrio. in Vaic. rab. cap. 14. idem שְׁפַר Oseæ 9. & שָׁפֵר per Sin sinistrum, Portus. Deuter. 1. & שָׁפֵר Calix vitreus longitudine vnius palmi vel amplius. in Aruc. שַׁפְרַפָּרָא Aurora, diluculum, lucifer, matutinum tempus. Isa. 58. & idem quod מישור Planum, æquale. in Aruc.

שְׁפַשַׁף Liniuit. item Pedibus conculcauit. Iosuæ. 15. in Comment. & Confricauit. & שַׁפְשָׁפָא Lignum bitumine linitum, quo capiuntur aues. in Aruc.

שְׁפַת in passiuo אִשְׁתַּעְמַם Perculsus est, conturbatus est. Ierem. 4. inde מְשַׁעְמְמִים idem quod מְשֻׁגָּעִים Lymphati, stupidi, amentes, maniaci, fanatici. & שַׁעְמָמוּתָא Lymphatio, stupor, amentia. Zach. 12. Deut. 28. & Ezech. 12. שַׁמָּתָא Vna est eaque grauissima species excommunicationis, vt vocant. Sunt autem tres species apud Hebræos, prima נִדּוּי hoc est, Profligatio: secunda חֵרֶם, & Syrè חֲרָמָא Anathema, quo vtebantur in eum qui monitus non resipiscebat, & sic dicitur, vt inquiunt, quòd vis ipsius in 248. ossa siue membra hominis dira huiusmodi imprecatione percussi penetraret, qui numerus literis חרם continetur. Quòd si necdum pœnitentiam ageret, tum reum mortis eum iudicabant, & illud dicebatur שַׁמָּתָא, quasi שָׁם מִיתָה Ibi mors est. Hæc in Thisbi Elias.

שְׁעַן Innixus est, incubuit totis viribus. Secundò Plausit manibus. Isaiæ 55.

שְׁעַף & אִשְׁתַּעַף Emanauit, processit. in Commentariis. שְׁעִיף per sin sinistrum, cogitatio, ramus aut radius mentis. & שְׁעִיף & שְׁעַף cum Sin dextro, Cera vel aroma. Ier. 46. Gen. 37. & Ezech. 27. Resina balsami.

שְׁעַר Putauit, existimauit, coniectauit. & שַׁעֲרִים Existimationes. in Ber. rab. cap. 92. & Exposuit, cognouit, considerauit. & אִשְׁתְּעַר Circunscriptus, definitus, mensura comprehensis est. in Zohar. col. 248. Inde שִׁיעוּר Græcè περιγραφὴ, Mensura, circumscriptio. Ruth 2. & in Comment.

Item שִׁעוּר Coniectura. vnde Caph seruile vno modo dicitur, esse כף השיעור quando scilicet accipitur pro Quasi, vel quodammodo. inde aduerbium כְּשִׁעוּר Plus-minus, tammultum. in Comment. Item שַׁעַר Porta. שָׁעַר cum Sin sinistro, Metuit, formidauit, horruit, & quasi in tempestate commotus est. suprà in סער. Inde שַׁעַר Horror, horripilatio.

& שְׁעַרְתָּא & שְׁעָר Pilus, capillus. & שְׁעָרָא Turbo, tempestas.

& שַׁעֲרָא Crinis, pilus. Iud. 20. in Tharg. & שָׁעִיר Hirsutus, pilosus, hispidus: accipitur & pro cacodæmone. & שְׁעִירָה Capra, capella villosa. שְׁעָרָה Hordeum, quod hirsutum & pilosum sit. in plurali שְׁעוֹרִין Hordea. Iud. 7.

שְׁף & שַׁפֵּף & שִׁיפָּא Contriuit, conculcauit, comminuit. Exod. 32. & Psalm. 89. Et שַׁפְשַׁף Calcauit, conquassauit. in Comment. Inde לֵב שָׁפֵי Cor contritum. Ps. 51. idem שָׁפֵי Gen. 22. in passiuo אִשְׁתַּפַּף Contritus est. Iob 5. inde שׁוּפִינָא Contritio. Deuter. 9. שַׁפְיָא Calcata, trita. Prou. 15.

Secundò שָׁף idem est quod משח Vnxit. 2 Reg. 14.

Tertiò idem quod גרד Scalpsit, fricauit, decorticauit, liniuit, limauit. Quartò Aquis redundauit. Iob. 14.

Quintò idem quod גלגל Voluit, reuoluit; & idem quod חזר Rediit, circuiuit. Sextò Saltauit, subsiliit.

Septimò Corrupit, demolitus est, destruxit. in Aruc.

& שָׁפַח Eleuatus est, eminuit, prominuit. Inde שִׁפּוּי Præcipitium, locus excelsus contemplationi aptus. & שָׁפָח Caseus. in plur. שְׁפוֹת Casei. & אַשְׁפָּח Pharetra. & שִׁיפָן Erectus. in Aruc. Secundò idem est quod שקט Quieuit, tranquillus & pacatus fuit. inde שָׁפוּי Quietus, tranquillus, planus. in Vaic. rab. cap. 4. & שַׁפִּירָא Focus. in Vaicr. rabb. cap. 34. & Syrè ܫܦܝܐ שִׁפְיָא Stimulus, aculeus. 2. ad Cor. 12.

& שְׁיַפָּא Fibra. in Zoh. שָׁפוּי Sanus & incolumis.

שָׁפֵי Vini negociator. שִׁיפְנָא Moneta Adriani. in Aruc.

שִׁיפָא Putamen lignorum cæsorum, vel laquearium, & tignum. Abac. 2. & Teges, matta, seu florea. & Genus iunci. in Aruc. Item שְׁפִי Conuersus est, inclinauit. in Zohare.

& שִׁיפָא Emplastrum, aroma. & שָׁפָא idem quod ארגז Arca, capsa. & Genus monetæ. & Barba quæ est super os.

& שׁוּפִי Abundantia. Item שָׁפַף Claudicauit. in Ber. rab. cap. 62. & שָׁפוּף Claudus. ibidem. cap. 22. & שָׁף Fixit. in Schem. rab. cap. 5. item idem est quod ריק Exinaniuit, euacuauit. Et שָׂפָה per Sin sinistrum, Labium, & metaphoricè accipitur pro Loquela & idiomate. item pro Littorè maris aut fluuij. in plurali שְׂפָתוֹת Labia, labra. & in duali שְׂפָתַיִם Duo labia. שִׁפּוּי Gurgulio, vel spiritualis fistula exterior, quæ operculum habet cartilaginosum, vel eius summitas. in Aruc.

& שִׁפִּי est Species carnis quæ פולפא Pulpa vocatur. & שָׁפוּי Clausus. in Aruc. & שַׁפְּרִין Geruli vel muliones. in Vaic. rab. cap. 9. שָׁפִין sunt זרעונים קטנים Parua legumina. in Vaic. rab. cap. 12. idem שִׁיפּוֹן. in Comment. שָׁפוּג Laganum. vt suprà כָּפוּג Exod. 29.

Cruciatus. Matth.4. & שִׁינוּקָא Angustia, afflictio, tribulatio. Prouerb.1. inde שִׁינוּקִין Angustiæ, tribulationes. Psalm.25.

Secundò Submersit, suffocauit. Psal.68. Exod.14. & Cant.1. & idem quod נער in Pael, Excussit, repulit, repudiauit. Mal.1.

Quartò Insaniuit. Exod.9. שׁוּנְרָא idem quod חתול Felis, catus, murilegus; in Esther, & in Aruc. שִׁנְתוֹת Taleæ, hoc est סימנות לידע המידה Signa quæ fiunt in ligno vt sciatur mensura, & clauiculi quidam. שׁוּכִית Locus quē mare fluctuans attingit. in Aruc.

שׁס vel שִׁיס Irritauit, incitauit, vt canis ad mordendū incitatur. in Ber.rab.cap.85. שׁטָה Symbolum præceptorum negatiuorum numero 365. quæ appellant מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה Præcepta de non faciendo, qui & numerus est dierū anni solaris. אִשְׁתַּכִּי idem quod יסד Fundauit. vt בְּמִשְׁתַּכִּי אַרְעָא Dum fundata est terra, vel, dum iacta sunt terræ fundamenta. Iob 38.

שׁסע Fidit, scidit, diuisit. Thren.3. שִׁסְקִי idem quod אגוז Nux, vel secundum alios שקד Amygdalum, aut vt alij putant, אפרסקון Persicum. in Aruc. חתיכה של בגד est שַׁסְתָּג Frustum panni. in Aruc. שַׁסְתִּימָא idem quod סגרה Clausura. & שַׁסְתֵּם Clausit, occlusit. in Aruc.

שׁסף Concîdit, in frusta dissecuit.

שׁעי & אִשְׁתַּעִי idem quod ספר Narrauit, retulit, renunciauit, enumerauit. Gen.24. Psalm.9. & 3. Reg.13. Idem אִשְׁתַּעִיעַ Iud.6. Secundò אִשְׁתַּעִי Lusit, iocatus est. 1. ad Cor.10. Inde שְׁעָיָא Græcè εὐτραπελία, Scurrilitas, vrbanitas, ad Ephes.5. & שׁוּעִית & שׁוּעִי Narratio, fabula. & תַּשְׁעִיתָא Narratio, historia. Luc.1. & in plur. תַּשְׁעִיתָא Narrationes. accipitur & pro Fabulis. ad Tit.3.

Secundò significat Pectere linum. in Aruc.

Item שָׁעָה & שָׁעָא & שַׁעְתָּא & Syrè שָׁעָתָא Hora, momentum. Dan.3. & 4. Exod.33. & Psalm.6. Inde כְּשַׁעְתָּא Subitò, in puncto horæ. Psal.73.

Tertiò שָׁעָה Aspexit, respexit.

שׁעע Ordinis duplicatorum, Lenire, blandiri, demulcere, adulari. Gen.27. & Psalm.5. Inde גְּבַר שָׁעִיעַ Vir lenis. & in plurali שְׁעִיעִין אַבְנָיָא Lenes & politi lapides. 1 Reg.17. item סִיפְוָתָא שְׁעִיעִין Labia adulantia. Psalm.12. & שְׁעִיעוּת Læuitas, nuditas. Ezech.26. Item שְׁעָע Linitio, seu litura. Ezech.13. idem שִׁיעָא ibidem. & שוּע idem quod טוח Obliniuit, complanauit, incrustauit. Leuit.14. & שִׁיעַ Lutum, cæmentum. Gen.11. & שוּעַ idem quod צור Lapis, petra. Prou.30.

שׁעשע Oblectauit seipsum. & אִשְׁתַּעְשׁוּעָתָא Oblectatio. in Zohar. & שַׁעֲשׁוּעִים Oblectationes. & שׁוּעָעֵי Principes, prædiuites, qui deliciis affluunt. Ezech.23. in Tharg.

& שְׁעִיעוּת Lenitas. Isa.57. item Genus fructus instar siliquæ, vel vicia. Videtur etiam accipi pro נקיק Fissura, rima. Ierem.13.

שׁעבד Afflixit, humiliauit, subiecit seruituti. Gen.12. & 16. & 25. & Iud.2. & 10. Et in passiuo אִשְׁתַּעְבַּד Subiectus est. vnde Benoni מִשְׁתַּעְבְּדָא Subiecta, subdita; ad Rom.8. inde שַׁעְבּוּדָא Afflictio, humiliatio, subiectio. 4 Reg.14. Gen.41. & Exod.3. idem Syrè שׁוּעְבַּד Subiectio, humilitas. 1. ad Timoth.2. & in libr. Rit. Seu. Patr. Rabbini vtuntur hoc verbo שִׁעְבֵּד cum additione עצם, vt מְשַׁעְבֵּד אֶת עַצְמוֹ Subiicit seipsum, חִנְנִי מְשַׁעְבֵּד אֶת עַצְמִי Ecce ego subiicio meipsum. & מְשַׁעְבַּד Subiectus. vt מְשַׁעְבְּדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה Subditi fuimus Pharaoni. in Thisbi. שַׁעְבֵּז vnde מְשוּעְבָּז & שַׁעְבוּז Mentulatus, habens אבר ארוך membrum longum, & testes vsque ad genua propendentes. in Aruc. & Iob 40.

שַׁעֲרָה & שַׁעִיתָא idem quod רונג Cera. Psalm.12. & Mich.1.

שַׁעְטָה Incessus vehemens equorum. שַׁעְטֵז Contextum ex lana & lino, vel canabe.

שׁעל Pugnus, pugillus, vola. in plurali שְׁעָלִים Pugilli, pugni. שוּעָל Vulpes. pluraliter שוּעָלִים. & מִשְׁעוֹל Angusta via. & שְׁעוּלָא idem quod אגרוף Pugnus. Isaiæ 40. & שְׁעוֹל Tussis, Arabicè. in Beres.rab. & Thisbi.

אִשְׁתַּעְלָא Extulit se, exaltatus est, superbiuit. Iacob.2.

שׁעם est קליפי עץ Cortex cuiusdam arboris. in Aruc.

שׁעמם Stupefecit, lymphauit, ad insaniam redegit. Exod.15. in Tharg. Ierosol. in passi-

Ministerialiter, officiosè. in lib. Rit. Seu. Patriarchæ. שֶׁמֶשׁ & שִׁימְשָׁא atque Syrè שֶׁמְשָׁא Sol, minister Dei & Naturæ. Genes.32. Iud.9. & Marc.16. Secundò שִׁמְשָׁא est Vesper, occasus Solis. Exod.29. & Febris. Secundò verbaliter שִׁמֵּשׁ idem est quod בוא Ingredi, rem habere, concumbere, coire. Psalm.51. Inde תִּשְׁמִישׁ Carnalis commixtio, concubitus. Genes.19. in Thargum Ierosoymit. & passim in Comm.

Tertiò שִׁמֵּשׁ Vsus est. Psalm.16. in Midras.

Quartò Stetit, habitauit. Gen.19. & 25. & שִׁמּוּשׁ Statio. Isa.22. Item שוּמְשָׁם Arabicè, Sisamus, semen oleris. in Vaic. rab.cap.31. item Rubedo. ibidem. שׁוּמְשְׁמָנָא Formica. Prouerb.6. & 30. & תַּשְׁמִישֵׁי מִצְוָה Occupationes siue operæ quas quis impendit in mandatorum obseruatione. in Thisbi.

שַׁמְשָׁק Hyssopus. in Aruc. שַׁמָּתָא idem quod נידוי Excommunicatio, dira imprecatio, & à sacris expulsio. Cant.2. & in Aruc. & שׁוּמְתָא Liuor, vibex. 1. Petr.2.

שׁני Mutauit, vertit, alterauit. 1 Reg.10. Secessit, solum vertit, mutauit locum. Luc.5. & Iohan.13. & in Aphil אַשְׁנִי Mutauit, alterauit, commutauit. 1 Reg.21.

Item שְׁנָא Mutatus est. in neutro genere seu intransitiuè. Deut.34. & Leuit.13. In passiuo אִשְׁתַּנִּי Mutatus est. 1 Reg.28.

Inde שִׁנּוּי Mutatio, varietas, diuersitas. & מִשְׁתַּנֵּא Mutabilis. in Commentariis. & שָׁנְיָן Mutabilia. Isaiæ 30.

& מְשַׁנְיָא Varia. Dan.7. Secundò שְׁנָא Syrè, Insaniuit. Iohan.10. Inde שְׁנְיָתָא Delirium, insania. Luc.24.

& שְׁנוּ idem quod שערוריה Turpitudo. Oseæ 6. & idem quod טנף Fœditas, turpitudo. Ierem.18. Item תַּשְׁתְּנוּת Mutabilitas, alteratio, inconstantia. in More lib.cap.75.

Idem מִשְׁנָה, & מִשְׁתַּנָּה Alteratum. ibidem. & אִשְׁתְּנוּיוּ Mutatio. Dan.2. Gen.17. & Deut.27. Et מְשַׁנְיָא Distincta, & שָׁנְיָן Distinctæ. Dan.7. & שַׁנְיָא idem quod מחתרת Pauor. Prouerb.18. Tertiò שְׁנָא Iterauit. Inde שְׁנִיּוּת Binarius, vnitatis iteratio. Et שְׁנָא Annus. in plur. שְׁנָיָא Anni. Act.24. & שְׁנִין סַגִּין Anni multi. Iob.15. & Numer.21.

Quartò שַׁנְיָא, vnde אִשְׁתַּנִּי In gratiam rediit, pacem iniuit. Act.7. inde שַׁנְיָא Pax, tranquillitas. Matth.10. & in plur. שַׁנְיָא Tranquillitas. Act.24. Quintò שְׁנָא Didicit, commentatus est, notauit, obseruauit. in Doctrinali frequens. Vnde מִשְׁנָא Misna, studium, lucubratio, commentarius.

Sextò Aberrauit, deuiauit, à via deflexit. Iud.20.

Septimò שַׁנְיָא per Sin smol, Odiuit, odio prosecutus est. & שְׁנוּ idem quod הפך Contrarium, oppositum. Ezech.16. & דְּבַר מְשׁוּנְרָא Res mirabilis. in Comment. Et שנ' & שנא, vel שנאמ' valet שֶׁנֶּאֱמַר Quod vel quia dictum est. cùm Scripturæ locum citant. est abbreuiatio, non Rasse tevoth.

שׁנאן in Zoh.col.208. in Exodum, valet שׁוֹר נֶשֶׁר אַרְיֵה בֶּן Bos, Aquila, Leo, Filius, homóve. Quæ sunt quatuor animalia המרכבה ipsius currus Dei benedicti. Hæc autem abbreuiatio, siue notarikon desumptum est ex Psal.68. vers.18. qui sic habet, : רכב אלהים רבותים אלפי שנאן ארני בם סיני בקדש Currus Dei bis myriades myriadum millium שנאן, id est, Angelorum Bouis, Aquilæ, Leonis, & Hominis Filiive, Adonai in ipsis est, Synai in sanctitate. Cætera huius versiculi mysteriis affatim scaturientis ex ipsamet Zoh. scaturigine haurienda sunt.

שׁנן Acuit, exacuit, acuminauit. Ier.51. Inde שְׁנִינָא סַיְפָא Acutus gladius. Psalm.64. & שִׁינְנָא Lamina, acies. 1 Reg.17. idem שְׁנָנָא Acies. Iudic.3. & שִׁינָּא Dens. item Ebur, quod ex dente elephantino constat. 3 Reg.10. & Scopulus è petra prominens. 1 Reg.14. in plurali שִׁנִּין Dentes. 1 Reg.2. & שְׁנָנָא Homo acutus & longos habens dentes. in Aruc. Secundò שִׁנֵּן & הִשְׁתּוֹנֵן Acuit valde, docuit, acutè & argutè dixit, pupugit. inde שְׁנִינָה Acumen, acies, acutè & acerbè dictum. & שִׁנְהַבִּים Dens elephantorum, ebur. ex שֵׁן Dente, & הַבִּים Elephantorum, conflatum vocabulum.

Item שְׁנָא Somnus. 1 Reg.26. radix est ישן, & alia forma שִׁינְתָא Prou.6. & in plurali שִׁנִּין Somni, Eccl.5.

שׁנר & in passiuo אִשְׁתַּנַּר Sæuire, furere, cruciare, torquere. Act.26. & שְׁנָרָא Cruciatus. ad Heb.11.

שִׁנְעָר dicta est Babel. שַׁנְפִּירִין Adamas, vel sapphirus. Psalm.87. in Midras. שֵׁנָץ vel שַׁנְצָה & שִׁינְצָא Corrigia calceorum, crumena, vitta, funiculus. in Aruc.

שׁנק Artauit, cruciauit, torsit, angustiis affecit. Psalm.25. & Prouerb.1. & 4. inde הַשְׁנָקָה

Desolatio. Ierem.8. שְׁמָנָא Nomen vrbis. in Aruc.

שְׁמַד Extirpatus est, exterminatus est. & in Hiphil הִשְׁמִיד Disperdidit, destruxit, deleuit. Secundò שְׁמַד Fidem bnegauit, à vera religione desciuit, excisus est ab Ecclesia. in Vaic.rab.cap.2. Inde מְשׁוּמָד Apostata, desertor primæ fidei, qualem aliqui Hebræi dicunt fuisse Rabsaken. 4 Regum 18. & תַּשְׁמָדוּת Abnegatio primæ fidei, excisio à vera pietate & religione, Apostasia. in Saare Zedek. & Exod.12. in Thargum, כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל דְּאִשְׁתַּמַּד Omnis filius Israel qui desciuerit à fide, vel, qui fuerit apostata.

שְׁמַדַּע Agnouit. Gen.37. Iud. 18. & 1 Reg.26. in passiuo אִשְׁתְּמוֹדַּע idem quod חכיר Agnouit, cognouit. vnde אִשְׁתְּמוֹדַעוּת Agnitio. Isa.3.

שְׁמַט Reliquit, remisit, dimisit, laxauit. Exod.23. & in passiuo אִשְׁתְּמִיט Relictus est. in Zoh. Inde שְׁמִיטְתָא Remissio & quies terræ, quæ inculta & in quiete dimitti iubetur post sextum annum. Leuit.25. Secundò שְׁמַט Præcipitauit. 4 Reg.9. Tertiò Calcitrauit, declinauit, lapsus est.

Quartò שְׁמַט צתכל Rapuit, euulsit, extraxit. in secundo Tharg. Esther. & שְׁמַט סַפְּסִרָא Distrinxit gladium. Matth.26. & מַשְׁמוּט Raptor. in Aruc. Quintò Exiliuit. Deut.20.

Sextò Dissoluit. Ps.62. & שְׁמִיטְתָא Desolatio. Ier.17. & שְׁמוּטָא Longum, subtile. Isa.23. & שַׁמּוּטָא Genus locustæ. 3. Reg.8. vel Rubigo secundũ alios. Ioel 1. Itẽ שְׁמִיטָה Remissio, dimissio. & Endromys. in Ar. & שַׁמְטָא Dimisit. in Vaic.ra.c.31.

שְׁמִיכָה Basis. & idem quod עב Spissum. Iudic.4. שַׁמְכָא Opertorium, vel pallium. שַׁמְכָא Genus minuti piscis saliti, aliâs שַׁמְכִּי in Aruc.

שַׁמְלָא אפצלן Implere, complere. & in passiuo אִשְׁתַּמְלָא Impletus est, perfectus est.

& שׁוּמְלָא Plenitudo. ad Rom.11. & מְשַׁמְלֵי Plenus, completus. Act.11. מְשַׁמְלְיָא Completa. Ioh.16. & מְשַׁמְלִיתָא Plenum, integrum, pro ratione loci, est enim fœmin. generis. Marc.4. & Luc.12. & מְשַׁמְלְיָאוּת Plenè, planè, completè. in lib.Rit.Seu.Patr.

שְׁמַן Impinguauit, incrassauit. Inde שְׁמִינָא Pinguis. Isa.5. & שׁוּמְנָא Pinguedo. Iud.3. & שְׁמַן idem quod חמאה Butyrum. Isa.7. Item שְׁמִין Aestimauit. in Aruc. & שְׁמָן est Genus monetæ valens שתי פרוטות Duos numulos. Syrè שְׁמוּנָא Quadrans, nos vertimus octauum numulum, sed eiusdem valoris est cum Quadrante. Matth 5. in Aruc. videtur autem deductum à שְׁמֹנֶה Octo. vnde שְׁמִינִי Octauus. & שְׁמִינִית Octaua.

שְׁמַע אפצלא Audiuit. Matth.13. & passim alibi. & in passiuo מְלָא אִשְׁתְּמַע Vox audita est. 1 Reg.3.

Inde שֵׁמְעָא Fama, rumor, auditio. Ios.7. idem שְׁמַע cap.9. eiusdem. & שְׁמוּעָתָא idem. 1 Reg.2. & מְשַׁתְּמְעָנוּתָא Obedientia. ad Rom.5. & מְשַׁתְּמְעָנָא Obediens, dicto audiens. Iac.3. & מִשְׁמַע Auditur, constat, patet. item Communis animi conceptus, & commune seu vulgare significatum. frequens in Comment. Secundò שְׁמַע vel הִשְׁמִיעַ Prædicauit, præconizauit. in Aruc. שׁוּמְפוּרִין Genus lapidis preciosi. in Sch.rab.cap.38. שְׁמָץ Modicum, exiguum, parua pars. Iob 4. & 26. שִׁמְצָה Ignominia, abominatio.

שְׁמַר Custodiuit, seruauit, conseruauit. Secundò Cauit, id est, custodiuit se. Item שָׁמִיר Adamas petra dura. Ier.17, Ezech.3. Zach.7. & Psal.114. Item שָׁמִיר Sentis, senticetum, dumus, vepris. שְׁמָרִין Feces. Ierem.48.

שׁוּמְרָא Turgurium sub quo aliquid asseruatur. in Aruc.

שָׁמְרִין צתכלא Schomerin. Samaria. & שָׁמְרָיָא Samaritanus. in fœmin. שָׁמְרִיתָא Samaritana. & in plurali שָׁמְרָיֵא Samaritani. Iohan.4. in Euang. Item שְׁמַרְקַע est מין בצל Genus cepe. in Aruc.

שַׁמִּישׁ & שַׁמֵּשׁ צתכלצ Ministrauit, officio functus est, seruiuit. Dan.7. Gen.14. & 1 Reg.16. Inde מְשַׁמֵּשׁ Seruiens, minister. 1 Reg.1. idem שַׁמָּשׁ Isa.6. & forma nominis מְשַׁמְּשָׁנָא תכלצנה Minister. in plurali מְשַׁמְּשָׁנָא Ministri. in Euangeliis, vt Matth.20. & in lib.Rit.Seu.Patr. & in fœm. מְשַׁמְּשָׁנִיתָא צתכלצנתלה Ministra, quæ famulabatur in ministerio ecclesiæ, & piis officiis. ad Roman.16. Item שַׁמּוּשׁ & שַׁמּוּשָׁא & Syrè תַּשְׁמִשְׁתָּא Ministerium, ministri officiũ & actio. Exod.31. & in nouo Testam. Inde מֵם שמושית Mem seruile. in libris Grammaticorum. & Syrè מְשַׁמְּשָׁנָאוּת צתכלצנתלה Ministe-

Syrè, Consonum, conforme fuit, consensit. Act.14. & 22. & in lib.Rit.Seu.Patr. & in passiuo אִשְׁתְּלַם צתכלא Coniectus aut traditus est in carcerem, occlusus est carcere. Matth.4. & in Aphel אַשְׁלַם Tradidit, prodidit. Matth.10. inde מַשְׁלְמָנָא Proditor. Matth.26. & alibi passim in Euang. vbi proditoris Iudæ fit mentio. & מַשְׁלְמָנוּתָא Traditio, proditio. Matth.15. Et in Pael שַׁלֵּם Reddidit, retribuit, rependit. Iudic.1.

Inde לְבָא שָׁלִים Cor perfectum. 3 Reg.11. & יוֹם שָׁלִים Dies integra. Ios.10. & in fœmineo שַׁתָּא שַׁלְמָתָא Annus integer. Leu.25. in plurali אַבְנִין שַׁלְמִין Lapides integri. item שָׁלֵם & שְׁלָמָא Pax. Ios. & 1 Reg. aliquando in nouo testamento sumitur pro Salutatione. Syri enim dicunt, Postulare pacem, pro Salutare. Et Arabicè שַׁלָּמָן Pax. Item תַּשְׁלוּם Complementum, perfectio. in Saare Zedek. idem Syrè שׁוּלְמָא צתכלא Complementum. & שְׁלִימוּתָא Perfectio, integritas. Psalm.15. vel Perfecta. Psal.19. & שְׁלָמוּ & שְׁלָמוּתָא Iud.9. & אַשְׁלָמוּתָא Exod.3. Integritas, perfectio. & Arabicè שַׁאלْمَن Perfectum.

& תַּשְׁלוּמָא & תַּשְׁלֻמַת Retributio. 2 Reg.19. & Oseæ 5. & Syrè מְשַׁלְּמָנָא תכצלכנתלה Perfectum. ad Hebr.9.

שַׁלִּילוּנָא. melius שַׁלִּינוּנָא Bubo aut mergulus. Leuit.11. & 12.

שְׁלַף אכלא Euaginauit, eduxit, extraxit. Iud.3. & 8. Secundò Eripuit, eruit, liberauit, euasit. Exod.15. Tertiò idem quod נתק Auulsit, remouit. Leu.22. & Ruth.4. in passiuo אִשְׁתְּלִיף Extractum est, exiliuit. 4 Reg.6.

Quartò Commutauit, onerauit. in Aruc. & שַׁלְפָּא Finis. & שְׁלוּפְּפֵי Dactyli immaturi. in Aruc. שַׁלְפוּחִירָת Vulua, matrix. in Aruc. & idem quod זפק Vesica gallinæ. in Vaic. rab. שַׁלְפוּק Pustula, vesica. Exod.9. שַׁלְוָיוֹן Nuncius Zion, qui ibat iugiter ad terram Israel. item Lilium. in Aruc.

שְׁלַק Bene elixauit. Isa.37.

Secundò Vredine periit. 4 Reg.19.

שְׁלֵשׁ Tertiauit, tertiò reiterauit, triplicauit. Inde שָׁלֹשׁ Tres. שְׁלִשִׁית Ternarius. & שְׁלוּשׁ Trinitas. in Cõm. Item תְּשִׁילוּשׁ est Triangulus, figura triquetra: in More cap.3.

שַׁלְשֶׁל Incatenauit, & per catenam demisit. Iosuæ 2. & 1 Reg.19. Inde שִׁלְשֶׁל Catena, vel שִׁלְשֵׁל Isa.40.

Idem שׁוּלְשִׁיתָא Catena, torques. Iob 12. in plurali שִׁלְשְׁלָן Catenæ. Iudic.16. & שִׁלְשְׁלִין & שִׁלְשְׁלָן Isa.40. Et metaphoricè שַׁלְשֶׁלֶת יוחסין Linea, catena, series genealogiæ. in Comment.

& בְּחִשְׁתַּלְשְׁלוּת חַסְבוֹת In concatenationibus causarum, in ordine & serie causarum inter se connexarum. Item Rabbini vocant להוצאת חריע יותר מראי שִׁלְשׁוּל Plus nimiam stercoris egestionem שִׁלְשׁוּל, quòd quasi concatenatim ex aluo descendat, inquit Elias in Thisbi. accipitur & pro Dysenteria, ventrisq; solutione. Secundò שִׁלְשׁוּל est Genus reptilis. in Beref.rab. cap.8. שִׁלְתָּא צתכלא idem quod Græcè θρόμβος, Grumus, gutta sanguinis catenatim fluens. Luc.22.

שֵׁם & שְׁמָא צתכלא Nomen. Iud.1. & 1 Reg.17. pluraliter שְׁמָהָת Nomina. Exod.28. & verbaliter שְׁמִי צתכלא Syrè, & Arabicè, Nominauit, nomen imposuit. Act.14. & in passiuo אִשְׁתַּמְּהָא Nominata est. 1. ad Cor.5. Secundò שֵׁם & חֵשֶׁם accipitur pro Deo. Gen.10. in Tharg. Ierosol. & Psalm.52. in Midras. & כְּשֵׁם vel כְּשֵׁם Quemadmodum, tametsi. & עַל שֵׁם idem quod בעבור Propter. in Thisbi, & Comment. & Arabicè אִשֵּׁם Issimé, Nomen. & שְׁמָא Numen. in Act.

שֵׁם cum puncto in sinistro cornu, Posuit. Prouerb 8.

שְׁמֵי שְׁמַיָּא Cæli cælorum. 3 Reg.8. & הַשָּׁמַיִם Cæli, accipitur pro Numine cælesti frequẽter in libris De diuino auditu.

Inde הַשְׁמִימִים Cælestes. in Commentariis. & Syrè שְׁמַיָּא vel שְׁמַיָּא Cælestis. Actu.26. & 1. ad Corinth.15. in fœmineo שְׁמַיָּתָא צתכלנתלה Cælestis. in lib.Rit.Seu.Pariarchæ.

Item שְׁמִיקוּרָה Tabulatum, quod quasi cælum est in domo. שֶׁמָּא idem quod פן vel דִּלְמָא Syrè, aut Chald. דִּלְמָא Ne fortè. & וְשֶׁמָּא Quòd si. in Comm. שְׁמָאי Vir quidam magnus & celebris, magnæque sectæ & familiæ apud Hebræos.

שְׁמַאבַּר Nomen proprium viri, qui sibi accommodabat alas. in Aruc. שְׂמֹאל Sinistra. vnde verbum הִשְׂמִאל & הִשְׂמִיל Sinistrauit, id est, sinistrorsum tetendit, ad sinistram declinauit. & שְׂמָאלִיתָא Sinistra. adiectiuè. Leuit.14.

שׁמ In Rasse tevoth valet שְׁמַשְׁמָתָה Audi ex eo. Sic dicunt in Ghemara, pro, Inde intellige.

שְׁמַם & אִשְׁתַּמַּם Deuastatus est, deuastauit se. Isa.29. & אִשְׁתּוֹמֵם Stupefactus est. Dan.4. inde אִשְׁתָּמֵם

cuiusque rei. in Aruc. שַׁלְבּוּקִין Tumores, vesicæ turgentes, Exod.9. in Tharg. Ierosolymit.

שָׁלַג & in Hiphil הִשְׁלִיג Canduit vt nix, dealbatus est præ niue. Inde שֶׁלֶג Nix. Item שׁוּלְגָא & שַׁלְגָא Quod educitur è foramine margaritæ. in Aruc.

שֶׁלֶד & Syrè ܫܠܕܐ שַׁלְדָּא est Spina dorsi cum costis, truncus corporis absque capite. Iob 20. & cum affixo שַׁלְדָּה Truncus eius. Matth.14. in plur. שִׁלְדִּין Iob 41.

שָׁלַהַב ܫܠܗܒ Inflammauit, combussit. Psalm.83. & 106. Inde שַׁלְהוֹבִיתָא & שַׁלְהוֹב Flamma. Exod.3. & 9. Iudic.13. & Psalm.29. idem שַׁלְהֶבֶת Iob 15.

Item מִשְׁתַּלְהֲבָא Inflammatus. in Hebr. est מתלקחת Correptus. Ezech.1.

שָׁלַוְשׁ Idem quod שלב Incastrauit. Exod 26.

שָׁלַח ܫܠܚ Misit, emisit, dimisit, legauit, ablegauit. Genes.3. & 1 Reg.19. & in passiuo אִשְׁתַּלַּח Missus est. Iudic.5. Inde ܫܠܝܚܐ שְׁלִיחָא Apostolus, legatus, missus, nuncius. Prou.13. ad Heb.1. & 1 ad Cor.1. in plur. שְׁלִיחִין, & Syrè שְׁלִיחֵא Apostoli, legati. passim in nouo Testamento. Et שְׁלִיחוּת Missio. Iud.2. & ܫܠܝܚܝܬܐ שְׁלִיחוּתָא Apostolica. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. & ܫܠܝܚܘܬܐ שְׁלִיחוּתָא Apostolatus. Rom.1. Secundò שָׁלַח & אַשְׁלַח idem est quod פשט Nudauit, exuit, expoliauit, pellem detraxit. Nehe.5. Genes.37. & Iob.22. Inde ܫܠܝܚܝܢ שְׁלִיחִין Nudati, exuti. Act.19. & שִׁלְחָא Gladius. Iob 33.

Tertiò שָׁלַח Extendit. שִׁילוֹחָא Nomen fluuij prope Ierusalem. 3 Regum 1. Nehem.3. & Isaiæ 8. Item שִׁלְחָא idem quod רחבה Latitudo & latus. & שַׁלְחִין Corium cuius pili sunt ablati, nondum tamen aptatum. in Aruc. & שׁוּלַח Terra arida. in Ber.rab.cap.99. שׁוּלְחָן Mensa. inde שׁוּלְחָנִי Trapezita, numularius. in Midb.rab.cap.4.

שָׁלַחַף ܫܠܚܦ Permutauit manus, vel cancellauit in modum crucis. Gen.31. in Tharg. Ierosol. Item Mutauit propositum. Psalm.15. & Simpliciter mutauit. Psal.46. vbi passiuum ponitur אִשְׁתַּלְחַף Mutatus est.

Secundò שָׁלַחַף Confodit, transfodit. Iob 20. Item שִׁלְחוּפָא & ܫܠܚܦܐ שַׁלְחֵיפָא Precium. Prou.21. שַׁלְחֵת est מין מדה Genus mensuræ liquidorum. in Aruc.

שָׁלַט ܫܠܛ Dominatus est, potestatem exercuit, præfuit. Nehem.5. Eccl.2. & Dan.2. & in Aphil אַשְׁלִיט Constituit, præfecit. Psalm.8. inde שַׁלִּיט Ios.11. שְׁלִיטִין eiusdem 10. Eccl.8. & Dan.2. & שׁוּלְטָן Psal.69. Princeps, dominator, potens, præses, dynastes, præfectus. Hinc Turcæ vocant principem suum per antonomasiam Sultan.

Inde nomen verbale שִׁלְטָנוּתָא & שׁוּלְטָנוּתָא Principatus, dominium, potentia. in Zoh.col.236. Item שׁוּלְטָן Virga. Isaiæ 9. Dominium, potestas. idem שֶׁלְטָן & שׁוּלְטָנָא Exod.21. & Iud.9. מִשַּׁלְטָאִית ܡܫܠܛܐܝܬ Potenter, principis in morem; regiè. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. Secundò שַׁלַּט Succubuit in coitu. Leuit.18. & 20. & שַׁלְטִין Notæ, maculæ. Ierem.13. & שַׁלְטִים Scuta, clypei.

שֶׁלִּי Fundus vasorum in Aruc. שֶׁלִּי Mei, quod meum est. in Comment. Schin est seruilis. & שְׁלֵי Ciuitates. in Aruc. שֵׁלְיָא idem quod פתאם Repentè. 2 Reg.3. idem מִן שֵׁלְיָא Prouerb.6. & שְׁלִיָּת Prou.7. de quo habes iam suprà. שִׁילוּן Tributum. Psalm.112. in Midras. שְׁלִיָּה Secũdinæ. vide suprà. שְׁלוּהָא Diuinitas. & שֶׁלֶךְ idem quod שוכן Vicinus. in Aruc.

שָׁלַךְ & הִשְׁלִיךְ Proiecit, abiecit, iecit, deiecit.

שָׁלַל Spoliauit, exspoliauit, diripuit. Secundò Negauit. in More lib.1. cap.58. & שׁוֹלְלִים Negatiua. ibidem. & שְׁלוּלוּת Negatio. ibidem. מִשְׁפַּט שׁוֹלֵל Propositio negatiua. & עִקָּר מְשׁוֹלֵל Essentia, seu quid abstractum, negatũ à materia. in Comment. שְׁלָלִין Rapinæ, spolia, direptiones. Esth.3. שְׁלִיָּא idem quod נפל Abortiuus. Eccles.6. Item שָׁלַל Oua multa simul, vt ea quæ gallinæ fouent. Et punctum longum quod fit in panno. Et Cloaca, lacus. in Aruc.

שָׁלַם & שָׁלֵם Impletus est, perfectus est. item Soluit. Exod.22. & in Aphil אַשְׁלֵם Impleuit. 1 Reg.18. Integrum fecit, perfectum reddidit, cõsummauit. Ios.14. item Pacem fecit, pacauit, pacificauit. 3 Regum 22. & שְׁלַם ܫܠܡ Syrè, rali מְשַׁלְּחֵי בִישְׁתָּא Inuentores malorũ. ad Rom.1. שָׁכִיךְ Quiescens, moriens, dormiens. in Zoh. Et in passiuo אִשְׁתְּכַךְ Quieuit, obdormiuit, mortuus est. ibid.col.281.

שָׂכַל Orbatus est. & שָׂכַל cum puncto in sinistro cornu, Intellexit. שִׂכְלָא Intellectus. Psalm. 32. Inde נֶפֶשׁ הַשִּׂכְלִית & הַמַּשְׂכֶּלֶת Anima intellectiua. Et nomen verbale הַשֶּׂכְלִיוּת Intellectus, intellectio, intelligentia. in Kimhi. in Comment. super minores prophetas. & שִׂכְלִיוּת Intelligibilia. in More lib.1. cap.32. Item מַשְׂכִּילָא Peluis magna. & שׁוּכְלָא Onycha, species aromatis. Exod.30. in Tharg. Ierosol.

שָׁכַלַל & שַׁכְלֵל Fundauit, ædificauit, iecit fundamenta. itẽ Perfecit, cõsummauit, ornauit. Gen.2. Exod.9. & 1. Reg.2. Inde שַׁכְלוּלִין Fundamenta. 2 Reg.22.

שָׁכַם & הִשְׁכִּים Mane surrexit. & שְׁכֶם & שִׁכְמָה Humerus. Secundò הִשְׁכִּים cum puncto in sinistro cornu, Conuenit, consensit.

שָׁכַן & שָׁכֵן Habitauit. Inde שִׁיכְנָא Vicinus. Prou.27. & מִשְׁכְּנָא & מַשְׁכָּן Tabernaculum. Ios.7. & in plur. מִשְׁכְּנִין Tabernacula, tentoria, conopœa. 2 Reg.7. idem שְׁכוּנִין Ier. 9. & 25. & שְׁכִינָה & Chaldaicè שְׁכִינְתָּא est רוּחַ קֻדְשׁ Spiritus sanctitatis, qui sic vocatur, inquit Elias, על שם שהוא שכן על הנביא Eò quòd quiescit super prophetas. Ios.22. Deut.1. & Genes.9. & Syrè ܡܫܟܢܢܐ מְשַׁכְּנָנָא Conseruator. in lib. Rit. Seu. Patr. & verbaliter שַׁכֵּן ܨܒ Custodiuit, conseruauit. Deut.32. in Tharg. Ierosolymit. Tertiò Submergi. in Aruc. Item מַשְׁכּוֹנָא Pignus. Gen 38. idem מַשְׁכּוֹנְתָּא Exod.31. & Psalm.18. & שַׁכֵּן Pignorauit. & שְׁכוּנוֹת sunt רחובות Plateæ, vici, compita vrbis. in Comment.

שָׁכַר Inebriauit. inde שֵׁכָר Græcè σικέρα, Sicera, omne genus potus inebriantis. Secundò שָׂכַר Venatus est, aucupatus est. in Aruc. Tertiò Lucratus est. Psalm.52. & 100. in Midras. Et Syrè שָׁכַר צבר est Nomen vrbis iuxta agrum quem dedit Iaacoub ipsi Iauseph filio suo. Iohan.4. in Euang.

Quartò שָׂכַר cum sin smol, Conduxit mercede, & præmio condicto. Item שַׁכַּר Arabicè idem est quod רשת Rete. & מְשַׁכַּר ܡܫܟܪ Syrè, fœdum, turpe, indecorum. 1 ad Corint.11. & שְׁכִירָא Fœdæ, turpes. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ.

שִׁכְשֵׁךְ Lauit, agitauit, conquassauit in aqua more fullonum. in Vaic.rabb.cap.4.

שַׁכְתָּא Lamina. in Aruc.

שְׁלָא ܫܠܐ Syrè, idem quod שלה Cessauit, quieuit, vacauit. & in tertia fœminea שַׁלְיָת Marc.4. Lucæ 7. & Act.10. & in Pael שַׁלִּי Compescuit, sedauit, pacauit. Act.19. Inde שְׁלֵה idem quod שלו Quietus, tranquillus, saluus, sospes. Dan.4. & in fœmineo שְׁלֵיָא Quieta, tranquilla, salua, felix. Isa.13. & Quietè. eiusdem 32. Item שַׁלְוָתָא & שְׁלֵיוָתָא Abundantia, tranquillitas, fœlicitas. Isa.33. Psal.122. & Prouerb.3. & ܫܠܝܐ שַׁלְיָא Cessatio, intermissio, vacatio. ad Rom.1. & שְׁלוָא Coturnix. Exod.16. Secundò שָׁלֵי Errauit, ignorauit, ignorando deliquit. Psal.13. & 119. in Teth.

& in passiuo אִשְׁתְּלִי Deliquit. 2 Reg.6. Inde שְׁלוּתָא & שְׁלוּתָא Ignorantia. Iosue 20. Error, præuaricatio, culpa. Dan. 6. in plurali שְׁלֵיוָתָא Delicta, ignorantiæ. Psal.19. In Aphel אַשְׁלֵי Fecit errare, in errorem induxit. Psalm.119. in Beth. Inde מְשַׁלֵּי Seducens. Iob 12. Tertiò אַשְׁלֵי Proiecit. Psalm.44.

Quartò שְׁלָא Spreuit. Prou.1. & 5. Quintò אַשְׁלֵי Oblitus est, dedit obliuioni. Psal.9. & 44. & Iob 6. Item ܡܢ ܫܠܝܐ מִן שְׁלֵיָא Ex improuiso, derepentè. Marc.13. & מִנְשְׁלֵיָא Repentina. 1 ad Thess.5. Idem מִן שְׁלֵיָא Iob 30. & שְׁלָיָא Caligo, tenebræ. Prou.1. & 3. de quo iam suprà. שִׁלְיָא Tempestas. in Ber.rabb.cap.10.

שָׁלְהִי vnde אִשְׁתַּלְהִי עַמָּא Defecit vel lassatus est populus. 1 Regum 14. & 2 Reg.21. & Motus est. Amos 8.

Inde שַׁלְהֵיָא idem quod עיף Defectuosa, desolata, lassa. Psal. 63. & מְשַׁלְהֵי Lassus. Isa.29. in fœmineo מְשַׁלְהֵיָא Lassa, fatigata. Ier.31. in plurali מְשַׁלְהֵן Lassæ, fatigatæ. Iud.8. אִשְׁתַּלְהֻיוּת Anxietas. Psalm.61. & שִׁילְהֵי Anxietates. Isaiæ 9. & שָׁלְהִי Finis. in Aruc.

שָׁלַב Connexuit, cõiunxit, incastrauit. Exo.36. Inde שְׁלִיבִים secundum Kimchi sunt גרים כמין חונקי הכולם Ligna scalaria, incastraturæ. & שְׁלִיבוּתָא Gradus vel trabes scalæ. ibidem in Thargum. Item שְׁלִיבָא Quallus fontis, craticula vel reticulatum operculum, per quod fons fluit. & Rostrum

שְׁטַף ܫܛܦ Inundauit, exundauit, lauit. Leuitic. 6. & 15. Ponitur etiam שְׁטַף intransitiuè Diffluit. vt שְׁטוּף בְּזָנוּת Diffluens luxuria & scortatione. in Kimhi super Oseam. Inde שִׁטְפָא Cataclysmus, diluuium. Iob 38. & שְׁטוּפֵי זִמָּה Obruti scelere, hoc est, scortatione diffluentes. in Thisbi. Secundò שְׁטַף significat Ire cum impetu, festinare, accelerare. & שִׁטְפָא Festinatio. item Capillus. in Beresch. rabb. cap. 67. & Syrè שְׁטִיפְתָּא ܐܠܒܐܣܛܪܘܢ Græcè ἀλάβαστρον, Alabastrum, pixis aromatica. Matth. 26.

שְׁטַר ܫܛܪ Cataplasmauit, vulnus alligauit. Isa. 38. Secundò Liniuit, poliuit, fricauit. in Aruc. Item שְׁטָרָא & שְׁטַר est Instrumentum literarum, literæ alicuius contractus. Ierem. 32. & in Ber. rab. cap. 83. Significat quoque apud Rabbinos Scripturam siue schedulam, in qua continetur potestas, quam alius alij tradit, Procurationem vocant Iureconsulti. Estque desumptum ex eo Iob 38. הֲתָשִׂים מִשְׁטָרוֹ בָּאָרֶץ Num pones potestatem eius in terra? In plurali שִׁטְרֵי מַזָּלָיָא בְּזִמְנֵיהּ vt שִׁטְרוֹת & non שִׁטָּרִים, at in constructione Dominia Planetarum in tempore suo. Iob 9. Et in orationibus Iudæorum אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ Pater noster, rex noster, omnia chirographa debitorum nostrorum. in Thisbi.

Item שְׁטַר Latus, eris. Dan. 7. & שַׁטֵּר Satelles, exactor, prætor. Tertiò verbaliter שְׁטַר vel שִׁטְרִי Percutere, cędere. in Aruc. שִׁי valet שֶׁיְהֵא Chaldaicè & Rabbinicè pro שיהיה Quod sit. Item שֶׁיְחֵיֶּה Qui viuat. Et שֵׁם יִתְבָּרַךְ Nomen celebrandum.

שַׁיֵּב ܫܝܒ Syrè, Lauit. Inde שִׁיבְתָּא Lotio. & מְשַׁיְּבְתָּא Peluis. Iohan. 13.

אֲשִׁיחַ ܐܫܝܚ Ausus est, procliuior fuit, promptior fuit. 2 ad Corinth. 10. & ad Philip. 1. & שְׁיַח & שְׁיַחָא Fouea, interitus. Psalm. 35. & 67.

שַׁיֵּיךְ Cessauit, destitit, mansit. in Zoh. Secundò שַׁיֵּיךְ Conuenit, congruit, debuit. vt לָא שַׁיֵּיךְ לְמֵימַר Non conuenit dicere. & בְּגָדֵיהּ דְּשַׁיְּיכִים לְגוּפָהּ Vestes eius quæ conueniunt corpori. in Thisbi. & שַׁיָּיךְ Decens, conueniens. in Ber. rab. cap. 48. & שַׁיְּיכָא Foramen paruum quod fit supra dolium. vide infrà שַׁדְּ.

שְׁיַל Petiuit, postulauit. Iob 12. & Psal. 40. Inde שְׁיָלְתָּא Petitio. & in plurali שִׁילְתִּין & מְשַׁיְּלִין Petitiones. Psal. 4. & 36. Item שְׁיוֹל Sepulchrum, infernus. Gen. 42. & Psal. 5. שִׁילְיָא Obscuritas, caligo, tenebræ. Psal. 35. & Prou. 1.

שַׁיֵּן ܫܝܢ Syrè Reconciliauit, placauit, tranquillauit, in gratiam reduxit, pacem composuit. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. vnde שַׁיְנָא Pax, tranquillitas. de quo habes infrà.

שִׁיעַ Lutum. Gen. 11. & Num. 19. item Neruus aut compes, idem quod סִר Iob 13. & 33. שִׁיעֵי Species, pulchri prominentia. in Zoh. col. 197.

שִׁיר & in plurali שִׁירִין Monilia, armillæ. Genes. 24. Num. 31. & Isa. 3. Hami, circuli quibus capiuntur pisces. 4 Reg. 19. Item שְׁיַר idem quod שְׁאַר Remansit, reliquit. & מִשְׁתַּיר Reticulum iecoris. Leuit. 3. Item שְׁיָרָא Fibra, membrum. in Zoh. & שְׁיָרָא ac שִׁירַת Turmæ, exercitus. vt שִׁירַת עַרְבָּאֵי Turma Arabum. Genes. 37. &c. & מַשְׁרִיתָא Exercitus, castra. de quo suprà. Item שִׁירוּתָא & שִׁירוּתָא Conuiuium, ciborum apparatus. 1 Reg. 25. & 4 Reg. 6. item Impendium, impensæ. 4 Reg. 25. & Meridies. Genes. 43.

שֵׁיצִי ܫܝܨܝ Perdidit, exterminauit, perfecit, consummauit. Deut. 31. & aliquando intransitiuè sumitur, vt וְשֵׁיצָא בֵיתָא דְנָא Ezr. 6. & שֵׁיצָא idem quod מחתת Exitium, perditio. Prouerb. 10. שִׁית Vepris, spina. שִׁיתָא & שִׁיתָא Sex. Exod. 23. שִׁיתִּין Sexaginta. Dan. 6. שִׁיתָאָה Sextus. & שְׁתִיתָאָה Sexta. Exod. 26. Item שֵׁיתָא idem quod שה Agnus, vel agna. Leuit. 5. & 22. & שִׁיתִּין Fistulæ, voragines, foueæ. Psalm. 11. in Midras.

שְׁכַב ܫܟܒ & שָׁכִיב Iacuit, dormiuit. 1 Reg. 3. & אַשְׁכִּיב in Aphil Posuit in lectum, fecit dormire. 4 Reg. 4. Inde מִשְׁכְּבָא Stratum, lectus. Iud. 15.

שְׁכַח ܫܟܚ Primò Inuenit, reperit, nactus est. Genes. 2. & 32. & Dan. 2. & in Aphel אַשְׁכַּח Inuenit, comperit. 1 Reg. 6. & in passiuo אִשְׁתְּכַח Inuentus est. Iob 10. Secundò שַׁכַּח & אֶשְׁכַּח Potest. Matth. 5. & passim in nouo Testamento. & in Benoni מְשַׁכַּח ibidem. & in regimine plurali

שִׁחְפָּא Auis immunda. D. Hieronymus Larum vertit, alij Cuculum. Deut. 14. & Leuit. 11. Tertiò שְׁחַף significat Serpere, & more serpentum super pectus gradi. Leuit. 10. Gen. 3. & שִׁחוּף per Sin smol, Opertus.

שְׁחַץ Superbiuit, in Schemoth rabb. cap. 20. & שַׁחַץ Superbia.

שְׁחַק ܫܚܩ Contudit, comminuit. Exod. 30. Inde שְׁחָקָא ܫܚܩܐ Contritio. ad Rom. 3. item Conflictatio. 1 ad Timoth. 6. Et שְׁחִיקוּתָא Vetustas. Leuitic. 13. & בְּלֵאי שַׁחֲקָן Panni detriti & corrupti. Ier. 38. & שְׁחוּקָא Caluitium. Leuit. 13. Et שַׁחַק Aether. à tenuitate & subtilitate dictum. in plurali שְׁחָקִים Æthera. Secundò שְׁחַק Direxit. Psalm. 10. in Midras.

שְׁחַר Nigrescere, denigrari. Inde שִׁיחוֹרִין Carbones. Isaiæ 44. & 54. שְׁחַרְחֹרֶת Fusca, nigricans. שְׁחוֹר Nigredo. שַׁחַר Aurora. Amos 4. idem מִשְׁחָר Psal. 110. שַׁחֲרוּתָא Aurora, stella matutina. in Zoh. col. 389. שַׁחֲרוּת Nigredo. in More lib. 1. cap. 73. Secundò שַׁחַר Manè surrexit. Isa. 29. Manè precatus est. Iob 11. inde שַׁחֲרִית Oratio matutina. in Zohare. Tertiò שְׁחַר Defluere. in Aruc.

Quartò Accipere, tollere. Num. 16. Item שִׁיחוּר Forfex, forficis. in Sche. rabb. cap. 41. & שַׁחֲרָן Obsequium regium. in Aruc. Quintò שְׁחַר ܫܚܪ Syrè, Angariare, trahere, vi adigere. Matth. 5. & אֶשְׁתְּחַר ܐܫܬܚܪ Moram trahere, retardari. Act. 20. potest deduci ab אחר de quo suprà. & אִשְׁתְּאַר Relictus est. ad Rom. 11.

שַׁחְרַר Libertate donauit, in libertatem asseruit. in Vaic. rab. cap. 21. Inde עֶבֶד מְשׁוּחְרַר Seruus manumissus. in Midb. rab. cap. 6. & אִשָּׁה מְשׁוּחְרֶרֶת Mulier libertate donata. in Comment. Et שִׁחְרוּת Potestas, imperium.

שְׁחַרְת Corrupit, perdidit, destruxit. Inde שִׁיחְתָּא est αἱμορροΐς, Hæmorrhois, ficus morbi genus. Item Herba tritici antequam crescat. Amos 7. Et שְׁחוּתָא Fouea. Iob 9. & שִׁיחוּתָא Corruptio vel peccatum. Psalm. 16.

Item שַׁחַת ponitur pro צלחת Lebete, olla. quamuis metaphoricè accipiatur pro Sinu. Prouer. 19. Et אִשְׁתַּחַת ܐܫܬܚܬ Aeruginem contraxit, ærugine vitiatum est. & ܫܘܚܬܐ Aerugo. Iacobi 5.

שָׁט & שָׁטַט primò Discurrit, vt oculi discurrunt. Num. 11. & 1 Reg. 24. & Circuiuit. Iob 1. Secundò שָׁט Inundauit. Thren. 3. & Natauit. Inde שַׁטְיָא Instrumentum natandi, quo quis videlicet natare discit, vt cucurbita sicca apud Italos, apud nostrates vesica suilla vento tumescens. Isaiæ 25. & in Aruc. in plurali שִׁיטִין Remiges. Ezech. 27. & מְשׁוּטִין Remi. Isaiæ 43. Tertiò שָׁט ܫܛ & שָׁטָא Contempsit, despicatui habuit. 1 Regum 17. Gen. 25. & Luc. 23. & in passiuo אִתְּשְׁטָא Confusus & despectus est. 1 Reg. 2. Inde שִׁיט Vilis. Isa. 3. & שִׁיט Contemptus, despectus. 1 Reg. 15. item Vile. 3 Reg. 6. & שִׁטוּתָא Despectio. Prou. 12. Quartò Errauit, declinauit, diuertit à via. Quintò Conculcauit. Inde שַׁיְיטִין Conculcantes. Amos 2. & 8. Sextò Liniuit, spaciatus est, porrexit. in Aruc. Septimò Extendit.

Octauo Misit.

שְׁטָא Insaniuit, stultè egit. in Ber. rab. cap. 50. & in passiuo אִשְׁתְּטֵי Insaniebat. 1 Reg. 18. Inde שׁוֹטֶה vel שׁוּטָה Stultus. Prou. 8. & 10. & גֶּבֶר שָׁטְיָא Vir stultus. 1 Reg. 25. in plur. שָׁטְיִין Insipientes, insani, stulti, bardi. Psalm. 94. & מִשְׁטַטְיָא Insaniens, delirans femina. 1 Regum 1. & שִׁטְיוּתָא & שִׁטוּתָא Stultitia. Eccl. 2. & Psal. 49. Item שָׁטְיָא significat non simpliciter stultum, sed idem quod נבל Impium & insanum. Psalm. 14. & מְשַׁטֶּה Insaniens, item iocans, ludens. in Aruc.

Item שִׁטָּה Linea seu versus libri. vt בְּרֵאשׁ הַשִּׁטָּה In principio lineæ. in Comment. Item Virgula, stilus. pluraliter שִׁטִּין Stili. Isaiæ 30. Ordines, lineæ. Cant. 5. Accipitur etiam שִׁטָּה pro Tractatu, discursu, seu phrasi, vt & Latinis Stilus. in Beresch. rabb. cap. 18. & 52. vt שִׁטַּת תַּלְמוּד Stilus seu phrasis Doctrinalis. in Thisbi. שׁוּטִיתָא Virga, baculus. Iudic. 6. & 1 Regum 14. & שְׁטָא Flagellum. Prou. 26. & שׁוֹטֵן Fœniculum. in Aruc.

שְׁטַח Expandit, extendit. 2 Reg. 17. item Prostrauit se. Isa. 60. & in passiuo אִשְׁתְּטַח Stratum, vel extensum est. in Zoh. Inde מִשְׁטַח Expansio. Isa. 7. & מִשְׁטוּחַ Locus paratus ad extendendas vuas. in Aruc. שׁוֹטֵט Flagellum.

שׁוּרָא Murus. 1 Regum 31. in plurali שׁוּרִין רַמִּין Muri alti. Deut. 3.

שׁוּר & שׁוּיר idem quod דלג Saltauit, prosiliit, insiliit. Iob 37. Psalm. 29. & in Actis Apostolorum.

Secundò Insolens fuit, vel vt Santes exponit, Contraxit. Psalm. 107. שׁוּשִׁיפָא Velum, obtensio, velamen. in Zohare. מְשַׁוּרְתָּא Stapes. in Aruc. שׁוּשׁ Genus arboris. Item הַשּׁוּרָה הָרִאשׁוֹנָה Linea siue ordo primus. Item שׁוּרוֹת הַסֵּפֶר Linea libri. in Thisbi.

שׁוּזִיב Liberauit, saluauit, eruit. Dan. 3. Genes. 14. Ios. 9. & Isaiæ 46. in passiuo אִשְׁתֵּיזִיב Saluatus est. 1 Regum 19. Et Syrè אֶשְׁתֵּזִיב Euasit, liberatus est. Actor. 27. Inde מְשֵׁזִיב Saluatio, salus. Ios. 8. Item Reliquiæ liberatæ aut seruatæ. eiusdem 10. שֵׁיזְבוּתָא Refugium. Iob 20. & שֵׁיזְבָא Saluatio, euasio. 2 Regum 15.

שׁוּזַג Idem quod רחץ Lauit. Exod. 29. Iob 29. & Prouerb. 30. Inde שֵׁיזוּג Lotio. Psalm. 60. & 108. & שִׁזּוּג Liquor. Numer. 4. in Tharg. Ierosol. שִׁזּוּף Fructus qui nascitur ex olea, & mala punica sibi inserta. in Aruc.

& שָׁזַף Aspexit, intuitus est, oculos intendit.

שׁוּזַר Torsit, inflexit. Inde בוּץ שָׁזִיר Linum retortum. Exodi 26. Item שִׁזְרָתָא vel שַׁזְרָתָא vt in Venetiano exemplari, est idem quod הֶעָצָה Spina dorsi. Leuitic. 3.

שִׁזּוּתָא Calor.

שׁוּח siue שָׁחַח Incuruatus est, prostratus est, succubuit. Inde שִׁיחָא Incuruata est. Psal. 44. & in Aphil אַשִׁיחַ חצב Procliuis fuit, procubuit. ad Phil. 1. שׁוּחָתָא Fouea. Psal. 7.

שָׁחָה & הִשְׁתַּחֲוָה & הִשְׁתַּחֲוָה Procidit, sese incuruauit, adorauit. שָׁחָה cum puncto in sinistro cornu, Natauit.

שׁוּחָא Dissoluit, destruxit, perdidit, desolauit, euulsit. in Aruc. Inde שַׁחֲוָא Perditio. Idem שְׁוִיחָתָא Iob 17. & 33. & שְׁחִיתָא & שְׁחִיתָא Deceptio. Dan. 2. Item שְׁחִי Axilla, locus concauus sub brachio. Idem שַׁחְאָתָא Prou. 19. & 26. שִׁיחַ Arbor, virgultum.

שׁוּחַ Cum Sin simol, Loqui, meditari.

שׁוּחַד Vastauit, desolauit. Inde מְשַׁוְּחַרְתָּא Desolata. 1 ad Timoth. 5. Secundò Munus accepit. & שׁוּחֲרָא Munus, donum. 1 Reg. 8. & 12. מְשַׁחְרִיב vel vt alij legunt, משביב Isa. 34. citatur ab Elia in Methurg. sed non exponitur.

שׁוּחַז Acuit. in Ber. rab. cap. 67. Inde מַשְׁחָז Cos cotis. in Commentariis.

שׁוּחַט Mactauit, iugulauit. Inde Syris מְשַׁחְטָנָא מרצח idem quod λοιμώδης Græcè, Pestilens, perniciosus, homicida, trucidator. Act. 24. Secundò Traxit, duxit. vnde שָׁחוּט Ductile.

שׁוּחַל Incuruauit, traxit, extraxit, eduxit. in Vaic. rabb. cap. 36. & Psal. 18. in Midr. Inde שַׁחֲלָא Incuruatio. itē Conceptio. & Pullus qui est in ouo. & Canistrum. & Dolor vel sanies aurium. in Aruc. Item שְׁחָלָא Leo. Psal. 17. Item שַׁחֲלוּם est Nomen herbæ quæ Italicè dicitur *Senacio o crescione*. in Aruc. & Nomen loci. & שְׁחֶלֶת est Genus aromatis quo fiebat incensum, vngula aromatica. שַׁחֲלָנִית Genus locustę. in Aruc. אִשְׁתַּחְלַף חצלף Transformatus est. Matt. 16. & מְשַׁחְלְפָא Varius, diuersus. Marc. 1. Radix est חלף, vnde Syri more suo verbum effingunt ש addito. quanquam צלף שַׁחְלַף Mutauit, reperiatur Act. 28.

שׁוּחַם Idem quod קדר Nigrescere, denigrare. Iob 6. & 30. inde שְׁחוּם Nigrum; vel secundum alios idem est quod אדום Rufum. Genes. 30.

שִׁיחֲמָא Vacuus, inanis, idem quod מקום חחלל Locus vacuus. in Aruc. & in libr. Seueri Patriarchæ.

שׁוּחַן & שְׁחִין idem quod חמם Calefit, incaluit, calefecit. 3 Reg. 1. & Iob 31. Isaiæ 18. & Act. 28.

Inde מְשַׁחְנָן Calefactio. in Aruc. & שְׁחִין Vlcus foris scabiosum, & intus saniosum. idem שִׁיחֲנָא & Syrè שׁוּחֲנָא Iob 2. Isaiæ 38. & Luc. 16. Secundò שַׁחֵן Arabicè, Onerauit. & שִׁיחֲנָא idem quod משא Onus. in Ber. rabb. cap. 19.

שׁוּחַף Decorticauit, eradicauit, euulsit. Inde שִׁיחֲפָא Cortex. Secundò שָׁחַף ponitur pro שאף Anhelauit, respirauit. Eccl. 1. Item שָׁחוּף dicitur qui in coitu non seminat, id est, spargit semen. in Aruc. Et שַׁחְפָּתָא est Infirmitas vnde caro inflatur & tumescit. Deuter. 28. & Leuitic. 26.

שׁוּדַר Idem quod שדל Curauit, diligens fuit, operam dedit, laborauit. Dan. 6. Secundò idem quod מרד Rebellauit. Ezr. 4. Tertiò שַׁדַּר צהר in Pael, Misit. Iud. 3. 1 Reg. 16. Gen. 38. & Iohan. 12. & in passiuo אֶשְׁתַּדַּר, vt Act. 25. דְּקָדֵת דְּנֶשְׁתַּדַּר Decreui vt mittatur. Quartò Intumuit, eleuatus est, damnatus est. in Aruc. שִׁדְרָא חֲשׁוּעָה Rabbini exponunt בריח שיש לה שתי שדרות Animal quod habet duo dorsa, duásue dorsi spinas. & חוט חֲשִׁדְרָא est Filum album quod descendit ex cerebro per iuncturas dorsi, quarum sunt decem & octo vsque ad colos. Aliâs scribitur שִׁזְרָא per Zain, vt monet Elias in Thisbi. & שַׁדְרָה Dorsum. in Ber. rab. cap. 28. Item שְׁדִירְיָא Fex. in Aruc. שַׁדְרַנְגִין Lapis quidam preciosus. in Schem. rabb. cap. 38.

שׁוּהָא & שְׁחָה idem quod עכב Tardauit, moratus est. Isa. 29. & in Schem. rab. cap. 3. inde מַשְׁהֵי Expectans. Deut. 6. & שַׁהֲיָין Morantes. Exod. 10. Secundò significat Lassari. & שַׁהְיָא Cursus. שַׁהֵי est שַׁבַּת הַיּוֹם Sabbathum hodie. in Aruc. vide פהי suprà.

שׁוּהַר Vigilauit. Mat. 25. inde שַׁהִיר Vigilans. Esth. 6. & שַׁהֲרָא Vigilia. 2 ad Cor. 6. שׁוּב est שׁוּ הא, Adhuc, amplius. עוֹד est שׁוּר Adhuc.

שׁוּא Primò Mansit. in tertia fœminea שַׁוְיָא 1 Regum 5. In Pael שַׁוִּי & שַׁוֵּי Posuit. Ios. 24. & Iud. 1. in tertia fœminea שַׁוְיַאת Iudic. 4. & שַׁוִּיתָא 1 Regum 19.

Secundò שְׁוָא צבא & שַׁוֵּי Syrè significat Dignũ esse, dignus haberi. Matth. 3. 1 ad Thessal. 1. & alibi passim.

Tertiò Abstergere. Lucæ 7. & Iohan. 11. & in Aphel Syrè אַשְׁוָא Dignum effecit, cohonestauit, coæquauit. in libr. Rit. Seu. Patr. & אַשְׁוִינָנָא אֱלָהָא טוּבָךְ Dignos nos effice Deus bonitate tua, cohonesta nos bonitate tua. Psalm. 48.

Quartò שְׁוָא Aequauit, adæquauit. & in passiuo אֶשְׁתְּוָא Assimilatus est, comparatus est, æquatus est. Psalm. 49. inde שְׁוָאִית Aequè, æqualiter. Act. 10. & מְשַׁוֵּה יוֹם Aequator dici, æquinoctialis. in Comment. Quintò אֶשְׁתְּוָא Syrè Consensit, assensum præbuit. Mat. 18. & 1 ad Cor. 7. Inde שַׁוְיוּתָא Cõsensio, consensus, voluntatum æqualitas. in lib. Rit. Seu. Patr.

Sextò שַׁוֵּי Strauit. Prou. 7. Inde שְׁוָיָא & שַׁוְיָא idem quod מטה Lectus. 1 Regum 20. Idem שִׁיוּתָא Psal. 4. & שִׁיוּי Psal. 41. Item תַּשְׁוִיתָא Stramenta, coopertoria, lecticæ. Prou. 7. & 22. & in singulari תַּשְׁוִיתָא Lectus, stratum. 2 ad Corinth. 6.

Septimò Valere, prodesse. inde שַׁוְיָא Valens. Gen. 23. & in Ber. rab. cap. 86. Octauò, Commoueri, agitari, terreri. Inde מִשְׁתַּוִּי Pauidus. in Aruc. שׁוּב Rabbinis idem quod עוֹד Amplius, adhuc, posthac.

שׁוּח Idem quod גלה Reuelauit, manifestauit, patefecit. & intransitiuè Apparuit, exortum est. Prouerb. 27. & Matth. 13. & שְׁוָח Humiliatio, incuruatio. Iob 22. & שִׁוְיָחָן Foueæ. Psalm. 119. in Caph.

Item שׁוּחַ צבא Syrè, idem quod שיח Virgultum, frutex. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. שְׁוָךְ Folium. in Aruc.

שׁוּכָא idem quod חומה Murus. Prouerb. 25. item Lana cedri quæ est inter corticem & truncum. שׁוּל primò est Fimbria, ora vestis. Secundò est Fundus. Psalm. 119. in Tharg.

שׁוּל idem quod תלמיד Discipulus, minister. in Aruc.

שׁוּלַנִי Nomen proprium meretricis.

שׁוּם Idem quod שֵׁם Nomen. Gen. 2. & Ios. 14. indè בַּר שׁוּמָא Filius nominis, hoc est, nomine & fama percelebris. in Actis Apostolorum. Item שׁוּם est Aliquis, vel aliquid. in More lib. 1. cap. 2. Nec debet vsurpari in hac significatione nisi cum vocula לָא vel אִין præcedente aut sequente, vt monet Elias in Thisbi. & מִשּׁוּם est בעבור Propter, propterea, Psalm. 52. in Midr. & עַל שׁוּם מָה Qua de causa. Item שׁוּם Allium. in Ber. rab. cap. 54. Item שְׁמָא Inflatum, vel inflatio. Leuit. 13. in Tharg. Ierosol. aliâs scribitur שׁוּמָא in Aruc. est etiam nota, macula, signum. in Aruc. & שׁוּמָה Summa, æstimatio. in Vaic. rab. cap. 9.

שׁוּם Posuit. Ezr. 4. שַׁוּיְסְקָאי Genus cibi assati. in Aruc. שׁוּעָא idem quod צור Petra. Prouerb. 30.

Accipitur etiam pro איש נדיב Viro liberali & munifico. Iob 34. שׁוּפִי idem quod שקט Tranquillitas, vel tranquillus & quietus. vt exponit Rabbi Schelemoh. Num. 22.

שׁוּקָא Platea, forum. Cantic. 3. & Eccles. 12.

שׁוּק Hebraicè Crus.

שְׁגַשׁ & שַׁגִּישׁ Conturbauit, tumultuatus est. Exod.14. 1 Regum 4.& Isa.29. & in passiuo אִשְׁתַּגַּשׁ, vt אִשְׁתַּגַּשׁ אַרְעָא Sonuit, vel commota est terra.

Inde שִׁיגוּשָׁא idem quod מהומה Cõturbatio,tumultus. Deut. 1. & 1 Regum 5. Idem שְׁגוּשָׁא Tumultus. Actor.23. & alibi frequenter in nouo Testamento. Secundò שְׁגַשׁ Contẽpsit, proiecit. Deu.28.& Ier.23. Tertiò Murmurauit, subsannauit, oblocutus est. Prou.16. Inde שִׁיגוּשָׁא idem quod נרגן Susurro. Prouerb.26. Quartò Interfecit, perdidit, contriuit. Exod.14. Deut.28. & 1 Reg.7. Quintò Insaniuit. in Ber. rab. cap.88. inde מְשַׁגֵּשׁ Corrũpens, in errorem inducens,errare faciẽs. in Aruc. Idẽ שַׁגְשַׁגּ vtraq; radicali duplicata. Ier.4.

שְׁדַר & שְׁרָא צהלא Effudit. Gen.8. Deut.21. 1 Reg.26.& Thr. 4. inde שַׁדְרִין Effundentes. & in passiuo אִתְּשִׁיד Effusus est. Isaiæ 26. & שָׁדְרִין Bibentes. Iudic.7. & אֶשׁוּד Effundam. Act.2. Secundò שְׁרָא Proiecit, iecit. Exod.16. 1 Reg.20. & Iob 38. Inde שָׁדֵי מַטְרָא עַל אַרְעָא Cadit ros super terram. 2 Reg. 17. & מַשְׁדֵּי עִפְרָא Iaciens puluerem. 2 Regum 16. In passiuo אִשְׁתְּרָא כְּרַוְיָא Motus est vt ebrius. Isaiæ 24. Item Volauit,mobilitauit vt aquila. Deut.28. & Ierem. 49. Tertiò Mouit, sufflauit. Isaiæ 7. Quartò Sagittauit, iaculatus est. 4 Reg. 13. Inde Syris מַשְׁדָּא מצצהלא Iactus. Lucæ 22. & צהלא שְׁדָיָא idem quod δεξιόλαβος, Spiculator, lancearius. in plurali שְׁדָיֵי Spiculatores. Act. 23. & אַשְׁדֵּי Profudit,deiecit. in Aphel. & שִׁדָּא Hastile. Exod.37.

שְׁדַד Proscidit. Iob 29. Dilacerauit,discerpsit. Marc. 1. שֵׁד Dæmon, vastator. in plurali שִׁדִּין & שִׁדִּין Dæmones. Isaiæ 13. & שַׁדַּי Omnipotens, αὐτάρχης. Significat propriè sibi sufficiẽtem,qui nullius eget auxilio.à שׁ Qui, quæ,quod, & דַּי Sufficientia. שִׁדָּא idem quod צַד Latus. Leuitic.1. & Ion.1. Est etiam Genus aromatis. in Aruc.

שוּד Debilis. in Aruc. שוּדָא Aestimatio, iudicium, arbitrium. ibidem. שַׁד Vber, mamma. שַׁד Agitauit, mouit. Isaiæ 24. Item Sedit. & Instrumentum vbi sedent nentes linum vel stuppam. in Aruc. & שׁוּד in Rasse tevoth valet שְׁפִיכוּת דְּמִים Effusio sanguinis. שַׁדְיָא Ventus Orientalis.

שְׁדַר Arca,vel capsa vbi sedetur. & Asmodeus:nomen dæmonis. in Aruc. שָׁדְרוֹן vel שָׁדְרִין Iudicium. in Tanhuma.

אִשְׁתַּדְּרוּ צהלא Spondere, polliceri, promittere, pacisci. Lucæ 22. Inde שׁוּדְרָא צהלא Græcè ἐπαγγελία, Promissum,promissio. Act.1. & 26. Radix propriè est דְּרָא, vnde Syri sic efformarunt verbum istud.

שְׁדַךְ Requieuit, sedauit. Gen.7. Iud.3. & Psalm.65. Inde שְׁדִיכַת אַרְעָא Quieuit terra. Genes.8. in Tharg.Ierosol. & שְׁדוּכַת Quies. Isa.14. & שַׁדִּיךְ Quietus, felix, beatus. Iob 21. & Sterilis, infructuosus,ociosus. & שַׁדְכָא & שַׁדְכָן Ociosus, quietus. Gen.25. Secundò שְׁדַךְ Coniunxit, copulauit. Vnde שִׁדּוּךְ Coniunctio viri & fœminæ. שַׁדְכָן Copulator. & שַׁדְכָנוּת Copulatio, coniunctio. Vnde Rabbini formant verbum in Piel, vt מְשַׁדְּכִין הַתִּינוֹקוֹת Coniungunt pueros. & וּלְשַׁדֵּךְ הַבָּנוֹת Ad coniungendum filias. in Comment. & שַׁדְכִין Folia sibi contigua. Isaiæ 14.

שְׁדַל & שַׁדֵּל primò idem est quod פתה Persuasit,induxit, decepit adulando. Exod.22. Iud.14. & Ezech.38. inde שַׁדְלָא צהלא Syrè,Græcè κολακία,Adulatio, adulatoria persuasio. 1 ad Thessal.2. Secundò אִשְׁתַּדַּל Luctatus est, vim fecit, conatus est, perseuerauit. Genes.32. & in Comment. הִשְׁתַּדַּל Solicitus fuit,curauit,studium adhibuit, incubuit, sedulam dedit operam. vt in More lib.1. cap.32.

Inde הִשְׁתַּדְּלוּת Solicitudo, studium, vigilantia, solertia.

Et Chaldaicè אִשְׁתַּדְּלוּתָא Studium, cura, sedulitas. in Zoh. col. 212. Item שׁוּדוּל Res plausibilis, & quæ primo aspectu emptores ad se allicit, res fucata.

שְׁדַן Lambere. Iudicum septimo capite.

שְׁדַע Sese patefecit. & in passiuo אֶשְׁתַּדַּע Cognouit vel agnitus est, obediuit, dicto audientem se præbuit. 2 ad Thess.1. & in lib.Rit.Seueri Patriarchæ. & מֶשְׁתַּדְּעוּתָא Agnitio,cognitio. ibidem.

שְׁדַף Inflãmauit,arefecit. Inde שְׁדָפוֹנָא Corruptus aër, vredo,vẽtus orientalis.3 Re.8.& Deut.28. Itẽ חוֹלִי הַשְׁדָּפוֹן est Tabes,phthisis,morbus, quo qui afficitur, minuitur & tabescit. in Bechaiai super Gen.

שְׁבַר Fregit, confregit, contriuit. Secundò שָׁבַר Stultescere. צבלא & שַׁבְרָא & שִׁבְרָא Stultus,nescius,simplex. Psalm.19. & Iob 5. in plurali שַׁבְרִין Prouerb.1. & Syrè שַׁבְרָא Simplices. 1 Pet.2. & שַׁבְרוּתָא Stultitia, insipientia, simplicitas. Prouerb.1. Item שַׁבְרָא est Ferula. & Genus herbæ ex qua fit elychnium. & שָׁבוּר Chirucatum,id est,affectum seu insignitum puncto chiric Hebræo. & Nomen regis proprium. in Aruc. Item שַׁבְרִירָא Cæcitas. 4 Regum 6. & שַׁבְרִירִי Radius. in Aruc. in plurali שַׁבְרִירָיָא Cæcitates. Genesis 16.

שְׁבַשׁ Conturbatus est, obstupuit. Dan.5. Secundò שַׁבֵּשׁ Seduxit, persuasit falsò. Ierem. 20. & in passiuo אִשְׁתְּבַשׁ Seductus est, corruptus vel falsus est. in Zohar. inde שִׁבּוּשׁ Error. in Comment. Tertiò Destruxit, corrupit. in Vaic.rab.cap.35.vnde Kimchi 3 Reg.17.גלות נשתבשו הכסחאות In captiuitate corrupta sunt exemplaria librorum.

Quartò Perplecti instar retis. in Aruc. vnde אִתְּבַשׁוּ כִּשְׁבָשִׁין דְּגוּפְנָא Perplexæ sunt sicut palmites vitis. Thren.1. vbi scribẽdum est אִשְׁתְּבַשׁוּ, vt monet Elias in Thisbi. & Syrè צבצלא שְׁבָשְׁתָּא Palmes, ramus. in plurali שְׁבָשְׁתָּא Palmites. Iohan.15.

שִׁבְשִׁין Rami, palmites. Gen.40. & Psalm.80. Et vtraque duplicata שַׁבְשַׁב Frondescere. Iob 14. vnde שַׁבְשָׁבָא Ramus. in Ber. rabb.cap.91.

שְׁבַת Idem quod נח Quieuit, cessauit, vacauit. Exod.31. inde שַׁבָּתָא Sabbathum,dies quietis & cessationis. ibidem. & passim in nouo Testamento.

Inde שַׁבְּתָאִי Saturnus planeta, planeta sedentarius & septimus in ordine à Luna incipiendo. in Beresch.rab.cap.91.

Item שַׁבַּת est Anethum. & שִׁבְּתָא Spiritus malus suffocãs pueros. & שְׁבוּתָא Votum,vel iuramentum. & שְׁבִיתָא Locus habitatus,mansio habitata. à ישב. in Aruc.

שְׁגָא Multiplicauit, auxit, creuit. vnde שַׁגִּיא Augustus, magnus, grandis, amplus. Item שַׁגִּיאָן Plus, vel ad plus, ad summum. in Vaic.rab.cap.28. שְׁגָא verò cum puncto in dextro cornu est, Defecit, defuit. Iud.12. & Num.31. & in tertia fœminea שְׁגַת Isa.34. item Abiit, recessit. 1 Reg. 14. Inde שַׁגְיָא Deficiens. Gen.31. Item שַׁגָּא est Genus ligni, quod Hebraicè dicitur תדהר Thidhar, id est, Vlmus, vel secundum alios, est Genus cedri. Isaiæ 41.

שְׁגַב Protexit. Psalm.20. & שַׁגֵּב Eleuauit, exaltauit. vnde מִשְׁגָּב Altum,præsidium,asylum.

שְׁגַג Incogitanter egit, inconsideratè fecit,errauit per ignorantiam. Inde שְׁגָגַת הַסּוֹפֵר Error scriptoris. in Comment. שִׁיגְרָא Amygdalus. Eccl.12. & in plur. שִׁיגְרִין Amygdala. Gen.43. & Num.17. & שַׁגְרִין Dæmones. Psalm.78. & שַׁגְרוּנָא Ischiatica. aliâs שִׁיגְרוּנָא in Aruc.

שְׁגַח Prouidit, curam habuit. Iob 22. Inde אִשְׁגַּחוּתָא Contemplatio,præuisio,prouidentia. in Zoh.col.343. idem הִשְׁגָּחוּת in Comment. ab הִשְׁגִּיחַ in Hiphil. Et alia forma אִשְׁגְּחָא Prouidentia,præuisio. in Zoh.col.77. in Siphra Zeniutha.

Secundò significat Expectauit. in Vaic. rabb. cap.34. & הַשְׁגָּחוּת Speculatio,contemplatio,consideratio. in Saare Zedek.

שְׁגַל Coiuit, agitauit, subagitauit. Pro quo obscœno verbo Masorithæ vsi sunt honestiore, quod ad marginem Bibliorum annotarunt, nempe שכב Concubuit. Inde שִׁגְלָה Coniux. Dan.5. & מִשְׁגָּלָה Coitus. & תאות המשגל Appetitus coëundi. אֵבֶר הַמִּשְׁגָּל Veretrum, membrum virile & pudendum. in Commentariis.

שְׁגַם Coniunxit, ligauit. in Ber.rabb.cap.26. & שִׁגְמִין Ramus qui extenditur de pariete ad parietem ad extendendum pannos. in Aruc. שוּגְנָיָא צבצנא Syrè Vicissitudo, conuersio. Iac.1.

שְׁגַע Vesanum reddidit, lymphauit, emotæ mentis fecit. Inde שִׁגְעוֹן Insania, lymphatio, vecordia, dementia. Idem שִׁגְעוּנָא in Zohar.

שְׁגַר Misit, emisit. Exod. 16. Iob 21. & Ierem.9. Secundò Calefecit, succendit. Ezech.39. Tertiò Traxit,distraxit,vsus est. in Schem.rabb.cap.9.

Inde שֶׁגֶר Fœtus qui eiicitur vtero iumentorum, aut aliorum quadrupedum maiorum. idem שְׁגַר. & שַׁגְרָא Bovrus dactylorum. in Aruc. item שָׁגוּר Promptus, vsitatus. in Commentariis.

in passiuo אִשְׁתְּבִי Captus est. 1 Reg.4. & 30. Inde שְׁבִיָא Captiuitas. Ierem.15. idem שִׁבְיְתָא Psalm.78. Secundò ܫܒܝܐ Syrè Demisit. Marc.2. & Luc.5. Tertiò ܫܒܐ Sabbathum. idem שַׁבְּתָא 4 Reg.4.& 11. in plurali שַׁבָּתָא Sabbatha. Ezech.23. Item ܫܒܬܐ Anethum, herbæ genus. Matth.23. Item עוֹד est שוּב Adhuc, iterum, rursus.

שֵׁב Septem. Psalm.78. in Midras.

שְׁבַב Ordinis duplicatorum, Fregit, rebellauit. in Aruc. Secundò Habitauit. inde שְׁכֵנֵיהּ Vicini eius. Lucæ 1. & שִׁכְנְתָא Vicina. Ruth 4. & שַׁכְּנוּתָא Habitatio, vicinia. in Zoh. Item שְׁבַב Crepusculum. in Aruc.

& שְׁבִיב idem quod נזם Inauris. Exod.35. & שְׁבִיבָא Flamma. Dan.3. & 7. & שֵׁב Canus. Ezræ 5. & שִׁיבֵי Lineæ quæ sunt in ligno, & frusta ligni. in Aruc.

שׁבד In Rasse tevoth valet שְׁבֵית דִּין Quod domus iudicij. Reuocandum ad בר suprà cum ש seruile.

שבן vel שבן valet שֵׁם בַּר נַשׁ Chaldaicè idem quod שֵׁם בֶּן אָדָם Nomen proprium viri. נָשָׁא & נַשׁ & נָשׁ Syriacè & Ierosolymitanè idem quod אֱנָשָׁא & אֱנָשׁ Homo.

שבחר Laudauit, glorificauit. Prou.25. & 27. Inde שִׁבְחוֹרָא & שִׁבְחִירָא Laus, honor, decor. Psalm.8.& 21. Prou.14. & Iob 40. & שִׁבְחֲרָנוּתָא Elatio, superbia. Marc.7. & שָׁבְחָרְנָא Fastuosus, gloriosus, elatus, superbus. ad Rom.1.

שִׁבַּז Idem quod מק Putredo, caries. Isa.5. שַׁבְּזִיזָא Sapphirus. Iob 28. Exod.24. & Thren.4.

שבח Laudauit, glorificauit, encomiis celebrauit, hymnodiam dixit. Gen.43. Leuit.19. & Ios.10. in tertia fœminea שַׁבַּחַת Cecinit. Iud.5. In passiuo אִשְׁתַּבַּח, & Syrè אֶשְׁתַּבַּח Gloriatus est. 3 Reg.20. Inde ܫܘܒܚܐ שׁוּבְחָא Gloria, laus, encomium. Mat.4. Idem ܬܫܒܘܚܬܐ תֻּשְׁבָּחְתָּא & תּוּשְׁבָּחָא & תּוּשְׁבְּחָא idem quod תפארת Isa. 10. Psal. 62.& Exod.15. & Arabicè תַּשְׁבַּחָן Gloria, laus. & מְשַׁבְּחָא Gloriosus. Ponitur etiam שִׁבּוּחָא pro שעשע Deliciæ. Prouerb.8.

Secundò significat תְּשִׁבְיַת Compescuit, mitigauit. Tertiò Creuit, auctus est, meliorauit, sapidum fecit. in Comment.

שֵׁבֶט & שִׁבְטָא & Syrè ܫܒܛܐ Tribus, familia. Deut. 29. Ios.4.& 11. item Baculus, sceptrum. Exod.21. & Psalm.2. שׁוֹבֵט Excutiens virga lanam, vel qui lanam carminat. & Virga aut spatula textoris. & שִׁיבּוּטָא Species est piscis magni. in Aruc.

שַׁבְּכָא aliâs סַבְּכָא est Musicum quoddam instrumẽtum, Sambuca. Dan.3. Secundò שֻׁבָּכָא est Columbarium. Ose.11. & Isa.60. & שׁוֹבָךְ Ramus. Psal.75. in Midras. & שַׁבְּכִין sunt צמידים Armillæ. Num.31. & סִיבְּכַיָּא pro השהרנים Isaiæ 3. de quo suprà.

שְׁבִיל Idem est quod נתיב Semita. in plurali שְׁבִילִין Iudic.5. & שְׁבוּלִין Isaiæ 42. & בִּשְׁבִיל idem est quod בעבור Propter. in Comment. שִׁבּוֹלָא Spica, Syrè ܫܒܠܐ Iob 24. & Matth.12. in plurali שִׁבּוֹלִין Spicæ. Ruth 2.

שׁוּבְלָא est Siligo, frumentum, vel spelta. 4 Regum 19.

שַׁבְּלוּל Cochlea, testudo, limax. שַׁבְּלוּלִיתָא idem quod זרע תלתן Lupinus, vel semen fœni Græci. in Aruc.

שְׁבִיס Lunula ornamenti genus, vel secundum alios, Sertum, corona. R. Dauid Kimchi, Velum ocellatum seu reticulatum quo caput tegebant.

שבע Cum puncto in dextero cornu, & in Aphil אַשְׁבֵּעַ Adiurauit. Cant.8. inde שְׁבוּעָתָא Iuramentum, iusiurandum. Iud.21. Item שְׁבָעָא Septem. Iud.9. & שְׁבִיעָאָה Septimus. Ios. 19. שַׁבְעִין Septuaginta. Et שְׁבִיעוּת Septenarius, hebdomas. in Saare Zedek. Inde שְׁבוּעָתָא Septimana, hebdomada. Iob 1. in plurali שָׁבוּעִין Hebdomadæ. Deut.16. & in fœmineo genere שְׁבוּעָן Leuit.23.

שְׂבַע & in Aphil אַשְׂבַּע cum puncto in sinistro cornu, Satiauit, saturauit, expleuit. Thren.3. Inde שָׂבְעָנָא Saturitas. Prouerb.3.

שבק Reliquit, dimisit. Ios.8. Permisit. Marc. 5. Remisit culpam. 3 Regum 8. & in passiuo אִשְׁתְּבֵק Relictus est. Act.25.& alibi passim in nouo testamento. Inde שְׁבִיקוּתָא Indulgentia. & שׁוּבְקָנָא Remissio, dimissio, repudium. Marc.10. & שְׁבוּקָא Dimissor, condonator. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. Item שְׁבָקִין Rami. Ezech.17.

שבר

רתך Liquescere, liquefacere, bullire. in Aruc. Secundò Vehere. Inde רְתִיכָא Currus, lectica. Iud.4. in plurali רְתִיכִין Iosue 11.& 17. & אַרְתַּכִּין Currus, vehicula, cum Olaph heemanthico. Psalm.76. in exemplari Nebiensi. רִתְמָא Iuniperus, genista. 3 Regum 19.

רתע Reuersus est, conuersus est, retrocessit, pedem repressit. 4 Reg.1. Psal.35. & Cant.2. item Errare fecit. Iob 12. & in Aphil אַרְתִּיעַ קְרַל Obuertit ceruicem. Thren.1. & אַרְתַּע Reduxit. Thren.2. Secundò significat Tremere. in Vaic.rab.cap.21.

רתף Vnde מַרְתֵּף Cellarium. in Beresch. rabb. cap.30.

רתק Concatenauit, ligauit, clausit, sepsit, constrinxit, vinxit. & רְתוּק Catena, conclusio, vallum, septum.

Secundò רְתַק Continuauit, perseuerauit, assiduus fuit. in Ber.rab.cap.45. & רְתָקָא est סיוג שעל החומה Septum quod est supra murũ. מַרְתּוּקָא idem quod אגרוף Pugnus. Exod.20. in Tharg. Ierosolymitano.

LITERA SCHIN.

ש

שין Schin, vel ש Sin, vicesima prima Alphabeti litera, propriè significat Dentem. In Hebræo & in Commentariis ש aliquando seruilis est, & afficitur puncto segol vt plurimùm, atq; idem valet quod אשר Qui, quæ, quod, quia, quoniam; aliquando verò est radicalis. In numeris ש valet 300. שֶׁאִי valet שֶׁאִי אֶפְשַׁר quod impossibile est. in Præfat. More. vide suprà.

שָׁאַב Hausit, extraxit, attraxit, sorbuit. Inde אֶבֶן שׁוֹאֶבֶת Lapis trahens, id est, magnes. שָׁאוּגִי est Species lignorum in Libano crescentium, cedrus, abies, pinus, vel quid aliud simile. Cant.1.& 3. & שָׁאַג Rugiuit. שָׁאָה Desolauit, vastauit. שָׁאַט Spreuit, contempsit.

שאל & שָׁאַל Petiuit, postulauit, rogauit. Iosue 19. & 1 Reg.17. שָׁאַל Arabicè, petiit, postulauit. & in Aphel Syrè ܐܫܬܐܠ אִשְׁתָּאַל Dedit, largitus est, commodauit. Lucæ 10. Secundò Quæsiuit, interrogauit, cupiuit, desiderauit. Num.11. Inde מִשְׁתָּאֵל Diuinus, ariolus, qui de secretis quærit & de futuris, vt Kimchi exponit. Isaiæ 3.

Tertiò Salutauit. & in passiuo Syrè ܐܫܬܐܠ אֶשְׁתָּאַל Excusauit sese. Luc.14.& Act.20. Item, Ascensum cohibuit, vel recessit. 1 ad Timoth.4.& 5. Inde veniunt שְׁאֵילָה Petitio. Iud.8. idem שְׁאֵלָה 3 Reg.2. & שְׁאֵלְתָּא Psal.106. Et in Comment. הֵא הַשְׁאָלָה He interrogatiuum vel quæsitiuum. Capitur etiam הַשְׁאָלָה pro Accommodatione & transsumptione. Inde שֵׁם מוּשְׁאַל Nomen accommodatum seu translatum. vt si fortem hominem voces leonem. Sic Psalm. 78. dicitur דרך השאל id est transsumptiuè, Occidit vineas eorum, hoc est, succidit. Item שְׁאוֹל & Syrè ܫܐܘܠ Infernus, fouea, sepulchrũ. Deut.32. Luc.16. & in Epist. Petri.

שאנן Tranquillus fuit, securus fuit. Inde Syris ܫܝܢܐ שִׁינָא Pax, Tranquillitas, securitas. Mat.10. & verbaliter ܐܫܬܝܢܝ אֶשְׁתִּינִי In gratiam rediit, pacem iniuit. Act.7.

Et שָׁאֵנִי Affirmatur, traditur, putatur. in Zoh. & שַׁאֲנֵי ponitur pro חֲבָרוֹת Liuores. Prou.20.

שאף Anhelauit, attraxit halitum. Et metaphoricè Desiderauit. item Conculcauit.

שאר & שָׁאַר Reliquit, remansit, superfuit. אַשְׁאַר Reliquit, residuum fecit. Ios.10. & in passiuo אִשְׁתְּאַר Relictus est. Ios.10. & 11. Inde nomen verbale אִשְׁתָּאֲרוּתָא Derelictio, reliquiæ, residuum. in Zoh.col.417.in Gen. Inde שְׁאָר & שְׁאָרָא & שַׁאֲרָא Reliquiæ. 4 Reg.7.& 19. & שְׁאוֹר Fermentũ. in Zoh.col.317. שְׁאָר Caro. שְׁאֵת Tumor, pustula.

שב Ordinis quiescentium in media, Conuersus est, pœnituit, rediit, resipuit. item השיב Respondit. Inde תְּשׁוּבָה Pœnitentia, conuersio, & responsio.

שבא Ordinis quiescentium in vltima, Cepit, captiuauit, captiuum abduxit, reddiditve. 1 Regum 30.

Gallus Trecensis, vt nonnulli volunt. רשׁבג Doctrinalibus valet רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל Magister noster Simeon filius Gamalielis. de quo habes infrà. רשׁבי valet רבי שמעון בן יוחי Rab. Simeon Ben Iochai. in Zohar. in quo præcellenti & eximio opere primas iure sibi vendicat doctor ille.

רַשְׁבָּא vel vt alij codices habent, רַשְׁאנָא Princeps familiæ, caput domus. Prou.25.

רשל & אִתְרַשֵּׁל Cessauit, vacauit, negligens fuit, remissus & dissolutus fuit. Iosue 10. & 18. & in More lib.1.cap.32. Inde מְרַשְׁלַן יַדּוֹן Dissoluti manibus. 2 Regum 17. & אִתְרַשְׁלוּת idem quod רפיון Remissio, debilitatio. Ierem.47. Rabbini vtuntur hac radice in coniugatione Ithpael, vt monet Elias in Thisbi. רשׁלע valet רִבּוֹן שֶׁל עוֹלָם Dominus mũdi, dominator orbis, epithetõ Dei. in Zoh.col.186.

רשם Signauit, notauit, constituit, præsignauit, prædestinauit. Dan.5. & Ios.10. & ad Roman.8. Babylonicè scribitur רְשִׁים Annotauit. in Daniele. Inde מְרַשְׁמִין Legum conditores. Iud.5. & רוּשָׁם Descriptio, nota, cicatrix. Ierem.2. In plurali רוּשְׁמִין Isa.3. & רִישׁוּמָא Delineatio. nota, descriptio, diagramma. in Zoh. col.244. & רוּשְׁמָא Obsignatio, signaculum. in lib.Rit.Seu.Pat. & רוּשְׁמַת Vestigia. Psalm.77. & רִישְׁמִין Leges. Isaiæ 10. & נִרְשְׁמוֹת Signatæ. in Niphal. Psalm.78. in Midras. & apud Rabbinos יְצִיאַת חַצְרוּק מִן הָעִיר עוֹשֶׂה רוּשָׁם Egressio iusti è ciuitate facit notã.

רְשׁוּנָא Bruchus, genus locustæ. Leuit.11. & Psalm.105.

רשע Impium vel improbum esse, impiè agere. Inde רָשִׁיעַ Impius, improbus. in plurali רְשִׁיעִין Impij, improbi. Isaiæ 55. & רִשְׁעָא Impietas, Iudic.19. idem רַשְׁעָתָא 4 Regum 3. & רוּשְׁעָהוֹן Impietas eorum. 2 ad Timoth.2.

Secundò אַרְשַׁע in Aphel idem est quod חעפיל Obstinatè & improbè conatus est: angariauit: vim intulit, superbè vel temere egit. Num.14. & רַשַׁע Superbia. in Tharg. Abdiæ.

רשף Diabolus, dæmon lædens, vel damnum afferens. רִשְׁפָּא Pruna, carbo ignitus. Psalm.78.

רשק vel רִשְׁקָא idem quod נרד Nardus, herba odorifera. in plurali רִשְׁקִין Cant.4. Significat & Orientalem. in Aruc.

רשש vel רִשִׁישׁ est חתיכה של עפר Fragmentum terræ, gleba. in Aruc. רַשַׁשׁ Depauperatus est, redactus est ad inopiam.

רת & רְתַת Tremuit, exterritus est. & in Benoni רָאֵת Tremens. Act.16. & in fœmineo רָאתָא Contremiscens. & in plurali רָאתִין Contremiscentes. in lib.Rit.Seueri Patriarchæ. & רְתִיתָא Tremor, terror. 2 Regum 1.

Secundò רת significat Dimittere. & Filum instar iunci quod circa palmam oritur. Item Coagulum, frustum, & quod in ignis vocatur animella. ראש תיבה valet ר״ת Principium dictionis, vel pluraliter רָאשֵׁי תֵיבוֹת Capita seu initia dictionum. Sic appellant, vt iam alibi dictum est, veras abbreuiationes. Quanquam neoterici paulò aliter sumere videntur lib.3. Cabalæ, vbi Notariacon dicit tres partes habere, vnam cùm signaculum aliquod ab initio dictionis sumitur, & apicibus (vt fieri solet) in sublimi notatur, & dicitur ר״ת, Alteram, cùm à fine verbi propositi, & dicitur ת״ת, de quo suprà. Tertiam, cùm à singulorum verborum quibuslibet literis notæ singulæ deducũtur, quod generali nomine נוטריקון appellant. Est & תְּמוּרָה cùm litera pro litera ponitur, vt in באת״בש dictum est, & גֵּמַטְרִיָּא Geometria, cùm Arithmetica proportione vnius nominis literæ respondent alteri, vt אסתר & שושנה Esther, & Lilium, vtraque dictio vnum & eundem numerum efficit, nempe 661. Apud Doctrinales verò ת״ת valet רַבֵּנוּ תָּם Magister noster Tham. & cum Vaf, ו״ת Et Rabbenu Tham.

רתא vnde in Aphel אַרְתֵּא Monuit, præmonuit, admonuit, direxit, præiuit, docuit. Act.8. & 20. & רַתּוּ Melius. in Aruc. & Syrè מַרְתֵּינוּתָא Admonitio. 2 ad Timoth.1.

רתח Caluit, bulliuit, efferbuit, excanduit. Ierem.1. vnde מַיִם רוֹתְחִים Aquæ bullientes. & רַתְחָא Calor. Actor.28. Item Frixit, torrefecit. Leuitic.6. Inde רִיתְחָא & רְתָחָא idem quod קֶצֶף Furor, feruor. Psalm.6. & Oseæ 10.

Græcè reddidit Euangelista λιθόστρωτον, lapidibus stratum, vel tesselatum. Iohan.19. Item רָצָף Pruna, carbo accensus. & in plurali רָצָפִים Prunæ, carbones igniti. 1 Reg.19. רְצִיצָא Pullus oui gallinarum, & auium. in Aruc.

רק siue רַקַּק Spuit, conspuit. Inde רוֹק & רוּקָא Sputum, saliua. Iob 30. & רְקִיקִין Spuentes. in Esther. Secundò רַיֵּק à אָרִיק Effudit. 1 Reg.10. in passiuo אִתְרִיק Effusus est, euacuatus est. 3 Reg.22. & in futuro אֶתְרַק יִתְרַק תִּתְרַק Effundar, effundetur, effunderis. in Zoh. col.84. in Gen. Inde רֵיקָא Syriacè, Rabbinicè רִיקָא Inanis, vanus. est autem minus conuitium, quàm fatuus. Matth.5. Tertiò idem est quod עטת Operuit, extendit. Ierem.43. Quartò רַקַּק Attenuauit. & רְקִיק Laganum. Item רֶקֶק est Lutum, aqua mixta cum terra. Gen.2. in Rab. Schelomoh. & רְקִיק Paruus, tenuis. in Aruc.

רקב Putruit, computruit. Inde רִיקְבָא & רַקְבוּבִית Putredo, putrefactio. Isaiæ 40. & Iob 13. & רַקְבָא & רַקְבוּבִיתָא Tinea. Isa.51. & Iob 27. Item רוּקְבָא est idem quod נר Aceruus, vel lagena tumida, vter vtris. Gen.21. & Iosue 3.

רקד Saltauit, subsiliit. Mat.14. & in Aphel Syrè אַרְקַד Planxit. Matt.10. & Lucæ 9. Tertiò רַקַּד Cribrauit. item Torta panis. in Aruc.

רקם Acupinxit, texuitve. Gallicè *Recamer*. רִקְמָא Pictura acus. Ezech.27. & רָקֶם Nomen loci quod Hebraicè dicitur קֶדֶשׁ Gen.14. Num.13. & Psalm.29. רַקְשִׁיטָא Thesaurus, résue preciosa.

רקן Euacuauit, euomuit, abstulit, spoliauit. Inde רֵיקָן Vacuus, inanis. vt מָנִין רֵיקָנִין Vasa vacua. 4 Reg.4. & in fœmineo רֵיקָנְיָא Vacua. Ier.4. & רֵיקָנוּ Vanitas. Isaiæ 45.

רקע Expandit, extendit, distendit. Inde רְקִיעָא Firmamẽtum, cælorum expansio. רְקִיעָתָא Expansa, distensa, ampla. Lucæ 6. Secundò רַקַּע idem quod גזל Prædatus est, spoliauit, resarcinauit, eduxit. in Aruc.

Inde רִיקְעָא Scissuræ panni. vbi in Græco sunt σημικίνθια, Semicinthia, succinctoria. Act.19. & מְרַקַּע Resarcinatio, & frustum panni, & panis. in Aruc. & Syrè אוּרְקַעְתָּא Assumentum, frustum panni. Matth.9.

רִיקוּעַ Lamina. Num.16. Item רְקִיעָא Ceruical. Ezech.13. & רַקּוּעַ & מְרַקַּע Maculosum, maculis respersum, diuersorumque colorum. Gen.30. & Iosue 9.

רקף Pulsauit, percussit, intumuit. vnde מַרְקְפָא Pulsans, intumescens. in Vaic.rab. & in Zohar. לְחַמִּין וַמָּא דִּבְלַע לְכָל שָׁאַר מֵימִין אִקְרֵי יַמָּא רַקְפָא: Aliquando mare cùm absorbet cætera omnia maria, vocatur intumescens, turgida. Item רַקְתָּא vel רַקְתָּא & אַרְקְתָּא est Ripa, lutum. in Aruc.

רר & רִיר Fluxit, defluxit. & Sputum, saliua. & רֵר Circulus, corona. אִתְרָרַב Magnificatus est, eleuatus est. Ier. 48. & 3 Regum 1. vide רב suprà. Sic אִתְרָרַם Exaltatus est. vide רם suprà.

רשא Fœnerauit, mutuauit. Deuter.23. & Ier.15. inde רַשָּׁיָא Creditor. 4 Reg.4. & רָשָׁא Recipiens mutuũ. Isa.24. & מָרֵי רְשׁוּ Dominus fœnoris. 1 Reg.22. & in Aphel Syrè אַרְשָׁא Fœneratus est. Actor.25. Secundò Syrè רְשָׁא Culpauit, incusauit, in ius vocauit. ad Hebr.8. & ad Rom.9. אִתְרְשָׁא idem quod ἐγκαλοῦμαι, In iudicium vocari, actione conueniri, criminis postulari, deferri. Act.19. Inde רִשְׁנָא Criminatio. Act. 25. Tertiò רָשָׁא Potuit, facultatem habuit. Inde רַשָּׁאִין Licentiati, habentes facultatem. Exod.33. & לָא הָוּוּ רַשָּׁאִים Non fuerunt audentes. & in Hiphil הִרְשִׁיא vel הִרְשָׁא Potestatem concessit, permisit. & מַרְשָׁא vel מַרְשָׁח Potestatem faciens. & מְרַשָּׁח Licentiatus. & הַרְשָׁאָה Potestas, facultas. in Commentariis. & רְשׁוּ & רְשׁוּת Licitum, licentia, facultas, potestas. Ruth 4. & Deut.17. Item רְשִׁיוֹן Indulgentia, venia, licentia, permissio, facultas.

רש & רוּשַׁשׁ רוּצַצ ordinis quiescentium in media, idem est quod בוס Calcauit, conculcauit. Prou.27. & Psalm.18. Item רֵישׁ est Fel. Thren.3. & Ierem.23. & Caput, principium, vertex, summitas. Gen.2. Exod.24. & Prou.1. vide suprà. רַשָּׁאי Licentiosus. Psalm. 10. in Midr. & nomen cuiusdam familiæ. in Aruc. ר״ש in Rasse tevoth valet רבי שלמה Rab. Schelomoh, & interdum Rab. Simeon. & ר״ש valet רבי שלמה ירחי Rabbi Schelomoh Iarchi, inter illos celeberrimus

רָף & רָפַף Tremuit, contremuit. Iob 9. inde מְרַפְרֵפָא Commouens, quatiens. in Zoh. & רוּפָפוֹת Locus humidus & lutosus. in Aruc. & Cancelli, siue clatra tremula fenestrarum.

רָפַה Remissus fuit, torpuit, ociosus & lentus fuit. inde רְפִיוּתָא Laxamentum, dissolutio. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. & in passiuo אִתְרַפִּי Tardauit. Isa. 29. & in Aphel Syrè אַרְפֵי Laxare, relaxare. Actor. 27.

Inde רָפֶה Lenis. & רָפֶה Punctum aut linea leniorem literarum prolationem efficiens. in Grammaticis. & רְפִיוֹן Relaxatio, remissio. & רַפְיוֹן Lenitas. in Comment. Item רַף est Palus paludis. in Aruc. & חַרִיפָא Ictus. Psalm. 31. in Midr. & Syrè רְפָף Ictus oculi, nutus. 1 ad Corinth. 15.

Secundò רָפָא Mederi, curare, sanare.

רָפַד Strauit, stratum parauit. inde רְפִידָה Stratum, pauimentum instratum. Item רִיפּוּדִין Repudium. in Ber. rabb. cap. 18.

רָפַח Exacerbauit, rebellauit. Gen. 26. in Tharg. Onkelos, & Num. vlt. in Tharg. Ierosolym.

רָפַט Relaxauit, tremuit, dilaniauit. vnde מְרַפֵּט Tremor, relaxatio. in Aruc. רְפִילָא Principatus secundus post regium. & רוּפִיל Princeps secundus à rege. Ruth 1. & Esther 9. רִיפָיוֹן Aër. in Ber. rabb. cap. 22.

רָפָן Nomen cuiusdam idoli. Act. 7.

רָפַס Idem quod רמס Calcauit, conculcauit. Ezech. 6. & Danielis 7. Secundò Extendit. in Ber. rab. cap. 78.

Tertiò Mollescere, tenerum esse, & frangere. Quartò Contentum reddere, interrogare, examinare. in Aruc.

Quintò אִתְרַפַּס Defecit. & רִיפְסַת idem quod שפעת Conculcatio. & רְפוּסָא Præses. in Schem. rabb. cap. 37.

& רִיפְסָתָא Multitudo. Ezech. 26.

רָפַק Idem quod חפר Fodit. & מַרְפָּק Axilla, cubitus. in Beresch rabb. cap. 48. רָפַק in Ithpael הִתְרַפֵּק Innixus est, adhæsit, coniunctus est.

רָפַרְף Nictare, & more auis alis verberare, agitare, hæsitare. in Ber. rabb. cap. 2.

רָפַשׁ Calcauit, conculcauit, luto infecit. & רֶפֶשׁ idē quod טיט Lutum, conculcatio. Secundò רְפַשׁ Extendit. Num 11. in Tharg. Ierosolymit. & in Ber rab cap. 78.

Tertiò אִתְרְפַשׁ idem est quod אִתְמַחְמָה Tardauit, moratus est. Isaiæ 29. Item Syrè רַפְשָׁא Vannus, cribrum. Matth. 3.

רָפַת Erosus est, corruptus est vermibus. Act. 12. & רֶפֶת Stabulum siue bouile. & רִיפַת Panis. in Ber. rabb. cap. 49.

רָץ Cucurrit, cursu contendit, iuit velociter. Secundò רַץ & רָצַץ ordinis duplicatorum, Contriuit, conquassauit, confregit, allisit. Tertiò רָץ Narrauit, locutus est.

Quartò Numerauit pecuniam. Quintò Perforauit subula. in Aruc. Inde רַצָּיָה Locutio. Sextò אִתְרַץ Expressit. in Zoh. Inde רְצוּנִית Voluntaria. in More lib. 1. cap. 46.

Septimò רָץ significat Exultare. Inde רְצִין Exultantes. Prouerb. 2. in Tharg. Item רָצָה & רָצָא significat Velle, complacere. Vnde הִרְצָאוּת Complacentia, grata acceptio. in Saare Zedek.

רָצַד Saltauit. in Vaicra rabb. capite vigesimo sexto.

רָצַח Occidit, interfecit, necauit.

רָצַם Deleuit, infecit, corrupit. in Aruc.

רָצַן vnde רְצִינְתָּא Vermis fructus absumens. in Aruc.

רָצַע Perforauit subula, transfixit. Inde מַרְצֵעָא Subula. Item רְצוּעָא Corrigia. Genes. 14. in Tharg. Ierosolymit. Item רְצוּעָה Flagellum. in Zoh. col. 37. & רָצָעָן Cerdo, alutarius.

רָצַף Idem quod כמך Coniungere, continuare, consequi, immediatè sequi, plicare. in Aruc. Inde עונג רצוף Delectatio iugis & continua. Prouerb. 8. in Comment.

& ימים רצופים Dies consequentes. רַצְפָּה idem quod רִצְפָּה & מַרְצֶפֶת Pauimentum 4 Reg. 16. & verbaliter רָצַף Strauit pauimentum. Inde רִצְפְתָּא דְכֵאפָא Pauimentum lapidum, Græcè

רָנַח Oriri. Scribendum est per Dolat דְנַח Gen. 32. vel vt alij legunt רוּמָק est Coaceruatio olerum, vt inde exprimatur humiditas. in Aruc. & רוּנְקָא Runcina. item Genus vestis. in Aruc.

רָסַס & רְסַס ordinis duplicatorum Stillauit, aspersit. Prou. 7. & in passiuo אִתְרְסַס Aspersus est. ad Hebr. 9. Inde רְסִיסָא Guttula, stilla. in Zoh. & in plurali רְסִיסִין Stillæ. & Syrè רְסַס Aspersio. ad Heb. 11.

Secundò Attriuit, contriuit, contudit. Inde רְסִיס & מְרִיס Attritus, thlasius. Leuitic. 22. & מַחָא מְרַסְּסָא Plaga putrida. Isaiæ 1. Item רוּס est מרוצת חסוסים Cursus equorum siue stadium. Gen. 14. & רִיסִין Supercilia. Eccl. 12. & in Kimchi. & רַס Ferculum ex lenticulis confectum. in Aruc.

רָסָן Frenum, habena. & רוּסְנָן Mensura quatuor digitorum.

רָסַק Primò, In frusta concidit. Inde רִיסוּקִין idē quod פתים Buccellæ, & frusta. Leuitic. 2. in Tharg. Ierosolymit. & Psalm. 147. Secundò Debilitauit, confudit. Item רִיסוּקָא est חגור של עור Cingulum ex corio factum. in Aruc. רִסְתָּקָא idem quod שוק Platea, forum, nundinæ. in Aruc.

רָעָא & אִתְרְעֵי ordinis quiescentium in vltima, Voluit, elegit, complacitum fuit. Exod. 21. Leuitic. 1. & Isaiæ 41. Inde רַעֲוָא & רְעוּתָא & רַעֲוִינָא & רַעְיָא, & Syrè רְעָיָן & רַעְיָנָא Mens, voluntas, spacium, cogitatio, animi propensio. Prou. 10. 1 Regum 12. & Iohan. 16. in plurali רַעְיוֹנִין Cogitationes. Dan. 2. Secundò אִתְרְעֵי Syrè significat Deliberare, consultare, consilium inire. Lucæ 15. & Iohan. 12.

Tertiò Reconciliari, in gratiam redire. & תַּרְעוּתָא Reconciliatio. ad Rom. 5. & תַּרְעִיתָא Electio, intelligentia, arbitrium, voluntas. ad Rom. 8. & תּוּרְעוּתְהוֹן Voluntas aut desiderium eorum. Psalm. 145. & כֹּחַ תַּרְעִיוֹן Virtus sensitiua. in Comment. Quartò רְעָא & רְעֵי Pascere. Genes. 30.

Inde רָעֵיָא Pastor. Isaiæ 40. in fœmineo רַעְיָתָא Pastrix. Gen. 29. in plurali רָעְיָן Pastores. Isa. 13. & Syrè רַעְיָתָא Pastores. Lucæ 2. Item מַרְעִיתָא Grex. Act. 20. & in plurali cum affixo מַרְעִיתְהוֹן Greges eorum. Lucæ 2.

רָעַע Ordinis duplicatorum idem quod רצץ aut שבר Fregit, confregit, contriuit, excîdit. Dan. 2. Deut. 28. & Exodi 15. in tertia fœminea רַעַת Iudic. 9. in passiuo אִתְרְעַע Fractus est. Psalm. 46. idem אִתְרַע Iud. 6. & in Aphel Syrè מַרְעֵת Discerpit, dilacerat, dilaniat. Marci 9. & Lucæ 9. Inde מְקַנְיָא רַעְיָא Arundo fracta. 4 Regum 18. Item רִיעָא est idem quod צואה Fimus, stercus. Iob 20. & Psalm. 83. & Leuit. 16.

Item מַרְעָא est Infirmitas. Deuter. 7. & מְרַע Infirmus. de quo suprà in litera Mem. לְרַע idem quod תחת Subtus, infrà. Iob 28. Vnde Grammatici vocant accentum qui in vltima ponitur, מִלְּרַע, quod idem est quod מלמטה Subtus, deorsum.

& מִלְּרַע לְרָקִיעַ Sub firmamento. Genes. 1.

רָעַד Tremuit. Secundò רְעַד Stillauit. inde רַעֲדָא Gutta, stilla. in Aruc. רעה in Rasse tevoth valet רַבְּנוּ עָלָיו שָׁלוֹם Præceptor noster, super eum pax. Sic de Mose loquuntur, præposito eius nomine. Vide in מרעה suprà.

רָעַט Vestiuit, inde מַרְעוּטָא idem quod בגד, meliùs מַרְטוּטָא Prouerb. 27.

רָעַל Idem quod כשל Impegit, lapsus est, debilitatus est. Isaiæ 35. & in Benoni רָעֲלִין Contremiscunt, vel contremiscentes. Iac. 4. Inde רְעִלְתָּא Solutum, remissum. ad Heb. 12. Secundò רְעַל Inuoluere caput, facie operire amictu. in Aruc.

רָעַם & אִתְרְעַם Murmurauit, sonuit, inquietus fuit, lamentatus est. Exod. 15. & Num. 21. & Psal. 55.

Inde רוּעֲמָא Querela. ad Colossi. 3. & תַּרְעוּמְתָּא Querelæ, murmurationes. Iob 33. & תּוּרְעֵמְתָּא Murmur. Psal. 19. Secundò רַעַם Tonuit, intonuit. Vnde רַעַם Commotio, fragor. Isaiæ 29. רַעֲנָן Virens, florens. Dan. 4.

רַעַף est כלי חרס שעל קדירה Vas testaceum quod ponitur super ollam, tegula. in Ber. rab. cap. 11.

רָעַץ Contriuit. Secundò רְעַץ idem quod צער Doluit, dolore & angustia affectus est. item Infixit. in Aruc.

רפ in Rasse tevoth valet רֵישׁ פָּסוּק. vel Hebraicè ראש Initio versus. at רפ' est רַפֵּי vel רָפֶה, vel pluraliter רַפִּין Puncto leni affecta dictio. in Masorah.

רלבג valet רַבִּי לֵוִי בֶּן גֵּרְשׁוֹן Rabbi Leui filius Gerson, recẽtior, cuius in multos Scripturæ libros extant Commentarij.

רָם פעל Ordinis quiescentium in media, Eleuauit, exaltauit. Inde רָמָא Excelsus. Psalm.99. & Genes.39. & in constructione רְמִי לְבָא Eleuati corde. Isa.2. & רוּמָא Altitudo. Isa.14. & רָמָא & רָמְתָא Collis. Exod.17. & Num.23. & דְרָעָא מְרַמְמָא Brachiũ excelsum. 3 Reg.8. & Syrè ܡܪܡܡܐ idem quod עליון Excelsus. & מְרוֹמָא Excelsi, sublimes.

Item אֶתְרַמְרַם ܐܬܪܡܪܡ vtraque radicali duplicata. vt וּמִתְרַמְרַם חֲוָא שְׁמֵהּ דְּמָרָן Et exaltabatur nomen Domini nostri. Act.19. Et in Aphil אָרִים Eleuauit, extulit. Iudic.9. & in passiuo אִתְּרִים & Syrè ܐܬܪܝܡ Eleuatus est. Ios.8. & רְמוּת Superbia, fastus. Isa.2. & רָמָתָא Collis. 2 Reg.2. Inde רוֹמָא Roma. de qua habes suprà. & in plurali à רָמָא Collis. רָמָן Colles. Deut.33.

רְמָא פעל & רְמִי Ordinis quiescentium in vltima, Iecit, proiecit. 2 Reg.15. vt רְמָא עֲדָבָא Proiecit sortẽ. Ios.18. in tertia fœminea רְמַת, & Syrè רְמַת Iud.9. & 2 Reg. 11. & in Aphel אַרְמֵא Proiecit. Lucæ 12. Inde נְבֻלְתָא רַמְיָא Cadauer proiectũ. 3 Reg.13. Secundò רְמָא Imposuit. 3 Reg. 12. Imposuit mulctam. 4 Reg.18. & רְמִי Proposuit. 2 Reg. 24. Inde Syris תַּרְמִיתָא ܬܪܡܝܬܐ Constitutio. Matth.25.

Tertiò רְמָא Defraudauit, dolosè egit. & in passiuo Syrè אֶתְרְמֵי Simulauit. ad Galat.2. & Attendit. 1 ad Timoth.1.

Inde רַמָּיוּתָא Dolus, fraus, deceptio. Prou.12. Et alia forma תַּרְמִית Dolus, fraus. in Kimhi super Oseam. & רַמָּאִין Fraudulenti. ibid. Item מִתְרַמְרְמוּתָא idem quod בזוי Despectio, abiectio, quod per antiphrasin dictum videtur. Psalm.21.

רמ"בם in Rasse tevoth valet רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן מַיְמוֹן Rab. Moseh filius Maimon. רמ"בן valet רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן נַחְמָן Rabbi Moseh filius Nachman.

רְמַז פעל Annuit, innuit, indicauit nutu. Psalm.25. & Iohan.13. Inde nomen verbale רְמִיזוּת Index, nutus, significatio. In præfat. More. Et רֶמֶז Signum, indicium, nutus. idem רַמְזָא in Zoh. & רְמִיזָה in Comment. in plur. Syrè רַמְזֵא Indicia, signa. in lib. Rit. Seu. Patr. רוּמְחָא Lancea, hasta. Ios.8. pluraliter רוּמְחִין Lanceæ, conti. Iudic.5. רִימוֹנָא Malogranatum, seu malopunicum. 3 Reg.7. Arbor verò vocatur רוּמָנָא in 2 Thargum Esth. רִימְנָא Vnicornis, vel vt alij, Rhinoceros. Psalm.92. & Iob 39. & in plur. בְּיר רַמָּנִין Pullus naricornium. Psalm.29. in Complut. רַמָּכִין idem quod סוסים Equi. Esther 8. Singulare est רַמָּךְ, & Arabicè רַמַּכָּה Equa. Est etiam רַמָּךְ Grex, mandra. in Aruc. רמ"ח in Rasse tevoth valet רַבִּי מֹשֶׁה חַזָּן Rabbi Moseh legatus vniuersitatis, vel lector oratione sua dimittens populum. Quisnam hîc fuerit, ignorat Elias, nisi ille fuerit qui canones de punctatione adscripsit circum Masoram magnam quæ ad calcẽ magnorum Bibliorum Venetiis excusa est. Est & hoc symbolum ad memoriam 248. ossium seu membrorum, ex quibus constare aiunt humanum corpus. Item Symbolum 248. præceptorum affirmatiuorũ, quæ appellãt מִצְוֹת עֲשֵׂה Præcepta, fac. id est, faciẽdi.

רְמַס פעל Calcauit, conculcauit. Mich.1. & רוּמוֹס Remus. Psalm.17. in Midras.

רְמַץ פעל Constrinxit, inclusit. Psal.45. Inde מִרְמָצָא idẽ quod תשבץ Pala, id est, sedes annulorum, vbi ponuntur gemmæ. in plurali מִרְמָצָן Incluforia. Exod.28. Item idem est quod קטם Cinis, fauilla. in Aruc. & רַמְצָא est חתיכה של Frustum ferri magnum & rotundum, vt clauus, liga, aut lamina. in Aruc.

רְמַר פעל Contempsit, spreuit. vt לָא מִתְרַמְרוּ לְגַנָּבָא Non spernent furem, non vitio vertent furi. Prou.5. Inde מִתְרַמְרוּתָא Despectio, contemptus. Psalm.21. de quo in supià. רְמַתִּיקוֹס Fluxus rheumaticus. à Græco ῥεῦμα, fluxus. in Vaic. rab. cap.19.

רְמַשׁ & רַמְשָׁא Vesper, tempus vespertinũm. Gen.1. Inde verbum אִתְרְמֵשׁ Aduesperascere, obtenebrescere, quando nox ingruit. in Zoh. col.119. in Gen.

רְנַן Clamare, prædicare, canere, orare. Inde רְנָנָה Exultatio, ouatio, canticũ triumphale, encomiũ, præconiũ. Secũdò רַן Chaldaicè, Meditatus est, loquutus est submissè. Inde מַרְנִין Meditantes. Psalm.1. & רִנְנַת idem quod הגיון Meditatio, vel exultatio. Psal.92. רוּנְגָר in lingua Persica est שכיר יום Mercenarius diei. Nam רוּן Persicè est dies, & גָר Merces.

רנח

Humor, & humiditas naturalis, in Cõm. Item רְטוֹב est כלי ציידין Instrumentum venatorium, vel piscatorium. in Aruc. & רְטוּבָא Arabicè Dactylus immaturus. & רוּטְבָא Lumbricus, vel ruga. Iob 15.

רְטַט פעל Tremuit. Psal.29. & in passiuo אִתְרְטַטָא Tremefacta est. in 2. Tharg. Esth. Inde רְטָט Cõcussio. Iob 7. Item מַרְטוּטָא Pallium, vestis tremula. Prou.25. רְטִיָה Vnguentũ, emplastrũ, malagma. in Sch. rab. cap.26.

רְטַן פעל Incantauit. Deut.18. Psal.58. רֶטֶן Incantatio. Secundò Syrè, Murmurauit, mussitauit. Mat. 20. Inde רֶטְנָא Murmur. Iohan.7. Item רַטָּן idem quod רוץ Cursor. & in plurali רַטָּנִין Cursores. in Aruc.

רְטַע Subsiliit, saltauit. in Aruc. רַטָּף idem quod מרק Ius, iusculum. Isaiæ 65.

רְטַשׁ פעל Idem est quod נטש Dereliquit, dimisit. Leuit. 26. Isa.7. & Iud.6. Secundò Allisit, collisit. 4 Reg.8. Isa.13. & Thr.1. אִתְרְטִשׁ Expandit se, strauit se ad prœlium. Iud.15. Inde רְטָשִׁין Expansi. 1 Reg.30. Item רטש idem quod מאוס Contemptus, despectio. Thren.3. רבי יוסף valet רַבִּי יוֹסֵף in Misnah. אֲרִיב ܐܪܝܒ Litigauit, litem intendit, à radice רוב Act.24. ריבל valet Rab. Iehoschua Ben Leui.

ריבן valet R. Iaacob Ben Naphthali.

רִיק & אֲרִיק ܐܪܝܩ Effudit, euacuauit. Genes.28. Euomuit. Leu.18. Inde רֵיקָן Vacuus, inanis. in plurali רֵיקָנִין Vacui. Exod.34. & לְרֵיקָנוּ Frustra, incassum. Leuit.26.

רִיר Saliua, sputum.

רֵישׁ & רִישׁ & רֵישָׁא Caput, vertex. Ios.5. & idẽ quod ראשית Principium. Exod.34. & רֵישִׁית ܪܝܫܝܬ Iohan. 1. in plur. רֵישִׁין Principes, imperatores. Ios.23. & Deu. 1. & Syrè רֵישָׁיָא ܪܝܫܝܐ Præstans, excellens. Marc.4. & fœmininè רֵישִׁיתָא ܪܝܫܝܬܐ Principalis, præcipua. Luc.15. & רֵישִׁיתָא Primitiæ. Act.26. & מִן רֵישׁ Græcè ἄνωθεν, Denuò, iterum. Iohan.3.

רַכַּךְ Mollescere, mollire, tenerum & delicatum esse. Inde רַכִּיךְ Mollis, tener, delicatus. Isaiæ 30. & in fœmineo רַכִּיכָא Tenera, delicata. Leuit.6. item Butyrum. Deut.32. & רַכִּיכוּ Tenerítudo. Deut.28. & רִיכָא Rex. in Aruc.

רְכִיב Ascendit ad equitandum. 2 Reg.18. & in Aphil אַרְכִּיב Superposuit, equitare fecit. 3 Reg.1. Inde רָכִיב עַל עֵירָא Insidens pullo. Iohan.12. & מַרְכְּבָא Equitatura. Leuit.15. & Syrè מַרְכַּבְתָּא ܡܪܟܒܬܐ Currus. Act.8. Item מַרְכָּבָה in libris secretioribus significat Doctrinam planè anagogicam & abstractam, quæ rerum omnium categorias ad quaternionem mirificè reducit. Secundò רְכַב & הִרְכִּיב significat Componere, coagmentare. & in passiuo Syrè אִתְרְכַב ܐܬܪܟܒ Coagmentari, componi. ad Ephes.3. Inde רַכְבָא idem quod ζεῦγμα, vinculum, iunctura. Act.27. & הַרְכָּבָה Compositio. in More lib. 1. cap.57. item Arborum varij generis coniunctio. in Thisbi. & רִכְבָּא Arbor densa. in Aruc. Item רְכַב significat Inserere. Psal.92. in Midras. Et in passiuo אִתְרְכַב Insertus, siue insitus est. in Zoh. col.215. Inde הַרְכָּבָה Insitio, inserendi actio. In Tikun hazohar. col.27. Item רֶכֶב est Superior lapis molaris. Iud.9. & רְכוּבָא Poples, vel genu idem ברך vt Kimchi exponit. 2 Reg.22. in plur. רְכוּבִין Genua. Isa.35. & Psalm.18.

רְכַן פעל & in Aphil אַרְכִּין, & Syrè אַרְכֵּן idem quod נטה Inclinauit. Gen.24. 4 Reg.5. & in lib. Rit. Seu. Par. & in passiuo אִתְרַכִּין Inclinatus est, decidit, delapsus est. 2 Reg. 22. & Iud.1. in tertia fœminea אִתְרַכִּינַת Delapsa est. 1 Reg. 25. Inde תַּרְכוּנְתָא Expulsio. Prouerb.26.

רְכַס Eleuauit, sursum traxit, roborauit. Inde רְכָסִים Montes excelsi. Secundò רְכַס Triturauit. Inde מְרַכְּסוּת Triturantes. in Aruc. Tertiò Periit, perdidit, amisit. vnde אִירְכִּיס Amissio. ibidem. & רַכָּס Lapillus. ibidem.

רְכַף Multiplicauit. Secundò Tumultum edidit. Inde רִיכְפַּת Multitudo. 2 Reg.22. & idem quod רַעַשׁ Tumultus. In Complutensi tamen scriptum erat רִפְפַת Commotio. Iob 26. רַכְפָּה Arabicè, Herba quædam amara. Alij Cepe durum esse putant.

רְכַשׁ Comparauit substantiam, collegit facultates. & רֶכֶשׁ Equus velox, dromedarius. idem רְכָשָׁא Equus celer & magni precij. item Multitudo. Psalm.18.

רצ"ל valet רוֹצֶה לוֹמַר Vult dicere. & interdum רְצוֹנִי לוֹמַר Volo dicere. passim in Commentariis.

רזם Annuit, innuit. idem quod רמז Hebraicè, literarum inuersione. Item מַרְזֵמָא Longum & rubeum. מַרְזוּפִין Mensura quatuor digitorum. in Aruc. רוּזְנִיקְתָא Mallei. Psalm.73.& 74.

רח In Rasse tevoth aliquando valet רֹאשׁ חֹדֶשׁ Initium mensis, neomenia, calendæ, quas festas agere lege iubebantur: aliquando verò רַבֵּינוּ חֲנַנְאֵל Doctor noster Chananel, cuius in Doctrinali frequens fit mentio. Nonnunquam etiam præponitur ei ר relatiuum vel signum genitiui casus. apud Chaldæos sic דרח id est, דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ ipsius neomeniæ. vt דא שעיר דראש חדש Id est, Hircus neomeniæ. in Zoh.col.196.

רְחָא Odor. Ierem. 48. & מְרִיחַ מְרַחְרַח Odoratus. 1 ad Corinth.12. & רִיחָתָא Ventilatio, pala, ventilabrum. Isaiæ 30. רֶחָיָא, & רַחֲוָתָא Mola, lapis molaris. Num. 11. & alicubi in Euangel. Matthæi & Marci.

רָחַב Dilatauit. inde רְחוֹבָא Platea. Iudic.19. & Dan.9. רְחֵלָא Ouis. Isaiæ 53.

רְחַם Misertus est. & in passiuo אִתְרַחַם Misericordia commotus est. Ion.3. Syrè ܐܬܪܚܡ in Euangeliis frequenter. Secundò Dilexit, vehemẽter amauit. Genes.22. & 2 Regum 13. & in tertia fœminea רְחִימַת Dilexit mulier. 1 Reg.18. Inde רַחֲמָתָא Dilectio, amor visceralis. 2 Reg 13. idem רַחֲמוּתָא & רַחֲמוּתָא Prou.10.& Ezech. 23. Et alia forma רַחֲמָנוּתָא Misericordia, amor. in Zoh.col. 279. Et Syrè ܪܚܡܬ ܐܢܫܘܬܐ Græcè φιλανθρωπία, Naturæ humanæ dilectio. in lib. Rit. Seu. Patr.

& Syrè ܡܪܚܡܢܘܬܐ Beneficentia, amor, cõmiseratio. Act.27. & ad Heb.13. ܪܚܡܢܘܬܐ Syrè, Græcè φιλάνθρωπος, Amator hominum. Dei epitheton. in lib.Rit.Seueri Patriarchæ. רַחֲמָא Misericordia, gratia. item Amicus. Gen.26. & in plurali רַחֲמִין Iud.6. & אֱלָהָא רַחֲמָנָא Deus misericors. Deut.4. & Syrè מְרַחֲמָן ܡܪܚܡܢ Miserator Iacob 5. Et Syrè רַחֲמָתָנָא Misericors, pluraliter רַחֲמָתָנִין Misericordes. 1 Pet.5. Item רַחֲמָנָא Lex. in Midb.rab.cap. 10. quod tamen Eliæ non placet.

רָחַף Incubare, confouere, motari auiũ more. Syrè ܪܚܦ רַחֵף significat Amore vel misericordia visceralí complecti, amore fouere. Inde ܪܘܚܦܐ idem quod Græcè σπλάγχνον, Viscera, misericordia, affectus visceralis. ad Philip.2. & מְרַחֲפָן ܡܪܚܦܢ & מְרַחֲפָנָא Miserator, commiserãs, misericors. Iac.5. & in lib. Rit.Seueri Patriarchæ.

רָחַץ Lauit. Item אִתְרְחִיץ ܐܬܪܚܝܨ & רְחֵץ ܪܚܨ Confisus est, sperauit. Dan.3. Deuter.12. & Psalm.18. & in Aphil אַרְחִיץ Sperare fecit. Iere.28. Inde רוּחֲצָנָא & אִתְרַחְצָא Fiducia, spes. Isaiæ 30. & 4 Regum 18. & לְרוּחֲצָן Confidenter. Iud.18.

רְחַק Longè abfuit. Inde אַרְעָא רְחִיקָא Terra longinqua. Iosue 9. & אֲתַר רְחִיק Locus longinquus. 2 Reg.15. Secundò רְחִיק in Pael significat idem quod מאס vel תעב Abiecit, proiecit, spreuit, reprobauit. 1 Reg.16. Leuit. 26. & Psalm.13. & in Aphil אַרְחִיק Abominatus est, execratus est, reprobauit. Deut.23. & אַרְחַק ܐܪܚܩ Discedere vel recedere fecit, submouit. Act.19. Inde מְרַחַק idem quod פיגול & תועבה Immunditia & abominatio. Ezech.4. & Prou.11. & מְרַחֲקַת Execratio, abominatio. Prouerb. 15. vbi perperam legebatur מוות, quod nihil prorsus significat.

רִיחוּק Menstruum. Leuit.18. & רְחַק & רַחֲקָא & מְרַחֲקָא idẽ quod ערל Excidere præputium. & Præputium. Leuitic.19. Deuter.7. & Prouerb.21. Tertiò רְחַק significat Allidere, constringere. Num.22. Item רַחִיק Dimensio. in More lib.1. cap.56. & Distantia. Ios.3.

רָחַשׁ Eructauit. רְחַשׁ ܪܚܫ Scatuit, mouit, repsit, reptauit. Psalm.104. Inde רִיחֲשָׁא Reptile. 3 Regum 4. idem רְחִישׁ מְסָאֵב Reptile immundum. Leuit.5. & in Aphil אַרְחִישׁ idẽ quod הרבה Multiplicauit, fecit erumpere. Thren.3. & idem quod הֵחִישׁ Accelerauit. Psalm.55. Item רַחִישָׁא idem quod יער Sylua. Item רְחַשׁ significat Mouere labia. in Aruc. & רִיחוּשׁ Motio. Psalm.54. Et רְחִישׁוּתָא Motio, serpitura, rependi siue serpendi actio. in Zoh. col.77. in Genesim.

רְטַב Humectare, irrigari, virescere, refrigerare. Lucæ 16. Inde אָעָא רְטִיב Lignum viride. Eze.17. & רַטִּיב Recens. Iud.16. & רִטְבָא Humor. 3 Reg.7. & רוּטְבָא Viror, vigor. Psal.32. & מקום שיש שם עשבים לחין קרוי Locus vbi sunt herbæ virides, viridarium. Et nomen verbale רְטִיבוּת Humor, & רְוֵי Inebriatus est, irrigatus est. & in Aphel אַרְוָא Inebriauit. Thren.3. Inde מְרַוֵּי idem quod שכר Potus inebrians. Leuit.10. pluraliter מְרוּוֹת Psalm.69. & רַוַּי Ebrius. 1 Reg.25. רַוְיָא Ebria, temulenta. 1 Regum 1. רַוְיוּ Ebrietas, temulentia. Mich. 2. idem רַוְיָתָא & Syrè ܪܘܝܬܐ רַוְיוּתָא Ebrietas. Ose.4. & Luc.21. & מְרִית Merum. Leuit.10.

Item רְוָה & רְוָא Forma, aspectus. 1 Regum 16. & 3 Reg.1. Idem רְוָא Dan.2.

רוּז Syriacè, idem quod שמח vel גיל Lætatus est, exultauit. Matth.5. inde רַוְזָא Exultatio, lætitia. Lucæ 1. ܪܘܚܐ רוּחָא Spiritus, ventus, plaga, regio, angulus mundi. in plurali רוּחִין Spiritus. Deut.32. & רוּחָא טַנְפָּתָא Spiritus immundi. passim in Euangel. & רוּחָא דְקוּדְשָׁא Spiritus sanctitatis. & רוּחָא קַדִּישָׁא Spiritus sanctus. frequenter in nouo Testamento. Et alia forma רְוַח Spiritus, spiratio. Isa.32

Item רְוִיחוּתָא דְלִבָּא Respiratio siue refrigeriũ cordis. in Zoh. col.233. in Genes. Inde רוּחָנִי Spiritalis. in Comment. Syrè רוּחָנָא, & in fœminino genere ܪܘܚܢܝܬܐ רוּחָנִיתָא Rem spiritualem significat. 1 ad Cor.2. & ܪܘܚܢܝܘܬܐ רוּחָנִיוּתָא Spiritualitas, vt sic dicam. in lib.Rit.Seueri Patriarchæ. & ܪܘܚܢܝܬ רוּחָנִית Spiritualiter. ibidem.

רוּח Refrigerauit, refrigerium habuit, refocillatus est. 1 Reg. 16. & in Aphel Syrè ܐܪܘܚ אַרְוַח Refocillauit. 1 ad Timoth.5. Inde ܪܘܚܐ רַוְחָא Relaxatio, respirandi facultas. 2 ad Corinth. 8. & Rabbinicè חִרְוִיחַ Dilatauit. Inde רַוַּח & רְוָחָה Latitudo, spacium. Ezech.48.& 2 Regum 22. Inde אַתְרָא מַרְוַח Locus spaciosus. 1 Regum 20. & רְוָחִין Suburbia. Num.25. & Ios.13. Secundò רַוַּח significat Lucrari, & lucrum siue diuitias. in Beresch.rab.cap.13.

Et in Hiphil הִרְוִיחַ Lucratus est. & רִוַּח Lucrum. in Kimhi super Zach. Tertiò Sufficere. Exod.9. Item מְרִיחָא ponitur pro יחיר Temerarius, præceps, spiritus superbus. Prou. 21. רַוְנִיא Fremitus. Psal.7. רוּפִינוֹס Vas preciosum. in Zoh.

רוּק Cœlebs, innuptus & incorruptus iuuenis. in Vaic.rab. cap.27. & Eccles.4. in Rab. Schelomoh. in plurali רָוָקִין Cælibes, casti. Psalm.148. idem רַוְקָנִיא in Zohare. Item רַוַּק Arabicè est Colum. & Fex vini.

רוּם Altitudo. 1 Reg.16. idem רוּמָא Exod.27. מְרוֹמָא Sursum, suprà. Psalm.103. Vide רָם infrà. Est etiam רוּם אוּדְנָא Extremitas auris, cartilago. Leuit.8. & Exod.29.

& רוּמָא Roma, vrbiũ celsitudo, & orbis regina. Inde רוּמָאִי Romanus. & in plurali רוּמָאֵי Romani. Num.24. & in Cõment. רוּמִי Romanus. רוּמָיִים Romani. רוּס est חחשבון רוס אמות Stadium, vel computatio 226. cubitorum. רוּרְיָן ponitur pro תנים Draco. Psalm.44.

רָז & רָזָא & ܪܙܐ Secretus, & secretum, arcanum, sacramentum, mysterium. Dan.2. Psalm. 25. & in libr. Rit.Seueri Patriachæ. & Prou.11. & Syrè אַרְזָא idem. Matt. 13. ܐܪܙܢܝܬܐ אַרְזָנִיתָא Secreta, arcana. 1 Iohan.4. in titulis Euangeliorũ Lectionũúe. Et verbaliter in passiuo ܐܬܬܨܢܥ אִתְצְנַע Arcanè reconditum est. vt מַיָּא דְמִתְאַרְזָן בְּמוֹתֵה דִיחִידָיָא בְּרָא דִילָךְ Aquæ quæ arcanè reconditæ sunt in morte vnigeniti filij tui. in lib.Rit.Seueri Patriarchæ Syrorum. & בְּרָז Secretò, clanculum. Iud.4. in plur. רָזִין Mysteria, arcana. & Syrè אֲרָזָא Secreta. quo nomine vocant sanctæ synaxeos mysteria. Item רַז Lingua Aethiopica, siue Syro-Arabica significat Militem & proregem, maximè quem regem sacrorum vocamus, vnde Razenui, hoc est, sacrorum arcanorumúe propagatores dicti sunt Ianigenæ sacerdotes. in fragmentis Berosi. Item רָזָא idem est quod כח Potentia, vis, fortitudo, consuetudo, mos. in Aruc. & Iob 37. רָזִיאֵל Nomen angeli, hoc est, Arcanorum Genius. vt מַלְאָכָא רָזִיאֵל מַכְרִיז בְּכָל יוֹמָא מִן שְׁמַיָּא Angelus Raziel præconizat quotidiè de cælis. Eccl.10. Periti scientiæ de diuino auditu dicunt eum præfuisse primo parenti Adamo. Extant duo libri in Kabala: quorum alter Raziel magnus, alter paruus Raziel appellatur. רַזְבּוֹנִית Genus locustæ. in Ar.

מַרְזְבָא Fistula aquæ, meatus. item Malleus.

רזח Luxit. inde מַרְזְחָא idem quod אבל Luctus. Ierem.16. Nam & Arabicè מַרְזַח significat Eleuationem vocis siue in fletu siue in exultatione, inquit R. Ioseph Kimhi. Exponit etiam Kimchi מַרְזְחִים pro שמחות Gaudiis. 1 Reg.28. & רִזְחָא Humor. in Zohar. ר״ל in Rasse tevoth valet רבותינו זכרונם לברכה Doctores nostri, quorum fausta sit recordatio.

Quartò Rugire. Psalm. 37. & Isaiæ 5. Quintò Fatigare. Iosue 7. Sextò Persuadere. Daniel. 6.

Septimò Sentire. in More lib. 1. cap. 33. Inde רַגְשָׁא רְגַשָׁא Sensus. ad Hebr. 5. & רְגִישָׁא Consentiens. Actor. 5. & in Commentariis הִרְגִּישׁ Sensit. inde מוּרְגָּשׁ Sensatus, sensibilis, quod sub sensum cadit. & הֶרְגֵּשׁ & הַרְגָּשׁוֹת Sensus. & צוּרַת מוּרְגָּשֶׁת Forma sensibilis. in Comment. Item אִתְּרוּגָּשָׁן Commotio, tumultus. Psalm. 74.

רד In Rasse tevoth valet רִבּוֹן דְּעָלַם Dominus mundi; vnum ex epithetis quæ Rabbini Deo tribuunt. Hebraicè רִיבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם Dominator ipsius orbis.

רַד & רְדַד רַהּ Ordinis duplicatorum, idem quod רִקַּע Expandit, extendit. 3 Regum 6. & 7. inde רְדִידִין idem quod צְעִיפִים Velamina mulierum, calyptra. Gen. 24. & 38. in Tharg. Ierosolymit. Secundò Subdidit, subiecit. Psal. 144. & Isa. 45. Tertiò Fundauit, collocauit. Psalm. 136. Quartò Attenuauit, diduxit malleo. Num. 16. inde רַדִּידִין טָסִין Laminæ extensæ. ibidem.

רְדָא פְּעַל & רְדֵי ordinis quiescentium in vltima, idem est quod חרש Arauit, sulcauit. 3 Reg. 19. & Deut. 22. inde רַדָּיָא Aratores. Amos 9. Secundò Nauigare, sulcare mare, vt poëtæ loquuntur. inde מַרְדִּיתָא מרהטא Nauigatio. Act. 27. & מַרְדָּיָא & מוּרְדָּיָא vel מָרְדָּיָא Remi. in Aruc. & Ligo. Psalm. 140. & מוּרְדָּנָא Aratio. Psalm. 120. Tertiò רְדָא רהט idem est quod הלך Iter facere, pergere, ire. Act. 9. & 10. inde מַרְדָּא מרהט Profectio, migratio, iter, via. Lucæ 2.

Quartò Fluit, profluit. Iohan. 8. inde מַרְדִּיתָא מרהטא Profluuium, fluxio. Marc. 5. & Luc. 8. & רַדְיָא Fluenta. Pro. 5.

Quintò Erudiuit, castigauit, corripuit. Leuit. 26. & 3 Reg. 12. & in passiuo אִתְּרְדֵי vel אִתְּרְדֵי Eruditus est. Actor. 7. inde מַרְדּוּתָא מרהטא Correptio, eruditio. ad Ephes. 6. Prou. 1. & Psalm. 2. & רַדּוּיָא רהטא Eruditor. ad Rom. 2.

Sextò Dominatus est, præfuit, subiecit. radix propriè est רְדָה. & רָדֵי Dominans. Psalm. 110. Septimò Exigere. inde רַדִּי Exactor. Iob 39. Octauò Educere aut extrahere panè, vel cinerem de clibano. in Midb. rab. cap. 1. Inde מַרְדָּא Ventilabrum, vel pala qua panis è furno educitur. Isaiæ 30.

Item רִדְתָּא Craticula. Leuit. 7. ponitur & רַדְתָּא pro מרחשת Sartagine. Leuit. 2. Item רַדְיָה Vitula triennis. & רַדָּאָה Panis grossus. in Aruc. רִידְוָתָא idem quod מרכבות Currus. Exodi 14. רַדִּיכָל Architector. in Ber. rab. cap. 8.

רדם Soporatus est. inde תַּרְדֵּמָה Sopor. Secundò רְדַם Descendit in mare, quasi scriberetur רְדַם pro יָרַד יַם Psalm. 67. in Aruc.

רדף פְּעַל Persecutus est. Iud. 4. Inde Syris רוֹדְפָא רדופא Persecutio. Mat. 13. idem רוֹדְפָא רדיפותא 1 ad Thess. 1. & 2 ad Timoth. 3. & רַדְפִין sunt Satellites qui excurrunt ante regem. 2 Regum 15.

שֵׁם נִרְדָּף Grammaticis est nomen synonymum. & תַּרְדַּפָּה Cognominatio. רוֹדוֹס רהדוס Græcè ῥόδος, Rhodos, insula est in mari Carpathio, olim propugnaculum totius Christianismi. Actor. 21. רוֹרְסִיּוֹת Herodiana. in Aruc.

רד״פ in Rasse tevoth valet רבי דויד פירש Rabbi Dauid exposuit. & רד״ק valet רבי דויד קמחי Rabbi Dauid Kimchi. & cũ ה sic, הרד״ק Ille Rabbi Dauid Kimchi: qui inter recentiores primas partes obtinet.

רְהַב Superbiuit. item רְהַב idem quod לעג Subsannauit, derisit. Iob 11. & Psal. 22. רְהַב רהב Syrè, Conturbauit. Luc. 1. & in passiuo אִתְּרְהַב אתרהב Conturbari, distrahi. Luc. 10. רַהֲבוֹנָא רהבונא Syrè, Græcè ἀῤῥαβών, Arrha, arrhabo. 2 ad Cor. 1. & in lib. Rit. Seu. Patr.

רְהַט פְּעַל Cucurrit. Gen. 18. & 1 Reg. 17. in tertia fœminea רְהַטַת Iud. 7. Inde רִיהֲטָא Cursus. 2 Regum 18. רְהָטָיָא Cursores. Iud. 5. Idem רִיהֲטִינִין Esth. 3. & רַהֲטָיָא Canales, meatus. Cant. 7. & Gen. 30. רַהִיט Tignum, quod Italicè dicitur *Corrente*. Item רַהֲטָא Cibus ex farina, melle & oleo confectus. in Aruc. רַהֲטוֹן Princeps. in Aruc. רַהֲטָנֵי Dolabra, vel planulæ. in Aruc. Item Syrè רְהָטָרָא Rhetor. Act. 24. רְהוּמָא רהומא Roma. Act. 19.

Inde רְהוּמָיָא Romanus. & in plur. רְהוּמָיֵא Romani. & רְהוּמָיוּתָא Ius municipij Romani. Act. 2. & 22.

רְהַן Pinguefactus est. Secundò Pignorauit. in Aruc.

Ierosolymit. & Psalm. 104. & 139. Inde רִבְעָה Accubitus. Isa. 65. & מַרְבּוּעָא Lustrum ferarum in quo delitescunt. Amos 3.

& Syrè מַרְבְּעָא מרבעא idem quod רחם Vulua. Lucæ 2. & ad Rom. 4. Secundò significat Habitare. Psal. 17. & 55. in Midr. Item רְבִיעַ, & in plurali רְבִיעִין sunt Instrumenta musica quæ commouent & subsilire faciunt corpus, D. Hieronymus Sistrum vertit. 1 Reg. 7. & 2 Reg. 6. vel est Circulus tympani in quo & fides ponebantur. in Aruc.

רַבִּיעָתָא est Pluuia. in Ber. rab. cap. 13. Item רְבִיעָאָה Quartus. רְבִיעָתָא Quarta. אַרְבַּעִין Quadraginta. רְבִיעוּת & רְבִעוּת Quarta pars. Exod. 26. & 4 Reg. 6. מְרָבָּע Quadratum, quadrangulum. Exod. 30. רִבְעִין רבעין Syrè sunt Metretæ, amphoræ, quadrantalia. mensuræ genus. Iohan. 2. in Euang.

רְבַץ Cubare, accubare. Secundò Egerere, cacare. Psal. 78. in Midr. Tertiò Spargere aquam per domum. in Aruc. Item מַרְבִּיצֵי sunt Vernaculi domus. Genes. 14. in Tharg. Ierosol. Ponuntur etiam pro תלמים Sulci, vel irrigationes. Psalm. 65. רַבְצָל Saccus è corio confectus. in Aruc.

& מַרְבִּיצֵי תוֹרָה sunt Præsides Academiæ, qui multos habent auditores qui discunt Doctrinale.

רְבַק Farcire, saginare, impinguare. Inde רִיבְקָא Saginatio. Ierem. 46. in Tharg. רֹ״ש in Rasse tevoth valet רֵאשׁ, & cũ Beth בר״ג Initio Ghemaræ. item רַבָּן גַּמְלִיאֵל Doctor noster Gamaliel.

רְגַג & רַגֵּג idem quod כסף Concupiuit, desiderauit vehementer. Gen. 2. Deut. 5. & Iob 14. & in passiuo Syrè אִתְּרַגַּג Allici, pellici. Iac. 1. Inde רִגְגָא Concupiscentia. 3 Regum 20. & רִגּוּרוּ Desiderium. Psalm. 112. idem רִיגְתָא Psalm. 10. מְרַגַּג Concupiscibilis. Gen. 3.

רְגַז Iratus est, tremuit, contremuit, commotus est ira vel metu. Inde אַרְגִּיז Prouocauit, irritauit. Iudic. 2. & רוּגְזָא Ira, indignatio. Ios. 9. אַרְגָּזוּתָא Irritatio. 4 Regum 23. & מַרְגְּזָנִיתָא Iracundia, vt Santes vult: ego verò Furiosam potiùs verterim. Prou. 21. Secundò significat Blasphemare. Leuit. 24. Tertiò אַרְגִּיז significat Dimouere, commouere, transferre. Iob 9. Item מַרְגְּזָנוּת Sententiæ. רְגָזָא idem quod פלס Pondus, vel regula ponderis. Prou. 16. רָגֵב Glarea. & Nomen loci trans Iordanem. in Aruc.

רְגַל Explorauit. Secundò Accusauit, detulit. Tertiò Purgauit ventrem. Quartò רַגֵּל & הִרְגִּיל Assueuit, cõsueuit, exercuit. in Comment. frequenter. Inde מְלוּם סָפְרָא רָגִיל Calamus scribæ exercitati. Psalm. 45. in Thargum.

רְגִילָה Assueta. מוּרְגָּל Vsitatus. חֲרַגָּל Vsus. & רְגִילוּת Conuersatio. Item רִיגְלָא Pes. in plurali רִיגְלִין כְּרֻעָן Pedes recti. Ezech. 1. Inde גֻּבַר רִיגְלִי Vir pedestris. 2 Reg. 8. & רַגְלָאִין Pedites. Iudic. 15. Inuenitur quoque רַגְלָא in Commentariis pro pedite. & Syrè רַגְלָא רגלא Pedes peditis. Actor. 23. & רִגְלְתָא רגלתא Vadum, quod pede transitur. Iohan. 17.

Item מַרְגָּל est Moneta vsitata. רוּגְלִית est גפן נמוך Vitis demissa quæ non adhæret arbori. Et רִגְלָא est idem quod מו״ד Festiuitas, solennitas. frequens in Midras Tehillim. & Crus. Leuit. 1. in Thargum. רְגוּלָא vel רְגוּל Colligatus, varius. Genes. 30. Item רַגֵּל Mentitus est, falsum dixit. Actor. 5.

Inde רַגְלָא idem quod שקר Falsus, mendax. Prouerb. 14. & רַגְלוּתָא Mendacium, falsitas. Prou. 17. idem רִיגְלָיתָא Prou. 14. & 30. Item רִגְלָא Arabicè Portulaca, herba cognita. in Aruc. רַגְיוֹן רגיון Syrè, Græcè ῥήγιον, Rhegium, extremum agri Brutij oppidum, à fractura sic dictum. Act. 28.

ר״ה in Rasse tevoth valet רֹאשׁ הַשָּׁנָה Initium anni, quod celebrant primo die Tisri mensis septimi.

רְגַם פְּעַל Lapidauit, lapidibus obruit. Leuit. 20. & aliquoties in nouo Testamento.

רְגַע Præceps fuit, subitò motus est. Inde חִרְגֵּעַ Fecit subitò, concitauit. Inde רְגָעָא & מַרְגּוּעָא Punctum, momentum. Eccl. 9. & Iob 21. תּוּרְגָּסִין Rates. 3 Reg. 5.

רְגַף פְּעַל & אִתְּרְגִּיף Commotus est, tremuit. Iudic. 5. & Iob 34.

רְגַשׁ פְּעַל Congregauit, coniunxit, sociauit. Daniel. 6. Secundò Tonuit, sonuit, tumultuatus est. Psalm. 42. Inde רִיגּוּשׁ Tumultus. Isaiæ 22.

Idem אִתְּרְגּוּשְׁתָּא Ierem. 25. & אִתְּרְגּוּשָׁא Isaiæ 22. Inde בְּנֵי רִגְשֵׁי בנ״ר Filij tonitrui. vulgò Bonaerghes. Marc. 3.

Tertiò Commoueri, timere, tremere. Psalm. 58.

רָאמוֹת Genus est lapidis preciosi, vel coralium, vt alij dicũt.
רֹאשׁ Caput. Dan.7. רֹאשׁ Exordium, principium, vertex, cacumen, summitas, & summa. fel, venenum.
רָאתָן מִין שרוין רע est Species mali vlceris scabieiúe, vel morbi in capite. in Ber.rab.cap.41.

רָבַב פֹּ Ordinis quiescentium in media, idem quod קרא Vocauit. Exod.31. & 35. inde רִיבָא רוֹמבא Clamor, tumultus. Matth.27.

רָבָא פֹּ Ordinis quiescentiũ in vltima; significat Crescere, augescere. Gen. 21. Num.11. & 1 Reg.2. & in tertia fœminea רְבָת 2 Regum 12. & fit transitiuum seu actiuum in Pael רַבֵּי Nutriuit, educauit. Isaiæ 49. Produxit, protulit. Psalm.147. Inde רַבְיָא Infans crescens. 2 Regum 12. & Iudic.13. Idem רְבֵי Isa.9. & רִיבָא Puella. Ruth 2. & רוּבְיָן Iuuenes. Thren.vltimo. רַבְיוּת & רִיבְיָתָא Pueritia. Eccl.11. & Iob 33. הוּרְבְּיָן Nutricius. Isa.49. idem מַרְבִּיתָא Prouerb.2. in fœmineo הוּרְבְּיָנָא Nutrix. Cant.2. idem מַרְבִּינְיָתָא Nutrix. & Syrè בַּר מַרְבְּיָנָא בר מרבינא idem quod σύντροφος, Collactaneus, simul educatus. Actor.13. Secundò רַבֵּי Magnificauit, eleuauit, sublimauit. Dan.2. 4 Regum 25. & Exod.33.

Inde מְרַבֵּא נַפְשִׁי לְמָרְיָא Magnificat anima mea Dominum. Lucæ 1. in coniugatione Aphel. Item רַבָּא כַּהֲנָא Sacerdos magnus, summus pontifex. Ios.20. in fœmineo רַבְּתָא Magna. Gen.10. רִבּוֹן Princeps, dominus. Exod 18. & 34. & רִבּוֹנְתָא Domina. Genes.16. & רַבּוּנִי Ραββουνί, Domine mi, Magister meus. Iohann.20. vbi perperam scribebatur in Viennensi רַבּוּלִי, quod restituimus ex antiquo codice manuscripto.

רְבוּ & רַבוּת & רְבוּתָא Dignitas, sublimitas, magnificentia, superbia. Isa.9. Ierem.13. & Ezech.7. Item רְבוֹרְבָא Syrè Decies mille, myrias. Mat.18. Item רַבָּא idem quod קצין Dux, princeps, magnas, magnatis. Iud.11. & 4 Regum 9.

רַב קַרְתָּא Magister ciuitatis. 3 Reg. 22. רַב בֵּית אֲסִירָא Præfectus domus vinctorum, dominus carceris, commentariensis. Act.16. רַבְּנֵי מַאֲיָתָא Centuriones. 1 Regum 22.

Item רִבּוּי Pluralitas. רַבָּנוּתָא Principatus. Psalm.68.

רִבּוֹנִין Domini, dominatores. 3 Reg.22. Tertiò רְבָא vel רַבֵּי idem quod משח Vnxit. Leuit.7. Exod.28. & Psal.89. in passiuo אִתְרַבֵּי Vnctus est. Eccles.6. Inde רִבּוּתָא Vnctio. Exod.25. & Leuit.21. Quartò רְבָא significat Fœnerare, vsuram exercere. Inde רִיבִּיתָא Vsura, fœnus, incrementum, & lucrum iniustum. Ezech.18. & Leuitic.25. & רִיבוֹנָא idem quod שׂר Rapina, præda. Prouerb.21. & רַבְּיוֹתָא Iaculator. Genes.21.

רִבְּוֹן & רִיבְּבוֹתָא Myrias, decem millia. 1 Reg.18. & Psal.91. Sic תַּרְתֵּין רִיבּוֹא idem est quod עשרים אלפים Viginti millia, siue bis decem millia, duæ myriades. 3 Reg.8. רוּבִּי idem quod גאון Elatio, magnificentia. Ierem.12.

רִבְרַב & Syrè רַוְרַב רוברב Magnificauit. in passiuo אִתְרַבְרַב, & Syrè אֶתְרַוְרַב Magnificatus est, exaltatus est, superbiuit. Isa.3. & 29. Inde אִתְרַבְרְבוּת Magnificentia. Zach.12.

רַבְרְבָן Magnalia, facta magnifica. Ierem.33. idem רַבְרְבָתָא 2 Reg.7. & אַבְנִין רַבְרְבָן Lapides magni. Ios.10. רוברבא רִיבְרְבָאִית Valde, admodum, vehementer, magnificè. Act.8.

רַבָּנוּת Dignitas Rabbinica. in Comment.

רִבֵּב Idem est quod הרביץ Coire, vel accumbere fecit. item רְבַב Fœnerauit. Deut.23. & רַבְּבָא Tabo, sordes, macula. in Aruc. רְבוּבָא Locus in quem proiiciuntur immunda instar cauernæ. item Genus musici instrumenti. in Aruc.

רִבּוּתָא Idem est quod התחדשות Nouitas, aliquid noui. in Thisbi.

רִבֵּג & מַרְבֵּג idem quod בניין Ædificium, siue linea, ordo, maceria in ædificio. in Aruc. מְרִיבָּג Genus preciosi lapidis. Cant.5. & Syrè רַבְּגָא רבגא Connexiones & commissuræ in conopœis & tabernaculis.

רִבֵּד Strauit lectum. & רְבִיד Torques. alij Stragulum. רְבַד Statua, vel pauimentum. רִבְדָא Scarificatio, locus phlebotomiæ, incursio cutis ad extrahendum sanguinem cum cucurbitulis. in Aruc.

רִבֵּךְ Torrefecit, frixit. Inde רִבִּיכָא pro מְרִבֶּכֶת Torrefacta. Leu.7. תַּרְבּוּכָה Sonitus, rumor, tumultus. in Aruc.

רִבֵּל Cribrauit. inde אִירְבָּל Cribrum. in Aruc.

רִבַּע פֹּ & אַרְבַּע Cubare, iacere, concumbere, coire incuruare se, genuflectere. Genes. 24. in Tharg. Ierosol.

Secundò significat Coniurare, conspirare. & קוּשַׁר Baculus. in Aruc.

קִשֵּׁר Iecit, proiecit sagittam. Isa.37. Inde קַשְׁתָּא Arcus. in plurali קַשְׁתָּן Ierem.50. & קַשְׁתִּין Psal.76. קַשָּׁת Sagittarius. קוּשְׁטָא ברוצתא ponitur pro τὸ δίκαιον, Id quod iustum est. Luc.12. Significat autem propriè Integritatem, & veritatem. vt 2 ad Corinth.13.

קַתָּא Primò est יד ספין Manus vasorum, hoc est manubrium, capulus. in Aruc. Secundò Onocrotalus. Leuit.11. & Isa.34. pluraliter קָתִין Onocrotali.

קַתֶּדְרָא Cathedra. in Ber.rab.cap.43. in plurali קַתֶּדְרָאוֹת Cathedræ. in Comment. קַתְלִי Perna, pes suillus. in Aruc.

קָאתוֹלִיקִי ברתולבמבא Catholica, vniuersalis. à Græcis mutuatum. in lib.Rit. Seueri Patriarchæ. קַתְלִיקוֹס Thesaurarius. in Schem.rab.cap.37. קִתּוֹן Vrceus, lagena. in plurali קִיתוֹנוֹת & sunt כלים עשויים בתכונת הכדים Vasa facta iuxta formã cadorum. in Ber.rab.cap.75.

קַתְּר Petra, rupes. Prou.30. plural. קַתְּרִין Petræ. & Arabicè אַקְתְּרָאן Potentia. Secundò קַתֶּר est Genus spinæ. in Aruc. קִיתָרָא ברתרא Cithara. 1 ad Corinth.14. קַתְּרוּס Cedrus. Gen.6. Secundò idem quod תוף Tympanũ, instrumentum musicum. Isaiæ 5. & 22. & Daniel.3. item Nomen proprium. in Aruc.

LITERA RES.

ר

רֵישׁ Risch, Syrè, Hebraicè רֹאשׁ, vicesima Alphabeti litera, Syris Principem aut Caput, Hebræis Egestatem propriè sonat, nunquam ancillatur, nec heemantica siue ascititia est, sed semper radicalis. In numeris ר valet 200. In Rasse tevoth valet ר׳, רב vel רַבִּי, quod & nos sequimur Latinè scribendo R. pro Rabbi. Sed Rabbi maior est quàm Rab. His maior Rabbenu רַבֵּנוּ, Syriacè רַבָּן Magister noster, etsi Elias Nun in רַבָּן aduentitium putet, vt & י in Rabbi רַבִּי. Sed vsus Doctrinalis aliud docet. A רַבָּן tamen quasi Nun esset נוספת faciunt plurale רַבָּנִין. At non ita à רַב vel רַבִּי plurale formatur רַבִּים, etsi cum affixis dicant רַבּוֹתֵינוּ, ea forma qua אֲבוֹתֵינוּ. Quod autem ille putat רַבָּן significare Doctorem nostrum, nos, inquiunt neoterici, plurale potiùs putauerimus, vt in תְּנוּ רַבָּנַן Obseruarunt seu studuerunt doctores nostri. Cæterùm obseruabis ita initio distinctas fuisse has voces; vt רַב & מָר de sapientibus, quibus in Babylonia inter Iudæos manus imponebatur, dicerentur. רַבִּי autem vel רִבִּי iuxta alios, de Israeliticis. Nam רִבִּי aut רֶבִּי imperitè Iudæi Germani proferunt, & scribunt contrahentes ר׳. In scribendo plerunque addunt Iod רִיבִּי quod signum est eos voluisse legi רִבִּי, vt & בריבי id est בַּר רִבִּי scribunt, & interim י etiam post ב adiecto בִּיר רִיבִּי Ierosolymitanè, בִּיר idem est quod בַּר Filius. Vnde & רִבּוֹן scribi malunt quàm רַבּוֹן pro Domino. At videmus etiam veteres per a extulisse, vt in Euangelio Rabboni, quod idem est cum Rabbi, Domine me. Porrò רַבָּנָא seu רַבָּן erat propriè de sapientibus domus Dauid, אֲבִי verò, & אָבָא Pater, & patres mei, de sapientibus & senioribus, vt passim in Doctrinali אָבָא שָׁאוּל Aba Saul, Pater Saul. Sunt qui pro מָר dicunt מוֹר, sed tum cum ו scriberetur מוֹר. Sed hæc hactenus.

רָאָה Vidit, aspexit. idem רָא in Commentariis. Inde כְּלֵי רָאוּת Organa visus. רַאֲיָה Ratio, euidentia. & הִתְרָאָה Argumentum, probatio. item Dubitatio, motus, opinio, in Zohar. in plurali רַאֲיוֹת כוזבות Rationes falsæ.

רֵיאָה Pulmo. Psalm.100. in Midr. רָאוּי Aptus, conueniẽs, dignus, decorus. & in plurali הֲרָאוּיוֹת לְתֵת לָהּ Quæ dignæ erant vt darentur ei. ר׳א in abbreuiationibus valet רֹאשׁ Caput, dux, princeps. At ר׳א est ר׳ אברהם Rabbi Abraham. ראב״ע valet ר׳ אברהם בן עזרא, vel ר׳ אבן עזרא simpliciter, etsi hoc durius est sine Abraham. Aliâs nudè appellatur Aben Ezra. ע״א vt suprà. רַאֲנָתָא Concupiscentia. à רגג Prouerb.7.

רָאַר Arans. de quo infrà. רָאִים Eleuatum. 4 Regum 14. à רָם, de quo suo loco.

קְרַקֵּשׁ Pulsauit, sonum emisit. in Aruc.

קְרַשׁ סוּמָא Coagulauit. Iob 10. & Condensauit, vt aqua in lapidem siue glaciem densatur, congelauit. Iob 38. Inde קַרְשָׁא Gelu. Genes.31. in Tharg. Ierosolymit. קָרֵשׁ Capreus magnus vel vnicornis. in Aruc. Significat quoque קַרְשָׁא Torquem, & colli ornamentum. Psal. 22. in Midras. & קָרֵשׁ Asser, tabula. קַרְשָׁן Frustum terræ duræ, vt lapis, vel frustum terræ cadens è muro. aliâs כַּרְשָׁן. in Aruc.

קַרְתָּן Villa. & קַרְתָּנִי Villanus vel oppidanus. à קַרְתָּא ciuitate. in Schem.rab.cap.9.

קָשִׁיא Senuit. 1 Reg. 12. Inde מַקְשִׁי Senex, decrepitus. in Ber.rab.cap.10. Secundò Durum esse. vnde in Aphel אַקְשֵׁי Aggrauauit, indurauit. 3 Reg. 12. Inde קַרְלָא מַקְשָׁא Ceruix dura. Deuter.31. & קַשְׁיוּת Duricia. Deuter.9. & קַשְׁיָאוּת מַצְבְּרוּתָא Durè, duriùs, durissimè. 2 ad Corint. 13. & מַקְשָׁה Seta dura quæ est in collo suis. in Aruc.

קָשֶׁה Graue, difficile. frequens in Cōmentariis. & קִישְׁקִישׁ Quæstio difficiles explicatus habens. in Zoh.col. 177. super Exodum. & קוּשְׁיָא Punctum quo vtuntur Syri, sicut Hebræi Daghes, Arabes Tesdid, hoc est, ad roborandum literæ sonū.

Item הִקְשָׁה significat Conferre, collationem facere, interrogare, arguere, quæstionem mouere. idem הֵקִישׁ. Inde קוּשְׁיָא Quæstio, argumentum. in More lib.1.cap.2. & קָשִׁים Quæstiones. & הֶקֵשׁ Ratiocinatio, comparatio, proportio. in Cōmentariis.

קָשׁ & הֵקִישׁ Percussit, pulsauit, sonuit, tinniit. Psalm.78. in Midr. Idem קַשְׁקֵשׁ Tinniuit, resonauit, sibillauit. in Ber.rab. cap.43. Inde appellantur Campanæ magnæ quæ suspenduntur in turribus templorum קִשְׁקוּשִׁים. Item קַשְׁקֵשׁ est Sonus vocis, sibilus. Inde dicunt Rabbini אַסְתְּרָא בְּלוּגִינָא קִישְׁקִישׁ קַרְיָא Nummus in lagena magnum edit sonum. in Thisbi. Item קַשְׁקֵשׁ Ornauit, decorauit. & Fixit. in Aruc.

Et קֶשׁ Assimilatus est, proportionatum fuit. in Midb. rab. cap.4. & Similitudo, proportio, analogia. in More l.b.1.cap. 57. Item קָשַׁשׁ Violauit, abominatus est, abhorruit, elongauit. in Aruc. & Fodere ligone. ibidem. Item Collegit, congregauit. Et קֶשׁ Stipula, quisquiliæ, palea minutissima.

קַשְׁקֶשֶׁת Squama, squamatura. & קַשְׁקַשׁ Lorica squamata. קֵשׁ in Rasse tevoth valet קְרִיאַת שְׁמַע אוֹ קְרִיַת שְׁמַע Lectio, Audi. ex Deut.6. Solent bis diebus singulis Iudæi mane ac vespere, recitare summa cum attentione illud שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד Audi Israel, Dominus Deus noster, Dominus vnus est. & quæ sequuntur. quæ velut summa totius Legis est. Dant autem operam vt in loco quàm maximè mundo hæc recitēt.

קַשְׁבָּא est מִין דֶּקֶל Genus palmæ. in Aruc.

Et קָשַׁב Attendere, intendere. Inde קֶשֶׁב Attentio, auscultatio. & קַשְׁבָּת Attenta, auscultatrix. קַשְׁבוּת Attentæ.

קַשְׁבָּא Arundo, vel calamus sacchari, quem nonnulli vocant Melimellem. in Aruc. קַשְׁוּת Canthari, cyathi, fusoria. Melm Semicalami. in Aruc.

קִשֵּׁט Volauit. Psalm.91. in Midras. Secundò Ornauit. in Ber.rabb. cap.8. & Isa.61. Inde קִישׁוּט Ornamentum. Isa.49. Tertiò significat Iustificare, & verificare. in Beresch.rab.cap.8. Inde קְשׁוֹט Veritas. Ios.2. קְשִׁיטוּת Integritas. Genes.20. בְּקוּשְׁטָא Verè, in veritate. Et adiectiuè אֱלָהָא קַשִׁיט Deus verax. Deut.32. in plurali דִּינִין קַשִׁיטִין Iudicia vera. Deut.4. קְשִׁיטָא Nummus, qui sic etiam dicitur Arabicè. alij secuti Chaldæam paraphrasin, Agnam vertunt, alij Margaritam. קוּשְׁטַנְטִינָא Constantina. Psalm.108.

קַשְׁיָתָא sunt גַּרְעִינִין שֶׁל תְּמָרִים וּזֵיתִים Grana dactylorum, & oliuarum. קַשְׁיָן Collidens inuicem genua. קוּשְׁטָא idem quod מִגְדָּל Turris. Psalm.61. Prouer.18. & Ezr.8. in Commentariis Rab. Schelomoh.

קָשִׁישׁ Antiquus, senex, decrepitus. Iob 3. In plurali קַשִּׁישֵׁי מַצְבְּרוּתָא Seniores, presbyteri. Act.15. & alibi passim in nouo Testam. Inde קַשִּׁישׁוּתָא מַצְבְּרוּתָא Decrepita ætas, senectus, senium. Prou.30. & Syrè significat Presbyteratus dignitatem, vel Episcopatum. 1 ad Timoth.3.

קָשַׁר Ligauit. Inde קֶשֶׁר Ligamen, nodus. in Ber.rab.cap. 95. & קַשְׁרָא Ligatio. in Zoh. קִשּׁוּר Genus ornamenti, quod collo vel pectori ligatur.

vasculum. קַרְנְזוּל Transuersale, siue transuersum. in Aruc.

קַרְנִיטוּ Splendor. in Zoh. קוּרִינִי & קוּרִינָא מַצְבְּרוּתָא Cyrene. Act.11. Inde קוּרִינָיָא Kourinæus, Cyrenæus. Matth.27.

קַרְנִית Origanum, genus hyssopi. in Aruc. קוּרְנָסָא est מַקֶּבֶת חַקְטָנָה Malleus paruus quo metallum diducitur. Isa. 41. Sicut פַּשִׁיט est Malleus magnus. Est etiam קוֹרְנָס Cornu. & קַרְנָס Sors. in Aruc. Item קוֹרִנְתּוֹס מַצְבְּרוּתָא Κορίνθος, Corinthus, vrbs celeberrima in Asia. Inde קוֹרִנְתִּיָא Corinthius. & plural. קוֹרִנְתִּיָא מַצְבְּרוּתָא Corinthij. ad quos D. Paulus duas scripsit epistolas. קְרוּנְתָּא Coronula, capitellum. in plurali קְרוּנְתָּיָן Epistylia, capitella. 3 Regum 7.

קָרַס Conterere. Secundò קְרַס מַצְבְּרוּתָא idem est quod נִסָּה Obduxit, texit. Deut.28. & Prou.26. Tertiò Accescere. Prou.19. Item קִירִיס Græcè κύριος, Dominus. & Fortis. Iob 6. & Psalm.97. קִירְסִין Mixtura tyriacalis, vel comestibilis. in Aruc. קִרְסִינֵי קוֹסְרוֹרִין Importuni petaces. in Zoh.col. 197. קַרְסְטָל idem quod סַל Canistrum, cartallum. in Ber.rab. cap.61. קְרוּסְטָלִין Crystallinus. Esth.1. קַרְסְטָמָל siue קְרוּסְטָמָל Armeniacus, chrysomolus, malus nanus, paruum pomum. in Aruc. קַרְסוֹל Extremitas manus, vel pedis. Iudic.1. & Talus pedis. Ezech. 47. Secundò est Genus spinæ. Isaiæ 34.

קַרְסֵס סוּמָא Incîdit, succîdit. in Comment. Inde קְרָסֵא Bella, prœlia. Marc.13. קוּרְסָם Ferrum. in Aruc.

קַרְסַף Scalpsit. Iob 2.

קָרַע Excîdit, concîdit. Et in passiuo אִתְּקְרַע Concisus siue excisus est. & מִתְקְרָעִין Excisa. in Saare Zedek.

קְרָף כְּלִי שֶׁאֵין בּוֹ שׁוּלַיִם Vas testaceum quod non habet fundum planum. in plurali קְרָפָיוֹת Vasa testacea. in Aruc. קַרְפָּרָאִי Genus reptilis. alij codices habent אִישְׁבָּרְתִּי. in Aruc. אַקַּרְפִּשָׁא idem quod סַפְסָל Scabellum. in Aruc. קְרוּפִּינוֹס Preciosus, clarus. pro כְּרוּפִּינוֹס Quasi rubinus. in Zoh. col.119. קַרְפּוּלִין Merces preciosæ. in Zoh. קַרְפַּס Appium. & Color appij. Thren.1. in Midr. & קַרְפָּא Concha. in Aruc. קַרְפַּסִינוֹן Carbasinus. Esth.1. in Midr.

קָרַץ Annuere, innuere. Inde קְרִיצִין Cilia, & supercilia. in Zoh. Secundò Incidere. Inde קְרִיצָא & קֶרֶץ Spacium, ruga, scissura, vel diuisio quæ est inter duas res. in Zoh.

Tertiò קְרַץ מַצְבְּרוּתָא idem est quod הִלְשִׁין Accusauit, detulit. Daniel. tertio & 6. & semper adiungitur ei verbum אכל sic אֲכַל קַרְצָא מַצְבְּרוּתָא Criminator, accusator, diabolus. frequenter in nouo Testamento. & מְאַכַּל קַרְצָא Accusatio, criminatio, delatio. Iohan.18. item קֶרֶץ Fraudauit. Inde קִרְצָא idem quod רַכְל Fraus, vel fraudulenta accusatio. Prouerb.20. & Psalm.15. Quartò idem est quod תָּפַשׂ Apprehendit, cepit. in Aruc. Item קִרְצָא idem est quod כִּכַּר עִגּוּל Panis rotundus, placenta. & קָרִיץ & קְרִיצָתָא idem quod שַׁחַר Aurora. Psal. 22. Iob 3. & 56. קַרְצוּב Sepes. Prouer.15. קַרְצוּל idem quod כַּרַע Tibia supra pedes, talus. Leuitic.11. & Ezech.47.

קִרְצוּף Strigil. & קַרְצַף Scalpsit. inde מְקַרְצְפִין Scalpentes. in Aruc. קַרְצִית idem quod זְבוּב Musca. in Aruc.

קַרְקָא Calceus ex grosso crassóue corio confectus. in Aruc. קוּרְקְבָן Ventriculus gallinarum. Leuitic.4. item Stomachus. Eccles.12. in Rab. Schelomoh. קַרְקוּז vel קַרְקוּזָאי idem quod עִגּוּל Rotundum. in Aruc. קַרְקָטוֹן Cataracta. in Beres. rabb.cap.31.

קַרְקַן Idem quod מִזֵּג Miscuit, propinauit. in Aruc. קוּרְקָס Genus est oleris vel herbæ. in Aruc.

Item בֵּית קַרְקָסִין, vel vt est in Complutensi קַרְקָסוֹן Domus cauponaria. Psalm.69. Item קַרְקָס Ferrum. in Aruc. & Vncinus, ansa. in Ber.rab.cap.18. קַרְקָסָאוֹת Loca iudicum, tribunalia. in Ber.rabb.cap.68. קַרְקַע Solum, fundus, pauimentum. קַרְקָף Caput. & קַרְקַפְּנָא Capitosus, magnum habens caput. in Aruc. Et קַרְקַפְּתָא מַצְבְּרוּתָא Cranium capitis. Matth.27.

קַרְקַר Diruit, destruxit, vastauit. Secundò קַרְקַר Glocitare, canere instar gallinarum. in Schem.rab.cap.9. Item Solum, fundus, pauimentum. in Aruc. קַרְקוּרָא Syrè, Græcè σκάφη, Scapha. Act.27. & קַרְקוּרָא Subuersio, perturbatio, commotio. in Zoh.col.483.

dibus aptatis. alij אַבְנֵי רַכּוֹת Lapides molles. in Aruc.

קְרַבֵּץ Iudæi Germani vocant Carmina, quæ in Sabbathis & diebus festis recitare solent. Quidam קְרוּבֵץ putant esse Rasse tevoth, & sic exponunt, קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים: Vox iubilationis & salutis in tabernaculis iustorum. Cæterùm Elias putauit esse dictionem Gallicam, quam Iudæi didicerant priusquam Gallia expellerentur, atque in Germaniam sese reciperent. Ego verò nullam scio Gallicam vocem huic voci affinem. קְרִחָא Caluicium. 4 Regum 2. Idem קְרִיחַ Leuit. 13. קָרוּחַ Punctatum, punctis respersum. Gen. 30. in Tharg. Ierosolymitano.

קְרַט Quieuit. in Vaicr. rabb. cap. 22. & קַרְטָא Thesaurus. Iob 38. Item קוֹרֵט idem quod גרגר Granum, bacca, frustum. & קַרְטָא idem quod קטע Curtum, breue. in Aruc.

קִרְטָא Præuentio, impedimentum, captatio, separatio. in Zoh. col. 106. קְרֵטָא & קְרִטָא & קְרֵטֶא Creta, vulgò Candia. Act. 2. & 27. קַרְטָב & קוֹרְטוֹבָא Genus mensuræ continens tres partes oui. in Aruc. Item Syrè ܩܘܪܛܒܐ Carduus. Mat. 7. קַרְטָבָל Corium super quo iaciunt. in Aruc.

קַרְטַגִּינָא Carthago. in Beresch. rabb. cap. 44.

קַרְטָלִיתָא & קַרְטָל idem quod טנא Cartallus, canistrum. in Ber. rab. cap. 62.

קְרַטֵּם Incidit. Inde קוֹרְטֵמָא Cicatrix. קוֹרְטִימָא Signum, vt in facie verruca. in Zohare. קוֹרְטָמִי Crocus. in Aruc. קַרְטָמָן siue קוֹרְטָמָן idem quod ערום Astutus, versutus, callidus. in Aruc. קַרְטוֹן idem quod שלטון Dominus, potens. קַרְטִין idem quod מועד Tempus solenne, sollennitas. Alludit ad καιρός, Græcè Tempus. קַרְטִים vel קַרְטוֹס κριτής, Iudex. in Sch. rab. cap. 30. Secundò קַרְטִים Est primus dies quo Roma habuit regem. קַרְטַסְיָא sunt סדינין Sindones. Isa. 3. & Charta, chirographum, instrumentum contractus. in Aruc.

קִרְטָסָא Papyrus. in Aruc. & קַרְטֵס Nomen vrbis. in Vaic. rab. cap. 28.

קַרְטֵס Aptauit. & קִרְטָסָא Aptatio. in Aruc.

קַרְטַע Idem quod דלג Subsiliit, saltauit. in Ber. rab. cap. 75. קַרְטוּפָן idem quod בקע Rima, scissura. in Aruc.

קוֹרְטוֹר & in plurali קוֹרְטוֹרִין idem quod אוצרות Thesauri. Iob 3. & 38. קְרִיאָסוּת Clamor, vociferatio. in Aruc.

קַרְוָא Cucurbita sicca & rotunda instar œnophori. in Aruc.

קַרְוֵיתָא Vermis. in Aruc.

קִרְיָא & קִרְיָא & קִרְיָא Ciuitas. Isa. 19. Ierem. 48. & Oseæ 11. & Villa quæ Græcè dicitur χωρίον. de quo iam suprà.

קוֹרְיוֹט Tyriaca, & mixtura quædam comestibilis. in Aruc.

קוֹרְיוֹס Corium. in Beresch. rabb. cap. 49.

קַרְיָנוּס Nomen loci. in Vaicr. rab. cap. 17.

קוּרִילִיסוֹן est Kyrie eleison, Domine miserere nostri. Græca vocabula. in lib. Rit.

קָרַךְ Exegit, repetiit. קְרוּכָא Currus, carruca. in plurali קְרוּכִין Carri. in Ber. rab. cap. 91. קַרְיָנָא est חמרא חיה Vinum vitale, siue medicinale. in Aruc. Item reperio קַרְיוּנָא in lib. Rit. Seueri Patriarchæ: quæ vox, nisi Cereum significet, est mihi incognita.

קָרַם Extendit cutem, obduxit corio vel pelle. Ezech. 37. Inde קָרָם Crusta vel crustum, & panniculus. in Vaic. rab. cap. 13. & קְרוּמָא Tunica, quales sunt tunicæ cerebri. in Zoh. col. 244. קְרִימְתָא est Ornamentum lecti aut funis. Prouerb. 7. קַרְמִין Vestis preciosa, vel pannus subtilis. in Aruc. קַרְמָאי Zona. & קְרוּמִיוֹת Herbæ vel cortices subtiles, quæ remanent ex calamis, storea confecta. in Bereschith rab. cap. 58. קַרְמִיד Calculus, lapillus. in Ber. rab. cap. 13. & Fistula, siue canalis. in Aruc. קַרְמִלּוֹן Nomen fluuij. in Aruc.

קָרַן Carminare, pectere linum. in Aruc. קַרִימְסָטָן Trahę, genus vehiculi. Cant. 6. in Midras.

קָרַן Splēduit, irradiauit. Isa. 11. קַרְנָא ܩܪܢܐ Cornu, Dan. 3. plur קַרְנִין Cornua. 3 Reg. 22. Est etiā Angulus. Pro. 21. & 25. & Ora vel Fimbria vestimenti. Mat. 9. & קַרְנְתָא Angulus. Psal. 69. Inde Crinita stella, quæ radios cornuum instar emittit. Itē קַרְנָא Cucurbita vel cucurbitula vitrea. & קַרְנוּת dicitur Ociosus, eò quòd in cornibus siue angulis ciuitatis sedeat. in Aruc. קָרָן Sors, id est, capitale. in Sch. rab. cap. 25.

קָרוֹן Currus, carrum. קַרוּנָא Aqua scaturiens frigida. in Ar. Item קַרְנַת Gen. 21. videtur significare Amphorā vel aliquod vasculum.

Textus Bibliorum, exclusò tamen Pentateucho. & קְרִי Legitur. vnde קְרִי וְלֹא כְתִיב Legitur & non scribitur. frequens in Masoreth. & קְרָא in Zoh. sæpissimè pro Textu & lectione.

& Syrè ܩܪܝܢܐ Lectio, frequens in titulis Euangel. item est Vocatio. ad Rom. 11. & alia forma קְרִיתָא Vocatio. in lib. Rit. Seu. Patr. & in Aphel אַקְרִי Inuocauit. vnde מִקְרִינָן Inuocamus nos. Psal. 20. in Complut. Tertiò קָרָה significat Occurrere, accidere, euenire. Inde מִקְרֶה Accidens. & מִקְרִי Accidentalis. & in fœm. genere חֵלֶק מִקְרֶה Pars accidentalis. & קוֹרוֹת הַעֲתִידוֹת Futuri euentus. in Comm. & מִקְרִית Accidētaria. in More lib. 2. cap. 1. Itē קוֹרִיאָה Perdix. Ier. 17. plur. קוֹרִין Perdices. Isa. 34. Præterea קוֹרָא est Ramus tener in vertice arboris. in Vaic. rab. cap. 15. קָרֵי Cucumer. in Aruc.

מַקְרָא Rostrum. in Aruc. קוֹרִין sunt Parietes, vel tabernacula. 2 Reg. 19. Item קָרַח significat Contignare.

Inde בֵּית מְקוֹרָה Domus tabulata. & תִּקְרָה Tabulatum tegens domum. in Comment. & in passiuo אִתְקְרִית Contignata. 2 Reg. 20. Inde Syrè ܩܪܝܬܐ Trabs. Matth. 7.

Item קוֹרָא Frigus. Iob 24. idem קָרִתָא & קְרִירוּתָא Prou. 25. & קְרִיר Nach. 3. Inde בֵּית מִקְרַת Domus refrigerij. 3 Reg. 7. & טְלַל מַקָּר Vmbra refrigerans. Item Syrè קְרִיתָא Ager, vicus, pagus. Matth. 13. in plurali קוֹרְיָא Villæ, pagi. Matth. 9.

Et קַרְתָא idem est quod עיר Ciuitas, vrbs. in plurali קִרְיִן & קִרְיָתָא Vrbes, ciuitates. Ios. 10. & 11. Itē קָרָא significat Reminisci, in mentem reuocare. Et קוֹרָיָא sunt Coronæ, mitrę, ormenta capitis. Num. 31. in Tharg. Ierosolymit. Item קִרְיָה idem est quod שעוה Cera. idem קִרְיָתָא in Aruc. קִרְיוֹ Græcè κύριος, Dominus. & קִרְיוֹ Semen viri. in Ber. rab. cap. 8. & קְרִי Venter. קוֹרִין Coria. מַקָּר Operimentum quod ponitur super feretrum. מִקַּר Grauis. קוּרְיָא Vas factum ex creta optima. in Aruc. קִרְאִי Arca, capsa. & קַרְאוּ Locus vbi non sunt iudices stabiles ad iudicandum. Item קַר Incrustare. in Aruc. Item קַרָאִים. & singulari numero קַרָא, erāt Iudæi discipuli cuiusdam Zadok, à quo & Zadoukæi dicuntur, & alterius nomine Baiethos, qui quidem ita mordicus literæ & textui adhærebant, vt nullam interpretationem mysticam aut spiritalem admitterent. vnde vocati sunt Karaim, quasi dicas Textuales, textui addicti. Accipitur etiam קַרָאִי in bonam partem, & idem est quod בעל חפסוק Dominus vel possessor versuum Biblicorum, hoc est, in Bibliis bene versatus. in Thisbi. Item קוּרָא est Auis longo rostro prædita. in Aruc.

קָרַב & קָרִיב Accessit, appropinquauit. Exod. 32. In passiuo אִתְקְרַב Proximus factus est. & in Pael קָרִיב Admouit, applicauit. Ios. 10. in tertia fœminea קָרִיבַת Porrexit. 2 Reg. 13. Secundò significat Offerre. Inde קָרְבָּן & קוּרְבָּנָא Oblatio, munus. 1 Regum 6. Idem תִּקְרוּבְתָא Iud. 3. in plurali קוּרְבָּנִין Oblationes, dona. Isa. 19. Et lingua Æthiopica קוּרְבָּן vocant Eucharistiam: per antonomasiam, quòd sit oblationum omnium perfectissima atque sanctissima.

אֶקְרַב Arabicè, Libo, libas. קַרְבָּאנָן Libamen.

Tertiò קָרַב Pugnare, prœliari, congredi in acie. Inde קְרָבָא Prælium, congressus. 1 Regum 13. Idem קְרַב Deuter. 1. in plurali קְרָבִין Pugnæ, bella. Iosu. 16.

Item קָרִיב Propinquus, consanguineus. Leuit. 18. & קְרִיבָא Consanguinea. ibidem. Item Tangere. Iob 1. & in Euangeliis sæpissimè. Quartò Voluere. Ios. 10.

Quintò Capere, accipere. Num. 3. & 8. & קָרוֹב Prædicator, concionator. in Aruc. קַרְבִּיט Corrigia, frustum corij, aluta. in Aruc.

קָרַד Strigilare equum, siue sordes ab eo auferre strigili. in Aruc. קַרְדָא Arabicè Vermis. in Vaic. rab. cap. 18.

קַרְדּוּ idem quòd ארדו Armenia. Gen. 7. & 4 Reg. 19.

Inde קַרְדוּנוּ Armenus. in Aruc. קַרְדִּינִין Custodes, ministri, vicarij. in Zoh. קוּרְדִּיטָא Impedimentum. in Zohare.

קִרְדָנוֹן est Lignum quoddam amarum. in Tanhuma.

קַרְדִּינוּתָא Nigredo. vt בוּעִיָּא דְקַרְדִּינוּתָא Lucerna nigredinis, in Zohar. col. 256. quo nomine Deum intelligunt, qui tenebras posuit latibulum suum. קַרְדִּינָא Nomen loci. in Ber. rab. cap. 33. קַרְדִּיקוּס Græcè καρδιωγμός, Dolor stomachi. in Ber. rab. cap. 45. קַרְדּוּם Securis. קַרְדָּקִיס & קַרְדָּקָא Crepida, soccus. pluraliter קַרְדָּקִין Socci, crepidæ. in Vaic. rab. cap. 12.

קָרוּז Sepulchrum. in Ber. rab. cap. 87. קַרְחֵל idem quod תִּקֵּן Aptare, componere. Idem בְּאַבְנִין מְקוֹרְזָלוֹת in lapi-

קְפַשׁ Idem quod חטף Rapuit. in Aruc.

קְצָא סלע Syrè, קְצִיץ & קְצִיץ Thargumicè, Excîdit, fregit, confregit, truncauit. Matth.14. Iud.1. & Isa.45.

Inde מְצָא מצא Fragmenta. Matth.14. & קְצָת idem quod סוף Finis. Dan.4. Idem קִיצָא Ezech.7. & Syrè קַצָּא Fractio. in lib.Rit.Seu.Patr. Secundò קֵץ vel קְצַץ Syrè idem est quod כרת Pacisci, excidere vel ferire fœdus. Matth.27.

Tertiò Abominari, spernere. Iud.9. Quartò Eliminare. 3 Regum 15. Item קְצַת in Comment. est Quidam, quædam, singulariter & pluraliter, recipitque affixa & literas serduiles, vt קְצָתָן Quædam earum. בְּקְצַת Quodammodo, vtcumque. בְּמִקְצַת Aliquantulum. item, In quibusdam.

Et קוֹצִים Rabbinis Calamistrationes significat.

קִיץ Cortex leguminum. in Aruc. קֵץ Æstas. item קֵץ est quicquid post cænam capitur, vt fœniculum, nuces, & id genus. in Aruc. קֵץ Cellula, vel tabula sacrorum frontalium.

קְצִיצוּתָא Fistula, canale. in Aruc. Item מָקוֹם מוּקְצֶה Locus specialis, seposítus, & seorsim constitutus. item מוּקְצָא Instrumentum ad ficus excidendas. קוּץ vel קוֹצָה Curuatura literę Iod. in Schem.rab.cap.6. קִיץ Spinas abstulit. in Aruc.

& קוּץ Spina.

קְצַב Incîdit, abscîdit. Secundò Determinauit. Inde מִסְפַּר קָצוּב Numerus certus. & זְמַן הַקָּצוּב Tempus determinatum, periodus. in Commentariis. & קַצְבָּה Summa. Psal.113. in Midr. & קַצָּב est מוכר בשר Venditor carnis, lanius, macellarius, qui mactat animalia esus causa. in Aruc.

קוֹצָה Rubia, herbæ genus tingendis lanis & coriis idonea. in Ber.rab.cap.62. Chaldaicè קִיצָתָא Git, nigella, semen nigrum simile cymino, quo homines vtuntur pro condimento. Isa.28.

קְצַם סלם Idem quod קסם Diuinare, vaticinari. Inde קְצָמָא מקצמא Diuinatio. Act.17.

קְצִין Contriuit. Psalm.107.

קְצַע Incidit, decorticauit. in Aruc. Item קְצִיעָה est Massa ficuum instar panis. in Aruc. Est etiam κασία, Cassia, arbuscula aromatica vnde abraditur cortex. plur. קְצִיעָתָא Arabicè ענבר quamuis zinziber potius sonare videatur.

קַצָּע Macellarius. Psalm.6. in Midr.

קְצַף Iratus est vehementer, excanduit. & קְצָפָא Ira, indignatio, excandescentia. Dan.2.

קְצַר Decurtauit, abbreuiauit, abscidit. Inde קוּצָר & קוֹצֶר Breuitas, compendium. & בְּקִצָּרָה Breuiter. in Comm. & בְּקִצּוּרוּ Cum breuitate, summatim, breuiter. in Zohare.

Item קַצָּרָא est כובס הבגדים Fullo, lotor vestium. 1 Reg.13. Ios.14. & Isa.7. & קְצִירָה idem est quod חולה Infirmitas.

& קָצִיר Infirmus. in Aruc. Item קֶצֶר Dæmon. & Caput atque cauda lecti. in Aruc. קַצְרַקְטִין Supellectilia, bona mobilia. Cant.8. in Midras. קַקִּי Anser. קִיק Cuculus, icterus. Leuit.11. in Tharg. Ierosol. & קִיק Mentulatus, vel longos habens testes. קַקְתָּא Auis quædam sylueſtris, onocrotalus. Psal.102. & קַקְיָה Collum vel tibia. & קוּקְיָה Grex, mandra. in Ber.rab.cap.75. & Syrè קוּקְיָא קהלא Cœtus, grex, turba. in lib.Rit.Seu.Patr. Item קק in Rasse tevoth valet קְהִלַּת קֹדֶשׁ Congregatio sancta. Sic suas synagogas appellant, vt קק ויניציאה Sancta synagoga Venetiana. & קקק valet קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ Sanctus, sanctus, sanctus. Isa.6. Quod ad 300. significanda in numeris accommodant, vt solent in numeris ad aliquem Scripturæ contextum argutè alludere.

קַקְבְּטִין est לחם חם Panis calidus. Genes.40. in Thargum Ierosolymitano.

קִקָּל vel קִקּוּל Olus, vel ירק חגרול בשדה Herba magna campestris. Et קִיקְלָתָא & אַקִּיקַל & קִקְלָאתָא idem quod אשפת Stercus, fimus, sterquilinium. Thren.4. & Psalm.113. in Midras. Item קִיקְלָתָא Saccus cilicinus. in Ber.rab.cap.33.

קַקְוֵי idem quod שרצים Vermes, reptilia. in Aruc.

קוּקְרֵי idem quod מסגרות Clausuræ ex tabulis factæ, cum quibus capiuntur pisces. in Aruc.

קְרָא סלע & קָרֵי Vocauit, appellauit, inuocauit, clamauit, cantauit. Iudic.4. & 13. & Matth.26.

Inde מִקְרָא מקרא Cantus. Marc.13. Secundò Legit in libro. Ierem.29. & Iosu.8. Inde הַקְרָיָה Lectio. & מִקְרָא & verbaliter Honorare, venerari. Item קִיפָא Examen. Iud.19.

& קוּפָּה idem quod מוט Vectis, pertica. Num.13. in Tharg. Ierosol. קוּפָא Foramen acus, vel acus ex parte foraminis.

קָפָא Tignum, trabs. item Ventositas, singultus. & קָפָא Caro in decoctione resoluta, aut ollæ condimentum. in Aruc.

& קֻפָּה Arca. vt קֻפָּה שֶׁל צְדָקָה Arca eleemosynæ. קֻפָּה שֶׁל בְּשָׂמִים Arca aromatum, pixis. in Thisbi. & קַיָּפָא קיפא Kaiopho, Cayphas. Iohan.18. de quo iam suprà. קַיָּפָאי vel קִיפָאי aliâs בִּיפָאי vel בִּיפִי Nomen loci. in Aruc.

קְפַד סלף Venari. & קוֹפֶד Venatio. in Ber.rab.cap.19. Secundò Abbreuiare. Isa.50. Tertiò קָפַד Precidere. Quartò Irritare, siue prouocare ad iracundiam. in Aruc. Quintò Curare, affici solicitudine. in Beres.rab. cap.41. Et sæpiùs vtuntur Rabbini hoc verbo in vltima significatione Curæ vel solicitudinis in coniugatione Hiphil.

Inde הַקְפָּדָה Cura, solicitudo. & הַקַּפְדָּן Solicitus, anxius. vt אֵין הַקַּפְדָּן מְלַמֵּד Nemo solicitus bene docet. in Thisbi.

Item אִתְקְפָדוּת Excidium, exterminatio, extirpatio. Ezech.7. & קְפִידוּת Præcisio. Exod.6. Item קוֹפְרָא Ericius. Isa.34. pluraliter קוֹפְרִין Ericij. eiusdem 4. & קֻפְּרָא idem quod טבור Vmbilicus. Numer.25. קַפַּדוֹקִיָא Cappadocia. in Ber.rab.cap.9. & קַפּוֹרְקָאֵי, & Syrè קַפַּדוֹקִיָא Cappadoces. Gen.10. in Thargum Ierosol. & Act.2. קַפְּדָנוּת vel קַפְּדָנִית Vicium. in Ber.rab.cap.75.

קְפַז Subsiliit, saltauit. Gen.39. & Cant.2. & קַפִּיזָא Genus mensuræ continens 43. oua: & quintum. hoc est, centesimam partem Cori. in Aruc.

קְפַח סלפח Colaphum impingere, vel infligere. Mat.26. & in passiuo אִתְקְפַח Colaphis cædi. 1. ad Corinth.4. Secundò Incîdit, vngue secauit. Deut.13. & in Midb.rab.cap.9. Tertiò Redarguere, monere, tollere, capere, interimere. in Ber.rab.cap.76. & Oseæ 7. in Comment.

קוּפְטָא Circumactio, reuolutio. in Zoh.col.197. קַפּוֹטְקָאֵי Cappadoces. Ier.47. & Ezech.27. & קַפַּטוֹקִיָא & קַפּוֹטוֹקִיָא Cappadocia. in Zoh. קוּפְטוּרָא Vehementia, conflagratio. in Zoh.

קְפַל סלפל Geminauit, duplicauit, circumuoluit. Isa.38. & in Ber. rab. cap.52. Inde קַפְלָא מפלא Pagina. in titulo tabulæ quatuor Euang. Secundò קָפַל Perforauit, fodit, scalpsit. in Aruc. Tertiò idem quod בשל Coxit. in Ber.rab.cap.19. & קָפֵל & קַפְלִין Græcè καπηλεῖον, Caupona, hospitium, taberna. in Ber.rab.cap.19. קוֹפֶל Claua, pessulus. in Aruc. קוּפְלוֹת Cathedræ. in Vaic.rab.cap.20.

& קוּפְלָא Capitellum. קַלְפָּאוֹן מפלחון Græcè κεφάλαιον, Caput, capitulum. passim in nouo Testament.

קוּפְלָא רַגְיָא Repetitio, replicatio. in Aruc. קַפְלוּט vel קַפְלוּטָא Ascalonium, vel cepe, herba capitata. in Aruc. קַפְלוּס Capitellum. in Vaic.rab.cap.25. קוּפִינָא מפינא, & in plurali קוּפִינִין Cophini. Matth.14. Secundò קוּפִינָא est Foramen palæ vel securis vbi manubrium ponitur. in Aruc.

קַפּוּנוּס Porta quædam templi. in Aruc. קַפּוּנְדָּר est בית שיש לו שני פתחים Domus habens duo ostia, anteriùs, & superiùs.

קְפַס סלפס In pheretrum, aut in arcam collegit. Act.5. & בֵּית קִפְסָא Horreum. Luc.12. Item קִפְסָא est כלי שמשימין שם תכשיטין Vas in quo ponuntur ornamenta, capsa gemmarũ. in Elleh haddevar.rab.cap.2. Item לֵב נִקְפָּס Cor incredulum 1 Reg.12. in Kimchi. קַפִּיפָא Canistrum ex iuncis factũ. in Ar. קִיפוֹפָא Vlula seu noctua de nocte clamás. in plurali קִיפוֹפִין Noctuæ. Isa.34. קַפִּיפוֹס Cartilago. in Aruc.

קְפַץ & קַפִּיץ Saltauit, irruit, vt senium in hominem irruit. Ioel 2. & frequens in Comment. Inde דְּחִיקִין מְקַפְּצָן Currus subsilientes. Nach. 3. Secundò Contrahere, claudere, continere. Gen.28. Tertiò Innuere, annuere. in Aruc.

Item קוֹפִיץ idem est quod סכין גדול Gladius magnus & latus, vel securis idem quod כשיל. Exemplar Complutense habebat קוֹפִין Ps.74. & קְפִיצָה idem quod רמיזה Nutus. in Aruc.

קוֹפֶר Venatio, vel venationis caro. in Ber.rab.cap.49. & קֹפֶר Nomen vrbis. Psal.17. in Midr. קַפִּיר Arabicè est auis quam vulgo dicunt Cuiette, Latinè noctua, inquit R. Abraham super Isaiam. קַפּוּקְלָטָר מפוקלטר Coquus, lanio. in plurali קַפּוּקְלָטְרָיָא Coqui, lanij. Gen.37. in Tharg. Ierosolymitano.

קַפְּרָמְסָאוּת Fœdus, vel pactum iuramento firmatum, vel compromissum. in Aruc. קַפְּרָן Habens caput pingue. in Ar.

קַפָּרִיס Capparis. in Aruc. קִפְּרוּשׁ & Syrè קוּפְּרוּס מפרוס Cyprus, insula nota. Thren.1. in Midras. & Act.11.

קסטר Est idem quod קרה Contignare, tigna coniungere. vt מְקַסְטֵר בְּקוֹסְפּוֹי Connectitur cum circulatione, gyro suo, id est, cum mente superiori. in Zoh.col.383. super Leuit. & קַסְטִינַר קוֹסְטוֹר Carnifex. in Midb.rab.cap.1. Item קַסְטָר Solarium, tabulatum domus. in Vaicr.rab.cap.1. & קַסְטָרָה Suggestum, spectaculum, id est, locus vnde aliquid spectatur. & קִסְטָרָא idem quod בדיל Stannum. Num.31. קַסְטִירֵי videntur esse Typhones vel procellæ, genus ventorum vehementer flantium. in Zoh.col.119. & קוֹסְטוֹר est inflammationis species. in Zoh.col.146. Reperio & אוֹרְחָא קַסְטִרִירָא sed quid sit nescio; ibid.col.299. Et קַסְטִירָא דְתַבְנָא Stramen siue solarium paleæ; ibid.col.346. Et קַסְטוֹרִין Connexiones causarum superiorum, fata: Græci εἱμαρμένην dicunt, quod Cicero vertit ordinem seriemque causarum. vnde dicunt Hebræi כָּל עוֹבְרִין דְעָלְמָא בְכֹחַ קַסְטוֹרִין תְּלִין Id est, Omnia opera mundi a multis causarum connexionibus pendent. in Zoh. col.435. קַסְטְרוֹם Castrum. in Elleh haddevar.rab.cap.1. & קַסְטְרַוְתָּא Castra vel habitacula munita. Gen.25. in Tharg. Ierof. idem קַסְטְרָא Psalm.91. in Midras. קַסְיָא idem quod קעירות Scutellæ. in Aruc. קֶסֶת Atramentarium. קַסְלָפַּנַס idem quod נר Lampas magna, vel candelabrum magnum.

קסם Diuinauit. & קֶסֶם Diuinatio. & Diuinationis precium. inde מִקְסָם. Inde קַסְמָא Ariolus, diuinator. Ios.decimo tertio. Significat etiam Putamen lignorum cæsorum. in Aruc. & Nomen loci, qui Hebraicè dicitur Hasmon. in Tharg. Ierof. & קוֹסִים sunt כוסים Calices. in Aruc. Item קִיסוֹמָא est Stabulum. Abac.3. & Syrè ܩܘܣܡܐ קוֹסְמָא Ordo, ornatus. vt קוֹסְמָא דְשִׁבְעָא קְלִימֵא Ordo septem climatum. in libello De climatibus Syrè manusc. קוֹסְמוֹגְרַפְיָא Cosmographia, mũdi descriptio. in Comm. עֲנָפִים sunt קוֹסְנֵי יבשים Rami arefacti, vel folia arboris. aliâs קִיסְנֵי in Aruc. קִיסְנַיְתָּא Catuli, catelli. in Aruc. קַסְנְטִיר Scriba. Thren.2. in Midr. קָסַס Fructus immaturus, vel incipiens acescere. & קָסוֹס Hedera. aliâs קִיסוֹס in Aruc. קוֹסֶף Gyrus, circulatio. in Zoh. & קוֹסְפְּתָא & קַסְפְּתָא Funda aut res quæ circulatione agitatur. in Zoh.col.88. קַסְפִּיטִים Mallei. in Zoh. vt וחם חוה אבי כנען זוחמא דרהבא תחות קספיטין Id est, Et Cham est pater Canaan scoria auri sub malleis. in Zoh. col.215. קוֹסְפִּיטָא Præterea videtur esse funda: vt מִתְגַּלְגְּלִין אַבְנִין בְּגוֹ קוֹסְפִּיטָא Reuoluũtur lapides in medio fundæ. in Zoh.col.222. קַסְטְרוֹי Vestigia eius. in Zohar. קֵיסָר vel קַסָּר est מלך Rex, Imperator, Cæsar. in Ber.rab.cap.8. & in nouo Testamento. Inde קַסְרִין & קִיסָרִיוֹן, & Syrè ܩܰܣܪܝܐ Græcè Cæsarea, vrbs Palæstinæ, quæ olim dicebatur turris Stratonis, postea in honorem Cæsaris ab Herode dicta est Cęsarea. Act.10. & 21. קַסִּירֵי דְקַטְפִּירָא in Zoh.col.212. nescio quid significet. קַסְרְקִיט Arx, castrum. in Midr. Thren. Sic מַסְתְּרָאוֹת sunt Castra quæ in montibus extruuntur. in Comment.

קעד סלי Procidere, accidere, genuflectere, incuruari. Act.9. קוֹעָה idem quod גרון Guttur. in Aruc. à ܩܥܐ Clamare, & vociferari, Mat.27. Inde קְעָתָא Clamor, & cum affixo קְעָתְהוֹן Clamor eorum. Act.21. Est etiam קוּעַ Princeps. Eze.23. קְעִילָה idem quod בקעה Vallis scilicet גוליה Discooperta. & קובה Tentorium, tugurium. item idẽ quod עליה Cœnaculum, tabulatum. & Nomen loci. in Aruc.

קעקע Stigmatizare. Secundò Scalpere, fodere. in Sch. rab.cap.35. & tertiò, Pulsare, sonare. Inde קעקועה Sonitus. in More lib.2.cap.8. קְעָרָה Scutella magna, paropsis. item Typus, & forma. in Aruc.

קף Idẽ quod סבב Vertit, mutauit, ambiuit, circuiuit. 2 Reg. 14. & in Aphil אָקִיף Circundedit, circumposuit. 3 Reg.6. Inde מַקִּיף Ambiens. מַקָּפָא Circuitus. Isa.29. idem הקפה in Comment. Sic תְּקוּפַת הַשָּׁנָה Reuolutio anni. Et ܐܩܦ אַקִּיף Syrè, Incœpit, exorsus est. Act.10. vide in litera Olaph. Item קוּף Simia. pluraliter קוֹפִין Simiæ. 3 Reg.10.

קפא Ordinis quiescentium in vltima, Coagulare, dẽsare. Inde קִפּוּאָה Coagulatio. & קִיפָּאוֹן Addensatio, concretio, coagulum. in Comment. Secundò קָפָא Natare. 4 Reg.6. Inde קָפוּי Fluminis incrementum. Tertiò Cõgregare, comparare, aut iungere duo simul comparandi gratia. in Aruc. Quartò Dare aliquid ad tempus, & fidei committere. in Ber.rab.cap.41. קָף Oliua quæ post excussionem remanet. à נקף. item Vile precium. & Societas. & verba-

קַנְכִּירִי Ligurius, lapis preciosus. Exod.28. קַנְכִּיתָר siue קַנְכִּיתוּר Genealogia, progenies. in Vaic.rab. קוּנְמָא idem quod קִנָּמוֹן κιννάμωμον, Cinamomum. Prouerb.7. קִנְמָיָה Abstinentia, prohibitio. in Aruc. & Syrè ܩܢܘܡܐ idem quod עֶצֶם Ipse, propria cuiusque essentia, persona. Iohan.5. & cum affixis בְּקִנּוּמִי In meipso. in lib.Rit.Seu.Patr. בְּקִנּוּמֵהּ In seipso. & בְּקִנּוּמְכוֹן In vobisipsis. Ioh.6. in Euang. & in plur. קִנּוּמֵא Hypostases, personæ in Deitate. in lib.Rit.Seu.Patr.

קוֹנְמִיתָא Necessitas, indigentia, appetitus. in Zohare.

קָנוֹן Pannus, inuolucrum subteminis. in Aruc. קְנוּבְיָא Deceptio, fictio inter duos ad tertium decipiendum, in Aruc.

קנס Apud Rabbinos idem est quod ענש Puniuit, mulctauit, condemnauit. in Midb.rab.cap.10. & קְנָס idem quod עוֹנֶשׁ Punitio. in plurali קְנָסוֹת Punitiones, pœnæ inflictæ. in Thisbi. Item קַנְסָא est Putamen lignorum cæsorum. in Ar. קַנְסָן Vrceus. Psalm.12. in Midras. קַנְסָרִין Sortes, partes. in Ber.rab.cap.32. קוֹנְעָא Coniunx, vxor. in Ber.rab.cap.60.

קִינוּף idem quod אהל Tentorium, tabernaculum. 2 Reg.16. קַנְפָּאר Arabicè, idem quod קִפּוֹד vulgo *Tortue*, testudo animal, inquit R. Kimchi super Sophon. & קִינוּפְיוֹן Conopœum. in Aruc. & קוּנְפּוֹן est Locus reis & flagitiosus deputatus. in Zohar.col.240.

קנקל vel קַנְקִיל primò est Cancellus, vel vas perforatum ad pannos desiccandos, vt est illud barbitonsorum, quod Italicè dicitur *Chaldano*. aliâs קַנְקַלּוֹן in Elleh haddevar. rab.cap.8. & Rete. Exod.27. in Tharg. Ierosol. & Cubiculum, thalamus. in Ber.rab.cap.79. Vnde secundum Hebræos, idolum Moloch habuit septem קַנְקַלִּין Cubicula. 4. Reg.23. Item קִינְקָל Ansa. vt כְּקִינְקָל לַכֵּלִים Sicut ansa vasis. in Zohare. קַנְקָן Bura siue buris, pars aratri decuruata, quæ manu aratoris tenetur. in Aruc. item Vomer. ibidem. & Vrceus. in Ber.rab.cap.13. Inde prouerbium אַל תִּסְתַּכֵּל בְּקַנְקָן אֶלָּא בְּמָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ id est, ne cõsideres vrceum, sed quod in eo est. quo monemur non iudicare in speciem neque tam faciem hominis quàm interioris animi vires nos attendere debere. multi enim videntur imperiti, imò idiotæ qui plus præstant in recessu quàm in fronte promittant; cuiusmodi sunt qui ab auctoribus externis dicũtur Sileni Alcibiadis. in Zoh.col.150.

קַנְקַנְטוֹם Vitriolum ex quo fit atramentum. in Midb. rab. cap.9. קַנּוּקָנוֹת Capreoli vitis. in Aruc. קִינָרָס Carduus comestibilis. in Ber.rab.cap.20. קוֹנְשׁוֹבְרִינִין Consobrini. in Aruc. קַנִּישְׁקִין Calix aureus, argenteus, vel vitreus, in quo sunt duo calami tenues, quibus exhauritur totum vinum quod est in calice. in Aruc.

קנת Hasta, vel manubrium siue capulus. in Aruc. קַנְתָּל Cophinus qui asino ferendus imponitur. in Aruc. קַנְתָּנִית Zelotypa, inuida. à קַנָּא suprà. in Ber.rab. cap.18. & קוֹנְתוֹן vel קָנְתָן Inuidus. in Ber.rab.cap.42.

קנתר Irritare, irasci facere, iniuriari. in Ber.rab.cap.77. & קִנְתוּר Iniuria. קַנְתִּינַר Vestibulum, atrium. in Aruc. קַנְתְּרוֹס ponitur pro תֹּף Tympanum. Isa.4. קִיסָא ܩܝܣܐ Lignum. Gen.22. in Tharg. Ierof. & Act.10. plur. קִיסַיָּא Ligna. Item Vncia. & Cochleare ligneum. & verbaliter Masticare, comedere. in Aruc. קַסְרָא & קַסִּירָא idem quod כובע Cassida, galea. in Schem.rab.cap.15. קסרור idem quod שליש Princeps, vel satelles, œconomus, vel factor. in Aruc. קַסְוָא & קַסְוַת est כלי שרת Vas ministeriale, crater, vel thuribulum. in Aruc. קִיסְטָא Oenophorum, lagena, siue sit ex testa, siue ex metallo, siue ex ligno vel vitro. Arabicè קַסְט. in Vaic. rab.cap.12. & קַסְיוּטָא Vinum œnophori. Psalm.74. in Midr. & Syrè ܩܣܛܐ קַסְטָא idem quod ζάμνος, Vrna. ad Hebr.9. קִיסְטוּן Carnifex. Psalm.24. in Midr. קָסְטוֹנָרָא ܩܣܛܘܢܪܐ Syrè, Satelles, spiculator, custos. Matth.27. קוֹסְטָא דְגוּפְטַרְיָא Iustitia dispositionis. in Zoh.col.459. & קִיסְטָא Determinatio. in Zoh. קַסְטִרְמוֹן Est nomen mali cuiusdam Angeli. in Zoh.col.33. קוֹסְטְרָא Res externa. in Zoh. קַסְטִירָא Laqueus aucupis, vel catapulta. in Zoh. קוֹסְטוּרִין Metalla, res abditæ, secreta causæ. in Zoh. קוֹסְטוּנָא Occasio, quæstio, experimentum. in Zoh. קַסְטָל Oeconomus, dispensator rei familiaris. in Aruc. קַסְטוּפָא Est genus vestis aut ornamenti, vt apparet ex verborum complexu, quæ sic habent: מִתְפַּשְׁטֵי דַרְגִּין לְתַתָּא קַסְטוּפָא דְדַהֲבָא Id est, Exuunt gradus infernè vestem, siue ornamentum aureum. in Zohar.col.356.

vt o, præsertim à Iudæis Germanis. Sicut & Syri suum Odom quod sic formatur ܘ, vel sic supra literam ܐ per o quoque efferunt. קוּקְמוּמָא Coculum, genus vasis. Italicè *Cucumo.* in Aruc.

קְמַר Primò idem est quod סגר Clausit. inde קְמוּר Arca, capsa. Secundò idem est quod חגר Accinxit. Psal.65. Inde קְמוּר & קִימוּר Cingulum, zona. Psal.18.& 65.

קוּמְרָתָא & קוּמְרִים sunt Nutus, motusque cælestes. in Zoh. & Currus idem est quod כסוי Operculum, tegmen capsæ. & tectus vel opertus supernè. קוּמְרִין siue קַמְרוֹן Calamarium, theca calamorum. in Aruc. קוּמְרוֹטוֹן Tentorium. in Ber.rab. cap.31. קַמְתִּין Rugientes. in Aruc. קַמְשׁוֹנִים Cardui. in Saare Zedek.

קְנָא Possedit, emit, acquisiuit, cóparauit. Ios. vltimo. & in passiuo Syrè מִתְקַנְיָא Acquiritur, comparatur. Act.8. Inde קִנְיָא & קִנְיָן atque קִנְיָנָא Possessio, substantia, diuitiæ, facultates, opulentia. Prouerb.10. Iud.18. & Act.8. in plurali קִנְיָנִין Eze.38. Secundò קַנָּא Æmulari, inuidere, zelotypia laborare. In tertia fœmin. קַנְיָאת Odiuit.

Inde קִנְאָה Zelotypia. Num.5. & קִנְאָתָא Zelus. Isaiæ 11.

Item קַנָּא & קַנָּה est אֵל קַנָּא Deus zelotes. Deut.4. Item קַנְיָא Calamus, arundo, culmus. Ezech.29. & Isa.19. idem קַנְיָא Exod.25. in plurali קְנִין Ezech.42. Et Syrè ܩܢܝܬܐ Sonus, modulus. 1. ad Cor.14. & קִינְתָּא Modulus vocis, accentus. in libr. Rit. Seueri Patr. Item קִינָא est Nidus, à קָנַן Iud.14. & קַנָּאָה & קִינָאָה Aurifex. Iud.17. & Isa.4. idem קֵינִי Ierem.10. & Syrè ܩܝܢܝܐ Græcè χαλκεύς, Faber ærarius. 2.ad Timoth.4. Item קִינְנָא Anus. 1 Reg.14. & קֵן Vox, sonitus. in Aruc. & קַנָּה Arteria. Psalm.100. in Midr.

קַנִּיוֹת Dispositiones. in More lib.1.cap.72. & קִינִין Sacrificium quod mulier post partum offerebat. in Ber.rab.cap.86. & קַנָּה Nomen vrbis.

קְנַב Primò Incîdit, messuit. Secundò Emunxit. in Aruc. קַנְבוֹס Canabum, vel canabis. in Aruc.

קַנְבָּק Mustaceus libi genus, quo stomachus refocillatur. in Aruc.

קְנַנְיָא Idem quod רדף חיות Insectari bestias, venari. inde Venatores. in Ber.rab.cap.32. קוּנְרָא Curtum, breue. in Ber.rab.cap.89. קַנְרִי Genus serpentis. in Aruc.

קוּנְדִישׁוֹן Mulsum, condimentum, & confectio in qua sunt יין דבש ופלפלון Vinum, mel, & piper. Thren.2. in Midr.

קוּנְדִּיקוֹן Crepida. in Ber.rab.cap.16. קוּנְדִישׁוֹן significat etiam Concupiscentiam, delicias. in Zoh. & קַנְדִּישׁוּ Candor, splendor. in Zoh. & קִינְדּוּנוּס ܩܢܕܘܢܘܣ Græcè κίνδυνος, Periculum. Act.19. קוֹנְדִּיל Calamus, item candela. in Aruc. קוּנְדִּיס Spina, vel carduus. Gen.3. in Rab.Schelom. & קוּנְדָּס est Lignum vel fustis tedæ vel facis. in Aruc.

קְנַח Idem quod מחה Tersit, absterfit, deleuit. in Ber.rab. cap.58. Et potissimum vtuntur Rabbini hoc verbo in coniugatione Piel. Inde קִנּוּחַ, vt קִנּוּחַ סְעוּדָה, per quod intelligunt id quod finito penè conuiuio editur, vt tragemata, & id genus fercula. Elias in Thisbi.

Significat & קִינּוּחַ Abstersionem. in Commentariis. & קוּנַח est Genus voti. in Aruc.

קְנַט & in Hiphil הִקְנִיט Irritauit, ad iram concitauit. Ruth 1. & Thr.2. in Midr. קוּנְטֵס Trabs vel lignea pertica, vt est columna. Cant.3. in Midr. קוּנְטִיטוֹן Conditum. Thren.2. in Midr. Et קְנַט ܩܢܛ Syrè, Declinauit, deuitauit. 2. ad Corinth.8. Inde קְנָטָא ܩܢܛܐ Periculum. Act.27. & Perturbatio, ex periculo orta commotio. 1. Iohan.5.

קְנַטֵּר Iniuriari, vexare, iniuria afficere. & idem quod כעס Irritare, ad iracundiam prouocare. & צחק Illudere, irridere. in Ber.rab.cap.87. Inde קְנָטוּרִין Iniuriæ. in Ber.rab. cap.23. & קַנְטָרָן Iniuriosus. pluraliter קַנְטַרִינִין Iniuriosi. Cát.6. in Midras. Item קַנְטָר Genus ponderis vel mensuræ, quæ Italicè dicitur *Cantaro.* Talentũ. in Ber.rab.cap.60.& Exo.25. in Tharg.Ierof. & Palus ferreus. קְנָטְרוּנָא ܩܢܛܪܘܢܐ Centurio. Mat.7. & Act.27. קוּנְטְרִינָק Genus monetæ quæ dicitur Italicè *Quattrino.* in Aruc. קוּנְטְרֵס Quinternio.

קוּנְטְרִיקוֹס est שם הגמון Nomen episcopi. in Ber.rab.cap.101.

קִינְטָא Æquitas, æquilibrium. in Zoh. קֵנִי Nomen loci. in Aruc. קַנְיָא Vasa testacea vitriata. in Aruc.

קוּנְכִּי Concha, & nendi instrumentum, vt colus. in Aruc.

& קֵלֶר Cellarium, thesaurus. in Ber.rab.cap.11. & קְלִיר idem est quod עוגה Collyrida, placenta, panis subcinericius. in Aruc.

קְלַשׁ Attenuauit, subtiliauit, rarefecit. in Aruc. inde שיט קְלוּשׁ Lutum tenue. & אִתְקְלִישׁ Tenerescere, crescere, multiplicari, potens fieri. in Zoh. Secundò קְלַשׁ ܩܠܫ est idem quod סלל Exaltauit. Psal.68. Item קְלָשׁוֹן Ligo, sarculus. Eccl.12. קֻלַּת Calathus, canistrum. item Locus inferioris molæ, vbi manet meta. in Aruc. קוֹלִיתָא Auicula, vitæ congregatio. in Zohare.

קָם פסל vel קוּם ordinis quiescentium in media, Surrexit. Leu.13.& in tertia fœminea קָמַת 2 Reg.14. Secundò Stetit. Ier.19. & in tertia fœminea קָמַת מִלַּמֵּד Stetit, seu destitit à pariendo. Gen.30. Et in coniugatione quadrata קוֹמֵם Erexit. Isa.61. & in Aphil אָקִים Statuit. Iud.16. Suscitauit, erexit. 2 Reg.22. Idem אוֹקִים Psalm.78.

Inde Syris ܩܝܡܢܐ מקימנא Suscitator, excitator. & קְיָמָא & קְיָמְתָא ܩܝܡܬܐ Resurrectio. frequens in Euangel. & קְיָמָא ܩܝܡܐ idem quod ὑπόστασις, Substantia. ad Heb.3. & קְיוֹמְתָא ܩܝܘܡܬܐ idem quod φροστάτις, Hospitalis, hospitum patrona, quæ hospites suscitat & erigit. ad Rom.16. קוּמָא ܩܘܡܐ Statio. & in plur. קוּמִין Passus, stationes. Act.27. & קוּיְמָא ܩܘܝܡܐ Confirmatio, stabilimentum. Act.27. & קְיָמָא ܩܝܡܐ idem quod ברית Fœdus, pactũ. ad Rom.1. קָמַת Seges stans in agro. Iud.15. Item קָמָא & קָמְתָא Statua. Gen.28.& 2 Reg.18. in plurali קָמָן Statuæ. 3 Reg.14. & קוֹמָה Statura. in Comment. קְיָמָא Statio, consistentia. in Saare Zedek. & קְיָמָא Semen, resurrectióve. vt suprà. in Zohar. & קְיוֹמָא Pactum, fœdus. in Zohar. vide קְיָם suprà. קָמָא Rabbinicè, Primum. vt פְּרַק קָמָא Caput primum.

Item קָם est Serum lactis, quod tamen Kimchi חָקוּם vocat. Isa.7. Significat etiam Dicère. in Aruc. & קָם idem est quod לפני Ante, coram. vt קָמוֹתִי Ante ipsum. 2 Reg.5. קָמֵי & קָמָה Prior, anterior, anteriúsve. & קוֹמֵינָן Coram nobis.

קוּמָא Comes. & קוּמָא Gumma. in Aruc. קְיוּמְהוֹן Flos vini. in Aruc. קָמוּאֵל Nomen angeli. in Zoh.col.102.

קְמַח & קִמְחָא Farina. Iudic.6. & קְמַח Molere. in Aruc.

קְמַט Rugas contrahere, rugam facere, vel habere. Inde קַמְטָא ܩܡܛܐ ῥυτίς, Ruga. ad Eph.5. & קָמִיט Homo præditus crispo & hirsuto pilo, capillóve, rugosus, & asper. in Zohar. קְמוּט Ruga. & קַמִּיטוּ Corrugatio, contractio frontis vel oculi. in Zoh.col.258. Secundò קְמַט Suscepit, ligauit, constrinxit. Prou.4. קוּמִיטִיטוֹן Comitatus. Num.12. in Tharg.Ierosolymit. קַמְטְרָיָא Scrinia, thecæ vestium vel librorum, arcæ. 4 Reg.10. Idem קִימְטְרוֹן Ezech.27.

קִימוּלְיָא seu קַמְלְיָא Herba quædam, quæ siccata & comminuta tergit sordes manuum. aliâs קִימוּנְיָא. in Aruc. & קַמְלְיָא Vnciæ. in Beresc.rab.cap.80. in fine. קָמֵל קְדוּשִׁין Vertex aut gemma arboris tenera. & קְמֵלִי Pedicilli aut lendes animalium minimorum. in Zoh. קָמִי Caminus. Esth.2. in Midr.

& קוּמִין Comes. Esth.5. in Midr. קַמְנָיָא Fossa plena cineris. item Fornax. aliâs קִימוּנְיָא in Aruc. קִימְנְטָרִים Quinternio. in Aruc. קוּמְנִיהָא Putredo. in Aruc. קוֹמֵס Comes. in Vaic. rab.cap.28. & קוּמוּס Gumma. in Midb.rab.cap.9. & קוּמוּס Genus noctuæ. in Aruc. קוּמְסָטוֹן Comes. Cant.1.

קְמַע Primò idem est quod קשר Ligauit. & קְמִיעַ Ligatio, ligatura. in Aruc. Elias exponit Scripturam paruam in membrana, quam gestant in collo sanitatis aut felicitatis causa. in Thisbi. & קִימְעָא idem quod מעט Parum, modicum, frequens in Comm. vt Psalm.18. in Midras. & קְמִיעָה Charta experimentalis, amuletum. in Ber.rab.cap.45. קַמְפוֹן idem quod שדה Campus. in Vaic.rab.cap.6.

קְמַץ Pugillum implere. Leuit.2. Inde קְמֵי קוּמְצָא Plenus pugillus. ibidem. Secundò significat קְמַץ Claudere oculum, vel coarctare os. Item קוּמְצָא idem est quod חפירה Fouea. 2 Reg.17.& 18. & קַמְצָא Locusta. Nahum 3. in plur. קַמְצִין Locustæ Isa.40. & קַמְצָן Coriarius minor aptans coria cum stercore canino. in Aruc. Item קוּרְדָּן לְאָדָם כְּדֵלִי קַמְצָן Vocant hominem parcum & tenacem Kamzan. vt in Tikun hazohar. pag.2. & קְמִיצָה est Digitus qui minimum antecedit.

& קָמֵץ est nomen puncti, quod ita effingitur ·, & à labiorum contractione sic dicitur. Nam à plerisque pronuntiatur

petia, aulæa. קַלֵנְדַס Calendæ. Esther 12. in Midras.
קוֹלוֹנְיָא Colonia, vt Romanorum colonia, gens ad habitandum aliquam terram missa. Act. 19.
קוֹלִין idem quod פַּחִים Laquei. Ierem. 18.
קַלְנִיתָא Auis ferè tota ossea, & parum habens carnis. in Aruc.

קָלַס Derisit, irrisit. Secundò קָלַס Plaudere pedibus. Gen. 41. in Thargum Ierosolymitano.
Tertiò Laudare, celebrare. Cant. 4. & Psalm. 68.
Inde קִילוּס Laus. in Ber. rab. cap. 4. & idem quod יופי Pulchritudo seu ornamentum. in Beresc. rab. cap. 85. & Syrè קוֹלְסָא Laus, encomium. 2. ad Corinth. 6.
Item per antiphrasim קַלְסָא Vituperium; derisio.
Quartò קָלַס significat Galeam induere, armare sese galea. inde מְקוֹלָס Galeatus. in Aruc. & קוֹלָס idem quod כובע Galea. 1 Reg. 17. in plur. קוֹלְסִין Galeæ, cassides. Ezech. 23.
Item קוֹלְסָא Caulis, & stipes herbæ. in Aruc. & מְקוֹלָס Hœdus plenus ouis, caseo, herbisque & id genus.
Item קוֹלַסּוֹס Colossi Colossorum, vrbis nomen in minori Asia sitæ prope Troiam, ad cuius ciues D. Paulus scripsit Epistolam. Inde קוֹלַסַּיָא Colossensis.
קַלְסַטְרָא idem quod טובח Carnifex, lanius. in Aruc.
Et קָלוּסַנְתְּרִין Esth. 2. quamuis, vt inquit Elias in Methurgemā, in aliis libris reperiatur קוּסְטַנְרִין, qui sunt שרי חטבחים Principes satellitum. קַלְסְתּוֹר idem quod תואר Forma, figura, effigies. & in plurali קְלַסְתֵּירִין Vultus, facies. Iob. 14. & in Beres. rab. cap. 41. Item Mensura ex corio confecta, quatuor continens cabos. in Aruc. & Claustrum, vel pessulus ostij. in Aruc.
קָלוּסְרָא Panis, placenta, torta. in Aruc. & Mollis, tener. ibid.
קָלוּסְקוֹס vel קָלוּבְקוֹס est Pera viatoria. in Aruc.

קָלַע & in Aphel אַקְלַע Funda iecit. 1 Reg. 17.
Inde קוֹלַע Funda. Iudic. 20. Secundò אִיקְלַע pro אִתְקְלַע more Rabbinico significat Peruenit. vt אִיקְלַעוּ לְבֵי יֵשׁוּעַ הַנֵּן Peruenerunt ad domum salutis filij. in Doctr. Perek Merrubé. Item קֶלַע est Cortina, velum. Isa. 33. pluralit. קְלָעִין Cortinæ. 18. eiusdem. Item קְלוּעָן Celaturæ, picturæ, 3 Reg. 6. Tertiò קָלַע significat Perplecti, nectere, intricare. Psalm. 25. in Midras. & קְלִיעָא Perplexio, intricatio, in Midb. rab. cap. 9. Item קַלְעִילִין est Genus leguminis. in Aruc.

קָלַף Decorticauit, derasit. 4 Reg. 18. inde קְלִיפָה plural. קְלִפִּין Cortices. Genes. 30.
קְלִפָּא Syrè, Squamma. Act. 9. in plur. קְלִפִּין Squammæ piscium. Leuitic. 11. & Deut. 14. Item קְלִיפַת בֵּיצָה est Testa, vel putamen oui. in Commentariis. Item קַלְפָּא est Caluicium, vel genus scabiei. Leuit. 13. Et קְלַפִּי est ארגז של עץ Lignea arcula, pixis. pluraliter קְלַפִּין Pixides, vrnæ in quas proiiciuntur sortes. in Midb. rab. cap. 4. קוֹלְפָא Claua, & baculus capitatus. in Aruc. & קֶלֶף Genus pergameni ex parte carnis. in Aruc. & קַלִּיף Vestis. ibidem. & קוֹלְפָא siue קִילוּפָא Genus aromatis. & קוֹלְפַס Oliuæ grossæ comestibiles. in Aruc.

קָלַק Proiecit. Exod. 15. in Tharg. Ierosolymit.
Item קַלְקִי est בגד עשוי משער עזים Vestis confecta ex pilis caprarum, cilicium. in Aruc.
קִילְקָאִי Incolæ Ciliciæ prouinciæ. Numer. vlt. in Thargum Ierosolymitano.

קִלְקֵל Idem quod השחית Corrupit, dissipauit, fregit. Isa. 3. Secundò Infatuauit. 2 Reg. 7.
Tertiò Peruertit. Inde עוֹבְדִין מְקַלְקְלִין Opera reproba. Isa. 17. מְקַלְקְלָתָא Peruersitas, improbitas. Iud. 2. idem קַלְקַלְתָּא Psalm. 113. & קַלְקוּלָא in Zohare.
Item קַלְקָלָא Aggregatio. vt קַלְקָלָא דִקְרָיָא Aggregatio vocum. in Zohar. & הַקְלוּקַל vt לַחְמָא הַקְלוּקַל Panis fractus. in Zoh. col. 109. in Exod. Quartò קִלְקֵל Sepiuit. Oseæ 2.
קַלְקָלִין Aulæum, cortina. Psalm. 14. in Midras.
קִילְקִילְתָּא Stercus. 1 Regum. 2. & קִילְקִילְתָּא Phiala habens os angustum. Psalm. 74. in Midras.
קַלְקַנְתּוֹס Est id quod admiscetur atramento, vitriolum. in Aruc. קַלְקַס Genus est herbæ similis bletæ. in Beresch. rab. cap. 16.

קוֹלָר Collarium ferreum, vinculum quod collo imponitur. Numer. 2. & Ezech. 19. & קוֹלְרָא Compes. in Zohar. מִין כְּחוֹל לְעֵין קִילוּרִית siue קִילוּר & קִילוּרִית est Vnctio quædam oculorum, collyrium. in Vaicr. rabb. cap. 12.

& קוֹלַר

podes: sunt qui vertunt Ignominiam, alij Terminos. Psal. 68.
Item קַלִּיל idem est quod מעט Modicum, parum. Prou. 16. & Cant. 8. & Arabicè קַלִּילִין Minimus. Item קַל idem est quod אמה Cubitus, mensura cubitalis. & קְלִלִין sunt Cellæ, cubicula. in Ber rab. cap. 31. קַל in Rasse tevoth valet קַיְמָא לָן Probatio nobis, cùm argumentum pro se afferunt.

קָלָא Combussit. 1 Reg. 31. Inde קַלְיָא Ignitus serpens. Num. 21. in plur. חֵיוֵן קַלְיָן Serpentes vrentes. Deut. 8.
Item קָלָא est idem quod אבן Lapis, petra, gleba. in Aruc.
Et קָלָא & קוֹלָא idem quod פח Laqueus, rete. Psal. 69. & 119. in Nun. Significat etiam Indicum seu cælestem colorem. in Aruc. & קוֹלְתָא, & Syrè קוֹלְתָא est כלי יוצר Vas figuli, vrceus, hydria. Gen. 24. 3 Reg. 7. & Ioh. 4. in Euang. & Percussio, ferula, flagellum. Psalm. 22. in Midras. & קַלְאִין sunt צפרדעין Ranæ. in Tanhuma.

קַלִּיב Chalybs. in Ber. rab. cap. 22. קוֹלֵב Vncinus in ligno, ad quem suspenditur caro. Alij dicunt esse Cymbalum, aut collare camelorum. קַלְבָּא Butyrum. in Aruc.
קַלְבָּאִי idem quod חריוט Idiota, priuatus. in Aruc.
קַלְבוֹן κόλυβον, Pretium quod datur campsori propter monetæ permutationem. in Aruc. & קִילְבוֹן vel קִילְבָּן Sciaticus. in Aruc. קְלִיבוֹסֶת est עצם ירך Os femoris, coxæ superior pars, quæ dicitur vulgariter הנקא secundum R. Schelom. Eccl. 12.
קַלְבָּקָר Amphimascalum, opertorium lecti hispidum siue pilosum. in Aruc. קַלְבָּס idem quod גורל Sors. in Aruc.

קַלְגַּס Idem quod חיל Exercitus, militia. in Aruc.
קַלְגַּרְפּוֹן Pala furni, pistoris instrumentum.
קֶלֶד Græcè κλεῖς, Clauis. plural. קְלִידָא Claues. Matth. 17. קַלְרוֹטִין Dæmones tam boni quàm mali, quos præsidere prouinciis in Zohare dicitur. קִלְרָחִי Nomen vrbis, quæ Hebraicè dicitur Lasah. Gen. 10. in Tharg. Ierosol.
קַלְנִין Præceptum, edictum, mandatum. in Ber. rab. cap. 25. item Arbor. in Aruc. Et קִלְנִין Dux. קַלְוַחוֹמֶר Leue & graue. & capitur pro Quantò magis; vel pro argumento à fortiori. frequens in Midras Tehillim.

קָלַח Effudit. inde קִילוּחַ idem quod זרם Impetus aquæ. Iob 24. Item קֶלַח Herbæ stipes & pes. & מַקְלַחַת Fistula, in Aruc. & קַלַחַת Lebes, olla.

קָלַט ponitur pro השליך Proiecit. Psalm. 60. Secundò Recepit, retinuit. in Ber. rab. cap. 4. vnde dicunt Rabbini הכבד קולט חדם ומשמש בו לפני חלב Hepar colligit siue continet sanguinem, eoque ministrat coram corde. in Zoh. col. 328.
& קָלוּט Contractus aliquo membro. & מִקְלָט Collectio, locus refugij quò homicidæ non voluntarij sese contrahere solebant. & קְלִיטָה Detentio, retentio. in Kimchi. Iosu. 7.
& קְלִיטָא Collectio seu incendium. in Zoh. קוֹלְטָא Tuberculum, monticulus terræ. in Zohare. קַלְטוֹר Nomen dignitatis, vel collector. in Vaic. rab. cap. 28. קַלְיָא Polenta. vel herba comestibilis. 2 Reg. 17. Et קִילוּיָא est Herba ex qua fit Borith, hoc est, quæ combusta ponitur in sapone, vel secundum alios est Oleum balsami. Ezech. 27. קְלִימָא Clima.
& אִיקְלִימָא idem. in plur. אִיקְלִימִין & קְלִימָא Climata. in libello Climatum Syro manuscripto. קוֹלִיאַס Callis. in Aruc.
קוֹלְיָנוֹן Tentorium. Num. 25. קוֹלִיס Piscis veniens ab Hispania. Item בֵּית קוֹלִיס Domus Mercurij. Est enim קוֹלִיס idem quod מַרְקוֹלִיס Mercurius, idolum Mercurij. in Aruc.
קוֹלִית est עצם חלול וכתום Os concauum & occultum. vel secundum alios, Plenum medulla. in Ber. rab. cap. 26.
קוֹלְמוֹס Calamus, stylus. Iob 19. Psalm. 45. & Iud. 5.
קַלְמוֹסָא Murenula, vel pectorale ornamentum, vel secundum alios, vitta. Isa. 3. & קוֹלְמוֹסָא אֱנוֹשׁ Incantatoria virga Enos. in Zohar. col. 336. in Exod. קוֹלְמַזְמַסְיָא ponitur pro חקשרים Vna dictione, iuxta Eliam & Bahal Aruc, quamuis in editione Venetiana sint duæ dictiones, sic קוֹל מַזְמַסְיָא. vide in Mem. Isa. 3. קַלְמָר Calamarium, theca calamorum. in Aruc.
קַלְמִין idē quod אדם חשוב Homo egregius. in Ber. rab. cap. 50.
קַלְמָתָא & קַלְמְתָא Pediculus. Exod. 8. & Psalm. 99.

קָלָן Ignominia, opprobrium. 1 Reg. 20. idem קְלָנָא. de quo suprà. Item קוֹלָן idem est quod מרבק Gluten, glutinum. קַלְנִין Cumuli, aut congregationes. & קָלִין sunt צפרדעין Ranæ. & קִילוֹן est משקי Aquæductus. in Aruc. Sunt præterea קוֹלִין Vasa quędam lutea quę alioquin כדין vocantur, à singulari קוֹלְתָא 2 Regum. 17. Secundum alios sunt Ta-

biculo. Act.11. קוטְנָא Cauda.Exod.4. in Tharg.Ierosolym.
Et קוטְנָא Koutne,vulgò Cana,ciuitas Galilææ. Iohan.2. in Euang. קַטִינָא Agellus,vel modicum.in Aruc.
קַטִינוּת Vela. in Vaicr.rab.cap.5. קַטַנְטָא Miles. in plurali קַטַנְטִין Milites.Psal.53.in Midras. קִטְיוֹפוּ Nomen vrbis,quæ Hebraicè Calne vocatur.Gen.10.in Tharg.Ierof. קִטִיכִין Vincula, nexus. in Zoh. קַאטַסְטַאסִיס, Græcè κατάστασις,Iustauratio,cõstitutio,dispositio.in lib,Rit Seu.Pat.

קְטַע Incidit,succidit. Exod.39. in Tharg.Ierof. & Iob 16. & אִתְקְטַע Succisus est, abbreuiatus est. Ruth 1. Inde שָׁנָה מְקוּטַעַת Annus intercisus & non plenus.in Comm. & Syrè קוּטְעָא Excisio.ad Hebr.11.
קְטַע significat etiã Negotiũ cũ aliquo transigere.in Comm.

קְטַף Eradicauit, extirpauit. 1 Reg.2. & Vindemiauit, decerpsit. Iud.9. Inde קְטוּף Putatio, demessio. Cant.2. & קְטָף & קְטָפָא Vindemia.Mich.7.& Leuit.26. & קַטוּפָא idem quod אשכל Botrus. in Aruc.
Secundò קְטַף significat Incuruare. Isa.46. Tertiò Effundere,& impastare.in Aruc. Quartò Densare,& addensare. Psal.72.in Midras. Item קְטוֹף Pallium, chlamys. in Aruc.
Et קְטַף est אפרסמין Balsamum,& resina.Gen.37.& Exod.30. קַטְפּוֹרָא Græcè καθφορά, concursus,& calamitas, seu occursio.in Zohar. קַטְפִּירָא Frumenti onus.in Zoh. קוּטְפוֹן Consensio.in Zoh. קַטַפְּרַס Locus,decliuis. & Flagellũ,percussio, cæsio. in Vaic.rab.cap.18. קַטַפְּרַקְטוּס Vigorosus, animosus. Cant.1.in Midr. קִיטְפָא Rotula, conuolutio.in Zohar.

קְטַר Idem quod קשר Ligauit, vinxit. Gen.38. & Iudic.15. Inde קְטָרִין Ligamina, vincula.Dan.5. & Syrè קְטִירָא Vis, violentia. Matth.11. & קְטִירְנָא Violenti.ibid. קְטִירוּ Colligatio. in Zoh. & קְטָר & קִטְרָא Ligamen,cingulum,nodus, vinculum. Prou.3. & Isa.58.& pluraliter Syre קְטִירָא Vincula,nodi.Act.8. Secundò קְטַר Suffire, adolere,suffumigare. Inde קְטֹרֶת & קוּטְרָא Incensum, vapor, suffitus, suffumigatio. Psal.66. & 68. & קְטָרְתָא idem. Eze.8.
Item קְטוֹרִין Imago, figura. in Vaic.rab.cap.23. & קוּטְרָא Diameter. in More.lib. 2. cap.24. Item מַקְטוֹרִין idem quod מעיל Pallium. קַטְרַב Iugum,aut iugi vinculum.in Aruc.

קַטְרֵג Accusauit,detulit. Iob.37. & מְקַטְרֵג Accusans.Ioh.5. in Euang. & מַקְטְרוּג Accusatio, delatio. in Saare Zedek. קַטְרִינָא Thronus, solium, sedes. Psalm.17. קָטְרִיכוֹן Pituita, rheuma, catharrum. in Vaic.rab. cap.31. aliâs קַטִיכְטוֹן. Item קַטַרְקְטוֹן siue קַטַרְקְטִין Cataracta. in Ber.rab.cap.31. קַטְרִיקִי Sentẽtia,vel pœna.in Sch.rab.cap.30.

קַיִט & קַיְטָא idem quod קיץ Æstas. vt בֵּית קַיְטָא Domus æstiualis.Iud.3. & Dan.2. & קַיְטוֹן κοιτὼν, Cubiculum.Esth.3.de quo suprà.

קַיֵּם Primò Cõseruauit,vitã concessit.Ios 6.& 9. Inde קַיֵּם הוּא יְהוָה Viuit Dominus ipse.Iud. 8. & אַרְכוּן קַיְּמִין Vos viuẽtes.4 Reg.4. Sic קִיּוּם הָעוֹלָם Subsistẽtia sæculi. Secundò קַיֵּם significat Vouere, iurare. Gen.22. Leu.5.& Deut.1. & in tertia fœminea קַיְּמַת קָיֵם Votũ vouit. 1 Reg.1. Tertiò significat Pacisci,pangere,vel percutere fœdus.Gen.15.& 31.& Sponsare. Exo.21. Inde קְיָמָא Pactũ,fœdus,statutum.Ios.7. Idem קָיֵם 1 Reg.22.plur.קְיָמִין Præcepta. Deut.4. Item קָיֵם est Fœmur. Gen.24. in Tharg.Ierosol.
קִיוֹן Tela. Isa.59. קִינִדוֹס κνίδος, Cnidos, vulgò *Cabo crio*,vrbs in extremo cornu peninsulæ Cariæ adhærentis. Act.27. קַיְסְטוֹר idem quod סופר Scriba, notarius. in Aruc.
קַיָּף Nomen proprium. in Aruc. קַיָּפָא Kaiopho, vulgo Caiphas summus sacerdos Iihoudæorum,quo tempore passus est Seruator noster Ieschua Christus. Matth.26.
קִיטָא Lignum. de quo infrà.

קָל & קָלָא idem quod קול Vox. pluraliter קָלִין & קָלָן Voces,sonitus,tonitrua. 1 Reg.12.

קַל & קַלוּל Leuis fuit & agilis. 2 Reg.1.& Eccl.4. Inde קַלוּת Leuitas,celeritas. Item in Aphel אַקְלֵי Alleuauit.Act.27. Secũdò קַל & קָלַל significat Vilescere. Inde קְלָנָא Ignominia, opprobrium, confusio. 2 Reg.13. & Iudic.19. קְלָלוּת Ignominia, vituperium. In Comment. Kimchi super Oseam.& קְלָלַת הָאֵל Contemptus Dei,ibid. & in Aphel אַקִּיל idem est quod חרף Exprobrare, conuitiari,maledictis proscindere. Psalm.55. & קִילְקוּל Despectio, opprobrium.in Tanhuma. Et קִילְקְלָתָא ponitur pro שפתים Chytropodes:

קַן & in Hiphil הַקִּין Venam incidit,phlebotomauit.in Vaic. rab.cap.10. קָנָא est שמן של גרעינין שיש בעמר גפן Semen vel granum xylini,vel oleum quod inde exprimitur. in Aruc.
קַנְדוֹר idem quod שליש vel שלוש Princeps tertius à rege. vel Officialis aut exactor, satelles. Psal.100.in Midras. Alij קַסְרוֹר scribunt. in Aruc. קַנָּז Gleba, frustum terræ. in Aruc.
קַנְטִיפֵי Reperio in Zoh.col.484. vbi sic scriptum est וכלהו עשרה זיני חרשין וקסמין דקַנְטִיפֵי דכתרין תתאין עבד לבן לקבל יעקב Id est, Et omnibus decem speciebus magicarum artium, & diuinationum, quibus nexus seu colligationes coronarum inferiorum (spiritus immundos intelligit) fecit Laban aduersus Iacob. Alibi dictionem קַנְטִיפֵי non legi: ideò diuinare cogor.

קִנְזָם vnde קוּנְזָם idem quod תכשיט Ornamentum.
Idem קוּנְזְמִין & קוּנְזְמִיטָא Ornamentum. & קוּנְזְמִיקוּן idem quod כח Virtus,fortitudo. & Thesaurus,ornamentum. in Ber.rab.cap.19. קוּנְזְמַקְרְטוֹר & קוּנְזְמוֹקְרְטוֹר Græcè κοσμοκράτωρ,הוא רבון של עולם Dominus aut Rector mũdi.in Tanhuma.
Item קוּנְזְמַקְרְטוֹרִין sunt שולטין מסוף העולם ועד סופו Dominatores à fine mundi ad alterum eius finem, Monarchæ. in Aruc.
מְקִנְזָפָא דְמַלְכוּתָא In Zoh.col.384. nescio quid sit.
קַנְזְפִּיטָן דְקוּרְדִיטוּ Rustici, idiotæ abditorum capaces præ doctis.in Zoh.col.308.in Exod. קַנְזִין idem quod גזרין Ordines. in Zoh. קִיהֲיִין Varij,phœnicei, aut coccinei coloris,secundum recentiores. Venet. קִיזְחִין, Complut. קַחֲתִין, Kimchi in Commentariis citat, & סִחֲתִין. & קִוְחִין vt habet Venet. & R.Schelomoh,Elias verò & Bahal Aruc, legunt קְחַהִין, & non exponunt. vide quod sequaris.

קַט & חָטַט Displicuit,irritauit,ad iracundiam prouocauit. Inde קִטָּה Dissensio,irritatio. in Comment.
Et קִיטוּ Dissentio,contentio,iurgium;vt מֵין קִטּוּ idem quod Hebraice מֵי מְרִיבָה Aquæ contentionis. In Zoh.col.202.
בֵּית קִטְנֵי Locus virilium verendorum. Deut.25. in Tharg. Ierosol. & קִיטָאוֹת Cortinæ æstiuæ. in Schem.rab.cap.29. Reperio etiam אוּרִינוּ דְקוּזְפִּירָא דְקִיטָרָא sed quid sit nescio. In Zoh.col 184.

קָטַב Secauit, incidit. Inde קֶטֶב Excisio, lues, excidium, vel spiritus malus qui potestatem habet in meridie.& Polus. in More libr.2. cap.11. Item קְטָבִים Excisiones. in Commentariis. & קַטְבִּי Torcular, prælum quò premuntur oliuæ. in Aruc. קוֹטֶב Capitellum. Vsurpatur etiam pro Eloquentia. קַטְבָּל Lectus inferior factus de corio. in Aruc.
קַטִיגוֹר Accusator,detractor. Psal.26.in Midras. & קַטִיגוֹרְיָא Græcè κατηγορία, Accusatio, detractio. Iob 33. & Syrè קַטִיגָרוּתָא Accusatio, delatio, Actu.22. & קַטִיגָרְנָא Delator, accusator. Act.23. קַטְרִיק idem quod עונש Pœna, punitio. in Aruc.

קָטֶר Idem quod ווילון Velum, tapetum,stramentum purpureum vel lineum. in Aruc. & קַטוּ idem quod מטה של עץ או של ברזל Lectus ligneus, vel ferreus. in Aruc.
קַטְיָא Cucumerariũ. & קַטֵּא Cucumeres. in Num.& Isa.1.
קוּטְיָא Oppida vel domus æstiuales. in Vaic.rab.cap.22.
קַטְיָמָא Cognomen, titulus. in Aruc.

קְטַל Occidit,interemit,trucidauit.Dan.2.Exo.2. & Ios.11. Inde קָטִיל Vulneratus,interfectus. Ios.13. & קַטוֹלָא Interfector, homicida. 4 Reg.6. & קְטָלָא Occisio,Syrè קֶטְלָא Cædes. Ierem. 48. & Matth.27.
Item קְטוֹלָא Mors. Isa.28. Secundò קַטֵּל Incidit.
Inde קַטְלוּ Incisio.in Aruc. Item קַטְלָא est תכשיט שעושין לאשה צואר Ornamentum quod mulieribus formatur ad collum, murenula. vel Collare strictum, quod ad summam tunicam assui solet.in Ber.rab.cap.99. קַטְלִיתָא idem quod שוק Platea, forum, nundinæ. in Aruc. קַטְלִפְטָא idem quod מעט Modicum. in Aruc. קַטְלֵת idem quod למעלה מן הירך Quod est super femur. in Aruc.

קְטַם Idem quod שבר Fregit, contriuit, comminuit. in Vaic.rab.cap.30. & קִיטְמָא Cinis. 2 Reg.13. in plur. קִיטְמִין Cineres. Num.4. & קִיטְמָנִי Cinerei. Zach.6. & קִטֹּת ponitur pro אֵפֶר Cinere. Iob 32. קִטִירְנָא Opus,gesta. Psal.18. in Midras.

קִטֶּן vnde קִטְנִית idem quod זרעון Legumen.Gen.3.in R.Sch. & קִטוּן & קִטוּנָא idem quod חדר Camera, cubiculum, thalamus.Cant.3.& Esth.2.in plur. קִטוּנִין Cubicula. Psal 105. & Syrè קִיטוּנָא Cubicularius, præfectus cu-

Chaldaicè קַדְרוּתָא דְצַפְּרָא Nigredo auroræ. in Zoh.col.389.
Inde קַדְרִים Aethiopes, vt volunt nonnulli. Elias putat קַדְרִים esse Tartaros, qui in vmbraculis siue tentoriis more Arabum habitant. in Thisbi. Item קִדְרָא Olla, lebes, caldarium. Iudic.6. & Num.10. & קֹדֶר Stercus. in Aruc. & קָדְקֹד Cranium capitis. in Aruc. & קַדְרוֹס & קַדְרִינוּן Cedrus. vt אָעִין דְקַדְרִינוּן Ligna cedrina. Genes.6. in Tharg. Ierosolymitano.

קָדַשׁ פִּעֵל Sanctificauit. Gen.2. idem אַקְדִּישׁ in Aphil. 2 Reg.8. Inde עַם קָדוֹשׁ Populus sanctus. Deut.7. Sic אֱלָהָא קַדִּישָׁא Deus sanctus. Ios.24. & קוּדָשׁ & קוּדְשָׁא Sanctitas. Ios.6. & רוּחָא דְקוּדְשָׁא Spiritus sanctitatis. frequenter in nouo Testamento. Et Arabicè רוּחַ אַלְקֻדֻשׁ Spiritus sanctus. in Comment. Gaon in Pentateuchũ. & נִכְסַת קוּדְשִׁין Holocaustum, oblatio prorsus incensa. 3 Reg.8.
Item בֵּית מַקְדְּשָׁא Domus Sanctuarij. Ios.6. Templum Ierosolymitanum quod sic vocatum fuit propter præsentiam arcę Domini. Et קָדֵשׁ per antiphrasim, Scortum masculum, cinœdus, catamitus. 4 Reg.23. & מַקְדֶּשְׁתָּא Meretrix. Gen.38.
קְדוּשָׁתָא Syrè ponitur pro ἐγκράτεια, Continẽtia, corporis & animi sanctificatio. Act.24. & ܩܕܘܫܬܐ קַדִּישָׁאִית Sanctè. in lib.Rit.Seu.Patr. קְדָשָׁא Idem est quod נֶזֶם Inauris, monile. Iob vltimo. in plurali קַדְשִׁין Inaures. Iud.8.
& קָדְשִׁין Prouerb.11. Secundò קָדַשׁ significat Comburere. item Prohibere. in Aruc. Tertiò Præparare, instituere, aptare. Iob 10. Quartò Desponsare. in Schem.rab.cap.42.
Inde קִדּוּשִׁין Sponsalia. in Comment. קַדְשִׁנוּנָא Genus piscis. in Aruc.

קָהַר Stupuit, obstupuit. Inde אַקְהָיוּת Stupor. Amos 4. idẽ קְהוּתָא. Secundò significat Acescere, & rubiginosum esse. in Aruc. קַהְוָיָתָא Diligens attentio, subtilis consideratio. in Aruc.

קָהַל Congregauit. Inde קָהָל idem quod עֲצוּר Congregatio, ecclesia. & קְהִילָה Locus vbi commoratur ecclesia. significat etiam Cœmeterium, locum vbi quiescunt corpora defunctorum. in Thisbi. Et קְהַלָּא Congregatio, cœtus. קַהְרְמָנָא idem quod שלטון המקום Prætor, præfectus, rector alicuius loci. in Aruc. קָהָת Vncinus vestis, fibula qua vestis colligatur. & קְהָת idem quod הסיר Dimouit. Gen.32.

קַו Regula, linea, perpendiculum. Inde הַקַּו הַשָּׁוֶה Linea æqualis, id est, Aequator, siue æquinoctialis & æquidialis, circulus maior in sphæra, in More.lib.2. cap.11. Et קוֹס Co insula, vulgò Lango. Act.21.

קָוָא פִּעֵל Primò, Mansit, commoratus est, expectauit. Luc.24. Secundò Collegit, congregauit. Inde מִקְוֶא Collectio. Isa.22. & מִקְוָאוֹת Congregationes. in Misnah.
קַו in Rasse tevoth valet קַל וָחוֹמֶר Leue & graue: Sic vocant argumentum à maiori, vel minori. Estque vnus ex 13. modis quibus Legem dicunt exponi posse. De qua re suprà. Vide מגש. Item קְוָטִין idem quod עדרים Greges. Prouerb.27.
קוֹוָאי idem quod אורג Textor. in Aruc. Et קִוְיָן דְעַכּוּבִיתָא Telæ seu texturæ aranearum. Isa.59. קוּבֶרְנֵטָא Græcè κυβερνήτης, Gubernator. Act.27. קַוְזוֹת Glebæ. in Ber. rab.cap.42. קוֹנְטֶרֶס Quinternio. Commentarium R.Schelomoh quod edidit super Doctrinale; sic vocatum quòd ex singulis quaternionibus sit confectũ. Vide Eliam Thisbitem. Dauid Kimchi etiam hoc vocabulum vsurpat in argumento super Ezech. Edidit enim Quaternionem post Commentaria sua in eundẽ, in quo mystice opus de Mercaua interpretatur.
קוּלְתָא Hydria, lagena, vter. קוֹלַדָּא Violentia. in Zohare.
קַוְיַסָּר Pecus edentulum. in Ber.rab.cap.74.
קִוֵּר idem quod שכן Habitauit. Prouerb.10.
Κύπρος, Cyprus, insula in Páphylio mari. Act.21.

קוּץ Constrinxit. in Aruc. & קוּץ Succidit. Deut.10. & קוּץ Cincinnus, crinis, & capillos habens cincinnatos. in Ber. rab.cap.67. & קוּצוֹת Cincinni. קוּץ Est apex literæ, in Bechaiai super Genes. קוּץ idem quod מחתה Ignis receptaculum. & Operculum ignis testaceum. in Aruc. & Grex, mandra. in Ber.rab.cap.66. קוֹרָא Frigus. & קוֹרוֹת Euentus. Item Syrè ܩܘܪܐ Couro, nomen insulæ cuiusdam, quæ Græcè dicitur κλαυδή, Clauda. Act.27.
ܩܘܪܢܐ Cyrene, nomen regionis. Act.2.
Inde ܩܘܪܢܝܐ Cyrenæus. Matth.27.
קוּיְתָא aliàs כַּוְיָתָא idem quod מסמר Clauus ligneus. in Aruc.

Dan.2.& 6. & Ergo. Ezr.4. Quamuis. Dan.5. & Statim. Dan.3. & Post. Dan.2.& 3. Et קָבֶל Aries, machina bellica.
קוּבְנָאָה & אַקוּבְנָאָה lingua Persica idem quod עמוד Columna, vel pinnæ muri. in Aruc. קַבְסַתָּן Arabicè idem quod מכעיס Irritans, ad iram prouocans, & prouocans ad vomitum. & קִיבְסָא Syrè, Vomitus. & קִיבּוּסְטוּס dem quod מטעה Impostor, seductor, callidè & versutè in errorem inducens homines. sumptum ê lingua Græca, inquit Bahal Aruc, κάβαξ enim Græcè Versutum & veteratorem sonat.

קָבַע פִּעֵל Affixit, confixit, firmauit. Gen.28. in Tharg. Ierosol. & Iud.3. Inde קְבִיעָה Fixio, constitutio. & קָבוּעַ Stabilis. & קֶבַע Stabilitas. in Commentariis. & קְבִיעוּת Stabilitas. in Saare Zedek. Et בָּתֵּי קְבִיעָן Domus constitutæ. Psal.87. Secundò Percussit. 1 Reg.19. & Constituit. Psal.14. in Midr. & קַבְּעָא Pileus, mitra. pluraliter קַבְּעִין Ezech.44. & Exod.29. Item קוֹבַע idem quod כוֹבַע Cassis, galea, capitis armatura. & קְבַעַת Fex, quæ in fundo subsidet.

קָבַץ Congregauit, collegit, coadunauit. קַבְצְאֵל Est nomen arboris magnæ in regione supramundana; in Zoh.col.27. in Genes.

קָבַר פִּעֵל Sepeliuit, tumulauit. Ios.vltimo, & Ioan.19. Inde קִיבְרָא, & Syrè ܩܒܪܐ Sepulchrũ. & ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ בֵּית קְבוּרָא Domus sepulchri, monumentum. Matth.27. & Iohan.19. Item קֶבֶר Est Matrix, vulua. in Aruc. Secundò ܩܒܪ Syrè, Coaceruauit, agglomerauit, ad Rom.12. & קִיבּוֹרָא Glomus, vel ramus palmæ.
& קֹבֶר Furfur, & panis immũdus. in Ber.rab.cap.48. & קָבֶר Nomen piscis. in Aruc. קַבְרָנִית Sepulchrum. in Aruc.
קַבְרְנִיטָא Gubernator. in Vaic.rab.cap.21. גְבוּרָה est קִיבּוֹרֶת הַיָּד Altitudo manus, id est, brachium à cubito vsque ad humerum. in Aruc. קָבָנִית Vrceus similis cabo. in Aruc.

קָדָא פִּעֵל Possedit. 1. ad Corinth.7. & קַדְיָא Bubo, vel noctua. Deut.14. & קִדָּא Combustio. Amos 6. à יקד. מַקְדָּרָה Scutella testacea, vel crater testaceus. in Midb. rabb.cap.9.

קָדַד Inclinauit se, adorauit. קַדָּה Genus oleris. in Aruc. & קִדָּה Arbor aromatica, casia. aliis Costus. Eze.27.

קָדַח Accendit, succendit, combussit. Inde קַדְחָתָא Ardor vel febris. Deut.28. & Leuit.26. & קַדְחָתָא Ardor corrumpens. Psalm.38. Secundò קָדַח significat Terebrare, perforare. Iob 40. & מַקְדֵּחַ Terebellum, terebra. in Vaicr. rabb.cap.4. Tertiò significat Crescere, germinare, florere, haurire. in Aruc. קְדַל idem quod עורף Ceruix. Iosu.7. idem קוּדְלָא in Zohar.col.244. & Syrè קְדָלָא Ceruix. Act.7.

קִדֵּם פִּעֵל & אַקְדִּים Anticipauit, præuenit, præoccupauit, præiuit, mane surrexit. Iud.6.& 1 Reg. 15.& in Comment. הִקְדִּים Præmisit, præposuit.
Inde קַדְמָאָה Primus. Iud.20. & קַדְמִיתָא Prima. 1 Reg.14. item Principium. Iud.20. & Syrè ܩܕܡܝܬܐ קַדְמָיְתָא Prima. in Tabul.Euang. & in masc. ܩܕܡܝܐ קַדְמָיָא Primus. ibidem. & קַדְמֵי Primus. Iohan.1. in Euangelio. & בַּר בְּקַדְמִיתָא Sicut à principio. 2 Reg.7. & Syrè ܡܩܕܡܘܬ ܝܕܥܬ ܠܒ ܕܗܘ ܠܗ מְקַדְּמוּת יַדְעַת לֵב דְהוּא לֵהּ Præscientia, prænotio, prouidentia. Act.2. Et מִלְّקַדְמִין Prius, olim, ab antiquo. Iud.1. & Ios.14. & לְקֶדֶם idem quod לפני Ante. Item לְקַדְמוּת In occursũm. Ios.8. & לְקַדְמוּתָנָא In occursum nostrum. ibidem. Sic קֶדֶם recipit post se affixa. vt קֶדְמֵיכוֹן Coram vobis. Ierem.26. Syrè קֶדֶם & קֶדֶם Ante, coram, passim in Nouo Testamento. Item קוֹדֶם in Comm. Priusquam, antequam. & הַקְדָּמָה Præfatio, prologus. in Comment. בְּקַדְמִין Antea, priùs, antiquitus. Gen.1.
Idem בְּקַדְמָאָה Genes.7.& 13. & קֶדֶם Aeternum, antiquũ, pristinum. & [illegible] Antiquitas, æternitas. Isa.16.& in More lib.1.cap.69. קַדְמוֹנִי & קַדְמוֹן Antiquus, æternus. & קֶדֶם & קִדְמָה Oriens, plaga Orientalis. idem קִדְרוֹמָא Plaga Orientalis. Numer.3. & Ezech.48. Item קִדּוּם Vehementia, vigor. Ier.15.& 17. vt רוּחַ קִדְרוֹמָא Spiritus vehemens. eiusdem 18. & קַדְמוֹן Oriens, pars anterior orbis. in Saare Zedek. Vnde אור קַדְמוֹן Lux Orientalis. in Zoh.col.164. קַדְמִיאֵל Nomen angeli. in Zohar.col.102. super Exod. קָדְקֹד Vertex capitis. & מְקַדְקְדִין Ollæ, caldaria.

קָדַר Tenebrescere, obscurari, nigrescere. Inde קַדְרוּת הַשֶּׁמֶשׁ Denigratio Solis, Eclipsis in Kimch. super Amos &

LITERA KOPH.

ק

קוף Syrè, Hebraicè קוף propriè significat Simiam, alij Reuolutionem dicunt. Est decima nona Alphabeti litera, quæ in numeris valet 100. In abbreuiationibus ק valet קשה Durum, id est, obiectio, scrupulus. & in Masor. vbi lectio diuersa à scriptura notatur, ק facit קרי Legitur. Et apud Doctores קמא, vt cùm dicunt פר׳ ק׳ Caput primum.

קאי Idem quod קאים Stat, vel surgit ad standum. Prou. 24. & in secundo Tharg. Esther. Item קא est Signum genitiui. Psal. 71. in Midr.

קאר Vomuit, euomuit. Inde קאקאתא Pellicanus: alij Onocrotalum, alij Cuculum siue coxigem vertũt. Psal. 102. קיאות Peritia, experientia.

קאד à קוד Syrè, idem quod כרק Scindit, abscindit. Luc. 5.

קאל Arabicè idem quod אמר Dixit. קאליחין Probi, boni. in Schem. rab. cap. 43. קאים Stans. à קום Iud. 18. קאמר Dicere. Psal. 22. in Midr. קאגריסין Praui, maligni. in Schem. rab. cap. 43. קארסא ܩܪܣܐ Syre, & sine Olaph קרסא est Prœlium. Matth. 24. & Marc. 13. vide קרסס. & קארסא ܩܪܣܐ Occasio. ad Ephes. 5. קאת Hedera.

קאמל in Rasse tevoth apud Doctores valet קא משמע לן Quod notabile nobis, vel, Vnde nobis obseruandum.

קב & רבא primò est מין מדה Genus mensuræ, cabus. 4 Reg. 6. Secundò קבתא Stomachus. Deut. 18. idem קיבה in Comment. Item קובתא & קוביתא idem quod פלג Riuus, aquæductus, fonticulus. Iob 38. & Psal. 65. & קובתא est Prostibulum, lupanar. Num. 25. Item קובא, & in plurali קוביאות Tesseræ. Inde קוביוסטוס Qui ludit talis. Aruc exponit גונב נפשות Fur animarum. prima tamen expositio Eliæ magis placet. in Thisbi. קובא Papilio, tentorium. in Aruc.

קובתא ܩܘܒܬܐ Syrè, idem quod קבה Hebraicè, Fornix, arca. in libello precum Syriaco. קבטא, & in plurali קבטין Sedes instar barbitonsorum. in Aruc. קבטרא Frontale. in Aruc. קביסטס Plagiarius, prædo personarum. in Aruc.

קבל Primò idem est quod אבה Voluit. Iudic. 11. Obediuit. Ios 22. & Deuter. 1. Exaudiuit. 1 Reg. 14. Auscultauit, audiuit. Deut. 1. Secundò Accepit, recepit, suscepit. Iud. 5. & 13. Inde קבלה & קבול Scientia de diuino auditu, quam vulgò Cabalam vocant. & קבלן Peritus eius scientiæ. idem מקובל, & in plurali מקובלים Mekubalæi, Cabalistæ. in Thisbi. Item קבלנא Susceptor, depositarius. in Vaic. rab. cap. 6. & מקבלנא Receptor, receptrixve. Prouerb. 11. & Syrè ܡܩܒܠܢܘܬܐ מקבלנותא Receptio. vt למקבלנותא דרוחא קדישא Ad receptionem Spiritus sancti. in lib. Rit. Seu. Patr. & ܡܩܒܠܢܐ מקבלנא Susceptores, patrimi, qui pro puero sponsionem faciunt in baptismo. ibidem.

ܩܘܒܠܐ קובלא Epulum, conuiuium magnificum vbi omnes ferè recipiuntur. Lucæ 5. Et Syrè etiam מקבלניתא Acceptabilis. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

Secundò קבל Clamauit. Exod. 22. Compellauit, prouocauit. Act. 25. inde קבילתא Clamor. Exod. 22. & Vociferare, gemere, conqueri. Gen. 4. & Psalm. 9. inde קבלת & קבילת Clamor, vociferatio, murmuratio, querela. Isa. 1. & Gen. 18.

Tertiò קבל idem est quod חשך Denigratum est, caligauit. Ioel 2. & Isa. 13. Inde קבל Tenebræ, caligo. Amos 5. & Isa 42. Idem קבלא Ios. 24. & 4 Reg. 7. & קיבלא Ioel. 2.

Quartò ܩܒܠ קבל Syrè significat idem quod ἐγκαλέω, crimen intento, ius voco, defero. ad Romanos 8.

Quintò Odorari. Gen. 8. Sextò אקבל in Aphel, Repugnauit, aduersatus est. in Comment. & מקבל idem quod משחית Destruens. Prou. 11. קבלא Pentaculum, amuletum, quod collo gestatur. in Aruc. Item קביל, & cum literis seruilibus לקביל & מקבל Aduersus, contrà, ex aduerso, è regione. Ios. 3. & 22. Sic מלקביל A conspectu. Iud. 6. Item כל-קבל idẽ quod מפני Propterea. Dan. 2. & idem quod נכח Versus, è regione. Esther 5. & Quomodo, sicut, secundum, veluti. Dan 2.

4 Reg. 24. & Isa. 13. & צרור Obsessio. Mich. 5. Inde מצרא idem quod גשר Pons strictus & angustus. Et מצרון Aegyptus. Act. 2. & מצרי Aegyptius. & מצריתא Aegyptia. Gen. 15. & מצרנית In angustiam redigens. in Saare Zedek.

צור & צור Figurauit, formauit, effinxit, depinxit. Eze. 4. & 3 Reg. 7. Inde צייר Acupictor. Exod. 26. & צירא Figura, sculptura. Isa. 49. & ܨܘܪܬܐ צורתא Imago. ad Romanos 8. פרגוד מצייר Tunica figurata, vel acupicta. Gen. 37. in Tharg. Ierosolymit. Item מטבע צורה Moneta figurata seu signata, in Comment. Secundò Imaginari. Psalm. 44. in Midr. & ציור Imaginatio. in More lib. 1. cap. 46. & Apprehendere, attingere. Prouerb. 2.

צרא Idem quod בקע Scidit. vt צרא לבושה Scidit vestimentum suum. in secundo Tharg. Esther. & in passiuo ܐܬܨܪܝܬ אצטריית Scissum est; in tertia fœm. Ioh. 21. & in Pael צרי Scidit. Matth. 26. Secundò Subsannauit. vnde מצריא Subsannans. Prouerb. 30. & Syrè אצטרא Lasciuus fuit, petulanter se gessit, per lasciuiam lusit. Vnde מצטרין Lasciuientes fœminæ. 1. ad Timoth. 4. Item צרר Sanguinem restrinxit. & צרירא Stibium, fucus. & ציר idem quod חור Foramen oculi. item Paxillus quo tabulæ incastrantur. & צירא Cardo ostij. Prou. 26. & צרין Virgulta ex quibus fiunt canistra. in Aruc. צור, & Syrè צור Tzour, Tyrus. & צורי Syre צוריא Tyrius. צראדא Genus auis.

צרב Combussit. Inde צרבא Combustio. Isa. 6. Secundò צרב Arabicè, Verberauit. & צרב Verberatus est.

Item צריב idem quod חזק vel קשה Fortis, durus. & צריבא Doctus, acris ingenij vir. & צוריבא דרבנן vocatur is qui legit & discit in Doctrinali quãuis ad Rabbinatum nondũ peruenerit. in Thisbi. Item צוריבא est Superflua constipatio. in Ar.

צריך Idem quod פסולת Furfur. deinde est Munus vel oblatio sicca non permixta. Item צרור Raucus, habens vocem aridam. in Aruc. צרדא Digitus medius. & Nomen cacodæmonis siue mali spiritus. in Aruc.

צרח Appetiuit. vt דיבא מצריח Vrsus appetens. Prouerb. 28. Secundò Doluit. inde צורחא Dolor cordis. in Ber. rab. cap. 92. Tertiò Venit. Num. 24. Quartò צרח Clamauit, vociferauit. Et צריח idem quod מגדל Turris, phanũ. vt Kimchi dicit. Iudic. 9. alij exponunt pro Domo Dei, vbi pactum feriebant.

צרי & צרי Resina, alij Stacten seu guttam, nonnulli Theriacam, quidam Balsami gummam exponunt.

צרך Necesse fuit, oportuit, indiguit. Gen. 16. & Deut. 2. Inde צורכא Necessitas. Iud. 3. idem צורך 4 Reg. 5. צורך Indigentia. Item צרוך capitur etiam pro Vtilitate. Deut. 32. & צריכתא Necessitas, defectus, indigentia. Prou. 7. & צריך Necessum est. in Comment.

צרם Idem quod סדק Scidit, fregit. in Aruc. צרניות Foramina oculorum rotunda. in Aruc.

צרע Leprosus fuit, percussus est scabie mala. מצרעא Leprosa. Numer. 12. idem צירעתא Psalm. 101. & צרעה Crabro, vespa.

צרף Conflauit, probauit, igne purgauit. Ier. 9. Inde צרפא idem quod מצרף Conflatorium. Prou. 17. Inde צרפת Nomen regionis. Duæ porrò sunt Tzarphath; vna Tzidoniorum, ad quã iussus est ire Elias. 1 Reg. 17. altera verò cuius fit mentio in Abdia, quæ communi omnium Iudæorum consensu est Gallia, seu Francia.

Secundò צרף Coniunxit, conglutinauit. Genes. 15. in Tharg. Ierof. & Comparauit, contulit, combinauit, inter se permutauit. in More. lib. 1. cap. 55. Inde מלה מצרפת Dictio relatiua. & צירוף Relatio, combinatio, coniunctio. in Aruc.

צרפתא Alumen, nitrum, vel auripigmentum. in Aruc.

Et צרף Oppidum. Psal. 10. in Midras. צרצור idem quod ברבוק Ocnophorum, vrceus. in Ber. rab. cap. 33. Arabicè & Italicè בוקאל *Boucal*. Est etiam Genus locustæ quatuor habens pedes. in Aruc.

צת Ordinis quiescentium in media, & in Aphil מצית Attendit, aduertit, aures præbuit. 1 Reg. 15. & in Benoni מצית Aduertens. 3 Regum 18. & צייתין Aduertentes. Cant. vltimo. Inde etiam צותנית Auscultatrix. in Beres. rab. cap. 18. vide suprà in צית. צתרי est מין אזוב Species hyssopi, vel pulegium. in Aruc.

צַע Fraudauit. inde מַצְעִיא Fraudes.Prouerb.29. Secundò Stillauit.Prouerb.3. Tertiò צָעָה idem est quod תקן Parauit,aptauit,disposuit.Psal.18.in Midras. Quartò Strauit. Inde מַצַּע Stratum. Psalm.132. Item צַעָא idem est quod קערת Scutella. idem צָעִי in Aruc. Et צַעְצוּעַ idem quod נער Puer.pluraliter צַעֲצוּעִים.Inuenitur etiam צָעָה Præfatio,à verbo חִיצָּע Præposuit. in Comm. צע in Rasse tevoth valet צָרִיךְ עִיּוּן Consideratione opus habet. & cum Beth צעב valet צָרִיךְ עִיּוּן בְּשֹׁרֶשׁ Considerandum diligentius in radice, id est,rei primordia attentius scrutanda sunt.

צְעַק & צָעִיק Clamauit, vociferatus est, conuocauit.Iudic.4.

צָעַר & הִצְטַעֵר Doluit, laborauit. Inde צַעַר & צַעֲרָא Angustia,dolor.Psal.6.pluraliter צְעָרִין Dolores.Psalm.147.

Secundò צְעַר idem quod קלל Maledicere,conuitiari. Pro.3. Inde Syris מְצַעֲרָן Maledicus, conuitiator.1. ad Corint.5. & in plur. מְצַעֲרָנָא Contumeliosi, maledici. ad Rom.1. צַעֲרָא Ignominia. Prou.11. צָעִיר Despectus, contemptus,vilis. Matth.13. Tertiò צָעַר Hebraicè est Minorare,minuere, diminuere.

צָף & צַפְצַף Natauit, inundauit. Secundò idem est quod דאג Sollicitus fuit. 1 Reg.9. Tertiò Hæsitauit, dubitauit, timuit. Ios.2. & in Vaic.rab.cap.10. Vnde צַפְתָּא Tremor,solicitudo,perturbatio. quamuis possit esse à יצף de quo habes suo loco. Matth.28. & צַפְצַף Angitur, cruciatur. in Zoh.col.338. Quartò Garriuit more auium, mussitare, & orare cum quodam garritu. Inde צִפְצוּפָא Garritus. in Zoh. col.362. Quintò significat Coarctare, stringere. in Ber.rab.cap.5. & מְצוּף Vim inferens,oppressor. in Aruc.

Item צַפְצַף est Genus salicis. in Aruc. & צוּף est Matta, storea, teges. & Pensum lanæ vel lini.in Aruc. & מְצוּף Lutum quod in ore dolij ponitur tegendi causa.

צָפָה Speculatus est,contemplatus est. & צָפִים Speculatores,episcopi. Secundò Sperare,expectare.

Item צָפָא Reliquiæ nucleum tegentes. & Linea.in Aruc.

צַפִּיתָא Candelabrum.in Ber.rab.cap.65. צַפְרִינָא Dolor dẽtium.in Aruc. Verbaliter à Kimchi citatur מפני שהחימץ צופרן כלומר חובשן Eò quòd aceto adglutinãt, vult dicere, cõstringũt.

צָפַח Lætari. Inde צִפּוּחַ idem quod שמחה Lætitia, gaudium.Ezech.25.& 36. Secundò צְפַח Syrè Illaqueauit. & צַפְחָתָא Laqueus.Luc.21.

צָפַן Celauit,abscondit. & Seruauit, reseruauit, custodiuit. inde צִפּוֹנָא Aquilo, Septentio, quòd plaga Septentrionalis sit Soli quasi abscondita,id est,minimè peruia.Ios.8.

צָפַר Circundedit. in Aruc. Item צְפִירָא idem est quod שעיר Hœdus, hircus. Eze.43. in fœm.צְפִירַת Capra.Leuit.5. Item צַפְרָא Aurora, mane, tempus matutinũ.Matth.vlt.& Gen.1. pluraliter צַפְרִירִין Matutinæ. Psal.73. & צַפְרִירֵי sunt Spectra matutina. & verbaliter צָפַר Mane surrexit. Item צִפֹּרָא Passer, vel auicula. Leuit.14.in plurali צִפֳּרִין Passeres,auiculæ.ibidem. צִפּוֹרֶן Vnguis.& Malleus magnus,qui Italicè dicitur *Piccone*.in Sch.rab.cap.37. & Vngula aromatica. in Aruc. צִפּוֹרָאָה Cyprius. Psal.12. in Midr. & צִפּוֹרָאִי Cyprij. in Ber.rab.cap.10. in Midr. צִפּוֹרִי Spongia. & Funis ex iunco palmæ factus.in Aruc. צִפּוֹרֶת Genus locustę. in Aruc.

צוּץ Idem quod דרש Scrutatus est, inuestigauit. Prouerb.2. & Syrè צְצָא idem quod יתד Clauus. plural.צְצֵא Claui. Ioh.20. צוּצִירְתָּא est Genus turturis.Psal.87.in Midr. & צְצָלָא Syrè, Cymbalum.1.ad Cor.13.

אֲצֻקַּת Exornauit. ad Tit.2. צוּקִי Condimentũ. in Aruc exponitur per קדירה Caldarium, vel quod in caldario ponitur. Item צוּקִי Rupes, saxum altũ. in Aruc. צַיְּקָנִין Auari, vel potius צַיְּקָנִין Auari. à צָקַן in Aruc. עֲקֵלָג Nomen vrbis.

צָר & צְרַר idem est quod קשר Ligauit. 4 Reg.5. In passiuo אִצְטְרִיר Ligata est: vt וְאִצְטְרִיר בְּצָרוֹרָא דְחַיֵּי Et ligata est in fasciculo vitę.In Zoh.col.227. Inde צְרוֹרָא Ligamẽ,fasciculus. in Zoh.col.245. idem צְרִיר Psal.70. pluraliter צְרִירִין Ligaturæ. Psal.78. & צְרָרָא דְכַסְפָּא Sacculus argenti. Prou.7. Secundò hæc radix significat Obsidere,angustare,in angustiã redigere. 2 Reg.11.& 20. Inde צָרִין Obsidẽtes,oppugnantes.3 Reg.15. Et צָרָא & צִרָא idem est quod מצור Obsessio, munitio.

צָלַף & אֲצָלִיף Percussit, contudit, allisit. Psal.74.& Luc.20. inde מַצְלִיף Allidens, percutiens. in Aruc.

Item צָלָף est Nomen arboris in qua crescunt קפרוסין, id est, cappares.in Ar. צְלָצָל Rubigo.Deut.28. & צִלְצָל Gurgustiũ, siue instrumentum quo pisces capiuntur. & צֶלְצְלִין Cymbala,campanæ. 1 Reg.18. idem צִלְצְלָן Psal.150. Item צִלְצוּל idem quod חגורה Cingulum,zona. in Ber.rab.cap.19.

Et צִלְצָל Vmbra,vmbraculum,tugurium.

צָלַק Idem quod בקע Diuisit in duo,scidit,fidit. Inde צְלֵקֶת idem quod מכה Plaga, vel quod relinquitur ex מכה, id est, cicatrix. in Aruc.

צוּם vel צוֹם Ieiunauit. 1 Reg.vlt. inde צוֹמָא, & Syrè צוּמָא Ieiunium.frequens in Euang. Secundò עָם Desiderauit.in Vaicr.rab.cap.28. Tertiò Aptauit, vel præcidit vngulas.Deut.21. Quartò Creuit.in Aruc.

צָמַד vel צָמִיד Iunxit,adhæsit,connexuit,ligauit. Eze. 34. Inde פַּרְנִין צְמִידִין Paria (boum) iuncta. 3 Reg.19. & צֶמֶד Par, siue copula duorum animalium ad iugum vnum.Iud.19. & 3 Reg.19. & צָמִיד Operculum.

צָמַח Germinauit, pullulauit, creuit, ortum est. Iud.16.& Gen.2. Inde צִימוּחַ Repullulatio. Isa.40. & Syrè צְמָחָא idem quod צֶמַח Germen, quamuis in Græco sit ἀπαύγασμα, splendor, relucentia. ad Hebræos primo. Item צְמָחִים idem quod אבעבועות Pustulæ, tumores, vesicæ. in Aruc. & צוֹמֵחַ Paruas habens aures.

צָמַל Pubescere. in Aruc. צֵימֵס Habens aures instar spongiæ,id est,magnas & latas. in Aruc. & צֵימַע est Cuius aures pendent deorsum: flaccus. in Aruc.

צִמְצֵם Ornauit. in Aruc. Coërcuit,coarctauit,constrinxit.Psal.18. in Midr. Punctualiter mensurauit. in Vaicr.rab.cap.10. Caput peplo obuoluere. Genes.24. in Tharg.Ierosol. Item Aliquid facere & excogitare præcisius quo fieri potest. in Comment.

צָמַק Aruit. & צְמַק Expressit. in Zohar. vnde צְמוּקִין Vuæ passæ. Nach.3.

צֶמֶר Lana. & Xylinum genus candidissimi lini. in Aruc. & צָמָר Lanificus.in Aruc. Secundò צָמַר Calefecit. inde צוּמְרָא idẽ quod חממה Calor. Tertiò Doluit. & צְמִירְתָּא est Calculus qui est in vesica, & calculi morbus. in Aruc.

צְמַרְמַר Horripilauit, obstupuit, horruit. Psalm.38.

צָמַת Connexuit, coarctauit, congregauit, stipauit, strinxit.in Ber.rab.cap.84. Secundò Perdidit,disperdidit,consumpsit.

צָנַן & צְנַן idem quod קור Frixit. in Ber.rab.cap.6. in passiuo נִצְטְנַן Infrigidatus est. 3 Reg.1. in Comment. & צָנוּן Frigus. in Tanhuma. idem צִינְתָּא Frigus. Iob 6. Item Eligere. Prou.3. in Tharg. צְנָא Canistrum in quo fructus colliguntur. in Aruc. צַנֵּיתָא sunt דקלים קטנים Arbusta palmarum. in Aruc. צוּנְמָא est אבן קשה וחזק Saxum,lapis durus & fortis. in Aruc. צְנוֹן Raphanus. in Vaic.rab.cap.31.

צְנוּנוֹת Arida, sicca.

צָנַע Humilis & pudicus fuit, honestè se habuit. Inde צָנוּעַ Humilis. Mich.6. & בתולה צנועה Virgo verecunda. & צְנִיעוּת & צְנִיעוּתָא Pudor,verecundia.in Comment. Secundò significat Reponere. Exod. 16. & 1 Reg.10. Idem אַצְנִיעַ Ios.24. & אַצְנַע Cant.3. Tertiò Increpauit, prohibuit, restitit. in Aruc. Quartò אֶצְטְנַע Syrè significat Circumuenire, fraudulẽter agere, impostura vti.Act.7. & צְנִיעָתָא Insidiæ, machinationes, assultus. ad Eph.6.

צָנַף Circunuoluit. inde צְנִיפָת & מִצְנֶפֶת & מִצְנְפְּתָא Cidaris, tiara,mitra. Isa.22. & Zach.3. & צַנְפָּא siue צַנְפַּת Ora, extremitas vestis.1 Reg.15.& in Tharg.Ierosol. & צָנוּף Sustentaculum. Ps.91. in Midr. Secundò צָנַף idem est quod צהל הסוס Hinniuit equus.in Aruc. צִינוֹקָא Manicæ ferreæ.Ier.29.

צִנּוֹר Fistula, occultus aquæ meatus. Eccl.1. Item צִנּוֹרְתָּא est Vncinus,tridẽs,fuscinula,idem quod מזלג. Exo.27. in plurali צִינוֹרִיתָא Tridentes. Exod.38. Item צִינוֹרָא Cardo in quo voluitur ostium. & Foramen in quo voluitur pistrinum,id est, molendinum. in Aruc. Item Inauris, & stilla sputi instar fauillæ.in Aruc. צָנִית Vlcus,Arabicè אַלְכַּתַּר, Syrè כְּתָארָא & Podagra. in Aruc. עִסְרָא idem quod צַעֲרָא Angustia. in Zohare.

ציץ Floruit, germinauit. & Flos. Item ציץ Celatura, pictura. item Ala, vel penna. ציצא Pinnula piscium. Leu.11. in plurali ציצין Alæ. Psal.139. & ציצא est Auis quædam, sic dicta quòd habeat cincinnos vel apices, id est, plumam elatam, vt vpupa, alauda cristata. Leuit.11. & Deut.14. & ציצית Cincinnus. est etiam Fimbria siue ala vestimenti.

Secundò Aspexit, prospexit. & Perquisiuit, inuestigauit. Prou.2. Tertiò Ebulliuit, exultauit, iubilauit. in Aruc. Est etiam ציצא Lapis preciosus.

צייר Figurauit, depinxit, acupinxit. Inde מְצַיֵּרָא & Figurans, pingens. Ierem.22. הִצְטַיֵּר Effingi, pingi. in Bechaiai super Genes. Et ציורין Figuræ, picturæ. Iud.5. & Vestes discolores & polymitæ siue acupictæ. Ezech.27.

Secundò צִיר Ablegatus fuit. vnde אִצְטַיַּר vel חִצְטַיַּר Fecit se esse ablegatum, finxit se missum & legatum esse. Iob 9. & ציר Legatus, nuncius. Item ציִרָא Cardo. pluraliter ציִרין Cardines. 3 Reg.6. & ציִרְתָּא Idem. Prou.26.

ציית vel צִיתָא primò idem est quod קשב Aduertit, attendit, aures accõmodauit. Act.2. Inde אוּרְנִין צִיתִין Aures intendentes. Psal.130. & צִיתָא Attentio, aduertentia. Deut.32. Inde צִיתָנוּת Auditrix, quæ rumoribus facilè aures accommodat. in Tanhuma. Item צִית est Summitas: vt צִית שְׁמַיָּא Summitas cælorum. Ios.8. ציתור vel צִיתוֹרָא Tribulatio & idiota. Thren.1. in Midras.

צלל Syrè Excolauit, percolauit. Matth.23. & צְלִילָן Res gustui sapidæ & gratæ. in Zohare.

Secundò צל & ציל & צלל Clarescere, clarum esse. in Beres. rab.cap.81. Tertiò צַלֵּל Adumbratus est profundè. Et Mersit, submersit in profundum.

צלא Orauit, preces fudit. 1 Reg.12. in tertia fœmin. צַלּוֹתָא & צְלוֹתָא Oratio, precatio. Ios.10. Secundò significat Tinnire. 1 Reg.3. Inde מְצִלְתַּיִם & מְצִלּוֹת & צְלָצְלִים Tintinabula, cymbala.

Tertiò אַצְלֵי Inclinauit. Psal.78. & Ierem.18. Inde צְלוּ דִינָא Declinauerunt iudicium. 1 Reg.6. Item צִלּוּנוּת Oratiua, precatrix. in Aruc. Quartò צְלָא Syrè, Obsedit, cinxit. Luc.19. & צְלָה Assauit, elixauit, coxit, torruit. Inde צְלִי Assatura. Item צְלָא Corium, & coriarius, operarius. in Aruc. Vide אִצְטְלָא suprà.

צלב & צְלַב idem quod תלה Suspẽdit, crucifixit, cruci affixit. Ioh.19. & צְלַב עַל אִילָנָא Suspendit in patibulo. Ios.8. pluraliter צְלִיבִין Cruces, patibula, eiusdem 10.cap. Significat & צְלִיבָא Crucifixũ. & Syrè צְלִיבָאוּת In modũ crucis: in lib. Rit. Seu. Patr. & צַלְבָּתָא Piscis immundus rotundus & oblongus atque lubricus, anguilla. in Aruc.

צְלָה Hebraicè significat Assare. Inde צְלִי & צְלִיָּה Assatura. vt צְלִיַּת הַבָּשָׂר Assatura carnis. in Kimchi super Oseam.

צלהב Inflammauit, arsit, splenduit, limauit. Psalm.50. & Ier.51. & צַלְהֹבֶת Acies, ferrúmve gladij. Nach.3. & צַלְהַב Capillus lucens instar auri. Leuit.13. צָרִיךְ צל לוֹמַר Necesse est dicere.

צלח Primò Prosperatus est, prosper fuit, prosperè successit. & in Aphil אַצְלַח Prosperari fecit. 2 Reg.16. Inde מַצְלַח Prosper. & אַצְלַחוּתָא Prosperitas. Isa.33. Secundò significat idem quod בקע Secauit, dissecuit. Gen.22. & 1 Reg.6. inde צִלּוּחִין Diuisiones. Psalm.136. Item צְלוּחִיתָא & צְלוּחִיתָא idem quod אַנְבָּטָא Cartallus, lecythus, vas olearium, phiala, vel vrna. Exod.16. & 3 Reg.7. item idem quod קערה Paropsis. 4 Reg.22. Tertiò צְלַח est Detegere, discooperire, Psal.28. & Isa.30. & צַלַּח Infirmitas capitis vehemens, quæ vulgò Micrania dicitur. in Aruc. צְלוּלִיבָא Genus arboris infructuosæ, nisi quòd producit grana ex quibus fit oleum, quæ Arabicè dicitur צַלְבְּרוּעַ, & oleum eius רַהַן כְּרוּעַ. in Aruc.

צְלוּלִיבָא Frutex est qui Græcis dicitur κίκι, cicinum, Latinis ricinum, catapotia maior, vel palma Christi in officinis dicitur; & Hebræis est קִיקָיוֹן: de quo in fine Ionæ.

צלם Pinxit, effinxit, formauit. in Ar. Inde צִיּוּרָא & צֶלֶם Imago. Gen.1. Idem צִיּוּרָא Iud.18. plur. צִיּוּרִין Imagines factæ ad similitudinem corporis humani. 1 Reg.19. Est autem differentia inter צֶלֶם & דְּמוּת, quòd illud de omni פסל siue sculptili dicatur, hoc verò de similitudine Dei & hominis tãtùm. vt ait Rab. Mos. Ben Maymon in lib. More Nevochim. Et alia forma צוּרָא Effigies. in Zoh.col.59. in Gen.

צלף

aliâs צְרִיאָה scribitur. & צְרִיאָה in quibusdam codicibus.

צדק Iustus fuit. in Aphil צַדְּרִיק Iustificauit. Psal.81. Inde צְדָקָא Eleemosyna. Dan.4. & צַדִּיק Egenus, inops, in quem confertur eleemosyna. Act.4. & צַדִּיקָא Iustus. Isa.3. צִדְקָתָא Iustitia. idem צְדִיקוּתָא Isa.32. & Prou.12. & צְדַק Eleemosyna. in More.lib.1. cap.46. & Planeta qui Iupiter dicitur. in Ber.rab.cap.9. Secundò צְדַק Quæsiuit. Psal.4. in Midr. & צַדִּיק dicitur à veteribus Grammaticis litera Tsade. in Thisbi. Tertiò צְדַק Necesse est, expedit. in Comment. צְדָר Pannus, & panni reuenditor. in Aruc.

צהה Idem quod צמא Sitiuit. Exod.17. 1 Reg.17. & Iohan.6. in Euang. Inde עַמָּא צְהִי Populus sitibundus. & in fœmineo genere אַרְעָא צִיהָיָא Terra arida. Isa.25. & צְהוּא Sitis. Isa.21. & צִיחוּתָא & צְחוּתָא Siccitas, ariditas. Is.50. & Psal.23. & Aestus. Iob 24. Idem צַחֲנָא Isa.35.

Item Syrè צְהִיוֹן Tzehioun, Sion, nomen loci in nouo Testamento.

צהב Lætari, hilarescere, hinnire. in Aruc. Secundò Irritare, ad iram prouocare. 1 Reg.1. & in Sch.rab.cap.12. & צָהֹב Color flauus, siue auri. & פִּתְחוֹת מִצְהֹבֶת Frõs splendida, qualem iuuenis habet. Eccl.12. in Rab. Schel.

צהל Hinnire, lætari, exultare. Inde צַהְלָה Exultatio, iubilatio. in Saare Zedek.

צהר Luxit, splenduit, inclaruit. & צַהְרִי Lucidus. in Aruc. Inde צֹהַר Fenestra. & צָהֳרַיִם Meridies. & יִצְהָר Oleum pellucidum.

צוה Præcepit, mandauit. inde מִצְוָן קְלִילִין Præcepta facilia. Deut.6. Secundò צוה Signauit. Psal.87. in Midr.

Tertiò צוי Aruit, siccauit. in Aruc. & צוֹי Sordes, sordidus. à צוֹאָה Egestione.

צוח & צוח idem quod צעק Clamauit. 2 Reg.19. in tertia fœminea אִצְוְחַת Clamauit mulier. 1 Reg.28. Inde צְוָחָתָא Clamor. & צִוְחַת קַרְתָּא Clamor ciuitatis. 1 Reg.5. צִוָּר & צִוְרָא Collum. Iudic.5. & Ier.28.

Item צִוְרוֹן idem quod חילות Exercitus, milites. Isa.10. Pagninus scribit צִוְרָן Isa.13. alij codices habent צוּאר Turma, acies. צוּרָא & צוּרַת Figura. 4 Reg.20. & צַיָּר Pictor, figurator, colorator. & צִיוּר Formatio, imaginatio. לְבוּשִׁים צִיּוּרִים Vestes figuratæ & polymitæ.

צח Ordinis duplicatorum, Canduit, claruit.

Item Threnorum 2. legitur כְּרוּ רְצוּחוּ pro Hebr. בְּעָמְפָ Cùm deficerent, deliquium animi paterentur, id est, cùm siti necarentur. Inde צַחֲנָא Serenitas. Mat.16. & צְחוּת Eloquentia, luculentia, claritas dicendi. & in plurali צַחְצָחִין Facundiæ, lepores dicendi. Isa.32. Et vtraque geminata צְחָצַח Expoliuit. Isa.21. Inde צִיחְצוּחַ Resplẽdentia, & polities hastæ. Nah.3. צַחְיָא Elegans. & מְצוּחְצַחַת Nitens, splendescens, pellucida. in Saare Zedek.

צחא Syrè Maledicere, conuitiari, turpiter & obscœnè loqui. Marc.7. Inde צַחְיוּתָא idem quod αἰσχρολογία, proteruia. ibid. & צַחוּתָא Obscœnitas, maledicentia, turpiloquium. ad Ephes.5. Item Syrè צַחְיָא Exemplar libri: in codice Viennensi.

צחי Idẽ est quod צמא, Sitiuit, aruit. Iud.15. & Iob 24. Inde צְחוּנָא Sitis. Deut.8. & צָחוּתָא Ariditas. Isa.5.

צַחְנָא idem quod סירחון Fœtor. & Turbo, tempestas, inundatio, fluxus. Eze.23. צָחְנָא sunt Pisciculi saliti. in Aruc.

מִצְחַפָּא Scutum, clypeus. צָחֵר idem quod לבן Albus. in Aruc. אִצְטְלָא Moueri, vacillare. ad Hebr.10. & Ierem.10. Sed radix est צְלָא. Item אִיצְטְלָא Stola, indumentum. pluraliter אִצְטְלָנִין Stolæ. Iud.14. אצטמא est צינומא דפרזלא Duricies ferri, chalybs. in Aruc.

צטר Primò Scidit. Secundò אִצְטַרָא idem est quod καταφρονιάω, luxurior, lasciuior, delicior: ad 1. Tim.5.

Item מַצְטְרָא Cochleare.

צִדָּא Latus. Exod.40. inde צִידוּר Iuxta eum. Prou.8.

ציין Signauit. in Ber.rab.cap.80. Inde etiam צִיּוּן Speculatus est. vt in Benoni מְצַיְּנִין Speculantes, contemplantes. in Zoh.col.57. in Genes. Inde צִיּוּנָא Titulus. 4 Reg.23. Signum. Ezech.39. & צִיּוּכִים Circumscriptiones, delineationes. & צִיּוּן Specula.

צָאִים Ieiunans. à צום 2 Regum 12. צֹאן Pecus, ouis.

צָאַרִי Idem quod משמש Palpauit. & קשר Ligauit. & הלך Ambulauit. in Aruc.

צָבָא Idem quod חפץ Voluit, complacuit, elegit. Dan.4. Exod.22. & Deut.7. Inde צְבִיוָא & צְבִיוָא & Syrè ܨܒܝܢܐ Voluntas, beneplacitum.

Idem צְבִי & צְבִיוֹן Dan.5. & Prou.11. & 31. & ܨܒܘܬ צְבוּת Voluntas, arbitrium. Iohan.3. Item צְבִיוֹן in Commentariis accipitur pro Consistentia, & essentia. Secundò צְבָא Syrè Comprobauit. Luc.11. in passiuo ܐܨܛܒܐ אֶצְטְבָא Complacuit. vt בָּךְ אֶצְטְבִית In te mihi complacui. Marc. primo. & ܡܨܛܒܝܢܘܬܐ מְצְטַבִּינוּתָא Placitum, voluntas, animi propensio. in libr. Rit. Seu. Patr. & ܨܒܝܬ צְבָאִית Lubēter, vltrò, sponte. ibid. Item צְבָא Crocodilus. Leuitic.11.

צָבָא Hebraicè, Militauit, excubuit. & in Hiphil הִצְבִּיא Fecit militare. Inde צָבָא Exercitus, militia. צְבִי Hinnulus, capreolus. & Inclytum, pulchrum, decorum.

צְבִיָּה Caprea.

צָבָה Tumuit, intumuit. Item צִיב & in plurali צִיבִין Currus operti. Isa.49. itē Pinguedo, tumulus, lignū, sinus. in Aruc. & Genus vestis. in Vaic.rabb.cap.17. & Forceps.

צְבַר idem quod מעט Modicum, parum. Isa.5. & 10. vel Paruus, modicus, pusillus.

צָבַע Idem est quod רחץ Tinxit, lauit. Dan.4. & Leuitic.11. & in Pael צַבֵּעַ Irrigauit. Luc.7. Inde צֶבַע Color. Thren.4. Tinctura, vestis variis coloribus tincta. in More lib.1.cap.73. idem צִבְעוֹן Color. Iud.5. vnde לְבוּשֵׁי צִבְעוֹנִין Vestes coloratæ. 2 Reg.1. & צְבוּעִים sunt אנשים החנפים Homines hypocritæ, fucati. Nonnulli exponunt ארמוני ם Rufi, quòd qui natura rufi sunt, habentque rufos crines, natura plerunque mali sint, inquit Elias in Thisbi. Secundò צָבַע significat Micare siue digitis sortiri. Italicè *Fare alla mora.* Esther vltimo.

Inde אֶצְבָּעָא. & Syrè ܨܒܥܐ צְבָעָא Digitus. Deuter.9. & Matth.23. & צֶבַע Color vermiculus, coccus. Exod.28. & Isa.1. & צְבוּעַ Basiliscus, vel vipera. in Aruc. & צְבוּעִים Nomen loci. in Aruc.

צָבַר Comportauit, cumulauit, aceruauit, collegit. 2 Reg.20. & Ruth 2. Inde צִבּוּר Vniuersitas, ecclesia, congregatio. Secundò צְבַר idem est quod שפך vel השליך Effudit, proiecit. Isa.37. & Ezech.4.

צָבַת Coniunxit, sociauit, ligauit. in Vaic.rab.rab.cap.17. Secundò Momordit. Prou.23. Tertiò צְבַת ܨܒܬ Præparauit, ornauit. in secundo Thargum Esth. & in passiuo אֶצְטַבַּת Ornatus fuit. & ܨܒܬܐ צַבְתָּא Ornatus, apparatus. 1. Pet.3. idē צְבוּת Cant.6. & ܨܒܘܬ צְבוּת significat Omne genus instrumenti musici. 1. ad Cor.14. Item בֵּית צְבַת est Locus vbi spicæ conteruntur. vel Manipulus. & צִבְתָּא Forceps. Exod.25. צִיבְתַּיָּא Forcipes. Exod.25. & 3 Reg.7.

& צַבְתָּא Xylon, vel xylinum nouum. in Aruc.

צַד Ordinis duplicatorū, & ܨܪܐ צְרָא quiescentiū in vltima, Desolauit, deuastauit. in passiuo אִצְטַרִי Vastatus est. Iud.5. & צָרִי Vastatus. & אַרְעָא צְרִיָא Terra deuastara. Isa.1. & צָרְדִין Vastatores. in Saare Zedek. & ܨܪܝܬܐ צְרִיתָא Deserta, vastata. ad Gal.4. & צְרוּתָא & צְרוּיוּתָא Desolatio, deuastatio. Ios.8. & Isa.6. Secundò צְרָא Obstupuit, admiratus est. Ezech.27.

Inde צִירוּן Admiratio. Tertiò אִצְטְרִי & אַצְרִי idem quod לעג Irrisit, subsannauit. Prou.17. & 18. & צִידוֹן Tzaidon, vrbs celeberrima. in nouo Testamento.

צוד Ordinis quiescentium in media, Illaqueauit, irrētiuit, aucupatus est. Matth.22. & Piscatus est. Inde צַדִּין Piscatores. Isa.10. & 33. & צַיִד Venator. Gen.10. in Tharg. Ierosol. & מַצְדָּן Retia. & Syrè מְצִידְתָּא Rete. Matt.4. צַדָּא Piscatores. ibid. & cum affixo מְצִידַתְהוֹן Retia eorū. ibid.

צדד Ordinis duplicatorum, significat Locare lapides loco congruo. in Aruc. Item צֶדֶד & צַד Modus. plural. צְדָדִים Modi. מִשְׁפַּט צְדָדִי Propositio modalis. in Comment.

& צַד Plaga, latus. vt מֵעֵבֶר צַד Occidentalis plaga. in plurali צְדָדִין Latera. Inde כְּצַד dictio composita ex כְּאֵין & צַד Quomodo, qualiter, prout, namque, nempe. in Thisbi.

צדה Hebraicè, Insidiatus est, insidias struxit. Inde צְדִיָּה Insidiæ. Item צַיִד & צֵיד & צֵדָה & צֶדֶד Viaticum, cibaria, cibus, ferculum. צְדָעָא Tempus capitis: & Vnguentū temporis depilatiuum. Iud.4. Stibium, fucus. 4 Reg.9. quod aliâs

פִּשְׁתָּנִי Linum. & פִּשְׁתָּנִי Linarius. in Ber.rab.cap.32.

פתת Fregit, in frusta diuisit. פַּת Frustum, buccella. & פת in lingua Africana idem est quod שתים Deut.6. in Rab.Schel. & פִּתְתָא דְלַחְמָא Frustum panis. Prouerb.28.

Idem פִּתָּא Buccella. Iud 8. & 19. in plurali פִּתִּין idem quod ככרות Torte. 1 Reg.10. Item פַּת כּוּמְרִים legitur pro הַמְסַפְּחוֹת Eze.13. & פַּת, forsan legendum עֵת Tempus, hora. in Ber. rab.cap.79.

פתא Dilatare. in Aphel אַפְתִּי & in tertia fœm. אַפְתִּיאַת Dilatauit. Isa.5. Inde פָּתְיוּת Latitudo. Iud.18.

Idem פְּתַאיָא Psal.118. & פּוּתְיָא 3 Reg.6. in plurali פְּתַיִין Latitudines. Iob 28. Item פְּתָאָה Platea. Iob 29. Secundò פָּתָא Seduxit, decepit, imposuit. Inde פֶּתִי, Chaldaicè פַּתְיָא Iob 5. & Psal.18. Fatuus. in plurali פְּתָאִים Fatui, simplices quibus facilè imponitur. Item פָּתָא Angulus capitis, vel terræ. Isa.3. & Ier.9. & פְּתָא Neruus. Gen.32. vt פְּתֵי יַרְכָא Neruus femoris. Item פַּתְיָא Vrceus. & latum habens caput.

פְּתָגָא idem quod סדין Sindon, linteum. Prouerb.31. & פְּתָאנָא Vestis. Psalm.22. פַּתְגּוּתָא Nomen loci, significans Seducens corpus, vnde vinum quòd seducat, appellatum est hoc nomine. in Vaic.rab.cap.5. פִּתְגָם & פִּתְגַם & Syrè ܦܬܓܡܐ פְּתַגְמָא Verbum, ratio, res, sententia, responsum. Dan.3. Gen.15. & Matth.12. in plurali פִּתְגָמִין קָשִׁין Verba dura. 3 Reg.14. & פִּתְגַם significat Propter. Gen.12. Acies gladij. Gen.34.

פתח & פְּתַח Arabicè Aperuit, in tertia fœminea Thargumicè פְּתַחַת Iud.4. Inde קִרְתָא פְּתִיחָא Ciuitas aperta. Ios.8. & מַפְתֵּחָא Clauis, Iud.3. מפתיחות Claues. in Saare Zedek. Item פָּתַח & פְּתִחָא Porta, & in plurali פִּתְחִין Portæ. in Zoh. Dicitur & פַּתַח vna ex motionibus siue punctis vocalibus, quæ pronunciatur vt A Latinorum, quòd os aperiat, & פּוֹתֶחֶת Sera. & פִּתְיחָה Titulus, initium, prologus libri. in Comment. Secundò פָּתַח Soluere, & dissoluere. Tertiò Sculpere. Quartò Incipere. Psalm.9. in Midr. & Ios.8. in Kimchi. & פְּתִיחָא Excommunicatio in scripto. in Aruc.

פתך Miscuit. in Ber.rab.cap.4. & פַּתְכָא Fascis, vel fasciculus. in Aruc. פִּתְכוּיָתָא Decoratio, fucus. in Aruc.

פַּתְכוּמְרָא Polymitum, vestis diuersorum colorum. vel Velum, peplum quo mulieres faciem tegunt. Ezech.13. vide in פת suprà.

פתכר Idem quod קלל Maledixit. Isa. 8. פִּתְכַּר Imago regis. Amos 5. & Syrè ܦܬܟܪܐ פִּתְכָּרָא Idolum. Act.7. in plur. פִּתְכָּרֵא Idola. ad Corinth.8.

פתל Subuertit, peruertit. Prouerb.2. Inde פִּתּוּלָא Peruersitas. Prouerb.8. aliâs פְּתִילָא.

Item פְּתִיל Ellychnium. in Aruc. in plurali פְּתִילוֹת.

פְּתִיל Filum, vitta, armilla: ligatura, & ligamen.

פִּיתוֹם Pytho. & Nomen loci vel vrbis. in Aruc.

פִּתֶן & פִּתְנָא Aspis. Isa.11. & Ps.91. & מִפְתָּן Limen. 1 Reg.5.

פַּתְן Capitellum ligneum vel lapideum sub trabe. in Aruc.

פתק Proiecit, impulit, adæquauit. in Ber.rab.cap.16. & פִּתְקָא idem quod ספר vel כתב Scheda, epistola, scriptura. Iob 19.

פתר Interpretari, exponere. inde פִּתְרוֹן Interpretatio, expositio. ܦܬܘܪܐ פַּתּוּרָא idem quod שלחן Mensa. Iud.1. & plural. Syrè פַּתּוּרֵא Mensæ. Matth. & פָּתוּרִין Isa.21.

Item פַּתְרָן Macilentus. Psal.109. & פִּתְרָנוּתָא idem quod רזון Macies. Exemplar Complutense habebat פִּתַּרְנוּתָא Ps.106. & 109. פַּתְשֶׁגֶן idem quod פרשגן Exemplar alicuius scripturæ. Esth.3. פַּתְרוֹס Nomen regionis. Ier.44.

LITERA TSADE.

צ

צדא Syris, Hebræis & Chaldæis צָדֵי, decima octaua Alphabeti litera, Hebræis Latera sonat, Syris Vastans. Nunquam ancillatur, sed semper radicem cum aliis constituit. In numeris צ valet 90. & ץ finale 900.

צאת Syrè, à צות Audiens, aures accommodans, auscultans. Ioh.3. צֵאתָא & צֵאתָא Excrementum, sordes, egestio. à יצא de qua suprà. Prouerb.11. & 30.

פַּרְתִּזְמִיאָה Tempus, terminus. in Aruc. פַּרְתָּם idem quod שר vel פחת Princeps, dux, præfectus, tyrannus. in plur. פַּרְתְּמִין Daniel.1. & פַּרְתְּוָנַאי Principes, tyranni. Esth.1. & פַּרְתְּמִין Electores imperatoris. Esther.1. in Midras. פְּרוֹתַמְיוּן Protestatio, exemplar scripturæ. in 2. Thargum Esth. Et Syrè ܦܪܬܘܝܐ Parthi populi. Act.1.

פֻּשׁ vel פוש ordinis quiescentium in media, Creuit. Isa.27. & אַפִּיש Multiplicauit. Psalm.119. in Ain.

Secundò ܦܘܫ Syrè, idem quod שבת Quieuit, mansit. Iohan.7. & 12.

פְּשַׁג Mancum vel mutilum esse. Matth.15. Secundò פְּשַׁג Fugit. & פַּשְׁגָּא Fuga. in Ar.

פְּשַׁח Idem quod זמר Incidit, secauit, amputauit, discerpsit. 1 Reg.15. & Act.23.

פְּשַׁט Primò Extendit. Prou.31. Gen.22. in Tharg. Ierof. & Marc.1. & in passiuo הִתְפַּשֵּׁט Diffusus est, inundauit, effluxit. in Comment. Inde אִתְפְּשַׁטוּתָא Extensio, productio. & פַּשִׁיטוּתָא idem. in Zohare.

Secundò פָּשַׁט Eduxit, extraxit. in Ber.rab.cap.18.

Item Exuit, expoliauit, pellem detraxit. præterea Irrumpere, pergere ad prædam. & פִּשְׁטָה Extractio vestium.

Quartò פָּשַׁט Declinauit. שֵׁם פָּשׁוּט Nomen simplex. שֵׁם חֲמוּפָשַׁט Nomen abstractum. הֶפְשֵׁט Simplicitas. חַפְשַׁט Simplex sensus. Sic דֶּרֶךְ הַפְּשַׁט capitur in Comment. pro Simplici & literali sententia quæ non est allegorica, vel mystica.

& מִנְהַג פָּשׁוּט Consuetudo vulgaris. & פְּשִׁיטָא Explicatio, glossa plana & clara. in Zohar. & ܦܫܝܛܐ פְּשִׁיטָא Purus, mundus. Matth.6. idem פָּשׁוּט in More, lib.2.cap.22. & פַּשִׁיטוּת Syrè ܦܫܝܛܘܬܐ פְּשִׁיטוּתָא Puritas, simplicitas. ad Roman.12. & in More libr.1.cap.58. ܦܫܝܛܝܬ פְּשִׁיטָאִית Simpliciter, purè. Iacob.1. Item פָּשׁוּט Orbis ligneus rotundus. in Aruc. Et res quælibet quæ rectam habet lineam absque curuitate, vocatur פָּשׁוּט. in Thisbi. & פָּשִׁיטָא Erectus. in 2. Thargum Esther. Item, Vocant, inquit Elias, monetam quæ non diuiditur, פָּשׁוּט, pluraliter פָּשִׁיטִין, vel פָּשׁוּטִין. Germanicè ein Pfenning, Italicè *Solido*. in Thisbi.

פְּשַׁךְ Syrè Complodere manibus, idem quod טפח. inde ܦܘܫܟܐ פּוּשְׁכָּא Complosio. Lucæ 21. & פֶּשֶׁךְ & פּוּשְׁכָּא idem quod הטפחה Palmus, mensura palmæ. 3 Reg.17. Exod.25. & Ezech.40.

פְּשַׁל Suspendit. in Ber.rab.cap.22. פִּישׁוֹן Nomen fluuij. & פִּשּׁוֹן Nomen viri. in Aruc.

פָּשַׁע Præuaricatus est, rebellauit. Hebræum.

פַּשְׁפֵּשׁ Idem quod חפש Scrutatus est. Gen.44. & Psalm.139. Inde פִּישְׁפּוּשִׁין אַרְעָא Penetralia terræ. Psalm.95. Secundò Palpauit. Gen.31. & in Ber.rab.cap.10. Item פִּישְׁפֵּשׁ Cimex. Psalm.18. in Midras. & idem quod שער קטון Porticula, parua porta. in Beresc.rab. cap.1. פִּשְׁפְּשִׁין sunt ראשי הקורות יוצאים מן חכתל Capita trabium exeuntium de pariete. in Aruc.

פַּשֵׁק Interpretatus est, explicauit, exposuit, facilem sensum reddidit, Matth.13. Inde ܦܘܫܩܐ פּוּשְׁקָא Interpretatio, expositio. 1. ad Corinth.12. & פְּשִׁיקָאִית Facilè. Marc.7. Item פָּשֵׁק significat Augmentum, quo nomine donatur vnus ex accentibus regiis. פַּשְׁקָא aliâs עורב נקבה est פַּשְׁקְתָּא Corua, coruus fœmina. in Aruc.

פְּשַׁר Interpretatus est, soluit, exposuit. Dan.5. & Genes.40. Inde פְּשַׁרְא idem quod פתרון Expositio, solutio. Dan.2. & Iud.7. in Tharg. Secundò פְּשַׁר ܦܫܪ Ruminauit. Leuit.11. & פִּשְׁרָא idem quod גרה Ruminatio. Deut.14. Tertiò Liquescere, tepescere. vnde מַיִם פּוּשְׁרִים, & Chaldaicè מַיָּא פַּשּׁוּרֵי Aquæ tepidæ. Eccl.2. & in Ithpael, הִתְפַּשֵּׁר שֶׁלֶג Soluta est nix. in Comment. in qua significatione Liquescendi & tepescendi reperitur hæc radix. Exod.16. & in Ber.rab.cap.6. Item פְּשַׁר Reconciliauit, concordiam fecit, pacem composuit. & פִּשְׁרָה Reconciliatio. in Thisbi. & in coniugatione composita ex Niphal & Ithpael, נִתְפַּשַּׁר In gratiam rediit, concors factus est. ibid. Item פָּשֵׁר est Rupes. & פִּשְׁרָא Stagnum. in Aruc. & פֶּשֶׁר Compositio. Item אֶפְשָׁר Possibile. & אִי אֶפְשָׁר Impossibile. frequens in Comment. פָּשׁוּשׁ aliâs פַּשּׁוּשׁ Pedilium, vel calceus. & Genus auis. in Aruc. פִּשִׁישְׁנָא Herba lata.

פַּשְׁתִּיבְנָא Nomen proprium viri proceræ staturæ. in Aruc.

& פֶּרֶק Nodellus, iunctura. Psal.60. & מִפְּרֶקֶת Os vel nodus colli, ceruix. 1 Reg.1. in Hebræo. & פֶּרֶק Terminus, finis. in Ber.rab.cap.67. Tertiò פְּרַק Deponere. Num.1. & 4. Quartò Confringere. Leuit.1. Quintò פַּרְקַר פַּרְקַר significat Nutare, mouere, agitare, curiosius inquirere. Isa.4. & 1. ad Timoth.5. Item פִּרְקָא idem est quod זמן Tempus. in Ber.rab.cap.71. & בּוֹ בְּפֶרֶק מִתָּה שָׂרָה In eo tempore mortua est Sarah. in Thisbi. & פָּרִיק Propinquus. Ruth.3. Potest accipi & pro Redemptore. vt suprà.

פַּרְקַד Dormire supinè. in Aruc. & Superbire. in Ber.rab. cap.45. פַּרְקְדָן Pisum, genus leguminis. in Aruc. & פַּרְקְדָל Ferula, flagellum. in Aruc. פַּרְקְרוּס idem quod פס Interula, vestis polymita. aliâs פַּקְרָס vide suprà. פַּרְקְטָן idem quod ברכה Piscina. plural. פַּרְקְטִנִין Piscinæ. Eccl.2. & Cant.7.

פַּרְקְלָה Redemptio. aliâs פַּרְקוֹלָה. in Aruc. ܦܪܩܠܝܛܐ פַּרְקְלִיטָא Procurator, rhetor, consolator, aduocatus. Iob 16. Ioh.14. & in lib. Rit. Seueri Patr. Syrorum. pluraliter פַּרְקְלִיטִין Aduocati. 2 Reg.24. in Kimchi. פַּרְקְלֵמָן Vitta qua frons stringitur. in Aruc. פַּרְקְלָן Chirotheca, qua vtuntur qui ferunt aues magnas. in Aruc. ܦܪܩܡܛܝܐ פַּרְקְמַטְיָא aliâs פִּרְגְּמַטְיָא Negociatio, mercatura. Gen.23. in Tharg. Ierof. & Eccle.4. in Rab. Schel. פַּרְקְמוֹס Veneficus, magus. meliùs פַּרְמָקוֹס in Ber.rab.cap.78. פַּרְקָס Vestis, interula. aliâs פַּקְרִיס, & in plurali פַּקְרִיסִין Interulæ. in Aruc. פַּרְקוּפִי idem quod כבוד Gloria. aliâs פְּרוּקוּפִי. in Ber.rab.cap.12. פָּרוּר Cacabus, olla. & Frustum. Psal.111. in Midr. & פְּרוּרָא Bitumen, glutinum. aliâs פְּרוּרָא in Aruc. & פְּרִירָא idem quod ברוחים Vectes. Iob 38.

פָּרַשׁ Cum puncto in sinistro cornu, Expandere, extendere, & dispergere, diuidere, separare. & פָּרַשׁ cum puncto in dextro cornu, Manifestare, explanare, declarare, exponere. & Dispergere, diuidere, secernere. idem אַפְרִישׁ. 2 Reg.22. & Iosuæ 16. Inde Syris ܦܪܝܫܐ פְּרִישֵׁא Perischæi, quos Pharisæos dicunt. passim in nouo Testamento.

אַפְרָשׁוּת Munus separatum. idem אַפְרָשׁוּתָא idem quod תרומה Oblatio exaltata, & separata. Exod.25. & Ezech.44. Item Primitiæ. Deuter.12. & Syrè ܦܪܫܢܐ פְּרִשְׁנָא Distinctio, differentia. ad Rom.3. ܦܪܘܫܬܐ פְּרוּשׁוּתָא Discretio. 1. ad Corinth.12. & alia forma מַפְרָשׁוּת Distinctio. in libr. Rit. Seu. Patr. ܡܦܪܫܢܐ מְפַרְשְׁנָא Interpretes, diiudicatores, disceptatores. Iac.2. & חֶפְרֵשׁ Differentia, discrimen. in Comment. Et Syrè ܦܪܫܝܬ פַּרְשָׁאִית Separatim, distinctè. in lib. Rit. Seu. Patr. פֵּירוּשׁ Expositio, explanatio, interpretatio, prolatio. Psal.21. plur. פֵּירוּשִׁין Expositiones, commentaria. & מְפָרְשִׁים Expositores, interpretes. & פַּרְשָׁה Declaratio, expositio. & בְּפֵירוּשׁ Clarè, distinctè. Item פְּרַשׁ ponitur pro רום Exaltauit. 3 Reg.14. & פַּרְשַׁת אוֹרְחָתָא Biuium itineris. Gen.49. in Tharg. Quintò פְּרַשׁ significat Pungere. inde פְּרַשׁ Stimulus quo boues incitantur. Iud.3. plural. פְּרִשִׁין Stimuli. 1 Reg.13. idem פְּרִישִׁין Calcaria. Iud.3. in Comment.

Sextò פָּרַשׁ Maledixit, blasphemauit. Leuit.24.

Septimò Mirificauit. inde סוּרְחָן פָּרִישׁ Iniquitas grandis seu mirabilis, aut execranda. Iob 31. מְפָרַשׁ רְחִימְתָא Mirabilis dilectio. 2 Reg.1. שְׁמָא מְפוֹרַשׁ Nomen mirabile. Iud.13.

פְּרִישָׁן & פְּרִישַׁת Mirabilia facta, miracula. 1 Reg.4. & Iud.6.

& פֶּרֶשׁ Anathema. Octauò Recensuit, nominauit.

Nonò Fixit, defixit. Gen.31. Decimò Recessit. Psalm.17. in Midr. Item פַּרְשָׁה Sectio, capitulum. in Ber.rab.cap.76. & פָּרֶשׁ In sæculum, in perpetuum. 2 Reg.2. Item פָּרַשׁ Eques. pluraliter פָּרָשִׁין Equites. Ios.24. & Arabicè פַּארְשָׁן Eques.

פְּרָשׁוּת Ostium. Genes.38. & פְּרִישׁ Pomum cotonium. in Aruc. & פֶּרֶשׁ Fimus, stercus. Item פַּרְשַׁת הַכֶּסֶף Solutio pecuniæ. Esth.4. & פָּרוּשׁ Pharisæus, פְּרוּשִׁים Pharisæi. in Commentariis. פרשי valet in Rasse tevoth פרש רבי שלמה ירחי Exposuit Rab. Schelomoh Iarchi. פַּרְשֶׁגֶן idem quod פתרון Interpretatio. Ezr.4. & פַּרְשֶׁגֶן quoque est Exemplar literarum. Ios.8. & Ierem.10.

פָּרַת & in passiuo אִתְפְּרַת Crepuit, fractus est. Act.1. & ܦܪܬܘܬܐ פַּרְתּוּתָא Mica, minutum panis fragmentum. Matth.15. פּוֹרְתָא Idoneus, tempestiuus. in Zoh. col.113. in Leuit. פְּרַת Euphrates. & Vmbilicus. Iob 40. פַּרְתָּא Lutum, stercus. in Aruc. פרת in Rasse tevoth valet פרש רבנו תם Exposuit præceptor noster Tham.

ſenſibus percipiuntur. In More lib.1.cap.2. Item פְּרַסֵּם ſignificat Superbire, & extolli. פַּרְסוּף Cuſtos vectigalium. in Aruc. פַּרְסָפָא Porphirites, lapis quidam, ſiue פְּרוּסוֹפָא in Ber. rab.cap.67. פַּרְסַפְּיָא Vultus, ſimilitudo. in Aruc. פְּרוּסְפִּרוּטוֹס Præpoſitus. in Schem.rab.cap.15. פַּרְסַם idem quod מצורה Rete. & Perſicum. in Bereſch.rabb.cap.42.

פַּרְסִוּשְׁמַנָּא Iudex magnus. in Aruc.

פְּרוּסְתֵּקָא Curſor. idem פְּרִיסְתֵּקָא. & in plurali פְּרַסְתִּיכִין Curſores. in Bereſch.rab.cap.41. פַּרְסִיתִיוּתְהָא Domina, princeps. in Aruc.

פְּרַע Diſcooperire, nudare, detegere. Num.5. Inde רֵישָׁא פְּרִיעָא Caput nudum. Leuit.13. & פֵּרוּעַ eſt Coma capitis, cæſaries. Ezech.44. & Leuit.10. Secundò פְּרַע פרע Retribuere, rependere, ſoluere debitum. Prou.6. & in paſſiuo אִתְפְּרַע Vindicauit ſe. Ioſue 10. Inde פּוּרְעָנוּתָא Retributio. Prou.19. & Syrè פּוּרְעָן פרען Remuneratio, compenſatio. ad Hebr.11. Item פּוּרְעָנוּתָא Vltio, vindicta. Iud.5. & 11. idem פַּרְעָנוּתָא. & פֻּרְעָן Solutio, Compenſatio, penſitatio, retributio, vltio. in Comment. & Syrè פּוּרְעָא פרעא Remunerator, retributor. ad Hebr.11. Tertiò פְּרַע ſignificat Pullulare, germinare. Mat.24. & Lucæ 21. Quartò Videre, ſcire, cognoſcere. Prouerb.24. & Geneſ.10. Quintò Feſtinare, accelerare. Inde בְּפִרְיָא idem quod מהרה Celeriter. Ioſue 8. & 10. & Iſaiæ 32. Et פּוּרְעָנִיוֹת Furiæ, dæmones vltrices. in Saare Zedek. Item פְּרִיעָא Malleus. Prouerb.25.

& לְמַפְרַע Retrorſum. in Bereſch. rabb.cap.41.

Et פּוּרְעָנִין Præfecti. Deut.16. פַּרְעוֹס Pulex. Hebr.eſt.

פְּרַף Probris affecit, improperauit. in Aruc. Secundò פְּרַף Fibulauit, pallio texit. vnde אִשָּׁה פְּרוּפָה Fœmina fibulata. in Comment. Item פּוּרְפִּין idem quod קְרַסִּין Fibulæ, vncini. Exod.26.& 35. פַּרְפָּחִין Portulaca. in Aruc.

פִּרְפֵּל Piper. in Aruc. פַּרְפֶּל Armilla. פַּרְפּוּחַ Genitus. Thren.1. in Midras. פַּרְפָּס Legumen, ſiue פַּרְפִּיסָא. & quod ponitur in feneſtris, inſtar portæ, quod Itali appellant *Coccio*. in Aruc. פְּרוּפוֹסִיטִין Præpoſiti. in Schemoth rabb. cap. 15.

פְּרַר Contriuit, comminuit. in Ithpael מִתְפַּרְפְּרָן Diuiſa ſunt omnia oſſa mea. Pſalm.22. Secundò Agitauit, conquaſſauit, expreſſit. פַּרְפּוּרְנִין Dos, dona, parapherna, vt vocant iureconſulti. in Bereſch.rabb.cap.67.

פַּרְפֶּרֶת Obſonium. in Vaic.rab.cap.34. פַּרְפָּרוֹת Præparamenta. in Ber.rabb. cap.17. פּוּרְפָּרָא Veſtis piloſa. in Aruc.

פַּרְפָּרָא Purpura. vt פַּרְפָּרָא בַּבְלָאָה Purpura Babylonica. Ioſ. 7. in Kimchi. Et פּוּרְפִּירָא Purpura. in Zohare.

פִּרְפּוּר Atomus, corpuſculum tenue, quod orto Sole velut puluis minuta, apparet, in R.Sahadiah.

פְּרַץ Idem quod שבר Fregit, comminuit. Secundò Erumpere, egredi. Tertiò Creſcere, multiplicari. & פֶּרֶץ Diuiſio, diruptio, fractura. פִּרְצָה Ruptura. Inde prouerbium פִּרְצָה קוֹרְאָה לְגַנָּב Ruptura vocat furem, id eſt, Occaſio facit furem. in Thisbi. Idem פְּרִיצוּתָא Fractio, ruptura. in Zoh.col.423. in Geneſ. פַּרְצָר Bacca. & פַּרְצָרִין Baccæ. Iob 14. alij Oleum granis excuſſum, alij Riuum interpretantur. Inuenitur enim פַּרְצוּר, & in quibuſdam exemplaribus פַּרְצוּד pro אפיק Decurſus, torrens, fluuius. Pſalm.42. פַּרְצָטָק aliàs פַּרְצָתָק Curſor. in Ber.rab.cap.41. פַּרְצוּמָא Vinum forte & acidum. in Aruc. פּוּרְצָן idem quod חרצן Acinus vel cortex vuæ. פַּרְצוּפָא & פַּרְצוּף idem quod תמונה & דיוקן Similitudo, effigies, perſona, figura, vultus, aſpectus. Pſalm.34.& Prou. 16. Vnde illud in plurali, אדם הראשון נברא שְׁנֵי פַּרְצוּפִין Homo primus creatus eſt duplici effigie, mentis ſcilicet & corporis.

פְּרַק Liberare, redimere. Iudic.2. & in tertia fœminea פְּרֻקַת Iud.7. Inde פְּרִיק & פָּרוּק, & Syrè פּוּרְקָא פרוקא Redemptor, ſaluator, ſeruator, liberator. 4 Regum 13. Prou.23. & in Alphabet. Widmanſt. idem פָּרִיק Iud. 3. & Syrè פְּרוּקִיתָא פרוקיתא Salutaris. in lib.Rit.Seueri Patriarchæ. פּוּרְקָן & פּוּרְקָנָא Redemptio, liberatio, ſalus. Iſa. 45. & Iudic.5. Inde Arabes vocant impoſturas & nænias Muhamedis אַלְפּוּרְקָן id eſt, ipſa Redemptio, titulus Al-corani. Secundò פְּרַק Diſſoluere, diſiungere, diſrumpere. 3 Reg. 19. Nahũ 1.& Act.1. Inde פִּרוּק Solutio, quæſtionis explicatio. in More lib.1.cap.2. Et פְּרִקָא Receſſus. Prou.13. & פֶּרֶק Capitulum, biuium. idẽ פְּרִקָא Diuiſio, vt eſt biuiũ. in Abdia.

& פרק

פְּרַם Scidit, rupit. inde פְּרִימָא Sciſſura, ſciſſio. Item פִּירְמָא Sicera dulcis. alij codices habent פְּרוּזְמָא in Aruc. & Caro cocta. ibidem. Significat etiam פִּירְמָא פירמא Syrè, Hoſtiam frangendam, euchariſtiam. in lib.Rit.Seu.Patr.

פּוּרְמָא Forma, larua. in Aruc. פְּרוּמִיוֹן פרומיון Procœmium, præfatio. in libello precum Syro. פְּרוּמְבָיָא idẽ quod רסן Frænum. Pſalm.32.& Iob 41. & פְּרַמְבִיָא Larua. in Aruc.

פַּרְמָכוֹס Græcè φαρμακός, Veneficus, magus, incantator. in Ber.rab.cap.78. פַּרְמַשְׁתָּק Mentula. in Aruc.

פְּרַן Verbis ſatisfecit, dedit bona verba abſque factis. in Ar. Secundò פַּרְן eſt Domus ſtans in medio publicæ viæ. item Turris ſtans partim in mari, partim in terra. & פַּרְנָה Clauſtrum quod claue aperitur. in Aruc.

פְּרַן כּוֹי Dotauit. Exod. vigeſimo in Tharg. Ieroſolymit. Inde פּוּרְנָא & פּוּרָן idem quod מוהר Dos. Gen. 34. in Tharg. Ieroſolymit. Item פּוּרְנָא, Græcè πορνεία, Scortatio, fornicatio. idẽ quod זנות. in Ber.rab. cap.41. פּוּרְנִיתָא Furnus. in Ber.rab.cap.68. פַּרְנַדְסִין Nomen loci. in Aruc.

פְּרַנֵּס כּוֹנֵס Gubernauit, pauit, cibauit. 2 Regum 5. & Cant.1. Iſaiæ 5. & Ezech. 34. Inde פַּרְנָס Paſtor. pluraliter פַּרְנָסִין Paſtores. Ier.3.& פַּרְנָסָא דִּמְפַרְנְסִין יָת עַמִּי Paſtores qui paſcunt populum meum. Ierem.23. & פִּירְנוֹס idem quod מרעה Paſcuum. Ezech.34. Item מְפַרְנֶסֶת Nutriens, cibatrix, nutrix. פַּרְנָסָה Victus, alimonia. in Saare Zedek. Idem Syrè פּוּרְנָסָא פורנסא Victus, alimentum. Act. 12. & פַּרְנָסָא Gubernator, diſpenſator: vel vt Kimchi exponit, אוצר Theſaurarius. Iſaiæ 22. & non vſurpatur hæc radix in hoc ſignificatu, niſi in coniugatione Pael, vt monet Elias in Thisbi. Secundò פַּרְנֵס ſignificat Mouere ſe, ſaltare. in Aruc. Tertiò Frangere. Iſaiæ 58. & פִּירְנָס Ceruical. in Ber.rab.cap.69.

פְּרַנֵּק כּוֹנֵס Delectatus eſt. Pſalm.94. Inde פִּירְנוּקָא Delectatio. Pſalm.119. in Lamed. & alia forma פְּרוּנְקָא Deliciæ, voluptas. in Zohar.col.73. & 328. & פַּרְנַקְיָתָא Delicata, delicioſa. Item פַּרְנְקָא eſt fruſtum panni quo tegitur vas.

פְּרַס Expandere, extendere. 2 Reg.6. & 3 Reg.8. Inde פַּרְסָא & פְּרַסָא Velamen, operculum. Exod.26.& 2 Regum 17. Secundò פְּרַס Fregit, ſcidit. item, In fruſta concidit. 1 Regum 9.& 4 Regum 4. Inde פְּרוּסָה Fruſtum, medietas panis. Pſalm.52. in Midras. Tertiò Syrè פְּרַס פרס ſignificat, Traducere, diffamare, notam turpitudinis inurere. Matth.1. Inde מִתְפַּרְסָיָא Diffamatur. Act.19. in participio paſſiui. Quartò פְּרַס Aeſtimauit, taxauit, appreciauit. Leuit.26. Inde פּוּרְסָן & פּוּרְסָנָא Aeſtimatio, precium. Leuit.5. & 27. פַּרְסָא פרסא idem quod σιτομέτρειον, Dimenſum, menſura frumenti quam admetiebantur ſeruis domini ſingulis menſibus, ad totius menſis victum. Lucæ 12. & פַּרְסָא פרוס Syrè, Modus, forma. ad Philip.1. Quintò פְּרַס eſt Benedicere, ſiue benedictionem dicere. in Aruc. & פְּרַס idem quod מנחה Munus, benedictio. 2 Regum 8. Merces, præmiũ. Pſalm.112. in Kimchi.& Pſalm.90.in Midr. & פַּרְסָתָא פרסתא Munus benedictum, ſacra ſynaxis. Act.2. Sextò אַפְרִיס in Aphil eſt Inualuit, contranixus eſt, repugnauit.

Inde מַפְרִיס Contranitens, repugnans. in Ber. rabb.cap.22.

Item פַּרַס Perſia. inde פַּרְסִי & פַּרְסָיָא Perſa. plur. פַּרְסָאֵי Perſæ. Ezech.27. פַּרְסַת Calcaneus, planta pedis. 2 Reg.14. plur. פַּרְסוֹת Ioſ.3. & פַּרְסִין ſunt Miliaria. Iſa.10. idem פרסאות.

Item פְּרוּסָא eſt Obolus. Pſalm.81.in Midr. & פַּרְס Terminus. in Aruc. & פֶּרֶס Gryphes, vel gryphus. & פַּרְסָה Vngula. פַּרְסָנִית Viatrix. in Ber.rab. cap.18. פּוּרְטָא Porticus, veſtibulum. 3 Reg.7. idem ferè פְּרוּסְדוֹר Aula. Cant.4. in Midr.

פַּרְסִטִיגְמָא Epiſtola, edictum. in Ber.rab.cap.92. & פְּרוּסְטִגְמָא Nuptiæ. Pſal.17. in Midr. פַּרְסִטְקוּלִין, vel iuxta alios codices, פְּרוּס טוּקְטוּלִין Habitus, vel crumenæ, in quibus literis aureis nomen Ieruſalem ſcribebatur. in Aruc. פְּרוּקְטָקוֹרִין Exactores. Pſalm.17.in Midras.

פְּרַסֵּם כּוֹנֵס Publicauit, manifeſtauit. Ruth 3. & Iob 20. & פְּרַסֵּם Diuulgauit. inde פַּרְסוּם Manifeſtum. in More lib.1.cap.68. Inde בְּפַרְסוּם Palàm, liquidò, manifeſtè, apertè. In Bechaiai. גַּנָּב מְפוּרְסָם Fur manifeſtus.

מוֹסֵר מְפוּרְסָם Traditor manifeſtus. & מְקוֹמוֹת הַמְּפוּרְסָמִים Loca publica. in Comment. Et מְפוּרְסָמוֹת ſunt Senſibilia, res quæ

פְּרִזְדִּין & פְּרִזְדָּאוֹת idem quod שומרים Custodes. Eccles.3. & Thren.1. in Midras. פְּרוֹזְדוֹר idem quod בית שער, vt Kimchi exponit, Vestibulum, porticus, aula, antetriclinium. in Aruc & in Zoh. פְּרַזְדִּגְמָא idem quod אגרת Epistola. aliâs פְּרוֹזְדִּגְמָא in Vaic.rab.cap.17. & 27. פַּרְזְלָא idem quod ברזל Ferrum. Deuter.4. & 33.

פְּרַזְם Compressit. in Aruc. & פְּרוּזְמָא Sicera ex ficubus confecta. & Vas plenum sicera. item Pallium, stola. in Aruc. פְּרִזָּק Nomen proprium. פְּרוּזְקוּפִי Dignitas. in Vaic.rab.cap.18.

פָּרַח Significat Florere, germinare, oriri. & פַּרְחִי Puer, iuuenis in ætate florida. & פְּרָחָה idem. Secundò פָּרַח Volare, auolare, moueri. 1 Reg.25. Inde פַּרְחָתָא דְּגַפָּא Volatile. Prou.1. & מְגִלָּא פָּרְחָא Volumen volans. Zach.5. & פַּרְחִי Iter agentes. in Aruc. אֶפְרָחִין Pulli auium. Ierem.17. & עוֹפָא דְּפוֹרַח Auis pennata, vel volans. Tertiò פָּרַח significat Crescere, multiplicare. in Aruc. Quartò פְּרַח פרח Syrè, significat Profundere, prodigè dispergere. Lucæ 15.

Inde מַפְרִיחַ Prodigus. & פַּרְחָאוּת פרחאות Profusè, prodigè. Luc.15. Item פְּרָחָא idem quod צלף Capparis. in Aruc. & Ioel 1. capitur pro ילק Rubigine vel eruca, quæ terræ nascentia corrumpit.

פָּרַט Cauere. Secundò פָּרַט Specificauit, numerauit. in Commen. Inde פְּרַט Indiuiduum, particulare, singulare. item Numerus. Tertiò Frangere. in Aruc. Item בְּפָרַט Speciatim. פְּרָטִיוּת Singularitas. & פְּרָטִים & פְּרוּטְרוּט Minutiæ. Item השגחה פרטית Prouidentia specialis. Quartò פָּרַט idem est quod פָּתַח Aperuit. vt הוו פרוטין שפותיהם Aperiebant labia sua. in Comment. Et פְּרָט Racemus paruus, vel granum quod decidit. & פְּרוּטָה est מטבע קטנה Parua moneta, nummulus. idem פְּרוּטָא Italicè *Baghattino*. Psalm.17. in Midr. in plurali פְּרוּטוֹת Nummuli. פְּרוּטָא quoque Guttam significat. Item פְּרִיטִין Ridentes, vel ridere præ se ferentes. in Aruc. פִּירָטוֹן Pirata. in Schem.rabb.cap.17.

Et פְּרוּטוּם idem est quod אסימון Moneta non signata.

פְּרוּטִין Primi, præfecti. in Vaic.rabb.cap.28.

פְּרוּטוֹת Mulæ. in Aruc. פְּרוּטִימָא siue פְּרוּטִימָא Imago, impressio. Italicè *limprompta*. in Schem.rabb.cap.15.

פְּרוּטִיקָטוֹר Protector. in Schem. rab.cap.37. פּוּרְטַעְנָא Culices. Cant.1. in Midr. פַּרְטִירָא idem quod שוער Ianitor, ostiarius, portarius. in Aruc. & Syrè פְּרִטוֹרִין פרטורין Græcè πραιτώριον, Prætorium. Matth.27. & Marci 15.

פְּרִיטָתָא idem quod קליפה Cortex. in Aruc. פְּרִיפְרִין siue פְּרִיפְרִין Thalami. in Aruc. פרי in Rasse tevoth valet פירש רבנו יצחק Exposuit Magister noster Isaac.

פָּרַךְ est יבש Exiccatus est, aruit. Thren 4. Secundò significat Frangere, & succidere. Isa.24. & Num.33. Inde מְפַרְכָא Excisa. Psalm.80. & 90. Tertiò פְּרַךְ פרך Scalpsit. Genes.37. in Tharg. Ierosolymitano. Quartò Ligare manipulos. Inde פִּירוּכִין & פִּירוּכָן Manipuli. Genes.37. & 4 Reg.4. & פִּירוּכָן Frumentum tritum, polenta. Leuit.23. & מַפְרְכָתָא Frangens. & Lapis qui ponitur super oliuas. in Aruc.

פָּרֵךְ Fragilis, tener. Cant.6. in Midr. & פָּרֵךְ est אגוז Nux. in Aruc. פָּרוּכְתָא Cortina, velum. Cant.3. & Exod.26.

פַּרְכִּרִיגְמָא Græcè παράδειγμα, Paradigma, exemplum. item Genus reprobatæ monetæ. & Agnus tredecim mensium completorum. in Aruc. פַּרְכָּוָאֵי Gentes quædam sic nominatæ. Genes.10. in Tharg. Ierosolymit. & Thren.4.

פַּרְכִּיטָא idem quod בעל מרחץ Dominus thermarum, sudatorio præfectus. in Ber. rab.cap.65. פַּרְכָּל siue פַּרְכִּיל idem quod אשכל של ענבים Botrus, siue palmes vuarum. in Sch. rab.cap.15.

פְּרוּקִימָטוּס Aduocatus, antesignanus qui est in acie prœlij. in Aruc. פָּרְכִין sunt חתיכי בגד Frusta panni quibus ollæ tergũtur. item Porcæ agri. in Aruc. פְּרִיכִיוֹת Cortinæ. Cant.1.

פַּרְכַּס Idem quod נרגר Agitauit, excussit, mouit. Gen. 22. in Tharg. Ierosolymit. Inde עוֹף הַמְפַרְכֵּס Auis trepidans. & בְּחֵמָה הַמְפַרְכֶּסֶת Bestia trepidãs. in Thisbi. Item פִּרְכוּס Decor, color, pulchritudo. in Schem. rab.cap.18. & פַּרְכוּס Telonarius. Psalm. 114. in Midr. & Syrè פַּרְכְּסִיס פרכסיס Græcè Πέξις, est תְּסַעִיתְהוֹן דְּשְׁלִיחֵי טוּבְנָא Acta Apostolorum beatorum. 2 Actor. פִּירְכּוּרִין Vires, aut gratiæ. in Rabboth Deuarim. פַּרְכָּשׁ Dominus, præfectus. in Aruc.

& in Aphel אַפְרֵג Mutauit. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. & פְּרוּגְיָא פרוגיא Phrygia, nomen regionis. Act.2. & פַּרְגָא Perge. Act.13. nomen vrbis in Pamphylia. Inde פִּרוּגְיָא idem quod תמורה Commutatio, permutatio. Iob 17. & Precium quod in locum rei succedit. 28. eiusdem.

פְּרוּגָא פרוגא Syrè idem quod אפרוח Pullus, vel pullities. Matth.23. & פַּרְגִּיוֹת & פַּרְגִּין Pullastræ. vel secundum alios, Auiculæ. in Ber.rab.cap.17. פַּרְגּוֹדָא פרגודא Cortina, velum. Iob 26. & Tunica. Gen.37. in Tharg. Ierosolymit.

פַּרְגִּזוּת Furores, iræ, indignationes. in Ber.rabb.cap.57.

פַּרְגִּין Papaueris capita. & פַּרְגִּין Folliculus papaueris. in Ber.rab.cap.17. פְּרוּגִינוֹן Census quem soluunt singula capita. Esth.1. in Midr. פַּרְגּוֹל Circinus, flagellum, ferula, capistrũ. in Vaic.rab. cap.32. Et Syrè פַּרְגְּלָא פרגלא Lorum, flagellum. Matth.23. פְּרַגְמַטּוּטוּס Græcè φραγματεύς, εος, Mercator, negociator. in Schem.rab.cap.19. & פַּרְגְּמַטְיָא Græcè φραγματία, negociatio. Psal.121. & Eccl.5. aliâs scribitur פַּרְקְמַטְיָא in Tanhuma, & פַּרְגְּמַטְיָא in Aruc.

פָּרַד Diuidere, separare, dispergere, soluere. Isa.58. Inde פִּירוּד Separatio. Secundò Rapere. Pro. 4. & עוֹלָם הַפִּירוּד Mundus simplex, vel separationis. in Saare Zedek. Idem Chaldaicè עָלְמָא דְּפִרוּדָא Mundus diuisionis, quo nomine vocant hominem quem Philosophi Microcosmum seu paruum mundum appellant. in Zohar.col.102. in Genes. & פֶּרֶד Mulus. פִּרְדָּה Mula. & פִּרוּדָה Bacca, vel granum diuisum. פַּרְדָּא & פִּרְדָּא Lapillus in littore maris. Thren.5. pluraliter פִּרוּדִין Isa.48. & פִּרְדִּין Thren.3. Item פִּרוּדִין sunt Frusta. Iob 41. & פַּרְדִּי Singularis, diuisus. in More lib.1.cap.73. & פַּרוּד Segregatio. ibid. & Syrè פַּרְדְּתָא פרדתא Granum, sic dictum quòd facillimè diuidatur ab aceruo. Mat.13. & Iohan.12. פִּרְדְּתָא, siue vt alij scribunt, פַּרְדִּינִית & פַּרְדִּינִיתָא Deuia, vagabunda, tumultuatrix, vociferatrix, loquatrix. Prou.7. & 9. & in Elleh haddevar. rab.cap.6.

פַּרְדַּכְסוּס est לבן ביותר Albissimus, candidissimus. in Aruc.

פַּרְדַּכְּמָא Præpositus, officialis, commissarius regius. in Aruc.

פַּרְדַּכְתָּ Ociosus. in Aruc. פַּרְדָּלָס מין חיה est Genus bestiæ vel serpentis. aliâs בַּרְדָּלָס in Aruc. פַּרְדִּימָס Currus triumphalis. in Vaic.rab.cap.19.

פַּרְדֵּס & פַּרְדִּיס, & Syrè פַּרְדִּיסָא פרדיסא Paradisus, hortus arborum consitus. item metaphoricè Locus beatorum. Gen.14. in Tharg. Ierosolymit. & Luc.23. in plurali פַּרְדֵּסִין Paradisi. פַּרְדַּסִּיאוֹת Castra montium. 3 Regum 13. in Kimchi. פַּרְדַּסְקָן sunt חלונות סתומות Fenestrę obturatæ, vel obliquæ & forinsecus angustæ. siue est Paries post parietem, vt alij prodiderunt. in Aruc. פרדק in Rasse tevoth valet פירש רבי דויד קמחי Exposuit, vel פירוש Expositio Rab. Dauid Kimchi. vel sine Cof, פרד idem. פַּרְדְּשָׁן Dona, munera. in Aruc. פְּרוּרְתַּקִּיוֹן Exemplar literarum, vel prototypus. in 2. Tharg. Esther. פַּרְדַּשְׁקָא Odoramentum, respiratio. potest & Folles significare. Inuenio etiam scriptum in Zoh.col.247. רוּפִּינוּס וּפַרְדְּשָׁכֵי sed quid sit nescio. פַּרְהַגְבָּן Exactor tributi & pœnæ. in Aruc. פַּרְחַדְיָא Molæ. alij codices habent פְּרִיחַיָּא Vectes. in Aruc. פַּרְהָדְרִין Commissarij victualium. in Aruc.

פַּרְחוּז Arabicè, Sollicitus. in Aruc. פַּרְהַסְיָא Publicum. in Ber.rab.cap.17. inde frequenter in Comment בְּפַרְהַסְיָא Publicè, manifestè, palàm. & Syrè פַּרְהֶסְיָא פרהסיא idem quod Græcè παῤῥησία, Fiducià, libertas, securitas. & aduerbialiter, Liberè, confidenter. 2 ad Corinth.7.

פַּרְוָר Suburbanum. 4 Regum 23. & Ezech.27. pluraliter פַּרְוָרַיָּא Suburbia. Sic פַּרְוִילֵי idem est quod מגרש Suburbanum. Numeri vltimo. פַּרְוָח Nomen proprium. in Aruc.

פִּרְוָן idem quod כתפים Scapulæ, humeri. Isaiæ 49.

פַּרְוַנְקָא idem quod שליח Nuncius, legatus. in Aruc.

פַּרְוָתָא Nundinæ, portus. in Aruc. פַּרְוִים est Nomen auri, cuius septem species in Zohare enumerantur, inter quas hæc reponitur. super Exodum.

פָּרַז Idem quod רחק Elongauit, semouit. in Aruc. & פְּרוּז Nomen auis. in Aruc. פַּרְזַבְטָא Legatus. in Sche.rab. cap.5. & 42. pluraliter פְּרוּזְבָטִין Oratores, legati. in Tanhuma.

פְּרוּזְבּוּל Aptatio, commoditas. in Aruc. פרז in Rasse tevoth valet פירש או פירוש רבנו חננל Exposuit, siue expositio Magistri nostri Chananel. פַּרְזְבִין siue פְּרוּזְבִין Nuncius, legatus. Cant.1. in Midr. פְּרוּזָג Lapis preciosus, margarita. Cant.5.

Item פִּיקָא & פָּקוּת est עצם היוצא מאחורי הצואר Ceruix, siue os quod eminet in posteriori parte colli. 1 Regum 4.

פק in Rasse tevoth primùm valet פֶּרֶק קַמָּא Caput primum, apud Doctrinales. & cum ב, sic בפ״ק In capite primo. Aliâs, vbi in annis ab orbe condito maiorem numerum auferunt, est פֶּרֶט קָטָן, & cum ל, sic לְפֶרֶט קָטָן Iuxta supputationem particularem omissis millenariis.

פקד פִּקֵּד & פָּקַד Præcipere, mandare, iubere, edicere. Deut.1. & 1 Reg.18. Inde תַּפְקִידְתָּא & פִּיקוּדָא Præceptum. Ios. 22. & Iud.2. Syrè פוקדנא Præceptum, mandatum. Iohan.10. pluraliter פוקדנא Mandata. Significat etiam פוקדנא Dispositionem, constitutionem. Act.7. Secundò פָּקַד Visitauit, inuisit. & פָּקַד Frequẽtauit. Item Quærere, requirere. Numerare, recensere. & פִּקּוּדָה Præceptum. in Saare Zedek. & פִּקְדָּנָא & פִּקְדָּנָא Depositum. Leuit.6. Item פָּקִיד est Villicus, vel œconomus.

פקח Primò idem est quod פתח Aperuit. 4 Reg.4. Secundò Sollicitauit, curauit. & פִּיקֵחַ Sollicitudo. Tertiò idem quod השליך Proiecit. Eccl.3. Quartò Resipuit post vinum, sobrius effectus est. Psal.78. Quintò Syrè פקח Expedit, satius est, melius est. Mat.5. & Iohan.11.

פקט פִּקֵּט Proiicere semen extra vuluam. Iob 21. & פָּקָט Fex, amurca, spuma. Psalm.74.

פקל פִּקֵּל Decorticauit. inde פִּיקוּל Linum mundum. & פָּקַל & פַּקּוּקְלָא idem quod גידא Neruus, ramus nerui. in Ar.

פקם פִּקֵּם Frænauit. in Aruc.

פקס פִּקֵּס Primò est Aperire os, & discernere capillos. vel defluere pilis. Tertiò Magnum habere calcaneum. & פָּקֵס Magno calcaneo præditus. Item פִּקּוּס idem est quod Hebraicè Hananel, nomen loci proprium. Ierem.31. Nehe. 3.& Zachar.14. Item פִּקְסָנִין est Lutum ex terra, & fimo vaccarum. & פִּקְסִינוּן Genus est cedri. in Ber.rab.cap.15.

פקע פִּקֵּעַ Fidit, scidit, euulsit. in Ber.rab.cap.32. Secundò Elychnia fecit pro lucernis concinnandis. in Aruc. Item פִּקּוּעָא est Glomus. in Ber.rab.cap.10. & Practicus. in Aruc.

Et פֶּקַע Vallis, planicies. in Ber.rab.cap.12. item Fasciculus, ferula. in Aruc. & פִּקּוּעָה Colokyntis, agrestis cucurbita.

& פִּקְיָא Vitulus inuentus in ventre vaccæ. in Aruc.

פִּקּוּקַל Cauda pinguis, & lata. in Aruc. & פַּקּוּקְלָתָא Bifurcatio, cui cauda connectitur. in Ber.rab.cap.79.

פקר פִּקֵּר Præsumpsit, ausus est. & פּוּקְרִים Hæretici. & פִּיקוּרִים Epicurei, à nimia præsumptione dicti, quòd alios omnes præ se despiciant. in Aruc, & in Thisbi. Secundò פִּקֵּר in Hiphil Liberare, liberum facere. in Ber.rabb.cap.72.

& הֶפְקֵר Liber. ibidem. Tertiò Publicauit, commune fecit, aptauit se vt meretrix. Inde הֶפְקִירָא Indecens habitus, præsumptio. in Zoh. Quartò significat Scindere. & פִּיקוּר Rima, scissura, vellus. in Ber.rab.cap.79. & פִּקְרִין Catenæ. Psalm.71. in Midr. & פֶּקֶר Negotium. פַּקְרִיס Interula, indusium. & פַּקְרִיסוּתָא Sindon. in Vaic.rab.cap.2. פַּקְתָּא Ager locus remotus ab habitatione. in Aruc.

פָּקוּד Ceruix. de quo iam suprà.

פרר פֵּרֵר Diuidere, frangere. in Aruc. Inde Iob 41. פְּרִיר Frustũ. Et פְּרוּר Diuisio. in Zoh. & פְּרוּרִין & פְּרוּרָיָא Insulæ. Ezech.26.& Iob 38. Et פַּר Vitulus, vel iuuencus. item Mica panis minor oliua. in Aruc. & פַּר valet פֶּרֶק Caput. Literas seruiles facile est præponere.

פרא פָּרָא Cucurrit, creuit, auctus est. in Aruc. Inde פּוּרָא, & in plurali פּוּרָא Syrè Fructus. de quo iam suprà. & פְּרָת Euphrates, quartus fluuiorum Paradisum irrigantium. Item פָּרָא est Genus piscis in Aruc. & פֶּרֶא Onager, ferus, sylueſtris. & פֶּרֶא Terminus. in Aruc. פִּירָא Fouea, vbi sunt pisces in Aruc. idem scilicet quod חפירה Hebr.

פְּרָאטָא Pannus. Psalm.17. in Midras. & Frænum. Psal.55. in Midr. פְּרוּבִינְרוֹן Angaria, vectigal. in Ber.rab.cap.66.

פְּרוּבִיטָא Exercitus. Cant.3. in Midras. פַּרְבָּטָאוֹת Thermæ, balnea. in Aruc. פְּרֶבֶם Frænum. Psalm.9. in Midras.

פַּרְבַּר Exterius. in Aruc. Et פְּרוּבִירוֹן Prouidi, prouisores. in Ber.rab. cap.75.

פרג פָּרַג Primò Delectatus est, lætatus est, lusit. in Beresf.rab.cap.17. Secundò Mutauit, permutauit, commutauit. Gen.31. in Tharg. Ierosol. & Psalm.106. & in

פֻּעוּט idem quod נער Puer, infans. Italicum est *Fata*, paruula, paruulúsue. de literis parufs dicitur. in Zoh. פַּעְפּוּעִין Baccæ vel herbæ salitæ, siue fungus. in Aruc.

פעל פָּעַל Operatus est, egit. פּוֹעַל Opus, actus. in More libr.1. cap.62. & תְּפַעֻלּוֹת Passio. & מִתְפַּעֵל Patiens.

Secundò פָּעַל significat Auerruncare, malas herbas euellere. in Aruc. & פּוֹעֲלָה Rusticus. in Ber. rabb. cap.39. item Diuitiæ, opes.

פעם פָּעַם Concutere. & פַּעַם Vice vna, semel. & פַּעֲמוֹן Tintinabulum. פַּעְנֵחַ est Nomen Ægyptiacum, significans Interpretem vel reuelatorem.

פער פָּעַר Primò significat Aperuit. Inde פְּעָרָא idem quod מערה Cauerna, ab apertione siue hiatu dicta. ad Heb.11. Secundò פֵּעֵר significat Egerere, cacare. in Aruc.

פף פֵּף Syrè idem quod פּוּתָא, ictus, vel momentum oculi. ad Cor.15. Secundò פַּף, & in plurali פַּפִּין idẽ quod אנשים Viri. in Comment. & Syrè פאפא Papa, summus pontifex. in calce noui Testamenti Viennæ excusi. pluraliter פַּאפָּא Pontifices. ibid. פַּפִּיר Arabicè, est Papyrus, charta. in Ber.rab.cap.37. פַּפִּילְיוֹן idem quod אהל Tentoriũ, tabernaculum, papilio. in Midb.rab.cap.12. פַּפְיָתָא Nomẽ loci. in Aruc. פַּפּוּלְמוֹן Balsamum. in Ber. rab. cap.76.

פִּיפַּנְיָה Epiphania, apparitio: Græcè ἐπιφάνεια. in Ber. rab. cap.36. פַּפּוס Paphus, nomen regionis. Act.13.

פץ vel פוץ ordinis quiescentium in media, Exprimere, effundere, loqui. in Ber.rab.cap.75. & פֵּץ Ambulauit. in Ar.

פצא פָּצָא Idem est quod נצל Liberauit, eripuit. Psalm.6.7. 18.& 34. & in Euang. frequenter. Item פִּיצָתָא idem est quod גורל Sors. Prou.16.& Psalm.125. פַּצִּים idem quod דפין Folia libri. Ierem.36.

פציד Idem est quod חפירה Fouea, fossa. Isa.30. plural. פְּצִידִין 4 Reg.3. Secundò פַּצִּיד est Riuus. vt, פַּצִּידִין נגדין Aluei fluentes. Isaiæ 8.& 30. Item פַּצִּידֵי נְחָשָׁא sunt Frusta æris. Iob cap.40.

פצח Idem est quod פתח Aperuit. Secundò Syrè significat Erumpere, & exhilarari, in Ethpeal אֶתְפַּצַּח ad Galat.4. Inde פִּצְחוּתָא Hilaritas, sic dicta quòd in tali motu affectuque cor aperiatur. ad Rom.12.

Et פֶּצְחָא Pescho, idem quod פסח Pascha, Hebræis dicitur à Transitu, Syris ab Hilaritate. Iohan.6.

Secundò פִּצֵּחַ Illuminauit, illustrauit. Isaiæ 18. & פָּצִיחַ Cãdens. ibidem. Item פִּצֵּחַ & פַּצְחָא est Villa, castellum, oppidum non munitum. Deut.2.& 3. pluraliter פַּצְחִין Villæ. Ios.13. & פַּצִּיחָאֵי Oppidani, villici. Esther 9. Item פַּצִּיחַ Respersus, maculosus. Genes. 31. vt סוּסִין פַּצִּיחִין Equi maculosi. Zachar.6.

פצל פָּצַל Decorticauit. & פִּיצוּל Furcula. in Aruc. פִּיצְטָלִין Fistulæ, musica instrumenta. in Schem.rab. cap.41.

פצם פָּצַם Frangere, scindere, rumpere. Item פְּצַם Aperuit. Iere.22. Inde פַּצִּים Ostium, postis. item Folium libri. in Aruc.

פצע פָּצַע Idem quod בקע Scidit, rupit. Iud.5. Secundò Decorticauit, ramos produxit, vel in duos ramos discriminauit, quod Bifurcare dicunt. vt Ceruus cornua habens bifurcata. in Aruc. פַּצְעָל est פג של תמרה Dactylus immaturus. in Aruc.

פצר & הִפְצִיר Præualuit, efflagitauit, superauit. Item Conatus est. in Commentar. Item פְּצִירִין sunt Specus, antra, aut cauernosæ petræ. vt in Zoh.col.205. in Genes. : עָאלוּ וַטְמִירוּ גַּרְמֵיהוֹן תְּחוֹת נוּקְבֵי פְּצִירִין Id est, Ingressi sunt, & abscõderunt se sub foraminibus petrarum siue cryptarum.

פַּצְרָמִים Lima multa habens ora. in R.Schel.

פקק & פַּק ordinis duplicatorum, idem est quod סתם Obturauit, clausit. Secundò Obmutuit. Psalm.31. & in Pael Syrè פַּקֵּק Mussitauit. Matth.6. Item פָּקָק Operculum. in Beresch.rabb.cap.71. Tertiò פַּקְפַּק vtraque geminata, idem quod נקר Perforauit. Iob 30. Quartò Disiunxit. in Aruc. Quintò Nutauit, vacillauit. in Beresch. rab.cap.69. & Incertum esse, timere amotionem ab officio.

Sextò Vilipendere, floccifacere. in Ber. rabb.cap.68.

& Balbutire, vel mussare. Psalm. 53. in Midras.

Septimò Insidiari, occasionem quærere, imminere.

Octauò Abscondere, submergere. in Aruc.

fabulari. in Vaic.rab.cap.9. פִּסְיוֹן Placenta. Psalm.4. in Midras. Et פִּסְיוֹן significat Copiam, abundantiam, vbertatem. Psalm.72. in Comment. Item פִּסְיוֹן Phasianus, vel coturnix. Num.11. & in Ber.rab.cap.17. pluraliter פִּסְיוֹנִין Phasiani, vel coturnices. Psalm.105.

פְּסַךְ Incîdit, præcîdit, concîdit, excîdit. Isa.33. פְּסַכְתָּר Olla magna, lebes. Exod. 27. pluraliter פְּסַכְתָּרָן ibidem. & פְּסַכְתָּרוֹתָא Exod.39. in nonnullis codicibus scribitur פְּסַקְתָּר per Koph.

פְּסַל Incîdit, dolauit, effodit. Deuter.6. & Exod.34. Inde פְּסִלִין דְּאַבְנִין Cæsores lapidum. 3 Reg. 5. Et in passiuo sine ת, אִיתְפְּסַל Excisus est. in Zoh.col.361. Inde פְּסָל Frustum, incisio. & מְפַסֶּלֶת Securis lata, qua ligna cæduntur. & מַפְסֶלֶת Truncus ligni. Psalm.74. etsi in quibusdam exemplaribus scribatur מְפַסֶּלֶת דְּיוֹסְטָר Hasta, securisve bipennis. Elias legit בְּקוּפִין וּמַפְסֶלֶת דְּיוֹסְטָר in Methurg. פְּסוֹלֶת Furfures, fex. vt שָׁאוּן בּוֹ פְּסוֹלֶת Simila in qua non sunt furfures. in Thisbi.

Secundò פְּסַל פסל Prophanauit, contaminauit. 1 Regum 21. & פָּסוּל Prophanum. Leuit.7. in Tharg.Ierosolymit. & פָּסוּל יְהֵי Abominatio erit. Leuit.19. in Tharg.Ierosolymit. Elias dicit esse nomen substantiuum formæ גבול. in Thisbi.

Tertiò significat Repudiare, refutare. in Schem.rab. cap.1.

Quartò Corrumpere, vitiare. & פְּסוֹלָא Scoria. Isaiæ 1. & Ezech.22. & פְּסוֹלָא Contagium. 2 Reg.22. & פָּסוּל Falsum, seu falsificatum. in Midb.rabb. cap.9. פִּיסְלָא Frustum columnæ vel trabis altitudinis quadraginta digitorum, & latitudinis sexdecim. in Aruc. Item נִפְסָל Determinatus, limitatus. in Comment. פְּסִילוּם Balbus, vel קטוע לישנא Habens incisam linguam, vt Kimchi exponit. Isa.6. פַּסִילָא Genus herbæ vel fructus. in Aruc. פְּסַנְטֵר Coquus; in Vaic.rabb.

פְּסַנְתֵּרִין Psalteria, musica instrumenta. Dan.3. Quædam exemplaria habent Teth pro Thau. פּוּסְקָן Cataracta. in Ber. rabb.cap.31.

פְּסַע Primò idem est quod השלים Perfecit, compleuit. Secundò Gradi, incedere. in Ber.rab. cap.95. & פְּסִיעָא Gressus, passus. 1 Reg.20. & Psalm.37. pluraliter פְּסִיעוֹת Ier.8.

Tertiò פְּסַע significat Terere pede instar equi. in Aruc.

Inde מַפְסוּעִית Calcitratio. Ierem.47. & פְּסִיעָא Mentulatus. Leuitic.21. in Thargum Ierosolymitano.

פְּסִיפוֹן idem quod חשבון Computus, ratio, ratiocinium. in Aruc.

פְּסַפֵּס Contriuit, concîdit, dolauit, incîdit. Psalm. 7. in Midras. Inde פַּסְפֵּס idem quod אבן גזית Lapis dolatus. & Lapillus, vt gemma quæ in anulo inseritur. פִּסְפִּיס est Pirgus, seu tabula super qua luditur. Psalm.26. in Midr.

פְּסַק Cessauit, defecit, desiuit. Ios.9. & Deut.5. Inde פְּסוּק Versus, integra sententia. & הֶפְסֵק Pausa. idē חֲפַסְקָה. & טְעָמִים הַמַּפְסִיקִים Accentus constituentes pausam. in Thisbi.

פַּסְקֵי דִינִין Sententiæ iudiciales, Senatusconsulta. in Saare Zedek. Secundò פְּסַק פסק est Incidere, abscindere, amputare, concidere. Leuit.22. & 1 Reg.31. Inde פֶּסֶק Amputatio. in titulis Euangeliorum. & פְּסִיק Habens testiculos abscisos. Leuit.22. & Deut.23. Tertiò פְּסַק פסק significat Præcipere, constituere. Iohan.9. & Decernere. vt, דִּינָךְ פַּסְקַת Iudicasti iudicium tuum, determinasti. 1 Regum 20. Inde פְּסַק Sententia, decretum iudicis. Quartò Erumpere, rumpere. in Aruc. Quintò Promittere. Psalm.52. in Midras. & Syrè Repromittere sibi. Lucæ 6. Sextò Prohibere. Exod.36. & Iob 16. & פִּיסְקָא Promissio. in Vaic.rab.cap.32. Septimò Addere. Deuter.5. Item פִּסְקָא est Cingulum quo caligæ ligantur. Isaiæ 3. Et Syrè פְּסִקְיָתָא, & in plurali פְּסִקְיָתָא Fasciæ, ligamina. Iohan.11. in Euangeliis.

פַּסְקֵטֶר Operimentum æreum, quod ponitur super ignem. in Aruc. פַּסְקְתָּא Nucleus, fructus auellanæ, chrysomela. Aruc dicit esse גלגרא Glandem. פַּסִּיס idem quod שטר Instrumentum vel contractus fictus. in Aruc. פַּסֵּר reperitur pro חרב Gladius, ensis. Prouerb.30.

פְּעָא Ordinis quiescentium in vltima, Clamare, vociferari, mugire. in Ber.rab. cap.83. Secundò significat Frangere, penetrare, transfigere. Ierem.23. Inde פּוּעָתָא Vulnera. Prouerb.20. & פַּעֲפַע significat Obscurari, tenebrescere. Iob.9. Est etiam idem quod חמם Calefacere. & בעבע Facere vesicas. Ruth 3. in Midr.

פְּנַךְ Idem quod דהר Fremuit vt equus. Ierem.51. & Nach. 3. Inde פִּינוּקָא Fremitus. Iud.5. פֶּנִיכֵס Syrè, Phœnicas, nomen portus in Creta. Act.27. פְּנִים Interius, intus, interior. pluraliter אברים פנימים Membra interiora. in Comment. פִּינוּן Pedilium, seu calciamentum. in Aruc.

פְּנִינְתָּא Clamor. Psalm.102. פִּינָס Laterna, instrumentum in quod ponitur lumen propter ventum, inquit Aruc. in Ber. rab.cap.3. Et פָּנָס, Germanicè רוֹק, putant neoterici Tunicam esse. פִּינוּסִין Tantundem, siue quod dici solet, punctualiter tantùm. Psalm.19. in Midras.

פְּנַע פנע Contriuit, vt malleus petram conterit. Ieremiæ 23.

פְּנַק פנק Idem quod ענג Deliciosus fuit, deliciis affluit, Deut. 31. & 1 Regum 15. Inde מְפַנְּקָא Deliciosus, tener. 1 Regum 15. & פִּינוּקָא Voluptas, deliciæ. Prou. 19. idem תַּפְנוּקִין 2 Reg.1. & Syrè פּוּנְקָא, in plur. פּוּנְקֵא Delicata, deliciosa (vestimenta). Lucæ 7, Sunt etiam פּוּנְקִין Fila textoris. & פְּנוּקִיאָה Phœnicia. in Ber.rab.cap.91. & פּוּנִיקִי דְסוּרְיָא Phœnice Syriæ. Marc.7. פְּנִיקָא idem quod היכל Palatium. Psalm.68. item Pingue. in Vaic.rab.cap.1.

פֶּנְקָס siue פִּנְקָס & forma emphatica פִּנְקָסָא est לוח חסופר Tabula scriptoris, pugillaris, liber in quo scribuntur חשבונות Cōputationes. in Ber.rabb.cap.8. Capitur & pro Pugillari, & pro atramentario. Ezech.9. Syrè פְּנְקִיתָא Græcè πινακίδιον, Codicilli, tabula scriptoris. Luc.1. פַּנְתָּא, vel secūdum alios, אַפַּנְתָּא Calceus versus, id est, Si interior pars, exterior fiat. in Aruc. פַּנְתִּירִין primò est Berillus, lapis preciosus. Exod.28. & Pantheræ, animalia. Ezech.28.

פְּסָא Ordinis quiescentium in vltima, Extendit. in Ber. rab.cap.15.

פֵּס & פֵּיס ordinis quiescentium in media, significat Contentum reddere, soluere, satisfacere. in Ber.rabb.cap.17. de quo habes suprà. Inde מְפַסְּנוּתָא Procuratio, persuasio, inductio. Act.26. & מַפְיַסְנוּתָא Persuasio. 1 ad Cor.2. & מְפַיְסְנִיתָא Procuratrix, reconciliatrix, aduocata, patrona. epitheton Virginis Deiparæ. in lib.Rit.Seueri Patriarchæ. & פֵּיסָא est Certitudo, certa & indubitata persuasio: Græcis ὑπόστασις. ad Hebræos 11. Tertiò פִּיסָא & פַּיִס idem est quod גורל Sors. Esther vltimo. & Syrè פֵּסָא Sors. Matth.27. & Iohan.19. & verbaliter אַפֵּס Sorte expertus est. ibidem. vt, נַפֵּס עֲלֵיהּ מֵפֵס Experiamur de ea experiendo sorte. id est, Omnino experiamur sorte de ea. Vnde חִפֵּיס Sortem proiecit, sortitò expertus est. in Beresch.rab.cap.85. Quartò פֵּס, & in Aphil אַפִּיס Prophanauit, contaminauit, polluit. Ezech.28. & Isa.43. Inde אִתְּתָא מַפְסָרָה Mulier prophana, meretrix. Leuitic.21. & מְפַסְּרִין Prophanantes. Ezech.22. Quintò Calcauit. Isa.23. & 43.

Sextò Blasphemauit. Psalm.52. in titulo Tharg.

Septimò פֵּס Seposuit. in Aruc. & Defecit.

Octauò Syrè אפס Permittere. ad Hebr.6. & מְפַס Licet, permissum est. Act. 2. & 10. Item פֵּס & פִּסְתָּא, Syrè פֶּסְתָּא est idem quod כף Vola, articulus, seu extremitas manus. Dan. 5. & in lib.Rit.Seueri Patriarchæ. sic פִּסַּת יְדִין Extremitas manuum. 1 Regum 5. & Pugnus. 3 Reg.18. Item פַּסִּי idem quod Hebraicè פַּסִּים, Græcè ποικίλον, Polymitum, multorum colorum tunica. Gen. 36. Et פַּס est idem quod חתיכה Frustum; & habens occiput monstruosum. in Aruc.

Item פַּס est Passus, gressus. & Ligo, vel marra. in Vaic. rab.cap.24. & Tabula. & פַּיִס Tributum, angaria. in Aruc. & מְפַסְּנִין Excisæ. Ezech.33.

פְּסַג פסג Diuisit, distribuit. Inde פַּסְגִּין Diuisiones. Gen.15. & Exod.29. in Tharg.Ierosolymit. & פִּסְגָּא idem est quod אשכל Botrus, vua non habens omnia grana. in Aruc. פַּסְגַּנְיָא est Nomen angeli præfecti ad Meridiē. in Zoh.col.353.

פְּסַד & חִפְּסוּר Perdidit, consumpsit, corrupit, puniuit. Psalm. 16. & 52. in Midr. & פֶּסֶד Corruptio. in More lib.2. cap.1. idem פְּסִידָא in Zohare. פַּסְדִּיוֹת idem quod כסתות Pulcuinaria, ceruicalia. in Aruc.

פְּסַח Transiuit. Inde פִּסְחָא Phase, pascha, transitus. Exodi 23.

פְּסַט Insidiatus est. & פִּסְטִין & פִּסְטוּן vel פַּסְטוּן Insidiæ. in Beresch.rabb.cap.46. פִּסְטוּל Epistola. in Aruc. פַּסְטָמָא Sermo, confabulatio. & פַּסְטֵם Loqui, narrare, con-

& פְּלַק Ligauit, compedibus vinxit. in Aruc. פּוּלְקְמוֹן Opus polymitum, vel purpuratum. Ezech.16. פְּלִיקַנְרָא Sententia irreuocabilis. in Schem.rab.cap.9. פּוּלָר Talentum, vel aliud monetæ genus. in Ber.rab.cap.22.

פָּלַשׁ Idem quod פתח Aperuit, vel patuit. Inde מְפוּלָשׁ Apertum, patens, vel penetrabile. in Ber.rab.cap.48. אֶתְפְּלַשׁ Perfodi. Luc.12. פְּלִשְׁתִּים Palæstini, exponuntur גבורים Strenui, fortes. in Ber.rabb.cap.38.

פַּלְתָּא idem quod קשקשת Squama piscium. in Aruc.

פֶּה & פוּם Os oris. de quo suprà. פּוּמְבְּדִיתָא Nomen vrbis. in Midb.rab.cap.9. פּוּמְבֵּי Pompa, & idē quod בפרהסיא Publicè, palàm. in Ber.rabb.cap.87.

פֻּמּוֹת idem quod מנורה Lampas, vel candelabrum, cui non sunt rami. in Aruc. פַּמְיֵס Spelunca in capite Iordanis. Cant. 5. cuius & Kimchi meminit Ios 19. פַּמְלְיָא idem quod חבורה וחילות Familia, & exercitus, castra, cœtus. in Ber.rabb.cap.38. & Cant.1. Elias scribit פַּמַלְיָא in Thisbi. פַּמַלְיָא idem quod מכנסים Subligacula, vel genus vestis. in Ber.rabb.cap.85.

פִּימוּקְיָא idem quod גבורה Vis, potentia, fortitudo. in Aruc.

פָּמְרָא Forma, larua. idem פּוּרְמָא. in Aruc. Et Syrè פַּמְפּוּלְיָא, nomen prouinciæ. Act.2. & 13.

פָּנָה Respexit, vertit se, declinauit. Iud.19. & Ierem.6. In passiuo אִתְפְּנִי & אִתְפְּנִיא Reuersus est. Ios.22. Respexit, conuersus est. Iud.6. & in Aphil אַפְנָא Inclinauit. Ios.24. & אַפְנִי Dimouit. 2 Reg.20. item Euacuauit. Leuitic.14. Secundò פְּנָא Syrè significat in Pael Respōdere. Mat. 15. & in Aphel Restituere. Act.1. & פּוּנָא Restitutio. ad Rom.11. Tertiò פְּנָא Scopare. Inde פְּנוּנוֹת Vacua. Psal.6. in Midr. Quartò Egerere. in Midb.rab.cap.7.

Quintò Transferre de loco ad locum. in Aruc. Sextò Habere vel dare spacium. Psalm.12. Septimò Expellere. Psalm.91. in Midras. Octauò פְּנָה significat Otiari, ociosum esse. in Thisbi. Item לְמִפְנֵי Ante. מִפְּנֵי Eò quòd. Item לְפָנִים In anterioribus, infrà, in sequentibus. frequens in Commentariis. Et מִבְּפָנִים Intrinsecus, cuius contrarium est מִבַּחוּץ Forinsecus, extrinsecus. in Bechaiai super Genes. Capitur etiam apud Rabbinos פָּנִים pro Modis & formis. Idem Syrè פְּנִין Facies, modi, formæ. in lib.Rit.Seueri Patriarchæ. פַּנְיָא Vespera, conuersio Solis. Gen.49. & Psalm.19. in Cōplutensi. Item פַּנַאי est Spacium, ocium, diuerticulum quò fugitur, commoditas. 1 Regum 23. & 2 Reg. 20. in Kimchi.

פִּין Dens, clauis, pessulus. in Aruc. Et פּוֹן Statim. Exod.3.

פָּנוּי Cælebs, non vxoratus. Item Ociosus, vacuus. in Thisbi. & פְּנוּיָה Non habens virum. in Ber.rab.cap.86. & 2 Reg.13. in Kimchi. Item Syrè פִּינָא est Ornamentum sacerdotis, forsan id quod Galli vocant *Chasuble*. in libr. Rit.Seueri Patriarchæ. פָּנָן Inuenio לֶחֶם פָּנָן Panis delicatus, vel deliciarum. vbi forsan Gomal irrepsit loco p vt radix sit פנק de qua infrà: vel certè mutatum est ע in פ. Nam ענג idem Hebraicè significat atque פנק Chaldaice & Syrè. Pluries tamen scribitur פָּנָג in Zoh.col.120. in Gen. פּוּנְדָא Marsupiū; pera. Est etiam idem quod חגורה Cingulum. Psalm.100. in Midr. פּוּנְדְיוֹן Obolus, monetæ genus. in Aruc.

פּוּנְדְּקִיתָא idem quod מוכרת מזון Venditrix ciborum, mulier cauponaria, hospita, tabernaria. Ios.6. Iud.11. & Ezech.23.

& פּוּנְדְּקִי & פּוּנְדָּק Caupo, tabernarius, hospes. Psalm.4. in Midr. & פּוּנְדָּק Arabicè Corylus, auellana. פִּנְדָּר Pindarus. in Ber.rab.cap.55.

פָּנַח Idem ferè quod שמר Custodiuit, reseruauit. in Aruc.

פֶּנְטָגוֹן Pentagonus. פַּנְטוֹן Nomen est dignitatis. Esth.6. in Midras. פּוּנְטוֹס, & Syrè פֻּנְטוֹס Pontus, terra Sinhar siue Babel, vt dicit auctor Aruc. Gen.11. in Tharg. Ierosolymitano. Actor. 2. & Zachar.5. פֶּנְטִיקוֹסְטֵא & פֶּנְטִיקוֹסְטִי Græcè πεντηκόστη, Dies quinquagesimus à festo Paschatis. Actor.2. & in titulis Euangeliorum.

פִּינְכִי & Syrè פִּינְכָא idem est quod ק;רה גדולה, Græcè πινάκιον, Scutella magna, paropsis. aliàs etiam פִּנְקִי in Aruc. & Matth.14. Accipitur etiam פִּינְכָא pro Sacro vase, quod Patenam ecclesiastici vocant. in lib.Rit.Seu.Patr.

פְּנְטַסְבְּנָאֵי Nomen est Gentis. Genes.10. פֶּנְטַפּוֹלִיטָאֵי Pentapolitani, sunt gentes quæ Hebraicè dicuntur Hanamim. Genes.10. in Tharg. Ierosolymitano. פַּנְטִירִי idem quod ישפה Iaspis. Exod.28.

Item פֶּלֶךְ Colus. Prou.31. & Baculus quo quis se sustentat, & פַּלְכִין Græcè πέλεκυς, securis. in Aruc. פִּילֶס idem quod שקל Siclus. Ezech.4. פִּילוּמָא est בקעה Vallis cœnosa, vel aquosa, vnde incidens enatare nequit. in Aruc.

פָּלַם Fortificauit. Inde מְפוּלָמָא Fortis & vigorosa. Iob 28. vt אַבְנִין מְפוּלְמִין Lapides fortes. מִין דָּג פַּלְמוּד est Genus piscis. פַּלְמִיטוּס Nuncius, legatus. in Aruc. פַּלְמַנְטוּר Dux, legatus. in Aruc. פּוּלְמַרְכוּס Princeps, dux exercitus. in Schem.rab.cap.15. idem פּוּלְמִירְכָא Psalm.9. plural. פּוּלְמַרְכִין & פּוּלְמוּרִיכִין Præfecti prouinciarum. Gen.32. in Tharg. Ierosol. & Esth.5. פּוּלְמוּס idem quod חיל Exercitus, Græcè πόλεμος, Iob 5. & Thren.3. in Midras.

פָּלוֹן Species quædam aromatica. idem פִּילוֹן in Ber.rabb. cap.68. Secundò פְּלוֹנִי, & Syrè פְּלָן Aliquis, talis, quidam, quem tamen nomine non exprimimus. Mat.26. in fœmineo פְּלוֹנִית Aliqua, quædam. vt בשעת פלונית Tali hora. Item פִּילוֹן est idem quod שער Porta. in Vaic.rab. & פַּלָּן Via, semita, introitus. & פְּלַנְיָא idem quod מַכְנִיסִין Subligacula, vel genus armorum, quod Italicè *Phaldan* vocant. in Aruc.

Et פִּילוֹנוֹן Pedilium. in Aruc.

פִּילוֹנִיקְיָא & פִּילוֹנִיקִיָא Græcè φιλονεικία, Lis, contentio. in Aruc, & in Tanhuma.

פֶּלֶס Direxit, ponderauit. & פֶּלֶס Statera, trutina. Vsurpatur etiam pro forma nominum vel verborum, vt nomina vnius ordinis, quæ habent duplex segol, sunt vnius פֶּלֶס Formæ seu ponderis. Est etiam Genus monetæ non cusæ. in Vaic.rab.cap.37. Secundò פִּלֵּס significat Frangere, cōmoliri, comminuere. in Aruc. inde פִּילֵס Fragmen. 1 Regum 30. & פּוּלְסָא idem quod שוט Flagellum, ferula. in Zoh.col. 502. פִּילוּסִין est מלבוש Vestimentum. in Ber.rab.cap.62.

Et פִּילֶסֶת Nomen vrbis quæ Hebraicè dicitur Rahamases. Exod.1. & Num.33. in Tharg. Ierosolymit. Et פִּילוּסָאֵי sunt Habitatores Pelusij ciuitatis Ægypti. Exod.1. in Tharg. Ierosolymit. & פַּלְיוֹסוֹן Seruitor.

פִּילוֹסוֹף Philosophus. Bahal Aruc exponit חוזה ככבים Astrologum. & פִּילוֹסוֹפִיא φιλοσοφία, Syrè פִּילוֹסוֹפוּתָא Philosophia, sapientiæ studium. ad Colossens.2. פִּלְסֵף Philosophatus est. in More libr.1. cap.69. In passiuo נִתְפַּלְסֵף In philosophia eruditus est. in præfat. libr. More. פְּלִיטוּן Contractus falsificatus. in Midb.rab.cap.8.

פִּלְכִּטִינִי Pelistinus. Thren.1. in Midr. פִּלְכְּלוּס Genus leguminis, lupinus sylueſtris. in Aruc. פַּלְסָמוֹן Balsamum. in Ber. rabb.cap.33. פִּלְסְתֵּר idem quod שקר Mendacium, falsitas, techna. Psalm.52. in Midr. Item Syrè פְּלָעָא καιρία, Oportunitas. Matth.26.

פָּלַפֵּל Iactare, vel vilipendere. Iob 16. Inde אִתְפַּלְפַּל בְּקִיטְמָא Volutus vel conspersus, aut fœdatus est cinere.

Idem אֶתְפַּלְפֵּל Conspersus, aut fœdatus est. in secundo Tharg. Esther. & in lib. Rit. Seueri Patriarchæ.

Secundò significat Lectionem repetere, & frequenter aliquid legere. in Comment. item Acuere ingenium.

Inde פִּלְפּוּל Astuta adinuentio in iudicio, vel exercitatum ingenium. Inde פִּלְפּוּל תַּלְמִידִים Acrimonia ingenij discipulorum. & מְפֻלְפָּל idem quod אדם חריף Homo acutus. in Thisbi. Quod verbum effictum est à פִּלְפֵּל id est, Piper, species aromatica. Eccl.2. in Rab.Schel. Vnde Elias deducit & illud ואיש נבוב ולבב ובר נש מְפֻלְפָּל וְרֵיק vbi in Hebræo est Et vir vacuus cordatus erit. Iob 11. פּוּלִיפּוּס est ריח הרעה Fœtor narium, anhelitus fœtidus. Psalm.7. in Midras.

Et פִּילִיפּוּס Philippus, est proprium nomen viri. Psalm.9. in Midras. & Syrè פִּילִיפּוּס Philippus, nomen fuit fratris Herodis, & nomen vnius ex Apostolis. in Euangeliis. & פִּילִיפּוּס Philippi Philipporum, ciuitas fuit clarissima in prima Macedonię parte, condita à Philippo Alexandri patre, vnde פִּילִיפִּיָּא Philippenses, ad quos scripsit epistolam Diuus Paulus.

פָּלַץ Tremere, concutere. Secundò Fremere. Psalm.60. in Midr. Et פַּלְצוּת Rete, & sagena vnius cubiti. in Aruc. מִפְלֶצֶת Nomen idoli, terriculamentum, Priapus.

פֶּלֶק & פִּלְקָטָא idem quod פלגש Pellex, concubina. Gen.22. in Tharg. Ierosolymit. Secundò Carcer. in Vaic.rab.cap.30. & in lingua Arabica est Cōpes. Psalm.78. in Midr. & Falx, vel securis. in Sche rab.cap.12.

rab. Item se præstare. Tertiò Subsannare; deridere. in Ber. rab. & מוּפְלָא Maior, mirabilis. Item פְּלָאָה Anus, antiqua pellex, meretrix. in Vaic. rab. & Ezech. 23. in Targ. Aquilæ. & פֶּלֶא Miraculum. in Cõment. Sic פְּלִילָה Mirum est. Itẽ שְׁמָא מַפְלָא Nomen admirabile. Isa. 9. & פְּלִיא Admiratio.

Quartò פְּלִי Extirpauit. 2 Reg. 4. Quintò Abstulit, remouit. 1 Reg. 28. Sextò Fregit, scidit. 3 Reg. 14.

פְּלָאטָנוּס Platanus, arbor nota. Cant. 4. in Midr.

פְּלַג & פְּלִיג idem est quod חלק Diuisit. Iosuæ 14. Inde פְּלִיגָא Diuisio. Ios. 12. Et alia forma פְּלוּגְתָּא Diuisio, dissidium. in Zoh. col. 324. in Gen. & פֶּלֶג Dimidium. Dan. 7. Idem פְּלִגָא & פְּלוּגוּת Medium, dimidium. Ios. 10. & Fragmen. Iud. 9. In plurali פַּלְגִין Diuisiones, medietates. 3 Regum 18. & Syrè ܦܠܓܐ Dimidium. in titulis Euang. Secundò אֶתְפַּלַּג ܐܬܦܠܓ Dubitauit, suspenso animo fuit, hæsitauit. Mat. 14. Inde פּוּלְגָא ܦܘܠܓܐ Dubitatio, hæsitatio, ambiguitas. Act. 10. מְפַלְּגָנָא ܡܦܠܓܢܐ Partitor, diuisor. Lucæ 12. פֶּלְגָא Separatio, classis, ordo. Ezr. 6.

Tertiò הִפְלִיג significat Excedere, exaggerare, crescere, augere. in More lib. 1. cap. 41. Inde פְּלֻגָּה Excessus, hyperbolica locutio. vt פְּלוּגֵי יוֹבֵל סֵפֶר בְּהַפְלָגָה Talis nouit hunc librum excellenter, mirificè, mirum in modum. Quartò פְּלַג significat Contendere, litigare. Inde פַּלּוּגַת Contradictio. Psalm. 18. & פְּלוּגְתָּא Iurgium, contentio. vt כֵּיף פְּלוּגְתָּא Petra contentionis, vel dissidij. 1 Sam. 23. & פִּתְגָמָא פְּלוּגַת דִּינָא Verba iudicum dissidentia. Deuter. 16. & Syrè ܦܠܓܘܬܐ Dissidium. Iohan. 9. in Euang. & פּוּלְגָא ܦܘܠܓܐ Distributiones, partitiones. ad Hebr. 2. & מִתְפַּלְגִיתָא ܡܬܦܠܓܝܬܐ Diuisibilis, partitionis capax. in lib. Rit. Seu. Patr. Item זְקַן מוּפְלָג Senex separatus, חֲכָם מוּפְלָג id est, מופרש ומרוחק Separatus & elongatus, nempe ab hominibus sui sæculi ætate & sapientia. in Thisbi. Quintò פְּלַג Expendit. in Vaicr. rab. cap. 34. & פַּלַג Gratia. in Aruc. Et מִפְּלִיג ponitur pro מחליק Contentiosus. Prou. 28. & פְּלִיג Retrorsum. Psalm. 44.

פַּלְגַּב Lætari, spaciari, refrigerari, recreari. in Aruc.

פַּלְגַּס idem quod מטרה Signum, scopus. Iob 16. idẽ פַּלְגַּלְיָסָא Thren. 3. & 1 Reg. 20. פֵּילַגוּס Pelagus, mare. Psal. 46. & Ezech. 27. פַּלְגוּס est Agnus qui tredecim habet menses. Psal. 37. פַּלְדִּיס primò idem est quod סדין Sindon, linteum. Iudic. 14. & פּוּלְדָּס siue פּוּלְדָּס Marsupium. in plur. פִּלְדָּסִין Marsupia. 4 Regum. 5. פְּלִיזָא Aurichalcum. in Aruc.

פְּלַח Seruire, vti, colere, operari, sacrificare. Dan. 3. Gen. 2. Exod. 3. Iohan. 6. in Euang. & 1 ad Corinth. 7. Inde פּוּלְחָנָא דְּיָי Cultus Domini. Ios. 22. idem פּוּלְחָן Leuit. 25. & Ezræ 7. לְפָלְחָן Ad cultum. Item מַפְלְחִין Cultores, ministri. 4 Regum 25. idem פָּלְחִין Iosuæ 6. & Syrè ܦܘܠܚܢܐ Opus, labor, opificium. Act. 19. Secundò Syrè ܐܦܠܚ significat Militare: & פִּלְחוּתָא Militiam. 1 ad Cor. 8. & 2 ad Cor. 10. Tertiò Hebraicè פֶּלַח Diuidere, scindere, concidere. Inde פֶּלַח Frustum, fragmen. & פִּלְחָא Inferior pars molæ. Iob 41. & Massa ficuum siccarum. & Scyphus, seu calix. Item פִּלְחָא Colus. & פּוּלְחָא Magnatem significat.

פְּלַט Idem quod קיא Spuit, & euomuit. Ion. 2. & Leuit. 18. in Targ. Ierosolymit. Secundò Respuere. in Aruc. פְּלַט Eruere, eripere, liberare. Quartò Parere. Iob 21.

Item פְּלַטְיָא Platea. Psalm. 144. & Iob 30. idem פְּלַטְיוּתָא Amplum, latum. Iob 37. Item פְּלַטְט Dæmon, qui Italicè dicitur *Folletto*. item Dominus, princeps. & פְּלָטוֹן Plato philosophus. Psalm. 28. in Midr. & פַּלְטִין Palatium. Thren. 4. & Genes. 12. in Targ. Ierosolymit. & אַסְפַּלְטְיָא aliâs אַסְפַּלְטְיָא Requies. in Aruc. פּוּלִיטִיקוֹן Politicus. פַּלְטוּמְיָא Anatomia. in Ber. rab. cap. 30. aliâs בְּלוּטוּמְיָא. פַּלְטָנוּס Nomen montis. in Beresch. rab. cap. 32. פַּלְטִיאֲנִי Palatini. Ruth 1. in Midras.

פּוּלְטָא siue פּוּלְטִיק est מאכל Pulta, cibus. in Aruc. פַּלְטָר Vendens panem. & פַּלְטִירָא vel פַּלְטוֹר Palatium. in plur פַּלְטוֹרִין Palatia. Ezech. 23. & 2 Reg. 6. & sine vau פְּלָטְרִין in Bechaiai super Gen. Item פּוּלְטָרִית Pullus gallinaceus. פְּלִיָּה Genus locustæ, vel viridis lacerta. in Aruc. פַּלְיָטוֹן idem quod אפרסמון Balsamum, vel nux muscata. פַּלְיוֹס Pallium, peplum, calyptra. in Aruc.

פְּלַךְ & פְּלָכָא idem quod מדינה Regio, prouincia. Deute. 3. pluraliter פְּלָכִין Regiones, pagi, vici, confinia. Iosue 17.

Thisbi. Et פִּלֵּי in Rasse tevoth valet פֵּרוּשׁ vel פֵּרוּשׁוֹ Expositio, vel expositio eius. passim in Comment. Leges & pro sensu פֵּרֵשׁ Exposuit, פרשתי Exposuisti, פרשו Exposui, פרשו Exposuerunt. &c. פִּיטוּרִי Nodatus, innodatus. in Vaic. rab. cap. 3.

פִּיכְרִיסָא Os ventris, siue stomachi. in Aruc. פִּיכוּשׁ Spondilus, verticillum quo mulier nens vtitur. in Aruc. פִּיכוּר Os fusorij vasis, in quo funditur metallum. in Aruc.

פִּיֵּיט Deprecatus est, obsecrauit. Inde פִּיוּט Deprecatio. & פִּיוּט Poësis. & פַּיְיטָן est מְשׁוֹרֵר אוֹ חַרְזָן Cantor, aut Rhythmorum compositor, poëta. in Ber. rabb. cap. 86. pluraliter פַּיְיטָנִין Poëtæ.

פִּיל Primò est Elephas. Inde שֵׁן דְּפִיל Dens elephantis, ebur. 3 Reg. 10. Secundò פִּילֵי ܦܝܠܐ est Porta. Genes. 19. in Targ. Ierosolymit. & Foramen, cauerna. in Ber. rab. cap. 65. & פִּילָא Conspersum. Leuit. 7. פִּיל Phiala, patera, crater, scutella. Exod. 25. in Targ. Ierosolymit. plur. פִּילֵי & פִּילוֹן & פִּילוּתָא Num. 1. Iudic. 5. & Amos 6. Item פִּילֵי Facies. Nachum 2. & Pili, capilli, & tunc est Latinum. & Syrè פִּילֹס ܦܝܠܛܘܣ Felix, nomen viri proprium. Actor. 15.

פִּימָאי Famosa res, seu quæ in propatulo est. in Zoh. col. 140. in Exod.

פִּיֵּיס Contentum reddidit, conciliauit, placauit. Prouer. 6. & Psalm. 21. & 22. in Mid. & in passiuo Syrè מִתְפַּיֵּיס Persuasus est. Iohan. 3. in Euang. & in Aphil אַפְּיֵיס ܐܦܝܝܣ Persuasit. Matth. 27. & פַּיֵּיס Persuasum habuit. Luc. 20. Inde פִּיסָא Persuasio. ad Colossens. 2. Significat etiam aliquid maius persuasione, nempe Certitudinem, certam persuasionem, qua omnino acquiescit mens viri fidelis. ad Hebr. 11. vbi Græcum exemplar habet ὑπόστασις. De hoc etiam infrà. & פִּסְיָאוּת Persuasiuè, efficaciter, appositè. Prou. 25. & מַפְּיַסְנוּתָא Persuasio. 1 ad Corint. 2. Item פִּיוּט Quietatio actoris, seu satisfactio expostulationis. in Commentariis. Item hæc radix significat Petere ac deprecari, apud Rabbinos, vt cùm dicunt, רְאוּבֵן שֶׁפִּיֵּיס מִשִּׁמְעוֹן כָּךְ וְכָךְ Reuben postulauit à Simeone sic vel sic. & in Targ. Esther cap. 4. pro, לְפַיְיסָא לַהּ habet לְהִתְחַנֵּן לוֹ Ad deprecandum eum.

Tertiò hæc positio significat Remouere, & retundere. 1 Reg. 24. Item פַּיִס est Gleba, frustum terræ. in Aruc. & פִּיסָא accipitur pro גורל Sorte. Item פִּיסִידִיָא ܦܝܣܝܕܝܐ Pisidia, nomen regionis. 2 ad Thess. in fine. פִּיף idem quod חגרה Cingulum ex lana factum. in Aruc. פִּיקֵס Lana naturaliter rubea. in Aruc. פִּירְשָׁע est עץ גופר Pinus, vel cedrus, vel aliud lignum picem generans. פִּירָא & Syrè פָּאוּרָא, pluraliter פֵּירִין, & Syrè פָּאוּרָא Fructus. 3 Reg. 4. & in nouo Testamento passim. אֶתְתְּפִיר ܐܬܬܦܝܪ Syrè, Molestè tulit, indignatus est. Act. 17. פִּישׁוֹן Nomen vnius ex quatuor fluuiis paradisi. exponitur autem mysticè פִּי שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת quasi Os repetens ritus & sacras legis cæremonias. in Zoh. col. 133. in Genes.

פִּיתְקָרָא Os tabulati.

פַּךְ vnde אַפִּיךְ Fugit. 2 Reg. 19. & Ios. 10. & פָּכַךְ ponitur pro תָּמַךְ Apprehendit, tenuit. vbi auctor Aruc, & Elias in Methurgeman legunt אִתְפַּכַּר, de quo infra. פָּכָא ܦܟܐ Syrè idem quod לִיחַ Gena, maxilla. Matth. 5. & פַּךְ Lecythus, vrceolus olei. in Aruc.

פְּכָה Infatuari, insipidum fieri. Mat. 5. & פְּכִיהָאוּת Fatuè, insipidè, insipienter. 2 ad Cor. 11. & פְּכִיהוּתָא ܦܟܝܗܘܬܐ Insipientia, fatuitas. 2 ad Cor. 11. & תְּאֵנָה פַּכִּיהָתָא Ficus insipida, sycomorus. Luc. 19.

פְּכַח Soluere, remittere intensum. in Aruc. פַּכְסִימִין Paximatia. in Midb. rab. cap. 7.

פְּכַר Primò significat Separauit. Exod. 32. in Targ. Ierosolymitano. Secundò Destruxit, prostrauit, deiecit. Eccl. 3. & in Ber. rab. cap. 87. Tertiò Tenuit, sustinuit, sustentauit. Prouerb. 5. Quartò Connectere iuncturas manuum. in Aruc. & in passiuo Syrè אִתְפַּכַּר ܐܬܬܦܟܪ Implicatus est. 2 ad Timoth. 2. & פְּכַר ܦܟܪ Vinxit, ligauit. Actor. 22. Inde וְשַׁרְיָא דְּפַכְּרָא דְּחַטִּיתָא Et solutio vinculorum peccati. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

פּוּכְשָׁא Palmus. Exod. 37.

פְּלָא Primò significat Exquirere, contendere, & disputare, altercari. in Aruc. Inde פְּלַאתָא ܦܠܐܬܐ Explicatio. Prou. 1. & Syrè פַּלְאָתָא Parabola, simile, allegoria. Mat. 13. Secundò Separauit, diuisit. & Mirificare, mi-

Mauritaniæ Tingitanæ parte; quæ à Tingi hodie Altangit appellata, nomen habet, vbi regnum Fessæ est, vnde etiam eodem nomine fluuius, qui perperam Phtuth solet scribi, exit versus Occasum. Sic autem dicta est hæc regio à פוט tertio Cham siue Chamesis filio. Postell. in libello De linguarum originibus. פַּטְּרָא est תאינה לבנה Ficus alba cum suo pediculo siue cauda, qua ab arbore pendet. in Aruc.

פַּטְּרָנָא Intestinum rectum. in Aruc. פִּטְרָא Canistra ficuum siccarum. in Aruc. פִּיטְלָן & פִּיטְלוֹן ponitur pro כתם Obrizum, aurum optimum, alij interpretantur varios colores. Iob 28. & 31. & Syrè פוטאילוס Puteoli, oppidum maritimum Campaniæ. Actor. 28.

פְּטַם פּעם Primò Impinguare. Genes. 41. & 1 Reg. 28. Inde גֶּבֶר פָּטוּם Vir pinguis. Iud. 3. תּוֹרָא אִתְפְּטִים Bos saginatus. Iud. 6. & פּוּטְמָא Pinguedo. & בֵּית פִּטְמָא est כלוב Locus in quo saginantur aues. Iere. 5. & פִּטְמָא Pinguis. Psalm. 68. & Ezech. 45. & Papilla, capitulum mammæ vel vberis, & eius acumen: & acumen ceparum, cedrorum, malogranatorum ex parte floris. in Aruc. Dicitur & פַּטְמַת in Ber. rab. cap. 99. פּוּטְנָא Pulegium herba nota. in Aruc.

פַּטִּינוּן idem quod סריס Eunuchus. aliâs פּוּטִינוּן in Ber. rabb. cap. 87.

פְּטַס Pauit. & פִּיטֶס Græcè πίθος, idem est quod כד Cadus magnus, vas vinarium, dolium.

פִּטְקָא Idem quod ספר Liber, epistola. Iob 31. in plurali פִּיטְקִין Epistolæ. Esth. 1. Significat etiam Cœtũ: vt לְפִטְקָאָה Ad cœtum. Zoh. col. 196.

פְּטַר Idem est quod שלח Dimisit, emisit, repudiauit. Ierem. 3. & 34. Indè פִּטְרָא Facultas, libertas, emissio, permissio, in Zoh. col. 242. in Genesim. Inde פִּיטוּרִין Repudia. Isa. 50. & Deuter. 24. Et apud Rabbinos frequens est vsus huius verbi in Niphal, vt הִנְפְּטַר מֵרַבּוֹ Liberatus à præceptore suo. Item de homine mortuo dicunt נִפְטַר, vt שֶׁנִּפְטַר יעקוב אבינו Postquam defunctus est Iaacob pater noster. inde nomen adiectiuum פָּטוּר Liber. Et in coniugatione Ithpeal אִתְפְּטַר Liberatus est. 1 Regũ 19. & פַּטְרָה Liberatio, solutio animi à corpore. in Saare Zedek. Inde etiam פָּטוּר & in plurali פְּטוּרִין Repudium, repudia. de quo iam suprà. Vnde גֵּט פִּטּוּרִין idem quod ספר כריתות Libellus repudij. & שְׁטַר פָּטוּר Solutionis schedula. Et in coniugatione Hiphil אֵין מַפְטִירִין Non cessant. Inde & vir qui vocatur postremus ad lectionem Legis in Sabbatho, appellatur à Iudæis מַפְטִיר, & is est qui dicit הַחַפְטָרָה. Est autem haphtarah consuetudo quædam introducta à Iudæis iam à temporibus Antiochi regis, qui edicto vetuit, ne ipsi Legem suam publicè legerent. Illi verò, ne carerent omnino lectione sacræ scripturæ, legebant loco Legis capitula quædã deprompta ex vaticinio Isaiæ. Hinc factum est vt etiamnum hodie legant quasdam prophetarum sectiones post Legem, illudque vocant Haphtarah; à cessando seu finiendo. Elias in Thisbi. Item פַּטִּירְתָּא est Primogenitus, vuluam aperiens, à פָּטַר Item פַּטִּירָא & פָּטִיר significat Azymum & purum. vt חַגָּא דְפַטִּירַיָּא Festum azymorum. Exod. 23. Et חַגָּא דְפַטִּירוּ Festum azymi. in Zoh. col. 69. in Genesim. Et פָּטִיר טִין Purum lutũ. Ezech. 13. & פַּטִּירָא idem est quod כוס Calix, patera, phiala.

Et פַּטְרוֹן Patronus. in Ber. rabb. cap. 46. & פַּטְרִיָא Patria: quæ latina sunt. Item פַּטְרִיַרְכָּא Patriarcha, quo nomine Syri vocant summum pontificem suum. in libr. Rit. De baptizandi more. פַּטְרִיוֹת idem quod פִּיקְעִין Colokyntidæ, aliis Fungi. in Aruc. פּוּטְרוֹן Græcè ποτήριον, Poculum, calix. in Ber. rab. cap. 10. פִּיטְרוֹבַסְלִיאוֹס Gubernator. in Ber. rab. cap. 94. פַּטְרוּתָא Agnus. in Aruc. פִּיטְרוֹפִין Tutores & procuratores, Græcè ἐπίτροποι. in Ber. rabb. cap. 50.

פַּטְרִיקוֹן Patronus. in Aruc. פַּטִּישָׁא primò est מקבת חגרולה Malleus magnus. Isaiæ 41. Secundò פַּטְשִׁין sunt בגדים על ירכותים Vestes quibus femora teguntur, femoralia. Dan. 3.

פַּטִּיתָא siue פּוּטִיתָא Genus piscis prophani. in Aruc.

פִּי Os, oris, foramen. Inde פִּי טַבַּעַת Os anuli, id est, podex. Item פִּי aliquando est שיעור הדברים Mensura rerum. vt פִּי שְׁנַיִם Mensura duarum partium. cui sæpe additur Lamed vel Caph: vt, לְפִי אָכְלוֹ Pro modo cibi ipsius. בְּפִי עֲבוֹדָתוֹ Iuxta mensuram seruitij eius. Inde אַף עַל פִּי Etiam iuxta sententiã. & לְפִיכָךְ idem quod בעבור Propterea. Quod vno complexu legere solent sic: לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים Ob id nos tenemur. in Thisbi.

פּוּר Gesticulauit. Vnde בְּפוּתְחָן מִקְּפָן Cum applausu suo circumeuntes. Alij, Cum pedissequis suis circũeuntes. Isa. 3. פּוּתְקָא Syrè diuersorium, hospitiũ. & פּוּתְקָיָא Hospes. Luc. 10.

פֵּז פּוז Effudit semẽ. Gen. 43. Secundò פֵּז est idẽ quod כרפר & דקר 3 Reg. 30. & 2 Reg. 3. in Commentariis.

Item פַּזִּיזָא est idem quod קשה Durum & difficile, obstinatum. Item מָאנֵי פִּזּוּזָא Vasa aurea. à פָּז quod Aurum obrizum significat. Iob 28. פִּזְמָא Donatio, donum, liberalitas, largitio. in Aruc. & Elias in Thisbi de hac radice ait: Vocãt, inquit, finem carminum פִּזְמוֹנִים Concentus, nec sciunt quid sit. Cæterùm audiui qui dicerent quòd vbi in Hebræo est, Et respondit Iob primus: pro ענה ponitur פִּזֵּם hoc est, Clamauit. Ego verò perquisiui multis in exemplaribus emendatissimis, nec inueni nisi ואתיב, Et respondit: sicuti exponuntur cætera loca, vbi verbum ענה occurrit. Et forsan ita est in Thargum Ierosolymit. aut in Tharg. Aquilæ, aut in Tharg. Rabbi Iosæ, quæ quidem non reperiuntur inter nos hodie. Similiter dicunt illud Amos capite 6. הפורטים על פי הנבל Qui particularizant in voce nablij, in Thargum reddi דְּמַקְרְבָּצִין. Item illud in Ruth הלא בועז מודעתנו Nónne Boaz familiaris noster: dicunt in Tharg. esse מְעַרְפַּנְנָא. Hæc autem omnia nõ inueniuntur in Thargumin quæ habemus. Item פִּזְמַק Genus est precioſi calcei. in Aruc. & פִּזְמָרִיק Donum, munus. Psalm. 17. in Midras. פִּזְרַקְשַׁב est Rasse tevoth, valetque פִּיוּס זְמַן רֶגֶל קְרָבָן שִׁיר בְּרָכָה Sors, tempus, sollemnitas, oblatio, canticum, benedictio. in Aruc.

פַּזֵּר Idem quod בזר Dispersit. Inde מְפַזֵּר Dispergens. Prou. 20. & פַּזְרָא idem est quod שבט Virga. in Aruc.

פָּח Prou. 20. & פּוּחַ idem est quod שבט Virga. in Aruc. siue פּוּחַ ordinis quiescentium in media, Flauit, sufflauit, afflauit, inspirauit. & in Aphel אַפַּח Fecit intumescere, quamuis potiùs sit à נָפַח eiusdẽ significatus. Item מַפְּחָן נֶפֶשׁ Facientes expirare animam. Leuit. 26. Inde פַּחְתָּא Ventus. Prouerb. 11. Secundò פָּח significat Illaqueare. Inde פָּחָא & פּוּחָא Laqueus. Psalm. 91. & Prou. 6. pluraliter פּוּחִין Laquei. Iob 22. & פַּחִין Psalm. 38. Tertiò idem est quod דאיב Contristauit. 1 Regum 2. Quartò Intumuit, inflauit. Num. 6. Quintò Operuit, dealbauit, incrustauit. in Aruc.

Item פַּחֵי Aequauit. Prouerb. 3. & 8. פַּחַד Testiculus, mẽbrum genitale. pluraliter פַּחֲדִין Testiculi. פֶּחָה idem quod פחת Princeps, dux. Ezr. 5. pluraliter פְּחַוָתָא Duces. Dan 3.

פָּחַז Hebraicè Festinauit. & פָּחַז Subsiliit, saltauit. item Mos, consuetudo. in Aruc. & אַפְחַז Tumuit. & Syrè פְּחַזוּתָא Impudicitia, salacitas. 2 ad Corinth. 12.

פָּחֵז & פָּחֲזֵי idem quod לבוש בגד קרוע Indutus veste lacerata. Isa. 20. & pluraliter פָּחֲזִין Nudi, vel sic induti. ibidem.

פַּחֲלָץ siue פּוּחֲלָץ est כלי שמשליכים בו זבל Instrumentum quo fimus proiicitur. & Cutis. in Aruc.

פֶּחָם Carbo, pruna. & פַּחֲמוּ Carbonarius. in Aruc. & פָּחַם Nigrescere. in Ber. rab. cap. 19. Secundò פָּחַם Syriacè significat Contulit, comparauit, animo voluit. Lucæ 1. Inde פּוּחֲמָא Collatio, comparatio. 2 ad Corint. 3. & פְּחֵמָא Aequalis. ad Philip. 2. cap.

פָּחַס Compressit, contudit, confregit. in Vaic. rabb. cap. 7. Secundò Inundauit. in Aruc.

פֶּחָר Testa. Iob 12. & פַּחַר idem quod יוצר Figulus. Dan. 2. Vnde טִינָא בִּיד פַּחָרָא Lutum in manu figuli. Isa. 29.

פָּחוּשׁ Simus nasum, vel habens compressa labia. Leuit. 21. in Tharg. Ierosolymit.

פָּחַת Diminuit. Psalm. 17. in Midr. Inde אָדָם פָּחוּת Homo paruus. pluraliter פְּחוּתִים Viles, abiecti. & פְּחִיתוּת Contemptus, despectio. Item לְפַחוּת Ad minus. Psalm. 110. in Midr. Inde לא פָּחוּת וְלֹא יוֹתֵר Nec minus, nec maius. Item פַּחַת idem est quod שלטון Princeps, dux, comes. Ezr. 6. pluraliter פַּחֲוָתָא Comites, principes à potestate regia diminuti. Danielis 3. Item פַּחַת Fouea. Ierem. 18. pluraliter פַּחְתֵּן Vallículæ, vel diuersus color ex valliculis in cute consurgens, scrobiculi. Leuit. 14.

פַּט Primò Suffecit. Secundò פְּטַט Oblocutus est, multum garriuit. Inde פַּטּוּט Garrulus. in Ber. rabb. cap. 71. & פַּטְּטוּת Garrula. idem פַּטְפְּטָנוּת in Tanhuma. in Parasʃ. Et reuersus est Iacob. Item פְּטָפוּט Tripos, vel tripodis lutei pes singulus. in Aruc. פוּט Phutæi, nomen gentis in occidua

catur Ruta. Et פְּגוּם est Rete vel instrumentum ad capiendas aues ex arundinibus confectum. in Ber.rab. cap.20. & פְּגוּמָה Infectum, maculatum. Psalm.31. in Midras.

פְּגַן Idem est quod צעק Clamauit, vociferatus est. Eccles.1. in tertia fœminea פְּגִיעַת Thren.1.

Inde פְּגִיגוּת & פְּגִיגָנוּת Clamor. Psalm.17. & 102. פַּגָּן Acinũ vuæ. Num.6. in Tharg.Ierosolymit. Et פַּגָּנִין aut פַּגָּנִין Idiota, vilis, abiectus, despectus. in Schem.rab.cap.15. Item פְּגָן siue פְּגָנָא Ruta. in Aruc, & Luc.11.

פְּגַע Idem quod פגש Occurrit, factus est obuiam. Inde פְּגַע בִּישׁ Occursus, & euentus malus. 3 Reg.5. Inde פְּגִיעָה Occursus. in Zoh.col.344. Item מַפְגִּיעַ Animal paruũ, quod cùm ambulat sub pedibus leonis, vehementer terret suo clamore. in Aruc. & פְּגָעִין Dæmones. Psal.4. in Midr.

& פַּגְעִין Prunum. in Aruc.

פְּגַר Idem est quod חרס Demolitus est, diruit, destruxit. Exod.19. 2 Reg.11. & Isa.14. Inde פִּגּוּר Diruptio. Isa.24. Item immunditia. Ezech.6. Inde פִּגְרָא est Cadauer. Iud.14. pluraliter פִּגְרִין Cadauera. 4 Reg.19. & פִּגְרִין idem. Leuit.26. Et Syrè פַּגְרָא Tam cadauer quàm verum & viuum corpus: cadauer, vt in eo loco Mat. Vbicunque erit cadauer, ibi cõgregabuntur aquilæ; verum & viuum corpus: vt, הֵנוּ פִּגְרִי Hoc est corpus meum. Matth.26. & alibi passim. Inde פִּגְרָנָאִית Corporaliter, corporeè, secundum corpus. Iohan.8. & פִּגְרָנָא Corporeus, corporatus. 1 ad Corint.3. cap. Secundò פְּגַר significat Relaxari, pigrescere. Leuit.26. & in Vaic.rab.cap.19. & פִּגְרָא Pigritia, socordia.

פְּגַשׁ Occurrere, obuiare. פְּגַשׁ Impinguauit. Deut.32. Itẽ פְּגוּשׁוֹת idem quod חצים רחבים Sagittæ latæ. in Aruc.

פַּד Eruere, vel rostro comedere sicut gallinę faciũt. in Aruc. & פַּד in Rasse tevoth valet פַּתַּח דְּסִפְרָא Patach ipsius libri. cùm ob accentum patach non mutatur, quod certis in locis & libris fiat. Valet & Masoritis פְּסִקָא דְּסִפְרָא Versus libri. q.d. Vnum ex pesik, qui in aliquo libro inueniuntur. Nam hi numerati sunt עֹפ, id est, Ex præscripto Masoritarum, post quos scilicet non sequitur Reuia: at Legarmeh, post quod semper sequitur Reuia, sub numerum non cadit. פַּדָּא idem est quod קתא Ansa, manubrium. in Aruc. פַּדְמָאי Larua, qua facies tegitur. פַּדְגּוּגָא idem quod אמון Pædagogus, nutricius. Num.11. in Tharg. Ierosol. idem פְּדַגּוּג. Item פּוֹדַגְרָא Podagra, & podagris, pedum dolor, & podagrosus. in Aruc.

פַּדְרַת idem quod מצח Frons, tis. in Ber.rab.cap.63. Inde פַּדְרַת קָמוּט Frons rugata. Eccl.12. in Rab.Schel.

פִּדְן & Syrè פַּדְנָא idem quod צמד בקר Par boũ. 1 Regum 11. & 13. & Luc.12. pluraliter פַּדְנִין Paria. 3 Reg.19. פַּדּוּס Veges magna, doliũ. in Aruc. מוּפְדַסְמוּת aliâs מפורסמות Sensibilia. in More lib.1. cap.2. & מְפוּדַסְמֵי vel מְפוּדְסָמֵי Famosi. in More lib.1.cap.34.

פְּדַע Idem quod פצע Vulnerauit, percussit. Inde פִּדְעָא Vulnus. Exod.21. 3 Reg.20. & Prou.27.

פְּדַר Idem quod בזר Sparsit. Prou.11. & פַּדְרָנִית Quæ hãc & illãc vagatur. in Tanhuma. אַפּוּדְרָא Stercus ouium induratum, ex quo fiunt rustica tecta. idem פִּדְרָא & אַפַּדְרָא. Est etiam שולחן שיש Mensa marmorea.

Item פַּדְרַשְׁקָא דְּחוּטְמָא fortasse significat Meatum foraminis narium. in Zoh.col.500.

פַּדְרַת Spreuit, vilipendit, floccifecit. in Aruc.

פֶּה Hebraicè Os, oris. Secundò est pars mulieris pudenda. Et פֶּה est Vermis quã producunt ficus collectæ & compressæ. פַּתְיָא ponitur pro נפרד Separatus, diuisus, vel potiùs Segnis, tardus, ignauus. Prou.18. Nam פְּתָא vel פַּתֵּי in Syro significat Immorari, distrahi, suspendi. Luc.12.

פֶּסְטוּס Festus: nomen proprium viri. Act.25.

פְּהַק Oscitare. in Aruc. פּוֹלָא Faba. 2 Reg.17. & פּוּלְיָא Apulia. Psal.9. in Midr. פּוּמָא & פּוּם Os, tam hominũ quàm speluncæ, gladij & aliarum rerum. Ios.10. in plur. פּוּמִין Ora. Iud.3. Item לְפוּם Iuxta, secundùm. Leuit.25.

פִּיוֹס Contentum reddidit, satisfecit. Psal.18. in Mid. פַּוְסָרוּס Tortuosum. in Aruc. פּוּנִיקָא Græcè φοινικὴ, Phœnicia, regio Iudææ contermina. Act.21.

פּוּשׁ Creuit, auctus est. Secundò פּוּשׁ significat Manere, commorari. Luc.24.

פּוֹרַת

LITERA PE.

פ פ

פֵּא Pe, vel Phe, decima septima Alphabeti litera, propriè Os oris significat, & nunquam ancillatur, sed semper & vbique thema constituit. In numeris פ valet 80. & ף finale 800. In Rasse tevoth valet פ cum apice, sed præcedente ferè seruili litera, vt בפ id est בְּפֶרֶק In capite. Vnumquemque ex מַסֶּכְתּוֹת id est, Tractatibus Doctrinalis numero 60. diuidunt in plura פְּרָקִים Capita. Est autem פֶּרֶק propriè Biuium, à viarum diuisione, vt & tractatum appellant, aliàs שער Portam. Et cum ו sic, ובפ valet וּבְפֶרֶק Et in capite.

Item פא valet פֵּרוּשׁ אַחֵר Expositio alia. & Tractatus in Doctrinali titulo פְּרָקֵי אָבוֹת Capita seu sententiæ patrum.

פֵּאָא Syrè idem ferè atque פאר Ornamẽtum, decus. in lib.Rit.Seueri Patriarchæ.

פֵּאָה Hebraicè, Chaldaicè פַּאתָא Angulus. Exod.26. & Ezech.45. פֵּאָה Coma. & פַּאֲתֵי sunt Superficies & latitudines. Abac.1. radix est פתא, de qua infrà. Est etiam פֵּאָה Aliena mulier siue vxor, vel alienum detinens, & aliena coma siue cæsaries. & Genus seminis, quo tingitur color rubeus, id est, Granum coccineum. Item Centum, & cẽtenarium. in Aruc. פָּאתָא idem quod פח Laqueus. Prou.18.

פַּאטַרָא πάτρα, Patara, vrbs Lyciæ. Actor.21.

פָּאמָא Fama, Latinum nomen. Psalm.22. in Midr.

פַּאקָא Syriacè, idem quod μογιλάλος, Difficulter loquens. Marc.7. פֵּאֵר Gloria, decor. Inde תִּפְאֶרֶת Est Mensura diuini nominis quadriliteri, & truncus arboris 10. Nominum diuinorum; in Saare Zedek, & Saare Orah, & in Zohar. Item תפארת הקריאה Elegantia, & euphonia lectionis. in Comment. פַּאֲרִי Purpura, & furfur, & collare strictum. in Aruc.

פַּג vel פוג ordinis quiescentium in media, Remissum esse, quiescere, cessare, lerem.48. Idem פַּאֵיג in Pael, Thre.3. & אַפִּיג Remissum fecit, quiescere aut cessare fecit, hæsitauit, dubitauit. Gen.45. Inde תְּפוּגָה Pausa. Item פָּג חַמְרָא Quieuit, vel digestum est vinũ. 1 Reg.25. Et מִלְּיָא פְּיִגִין Verba dubia. & פָּיֵג Palpitans. Psal.22. Secundò פָּג significat Lætari, expatiari, exire. 1 Reg.25. Tertiò Mutare, variare. Ier.48.

Præterea פַּג significat Taleam, quæ Italicè dicitur *Tacca*. Psalm.19. in Midr. & פִּיג Fons. Exod.15. & פִּגָּא siue פִּגָּא Nomen fluminis. Et פַּג siue פַּגָּא Gena, maxilla, & pars frani quæ est in maxilla, Iupatum. in Aruc. & פַּגָּה Radix. in More lib.1.cap.71. Item fructus immaturus. in Vaic.rab.cap.26. & פָּגִי, vt scribitur in Aruc, vel vt in Syro, בֵּית פַּגֵּא Beth-Poghe, est שם מקום חוץ לירושלים Nomen loci extra Ierusalem. Mat.21. & מְפַגָּא Planum. Gen. 14. Item פְּגָה pro רבה Multiplicauit. Prouer.4. פַּגּוּרָא Syrè idem quod רסן Frænum. Iacob 3. פָּגוּז siue פָּגוּז Aries, genus tormenti seu machinæ bellicæ, quo muri & turres concutiuntur. in plurali פְּגוּזִין Arietes. Ezech. 26.

פֶּגַח Idem quod פגש vel פגע Occurrit. Prouer.29. פְּגִין est סכין שיש לו פיות Gladius biceps, habens duas acies. aliis Veru, vel Venabulum genus telí missilis, cuius ferrũ est triangulare.

פֶּגֶל vnde פִּגּוּל Cadauer, immunditia, immũdum animal. 1 Regum 17. Et פִּגְלָא siue פִּגְלִין Raphanus. in Beresch. rabb.cap.68.

פְּגַם significat Frangere. Et in passiuo אִתְפְּגַם Maculatus, pollutusue fuit. Inde פְּגִימוּתָא Scissura, pollutio. in Zoh.col.241. De qua positione Elias ad hunc modum ait in Thisbi: פְּגִימְתָא שֶׁל לְבָנָה Fractura Lunæ, hoc est, intercisio quæ apparet in defectu eius. Et sic habet Tharg. vbi in Hebræo legitur, Donec luna non habeat tabernaculũ. Iob 25. עַד דְּפַגְמָא סִיהֲרָא Donec conscissa fuerit Luna. Similiter & concisio quæ inuenitur in cultro, vocatur פְּגִימָא. Vnde 1 Sam.13. pro, Lima concisa dentibus: Tharg. שׁוּפִינָא לְחַרְפָּא בְּחוֹן פְּגִימַת Lima, vt exacuerent in eis dentem conscissum. Germanicè Schart, Italicè *Taco*. Hæc ille. Et in Hithpael אִתְפְּגַם Maculatus, pollutusue fuit. in Zoh. col. 339. & פְּגִימוּ Macula siue scissura, qualis apparet in Luna. ibid. idẽ פְּגִימָה in Saare Zedek. & פִּגּוּם Fractũ. Arabicè. in Aruc. Secundò פִּגּוּם est Herba quæ vo-

עָשָׂה Facere, efficere. Inde מַעֲשִׂית Practica. in Cõment. Et הַמַּעֲשִׂיות Actio, effectus, operatio. in Kimchi super Amos.

עָשַׁן Inualuit, fortificauit. Luc. 23. & עָשִׁין Fortis: idẽ quod עוז Psalm. 23. & in Aphil אַעְשִׁין Fortificauit, roborauit. Prou. 8. Inde עוּשְׁנָא & עוּשְׁנָא Fortitudo, robur. Idem מַעֲשְׁנָא Prou. 10. & עֲשִׁינְתָא Fortis. Prou. 21. עוּשָׁף, & in plurali עוּשָׁפִין sunt instrumenta fabrilia, vt secures; vel aratilia, vt vomeres. 1 Regum 13.

עָשַׁק Carum fuit & magni precij, idem quod יקר. in Aruc. Secundò Calumniari, vim facere, vi aliquid extorquere. Hebræum. עָשִׁיר Diues. עֲשָׂרָה Decem. עֲשִׂירָאָה Decimus. עֶשְׂרִין Viginti. Ios. 15. עֶשְׂרוּנָא Decima pars. Exod. 29. מַעֲשַׂר Decimatio. Leuit. 27. & מַעֲשָׂרוּת idem, Decimæ. in Saare Zedek.

עָשַׁשׁ Corrosit instar tineæ. Secundò Fregit. Psalm. 19 in Midr. עֲשָׁשִׁית est aliquid quod lucet vel perspicuũ est, lampas, vas vitreum. Cant. 5. & עֲשִׁישְׁתָא Laterna, splendor. in Zohare. & עֲשָׁשִׁיות est Frustum magnum ferri. in Aruc.

עֲשַׁת Idẽ quod חשב Cogitauit. Dan. 6. Inde מִתְעַשְּׁתִין Cogitantes. Isa. 32. & עִשְׁתּוּת Cogitatio. in plurali עֶשְׁתּוֹנִין בִּישִׁין Cogitationes malæ. Ierem. 11. עַשְׁתֹּרֶת Nomen loci, vbi Sol non oritur, nec splendet. in Aruc.

Et עֶשְׁתָּרוֹת Greges, mandræ. Hebr.

עֵת Tempus, instans momentum. in More lib. 1. cap. 73. Significat etiam עֶתָא per Olaph in fine, Peruertit, deprauauit; vt, תִּקּוּנִין דִּילָהּ לְעַתָּאָה בְּנֵי נָשָׁא id est, Ornamenta eius ad peruertendos homines. in Zoh. col. 342. in Gen.

עָתַד & אִתְעַתַּד Stetit, idem quod עמד Ios. 10. & 24. Secundò Posuit, collocauit. Deuter. 32. Inde עָתִיד Paratus, futurus. frequens in nouo Testamento. & עִתְּדָאוּת idem quod Græcè ἀσμένως, Promptè, libenter. Act. 2. Dicit porrò Elias differentiam esse inter לָעָתִיד absolutè positum, & inter לָעָתִיד לָבוֹא hoc est, Futurum est vt veniat, quod in pausa hoc ponatur tantùm, illud verò extra pausam. in Thisbi.

עָתַר Idem quod גער Reprehendit, redarguit. Inde עָתָא דִּשְׂפָוָתָא Peruersitas labiorum. Prouerb. 4. עָתָאמָה Arabicè idem חושך Tenebræ.

עָתַק Primò idem est quod ישן Senuit, inueterauit, Deuter. 4. Iob 21. & Psalm. 6. & in Aphel אַעְתֵּק Antiquauit, & antiquatum est. ad Hebr. 8. Hinc חֲמַר עַתִּיק Vinum vetus. Iud. 13. & עַתִּיקוּת Vetustas. ad Rom. 7. & עַתִּיקָא pro Hebr. הָעַתִּיקִים Antiqui. Ezech. 42. Secundò Euulsit, transtulit. Inde עֶתֶק Mutatio. in More lib. 1. cap. 73. & הַעְתָּקָה Translatio, exscriptio, transcriptio. De qua significatione Elias in Thisbi: אֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּ אַנְשֵׁי חִזְקִיָּה Quas transtulerunt viri Chizkiæ: Thargum, Quas scripserunt amici Chizkiæ. Prouerb. 25. Inde vocatur scriptor qui exscribit librum ex vna lingua in aliam, מַעְתִּיק Translator. Estque desumptum ab illo וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם Et transtulit inde. vbi Amotionem significat. Proinde liber siue scriptura, quam quis transfert, vocatur הַעְתָּקָה Translatio, Germanicè Abgeschrifft/ Italicè *Copia*.

Item עַתִּיק est Sicera, potus facticius. Isaiæ 29.

עָתַר Orare, rogare, deprecari. Secundò Ditescere, ditare. Genes. 14. & Exod. 30.

Inde עוֹתָר & עוֹתָר & עַתְרָתָא Diuitiæ, opes. 1 Regum 17.

Et גֻּבַר עַתִּירָא Vir diues, & opulentus. 2 Regum 12. Item עַתִּירָאוּת Affatim, vbertim, abundè, opulenter. 1 ad Timoth. 6. Tertiò עָתַר est Occurrere, parare, præparare. Prouerb. 9. & in Beresch. rabb. capite 4.

Vnde נִתְעַתַּר לְקָרְבָא Parabimur ad prœlium. in Abdia.

Item עַתִּירָא significat Furculam, palam, & ventilabrum. in Beresch. rabb. cap. 65. & עַתִּירָתָא Foramen. in Ber. rabb. capite. 65.

Secundò significat Conuocare, inuitare. Leuit. 23. & Numer. 1. Inde מִעְרָע Conuocatio, solennitas. & in plurali מִעְרָעֵי Conuocationes, solemnitates. Psalm. 74.

Item עַרְעִיתָא est Crabro, vel vespa, & vocatur sic, vt dicit Kimchi Ios. 24. quòd homini obuiam veniat. & עַרְעוּרָא significat Muscam. in Zoh. De hac radice Elias: Omnis, inquit, occursus & euentus significatio in Chaldæo exprimitur per ערע, præterquam in Hagiographis, vbi exponitur per ארע cũ Aleph. Sic pro, Cui occurri: Tharg. דִּי עַרְעִית Qui factus sum obuiam. Genes. 33. Item, Et occurrit Dominus: Thargum וְעַרְעַ בַּהּ Numer. 23. Item, Et ipsa obuiam eis facta est. 1 Samuelis 25. Chald. וְעַרְעַת. Verùm exemplaria extant intricata, in nonnullis enim legitur ארע, & in aliis ערע, in aliis deniq; עראע, idque in vtrisque. Ego verò miror quî fiat, vt Rabbini assueuerint scribere עַרְאֵי, vt שֵׁינַת עַרְאֵי Somnus accidentalis, בִּנְיָן עַרְאֵי Aedificium accidentale, cũ Ain in principio, & Aleph in fine. Hoc autem non inuenitur neque in Hagiographis, neque in 21. libris. Et congruum est vt scribatur אַרְעֵי aut עַרְעֵי: & significat hæc dictio apud Rabbinos rem quæ non fit propter se & data opera, sed per accidens, Germanicè Ungefehrlich, Italicè *A caso*.

עָרַף Stillare, fluere, influere. & עוֹרֶף Ceruix. & עָרְפָּה Orphah, nomen proprium. in libello Ruth. Item Elias in Thisbi dicit: Solent Germani Iudæi, cùm alicui est amicus & notus, cum quo bonum faciat lucrum, illum vocare מַעֲרָב vt cùm dicunt, יֵשׁ לְפִלּוֹנִי מַעֲרָב טוֹב Est illi Maarab bonus: neque sciunt dicendum esse non מערב, sed מַעֲרִיף, hoc est, Notus, cognitus. & sic lingua Italica vocant eum *Cognosciuto*. à cognitione. Germanice Ein guter kund. In hac etiam significatione inuenitur apud causidicos. cùm dicunt, מוּתָּר בְּתוֹל חָמוּעַד לְהַלְווֹת לְגוֹי שֶׁהוּא מַכִּירוֹ וּמַעֲרִיפוֹ Licet in feriis diebus festi mutuũ dare gẽtili, sibi amico & boni nominis. &c. מִשּׁוּם אִבּוּד מַעֲרִיפָא Ne talem amittat familiarem. Audiui quoque versionem Chaldaicam huius loci, Boaz familiaris noster, Ruth 3. habere מְעַרְפְּנָא proinde perquisiui, nec sic inueni, sed דְּאִשְׁתְּמוֹדַע לָנָא Qui notus est nobis. At forsan in aliis paraphrasibus sic inuenitur. Qua de re adhuc verba faciam in radice פזם. Sunt autem qui in hac significatione exponant illud: Quod si non redemeris, וַעֲרַפְתּוֹ Designabis illum. Exod 13. non enim vult dicere, vt interficias ipsum; bestia enim quid peccauit? Verùm notionis significationem habet, hoc est, Facies in eo signum, quo dignoscas ipsum esse primogenitum. verùm verba Rabbinorum vera sunt. עֲרַפְּרָא Vespertilio. Leuit. 11. in Tharg. Ierosolymitano. עֲרַפִּלָּא idem quod חשך Tenebræ. 2 Reg. 22. Idem עוּרְפִּלָּא Caligo. in Zohare.

עוֹרְפָּנָא Syrè Pecunia, nummi. Marc. 12. & Iohan. 2. Inde מְעַרְפְּנָא Numularius, trapezita. de quo suprà.

Item Syrè עַרְעָא Aduena, extraneus. 1 Pet. 2.

עַרְעִין Aduenìunt, accidunt. 1 Iohan. 4.

Item עַרְצוּבָא Genus locustæ. in Aruc.

עָרַק Fugit, aufugit, fuga contendit. Gen. 14. Exod. 4. & 1 Regum 19. Item עֶרֶק est Lamina, frustum. Ezech. 27. & Genus canistri. in Aruc.

עַרְקָא Gramen, germen, vel pratum. Iob 8. item Limus, cœnum. 40. cap. eiusdem. & Sanguisuga. in Aruc.

עַרְקִיסָאוּת in Zoh. col. 251. quid sit, ignoro. עַרְקַת est Corrigia calceamenti. Gen. 14. & Isa. 5. Et עוּרְקִים Nerui. in More lib. 2. cap. 1. עַרְקוּב Arabicè, est קרסל הרגל Nodellus pedis. in Aruc. עַרְקָבָל est מין עשב Species herbæ.

עָרַקְל Idem quod אץ Festinauit. Prou. 29. עַרְקוּמָא Vadum. in Aruc.

עֵשׁ In Rasse tevoth valet עֶרֶב שַׁבָּת Vespera Sabbathi. vide suprà לעֵשׁ. Item valet עֵרֶן שָׁם Vide illic. Nonnunquam עִם שָׁלוֹם Cum pace. Et עֵשׁ valet etiam עַל שֵׁם De nomine. in Saare Zedek frequenter. Aliquando præponitur vau sic וְעֶרֶב שַׁבָּת Et vespera Sabbathi. in Zoh. col. 125.

עֶשָׂא primò est Tinea. Isaiæ 50. Secundò est זנב טלה Cauda arietis, vel Arcturus. עִשְׂבָא Herba, fœnum. Deut. 11.

Idem עֵשֶׂב Deut. 4.

LITE-

ſeu piſtrinum in quo fit panis. Item עֲרִיבוֹת הַגּוֹמֶא ſecundum Kimchi, ſunt Nauigia ex ſcirpis facta. Iſa.18. in Comment. & עֲרוּבְתָּא Piſtrinum. in Ber.rab.cap.11.

עְרֵב Turbauit, perturbauit. De qua radice Elias: כְּדֵי לְעַרְבֵּב הַשָּׂטָן Ad turbandum Satanam. Inde עֲרֵבוּב וּבְלִבּוּל Commixtio & confuſio. Oſeæ 7. in Commentar. Kimhi. ſic, נְכָנְסוּ בְּעֲרֵבוּבְיָא Ingreſſi ſunt cum mixtura. Significat Mixtionem vt ſuprà, & duplicant in eo tertiam radicalē. Verùm miratus ſum de paraphraſi Chald. quæ pro וְהָאסַפְּסוּף hoc eſt, Vulgus collectum: reddidit וַעֲרַבְרְבִין, quum dicere debuiſſet וַעֲרַבְבִין. Sed fortaſſe eò quòd in הָאסַפְּסוּף duplicata eſt ſecunda & tertia, ſimiliter voluit Thargum & ea duplicare. Hæc in Thisbi.

עְרַבֵּל Coarctauit. Ioel 1. Inde עַרְבֻּלִין Concluſi. Cant.1. & עַרְבֻּלָא Cribrum. Amos 9.

עַרְגֵּל Voluere. Prouerb. 26. עֲרוּגָה Linea, ſulcus, porca agri.

עַרְדָּא & עַרוּדָא eſt מין חיה פרא Species animalis feri, nempe חמור מדברי Aſinus ſylueſtris, onager. Ierem.2. & Iob 39. Eſt etiam genus ſerpentis nati ex bufone & ſerpente. in Schem.rab.cap.1. עַרְבָּלִין Organum muſicum, cithara. Gen.4. עַרְדַּסָּא Nomen prouinciæ, Aſia. in Aruc. עַרְדָּסָק eſt ברזל נקוב Ferrum perforatum, inſtrumentum ad ſuffumigandum. in plurali עַרְדַּסְקָאוֹת in Aruc. עוּרְדְּעָנָא Rana. in plur. עוּרְדְּעָנִין Ranæ. & עוּרְדְּעָנָיָא Exod.8. & Pſal.78. עַרְטִילָא Nudus. in plur. עַרְטִילָאִין Nudi. Gen.3. & Mich.1. אִתְעַרְטַל Nudatus ſeu diſcoopertus eſt. Iſaiæ 32. עַרְטִילוּתָא Nuditas. Deut. vbi ſuprà. עַרְטוֹלַיְנִי ponitur pro הארשתרנין, & eſt, vt inquit Elias in Methurgeman, מין חיה ממהרת לרוץ Species beſtiæ velocis ad currendum. Eſther 8.

עַרְטֵר Impellere, & impelli. in Zohare. col.364.

עָרַךְ Ordinauit, diſpoſuit. Iſaiæ 41. Secundò Æſtimare, æquare, adæquare. Inde עֵרֶךְ Comparatio, collatio, ordo, proportio. in More lib.2.cap.8. Et בְּעֵרֶךְ Reſpectu, in ordine ad aliud. Inde בַּעַל הָעֲרוּךְ Magiſter & auctor Dictionarij, qui vocabula ſcilicet in ordinem digeſſit Alphabeti, vocabatur autem R. Nathan. Item עֲרוּךְ Laganum. Leuit.2. in Tharg. Ieroſol. & מַעֲרוּךְ eſt Baculus teres, habens cubitū in longitudine, cum quo fiunt רקיקין Lagana. עַרְבָּאוֹת Iudicia, tribunalia, interpretatur Elias, Sedes diſpoſitas & conſtitutas principibus, & iudicibus ciuitatis. in Thisbi.

עָרַל Præputiari, vel præputium habere. & עָרֵל Habens præputium, incircunciſus. pluraliter עָרְלִין Iſaiæ 52. & עוּרְלוּתָא Græcè ἀκροβυστία. præputium. ad Rom. 2. Secundò עָרַל ſignificat Amicire. Tertiò Tremere. in Aruc.

עָרַם Callidum eſſe, & aſtutum, aut callidè vel aſtutè agere. Inde עָרוּם Callidus, aſtutus. 1 Reg.23. & עֲרוּמוּתָא Aſtutia. Prou. 1. idem מִעַרְמָא Aſtutia, verſutia, calliditas. Pſalm.71. Inde עַרְמוֹנָא idem quod שפופון Baſiliſcus, ceraſtes. Gen.49. in Tharg. Ieroſol. & עַרְמָא Curuum. Luc. 3. Item עֲרִימָתָא Aceruus. Ruth 3.

עָרוֹן & עָרְנִי aut עָרוֹנִי eſt תושב העיר Habitator ciuitatis, ciuis. In fœmineo עָרוֹנִית vel עִירָנִית Ciuis fœmina. in plurali עָרוֹנִיוֹת Ciues fœminæ. Elias putat ſcribendum potiùs עִירוֹן Ciuis, per chirek, cùm ſit adiectiuum ab עִיר formatum.

עָרַס Pinſere, congerere. Inde עָרִיס Paſta. Item עָרֶס & עַרְסָא idem quod המטה Lectus. 1 Reg.19. Capitur etiam pro Feretro, ſiue loculo mortuorum. 2 Reg.3. & pro Cunabulo. in Ber.rabb.cap.2. עָרִיס Ramus, vinea. item Villicus, gubernator. in Vaic.rab.cap.9. עַרְסָן eſt Genus farris, vel hordeum decorticatum, aut farina eius. in Aruc.

עַרְסָתָא Vicus, vicinia. in Aruc.

עַרְסַל Submergere. in Ber.rab.cap.30. vbi ſcribitur וחיורגליו מת ערסלות במים וכו' Et erant pedes eius demerſi in aquis. Secundò עַרְסָל idem eſt quod מלונה Tugurium, vel diuerſorium. Iſaiæ 1.

עָרַע & אִתְעַרַע Occurrit, factus eſt obuiam. 2 Reg.1. & Ioſ.16. Et in paſſiuo cum defectu ת, אִיעַרַע Euenit, factus eſt obuiam. in Zoh.col.267. Significat præterea אִתְעַרַע Temerè conuenit, coniurauit. Oſeæ 11. Inde עִירוּעַ idem quod מקרה Euentus, caſus. 1 Regum.6.

Secundò leum. Item Apex literæ. & Capitulum, ſeu verruca mamillæ. atque ſpina dorſi ſiue cauda. in Ber.rab.cap.14. & Pediculus quo ſuſtinetur ficus. Tertiò עָקַע ſignificat Aperire. & עִקִּיעָה Apertio. Pſalm.111. in Midr. עָקִיק eſt Species præcioſæ margaritæ. Cantic.5.

עָקַר Euellere, eradicare, ſubneruare. Ioſ.11. & 3 Reg. 14. & in paſſiuo אִתְעַקַּר Subuerſus eſt. Pſal.76. Inde עֲקִירוּ Eradicatio, euerſio. in Zoh. Inde & עֲקָרָא Sterilis. Iudic.13. Orbata. Exod.23. & עִיקָּר Germen, ſtirps. Dan. 4. Et Chaldaicè עִקְּרָא Radix, ſtirps. in Zoh. col.428. in Geneſim. item Fundamentum, radix, & origo. in Comment. vt, Panis eſt עיקר כעורה Principale in refectione. De hac radice Elias: In Daniele עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי Stirps radicum illius. Dan. 3. nec eſt differentia inter עִקַּר & שֹׁרֶשׁ. Vnde Tharg. Et radix verbi inuenta eſt in eo. Tharg. וְעִקַּר דְּמִלְּתָא אִשְׁתַּכַּח בֵּה Iob 19. Item apud Rabbinos כְּלַל וְעִקָּר Vniuerſum & præcipuum; vel, כָּל עִקָּר Omne fundamentum, omnis res præcipua. Similiter vſurpant Rabbini ad vocandum Deum ſanctum & laudandum, vocem עִקָּר dum dicunt כּוֹפֵר בָּעִיקָּר Negans fundamentum, hoc eſt, Impius, atheus. ſic & paraphraſis Chaldaica in hunc locum: Lingua noſtra præualebimus. Pſalm.12. habet, מָאן דְּכַפְּרִין בַּעִקָּר Qui negant fundamentum. id eſt, Deum. Hæc in Thisbi. עַקְרַבִּין Scorpio. in plur. עַקְרַבִּין Scorpiones. Ezech.2. Eſt etiam idem quod רסן Frænum, ſeu capiſtrum. & Torcular vel vas eius. in Aruc. עֲקַרְבִּית Nomen loci. ibidem.

עָר vel עוּר ordinis quieſcentium in media, Euigilare, expergiſci. & in Aphel אַעַר Excitauit. Aggæi 1. In paſſiuo אִתְעַר Excitatus eſt. Iud.16. & מִתְעַר Excitatus. Iſaiæ 29. Syrè אִתְתְּעַר Excitatus eſt. Inde אִתְעֲרוּתָא Excitatio. in Zoh. & עָרִים Vigiles. in Commentar. Item Syrè עִירָאִית Vigilanter. & עִירוּתָא Excitatio, euigilatio. in libr. Rit. Seu. Patr. Secundò אַעַר Effundere, euacuare. Eccleſ.11. in Tharg. Tertiò Hebraicè Nudare, diſcooperire, hærere.

Quartò עָר & עָרַעַר ſignificat Litigare, conari, contendere. in Schem.rabb.cap.25. inde עַרְעוּר Prælium, certamen.

Quintò Deſtruere, vaſtare. in Aruc. Sextò עָרַעַר Gargarizauit. in Midb.rab.cap.9. Septimò Frangere. in Aruc. Et Syrè עַרְעוּרָא Turbo, procella. ad Hebr.12. & עָרִין idem quod אויבים Hoſtes. Dan.4. Item עַר eſt Gryphes, auis rapax. Leuit.11. Octauò עַר ſignificat Suere largè. Item eſt Filum denſum, quod in opere phrygionico & introducunt, & educunt. Item Laurus. & Genus quoddā ægritudinis. & Nomen vrbis. Et עַר Filius. item On ciuitas. Item עֵרֶר Conſuetudo. עִיר Hebraicè Ciuitas. & Hoſtis. Dan.4. & 1 Reg.28. & Vigil. ibidem. & Magiſter. Malach.2. & Angelus. Pſalm.114. in Midr. & עוֹר Pellis, corium. & עָרוֹן Ruſticus. in Aruc. & עַרְאִי Propemodum, circiter, modicum. apud Rabbinos. Item עֶרְיָא & עֶרְיָתָא ſignificat Verenda, pudenda. Leuit.18. in plur. עֶרְיָתָא Exo.28. & Syrè עַרְיָא Frigus. 2 ad Corinth.11.

עָרַב Miſcuit, commiſcuit. Gen.30. in paſſiuo אִתְעַרְבִּיב Cōmixtus eſt. Pſalm.106. Inde חֲמַר מְעוֹרָב Vinum mixtum. Iſa.1. עֲרוּבִין Permixta, promiſcua, vt ſi diuerſa ſemina iactentur in agrum. Leuit.19. idem עֲרַבְרְבִין Numer.11. & Commixtio populi, vulgus. & עֲרוּבְיָא Mixtio, mixtura. Pſal. 5. & 52. in Midr. Secundò עָרַב & אִתְעָרַב Fideiubere. 4 Regum 18. Inde Syrè עַרְבָּא Fideiuſſor. Actor.17. & עָרְבוּתָא Fideiuſſio. Prouerb.17. Tertiò עָרַב Cribrare, ventilare. Luc.22. Quartò Occidere, occumbere. vt ad Epheſ.4. Inde מַעֲרָב Occidens, occidentalis plaga. Ioſue 8. לְמַעַרְבָא Ad Occidentem. 3 Regum 7. & adiectiuè מַעַרְבָא מַעַרְבָא Mare Occidentale. Deuter.34. & עַרְבִית Veſpertina oratio. in Zohare. & Syrè עַרוּבְתָּא Paraſceue, veſpera præcedens Sabbathum. Matth.27.

Et עֲרֻבוֹת eſt nona Sphæra. Pſalm.68. Item עֲרָבִין ſunt Sortes. 1 Reg.14. Et עוֹרְבָא Coruus. Cant.5. plur. עוֹרְבִין Corui, Iſaiæ 34. & עָרְבָא Ouis. Matth.9. pluraliter עָרְבָא Oues. & Syrè עַרְבָא Corrigia. Luc.3. Item עָרְבוּבִין ſunt Muſcæ. Pſalm.78. idem עָרְבוּיִן Pſalm.105. Præterea עַרְבִי eſt Arabs. Iſaiæ 13. Item עַרְבָא eſt Subtemen, idem ſcilicet quod רוט העבה Filum denſum. Leuit.13. Et עַרְבִין ſunt Salices. Pſalm.137. idem עַרְבִין Leuit.13. Item עַרִיבָא eſt Pila

עֶצֶם Os, ossis. Secundò Substantia. Inde עַצְמִי Substantialis. & in fœmineo חֶלְקָה עַצְמִיָּה Pars essentialis: plural. עַצְמִים vel עֲצָמִים Substantiales. in More lib.1.cap.56. Item עֶצֶם Ipsemet, vt עַצְמִי Meipsum, מֵעַצְמוֹ A meipso.&c. De qua voce Elias: Vnicuique rei inest עֶצֶם וּמִקְרֶה Substantia & accidens. expositio: עֶצֶם Corpus rei significat: vt, עֶצֶם חֲשָׁמַיִם Substantia cælorum. Exod.34. מִקְרֶה verò, siue accidens est id quod cadit in עֶצֶם Substantiam: vt, Lapis est עֶצֶם Substantia: albedo autem siue nigredo, aut magnitudo, vel parquitas quæ inest ei, vocatur מִקְרֶה Accidens. De quo adhuc loquar in radice קרה. Item שֵׁם הַעֶצֶם Nomen proprium, vt Abraham, Sarah, & similia. Germanicè Nntm selben, Italicè *Proprio*. Et תַּעֲצוּמָה Robur, fortitudo. In Saare Zedek.

עָצִיץ Vas testaceum fractum. in Aruc.

עָצַר כֹּחַ Calcauit, expressit. Iudic.6. & Isaiæ 16. Inde מַעְצֵרְתָא idem quod גת Torcular. Iudic.6. & עָצוּר Cortex vuarum. Numer.6. Item Calcator vini. Isa.16. Item Exprimere, comprimere, prohibere. Gen.40. & Pro.25. & מֵעֵצֶר accipitur pro difficili. in Comment.

עָקַק כֹּחַ vel עוּק ordinis quiescentium in media, Affligere, angustiis afficere, obsidere. Genes.27. Exod. 6. & Numer.10. & in tertia fœminea עָקַת Afflixit, vel molestiam intulit mulier. Iudic.16. idem אַעִיק in Aphil ibid.

Inde מְעִיק רוּחַ Anxius spiritu. 2 Regum 22. & מְעִיקָא Affligens, opprimens. Isaiæ 29. in plurali מְעִיקִין Hostes. Iudic. 2. אֲתַר עָק Locus angustus. & אַרְעָא עָקָא Terra angusta. Isa. 30. Hinc עָקַת & עַקְתָא Afflictio, angustia. Iudic.10. & Iere. 19. idem עִיוּק Sophon.1. Sic עָקָא תַּקִּיפָא Afflictio vehemens. 1 Regum 26. in plurali עָקָן סַגִּיעָן Afflictiones multæ. Psal.71. & עָקְתִין Angustiæ. Psalm.116. & עָאקוּ Angustia. in Zoh. col.340. עוֹד קָשֶׁה עָק valet Adhuc durum & difficile.

Item עוּקָה Fouea. in Aruc.

עָקַב Hebraicè Supplantare, decipere. inde עָקֵב Calcaneus. & עֶקֶב idem, planta pedis. idem עַקְבָּא Planta, vestigium pedis. pluraliter עָקְבִין Calcanei, vestigia. Isaiæ 10.

Idem עוּקְבָּא & עַקְבָּא Planta, vestigium. vnde dicunt עַקְבוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן מְכַסֶּה גִּלְגַּל חַמָּה Id est, Calcaneus primi hominis obscurat orbem Solis. in Zohare col.348. in Genesim.

Secundò Syrè עקב significat Exquirere, anquirere, perquirere. Matth.2. Inde עוּקְבָּא Disquisitio. 1 ad Cor.10.

עֶקֶב Merces. Item מִין סְפוֹג est עַקְבָּא Species spongiæ. sic עַקּוּבָא Fungus attrahens. Videtur etiam esse genus vasis, de quo bibitur. Genes.40. in Thargum Ierosolymitano.

Item עַקְבָּה Retentio. in Aruc. עַקּוּב Proprium nomen. & עַקִּיבָא similiter nomen proprium. Item Syrè עַקְבָּא Disquisitio. in lib.Rit.Seu.Patr.

עָקַד Vincire, ligare. Genes.22. & עֲקִידָה Ligatio. Mich.7. Secundò עָקַר Inclinatus est, strauit se. Exod.33. in Tharg.Ierosolymit. & Caput flectere.

עָקַל Peruertere, torquere. & עֲקַל est tina in qua oliuæ comprimuntur, in Schem. rabb. cap.15. & עוּקָל Temo, vel rudens & funis nauticus. & עִיקוֹל Tortuosus locus in ripa fluminis. in Aruc. & עִקְלָיָא Ornamenta brachiorum. Numer.31. in Tharg. Ierosolymitano. Et עַקִּילַס Nomen proprium, Aquilas paraphrastes Græcus. in Beresch.rabb. capite 94.

עָקַם כִּסֵּל Incuruauit, peruertit, deprauauit, torsit. Psalm.37. Prouerb. 18. & in Vaicr. rabb. cap.34. Inde מְעַקֵּם Peruertens. Prouerb.10. & קָוִים עֲקוּמִים Lineæ curuæ. עָקֵם Peruersus. & עִקּוּמָא Peruersitas. Prou.8. idem עִקְמוּמִית & עוּקְמָנוּת Psalm.125. idem עִקְמוּמִית & עִקִּימוּ Peruersitas, deprauatio. Thre.2. & in Zoh. & לִבָּא עוּקְמָנָא Cor prauum. Psal.101. Rabbini frequenter vtuntur hoc verbo in coniugatione Piel, vt monet Elias in Thisbi.

Item עַקּוּמָא Aculeus, cuspis, apex. עֶקֶם Obsidio. idem עַקְמָן vel עַקְמָם. in Aruc.

עָקַס Angulus. Secundò Scorpionis vel apis punctura. in Schem.rabb.cap.31 & Syrè עוּקְסָא Stimulus. Actor.9.

עָקַף Callidè egit. inde עַקִּיפִין Doli, circũuentiones. Isa.5. in Kimchi. & עֶקֶף Calliditas. Psal.86. in Midr.

עָקַץ Pupugit. in Schem.rabb.cap.22. Secundò Euellere, extirpare, eradicare. Et עוּקָץ Scorpio habens aculeum.

עָסָא & עָסִי כַּעַס Frendere dentibus, stridere, fremere. Thren.2. & in Aphel מַעְסָא Faciens stridere vel fremere. Luc.9. in plur. מְעַסֵּן Frendentes, in coniugatione Piel. Psal.35. Item עֲסִיּוֹת תִּבְשִׁיל est Coctio quædã, vel חִיטִּים מְבוּשָׁלִים Frumenta decocta. in Aruc. עָסוּס Herba quædam. & עֲסִיּוֹת Genus leguminis quod inuenitur in terra Israel. in Aruc.

עַסְטִירְיָא Est nomen cacodæmonis cuiusdam, in Zoh.

עָסַק כָּסַל Operam dedit, vacauit, studuit. Exod.5. Psal. 67. & Prouerb.3. & in Hithpael הִתְעַסֵּק Incubuit, nauauit operam. in Comment. Inde עִיסָקָא & עִיסָק Negocium, causa. 4 Reg. 4. & עִיסָק Res. plural. עֲסָקֵי קְרָבָא Negocia belli. 2 Reg.11. Secundò עָסַק significat Iurgari, litigare. Gen.26. inde עֶסֶק Lis, iurgium. ibid. & Syrè עַסְקָא Aspersum. Lucæ 3. & Prauum, & peruersum. ad Philipp.2.

עֲסַר & עֲסָרָא כַּסְרָא Decem. Ios. 15. in plur. עֲסָרִין & עֲסָרֵי Viginti. 3 Regum 15. & verbaliter עַסֵּר Decimare. Lucæ 18. Inde עֲסָרוֹנִין Decimæ. Leuitic.14. cuius singulare est עֲסָרוֹנָא Exod. 29. idem מַעֲסַרְתָּא Num.18. & Amos 8.

עָף כָּף vel עוּף, ordinis quiescentium in media, Volare. Inde עוֹפָא Auis, volucris. Secundò עַף & עֲפַף ordinis duplicatorum, idem est quod כפל Duplicauit. Exod.26. inde עִיף Duplicatus. Exod.39. & Syrè אַעֲפָא Duplum. Matth.23. & עַפִּיפָא Duplex. 1 ad Timoth.5.

Inde עֲפִין Folia. Danielis 4. & בּוּטְמָא מְעַפְּיָא Quercus densa, & ramosa, idem quod עבה ob frondium & foliorum densitatem. Ezech.6. & Syrè עוּפְיָא כַּפְיָא Folium. ad Hebr. 12. Tertiò עֲפַף Conflare, contundere. Isa. 2. & Mich. 4. חַרְבָּא מְעוּפְּפָא Placenta in prunis decocta. 3 Reg.19.

עֵיפָא Linteum, peplum, vel pallium. Genes.24. עֲפִין est Piscis quidam. in Aruc. עַל פִּי valet Iuxta os, id est, præscriptum.

עָפָא Galla ex qua fit atramentum. in Aruc. item עֲפִין Insipidus gustus.

עָפַק כִּפֵּל Complecti. Actor.vigesimo.

עָפַר Arabicè idem quod שבק Remisit. עַפְרָא כַּפְרָא Puluis. Ios.7. Item Puluis incensi quo manus abluuntur. in Aruc. Inde Syris עַפְרָנָא כַּפְרָנָא Puluerulentus, puluerosus, terrenus. 1 ad Corinth.15. Item עַפְרָן est Genus margaritæ. Cant.5. & עֹפֶר Hinnulus. מַעֲפוֹרָא Pannus laneus & lineus, quo se induunt Philistæi. עַפְרִירָא Est nomen mali cuiusdam angeli. in Zohar. col.33. עַפְרוּתִין Terra mineralis. Iob 28.

עָפַשׁ Mucescere, mucidum fieri, putrefieri. in Ber.rab.cap. 31. Inde עִיפּוּשׁ Putrefactum. ibid. & לֶחֶם הַמְעוּפָּשׁ Panis mucidus.

עַצּ In Rasse tevoth valet עַל צַד Iuxta latus, iuxta, ex parte, per.

עָצַב Hebraicè, Doluit, tristatus est. Inde קָל עָצִיב Vox amara & lachrymabilis. Dan.6. Et עַצְבוֹנָא Dolor, mæror. in Zoh.col.438. Secundò עָצַב significat Fasciis ligare, siue membra aptare. in Aruc. Item עוּצָב est Operimentum currus, & phaleræ equorum. Et עִצְבוֹנִית siue עִיצְבוֹנִית est Genus spinarum in Ber.rab.cap.65. Item עַצְבִּים Musculi. in More lib. 2.cap.1.

עָצָא כָּצָא siue עָצָה Calumniari, opprimere, iniuriis afficere. Leuitic.6. in Thargum Ierosolymitano.

& עָצִין Calumniatores. ad Roman. 2. Inde עָצָה idem quod עשק Calumnia, iniuria. ibidem.

Secundò Syrè עָצָא כָּצָא in Pael, significat idem quod ἀντιλέγω, Contradicere, obsistere, responsatorem esse. ad Tit.2. vbi scribitur מְעַצִּין Contentiosi, responsatores.

& עִצְיָא Concertatio, dissensio. 2 ad Corinth.12, & in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. Item עֵצָה idem quod זִמָּה Scelus, exquisita malitia. Iudic.20. & עִיצָה & עֵצָת Consilium.

עָצַר quoque significat Claudere Hebraicè.

Item עֲצִין est תֶּבֶן שֶׁעַל גַּבֵּן קְטָנִית Palea, & folliculus leguminum. Numer.13. in Tharg.Ierosolymitano.

& עֲצִיוֹן גֶּבֶר Est nomen loci. Deuter.2.

עָצַל Piger fuit. & עָצֵל Piger. & הִתְעַצֵּל Ignauia torpuit. in Commentariis Kimchi, Iosue 15.

& 7. Item ܥܡܝܪܐ apud Syros idem eſt quod צמר Hebraicè. Arabicè אלצוף Lana. Pſalm.167. in Pſalt.Syriaco.

& עומר & עומרא eſt Genus menſuræ, quam Hebraicè חומר vocant. Exo.16. & Oſeæ 3. עמר quoque ſignificat Tineam. Pſalm.38. לעומת Aduerſum, contra, è regione. in Commentariis.

ܥܢܐ ܟܘܢ & ענה primò Syrè ſignificat Reſpondere, ſubdere, ſubiicere, vel exordiri ſermonem. Daniel.2. Eſth.3. & paſſim in nouo Teſtamento. Inde ܡܥܢܝܬܐ Reſponſum, reſponſorium. verbum eccleſiaſticum. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. Secundò Humiliauit, afflixit. Ezech.22. & Deuirginauit, oppreſſit. 2 Reg.13. Inde ܬܥܢܝܬ Afflictio, ieiunium. in Comment. ܥܢܝܐ Afflicta, negotiis anxia. Luc.10. Et ܥܢܬܐ idem quod ἄτοπος, Abſurdus, importunus, inſolens, negotiis implicitus. 2 ad Theſ.3.

Et ܓܒܪ ܥܢܝܐ Vir pauper, vel afflictus. Pſalm.109.

ענן & ענא idem eſt quod ܥܢܢ Ouis. 1 Reg.8. & 15. Item ܥܢܢ Res, aliquid, ſignificatum, negotium. Item ܟܠ ܥܢܢ Vnumquodque. in plurali ܥܢܢܝܢ Geſta, facta. frequens in Cõment.

ܥܢܘܬܐ Angulus. Prou.7. ܥܢܐ Tempus, hora. in Ber.rabb. cap.69. Item ܥܢܐ Teſtificari, teſtimonium dicere.

ܥܢܒ ܟܢܒ idem eſt quod קשר Ligauit, vel eleuauit. Exodi 28. in Tharg. Ieroſolymit. & ענוב Vitta, nodus, vel anſula. pluraliter ענובין Exod.26. Secundò ܥܢܒ eſt Bacca. in Aruc. & Vua, Hebraicè. pluraliter ܥܝܢܒܝܢ Vuæ, baccæ. 1 Reg.25. Item ܥܢܒܬܐ capitur pro קמא של שעורים Farina hordeacea. Et ܥܝܢܒܬܐ Albugo. & ענוב Ocellus, vt ille qui fit in diploide. in Aruc. ܥܢܒܠ eſt Malleus campanæ. in Midb.rabb.cap.10.

ܥܢܓ Deliciari, delectari. ענג valet גרן נהר גן id eſt, Deliciæ, fluuius, hortus. vel in conſtructione, Deliciæ fluuij paradiſi. in Zoh.col.133. Secundò Tardare. Inde ענוגה idem quod אחרונה Nouiſſimum, poſtremum. in Aruc.

ܥܢܝܕ ܟܝܢ Peregrinari. 2 ad Cor. 5. Secundò Vita defungi, obire. Inde ܥܝܕܐ Defunctus. 1 ad Theſ. 4. in ſuperſcriptione. & ܥܝܕܢܐ ܟܢܢ Obitus, interitus. 2 ad Timoth.3. in ſuperſcriptione.

ܥܢܝܐ & ענייא idem quod דל Pauper, inops, afflictus. Pſal. 10. & 34. de quo iam ſuprà. Idem עם ענוותן vt עם ענוותן Populus pauper. Zoph.3. item Manſuetus, comis, mitis. Num.12. pluraliter ܥܢܘܬܢܝܐ Pauperes. Iſa.14. & 26. & ܥܢܝܘܬܐ Paupertas, afflictio, manſuetudo. in Zoh.col.210. in Exodũ.

ܥܢܘܬܢܘܬܐ Manſuetudo. Sophon.2. & Pſalm.45. Item ענוה Farina. in Aruc. ענו ſiue ענוה & ענוכא Accubitus, recubitus, concubitus, effuſio, deſcenſio. Exod.16. in Tharg. Ieroſolymit. & 21. in Tharg. Onkelos. ע״ז valet ע״ז 70. ܥܒܘܕܐ ܙܪܐ Cultus externi, Id eſt, Septuaginta Dij, ſiue potiùs Dæmonia 70 Gẽtium idololatrarum. in Zoh.col.125. ܥܢܛܒ Nomen loci. in Aruc. ܥܢܡܠܟ Sic dictus equus quòd obediret regi domino ſuo. in Aruc. ܥܢܢܐ Nubes. Exod.24. pluraliter ܥܢܢܝܐ Iud.5.

& ענן Obnubilare. item Ariolari. Inde ܡܥܢܢܝܢ Arioli. Michææ 5. ܥܢܢܝܬܐ Auricula. in Aruc. ܥܝܢ ܥܓܠܐ Oculus vituli, amethyſtus. Exod.28. ܥܢܦܐ Ramus. plur. ܥܢܦܝܢ Rami, frondes. Deut.4. ܥܢܝܢ Penſum lini pectinati paruum. in Aruc.

ܥܢܩ In Comment. Contribuere, pauperem onerare eleemoſyna. Secundò ܥܢܩܐ Torques. Iud.8. item ענקא accipitur pro צואר Collo vel gutture. Pſalm.69. & 115. Item ܥܢܩܠܝܢ ſiue ענקלין Vncini. & dicit Kimchi Ezech.40. quòd ſint ווי ברזל Capita ferri, quæ figuntur in parietibus, & columnis, vt ſuſpendatur aliquid in eis. Alij ſcribunt אנקלין teſte R. Dauid. ܥܢܩܘܩܠܘܬ Pampini, capreoli vitis, teneriores palmites, & extremitates vitis. ܥܢܩܡܘܢ Epiſtola. in Ber.rab.cap.67.

ܥܢܫ & in Hiphil ܗܶܥܢܺܝܫ Puniuit, ſupplicium intulit. & ענוש Pœna, mulcta. in Comment. & ענש Condemnatio. Ezr.7. 'ע in Raſſe tevoth valet ע״ט סופר Stylus ſcribæ, libri nomen, vbi de accentibus & Maſorah quædam collegit R. Dauid Kimchi. Valet etiam עשר ספירות Decem numerationes, in Zaare Zedek.

ܥܣ Attenuare. vnde ܡܥܘܣܐ Subtile, attenuatum. Pſalm.72. in Midr. & ܥܣܬ Fragmentum. in Comment.

ܥܣܒܐ Herba, fœnum. idem quod חציר 3 Reg.18. & Syrè ܥܶܣܒܳܐ Herba, gramen. Iohan.6. in Euang.

ܥܠܦ Laſſari, fatigari, deficere.

ܥܠܙ Exultare, lætari. ܥܠܙܩܐ Sangtuiſuga. Pſal.12. תעלאקה in Arabica lingua, ſecundum Dauid Kimchi, eſt Saccus & pera in qua viatores portant victualia. 1 Regum 17.

עולשין Lactucæ, herbæ amaræ cum quibus agnus legalis comedebatur; nonnullis Naſturtium. Cant.2. ܥܠܬ eſt Vas in quo vinum fertur, idem ܥܠܝܬܐ. Eſt etiam herba quædam quæ Italicè dicitur *Crispino*.

ܥܡ In Raſſe tevoth valet על משקל Iuxta pondus, formã &c. Et על מנת Cum conditione, ea lege. Rariùs ܥܠ ܡܫܩܠ vel ܥܠ Peruerſitas deteſtanda, vel peruerſus, abominabilis.

ܥܡ valet על משקל אחר Iuxta formam aliam.

ܥܡ & ܥܡܡ ܟܡܬ Caligare. Ezech.21. Inde ܡܚܘܫܐ ܥܡܡܐ Plaga obſcura. Leuit.13. in plurali ܒܚܘܪܝ ܥܡܡܝܢ Maculæ ſubobſcuræ. ibidem. Secundò ܥܡܡ Extinguere. Eccl.12.

Tertiò ܥܡܥܡ idem eſt quod החשיך Obſcurauit, obtenebrauit. Iſaiæ 6. ܥܡܐ Populus. pluraliter ܥܡܡܝܢ & ܥܡܡܝܢ Populi. 2 Reg.22. & Deut.4. & ܥܡ ܐܪܥܐ Populus terræ, idiota. in Midb.rab.cap.6. De quo Elias in Thisbi: Vocant, inquit, eũ qui doctrinæ Legis eſt imperitus, עם הארץ Populum terræ, vulgus. abſolutè enim plebs vulgi nihil ſcit. & in plurali עמי הארץ Populi terræ. Sunt & qui dicant, עמי הארצים Populi terrarum. ac reuera eſt populus terrarum. Cæterùm iam ſcripſi in radice בור, quænam ſit differentia inter בור Stolidum, agreſtem, & inter עם הארץ Populum terræ. Germanicè populus terræ vocatur, Ein vngelerter, vulgò *Ignorant*. Item עם, Syrè ܥܡ eſt prepoſitio Cum, vt apud Hebræos. ܥܡܢܐ Nobiſcum. Iere.26. Syrè ܥܡܢ Nobiſcum. Matth.1. ܥܡܗ Cum eo. Matth.2.

ܥܡܝ Tecum. Luc.1. ܥܡܢܘܐܝܠ ܐܠܗܐ Emanuel, Nobiſcum Deus: nomen Chriſti ſeruatoris. Matth.1.

ܥܡܕ ܟܡܕ Syrè, Baptizauit, intinxit, lauit. Mat.3. Inde ܡܥܡܕ Baptizans. ܡܥܡܕܢܐ Baptiſta. & ܡܥܡܕܝܬܐ Baptiſma, ſacra ablutio. Mar.1. Idem ܥܡܕܐ ܟܡܕܐ Baptiſmus, ſacrum lauacrum. in plurali ܥܡܕܐ Baptiſmi. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. Secundò Hebraicè ܥܡܕ Stetit. Inde ܥܡܝܕܐ Statio. & ܥܡܘܕܐ Columna, ſtatua. 3 Reg 7. Item ܥܡܕܐ Matella, vrinale vulgò. in Aruc. Et ܡܥܡܕ idem quod מדר Habitaculum, manſio. ܥܡܗ Colus, inſtrumentum in quo mulieres penſum trahunt. aliâs ſcribitur ܐܝܡܐ. in Aruc.

עמי עש״ in Raſſe tevoth valet, ܥܕܪ ܡܥܡ ܡܪܝܐ ܥܒܕ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ Auxilium meum à Domino, conditore cæli & terræ. Integer verſiculus ex Pſalm.121. quem ſuis libris prænotant.

ܥܡܛܢܐ ܟܡܛܢܐ idem quod ערפל Caligo. Act.13.

ܥܡܠ ܟܡܠ Laborauit, fatigatus eſt. Eccleſ.1. & Ion.4. ܥܡܠ Labor. Gen.3. Secundò ܥܡܠ Arabicè, Peregit, perfecit, abſoluit. Item metaphoricè ܥܡܠ Impenſæ, & merces, ſeu penſio domus. item Paſta coquorum, quam faciunt ad exhauriendam lebetis vel ollæ ſpumam. in Aruc.

ܥܡܘܠܢ ἄμυλον, Amylum, placentæ genus quod ex tritico fiebat, aut ſiligine ſæpius elota. ܥܡܠܩ Amalek, nomen proprium gentis, ſic dictæ quaſi ܥܡ ܠܩ Populus lingens, vel lambens, quòd veniret ad lambendum ſanguinem Iſraelitarum. in Aruc.

ܥܡܡ Extinxit. in Vaic.rab.cap.26. & ܥܡܥܡ Claudere, obſcurare. de quo iam ſuprà.

ܥܡܨ Clauſit, obturauit, ſtrinxit. in Aruc.

ܥܡܩ ܟܡܩ Profundus fuit. Inde ܢܗܪܝܢ ܥܡܝܩܝܢ Flumina profunda. 4 Reg.19. & ܥܡܝܩܐ Profunditas. 2 Reg.22. idem ܥܡܝܩܘ in Zoh. & ܥܡܩܘܬ Profunditas. Oſeæ 7. & in Aphel ܐܶܥܡܶܩ Declinauit, receſſit. Prouerb.28.

Item ܥܡܩ & ܥܡܩܐ ſignificat Maculam & diuerſum coloré, qui ex maculæ profunditate conſurgit. Leuit.13. & 14.

Et ܥܡܩܘܢ vel ܥܡܩܢ Lectus, vel aulæum magnũ lecti. Am.6.

Item ܥܡܩ Nomen villæ. in Aruc.

ܥܡܪ ܟܡܪ Manipulos fecit. Pſalm.129. Inde ܥܡܪܐ, & ܥܘܡܪܐ Manipulus. Iere.9. & Syrè ܟܡܪܐ ܥܡܪܐ Herba, gramen. Luc.12. Secundò ܥܡܪ idem quod ܫܪܐ Habitauit, manſit. Luc.12. Inde ܥܡܪܐ Habitatio. Act.17. & cum מ hebraicè ܡܥܡܪܐ Habitaculum, habitatio. ad Ephe.3. & in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. Tertiò ܥܡܪ idem eſt quod ܫܡܫ Miniſtrauit. Prouerb.25. Item ܥܡܪ & ܥܡܪܐ Lana. Dan.1.

Num.25. in Tharg.Ierosol. מַעֲלָה Celsitudo, exaltatio, dignitas,excellentia.in plur.מַעֲלוֹת.in Comment. idem עֲלוּי.

Item עִילָּאִי & עִילָּאָה idem quod עליון Altissimus,excelsus,sublimis. 3 Reg.9. & Ios.16. & Syrè מְעַלְיָא Sublimia, alta, excelsa.in lib.Rit.Seu.Patr. Et in femin.genere Hebraicè עֶלְיוֹנִית Superior,excelsa.in Comment. Inde consignificatiuum עַל & עֵיל Super, contra,iuxta, propter. & recipit affixa & literas seruiles.vt, עֲלוֹי & עִילוֹי & עֲלַוְהִי Super eum. עֲלֵינָא Ad nos, super nos. לְעֵלָא & לְעֵל Sursum, supernè. עֲלֵיהוֹן Super eos. מֵעַל & מֵעַלוֹי Desuper, supernè. עֲלֵיכוֹן Super vos. עַל שֵׁם Propterea, ideo. frequens in Commentariis. Item מִלְּעֵיל idem quod מִלְּמַעְלָה Suprà.& vocatur sic accentus qui suprà in prima syllaba ponitur,& tunc profertur syllaba ipsa protractè & tardè. Item Syrè אִשְׁתְּעֵלָא Efferri, eleuari.2.ad Thess.2. עֲלָתָא Sacrificium,oblatio, holocaustum. Ios.22. vnde עֲלָתָא תְּדִירָא Iuge holocaustum. Exo.29. pluraliter עֲלָתָא & עֲלָוָן Holocautomata.Exod.24. Et Syrè עֲלָתָא significat Aram, altare. Act.17. Item עִלִּיתָא & Syrè עִלִּיתָא Cœnaculum, tabulatum superius. 3 Reg.6. & Luc.9. idem עֲלִיָּה 2 Reg.18. pluraliter עִלִּין מְרַוְחִין Cœnacula spaciosa,lataúe. Ier.22. Item אַעְלִי in Aphel significat Æstimare, precium taxare.Iob 28. vbi עִילוּא Æstimationem, vel precium significat.idem עִילֵּוּ in Leuit. Tharg.Ierosolymitano.

עלע עֲלַל & עָלַל Commouit,agitauit,fluctuauit. Inde עֲלַעוּלָא Tempestas, turbo. Psalm.107. & Isa.5. plur. עֲלַעוּלִין Turbines, tempestates. Isa.20. Præterea מְעִילָה est Transgressio. in Doctrinali. & עִוְלָא Iniquitas,prauitas.Psalm.57.

Item עִלְּיָא idem quod צלע Costa. עִלְוֵי idem quod ἀλοὴ, aloës. Iohan.19. & עַל אַחַת כַּמָּה Quantò magis. in Ber. rab.cap.4.

עלב עֲלַב & אִתְעַלַּב Abusus est,vituperauit,afflixit.Iudic.19.3 Re.12.& 1.ad Cor.6. Itē ponitur Syrè pro συκοφαντεῖν, Per calumniam & falsam delationem eripere. Luc.19. Inde עָלִיב Egenus. Prou.30. & עוּלְבָּן Miseria, afflictio. 1 Reg.1. Iniuria, contumelia. Genes.29. & עַלְבוּתָא Contumelia, vel auaritia, sicut in Græco est πλεονεξία. Marc.7. & עַלְבוּן & עַלְבוּנָא Abusus,contemptus. in Saare Zedek. & עַלּוּבָא Auarus. 1. ad Corinth.5.

עלג עַלַּג Balbutire, vel subsannare. Hebræum.

עלז עַלַּז Exultare. Hebræum.

עלם עַלַּם Idem est quod תקף Fortificauit, roborauit.Deut.31.Iosu.10.& Psal.38.

Inde גֶּבֶר עָלִים Vir fortis.pluraliter עֲלִימִין Fortes.Psal.55.

עוּלִימוּתָא Robur:3 Reg.12. Secundò עָלַם Abscondere, occultare. idem אַעְלִים Psalm.88. Tertiò Arabicè עָלַם Docuit.

& מְעֻלּוּמָן Insignis. Item עָלְמָא Sæculum. Iosu.14. Æternum,perenne,sempiternum,æuum.vt עַד עָלְמָא Vsque in sæculum. & מִים עֲלַם Statutum sempiternum.Exod.28.in plurali עֲלָמִין Sæcula. 3 Reg.8. Item עוֹלָם הַבָּא Sæculum venturum. de quo Elias: Sunt,inquit, controuersiæ inter nouissimos scriptores de tempore עוֹלָם הַבָּא Sæculi venturi: sunt qui dicunt illud esse עוֹלָם הַנְּשָׁמוֹת Mundus animarum,hoc est,statim post obitum. Sunt & qui dicunt esse tempus dierum Christi; & sunt qui dicunt illud esse post resurrectionem mortuorum. Ac vnusquisque adducit argumenta ad sententiam suam cōfirmandam. Ego verò non sum sufficiens vt ingeram caput meum inter capita eorum sapientum. Attamen qui volet insistere veritati huius rei, videat expositionem Don Ischak Abarbinel felicis memoriæ, in libro נַחֲלַת אָבוֹת בְּפֶרֶק בֶּן זוֹמָא Hereditatis patrum,cap.Ben Zouma. Nam optimè hac de re locutus est. de qua iterum loquar in dictione עתיד.

Item עוּלִים & עוּלִימָא idem est quod נער Puer, vel iuuenis. Ios.6. Syrè עַלִּימָא Adolescens.Matt.19. pluraliter עוּלִימֵא Adolescentes.in fœmineo genere עוּלִימְתָא Adolescentula, virgo.

Item עוּלִימוּ Iuuentus. Gen.18. Idem עֲלִימוּתָא Prou. 30.

Et Syrè עַלְמָנָא Mundana,sæcularis.ad Heb.9. & in fœmineo genere עַלְמָנִיתָא Mundana. in libr.Rit.Seueri Patr. Syrorum. Et עַלְמִין Nomen loci, is est Ierusalem, quæ est בית עולמים Domus sæculorum. in Aruc.

עלס עָלַס Exultare, lætari. Hebræum lest. עַלְעָא idem quod צלעה Costa.Dan.7. idem עַלְעָא in Zohare.

Et עִינוּתָא Angulus.Prou.7. עִיסָה Pasta. Psal.100. in Midr.

עיף עָיַף Deficere, Marc.8. Inde עֲיֵפוּת Lassitudo. עִיף Duplicatum. Exod.28. & אַעִיף Duplicare.ibid.26.radix est עוף. Item עֵיפָא Calyptra,vel linteum. Gen.24. עִיק Tribulatio, angustia. Psalm.107. & Syrè in Aphel אַעִיק Tristitia afficere. ad Rom.14. & עֵיקָא Tristitia, mœror. ad Philipp.2. עִיר Ciuitas, vrbs. & עִירָנוּ Ciuis.Psal.16.in Midr. & עוירות in Comm.Ciuitates,vrbes.

עֹ֫ל valet עַל בֵּן Ideo. & עַד כָּאן Hucusque.

עבב עִכֵּב & עָכִיב Moram fecit, distulit, tardauit, impediuit.Iud.9.& Isa.34. Idem אִתְעַכַּב Iud.5.

Inde עִכּוּב & עַכָּבָה Mora, impedimentum.in Comment.

Secundò עַכַּב significat Abbreuiare. Numer.11.

Tertiò Deficere. Isa.40. Vsurpatur etiam pro Annotare.

& עַכּוּבִיּוֹת & עַכּוּבִיתָא Arbor spinosa, rubus, dumetum. Ier.17. & Gen.3. in R.Schel. עַכּוּבִיתָא Aranea, vel aspis. Psalm.65. & 139. & Isa.59. עַכְבִּיּוֹת Herbæ amaræ, vel secundum alios Tribuli.in Ber.rab.cap.20. עַכְבָּר Nomen loci, & vicus siue vicinia. in Aruc. & עַכְבָּרָא Mus, siue gurgulio. Leuit.11.

עכ״ in Chaldaismo forsan idem valet, nempe עִם כָּל דָּא cum toto hoc:cui præponūt Vau sic ועכ״ vt Gallicè dicimus,*Et auec tout cela* vel *& toutefois*. in Zoh.col.135. עַכּוֹ Vrbs Phœniciæ, Græcis Πτολεμαΐς, quæ quondam dicta est Ace, vel Aco, teste Plinio. Reperitur hæc vox Act. 21. & R.Schelomoh Iarc. in Sophoniam,ait, In libro Midras Agadah,id est, Homilia iucundæ narrationis, tradunt doctores שער הרגים Porta piscium est vrbs Aco,quæ sita est in sinu maris,in quo piscando capiuntur pisces magna copia. עכ״ valet עִם כָּל-זֶה Cum toto hoc, id est, tamen.

עכל Consumere, digerere, concoqui. in Midb.rab.cap.14. Et in passiuo אִתְעַכַּל Deuoratus est.in Zoh. Inde עָכוּל Membrum comestum, siue, consumptum & digestum.

עכ״ל in Rasse tevoth valet עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ Hactenus lingua, id est,sermo,siue expositio aut sententia eius.

עָכָן siue עָכִין aut עֵיכְנָא & עִיכְנָא Græcè ἔχιδνα, Serpens in spira iacens. in Beres.rab.cap.67. & in Zohare.

עכס Hebraicè Constringere pedes ornamento. Isa.3.

Inde עֶכֶס Crepida, vel calceus ornatus. Pluraliter עֲכָסִים Periscelides, monilia quæ ex commotione tinnitum faciunt.vt dicit D.Kimchi. Significat & Compedem.Pro.7.

עֲכָסָה Est nomen proprium mulieris, quæ tantæ fuit pulchritudinis, vt qui eam videret, statim עכס irasceretur vxori, quòd non esset formosa, vt illa erat, teste Rab. Iochanan. in Aruc. עכ״ in Rasse tevoth valet עַל כָּל פָּנִים Omnibus modis, omnino. cùm significant nihil impedire posse quominus aliquid fiat. Itē valet עַד כָּאן פֵּרוּשׁוֹ Hactenus illius expositio.

עכר Hebraicè, Turbauit. Inde עֲכִירוּת Turbulentia, & commotio aëris. Item עָכִיר Tignum, vel rota, cum qua premuntur oliuæ. in Aruc. עַכְשָׁיו vel עַכְשָׁו vt sine Iod putat scribendum Elias, significat Modò, nunc:idem quod עַתָּה,& idem quod לְחוּד Tantum. & מֵעַכְשָׁו idem quod מעתה Deinceps,posthac. in Commentariis.

על Ordinis quiescentium in media, & עָלַל duplicatorum,significat Venire, ingredi. vt יְהוֹשֻׁעַ עַל הַיָּמִין Iosue venit in dies.Ios.13. Sic עָלִיל Ingressus est. 1 Reg.18. & in tertia fœminea עָלַת Ingressa est. Iud.4. & 3 Regum 14. Sic שִׁמְשָׁא עָלַת Sol occubuit.2 Reg.2. & in Aphil אַעִיל Adduxit.Iud.2. & 12. in 3. fœminea אַעִילַת Obtulit. 2 Reg.13.

Inde מֵעַל Occasus,vt מֵעַל שִׁמְשָׁא Occasus Solis.

Item מַעֲלָנָא Ingressus, introitus. Ios.8. ad Roman.5. & ad Heb.10. & alia forma עָלַל Introitus,ingressus. in tabula Euangeliorum. Secundò עָלַל Efficere,occasionem dare,in causa esse.Hebræum. Inde עִלָּה Occasio,& עָלוּל Causatum.in Comment. עִלִּילָה & עוּלָה Occasio. in Kimchi.

Item עָלַל & עָלְלָא & עָלְלָתָא Prouentus, fruges. Iud.6. & Iob 40. vt,עָלַת חַקְלָא Prouentus agri.4 Reg.8.in plurali עָלְלָן Fructus. Deut.33. & עוּלְלָן sunt Racemi. Isaiæ 47. & עָלוּל Aptum, dispositum, accommodatum ad aliquid recipiendum. in Aruc. Item מַעֲלָל Gen.42. ponitur pro עָרוּה Vitio, defectu, turpitudine.in plur. מַעֲלָלִין Adinuentiones, opera, studia, molimina. Psalm.28. in Complut.

עלא Ordinis quiescentium in vltima, significat Ascendere, & eleuari. Inde מַעֲלֵי שִׁמְשָׁא Ascensus Solis.

עֲזַם כוֹסֵ Idem quod מלק Vngue secauit. Leuit.1. Item Syrè כְּלִילָא כלילא הכהונתא דעוזקיא Corona spinarum. Matth.27. עִזְקָא Anulus, circulus, sigillum. 3 Reg.21. in plurali עִזְקֵן Anuli. Exod.25. & עִזְקָנָא Manicæ ferreæ, compedes. Ier.40. עֲזָרָתָא & עֲזָרַת Atrium templi: idem quod חדר Conclaue templi. Isa.1.& Ezech.1.

Et עֲזַרִיאֵל est nomen Angeli, cuius officium esse dicunt Iudæi, vt obsistat, ne aquæ trãseant terminum suum, & operiant terram. in Zoh. super Exod. Item עֲזָרוּרָא Syrè, Fascia. Luc.2. עֲזָרָד Durum. & עוּזְרָד Sorbus.

עֵט & עִיט idem quod קולמוס הסופר Calamus scriptoris, stilus. Ierem.17.

עַטָּא כלא Syriacè Delere, chartam obducere litura. Inde עַטָּיָא כלאיא Deletor. in Alph. Widmanst. & in passiuo אִתְעַטָּא אתעטא Deletũ est. Act.3.

Secundò עַטָּא Syrè, vt & Hebraicè עָטָה Operuit, texit. Iac.3. Item עִיטָא idem quod עצה Consilium. Ruth 3.& Dan.2. עַטְבָּן Arabicè, Periculum.

עַטַּל כלל Syrè, Desipere. Mar.7. Inde אתעטל עַטְלִיתָא Error, insipientia. in lib. Rit. Seu. Patr. & עַטְלָא Difficile. Matth.19. & עִטְלָא Piger. Prouer.6. & עַטְלוּתָא Pigritia. ibid.19. Item מַעְטוּלָא Separata. עַטְלִיזָא Macellum, platea in qua venduntur iumenta. in Aruc.

עֲטַלֵּיפָא Vespertilio. Leuit.11. עִיטְמָא Coxa, vel femur. in Esther. עוּטְרָן Mulctrum, vel mulctrale. עוּטָן Vas in quo ponuntur oliuæ. in Aruc.

עַטַּף כלף Inuoluere, operire. Ier.43. Inde עֲטִיף מְעִילָה Amictus pallio. 1 Reg.28. Inde עֲטוּפָא Inuolucrum, amictus. in Zoh. col.105. in Gen. Secundò Serotinum esse, tardare. Tertiò Deficere, deliquium animi pati. Quartò Inundare, vndis operire. Item עֲטָף & עֲטַף idem est quod חוק Sinus. Thren.2. & Eccl.6. & עַטַף Copulatio.

עַטַּר Idem quod ענק Coronare. & אִתְעַטַּר Coronari. Inde עֲטוּרָא Corona, diadema, tiara. in Zohare.

Secundò significat idem quod סר Recessit. 1 Regum 9. & 3 Reg.15. Tertiò Syriacè עֲטַר כלר significat Fumare. Exo. 19. in Tharg. Ierosol. Inde עֲטָרָא כלרא Vapor. Act.2. & עֲטָרָא Suffitus, suffumigatio. in lib. Rit. Seu. Patr. Item עֲטַר est בניין Ædificium עגול rotundum. Significat etiam Instrumentum seu literas contractus. & עֲטָרָה Glans, pars summa hastæ virilis. עִטְרָן Fex picis. in Ber. rab. cap.85.

עֲטַשׁ Sternutare, oscitare. & עֲטוּשׁ Sternutatio, oscitatio.

עַי Est nomen loci. Ier.49. עֵי in Rasse tevoth valet עַל יְדֵי Per manus, opera, ministerio, beneficio, occasione.

עִיבָא Caligo, tenebræ. עִיזָא Capra. 1 Reg.19. in plur. עִיזִין Capræ. Iud.13. עִילָא Pullus. Iob 11. Idem עֵגֶל Zach.9. plural. עִילִין Pulli. Iudic.10. & capitur ibi pro pullis asinorum.

Item עִילָא Iniquitas. Iob 4. & Psal.28. de quo suprà. עִיל Suprà. & לְעִילָא Sursum. Exod.37. de quo parum infrà.

עִים In Rasse tevoth valet עַל יְדֵי מְקַדֵּם Per manus eius qui primus occurrerit.

עַיֵּן Aduertit, considerauit. Genes.3. in Tharg. Ierosolymit. Inde עִיוּן Consideratio, attentio, studium.

עִיֵּן Perplecti, & intricari. Hebræum. De primo significatu Elias in Thisbi: Inuenitur, inquit, ab hac radice verbum in Cal, vt, וַיְהִי שָׁאוּל עַיֵּן אֶת דָּוִיד Et Saul intuebatur Dauidem. 1.Sam.18. id est, posuit super eum oculum malum. Cæterùm Rabbini vtuntur eo in coniugatione Piel affecta daghes, vt cùm dicunt, עַיֵּן עָלָיו Obserua eum, hoc est, pone oculum tuum super eum. Item, אֵין מְעַיְּנִין בְּמָקוֹם שֶׁמַּכְרִיעִין Non aduertunt in loco quo incuruant se. Et nomen substantiuum, vt, צָרִיךְ עִיּוּן Indiget consideratione. Et Rab. Schelom. Iarc. inde exponit illud, Omnes scaturigines meæ in te. Psal.77. sic עִיּוּנַי וּמַחֲשָׁבוֹתַי Considerationes & cogitationes meæ in te. Germanicè Betrecht, Italicè *Studio*. Inde תְּעִיּוּנִית Speculatiua, theoretica. in Comment. Et in masc. genere דָּבָר תְּעִיּוּנִי Res contemplatiua. in Præfat. More. Item עֵינָא & עַיְנָא Oculus. Iob 24. plural. עֵינִין Oculi. 3 Reg.1. & עַיְנִין idem. Isa.3.& Dan.7. & עַיְנְדַּמַּיִן Fontes aquarum. Psal.114. & עֵינָנִית atque עֵינָנָן Scaturigines. Deut.8.& 33. & עַיִן Aspectus, superficies, color. Itẽ Fenestra. & עַיִן קוֹף Nomen idoli. in Aruc. Item עֵינוּתָא Prospectus, è regione, versus. Numeri vltimo in Tharg. Ierosolymitano.

עָה In Rasse tevoth valet עָלָיו חַשְׁלוּם Super eum pax. Sic de Sanctis loquuntur, qui vitam cum morte commutarunt. Vide suprà, vt differat à לוֹ, ibidem. Interdum עִנְיָן הַזֶּה Hoc negotium. Rariùs עוֹלָם הַזֶּה Hoc seculum, quod magis notatur עחו. Item עוֹלָם הַבָּא Seculum venturum, sed id si præcesserit עוֹלָם הַזֶּה quod sensus facilè commonstrat. Valet nonnunquam in libris punctatorum עַיִן הַקּוֹרֵא Oculus legentis, libri nomen. vide suprà in יחבו. Valet quoque in Portis Iustitiæ עדן העליון Deliciæ superiores; & aliquando præfixam habet ה vel ל.

עָהַד כוסי Cõcipere animo, recordari, reminisci. Mat.16. & in Aphel אַעְהַד Suggerere. Ioh.14. Commonefacere. ad Roman.15. & מְתַעְהַדְנָא Memor. & עוּהַדְנָא Commemorator. in lib. Rit. Seu. Patr. עָהֵן Syrè, Appositus, commodus, præstans. Act.27.

עָוִי Iniquè & peruersè egit. Inde עָוְיָא & עָוְתָא Iniquitas. Psalm.51.& Prou.10. Plural. עָוְיִן & עָוְיָת Iniquitates. Isa.53. & Oseæ 14. & עָוְיָן Iniquitates nostræ. Psalm.59. Item in Aphel אַעְוִי significat Respirare per nares. Item רוּחַ עוּעָיִם Spiritus cõcussionis, seu vertiginis. in Zoh. עוֹד Ampliùs, adhuc.

עָוַךְ כסע Syrè significat Obsistere. 1. ad The. 2.

עוֹל כסל Intrauit, ingressus est. De quo infr. & כסלא עוּלָא Fœtus. Luc.1. Item עִוְלָא & עִוְלְתָא & עִוְלָתָא Iniquitas. Iob 15. & 18. Psal.92. & עָוֵל כסל Iniquus. & עִוְלָן Iniquitas nostra. ad Rom.3. עֵוֶל Lingua stateræ. Isa.40.

Item עוּלָא Lactens. in Aruc. עוֹלֵן Aduertens, considerans. in Commentariis. de quo infrà. עוֹלָה significat Sulcum.

עֲוִים Heuuæi. nomen gentis. in Aruc.

עָוִיק Torquere. in Vaicr.rab.cap.29. & עִוִּיק Spasmus, contractio neruorum. Inde אֲתַר עִוִּיק Locus angustus. Isa. 30. De quo infrà. Alij dicunt עִוִּיק esse Gradus scalæ.

עוּקָא Fouea.

עוּף כסף significat Syrè, Præ lassitudine deficere. Mat. 15. Secundò significat Inuoluere. ad Heb.1. cap. עוּפָא Auis. 1 Reg.17.

עָוַר כסי Excæcauit. 4 Reg.25. Inde עִוֵּר Cęcus. pluralit. עִוְרִין Cæci. Isa.33. & עִוְרוֹן Cæcitas. in More lib.1.cap.37.

עָוַרְתָּ כסל Iniquè egit. Psal.106.

עֹז & עַזְיָא Fortis. Prou.15. Et verbum in Pael עַזֵּי Obfirmauit, roborauit, indurauit: vt מְעַזֵּי פָּנָיו Obfirmans faciem suam, indurans vultum suum. In Zoh. col.268.

Secundò Impudens, pertinax, perfrictæ frontis homo. Vnde Elias in Thisbi: גּוֹי עַז פָּנִים Gens impudens facie. est epitheton eius cui nullus inest pudor. pluraliter עַזֵּי פָּנִים Impudentes facie. & nomen substantiuum עַזּוּת פָּנִים Impudentia. & nos sic dicimus in precationibus nostris: Libera me מֵעַזֵּי פָּנִים וּמֵעַזּוּת פָּנִים Ab impudentibus, & ab impudentia. hoc est, Libera me ab hominibus qui sunt contumaces, nec mihi etiam adsit peruicacia. Scito porrò quòd omnis locutio עַזּוּת פָּנִים Proteruiæ, & חוֹזֶק מֵעַז Duræ frontis; malis adscribitur moribus: sed חוֹזֶק לֵב Firmitas cordis, & אֲמִיץ לֵב Roboratus corde, est bonorum morum. Inde Syricè עַזְעַזָּאוּת Contentiosè, pertinaciter, impudenter. Luc.23.

Tertiò אִתְעַזַּז אתעזז Syrè, Infremuit. Ioh.11. in Euangelio. Item עַזְיָא est Auis rapax, gryphes, vel haliætus. Leuit.11.

Item עִזִּין Capræ. Cantic.1. Inde עֲזָאזֵל Caper emissarius. Leuit.16. Et עַזָּא vel עוּזָא Nomen angeli, qui de cælo cecidit. in Aruc. עַזְבָּה siue עֲזוּבָה Turpe, abominabile, lasciuum. in Aruc. מַעֲזוּקָא Pauimentum. Et עֹז in Rasse tevoth valet עֲבוֹדָה זָרָה Cultus externus, idolatria, idolum. Et in Doctrinali tractatus hoc titulo. Et ועוז valet וְעוֹד זה נקרא Et præterea hic vocatur, vel זאת נקראת Ista vocatur. frequens in Saare Zedek, & Saare Orah. Valet etiam ועוד זה נאמר Et hoc amplius dicitur. ibid. עִזְגַּר כלצה Ceruus. Gen.49. in Tharg. Ierosol. & idem quod אִזְגַּר Nuncius. Iob 1.

עָזַל כלל Neuit, pensum traxit. Exod.35. Inde עִזְלָא Tela araneæ. Psalm.57. Item עוּזָל Hinnulus ceruorum. Cantic.2. in Midras. Item מָעְזָלָא Fusus. Prou.31. Elias citat מָעְזָלִין in plurali. in Methurg.

עֲדָא כֵּן vel עֲדִי ordinis quiescentium in vltima, primò Concepit. Gen. 3. & 4. & 1 Reg. 1. & וַהֲנָסְיוּנָא אִילֵּין דְּעַדִּין הָוֹוּ עָלַי id est, Et in tentationibus illis quæ conceptæ) conflatæ) fuerunt contra me. Benoni pro Piel. Act. 20.

Inde מְעַדְּיָא Prægnans. 2 Regum 11. Et עִידוּי Conceptio, conceptus. Gen. 29. & Ruth vltimo. Secundò Declinauit, recessit, transiuit. Gen. 15. Exod. 8. & Leuit. 26. Inde עָדִי Viator. & עָדֵי אוֹרְחָן Transeuntes vias. Ierem. 9. & Ezech. 33.

Et רוּחַ עָדַת Spiritus recessit. 1 Reg. 16. in passiuo מִתְעַדְּיָא Ablatus. Isa 17. & in Aphel אַעְדִּי Abstulit, abiecit, deposuit. 1 Reg. 28. & Iud. 20. Tertiò idem quod שלל Spoliare, prædari, Hebraicè. Inde עָדִי Spolium, præda. Ier. 3. & Ios. 8.

Idem עַדָּאָה. Iob 29. & 1 Reg. 30. & עַדְיָא Haliæetus, siue gryphus. Leuit. 11. Item Arripere, corripere. Luc. 9.

Quartò significat Detriuit, attriuit, consumpsit, sicut מַסְגָּנָךְ לָא עָדוּ Calciamenta tua non sunt detrita. Deut. 29. Inde עֲדִים Panni detriti. Præterea עַד Vsque ad, vsque in: vt עַד עָלְמָא Vsque in sæculum. Isa. 59. Idem עָדָא Num. 21. עַד דִּי Vsquequo, donec. Ios. 11. עַדְיָן Hactenus, hucusque. in Comm. עַד לָא Priusquam. Ier. 1. Et עָדָא Funis quo ligatur onus iumenti. Item עִדִּית ponitur pro נאות Pulchrum, elegans, mundum. Psalm. 83. Item עַדְיָתָא est Pustula, scabiei genus. Leuit. 13. & עִידָא Ritus, mos. Luc. 1. & עִדְתָּא idem quod עדה Congregatio, cœtus, ecclesia. & Syrè עִדָּא Tempus constitutum. in plur. עִידָא Ritus, constitutiones. Act. 21.

עָדַד Maledicere. in Aruc. & עָדִיד idem est quod עשה Fecit. Eccl. 8. nisi forsan irrepserit pro עביד. Item עִדְעָדָא Syriacè, Festum, solemnitas. Matth. 26. & Iohan. 12.

עָדַב & עִדְבָּא idem quod גורל Sors. Ios. 14. Pluralit. עִדְבִין Sortes. 18. eiusdem. Item עִדְבָּא Funis, restis. 2 Reg. 8. עִדְבִּיל Syrè, significat Adhuc. Marc. 7.

עָדַל Raphanus, vel aliquid ei simile. in Aruc. עַדִּילָר Pediliũ. עָדַל Syrè, Sons, reus, Matth. 12. & Syrè לָא עַדִּילָאוּת Inculpatè. in lib. Rit. Seu. Patr. & דְּלָא עַדְלֵי Absq; reprehensione, sine querela, sine culpa, inculpatè. Luc. 1. & עִדְלָיָא Negotium. Item אִתְעַדַּל Conquestus est. Marc. 7. עַדְמָא idem quod עד Vsque ad. passim in nouo Testamento. & Arabicè עַדְלָן Iustitia. & עלמ in Rasse tevoth valet עַל דֶּרֶךְ מָשָׁל Per modum parabolæ, figuratè.

עָדַן Delectare, oblectare, frui deliciis, Hebræum. & in Passiuo אִתְעַדַּן Oblectatus est, spiritali voluptate potitus est. & עֲדוּן Voluptas, oblectatio. in plurali עֲדוּנִין Deliciæ. in Zoh. col. 115. & עֶדֶן Delectatio, voluptas, deliciæ, iucunditas.

Inde עֵדֶן Voluptas, delectatio. Gen. 18. in Tharg. Ierosol.

Secundò עִדָּן & עִדְנָא est Tempus: vt, עִדָּן דְּמִשָּׁא Tempus vespertinum. pluraliter עִדָּנִין Tempora. Dan. 4. & Syrè עִדְנָא. pluries in nouo Testamento. Inde בְּעִדְנָא Nunc. Prouerb. 7. & מְעִדָּן Extunc, ex hoc tempore, posthac. Isa. 14.

Item מַעְדָּן Nodus, ligamen. Item עֲדָן Nondum. Vnde Elias in Thisbi: אֲשֶׁר עֲדָן לֹא הָיָה Is qui nondum fuit. Eccles. 4. Itẽ, אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עֲדָנָה Qui adhuc viuunt. Illud explicant ac si essent duæ dictiones, hoc est, עָדָן pro עַד הֵן, & עֲדָנָה sicut עַד הֵנָּה. Cæterùm Rabbini addũt Iod inter Daleth & Nun, dicuntq; עֲדָיִן, vt, וַעֲדָיִן לֹא שַׁבְנוּ מֵעֲוֹתֵינוּ Et adhuc non sumus conuersi ab iniquitatibus nostris, q.d. עַד הֵנָּה aut עַד כָּאן Nondũ, hactenus.

עָדַף Excessit, excreuit, exuberauit, superfuit. Psalm. 45.

עָדַק Separauit, diuisit. Prouerb. 16. & Amos 7. Item עֲדַק idem quod דק Tenue. Gen. 16. & עֲדָק Spongia. in Aruc. Est etiam vas aliquod quale est Crater. Isaiæ 22.

עָדַר Deficere, carere, priuare. 4 Reg. 12. Inde הַעְדָּר Priuatio. & מֶעְדָּר Priuatus. in Commentariis.

Secundò Syricè עדר idem est quod עזר Auxiliari, opem ferre, adiuuare. Inde עֲדוּרָא Adiutor. in Alph. Widmanst.

& עוּדְרָן & עוּדְרָנָא Vtilitas, auxilium. 1. ad Corinth. 7.

& מַעְדְּרָנוּתָא Auxilium, opitulatio. 2. ad Corinth. 1.

Tertiò Fodere, sarrire, sarculare. Hebræum. inde מַעְדֵּר Instrumentum quo fodiuntur vites, ligo. Præterea עֲדָרָא est Grex. pluraliter עֲדָרִין Greges. Isa. 17. עָרוֹד Onager. in plurali עֲרוֹדָא Onagri. Psalm. 104. & Dan. 5. עָדָשׁ Lens, lentis, genus leguminis. Secundò Statera. Tertio Genus quoddam vasis. Quartò Vesica. in Aruc.

עדר

Item עֲבָרָא & עִבְרָא idem est quod בריח Vectis, pessulus. Iud. 16. & Exod. 26. pluraliter עֲבָרִין & עִבְרִין Vectes, pessuli. Ier. 49.

Item דֶּרֶךְ הַעֲבָרָה Per metaphoram, translatitiè, metaphoricè.

Secundò עִבַּר significat Imprægnare, generare, concipere. Psal. 50. & 91. & Num. 11. in Tharg. Ierosolymitano. vt וּבְחוֹבָא עִבְּרַת מִנִּי אִמִּי Et in peccato grauida facta est de me mater mea. Psalm. suprà citato. & עִבּוּר Conceptio. Iob 3. De quo significatu Elias: שׁוֹרוֹ עֻבַּר Bos eius imprægnat. Iob 21. Verbum est transitiuum, idem valens atque מוליד. Neque simile ei extat in contextu Hebræo. Germanicè Schwachen tragen, Italicè *Impregnar*. Rabbini porrò vtuntur eo etiam pro Conceptione mulieris significanda. vt, אִשָּׁה מְעוּבֶּרֶת Mulier facta grauida. & אֵין אִשָּׁה מִתְעַבֶּרֶת מִבִּיאָה רִאשׁוֹנָה Mulier non fit grauida primo coitu. Vocatur quoque infans quandiu est in visceribus matris suæ עוּבָּר Fœtus. Hinc etiam annus 13. mensium (intercalarem Latini vocant) appellatur עִבּוּר ἐμβολισμός, qua in significatione vtuntur in coniugatione Piel, notata daghes: vt, חִזְקִיָּה עִבֵּר נִיסָן בְּנִיסָן Chizkia intercalauit Martium in Martio. Similiter, Perendie mensis secundi. 1. Sam. 20. Paraphrastes reddidit, מְיוֹמֵי דְּבַתְרוֹהִי וְהוּא עִבּוּר יַרְחָא תִּנְיָנָא A diebus eius posterioribus, estque intercalaris mensis secundus. &c. Item vbi, Oculi tui piscinæ in Chesbon: Tharg. עִבּוּרִין וּמְעַבְּרִין שְׁנִין Embolismorum, & intercalant annos. Cant. 7. עִבּוּרָא idem quod דגן Triticum, frumentum. Isa. 28. & 4 Regum 18.

Item עוֹבָרָא & עוֹבַרְתָּא Ramus, palmes, propago. Numer. 13. plural. עוֹבָרָן Ezech. 17. עִבְרָאָה Hebræus. Gen. 39.

Item בַּעֲבוּר idem quod בִּשְׁבִיל aut בִּגְלַל Propter.

עָבַר præterea significat Mutare. Leuit. 27.

עָב Hebraicè, Coquere panes subter prunas. Inde עֻגָּה Torta, placẽta, vel panis subcinericius. Secundò עָג Gyrare, circulare, circulum ducere. in Aruc. & עוּגִית Linea, sulcus. Ezech. 17. & עוֹג Og, Rex dictus est, quia veniens inuenit Abraham sedentem, & dantem operam præcepto Hugoth, id est, panum subcinericiorum. in Aruc.

Et עָנַג Hebraicè Retardare. Item עוג Subsannare. vnde מַעוּג Subsannatio, irrisio. & עָנָג Barbatus. in Aruc.

Item עוֹ valet in Rasse tevoth עַל גַּב אוֹ גַבֵּי Super eminentiam, in superficie, vel fastigio. עֲגָבוֹת Nates, vel locus pudendus, vt Chaldæus interpretatur. 2 Reg. 10. Pars corporis quæ est ex opposito לערות, & quæ alio nomine שת vocatur, licet שת etiam de verendis dicatur.

עָגַל Syrè significat Aduoluere, reuoluere. Matt. 27. & 28. Inde עֲגַלְתָּא Currus, plaustrum. 1 Regum 2. & 6. Hinc Vrsam minorem vulgari more vocant עִגּוּל קָטוֹן Plaustrum paruum. Iob 26. in R. Abraham.

Et עָגִיל Ornamentum rotundum, vel circulus in aure pendens, inauris orbicularis. Item עָגָל Locus liber, vel communis, qualia sunt compita vbi fiunt circulationes. & עִיגוּל Vas rotundum & panis ficuum. in Aruc.

Item עָגָל Peluis. & Rota quæ ponitur super torcular ad calcandum vuas. & עַגִּיל & עָגוּל & עֲגִילָא idem quod מגן Clypeus, scutum orbiculare. Psalm. 34. Ier. 46. & Ezech. 38.

Item עֵגֶל & עֵגְלָא Vitulus. Deuter. 1. & 3 Reg. 7.

Secundò עָגַל significat idem quod מהר Festinauit, accelerauit. Inde בַּעֲגָלָא Citò, festinanter, ocyssimè, celeriter. Iob 20. & Prouerb. 29. Reperitur etiam עָגַל sine Beth in eadem significatione. Item עֲגוֹלִיגוֹן Rotundum duorum angulorum, vel semicirculus. Item עִיגוּלָא est פיתא Buccella. in Aruc.

עָגַם Tristis fuit. Iob 30. Inde עֲגוּמִין Tristes. Ruth 1. & עֲגָמָה Tristitia, mœstitia. Ruth 1. in Midras.

Et עלמ in Rasse tevoth valet עַל גַּב מִזְבֵּחַ In superficie altaris, super altare. Est אף עלמ Quamuis.

עָגַן Clausit, occlusit. Isaiæ 42. Inde עֲגֻנָה Clausura, carcer. Isa. 24. & 25. Et עֲגוּנָה significat Mulierem separatam à marito, & aliis prohibitam.

Item עוּגִין sunt Anchoræ, quibus naues in mari affiguntur. עֲגִינָה Retardatio, mora.

עָגַע Idem quod עלע Absorbuit, glutiuit. Gen. 49. in Tharg. Ierosolymitano.

עָגַשׁ Cornupetere. in Aruc. עד in Rasse tevoth valet עַל דֶּרֶךְ Per modum.

LITERA AIN.

ע

עַיִן Syris, Chaldæis & Hebræis עַיִן, decima sexta Alphabeti literà, vel potiùs aspiratio vehemens, & ex imo gutture ducta, nunquam seruilis est, sed semper cum duabus aut tribus aliis literis thema constituit. Hæc litera ע Hebræis propriè Oculum siue fontem; in numeris autem 70. designat.

עָא In Rasse tevoth valet עָנָן אַחֵר Negotium aliud; alia significatio. Frequens in Radicibus Kimchi cum ו, וּעָא & aliud significatum.

עָא & עַצָּא idem quod מחומה vel אוֹן Prauitas, iniquitas, tumultus. Prouerb. 15. & 17. עאדא בהה Festus dies. Matth. 3. עאכו Quantò magis. Psal. 118. in Midras.

Et עאכו in Rasse tevoth valet עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה Pro vno quot & quot. Sic dicunt pro quantò magis: כַּמָּה & כַּמָּה dici potest.

עָאן Ouis. de quo infrà.

עָבָא & עִיבָא Nubes. Isa. 44. & Iob 36. Inde Syris verbum formatur אִתְעַבִּי Densissima nube, siue tenebris offundi. Marc. 6. Item Syrè עבא Ramus. & in plur. עָבֵא Rami. vbi Græci habent ὕλαι, Sylua, materia. Iacobi 3.

Secundò עָבָא significat Damnare, dolore afficere. in Aruc. Item Peluim, pollubrum. Præterea Capistrum, habenam. in Aruc. Item עוּבָא idem est quod חיק Sinus, aliâs scribitur & עוּב. Prouerb. 5. & Iob 19.

עָבַד & עֲבִיד idem quod עשה Fecit, operatus est, egit, præstitit, executus est. Gen. 1. & 1 Reg. 12. & in nouo testamento passim. Inde עוּבְדָא & & עִיבִידְתָא & עִיבִידָא & עוּבְדְתָא idem quod מעשה Opus. Iud. 2. & 3 Regum 5. pluraliter עוּבָדִין טָבִין Opera bona. 2 Reg. 23. Et Syrè בבהה Factor, conditor, opifex, Dei epitheton. in Alphab. Widm.

Item מַעְבְּדָנוּתָא מעבדנותא Efficacia, effectus, operatio. ad Ephes. 1. & in lib. Rit. Seu. Patriarchæ. Item מְעַבֵּד חַיָּא Viuificans, viuificator, vitæ largitor. in lib. Rit. Seu. Patr.

מַעְבְּדָנָא מעבדנא Effector, vel effectrix, pro ratione loci. est autem mascul. gen. ad Rom. 4. Et in Aphil אַעְבִּיד Effecit, facere procurauit. in Zoh. col. 286. Item עֲבַד Hebraicè significat Ministrare, seruire, colere. Inde עַבְדָא Seruus. Ios. 8. pluraliter עַבְדִין eiusdem 9. & עַבְדוּתָא Seruitus. eiusdem 24. Præterea Fluere. Exod. 3. & 34. Quintò Aptare pelles vel coria. in Aruc. עַבְדָקָן Densam habens barbam, dictio composita ex עַב Densum, & דָקָן Barba. in Aruc. עַבַּט Arabicè idem quod עוּת Peruertit. Kimchi in Ioel. 16. cap.

עֲבִימָא est Onus vel clitella, quæ imponitur camelo, Genes. 31. & עֲבִיט כלי שמשתינין בו est Vas in quo mingitur, vrinale, matula. in Aruc. item est Lacus vini, vel tinum. ibidem.

עַבְעָבִית. vide suprà אבאבית. Item עָבוּף Viridis, frondosus. vt, אִילָן עָבוּף Lignum seu arbor frondosa. 3 Reg. 4.

עָבַץ Idem quod חפר Erubuit, confusus est. Psalm. 33.

עָבַר Transire, præterire, transgredi. Ios. 7. & in Aphil אַעְבִּיר Traduxit, traiecit, transire fecit. 4 Reg. 16. Inde עֲבִירָת Transgressio. Deuter. 24.

Idem עֲבִרָת in Comment. Vnde Elias: Vocant, inquit, Rabbini peccatum, & iniquitatem, ac præuaricationem עֲבֵרָה, eò quòd per eam homo transgreditur mandatum Creatoris sui. veluti dicunt, עֲבֵרָה גּוֹרֶרֶת עֲבֵרָה Trangressio trahit transgressionem: Sic Thargum pro obscœnitate verbi, ponit עֲבֵרַת פִּתְגָּמָא Deuter. 23. Item Prouerb. 21. Quantò magis si scelerata cogitatione adducat illud: Tharg. מְטוּל דְּבַעֲבֵרָתָא מַיְיתִי לַהּ Quoniam per transgressionem accersit illud. Nec amplius inuenitur in Tharg. Inde fit & nomen formale עֲבַרְיָן Præuaricator, à quo nullum extruitur verbum. Inde עִיבְרָא & עִבּוּר & עֲבָרָא, vt בְּעֶבְרָא דְיַרְדְּנָא Vltra Iordanem, siue in vlteriore ripa Iordanis. Iosu. 2. & לְעִבְרָא דְרַגְלָתָא דְקִדְרוֹן Trans vadum Kedroun. Ioh. 18. & עִיבַר Latus, qualis est ripa fluminis. Sic מֵעִיבַר Vltra, trans, ex alio latere. & לְעִיבַר Ad latus. & עֲבַר etiam capitur pro Vltra. Ezr. 4. inde מַעְבְּרָתָא Vadum, transitus. Significat etiam Notam vel signum. in Aruc.

 Item

emptorem & venditorem ad faciendum contractum.

Item סַרְסְרוּתָא Licitatio. in Ber. rab. cap. 73.

סַרְעַף Cogitauit. Psalm. 62. in Midras. & סַרְעָפָה Arbustum, vel ramus.

סָרַף Incendit. Inde סְרָפִים Seraphin, angeli amore diuino accensi. Zachar. 3. Item סָרָף est Gumma. in Aruc.

סָרַק Primò significat idem quod ריק Euacuare. & אֶסְתַּרַק Euanescere. 1. ad Timoth. 1.

Inde סְרִיק Vacuus, inanis. Iudic. 9. & נֶפֶשׁ סְרִיקָא Anima vacua. & גַּבְרִין סְרִיקִין Viri vacui. Iud. 11. & סְרִיקוּתָא Vacuitas, inane, inanitas. Iob 39. Psalm. 2. & 4. & Syrè סְרִיקָתָא Vanitas. in plurali סְרִיקָתָא Vanitates. in libr. Ritu. Seueri Patriar. & Syrè סְרִיקָאִית Inaniter, frustra, in vanum. Matth. 15.

Item אִילָנֵי סְרָק Arbores infructuosæ & steriles. Cant. 2.

Secundò significat Pectinare. Inde מַסְרוּקָא Pecten. Thi. 1. in Midras. Et Elias: In verbis Rabbinorum, inquit, legitur, הָוּ סוֹרְקִין אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרֵק Pectebant carnem eius pectine ferreo. Est instrumentum quoddam quo pectunt linum. estque deductum ab eo loco Isa. 19. Qui operantur in lino שׂוֹרְקוֹת, quamuis scribatur per Sin. Item Thargum: Qui operantur in lino, habet דְּסָרִיקִין. Germanicè hecheln. Sic & instrumentum quo pectinant equum, Germanicè Striegel. item instrumentum quo homines pectunt pilos capitis sui vocatur Masrek, Germanicè Strei, Italicè *Petno*. in Thisbi.

Tertiò Figurare, & pingere, & minium colorem. in Aruc.

Item סַרְקָאֵי sunt ישמעאלים Ismaelitæ, Arabes. Genes. 37. in Thargum Ierosolymitano. Item סְרִיקוֹם est Sericum.

Et Syrè סַרְקוּסָא Syracusæ, vrbs Siciliæ celeberrima. Actu. 28. סְרוּרוּתָא Cæcitates. Genes. 19. in Thargum Ierosolymitano.

סְתָוָא & סִיתָוָא Hyems. Isa. 18. & Iob 37. & סְתָוָא Syriacè, Tempestas. Matth. 16.

סְתֵי Hybernare, hyemare, hyemem transigere. Act. 27. & אַסְתִּי in Aphil, Syrè significat In errorem inducere, seducere, auertere. Act. 5. סֵת in Rasse tevoth valet סֵפֶר תּוֹרָה Liber legis: literas seruiles facilè præposueris לְסֵת & בְּסֵת id est, In libro legis, ad librum legis. &c. Valet etiã סוֹף תֵּיבָה Finis dictionis. vel סוֹפֵי תֵּיבוֹת Fines dictionum. De quo infrà in 'רת.

סְתַם Obturauit, clausit. 4 Regum 3.

Secundò significat Signare literas. Esth. 8. אִסְתְּתַם Præcludi, obturari, Zachar. 14.

Inde סְתִימוּ Obsignatio, clausio. & סְתִימוּתָא Idem. in Zohar. col. 246. Item זְמַן סְתַם Tempus absolutum. & סְתַם Simpliciter. in Comment. item סְתָמָא Antonomasia. Psal. 77. Vnde Elias in Thisbi: Cùm aliquis meminit alicuius rei aut nominis, nec explicat qua de re loquatur, tunc dicunt Rabbini סְתַם hoc est, hæc res clausa est, & non explicata, sed absolutè, vel simpliciter suppresso nomine proprio dicta. vt vbicunque absolutè ponitur נהר Fluuius, intelligitur Euphrates; vbicunque משורר Cantor, absolutè est Dauid. Sic quoque vbi absolutè legitur מתנינין, intelligitur R. Meir. in Misnah. Germanicè Schlecht, Italicè *Skeijto*. Hactenus Elias.

סָתַן Aduersari. Numeri vigesimo secundo.

סַתְפַּף Hospitari.

סְתַק Fidit, distinxit. Leuit. & Deut. 14. in Tharg. Ierosolymitano.

סְתַר Hebr. Abscondere, latere. Inde סִתְרָא Secretũ. Iud. 3. Latibulum. Isa. 16. & מִסְתּוֹרִין sunt Mysteria, secreta, arcana. Psalm. 9. in Midr. Secundò סְתַר idem est quod נתץ & הרס Destruxit, demolitus est. Ezræ 5. & 4 Reg. 11.

Item מַסְתּוֹרוּת sunt Infirmitates quædam. & סוֹתֵר vel סוֹתְרָא Contradictio. in More libr. 2. cap. 23. & Syrè סוֹתְרָא Absconsio. in libr. Rit. Seueri Patr.

סְתַת Idem quod חצב Cædere lapides. & סָתֵת Lapicida. in Aruc. Secundò Syrè סְתַת Fundauit, fundamenta iecit. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

eo vocabulo Iniquitatem, & peccatum, & rebellionem: vt cùm dicunt, Exemplum de rege שֶׁסָּרְחָה עָלָיו מְדִינָה Contra quemre bellauit prouincia. Exemplum de filio regis, שֶׁסָּרַח עַל אָבִיו Qui rebellis exstitit aduersus patrem suum. Similiter etiam verbaliter vsurpatur pro Peruersè & iniquè agere. vt 2.Sam.19. vbi Hebr. est, Peruersè egit seruus tuus: Tharg. דִּי סְרַח similiter & ibidem 24. Peruersè egi: Chald. סְרָחִית. Item nomen substantiuum סוֹרְחָן per scurek: vt, Non est in manu mea malum & scelus: Tharg. חוֹב וְסוֹרְחָן. Item, Et quod est peccatum meum. Gen.20. Tharg. וּמַה סוֹרְחָנִי. Ac etiam apud Rabbinos, תּוֹלֶה סוֹרְחָנוֹ בַּאֲחֵרִין Transfert peccatum suum in alios. Et in quibusdam libris legitur סִרְחוֹנוֹ per chirek, quod mihi non probatur. Nam Sirachon est à primo significatu. Hæc ille. Item מְסַרְחוּיִן ponitur pro סוֹרְרִים, hoc est, Rebelles, vbi puto legendum esse מְסָרְחוּיִן. Psal.66. in Compl.

סָרִיט Lacerauit, scalpsit. 1 Reg.21. Secundò significat Lineas ducere. Inde סְרִיטָא Linea. in Sch.rab. cap.12. & Syrè ܣܪܛܐ Apex. Matth.5. סוֹרְטָא Scalpellum, penicillum. Gallicè *Burin ou pinceau.* vt בְּסוֹרְטָא יוֹצֵר כּוֹלָא Id est, scalpello effingit omnia, in Zoh.col.314. Scribitur etiam שִׁרְטָא per Sin sinistrum; sertum, corona. R.Ioh. Leui.lib.Sen Machaloketh. Item סָרֵט est Funis densus ex lana confectus. in Aruc. Et חֲסִטְרָיָא est מָקוֹם שֶׁהוֹלְכִים שָׁם רַבִּים Locus vbi multi ambulant, planicies publica, forũ. אֶסְרַט Strata. Iob.8. & Ps.8.

סַרְטָן Cancer est Signum cæleste in quo fit Solstitium æstiuum. in Bechaiai super Gen. & in Tikun hazohar. Direct.62.

סַרְטָא Virga, baculus. in Aruc. סוּרְיָא Syria, de quo iam suprà. inde סוּרְיָא Syrus. & pluraliter סוּרְיָא Syri. & סִירִין est סִירִין Lorica, paludamentum.

סָרַךְ Idẽ quod תָּפַשׂ Apprehendit, rapuit, cõuinxit. in Aruc. & in lib. Rit. Seu. Patr. & סָרָךְ idem quod חֲגוֹרָה Cingulum, vel pectorale. in Aruc. סַרְכָּא idem est quod שׁוֹטֵר Princeps, exactor. Pro.6. idem סַרְכָּן Esth.2. plural. סַרְכָּיָא Caduceatores, satellites, potentes. Ios.3. & סָרוּךְ Exactio. Thren.3.

Item סַרְכּוּתָא Legis impedimenta. in Zoh.col.46. Est & alia huius thematis significatio. de qua Elias in Thisbi: Cùm adhæret pulmo iumenti costis, aut membrana membranæ. &c. vocãt illud סִירְכָּא Hinc est quod dicunt, Nõ est סִירְכָּה Adhæsio absque foramine, & id genus multa. Ac præceptores mei exposuerunt mihi illud significare Adhæsionem & alligationem. Sed auctor Aruc de eo nihil locutus est, nec etiam inueni ei simile in Thargum, nisi in significatione Peruersè agendi: vt Thren.3. Ad peruertendum hominem in causa sua: Thargum, לְסַרְכָּא אֱנָשׁ מִסְכֵּן בְּמֵצוּתֵיהּ Item, Vidisti Domine iniquitatem meam. ibid. Tharg. חַזְיְתָא יְהוָה סְרוּךְ דִּי סְרִיכוּ לִי Vidisti Domine iniquitatem qua iniquè in me egerunt. Et forsan סירכא Peruertendi significatus est, quemadmodum quod dicunt, Ne fortè peruersè agat filia eius, hinc desumptum.

סַרְכָּא Nidus. Psalm.104.

סָרִים Viciatum, confusum. in Aruc.

סְרוֹנָיָא Rebelles. in Zoh. סְרוֹנְקִי Angina, tonsillæ.

סְרוֹנְגִית Nomen loci. Eccl.5. in Midras.

סְרוֹנְקָא Suspendium, strangulatio. Iob 7.

סָרַנַק Suffocauit. Psal.63. & סַרְנוּקָא Suffocatio. ibidem.

סָרַס Castrauit, testiculos euulsit. in Ber.rab.cap.87. Rabbinicè Extirpare. Vnde סָרִיסָא Eunuchus. Isa.56.

סְרוּס Castratio, testiculorũ auulsio. in Bechaiai super Gen.

Secundò significat Ministrare. & vertere. Psal.18. & 118. in Midras. Inde מִקְרָא מְסוֹרָס Lectio versa, quando scilicet aliquid verso rerum ordine effertur: vt, Stupor iecit hominem in offendiculum, pro, Offendiculum iniecit homini stuporem. Prouerb. 29. in Commentariis. Vel quando per parenthesin aliqua sententia intersecatur: vt Ezræ 7. וּיִתֶּן לוֹ מֶלֶךְ כּוֹר יְהוּדָה אֱלֹהֵי עָלָיו כֹּל בַּקָּשָׁתוֹ Et dedit ei rex (nam manus Domini Dei sui erat super eum) omnem petitionem suam. Hanc figuram Hebræi vocant סִירוּס, quasi Sententiæ sectionem aut intersectionem. Et סוּרְסִי Syrus. in Vaicr. rab.cap.12. סַרְסוּר est Proxeneta, licitator, medius. idem scilicet quod סַפְּסָר Emens aliquid quod cum lucro reuendere instituit. in Beres. rabb.cap.8. Hinc dicunt Rabbini, חֵלֶב וְהָעֵינַיִם סַרְסוּרֵי הָעֲבֵרָה Cor & oculi sunt proxenetæ transgressionis. Elias dicit סַרְסוּר esse eum qui mediatorem agit inter emptorem hac significatione illud Ezech.2. Quoniam irritatores & spinæ. &c. Attamen Donesch filius Labrat exponit pro Spinis, & dicit vnam esse ex viginti speciebus spinarum, quæ reperiuntur in Bibliorum contextu. Sic etiam illud Threnorum דְּרָכַי סוֹרֵר Vias meas peruertit. quod R.Schelomoh Iarchi exponit ex Sentium & spinarum significatione. Tharg. אָרְחִי סְרַב Viam meam peruertit.

סַרְבַּל & סַרְבָּלָא, pluraliter סַרְבָּלִין Vestes quædam superiores, chlamydes, aliis femoralia. Dan.3. Esth.8. & Nach.3. & verbaliter ponitur pro Colorare & figurare. De quo Elias in Thisbi: In Daniele, inquit, legitur סַרְבָּלֵיהוֹן פַּטְשֵׁיהוֹן Palliis suis, femoralibus suis. Illud exponunt omnes interpretes de quibusdam speciebus vestium. At in verbis Rabbinorum dicuntur Sarbelin quibus pedes induuntur. Vide in Aruc. Nos autem vocamus vestimentum superius סַרְבָּל, Germanicè, Italicéque *Mantel.* Item Ezech.16. capitur סרבל metaphoricè pro Carnis concupiscentia.

סָרְבַּק Annuit, intuitus est, circumspexit. Isaiæ tertio.

סָרַג Intersecauit, siue reticulauit funes, intricauit, permutauit. Iob 14. Psal.14. Inde סְרִיגָא Perplexum, intricatum. 3 Reg.7. Cancellus. 3 Reg.22.

Et סְרִיגְתָּא Laqueus, rete. Isa.24. & Sporta. 2. ad Cor.11. Item סוֹרָג Paries, murus. in Aruc.

סוֹרְגָּא Syriacè Linea.

סָרַגַל Delineare, lineas ducere, Arabicũ. in Ber.rab.cap.24. Inde סִרְגּוֹל Linea, sulcus. Cantic.5. in Midras.

סַרְגֵּנֵס Genus vestimenti. De quo Elias: Solent, inquit, Iudæi Germani tribus diebus tremendis (sic appellant יוֹם הַכִּפּוּרִים Festum expiationum cum duobus diebus præcedentibus) induere indusium quoddam oblongum ex panno lineo candido, illudque vocant סַרְגֵּנֵס. Et multùm quidem interrogaui, & quæsiui vt scirem quid significaret hoc vocabulum, nec fuit qui mihi indicaret, donec Iudæus quidam Gallus senex indicauit mihi. Solent enim Galli sic etiam indui. Illud autem confectum est ex quadam specie panni tenuissimi, qui vocatur eorum lingua *Sarge*, ghimel leniter prolato: & hoc est quod Italicè dicitur *Sarza*, Germanicè Arres. Addunt autem Samech literam more linguæ Italicæ in multis nominibus, prout explicaui in radice לִיסְטִים. Hæc ille.

סָרַד Primò Propulsauit, propulit. Inde סוֹרְדָא Expulsiones. Luc.21. Secundò Ministrare. vnde שְׁרַד Ministerium, Hebraicè, quamuis scriptum sit cum Sin.

Et סָרַד idem quod מָגֵן Clypeus. & סְרִידָא Pila, pistrinum in quo fit panis. Item סְרִדָא est Rete & cribrum, seu craticula. Exod.27. & סְרָדִין sunt Cortinæ, vela. ibidem.

Item Syriacè סְרִידָא ponitur pro σπέρμα, Semen, idem quod שָׁרִיד Superstes. ad Rom.9.

סַרְדּוּט est שַׂר מְמֻנֶּה לַעֲשׂוֹת דִּין Princeps constitutus ad exequendum iudicium, commissarius, præfectus. in Beres.rab. cap.83.

סָרָה siue סִירָה aut סָרְיָה Lorica, vel collare. Exod.28. in Tharg. Ierosol. & סָרְיָא est Filum circundans pupillam vel nigredinem oculi. Prou.23. & Ier.46.

סָרַהַב Idem quod מָהַר Festinauit, accelerauit. Psalm.7. & 30. Inde סַרְהִיבוּ Festinanter, vel potius festinatio. Esth.8. & בְּסַרְהוּבָיָא Cum festinatione. Item Syrè סוּרְהָבָא Festinatio. Actu.19. & מְסַרְהַבָּאוּת Festinanter. Prouerb.25. & Lucæ 2.

סָרַח Primò significat Superfluere, superesse, supercrescere. Inde סִירְחָא Residuum, superfluum. Exod.26.

Secundò significat Iniquè agere, peccare. 2 Regum 7.

Inde סוֹרְחָא Iniquitas. 1 Reg.24. idem סַרְחָנָא Prouerb.16. plur. סִרְחָנִין Peccata. סַרְחוּתָא Noxa, delictum. in Zoh.col. 296. in Gen. Tertiò significat idem quod בָּאַשׁ Fœtuit.

Inde סִרְחָא Fœtor. Ioel.2. Vnde Elias in Thisbi:

נִסְרַחַח חָכְמָתָם Fœtuit sapientia eorum. Ier.49. Significatio eius est סִרְחוֹן, Fœtoris, nec aliud ei simile inuenitur in textu Hebraico. At Rabbini eo frequenter vtuntur in coniugatione Hiphil, vt הִסְרִיחַ Fœtere fecit, מַסְרִיחַ Faciens fœtere, יַסְרִיחַ Faciet fœtere. Et nomen adiectiuum gen.fœm. vt, טִפָּה סִרְחָא Guttula fœtida. item nomen substantiuum סִרְחוֹן, Germanicè Gestanck, Italicè *Puzza.* Præterea Rabbini cognominant

סִיפְתָא Diuisio, dissensio, dissidium, damnum. in Zohare.

סִפְתִיקָא Acetum forte. in Aruc.

סַקָּא Primò est Saccus. in plurali סַקִּין בְּלַן Sacci veteres. Ios.9. Secundò significat Accendere, incendere. Psal.77. Item מִין אַרְבֶּה est Genus locustæ Deut.28.

סְקַב Vlcerauit, vulnerauit. in Aruc. & Syrè ܣܩܘܒܐ סַקּוּבְלָא Contrarius, aduersarius, inimicus. Iohan 19. in Euang. & סַקּוּבְלִיתָא Inimica potestas. in libr. Rit. Seue. Patr. אִסְתְּקַבֵּל ܐܣܬܩܒܠ ponitur pro παρατυγχάνω, præsto sum, superuenio, occurro, obuiam fio. Act.17. סִקְבָּס Genus balistæ. in Aruc.

סְקַד Pupugit, stimulauit. in Vaic.rab.cap.29. Hinc מסקרא Syricè in Commentariis R. Schelomoh super Lamentationes; est דרבן vel מלמד חבקר Stimulus. & in Vaicra R. לחויל מסקרנא לך Vt tibi stimulo prosim. סִקְבָּר Scriptum, statutum. in Vaicra rabb.cap.21. סִקְנִסְתָּן Limites, stratæ. in Aruc.

סְקַל Lapidare, lapidibus obruere. Hebræum. Inde סַקִּילָא Lapidatio. in Zohare. Et סִקּוֹל Mors, pernicies. Gen. 42. in Tharg. Ierosolymitano. Item סִקְלִי Magister, artifex, opifex. in Aruc. סַקְטֵי Splendores, scintillæ.

סַקְלִיט Ædes, palatium. in Aruc. Inde סַקְלִיטוֹן Præfectus domui aut palatio. Gallicè *Maistre d'hostel*. in Bechaiai super Gen.

סַקְמָיוּן vel סַקִּימוּן Probatio, declaratio. in Aruc.

סְקַן Consentire. De quo Elias in Thisbi: מַסְקִינַן דְּשַׁחִיטַת הַצַּוָּאר Consentiunt de iugulatione colli. Vnde nomen מַסְקָנָא quod idem significat atque הסכמה Consensus. Nam illæ duæ radices pro vna & eadem re significanda vsurpantur, nempe Secam, & Sekan. סְקוּנְדְּרִי Catelli, & ludus quidam puerorum. Vide אסקונדרי suprà.

סְקַס vnde סִיקוּס Tortuosus. in Ber.rab.cap.10. & Scabrosus, & nodus qui est in ligno. in Ber.rab.cap.41.

סְקַף Murmurare, dolere, Numer.11. & אִסְתְּקַף Machinari clanculum. Thren. 1. Inde תּוּסְקָפָא Occasio, adinuentio, machinatio. Iud.14. Pluraliter תַּסְקוּפִין Circuitus, ambages, adinuentiones, occasiones, opera. Iob 37. & Ps.65. תַּסְקוּפָא Machinatio, mala cogitatio, excogitata malitia. in Zoh.col.388. in Gen. Item סְקוּפָתָא & סְקוּפָא idem quod מפתן Limen. 4 Reg.18. Idem אסקופת in Comment. significat etiam Trabem. & סְקִיפְתָּא דְּאַעָא pro עב עץ Spissitudo ligni, Ezech.41. סַקְפָּט primò significat מנעל Calceum, pedilium. in Aruc. & Currum opertum, Psal.42. in Midras.

סְקוּפַסְט Pedissequus, glomus. in Aruc. & in Vaic.rab.

סַקִּיפְטוֹר idem quod פקיד Præfectus, commissarius. in Aruc.

סְקַר Idem quod שזף Respexit, vidit, conspicatus est. Iob 20. & 28. Inde סְקַרְנִית Inspectatrix. in Tanhuma. Secundò סְקַר significat idem quod רקד Subsilire, saltare. Et סִקְרָא significat צבע ארום Colorem rubeum. in Ber.rab.cap.43. Item סִיקַר Sicarius, violentus, tyrannus. in Aruc. סְקַרְדִּין Statuta. in Aruc.

סְקוּרְדָּק Crepida, vel soccus. in Aruc. סְקוּרְדַּטָא est Corium quo præcingit se artifex in suo labore. in Aruc.

סִיקוּרָא idem quod גרזן Securis.

סַר Hebraicè Recedere, declinare. Secundò סָר & סְרָא ordinis quiescentium in vltima, idem est quod סרח Fœtuit, putruit. Isa.50. & Psalm.38. & סְרוּת vel סְרִיוּת Fœtor. Ioel 2. Tertiò סְרָא significat Despicere. Inde סִירוּתָא Despectiò. Psalm.122. Item Inspicere, intueri, visitare.

Quartò idem quod סגר Clausit. vnde סִירָא Clausura. in Ber.rab.cap.42. & in Aruc. Item סוּרָא est Fermentum. & סַר Gladius, & flamma hinc inde egrediens.

Item סַר est Princeps, præpositus. & Deuius, declinans. in Aruc. Et מְסַר Serra. & נְסוֹרֶת Scobs. radix est נְסַר.

Item סַרְיָא idem quod גנב Fur, impius. in Aruc.

Et סוּרְיָא idem quod ארם Syria.

סְרַב & סְרִיב Renuit, rebellauit, exacerbauit. 1 Regum 12. & 15. Inde סַרְבָּנָא Rebellis, pertinax. Numer.17. & Psalm.67. סַרְבָּנוּתָא Rebellio, contumacia. Deut.31. De hac positione Elias in hunc modum ait: Vt plurimùm מֶרֶד & מֶרִי & מְאוֹן exponuntur per סִירוּב. Quo vtuntur sæpissimè Rabbini, piæ memoriæ, sed in coniugatione Piel. vt, מְסַרֵב Rebellans, אֲסַרֵב Rebellabo, יְסַרֵב Rebellabit. Et nomen adiectiuum סַרְבָּן Rebellis, & substantiuum סַרְבָּנוּת. Sunt etiam qui exponant in hac si-

Inde סִיפּוֹן vel סִפּוּן Contignatio, tabulatum. in Saare Zedek. Tertiò סְפַן significat Existimare, reputare. in Schemrab.cap.20. Quartò Nihilipendere, contemnere, despicere. in 2. Tharg. Esther. Item סוּפִינָא est Lancea. 2 Reg.21. & סְפוֹן Piscis, cuius sanguine fit hyacinthus. in Aruc.

Item סַפּוֹן Sapo. סוּפִיסְטָא Consiliarius regis, sophista. in Aruc. & סוּפִיסְטָנִין Sophistæ. in More lib.1.cap.37.

סַפְסָא Scelus, nefas, pollutio. in Zoh. סְפִיפָס Paries habens multas fenestras. 4 Reg.4. in Kimchi. סַפְסָל Sedes, vel scabellum. Gen.15. in Targ. Ierosol. & in Midb.rab.cap.9. Pluraliter סַפְסָלָן Throni.

סְפַסַּף Primò idem est quod תלש מקצת השיער Euulsit quosdam crines, depilauit ex parte. Secundò significat Sensim irrigare, guttatim effluere. סַפְסָפָא Furfur. in Aruc.

סַפְסִירָא Gladius. Esth.8. Item est Venditor & reuenditor, vel proxeneta. in Aruc. סַפְסִירוּתָא est Nomen cacodæmonis. in Zohare.

סְפַע Influere, abundare, redundare, diffluere. in Beresch. rabb. cap.33.

סְפַף In limine esse, vel habitare. item Hospitari. inde סִיפּוּף Vmbraculum.

סְפַק Hebraicè Plaudere, complodere, percutere manibus. Secundò Thargumicè סַפִּיק Suffecit. Iosu.17. & סַפֵּק Tribuit abundè, sufficienter dedit, contentum reddidit. Deuter.2. & 32. Inde סוּפְקָנָא Sufficientia. Prouerb.27.

Idem סַפּוּקָא Sufficientia, abundantia, copia. in Commentariis. סִבָּה מַסְפֶּקֶת Causa sufficiens. Tertiò idem est quod כלה Finiuit, compleuit. Thren.2. Inde סִיפּוּק Finis. Ier.31.

Quartò idem est quod קשר Ligare. in Aruc.

Quintò Licere. Psalm.77. Sextò Transire. Psal.36.

Septimò Dubitare. in More. lib.1. cap.32. & in passiuo אִסְתַּפֵּק Dubium fuit. in Zohare. Inde סָפֵק Dubium. plur. מְסֻפָּקוֹת & מַסְפֵּקוֹת Dubitationes. & סַפֵּקוּת Dubitatio. in More cap.75. Et סַפֵּקָה Dubia res. & מְסוּפָּקִין dubij, ambigentes. in Comment. Kimchi. Item סְפִיקָאִית ܣܦܝܩܝܬ Inaniter. Luc.1. Item סִיפּוּק Analogia. in Mor lib.1.cap.64. & סְמוֹת חֲמְסוּפָּקִית Nomina analoga, quando scilicet per vnam dictionē significantur res diuersæ proportionales ad vnum principium aut ad vnū agens, vel finem vnū. Item סָפֵק Meritum. Ps.99. in Midr. & סְפֵק Sententia. in Aruc. Item הִסְתַּפְּקוּת Sufficientia, id quod satis est. סַפְקוּלָא & סַפְקוּלָא idē quod הרג Occisio, supplicium. in Aruc. סְפִיקָלָא Spiculum, vel vexillum iustitiæ. in Vaic.rab.cap.24. סַפְקְלָטוֹר Spiculator, carnifex, satelles. in Ber. rab.cap.80. סְפַקְלָר Speculum. à Latinis desumptum. & in Rasse tevoth ספק valet סוף פֶּרֶק קָמָא Finis primi capitis.

סַפַּר Totondit, rasit. 2 Regum 19. Inde ܣܦܪܐ סִיפְרָא Tonsio, abrasio. 2. ad Corinth.

מַסְפָּר Nouacula. Num.6. Iud.13. & Ezech.5. & סַפָּר Barbitonsor. in Beres.rab.cap.71. & תְּסִפּוֹרִין Forfices. in Zoh.col. 86. in Leuit. & מְסַפְּרַיִם Forfices. in Midb.rab.cap.10.

סְפַר Hebraicè, Numerare, recitare. Inde סִפְרָא Liber. Iosu.8. Syricè סֶפֶרָא Luc.4. & סַפַּר atque סַפְרָא. Syricè סָפְרָא Scriba, notarius, νομικός, Legisperitus. Ier.6. & ad Titum 3. De quo vocabulo Elias: Ex verbis סוֹפְרִין Scribarum. Sapientes sunt qui & ipsi dicuntur Rabbanim. Nec est differentia, siue dicant מִדִּבְרֵי סוֹפְרִין Ex verbis Scribarum, siue מִדִּבְרֵי רַבָּנָן. Inde in Masoreth תִּקּוּן סוֹפְרִים Correctio scribarum. de quo loquar adhuc in radice תִּקֵּן. Hæc ille in Thisbi. Item סִיפּוּר Enarratio, & סִפּוּרִין Historiæ. in Comment. סְפִירָה & סְפִירוּ est Numeratio, vel sphæra mundi archetypi. in Zoh. & in Saaré Zedek. Præterea סְפַר idem est quod חוּף Terminus, limes, portus, statio. Deut.1. & Iosu.9. Syriacè סְפַר Luc.6. & סַפַּר Propheta. Isa.3. & סְפִירָא ܣܦܝܪܐ Græcè σπεῖρα, Cohors, turma. Act.10. Et סַפִּיר Saphyrus. Hebræum.

Item אַסְפַּרְנָא pro מהרה Festinanter, absque mora, diligenter. Ezr.5. & 7. סְפַרְגּוֹם idem quod חותם Sigillum. in Beresch. rab.cap.49. סַפִּירוֹנוּן Saphirus. Exod.28. in Thargum Ierosolymitano. סְפַרְיָיכִיתָא Peruersitates. Prouerb.2.

סוֹפְרִיק & in plurali סוֹפְרִיקִין sunt Chirothecæ. aliis Subligacula. in Aruc.

סַפַּת idē quod חתך Incidit. & חמץ Intinxit & connexuit. in Aruc. ܣܦܘܬܐ סִפּוּתָא Syriacè Labium. Mat.15.

Est enim טס Gaudere, & גוון Color. Cant.7. & Exod.25.

סִקְמָגוֹר Genus est cedri. in Aruc. סִקִּין Pulegium, genus herbæ notum. in Aruc. vbi tamen exponitur per פִּקְעוֹת Colokyntidam. סִקְנִין idem quod כֵּלִים Vasa. in Aruc.

סוֹסְפִּיתָא Velamen, tegmentum, obsessio. in Zohare. Alio loco scribitur מִסּוֹסְיִתָא דְחֹשֶׁךְ Ab inuolucro tenebrarum. Zoh. col.46. in Genes. סִקְרָנוֹן idem quod כְּתוֹנֶת עוֹר Tunica pellicea. in Aruc.

סְעָא Chaldaicè significat Congregare, conuenire. & in passiuo מִסְתְּעָא Cõgregatus. Isa.1. Inde סִיעָא & סִיעַת Congregatio, cœtus, grex, societas. 1 Reg.10. 2 Reg.2. in plur. סִיעָן Ierem.49. De quo Elias: In fasciculum vnum: Tharg. לְסִיעָה חַד In cœtum vnum. 2 Sam.2. Item, Et Achusath sodalis eius: Tharg. וְסִיעַת מְרַחֲמוֹהִי Et cuneus ex amicis ipsius. Gen.26. Post vnam in medio: Tharg. סִיעָא בְּתַר סִיעָא Cœtus post cœtum, vbi scribitur cum Aleph loco He, quod indicat סִיעַת, & cum affixo חִזְקִיָּה וְסִיעָתוֹ Chizkia & societas eius, Thau leniter prolato: & qui legunt per daghes, errant. Hæc Elias in Thisbi. Secundò סְעָא Syriacè, idem est quod ἐμβατεύω, Incedo, cum fastu ingredior. ad Coloss.2. Item סִיעָא Nauis. Vnde Numer.33. סִיעָן נָטְלָן זַיִן Classes arma portantes. Item סְעָא Loqui: & remouere.

סְעַד & סְעִיד Sustentauit, roborauit, fulciuit. Iud. 19. Auxiliatus est, adiuuit, fauit. Gen.18. & Leuitic.20. Inde סַעְדָא Auxilium. 1 Reg.5. Tertiò significat Comedere: idem quod אכל. Psal.14. & 101. Inde סְעִיד מִישְׁתֵּי Refocillatio potus vel conuiuij. Isa.3. סְעוּדְתָא Cibus. 2 Regum 11. & סְעוּדוֹת Conuiuia. in Comment.

סְעַר Primò idem est quod פקד Inuisit, visitauit. Exod.20. Leuit. 18. & 1 Reg.14. Inde סְעוּדָנָא Visitatio. Ose.9. & Syriacè ܣܥܘܪܐ Episcopus, curator. 1 Pet.2. Secundò סְעַר ܣܥܪ significat Agere, facere, patrare. Luc.23. Inde סוּעֲרָנָא ܣܥܪܢܐ Actio, factum, facinus. Luc.23. & ad Rom. 12. Tertiò in passiuo אִסְתַּעַר Turbatus est. 4 Regum 6. & אַסְעָרוּת Turbo, tempestas. Psalm.49. Quartò סְעָר significat Crinem & pilum. Iudic. 16. in plur. סַעֲרָן Psal.69. Quintò סָעַר significat Rugare. in Aruc. Item סְעַרְתָּא Hordeum. Iob 32. Significat etiam Paleam à leguminibus excussam. & סְעוּדְתָא est Mensa. in Zoh.col.273. & סְעִיר Nomen regionis. accipitur etiam pro Dæmone. in Commentar. סַעוּתָא idem quod זבל Stercus, fimus. in Aruc.

סַף Ordinis quiescentium in media, primò significat Haurire. in Aruc. Secundò סַף ܣܦ significat Consummare, finire, complere. Numer.17. Deut.2. & Thren.4. & in tertia fœminea סַפַּת Completum est, in neutro genere. Dan.4. Sic סָף Consumptus est. 4 Reg.7. item Cessauit. Isa.14. Inde סוֹפָא Finis. Isa.45. & in Rasse tevoth סוֹף valet סוֹף פָּסוּק Finis versus. vel pluraliter סוֹפֵי פְּסוּקִים Fines versuum. Item סַף est Linea, ordo, ora, limen. Et סִיפָא Angulus, terminus. 4 Reg.10. & סִיפָּה Scyphus, crater. Exod.12. סִפְתָּא Labium. 3 Reg.7. pluraliter סִיפְוָתָא & סִיפְוָן Labia. Prou.14. & 4 Reg.18. Item סִפְוָתָא ponitur pro פִּיד Exitio. Prou.24. & Syriacè ܣܦܐ Vestibulum. Matt.26.

ספג Plaudere, percutere. in Ber. rabb.cap.95. Item סַפּוּג Spongia. in Schem. rab. cap.25. Syriacè ܣܦܘܓܐ Spongia. Matth.27. & נִסְתַּפֵּג Spongiosum. Psal. 34. in Midr. & סְפַג secundò significat Instar spongiæ fugere, & tergere. Item Linteum absterfiuũ. & סְפוּגִיּוּת Densitas. in More lib.2.cap.21. & אֶסְפּוֹג Laganum. plur. אֶסְפּוֹגִין Exod.29.

ספד Planxit, luxit. 1 Reg.28. Inde מִסְפְּדָא Lamentum, planctus. Ierem.48.

ספה Idem quod הרבה Auxit, fecit abundare. in Ber.rabb. cap.13. Inde סִפְחַת Tumor, superfluitas, exuberantia, vel abundantia nociua, callus. in Zoh.col.489. in Genes.

סַפָּט Arabicè, est Capsa, cantharus, genus vasis vinarij. & in Misna dicitur סַפְּטָא in Aruc. סָפְלִי vel סוֹפְלִי est Nucleus, granum fructuum & dactylorum. in Aruc. סָפֵל Phiala, Hebræum. סִיפְמָא Labrum, barba. 2 Reg.19. Et סְפַמְיָא Hispania. in Abdia. & Syriacè ܣܦܢܝܐ & אִסְפַּנְיָא Hispania. ad Rom.15. ܣܦܝܢܐ Nauis. idem סְפִינְתָּא Marci 1. pluraliter סְפִינָן Naues, classes. Iud.5. & סְפִינָא Syriacè Nauiculæ. Marc.4. & סַפָּנִין Nautæ. 3 Regum 9. & ܣܦܢܐ Nautæ. Act.27. Secundò סְפַן significat Tegere, recondere. Inde

Septuaginta סַנְהֶדְרִין erant septuaginta Seniores prætorij magni, quod erat Ierosolymis. Vnde vbi textus Hebraicus habet, Septuaginta palmæ: Exod.15. Thargum Ierosolymitanũ explicat כָּל מָכֵל שִׁבְעִים סַנְהֶדְרִין Re omni collata septuaginta Sãhedrin. Similiter & in Chaldaica paraphrasi Hagiographorum, hoc vocabulum sæpissimè inuenitur. vt, Et in sede seniorum: Tharg. וּבְסַנְהֶדְרִין דְחַכִּימִין Et in συνέδραις, consessibus sapientum. Item, Et ascendit Boaz ad portam: Ruth.4. Tharg. לְתָרַע בֵּית דִּינָא דְסַנְהֶדְרִין Ad portam cõsistorij Sanhedrin. & similia multa. Nec reperitur numero singulari Sanhedar, estque vocabulum planè Græcum: vocant enim iudicũ subsellia συνέδρας. Qua forma dictum est illud: Ibi sedebunt solia (id est, Iudices) ad iudicium. Psalm.122. Hæc ille.

Inuenitur & in singulari סַנְהֶדְרִי גְּדוֹלָה Consessus magnus. in Saare Tsedek. Et in plurali סַנְהֶדְרִיּוֹת Conuentus, congregationes. Gal.lib.4. cap.5. סִינְדָּרָא Sindon, vel strophiolum. in Zohare. סַנְוֵרְתָּא est כּוֹבַע של ברזל Galea ferrea. in Aruc.

Syriacè ܣܢܘܪܬܐ Græcè περικεφαλαία, Cassis, galea. ad Ephes.6. סִינוּרְיָא Exercitus, turmæ, cateruæ. in Aruc.

Solent, inquit Elias, appellare eum qui tenet filium proximi sui ad circuncidendum eum, סַנְדָּר: nec inueni vsquam hoc vocabulum, nec etiam Bahal Aruc adduxit illud: nihilominus Itali Iudæi vocant eum בעל ברית, Patronum fœderis, Italicè *Compari*, Germanicè Geuatter. In Thisbi.

סַנְחֵרִיב Senacherib, dictus est ששיחתו ריב בחלק eò quòd eius meditatio vt plurimùm lis erat. in Aruc.

סנט idem quod סטן Odiuit, aduersatus est. in Ber.rab.cap. 72. סוּנְטָמָא Stamen: vel secundum alios est Cardo ostij, vel repagulum. in Aruc. סִינְטוּמוּס συντόμως, Breuiter, in Midb.rabb.cap.11. סַנְטָר & סַנְטְרָא idem quod נוטר Custos. in Ber.rab.cap.17. Item Vas non scissum. in Ber.rab.cap.10. & Senator. in Ber. rabb.cap.17. & Mentum, inferior pars vultus, vt exponit R. Schelomoh Iarchi. סַנְטִירָא Signator, cancellarius. in Zohare.

סנין Idem quod צרף Depurauit, perpurgauit, probauit sicut aurum purgatur & probatur igne. Iob 10. Psalm.17. & 105. Inde דְּהַב סְנִינָא Aurum purgatum. Psal.21. & מַסְנָא idem quod כתם Aurum probatissimum. Isa. 13. סָנִן Colum. in Aruc. סְנוּנִיתָא Auis quædam, quam aliqui Gruem esse putant, alij דרור Hirundinem, alij חסידה Ciconiam, alij volunt esse auem, quæ vocem humanam imitatur, Graculus. Isa.38. & Ierem.8. סְנָסֵן Rami. Canticor.7. in Midras.

סנף Primò idem est quod חבר Coniunxit. Inde סְנִיפִין Iunctura, additamenta, furculæ, & genus quoddam palorum. in Aruc. Secundo סִינוּף Turpe, obscœnum. Psal.100. in Midras. סַנְפִּירָא Pinnula piscium, Hebraicè סְנִפִּיר in Zohare. סַנְפִּירוֹנוֹן & סַנְפִּירִין Adamas, lapis preciosus. Psal.87. in Midras.

סנק Primò Syriacè significat Indigere, opus habere. Mat.9. Inde סוּנְקָן vel סוּנְקָנָא ܣܘܢܩܢܐ Indigentia, necessitas, id quod nobis est opus. Matth. 6.

Idem סְנִיקוּתָא Act.21. Secundò סְנַק significat Implere, laborare, defatigari. in Ber.rab.cap.78. & סִינוּק Labor, lassitudo, fatigatio. & סָנוּק Fatigatus, lassus. in Aruc.

סַנְקְלִי Iudex. in Schem.rab.cap.28. סַנְקְלִיט est בֵּית דִּין Domus iudicij, prætorium. item est σύγκλητος, Senatus, & consiliarius, siue iudex. idem סַנְקְלִיטוֹן. in Schem.rab. cap.12.

סִנְקְרִידִין Folia. in Ber.rab.cap.90.

סנקר Cædere pugnis, alapam dare, colaphum infligere. in Aruc. סִינְקְתֵּירוֹן Iudex cathedralis. in Ber.rab.cap. 90. סִנְקְתֵּרוֹן Regis consiliarius, ita dictus quòd in cathedra maneat. in Ber.rab.cap.8. aliâs scribitur סוּנְקְתֵּרוֹן in Aruc.

סִינָר Subligaculum, succinctorium, femorale: succinctoriũ lineum quo mulieres se cingunt super vestem. in Midb. rab. cap.9. Item סָנָר Carduus domesticus. סוּנִיתָא & סוּנִיתָא vel סִינִיתָא vel סִינִיתָאָה idem quod מנהג Mos, consuetudo. in Beres. rab.cap.50.

סס vel סוּס Grus. Isa.37. סַסָּא est ראש שבלות Caput spicæ, arista. in Aruc. & Syriacè סָסָא Rubigo, vel tinea, idem quod σής Græcè. Mat.6. & סִיס Glomus. in Aruc. סוּסְבָל est מין ארבה Genus locustæ. in Aruc. סַסְגּוֹנָא idẽ quod תרחש Taxus; sic dictus quòd gaudeat in varietate suorum colorum.

Cant.3.& 4. in Midras. Item Ignis artificialis.Psalm.17. in Midras. סִימוֹנְיָא est Genus calami vel iunci. in Aruc. & Nomen vrbis. in Beresf.rabb.cap.82. סְמָנִים Nomen montium quorundam: in Aruc. סַמְפוֹן Reuocatio,contra-scriptum, & Oppositio, & vitium quod cuipiam obiicitur. in Aruc.

סִימְפוֹן Symphonia. Dan.3. & סַמְפַּנְיָא Symphonia, vel instrumentum musicum: R.Leui exponit Organum.

סַמְפַּנְיָא Nomen prouinciæ.Psal.12. in Midr. סִימְפוֹר idem quod מסור Instrumentum dentatum, quo fruges excutiuntur,vel vt vult Santes, est Acies. Isa.41. in plurali סִימְפוֹרִין idē quod פיפיות Geminæ instrumenti acies. סַמְפּוֹרִינָא, vel vt alij scribunt, סַמְפִּירִינוֹן Saphirus, alij Adamantem vertunt. Exodi 28.

סְמַק Rubescere. Exod. 26. Num.19.& Thren. 4. Inde סמוק Rubicundus,rufus. Zach.1. & מַיָא סומקין Aquæ rubeæ. 4 Reg.3. Sic etiam שְׂעַר סומק Capillus flauus. Leuit.13. Idem סָמוֹק & סַמְקָא. 1 Reg.16. Et סַמְקָן Sardius, lapis preciosus. Ezech.28. & סוּמְקִי Frustum carnis macilentæ: item Splen. in Aruc. סמ״ק in Rasse tevoth valet ספר מצות קטן Liber paruus mandatorum.

סְמַר Cauit sibi.Deut.2. & Ithpael אִסְתַּמַּר Cautus & circunspectus fuit. Iosue 22. Item מַסְמַר Clauus. Isaiæ 41. in plurali מַסְמָרִים & מַסְמָרוֹת Hebraicè.

סַמְרִיאֵל Est nomen Angeli quem dicunt præesse portis gehennæ. in Zoh. col. 229. in Genes. חתיכת בגד בלוי est סְמַרְטוּט Frustum panni vetustate consumpti. Psalm.111. in Midras.

סִמְרִטִין sunt אומות מבוזות Gentes viles. in Aruc.

סִימִירוֹן Græcè σήμερον idem quod היום Hodie.

סַמְתָּר Herba quædam medicinalis. & סַמְתִּירָא capitur pro Medicina. Iob 5. Est etiam vnguentum quoddam medicinale,quo corpus purificatur & fit gracile.Esth.2. & verbaliter idem est quod חבש Emplastrum, vel medicinam adhibuit. Iob 34. סַמוֹתְרַאקִי Græcè Σαμοθράκη,Samothracia. Actor.19.

סָנֵי vel סָנָא, primò significat Odio habuit. Leu.26. & Ios.20. Inde סַנְיָא Inimicus, hostis. Ierem.17. סִנְאָתָא & סִנוּאָתָא Odium, inimicitiæ. Prou.10. & 2 Reg.13. & סַנְיָא Intestinum quod lupus odit, ideoque non comedit. & Syriacè סַנְיָתָא ponitur pro φαῦλα, flagitia, quòd sint odiosa. Iohann.3. in Euangelio. & סַנְיָא ponitur pro σαπρός, Spurcus,turpis,marcidus. Ephes.4. Item Syriacè סְנִיָא significat Rubum. idem סְנִיָא Exod.3. in Tharg. Ierosolymit.

סִין primò idem est quod סִיט Lutum, cœnum. vt habes suprà. Secundò est Paxillus, clauus, qui de tabula egreditur. in Aruc. Item סִנְיָא idem quod כסף Argentum. Prouerb.8.

סָאנָא vnde in Aphel אַסְאַנָא Calciauit,calceos aptauit.Luc.15. & סִינָא Calciamentum.Deu.25. & סִינָא Genus spinæ, vel calami, aut iunci. in Aruc. סִינִי Textualis,vt vulgò dicunt,multas auctorum citationes adducens.ibid. סַנְבַּטְיוֹן Nomen fluuij,de quo vide suprà in סַמְבַּטְיוֹן. in Ber.rab.cap.74. סַנְבּוּטִין Murenulæ, gemmæ. in Aruc.

סַנִיגוֹר σωήγορος, Aduocatus, vel procurator. Psalm.92. in Midr. & Accusator. Psal.26. in Midr. & סַנִיגוֹרְיָא σωηγορία, Accusatio, delatio. in Beresch.rabb.26.& Iudic.6. in Kimch. & סַנְגִּירָא est Nomen cuiusdā cacodęmonis.in Zoh.col.230.

סַנְדַל Idem quod מנעל Calciamentum. Gen.14. in plurali סַנְדָלִין Isa.11. Significat etiam modulum super quo fit calceus. De quo vocabulo Elias in hunc modum ait: Et viam teret cum calceis. Tharg. Et ambulabunt בְּסַנְדָלִין cum sandaliis. & in Tharg.Ierosolymit. רְצוּעָה דְסַנְדָלָא Corrigia calceamenti.Gen.14. Similiter quoque omne vocabulum נעל in paraphrasi Ierosolymitana redditur per סַנְדָל: sic etiam linguâ Romanâ vocantur calcei, Sandalia. Et sic vocatus est Rabbi Iouchanon הסנדלר id est, Sutor. Nec inueni aliud nomē formale huic simile in Tharg.cum additione Resch in fine: at in Germanica & Italica hoc inuenitur frequenter: experire. In Thisbi. Item סַנְדָל est Embryo compressus. in Vaic. rab.capite 14. סַנְדַלְפוֹן vel סִנְדַלְפוֹן Græcè σωάδελφος, est nomen Angeli qui occurrit Mosi. in Zoh.col.102. in Exod. סַנְדַלְכִין Genus lapidis preciosi,margarita. alij Coralium esse putant. Iob 28.& Esth.1. סַנְהֶדְרִין Græcè σωέδριον, vel σωέδρι potiùs, Iudices ordinarij, qui olim in portis ciuitatum decernebant iudicia. De quo Elias ad hunc modum ait in Thisbi: Septua-

Cæterùm sapientes vocarunt eum סַבָּטוֹן, propter cessationem eius in Sabbatho. Sabbathum enim lingua illa dicitur Sabat. Sic etiam vocatur Arabica lingua, in qua mutare solent Thau in Teth, similiterque addunt syllabam Ion in fine nominum adiectiuorum, qua de re fac periculum.

סְמַט idem quod שְׂמַט Vnde in Ithpael, אִסְתַּמִּיט vt in Zohare col. 400. in Genesim: ר׳חזקיה אשכחיה יומא חד לר׳ יוסי דהוה מִסְתַּמִּיט סוֹסְמִינָא בגו קטרי דנורא: Id est, R. Chizkia inuenit die quadam R. Iosi qui immittebat gladium intra suffitus ignis. Quo in loco aduertendum est סְמַט idem esse,quod שמט de quo infrà. & סוֹסְמִינָא vel vt aliud exemplar habet סַמְסִינָא idē quod סַמְכִּירָא gladius. Quæ tamen alibi me legisse non memini. סִמְטָא idem quod שחין Vlcus,apostema. alij dicunt significare Alopeciam. significat & Semitam. in Aruc.

סִימַטְרִין Mitra. Cantic.4. in Midras.

סמ״ג valet כפר מצות גדול Liber mandati magni. vide ב suprà.

סְמַך Sustentauit,fulciit,innixus est,coniunxit,subiunxit, subdidit. Genes.2. Isa.10. Deuter.34. & Exod.29. & in lib.Rit. Seueri Patriarchæ. In passiuo אִסְתְּמִיך Sustentatus, subnixus, suffultus est. Iudic.16. De quo Elias: סָמוּך לַחֲשֵׁכָה Contingens tenebris. Item, לָמָה נסמכה פָּרָשָׁה Cur coniuncta est hæc Parassa? Significat Contingentiam, Germanicè Genchen/ Italicè *Approsimar*. Quomodo etiam interpretandum venit illud Ezech.24. סְמַך מֶלֶך בָּבֶל Appulit rex Babyloniæ. nec ei amplius simile inuenitur in Bibliis Hebraicis. Cætera enim omnia deriuata à סמך, Inniti significant. Hinc est quòd Rabbini dicunt סֶמֶך לַדָּבָר Rei confirmatio. Et vbi in Hebræo est Fulcrum arundineum: Thargum habet סֶמֶך. Idem quoque significat quod ראיה Argumentum euidens, minus tamen significat,vt cùm dicunt, Quamuis non sit euidens argumentum pro hac re, סֶמֶך לַדָּבָר Confirmatio rei est, hoc est, subsidium. Hæc ille in Thisbi.

Inde סְמִיכוּת Regimen, constructio. & אִסְמַכְתָּא Sustentatio. & סְמִיך Appodiamen. 4 Reg. 18. & סֶמֶך Sustentatio cibi.Isa.3. Sustentaculum baculi. 36.eiusdem. Item סְמָכִין Bases. Exod. 26. Idem סָמְכִיתָא Iob 38. Ac iterum Elias in Thisbi: Solent,inquit, dicere de eo qui efficiendus est Rab aut collega Magistri, פְּלוֹנִי נִסְמַך לְרַבָּנוּת Ille proximus est ad Rabbini dignitatem adipiscendam. aut, Dederunt ei סְמִיכוּת aut סְמִיכָה Impositionem: estque desumptum ex eo Num.27. Et imposuit manus suas super eum. hoc est, Magistrum creauit eum. vide etiam in radice חבר suprà. Præterea סוּמְקָא est Spissitudo, densitas. 3 Regum 7. & סוּמַכִין Rami.Ierem.11.

Item סוּמְקָרְתָּא est Arabia. 3 Reg.10. & Ierem.25. accipitur & pro Incolis eiusdem regionis. Ezech.30. Et סמי valet סְמִיכִין Coniunctum, vel סְמִיכִין Coniuncta.

סְמָלָא Sinistra. Ios.23. Et cum affixis סְמָלָךְ Sinistra tua, סְמָלִי Sinistra mea. Marc.10.

סְמַלְיוֹן Nomen fuit sapientis, vel angeli, vt alij dicunt. in Aruc. סְמַלָּן Genus vnguenti vel lauacri ad mundandum manus. in Aruc. סְמָלוֹן Clauus ligneus, qui est in iugo. in Aruc. סַמְלַק Allium. in Aruc.

סִמֵּן Signauit, insigniuit. Psalm.9. in Midr. Secundò significat Claudere. Isa.29. & סִימָן Signum,nota. De quo Elias: Et posuit Dominus in Kain signum.Gen.4.Thargum Ierosolymit.vertit סִימָן Et in dictis Rabbinorum frequēter occurrit; in textu etiam Bibliorum inuenitur verbum in Niphal, ושעורה נִסְמָן Hordeum signatiuum, id est, factum in signum. Isa.28. Est autem propriè Græcum vocabulum, vocant enim signum σημεῖον, Italicè *Signo*. Germanicè Zeichen. Hinc est quod dicunt de muliere vsque dum producat סִמָּנִין Signa, hoc est, Duos pilos in eo loco. &c. Similiter dicunt, Quis est eunuchus? omnis nimirum qui natus est viginti annos, nec dum protulit סִימָנִין Signa. Inde פִּנְקַס סִימָנָא Tabula signatoria,codicilli,pugillares. in Zoh.col.229. in Genes.

סִמְיָתָא Signa. Ierem. 6. Item סִימָן significat Iugulum. in Beresch. rabb. cap.22. & סוּמָנִין Certi & signati termini in quos semina sparguntur. Isaiæ 28. & חִשְׁמָנִים Ex odoribus, quales sunt thuris,myrrhæ,& similia signati quidam effectus. in Zoh. סַמְמָנִין Sinopis, minium,rubrica. Ier.22.& Ezech.23.

סִמְמִית idem quod עכביש Aranea, vel secundum alios, Lacerta. Leuit.11. סִימַנְטִיר idē quod מצנפת Cidaris, mitra,tiara.

Secundò סָלַק significat Elevare. Tertiò Finiri, absolui. vnde סֵפֶר סָלִיק Liber explicit, finitu úe. De qua significatione iterum Elias: סָלַק, inquit, Cessationem & finem significat. Proinde scribere solent in fine libri סליק, hoc est, Completus est & finitus. Sic etiam accentum finis versus vocant סִלּוּק, nimirum à cessatione & pausa. Similiter & carmen quod dicunt in die festo decimo octauo ante sanctificationem, vocatur סִלּוּק. Etymon autem huius vocabuli propriè Tacere, aut silere significat. Vnde vbi textus Hebraicus habet: Et ait, tace: Thargum habet סְלִיק Iudic.3. Similiter & Amos 8.

סִילְקָא primò est מין תבשיל Species condimenti vel pulmenti. Secundò est Bletta herba. in Aruc.

סִלְקִי Nomen vrbis, quæ Hebraicè dicitur סַלְבִּת. in Tharg. Ierosolymitano, vt scribit Pagninus. Aruc סִלּוּקָא ibidem.

סִילוּקִיָא Seleucia. Act.13. סִלְמַנְדְּרִית, vel vt Aruc scribit, סִלְקַנְדְּרִית Sal candidum quod Romæ comèditur.

סִלְקוֹסְתָּא, alius codex habet חַלִּיקוֹסְתָּא est אגורה של נרקום Fasciculus lilij. in Aruc. סַלְרָיָא Sellæ, cathedræ. in Vaic.rab.ca.9.

סָלַת Scindere lignum in frusta. vt, דְּסָלֵית סִילְתֵּי idem quod שמבקע עצים Qui scindit ligna. in Aruc. Secundò סְלֶת est Euulsio foliorum palmæ, ex qua egreditur puluis veluti farina. ibidem. Et סוֹלֶת est Simila. Exod.29. & Leuit.2. Item סַלְתָּא est Canistrum. & סִלְתָּא Secundina, membrana qua puer in materno vtero inuoluitur. in Aruc.

סַלְתָּנִית Genus piscis.

סָם Ordinis quiescentium in media, significat idem quod שם Posuit, collocauit, imposuit. Prouer.26. in tertia fœminea סָמַת & in Benoni סָאִים Ponens. Inde Syris סְמִיכָא Impositio manuum. 1 ad Timoth.4. & diuisim סֵם אִידָא Impositio manus. Act.8. & סִימַת בְּנָיָא Positio filiorum. id est, Adoptio. ad Roman.8. Secundò significat Abscondere. in Midbar rab.cap.7.

סָמָא vel סְמֵי ordinis quiescentium in vltima, significat Obcæcare. Cant.5. & 1 Iohan.2. & in passiuo אִסְתְּמָא Cæcutire, caligare, hallucinari. Eccles.12.

Inde סַמְיָא, idem סוּמָא, vt גְּבַר סוּמָא Vir cæcus. Leuit.21. in Tharg. Ierosolymit. & apud Rab.: בִּלְעָם סוּמָא בְּאֶחָד מֵעֵינָיו הֲוָה Balaam cæcus fuit altero oculorum ipsius. idem quod עִוֵּר Cæcus. Iob 29. pluraliter סוּמִין Cæci. Isaiæ 29. & סַמְיוּתָא & סִימָמָא Cæcitas. Zac.12. & Isa.16. & מְסַמְיָא Excæcans. in Kimchi. Porrò סָמָא est Aroma, Hebraicè סַם. De quo Elias in Thisbi: Accipe tibi סַמִּים Aromata: Thargum, בּוֹסְמִין, vt בְּשָׂמִים. nec inuenitur in singulari, nisi apud Rabbinos. vt סַם פְּלוּגְיָפָח לוֹ Aroma tale est bonum ei. סַם הַמָּוֶת Venenum lethale. Sic & Chaldaica paraphrasis pro, Corrumpamus lignum in pane eius: vertit, Iniiciamus toxicum in cibum eius. Ierem.11. Est autem differentia inter סמים & בשמים quamuis Onkelos vtrunque reddat per בוסמין. Siquidem בְּשָׂמִים non complectitur nisi ea tantùm aromata, quæ sunt esui accommodata: Samim autem & ea comprehendit, quæ apponunt in medicinis; vocanturque lingua Romana Aromata, vt sunt aromata suffitus, sicut opobalsamum, & vngula aromatica, & similia.

Item סוּמָא est Pustula, tumor. Leuit.13. & סְמָה idem quod כֶּסֶף Argentum. Prou.10. Idem סִימְתָא & סִימָא Argentum, thesaurus. Prou.2. idem quoque סִמְאָתָא Prou.15. In plurali סִימָן Thesauri. Gen.43. סְמִירָא Simila. in Aruc. סְמָדַר Vua immatura, agrestũ, vua minuta. Isa.18. סְמִידְתָּא idem quod פֶּרַח Flos, germen. סִימְיוֹן Radix, talus. Iob 15. & Signum. Iob 21.

סַמָּאֵל dicunt esse Angelum Martis & Mortis. De quo Elias in Thisbi: Semita quam non nouit volucris: Tharg. quam non nouit סַמָּאֵל, qui volat in morem auis. Vnde etiam inquiunt Rabbini: תְּנוּ שׁוֹחַד לְסַמָּאֵל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים Date munus ipsi Samael in die expiationum. Sunt autem qui dicunt Asmodeum esse Samaelem, atq; vtroque vocari nomine, prout iam memoraui in radice אשמרי. vide ibi. סַמְבַּטְיוֹן, inquit Elias, est Nomen fluuij, quem dicunt omnibus diebus hebdomadis, præterquam in Sabbatho, excurrere, ac magnos mouere lapides, ita vt transiri nequeat. Cuius hanc afferunt causam, decem tribus illic captiuas detineri, nec exire inde, ne violent diem sabbathi. R. verò Mosseh Ben Maimon, bonæ memoriæ, scriptum reliquit, hunc esse fluuium Gozan, ex illo loco Numer.11. וַיָּנֵז שְׂלָוִים Et transtulit coturnices. vbi significatio importat Translationem & rei amotionem.

Cæterùm

סָלַל Hebraicè Eleuare, exaltare. item Sternere viam, conculcare. & סִלֵּל Confricare, supergredi. in Aruc.

Porrò סִילָא idem est quod קוֹץ Spina. Iob 40. in plurali סִילִין Spinæ. eiusdem 31. Item סְלָוִין sunt Coturnices. Num.21.

Et סִלְיָא Limax. in Ber.rab.cap.51. Et סוּלְאָבָא, vt Pagninus, vel סוּלְאָנָא, vt neoterici legunt, idem quod סִיג Scoria, rubigo. Prou.25. סַלְגִיתָא, vel vt Aruc scribit, סוּלְגִיתָא Canistrum. Eccles.5. in Midr.

סָלַד Calefacere, ardere. Hebraicè & Aruc. Secundò Contrahi, retrahi, corrugari. in Ber.rab.cap.51.

סָלַח Pepercit, propitiatus est. Exod.34. Inde סְלִידוּת Indulgentia. Ierem. 8. & סְלִיחָה idem. in Commentariis. סַלִּיטָא Procurator domus, senior domus, œconomus. Genes.24. in Tharg. Ierosolymitano.

סְלִיוֹן Fatuus, insanus. סוֹלְיָם Solea sine calcaneo. in Aruc.

סִילְבָא Nomen proprium. in Vaicr.rabb.cap.5.

סֹלֶם In Ghimetria idem valet quod סִינַי vtrumque enim efficit 130. Ideoque dicunt secretiores Interpretes scalam qua Iacob in somnis conspexit, fuisse Sinai, hoc est Adonai, aliquando spinis coronandum montem, in quo Lex data est: Nam, vt inquit Paulus, Lex data est per Angelos in manu mediatoris. in Zoh.col. 349. סֻלָּם Hebraicè, Chaldaicè סְלָמָא Scala. Gen.28. סַלְמִנָּא Nomen vrbis. Act.27. & סַלְמִינָא Salamina. Act.13. סַלְמַנְדְּרָא Salamandra, & habet similitudinem muris. in Schem.rabb.cap.5.

סַלְמַנְטוּן Vermis. in Aruc. סִילוֹן Hebraicè Spina. & idem quod צִינוֹר Fistula aquæ, canalis, aquæductus. in Beres.rabb. capite 32.

סֶלַע Hebraicè Rupes, saxum, petra. סִלְעָא Genus monetæ quatuor valens זוּזִים Denarios argenteos, idem scilicet quod שֶׁקֶל Siclus. Gen.23. & Exod.31. pluraliter סִילְעִין Sicli. Ios.7. De quo Elias: Dimidium sicli in siclo Sanctuarij: Tharg. פְּלוּגוֹת סִלְעָא בְּסִלְעָא קוּדְשָׁא Exod.30. & in plurali, Triginta sicli: Tharg. תְּלָתִין סִלְעִין Leuit.27. Dicunt autem Rabbini, Omne argentum cõmemoratum in Lege, absolutè סִלְעִין intelligi. quod verò in Prophetis, esse לִיטְרִין, & in Hagiographis מַנְטְרִין hoc est, Talenta: excepto talento, cuius fit mentio apud Ephrom. Iam verò scripsi in radice זז, omne סִלְע valere quatuor Zuzin. vide ibi. Et fortasse nomen monetæ, quæ Germanis dicitur Schilling, desumptum est ex vocabulo סִלְעִין דְּכַסְפָּא hoc est, Sicli argentei. in Thisbi.

סָלַע primò idem significat quod בלע Deuorauit, deglutiuit. Isaiæ 9. & 19. Inde סִילְעָמוּתָא Voracitas. Psalm.52. in Complutensi סַלְעָמוּתָא.

Secundò Perdidit, destruxit. Iob 2. & 20.

סֶלְעָם Locustæ genus. Hebr.

סָלַף Peruertit, detorsit, deflexit, detraxit. Hebræum. In passiuo אִסְתְּלִיף Peruersus fuit. in 2. Tharg. Esther. & סֶלֶף Detractio, peruersitas. & סָלִיף idem quod אוֹיֵל Stultus, peruersus. Prou. 10. in Thargum. סַלְפִּדְם. vel, vt alij codices habent, פַּלְפִּינְגָם idem quod Græcè σάλπιγξ, Tuba, accipitur autem pro תְּרוּעָה Vociferatione, clamore tubæ, taratantara. in Ber.rab.cap.100.

סָלַק & סְלִיק primò Ascendit, conscendit, scandit. Gen.2. & Ios.6. & 10. in tertia fœminea סְלִקַת Ion.1. In Piel transitiuè sumitur pro Trãstulit, amouit, sustulit. Gen.12. Deut.32. & Iob 12. Sic סְלִיק רִבִּי שִׁמְעוֹן עֵינוֹי id est, Sustulit Simeon oculos suos. in Zoh.col.31. in Genes. In passiuo אִסְתַּלַּק Ablatus, vel remotus est, aut sese subduxit. 1 Reg.16. & 3 Regum 22. Inde סוּלָּקָא Ascensio. Luc.9. & סִלּוּקוּ Remotio. in Zohar. De hac etiam radice Elias inquit: Apud Rabbinos legitur: וְסַלְּקוּהוּ מִן הַצְּדָדִין id est, Remoueat eũ à lateribus. Hoc verbum est significationis העברה & העתקה Transitus, & translationis. Et translatum est inde: Tharg. וְאִסְתַּלַּק מִתַּמָּן. Item, Et subducat sese à nobis: Tharg. וְיִסְתַּלַּק מֵעָלָנָא. Similiter השליך הס exponit R. Schelomoh Iarchi per סְלַק & הִשְׁלִיךְ. Item in Thargum redditur דְּמִיסְלִיק, Sic etiam magna pars verbi עלה in coniugatione Cal, redditur Chaldaicè per סְלַק in præterito, & Benoni. vt, Et Moses ascendit: Tharg. וּמֹשֶׁה סְלִיק. Itẽ, Quò tu ascendis. Chald. דְּאַתְּ סְלִיק הָכָא. Verùm infinitiuus, imperatiuus, & futurum redduntur per סק deficiente Lamed. vide in radice סק infrà.

Item סִילוּק Remotio. in More libr. 1. cap.18.

dicunt. Iumentum מְסוֹכָנָת Periclitans, hoc est, quod tendit ad mortem. Italicè *Periculo*. Germanicè Gferlich. Et fortassis סַכָּנָה deductum est à vocabulo סַכִּין id est, Culter. Sic enim vulgari prouerbio dicunt, סַכִּין בְּיַד שׁוֹטֶה סַכָּנָה, hoc est, Gladius in manu stulti, periculum est. Hæc ille. & de סַכִּין ad hunc modum subdit: Et ponas סַכִּין Cultrum in gutture tuo. Prouerb. 23. tametsi scribatur per Sin, idem est ac סַכִּין per Samech, sicut כרשו pro כרסו, & id genus alia vocabula, quæ scribuntur per Sin loco Samech, & numerantur iuxta Masoreth.

Secundò אִסְתְּכַן Obriguit, fremuit, extra se exiit, in Zohar. & סַכִּינָא Chaldaicè, idem quod חרב Gladius. Iudic. 19.

Tertiò סְכֵן in Commentariis significat Depauperare, ad paupertatem redigere, miseria afficere. & Thargumicè אִתְמְסְכַּן Ad pauperiem redactus est. Psalm. 79. Inde גְּבַר מְסְכָּן Vir pauper. 1 Regum 18. idem מְסְכִּינָא 1 Regum 2. Pluraliter מְסְכִּינִין Pauperes, miseri. Isaiæ 10. de quo habes iam suprà.

Item מִסְכְּנוּתָא Paupertas, penuria, inopia, miseria. Prou. 30.

Quartò אַסְכִּין significat Assuefacere, aptare. Psalm. 139. & סְכֵן Vicinus. in Vaic. rabb. cap. 22. Item סוכְנָא Gubernacula. Act. 27. סַכְנָבִין Oximel. in More lib. 2. cap. 1.

סְכָלָא Fatuus, stultus. in Aruc.

סַכּוּס, vel vt alius codex habet סַגּוּס Sagum, chlamys, palliũ.

סְכַךְ Idem quod ערבב Conuersatus est, miscuit sese. Secundò Agitauit, concussit. in Aruc.

vel vt alij codices habent סגף Afflixit, molestiam exhibuit; item idem quod שחת Corrupit, destruxit, vastauit, perdidit. Thren. 2. Inde תַּסְכּוּמֵי Obtrectationes, criminationes, iniuriæ. in Zoh. col. 508. Secundò significat Famescere, esurire. in Ber. rab. cap. 89. & סַכְּפָא Fames, esuries. alius codex habet סִיגָפָא vel סִיגָפָה. in Aruc.

סְכַר idem quod סגר, & in Aphil אַסְכִּיר Obserauit, obturauit, clausit. Prouerb. 28. & Act. 7. Inde סִיכְרָא Clausura. Isa. 19. & סוֹכְרָא Repagulum. Prou. 18. & סוֹכָר Sepulchrum. Et סִיכְרָא est Nomen loci. in Aruc. & Syrè סַכְרָא מגנא Scutum, clypeus. ad Ephes. 6. de quo vide suprà in כגרא. Et Elias in Thisbi: Apud Rabbinos legitur: Quarta die ieiunio se affligebant propter הָאַסְכָּרָה; ne caderet in pueros. Morbus est qui obturat os fistulæ, quæ est in collo, ita vt moriatur homo ea ipsa hora. Videtur autem mihi vocabulum אַסְכָּרָה desumptum esse ex eo Genes. 8. Et obturati sunt fontes abyssi; vbi hoc verbum Obstructionem significat. Et similiter vocatur Italicè *Ascrantia*. Porrò hic morbus fuit iam ab initio mundi conditi, primùm quidem cadens in pueros, deinde etiam in adultos; contigitque aliquando vt cùm sternutarent, auolaret spiritus eorum ac morerentur. Inde orta est consuetudo, vt sternutanti dicatur Asuta, aut Rephuah. Sit saluti. Vidi autem in libro medicinæ אסכרה Hebraicè vocari מַחֲנַק, vnde dicit Iob: Et elegit מחנק Strangulationem anima mea. Iob 7. Sunt autem qui inde interpretantur illud de Achitophel, 2 Sam. 17. Et disposuit de familia sua, & suffocatus est. quasi dicant huiusmodi morbum ei obuenisse præ multo dolore spiritus & anxietate animæ, qua afficiebatur, propterea quòd effectus fortitum non esset consilium eius, vnde mortuus sit suffocatione. Illud verò dicunt, eò quòd minimè decet virum sapientem & prudentem, qualis habebatur, strangulare seipsum. Hæc ille.

סִיכוּת Nomen idoli. Amos. 5.

סְלָא vel סְלֵי, vnde in Aphel אַסְלֵי, primò significat Execrari, despicere, abominari, reprobare, spernere. Prouerb. 3. 5. 6. 15. & in lib. Rit. Seueri Patriarchæ.

Secundò Syriacè Abrogare. Marc. 7. & אֶסְטְלָא Reprobatus est. Lucæ 7. Inde מֶסְתַּלְּוּתָא Reprobatio, abiectio, execratio. ad Rom. 10.

סִלְסֵל significat Concinnare. Psalm. 80. in Midras. inde סִלְסוּל Cæsaries crispa. & סִלְסָלָא Pecten. in Aruc.

Et סִרְסִילִין Canistra. Ierem. 6. in singulari סַלָּא Canistrum, calathus. Iud. 6. in plur. סַלִּין Ierem. 24. Item סִלְלָא & סִלָּא Sedes, sella. Psal. 92. in Midr. & סִלִּיל Instrumentum ligneum quo leprosi sonant. item Calamus mensuræ. in Aruc.

Secundò סַלְסֵל significat Prouocare, vel incitare ad gloriam. in Zoh. Inde סִלְסוּל Dominium, imperium, præeminentia, elatio, præstantia. in Aruc. סַלְּ in Rasse tevoth valet סְבָרָה לֵה Opinio eius est.

סְלָא Ordinis quiescentium in vltima, significat idẽ quod צפה Speculari, contemplari, videre, circunspicere. Genes. 16. & 19. & 3 Reg. 18. Idem אִסְתְּכִי Respexit. Isaiæ 63. & Iudic. 5. in tertia fœminea אִסְתְּכִיאַת 2 Reg. 6.

Inde מִסְתְּכִי Respiciens. 1 Reg. 13. & מֶסְתַּיְכְנָא Aspectabilis, conspicuus. in plurali מֶסְתַּיְכְנֵא Conspicui. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. Et מִסְתַּכְיָא & סְכוּתָא idem quod מצפה Specula. Iudic. 7. & 3 Reg. 1. סַכְוָאָה Speculator. 2 Regum 13. In plurali סַכְוָאִין & סְכוָאַיָא Speculatores, contemplatores. 1 Regum 14.

Item מְסָכְּנֵי לְמַזָּלוֹת Astrologi, inspectores astrorum & planetarum. Isaiæ 47. Et סַכְיָא Prophetæ. in Vaic. rab. cap. 1. Inde etiam שְׁכוּי cum Sin sinistro idem quod תרנגול Gallus. Iob 38. & סְכוֹת Gallina. 4 Regum 17. idem סַכוּאָא in Vaic. rabb. cap. 25. Porrò סַךְ significat Omnino, prorsus. Matt. 5. & Summa, sed Hebraicè. de quo Elias in Thisbi: Quoniam Transibo בְּסַךְ in numerum. Psal. 42. in Hebræo idem significat atq; מִנְיָן, nec est ei simile in Bibliis. Sed apud Rabbinos legitur סַךְ חשבון Summa computationis, Summa omnium. Germanicè zal, Italicè *Numero*. & aliquando addunt ei Mem, dicúque סְכוּם de quo statim. Hæc ille. Item סְכָא Omnino. 1 ad Corint. 5. & idem quod Græcè τέλος, Finis, scopus. ad Roman. 10. & סַכִּי Summa, complementum. in Zoh. col. 478. in Genes. Item סִיכָה & סְכִתָּא est idem quod יתד Clauus, paxillus. Iudic. 4. & 16. & Syriacè סוֹכָנָא idem quod πηδάλιον, temo, clauus, gubernaculum. Actor. 27. & סָכָה Tegumentum, vmbraculum, tentorium, tabernaculum. & טוּכְתָא Immunditia. Leuit. 7. Item סִיכְתָא est ברזל שבו צורת המטבע Ferrum quo figuratur moneta. in Aruc.

סְכַל & אִסְתַּכַּל in Thargum, & in Comment. הִסְתַּכֵּל Intellexit, vidit, contemplatus est, aspexit. Genes. 2. & 3. Exod. 3. & Psalm. 114. In Aphil אַסְכִּיל Fecit intelligere, docuit. Iob 6. Inde סִכְלָא Intellectus. Psalm. 111. item Prudens. Prouerb. 10. Sic גְּבַר סוּכְלְתָן Vir prudens, & prouidus. Gen. 41. in plurali סָכְלְתָנִין Intelligentes, prouidi, prudentes. Ierem. 4. Et סָכְלְתָנוּ Intellectus. Exod. 30. Idem סוּכְלָתָא & סוּכְלְתָנוּתָא Intelligentia. Isaiæ 29. & Syrè סוּכְלָא Intellectus. ad Rom. 1. Secundò אִסְתַּכַּל Significat Stultescere. 1 Regum 26. Inde סַכְלָא Stultus. Psalm. 39. Tertiò סָכַל Syriacè significat Offendere. Luc. 17. & סְכוֹלְתָא Offensa, error. Matth. 6. & מַסְכְּלָנָא Offensor, is qui lædit. 2 ad Cor. 7. Item בוכְרָא סַכְלָא est בכור שוטה Primogenitus stultus, hoc est, primogenitus matris tantùm, qui non fert nomen vtriusque parentis. in Aruc.

סְכַם Primò Numerauit, computauit. Inde סְכוּם idem quod חשבון Numerus, summa. Eze. 45. De quo Elias: סְכוּם est Summa, quemadmodum סְכוּם מקח Summa contractus. Item in Masoreth סְכוּם פְּסוּקֵי דְסִפְרָא Summa versuum libri. Similiter Exod. 5. וְסָכוּם לְבֵנָיָא תִּתְּנוּן. Et numerum laterum dabitis. Sic inueni in omnibus exemplaribus Samech affecta camez, & Caph cum holem. Hæc ille.

Secundò סְכַם significat Deliberare, consentire, conuenire. Psalm. 57. in Midras. & in More lib. 1. cap. 73.

Inde מַסְכִּים Conformis. & הִסְכָּמָה Conuenientia, adunatio, vniuocatio. in More lib. 1. cap. 56. De quo iterum Elias in Thisbi: Dictio סְכָמָה id est, Consensus, estque æqua hominum sententiarum consensio. vt cum dicunt, הִסְכִּימוּ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי Consenserunt talis & talis. Item, Sententia propria potest quis dicere, הִסְכַּמְתִּי לַעֲשׂוֹת כָּךְ וְכָךְ Consensi, sic & sic faciendum. Nec eo vtuntur nisi in Hiphil, הִסְכִּים מַסְכִּים מְסַכֵּם Consensit, consentiens, de quo conuenit. &c. & nomen הִסְכָּמָה, quod perinde est atque מַסְקָנָא Consensus, adstipulatio. Et Chal. אַסְכְּמוּתָא Cõsensus, cõcordia, eadẽ animorũ propẽsio. in Zoh. col. 348. in Gen. Qua de re adhuc mentionẽ faciã in radice סקן. Ac forsan vocabulũ הִסְכָּמָה deductũ est à voce סְכוּם, quæ Summã significat, de qua suprà, ita vt הִסְכַּמְתִּי significet, Feci supputationem meam sic & sic. Tertiò אִסְתְּכַם Coactatus est, deprehensus est. in Zohare.

סָכַן Primò significat Periclitari. Psalm. 18. & 119. & מְסוּכָן Periculosum. Psal. 92. in Midr. & מְסַכְּנוּת Periculum, cura. Iudic. 14. Vnde Elias in Thisbi: הִשִּׁיגוּ מְקַטְרֵג בְּשַׁעַת סַכָּנָה: Satanas accusat in hora periculi. Et sunt qui inde deducunt illud Eccl. 10. Et qui findit ligna, יִסָּכֵן בָּם periclitabitur in eis, hoc est, Conflabit sibi ipsi periculum. Similiter

סִיג Abluit, lauit. Inde סִיגָא Vas, gutturnium, quo infunditur aqua ad abluendas manus. in Zoh. סִיכִין sunt Paxilli & claui. Exod.27. & 35. aut Vomeres. Isa.2. & Ioel 3. & סִיכְתָּא Nexus. in Zoh. סִיחַ Pullus, vel onager. in Ber.rab. cap.68. & in Vaic.rab.cap.20.

סִיט Idem quod פחד Timuit, expauit. Inde סִיטָא Pauor, timor. in Aruc. & סִיטָא Horror. in Zoh.

סִים סמא Primò significat Exoculare, excæcare. Cant.5. Inde סַמְיָא Cæcus. Iob 29. pluraliter סוּמִין Cæci. Isa.29. Cætera vide in כמא infrà. Secundò significat Ponere, alij Fouere ignem. Prou.6. Et סִיֵּם Compleuit, finiuit, terminauit. in Zoh. & Comment. Inde סִיּוּמָא Complementum. ibid. De quo Elias in Thisbi: Siiem, inquit, importat perfectionem rei, & complementum eius. Germanicè Auff horen. Italicè *Cessar*. Nec eo vtuntur Rabbini nisi in coniugatione Piel, סִיֵּם סִיֵּמְתָּ מְסַיֵּים אֲסַיֵּים, id est, Compleuit, compleuisti, complens, complebo. &c. Et in passiuo אִסְתַּיֵּים Com pletum est. in Zoh. col. 357. Præterea secretiores Interpretes vocant סִיּוּמָא דְגוּפָא Perfectionem corporis ברית Fœdus, per quod intelligunt signum viri sexusúe. inde venit nomen סִיּוּם Complementum. Item Syriacè סִימָא סמא idem est quod χάσμα, Hiatus. Luc.16. Et Thargumicè סִימָא est Argẽtum, thesaurus. Psalm.12. סימתא Gen.43. Iob 3. & 28. in plurali סִיְּמִין Thesauri. Prou.11. & סִימָן Deut.33. Item סִימָן significat Signum. frequens in Saare Zedek.

סַיְּנָא & סַיְּנָא idem est quod כובע Galerus, pileus. & סַיְּנָא est Nigrum. in Aruc. & סִין Cœnum, lutum. Psalm.18. idem כין Mich.6. סֵיְּנָקִי & סֵיְּנָקִי est מטבע פלני Moneta quædã. in Aruc.

סִיסְטְרָא Lego in Zoh. col. 403. in Genesim. Sed quid propriè significet nescio. Scribitur autem eo loci in hunc modum אל תיראי תולעת יעקב מה תולעת ל ת ליח לבריח בעלמא כחאי תולעת דמשי דסיסטרא דמניח נפקי כל לבושי יקר שיסטרי דמלכים לבתר זרע זרעין ומית ולבתר מהחוא זרעא דאשתאר מניח אתקיים כמלקדמין וגו׳:

Vbi bis hæc dictio reperitur, primùm quidem per Samech in principio, & postea per Schin. Illic autem describitur natura bombycis. Quæ verba sic possunt Latinè reddi. Ne timeas vermis Iaacob: Quid est vermis? Non habet ipse filius quicquam in mundo sicut est vermis ille holoserici (desistara) à quo exeunt omnia vestimenta preciosa Schistare Regum: postea seminat semina, & moritur, & tum demum ex illo semine, quod ab eo relictum est, excitatur & viuit sicut à principio. &c.

סִיַּע סעא Auxiliatus est, adiuuit. Psalm.18.20. & 68. Inde מְסַיְּעָא Auxiliator, cooperator. item Clypeus. Prouerb.30. Et סִיָּעָא Auxilium. Iosue 9. Idem סִיעָא in Commentariis. De hoc verbo Elias in Thisbi: Maxima pars, inquit, vocabulorum עֶזֶר & כַּעַר Chaldaicè redditur vocabulo סִיַּע, ac potissimùm in Psalmis. vt, Et Dominus mihi fuit auxilio: Thargum, וַיהוָה סִיַּעְנִי Et de Sion opem tibi feret: Thargum יְסַיַּעְנָךְ. Sic etiam Zachar.1. Cooperantur ad malè agendum: Thargum מְסַיְּעָן לְאַבְאָשָׁא.

Item סִיעָא & סִיעַת Cœtus, societas, grex. in plurali סִיָּעָן Ierem.31. vide סְעָא infrà.

סַיִף & סַיְּפָא primò significat Gladium, telum, ensem. Genes. 27. Iudic.8. & Psalm.59. pluraliter סַיְּפִין Arma. 1 Regum 13. & סִיפִין Ioel 3. & סַיְּפָן Iudic.5.

Secundò סִיפָּא significat Limen, vel potiùs Postem, vt Kimchi exponit. Ezech.40. pluraliter סִיפִין Postes, quibus superliminare imminet. Isaiæ 6. Tertiò סִיפָּא est Finis & extremitas: vt סִיפֵי יַם Fines, vel extremitates maris. Ios.13.

Quartò סִיפֵי קַיְטָא sunt Fructus æstiuales. Amos 8.

Quintò סִיף significat Purificauit. in Beresch. rabb. cap. 101. סִיר Spina. Isaiæ 34. סִיתָא idem quod שה Agnus. Leuitic.5.

סָךְ siue סוך Vnxit. Hebræum est, & significat etiam Egerere, purgare ventrem.

סָכַךְ Ordinis duplicatorum, Thargumicè idem significat quod תפס Cepit, prehendit. Prouerb.30.

Secundò Hebraicè Texit, obtexit, protexit, contexit, intexit. Inde סוֹכָא idem quod ענף Ramus, frons, frondis. vt סוכת אעין Ramus lignorum. Iudic.9. & סוכא סהבא Syriacè, Rami. Iohan.12.

סמא

tiones scabiei. &c. Leuit.13. & סַחֲרָנוּת Per circuitum. Numer.11. recipitque affixa, vt כַּחֲרָנוּתֵהּ Qui in circuitu eius. &c.

Secundò אַסְחַר significat Sedere, & discumbere. Genes.37. & 43. & Exod.32. Inde בֵּית אַסְחַרוּתָא idem quod מסיבה Accubitus, consessus circularis. 1 Regum 9. & Syrè ܐܣܚܪܘܬܐ סַחֲרוּתָא idem est quod ארמון Palatium, turris. in Alphabeto Syriaco. Tertiò significat Auertere, vt אַסְחַר יַת אַפּוֹהִי Auertit faciem suam. 3 Regum 21. Quartò סְחַר Hebraicè significat Mercari, negotiari, distrahere. Et Chaldæis סְחוֹרְתָּא Negotiatio. Genes.23. & סְחוֹרָא Negotians, mercaturam exercens. Isaiæ 23.

סָט Significat Excutere, excitare, agitare. in Schem.rabb. cap.23. & סִיט Mensura quatuor digitorum.

סָטָא vel סְטֵי סטא ordinis quiescentium in vltima, significat Recedere, declinare, inclinare, auertere sese. 3 Reg. 15. & Ios.23. In tertia fœminea סְטָאָה 1 Reg.6. In Aphel אַסְטֵי Auertit. Psalm.44. Inde סְטָיָא Auersio. Iere.28. idem סְטוּתָא Eccl.2. & סוּטָה in Doctrinali. Et אַסְטָיוּת דִּין Peruersitas iudicij. Ezech.9. Et מַסְטִינוּתָא מסטינותא Trãsgressio, præuaricatio. ad Galat.3. סַטְרָא Deuia. in Aruc.

סְטָוֵי Pes columnæ. Esther 1. סַטְוָן Circumcolumnium, sedile. Et אִסְטְוָנִית, inquit Auctor Aruc, est Locus nauium regiarum: sic enim vocant naues regias lingua Arabica אִרְסְטָן Statio nauium. vulgò *Arsenal*. vt Venetiis. סְטָטִינָה Vocatio, statio. vt Aruc & Pagninus scribunt. Alij corrupte סְטָטִינָא.

סְטָטִיוֹנָר aliâs אִסְטָטִיוֹנָר idem quod שליט Potestas, prætor, dominus. in Ber. rabb.cap.26. סְטֶכֶת est מורא רכיא Myrrha pura, stacte. in Aruc. סְטַכְטוּן est Vnguentum depilatiuum ex stacte confectum, quo vtuntur mulieres ad remouendos pilos. in Aruc. סַטְלָא inquit auctor Aruc, est Crater rotundus; סַטְלָא enim Arabicè Pollubrum, peluis, phiala.

סִיטוּמְרָא idem quod חותם Annulus signatorius, sigillũ. Esth.8. & סוּטְמָא Compes, pedica. Marc.4. Item סָטָם idem quod סתם Absolutè, simpliciter. in Comment.

כְּטַן סטן Aduersatus est, odiuit. Num.22. 2 Reg.19. & Zach.2. Et in Aphil אַסְטִין Fecit odio haberi, conflauit inimicitias. in col.286. in Genes. Inde סָטָן & סִיטָנָא Satanas, aduersarius. Psalm.109. Iob 1. & 3 Reg.11. Hinc forsan etiam מַסְטִינוּתָא מסטינותא Transgressio, præuaricatio. ad Galat.3. quamuis iam supra notauerimus in סטא est tamen huius thematis. סִיטוֹן est Vendens legumina & oleum. Expositio alia. Est is qui venundat frumentum quod Græcè dicitur σῖτος. & סִיטוֹן Frumentum. Isa.21. in Aruc. in plurali סִיפּוּל של חרובין est סִיטוֹנוֹת סַטְסִיפָא Vmbraculum contra æstus. aliâs scribitur סִיטוֹסִי מָה in Tanhuma. סוֹטִיפָא Inuenio in Zohare col. 212. in Genes. vbi sic scribitur וכן גוונין דקשת הוא חיוו סוטיפא קשירא Et sic colores arcus (cælestis) sunt visio Sotipha Ketira. quid sibi velit sotipha ketira, non assequor.

כְּטַר סטר Primò significat Demoliri, diruere. Prouer.15. & in Midb.rab. cap.9 Secundò Alapis cædere. in Schem.rab.cap.15. Porrò סְטַר & סוּטְרָא est Latus. Ios. 12. Pars. Iob 14. & Costa. Iob 18. Item סְטַר סטר Syrè significat Præter, vt סְטַר מִן נַשֵּׁא וַטְלֶיָא Præter fœminas & pueros. Matth.14. Item סִטְרָא Latus, extremitas. Exod.25.

Inde בְּסִטַר idem quod אצל Iuxta, prope, ad latus. Isa.19.

סַטְרָנֵי sunt Præfecti & exactores. in 2 Tharg. Esther.

סְטַר quoque vel סִיטְרָא significat Oram vestimenti, fimbriã. in Aruc. סִטְרַטִיוֹטִין σεφπωται, Equites leuis armaturæ. in Schem. rabb. cap.15. סִטְרַנְלָא est שנאה טמונה Odium occultum. in Aruc.

סִי In Rasse tevoth, vel potiùs in abbreuiationibus valet סִימָן Signum. Frequens in Saare Zedek, & in Masoritis, qui multa memoriæ causa symbola proponunt, ex suis locis intelligenda, sæpè obscura & arguta. Atque ars est seorsim tractãda. Valet & סִפְרָא Liber, more Chaldaico, sed tunc solet addi Phe ס׳פ & cum בסי׳ב In libro. & cum ד׳ס׳פ Libri.

סִיב סיב Syriacè significat Commune, impurum, aut profanum esse. & מְסִיב idem quod κοινον, Commune, profanum. Act.10. Secundò סִיב significat Senuit. Ios.23. & סִיבָא Senex. ibid. & סִיבוּ & סִיבוּתָא Senium, senectus. Prouerb.16. סִיבָא Nomen loci. alij codices habent סִיוּהָא. in Aruc.

diceres, Pulchra vt Luna. ex quibus verbis suspicor אִיסְתַּהַר idem esse quod אִסְתֵּרָא ἀστὴρ, Aster, vel stella. Elias enim ait, quòd Italicè mulier nomine Esther appellatur *Stella.* quod si ita est, perperam in exemplari Complut. omissum est אֶחֱמֵי, videbo. Et Syriacè סַהְרָא ܣܗܪܐ Luna. Matth.24.

סו' valet סוף Finis, est abbreuiatio.

סוג Est genus Logicum. in More lib.1. cap.57. & סוּגִית Consuetudo. in Commentariis.

סוה ܣܘܐ Syriacè significat Expetere, optare. ad Roman.1.

סוח ܣܘܚ Primò Syriacè idem est quod רצה Voluit, cupiuit, desiderauit, acquieuit. Matt.12. Iohan. 8. & 2 ad Corinth.5. & סוּחָא Voluntas, libido animi. 2 ad Corinth.8. Secundò סוּחַ significat Natare. & סָוְחָא natator. in Aruc. idem quod שׁוּיטָא.

סוך Vnxit. vide infrà סָךְ. & סִיכָה Vnctio. & סוּכָּא Ramus: de quo pòst. סוּכְּלָתָא Simila. infrà סוֹלֶת.

סוּן siue סִין idem quod טוּט, Lutum. Isaiæ 10. & Psalm.18. vt legit post Aruc Santes. Alij verò habent סִין siue סִיין aut טִין, vt etiam Mich.7. & Zachar.9. & 10. vbi tamen Bahal Aruc legisse סוּן videtur. & סִיוָן Maius mensis. סוּסָא & סוּסְיָא Equus. Psalm.32. & 33. & Prouerb.21. in plurali סוּסִין, vt scribũt quidam, sed alij סוּסָנִין Equi. Iosue 11. idem סוּסִין aliâs סוּסָנִין Oseæ 1. & סוּסָיוֹת & סוּסְיָתָא atque סוּסָוָתָא Equi. Deuter.11. & Gen. 47. סוּפָא Finis. Ios. 22. vide סף infrà.

סְיוּר & סְיָרָא significat קורות סרורות זו על גב זו Trabes ordinatę, vna super aliam, congeries trabium. in Aruc.

Item סְיָרָא Prouerb.23. legitur pro שִׂיחַ Murmure, querela, vel loquacitate. vt quidem est in editione Veneta. Verùm exemplar Complut. habet סוּחָא, quod magis Hebraicæ lectioni שִׂיחַ respondet. סח enim in Aruc idem est quod שוח Meditari, loqui apud se. Santes vt suprà סְיָרָא Congeriem exponit, quæ expositio hîc non quadrat. סְוֹסְטָא σεβαστή, Sebaste, Locus, inquit Aruc, notus in terra Israel, qui est admodum pulcher. סִירְטָא Sors, modus. in Zoh.col.314. in Exodum.

סִירֵק est עדילר Pedilium, siue instrumentum, & retinaculum de lana factum. In plur. סְרִיקִין, codex alius habet סַפְּרִיקִין in Aruc. Secundum alios est Femorale. ibid. סוּרְיָא Syria. Psal. 12. in Midr. Et סוּרְיָא Syrus, in plur. סוּרְיֵא Syri. & לִשָׁנָא סוּרְיָא Lingua Syriaca. in epilogo noui Testamenti Viennensis.

סחא ܣܚܐ à quo in Aphel אַסְחֵי Lauit, abluit. Gen.43. Leuit.8. & 14. & Iud.19. Item סְחָא est Nare, natare, vt Actor.27. דְּנַרְמוֹן סַחְיָא פְּקַר לְהוּן דִּבְקַרְמֵיא נָסְחוּן Illis autem qui poterant se dare natatui, præcepit vt inter primos enarrarent. Hinc סַחְיָא Natatio, natatus. vt מֵי סַחְיָא Aquæ natatoriæ, id est, quas qui vult trãsire, necesse est vt enatet. Elias scripsit סַחְיָא Ezech.47. & Syrè ܣܚܝܬܐ Lauacrum. ad Titum 3. & in lib. Rit.Seu. Patr. Syri. Item סְחִיתָא est Stercus. Zoph.1. idem סִיחֲתָא, Hebraicè סוּחָה Isa. 5. סַחְיָא Gallus. in Vaic.rab.cap.26. סִיחִין Arbores. in Midbar rabb.capite 3. item sunt Rhedæ.

סח siue סוּחַ significat Loqui, narrare, dicere, meditari. & transferre.

סחט Expressit. in Beresch.rab.cap.19. Inde סְחִיטָא Prælũ, torcular. Et הַסְחִיטָה Compressio. in Comm. Kimhi super Soph. סָחוּס idẽ est quod ברל אוזן Cartilago auris. Amos 3.

סחף ܣܚܦ & סַחֵף primò significat Deiecit, deposuit, deturbauit, subuertit, corrupit, perdidit. Luc.1. & in More lib.1. cap.72. Inde ܣܘܚܦܐ Deiectio, repulsa, euersio, destructio. 2 ad Corint.10. & 2 ad Timot.2. Secundò significat idem quod הדף vel דחף Expulit, repulit. Prou.10. & 14. & Esther 8. Inde סַחַף Impetus, & סָחֵף Impetuosus. in More lib.1. cap.72. & מַסְחֵפָא idem quod כידון Scutum, lancea. Tertiò סָחַף idem est quod משך Traxit, & apposuit. in Aruc.

סחק Redundauit. in Aruc.

סחר ܣܚܪ Idem est quod סבב Circuiuit, vertit se, rediit. Numer.34. In passiuo אִסְתַּחַר Reuersus est. primi Regum 15. Et versatus est. Psalm. 26. In Aphil אַסְחַר & אַסְחִיר Circundedit, Iudic.16. item Vertit. 3 Reg. 8. Inde forma aduerbij סָחוֹר סָחוֹר Circunquaque. Iosue 15. & סַחֲרָנִי Circuitus. vt ויגלח סחרני נתקא וגומר Et abradet circuitiones

סֶדֶן Incus. Psalm.87. in Midras. & in Ber.rab.cap.10. & 28. סִדָּן Centrum. item Secretarius, à סוד suprà. in Aruc.

Item סְדָנָא est Rota figuli, modellus. Ier.18. סְדִינָא σινδών, est amictus lineus, sindon, linteum. Psalm. 104. Syriacè סְדוּנָא ܣܕܘܢܐ Sindon. Marc.14. & Iohan.13. Pluraliter סְדִינִין Sindones, lintea. Thren.2. סַדְנָא primò est Truncus, vel radix. in Aruc. Secundò idem est quod כבל Compes linea in qua funes constringuntur. Psalm. 90. in Midr. Item סוּדְנָא est Vas in quo fit cereuisia. in Aruc.

סדק ܣܕܩ significat idem quod קרע Scidit, diuisit. 3 Regum 11. 4 Reg.2. & Psal. 60. סְדִיקָא & סְדִיק Fissus, vngulas scissus. In plur. סְדִיקִין Scissi, fissi. Leuit 11. vbi etiam in Venetianis verbum in Aphil reperitur. Hinc סֶדֶק Scissura, fissura, scissio. in plurali סִדְקִין Scissuræ. 3 Regum 11. & Syriacè סֶדְקָא ܣܕܩܐ Secta. ad Galat.5. Secundò סְדַק idem est quod מחט Resarciuit.

סדר ܣܕܪ siue סִדֵּר significat Ordinare, disponere, instruere, proponere. Iob 32. primi Regum 17. & Exod.21. similiter & Isaiæ 1. vbi Santes Tangere explicat.

Inde סִדְרָא קַדְמָאָה Ordo primus. Exod.28. & סִדְרָא קְרָבָא Ordo, acies prœlij. 1 Reg.4. pluraliter סִידְרִין Ordines. 1 Reg. 17. & לַחֶם סִידוּר Panis ordinationis. Numer.29. & Syriacè סֶדְרָא Ordo, series. in Alphabeto Widmanstadij. De hac radice Elias in Thisbi: Hæc radix, inquit, non inuenitur in Bibliis Hebræis, nisi semel in plurali numero, Vmbra mortis, & absque ordinibus. Iob 10. Cæterùm in verbis Rabbinorum frequenter inuenitur: Et nomen סֶדֶר Ordo. Sic etiam vocant omnem Sectionem ex Lege סִדְרָא aut סִדְרָא Totum quoq; תלמוד in sex partitur ordines ipsius Misna, qui sunt Seder Moed, Ordo temporis præstituti siue solennitatis: Seder Nasichim, Ordo mulierum: Seder Nezikin, Ordo damnorum: Seder Zeraim, Ordo seminum: Seder Teharoth, Ordo purificationum: & Seder Kadaschim, Ordo sanctificationũ. Nec ab eo verbum venit nisi in coniugatione Piel affecta daghes, Ordinauit, ordinasti, ordinans, ordinatus, ordina, ordinabo. Italicè *Ordino.* similiter & Germanicè Ordinant. Hæc ille. סֶדֶר enim in Commentariis Proportionem quoque significat.

סִדְרִיו Idem quod נַעֲצוּץ Spina alba acuta. inquit R. Iehuda. Isaiæ.55. סוּדָר & סוּדְרָא significat Linteum, velamen, sudarium. Ruth 3. & Exod 34. in Tharg. Ierosolymitan. De quo Elias in Thisbi: Apud Rabbinos, inquit, legitur: Aedituus eleuauit כְּסוּדָר Linteum, hoc est, כבגד Pannum. Item possessio Sudar. notum est hoc genus possessionis apud Rabbinos, de quo ampliorem afferam explicationem in radice סדר. Item pro Dato velamen: Tharg. habet חֲבִי סוּדְרָא Ruth 3. Item, Posuit velamen super faciem suam: Tharg. Ierosolym. סוּדְרָא Sudarium. Exod.34. Hæc ille.

סהד ܣܗܕ Testificari, testimonium perhibere, testimonio deferre, reuincere. 3 Regum 21. & in Aphil אַסְהֵד Contestatus est, obtestatus est, testimonio detulit. Exod.20. & 3 Reg.21. & in passiuo Syre אִסְתְּהַד ܐܣܬܗܕ Testimonium recepit, elogio donatus est. in lib. Rit. Seu. Patriar.

Inde סָהֵד Testis. Ios.22. & Exod.23. pluraliter סָהֲדִין & סָהֲדֵיא Testes. Ios.24. & Ierem.32. סַהֲדָא & סַהֲדָא Testimoniũ. Deuter.18. Idem סַהֲדוּ Ios.24. & סַהֲדוּתָא Testimonium, testificatio. Exod.25. & Psalm.60. in Plur. סַהֲדָוָתָא & סַהֲדָוָתָא Testimonia. Deuter.4. & 6. & סָהֲדָא Testes, martyres. in titulis Euangeliorum, & in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. & in fœmineo סַהֲדָתָא ܣܗܕܬܐ Martyres fœminæ. ibidem.

סהר Circuiuit. & בֵּית סְהוֹרֵר Domus atrij, carcer, vel locus ante carcerem. Iudic.16. in Kimchi. & סַהַר Rotundus, arcuatus iuxta Lunæ rotundæ formam. Hebræum est.

סִיהֲרָא Luna. Gen.37. & Isa. 13. Et סִיהֲרָא ponitur pro צהרים Meridie. Deuter.28. sed legendum est cum Elia טיהרא.

סַהֲרוֹן Lunula, ornamenti genus. in plur. סַהֲרֹנָא aliâs סַהֲרוֹנָא Lunulæ, ornamenta Lunæ similia. R. Schelomoh exponit Gallicè *Lunettes*, id est, Conspicilia, specilla ocularia. Aruc Torques. Iud.8. Et אִסְתַּהַר ponitur pro אור Luce vel Sole. Iob 31. verùm iam in Aleph, quid hæc dictio velit, me nescire confessus sum. Auctor Aruc ex Hagadah similem locutionem adfert, quæ de Esther regina hoc modo sciscitatur: למה נקרא שמה אסתר על שם איסתהר כ'ומר יפה כלבנה Quare vocatum est nomen eius Esther? ex nomine אִיסְתַּהַר; quod est ac si

rabb.cap.9. & סְגוּלָה idem quod כח Vis, virtus. in Aruc.
& סְגוּלִין idem quod דודאים Mandragoræ, vel violæ. in Aruc.
Præterea סְגוּלָא & סְגוּלְתָא est אשכול Botrus. Numer.13. in Tharg. Ierosolymitano. In plurali סְגוּלָא Botri. Gen.40. in eodem Tharg. Inde, inquit Elias, Sægol parua motio, à Grammaticis nomen nacta est, eò quòd formam botri vuarum refert. סְגַלְגַל idem quod עגל Rotundum. 3 Reg.7. vt רֵישׁ סְגַלְגַל Caput rotundum. 3 Reg.10. in plur. סְגַלְגַּלִּין Rotundi, tornatiles. 3 Reg.6. & 7. & רַגְלִין סְגַלְגַּלִּין Pedes rotundi, aliâs סְגַלְגַּלָּן. Ezech.1. Item שֶׁבַע קִטְרֵי סְגַלְגַּלָּן septem vincula rotunda, id est, septem orbes, septem circuli. in Zoh.col.179. in Gen. סְגַלְרִיוֹן Deridiculum, irrisio. vel סְגַלְרִיוֹן in Aruc.
סַגְמוּס vel אַסַגְמוּס Tabula. in Tanhuma & Aruc. & סִיגְמָטִין Tabulæ. in Midb.rab.

סְגָן & סֶגֶן Præfectus, magistratus, præfectus prætorius, secundus à rege, vel pontifice. Ier.20. & Esth.1. in secundo Tharg. In plural. סְגָנִין & סִגְנֵיָא Magni principes, primates. R.Sahadiah Duces exercitus. Dan.2. & 3. De quo Elias in Thisbi: Secundus, inquit, à summo sacerdote vocatur סֶגֶן, & in regimine סָגָן, vt præfectus primarius sacerdotum.
Item in versu: In diebus illis cùm sederet. &c. Esth.1. Tharg. Ierosolym. Vnam sedem pro summo pontifice, & alteram pro sacerdotum maximo. Neque inueni extra constructionem. Significatio autem petitur ex illo Iere.51. Duces & magnates, qui quidem secundas obtinent post regem. Hæc ille. סַגְוֵיהוֹרָא Cæcus. in Bere, rab.cap.92. סִיגָנוֹן Tenor, ingenium. in Ber.rab.cap.98. סַגְנִיוֹת Canistra, sportulæ è foliis factæ, in quibus fructus reconduntur. in Aruc.
סְגָנָם idem quod דגל Vexillum, signum militare. in Aruc.
סְגָנִים Tentoria. in Aruc. כסות חמטה est סָגוּט Opertorium laneum quod super lectum expanditur. Arabicè dicitur בַּרְנוּס. in Aruc.

סְגַע Primò positum pro פגש Occurrit. Prou.22. error est. ideo legendum פְּגַע.
Secundò idem est quod רבה Creuit, auctum est, multiplicatum est. Psalm.4. aliâs in Venet. scribitur cum Aleph.
סַגִּיעִין aliâs סַגִּיאִין Multi. Psal.3. & מַיִן סַגִּיעִין & סַגִּיאִין Aquæ multæ. Psal.29. & סִגְעָא aliâs סוּגִי Multitudo. Psalm.5. & alia forma סוּגְעָא Prou.20. Elias in Iob, Psal. & Prou. hoc thema cum Hain legi affirmat, nihilominus multis in locis, maximè in editione Veneta, nisi cum Aleph non inuenio.

סְגַף vnde in Pael סַגֵּף idem quod ענה Affligere, pœna afficere. Numer.30. Psalm.35. Isa.58. & Amos 2. sed ibi in Venetianis est inflexionis Aphel.
אִסְתְּגִיף vel אִסְתְּגִיף Afflictus est. Psalm.102. Inde סִיגוּף Afflictio, angustia. 1 Reg.1. & Psalm.9. & 25.

סְגַר Clausit, occlusit. Leuitic.13. אִסְתַּגַּר Recludi. Numer.12. מַסְגֵּרָא & מַסְגֵּרָא Custodia, claufura. Psalm.142. Inde סְגִיר & סְגִירָא Leprosus, qui ab aliis secluditur. Leuit.13. & in fœmin. סְגִירָא Leprosa. Num.12. plur. סְגִירִין Leprosi. 4 Reg.7. Et סְגִירוּתָא & סְגִירוּתָא Lepra. Leuit. 13. & Deut.24. & סוּגַר Capistrum. in Aruc. & סַגְרִיר aliâs סַגְרִירָא Tempus pluuium, vel pluuiosum, quando scilicet homines domi se recludunt propter pluuiam, vel est ipsa pluuia. Prou.27. Vnde כְּרוּר סַגְרִיר Sphæra aëris superior, vbi fiunt impressiones. in Comment.

סַד In Rasse tevoth valet סַלְקָא דַעְתָּךְ Ascendit mens tua, vel in mentem tuam, putâsne, aut in animum inducis? In eum enim sensum vtuntur, cùm quid amoliuntur. Valet & in principio vel fine librorum cum ב, sic, בְּסַעְדָא דִשְׁמַיָּא Cum auxilio cælesti. vide in ב. & סל"א valet סַלְקָא דַעְתָּךְ אֲמֵינָא Ascendit mens tua quòd ego dicam, putas me dicere?

סִד Significat Leuigare, linere, complanare. alij, In cinerem redigere. Amos 2. & Deuter.26. Vnde סִידָא Calx, lapis combustus. ibidem. & סִד Hebraicè est Cippus, instrumentum ligneum, quo rei & captiui detinentur. & Syriacè סִדָא idem quod κύφον, Numella, cippus. Actor.16.
Item סִיד & סִדָא Syriacè est Ceruical, puluinar. in Aruc, & Marc.4. סוֹד Secretum, mysterium, arcanum. Hebræum est. סִדִין Tentorium, cortina, vt scripsit Santes. Exod. 27. In aliis tamen, vt infrà dicetur, est סְדָרָא.
סִדָּרָא idem quod רפסוד, Germanicè ולוס Rates, nauicula ex trabibus. in Aruc, סְדוֹם Sodoma, vrbis nomen.

Scutum. Secundò סַבַּר & סְבַד Iudicare, opinari, putare, arbitrari. Daniel.7. Gen.43. 1 Reg.3. & 2 Reg.12. licet alij Intelligere exponant. Inde סְבָרָא & סְבָרָה Opinio. in Comment. Inde מִדֶּרֶךְ הַסְּבָרָא Per modum coniecturæ. in Kimchi super Zach. סַבְרוּתָא Sagacitas, solertia, prudentia. alij Intellectus. 3 Reg.3. & סָבַר בְּאוֹרַיְתָא aliâs סַבַּר Peritus, prudens, sagax in Lege. Leuit.19. סְבַר præterea idem est quod בשר Annuntiare, euangelizare. & סְבַרְתָּא Euangelium. Matth.4. & מְסַבְּרָנָא Euangelista. Et מַסְבְּרָנוּתָא Euangelizatio, annuntiatio. in lib.Rit.Seu.Patr. & סוּבְרָא Annunciatio. in titul.Euangel. Quartò Portare, sufferre, sustinere, sustentare. id est, Alere. 3 Reg.8. Deut.1. 2 Reg.19. & 3 Reg.4.
סַבְרָתָא Cibus, alimonia. Matth.8. & מְסִיבְרָנוּתָא Patientia. Luc.8. סָבִיר אַפִּין Spectabilis, quem suspiciunt omnes. Iob 22.
Item מִסְתּוֹבְרִין aliâs מִתְסוֹבְרִין Sustentabuntur, id est, Sufficiet eis, satis habebunt. alij succendentur. Ezech.39.
תּוּסְבְּרָא Penuaria, promptuaria. alij Thesauri. Psalm.135. Elias legit תַּסְבְּרָיָא θησαυροὶ, Thesauri. & תְּסַבְּרִינָא Penuaria nostra vel cellaria. Aruc תְּסַבְּרָתָא, Elias תַּסְבְּרָיָתָא Thesauri. sine affixo. Psalm.144. Eius significationes quædam habes in טַסְבַּר.
Quintò סְבַר significat הקזת דם Minuere sanguinem, φλεβοτομεῖν. in Aruc. & סְבַרְנָא Despectio, vt malè scribit & explicat Pagninus. ibi enim in Venetianis מְבַסְרָנָא Contemptores legitur. vide בסר. Psal.123.

סֵג Ordinis quiescentium in medio, Sepiuit, sepimento clausit. vt סַיְגִין Sepientes. Oseæ 2. & סַיְגָא aliâs סִיְגָא idem quod גדר Sepimentum, sepes. corruptè in Complut. סִיְגָא. Prou.24. de quibus iterum infrà.
Porrò in Comment. translatitie סְיָגִים accipiuntur pro חוקים Statutis, quòd sint quasi sepes Legis diuinæ.
Item סִיגִים sunt Vasa in quibus reseruantur fruges. in singulari סִיג quod genus vasis dicitur Italicè *Buscola*.
Item סִיג est Terra quæ est super radices oleris. in Aruc.
סֵ"ג in Rasse tevoth valet סוֹף גְּמָרָא Finis Ghemaræ. & cum ב sic, בס"ג id est, בְּסוֹף גְּמָרָא In fine Ghemaræ. Item סַג Incedere significat, vel perambulare. Inde כֻּלְּהוֹן מַסְגָּן כִּרְעוּת נַפְשְׁהוֹן Vniuersi ambulant pro animi sui voluntate. Ierem.8. סוּגַת תַּלְמוּד Discursus תלמוד in Elia.

סְגֵא vel סְגִי ordinis quiescentium in vltima, Multiplicari, crescere, & augescere. Gen.1. In Aphel אַסְגִּי Abundare fecit, multiplicauit. Deut.1. Iud.16. & Isa.1. סַגִּיא Multus, magnus. Iob 36. Idem סַגִּי Iud.16. plur. סַגִּיאִין Multi. Iosu.10. Idem סַגִּיאָא Exod.2. & יוֹמִין סַגִּיאִין Dies multi. Ios.11. Item סְגִיוּת & סְגִיאוּת Multitudo. 1 Reg.2. & Isa.34. & סִיגוּ Multitudo. Prou.13. Item 15. al. סָגֵי Multiplicans. & סוּגְיָא חֵילָא Multitudo virtutis, vt habet Elias. Ven. editio סוּגֵי, sed Complut. סוּגְעֵי Multitudines. vide infrà, Iob 37.
סוּגִיתָא Syrè Collecta. in lib.Rit.Seu.Patr.
Item סַגִּי idem est quod אפשר Possibile. & סִיג Scoria, rubigo. Hebræum est.

סְגַד vel סְגִיד Incuruare sese, adorare. Isa.44. & Dan. 3. Gen.18. in tertia fœminea סְגִידָה 3 Regum 1. & בֵּית סְגִדְתָּא Domus adorationis, id est, Templum. Santes simpliciter סְגִדְתָּא explicat Templum. Num.31. Idem בֵּית סְגִידוּ Gen.11. in Tharg. Ierosol. vbi etiam malè recentiores כְּגִידוּ tantum absque בֵּית scribentes, Templum interpretati sunt.
Et Syrè סְגִדְתָּא Adoratio. in libr.Ritu.Seu.Patr.
& סָגְדָא Adorator. ibid. & אֶבֶן סַגְדָא aliâs סְגִדָא Lapis adorationis, id est, Imago siue simulachrum. Leuit.26.
Item סְגִיד est Affligere, vt dicunt Neoterici, locum non citantes. סַגְוָא siue סוּגָא Est genus auis. in Aruc.
סַגְוֵיהוֹן sunt עלין של עץ ערבה Folia arboris salicis. in Aruc.

סְגַל Lucratus est, proprium sibi fecit. in Vaicr.rabb.cap.4. & Psalm.7. in Midr. Inde מַסְגֵּל Lucrum. in Ber. rab. cap.9. & סְגוּלָה Peculium, proprietas, & peculiaris conditio. vt conditio iusti est, vt perseueret in bono, quemadmodum dicitur Prouerb.10. in Comment. Inde שֵׁם סְגוּלָה Nomen proprium ac peculiare: vt Mugire est proprium bouis.
Est etiam סְגוּלָה Proprietas, vnum de quinque prædicabilibus apud Logicos. vt in More lib.1.cap.51.
Et סְגוּלָא & סְגוּלְתָא Singulare, peculium, vel, si ita loqui decet, Singularitas. Alij Thesaurus, substantia. Gen.13. & 14. in Tharg. Ierosolymitano. Item סְגַל significat Amare. in Ber.

Elias in Thisbi: כִּי הֲוָתָה סִבָּה מִן יְהוָה Quia fuit causa à Domino. 2 Reg.12. Daghes est loco literæ duplicis. Expositio: Sanctus celebrandusque Deus fuit causa huius rei. Cæterùm Rabbini vocant causam Gherama, & in libris externis עִלָּה, vocantque Deum sanctum & laudandum Causam causarum. Hebraicè Ilath hailoth, aut Sibath Hasiboth. Germanice Wasach aller Sachen. Lingua Romana, Causa causarum.

סֵב שׁכ siue כִּיב significat Senescere, ad senectutem peruenire. Ios.13. & 1 Reg.8. Inde גַּבְרָא סָבָא Vir senex. Iud.19. Pluraliter סָבִין & סָבַיָּא Senes. Iob 32. & סָבָן Vetulæ. Zachar.8. & בַּר סִיבְתִּין Filius senectutum, id est, qui natus est patri iam seni. Genes.44. & סִבְתָּיָא vt scribit Elias, & putat mendum esse, vel, vt est in Veneto exemplari, סְבַתָּיָא ponitur pro תושיה. significat autem, vt mihi videtur, Longæuitatem, senectutem. Exemplar Complut. habet בַּתָּיָא, sed non intelligo. Prouerb.2. Item prouerbium סָבָא בְּבֵיתָא סִימָנָא טָבָא בְּבֵיתָא Senex in domo signum bonum est in domo. In Ben Syra. Cuius sensus facilior est, quàm vt explicatione indigeat.

סִיבוּ & סִיבוּתָא Senium, senectus. Psal.71. Gen.15. & Prou.16.

Secundò סָבָא Potare, bibere immodicè, inebriari. Hinc סָבֵי Potator. Deut.21. & סַבְּתָא Caupo, seu vendens vinum.

& סוּבְתָא Immundicia, menstruum. legendum סוּאַבְתָא. vide paulò suprà. Et כְּבוּאִין Humectati. & כִּיב Iuncus, virgultum.

Item Caput raphanorum. in Beres.rabb.cap.40.

Item כִּיב est idem quod כִּפּוּנָא Spongia, quæ combibit aquã, & compressa reddit. in Aruc. Et סוּב Furfur. Psalm.78. in Midras. Item סְבָא Est illa Aethiopię regio, vnde Regina venit, vt videret Salomonem. Psal.72.

סַבְדֵּל Percussit. Psal.92. in Midras. סַרְדָּלוֹם ponitur pro ירלס id est, Adamas, secundum R. Abraham. Arabicè vocatur אל מאס Lapis preciosus quo alij franguntur lapides, & חברולח id est, Margaritum vel vnio perforatur. Quidam Iaspis exponunt. Deut.28. & 39 Ezech.28.

סַבְחוּשׁ Connectens. in Beresch.rabb.cap.19.

סבו' est סְבִירִין Quæ creduntur falsò. in Masoreth.

סַבְטִיוֹן Nomen Huuii. Thr.2. in Midras.

סְבַךְ Ligare, perplecti; intricare. Hebræum. Inde סְבִיךְ, Elias סְבָךְ Densitas, perplexitas frondium. Psalm 74. in plur. סִבְכָיָא iuxta Eliam & Complut. exemplar manuscript. Venet. verò habet סִבְבָיָא Isa.7. & סַבְכָא σαμβύκη & σάμβυξ, Sambuca. Daniel.3. סִיבְכָיָא secundum Kimchi, sunt מיני שבכה Species reticulatorum ornamentorum, reticula. In Hebræo est סהרונים Lunulę. Isa.3. Item סָבָךְ est Sura seu pars cruris carnosa, quæ Italicè dicitur *Polpacio*. in Aruc.

סְבַל שׁכל Sustinere, sufferre, portare. Q. ligare. Ezr.5. & Gen.4 in Tharg. Iesolymitano.

סִבּוֹלֶת idem quod חבורה Societas, sodalitas, congregatio conuiuarum. in Aruc. סַבְּלוֹנוֹת idem quod תכשיטי של אשה Ornamenta mulieris, qualia sunt טבעות וצעיפות Annuli & pepla. Esth.2. in Midras. De quo Elias in Thisbi: Vocant סַבְּלוֹנוֹת Munus quod mittit sponsus sponsæ. Significat autem Sarcinam & onus. & sic exponit R. Schelomoh Iar. סִבְּלוֹת מִצְרַיִם hoc est, Onus Aegyptiorum. Inuenitur quoque מַשָּׂא pro מתנה Dono. vt וישא משאת hoc est, & dedit munera. Gen.43. Hæc ille. Propriè סַבְּלוֹנוֹת significat Paraphernalia, vel parapherna.

סְבָן primò est קליפת של אגוז Cortex nucis. & סוּבְנִי idem est quod כרין Sindon vel linteamen. in Aruc.

Et סַבְנִיתָא Linteum quo se inuoluit qui exit è balneo. in Ar.

כְּבַע שׁכע vnde אַסְבַּע Saturauit, expleuit. Isa.58.

סַבְּיוֹס Mandragora, viola. in Aruc.

סְבַסְטֵיָא Σεβαστὴ. Augusta. Act.27.

סְבַר שׁכר Primò significat idem quod קוה Expectauit, sustinuit, sperauit, confidit. Gen.49. Ps.5. & 6.

& סַבְרָא Substentatio, spes Thr.3. & סִיבוּר & סִיבוּרָא Expectatio. Ier.14. & Prou.11. & סְבַר Aspectus, vultus. Gen.31. vt סְבַר אַפָּךְ Aspectus faciei tuæ. Psal.27. & סַבְרָא שׁכרא ponitur vbi in Græco est θυρεὸς, Scutum, clypeus. ad Ephes.6. & Spem propriè significat. Sed error est ibi in nostro exemplari sicuti & in Viennensi, quod secuti fueramus: scribendũ est enim סַכְרָא per Caph, nõ סַבְרָא prout antiquissimũ & emendatissimum exemplar manuscriptũ nos docuit Sic & Masius in Grammatica Syrica hanc dictionem legit, & tunc significat Scutum

נְתַק נתק vnde אַתֵּק in Aphel Euulsit, auulsit. Ierem.12. In passiuo אִתְנַתֵּק Vellì, abrumpi. Eccles.4. Hinc נִתְקָא Euulsio, plaga propriè, vt aiunt Hebræi, quæ est in loco pilorum, quamque, inquit Kimchi, exposuerunt, Maculam nigram. Leuit.13.

נְתַר נתר Primò significat Marcescere, & defluere sicut folia & crinis defluunt. Isa.33. & Ierem.48. In Aphel significat Extrahere, euellere, auferre. Dan.4.

Item Excutere oliuas. Et in Hiphil הִתִּיר vel Chaldaicè אַתִּיר Excussit, in Comm. Kimchi super Oseam. נִתְרָא significat Grana quæ decidunt tempore vindemiæ. Leuit.19.

Item נָתַר Hebraice significat Exilire, subsilire, saltare.

Item נִיתְרָא Hebraicè נֶתֶר est Nitrum, lapis humidus, vt aliqui dicunt, quo vtuntur in Balneis pro capitis ablutione & purgatione. Ierem.2. & Prou.25. vt legit hîc Elias. Alia exemplaria habent יִתְרָא de quo vide in יתר.

נְתַשׁ A quo in Aphel אַתְשִׁינוּן, aliâs אֲתוּשִׁינוּן Extirpabo, eradicabo, diruam eos. Psalm.118.

LITERA SAMECH.

ס ס

סַמְכַת סמכת Syris, סַמֶךְ Hebræis & Chaldæis, decima quarta Alphabeti litera, propriè Appositionem siue basim & fulcrum significat. Hæc litera nunquã ancillatur, sed semper radicalis est. In numeris ס valet 60.

סְיָא Ordinis quiescentium in media, significat idem quod הסיע Proficisci, vel transferre. inde סִיעָה Translatio in Aruc. סֵפֶר in Rasse tevoth valet סֵפֶר אַחֵר Liber alius. & cum בְּ est בְּסֵפֶר אַחֵר In alio libro, quod margini Bibliorum adscribunt, notantes variam lectionem. Nam נא de aliis propriè dicunt, hoc est, Exemplar aliud. vt suprà. סָאָה aliâs סָאָת σάτον, Mensuræ genus, satum. alij Modius, quidam Sesquimodium. 4 Reg.7. & Syriacè סאתא מחלתא Matth.5. In duali numero סָאתָן Duo modij. 4 Reg.7. plu. סָאִין, addũt & recentiores סַאֲוָן Sesquimodia, sata. Gen.18. סִיעָה Folium, vel origanum, herbæ genus. Alij Hyssopum significare putant, cui non dissimilis est species quædam origani, quæ dicitur Othimin, vel Parasion, teste Plinio. Alij Pulegium, alij Saturam herbam fragrantis odoris, quæ & Cunila dicitur, & origanum heracleoticum. in Aruc.

סָאַב שׁכב & סָאִיב idem quod טמא Polluit, contaminauit, violauit, inquinauit. Gen.34. & 4 Reg.23.

Inde אִיתָא מְסַאֲבָא Mulier immunda. Eze.18. idem מְסַאֲבְתָא Leuit.15. כּוּבְתָא Pollutio, immunditia. ibidem, & 1 Reg.21. aliâs סְאָבוּת. Item מְסָאֲבוּתָא Pollutio, inquinatio. in Zoh.

& מְסָיֵב Immundus, pollutus. Iud. 13. plur. מְסָאֲבִין Leuit.15.

Secundò אֲסָאב אסאב in Aphel Syriè, Senuit, consenuit. ad Hebr.8.

סָאַט à סַט, de quo infrà, Declinauit, inclinauit. alij Extendit. Thren.2. כָּאסָא Argentum. Prouerb.17. aliâs corruptè כָּאסָא scribitur. vide infrà כַּס. סְאוֹר idem quod השאור שנותנין לתוך העיסה לחמץ Fermentum quod ponitur in medio conspersionis vt fermentetur. in Aruc. Hinc Psalm.85. סִיאוּרָא vt legit Aruc & Elias, positum est pro כסלה Stultitia, inflatione. Elias exponit Fermentum; neoterici Stultus. Exemplar Complut. manuscr. habet סִיאוּסָא. Secundò translatitiè significat Dactylorum turgefactionem. מְסַאֲנָא Adiutor, vel redemptor. in Esther, inquiunt recentiores. Item Vehiculum seu vectura. in Zoh.

סַב שׁכב & סָרַב ordinis duplicatorum, Hebraicè significat Circuire, circundare, gyrare. Inde סוֹבָא Gyrus, cinctura, circulus. alij Arula. Exod.27. & מְסִיבְתָא Cochleæ, ascensus quibus per circuitum conscenditur. 3 Reg.6. & Ezech.41. Et סְבוּבִית Circularis. in More lib.1. cap.7.

Secundò סְרַב & סְרָה significat Causare, vt dicunt, causam præbere, in causa esse, vt causa efficere. Inde מְסִיבָּב Causatum, id est, effectus. Item הָאֵל דְּסִבָּה הָרִאשׁוֹן Deus est causa prima. In plurali שְׁתֵּי כִבּוֹת Duæ causæ. Iosu.11. in Kimchi. Vnde

נָשַׁף Flauit,afflauit,inflauit. Hebræum. & נֶשֶׁף Vespera,crepusculum,tempus cùm lux & tenebræ permiscent se. Iob.24. Inde formatur verbum נָשַׁף Illuxit subobscurè, oritur crepusculum. vt כַּד נָשַׁף וְחָמָא וְעָאל שִׁמְשָׁא Cùm apparet crepusculum diei, & ingreditur Sol. Gallicè *Quand il est entre chien & loup*. In Zoh.col.249. in Genes.

Item מְנַשְׁפָתָא idem quod מתגלגלים Reuolutiones volubiles. in Aruc.

נָשִׁיק נשק Osculatus est,osculum dedit. 3 Reg.19. & Genes.29. Inde נוּשְׁקָתָא quod scriptum est in aliis cum Aleph נוּשְׁקָאתָא Oscula, basia. Prouerb. 27. נְשִׁיקָה Osculum, more Hebraico: vt אֶלָּא מִתְּתַחֵן בְּנְשִׁיקָה Sed mors eorum fit per osculum. in Zoh.col.383. in Genes. & נֶשֶׁק Armatura, arma. Hebræum est.

נֶשֶׁר Hebraicè, Chaldaicè נִשְׁרָא Aquila, Leuit. 11. in plural. נְשָׁרִין Aquilæ. Dan.4. Item est Lapis in quo erat Aquila picta, quæ adorabatur. Accipitur & pro תלמיד siue discipulo. in Aruc.

נָשַׁר Defluere, cadere, proiicere. in Beresch.rabb.cap.10. & in Saare Orah. & נִשְׁרָאֵי Herbæ quæ inter spinas oriuntur. & נָשָׁר Altum. in Aruc. נִשְׁתָּק vel נוּשְׁתָּק & נוּשְׁתָּקָא Vagina, operimentum. in Aruc. & in Beres.rab.

נִשְׁתְּוָנָא & נִשְׁתְּוָן est, vt exponunt Hebræi, Epistola, siue codicillus expositus, id est, Diploma cui interpretatio erat addita. R. Abraham exponit חשוה בכתיבה Adæquationem in scriptura, id est, Expressio quæ id quod in primo exemplari continebatur, eadem lingua complectebatur. Et sunt, inquit, qui dicunt quòd sensus sit חותם Signaculum, annulus signatorius. Ezr.4. & 7.

נָתַב נתב Idem quod נשב Flauit, spirauit. Psalm.129. & in Aphel אַנְתִּיב Flare fecit, insufflauit. Psal. 147. נַתְבָּרָא Nomen idoli. in Aruc.

נָתַז נתז vnde Deut.1. וּרְדַפוּ יַתְכוֹן כְּמָא דְנַתְזָן דְּבַרְיָתָא Et persecuti sunt vos eo modo quo examinant apes. id est, Maxima cum multitudine instar apum examinis ad vos persequendum, confluxerunt: eadem enim dictio Iob 3. pro נתך Fluere, posita est, eo loco vbi legitur in Hebraico contextu וַיִּזְּלוּ כַּמַּיִם שַׁוְעָתִי Et fluxerunt velut aquæ rugitus mei: Chald. sic: וְנַתְזָן הֵיךְ מוּי אֲכַלְיוּתִי Et fluunt vt aquæ clamores mei. Nullum horum exemplorum attulit auctor Aruc. Elias illud Deuter.2. adduxit, cuius expositionem peti debere dixit ex illo Isa.18. הֲכִיר הֵתֵז Abstulit & abscidit. sed si, vt vult Dauid Kimchi, radix תתז est תָּזַז vel תוז, quomodo inde deduci debet נַתְזָן cùm Nun prima sit radicalis? Est qui exponat נתז Aculeum infixit; translatio verò Compluti facta, Persecutus est. נָתְזָר est Nomen cuiusdam magni viri. in Aruc.

נָתַח In frusta concidit. Hebræum est.

נָתַךְ נתך A quo in Aphil אַתִּיךְ significat Fudit, conflauit. Exod.38. Ios.7. & Isa.44. Inde מַיָּא מַתָּךְ Mare fusile. 3 Regum 7. Item מַתְּכָא Quod fusum est, conflatile. Iudic. 17. Idem מַתְּכַת perperam in Venet. מַתְּבַת Isa.30. plural. מַתְּכָן Conflatilia, fusilia. 3 Regum 14.

מַתְּכַת aliâs מַתְּכוּת idem. Numer.33. & אַתְּכוּתָא est מוצק Fusura, conflatio, siue concretio. Iob 37. מַתְּכוֹת Metalla. in Commentariis. נַתּוּכִין quod hîc nonnulli exponunt Concauitates, excauatas trabes. vide in He: legitur enim הַנְּתוּכִין 3 Reg.6. Item לְמִתַּךְ לְצַדִּיקָא, vel vt Compl. לְמִתַּךְ id est, Multam statuere super iustum, iustum multare siue punire. Prou.17. vide infrà in תַּךְ.

נְתַל נתל Syriacè significat Tradere, soluere. Matth.5.

נְתַן נתן Dedit, tradidit, posuit. Genes.4. & 28. Inde מַתְּנָא siue מַתָּנָא Donum, munus. 1 Reg. 30. Pluraliter מַתְּנָן Dona. Deuter.10. & Ierem.40.

Item Gen.34. vbi alias מַתְּנִין legitur. נְתִינִים & נְתִינָא erant, inquit R. Schelomoh, Ij qui scindebant ligna, & hauriebant aquas altari, quique in domo Domini ministrabant. Elias interpretatur Gabaonitas. Ezr.7.

נְתַף נתף Syriacè Circumagere. vnde אֶתְנַתַּף Circumagi. & in Benoni מְתְנַתְּפָן Circumactæ, impulsæ. Iacobi 3.

נתס

reliquit, esse dictum de eo quòd sit הורד id est, Rosa. Alij inquit Kimchi, aiunt esse id quod vulgò Muschus dicitur. R. Abraham scripsit Aroma esse croco simile. Verùm hic locus parere posset quandam difficultatem, siquidem scriptum est in nostro paraphraste; וּבָתַר כֵּן סְרִיאוּ כְּנַרְדָּא רְיִחֵיהּ בִּישׁ Et postea computruerunt sicut nardus, cuius odor malus est. hîc forsan aliqui existimarent נַרְדָּא Nardum non esse, quoniam Nardus odorata est, & cyperum redolet, quemadmodum etiam Cant.4. Salomon coniunxit illas, dicendo, Nardi & cyperi. Attamen, vt opinor, Paraphrastes non vult dicere quòd Nardus sit grauissimi odoris: sed vt perpetuam suam seruet metaphoram, ait filios Israel similes esse nardo: horum enim, inquit, antequam à vero Dei cultu defecissent, odor & fama bona per mundum erat diffusa. sed vbi vitulum conflauerunt aureum, non secus ac nardus putrida fœtuerunt; nam, inquit Matthiolus, vbi nardus situm cõtraxit vel supputruit, amissa suaueolentia grauiter olet. Nisi verò malumus sequi exemplar Compl. in quo est גִּירָא Absynthium. Cant.1.

נַרְדְּשִׁיר Tessera. Arabicè אֶלְנַרְד. in Aruc. נַרְוָד est מטרה שנושאים בו המת Lectus in quo portatur mortuus, loculus, feretrum. Est & Narvad nomen loci. in Aruc.

נַרְבָּךְ idem quod נעל Calciamentum. in Aruc.

נִירוֹן Nero Imperator Romanus. & נִירוֹנִית Moneta Neroniana. in Aruc. נִירְוָנִית Insignia, vt perperam scripsit Santes, Isa.2. ideo legendum בִּרְוָנִיּוֹת Palatia, vt posui in בִּ.

נַרְזִיק Fluxibile. in Aruc. נַרְקָם vel נַרְקִים, vt Aruc, Elias, & Veneta editio habent, pro חבצלת Rosa vel lilium, secundum aliquos. Aben Ezra alios exponere dicit, Germen siue flos boni odoris, nigrique coloris; Vaccinium, vt puto, volens dicere: vnde apud Virgilium, *Vaccinia nigra leguntur*. non deest qui legat נַרְקִיסָא id est, ναρκίσσος, Narcissus, vt etiam vult Galatinus. נַרְתֵּק Chirotheca, alij Vagina. Ruth 4. & in Beresch. rabb. cap.6.

Et נִרְתִּיק est Inuolucrum. in Saare Zedek. De quo amplius in תיק. vide infrà. נוּרִיתָא Græcè νεῦρον, νευρίς. Neruus. in Aruc.

נָשָׂא Cum ש sinistro, Leuare, capere, portare. Ezr.5. & in passiuo אִתְנַשָּׂא, vnde מִתְנַשָּׂאָה Eleuatur, cõsurgit. Ezr.4.

Secundò in Commentariis Honorare, præsertim si addatur פָּנִים, id quod Latinè Excipere diceremus, quemadmodum virum suspiciendum & honorabilem Hebræi vocant נשוא פנים id est, Acceptabilis vultu. & נוּשָׂא accipitur pro Subiecto. & הִשִּׂיא Nuptui tradere. in Bet.rab.cap.9. & נָשׂוּי Vxoratus, cuius contrarium est פָּנוּי Cælebs. in Thisbi.

נָשָׁא vel נָשִׁי נצא atque אִתְנְשִׁי Oblitus est. Psal.74. Gen.27. & Iud.3. Et in Aphel אַנְשִׁי Tradidit obliuioni. Gen 40.

Inde מִנְשָׁא Obliuio. in neotericis. Item נַשׁ & נָשָׁא adiuncto בר idem est quod אנוש Homo. Psal.8. & בְּנֵי נָשָׁא Homines, filij hominis Psal.68. & נָשָׁא Mulieres. ibid. & נָשִׁין Iud.3.

Porrò נָשָׁא est Socer. item significat Aroma faciens cadere capillos. in Aruc. & Syriacè נִשָּׂא נצא idem quod נֵס, Græcè σκόπος, Scopus, signum, meta. ad Philipp 3. נַשׁ per sin sinistrum Arabicè significat siccum, inquit R. Ioseph. in libro captiuitatis.

נָשַׁב נשב Afflauit, perflauit. Ier.6. & Isa.40. Itē נִשְׁבָּא vt exponit Aruc, est רשת Rete, plagæ, alij Laqueus. Prou 6. & 22. sed Veneta editio corruptè Prou.6. habet נִשְׁבָּא per Caph. idem נִשּׁוּב. & in plur. נִשּׁוּבִין Retia, laquei. in Aruc.

נָשַׁג In Hebræo & Comment. & הִשִּׂיג Euenit. Inde מַשִּׂיגִים Euenta, accidentia. & חָכְמָה חַמּוּשָׁנָה Sapientia acquisita. נִשְׁנָן Noterikon, quatuor has complectens dictiones, נדה שפחה גויה זונה Menstruata, ancilla, corpus, scortum. in Aruc.

נָשַׁד pro פתה Blanditus est, seduxit. Prou.1. vt citat Santes. vide in שדל. נַשְׁרוּר Chrysomilus, genus fructus noti. in Aruc. נַשְׁדָּר Caducum, cadiuum. in Aruc.

נָשַׁט est Excoriare. Secundò idem quod נשש Palpauit. in Aruc.

נָשַׁם vnde נִשְׁמָא vel נִשְׁמָה Spiraculum, spiritus, mens. Ios.10. Idem נִשְׁמָת & נִשְׁמְתָא Genes.2. in plural. נִשְׁמָתָא Isa.57.

נתס

נִיקָנוֹר Nicanor, proprium nomen viri. in Midb.rab.cap.7.

נָקַע Fouea, rima, scissura. in Aruc.

נְקַף נִקֵּף Primò Syriacè significat Adhæsit. Matth.8. & Sequutus est. Marci vltimo. Item Effringere, excidere. alij Excutere. Hebr. & נִיקוּף Effractum, excussum. Et in Thargum significat Ceruices effringere, securi Maferire, mactare. Exod.13.& 34. & Deuter.21. & נְקִיפָא Mactata, ceruices fracta. ibid. In Benoni נָקִיף Excerebrans, securi percutiens. Isa.66. Secundò Impellere, disturbare. Psalm 140.& Iob 16. licet ex superiore significatione quidam illud exponant. נְקוּפָא Impulsus, disturbatio. Psalm. 56.

& לְנוֹ נָקְפוֹ Cor suum percussit eum. in Commentariis.

Item Angere,& torquere. ניקופוליס Nicopolis, vrbs Macedoniæ. ad Tit.3. נִקְצָא, vt mendose in Venet anis. In Complut. etiam malè נִיסְקָא, ponitur pro צְרוֹר Lapillo. Prouerb.26. Auctor Aruc rectè נִיזְקָא, vt iam in בזק exposui.

נְקַר נִקֵּר Confodere, configere. alij Eruere. Iud.16. & 1 Regum 11. Inde נְקִירְתָא Foramina, spelunca. Iob 30. Secundò significat Scalpere gallinarum more.

Item significat Quærere: vt annotat Santes Prouerb. 1. vbi scribitur נְקָרְיָן לִי pro Hebræo יְשַׁחֲרֻנְנִי id est, Summo mane me quærent: nihilominus cùm hic Nun sit seruilis, vt apparet ex contextu, quæ quidẽ more Syrorum loco Iod deseruit tertiæ personæ vtriusque numeri, dicendum est נְקָרְיָן ex hac radice non esse; nec etiam, quamuis locus postulare videatur, Quærendi significationem obtinere. Dico igitur à קרא significare Inuocabunt me: nam ante in eodem versu cum ipso Nun legitur נִקְרוּנִי Inuocabunt me. נְקָרְיָן verò forma est fœminea loco נִקְרוּן, aut, quod verisimilius videtur, locus est corruptus. Item Ezech.26. pro לֹא רֻחַצְתְּ לְמִשְׁעִי Non lota es ad lenitatem: Thargum vt est in editione Veneta, לָא אִישְׁתְּטִיף לְאִיתְנַקָּרָא Non est mersus, vt incisus punctim, educeretur eius adeps. putat enim Elias id explicationẽ mutuare ex verbis Rabb. qui appellant eum à quo incisione facta, erutus est adeps נקור בשר, id est, Cuius caro punctim cæsa est. Verùm talis expositio hìc minime conuenire potest. Ergo legendum est cum exemplari Complutensi לְאִתְנַקָּרָא Vt mundaretur. Item נְקִירָא est Pannus vetustate attritus. Quartò נְקַר significat Perdere, damnare. in Zohare. נְקִרָאִים Lecta, quæ lecta sunt. à קְרָא. in Aruc.

נְקַשׁ נִקֵּשׁ Collidi, confricari, concuti, mutuò se pulsare. Dan.5. & Ezech.3. & וְקוּשׁוּן בְּכַפֵּיהוֹן Collident in manus suas, id est, ripas. Psalm.98. in Complut. manuscripto. in Venet. יִכְּחוּן תּוּפָּיָא אֲרָעָא Plaudent vel percutient tympana manus. vtrunque obscurum est.

Item אַרְכּוּבִין נַקְשָׁן דָּא לְדָא Genua collidebantur vnum ad aliud. in 2. Tharg. Esther. Et in passiuo אִתְּנְקַשׁ impersonaliter significat Fidibus canitur, citharizatur, pulsantur fides. 1. ad Cor 14. Et נְקִישַׁת aliâs נַקְשַׁת in tertia fœm. Incussit, adegit. Iudic.4.& 16. Exemplar Complut. Iud.4. habet מְשָׁרַת, sed 16. conuenit cum Veneto.

נִיקוּשׁ Crepitus, collisio, sonitus qui redditur ex armorum concussione. alij Casus, ruina, flagellum. Ierem.46.& Nach. 2 & 3

נָר נֹר vel נוֹר, dicit Santes significare Terrere, commouere; sed suspicor eum malè legisse נ״ר pro נוֹר. citat 29. Leuitic. verùm liber tot non habet capita.

נוֹרָא Terribilis, formidandus. à ירא. Hebr. est.

Secundò נָר idem est quod חרש Proscidit, arauit. 1 Reg.8.

& נִירָא Aratio, nouale. ibid. נִיר pro Iugo habes iam suprà.

Tertiò significat Lucere. inde נוֹרָא & נוּר Ignis. de quo iam suprà. Et תַּנּוּר Clibanus. & מְנָרְתָא Candelabrum. 4 Regum 4. & נֵר Lucerna. Hebraicè.

Secundò נֵר significat מין תכלת של צבע Speciem coloris hyacinthini. & Arabicè Malogranatum. in Aruc.

Item נִירָא est Licium textoris. & נִיר Catena, vinculum, vt exponit Santes: ego, vt suprà, Iugum interpretor. Ier.27.

נִרְאֶה est נִרְאֶה Videtur. Non sunt Rasse tevoth.

נִרְגָּא idem quod גרזן Securis, Aruc & Elia interpretibus. alij Iaculum. נִרְגָּא Secures; alij iacula, machinæ. Iob 41.

נַרְגֹּל idem ferè quod תרנגול Gallus sylueſtris. in Aruc.

נִרְדָּא idem quod נֵרְדְּ Græcè νάρδος, Nardus. R. Ionah scriptũ reliquit, Syrè dicitur נַצְרַת, vt לְמִרִינְתָא דִשְׁמָהּ נַצְרַת In ciuitatem cuius nomen est Nozrath, (Nazareth) Luc.1.

נְקָא נִקֵּא Purum & innocentem esse. & נַקֵּי Purgare, purificare. Isa.1. & לֵית דְּנַקִּי Nullus fuit immunis, exemptus. 3 Reg. 15. עֲמַר נַקִּי Lana munda. Dan.7. atque etiam Isa.1. in Complut. manuscript. נְקָא cum Aleph. In passiuo Syrè אִתְּנַקָּא Immolatus est. ad Philip.2.

Item נָקָה Ouis, plur. נָקוֹת Oues, agni. Iohan.21. & נְקָא Agnus. Act.8. Item נָקָה est גמ״ל נקבה Camela fœmina. in Aruc. & נַקִּי Practicus.

נָקַב נִקֵּב Significat Perfodere, perforare. Iob 40. & 4 Regum 12. & נְקִיב Perforatus. Iob 40.

Et נָקָב Corpus, sic dictum quòd multa habeat organa. Psalm.78. in Midras. נְקָבִין aliâs נִיקְבִין Foramina, vel potiùs meatus corporis. Ezech.28. נוּקְבָא Fœmina, mulier. Gen.1. idem נִקְבָה & נִקְבְּתָא aliâs נְקִבְתָא Leuit.27. מַקְבִין aliâs מַקּוּבִין Mallei, quidam Terebella. Isa.44.& Ierem 10.

נְקִיבָה Blasphemia. à themate קבב. & נָקוּב Futilis. & נָקָב Nuncupatio. in Zoh.col.336. Item Elias in Thisbi:

בדברי ר״ל ויהוא צריך לנקביו אל ישיה אדם נקביו כן כנוי ר״ל חיצארת הזכל וחשתן וקראו לזכל נקבים גדולים ולשתן נקבים קטנים ולכן נקראת האשה נקבה בשביל הנקב שבה: Apud Rabbinos legitur, Ipse cogitur ad meatus suos leuandos. Et, Ne quis remoretur suam aluum. Sic apud Rabbinos cognominatur Egestio stercoris, & vrinæ: Stercori quidem dantes appellationem magnorum foraminum, vrinæ verò paruorum. ideoque vocatur fœmina Nekeva, ob illud quod habet foramen.

נְקַד Punctare, punctis notare, puncta adscribere. in Commentariis. נַקְדָן Punctator, ascriptor punctorum. in Commentariis. Inde נְקוּדָה Punctum. Idem נָקוּד.

Et נוֹקֵד Armentarius, pecuarius. Hebræa sunt.

Item מְנוּקָד Punctatum, punctis respersum. in Aruc.

Secundò נָקַד significat Mundare, purgare. & נָקוּד est Angelus diuitiis præsidens. Inde מַקֵּדָה Makedah, dicta est Regina Sabba, quæ Salomonem inuisit, hoc est, Mundata, vt ipsi Aethiopes narrant. נִקְדִימוֹן Nicodemus. in Berel.rabb. cap.42. Syriacè scribitur נִקוֹדִימוֹס, tum in Euang. tum etiam in libello precum Syriaco. נוֹקְדִרִין Naucleri. in Vaicr.rabb. cap.1.

נְקַט נִקֵּט Tenere, detinere, tædio afficere. alij Affligere. Iob 19. & 33.& Esth.6. Vnde Elias:

נקוט חא כללא בידך פ״רוש קח זה הכלל בידך וכן אמרו לשנא מעלא נקט פירוש לשון משוח ח״ל קח וכן בפ״זוק ומרדכי יצא תרגום ירושלמי וכהנא נקשין חצוצרתא בידיהון: Accipe hanc regulam in manum tuam. נקוט, inquit, idem est quod קח. Item dicunt Rabbini, Linguam sublimem accepit. hoc est, Præclaram locutionem vsurpauit. Sic & Esth.9. in versu, Et Mordechai egressus est: Tharg. Ierosolymitanum habet, Et sacerdotes tenebant tubas in manibus suis. Hæc ille. Inde נְקוּטָאֵי Collecti. alij tamen codices habent מְלוּטָאֵי. Significat etiam vrbem nouam, ad quam hinc inde congregantur homines habitationis ergo. in Aruc. Tertiò נְקַט significat Vincere. & נְקִיטָא idem quod ניצחון Victoria. Quartò Notare. Psalm. in Midras.

& מַנְקְטָא est Colare strictum, armilla. נַקְטְמוֹן Grala, baculus habens furcam, cui debiles innituntur, Italice dicitur *Sancha*. Item Pannus senum propter saliuam. Et Ludi genus, qui ab Italis dicitur *Bagatelle*. in Aruc. נַקְיָא Nomen regionis. in Beresch.rab.cap.91. נִיקְלוֹגוּס Aduocatus. in Aruc.

נִקְלִיט Est vna ex quatuor columnis, in quibus super lectum expanditur sindon, vel tentorium. in plurali נַקְלִיטִין Columnæ, vel scapi lecti superiores, super quos cortina expanditur, vt exponit Magister Aruc. Esth.1. Sed נִקְלִיטִין sunt Iudices. Psalm.71. in Midras. נִיקְלִיס Dactylus mediocris. in Midb. rabb.cap.3.

נְקַם נִקֵּם Vindicauit, vltus est. Leuit.19. vbi R. Schelomoh Talionem referre interpretatur. id quod exemplo clarius ostendit hoc pacto: Quidam proximo suo dixit: Accommoda mihi falcem tuam. Alter verò respondens, Non faciam; aliâs enim mihi commodato dare noluisti. Id, inquit R Schelomoh, est Retaliatio. alibi נקם in Thargum non reperitur. Inde נְקָמְתָא Vltio, vindicta. Item נִקְמָן est Genus vestis. in Vaicr.rabb.cap.5. נִקְמָן Relaxatum, reseratum. in Aruc. נָקָן Hasta, vel galea. aliâs נִיקוֹן. in Aruc.

נִצַּח נצח Vicit, victoriam obtinuit, superauit, triumphauit. Cant.4 In Benoni מְנַצְּחִין Vincentes. & Isa.9. נְצָחֵי קְרָב aliâs נִיצָחֵי Vincentes prœlio. & נַצַּח in Pael, Victoriosum reddidit. in libr. Ritu. Seu. Patr. & נָצְחָא Vincens. Iudic.5. & מִתְנַצַּח Triumphans, superans, vel roborabatur. Daniel.6. נִצָּחוֹן Victoria. Psalm.14. & 35. in Midras. idem נִצְחָנָא Triumphus, victoria. Iud.7. & 4 Reg.5. vbi Elias legit נִצְחָנָתוּ corruptè. & נִצָּחָן 1 Regum 15. & in Comment. נִיצוּחַ. Pluraliter נִצְחָנִין Victoriæ, triumphi. Iud.5. & נִצָּחָן Victor. Exod.15. vt exponit Santes, sed præstat vt suprà, Victoriam exponere, maximè cùm ibi scribatur מָרֵי נִצָּחָן Dominus victoriæ. sensus est tamen idem. נְצָחוּתָא & נְצַח Aeternitas: & נְצָחוּ Aeternus. Secundò נְצַח significat Præualere, exuperare. Eccl.11. & Esther 1. in secundo Thargum.

נְצָא Locus decliuis, vel humilis, siue fossa. in Aruc.

נְצַל נצל Hebraicè & Babylonicè significat Eripere, liberare. Daniel.3. Syriacè Infundere. Luc.10. Certare, litigare. Psal.103. vt scripsit Santes, sed mendosè. legitur enim ibi יְנָצֵי Litigabit, à נָצָא, de quo paulò antè. Item Separare, & excusare. Item נָצֵל est Frustum mortui, vel caro mortui coagulata. & נְצוּלָה Gurges, vel lacus. in Aruc. De hac radice ita Elias in Thisbi: הִתְנַצְּלוּת חוא טענת דברים שטוען אדם נגד מי שהאשים אותו וחשדו בדבר מה והוא אומר שאינו כן ומביא ראיות וסבות לדבריו יהיו אמיתיים או לא וכן אמר החכם קבל הִתְנַצְּלוּת מִי שֶׁבָּא לְהִתְנַצֵּל אִם אֱמֶת אוֹ שֶׁקֶר והוא לשון הסרה מן ויתנצלו בני ישראל את עדים שתרגומו ואעדיאו ותמהתי איך לא נמצא לשון התנצלות בכל דברי רז"ל בלא פורענטוורטן ובלעז אשקוזאר:

הִתְנַצְּלוּת, inquit, est argumentatio quam quis opponit contra eum qui ipsum accusat, & insimulat rei alicuius. Hic igitur rem inficiatur, & adducit argumenta & confirmationes verborum suorum, siue ea vera sint siue non. Vnde dicit sapiens quidam, Accipe excusationem ab eo qui venit vt sibi patrocinetur, siue vera sit, siue falsa. Significat autem hoc vocabulum Refutationem, desumptũ ex eo Exod.33. Et amouerunt à se filij Israel ornamenta sua. vbi Thargum habet וְאַעְדִּיאוּ. Miror autem quî fiat, vt hæc locutio in dictis omnibus Rabbinorum non inueniatur. Germanicè Verantwurten, Italice *Excusar*. Hæc ille. נְצָמִין, vt habet Santes, & vt etiam in quibusdam exemplaribus se legisse affirmat Elias, positum est Isa.44. pro מחוגה Circino. Ideo Circinos & circulos exponit Santes: Venet. & Complut. exemplaria habent נְצוּרִין, de quo paulò pòst. vide ibi.

נְצַע & in Hiphil הִצִּיעַ Præposuit. in Commentariis.

נְצַף נצף Idem quod צפצף Garriuit, mussitauit. Isa.8. & 13. & 38. & עוֹפָא דְמַנְצִיף Auis quæ garrit. Elias דְמַנְצַף, Venet. דְמַנְצַף Sophon.2. נַצְפָּא est Species aromatica, capparis. in Vaic.rab.cap.34.

נָצַר Arabicè Iuuit, opem tulit, auxiliatus est. נֶצֶר Truncus, virgultum. Hebræum est. In plur. נְצָרַי Surculi mei, iuxta exemplar Compl. & Eliam, iuxta Venetum & eundem Eliam נִצְוַי Germina mea, flores mei. Iob 31. Item pro Hebræo ובמחוגה יתארהו Et circino designabit eum, legitur וּבְנָצוּרִין מְאַחֵיר לֵה id est, vt arbitror, In subscudibus, siue securiclis: aliâs Retinaculis, apprehendit vel coniungit illum. Isa.44. in Elia & exemplari Complut. & Veneto. Elias aliam adfert lectionem, nempe נְצָמִין, & ita legit Santes, dicitque magistrum Aruc neutram adduxisse. vide paulò antè. נוֹצְרִי Nazareus, quo nomine à Iudæis appellantur Christiani. Vnde Elias: הנוצרים אומרים שישו נולד בבית לחם ונתגדל בעיר הנקראה בלשונם נצורת ובלשוננו נצר אף על פי שלא נזכר שמה במקרא והם אומרים שהוא בארץ הגליל רחוק מירושלים דרך שלשת ימים ולכך קוראים אנחנו הגוים המאמינים בדתו נוצרים: Aiunt Nararęi (Christiani) IESVM esse genitum in Beth-lehem, & educatum in vrbe, quæ ipsorum lingua vocatur Nazaret, lingua verò nostra נֶצֶר, quamuis illius vrbis non fiat mentio in Bibliis. Ipsi autem dicunt eam esse sitam in terra Galilæę, distantem itinere trium dierum à Ierusalem. Hinc est quòd nos vocitamus Gentes in Lege eius fideles Nozrim, hoc est, Nazaræi. (Quasi virgulta super truncum sacrosancti corporis Christi Iesu insita & radicata.) Hæc ille. In Syriaco autem dicitur Seruator noster נָצְרָיָא, vt in titulo crucis scriptum erat: הָדָא יֵשׁוּעַ נָצְרָיָא מַלְכָא דִיהוּדָיֵא Hic est Iesus Nazarenus Rex ille Iudæorum. Iohan.19. Vrbs autem Syrè

masculum erat in terra. 1 Reg.14. Item, Reliquias cynœdi. ibid.24. Item, Et remouit ipsa scorta. ibidem 15. hæc omnia reddidit per נַפְקַת בַּרָא in fœminino genere. Hæc ille in Thisbi. נִיפֶר siue נִיפֵר Nomen loci, vel vrbis, quæ Hebraicè dicitur Calneh. & נִיפְרָא Potestas, siue dominus, & prætor. in Aruc.

נָפִיש נפש & נְפַשׁ primò significat Crescere, abundare. Exod.1. & in Aphil אַנְפִּיש Animauit, in Zoh.col.478. Et Arabicè אֲנַפְּשׁ Inspirauit. & נַפַּשָׁן Spiraculum. & תַּנְפֻּשָׁן Inspiratio. נַפְשָׁא & נְפֶשׁ Anima. Exod. 21. & 4 Regum 19. Pluraliter נַפְשָׁן & נַפְשָׁתָא Animæ. Ezec.13. Et in commentariis נֶפֶשׁ חַיְתָנוּעָה Anima vegetatiua: נֶפֶשׁ הַצְּמִיחָת Anima motiua, siue mouens, vt in locum. נֶפֶשׁ הַשֵּׂכֶל Anima intellectiua: In Bechaiai super Genesin. Itē Syrè נַפְשָׁנָא est Dolor, angustia, tristitia. ad Philipp.2. cap.

Item נְפִישִׁין אִינוּן Multi sunt. in 2. Tharg. Esther. vide פֹּשׁ.

נַפְתָּא Stercus, excrementum. 1. ad Corinth.4.

& נוֹפֶת Fauus, vel fauorum suauitas. item est Optima simila. in Aruc. נָפֶת & נָפֵת Regio, clima.

נִיץ & נַצַּץ significat Floruit, germinauit. Psalm.72. & 90. vbi in Venet. legitur יָנִיץ Florebit. Complut. manusc. יִצִּיץ idem. & Psalm.103. נָאִיץ Germinat, vt legit Elias, & dicit alia exemplaria habere וְנָצִי Germinabit. Venet. habet נִיץ. Complut. verò וְנָעֵי cum Hain pro Tsade. & שִׁבְלִין נָצִין Spicæ florentes, vel floridæ; quæ tantùm sine fructu flores producunt, inquit R. Schelomoh; corruptè נָצַץ in Meturgheman. In Hebræo est צנומות id est, Petrosæ, siccæ vt petræ, vel vt alij, tenues, & flaccidæ. In Aphil אַנִּיץ Produxit gemmas, protulit flores. Numer.17. In tertia fœmin. אַנִּיצַת, Elias אֲנַצַּץ. Gen.40.

נֵץ Flos. ibid. aliâs צִיץ. idem נִיצָא siue נָצָא Psalm.102.

Item נֵץ est Hora & punctum egressionis Solis. in Aruc. נִיצָנָא Flores. Inde זִיו נִיצָנָא accipitur pro mense אִיָּר id est, Maio, in quo aperiuntur flores.

נִצָּא נצא Ordinis quiescentium in vltima, significat Iurgari, litigare, contendere. Numer.20.

Idem אִתְנַצֵּי 2 Reg.14. inde נַצָּי נָצָא Litigiosus. 1. ad Timoth.3. & נָצָא Litigans fœmina. Prouerb.27. Santes exponit verbaliter Aequare, eò quòd in Hebræo vidit verbum שוה ei respondere. Item מִצוּ & מִצוּתָא Contentio, controuersia, causa. Isa.41. & 2 Regum 15. & in plurali מִצוּתָא Lites, iurgia. 1. Petr.1. Secundò נָצָא significat Volare, sed Hebraicè. inde נַצָּא vel נצא Nisus, accipiter, iuxta R. Schelomoh: Bahal Tourin exponit Plumosum, plenum plumis, & dicit quòd ipse cæteras aues vincit & corripit. R. Abraham etiam putat illum à pluma multa dici, & semper, inquit, loca calida quæsiturus, versus Austrum volat. Leuit.11. & Deuter.14. Idem נוֹצִיצָיתָא iuxta Complut. manuscriptum, vel vt Elias נוֹצִיצָיתָא Iob 39. Veneta editio habet נוֹצִיצָתָא id est, vt existimo, Pluma eius. sic enim & Aben Ezra in Hebræo נוצה interpretatur. נֵץ est Minimum spondilium dorsi. in Beresch.rab. cap. 29.

נִצְנֵץ נצץ vel iuxta Kimchi & Eliam, נָצַץ Scintillare. Eze.1. Inde נִיצָצָא Scintilla. in Ber.rab.cap.85. Idem נִיצוּץ Isa.1. & נִיץ Iob 18. in Complut. manuscript. Venet. & Elias, vt iam supra posui, habent נִיחַ & נִיחַ. & נְצִיצוּ Scintillatio. in Zohare.

נָצִיב נצב Idem quod נטע Plantauit. Gen.2. & Deu.20. Et לְצִנְצָבָא זִקְרָא Ad infigendum aculeum. 1. Regum 13. vt est in Veneto exemplari, & quemadmodum etiam Kimchi & Elias legerunt. Complut. לְצַפְצָא quod non intelligo. Aruc verò לְצַנְצָא Ad stimulandum, vel figendum. nam אַנְצִין Pungentes, habetur Eccl.12. nihilominus verissimam agnosco Venetam lectionem. & in passiuo, more Rabbinico, אִינְצִיב Inseruit sese, vel insertus est. in Zohare.

Inde כְּמַצַּב גָּפֶן Sicut plantatio vineæ. Isa.5. Complut. manuscript. כְּמִיצַב גָּפֶן quod potiùs per infinitiuum explicuerim: Quemadmodum plantatur vitis. אִילָן דְּנָצִיב Arbor quæ est plantata. Psalm.1. & נִיצְבָא & נִצְבָא Planta, ibid. Et נִצְבְּתָא Insitum seu insitio, vel, vt ita dicam, Implantatio: alij Robur, statua, fundamentum. Daniel.2. & Plantatio. in libr. Rit. Seu. Patriarchæ. Item נְצִיבִין est nomen loci, vel gentis, quæ Hebraicè dicitur Channeh. Ezech.27. & Achad. Genes.10. in Tharg. Ierosolymitano.

ſtellatio, dicta Arabicè סוהיל, ex cuius nomine ſtellæ quæ aſſociantur ei, nominantur כסילין. Dicit præterea Aben Ezra, quòd כסיל aperit fructus, quos conſtrictos tenuerat כִּימָה. Iob 9. & 38. in plur. כְּסִילִין Iſa. 13. vbi R. Schelomoh exponit כסלין per מזלות Signa, ſtellaſue.

נְפַן Egerere, cacare, exonerare aluum. in Kimchi. 4 Regum 10.

נְפַס Idem quod חלל Prophanauit, abominandum reddidit. vide infrà in פַּס. & נָפֵס Abominabile.

Secundò נְפַס נפס ſignificat Ventilare, quaſſare, & excutere linum. Eſther 1. vbi legitur in Venetianis וּמְנַפְּסָן עֲמַר וְכִיתָן Et excutiebant lanam & linum. Elias legit מְנַפְּצָן. ſunt autem, inquit, qui exponunt Nebant, alij Conterebant. In exemplari Complut. deeſt. Et נְפוּסָא Ventilabrum. Item נַפּוּס Napus, vel ſecundum alios, Paſtinaca. in Aruc.

נְפַץ Spargere, fundere. Iudic. 2. quamuis exemplar Compl. habeat נְפַק Exiit. Santes exponit Exprimere. נְפָצַת tertia fœminini Gen. 24. Profudit, alij Exinaniuit. In Aphel נַפֵּץ Sparſit, alij Statuit, collocauit. Ierem. 51.

& מְנַפְּצָן aliâs מְנַפָּצָן Minutim diſperſæ, comminutæ. Iſa. 27. In Ithpael אִתְנַפֵּץ Excuti. ibid. 52. & נַגָּרָא אָעִין נָפִיץ בְּחוּטָא Faber lignarius in funiculo excutit, id eſt, amuſſim tenſum excutiendo deſignat; Iſa. 44. Item נָפַץ eſt Tundere linum, Italicè *Gramolare*. vide in radice præcedenti נפס.

נְפַק Idem quod יצא Exiuit, egreſſus eſt, prodiit. Geneſ. 2. & 4. נָפְקָא aliâs נָפְקָא Egrediens. Eſt qui ſcribat נפקת, & exponit in tertia perſon. fœmi. Egreſſa eſt. Iud. 11. Et in Aphil אַפִּיק Eduxit, produxit. Ioſu. 10. & 24. idem הַנְפֵּק Ezr. 6. Inde מפיק punctus in medio literæ ה poni ſolitus, qui eam de quiete educit in motum, apud Grámaticos. אַפְקוּת & אַפְקוּת Prolatio, effatum, alij Egreſſio. Num. 30. & Ier. 17. מַפְקָנוּת Productio. Iob 38. Et ſine ת reperitur מַפְקָנוּ Prolatio. in Zoh. Item מְעָרְתָא דְאַפִּיקוּתָא Spelunca exitus. Zoh. col. 344. Item בְּמַפְקַת שַׁתָּא In exitu anni. Exod. 23. Ven. exemplar habet בְּמִיפְקָא דְשַׁתָּא Idem. נַפְקָתָא aliâs נַפְקְתָא Prominentia in muro, proiectura. 3 Reg. 6. & נָפְקְתָא Syriacè, Sumptus, expenſa. Act. 21. idem נַפְקְתָא Eſdr. 5.

מַפְקָנָא Syrè, idem quod Græcè ἔκβασις, prouentus, exitus. 1. ad Corinth. מִפְקָנָא aliâs מַפְקָנָא Exitus, origo. 4 Regum 2. & Numer. 34. in plural. Item מִפְקַת & מַפְקָרַת Egeſtio, ſtercus. Ezech. 4. In plur. מַפְקָת Stercora, excrementa. Iſa. 36. & בֵּית מַפְקַת Latrina. 4 Regum 10.

Et נָפֵק בַּר eſt Cynœdus, ſcortum maſculinum. Deuter. 22. in Tharg. Ieroſolymitano. In fœmin. נַפְקַת בָּרָא Meretrix. idem quod זונה & קדשה, vt D. Kimchi dicit 3 Reg. 22. De hac poſitione ad hunc modum Elias: בהרבה מקומות שמשו ר"ל בשרש זה בלשון יציאה וחוצאה כגון לְאַפּוּקֵי דְּרִבִּי נָתָן פירוש לחוציא מן הכלל מה שאמר ר' נתן וכן נַפְקָא מִינֵה פ' יוצא ממנו וכן מַאי נַפְקוּתָא ר"ל מה תועלת יוצאת מזה ובמסורת מַפִּיק הא או ווו או יוד פירוש כשמוציאין אותם מן הפה בסוף חתיבה תרגום של ומוציא רבה וּמַפִּיק טִיבָא: Multis in locis, inquit, vtuntur hac radice Rabbini pro Egreſſione, & productione; velut, Ad eductiones R. Nathan. eſt, Excipiendum eſt de canone, id quod dixit R. Nathan. Item נַפְקָא מִינֵה Inde excipitur. & מַאי נַפְקוּתָא Quæ vtilitas inde prouenit? Et in Maſoreth legitur Mappic He, vel Vau, vel Iod, hoc eſt, quando proferunt ore literas illas in fine dictionis. Deſumptum ex eo Thargum, Et profert conuitiuum. Pro. 10. Subdit Elias: נַפְקַת בָּרָא תרגום חכזונה יעשה את אחותנו הַכְנַפְקַת בָּרָא פירוש יוצאנית חוץ ויש זונה דמתורגם זְנֵיתָא ויש מתורגם מְטַעְיָא ויש מתורגם פּוּנְדָקִיתָא וכן לא תהיה קדשה בבנות ישראל ולא יחיה קדש תרגום ירושלמי לָא תְהֵי נַפְקַת בָּרָא וגומר וְלָא יְהֵי נָפִיק בַּר ותמחתי על שתרגם בַּר וְלָא בָּרָא שהוא תרגום של חוץ שהוא שוה לזכר ולנקבה גם יש לתמוה על יונתן שתרגם וגם קדש היה בארץ וכן ויתר הקדש וכן ויעבר את הקדשים כלן תרגו' נַפְקַת בָּרָא בלשון נקבה: Naphkath Bara. Paraphraſis Chaldaica huius loci, Nunquid efficietur quaſi ſcortum ſoror noſtra? habet הַכְנַפְקַת בָּרָא Geneſ. 34. cuius expoſitio eſt, Quæ exit foras, hoc eſt, vagatrix. Aliquando זונה Hebr. Chaldaicè redditur per זְנֵיתָא, aliquando per מְטַעְיָא, & aliquando per פּוּנְדָקִיתָא vt, Et non erit ſcortum inter filias Iſrael, nec erit cynœdus. Deut. 23. Thargum Ieroſolymitanum habet לָא תְהֵי נַפְקַת בָּרָא וְלָא יְהֵי נָפִיק בַּר: Miror autem cur tranſtulerit בַּר & non בָּרָא, quod reſpondit Hebræo חוץ, eſtque commune maſculo & fœminæ. Eſt etiam mirum de Ionathan, qui, Et etiã ſcortum

נַעֲנָא idem quod יקב Tocular. Geneſ. 49. in Rabi Schelom. in plurali נַעֲוִין & נַעֲנָא Torcularia. ibid. in Tharg. & Ioel 2.

Et נוּחַ in Raſſe tevoth valet נוּחוּ עֲרָן Requies eius ſit paradiſus. Sic ſæpe defunctorum meminerunt, pro לֵ" vel לֵ" ſuprà dictis.

נְעַל Obſerare, ſera claudere. Hebræum eſt. הֵיעַל Introduxit: vide על. נַעַל Calceus, calciamentum.

Et נַעֲלָא Genus locuſtæ, & ponitur pro חרגול Leuitic. 11. in Tharg. Ieroſ. R. Abraham ait, Si חרגול eſt è dictionibus quatuor literis conſtantibus, non habet ſibi ſignificatione propinquum; ſin eſt compoſitum duabus dictionibus, eius natura contraria eſt naturæ סָלְעָם. Solham autem eſt, vt idem ſcribit, מין יעלה בסלעים Species ſcandentis petras. נָעַם vt Hebraicè, pulcruit, decorum fuit. inde נְעִימוּתָא Decor, pulchritudo, incunditas, in Zoh. col. 370. נוֹעַם Tonus, modus canendi, & ſpecies cantus. נַעֲמִיתָא Vlula, ſecundùm alios Struthio, quidam Bufo. Leuit. 11. & נַעֲמָא Iſa. 34. Vt legit Kimchi: Complut. נַעֲמִין vt ibid. 13. & Mich. 1. Venetum verò נַעֲמִין. & נַעֲמָן idem נַעֲמָא Thren. 4. נַעְנָע Arabicè Mentha. vide ſuprà.

נַעֲנָנִים Conantes, incitati, moti. in Zohare.

נְעַץ Fixit, infixit. Hinc סוּלְמָא נָעִיץ Scala fixa. Gene. 28. & נְעִיצַת Defixa eſt. Iud. 4. Item מַרְעִיתָא נְעִיצָא Haſta infixa. 1 Reg. 26. alij נָעַץ Demiſit: & נָעִיץ Demiſſus. in paſſiuo אִתְנְעִיץ Demiſſus eſt. in Zohare. Item נְעִיץ pro חפירה Fouea. in Aruc. נַעֲצוּצָא ſecundum Kimchi, & R. Sahadiah, ſunt Spinæ albæ, & acutæ. R. Schelomoh Dumeta. Iſa. 7.

נְעַר Significat Excutere. Hebraicè. & Voluere, agitare cum lingula vel cochleari, & excitare. Inde תְּנוּעַר Motus, agitatio. in Zohar. Secundò Transferre, mouere de loco ad locum. Tertiò Euacuare. Quartò Rudere, in more aſinorum clamare. נַעַר Puer, adoleſcens. נְעוּר Natiuitas. in Aruc. & נְעֹרֶת Stuppa. נַעֲתָא eſt Caro mortua in homine viuo. in Aruc.

נַף vel נוף ordinis quieſcentium in medio, ſignificat Eleuare, Hebraicè. & אַנִיף Mouendo manum innuit. alij Eleuauit. Iſa. 13. Inde מְנִיף Subleuando indicans. Act. 12. & אַנִיף Indixit ſilentium ſubleuatione manus. Act. 13.

נוּף Ramus, palmes. vide ſuprà. נוֹפֶת Fauus. Hebræũ eſt.

Item נָפָה Subcerniculum, cribrum. in Vaicr. rab. cap. 17.

נְפַח Primò ſignificat Inſpirare, inſufflare. Geneſ. 2. & Iſa. 5. נְפִיחַ Sufflatus. Iob 20.

Item ſignificat נָפַח Inflare, & intumeſcere. Numer. 5. & נְפִיחֵי כְפָן Tumidi inflati fame. Deut. 32. מְנַפֵּח כְּפָן Sufflans famem, vel inflatus fame. ibid. in Tharg. Ieroſolymit.

Inde נַפָּחָא Sufflator. Iſa. 44. & 54. in plur. נַפָּחִין Ierem. 6.

מַפְּחַת נֶפֶשׁ Efflatio animæ, dolor nonnulli. Nauſea. Ioel 1.

מַפַּח alias מְפוּחָה vel מְפוּחָא Follis. in Aruc.

Item מַפַּח Efflatio, dolor cogens animam efflare. quamuis huius radicis propriè ſit; nihilominus Eliam ſequuti, ponemus in פח. vide ibi. & נֶפַח Inflatio. Item נְפִיחָה eſt Flatus mali odoris, qui egreditur ex podice, crepitus ventris. in Thisbi.

Et Syrè מְפוּחִיתָא Afflatus, inſufflatio. in lib. Rit. Seu. Patriarchæ.

נֶפֶט & נִפְטָא Oleum, petroleum, & fęx picis. in Táhuma, & Aruc. & Eſther 1. in Thargum Ieroſolymitano.

נֶפֶט & נִפְטָא Pix, vt exponit Elias, νάφθας videtur eſſe bituminis genus. Exod. 14. in Thargum Ieroſolymitano.

נוֹפֶךְ Lapis precioſus, carbunculus. alij Smaragdus.

Item Syriacè נַפְטָרָא Laterna. Iohan. 18.

נְפַל Corruit, cecidit. Geneſ. 17. & Iud. 5. vnde in Aphel אַפִּיל Fecit cadere, deiecit. 4 Regum 19. peſſimè in Venet. exemplari אעיל Introduxit. נְפָלָא aliâs נְפִלָא Abortiuus. Iob. 3. Idem נְפוּלָא ſiue נְפִילָא. alij, inquit Santes, Soricem vertunt. Pſalm. 58. Illud verò abſurdum eſt, quod recentiores dicunt מְפַל idem eſſe. 2 Reg. 3. eſt enim infinitiuus, & ſic legitur, כְּמִפַּל קֶדֶם גִּבְרִין רְשִׁיעִין נְפָלְתָא id eſt, Quemadmodum quis corruit coram viris ſceleratis, cecidiſti.

Item מַפְלָתָא & מַפְלַת Ruina, caſus. Ierem. 49. Et נִיפוּל Species locuſtæ. & נִיפְלָא & נִיפְלָא ponitur pro כסיל Orione, vel, vt volunt alij, Arcturo. Hebræi Conſtellationem Auſtralem eſſe dicunt, vel magnam ſtellam. R. Abraham, Magna ſtella quæ eſt cor Scorpionis. & alibi dicit Rufam illam eſſe; quæ, ſi reſpexerint eam cameli, eos occidit. R. Ionah, Magna con-

Dauid Kimchi. & in More lib.1. cap.48. In plurali נִסְחָאוֹת Exemplaria,volumina. Item נוסח הספר Exemplar epistolæ. in Commentariis. Vnde Elias in Thisbi : בְּנוֹסְחָא אַחֲרִינָא וְכֵן נוֹסֵחַ הַגֵּט ורומיהם מלשון וְנִסְחֲתֶם מֵעַל הָאֲדָמָה ובעזרא יִתְנַסַּח אַף מִן בֵּיתֵה לשון עקירה והעתקת דבר ממקום למקום גם הכתיבה מספר לספר נקרא העתקה עיין בשרש עתק ומזה מה שאמרו רזל הִסַּח הַדַּעַת והוא שמסיר אדם דעתו ולבו מענין לענין : Id est, In exemplari postremo. Item, Exemplar repudij, & similia. Vocabulum deductum ex eo, Atque euellimini à superficie terræ. Deut.28. & in Ezra, Extirpabitur lignum de domo eius. Significat Eradicationem atque translationē rei de loco ad locum : sic etiam Scripturæ de libro ad librum transscriptio,vocatur הַעְתָּקָה. vide in radice עתק. Hinc est quòd dixerunt Rabbini הִסַּח הַדַּעַת Transtulit scientiam. quod dici solet,quando quis animum & cor suum abstrahit ab vno in aliud negotium. Hæc ille.

Item legitur in editione Venet.Prou.29. pro Heb. יִהְיֶה מָגוֹן Erit Imperiosus,vel, vt exposuit D. Hieronymus,Contumax. יְהִי מְנַסֵּחַ, siue vt Elias, מְנַסֵּחַ, qui dicit se ita inuenisse; sed quid velit,non intelligere. Nos verò scribimus יְהִי מְנַכֵּחַ Erit extirpans, transferens, id est, Dominum tandem suum funditus tollet: sin mauis passiuè exponere, vt Græcus interpres, sensus erit: Extirpabitur. & tunc hoc de domino vel hero intelligetur. Exemplar Complut. habet יְהִי מַכֶּבֶת id est, Succidet, vel erit succisus. Et in eodem versu vbi Venet.habet מִתְפַּנֵּק. Indulgens deliciis, Complutens. rectiùs דְּמִפַּנֵּק Qui delicatè nutrit.

נָסַךְ נסך & נָסִיךְ significat Libauit, alij Sacrificauit.Genes. 35. 4 Regum 16. & Dan.2. אִתְנַסַּךְ Libatus est. Exod.25. נִיסוּךְ Libatio. Cant.4. idem נְסוּכָא aliâs in plur. נִיסוּכִין Libamina. Numer.4. & נַסְכָּא Libatio. 4 Regum 16.in plur. נִיסְכִין aliâs נַסְכִין & נְסוּכִין Ier.7. & Gen.35. Itē כָּל יַיִן שֶׁנִּתְנַסֵּךְ לַעֲבוֹדָה זָרָה הוּא נִקְרָא יַיִן נָסָךְ: Omne vinum quod funditur idolis,vocatur יַיִן נָסָךְ Vinum libamenti. In Thisbi. Secundò נָסִיךְ Operire. Hebræum est. Item נִסְכָּא est חוט Filum. Item est מטבע Moneta, vel lamina ad cudendum monetam. in Aruc. נִיסָן Martius mensis, vel prima lunatio, plerumque nostro Martio respondens. Ioel 2. Item נִיסְנִין est דקל זכר Palma mascula. in Aruc.

נָסַק נסק Idem quod עלה Ascendit. Gen.35. & Num. 13. In Aphil אַסִּיק Ascendere fecit, imposuit, obtulit,& secundum quosdam,Adoleuit,incendit. Exod.29. 30. & 1 Regum 13. Inde הֶיסֵק Succensio. Oseæ 7. in Comment.Kimhi. Inde מַסְקָנָא Ascensus. Ios.10. Idem מַסּוּקִית Ierem. 48. in plurali מַסּוּקִין aliâs מַסִּיקִין Ascensiones, gradus. Psalm. 120. מַסְקָנָא Summa rei. in Commentariis. vide de hac dictione iterum in נסק. & אֶשְׁתָּא אִתְסְקַת Ignis accensus est. Elias אִיסְתְּקַת idem : deducitur autem non à נָסַק Ascendere; sed à verbo Hebraico נָשַׂק Accendere.

נָסַר נסר In Pael vel in Aphel, Incidere,intercidere,secare. Psal.29. & in Vaic.rab. cap.13. Inde נֵסֶר idē quod לוח Tabula. pluraliter נְסָרִין Tabulæ sectiles,asseres.3 Regum 6. Et נִיסְרָא Aquila, vt legit Santes. alij נִשְׁרָא, de quo paulò pòst. Ezech.17. Et נְסוֹרֶת est Scobs,siue scobina,serramentum & limatura. in Aruc. Et נַסִּירוּ Sculptura,excisio in materia dura. in Zoh. Item נִסְרוֹךְ est Nomen idoli Assyriorum. Isaiæ 37.

נָסַתָּא Idem quod לקח vel בלע Cepit, vel deglutiuit. Inde נַסְתֵּיהּ Cepit eum. in Ber.rab.cap.68.

נַע Motus est. Hebræum. Idem נָעַע ordinis duplicatorū. in More lib.cap.73. Et vtraque radicali duplicata נַעְנַע Commouit, agitauit. & נַעֲנוּעִין Commotiones, agitationes. in Tikun hazohar. col. 25. Hinc מִתְנוֹעֵעַ Mobile, & תְּנוּעָה Motio,motus. item Vocalis apud Grammaticos. & חַמְנִיעַ Mouens,motum afferens. in Commentariis.

Item נִיעַ est חליחה היורדת מן האף Humiditas quæ descendit de naribus, mucus,mucor,pituita. in Aruc.

נָעָא נצא Ordinis quiescentium in vltima; Gemmauit, progerminauit, floruit. Numer.17. & נְעָא חוּטְרָא דְאַהֲרוֹן Floruit virga Aharon. ibidem

& נִיעָא & נְעָא Pectus, pectusculum. Exod.29. Idem נִיעָא Leuitic.7. in Tharg. Ierosolymitano. Existimo autem à mouendo illud dici; nam cùm respiramus,aut aliâs impulsu cordis, hæc maximè pars moueri conspicitur.

נעיא

Sic etiam reddit Onkelos Caphthurim per Kaputakaē. Genes.10. Forsan, quia sunt breuioris staturæ, quàm cæteri homines. Hæc in Thisbi. נַעֲנָא נענא Syriacè, Arabicè נַעְנַע est Mentha, herba vulgaris & nota. Matth. 23. & in Aruc.

נִנְפֵּי Græcum est νύμφη, Sponsa, nympha. Aruc legit, vt suprà notaui, נִמְפֵּי. Cantic.4.

נַס In significatione Seducendi,vel vi aliquid rapiendi,vide in אֲנַס. est enim vera positio, licet huic Pagninus adscribat. נִכְּסוּ נכס Genes. 34. vbi legitur secundum Eliam וְנִכְּרוּ נָבְרַיָּא Molestè tulerunt viri. sed iuxta Compluten. & Venet. exemplar. in Ithpeal אִתְנְכָּסוּ Iniquo animo tulerunt. sic אִתְנַכֵּס & אִתְנְכִיס Indignatus est, molestè tulit. Genes. 48. & 1 Regum 20. In Pael נַכֵּס Tristitia afficere, molestiæ causam præbere. 4 Reg.2. Inde נְכִיס Tristis.3 Reg.20. & נְכִיסָא Turbata. in plur. נְכִיסִין Tristes, mœsti. Genes.40. Hinc Dan.2.

בְּנַס In tristitia. vt interpretantur doctiores Hebræorum.R. verò Menachem בְּנַס verbum esse contendit,cui videtur Elias suffragari: dicit enim eius tertiam personam plur.num.Esth. 2. reperiri, nempe בְּנַסוּ Irati sunt, vbi profectò Beth radicalis est. Ait præterea si Beth בְּנַס seruile esset, oportuisse scribi בְּנַסֵּס duplici Samech, quandoquidem hæc dictio non reperitur nisi cū duobus Samech. Item בְּנַסִּים סַגִּי In molestia magna.Eccl.5. Elias & hîc Beth literam radicalem esse vult, vt & ego, eum secutus, posui in radice בְּנַס, quamuis aliter sentiam. Tertiò נִנְסָא significat Irradiauit. Quartò נִיסָא לְאִתְנַסָּאָה Vexillum vt exaltentur; vt interpretantur aliqui. Psalm. 60. Ego verò malo sequi R. Schelomoh, qui exponit Hebraicè נַס לְהִתְנוֹסֵס Tentatio, in qua probentur: nam hîc לְאִתְנַסָּאָה non est à נסס Eleuare, sed à נסא Tentare, probare, & נִיסָא rectè potest Tentationem significare, quia Deut.4. & 7. plur. eius reperitur נִיסִין pro מסות Tentationibus.

נִסָּא נסא vel potiùs נִסֵּי ordinis quiescentium in vltima, significat Tentare,probare,periculum facere.Genes.22. & Exod.15. & נִסֵּיתִי Expertus sum, experimento didici.Gen.30. Inde מְנַסֵּי מנסי Tentatus. & מְנַסֵּא מנסא Tentans,Iac.1. passiuum habes in radice præcedenti. נִיסְתָּא Tentatio,probatio.Deut.33. & נְסִיוָנָא נסיונא Syriacè. vt in oratione Dominica. Idem נִיסְיוֹן aliàs נִסְיוֹן Iob 4.

מְנַסְיָנָא מנסינא Tentator. 1 ad Thess.3. Et נִסְיוֹן Miraculum, prodigium, portentum. in Cōmentariis. נִיסָא Tentatio; & נִיסִין Tentationes, habes in radice præcedenti.

Et νῆσος נִיסָא, Insula. Isa.23. & Ierem.25. in plur. νῆσοι נִיסֵי, Insulæ. Psalm.72. Item נְסִיס Ilia. Leuitic.3. vt citat Pagninus corruptè. Alij enim omnes scribunt cum Ghimel נְגִסְטָא; de quo suprà. Præterea iuxta eundem, נְסִיס est Scissus gladio. Cæterùm Elias adducit ex 22.Leuit. נְסִיס pro יבלת Verruca, quod ego non inueni in editione Veneta.

נָסַב נסב Idem quod לקח & נשא Accepit,suscepit. Genes.2.& 6. Leuit.9. In tertia fœmin. נְסִבַת vel נְסִיבַת Iud.4.& 16. Inde מִיסַב אַפִּין Acceptio facierū. Deut. 10. vt exponunt neoterici, cùm tamen sit infinitiuus cum Lamed,hoc modo, לְמִיסַב אַפִּין Vt suscipias facies, personas.

נְסִיבְתָּא, vt legit Elias, ponitur pro נדבה Dono voluntario, spontanea oblatione : Ego itaque נְסִיבְתָּא expono Receptum; id est, promissum. Psal.54. Complut. & Venet.habent נִכְסְתָּא Hostiam, Victimam: sed Psalm.119. in litera Nun Venet. & Elias habent in plurali נִיסִבָּתָא דְפוּמִי Recepta oris mei, id est, quæ sponte promisi. in Complut. נִיכְסָתָא Victimæ, quod mihi non probatur, nescio enim quàm propriè hostiæ oris dici possint. Elias præterea affirmat Paraphrastem Ierosolymit. semper in libris Legis hanc vocem נדבה reddidisse per נְסִיבָא. Aruc etiam in eodem sensu legit נְכִיב Leuit.22. in Tharg. Ierosolymit. Et נְסִיבָא Ratio accepti,aliis Vectigal,census,supputatio.Num.31. Idem נְסִיב Leuit.vltimo.

נְסִיבִי est מֵי חלב Aqua lactis, serum,quod ex caseo exprimitur. in Aruc.

נָסַח נסח Eruere,euellere, eradicare, funditus tollere. Ezræ 6. & Esther 7. in quibus est in passiuo יִתְנַסַּח אַע Eruatur lignū. Sed Iudic.14. propriè significat Rem ex loco,cui inhæret, transferendo diuellere & separare, non secus atque panis ex fornace, cui agglutinatus est, eruitur,vt exponunt R. Schel.& Kimchi. Santes Capere simpliciter exponit. Inde נִסְחָא Codex, volumen, exemplar. Iudic.9. in

ga. in Aruc. Præterea נוּמִי est Verruca, porrus. in Beresch. rab.cap.46. & נְאֵם Dixit, inquit, ait. in Midb.rab.cap.10.

Inde בְּנֵמָא exponitur à Rab.Schel. כַּאֲשֶׁר נֶאֱמַר, vt dictum est. à Sante verò Quemadmodum, quando. Ezr. 4. & 5. & נִם Lex.Psal.71. in Midr. & נָמִי etiam Psalm.78. in Midras.

Item חיה קטנה כגון חתול נְמֵיָה est Animal paruum simile feli. in Ber.rab.cap. 46. & in Aruc. Kimchi dicit Isa. 13. illud vernaculè appellari מרטרון, id est, Martichora. מִנְמוּך à נָמוּך Depressus, decliuis. Inde נְמוּכוּת הַקּוֹל Submissio vocis. in Comment. נַמְרָא Portus, in Ber.rab.cap.61.

נְמַן Dare suffragia. Psal.25, & 103. in Midr. נִימוּס & נִמוּסָא, addit quidam & נִמְסָא νόμος, Lex, statutum, ius, mos, consuetudo. Gen.19. in Tharg. Ierosol. 1 Reg.2. & 8. Et Syrè נָאמוֹסָן passim in nouo Testamento. Arabicè נאמוסן Lex. Item Syrè ܢܡܘܣܝܬܐ, Legalis, regularis, & pluraliter נָמוּסִיוָתָא quæ fiunt secundum legem. in lib.Rit. Seueri Patriarchæ. In plurali נִימוּסִין Leges, statuta. Ezec.20. De quo Elias in Thisbi: רוב לשון חוק ומשפט שאינו לשם שמים מתורגמין בלשון נימוס ובחקתיהם לא תלכו ובנימוסיהון לא תהכון ובמשפטי הגוים ובנימוסי עממיא ומשפטי הכחנים ונימוסי כהנא אבל בתלים ומשלי כל לשנא תורה מתורגמין בלשנא נמוס כמו בתורת יהוה חפצו ובתורתו וכולי בנמוס דיהוה רעותה ובנמוסה וכן תורת אמך נימוסא דאמך :

Magna pars, inquit, vocabulorum חק & משפט, quæ non referuntur ad Nomen cæleste, id est, Deum, Chaldaicè reddũtur per נִמוּס. vt, Et in statutis eorum non ambulaueritis. Leuit.18. Item, Et in consuetudinibus gentium. Eze.11. Item, Iudicium siue iura sacerdotum 1 Sam.2. Sed in Psalmis & Prouerbiis omne vocabulum תורה Legis, Thargumicè vertitur per נִמוּס vt, Et in Lege Domini voluntas eius, & in lege eius. &c. Psalm.1. Item, Legem matris tuæ. &c.

נִמְפָּה, vel potiùs ܢܡܦܐ idem quod כלה Sponsa, nympha. est Græcum νύμφη. Cant.4. & in Ber. rabb.cap.72. Sic Aruc legit, dicitque hoc vocabulum deductum esse ex eo loco Psalmorum יפה נוף משוש כל הארץ Pulcher climate, gaudium vniuersæ terræ. Nihilominus in Veneta & Complut.editione reperio נִנְפָּי, & ita etiam legit Elias, affirmatque in Cantic. vbique semper כלה ita Chaldaicè transferri. verùm lectio auctoris Aruc est Græco νύμφη propior. נַמְבִּיוֹן Rituus irrigans. in Tanhuma, & Aruc. נָמוּק Doctrina, animaduersio. in Aruc. & נִימוּק Annotatio. in Zoh.

נְמַר Significat in eodem agro varia serere. in Aruc. נְמַר & נִמְרָא Pardus, à varietate macularum ita dictus. Dan.7. & Isa. 11. in plur. נְמֵרִין & נִמְרֵיָא Pardi. Cantic.4. & Habac.1. vocantur etiam Latinè Variæ. & נָמוּר Variegatus, varius, quibusdam macularum oculis distinctus & respersus. Gen.30. In plurali נְמוּרִין Maculosi, & נְמוּרָתָא Versicolores, maculis distinctæ. ibid. & 31. מְנוּמָר Variegatus, punctatus. ibid. in R.Schelomoh. נִמְרָצָת D. Hieronymus per Rasse tevoth hanc exponit dictionem sic: נוֹאֵף Adulter: מוֹאָבִי Moabita: רָשָׁע Impius: צָרַע Leprosus: תּוֹעֵבָה Abominatio. vide suprà in מרץ.

נְמַשׁ Exquisiuit. & נְמוּשָׁה Exquisitrix, vel exquisita. in plurali נְמוּשׁוֹת in Aruc.

נִנ In Rasse tevoth valet נִינְוֵה Niniue. vrbis nomen, à pulchritudine sic appellatæ. Valet etiam נבוכד נצר, quod vnica voce in multis exẽplaribus scribitur Nabuchodonozor.

נִנְבָּא Est ספר הזכרונות Liber historiarum, Chronicon. in Aruc. נָנִי primò idem est quod חבל Funiculus, vel restis, chorda. in Aruc. Secundò est Herba quæ vulgò dicitur מינטא Menta. Et נָנָא & נָנִי Canis. in Aruc.

נַנַס aliâs est נַנַיִס קצר קומה Statura breuis, pumilio, siue pumilius, Græcè νάνος, & νάννος, Nanus. Leuit.21. in Tharg. Ierosol. & in Midb.rab.cap.9. Significat etiam Breue, curtum, tenue, subtile. in Aruc. De quo Elias: נקראו האנשים קצרי קומה נַנַסִים וכן תרגום ירושלמי אוּ דַק אוֹ נַנַס וכן נקראו בלעז נאנו או נינו ובלא ציוערג ובלשון עברי נקרא נַמֵר מן וְנַמֵרִים בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ ויונתן תרגם קַפּוֹטָקָאֵי והם הכפתורים וכן תרגם אונקלוס ואת כפתורים יֵת קַפּוֹטָקָאֵי ואולי הם קצרי קומה משאר אנשים : Appellantur, inquit, homines breuis staturæ Nanasim. & sic in Thargum Ierosolymitano legitur Leuit.21. pro דק positum נַנַס. Similiter etiam vocantur Italicè *Nano o Nino*, Germanicè zwerg. Lingua verò Hebræa נַמֵר. ex eo Ezech.27. Et pygmæi in turribus tuis: vbi Ionathan vertit Kaputakaé; & sunt Caphthurim, siue Cappadoces.

Sic manicè abschlagen, Italicè *Scontar*. Hæc ille. Item נָכָה Percutere, ferire. Hebræum est. Item Syriacè ܢܟܐ significat Aduersari, repugnare, lædere, percutere. ad Galat.6. In futuro לָא תִּנְכֵּא Ne lædas. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. & in passiuo אֶתְנְכִי idem quod Græcè κατα δουλοω, Tyrannide & potentia alicuius opprimor. Actor.10. Et נְכִיכָא Plaga, læsio, percussio, tyrannis: vt, כָּל חוּן נְכִיכוֹהִי דְּבַעַל רַאוָא Omnes plagæ siue percussiones principis aëriæ caliginis, id est diaboli. in libro Rituum Seueri Patriarchæ.

Inde etiam מַאכִינוּתָא ܡܟܝܢܘܬܐ Tyrannis. ibidem.

Porrò נְכָאוֹת Idem quod שעוות Ceræ. in Ber.rab.cap.92.

Et נכ״ in Rasse tevoth valet נְבִיאִים כְּתוּבִים Prophetæ, Hagiographa. Et cum ב, sic בנכ״ id est, בְּנְבִיאִים וּכְתוּבִים In Prophetis, & Hagiographis. נָכוֹן Rectum, congruum, probabile, rationi consonum. vt, פֵּירוּשׁ הַנָּכוֹן Expositio congrua. radix est כון Hebr. in Commentariis.

נָכַל נֹכֵל vt & Hebraicè, significat Dolosè agere, circumuenire, fraudulenter machinari. Numer.25.

Inde נִכְלוּ & נִכְלָא Fraus, dolus. 4 Regum 9. & Ierem.19. Idem נִכְלָתָא & נִכְלוּתָא Psalm. 10. & Syriacè ܢܟܠܬܐ נְכָלָאנָא Doli. Marc.14. in plurali נִיכְלִין Fraudes, versutiæ. Ierem.9. נָכִיל לִבָּא Fraudulentus corde. ibidem 17. קֶשֶׁת נִכְלָא Arcus dolosus. Ierem.9. & נַכוּלְתָּן Fraudulentus, dolosus. ad Roman.3.

נָכַס נִכֵּס Mactauit, iugulauit, occidit, immolauit. Genes. 31. & Exod. 12. Item 1 Regum 2. vbi quidam exponit Offerre. Inde נִכְסָא סַגִּיאָה Occisio, vel cædes plurima. Isaiæ 34. נִיכָסָת Immolatio, hostia, victima. Ios.8. Idem נִכְסְתָּא Sacrificium. Leuit.7. in plurali נִכְסִין Victimæ, hostiæ. Exod. 32. Porrò נִכְסִין accipitur pro מסין Facultatibus, & diuitiis. Ierem.17. & Iosue 22. idem נִכְסָיָא Deuter.8.

נָכַף נִכֵּף Erubuit, verecundus fuit. ad Hebr.11. & in passiuo אֶתְנְכַּף Sobrium, castum, aut modestum esse, vel sese exhibere. 1 Petri 4. Inde מְנַכֵּף Compos mentis. Marc.5. Et נַכְפוּתָא Sobrietas, rectum animi iudicium, modestia, castitas. ad Rom.12. & 1 ad Tim.2.

Item נַכְפָּא & נַכְפָּא significat Honestum. ad Philipp.4. Et 1 ad Cor.12. pro τὰ ἀσχήμονα, Syrè est דְּנוּכְפָּא Quæ verecũdia sunt, id est, quæ minus honesta.

נָכַר נֹכֵר & הִתְנַכֵּר Alienatus est. Inde נוֹכְרָאִי aliâs נָכְרָאִי Extraneus. 2 Reg.15. Idem נוֹכְרָאָה Deuter.17. מַיִן נוֹכְרָאִין Aquæ alienæ. 4 Reg.19. נוֹכְרִיתָא Extranea, aliena. Prou.2. & 20. Elias in postremo scribit נוֹכְרָיָא Extranei, dicitque rectius esse scribere נוֹכְרָיָא quàm נוֹכְרִיתָא, quia in Hebræo scriptum est נֵכָרִים Alieni, sed legitur נֵכָרָיָה Aliena. & אִישְׁתָּא נוֹכְרִיתָא Ignis alienus. Leuit. 10. Item in Comment. הֶכֵּר Discretio. & חֲכִירָה Cognitio. à נָכַר Hebr. quod Discernere, diiudicare, cognoscere significat.

נָכַשׁ Idem quod תלש עשבים רעים Euulsit malas herbas, auerruncauit. in Ber.rab.cap.39. נָכְשִׁיתָא Fauus. Prou.16. 24. & 27. vt legit Santes. sed hæc lectio reponenda est in catalogo illarum quas iam notauimus in positione כנר.

נָכַת נֹכֵת Momordit. Num.21. hinc Psal.22. נִכְתִּין, aliâs in Venet. נִכְתִּין Mordentes. Inde נוֹכְתָתָא, Elias pessimè מַכְתּוֹתָא Vsura. Prou.28. נִכְתָּמָא Operculum cadi, vel vrcei, aut metretæ. in Aruc. נִילוֹס ܢܝܠܘܣ Nilus. Zach.14. & Genes.15. in Tharg. Ierosolymit. Ægypti insignis fluuius, qui statutis anni temporibus loco pluuiæ inundat & irrigat terram. vt ait Kimchi. Isa.19. נִיאַפּוֹלִיס ܢܝܐܦܘܠܝܣ Neapolis, quondam vrbs Græciæ. Act.19.

נֹל In Rasse tevoth valet נזכר לי Memoratum à me, vel נזכר למעלה Memoratum suprà. vide חנל. Et נְפַקָּא מִנָּה נמ״ Exiit inde, hinc consequens est. מִנָּא pro מִנָּה Chald.

נָם נֹמֵם Dormire, dormitare. Psal.121. Isa.5. & Prou.24. & ex ordine duplicatorum נַמְנֵם. in Commentariis. In Benoni נָאִים Dormitans. Psalm.121. in plurali נָיְמִין Dormientes. Isaiæ 56. & נִיוּמְתָּא aliâs נִיוּמְתָּא Dormitatio. Pro. 6. vt Psal.132. idem נִיוּמָא aliâs נִיאָמָא Prou.23. Secundò נָם significat Discere, docere. Psalm.100. in Midras. Porrò נִימָא Psalm. est Filum, chorda, neruus. Psalm.11. plur. נִימִין & נִימֵיָא Psalm. 6. & Iob 30. Item Pilus & capillus. Psal.18. in Midr. & in Ber.rab.cap.34. Item est Genus infirmitatis. & Sanguisu-

נָטַר Custodiuit, seruauit, obseruauit. Leuit. 19. & Iosue 22. Benoni נָטֵר Obseruans. Gene. 3. & נָטִיר Seruatus. ibid. 4. & נָטַר עֵשָׂו דְּבָבוֹ לְיַעֲקֹב Conseruauit Esau inimicitiam contra Iahacob. Gen. 27. pluraliter נָטְרִין Custodiétes. 3 Reg. 14. נַטְרָיָא Custodes. Iud. 1. Item Syrè מְנַטְרָנָא Conseruator, custos. in lib. Rit. Seuer. Patriarchæ. idem נַטּוֹרָא ibidem. Et מַטָּרָא & מַטָּרֹת Custodia. alij Vigilia. atque מַטָּרְתָּא idé Excubiæ. Gen. 40. & Iud. 7. Et Syriacè נְטוּרְתָּא Vigilia, custodia. Lucæ 17. & נַטּוּרוּתָא Obseruatio. 1 ad Corinth. 7 Et מַטְּרוּת aliâs מַטָּרֹת Excubitus, custodia. Exod. 14. in plurali מַטְּרָן & מַטְּרָאן Custodiæ, excubiæ. 4 Reg. 11. נְטוּרֵי נְחָשִׁין Obseruatores auguriorum. Deut. 19. in Tharg. Ierosolymitano. נְטַר præterea significat Expectare. Psalm. 78. in Midras. & נוֹטָרִין Notarij. in Schem. rabb. cap. 31.

נוֹטְרִיקוֹן idem est atque נוֹטֵר תִּיקוּן Conseruans directionem siue figurá. Auctor Aruc exponit אות אחת שנעשית סימן לכל דבר Litera vna quæ fit signum totius verbi. Quando scilicet in vna dictione complectimur plures dictiones, illa dictio existens mnemosynon multarum dictionum, vocatur Noterikon: vt Isaiæ 7. videre est, prout in טָבְאַל suprà memorauimus. Ideo de hac voce Elias in Thisbi ait: נוהגים לקרותו נוטריקון ופירש בערוך הוא שכותבין אות אחת שנעשית סימן לכל דבר וכולי ואני קבלתי מפי הקרדינאל שהוא לשון יון וגם בלשון רומי קורין לסופרים נוטאר״י וכן ברברי רז״ל קראו להם נוטְרִין ומזה נוטריקון פירוש ענין ספרות בלא״ קאנצ״לייוש כי כן דרך הסופרין לקצר וכותבין ב׳ או ג׳ אותיות וכל אחת עולה לתיבה אחת וכן פירש רש״י נפתלי מדרש אגדה נוטריקון נִתְקַבְּלָה פָּה תְּפִלָּתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה גם כשעושין מתיבה אחת שתי תיבות כגון בַּרְמֶל כַּר מֵלֵא :

נְטַרִיקוֹן, inquit, solent pronunciare Notarjekon. Exponitur autem in Aruc id esse, quando scribunt literam vnam, quæ fit signum totius verbi. &c. Ego verò accepi ab ore cuiusdam Cardinalis esse Græcum vocabulum; quinetiam lingua Romana vocant scribas Notarios, & similiter apud Rabbinos appellantur נוֹטְרִין. Hinc venit & נוֹטַרִיקוֹן quod est significationis סַפְּרוּת. Germanicè Cantzleisch. Est enim mos scribarum abbreuiandi, ita vt scribant duas aut tres literas, quarum vnaquæque ascendit ad dictionem vnam. Et sic exponit R Schelomoh Iarchi נפתלי in Midras Aggadah, hoc est, נִתְקַבְּלָה פָּה תְּפִלָּתִי לְפָנֵי יהוה : Accepta est hîc oratio mea coram Domino.

Item cùm duas dictiones ex vna efficiunt. vt בַּרְמֶל in כַּר מֵלֵא.

נָטַשׁ Primò Dimittere, relinquere. Psal. 94. Illud verò Prouerb. 1. vbi perperam positum est in editione Veneta יִמְטְשׁוּן pro Hebræo יצפנו Abscondent, rectè verò in Complut. וּמַטְשִׁין Et abscondunt. Et si Santes huius radicis esse dicat, nihilominus sedem suam in positione טש obtinere petit, sicut & illud Psalm. 10. יִטְשׁוּן seu יִטּוֹשׁוּן Abscondent. נִיוֹת Nomen loci. Significat autem Pulchritudines in Aruc. נִימָא vel נִימָה Funiculus. in Beresch. rab. cap. 94. vide infrà נם. נִין Hebraicè Filius. Inde verbum in Hiphil הֵנִין Filios propagauit, sobolem suscepit. In futuro אֵנִין & נְנִיחֵנִין in Midras tehillim: super illud Ps. 92 נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אתה id est Paratus thronus tuus ex tunc; à seculo tu es. vbi exponitur illud Psalm. 71. לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ Ante solem Iinon nomen eius. נִיסָא Signum, portentum, miraculum. plural. נִיסִין. & נִיסָא Nauis. vide infrà נס. נִיסָן Mensis anni septimus, respondens maiori parti nostri Martij. נֵיקָא Genus monetæ. in Aruc. נִיר & נִירָא primò est Iugum boum. 1 Reg. 6. & Numer. 19. in plurali נִירִין Iuga. Ierem. 27. & translatitiè significat Iugum quod homines portant constituti sub dominio aliquo, vt נִיר מַרְוָא Iugum dominij. Isaiæ 9. Item נְיָר est Charta, papyrus, pergamenum. in Ber. rab. cap. 65. Vnde דְיוֹ וְנְיָר Atramentum & Charta. in Commentariis. Item est Vas testaceum, cui non est labium. Et sunt qui dicant נַיִר siue נֵיר״א esse Genus tegminis, vel operimenti. Alij de nomine loci sic appellatum esse arbitrantur.

נָךְ Subducere, subtrahere de summa. in Midbar rabb. capite 9. Vnde Elias: מְנַכִּין לוֹ מִן הַמַּעוֹת וכן אולי אוכל נַכֶּה בו: פירש רש״י שהוא לשון חסרון והוא לשון הכאה ממש אלא שהוא מבנין פעל ואין לו דומה במקרא בלא״ אב שלאנן ובלעז סקונטאר : Id est, Detrahunt ei de pecunia. Item, Forsan potero detrahere ex eo. Exponit Rabbi Schelomoh Iarchi illud importare חסרון Imminutionem, propriè verò Percussionem significat. sed est ex coniugatione Piel. nec reperitur ei simile in Bibliis. Germanicè

Significat præterea נְחוּשָׁה idem quod קלון אשה Ignominiam, seu verenda mulieris. in Aruc. נַחְשׁוֹל Turbo, tempestas. Ionæ 1. idem נַחְשׁוֹלָא Eccl. 3. & in plurali cum affixo נַחְשׁוֹלוֹהִי Tempestates eius. Ion. 3. נַחְשִׁירָכָן Genes. 25. ponitur pro יודע ציד Peritus venandi. Ideo Santes Venatorem exponit. Ego נַחְשִׁירָכָן nec in Aruc, nec in Elia, nec etiam in Rabbinorum Commentariis reperi. Idcirco neque illud Venatorem significare velim affirmare, antequam alibi repererim eiusmodi simile, aut idem ab aliquo citatum.

נָחַת & נָחִית Descendit. Gen. 16. in tertia fœmin. נַחֲתַת Isa. 38. & in Aphil אַחִית Deposuit, demisit. Ios. 8. נַחֲתַת & נַחֲתוֹת Descensus. Psalm. 110. idem מַחֲתִית aliâs מְחוֹתִית & מַחֲתָנָא Descensio. Ierem. 48. & Ios. 7. & נַחֲתַת טַלָּא Elias נְחִיתַת Descensio roris, id est, Id quod descendit. Exod. 16. מַחֲתָתָא Luc. 19. Item Syrtis, scopulus in mari abditus. Act. 27. Item נַחְתָּא est Vestimentum, toga, aut quid simile, quod ad talos vsque descendit. Mat. 9. & נְחוּתָא Canistrum. & Tabulæ frustum. in Aruc.

נַחְתּוּמָא & נַחְתּוּם idem quod אופה Pistor. Gen. 40. plur. נַחְתּוּמַיָּא Panifices. Ierem. 37. De quo Elias: מעשה אופה תרגום עובד נַחְתּוּם שר האופים רב נַחְתּוּמִין בלא״ בעקובלעז פורנא״ר או פישטור ובדברי רז״ל נקרא פַּלְטֵר אבל יש הפרש ביניהם עיין בערוך בערך דפס : Opere pistoris. Item, Princeps pistorum. suprà Genes. 40. Germanicè Beck, vulgò *Fournier*, aut Pistor. Et in verbis Rabbinorum vocatur פַּלְטֵר. Est tamen inter ea discrimen. Vide Aruc in ordine דַּפָּס. Hæc ille.

נָטַר Inclinauit. Hebræum. Extendit, tetendit. מָטוּ seu מְטוּ Psalm. 72. si huius radicis est, vt placet quibusdam, Inclinationem significabit: sin ex מט, Lapsum aut nutationem: quicquid sit, locus mihi suspectus est; legitur in Hebræo כִּי יַצִּיל אֶבְיוֹן מִשַّוְע וְעָנִי וְאֵין עוֹזֵר לוֹ id est, Quia liberabit egenum clamantem, & pauperem cui nō est adiutor: Chaldaicè sic: אֲרוּם יְפַצֵּי חֲשׁוֹכָא דְּבָעֵי מָטוּ וְעַנְיָא וְלֵית סָעִיד לֵה : Quæ, prout sentio, conuertam: Quoniam liberabit pauperem qui conqueritur declinationem, vel peruersitatem iudicij, & afflictum cui non est adiutor: id est, Vindicabit ab iniuria pauperem, qui de iniquitate iudicum conqueretur, & eos peruertisse iudicium clamabit. Et in Commentariis נְטִיַּת הַשֵּׁמוֹת Declinatio nominum. Et הַשֵּׁמוֹת נוֹטִים Nomina obliqua.

Et מַטּוּתָא Declinatio, auersio, depressio. in Zoh. col. 25. in Genesin.

נָטַל Primò significat Portare, tollere, auferre. Exod. 10. & Leuit. 10. Secundò Leuare, eleuare. Psalm. 134. & נְטַל רַגְלוֹהִי Leuauit pedes suos. Gen. 29. Inde נָטֵל זֵינִין Armiger, portans arma. Iud. 9. & מָטוּל Onus. Ier. 17. מָטוּל siue מַטּוּל Onus, seu leuatio. vt, מְטַל נְבוּאָתָא Onus prophetiæ. 4 Reg. 9. & Isa. 13. Item רָמָא מְנַטְלָא Collis eleuatus, Isa. 30. Pluraliter רָמָתָא מְנַטְלָתָא Colles excelsi. Isa. 2. & נְטִיל נְטוּל Grauitas, pondus. Prouerb. 27. De qua radice Elias: רוב לשון משא והגבהה מתורגם בלשון נְטִילָה ויש מלשון לקיחה כמו וישאו להם נשים ונטלו לְהוֹן נְשִׁין זכן שמשו רז״ל הרבה בלשון זה טול קורה בֵּין עֵינֶיךָ לְטוּל אֶת הַחֹלֶד וכן אֶטוּל יָטוּל וכולו : Maxima pars & משא הגבהה exponitur Chaldaicè vocabulo נְטִילָה, quod Accipere significat. vt, Et acceperunt sibi vxores. Ruth 1. Similiter etiam Rabbini multum vtuntur hac voce: vt, Tolle trabem inter oculos tuos, vt tollas placentam. Item, Tollam, tollet, &c. in Thisbi. Tertiò נְטַל idem est quod נסע Profectus est, sedes mutauit. Genes. 12. & 46. in Aphil אַטִּיל Proficisci iussit. Exod. 15. Inde מַטְלָנִין idem quod מסעים Profectiones, migrationes. Num. 10 נִיטְלָתָא pro putredine. Prou. 14. vide suprà in מְלִטְיָתָא.

נָטַע Primò Syriacè idem est quod סבל Sustinere, portare, sufferre. Matth. 8. Hebraicè significat Plantare. Tertiò Thargumicè Dimittere. Prouerb. 6. vt scribunt recentiores, sed iam illud scripsimus in radice טָעָא, vbi idem esse quod נטש diximus. vide ibi.

נָטַף Fluere. Psal. 72. & מְנַטְּפָן Distillant Prou. 5. In Aphil אַטִּיף Stillauit. Psal. 68. Inde נְטוּפָא Gutta, opobalsamum. R. Schelomoh Gummi. Exod. 30. & נְטוּפָה est שם עיר Nomen vrbis, quæ dicitur etiam טוּפָה. in Aruc. & נְטִיפוֹת Collaria, monilia, thecæ aureæ, in quibus gestabatur opobalsamum. Hebr. est. Hinc טִיפִין Riui. & טִיפִין Stillæ, guttę. iam scripsimus in טף, etsi aptè ad hoc thema referri possint.

Secundò נָזַק significat Acuere, vel mouere. Exod. 11. vt vult Santes: sed quamuis in Hebræo sit יחרץ id est, Mouebit, siue exacuet; nihilominus נָזַק nihil aliud quàm Nocebit, significare potest.

נָזַר Primò significat Separare. Leuit. 22. in Hebræo. Inde נָזִיר Nazaræus, qui ab vsu vini separabatur, alebatque capillos. Iud. 13. Inde נְזִירוּת Separatio. & סֵפֶר נְזִירוּת Nomē cuiusdam libri. in Galatino. Secundò Excidere, circuncidere. Leuitic. 12. & 22. vt citat Santes. sed mendosè, pro נָזַר.

נָחַ נחא Siue נוֹחַ ordinis quiescentium in media, significat Quieuit. Genes. 2. & 8. & 2 Reg. 16. & נָיְחַת aliâs נָיְחִית Quieui. Iob 3. in Aphil אַנִיחַ Dedit requiem, præstitit requiem. Ios. 21. & 22. Inde מְנַח Requies, tranquillitas. Genes. 3. & Aura. & Vespertinum. Psalm. 55. in Midras. Item נַיַח & נַיח Quies. Isa. 34. & נַיְחָא atque נִיחָא Thren. 5. & Mich. 2. Item in Zoh. col. 27. in Gen. אִי נִיחָא קָאמֵי מָארִי Si placeat coram domino meo. Item לְנִיחָא In quietem, recreationem. Bene sit. 3 Reg. 14. vt Santes, Bene est, bene se habet. in Beresch. rabb. cap. 42. Item נִיחוֹחִין Incensa, odores pacifici, placamina, placamenta. Dan. 2. & מִנְחָתָא Oblatio, munus, Mem est radicale. vide suprà. Porrò in Commentariis הֵנִיחַ, sed tunc est à נָחַ, accipitur aliquando pro Imponere, & instituere. Inde מַנִיחַ חַלְשׁוֹן Impositor linguæ. & מוּנַח Suppositum. est etiam Nomen accentus cuiusdam.

נִיחוּתָא נחותא Lenitas, mansuetudo, quies. ad Ephes. 4. cap. & נֵיחָתָא Quies. Act. 3. בְּנִיחַ & בְּנַיַח Tranquillè, lentè, leniter. Elias scribit לְנִיחַ Gen. 33.

נְחָא נחא Seruauit, saluum fecit. Mat. 15. & אַנְחֵי Deposuit, abiecit. ad Ephes. 4. נְחָכִי Nomen proprium. in Aruc. נַחֲלָא נחלא Vallis. Luc. 3. Item נַחֲלָא Flumen, torrens. Ios. 11. Differunt autem נַחַל & נַהַר, Nachal enim propriè vallis est, in quo aliquando sunt aquæ, aliquando non: Nahar verò semper Fluuium vel Flumen significat.

נְחִיל Arabicè est קִבּוּץ דְבוֹרִים Examen apum. in Aruc.

נָחַם נחם & נַחֵם Consolatus est, consolationem dedit, Ruth 2. & 2 Regum 12. & in passiuo אִתְנַחַם Pœnituit, piguit, cœpit recogitare. Iud. 21. נִיחוּם Pænitentia, pænitudo, resipiscentia. in Zoh. col. 183. & נִיחוּמִין Consolationes. Oseæ 11. versu 8. Inde מְנַחֲמִין Consolatores. 2 Reg. 10. נְחֶמְתָא Consolationes. alij in sing. Consolatio: sed tunc erit scribendum נְחֶמְתָא Isa. 41. תַּנְחוּמָא, & cum affixo תַּנְחוּמוֹתַי aliâs תַּנְחוּמֵתַי Consolatio mea. Psalm. 119. in litera Zain. Est etiam nomen libri Hebraici in Pentateuchum. in plur. תַּנְחוּמִין Consolationes. Isaiæ 40. Et Syrè נוּחֲמָא נחמתא Resurrectio. Iohann. 11. in Euangelio.

נֶחֱמַנִי Nomen proprium. in Aruc.

מְנַחֲמָנָא Præstans requiem. Actorum 3.

נַחְנָא Nos. vide אֲנַחְנָא.

נָחַץ Præualuit. Inde דְבַר נָחוּץ Causa vrgens. & נָחוּץ Festinanter, velociter. in Comment. נְחוּקִים reperitur in Zohar. quid autem significet me nescire fateor ingenue; nusquam enim alibi legi.

נָחַר Stillare, fluere, & naribus sonitum edere, ac per nares occidere. & נוֹחֲרֵת Fluens aut stillans sanguinem. in Aruc. Inde נְחִירִין aliâs in sing. נְחִיר Nares. Psalm. 115, & 135. & נְחִירָא idem quod חֲרוֹנָא Ira, furor. Psal. 138. vt scribunt neoterici: ego verò Narem expono, vel nares, alia enim exemplaria habent נְחִירֵי in regimine plurali.

נָחַשׁ נחש & נַחֵשׁ significat Ominari, augurari, auspicari. 4 Regum 17. & 21. Hinc מְנַחֵשׁ Augurans, augur, vel auspex. Deuter. 18. in Tharg. Onkelos, sed in Tharg. Ioroſolymit. numero pluratiuo est נְטוֹרֵי נְחָשִׁין Auguriorum obseruatores, auspiciorum captatores. Quidam simpliciter נְחָשִׁין scripserunt, & Diuinatores interpretati sunt.

נָחָשׁ Serpens. Hebræum est. Item נְחָשָׁא Aes. Ierem. 52. & מָנֵי נְחָשָׁא Vasa ænea. Iosue 6. Idem נְחַשׁ Iudic. 16. & Danielis 2. Hinc Ezechias rex Israel cùm contriuisset æneum serpentem, quem Dei præcepto Moyses erexerat, vocauit illum נְחוּשְׁתָן id est, Aeneus; vtens in eum hac appellatione per contemptum, vt aiunt Hebræi, ac si dicere voluisset, nullam ex eo expectandam esse opem; quandoquidem ille nihil aliud quàm æs esset. 4 Regum 18.

Significat

נוּס vnde secundum Pagninum דִלְמָא תְּנוּס Ne fortè vi auferres, caperes. Gen. 31. non est vera radix verbi huius, sed אֲנַס. vide ibi. נוּס verò Fugere significans, vide infrà in נָס.

נְוִסִין Characteres. in Beresch. rabb. cap. 17.

נוֹסָא נוסא Syriacè, Græcè ναὸς Templum, delubrū Deorum. Actor. 19. נְוִרְתֵּק Coculum, vas æneum. vt suprà בַּרְגָּט in Aruc. נוֹף נוף seu נוֹפָא Ramus, frons, palmes. Ezec. 19. & 30. נוּר נורא & נוּרָא Ignis. Dan. 2. & Ios. 6. Inde prouerbium in Ben Syra: נוּר דָּלִיק מוֹקִיד גְּרִישִׁין סַגִּיאִין Ignis ardens succendit multos (frugum) aceruos. Quod interpretantur de lingua delatoris & sycophantæ; quæ sæpissimè in causa est vt plurimi innocentes pereant, aut saltem grauissimas patiātur calumnias. נִוְתָא & נִוְתָא Nomen loci. in Aruc.

נָז vel נוּז ordinis quiescentium in media, primò significat Torquere filum. Secundò Elongare. in Aruc.

נָזָה נוה Ordinis quiescentium in vltima, idem est quod נעה Mugiuit, propriè vt solent tauri iracundi & feroces: nam verbum hoc aliâs in Aruc accipitur pro נער Increpare. Exemplar Venetum aliter habet, vt in נגח videre licet. נָזִיז idem quod שבור Fractura, vel fractus. in Aruc. & נָזַז Frangere. נַזְוֵי Granum interius, nucleus. in Aruc.

נ' valet נִזְכָּר Memoratum, & cum He הַנִּזְכָּר.

נָזַל Labi, fluere. Hebræum. Inde נוּזְלָא דְמַיָּא Fluenta aquarum, aliâs מַיָּא נִיזְלָא Aquæ fluentes. Psalm. 78. נַזְיָתָא Cadus, veges, vrceus. in Aruc. aliâs נַזְיָתָא.

נָזַם Vltus est. & נִיזוּמָא Vltor. Psalm. 8. vt scribit Santes mendosè: proinde legendum נִיזוּמָא, de quo in Ghimel.

נָזַף נוף Primò significat idem quod גער Increpauit, reprehendit, interminatus est. Psal. 68. & Ier. 29.

Inde נְזוּף idem quod גערה Increpatio, reprehensio. Eccl. 7. Idem מְזוּפִית Isaiæ 30. & מְזוּפִיתָא Ierem. 23. & מָרֵי מְזוּפִיתָא Dominus increpationis. Psal. 66. in Veneta editione. Complut. verò habet מָרֵי מְזַפְנָא Dominum fœneratorem, à radice פז. vide ibi illa quæ hîc Santes pro Mutuare, mutuum dare, adfert. De hac radice ad hunc modum Elias:

ויגער בו אביו ונזף בה אבוהי וכן כל לשנא גערה חרבוק לבית כמו לא תגערו בה לא תתנפו בה ואשר אינם דבוקים לבית הם לשון השחתה והתאר נזוף וכן בפרקי אבות כל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף שנאמר נזם זהב באף חזיר ונראה לי כי חביאו זה המקרא לראיה כי כן נזם זהב באף ראשי תונות וטופי תיבות נזף וחשם נְזִיפָה ובלא אן שריאן ובלעז קורונא :

Id est, Et increpauit eum pater suus. Gen. 37. Et ita est de omni vocabulo גערה Increpationis; quod construitur cum Beth. vt, Ne increpaueritis eam. Ruth 2. Quæ verò non cōstruuntur cum Beth, ea Corruptionem significant. Inde nomen formale נָזוּף Increpandus. sic enim in Capitulis Patrum, Quisquis non studet Legi, vocatur נָזוּף Obiurgandus. Dictum est enim, Inauris aurea in naribus porci. Et mihi quidem videtur eos adduxisse hunc versum demonstrationis causa. Sic enim נזם & זהב in literis capitalibus, & באף in finali constituunt נזף. Inde nomen נְזִיפָה Increpatio. Germanicè Anschrien/ Italicè *Coruga*. Hæc ille in Thisbi.

נָזַק נוק Nocere, lædere, damnum inferre, afficere detrimento Ezr. 4. אִתְנַזַּק Damnum passus est, detrimento affectus est. 1 Reg. 25. in Aphil אַנְזִיק Læsit. Gen. 26. & Participium coniugationis Cal נָזִיק Læsus, damno affectus. Dan. 6. Inde נְזָקָא Damnum, nocumentum. Ios. 10. Idem אַנְזִיקָא Esth. 7. vt rectè legit Elias; mendosè verò אוזיקא seu אֲזִנְיָקָא in Veneto codice. Et מַזִּיקִין & מַזִּיקָנָא Dæmones, noxij, sic dicti, ait Elias, quòd aliquoties detrimenta hominibus adferant. Psalm. 91. & 106. & Cantic. 4. Vnde Elias in Thisbi.

נְגִיזַק הַמֶּלֶךְ ואין לא דומה במקרא אן בדניאל לא לְחַיֵּי נָזִיק ובעזרא וּמְתַנְּזְקָת מַלְכִין לשון עונש ור"ל שמשו בו הרבה באמרם חַמַּזִּיק וְחַנַּזָּק ותמהתי למה לא אמרו חַמַּזִּיק וְהַמְזַנֵּק עמ' חַמָּכָה וְהַמָּכָה ומזרה נקראו השדים מַזִּיקִין שלעמים נענשין הבריות על ידם בלא גישרמט ובלעז קונרונאט :

In damno Regis. Esth. 7. Nec est ei simile in Bibliis. Sed in Daniele reperitur, Ne rex detrimento afficeretur. & in Ezra, Et damnum inferens regibus. Idem significat quod ענש. Porrò Rabbini eo plurimùm vtuntur, vt cùm dicunt המזיק Nocens, & הנזק Mulctatus. Miror autem cur non dicant חַמַּזִּיק & חַנַּזָּק iuxta formam חַמָּכָה & הַמָּכָה. Hinc etiá vocantur dæmones Mazikin, quòd per eos aliquando puniantur creaturæ. Germanicè Geschedigt, Italicè *Condunat*. Hæc ille.

נדר נ״ד vt & Hebraicè, Vouere, vota nuncupare. Numer. 30. & 2 Reg.15. Inde נִדְרָא Votum. Leuitic.7.& in plurali נִדְרִין Vota. Isa.19.

נהג Solitus est, habuit pro more. Ruth 4. Psal.52. in Midr. Inde participium in Ithpael מִתְנַהֲגָא aliâs, sed malè, מִתְנַהֲוִי Vsitatum. Ruth 4. & ibid. מִנְהָגָא Mos, consuetudo. & in Hiphil הַנְהִיג Gubernauit, rexit, duxit, assuefecit. inde מַנְהִיג Rector, gubernator. in More lib.2. cap.5. & מַנְהִיגִין idē quod משוטות Remi nauigantium quibus ducunt nauigia.

נהר vnde אִתְנְהִיאוּ Congregati sunt, conuenerunt, vt explicant R.Schelomoh & D.Kimchi, 1 Reg.7. Item וְיִתְנְהוּן aliâs וִיתִינְהוּן Congregabuntur, colligentur. Ierem.3.

נהל Ferre, portare, ducere. Hebræum. Item significat Subcernere, subcerniculo cribrare. in Aruc.

נְהֵי Simus, vel erimus. vide הֲוָה. נְהֵנָה Prodesse, vtile esse. supra הנאה.

נהם נ״ם Rugire, fremere, gemere. Isa.5. & 38. Prou.5. אַרְיָא נָהִים Leo rugiens. Iud.14. & נִיהוּם Rugitus, fremitus, gemitus. Ezech.26. in plur. נִיהוּמֵי Isaiæ 5.

Item נָהֵם & נַהֲמָא idem quod לחם Panis, vel פת Buccella. in Aruc.

נהק נ״ק vt & Hebraicè, idem est quod צעק Clamauit, vociferatus est, rudit onagrorum more. Iob 24. & 30.

נהר נ״ר Illuxit, splenduit. Genes.44. & Isa.60. in Complut. manuscripto. In Veneta editione passiuum est אִתְנַהַר Illustratus est. & in Aphel אַנְהַר Illuminauit, illustrauit, lucem edidit. Psalm.118. & Gen.1. Inde נְהוֹר & נְהוֹרָא Lux. Isaiæ 9. & Gen.1. Item נְהוֹרָא Luminare. & in plur. נְהוֹרִין & נְהוֹרַיָּא Luminaria. ibid. & Psalm.136. Item נָהוֹר Genes. sexto, ponitur pro צהר quod Hebræi exponunt Fenestram, per quam lux intromittitur, propriè Fenestella illa est, quæ solet maximè in domorum tectis conspici, Gallicè *Lucarne*.. Alij, vt inquit R.Schelomoh, dixerunt, Lapidem preciosum esse, quæ plurima luce fulgebat. אַנְהָרִי Illuminatio mea. Isaiæ 60. Et Syriacè נוּהְרָא Lux, lumen. & נהיראית נַהִיראִית Clarè, dilucidè. Marc.7. & מַנְהַרְנָא Illuminator, illustrator. in libr.Rit. Seu. Patriarchæ. & מַנְהַרְנוּתָא Illustratio, illuminatio, ibidem. & נְהוֹרִיתָא Illustratio, illuminatio. in Thargum Esther. & אַנְהָרוּתָא idem. Exod.35. vt scribunt recentiores: cùm tamen non sit nomen, sed infinitiuus hoc modo ומשחא לאנהרותא Et oleum ad illuminandum. & ita 1 Regum 14. עַד נַהֲר aliâs עַד נַהֲר צַפְרָא id est, Quoad diluceſcat aurora. Est qui hoc loco מְנָהֵר exponit Illustrationem. In Veneto exemplari est מַנְהֵר, sed meliùs scripsit ille מִנְהַר. & נַהֲרָה נַהֲרָא Fluuius. Ezr.4. & Gen.2. idem נְהַר Dani.7. Pluraliter נַהֲרִין עֲמִיקִין Flumina profunda. 4 Reg.19 & נַהֲרַוָתָא Flumina. Nach.1. Idem נַהֲרָא Exod.7. & נְהַרְוָתָן aliâs corruptè נַהֲרַוָיָא Isa.43. Secundò נְהַר est Recordari. in Ber. rabb.cap.33.

Item נָהָר Nomen loci. in Aruc. Inuenitur etiam מַנְהַרוּתָא pro עבודת Obsequio & seruitute. נַהַרְבַּלַאי Nahaibilitæ gentis nomen. in Aruc. נַהַרְדָּעָא Nomen loci aut vrbis. in Aruc.

נוא Subuertere, seducere. Hebræum. nam illa Num 32. תונון Surripietis, subtrahetis, siue defraudabitis. & etiā אוֹנִיאוּ Surripuerunt, ad יְנָה de quo suprà, referri placet, quamuis Santes huius positionis peculiaria esse velit.

נוּט est Nomen loci. in Ber.rabb.cap.12.

נוחָה Sine labore, leniter, tranquillè. Psal.18. in Midr. à נָח infra. נוֹי Pulchritudo. & גְּמִירַת נוֹאִי Perfectio decoris. Thr. 4. vide נאה. Item Syriacè נוּנָא נהנא Profundum maris. 2 ad Corinth.11. cap.

נול Deturpauit. Inde נִיוּל seu נוּל Conspurcatio, deturpatio. Thren.3. & נְוֵלָא Turpe, abominabile, deturpatum. in Midb. rab. cap.2. & נְוָלִי idem quod אשפה Stercus, latrina. Dani.2. & מַנְוֵלָא Abominatio. in Zoh. Secundò נוּל significat Texere. Hinc מְנוּל דְּנַרְדָּאִין De trama siue licio textorum, aliâs De texto siue tela texentium. Isa.28. in exemplari Complut. Alia exemplaria habent כְּנוּל, de quo suo loco iam dixi, & iterum dicam in radice קפל. Item נוּל Emere significat. & מְנוּל Sordidatus, turpis. in Cōmen. & in Thisbi.

נוּרָא Vter, lagena: vt, נוּרָא דְחַלְבָא Vter lactis. Iud.4. נומא נוּמָא Græcè νομὴ, Vlcus depascens. 2 ad Tim.2. Et נוּנָא Piscis. Ion.2. Pluraliter נוּנִין Pisces. Deut.4. & נוּנְיָא Num.11.

נוס

Item נִגְרִין sunt Vectes, & pessuli. Iob 38. Idem נַגְרִין Exod. 26. in Tharg. Ierosolymit. Hinc אַרְעָא נַגְרַת Terra velut vecte occlusit. Ion.2. vt legit D. Kimchi & Elias, & vt est etiam in Complut. codice. Venet. habet נַגְרַת Contraxit.

נְגוּשׁ Aethiopicè, Rex, princeps.

נדד נ״ד Ordinis duplicatorum significat Abominabile & execrandum esse. Lucæ 16.

נד Ordinis quiescentium in media significat Moueri, agitari, commoueri. Isa. 24. & 3 Regum 9. In tertia fœminina נְדַת שִׁינָתִי Fugit, motus est somnus meus. Genes.31. Item participium inflexionis Aphel מְנִיד, aliâs מַנִיד Exterrens, commouens, territans. Iob 11. Isaiæ 17. & alibi passim.

נִדְנוּד Nutus oculi.

נדא נ״ן Ordinis quiescentium in vltima, Effundi, spargi. 4 Regum 9. In Aphel אַדִּי Spargere, aspergere. Exod.29. & Leuit.9. Item Isaiæ 45. vt Elias adfert, legitur וְעַנְנַיָא יַדְּרוּן טוּבָא Et nubes spargant bonitatem: sed labi Eliam existimo; Complut. enim & Venet. exemplaria rectiùs habent יִדְּרוּן Fundant. vide paulò antè נְדַר. Item מֵי אַדְיוּתָא Aquæ aspersionis. Num.19. נִדּוּי Excommunicatio, sacrorum interdictio. in Midb.rabb.cap.9. De quo Elias in Thisbi.

נדוי וחרם ושמתא כלם ענין חרם זה גדול מזה ועוד אדבר מזה בשרש שמתא ופעל ממנו מְנַדִּין אותו והתאר מְנֻדָּח והוא לשון ריחוק מן שונאיכם מְיַדְּיֵכֶם וכן נִדָּה היא: Nidui, inquit, & Cherem, & Schamata, omnia significant Anathema, aliud quidem alio maius. quā de re loquar amplius in radice שמתא. Inde verò formatur verbum, vt, מְנַדִּין אוֹתוֹ Profligant eum vt execrandum. & nomen adiectiuum מְנֻדָּח Profligatus, &, vt ita loquar, Excommunicatus. Significat propriè Elongationem, iuxta illud Isa. 66. Odio vos habentes expellunt vos. Et ita est de muliere menstruata, quæ à congregatione remouebatur donec purgata esset. Hæc ille.

נדב נ״ב & Hithpael אִתְנַדַּב & הִתְנַדַּב Spōtaneum se præbere, lubēter offerre. Ezr.3. & הִתְנַדְּבוּת Oblatio spontanea. Idem נִדְבָתָא vel נִדְבָתָא Oblatio voluntaria, munus spontaneum. Exod.35. & Leuitic.7. & אִתְנַדַּב Sponte incumbere, spontaneam operam dare. Psalm.110.

Item אִתְנְדִיב Princeps constitutus est, principatum obtinuit. in Zoh.col.251. in Genes.

נדבך נ״כ Ordo lapidum in muro ad perpendiculum extructorum. Ezræ 6. Vnde Kimchi dicit Isaiæ 18. Architectum quando murum conficit, extendere perpendiculum donec fecerit נִדְבָּךְ Seriem lapidum constructorum. plur. נִדְבָּכִין & נִדְבָּכַיָא ibid. & Ezech.46. Alij Parietes exponunt. נַדְבָּיָן idem quod חגב Locusta. in Aruc.

נדח Impellere. Hebræum est. Vnde in infinitiuo מִלְאַדְחָיָא aliâs מִן לְאַדְחָיָא Ne impelleretur. Psalm.116.

נדל vt in Aruc, non נִגְדָּל, vt Santes scribit, est reptile multorum pedum, vt scolopendra vermis pilosus, qui dicitur centumpedes.

נדן & נֶדֶן Donum. & נִדְוָנְיָא vel נִדְוָנְיָתָא Dos mulieris. in Schem.rabb.cap.46. De quo Elias in Thisbi:

מה שהאשה מכנסת לבעלה בשעת הנשואין נקרא נדן או נדונא או נדונייתא ואומרים שהוא נגזר מן לְכָל זוֹנוֹת יִתְּנוּ נֶדֶר וְאַתְּ נָתַתְּ נִדְנוּדַיִךְ שהוא השכר הנותנים לזונה לכן תרגומם אַגְרָא אֶתְנַן זוּנָה תרגום אַגַר זְנוּתָא וקשה לי כי הנדונא היא להפך כי האשה נותנת הנדונא לבעל: Id, inquit, quod vxor affert marito suo tempore nuptiarum, vocatur נֶדֶן aut נִדְוָנְיָא aut נִדְוָנְיָתָא. Et aiunt deductum esse ex eo Ezech.cap.16. Omnibus meretricibus dabunt donum. Item, tu verò dedisti dona tua. quæ quidem est merces, quam dant scorto. ideo Thargum vertit אַגְרָא vt donum meretricis: Paraphrasis Chaldaica Merces scorti. Deut.23. Et sanè hoc durum mihi videtur, cùm נִדְוָנְיָא contrarium sit, siquidem vxor dat marito נִדְוָנְיָא Dotem. Hæc ille. Secundò נֶדְנָא נהנא est Vagina. 1 Regum 17.

נדע à ידע Sciuit, cognouit. Dan.2. Iob 5. vide suprà יְדַע. מַנְדְּעָא Scientia, cognitio. Psalm.19. Item Affinis, propinqua, nota. & מַנְדְּעָן Scientes. Inde Aethiopes Synodorum & Apostolicorum Canonum libros מַנְדְּעָא vocant, quippe qui veram contineant scientiam.

נדף נ״פ A quo נְדִיף seu נָדִיף Vernans, fragrans, vt exponit Santes. Cant.4. & 7. Elias, cui assentior, explicat Sparsus, diffusus, iuxta illud Ps.1 תדפנו רוח Sparget illū ventus.

genteorum. vide suprà דסקר & נַגְרִין Fluenta,aluei,riui, quasi aquæductus.Isa.44. & Ier.17. Porrò נָגִיד Dux,princeps, vt Ruth 1. וַהֲוָה בְיוֹמֵי נָגִיד נָגְדַיָּא Et fuit in diebus principis ducũ, in Venet.& Complut. נָגוֹד נָגְדַיָּא idẽ.in plurali נָגִדִין 2 Reg.7.& Iud.2. & in regim. נָגוֹדֵי אַרְעָא Principes terræ. aliâs רַבָּנֵי Iudices. Psalm.148. נָגְרָא דְבַר זַרְעָא Traha sementis, genus vehiculi in quo semẽtis ad agrum trahitur. in Hebræo est משך הזרע quod ad verbum sonat, Tractum seminis. Aben Ezra exponit Vas in quo semen est. Kimchi Semen excellens & preciosum. Deest נָגְרָא in exemplari Complut. Santes נוּגְרָא scribit, & exponit Fructum, prouentum. Psalm.126.

Et נָגוּרָא Villicus. in Aruc. Item נַגְרִין sunt Latæ & liberæ campi planities,vel aliæ magnæ superficies. Ierem.3. & 14. vt inquiunt aliqui. Santes Longinqua,eminentia,tumida. sed ipsi potius שפיים Hebræum exponunt,quàm נַגְרִין. Ego igitur sequens R.Schelomoh, Eliam atque Aruc, expono, vt suprà, Riuulos, fluenta. D. Kimchi in Comment. legit per Resch נַגְדִין de quo infrà. נֶגֶד Coram, è regione. & Vicissitudo.

Item נָגִיד Macilentus,nõ habens nisi גִידִין Neruos. in Aruc.

Præterea נָגַד significat Cædere,verberare,flagellare. Matt. 10. & in Schem.rab.cap.20. & sic Cant.4. quod Elias Affligere interpretatur.

נְגַהּ Splendere,lucescere,fulgere, coruscari. In Aphil הֲנִיהַ Illuminauit, collustrauit. Inde נֻגְהָא Lux, diluculũ. Dan.6. & כוֹכָב נוּגְהָא Stella splendens. Isa.14. iuxta R. Schelomoh & Kimchi Lucifer,Græcè φωσφόρος. & סַפֵּר מְנָה vide suprà הגה. גֵיהַ seu גֵיחַ Coruscatio,fulgur. Iob 18. vide suprà גה. Item נְגַהּ & נוּגָה Lucifer, stella Veneris. in More libr.2. cap.9. & per antiphrasim נַגְהִי Nox, quòd minimè luceat. in Aruc. Secundò נְגַהּ idem quod אתאחר Retardare, moras trahere. in Aruc. נַגְהַקִּיחוּ Vestibulum, introitus apertus. in Aruc. נַגְוָתָא Insula.Ierem.47.pluraliter נַגְוָתָא Insulæ. Gen. 10. & Isaiæ 11. נַגְוָתָן seu נַגְוָתָאן Insulæ.Psal.97. idem נַגְוָתָן Isaiæ 41. & נַגְוָתָא Insulæ. Isaiæ 40.

נְגַח Cornupetere. Exod. 21. & Psalm.44. Cætera quæ Præliandi significationem habent, suprà in Aleph & Ghimel posuimus. Præterea נַגְיַח תּוֹרָא quod exposuerunt, Mugiet bos,mendosum est. ideo legendum cũ Aruc & exemplari Complut.נַגְזַה. de quo mox.

נוּגְטָא idem quod כוס Calix. in Aruc.

נְגַן Psallere, fides pulsare. 1 Regum 16. & 4 Regum 3. Inde נֵגֶן Melodia. & נִיגוּן Musica, concentus,canticum. Isa.38. in plurali נְגִינָתָא Psalm.67.

Et מְנַגֵּן Psaltes, instrumentis musicis ludens.

נְגַס Masticauit, manducauit. in Ber.rab.cap.92. נְגוּסְטוּר Syriacè, & in plurali נְגוּסְטָרֵי sunt forfices quibus vngues præciduntur. aliâs נַגְסָר, & Arabicè אַלְמַקְרָאץ & אַלְמַקָּץ in Aruc.

נְגַבֵּס Idem quod יבש Siccauit, arefecit. in Aruc.

נְגַע Tangere, percutere. Hebræum est. אִתְנְגַע Percussus est, supple lepra. Isaiæ 6.

Inde נְגִיעָה Tactus. & אֶבֶן מְנוּגַעַת Lapis tactus,id est grando. in Commentariis.

נְגַף Feriit,percussit, pulsauit. Exod.21. & Psalm. 89. & אִתְנַגֵּף Impegit. Ierem.13.

נְגַר Sed vt suprà legendum videtur נגר vt Oseæ 11. in exemplar.Complut. Attrahere, protrahere. 1 ad Corinth.13. Inde נְגִיר רוּחָא Syrè idem quod ארך אפים Longanimis. in libr.Rit.Seu.Patr. Syrorum. & דְבִמְגַרַת רוּחָא Vt longanimitate, id est, attento animo. & מִן נוּגְרָא A longo tempore. Actor.26. Secundò נְגַר significat Dolare, secare, alij Serrare. Isa.10. Inde נַגָּר seu נְגָר & נַגְרָא Faber lignarius, alij Artifices ligni & ferri. Exod. 35. & Isa.40. In plurali נַגָּרִין Fabri lignarij,alij Artifices. 2 Regum 5. idem נַגַּרְיָא 4 Reg.22. & נַגָּרוּת Opus fabrile, vel Ars fabri lignarij. Recentiores Magisterium. Exod.35. Inde נַגַּר טוּרָא Gallus sylluestris, vel, vt R. Serira Ghaon ait, Gallus montanus,alij Vpupa. Hebraicè dicitur חרוכיפת secundum quosdam,quasi bis cristata. Leuitic.11. R. Schelomoh ait eam vocari נַגַּר טוּרָא Propter opera eius. sed quæ illa sint, non dicit. Leuitic.11. Et נַגְרָא idem quod מכשף Magus, sapiens. Magia, pytho. Et נַגְרָא idẽ quod נחל Fluuius, torrens, scaturiens e fonte.

Omne vocabulum נְבֵלָת quod in Bibliis extat, non occurrit nisi tantùm super cadauere bestiæ, & feræ, auisque mortuæ, non autem super corpore hominis mortui, nisi eius qui non obiit morte naturali. vt,Et stetit leo iuxta cadauer, 1 Regum 13. item, Cadauer viri Dei. ibid. Sic, Et erit cadauer tuum in escam.Deut.28. Similiter & cætera omnia,excepto vno,quod est, Viuent mortui tui,cadauer meum,vel cum cadauere meo resurgent. Isa.26. vbi loquitur de resurrectione mortuorum. Et ea quidem de re vehementer miror,quamobrem cognominauerit (propheta) corpora iustorum mundorum quiescentia in puluere vocabulo cadaueris. Non dubium est tamen quin subsit ratio apud sapientes & peritos cabalæ, ego verò non noui. נְבִילָא seu נְבִילָה & נְבִילְתָא Cadauer morticinium. 3 Reg.13. Ezech.4. & Leuitic. 17. in regim. נִבְלַת Leuit.5. & venit à נבל, quod Cadere, decidere significat Hebraicè. Vnde נֶבֶל Fructus, vel dactylus, quem proiicit ventus. Sic נִבְלָא seu נִיבְלָא Ficus decidua, fructus deciduus. Ierem.8. נָבָל Vilis, stultus. & נִבְלָה Stultitia. Hebræa sunt: vt & נֵבֶל Vter, lagena, Hydria. & נַבְלָא נִיבְלָא Græcè νάβλα & νάβλιον, Latinè Nablum, & nablium, instrumentum musicum,nonnullis Psalterium,aliis Lyra,quidam Cornamusa. R.Abraham Instrumentum habens decẽ foramina. Psalm.33. In plurali נִבְלִין & נִיבְלִין Nabla, nablia. 2 Reg.6. & Psal. vltimo. Idem נִבְלָא Instrumenta cum quibus Leuitę cantabant: secundum Kimchi omne genus instrumenti musici hoc nomine comprehenditur. Isa.22.

נְבַע vel נְבִיעַ Scaturiit,ebulliuit, promanauit, & per translationem,Locutus est.Prou.18.& 15. מַבָּע aliâs מְבַעֵי Proferens,eloquens. ibid.19. & Psal.90. מַבָּע Idẽ, in exemplari Compl. מַבְנֵי Construens,ædificans. Hinc מַבּוּעַ & מַבּוּעָא Fons,scatebra,scaturigo. Ios.15.& Prou.14. in plurali מַבּוּעִין Scaturigines.Deut.8.

נְבַר Fodere rostro more porcorum. Hinc יְנַבְּרִינֵהּ Effodiet eam.Psalm.80. vt legit Aruc cum Veneta editione: Elias à בור exponit Deuastabit eam. & postea dicit, locum illi difficilem videri propter literam Nun: quæ si radicalis est,inquit, ignoro quid sit. Nos נ radicale esse affirmamus: nam initio Ghemaræ legitur חזיר שהיה נובר באשפה Porcus qui rostro effodiebat in fimo. Exemplar Compluten. manuscriptum habet יִתַּבְּרִינֵהּ Disrumpet eam. Et נַבְּרָא idem quod ענף Ramus, radix. Idem נֶבֶר in Aruc. נַבְּרָא, vel, vt aliud exemplar habet, נַפְּרָא Aspis fœmina. in Aruc. נְבַרְשָׁתָא idem quod מנורה Lucerna, lychnus, lampadium. alij Candelabrum.Dan.5. נְבַרְשָׁתָא in plur. Sophon.1. Item נְבַרֵשׁ Tergere manus.

נַבְאָן est Locus paludosus,stagnum, lacus.

נְגַב Idem quod יבש Aruit. Genes.8. & in passiuo אִתְנְגַב seu אִתְנַגַּב Exaruit, exsiccatus est. Iob 14. & Psalm.106. מְנוּגָב Arefactus. in Commentariis. נוּגְבָּרָא & נוּגְבָּא Cauma, æstus,siccitas. Psalm.102.& Iob 30. & מַנְגִיב Arefaciens. in Aruc.

נְגַד Trahere, diducere, protrahere. 1 Reg.6. & Iud. 20. Et Iohan.12. אֵיר תַּבָּא Traham,attraham. & nomen formatum à coniugatione Pael מְנַגְּדֵנָא Tortores. Mat.18. In passiuo אִתְנְגִיד Extrahi,diduci,distendi. Ios.8.& Iud.20. & נְגַדוּ כוּלֵי רַמְשָׁא Traxerunt vel extenderunt vmbræ vesperam, alij Inclinarunt. Iere.6. & נְגַר בְּקַשְׁתָּא Protraxit in arcu, id est, Sagittam ex arcu emisit. alij Tetendit arcum. 3 Reg.22. Item עֲנָנַיָּא נְגִירוּ מִטְרָא Nubes profuderunt seu demiserunt. alij Stillauerunt pluuiam. Iudic.5. & דְנַגְּדִין Qui attrahunt vel promanant,siue vt alij,Fluunt. Deuter.33. aliud exemplar habet דְנַגְרִין. Præterea אִתְנְגִיד est Expirare,animam agere,siue Efflare, lentè & leniter mori. Gen.25.Psalm. 103. & in Tharg.Ierosol.Gen.6. אִתְנְגַד חֲנוֹךְ Obiit Chanocus. Nonnulli Subtractus est. & Toar נְגִיד aliâs נְגוֹד. In Venet. perperam נְגִיר Languidus, animam agens, obiens. Psalm.88.

Item נִיגְדָא דְיוֹמָא aliâs נוּגְדָא Longitudo dierum. Psalm.21.& Prou.3. Et נַגְדוּת siue נַגְדוּת Protractio,prorogatio. Prou.19.

נְגִיד & נְגִידָא Opus ductile seu protractum, vt aurum quod malleo diducitur. Exod.25. Hinc Prou.25. בְּנִגְדֵי דְסִימָא In dutilibus operibus argenti,quasi diductionibus argenteis. Aruc citat ex Tharg.Onkelos בְּגוֹ דְסַקְדִין דְכַסְפָּא In medio discorum arcitat ex Tharg.Onkelos

נָבַב Germinare, fructificare, loqui. Hinc נוב. vt legunt Aruc, Elias, & Kimchi in Commentariis, est idem quod צמח Germen, fructus. Hos. 8. & 9. In exemplari Complut. perperam vitio scriptoris irrepsit טב Bonum. In Venet. etiam vitiosè גוב Fouea seu cisterna Et נַבְיָא Flores, folia. in Aruc.

Et נִיב idem est quod תבן Palea. & הַגִּיר Neruus. in Aruc. נִיבִין sunt מתלעות Dentes molares. Ioel 1. & Iob 29. atque Psalm. 58. in Elia & Venetianis Bibliis. In Complut. verò נַבֵּי Dentes.

נְבָא נְבֵן Prophetandi seu vaticinandi verbum vbique in Tharg. vt testatur etiam Elias, in coniugatione Ithpael occurrit. vt Ierem. 23. & Ioel. 2.

נָבִיא & נְבִיָא Propheta, vates. Deut. 13. & Iud. 2. & נְבִיאָתָא & נְבִיאָתָה Prophetissa. Exod. 15. & Iud. 4. In plur. נְבִיאִין & נְבִיָא & נְבִיאָתָא Prophetæ. Num. 11. & 4 Regum 2. Idem נְבִיָּן aliâs נְבִיִּין & נְבִיאַיָא 3 Reg. 18. & נְבוּאָה Gen. 15. נְבוּאָתָא & נְבוּאָה Isa. 1. & 14. נְבִיוּתָא Prouerb. 30. est Prophetia, vaticinium.

נָבָא est Lens, lendis. in Aruc. נָבוּב Vacuum, concauum. in Commentariis. Et נָבַב Germinauit, pullulauit. Hebræum est.

נְבַבָּא Scaturire, ebullire. Inde נִבְנָא Scaturigo, scatebra. & נַבְגֵי מַיָא idem quod מפכים המים. & נָבוּג idem quod יוצאה לחוץ Foras educens. in Aruc. & נַבּוּנָא Ebullitio, ambitio; fastus intumescens. Item נַבְנָא idem quod נצר Virgultum, & חוטר Virga, ramus. in Aruc. נִבְזָבָה Munus, siue donum. D. Kimchi הדרון נאה Donum decorum. Alij, vt R. Sahadia, deducunt à בַּזְבֵּז Erogauit, & exponunt הוצאה Sumptus, expensæ, erogationes, scilicet auri, argenti, vestium preciosarum. &c. Dan. 2. In plur. נִבְזְבָיָתָא Munera, dona, expensæ. ibid. 5.

Idem נִבְזְבָן Ierem. 40. vt rectè cum Venet. legit Kimchi & Elias. R. Schelomoh vt suprà נִבְזָבָה, sed exemplar Complut. manuscript. vitiosè, vt existimo, מָאנֵי שֵׁיזְבָן Instrumenta liberationis habet. שֵׁיזְבָן etiam non puto nisi verbaliter reperiri: vide suprà בוזבז.

נְבַח נְבֵח Latrare. Isa. 56. & Exod. vndecimo.

נְבַט Videre, intueri, aspicere. Secundò Germinare, vel potiùs Scaturire. in Aruc. & נְבַט *vabaθaía*, Nabathæa, Hebraicè Kedar. Ezech. 27. vbi scribitur רַבְּרֵבֵי נְבַט Magnates Nabathæi. Et sic Isa. 60. secundum Eliam & Venetum exemplar. R. enim Schelomoh & Complut. manuscriptum cum Hebr. sermone נְבָיוֹת habent.

נְבוֹךְ Perplexus, dubius. vnde מוֹרֶה נְבוֹכִים Moré Nevochim, Director doctórue perplexorum. Liber multiiuga eruditione refertus, cuius auctor est R. Mose Ben Maimon Ægyptius philosophus. & נְבוּכוֹת vel מְבוּכוֹת Perplexa, dubia, intricationes. in Commentariis. נבוכד נצר & נבוכד רצר Nebucadnezar, & Nebucadrezar, Rex Chaldæorum.

נְבֵל נְבֵל Deturpare, reiicere, spernere, abominari. Ier. 14. Mich. 7. atque Amos 6. מְנַבֵּל אֲנָא Execror ego, licet mendosè Complut. exemplar habeat cum Kimchi in eodem exemplari מְנַבֵּל. & ita Nach. 3. Venetus codex corruptè אֲנַבְּלִינִיךְ; legendum enim cum Compl. vt Santes, אֲנַבְּלִינִיךְ Fœdabo te vel prostituam. Quidam Contumeliis afficiam. sed pro נָבִיל לִבָּא, quod perperam adferunt recentiores, & exponunt Peruersum corde, sycophantam, reponendum est נָכִיל לִבָּא Fraudulentus corde. de quo infrà. Ierem. 17.

נִבֵּל significat Confundere. Psalm. 81. in Midras. De hac radice ad hunc modum Elias in Thisbi: ברברי ר"ל נבול פה וכן כל המנבל פיו פירוש המדבר דבר מגונה והוא לשון כי נבלה עשה ומשקל אחר נבלות מן אגלה את נבלותה פלס לשון כעור וגנאי בל"א שענטליך ובלעז ווילניא"ת: In verbis Rabbinorum, inquit, legitur, Turpe os. Item, Quicunque fœdat obscenis os suum, hoc est, Qui loquitur turpia. Et deductum est ab eo Genes. 34. Quòd rem turpem egisset. & forma alia נבלות vt, Et discooperiam turpitudinem eius. Omnia significant Turpitudinem & fœditatem. Germanicè Schentlich, Italicè *Villania*. Subiungit postea כל לשנא נבלה שבמקרא אינו בא אלא על גוית בהמה וחיה ועוף שמתה ולא על גוית אדם שמה רק כשלא מת מיתת עצמו כגון ועמר חארי אצל הנבלה וכן נבלת איש האלהים וכן והיתה נבלתך למאכל וכן כלם לא נשאר כי אם אחד והוא יהיו מתיך נבלתי יקומון שהוא מדבר על תחיית המתים ועל זה אני מתמיה מאד איך כנה את גופי הצדיקים הטהורים שוכני עפר בלשנא נבלה ואין כפק שיש טעם לחכמים ולבעלי הקבלה על זה ואנכי לא ידעתי: Omne

LITERA NVN.

נ נ

נוּן נוּן Nun decima tertia Alphabeti litera, Hebræis Filiationem, Chaldæis & Syris Piscem propriè significat. Nonnunquam radicalis, nonnunquam seruilis est. In numeris נ valet 50. ן verò finale 700. & in Rasse tevoth ן Nun extensum cum puncto ponunt pro אבן, vt, ר' אברהם ן' עזרא Rabbi Abraham Aben Ezra. Sic plerique, Hispanorum præsertim qui Arabicè docti fuerunt, dicere maluerunt, quàm Hebraicè בֶּן, etsi nomen Hebraicum etiam Arabico אבן respondeat, quo non filius ס״פ ד ad patrem proximum, sed ad familiam intelligitur, vt cùm Christus filius Abraham, filius Dauid dicitur. Alioqui בן etiam Arabicè appellatur filius. Sunt qui Beth lene legant אָבֵן, ac ita videntur legisse veteres Arabes, qui de familiæ nomine quàm proprio se nominare maluerunt, Auerrois, Auisena, Nun absorpto, id est, אבן רעיס & אבן סני. Elias mauult Beth cum daghes legi, vt putat in sua lingua scribi, nempe Ibn, vel Abn, vtraque litera rapta per Gisme, id est, puncto æquali scheua, sed iudicio quorundam Beth leni אֵבֵן. Sæpe enim in his linguis patach & chirek confunduntur, vt sexcenta ostendũt, מִרְיָם Mariam, בִּלְעָם Balaam. Et Reuclinus Camhi appellat, quem nos Kimchi cum Hebræis. Est ergò ן' עזרא Aben Ezra, filius Ezræ, id est, de cognatione Ezræ, qui suum genus ad Ezram, vt stirpis auctorem & principem Hebraicè ראש האבות referat. Alias enim patrem habuit מאיר Meir: hoc est, Illuminator. נא in Rasse tevoth valet נָסְחָא אַחֲרָת vel Chaldaicè magis אָחֲרָנָא, quod sine punctis scribunt אחרונא, Exemplar aliud. אָחֵרָן & אָחֲרָן idem valent. At נא' est נֶאֱמַר Dictum est. & cum ש, שנא' passim in Commentariis pro שנאמר Quia dictum est, vel, prout dictum est, cùm Scripturam citant, non alia.

נָא Semicrudum, non sufficienter coctum. Item Quæso. Secretiores dicunt esse vnum ex nominibus Diuinis. נא Hebræum est, & est nomen ciuitatis, quæ postea ab Alexandro Alexandria dicta est.

נָאֶה Pulchrum, decorum, congruum, decens, elegans. vt, מַאֲמַר נָאֶה Oratio congrua. in Comment. Idem נאות in More lib. 1. cap. 2. & 46. & נָאוֹת Conueniens, aptus: in plurali נָאוֹתִים Conuenientes. De quo Elias in Thisbi: ר"ל הרגולו הרבה בזה הלשון באמרם אֶתְרוֹג נָאֶה לוּלָב נָאֶה ובלשון נקבה אֶשְׁרַת נָאֶה דִירָה נָאֶה והוא ענין יופי וחשם חֲנוּי וְהַלַּח וְהָעוֹשֶׁר וכבר דברתי בו בשרש יאה ואמרתי שאין הפרש בין נָאֶה וְיָאֶה: Rabbini, inquit, multum vtuntur hoc vocabulo, vt cùm dicunt, Citrus pulchra, palma elegans. & in fœmineo, Mulier decora, habitatio pulchra. Significat autem idem quod יופי. Inde nomen חֲנוּי Pulchritudo; vt, Pulchritudo, diuitiæ. Ac iam de eo locutus sum in radice נָאָה, dixique nihil esse discriminis inter נאה & יאה. vide suprà. Inde nomen Verbale הִתְנָאוּת Honestum, decorum, pulchrum. in More lib. 1. cap. 2. נד à נָאִיד Mobilis, vagus. נאלא est רוח שטות Spiritus insaniæ vel stultitiæ.

Item Deuter. 21. legitur pro Hebr. אשר לא משכה בעול Quæ non traxit cum iugo, Chald. in Tharg. Ierosolym. vt Aruc & Elias adferunt, דְּלָא סְלִיק בְּנָאלָא שְׁבוּד דְּנִיר Qui non ascendit in Nala subiectionem iugi: quid sit נָאלָא, non intelligo. Santes exponit Collum vel iugum: Iugum verò esse non potest, quandoquidem נִיר quod propriè Iugum significat, sequitur; quare aliud esse dicendum est. quòd si Collum magis placet, erit legendum cum ה mappic בְּנָאלָה vt sit sensus, In cuius collũ non ascendit subiectio iugi. aliter enim exponi nõ posse, ostendit verbum סְלִיק, quod cùm sit masculini generis, ad iuuencam referri nequit: alioqui scriptum esset סְלִקַת Ascendit iuuenca, in fœminino genere, quemadmodum in Hebræo משכה in eodem genere legitur. In exemplari Veneto hæc non inueni. נָאִים Dormitans. vide נם. נָאֶמָן Fidelis, stabilis, orator, eloquens. Hebræum est, ab אמן.

נָאַף נוֹפֵף Adulterauit, adulterium commisit. Isa. 37. vbi legitur מְנַאֲפִין Adulterantes.

נָאַץ Blasphemauit, spreuit, reprobauit. Hebræum est. Inde נִיאוּצָא Blasphemia, conuicium. Isaiæ 37. & 4 Regum 19.

מְתַל Idem quod משל Comparauit, parabolicè locutus est. Ezech. 17. & 18. in passiuo אִמְתִיל vel אֵימְתִיל Comparatus est, assimilatus est. Psalm. 49. alij scribunt in Aphil אַמְתִיל quod non placet, tunc enim actiuæ esset significationis. אִתְמְתֵלִית Comparatus sum, aliâs אַמְתֵלִית Psalm. 28. מְתַל vel מַתְלָא & מַתְלָא Prouerbium, parabola, exemplum. Deut. 28. & 1 Reg. 10. Idem מִתְלָא aliâs מוּתְלָא Psal. 44. In plurali מְתָלִין aliâs מַתְלִין 3 Reg. 4. & Eccles. 12. & מְתִיל Assimilatus. ibid. cum. plur. מְתִילִין Assimilati. & Arabicè מִתְאַלָן Similitudo. & מְתַלָיָא Parabolarum enarratores, ad verbum, Parabolizantes. Num. 21. מוֹתְלִין Benoni, iuxta formam Hebraicam, Parabolas, vel prouerbia dicunt. alij Derident, deludunt. Prouerb. 14. מְתוּמָא Aeternus, vel מְתוּמָא vt, מִלְתָא מְתוּמָה דַאבָא Verbum æternum Patris. In libello precum Syriaco.

מְתַן Primò significat idem quod לחלח Humectauit, vdum reddidit. & מְתוּנָא Humidum, vdum. in Aruc.

Secundò מְתַן מתן Expectare, præstolari. Psalm. 52. De quo Elias in Thisbi: ואליחו חכה ארת איוב תרגום מְתַן יַרַת אִיוּב ובפסוק ויניחו אותו במשמר תרגום ירושלמי בִּתְרֵין חֲוָה מֹשֶׁה מָתוּן וכולי עד לְמֶיהֱוֵון מְתוּנִין בְּרִינֵי לשון הַמְתָנָה בלא לאנעים בלעז פ״ואנו ורוב לשנא תקוה דבאיוב משלי תלים מתורגם בלשנא המתנה כמו׳אקורת שמך כי טוב וַאַמְתִין שְׁמָך ור״ל שמשו הרבה בלשון המתנה ודוקא בהפעיל הַמְתִין אַמְתִין וכולי בלא וארטן או ביוטן ובלעז כפיטר: חַמְתִין אַמְתִין וכולי בלא Et Elihu expectauit ipsum Iob. Iob 32. Paraphrasis Chald. מְתַן. Et in versu, Et posuerunt eum in custodiam: Tharg. Ierosol. In duobus fuit Moses cũctabundus. &c. vsque ad, Vt essent cunctatores in iudiciis. Vocabulum hoc Cunctandi significationem notat: Germanicè Langsam. Italicè *Pian, piano*. Ac maxima quidem pars תקוה Expectationis, in Iob, Prouerb. & Psal. Thargumicè redditur per הַמְתָנָה, vt, Et expectabo nomen tuum, quoniam bonum. Psalm. 52. Porrò Rabbini plurimùm eo vtuntur præsertim in Hiphil הַמְתִין מַמְתִין חַמְתִין אַמְתִין Expectauit, expectans, expecta, expectabo. &c. Germanicè warten vel beyten, Italicè *aspettar*. Inde מְתִינוּת Pedetentim. in Ber. rab. cap. 10. & מְתִינְתָא Expectatio, patientia. Iob 17.

Porrò מָתָן est Lumbus. in Aruc. & מַתְנָא Funis. Et מַתְנָן in Chald. accipitur pro בשן Bassan regione. Numer. 21. Ios. 9. & Psalm. 22. מַתְנוּנָא Macer, debilis, languidus, deficiens, in deterius vadens. in Aruc. מַתְנִי valet מַתְנִיתָא; Contextum Doctrinalis initio editum, appellãt מִשְׁנָה. Diuus Hieronymus vertit δευτέρωσιν. Ad contextum Misna annis pòst aliquot accessit Ghemara, vbi in vtramque partem quæstiones agitantur, & tandem terminantur ac deciduntur. Id enim sonat nomen גְּמָרָה, quod vulgus Resolutionem, vel determinationem, Iurisconsulti Decisionem appellant. Hæc simul iuncta vocant תלמוד etsi propriè interdum hoc nomine contextum primum appellent. Glossularij recèns accesserunt, vt R. Schelomoh & alij. מִתְמִי aliâs מִתַּמִי legitur pro חקי Statuto meo: Santes Sufficiens, statutus exponit, à מִסְתָא id est, Sufficientia; ex quo scribendum apparet מִסַּתִי Sufficientia mea, vt sit sensus לַחֲמָא מִסַּתִי Panis sufficientiæ meæ, id est, vt habet textus Hebraicus, Statuti mei. Prou. 30.

מְתַק Dulcescere. Hinc Cantic. 5. מִלֵּי מוֹרִיגוּ מְתִיקָן כְּרוּבְשָׁא Verba palati eius dulcia sicut mel. & מְתִיקוּת Dulcedo. in More libr. 1. cap. 56. & מַתְקָתָא Dulce. in Aruc.

מְתַמְצֵרָה Mortuus præcepti dicitur qui suorum habet neminem. Psalm. 41. in Midras. & in Vaicr. rabb. cap. 26. Vel qui mortuus inuenitur. מְתַמְצִיתָא Nutus, gustus, desuctio. in Zohar.

מַתַר Est genus mensuræ siue metreta, siue batus. Luc. 16. & מַתְרָא Torris, titio. & idem quod דף Tabula. in Aruc. מַתְרוּת quod legitur pro מִשְׁרַת Madefactione. vide in תר. Num. 6. Quidam deducunt à יְתַר, & Reliquias exponunt. Aruc verò radicem facit תַר. vide ibi.

מַתְרִין siue מִתּוּרִין Locus suæ auctoritatis. in Vaicr. rab. 26. & in Beresch. rab. sectione 51. מִתַּרְוִין Mustum. Isa. 49. vt scribit Santes non sine errore, מִתְרַוָין enim est à רְוָא, & significat Inebriantur. vide in Resch.

רבים לועדים וצרפתים ולפרדים ולונים וערביים וכלם קורין לה כן ולא ידעו לפתרו מה הוא ואנחנו האשכנזים קורין להם מעשיט ולא ידענו מה הוא ומצאתי בספרים שקורין לה כתב עגול ועזר יש כתב אחר שבא מן הערביים וקורין לה כתיבה מועלאק ויש קורין לה כתיבה של חצי אותיות ומשימין היוד והיו בתוך הדלת והרוש גם בתוך הבית וכל האותיות רבוקות זו בזו והיא נחוגה בין הספרדים מאד: Vocant, inquit, Scripturam minutam, hoc est, quę non est quadrata, מַשְׁקִיט. Et iam anni multi sunt cùm indicatum est mihi, esse vocabulum Arabicum, ac significare Macilentum, & extenuatum. Posteà verò innotuit mihi non esse Arabicum omnino. Interrogaui itaque multos Iudæos, Italos, Gallos, Hispanos, Græcos, & Arabes, qui omnes ita vocant eam, nescientes tamẽ interpretari quid sit. Nos autem Germani vocamus מֶעֶשִׁיט, neque nouimus quid sit. Verùm inueni nonnullis in libris, quòd vocant eam scripturã rotundam. Est & alia scriptura ab Arabibus proficiscens, quam vocant כְּתִיבָה מוּעַלָאק. Alij autem vocant eam mediarum literarum scripturam, ponunt enim Iod & Vau in medio Daleth & Resch, etiam in medio Beth, ita vt omnes literæ inter se cohæreant. estque vsitata inter Hispanos valde. Hæc ille. מַשְׁקָר idem quod צפרדע Rana. in Aruc.

מִשְׁקָל est Pondus, id est, Forma, species. Frequens in Grammaticis, vt dictum est, & versuum auctoribus.

מִישַׁר & מֵישָׁרָא Vallis, planicies, campestris locus. vide supra יְשַׁר. Et מֵישָׁר Porca agri. & Fons.

Item מַשְׁרִיתָא Turma, exercitus. de quo latiùs in שְׁרָא.

Item verbaliter מְמַרְשִׁין Turmantes, ad prædam excurrentes. 4 Reg. 5. vt scribunt neoterici. sed eos falli arbitror: non enim מְמַרְשִׁין, quod alioqui scribi deberet מְמַשְׁרִין, si à מָשַׁר deduceretur, inuenio. itaque existimo, vbi in aliis exemplaribus legitur נְפַקוּ בְּמַשְׁרִין Egressi sunt per turmas, eos malè legisse נְפַקוּ מְמַרְשִׁין, qua tamen dicendi forma non vtuntur Hebræi neque Chaldæi, dixissent enim aut נְפַקוּ לְמַשְׁרִי aut נְפַקוּ וּמַרְשוּ. Maschar verò non est in vsu, sed שְׁרָא. מַשְׁרוֹקִיתָא Classicus. vide שרק. מִשְׁרוּעִיתָא Lubricum, vel lubricus locus, vt exponit D. Kimchi 1 Reg. 14.

מִית Mortuus est. In fœmineo מִיתַת Mortua. & in Aphil אֲמִית Interfecit. מיתותא מִיתוּתָא Mortalitas. 1. ad Corint. 15. vide suprà מות.

Item מַתָא idem quod עיר Ciuitas, oppidum, locus, terra. in Sche. rabb. cap. 9.

מַתָן In Rasse tevoth valet מַתַן תּוֹרָה Datio legis, cuius festum celebrant in Pentecoste. Aiunt enim die quinquagesimo ab exitu ex Aegypto datam fuisse Legem. Item in Masora valet מִשְׁנֵה תּוֹרָה Repetitio legis, i. Deuteronomiũ.

מְתִיבַת pro מְתִיב אַת Euomes. à radice תוב. Prouerb. 23.

מַתְבֵן Lutum cum palea. Psalm. 111. in Midras.

מְתִיבְתָא Schola, studium, sedes. Psalm. 78. in Midras. radix יתב suprà. In Aruc scribitur מְתִיבָאתָא, sed plurale est.

מֶתֶג Frænum, camus, retinaculum. & Nomen accentus, in quo debet aliquantulum retineri vox & suspendi.

מֶתֶג נַסָא Nomen loci. מְתִינָה Productio, retentio syllabæ. in Commentariis. מִתּוֹך Propter, quia. In Elle haddevarim. rab. cap. 2. מְתִי Singularia. in Commentariis.

מְתִיז Præcidere. Psalmo quinquagesimo nono. in Midras.

מְתַח Expandit, extendit. Isa. 40. & Thren. 2. Inde in Thargum קֶשֶׁת מְתִיחָא Arcus extentus. Isa. 21. & in Zohar. מַתִיחוּ Expansio, amplitudo. מְתִיחַת קֶשֶׁת Protẽsio arcus. in Comment. Kimchi super Oseã.

Secundò Syrè מַתַח מתח significat Astringere, constringere. Actu. 22. quamuis possit etiam congruenter exponi in primo significatu. מִתְחָל Cortex dactylorum, qui non perdurat vsque ad eorum maturitatem. in Aruc.

מִתּוֹך כַּך Interim. Psalm. 75. in Midras. מְתוּכִילְתָא primò idem est quod לפתן Obsoniũ. Hinc מְתִיכְלָא idem quod מרקחה Condimentum, obsonium. Santes Vnguentum. Iob 41. radix autem אכל esse videtur. Secundò סולם Scala.

Tertiò est כישור כלי מטות Spondilus, seu verticillum, quod mulieres nentes fuso abhibent. in Aruc.

אֵימָתַי Quando. Genes. 31. & עַד אֵמָתַי Vsquequo. iam habes in Aleph.

מְשִׁיחַ Christus, seu Vnctus Domini. 1 Regum. 26. & מְשִׁיחַ Idem. Cant. 4. Verùm illud obseruandum, inquit Caninius, quemlibet Regem & Sacerdotem χρισὸν, vel מָשִׁיחַ vocari posse, Iesum verò κατ' ἐξοχὴν propriè τὸν χρισὸν, & מְשִׁיחָא appellari. Item כֹּהֵן מָשׁוּחַ Sacerdos vnctus, erat Summus sacerdos primæ domus ædisue. in Aruc. מִשְׁחָא Ezr. 6. & מִשְׁחָא 1 Regum 10. est Vnctio, oleum. & Exod. 26. Et Syrè מְשִׁיחוּתָא Vnctio. in libr. Rit. Seu. Patr. Secundò מִשַּׁח significat Metiti, mensurare. Num. 35. & 2 Reg. 8. Et מִשְׁחָתָא & מִשְׁחָתָא idem quod מִדָּה Mensura. Ezech. 40. & Iosu. 3. in plur. מִשְׁחָתָא Mensuræ. Ezechiel. 40. & Iob 38. Idem מִשְׁחָן aliâs מִשְׁחָן Ier. 22. & 2 Reg. 21. Item מִשְׁחָא Idem est quod יוֹתֵר Magis, amplius: & idem quod חוּט Filum, funiculus. in Ber. rab. cap. 94.

מְשַׁחֲרִיב aliâs מְשַׁבֵּיב, Elias vtrumque habet, & non explicat. in exemplari Complut. manuscripto non extat, nec est vlla dictio in textu Hebræo, quæ respondeat ei. Isa. 34. vide infrà שחבב.

מְשַׁךְ Traxit, tetendit. Hebræum est. Inde כֹּחַ הַמְּשׁוּךְ Virtus attractiua. & מְשִׁיכָה Protractio. & הַמְּשִׁכוֹת Attractiones, deriuationes. in Saare Zedek. Et מֶשֶׁךְ Tractus, sequela. Et nomen verbale מְשִׁיכָה attractio, protractio, consecutio. in Zoh. col. 263. in Gene. Sic מֶשֶׁךְ זְמַן Duratio temporis.

Et אוֹת נִמְשָׁךְ Litera sequens. Sic מָשַׁךְ אַחַר תַּעֲנוּגִין Tendit post delicias, indulsit deliciis. in Commentariis. Secundò significat Adherere. מְשַׁךְ idem quod עוֹר μέσκος, Pellis, cutis. Genes. 3. Idem מַשְׁכָּא Leuitic. 13. & זַרְזָא דְמַשְׁכָּא Zona pellicea. 4 Regum 1. in plural. מַשְׁכֵּי Pelles. Genes. 27.

מַשְׁכּוֹכִית est Pecus, habens in collo tintinnabulum, alias præcedens oues: vel Baculus, vt alij exponunt. in Aruc.

מַשְׁבֵּלָא est Peluis magna, in qua se lauant omnes. in Vaicr. rabb. cap. 23. מַשְׁבֵּלָא siue מַשְׁבִּילְתָּא Peluis parua, in qua lauatur sponsa tantùm. in Aruc. מִשְׁכְּנָא & מִשְׁכָּן Tabernaculum, tentorium. vide שכן. מַשְׁכּוֹן & מַשְׁכּוֹנָא Arra, pignus. vide infrà שָׁכַן. Item Elias in Thisbi: אם תתן ערבון מַשְׁכְּנָא תרגום וכן לעבוט אדת עבוטו לְמֵיסַב יַת מַשְׁכַּנְהּ ונקרא משכון בעבור שהוא שכן ביד המשאיל עד שיפרה ועשו ממנו פעל כאילו המם שרשות כגון ראובן שמעון וכן אמרו בירת המקדש קרוי משכן לפי שנתמשכן בשני חורבנין וכן עשו בתיו תחלה ובתיו של תרומה כמו שכתבתי בשרש חלל: Si dederis arrhabonem: Chald. paraph. Pignus. Gen. 38. Item, Vt accipiat pignus eius. Deut. 24. Vocatur autem מַשְׁכּוֹן eò quòd habitet apud eum qui dat mutuò, donec redimatur. Ex eo autem effinxerunt verbum; perinde ac si Mem esset radicalis: vt, Reuben qui oppignorauit domum suam Simeoni. Similiter etiam dixerũt: Domum Sanctuarij ideò vocari מִשְׁכָּן eò quòd oppignorata fuerit duabus vastationibus. Sic etiam faciunt de Thau, quod est in תחלה & תרומה prout scripsi in radice חלל.

מָשַׁל Dominari, principatum obtinere. Hebræum est. Secundò Comparare, assimilari, parabolicè loqui. & מָשָׁל Parabola, similitudo, exemplum, prouerbium.

מִשְׁלָא Fuscinula, tridens quo caro ex olla trahitur. 1 Reg. 2. in plur. cum affixo מִשְׁלֵיתֵיהּ aliâs מִשְׁלָהוּ Fuscinulæ eius. Exod. 27. in Tharg. Ierosolymitano. מִשְׁמָחָא Regnum, imperium. in Aruc. מִשְׁמַנָּא Damnificans, nocens.

מִשְׁנָה Studium, repetitio, deuterosis, idem quod לִמּוּד. in Ber. rab. cap. 70. & in Saare Zedek. quæ cur ita dicatur, exponit Aruc, inquiẽs: Cur, inquit, vocatur Misna? propterea quòd est secundus à Lege. Lex enim quam omnes Israelitæ audierunt in monte Sinai, est Lex scripta. Moses autem præceptor noster audiuit Deuterosim ex ore Diuinæ potentiæ vice secunda, & est Lex ore tenus tradita. Hæc ille. Capitur quoque משנה pro סלע Petra, rupes.

מִשְׁנָה Extraneum. Psalm. 18. in Midras. מִשְׁנִיתָא siue מִשְׁנִיתָא Ramus humi hærens vel conculcatus. item Locus eminens. in Aruc. מִשְׁעָנָן Mentulatus. in Aruc.

מִשְׁפּוֹ vel מִשְׁפּוֹ Cellarium. in Beresch. rabb. cap. 38.

מַשְׁפָּל & Arabicè אַלְמַשְׁפָּל Cista magna, canistrum. in Beresch. rab. cap. 19. מוּשְׁקוֹן est Moscus, species animantis, cuius excrementum est boni odoris, vulgò *Musco*, Arabicè אַלְמִסְכ. in Aruc. מִשְׁקֶלֶת Perpendiculum. in Aruc. radix est שקל Hebr.

מִשְׁקִיט, vt ait Elias in Thisbi: קורין לכתיבה דקה רוצה לומר שאינה כתיבה מרובעת משקיט וזה ימים רבים שהגד לי שהוא לשון ערבי פירוש רזה וכחושה ואחר כך נודע לי שאינו לשון ערבי כלל ושאלתי ליהודים רבים

explicata. Item מַכּוֹת נִמְרָצוֹת Plagæ expressæ. frequens in Commentariis super Iob. מַרְצָף, & in plurali מַרְצוּפִים sunt Sacci magni in quibus reponuntur merces nauium. in Aruc.

מָרַק Detersit, defricauit, poliuit. Leuit. 6. & Isa. 21. & in passiuo אִתְמְרַק Abstersus est. in libr. Rit. Seu. Patr. & in Aphel Prouerb. 3. וְלָא תִּמְרוּק בְּמַכְסָנוּתֵיהּ prout est in Vẽnet. exemplari, & in Meturgheman, id est, vt existimat Elias, Non execraberis correptionem eius. recentiores, Non afficieris nausea, vel repudiabis. Complut. codex haber תְּמִיר quod à מָר, meo iudicio, deprimes, vel abiectam reputabis, scilicet correptionem patris, significat.

מָרָק Ius, iusculum, idem quod זֻמִּית. Vel est Vinum aqua delibutum. מַרְקָא est Lutum mixtum cum albumine oui, vt vasorum rimæ obturentur. in Aruc. מִרוּקָא est Os dactylorum, qua lenitur charta. siue Granum palmæ. in Aruc.

מוֹרִיקָא Crocus. Cant. 4. מַרְקוּלִיס Mercurij idolum, cui externus fiebat cultus, siue idololatria lapidũ iniectione. Vnde Elias in Thisbi: הזורק אבן למרקוליס שם עבודה זרה שכך היתה עבודתה ויש אומרים שהוא שם אלה שעברו לו ברומי הנקרא מרקוריא ושאלתי עליו ואומרים שלא כך היתה עבודתו ונקרא מרקוריא על שם כוכב שהיו עובדין לו באמצעותו וגם על שם אותו כוכב נקרא הכסף חי מרקוריא ואומרים שיש לו ממשלה עליו: Apud Rabbinos legitur, Qui coniicit lapidem in Markolis. Est nomẽ idoli, cuius talis erat cultus. Sunt & qui dicant esse nomen Dei cuiusdam, cui seruierunt Romæ, qui dicebatur Mercurius. Qua de re ego percontatus sum, sed ipsi dicunt talem non fuisse eius cultum. Vocatur autem Mercurius de nomine Cocab planetæ primi post Lunam, quem tanquam Mediatorem colebant. Quinetiam de nomine ipsius Planetæ argentum viuum appellatur מַרְקוּרְיָא Mercurius, in quod dicunt eum habere potestatem. מְרַקְּפָא Pereutiens, à רקף, de quo in litera Resch.

מָרַשׁ Significat Accusare, deferre. Luc. 23. מָרִישׁ aliâs מְרוּשׁ Culpans. alij Deserens. in Hebræo est פורע. Prou. 15. vide רִשְׁאָ. Item מָרִישָׁא & מָרִישָׁא est idem quod קוֹרָה Trabs, tignum. 3 Reg. 6. & Abac. 2.

מַרְשׁוּגָא est שם מקום Nomen loci. in Aruc.

מָרִית & מָרַת atque מְרִית Merum vel nouissimè expressum, id est, Tortiuum vinum. hæc enim dictio fermè vbique iungitur cum חֲמַר Vino. Isa. 49. Ioel 1. & vltimo. sed Psalm. 69. מְרִיתוּת seu מְרִיתוּת ponitur pro שכר, quod significat Quicquid inebriare potest. מַרְתְּכָא est Genus lapidis qui dicitur Italicè *Marchesita*. מַרְתּוּקָא aliâs מַרְתִּיק extat pro אגרוף Pugno. Exod. 26. in Tharg. Ierosolymitano.

מָרַת Monere. Actu. 20. & מַרְתְּנוּתָא Sobrietas. 2. ad Timoth. 1. cap.

מַשׁ Contrectauit, palpauit. Genes. 27. In Aphil אַמְרִישׁ Attrectare fecit. Iud. 16. & מְשַׁשׁ Contrectauit. Genes. 31. Idem מַשְׁמֵשׁ Iob 12. & Psalm. 115.

Secundò מוּשׁ idem quod חקר Scrutatus est, inuestigauit. vt, דְּמָאֵשׁ דִּין לִבְוָתָא Qui verò scrutatur corda. ad Roman. 8.

מְשׁוּשׁ, scribendũ מְמוּשׁ, vt iam posui suo loco, Tactũm significat. Gen. 27. in Tharg. Ierosol. Tertiò מַשׁ Præparauit, & תִּימוּשׁ Præparatio. in Aruc. & מַשׁ Postquam. Psalm. 5. in Midras. מֹשׁ in Rasse tevoth valet מוֹצָאֵי שַׁבָּת Exitus Sabbathi. vide supra in מוֹ. Item מַה-שֶּׁאָמַר Id quod dixit. Et rabbinicum מַי שֶׁנָּא quod מאי scribitur, Quænam est doctrina, quid discendum? Sic dicunt cùm ex aliquo contextu nonnihil obseruatu dignum esse volunt innuere. Valet & in quibusdam libris מֵאִיר שפירץ Meir Spirensis, Rabbini nomen, qui emendatum habuisse fertur Pentateuchum.

Item מְשָׁשָׁא Vtilitas, vt exponunt. vide suprà ממש. & Difficultas. Psalm. 10. in Midras. מַשָּׁא siue מְשָׁא Nomen loci. in Beresch. rabb. 38. מַשָּׁא ומַתָּן Debitum & creditum.

מַשִּׁיא Maritat. Ps. 14. in Midr. Estque Benoni Aphil à נשא.

מִשְׁבְּזָא est כסא של עור Sedes de corio facta, quę Italicè dicitur *Falcistorio*. in Aruc. מִשְׁבַּר vel מִשְׁבַּר Sella parturientis, vel vulua, matrix: Hebræum est à שבר.

מְשַׁג Abluere, lauare. Matth. 15. & מִשְׁגְּתָא Peluis, pollubrum. Iohan. 13. in Euang. Radix est שוּג vel שִׁיג, ordinis quiescentium in medio; de qua suo loco.

מָשַׁח Primò significat Vnxit. Gen. 31. & מְשִׁיחִין בְּמִשְׁחָא Vncti oleo. Exod. 29. Inde מְשִׁיחָא

in Midr. מרחשון Mensis October, hoc est, secundus post æquinoctium hyemale: qui 3 Reg.7. vocatur בול propter pluuiarum inundantiam, vt dicit R.D.Kimchi.

מרט Depilari, decaluari, velli. Dan.7.& Ierem.16. & נמרט Plumis nudari. in Saare Zedek.

מרט & מרטא Caluicium, depilatio. Ezech.7. & Isa.15.

מרטין aliâs מורטן, & מירטן Vellentes. Isa.50. ממרט vel ממרט Conuellens, quidam Scalpens, Santes Diuertens & inclinans; Venet. habet ממרטט Iob.16. quod etiam Psal.39. ponitur pro נעכר id est, Turbatus est. מרטוט Villosa vestis, idem, iuxta Eliam, quod סמרטוט Lacera vestis. alij simpliciter Vestem exponunt. Prou.25. מרטוטיה Penula eius. corruptè est in Venet. מרעוטיה ibid.27. מריוטאי sunt Populi qui Gen.10. Hebraicè לודים dicuntur. Elias putat eum populum esse, qui etiam num hodie vocatur מארוניטי Maronitæ, qui sunt, inquit, ex prouincia Pretoianni. in Tharg. Ierosolymitano. מורטירו Mortarium; vas tunsile. in Commentariis. מרא Docens. in Aruc.

& הר המוריה Mons Moriæ. est nomen loci.

מרים Syriacè, & Hebraicè מרים est Nomen sororis Mosis, & sacratissimæ atque venerandæ Deiparæ virginis Mariæ.

מורס Aqua piscium salita, & embemma, siue intinctum. item Pinguedo vel oleum. in Aruc. מורכא pro שקת Canali, aquariolo. Gen.21. in Tharg. Ierosolymitano. Aruc & Elias habent מרכויתא. Iuxta Venet. exemplar מורכא non ponitur pro Canali, sed pro כד Hydria: loco verò שקת habet שקיא Aquarium. nihilominus ibid.30. in eodem Thargum pro שקתות Canalibus, iuxta Veneta Biblia legitur מרכיותא, secundum Aruc & Eliam מרכויתא. רמכוב Manubrium.

מרכנתא est חלב של ירק Pinguedo oleris, vt dicunt aliqui, sed in Aruc legitur ירך Femoris, & sic erit sumen.

מרכז idem quod אמצעות Medium: & accipitur pro centro Sphæræ vel circuli. Iob 26. in Commentariis.

מרכוף Primò significat Equitans, vel equitabile.

Secundò est רכב של זמר Equitatura instrumenti musici, magas, vel magadium. מרמיהון Arbor duri ligni. in Aruc.

מרמרין & מרמירין Marmora. Esther 1. & Thren.3.

מרמטא Est qui putet esse Somnum vel actisiam. in Ber. rabb. cap.18.

מרן Est מגדל קטן Turris parua quæ in hortis solet ædificari. in Aruc. מורנין & מורנין, in plural. pro תרהד Specie quadam abietis extat Isa.41. מורני seu מורני Vermis enascens ex carne putrida. Iob 7. & 25. מורניתא & מורניתא est חנית Lancea, hasta. 1 Reg.13. & 17. in plur. מורנין Hastæ, lanceæ. Ioel 3. מרוגיא siue מרגיא Nomen proprium, & nomen loci. in Pagnino.

מרס Significat Comprimere, vt exponit Elias. nonnulli Miscuit. Ester 1. Santes Dissoluere. in Vaicr.rabb.cap.12. מריס פחרין Compressus testiculis. thlasius. Leuit.21. מורסתא Attritio, oppressio. Prou.16. iuxta Eliam & Venetum, secundum Complut. אטעיותא Deceptio.

Et מורסא Vlcus carnem corrodens. in More lib.1.cap.72.

מרוס & המרוס Homerus. Item Liber negantium suum creatorem, vel Liber externæ & Græcanicæ sapientiæ. Est etiam Species feræ.

מרע Aegrotauit, morbo laborauit. 4 Reg.17. & 20. אתמרע Aeger factus est. 1 Regum 30.& 2. Regum 13. & in Aphel אמרע Infirmauit, morbum inflixit. Deut.29. Inde מרוע Infirmus, ægrotus. Malach.1. & מרע Infirmitas, ægritudo. 3 Reg.8. מרעהא Infirmitas, seu morbus eius. Deut.28. מרעין in plur. Isa.53. Secundò מרע in Pael significat Spumare, despumare præ ægritudine. Marc.9.

מרועא Molæ, vt exponit Santes, eò quòd רחים Hebraicè legatur. Isa.42. sed etiamsi מרועא vera lectio esset, nihilominus Molas non significaret potiùs quàm Aegritudinem, inualetudinem. Exemplar Compl. itaque habet מרוה Dominium.

מרעלא Canistrum, vel potiùs cista magna, vt sunt quas Itali vocant *Ciuiere*. in Aruc. מ״ע in Rasse tevoth valet משה רבינו עליו השלום Moses Doctor noster, super quem pax. & cum מ seruili ממ״ע id est ממשה A Mose. &c. מרפסת Aula, vel porticus, hinc inde cubilibus plena. in Aruc.

מרץ Explicare, exprimere. Inde Execratio נמרצת expressa, quæ fiebat בשם המפורש cum nomine quadrilitero exposito. in Zohar.col.192. in Exod. & עצות נמרצות Consilia explicata.

מריא Bubalus. & Elatio, superbia. Hebræum est. & מריא idem quod שד Dæmon. in plurali מריאים & אמריאים Dæmones. in Ber.rab.cap.7. מראה Visio, aspectus, speculum, & color. in More lib.2.cap.1. מרא Vesicula guturis. מראנה vide מרן. מרביות Linea ædificij. Item sunt Rami grandes salicis. in Aruc. מרבינו Lineæ, vel sulci, à רבא quasi herbarum nutritores. Psalm.65. Item מריבנא est Genus lapidis pretiosi. vide רבנא. מרבייתא, Aruc מרבנייתא Nutrix. Gen.35. in Tharg. Ierosolymit. מרביתא Nutricius, vel educatio. Prouerb.2. radix est רבא infrà. & מרביצי Vernaculi. vide רבץ. Item מרבשתא est Nomen loci, qui Hebr. dicitur רובן. Num.32. in Tharg. Ierosolymit. sed nescio num sit legendum מלבשתא, vt est in Tharg. Onkelos. vide מומרין.

מרג Propellere, impellere. aliqui Calcitrare. Santes Præcipitare. 2 Reg.6. אתמרג Impelli. Deut.19. Inde מורג seu מוריג Traha, tribula, instrumentũ rostratum quo excutiuntur fruges. Isa.41. In plur. מוריגין Trahæ, tribulæ. 2 Reg.12.& Isa.28. idem מורינא 2 Reg.24. Et מורגא Faux, palatũ. Iob 12.& Psal.22. מרגלא & מרגליתא Margarita. Exod.28. in Tharg. Ierof.& Iob 28. plur. מרגלין & מרגלין Isa.54. Iob 28. & Gen.33. in Tharg. Ierosol. & מרגלאן aliâs מרגלן Thren.4. מרגנית Margarita. Matth.7. In plur. reperio מרגלטין per ט loco ת in Zoh.col.74. in Genes.

מרגזאות Sententiæ. Psalm.12. in Midras. מרגנין ponitur pro עקרבין Spinis aculeatis. quidam Scorpiones, R.Schelom. exponit lingua Gallica *Esglantier*, cynosbaton, κυνόκεντρον, Canina rosa. 3 Reg.12. & מורגין Buxus. Isa.41. vt est in Pagnini Dictionario, sed perperam. vide מרן infrà. מרדע Ferula, baculus, stimulus. in Aruc. & in Vaicr.rabb.cap.29.

מרדעת Clitella. in Ber.rab.cap.33.

מרד Rebellauit, desciuit, defecit. Genes.14.& 4. Reg.18. Inde מרדא & מירדא Rebellio, conspiratio, coniuratio. 4 Reg.11. idem מרדותא 1 Reg.20. vt exponit Dauid Kimchi, sed R.Schelomoh & Elias Castigationem, correptionem interpretantur, sicut & 2 Regum 7. במרדות בני אנשא Castigatione filiorum hominum. Venetum exemplar במרדות habet. Inde נמרוד Nimrod, is est ille Assyriorum tyrannus, qui turrim Babel audaci in Deum & naturam rebellione conatus est extruere. & Syrè מרדא Rebellis, apostata. in libr. Rit. Seueri Patriar. מרוד Rebellis, contumax. Est qui scribat מרודי & מרדתא Toar fœm. Rebellis. Ezr.4. מרודא idem quod פרא Onager, quanquam Leui filius Gherson dicit Feram esse quæ in deserto reperitur, & herbis, vt iumentum, vescitur.

מרד significat Excoriare. & מרדי vel מרדי Pœna capitalis, à רודא infrà. Item בסוכא מרדא, vt habet Elias, vel מרדא, vt Compl. manuscript. legitur in Thargum Isa.17. pro בסעופיה פורירה In fronde eius excrescente. Elias non intelligit מרדא, alibi verò citat מרבא Enutriens, rectè sanè, sed alia exemplaria, inquit, habent מרדא. Venetum מרדא id est, Amarus. nescio verò an מרדא à רד deduci potest, vt sit sensus, In propagine se dilatante. מרדרה Genus auis. Item Ventilabrum, vannus, vt legit Aruc. Isa.30. sed alij rectiùs, vt suprà posuimus, legunt מרירא, vel מרירא. vide רד. מרדכיתא ponitur pro משענת Scipione, baculo, cui quis innititur. Exod.21. in Tharg. Ierosolymitano, vt adfert Aruc. non inuenio in Venet.

מרז Dissoluit. in Aruc. מרזבני idem quod ארונים Domini. in Aruc. מרזבא Fistula, canalis. Iob 38. in 2 Tharg. Idem מרזבא vel מרזבא Iob.28. מרזבייך Fistulæ tuæ. Psal.42. Elias sine affixo מרזבין Fistulæ. vt & Eccles.2. מרזובתא idem quod מקבת Malleus. Arabicè מרזבא. מרזפין & מרזפין Mallei. Psalm.73. & מחין כמרזופין Percutientes tanquam malleis. Psalm.34. exemplar Complut. habet בכמר זופיך quæ quid velint, non assequor: vocem vitiosè separatam esse inscitia scriptoris existimo, & Caph finale positum esse loco Nun.

מרזמא vel מורזמא Aruc dicit vocabulum Persicum esse, quo res omnis longa & rubea dicitur.

מרח Primò significat Cataplasmauit. Secundò Ventilauit. in Aruc. & in Aphel Syriacè אמרח Audere. ad Rom.2. & מרחאית Audacter. ad Rom.5. Hinc מריח Audax, temerarius. Prouerb.14. aliâs מריח, idem מריחא ibid.21. Complut. מריחא, sed corruptè, mea sententia.

מורחא Sulcus, aratio. מרחנא Balneum. idem מרחן Psal.87.

tur ficus. in Aruc. מַקְצוּעַ Inſtrumentum ferreum quo inciduntur caricæ, vt מוּקְצָה proximè præcedens. Item Angulus.

מוקר Medulla quę eſt in vertice, cerebrum: מוח שבקדקד eſt licet מוקרא accipiatur pro Oſſium medulla. Iob 21. & מוקרא ראשך Cerebrum capitis tui. Eccl.12. in Venetianis Bibliis. Elias legit מוקדא id eſt, Vertex. In Complut. manuſcripto מוקדך בראשך Vertex tuus in capite tuo: vide קדד. Significat etiam מוקרא Roſtrum. in Ber.rab.cap.66. & Malleus quo molæ piſtrini aptantur. horum נקר thema eſt.

מקרולפרות Longum & leue. Græcum eſt μακρὸς, Longus, & ἐλαφρὸς, Leuis. מוקרים Genus eſt veſtis. Thren.1. in Midr.

מקשא Cucumerarium. vide קטא.

מר Laudauit. Iſa.8. inquit Santes, ſecutus Bahal Aruc, qui in hac poſitione pro Hebr. אותו תקדישו Illum ſanctificabitis: hæc paraphraſtæ verba adducit, nempe אתיה תימרון קדיש Eum prædicabitis Sanctum. & poſtea ſubdit, ענין הלול הוא id eſt, Hæc laudem important. ſed quis eſt tam rudis vt non videat תימרון ab אמר Dixit, deduci debere, vt & Iod litera oſtendit, nec vllo modo à מר venire poſſe? מָרָא vel מָרֵי Dominus. Prouerb.23. idem מָרָא Dan.2. מָרֵי נוּתִין Dominus pecorum. Amos 1. In fœmineo מָרַת בֵּיתָא Domina domus. 3 Reg. 17. Inde מָרְוָא & מַרְוָתָא atque מַרְוָתָא Dominium, tyrannis. Iſaiæ 10. & 28. De hac dictione Elias in Thisbi: אמרו ר"ל כל רב ומר מבבל וכל רבי מארץ ישראל ויש נוחגין לקרא מר בחולם ותמחתי אם כן למה לא נכתב בוו ומשקל אחר מָרֵי תרגום בעל החלומות מָרֵי חֶלְמָא וכן חלשון רבים בעלי אסופות מָרֵי דְחֶלְבָתָא וחנקבר מָרַת תרגום בעלת הבית מָרַת דְבֵיתָא וכן קראו להקדוש ברוך הוא מָרֵי עָלְמָא ובמשקל אחר מָרָן דְבִשְׁמַיָּא חנון נוספת ואינה לכנוי המדברים כי הוא צרוך שתי נונין: כמו שאומרין מָרָנָן וְרַבָּנָן ועוד ארבר מזה בשרש רב: Dicunt Rabbini, Omnis Rab & Mar eſt ex Babylonia; omnis verò Ribbi de terra Iſrael. Solent autem nonnulli effari Mor cum holem. Miror autem, ſi ita eſt, cur non ſcribatur cum Vau. Et alia forma מָרֵי, vt in paraphraſi Chaldaica; Dominus ſomniorum. Geneſ.37. Sic & in plurali pro Domini collectionum: Chaldaicè Domini tributi. Eccl.12. Et in fœminino מָרַת vt Domina domus. Sic etiam vocant Deum ſanctum & laudandum מָרֵי עָלְמָא Dominus mundi. & alia forma מָרָן דְבִשְׁמַיָּא Dominus qui eſt in cælis, cum Nun addititia. nec eſt affixum quod ad loquētes referatur, alioqui deberet ſcribi cū duobus Nun, prout dicimus רַבָּנָן & מָרָנָן Dominus noſter, & Magiſter noſter. Hac de re adhuc loquar in radice רב. Secundò מרר מרר Syrè, Imitari ſignificat, ad Hebr.13. vnde מרר מרר Imitator. ad Hebr.6. Tertiò Docere Rabbinicè.

Quartò In guttur proiicere. in Aruc.

מרר מרר Amareſcere. vnde אַמְרִיר & אַמְרֵר Amaritudinè affecit, amarificauit. Exod.1. Iob.27. & Ruth 1. Et vtraque radicali geminata מַרְמַר Mœrore afficere, exacerbare. inde מְמַרְמִיר Mœrore afficiens. Complut. exemplar habet מַכְמִיר Contriſtans. Prou.17. in paſſiuo אִתְמַרְמַר מרר מרר Mœrore vel amaritudine affici, irritari. Act.17. מְמַרְמְרָנֵא Exacerbatores. ad Hebr.5. מְרַר aliâs מֶרֶר Amaritudo. Iere.9. & Ezech.27. idem מְרִירוּתָא & מְרִירוּתָא Eſth.4. & Prouerb.14. מְרִירְתָא Fel. Iob 20. & Eccl.12. נְבַר מָרִיר, corruptè in Ven. מָרִיק Vir amarus. 1 Reg.22. Et נַפְשָׁא מְרִירָא Anima amara. 4. Reg.4. מְרִיר Amarum. Ruth 1. & מְרִירַת Amara ibid. מְרָרִין Herbæ amaræ. alij Lactucæ. Exod.12. & מְרִירִין Amari. ibid.15. מְרִירָא idem. Num.5. מְרִרְתָא מרר מרר Fel. Mat.27. מַרְיָרוּת Amare. Matth.26. מַרְמַרְנָא מרר מרר Exacerbatio. ad Hebr.3. & מוּרָא Myrrha. Pſal.45. & Cant.4. & מַרָה Venenum ſerpentis. & Fel. Pſalm.100. in Midras.

Secundò מְרַר ſignificat Incedere. Pſalm.18. in Midras.

Porrò מַר eſt Batilus, vel matra; aut Ligo, ligonis. Item לִישָׁנָא דְמוֹרִים Lingua fatuorum. מוֹר eſt μωρὸς, Fatuus, ſtultus. in Aruc. Item מֹר in Raſſe tevoth valet מַעֲלַת רַב אוֹ רַבִּי. vide ſuprà in כמ"ר & כמ"ר, in quo plerique errant, putantes valere כְּמוֹ מוֹרֵה רַבִּי Sicut docet Rabbi, quod non ſine ש diceretur כְּמוֹ שֶׁ, aut valere כְּמוֹ מָרֵא רַבִּי Sicut dominus Rabbi, cùm in titulis ponatur, nec ita vtantur particula כמו. Scito tamen מָר pro רַב dici, vt ſæpe in Rab.Schel. ex farragine rabbinorum בראמר מר Vt dicit Doctor, vel Magiſter. vnde מָרָן Dominus noſter, etſi ſuprà Elias putet tantùm nomen conſtituere ן, non affixum eſſe. Ego cum recentioribus aliud ſenſerim, eſſeque affixum primæ perſonæ pluralis, more Syrorum. De quo infrà in ר.

מדיא

מוקרי Vertex. vide קדד. מֶקַח Emptio, merces.

מַקְרְקְרִין Ollæ, vel ahena, caldaria. 2. Paral.35. in Thargum Ieroſolymit. vt ſcribit Santes, ego verò non intelligo.

מְקַטְיָא Cucumerarium. vide קטא. מַקְטוֹרִין vel מִקְטוֹרִין idem quod מעיל aut מלבוש Pallium, tunica, aut veſtimentum quoddam, in quo eſt foramen per quod tranſit caput, habetque ligulas & fibulas, quibus connectitur, Arabicè dicitur בַּרְנוּס in Aruc. מַקְיוֹן Ludibrium. in Aruc. מַקְלוֹן מקלון Macellum. 1. ad Corinth.10. cap. Et מַקּוֹלִין idem. in Aruc. Significat & Stabulum. Pſalm.101. in Midras.

מקום Locus. Hebræum eſt, à קום. Inde מְקוּמִית Localis. & מָקוֹם Deus: vt qui infinitudine ſua omnia complectatur & contineat. Pſalm.21. in Midr. & in Bereſch. rabb.cap.69. Auctor Aruc adfert rationem aliam, cur nomine Loci nuncupetur Deus, inquiens: Quare vocatur nomen Dei ſancti & laudandi מָקוֹם Locus? quoniam in omni loco vbi ſunt iuſti, ipſe inuenitur cum eis: prout dictum eſt, Vbicunque loci commemorauero nomen meum, veniam ad te, & benedicam tibi. Item Elias in Thisbi: נקרא הקדוש ברוך הוא מקום באמרם ברוך המקום לפי שהוא מקום הכל ואין הכל מקומו זבעלי הקבלה נותנים בו טעם אחר לפי ששם של הוי"ה רומז"ה לומר שם של ארבע אותיות עולה בצירופו קפ"ו כמנין מקום וזהו צירופו ל' פעמים ו' ק"ה פעמים הכ"ה הרי כ"ה פעמים ו' פעמים ו' לו' הרי קס"א ה' פעמים ה' כ"ה הרי קפ"ו: Vocatur Sanctus ille & laudandus מקום, vt cùm dicunt: Benedictus Locus. eò quòd ille Locus eſt Vniuerſi, non autem Vniuerſum locus eius. Cæterùm auctores ſcientiæ de diuino Auditu dant aliam rationem, nempe quia nomen Eſſentiæ, hoc eſt, nomen Tetragrammaton literarum permutatione arithmetica aſcendat ad 186. iuxta numerum dictionis מקום, cuius hæc eſt collatio: Iod decies efficit 100. He quinquies 25. ecce 125. Vau ſexies producit 36. ecce 161. He denique in ſe ducta facit 25. ecce 186. Hæc ille.

מַקְמְתָא à קום Rem ſignificat. alijs Ars, opus. Exod.22. in Tharg. Ieroſol. vt adfert Aruc. & in Bereſ.rabb.cap.7.

Et מִכָּל מָקוֹם Nihilominus. De quo Elias: מִכָּל מָקוֹם שנהגו בו חכמים כבר כתבתי במלת חכי כי כחוראתו הוראת אפילו הכי ולא בא אלא במקום שבא לחוציא דבר מכלל מר"ה שפרט כבר באותו ענין וזהו פירוש מכל מקום כלומר שהוא נברל מכל מקום וענין חנזכר ולכן על הרוב הוא בא אחר מלות אף על פי כמו שפ"י רש"י על פראובן ושמעון יהיו לי אף על פי שֶׁנֶּחְלַקְתָּ הָאָרֶץ לְמִנְיַן גְּלֻגְלוֹתָם וכולי מִכָּל מָקוֹם לא נִקְרְאוּ שְׁבָטִים אֶלָּא אֵלּוּ: ועוד אני אומר שלא נמצא אף על פי שלא שייך בטיב לומר אחריו מכל מקום כגון מר"ה שפירש רש"י ואלר"ה שמורת וגומר שֶׁמְּנָאן בְּחַיֵּיהֶם בִּשְׁמוֹתָם חֲזַר וּמְנָאָן אַחַר מִיתָתָם עד כאן לשונו והנר"ה היה יכול לומר מִכָּל מָקוֹם חֲזַר וּמְנָאָן וכולי ורוק ותמצא בלא"ז רענוך ובלעז נייענט דמאנקו: Micol makom. Hanc locutionem, qua ſolent vti ſapientes, iam ſcripſi in dictione חֲכִי. Eiuſdem enim eſt demonſtrationis cuius אֲפִילוּ חֲכִי id eſt, Etiamſi ita ſit. Neque occurrit niſi vbi venit ad deducendum ſermonem de genere eius rei, quam iam ſpeciatim de eodem negotio vſurpauerat. Et hęc eſt expoſitio locutionis Micol Makom. q.d. illud ſeparatum eſſe ab omni loco & re, cuius facta eſt mentio. Ideoque vt plurimùm venit poſt dictiones אַף עַל פִּי, prout exponit R. Schelomoh Iarchi ſuper Gen.4. Sicut Reuben & Simeon erunt mihi. Quamuis, inquit, diuiſa ſit terra pro numero capitū illorum. &c. nihilominus tamen nō vocantur tribus, niſi illi. Ego verò ampliùs dico nuſquam reperiri אַף עַל פִּי, vbi non bene conueniat poſtea dicere מִכָּל מָקוֹם, quale illud eſt quod explicat R. Schelomoh Iarchi. Et hæc ſunt nomina. Exod.1. Tametſi, inquit, recenſuerit eos dum viuerent per nomina ipſorum, iterum tamen recenſet eos poſt obitum. Hactenus eius expoſitio. Et ecce poterat dicere מִכָּל מָקוֹם חֲזַר וּמְנָאָן וכולי hoc eſt, Nihilominus tamen redit vt recenſeat eos. &c. Inſpice, & inuenies. Germanicè Dennoch, Italicè *Nientedimanco*.

מקס vel מוקס Veſtis, aut toga. in Bereſ.rabb.cap.38.

מַקָּף Circuitus, ambitus. vnde שור מַקָּף Murus circundans. 1 Reg. 25. & מַקַּפְנָא Ambitus. alij Antemurale. Thren.2. מְקַפָּן Vincientes, vel vinctæ. alij Coniungentes. Iſa.3. horum radix eſt יקף. vide ibi. Inde apud Grammaticos מַקָּף eſt Hyphen, ſiue ſubunio, virgula illa quæ duas iungit dictiones. מַקְפֵי אַרְעָא Ambientes angulum, id eſt, habitantes in extremis mundi finibus. Ierem.25. Porrò מקפה eſt מרק של מורים Ius fabarum, & ferculum ſpiſſum. in Aruc.

מקצע eſt מקום רוד וסחר Locus hoſpitij & mercaturæ. item Menſura redundans. & Inſtrumentum ferreum quo calcan

tum quo vinum colatur. in Aruc. מְעָרָא Azyma. Hebræum est.

מִצַּד In Commentariis accipitur pro Eò quòd; ratione, ob id: estque composita dictio. Item מְצָדָתָא & מְצָדָא Rete. Isaiæ 24. & Exod.38. מִצְדָתָן & מִצְדָן Retia. Isa.19. & Eccl.7. & מְצִדְתָא Rete.aliâs מְצַדְתֵּיהּ Rete eius.Prou.29.radix est צד infrà. Item מְצַדְתָא est Locus refugij, munitio, arx. 1 Reg.24.pluraliter מְצָדָתָא & מְצוֹדָתָא Munitiones. 1 Reg.13. & Iud.6. Idem מְצוֹדִין & מְצוֹדָא aliâs מְצָדָא Eccl.9.& 1 Reg.22.

מָצָת est Corium non aptatum. in Aruc.

מִצְוָתָא Præceptum.in plurali מִצְוָתָא Gen.3.in Tharg.Ierosol.

מְצוֹת Licentia.1 Reg.17. in Kimchi. radix est צוה Hebraica.

מִצוּ & מִצוּת Contentio, contradictio. vide נצא infrà.

מִצְטְרָא Est dictio Græca, vt ait Aruc, quæ idem significat quod תרווד Cochlear, vel cyathus mensuræ genus, μύστρον, vt arbitror, & legitur in Aquila Græco interprete. Prouerb.18. eo loci vbi est in Hebræo, Mors & vita est in manu linguæ.

מַצְוֵי Vociferans. in Aruc. מְצוּלְתָא Profunditas, profundum. Psalm.69. radix est צל. Inde מְצִילַת קָצְרָא Fuscina seu tridens fullonum.est,inquit D.Kimchi, Instrumentum dentatum, cum quo fullones pannos, à lotione extendunt. alij habent מִיצְלַת, mendosè verò Elias legit קִצְרָא, vt suo loco dicetur.

מַצְמֵץ Respicere. in Bereschith rabb.cap.62.

מְצַע Partiri per medium, dimidiare. Inde מְצִיעָא Mediator. ad Galat.3. & מְצִיעוּת Medium.Gen.1. מְצִיעָתָא Medius,nomen adiectiuum. Aliqui Medium. 3 Reg.6. בְּמְצִיעָא In medio. aliâs בְּמְצִיעִין In mediis. Ios.8. מְצִיעָאֵי aliâs מְצִיעֵי Mediæ, scilicet columnæ.Iud.16. גֻּבְרָא מְצִיעָא Vir medietatum,sic Elias. Venet. מְצִיעָא Complut. verò מְצִיעָא Medij, id est, mediocris. Prouerb.28. מֶצַע Medium. Marc.6. & מֶצְעוּתָא Medium. Item Syrè מֶצְעוּתָא Mediatio, intercessio. in Rit.Seu.Patr. & בְּמִצְעוּת הֵיכְלָךְ In medio templi tui. Venet. בְּמִצְעוּת, Elias autem בְּמִצַּע alia forma. Psalm.48. de qua radice Elias:

בתוך חכו בְּמִצַּע מוֹרִיגָה בקרב היכלך בְּמִצַּע הֵיכְלָךְ ומשקל אחר בתוך הגן בְּמִצְעוּת גִּינְתָא והתאר והבריח התיכון וְאַרִיחַ מְצִעָאָה ורזל הרגילו לומר אֶמְצַע ולא מצאתיכן בכל התרגום:

In medio palati sui. Iob 20. In medio templi tui.Psalm.48.& alia forma, In medio horti. Gen.2. & nomen adiectiuum,vt,Vectis intermedia.Exo.26. Cæterùm Rabbini consueuerunt dicere אֶמְצַע, sed simile non inueni in tota paraphrasi Chaldaica. Item אֶמְצָעִי Mediator. & בְּאֶמְצָעִי Mediatè. & מִבְּלִי אֶמְצָעִי Immediate. in Commentariis. מַצְעִי Stratum meum. Elias מִצְעִי, Venet. מַצְעִי Strata mea,lecti mei. Psalm.132.radix est יצע.

מְצַף Effundere. in Aruc. מֶצְרִין Mezren, Aegyptus.Act.7. Et in adiectiuo fæmineo, מִצְרָנִית Aegytia vel angusta;in Saare Tsedeck.

מְק Hinc passiuè אִתְמְקַק Elanguit, alij Extensus est. mensus est se.3 Reg.17. Dissolutus est, emollitus est. Psalm.73. vbi aliâs legitur אִתְמַקְמַק per reduplicationem literarum. & sic Iob 14.alij Debilitatus est.

Item אִתְמוֹקַק vel אִתְמְקַק seu אִתְמַקְמַק רַבְיָא Emollitus est puer, id est, Incepit caro pueri mortui & rigidi mollescere: nisi mauis,vt alij, Oscitauit, oscitando enim languescimus & dissoluimur.4 Reg.4. In Venetianis corruptè legitur אִתְמוּרַק, alij Sternutauit exponunt, vnde Iob 41. מַקְקוּי Sternutatio eius, in exemplari Complut. Venetum verò,Elias, & Dauid Kimchi זְרִירוּי, quæ verior est lectio. vide in Zain.

Item מָק significat Tineam. à corruptione & dissolutione dictam. in Aruc. Et מֹק in Rasse tevoth valet מִקְרָא קֹדֶשׁ Cætus sanctus,celebris solennitas. Et מוק Crepida, vel soccus.in Aruc. מַקּוּבִין Mallei. Isa.44.à radice נקב. מַקְדוֹן Macedo,מַקְדוֹנָיָא & מַקְדוֹנָיָא Macedonia.Genes.10.in Thar.Ierosol.& Act.19. Inde מַקְדוֹנָיָא Macedo.ibid. & מוֹקְדוֹנִין Macedones.Esth.8. vt exponunt neoterici. Mihi verò locus est suspectus, aut enim corruptus est, aut מוֹקְדוֹנִין aliud est à Macedonibus, præsertim cùm sequatur דְּדַהֲבָא,id est Aurum: Paraphrastes verò non diceret, Super vestimenta Mordechai lapides preciosos in Macedonibus aureis ad pedes vsque dependere;igitur Ornatus cuiusdam nomen est. Compl.exemplar hæc non habet. מַקְדָה Frustũ testæ. in Midb.rab.cap.6.

מוקדי

מַעַן Fons, scaturigo. Leuit.11. radix est עין infrà. מְעוּקָא vt scribit Elias, eius iudicio Ornamentum est, quo mulieres, vt venustiores appareant, mammas suas comprimunt.aliâs legitur מְעוּכָא Ornamenta pectoris,vt exponunt recentiores: mea autem sententia Mammillaria sunt, vel illud Instrumentum quod Gallicè *Busque* appellatur. & dicitur à מעך Comprimere: vnde מָעוּךְ Compressos habens testiculos, thlasius.

מְעַל Præuaricari, mentiri, negare, violare fidem. & מַעַל Præuaricatio. Hebræa sunt. Porrò מְעוּלָא est Fusus. Prou.31.Sed legendum est מְעִזְלָא, de quo iam suprà in לכך. & מְעִילָא Tunica,pallium.1 Reg.18. מַעֲלֵי אַרְעָא Aditus,ingressus terræ.à עלל, de quo iam infra Genes.42. in Thargum Ierosol. vt habet Aruc. Elias מְעַלְעֵלֵי אַרְעָא, & opinatur idem esse quod אַלְלִין Exploratores, ad cuius confirmationem dicit pro Aleph exstare Hain, verùm hoc alienum est.

מְעוֹנָה idem quod מדור Habitaculum, habitatio. in Saare Zedek. מַעֲנָה Sulcus.Hebræum est.

מַעַס Syriacè, primò significat Discerpere, dilaniare.Luc.9. מְעַס Fremere,frendere. vide in עס. Tertiò Ponere feruentem aquam super farinam. in Aruc. מַעֲקָה Peripheria, peribolus, paries qui fit in tecto ne quis decidat. מעכ״פ in Rasse tevoth valet מֵעַל כָּל-פָּנִים Supra omnes facies. in Zoh. מַעֲפוֹרָא Pannus lineus, quo inuoluebantur in terra Pelistim.vide עפר. מַעְרְפָנָא Trapezita,numularius.pluraliter מַעַרְפָנָא Matth.21.

מְעָרָא & מְעָרְתָא Spelunca,cauerna. Gen.19.Exod.33.& Iosu. 10.in plur. מְעָרַת Isaiæ 2.

מפ״ In Rasse tevoth valet מְצַע פָּסוּק Medium versus. Vox Ierosolymitanæ linguæ מְצַע vel אֶמְצַע, Hebraicè תוך Medium. At מפ״ת est מַפְתֵּחַ Clauis, libri nomen vnius ex הנקרים, cuius auctorem tradit Aben Ezra in præfatione in librum מאזנים esse quendam R.Leui Hispanum Cæsaraugustanum.

מַפָּה Mappa.in Vaicr.rab.cap.17.& in Midb.rab.cap.21. De quo Elias,

ברברי ר״ל מְקַנְּחַ יָדוֹ בְּמַפָּה וכן פורס עליו מַפָּה הוא בגד פשתן לכן וכן קורין הבגד שפורסין על השלחן לאכול עליו מַפָּה וכן נקרא בלעז מפ״ה ובלא״ז צוו״הל וכן אנחנו קורין המעטפורת שגוללין בין ספרי תורה מַפּוֹת ובלשון רומי קורין לצורת העולם המצויר מפ״ה מולרי ונראה לי לפי שנוהגין לעטוף אותו על בגד פשתן ולשטוח אותו בכותל לחכיט בו לפיכך נקרא מַפָּה מוּבָדִי ואולי יש בו טעם אחר ואנכי לא ידעתי.

In verbis Rabbinorum legitur, Tergit manum suam mappa.Item,Expandit super eum mappam.Est pannus lineus candidus,& sic vocant pannum quem extendunt super mensam; vt super eum comedant מַפָּה. Sic etiam vocatur Italicè *Mapa*. Germanicè autem ſwech. Similiter quoque nos appellamus inuolucra, quibus inuoluuntur libri Legis מַפּוֹת. Et lingua Romana vocant formam orbis depictam Mappa mundi. Cæterùm mihi quidem videtur, eò quòd soleant eum depingere super pannum lineum, eumque extendere ad parietem vt conspiciatur, ideo vocari Mappa mundi. Forsan est & alia ratio, quam non noui. In Thisbi.

מַפַּס quod hîc Santes pro Contaminare, polluere adducit: vide in פס. Secundò מַפַּס Syrè,Licet.Act.2.

מְפִיס & aliâs מַפִּיס idem quod נוֹף μέμφις, Memphis, ciuitas Aegypti. Ierem.2. & Isa.19. vbi in Veneto exemplari vitiosè legitur מְכִיס. Item מְפִיס Comprimens,noscens, discernens. in Aruc. מַפְסָנוּתָא Græcè διαθήκη, Procuratio.Act.26. מַפֵּץ vel מַפּוּץ Teges,matta, storea. in Aruc.

מוֹפְתָא Portentum, prodigium. in plur. מוֹפְתִין atque מָפֵת Demonstratio.vide suprà in נפת.

מַץ vel מַצַּץ ordinis duplicatorum, Expressit, exsuxit. Psalm.75. Hinc דְּמַיְצָא Qui exprimit. Prouerb.30. in exemplari Venet. aliâs מִיצָא, de quo iam suprà. In passiuo אִתְמְצִי Exprimi, educi. Leuit.1.

מְצָא Inuenit,reperit,nactus est,& suffecit.Hebræum est. Secundò מְצָא Syrè. 1. ad Cor.10. & מְצִי rabbinicè significat Potuit. & חַמְצִיא in Hiphil, Existere fecit. in More lib.2.cap.13. Inde נִמְצָא Ens.vt נִמְצָאִים תַּחְתּוֹנִים Entia inferiora. in More libr.cap.6. & מְצִיאוּת Esse, substantia. in Commentariis. Idem מָצוּי in Bechaiai. חֶמְצָא Inuentio. in Commentariis. מַצָּא vel מוֹצָא ponitur pro Bona vel mala, cùm de muliere loquitur aliquis.Psalm.59. in Midras.

מוֹצָא etiam est Nodus calami:& Quisquiliæ, alij flos.de quo iam suprà. מִצְבִּיתָא vel מַצּוּבִיתָא est Quallus, instrumen-

הרבה לשונות מתורגם בלשון מְסִירָה ובפרט כל לשנא נתינה ביד כמו נתן בידו ורזל שמשו בוהרבה כמו משֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ וכולי וקוראין למי שמלשין את חברו מוֹסֵר סתם לפי שמוסר אותו או ממונו ביד גוים. והרבוי אמרו בלשון רבות כגון הַמִּינִין וְהַמּוֹסְרוֹת וכן אמרו מְלַמֵּד הַנּוֹקוֹת וכן הַבְּכוֹרוֹת מִתְעַנִּין וכן עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת וכן שְׁלֹשָׁה הֲדִיוֹטוֹת כלן בלשון נקבות ומזה הלשון אמרו מַסּוֹרֶת סָיֵג לַתּוֹרָה וחיא המסורת הכתובה סביב ספרי המקרא ובבר חברתי ספר הנקרא מַסּוֹרֶת הַמַּסּוֹרֶת ובארתי כל דינה: Hæc radix non inuenitur in Bibliis, nisi in sectione מטות, idque duabus vicibus. Et traditi sunt.&c. Numer.31. Item Ad tradendum. Sed multæ phrases Hebraicæ exponũtur Chaldaicè per מְסִירָה, præsertim omne vocabulum traditionem manualem significans. Et Rabbini plurimùm eo vtuntur, vt, Moses excepit Legem è Sinai, & tradidit eam Iehosuæ. &c. Vocant porrò eum qui traducit proximum suum מוֹסֵר absolutè: eò quòd tradat eum vel eius diuitias in manum gentium. Et in plurali vsurpant illud in fœmin. genere, vt, Hæretici & proditores. Quemadmodum à תינוק dicunt מלמד תינוקות Docens pueros. à בכור item הַבְּכוֹרוֹת מִתְעַנִּין Primogeniti affliguntur. sic עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת Decem verba. à דַּבֵּר similiter שְׁלֹשָׁה הֲדִיוֹטוֹת Tres idiotæ. ab הדיוט. Hinc etiam est quod dicunt, Masoreth sepes est Legis; ipsa verò Masoreth scripta est in circuitu Bibliorum. Iam verò librum composui, qui vocatur Masoreth hamasoreth, in quo declaraui vniuersam eius normam. Secundò מְסַר significat Serra secare. 2 Reg.12. & 3 Reg.7. Hinc מְסָרָא Serra. Isa.10. in plurali מְסָרִין aliâs מַסְרִין Serræ. Neoterici exponunt Laminas. 3 Reg.7. Elias hæc scribit in litera Nun: hac ratione, vt existimo, inductus, quòd ex משור Serra, cuius radix est נשר, hoc verbum, iuxta D. Kimchi, deducitur. vellem tamen ostenderent mihi quomodo Mem huius vocis radicale non est: ego itaque opinor, quandoquidem מְסַר Serrauit, à משור deriuatur, dicendum esse, quòd iuxta Ionathan משור per se radicem statuat.

Et מַסְרִיתָא idem quod משרת Sartago, seu patella. alij scribunt eum Sin מַשְׂרִיתָא Leuit.2. 2 Reg.13. & Ezech.4.

Et מוסר Coagulum. in Vaic.rab.cap.12. Et מָסוֹרֶת tam in Hebræo quàm in Tharg. in Venetianis secundum Kimchi, est ab אסר, ideo iuxta recentiores Vinculum significat. R. verò Schelomoh deducit à מסר, ex cuius sententia מָסוֹרֶת Traditionem significaret. ideo exemplar Compl. manuscriptum habet מַסֶּרֶת, quod nullo modo ab אסר deduci potest, aliâs scribendùm fuisset מֵיסָרָא cum Iod, absentiam Aleph ostendente, iuxta formam מֵיכָלָא. id est Cibus, ab אכל. Ezech.20.

מוסרים sunt Disciplinæ, virtutes naturales. in Comment. à יסר Erudire. מַסְרְדִי Nomen idoli cuiusdam gentium. in Aruc.

מִיסַר & מִסְתָּא, & Syrè מֶסְתָּא Sufficientia. Exo.36. Prouerb.30. & 1. ad Timoth.6. Sic מִיסַת הַיָּן Sufficientia nunc, vel satis nunc, id est, Sufficit. 2 Reg.24.

כְּמִיסַת גוּבָא Instar copiæ locustæ. Iudic.6. כְּמִיסַת Iuxta exigentiam. Deut.15. & לֵית אֲנָא כְּמִיסַת Non sum ego tanquam sufficientia, id est, non sum tantus vt sufficere possim. 2.Reg.7. Item מִסְתָּיָא Sufficientia, licet Santes Aegritudinem exponat. Compl. exemplar habet רִוְתָא Ægritudines, languores. Iob 6. מַסְתּוּ Cellarium. in Ber.rabb.cap.39.

מְסוּתָא idem quod מרחץ Balneum, thermæ. in Aruc.

מַסְתְּקִי siue מוסְתְּקִי sunt Ficus in vegete compressæ. & Veges semifracta. in Aruc.

מְעָא Significat Obolum: vt, מֵעָא דְּכַסְפָּא Obolus argenteus. 1 Reg.2. Idem מְעָא in Zohare. in plurali מְעִין Oboli. Exod.3. & Leuit.27. Idem מְעָתָא, aliâs, sed vitiosè, מְעָתָא, Complut. מַתְּנָן Dona. Esth.9. & in Commentariis מְעוּת. Secundò מֵעָא, & pluraliter מְעִין sunt Viscera, intestina, vterus. Isa.13. & Num.5. Idem מַעֲיָנָא Eccles.11. & מְעָיָא Viscera. Ionæ 1.

מְעַד Syriacè Consueuit, assuetus est. Matth.27. Inde מוֹעֲדָא Solennitas, festiuitas, tempus assuetum & statutum. vide יָעַד.

מַעֲוִי Respirare per nares. in Aruc. מַעֲזִיבָה Pauimentum. in Sche.rab.cap.15.

מְעַט Minuit. Hebr. est. Inde מִיעוּט & Chaldaicè מִיעוּטָא Paucitas, exiguitas in Zoh.col.174. in Genes. & עַל מְעַט Rarò. in Commentariis. מַעְטָן est כלי Vas in quo ponũtur oliuæ, siue tinum. מַעְטְרָלָה Separata. in More lib.1.cap.71.

מְעִין

Tractatus purificationum. מסכת מקואות Tractatus collectionum. מסכת נדה Tractatus menstruatæ. מסכת זבין Tractatus spermatum. משכת משקין Tractatus irrigatorum. מסכת טבול יום Tractatus baptisati diei. מסכת ידים Tractatus manuum. מסכת עוקצין Tractatus pedunculorum fructuum. Hi sunt omnes Tractatus, quibus ingens illa Doctrinalis farrago compingitur. מַסְכְּתָא Liber, Canon. מַסְכֵּת Pannus, quem ante se ponit mulier dum texit.

מִסְכֵּן Depauperare, egestate premere. 1 Reg.2. & Psalm.94. אִתְמַסְכֵּן Depauperari. Gen. 45. & Leuit.25. Hinc מִסְכְּנָא Pauper, miser. Psalm.9. De quo Elias, טוב יֶלֶד מִסְכֵּן מִן רַבְּיָא מִסְכֵּן וכל שאר מסכן דקחלת מתורגם עַנְיָא ורוב רַשׁ וְדַל וְאֶבְיוֹן וּמַךְ רבמקרא מתורגמין בלשון מסכן וכן קורין בלעז למי שחיא עני מאד מסכן: Melior est puer pauper. Eccl.4. Cætera verò omnia מִסְכֵּן quæ sunt in Ecclesi. Chaldaicè exponuntur per עַנְיָא. Item maxima pars vocabulorum רַשׁ דַל אֶבְיוֹן וּמַךְ hoc est, Pauper, tenuis, egenus, & humilis, quæ sunt in Bibliis, Chaldaicè redduntur per מִסְכֵּן. Similiter quoque Italicè vocant eum qui valde pauper est & miser, *Meschino*. Item גֶּבֶר מִסְכֵּן Vir pauper. 1 Reg.18. Pluraliter מִסְכְּנִין Pauperes, miseri. Isa.10. & מִסְכְּנָיָא idem Psalm.20. Complut. habet in singulari מִסְכְּנָא. Psalter. Nebiens. in regimine מִסְכְּנֵי non rectè.

Et מִסְכִּינוּתָא Paupertas, penuria, miseria. Prouerb.30. Exemplar Complut. habet בְּזוּתָא Contemptus. sed non placet.

מְסוּכְסֶכֶת Talea gladij, quæ Italicè dicitur *Tacca*. in Aruc.

מְסַלְיָא Scoriæ. vide סל. מְסַיֵּם Deinceps, deinde, summatim. in Comment. מָסָם Pœna, supplicium. Act.22.

Et מַסְמֶרְשָׁא Pœna capitalis, dictio composita. ad Hebr.10. מְסוֹן Græcè μέσον, Medium. Thren.1. in Midras. מוּסְמָא Absconditum. in Midb.rab.cap.7.

מִסְמַס vnde מִתְמַסְמְסִין Dissoluũtur, liquescunt. Pagninus sensu planè contrario exponit, Roborantur, confortantur. Iob 9. exemplar Complut. habet מִתְמַסְסִין Tabescunt, liquefiunt, vt suprà. Secundò est מטבע Moneta. Tertiò Genus ligni preciosi, seu, Vas aut instrumentum signatum, ex precioso ligno confectum. in Aruc. מַסְמַסְתָּא vt legit Bahal Aruc, Venetum & Elias מְסַמְתָּא, Complut. מַסְמְתָּא est, vt exponit Santes, Aula vel Atrium, in quo orandi causa conueniebatur, vt idem sit videlicet quod עזרה quod est in Hebræo. Rab. verò Schelomoh legit מִסְתַּמְתָּא, & interpretatur Genus quoddam pauimenti, quod hoc modo fiebat, Replebant lutamentum leuibus lapidibus, pice, calce, testulisque. Hæc itaque per solarium diffusa pauiebant atque complanabant. Ezech.43.

מַסְמֵר Clauus. vide in Samech. מְסַנָּא & מְסָנָא Calciamentum, calceus. Gen.14. & Deut.8. In plur. מְסָנִין Exod.12. & מְסָנָן בְּלָן aliâs מַסְנִין Calciamenta vetera. Ios.9. Idem מְסַנְיָא Isa.3. quod desideratur in Venetianis. De hac dictione vide adhuc in סָן. מְסַנְיָא in Veneto codice Prouerb.16. significat Recessum, Sante interprete: sed vox corrupta est. Ideo corrigendum è Compl. מַסְטֵי Auertit, vel potiùs, vt sit infinitiuus, מְסַטֵּי Declinare.

מַסָּס Idem quod איסטומכא Stomachus. in Vaic.rab.cap.18. & Psalm.103. in Kimchi. מְסִינָס est כותל חלול שיש בו חלונות Paries concauus, habens multas fenestras. 4 Regum 4. in Kimchi. מְסוֹפוֹטַמְיָא μεσοποταμία, Mesopotamia, prouincia duobus circumclusa fluuiis, nempe Tigri, & Euphrate. in Beresch. rabb.cap.45.

מִסַּק Colligere oliuas. in Vaicr.rabb.cap.15. Secundò Vexare, iniuriam inferre, angustiis afficere. Inde מִיסוּק Expressio, compressio. Psalm.8. in Midras. Item מָסָק est Species locustæ. Hinc מַסְקִיקָא, in plur. ponitur pro צְלָצָל Genere quodam locustæ, qui, vt ait Kimchi, arbores atque folia conscendens eorum humorem exsugit. Deut.28. in Tharg. Ierosol. vide סק. Et מוּסְקִין Muscus. in Aruc. מוּסִיקָה Musica. in More lib.2. cap.8.

מְסַר Significat Tradere, Gen.39. in tertia fœmin. præteriti מְסָרַת Iud.16. & אִתְמְסַר Traditus est. 1 Reg.23. מְסִירִין Traditi. Genes.9. & in Aphel אַמְסַר Contemnere, spernere, abiicere. ad Hebr.12.

Inde מַסּוֹרֶת & מָסוֹרֶת Traditio, paraphrasis, seu vocabulorum concordantia. De hac radice sic in Thisbi Elias: זה השרש לא נמצא במקרא כי אם בפרשת מטות שתי פעמים וַיַּמְסְרוּ לְמָסוֹר אבל

Act.19. מִסִּין Tributa. Ios.16. & 2 Reg.20. Item מַס vel מְכָא Coagulum. in Ber.rab.cap.4. Et מַסָּא est Palla, seu Instrumentum quo panis in furnum mittitur. in Aruc.

מְסָאנָא Aliqui מְסָאנָא, Alij מְסָכָא, legendum verò cum Elia & Complut. מְסַחְתָּא Statera, trutina. Prouerb. 11. & sic 16. quamuis alij corruptè habeant מְסָאתָא. vide paulò pòst.

מַסְאָנָא est Stimulus quo bos deducitur. in Aruc.

מַסְיְבִין Discumbentes: vel idem quod גְּרוֹלִים Magnates.

מְסִיבְתָּא Cochlea. vide סְבַב. מַסּוּבְּלֵי sunt Colligationes ceparum. in Aruc. מַסְנָא, legendum est מַסְמָנָא Calciamentum. vide infrà. מסר in Rasse tevoth valet מָסֹרֶת גְּדוֹלָה Masorah magna, quod notant etiam מסח מָסֹרֶת הַגְּדוֹלָה Masora magna. At Masoram paruam ita contrahunt מסק id est, מָסֹרֶת קְטַנָּה. Non desunt & qui magnam quidem ita significent מסח id est, מסורה הגדולה, paruam verò sine Vau, מסת id est מסרה הקטנה Masora parua. Item מַסְוָה Velum. in Commentariis.

Et מַסְוִי Aspiciens, prospiciens. in Aruc. מִסְחָפָא vide in סְחַף.

מְסַחְתָּא est in Aruc Mensa, super quam venditur caro. & in Thargum idem est quod טורטני Trutina, statera, bilanx. Psalm.62. & Prouerb.11. vt iam suprà dixi in מְסָאנָא. In plurali מַסְחָאתָא vel מְסַחְתָּא Bilances, trutinæ. Iob 6. Item קָם מִקִּבְרֵי נְבִיָּא וּנְפַל עַל קִבְרֵי מְסַחְיָא Surrexit de sepulchris prophetæ, & cecidit iu sepulchra Mesachaia. Elias nescit quid sit. Esther.1.in secundo Thargum. מִסְטוֹקָא μυστικά, Res sacræ. in Zohare.

מַסְטָר vel מַסְטִיר, & in plurali מַסְטִירִין est עִנְיָן סָתוּר μυστήριον, Res abscondita & occulta. in Beres.rabb.cap.69.

מַסְמְרָנֵי ponitur pro אחשתרפנים Magnis principibus qui videbant faciem regis. Esth.9. in secundo Tharg. vt habet Elias.

מַסְיָא vel potiùs מוּסְיָא μυσία, Nomen regionis, quæ adhuc sic vocatur hodie, inquit Elias. in Hebræo est מסך Gen.10. in Tharg. Ierosolymitano.

מְסַךְ Significat Miscere, temperare. sed Hebræum est. Secundò מְסַךְ מכסה Syriacè significat Expectare, præstolari. Matth.11. Tertiò significat Operire, tegere. Inde מָסָךְ Protegens. Item Vniones seriatim filo connectere. Italicè *Infilsare*. in Vaicr.rab.cap.2. מַסֶּכֶת Tractatus, connexio Doctrinalis. in plurali מַסְכְּתוֹת Connexiones. vt, מסכת ברכות Tractatus benedictionum. מסכת פאה Tractatus anguli seu partis angularis. מסכת דמאי Tractatus dubitationis. מסכת תרומות Tractatus oblationum. מסכת שביעית Tractatus septimæ siue septenarij. מסכת כלאים Tractatus commixtionum. מסכת מעשר ראשון Tractatus decimationis primæ. מסכת מעשר שני Tractatus decimationis secundæ. מסכת חלה Tractatus placentæ. מסכת ערלה Tractatus præputij. מסכת בכורים Tractatus primitiarũ. מסכת שבת Tractatus Sabbathi. מסכת עירובין Tractatus cognationum siue conuersationum. מסכת פסחים Tractatus Paschatum, siue Transituum. מסכת שקלים Tractatus siclorum. מסכת יומא Tractatus diei, scilicet כפורים Propiciationum. מסכת סוכה Tractatus casulæ siue tentorij. מסכת יום טוב Tractatus diei boni. מסכת ראש השנה Tractatus capitis siue principij anni. מסכת תענית Tractatus ieiunij. מסכת מגלה Tractatus voluminis, hoc est, historiæ Esther. מסכת מועד קטן Tractatus festi parui. מסכת חגיגה Tractatus solennitatis. מסכת יבמות Tractatus fratriarum. מסכת כתובות Tractatus contractuum. מסכת נדרים Tractatus votorum. מסכת נזיר Tractatus nazaræi, hoc est, à vanitatibus mundi separati. מסכת סוטה Tractatus diuersionis. מסכת גטין Tractatus libellorum repudij. מסכת קדושין Tractatus sponsaliciorum. מסכת בבא קמא Tractatus damnorum. מסכת סנהדרין Tractatus iudicum ordinariorum. מסכת שבועות Tractatus iuramentorum. מסכת עדיות Tractatus testimoniorum. מסכת עבודה זרה Tractatus seruitutis alienæ, hoc est, Idololatriæ. מסכת אבות Tractatus patrum. מסכת חוריות Tractatus sententiarum. מסכת מכות Tractatus percussionum. מסכת זבחים Tractatus immolationum. מסכת חולין Tractatus occisionum. מסכת מנחות Tractatus oblationum vespertinarũ. מסכת בכורות Tractatus primigeniorũ, siue primogenitorum. מסכת [illegible] Tractatus æstimationuũ, hoc est, preciorum. מסכת [illegible] Tractatus permutationis. מסכת מעילה Tractatus transgressionis sacrificij. מסכת כריתות Tractatus excisionum. מסכת תמיד Tractatus dimensionũ. מסכת מדות Tractatus nidorum. מסכת כלים Tractatus vasorum. מסכת [illegible] Tractatus tabernaculorum. מסכת נגעים Tractatus iuuencæ. מסכת פרה Tractatus

Tractatus

מְנָאלָן & מְנָאלָן significat Vnde probas, quomodo probas? vnde colligitur? frequens in Commentariis. de quo Elias: מְנָלָן לְהָמָן מִן הַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר וְיֹאכִלְךָ אֶת הַמָּן גַּם זוֹ מִלָּה מוּרְכֶּבֶת מִן ב׳ מִלּוֹת מִן אַן וְלָן כְּמוֹ אַן הַלְּכֶם כְּמוֹ אָנָה וְלָן תַּרְגּוּם שֶׁל לְנוּבִיש נוֹסְחָאוֹת שֶׁמְּצָאתִי כָּתוּב בְּאֶלֶף אַחַר הַנּוּן מְנָאלָן וְהוּא מוּרְכָּב מִן שְׁלֹשָׁה מִלּוֹת מִן אַן לָן:

Vnde nobis scilicet probas de ipso Haman? Ex lege, quoniam dictum est, Et cibauit te הַמָּן Manna. Deuter.8. Hæc etiam dictio composita est ex duabus particulis, nempe ex אַן Quò, & לָן Nobis: vt, Quò abistis? 1.Sam.10.idem quod אנה & לָן, nam לָן in Tharg. ponitur pro לְנוּ. Sunt & exemplaria in quibus inueni illud scriptum cum Aleph post Nun מנאלן, quod quidem componitur ex tribus particulis, nimirum מִן אַן לָן Vnde nobis? & in Rasse tevoth מנ״ל est etiam מְנָא לָן Vnde nobis? מְנַמְנָמֵי כְּנִישְׁתָּא legit Aruc Num.26. pro קריאי העדה Conuocatis congregationis: Santes Principes, aduocatos exponit. Ven. & Compl. exemplaria hoc loco & alibi habent מְעַרְעֵי כְּנִישְׁתָּא Obuios Ecclesiæ. illud verò מְנַמְנָמֵי forsitan Græcum est μνάμονες, Modiperatores, curiosi, vt ita loquar, Memoratores, vel מְזַמְּנֵי Condicti, ad tempus statutum vocati, erit legendum. מָנוֹן Testis. in Aruc. & מוֹנוּנֵי Aqua piscium salitorum. dictio composita ex מוּ Aquæ, & נוּנֵי Pisces. aliâs scribitur מִינוּנֵי in Aruc. מוֹנֵן vel מוֹנִין Raptores, depopulatores. alij Tribulatores, contristatores. à ונה de quo suprà Isa.49. מִינָם Violentia, vis, oppressio: ab אנס Isa.10.

טוּרוֹס מָנוֹס Taurus mons, dictio Latina. Numer. vltimo. in Tharg. Ierosolymitano.

מְנַע Prohibere, subtrahere, Gen.22.& 30.Deut.4. alij Priuare, diminuere, parcere, auferre.

Inde מְנִיעָה Probibitio: & הַמּוֹנְעִים Impedimenta. & מְמָנֵע Impossibile. in Commentariis. Tertiò Syriacè, Peruenit, accessit. Act.26.& 27. מַנְעָל Calceus. & מַנְעוּל Sera, pessulus. in Aruc.

מנפא Est Instrumentum auram adducens, quod lingua Rabbinica dicitur מַרְוִיחָתָא, Arabicè מִרְוַח, & Italicè *Ventolo*, Latinè Flabellum. in Aruc. מַנְפּוּל Vendens panem emptum à pistoribus, dicitur à verbo Græco μονοπωλῶ, id est, Solus vendo. in Aruc. מָנִיק Calamus oblongus æreus, testaceus, aut vitreus, in capite retortus, quo vinum extrahitur, dictus à ינק quòd Vinum fugat. aliâs dicitur אנק. Inde etiam Chaua dicitur מְנִיקָא Lactans, quòd lactauerit mundum vniuersum. מוֹנִיק Monile, torques. in Vaic.rab.cap.12.

מַנְקָטָא Syriacè idem quod חַנְכָּשִׁיט Ornamentum muliebre, collare stritum. in Aruc. מְנַרְתָּא Candelabrum. Zach.4. & Exod. 25. מְנַשְׁתָּפָא idem quod מתגלגלין Circumuolutã. in Aruc. מַנְתָּא Pars, portio. à מָנָא suprà. 1 Regum 9.

Secundò מֶגְתָּא מכנתא Syriace ponitur vbi in Græco est πίλος, Capillus. Luc.21. sed alibi per Beth scribitur.

Tertiò significat Intentionem, conditionem, modum. vt עַל מְנַת Hoc pacto, hac intentione. in Ber.rab.cap.58. & in plurali Syrè מְנָנֵן Formæ, modi. vt, בְּכָל מְנָנֵן Omnibus modis, omnifariam. ad Hebr.1. Item בְּגִין מַנְתָּא Ob id, propterea, hac de causa. Deut.2. in Tharg. Ierosol. Et Elias in Thisbi: עַל מְנַת כֵּן עַל מְנַת שֶׁאֲנִי אֶפְרַע לְךָ פִּירוּשׁ עַל תְּנַאי בְּלֹא מאינונ״ג וברל״ז פשוט ולא נמצא זולת מלת על ואולי הוא מן מְנַת תַּמְלֵךְ בְּדַרְךְ רְחוּקוֹת:

Id est; Eo pacto quod sic est, ea conditione vt soluam tibi. idem quod עַל תְּנַאי Germanicè Bedingung, Italicè *Patto*. nec inuenitur absque עַל particula, quod forsan desumptum est ex 2.Paral.31. Portio verò regis, quod tamen longè petitum est.

מִנְתָּא Menta, herba nota, quæ Arabicè dicitur נַעְנַע, vt habes infrà. in Aruc.

מְסַס Ordinis duplicatorum, Dissolui, liquescere. 2 Reg.16. & לִבִּי מִתְמַסְמַס Cor meum liquefactum. aliâs מִתְמְסִי Psalm.22. אִתְמְסוּ Dissolutum est. Ios. 2. & אִתְמְסִיאוּ בְּעַפְרָא Resoluti sunt in puluerem. aliâs אִתְמְסָרוּ Traditi sunt. Psalm.88. & in Aphel אַמְסִי Dissoluit, liquefecit. Ezech.22. Idem אַמַּס alij Putrefecit. Numer.5. & מַסְיָא Resolutum, putridum. ibid. & מַסָּא vt exponit Santes, Consumptio. alij Tributum, vt infrà Prou.12. Compl. habet מְסָאתָא Subiectio. à מָד de quo suprà.

Secundò אִתְמְסָא חמכסא Syriacè significat Intumescere. Act.28. Porrò מַסָּא vel מִיסָא est Cibus, ferculum, coctio. in Aruc. מס valet מַסֶּכֶת Tractatus Doctrinalis. & cum Beth במס In Tractatu. מוּסְיָא מוסיא Mysia, nomen regionis.

ficere. 1 Reg. 12. Dan. 2. & Gen. 39. Hinc מְנִי Constitue. Ezr. 7.

Inde מְמַנָּא & מְמָנָא Præfectus, præpositus, magister militiæ. 1 Reg. 22. 4 Reg. 19. & 25. idem מְמוּנָה in Comment. in plur. מְמוּנִים: & מְמַנָּן Præfecti, constituti. 4 Regum 12.

Tertiò מְנָא significat Deridete. Vnde מוֹנִין Deridentes. in Beresch. rabb. cap. 1. Præterea מְנָא Quid; lege מַה Prou. 27. & sic pro כְּמָנָת reponendum בְּמָה In quo. Prouerb. 4.

Item מָן est idem quod מִי Quis, qui, quę, quod. Dan. 3. & 4.

Inuenitur etiam מַנּוּ & מָנוּ Quis. Prou. 30. & 31. in exemplari Veneto, sed paulò meliùs est in Complut: מָנְהוּ & מָאן הוּא Quis ille. מִמָּן A quo. 1 Reg. 2. Item Elias ait, quòd vbiq; pro מִי scriptum sit in Tharg. מָן sine Aleph, & vbi cum Aleph occurrit, erratum esse; nam מָאן cum Aleph inquit, Vas propriè significat: nihilominus pace Eliæ dixerim, vtrumque passim etiam in emendatissimis codicibus inter se confundi inuenies. Insuper מַנָּא & מָנָא est Manna, cibus ille cælestis, quo filij Israel in deserto nutriti sunt quadraginta annis. Psalm. 78. & Exod. 16. Idem מַנְנָא הכנגה Iohan. 6. & ad Hebr. 9. Item מָן & מָנָא idem quod כְּלִי Vas, instrumentum. Numer. 19. & Ierem. 18. Idem cum Aleph מָאן Psalm. 2. in plurali מָנִין & מָנָיָא 4 Reg. 4. & Daniel. 5. & מָנֵי כַסְפָּא Vasa argentea. 2 Regum 8. Sic מָנֵי קְרָבָא Arma bellica. Iud. 18. Item מִן & Syriacè מֶן est præpositio A, vel, ab, è, ex, de. & recipit affixa: vt בַּר מִנִּי Præter me. Deuter. 5. מִנִּי A me. Ion. 4. מִינָנָא A nobis. מִנְהוֹן Ab eis. מִנְכוֹן A vobis. &c.

Item מָן siue מָנָא Aratrũ. in Aruc. Et מִנַּן est quæsitiuum, Vnde: vt, מִנַּן אַתְּ אָתֵי Vnde venis? 4 Reg. 5. Idẽ מִנַּיִן de quo Elias. חרבה הרגילו רז"ל במלה זו כגון מִנַּיִן אַתָּה אוֹמֵר מִנַּיִן שֶׁאֲפִילוּ אֶחָד וכו' וחיא מלה מורכבת משתי מלות כאילו אמר מִן אַיִן שפירושו מֵאַיִן בלא"ה בון וואנן ובלעז די אונד"י וכתבו אותו ביוד אחרת להפריד בינו ובין מִנַּיִן שהוא לשון מספר שכותבין אותו בשני יודין אף על פי שאינו כדינו כי משקלי ענין בנין חנכתבים ביוד אחת שהוא מקום הא שרשית: Id est, Plurimùm vti solent Rabbini hac dictione: vt, Vnde dicis? Inde est quod etiamsi vnus. &c. Est autem dictio composita ex duabus particulis, quasi dicas מִן אַיִן hoc est מֵאַיִן, Germanicè Von wannen, Italicè *De donde*. Porrò scribunt illud cum vno Iod, vt differentiam constituant inter ipsum & inter מִנַּיִן quod Numerum significat, quodque duplici Iod scribunt, etsi præter analogiam. Sunt enim formæ בְּנַיִן & עֲנָיִן scriptæ vnico Iod, quod est loco He radicalis. מֵאַרְעָא מִנִּי יַחֲדוּנָךְ, vel, vt habet Elias, מֵאַרְעָא מִינִי יַחֲדוּנָךְ De terra Mini lætificabunt te. Est enim, secundum quosdam, Prouinciæ nomen Mini, quam eandem esse dicunt cum מִנִּית de qua Iud. 11. scriptum est עַד מֵעַלְנָא דְמִינִית Vsque ad introitum Minith. Sed exemplar Complut. manuscriptum non habet מֵאַרְעָא De terra; quia alij exponunt מִנִּי A me; nonnulli verò Inde. quæ expositio magis R. Abraham probatur. מַנְבָּיוּת est המזומנת בביתו Præparata domi suæ. vel, vt alij dicunt, מקוננת Lugens. in Aruc.

מַנְגָּנוֹן est ערמנות ובלעז אונגינו Astutia, Italicè *Ingenio*. in Aruc. Modus, causa, calliditas. in Ber. rabb. cap. 89. Inde מַנְגְּנוֹן Nomen machinæ artificialis. Esther 1. in Tharg. Ierosolym. de quo iam supra habes in מכן. מִנְדָּה הכנהמס est מין המס Species tributi. iuxta Kimchi מנת המלך Portio regia, quæ regi debetur. &, vt opinatur Rab. Aben Ezra, fiebat מן הרכוש De facultatibus, id est, census. Ezr. 4. Alij quasi מנרת vel מדת Mensura, supple tributi, quod dabatur à trans flumen habitantibus. מִנְרָעָם Quicquam, aliquid. Gen. 22. in Thargum Ierosol. vt habet Elias. in Venetianis non inuenio.

מִנְחָתָא Munus, oblatio. Leuit. 6. מַנְוָלִין Vestes, vel chlamydes. in Aruc.

מנט Terruit. & מָנִיט Terrens. Isa. 17. vt est perperam in Pagnini lexico, proinde legendum נוד à מָנִיד, de quo suo loco. Nihilominus Bahal Aruc etiam profert pro מחריד Exterrens, מָנִיט quod esset à נוט. sed cùm sint multa alia loca similia, in quibus in vtroque Thargum semper reperio מָנִיד pro מחריד, puto etiam & hîc, quisquis tandem sit locus, ita legendum. מוֹנִיטִין idem quod מטבע Moneta. aliâs מוֹנִיטוֹן in Ber. rab. cap. 36. Dicitur & מוֹנִיאָה in Schem. rab. cap. 5.

מְנִיכָא הכנבה & מְנִיכָרָא idem quod רביד *μανιάκης*, Torques, ornamentum colli. Dan. 5. & Prouerb. 1. in plural. מְנִיכִין Genes. 49. in Thargum Ierosolymitano. מְנַמְכוֹס Græcè *μοναχὸς*, à מינו *μόνος*, id est יחיד Vnus; & מזכם *μάχομαι*, id est לוחם Pugnans. in Tanhuma, & Aruc.

מנלן

ואני לא ידעתי לכוון דמיונו זרת ואם יש לדמותו לאחד מלשונות המקרא אדמחו ללשון עולות מחים לשון מוח שהוא שמן ונבחר כך הרופא הַמְמֻחֶה נבחר וטוב: Id est, In verbis Rabbinorũ legitur, Ligatura optima, medicus optimus, siue egregius. Res quæ bona est, probata, & cuius factum est periculum, dicitur מְמֻחֶה Cæterùm auctor Aruc deducit illud à מָחָה quod legitur Numer. 34. Et pertinget ad latus maris Cinereth. ego verò nescio quomodo possem hoc exemplum huc accõmodare. Quòd si referendum est ad similitudinem cuiusdam è dictionibus Bibliorum, referrem illud potius ad hanc locutionem. Psal. 48. Holocausta מֻחִים Medullatorum, quod Pingue & electum significat. Vnde Medicus probatus, hoc est, selectissimus & optimus. מַמְכָּתָא aliâs מְמִיכָתָא quod scribi debet מְמִיכָתָא Humilis, submissus: alij Mœrens, tristis. Prouerb. 15. radix est מָךְ suprà. מַמַּל Rota quæ circumducitur super oliuas, vel torcular, aut prælum oliuarum. in Aruc. ממ' in Rasse tevoth valet מִסֵּפֶר אוֹ מִסִּפְרֵי מלחמות יְהוָה Ex libro librisue præliorum Domini. Qui liber conscriptus est à R. Leui Ben Gerson.

ממון & מְמוּנָא הכהמנה Substantia, opes, diuitiæ, facultas. Gen. 37. Exod. 21. & 1 Reg. 8. De quo Elias: בצע ורכוש והון על הרוב מתורגמין מָמוֹן או מְמוּנָא ובסמיכות כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּל מָמוֹן בֵּיתֵהּ בלא"ה חאבא ובלעז רוב"א: Lucrum, siue quæstus, & substantia, & diuitiæ Chaldaicè significantur per Mamon aut Mamona: & in regimine מָמוֹן. vt, Et totam substantiam domus eius. Prouerb. 6. Germanicè Hab/ Italicè *Roba*. Hæc ille.

ממק Derisit. Psalm. 119. in litera Zain. מַמִּיקָנָא Illusor. Prouerb. 9. in plur. מָמִיקָנִין Psalm 1. & Prouerb. 1. sed Venet. habet מָמִיקָנִין Derisores. & מְמִיקָנוּתָא aliâs מַמְנִיקוּתָא ibidem. & מְמִינְקָנוּתָא Psal. 44. in Venet. & Elia. Compl. verò מְמִיקָנוּתָא.

ממש Significat Quicquam, aliquid, aliis Substantiam, vtilitatem. Isa. 26. in Kimchi. & Psalm. 1. in Midr. Hinc Iob 15. רְלִית מֶשֶׁשָׁא בְּהוֹן In quibus nihil est solidi. & sic Deut. 32. in Tharg. Ierosol. לְשֵׁדָנָא דְלֵית בְּהוֹן מַמָּשׁ Dæmoniis in quibus nihil firmi vel certi est. Quidam non intelligens, accipit vltimam huius orationis vocem, qua iuncta cum prima alterius sequentis orationis, hoc modo, מַמָּשׁ טַעֲנָן simili expositione interpretatus est, nempe, Aliquid diuinitatis in idolis. vide locum, & vitium deprehendes. Et Elias in Thisbi: מְלָאכִים מַמָּשׁ וכן אֵין בּוֹ מַמָּשׁ פירוש דבר ברור וקיים שיש בו מַמָּשׁוּת בלא"ה גיולים ובלעז צירטו ובפסוק וַיְמַשֵּׁשׁ חֹשֶׁךְ פי' רש"י לשון מַמָּשׁוּת מלשון מְמַשֵּׁשׁ בצהרים ואינו מחיור כי שרש ממשש משש בשתי שנין וממש שרשו ממש בשתי ממין: Angeli ὄντως. Item, Nõ est in eo solidum. hoc est res pura & firma, in qua est soliditas. Germanicè Gewiß/ Italicè *Certo*. Proinde in versu, Et palpauit tenebras, Exod. 10. Rab. Schelomoh Iarchi exponit מַמָּשׁוּת à significatione huius loci, Palpans in meridie. Deut. 28. Sed hoc non est clarum, quoniam radix מְמַשֵּׁשׁ est מָשַׁשׁ cum duobus Schin, radix verò מַמָּשׁ est מָמַשׁ cum duobus Mem. Idem מַמְשׁוּ in Zoh. Hinc מְמוּשׁ Palpatus, actus contrectandi. Gen. 27. in Tharg. Ierosol.

Secundò מַמָּשׁ significat Absolutè, præcisè, propriè, simpliciter. frequens in Commentariis. מֶמְתוּם הכהמתם Nunquam. Matth. 7.

מנא vel מְנִי ordinis quiescentium in vltima, Numerauit. 1 Reg. 13. & 2 Reg. 24. & אֶתְמְנִי Numerari. Exo. 38. מִנְיָנָא & מִנְיָן Numerus. Gen. 34. Iud. 6. & Syriacè מְנָיָנָא הכנבה idem. Luc. 22. plur. מִנְיָנִין & מִנְיָנֵי Numeri, computationes. Exod. 38. Et מִנִּין Minæ, Græcè *μναῖ*, genus monetæ. Marc. 12: cuius singulare est מְנָא Mina. Luc. 19. & cum affixo מִנְיָךְ Mina tua. ibidem.

Et מְנֶה Nummus, vel aureus, vulgò Ducatus, vt exponit Santes. Psal. 112. in Midras. Item Pondus, mna, libra. in Esther. plur. מְנִין & מָנִין atque מַנָּא *μναῖ*, Minæ. Isa. 7. & Eze. 45.

Item, vt habent neoterici מָנָן Partes. in 2. Tharg. Esth. & Elias in Tisbi: הַמָּנֶה יִהְיֶה לָכֶם הוא שם משקל וכן שְׁלִשֶׁת מָנִים זהב וְחֲמִשָּׁה שִׁשִּׁים שְׁקָלִים אבל ברברי רז"ל חמנה חוא מאה זוז באמרם חַאֲלַמָּנָה גוֹבָה מָנֶה וְהַבְּתוּלָה מָאתַיִם וגם זכרו תַּמָּנָה בענין המשקל שהוא חַלִּיטְרָא: Id est, Mina erit vobis. Ezech. 45. Est nomen ponderis. Item, Tres minæ auri. Valet autem Maneh vel Mina sexaginta siclos. At apud Rabbinos Maneh valet centum Zuzim. vt cùm dicunt, Vidua exigit minam, & virgo ducentas. Interdum etiam commemorant maneh, pro Pondere, quod est Libra. Secundò מָנִי & מַנִּי significat Constituere, præ-

Beresch. rabb. cap. 48. מַלְטוֹס Trabs ferens capita aliarum trabium. in Aruc. In plurali מַלְטִסִין sunt Foramina in quibus ponuntur capita trabium, inquit D. Kimchi in lib. Radicum & in Comment. מִילִיטוֹס Miletus, vrbs in finibus Ioniæ, & Cariæ. Act. 20. מִילִיטִי Melita, vulgò *Malte*. Insula non procul à Pachyno Siciliæ promontorio. Act. 28. מוֹלְיָיר est Vas testaceum, in quo sunt duo tecta, quorum in inferiori inter tectum & tectum aquæ sunt; quæ non videntur; in superiori verò carbones extrinsecus qui videntur. in Aruc. מַלִין vel מַלְיָין Atramentum. in Aruc. מַלְוָאתָא Tumores, eminentiæ, altitudines. radix est מְלָא suprà. מַלְיוֹן Lasciuia, derisio. in Aruc.

מְלַךְ & aliquando מַלִיךְ Consulere, dare consilium. 2 Reg. 16. 17. & Isa. 23. אִתְמְלִיךְ Iniit consilium, consiliatus est. 3 Reg. 12. מֵלֶךְ & מֵלֶךְ, scribunt alij מָלֶךְ Consilium. Ierem. 18. & Ezech. 11. Idem מִלְכָא 2 Reg. 16. & מִלְכָנָא aliâs מִלְכְתָא Prou. 18. & in statu regiminis מִלְכַת רְשִׁיעִין Consilium impiorum. Psalm. 1. In plurali מִלְכִין, aliâs, sed prauè, מַלְכִין Consilia. Isa. 25. מַלְכָא aliâs מְלוֹכָא Consiliarius, à consiliis. 2 Regum 15. in plur. מִלְכִין & מַלְכִין Mich. 4. & Isa. 1.

Item Prouerbium in Ben-Syra, שִׁיתִין מְלִיכִין יְחוֹן לָךְ וּמְלִיכוּת נַפְשָׁךְ לָא תִשְׁבוֹק: Sexaginta consiliarij si fuerint tibi, consilium tamen animæ tuæ ne deseras. Item מַלֵךְ מְלָכָא Consulens consilium, Consiliarius. in typographico epilogo noui Testamenti Viennensis. Secundò significat מְלַךְ Regnauit. 1 Reg. 13. & in Aphil אַמְלִיךְ Constituit, creauit regem. Iud. 9.

Inde מְלֵךְ & מַלִיךְ Psalm. 47. & מְלֵךְ & מַלְכָא Rex, consilio pollens. Dan. 2. pluraliter מַלְכִין Reges. 3 Reg. 20. & מַלְכָיָא Gen. 26. מַלְכַת Regina. 3 Reg. 10. Idem מַלְכְתָא Dan. 5. מַלְכָן Regina 3 Reg. 11. מַלְכוּ Regnum. 2 Regum 7. idem מַלְכוּתָא ibid. In plur. מַלְכָוָן Isa. 10. & Gen. 25. & מַלְכָוָת atque מַלְכְוָתָא Regna. Psalm. 68. & 1 Regum 10. Inde Æthiopes Deum vocant אֲמְלַךְ ὁ βασιλεύς, Hebraicè חַמְלֶךְ Rex ille.

Tertiò מְלַךְ Syriacè significat Promittere, polliceri. ad Roman. 1. & in Aphel אַמְלִיךְ Ad promissionem adegit, fecit promittere. Deut. 26. in Tharg. Ierosol. Inde מוֹלְכָנָא ἐπαγγελία, Promissum. Luc. 24. In plur. מוֹלְכָנָא Promissiones. in libr. Rit. Seu. Patr. Item מְלוֹךְ est Nomen loci, qui Hebraicè dicitur מְלָאוֹךְ. & est, vt ait Kimchi, prope Tyrum. Isa. 23. vbi scribitur עֲבַר בְּיַמָּא מְלוֹךְ Trãseuntes per mare Meloch. Inde fortè nomen accepit fluuius Mulùcha.

Et מַלְכוֹם Nomen idoli, quod aliâs dicitur Moloch. Act. 7. & מוֹלֶךְ Leu. 18. erat Idolum Ammonitarum. מַלְכְנִיקִי Perspicuum, clarum. in Aruc. מַלְמְלִין Confricationes manuum, & orbiculi qui confricando manus fiunt ex luto vel pasta. in Aruc. מִלְמַד Stimulus. Hebræum est.

מִלְיָסָא aliâs מִלִיסָא Cacabus, lebes. 1 Reg. 2. & etiam Numer. 11. vt dicit Elias in Meturgheman ex Tharg. Ierosol. sed eum falli arbitror, scribit enim alibi לַפְּרָיָא, quemadmodum corrigendum est in exemplari Veneto, vbi corruptè legitur לַפְּרָיָא. Et מִילוֹסָא est רוחא רחצר Latitudo siue spacium atrij. in Aruc. מַלְעִין vel מַלְעִין, aliâs scribitur מַלְאִין est Pilus & barba aristæ. in Aruc. מַלְפַנְיָא Pepones: in Tharg. Ierosoly. Num. 11. מַלְפַפּוֹנָא & מַלְפַפּוּן Confectum ex cucurbita & pepone. in Aruc.

מְלַק Vngue secare, abrumpere vel torquere collum auis. Leuitic. 1. & 5.

מְלָקוֹט est Pellis quæ ponitur ob oculos vaccæ triturantis. in Aruc. מְלַקִיט Forceps, instrumentum barbitonsoris. in Aruc. Et מַלְקוּת Flagellum, scutica, cædes, verberatio triginta & nouem verberum. in Aruc. radix est לְקָא suprà.

מְלַרַע Infrà, inferius. vide in רע.

מִלְתָא מולרת Agger. vide suprà. Item מִילְתָא idem quod חקדת Phlebotomia. in Aruc.

מַלְתַּת siue מַלְתָּתָה est רבר נגלל Res plicabilis, vt est saccus de corio vel panno. in Aruc. מַלְתִין Locus vbi ponitur inauris. in Schem. rab. cap. 40. מַלְתַּרְוָת vt suprà אַמַלְתַּרָה in Vaic. rabb. cap. 17.

ממ In Rasse tevoth valet מִכָּל-מָקוֹם Nihilominus. מַמְזֵרָא Spurius, vulgò conceptus. vide מזר.

מוּמְחָה Optimũ, auctenticum. in Vaic. rab. cap. 26. De quo Elias in Thisbi: ברברי ר״ל קָמִיעַ מְמֻחֶה רוֹפֵא מְמֻחֶה פירוש רבר טוב ובדוק ומנוסה נקרא מְמֻחֶה ובעל העדוך הוציאו מלשון וּמָחָה אֶל כַּתֵּף יַם כִּנֶּרֶת ואני לא

אַרְזָא לָא מְתְמַלְלָנָא Arcana ineffabilia. in lib. Rit. Seueri Patr. מְתְמַלְלָנִיתָא Effabilis, in fœm. genere. ibidem. & מִלְיָא Verbalia, rationalia. ibidem. Secundò מְלַל significat Confricare. in Aruc. Inde מְלִילָן Spicæ. Deuter. 23. & מְמִילִין Galla, ex qua fit atramentum, vel est arbor ipsa gallas ferens. in Aruc. Et מְלָא Aurum ex fodina eductum, non colatum. in Aruc. Et מַלַל Cirrus, id quod dimittit textor in capite panni, quod lingua doctorum dicitur כַּרְכַּשְׁתָּא vt suprà. & Græcè κρόσπεδον, id est, Limbus. Item מְלִילִין sunt Humiles & abiecti. in Aruc. מִילָא & מִילְתָא & in regimin. מִילַת Lana subtilior & mundior, μηλωτή, Melote, quanquam melote propriè pellem cum lana corpori detracta significat, quidam Lanam sericeam explicant. Hos. 2. Thren. 2. & Ezech. 27. In plurali מִילָתִין Esther 1. ex quo duo esse videntur themata huius dictionis, hîc enim Thau seruile esse non potest.

מל Ordinis quiescentium in media, significat Circuncidere. Inde מִילָא Circuncisio. in Commentariis. & מוּלָאי Circuncisi, tumidi, elati. Secundò significat Consuere non ita concinnè. Item אִתְגּוֹלְלוּ פְּצִימִיָא מִמֵּילֵיהֶן, vt habet Elias Esther 6. & exponit, Reuoluta sunt folia sponte sua: ac si scriptum esset מִעֲצְמָן id est מעצמן Per se, vel ex se.

Tertiò Imbuere ollas, ne quid mali contrahant odoris. & מִילָא Miliare. Matth. 5. & in Ber. rab. cap. 53. de quo iam suprà. מוּלָאוֹת Mulæ. in Aruc. מְלָאכָה Opus ingeniosum, ars. Vnde מְלָאכוּתִית & מְלָאכִיתִית Artificialis. in More lib. 1. cap. 66. & מַלְאֶכֶת הַחֶכְמָיוֹן Ars logica, dialectica; in Præfat. More. מוּלְכָּן Nomen regis cuiusdam. in Aruc.

מַלְבֵּן Typus siue forma qua fiunt lateres, porca tampi, fenestra, porta, lectus. in Aruc. מַלְבְּשָׁתָא, Tharg. Ierosolym. מַרְבְּשָׁתָא Nomen loci, qui Hebraicè dicitur Dibon. Num. 32. vide suprà כְּלַל.

מלג Depilauit, pilos, plumas, setasque cum aqua tepida detraxit. מְלוֹג idem quod λόγος, Sermo. in Aruc.

מְלוּגָא Fasciculus. מוּלוּגָא Monile pectoris. in Vaicr. rabb. cap. 12. מַלְגָּא est Instrumentum dentatum, cum quo secernitur & spargitur palea, Rastrum. in Aruc.

מַלְגְּמָא τὸ μάλαγμα, fomentum, emplastrum, medicina.

מְלוּגְמָא siue מְלוּזְמָא Genus monetæ. in Aruc.

מרת in Rasse tevoth valet מַלְכוּת חַרְשָׁעָה Regnum impietatis. Sic vocant regnum Antiochi & Græcorum, à quibus afflicti sunt. Sic Imperium Romanum, & Christianam ditionem, verpi impuri. Elias mauult Toar legi מַלְכוּת חַרְשָׁעָה Regnum impium. מלתר valet מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה Exemplum, cui res assimiletur.

מלז Syrè, Læsit, nocuit, damno affecit. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

מלח Saliuit, sale condiit. Leuit. 2. & Ezech. 16. Inde מְלַח & מְלִיחָא Sal. Ezr. 7. & Gen. 19.

מַלָּחָא Nauta. Prou. 23. מְלִיחַ Piscis salitus. in Aruc. Et Ezr. 4. legitur כְּעַן כָּל קְבֵיל דִּי מְלַח הֵיכְלָא מְלַחְנָא quæ à quibusdam exponuntur sic: Nunc verò pro omni vicissitudine quòd sale palatij (regis) saliti sumus, id est, sumus vsi: sed Hebræi aliter in hunc fermè modum explicant: Nunc verò cùm ita sit, vel, His omnibus inter se collatis, nempe quòd desolatione templum destruere volumus, vel vt R. Dauid dicit, Cessare fecimus ędificationem templi huius, vt sit velut terra deserta & inhabitabilis. hîc enim locus eiusdem significationis est cum אֶרֶץ מְלֵחָה Ierem. 17. id est, Terra deserta & infructifera, à continenti vel à terra habitabili abscissa. מְלִיחוּת Humores. in More. lib. 1. cap. 72. à לח, de quo suprà.

Secundò מְרַח significat Coniungere, connectere. in Vaicrab. cap. 3. Et מַלְחִית Latrans, vel repugnans. in Vaicr. rabb. cap. 13. מַלְטִיתָא ponitur in Venetianis Bibliis Prouerb. 12. & 25. pro רקב Putredine. Complut. habet בְּלִטִיתָא & בוֹלִטִיתָא. & etiam ibid. 14. vbi in Ven. legitur נִיטְרִיתָא corruptè. מַלְטִיתָא verò alibi nusquam occurrit, sed בוֹלִטִיתָא semel Iob 41. in Venet. pro רקבון Putredine inuenitur. ex quo mihi persuadeo hanc veram esse lectionem, & significat meo iudicio genus illud fungi, quod ex putredine in ligno excrescit & protuberatur: בְּרַט enim apud Rabbinos Excrescere, & prominere est. Huc etiam facit Græca vox βωλίτης, Boletus, qui est ex genere fungorum. מַלְטַמְיָא Plenum ossibus. Componitur ex מְלֵא Plenum, & טַמְיָא Ossa. in Aruc. מְלוּטַמְיָא Genus cibi. in

Numer.21.& 32.in Tharg.Ierosol. fortè Regio est illa Iudææ, quæ à Strabone Macras vocatur.

מַכְחֹל est Instrumentum.habens ex vna parte dentiscalpium,ex altera verò auriscalpium. in Aruc. מַכְחוֹל Lignum vel ferrum perforatum, quo aliquid emittitur, vt est illud quod Italicè dicitur *Scissaroro*. in Aruc. מִכְּדֵי & מִכִּי Postea quam,ex quo. in Gemara. מְכִילְתָּא & מְכִילָא Mensura.item Cyathus,modius. vide in בְּלַל & בְּלָל suprà.& מִיכְלָא atque מִכְלוּתָא Cibus. vide אֶכֶל.

מְכִיל מכל Amplius, omninò, prorsus. Matth.26.& Marc.10. מִכָּל מָקוֹם Nihilominus. in Beresch.rabb.cap.58. מִכְמַנֵּי Thesauri. Dan.11.vide Dictionarium Hebræum. מִכְמָס Nomen loci.1 Reg.14.vt habet Santes.alij מִכְמָשׁ. מִכְמָר Rete.in plurali מִכְמָרוֹת. in Aruc.

מָכָן Locus, habitatio, tugurium. & מוֹכְנָה est idem quod גַּלְגַּל vel אוֹפַן Rota. in Aruc. & מוֹכְנָא Æquipondium, æquilibrium, sacoma: vel est Nomen machinæ, quæ per æquale pondus ex se sine externo auxilio aliquid nunc eleuat, modò verò deprimit. Esther.1. in secundo Tharg. vide infrà מַנְגָּנוֹן. מִיכָן pro מִכָּאן Exinde. Esther 2. Sicut & מִכָּא Hinc. dictiones compositæ.

מוֹכֵס Publicanus, telonearius,vectigal, summa.Psalm.114. in Midr. Item מַכְסָנוּתָא Correptio, increpatio. vide כָּסַן & כָּסַס suprà. מִתְמַכְסָן Corripitur. Iob 33. facit radicem ex se מַכְסָן. מַכְסָר Angina, infirmitas qua homo suffocatur,quæ Italicè dicitur *Squinantia*. in Aruc.

מְכַר Hebraicè significat Emere, vendere. Sed Prouerb.19. מִתְמַכְּרָא אִתְּתָא significat, Traditur mulier, vt habet Venet.exemplar.Elias אִתְמַגְּרָא in eodem sensu,sed putat mendum esse,& scribendum אִתְמַסְּרָא,nihilominus primam censeo esse retinẽdam lectionem; nam Luc.1.legitur מְכוּרָה מכר Desponsata, tradita. Compl. habet מִתְמַרְדָא quod sensui minimè conuenit. מַכִּרִין Noti, à נכר. 4 Reg.12. Item מוּכָּרַת Status absolutus, sicut סָמוּךְ est Status constructionis siue regiminis: frequens in Commentariis. מַכֵּירָא Græcè μαχαίρα, Machæra,gladius. in Ber.rab.cap.89.

מְכַשׁ Percussit, sauciauit, vulnerauit. & מָכוּשׁ Ropalus, malleus campanæ. Psalm.7. in Midras.

מַכּוּתָא idem quod ספינה Nauis,carina. in Aruc.

מְכָתָב Calamus æreus. in Aruc.radix est כתב suprà.

מְלֵא מלא vel מְלֵי ordinis quiescentium in vltima, significat Impleuit. 3 Reg.18. & 4 Reg.23. In passiuo אִתְמְלִי Impletus est.3 Regum 7. & Isa.6.

מָלֵי Implens, aliâs מְלֵי Plenus. Ierem.23. atque מְלֵי בֵיתֵיהּ Plenum domus eius. Numer.23. מְלֵיָא Plena. Numer.7. & Isa.6. Idem מְלֵיאָה Plena. Ruth 1. מְלֵאָה Plenitudo eius. Mich.1. מְלֵיתָא aliâs מַלְיָתָא atque מִלּוּתָא Agger, munimentum. R.Schelomoh exponit Ambitum muri depressum, qui puluere implebatur, in cuius medio tumulus præaltus erat, qui ad omnem ventum spectabat, diffusus. D.verò Kimchi locum fuisse dicit latum iuxta murum, vbi conueniebat & congregabatur populus. Leui Ben Gerson, Fossa ciuitatem ambiẽs, quæ pro munitione vrbis aquis implebatur. 2 Reg.5. & 3 Reg.9. sed 2 Reg.20. est Agger vel tumulus congestus ad vrbis oppugnationem.& sic Isa.29. מוּלָא Complementum. & מַלְיוּתָא Supplementum. Matth.9. & מְלֵיאוּת Planè. ad Ephes.2. מַלָּאי Repletio. & Lucrum, sic dictum quòd crumenam impleat. in Aruc. & מַלְיָאתָא vel מוּלְיָאתָא Repletio, pastillus, à repletione sic dictus. Secundò significat Haurire.Iohan.3 Gen.24.& Ios.9. Et מַלְיָא Inundatio. Luc.5. & מַלְיָתָא Haurientes puellæ, haustrices. Genes.24. Tertiò מְלֵא מלא significat Lenire, demulcere, consolari.Iohan.11. in Euangelio. & מַמְלָא Lenimen, solatium. ad Philip.2. cap.

מ׳ל in Rasse tevoth valet מִנָּן vel separatim מִנָּא לָן pro מִנָּן (vt suprà dictum est) Vnde nobis. Et cum Vau וּמִ׳ל pro וּמִנָּא לָן Et vnde nobis. &c. Item מַה-לִּי Quid mihi? At מ׳ל est מְלֵא Plenum,vel מְלֵאִים Plena. in Masoreth.

מַלִּיל מלל Locutus est. Genes.42. & Exod.6. מִלָּה & מִלָּא Sermo, verbum. Daniel.2. 2 Reg.14. & מִלְּתָא & מִלְתָּה idem. Dan.2. Syriacè מִלְּתָא λόγος; Ratio, sermo, verbum. Ioan.1. & מִלּוּל Locutio. Isa. 42. & Psalm.103. Idem מִמְלַל 3 Regum 22. Pluraliter מִלִּין & מִלָּיָא Iud.21.& Dan.7. Item Syrè מְמַלְלָנָא Dicibilis,effabilis. vt אַרְזָא מְטַרְקָא Scutica. in Aruc. מַיָּא Aqua,vel aquæ.Gen.1. & in regimine מֵי, vt מֵי טוּפָנָא Aquæ diluuij.Gene.7.Tharg.Ierosol. מוֹי דְּמַבּוּלָא ibidem.& מִין Aquæ.Gen.26. Inde Doctores Hebræorum formant nomen adiectiuum מַיְמִי & in femineo genere מַיְמִית Aquaticus,aquatica.in plurali מַיְמִיִּים & מַיְמִיּוֹת Aquatici,& aquaticæ. in Bechajai in Genes.

מ׳ In Rasse tevoth valet מִנָּא רַעֲיָנָן Vnde scimus. מִנָּא etiam dicunt pro מִנָּן Doctores, detracta more suo extrema, sed litera quiescente expressa in scriptura.

מִיד Statim,repentè,subitò.Psalm.58. מִידִי Nullus.Psal.10. in Midr. מִיל Miliare. in Beresch.rabb. Et Kimchi Ios.12. dicit Iordanem fluuium eo in loco per quem filij Israel transierunt, habuisse 12. מִילִין Miliaria. de qua dictione adhuc in radice פרסח infrà. מִילָא idem quod צֶמֶר Lana. vide infrà מַל.

מִיּוּמִים Medicina. in Aruc. מְיוּמָס Socius, comes. aliâs מִיּוּמָס. & Nomen idoli. in Midbar rab.cap. decimo.

מִין Species, quæ vni conuenit, eumque ab alio distinguit. Gen.1. Item Hæreticus. in Ber.rab.cap.9. Qui & מִינִי dicitur,& sine punctis מִינָאי. in Beresch.rab cap.24. & מִינוּת Hæresis. in Vaicr.rabb.cap.28. De quo Elias: קראו רז״ל למי שאינו לו דת מין וכתב חרמב״ם ז״ל כי זרח חשם אינו נופל רק על צדוקי או בותוסי ותמיה אני מי נמצא בספרי חיוגים שהיה אדם אחר שחירה שמו מאני ולא חיה בעל דת ועל שמו נקראין כל חנמשכים אחריו מינין כמו מן אפיקורוס נקראו אפיקורסים כאשר יתבאר בשרש פקד ומין בל״ה ליו כמו למינהו ובלעז ריטיקו: Vocant,inquit,Rabbini eum qui exlex est, מִין. Scripsit autem Rab Mose Ben Maimon, bonæ recordationis, nomen illud non cadere nisi in Zadukæum, & Baiethosium, id quod miror, cùm inueniatur in libris Græcorum fuisse hominem quendam nomine Mane (μάνης, Manes forsan intelligit, de quo vide in Suida.) qui non fuit auctor Legis, sed de ipsius nomine vocati sunt, quotquot eum secuti sunt, Minin (Manichæi) vt ab Epicuro dicuntur Epicurei, prout explicabitur in radice פקר. Cæterùm מִין Germanicè dicitur Ketzer. vt לְמִינְהוּ Ketzerley, Italicè *Heretico*. Hæc ille.

מִינְקָא Esth.9.Elias legit מִינְקָא, & quid sit, fatetur se nescire. A Bahal Aruc non adducitur. Quid verò si per transpositionem scribamus מַנִּיקָא, vt sit Latinum Manica, Gallicè *Brasselet*? sed textum scribamus, לְבוּשׁ מַנִּיקָא דְכַרְמוֹס וַמָּא Indutus manica coccinea vel kermesina, Gallicè *De cramosi*. מוֹנִיק etiam,vt infrà videbimus, Monile significat,quemadmodum exponit Santes. Hæc desunt in exemplari Complutensi.

מְיָצֵא aliâs מֵיצֵא Exprimens. Prouerb.30. vide מָץ infrà.

מֵישׁ & in plurali מֵישִׁין est in Aruc Fructus arboris cuiusdam,quæ vocatur Maies. מַיְתִּי בִידֵיהּ Adferens in manu sua. Isa.10. vide latiùs in יָבַל.

מַךְ מך & מְכַךְ Humiliari,submitti. Alij Stillare.Iudic.5. אִתְמַכַּךְ Humiliatus,depressus est. Psalm.42.vide מָאַךְ. מָכוּךְ Humilis,submissus. Leuit.13. 2 Reg.6.& Psal.56.

Idem מַכִּיכָא Prouerb.17. in Aphel אַמְכִּיךְ Compressit, subiecit,Prouerb.22. מוּכָכָא Humilitas, adiectio,depressio.

מְכוּכִין Humiles, submissi. alij Contriti. Iob.5. & מְכוּכוּת Depressio,humilitas,alij Contritio.Malach.3. Item קוֹל נָמוּךְ Vox depressa siue submissa. in Commentariis.

מַכְּרִין vt exponit R.Kimchi, Strata. Ezech.23. Aliqui adiectiuè Molles explicant. & sic 2 Reg.17. quamuis alij legant מַכְּבִין sed perperam, vt iam diximus: Sindones exponit Dauid Kimchi. מִיכָאֵל Nomen angeli Michaelis. multis in locis Tharg. מוּךְ Omne molle: vt linum, seu gossapinum, vt lana,& lectus, & linum pectinatum & electum, quod Arabicè dicitur אַלְמַךְ. Item Riuulus, & salitum ac tepidum. vnde aquæ salitæ ac tepidæ dicuntur מוּכִין. Item מ״ל in Rasse tevoth valet מַעֲלַת כְּבוֹדוֹ vel מַעֲלַת כְּבוֹרְךָ Celsitudo gloriæ, vel, gloriæ tuæ. מָכָא Moneta, pecunia. in Aruc.

מִכְנָד Scopa: item est אשכול Palmes dactylorum. in plurali מִכְבָּרוֹת Palmites palmarum. in Aruc. מַכְבָּנָא Acus magna, & capitis ornamentum. in Aruc. מַכַּבָּאי Macabæus, nomen Hasmonæorum, quod assumpserunt ex מִכָּבִי hoc est, מִי כָמוֹךָ בָּאֵלִים יְהוָה Quis sicut tu in diis Domine Tetragrammaton? quo pro belli tessera vtebantur, vt alibi suprà diximus. Dan.11. in Comment. מַכְבִּיר לְאַבּוּי Ad iracundiam prouocans patrem suum. Prou.17. Complut. מַכְבִּיד, vide suprà in כָּבַד.

מַכְבֵּשׁ Quicquid stringit, strictiuum. in Aruc.

מַכִּיר Nomen regionis, quæ Hebraicè dicitur יַעְזֵר Iaazer.

cillare, commoueri. Item מטה in Rasse tevoth valet מרה טעם vel Chaldaicè מא טעמא, non מן: Quis sensus? quæ ratio?

Et מוטר est Os duplex in gallina. Psalm. 78. in Midras.

Porrò in Commentariis למטה significat Infrà, inferius. vt נאמר למטה Dicemus infrà. מטוראתא Aranea. Iob 8. de quà iam suprà in טוא. מטחתא Coxa.

מטטר vnde מטטור Nuncius, legatus, custos. in Tanhuma: & Aruc. Et מטטרון quem dicunt fuisse Angelum, & Custodem Mosis. in Zohare. Vnde Elias in Thisbi: מטטרון שר הפנים אומרים שהוא המלאך הרואה תמיד פני המלך ותעלה ועליו נאמר כי שמי בקרבו ששמו כשם רבו מטטרון בגמטריאה שדי ושמעתי מהקרדינאל תלמידי כי מטטור בלשון יון שליח ואולי כן הוא: Mitateron princeps facierum. Dicunt, inquit, Angelum illum esse qui conspicit semper facies Regis exaltandi (Dei:) ac de ipso dictum esse illud Exod. 23. Quia nomen meum in medio eius est. quippe cuius nomen est instar nominis Domini sui: מטטרון enim in Ghimetria, siue numerandi per literas arte, est שדי: videlicet vtriusque literæ seorsim efficiunt 314. Et audiui à Cardinale quodam discipulo meo, quòd מטטור lingua Græca Apostolum siue legatum significat, & forsan ita est. Hæc ille. מטכס Sericum electum. in Ber. rab. cap. 76.

מטל Cecidit, & מוטלת Cadens. in More libr. 1. cap. 62. מטל Onus. Isa. 13. & מטולא Sarcina. in Zoh. à נטל. de quo infrà. Item מטולטלת Operimentum aureum, & Frustũ panni. & מטליות Pannus, siue frusta panni in Aruc. Itẽ מטלות Vmbra. & מטלנא Tuguria, tẽtoria, vmbracula. Ier. 23. Idem מטלנין Exod. vltimo in Thar. Ierof. horum radix est suprà טל.

Præterea מטלא etiam à נטל, est participium fœminini generis coniugationis Aphel. Hinc. 41. Iobi ומלעא דמטלא אבנא Et funda quæ lapidem contorquet: ad verbum, quæ proficisci facit. Est qui Profectionem interpretatur, ac si nomen esset.

Item מטלא Profectio. à נטל. sed Iob. 40. Mem est radicale, & idem significat quod מטיל quod R. Dauid Virgam & baculum exponit. R. verò Leui filius Gherson Frustum videlicet ferri. Elias tamen ait, forsan est ex radice נטל, quod idem est ac נשא Hebræum, qua in significatione videtur R. Schel. accepisse: exponit enim משאה של ברזל id est, Onus vel pondus ferri. מטול הי כנא Propterea. Psalm. 1. & 4. Et מטול מה Propter quid, quare. Esth. 1. & recipit affixa: vt מטולתך Propter te. Psal. 44. & aliquando cum Aleph in principio, אמטולתהא Propter ipsam. Psalm. 7. Idem est etiam quod כי Quia, quoniam. Prouerb. 22. & Esther 1. מטמטם Degustans, delibans. radix est in Theth suprà. in Aruc. מטמע Miscere, occasus, obfuscatio. radix est טמע suprà. in Aruc. הסמרת שעשויין לקנח est מטפחת בחן Linteum quod conficitur abstergendi causa. in Aruc.

מטר A quo אמטר חמכ Pluit, pluuiam demisit. Gen. 19. Hinc מטרא Pluuia. Gen. 7. & alibi pluries. & מטר שמיא Pluuia cælestis. Deuter. 11. in plur. מטרין Pluuiæ. Ezech. 34. & Leuit. 26. Item Psalm. 11. & Iob 20. vbi tamen exemplar Complut. habet מטרא in singulari. מטרא Custodia. vide נטר infrà. מטרונא Matrona. in Beref. rab. cap. 6. idem מטרונית Psalm. 12. in Midras. & מטרוניתא Matronæ. Esther 2. De qua dictione Elias in Thisbi: בבראשית רבא בכמה מקומות שאלה מטרונית אחת את רבי פלוני וכן מעשה במטרונית אחת וכולי והוא לשון רומי כן קורין לאשת גדולה וחשובה מטרונית שומר הפלגשין תרגום ירושלמי נטיר מטרוניתא נראה לי שהוא לשון יחידה ובלשון רבות מצאתי בבראשית רבא כל תשעים שנה שלא ילדה שרה היתה כלה בתוך חופתה וחיו מטרונית באות ושאלו בשלומה: ונראה לי כי מטרונה כמו פטרונה וחמם והפא מתחלפין אבל לא נמצא בלשון זכר מטרון כי אם פטרן:

In Bereschith rabba multis in locis interrogat Matrona quædam Rabbinum aliquem. Item, Opus matronæ cuiusdam, &c. Est autem vocabulum Romanum. Sic enim mulierem magnatẽ & eximiam Matronam vocant. vt pro, Custodiens pellices, Thargum Ierosolymitanum habet, Conseruás Matronas, aliâs מטרוניתא, quod quidem mihi videtur esse singularis numeri. Et in plurali inueni in Ber. rab. Totis nonaginta annis quibus non peperit Sara, fuit tanquam sponsa in medio thalami sui. veniebant autem מטרונות Matronæ, & salutabant eam. Porrò, meo quidem iudicio, Matrona est tanquam Patrona, atque Mem & Phe permutantur: sed non reperitur in masculino genere מטרון sed פטרן. Hæc ille.

מטרופולין Græcè μητρόπολις, Metropolis. in Sch. rab. cap. 23.

מטרתא idem quod שק Saccus magnus. in Aruc.

spelunceæ. Isaiæ 2. vide חלל. Item מוחל vel מיחל est Humiditas, & aqua egrediens de profundo torcularis, antequam ponantur trabes, vel præla super oliuas. in Aruc.

מחול Chorus. est Hebr. & מחול Ruta. מחילה Cõgregatio. מחלץ Trulla cementarij, quæ Italicè dicitur *Cossola*. in Aruc. מיחם Cacabus, caldarium. in Aruc. מחמת idem quod בעבור Propter, eò quòd. in Beref. rabb. cap. 4. Vnde Kimchi 4 Reg. 8. dicit quòd Iudæi possunt castrari מחמת חולי Ratione infirmitatis, & non aliâs.

מחס Iratus, & indignatus est. Hinc 1 Reg. 1. vt citat Aruc pro Hebræo וכעסתה צרתה גם כעס Et irata est eius æmulatrix etiam ira: Tharg. habet ומרגזא לה פגיערה ארתה ומחסא לה Irritauit autem eam Penina, efferbuit, & contumeliis affecit eam. Ven. & Compl. aliter in hunc modum habent ומעתקא לה צרתה אף מרגזא Et molestia affecit eam inimica eius, etiam lacessiuit, vt & Aruc ipse aliâs citat & Elias. Item Genes. 16. pro חמסי Iniuria mea: Thargum Ierosolymitanũ vt adfert etiam Aruc, habet מחוסי, quamuis reperiam in vtroque Tharg. דינו Causa mea, vel lis mea. מחסם Pyxis vel arcula, quæ Italicè dicitur *Scatola*. Itẽ Dissolubile. & Palma manus. מחפז Abbreuiatio, cuius hoc est Notericon: מיתא חמש פדיון זרים: id est, Mors quinta redemptio extraneorum.

מחץ Transfodit, transfixit. Hebr. est. & מחץ est Tignum. מחיצא Murus, paries. Psal. 15. in Midr. & Ezech. 13. Et מחיצתא & מחיצת & מחיצת est idem quod צלע, id est, interprete R. Schelomoh, Appendix, thalamus vel tabulatum. Ezech. 41. 42. & 3 Regum 6. in plur. מחיצא Appendices, thalami. Ezech. 41. Et מחיצת idem quod גורל Sors. Psalm. 101. secundum Pagninum; sed non video cur non Thalamum, vt suprà, exponi possit, præsertim cùm de sorte nihil agatur in Hebræo, nec qui מחיצת Sortem interpretetur, habeat.

מחיב Planta. in More libr. 1. cap. 60.

מחיל Trua, vel instrumentũ quo calcantur ficus, quæ instar panis fiunt. Et מחילת Teges, siue storea. in Vaic. rab. cap. 27.

מחק Rasit, abrasit, deleuit, amouit. Iudic. 5. in Hebræo. & in Ber. rab. cap. 67. מחקה In modum sinus effossum. De hac positione Elias in Thisbi, גם זה השרש לא נמצא במקרא וקבמקום אחר ומחקה ראשו שהוא לשון קנוח וחסרה וכן בדברי רז"ל העץ שמעבירין על חמרה הגרושה לחסיר את הגרוש נקרא מחק בלא שטריך הוא"ן וכן שמשו בו בלשון מחה רילעיל רוצה לומר אב"ו ואישון באמרם המוחק על מנת לבתוב: אחאב הוא מוחק את הזכרות ולא שמשו בזה בלשון מחה לעולם רק בלשון מחק: Hæc quoque radix non inuenitur in Bibliis, nisi vno in loco. Et amouit caput eius. Iudic. 5. vbi Abstersionem & amotionem designat. Sed in verbis Rabbinorum; lignum illud quo remouent id quod abundat in mensura, vocatur מחק Hostorium; Germanicè Ein Streichholch. Similiter quoque vtuntur eo in significatione מחה de quo suprà, hoc est, Abwischen. vt cùm dicunt, Qui delet ea conditione vt scribat. Item, Achab deleuit mnemosyna. id est, diuina nomina. Qua forma nunquam vtuntur voce מחה sed tantùm מחק. Hæc ille. מחוקק Legislator. Hebræum est. מחקק Sculptum.

מחיר Comminutatio, precium. Item מחר Cras. 1 Reg. 28. Exod. 9. & 19. & dicitur etiam de longiori tempore futuro. & למחר In crastinum.

מחרש Strigil hominis, qua vtitur in balneo vel thermis. à radice Hebraica חרש. in Aruc. מחראות Secessus, latrinæ. in Aruc.

מחיש Festinans, properans: à חוש deriuatum. Deuter. 32. מחתיתא Thuribula, receptacula ignis. 3 Reg. 7. vide in Cheth. Et מחתין Tiaræ, mitræ. Ezech. 23. vt interpretatur Pagninus: vbi sic legitur, מחתין קולסין Imponebantur mitræ. falsi sunt igitur in eo quòd מחתין quod est participium passiuum inflexionis Aphil verbi נחת, Mitras exposuerit. קולסין enim quod subsequitur, est illud quod Mitras, vel galeros significat. מחתאנא Descensus. Iosu. 7. Radix est נחת suprà.

מטא Primò significat Venit, peruenit. 2 Reg. 23. Exod. 9. quod, quare Stillare vertat Pagn. non video. In tertia fœm. מטת Ezech. 7. Idem אתמטא Iud. 19. & in Aphel אמטי Perduxit, admouit, applicuit. Leuit. 9. Secundò מטא Pertinet, potest, decet. Act. 5. & 24. vt דמטיא לי מן בית Portio quæ mihi cõtingit (competit) de domo, familia tua. Luc. 15. Tertiò מט & מטט significat Nutare, va-

vt abolerent, & non aboleuerunt. Item, Et quis irritum faciet manu sua? Similiter & Dan.4. Qui irritum faciat manu sua. Ac mihi quidem videtur congruum non esse eo vti pro boni operis prohibitione. Vult dicere, non congruè sic dici; Ieroboam abolebat הָיָה מוחֶה in Israel ne ascenderent ad consuetudinem; sed הָיָה מוֹנֵעַ vetauit Israel. &c.

Quintò מְחָא vel מְחִי idem est quod ארג Texuit. Exod.28.& 29. Inde מְחִי Textor. Exod. 35. Sextò מחא Syriacè significat Præcingere. Iohan.13. Septimò Madefacere, vdum reddere. Psalm.6. in Midras. Inde מוחָא Cerebrum. Psalm.100. in Midras. Et מְחִית מַיִם Humor aquarum, 2 Regum 22. vt volunt aliqui; quod non ita est; nam מְחִית est participium coniugationis Aphel, Demittens, nempe מַיִם Aquas; à verbo נחת, de quo infra. מוחַ קר וְלַח Cerebrum frigidum & humidum. Psalm.102. in Kimchi. Item מוחָא est Vertex capitis. 2 Regum 14. & Deuter. 28. Inde מְחוֹתִית הוֹרוֹנַיִם Superior Horonaim. Isaiæ 15. vt interpretatur quidam malè. exponendum proinde Descensus Horonaim, à נְחִית.

Octauò מְחָא significat Emendare, resarcire, vt sutores faciunt. Item מִיחָא Farina. in Aruc.

מַחֲוֶרֶת Sartago, vel frixorium. Alij dicunt esse Vas quoddam ex ære patens, quod condimenta continet, & prunis suppositis, percoquit.

מְחַג Idem quod רמז Innuit, significauit. Inde מְחוּג Nutus. in Aruc. מַחְתָּא מחתא Illicò, confestim. Matthei 4. מַחְוָתָא Ciconia. Psalm. 104. vt est corruptè in Psalterio Nebiensi est וְתָא in editione Venetiana. Complutensi חֲוַרְיָתָא וַיְתָא quod רַיָּה לְבָנָה interpretantur Miluum album, lingua Germanica Storch, Pelargum, ciconiam, licet alibi pro Ciconia חֲוַרְיָתָא simpliciter reperias. Elias verò habet וַיְתָא de quo vide in Vau. מְחוֹזִין Termini; portus. Psalm.89. Plateæ vel compita. Thren.4. מַחֲזִיתָא & מַחֲזִיתָא Specula. radix est חָזָא Exod.38. & Isaiæ 3.

מְחַט Primò significat Abortiuit, abortum fecit. Secundò מַחַט est Acus. in Ber. rabb.cap.75.

Inde מַחַט סְרִקִית Acus resarciens. & Elias in Thisbi: בדברי ר"ל קָשֶׁה רְמָה לְבָשָׂר מֵת כְּמַחַט לְבָשָׂר חַי הוא כלי ברזל קשן הכמות שתופרין בו בחוטין בלא נו"ל ובלעז אגו ונקרא מחט מלשון ויתפרו עלה תאנה דמתורגם וחטיטו עיין בשרש חטט: In verbis Rabbinorum legitur, Durus est vermis carni mortuæ, sicut acus carni viuæ. Est instrumentum ferreum, quantitate paruum, quo filis consuunt. Germanicè Nodel, Italicè *Ago*. Vocatur autem מַחַט ex significatione huius loci Gen.3. Et consuerunt folia ficulneæ. qui Chaldaicè vertitur וַחֲטִיטוּ. Vide in radice חטט suprà.

Item מַחְיוּתֵי idem quod מכות Plagæ, percussiones, seu vulnera. in Venet. paulò meliùs מִיחְיוֹנוֹתֵי Plagæ eius, percussiones eius, in Compluten. exemplari. Prouerb.20.

מִחְיָה Sanatio. radix est חיא suprà.

מָחוּךְ Exodi 35.& Numeri 31. & in plurali מַחֲכִיָּא Dextralia, vel secundum alios, Subligacula. Isaiæ tertio. in Hebræo est pro מָחוֹךְ Chaldæo, כומז quod pudendi mulieris formam Hebræi interpretantur, cuius significationis; Rabbi Schelomoh & Dauid Kimchi volunt esse מָחוֹךְ. Ego autem existimo illud dici à חֵיךְ Risit, quasi ludibrium, vel res ludicra & ridicula, ea ratione qua Latinè hanc partem verenda vel pudendum appellamus, à verbis Vereor & Pudet.

מָחַל significat Pepercit, remisit, condonauit. Vnde Elias in Thisbi: ר"ל הרגילו בזה הלשון בלשון סליחה וכפרה באמרם הרב המוחל על כבודו מחול אבל המלך ממוחל על כבודו אין כבודו מחולוה הלשון לא נמצא במקרא כלל ונאמר בתפלתנו מחל לנו מלכנו סלח לנו מחל לנו וחתאר כי אתה סלחן לישראל ומוחלן לשבטי ישורון והשם מחילה בלשון אשכנז בול נעבן או בול צוחן ובלעז פירדונאר: Rabbini solent vti hoc vocabulo pro Remissione & expiatione. vt cùm dicunt, Rabbi ille qui parcit super honore suo (læso) honor eius venia dignus est. Rex verò qui remittit de honore suo, honor ipsius veniam non consequitur. Hoc autem vocabulum non inuenitur in Bibliis omninò. Sed dicimus in precationibus nostris, Parce nobis Rex noster, ignosce nobis, indulgeto nobis. Inde nomen formale. vt, Quia tu es condonator Israeli, & מוֹחֲלָן propitius tribubus Iessurun. & nomen substantiuum מְחִילָה Indulgentia. Germanicè Vergeben, aut Verzeihen, Italicè *Perdonar*. Item מַחוֹלוֹת vel מְחוֹלוֹת idem quod מערות Vorágines terræ in quibus confluunt aquæ. & מְחִלֵּי Antra, spelun-

scribitur קוֹלְמוּסְטָא. Rabbi Dauid in Commentariis citat קוֹלְמוּסְטָא משמשאי, sed quid significet, ignorat. Bahal Aruc קוֹלְמוּסְטָא quod non exponit, Complut. manuscriptum קוֹלְמוּסְטָא Isa.3.

מוֹזְנַיִם Statere, bilances. Isaiæ 40. & מוֹזְנַיִם Ezech.5.& Leuitic.19. hîc Vau supplet locum Aleph, radix enim est אזן, vt certè quædam exemplaria Leuitic.19. legunt מאזנים.

מְזִיקָתָא idem quod תעלה Fossa habens aquam, vel aquæductum fluentem in piscinam 3 Reg.18. & מְזִיקַת 4 Regum 18.

מִזְקָף Strigil. in Aruc.

מִזְרָה & מִזְרֶה Instrumentum ligneum, quo & panni & serica percutiuntur. Est etiam Pera siue saccus, in quo cõmeatus per viam portantur, Italicè *Carmeri*. Item Ventilabrum. Et מָזַר Ventilare, congregare; & Corrumpi, & putrescere. in Aruc. & מְזָרִים tam in Hebræo quàm in Tharg, secundum quosdam, Plaga Aquilonaris, iuxta alios מזלות Sydera, quibus assentitur Elias. Aben Ezra כוכבין Stellæ, R. Schelomoh nomen אוצר Thesauri vel repositorij. Leui Ben Gherson, Venti aquilonares, qui nubes spargunt. Iob 37.

מַמְזֵרָא Spurius. Deuteronom.33.

מִזְרָח Oriens. & מִזְרָחִית Orientalis. radix est זרח. in Zoh.

מַזְרָן Est pannus laneus, quem ponunt ij qui magnates habentur super lectos suos sub omnibus stratis, Italicè *Tapeta*, cuius primitiuum est Arabicum מִיזַר Tapetum. in Aruc.

מַזְרָק Bos syluestris. Item est Crassa quædam colli vena, in Aruc. & מִזְרָקָא Crater, peluis, vel phiala. vide זרק.

מְחָא מחא multa habet significata. Primò Percussit, ferit, cecidit. Iosu.8. & 10.& Iohan.19. Inde מַחְתָּא & מַחֲתָא Cædes, plaga, percussio. Deuter.28.& 29. מַחַת, in plurali מְחַן ibidem, & מִחְתָּא Plagæ. 4 Reg.14. & Zachar.13. & מַמְחֵי בְשׁוּחְנָא Percussus vlceribus. Lucæ 16. Item מַחְתָּא Lesio, macula. Prouerb.19. & מְחַת לֵית בָּךְ Et macula vel læsio non est in te. Cantic.4. & forsan, inquit Elias, hæ duæ dictiones sunt ex ista positione; nescio tamen, ait. Secundò significat Delere, abstergere. Isa.44. Gen.7. & Esræ 4. secundum R. Abraham est הרס Destruere, vel iuxta alios, Suspendere, vel Affigere cruci seu patibulo. Tertiò Transferre, deponere. in Vaic.rab.cap.7. De quo Elias in Thisbi ad hunc modũ ait: ומחה יהוה דמעה אכלה ומחתה פיה לשון קנוח והסרה בלא"ל וואישן ובלעז סטומאר וכן ומחה אל מי חמרים מחה אמחה ורומיהם והמלמדים רוצים להבדיל ביניהם בלא"ל ופותרים ומחה אל מי חמרים ומחה אמחה בלא"ל אבמיקן ואינו לשון אשכנז רק לשון הקדש שנשתבש בפי התנוקות כי המלמדים שלא ידעו לפתור לשון מחיקה בלא"ל אמרו אותו בלשון הקדש מחקן והתלמידים חשבו שהוא לשון אשכנז ואמרו מיקן ולא הניעו החירת בדרך האשכנזים וכן אירע גם כן למלת שחטן שאומרים שעכטן והושבים שהוא לשון אשכנז והוא לשון שחיטה: Id est, Et absterget Dominus lachrymam. Isa.25. Comedit & absterfit os suum. Prouerb.30. Vocabulum hoc Abstersionem & amotionem significat. Germanicè Abwischen, Italicè *Stumar*. Item, Et absterfit ad aquas amaras. Numer.5. Delendo delebo. Numer.17. & similia. Porrò Doctores volunt differentiam inter ea constituere lingua Germanica, vnde interpretantur illud: Et absterfit ad aquas amaras. &; Delendo delebo. Germanicè Abmecken. Cùm tamen hoc non sit Germanicum; sed à lingua Sancta, quod deprauatũ est in ore lactentium. Doctores siquidem; qui nesciebant interpretari vocem מְחִיקָה Germanicè, eã enunciarunt sancto idiomate מְחָקָן: discipuli itaq; arbitrantur vocabulum esse Germanicum, & dicunt מִיקָן Mecken, nec proferunt Cheth more Germanorum. Simile etiam euenit dictioni שְׁחִטָן quam enunciant Schechten, & putant esse Germanicum vocabulum; cùm à שְׁחִיטָה deducatur; quod Mactationem significat. Quartò מְחָא Significat Coercere, prohibere, vel abolere. vt וְדִי הֲוָה עָבֵד חַיֵּה מַחֵא Et quem volebat, prohibebat, scilicet à morte, vt interpretantur aliqui. R. Sahadiah, R. Schelomoh, & D. Kimchi exponunt quasi מחיה Viuificabat, vel, vt Ghaon ait, Irritum faciebat iudicium mortis, quod erat datum aduersus illum. Dan.5. Quamobrem Elias ait: הרגילו ר"ל בשרש הזה ללשון מניע ולהסיר אדם ממעשה הרע בלא"ל ולעז דוזיל"אר באמרם שהיה בידם למחות ולא מחו וכן ומי מוחה בידו וכן ברכיאל די ומחיה בידה ונראה לי שלא יתכן לאמרו על מניעת מעשה הטוב רוצה לומר לא יתכן לומר ירבעם היה מוחה בישראל שלא יעלו לרגל אלא היה מונע ישראל: Consueuerunt Rabbini vti hac radice in significatu prohibendi hominem ab opere malo, Germanicè Weren, Hispanicè *Vedar*. Eò quòd fuit in potestate eorum

ופח בזה שקורין לדורין מזונא ולשון אשכנזי משעה אותם לפי ששתי הלשונם
שוות בלשונם דוצה לומר שענקן ואין שענקן חושבים שגם בלשון חקדש יש
להם לשון אחר : Id est, Qui nunquam deficiet mistione. Cantic.7. Non est essimile in Bibliis. Sed Rabbini appellant vinum aquæ mixtum יין מזוג Vinum temperatum. Germanicè Gemust. Italicè *Temperato*. Et, Permixtum purum: Tharg. Ierosolymit. מזגנ דכי Exod.30. Hinc dixerunt, Temperant ei poculum secundum. & quamuis non sit mixtum, solent tamen ita dicere, vulgò *Mischiar*, Germanicè Ein schencken. Et hîc quidem Germani pulchro errore falluntur in eo quòd donũ מזונא vocant, & lingua Germanica eos inducit in errorem, in qua duæ voces sunt similes, vult dicere, Schencken & Ein schencken. Arbitrantur itaque similem esse loquendi formulam in lingua sanctitatis. Et mox subdit de מזג hoc modo:

ירוע שטבעו של כל אדם מורכב מד' יסודות שהם אש ורוח ומים ועפר
ומהם ארבע חלחות שהם ליחה לבנה ושחורה ודיוקרא ודם ומהם ארבע
האוכלות קר ולח וחם ויבש וזה מזגו של כל אדם ולבאר את כל אלה ערוך
חקרמות גדולות מפילוסופיא ואין זה מראכתי לכן אניח לדבר בם עוד :

Certum est, inquit, naturam cuiuslibet hominis compositam esse ex quatuor elementis, quæ sunt Ignis, aër, aquã, & terra. Ex quibus veniunt quatuor humores, nempe Pituita, atra bilis, flaua bilis, atque sanguis. Et ab his quatuor qualitates Frigidum, humidum, calidum, & siccum. atque hoc est מזג Temperamentum cuiuslibet hominis. Cæterùm ad hæc omnia declaranda opus esset magnis præfationibus è philosophia depromptis, quod nõ est huius mei instituti, quapropter supersedeo de his amplius loqui. Secundò Syriacè מזג כלא idem est quod καπηλεύω, Cauponam exercere, cauponari, ad quæstum vti re quapiam. 2 ad Corinth.2. מזרגזין Murmurantes. in Aruc. alij legunt מזרגזין pro eodem. מזוזתא Chartula. citat Pagninus Psalm.20. sed ibi non reperio.

Item מזוזא erat Schedula quædam in qua scriptum erat; Audi Israel, Dominus Deus tuus Dominus vnus est. & ponebatur super limen ostij, R. Mosch Ægypt. lib. More 3. cap.33.

מזחלא vel מזחילא Fistula iuxta murum vnde defluit aqua. in Aruc. radix est זחל suprà. מזוכיתא, vel vt Elias, מזוכיתא Mortarium. Num.11. in Thatg. Ierosolymit. quod Elias ait se existimare scribendum esse per Daleth מרוכיתא, eò quod, inquit, Daleth à Tharg. non conuertitur in Zain, sed econtrà. puto verò vt in Tharg. Onkelos מרוכתא legendum esse.

מזל & מזלא כלא Fortuna, fatum, opes, fœlicitas. Psalm. 112. & in Ecclesiaste passim. & Prouer.6. & 12 Item תריסר מזלתא Duodecim signa. מזלתא Planetæ, signa, stellæ. 3 Regum 23. & מזלת Idem. Isa.47. & in Commentariis גלגל מזלות Sphæra signorum. Cantic.1. Item מזלות accipitur pro Planetis, eò quòd errones sint. in More lib.2.cap.10. imò pro omnibus stellis: quemadmodum Rabbini aiunt non esse aliquam herbam in terra, quæ non habeat proprium מזל seu Astrum, influens & dirigens in cælo. De qua dictione iterũ audi Eliam in Thisbi, לרחם ולמזלות כך קורין לשנים עשר המשרתים
שברקיע שכל אחד מהם משרת לחדש אחד ושמם ידוע ובלשון יחיד מזל
בלשון זכר באמרם אין מזל לישראל וקורין להצלחה טובה מזל טוב והחפוך
מזל רע וריב חון דבאיוב משלי תלים מתורגם בלשון מזל בלא גלגלא ובלעז
ווינטורה : Lunam & sydera. 2 Regum 23. Sic vocant, inquit, duodecim ministros qui sunt in firmamento, quorum vnusquisque vnicuique mensi ministrat, ac notum est nomen eorum. Singulare autem est מזל in masculino genere. vt quum dicunt, Non est fatum ipsi Israel, vocantque bonam prosperitatem Mazal Tob, contrariam verò fortunam Mazal Ra. Cæterùm vt plurimùm vbi mentio fit de diuitiis in lib. Iob, Prouerbiis, & Psalmis, illud Chaldaicè exponitur per מזל. Germanicè Glück, Italicè *Ventura*. Hæc ille. Quamuis, vt suprà diximus, vbique ferè in Prouerbiis, &, ni fallor, semel in Iob, vbi Elias & Veneta editio habet מזלא, Complutens. legit מולא. & Prouerb.6. Bahal Aruc מרלא vt iam scripsi.

מזלג Tridens. Hebræum est. cuius radix est זלג.

Item זמירות שאומרים לפני חתן וכלה כרי לשמחן est מזמוט Canticum quod dicitur coram sponso & sponsa, eorum exhilarandorum gratia, Epithalamium, carmen nuptiale. in plurali numero מזמוטין Iob 36.

קול מזמרא ponitur pro Hebræo קשורין Ligamina, tæniæ, vittæ. in Bibliis Venetianis. & sic esse in multis codicibus affirmat Elias. At non ita est, inquit, sed est vna dictio quæ sic

præceps fuit. Inde מחיר בידעתא Promptus scientia, exercitatus, versatus in scientia. & מהירות Velocitas. in More lib.1. cap. 72. נמחר Stultus, præceps. מוחרין Dotes. Gen.34. & 1 Regum 18. מוחרקי כתיבה וחתימה est Scriptura & obsignatio, superscriptio. in Aruc. מחלר in Rasse tevoth valet מעלת הרב רבינו Celsitudo magni magistri nostri. מוח Cerebrum, vertex. Num.28. & 2 Reg.14. de quo etiam infrà. מולא idem quod הון Opes, substantia, lucrum. Prou.6.12.19. & 24. & Iob 36. Item מילא idem. Prou.8. Hæc in Complut. exemplari, Elias & Venet. habent semper מזלא, de quo infrà.

מום Iurauit. Inde מומתא Iuramentum. Et אומי Adiurauit. in Aphel. vide ומא suprà. מומא Næuus, macula. 4 Reg.14. & Leuit.21. & מום Iob 11. & Prou.9. מוג vel מוגי Complexio. in More lib.1. cap.34. & Vniuersitas. ibid. cap.75.

מוי Influxit. מוי Aquæ. Psalm.62. & מוחי Aquæ eius. non Aquæ simpliciter, vt volunt recentiores. Isa.33. vide infrà. מיא. מיחתין ponitur pro תועבות Execrationes, abominationes. Prou.15. Complut מרחמת meliùs, quamuis minus sit vsitata talis forma. Et מוחי Festinans. ab אוחי vel יוחי Prou.22. & מוחרין Moræ, tarditates. ab אחר suprà. Prou.23. מאחרין in Complut. Commorantes, vel morantur. nec מוחרין potest aliter quàm verbaliter exponi. מוכין Rasuræ, & plumæ panni. מולאיא Molæ, aggeres. מן A quibus in 2 Tharg. Esther videndus locus, suspicor legendum esse מהון Ab illis.

מוחאי Loquens. Prouerb.19. in Venet. & Aruc. radix est suprà יאא. Complut. à נבע legit מבעי. vide ibi.

מופת Probatio, syllogismus. in More lib.1. cap.32. מורן Tenebrosus, fuscus. מוצא כלא Stipula, gluma. Isa.29. & 41. דמן לכמוצא Similes, velut stipulæ. Sophon.2. de quo Elias. sic inueni. sed mihi videtur esse scribendum במוצא vel למוצא non enim, ait, Lamed & Caph possunt vnà esse seruiles. nihilominus sic in Venet. & in manuscripto Complut. reperio. censeo verò legendum cum Rab. Schelomoh למוצא. Item מוץ idem. Isaiæ 17. & 29. מורא idem quod σμύρνα, Myrrha. Iohan.19. vide infrà מירא. Est etiam מורא Μύρα, Myra, vrbs Lyciæ. Actor.27. Item מורן כלא est Chrismata. in titulis Euangeliorum. Cuius singulare est מורן Chrisma. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

מות Mortuus est, vt Hebraicè. & מית idem. Ios. 10. in Aphel אמית Interfecit. Gen.38. Inde מותא Mors, pestis, pestilentia. 4 Reg.2. & 2 Reg.24. Et מותנא idem Psalm.47. & alia forma מיתותא, iuxta Eliam מתתא Psal. 116. & Psal.79. מתיתא in Venet. in Complut. & Psalter. Neb. מיתותא, Elias מיתתא.

מז & מזמז כלא Tremuit. Iob 26. vt, אפשר דגנורייא דמתמזמזין Fieri potest vt gigantes qui contremiscunt. sic habetur in Venet. & Elia, qui fatetur quid sit non intelligere, & insuper, sed falsò, dicit Aruc non adduxisse. Aruc enim adfert & exponit נתנרנר ונתקשקש vel נתמזמז Commotus & concussus. Complut. דמתמזמזין, videtur autem alludere ad illos gigantes, quos Hammonitæ vocarunt זמזמים, Chaldaicè חושבני Quasi cogitatores. Hîc igitur secundum Compl. erit sensus: Fieri potest vt Gigantes qui (magna) moliuntur, vel de se præsumunt. Et מז Agitauit, mouit, conquassauit. Inde מזתא Postis, limen. Exod.21. vide in זז. & מוזא Festuca, stipula, gluma. Psalm.1. & Iob 21. Item Caput cẽparum, aliarumq; rerum leuium, quæ facilè mouentur vento. in Aruc.

מזא idem quod שרף Incendit. Dan.3. מזבח à מזבח Altare, cuius notaricon esse aiunt מחילת זכות ברכת חיים id est, Venia, meritum, benedictio, vita. מזבלי Sporta. in Aruc.

מזג Primò significat Miscuit, temperauit, propinauit. Psal. 102. Prou.9. Cant.7. & Eccles.10. vbi sic legitur, ומזגין לרצחין Et vinum qui fundunt sitibundis. Elias perperam לרצחין, propterea non est mirum, si se non intellexisse dixerit. Complut. sine Daleth habet לצחין rectè. Inde מזוגא Pincerna, propinator. in Tharg. Ierosolymit. Gen.40. & Esth.1. In plur. Genes.40. רב מזוגיא Princeps pincernarum. & מזגא Mixtio. Prouerb.23. מזינת idem. Psal.75. De hac radice ad hunc modum Elias in Thisbi, אל יחסר המזג אין לו דומה במקרא ור"ל קראו
לרון המעורב במים יין מזוג בלא גימושט ובלעז טימפראטו ממרח טהור תרגום
ירושלמי ממזג דכי ומזה אמרו מוזגין לו כוס שני ואפילו כשאינו מזוג נוהגין
לומר כן ובלעז מושיאר ובלא איין שענקן ובזה משתבשין האשכנזים בשבוש

מחיר בידעתא Promptus scientia, exercitatus, versatus in scientia. & מהירות Velocitas. in More lib.1. cap. 72. נמחר Stultus, præceps. מוחרין Dotes. Gen.34. & 1 Regum 18. מוחרקי כתיבה וחתימה est Scriptura & obsignatio, superscriptio. in Aruc. מחלר in Rasse tevoth valet מעלת הרב רבינו Celsitudo magni magistri nostri. מוח Cerebrum, vertex. Num.28. & 2 Reg.14. de quo etiam infrà. מולא idem quod הון Opes, substantia, lucrum. Prou.6.12.19. & 24. & Iob 36. Item מילא idem. Prou.8. Hæc in Complut. exemplari, Elias & Venet. habent semper מזלא, de quo infrà.

מום Iurauit. Inde מומתא Iuramentum. Et אומי Adiurauit. in Aphel. vide ומא suprà. מומא Næuus, macula. 4 Reg.14. & Leuit.21. & מום Iob 11. & Prou.9. מוג vel מוגי Complexio. in More lib.1. cap.34. & Vniuersitas. ibid. cap.75.

מוי Influxit. מוי Aquæ. Psalm.62. & מוחי Aquæ eius. non Aquæ simpliciter, vt volunt recentiores. Isa.33. vide infrà. מיא. מיחתין ponitur pro תועבות Execrationes, abominationes. Prou.15. Complut מרחמת meliùs, quamuis minus sit vsitata talis forma. Et מוחי Festinans. ab אוחי vel יוחי Prou.22. & מוחרין Moræ, tarditates. ab אחר suprà. Prou.23. מאחרין in Complut. Commorantes, vel morantur. nec מוחרין potest aliter quàm verbaliter exponi. מוכין Rasuræ, & plumæ panni. מולאיא Molæ, aggeres. מן A quibus in 2 Tharg. Esther videndus locus, suspicor legendum esse מהון Ab illis.

מוחאי Loquens. Prouerb.19. in Venet. & Aruc. radix est suprà יאא. Complut. à נבע legit מבעי. vide ibi.

מופת Probatio, syllogismus. in More lib.1. cap.32. מורן Tenebrosus, fuscus. מוצא כלא Stipula, gluma. Isa.29. & 41. דמן לכמוצא Similes, velut stipulæ. Sophon.2. de quo Elias. sic inueni. sed mihi videtur esse scribendum במוצא vel למוצא non enim, ait, Lamed & Caph possunt vnà esse seruiles. nihilominus sic in Venet. & in manuscripto Complut. reperio. censeo verò legendum cum Rab. Schelomoh למוצא. Item מוץ idem. Isaiæ 17. & 29. מורא idem quod σμύρνα, Myrrha. Iohan.19. vide infrà מירא. Est etiam מורא Μύρα, Myra, vrbs Lyciæ. Actor.27. Item מורן כלא est Chrismata. in titulis Euangeliorum. Cuius singulare est מורן Chrisma. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

מות Mortuus est, vt Hebraicè. & מית idem. Ios. 10. in Aphel אמית Interfecit. Gen.38. Inde מותא Mors, pestis, pestilentia. 4 Reg.2. & 2 Reg.24. Et מותנא idem Psalm.47. & alia forma מיתותא, iuxta Eliam מתתא Psal. 116. & Psal.79. מתיתא in Venet. in Complut. & Psalter. Neb. מיתותא, Elias מיתתא.

מז & מזמז כלא Tremuit. Iob 26. vt, אפשר דגנורייא דמתמזמזין Fieri potest vt gigantes qui contremiscunt. sic habetur in Venet. & Elia, qui fatetur quid sit non intelligere, & insuper, sed falsò, dicit Aruc non adduxisse. Aruc enim adfert & exponit נתנרנר ונתקשקש vel נתמזמז Commotus & concussus. Complut. דמתמזמזין, videtur autem alludere ad illos gigantes, quos Hammonitæ vocarunt זמזמים, Chaldaicè חושבני Quasi cogitatores. Hîc igitur secundum Compl. erit sensus: Fieri potest vt Gigantes qui (magna) moliuntur, vel de se præsumunt. Et מז Agitauit, mouit, conquassauit. Inde מזתא Postis, limen. Exod.21. vide in זז. & מוזא Festuca, stipula, gluma. Psalm.1. & Iob 21. Item Caput cẽparum, aliarumq; rerum leuium, quæ facilè mouentur vento. in Aruc.

מזא idem quod שרף Incendit. Dan.3. מזבח à מזבח Altare, cuius notaricon esse aiunt מחילת זכות ברכת חיים id est, Venia, meritum, benedictio, vita. מזבלי Sporta. in Aruc.

מזג Primò significat Miscuit, temperauit, propinauit. Psal. 102. Prou.9. Cant.7. & Eccles.10. vbi sic legitur, ומזגין לרצחין Et vinum qui fundunt sitibundis. Elias perperam לרצחין, propterea non est mirum, si se non intellexisse dixerit. Complut. sine Daleth habet לצחין rectè. Inde מזוגא Pincerna, propinator. in Tharg. Ierosolymit. Gen.40. & Esth.1. In plur. Genes.40. רב מזוגיא Princeps pincernarum. & מזגא Mixtio. Prouerb.23. מזינת idem. Psal.75. De hac radice ad hunc modum Elias in Thisbi, אל יחסר המזג אין לו דומה במקרא ור"ל קראו
לרון המעורב במים יין מזוג בלא גימושט ובלעז טימפראטו ממרח טהור תרגום
ירושלמי ממזג דכי ומזה אמרו מוזגין לו כוס שני ואפילו כשאינו מזוג נוהגין
לומר כן ובלעז מושיאר ובלא איין שענקן ובזה משתבשין האשכנזים בשבוש

מְדַךְ מדך Significat Condire, aspergere. ad Coloss.4. Item מִדּוּך Pistillum, & מְדוּכְתָּא Mortarium. radix est דְּכַךְ. & מַדְכוּתָא videtur accipi pro Placenta, secundum Neotericos, in 2 Tharg. Esther. quo capite, non dicit.

מְדַל מדל Extraxit, euulsit. מִדְּלָל Situla. Isa.40. scribendum vt Venet. מִידוּל vel potius vt Compl. מִדּוּל De situla. vide דלה. Et מִדְּלָא ponitur pro הוֹן Substantia, lucro. Prouerb.6. in Aruc. Elias & Venet. מַזְלָא Complut. מוֹלָא quod verbum non raro in eodem exemplari pro הוֹן reperies.

מְדֵן Ligamen. in Aruc. מַדִּין idem quod מַדּוּעַ Cur, quare. dictio composita. Exod.1. מְדָנָא Contradictio. Psalm.8. vide in דִּין. Et מְדִינְתָּא Vrbs magna, siue prouincia, in qua ius dicitur. 3 Regum 20. Pluraliter מְדִינָן Prouinciæ, vel prouinciarum ciuitates metropoles. Ierem.28. Elias facit hîc radicem, licet referri debeat ad דִּין vel דִּין. מַדָּע & מַדְּעָא Scientia, cognitio. Exod.31. Prouerb.1. & 15. radix est ידע suprà.

מַדְעִית Nomen loci distans à ciuitate Hierosolymorum quindecim milliaribus. in Aruc.

מְדַעַם מדעם & Syriacè מְדַם Quicquam, aliquid. Iud. 14. Exod.5. & Mat.5. מַדָּף idem est quod דַּף vel קֵרֶשׁ Tabula, quæ ponitur ante apiarium. Item Examen apum. Et vas in quo ponitur fimus bouis, vt incensus suo odore effuget apes ex alueario. in Aruc. Est etiam Operimenti genus. ibidem.

מְדָר Arabicè, & Syriacè מַדְרָא est קוּזוֹת אדמה Gleba terræ. in Aruc. & Matth. 13.

מְדְרוֹן vel מוֹדְרוֹן Locus decliuis. Mich.1. & Psal.83. vbi deest in Complut. מַדְרֵגָה Gradus. Exod. 28. radix est דרג in Hebræo. מַדְרָקָא vel מוּדְרָקָא Caro hærens cuti decorticatæ. vel secundum alios, Caro mortua. Iob 13. מַדְרוּנִיתָא Nomen montis. 1 Regum 14. legendum מַדְרוּכִיתָא, & est nomen proprium petræ; quæ רֶגֶל Hebraicè dicitur, & significat iuxta Kimchi, מקום דרוך Locum tritum vel calcatum.

מִדְרָיָא Ventilabra. suprà דר.

מַה מה & מָה Hebr. Quid, cur, quomodo, sicut. Inde מַהוּ Quid est. Et מָהוּת Quantitas, quidditas, vocabulũ Logicis vsitatum. in More lib.1.cap.52. Et בְּמָה In quantum, quatenus. & בַּמָּה In quo Iud.16. scribe vt exemplar Complu. בְּמָה, vide suprà in מָא. Item מהוּ in Rasse tevoth valet מְאוֹרַת הַגּוֹלָה Lumen exulum. Hoc epitheton tribuunt cuidam Rabbi Gerson, qui alienas literas referantibus anathema imprecatus est. Atque hæc literis extrinsecus superscribunt hoc modo: ואסור לזרים בחר' רבי גרשון מאורת הגולה Et id est, בחרם דרבי גרשון מאורת הגולה: hoc interdictum sit externis sub anathemate Rabbi Gerson luminis captiuitatis. מוּחֲבָא Donum, pars. idem מוּחֲבִית vide יְהַב suprà. מוּהַנְדְּסָא Geometricus.

מְהַה מהה Consumpsit, dissoluit. Inde מְהוּתָא Consumptum. & מְהָתָא Dissipatio. Iob 12. vbi restituo מְחַתָּא Percussio, plaga. מְחִיכָא idem quod כּוֹפֶר Precium. Prou.6. Complut. מְיַהֲבָא quod est cum Vau scribendũ sic מוֹחֲבָא, nam Elias ait, omne מתן in Prouerbiis expressum est Chald. מוֹחֲבָא. vide יְהַב.

מְהַט Emunxit. inde מוּהָט Emunctorium, vel Emunctio. in Aruc.

מְהַל מהל Circuncidit. in Beres.rabb.ca.26. מָהוּלְתָא Circuncisio. Exod.4. & Ezech. 16. Item Subcerniculum, sed radix est הל suprà. De hac positione Elias: קורין לאדם המל את התנוק מוֹהֵל בחא ביספת והוא לשון תרגום: כי תרגום חתן דמים למוּלות ברמא דמוהלתא וכן ברמיך חיי הראשון ברמא מהולתא: Vocant, inquit, hominem circuncidentẽ infantes מוֹהֵל cum He additicia, quod Thargumicum est. Paraphrasis enim Chaldaica huius loci Exod. 4. Sponsus sanguinum ob ipsam circuncisionem, habet, In sanguine circuncisionis. Item, In sanguinibus tuis viue. Ezech.16. Thargum, In sanguine circumcisionis.

מְהַם significat Nimis festinare, attonitum esse, tumultuari. & מְהוּמָתָא Tumultus, strepitus multitudinis. Esther 1. radix est הֲמָה. מַהֲמִי Occultans, auertens. Prou. 28. vt legit Bahal Aruc. Venet. per Cheth מַחֲמִי. vide חֲמָה.

מהנט in Rasse tevoth valet מְנָא חֲנֵי מְלֵי Vnde hæc verba, Rabbinicè. מְהֵימְנִין Præpositi. à מנה Genes.41.

מַהֲסָם Hæsitans. ab הֲסַס in Aruc.

מְהַר מהר Primò significat Molestum esse, molestiã exhibere. Marc. 14. Secundò Accelerauit, præceps

braeo דפוס שחיה עשוי כדפוס הלחם Modulus siue forma iuxta modum panis efficta. vide eius Commentaria super 25. Exodi.

מְגוּס Epulum. aliâs אַרִיסְטוֹן in Aruc. Item מְגוּסִין דְּלַחֲמִים Frusta panis. Ezech. 13. sed horum, inquit Elias, forsan radix est גס.

מְגוּסָת idem quod סָרִיס Eunuchus, spado. in Aruc.

מַגִּיסְטֵר Magister. in Schem.rabb.cap.30. הַמַּגֶּסְטִי μεγίστος, Almagestus, Magna syntaxis, liber Ptolemæi Astronomi. in More lib.2.cap.24. מַגְרוֹס Græcè μάγειρος, Coquus, coquinarius. in Midb.rab.cap.4. מְגִיסְתָּרוּן Magistratus, satrapa. & in plurali מְגוּסְטַרְגֵי aliâs מַגִּיסְטַרְגֵי in Aruc. & citat 8. caput Esth. forsan in 2 Tharg. nam in altero non repetio. מְגַפְּיָס idem quod נַעַל של נחושת Calceamentum æreum seu ferreum, vt habent athletæ. quod genus solearũ dicitur Chaldaicè טַרְקְלִינִין in Aruc.

מְגוּפָא מגפא Operculum. Numer.11. & ponitur pro מגרפה Gleba, vt hîc volunt. Ioel.1 R. Schelomoh, Kimchi & Elias interpretantur כסוי חבית Opercũlũ dolij. Item à נגף venit מַגֻּפְתָּא Ruina, offendiculũ. Num. 25. vt est in Lexicis recentiorum, sed non inuenio nisi מגפה, & id in Hebræo. pro quo Tharg. habet מוֹתָנָא id est Mors.

מְגוּרוֹת Sunt parua cubicula. in Aruc. In singul. מְגוּרָה Horreum. Aggæi 2. radix est גור Hebraicum.

מְגַר מגר Cecidit. Inde in Pael מַגֵּר Proiecit, præcipitauit, destruxit, perdidit, concidit, dimisit, dissipauit. Psal.119. Iob 6. Isa.22. Ezech.26. & Psalm.89. Item מְגִרִין idem quod שכנים Vicini, Ier.12. à גור vt suprà. Et מֵגֵר Merces, præmium. ab אגר deriuatum. Item Syriacè מַגְרוּת significat Attentum, benignum. Act.26. vel Benignitatem, lenitatem. ad Rom.2. מַגְרָף Arca, capsa. idem מַגְרִיפָא & מַגְרוּפָא & מַגְרֵיפִית. in Ber.rab.cap.46. & in Zoh.col.255.

Et Pala. in Ber.rab.cap.46. & Musicum instrumentum.

מַגְרוּף Scopa. in Aruc. & Exod.27. radix est גרף suprà. item significat Glebam.

מְגַשׁ Innuit. inde מְגוּשָׁה Nutus: idem אַמְגוּשְׁתָּא Arabicè זַמְזָמָה. Et מָגוּשׁ Græcè μάγος, Magus: idẽ quod מְכַשֵּׁף vel כּוֹפֵר בעיקר Incantator, negans fundamentum, nempe Deum. in Aruc. מגש in Rasse tevoth valet מִגְּזֵרַת שָׁוֶה A pari, vel simili. Vnus ex 13. modis quibus inquiunt legem enarrari posse, quos afferunt sub initio precationum.

מָדַד Hebraicè Metiri, mensurare. Inde מִדָּה Mensura, dimensio. vt in Zoh. col.346. vbi habetur prouerbium illud quo vsus est Seruator noster. Mat.7. versu 2. Sunt autem verba Zoharis huiusmodi: בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ: Id est, Qua mensura quis metitur, eadem admetientur ei. Syriacè sic exprimitur: וּבְכֵילְתָא דְּמָכִילִין אַנְתּוּן מִתְּכִיל לְכוֹן Græcè verò sic: ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Et qua mensura metimini, mensurabitur vobis. quod hîc annotare volui, vt vel hinc discãt Lectores Christum vsurpasse sæpissimè trita inter Iudæos prouerbia. מַד Vestis, toga. Item אָדָם שֶׁיּוֹדֵעַ לָשׁוּט בַּמַּיִם Homo qui peritus est artis remigandi siue natandi in aquis. Item מַד significat Ducere. in Aruc. מְדָאי Modus.

מַדַּאת Tinctura. in More lib.cap.56. Et מַדִּידוּ Dimensio. in Zoh. Et מִדָּה primò est Mos, consuetudo, conditio, circumstantia, modus. vt מִדּוֹת טוֹבוֹת Conditiones bonæ.

Secundò מִדָּה capitur pro Tributo siue מס Ezr.4. Hebr. est.

מד in Rasse tevoth valet מַן דְּאָמַר Is qui dicit. Chald. pro quo Hebraicè diceres מִי שֶׁאָמַר. Item מַה דְּאַתְּ אָמַר מדא est Id quod tu dicis. Chaldaicum. מוֹדִיּוֹת Modia. in Midb.rab.cap.4.

מִדְרָאי Testudo lapidea. in Aruc. מָדַי Media, prouincia Orientalis Monarchię, quam ab Assyriis accepit, famatissima. Gen.10. in vtroque Tharg. & Hebr.

מַדְבְּחָא מדבחא Altare. Exod.17. radix est דְּבַח suprà. מְדֻבָּל Permistum, confusum. in Aruc. מַדְבַּר siue מַדְבּוּר Funale, vel fax, candela. in Aruc. idem quod אבוקה Virga cereata. Latinè Teda.

מִדְּחֵבָא Vectigal, tributum. secundum Kimchi est nomen Toar, quod ad Babel refertur, & exponit, Auro referta, aut quæ ex omnibus regnis leuabat tributum. vide eius Radices. Isaiæ 14. in Hebræo. quamuis vocabulum sit Chaldaicum, à דהב suprà.

מִדֵּי vnde in Aphel אַמְדֵי Effugit, euasit. 1 ad Thes.5. & מְדֵי Syriacè & מדי Etiam, ergo, itaque. Mat. 7. Et מִדֵּי Quicquam. in Ber.rab.cap.62.

sonat. vide מִמְרִין. בִּמְכִינָה in scopa. Isaiæ 14. secundum Aruc. Complut בִּמְכִינָא, Venet. בִּמְכִינָא, Elias מְכִינָא. quisnam habeat rectiùs, relinquo doctorum iudicio. מַבְסָסִין Genus fructus cedri. in Aruc.

מְבַע Idem est quod חוש Festinauit, properauit. Psalm.71. & Num.32. vide in בַּע. מִבְּעִי Necesse est, requiritur pro מִתְבְּעִי. radix est בָּעָא suprà. Psalm.31. in Midras. מַבּוּעָא Fons, scaturigo. vide in נְבַע. מַבְעוּר Focus. radix est בְּעַר. Isaiæ 30. מוּבַרְת Punctualiter. & מַבְרַכְתָּא Nomen villæ proprium. in Aruc.

מֵג מֵג Ordinis quiescentium in media, significat Liquescere, dissolui. vnde in Ithpoel אִתְמוֹגַג Psalm. 46. & 107. מַגַּב כלי עור שלובש אדם על ידו est Instrumentũ quod induit homo ad manum suam, id est, Chirotheca. in Aruc.

מַגְבָּא Auctor Aruc exponit אלבֵּש & אלומֵי Alumen.

מַגְבִּיתָא Scandalum, offendiculum. Isa.3. Radix est גָּבַב. significat autem non Scandalum, vt Pagninus vult; sed vt Kim chi exponit, Collectam, vel colligendi tributi munus & cura.

מָגָא מין גומא חוא ועושין ממנו חבל דומה לגמא וכולי est Species iunci, ex quo conficiuntur rudentes iunco similes, &c. in Aruc.

Et מַגְוֵי Infusio, colum, genus vasis vinarij viminibus contextum, vel Tela linea colandi gratia.

מֶגֶד Genus fructus delectabilis, & suauis odoris. Hebræum est. sed Chald. in plurali מִיגַדְיָא Fructus amœni, poma. Iob 9. Idem מִגְדַּנִּין Deut. 33. De quibus sic inquit R. Dauid: Hæc dictio מגד complectitur quicquid est preciosum & excellens, tam in fructibus quàm auro, argento, lapidibus preciosis & vestibus, atque in vnoquoque iuxta loci exigentiam. מְגַדִּין Est nomen vnius ex portis cæli. in Zoh.col. 375.

מָגוּד idem est quod מסמר Paxillus. Item דבר שמזומן לשטוח עליו כלי בכיסה est Res quæpiam quæ paratur vt super ipsam expandantur vasa ablutionis. גוּדָא Armarium. in Aruc.

Significat etiam מֵיגַד Iactum, vel potiùs est infinitiuus à נָגַד. vt כְּמֵיגַד בְּמַשְׁתָּא Quemadmodum protrahitur arcu, vel proiicitur. Gen.21. Significat & Vicinum seu vicinam. Deut.1. vt aiunt. sed ibi scriptum est מְגִירוּתִי Vicini eius, vide in גור.

מִגְדָּלָא vel מַגְדָּלָא Turris. Gen.11. & Nomen vrbis propriũ. radix est גדל suprà. מִגְיַת Vadum. Iudic.12. Pluraliter מְגִיזָתָא Vada. Ier.51. Est etiam Scapha. 1 Reg.19. radix est גז suprà.

מַגְזֵין Falx, culter messorius. in Aruc.

מַגְלָא מַגְלָן Falx. Deut.16. In plur. מַגְלִין Falces. Isa. 2. & Ioel. vltimo. Item מוּגְלָא idem est quod ליחה סרוחה Sanies, humor putridus. in Aruc.

מְגִילְתָא Volumen. Ierem.36. radix est גלל supra.

מִגְלָבָא & מַגְלָבָא Camus, frænum, capistrum. Venet. exemplar habet מַגְלָכָא, de quo vide in גלב. Prouerb.26. & in Ber. rabb. cap.41. Item Nouacula. in Vaic.rab.cap.27. מַגְלוּנָאָה Nomen loci. in Aruc. מוּגְלַסְיָא Poli, aut Cardines ostij. alij Claues. 3 Reg.7. מַגְמַר Est genus odoris gratissimi & perfecti, quo suffumigatur domus. Sunt qui dicant esse Arulam, in qua ponuntur prunæ & aromata. Arabicè dicitur אַל גַּמַר Radix est גמר suprà. in Aruc. Lingua sancta dicitur גוּמְרִין ibidem.

מַגְמַת vel מַגְמַת Delectatio, voluptas.

מַגַּן מַגָּן Primò idem est quod חנם Gratis, frustrà, immeritò. 1 Regum 19. Secundò מָגִנָּא & מָגִין est Clypeus, scutum. 2 Regum 22. vt est in Neotericis. ego verò non reperio ibi nisi מגן & מגיני, & hoc in Hebræo. in Tharg. enim, vt diximus in נָגַן, legitur תוקף, id est, Robur. In plurali מָגִינִין 3 Regum 10. vide in גגן suprà. Item מְגוּנָה Turpe, inhonestum. vt מִדּוֹת מְגוּנוֹת Modi siue conditiones turpes. in Ber. rabb.cap.66. & Inconueniens. in More lib.1.cap.2.

מַגְנִיר aliâs אַמַּגְנִיָּא Nomen loci. in Aruc.

מְגַנְגֵּן aliâs מַגְנְגֵּן Pondus horologij, vel Sphæra. & Ingenium. in Beresch. rabb. capite 43.

מְגִיסָא & מְגִיסָוָא in plurali in Elia. Complut. nullum habet. Aruc exponit Coquum & ministrum mensæ. Nonnullis est Domesticus, familiaris. Psal.123. Et מְגוּסְתָּא in Aruc מְגוּסְתָּא Scutella, thuribulum, acetabulum. Numer.7. In plurali מְגִיסָוָא ibidem 4. & Exod.25. Est autem Græcum μαγίς, quod est Mactra siue vas illud in quo farinæ subiguntur. Secundũ alios Mensæ genus, vel rotundum instrumentum, quo panifices & dulciarij pistores subigendis opificij sui farinis vtuntur. R. Schelomoh interpretatur קערה quod est in Hebræo

מְאַךְ מְאוֹךְ Humiliari, deprimi. Iud.6. & 2 Reg.2. Deficere, cessare. & יוּמָא מְאַךְ Inclinauit se dies. Iud.19. & מַאֲכִית שְׁוִיִּי Straui positionem meam, vel cubile meum. Iob 17. In Aphil אַמְאִיךְ Humiliauit, depressit, subiecit. 2 Reg.22. Elias radicem constituit מַן. vide ibi.

מְאַן מְאוֹן Vt & Hebraicè, ponitur pro ἐκκακεῖν, Renuere, tædio affici, fastidire, malis succumbere, cedere labori, defatigari. 2 ad Corinth.4. vbi scribitur מִטֶּל הָנָא לָא מָאֲנָא לַן id est, Propterea tædium non est nobis. Secundò significat Infensum esse. ad Hebræos 3. Item מָאן idem est quod מִי Quis, vel חוא Ille. Prou.4. & 6. Vnde דְּמָאן אַתְּ Cuius es tu? Gen.32. meliùs Venet. sine Aleph דְּמַן אַתְּ. vide infrà in מַן. De hoc Elias in Thisbi, ברברי רֹל אוֹמֵר מָאן דְּאָמַר פירוש יש מי שאומר וכן לוקא מָאן דְּפַלִּיג פירוש לא יש מי שחילק על זרז ודומיהם רבים כולהון כתיבין באלף וחוא תרגום של מי כמו מי ומי החולכים תרגום מָן וּמָן דאזלין כולהון כתיבין בלי אלף בתרגום וזה לפי שהתרגום הוא מבוקר ואין עריך לאלף אבל התלמוד שאינו מבוקר אם היה כתוב בלי אלף לא חיה הפרש בין מִן וּמָן: Id est, In verbis Rabbinorum, bonæ memoriæ, scribitur, Est aliquis qui dicit, cuius expositio est יש מי שאומר. Item, Nemo est qui dissideat. id est, Non est aliquis qui cõtendat hac de re. & similia multa; quæ quidem omnia scribuntur cum Aleph. Est autem מאן Chaldaica expositio particulæ מי. vt, Quis & qui sunt qui profecturi sunt? Exod.10. Omnia scribuntur absque Aleph in Thargum. Et hoc ideò quòd paraphrasis Chaldaica punctis est notata, nec est opus Aleph. In Gemara verò cui nõ sunt addita puncta, si scriberetur absque Aleph, nullum esset discrimen inter מִן quod significat Ex, è, ab: & מָן Quis. Hæc ille. Et in Meturghemã ait, In quibus exemplaribus מאן pro Hebræo מִי cum Aleph scribitur, error est, vt dicemus in מָן. Præterea מָאן idem est quod כלי Vas, instrumentum. vt מָאן רֶעְיָא Pera pastoralis. 1 Regum 17. & מָאן דְּמִשְׁךָ Vas coriaceum. alii Vestis pellicea. Leuitic.13. vide in מָן. De hoc iterum Elias:

מצאתי שרוב לשון כלי מתורגם בלשון מן חסר אלף כמו כל כלי פתיח כל מן פתיחויעשו כלי אחר מן אוחרן והלכת אל הכלים איזילי לְמָנָא אבל באיוב משלי תלים כלם מתורגמין מָאן באלף כמו בכלי יוצר בְּמָאן דְּפַחַר וכן בדניאל מָאנֵי דְּדַהֲבָא ובעזרא מָאנֵי דְּבֵית אֱלָה כולהון כתיבין באלף:

Inueni, inquit, quòd maxima pars vocis כלי Chaldaice exponatur per dictionem מָן deficiente Aleph: vt, Omne vas apertum. Num.19. Item, Et fecit ex eo vas aliud. Ierem.8. Item, & ibis ad vasa. Ruth 2. Sed in Iob, Prouerbiis, Psalmisque omnia redduntur per מָאן cum Aleph; vt Sicut vas figuli. Psalm.2. Similiter & in Daniele, Vasa aurea. Dan.1. & in Ezra 5. cap. Vasa domus Dei. Omnia scribuntur cum Aleph.

מְאַיִס Putruit, corruptus est. vt in Venet. corruptè מְאִיסוּ Psalm. 38. vide in מַס. Et מָאַס Iob 42. Execratus est, spreuit, despexit cum odio. מְאִירְתָא idem est quod חסרון Defectus, priuatio, secundum R. Schelomoh, sed subintelligitur, vt pro more habent Hebræi, boni, nam hæc dictio ab אֵרֵר deducitur, & sonat Maledictionem, quæ est, vt ipsi dicũt, חסרון טובה Boni vel felicitatis priuatio, sicut ברכה Boni vel prosperitatis accessio. Deut.28. & sic Thren.1. vbi in Hebræo legitur היתה למס Facta est in tributum: Tharg. vt habet Aruc, וּרְמָאֵי יְהוֹן לְמֵרָאתָא Et imponẽtes, scilicet tributum, erunt in infortunia. vide suprà כַּרְגָּא. מְאֵרוּפוֹת Instrumenrum ligoni vel marræ simile. in Aruc.

מְאַשׁ מְאוֹשׁ Scrutatus est, inuestigauit. ad Roman.8. מָאִית Moriens. Iud.2. Complut. מִית Mortuus est. vide infrà מָת vel מִית.

מַבְנָאִי Est עוֹבֵד אדמה Agricola, colens terram, à בְּנָא. Item est nomen proprium viri. in Aruc. מוֹבֵד בֵּיתֵיהּ Dissipans domum suam, ponitur pro עֹכֵר בֵּיתוֹ Turbans domum suam. Prouerb. 15. Complut. מוֹכִיר בֵּיתֵיהּ Vendens domum suam. licet מֶכֶר sit dictio tantùm Hebræis vsitata. vide אֶבֶד.

מַבּוּי est מקום שנכנסין ממנו לחצירות ולבתים hoc est, Locus ex quo patet introitus in villas & domos. Vicus, vicinia. in Aruc. in Schem.rab.cap.43. מַבּוּלָא Diluuium. Abac.3. Complut. טוּפָנָא & vbique sic esse in Tharg. pro מַבּוּל Diluuio, testatur Elias, in radice טף. radix est נבל. מוּכָל Truncatus manus, mancus. in Aruc. מוֹכִיל Onus, sarcina, pondus. radix est יָכַל.

מַכְלַלְתָּא Locus qui Hebraicè dicitur Hatharoth. Num.32. malè in Pagnino: scribendum מַכְלִלְתָּא quod vt עֲטָרוֹת, Coronas

Ioel 2. & Hos.6. & לְקִשְׁנָא Tardi, tardæ pecudes. Genes.30. Sed לְקֶשׁ significat Herbam serotinam, vt Hebraicè לֶקֶשׁ. Amos septimo.

לִשׁ לֵשׁ Ordinis quiescentium in media, significat Pinsere, commiscere. Genes.18. & 28. in tertia fœminea לִשַּׁת Commiscuit. 1 Reg.28. Inde לִישָׁא Massa, pasta. 2 Reg.13. in plur. לִישִׁיחוּן Cõspersiones suæ. Exod.12. לִשְׁכְּתָא idem quod חוּר Cubiculum, camera. Ezech.40. & לִשְׁכַּת Idẽ. 4 Regum 23. & Esther 4. In plurali לִשְׁכָּן Cubicula, penetralia. Ezech.40. לְשַׁלְשֶׁת idem quod צוֹאת תַּרְנְגוֹלִים Stercus gallinarum. in Aruc.

לִשַּׁן לֵשׁ & in Aphil אַלְשִׁין Accusauit, detraxit, obtrectauit, oblocutus est. Prou. 30. Inde מַלְשִׁינוּתָא Accusatio, detractio, oblocutio. Psal.52. Et לִישָׁנָא Lingua. Prou.15. & לִישָׁן Lingua. Dan.3. Exod.4. & Ezech.23. & Ripa, crepido maris. Isaiæ 11. in plur. לִשְׁנִין & לִשְׁנָא Linguæ. Esth. 2. & Isa.60. in regim. לִשְׁנֵי vt, לִשְׁנֵי עַמְמַיָּא Linguæ gentium. Zach.8. Et לָשׁוֹן Hebraicè Lingua. & metaphoricè accipitur pro פֵּרוּשׁ Expositione, interpretatione, vt, לשון זכר Genus masculeum. לשון נקבה Genus fœmineum. לשון יחיד Numerus singularis. לשון רבים Numerus pluralis. & לשון חרם hoc est Interpretatio חרם est שחת Destruxit, quando minus notum per notius explicatur. frequens in Comment. Item לִישָׁנָא Accusatio. in Ber.rabb.cap. 92. Item לָשׁוֹן & in plurali לָשׁוֹנוֹת sunt אגורות של צמר חטוי והצבוע hoc est, Fasciculi lanæ netæ & colore infectæ. in Aruc. Significat etiam quodlibet oblongum. ibidem.

לְתַךְ Occasio. in Aruc. & dimidium Cori mensuræ. Oseæ 3. in Hebræo.

לְתַת Malefacere, liquefacere, vdum reddere. in Aruc.

LITERA MEM.

מ מ

מ Mim Syris, מֵם Mem Hebræis, decima tertia Alphabeti litera, propriè significat Aquas. Hæc aliquando seruilis est, aliquando radicalis, vt in Grammaticis videre est. In numeris מ apertum valet 40. & ם clausum 600.

מָא מָן Certè, enimuerò, quinimò. Matth.7. Item מָא sed scribendum מַה Quid. Exod.13. Quis, qualiter. Idem מָאִי vt מָאִינָה שֵׁבֶט Ex qua tribu. Et מָא דִין idẽ quod מַדּוּעַ Quare. Iudic.5. & בְּמָא In quo. vide Eliam in מה, qui dicit, quòd scribantur per He מַה & לְמָה & בְּמָה atque בַּמָּה, nisi quòd aliquando pro מדוע Tharg. ponit per Aleph מְאַרְיָן.

Item מ״א in Rasse tevoth valet מִשְׁקָל אֲחֵר Pondus aliud, forma alia vel species, familiare Grammaticis. Et מְדְרַשׁ אַגָּדָה Cõmentarius acroamaticus, vbi iucunda narrantur. Hoc enim sonat Aggada, etsi alij efferant חגדה ab הגיד Nunciando.

Item מִכָּל־אֶחָד De vnoquoque. Et מאֹד valet מְדְרַשׁ אַגָּדָה vt paulò antè. מְאֹד Valdè, vehementer, maiorem in modum. & Substantia, vires. Hebræum est. & מְאוֹרִים Frequentia. in More lib.2.cap.20. מַאֲדִים Mars, vnus ex septem planetis, ob vehementiam & vires quas influere creditur astrologorũ testimonio, siue vt volunt alij, ob rubedinem, ab אדם sic dictus. in Ber.rab.cap.9. Item מָאִי Qui, quæ, quod, & quid, Psalm.4. in Midr. iam suprà.

מְאָה מָאוֹן Syriacè, & מְאָה Hebraicè & Chaldaicè, Centũ. Matth.13. & Genes.5. & מְאַת שְׁנִין Centum anni. Gen.23. Inde מָאתַיִן Ducenti. Numer.3. & Iudic.17. מִאָוֹן Centuriæ. Alij Centuriones. 1 Regum 29. רַבְּנֵי מִאָוֹתָא Centuriones, centuriarum principes. 4 Reg. 11. & חֲמֵשׁ מִאָוֹן Quingenti.

מָאִים Idem quod אולי Fortè. Iosue 14. Si fortè. Ion.1. & Iob 6. vbi quidam, quòd sit in Hebræo לוּ, exponunt Vtinam. & Fortè, forsan, forsitan. Genes.16. & 17. מְאוּם Nævus, macula. Hebræum est. מַאֲכוֹלֶת כִּינָה שְׁחוֹרָה est Pediculus niger, id est, פַּרְעוֹשׁ Pulex. Item Cibus. & Cognomen vel epithetum sanguinis. in Aruc. Et מַאֲכֹלֶת Gladius, culter. Hebræum est. radix horum est אכל.

מאר

לוּפוֹ Is est quem Baliuum vulgò dicunt, Italicè *Bargello*. in Midb.rab.cap.10. & לוּבְרִין est nomen gentis. in Ber. rab.cap.63. לִיפָרוֹס Græcè λιπαρὸς, Plenus, pinguis, formosus. Cant.2. in Midras.

לְפַת Significat Coniungere. Inde לוּפְתָּא Coniunctio. in Aruc. Item לַפְת Rapa. in plur. לַפְתוֹת Rapæ. in Ber. rab.cap.15. לִפְתָּא Idem. Ruth 3. לַפְתָּן Is dicitur, cuius caput simile est rapæ, hoc est, deorsum vndiquaque latum. in Aruc. Et לַפְתָּן est Obsonium. in Aruc.

לִץ Ordinis quiescentium in media, primò significat Illusit. Inde לַצָּנוּת & לִיצָנוּתָא Derisio, scomma, sanna. Eccl.2. Significat etiam interpretari. Inde טַעַם תַּלְצוּי Ratio oratoria, seu Rhetorica. & מְלִיץ Orator, legatus. & מְלִיצָה Expositio. Inuenitur quoque אִתְלוּצָץ & מָתְלוּצָץ Irrisit. in Aruc. לַצְוִי Turris. in Aruc.

לְקָא לֶקֶן vel לָקַח ordinis quiescentium in vltima, Vapulauit, cæsus est. 1 Reg.5. Gen.19. Exod.5. אַלְקִי Percussit. 1 Reg.5. & אַלְקָאָה in Aphel. in Zoh. Inde לָקֵי Fractus. alij Claudus. 2 Reg.4. מַלְקוּת Percussio, 2 Reg. 7. & מַלְקוּתָא Tortura. in Zoh. Est & alia forma אַלְקָאוּתָא Vapulatio, percussio. in Zohar.col.231. in Genes. Item לָקוּי Eclypsis, deliquium Solis vel Lunæ: quando nimirum Luna ferit vmbra terræ, aut ipsamet Luna reddens ei vices, Soli coniungitur, eiusque radios ad tempus adimit terræ. De hac positione Elias in Thisbi: בדברי רז״ל לָמָה לָקוּ שְׁבוּיִים וכן בְּמִצְרַיִם לָקוּ וכן כל לשון הכאה שאינה אלא לדרות וליסר מתורגם בלשון לקח כמו ויכו שוטרי בני ישראל וְלָקוּ סַרְכֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וכן ארבעים יכנו תרגום יַלְקִינִיה ושאר לשון הכאה מתורגם בלשון מחא וקטל וחשם מלקות בתוספת מם וכשהחמה אוֹ הלבנה לוקין קורין לו לקוי ובלשון רומי ווין קורין לו קליפסיס ואומר אני שלשון לקה אינו לשון הכאה כי הפעלים ממנו הם פעלים עומדים והיה לנו לומר לָמָה לָקוּ שבויים וכן בְּמִצְרַיִם לָקוּ בבנין פָּעַל או נפעל נִלְקוּ ואינו אלא לשון סבל בלא״ו ליידן ובלעז פאטיר: Id est, In verbis Rabbinorum, piæ memoriæ, legitur, Quare vapularunt captiui? Item, Et in Ægypto cæsi sunt. Similiter omne percussionis vocabulũ, quæ non fit nisi castigandi & corripiẽdi causa, redditur in paraphrasi Chald. per לָקַח vt, Et cæsi sunt præfecti filiorũ Israel; Tharg. Et verberati sunt principes filiorum Israel. Exod.5. Item, Quadraginta (plagis) verberet eum: Thargum, Percutiet eum. Deut.25. Cætera verò vocabula Percutiendi transferuntur per מְחָא & קְטַל. Inde etiam deducitur nomen מַלְקוּת Percussio, cum accessione Mem. Porrò cùm Sol aut Luna percutiuntur, vocant illud לָקוּי, quod lingua Romana & Græca dicitur Eclypsis. Ego verò dico vocabulum לָקָה non significare percutiendi actum, quandoquidem verba quæ ab eo formantur, sunt verba intransitiua. Alioqui dicendum nobis fuisset לָמָה לָקוּ שְׁבוּיִים. Item בְּמִצְרַיִם לָקוּ in coniugat. Pual, aut Niphal נִלְקוּ. Sed Pati potiùs significat, Germanicè Leiden, Italicè *Patir*. Adducunt præterea aliam significationem, nempe Liquescere & tenerum fieri. Gen.41. & Deut.22. vbi tamen exponendum est vt suprà. & Pagninus Lingere. 3 Regum 21. vbi legendum לְחַךְ. vide ibi. Item לק״ in Rasse tevoth valet לֹא אוֹ לֵא קְרִי Non legitur. Sed hoc non est vsitatũ nisi cum vna ex literis, אהוי, sic לקוֹ לקוּ לקא לקה Id est, Non legitur Aleph, non legitur He, non legitur Vau, non legitur Iod.

לָקַט לֶקֶט & לְקוּט vt & Hebraicè, significat Colligere. Exod. 16. & 1 Reg.20. Vnde לָקְטֵי אֶעְצִים Collectores lignorum. Ios.9. In Hebræo est חוֹטְבֵי עֵצִים Cæsores lignorum, vt Num.29. pro מְחוֹטֵב עֵצֶיךָ A cæsore ligni tui, Thargum מְלַקֵּט אֵעֶיךָ. Et לֶקֶט Collectio. idem לְקָטָה לָקָטָא ponitur pro נוֹצָה Pluma, vel pro fimo qui colligitur in vesicula gutturis auis. Leuit.1. in Tharg. Ierosol. vt habet Aruc.

Item לְקוּט Flos. 3 Reg.7. vel potiùs Collectum vel cælatum. לִקְטוּרוֹת Domus æstiualis in suburbanis. aliâs scribitur אִלְקְטִיוֹת. in Aruc. מְלַקְּטוּ est πύραγρα, Forceps, à colligendo & constringendo. Hinc מַלְקַטָּאוֹת Forcipes eius. Exod.25. לוּקְטָמִין est Species asini lignei excauati. aliâs אֲנַקְטָמִין vide suprà. לַקְנִי est Species auis. in Aruc. לַקְנָא est כְּפַל מַיִם Lagena, amphora. Iud.6. aliâs לָקוּנָא. in Aruc. לִיקוֹס Græcè λύκος, idem quod זאב Lupus. in Aruc. לָקְמָן idem quod לִפְנֵי Ante, in Commentariis.

לָקַשׁ לֶקֶשׁ Tardare, serotinum esse. Gen.30. Inde מָטַר לַקְשׁ Pluuia serotina. Ierem.5. Idem מַלְקוֹשָׁא 3 eiusdem. & לַקְשָׁא [illegible] Iac.5. Idem לַקְשָׁא

3 Regum 22. & Cantic.1. & לִיסְרָא Idem. Mich.5. & Ezechielis 29. in plurali לִיסָתָא Isaiæ 50. & לִסְתוֹת Maxillæ, genæ. in R. Schelomoh. לִסְתּ in Rasse tevoth valet לְסַפֵּר תּוֹרָה Libro Legis.

לְעָא לעא & לְעֵי ordinis quiescentium in vltima, Fatigatus est, laborauit. Psalm. 73. Inde לִיעוּת & לִיעוּתָא Labor, fatigatio. Psalm.7. Prouerb.16. & 5.

Significat etiam לְעֵי & לַעֵי Studere, operam impendere, nauare operam: vt לְמִלְעֵי קָאוֹרַיְתָא vt nauaret operam Legi, vt Legi studeret. in Zohar.col.237. & alibi sæpe. Item לוּעָא Maxilla. Iudic.15. vt לוּעָא דַחֲמָרָא Maxilla asini. ibid. & Prou.23. בְּלוּעָךְ In faucibus tuis.

לְעַב לעב & אִתְלַעַב Subsannauit, irrisit, sannis excepit. Gen.9. & 27. 1 Regum 30. & Ierem.20.

Inde Ierem.48. לַעִיב idem quod שְׂחוֹק Risus, derisio. & תּוּלַעְבָּא Subsannatio, derisio, sanna. Psalm.78.& 122.& Isa.28. לַעֲלִיב idem quod אֲבוֹן Inops, egenus. Prouer.30. sed est de positione עֲלַב.

לְעַג לעג Subsannauit, irrisit, derisit. Ierem.8. Hinc לַעַג iuxta Eliam, Subsannatio. Ezech.22. Cõplut. & Venet. לְעִיב, vt suprà.

לַעַז Vulgare, Græcum, Latinum, & ferè de omnibus linguis quæ ab Hebræa sunt alienæ, dicitur. & לוּעַז Barbarus, qui lingua sancta non vtitur. Psalm.114. in Hebræo. Vnde Elias: מִשּׁוּם לוּעַז כָּל לְשׁוֹן שֶׁאֵינוֹ לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ נִקְרָא לוּעַז וּתַרְגּוּמוֹ מְעַמָּא בַּרְבָּרָאֵי וְכֵן חֲנוֹצְרִים קוֹרִין לְכָל לָשׁוֹן שֶׁאֵינוֹ לְשׁוֹן רוֹמִי בַּרְבָּרוּמָה שֶׁאֲנַחְנוּ קוֹרִין הַיְּהוּדִים שֶׁבְּאִיטַלְיָא לוּעַזִים סְתָם נִרְאֶה לִי הַטַּעַם לְפִי שֶׁהֵם מְיַחֲסִים אֶת עַצְמָם לְעִיר רוֹמִי וְאוּלַי הָרִאשׁוֹנִים שֶׁבָּאוּ לְרוֹמִי מִגָּלוּת בֵּית שֵׁנִי לֹא יָדְעוּ לְשׁוֹן חֹקֶשׁ כְּמוֹ שֶׁמִּשְׁמַע בְּעֶזְרָא לָכֵן קָרְאוּ אוֹתָם לוּעַזִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכֵן הַמְּפֹרָשִׁים חַצְרְפָתִים וְהַסְּפָרְדִים כְּשֶׁרוֹצִים לְבָאֵר אֵיזֶה מִלָּה בִּלְשׁוֹן צָרְפָתִי אוֹ סְפָרְדִי אוֹמְרִים בְּלַעַז: De populo Barbaro. Psalm.114. Omne idioma quod non est lingua Sancta, vocatur לוּעַז, vt & Paraphrasis Chaldaica vertit locum citatum, De populo Barbarorum. Similiter & Nazareni (Christiani) vocant linguam omnem, quæ Romana non est, Barbaram. Quòd autem nos appellemus Iudæos illos qui agunt in Italia לוּעַזִים absolutè, ea mihi videtur esse ratio, quòd prosapiam suam ad ciuitatem Romanam referant. Vel forsan inde est, quòd primi illi qui Romam venerunt à migratione domus secundæ, nesciebant linguam Sanctitatis, sicut audire est in Ezra: propterea eos ad hunc vsque diem לוּעַזִים vocitarunt. Et sic interpretes Gallici & Hispanici (Iudæi) cùm volunt explicare dictionem quandam lingua Gallica, Hispanicaúe, dicunt בְּרַעַז, vel sic בלעז, hoc est, Vernaculè, vulgò. Est etiam לַעַז Detractio, & oblocutio. in Midb. rab.cap.4. & לַעַז Detrahere, obloqui. in Aruc.

לֵעֹט in Doctrinali est Notaricon, & valet לֵב עַיִן טָחוֹל Cor, oculus, splen. Sicut רֹמֶת valet רֹאשׁ מְעֵים תַּחְתּוֹנִיּוֹת Caput, viscera, inferiora. in Aruc. לַעֲנָתָא Absynthium. Deuter.29. in Thargum Ierosolymitano.

לְעַס לעס Masticare. Eccles.12. Inde לַעֲסָה Masticatio. in Kimchi. Item Subornatio, metaphoricè, quippe quæ veluti masticatur. לַעֲנִין aliâs לַעֲנִין Bleta herba, quæ Arabicè dicitur צַל מַלַּק. in Aruc. לוּעַשׁ valet לְעֶרֶב שַׁבָּת Ad vesperam Sabbathi. Sic appellant parasceuen Sabbathi, id est, Vesperam diei Veneris.

לַף לפף & לַף idem est quod חבר Coniunxit, complexus est. Exod.26.& 28.& 39. & Inuoluit. Thren.2. Inde לִיפוּף Fascia. Iob 38. & לוּפָּי Coniunctio. Exod.26. תבשיל של תאנים est לַפָּרָא Coctio seu pulmentum ex ficubus confectum. in Aruc. Hinc reperio in Meturgheman לַפַּרְוָא pro פָּרוּר Olla. Num.11. in aliis קִדְרָא legitur.

לַפּוּד, vel secundum alios codices לַפִּיד Lampas, tæda, fax. in Aruc. vide suprà לַמְפִיד. Item לְפִי Eò quòd, secundum, secus, iuxta, ideò, idcirco. Inde לְפִיכָךְ Propterea, ideo, idcirco. in Ber.rab.cap.86. Idem לְפוּמְכָן in Midb. rab. cap.9.

לְפִי' est לְפִיכָךְ quod scribitur etiam לפי'. Valet & לְפָרוּשׁ aut לְפַרוּשׁ Iuxta expositionem, vel expositionem eius.

כְּלַפֵּי Versus. in Misnah. vide suprà. לַפָּן habens ריסין גדולים Supercilia magna, aliâs לוּפִין. in Aruc. צואת העין est לִפְלוּף Excreatio oculi. in Aruc. לַפָּס & אִילַפָּס Sartago, patella; vel craticula. in Vaic.rab.cap.36. לַפְסָן Genus herbæ, quod Italicè vocatur *Marrubio*, Arabicè לַבְסָאן. in Aruc.

לפ״ק Vide infrà in litera Phe.

Et sextus ordo Misna & תלמוד cum lectione. Item circa hunc locum Prou.15. Omnes dies pauperis mali sunt, Illi sunt, inquiunt, auctores תלמוד. Cor autem bonum, conuiuium iuge. ibid. Illi sunt auctores Misna. Inuenitur etiam Misna solum vocari תלמוד, vt quum dicunt, Non discunt cõsuetudinem ab ore תלמוד. vult dicere, à Misna. Est autem תַּלְמוּד nomen substantiuum vt לְמוּד hoc est, Disciplina, doctrina. & Tau est addititium iuxta formam תַּעֲנוּג & תַּמְרוּק. Hinc est תַּלְמוּד לוֹמַר Cum תלמוד dicat, quemadmodum dixerunt, potest ab initio mensis. &c. cùm תלמוד dicat in illo die. Et maior pars vulgi errat in explicatione vocis תלמוד, explicant enim Tau contrario modo, ac si dicamus תַּלְמוּד, iuxta formam תַּפְקוּד, cùm aliud non sit quàm nomen vt לְמוּד sicut scripsi.

Et mox subdit de voce תַּלְמִיד Discipulus, מַבִּין עִם תַּלְמִיד שֵׁם תּוֹאַר וְאֵין לוֹ חֵבֶר כְּמִשְׁקָלוֹ בְּתוֹאֲרִים אֶךְ בְּשֵׁמוֹת נִמְצָא תַּרְשִׁישׁ תַּכְרִיךְ: Intelligens cum discipulo. 1 Para.25. Nomen est formale, nec habet socium iuxta formam suam inter nomina formalia, sed in nominibus substantiuis reperitur תַּרְשִׁישׁ & תַּכְרִיךְ. Subiungit Elias, תַּלְמִיד חָכָם פֵּרוּשׁוֹ רֹאל מִי הוּא הָרָאוּי לְהִקָּרֵא תַּלְמִיד חָכָם וְהַרְבֵּה שְׁאַלְתִּי לְדַעַת לְמַה נִקְרְאוּ בְּלָשׁוֹן תַּלְמִיד הַשִּׁיבוּ לִי שֶׁתַּלְמִיד הוּא סְמוּךְ כְּאִלּוּ נֹאמַר תַּלְמִיד שֶׁל חָכָם וְאַחֲרִים אָמְרוּ לִי שֶׁפֵּרוּשׁוֹ תַּלְמִיד הַנֶּעֱשֶׂה חָכָם וְלִי נִרְאֶה שֶׁקְּרָאָה לְחָכָם מַה שֶׁקְּרָאָה לְחָכְמֵי הַיְּוָנִים שֶׁבָּרִאשׁוֹנָה קְרָאוּ לְחָכָם סוֹפֵס פֵּרוּשׁ חֲכָמִים וְאַחַר כָּךְ הוֹסִיפוּ בֵּינֵיהֶם שֶׁלֹּא יִהְיוּ נִקְרָאִים עוֹד סוֹפְרִים דֶּרֶךְ גֵּאוּת וְהִתְפָּאֲרוּת אֶלָּא כָּל אַחַר יִהְיֶה נִקְרָא פִילוֹסוֹפוֹס פִּי' אוֹהֵב חָכְמָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּשֹׁרֶשׁ פִּלְסוֹף וְכֵן כָּל רַב גָּדוֹל וְחָכָם מוּפְלָג לֹא רָצָה לְהִקָּרֵא חָכָם אֶלָּא תַּלְמִיד חָכָם דֶּרֶךְ עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת רוּחַ: Hoc est, Rabbini nostri, quorum fausta sit recordatio, exponunt quis dignus sit vocari תַּלְמִיד חָכָם Discipulus sapiens. Ac sæpissimè quidem percunctatus sum, vt scirem quare nuncupentur nomine Discipuli. Qui responderunt mihi; Thalmid esse in constructione quasi dicamus, Discipulus sapientis. Alij dixerunt mihi interpretationem eius esse, Discipulus qui factus est sapiens. Cæterùm mihi videtur id illis contigisse quod contigit sapientibus Græcorum, quos ab initio σοφοὺς, Sapientes vocitabant. Postea verò cõuenit inter eos, quòd ipsi amplius nõ erant vocãdi σοφοί, superba & gloriosa quadã appellatione; sed vnusquisq; vocaretur φιλόσοφος, hoc est, Amator sapientiæ, prout scripsi in radice פִּלְסוֹף. Similiter etiam omnis magnus Rab, & maiorem in modum sapiens, noluit vocari חָכָם Sapiens, sed discipulus sapientis, quod humilitatis est & submissionis spiritus.

Item Syrè תוּלְמָרָא Doctrina, disciplina. 1 ad Timoth.3. לְמָה Quare, cur, vt quid? Genes.12. & sic vbique in Scriptura pro Hebraico לָמָה. & sunt, inquit Elias, libri in quibus reperies per Aleph לְמָא, sed est error. לְמָן Portus. in Ber. rab.cap.31. & Syriacè לְמָאנָא Græcè λιμήν, Portus. Act.27. לְמָס Canis, vocabulũ Græcum, inquit auctor Aruc. לַמְפִיד Lampas. Matth, 25. לִימָצָא Limax. in Ber.rab.cap.51. למנ״מ in Rasse tevoth valet לְמִי נִפְקָא מִנָּהּ Quò egreditur inde, quò res euadit? מָה מאי est מָה.

לִי Valet לְכָךְ נֶאֱמַר Propterea dictum est. Item לִי נִרְאֶה maximè cum Vau וְלִי נִרְאֶה Et mihi quidem videtur.

לָנָא לנא Syriacè, Babylonicè לָנָא Nobis. לִנְטִית & לוּנְטִית & אַלְנְטִית Linteum. in Aruc. לוּנְכִיָּא Lancea, hasta.

לִסוּטָא Sindon. in Aruc. לִיסְטָא Latro, prædo, sicarius. Idé לִסְטִים לאסטיס. in plurali לִסְטִים & לִסְטַיָּא Latrones, sicarij. Iob 4. & Genes.1. in Rab.Schelomoh. & לִסְטִין atque לִסְטַיָּא Latrones. Iud.5. Iob 4 & 5. secundum Eliam. secundum Venet. לִיסְטִין, Complut. לִסְטִיסִיֵּי. & לִסְטִסִין Latrones, insidiantes. in Beresch.rabb.cap.20. Et Elias in Thisbi, בִּלְשׁוֹן יָוָן קוֹרִין לַגַּזְלָן לִיסְטִים וְכֵן בְּדִבְרֵי רַז״ל לִיסְטִים מְזוּיָּן וּבִלְשׁוֹן רַבִּים הִפּוּלוֹ הַסְּמָךְ הָאַחֲרוֹנָה בְּאֹמְרָם בָּאוּ עָלָיו לִסְטִין לְתָפְשׂוֹ וְכֵן עָשׂוּ בְּמִלַּת אַפִּיטְרָפוֹס בִּלְשׁוֹן רַבִּים אָמְרוּ אַפִּטְרוֹפִּין עַיִן בְּשֹׁרֶשׁ וְנִרְאֶה לִי לְפִי שֶׁחַסְמָךְ הָאַחֲרוֹנָה אֵינָהּ מִן חִיכּוּר רַק הִיא נוֹסֶפֶת בְּסוֹף רֹב הַשֵּׁמוֹת בִּלְשׁוֹן יָוָן וּרוֹמִי כְּגוֹן אַלֵּיכְסַנְדְּרוֹס וּרוֹמִיחוֹ: Id est, Lingua Græca vocant Raptorem λῃστὴς. Item apud Rabbinos, piæ memoriæ, legitur, Prædo armatus. Et in plurali numero abiiciunt Samec vltimam, cùm dicunt, Venerunt ad eum latrones vt prehenderent eum. Itidem faciunt in dictione אַפִּטְרוֹפוֹס, in plurali dicunt אַפִּטְרוֹפִּין. vide in radice eius. Et mihi quidem videtur illud fieri, cò quòd Samec vltima non est de themate, sed est ascititia in fine maximæ partis nominum linguæ Græcæ & Romanæ, vt Ἀλέξανδρος, & similia.

Hinc verbum לִסְטֵס Latrocinatus est, grassatus est. in Schem.rabb. cap.1. לִיסְדָּא idem quod לְחִי Maxilla, gena.

men dæmonis qui pueros occidit. vide plura in suo Thisbi.

לִשְׁרָאֵל valet לוּשׁ vel לוּשׁ Israeli. non est לוּת. At in Masoreth לוּשׁ est לָשָׁן vel לָשְׁנָא Lingua. vel pluraliter לָשָׁנִין pro לָשְׁנִין vel לָשְׁנָיָא Linguæ, acceptiones, significata.

לֵיתָא כאלף & לֵיתָא idem quod לביא Leo maior. Genes. 49. & Deut. 33. Dauid Kimchi exponit Leænam. Ezech. 19. לֵית Aduerbium negandi, Non, non est. & recipit post se omnia affixa. vt לֵיתוֹהִי Non ipse: לֵיתָךְ Non tu: לֵיתִינוּן Non ipsi. &c. De quo Elias:
תרגום של אין לפעמים לֵית כמו אין לחם ואין מים לֵית לַחְמָא וְלֵית מַיָא והיא מלה מירכבת מן לא ומן אית תרגומו של לא יש לָא אית ומאד נחגו בו בעלי המסורת ושם ביארתיה היטב עין שם: Id est, Paraphrasis Chaldaica pro אין vtitur aliquando לֵית, vt, Non est panis, nec aqua. Numer. 20. Est autem dictio composita ex לָא Non, & אִית Est. Idem quod לא יש Hebraicè. quasi לָאאִית. Multumque hac vtũtur particula auctores Masoreth, in qua dictione מסורת bene explicaui. Vide ibi. Item לְכָא Non, haud, nequaquã, dictio composita ab אִכָּא & לָא.

לַךְ Idem quod ערב Miscuit. Inde לִילוּךְ Mixtio. in Misnah. Item Bipes. in Aruc. לְכָא Huc, illuc. de quo suprà in Caph. Idem לְבַאן. Sed לַכָּא Est genus coloris. in Aruc. Inuenitur etiam in Commentariis כוֹכְבֵי לָכָת pro Planetis: à ולך Iuit, ambulauit, eò quòd terram semper circumeant. לְכַךְ idem quod לכן Idcirco, ideo, propterea. in Commentariis.

לְכַלֵּךְ Idẽ quod טנף Inquinauit, contaminauit, maculauit. vt לְבוּשׁ מְלוּכְלָךְ בְּדָם Vestis inquinata sanguine. & לְכָלוּכָא Inquinatum, pollutũ. in Zoh. De quo Elias in Thisbi: לְכַלֵּךְ
ענין כניף ומזוהם לא נמצא במקרא רק וזהמתו חיתו לחם ותרגום בְּתַבְנִית שור אוכל עֵשֶׂב דְּאַכִיל עִשְׂבָא וּמְזוּהַם פירש"י בְּשָׁעָה שֶׁחוּא אוֹכֵל עֵשֶׂב מוֹצִיא עוֹאָה רַבָּה וּמְלוּכְלָךְ בָּה פ"רוש בערוך ענין לְחְלוּחִית ויש לומר שחכף והחיות מתחלפין כמו סרך וסרח עיין בערוך סרח: Id est, Vocabulum hoc Inquinationem & pollutionem significat, nec inuenitur in contextu Bibliorum, nisi in isto loco, Et execretur velut rem spurcam vita eius panem, cibúmve. Iob 33. Et Chaldaica paraphrasis reddens illud, In similitudinem bouis comedentis herbam: Psalm. 106. habet, Qui comedit herbam & coinquinatur. Quod Rabbi Schelomoh Iarchi sic exponit, Qua hora ipse comedens herbam, educit stercus multum, & inquinatur in eo. Exponitur in Aruc pro לְחְלוּחִית Vnde dicendum Caph & Cheth inter se permutari. vt סְרַךְ & סְרַח. Vide סרח in Aruc.

לְכָא In Rasse tevoth valet לְכָךְ אָמַר vel לָכֵן Ideo dicit. & cum ו, ולכא pro וּלְכָךְ vel וְלָכֵן Et propterea inquit. Valet & לְכָל-אֶחָד Vnicuique. לָכִין Nomen regionis. in Aruc. לָכִיס Nigrum. in Aruc. לַכְסָן Transuersum. aliâs לוּכְסָן, in lingua sapientum dicitur קַרְנְזוֹל. in Aruc. לַכְמָא Statera, & radius textoris. in Aruc.

לַם Forsitan. 2 ad Thessal. 2. לְמָה aliâs לְמָא idem est quod תהו Vanitas, nihilum. 1 Regum 12. Psalm. 38. Inde כִּילְמָא Quasi nihilum. Isa. 2. Secundò Vt quid, quare, cur. Gen. 4. sed tunc scribendum לָמָה Iosue 7. & Psalm. 2. vide paulò pòst. לוּמִי vel לוּמִי est מטבע Genus monetæ. in Aruc. אַלְמוּגִין & אַלְמוּגִיָא Coralia. quidam Bresilia. alij etiam Ebenum. 3 Reg. 10.

לִמֵּד Discere, assuescere. in Pael Docere. לִימוּד Doctrina, disciplina. & לָמוּד Eruditus, doctus. & לִימוּדִיוֹת Disciplinabilia, siue doctrinæ capacia, disciplinæ accommodata. in More lib. 1. cap. 34. מַלְמִיד Discipulus. in plur. תַּלְמִידֵי Discipuli. Numer. 32. & 4 Regum 2. & תַּלְמוּד Disciplina, doctrina. De quo Elias, כבר כתבתי בשרש גמרא כי המשנה והגמרא יחד נקראים תלמוד אך נמצא בהרבה מקומות שהגמרה לבדה נקראה תלמוד וכן בפסוק ישקני מנשיקות פיהו תרגום יְשַׁיֵּתָא סִדְרָא מִשְׁנָה וְתַלְמוּד בְּגוּרְסָא וכן דרשו כל ימי ענו רעים אלו בַּעֲלֵי תַלְמוּד וטוב לב משתה תמיד אלו בַּעֲלֵי מִשְׁנָה: גם נמצא שהמשנה לבדה נקראה תלמוד כמו שאמרו אֵין לוֹמְרִין הֲרֵנָה מִפִּי תַלְמוּד רוצה לומר מן המשנה והתלמוד חוא שם דבר כמו למוד וחתוי נוכפת על משקל תענוג תמרוק ומזרה תלמוד לומר כמו שאמרו נָכוֹל מְרָאשׁ חֹדֶשׁ ונאמר תלמוד לומר ביום ההוא ורוב העולם טועים בביאור מלת תלמוד ומבארין חתוי לנוכח כאלו נאמר תלמוד על משקל תפקוד ואינו אלא שם כמו לְמוּד כמו שכתבתי: Iam, inquit, scripsi in positione גְּמָרָא quod Misnah & Ghemara simul vocantur תלמוד. Inuenitur tamẽ multis in locis Ghemara solam vocari תלמוד. vt in versu, Osculetur me osculis oris sui. Cantic. 1. Chaldaica paraphrasis, Et sextus

Secundò significat Lignum iugi boum. in Aruc. & in Midbar rab. cap 10. Tertiò est Maxilla. & Hebræum est. & in Tharg. Hoseæ 11, לְחִיאָתָא Maxillæ, vt est in manuscripto exemplari Complut. In Venet. לְחוֹאָתָא. corruptè in Elia לְאוּחָהָא. Et לוּחִית est Nomen loci, qui Hebraicè dicitur עֲרוֹעֵר. in Tharg. Ierosolymitano. Idem credo cum לְחַיִּת, de quo paulò antè.

לְחוֹד Idem quod לבד Tantùm. Exod. 26. & Iosue 11. alij Veruntamen, etiam. Iob 33. Verùm; Genes. 20. alij Forsitan. & cum Beth בְּלְחוֹדָהּ Sola. Iudic. 6. בְּלְחוֹדוֹהִי Solus ipse. Thre. 3. בְּלְחוֹדָהָא Sola. Thren. 1. Item לַחֲדָא idẽ est quod מאד Valde, vehementer, maiorem in modum. frequens in Thargum.

לְחַךְ Vt & Hebraicè, primò significat Lambere; lingere. Iud. 7. Numer. 22. & Malach. 4. etsi Consumere interpretatur Pagninus. לַחְמָא & לְחַם Panis. Iosue 9. Genes. 21. & לְחֵם Idem quod משתה Epulum, conuiuium. Dan. 5. & לְרַם Caro. in Sche. rabb. cap. 41. Arabicum est. לַחְמָנִיוֹת Cibaria, fercula, quæ postremò apponuntur. in Aruc.

לְחַיֵּם Significat Insidiatus est, parauit insidias. Marc. 6 In passiuo אֶתְלַחַם Interminari, minas intentare. Act. 4. & לוּחַמִין Minæ. Act. 4. & singulare לוּחֲמָא. Act. 9. לְחֵינְתָא & לְחֵינוּתָא Concubina. Iud. 19. Gen. 35. & 2 Reg. 3. in plurali לְחֵינָתָא & לְחֵינָתָא Dan. 5. & Genes. 31. לְחֵינָן Idem. 3 Regum 11.

לְחַשׁ Mussitauit, susurrauit, incantauit. 2 Reg. 12. Inde לַחֲשָׁא Incantatio. Ierem. 8. in Kimchi לְחִישָׁא: & בְּלַחֲשֵׁיהוֹן Incantationibus suis. Exod. 7. & לַחִישוּ Mussitatio. & לַחִישׁוּתָא Incantatio. in Zohare.

Item לָחוּשׁ Rufum, rubeum. vel vt alij, Nigrum. Gen. 30. in Tharg. Ierosolymit. Et לוּחֲשׁוֹת Inflammata. in Aruc.

לְחַת Primò significat Fluere, confluere. In Aphil אַלְחֵת Inclinauit se. 4 Reg. 4. vt habet Aruc. sed alia exemplaria, & etiam R. Schelomoh & Dauid Kimchi habẽt אַלְהֵת Lassatus est. Elias אַלְחֵיה. vide לְהָא.

לָט Ordinis quiescentium in media. & לַטּוּט atque לְטַט significat Maledixit, dira imprecatione feriit, diris deuouit. Iudic. 9. 3 Reg. 21. & 2 Reg. 8. Inde לִיט Maledictus, imprecatione deuotus. Ios. 6. & לִיטָתָא Execratio, imprecatio, maledictio. Prou. 26. Complut. לִישְׁטָתָא.

Idem לִיטָא & לִיטָת Iudic. 9. Pluraliter לִיטִין Execrationes, diræ imprecationes. Ios. 8. & Deut. 30. Item לַט est Murmur magicus. in Aruc. הַלְטָתָא secundum Hieronymum, Stellio. Rabbi Schelomoh Lacerta. sic scribit Elias, aitque se opinari Onkelos putasse quòd He הַלְטָאָה Hebraici esset radicale, reperio tamen in Venet. & Complut. per Cheth חַלְטָתָא, de quo suprà. לְנוֹם Glans, aut secundum alios, Castanea. Gen. 37. לוּט Hebr. quod R. Sahadiah dixit esse Fructum sic vocatum Arabicè, addito Beth à principio, & R. Dauid Arabicè ait vocari שֵׁיךְ בלוט: Belot autem est Quercus siue fructus eius, id est Glans. Elias Species aromatis. לַטִּירִים Latera. in Aruc. לִיטְרָא siue לִיטְרָא λίτρα, Libra. alij Mina, pondus notũ. in Ber. rab. cap. 10. & לִיטְרִין Libræ. Iohan. 19. De quo Elias in Thisbi, בלשון רו"ל לִיטְרָא זָהָב ובלשון רבים לִיטְרִין והוא לשון יון ממש ובלעז ליבר"א ובלא"ט פפונ"ד ועוד עיין בשרש סֶלַע: In lingua Rabbinorum legitur λίτρα auri. & in plurali לִיטְרִין. Est autem vocabulum planè Græcum. Italicè *Libra*. Germanicè Pfund. Vide amplius in radice סלע. Item לַטֵּר Est genus monetæ, idem quod דִּינָר vel דִּינָר vel זוּז. in Aruc.

לְטַשׁ Acuit. Prou. 27. & 1 Reg. 13. Secundò Sparsit, proiecit. in Aruc.

לְאֵי Laborauit, fatigatus est. Iosue 24. vel potiùs לָאָה, de quo iam suprà. Item לֵיא Fatuus. Matth. 5. Et לֵיא Quò, vbi. in Aruc.

לֵילְיָא Nox. Iudic. 7. in plurali לֵילֵי & לֵילָן Noctes. 3 Reg. 8. & 1 Reg. 30. & aduerbialiter לֵילָם Noctu. Ios. 1. fallitur quidam. lege לֵילְיָא Nox. quæ enim aliâs aduerbialiter fumũtur, affirmat Elias, Tharg. per לֵילֵי reddere. Inde לִילִית Nomen dæmonis fœminæ, furia, tenebrio. alij Nomen proprium reginæ. Iob 1. לִילִין Phantasmata, spectra, lamiæ. cap. 1. in Esther. Alij bestiæ vel aues de nocte clamantes, Striges, vlulæ. Isaiæ 34. Elias No-

duabus dictionibus, in quibusdam verò exemplaribus vna tantùm dictione אלוקפון quod bene explicabo in radice פון.

לולב Palma, spatula palmæ, arbor apta pro tuguriis. & לולבנא idem. in 2 Esther cap.3. vide suprà לבלב. Est etiam לב האילן Cor seu medulla arboris. & Ramus vel flos qui ascendit à radice arboris, vel qui ad radices arboris nascitur.

Item Trabs torcularis. in Aruc. Item לוגא Sextarius olei. Leuit.14. de quo iam supra. לוטניא Letania. à Græcis mutuatum vocabulum. in lib.Rit.Seu. Patr.

לוליון Subsannatio, ludibrium, sanna. idem quod ליצני. in Aruc. לוליונית Tonsura capitis. in Aruc. לולרא חנון אנון סרגא עברי סרגא פלחי משכא ורבגא Vt ipsimet Syri exponunt, Illi sunt contextores, reticulata facientes opera, aptantes pelles & connexiones tabernaculorum, conopœorum artifices. Actor. 18. לולישתא Lapis fulminis. in Aruc.

לולשפט Nomen loci.

לון Idem quod לחם Eis. Esther 8. sed censeo scribendum לחון. Elias enim affirmat in vniuersa Scriptura Thargum transferre לחם per לחון. Item לן in Esther, vt adducunt recentiores, caput non citantes. quemadmodum verò ab illo hîc scriptum est, nón Eis, sed Nobis significat, & sic semper, vt ait Elias; לן in Thargum Ierosolymitano Syriaco modo. aliâs לנא in Tharg. scriberetur.

לוף Genus herbæ similis blettæ, folia habens latiora. Alij dicunt esse Raphanum qui cum carne coquitur, lata habens folia. Alij Caulem capitatum prægrandem. in Aruc. לוסטרא Lystræ, nomen vrbis. Actor.14. & 2 ad Timoth.3. לוקיא Græcè λυκία, Regio minoris Asiæ inter Pamphyliam & Cariam sita. Actor.27.

לוקוס & לוקנא Græcè λόυκος, idem quod Hebraicè לבן, id est, Albus. & λευκόν, Album. in Aruc. Et לוקנא Lycaonia, nomen vrbis. Act.14.

לות Præpositio Ad. & recipit omnia affixa, vt לותך Ad te: לותי Ad me: לותה Ad eum: לותה Ad eam: לותנא Ad nos: Syriacè לותן Ad nos. Item מלות Ab, de. Iosue 22.

לז Ordinis quiescentium in media, significat Torsit labia, detraxit, oblocutus est. Item est Proteruus. in Aruc. לזא valet לזה או לזאת אמר Idcirco ait. לזבא & לזבא Periphe-ria, clausura, cinctura, corona. in Aruc.

לח Humectauit, vdum & humidum reddidit. Inde לחות & ליחה Humiditas, humor radicalis. in Schemoth rab. cap.26. Item Humidus. in Comment. De quo Elias:

ענין לחות ירוע שהוא הפך היבש והשם ולא נס ליחרת הנפרד ממנו ליח בלשון זכר ובדברי ר"ל ליחה סרוחה בלשון נקבה וכן כתב רשי על לחי דמור טריה וזה לשונו ראיתי בספר רפואות שקורין לליחה היוצאת מן חמכה טרי ובלשון רבורת ליחות או ליחיורת כמו שאמרו הפילוסיפין מזג האדם מורכב מארבע ליחורת כמו שיתבאר בשרש מזג ובדברי ר"ל כפלו מלרת לח ואמרו לחלוחית באמרם עדיין לחלוחית בית דור מים: Significatio לחות nota est, contrarium enim est יבש Sicci. Inde nomen substantiuũ: vt, Nec fugit humor eius. Deut.34. cuius absolutum est ליח Humor in masculino genere. Cæterùm in verbis Rabbinorũ legitur ליחה סרוחה Humor fœtidus. in fœminino genere. Et ita scripsit Rabbi Schelomoh Iarchi super hunc locum Iudic.15. Mandibulam asini purulentam. Eius hæc sunt verba, Vidi in libro Medicinali, quòd humorem qui exit e vulnere vocant טרי Pus. In plur. ליחי facit ליחות aut ליחיות, prout dicunt philosophi, Temperatura hominis composita est ex quatuor humoribus, vt explicabitur in radice מזג. Porrò in verbis Rabbinorum geminant dictionem לח, dicuntque לחלוחית, vt cùm dicunt, Adhuc humor domus Dauid durat. Et Chaldaicè לחותא Humor, humiditas. in Zoh.col.361. in Gen.

Præterea לחלח ordinis duplicatorum, significat Pullulare, producere herbam virentem. & מלחלוחית Reliquiæ. in Cõmentariis. לחיות ponitur pro עיר Nomen loci. Numer.21.& Deut.2. licet existimem Paraphrastem aliud per לחיות intelligere, quàm nomen loci proprium, forsan Pagos aut villas, vt apparet ex 9.cap.Esth.vbi scriptũ est, בגוו פצתיא ולחיתא דפילכיא In medio villarũ pagorumq; prouinciarũ. לחוא Expunctor. in libello precum Syriaco. לוחיים Nuces balistæ paruum iacientis iaculũ. Et לוחי Parua fouea, in qua posita esca, aues capiuntur. in Aruc. לחי primò est חברזל שעושין בלחי הסוס Secundo hoc est, Ferrũ illud quod cõficitur ad mandibulã equi, frenũ.

להל Longè. Matth.8. להלא Vltrà, deinceps. Ezech.39. Idem לחלן in Leuitico: vt est in Recentiorum Lexicis. & לחלן Ibi, vel illuc. Psal.8.& 14. in Midr. Hæc vide in He: nam Lamed non est de radice.

להם Blandiri, susurrare. vt כמתלחמים Quasi blandientes. in Aruc.

להן Idem quod לכן Propterea, ideo. Dan.2. & 6. Pagninus exponit Veruntamen, nisi, præterquam. Dan.6. להקה Cœtus. Hebræum est.

להת A quo in Aphil אלחית Defatigauit se: vt exponit R. Schelomoh 4 Reg.4. vide suprà לאה, & infrà לחת.

לו & לוי & לוי & לוי Vtinam. Genes.17. & 2 Reg.18. Vtique, certè. Gen.30.& Exod.16. Hæc omnia quanquam citãtur à quibusdam, vnum tamẽ reperio tantum vsitatum apud Chaldæos, nempe לוי & לוי, nam לו vel ולו Hebræum est. הלואי habes in He. Item לו Syriacè est Nónne, nunquid. Matth. 13.

לוא Primò significat Mutuare, & mutuò accipere. Secundò לוא, & in Aphel אלויא idem est quod חבר Sociauit. 2 Reg.19.& 20. vt אלויאו יתיה Comitati sunt eum. Genes.20.& 18. & ibid.28. דלוון יתיה Qui comitati fuerant illũ.

Idem לולי Exod.15. neutrius generis. Sicut & לוא Socius fuit, vt dicunt nonnulli. ego verò nihil tale reperio in loco ab illis citato. sed bene 14.in Tharg.Ierosol. sic נלולי לקבליהון Conglobemus nos contra eos. nescit quid sit Elias. Inde לויה Societas. Psalm.107. in Midras. Idem Syriacè לוותא Societas, consociatio. Act.19. Inde לויאה Leuita, sacerdos qui Deo adhæret. Exod.4. לויאי Leuitæ. ibid.7.& Ios.6. & לויאי Cognomen, quòd adhæreat nomini. in Aruc. De hac positione ad hunc modum Elias in Thisbi:

לשון לויה לא נמצא במקרא ור"ל שמשו בו הרבה אך בבניין פעל הדגוש כגון אין מלוין אותו לא כסף ולא זהב וכולי אבל בתרגום כא בלשון הפעיל כמו וישלחו אותו ואלויאו וכן הלך עמם לשלחם לאלוויותהון וחשם לויה כמו שאמרו בעמק עגלה ערופה לא פטרנוהו בלי לויה בלא גילויטן ובלעז קונפנייאר:

Id est, Vocabulum לויה non inuenitur in contextu Biblio-rum: sed Rabbini eo frequenter vtuntur, idque in coniugatione Piel affecta daghes. vt, Non conducunt eum, neque argentum, neque aurum. &c. At in paraphrasi Chaldaica venit in coniugationem Aphil. vt pro, Et emiserunt eum, Thargum, Comitati sunt. Gen.12. Item, Ambulabat cum eis vt illos emitteret, Tharg. Vt eis se socium præberet. Gen.18. Inde nomen substantiuum לויה vt cùm dicunt Rabbini loquentes de iuuenca ceruicem fracta, Non dimisimus eum absque comitatu. Germanicè Geleiten/ Italicè *accompagnar*.

לויתן Cetus, vel cete. de quo idem Elias statim subiungit.

לויתן זה שם התנין הגדול אשר בים והנזכר בסוף איוב:

Leuiathan ille quem formasti. Psalm.104. Nomen est magni Draconis, qui in mari degit, cuius fit mentio in fine Iob. Item in Commentariis לוה inuenitur pro Valedicere. 3 Regum 19. Item ליואי est idem quod חמאה Butyrum. Iob.20. & לוי idem. Gen.18. in Tharg.Ierosolymit. vide suprà לוא.

Et לויה Luctus, gemitus. Inuenitur etiam לוי pro מי Quis. Iob 14. quamuis ibi significet Vtinam, vt suprà. In Complut est מאן.

לוז Primò est Auellana, vel amygdalus. Gen.30. Pluraliter לוזין Numer.17. Coryli. Secundò לוז est Recedere, vt Prou.4. secundum Complut. גזלו מעינך Recedant ab oculis. Venet.& Elias נזלן בעינך, vbi corruptè ב pro מ legitur.

Tertiò est Os quoddam in spina dorsi siue spondilis. in Ber.rabb.cap.28. Deinde est Nomen vrbis.

לוח Tabula. Isa.38.& Ezech.ibid. In plur. לוחין Exod.27. & 24. Tabulæ. & לוחוי Tabulæ eius. Exod.26. in Tharg. Ierosol. לוכיתא ponitur pro λόγχη, Lancea. Iohan.19.

לול Cataracta, fenestra, & Petaurum siue בית תרנגולת Domus gallinarum, siue gallinarium. in Aruc.

לול Cochlea, genus scalæ. Hebræum est. Et Elias:

כבר כתבתי בשרש אלולי כי תרגום לולי ולו ואלו בחירוק תרגום אלולי והוא מלה מורכבת מן אם ולא ועל הרוב הם מתורגמין אילולי פון ביש ספרים כתובים שתי מלות וביש ספרים מלה אחת אלולפון ואבארנו היטב בשרש פ"ן:

Id est, Antea scripsi in radice אלולי Thargũ quod respondet לולי & אלו & לולי & לול cum chirek esse אלולי. Est autem dictio composita ex אם Si, & לא Non. & vt sæpiùs in Chaldæo inueniuntur אילולי פון ita vt in quibusdam libris scriptæ sint

לג Vnde לוג Hæreditas mulieris; quæ ad eius non ſpectat virum. in Ber.rab.cap.45. Secundò לוגא eſt Menſura quædam vt ſextarius olei, aut menſura ſex ouorum gallinarum. Leuit.14. לגא Tunica. in Ber.rabb.Geneſ.3.

לג' valet לגרמיה Accentus regij nomen cum puncto ad ל. At ג' gemino apice, numerum facit 33. Vide ne confundas.

לגז Rabbinicè ſignificat Decacuminare. לגין & in plurali לגינין Legiones, turmæ, & caſtra. Ezech.30. & Num.24. in Tharg. Ieroſolymitano. & in Ber.rabb.cap.4.

Inde לגין Nomen dæmonij, vel turbæ dæmoniorum. in Euangeliis. לגין Lagena, cadus. in plur. לגינין דחסף Vaſa, ſeu lagenæ teſtaceæ. Thren.4. Idem לגינין Iſa.28. iuxta Pagninum. Eſt qui accipit pro תחומין ſiue Terminis campi, in quos ſemina iaciuntur. Elias quid ſit ignorat. In Veneto exemplari legitur בגיר quod videtur ſignificare Foueam aut liram. Complut. etiam habet לגינין quod forſan idem eſt quod λάγονες, Fiſſuræ terræ, vel quia שורה quod legitur in Hebræo, quibuſdam Hebræis, vt R. Ionæ & D. Kimchi Menſuram ſignificat, idem erit hîc לגנין, nam & λάγηνον etiam Græcis nomen eſt Menſuræ continentis heminas ſeu κοτύλας duodecim. Item לגין idem eſt quod טמא Inquinatum, pollutum. in Aruc.

לגלג Idem eſt quod לעג Subſannauit, ſannis excepit, irriſit. vnde לאתלגלגא מוריחון Vt ludibrio habeant maritos ſuos. Eſth.1. & מלגלג בנפשיה Illudens in anima ſua, apud ſe. Gen.34. in Tharg. Ieroſolymitano iuxta Aruc tantùm. In Venetianis enim Bibliis non extat. Secundò ſignificat Lætari, exultare. in Bereſch.rab. cap.4. Et לגלוג idem quod גרגר Granum.

Et לגלוגות Portulaca, herba quædam. aliâs חלגלוגות vt ſuo loco habes. in Aruc.

לגם Primò ſignificat idem quod טעם Guſtauit, vel אכל Comedit. in Midb.rab.cap.2. טעימה eſt לוגמא Guſtus, res guſtui grata. Et לגומא Genæ. לגימא vel לגימה Subſannatio, irriſio. Item idem quod עסק Negocium, res, ſtudium.

לגס Balbus. in Miſnah.

לגש Idem eſt quod קליפה Cortex. & idem quod צמר רך Lana mollis, vel quod lanæ mollitiem habet. Nec omnem corticem, ſed קליפה של עץ ארז Corticem cedri arboris ſignificat. in Aruc. לגתא Catinus, paropſis. Matth.26.

לד Vnde לוד Proprium nomen vnius ex filiis Sem. Gen.10. Inde לוד Lydus. & לודאי Lydij. Ezech.27. & Gen.10. Hinc לודיות ſunt מאכל לודים Fercula Lydiana. & לודיות Exiſtentia ex Lydia. Item לד Natus dicitur, à ילד de quo ſuprà.

לי in Raſſe tevoth valet לית דכותה Non eſt ei ſimile. In Maſora tantùm dicunt לי ſuprà expoſitum. Sed nonnulli Grammaticorum Maſoritica tractantes dicunt לית דכותה vt ſuprà.

לדן & לדנא Ierem.47. & 1 Reg.3. & 16. Vaginam ſignificat. Item Ladanus herba quædã. & tunc ſcribitur לידנא vel לודנא in Aruc. לדיקיא Laodicæa, nomen vrbis notiſſimæ. ad Col.2. Idem לודקיא. Inde סנדל לדיקי Calceus Laodicenus. in Aruc. לודר Latro. in Sch.rab.cap.30.

להא vel להי ordinis quieſcentium in vltima, idem quod לאה Laborauit, fatigatus eſt. In Aphel אלהי Fatigauit. Malac.2. & Iſa.42. Hinc Deut.25. in Tharg. Ieroſol. לחיין Laſſi, defeſſi. & אלהיה עלוהי Fatigauit ſeipſum ſuper illo. 4 Regum 4. vt habet Elias. Alij omnes habent אלהית quod tamen iſtius thematis eſſe non poteſt, Thau enim radicale eſt. Aruc habet אלחת quod non exponit. vide infrà.

Secundò ſignificat Amens eſſe, vel amentiam fingere. in Aruc. להוב Flamma. Nahum 3. & ibid. להבותא citant Neoterici: ſed falsò: non enim ibi reperitur. & Pagn. Num.21. at ibi eſt שלהובתא quod idem ſignificat. להנא idem quod ἀτμίς, Vapor. Iac.4. Item חרבה יגיעת בשר eſt להנ Multus labor & anxietas carnis. in Aruc. לחה valet למה חדבר רומה Cui res ſimilis eſt.

להט Magia. in Aruc. & verbaliter להט Flammuit, refulſit. Inde להט Flamma, acies gladij flammicans. & מלהטין Accendentes, Pſalm.57. & להוט Guloſus, ardens, inflammatus. in Bereſch.rabb. cap.82. & לב להוט Cor ardens ac percupidum. In paſſiuo אתלהוט Inflammatus eſt. in Zoh.col.25. in Geneſin.

etiam quid quod de Butyro ageret, inuenire. Item aquæ riuus, qui fit ad extrahendam aquam, vt piſces capiantur. in Aruc. לבי Lebæus, Corculum. nomen vnius Apoſtolorũ.

לוב Libya, Inflammata. vt & להבים Hebraicè.

לבלב Ordinis duplicatorum, Soboleſcere, progerminare, propagare. Iob 8. & Pſalm.1. Idem אתלבלב Pſal.92. Inde לבלבין Surculi, propagines, germina, gemmæ. Iſa.44. & 53. Gen.40. Num.17.

Inde לולב & in plurali לולבין Palma, palmæ. De qua voce Elias in Thisbi: כפות תמרים תרגום אתרוגין ולולבין וכן דמתה לתמר בלולבי דתמר פיר' הסעיפים תעליונים שבראש אילן התמרים נקראים לולבין בכולן חבית דגושה ויש אומרים שנקראים כן לפי שהם כלב התמר ובלא' פולם וכן בלעז פאלמא: Id eſt, Curuamina palmarum. Leuitic.23. Tharg. Citra & propagines. Item, Similis fuit palmę, Tharg. Sicut ſpatulæ palmæ. Cantic.7. Significatio; Rami ſuperiores qui ſunt in capite arboris palmarum, vocantur לולבין in omnibus Beth affecto daghes. Sunt autem qui dicant eos ſic vocari, quòd ſint in corde palmę. Germanicè palm, Italicè *Palma*. Hæc ille. Item Syrè לובא Libya. Act.2.

לבד Idem quod חבר Coniunxit, connexuit. in Aruc. In paſſiuo נתלבד Coniunctus eſt, & connexus. in Saare Tſedek. & לבד Arabicè eſt Genus panni vel veſtis, quod Italicè dicitur *pheltro*. in Aruc. ליבדה Velum quod ſupra caput ponitur. In plurali ליבדין Vela. in Aruc. לבדקין & לבדקס Aſinus Libycus. Hinc לבדקין Pulli aſinorum. Geneſ.32. in Tharg. Ieroſolymitano. vt legitur in Aruc; vide paulò pòſt לבדקין. לבדנא Num.24. & Deut.28. in Tharg. Ieroſolymitanis, vt ait Elias, מיני ספינות גדולות Species quædam ingentiũ nauium. In Bibliis Venetianis Num.24. reperio לבדנא. ſed Deut.28. לברנא melius, vt arbitror: Nam Græcè naues bellicæ vocantur λέβερνοι, & Leuis biremis λιβυρνίς dicitur, Liburna, vel Liburnica. לבט Arabicè, vt & Hebraicè לבט ſignificat Seducere. & in paſſiuo Irretiri, implicari, ait Kimchi ſuper Oſeam.

לבך Idem quod ἐγκρατέω, Continuit, abſtinuit. ad Tit.1.cap. & Abſumpſit, arripuit. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. vnde illud Prouerb. 31. לבכין מעזלא Apprehendunt, vel לבכין Apprehenderunt fuſum. in Venet. malè eſt מעולא. Bahal Aruc duplici Caph habet לבכין מעזלא. Elias duplici Beth לבבין; & in plurali מעזלין Fuſos. Complut. לרכן quod nihil ſignificat, niſi forſan ſcribas per tranſpoſitionẽ לכר ב, לכרן Capere, quod tamen tantùm in Hebræo vſurpatur.

לבלר idem quod סופר Scriba, librarius. לבלרין Scribæ. Eſth. 3. & 8. miror autẽ quid in mentem nõnullis venerit, qui quod Scribas verterunt Eſth.8. ibidem 3. Epiſtolas & libros, interpretarentur: maximè cùm idem ſit textus in vtroque loco.

לבן Primò ſignificat Albeſcere, candidari. Inde לבן Album, candidum. Et לובן Albedo. in More lib.1. cap. 73. & לבון Pannus albus menſtruatæ. Et לבן Populus arbor. Geneſ.30. & Hoſ.1. Secundò לבן ſignificat Ignire. & לבן Ignitum. in Aruc. & לבינתא Later. Geneſ.11. in plurali לבנין Lateres. ibidem. & Exod.5. vbi quoque reperitur לבנא.

Et ליבנן Libanus. Ioſ.9. & לבונתא Thus. Exod.30. Item מלבן Forma qua fiunt lateres: porca agri, feneſtra, portus.

לבס aliâs לפס eſt קומקום Coculum, lebes, ſeu vas æneum magnum. in Aruc. לבורנסיא ponitur pro המטפחות Linteis, amictoriis. Elias Veſtis genus. eſt quædam Calyptræ ſpecies. Iſa.3. לבדקין in Tharg. Ieroſolymitano, vt adfert Elias in Meturgheman, ſunt עירים Pulli aſinorum. Geneſ.32. vide ſuprà in דקק. reperies ex Elia ipſo & Tharg. לוירין דקין, Hinnulos puſillos pro eodem inductos. Bahal Aruc, vt habes ſuprà, citat per Daleth לבדקין.

לבש & in Aphil אלביש Induit, veſtiuit. Pſal.92. & 103. Inde לבושא Veſtis. In plurali לבושין Veſtes. Ioſue 22. לבושנא Veſtes. Leuitic.28. & Zach. 12. כלבוש די נור באעא Sicut inuolucrum ignis inter ligna, id eſt, Tanquam focus, quemadmodum Rabbi Dauid & Rabbi Schelomoh interpretantur כבירור quod illi in Hebræo reſpõdet. Ignoro quid ſit, inquit Elias. Aliquis Quiſquilias ignitas exponit. Item לבוש metaphoricè eſt הקלף Cortex. in Aruc. לבשושין ſunt Cicatrices. Iob 9. & Pſalm.38. lege הלבשושין quemadmodum in He poſuimus. vide ibi.

fluit in nouem sibi inferiores numerationes. In portis lucis, Portis iustitiæ, Tikun hazohar, & similibus. Itē כִּיתְרִיָּא sunt Vittæ. Isaiæ 3. Et כּוּתְרָן & כּוּתְרָתָא Figura palmæ. Ezech. 40. Kimchi Capitella, R. Schel. Sphærulas, Gallicè *Poumeaus* exponit.

כְּתַשׁ כתש Primò Contudit, contriuit, percussit. Pro. 17. Exod. 27. Inde מִשְׁחָא כְּתִישָׁא Oleum contusum. 3 Reg. 5. & מַכְתַּשׁ Percussio, plaga. Psal. 91. מַכְתָּשָׁא Idem. Leuit. 14. In plur. מַכְתִּשִׁין & מַכְתַּשִׁין Percussiones, plagæ. ibidē. & Deut. 28. Secūdò כָּתַשׁ, & in passiuo אִתְכְּתַשׁ significat Cōtendere, certare, colluctari. 1 ad Tim. 6. Inde תִּכְתּוּשָׁא Colluctatio, certamen. ad Eph. 6. Tertiò כְּתַשׁ Cespitauit, offendit.

כְּתַר Contundere, terere. Inde כַּתִּית Frustum panni. & כַּתִּיתָא Pustula, vel apostema. in Aruc.

LITERA LAMED.

ל לא

לָמֶד למד Syris, Hebræis לָמֶד Duodecima Alphabeti litera, propriè Doctrinam significat. In numeris ל valet 30. In Rasse tevoth ל' significat לֵית Non est alibi scilicet. Frequens in Masoreth, vbi semel vocem aliquam notant reperiri. Porrò vitandæ confusionis gratia, vbi trigesies dictionem aliquam inueniri, voluerunt significare; integrum nomen literæ ad marginem notarunt לֹמֶד, in nonnullis tamen exemplaribus pro hoc scribitur לֹ, quæ faciunt 30.

לָא לא Aduerbium negandi, Non; nec, neque, haud, nequaquam. Dan. 2. & Psalm. 1. in Tharg. vt & Hebraicè לֹא. Inde הֲלָא Nunquid, an non. Gen. 12. לֹא in Rasse tevoth valet לְשׁוֹן אַחֵר אוֹ אַחֶרֶת Lingua alia, id est, Expositio, vt & nostri glossam sumpserunt. Chaldaicè verò לְשָׁנָא vel לְשָׁנִין אַחֲרָנִין & לְשָׁן אַחֲרָנָא vel אַחֲרָן pro eodē dicitur, & pluraliter Aliæ linguæ. &c. Valet etiam לָא aliâs לְשׁוֹן אַשְׁכְּנָז Lingua Germanica, cùm Hebraica Germanicè interpretantur.

לָאָה לאה Primò idem est quod עִיף Laborauit, fatigatus, lassatus est. Gen. 19. & Isa. 40. Hinc לָאֵי Lassus. Deut. 25. אִיתְלָיוּ verò quod hîc nonnulli ex Gen. 4. Doluerunt, vel puniti sunt exponunt, vide in תְּלָא, nam, vt R. Schelomoh satis ostendit in Commentariis אִתְלָיוּ significat Appensæ sunt. Et לָאוּת & לָאוּ & לָאוּת. Fatigatio, labor. Gen. 5. & Isa. 58. Omnis autem dictio לָאוּת, inquit Elias, in Iob, Psalm. & Prouerbiis redditur à Tharg. per Hain לַעוּת. vide infrà. Secundò לָאֵי idem est quod מאן Renuit, noluit. in Commentariis. Item לְאֵי Ad quem. 1 Reg. 6. sed cum דִּין quod sequitur vnica dictione scribendum in hunc modum לְאֵידִין Ad quem, vt bene est in Complut. & לָאִי Non fili mi. à Græco υἱός, Filius. in Aruc. לָאַב Arabicè idem quod צמא Sitis: vt לָאַב אַל רַגוּל Sitis hominis. in Kimchi super prophetas minores. לָאַט Sensim, pedetentim, latenter, leniter. Hebræū est. לְאַטוּ sicut לְאַטִּי Pedetentim. in Kimchi super Oseam.

לְאַי in Rasse tevoth valet לְאַרְעָא יִשְׂרָאֵל In vel ad terram Israel. לָאַכְסָן Statim, subitò. & לְאַלְתָּר Idem quod פִּתְאֹם Statim, illicò, confestim. in Ber. rabb. cap. 76. לְאָן Quò, aduerbium loci. Genes. 16. vt לָאָן אַתְּ אָזֵיל Quò tu vadis? Iudic. 19. vide in Aleph.

לְאַךְ Legauit, delegauit. Inde מַלְאָכָא Angelus. Iud. 13. & מַלְאָךְ Idem. Isa. 63. in plurali מַלְאָכֵיא Angeli. Genes. 19. & 25. לַאֲעִי Fatigatus. Prou. 26. radix est לְעָא. de qua suo loco. לַאפֵי Circiter. Matth. 27.

לְבַב לבב & אִתְלַבַּב primò significat Consolari, exhortari, gratulari. 1 ad Thess. 5. Secundò significat Fortificare, roborare. Tertiò inflāmare. in Aruc. Inde לֵב & לִבָּא Cor. Isa. 1. & Ios. 7. & לְבַב Idem. 4 Reg. 20. in plurali בְּלִבְבֵיהוֹן In cordibus suis. Psal. 125. & לְבוּיָא Consolatio. Luc. 2. & לוּבְבָא Exhortatio. 1 ad Cor. 14.

Item לֵב vel לַב est Munimentum circa cor. in Aruc.

לָבָא Butyrum. Gen. 18. in Tharg. Ierosolymitano; sic legente Magistro Aruc. Sed Elias לֵוִי quod idem est cum לֶוְיָא, quod pro חמאה Butyro Iob 20. reperitur, vt dicemus ibi. quæsiui in ipso Thargum, sed mihi non contigit nec לָבָא nec לֵוִי, nec etiam

שאחר עשר הספרים הם כתובים ברוח הקדש ולא בנבואה וההפרש שבין הנבואה ורוח הקדש כבר באר הרל"ק בהקדמתו לספר תהלים וכן נקראו בלשון יון הגייו גראפא פירוש כתב קדש וכן כשאנו מרים אנחנו בתפלתנו ברברי קודשך כתוב לאמר או בכתבי הקדש רוצה לומר כתובים :

Rabbini, inquit, vocant versum Biblicum כָּתוּב, vt cùm dicunt, Duo loca Scripturæ, qui mutuò se negant, vsque dum veniat locus tertius. Tertiam quoque partem Bibliorum (quæ Iudæi Esrim Veárbá vocant) Chetuvim appellant: eò quòd vndecim illi libri scripti quidem fuere per Spiritum sanctū, non autem in prophetia. Quænam autem sit differentia inter Prophetiam & Spiritum sanctum, iam explicauit R. D. Kimchi in præfatione sua in librum Psalmorum. Sic etiam nuncupantur lingua Græca ἁγιόγραφα, hoc est, Scriptura sancta. Hinc est quòd & nos dicimus in precationibus nostris, In verbis Sanctitatis tuæ scriptum est, dicendo. &c. aut, In Scripturis sanctitatis, quasi dicas Hagiographa. Et mox subdit, יש מקומות שקורין לסופר בַּתַּב ברגש התיו וחוא מלשון ערבי וכן פירש רשי"ל וּמְכַתְּבִים עָמֵל כַּתְּבוּ לשון ערבי חוא : Id est, Quibusdam in locis vocant Scribam בַּתַּב Thau habente dages. & hoc est è lingua Arabica. Et sic exponit Rabbi Schelomoh Iarchi, cuius fausta felixque sit recordatio, hunc locum Isaiæ 10. hoc est, Et Scribæ scripserunt πονήσαν Et iterum subiungit Elias, ומכתבים עמל קורין לאדם שהוא בעל צחיות בדבורו וממשל משלים בַּתַּב וחוא מהענין הראשון פירוש סופר כי כן בימים קדמונים היו בעלי צחיות ומושלי משלים כותבים דבריהם על פתחי בתי הנדיבים או ברחובות חומיות בסתר כדי שלא יודע מי חוא הכותב וכן מנחג עור היום ברומי ואותן הדברים נקראים כתבות ורוב העולם טועים וסבורים שחוא כתוב בטית כטוב וכטובות מלשון טוב ואינם מבחינים בין רע לטוב : Vocant, inquit, hominem in elocutione suà facundum, & parabolas parabolicè recitantem בַּתַּב, quod est desumptum à præcedenti significatione Scribæ. Sic enim antiquis diebus elegantiarum artifices, ac parœmias recitantes, scribebant verba sua ad valuas domorum principum, aut in turbarum plateis, idque in occulto, ne innotesceret quis scriptor extitisset. Quæ consuetudo ad hunc vsque diem Romæ perdurat. Ipsa verò verba vocabantur בַּתָּבוֹת (hoc est Facetiæ.) Cæterùm maxima pars orbis (hominum) putant scribendum esse cum Teth כַּטּוֹב & כַּטּוֹבוֹת à significatione טוֹב id est, Boni: sed ipsi quid inter bonum & malum sit discriminis, non dignoscunt. Et iterum, חשר שעשה חבעל לאשתו בשעת הנשואין נקרא כתובה סתם וכן אמרו חאשה בכתובה פלג בלא כתובה וכן תרגום ירושלמי מחר ומתן פורן וכתובתא ואין כותבין כתובה בלי ויו אף על פי שהבית דגושה : Id est, Instrumentum literarum quod facit maritus vxori suæ tempore nuptiarum, vocatur כְּתוּבָה absolutè. Sic enim dicunt, Vxor cum dotis instrumento, concubina absque instrumento dotis. Similiter etiam Thargum Ierosolymitanum pro Dotem, & munus: habet פּוֹרָן וּכְתוּבְתָא. Neque scribunt כתובה sine Vau, quamuis Beth afficiatur Daghes. Hæc ille in Thisbi. Porrò כְּתוּבָה est Dactylus. in Ber. rabb. cap. 42. & Scriptura. & Mensura instar grani vel oliuæ. in Aruc.

כּוֹתֶלָא Paries. 1 Regum 17. & כּוֹתֶל Exod. 30. & 37. & Leuit. 1. In plurali כּוֹתְלִין Parietes. Leuit. 14. & כּוֹתְלָיָא idem. Esdræ 5. & Nach. 3.

כְּתֵם כתם Commaculauit. Iacob. 3. Inde כִּיתְמָא Iere. 2. & כִּתְמָא Macula. Isaiæ 9. & כְּתִימִין Maculatæ. Isa. 1. & Syrè כּוּתְמָתָא Labes, maculæ, næui. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. כֶּתֶם Corona, insigne aureum. Hebr. est. כִּיתָנָא primo idem est quod פִּשְׁתָּן Linum. Iudic. 15. & כִּתָּן & כִּתְנָא Idem. Leuitic. 13. & Exod. 9. Secundò כִּיתָנָא est Linea, siue Gossipina tunica, vel xylina vestis. Gen. 37. Syriacè כּוּתִינָא כתינא Matth. 5. & כּוּתְנִיתָא in libr. Bar-Cephæ de Paradiso. In plurali כִּתּוֹנָא Tunicæ. & כִּתּוֹנִין Idem. Exod. 28. Reperitur & כִּתַּנְיָא in eodem significatu. in Zoh. col. 52. in Gen. & כַּתָּן Linarius. כִּתְפָא כתפא Humerus. 3 Reg. 5. כְּתַף Scapula. Genes. 19. & Soph. 1. & כָּתֵף Idem. Isaiæ 11. in Elia, & Venet. Complut. כְּתַף. In plurali כִּתְפִין Iudic. 15. & כַּתְפִין 3 Reg. 7. Et metaphoricè כִּתְפָא est Gerulus, baiulus. in Aruc.

כְּתַר כתר Primò significat Permanere. Lucæ 22. & Iohan. 8. Item Expectare. Isa. 42. & 6. & Mich. 5.

Hinc כִּתְרָא Corona, diadema, fertum. Isaiæ 28. in plurali כִּתְרִין Coronæ. Deut. 31. Et כֶּתֶר in libris secretioribus est suprema mensura siue proprietas diuini nominis אחיה, quæ in-

הנרח כְּשֵׁרָה מרה שאין כן ענין טרפות שאינו נופל רק על ענין אכילה כמו שכתבתי בשרשו : Id est, Et congruum fuit hoc verbum coram Rege. Esther 8. Est nomen adiectiuum vt ישר, nec vllum amplius habet socium in textu Hebraico, pręterquam in Ecclesiaste, vbi quinquies legitur Et illa omnia significant Rectum & aptum. Sed Rabbini, piæ memoriæ, eo vtuntur plurimùm, vbi fit mentio prohibiti & liciti. In summa, Hæc dictio כְּשֵׁרָה conuenit dici per antithesim de multis rebus. Vt contrariũ Rei vetitæ & inutilis vocant רָשֵׁר. Contrarium illiciti cibi est כְּשֵׁרָה, contrarium menstruatæ כְּשֵׁרָה. Quod quidem similiter non fit cum voce טְרֵפוּת, quæ tantùm cadit in cibum vetitum, prout scripsi in radice sua. Secundò כְּשׁוּרָא idem est quod קוֹרָה Trabs. 4 Reg. 6. Bahal Aruc & Complut. שִׁרֵי, de quo vide infrà. & בְּנְיָנָא דְכַשּׁוּרֵי Constructio trabium. Psalm. 104. & Cant. 2. דְּכַשְׁרוּחֵי וְחַזְּנִין מִן אַרְזִין וְדִעֶרֶן Vt trabes eius sint de cedris Heden. Tertiò כּוּשְׁרָא est Spondilus aut verticillum. licet alij Fusum significare arbitrentur. Quartò כַּשַּׁר חֲתִיכָה Frustum. & alia forma מַכְשׁוּרָא Frustum, fractio. in Kimhi super Oseam. Quinto כַּשִּׁרְתָּא est Oleum aromate cõspersum. in Aruc. נַבְרָא כְּשִׁירָא ponitur pro איש מגן Vir scutatio vel scuti, propterea Santes exponit כְּשִׁירָא Scutum, clypeum. forsitan exponendum Vir protectus, quasi trabe tectus. Prou. 6. vide טַבְלָא. כְּשִׁירָתָא Fortitudo, vt exponunt. scribo vt suprà, כְּשִׁירָתָא Decentemque & rectam expono. Prou. 31. כְּשׁוּת aliâs כְּשׁוּת שֶׁל קִישׁוּת Primò est Flos viridis inter spinas exoriens. Arabicum vocabulum. Secundò est Pilus cucurbitæ, qui Arabicè dicitur נַגֵּב אַל נוּאַר in Aruc. Et כַּשֵּׁת Costum, vel costus, arbustum aromaticum in Aruc.

כַּת Idem quod חֲבוּרָה Cœtus, caterua, turma, societas, secta. in Ber. rab. cap. 8. Pluraliter כִּתֵּי מַלְאָכֵיא Cœtus angelorum. Psalm. 29. & Iob 1. & 38. Vnde Elias:

קירין לחבורותא אחת כת באמרם כת חֲנֵפִים בת מְסַפְּרֵי לָשׁוֹן הָרָע וברשון נקבה כִּתָּהוּת־בוי כִּתּוֹת כמו שאמרו פכחו עבור נִשְׁחָטִים בְּשָׁלֹשׁ כִּתּוֹת נִכְנָסָה כַּת רִאשׁוֹנָה וכו׳ אבל בתרגום לא נמצא כִּתּוֹת רק כִּתֵּי בכמיכות כמו תרגום של ויבאו בני האלהים דאיוב שניהם מתורגמין כִּתֵּי מַלְאָכֵיא וכן ויריעו כל בני האלהים כָּל כִּתֵּי מַלְאָכֵיא ועקר שרש המלה בָּתַת בראית הדגש :

Vocant, inquit, societatem quandam כַּת, vt cùm dicunt, Secta hypocritarum, secta recitantium lingua mala, id est, Obtrectatorum. Et in fœminino כִּתָּה, & in plur. כִּתּוֹת, vt cùm dicunt, Paschales victimæ congregationis mactabantur per tres societates, ingrediebatur societas prima. &c. In Thargũ verò non inuenitur Chitoth, sed Chite in cõstructione. vt pro, Et venerunt filij Dei: Iob 1. ambo à Targ. redduntur, Cœtus angelorum. Item, Cùm iubilarent omnes filij Dei: Targ. Omnes cateruæ angelorum. Positio autem huius radicis est כתת, quod ostendit daghes. In Thisbi.

כַּתֵּי Frumenta voluntaria, quæ nascuntur è granis, quæ in terram inter metendum decidunt, & associantur. Leuitic. 25. aliâs in Veneto כָּתָא numero singulari. Idem כַּתִּין Cadiua. 4 Reg. 19. & Isa. 37. Et ibidẽ בַּתְכַּתִּין aliâs in Complut. בְּתַכַּתִּין Cadiuum, vel voluntarium granum cadiuorum granorum. nam vt כַּתִּין & כְּפִיחַ ea quæ nascuntur è granis in messe in terrã excussis; sic בַּתְכַּתִּין & שְׁחִיס ea rursum, quæ ex illis prioribus cadentibus in terrã cùm metitur, proueniunt, significãt. In Ven. Isa. 37. mendosè per Beth legitur בַּתִּין. & Iob 14. שִׁטְפָא כַּתָּא עָפְרָא דְאַרְעָא Inundauit vel obruit collectio vel caterua (scilicet lapillorum) eius puluerem terræ. ex quo apparet, vt etiã significat R. Abraham Leuit. 25. כַּתִּין & כְּפִיחַ ab adiungendo & aggregando dici, ea de causa, vt existimo, quòd cùm inter metẽdum decidunt, non rarò, sed spissè & per quosdã sparguntur aceruulos. Secundò כּוּתָא est Sapor & tinctura multarũ rerũ cõmixtarum. Tertiò כּוּתִי, & in plur. כּוּתִיִּים sunt השמרונים Samaritani. Ios. 8. in Kimchi. De quo suprà. כְּתוּב est כְּתָב vel כְּתָב Scriptura. non est Rasse tevoth, sed abbreuiatio.

כָּתַב Scripsit, descripsit. Exod. 12. Inde כְּתָבָא Scriptura. Deut. 10. & Liber. vt כְּתָבָא דְאֶוַנְגֶלְיוֹן Liber Euangelij. Item כְּתָבָא דְשׁוּבְקָנָא Libellus repudij. Marth. 19. & כְּתַב Esdræ 4. Et כְּתוּבְרָא est Dos, seu donũ. Genes. 34. in Targ. Ierosolymitano. & Arabicè כְּתָאבָן Lex scripta. Item Syrè מַכְתְּבָנוּתָא Descriptio. Lucæ 2. De hoc themate ad hunc modum Elias in Thisbi:

רז״ל קראי לפסוק כָּתוּב באמרם שְׁנֵי כְּתוּבִים הַמַּכְחִישִׁין זֶה אֶת זֶה עד שיבא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי ועוד קראו לחלק השלישי של העשרים וארבע כְּתוּבִים לפי שאחר

est בְּסַפִּירִין וּכְרַתְנִין Cum Saphyris & Prasiis. שק של כַּרְתִּיתָא עור Saccus è corio factus. in Aruc.

כַּשׁ Primò significat idem quod חפר Fodit. Secundò הכה Percussit. In hac significatione reperitur in Saare Tsedek, וכל מי שאינו נחר עמהם ראוי להכישו נחש Et quisquis non illustratur cum eis, dignus est quem feriat seu euellat serpens.

Tertiò עקר Eradicauit. & Agitauit. in Aruc. & in Ber. rab. cap. 44. Quartò כַּשְׁכֵּשׁ ordinis duplicatorũ, significat Gestire, lętari. in Zoh. col. 486. & מְכַשְׁכְּשָׁא Connitens, adiuuans, promouens. in Zohare. Item כָּשׁ est אגורה של ירק Fasciculus oleris. כָּשׁ vel כּוּשׁ est Colus, vel verticillum. alij Fusus. in Aruc. Item כּוּשׁ idem est quod שחור Niger, Aethiops. In fœminino כּוּשִׁיתָא Aethiopissa. כֹּשׁ in Rasse tevoth valet כָּל־שֶׁכֵּן Quantò magis vel minus, sed propriè minus sequente negatione. כָּל־שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא Quantò minus. Nam sic huic particulæ literam שׁ subnectunt. Item est כְּמוֹ שֶׁאָמַר vt suprà כֹּשׁ, quod etiam scribunt כּשׁא id est, כְּשֶׁאָמַר propriè Tempus, non similitudinem demonstrat, Cùm dixit: Et vernaculè *Ainsi que*, momentum temporis designat. Aliquando etiã duplicatur sic כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן id est, כֹּשׁ וכֹשׁ quanto minus: in Zohare col. 200.

כִּשֵּׁט A quo אִכְּשֵׁט legiturq; pro שכל Intellexit. Kimchi dicit illud ad significationem צ״ח Prosperari, propendere. Pagninus Gloriari, iactare se, intelligere vertit. alij melius Adornare, concinnare scilicet viam. Iosue 1.

תַּכְשִׁיט Est Muliebre ornamentum. Ruth 3. vnde Elias:

שארה וכסותה תרגם ירושלמי מְזוֹנָהּ וְתַכְשִׁיטָהּ וכן ושמת שמלתיך עליך וְתַשְׁוִי תַּכְשִׁיטָךְ עֲלָךְ ומה תרגם ויבתן אז תשכיל בְּכֵן תַּכְשִׁיט ונראה לי שהוא ענין מְשׁוּט והכף וחקוף מתחלפים עיין בשרש קשט : Cibum eius, & operimentum eius. Exod. 21. Tharg. Ierosolymitanum habet, Cibum & ornamentum eius. Item, Et pones vestimenta tua super te. Thargum: Et pones ornamentum tuum super te. Ruth 3. Hinc est quòd transtulit Ionathan, Tunc intelliges. Iosue 1. sic בְּכֵן תַּכְשִׁיט Tunc adornabis. Ac mihi quidem videtur idem significare quod קשט, Caph enim & Kuph permutantur, vide in radice קשט.

כָּשַׁל Hebraicè, Impegit, offendit, debilitatus est. Secundò est idem quod ענה Afflictus est, vel ad pauperiem redactus est. Inde Syriacè מַכְשׁוֹלָא idẽ quod Hebraice מִכְשׁוֹל Offendiculum, offensio, scandalum. ad Rom. 9. Idem כַּשְׁלָנָא in Zohare. Item כּוֹשֵׁל idem est quod עני Pauper, afflictus, debilis. in Aruc. Item כְּשִׁילִין Secures. Iere. 46. Et Falx, & malleus magnus, & armorum genus quod vernaculé vocamus *Halebarde*. כְּשֵׁם Quemadmodum, secundum quod, prout, iuxta. in Schem. rabb. cap. 21. & est frequens in Commentariis. כצף à quo אִתְכְּשַׁף Siluit, obmutuit, mussitauit. Actor. 4. Significat etiam Auspicari sacrificia, preces fundere, liturgias celebrare, sacra peragere. vt, וְכַד הֲווֹן צָיְמִין הֲוָוֹ וּמִתְכַּשְׁפִין לֵאלָהָא : Et cùm ipsi ieiunassent, & auspicati fuissent sacra Deo. Græcum exemplar habet λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ, Cùm autem illi sacrificarent Domino, ieiunarentque. &c. Hinc etiam מִתְכַּשְׁפָנוּתָא & מִתְכַּשְׁפָנוּת in regim. Auspicata deprecatio, sacrorum operatio. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ Syri. & alia forma תַּכְשֵׁפְתָּא Oratio, precatio, obsecratio. ad Hebr. 6. Item כֶּשֶׁף Prunum. in Aruc.

כּוּשִׁפִּין Santes Phrygionatum, acupictum & variegatum, vt Hebraicum רקמה. Aruc habet כַּשְׁפִּין, & non explicat. Kimchi inquit, Fieri potest vt כּוּשִׁפִּין idem sit quod נוּשְׁפָּן ex verbis Rabbinorum, in quibus est בתרין נושפנקי id est, In duobus sigillis. vbi נוּשְׁפָּן & נוּשְׁפָּנָא idem est apud Kimchi. Exemplar Complut. habet דוּשְׁפִּין, quod non inuenitur. scribitur autem in Veneto & R. Schelomoh כּוּשִׁפִּין דְאַרְזָא quæ videntur esse genus quoddam Arcularum cedrinarum. sed alij habent כּוּשְׁפִּין דְיַרְזָא forsan Acupictæ variegationes, rosæ. Ezech. 27.

כָּשַׁר Primò significat Rectum fuit, congruit, decuit, placuit. Exod. 15. & Iud. 14. Inde אֹרַח כָּשְׁרָא Via recta. 1 Reg. 12. & כְּשִׁירָא & כְּשִׁירָא Recta. Prou. 2. & 31. In primo Venet. & Complut. תַּקִּיפֵי Fortes habent. כָּשֵׁר Rectus. Gen. 34. & בְּנִין כְּשִׁירִין Filij recti. 1 Reg. 2. & אַכְשָׁרוּת Rectitudo, cõuenientia. Eccl. 10. Elias אַכְשָׁרוּן. Similiter Elias in Thisbi, וְכָשֵׁר הַדָּבָר לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ חוא תאר כמו יָשָׁר ואין לו עוד ריע במקרא רק בקהלתה״ פעמים וכולם לשון יושר ונכונה אבל רז״ל שמשו בו הרבה ועני אכור והתר והכלל כי מִלַּת כְּשֵׁרָה חיא כְּשֵׁרָה לְהֵאָמֵר בחפוך מחרבה דברים כנון הפך האטור כָּשֵׁר והפך חפסול כשר הפך הטרפה כְּשֵׁרָה הפך

aut ſecundum alios, Siliqua ſylueſtris, quam Carubbam vulgò dicunt. in Aruc.

בְּרָן Eſt idem quod עצם Ipſemet. Gen.7. Corpus, articulus. Vnde בְּבְרָן יוֹמָא הֲדֵין In articulo diei illius Ezech.24. בַּרְנְבָאוֹת Arabicè ſunt Truæ, ſiue trullæ. Italicè *Baccile*, inquit Aruc, vaſis genus. כּוּרְסִי Solium, thronus. Gen.41. In plurali בְּרָסְוָן Throni. Dan.5.& 7. & Syriacè forma emphatica כּוּרְסַיָּתָא Solia, ſedes. & Iſa.13. & alia forma pluralis כּוּרְסַוָּא Solia, throni. 1 Reg.1.& Ezech.4. falsò arbitrati ſunt hanc formam eſſe numeri ſingularis neoterici.

Item בְּרִיסָא & בְּרִיסַת atque בְּרִסָּה eſt Venter, vterus. Pſalm.16. Prouerb.13.& 20. De qua dictione Elias ait: בָּל בטן שבאיוב משלי תלים מתורגם בלשון בְּרֵס כי אתה גוחי מבטן אַפּוּקְתַנִי מִבְּרִיסָא ומבטן אמי מִבְּרִיסַת דְּאִמִּי ונמצא בפסוק מָלֵא בְּרֵשׁוֹ כתוב בשין ותרגום יונתן בֵּית אוֹצָרֵהּ ובדברי ר"ל הַכֶּרֶס הַפְּנִימִי הוא: Id eſt, Omne בטן quod in Iob, Prouerb. & Pſalm. reperitur, per בְּרֵס hoc eſt, Venter, Chaldaicè exponitur. Vt, Quia tu es eductor meus ab vtero: Thargum: Eduxiſti me ab vtero. Pſalm.22. Item, ab vtero matris meæ. Reperitur quoquè in textu Hebræo, Impleuit בְּרֵשׁוֹ Ventrem ſuum, ſcriptum cum Schin. Ier.51. quod Ionathan tranſtulit Domum theſauri ſui. Item apud Rabbinos, Venter interior. in Thisbi. בְּרוּסוֹן Aureum. in Aruc. Græcè χρυσέος, & χρυσοῦς, dicitur Aureus. בַּרְסַטַיָּתָא & in plur. בַּרְסַטַיָּתָא ſunt טוּרְטְנֵי Trutinæ, ſtateræ, aliâs בַּרְסְטוֹן Arabicè. in Aruc.

כּוּרְסַנְגָּדוֹת Genus tributi. Cantic.1.in Midras.

בְּרוּסְפָּרָא κράσπεδον, Margo, limbus, ora veſtimenti. Num.15. in plurali בְּרוּסְפָּדִין Fimbriæ. Deut.2.

בְּרַע Primò ſignificat Curuare, incuruare. Iudic.7. 1 Reg.24. & Iſa.10. בְּרִיעַת הַמּוֹרִים Incuruatio ſeu engonaſis gratias agentium; in Saare Tzedek.

Secundò ſignificat Ponderare, præponderare. Pſalm.18.& 30. in Midras. Inde בַּרְעָא eſt Crus vel genus. & metaphoricè Pes lecti. Pluraliter בַּרְעִין Eſth.1. & בִּרְעוֹהִי Genua eius. Exod. 29. בַּרְעָא Crura. Leuit.1. Porrò in Commentariis הִכְרִיעַ ſignificat Diſcernere. Inde הֶכְרֵעַ Deciſio, ratio. Vnde Elias, עַד שֶׁיָּבֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם וכן תֵּרֵד מַכְרִיעַ אֶת כֻּלָּם הוא ענין הטיית הדבר על אחד מן הערדים וכן הטיית המאזנים בלא אובר ועוגן:

Id eſt, Vſquedum veniat ſcriptura tertia, & propendat inter eos. Item, Præponderabat omnes. Inclinationem rei ad alteram partem ſignificat, ſimiliter & propenſionem trutinæ. Germanicè Vberwegen. In Thisbi.

בְּרַף Idem quod רפה Remiſit, relaxauit. Et בְּרָפָיָא ſunt Hirci ſylueſtres. 1 Reg.24. in recentiorum Lexicis. In Pagnino בִּיפָיָא, ſed ſcribendum בִּיפָיָא quod non Sylueſtrium hircorum, ſed Petrarum & rupium importat ſignificationem. neſcio autem, inquit R. Dauid, quæ fuerit mens Ionathæ in transferendis per בִּיפָיָא Rupes, הועלים Ibicibus, rupicapris. Item בְּרוּפַיְיתָא eſt מוכר בשמים Vendens aromata, Pharmacopola. in Aruc. בַּרְפַּס & Arabicè בַּרְפוּס eſt Apium, vel vt alij exponunt, פַּיטְרוֹסֶלִינוֹן Petroſelinum. in Aruc.

Item בַּרְפָּא καρβασος, Carbaſus. Eſth.8. & בַּרְבַּס idem. ibidem 1.cap. nonnulli Carbaſinum colorem interpretantur.

בַּרְצָא Lumbricus, ſeu vermis inteſtinorum. in Aruc. בַּרְקוּמָא & בַּרְקוֹם χάραξ, χαράκωμα, Vallum, munitio caſtrorum: alij Turrem ligneam, locum caſtrorum exponunt. 1 Reg.17. 4 Reg.25. & Iſa.29. in plurali בַּרְקוּמִין Munitiones, machinæ. Deut.20. & Thren.3. vbi diſcernat in Venet. habetur בַּרְכוּמִין, alioqui ſignificaret Aera: quanquam pluraliter in eo ſenſu non reperitur, quod ſciam, niſi forſan בַּרְכוּמָא. בַּרְקוּמְנִיקִיאָה Manica ænea. Cantic.4. in Midras.

בְּרַשׁ Primò ſignificat Porrum. Arabicè כּוּרָאת in Ber.rabb. cap.37. Secundò בָּרֵשׁ Genus piſcis. aliâs בְּרִישָׁא. Et בַּרְשִׁין eſt Genus leguminis, Vicia. in Aruc. בְּרוּשְׁיַיתָא idem eſt quod חלות Cruſtula, placenta, laganum. בְּרַשְׁתּוּנָא idem eſt quod עטלף Veſpertilio, vel vt alij malût, תרנגול Gallus. in Aruc.

בְּרַת Primò ſignificat Excidere, & ferire fœdus. in Hebræo. Inde vocant ſtatum abſolutum מוּכְרַת id eſt, Diſcõtinuum. Secundò בְּרַתָּא ſunt Porri. Num.11.in Thar. Ieroſolym. & בְּרַתִּי in Onkelos, quaſi ſectiui, quo nomine quoddam porrorum genus vocatur. בְּרַתָּן Praſinus color, viriditatem porri referens. vt & τὸ πράσον Græcè dicitur Porrum. Hinc Eſther 1. בְּרַתָּנִין Praſinæ. vt exponit quidam; ſupple cortinæ. in Veneto tantùm reperitur, vbi ſcriptum

וקנמון מוֹרָא בַּרְקוּמָא וְקִנְמָא אבל נרד וכרכום תרגומו רְשַׁק ומוֹרִיקָא ונקראת הַכַּרְכוֹם מוֹרִיקָא על שם צבעו שהוא ירקרק בלא געל ובלעז ווא"לו וכן בהפ"ו כל פנים לירקון פירוש לְצֶבַע כַּרְכוּמִית וכן חקובעים שנושאים היהודים במדינת ווינציאיא נקראו כוֹבְעִים בַּרְכוּמִין ואני עשיתי סימן לפרט השנת בעת חזיא כָּל רָאֵיהֶם יַכִּירוּם ראיהם בגמטריא רנ"ו יכירום לשון כרכום:

Id eſt, Nardus & crocus. Cant.4. Omnes interpretantur illud Speciem aromaticam, quæ tum vulgò, tum Germanicè vocatur *Safran*. Similiter & Arabicè vocatur Zaaphran. Et lingua Romana Crocus dicitur. Item interpretatio Chaldaica huius loci Myrrha, aloë, & cinnamomo; Prouerb.7. Myrrha, croco, & cinnamomo. Sed Cãt.4. Nardus & crocus: Thargum רְשַׁק ומוֹרִיקָא. Vocatur autem Crocus Moriká propter flauum colorem ſuum. Germanicè Gel/ Italicè *Gialo*. Et ita, Verſæ ſunt omnes facies in auriginem: exponuntur, In colorem croceum. Ierem.30. Similiter quoque pilei quos geſtant Iudæi in prouincia Venetiarũ vocantur pilei crocei. Atque ego ſignum feci quo numerus anni, qui illo tempore currebat, cognoſci poteſt. Nempe hæc verba. Iſa.61. כָּל רָאוּהָם יַכִּירוּם Omnes qui viderint eos, cognoſcẽt eos. ראוהם Arithmeticè facit רנ"ו 256. & יַכִּירוּם deſignat בַּרְכוֹם 286. quę ſimul faciũt 532. בַּרְכוּמָא Aes, vel chalybs. Iob 20.& Pſa.18.& ſic corrigendum 28. Iob. in Venet. quod habet בַּרְכוּנָיָא, Elias בַּרְכוּמָיָא, Complu. נְחָשָׁא. & ibidem.41. Complut. & Venet. בַּרְכוּמָא. Elias adhuc בַּרְכִּימָיָא quemadmodum Pſalm.18. eſt in Venet. & Pſalterio Nebienſ. vbi rurſum in Complut. legitur בַּרְכוּמָא.

Item בַּרְכוּמִין reperitur pro Munitionibus, de quo vide in בַּרְקוֹם. בַּרְכְּמִישָׁא idem quod עפרת Plumbum. Iob 19.

Eſt etiam בַּרְכְּמִישׁ Nomen loci iuxta fluuium Euphratem. Ierem.46.

בַּרְכֵּס Significat Irritare, ad iracundiam prouocare. in Aruc.

כַּרְכַּר Idem quod רקד Subſilijt, ſaltauit in morem agni vel capreolæ. Item Plaudere, & ſubſaltare. in Bereſ. rabb. cap.20. Inde כִּרְכָּרָן, vt exponit D. Kimchi, ſunt Dromedarij aut cæteræ animantes, quæ celeriter gradiuntur, adeò vt præ velocitate ſui curſus videantur ſubſilire. Iſa. vltimo.

כַּרְכַּשׁ Commouit, excuſſit. Inde כַּרְכָּשָׁא Inteſtinum rectum vnde emittitur ſtercus. Item כַּרְכַּשְׁתָּא ſunt Cirri & fila, quæ textor dimittit inciſa tela. Eſt etiam כַּרְכַּשְׁתָּא. in Aruc, Aries magnus, à cuius collo pendet tintinabulum, quiquè præit gregem. Item כַּרְכוּשְׁתָּא eſt Muſtela. Leuit 11. in Thargum Ieroſolymitano. & Pſalm.113. in quibuſdam exemplaribus.

כַּרְמָא Vinea. Gen.9. In plurali כַּרְמִין & כְּרָמִין Vites, vineæ. Ioſ.24. כַּרְמַיָּא Vites, vineæ. Amos 5. & Cant.2. כַּרְמֵי Idem. Item eſt Nomen loci.

Item כַּרַם eſt Sanguiſuga. Et כָּרוֹם eſt Auis quædam quæ degit in arcibus maris, nomine Carum, ipſaque ſtatim vt Sol ortus eſt, in varios mutatur colores. in Aruc.

כָּרֵם eſt Gymnaſium, ſchola, ſtudium, ludus literarius.

Et verbaliter Colligere. Item כַּרֵם & כָּרְכֵּם & אִתְכַּרְכַּם ſignificat Liueſcere, obfuſcari, palleſcere. in Bereſ.rabb.cap.21.

Inde אִכְּרוֹם Fuligo, nigror. alij Liuor, Ioel 2.& Ierem.8.

כְּרוֹם יַמָּא quaſi dicas Fuligo maris, eſt Nomen lapidis pretioſi, qui תרשיש Hebraicè dicitur, &, vt ait Kimchi, deflectit ad colorem hyacinthi. quare crederem Amethyſtum eſſe, aut Hyacinthum ipſum, & forſan ille eſt quem Virgilius Baccham concheam vocat. alij Chryſolithum exponunt. Ponitur etiam pro Colore carmeſino, quòd varios ſubinde colores oculis referat, prout directè vel obliquè aſpicitur, non ſecus atque micantia columborum colla. in Zoh.col.516.

כּוּרְמִיָּא Pugnus. Exod.21. & Iſa.58. Idem כּוּרְמִיזָא. Vnde prouerbium apud Ben Syra: לְחַיִּמָא כַּרְמִיזָא וּלְשַׁטְיָא בְּכוּרְמִיזָא Hoc eſt, Sapientem nutu, & fatuum pugno (caſtigabis.)

כַּרְמֵל Spica, vel ariſta tenera. Eſt etiam, ſecundum Kimchi, Locus aptus ad ſeminandum & plantandum.

כַּרְמֵלִית Bahal Aruc exponit atque ſi ſcribatur בַּרְמֵל, nempe רך מל לא לחולא יבש אלא בינוני: Tener, ſucciſus, nec humidus, nec aridus, ſed intermedius. Eſt etiam Locus publicus aut communis per quem rarò tranſitur. כַּרְקוּמְנִקִיאָה idem quod נחשת, Græcè כַּרְקוּמָא vel χάλκωμα, Aeramentum, ex ære confectum. in Aruc. כַּרְקָשָׁא Genus leguminis; lupinus ſylueſter,

חַרְבָּא מְכַרְכָּא Gladius inuolutus. 1 Reg.21. Item בָּרְבָּא בְּרַבְּתָא Inuolucrum. 2 ad Timoth.4.cap. & כְּרוּכִין vel כְּרוּכִים Mixta, inuoluta, vnita. in Zoh. Et בָּרֵךְ Theca è corio. & כְּרוּכָא Inuolutio. Et בַּרְכִּי est עוֹר שֶׁמַּכְרִיכִין בּוֹ כְּלֵי שֶׁל חַשִּׁיר Pellis quà inuoluuntur teguntúrue instrumenta musica. in Aruc. Vnde Elias in Thisbi ait: וְתַכְרִיךְ בּוּץ תַּרְגּוּם מַכְרִיךְ בּוּצָא לְשׁוֹן עִטּוּף וְכֵן לְאַט אֹרֶת פָּנָיו כָּרַךְ אַפּוּחֵי וְכֵן לוּטָה בְּשַׁמְלֹרֹ מְכַרְכִּין בְּשׁוּשִׁיפָּה וּמִזֹּרֹ קְרָאוּ לַמְלוּשִׁים שֶׁמַּעֲטִפִּין בָּהֶם חַמְתִּים מַכְרִיכִין בַּר מִינָן: Hoc est, Et pallium byssinum: Tharg. מַכְרִיךְ בּוּצָא. Vocabulum hoc significat inoluere, operire. Vnde pro, Inuoluit facies suas; Tharg. כָּרִיךְ אַפּוּחֵי. Similiter, Inuolutus est panno: Thargum, מְכַרְכִּין בְּשׁוּשִׁיפָּה. Hinc est quòd vocant indumenta, quibus inuoluuntur mortui, תַּכְרִיכִין Absit à nobis. Item מְכַרְכִּין בַּרְבּוּן Conuoluentes fasciculos, aliàs in Meturgheman מְכַרְכָּן כִּירוּכִין sed in Thisbi adhuc aliter, vt mox videbis. Gen.37. כָּרֵךְ Volumen, de quo sic Elias; שֵׁם זֹרֹ נוֹפֵל עַל מִדַּת וְכַמּוּתִסְפַּר כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים שְׁנֵי סְפָרִים כָּרֵךְ אֶחָד וּבְלָשׁוֹן רַבִּים ב׳ אוֹ ג׳ כְּרָכִים וְהוּא לְשׁוֹן קְשִׁירָה וְאַגּוּדָה תַּרְגּוּם מְאַלְמִים אֲלוּמִים מְכַרְכִּין כְּרֵיכָן וְאוּלַי חוּא מְשֹׁרֶשׁ שֶׁלְּפָנָיו לְשׁוֹן עִטּוּף כִּי בִּימִים קַדְמוֹנִים הָיוּ הַסְּפָרִים בְּלֹתִי קְשׁוּרִים וְהָיוּ גּוֹלְלִים אוֹתָם כְּסֵפֶר תּוֹרָה וּמִזֹּרֹ נִקְרֵאת סֵפֶר אַסְתֵּר מְגִלָּרֹ לְפִי שֶׁגּוֹלְלִין אוֹתָרֹ וְכֵן קוֹרִין לְסֵפֶר בְּלְשׁוֹן רוּמִי וּוַאלוּמִין לְשׁוֹן גְּלִילָה: Id est, Nomen istud כָּרֵךְ tum formæ, tum quantitate libri quadrat. vt cùm dicunt, Duo libri in volumine vno. & in plurali, Duo aut tria volumina. dicitur à colligando & cõpaginando. Vnde Tharg. pro, Ecce nos colligebamus manipulos. Gen.37. habet מְכַרְכִּין כְּרֵיכָן. Et forsan deducitur à radice præcedenti, quæ Inuolutionem denotat. primis enim diebus non compingebantur libri, sed voluebantur, sicut (& adhuc inter Iudæos) סֵפֶר הַתּוֹרָה Liber Legis. Hinc est quod liber Esther appellatur Meghillá, quippe quem voluunt & inuoluunt: sicut & lingua Romana librum vocant Volumen, à voluendo. כְּרִיכִין כְּרִיכָן Ciuitates munitæ. Ios.10. Et כַּרְכָּא Arx, turris: à rotunditate dicta. 2 Reg.5. Idem כְּרַךְ Isaiæ 25. & Psalm.61. Pluraliter כַּרְכִּין Arces, munitiones. 2 Reg.22. & Numeri 13. De quarum significatione iterum audi Eliam,

מִי יוֹבִילֵנִי עִיר מִבְצָר מִי יוֹבִיל עָדַי עַד כַּרְכָּא דְּרוּמִי וְלֹא מְצָאתִי בַּמָּקוֹם אַחֵר שֶׁהַתַּרְגּוּם שֶׁל עִיר כָּרֵךְ וְאוּלַי מִזֶּה מַה שֶׁתַּרְגּוּם אוּנְקְלוֹס וְהֶעָרִים בְּצוּרוֹת וְקַרְתָּא כְּרֵיכָן וּפֵרוּשׁ רַשִׁי כְּרִיךְ עָגוּל בְּלְשׁוֹן אַרְמִי וְכֵן רוּב לְשׁוֹן בְּצוּרָה וּמְצוּדָה תַּרְגּוּם בְּלְשׁוֹן כָּרֵךְ עִיר בְּמַתּוּרְגְּמָן וּבְדִבְרֵי רַז״ל כָּרֵךְ גָּדוֹל שֶׁל רוּמִי בְּכַרְכֵּי חַיִּם כַּרְכִּין הַמּוּקָפִין חוֹמָה: Quis deducet me in ciuitatem munitam? Psalm.108. Thargum: Quis deducet me vsque ad arcem Romæ? Nec vllo alio in loco inueni paraphrasim Chaldaicã vertisse עִיר Vrbem, per כָּרֵךְ. Et forsan hinc est quod Thargũ Onkelos pro, Et ciuitates munitæ: Num.13. vertit, Vrbes cinctæ mœnibus. Nam exponit R. Schelomoh Iarchi כְּרִיךְ lingua Syra quod rotundum est, significare. Similiter & magna pars vocabulorum מְצוּדָה & בְּצוּרָה Chaldaicè exponitur per כָּרֵךְ Arcem. Vide Meturgheman. Et in sermonibus Rabbinorum legitur, Arx magna Romæ. Item, In munitionibus maris. Propugnacula quæ circundata sunt muro. Quintò Syriacè אִתְכְּרִיךְ significat Lustrare, peruadere. Mat.4. & Circumlegere. Act.28. Et in Aphel אַכְרֵךְ Syrè, Obuertit, in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. & Prou.26. Obuertere, circumire.

Sextò כָּרֵךְ significat Comedere. Vnde כְּרִיכִין Comestibilia. in Vaicr.rabb.cap.15. גַּרְכּוֹב Gyrus, ambitus, circuitus. Hebræum est. בַּכְּרוּךְ, vt exponit Aruc, est Radius textoris, qui Græcè, inquit, vocatur כּוּרְכִּיתִי κερκίς, vt opinor, dicere volens; כּוּרְבָּא, vt scribunt recentiores, scribendum כּוּרְבִּיָא. scribitur verò perperam in Venet. per Beth כּוּרְבָּא. Pagninus dicit quosdam interpretari Cornicem aut hirundinem. R. Schelomoh & Dauid Kimchi Gruem exponunt. Iere.8. Deinde כְּרוּכָא Leuit.11. in Tharg. Ierosolymit. est חָגָב Locustę quoddam genus, propriè est ille Vermiculus quem Latinorum quidam Conuoluolum vel Voluocem, Plautus inuoluulũ, Columella Inuoluulam vocant.

כרכם Croceo colore infecit, tinxitve. Et in coniugatione formata partim ex Niphal, partim ex Ithpael נִתְכַּרְכֵּם Croceus factus est, expalluit more croci. in Kimchi super Ieremiam. Inde מְכוּרְכָּמוֹת Crocca vel potiùs croceata. in Ber. rabb.cap.20. & 100. כּוּרְכְּמָא, vt est in Meturgheman & exẽplari Complutensi κρόκος, Crocus, in Venet. corruptè בּוּרְקְמָא Prouerb.7. De hac positione ad hunc modum Elias,

בֶּרֶךְ וְכַרְכּוּם הַכֹּל פּוֹתְרִים אוֹתוֹ מִין בּוֹשֶׂם הַנִּקְרָא בְּלַעַז וּבְלַא״ז אַפְּרָן וְכֵן בְּעֶרְבִּי נִקְרָא זַעְפְּרָן וּבְלְשׁוֹן רוּמִי גַּם כֵּן כְּרוּכוּס וְכֵן תַּרְגּוּם שֶׁל מוֹר אַחֲלוֹת וּקְנַמּוֹן

מַס הַגּוּלְגֹּלֶת Tributum personale. Thr.1. & Eccl.2. & Esth. vlt. aliud exẽplar habet מְרָאתָא 1. Thr. in Aruc. כַּרְדּוּ est Nomen loci. in Aruc. in eo septem annos habitauit Abraham, vt tradunt in Ghemarah. כַּרְדּוּט idem quod מְעִיל, Pallium lineũ, amiculum. 1 Reg.2. cuius duæ sunt species & figuræ, inquit Kimchi; altera quæ tantùm amiciebatur, qualis erat illa Samuelis & summi Sacerdotis; altera verò quibus induebantur puellæ regiæ. In plurali כַּרְדּוּטִין Pallia, amicula linea. Iere.7. & 44. Quidam tamen species ciborum Placentas exponunt.

כרה A quo אִתְכְּרַח Infirmatus est, ægrotauit. Prouerb.23. Imbecillis fuit. Rom.4. vnde כְּרֵיחָנָא Infirmitas. Pro. 18. Idem כַּרְחָא Deut.7. in Tharg. Ierosolymit. sed in Aruc duntaxat reperitur. Elias hanc radicem legit per Cheth כָּרַח vt Prou.18. כִּירְחֵיהּ Infirmitas eius. vbi Venet כְּרָחֲנֵיהּ, Complu. מַרְעוּתֵיהּ Idem. & ibid.23. Elias אִתְכַּרְחֵית, Venet. & Complut. אִתְכְּרַחֵית Aegritudine fui affectus. & vbi Aruc ex Tharg. Ierosolym. citat כַּרְחָא pro Hebræo חוֹלִי Aegritudine; Elias כְּרִיחָא, dicitque, sed falsò, se ita in Aruc reperisse: & forsan, inquit, morbus sic dicitur שבא לאדם בעל כרחו Quòd accidat homini etiam inuito. Hinc forsan est illud Dan.7. אִתְכַּרְיַת Aeger fuit, scilicet spiritus. D. Kimchi Turbatus vel abbreuiatus.

כרז A quo in Aphil אַכְרֵז Proclamauit, prædicauit, promulgare fecit. Ion.3. Zachar.6. Idem הַכְרִיז Dan.5. Hinc כָּרוֹזָא Præco. ibid.3. & כְּרוֹז Præconium, proclamatio. Exo.36. מַכְרְזָנָא Cõcionator, præco. ad Rom.10. & כְּרוּזוּתָא Prædicatio, promulgatio. in fine Euangelistarum. in Syriaco exemplari. Vnde Elias in Thisbi, וְכָרוֹזָא קָרָא בְּחֵיל הוּא שֵׁם הַתּאַר וְהַשֵּׁם כָּרוֹז וְכֵן וְיַעְבִּירוּ קוֹל וְאַעֲבִירוּ כָּרוֹז וְהַפֹּעֵל מִמֶּנּוּ בְּבִנְיַן הִפְעִיל בְּרִיאַל וְהַכְרִיזוּ עֲלוֹהִי וְכֵן בְּדִבְרֵי רַז״ל וְהָאֲלוּמוֹת נוֹטֵל וּמַכְרִיז וְהַשֵּׁם בְּבִנְיַן הִפְעִיל הַכְרָזָה: Et præco proclamauit in exercitu. ibi est nomen formale, cuius substantiuum nomen est כָּרוֹז Præconiũ. Vnde pro, Et fecerunt transire vocem; Exod.36. Tharg. habet, Et fecerunt transire præconium. Hinc deducitur verbum in coniugatione Aphil Dan.5. Et fecerunt præconizare super eum. Item apud Rabbinos, Et fasciculos tollit, & præconizat. Vnde nomen verbale הַכְרָזָה Proclamatio. Item Iob 6. repone cum Complut. מַכְרִיז Proclamans. vbi perperam Venet. habet מָכְרִים. כְּרַז est Matula, siue vrinale, matellio. Et כַּרְזִי Genus reptilis. in Aruc. כַּרְזוּבָא idem quod חֲנָמֵל Psalm. 78. Genus locustæ, secundum quosdam. alij Genus grandinis, vel glacies fortis. Arabicè, secundum R. Sahadiah, vocatur אל צקיע quod est, vt ait Kimchi, Vehemens frigus, quod dicitur Glacies, & germina atque arbores frangit, omneque viride deficcat; Aben Ezra Lapis instar magnorum lapidum qui de cælo demittuntur. כַּרְזָל est הַרוֹעֶה הַגָּדוֹל Magnus opilio, qui accepit pecudes ab hominibus, aliosque pastores famulos sibi subditos habet. Et כּוּרְזָלָא est idem quod דִּיר Caula ouium. Et כַּרְזָל est תַּלְמִיד Discipulus. כַּרְזִים Nomen loci. in Aruc.

כרח Cogere, premere, vim facere, necesse esse. in More lib. 1.cap.2. Inde הֶכְרֵחַ Græcè ἀνάγκη, Necessitas, coactio, violentia. & בְּהֶכְרֵחַ Necessariò. אֵין בְּהֶכְרֵחַ Contingenter. in Commentariis. vnde Elias, וּלְקַחְתִּי בְּחֹזֶק תַּרְגּוּם בְּעַל כָּרְחָךְ וְאֵין לוֹ דּוֹמֶה לֹא בַּמִּקְרָא וְלֹא בְּתַרְגּוּם וְרַז״ל שִׁמְּשׁוּ בּוֹ הַרְבֵּה וְעָשׂוּ מִמֶּנּוּ פֹּעַל אַךְ בְּהִפְעִיל הַכְרִיחַ מַכְרִיחַ מוּכְרָח אַכְרִיחַ יַכְרִיחַ וְהַשֵּׁם הֶכְרֵחַ: Et tollam vi: Tharg. Te inuito. Nec est aliud ei simile siue in textu Hebraico, siue in Chaldaica Paraphrasi. Sed Rabbini, bonæ memoriæ, eo vtuntur plurimùm. & formant ex eo verbum, sed tantùm in Hiphil, Vim fecit, vi cogens, vi adactus, compellam violentia, vim adhibebit. &c. vnde nomen הֶכְרֵחַ Necessitas, vis, coactio. כְּעַל כָּרְחָם Ipsis inuitis. in Zoh. כַּרְטָא Arabicè idem est quod חֹרֶט id est כִּיס Sacculus, loculus. Mutant enim facilè Arabes Caph in Cheth fortiorem aspirationem: vt & Kimchi notat Isa.3. כְּרִיסְטְיָנָא Christianus. 1 Petri 4. cap.

כרך פ״ע Inuoluere, operire. 2 Reg.19. & 3 Reg.19. & Prou. 6. vbi Neoterici Ligare exponunt. & sic Iob 31. de quo iam suprà in כִּבֵּן. רֵישָׁא מְכֻרָּךְ Caput tectum. 2 Reg.15. תַּכְרִיךְ Pallium, seu inuolucrum. Esth.8. in Hebræo. sed in Tharg. מִכְרִיךְ, Elias מַכְרִיךְ, aitque se illud non reperisse in quibusdam codicibus. in plur. תַּכְרִיכִין sunt Thecæ mortuorum. in Tharg. Ierosolymit. Deut.26. De quo etiam infrà in Thau.

than, Ciuitates vicorum. Similiter quoque quoties in Iosue occurrit vocabulum חַצְרֵיהֶן aut חַצְרֵיהֶן, Chaldaicè redditur per פְּצִירָן. Cæterùm illud וְכֹפֶר הָעֲמֹנָה non vertit Ionathan, vbi videtur illum existimasse esse nomen proprium. sicut & Rab. Schelomoh Iarchi, & cæteri interpretes non exposuerunt. Similiter quoque, In vrbibus oppidorum mœnibus carentium. Esth.9. Thargum habet בְּכוּפְרָנָאִין In pagis. Germanicè Dorffer, Italicè *Ville*. Quorum incolæ vocantur Caphriim, & in singulari Caphri. Germanicè Bauwer, Italicè *Villano*.

כַּפְרָנָאִי Nomen gentis. Genes.10. in Thargum Ierosolym. Elias כְּפַרְנָאִי scribit. כַּפַּרְנַחוּם כפרנחום Capharnachum, nomen loci iuxta mare in finibus Zabulon & Naphthali. Mat.4. קְפִיזָא primò idē est quod קְפִיזָא, id est, Mensura continens 43.oua. Secūdò, est סל גדול Canistrū, magnū in Aruc. Inde in radicibus Kimchi legitur verbaliter Paul fœm. מרד במרה כפושה שפירושו מרה גסה כלומר יותר מדאוי: כפושה id est, Exuberanti, redundanti, quasi dicat, Supra modum. lege & Bahal Aruc.

כְּפַת כפא Primò significat Vincire, ligare. Dan.3. & Iob 36. & sic Num.17. interprete R.Schelomoh. Quidam Maturauit, produxit fructum. Item כָּפָת est קמח שעורים Farina hordeacea. & Ambra. Succinum quod crescit iuxta littus Iordanis. Item כִּיפַת & כּוֹפַת significat Frustum magnum rei cuiuslibet. in Aruc. Et כַּפִּיתָא significat Capitalem collectionem ramorum palmæ. in Zohare col.40.

כִּיפָּא & כּוּפְרָא Cippus. vide suprà כִּיפָּא. כַּפְתּוֹר Sphęrula, & Cappadox. Hebræum est. כֵּיצַד Quomodo, qualiter, vt est, namque, nempe. כַּוּצְרֵת Est domus in ripa fluminis, extra murum porrecta. כָּל in Rasse tevoth valet כָּל קְרָיָא Tota Scriptura. in Masoreth. Sic appellant 24.libros Bibliorum, à legendo: ferè integre scribunt כָּל-קְרָיָא vel כָּל-קְרִיאָה Tota lectio.

כָּר כר Ordinis quiescentium in media, vel כְּרָה quiescentium in vltima, vt vult Elias, Excidere, fodere. Gen.26. & Ierem.18. Inde כָּרִי Cumulus, agger qui fodiendo conficitur. in Beresc.rabb.cap.84. Item כַּרִין sunt כסתות קטנות Puluinaria parua, quæ ponuntur sub capite, culcitræ. Thren.2. de hoc iam suprà. Item כַּר est Clitella. in Ber. rab.cap 70. & nomen idoli. Est id etiam quod tenet ollam vel caldare. in plurali כִּירִים Chytropodes.

כְּרָא כרא Decurtare, contrahere. & אִתְכְּרָא Decurtari, contrahi, abbreuiari. Matth.24.

Et כְּרָיָא idem est quod קצר Curtus, breuis. Prouerb.14. Præterea כַּר significat Agnum. in Hebræo. Est & genus reptilis nascens in palude. in Aruc. Præterea כַּרְכָּא Syrè significat Vbi, ad Hebr.6. cap & ad Rom.9. Et כּוּרָא est Vasculum fusorium, caminus, fornax. Deuter.4. & 3 Regum 8. Proueib.17. כּוֹר est Vepris. Isa.7. & 32. scribe cum Elia, Compl. & Venet. בור. vide in בת. כּוֹר Instrumentum textrinum. in Schen.rabb cap.50. & Iud.16. in R.Kimchi.

Et כּוֹר Corus, κόρος, genus mensuræ capiens decem battos. vide suprà. כָּרִי Seruus. Item בֵּית כַּרְיָא idem quod בֵּית גַּלְיָא Domus patens, & reserata. Item נָהָר שֶׁל מְדִינָה est כַּרְיָא דְּפַתְיָא Fluuius regionis, seu ciuitatis, puteus plateæ vbi aquatum eunt ciues. in Aruc.

כְּרַב כרב Significat Arare. 1. ad Cor. 9. Inde כְּרוּב Aratrum. in Aruc. Secundò כְּרוּב est מיל Miliare, siue stadium.4 Reg.5. Genes.49. Et caulis. in Ber. rab.cap.80. כְּרוּבִין & כְּרוּבְיָא 3 Reg.6. & Ezech.41. Imagines Angelorum, quæ, secundum Kimchi, habebant figuram corporis humani (vnde & dictæ sunt, secundum quosdam, כְּרוּבִין Quasi pueri. à כ Sicut, & רוּבִין Puelli) erantque alatæ. Auctor Zoharis sic exponit כְּרוּבִים אַנְפֵּי זוֹטְרֵי כְּרַבְיָין Cherubin sunt facies adolescentum quasi puelli.

כַּרְבֵּל Cribrare in Tanhuma. Item כַּרְבְּלָתָא est Crista galli. & metaphoricè כַּרְבְּלָתָא in Aruc est Vestis rubea instar cristæ galli. Hinc כַּרְבְּלָת Cuculli, capitis inuolucra instar galearum. vel, iuxta alios, Pallia. Dan.3.

Idem כּוּרְבַּיִן in Beresch.rabb.cap.23. כַּרְבִּיז est Nomen loci. in Aruc. יִכַּרְכֵּק ponitur pro ישרוק Sibilabit. Iob.27. in Venetianis. Complut. יִסְלֵי Despiciet. cuius vice censerem legendum יִכְלֵי Vociferabitur. quod quidem in Bibliis non semel pro שרק positum inuenire licet. כַּרְנָא idem quod

citet Thargum per כפיף Incuruauit, seu reflexit, scilicet caudam. & quidem bene citat: nam Elias etiam & exemplar Complut. manuscriptum ita habent. כַּפְנִיּוֹת Dactyli qui numquam maturescunt. in Ber.rab.cap.99. cuius singulare est כַּפְנִית. כַּפִּיס est חצי לבינה Semilater. in Aruc. Hinc verbum כְּפִיסְנָעֲלוּ Tegebant eum. Esther.1.

כְּפַע & in Aphil אַכְפִּיעַ idem est quod פקע Findere, scindere: in Beresc.rabb. קְפִיפָא alias קְפִיפָא Canistrum è iuncis contextum.

כִּפֵּר Primò Propitiari, expiare, placare. Numer.8. & אִתְכַּפַּר Expiatus est, factus est propitiatio. Exod.29.

Inde כַּפּוֹרְתָּא Operculum. alij Propiciatorium. Exod.25. & Leuit.16. Et בֵּית כִּפּוּרֵי Domus expiationum. alij Oraculum. 3 Regum 6. Et יוֹם הַכִּפֻּרִים, Chald. יוֹמָא כִּפּוּרַיָּא Leuit.23. Dies expiationum, Festus Hebræis, qui incurrit in decimum diem septimi mensis, in quo debet fieri Ecclesiæ renouatio. vt tradit Tikun Hazohar. & כִּפּוּרַיָּא Propitiationes. Exod.29. Vnde Elias, דוב לשון כַּפָּרָה חתרגום כְּמוֹ הָעִבְרִי רַק אֲכַפְּרָה פָּנָיו תרגומו אַבְחִינֵהּ לְרוּגְזֵהּ פירש רשי אֲבַטֵּל רוּגְזֵהּ וכן וְכִפַּר בְּרִיתְכֶם וְיִבַּטֵּל קַיְמֵיכוֹן וכן לא תוּכְלוּ לְהַעֲבִירוֹתָה לשון ר סרה וכן ומח זה פ״ה וּמְכַפְּרָא פּוּמְחָא לשון כַּפָּרָה לא תוּכְלוּן לְאַעֲבָרוּתָה לשון ר סרה וכן ומח זה פ״ה וּמְכַפְּרָא פּוּמְחָא לשון קְנוּחַ וכל שאר לשון מחה חתרגום כמו העברי: Id est, Vt purimum vox כפרת habetur in paraphrasi Chaldaica, vt & in Hebræo. Sed diluam vel placabo faciem eius. Genes.32. Thargumicè redditur, Pacabo eum in iracundia sua. R.Schelomoh Iarchi exponit, Abolebo iram eius. Item, Et delebitur fœdus vestrum. Tharg. Et irritabitur pactum vestrum. Isa.28. Similiter, Non poteris eam excernere: Non poteris eam amouere. ibidem 47. idem valet quod חסרה. Item, Et tergit os suum: Thargum, וּמְכַפְּרָא פּוּמְחָא Et abstergit os suum. Prou.30. vbi כִּפֵּר est idem quod קנח Abstersit. At omnia alia vocabula מחה in Thargum & in Hebræo sunt eadem. Secundò כִּפֵּר בכפר significat Negare, inficiari. Prouerb.30. & Psalm.12. in Veneto & Elia. non enim Complut. habet. & Gen.25. in Thargum Ierosolymitano. Item, Gratiam denegare, ingratum esse. Luc.6. Inde כָּפוּר Ingratus. in Vaic.rab.cap.3.

& כְּפִירָה Hæresis, primæ fidei abnegatio. in Comment. vnde כּוֹפְרִין Hæretici vulgò dicuntur *Caphars*. Et in hac significatione sæpissimè construitur cum Beth. Vnde Elias: מִפִּי בְּעִקָּר הַכּוֹפֵר בְּפִקָּרוּן לשון חכחשה בלא ליוקנן ובלעז דניגאר תרגום של פן אשבע וכחשתי דילמא אֶשְׁבַּע וְאֶכְחַשׁ וכן אין לשמש בו רק בבנין הקל והשם כְּפִירָה וחתאר כַּפָּרָן: Negat fundamentum (Deum): negat depositum. significatum denegandi habent. Germanicè Leugnen, Italicè *Denegar*. Vnde pro, Ne fortè satier & denegem: Thargum habet, Nequando satur fiam & inficier. Exod.30. Hoc modo verò non vsurpatur nisi in coniugatione Cal. Inde nomen כְּפִירָה Negatio. & adiectiuum seu formale nomē כַּפְרָן Negator, incredulus. Inde Syris כפורתא כְּפוּרְתָּא Abrenunciatio. qualis ea est, qua abrenunciamus Satanæ in Baptismo. in lib.Rit.Seueri Patriarchæ. Tertiò כִּפֵּר significat Cædere, aut percutere iuncis, vel salicibus. in Aruc.

Item כּוּפְרָא כופרא idem quod περίψημα, Reiectamentum. 1. ad Cor.4. Et כּוּפְרָא idem quod ענף Ramus. & כּוּפְרִי Est tempus illud totum quo fructus adhuc est tener & immaturus. Pagninus כּוּפְרִי exponit dactylum immaturum.

Item כּוּפְרָא, addunt & nonnulli. כָּפְרִיתָא idē est quod זפת Pix, bitumen. Gen.6. כֶּפְרִיתָא etiam accipitur pro גפרית Sulphure. Psalm. 11. variè scribitur. vide suprà in כָּבַר.

Item כַּפְרִין aliâs כְּפוּרִין Camphoræ, vel, vt alij volunt, gariophylli. Cant.4. Diuus Hieronymus Cypros vertit.

Et כְּפוּרָא Pruina. Exod.16. in Thargum Ierosolymitano.

כְּפוּרֵי Pelues, pollubra. Ezr.8. Hebræum est. Præterea כַּפְרָא הולמר ארת חוותיהם ויקרא אתחן חוות יאיר וכבש ירת כַּפְרָנֵיהוֹן וּקְרָא יַתְהוֹן כַּפְרָנֵי יָאִיר וכן בחשבון ובכל בנותיה כַּפְרָנָהָא ונמצא בפס ק כּוֹפֶר הַפְּרָזִי תרגום יונתן קִרְיֵי פַּעְיָתָא וכן כל חצריהן וחצריה דביהושע מתורגמין בלשון פעיחרה וכפר העמונה לא תרגמו יונתן נראה שהוא חשב אותו לשם חעצם וכן רשו ושאר חמפרשים לא פירשוהו וכן בערי הפרזות דאסתר תרגום כְּכוּפְרָנָאִין בלא דולפר ובלעז ווילי וחיושבים בהן כַּפְרָיִים ובלשון יחיד כַּיְרִי בלא פואר ובלעז ויל״אנו: Id est, Et cepit viculos eorum, & vocauit eos Havoth Iair: Thargum, Et subiugauit pagos eorum, eosque appellauit plagos Iair. Numer.32. Item in Chesbon & omnibus filiabus eius: Thargum. Villas eius. Reperitur etiam in versu, Vsque ad villam oppidi non murati. 1 Regum.5. vertit Iona-

Leugnen, Italicè *Negar*. Et verum quidem est pro locutionis intentione ita esse. nihilominus כָּפוּי est à כפה proximè præcedenti radice. hoc est, Suppressit bonum quod ei factum fuerat, nec illud confessus est. Quòd autem dicant כָּפוּי, iuxta formam Paul, & non כּוֹפֶה in Benoni, similia quædam inueniuntur. vt explicaturus sum in positione נָשוּי. Postea subiungit: כָּפָה עֲלֵיהֶם הַר כְּנִינוּת לשון חפוך בלא״ שטולצן ובלעז רוולטר ונראה לי שמלשון זה חולי הַנִּכְפֶּה באמרם לא יִשָּׂא אָדָם מִמִּשְׁפַּחַת הַנִּכְפִּין וחוא חולי שיפול אדם לארץ בשגעון וסבתו נודעת בספרי רפואות וכן אנחנו קורין לחולי זה חולי הַנּוֹפֵל בר מינן: Id est, Incuruauit super eos montem sicut tinam. significat subuertendi actum. Germanicè Sturtzen, Italicè, *Reuoltar*. Ac mihi quidem videtur ab hac significatione dictum fuisse Morbum comitialem. vt cùm dicunt, Nemo ducat vxorem ex cognatione morbo comitiali laborantium. Morbus est autem quo correptus in terram ruit cum quadam amentia, cuius causa nota est in libris medicinæ. Nos quoque morbum illum vocamus Cholihanophel, Morbum caducum. absit à nobis. Addit postea. מַכְנִיסִין אוֹתוֹ לְכִפָּה הוא בית הסהר העשוי כמין כִּפָּה של אבנים בר״א ליוע״לב ובלעז בולטה וכן ונתת אותו אל חמחפכת תרגום כפתא ומזה נקראו השמים כִּפָּה באמרם עֲשָׂרָה מְלָכִים שֶׁמָּלְכוּ בְּכִפָּה פירוש תחת השמים כך אותא בְּפַרְקֵי רבי אליעזר: Introducunt eum in cippum. Domus est carceris facta in modum fornicis lapideæ. Germanicè Gewelb, Italicè *Volta*. Similiter vbi scribitur, Et ponas eum in cippum: Thargum habet כִּפְתָּא Ierem. 29. Hinc etiam vocantur cæli כִּפָּה Testudo, conuexitas. vt cùm dicunt Rabbini, Decem fuerunt reges qui regnauerunt in conuexo: hoc est, Sub cælo. vt videre est in capitulis R. Eliezer. Item ipsemet Elias: שמעון בן כִּיפָא היה אחד מתלמידיו של ישו הנצרי ואומרין: באוונגליו שלהם כי בראשונה היה שמו שמעון בר יונה וישו קרא שמו כִּיפָא לשון חוזק ומבצר: Simeō filius Cepha fuit vnus ex discipulis Iesu Nazareni. de quo dicunt in Euangelio suo, eius scilicet nomen ab initio fuisse Simeon Bar-Iona. (id est, Obediens filius columbæ) Iesum autem illum vocasse Cepha, quod Fortitudinem & munitionem significat. Sequitur: תַּרְגּוּם של סֶלַע כִּיפָא שהוא לשון חוזק בכמה מקומות רמז לו שהוא יהיה ראש וחוזק אמונתו לכך קראו כיפא וכן ולאבן נגף תרגום וּלְכִיפָא מַתְּקָלָא וכן שמו בלשון רומי פיטרו ואבן נקרא בלעז פְּרֵידָא וכן ויגרס בחצץ שני תרגום וְרָצִיץ בְּפְרִידִין שִׁנַּי וכן חרודי חרש תרגום פְּחָדִין חַרְדִין וזהו מה שכתבתי בהקדמתי שבחרבה מקומות מסכים תרגום ירושלמי עם לשון רומי ולשון לעז: Chaldaica expositio Rupis est Cepha: quod significat Fortitudinem multis in locis. Innuit itaque ei (Iesvs) quòd ipse futurus esset caput & robur fidei suæ, ideoque vocauit eum Cepha. Similiter quoque pro Ad lapidem offendiculi, Thargum habet, Et ad Cepha offendiculi. Vnde & nomen eius lingua Romana est Petrus. Lapis quoque appellatur Italicè *Pereda*. Hinc est quod Thargum reddit hunc locum Thr. cap. 3. Et comminuit silice dentes meos, וְרָצִיץ בְּפְרִידִין שִׁנָּי Et contriuit lapillis dentes meos. Item Iob 41. Acumina testæ: Tharg. פְּרִידִין חַרְדִין Lapilli acuti. Et hoc est quod scripsi in præfatione mea, multis videlicet in locis consentire Tharg. Ierosolymitanum cum Latino & Italo idiomate. Hæc Elias in Thisbi. Item כִּיפָּה est בגד שמשימה על ראשה האשה Vestis genus quod capiti suo imponit mulier, & quod Aruc ait vulgò vocari *Copula*.

כֻּפָּח Primò idem est quod גביח Caluus in sincipite. Secundò כּוּפָּח est Focus seu furnulus. in Aruc.

כְּפַל Hinc אִתְכְּפַל Duplicari. Ezech. 21. כְּפֻלְתָּא Duplicitas. Gen. 23. idem כּוּפְלָא Iob 11. & 41. vbi Elias כִּיפְלֵי Duplicitates, duplicia. Compl. כִּיפְלָא. Et כַּפְלָא Duplex, alij Tortuosum, inæquale. Isa. 40. Item כֶּפֶל Duplum, duplicatio, repetitio. in Commentariis. Idem מְעָרְתָא דְכַפְלְתָא vt כַּפְלָתָא spelunca duplicitatis siue dupla. in Zoh. 401. Item כַּפְלָא est idem quod כסל Lumbus, ilium. Iob 15. & Psalm. 38. Elias, vt dixi suprà, & Ven. retinuerunt dictionē Hebr. vide suprà כסל.

כָּפַן Esuriit. Gen. 42. אִכְּפִין Fame afficere. Deut. 8. Inde כָּפִין & כַּפִּינָא Famelicus, esuriens. 2 Reg. 17. Psalm. 106. in plurali כְּפִינִין 4 Reg. 5. Psalm. 107. & ibidem כְּפִינָא Famelica. Et כְּפִינָאָה idem. Vnde prouerbium, תִּתְיַהֵב לָךְ יַד כִּי הַיַּת שְׂבִעָאָה וְלָא רַחֲיַת כְּפִינָאָה וּשְׂבִעָאָה: Subministret tibi manus quum expleta fuerit, non autem quum fuerit famelica & satura. in Ben Syra. כַּפְנָא Fames. 2 Reg. 20. & Gen. 12. Item כָּפַן Voluit, desiderauit. Iob 40. licet R. Mosche ibi citet nunc, hactenus. frequens in Comment. כְּעֵת & כְּעֵת Ezræ 4. & 7. Nomen loci trans flumen.

כְּעַס Irasci. Psalm. 112. in Elia, Venet. & Nebiens. Psalterio. Compl. רְגַז.

כְּעַק כְּעַס Volutare. Vnde passiuum אִתְכַּעַק Volutari. Marc. 9.

כְּעַר כְּעַר Fœdare, deturpare. Nach. 3. & in Ber. rabb. cap. 17. & 41. De quo Elias: ושמתיך כרואי תרגום וְאַשְׁוִינָךְ מְכוֹעֲרָא Et ponam te vt stercus. Tharg. Et ponam te fœdatum vel deturpatum. ורזל חרגילו בלשון זה הרבה באמרם כַּמָּה מְכוֹעָר פְּלוּגֵי מַעֲשִׂים מְכוֹעָרִים אִשָּׁה מְכוֹעֶרֶת: Rabbini quoque eo multum vtuntur in hac significatione, vt cùm dicunt, Quàm turpis est ille, opera turpia, mulier turpis. R. Dauid Kimchi, Complut. & Venet. sine Vau scribunt מְכַעֲרָא, vbi Elias suprà in Nachum.

כַּף & כְּפָא primò Stringere, ligare, vincire. Hæc Pagninus qui primùm fallitur, honore saluo; quòd כַּף pro כִּפַּת Dan. 3. producit. Deinde non possum diuinare, vbi כַּף Psalm. 58. & Prouerb. 7. viderit. Secundò כְּפָא ordinis quiescentium in vltima Syrè: & כָּף & כְּפַף ordinis duplicatorum, est Incuruare, inclinare, reflectere. Luc. 24. Psalm. 145. Isa. 58. & Iob. 40. vbi pessimè in Ven. כפין scriptum est pro כְּפוּף.

כִּיף Incuruare, siue compellere. in Zoh. col. 183. de quo habes iam suprà. Inde omnes literæ quæ habent finales, vocantur כְּפוּפוֹת. Finales verò dicuntur פְּשׁוּטוֹת Simplices. Et כַּף litera inde nuncupatur à curuitate. quæ quando seruilis est, nonnunquam appellatur כף השיעור Existimationis seu coniecturæ. vt כְּשָׁעָה חֲשִׁשִׁי Circiter horam sextam, nonnunquam הרמיון hoc est, Similitudinis. aliquando כף האמנתי id est, Verificationis. vt כְּיוֹם Iuxta diem, vt hodie, nempe hodie.

Item אִיכְּפָא more rabbinico Iuuat, facit, mouet, flectit, interest, sufficit, abundat. de quo in Olaph suprà. Item כִּיפָּה est Testudo, seu fornix, siue lapidibus, siue plantis in curuitatem disposita. pluraliter כִּיפִּין in secundo Thargum Esther.

Idem כַּפָּא apud Kimchi initio Abdiæ. כִּיפְתָּא idem est quod מַחְכֶּפֶת Cōpes, instrumentū ex duobus lignis confectū, in quorum medio erat locus colli. Ier. 20. & 29. alij Carcerem interpretantur: videtur aliis esse Numella vel neruus. vide paulò infrà quid de כִּיפָּה differit Elias.

Quartò כַּף significat Subuertere, vertere, & cooperire. in Aruc. & Leuare. in Midb. rabb. cap. 10. & Sternere equum. vnde אוּכָּף Ephippium. de quo suprà. Item כּוּף שִׁנָּרָא Ramus petræ, seu frustum prominens. Deut. 32. in Thargum Ierosolymit. Quidam Verticem, alij Scopulum vertunt.

Quintò כָּפָא est Epilepsia, seu morbo comitiali corripi. in Vaic. rab. cap. 16. & Psalm. 91. in Midras. Item כִּיף est Genus mensuræ, quæ dicitur Homer Hebraicè. Et כַּפָּא Clarum, mundum. in Ber. rab. cap. 72. Item כֵּיף Ripa, littus, petra, vertex. de quo suprâ. Item Manipulus: & ramus palmarum: & Tabula ad nauium fornicem extruendam. in Aruc. Et כִּיפָּא vel כִּיפָּה Linteum, & quæ in templis vulgò dicitur Capella, sacellum. Et כּוּפָּא Furnulus, super quem olla ponitur. Hinc כִּיפָּא Iob 41. significat Focum vel furnulum. in quo loco sic legere est, מֵאַפּוּתֵיהּ יְפוּק קִיטְרָא הֵיךְ דּוּדָא נָפִיחַ דְּעָבֵר כִּיפָּא: id est; De flatu naris eius prodibit fumus tanquam ollæ, quam fornax vel focus reddit bullientem.

Et כּוֹפָה est Frontale seu vitta. in Aruc. Et כּוֹפִיתָא Canistrum. כִּיפֵי טַבְתָּא Lapides boni, preciosi, margaritæ. Prou. 3. & 8. & 20. Item כִּיפִּי idem est quod קַעֲדוּת Paropsides, scutellæ. in Aruc. Item כִּיפָּא Humerus. Et apud Rabbinos כָּפַח significat Subagitare, vt: חַכּוֹפֵחַ אֶת אִשְׁתּוֹ לְתַשְׁמִישׁ וכן כּוֹפִין אוֹתוֹ עַל מִדַּת סְדוֹם לשון כפייה וכבישה והוא מלשון מַהֵן בְּסֵתֶר וְכָפַח אַף: Id est, Qui subagitat vxorem suam ad coitum. Item; Comprimunt eum iuxta consuetudinem Sodomæ. vbi Coactionem & compressionem significat. Estque desumptum ex eo loco Prouerb. 21. Munus in secreto flectet iram. Hæc Elias in Thisbi. Et statim subdit, אָדָם הָרִאשׁוֹן הֵיטִיב כָּפוּי טוֹבָה רַבִּים חוֹשְׁבִים כִּי כָּפוּי הוא מלשון כפירה בלא״ ליי״קנן ובלעז ניג״ר: והאמת שכונת המאמר כך הוא אבל כָּפוּי הוא מלשון כפיוה אשר בשרש שלפניו ופרושו שהוא כובש הטובה שנעשה לו ואינו מודה בו ומה שאמרו כפוי על משקל פעול ולא אמרו כופה נמצאים כמוהו כאשר אבאר בשרש נשוי. Id est, Primus homo dissimulauit bonum. Multi putant כָּפוּי significare idem quod כְּפִירָה nempe Abnegationem. Germanicè

expositione כַּסְחַתָּא sequitur Elias, vt videbis in סח. Et כִּיסוּחַ idem quod זמיר Amputatio. כָּסָךְ idem quod חוט vel משיחל Filum, aut vinculum, quo suspenditur aulæum. in Aruc.

כְּסַל Primò significat Stultescere, stultè agere. Inde כִּסְלוּת Stultitia, ignorantia. & כְּסִיל Stultus. Eccles.4. in Hebræo. & כְּסִילָא Idem Psalm.92. & in plural. כְּסִילַיָּא Stulti. Psalm.49. Complut. singulari numero כְּסִילָא scribit. כְּסַל secundò significat Perficere. in Beresch.rabb.cap.81.

Item כְּסִילָא est Constellatio quædam. alij esse Arcturum, alij Oriona censent. Amos 5. Scribunt autem Aben Ezra & Dauid Kimchi, כסיל esse Stellam magnam, eamq; לב מזל עקרב id est, Cor stellæ Scorpionis. Dicunt præterea hanc stellam esse in Australi plaga, & suo vehementi calore aperire fructus in æstate qui constringebantur intentissimo frigore כִּימָא quod est illi oppositum. Vide radices Kimchi: & Aben Ezra Iob 38.

Et כְּסִיל Cucurbitula, quæ Italicè dicitur *Ventosa*. aliâs כּוּסִילְתָּא. Et כִּסְלָא Altitudo. & porca agri. Item כָּסוּל Aequicrus: habens femora æquali altitudine. in Aruc.

Item כִּסְלוּ Nouember. Zachar.7. & Eccl.11. Item כִּלְיָי Ilia mea, vel lumbi mei. Psalm.38. Complut. כַּפְלַי Idem: cuius singulare כַּפְלָא Lumbus reperitur. Iob 15. & in Aruc. sed de eo paulò pòst.

כְּסַם Primò significat Reprehendere, increpare, arguere. Prouer.15. perperam. scribe cum Complut. כַּס.

Secundò Roborare. Iob 16. corruptè. restituo itaque è Complut. & Venet. בְּסַם Dulcorare, dulcedine afficere. sed ibi significat Pellicere, blandiloquio inducere. כּוּסְמָא Pinguedo. Prouerb. 21. mendosè iterum: lege ergo aut cum Venet. בְּסְמָא, aut cum Complut. בְּסָאמָא, siue sequi mauis Eliam בְּסִימָא Vnguentum. Et כּוּסְמִין Triticum, spelta.

Item כְּסָמָן Cæci. Isa.43. vel potiùs sicut cæci: positio enim est סָמָא, & Caph est seruile.

כְּסַן Significat Arguere, corripere. Psalm.118. vbi legitur מְכָסָא אַכְסָנָנִי Corripiendo corripuit me, vt est in Venet. & Elia, qui כַּס radicem facit. sed Psalterium Nebien. & Complut. manuscriptum מְכָסָנָא אַכְסָנָנִי, ex quo apparet hanc esse positionem, & ex Psalm.41. vide כַּס.

Et מַכְסָנוּתָא Correptio, increpatio. Psalm.39. plural. מַכְסָנְיָתָא Increpationes, reprehensiones. Psal.38. Complutense אַכְסָנְיָתָא, Bahal Aruc nominis מַכְסָנוּתָא radicem constituit מְכָסָן. vide in Mem. Item כִּיסְנִין, vt explicant Hebræi, & vt Dauid Kimchi Iosu.9. dicit, sunt Siccæ placentæ, quæ comeduntur in domo conuiuij. R. Schelomoh Gallicè *Arsis*, id est, Vstulatæ exponit. & R. Chananeel Siccas placentas plenas saccaro, amygdalis, & nucibus, quæ comeduntur in conuiuiis, explicat. Quidam Fercula leguminum. כַּסְטָרָא & כַּסְטָרָא est Tabulatum, quod Italicè dicitur *Ballatoio*. in Aruc.

כְּסַף Primò significat Concupiscere, desiderare. Hebræum est. Secundò significat Pallescere, liuescere. in Schem.rab.cap.3. Tertiò Pudefieri. Ps.40. & in Aphil אַכְסִיף Probris affecit. Psalm.44. Inde כְּסוּפָא Opprobrium, probrum. ibid. Et secundum Rabbinos אִיכְסִיף in passiuo Pudefactus est, cõfusus est. Item כְּסַף est קבץ Coaceruare. Psalm.41. vt est in Venet. & Nebiens. Psalterio, quæ, etiam si esset vera lectio, vt Hebræa, tamen esset potiùs explicanda, Concupiscere vel appetere, quàm vt eiusdem esset cum קבץ significationis. Ideo cum Elia & Compl. manuscripto restituo כְּנַף, de quo iam suprà. Quartò Corrumpi, vel inficì. & אִתְכְּסִיף Affligi. in Zohare. Item כַּסְפָּא & כְּסַף Argentum, quòd sit desiderabile. Ios.6. & Dan.2. & כַּסוּפָא Voluptas, deliciæ. in Zoh. Item אַכְסִיפְתָּא & אַכְסִיפְתָּא est idem quod ארגז hoc est Arca, in qua reconduntur pecuniæ. Item כּוּסְפָּא est Mensuræ genus. כַּסְפָּן Quod remanet ex oliuis, & sesamis expresso oleo. כַּסְפַּתְיָאס Genus piscis. in Aruc.

כּוּסְרָא Herba. & כְּסוּר Exilium. aliâs כַּסוּרָא. כִּסְתָּא Pabulum. de quo iam bis suprà. Gen.42. כַּסִּיתָא idem quod אלמוג, Italicè קוֹרַלוֹ Coralium. Item כְּסַת Tumor. & Ceruical. in Ber.rab.cap.17. vide suprà.

כַּעַךְ Placenta. in plurali כַּעֲכִים יְבֵשִׁים Placentæ siccæ. Iosu.9. in Kimchi. Aliquando reperitur כַּכִּי pro כַּעֲכִי, quia multi absorbent literas Cheth & Ain. vt ait Bahal Aruc.

כַּעֲכַע Sonuit, pulsauit. in Vaicr.rabb. כְּעַן Nunc. Ios.2. & מִכְּעַן Ex nunc, deinceps. Isa.48. עַד כְּעַן Huc vsq; & vsque nunc,

כּוּנְיִשְׁרָא & כַּנְשָׁר Vmbilicus. Prouerb.3. Complut. כּוּנְשָׁא rectè mea sententia: ait enim Rabb. Abraham, חזירו כי חוא מוסר הגידים וכו כנס הדם להם בבטן חאם: Id est, Enarrarunt (Doctores) vmbilicum esse nexum & ligamen neruorum, ad quos in eo sanguis in vtero matris coalescit, & cõglomeratur. vnde videtur Paraphrasten, si hęc lectio est vera, quasi glomeramen vmbilicum appellasse. Elias כּוּנְשָׁרָא aliâs inquit, כּוּשְׁרָא Vmbilicus tuus, neutrum verò habet Magister Aruc. Item Spondilus aut verticillum quod ponitur in ima parte fusi. vel est ipse Fusus, secundum alios. Prouerb.31.

כְּנַרְתָּא Primò est כל של פירות Canistrum, in quo fructus reconduntur. Secundò כּוּנְתָּא, vnde כּוּנְתִּין & כּוּנְתָּא idem quod כּוּסְמָת Zea, Italicè Spelta. Exod.9. Isa.28. & Eze.4.

Tertiò כַּנְתָּא Stylobates. accipitur pro מכונה Basi. 3 Reg.7. Significat etiam חברה vel טיעה Societatem, vel cætum. Ezr. 4. de quo suprà.

כַּס כְּסָא vel כוּס Arguere, increpare. corripere. Prouerb.9. iuxta exemplar Venet. & Psalm.118. in eodem, & Elia. & in Aphel נַכְסִיהִי Arguet eum, Iohan 17. Reliqua vide in כַּסָּן. Nam quamuis Elias perpetuam hanc constituat radicem, ad eam tamen multa sunt quæ regulariter referri non possunt. vide & in מְכָסָן. Aruc enim ibi מַכְסָנוּתָא Increpatio, correptio scribit, quod Elias & Santes huic themati; alij verò rectiùs, vt opinor, radici כְּסָן tribuunt. Item כַּס Calcare, contundere, atque masticare & comedere. Cætera quæ Santes Iugulare, immolare, item Perdere & disperdere hic significare dicit, vide in כְּנַס, illorum namque est propria sedes.

כַּסָּא כְּסָן & כְּסָה ordinis quiescentium in vltima, significat Abscõdere, celare, operire. Num.4. Prou. 12. & 1 Reg.3. In passiuo אִתְכַּסָּא Celatum est. 3 Reg.10. & 4. Reg.4. Inde כְּסוּ Operimentum. Isa.3. & כְּסוּתָא Indumentum. Gen.9. כְּסוּתָא בַּלְיָא Vestes veteres. Ios.9. Et תַּכְסִיתָא Pallium, operimentum. Act.11. & מְכַסָּא Absconditum, difficile. 2 Reg.13. Item כַּסָּא idem quod כוּס Calix, poculum. Isa.51. & Genes.40. idem כַּס Deut.32. Ezech.23.

Idem כּוּסָא in Zoh.col.43. in Gen. כִּיסְתָּא Pabulum. Gen. 24. & Iud.19. Et כַּסָּאן est טיט Lutum. Iob 41. Elias vult in radice סין Caph à fronte esse aduerbium similitudinis; quamuis non video rationem. Item Psalm.40. secundum *Aruc*, כַּסָּן est יון Cœnum. Elias in טשטש habet סָנָן, sed alibi in litera Samech, vt ibi dicemus, legit סין, Complut. כְּסָיָאן, Venet. סָנָן, Psalt. Nebien. סָנָן. Et כִּיס Crumena, marsupium. de quo suprà. Item כִּיסִין sunt Flores, è quibus cum dactylis fit cereuisia. Et כִּיסָא est Vesica, ampulla. in Aruc. Item כַּסָּת Puluinar. Vnde Elias, תַּמְתַּרוּת כְּסָתוּת חיחיד ממנו כסת וכן בלשון רז"ל גדים וכסתות הכר הוא שמשים האדם תחת ראשו לשון כֶּבֶר חַגָּמָל בלא"ז קוּסָּן ובלעז מטין והכסת הוא יותר וארוך בלא"ז פפולבן או פולשטר ובלעז קאפוצאל: Qui consuunt puluillos: Ezech.13. Eius, inquit, singulare est כְּסָת Puluillus. Item lingua Rabbinica, Ceruicalia & puluilli. Est autem כַּר illud quod homo capiti suo supponit: desumptum ex eo Genes. 31. In Stratorio cameli. Germanicè Kussen, vulgò *Cousin*. כַּסָּת verò maius & longius est. Germanicè Pfuluuen, vel Pulster, Italicè *Capuzal*. Item כָּסָס est Porus, in quo nascitur pilus. in Aruc.

כִּסְכֵּס Ordinis duplicatorum significat Retire, texere, vt retia illa texuntur; in quibus nostrates mulieres colligunt crines. Secundò idem est quod טפל Coniunxit, copulauit. Tertiò Excutere, confricare. כַּסְבְּרָתָא vel כִּסְבָּר Arabicè significat Coriandrum. Exod.16. in Tharg. Ierosol. Elias scribit כּוּסְבָּר.

כַּסְדָּאָי Chaldæus. כַּשְׂדָּאִין & כַּסְדָּאִין Chaldæi. Ierem.21. 4 Reg.24. Idem כַּסְדָּיָא Ezr.5. Dicit autem Kimchi Isa.23. Chaldæos fuisse filios כשד filij Nachor, qui subiugauerunt terram illam, quam priùs Assur fundauerat. Hæc hodie ad Babel & Chaldæos pertinet.

כְּסַח Putare, amputare, auerruncare, succidere. Leuit.25. Psal.79. & Iob 24. Inde כְּסִיחָתָא Succisio, exterminatio. Isa.5. in Hebræo est כְּרִיתָה quod R. Dauid exponit כרותה Succisum. R. verò Schelomoh vult thema esse סחח, & Caph famulari in fronte dictionis, interpretaturque כְּסוּחָא Velut sputum & vomitum è medio hominis corpore abstersum, quique abominandus est, & lingua Sapientum vocatur Sechi, id est, Abrasio vel abstersio, quem in

& נפוח Tumor ſeu apoſtema. Et Creta ex qua fiunt ollæ, in Aruc. כַּנָּה Vitis. in 2. Tharg. Eſth. & Genus monetæ.

Et Curculio, vermis corrodens frumentum. in Aruc.

כַּנִּיאָ eſt מין חעוף Species auis. in Aruc. כְּנִיאָ Huiuſcemodi, hoc pacto, ita. Ezr. 4. & 5. vel, vt Aben Ezra & Rabb. Schelomoh exponunt, כאשר נאמר Vt dictum eſt. Et כַּנְמָא vel כִּנְמָא eſt Vermis fructus corrodens. Item ponitur pro כִּנָּה Pediculo. in Aruc.

כָּנַס פעל Vt & Hebraicè, ſignificat Coaceruare, colligere, congregare. Eſther. 4. Item Pſalm. 33. & 147. vbi tamen Complut. habet כָּנַשׁ per Schin. De quo Elias, רוב לשון קהל וקבוץ מתורגמין בלשון כְּנִישָׁה בשין זולת מעטים מתורגמין בלשון כְּנִיסָה בסמך כמו נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס גַּלְוָות יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס ורומיהו מעטים אבל שאר מתורגמין בלשון כנישה בשין ולא מצאתי כזה בכל לשון התרגום שתתחלף סמך בעברי לשין ימין בתרגום אך בשין שמאלית נמצא לרוב ומזה נקרא בית חתפלה כְּנֶסֶת ועזרא הסופר וסיעתו נקראו אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה ובספר משורת המסורת בארתי למה נקראו כן: Magna pars, inquit, vocabulorum Cahal & Kibuz, Eccleſiæ & Cœtus, Chaldaicè redduntur per Cheniſſah cum Schin, præter pauca quæ exponuntur per Cheniſah cum Samech. vt, Et diſperſos Iſrael congregabit: Tharg. Et captiuitatem Iſrael congregabit. Pſalm. 147. & ſimilia pauca. Cætera verò reddunturper Cheniſſah cum Schin. Nec aliquid ſimile inueni in tota lingua Thargumica, vt mutetur Samech, quæ in Hebræo eſt, in Schin dexteram, quæ eſt in Thargum: ſed in Sin ſiniſtram multa inueniuntur. Hinc autem appellatur domus orationis Cheneſeth, Congregatio. necnon Ezras ſcriba & collegium eius appellati ſunt Viri magnæ ſynagogæ. Cæterùm cur ſic vocati fuerint, in libro Maſoreth Hamaſoreth explicaui. Porrò reperitur hoc verbum in coniugatione Niphal apud Rabbinos, vt נִכְנַס & ſignificat Introire, ingredi. vt Pſalm. 4. in Midras. Et Syriacè etiam in Kal ſignificat Conuenire, conuerſari. vt מִטָּל דְּסַגִּי זַבְנָא כָּנַשׁ הַוָּא תַּמָּן יֵשׁוּעַ Quoniam multo tempore illuc verſatus fuerat, ſiue conuenerat Ieſus. &c. Iohan. 18. vbi כנש idem eſt quod כנס. vt ſuprà Elias.

Significat etiam Congredi, coire. Item Includere, vt maior numerus minorem includit. Et in Hiphil הִכְנִיס Introduxit, ad propoſitum duxit. &c. frequens in Commentariis. מִכְנָסַיִם Femoralia, ſubligacula. Exod. 28. & Ezech. 44.

כָּנַע A quo אִתְכְּנַע Humiliari, deprimi. 3 Reg. 21. Iſa. 45. & Iere. 3. אִתְכְּנָעוּת & אִתְכְּנָעוּת Depreſſio, humiliatio. alij Ignominia. Iſa. 45. Ierem. 23. & כְּנַעַת תְּקוֹל Submiſſio vocis. in Comment.

כָּנַף פעל Colligere, congregare. Pſal. 41. vbi mendosè in Venetianis legitur יִכְסוֹף. Hinc in paſſiuo מִתְכַּנְּפִין Congregantur, conſociantur. Cant. 8. Inde כִּינוּפָא Congregatio, ſocietas. item Tripudium. in Aruc.

כַּנּוּפָא Aquila ſummopere videns, congregans, & alata. in Zoh. כָּנָף & כַּנְפָא atque כְּנָפָא Ala. & in plurali כַּנְפִין Alæ. 3. Reg. 6. & בַּת כַּנְפָא Filia alæ, idem eſt quod ראה Vultur, vel miluus, auis acuti viſus, ſecundum R. Schelom. Deuter. 4.

Item כָּנָף & כַּנְפָא Ora & extremitas veſtimenti. Deuter. 23. & 1 Regum 24. in plurali כַּנְפִין Oræ, Numer. 15. & Syriacè כְּנָפָא Fimbria. Marc. 6. Item כְּנָפָא eſt Pinnaculum. Matth. 4. Significat etiam Littus, ripam. Act. 27.

כִּנּוֹר פעל vel כִּנּוֹרָא κινύρα, Cithara, Iſa. 24. Gen. 4. & Iob 30. pluraliter כִּנּוֹרִין & כִּינָרִין κινύραι Citharæ. 1 Reg. 10. & Iſa. 30. Item כִּינָרָא eſt שם אילן Nomen arboris. in Aruc. & כִּנָּרוֹת ſunt Canales, aluei fluuiorum, vel ſtagnorum, aut fontium, ad lauandum accommodati. in Ber. rabb. cap. 46. Et כִּינֶרֶת Nomen loci, vel vrbis. Alij Lacum exponunt, per quem vel in quem multi canales tranſeunt & defluunt.

כָּנַשׁ פעל De quo iam ſuprà in כָּנַס Collegit, congregauit. Gen. 1. Iudic. 19. & Daniel. 2.

כְּנִישׁוּת מַיָּא Congregatio aquarum. Geneſ. 1. & כְּנִישְׁתָּא Synagoga, cœtus, congregatio. Ioſuæ 22. & כִּנְשִׁין Geneſ. 17. Cœtus, gentes. Leuit. 23. & Numer. 29. cuius ſingulare habes Deut. 16. כְּנִישׁ Congregatio, cætus. & כִּנְשָׁא Idem. Gen. 28.

Et cum א emphatico כְּנִישׁוּתָא in Zoh. col. 180. in Gen.

Secundò כָּנַשׁ ſignificat Verrere, ſcopare, capere. in Aruc.

כַּנְשָׁר

כָּמַס eſt Cauda ſpicarum. in Aruc. קוּמְצָא idem quod פַּחַת Fouea. Iſa. 24. & Ierem. 48. alibi etiam per Coph ſcriptum קוּמְצָא reperitur. vide in קָמַץ.

כָּמַר פעל Primò ſignificat Triſtari. Mat. 6. כְּמִרְאִית Mœſtè, anxiè. Pſal. 42. in Pſalt. Syriaco.

Secundò idē eſt quod חמם Caluit, incaluit. Tertiò כָּמַר idē eſt quod טמן Abſcōdere, recondere, paſſum facere. in Miſnah.

Et כּוֹמְרָא Sacerdos, pontifex, æduituus, religioſus. Iud. 17. plur. כּוֹמְרִין ibid. 18. & כּוֹמְרָנָא Sacrifici. Gen. 47. & Num. 21. & כּוֹמְרוּתָא Aeditua. Act. 19. & כּוֹמְרוּתָא Sacerdotiū, pōtificatus. ad Hebr. 7. De hac voce ad hūc modū Elias: וּכְמָרָיו עָלָיו יָגִילוּ כל לשון כחן לעבודה זרה מתורגמין כומר עין בענין פסל מוכה וכן אדמת הכהנים אַרְעָא דְכוֹמְרָנָא ואומרים המפרשים שנקראו כן מלשון עוריבו כְּתָנוֹר נִכְמְרוּ שפירוש נשחרו ונימים חתם היו רובם לובשים שחורים כמו שרובם כן עור חיום: ואני אומר שנקראו כן בעבור שהם סגורים וכבושים ירחר תרגום אם קפץ באף רחמיו בְּרוּגְזֵה מִן לְמִכְמַר רַחֲמוֹי לשון סגירה מלשון ולא תקפץ את ידך וכן בדברי לזל כוכר שֶׁל עֲנָבִים לשון כבישה וטמינה עין בערוך בשרש כמר: Et ſacerdotes eius ſuper ipſo exultabunt. Oſeæ 10. Omne vocabulum ſacerdotis qui miniſtrat cultui externo (idolis) redditur כומר. vide Iudic. 9. vbi agitur de ſculptili Michah. Et ſic Gen. 47. Terra ſacerdotum: Tharg. Terra ſacrificatorum. Dicunt autem interpretes ita eos vocatos fuiſſe ex ſignificatu illius loci Thr. 4. Pelles noſtræ quaſi clibanus denigratæ ſunt, id eſt נִשְׁתַּרוּ. Et illis temporibus eorum maxima pars atratis induebantur veſtibus, vt & adhuc multi eorum. Ego verò dico eos ita nuncupari, quippe qui recluſi ſint & coërciti vnà. Hinc eſt quod paraphraſis Chaldęa huius loci, Si continuerit in ira miſerationes ſuas. Pſalm. 77. habet בְּרוּגְזֵיה מִן לְמִכְמַר רַחֲמוֹי In ira ſua ita vt contineat miſerationes ſuas. vbi Concludere ſignificat. qua in ſignificatione vſurpatur verbum Hebraicum קפץ Deut. 15. Neque contrahes manum tuam. Item apud Rabbinos abſconſionem vuarum. vbi Retentionem & occultationem ſignificat. Vide Aruc in poſitione כָּמַר. Item כּוּמְרִין Nomen loci, qui Hebraicè dicitur Iahazer. Numer. 32. vbi tamen exiſtimo non fuiſſe mētem Paraphraſtæ, vt alio nomine Iahazer vocaretur Chumrin, ſed potiùs voluiſſe ſignificare ſacerdotes: nam ſi locum conſulas, reperies quæ in Hebræo ſunt locorum nomina, in illo verſu aliter à Tharg. transferri, ſicut pro עֲטָרוֹת Hataroth, poſuit מַכְלַלְתָּא Coronas; & pro דִּיבוֹן Dibon, מַלְבַּשְׁתָּא Indumenta. & ſic de reliquis. Exempl. Complut. habet שׁוּפָן.

כָּמַשׁ Palleſcere, paſſum eſſe. in Vaicr. rabb. cap. 23. & 30.

כְּמוֹשׁ eſt Nomen idoli. vt & Hebraicè. Ierem. 48.

כְּמִשּׁוֹן eſt ſpecies ſpinæ cardui, vel vrticæ. in Saare Tſedek.

כִּמְתָּא vel כּוּמְתָּא eſt מגבעת רבה Pileus magnus, galerus.

כִּימָתָא Eſt quædam conſtellatio Septentrionalis, de qua vide ſuprà. Iob 38. כְּמוֹ id eſt, כְּמוֹ שֶׁאָמַר Vt dixit.

כֵּן Sic, ita. Hebręum. Inde שֶׁכֵּן Quanto magis: de quo iam ſuprà. & in Tharg. כָּל דְּכֵן Quantò minus, quantò magis. Iob. 5. & 15. & בְּכֵן Ideo, idcirco. Geneſ. 4. & Iſaiæ 65. & בָּתַרְכֵּן Poſtea. Eſther 5. Syriacè אֵיכַנָּא Sicut, vt, ſic, ita. vt in Oratione Dominica אֵיכַנָּא דְבַשְׁמַיָּא Sicut in cælo. &c.

Item כֵּן vel כָּנָה eſt: הָאַמָּה שֶׁמְּטַרְגְּלִין בָּהּ הַסְּפָרִים וְחַלּוֹחַ שֶׁתַּחְתֶּיהָ: hoc eſt, Cubitalis menſura qua delineantur libri, & abacus qui ſub ipſa eſt. in Aruc. Item Lignum magnum quo pecunia vel argentum ponderatur. ibidem. Atque pro מאזנים hoc eſt pro Statera quandoque accipitur. Eſt etiam genus menſuræ. in Aruc.

כָּנָה Significat Cognominare. Iſaiæ. 1. vbi eſt in Ithphael אִתְכְּנִיאוּ Cognominati ſunt. & in Tharg. Ieroſ. מְכַנְּיִן Cognominabant. Gene. 5. Inde שֵׁם כְּנוּי Agnomen vel cognomen: vt quondam omnes reges Aegypti cognominabantur Pharaones. vt ait Kimchi 1 Regum 21. Inde forſan כְּנָתָא Conſeruus, qui cognomine ſerui appellatur. Matth. 18. כְּנוּתָא Congregatio, ſocietas. Vnde כְּנָוָתָיו Socij eius. Ezr. 4. Item כֵּן ponitur pro כָּאן Hic. & מִכֵּן Hinc. in 2. Tharg. Eſther. כַּנְמָא Sumen, pinguedo inteſtinorum inuolutorum, vel ventriculus. Et כּוּמָא Rotundum. in Aruc.

כְּנֶגֶד כּוּלָּם Tantundem. כֵּן נִרְאֶה לִי Sic mihi videtur.

כָּנָן idem quod מחתה Inſtrumentum ferreum, quo prunæ & cineres calidi è foco tollūtur. Arabicè dicitur כָּאנוּן in Aruc.

כַּנְגָר idem quod פקוע Colokynthis. aliâs dicitur חַרְזוּק, & Arabicè חַנְטַל in Aruc. כַּנְדִּי eſt אגן של חרס Crater teſtaceus.

כְּלַם A quo אַכְלִים Confudit, ignominia affecit. 1 Reg 1. & 20. In passiuo אִתְכְּרַם & אִתְכַּלֵּם Confundi, pudore affici, erubescere. Num.12. & Ier.17. Inde מִתְכַּלְּמִין Confusi.2.Reg.18. כַּלְמֵי Sepes, maceria. in Aruc.

כְּלוּם vt in Thisbi: לא נֶחְשַׁב לְכְלוּם פירוש למאומה וכן זוֹרֶת הַלַּמֶּד כְּלוּם יֵשׁ יָלוּד אֲשֶׁר שֶׁמַּכְנִיס וְאֵינוֹ מוֹצִיא ועוד אזכרנו בשורש שום: Non reputatus est quicquam. idem quod מאומה. Similiter & absque Lamed, vt, Aliquisne est natus ex muliere, qui ingerat & non egerat? Sed & iterum eius mentionem faciam in positione שום. כְּלָמָא Quasi nihilum: Isa.2. vide infrà.in לְמָא.

כְּלַמִּיס Chlamys, pallium. Matth. 27. Idem כַּלְמוּס in Aruc. Et כְּלָן idem quod ארדת Pallium. Gen.25. in Thargum Ierosolymitano. & secundum Venet. etiam in Tharg.Onkelos. Videtur autem Aruc, licet hunc locum non citet, velle vt Caph quod pro aduerbio similitudinis, simul iungitur, sit radicale. Vide Aruc in בְּכָלָא. Veruntamen, ait Elias, durum mihi fuisset visum, si cum tribus Caph Paraphrastæ vertendum fuisset sic, כְּכָלָא velut pallium: abitrorque, inquit, כְּכָלָן esse nomen Toar instar רַחֲמָן חַמְסָן גַּזְלָן Perfidi vel infidelis, rapacis & misericordis. quod si ita est, כַּכָּלָן per patach in principio scribendum est, significatque palliatum vel inuolutum & opertum. Exemplar Complut. habet כְּגָלָם Velut amictus, inuolucrum. כַּלְנָס primò idem est quod בר Vectis, seu pertica longa, qualis est baculus hastæ, in quo velum expandi potuit de vna templi columna ad aliam, vt dicit Rabb.Schelomoh Cant.3. Secundò capitur pro Camo seu freno. in Aruc. Tertiò pro ציר דלתות Cardine ostiorum. 3 Reg.7. interprete Pagnino. R. Dauid tamen ibi interpretatur vt suprà, nempe ברין ארוכין כמין קנה של רומח Perticas longas velut hastile lanceæ. Et Aruc עץ ארוך כמין קנה של רומח Lignum prælongum instar hastilis lanceæ. Quædam exemplaria, inquit Elias, קְלוּנְסָא per Coph habent. כֶּלֶס est מין קטנית Genus leguminis vel fructus. in Aruc. כְּלַפֵּי Eregione, ex aduerso, contra, versus. Eccl.6. & Esth.5. Item וסתר פנים ישים, Tharg.: וְטָמַר אַפַּיָּא יְשַׁוֵּי כְּלַפֵּי לְעֵיל Et absconsionem faciet rum statuet sursum versus. Iob 24. כְּלַבֵּי אַלְיָא Inuersum, vel versus caudam. in Aruc.

כַּלֵּשׁ Idem quod חלבין Dealbauit, candidauit. Matth.23. כַּלְשֵׁחֵן & בְּלַשֵּׁחוּא Quantulumcunque. in Ber.rab.cap.13. & in Midb.rab.cap.10. כַּלְתָּא & כַּלְתָּא Nurus, sponsa. vide suprà כְּלָל.

כְּמוּ In Rasse tevoth valet כְּבוֹד מַעֲלַת Gloria celsitudinis. &c. & כמו pro כְּבוֹד מַעֲלַת רַבִּי Gloria celsitudinis Rabbi. & כמו"רר pro כְּבוֹד מַעֲלַת מָרָן רַבֵּינוּ Gloria celsitudinis Magistri magistrorum nostrorum. כְּמָא vt כְּמוֹ Sicut.Exod.33. Deut.1. Secundum quod, prout. idem quod כאשר Ion.1.& 2 Regum 7. כְּמַרְכוֹן Sicut vos. Iob.12. Complut. כְּמָתִי Sicut ego. & absolutè כְּמַת Sicut. Iob etiam 12. Inuenitur & כְּמָאן sicut, quemadmodum; in Bechaiai super Genes. כְּמַרוּמָרוּ Vt puto, vt mihi videtur. Psalm.10. in Midras. כְּמָה Tam, vel quam. Dan.3. כַּמָּה Tot, vel potiùs quot. vt כַּמֶּה זִמְנִין Quot vicibus. 3 Reg.22. & כְּמָה Quot. Gen.46. & in Thargum Ierosolymitano, Deut.31. בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת In tot locis. in Commentariis. & כַּמּוּת Prædicamentum quantitatis. in Commentariis. כַּמָּהוּת Fungi fungorum. in Ber.rabb.cap.70.

כּוּמָז Typus siue forma partis pudendæ mulieris, vel Subligaculum fœmineum iuxta alios. Hebræum est.

כַּמְכָּא est מאכל עשוי מחלב Cibus ex lacte factus, intinctum.

כַּמְמִנִין Colores. Psalm.18. in Midr.

כְּמַן Idem quod ארב Insidiatus est, struxit insidias. Iud. 9. Exod.21. & in Aphel iuxta Rabbi Schelomoh Iarchi Gen.27. pro Hebræo וַיַּעְקְבֵנִי Et supplantauit me: Tharg. וְאַכְמַנִי Et struxit insidias mihi. in aliis libris est וְחַכְמַנִי Astu decepit me. Inde כְּמָנָא Insidiæ. Iob 8. in plurali כְּמָנִין ibidem. Syrè כמאנא בתלתא Insidiæ. Act.23.

Idem כמונא vt habet Elias. Numer.35. alij כְּמָנָא vt suprà.

Secundò significat Abscondere, insidiosè occultare. Ps.64.

Item כְּמָן est מרכב נשים Equitatura mulierum. in Aruc.

Et genus vasis, quo in nauibus vtuntur.

כִּמּוּנָא est κύμινον, Cyminum. Isa.28. & כִּימוּנָא Græcè χειμὼν Tempestas, hyems. Act.27.

כְּמַס Abscondere, latitare. in Aruc. Inde כָּמוּס Latens, absconditum. Hebræum est.

לא אוּ אין ודוק ותמצא: Generaliter, & particulariter Chelal est nomen comprehendens rem omnem, Pherat verò contrarium, quemadmodum explicabitur in sua radice. Nonnunquam tamen vtuntur vocabulo Chelal contrario more, vult dicere pro re quapiam siue מאומה, vt cùm dicunt: Non edat quicquam. Non dabit quicquam. Et ad exclusionem magis roborandam, duplicant illud vocabulum, & dicunt כְּלַל וּכְלַל hoc est, Non prorsus siue omnino. & ad maiorem adhuc emphasim denotandam, dicunt כְּלַל וְעִקָּר prout declarabo in positione עִקָּר. Ecce igitur significatus eorum illis in locis est sicut significatus vocis כָּל, quæ & ipsa nonnunquam exponitur מְאוּמָה id est, Quicquam, vt scripsi in dictione Col. Similiter quoque ne vtaris voce כְּלַל pro מאומה, nisi cum negatione לא aut אֵין Inquire, & inuenies. Et de כולי statim subdit, נוהגים המפרשים כשמביאים מאמר מדברי רז"ל ולא ישלימו אותו כותבים וְכוּלֵי כראיתא בפרק או במסכת פלוני והוא כמו שנוהגים לכתוב וְגוֹמֵר על פסוק שלא ישלימו אותו כמו שכתבתי בשרש גמר: Id est, Soliti sunt interpretes cùm adducunt locutionem quandam ex verbis Magistrorum, piæ memoriæ, quam tamen non integrè citant, scribere וְכוּלֵי &c. sicut est in capitulo vel tractatu tali, non secus atque solent scribere וְגוֹמֵר in versu Bibliaco, quem non absoluunt, prout scripsi in radice Gamar. in Thisbi.

מִכּוּל Syriacè significat Omnino, prorsus, penitus. Matth.26. vel idem quod עוד Amplius. Marc.10. Secundò כְּלַל significat Ornare, coronare. Psalm.5. Cant.3. & in Ber. rabb.cap.10. Inde כְּלִילָא Corona. Iud.8.2 Reg.1.& Exod.29. in plur. כְּלִילָא Coronæ. Zachar.6. Item כַּלָּא Nurus, sponsa, sic dicta quòd sit omnino compta & exornata. Idem כַּלְתָּא Isa.62. Vnde prouerbium apud Ben Syra כַּלְתָּא עָלְתָא לְגִינְנָא וְלָא יְדַעַת מָה שֶׁיֶּהֱוֶה לָהּ: Sponsa ascendit in thalamum, neque nouit quid euenturum esset sibi. Quo adagio monent nihil auspicandum nisi prius inuocato Dei nomine, nec etiam in rebus secundis de se nimis præfidenter sentiendum, cùm iuxta Latinorum prouerbium inter calicem & os multa soleant intercidere. In plurali כַּלָּן Iudic. 12. & כַּלִּין scribendum בְּלִין Iere.16. Sponsæ. Item כִּילָלָה Thalamus. in Aruc. Inuenitur etiam כְּלִיל pro Meliloto herbæ genere. כְּלָל Prædicatio.

כִּלְאַיִם Heterogeneum, ex variis speciebus mixtum, tam in animalibus quàm in vestimentis. כִּלְאָב Quasi pater. cognomen Danielis. in Aruc.

כְּלַב Primò significat Spargere. Secundò Inficere, tingere. & כְּלַב Infector, tinctor. in Aruc. כַּלְבָּא est כַּלְבָּא Canis. 1 Reg.17. quasi כְּלֵב Sicut cor, est namque fidissimus amicus hero suo. in plurali כַּלְבִּין Canes, Isa.56. & כַּלְבַיָּא Canes. 3 Reg.56. & Iob 30. Præterea כוּלְבָא idem quod קרדם Securis. 1 Regum 13. in plurali כוּלְבַיָּא Secures. ibidem. Iud.9. & Psal.74. Bahal Aruc legit per Caph in medio כוּקְלְבַיָּא quem sequitur Complut. exemplar Psal.74. tantùm. R.autem D. Kimchi 1 Reg.13. citat כוּלְבָא & adducit aliud exemplum è Bereschith rabba. quod etiam in Aruc licet videre. vbi sic est: Dixit, inquit, aliquis cuidam: Adfert mihi כוּלְבָא חד Culab vnum. alter igitur adfert ei מגרופי Scoparum genus aliquod, ex quo videtur Kimchi velle vt כוּלְבָא idem significet. & post subdit, Sunt qui exponunt צבת id est Forcipes, quibus, vt ait Aruc, calida metalla capiuntur: nam, ait Kimchi, Arabicè כולאב vocantur. Pergit iterum, & ait esse nonnullos qui legant per Caph in medio, & ita quidem esse in multis emendatissimis codicibus. Item כוּלְבָא est Idiota. in Vaic.rabb. & in Aruc. כַּלְבּוּס Vncinus aureus, clauus quo aliquid suspenditur. Item est Sartago: & pannus vetustate detritus. in Aruc. כַּלְדָּאֵי sunt חוזים בכוכבים Speculatores astrorum, sydderum inspectores, Chaldæi, Astrologi. in Aruc. כַּלְדָּא Calix, scyphus. Gen.44. in plur. כַּלְדִּין Scyphi, calices. Ierem.36.

כְּלָךְ Primò מלובש של משי hoc est, Indumentum sericum, vt volunt aliqui, vel potius Inuolucrum vel cortex vermis bombycis, vt Aruc, & Santes sentiunt. Secundò est אוצר של חיטין Horreum frumenti. in Aruc. & כַּלְכָּא Arca, capsa. in Aruc. כַּלְכִּית est דג טמא Piscis immundus, qui in os Leuiathan ingreditur. in Aruc.

כְּלַל Primò significat Promittere, id est, Longos nutrire capillos. in Aruc. Secundò est Linimentum ad frontis vel temporis depilationem. Item Canistrum. in Aruc. & in Vaic.rab.cap 7. & 33.& Psal.53. in Midras.

enim ſimul ambo veniunt ad vnum & eundem ſignificatum. vt, Et ſi percuſſerit aliquis ſeruũ ſuum virga.&c. vbi R.Schelomoh Iarchi exponit, Nónne verò hæc verba ſunt קַל וָחוֹמֶר A maiori ad minus. Quid enim ſi Iſraelitam,grauiúſne erit reus?&c. multò minus ſi ſeruum qui Iſraelita vilior eſt, percuſſerit. Aliquando etiam ambo veniunt vnum poſt aliud, ad roborandam ſignificationem, dum dicunt בָּל שֶׁכֵּן וְקַל וָחוֹמֶר verùm neſcio quò loci hæc reperiantur.

כָּל פֵּל Menſurare,metiri. Exod.17. Ruth 3.& Iſa.40. אִתְכֵּיל Menſurari. Iere.33.& Gen.38. in Tharg. Ieroſolymitano, ſed ibi Elias ſcribit ſine Iod. Hinc מְכֵילָא & מְכֵילְתָא Menſura,modius.ibid. & Deut.25. Idem כילתא Marc.4. & כֵּילָא vel כִּילָא Prou.20. de quo iam ſuprà. in plur. מְכִילָן Ezech.45. & מְכוֹלִין, Aruc מְכִילְתִין Menſuræ. vt etiam Kimchi teſtatur, Bahal Aruc expoſuiſſe 4 Reg.23. vel ſunt,vt volunt alij, Aulæa vel cortinæ,quæ circum lucòs tendebantur. מְכִילְתָא vt interpretatur R.Schelomoh,ſunt סניפין vel סוכלות Pali,vel ſuſtentacula, fulcra menſæ. Aliqui Genus vaſis, cyathus,modius. vide R.Schelomoh in 25.Exod. Idem Exod.37. aliâs מְכַלְתָא in Venetianis Bibliis.

כְּלָא כֹּלֵא Cohibere, claudere. Iſa.33. & Ierem.32. אִתְכְּלִי Claudi, reſtingui. Gen.8,1 Regum 6. & Prouerb.3. quamquam eo loco in Complut. legitur אִתְמְנַע Prohibitus eſt. & ſic אִתְכְּלִי מוֹתָנָא Reſtincta eſt mors.alij à כלח Ceſſauit peſtis. 2 Reg.24. Inde כְּלִין כלין & כְּלִיתָא Prohibitio.Act..8.& 28.

אֲכַלִּי וְכֹלֵי Clamauit, vociferatus eſt, perſonauit. alij Tonauit, ſibilauit. Pſalm.18. Iſa.5. & alibi pluries. Inde אַכְלִיוּתָא Clamor, vociferatio, fremitus. Pſalm.22. &77. Idem אַכְלִיתָא in Venet. ſed Complut. אֲכַלְיוּתָא Pſalm.104.

כְּלַה כֹּלֵה Defecit, conſumptus eſt. Pſalm.69. Item 102. vt adducit Santes & exponit Veteraſcere,id quod oſtendit illũ loco כְּלָח Veteraſcere, malè legiſſe כלה. כלח valet כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ quoniam in æternum miſericordia eius:quę ſunt vltima huius verſus Dauidis הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in ſeculum miſericordia eius; in Saare Tſedek.

Inde תַּכְלִית idem quod סוף Finis, complementum.

Et כְּלִיָּה παντολετρία Internecio,conſumptio.in Tanhuma.

Idem כַּלּוּ vel כִּילוּ Pſalm.59. Pagninus Iram transfert, & in Thargum Ieroſol. Gene. 27. כוּלְתֵיהּ aliâs in Meturgheman כִּילְיָתֵיהּ Ira eius. כִּלְיָא Græcum eſt κοιλία Venter. in Aruc.

כָּלִי כֹּלֵי Sperauit. Pſalm.31.32. & 62. Hinc nomen כִּלְיוּתָא Spes, expectatio. Pſalm.119. כִּלְיָה & כוּלְיָה ac כִּלְיַת Renes, lumbi. à verbo Hebræo כלה Concupiſcere, ita dicti Iſa.34. Idem כִּלְיָתָא aliâs כוּלְיָתָא, & in Veneto כוּלְיָאתָא Ierem.17. & כָּלְיָן, in Elia & Complut. כוּלְיָן Iob 38. & Syrè כוליתא in libr.Rit.Seu.Patr.

Et כלא כִּלְיָא Deſyderium,vel ſpes. ibidem. כִּלְיוֹנִין Illæ ſunt, inquit Aruc, quæ fuerunt mulieres inſtar virginum, & factæ ſunt mœſtæ. Santes כִּלְיוֹנִין Iuuenculos exponit.

כָּלַל & כָּל primò ſignificat Comprehendere, complecti, continere. in More lib.1.cap.56. Vnde בַּיִת מַכִּיל הַגּוּף Domus continet corpus. in Comment. Et נִכְלָל Contentum. & כְּלַל Vniuerſale, vniuerſalitas, vniuerſum. in More lib.1.cap.24. & שֵׂכֶל כְּלָלִי Intelligentia collectiua. apud recentiores. כְּלָא כלא Comprehenſio,congregatio.vt, כְּלָא דַמְיָא Congregatio aquarum. in libr.Rit.Seu.Patr. Et כוֹלָא & כָּל Omne, totum, vniuerſum. Dan.2.& 3. Idem כל כל Syriacè. paſſim in nouo Teſtamento. & כולין in 2. Eſth. dummodo non ſit error. Et recipit affixa hoc modo, כוּלְהוֹן Omnes ipſi, כוּלָנָא & Syriacè כולן Omnes nos,&c. Item כְּלַל Penitus, omnino: & בְּכְלַל Summariè, communiter: & שֵׁם כוֹלֵל Nomen vniuerſale. in Commentariis. Eſt etiam כְּלַל Canon,regula. in plurali כְּלָלִים Canones,regulæ. in Comm.

Item Elias. כְּלַל וּפְרַט כְּלַל הוּא שֵׁם כּוֹלֵל כָּל דָּבָר וּפְרַט הוּא לְהַחֲזִיק כאשר יתבאר בשרשו ולפעמים שמשו בו הפך הכלל רוצה לומר במקום שום דבר או מאומה כאמרם לא יאכל כְּלַל לא יִתֵּן כְּלַל ולחזק יותר המניעה כפלו חמלת ואמרו כלל וכלל ולחזק יותר אמרו בְּלַל וְעִקָּר כאשר אבאר בשורש עקר והנה הוראתם במקומות האלה כחוראת מלת כל שלפעמים פורושה מאומה כמו שכתבתי במלת כל גם כן לא תשמש מלת כלל חמורה על לשון מאומה זולת לא או

כִּיתָא Cœtus,caterua,ſocietas. plural. כִּיתִין Exod.15.in Tharg. Ieroſolymitano. vide in כִּית. כִּית כית Syrè eſt coniunctio enclitica vt γε Græcis:vt סָגֵד כִּית סגד adoratque:in libr. Rit.Seu.Patr.

כַּךְ Apud Rabbinos idẽ eſt quod כֵּן Ita,ſic. בֵּין כַּךְ בֵּין כַּךְ Gallicè *Entre ci & la:* Inter moras.in Zoh.col.44.in Gen.

כְּבָא Significat Conterere,cõtundere. Vnde דְּכִיכִיתָא Qui eſt contritus. Prou.17. iuxta Pagninum, malè: lege ergo רְכִיכְתָא Tener, mollis. Et כָּבָא idem quod שֵׁן Dens, vt legit Kimchi. & dicit in alio exemplari inueniſſe רוּמְזָא, ſed quid ſit ſe ignorare. videtur Indicem ſignificare à רָמַז Innuere. Venetum & Complutenſe manuſcriptum habent כִּיפָא Petram.Iud.15. plural. כַּבִּין idem quod הטחנות Dentes molares. Eccl.12.& Pſalm 3. כַּבָּב idem quod קרירה Cacabus,olla. in Aruc. כוֹכָב Stella. Amos 5. & in Commentariis ſignificat Planetam Mercurij. כוֹכְבַת שְׁמַיָּא pro מלכת השמים Opificio cælorum, id eſt, ſtellarum, vt inquit Kimchi, vel eſt magna quædam ſtella in cælis, quæ eſt Sol, & vocatur Regina cælorum.Ego crederem Deam illam quam Græci ἀστερίαν vocant, hoc nomine dici.Iſa.7.& 44.Rab.Schelomoh legit מַלְכַּת שְׁמַיָּא Regina cælorum.כוֹכְבָיָא Stellæ.Gen.1. קְלִיפָה בתוך הקנה eſt כָּבִי Cortex ſubtilis intra calamum exiſtens. כִּיכָא Tela araneæ.

& כִּיכְיָא Radius texentis. כ"כ in Raſſe tevoth Rabbinis ſignificat כָּל-כָּךְ Vſque adeò, intantum, tam. & Chaldaicè כָּל-כִּרְנָן præcedente ferè Vau, וכ"כ pro וְכָל-כִּרְנָן Et omnia eiuſmodi. In Maſoreth valet כֵּן כְּתִיב vel כְּתִיב כֵּן Ita ſcribitur. vel כְּתִיבִין כֵּן Scribuntur ſic. כַּכְּלָא eſt Chlamys, pallium.

כַּכְּלִי idem quod שליו Coturnix. in Aruc. כַּכְּלִיאָר Acus maior, quæ aliâs מְכַבְּנְתָא dicitur. Item eſt Genus indumenti caput circundans. כַּכְלַת Nodus, vel ligamen, quod mulieres cum aromatibus deferunt. כִּכְּרָא Talentum. Commune vel prophanum, inquit Kimchi, ככר valet ſexaginta לטרין λιτράς, libras: ſacrum verò centum & viginti. 2 Reg.12. In plurali כִּכְּרִין Talenta. 3 Regum.9. & כַּכְּרִין Ezr.7.

כַּכְּרִיתָא כברתא Græcè μελίσσιος, Fauus.Luc.24.vide ſuprà in כְּבַר. כוּכִיתָא idem quod חתיכה Fruſtum ענן של ſiue fragmentum nubis. in Aruc.

כֹּל In Raſſe tevoth valet כָּל-לִשְׁנָא vel לִשָּׁן Omnis lingua. id eſt, Dictio ita ſumpta. &c. At כל cum apice vel puncto ſuper Lomad כל valet כְּלֵהוֹן Omnia. vt cùm dicunt כל כל Omnia ita ſcribuntur.vel כל' חס Omnia ſunt deficientia.vel כל' מל Omnia ſunt plena. hoc eſt חֲסֵרִים & מְלֵאִים In Maſoreth. At extra Maſoritica valet כְּלוּמַר Quaſi dicat.nec eſt alioqui Raſſe tevoth, ſæpiùs ſcribitur כלו vel כלום.

כָּל Sic exponit hanc dictionem Elias in Thisbi: לרוץ כי במצא מלת כל משמשת במקום מאומה כמו כָּל מְלָאכָה לא תַעֲשׂוּ והראשונים לא נתנו בחם סימן ואני אתנהו לך רע שלא יתפרש כל במקום מאומה רק במקום שסמוך לו מלת לא או אין כמו כל מלאכה לא תעשו ולרש אין כל ורומיחם: Notum eſt, inquit, inueniri vocabulum כָּל vſurpatum loco מאומה id eſt, Aliquid, quicquam. vt, Nec quicquam operis faciatis.Leuit.23. Cæterùm maiores nullum inter eos diſcriminis ſignum dedere. Ego verò illud tibi dabo: ſcias non exponi Col vice Meumah, niſi vbi conſtruitur cum dictione לא vel אֵין Haud, non. vt, Quicquam operis ne feceritis.Item,Pauperi verò non erat quicquam. 2.Sam.12.& ſimilia. Poſtea de כָּל ſubdit, נוהגים לומר כן לענין רבוי כמו וְכָל בַּר לָמָּה וכן אינו מַקְפִּיד כָּל כַּךְ ורומיחם רבים ובלשון תלמוד כולי האי בלא אזוֹיר ובלעז טנטו: Solent,inquit,vti hac loquendi formula in plurali, vt, Tantopere verò ad quid? Item, Non admodum ſiue tantum curat. & ſimilia multa. At lingua Rabbinorum dicunt כולי האי Germanicè Alſoſer/Italicè *Tanto.* מִכָּל מָקוֹם exponetur in voce מָקוֹם infrà. Item de hac etiam formula כָּל שֶׁכֵּן ſubdit, הוראות שתי חמלות האלו בדברי ר"ל כמו אף כי בלשון עברי וכן דוב אף כי דבאיוב מתורגמים מכל דבן אבל בתלים ובמשלי לא מצאתים ונראה לי שאין חפרש בין קל וחומר וכל שכן שחרו לפעמים ובאו שניהם יחד על ענין אחר כמו וכי יכה איש את עבדו בשבט וגומר פירש רש"י והלא דברים קל"ו מה ישראל החמור אינו חייב וכולי עבד הקל לא כש"כ גם לפעמים יבאו שניהם זה אחר זה לחזק הענין באמרם כל שכן וקל וחומר ולא ידעתי אנה הוא:

Id eſt, Videntur hæc duo vocabula idem apud Rabbinos ſignificare quod אַף כִּי in lingua Hebræa: vnde fit vt maxima pars אַף כִּי quæ in Iob occurrunt,exponatur per מִכָּל דְּכֵן. Sed in Pſalmis & Prouerbiis ea non inueni. Ac mihi quidem videtur nihil eſſe diſcriminis inter כָּל שֶׁכֵּן & קַל וָחוֹמֶר. Aliquando

ſan dixeris in corde tuo, plures ſunt gentes iſtæ. Deut.7. vbi idem ſignificat quod שְׁמָא vt ibi exponit R.Schelomoh Iarchi. Hæc ille. Similiter כי כבר Syrè accipitur pro דִּלְמָא aut חֲלָא Nunquid, an, num. vt, וְנִשְׁכַּח כִּי תֵימְנוּתָא An verò reperiet fidem? Num reperturus eſt fidem? Luc.18. כְּוֹן Cùm, vel quando. Et ſi ſequatur Schin coniunctio, valet idem quod Iuxta, ſecundum. frequens in Comment. כֹּי interdum in Maſoreth facit 30. in numeris: nam כ apud illos alium habet ſenſum, vt patebit infrà. כֹּי Valet כְּבוֹד יְהוָה Gloria Domini; vt גוזל אביו ואמו וג' ואין אביו אלא קבה ואין אמו אלא כי id eſt, Rapiens patrem ſuum & matrem ſuam; Prou.29. verſu.4. Nec eſt pater eius, niſi Deus ſanctus & benedictus; nec eſt mater eius niſi gloria Domini; in Zoh.col.221. כֵּוָן Statim ac, ſimul ac. alij Iuxta, ſecundum, ex quo, quoniam. Geneſ.19. in Tharg. Ieroſolymit. vt, כֵּוָן דְּקָם Statim ac ſurrexiſſet. ibidem. Gen.28.

Item Elias, חרבר שמשו ר"ל במלת זו במקום חואיל כמו שכתבתי בשרשו כגון כֵּוָן שֶׁיָּצָא מֹשֶׁה יָצָא אַהֲרֹן וכולי וכן כֵּוָן חוא וכולי ענינו תכף ומיד כמו שאמרו שתי מפתחות היו באחרת הָיָה שׁוֹחֵט לִפְתוֹחַ וּבָאַחֶרֶת פּוֹתֵחַ כֵּוָן בל"א אזו בלר ובלעז סוביטו אבל אינו כל כך מהר ומיד: Frequenter, inquit, vtuntur Rabbini hac dictione loco חואיל, ſicut ſcripſi in eius radice: vt, Statim atque egreſſus eſt Moſes, egreſſus eſt Aaron.&c. Item, Cùm ita ſit.&c. Significatio eius eſt תֵּכֶף & מִיַּד hoc eſt, Statim, illicò. vt cùm dicunt, Duæ claues erant, vna quidem vt aperiret, incuruabatur; altera verò aperiebat ſtatim. Germanicè ſobald, Italicè *Subito*. Sed non tantam celeritatem ſignificat, vt מִיַּד id eſt, Mox. כֵּיוָן Arabicè & Perſicè ſignificat idem quod שבתי Saturni planeta. Kimchi in Amos.cap.5. de quo ſuprà.

כִּיּוֹר Significat Focum, pyram, rogum. Hebræum eſt. Item כִּיּוֹרָא Lebes, luter. 1 Reg.2. & Exod.30. in plur. כִּיּוֹרִין & כִּיּוֹרָיָא Lebetes, luteres. 3 Reg.7. Item Tabulatum. Hinc in plur. כִּיּוֹרֵי Tabulata. 2 Reg.7. Elias in ſing. כִּיּוֹרָא, ſed R.D. & Compl. כִּיּוֹרֵי & Ier.22. atque Agg.1. licet ibi R.Schel. legat נְסוֹרֵי Aſſeres, & Compl. רִיּוֹרֵי, quod nihil, quod ſciam, ſignificat. Bahal Aruc habet in tribus his locis prædictis כִּיּוֹרֵי Tigna, aſſeres, tabulata. כֵּילָא Menſura Ephi. Prou.20. Compl. כִּילָא. Item כַּיְלִין Expectantes. Pſalm.31. in Venet. Nebieniſ. Pſalterio. Elias כַּלַּיִן vide ibi in poſitione כל. Compl. manuſcriptum רַחֲצִין Confidentes. & in Commentariis כַּיּוֹת ſignificat Parcitatem, tenacitatem.

כִּילִיאַרְכָּא Chiliarcha. Marc.6. כִּימְנָא Quando. Prouerb.4. ſcribe בְּמָח cum Complut. כִּימָה Arcturus. Amos 5. & כִּימְתָא R. autem Iona ſcripſit Conſtellationem eſſe, quæ Arabicè אל תוריא vocatur. Sed Aben Ezra ait priſcos dixiſſe, כִּימָא eſſe Septem ſtellas ad finem Arietis, quarum ſex conſpiciuntur. Sed congruum eſt, inquit, vt ſit vna ſtella, magna quidem, quæ vocatur Oculus bouis ſiniſtri, forſan Booten intelligit. Nonnulli Vergilias vel Pleiadas eſſe malunt. Iob 38.

כֵּין כֵּין vnde paſſiunm אִתְכֵּין Syrè, Directus, aptatus, conformatus eſt. in lib.Rit.Seu.Patr.

כִּיס Marſupium, crumena. Iſa.46. & Prouerb.1. Item Matrix. in More lib.2.cap.17. כִּיסְתָא Pabulum iumentorum. Iud.19. & Geneſ.24. כֵּיף & כֵּיפָא Saxum, petra, Iud.1. & Ier.4. & Syriacè כאפא כחפא Vnde Chriſtus dicebat Simoni, Iohan.1. Tu vocaberis Cepha, Syriaco vtens ſermone. in plur. כֵּפֵי Petræ. Prouerb.3. כִּיפַיָּא Saxa, rupes. Ierem. 4. 3 Reg.19. & כִּיפֵי idem. Pſal.104. Significat etiam Littus & ripam. Deut.2. & Exod.2.

כֵּיף Incuruauit. Pſalm.57. Venet. vnico Iod כִּיף, ſed Complut. per participium כָּאִיף. & Prouerbiorum 16. כֵּיפָא Contorſit, flectit. in Venet. In Complut. verò כִּיפָא. vtramque etiam lectionem vidit Elias. poſitio vel radix eſt כֵּפֵף.

כֵּיצַד Quomodo. in Ber.rabb.cap.4. & 18. in Midras.

Significat etiam Nempe, namque; contrà, econuerſò. in Tanhuma, & alibi paſſim.

כֵּיר Pingere, figurare. Ierem. 22. nihil tale reperio niſi מְצַיֵּר Figuratus. in quo credo facile aliquod vitioſum exemplar Pagnino impoſuiſſe.

כִּירָה Focus. pluraliter כִּירִים Chytrapodes, ollæ.

Item כִּירוֹטוֹנְיָא Græcè χειροτονία, Electio, ordinatio, ſuffragium, eleuatio manuum populi conſenſum ſignificans. Iohan.10. & 1.Petr.5. in titulis Euangel.

כיתא

כֵּז & כֵּזוּ idem eſt quod חתבוש Erubuit, confuſus eſt. in Aruc. כֹּז in Raſſe tevoth eſt כָּל-זֶה Totum iſtud.

כְּזָב Mentiri. Numer.23. in Hebræo, quamuis in Chaldaico ſemel tantùm reperiatur, idque Iob 6. in reliquis כְּדַב, de quo iam ſuprà. Inde בַּר כּוֹזִיבָא Bar-Coziba, ſiue בֶּן כּוֹזִיבָא hoc eſt, Filius mendacij. כַּזְבִּיוֹת eſt מטבע Moneta, quam cudi iuſſit Ben Coziba. in Aruc. Secundò כָּזַב eſt idem quod שכר Conduxit. in More lib.1.cap.32. נִכְזְבִית & נִכְזָבֵי pro Donis, muneribus hîc mendose allegantur à recentioribus ex Dan.2. & 5. vide in נִבְזַב veram lectionem.

כִּנּוּי eſt כִּנּוּי שם Cognomen. in Aruc.

כְּזַר כּוֹ Crudelis, ſæuus, & atrox fuit. In paſſiuo אִתְכְּזַרַת Crudelitatem paſſa eſt, cruciata eſt. Iob 9. Complut. אִיתְגְּזַרַת Exiſa eſt. pro Veneto forſan legendum אִתְכְּרַתַת Succiſa eſt. quemadmodum & Danielis 7. reperitur.

Inde אַכְזָרָא Crudelis. Eccl.5. In plurali אַכְזָרָאִין Crudeles, feroces, truculenti, ſæui. Deut.32. Item, ait Elias, hæc dictio in Prouerb. geſtat Nun addititium ſemper in fronte, vt נָכְרָאי Prouerb.17. Crudelis. in Venet. נוֹכְרָא Extranei. Compl. rectiùs אַכְזָרָא. & ibidem 11. נָכְזָרוּא iuxta Eliam. Complut. cum Beth redundante בְּאַכְזָרוּא In crudeli, vel, in crudelitate. Ven. & ibi נוֹכְרָא, vt ſuprà, habet. Item אַכְזָרָא Extraneus, extorris, depulſus. in Zohare. & נִכְזָרוּתָא Crudelitas. Prouerb. 12. vt quidem Elias & Veneta editio habet. ſed verior mihi videtur Complut. lectio לְכַזְרוּתָא Ad crudelitatem. & 27. Elias נַכְזָרוּתָא, Ven. נִכְזָרוּתָא, Complut. נִכְזָרוּתָא. idem. & in Commentar. אַכְזָרוּת Sæuitia, atrocitas.

כַּח Primò ſignificat idem quod רוּק vel קִיא Excreare, ſpuere. in Aruc. Et כֹּחַ Vis, potentia, robur, fortitudo. Pſal.54. Complut. רוּחַ Spiritus. vide paulò ſuprà. Et כוּחָא eſt Chamæleon. Leuit.11. alij Lacertum vel lacertam. vide ſuprà.

כְּחַד A quo אִתְכַּחַד Deletus eſt, ſucciſus eſt. Iob.4. & אִתְכַּחַד חתכבה Reuereri, formidare. Luc.18.

כְּחַל כּוֹל Colorauit, ſtibio pinxit. Iere.4. & 4 Reg.9. Inde כַּחְלָא Fucus, ſtibium. Canticor.5. quod non reperio, licet & Santes illud citet. ſed bene in commemoratione lapidum precioſorum, qui duodecim filiis Iſrael aſſignantur, reperio כַּחְלִי attributum Iudæ, Carbunculum, vel illum quem vulgò Rubinum vocamus. Elias putat idem eſſe quod אִזְמַרְגַּד id eſt, Smaragdus: ea de cauſa, quòd Iob 42. vna è filiabus Iobi quæ vocabatur קֶרֶן הַפּוּךְ id eſt, Cornu ſtibij, redditur à Thargum אִזְמַרְגְּדָא. Demum Elias dicit inuentum eſſe quòd פּוּךְ וְכַחְלִי וְאִזְמַרְגְּדָא vnum ſunt. Et כּוּחְלִי Fucatum.

& מְכַחְלָא Decolorans, fucum inducens. in Zohar.col.113. in Leuiticum. Item כַּחְלָא eſt דד הבהמה Vber, ſiue mamma iumenti. in Vaic.rab.cap.22. & אֵזוֹב כַּחְלִית Hyſſopus fucata. in Aruc. & in 2.Eſth.cap.1. כּוּחְלָא Stibium, fucus.

כְּחַשׁ De hac poſitione ſic Elias in Thisbi: זה השרש משמש במקרא לשני דברים הראשון לשון כזב וכפירה והשני לשון רזון ור"ל שמשו בו גם כן לשון השחתה כגון פֶּן יִכְחַשׁ אֶת יוֹפִיהָ רצה לומר ישחית ויכלה בל"א ורדערבן ובלעז גוואשטר והוא קרוב לענין השני הנזכר:

Hæc radix, inquit, in Bibliorum textu duabus rebus ſignificandis inſeruit. Primò quidem Mentiri, & negare ſignificat. Secundò verò Macreſcere. At Rabbini vſurpant eam & pro Corrumpere, vt פֶּן יַכְחִישׁ אֶת יוֹפְיָהּ quaſi dicas, Ne fortè labefactaret & corrumperet pulchritudinem eius. Germanicè verderben, Italicè *guaſtar*. Eſt autem vicina hæc ſignificatio ſecundæ præmemoratæ. Inde מְכִישׁוּתָא Macies. Eccleſ.12.

כִּי Vt dicit Elias in Thisbi, אמרו רז"ל כִּי משמש בארבעה לשונות אי דִּלְמָא אֶלָּא דְּהָא ורז"ל לא שמשו בו בלשון דלמא רק עם ווי השמוש באמרם וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ וכן ופי זו כִּלְבַד עשה לנו בֶּן עַמְרָם וגם בפסוק נמצא כמו כן עם הוי כמו וכי חצילו ארת שמרון וגומר ועל רוב בלי הוי כמו כי יאמר מַעֲשֶׂה לְעוֹשֵׂיהוּ וכן כִּי תֹאמַר בְּלִבָּבְךָ רַבִּים הַגּוֹיִם לְשׁוֹן שְׁמָא כמו שפירש רש"י שם: Id eſt, Aiunt Rabbini felicis recordationis, hoc ſyncategorema כִּי in quatuor ſignificationibus vſurpari, pro Si, Fortaſſe, Sed, Quia. At Rabbini non vtuntur eo pro דִּלְמָא hoc eſt Fortè, niſi cum Vau ſeruili. vt cùm dicunt: Num forſan venit tibi in mentem? Item, Nunquid hoc ſolùm fecit nobis filius Amram? Sic etiam & in textu Hebraico vſurpatum inuenitur, vt cum Vau. וְכִי הִצִּילוּ אֶת שֹׁמְרוֹן וגומ' Nunquid liberauerunt Samariam? Iſa.36. Et ſæpiſſimè ſine Vau. vt, Nunquid dicet opus factori ſuo? Ibidem 29. Item, Si for-

& concupiscentia. Item כַּוֵּין in Commentariis Incitare, impellere, & calcaria addere. תְּכוּנָה est Dispositio, forma, figura: vt, תְּכוּנָה הָאֵיבָרִים Dispositio seu figura membrorum. in Comm. Item Elias in Thisbi, לא צירה פירש רשי לא כוין וכן מְכַוֵּן לְכַוֵּן מְכָוֵן מִתְכַוֵּן כולן לשון כַּוָּנָה בלא״ו ולא״סן ובלשון רומי שטודירי וכותבין אותם בשתי ווין והיא מלשון נכון הדבר שתרגומו כַּוֵּין פִּתְגָּמָא חכף בצרי והוא מלשון כנים אנחנו תרגומו כַּיְוָנִי אֲנַחְנָא: Non insidiatus est. Exod. 21. Exponit Rabbi Schelomoh Iarchi, Non intentus fuit (vbi hoc scripserit, non inuenio) & sic Mecauen, lecauen, mecuvan, mithcauen, omnia Intentionem, studiúmue important. Germanicè Fleissen, Latinè Studere. Et scribunt ea Rabbi cum duobus Vavim, quorum significatio est, vt Deut. 17. Rectum est verbum. vbi Chaldaica paraphrasis habet כַּוֵּין פִּתְגָּמָא Caph cum zere. & idem significat quod Gen. 42. כַּיְוָנִי אֲנַחְנָא Recti sumus: Thargum כַּיְוָנִי אֲנַחְנָא.

כָּוַץ Idem significat quod צמת Constipauit, conglobauit, constrinxit. & sic in coniugatione Aphil vtitur eo Rab. Schelomoh Thr. 2. בשר מכויץ Caro contracta, scilicet ad adustionem ignis. כוויארא בבבב

oris. Item, Vt non dicant. Germanicè In der wörten, Italicè *acciochi*, (Gallicè *A fin que.*) Sed in Bibliis idem significat quòd דִּי cum Caph seruili. vt, Satis est iuxta impietatem eius. Deut.24. Item, Secundum sufficientiam locustæ in multitudine. Iudic.6. Item כִּי Sicut. & כֵּרִין Sic, ita. vide דִּין.

בַּרְכּוֹדִינָא vt scripsit Aruc, Elias בַּרְכְּרוּנָא, Kimchi in lib.rad.& in Commentariis in 54. Isa. בַּרְכְּרִינָא, ponitur in Tharg. Ierosol. Exod.28. pro נוֹפֶךְ Carbunculo. & est Gemma nigri coloris. Quidam Gagatem vel Thracium lapidem, qui tamen inter gemmas non censetur, interpretatur. Non abludit multum hæc vox à lapide qui vulgò Chalcedonius dicitur, siquidem Daleth in Lamed mutato, integram vocem habebis. in plur. בַּרְכּוֹרִנִין aliâs בַּרְכְּרוֹנִין Esther 1. in 2. Tharg. כִּרְלָא Tanquam nihil. Santes Terrorem, turbationem, quoniam in Hebræo est בלהה, exponit.

בְּדַם Inficere: & כְּרוּם Infectum. Item כְּרוּם est idem quod אונקלא Vncinus arcam in templo sustentans, vel retinens. & בְּדַם Genus vasis. in Aruc.

כְּבַן Idem quod העביד Subiecit seruituti, obligauit seu mancipauit ad seruitium. in Vaic.rabb.cap.14.

Item כְּרוּן idem est quod כֵּן Sic, ita. sed scribẽdum כְּרֵין Num. 22. & idem quod נא Nunc. Psalm. 80. & 118. Item עַד כְּרַן Vsque ad. Leuitic.23. alias legitur עַד כְּרֵן Vsque ad articulum, vt etiam בְּכְרֵן יוֹמָא In articulo diei, pro quo extat in Lexico Pagnini perperam בְּכְרַן יוֹמָא quæ interpretatur ipse, In hac die. Deut.32. & כְּרַנָן pro כה Sic. vt כְּרַנָן אֲמַר יְהוֹה Sic dicit Dominus Tetragammaton. Exod. 32. Capitur etiam כְּרוּן pro Dum. Iob.1. vel pro Tunc. Compl. verò exemplar, per totum illud caput in quo ter aut quater legitur, habet כְּרֵין Sic, eiusmodi. Et כְּרוּן vel כְּדָנָן est Iudicium. Item מִלַּת כְּרֵנָה Verbum huiusmodi. Daniel.2. Porrò כּוּרְנָא est idem quod פֶּרֶד Mulus. Psalm.32. & כּוּרְנָתָא est פִּרְדָּה Mula. 2 Reg.13.& 18. in plur. כּוּרְנָוָן Muli, seu mulæ. Isa.66.& Ezech.27. & כּוּרְנָא idem Zach.14. כְּדוּר Pila, sphæra. in More lib.2.cap.9.& Globus. Hebræum est. Item כְּדוּרִית Sphærica, globosa, rotunda. in More lib. 1.cap.60. Vnde elementa dicuntur esse כְּדוּרִים Sphærica. in Commentariis. כַּרְחִי Crudum. Exod. 12. quod sic scribendum est, כַּד-חַי Quando cruda aut viua, supple est, caro. vide in חַיָּה.

כה״ In Rasse tevoth apud Massoritas valet כֵּן הוּא Sic est. De punctis & accentibus sic dicunt, cùm aliàs dicant, כֵּן infrà. Sed vide ne cum numero 25. confundatur. Nam in Zohare de כה״ & כל״ sic scriptum inuenio: Sculpsit & inuoluit Moses כה״ 25. literas cum mysterio versus vnitionis, qui scribitur: שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד: id est, Audi Israel Dominus Tetragrammaton Deus noster, Dominus vnus est. Suntque כה״ 25. literæ insculptæ & exaratæ cum arcano supremo. Iacob voluit aptare inferius cum vnitatis mysterio, & aptauit cum לד״ 24. literis, nempe: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: Benedictum nomen, gloria regni eius in æuum & in æternum. Nec verò absoluit כה״ 25. literas, propterea quòd nondum erat paratum Tabernaculum. Cùm autem erectum fuisset Tentorium, tunc & perfectus fuit sermo, qui prodibat ex eo. Perfecto itaque tabernaculo, non locutus est; nisi per כה״ 25. literas, vt ostenderet iam illud esse absolutum ad instar superioris: vt scriptum est, Et locutus est Dominus Tetragrammaton ad eum ex Tabernaculo testimonij. Item כה״א valet כֵּן אוֹ כָּךְ הוּא אוֹמֵר אוֹ אָמַר Sic ait ille. & כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ Omnis tertia gloria eius. Sunt vltima verba illius versiculi Esaiæ קק״ק יהו״ה צבאו״ת מלא כל הארץ כבוד: id est, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus exercituum, plena est vniuersa terra gloria eius. in Zoh.col.212.

כְּהָא כּוֹסוֹן Caligauit, obscurauit, obfuscauit. Zach.11. & in tertia fœminea כְּהַת Deut. vltimo.

כְּהָה Fuscum. & כֵּיהָה Obfuscatio. Secundò significat כְּהָא Reprimere, & prohibere. 1 Reg.3. vt R. Dauid exponit. Rabbi Schelomoh Rugis obnubere, vel caligine inducere.

& Ezech. 13. מְטוּל דְּאַכְּהִיתוּן לֵב זַכָּאי (ita enim legit Elias) Pro eo quòd effecistis vt cor innoxium contraheretur siue contristaretur. at Complut. & Venet. exemplaria habent אַלְהִיתוּן Pudore perfudistis. sed nescio an Elias rectiùs. כַּחוּתָא vt Elias & Venet. ponitur pro ריב Contentione. Prouerb.26. Complut. בְּחֵיכְנָא Eodem modo.

2 Reg.22. & Psalm.18. Venetum habet כִּיבַּשׁ & כִּיבֵּשׁ Strata, vel suppedaneum. עַרְסִין דְּמַכְבְּשִׁין Lecti qui sunt strati. Venet. עַרְסָן דְּמַכְבְּשָׁן Amos 6. אוֹרַח כְּבִישָׁא Via strata, pauimentata, vel vt alij, Trita, calcata. & כְּבִישִׁין Complanati, deiecti. Isa. 19.& 20. כִּיבֵּשׁ Situs. Ezech.48. כַּבְשָׁא Strata, semita. 2 Reg. 20. Idem כִּיבַּשׁ ibid. 18. quamuis Sedile vel sessionem explicare possimus. Sic & 1 Reg.4. vbi alij Gradum, scabellum interpretantur. vt Isa.66.& Psalm.110. vbi alij habent כְּבִישׁ.

Idem Syriacè כּוּבְשָׁא ܟܘܒܫܐ Matth.5. in plur. כְּבִישִׁין Semitæ. Isa.49. vt exponunt, sed Piel plur. esse potest Complanati, constrati. & כִּבְשַׁיָּא Viæ, stratæ. Iud.20. Secundò כְּבַשׁ est Condire, vnde כָּבוּשׁ Omne genus condimenti.

Tertiò כְּבַשׁ iuxta Pagninum, Extendere significat, à quo עוֹבַד כִּיבּוּשׁ Opus extensum. 3 Reg.7. R. Scelomoh Plumbatum, ferruminatum, Gallicè *Soulde* exponit. & כִּיבּוּשֵׁיהוֹן Ferrumina, solidaturæ earum: & מְכֻבָּשִׁין כֶּסֶף Obductæ, consolidatæ argento. Santes hinc facit verbum quod ligare, cingere, cælare, & sculpere interpretatur. & inde כִּיבּוּשׁ iuxta eosdem significaret Ligaturam vel sculpturam, ea videlicet de causa, quòd חשק in Hebræo Ligare, & cingere significat.

Quartò Percutere malleo molam pistrini, quod molendinum vocant. Item significat סוּלָם Scalam seu pontem ad nauim. præterea Machinam bellicã. כּוּבַשְׁנִי est מִין עוֹף Species auis. & כּוּבְשָׁן est מִין תּוֹר Species turturis. כִּבְשָׁן Fornax, caminus. Item Fumarium. in Schem.rab.cap.6.

כנ״ In Rasse tevoth est כֹּהֵן גָּדוֹל Summus, sacerdos. & כְּנֶסֶת גְּדוֹלָה Synagoga magna. Nonnunquam כְּגוֹן de quo mox, sed tunc satis fuerit apex כ״ quod & כג״ scribitur. כְּגוֹן idem quod כְּמוֹ Sicut; veluti. in Ber.rab.cap.6. & 86. & alibi passim.

Idem כַּגְוָנָא in Zohare. כַּגְנֵי sunt Tripodes vel bases, quibus imponuntur vasa. vel, secundum alios, sunt כלי שבורים Vasa confracta. in Aruc.

כַּד Primò significat Cadum, lagenam. in plurali כַּדִּין רֵיקָנִין Lagenæ vacuæ. Iud.8. Secundò כַּד est Cùm, quando: vt כַּד שְׁמַע עַמָּא Cùm audisset populus. Ios.6. & יוֹחָנָן כַּד שְׁמַע Iohannes autem cùm audisset. Matth.11. frequens in Euangeliis. Item Sic, ita. Numer.16. vel Cùm. & כִּיד Idem, Cùm, quando. Numer.7. Estque particula quam solent paraphrastæ iungere cum participio, ad maiorem emphasim. לד״ in Ghimetria valet idem quod ויבאה nempe 24. sic enim scribitur in Zoh.col.137. Veni vide; primum quidem scriptum est ויבן יי אלהים את הצלע Et ædificauit tetragrammaton Elohim ipsam costam. Quoniam pater & mater aptauerunt eam, eamque ornauerunt בלד״ in 24. ornamẽtis, ויבאה in geometria numeratoria est לד״ 24. Hæc ibi.

כְּדָא כְּיָן Sinere, permittere. Luc.22. & כַּדָּאי Sufficit, satis est. in Ber.rab.cap.77. Idem Syriacè ܟܕܐ 2. ad Corinth.2.cap. כד״ in Rasse tevoth valet כְּמוֹ דְּאָמַר Vt dicit. Chaldaicum; quod Hebraicè diceretur כְּמוֹ שֶׁאָמַר. Valet & כָּל-דָּבָר Omne verbum, vel omnis res. Item כד״א valet כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר Vt tu dicis; Chaldaicum. כְּדוּ & כְּדוֹ secundum, iuxta. vel, Quando, statim ac. Isaiæ 12.& 19. Et Cùm, quando. Cant.2. & מִן כְּדוֹ כלא כהא Iam. Marc.15.

Item כַּדָּאי idem est quod ראוי Dignus. 1 Reg.18. in Kimchi. & כַּד significat Rotundum & obtusum. in Aruc. כוּדָא est Dolor & ventositas, quæ mulierem recèns enixam inuadit. in Aruc.

כַּדִּיב כְּיָב Mentitus est, negauit. Genes.18.& Iosu.7. Inde כַּדִּיבוּתָא & כַּדְבוּתָא Mendacium. Psal. 5.& Prouerb.23. Idem כִּדְבוֹן Mendacium, falsitas. Iob 11. in manuscripto exemplari Complutensi. Verùm reponendum est è Ven. כַּדְבוּבָא quod non solùm in hoc loco, sed & ibidem 16. & Psal.62. est. ideo ait Elias, in Iob, Psalm.& Prouerbiis tertia radicalis reduplicatur. כַּדְבִּין Mendacia. Ios. 24. & כַּדִּיבִין Nugæ, mendacia. Sophon. 3. Zachar.13. & כַּדְבָּא Daniel.2. Mendacium, vel mendax. כַּדְבָּא vel כַּדְבָּא Mendax. Prou.19. & כַּדְבָּנָא aliâs כַּדִּיבָנָא Mendaces. Isa.30.

כְּדִי Frustra, effrænis. & כְּדִי Sicut, quemadmodum. Dan.2. & כִּכְדֵי Quatenus. in Comment. Item, vt inquit Elias, שמשו בו חכמים במקום למען או בעבור באמרם כְּדֵי לִיתֵן פִּתְחוֹן פֶּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יאמרו בלא אין דע״ר וואל״טן ובלעו אצמקי אבל במקרא הוא לשון די עם כף השמוש בגון כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ כְּדֵי אַרְבֶּה לָרוּב: Vtuntur eo sapientes vice למען aut בעבור Vt, propter. dum dicunt, Vt daret apertionem

Thren.3. Ité כָּבוֹל vel כַּבְלָא est חותם aut טבעת שתולין בצואר עבד hoc est, Signaculũ vel annulus, qui suspenditur in collo serui.

כַּבֵּן כִּבֵּי Idem quod עטף Operire: amicire, vt מְכַבִּין דְּרוֹמָא Tegens vel amiciens Austrum. Complut. manuscriptum מְכַוִּין Respiciens, intuens. Reperio autem in Commentariis Rabbi Schelomoh in numero plur. מְכַבְּנִין Operientes. super 27. Ezech. & Isa. 3. & item in Aruc. Hinc futurum in exemplari Complut. אֲכַבְּנִינֵה Amiciam eum. Ven. verò ibi אֲכַרְכִּינֵיהּ quod forsan scribendum אֲכַרְכִּינֵיהּ Inuoluam illum. Iob 31. עֲמַר מִילַת כְּבִינָא Lana melotes tectæ, id est, mundioris. Ait enim Aruc & R. Schelomoh, Die quo nascitur agnus, & à matre eum lambente mundatur, faciunt pastores tegumentum, & operiunt eum vndique inuolucris, vt eius lana sit mundior. Alia exemplaria, ait Elias, habent כְּבוּנָא & sic est in Aruc. Hinc כַּבָּן secundum Pagninum, est Operimentum agnorum paruorum, ne lana inficiatur. Sed iuxta Neotericos, qui hic malè Aruc intellexerunt, est עור חטלה Pellis agniculi habens lanam tenerã, quæ alioqui מילת vocatur, hoc est, Melote. Sed Aruc non dicit כַּבָּן esse Pellem agniculi, sed, quia eam operiunt, vt dixi. Item Elias adducit ex Ezech. 23. & è 2 Reg. 17. מְכַבִּין pro Lectisterniis, vel סדינין Sindonibus, vt interpretatur Kimchi, sed vide מָך, legit enim Aruc & nonnulli alij מַכְּבִין quæ videtur verior lectio, hic enim כַּבָּן à plurale esse non potest. Et מְכַבִּין sunt vestes seu tragula tenuissima qualia sunt agnina; in Aruc. & in Tharg. Amos. 6. cap. vt citat Kimchi. כְּבִינְתָּא aliâs כְּבִינְתָּא, Aruc ponitur pro רְדִידִים Peplis. R. Dauid Kimchi ait רְדִיד esse Vestimentum subtile, quod אריד Arabicè dicitur. R. Schelomoh lingua vulgari exponit פירמלץ id est, vt opinor, *Fermaillets*, βοῦλλαι, Bullæ; dicitque aureas esse, easque operire amictum, quo mulieres se inuoluunt. Pagninus singulariter Pectorale, pectoris ornamentum. Quidam Vestem subtilem, siue, vt ait Magistrum Aruc dicere רדיד Peplum aut sindon, licet Aruc non exponat, sed tantummodo citet contextum tam Chaldaicum quàm Hebræum. כָּבַס Lauauit. Hebræum est.

כּוֹבֶסֶת Ramus dactyli vel palmæ. כּוֹבַע Galerus, cassis, galea. plur. כּוֹבָעִין, aliâs, vt ait Elias, קוֹבְעִין Galeri. Exod. 28. & כּוֹבָעוֹת sunt ראשי שבלים Capita spicarum. in Aruc.

כְּבַר Cribrauit. in Beresch. rab. cap. 4. כְּבָרָה Cribrum. Hebræum est. כָּבָר Canistrum. מַכְבִּיר quasi מַכְעִיס Ad iram prouocans, legitur Prouerb. 17. quid sit nescit Elias. Complut. habet cum Daleth מַכְבִּיד quod Bilem mouere exponere possumus. כַּבְרִיתָא Fauus. De hac dictione ita variant exemplaria, vt difficile sit quodnam, vt verius, sequi debeamus, affirmare. Venet. vbique כַּבְרִיתָא. Complut. manuscript. Psalm. 19. כוּבְרִיתָא. & Prou. 16. & 24. non differt à Veneto. sed quinto Prou. idem habet דְּבַרְיתָא, Psalter. Nebien. Psalm. 19. בוּכְרִיתָא, Masius in Grammatica Syriaca כַּבְרִיתָא. Elias in rad. חל & נטף citat כַּבְרֵיתָא & Aruc in גנבר. Auctor Ohel Moed, id est, Synonymorum Hebraicorum, habet כַּבְרִיתָא. Restat Elias, qui Psalm. 19. כִּכְרִיתָא Prou. 17. & 24. בַּכְרִיתָא, cui ibidem Aruc conuenit, radicemque constituunt כְּבַר. In nouo Testamento Lucæ 24. legitur כַּבְרִיתָא. & כָּבְרִיתָא idem quod גופרית Sulphur. Psal. 11. Elias כוּבְרִיתָא. Bahal Aruc & Psalt. Neb. כַּבְרִיתָא, Compl. כַּבּוּרִיתָא Venet. בְּבוּרִיתָא. Elias opinatur idẽ esse כוּבְרִיתָא ac si scriberetur גוּפְרִיתָא, Caph enim & Ghimel, inquit, permutantur. כְּבַר בבר Iam. Eccles. 3. & Cant. 2. & Forsitan. Luc. 20. כְּבָר Nomen fluuij, quod Euphraten quidã Hebræorum, vt R. Ioden, esse volunt. vide Commentaria Kimchi; in 1. Ezech. תַּכְבְּרָא 1. Regum 25. interpretatur R. Schelo. lingua vulgari פרצץ, volens dicere, vt opinor, *Farces* aut *farcis*, fartum vel farcimen: ipse enim se explicat sic ממולאות בשר דק וביצים Plenas scilicet oues carne cõminuta & ouis. & insuper adducit, vt recitat Dauid Kimchi, exemplum simile ex Misnah quod idẽ significare videtur atq; Botulus vel botellus. R. Dauid legit in alio exẽplari תַּחַבְּרָא, sed quid sit, nescire se fatetur.

כְּבַשׁ כִּבֵּשׁ vt Hebraicè, Subiecit, subiugauit. Ios. 6. & 10. & אַרְעָא אִתְכְּבִישַׁת Terra subiugata est, domata. ibid. 18. & sic Deut. 2. & Psal. 18. quamuis quidam Calcare exponant. Item Demittere vultum. Exod. 3. & Leuit. 20. quidam Abscondere, auertere, interpretantur. אִתְכְּבִישׁוּ Deiectæ, demissæ sunt, אַפּוֹהִי Facies eius. Gen. 4. Et כְּבַשׁ vt legit Elias cum Complut. codice, Suppositit, substrauit. 2 Reg.

כִּיבָא Dolor. sed sine Iod Elias כְּבָא Iob 2. Thren. 1. & Prouerb. 10. כְּאִיבָא ibidem. in Veneto, sed Complut. קְנִיבָא quod nihil significat. כְּאַב כאב Syriacè Dolor. Matth. 10. & כְּאָבָא כאבא Perturbatio, affectus. ad Rom. 1. In plurali כְּבִין vel כִּיבִין Dolores. Isa. 53. כְּאִיבָא verò Dolore affectos, ægros significat. Ezech. 34.

כָּאלִי Prohibens, claudens. Prou. 17. aliâs כָּלִי scribendum. vide infrà. כְּאִלּוּ Quasi, perinde ac si, frequens in Commentariis. est autem Caph seruilis Vt, quasi, sicut.

הָלוּ Illi. כָּאן & כָּאן Hîc, huc. aduerbium loci. & מִכָּאן Hinc. & Interim. Psal. 22. in Midr. & עַד כָּאן Hucusque, hactenus. Inuenitur etiam scriptum absque Olaph כַּן præsertim in Ierosolym. Et בְּכָאן Hic: in hoc loco. in Comm.

כַּאוֹרֶה Prima facie, dictio Syrica. in Aruc. כָּאֹר idem quod חמור Asinus. & כָּאוֹר aliâs כָּעוֹר idem quod משונה Mutabile, varium. vel secundum alios, Turpe, deforme. in Aruc. כאש id est, כַּאֲשֶׁר Abbreuiatio, non Rasse tevoth, Sicut, quando.

כַּב & כּוּבָא primò idem est quod כלי של יין Cuppa, cyathus, poculum vini. Item כּוּבִין sunt קוצים Spinæ. Oseæ 10. vide כוּב. Tertiò כַּב significat Dolere. vt suprà. Deinde כַּב Assare.

כָּבַד Honorauit, glorificauit. Leuit. 10. & Psalm. 49. in Hebræo. Vnde כָּבוֹד Gloria, quo nomine in secretioribus libris intelligunt præsentiam diuinam, siue Sechinah.

Secundò כָּבַד significat Aggrauare. Inde כָּבְדוּת Grauitas. in Commentariis. Tertiò significat Inclinare caput reuerentiæ causa. in Aruc. Et כַּבְדָּא Iecur, epar. Ezech. 21. & Exod. 29. Item Pondus quo vtuntur textores sub liciis.

Quartò כָּבַד significat Verrere, scopare. in Schem. rab. cap. 10. & 51. & Psalm. 77. in Midr. Inde dicuntur מְכַבְּדוֹת scopæ quibus verruntur & honestantur domus. Et in Aruc, מְכַבְּדִים בֵּית הַמִּטּוֹת id est, verrunt domum lectorum (triclinium.)

כַּבְכָּב est כלי שמכסין את הסל id est, Operculum quo tegitur canistrum. כַּבְיָכוֹל in Ber. rabb. cap. 12. & Psalm. 9. in Midr. & in More lib. 2. cap. 6. Dictio composita à כב Viginti duobus, & יָכוֹל Posse. Quam vocem sic exponit Elias, inquiens:

שמשו בו הרבה בדברות בדברים שאינם כבוד כלפי מעלה כמו כי חזק הוא ממנו כביכול כלפי מעלה אמרו כן קורין אותו כביכול ופירשו התורה שנתנה בכ״ב אותיות יכולה לומר כן אבל לנו אי אפשר לומרו ולזה הפירוש אין טעם וריח מפני כמה דברים האחד שיותר נכון היה לומר בכיכול במו שאמרו במדרש נגילה ונשמחה בך בתורה שנתנה בכ״ב אותיות והשני שהיה ראוי להכתב בשתי תיבות כב יכול השלישי שהיה ראוי לומר כביכולה כי התורה לשון נקבה לכן אני אומר כי הכף והבית משמשין כאחד במו שנמצא שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה כך כביכול הכף בשוא והבית בפתח רוצה לומר התורה דברה כלפי מעלה כמו ביכול פירוש כמו במי שיוכל לקבל המאמר ההוא: Id est, Ea frequenter vsi sunt (Rabbini) in Agadoth, in verbis quæ honori non sunt erga supremam celsitudinem, hoc est, Deum, vt, Fortior est nobis, tanquam si hoc dicere liceret de suprema maiestate, sic locuti sunt, vocantes eam כביכול, & exposuerunt, Legem quæ data est in 22. literis, posse ita dicere, nobis verò non licere. Sed huic expositioni nec sapor nec odor vllus inest, multis de causis.

Prima, quia potius dicendũ esset בכיכול in eo qui tanquam posset, quomodo dixerunt in Midras, Exultabimus, & lætabimur in te, in Lege, nempe quæ in 22. literis data est.

Secunda, quoniam scribendum esset duabus dictionibus כב יכול (Lex) 22. (literarum) poterit. Tertia, quia videretur dicendum כַּבְיָכוֹלָה (Lex) 22. potens, Lex enim est fœminini generis. Proinde ego dico Caph & Beth vnà seruiles esse, quemadmodum inueniuntur Isaiæ 1. (Restituam) iudices tuos כְּבָרִאשׁוֹנָה Sicut in principio. & consiliarios tuos כְּבַתְּחִלָּה Sicut in initio. Ita & כַּבְיָכוֹל Caph cum scheua, & Beth cum patach. quasi dicas, Lex ipsa locuta est de Deo supremo, tanquam de eo qui potest, hoc est, De eo qui hanc potest recipere locutionem. Hæc ille. Santes exponit, Si potest dici, aut, Si fas est dicere. Hanc dictionem habes & Isa. 6. in Dauid Kimchi, quæ propriè exponi licet, tanquam illud quod fieri potest.

כָּבַל Ligare, aut constringere pedes in neruo aut compedibus. in Ber. rabb. cap. 81. verbum formatum à כֶּבֶל Compede. Inde רַגְלָךְ כְּבוּלִין Pedes tui copula nexi, constricti. Eccl. 12. כְּבָלִין & כַּבְלִין Elias כְּבוּלִין Compedes. Psalm. 149. &

בבר נש נפש יתירה בשבת ואית לון כח ניחוא או בנפש יתירה אית לון ניחוא דאיתו נוקבא כל שכן ברוחא דאיהו דכורא quæ verba ita Latinè sonant: Hoc est quod scribitur, Et effundam spiritum meum super omnem carnẽ. Et erit requies Israeli à nationibus mundi, & requies ab inimicis ipsorum in modum sabbathi, quo adiungitur homini anima superabundans, estque ipsis requies: quod si in anima exuberante, quæ fœmina est, habent requiem, quanto magis in Spiritu qui est masculus. in Zoh. col. 344. super Genesin. Inde מוֹתַר & מוֹתָרָא Reliquiæ, residuum. Exod. 16. Ezec. 34. & Eccl. 1. & תּוֹתְרֵי Abundantiæ, vbertates. Matth. 12. יוֹתְרָן Commodum, vtilitas. quidam Residuum. Prou. 27. & יוֹתְרָנָא Abundantia, emolumentum. Ibid. 14. Secundò Syre יַתַּר תּלַר significat Lucrari. Matth. 18. Item יַתִּיר Plus magis, amplius. Cant. 1. & Psalm. 19. יַתִּירָה Dan. 7. Valde, abundanter. & יַתִּירָא Superabundans, superflua. Exod. 26. Tertiò יְהַר vel הוּהַר significat Concedere, licere. inde מוּתָר Licitum, concessum. Psalm. 8. & 17. in Midras. יַתְרָא & יַתְרִין secundum Kimchi, Virgæ, vimina, iuxta R. Schelomoh Funes tenues. rectior est tamen Kimchi expositio. Leuit. 16. יַתֵּר accipitur pro Diaphragmate siue mediastino. Significat & eum qui habet aliquod membrum superfluum, vt sex digitos in manu. in Aruc. Et יַתְרָא Est nomen viri proprium. in Aruc.

Item יַתְרָא Prouerb. 25. vt inuenio in omnibus exemplaribus, ponitur pro נתר id est, Terra Cimolia, qua in abluendis pannis vtuntur fullones: alij Alumen, quidam Saponem exponunt. Ierem. 2. scribitur נִתְרָא. Vide in Nun.

יתוש De hac voce ad hunc modum Elias in Thisbi: הרבה חושבין שיתוש וזבוב אחד הוא וחושבין שתרגום של זבוב יתוש ואינו כן רק דובבא ובעל הערוך פירש שהוא רחש שגדל במים ומה שפרשו וכאפס יד ושבר על טשום שנכנס יתוש במוחו אינו משמע שהוא רחש שגדל במים עיין בפרק הנזקין: Multi, inquit, putant יַתּוּשׁ & זְבוּב vnum & idem esse, & arbitrantur interpretationem Chaldaicam זְבוּב esse יַתּוּשׁ. at non ita est, sed potiùs דִּיבָבָא. Porrò auctor Aruc exponit illud esse reptile quoddam, quod crescit in aquis. Quòd verò (Rabbini) interpretantur super hunc locum Daniel. 8. Et absque manu confringetur, de Tito, in cuius cerebrum יַתּוּשׁ intrauit; non est memoriæ illud fuisse reptile quod crescit in aquis. Vide capitulum Hanezakin, hoc est, Damnorum. יתקף in Rasse tevoth valet יְשַׁעְיָהוּ רְבִי עֲשַׂר קִינוֹת מְגִלַּת: Haias, Duodecim prophetæ, Threni, Ecclesiastes: Symbolum librorum, in quorum fine repetitur vltimus versiculus.

LITERA CAPH.

כ

כָּף Syriacè, כַּף Hebraicè; vndecima Alphabeti litera, proprie Hebræis significat Volam; Syris Ramum curuum. Aliquando hæc litera est de themate siue radicali positione, aliquando verò seruilis cùm verbis, tum nominibus. Nonnunquam etiam est א ת השיעור Litera comparationis. De cuius officiis consulendæ sunt Grammaticæ.

כָּא כָּן Aduerbium loci, Hic, huc. 1 Regum. 9 & Gene. 19. Idem תָּכָא 1 Regum 21. Inde מִכָּא Hinc. Iosuæ. 8. & לְכָא atque הַלְכָא Illuc. ibidem, & Genes 95.

כּא in Rasse tevoth valet כִּי אִם Nisi, sed. Et כָּל-אֶחָד Vnusquisque. non כִּי אֶחָד Quoniam vnus, vel vnum, vt quidam putant. Rabb. Venaki Prouerb 9. וכּל id est וּבְכָל אֶחָד Et in vnoquoque.

כַּאֵב כָּאֵן Prohibuit, obiurgauit. Matth. 9. & in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. Et כְּאָתָא Obiurgatio. 2. ad Corinth. 2. cap.

כְּאַב כָּאַב Doluit, mœstus fuit. Inde דְּכָאִיב Qui dolet. quidam Infirmus. 1 Regum. 22. & sic דְּכָאִיב Psalm. 69. כָּאִיבָא vel כְּאִיבָא Dolore affectus, dolens. ibidem.

est in domo sedium (in Academia) Similiter etiam vocant δικαστήριον, vel Forum supremum, consistorium. dum dicunt: In consistorio supremo, & in consistorio inferiori, & similia multa. Item ברבורי רבי ישוב תדעת ובדעת מיושרת וכן לישב חמקרא ואינו זז מלשון ישיבה רק שאינו בא רק בפעל הדגוש ובהתפעל בלא גיזרא ובלעז סיטאדו: In verbis Rabbinorum legitur: Vir solidæ sibique constantis scientiæ: & in scientia sibi bene consistenti. Item, Ad collocandam lectionem iuxta suos dicendi modos. Et sic, Non consistit. Hæc omnia, & id genus alia significant id quod ordine digestum est, & verbum prolatum iuxta suas dicendi formas. Neque recedit à significatione יְשִׁיבָה, nisi quòd tantum venit in Piel daghessatum, & in Hithpael. Germanicè Gesetzt, Italicè *Sitado*. יְשׁוּב in Comment. significat Habitationem.

יְשַׁד יְשַׁד & in Aphel אוֹשִׁיד Mouere, agitare. in Zohar. col. 503.

יְשַׁט יְשַׁט & in Aphel אוֹשִׁיט Extendit, porrexit. Iud. 4. & 4 Reg. 6. & in tertia fœminea אוֹשִׁיטַת Extendit. Iud. 5. Hinc nomen אוֹשָׁטוּת יְדָא Extensio vel porrectio manus. Deut. 12.

יְשַׁן יְשַׁן Dormiuit. Hebræum est. Inde שִׁינְתָּא Somnus. Gen. 2. Prouerb. 20. Esther 7. in plur. שֵׁינָתָא Prouerb. 5.

יְשַׁע יְשַׁע Saluum fecit, saluauit, seruauit. Inde תֻּשְׁעָתָא Salus. 2 Reg. 19. Et יֵשׁוּעַ IESVA, IESVS, Σωτὴρ, Saluator, Seruator. Matth. 1. Item יְשׁוּעַ idem est quod פְּרוּן Redemptio.

יְשַׁר יְשַׁר Dirigere, placere. Hebræum est. Hinc מִישָׁרָא & מִישְׁרָא Planicies, vallis, Deut. 3. Gen. 13. & 14. In plur. מִישָׁרִין Gen. 18. & in regimine singulari מִישַׁר טוּרָא דְּמוֹתָא Vallis vmbræ mortis. חֵישִׁירָה Probatio. in More lib. 1. cap. 46.

ישר est יִשְׂרָאֵל Israel.

יָת Articulus accusandi casus, vt אֶת Hebraicè. Valet quoque, ait quidam, nonnunquam præpositionem Cum. vt גְּבַר יָת אִתַּת חַבְרֵהּ עֲבַר תּוֹעֵבָא: Vir cum vxore proximi sui facit abominationem. sed cum exemplari Compl. legamus potiùs עִם. Ezech. 22. Et יָתָנָא Nos. Exod. 16. יָתִי Me. יָתָךְ Te. יָתֵהּ Eum. יָתְכוֹן Vos. יָתְהוֹן Eos. &c.

יְתִיב יְתִיב Sedit, mansit, habitauit. idem quod ישב Ezr. 4. Dan. 7. & in Aphil אוֹתִיב Posuit, collocauit. 1 Reg. 12. Inde מוֹתְבָא Habitatio. Deuter. 33. Sedes, cathedra. Iob. 29. Item מוֹתָב Consessus. Nonnulli, Cognatio, familia. 2 Reg. 9. Et בַּר מוֹתְבָא Contubernalis. in plurali יָתְבִין Incolæ, habitatores. Ezr. 4. In passiuo אִתּוֹתַב Aduena fuit, peregrinatus est. Genes. 20. Inde תּוֹתָבָא Colonus, aduena, inquilinus. Psalm. 39. in plurali תּוֹתְבִין Ierem. 14.

& Syre תַּתּוּבָא Incolæ, inquilini. Act. 13. & תּוֹתְבָיָא Aduenæ, inquilini. Leuit. 25. & ܬܘܬܒܘܬܐ תּוֹתְבוּתָא Incolatus. 1. Petr. 1. תּוֹתְבוּת Habitatio, peregrinatio. Gen. 17. & אַרְעָא תּוֹתְבָתָךְ Terra peregrinationum tuarum. ibidem 46. & אַרְעָא יְתִיבְרָא Terra habitabilis. Exod. 16. & תּוֹתְבִיהּ לְמַשְׁבֵּיהּ ponitur pro Hebr. שמלתו לעורו Vestis suæ pellis. quasi velit dicere, Vestimentum in quo pellis eius habitat, loculus pellis suæ. Exod. 22. יוֹנָתָן תַּרְגֵּם יוֹתָ in Rasse tevoth valet Ionathan est interpretatus. At יוֹתָ cum apice est יִתְבָּרֵךְ Benedicatur, vel יִתְעַלֶּה Extollatur; quorum alterutrum diuino nomini subiungunt, vt iam dictum est alibi. Scribitur etiam יתב & יתע pro יִתְבָּרֵךְ & יִתְעַלֶּה. Item יַתְבָּיָא, sed legendum יַתְנָיָא Nomen prouinciæ. Genes. 10. in Tharg. Ierosolymit. Forsan Ἰτων vel ἰτωνίς, à quo Minerua itonia dicta est. יַתִּיבוּ Cochlear ligneum, vel secundum alios est מַלְקָח Manubrium.

יַתְמָא & יַתָּם Pupillus, orphanus. Exod. 22. & Isa. 1. & in Hagiographis, ait Elias, יַתָּם Pupillus, orphanus. vt Psalm. 10. iuxta Ven. & Eliam. Compl. habet & hic & Iob 6. יַתִּים. In Psalterio Nebiensi legitur אִיתָם non bene. in plurali יָתְמִין Orphani. Exod. 22. & יַתְמִין Oseæ vlt. אֶמֶן יְתוֹמָה iam exposuimus in dictione Amen supr. יַתְנָיָא Nomen prouinciæ. Gen. 10. quod malè per ב scriptum est in recentioribus: vide suprà.

יְתַר יְתַר & in Aphel אוֹתַר Abundare, relinquere, reliquum facere. 4 Reg. 4. Inde נֶפֶשׁ יְתִירָה Anima abundans, siue excellens: in qua auctor Zoharis dicit futuram quietem. cuius verba subiungo והלא ושפכתי את רוחי על כל בשר ויחוי ניחא לישראל מאומין דעלמא ונח מאויביהם כגונא דשבת דאתוסף

אספרגוס של גנות ירכו Asparagus hortorum, herba scilicet quæ crescit vsque ad virgulta. vel, secundum alios, est פינוקלי Fœniculum. in Aruc. יַרְדֵּן Iordanis fluuius, sic dictus quòd ex Dan veniat. in Aruc.

יָרוּד & יְרוּדָא idem quod תנין Draco, serpens. In plurali יְרוּדִין Serpentes, dracones. Isa.35. & Ierem 2.

Significat etiam Telam quæ crescit in oculo. Item Vilis, Psalm.102. in Midras.

יָרַד A quo מַרְדִּיתָא Profluuium. Marc.5. & in Commentariis, מְקוֹם מַרְדוּן Locus decliuis. & יָרִיד Emporium; nundinæ, ad quas variis è regionibus confluunt homines. in Ber.rab. cap.47. Inde יְרִידָה & in constructione יְרִידַת Descensus. in Zoh.col.72. מִין עֵץ מר est יַרְדּוּפְנִי Species ligni amari. in Tanhuma. יוֹרְדָנָן Iourdenon fluuius, passim in nouo Testamento. Inde יוֹרְדָנָאֵי Iourdanides. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ.

יָרָה vel יְרָא Docuit, instituit, erudiuit. Inde תַּרְיָא Pædagogus, doctor. 1 ad Corinth.4. & כַּהֲנָיָא מוֹרֵן Sacerdotes eius docentes. in Benoni Aphel. Mich 3. Inde אוֹרַיְתָא & תּוֹרָה Lex, quasi doctrina. vel secundum alios, Illustratio, illuminatio. vide suprà. & Arabicè תּוֹרָאתָן Lex.

יוֹד in Rasse tevoth valet יָרוּם הוֹדוֹ Extollatur maiestas eius. vel, יָרוּם רוּם חוֹדוֹ Extollatur celsitudo maiestatis eius. Sic de principibus; & potestate præditis viris loqui solent.

יוֹד inquit Elias, רַבּוֹתֵינוּ קוֹרְאִין לְאֱלֹהֵי הָעַמִּים וּלְעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלָּהֶם יִרְאָה בְּאֹמֶר קָשֶׁה יִרְאָתָם וְכֵן יִרְאָתָם הֵבִיאוּ פּוּרְעָנוּת עַל הַמִּצְרִיִּים וְהַטַּעַם יָדוּעַ:

Id est, Rabbini vocant Deos gentium, cultumque alienũ qui exhibetur eis, יִרְאָה hoc est, Timorem: dum aiunt, Durus est timor eorum. Item, Timor eorum adduxit vltiones super Aegyptios. Sensus notus est. In Thisbi.

יָרֵחַ Mensis, neomenia. Exod.12. & Isaiæ 1. in plurali יַרְחִין Iud.11. & יַרְחֵא Menses. Ezech.45. Inde יַרְחִינָאָה Astronomus quidam: שהיה בקיא בסוד העיבור Qui fuit expertus in theorica embolismi, siue qui calluit motum Lunæ. in Aruc.

אוֹרִיךְ Tardauit, prolongauit: & מוֹרִיכִין Expectantes. Quæ hîc quidam ex יָרַךְ proferunt, vide in אָרַךְ.

יָרְכָא Femur. Iud.3. Coxa, latus. Pluraliter יַרְכִין aliâs יַרְכָן Femora. Exod.28. יְרִיעָתָא Cortina. Exod.26. & בִּירִיעָת מִשְׁכָּנָא In cortinis tabernaculi. ibid. יְרִיעָן & יְרִיעָתָא Cortinæ. Ier.10. & Exod.26. יוֹד in Rasse tevoth valet יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ Sit beneplacitum à conspectu tuo. vel, יְהִי רְצוֹנְךָ Sit beneplacitum tuum: Velis, Sic Deum compellant.

יַרְקָא Olus, herba virens. 3 Regum 21. יְרוֹק Idem Gen. 1. Psalm.37. & יְרוּקָא Num. 22. Pluraliter יְרוֹקִין Olera. 4 Reg.4. יַרְקוֹנָא & יַרְקָנָא Aurigo, morbus regius, pallor. vel si ad fruges referas, Aerugo. Deut.28. & Ierem.30. Item infirmitas, in qua fel spargitur. in Aruc. Inde יַרְקְרַק Croceus, flauus vt aurum: Idem יְרוֹק quamuis aliqui pallidum explicent. Leuitic.13. פַּחֲתִין יַרְקָן Scrobiculi flaui, vel subuirides. ibid.14. & יַרְקָן, aliâs sed vitiosè in quibusdam יַרְקָתָא Topazij, vel smaragdi, non in singulari Topazius, vt vult Santes. Exod.28. & Ezech.22. יַרְמְרִיקָא Porphyrio, uis. Leuit.11. Septuaginta Cygnum verterunt. ego puto esse χλώειον, Oriolum, qui & Icterus. Gazæ Vireo, Gallicè *Loriot* dicitur. יַרְקַת Colocyntida, cucurbita amara, vel asinina. in Aruc. שר הבית est יַרְקוּמִי Princeps, seu Angelus, qui præest grandini. in Aruc. יְרוּשְׁלֵם Chaldaicè, אוּרְשְׁלֵם Syriacè. Iohan.10. Ierusalem, vrbs notissima.

יְרַת Idem quod יְרוּשָׁה Hæreditatis iure accepit, possedit. Genes.15. & Ios.11. Inde יְרוּתָא Hæres. 2 Regum 14. Idem יְרִית Isa.65. & in fœm. inno יַרְתַּת vt בְּרָתָא יַרְתַּת Filia hæres. Num.36. & יְרוּתָא Possessio, ius hæreditarium. Ios.11. Iudic.21. & Isa.14.

יֵשׁ Est Hebræum. Inde יְשׁוּת Essentia. in More libr. cap. 58. יוֹד in Rasse tevoth valet יִמַּח שְׁמוֹ Deleatur nomen eius. Sic Verpi nobis imprecantur.

יָשַׁב Sedere, habitare. Hebræum est. & יַשֵּׁב Aptare. in Aruc. Item קורין למקום שיש שם מרביצי תורה ותלמידים רבים יְשִׁיבָה בא מרם מְנַהֵג בְּנֵי יְשִׁיבוֹת וכן קוראים לבית דין של מעלה ישיבה באמרם בְּיִשִׁיבָה של מַעְלָה ובְּיִשִׁיבָה של מַטָּה ורומה לזה הרבה:

Vocant locum vbi sunt ad legem accubitus, multiq; discipuli יְשִׁיבָה Consessus, vel Gymnasium. Vt cùm dicunt, Mos est in

יָצַף Vereri, timere, solicitum esse. 1 Reg.9. & Isa.27. & passiuè Psalm.38. & יְצָפָא & יוֹצְפָא Metus, cura, solicitudo. Ios.22. & 1 Reg.25. vbi tamen alij interpretantur Offendiculum, eò quòd in Hebræo legatur פוקה. Idem אֲצָפָה aliâs אַצָּפָה Prou.14. Et נֶפֶשׁ יְצָפָא Anima anxietatis; solicita. Ierem.31. Et יַצִּיפוּתָא Importunitas, molestia. Lucæ 11. יַצִּיפָאִית Anxiè; curiosè. Luc.1.

יָצַר Formauit, effinxit, plasmauit. Secundò Imaginari, cogitare. Inde יִצְרָא בִישָׁא Malum figmentum, concupiscentia mala. Psalm.91. Et יֵצֶר חַרַע Imaginatio mali, appetitus malus. ei opponitur יִצְרָא טָבָא Affectus bonus. Eccle.9. Hinc Elias: יֵצֶר הוא לשון מחשבה ותאות הלב ועל הרוב הוא לרעה ויש לטובה והוא יצר סמוך ונראה לי כי אין עוד יברברי רו"ל יֵצֶר טוֹב וְיֵצֶר רַע ובתרגום של תהלים ושל קהלת נמצא הרבה פעמים בתרגום יִצְרָא טָבָא וְיִצְרָא בִישָׁא עיין במתורגמן: Hoc vocabulum, inquit, Cogitationem & affectum cordis significat, & vt sæpiùs in malam partem accipitur: quamuis & in bonam accipiatur. vt יֵצֶר סָמוּךְ Imaginatio seu affectus innixus. Isaiæ 26. Et videtur mihi amplius non inueniri. Sed apud Rabbinos legitur, Figmentum bonum, & figmẽtum nequam. nec non in paraphrasi Chaldaica supra Psalmos & Ecclesiasten inuenitur sæpissimè: & in Thargum quidem legitur, Affectus bonus, & affectus malus. Vide Methurgheman. יוֹד in Rasse tevoth valet יִיחוּד קְדוּשָׁה בְּרָכָה Vnitas, Sanctimonia, Benedictio.

יָקַד Hinc אוֹקִיד Succendit, combussit. Ios.6. Num.19. Inde יְקִידָתָא & יְקִידוּת Incendium, combustio. Isaiæ 10. & 33. & Num.19. Omnibus his in locis reperio omnia exemplaria habere יְקִידַת. Et יְקִידָא in plurali Rogi, pyræ, incendia. Num.17. Item תּוּקְדָא Focus. Leuitic.6. Et Syriacè יַקְדָנָא Combustio, conflagratio. ad Hebr.6.

Et יַקְדָא Combusta. vt יַקְדָא שַׁלְמָא Holocausta, prorsus combusta sacrificia. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. & ad Hebr.10.

יָקְטָן Nomen proprium viri, qui sic dictus est, quòd sua minueret negotia. in Ber. rab. cap.38. At in secretioribus libris dicunt esse Ghilgul siue reuolutionem ipsius Dauid Caton, hoc est, Parui. qui quibusdam in locis Bibliorum scribitur יוד cum Iod, non sine mysterio, vt aiunt. יַקְמִין Sunt panni linei, siue linteola. יַקִּינְטִין est שם המרגלית Nomen Margaritę, hyacinthus. in Aruc.

יָקַף A quo מַקִּיף Circundedit, circuluit, cinxit. Iudic. 11. & 2 Reg.20. & Leuitic.25. קַרְתָּא מַקְפָּא שׁוּר Ciuitas muro cincta, murata. & ibidem שׁוּר מַקִּיף Murus ambiens. de quo iam in Aleph.

יָקַר Honorauit, glorificauit, in pretio habuit. Exod. 20. & Deut.5. אִתְיַקַּר Glorificatus est. Exod.14. & Prou.12. יְקָר & יְקָרָא Honor, gloria Iosue.7. & Dan.7. & אִיקָרָא Psal.8. & 29. & אִיקַר ibid. 30. & 116. Inde יַקִּיר Inclytus, gloriosus. 2 Reg.6. & Isa.3. Item Grauis, ponderosus. 1 Reg.4. מִלְּתָא יַקִּירָה Verbũ graue. Dan.2. & מְטוּל יַקִּיר Onus graue. Psalm.38. יַקִּירָאִית Grauiter. Matth.13. & מְיַקַּר Honorabile, gloriosum. ad Hebr.13. & מְיַקְּרָתָא aliâs מְיַקְּרָתָא Preciosus. Prou.25. Secundò יָקַר significat Aggrauare. Exod.8. 2 Reg.14. & Zach.7. Item יָקָר idem quod אֶתְנָן Præmium, honorarium, merces. Hoseæ 2. De יקר autem ad hunc modum Elias: זה השרש משמש במקרא לשון כבוד וגדולה כמו וְכָל הַנָּשִׁים יִתְּנוּ יָקָר לְבַעֲלֵיהֶן בלא"ו וירדו"ק"ויט ובלעז גלוריא ור"ל שמשו חדבה בלשון יוקר שהוא הפך הזול בלא"ט ו"ער ובלעז קא"רו גם יש מהם במקרא שיתכנו לפרשם כן כמו הוקר רגלך מבית רעיך אוקיר אנוש מפז וכמעט שתי הלשונות שוות כי כל דבר יקר וחשוב הוא יוקד וכן להפך:

Hæc radix in Bibliis pro Gloria & magnificentia vsurpatur. vt Esther 1. Et omnes fœminæ tribuant gloriam maritis suis. Germanicè wirdigkeit, Italicè *Gloria*. Cæterùm Magistri nostri, piæ memoriæ, eo sæpissimè vtuntur pro יוקר, id est, Caro, quod est contrarium Vilis. Germanicè Theur, Italicè *Caro*. Sunt etiam in Bibliis nonnulla quæ sic exponere conuenit. vt, Rarum fac pedem tuum à domo proximi tui. Prou. 25. &, Cariorem auro optimo virum efficiam. Et ferè hæ duæ significationes sunt æquales. Res enim omnis quæ in pretio & existimatione est, ea etiam cara est, & sic è conuerso.

יָרַב Præstans fuit, excelluit. & in Aphel אוֹרֵב Magnificauit. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. 1 ad Hebr. יְרוֹאָר Genus oleris. in Aruc.

יסף & in Ophil אוסיף Addidit, adiecit, congregauit. Iud.8. Inde מוסף Additamentum, supererogatio. in Zohare.

יסר Castigare. propriè Hebræum est. Inde יסור pro מוסר Castigatio, disciplina. Ier.30. יסורין Correctiones, castigationes. ibid.31. יסורא Martyrium, dolor.

יעא Idem quod יצא Exire, germinare. Matth.13. Et in Aphel אוביעא idem quod הוציא Eduxit, produxit. ad Hebr.6. & metaphoricôs Loqui significat, vt Psalm.19. iuxta Aruc ומיעי מימרא Profert verbum. Psalterium Nebiens. cum vno Iod מויעי Venet. מבעי, Complut. מחוי. Item iuxta Aruc & Venet. Prou.19. מיעי pro quo Complut. מבעי vide infrà. יעבץ est Nomen proprium viri, qui aliâs Hathniel dicebatur. in Aruc.

יעד à quo מועדא Solemnitas, tempus statutum. Hoseæ 2. in plur. מועדיא Solemnitates, festa. Thren.1. & Leuit.

יעה vnde יעוי Scopæ. Exod.27. in Thargum Ierosolymitano.

יעט Idem quod יעץ Consilium iniit, consultauit. Inde עיטא idem quod עצה Consilium, decretum. Ezr.7. & עטין Consiliarij. ibidem.

יעל De hac positione sic Elias in Thisbi, בזה השורש לא נמצא פעל כי אם בבנין הפעיל חועיל מועיל לא יועיל הון ורזל עשו ממנו שם בתוספת תיו בראש ובסוף תועלת ועם הכנוים התיו דגושה תועלתו תועלתך וכו׳ ובלשון רבים תועליות בלא נון או חולף ובלעג אוטילא:

Id est, In hac radice non inuenitur verbum, nisi in coniugatione Hiphil חועיל, & Benoni מועיל, vt, לא יועיל הון Non proderit quæstus. Prou.11. At Rabbini, bonæ memoriæ, formant ex eo nomen cum Thau addititio, tam in capite quàm in calce, תועלת Vtilitas. Et cum affixis Thau affecto daghes תועלתו תועלתך Vtilitas eius, commodum tuum. &c. Et pluraliter תועליות Vtilitates, commoda. Germanicè Nutz oder hulff/ Italicè *Vtilo*. יעלא Ibix, rupicapra. quidam Tragelaphus. Deut.14. In plurali יעלין Ibices, hirci sylueſtres. Psalm.104. & Ezech.27. Significat & Agnam, secundum quosdam.

יען & in passiuo אתיען idem quod Græcè πλεονεκτέω, Expilo, fraudo, eripio, extorqueo. 2 ad Corinth. 12. Inde יענותא ponitur pro πλεονεξία, Auaritia. Lucæ 12. & עונתא vel יענתא idem quod Græcè ἄζηλος, Absurdus, importunus, insolēs, fraudulētus, auarus. 2 ad Thes. de quo & infrà.

יעץ Consulere, consiliari, decernere, inire consilium. Iudic. 19. in Ithpael videlicet. Hinc עצתא & עצא Consiliũ. Prou.21. & 12. Exod.32. יערא Carectum. Exod.1. & יערי ponitur pro קמשונים Vrticis. Prou.24. Sunt, inquit Elias, מיניקוצים חגדלים ביערים Spinæ quædam crescentes (vel intortæ) in sylvis. nisi mauis pro Carecto accipere, subiicit. יערשיה Nomen proprium Eliæ prophetæ. in Ber.rab.cap.75.

יפא Pulchrescere. Item Demonstrare, ostendere, probare. חופא significat Euanescere. Iac.4.

יפע à quo in Aphil חופע & אופע Radiauit, illustrauit, effulsit. Psal.94. Iob 10. & 37. Capitur etiam in Commentariis pro Ministrare, vel Reuelare verba in lingua prophetæ.

יפרת Hinc מופתא Prodigium, portentum. Deut.13. in plurali מופתיא & מפתין Portenta. Psal.135. Deuter.34. & Exod.4. מופתים Demonstrationes, probationes, argumenta euidentia. in Comm. יצהר Oleum. in Hebræo. & translatitiè Homo doctus, qui olei in morem & lucere, & mitis esse debet. in Aruc. יצ׳ in Rasse tevoth valet יצרי Custodiat eum petra mea, id est, Deus. & רצו׳ id est יצרי וגואלי Custodiat eum rupes mea, & redemptor meus. Sumptum ex fine Psal.19. Sic priuatis hominibus quos nominarunt, bene precantur. יצתה Exiuit. mutato Olaph in He. Inde מוצא Prolatio, pronuntiatio. in Cõment. יציבא idem significat quod אזרח Indigena, natiuus ciuis. Exod.12. Eze.42. & Psal.83. & אילן יציב Arbor genuina, natiua. Psal.37. & יציב & יציבא Verum, ratum, certum. Dan.2. & 7. & ibid. יצב Stare in veritate, rei certæ inniti. Item כיוצא בו Apud Rabbinos idem est, vt כרומה לו hoc est, Et id genus similia. ולא שמשו בו בלשון רבים לומר כיוצאים בו או כהם ובלא׳ דיש׳ גיל׳כן ובלעז סימוליו׳: Nec vtuntur eo in plur. num. dicendo: כיוצאים בו וגו׳ Germanicè Des gleichen/ Italicè *Similia*. In Thisbi. יעול Aratrum. in Aruc.

הצעת Delatio, narratio, propositio. in Commentariis.

יציע Thalamus, appendix. Hebræum est.

R. Schelomoh. Item ילדתא & ילידתא Parturiens. Isa.13. 21. & Exod.1. in Tharg. Ierosol. aliquando reperitur sine Iod. לידתא. ילדת אלהא Græcè Θεοτόκος, Deipara, Dei genitrix. in libello precum Syriaco. Et מילדא Partus. Gen.35. secundum quosdam: quamuis sit merus infinitiuus hoc loco. sic enim scriptum est וקשיאת במילדה Et durè habuit inter pariendum, id est, dum parturiret. & ita quoque Hebraicè. & ולדא est רחם Vulua, matrix. Ezech.20. & ילדא Natiuitas, natalitia. in titulis Euangeliorum. & Syrè ילודא Genitor. 2 ad Timoth. 4. תולדת Gen.36. Generationes. Vocant etiam Hebræi 4. primas elementorum qualitates, Calidum, frigidum, humidum, & siccum תולדות, vt patet Isa.45. in Kimchi.

Item ילדות Cognatio, natiuitas, ortus. Ierem.22. & ילד Natus, filius, puer, verna. Genes.17. tam in Hebræo quàm in Thargum.

ילף Idem quod למד Didicit. Prouerb.30. & Iohã. 6. in Euangelio. & Act.22. vbi fit literarum Olaph & Iud inter se permutatio, vt sæpè aliâs. ילתא Nomen proprium mulieris. in Aruc.

ימא Mare. in plurali ימין Maria. Ierem. 15. & Gen.1. & ימיא Maria. Leuit.11. Item ים metaphoricè significat Subcerniculum, seu cribrum, ob rotunditatem qua simile est mari; sic appellatum. Item est idem quod טלופחא Lens, vel potiùs mola magna, eò quòd & ipsa sit rotunda. ימי Disposuit. in Zohar. יומא Dies. Genes.1. In plurali יומין Num.11. Inde aduerbium יומם Interdiu, de die, per dies. Isa. 60. de quo iam suprà.

ימי Iurauit. Exod. 20. Et Syrè ומא Iurauit. Inde מומתא Iuramentum, iusiurandum. Matth.14. & in Aphel אומא Adiurauit. & מומא Adiurans. & מומנותא Adiuratio, exorcismus. in lib. Rit.Seu.Patr. In Aphel אומי Adiurauit. Gen.50. & Exod.13. Hinc מומי Iuramentum. Leuitic.5. & Numer.5. & מומתא Ibidem, atque Hoseæ 2.

ימינא & ימינא Dextera. Num.18. & Syrè ימינא Dexterum, adiectiuum. in lib.Rit.Seu.Patr. & in regim. ימין Dextera. 2 Reg.3. ימ׳ in Rasse tevoth valet יש מפרשים Sunt qui exponant. & יומה est יוצא מן חכלל vel יוצאים Exit exeuntúe à canone. apud Eliam Leuitam. Frequens apud eos qui accentus tractant, cùm exceptionem afferunt.

ינא vt & Hebraicè ינה significat Decipere, vi auferre, opprimere. Exod.22. ינבא est Sanguis cuiusdam auis, quo necatur vermis in lino crescens. Vel est vermis ipse qui linum corrodit. in Aruc. ינן Excitare. in Aruc. ינון est nomen Messiæ. Psalm.72. Sic autem dictus est, vt tradunt Hebræi, שהוא עתיד לינון ישיני עפר לפיכך נקרא שמו ינון: Eò quòd futurum est vt excitet dormientes in puluere, ideo vocatum est nomen eius ינון Excitator. in Aruc. Alij deducunt à נין Puero adolescente. יינמלין Græcis οἰνόμελι, Vinum mellitum, nomen compositum ex יין Vino, & μέλι, Melle. in Aruc.

יינים Est genus Cedri aut abietis. in Aruc.

ינק Lactauit, suxit. Iob 3. in Aphil אוניקת Lactauit mulier. 1 Regum 1. Inde ינקא & ינקא idẽ quod נער Puer, infans, lactens, sugens. 1 Reg.1. & Isa.11. In plurali ינקין זעירין Pueri parui. 4 Reg.2. Idem ינקא Genes.33. Item ינקות Pueritia. 1 Reg.17. & ינקו Lactatio. in Zohare.

מניקתא Nutrix, lactatrix. Genes.35. & 4 Regum 11. in plur. מניקתא Nutrices, lactatrices. Gen.32. & מניקן Idem. 1 Reg.10.

הינקה Desuctio, lactatio. in Saaré Zedek. Item Rabbinis תינוק & תנוק Puellum significat. de quo amplius in תנק infrà.

יסד Fundauit, fundamenta recit. Psalm.103. Inde יסודא Fundamentum. Exod.29. Sic etiam vocant Hebræi quatuor elementa. Vnde Kimchi 4 Regum 2. שב כל יסוד אל יסודו Reuersum est quodque elementum ad suũ elementum. In plurali יסודות Elementa. יש׳ in Rasse tevoth valet יש ספרים Sunt libri. & cum ו, ויש Et sunt libri.

ויש Et in nonnullis exemplaribus. Sic enim interdum loquuntur, vbi variam lectionem afferunt.

יסמין Sisamum. alij Sesamis, vrbs quædam. & טורי יסמינין Montes Iasminin. Numer. 34. in Tharg. Ierosolymitano, vt citat Elias super versum qui incipit מהר ההר Ab Hor monte.

יוּבָנָה De hac dictione iterum ipsemet Elias in Thisbi: נמצא באגדא כי יש עוף גדול חנקרא בר יוכנה והפליגו בגודל ביצתה במסכת בכורות: Inuenitur, inquit, in Agadah auem esse magnam, quæ appellatur בַּר יוּכְנָה, cuius immensæ magnitudinis ouum esse tradunt; in Massecheth Becoroth, hoc est, in tractatu primigeniorum.

יָחִיף Denudari, deteri, ita vt pes nudus remaneat. Deut. 8. Inde יָחֵף Nudipes, discalceatus. 3 Regum 21. in plurali יְחִיפִין Discalceati. Isa. 20. Palmes, seu ramus ficulneus. in Beres. rabb. capite 31.

יָחוּר Doluit, passus est. Marc. 7. Vnde מְיַחוּשׁ Dolor, perpessio. Psalm. 112. in Midr. Hoc thema affine est חַשׁ & חָשַׁשׁ, de quibus in Cheth diximus. in Rasse tevoth significat יום טוב Diem bonum, festum, lætum, propriè extra sabbathum. de quo iam supra.

Et יֵצֶר טוֹב Figmentum bonum, Genius bonus. cui opponitur יֵצֶר רַע id est, Figmentum malum, mala concupiscētia, fomes peccati. vt in Zoh. col. 379. יֵצֶר לִימִינָא יֵצֶר לשמאלא ואילין אינון תרין מלאכין Id est, Figmentum bonum ad dexteram, figmentum malum ad sinistram, & ij sunt duo Angeli. &c.

יִטַּב Feliciter cedere, bene esse. Gen. 12. Deuter. 5. In Aphel אוֹטִיב Beneficio affecit. Genes. 12. & participium מוֹטִיב Peritè faciens. 1 Regum 8. & מֵיטַב Idem. Psalm. 119. & in infinitiuo לְאוֹטָבָא Ad benefaciendum. Iere. 4. & Numer. 30. לְאִיטִיבָא Idem. & nomen אוֹטָבוּת Bonitas, directio. Eccl. 4.

יָטוּר Vapor. aliis Columna. vt יָטוּר דְּתֻנָּן Vapor fumi. Iudic. 20. & Ezechiel. 8. in plurali יְטוּרִין Vapores, exhalationes. Ioel 3.

מַה Idem quod מַה Quid. vt pro מה ברי ומה בר בשני Quid filimi, & quid fili vteri mei? Thargum habet מַי בְּרִי וּמַי בַּר כַּרְסִי וּמַי בַּר נִדְרִי Prouerb. 31. sic extat in Aruc, & non exponit. Sic Veneta Biblia: מַן בְּרִי וּמַי בַּר כַּרְסִי מַי בַּר נִדְרִי Compluten. מַן בְּרִי וּמַי בַּר כַּרְיוּתִי בַּר נִדְרִי: quæ sic lubenter exposuerim: Heu mi fili, heu fili vteri mei, heu fili votorum meorum. Elias in radice בַּר nescio quæ exemplaria secutus, inquit, Chaldæum paraphrasten his verbis vsum esse quæ sunt in Hebræo.

יָאוֹ Nomen loci. in Aruc. יֵבָא idem quod קִישׁוּר Ligamen, vitta qua capilli ligantur. יֵלָא Sanguisuga. Leuitic. 11. vt est in Aruc. Complut. & Venet. יַלָּא, nonnullisque Rubetam esse placet. respondet Hebr. אֲנַקָּה quod est reptile sic vocatum, quòd iugiter clamet, vt ait Kimchi, ab אנק Clamare: vel à ילל, יַלָּא quòd vlulet. יֵמִים Gigantes. vel idem quod פְּרוּת Muli. Genes. 36. Hebræum est. Est & nomen nationis. יַיִן Vinum Hebraicè, Syriacè יֵינָא, & in plurali יֵינוֹת apud Rabbinos. Item יין per Ghimetriam idem est atque סוד Secretum, arcanum. Vtriusque enim literæ sumptæ separatim conficiunt 80. in Ghemara.

יָכַח à quo אוֹכַח Arguit, reprehendit, increpauit. Genes. 21. & 31. & Ezech. 20. In passiuo אִתְּוֹכַח Disceptauit, arguit, disputauit. 1 Regum 12. & מִתְוַכְּחִין Disceptantes, argumentantes. Neoterici, Correcti, iudicati. 2 Regum 19. אִתּוֹכַחַת Correcta & erudita est. Genes. 20. & in Commentariis הוֹכִיחַ Approbauit, comprobauit. Inde אוֹכַחְתָּא Correptio, increpatio. Eccles. 9. & תּוֹכַחְתָּא Disputatio, argumentatio. Mich 6.

יָכִיל Potuit, præualuit. Genes. 32. & Benoni יָכִיל Potens. Deuter. 31. & Thren. 1. Inde יוּכְלָא Potestas, potentia. Deut. 9. Idem יְכָלוּת in Commentariis. & כֹּל יָכוֹל Omnipotens. יַלָּא Mygale, iuxta Pagninum. Leuit. 11. vide suprà in יֵלָא.

יָלַל à quo אַיְלִיל Vlulauit, fleuit, ingemuit. Ezech. 21. Isa. 13. & אֲלָא Luxit. 2 Reg 1. & 3. אַיְלִילָתָן Lamentatrices. Ierem. 9. in Complut. & Venet. אֵילָלָתָא & אֲלָא Luctus, planctus. ibidem. vide in Aleph.

יָלַד In Cal, refertur plerunque ad mulieres, & significat Peperit, parturiuit. Genes. 20. & Iudic. 8. Sed in Aphil אוֹלִיד Generauit, genuit. 2 Reg. 16. & Syriacè אוֹלִיד propriè de patre dicitur. Matth. 1. Et in passiuo אִיתְּיְלִיד & אִתְּיְלִיד Natus est. 2 Reg. 2. Inde יְלַד & יֶלֶד Filius. quo nomine nuncupatur homo vsque ad 13. annum, quando fomes peccati siue יצר הרע Malum figmentum incipit oriri, vt dicit R. Schefuerat in pace ex æde sanctuarij. & sic in verbis Rabbinorum bonæ memoriæ, Facturus sum diem bonum Magistris nostris. יוֹמִי Diurnus. & יוֹמִית Diurna. in More libr. 1. cap. 62. Et Chaldaicè יוֹמָא & יְמָמָא Dies. Pluraliter יוֹמִין & יְמָמִין Deuter. 1. & 1 Regum 30. Item יָם Dies. Isa. 27. & Gen. 8. & יוֹמָיָא in plurali, & יוֹמֵי in regimine. Item יוֹמְתָא in Esther. & Syrè יוֹמָא ܝܘܡܐ Dies. pluraliter יוֹמָיָא & יוֹמִין. Item אִימְמָא Interdiu, passim in nouo testamento. יָוָן Græcia. 1 Regum 2. & Isaiæ 66. Græcè Ἴωνες & Ἰωνία. in plurali יְוָנָאֵי Ἴωνες Iones, Græci. Cantic. 6. יוֹנְתָא Columba. Psalm. 68. & Cantic. 6. &, vt in Hebræo, יוֹנָה Columba. Gen. 8. in plurali יוֹנִין Isa. 29. & יוֹנָיָא Columbi. 4 Reg. 6. & in regim. יוֹנֵי Ezech. 7. יוּסְטוּס Græcum est Ἴδιος, Iustus. Actor. 1.

יָזַע à quo יְזַעְתָּא Sudor. Genesis 3. de eo in זַע iam diximus.

יָזַף Commodato accepit. & אוֹזִיף Alteri commodauit. & quæ hinc formantur, vide in זַף.

יָחֵא & in Aphel אוֹחִי Festinauit, properauit. vide suprà in radice יוּחַ.

יָחַד Appropriauit, dedicauit. Item Discreuit, determinauit. Inde מְיוּחָד Determinatum. Item proprius. & תְּיוּחַדוּת Terminus. Secundò יַחֵד ܝܚܕ Vniuit. & in passiuo אִתְּיַחַד Vnitus est, in lib. Rit. Seueri patriarchæ. & אִתְּיַחֵד Idē. Iob 3. יָחִיד & יְחִידָא Vnicus, vnigenitus. Ierem. 6. & Zach. 13. יְחִידִי Solus. Num. 23. יְחִידָיָא ܝܚܝܕܝܐ Monachus, solitarius. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. in plurali יְחִידָאִין Pauci, singuli. Isaiæ 17. & 24. שֵׁם יָחִיד Nomen singulare. & יְחוּד Vnitas. Cantic. 8. Idem חִדְיוּתָא in Seu. Patr. יִחוּד Adunatio, vel appropriatio. בְּיִחוּד Præcipuè. in Commentariis. Item in coniugatione Aphel אַוְחַד ܐܘܚܕ Elocauit. Matth. 21. Et אַוְחַד ܐܘܚܕ Accendit. Lucæ 22. & Act. 28.

יָחַטָּא de quo iam in חַטָּא idem est quod שָׂטָן Satanas. Zachar. 3. aliâs כְּטָאָה Apostata. vt in vetustissimo manuscripto exemplari B. Ariæ Montani annotatur.

Et Syrè יַחֲטָא ܝܚܛܐ significat Abortiuum. 1 ad Corinth. 15.

יָחַם Incalescere, præcipuè libidine. alij Concipere. quidam Coire, exponere malunt. Hinc אִתְּיַחַם Incaluit. & מִתְיַחֵם Incalescens. Gen. 30.

יוֹחָנָא est שם חגב Nomen locustæ. in Ber. rabb. cap. 25. & יוֹחָנִי Nomen proprium cuiusdam mulieris magæ. יוֹחֶת idem quod קדירה גדולה Ahenum seu caldare magnum. in Aruc. יָחוּל Expectatio, spes, desiderium. in Commentariis. יַחְמוּרָא Bubalus. & יַחֲמוּרִין Bubali. vide in חֲמַר.

יָחַנִּיף Percutere. Item Signum siue mnemosynum diuersarum actionum.

יָחַס Attribuit, proprium adscripsit. Inde יַחַס Attributum: item Comparatio, proportio, collatio. Secundò הִתְיַחֵס significat Genus ducere, stemmata numerare, prosopiam trahere. Iosue 15. in Kimchi. & Num. 1. Inde מְיוּחָסָת Illustris, generosa, nobilis. in Commentariis. Et יַחַס & יְחוּסָא idem quod שבט Tribus, prosapia, progenies. & in plurali יְחוּסֵי Progenies, familiæ. Psalm. 96. De hoc themate Elias in Thisbi: ענין ידיעת המשפחת מצד האבות נקרא יחס או יחוס והתאר מיוחס ומה שנמצא מזרע בדברי הימים ובעזרא כולן כתובין בשין שמאל כמו בָּלֹם הִתְיַחֲשׁוּ לְהִתְיַחֵשׁ לְבְכוֹרָה סֵפֶר הַיַּחַשׁ אבל רש"ל שמשו בו בסמך כמו עֲשָׂרָה יוּחֲסִין יְחוּסָא דְבָבֶל וכן תרגום ויתולדו על משפחותם וְאִתְיַחֲסוּ וכן ממשפחת אלימלך דְּמִן יְחוּס אֱלִימֶלֶךְ בר"א אד"ל שפט ובלעז איינטילאר: Id est, Certa quædam & cognita familia ex latere patrum vocatur יַחַס aut יְחוּס Genus, prosapia. & nomen formale מְיוּחָס. Et quæcunque ex hac positione inueniuntur in Paralipomenon, & Ezra, scribuntur cum Sin sinistro. vt, Omnes recensiti sunt per genealogias. 1 Paralip. 5. Item, ad recensendam genealogiam ad ius primigeniorum. ibidem 4. Liber genealogiæ. Nehem. 7. Verùm Rabbini, bonæ memoriæ, eo vtuntur cum Samech. vt, Decem familiæ. Prosapia Babylonica. Similiter & Thargum reddens illud Num. 1. Et recensiti sunt iuxta familias ipsorum: habet וְאִתְיַחְסוּ Et per genealogias numerati fuerunt. Item, De cognatione Elimelech. Thargum, דְּמִן יְחוּס אֱלִימֶלֶךְ Ex progenie Elimelec. Germanicè Geschlecht, Italicè *Agentilir*.

paruuli intereſſe ſynagogæ, ac in terram ſepties procidere. vide Leuitic.23.

יהב Dare. Ioſue 14.& 23.& Dan.2. Inde, vt Venet. מוֹהֲבִיתָא Munus, donum. Prouerb.15. in Complut. מוֹהֲבוּתָא, in Elia מוֹהַבְיָתָא Dona. in plurali vt in Hebræo.& ibidem 25. in Venet. מָהוּבְתָא Elias quoque in Compl. מַבְהַנוּתָא munus. מְיַהֲבִית Donum. alij Pars. Pſal.63. vt legit Venet. editio. Pſalter. Nebienſ. Epiſcopi rectè מוֹהַבִית, ſed in Complutenſ. manuſcripto codice מוֹהֲבוּת legitur. quod etiam Pſalm.11. reperitur, vbi Venet. habet יַהֲבַת Donauit, impartita eſt, per præteritum fœminini generis. Pſalterium verò Nebienſ. יְהִיבִין Dati. vel ſi per camez ſcribis, Dantes: Hebraico textui מְנַת Pars, diſtributio: magis reſpondet Complutenſis lectio. מוֹהָבָא Donum. Prouerb.21. Secundò ſignificat Onerare. vnde יַהַב idem quod משא Onus, pondus. in Ber.rab. cap.80. יַהוּבָא Dator, largitor. in Alphabeto Syriaco Widmanſtadij. יוֹלֵכִי in Raſſe tevoth valet יְקוּתִיאֵל הַכֹּהֵן בַּר יְהוּדָה Iekuthiel ſacerdos filius Iehudah. Nomen eſt vnius ex הַנַּקְדָּנִים Punctatoribus, qui librum edidit titulo עֵין הַקּוֹרֵא Oculus lectoris, vbi nonnulla tradit de punctis. Vide Eliam in Tabulis fractis, ſub finem libri Maſoreth hamaſoreth, perquàm, imò prorſus neceſſarij iis, qui Maſoram intelligere volunt. יְהוּדָאָה Iudæus. Ionæ 1. In plurali יְהוּדָאִין Iudæi. Iere. 43. In fœminino יְהוּדָאִיתָא Mulier Iudæa. in Eſther. Item Syrè ܝܗܘܕܝܐ Iihudæus. & in plurali יְהוּדָיֵא Iihudæi. paſſim in nouo Teſtamento & Ezræ 4. Et יְהוּדָיוּתָא Iudaiſmus. ad Galat.1. & יְהוּדָאִית Iudaicè, Iudaico more. ad Galat.2. De hoc Elias: ידוע כי כל ישראל נקראים יהודים אבל לא נמצא במקרא שנקראו יהודים רק מזמן גלות עשרת השבטים ונשאר מלכות בית יהודה מאז נקראו יהודים ולשונם לשון יהודית ולא קורם לכן וגם שבט בנימין עמהם שנאמר במרדכי איש יהודי וגומר והוא חיה איש ימיני:

Certum eſt, inquit, omnes Iſraelitas vocari Iudæos. Tamen non inuenitur in Bibliis eos vocatos fuiſſe Iudæos, niſi à tempore, quo in captiuitatem abductæ ſunt decem tribus, remaniſitque regnum apud domum Iehudah: tunc enim vocati ſunt Iudæi; & lingua eorum, lingua Iudaica, non autem priùs, quinimo & tribus Beniamin cum eis. vt dictum eſt de Mordochai, Vir Iudæus. &c. Eſther 2. cùm tamen fuerit vir de tribu Beniamin. Item יְהוּדִי Iudæus. Zachar.8. & Eſther 3. in plurali יְהוּדָאֵי Exod.2. ſed in Eſdra יְהוּדָיֵא cap.4. & יְהוּד Iudæa. Eſdr.4.

יהט Idem quod נצר Surculus. Iſaiæ 14. legitur autem cum Caph hoc modo כְּיַהַט Sicut ſurculus; ab Aruc, & Elia in יהט, ſed in טמר habet diuiſum ſic, כִּי הַט. quidque ſignificet, fatetur ſe neſcire. Sic quoque ſeiunctum eſt in exemplari Venet. ſed pro He habet Cheth in hunc modum כִּי חַט. Ab his rurſus differt Complut. in quo כִּי־הַט ſcriptũ eſt cum apice ſuprà poſito, quod ſignum eſt, ſcriptorem, quẽadmodum ſcribendum eſſet illi, non ſibi conſtitiſſe.

יהך Ire. & quæ inde hîc adducuntur à Sante, vide in הך, eſt enim Eliæ radix.

יהר Idem quod פנין Gemma, margarita: aut Rubinus, vt volunt alij. in plurali יוֹהֲרִין Lapis rubeus: idem quod חלאים Monilia. Cantic.7. Et Thren.1. Margaritæ.

יהר vnde אִתְיַהֵּר Superbire. Pſal.53. in Midr. & יוהר Superbia. hinc יְהִיר Faſtuoſus, ſuperbus. Habac.2.

יוח Idem quod מהר Properare, feſtinare, accelerare. Iſaiæ 5. Nach.2. & in Aphel אוֹחִי Feſtinauit. Gen.18. לְאוֹחָאָה Ad feſtinandum. Exod.12. Et מוֹחֵי Properans. Ierem.1. & Prou.22. ſecundum exemplar Complutenſe; ſecundum verò Eliam & Veneta Biblia מַיְוִחֵי non ita bene.

יום טוב Apud Rabbinos ſumitur pro Die feſto. Vnde Elias in Thisbi, קורין למועדים ולרגלים יום טוב וכן יום משתה ושמחה זולת מועד כמו על יום טוב באנו רנדל וכן אמרו שחכחן גדול הורה עושה יום טוב לאחיו חכהנים ממחרת יום הכפורים לשנכנס בשלום ויצא בשלום מבית קדש הקדשים וכן בדברי ר׳ל עֲבִידְנָא יוֹמָא טָבָא דְרַבָּנָן:

Vocant, inquit, Feſta & Regalim ſeu conſuetudines (tria feſta legis, Paſchæ, Pentecoſtes, & Tabernaculorum) יום טוב Bonum diem. Similiter & ſympoſij ac hilaritatis diem præter feſtum. vt עַל יוֹם טוֹב בָּאנוּ Ad diem lætum venimus. 1 Samuelis 25. vbi de Nabal agitur. Sic & dixerunt: Summus ſacerdos bonum faciebat diem fratribus ſuis ſacerdotibus, poſtridie diei expiationum, poſtquam ingreſſus & egreſſus fuerat

יַבְרוּחַ Mandragora. quidam Viola. in Ber.rabb.cap.72. Arabicum eſt. יַבְרוּחִין Mandragoræ. Gen.30.

יבש Aruit, exiccatus eſt. Iſa.40. Geneſ.8. Nach.1. Hinc adiectiuum יַבֵּשׁ Siccus, aridus. Ioſue 9. Iob 13. in plurali יְבִשִׁין & יְבִשָׁיָא Sicci, aridi. Ezec.37. & Hoſ.9. יַבֵּשְׁתָּא Arida, vel ſiccitas. Geneſ.1. יוּבְשָׁא Siccitas. Iud.6. Et יַבְשׁוּתָא idem. in Zoh.col.180.

יגל Eſt ſignum dictionum, quando quælibet litera dictionem ſignificat.

יגר Aceruus. Gen.31. in plurali יְגוֹרִין & יְגָרִין Acerui, cumuli. Ierem.9. & 26.& Iob.15. idem Hoſ.12.

יַד Manus. de qua ita Elias, הרבה לשונות נפלו על לשון יד כמו שפורש רש״י על יד הירדן וכולי עיין שם ור״ל חרגולו לשמש בו עם חמם בלשון תכף כמו מיד ויש מפרשין כן חנצל כצבי מיד כלומר תכף וכן בתרגום כמו אל תהרגם פן ושכחו עמי דתרגום לא תקטלינון מיד ויש מתורגמין מן יד כמו בפסוק התאנה חנטה פניה מן יד אמר לחן מרי עלמא וכולי וכשיסמך מלת על למלת יד שמשו בו במקום עם או בסבת הדבר כמו על יד עמוד הענן היו חולכים וכן בלשון רבין כמו על ידי שכתב הכתוב יצחק בן כולי וכן ועכשיו על ידי מעשה פורש בסבת מעשה ודומיהם:

Plurimi dicendi modi cadunt in dictionem יד Manus. quemadmodum expoſuit R. Schelomoh Iarchi ſuper illud Numer 13. עַל יַד הַיַּרְדֵּן Iuxta littus Iordanis. vide ibi. Et Rabbini eo vti ſolent cum Mem pro חֶכֶף Illicò, ſtatim. hoc modo מִיַּד. Et ſunt qui exponunt illud Prou.6. Euade veluti caprea מִיַּד, id eſt, Statim. & ſic in Tharg. Ne interficias eos, ne fortè obliuiſcatur populus meus: Tharg. Nè occidas eos מִיַּד Repentè. Aliquando etiam in Tharg. diuiſim ſcribitur, vt in verſu: Ficus condiuit groſſos ſuos. Cantic. 2. Tharg. מִן יַד אֲמַר לְהֵן מָרֵי עָלְמָא Statim dixit eis Dominus mundi. &c. Quòd ſi particula עַל adiungatur dictioni יַד, vtuntur eo vice עִם cum vel pro rei cauſa. vt: Ductu columnæ nubis proficiſcebantur. Ita in plurali עַל יְדֵי שֶׁכָּתַב וגו׳ Eo quòd tradidit Scriptura, Iſaac filius &c. Similiter וְעַכְשָׁיו עַל יְדֵי מַעֲשֶׂה Nunc autem cauſa operis. & ſimilia. יַד etiam Finem vel terminum ſignificat.

יְדָא Chaldaicè, & ܐܝܕܐ Syriacè, Manus. Exod.21. Pſalm.31.& Iob 29. in plurali יְדִין & יְדָיָא Geneſ. 27. & Iſaiæ 13. Idem יְדַיִן Pſal.20. & in Daniele.

ידה Confiteri. Leuit.16.& Num.5. Laudare, gratias agere. Iſaiæ 12. & Iud.5. מוֹדֶה vel מוֹדָיָא Gratias agens. Aliqui ſcribunt מוֹדָיָא quamuis malè exponat Laudem, confeſſionem. eſt enim participium fœminini generis, quod ad Deborah refertur. ibid. אוֹדָאָה & הוֹדָאָה Gratiarum actio, laus. Pſalm.100. & Ioſ.7. Idem תּוּדְתָּא Pſal.69. In plurali תּוּדָן aliâs תּוּדִין Laudes, confeſſiones. Pſal.56. & Syriacè ܬܘܕܝܬܐ εὐλογία, Benedictio, confeſſio, gratiarum actio. 1 ad Corinth.10. Hinc in Aphel ܐܘܕܐ Cõfeſſus eſt. מְוַדִּין Cõfitentes. & מְוַדְּיָנָא Cõfeſſores. in lib.Rit. Seu.Pat.& in Ethpael אֶשְׁתַּוְדִּיתָא Cõfiteri gratias agere. אֶשְׁתַּוְדִּיתָא Confeſſio. ibidem.& אֶשְׁתַּוְדִּיוּ Pacti vel polliciti ſunt. Marci 14.

ידד & יְדֵי malè hîc pro, Aſpergere, radicem conſtituit Santes. vide in נדה. Itẽ מַן וּדֵין Quis eſt iſte? in 2 Tharg. Eſther, ſed legendum crederem מַן הֵדֵין.

ידע Scire, cognoſcere. & in Aphel הוֹדַע Notum fecit, edocuit. Dan.2. & 5. In Daniele autem & Eſdra pro אֶדַע יֵדַע תֵּדַע reperies Nun interpoſito אִינְדַע יִנְדַע תִּנְדַע Sciam, ſciet, ſcies. Et Syrè אֶשְׁתַּוְדַּע Cognouit. vnde מְשַׁתְּוַדְּעָנוּתָא Agnitio, cognitio. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ Syri. & יְדִיעָאִית Notanter, potiſſimùm, nominatim, præcipuè. ibidem. Inde דַּעְתָּא Scientia. 3 Regum 7. idem יְדִיעָתָא Prou.1.& דַּעַת Iſa.11. מַדְעָא ܡܕܥܐ Syriacè, idem quod νοῦς Græcè, Mês. 1 ad Corinth. 14. cap. Accipitur etiam pro Conſilio. 1 Reg. 25. Item מַנְדְּעָא Scientia, cognitio. Pſalm.73. & Iob 37. Et in Commentariis רַעוּת ſunt Sententiæ ratæ. & יְדִיעָה Cognitio, idea. Inde חֵוְדִיעָא He idearia, quæ veras rerum ideas & notiones mentibus humanis imprimit, & in Grammaticis articuli emphaſeos vice fungitur, vt ὁ vel ἡ Græcis, אַל Arabibus.

יוּדְקָרֵת Quando ex re parua fit aliquid magnum ſic vocatur. Eſt etiam nomen vrbis. יוֹלֵכִי in Raſſe tevoth valet יוֹם הַכִּפּוּרִים Dies expiationum, qui decimo die Tiſri menſis ſeptimi agebatur. De quo ita ſcribit auctor צְרוֹר הַמּוֹר id eſt, Faſciculus myrrhæ: ביום אנשים ונשים וקטנים חייבים לחיות בבית הכנסת וישתחוו ארצה ופעמים:

In die expiationum tenentur tam viri quàm mulieres ac

תושבחתא אבל נאה לא מצאתי בשום תרגום ועוד אדבר בו בשרש נאה וחשם
ואות כמו כי טוב פתר ארי יאות וכן טחון היטב יאורת כן בנות צלפחד יאות
: ואנו נוהגים לומר יאורת בצרי ולא מצאתי כן בכל הנוכתאות Id est,
Hanc radicem non adduxit R. Dauid Kimchi in radicibus
suis. Mihi tamen videtur illud Ierem. 10. כִּי לְךָ יָאֵתָה Quia
decens est tibi, decet te, deductum esse ab hoc themate, vt ex-
ponit R. Schelomoh Iarchi per לך נאה Te decet. Habet au-
tem hæc dictio Pulchritudinis significationem, quemadmo-
dum dicimus in precibus nostris: Et te decet confiteri. Vi-
deturque nihil esse discriminis inter נָאֶה & יָאֶה quemadmo-
dum & nos dicimus in nocte Paschæ: Quoniam eum decet,
quoniam ei congruit. Et sic Cantic. 1. Ecce tu pulcher dile-
cte mi. Tharg. Quàm decora. & plerumque scribitur cum
Iod in fine: vt pro Decet laus, Tharg. יָאֵא תּוּשְׁבַּחְתָּא Psalm. 33.
Sed נָאֶה non inueni in vllo Tharg. de quo iterum loquar in ra-
dice נאה. Inde & nomen יָאוּת vt, Quia bene exposuisset:
Tharg. Quia congruè. Genes. 40. Item Comminuendo be-
ne: Tharg. יָאוּת. & Numer. 27. Rectè filiæ Zelaphchad:
Tharg. Decenter. Nos quoque solemus dicere יאות cum tze-
re; quod tamen in omnibus exemplaribus non inueni.

יָאַב A quo אִתְיָאֵב Desiderauit, concupiuit. Lu-
cæ 16. יָאוֹר Riuus, fluuius. Hebraicum est.

יָאַשׁ Animum despondere, diffidere. Hinc infinitiuus
Eccles. secundo, לְיַאֲשָׁא יָת לִבִּי Ad dissoluendum cor
meum, ad efficiendum vt cor desponderem. & אִתְיָאַשׁ Re-
tardari, desistere. in Zohare. Et Elias, אֲמָרֵי נוּאַשׁ מִלֵּי וְאוּשָׁא
לְיַאֲשׁ אֶת לִבִּי לְיַאֲשָׁא יָת לִבִּי ורז"ל שמשו בלשון זה בלשון התפעל לבר כוון
מתיאש להתיאש אבל חשם הוא יאוש וחוא ענין שיניח אדם הדבר ולא יזכור
בו עוד וכן ונואש ממני שאול תרגום וְיָנוּחַ מִנִּי שָׁאוּל בלא אנטרוכן אובורוענן
ובלעז אנשטנקאו או דישפראר : Id est, Verba animo fracti: Thar-
gum, Sermones desperationis. Iob 6. Ad frangendum cor
meum. Eccl. 2. Cæterùm Rabbini eo vtuntur in coniuga-
tione Hithpael tantùm. vt מִתְיָאֵשׁ & להתיאש sed inde nomen
est יֵאוּשׁ. Significatio verò est cùm quis ab aliqua re desistit,
cuius nō postea recordatur. quale est illud 1 Reg. 27. Desperabit
de me Saul. Tharg. Et cessabit à me Saul. Germanicè
Entruchen vel Weywegen. Italicè *Esser stancho*, *o desperar*.

יָבַב Idem quod רוע Iubilare, ouare, voce & clamo-
re lætitiā demonstrare. Exod. 32. Num. 10. &
Ios. 7. Hinc יָבְבָא רַבָּא Iubilus magnus. ibid. יַבָּבוּת Idē. Ier. 4.

יָבַל A quo הֵיבִיל & אוֹבִיל Detulit, deduxit. Ezr.
5. & Ios. 24. אִתּוּבַל Deduci, deferri. Isaiæ 55. & מוֹבִיל
וּמַיְתֵי בִידֵיהּ Producens & adducens in manu sua. quæ quid ve-
lint, ignorat Elias. Isaiæ 10. שַׁתָּא יוֹבְלָא Annus Iubilei. Ezec.
46. יַבְלָא, vt est in Meturgheman Eliæ, Riuus, alueus. Thre.
3. Complut. נִיבְלִין, sed rectiùs Venet. יַבְלִין Riui, decursus.
מִיבְלָא הַסְבָלָה Sarcina, onus. ad Galatas 5.
יוּבְלָא Deductio, series, effluxus. Iacobi 3.
יַבְלוּן Verruca, papula. Leuit. 22. Elias scribit יַבְלִין.
יַבְלִירַת Verrucaria herba. in Aruc.

יָבַם Affinitatem contrahere, connubia iungere
cum vxore fratris defuncti. Ruth 3.
יָבָם Mariti frater, Iurecōsultis, Leuir, Græcè δαήρ. Ruth 1.
יְבִמְתָא Vxor fratris, Græcè εἰνάτηρ, Latinè Ianitrix. ibidem.
& יְבָמָרֵי Fratria. in Misnah. vnde Elias in Thisbi:
כבר כתבתי בשרש גם כי האיש קורא לאחי אשתו גיסו וכולו אבל אשרי
קוראין לאחי בעלה יבם ואף כשאינה זקוקה לו ליבום בדין התורה כמו
שמצינו במדרש אלישבע אשת אהרון ראתה בעלח כהן גדול ושני בניח סגני
בחונה ויבמה מלך הרי שקראו למשח יבמח וכן נשי שני אחים קרוים יבמות
זו לזו כמו ערפח ורות שנאמר הנה שבה יבמתך אך לא יתכן שתקרא לבעל
גם אחותח רק גיסה כנזכר לעיל : Id est, Iam antea scripsi in radice
hominem vocare fratrem vxoris suæ גיסו &c. Verùm mulier
vocat fratrem mariti sui יָבָם Leuirum: tametsi cum eo ad af-
finitatem contrahendam iure legali congredi non possit; vt
inuenimus in Midr. Elisabá vxor Aharonis, vidit coniugem
suum summum sacerdotem, & duos filios suos muneris sacer
dotalis vicarios, & leuirum suum regem. Ecce vocat ipsum
Mosem, leuirū suum. Similiter & vxores duorū fratrū mutuò
sese appellāt יְבָמוֹת Ianitrices, sicut Orpah & Ruth, vt dicitur
Ruth 1. Ecce reuersa est ianitrix tua. At non conuenit vt quæ-
piam vocet maritum sororis suæ, nisi גִּיסָה vt suprà comme-
moratum est. יוּבְמָא Locus vel flumen, vbi quondam oues
lauabantur. Cantic. 4. Numer. 21.

טָרַשׁ Primò significat idem quod חרש Obsurduit. in Tan-
huma. & est Arabicum, vt dicit Aruc. Secundò
Roborare, fortificare: & אבן חר וקשה טָרוּשׁ est Lapis acutus &
durus, etiam Arabicè. in Aruc. & in Beresch. rab. cap. 23.
Tertiò idem est quod אמן Dilationem in re credita præstā-
re, siue dare ad tempus. Inde טְרָשָׁא Contractus venditionis
rei alicuius fidei concreditæ. טָרֶת idem quod חצר Atrium.
טַרְתָּא Torta panis, vel placenta magna pro condimentis &
mixturis facta ad ponendum cum aliis, quæ Arabicè dicitur
בַּעַר in Aruc. טְרִיתָא Fragmentum piscis magni. in Aruc.

טִישׁ Primò idem est quod צפן Abscondit, recondit,
reseruauit. Psalm. 10. 27. & 31. & etiam Prouer. 1.
Hinc טְשִׁיתָא vel טְשִׁיוּתָא τὸ ἀνατεθέμενον, Reseruatio, quod recon-
ditum est. Psalm. 17. & מוּחְבָּא בְּטִישָׁא Donum in occulto.
Prouerb. 21. טוּשְׁיָא Abditum, latibulum. Iohan.
7. & Actor. 26. מַטְשִׁיאָת Syrè כלאבחא Clanculum,
secretò. Matth. 1. Secundò idem quod טח Obli-
niuit, infecit, obduxit: alij Incrustauit, complanauit, & in-
unxit. Leuit. 14. in Tharg. Ierosolymitano & Iohan. 9.
אִתְטַשׁ Contaminatus, pollutus est. Iohann. 18.
Hinc verbum quadratum טְשַׁטֵּשׁ Fœdare, maculare,
turbare, velut cùm è pluuia magna, via aliqua lutescit. Psalm.
46. & Iob 16. licet ibi corruptè exemplar Complutense ha-
beat מְטַשְׁטְשִׁין pro מְטַשְׁטְשִׁין Liuidæ factæ sunt, nempe אַפַּי Facies
meæ. Hinc טִשְׁטוּשָׁא Cœnum, fimus. Psalm. 40. De quo sic
in Thisbi ait Elias, אותיות מְטַשְׁטְשׁוֹת וכן שְׁטַר הַנִּמְחָק אוֹ נִתְטַשְׁטֵשׁ
פירוש לשון לכלוך וטנוף וחשם טשטוש פני חמרמרו תרגום אַפַּי מְטַשְׁטְשִׁין בלא
ולעקן ובלעז מאקולא : Literæ lituris maculatæ. Item, Instru-
mentum literarum abrasum aut obliteratum, hoc vocabu-
lum Commaculationem & inquinationem significat. Inde
& nomen טִשְׁטוּשׁ Fœdatio, conspurcatio. & pro Facies meæ
corrugatæ, vel conturbatæ sunt, Tharg. Facies meæ ma-
culatæ sunt. Germanicè Flecken, Italicè *Macula*.
טִשְׁטַשׁ Lebes, lauacrum, caldarium. in Aruc.
טוּשְׁכָּאנָא est Thuscia Italiæ, in qua Kimchi dicit, secundū
recentiores, Romam sitam, vulgò *la Toscana*. Kimchi tamen
& Rab. Abraham super dictione משך scribunt, ille quidem
טוּשְׁקָאנָא, hic verò תּוּשְׁקָאנָא sed parum refert. Psalm. 120.

LITERA IOD.

יוֹד Syris, & Iod Hebræis & Chaldæis, decima Al-
phabeti litera, fons & origo cæterarum omniū,
vt ex quo omnes aliæ componuntur, vt videre est in Tabu-
lis Postelli de Originibus & de literis Phœnicū; propriè Lau-
dis confessionem sonat, יָדָה quod est Confiteri, gratias age-
re, celebrare laudibus. יָהּ in Rasse tevoth valet יֵשׁ אוֹמְרִים
Sunt qui dicant. Rāriùs יְהוָה אֱלֹהִים Dominus Deus.

יָאִי Pulcher, decorus, speciosus. Gen. 39. Prou. 17. vt
אִילָן יָאִי Arbor pulchra. 4 Reg. 3. יָאִין Pulchri. Isa.
52. & פִּתְגָמִין יָאִין Verba decentia. aliàs יָאֵן 2 Reg. 15. Idem
יָאֵן Cantic. 4. quamuis habeat formam fœmininam, sed non
rarò confunduntur apud Chaldæos. יָאָה vel potiùs יָאֶה Por-
mosa, elegans. ibidem. יָאֵא vel potiùs יָאִיא Idem Genes. 29.
& Ierem. 46. & alia forma יָאֵתָא Ierem. 6. & עֵינִין יָאִין Oculi
pulchri, decentes. Gen. 29. & 1 Reg. 16. Hinc יָאוּת Pulchrū,
congruum, vel Bene, congruè, conuenienter. Ier. 1. Deut. 17.
vt אֲרֵי יָאוּת פְּשַׁר Quia conuenienter exposuisset. Genes. 40. &
יָאוּת מַלֵּילְתָּא Bellè locutus es. Exod. 10. יָאוּתָא aliàs יָאוּתָא De-
cor, elegantia. Prou. 4. & Syriacè ܝܐܘܬܐ Dectus,
congruitas, concordia. 2 ad Corinth. 13. Et יָאִי Conuenit,
decet. in Ber. rabb. cap. 94. Idem יָאוּת vt כְּרַקָּא יָאוּת Sicut ap-
primè decet. in Commentariis. De hac radice ad hunc mo-
dum Elias in Thisbi ait, יארה זה השרש לא הביא הרדק בשרשיו ולי
נראה כי לך יאתה מזה השורש כמו שפירש רשי לך יאתה לך נאה וחוא לשון
זופי כמו שאנו אומרים בתפלתנו ולך נאה להודות ונראה שאין הפרש בין
נאה ויאה כמו שאנו אומרים בליל פסח כי לו נאה כי לו יאה וכן חנך יפה דודי
תרגום כמה יָאָה ועל חרוב הוא כתיב ביוד בסוף כגון נאוה תהלה תרגום יאיא

טַרְפַּעִיק Genus monetæ valoris nummi cùm dimidio. in Aruc. טַרְפַּשׁ Reticulum iecoris, vel mediastinum, aut diaphragma. in Aruc. vbi adducitur locus ex libro Iob 33. נֶמְפֶּה רְטַפַּשׁ בְּשָׂרוֹ de quo vide in radice קָלַשׁ. diuersæ enim sunt Rabbinorum expositiones.

טְרַק Significat Mordere, vt לְחִוְיָא טְרִיק Serpenti, vel colubro mordenti. Iob 26. & לְטַרְאָקָה Ad mordendum. Eccl. 10. Secundò טְרַק Claudere, includere. Hinc טְרִיקָא idem, vt exponit Aruc, quod סגירה Clausura, septum. Thren. 3. & טְרוֹק תִּיקָא Claude promptuarium, vel camerá. In Venet. & Complutensi exemplari vitiosè vnica dictione scriptum est טְרוֹקְתִּיקָא. Psalterio Nebiensi benè in hoc quòd disiunxit: quòd autem pro תִּיקָא habet dictionem nihili וְתִיאָ, mendosè. Item illud Prou. 21. & 25. טַב לְמִתַּב עַל קַרְנָא דְאִינְדָּא מִלְּמִיתַּב עִם אִתְּתָא תְּגַרְנִיתָא וּבֵיתָא טְרָקָא: Præstat, ait Salomon, sedere super cornu tecti, quàm habitare cum muliere rixosa, & domo claudenti vel clausa. Hebraicè autem habetur וּבֵית חָבֵר Et domo incantatoris. vel, secundum alios, Societatis, vel associantis, domus in qua multi conueniunt & consociantur. R. Abraham Domus societatis quæ sit mulieri, in qua aliquis in societate viuere cum ea possit. Ideò Santes טְרַק Sociare & incantare: & inde טְרָקָא Incantationem & societatem exposuit. Nescio verò quo in sensu Elias hæc acceperit qui hanc dictionem טְרָקָא inter ea quæ Mordendi habent significationem, recenset. nam eiusmodi significatio non video quomodo possit sensui conuenire. Sensus verò Paraphrastæ talis est, vt opinor, longè homini eligibilius esse, vt sub quodam paruo angulo & tuguriolo domus cæli & ventorum iniurias tolleret, quàm in domo bene clausa mulieris semper rixantis intemperiem perferat. Item טְרַק idem quod הכה Percussit. in Aruc. & idem quod עבר Pertransiit. Iob 27. vt scripsit Santes. sed eũ legisse oportet in eo capite pro יִטְרוֹק Proiiciet, quod est in omnibus exemplaribus, aut יִטְרוֹק mendosè; nam præter id, cur Transire significaret, nulla est ratio, aut pro cap. 26. 27. notasse. quod si ita est, bis rem eandem varia & duplici explicatione exposuit. nihil enim de hoc themate in hisce duobus capitulis inuenitur, præter illud quod iam posuimus חִוְיָא טָרִיק Serpens mordens; cui respondet in contextu Hebraico נָחָשׁ כָּרִיחַ quæ quia exponuntur ab Hebræis, Serpens ab vna maris extremitate vsque ad alteram instar vectis transiens & penetrans, ideò cum scripsisse quòd טְרַק Transire significet, credibile est. טַרְקָאִירִין Instrumentũ in quo ponuntur diuersa vasa, vt cyathi, & id genus. in Sche. rab. cap. 25. lib. 1. טַרְקָנָא Nomen lapidis precioſi, qui Hebraicè dicitur שְׁבוֹ Arabicè verò אלסבו, Septuaginta & D. Hieronymus ἀχάτης, Achates. Alludit autem hic Lapis appellatione ad eum, qui Italicè *Turchina*, Gallicè *Turquoise*, Hispanicè *Turquesa*, dicitur. & is est, secundum aliquos, qui κύανος, Cyanos Græcè vocatur. טַרְקִי Nomen gentis, quæ Hebraicè dicitur תִּרְס hoc est, Thracia, & Thrax. in Aruc. & in Tharg. Ierosolymitano. Genes. 10. vt legit Pagninus. sed alij per Thau habent תַּרְקִי vide ibi. מְטַרְקָא Scutica. טַרְקְלִין & טַרְקְלוֹנָא Græcum est τεικλίνιον Discubitorium, conclaue. Elias היכל חפנימי Cubiculum interius. Esth. 7. in 2 Tharg. & in Ber. rab. cap. 14. טַרְקְלִיל scribunt quidam idem esse quod מצחת נחשת Ocrea ærea. 1 Regum 17. Kimchi tamen, inquit, exponit Laminá. quod verum est. sed non tantùm Laminam, verùm Laminá æream appensam super pedibus Goliath, ad eos protegendos, dicitque מצחת per translationem in eo significatu vsurpari, & propriè esse Frontale aureum argenteumúe, quem super frõtem gestare pro more puellis erat. & sic illud explicat Elias lingua vulgari פרונטל *Frontal*. R. Schelomoh מִצְחַת exponit Gallicè נשל *Nissel*, quod est, vt ipse explicuit, instrumentum in modum manus ferreæ, quod è galea prodiens iuxta nares ad pedes vsque Philistini pertingebat. hîc autem in plurali legitur טַרְקְלִילִין דְּנָחַשׁ Ocreæ, vel laminæ æreæ. טַרְקָלָר Genus vasis vel instrumenti. in Aruc.

טַרְקִנִין Panes cocti in fouea terræ, non in clibano.

טְרוֹקַבִּימָא Diaphoreticum, solutiuum. in Vaic. rab. cap. 3. & Esther 1. in Midras. טַרְקְסִין Intrinsecus & extrinsecus, spacium in adyto, de quo hæsitabatur essetne intra vel extra oraculum.

Item Textor, & vestis succincta. טַרְסִיס vel טוּרְסוֹס atque טוּרְסִיס Tharsis, vel ταρσός, Tarsus. Iob 3. & Psalm. 72. אִילָּנָא דְטַרְסִיס, Aruc דְטוּרְסוֹס Naues Tharsis, vel Tarsenses. R. Schelomoh Naues Africanæ vel Tyriæ. Psalm. 48. Complutens. manuscriptum semper per ת scribit תַּרְסִיס. Hinc in Tharg. Esther cap. 2. אִתְיַעֲטוּ בְּלִישַׁנְהוֹן בִּגְתָן וָתֶרֶשׁ טַרְסָאֵי Consultabant, consilium inibant in lingua sua Bigthan, & Teres Tarsenses, vel Tarsæi. Elias in quibusdam libris טוּרְסָאֵינֵי legi annotat. Ego verò in alio libro manuscripto reperio תּוּרְסָאֵי vt suprà תַּרְסִיס per ת, vt etiam Hebraicè תַּרְשִׁישׁ legitur. & Syrè ܬܪܣܘܣ טַרְסוֹס ταρσός, Tarsus, vrbs D. Pauli natalibus percelebris. Actor. 9. טַרְסִית est מִלָּה קְטַנָּה Parua quædam moneta. in Aruc. טוּרְסָמָא Tabulatum. in Zohare. טַרְסְקַל Tabula ex viminibus confecta, super qua comeditur. in Vaicr. rabb. cap. 19. Lingua sancta dicitur טַסְקָא, & Syriaca טַרְיֵינָא, vt ait Aruc.

טְרַף Hebraicè significat Rapere, auferre, tollere. In passiuo Syrè ܐܬܛܪܦ אֶתְטְרַף Ferri, rapi. Act. 27. Secundò טְרַף in Pael, idem quod רטש Allidere, contundere, quatere. 4 Reg. 8. & מְטַרְפָּן עַל לִבֵּיהוֹן Tundentes, plangẽtes super corda sua. Elias in masculino habet מְטַרְפִּין Nach. 2. In passiuo אִיטַרַף Conturbari, percelli, turbatione & stupore exagitari. 3 Reg. 19. Psalm. 39. & Gen. 41. quamuis malè in Meturgheman sit וּמְטַרְפָא רוּחֵיהּ pro וּמְטַרְפָא Et conturbatus est spiritus eius. & עוֹלְמֵיהוֹן יִטְרְפוּן Iuuenes eorum allidentur, ad parietẽ proiicientur. Isa. 13. Item Elias תִּטְרַף רוּעָתוֹ וְהִתְאַר מִטְרַף תרגום וחתגעשו והתחוללו וישתגשגון ויטרפון וכן ותפעם רוחו ומטרפא רוחיה לשון שגעון ובלשון אשכנז אונזנינג ובלעז און פאצו: Alienabitur sensus eius. Inde nomen formale מְטֻרָף Mente motus, turbatus. Et commouebuntur, insanientque, Ier. 25. Tharg. Tumultuabuntur, & conturbatione percellentur. Item, Et conturbatus est spiritus eius. Tharg. Attonitus factus est spiritus eius. Significat Dementem fieri. Germanicè Wansinnig/ Italicè *Vn paſso*. Hæc ille. Et alia significatio וְעַמָּשָׂא מִטְרַף בְּדַמָּא Et Hamassa raptabatur, volutabatur in sanguine. alij, Cadebat, iacebat. 2 Reg. 20. & טָרִיף Prostratus, conuolutus. Iudic. 4. ܛܪܦܐ טוּרְפָּא Cruciatus, anxietas. Lucæ 2.

טַרְפַּת, vel vt exemplar Complut. habet טִרְפַּת δρμη, Impetus, fortis incessus. alij Strepitus: Iud. 5. טַרְפִּיתָא ponitur pro איה Aue quadam, quam Picam Hebræi esse dicunt, puto Accipitrem esse, vt & aliquando D. Hieronymus transtulit, alij Vulturem interpretantur. Leuit. 11. & Iob 28. vbi in Veneto, vt iam dixi, mendosè impressum est טוּפִיתָא. Radicem huius dictionis Elias טַרְפַּת facit, non טְרַף. Item טְרָפָא & טַרְפָּא Folium ita vocatum, quòd vi ventorum aut aliqua tempestate abripiatur & euellatur ab arbore. Gen. 8. & Ier. 8. in plurali טַרְפֵּי Folia. Ezec. 17. & אִיטַרְפוּי Folia eius. Venetum exempl. habet אֲטַרְפוּי Psal. 1. sed ibidem vbi pro פלגי מים Riuis aquarum, in Veneto est טוּרְפֵּי מוּי legendum cum Elia & Complutensi, טֻוְפֵּי מוּי Fluenta aquarum. Deinde Elias ait, טַרְפָּה סתם שאסרה לנו התורה הוא בשר בהמה או חיה שנטרפה על ידי זאב או דוב וכיוצא בהם רק הוא שמשו בה דרך השאלה לשאר אסורי מאכלות וקראו גם כן טרפה לנטבת חריאה ושאר דיניה וכן יש טרפות וחכלל לא שייך לשון טרפות רק על לשון אכילה אבל לשון כשרות נופל על הרבה דברים כאשר אבאר בשרשו:

Præda absolutè, qua nos vetat Lex vesci, est caro cicuræ aut feræ bestiæ, quæ rapta est per lupum, vel vrsum, aut iis similé bestiam. Attamen Rabbini, piæ memoriæ, per translationem vtuntur ea dictione pro reliquis etiam vetitis cibis. Quinimò similiter vocat טְרֵפָה Meatum pulmonis, & ea quæ eiusdem iudicij sunt. Sic & 18. Trephoth cibi illiciti. sed in summa, non conuenit vsus טְרֵפוֹת, nisi significationi אכילה Cibi; vocabulum verò כשרות rei licitæ, multis aliis rebus competit, vt explicabo in radice sua. Hæc ille. Præterea טְרַף vt habet Santes, est Aequare, complanare, frangere, incidere, eleuare.

טְרַפֵּיזִין τεραπέζα Mensa. טְרַפֵּיזִין Trapezitæ.

טִרְפַּחַת idem est quod שלפוחית id est, Matrix, vulua, vel vesica vrinæ. טְרִיפוֹלָאֵי Tripolitani, qui habitant τείπολις, Triplim. Gen. 10. in Tharg. Ierosolymitano. Idem טְרִיפוֹלִיס vel τείπολις vocatur in prouincia Barbariæ. & est locus, vt ait Elias, qui etiamnum hodie

טְרַפֵּס In Commentariis significat Præsumere. & מְטַרְפֵּס Præsumptuosus, intumescens. Item Tumor & condemnatio. טְרַפֵּסִיעִיס Trapezita. in Midb. rab. cap. 4.

טַרְזָא Custos palliorum, & armorum, siue murorum vrbis. in Aruc.

טְרַח Laborare, fatigari. Eccl.1. Et in Hiphil הִטְרִיחַ Vexauit, fatigauit. in Kimchi. Inde טוֹרְחָא Labor, fatigatio. Psalm.25. & Deuter.1. Idem טַרְחוּת Ecclesi. 10. טַרְטֵר Proxenetæ officio fungi: & מְטַרְטֵר Proxeneta.

טַרְטֵמַר idem quod חצי מנה Dimidium ponderis. in Aruc.

טַרְטִיכִין Saxa, iacula. in Schem. rabb. cap.36. טְרוּטוֹת Palpebræ clausæ, vel modicùm apertæ. טַרְטָן est מין בגד Species cassidis, vel, vt est in Aruc, est Vestimentum illud quod proiiciunt mulieres super capita sua, quo tempore exeunt foras. Item Bilanx, statera. טַרְטֵקַל aliâs in Complutensi codice טַרְטֵלֵק neutrum adducitur ab Aruc: sed doctissimus vir Andreas Masius in Peculio Syrorum à se collecto, ponit טַרְטֵקַל pro Carbone. & hinc טַרְטֵקַלְיָא pro ἐγκάρδιος, Pane super carbonibus tosto. ἐγκάραι enim πυρός sunt apud Suidam, ὅθι ἐδάφους ἀνθρακιαί, Carbones in pauimento vel area foci.

טַרְטִמָאוֹת Theatra. in Ber.rab.cap.68. & Psalm.18. in Midr.

טַרְיָא Genus gallæ. טַרְיָאנָא idem est quod צנה Scutum: & כל Canistrum. טְרִינָא Moneta Traiani.

טְרַכֵּן Idem quod רחרח Impulit, vt scribit Santes. Prouerb. 19. Hebraicè legitur מְרַדֵּף אֲמָרִים Sequens verba, vel, persequens verbis. vbi Thargum habet אוֹכֵא דְטַרְכֵן בְּמִלּוֹי Ac si expelleret eos verbis suis. Hîc enim arbitror Nun dictionis טַרְכֵן seruile esse. & sequitur in Hebræo לֹא תֵמָה Non adsunt. pro quo Thargum, vt habet Elias & Complutens. לֵא שְׁרִיד Non est superstes, quasi diceret, Nullus remanet. שְׁרִיד autem nomen est indeclinabile. In Venet. & alibi in Elia legitur לָא שְׁרִיר Non firmus, vel si mauis, Non firmatur. Elias habet אוֹכֵא דְטַרְכִין בְּמִלּוֹי לָא שְׁרִיד Quando qui expulit verbis suis non superstes. quæ parum Hebræis respondent. & si שְׁרִיר legeris, Confirmatus, meliùs quadrabit. Hinc טַרְכְּנוּתָא aliâs טַרְכּוּנְתָא ponitur ibidem 26. pro מרחה Expulsione. Sic habent Aruc & Elias, neque explicant. Sed in Veneto rectiùs forsan per Thau legitur תַּרְכּוּנְתָא Expulsio. nam תְּרַךְ, vt suo loco videbimus, idem significat quod גרש Expellere, eiicere.

טַרְכּוּנָא in Esther, nonnullis Thalamus esse videtur.

טַרְכּוּנָא ponitur pro ארגוב, siue sit nomen loci, vt hîc vult Sãtes, siue vt vult R. Schelomoh, est Augusta ædes. scribit enim 4 Reg.15. כל ארגוב לשון פלטין החשובין וכל טרכונין בלשון ארמי פלטין החשובין למלכות. Omne, inquit, Argob significat Eximia palatia, & omnia Tarconin, lingua Chaldaica, sunt Aedes augustę regni, βασιλικαί, Basilicæ. Idem ait Deuter. 3. se vidisse Paraphrastem Ierosolymitanum voluminis Esther vocantem Palatia טַרְכּוֹנִין, & inde didicisse quòd חכל ארגוב Prouincia Argob sit הפרכיא היכל המלך ὑπαρχία, Præfectura regio ædis regiæ, ac si diceret regnum ex eius nomine vocari. & sic ex illo 4 Regum 15. את ארגוב, quia iuxta palatium regium occiderunt Pecah filium Menachem, didici ita appellatam fuisse חופרכיא Præfecturam. Hinc, vt scribit Elias ex lib. Esther, טַרְכּוּנָא דְמַלְכָא Palatium regium, illud forsan est, quod Neoterici suprà, thalamum exposuerunt. Sic & vocatur vrbs quædam & regio Hispaniæ, ταῤῥακὼν quidam è Latinis scribunt Tarraco, vulgò Tarrago. טַרְכִּינוּס Tarquinus, nomen proprium viri. Thren. 3. in Midras. טַרְכְּסִיר Est species quædam calcis, quæ Arabicè טַפִּירַן אַל פַּרָאג appellatur. in Aruc.

טַרְכְּסִמוֹן idem quod פרדס Paradisus, viridarium, pomarium. טַרְסְקִימוֹן & טְרוּסְקִימוֹן atque טַרְכַּסִימָא est מין ירק Species oleris. scribitur etiam טַרְקְכִימָא. in Aruc. טַרְכּוּסָא Apparatus. in Zohare. טְרִימָא Decoctio croci. Item Congeries vel pasta ex dactylis & sisamis. in Aruc. טְרוּמוּסָא Coctum ad Solem. טַרְמִיס Placenta inculta. טִירוּמוּסִיָא Tributum. in Ber. rab. cap.89. טוֹרָן & טוּרְנָא τυράννος, Tyrannus, princeps potens. טוּרָנִין & in regimine טוּרָנֵי τυράννοι, Tyranni, principes. Iosue 13. Isaiæ 2. Idem טוּרְנִיָא Iud.8. & Syrè ܛܘܪܢܘܬܐ Tyrannis, vis tyrannica. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

Idem טִרוּנִיָא in Ber.rabb.cap.42. & 70. & Cantic.1. in Midras. & pro טוּרְכוּס quod Santes interpretatur Turchum & Satrapam. 1 Regum 6. repono טוּרְנֵי Tyrannos.

טוּרְנִינָא Torneamentum. טְרַס Quærere. in Vaicr.rabb. capite 18. טַרְס Nomen vrbis, quæ Italicè dicitur *Torsi*, vt inquit Pagninus.

טַרְסִי Natio fodiens & perquirens æs in suis mineris.

Item Isaiæ 13. כֶּסֶף לֹא יִתְקָצוּן Argentum non imponent, imperabunt, sic habet Elias & Venetum exemplar; vbi rursum Santes iuxta lectionem Hebraicam חשב interpretatur Putare existimare. sed exemplar Complutens. longè rectiùs habet בְּכַסְפָּא לָא מִתְפַּקִּין In argento non erunt contenti, satisfacti.

טִיקוּם Dispositio, ordo. alij, vt solent è collatione Hebraicarum vocum, Altitudo, statua, exemplar, similitudo. item Mensura. 4 Regum 16. Ezech.43. & 45. Hæc autem omnia, quamuis rebus diuersis tribuantur, eiusdem tamen videntur esse significationis, vt & Elias fatetur: hancque dictionem Chaldæos à Græco τάξις mutuatos esse arbitror, nã & τάττω idem est Græcis quod hîc טַקֵּס Chaldæis.

טְרָא Primò significat Percutere, agitare. אִתְטְרִי Erupit, irruit, commotum est. Lucæ 6. Hinc טַרְיָא Agitans. ad Hebr.10. טִירְיָא Agitatio, & thermæ. Hinc est Cantic.3. & Ruth 4. שַׁקְלֵן וְטָארֵן Inferunt & agitant. id est, Opponendo atque obiiciendo disputant ac disceptant, decertantúe. Aruc sine Aleph legit טָרַן. atque ipse & Elias hæc duo verba per נשא & נתן id est Ferre & dare interpretantur. Secundò טַר metaphoricôs significat Expectare, vel potiùs Obseruare. vide in נְטַר, vt טַר יַרְחָא דַאֲבִיבָא Obserua mensem nouarum frugum. Bahal Aruc Expecta. Deut.16.

טִירָא Caula, stabulum. Iohan.10. טִיר Oppidum, vrbs, vel palatium. טוּרָא Species oleris amari. in Aruc.

טַר Mensis nouarum frugum, si credendum est recentioribus, hîc egregiè hallucinãtibus. nam cùm legissent in Aruc טַר יַת יַרְחָא דַאֲבִיבָא Obserua mẽsem nouarũ frugum, non viderũt Iud טַר esse imperatiuũ verbi נְטַר, quod posuit Onkelos pro Hebræo שמור Custodi, & אֲבִיבָא idem esse quod אביב, Mẽsis prædictus. טְרוֹיָא Vrbs nota, Troia videlicet. in Commentariis. טוּר & טוּרָא Mons. de quo iam suprà. Deut.2. & 32. in plurali טוּרִין & טוּרָיָא Montes. Isa.42. & Genes.8.

טַרְבַּן Tribula. in Aruc. טַרְגּוּם Frumentorum tritio, ptisana. Item Malus arbor, vt malè habet Santes. ideo legẽdum אִטְרוּנָא vide in Aleph. טַרְגִּימָא Græcè τραγήματα, Secundæ mensæ, fructus qui post cibum præbetur. טְרִיגוֹן Græcè τρίγωνος, Triangulus, vt דִּיגוֹן Diagonus, diangulus, טֶטְרִיגוֹן Quadrangulus, פֶּנְרִיגוֹן Pentagonus, quinquangulus.

טְרַד Expellere, fugare, eiicere, eliminare. Exod.2. 2 Reg.11. & Dan.4. & in Tharg. Ierosolymitano frequenter. In passiuo אִתְטְרַד Expulsus est, eiectus est. Prou. 25. דָּשָׁא טְרַד בַּתְרוֹהִי Ostium trusit post se. alij, Clausit. Genes. 19. sic & מִטְרַד טְרִיד Claudendo clausit. ibidem 20. in Tharg. Ierosolymit. vt habent Aruc & Elias. Item Iud.20. legitur טְרַדוּנוּן Expulerunt eos, eiecerunt illos, vt & Kimchi exponit, הדריכוהו illi in Hebræo respondens. nihilominus Santes per שפשף Contriuit, calcauit, exponit. בְּרָקִין טְרַדִין Fulgura perterrentia, terrore fulgentia. R. Schelomoh exponit דטורדים את הבריות Expellentia creaturas. & ita sensisse paraphrastem inquit. Neoterici tamen vitiosè cum Veneto exemplari בְּרָקִין טְרָדִין scribentes, interpretantur post Pagninum Fulgura discurrentia: eò quòd in Hebræo est יְרוּצוּ, quod Kimchi interpretatur, Discurrent per plateas ciuitatis, huc & illuc ignari quid agant. Sed hæc interpretatio non conueniret præcedentibus, quæ scripsit Paraphrastes. meliùs igitur R. Schelomoh ירועו את השומעים Frangent vel consternabunt audientes. Nach.2. Hinc ܛܪܘܕܝܐ Expulsio, extrusio, profligatio. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. Est & alia huius verbi significatio, de qua in hunc modum Elias,

קראו ר"ל למי שעסקיו תמיד על עסק אחד טרוד והעסק ההוא נקרא טרדא לשון טורח מן דֶּרֶךְ טוֹרֵד ואין לו דומה עוד במקרא: Vocant, inquit, Rabbini, bonæ memoriæ, eum qui vni negotio iugiter incumbit טָרוּד Assiduum, & negotium ipsum vocatur טַרְדָא quod idem est atque טוֹרַח Labor molestus. Estque desumptũ ab illo Prouerb.27. Stillicidium persistens, assiduum. nec amplius inuenitur in Bibliis. Hæc ille. Inde verò Genes.36. in Tharg. Ierosolymit. vbi in Hebræo est, בת מטרד Filia Matred, legitur וַבְרָא דַהֲוָה לָעֵי בְּמִטְרְדָה Vir qui laborabat in labore suo indefesso. Elias aliter habet, & quid sit nõ intelligit, vt fatetur. est autẽ טְרָדָא דַהֲוָה לֵיהּ בְּמַטְרִידָא Ordo qui erat ei assiduè.

Item טְרַד idem quod ערבב Miscuit, commiscuit, confudit.

טַרְזָא Frustum interulæ, triangulare, & cucurbita ad semen deputata. טוּרוּז Genus pallij.

Et proiecit eum in formam. טַפְסֵי Fascinationes. in Zohare. אתקין טופסיסא דקורמא במטון. טופסיסא scribitur in Zoh.col.192. quid autem hæc verba significent nescio. דקולפא ויתבו

טַפְסָר idem quod נגיד Dux, vel שלטון Imperator. In plurali טַפְסָרִין Duces, imperatores. Nach.3. טוּפְסָרָא Genius, angelus, instinctus. in Zoh. טוּפְסָק Inclinatio, pronitas. in Zoh.

טְפַף

Significat Æquare, adæquare. & טְפוּפָא Æqualis. in Aruc. טַפְקָא idem quod רעף Tegula, seu later, lateris. טוּפְרִין atque טִפְרִין sunt Vngues, vngulæ. Deuter.21. Iud.5. & Dan.4. In singulari טַפַּר שָׁמִיר est Acumen seu mucro adamãtis. Gallicè *Pointe d'attmant*. Ier.17. Et טוּפְרָא Genus quoddam aromatis, lucidum vt vngula, onycha. Exod.30. Item est idem quod צלם Imago. in Aruc.

טְפַשׁ

Stultè egit, insaniuit. 1 Reg.13. Numer.12. טַפֵּישׁ לִבָּא דְעַמָּא Hebeta, incrassa cor populi. Isa. 6. In passiuo אִיטַפַּשׁ Stultus factus est, hebetatus est. Iere.9. & 10. & Psal.119. in litera ט. Hinc טִפְּשׁ & טִפְּשָׁא aliâs טִפְּשָׁא Stultus, stolidus, stupidus. Eccle.4. Isa.28. Psal.73. & Prouer.17. In plurali בְּנִין טַפְּשִׁין Filij stolidi, insensati. Ier.4. Idem טִפְּשָׁא Eccl. 4. & in fœmineo מַלְכוּתָא טִפְּשָׁתָא Regnum stultum, obtusum. Isa.49. טִפְּשׁוּתָא Stultitia, stoliditas. Deuter.28. & 1 Reg.25. אויל וכסיל וכסל ונבל מתורגמין בלשנא טפש מלשון טפש כחלב לבם לשון שמנינות ואין לו רומה במקרא וכן חשמן לב העם תרגום טַפֵּישׁ ומזה אמרו ר"ל חכמים כל עוד שהם מזקינים חכמתם מתרבה ועמי הארץ כל עוד שהם מזקינים מטפשים פירוש מתטפשים הטיה דנשרה ורבים טועים וקורין מטפשים חמם בשוא וכזה בפרק במה מדליקים ברוב חנוסחאות אינו מטמא טמאת אהלים המם בשוא ואינה אלא בחירק מְטַפֵּשׁ הטית דגושה פירוש מתטמא: Id est, Euil, Chesil, Sacal & Nabal exponuntur per טִפֵּשׁ, iuxta illam Psalm.119. locutionem: Incrassatum est veluti adipe cor eorum. vbi Pinguedinem significat. Nec est ei simile in textu Bibliorum. Item, Incrassa cor populi huius Tharg. טַפֵּישׁ. Hinc Magistri nostri, quos honoris causa nomino, dixerunt: Sapientes quò magis senescunt, eò magis crescit eorum sapientia: populi verò terræ (rudes) quò magis senescunt, eò magis insaniunt. vbi מְטַפְּשִׁים scribitur pro מִתְטַפְּשִׁים Teth cum puncto daghes. Multi tamen errantes legunt מְטַפְּשִׁים Mem cum scheua. Similiter quoquè in Perech Madlikin multa exemplaria habent אֵינוֹ מְטַמֵּא טְמֵאַת אֹהָלִים Non polluitur pollutione vel immunditia tẽtoriorum, Mem cum scheua, quod fieri non debet, nisi cũ chirek מִטַּמֵּא Teth affecto daghes, quod idem valet ac מִתְטַמֵּא. Hæc ille.

טַפְתָּא Circuitus, clausura. in Aruc. טַפְתָּא Infectio, vel fluxus. in Comment. טוּפִיתָא vt perperam hic cum Venetianis adducit Santes, est, vt ipse exponit, Auis acuti visus, vultur, aut, secundum alios, Pica. sed legendum cum Elia & Complutensi manuscripto טַרְפִּיתָא. vide paulò pòst. טִצְרָק idem quod ערמה Astutia, calliditas. in Aruc. טַצְחָר Triennium, tempus trium annorum, lingua Persica. in Aruc.

טַקְלָא Vrna, aquarium, clepsydra. in Zoh. טוּקְלִים Secretarius, à secretis. Psalm.80. in Midras.

טַקַּס

Iungere, aptare, instruere, ordinare. 3 Regum 20. Ierem. 46. Mich.1. & Exod. 14. vbi perperam in exemplari Veneto legitur טַכֵּיס. Hinc טַקִּיס מַשִּׁירֵיהוֹן Instrue exercitus tuos. Iudic. 9. In passiuo אִיטַקַּס Ordinati, in aciem instrui, vt בְּשׁוּם אֱלָהָנָא נִיטַקַּס In nomine Dei nostri instruemũr. alij Vexillum erigemus vel explicabimus. Complutense manuscriptum hîc habet, non bene, vt mihi videtur, נְטַקֵּס in Pael, Ordinabimus, supplendum enim esset Aciem, vel exercitum. Psalm.20.

טִיקָס & טִיקָסָא Græcè τάξις, Ordo, acies. alij Vexillum. Numer.1. & 2. & טִיקָס פִּיקוּדוֹי Series mandatorum eius. Canticor. 2. In plurali טִקְסָיָא Ordines, acies. ibidem.6.

Item טַקַּס significat Statuere, imperare, imponere. vt 4 Regum 23. טַקִּיס יָת כַּסְפָּא Imperauit pecuniam. & ibidem 12. כַּסְפָּא דְמִיטַקַּס Argentum quod erat statutum: aliâs דְמִטַקַּס vel מְטַקִּיס Paratum vel ordinatum. quo in loco Santes טַקַּס exposuit Cõflare metalla, eò quòd Rabbi Dauid Kimchi dicit כֶּסֶף הַמְּחוּכָן Argentum ponderatum, quod est in Hebræo, esse illud quod erat cusum in monetam; aliud verò quod nondum erat cusum, ait datum fuisse, vel vt cuderetur, vel vt conflaretur in monetã. & postea exponit מְרַתּוּקָן idem esse quod מרתוקן בצורה Effigiatum, formatũ, vel signatũ. Sed in hoc sensu Ionathan paraphrastes nõ accepit. sic & Isaiæ

ברברי ר"ל מכל שכן דמסתר טפי פירוש יותר ולא נמצא בתרגום: Apud Rabbinos legitur, Quanto præsumit magis, hoc est יותר, nec inuenitur in Thargum.

טַפַּז

Subsilire, saltare, se mouere. Psal.68. Cant.2. & Eccl. 3. טַפְּזַת פּוּמָהּ Mouit os suum. Neoterici, Clausit os suum, quòd in Hebræo sit קָפַץ, ignorantes verbũ illud etiam apud Hebræos Saltare & mouere se, exponi, quẽadmodum Cant.2. מְקַפֵּץ Saltantem interpretantur Hebræi. In Complutensi codice vitiosè legitur טַפְּזַת, nihil enim, quòd sciam, significat. Iob 5. Sunt & qui legunt שְׁזִרַת eodẽ sensu. vide in Schin. sic & eiusd.37. vbi alij legunt וְיִטְפֹּז, vel, vt Aruc habet, וְיִטַּפֵּז Et exiliet, seu mouebitur. Aruc & Elias præter hanc lectionem etiam citant וַיְשַׁזֵּר vel וְשַׁזֵּר vide ibi. טַפְזָא idẽ quod שפן Cuniculus. Leuit.11. & Deut.14. in plur. טַפְזָיָא Cuniculi, alij Erinacij. Psalm.104.

טְפַח

Plaudere manu, percutere, calcare, icere pugno. Ierem.31. Ezech.6. 4 Reg.11. & 19. licet ibi quidam Intingere, mergere, humectare, explicent, eò quòd in Aruc, sed per translationem, טְפַח reperiatur in eo sensu; nihilominus ipse Aruc hunc locum ex superiori significatione Calcandi & percutiendi, exponit. Hinc Benoni מְטַפַּח בְּקוּרְנָסָא Percutiens paruo malleo. Isa.41. & in tertia fœminina מְטַפְּחַת שְׁמָשָׁא Feriit Sol. Ionæ 4. Apud Aben Ezra in Decalogum inuenitur טפח pro Euexit, manibus leniter tractauit. Gallicè *Dorloter*. טְפַח Est genus leguminis, quod Arabicè שִׁכַּם וִילְבָאן dicitur in Aruc. טְפִיחַ Locus humidus & pratensis vbi nascitur herba. in Ber.rabb.cap.33. Significat etiam Vas testaceum in parietibus ędificatum, vt ibi nidificent aues. in Aruc. מְטַפְּחַת est Linteum. טְפֵי vt suprà, Plus, magis. Item Vas oleariũ, lenticula os angustũ habens, gutturniũ. טַפְּטָא & טַפְּטָא Tapetum. accipitur & pro Stragula, ephippio equi.

טְפַל

Hebræum, significat Coniungere, compingere, concinnare, linire. in Ber.rab.cap.71. Hinc in Commentariis שֵׁבֶט בִּנְיָמִין טָפַל לְשֵׁבֶט יְהוּדָה Tribus Beniamin adhæsit tribui Iehudah. טַפְלִים Socij, sodales, collegæ. in Comment. טַפְל Adiunctum, accessorium. Psal.18. & 31. in Midr. טַפְלָא secundum Eliam idem significat quod מלט, à quo adhuc Itali habent *Malta*, id est, Intrita, lutum calce & arena compositum. Santes Iuncturam exponit. Ierem.43. Item Elias in *Thisbi*: בנה ר"ל עשו תעקר טפל וחטפל עקר וכן רחל היתה תעקר ולאה טפלה לה לשון רביק וסמיכה מלשון טפ"ל ועלו שקר בלא"ביח"פט ובל"עז אפ"יצאטו: Apud Rabbinos legitur, Fundamentum fecerunt accessoriũ, & accessorium fundamentum. Item Rachel fuit fundamẽtum, & Lea adiuncta est ei. Significat hæc vox Adhæsionem & coniunctionem, iuxta illam phrasim Psal.119. Concinnarũt aduersus me mendacium. Germanicè zuhefft, Italicè *Appiccato*.

Secundò significat Fatigare, laborare. vnde טִפְלָא Fatigatio, labor. Et Vacare, operam dare. in Vaic.rab.cap.34. & Psal.30. in Midr. Subiici, sub potestate esse. in More libr.1. cap.70. Item Allidere. Thren.1. in Midr. טַפְלָא Paruulus, infans, idem quod טף, & aliquando per synecdochen capitur pro omni pube vel cœtu paruulorum. Ios.8. & 2 Reg.15. in plurali טִפְלָיָא Pueri, paruuli. Esther 3.

טְפַס

Significat Acquiescere, consentire, conuenire. Gen.34. & Prou.1. In passiuo אִיטַפַּס Cõtentus est, satisfactus est. 4 Regum 12. & Syriacè אִתְטַפַּס Credidit, fidem adhibuit, persuasus est. Iohan.3.

Inde מְתַטְפְּסָנוּתָא Obediẽtia, animi requies. ad Ephes.2. & דְּלָא מִתְטַפְּסִין Qui sunt inobedientes, immorigeri. Luc.1. טִיפְסָא Quies. vt חוּרְפִּילָא דְטִיפְסָא Tenor, nutũ sue quietis. in Zohare. בְּלֵאֵי טַפְסָן Veteramenta detrita, conculcata, idem quod סְמַרְטוּטִין id est, חתיכות בגד בלוי Frusta panni veteris & laceri, laciniæ vestium. Ierem.38. In Hebræo est בְּלוּיֵי הַסְּחָבוֹת Veterationes distractionum, id est, Frusta panni veteris tracta huc & illuc. Tertiò significat טְבַס Typis æreis excudere, imprimere. In passiuo אִתְטְבַס Impressum est. in lib.Rit.Seu. Patr. Inde טוּבָּס, & Syrè טוּפְסָא τύπος, Typus, figura, exemplum, in Vaic.rab.cap.34. Iohan.13. & 1 ad Cor.10. טוּפְסָנָאִית Typicè, figuratè. in lib.Rit.Seu.Patr. טוּפָּס Exemplar, tenor literarum, quẽ vulgò Copiam vocant. טַבְּסָא est, iuxta Aruc, Forma, modellus vitriarij. hinc Exod.32. pro וְיַצֵּר אוֹתוֹ בְּחֶרֶט Et figurauit eum in stylo, vel forma, vt volunt alij: Tharg. Ierosol. וְדַמָּא יָתֵיהּ בְּטַבְּסָא

הגישו עצמותיכם Afferte actiones vestras: טענות בריאות וחזקות Argumenta valida & fortia. Hæc ille. Præterea טָעַן, quemadmodum Arabicè idem est quod דקר Confodere, configere: Hinc est מְטַעֲנֵי in regimine, & מְטוּעָנִין atque מְטוּעָנִין Perfossi, transfixi. Isa.14. Ier.18.37.& 51. & Ezech.28. & sic 1 Reg.14.in Compluten. & Veneto. sed Kimchi in Commentariis legit כַּד טְעִינִין חַרְבָּא Cùm essent gladio perfossi, vbi alij simpliciter habent מְטַעֲנִין Transfixi. Hic Santes ex hoc loco,& 2 Regum 12. verbum Debilitare,fatigare,infirmari, & lassescere significans, adducit, in quo nullus est Hebræorum quem possit dicere se esse secutum. אִיטְעַן verò in Ithpael, vt habet Aruc cum Complut.& Venet.exemplaribus, malè in Aphil in Elia אַטְעֵן 2 Reg.12. quod positum est pro וואנש Et vehementer ægrotauit: etsi morbum quendam designat,nihilominus à precedenti significatione dependet. Significat enim hoc verbũ, vt innuit R.Schelomoh, in Commentariis. Isa.14. Compungi viscerum torminibus;quæ significatio hîc aptissimè conuenit. cui suffragatur Elias, qui ait: Hic morbus dicitur ab illo dicendi modo מִכֵּי חֶרֶב Percussi gladio: quæ Thargum, vt iam dixi, vertit מְטַעֲנֵי Confixi. Ierem.18. Quod autem verbum hoc Pungere etiam significat, ostendit D.Kimchi; ait enim patrem suum exposuisse illud Genes.45. sic, טַעֲנוּ אֶת בְּעִירְכֶם Pungite iumenta vestra.

טָעַק Arctare, coarctare. Prouerb.4. Aruc legit שְׁנַק. vide suo loco. Item Psal.31. & Prouerb.24. vbi tamen in Veneto habetur מִתְחַעֵק Coarctatur. Elias verò & Complut. מִתְטַעֵק. sed fieri potest,inquit Elias,vt radix sit עַק, quod certè apparet ex Venetiana lectione,nec quo minus ita sit, impedit quod sit scriptum in aliis per Teth מִתְטַעֵק siquidem, vt iam diximus,illud fieri solet,maximè in lingua Syriaca,vt Teth eu phoniæ causa migret in locum Thau.

טְעַשׁ Aberrare, à via deflectere. ad Romanos 12.

טְעַת Latitare, delitescere. Lucæ 8.

טַף & טָפָא,& Syrè טַפְטֵף significat Extinguere. 1 Regum 3. & Leuit.6. In passiuo אִיטְפֵי Extinctus est. Iob 18. & 15. licet malè in Veneto legatur אִטְפֵי in Aphil. Inde מְטַפְטֵף propè extinguendum, idem quod כחה Matth.12. Secundò טף significat Redundare, superenatare. Ioel 2. in Aphil.

אַטִּיף Exundare fecit, superenatare compulit. Deuter.11.

טַיֵּיף aliâs טָאִיף Deriuare, cursum & alueum facere. Iob 38. Complut.exemplar retinuit vocem Hebraicam, data ei tantùm forma Chaldaica, sic פְּלַג Diuisit, Hebraicè autem פִּלֵּג scribitur. ideo Santes etiam טַיֵּיף Diuidere exposuit. טַפְטֵף Stillare, fluere. in Cõment. טוּפָנָא Diluuiũ, cataclysmus. Gen.10. & 11. & טֵיפִין Riui, de quo iam suprà. Itẽ טִיפְטַפְיָא in libris secretioribus ponitur pro nomine diuino, quasi dicas, Filium Deum, Deiue. Item Santes טף exponit Psal.68. Intueri, aspicere, considerare, admirari, sed nihil tale reperio, nisi tantùm אַטִּיף, quod est Aphil verbi נָטַף Fluere. de quo vide in Nun. Præterea hoc verbum Santes Molere esse dicit, Exod.32. sed ibi non טף sed שף Frangere, conterere, cum Elia & reliquis est legendum. Item dicunt significare Transferri, extirpari, moueri. Iob 37. sed & ibi falsi sunt; legendum est enim טַפַּז Subsilire, saltare. טַף Puellus paruulus. Hebræum est.

טִיפָא Stilla, gutta. de quo iam suprà in טִיף. Isa.40. De hac dictione sic Elias, במר מדלי כְּטִפָּח מִדְּלִי וכן בשעלו מים תרגום כטיפא בשעלא כך מצאתים באלף ובדברי ר"ל בהא כמו מאין באדת מטיפח סרוחה והרבוי היה ראוי טִיפוֹת אבל שמשו בהם בלשון זכרים טִפִּין כגון המטיל מים טפין טפין ועקר שרשו נטף לשון והטיפו החרים עסיס יבכפל הפא והעין חיה מטפטף והשם טפטוף בלא"ל טרופפן ובלעז גוט"ה: Id est, Quasi gutta de situla. Isa.40. כְּטִפָּא מִדְּלִי Item in pugillo suo aquas. ibidem. Thargum בְּטִפָּא בִּשְׁעָלָא Quasi gutta in pugno. Sic inueni cum Aleph. At in tractatibus Rabbinorum est cum He, vt, Vnde venisti? ex guttula fœtida. Et congruum esset vt in plurali diceremus טִפּוֹת, veruntamen vsurpant illud in masculino genere טִפִּין vt qui proiicit aquas guttatim. primitiuum verò eius est נָטַף, cuius significationis illud est, Et stillabunt montes mustum. Et geminata prima & secunda fit מְטַפְטֵף Stillans. & nomen טִפְטוּף Stillatio: Germanice Tropffen, Gallicè *Goutte*. Item טִיפִין Stillæ, guttæ. in Zohare.

טְעַר idem est quod יותר, vt dicit Elias, cuius hæc sunt, בדברי

טַעַם vt est Hebraicè, primò significat Sapere, gustare. 1 Reg. 14. & 2 Reg.3. Hinc טַעֲמָא & טַעַם Gustus, sapor. Exod.16. & Iob 6. Item סָרִיטַעֲמָא ponitur pro כְּרַת טַעַם Fatua muliere, exolescenti à prudentia. Prouerb. 11. vt habent Elias & Venet. exemplar. quamuis analogicè scribendum videatur סָרְיָא טַעֲמָא. Complut habet טְרִירָא טַעֲמָא quæ verti possunt, Exul rationis, extorris prudentiæ. vel ad verbum, Expulsa à consilio seu ratione. De qua radice Elias in Thisbi, טעם בלשון הקודש משמש לשני ענינים האחד ענין טעימה המיוחס לחיך בלא"ל קושטן והוא נלקח מלשון רומי גוש"טרי כמו וחיך אוכל ד"טעם והשני לשון טעם ועצה וסברה המיוחס ללב כמו מטעם המלך וברניאל עטה וטעם וברברי ר"ל מאו טעמא בלא"ל רעלכט ובלעז ראז"ן: Id est, טַעַם in lingua Sancta duplici significatui inseruit, quorum primus qui Saporis est, palato tribuitur, Germanicè Kosten. quod desumptum est ex lingua Latina, Gustare. vt, Et palatum edulium gustabit. Secundus verò qui est ex Rationis, consilij, & opinionis significatione, cordis est proprius: vt, Ex consilio Regis. Ionæ 3. עֵטָה וּטְעַם Consilium & ratio. Item in dictis Rabbinorum, piæ memoriæ, מַאי טַעֲמָא Quod iudicium? quæ ratio? Germanicè Recht/ Gallicè *Raison*, vel Hispanicè *Rason*. Hæc ille. Hinc illud est Prouerb. vltimo, טַעֲמָא מְטוּל דְּטָבָא תִּינְרוּתָה Ratiocinata est, quoniam bona esset merces eius. sic in Complutensi codice; at Elias טַעֲמָאָה מְטוּל דְּטַבְתָּא תַּגְרָתָא eodẽ sensu. sic & Venetum, nisi quòd alia forma habet תַּגְרוּתָהָא.

Tertiò אִתְטַעַם in Ithpael, Syriacè significat Insertor, ἐμφυτεύομαι. ad Roman.11. מִתְטַעֲמוּתָא Insitio. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. Est & alia significatio טַעַם, de qua iterum Elias: טַעַם נקרא הנגינה של כל תיבה טעם לפי שהיא נותנת טוב טעם ודעת להבנת הפסוק כמו שבארתי בספר טוב טעם ובלשון רבים נקראים טעמים בשוה תחת הטית והעין בקמץ כמו מן נער נערים ורוב העולם נוהגים לומר טעמים חטית בפתח והוא טעות: Accentus, inquit, cuiusuis dictionis vocatur טַעַם, quippe qui tribuit bonũ iudicium & scientiam ad intelligendum versum, prout explicaui in libro cui titulus est טוב טַעַם hoc est, De accentibus. & in plurali vocantur טְעָמִים Accentus, scheua sub Teth, & Hain cum kametz. sicut à נַעַר fit נְעָרִים. Porrò maxima pars orbis (literatorum) solent dicere טַעֲמִים Teth cum patach, sed error est. &c.

טָעַן Primò significat Onerare, baiulare, gestare. Gen. 45. & Prouerb.9. Hinc participium טָעֵן Ferens, portans. Psalm.68. & טְעִינָא Onusta. 3 Regum 10.

טְעִינִין Onusti. Genes.37. & 45. טְעִינָן Onustæ. ibidem.

טָעוּן חֲמָרָא Onus asini, id est, quantum asinus ferre potest. Nonnulli, Asinus oneratus. 1 Reg.16. & טָעוּן זוג כורבנין Onus paris mulorum. 4 Reg.5. טוּעֲנָא Onus, fasciculus, sarcina. Gen.43. aliis est Saccus, eò quòd in Hebræo sit אַמְתַּחַת quod Saccus ab Hebræis exponitur, sic dictus quòd extẽdatur: quæ ratio etymologiæ etiam Sarcinæ aptè conuenire potest. Sic Ios.2. טְעוּנֵי כִיתָּנָא Fasciculi lini. אַטְעִינַת in Aphil, Reportauit, tulit. Esther 5. in exemplari Veneto. sed in Complut. rectiùs, mea sententia, in passiuo אִיטְעֲנַת Onerata est. Secundò טָעַן metaphoricòs significat Arguere, seu argumentari, & rationẽ reddere. in More lib.1.cap.75. Sed אַטְעֵן quod Persuadere interpretantur Neoterici, Genes.3. est error: nam cùm legisset אַטְעֵנִי Seduxit me, pro Hebraico השיאני, deduxit malè à טָעַן Onerare, quod erat inclinandum à טָעָא Errare. Item טַעֲנָא Ratio, causa, argumentum. Psal.71. in Midr. & Occasio in Commentariis. De hoc themate sic Elias in Thisbi, בדברי ר"ל ודמן טעון חזיח טעונין ברכה לפניהם ענינו כמו צריכין ועקרו מלשון טַעֲנוּ אֶת בְּעִירְכֶם. ופירוש טעון עמוס ובושא דבר זר"ה עליו בלא"ל גזלאר"ן ובלעז קאר"נאטו: In dictis Rabbinorum legitur, Sanguis illarum tenetur aspersione: Item, Tenentur coram illis benedictione: Idem valet quod צריכין id est, Necesse habent. Hæc autem locutio originem habet ab illo Gen. 45. Onerate iumenta vestra. Et expositio טָעוּן est Onustus, sustinetque vel recipit talis rem super se. Germanicè Geladen, Italicè *Cargato*. Et cõtinuo subdit ibidem, נקראו דברי ריבות שמספרים בעלי הרינים טענות ואף הוא מהענין הראשון שזה טוען על חברו כך וכך וזה טוען עליו כך וכך וכן פירש רש"י הגישו עצמותיכם טענות בריאות וחזקות: Vocantur, inquit, verba contentiosa, quæ narrant causarum patroni (caufidici) טַעֲנוֹת quod est quoque à priori significatione. Hic enim sic & sic alteri imponit & obiicit, alter verò in hunc hoc modo regerit. Et sic exponit R. Schelomoh illud Isaiæ 41.

rei explicatu difficilis penetrat & irrumpit. in Zoh.col.189.

טַס Ordinis quiescentium in media, Volare. reperiò autem hoc verbum tantùm in Benoni, vt כְּנִשְׁרָא דְּטָיִס aliâs דְּטָיִס Sicut aquila quæ volat. Isaiæ 18. Iob 9. & sic דְּטָאִיס Quæ volat. Isa.31. & Abac.1 כָּל דְּטָיִס Omne quod volat, vel, Omne volucre. Gen.7. in Tharg. Ierosolymitano.

טַיְיסָא Volans, vel volatile. Iob 39. & Gen.15. in Tharg. Ierosol.

שׁוּנְרִין טַיְיסִין Catti volantes, id est, Bubones. Gallicè *chatshuants*. Esth.1. in secundo Tharg. Secundò טַס idē est quod רדיד Bractea, lamina. in plur. טַסִּין Laminæ. in Comment. De quo Elias, צִיץ הַזָּהָב פֵּרוּשׁ רִשּׁוּ הַצִּיץ הוּא כְּמִין טַס וְכֵן פַּחִי הַזָּהָב תַּרְגּוּם טַסֵּי דַּרְהֲבָא בְּלָא בְּרֵעֵיהּ וּבְרֵעֵיהּ לְאַמֵּינָה: Lamina aurea. Exod.28. Ibi R. Schelomoh Iarchi exponit ציץ idem esse quod טס id est, Lamina. Et sic vbi textus Hebraicus habet Bracteas aureas. ibid.39. Tharg. טַסֵּי דַּרְהֲבָא. Germanicè Blech/ Italicè *Lamina*. טִיסְבְּרִין Thesauri, arculæ. Eccles.2. & Esther.8. & טַסְבְּרָיְיהָא in Elia & Psalt. Nebiens. malè in Complu. per Caph. Arculæ eius. Psal.68. Bahal Aruc legit תְּסוּרָהָא Thesauri eius, vt & Elias testatur, qui etiamsi affirmet in omnibus exemplaribus reperisse טַסְבְּרָיְיהָא; nihilominus non aspernanda est Magistri Aruc lectio, cùm manifestò appareat esse dictionē Græcam θησαυρὸς, Thesaurus. טַסָּן Fragmenta tritici. in Aruc.

טַסְמָא idem est quod קלתא Calathus, cartallum, vel pera, Italicum *Tasca*. Secundò est מס שנותנין מן הקרקע Tributū quod datur ex fundo. in Aruc. טַסְקִינָא Est nomen spiritus immūdi. in Zoh. Ibidē col.93. inuenitur טַסִּירִין sed quid sit nescio.

טְעָא Errare: Iudic.2. & Gen.37. vbi malè in Venetianis legitur per Thau תְּעִי pro טְעִי Errans: nam apud Chaldæos, Elia teste, non reperitur nisi per Teth. In tertia fœminina טְעַת Errauit. Gen.21. & verecunda atque eleganti periphrasi טְעָא Errauit, accipitur pro Fornicari, scortari. Leuit.18. & Num.25. Item mysticè, pro Scortari corde & mente, hoc est, Idola colere, εἰδωλολατρεύω. Exod.34. Inde טְעוּ Error. Isa.19. Idem טָעוּת in Comment. & טָעֲנָא Deuius, erro, errans. 1 ad Thessal.5. טְעִיתָא & טְעִיתָא Fornicaria, meretrix, quasi errabunda, vaga. Leuit.21. & Isaiæ 1.

טָעוּת & טְעוּתָא atque טָעוּן Idola, dij erronei. Ios.23. Isa.19. & alibi passim. Item טְעָא significat Obliuisci, latēre, fugere. Luc.12. & Actor.26. vt מֶטֶל דְּחָדָא מִן תְּרֵין מִלָּא לָא סָבַר אֲנָא דְּטָעִין לְהוֹן: Eò quòd ne vnum quidem horum sermonum (harum rerum) putem eum fugere seu latēre. Cuius significationis Santes vult esse illud Prouerb. vltimo, וְתִטְעֵי הֲוִינָךְ Et obliuiscaris instituti tui. sed si cum Veneto ita legeris, explicandum est; Et errare facies mentem vel rationem tuam: sin, vt Complutense, וְתִטְעֵי, exponendū, Et errabit. אַטְעֵי in Aphel significat Seducere, imponere, in errorem inducere. Genes.3. 3 Reg.22. Ierem.4. & alibi sæpè, vt & Psal.89. vbi Pagninus exponit Obliuisci. Inde מַטְעִינָא Seductor, impostor. Matth.27. טוּעֵי in statu regiminis, Deceptiones, fallaciæ. vt טוּעֵי דְעוּתְרָא Fallaciæ diuitiarum. in Græco est ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, Et deceptio diuitiarum. Mat.13. Et Elias in Thisbi de hac radice sic ait: ר׳טעו את עמי אין עוד רומה לו: במקרא בטית וכל שאר לשנא כתיבים בתו אבל כולן מתורגמין בלשון טעות בטית ור׳ל שמשו הרבה בלשנא טעות בטית כגון ורבעם טעה והטעה את אחרים וכן אינו אלא טועה ודומיהם רבים ואינו נופל רק על ענין שגגת הלב לא על ענין מי שתועה בדרך כי כלם כתובים בתו והשם טעות והרבוי טעיות ולא טעותים: Induxerunt in errorem populum meum. Ezech. 13. Non est adhuc aliud illi simile in Bibliorum (Hebraica) lectione, cum Teth. Cætera enim omnia huius significationis scribuntur per Tau: sed omnia Chaldaicè exponuntur per טעות cum Teth. Cæterùm Rabbini, quorum meminisse faustum sit, multùm vtuntur vocabulo טעות cum Teth, vt, Ieroboam errauit, & in errorem induxit alios. Item, Non est nisi errans. & similia multa. neque cadit nisi in significationem erroris cordis, non ad eum significandum qui errat in via: huiusmodi enim omnia scribuntur per Thau. Hinc nomen טעות Error. & pluraliter טְעוּת Errores. non autē טעותים. Hæc ille. Tertiò טְעָא significat idem quod נטש Dimisit, repudiauit, neglectui habuit. Prouerb.1. & 6.

Et טוּעֵי דְּסִכְלֵי Error seu neglectus stultorum. Santes Prosperitas. est in Hebræo שלות quod errorem vel negligentiam seu nimium otium, vertere possumus.

טְמִיקוֹן Græcum est forsitan τιμιωτάτος, idem, vt exponit Magister Aruc, quod מכובד Inclytus, honorabilis. vel כסא של מלך Solium regium. Cant.6. & Esther 1. in Midras.

טְמַשׁ Idem quod טבל Mersit, intinxit, infecit. Iob 9. Psalm.68. & Ruth 2. & טְמִיש Tinctus, imbutus. Psalm.80. טַמָּאשָׁא Nomen loci. Thren.1. in Midras.

טְנַן & טְנַן idem quod לח Humescere, vdum esse. Inde מְטוּנָנֶת Humefactum. in Commentariis Kimchi, super 15. caput Iudicum, in dictione טריה, vbi Thargum habet cū בְּטִינָנָא In humiditate, vel luto. Secundò significat Inquinare, conspurcare, fædare. Iob 3. iuxta editionem Venetam & Aruc. Complut. verò habet טְנַף de quo infrà.

Inde טִין & טִינָא Lutum, cœnum. Exod.1. Dan. 2. & Isa.57.

Tertiò טְנַן significat Zelare, æmulari. Psal.37. Prou.3. vbi rectè Elias cum Veneto legit תִּיטַן Aemulaberis. & sic 4. eiusdem. & insuper 23. pro Hebræo יקנא Aemulabitur. Tharg. habet, vt scripsit Magister Aruc, יִטַּן vt Venet: cum Nun more Syriaco נִיטַן Zelabit. sed in exemplari Complut. vbique in Prouerbiis, vno loco excepto in cap.24. vbi habet תִּטְנַן Aemulaberis, perperam scribitur, vel pro תִּיטַן, תִּינוּן; vel pro נִיטַן, נִינוּן, nam ex litera ט malè in quodam manuscripto formata, fecerunt נו. Hinc טְנָנָא, Complut. טִינָנוּת Aemulatio, zelus, zelotypia. Psal.69. idem Prouerb.6. vt Aruc, Elias, & Venetum exemplar habent: in Complut. verò perperam טְנָנָא per Samech in principio. & in 2 Tharg. Esth. cap.7. אָרוּם לֵית בְּעֵיל רְבָבָא שֵׁנִי בִּטְנָנָא דְּמַלְכָּא: Quoniam non est inimicus æquus in zelo regis. Santes, In damno regis, hac de causa, credo, quòd in Hebræo sit בנזק המלך In damno regis. & hinc faciūt etiam verbum quod idem sit ac נזק Damnauit, læsit, cuius tamen nullum in Aruc inuenio vestigium. Quemadmodū illud Prouerb.4. תִּיטַן de quo suprà, volunt significare, Ingredietur, incedet, eò quòd Hebraicè תאשר legatur. Item apud Pagninum טְנַן per trāslationem Probare significat, & odio habere. vnde טִינָא Odium. טַנָּנָא Zelotes, æmulator. Luc.6. טוּנִי idem quod טוּעֲנִי Onus meum, absorpto Hain, vt scribit Elias. in Hebræo est אכפי Manus, vel percussio mea; alij, Verbum meum durum & cōtortum. Iob 33. טְנִי Est genus mensuræ, continens sexaginta oua. in Aruc. טְנָא Sporta, corbis, canistrum. Hebræum est. טַנְרוּ vt exponit Aruc, est dictio cōposita ex טַן id est גוף Corpore, & רו hoc est שתין Duobus. Inde Iob 17. טַנְרוּ לְבֵי קְבוּרְתָא תֵּחָתֵן Duo corpora in domū sepulturæ descendent: vel, vt Aruc, מַחֲתָן Descendunt. exemplar Complut. manuscriptum habet טַנְרֵי. Item טַנְרֵס idem quod אהל Tentorium. in Aruc. טַנְרִיאֵל Est nomen Angeli ministri iustitiæ Dei, cuius officiū describitur in Zoh.col.268.

טַנֵּס quæ & licet non ita rectè טָאנֵס, nomen ciuitatis, quæ Hebraicè צוֹר dicitur. Santes dicit esse Tunitium, quæ Græcis τύνις, Latinis Tunes, Tunetis, vulgò *Tunez* dicitur. Exod.1. in Tharg. Ierosolymit. Num.13. & alibi sæpe.

טַנָּס est Lineamentum, vel זרע Semen, quo aliquid fit rubrum. in Aruc.

טַנַּף Inquinare, fœdare, maculare. Cantic.5. אִיטַנַּף Inquinatus est, fœdatus est. Thren.4 Psal.53. & 106. Vnde Elias super locum Canticorum ait: אֵיכָכָה אֲטַנְּפֵם אֵין לוֹ עוֹד דּוֹמֶה בְּמִקְרָא וְהוּא לָשׁוֹן לְכְלוּךְ וְתַרְגּוּם נְגֹאלוּ דָּם אִיטַנְּפוּ בְּרַמָּא: וְר׳ל שֶׁמָּשׁוּ בּוֹ הַרְבֵּה אַךְ בְּבִנְיַן פָּעַל כְּגוֹן בֵּן שַׁפְחָה שִׁטְנַף פַּרְשֵׁן שֶׁל מֶלֶךְ וְהַשֵּׁם טִנּוּף וּבְלָשׁוֹן נִקְבָּה טִנּוּפֶת בְּלֹא אוֹן זוֹכֵר וּבְלַעַז אֵין מוּנְרוּ Id est, Quomodo inquinabo illos? Nō est amplius illi simile in Bibliorum contextu, idemque significat quod לכלוך id est, Inquinatio. Et Thren.4. Polluti sunt sanguine. Cæterùm Rabbini, bonæ memoriæ, illud frequenter vsurpant, sed in coniugatione Piel. vt, Filius ancillæ qui inquinauerit palatium regis. Indē & nomen deriuatur טִנּוּף Inquinatio. & in fœminino genere טִנּוּפֶת. Germanicè Unsuber/ Italicè *Immunda*. Hæc ille. טַנְפוּתָא Immunditia. Matth. 23. & טִינוּפָא Inquinatio, contaminatio, pollutio. in Zohare.

טִינָרָא & טִינַר idem quod צור Petra, saxum, rupes. Exod.4. & 33. & Psal.78. in plurali טִינָרִין & טִינָרְיָא Petræ, rupes. Iob 28. Isa.2. & Psal.78. vbi perperam in Veneto scribitur שירין Montes. Legitur forma prouerbiali אריה בחליה טנרא נקיב ותבר Leo suis viribus lapidem perfodit & fregit. Hoc adagiū quadrat in eum qui proprio mentis acumine in cognitionem

Latina dictio Talaria. 3 Reg.2. & alia forma Syra טלרא Sandalium. Marc.5. טולש Est fructus quidam, quem aliqui Sorbum interpretantur. sed טולשא est σπίλος, Macula. ad Eph.5. טלית Pallium, vel toga. ab operiendo dicta. vide suprà.

טם Lugere. & טמא Luctus, lamentum. in Aruc. טמי idem quod עצמות Ossa, vt è sententia R.Schelomoh Elias interpretatur. Complut. exemplar habet טמא quod ibidem Pollutio, immunditia conuersum est. Num.9. & טמיא Ossa. in Aruc. Secundò טמיא Polluit, inquinauit, contaminauit. Inde איתא טומאה Mulier immunda.Ezec.22. & טומאתא Idem, vel est nomen Immunditia. Isaiæ 30.

טימי vel טימי atque טימין, reperio & טומין in Complut.Græcum est τιμή Precium, & significat idem quod תנאה Vtilitas, lucrũ, vel, vt exponit Elias, מעות Nummi.Esther 3.5.& 7. & Gen.20. in Tharg.Ierosolymit. & טימין דמא in regimine, Precium sanguinis. Matth.27.

טמטם Clausit, obstruxit, obturauit. Iudic.3. Psalm.58.& Isa.3. Hoc autem verbum est quadratum טם, quemadmodum à רב per literarum reduplicationem fit רברב Magnificauit. Hinc pro סתמום Obturauerunt eos, est in Thargum, vt optimè scribitur in exemplari Complut. & Meturgheman, טמונון Obstruxerunt eos: malè in Venetianis & Thisbi legitur טמנון & טמנין; quæ secutus Santes, nouam in Chaldaico introduxit radicem, nempe טמן, quæ tantùm Hebraica est; ex qua טמונין illud deducens, scripsit טמון esse Thesaurum. Gen.26. & הטומון באבנא Obturabitis lapidibus. 4 Reg.3. Vnde Elias in Thisbi, המטמטם את הלב לשון סתימה וכן תרגום סתמום פלשתים טמונון פלישתאי וכן קורין למי שערותו כתומה ולא נראה בו לא זכרות ולא נקבות טומטום: Id est, Qui obturat cor. Genes. 26. Obturationem significat hoc vocabulum. Ideo vbi textus Hebraicus dicit, Obturauerunt eos Palestini, Thargum habet, טמונון פלישתאי Obstruxerunt eos Palestini. Sic etiam vocant eum cuius membrum genitale obturatum est, ita vt non appareat in eo nec masculinus, nec fœmininus sexus, nempe טומטום Occlusus. Hæc ille Inde in Zoh. col. 182. ופומא אטימא אתקרי טומטום id est, Et os occlusum appellatur Tumaton. טמטם quoque nõnullis est Gustare.

טמט Incrustare, crusta obducere. Isaiæ 44. in Pagnini Lexico. sed error est: itaque ex probis codicibus & ex Elia repono, vt suprà, טמטם Obturare. טמיון Thesaurus & ærarium, ac Thesaurarius. in Beres. rabb. cap. 2. & 33. & 44. & Esther.1. in Midrass. טמס est Papyrus quæ conficitur ex cortice ligni, charta papyracea. est & Quinternio. in Beres.rabb.cap. 25. איטמוס Græcum est ἕτοιμος Paratus. Iob 15. in plurali איטמוסין aliâs איטומסין, ἕτοιμοι, Parati. Esther 2. & 8.

טמע Propriè significat Demergi, defigi. Iob 18. & 31. & Psalm. 68. In tertia fœminea טמעת שמשא Demersus est, vel occidit Sol. Gen.15. in Tharg. Ierosol. טמיע aliâs טמיעא Infixus. Iob 3. טמוע Elias rectius טומעא Occasus, demersio Solis. Psalm.104. Idem מטמוע in Aruc. in plurali טומעיא Absconsiones, loca absconsa, & altè in terram demersa. Iob 3.

טמר Abscondere, occultare. Genes.35. Exod.3. in passiuo euphoniæ causa Thau eliso אטמר Absconditus est, vel se occultauit. Genes.3. & 31. Psalm.10. טמיר aliâs טמיר Absconditus, latens. 1 Regum 10. & אתר טמיר Locus absconditus, ignotus, non vulgaris, & ponitur pro אלמוני Talis, vel talis cuius nomen absconditur, & reticetur. ibidem 21. טימור Absconditum, latibulum, absconsio. Psal. 27. & in Meturgheman Eliæ pro eodem reperio טימרא Psal. 139. vbi Complut.& Veneta Biblia habent טומרא vt & Iob 13. & sic Psalm.64. in Complut. quamuis rectiùs in plur. טומרא Abscondita habeat Venet. טמירותא & טמירותא Absconsio, latebra. in Zohare. מטמוריתא Spelunca, latibulum, lustrum, vel, quòd magis placet, מטמוריתא Specus, latibula. Iudicum 6.

מטמורא Absconsio. Isa 32. Item טימורין idem quod עפעפין Palpebræ, sed deprauatè in Veneto Psalm.11. proinde corrigendum è Complut. & Nebiens. Psalterio תימורין per Thau, vt suo loco videbitur. Secundò טמר significat Onerare. vt נשא דטמרן Mulieres oneratæ. 2 ad Timoth.3.

passim occurrit. טליין & טלאי Pueri; iuuenes, adolescentes. Esth.1. in 2 Tharg. & Prouerb. 1. & 7. vt Aruc & Venet. habent. sed in Complut. טליי. In fœminino טליתא idem quod נערה Puella, adolescentula. in 2 Tharg. Esther. טליתא קומי quod etiam in exemplari Græco remansit ταλιθὰ κουμί, & in Suida ταλιθὰ κούμ, Puella surge. Marc.5. In plurali טליתא Puellæ. Prouerb.9. vbi cum affixo legendum est cum exemplari Complut. טלייתהא Puellæ suæ. Idem טליין Esther 1. in Tharg. secundo. טליותא Pueritia, adolescentia. Psalm.25. & Prouerb.2. טלית De hac voce satis prolixè Elias in hunc modum ait, כדרדת שער פירש רשי כטלית של צמר המלא שער ובגמרא שנים אוחזים בטלית חוא בגד וכן אנחנו קורין הבגד של ארבע כנפות שלובשין בבקר בשעת התפלה שבו הציצות טלית ובלשון רבים טליות ולא טליתות כי חתיו אינו שרשית ונמצא גם כן מטלית במם נוספת יש אומרים שנקרא טלית מלשון סכך תרגום ותסך עליהון ותטיל עליהון ויש אומרים שנקרא בעבור שחוא למעלה מכל הבגדים: Id est, Quasi vestis pilosa. R.Schelomoh Iarchi exponit sicut טלית ex lana pilis plena. Et in Ghemarah legitur: Duo qui apprehendunt Talith, id est, Vestimentum: & nos quoque (Iudæi) vocamus vestem illam quæ quatuor oris constat, quamque manè induunt in hora precationis, & in qua est fimbria, טלית: & numero pluratiuo טליות, non autem טליתות quoniam Tau non est radicale. Inuenitur etiam hac forma מטלית cum Mem addititio. Quidam dicunt טלית vocari à tegendo: quia Tharg. Psalm.5. Et obteges super eos, habet ותטיל עליהון Obumbrabis eos. Nonnulli dicunt ideo sic vocari, propterea quòd est vestis superior, quæ est super omnes alias. In Thisbi,

טולמוס Hermaphroditus. טלתי Nomen loci.

טלם Idem quod עשק Per vim auferre, extorquere, defraudare. alij Peruersè agere, calumniari. Iob 40. & Psalm.103. Secundò significat Reiicere, aspernari. Iohan.12. Item Defraudare, vel denegare per calumniam. Iacobi 5. Inde טלומא Calumnia, fraus, peruersitas. Psalm.7. & 37. & cum affixo טלומיה Iniquitas eius, vel extorsio eius, vt legit Aruc Prouerb.29. sed Complut. טלומיא Calumniæ, fraudes, vt & 28. vbi Venet.corruptè טולמיא habet. טלימא Peruersus, iniquus, per vim & nefas rapiens, per calumniam auferens. Psalm.10. iuxta exemplar Complut. & Psalt. Nebiens. Veneta enim editio habet טלומא, vt & 18. reliqui omnes. sic & Prouerb.6.& 16. in Bahal Aruc, Complut.& Venet. In plurali טלומין Raptores, iniqui, Psal.103. & 119. Tertiò טילמא est idem quod חלה Torta panis, placenta. Iob 31. plur. טולמין, Aruc legit טולמין Tortæ panis, vel frusta. 1 Reg.17. & 3 Reg.14. טלסמאות Figuræ, imagines loquentes. in More lib.1.cap.63. טלמיוס Ptolemæus.in More lib.2.cap. 9. Idem בטלמיאל Iob 26. in Commentariis.

טלסר Est nomen vrbis, quæ Hebraicè dicitur רסן Gen. 10. in Tharg. Ierosolymit.

טלע Primò idem significat quod שלף Extraxit, eduxit, exporrexit. Ruth.4.& Thren.4.

Secundò idem quod צלע Claudicauit, videlicet per mutationem Tsade Hebraici in Teth, vt vsu venire non rarò solet. Gen.32. vbi scribitur מטלע Claudicans, per Benoni coniugationis Aphel, nisi mauis ex prima significatione, Varicare, interpretari.

טלף ἀποτυχίζομαι, Findere, diuidere, vel fissas producere vngulas. Leuitic. 11. in vtroque Tharg. Inde טילפין alij טלפין & טלפא Vngulæ. ibid. & cum affixo טילפוהי, Elias טלפוהי Vngulæ eius. Psalm.69.

טלופחא idem quod עדשה Lens. in plur. טלופחין Lentes, genus leguminis. 2 Reg.17.& 22.& Genes.25. Item in Bahal Aruc טלופחא est Species magnæ cuiusdam molæ ex luto, palea & lini stuppa inter se permixtis, confectæ, quæ ponitur in torculari ad comprimendas oliuas: sic autem, ait Aruc, dicta est, quòd initium creationis eius, est velut עדשה Lens, quæ lingua Syra dicitur טלפחא.

טלק Idem quod השליך Proiecit. Psalm.2. & 50. & Gen.atque Exod. 21. in Tharg. Ierosolymitano. In passiuo איטלקית Proiectus sum. Psalm. 22. vbi in Veneto exemplari legitur vitiosè איתלקית.

טלקא Crumena magna, quæ & alio nomine גלקוס dicitur. in Aruc. Inde metaphoricôs טילקא Auaritia. in Zoh.

טלריתא idem est quod נעל Calceus, calceamentum, vel est

Seueri Patriarchæ Syr. & verbaliter טְכַס Ordinauit. ibidem. Item מְטַכֵּס est idem secundum nonnullos quod משי Sericum. Esther 1. sed haud scio, à quo hanc desumpserint interpretationem. siquidem Elias hanc vocem dicit significationem habere קשוט vel תכשיט Ornamenti. Igitur מְטַכְּסִין cuius singulare מְטַכֵּס quidam scripserunt, sonat, Ornati, aptati, vel ordinati. & טִכְסַת Ordo, vel ornatus. ibidem 2. & טַכְסִיסֵי מַלְכוּת Ornamenta regni, vel, vt exponit Aruc, אנשים בקיאים בעבודת המלך Viri periti in operè regio.

מְטַכְסָא Ædes, palatium. in Berabb. cap. 65. & 78.

טַכְסַטְסִיס est idem quod תקנה Ordo, statutum, directio, aptatio, remedium. in Aruc.

טל & טְלַל Operuit, protexit, opacauit, obumbrauit. Exod. 25. 2 Regum 7. & 3 Regum 6. Psalm. 5. & 140. Inde טוּלָא & טְלַל in regimine. Iob 7. Genes. 19. alij habent טְלָלָא, vt & Elias. Isaiæ 30. Vmbra. In plurali טְלַלְיָא, aliàs in Complutens. צְלַלְיָא Vmbræ. Iob 40. & טְלַלְיָתָא Vmbra. Actor. 5. טוּלִימוּתָא idem quod צלמות Vmbra mortis. dictio composita in Venetianis: at distinguitur in Complut. sic, טוּלֵי מוֹתָא Vmbræ mortis. Isaiæ 9. טַל & טַלָּא Ros, roris. Genes. 27. Exod. 16. & Isaiæ 18. Idem Syriacè טָאלָא in libro Rituum Seueri Patriarchæ.

כְּטַלְלְתָא Tugurium, tabernaculum, vmbraculum. Psal. 18. & Esaiæ 1. vbi Elias מְטַלְלָא legit. vt & Psalmo 10. legitur. & מַטְלַלְיֵהוֹן Tuguria illorum. Exod. vltimo. in Tharg. Ierosolymitano. מַטַלְתָא Vmbraculum, Elias מְטַלְלְתָא Ionæ 4.

מְטַלַּל autem, vel, vt Complut. exemplar habet, מְטַלֵּיל est participium Tectus, vel tegens. Ierem. 22. In plurali מַטְלַת & מְטַלָּן Tuguria, conopœa. Leuitic. 23. Genes. 33. vbi Elias מַטְלָן scribit. Idem מְטַלְיָא 2 Regum 11. & Leuitic. 23. & Syrè תַּטְלִילָא Tabulatum. Marci 2. & Tegula. Luc. 5.

טַלִּית Tabernaculum, vmbraculum, conopœũ. in Bechaiai super Genesim. טַל quod hîc pro Tollere, attollere, eleuare Santes posuit, Gen. 21. Exod. 14. & Psalm. 25. vide in נְטַל, est enim thema.

טַלְטֵל Psalm. 18. 21. & 59. Iudic. 20. & multis aliis in locis, aliquando neuttum est, & tunc Migrare, exulare, vagari & transferri significat, aliquando verò actiuum, & exponi potest per Transportare, mouere, extorrem agere, fugare, & dispergere. Nullam autem arbitror dictionem occurri posse in toto Thargum, quæ pro tot Hebraicis vocibus, quot hæc ponitur, inueniatur: siquidem præter multas alias quas Elias non adscripsit, vsque ad quindecim radices Hebræas, pro quibus טַלְטֵל in Tharg. positum est, licet tibi numerare in Methurgeman: propterea videndum est lectori, ne statim vbi hoc verbum offenderit, putet illud iuxta significationem Hebraicę vocis, cui in Paraphraste respondet, exponendum esse. Nam dum aliqui etiam in aliis dictionibus hoc faciunt, in magnos errores incidunt, vt is qui scripsit טַלְטֵל inuenisse pro כתר Cinxit. Iudic. 20. à quo טַלְטוֹלָיָא Circuli, ornamenta narium. Isaiæ 3. at cùm טַלְטֵל ibi aptè exponi possit Fugauit, dispersit; non video quare dubiam & incertam significationem ponamus. nullus enim quod sciam, Hebræorum טַלְטֵל pro Cingere exposuit. טִלְטוֹלָיָא autem, quemadmodum Elias, Complut. & Veneta editio habent, quid sit, nescio: forsitan meliùs Aruc, qui טְלוּלָיָא legit, à טְלַל Obumbrare: vt sint Vmbellæ, vel quædam alia vultus ornamenta, quibus mulieres vmbram sibi faciebant, vel solem à facie arcebant: est in Hebræo נִזְמֵי הָאַף Ornamenta vel monilia vultus seu nasi. מְטַלְטֵל vel מִטַלְטַל Mobilis, vagus, erro. Gen. 4. & מְטַלְטְלִים Supellectilia, bona mobilia. in Kimchi. & טִלְטוּלָא Vagatio, exulatio. 2 Reg. 22. טַלְיָל Vagatus est, Oberrauit, extorris fuit. in Kimhi super Zachar. טְלָנֵי est, iuxta Eliam, Genus quoddã Dæmoniorum: Lemures, laruæ, spectra nocturna. Cant. 3. & Eccl. 2. טַל præterea significat Ponere, resarcire. טִלָּא idem quod יין החומץ vinum acetosum. in Aruc. Et טַלְיָא ponitur in Viẽnensi pro ἁμάρτωλος, Peccator. ad Rom. 3. sed in exemplari manuscripto scribitur חַטָּיָא Peccator. quæ vera est lectio, & eam sumus secuti.

טְלִי vel טַלְיָא & טִלְיָא Puer, infans, paruulus. Psalm. 37. Gen. 21. & 44. in Tharg. Ierosolymitano. in plur. טַלְיָא Ioel 2. quod vnicum se inuenisse in Lege & Prophetis ait Elias, sed in Hagiographis & Tharg. Ierosolymit. 2 Regum 7. quod Armillam nonnulli interpretantur; aliquãdo verò capiti tribuitur. vt Ezech. 24. טוּטָפָתָא Frontalia. טוּטְפָן Idẽ Esth. 8. טוטפות autẽ quæ in Lege leguntur, transferuntur, vt testatur Elias, per תפילין à Chaldæa paraphrasi. טוטפת verò pertingit ex aure ad aliam aurem, vt scribit Magister Aruc. טוּטְרָא de quo iam suprà, Gibbus.

טַטְרָיָן Græcè τετράγωνος Quadrangulus, vt habet Santes, nescio vnde: nam Bahal Aruc, vt supra vides, expressè habet טֶטְרַגּוֹן. טֶטְרַכְיָא Græcè τετράρχης, quatuor prouinciarum princeps. Matth. 14. טִטְרָט Vas quoddam, vnum tantùm supernè habens foramen, plurima infernè, qua irrigantur horti, Clepsydra. in Aruc. טֶטְרַמּוּלִין Quatuor muli, nomen compositum ex Græco τετρα, quod est quatuor, & Latino Muli. in Schem. rab. cap. 3. 41. & 43.

טְטַשׁ Radicem constituit Santes, eò quòd Psalm. 83. inueniatur דְּמִיטַטְשִׁין Qui abscondunt, cum duplici Teth. Primum tamen eorum radicale non est: sed, vt in Syriacis fieri solet, loco Tau positum. non enim vllam talem positionem inuenies in Aruc & Elia, sed bene טַשׁ, quod, teste eodem Elia, pro Abscondere, in Iob, Psalmis, & Prouerbiis passim reperias. טְיַט Facere puncta, ne quid scribi valeat. & Benoni מְטַיֵּט Punctator, punctis obducens, & aspergens chartam. in Aruc. טִיטְוָא ponitur pro סתרים Absconditis. Prouerb. 9. quemadmodum legit Aruc, qui insuper ex Vaic. rabb. idem adducit positum pro טוחות Renibus, vel, vt explicant alij, Interioribus. Iob 38. Venetum exemplar habet טִיטוּרָא dictionem nihili. At lectio Complutensis non mihi aspernanda videtur, est autem טִישְׁוָא Abscondita, à טַשׁ de quo infrà.

טייל Idem quod הלך Deambulare, incedere. Psal. 68. & Iob 22. Vnde מְטַיֵּיל Perambulans. Genes. 3. in Tharg. Ierosolymitano. & טִיוּל atque מַטַּיֵּל Incessus. Iob 28. Item Elias in Thisbi, הטיילים בכל יום פירוש הנמלנין שאינם עושין מלאכה ובלא מושיג געגר ובלעז אוצ'יוסו והוא גם כן לשון שעשוע כמו שפריש רש"י והתהלכתי בתוככם אֶטַּיֵּיל עִמָּכֶם בְּגַן עֵדֶן והשם טיול בלא ערמיאן ובלעז שלאצר: Id est, Qui spaciantur per totũ diem, hoc est, qui ociosi sunt, neque vllum opus faciunt, Germanicè Müssiggenger, Italicè *Otioso*. Significat etiam Deliciari, vt exponit R. Schelomoh Iarchi illud Leuitic. 26. Et ambulabo in medio vestri, Deliciabor vobiscum in horto voluptatis. Inde & nomen טִיוּל. Germanicè Ermayen, Italicè *Schalazar*. טִימָא Os ossis. & טִימִי Macula. Psalm. 19. in Midr. טִין & טִינָא, & in Zohar. טִינַתָא Lutum, cœnum. vide post טִין. טַיָּיעָא idem quod ערבי סוחר Arabs mercator. in Aruc.

טִיף & טִיפָא & טִיפָא Stilla, gutta. Isaiæ 40. טִיף טִיף Guttatim: vt וּנְטִיף טִיף טִיף & stillat guttatim. in Zoh. col. 249. plural. טִיפִין Stillæ, guttæ. Iob 36. Complut. טִיפֵי: capitur etiam in Cõmentariis pro Spermate. & טִיף Riuus, stillicidium. Iob 29. & Psal. 1. Complut. manuscriptum habet טִיף vt & Elias, qui tamen טִיף in quibusdam libris reperiri affirmat. טִיפַת דָּם Riuus sanguinis. in Kimchi. Plural. טִיפִין Riui. Psalm. 119. in Pe. vbi rursus Elias & Complut. טִיפֵי habent, cum quibus etiã conuenit Psalter. Nebiens. טַיָּיסָא idem quod עוף Volucris, auis. Gen. 15. in Tharg. Ierosolymit. vide טַס.

טייר Idem quod נחש Augurari, ex volatu & garritu auium augurium captare. Genes. 30. & מְטַיְּרֵיהּ מְטַיֵּיר בַּיִת Augurium suum auguratur in eo. Elias legit sine affixo מְטַיְּרָא Augurium. ibidem 44. in Tharg. Ierosolymitano. hæc autem dicuntur à טַיָּר quod, vt scribunt Aruc, Kimchi, & post eos Elias, lingua Arabica idem quod עוף id est, Auis, significat. מְטַיֵּיר Augur. in Vaicr. rabb. cap. 32.

טַיָּרָא Augurium, diuinatio quæ fit ex auium volatu aut tripudio. in Zoh. col. 249. Significat etiam Horologium. & Syrè טֵירָא Caula, ouile. Iohan. 10.

טַכְטַך Scabellum, idem quod ספסל Sedes, basis. in Aruc. Roman. 5. טַךְ Græcè τάχα, vel τυχόν, Fortè, forsitan, ad טַכָּן idem quod Græcè τέχνη, & Hebr. עָרְמָמוּת Astutia, calliditas. aliàs טכני. in Aruc. טַכְסִיס Mos, consuetudo, experientia, practica, gesta. in Schem. rabb. cap. 8. טַכְסָא est Græcum τάξις, Ordo. Lucæ 1. מְטַכֵּס idem quod κόσμιος, Ornatus, modestus, moderatus, honestus. 1 ad Timoth. 3. & מְטַכְּסוּת Ordo, series. ad Colossens. 2. cap. Idem מְטַכְּסוּתָא in lib. Rit.

Aphricæ gallos, *Los Gallipauos.* טוּפָא Stacte: malè in quibusdam. legendum igitur cum Elia', Complut. & Ven. Bibliis נְטוּפָא. R. Schelomoh Gummi exponit. ܛܘܦܐ Græcè τυφωνικός, Turbulentus. Act.27. טוּרִין & in plurali טוּרְיָין Principes. vide infrà. טוּרָא Mons, & טוּרִין Montes. vide in טַר. טַהְרוֹס Taurus mons. Num. vltimo in Tharg. Ierosolymitano. טְוִת idem quod תַּעֲנִית Ieiunium, vel ieiunus potius. Dan.6. vbi scribitur וּבַת טְוִת Et pernoctauit in ieiunio, vt exponunt Kimchi, & R. Schelomoh. R. Abraham, Ieiunus, & sic ait dici lingua Arabica: cui assentit R. Sahadiah, qui dicit טְוִת esse propriè hominem qui vesperi cibum non capit, Incœnis vel incœnatus.

טַח Hebraicè significat Incrustare, complanare, coniungere. Secundò idem quod סַךְ Inunxit. Tertiò est idem quod סִפֵּר Enarrauit. Quartò significat Accusare, impugnare. in Aruc. ex quo est illud Iob 1. מִלֵּי מְטָחָא Verba accusatoria, insimulantia, vt rectè cum Aruc Complutensis codex habet. perperam in Veneto מְיַחֲסֵי respondet autem Hebraico טַפְלָה Insulso. Præterea טַח significat Copulare, coniungere, & congredi. Psal.18. in Midr.

טְחַב Idem quod לְחַלֵּחַ Humectare, vdum reddere. Hinc Iob 37. in exemplari Complutensi טַחֲבוּת Humiditas. Venetum בְּרִירוּתָא Serenitas, claritas. est verò in Hebræo בָּרִי Puritas, nitor, vt exponunt Aben Ezra & R. Leui filius Gherson. At R. Kimchi vult Beth in hac dictione seruile esse, & רוּה à רִי Irrigationem vel madefactionem significare, quem hîc codex Complut. sequitur.

Item טַחַב idem quod קוֹר Frigus. in Aruc. טְחוֹל Est membrum ventris, cuius proprium est ridere, dicit Kimchi, id est, Splen. & in Vaicr. rabb. cap.4. & 22. & in Tikun hazohar frequenter. In plurali טְחוֹלִין Splenes. Esther 8.

טִיחֲלָא Globus, congeries. in Zohare.

טְחַן Molere, permolere, pinsare. Iud.16. & Num.11. Auctor Aruc, aiunt quidam, exponit שמש Scortari, Iob 31. quod an verum sit, illi videant. R. Schelomoh hoc loco scribit: Magistri nostri exposuerunt illud לשון תשמיש ex significatione coitus. & rationem scripsit R. Abraham, quam hîc, si non obscœnis verbis mihi vtendum fuisset, apposuissem. Sed Aruc ait, אין טחינה אלא לשון עבירה Id est, Non aliud significat טחן nisi עבירה Imprægnationem, iuxta quod scriptum est, תטחן לאחר אשתי Imprægnetur ab alio vxor mea: & iuxta hanc expositionem fuerunt qui interpretentur illud Iudic.16. טוחן בבית האסורים Subagitans, vel, vt Horatiano verbo vtar, Permolens in domo vinctorum: scribunt enim, inquit Kimchi, quòd vnusquisque vxorem suam ad Simson adduceret, vt ab eo grauida fieret: sed hoc longè est petitum, inquit.

Inde טְחִינָה Molendi actus, in Comm. Kimchi super Oseam.

טְחַף Idem quod שחר Nigrescere, denigrari. & טְחוּפָא Nigrum. in Aruc.

טְחַר Compressit, constrinxit. in Aruc. טְחוֹרִין & טְחוֹרִיָּא Aemorrhoides, ficus vel mariscæ. Deut. 28. & Psalm.78. Est autem infirmitas ani vel podicis, quam R. Dauid appellat חולי התחתוניות Morbum inferiorum: hæc autem dictio videtur cum ægritudine ipsa podicem significatione complecti, iuxta quod 1. Regum.6. scribitur, חַמְשָׁא טְחוֹרֵי דְּדַהֲבָא Quinque anus aurei.

טַט & תוקע שופר est טוט Sonitus cornu. Deut.6. in Rab. Schelomoh. Aruc quoque Clangorem tubæ, & vocem præconis interpretatur. Secundò טַט idem est quod גרפי שתים Alæ duæ. טִיט Lutum. Hebraicum est. טוּטְלַוְיָתָא Racemus, vel potiùs ramulus. Leuit.19. & Deut.24. in Tharg. Ierosol. טִיב Actus, mos, consuetudo. טִיבוּן Gesta. & טִיבוּ Bonitas, pietas, gratia. vide suprà in טַב.

טִיב de quo iam antè, Parare. Et טוּבָא Promptitudo. 2. ad Corinth.9. cap. טִיטוּס Nomen proprium. in Ber. rabb. cap.10. טֶטְרַגּוֹן Tetragonus, figura quatuor angulis constans. in Aruc.

טִטְרֵג idem quod הכה Percussit, feriit, tetigit. ibidem.

טַטְפְּרָאוֹת sunt Capitella quibus imponuntur trabes. Auctor Aruc dicit esse fortissimas columnas, quibus fulciuntur & sustentantur turres, & alia alta ædificia. טוּטַפְתָּא Frontale, appendix, & est ornamentum brachij aliquando. vt 2. Reg.7. Quoniam notam faciam famam tuam in mundo: quod est eiusdem significationis cum טִיב, de quo supra, & recta est hæc lectio. Hæc ille. Verùm illud מַטְבֵּעַ quod suprà ex Tharg. Esth.10. pro Moneta posuimus post ipsum Eliam, ad hanc significationem referri potest.

טַבּוּר de quo Elias, טבור הארץ לשון גובה ומזח נקרא השורר שבבטן טבור לפי שהוא גובה האדם כשהוא שוכב על גבו וכורגים לקרא אותו טבור בחירק וכן אמרו פיו סתום וטבורו פתוח וכן ברוב הגמרות כתיב טיבורו ביוד בלשון אשכנז בלאבל ובלעז מוליקו: Id est, Vmbilicus terræ. Hoc vocabulum Eminentiam significat. Hinc vocatur vmbilicus qui est in ventre טַבּוּר, eò quòd est sublimior pars in homine, quando iacet super tergum suum. Solent autem pronunciare טַבּוּר cum chirek, vt cùm dicunt, פִּיו סָתוּם וְטִיבּוּרוֹ פָּתוּחַ Os eius clausum est, & vmbilicus eius patet. Similiter quoque in multis locis Gemarah scribitur טִיבּוּרוֹ cum Iod, Germanicè Nabel, Italicè *Molicho.* טִבְרְיָא Tyberia. in Ber. rabb. cap.31. Inde יַמָּא דְטִבְרְיָא Mare Tyberiadis. in Commentariis. & Syrè ܛܒܪܝܐ vt לְעֵבְרָא יַמָּא דַגְלִילָא דְטִבְרְיוֹס Trans mare Galilææ, quod est Tyberiadis. Iohan.6. in Euangelio. Et Elias in Thisbi, מחוז יש בארץ ישראל נקרא טבריא ויש שם מרחצאות של מים חמים ונקראים חמי טבריא וכבר כתבתי בחקרמתי לספר מסורת המסורת כי הם צחי הלשון מכל העברים ומהם היו בעלי חמסורת וכתב הרדק במכלול כי קריאת חריש חגרושח והרפוירה לבני מעזיה הוא טבריא והגוים קוראים להם טבריא: Portus est, inquit, in terra Israel, qui vocatur Tyberia, & in eo sunt thermæ calidarum aquarum, quæ appellantur חַמֵּי טִבְרְיָא Aquæ Tyberiæ. Iam verò scripsi in meo proœmio libri Masoreth hamasoreth (Iudæos illic habitantes) elegantissimam omnium Hebræorum linguam habere, ex quibus etiam fuerunt auctores Masoreth. Et R. Dauid Kimchi scribit in Michlol, legi Res cum daghes & cum raphe apud filios (incolas) עזיה Asiæ, quæ est Tyberia. Gentes enim vocant eos Tyberitas. טַבְרִירֵי Venatores. in Aruc. טֵבֵת vel טְבֵת est mensis decimus, Decembri nostro plerunque respondens, in quem cadit Solstitium hyemale, dum Sol signum גדי Capricorni subit. Eccles. 1. & Esther.2. טָג Toga. plur. טַגִּיוֹת Togæ. in Aruc.

טְגַן Idem quod אפה Pinsuit, frixit, vt solet pasta cum oleo frigi in patella, dicit Kimchi. Inde מטגנא idem quod סולת Simila. in Aruc. טִגְנִי Nomen loci. in Aruc.

טַגַּר Concutere, molestum esse. Luc.3. טִגְרוֹס Tigris, leo sylueſtris, qui alioquin עלאי Superior appellatur. in Aruc. טְרֵי, vt Aruc exponit, שער הצפוני נקרא טדי Porta Aquilonaris (templi videlicet) vocatur Tede.

טְהַר Hebr. tantùm, Purus fuit. Inde טִיהֲרָא & טְהַר in regi. idem quod צהרים Meridies, ob serenitatem scilicet, quæ tunc est in cælo. 3 Reg.18. & Iob 11. deprauatè in Venetianis legitur טִיחֲרָא Luna. Deut.28. Proinde cum Elia, Aruc, & exemplari Complut. lege aut טִיחֲרָא aut טָחֲרָא. טִיחֲרֵי Cant. 4. vt Elias exponit, sunt שדים המזיקים בצהרים Dæmones nocentes tempore meridiano. & רוּחַ טִיחֲרִין Ventus meridionalis, vel flatus siccus & serenus. Ierem.4. טַהֲרִיאֵל est nomen Angeli qui à puritate sic appellatur, quasi dicas, puritatis Genius in Zoh. col.119.

טוּה Assare. 1 Regum.2. & טְוִי נוּר Assum vel assatum igni. Exod.12. & טְוָא טְוִי Assauit assatum. Elias legit טוּה טוּה Assauit assationem. Isa.44. & מִן נוּנָא דִטְוָיָא De pisce asso. Luc.24. & חַוָּא טְוִי נוּרָא Agnus assatus igni. Cant.2. & טְוִי נוּר Ramenta, vel continuitas lucis. in Zohare. Secundò significat Nere. Inde טְוָיָה Ipsa nendi actio, actúsue, filatio. in Commentariis. מַטְוַיְיָתָא Aranea, à nendo dicta. In exemplari Complutensi manuscripto scribitur מַטְוִיתָא, Elias verò טְוִיאָתָא Iob 8. טוּל & טוּלָא idem quod צל Vmbra.

טוּל Incedere. corruptè in Pagnino. Itaque legendum, vt Elias, Complut. & Venet. editio habent, טִיל Psal.67. טוּזִיג Conuiuium, epulum solemne. in quo etiam non vocati excipiuntur. in Aruc.

טוּס vt Santes: vel טַס vt Elias, Volare. Psalm.90. & 55. vide post. טוּסָא Auis quæ Pauo vocatur, Arabicè dicitur טַאוּס. In plur. טַוּכִּין vel טַוּכִּין Pauones. 3 Regum.10. & Ezech.27. In singul. Esth.1. in 2. Tharg. Vnde scribunt in Misnah, הכל קלקלו מעשיהם בדור המבול הכלב עם הזאב תרנגול עם הטווס: Omnia peruerterunt opera sua in diluuij ætate, canis cum lupo, gallus cum pauone. Hinc est quod Hispani vocant Indiæ seu

ומטביל מסאבותיה Id est, Vt is qui lauit & eluit sordes suas. in Zoh. col. 324. Inde טבילה Baptismus, intinctio. in Saare Tsedek. Secundò idem est quod אכל Edit, comedit, manducauit. in Aruc. Inde טבלא & טבליתא idem quod שולחן Tabula, mensa. est dictio Latina. in Sch. rab. cap. 15. & apud Rabbinos טבלאות של זהב Tabulæ aureæ. כן קורין לשולחן בלעז טאבולא וכן קורין לקרש טבאולא בלשון אשכנז ברעט: Sic vocant Mensam, inquit Elias, Italicè *Tauola*. Similiter quoque asserem, Tabula vocant, Germanicè Brett. In Thisbi. Item טבלא ascipitur pro Instrumento musico, campana, vel alio quod suauem edit sonum. Aruc Organum exponit. Hinc מאיש שומע שיר כסולים A viro audiente canticum stultorum: Tharg. habet מגבר דאזל למשמע קל טבלא דשטיין A viro qui it auditum sonum organi stultorum. Eccl. 7. & Isa. 30. secundum Aruc. Complut. enim & Venetum exemplar totum ferè versum aliter habent: & pro טבלא quod vulgò Manichordium vocamus, habent אבובא Tibia, organúmue. טבל Fructus non decimatus in Bereff. rab. cap. 62. & in Aruc. Idem טובל in Aruc.

טבלא ponitur pro מגן Scuto, clypeo. Prou. 24. in Venetianis. In Bahal Aruc, nec in Elia inuenio. In Complut. legitur, si non bene, at quod intelligi potest, טבלבא Iucundus vel hilaris corde.

טבע Immergi, infigi propriè. dicit enim R. Schelomoch hoc verbum vsurpari tantùm, quando de locis plenis luto fit mentio. Ierem. 38. in tertia persona fœm. טבעת אבנא Infixus est lapis. 1 Reg. 17. In Ithpael איטבע Submersus est. Exod. 15. אצטבע autem quod Santes hîc adducit, de hac radice non est. vide צבע Dan. 4. & עד לא נטבעון Adhuc non erant fundati, vel, iuxta R. Abraham, Super fundamentis immersi. Complut. codex habet נטרעין Prouerb. 8.

טובענא Diluuium, cataclysmus. Iob 4. & 22. & Psalm. 29. in Complut. sed Venet. טופנא eiusdem significationis. & Elias dicit quòd Beth & Pe permutantur, quod hoc loco ἀδὲν πρὸς ἔπος. Secundò טבע significat Imprimere. Item Petere, siue repetere. Hinc מטבע Moneta impressa. Psalm. 91. in Midr. & מטבע שקר Moneta falsa, adulterina. frequens in Commentariis. & in Thargum Esther 10. cap. vbi in Hebræo est, ושמעו חולך בכל המדינות Eius autem fama ibat per omnes prouincias: Chaldaicè legitur ומטבעיה נפיק בכל מדינתא Et moneta eius exibat in omnes prouincias: ea ratione quòd in quorum manus deuenit moneta, ad eosdem vnà principum, quorum fert imagines, famam deportet. Item טבע Genes. 24. in Tharg. Ierosolymitano significat בקע, vt est in Hebræo, vel, vt dilucidius Aruc explicat, חצי סלע Dimidium sicli. Vnde Elias in Thisbi, קורין לכל מיני מעות מטבע בלא מונץ ובלעז מונוטא וכן בתרגום ירושלמי דאסתר על ידי עושי המלאכה על ידא דעבדי מטבעא ומזרז אמרו רז"ל לא ישנה אדם ממטבע שטבעו חכמים פירוש חברכות והתפלות שתקנו הם: Vocant omne genus pecuniarum מטבע Numisma, Germanicè Münz, Italicè *Moneta*. Et sic in Tharg. Ierosolymitano Esther, vbi in Hebræo est, Per manus eorum qui faciunt opus: scribitur על ידא דעבדי מטבע Per manum eorum qui faciunt monetam. Hinc est quod dixerunt Rabbini, quorum felix sit recordatio: Non mutet homo numisma quod impresserunt Sapientes: hoc est, Faustas imprecationes ac orationes quas ipsi ordinauerunt. טבע idem quod ברית Fœdus, pactum. in Aruc. Et Syrè ܛܒܥܐ Annulus, circulus. quo nomine Syri intelligunt panem Eucharistiæ nondum consecratum. in libr. Rit. Seu. Patr. טבע significat Naturam. Inde טבעי Naturalis. in More lib. 1. cap. 17. & דבר טבעי Res naturalis. In plur. טבעיות Naturalia, physica. in Commentariis. טבעת Annulus, circulus. Item Podicis foramen. in Aruc. Habet etiam טבע aliam significationem, de qua Elias hoc modo, לך לך מארצך פירש רש"י שאודיע טבעך בעולם רוצה לומר חטבע והמזג הטוב שלך ותמהתי כי לא מצאתי עוד זה הלשון בכל דברי רבותינו ואין לא זכרו דבר מטבעי בעלי חיים וצמחים ויש ספרים שכתוב בהם שאודיע טיבך בעולם וזהו מלשון טיב דלעיל וזהו חנכון: Id est, Abi tibi de terra tua, vel confer te. Gen. 12. R. Schel. Iarchi exponit, Quoniam notam faciam טבעך Famam, siue conditionẽ tuam in mundo, vult dicere, Naturam & bonam indolem tuam. Et miror me amplius non inuenisse hanc locutionem in omnibus sermonibus Rabbinorum: & quî fit vt nusquam meminerint huius rei, cùm de animantibus & germinibus agũt. Sed extant libri in quibus scriptum inuenitur שאודיע טיבך בעולם Quoniam

טוב & טובא, nec desunt qui habeant טובתא Bonum, bonitas. Genes. 45. Psalm. 25. Hinc prouerbium valde pium in Ben Syra, חיי טב ורך מן טבתא לא תמנע: Esto bonus, & manum tuam à bono ne prohibeas. טובי Beatus, vel potiùs beatitudines, felicitates: idem quod אשרי, & scribitur ferè semper cum affixo, vt Psalm. 1. & Iob 5. טוביה Beatitudo eius. Hinc Syriacè ܛܘܒܢܐ Beatus, felix. Act. 26. טיבו ac טיבותא Beneficentia, pietas, bonitas. Ios. 2. Iud. 8. & Psalm. 25. in plurali ibidem. טובתנא Beatus. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. & ܛܘܒܬܢܘܬܐ טובתנותא Bonitas, beatitas, beneficentia. ibidem. ܛܝܒܘܬܐ טיבותא Gratia, pietas. vt מלית טיבותא Plena gratia. pro quo Græcum exemplar habet κεχαριτωμένη idem quod רחימתא Gratiosissima & acceptissima, gratiam consecuta. in salutatione Angelica. Alia forma טיבו Gratia, & טובא Beatitudo. ad Roman. 4.

טיבון vel טבין Gratiæ: misericordiæ. Exod. 34. טיבא vnde in Aphel ܐܛܝܒܐ אטאבא Benefecit, beneficium contulit. à quo ומטאבין Qui benefaciunt. Luc. 6. reliqua vide in Iod.

טיבא Detractio, infamia. alij Rumor. Prou. 10. & טיבא בישא Rumor malus. Numer. 14. in Thargum Ierosolymit. Vnde ܐܛܝܒܐ אטבא Famam spargere. Matth. 9. & Marc. 1. & טבא Fama. Act. 4. ܛܝܒ טייב Parare, præparare, aptare, accommodare. & ܛܝܒܐ טויבא Apparatus, præparatio. ad Ephes. 6. טיבין Nomen plur. 1 Regum. 17. interpretatur R. Dauid ענינין Negotia: vel, Gesta, facta. est in Hebræo ערבת Pignus, arrhabo. vel, vt Rabbi Schelomoh & ipse R. Dauid Kimchi aiunt, veteres exposuisse גיטין Literas, quibus fratres Dauidis si morerentur in bello, soluebant vxores suas & se à verbis quæ mutuò sibi spopondissent. nihilominus hoc loco interpretationẽ illorum, qui Pignus interpretantur, videtur magis conuenire. טיבין enim hîc Stipendia interpretor, quemadmodum etiam in ea significatione Cant. 7. legitur, מה טיבכון נביאי Quod stipendium vel quæ merces vestra, prophetæ? &c. טבאי idem quod טבע Submersio. in Aruc.

Item טיב, iuxta illud quod nuper scripsimus, Conditionem significat. de quo sic scribit Elias, טיב גיטין וקודשין טיב משא ומתן מה טיבו של עובר זה לשון עסק תרגום ירושלמי ויוציאו רבת הארץ ואפיקו טיבא בישא: Id est, Conditio libellorum repudij & sanctificationum, conditio accepti & dati. Quæ est conditio fœtus istius? Vocabulum hoc negotium seu occupationem significat. vnde vbi textus Hebraicus ויוציא רבת הארץ Thargum Ierosolymit. ואפיקו טיבא בישא Et protulerunt famam malam. Numer. 12. In Thesbi. טבאג Genus preciosæ margaritæ Ghad patriarchæ attributum. In Bibliis Regiis expositum est Amethystus. Canticor. 5.

טבאל Tobel, nomen proprium viri. Ezr. 4. sed de Isa. 7. quis fuerit, Rabbini multum disputant. R. Schelomoh & D. Kimchi interpretantur הטוב אלינו Bonus, vel probatus nobis, secuti Ionathan, qui transtulit ית מן דכשר לנא Eum qui nobis congruit: sed exponendum est, inquit R. Schelomoh, אשר לא טוב בעיני המקום Eum qui ante omnia continentis Dei oculos non est bonus: Alij per alphabetariam אלכס literarum reuolutionem, sic enim voco גימטריא, dicunt טבאל eundem esse qui רמלה Romelia rex Israelis, vt si pro א acceperis mediam omnium ל, & pro ב sustitueris מ, & sic vlterius & econtrà pergens, reperies ר literæ ט suffixam, ex quibus tribus literis, nempe רמל addito ה, resultat רמלה. Hæc in Commentariis.

ܛܒܝܐ טביא idem quod עבי Caprea, dama. Deut. 14. In plural. טבין Capreæ, damæ. 3. Reg. 4. & קליל גרגלין בחדא מן טביא Leuis pedibus, sicut vna de capreis. 2 Regum. 2.

Et Syriacè ܛܒܝܬܐ טביתא Græcè δορκάς, Caprea: vnde טביתא קומי Tabitha surge: fuit femina illa eleemosynis in pauperes erogatis clara, quam Diuus Petrus à mortuis excitauit. Act. 9. quæ vox etiam in Græco exemplari legitur.

טבח Idem quod שחט Iugulauit, mactauit, immolauit. Hebdictio. à qua טבחא Cocus, lanio. 1 Reg. 9. in plur. fœminino טבחן Coquæ, coctrices. ibid. 8. טבחא Occisio, cædes, vel macellum, vt legit Elias & Veneta editio. Complut. verò טבחא Lanio. Prouerb. 7.

טבל Primò significat Intingere, immergere, mersare, quæ radix communis est Syris vtrisque Leuit. 9. 4 Reg. 5. Et in Aphil אטבל Eluit, lauit. vt כמאן דטמי

Euangelistarum in Syro exemplari. בְּתֵיבָא בְּיוֹמָא מִתְחַתְּמִין לְהוֹן Domus in die designantur ab eis. Iob. 24. Secundò חָתַם, vt metaphoricôs acceptum, significat Finire, complere, colophonem addere. Psalm. 4. in Midr. Item חֲתִים Clausus, obstructus, obturatus. alij Densus, & concretus humor. Leu. 15. & חוּתְמָא Syriacè quoque est Complementum. in lib. Rit. Seu. Patr.

חֲתַן & אִתְחַתַּן, in hac enim inflexione tantum vsitatum reperio, significat Affinitatem contrahere, generum fieri, cōnubio iungi. Gen. 34. Deut. 7. & 3 Regum. 3. Inde חָתָן & חֲתָנָא Sponsus. Isa. 61. & 1 Reg. 18. In plur. חֲתָנִין Iere. 7. Generi. Vnde Elias, קורין לאיש בשבעת ימי משתה חתונתו חתן ואשתו כלה שנאמר יצא חתן מחפתו וכלה מחפתה ואחר כך הוא לא נקרא חתן והיא לא נקראת כלה רק לאבי ולאם חתן והכלה והזיווג שעושין בין איש לאשתו נקראו חתון ובלשון רבו"ל נקרא שדוך במו שאבאר בשרשו ואבי חתון והכלה נקרא זה לזה מחתן ואף שאל הקרובים נקראים מחתנים בלא"ז שוועגר ובלעז קונ"ארי: Vocat, inquit, virum quempiam per septem dies conuiuij nuptiarum eius חָתָן & vxorem eius כַּלָּה vt dicitur Ioel 2. Prodibit sponsus de thalamo suo, & sponsa de cubiculo suo. Cæterùm postea nec ille vocatur חתן Sponsus, nec ipsa dicitur כלה Sponsa; præterquam patri ac matri ipsius sponsi & sponsæ. Cōnubium verò quod fit inter virum & vxorem eius, vocatur חֲתוּן, & lingua Rabbinica שִׁדּוּך dicitur, sicut explicabo in radice sua. Pater autem sponsi & sponsæ se mutuò מְחוּתָן vel מְחָתָן Affinem nūcupant. Cæteri verò propinqui vocantur מְחָתְנִים Affines, necessarij. Germanicè Schwager/ Italicè *Conyado*. Hæc in Thisbi.

חָתַף Rapere, auferre, tollere, idem quod חטף per Teth. Iob 8. tam in Hebræo quàm Chaldæo. Aben Ezra Disperdere, pessundare, exponit.

חָתַר Primò significat Perfodit, perforauit. Ezech. 8. & 12. & Iob 24. vt & Hebraicè. Inde מַחְתָּרְתָּא Ligo, fodiendi instrumentum. Ier. 2. & Exo. 20. Elias ibi legit מַחְתָּרָא, Complut. & Ven. מַחְתַּרְתָּא. R. autem Schelomoh Effossionem, id est, fodiendi operationem exponit: alij Foueam.

Et חֲתִירָא in forma emphatica חֲתִירְתָּא Pala, instrumentum rusticum. in Vaic. rab. cap. 30. Secundò חֲתַר & אִתְחַתַּר Syrè, significat Superbire, inflari, turgere, intumescere. 1. ad Corinth. 4. Inde חָתִיר Superbus, tumidus. Luc. 1. & in plurali חֲתִירֵא Tumidi, inflati, Græcè ὑψηφάνοι. ad Rom. 1.

חַתִּירוּתָא Tumor, superbia. 2. ad Corinth. 12.

LITERA TETH.

ט

טֵית Nona Alphabeti litera, propriè Declinationem significat, per metathesim תֵּיט, vt vult Reuchlinus. Caninius Inuolucrum vertit. Nunquam ancillatur, sed semper essentialis siue radicalis est. In numeris valet 9. Et sic ט̊ vel sic ט̊ valet 9000.

טָא Scopa, & מַטְאֲטֵא Scopæ. à quo verbum טְאָטֵא Scopare, scopis purgare, verrere. Hebræum est.

טָאַב Gauisus est, exhilaratus est, bono & iucundo animo fuit R. Sahadiah, Bene fecit. Daniel. 6.

טְאָטְרוֹן Theatrum, dictio Latina, locus publici spectaculi. Cantic. 1. in Midr. טִיאָטְרָאוֹת Theatra. Esther 1. in Midras.

טָאֲלֵי Iuuenes. in exempl. Ven. corruptè. Psalm. 37. rectiùs itaque cum Elia & Complut. codice scribo טָלֵי Puer, iuuenis. vide טל. טָאֲנִים Nomen vrbis in Aegypto, quæ Hebraicè dicitur צוֹעַן. Isa. 19. Numer. 13. Ezech. 30. & Psalm. 78. Arue & Elias cum exemplari Complut. legunt sine Aleph טָנֵס, quanquam Elias codices esse ait, in quibus cum Aleph reperiatur.

טָאִים Volans. infrà in טס.

טָב atque טָבָא Bonus, vtilis, probus. Iudic. 11. Dani. 2. & 1 Regum 16. Plural. טָבִין & טָבָיָא Boni, læti. 1. Regum. 25. & Ioel 4. טָבָא quoque Bonum siue bonitatem significat. Gen. 50. idem טַבְתָּא 1. Regum 24. sed aliàs Bona est, vt אַרְעָא טַבְתָּא Terra bona. Ios. 23. In plural. טַבְתָּא & טוֹבְתָּא Bonæ, pulchræ. Gen 41. Ier. 24. Ibid. טָבָן & Deuter. 6.

& טוֹב

cantur ab Hebræis, & ita vocat eos Ionathan 1 Reg. 2.) Diuus autem Hieronymus Legatos interpretatur. חוֹשֶׁן Pectorale, rationale, ornamentum pectoris summi sacerdotis, ex serico & lapidibus preciosis confectum, in quo erant Vrim & Tummim, hoc est, Splendores & Perfectiones, seu integritates, cum quibus summus Pontifex futura præuidebat & vaticinabatur, ac ius dicebat. Exod. 28.

חִשֵּׁק Ligauit, strauit. 2 Regum 19. אִתְּנָן דְּחִשְׁקָן בְּכָל מִינֵי צִיּוּרִין Asinæ phaleratæ omnimodis figuris. Iudic. 5. & חֲמָרִין חֲשִׁיקִין Asini strati. 19. eiusdem.

חִשֵּׁר Excussit, eiecit, per cribrum adegit. Psalm. 18. in Midras.

חַת siue חֲתַת ordinis duplicatorum; primò significat Carpere ignem, tollere prunas de igne. Isa. 30. & Prouerb. 25. Inde מַחְתִּיתָא Thuribulum, acerra. Leuit. 16. & Num. 16. מַחְתִּיָּן & מַחְתִּיָּת Acerræ, thuribula. ibid. Secundò significat Terere, contundere. sed Hebraicè.

Item חִתִּיתָא Syriacè Accuratam sonat. vt עִם עִיקְבָא חִתִּיתָא Cum disquisione accurata, exactáue. in Typographico epilogo noui Testamenti Syriaci. Item חַת significat Vtrem: & cerebri panniculum. in Aruc. Significat etiam Descendere, sed tunc radix est נחת ordinis defectiuorum in prima. חוּתְמָא idem quod κνηθμός, Pruritus. 2. ad Timoth. 4.

חָתַךְ Incidit, statuit, decidit, determinauit. Daniel. 9. Et אִתְחַתַּךְ Decidi, statui, decerni. Esth. 4.

Inde חֲתִיכָא Portio, intersectio, tomus. Et קַו חוֹתֵךְ Linea intersecans. קוֹל חָתוּךְ Vox intercisa. & חֲתוּכִים Excisiones, decisiones. in Commentariis. De qua voce Elias, זה השורש לא נמצא רק פעם אחת נֶחְתַּךְ עַל עַמְּךָ פירוש נגזר שהוא לשון כריתה ולז"ל שמשו בו הדבה כגון לא יַחְתּוֹךְ אֶת רֹאשׁ בַּת אַחַת והשם חתך או חתיכה בלשון אשכנז איין שניט או איין שטוק ובלעז פעץ או טאלי"ו: Hæc radix, inquit, non inuenitur (in Bibliis) nisi semel. Dan. 9. (Hebdomadæ 70.) determinatæ sunt super populum tuum. vbi idem valet quod גזר seu Decretum ac decisum est. At Rabbini, bonæ memoriæ, illud frequenter vsurpant. vt, Non præscindat caput vna vice. Indè & nomen deducitur חֵתֶךְ aut חֲתִיכָה. Germanicè Ein schnit/ vel Ein stuck/ Italicè *Pez o Taliio*. In Thisbi.

חֲתָל siue חוּתְלָא Canistrum ex ramis palmæ confectum. in Vaic. rab. cap. 10. Item חֲתוּלִין ponitur pro חוֹחִים Spinæ, tribuli, vrticæ. Oseæ 9. & Isa. 34. sed, teste R. Schelomoh, & R. D. Kimchi, Chaldæus paraphrastes per חֲתוּלִין quæ pro חוֹחַ & קִימוֹשׁ Spina & vrtica ponit Oseæ 9. intelligit Bestias, feles, & genus quoddam locustæ, quæ quòd longa crura habeat, קִרְסוּל vocetur. forsan est animal illud quod Græci ὀφιόμαχον vocant, cum enim longis cruribus depingitur à Philone Iudæo. Elias quoque in hoc loco חֲתוּלִין, Germanicè Mirkatzen; Cercōpithecos; id est, Maris catos interpretatur. חָתוּל significat etiam Felem, murilegum, vulgò dicitur Catus. in plurali numero חֲתוּלִין Feles. Isa. 13. De quò Elias, כל הולך על כפיו פירש רש"י כגון דוב ונמר וחתול בלא"ז קאט"ז ובלעז קאטו ונוחגים אנחנו לומר חתול החיות פתוחה והתיו דגושה ודאוי לקרא אותו חתול החית בקמץ וחתיו רפויה והראיה כי כן ופגשו ציים את איים הרגום חתולין חחות בחטף פתח והתיו רפוה: Id est, Quicquid ambulat super manus vel palmas suas. Leuit. 11. ibi R. Schelom. Iarchi exponit veluti Vrsus, & canis, & חָתוּל Catus. Germanicè Katz, Italicè *Cato*. Nos dicere solemus ח חָתוּל cum patach, & Thau habente daghes. Sed satius fuerit vocari חָתוּל Cheth cum cametz, & Thau affecto raphe siue leniter prolato. Quod ita esse apparet ex illo Isaiæ 34. Et occurrent sibi (bestiæ) sylueſtres & insulares. vbi Thargum habet חֲתוּלִין Cheth cum hateph patach, & Tau raphato. Hæc ille in Thisbi. Et in Commentariis חָתוּל אוֹכֵל עַכְבָּר Catus comedit murem.

חָתַם vt & Hebraicè, significat primò idem quod סמן Signauit, obsignauit, sigillauit. Canticorum 4. & Ierem. 32. In tertia persona fœminea חָתְמַת Obsignauit. 3 Reg. 21. Inde חֲתִיכָה Sigillatio, obsignatio. & חוֹתָם vel forma Syrica חוּתְמָא Sigillum, annulus signatorius.

Idem חֻתְמָא Syrè, Signaculum, obsignatio. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. In passiuo אִתְחַתַּם Signari, imprimi, excudi. vt in Typographico epilogo quatuor

R. Schelomoh, R. Sahadiah, & D. Kimchi, Non anxij ſumus. Dan. 3. & ſic illud Ezr. 6. וּמָה חֲשָׁחַן Et quod erit eis neceſſarium, vel cuius erunt ſoliciti. חֲשָׁחוּת idem quod צְרוֹכוּת Neceſſitas, neceſſarium, vel requiſitum. Ezr. 7.

חֲשַׁח Syriacè ſignificat Aptum eſſe, & accommodatum. Luc. 9. In paſſiuo אֶתְחַשַּׁח Vſurpare, vti. ibid. vt: וְאִתְחַשַּׁח קֶנְטֻרוֹנָא בְּמַרְחֲמָנוּתָא לְוַת פּוֹלוֹס Et vſus eſt Centurio miſericordia erga Paulum. Act. 27. Vbi in Græco eſt, φιλανθρώπως τε ὁ ἰούλιος τῷ παύλῳ χρησάμενος, Et Iulius humaniter tractato Paulo. vt vertit Eraſmus. חֲשַׁחְתָּא Vſus. Lucæ. 9. & alia forma חוּשְׁחָא Vſus. 1. ad Timoth. 3. cap.

חֲשַׁךְ Tenebreſcere, obſcurari. vt & Hebraicè, Iob 18. & Thren. 4. וַחֲשׁוֹכַת אַרְעָא Et obtenebrata eſt terra. Exod. 10. In Aphil אַחְשִׁיךְ Veſperare, iam tenebris ingruentibus venire. 1 Regum. 17. Inde חֲשׁוֹכָא Tenebræ. Gen. 1. Idem חָשִׁיךְ Iſa. 29. in Venet. non bene. meliùs Complut. חָשׁוּךְ vt multis aliis in locis. Secundò metaphoricôs ſignificat Pauperem fieri, ad penuriam & egeſtatem redigi. Inde חָשׁוּךְ, Aruc חָשִׁיךְ & חֲשׁוֹכָא Obſcurus, pallidus, pauper, miſer. 2 Regum. 13. Pſalm. 9. & Ierc. 22.

חֲשִׁיכְתָּא Obſcura, miſera, inops. Iſa. 54. חֲשִׁיכִין & חֲשִׁיכְיָא Obſcuri, ignobiles, pauperes. 4 Regum. 24. & Iſa. 3.

Et Syrè חֲשׁוֹכָא Tenebræ. paſſim in nouo Teſtamento. & חֲשׁוֹכְיָא Tenebroſus in lib. Rit. Seueri Patr. Syrorum. Item רְקִיעֵי חֲשׁוּךְ Fruſta, vel ceruicalia ſcrutorum, ponuntur pro קְסָתוּת Puluillis & ceruicalibus. Ezech. 13.

Fruſta ſunt propriè indumenti obſcuri, omnigeniq́ue coloris, quæ ad puluinaria conficienda ſimul conſuebant. Tale autem ceruical, vt ait Bahal Aruc, Arabicè dicitur רוקעא. ibidem legitur in plurali חֲשׁוּכִין aliâs חֲשִׁיכוּכִין Scruta. vide radicem רְקַע.

חֲשַׁל Pirmò idem eſt quod רוד vel מעך Contudit. quidam Domauit. Daniel. 2.

Et Prou. 29. vbi, vt bene ſcribit Elias, eſt וְחַכִּימָא בְּרַעֲיוֹנָא מַחֲשַׁל Et ſapiens ratione compeſcet, vel comprimet. Compl. מֵיחְשַׁל ſed omnino corruptè. Venet. מַאֲשֵׁב. Secundò Conflare, machinari, mala cogitare. Pſalm. 21. & 35. Iob 35. Prouerb. 6. & 12. Porrò חוּשְׁלָא ſignificat Hordeum decorticatum.

Et נְחָשׁוּל Tempeſtas, turbo. Ionæ 1. & Eccle. 3. vide in Nun. Syriacè מַחֲשׁוּלָא Fluctuatio. Lucæ. 8.

Item חֲשָׁלְתָּא idem quod περίθεσις, Additio, appoſitio. 1. Pet. 3.

חַשְׁמָלָא Angelus, ſic dictus, quòd Deo loquente taceat. Et componitur ex duabus dictionibus, nempe חשות hoc eſt, Tacere, & מלל Loqui. Alij volunt eſſe Noterikon ſiue ſymbolicam & myſticam interpretationem, hoc modo, : חַיּוֹת אֵשׁ מְמַלְּלוֹת Animalia ignis loquentia. Ezech. 1. Auctor Aruc exponit חש מל שתי מלין חן כשהדבור יוצא מלפני דקב"ה הם חשות ועתים ממללות שיר בעוז שנאמר עוז ותרוה במקומו: Id eſt, חַשׁ מַל ſunt duæ dictiones. Quaſi ad ſermonem exeuntem à conſpectu Dei Sancti, & celebrandi ipſi ſileant, & aliquando loquantur canticum de fortitudine. ſicut dictum eſt, Fortitudo & gaudiũ in loco eius. Hęc ille. Idem ſcribunt R. Schelomoh & D. Kimchi. R. tamen Schelomoh poſtea ait, cõſentaneum eſſe, vt ſit color quidam ignis ſpeciem referens, mihi autẽ eſſe videtur quod Gallicè dicitur *Feu brillant*, id eſt, Ignis radiãs, & velut ſcintillis emiſſis, ſummiſſũ quid crepitãs.

חַשְׁמַת Cœnare. Lucæ 17. & חַשְׁמִיתָא Cœna. Matth. 23. חַשְׁמַן חיחורים חלועזים קורין לחקרדינאלי חשמנים וכן פותרין אותו חשמנים מני מצרים ואוני וורע מחיכן למרו לומר כן והלא לא חיו קארדינאלי בימי דוד אף בי במצרים ואינו אלא שם אומה: Id eſt, Iudæi Italici vocant Cardinales חַשְׁמָנִים, & ita exponunt illud Pſalm. 68. יֶאֱתָיוּ חַשְׁמַנִּים מִנִּי מִצְרַיִם Venient Cardinales de Aegypto. Ego verò neſcio vnde ſic loqui didicerint, ſiquidem non fuerunt Cardinales vlli in diebus Dauid, multò minùs ergo in Aegypto, Nec eſt aliud niſi nomen gentis. Hæc Elias in Thisbi. R. Menachem Ciues חשמונה prouinciæ ſic dictæ, alij Magnæ cuiuſdam familiæ. R. Schelomoh exponit Munera. & dicit interpretes ſic expoſuiſſe. Tharg. יַיתוּן בְּנוּי דְחַם אוּקְמָנָא Afferent filij Cham argentum ἄσημον non ſignatum. Aben Ezra & Dauid Kimchi, Magni principes & duces, quales erant חַשְׁמוֹנָאֵי id eſt, Machabæi. (ſic enim vocantur

חֲשׁוּשָׁא Doloribus & paſſionibus obnoxius. Act. 14. חֲשָׁשָׁא Cura, ſolicitudo, anxietas. Eccle. 2. חִישׁוּת in exemplari Complut. Iob 20. ſignificat Senſum. Venet. & Elias aliter legunt. vide in רְחַשׁ. & חַשׁוּשׁ Conſcius, Gallicè *Conſentant*. 1. ad Cor. 4. Et חוּשְׁשִׁים Diligentes, ſolliciti. in Commentariis. Vnde Elias. אינו חושש פירוש אינו מקפיד וחשם חששה ומי ידוש תרגום ראית ליה חששא ויש מלשון זה בשין אחרת: אינו חוּשׁ, inquit, ſignificat Non eſt ſollicitus, non curat. Inde nomen חֲשָׁשָׁא Cura, ſollicitudo. qua voce vſus eſt Thargum, reddens illud Eccl. 2. cap. Et quis curat? Cui eſt cura vel ſollicitudo? Eſt etiam huius ſignificationis cum vno Schin. vt חש quod ſequitur. כגון פְּלוּגִי לָא חַשׁ וכן תרגום ויך לב דוד אותו וחש דוד בלבו כלם לשון הקפדה ומשמשין בו לענין הרגשה כגון מי שמרגיש כאב בראשו אומרים פלוני חש ברישיה וחוא מענין ר"ח חושים אשר בארתי בשורש חוש: Vt talis non curat. Et ſic Thargum huius loci 1. Samuel. 24. Et cor Dauid percuſſit ipſum; habet, וְחַשְׁרוּר בְּלִבֵּה Et anxius ſiue ſolicitus fuit Dauid in corde ſuo. Omnia Curam ſiue ſollicitudinem ſignificant. Vtuntur etiam eo pro חַרְנָשָׁה quod Sentiendi ſignificationem habet. Vt de eo qui ſentit dolorem in capite ſuo dicunt, פְּלוּגִי חַשׁ בְּרִישָׁה Talis dolet capite. Eſt autem deductum à ſignificatione quinque חוּשִׁים id eſt, Senſuum, quod explicaui in themate חוש. In Thisbi. A חוש porrò quod Senſum ſignificat & Sentire, venit מוּחָשׁ Senſibilis, ſub ſenſum cadens. frequens apud Rabbinos.

חֲשָׁא Idem quod שתק Tacuit, ſiluit. Inde חִישָׁת Quies, ſilentium. Iere. 26. & Mich. 3. Sed iuxta Aruc eſt velut paluſtris locus conſitus arundinibus. Hinc etiam eſt illud Ezech. 27. בְּחִישֵׁי מִינִית In frumentis Minith. vbi Thargum, vt Aruc, Elias, & Complut. legunt, habet בְּחִישֵׁי דְחוּשׁ Cum triticis paluſtribus. vt verò R. Schelomoh, Dauid Kimchi, & Venet. בְּחִישֵׁי דְחִישׁ quæ non intelligere ſe Kimchi fatetur. R. verò Schelomoh interpretatur קבוצת מניינין הרבה Collectionem particularum multarum. Gallicè טרוקאש *trochés*.

חֲשָׁי Silentium. Iob 4. aliâs חָשָׁי. inde בְּחַשָּׁי ſeu בְּחַשָּׁא atque בְּחַשָּׁאי Tacitè, in ſilentio. 3 Reg. 19. Eccle. 9. & 10.

Item חַשָּׁא Hiſtoria. in Aruc.

חָשַׁב & חָשִׁיב primò ſignificat Cogitare, mente agitare. Iud. 20. Gen. 42. & Exod. 18. Inde מַחֲשָׁבָא Cogitatio. Ierem. 18. pluralitet מַחְשְׁבָן Cogitationes. Pſal. 21. & מְחַשְׁבָתָא Cogitationes Prouerb. 20. Idem in reg. מַחֲשָׁבָת Gen. 6. Secundò ſignificat Reputare, computare, numerare. Leuit. 15. & 3 Regum 10.

Inde חוּשְׁבָן Numerus, ſumma. 2 Reg. 24. & Exod. 30.

Et alia forma חֲשׁוּבָנָא Eccl. 9. & חוּשְׁבָנֵי Famoſi, celebres. alij Reputati, gigantes. In exemplari Venetiano ſcribitur חַשְׁבָּנֵי, in Hebr. eſt זַמְזֻמִּים Deut. 2. Item Elias, קורין לאדם נכבד חשוב מלשון לא חשב אנוש ומזה אמרו עני חשוב כמת פירוש עני שהוא אדם חשוב ונכבד הוא חשוב כמת אבל עני שאינו חשוב אינו נחשב כמת לפי שאינו מקפיד כל כך על ענוי ורלותו: Vocant, inquit, (Rabbini) hominem inclytum חָשׁוּב id eſt, Spectatum, in pretio habitum. Quod deſumptum eſt ab illo Iſaiæ 33. Non æſtimauit hominem. Hinc eſt quod dicunt, Pauper habitus eſt tanquam mortuus, hoc eſt, Pauper qui eſt in exiſtimatione, habitus eſt quaſi mortuus: at pauper qui nullius eſt exiſtimationis, non reputatur tanquam mortuus, quippe qui non curet omnino ſuam paupertatem & penuriam.

חָשַׁד Suſpectum habuit. in Ber. rab. 63. & 85. & 99. & in Vaic. rab. cap. 34. & 1. Regum 20. in R. Dauid Kimchi. Vnde Elias ait, ענין חשדה לא נמצא במקרא ולא בתרגום ור"ל שמשו בו על מי שמאשים את חברו לומר שעשה כך וכך חרי הוא חשד אותו וכן פירש רש"י מטרף בני עליה ממה שחשדתיך והנחשד נקרא חשוד בל"ל עיוהן ובלעז אינקולפר: Id eſt, Vocabulum חֲשַׁדָּה non inuenitur in Bibliis, nec in Tharg. Cęterùm Rabbini, piæ memoriæ, eo vtuntur erga illum, qui alicuius delicti ſocium ſuum inſimulat, dum dicunt ſic aut ſic egiſſe, hanc formam vſurpant: הָרֵי הוּא חוּשַׁד אוֹתוֹ En ille ſuſpicatur eum: Et ſic exponit R. Simeon Iarchi illud Gen. 49. A præda, fili mi, aſcendiſti, מִטֶּרֶף בְּנִי עָלִיתָ Ex eo quod ſuſpicatus ſum te. Et נָחְשַׁד id eſt, Qui in ſuſpicionem venit, חָשׁוּד Suſpectus vocatur. Germanicè Zeihen/ Italicè *Inculpar*. In Thisbi.

חָשַׁח Primò ſignificat Neceſſe habuit. vt לָא חָשְׁחִין אֲנַחְנָא Non neceſſe habemus; vt interpretatur R. Abraham.

Tharg. Ierosol. חֲרוּץ שורה שחוץ מן עין שמכסה את העין וזהו בת עין: Id est, Series seu linea quæ est extra oculum, quæque tegit ipsum oculum, & est illud oculi pupilla. in Aruc.

חָרַץ quoque significat Roborare, vigere, valere. Et חָרוּץ Iustus. Exod. 23. pro quo restituo תָּרִיץ. Item Incidere, concidere, præcise diffinire. Inde חֲרִיצוּת Incisio. Psalm. 72. in Midras. Et גְּחֲרָצָה Exterminatio, vel sententia, seu diffinitio. Dani. 11. secundum notericos, cùm tamen sit participium Niphal fœminini generis, Decisa, decreta & determinata, Hebræum est. Item חֲרוּצִים Solertes, diligentes, in Commentariis. & חֲרִיצוּת Solertia, diligentia.

Et חָרַץ idem quod חולדה Mustela. in Aruc.

חֲרָצוֹת Constrictiones, angores animi, pauores. Psalm. 33. Hebræum est. חָרָצָן Acinus vuæ. in Hebræo. Numer. 6. & in Aruc.

חָרַק Hebraicè Fremere, frendere. A quo חוֹרֶק Stridor dentium. Matth. 7. Item חֶרֶק est היר של כלי Manubrium vasis. Item Cognomen consecrationis. in Aruc.

חוּרוּר Est quoddam genitum ex serpente & bufone. in Ber. rabb. cap. 83. Item חוּרוּר est Species colubri: fortassis illud est quod vulgò dicimus *Oruer*. in Tanhuma.

Item חַרוּרֵי עֵינַיִן sunt Horarum inspectores, Horoscopum obseruantes. Deuter. 18. in Thargum Ierosol. vide quod suprà in חרר scripsimus. חֹרֶר est foramen acus, in quo filum introducitur. alij dicunt esse Aciem, vel acumen acus. aliâs חַרְרָא vel חַרְרָא in Ber. rabb. cap. 1. De aliis vide paulò superius.

חָרַשׁ Magus, maleficus, incantator. Deut. 18. חֲרָשָׁא Venefica, pharmaceutria. Exodi 22. חַרְטֻמִּים & חַרְשִׁים Magi, incantatores. Mich. 4. Gene. 41. & Malach. 3. & יְדָעָא חַרְשִׁין Gnara veneficiorum. & חַרְשָׁתָא aliâs חַרְשָׁתָא Fascinationes, vel veneficia eius. Nach. 3. Hinc verbum חָרַשׁ Incantare, fascinare. & non Inuoluere, nec Venari, vt vult Pagninus. Ezech. 13. Et חַרְשׁוּתָא Veneficium, γοητεία, magia damnata. ad Gal. 5. חוּרְשָׁא idem quod יער Sylua. Iosu. 17. Samu. 22. & 23. in plurali semel tantùm quod sciam חוּרְשָׁיָא Syluæ. Ierem. 4. Inde verbum in Cal חָרַשׁ Sylueſcere, frondescere. Sanctes, vt non rarò solet, ex collatione Hebraici contextus Implicare & intricare explicat. Iob 8. Tertiò חֵרֵשׁ Non solùm qui auditus organo priuatus est, sed etiam qui tacet, & mutus est, significat: pro Surdo autem positum est Exod. 4. sed Isa. 56. כְּלָבִים חֲרֵשִׁים sunt Canes muti, siue tacentes. qui sic dici mihi videntur, quòd cùm non audirent, non latrabant, ex quo surdi nominantur. Nam etiam qui surdus natura nascitur, habetur mutus, quia neminem intelligens, quomodo loquatur, à nullo discere potest.

חֲרִישִׁית Ventus Orientalis. Ion. 4. Hebræum est. non significat Ventum Orientalem, vt Pagninus ponit, sed est adiectiuum רוּחַ קָדִים cui postponitur: & interpretatur Kimchi, Fortis, vehemens adeò, vt præ flatus eius vi, obsurdescant homines. Thargum, & R. Schelomoh שְׁתִיקְתָּא Silentem exponunt. חֲרוּשֶׁת Sapor prouocans appetitum, embemma, intinctum. in Aruc. מַחֲרֵשׁ est Strigil quo homo vtitur in balneo. & חֶרֶשׁ quod Hebræum est, Testam significat.

חָרַת Primò significat Sculpere. Inde חָרוּת Sculptus. Ier. 17. & חֲרִיתִין Sculpti, incisi. & non, vt vult Sanctes, Sculpturæ, incisuræ. Leuit. 19. Item חַרְתָּא Nouissima conditio, finis, extremitas. est autem ab אחר detracto per aphæresim Olaph. Mat. 12. Secundò חַרְתָּא idem est quod דיו Atramentum coriariorum. in Aruc. Est etiam color quo tingitur corium. Tertiò חַרְתָּא est Puppis, posterior pars nauis. Act. 27. Item חרות Isa. 60. Ramus amputatus, vel potiùs sectio. Plur. חֲרִיוֹת aliquando sunt Rami palmæ; aliquando verò, secundum Bahal Aruc, sunt Figuræ & sculpturæ in modũ palmæ expressæ. Et חֲרוּתָא, scribendum חֵרוּתָא Libertas. Leuit. 19. vide suprà in חר. Item חֲרוּתָא Speculator fulgurum. חַרְתָּא Nomen vrbis vel loci. in Aruc.

חִישׁ Multa significat. Primò Festinare. Psal. 141. vbi in Ven. legitur חִישׁ, & in Compl. חִשְׁחֵשׁ eodem sensu, Festina. & מְחִישׁ Festinat. Deut. 32. Secundò Cura tangi, dolere, anxium esse, pati. Psalm. 73. Matt. 15. Prou. 28. 1. Reg. 24. & 2 Reg. 24. vbi quidã Dolere & hæsitare exponunt.

De anathemate accepit. Iosu. 6. אִתְחָרַם Consecrari, sacrum fieri. ibid. & Syrè in Aphel אַחֲרַם Anathemate sese deuouit. Act. 23. חֶרֶם Rete, vel sagena. Abac. 1. At חָרִים secundum R. Schelomoh & D. Kimchi, est ille שחוטמו שוקע בין עינים שכוחל שתי עינו כאחת Cuius nasus est inter oculos depressus, adeò vt (ora) vel illud quod stibio pingitur suorum oculorum, sit tanquam vnius. Aruc שיכול לכחול שתי עיניו כאחת Vt possit duos oculos suos, vti vnum, stibio depingere. Alij à חָרַם interpretantur אבוד החוטם Nasum perditus, cuius sententiæ videtur esse Aben Ezra. aliis Simum esse placet. Leuit. 21. חוּרְמָנָא & חוּרְמָן, reperio & חוּרְמְתָא significat idem quod פתן Basiliscum, quem nonnulli Regulum dicunt. est verò serpens valde perniciosus, qui, vt tradit Dauid Psalm. 58. obturat aures suas ne audiat verba incantatoris. Gene. 49. Isa. 11. & Iob 20. in plur. חוּרְמָנִין & חוּרְמָנָיָא Basilisci. ibid. & Ierem. 8. Significat etiam Bellare. & חִירוּם idem quod סיכסוך Bellum, violenta concussio. חֶרֶם Fossa, stricta superiùs, & lata inferiùs. in Aruc. חוּרְמִינֵי malè in quibusdam, legendum vt suprà in He posuimus הוּרְמִינֵי Armenia. Mich. 7. & Iere. 51. vide supra. חוֹרָן idem quod אחר Alter, alius. & חוֹרוֹנִין alij. Iob 31.

חֶרֶס Hebr. Sol. Plutarchus in Artaxerxe dicit nomen κῦρος lingua Persica Solem significare. Secundò חֶרֶס est Scabies sicca quasi testa. nonnulli à Sole, quasi plaga Solis, vt ait Rab. Abraham. Deut. 28. מִין סִיד חַרְסִית est Species calcis. in Aruc. חַרְסָא Purulentia, fœtor, corruptio. in Zohate.

Item חֶרֶס Nomen montis Iud. 1. & 2.

חַרִיעַ Idem quod מוריקא id est, Crocus. in Aruc. Arabicè סַפְרָן, à luteo colore quem סַפְרָא vocant.

חַרְעוּתָא idem quod παυουργία, Astutia, calliditas. Luc. 20. Et חָרְעָא παονοῦργος, Astutus, versutus, callidus. 2. ad Corinth. 11.

חָרַף Hebraicè significat Criminari, probris afficere, exprobare. Secundò חָרַף significat Acuere. 1. Reg. 13. Hinc גִּירִין מְחָרְפִין aliâs מְחָרְפָן Sagittæ acutæ. Isa. 5.

חָרִיף & חֲרִיפָא atque חֲרִיפָה Acutus & acuta. Psal. 51. & 57.

& חַרְבָא חֲרִיפָא Gladius acutus. Isa. 7. in plur. חֲרִיפִין Acuti. Iosu. 5. & Abach. 1. Idem חִירְפֵי vel rectiùs vt Complut. חֲרִיפֵי, licet alij Cultros interpretentur. Prouerb. 30.

חַרְפָא Vehemens, impetuosus, rapidus. 1. Pet. 4. & חַרְפָאוּת Subitò, statim, ocyssimè. 1. ad Corinth. 15. Item חַרְפְתָּא reperitur pro עטלף Vespertilione. Deut. 14. in Tharg. Ierosolymitano. חַרְפְתָּא Terra ripæ, quam fluuius rapidissimè inundans arripit. in Aruc.

Præterea חַרְפַף est Confundere. & חַרְפוּפִיתָא Confusio.

Item חוּרְפָא Agna. Iob vltimo. In plur. חוּרְפָן Agnæ. Ios. vltimo. & Gen. 21. Porrò חָרִיף in Commentariis inuenitur pro Discretione. Significat etiam Hominem ingenij acumine præstantem. De quo sic Elias, קורין לאדם חר הכפל ומפולפל חריף תרגום חרב חרה חרבא חריפה בלא שאלף ובלעז אקוט ולא נכנה ממנו פעל והשם חריפות: Id est, Vocant hominem acuti ingenij, & argutum חָרִיף. Vnde Thargum huius loci, Prouerb. 5. Gladius acutus; habet, חַרְבָא חֲרִיפָא Ensis acutus. Germanicè Scharpff. Italicè *Acuto*. In Thisbi. Item חוֹרֵף significat Iuuentutem, à celeritate, qua pollet, sic appellatam, vt in præfatione Eliæ in Thisbi, אֶפְתְּחָה בְמָשָׁל פִּי אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בִּימֵי חָרְפִּי: Id est, Aperiam in parabola oris mei, ea quæ audiui in diebus adolescentiæ meæ. Et Chaldaicè חֲרִיפוּת Iuuentus, vel adolescentia. dicitur autem, vt ita loquar, Præmaturitas: quòd ea ætas soleat esse ingenio præcoci. Iob 29. Hinc חֲרִפֵּי Fructus præcoces, præmaturi, alij Veloces. eius contrarium est אֲפִילֵי Tardiui. Eccl. 11.

חָרַץ Primò significat Pauere, timere. Inde חֲרִיצוּתָא Timor, formido. Compl. חֲרִיוֹנְתָא Ira, vel contentio. Prou. 10. Secundò חָרוּץ est Cisterna pluuialis, vel piscina lapidibus clausa. Auctor Aruc exponit Fossam seu lacum superiùs angustum, inferiùs verò latum. חַרְצֵי מַיָא Foueæ, vel aluei aquarum. Iob 38. in secundo Tharg. Et חַרְצֵי מַיָא aliâs מַיָא sunt, R. Schelomoh & Dauid Kimchi interprete, חמלחות Salinæ: fiebant enim foueæ, in quibus deducebatur aqua salita, seu marina, ex qua tandem, calore Solis combusta, sal conficebat. חַרְצִין sunt Lumbi. 2 Regum 20. & Isa. 32. Et in singulari חַרְצָא Lumbus. Dan. 5. Ierem. 13. & Deuter. 33.

iunctionem seriémue significat, hoc est, Ornamentum quod constat margaritis, & gemmis preciosis, quæ simul filo coniunguntur. Germanicè Gerythen, Italicè *Filzato*. In Thisbi.

Item חֲרוּזָה & in plurali חֲרוּזוֹת significat Concatenationem quarumlibet rerum. Et in Aphil אַחְרִיז idem quod הִכָּה Percussit. vt מַחְרִיז נַפְשֵׁיהּ כְּסִילְוָא וְלָא נַיֵּים Auctor Aruc exponit מכה עצמו בקוץ שלא יושן Percutit seipsum spina ne dormiat.

חַרְחָבָן Genus herbæ quæ crescit in circuitu palmæ. in Aruc.

חַרְחַר A חַר, de quo suprà, significat Accendere, inflammare. Prouerb. 26. Cogitare, & suffumigare. in Aruc. In passiuo אִתְחַרְחַר Exiccatus est, vide iam suprà. Secundò significat Destruere funditus.

חַרְחָר idem quod מערד Ligo, farculus.

Item est Stimulus quo boues impelluntur.

Et Locus vbi coquitur & torretur panis, area foci. in Aruc.

חָרַט Idem quod נחם Pænituit. Et in coniugatione partim ex Niphal, partim ex Ithpaal conflata.

נִתְחַרַט Pœnitentia dictus est. Inde חֲרָטָה Pœnitentia, resipiscentia. frequens in R. Dauid Kimchi. De quo sic ait Elias: ענין חרטה לא נמצא במקרא ולא בתרגום ורבותינו זכרונם לברכה הרגילוהו אבל רק בהתפעל כמו מתחרט ותחרט ודומיהם והעוברים מורכבים מן נפעל והתפעל נתחרט נתחרטת וכולי וזאת ההרכבה מורגלת הרבה בדבריהם ובלשון עברי נחם נחמתי ונמצא גם כן בהתפעל ובן אדם ויתנחם בלא גירויאן ובר עז פילשטור: Id est, Vocabulum חֲרָטָה non inuenitur in Bibliis, nec in Thargum. (Falsus est memoria Elias, inuenitur enim in Thargum 5. Canticor. versiculo qui Hebraicè incipit דודי Dilectus meus. &c. vbi scribitur לָא צָבִין לְמֶחְרַט Nolunt pœnitere.) Cæterùm Rabbini, bonæ memoriæ, eo vti solent, sed tantùm in Ithpaal, vt מִתְחַרֵט Pœnitentia ductus, יִתְחַרֵט Resipiscet, pœnitentia ducetur. &c. Præterea quoque componuntur ex Niphal & Ithpaal, vt נִתְחַרַט נִתְחַרַטְתָּ &c. Hæc autem compositio admodum vsitata est in sermonibus eorum. Lingua porrò Hebraica idem valet quod נחם נחמתי, quæ quidem radix etiam in Ithpaal reperitur, vt ובן אדם ויתנחם Et filius hominis vt pœniteat. Numer. 23. Germanicè Gereuen/ Italicè *Pentir*. In Thisbi.

חַרְטוּמָא Rostrum, tam auium quàm quadrupedum.

חַרְטֻם in plurali חַרְטוּמִין Daniel. 2. sunt, iuxta R. Scelomoh, Necromantæ, vel, vt ipse scripsit, חנחרים בטימי מתים id est, Quasi narium vocem per ossa mortuorum emittentes. quod aliter explicat השואלים בעצמות מתים Consulentes ossa mortuorum. R. Sahadiah quasi componeret ex חור & אטום Foramine obstructo, dicit: Illorum actio versabatur in foraminibus occlusis. id est, Terebrabant, inquit, foramen in arbore, quod post immissa in eo verba incantatoria, obstructum, ad cuiusuis rei interrogationem responsum dabat: vel, inquit, sic dicti sunt, quòd consulant mortuos in sepulchris per ossiũ foramina, quasi à חר & טמים Foramine & ossibus חַרְטֻמִים dicerentur. Sed R. Abraham, quem D. Kimchi hîc sequitur, ait, esse Genethliacos, qui cognoscunt rerum origines, & naturas ipsis ingenitas, & quicquid faciunt, id cum incantatione.

Præterea חַרְטוֹם idem est quod סנדל Calceus, qui & Arabicè כַּרְטוּם, Cheth mutato in Caph. in Aruc. חָרִית vel חַרְתָּא Ramus palmæ durus. in Aruc.

חָרַךְ Aduri, vi caloris torrefieri. Ierem. 6. & Iob 30. אִתְחָרַךְ Adustum est, flammis cohorruit, Dan. 3. in tertia fœm. coniugationis Cal חוֹרְכַת אַרְעָא Torrefacta est terra. quidam, sed mendosè, habent חוֹרְבַת Desolata est. Isa. 10. & 24. Secundò חַרְכָּא idem est quod חלון Fenestra, vel cancellus. Ios. 2. & Gen. 26. in plur. חַרְכִּין & חַרְכָּא Fenestræ. Ierem. 22. & Cant. 2. חַרְכֵּי שְׁמַיָּא Fenestræ cælorum. Gen. 7. in Tharg. Ierof. חוּרְלֵי Vrticæ, vel cardui. Prou. 24.

חֲרָמָא Anathema, consecratio, vel consecratum ex quo nefas est aliquid, non secus ac de re perdita, in proprios vsus conuertere. Leuit. 27. Ios. 6. & Ezec. 44. alij interpretantur Separatum, sanctificatum. Est & Dira deuotio. Act. 23. Inuenitur & alia forma תוּקְפָא דְחוּרְמָנוּ דְמַלְכָא Vis anathematis siue execrationis regis. in Zoh. col. 371.

חֲרָמָא autem est Nomen loci, dictus quòd fuerit ab Israele internecione deletus. Numer. 21. in Hebr. & Thargum.

Hinc אַחֲרִים Consecrauit, vel, sacrum fecit. Leuitic. 27.

חָרַב Desolari, destrui. Isaiæ 17. אַחְרִיב in Aphel, Vastauit, destruxit, desolauit. 4 Reg. 19. & Isa. 37. Inde מַחְרִיב Vastator. & חָרוּב atque חָרֵב Desolatus, demolitus. Iere. 33. & Agg. 1. חוּרְבָּא & חָרְבָּא Desolatio. Leuit. 26. & Ezech. 25. In plurali חָרְבָּת & חָרְבָּתָא Desolationes. Isa. 61. & Ezech. 13. & חָרְבָּן Desolatæ. aliâs חוּרְבָּן siue Desolatio, siue desolationes. Isa. 61. & alia forma חִירוּב vastatio, destructio in Zoh. 318. חַרְבָּא Gladius, ensis, à vastando & destruendo dictus. Iud. 3. Et חָרוּבָא Instrumentum arandi. Syrè חַרְבָּא אַרְכָּא Aratrum. Luc. 9. Secundò חָרַב Arescere. Isa. 19. in Aphel Siccare. ibidem. 51. & Nach. 1. & חוּרְבָּא, Elias חָרְבָּא Siccitas. Complut. יוּבְשָׁא Idem. Agg. 1. Item Dimittere. Isa. 32. iuxta Pagninum tantùm. Omnes enim Sanctuarium destructum interpretantur, licet textus Hebraicus Palatium dimissum habeat. חַרְבוּנָא Scabies sicca. Deut. 28. ex Aruc. in Tharg. Ierof. aliâs reperio גַּרְבָּא. Onkelos habet גַּרְבָּא etiam. & secundum R. Schelomoh significat שחין לח Purulentam, viridemue scabiem. חָרִיב Nomen Gentis, quæ Hebraicè dicitur ערן Ezech. 27. vt etiam in Commentariis Kimchi adducit. Venetum & Complut. habent חַרְיָיב, quod Ier. 51. est pro אשכנז positum. Aruc verò חַרְיָיב legit. vide in He. חָרוּב Siliqua, vel faba Græca, quæ Italicè dicitur *Charubba*. in Ber. rabb. cap. 30. & 80. חַרְבָּר Cæcitas. Gen. 19. in Tharg. Ierof. vide suprà חוּר. Aruc enim ibi meliùs habet.

חָרַג Significat Pauere, extimescere, trepidare propriè. Inde חֲרָגָת Trepidatio, pauor, timor. Deut. 32. & Thren. 1. Est & alia significatio חרג vt notat Elias, dicens: אדם קורא לבן אשתו בני חורגי וכן לבן ולבת אשת אביו קורא אחי חורגי אחותי חורגתי וכן לאשת אביו קורא אמי חורגתי בלא שטרף זין ובלעז פילשטור: Id est, Homo vocat filium vxoris suæ (priuignum) בְּנִי חוֹרְגִי. Item filium aut filiam vxoris patris sui vocat Fratrem meum חוֹרְגִי, Sororem meam חוֹרְגָתִי. Sic & vxorem patris sui (nouercam) vocat Matrem meam חוֹרְגָתִי. Germanicè Stiefsun/ Stiefbruder/ Stiefschwester/ Stiefmutter. Italicè *Filiaster*. Item חַרְגָּא est אבק דק אשר פורח בשמש Puluis tenuis in Sole volitans, id est, Atomus. Auctor Aruc exponit, מה שמתנסר מן הרקיע שנראה בחמה Illud quod decidit à firmamento, quodque apparet in Sole. חַרְגּוּלָא est מין חגב Species locustæ. Leuit. 11. Septuaginta Ophiomachum sunt interpretati.

חוּרְדוֹן Bufo. in Ber. rab. cap. 83. חַרְדַל Sinapi. in Ber. rabb. cap. 41. & 99. & in More libr. 1. cap. 56. & in Rab. Schelomoh. Cant. 7. Item Granum paruum. in Vaic. rabb. cap. 31.

חַרְדָּלִית est נחל שיורד ממעלה למטה Torrens qui deorsum præceps fertur. in Aruc. est etiam Lacus ex pluuialibus aquis collectus. חַרְדָּלִי Nomen loci. in Beresf. rab. cap. 99.

חָרַז Perforauit. in Aruc. Item, Carmina rhythmica composuit. Vnde ait Elias, יחעני טופי השורות דחיינו חבתים שבשיר שקול מסיומים כלן בשתים או בשלש אותיות דומות כמו השיר שעשיתי בראש ספר זרע שהבתים כלם מסיומין באותיות ביזהו החרוז של שיר זה וכאשר לא נעשה במשקל נקרא המאמר ההוא חרוז או חרוזה סתם כמו ההתחלה שעשיתי בספר הזרע המתחלת אפתחה במשל פי אשר שמעתי בימי חורפי: וכאשר לא נעשה בחרוז ולא במשקל נקרא המאמר ההוא הלצה ובשלשה אופנים אלה עשיתי שלשה המרמות לספר חזה חלא בשיר הבית בחרוזה והגומל בחלצה ובלא ריים ובלעז רימה: ונלקח מן שוארך בחרזים שהוא לשון חבור ופירושו מרגליות ואבנים טובות המחברים יחד בחוט בלא גירחן ובלעז פילצאט: Id est, Notum est quòd fines versuum, hoc est, Domus (sic enim vocant Hebræorum poëtæ) quæ sunt in Oda ponderata, desinunt omnes in duabus aut tribus literis similibus, quale est Canticũ illud quod feci in principio libri istius (Dictionarium Thesbi intelligit, in cuius præfatione rhythmica quædam conscripsit) cuius omnes domus (singula disticha) desinunt in Bi בי, atque hæc est illius cantici חָרוּז Modulatio. Cùm autem fit absque pondere, tunc oratio illa vocatur חָרוּזָה aut חֲרוּזָה absolutè, sicut est præfatio quam feci huic libro, quæ incipit Ephtechah bemassalpi, Asser schamaati bimè horpi. Id est, Aperiam in parabola os meum, quam audiui in diebus iuuentutis meæ. Oratio verò quæ neque rhythmicè neque metricè facta est, vocatur הַלָּצָה. atque tribus illis modis tres præfationes huic libro feci: Primam quidem carmine, secundam rhythmicè, tertiam denique prosaicè. Cæterùm חָרוּז Germanicè vocatur Reim, Italicè *Rima*. Estque desumptum vocabulum ex illo Cant. 1. עֲוָאדֵךְ בַּחֲרוּזִים Collum tuum in monilibus. Vbi con-

חֲקֵלָא Idem quod שדה Ager. Ioſ.8. & חֲקַל Idem. Ierem. 26. & Syrè ܚܩܠܐ דܕܡܐ Ager ſanguinis, etiam in Græco exemplari Euangeli, Latini legunt Akeldema. de quo iam ſuprà. In plurali חַקְלִין Agri, campi. 1 Reg.22. חַקְלָא & חַקְלָתָא atque חַקְלִין Idem. Exod.8. Mich.2. & Hoſ.10. Item Mich.2. חוּלְקָא & חֻלְקָתָא Pars, hæreditas, quæ cuique diuiſione facta obuenit: dicta à חָלַק Partiri. חוּקָן ſic exponit Elias in Thisbi: ראיתי בספרי רפואות קורין למשקה שעושין מעשבים ומשמנים ומכניסין אותו דרך נקב האחור לנקות בם בני המעים חוקן וחוא לשון ערבי ובלעז קריסטיר: Id eſt, Vidi in libris medicinæ, quòd vocant liquorem illum, quem ex herbis & vnguentis conficiunt, quemque ingerunt per foramen podicis ad repurgandum inteſtina, חוּקָן; eſt autem Arabica dictio. Italicè *Criſtir*. Hæc ille.

חֲקַר vt & Hebraicè, ſignificat Inquirere, ſcrutari, perueſtigare. 2 Reg. 10. Hinc חַקְרָא, vel vt ſcribit Magiſter Aruc, חַקְרָה, ponitur 2 Reg.5.& 23.& ſemper, vt ait Elias, in eo libro, pro Hebraico מצורה Arce, ſed in aliis libris מְצוּדָתָא vel מְצוּרָתָא vſus eſt paraphraſtes; ex quo videtur חַקְרָא aliud eſſe quàm Arcem, vel locum excelſum. Nullam autem huius dictionis adfert explicationem Aruc & Elias. Verùm ex radicibus Kimchi, etſi non, quod quæro, ſaltē quod coniectura ſequi poſſum, habeo. Secundi enim Reg.5. vbi Hebraicè legitur וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּרֶד אֶל הַמְּצוּדָה Et audiuit Dauid, & deſcendit in munitione, vel rupe alta, vt vult ipſe. Videtur mihi, inquit, quòd fuerit in illa petra ſpecus, nam in petris ſpeluncæ multæ inueniuntur; aut quòd locus, in quo erat Dauid, fuerit altior munitione, quia ſcriptum eſt, Deſcendit Dauid. quæ interpretatio ſpecus, meo iudicio, huic dictioni magis conuenit, quàm arx, aut munitio.

חֲרַר Significat Liberare, in libertatem aſſerere, ſeu vindicare. Iohan.8. in Euang. Et אִתְחַרַר Liber fieri. Exod.19. Inde חַרוּתָא Libertas. 1 ad Corinth.10. & חֵרוּ & חֵרוּתָא Idem. Iſa.61. & Ezech.16. & סַלִּין חֵרוּ Caniſtra ingenuitatis, ſiue nobilitatis; in quibus, ait Elias, portabantur panes principum. Santes Caniſtra candoris. Geneſ.40. Hinc בְּנֵי חֵרוּן Filij ingenuorum, heroum, ſeu magnatum. Iſa.34. Singulare חוֹר Liber, nobilis, princeps. Hebræum eſt. vide ſuprà in חור. אִתְחַרֵי Affirmare, aſſeuerare. Act.11. & 1 ad Timoth.1. Item Allidi, frangi. Actor.27.

חָרַר Significat Exuri. Ezech.15. & per tranſlationem, Exardeſcere ira, excandeſcere, iraſci. Pſal.2. אִתְחַרְחַר Exiccatum eſt, calore exaruit. Pſalm.64. & Contendere. vt מִתְחַרְיָא Contendens. Actor.12. חֲרָיָא ponitur pro φιλονεικία, Contentione, lite. Lucæ 22. חֲרָיָא Ira, furor. Pro. 21.& 30. חִרְתָא malè in Venet. חרתא Idem. Prou.18. & תַּחֲרוּתָא atque תַּחֲרוּתָא Iracundia, contentio. Iſa.58. & Abac.1.

Item תַּחַר in Venet.& in Complut. תוֹרַר Immoraberis, tardabis, moras trahes. Pſalm.70. ab אחר, vel detracto per Aphęreſim Olaph, vel Vau pro Aleph poſito: vt Syris & Chaldæis vſu venire ſolet. חַרְחוּרָא Morbus exurens vehementi calore. Exod. 28. R. Schelomoh ait, Eſt morbus calore medium corpus afficiēs, quo qui laborat, ſemper bibere appetit aquas. חוֹר Hebraicè eſt Foramen. חַרְוָא & חַרְוָא Idem. Matth.19.& Marc.10. חָרַר Placentas facere, vel potiùs iuxta Kimchi, Torrere, coquere ſuper prunas. Ezech.4.

Inde חַרְוָא Placenta. ibid. חַרַר דְּלַחֲמָא Subcinericius panis, dictus quòd carbonibus torreatur. alij, propter foramina quæ fiunt in eo. 3 Reg.17. & Iudic.8. In plurali חַרְוָן פַּטִּירִין Placentæ infermentatæ. Exod.12. in Tharg. Ieroſolymitano.

Et חַרוּרֵי עֵינָן Præſtigiatores, qui ſubtilitate manuum oculos perſtringunt, Deuter.18. in Tharg. Ieroſolymit. vbi Elias mendum eſſe putat, ac ſcribēdum eſſe אֲחוֹרֵי עֵינָן ab אחר quod capere ſignificat, eſt in Hebræo מעונן. Aruc in radic. חַר legit rectiùs, mea ſententia, חַרוּרֵי עֵינָן Perſtringentes ſiue obſcurantes oculos. Item חַרְוָא Fruſtum. in Vaic. rabb. cap. 24. חַרְיָא Stercus. in Aruc. מַחֲרָאוֹת Latrinæ, ſeceſſus. Ezræ 6. in Commentariis.

חוּר Intueri, oculos intendere, cauere, proſpicere. Matth.5.& 6. חוּרִי Choræus. Hebræum eſt.

חֲרִי Nomen loci. in Aruc.

חֲקַל Idem. Ierem. 26. & Syrè ܚܩܠܐ דܕܡܐ Ager ſanguinis, melimellis, vel melimella. Auctor Aruc exponit קנה שעושין ממנה הסוכר והוא מתוק: Id eſt, Canna ex qua cōficiunt ſaccarū, quod eſt dulce. חִיצְבִּי Puluinar. in Aruc.

חָצַד Metere, demetere. Leuit.19.& 23. & Prou.22. Inde חָצָד & חֲצָדָא Meſſis. Geneſ.30. & Exod. 34. חָצוּדָא Meſſor. Amos 9. & in plurali חָצוּדָא Meſſores, Ruth 2. חֲצָדָה Nomen loci. in Aruc.

חָצַל Incruſtare picturas. in Aruc. חַצְלָא Storea, ſeu matta ex iuncis facta, teges. in Bereſſ.rabb.cap.33. Idem מַחֲצֶלֶת. חֲצָלוֹת Caniſtra de foliis palmæ contexta, ad maturandum dactylos. in Aruc. Item מַחֲצָל Inſtrumentum quo calcantur ficus. חַצְמָן Extractor. חַצִּינָא Dolabra, aſcia, ſecuris. Iſaiæ 44. & Ierem.10. Et חִצִּין idem quod פשתן Linum incultum. vt ſuprà חסין. in Aruc. Porrò verbaliter חָצַן ſignificat Inſidiari, ſtruere inſidias. vt ſcribunt. Inde חוּצְנָא in Complut.& Venet.codice, in Aruc verò חִיצְנָא ponitur Ierem.51. pro אוֹרְבִין Inſidiis, vel inſidiatoribus. Non exponitur ab Aruc. Ego verò exiſtimo à חִיצוֹן Exteriori, dici חִיצְנָא, quaſi forenſes & extra muros ciuitatis collocatæ excubiæ, aut inſidiæ. Item Ioel 1. in exemplari Complut. extat חוּצְנָא pro ממגורות Horreis. vide quæ ſcripſimus in חִסְנָא. חִיצוֹן Forenſis dicitur, à חוּץ hoc eſt, Extra, foris. in Aruc.

חֹצֶן Vlna, brachium. Hebræum eſt. חֲצוֹצְרָתָא eſt Tuba, buccina. Oſeæ 5. in plur. חֲצוֹצְרָתָא Tubæ. 4 Reg.11. & חֲצוֹצְרָן Numer.10.

חָצַף Peruicax, pertinax, durus, & impudens fuit. Hinc Prouerb.7. אַחְצְפַת Indurauit, obfirmauit impudenter. ſic eſt in Complut.& Veneto, in coniugatione Aphel bene, vt mihi videtur, nihilominus vt infrà videbis, Elias in Cal habet חַצִּיפַת. & מְהַחְצְפָא Duriter, vel pertinaciter vrget, inſtat. alij Feſtinat. Dan.2. Hinc חֲצִיף אַפִּין Impudens, contumax, perfrictæ frontis. Eccle.8. In plurali חֲצִיפֵי אַפִּין Pertinaces, duri, peruicaces. Ezech.2. & 3. & חוּצְף aliâs in Kimchi חוּצְפָא Impudentia, proteruia, peruicacia. Frōs. Ierem.3. חֲצִיפוּת Idem. in Comment. & חָצוּף in Kimchi & in Commentariis eſt, vt exponit Aruc נוצח לרע Peruicax vel pertinax in malo. Vnde Elias: קורין למי שיש לו עזה פנים חצוף: וכן תרגום העזה פניה חציפת אפחא ומצח אשה זונה תרגום וחוצף כאתת נפקת ברא והוא מלשון על מה דתא מהחצפא פירש הרדק גלוירה ואנחנו קורין מי שחוא חצוף בלא און ול שעמט ובלעז דיספצטו: Id eſt, Vocant eum qui eſt impudenti facie חָצוּף. Et ita Chaldaica paraphraſis eius loci Prouerb.7. Indurauit faciem ſuam; habet חַצִּיפַת אַפָּהָא Impudentem reddit vultum ſuum. Et Iere. 3. Et frons mulieris meretricis: Thargum וְחוּצַף כְּאַתַּת נַפְקַת בָּרָא Et proteruitas ſicut mulieris foras exeuntis, id eſt, meretricis. Et deſumpta eſt ſignificatio ex illo Dan.2. עַל מַה דְתָא מְהַחְצְפָא Vt quid edictum ita duriter vrget? quod R. Dauid Kimchi exponit apertè. Nos vocamus eum חָצוּף qui Germanicè dicitur Vnuerſchampt/ Italicè *Diſpazto*. In Thisbi. חֲצָפָא Teſtaceum, fictile, 2 ad Corinth.4. legitur & alibi in Complutenſi.

חָצַר Metere. & חֲצָר atque חֲצָרָא Meſſis. quæ hic adducit Santes cum Reſch in fine: vide חֲצַר per Daleth. hîc enim vitiosè ſcribuntur. Et חֲצִיר Caulis, herbæ ſtipes. in Aruc. Porrò חַצָּרָא eſt Reticulum operiēs hepar. Exod.29. & Leuit.3. חָצֵר & חָצִיר Atrium. Hebræum eſt.

חַצּוֹצְתָּא Eſt genus ſalicis. in Aruc. בית הקברות חַצְצָתָא eſt Domus ſepulchrorum, cippus, cœmeterium. in Aruc.

חָקַק & חָקִיק Fodit. Hinc Benoni חָאִיק Perfodit, perrupit. Iob 24. Secundò Exarauit, depinxit, ſtatuit, decreuit. Cant.2. Inde חִיקוּק Scriptura, ſculptura. in Commentariis. in plurali חַקְקִין Sculpturæ, impreſſiones. Exod.28. & Leuitic.19. in Tharg. Ieroſolymitano. Ideo dicit Elias, קורין לדופסי הספרים מחיקקין חקקי און וכן כתובת קעקע תי חקוקין וקראו לו חכמים חק תוכות: Id eſt, Vocant librorum impreſſores מְחוֹקְקִים Typographos, quod deſumptum eſt ab illo Iſa.10.cap. הַחוֹקְקִים חֹקְקֵי אָוֶן (Væ illis) qui ſcribunt aut excudunt decreta iniqua. Et ſic pro כְּתוֹבֶת קַעֲקַע Scriptura impreſſa. Leuit.19. Thargum Ieroſolymitanum habet חַקְקִין quod ſapientes vocant חֹק תוֹכוֹת. In Thisbi. Item חִקּוּי נֶפֶשׁ Conceptus, quaſi impreſſio, animæ. in Commentariis.

Item חוּק eſt Fundamentum. in Aruc.

& חַפִּיפִין Inuoluti, vel potius operti. Eze. 27. Tertiò significat Atterere. Deuter. 8. vide יְחַף, nam illa est radix.

חַפְּפִית idem quod מין שחין Genus vlceris. Item חַף Penna, clauis. in Aruc. Et חַף Vas ligneum aut metallicum.

Et חֵיפָא Impetus, secundum quosdam. existimo diluuiem esse, quæ ideò sic vocetur, quòd terram operiat & obruat. Prou. 27. Item חִיפָה & חִיפִי est Pecten, texentium instrumentum; & corium incultũ: & azymum. Itẽ מִישְׁחָא דְחַפּוּפְתָּא Bahal Aruc exponit שמן של בשמים שמתוקן לחופורת Oleum, seu vnguentum aromaticum, quod paratum est ad thalamos nuptiales. חַפָּאטִיקוֹן Gladiator, armiger. in Tanhuma. & in Aruc.

חֲפַט Concitare, persuadere, operari, efficacẽ esse. Marc. 15. & in passiuo אִתְחַפַּט Operari, agere sedulò. 2 ad Cor. 4. Inde חַפִּיטְתָּא Diligens, assidua, iugis. Act. 26. & חַפִּיטוּתָא Diligentia, sedulitas. ad Romanos 12. & חַפִּיטָאִית Studiosè, diligenter, sedulò, gnauiter, penitus. Matth. 2.

חֲפַל Extendit. Isa. 40. Error est. legendum enim est מְחַפֵּי לֵיהּ Obduxit eum. non coniunctè מְחַפִּילֵיהּ, vt Santes legisse videtur. igitur radix est paulò antè חֲפָא.

חוּפְנָא Vel vt alij meliùs חֻפָּן Vola, pugnus, interior pars manus. Eze. 10. Leuit. 16. & Prou. 30. idem quod Hebraicè חוֹפֶן. Pluraliter חֻפְנִין Pugilli. Eccle. 4.

חֲפַס Primò idem est quod חפש Hebraicè, Inuestigauit, inquisiuit, perscrutatus est. Iob 3.

Secundò חֲפִיסָא est חמת קטן Vter paruus. in Aruc.

חֲפַץ Ornamentum gemmarum, desiderabile. ab חָפֵץ Desiderauit, voluit. in Vaic. rab. cap. 34.

חֲפַר Significat primò Fodere, scrutari, fodiendo eruere. 4 Reg. 19. & Iob 39. Inde חֲפִירוֹת Fossæ, quæ fiunt in circuitu ciuitatis. & מַחְפֶּרֶת Fodina, lapicidina. in Aruc. & מַחְפַּרִין דְמֶלַח Salinæ, fodinæ salis. Ezech. 47. & Sopho. 2. Secundò חֲפַר significat Erubescere. vt נֶחְבַּר Erubescet. Prouer. 13. sed si יַחֲפִיר est transitiuum, quod est in Hebræo, id est, si actiuè transfertur, Confundet, vt videtur nonnullis, tunc scribendum erit נַחְבֵּר, vel in Pael נְחַבֵּר Pudefaciet. Et ita ibid. 19. pro מַחְפִּיר Pudore afficiente, Tharg. vt legit Elias, מַחְפַּרְנָא conuertit, vel vt alij habent מְחַפַּרְנָא Ignominiosus. חוּפַרְנָא Ignominia, vt habet recentiorũ obseruatio. Psal. 37. sed cùm ibi nõ extet, videtur illud, pro חוּכְרָנָא Egestate legisse. חִיפוּרָא est מין עשב Species herbæ, olus, à fodiendo dictus. in Aruc. חֲפַרְע Cognomen Pharaonis. in Aruc.

חֲפַשׁ Primò significat Rimari, scrutari. Iob 39. Secundò significat Manumittere, liberare, liberum facere. Inde חֲפָשִׁי Liber. & Mortuus sic dictus, quòd sit liber à mundo. Hebræa sunt. Item חָפֵשׁ idem est quod יקר Preciosum. in Aruc. Vnde in Commentariis בְּגָדֵי חוּפֵשׁ וְנָוֵר Vestes preciosæ & decoræ. Et חֲפוּשִׁית est תולע השני Vermis niger, scarabæus. Gen. 2. in Rab. Schelomoh.

Item est רג טמא Piscis immundus. in Aruc. Et חֲפִשִׁית siue חֲפִשׁוּשִׁיתָא Scoria, sordes. in Aruc. חֲפַת idem quod בית יד Manica, chirotheca. Arabicè גיב. in Bereff. rabb. cap. 81. & in Aruc. vel secundum alios est חיק Sinus.

חֲצַץ Sagitta feriit, iaculo impetiuit. à חֵץ Sagitta. Item Diuisit in duas partes, vel per medium partitus est. Hebraica sunt. Inde מְחִיצָא Paries, à diuidendo sic appellatus, quasi mediastinus. in Ber. rabb. cap. 28.

חֲצָא Significat Effodere, eruere. Matth. 18. & Prouerb. 30. vt נִיחַצּוּנֵיהּ עוֹרְבֵי דְנַחְלָא Effodient eum corui torrentis. Exemplar Complut. habet נְצַחְצוּנֵיהּ, quod quid sit, nescio: retinenda est Venet. lectio, nam præterquam quod Syra vox est, videtur à חץ dici, Sagitta, quæ, quòd findat & perforet, dicta est. Item Syriacè חֲצִין Lumbi. Mat. 3. & חֲצָא Linteum. Lucæ 23. Et חֲצָא Lapillus. Prou. 20. desiderabatur in Venetianis.

חֲצַב Hebraicè, Dolauit, incidit. Deuter. 6. Inde מַחֲצָבָא Sculptilia. R. Dauid & R. Schelomoh exponunt Lapicidinas. Iudic. 3. & חָצִיב Lapis incisus. Exod. 20. in Tharg. Ierosolymit. & חֲצִיבָא Segmentum, resegmẽ, res excisa. Isa. 50. Item חֲצוּבָא idem est quod קנקן Hydria, vrceus albus. in Aruc. Et חֲצוּב Hedera. in Ber. rab. cap. 31.

Item חֲצָב est קנה העוקרא Calamus producens saccarum, melimel- significat Possidere, in hæreditatem accipere, hæreditatẽ adire, possessionis potiri. Ios. 11. Gen. 33. & Leuit. 25. Inde אַחֲסָנָא Hæreditas, possessio. Ios. 11. Inde אַחֲסַנְתָּא Num. 18. & אַחֲסָנָת in regimine. Gen. 13. Secundò חֲסַן significat Thesaurizare, thesauros recondere. in Commentariis. חַסְנָיָא ponitur pro ממגורות Horreis. Ioel 1. vt probè legit Magister Aruc. alij vt Venet. legunt אֶסְנָיָא, Complut. verò חוּצְנָיָא. Est autem חַסְנָיָא à singulari חסינה quod est, vt exponit Aruc, Cupa magna in qua reconditur frumentum, confecta ex חוצי Foliis palmarum, vel, vt vult R. Hai-Ghaon, Sepimentis calamorum, siue assularũ, quibus parietes fortificantur, ne à vẽtis propellantur & diffiniantur. Igitur חַסְנָיָא sunt Magnæ cupæ, eo modo, quo diximus, factæ, in quibus frumenta conseruantur. Huc etiam facit אֶסְנָיָא, si vera est lectio, siquidem cupa illa in qua confieri solet ceruisia אֶסְטִגְנָא dicitur. vide infrà חֲצַן.

חֲסַס Est מין עדשין Species lenticularum. vel est קְמִחָא Farina, vt volunt alii. in Aruc. חֲסָף primò idem est quod קרום, id est Panniculus circa faciẽ. in Aruc. Secundò חַסְפָּא idem est quod דרס Testa. Dan. 2. Leuit. 6. & 14. & Prou. 26. Inde מָאן דַחֲסַף Vas testaceum, siue fictile. 2 Regum 5. Videtur etiam אִתְחַסַּף accipi pro Confundi. in Esth. crederem per Caph scribendum אִתְכַּסַּף. Item חוּסְפָנִיתָא est מין שחין Species vlceris, vel גרב Scabiei.

חֲסַר vt & Hebraicè, significat Deficere, indigere, carere. Deut. 2. 3 Regum 17. & Prou. 14.

Hinc חֲסַר & חֲסִיר Carens, egens, indigus. 2 Reg. 3. & חֲסַר שְׁטָיָא אֲנָא Indigus stultorum sum ego? 1 Reg. 21. חֲסִיר רְעָיוֹנָא Vecors, amens, mente carens. Prou. 9. & חֲסִיר לַחְמָא Indigens pane. ibid. 12. In fœmin. חֲסִירָא Inops, egens, indiga. Isa. 29.

Inde חֲסִירוּת Defectus, egestas, penuria. Amos 4. Idem חוּסְרָנָא & חוּסְרָן Iud. 19. Prou. 14. & Psalm. 34. Significat etiã חַסֵּר in Pael Corrodere, peredendo carnem minuere. Hinc pro ממארת Pungens ponitur מְחַסְּרָא Imminuens. Leuit. 13. vbi scribitur סְגִירוּת מְחַסְּרָא Lepra peredens, vel, vt alij, corrodens.

חַף & חֲפָא ordinis quiescentium in vltima, idem quod נטר Operuit, obtexit. vt & Hebraicè. Gen. 7. & Ios. 24.

Inde חוּפָּה Operimentum, tegmen, velamen. Num. 4. & Iob 26. Idem Syriacè תַּחְפִּיתָא 2 ad Corint. 3. Item חפוי Operculum, operimentum. Exod. 38. & Isa. 30.

חוּפָּה significat Thalamum. Psalm. 19. Hebræum est. De quo Elias in hunc modũ ait in Thisbi: חפת חתנים פירש הרלק מקום הסתרת הכלה עם החתן נקרא חפה ואנחנו קוראים חבגד שכורשין על ראש החתן והכלה בארבע ברים בשעת הקדושין חפה מלשון המקרא כי עלכל כבוד חפה וכן כחתן יוצא מחפתו והם לשון כסוי כמו חופף עליו כל היום ובלעז באלראקינו ובלשון אשכנז הימל: Id est, Thalamus nuptialis. R. Dauid Kimchi interpretatur locũ vbi se abscondit sponsa cum sponso vocari חֻפָּה: nos autem vocamus vestem illam, quam super caput sponsi & sponsæ, cum quatuor vectibus explicant ea hora qua fit desponsatio, חֻפָּה: ex eius Scripturæ contextu Isa. 4. כִּי עַל כָּל כָּבוֹד חֻפָּה Quoniam erit super omnem gloriam protectio, siue conopæum. Et Psalm. 19. כְּחָתָן יוֹצֵא מֵחֻפָּתוֹ Tanquam sponsus prodiens de thalamo suo. Significatio huius vocis est ab operiendo. vt Deut. 33. חוֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם Contegens super eum tota die. Italicè *Baldachino*, Germanicè Heimel, Vmbella vel tentorium. Hæc ille. Deinde חֻפָּה in Midras Tehillim, hoc est, In expositione Psalmorum, significat Absconsionem siue thalamum; quo nomine intelligunt Hebræi Messiach, qui est locus præparatus montis Ziõ, Isaiæ 4. Item Syriacè חוּפָּא Operculum. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

חֲפַף Ordinis duplicatorum, significat primò idẽ quod גנן Protexit, defendit. Thre. 3. saltem vt Pagninus dixit. Ego verò minimè reperio, nisi pro מְגִנַּת לֵב Cordis duritate, vel obstructione, חֲפִיפוּת לִבָּא Tristitia, vel cordis velamentum, & hoc quidem in Aruc. Complut. & Ven. habent תְּבִירוּת Fractio, vt & R. Schelomoh מְגִנַּת exponit. & quidem illud חוֹפֵף Protegens. Deut. 33. Hebræum est, pro quo Chaldæus מָגֵן reddidit. In Ithpael Incubare. vt עַל בְּנוֹהִי מִתְחוֹפֵף Super pullos suos incubat, melius Obuelat, vel contegit, vt iam explicuimus in חִסְרָף. Deuter. 32.

Secundò significat חַף & חֲפַף Dolere, tristari. in Aruc.

Et חוּפָּאָה Membrana, pannusue ad inuoluendum. in Zoh.

חסד eiusdem sunt rationis. quippe quemadmodum Misericordia, siue probitas est boni accessio, & compensationis amplitudo, sic & opprobrium seu criminatio: nempe, vult dicere, Additio flagitij, & ignominiæ turpitudinisue redundantia.

חִסְחֵף Mobilitare vt aquila supra nidum suum, aiunt Santes & alij, siquidem רחף est in Hebræo, quod iuxta Kimchi habet Mouendi significationem. At R. Schelomoh secutus Ankelos, interpretatur Contegere, incubando fouere, vel vt ipsius verbis vtar, Quando aquila non aggrauat se super pullos, sed tanquam non attingeret, attingendo alis eos contegit. Itaq; Ankelos posuit חֲפַף Contegere. & Tharg. Ierosolym. per reduplicationem literarum חַפְחֵף idem significans, quod ob literarum similitudinem deprauatum est in חִסְחֵף. Deuter.32. חִסִית Genus cepe. in Aruc.

חָסַךְ Idem quod פחת vel חסר Minuit, diminuit, attenuauit. Inde חֲסִיכָן & חֲסִיכָתָא idem quod דלות Tenues, macræ. Genes. 41. & חָסוּךְ Exile, paruum, exiguum. Ezech. 16. Secundò חָסַך vel vt Complut. חָשַׁך significat Prohibere. Prou. 24. & אֶתְחַסַּךְ Caruit, vitauit, sese subduxit à periculo. Act. 26.

חָסַל Est Complere, perficere, & finire tempus lactandi pueri. 3 Reg. 11. & חַסְלַת בִּישָׁא Finiit malum. Nonnulli exponunt, Retributio mala. Genes. vltimo. in Tharg. Ierosolym. & תְּרֵין אַלְפִין בַּתִּין גַּרְטִינָא מְחַסֵּל Duo millia batorum liquoris conficiens, Neoterici Humorem continens. 3 Regum 7.

אִתְחַסֵּל Ablactatus est, vel in quo lactandi tempus est absolutum. Gen. 20. & 1 Reg. 1. Hinc חֲסִילָא Perfectè lactatus, vel, vt volunt alij, Ablactatus, à mamma seiunctus. Isa. 11. Psalm. 131. & חַסוּלוֹי Perfectiones eius, beneficia perfecta eius. Alij Retributiones. Psalm. 103. Secundò חֲסַל Finire, complere, significat simpliciter. in Vaic. rabb. cap. 9. & 27. Ideo scribit Elias: נוהגים לקרא להשלמת הספר חסל ספר פלוני ורבי אמר בפירושו בסוף כל פרשה חסלת פרשת פלונית והוא לשון נקבה ושב על הפרשה והוא מלשון יחסלנו הארבה פירוש יכלנו וישלימנו ולכך נקרא הארבה חסיל לפי שהוא מכלה הכל בלא בולעדן ובלעז קימפיר: Id est, Solent appellare finem aut complementum libri, sic: חֲסַל סִפְּר פְּלוֹנִי Finitur liber talis. Et Rab. Simeon Iarchi in Commentario suo in fine cuiusque sectionis ait: חַסְלַת פַּרְשַׁת פְּלוֹנִית Absoluta est sectio talis. Estque verbum hoc fœminei generis, & refertur ad פרשה Sectionem; deductum est autem ab illo Deut. cap. 28. יַחְסְלֵנוּ הָאַרְבֶּה Consumet eum locusta. id est, Conficiet & absumet. Et ideo vocatur locusta חָסִיל, quippe quæ omnia absumat. Germanicè Wolcnden, Italicè *Compir*. חַסְלִין Nomen loci. in Ber. rab. cap. 17.

חָסַם Primò significat Obturare, claudere, occludere. Deut. 25. in Hebræo. & Psalm. 32. in Tharg.

Inde חֲסוּמָא Fiscella siue pastomis, quæ ponitur ad os iumẽtorum. in Ber. rab. cap. 13. Secundò חֲסַם Syriacè significat Zelare, tam in bonam quàm in malam partem. vt ad Tit. 2. cap. Inde חַסְמָא Inuidia. Matth. 27.

Tertiò חָסַם significat Fascinare. ad Gal. 3. חַסְמַן Sustinuit, tulit. 1 ad Thessal. cap. 3.

חָסִין Primò significat Fortificare, roborare. Isaiæ 35.

Secundò חַסִּין significat Vendere coëgit, vt interpretatur Rab. Schelomoh Amos 2. vbi scribitur de iudicibus בְּרֵיל דַּיְחַסְּנִין Vt vi cogerent, vel adigerent. Cæterùm R. Kimchi ait, Non intellexi mentem paraphrastæ, sed R. Schelomoh Iarchi assecutus est. Est autem talis: Peruertunt, inquit, iudicium pauperis, ita vt agrum suum qui est ei inter agros iudicis, cogatur vendere, & cedere, paruo precio accepto à iudice, qui eum circumuenit artibus suis. In Ithpael אִתְחַסֵּן Vim sibi facere, obniti sibi. Genes. 43. & 44. 1 Reg. 13. alij Patiens fuit, vim passus est. Inde חוּסְנָא Parsimonia. 2 ad Corinth. & לְמַחְסֵן Vix, obnixè. Gallicè *A toute force*. Item אִתְחַסֵּן significat Firmari, roborari. alij Hæreditare, Prouerb. 11. Inde חַסִּין & חֲסִינָא Fortis, durus, robustus. Leuit. 26. Amos 2. Iud. 13. alij Terribilis, eò quòd Hebraicè נוֹרָא scribatur. & Ezech. 3. licet quidam Impudentem vertant. In plurali חַסִּינִין Fortes. Isaiæ 25. & חֲסִינָן Fortia facinora. alij Terribilia. 2 Reg. 7. חִסְנָא Robur, fortitudo. Dan. 4.

חִסֵּן idem quod פשתן שאינו מתוקן Linũ incultum, quòd durum sit ita vocatum. in Aruc. אַחֲסִין in Aphil, significanis circundabãtur. nã & Hebræi הרעלות Operimẽta capitis exponunt. חֲנֵפָא iuxta Kimchi, est Assentator, adulator, personarum acceptor, qui personarum habet delectum. Alij Hypocrita, personatus. Isa. 10. pluraliter חֲנִיפִין Assentatores, palpatores, hypocritæ. ibidem 9. חֲנוּפְתָּא Assentatio, blanditiæ, vel personarum delectus, seu acceptio. Alij Hypocrisis, simulatio. Ierem. 23. חַנְפָּא Syriacè significat Ethnicum, gentilem, infidelem. vt 1 ad Cor. 10.

חָנַק vt & Hebraicè, significat Strangulare, suffocare, 2 Reg. 17. vbi legitur in Ithpael וְאִתְחַנַּק Et strangulauit se. Inde מַחְנוּקִיתָא Strangulatio, suffocatio, laqueus. 1 ad Corinth. 7. & חַנָּקִין idem quod מוכרים Vincula, laquei. Isa. 52. Ier. 2. Item חוֹנְקֵי סְסוּלָם Sunt gradus in scala. in Commentariis. חֲנוּת Apotheca, in Ber. rab. cap. 19. & 87. in plurali חֲנוּתִין Ezech. 27. rectiùs, vt iam posuimus, חֲנָוְתָא. vide suprà חנט. Et חַנְוָנִים Apothecarij, pharmacopolæ, numularij. in Vaic. rabb. cap. 9. de quo habes suprà.

חָס Ordinis quiescentium in media, significat Parcere, misereri. 4 Reg. 13. Et Syrè חֶסֶא ordinis quiescentium in vltima, significat Pium esse, misericordem se exhibere, pietate commoueri. vnde מְחַסֶּא Pietate commotus. ad Hebr. 3. & in passiuo אִתְחַסֵּא Veniam consecutus est. & חַסְיָא Propiciator. in lib. Rit. Seueri Patr.

Et in Pael חַיֵּס Peccatum condonauit, noxam remisit, veniã tribuit. in Zoh. col. 287. Inde מְחַסְיָנָא Misericors, condonator, propiciator. in libello precum Syriaco. & in Seuer. Patr. libello. מְחַסֵּי Innoxius, innocens. Matth. 27.

Item חַסִּי ponitur pro חסיד Sanctus, pius, beneficus, misericors. Act. 2. & חוּסְיָא Placamentum, placamen. ad Roman. 3. & חוּסְיָא est idem quod כפרת, Græcè *ilasteion*, Propiciatorium. ad Hebr. 9. & Venia, indulgentia, propiciatio. in lib. Rit. Seueri Patriar. Et חַסְיוּתָא Sanctimonia, pietas. ad Ephes. 4. Item חַס לָנָא Absit nobis. Ios. 22. & 1 Reg. 12. Vnde Elias in Thisbi, חַס וְשָׁלוֹם חֲלִילָה לְעַבְדֶּיךָ חס לעבדך וכן כל חלילה מתורגם חס ובתרגום בלילה דהוא נדרה דכתיב עורה למה תישן יהוה חס ושלום לית קדמוי שנה ודוא מלשון חוסר יחוס וכן רוב לשון חמלה וחנינה מתורגם בלשון חס ובלא שונן ובלעז גיוארדאר:

Id est, Parce & pax. Gen. 44. Absit & parce. Absit à seruis tuis: Thargum habet חַס לְעַבְדָּךְ Parce seruis tuis. Sic enim omne חלילה redditur Chaldaicè per חַס. Et in Thargum (Ierosolymitano in hunc locum Esther 5.) Nocte illa recessit &c. (sic legitur:) vt scriptum est, Excitare, quare dormis Domine? Psal. 44. חַס וְשָׁלוֹם לֵית קֳדָמוֹי שְׁנָה Absit & pax (Latinè diceres, Bona verba quæso) non est coram eo somnus. &c. Est autem desumptum ab illo Ioelis 1. חוּסָה יְהוָה Parce Domine. Similiter quoque magna pars vocum חמלה & חנינה explicatur in Thargum per חַס. Germanicè Schonen, Italicè *Guardar*. Hæc ille. Item חוס & חסה pro Subiectione capitur. Significat etiam Transilire, saltare. Exod. 12. Pagnino; licet magis conueniat ibi primam retinere significationẽ. Porrò חַסְחוּס דְּאוּרָן capitur pro ברל Extremitate auris. Amos 3. R. Schelomoh scribit חַסְחוּס דְּאוּרְנָא & ita D. Kimchi in exemplari Hispanico, & dicit esse non Auris extremitatem, sed הקשה שבאוזן Illud quod durũ est in aure, id est, Cartilago. חס in Rasse tevoth apud Massoritas valet חֲסֵרִים vel חֲסֵרִים Deficiens, vel deficientia. cùm dictio aliqua quæ in scriptura deberet habere Iod, vel Vau, vel He, eorum tantummodo puncta habet. vt מְאֹרוֹת Luminaria, pro מְאוֹרוֹת in Genesi. נַעֲרָה pro נַעֲרָה Puella. Quæ loca non vacant mysteriis, vt notant secretiores interpretes.

חָסִיד & חַסִּידָא Pius, beneficus, sanctus, probus. 2 Reg. 22. & Psal. 86. in plurali חֲסִידִין atque חַסִּידָא Sancti, probi, misericordes. Psalm. 149. חִסְדָּא & חֶסְדָּא Misericordia, beneficium, pietas. 2 Reg. 2. & Deut. 7. & alia forma חַסִּידוּתָא Pietas, clementia. in Zoh. col. 417. Sed verbaliter contrariam & his oppositam significationem recipit. vt Prou. 25. דְּלָא יְחַסְּדָךְ Ne criminetur te, probris te afficiat, aliâs more Syrorum legitur נְחַסְּדָךְ. & 1 Reg. 17. אֲנָא חַסְדִּית Ego conuitiatus sum. לְחַסָּדָא יָת יִשְׂרָאֵל Ad conuitiis, seu contumeliis impetendum Israel. ibidem. מְחַסֵּד Probris afficiens. Psal. 44. malè in Venet. מְחַסֵּר. in plurali מְחַסְּדִין Prou. 27. Inde חִסְדָּא & חִסוּדָא Opprobrium, vituperium, criminatio. Gen. 34. 1 Reg. 11. & Psalm. 30. Hinc ait Kimchi: Hæc duo significata quę memorãtur in positione

Neque propter amorem, neque propter odium. ענינו כמו בעבור או בגלל וכמו שלא ישמשו אלו זולת בורת כך לא ישמשו מחמת זולת מם השמוש: Id est, Significatio eius est sicut בגלל aut בעבור Propter, causa. Et quemadmodum illa non vsurpantur sine Beth, sic nec vsurpant (Rabbini) מֶחֱמַת nisi cum Mem seruili. Elias in Thisbi. Hinc porrò est אַחֲמָתָא Ezr.6. & in plurali אַחֲמִיתִין Esth.1. in Tharg. Ierosolymit. secundum quosdam, Vtres, lagenę. Gallicè *Flacons*. aliis verò אַחֲמָתָא esse placet Scrinium pro literis & schedulis scribarum.

חֵן חנן siue חֵנֶן ordinis duplicatorum, vt & Hebraicè, significat Gratificari, largiri, donare. Gen.33. & Exod.33. In passiuo אִתְחַנַּן Orare, supplicare. Gen.42. Ierem. 7. & Daniel.6. Inde חַנָּנָא Benignus, misericors. Ioel.2. & in libello precum Syriaco. & Psalm.112. licet Ven. exemplar habeat חִינָנָא. & חִינָא Gratia. Psalm.84.

Et תַּחֲנוּתָא Interpellatio, obsecratio. 1 ad Timotheum 2. Et יוֹחָנָן IOVCHANON, nomen magni illius prophetæ, & plusquam prophetæ, qui Christi Seruatoris aduentum prænunciauit, quique venit in spiritu & virtute Eliæ, prophetarum omnium facilè principis.

Item חֵן & חִינָא idem est quod חִין Sinus. 3 Reg.17. & חִין Consonantia, melodia.

חֲנָה Castrametatus est, mansit & habitauit turmatim. Inde חַנְיָא Taberna, hospitium. in plurali חַנְיָן Tabernæ. Actor.28. חַנְיָתָא Idem. Ezech.27. & Ierem.37. Tabernæ. Est qui Custodiam, turmam, castra interpretatur.

Et חַנְיָנִי Hospes, tabernarius. in Vaic.rabb.cap.24.

Inde dictus est magnus ille Tartarorum princeps vulgò Magnus Chan, hoc est, Magnum Tentorium, eò quòd in castris militare eius Tabernaculum cætera omnia conopœa magnitudine & amplitudine excellat. Item Elias super illum Ierem.38. locum: כִּי בָא יִרְמְיָה אֶל חַנְיוֹת Quoniam ingressus est Ieremias ad cauponas. sic ait, היחיד ממנו חנות על משקל גלות וגליות ואנחנו נוהגים לקרא למקום פתוח לרוחב שמוכרים שם הסחורה חנות ובלעז פוטיקא ובלא לאדון ובן חבית שמלוים שם ברבית נקרא חנות ובעל החנות נקרא חנוני וכן תרגום אל החניות לגו מן חנותא: Id est, Singulare eius est חָנוּת iuxta formam גָּלוּת & גַּלְיוֹת Nos quoque (Iudæi) solemus appellare locum illum qui patet ad plateam, vbi distrahuntur merces חָנוּת Tabernam, Italicè *Botega*, Germanicè Laden. Similiter & ædes, in quibus mutuant pecuniam cum vsura, vocantur חָנוּת, & dominus domus חנות dicitur חַנְוָנִי Tabernarius, institor. Et sic Tharg. illius loci Ieremiæ אל החניות habet, לְגַו מִן חַנְוָתָא In interiorem partem tabernarum. In Thisbi.

חִנְבָּא Nundinæ, mercatus. in Aruc. חִינוּנָא vel חִנוּנָא Chorus, tripudium, choirea. Thren.vltimo. Idem חִינְגִּיתָא Psalm.4. rectiùs Complut. חִינְגִּין Chori, in plurali vt Exod.15. & 32. & Ierem.31. Idem חִינְגָּא Iud.21.

Inde Syris aduerbium חַנְגָּאִית In modum chori, choraulicè. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

חִנְטִין vel חִנְטָא sunt ab Hebræo חִטָּה Tritico, frumenta. Iob 1. & Ezr.5. Idem sine Nun חִטִּין & in statu regiminis חִטֵּי Ioel 1. & Ezech.27.

חֲנַט Condire aromatibus, nimirum vt solent corpora condiri post mortem, ne corrupta fœteant. Genes.50. & יוֹמֵי חֲנִיטָא Dies eorum qui sunt conditi. id est, Tempus quo manent conditi antequam inhumentur. ibid. חוּנְטָתָא ponitur pro μίγμα, Mistura, condimentum. Iohan.19. חוֹנְטוֹן Arena. quanquam suprà in Aruc scribatur חוּמְטוֹן & veriùs. חוּנִיו Nomen filij Simeonis iusti.

חֲנַךְ Primò idē est quod כנה Cognominare, siue cōgnomen imponere. in Ber.rab.ca.43. Secūdò significat Instruere, iuuentutē imbuere, initiare, assuefacere. 1 Reg.1. in Kimchi. Inde חָנוּךְ Disciplina pueritiæ. in Cōmen. Et חֲנֻכַּת Dedicatio. Ezr.6. Inde dictus est vir ille perfectus septimus ab Adamo eiusq; amanuensis חָנוּךְ Dedicatus, initiatus. חִנְכַיִם sunt Gingiuæ dentiū, vel palatū superius. in Ber.rab.cap.89.

חַנִיסַנְיָא, alij חַנִיגַנְיָא, Kimchi חַנִים נְשַׁנְיָא pro הרעלות Mitræ, vt vult Diuus Hieron. Isa.3. & חַנִיסַנְיָן sunt חמנים Simulachra Solis. Isa.17. & Le.26. Licet hæc duo exēpla ad duas diuersas res referātur, vt mulieres, & simulacra; eiusdē tamē sunt significationis, vt vult R. Dauid. videtur autē mihi esse Pepla & cortinę, quibus & mulieres capita operiūt, et quibus simulachra in fanis

חֲמַץ vel potiùs in Aphil אַחְמִיץ Exacerbauit, exasperauit, contristauit. Alij Confudit. Prou.10. & 28. Inde תַּחְמֻצְתָּא Verecundia, pudor, erubescentia. 1 ad Timoth.2. Et חִימוּצָא Tristitia. cap.17.

חוּמְצָא est Acetum, idem quod חומץ Hebraicè. vt est in Veneto. Complut. rectè an non, nescio, habet חוּמְעָא. forsan vt ab Heb. חָמֵץ, sit Chald. חַמַּע Tsade in Hain mutato, sic ex חוּמֶץ fit חוּמְעָא: Fermentum enim & acetum sunt eiusdem radicis in Hebræo, habentque insuper hoc inter se commune, quod vtrunque est acre & acidum. Prouerb.10. Hinc formatur verbum חָחֲמֵץ Acescere. in Commentariis, vt in Schem.rab. cap.42. ענב קטן חומץ est חוּמְצָא Vua parua, acris & acetosa. in Aruc.

Præterea חֲמַץ significat infundere pannos aqua. Inde חַמְצָן Tina, in qua ponuntur panni abluendi. in Aruc. Significat etiam חֲמַץ Rapere. חַמְצָאֵי Gentium quarundam nomē. Genes.10. in Tharg. Ierosolymitano.

חֲמַק Abdere, abscondere. in Aruc. Et חֶמֶק Circuitus. in Commentariis.

חֲמַר Primò significat idem quod רתח Feruere, calefacere. Iob 30. Complut. retinuit vocem רְתַח. חֲמוּרָא Peccatum graue. in Ber.rab.cap.62. & in Schemrab.cap.1. & Psalm.9. in Midras. Inde חוֹמֶר idem quod קשה Graue, durum, difficile. in Comment. Vnde Elias ait: קל וחומר הוא מדה אחת של שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בחן ואין נאן מקום ביאורים גם אדבר בם בשורש כל במלת כל שכן אף חמור הוא שם של כבדות ובלשון נקבה חומרא וחתאר חמור והנקבה חמורה: Id est, Kal & Chomer, Leue & difficile (siue argumentum à minori ad maius, aut è contra) Modus vnus est ex tredecim modis, quibus lex exponitur, de quibus non est hîc differendi locus. Sed de iis loquar in radice כָּל nempe in dictione כָּל שֶׁכֵּן.

Porrò חוֹמֶר nomen est quod Grauitatem significat, & in fœminino genere חוּמְרָא. & nomen formale חֲמוּר in fœminino חֲמוּרָה. Hæc ille in Thisbi. Item חוֹמֶר est Materia: vt חוֹמֶר רִאשׁוֹן Materia prima, ex qua omnia corporata subsistūt. Psal.104. in Kimchi. In Ithpeal אִתְחַמַּר Disturbatus est, ruina oppressus est, corruit, & vitium fecit grauitati succumbens. Isa.17. & 30. Ierem.51. & Ezech.38. חַמְרָא idē quod מפלה Casus, ruina. Isa.17. & 25. sed primum Aruclegit חַמְרָא, Elias חוּמְרָא. Cæterùm significat idem quod קשר Ligauit. Inde חוּמַרְתָּא Ligamen, nodus, & genus annuli, & nucleus, & lapis. Item חוּמַרְתָּא Margaritarum amuletum appensum collo, ne quid mali cuipiam accidat. Idem חוּמְרִי & חוּמַר in Midb.rab.cap.9. Inde חוּמְרָא Olfactoriolum, torques & ligamen fragrantissimi odoris. Esther 3. in secundo Tharg. חַמְרִין siue חוּמְרִין idem quod אדני, id est, Bases. Exod.26. in Tharg. Ierosolymit. Item חֲמָרָא & חֲמַר est Asinus. Ios.6. In plurali חֲמָרִין Asini. Iudic.19. & חַמְרָתָא Genes.36. & חַמְרָא est Agaso, siue asinorum ductor. Psalm.12. in Midr. Vnde prouerbium in parœmiis Ben Syra, חָזִיתָ חֲמַר אוּכָם לָא אוּכָם וְלָא חִיוָר: Vidisti asinum nigrum? nec nigrum, nec album. Hoc prouerbio admonent ne quis de re quapiam perdita ab alio interrogatus, temerè respondeat, ne si se vidisse dixerit, & postea qui amisit eam non inueniat, malè de ipsomet monitore suspicetur, & sic qui responsum dedit, pro gratia odium & forsan etiam damnum reportabit.

יַחְמוּרָא Bubalus. Deut.14. in plurali יַחְמוּרִין Bubali. 3 Reg.4.

חֲמָרָא Lutum arena & calce compositum, intrita. R. Abraham Lutum rufum & glutinosum, quod & Arabicè אל חמר vocatur, interpretatur. Alij ἀσφάλτον, Bitumen esse volunt. Genes.11. & 14. & Exod.2. Item חַמַּר & חַמְרָא Vinum. Ios.9. Genes.9. Leuit.10. & 23. & Ezr.6. חַמַּר חִדַּת וְעַתִּיק Vinum nouum & vetus. Iud.13. Item חַמִּיר & חַמְרָא Fermentum. Leuit.3. & Matth.13.

חָמֵשׁ & חֲמִשָׁא Quinque. Iosue 8. חֲמוּשׁ Quinarius. חוּמְשָׁא Quinta pars. Leuit. vlt. חֲמִישָׁאָה Quintus. Ios.19. Idem חֲמִישָׁאִי Gen.1. & חֲמִישְׁתָּא Ezech.1. חוּמַשׁ Pentateuchus. in Comment. & חוּמְשִׁי Idē. חֲמִשִׁין Quinquaginta. Leuit.23.

חֲמַת Syriacè significat furore corripi, indignari. Lucæ 11. & Irasci, excandescere. Actor.4. חֲמָת Est nomen vrbis. Zachar.9. secundū quosdā, est Antiochia. חַמְתִּי Incoctile, vas quoddam paruum.

Item legitur apud Rabbinos: לֹא מַחֲמַת אַהֲבָה וְלֹא מַחֲמַת שִׂנְאָה

In tertia fœminea חֲמִית Vidit. Pſalm. 54. Inde Aphel אַחְמִי Oſtendit, demonſtrauit. Pſalm. 4. & 78. Inde quidam vt nomen adiectiuum חֲמִי Spectabilem, dignum, exponunt. alij vt Benoni, Spectantem, contendentem, proſpicientem. Pſal. 15.

Significat etiam Cauere, attendere, vel euadere. à מחסה quod Refugium, tegmen, aſylum ſignificat. Prouerb. 28. Vtitur autem Complut. verbo חֲמָא in Hithpael, Miſericordiam conſequi. In Hebræo enim eſt מלט quod in Niphal Liberari ſignificat. Item ibidem loci ponitur pro Hebræo מַעְלִים עֵינָיו Abſcondens oculos ſuos, מַחֲמִי עֵינֶיהָ vbi Complut. habet מְנַע Prohibuit: & Bahal Aruc מַחֲמִי. Vide in Mem.

חֵם & חָמַם Ordinis duplicatorum, ſignificat Caleſcere, incaleſcere. 4 Reg. 4. Inde חַם ſecundum Eliam probè: ſed iuxta alios חַמִּים Calidus. Ioſ. 9. חוּמָא Calor, æſtus. Ierem. 17. חוּמְתָא Iob 24. Idem חֲמִימוּת Caliditas. in Commentariis. Hinc & חֲמָא Febris dicitur ab exuberanti calore. חוּם חִטְבָעִי Calor naturalis. in Commentariis. חֵימָא & חֵימַת Iræ æſtus, furor, excandeſcentia. Iſaiæ 42. Idem חֵימְתָא forma emphatica. 4 Reg. 22. Et חֵמְתָן Iracundus. ad Tit. 1. Idem חֲמָתָנָא Prouerb. 19. vt habet Venet. Complut. verò חֲמָתָא Excandeſcentia. Præterea חֲמָא vel חַם ſignificat Suauem & dulcem eſſe, dulceſcere, & ſuauitatem afferre. Inde חֲמָא idem quod נעימות Suauitas, iucunditas, pulchritudo. Et Raphanum à dulcedine. in Aruc.

חָמַד Deſiderare, appetere. Geneſ. 31. & Exod. 20. & in tertia feminea חֲמִדַת Deſiderauit. 2 Regum 13. Inde חֲמִידְתָא Iſaiæ 32. Concupiſcentia, deſideriũ. Idem חֲמִדְתָא Zachar. 7. & alia forma ſic חַמִּידָה in Zohar. col. 498. Inde dictus eſt מְחַמֵּד Mechamed, Concupiſcens, digna tali nebulone appellatio, qui concupiſcentiæ & prauis libidinibus vſque adeò indulſit, vt & coniugum multitudinẽ in hac vita permiſerit, & virgines pulcherrimas, viſuque decoras in paradiſo ſuis ſequacibus promiſerit.

חָמוֹת Sol, caloris fons. Hebræum eſt. חָמָה Geneſ. 35. Socer. & mutat cum affixis ה in ו ſchurek: vt חֲמוֹתָא Socer eius. 1 Reg. 4. & ſic de reliquis. חֲמוֹתָא Socrus. Ruth 2. & Syriacè חַמָּת Idem. Matth. 8. Item מְחַמָּה capitur pro Occaſione. in Comment.

חָמַט Significat Incuruari, incurueſcere. Iſa. 46. & in Aphil אַחֲמִיט Incuruauit, proſtrauit, depreſſit. Pſalm. 17. & 78. Secundò ſignificat Putreſcere. in Aruc. Et אֶרֶץ חוּמְטָן Terra arenoſa. in Kimchi.

חוּמְטָא Caligo, tenebræ. vel eſt tempus illud cùm Sole occidente dies ad obſcuritatem deuergit & inclinatur. Geneſ. 15. in Tharg. Ieroſolymit. vt citat Aruc. Editio tamen Veneta habet קְבָלָא Obſcuritas, quemadmodum Onkelos. In Hebræo legitur עֲלָטָה quod eſt, vt exponit R. Schelomoh, חשך היום diei obſcuritas. חֲמַט eſt idem quod קערה Paropſis, ſcutella. ויש מפרשים לחם דק ובלעז פוֹנצא Et ſunt qui exponunt Panem tenuem, qui vulgò dicitur *fouaſſe*. inquit Aruc: Latinè Placenta. חוּמְטָא Teſtudo, ſeu cochlea. alij Limax. Leuitic. 11.

חָמַל Syriacè ſignificat Colligere, cogere, coaceruare. Matth. 6. Secundò Hebraicè Parcere, miſereri. Et חֶמֶל Pietas, indulgentia, miſeratio. Eſt & genus cilicij חֲמִילָא vt interpretatur Santes. in Aruc.

חָמַס Primò ſignificat Rapere, prædari, vim inferre, iniquè cum aliquo agere. Inde חוּמְסִין Raptores. vel potius Rapinæ, extorſiones. nam ſi Raptores vertas, erit forma Hebræa. ſcribendum cenſeo חוּמְסִין vel melius חֲמָסִין à ſingulari חוּמְסָא vel חֲמָסָא. Hebraicè enim eſt חָמָס. Geneſ. 6. in Tharg. Ieroſolymitano. Secundò חַמַס ſignificat idem quod זנגבילא Lignum optimum, quod nonnulli exponunt דורצני id eſt, Cinnamomum. alij Zinziber. in Aruc. Tertio ſignificat Mucidum eſſe. in Aruc. חַמְסָן Suſtinere, pati. 1 ad Theſſ. 3. Item Tenere. 2 ad Theſſ. 2. & Perdurare, perſiſtere, perſeuerare. 1 ad Timoth. 4.

חָמַע Fermentauit. Exod. 12. חַמִּיעַ vel חַמִּיעָא Fermentum. ibidem. & Leuit. 2. מַחְמָעָא Fermentatio. Exod. 12. חָמַע autem Hoſ. 7. eſt Fermentauit, non Fermentum, vt ſcribunt recentiores.

Armare, liberare, euellere. in Aruc. Inde חֲלָצִים Vires bellicæ. in Commentariis. Item חִילוּץ eſt Macula. Leuit. 21. ſuprà cùm Zain in fine ſcripſimus, vt habent omnia exemplaria & R. Schelomoh. in Commentariis. Et חֲלוּצָה Eſt locus iuxta Ægyptum, qui Hebraicè שור vocatur, id eſt, Murus. Geneſ. 16. & 25. Et alibi ponitur pro בְּרִיד alius loci nomen.

מַחֲלַץ Trulla cæmentarij.

חָלַק Primò ſignificat Diuidere, partiri. חוֹלֶק & חוּלָקָא Pars, portio. Ioſ. 14. & Deuteſ. 18. חוּלְקִין Partes. eiuſdem 18. חוּלְקָנָא Idem. Ezech. vltimo. Et cum Mem Heemantico מַחְלָקָתְהוֹן: vt וְלֵוָאֵי בְּמַחְלָקָתְהוֹן Et Leuitas pro partibus ſuis. Ezr. 6. Item חֶלְקָא ſignificat Agrum, prædium, hæreditatem, Prouerb. 23. & Mich. 2. Secundò חָלַק ſignificat Lenire. Hebraicũ eſt. & חִילְקִי Lenis. Item מַחֲלוֹקֶת Contentio, diſſenſio, controuerſia, quando duo aut plures in diuerſas partes & ſententias eunt. frequẽs in Commentariis. Vnde רַבּוֹתֵינוּ נֶחֱלְקוּ בַדָּבָר Magiſtri noſtri diſceptant de hac re. Item: כָּל הַנֶּחֱלָק עַל רַבּוֹ כְּאִלּוּ נֶחְלָק עַל הַשְּׁכִינָה Quicunque cõtendit cum magiſtro ſuo, perinde eſt ac ſi cum diuina Maieſtate contenderet. Item מַחֲלוֹקֶת קוֹרַח וְכָל עֲדָתוֹ Factio Corach & totius cætus eius. Item חִלּוּק ponitur pro הֶפְרֵשׁ vt Rabbi Schelomoh alibi ait, יֵשׁ חִלּוּק בַּתֵּיבָה שֶׁל שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת Diſcrimen eſt inter dictionem habentem duas literas. Germanicè Unterſcheid, Italicè *differentia*. in Thisbi. חָלוּק Tunica, vel chlamys. in Vaic. rab. cap. 11. & 20. חִילַק vel חִילִיק eſt מין דגים קטנים Species quædam piſciculorum. in Aruc. Capitur etiã pro Arbore nucis: & pro Pedamento quo innituntur vites.

Item חִילֵק Nomen fuit iudicis in Sodoma. Item Artifex ſiue אומן in Aruc. חַלְקוּסְתָא Lilium. Aruc ſcribit חַלְמוּסְתָא & ait in libro alio ſcribi סַלִּיקוּסְתָא, quod interpretatur אגודת של נרקום Faſciculus Narkom ſeu lilij.

חָלַשׁ Significat Debilitari, debilem eſſe. Inde חוּלְשָׁא Debilitas. חָלִישׁ & חָלֵשׁ Debilis. Iud. 5. & Ioel 4. in plurali חַלָּשִׁין Debiles. Exod. 32. חַלָּשׁוּת Eccl. 10. & 3 Reg. 12. & חַלִּישׁוּתָא Oſeæ 7. Debilitas, infirmitas, ignauia.

אַחְלֵשׁ Debilitauit, eneruauit. Iob 12. Item חוּלַשׁ in Commentariis. חִלַּשׁ & חֵלַשׁ Zachar. 11. idem eſſe videtur, ſecundum quoſdam, quod גורל Sors, vel ſchedula aut breue ſcriptum, quod in vrnam demitti ſolet. Quidam exiguum volumen. Elias autem quid ſit ſe neſcire dicit, niſi forſitan deſumptum eſſet ab illo Iſa. 14. חוֹלֵשׁ quod Proiicientem ſortem exponunt nonnulli Hebræorum.

חַלַּשְׁתָּא eſt Paſta ex dactylis ſiſamiſque confecta. in Aruc.

Porrò חָלַשׁ in Aphel, eſt idem quod הִפְשִׁיט Spoliauit, excoriauit, detraxit pellem. Leuit. 9. & Numer. 20. in Tharg. Ieroſolym. Inde forſan venit חִלַּשׁ illud Zachar. id eſt, Pergamenum, vel membrana. חַלַּת Eſt prouincia arenoſa, inepta ad ferendos fructus. in Aruc. Eſt & quoddam croci genus. in Aruc. Item חוּלְתָּן, & in plurali חוּלְתָּנִין Timidus, & timidi. Matth. 8. חִילַתָּא eſt Nomen loci, qui Hebraicè dicitur גֵּיא חִזָּיוֹן Vallis viſionis. Iſaiæ 22. Rabbi Schelomoh Vallem, non locum, interpretatur. ipſeque & Kimchi volunt Ieruſalem Vallem viſionis dictam fuiſſe, quòd eſſet locus prophetiæ. חַלְתִּית Sinapi, vel raphanus acutiſſimus. in Aruc.

חֵלְתָא Arca, vel capſa vbi apes mellificant, aluearium. in Aruc.

Item Naſſa, qua piſces capiuntur. Itẽ חֵלְתָא eſt מדת העומר Menſura Omer, vt Kimchi exponit 2 Reg. 1. Sic recentiores, qui non mihi videntur aſſecuti eſſe mentẽ Dauid Kimchi: ſic enim ſcribit: וז״ל לא תהי בכון עֲלָלָא כְּמִסַּת דְּיַעְבְּרוּן מִנֵּיהּ חֵלְתָא: Id eſt, Et Ionathan interpretatur: Non ſit in vobis frumentũ, vt prò ſufficientia faciant ex eo placentam. vel vt pluraliter alij ſcribunt, חַלָּתָא Placentas, ſeu tortas: דל כשיעור שיוציאו ממנו חלה והוא מדת העומר: Vult dicere (inquit Kimchi) Pro menſura, vt ex ea poſſint placentam educere, & hæc eſt menſura Omer. in quibus ille refert Omer non ad חַלָּא Placentam, ſed ad שעור Menſuram. ſeu Chaldaicè מסת Sufficientiam, quam ſatis eſſe dicit ad conficiendam placentam. Et חֵלְתָא Syrè idem quod נרנה Vagina. Iohan. 18.

חָמַם Significat Verrere, ſcopare. Matth. 12. In Iſaia 14. hæc dictio per He in principio ſcribitur. vide ibi.

חָמָא Ordinis quieſcentium in vltima, ſignificat videre, aſpicere, cernere, intueri. Pſalm. 58.

ſermonibus Rabbinorum piæ memoriæ. Eſtque illius locutionis Leuit.25. לְצְמִיתוּת Ad præciſionem: vbi Thargum habet לַחֲלוּטִין Ad proprietates. Germanicè Eigen/ Italicè *Libero.* Illo item vtuntur in Niphal נֶחְלַט Peculiaris. & in Hiphil הֶחֱלִיט Proprium fecit, alij Proprietatem habere. מוּחְלָט Particularis. Hæc ille in Thisbi. Item חוּלְטִיתָא Stellio, ſiue lacerta. Leuit. 11. Venet. & Complut. חַלְטָתָא, ſed Elias per He חַלְטְתָא vide ibi. & in Lamed. חֵלוּט Manſio, in qua recluditur per ſeptem dies qui de lepra eſt ſuſpectus. Item חֲלִיטָתָא Iſa.3. & חֲלִיטַת Oſeæ 2. eſt idem quod נזמי Ornamenta aurium. in Hebræo legitur הלחשים quæ ſunt, vt inquit Dauid Kimchi, Ornamenta, ſeu monilia quæ mulieres auribus ſuis appendunt, & ita dicuntur quòd האזנים בעלות הלחש Aures ſint dominæ ſeu iudicatrices muſſitationis, vel ſubmiſſæ vocis.

חוּלְיָא Primò ſignificat Os ſpinæ dorſi, vel renum, vel ſpondile dorſi. in Vaic.rab.cap.1. & Pſal.10. in Midr. 11 Secundò eſt Peribolus circa fontem, ne quis in eum cadat. in Aruc. Itẽ Vacuũ, inane. in Aruc. Et partes inſtrumenti ſeu cõtractus ſimul iungẽdę. in Aruc. חִלְיָא Iunctura annulorũ, ſeries annulorũ inter ſe iunctorũ. in Aruc. Item חִלְיָא eſt Ouum animalis cuiusdã, quod Italicè dicitur *Mufalo*, inſtar caprei magni. eſt & Nodus. in Aruc. חַלִּיקוּפְרִי Nomen proprium viri cuiusdam. in Aruc.

חֲלִיבָא Primò ſignificat ſomniauit. Iud.7. Inde חֵילְמָא Somnium. ibidem. in plurali חֶלְמִין Somnia. Iere. 23. חֶלְמָא Idem. Gen.42. Secundò חֲלִים & חֲלִים ſignificat ſanare. Marc. 5. & in Aruc. Inde חֲלִימוּתָא Sanitas, integritas. Actu.3. & חָלוּם Sanus. in Aruc. Idem חוּלָם Sanus, integer. חֲלְמוּנָא eſt Vitellus oui. Iob 6. aliâs הֲלְמוּנָא per He. vide ſuprà. Et חַלְמוּת eſt Herba nota ſcilicet Malua. Dicitur lingua Aramæa הַרְנִי vt notat Aruc.

חֲלָמָא Lutum denſum. in Aruc. חַלּוֹן Feneſtra, Hebræum eſt. חִילוֹנִי & חִילוֹנָאָה idem quod זר Extraneus, alienigena. Iſa.24. & חִילוֹנִיתָא Extranea, aliena. Prouerb.2. habes iam ſuprà in חל.

חוּלְסִיתָא Idem quod גובהא Eleuatio, cumulus, aceruus, agger. in Aruc. Itẽ חַלּוּסִית, vel vt ſcribit Aruc קרקע שעפרו חול שמוציאים ממנו זהבית מצילת קרקעית חולסית eſt הנחל שמוציאים זהב וכסף: Fundus cuius puluis eſt arena, vnde vitrum producitur, profunditas latifundij fluuij, vnde educitur aurum & argentum. מְחַלְעֲבוּא Stulti, iniqui. Pſal. 73. repone מְתַלְעֲבוּא vt habent emendatiſſimi codices & Elias.

חֲלַף Mutauit, permutauit. Leuitic.27. Et אִתְחַלַּף Mutatus eſt. Iſa.23. Inde מִתְחַלֵּף Varius, diuerſus, permutabilis. vt אוֹתִיּוֹת מִתְחַלְּפִין Literæ permutabiles. in Commentariis.

חִלּוּף Permutatio, commutatio, diſparitas. Leuit.27. & in Commentariis. תַּחְלוּפָא Permutatio, compenſatio. Matth.15. Idem חוּלְפָן aliâs חֶלְפָן quidam Pretium. Deut.23. Porrò, vt dicit Elias in Thisbi, יש מקומות שקורין למאכלת חלף מן מחלפות תשע ועשרים על שם שהם מחלפין רבהמה מחיים למיתה וחר"ק כתב על שם שהם כורתים וחוא רחוק בעיני: Id eſt, Extant loci in quibus cultrum mactatorium vocant חֵלֶף ab illo Ezr.1. מַחֲלָפוֹת תְּשַׁע וְעֶשְׂרִים Cultri nouem & viginti. Dicuntur autem cultri ſic, eò quòd tranſmutant animalia de vita ad mortem. quanquam R.Dauid Kimchi ſic dictos fuiſſe ſcribat eò quòd excidant: quod nimis longè petitum mihi quidem videtur. Hæc ille. Item חֵלֶף & Syriacè חֵלֶף ſignificat Pro. 1 Reg. 25. Sed cum affixis ſic ſcribitur חִלּוּפָהּ Pro ea. חִלּוּפָךְ Pro te. 2 Regum 18. חִלּוּפוֹהִי Pro eo. 3 Reg 2. חֲלָפִין Pro nobis. in libello precum Syriaco, & in Nouo Teſtamento paſſim. Accipitur etiam חֵלֶף pro עקב id eſt, Pro eo, eo quòd. חַלְפִּי Eſt herba de qua fiunt mattæ ſeu ſtoreæ, hoc eſt, Iuncus. in Aruc. Arabicè חַלְפָּה dicitur. Sunt qui Genus ſalicis eſſe putant, & tunc ſcriberetur חִלְפָא quam aptam dicunt ad conficienda Hoſchana. de quo ſuprà. Item חַלְפִּי eſt Folium, & bletæ herbæ coſtulæ.

Item eſt Libanotis, quam vulgò Roſmarinum vocamus. in Aruc. quæ dicitur חִלְפָן in ſecundo Thargum Eſther.

חֲלַץ Primo idem eſt quod שלף Exuit, diſtrinxit, Spoliauit. 1 Regum 31. Secundò ſignificat Armare,

Item חֶלְבוֹן בֵּיעָתָא Albumen oui. Iob 6.

חלב in Raſſe tevoth valet חֵרֶם לְזָרִים בְּנָחָשׁ Anathema ſit externis in ſerpente, vel iuxta ſerpentem. Hac verborum formula vtuntur, cùm dira imprecatione feriunt & excommunicant. חֶלְבְּנְתָא Galbanum, galbane, aroma. Exod.30.

חַלְבָּץ Flos albus inſtar oui. Aruc interpretatur זרע במין ביצים ויוצאין מן פירולא Semen in ſpecie ouorum, cùm educitur è flore. חֲלִבְּנוּנוֹת Dolia, vegetes. in Aruc. חַלְבְּלוּנוֹת Portulaca. Arabicè dicitur אַלְפַּר פַּחִין vulgò פּוּרְכַּקְלִי in Aruc. Quidã Artemiſia.

חֲלַד Subire, ingredi, vel potiùs irrepere. Inde Benoni קְחַלְּדִין pro ἐνδύνοντες, Irrepentes, ingredientes, ſubeuntes. 2 ad Timoth.3. Et חוּלְדָא iuxta Kimchi & R.Schelomoh, Muſtela. alij Marticora. Leuit.11.

חֲלוּדָא idem quod סיג Hebraicè, Arabicè צְדִיד Rubigo quæ naſcitur in ferro. in Ber.rabb.cap.80. חֲלִיתָא idem quod Græcè γάγγραινα, Cancer, morbus ſerpens. 2 ad Timoth.2. חִילוּז & חֲלָזוֹנָא eſt Albugo, macula oculi, vel eſt filum quod tranſit ex albugine oculi in nigredinem ſeu pupillam, eſtque ſimile vermi חֲלָזוֹנָא qui Limacis ſimilitudinem refert, vt ait R.Schelomoh Leuit.21. in vtroq; Tharg. Aruc, Cuius oculus eſt diſtinctus maculis inſtar ſerpentis. Hinc ille vermis. Deuter.18. ſcribitur in Tharg. Ieroſolymit. pro אלעל Genus quoddam, vt volunt, locuſtæ. Auctor Aruc ſcribit חלזון הוה כל זמן שהוא גדל נרתיקו גדל עמו: Chalſon fuit: omni tempore quo creuit, creuit & cochlea eius, ſiue tunicula cum eo. Significat & piſcem, cuius ſanguine fit color hyacinthinus. in Ber.rab. cap.92. Eſt & piſcis genus, qui ſemel in 70. annis videtur. Aruc ſic explicat: חֲלָזוֹן זה גופו דומה לים ובריותו דומה לדג ועולה אחת לע' שנים ובדמו צובעין תכלת לפיכך דמיו יקרין: Chalazon is eſt cuius corpus ſimile eſt mari, eiusque forma ſimilis eſt piſci, aſcendit autem ſemel in 70. annis, & ſanguine illius inficiunt hyacinthum, ideoque ſanguis eius carus & preciosus eſt. Item in ſecundo Tharg. Eſther cap.1. reperitur חֲלַז & inde nomen חִילוּתָא quæ Elias ingenuè ſe non intelligere fatetur, eaque ab Aruc non fuiſſe adducta aſſeuerat. videtur eſſe Græcum χαλάζω, Relaxo, ſoluo. & חִילוּתָא erit quoddam Genus ornamenti capitis mulierum, peplum aut aliud quoduis. חַלַּח וַחֲבוֹר ſunt Ciuitates in quibus Iudæi clauſi putantur apud Caſpios montes.

חַלְחַל A quo Pſalm.97. אִתְחַלְחַלַת אַרְעָא Dolore nixa eſt terra. alij Commota eſt. Hinc pro הוֹלֵלוּת Inſaniæ, ſeu de ſtatu mentis motiones, ponitur Eccl.1. 2. & 9. capit. חוּלְחוּלְתָא ſeu חוּלְחַלְתָא aliâs חֲלָחוּלְתָא Aegritudines, mea ſententia, alij agitatio, im mutatio. at Aruc interpretatur הוללים Inſanos, אלו שלבם מלא חלחליות ורעות פירוש מחשבות רעות: eos (videlicet) quorum cor plenum eſt nixibus vel conatibus malis. expoſitio, cogitationibus flagitioſis: ex quibus verbis חוּלְחַלְתָא Conamina ſeu nixus circa regnum videretur ſignificare: ſcribitur enim חוּלְחַלְתָא דְּמַלְכוּתָא Conatus regni. חַלּוּחִית Commotio, agitatio. in Commentariis.

חַלּוּחֵלֶת Inteſtinum rectum, vnde ſtercus emittitur. in Aruc.

חֲלַט eſt iuxtà D.Kimchi, & R.Schelomoh, & etiam iuxta Aruc, Inſipere & permiſcere conſperſionem in aquis calidis, inferuefacere. Alij Coquere, placentam torrefacere. 2 Reg.13. Indè חֲלִיטָתָא ſunt Lagana vel placentæ in patella feruefactæ, ſiue frictæ. ibid.

חוּלְתָנָא Communio miſcellanea. 2 ad Corin. 2. In Ithpael, Se miſcere, vel familiarem & quaſi proprium ſe reddere. Prou.20. & 24. Item 14. vbi alij Confundi, alij feruere interpretantur. Hinc Syrè חֲלִיטָא Excitatoriam ſignificat. in lib.Rit.Seu. Patriarchæ. Hinc & צְרַעַת מְחַלְטָא Lepra feruida, pungens vel pruriens. quidam Recluſa. Leuit.13. in Tharg.Ieroſolymit. Secundò חֲלַט ſignificat ſimpliciter vel abſolutè aliquid dare. in Ber.rab.cap.63.

Inde מְחֻלָּט Abſolutum vel ſimplex. & בְּחַלּוּטִין & בְּמוּחְלָט Simpliciter, abſolutè. in Ber.rab.cap.42. Porrò dicit Elias, חלט זה חשרש לא נמצא במקרא רק פעם אחת ויחלטו הממני לשון חלוטין ויחי בדברי רולל והוא מלשון לצמיתות הרגום לחלוטין בלא איגון ובלעז ליבלו ושמשו בו בנפעל נֶחְלַט ובהפעיל הֶחֱלִיט מוּחְלָט: Id eſt, Hæc radix non inuenitur in ſacro contextu niſi ſemel וַיַּחְלְטוּ הַמַּמֹּנִי Et præciderunt ab eo. 1 Reg.20. Significatio חַלּוּטִין nota eſt in

שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת : פֵּרוּשׁ וּפֹעַל וּוַדַּאי מִלְּשׁוֹן יָהוּלוּ עַל רֹאשׁ יוֹאָב בִּלְשׁוֹן אשכנז גיבאלט ובלעז אקלי: Vespera Paschæ, quæ accidit fieri in Sabbatho. Id est, Quæ ceciderit & manebit. Deductum ab illo 2 Samuelis 3. Cadant vel maneant (sanguines) super caput Ioab. Germanicè Gefallen, Italicè *Accade*. Hæc in Thisbi Elias. Et de significatione incipiendi subdit paulò pòst, כֹּל לְשׁוֹן הַתְּחָלָה שֹׁרֶשׁוֹ חָלַל כְּמוֹ רֹאשׁ הַחֲלוֹתַי וְרַגְשׁ חֲלֹמוֹ יוֹכִיחַ וְהַשֵּׁם בְּתוֹסֶפֶת תִּיו תְּחִלָּה וְרֹאל הַרְגִּילוּ לוֹמַר הַתְחִיל הִתְחִלָּה מַתְחִיל אַתְחִיל עֵשׂוּ הַתִּיו שֹׁרֶשׁוּת כְּמוֹ שֶׁעֵשׂוּ בְּתִיו של תְּרוּמָה בְּאֹמְרָם אֵין תּוֹרְמִין וְכֵן בְּמֵם של מִשְׁכָּן כְּמוֹ שֶׁאֲבָאֵר בְּשֹׁרְשׁוֹ : Id est, Omnis significationis הַתְחָלָה hoc est, Principij, radix est חָלַל, vt רֵאוּ הַחֲלוֹתַי Vide incœpi. Deuter. 2. quod & dages in Lamed verum esse arguit. Inde nomen cum Tau addititio תְּחִלָּה id est, Principium. Porrò Rabbini piæ memoriæ consueuerunt dicere הִתְחִיל הִתְחִלָּה Incœpit, incœpisti. מַתְחִיל Incipiens: אַתְחִיל Incipiam. in quibus faciunt Tau radicale: sicuti faciũt in Tau dictionis תְּרוּמָה dicentes אֵין תּוֹרְמִין Non offerentes. Itidem faciunt & de Mẽ quod heemanticum est in dictione מִשְׁכָּן vt declarabo in radice sua. Hæc ille. Quintò חל significat Stillare. 3 Reg. 8. & Ierem. 7. 21. & 42. & 44. vbi pro Hebræo וְתֻתַּךְ חֲמָתִי Et conflatus est siue stillauit furor meus. Tharg. habet וְיַחֵל רוּגְזִי. Alij malunt pro Residere, cadere & imminere accipi.

Sextò significat idem quod כלה Consummauit. Ezech. 5. vbi rursum Quiescere melius exponi potest, meo quidem iudicio. Septimò חֵלִיל est idem quod רחץ Lauit, abluit. Exodi 29. & Leuitic. 8. & 9. Ruth 3. Octauò חל & חֲלַל ordinis duplicatorum, Hebraicè significat Infirmum esse, ægrotare.

Inde מחלאה מַחֲלוּאָה Infirmitas. 2 ad Corinth. 13.

Et חִלֵּל Debilitare. Psalm. 109. Hebræum est.

Item Nonò Agitare, penetrare. Et Cogitare. vnde חַלִּיוֹת Cogitationes. in Aruc. Decimò חול ponitur pro יקד Ardere, accendi. Ierem. 17. sed & Manere rectè significare potest.

Porrò חָלוּל est Vacuus, inanis: & חָלִיל Vacuum, spacium concauum. Exod. 27. In plurali חֲלִלִין Concauitates. alij Fistulæ. Ezech. 28. Hinc & מְחִלֵּי Antra, speluncæ. à concauitate sic dictæ. Isaiæ 2. Inde חֲלִלָא Meatus, aquæductus. in Zoh. col. 257. Et חָלִיל Tibia, fistula. in plurali חֲלִילִין Fistulæ. Complut. חַדְרִיבְלִין Hydrauli. vide in He. Psalm. 150. Et חִילָא Tripudium, chorus, chorea. Psalm. 47. in Midras.

חֲלִילָה Est reciproca reuolutio, vt est cyclus Lunaris. in Aruc. De quo Elias in Thisbi sic ait: בְּרִבּוּי רוֹל חוֹזֵר חֲלִילָה הוּא לְשׁוֹן סִבּוּב וְנִלְקַח מִן לְחוֹל בְּמְחוֹלוֹת כִּי כֵּן דֶּרֶךְ בְּמְחוֹל סוֹבְבִים סוֹבְבִים וְחוֹזְרִים לַמָּקוֹם הָרִאשׁוֹן וְהַחִית נִקּוּדָה בְּחֵטֶף פַּתַּח כִּי חֲמֵלָה בְּטַעַם מֵלְרַע כְּמִשְׁפַּט הָא הַנִּקְבָּה עַל מִשְׁקַל אֲכִילָה שְׁלִילָה אֲבָל חָלִילָה לְךָ וּדוֹמֵיהֶם שֶׁהוּא לְשׁוֹן מְנִיעָה הֵהָא נוֹסֶפֶת לְכֵן הוּא מַלְעֵיל וְהַחִית קָמוּצָה: Id est, In sermonibus Rabbinorum, quorum fausta sit recordatio, legitur חוֹזֵר חֲלִילָא Redit per strophen, & antistrophen, hoc est, per reciprocam reuolutionem. Vocabulum hoc circuitionem significat, estque desumptum ab illo Iud. 21. לְחוֹל בַּמְּחוֹלוֹת Ad choreas ducendum in choreis. Sic enim mos est vt in choro gyrent & circumeant, redeantq; ad locum primum. Cæterum Heth punctatur cum hateph pathach, nam dictio est quæ habet accentum in vltima, sicut fieri solet in his in quibus He est nota fœminini generis, iuxta formam אֲכִילָה & שְׁלִילָה Sed חָלִילָה לְךָ id est, Absit à te. quod prohibitionem significat, in isto He est additicium, propterea habet accentum Millel, hoc est in penultima, & Cheth afficitur camez.

חֲלָא Arena. Iosue 11. & Syriacè חֲלָא Idem. Matthæi 7. Et חֲלָא Puluis. Matth. 10. Et חַלָּא Dactylus immaturus. in Aruc. Item חֲלָא Acetum. Psalm. 69.

Et חֹל Numer. 6. & in Bereff. rabb. cap. 40.

חול Phœnix auis. in Ber. rabb. cap. 19. de quo suprà.

חֵלְתָא Vagina. Iohan. 11. in Euangelio.

חַלְתָּא Placentæ. 2 Regum 1. מְחוּל Ruta. in Aruc.

חַלָּאִים Infirmitates. in Commentariis.

חֵילָא Virtus, fortitudo. De quo suprà. Et per translationem Fructus, in quo scilicet ostenditur virtus arboris. Gen. 4.

Item חוּל in Rasse tevoth valet חוּצָה לָאָרֶץ Extra terram. Facilè seruiles literas præposueris לְחוּצָה לָאָרֶץ pro לְחוּל, sic בְּחוּל pro בְּחוּצָה &c.

חלב Lactare. Psalm. 39. in Midras. חֲלָבָא & חֲלָבָא Lac. Exod. 3. & Iudicum 4.

Item חַלִּיבָן Arabicè Pauidus.

Item

iuxta Venetum exemplar, אֱלָהָא חַכִּים טְמִירֵי לִבָּא Deus nouit abscondita cordis. & in Tharg. Ierosolymitano frequenter. vt חַכִּים כְּעַן Cognosce nunc. Gen. 38. & אָדָם חַכִּים יַת חַוָּה Homo cognouit Euam, id est, Rem cum ea habuit. Genes. 4. חָכְמַת הָאֱלֹהוּת Sapientia Diuinitatis, hoc est, Metaphysica, tractans de intelligentiis, vt Mercaua, & secretior scientia acroamatica. חָכְמַת הַמִּסְפָּר Arithmetica, siue ars numeri, quam etiam abusiuè גְּמַטְרִיָּא Geometriam vocant. Significat & Algebram, siue artem illam quæ de occulta parte numerorum tractat.

חָכְמַת הַשִּׁעוּר Scientia mensurę, Geometria, Geodesia, Geographia. חָכְמַת הַחֶשְׁבּוֹן Ars supputationis, Algorhythmus, Computus. חָכְמַת חִבּוּר הַנְּגוּנִים Ars Musices.

חָכְמַת הַכּוֹכָבִים Ars syderum, Astronomia, Astrologia.

חָכְמַת הַמַּזָּלוֹת Ars signorum cælestium, Theorica Planetarum. Hæc in Commentariis. חַכִּימָאִית Sapienter. Marc. 12. Item חָכַם Coaceruare. Exod. 15. vt interpretatur Santes. In Hebræo est גָּעֲרוּ מַיִם quæ in prima significatione pro Callidè agere, accepit, & interpretatus est Onkelos, vt testatur etiam R. Schelomoh. Itaque Tharg. habet חַכִּימוּ מַיָּא Callidè seu prudenter egerunt aquæ.

Est præterea חַכִּימוּת Astutia, versutia, calliditas. vt וּבְחָכְמָה וּבְחַכִּימוּת אוֹתִי לְטִין Id est, Et cum prudentia & astutia induxit execrationes. in Zoh. col. 334. Idem חַכִּימוּתָא ibid. col. 417.

חַכְמֵי אֱמֶת Theologi. חַכְמֵי הַתְּכוּנָה Arithmetici.

חַכְמֵי הַמֶּחְקָר Mathematici. חַכְמֵי הָרוֹפְאִים Medici. in Bechaiai super Gen. & passim alibi. in Commentariis.

חָכָן Serpens ad caudam caput reflectens, qualis pingebatur in literis hieroglyphicis Aegyptiorum pro anni, quasi annuli, symbolo. in Aruc. Item חַכִּינָא Prouerb. 18. Piger. in lingua Arabica dicitur אַלְכַּסְל, sed scribitur חַכִּינָא per Beth, vt suprà monui, & sic reperitur in antiquissimo exemplari manuscripto noui Testamenti, & in Viennensi impresso. Bahal Aruc legit per Cheth, vt hîc vides, vt est etiam in Complut. & Veneta editione. Et חַכִּינוּתָא Pigritia, desidia, iuxta Aruc & Venetum. Complut. per Beth חַבִּינוּתָא Prou. 22. & חַכִּינוּת Idem. vt habet Aruc, Venet. & Elias. חַכִּינָאוּת ibid. vltimo. Complut. verò עַטְלָא siue Piger sit, siue pigritia.

חבר Idem quod עצר Locare, & cõducere. Inde חוֹכֵר Conductor, conducens. in Aruc. Item חָבַר significat Obscurare, tenebrescere. Inde חָכִיר idem quod קוֹדֵר Obscurus, pullatus. Psalm. 38. Et חֲכִירָה idem quod אֲפִילָה Caligo. Prouerb. 4. Elias, vt iam ter monuimus, vbique legit חַבִּיר & sic de reliquis. vide suprà in חבר & חבר & in חכר. חֲכִשֶׁרֶת Aptatio. in Aruc.

חל Primò significat Prophanus fuit. & in Aphil אַחִיל Polluit, prophanauit, violauit. Ierem. 16. & Exod. 20. & in Pael חִלֵּל Violauit. Prouerb. 30. & Malach. 1. Item significat Communem facere seu prophanam, scilicet vineam, id est, Permittere extraneo & plebi vt eam demetant ac si esset communis. Deuter. 20. 28. & Ierem. 31. Hinc deducuntur varia nomina: vt חוֹלָא Prophanum. Ezech. 22. In plurali לְחֵם חוֹלִין Panes prophani, hoc est, Non sanctificati. 1 Regum 21. חִילוֹנָאָה Prophanus, laicus. Oseæ 4. & חִילוֹנִיתָא Prophana, prostituta, communis. Prouerb. 2.

טַעֲוַת חִילוֹנָא Deus siue idolum prophanum & alienum. Psal. 81. חִלּוּל Prophanatio, violatio. vt חִלּוּל הַשֵּׁם Violatio nominis Diuini. מְחַלָּא & מְחַלָּא Prophana, polluta. item חִלָּא idem, communis. Leuit. 21. Secundò חל significat Dulcescere. Inde חִלְוָא & חוּלְוָא est מתוק Dulce, suauitas. Iudic. 10. & 14. דְּבַשׁ חָלוּ Mel dulce. Ezech. 3. Et כַּבְרִיתָא דְּחִילָא Fauum dulcedinis, iuta Eliam & Venet. exemplar. Complut. verò דְּחַלְוָא Prouerb. 24. In fœmININO genere חֲלִיאָתָא Dulcis. In plurali מַיָּא חַלְיִין Aquæ dulces: praue in Venet. scribendum vt in Complut. חַלְוִין Prouerb. 9. Et מִלָּהָא חַלְוִין Verba eius dulcia. Prouerb. 2. vbi Complut. legit חַלִּיק Lenients. verbum magis Hebraicum quàm Chaldaicum. & חֲלִיוּתָא Dulcedo. eiusdem 16. Tertiò חלל significat Secare, dolare, incidere. Isaiæ 10. חוּלְלָא seu חוּלִילָא Securis. ibidem, & 3 Regum 6. חַלִּילִין siue חוּלִילִין Secures. Quartò חל & חול ordinis quiescentium in media, significat Residere, cadere, quiescere. Deuter. 32. Quintò significat Incipere Gen. 4. sunt tamen qui iuxta primam significationem malunt interpretari, nempe Residere. Inde apud Rabbinos, עֶרֶב פֶּסַח

Genes.18. Inde מְחַיְּכִין Ludentes, irridentes, ridentes. Exod. 32. & חוֹך Risus, lusus. de quo suprà. & חוּכָא Genes.38. & Thren.3.

חַיֵּל Roborauit, confirmauit, vim fecit. Psal.80. & Iob 4. & in passiuo אִיתְחַיֵּל Conuenire in exercitum, militare, pugnare, inualere. Num.31. & in More lib.1.cap.132. Inde חַיִל & חֵילָא idem quod כח Virtus, fortitudo, vires, robur. Oseæ 13. & Iudic.16. & אִיתְחֵילָא Fortitudo. Iob 17. in Venet. malè. illud restituo è Complut. per infinitiuum Ithpael sic לְאִתְחַיָּלָא Roborari, id est, Vt roboretur.

Idem חֵילָא Iob 20. Complut. חֵילָנָא. Item חֵילָא est Militia, exercitus. Ios.22. Vnde רַב חֵילָא Princeps militiæ. 1 Reg. 12. In plurali חֵילֵי Exercitus, copiæ. 3 Reg.22. & רַבְּנֵי חֵילְתָא Domini exercituum. 3 Reg.2. & חֵילָנָא Exod.12. In Commentariis verò חֵילוּת reperitur pro Militia, vel exercitu. & חֵילְתָנָא Syriacè, Potens, fortis. In fœminino חֵילְתָנִיתָא Vehemens, valida, potens. ad Hebr.5.

Et חֵילָא idem quod חומץ Acetum à vehementia seu virtute acrimoniæ denominatum, Prouerb.25. in Complut. est חוּלָא. verùm alibi in Tharg. inuenitur חַל vt Numer.6. & Psal. 69. Et miratus sum, inquit Elias, quî fit quòd in eodem themate occurrat verbum cum duabus planè inter se contrariis significationibus, sicuti dulce & acre.

Et חִילוּת Exercitus, turma. Et per antiphrasim חִיל Imbecillem esse. ad Rom.14. Inde מְחִילוּתָא Imbecillitas. ad Hebr.7. quod potest rectè deduci à חול radice Hebraica.

Item חֵילְתָא & חִילַת idem est quod גי Vallis. 1 Regum 17. & 13. In plurali חֵילָנָא Valles. Isa.40. Et חֵיל Antemurale. Hebræum est.

חִיס Idem quod כבה Extinxit. Iere.3. & חָיֵס Extinguens. Ierem.7. & חִיסָא Extinctio. Prouerb.3. vt exponit Santes. Sed qua ratione & auctore id dicat, nescio, nisi quòd ex exigentia sensus videtur illud colligere. Sed si loca expendantur, facilè apparebit, illum, quem profert, minimè sensum esse: sed vnum eorum in mediũ procedat. פֶּן תֵּצֵא כְאֵשׁ חֲמָתִי וּבָעֲרָה וְאֵין מְכַבֶּה Ne fortè egrediatur instar ignis furor meus, & exardeat, nec sit qui extinguat. Chaldaicè sic, דִּילְמָא יִדְלַק כְּאֶשְׁתָּא רוּגְזִי וְיִשְׁיצֵי וְלָא יְהֵי חָיֵס: Ne fortè ardeat veluti ignis ira mea, & disperdat, nec sit parcens, id est, non parcat: est enim חָיֵס nomen Toar, à חוס quod Parcere significat. חִיסָא verò quod pro שוֹאָה Desolatione, ponitur Prouerb 3. quid sit nescio. Complut. habet חִיפָא.

חִיץ Cingere: Gallicè *Emmurer*, ab חִיץ Hebraico, quod Murum sonat. Actor.27.

Item חַיְצָא Linteum. Matth.27. Et חִיצָאִית Circum, in circuitu. 1 Petri 5.

חִיש Perdidit, vrit, in Zohare. חַיְתָא Puerpera. de quo suprà. Pluraliter חִיוֹת in Ber.rab. cap.8. חִיַּת Nomen loci, qui Hebraicè dicitur עָר Num.21.

חֵךְ primò Risit, subsannauit, lusit, illusit. Gen.18. & 19. Inde חוּכָא Lusus. Iudic.16. Gaudium, vel risus. Psalm.126. de quo paulò superiùs. Secundò חַכְּתָא est Hamus piscatorius. Isaiæ 19. Item חִיכָא Palatum, faux. Prou. 5. & Cantic.7.

חֲכַךְ Expectauit. Isaiæ trigesimo. vt aiunt: quod non reperio nisi in Hebræo, vbi non חֲכַךְ sed חָכָה legitur. Et scabiem abrasit, scalpsit. in Aruc. & Iob 2. in Comment. Inde חַכָּך Scabies, pruritus. in Ber.rabb.cap.19. & in More lib.1.cap.72.

חֲכַם Sapiens fuit, prudentia valuit, sapuit. Genes.2. Exod.1. & Psal.118. In Ithpael, Sapiens euasit, prudens factus est. Eccle.7. Inde הַבוּ נִתְחַכֵּם לְהוֹן Agite, callidè agamus contra illos. Exod.1. Hinc חַכִּים Sapiens, astutus, prudens. 2 Reg.13. חַכִּימְתָא & חַכִּימַת Astuta, prudens. 2 Reg.14. & Exod.35. חַכִּימָתָא & חַכִּימַת Sapiẽtes mulieres. Iud.5. & Ier.9. גְּבָרִין חַכִּימִין Viri sapientes. Deuter.1.

חַכִּימַיָּא Sapientes. Dan.2. & Exod.35. Item חוּכְמְתָא Sapiẽtia. 3 Reg.4. Idem חָכְמְתָא Prou.21. & חוּכְמָא Astutia. 4 Reg. 10. Inde Cabalæi dicunt כוּחַ מָה vel Chaldaicè כוּחַ מָא Virtus aut robur quid est? & literis inuersis respondent חוּכְמָה Sapiẽtia, vel חוּכְמָא Chaldaicè Astutia. Inde חָכְמַת תְּכוּנָה Mathematica. in More lib.2.cap 11. חָכְמַת טַבְרָעִית Physica, sciẽtia naturalis. חַכִּים enim sæpissimè sumitur pro Scire, vt Psal.44. tibi, Deus. & rursum, וַיֹּאמֶר הַיּוֹם לִהְיוֹת לוֹ לְעָם Et Dominus condixit te hodie, vt esses ei in populum. Atqui R. Schelomoh interpretatur Separare & seligere, in quo sensu hic videtur Chald. חָטַב posuisse, quod aliâs Abscindere & decerpere significat. Ergo בַּיָּת יְהוָה חֲטַבְתָּ יוֹמָא דֵין sic explicandum censeo: Dominũ selegisti tibi hodie. Itẽ וַיהוָה חֲטָבָךְ Et Dominus separauit te vel decerpsit, id est, Elegit. Hinc Psal.73. חוּטְבָא Astractio, seiunctio. alij, vt notat Elias, legunt חֲטָבָא. Complut. in alio sensu habet רוּטְבָא quod Rugam significat, חַטָּלִים est Nomen loci. in Sche.rabb.cap 21.

חוּטְמָא vt Hebr. חֹטֶם Naris, vel nasus. in Zohare. & in Ber. rab.cap.10. In plurali חוּטְמַיָּא Nares. Item in Comment. חוּטְמָא synecdochicôs significat Totum vultum. חוּטְמָן Circulus, aut annulus qui est in naribus bubali.

חָטַף Primò significat Rapuit, defraudauit, præoccupauit. 3 Reg.20. Iniquè tractauit. Ezec. 22. Inde חֲטוֹף Rapina. Iud.9. Elias חָטַף. Idem חִטָּפָא Isa. 60. alij Iniquitas. Ionæ 3. & חַטּוֹפָא Idẽ. Prou.26. pluraliter חֲטוֹפִין Rapacitates. Gen.6. Idem חַטּוֹפַיָּא Prouerb.4. Hinc & חֲטִיפָתָא Species auis rapacis, quæ Hebraicè dicitur תחמס Leuit.11. in Tharg. Ierosolymitano. Secundò חָטַף idem est quod Græcè παρατρέπω, Adhortari. Act.18. חַטְבָּא Eradere, limare, polire. in Aruc. Hinc in secundo Tharg. Esther cap.6. מְחַטְּפִין דְּרַתְּכָא Sunt quædam ornamenta equorum. videntur esse fibulæ aureæ, sic dictæ quòd arripiant. Gallicè *Agraffes*. aut sunt Subices ephippiarij, vulgò *Estriers*.

חָטַר Sepiuit. Iob 19. Inde חוּטְרָא idem quod גדר Sepes, caula, ouile. plur. חַטְרִין vel חַטְרִין seu חוּטְרִין Caulæ. Num. 32. Ierem. 33. & Sophon.2. & חַטְרֵי עָנָא Caulæ ouium. aliâs in Complut. חוּטְרֵי 1 Reg.24.

Secundò חוּטְרָא est Virga, scipio, baculus. 1 Reg.17. חוּטְרִין & חוּטְרַיָּא Virgæ. Numer.17. & חוּטְרָא דְעָיָא Herba quæ dicitur Virga pastoris. in Aruc. Item Syriacè חַטִּירָא Superbus, tumidus, elatus. Luc.1. חִטּוּרָת & חִיטּוּרַיָּת Gibbus, vt cameli habent. Aruc habet חַטְרִיָּת Gibbi. Complu. חִטּוּרִיּוֹת Isa.30. חַטֶּרֶת in R. Schelomoh. & in R. Dauid חַטֶּרֶת idem in Commentariis.

חָיָא Vixit. 3 Reg.17. & Gen.5. in Aphel אַחְיֵי מֵתָא Viuificauit mortuum. Venet. אַחְיֵי In vitam restituit. 4 Reg.8. Hinc nomen verbale אַחְיוּתָא Viuificatio, excitatio à mortuis, resurrectio. Oseæ 6. & תְּחַיּוּתָא Viuificatio. Psal.68. & מַחְיָנָא Viuificans, seruator. Luc.1.

Idem מַחֵי & מַחְיָא Dan.5. חַי Viuens, viuus. Iosu.8. & רַבְיָא חַיְיָא Infans viuus. 3 Reg.3. aliâs חַיָּא vt Dan. 2. Pluraliter מַיִן חַיִּין Aquæ viuæ. Psal.36. חַיֵּי Vita, vitæ in plurali. vt חיים Hebraicè 2 Reg.15. & חַיְתָא Idem. Genes.1. & חַיִּין eiusd. 7. Idem בלב תלוי חיות חאדם vt In corde suspensa est vita hominis. Item מחיה Victualia.. Et תְּחַיַּת מֵתַיָּא Viuificatio mortuorum. in Commentariis. & תְּחַיּוּתָא Idem.

Et Syrè חַיַּת מֵיתָא Viuificatio mortuorum, resurrectio. 1 ad Corinth.15. חַיְיָתָא Obstetrix, quæ infantes tanquam in vitam educit. Genes.38. plural. חַיְיָתָא Exod.1.

חַיָּה & חַיַּת item & חַיְתָא atque חַיְיָא Fera, bestia. Isa.46. Leu. 11. & 26. חַיּוֹת Feræ. Ioelis 2. & חַיְוָת Iob 40. & חַיִּין Daniel.7. & alia forma חַיְוָתָא מַדְרְשָׁא Animal sanctum. in Zoh. col.423. חַיָּב Reum esse, in culpa esse. & חַיָּב Reus, culpabilis. vide supra חב.

חַיָּט Idem quod תפר Consuit. Thren.5. Inde חַיָּטָא Sutor, vel sartor. in Ber. rab. cap. 11. & 66. Vnde Elias in Thisbi dicit: קרין לתופר חבגדים חייט וחוטא מלשון ויתפרו עלי תאנה הרגום וחטיטו וכן למתפרות כסתות דמרטטין ויש אומרים כי חייט מלשון חוטין כמו שנאמר מן דוק דויק ומזה נקרא הברזל שתופרין עמו מחט ועוד אזכרני בשרשו: Id est, Vocant consuentem vestes חַיָּט estque deductum à significatione illius loci Gen.3. Et consuerunt folia ficulnea: vbi Thargum habet וַחֲטִיטוּ. Sic etiam Ezech.13. Qui cõsuunt puluillos: Thargum דְּמַחְטַטִּין. Sunt & qui dicant חַיָּט deduci à חוטין, sicut à דויק venit דויק. Et inde vocatur ferrum illud quo consuunt, מַחַט Acus, cuius adhuc mentionem faciam in radice sua. Hæc ille. מַחֲיוֹטֵי Plagæ. Prouerb. 20. Compl. cum affixo מַחְיוֹנוֹהִי arbitror scribendum esse מַחֲיָתֵי.

חַיָּךְ Risit, lusit, delusit, irrisit. Iud. 16. & Isaiæ 11. 3 Reg.18. In tertia fœminina חַיְכַת Risit.

Porrò חִזְרָא est Genus herbæ, quæ inuenitur in Babel. in Aruc. Et חַזֶּרֶת idem quod מרור Lactuca. in Aruc, & in Thisbi. חִזְרָא Furfur. in Aruc. חֲזִירָא Porcus, sus. Isaiæ vlt. & Leuitic. 11. & חֲזִירָא מִן חִזְרָשָׁא Aper, porcus sylueſtris. Pſalm. 80. In fœminino חֲזִירְתָּא Porca, ſcrofa. Prouerb. 11. Miratur Elias quî fit quòd ſcribatur חֲזִירְתָּא in fœmin. cùm ſit maſcul. חֲזִיר in Hebræo. Item חִזּוּר eſt Malus arbor & fructus eius. in Ber.rab.cap.94. Item Rabbini vtuntur verbo חָזַר in coniugatione Kal Hebraica, vt cùm dicunt חָזַרְתִּי עַל כָּל הַמִּקְרָא Reuolui tota Biblia. Item חֲזוֹר בָּךְ Redeas ad te, vel, repetas tecum. Et, מַה הַיּוֹם הַזֶּה חוֹזֵר וּמֵאִיר אַף עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים עֲתִידִין לַחֲזוֹר ובבנין הפעיל הֶחֱזִיר מַחֲזִיר נְשָׁמוֹת: Quid eſt dies iſte? redit & illuminat: ſic etiam decem tribus tandem reuertentur. Et in coniugatione Hiphil dicitur, Reducendo reducit animas. Hæc in Thisbi. & paulò pòſt: קורין לספר שכתובים בו הפיוטים שאומרים בקצת שבתות וימים טובים מחזור לפי שהם חוזרים חלילה כל שנה ושנה: Id eſt, Vocant librum in quo ſcripta ſunt carmina, quæ dicunt in fine Sabbathorum, & bonorum dierum eò quòd redeunt Lunari reuolutione ſingulis quibuſque annis. Subdit: מַחֲזוֹר קָטָן ומחזור גדול ואלו הם דע שבכל ט״ו שנים הלבנה חוזרת חלילה ומתחלת הלוכה כמעט שוה עם החמה חוזרת נקרא מחזור קטן של הלבנה ומחזור גדול של החמה חוא של כ״ח שנים וכבר עברו מבריאת עולם עד הנה ט שנים וקצ״ט מחזורים: Id eſt, Cyclus paruus, & cyclus magnus. Sunt autem huiuſmodi. Scias quòd in omnibus 19. annis Luna per reciprocam reuolutionem curſum ſuum abſoluit, & denuò incipit iter ferè æqualiter cum Sole, & hoc ipſum vocatur Cyclus paruus Lunaris. Cyclus verò magnus Solaris 28. annis peragitur. Proinde iam præterierunt ab orbe condito ad hunc vſque diem centum nonaginta קצ״ט Machzorim & nouem anni.

חִזְרָד Species mali ſylueſtris. in Aruc.

חַח Extendere. vnde Benoni מְחַח Extendens. in Aruc. & חוֹחָא Spina. Pluraliter חוֹחִין. Significat & Circulum. vide iam ſuprà.

חָטָא & חָטָא חָטֵי Peccauit. 1 Reg. 19. Inde חַטָּא Peccator. Prouerb. 14. & חַטָּאֵי & חַטָּאֵא Peccatores. Pſalm. 104. & Prouerb. 1. חֵט in Venet. verùm in Complut. vt Hebr. חֵטְא Peccatum. Deut. 19. Idem חֲטוּתָא vel vt Complut. חַטֵּיתָא quod cenſerem ſcribendum חַטָּאתָא Prouerb. 10. In plurali חֲטָאִין Scelera, offenſæ, peccata. 3 Reg. 2. Item חַטָּאתָא & חַטָּתָא Oblatio pro peccato, ſiue expiatio peccati. Leuitic. 4. & Ezech. 40. In plurali חַטָּאתָא Expiationes. 4 Reg. 12. Item יַחֲטָא ponitur vbi eſt in Hebræo Satan, quaſi incitans ad peccatum. Zachar. 3. aliâs in emendatiſſimo exẽplari ſcriptum eſt חָטָאָה quaſi Apoſtata. Secundò ſignificat Pagnino Mundare, purificare, expiare. à חָטָא verbo Hebræo. Num. 31. vbi tamen in textu Chaldæo non legitur חטא ſed נָזָה quod idem eſt quod Hebraicè Aſpergere, cõſpergere. Tertiò demulcere, mulcere. in Aruc. Inde חֲטִיתָא idẽ quod עינוג Teneritudo, delicię, voluptas. & חַטִּין Teneri. Gen. 33. Aruc מְחַטִּין. & מְחַטָּא Delicatus, mollis. & fœmin. מְחַטָּא Tenera, delicata. Deuter. 28. in Tharg. Ieroſolymit.

Quartò חָט & חָטַט ſignificat Compingere. Ezr. 4. & Conſuere. Ezec. 13. Gen. 3. Hinc חַטָּט Sartor. in Meturgheman. Quintò ſignificat Scribere inter lineas. in Aruc. Item חָטַט Perforare. in Ber.rab.cap.34. & Fodere. & vlcus perfoſſum. in Ber.rab.cap.89. In plurali חֲטָטִין Scabies. Iob 30. ſecũdum Neotericos, ſed, mea ſententia, Vlcus, perfoſſio, rectiùs interpretari poſſumus. & חַטָּא Iactus. in Aruc.

Item חַטִּים ſunt Dentes חחיצונים hoc eſt, Anteriores. in Aruc. Significat etiam Stirpem & virgultum. Iſa. 14. Elias חֵט ſcribi in aliis codicibus adnotat. quemadmodum in Complut. ſanè reperitur.

Porrò חִטָּא Syriacè ſignificat Triticum, frumentum. Mat. 3. Idem חִטִּין. Et חֲטִיטוֹס idem eſt quod צנרא Clypeus, ſcutum. in Aruc.

חָטַב Interpretatur Santes Dilexit, amauit. Deuter. 26. Sed quos ſequatur non video. Siquidem Hebraicè הֶאֱמִיר pro quo Chaldæus חָטַב poſuit, à nemine pro Amare exponitur. R. enim Dauid nunc ab אָמִיר quod Ramum excelſum ſignificat, interpretatur Exaltare: nunc verò ab אמר Dixit, & exponit In cauſa eſſe. Sed ponamus textum, אֶת יְהוָה הֶאֱמַרְתָּ הַיּוֹם לִהְיוֹת לְךָ: Dominum condixiſti hodie, vt eſſet tibi

חִזָּן idem quod Hebraicè חַלֶּפֶת eſt Species שחין Vlceris ſeu ſcabiei, ſerpigo, impetigo. non, ſecundum Pagninum, Impetiginoſus, ſcabioſus. Leuit. 22. חִזּוּז vel חִזּוּז Eſt morbus ipſe.

Item חַזּוּתָא eſt Nomen loci, vel viſio. Gen. 12. in Tharg. Ieroſolymitano. Hebraicè dicitur מורה. Inde מֵישַׁר חַזּוּתָא Vallis viſionis, vallis illuſtris. Geneſ. 14. in ipſo Thargum.

חֹל valet חֲכָמֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה Sapientes noſtri, quorum celebranda eſt memoria.

חָזַם Auerruncare, malas herbas euellere. in Aruc. & Manipulos ligare, lingua Arabica, in qua קורין לאגורות אל חזם hoc eſt, vocant manipulos Alchaſam. in Aruc.

חֲזִין Eſt germen Coſti herbæ, vel, ſecundum alios, Hordei herba. in Aruc. Et Pſalm. 126. vbi legitur וְרֵעִי חֲזִין מִן חַלְמָא Et paſcens germina, vel teneras herbas de ſulco. Bahal Aruc ex Ghemara verba non his multum diſſimilia in medium vocat, & hæc ſunt אוֹכֵל חֲזִין מִן חַלְמָא Comedens herbas de ſulco. corruptè in Venet. eſt per Zain in fine חֲזִיז.

חַזָּן Miniſter communitatis, vniuerſitatis vel eccleſiæ. in Ber.rabb.cap.80. & in Midb. rabb.cap.8. & in Vaicr.rabb. cap. 6. De quo Elias, חזן הכנסת הוא המוציא הקהל בתפלתו ונקרא חזן מלשון ראייה שהוא צריך לראות היאך יקרא והיאך קורא בני אדם לספר תורה כך פירש בעל הערוך אבל מצאתי ששליח הצבור רוצה לומר שמש הקהל נקרא חזן כאמרם החזן היח מניף בסודר וכן אצל בני שמואל שהיו מטים משפט וכולי אמרו כדי להרבות שכר לחזניהם ולסופריהם ונקרא אם בך חזן לפי שהוא צריך לראות מה חם צרכי הצבור שיעשה חמוטל עליו:

חַזָּן, inquit, Synagogæ, is eſt, qui educit Eccleſiam (hoc eſt, ſatisfacit pro Eccleſia) oratione ſua. Sic autem dictus eſt à videndo, eò quòd neceſſe habet vt videat quomodo legat, & quomodo homines vocet ad librum legis. Sic explicat auctor Aruc. Sed inueni quòd miniſter congregationis, (vult dicere æditiuum Synagogæ) vocatur חַזָּן, vt cùm dicunt, Aeditiuus eleuabat linteum. Et ita legitur apud filios Samuelis, quòd peruerterint iudicium, &c. vbi dicunt eos ideo id feciſſe, vt augerent mercedem לְחַזָּנֵיהֶם miniſtris ſuis, & ſcribis ſuis. Igitur vocatur חזן, eò quòd debeat proſpicere quibus rebus opus habeat congregatio, vt exequatur quod ſibi iniunctum eſt. Hæc in Thisbi. In plurali חַזָּנִים Miniſtri iudicum, iuxta Kimchi. 1 Regum 8. חֲזִינָא Ferrum quod eſt in ſummitate baculi. in Aruc. חַזָּנָא Cantor. Pſalm. 19. in Midras.

חָזַק Primò ſignificat Peregrè proficiſci. Matth. 21. Secundò Comprehendere, retinere, vt & Hebraicè Iohan. 20. in Euangelio. Tertiò Accingere. ad Epheſ. 6. Inde חַזְקָא Vinculum, copula. ad Epheſ. 4.

Inde חֶזְקָה Ius rei, aut poſſeſſio. in Aruc. Inde apud Rabbinos, vt citat Elias in Thisbi: תלת זמנין הוי חזקה וכן חזקת חבתים חוא לשון אחיזה מלשון ועודך מחזיק בם ופיר׳ מי שיש לו אחיזה בבית או בקרקע ימים רבים ואין אחר יכול להוציאו מידו זהו נקרא חזקה וכן מעמידין את האדם על חזקתו פירוש על מעשיו הטובים או הרעים שהחזיק בם ימים רבים ובל״א גיוואלהייט ובלעז קוסתומר״: Hoc eſt, Tria ſunt tempora חֲזָקָה Poſſeſſionis. Item חֲזָקַת חַבָּתִים Poſſeſſio domorum. Vocabulum hoc Apprehenſionem ſiue poſſeſſionem ſignificat, deſumptum ab illo Exod. 9 Et adhuc tu retinueris eos: hoc eſt, Qui habet ius poſſeſſorium in ædibus aut in fundo, quod alius non poteſt ei è manu eripere, illud vocatur חֲזָקָה. Et ſic, ſtatuunt hominem ſuper חֲזָקָתוֹ hoc eſt, Iuxta opera ſua bona malaúe, quibus הֶחֱזִיק aſſueuit, ſiue obſirmauit ſeſe multis diebus. Germanicè Gewonheit/ Italicè *coſtuma*. Hæc ille.

חֲזוּת idem quod ענפים Rami. Danielis 4. iuxta Rabbi Abraham: alij, vt poſuimus ſuprà, Proſpectum interpretantur.

חָזַר Rediit, reuerſus eſt. Ioſue 7. Iud. 20. In paſſiuo אִיתְחַזַּר Reuerſus eſt. Ioſ. 8. In Hiphil הֶחֱזִיר Reſtituit. in Commentariis. & in Aphel אַחֲזַר Vertit, conuertit. Pſalm. 44. Conuoluit, complicauit. 4 Reg. 2. Item Circuire, circundare. Pſalm. 21. & 31. & Fundibulare vel cõtorquere. 1 Regum 17. Inde חִיזוּר idem quod תפוח Pomum. Ioelis 1. & quicquid habet figuram ſphæricam, vt Nodus, ſphærula, pomellus, vocatur חִיזוּר Exod. 25. & 37. pluraliter חִזּוּרִין aliâs חִיזּוּרִי Poma. Venet. perperam חֲזוּיֵי Viſiones. Prou. 25. חֲזוֹר vel חֲזוֹר חֲזוֹר Circum circa, circumquaque. In Iob frequens & Pſalt. Et חִזְרָנוּת eſt idem quod סביבות Vndequaque, in circuitu. Pſal. 79. & Vicinitas, confinium. ibid.

de in חל. Porrò חֵין חַיְלָן Choreas ducebant: Exod.15. in Tharg. Ierosolymitano. vbi in Hebræo legitur בתפים ובמחולות In tympanis & choris.

חוס & חָס Misertus est. vt & Hebraicè, Pepercit, Psal.72. Ion.4. & Gen.19. Inde מְחַסְיָנָא Condonator, Dei epithetō in libello precum Syriaco.

חוּק idem quod סוּלָם Scala, gradus. in Aruc. Et חֻוָּק Fundamentum. in More lib.1.cap.21. & 73.

חוּר & חִוַּר Lauit, candidauit, dealbauit. Leuit.13 & 2 Reg.19. Inde חִוַּר & חִוָּר Albus. 4 Reg.5. Pluraliter חִוָּרִין Albi, candidi. Zach.1. In fœmineo וְיָא חִוְרָא Manus alba. Exod.4. Alij legunt חִוָּרָא. Est qui Leprosam exponit. חִוָּרָא & חִוָּרָא Leuit.13. & ibid. חִוָּרָן Albæ, candidæ. Item חִוָּר Albedo, quod album est. Leuitic.13. Et חוּרִין sunt Nobiles, & liberi, candidati, ἡρῶες, Heroës. 1 Reg.2. & 17. Et חִירוּתָא atque חֵירוּתָא Libertas. Isa.61. Leuit.19. & 27. ומזרי אמרו חלשון אינו מְחֻוָּר רוצח לומר אינו מלכן וצח וברור בלא לוטר וכלעז קוראר: Hinc est quod dicunt, scilicet Rabbini, Hæc oratio nō est candida. Volunt dicere, Non est perspicua, clara, & manifesta. Germanice Lauter, Italicè *chiaro*. Hæc Elias in Thisbi.

Item חִוָּרָא idem quod Græcè ὑποτύπωσις, Forma. 2 ad Timoth.1. חוֹר quoque & חוּרָא significat Foramen. Isa.11. Pluraliter חוּרָאֵי 1 Regum 14. חִוָּרָא Oculorum cataracta. Aruc scribit חִוָּרוּרָיָא Cataractæ, defluxiones. Genes.19. in Tharg. Ierosolymit. vbi legitur Hebraicè בסנורים In cæcitatibus. Venet. exemplar corruptè, vt existimo, habet בְּחַרְבָּרִיָּה, quid enim sit, nescio. Et חִוָּרִיתָא Leuit.11. & Ierem.8. Ciconia: quasi nobilis & generosa, quemadmodum & Hebræis dicitur חסידה id est, Pia, benefica, quòd parentes iam senio confectos hæc illustris ac naturali pietate commendabilis auis, alat & enutriat, grato admodum officio, & vel hominibus imitabili, educatoribus suis vices reddens. Ceteroqui חוּרָאִי est Nomen gentis. Gen.36. & Deut.2. חִוָּר וְיָלִין Genus herbæ vel fructus. in Aruc.

חוש Sensus. in More lib.1.cap.2. In plurali vt חָמֵשׁ חושים שֶׁהֵם הַרְאוּת וְהַשֶּׁמֶע הַמִּשּׁוּשׁ וְהַרֵיחַ וְהַטַּעַם: וש מפרשים מזרי מי יאכל ומי יחוש פירש מי יו ניש בלא אנפינלן בלעז סינטיר: Id est, Quinque sensus, qui sunt, Visus, Auditus, Tactus, Olfactus, & Gustus. Et sunt qui hac significatione exponunt illud Eccles.2. מי יו כלומר יחוש Quis edat, & quis sentiat, Germanice Empfinden/ Italice & Gallice *Sentir*. In Thisbi.

Item חוּשִׁיּוֹת Sensibilia. in More lib.1.cap.32. חַיָּת Bestia. vt infrà in חַיָּה.

חזא & in fœmineo חֲזַת Vidit, aspexit, conspicatus est. Ios.8. & Gen.30. In passiuo אִתְחֲזִי Visus est, apparuit. Iud 6. & אִתְחֲזִיאַת Visum est. Iud.19. In Aphel אַחֲזִי Ostendit. 3 Reg. 13. Inde חָזֶא Propheta, videns. 1 Regum 9. & חִזּוּ נְבוּאָתָא Visio prophetiæ. 1 Regum 3. & חָזוּ Aspectus. 2 Reg 11. & Exod.24. Item חֲזוָא Visum, visio, aspectus, forma. Iud.8. & Ezech.11. Et חֲזוָתָא Iob 20. aliâs חֲזוָתָא. & חֲזוּתֵיהּ Prospectus eius. Daniel 4.

חֲזוָנָא Spectaculum. ad Heb.10. & Psalm 89. Et חֲזוּתָא רַבָּא Visio magna. Exod.3. in Tharg. Ierosolym. Pluraliter חֲזוָתִין & חֲזוָיִין Spectacula, visiones, spectra. Dan.4. Deuter.4. & Ioel 2. Item in plurali מַחֲזִיתָא Specula. Isaiæ 3. Et Syrè מְתַחֲזְיָנָא Visibilis, spectabilis. in lib. Rit. Seuer. Patriarch. & in masculino genere מְתַחֲזְיָנָא ibidem. מַחֲזֵי Apparentia, vel locus in quo videbantur maculæ, vt מַחֲזֵי נִתְקָא Apparentia vulsuræ seu euulsionis. Leuitic. 13. pluries. Item כְּדַחֲזֵי Vti decet, vt dignum est. Leuitic. 5. חֲזָא Spectandum, dignum. 2 Regum 7. & עַל דִּי חֲזָא Eò quòd conueniret, dignum esset. Dan.3. & חַזְוָן Dignæ, Esther 2.

חזין Primò est Germen. Psalm.126. in Venet. tantùm. Elias scribit rectiùs per Nun in fine, & fatetur se quid significet nescire. insuper Bahal Aruc non adduxisse affirmat, quamuis adducat & interpretetur in radice חזן, nempe Herbam agri. Secundò חֲזִינָא est idem quod ענן Nubes, nubecula. Cantic.2. quanquam possim & Fulgur interpretari ibidem loci. vt in plurali חֲזִינִין Fulgura, coruscationes, quòd citò videantur & euanescant. Iob 28.

חוז Prouincia, portus, vt & Hebraicè. Numer. 12. vide suprà.

חדס Probris affecit, maledictis infectatus est. Inde חִידוּס Opprobrium. Isa.43. vt est in Lexico Santis perperam: scribendum siquidem est חִיכּוּר, cùm חיס in eo sensu à nemine quàm ab ipso adferatur. & חִכּוּר inueniatur Isaiæ 43. pro quo חִידוּס adfert. Secundò חָדַס idem est quod רדס Calcauit, conculcauit.

חדק Oppilare, connectere. Inde חִידוּק Dolij operculum, in Aruc. Item חֶדֶק Ruga. in Aruc. Et חִדְקָא idem quod חֶדֶק Spinæ genus. Mich.7.

חדר Idem quod חר Ambire, circuire, circundare. Matth.3. Significat etiam Mendicare. Mar. 10 & in Aphel אַחֲדַר Circundedit, sepsit, muniuit in circuitu. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. חַדְרִינָא Bufo. Leuit.11. in Tharg. Ierosolymitano, vt ait Aruc. חִדְרוּ vt interpretatur Aruc, זה מלך המשיח שהיא חר לאומות ורן לישראל: Hic est Rex Christus, qui quidem חר Vnus est Gentibus, & רן tener ipsi Israel.

חדש Innouare. Hebræum est. & חִידוּשׁ Nouitas. in More lib.2.cap.13.

חדת Chaldaicè & Syrè idem quod חדש Innouare. 1 Reg.11. Inde מַלְכָּא חַדְתָּא Rex nouus. Exod. 1. In fœmineo חַדְתָּא Noua. 2 Regum 6. In plurali masculeo זִיקִין חַדְתִּין Vtres noui. Ios.9. & plurali fœmineo טָעֲוָתָא חַדְתָּן Idola noua. Iudic.5. & חַדְתוּתָא Nouitas. Leuitic.13.

חַדְתוּתָא Innouatio Lunæ in Zoh.col.411. Et capitur pro Rasura, qua caput vel barba videntur innouari.

Item חוּדְתָּא idem quod Græcè ἐγκαίνια, Encænia, Innouatio. Iohan.10. in Euangelio. & חַדְתָּאִית Nouiter, recèns. Marc.14.

חוי & חֲוִי, & in tertia fœminea חַוְיַת Nunciauit, indicauit, ostendit, demonstrauit. 1 Reg.14. & Iud.13. & אִתְחֲוִיָא Nunciatum est. Ios.9. Inde תַּחְוִיתָא Ostensio, declaratio, demonstratio. ad Romanos 3. Secundò חַוִּי significat Inferre, afficere. 2 ad Tim.4. Item חִוְיָא idem est quod נחש Serpens. idem חֶוְיָא Gen.2. Exod.4. Isa.11. & Amos 5. quasi dicas Nuncium, quod nunciauerit ac indicauerit ipsi חוה Chauæ fructum vetitum, ipsa verò coniugi Adamo. Vnde Bar-Cepha Syrus in libro de Paradiso, eam dictam putat ab Indicatione, Hebræi à Vita, quòd sit mater omnium viuentium rationis participum. In plurali חֻיָּן vel חֻיָּן Colubri. Deut.32. & חִוָּן קְטָלָן Serpentes igniti. Numer.21. Item חִוָּה vt Hebr. Portus. Psal. 106. Mem in principio seruile est. vide infrà. חִוָּא Carduus. 4 Reg.14. plur. חוּחִין Isa 34

חוטא Filum, vitta. Iud.16. & Genes.14. In plurali חוּטִין חוּטִין verò idem significat quod חפר Confuit. Iob 16. vel חבר Concinnauit. Ezræ 4. Item חוּטָא vel חוּטָא videtur esse nomen piscis magni vt ceti siue balenæ. de quo sic scribitur in Zoh.col.207: בשעתא דימא קפיץ בג גליו ותהומי טלקו גרתי קבח שרר חר ח טא ומשיך גלגליו ושכין זעפיה ולית מאן דידע ריח ונכח נחת לימא ואזדמן ליח חחוא נונא ובלע ליה: Id est, Qua hora mare subsilit fluctibus suis, & abyssi ascendunt, & descendunt, Sanctus & benedictus Deus immittit חוטא pisce siue funiculum, & attrahit fluctus eius atque compescit procellas eius; & nemo est qui nouerit eum. Ionas descendit in mare, & præparatus est ei piscis ille, & absorpsit eum.

חוּף Proprium nomen viri. in Aruc. חוּך Risus. Iere.48. de quo latius in חֵיךְ.

חול Resedit, quieuit. Deuter.32. Hos.13. Item חוּלָא Profanum, nefastum, non sacrum. Leuit. 10. vt וְהוּא דַרְכָּא חוּלָא Etiamsi via prophana fuerit. 1 Samuel.21. לשון חולין והוא חפך מן קדש וכן קורין לששת ימי המעשה חולכמו שאמרו בין כשבת בין נח לבלשון אשכנז ואלוך ובלעז שיטמאנו: Id est, Idem significat quod חוּלִין id est, Prophanum, quod est contrarium קודש Sancti, siue Sanctitatis. Et sic vocant sex dies profestos, opus חול vt cùm dicunt, Siue in Sabbatho, siue in prophano. Germanicè wuch/ Italice *Setimane*. in Thisbi. חוֹלָא & חֹלָא Arena. Gen.32. Prou.27. & Iob 29. Item חול Phænix auis, quæ & חול per ח dicitur, vt quæ summa Naturæ vis, & laus Dei est. in Zohare. in qua significatione etiam à quibusdam Iob 29. exponitur. חוּל in Rasse tevoth valet חֲסוּשָׁלוֹם, Parcè, & pax, absit. cùm quid absurdum amoliuntur & auertunt.

Item חוּלִי accipitur pro מתק Dulcedine. Iud.9. vi-

tinth.3. Et חַטִּיתִין Expiationes peccati. in Zoh.col.198. sed tunc est à חָטָא.

חָגַג siue חָגַג est Festum agere, mactare victimas. Exod. 5. & Leuit.24. & חָגְגִין Exultantes, choreas ducentes. 1 Reg.30. Et חוּג Arabicè significat Venire. vt notat Sanctes Psalm.41. vers.4. חַגָּא Festiuitas. Iud. 21. plur. num. חַגָּא Dies festi, læti, festiuitates. Ezech. 45. Vnde Elias ait in Thisbi, חג ומועד של עובדי עבודה זרה אבחנו מכנין אותו חגא מלשון שבר כמו למצרים לחגא וכן קורין אותו איד עיין בשרשו: Id est, Festum & solennitatem eorum qui seruiunt Idololatriæ, cognominat חַגָּא quod Contritionem significat, sicut accipitur Isaiæ 19. לְמַצְּרִים לְחַגָּא Eadem de causa etiam איד nominant, hoc est, Exitium, perditio. Vide in radice sua. Hæc ille. Item חַגָּא מְיוּד Agnus assatus. Cant.2. Secundò חוּג significat Gyrare. & חוּגְתָא Gyrus, circulus. Prou.8. Item חוּג Piscina. in Aruc. חוּג עֲגָלִי Circulus Arcticus. חוּג חֶפֶךְ עֲגָלִי Circulus Antarticus. in Comment.

חַגְבָּא Bruchus, locusta. Leuit.11. חַגְוֵי Foramen. & in plurali חַגְוֵי Foramina. Cantic.2. חָגַל Apprehendit. in Aruc.

חָגֹס Cuniculus. inde in exemplari Venet. Prouerb.30. legitur pro שפנים Cuniculis חַגְסֵי: in Complut. חִגְסֵי: vtrum melius non dico. nam Bahal Aruc adhuc aliam adfert lectionem, חַגְסֵי videlicet. Et חגיס Syriacè Claudus. Matth.18.

חָגַר Primò significat Claudicare. 2 Regum 4. Inde מַחְגִּיר 2 Regum 19. vel secundum Complut. מֶחְגַּר, & iuxta Venet. חִגֵּר Claudus, rectiùs; nam nec מַחְגִּיר nec מֶחְגַּר adfert Elias. Item חַגְרָא Claudicans, claudus. In plurali חֲגִירִין Claudi. Isaiæ 33. Inde חַגֵּר פּוּם Clausus ore. Et חַגּוּר מַמְלַל Captus vel clausus loquela, oratione. Exod. 4. in Tharg. Ierosolymitano. Item חַגְרָא Est locus qui Hebraicè dicitur שור 1 Regum 15. Gen. 10. & 16.

חָדָא vel חָדִי Gaudere, lætari. Genes.17. Exod.18. & Psalm. 16. חָדֵי Lætans. & חַדְיָא Lætus. aliâs malè חֶדְיָא Prou.17. In plurali חָדִין Læti, iucundi. alij חָדָן sed prauè. 3 Regum 8. & Syrè חַדְיָא Hilaris, lætus. Iacobi 2. Inde חֶדְוָא Gaudium, lætitia. 1 Reg. 18. & Euge, eia, exclamatio gaudentis. Psalm.35. & חֶדוּ Hilaritas, exhilaratio. in Zoh. Item חֶדְוָה Lætitia. vt עוז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ Fortitudo & gaudium in suo loco. 1 Paral. 16. in textu Hebraico. & Syrè חַדוּתָא Lętitia. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ, & aliquoties in nouo Testamento.

Inde חַדְיָא seu חֶדְיָא Pectus, seu Pectusculum. חֶדְיָתָא aliâs חֶדְוָתָא Pectora. Leuitic.7.& 9. חַדּוֹהִי Pectus eius. Dan.2.

Item חַדְיָא Mamilla. Cant.8. at putarem scribi debere חִדְיָא vt alibi multis in locis. Cæterùm חַד idem quod Hebraicè אחד Vnus, detracta per Aphæresim Olaph, quam secretiores interpretes etiam in Hebręo volunt significare Dei vnitatem, vt א sit Dux, & חַד Vnus, quasi dicas Deum rerum omnium, ac totius mundi machinæ Ducem vnicum. Inde מַלְכָא חַד Rex vnus. Iosue 12. In fœminino אִתְּתָא חַדָא Mulier vna. 4 Regum 4. & Syrè חַדְגָא Vnicus. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. Et חַדְדָא Syrè significat Inter se, adinuicem, simul. vt וְלָא מִשְׁכְּחִין עִם חַדְדָא id est, Non quæstum faciunt inter se. In libello 7. Climatum manuscripto כַּחַדָּא Pariter, simul. vide יחד. & לַחַדָּא Valde. in Lamed. Et אִתְּחַד Apprehensus est. 1 Reg.10. vide אֲחַד.

חִד praeterea significat Aenigma proponere. Iudic.14. Idem חִוֵּר Proposuit ænigma, rē explicatu difficilem produxit in medium. in Bechaiai super Genesim.

Inde חִידָתָא vel חִידְתָא & חִידָתָא Ænigma, problema. ibid. אוּחְדָתָא aliâs אוּחְדוֹת Psal.49. plur. חִידָאִין & חִידִין Ænigmata. Deut.12. 3 Reg.10. Idem חוּדִין Abac.2. & Psalm.78. sed alij legunt חִדָּוִין idem. & אַחִידָן Dan.5. חַדּוֹדֵי עֵינָן Præstigiatores, qui perstringunt oculos. Deut.18. vide infrà in חֲדַיב.

חֲדַיב Nomen prouinciæ, quæ Hebraicè dicitur רִפַת. Hanc incolunt Riphæi populi, qui alio nomine Sarmathæ dicuntur. Fuit autem Riphath filius Gomeri, frater Askenas, ad quem Germani genus suum referunt. Hæc vox חֲדַיב reperitur Genes.10. in Ber.rab. Idem, vt supra scripsimus, reperitur quoque per He scriptum sic חֲדִיב Ier.51. Aruc tamen vbique scribit per Cheth.

habet חֲבָלִין כְּלִידְתָּה Dolores tanquam parturientis. Psal.48. Hæc in Thisbi.

חֲבַנָּן Syriacè significat Pigrescere, otio torpescere. Inde חַבְנָן Piger, desidiosus. ad Roman. 12. & חֲבַנְנָא Idem. Matth. 25. & חֲבִינְנָא Piger. Prouerb.18. & חֲבִינְנוּתָא Pigritia. Prouer.22. vbi alij legunt חֲכִינְנוּתָא & חֲכִינְנָא per Caph. Habet etiam Complut. חֲבִינְנוּתָא.

חַבְנָנוּתָא Pigritia, desidia, otium. 1 ad Timoth.5.

חָבַס Confregit, contriuit. in Aruc.

חָבַץ Primò idem est quod הפיק חמאה מחלב hoc est, Exprimere butyrum de lacte. in Aruc. Secundò Syricè חַבַּץ significat Comprimere, corripere, constringere. Luc.16. Marc.3. & חֲבָצָא Compressio. Marc. 5.

Tertiò idem est quod קבץ Congregauit, conglobauit, coagulauit. in Aruc. Inde חַבָּץ est עיגול של תמרים Globus seu congeries dactylorum, hoc est, Panis ex dactylis confectus, in Aruc. vnde Gallicè *Chabas de figues*. Item חבוץ Cibus ex farina, oleo, & melle confectus. in Ber.rab. cap.48.

חָבַק & חֲבִיק vt & Hebraicè, significat Amplecti, complecti. Prouerb.4. at Eccl.3. & 4. est Hebræum tantùm. & תְּחַבֵּק Complicabis, in futuro pro חָבַק Complexu. Prou.6. Item חָבָק Operimentum asinorum. in Aruc.

חָבַר Coniunxit. in passiuo tantum vsurpatur אִתְחַבַּר Adiūctus est, associatus est. Esa 8. Hos.4. Psal.122. & Num. 25. In Pael חַבֵּר Concinnare, componere. Iob 16. Inde חַבְרָא Socius, collega, consors. in plurali חַבְרִין & חַבֵּרִין Iud.7.& 14. In fœminino חַבְרְתָא Socia. Esth.1. in plurali חַבְרָתָא aliâs prauè חַבְרוֹתָא Sociæ. Iud.12. Item חִבּוּר Complexio, copulatio, compositio. & אִתְחַבְּרוּת הִתְחַבְּרוּתָא חַבְרוּתָא Coniunctio, copulatio, consociatio. in Zoh.col.141.& 417. מִתְחַבֵּר Coniunctiuus. Secundò חִבֵּר in Commentariis significat Edere, seu componere librum. Inde מְחַבֵּר Auctor.

Item חַבּוּרָא Incantatio: à consortio scilicet dæmonum sic vocata. Hæc Recentiores quidá. & notant Deut.18. tametsi illic non legatur חַבּוּרָא sed חבר, & hoc quidem in Hebræo; quia in Chaldæo est רְשָׁן. Sed scio quid eos fefellit. Legerunt in Aruc è Tharg. Ierosolym. super illud Deut.14. לא תתגודדו Non vos incidetis; חַבּוּרִין חַבּוּרִין quod putauerunt vertendum Incantationes, incantationes; quòd sacerdotes Baal, qui ita corpora sua dilaniabant, viderentur quadam vti arte magica. sed ibi חַבּוּרָא à quo plur. חַבּוּרִין, vt Hebræis, Liuorem, plagam, & percussionem significat. חַבְרָא quoque Syris significat Foueam. Matth.12. Item Persæ vocant כומרים Pontifices; & sacerdotes חַבְרִים. in Ber.rab.cap.18. cuius singulare est חַבָּר. Porrò חַבְרַבַּר significat Obscurare. Psalm. 138. Est in Complut חַשִּׁיוּךְ. Inde חַבִּירָא Caligo. Prou.4. item Rapina. Leuit.7. & חַבִּיר Niger, mœstus, contristatus. Psal. 38. quæ, vt iam bis monuimus in הבר & חבר, lege cum Elia חַבִּיר & חַבִּירָא. & pro Rapina. Leuitic.7. restitue תְּבִירָא id est, Quod fractum est, mutilatum. Porrò חֲבַרְבּוּרוֹת in Commentariis ponitur pro נקודות Punctis seu maculis. Significat etiam Procreatum ex serpente & bufone. & חַבְרָנָא Interitus. Item חֲבֵר vt dicit Elias in Thisbi; אדם שהוא נסמך לרבנות אבל אינו ראוי עדין להיות מורה הוראה להקרא מורנו הרב קורין אותו חבר הרב פירוש נתחבר אל מי שהוא מורנו הרב ובגמרא נהגו לקרא כל מי שאינו עם הארץ חבר: Homo qui breui adepturus est dignitatem Rabbinicam, verùm nondum planè dignus est vt doceat, & vt vocetur Morenu Harab, Doctor noster Rabbi, eū, inquam, vocare solent חבר הרב hoc est, magistri collegā: quippe qui socius factus sit ei, qui est Morenu Harab. Et in Ghemara quemlibet qui vulgaris & & illiteratus non est, consueuerunt appellare חֲבֵר. Hæc ille.

חָבַשׁ Includere, concludere. Lucæ tertio. Inde חַבּוּשָׁא idem quod Hebraicè עצר Claustrum, ergastulum. Actor.8. Item Angustia. ad Roman.8. Et חַבִּישָׁא Carcer. Genes.40. in Thargum Ierosolymitano. Aruc scribit חֲבוּשָׁא.

חָבוּשׁ Malum cotoneum. in Aruc.

חֲבַת Accensum esse. Lucæ 12. & חַבְתָּא Stipula, sic dicta quòd facilè accendatur. 1 ad Co-

& חַבִּיבַתָּא idem. vel est Socrus. Deut. 27. in ipsomet Tharg.

Porrò חַבּוּבָא ܚܒܘܒܐ Syriacè significat Sarmentum. Act. 28. חָבָא Est nomen cuiusdam auis. in Aruc.

Et חוּבָא Nomen vxoris Rab. Huna. in Aruc. Reperitur & חָבַב forma Hebraica in Rabbinis frequenter. Item חַבִּית Veges, dolium. Psal. 118. in Midr. De quo Elias, בדברי ר״ל חַבִּית מְלֵאָה יַיִן וברבוי חֲבִיּוֹת וזחו ראיה ששרשו חבה כי חהא התהפך ליוד נעה על משקל חביות מן חבה ואם היה שרשו חָבַת היה הרבוי חביתות על משקל בריתות מן ברית ומעשה החביתים שברבדי חימים שרשו חבת מן מחבת בשמן וחבית בלשון אשכנז ואסובלעז בוטא: In verbis, inquit, Rabbinorum felicis memoriæ legitur, Dolium plenum vino. In plurali dicitur חֲבִיּוֹת quod argumentum est radicem eius esse חבה. Nam He mutatur in Iod mobile iuxta formam חביית quod venit à חבה. Quòd si radix eius esset חבת, fieret plurale חביתות iuxta formam בריתות, à ברית. Cæterùm quòd 1. Paralip. 9. legitur עַל מַעֲשֵׂה הַחֲבִתִּים Super ea quæ in sartagine fiebant, radicem habet חבת, desumptam & deductam ab illo Leuit. 6. מַחֲבַת בַּשָּׁמֶן id est, Patella cum oleo. חַבִּית autem Germanicè dicitur Ein fasse, Italicè *Buta*. Hæc in Thisbi.

חָבַד Pullatis seu nigris vestibus se induere. Inde חָבִיד idem quod קדר Atratus, pullata veste iudutus. Psal. 35. Hæc Pagninus. Elias ostendit legendum חַבִּיר. quamuis exemplar Complut. perpetuò habeat חַכִּיר. Vide quæ suprà in חבר diximus.

חָבַט & חַבִּיט vt & Hebraicè, significat Percutere virga, excutere. Deut. 24. Iud. 6. & Isa. 28.

Ibidem מַחֲבוֹטָא est idem quod שבט Virga, baculus excussorius. Isa. 28. Inde חִבּוּט הַקֶּבֶר Excussio seu percussio sepulchri. Elias in Thisbi. & מִטְרָא חַבִּיטָא Pluuia excussoria, quatiens. Prou. 28. Secundò חָבַט significat Prosternere se in terram super ventrem. in Sche. rab. cap. 1. & Psal. 9. & 18. in Midr. & חוּבְטָא idem est quod בטן Venter. Item חָבָט est אוזן של סנדל Auris calceamenti, siue corrigia. in Aruc.

חָבַל vel חַבֵּל primò idem est quod השחית Disperdidit, labefactauit, corrupit, labefecit. Gen. 4. & 6. Ios. 22. & 4 Reg. 13. מְחַבֵּל Colem fractus. Deut. 23. Apud Rabbinos חָבַל more Hebræo significat Verberare. vt חַחוּבֵל בְּאָבִיו חַחוּבֵל בְּחֲבֵרוֹ Qui verberat patrem suum, qui verberat socium suum. Verùm pro Perdere, destruere, corrumpere non inuenitur, nisi in coniugatione Pael tantùm, vt notat Elias in Thisbi. Inde מְחַבְּלָא Dissipator. 1 Reg. 13. & Syriacè מְחַבְּלָנָא ܡܚܒܠܢܐ Corruptor. in lib. Rit. Seu. Patr.

Item חַבּוּלָא Corruptio, interitus. vel vt est in Compl. חַבּוּלָא Labes. siquidem est in Hebræo מום quod est Macula, næuus, labecula. Iob 11. & מְחַבְּלָנוּתָא ܡܚܒܠܢܘܬܐ Syrè, Corruptio. ad Rom. 2. & חֶבֶל idem quod נזק Nocumentum, damnum. Daniel 3. R. Sahadiah מום Labē, Aben Ezra חשחתה Corruptionem interpretantur. Secundò חָבַל significat Calefacere. & חֵבֶל Calor, æstus. in Aruc. Tertiò Pignorare, oppignerare. Deut. 24. Hebræum est. Inde חִבּוּלָא Vsura, fœnus. Exod. 22. & Leuit. 25. & Ezech. 18. alij plural. חִבּוּלָא scribunt. Et Syriacè חוּבְלָא ܚܘܒܠܐ Vicem significat. Gallicè *La pareille*. 1. ad Tim. 5. In passiuo אֶתְחַבֵּל ܐܬܚܒܠ Euanescere, corrumpi. Act. 13. & חַבּוּלָא Flagitium, culpa. Daniel. 6. Quartò חָבַל significat Incidere. inde חִבּוּל Incisio. Leui 21. vt adducit Santes. sicut & pro Tenere, quod nec in istis significationibus reperi, nec Elias ipse attulit.

Item חָבַל adducunt pro Orbare. vnde מַחְבְּלָא Orbata. Exo. 23. vbi non מַחְכְּלָא sed bene מַחְבְּלָא, à תְּכַל quod Chaldaicè est idem quod Hebraicè שכל Orbare, reperitur. Sextò Parere & dolere, eniti cum dolore. vt & Hebraicè. Isa. 13.

Item חֶבְלָא est Funis, restis, rudens. in plurali חֲבָלִין 2 Regum 18. Item ponunt חֵבֶל & חֲבִילָא Fasciculus, funiculus. Amos 7. rectè חֵבֶל si pro Hebræo adducant. nam Chaldaicè ibi legitur עִדְבָא quod Sortem significat. חַבּוּלָא Astutia, ingenium. in More lib. 1. cap. 33. & 73.

Item חֲבָל Heu, væ. Iob 10. Complut. habet חֲבוֹל. Vnde apud Rabbinos חֲבַל עַל דְּאַבְדִּין וְלָא מִשְׁתַּכְּחִין Id est, Heu super iis qui pereunt, & non inueniuntur. & sic Thargum, vbi in Hebræo est אַלְלַי לִי habet חֲבַל עָלַי Væ mihi. ואולי הוא מלשון עצר וחבלי יולדה וכן תרגום חיל כיולדה חֲבָלִין כְּלֵידָתָה: Et forsan desumptum est ab illo Oseæ 13. Et dolores siue nixus parturientis. Et sic Thargum quod respondet Hebræo חיל כיולדה habet *gasche courte* (id est, Palmula, seu extrema pars remi.) Hucusq; interpretatio eius. Cæterùm vide in Radicibus Kimchi in radice זֶרֶת & טֶפַח Quinetiam sic vocant minorem digitum זֶרֶת, de quo auctor Aruc tradit, eum ita fuisse appellatum, quòd eo mensurare soleant thymiama. Vide in radice אצבע. At auditione accepi ex ore domini & patris mei, cuius felix faustumque sit meminisse, vocatum esse זְעֵרֶת. nam in Thargum quod respondet Hebræo קְטַן est זְעֵיר & absorberi Ain, sicut absorpta inuenitur aliis in locis. Hæc ille. זש״ in Rasse tevoth valet זֶהוּ שֶׁאָמַר vel זֶה Hoc est quod dicit. & cū וש״ Et hoc est &c. זשר״ valet זֶה אוֹ זֶהוּ שֶׁאָמַר הַכָּתוּב אוֹ הַפָּסוּק Hoc est, Quod Scriptura vel versus (Biblicus) dicit. Sæpe obuium in Midras.

זֵיתָא idem quod זַיִת Oliua. Leuit. 24. Item זִיתָא est בורית Sapo. in Aruc. זִיתוּס vel זַתוּס Mixtura ex hordeo, croco, & sale.

LITERA CHETH.

ח

חֵית Fortis aspiratio, octaua Alphabeti litera, significat propriè Terrorem, vel, vt vult Caninius, Quadrupedem seu feram quasi חַיָּה: primam tamen interpretationem veriorem agnosco. Hæc litera nec in Hebræo, nec in Chaldæo siue Syriaco vnquā ancillatur: sed semper est de themate; &, vt sic dicam, de essentia dictionis. In numeris valet simpliciter 8. sin accedant duo puncta vel linea, vt suprà de aliis diximus, valet 8000.

חָב siue חוב ordinis quiescentium in media, primò significat Debitorem esse, obligari, teneri. Hinc חוֹבְתָא Debitum. Ezech. 18. מְחוּיָבִים Obligati, obligatione deuincti. in Commentariis. Secundò significat Peccare, iniquè agere. Iud. 10. & 1 Regum 15. & Exod. 32. Inde חוֹבָא & חוֹבְתָא Culpa, delictum, noxia. Ios. 22. & Leuitic. 4. in regimine חוֹבַת קְטוֹלֵיהּ Reatus, vel noxa necis eius. Ezech. 18. In plurali חוֹבִין Scelera, delicta, flagitia, peccata. Leuitic. 22. In Piel חַיֵּב vel in Pael Chaldaico חַיֵּב ܚܝܒ Condemnare, reum peragere. Daniel 1. & Psalm. 94. In passiuo אִתְחַיַּב Teneri, obnoxium esse. Exod. 4. & Numer. 16.

חַיָּב & חַיָּבָא Peccator, reus, sceleratus, iniquus. Eccl. 8. & Ezech. 18. In plurali חַיָּבִין Rei, flagitiosi, peccatores. Genes. 42. Psalm. 1. & חַיָּבָיָא Numer. 16. חַיָּבְתָא Scelesta, improba. vt מַלְכוּתָא חַיָּבְתָא Regnum sceleratum. Amos 9.

חִיּוּבָא Impietas, iniquitas, scelus. Iob 35. Item Syriacè חוֹבָא ܚܘܒܐ Debitum, offensa, error, peccatum. vt in Oratione Dominica וְשָׁבוֹק לַן חוֹבַין Et remitte nobis debita nostra. & statim sequitur שְׁבַקָן לְחַיָּבַין Remittimus debitoribus nostris. Et alia forma חוּבָא ܚܘܒܐ Condemnatio. ad Rom. 5. & חַיָּבוּתָא Condemnatio. 8. eiusdem. Porrò inuenitur in Commentariis חִיּוּב pro Necessitate, & affirmatione: & הִתְחַיְּבוּת pro Sequela, vel consecutione. Inde מִשְׁפָּט מְחַיֵּב Propositio affirmatiua.

חָבָא Significat Abscōdere, occultare. הֶחֱבִיא in Hiphil, Abdidit, abscondidit, occultauit. in Zoh. col. 141.

Inde חֲבָיוֹנֵי Absconsiones, latibula. Cantic. 2. & חוֹבָא Sinus. Exod. 4. in Tharg. Ierosolymitano. & Prouerb. 5. & 6. iuxta Aruc. alij עוּבָא vel עֵיבָא. vide in Hain. Item חוב significat Ramum arboris. In passiuo אִתְחַבָּא Thren. 1. Latuit, fuit absconditus.

חַבִּיב Dilexit, amauit, amore cōmplexus est. Deut. 33. & Psal. 18. In passiuo אִתְחַבִּיב Amore conglutinatus est. 1 Reg. 18. & in Aphel Syrè אַחֵב ܐܚܒ Dilexit, amauit. & חוּבָא Dilectio, amor, charitas. Iohan. 15. Inde חֲבִיב idem quod אחוב Dilectus, charus, amabilis. Numer. 7. Ierem. 30. plur. חֲבִיבִין Chari, dilecti. Exod. 19. & 2 Reg. 1. & חֲבִיבָא Deuter. 26. in Tharg. Ierosolymitano.

חִיבּוּב Dilectio, charitas. Ezech. 24. & Mich. 6. etsi alij legant חֲבִיב. Idē חִבּוּתָא Amor. Cant. 1. & חַבִּיבוּתָא atque חַבִּיבוּתָא Amor vehemens. in Zohare. חֲבִיבָא in masc. & fæm. genere, Patruus, amita. Leuit. 10. & 18. in Tharg. Ierosol. vt habet Aruc.

רז"ל בזה ובלשון אזהרה באמרם מְזַרְזִים אֶת הָאָדָם בְּשֵׁעַת מַעֲשֶׂה וכן אין מְזַרְזִין אֶלָּא לְמוֹזְרָזִין ורומיהם רבים בלשון אזהרה בלא גיוואלנט ובלעז אוריצטו או סוליציטו: Id est, Multum vtuntur Rabbini, beatæ memoriæ, hoc vocabulo pro אזהרה hoc est, pro Admonitione: dum dicunt, Admonent hominem in hora operis. Item, Non admonent nisi admonendos. & similia multa in significatione admonitionis. Germanicè Gewarnet. Italicè *Auisato, o sollicito.* Hactenus Elias. זַרְזִיר Lelaps, canis leporarius. in Beresf. rabb. cap. 76. Et זַרְזִיר est שם עוף Nomen auis, quæ Germanicè vocatur אגליישטר id est, Pica. alij dicunt Sturnum esse. in Aruc.

זְרַח Idem quod תקן Aptauit, præparauit. in Aruc. זְרִמִית idem quod זֶרֶם Inundatio, diluuies, alij turbinem & tempestatem exponunt. Isa. 4. 30. & 32.

זַרְנָךְ Auripigmentum. Italicè *Orpimento.* in Aruc.

זַרְנוּקָא est חמת עשויה מעור Vter seu lagena ex corio facta. Psal. 119. in plur. זַרְנוּקִין Vtres coriacei. in Aruc.

זְרַע וזֶרַע Seminauit, conseuit. Iud. 6. Inde זַרְעָא & Semen. Genes. 47. 4 Reg. 10. & Syriacè זַרְעוּנָא Semen. Marc. 4. & זַרְעָה Satio. in Zohare.

Item זַרְעִיתָא Generatio, genus, cognatio, posteritas, prosapia. Ierem. 3. Gen. 8. & Ios. 7. In plurali זַרְעָתָא Cognationes, genera. Ierem. 33. & זַרְעִין Idem. Ios. 7.

זְרַף Significat Aggrauare, comburere. vt Hebraicè שרף. & Capere, rapere, crescere. in Aruc. Inde זַרְפָּא Verruca. Item Tumor sanguineus, morbus aggrauans siue carnem inflans. & tunc scribitur זַרְיָף. in Aruc.

זְרַק וזֶרַק Sparsit, aspersit, fudit. Exod. 9. & 24. & Num 19. & Leuit. 7. Vnde Prouerbium זְרוֹק לַחְמְךָ עַל אַפֵּי מַיָּא וּבְכַשְׁתָּא וְאַתְּ מְשַׁכַּח לֵהּ בְּסוֹף יוֹמָיָא: Sparge panem tuum super faciem aquarum, & super aridam, & inuenturus es eum in fine dierum. In Ben Syra. In passiuo אִזְדְּרִיק Dispersus est. in Zoh. col. 105. מִזְרָקָא Pollubrum, phiala, crater. Numer. 7. in plurali מִזְרָקָיָא Zachar. 14. זִרְקָתָא Nomen plur. sunt qui Crateram in singulari: alij qui Craticulas exponunt. Isaiæ 33. Est autem locus ita obscurus, vt dicat Elias, Auctorem Aruc illum adduxisse quidem, sed non explanasse. Legitur autem secundum Aruc, Eliam, & Venetam editionem, hoc modo: וְיִכְנְשׁוּן בֵּית יִשְׂרָאֵל נִכְסֵי עַמְמַיָּא סַנְאֵיהוֹן כְּמָא דְּכָנְשִׁין יָת זִחְלָא וְאָזֵן בְּמָאנֵי זִרְקָתָא: Id est, Colligent autem Israelitæ opes gentium inimicarum suarum, perinde ac qui colligunt locustam, & comburentur in armis velut quæ comburuntur in craticulis. Sic nonnulli. At exemplar Complutense alterum hemistichium sic habet: אִיתַיִן בְּמָנֵי זִינָא כְּמָא דְּאִיתַיִן בְּזִרְקָתָא quæ quid velint, vt verum fatear, nescio. Interpretatio quidem Compluti facta habet: Armabuntur armis bellicis, sicut qui armantur lorica. in quibus exponitur אִתַיִן quasi אִתְזַיָּן, à זַיָּן Armare, de quo suprà. Alij verò אָזֵן deducunt ab אָזָא Comburere; quid autem moueat vtrunque, vt hic Craticulas, ille Loricam seu זִרְקָתָא interpretetur, non video. Sanè existimo hæc aliam recipere expositionem, sed quænam tandem sit, modò ingenuè fatear, nescio. מְזַרְקֵי מְצָדָן Effusiones retium, id est, Ea quæ è reti proiiciuntur, postquam illud piscatores ex aqua in terram proiecerunt. alij מְזַרְקֵי מְצָדָן scribunt, & exponunt Lagunculas fractas.

זַרְקָא Balista, catapulta. à proiiciendo dicta: quo nomine & accentus quidam regius siue propter similitudinem, siue quòd significet vberiùs profundendam esse vocem (accentus enim Hebræis notarum musicalium supplent vicem) appellatur. זִרְתָא est טפח Palmus, vel, vt Aruc exponit, אגרוף מתוח לגנה Pugnus in longum protensus. Isa. 40. & Exod. 28. Capitur etiam pro Digito minori vel auriculari. In hanc vocē sic scribit Elias in Thisbi: אמרו רז"ל שהוא מדה של חצי אמה של ששה טפחים והלועזים פותרים זרת פאלמו בלעז ואנחנו פותרים אותו רז"ל אל ורש"י פירש כן נומד ארכו דשופטים דומאלנא בלא"ז ובלעז גשקורטא עד כאן לשונו ועיין בשרשי קמחי בשורש זֶרֶת וְטֶפַח וקירין גם כן לאצבע קטנה זֶרֶת ופירש בערוך לפי שבו מידדים הקטרת עיין בשרש אצבע וקבלתי מפי ארוני אבי הראש זל שנקרא זְעֵרֶת תרגום של קטן זעיר ונבלעה העין כמו שנמצאת מובלעת במקומות אחרים: Id est, Dicunt Rabbini, pię memoriæ, mensuram esse semicubitalem, quæ constat sex palmis. Et Italici (Iudæi) זֶרֶת exponunt *Palmo* vulgariter. Nos autē interpretamur Ein daumele. Sic & Rabbi Scelomoh Iarchi exponit illud Iudic. 4. נוּמָר אֶרְכּוֹ Germanicè daumelna, Gallicè *gasche*

vocat patrem patris sui, aut patrem matris suæ, זְקַנְיָ & matrem patris sui, aut matrem matris suę זְקֵנְתִּי (auum & auiam) in Thisbi. זְקֻנָתָא Senectus, senium. Psal. 71.

זְקַף וסֵף Primò significat Leuauit, eleuauit, erexit. Psal. 144. Gen. 13. & Isa. 49. & Iud. 19. Secundò significat Crucifigere, in crucem attollere. & in passiuo אֶזְדְּקַף הוסף Crucifigi. Item אֶזְדְּקַף Intumescere. vt יַמָּא דִין אֶזְדְּקַף הָוָא Mare autem intumescebat. Iohan. 6. in Euangelio.

Inde זְקָפוּת Eleuatio. Psalm. 141. & זְקִיפוּת Crucifixio. in libello precum Syriaco. קוֹמָה זְקוּפָה Statura erecta. Mich. 2. זְקִיף rectiùs זַקִּיף, aliâs & זְקִיף Erector, seu erigens. Psalm. 146. & Iob 26. זְקִיפִין Recti, erecti. Iere. 10. & זְקִיפָא Trabs erecta, patibulum. in 2 Tharg. Esth. Vnde Elias ait, עץ של תליה מתורגם בשלש לשונות צְלִיבָא קֵיסָא וְזִקִיפָא אונקלוס ויונתן תרגמו את כלם בלשנא צְלִיבָא ובתרגום הראשון ראסתר מתורגמים קֵיסָא ובתרגום שני זְקִיפָא וכן בעזרא וְזִקִיף יִתְמְחֵא עֲלוֹהִי בלא גאלגן ובלעז פורקא: Id est, Lignum suspendij in Thargum redditur per tres voces, Zeliba, Kesa, Zekipha. Onkelos & Ionathan reddunt omnia per Zeliba. & in 1. Tharg. Esther interpretantur Kesa, in secundo autem Zekipha. Itemque in Esra cap. 6. Et suspensus configetur supra eum. Germanicè Galgen/ Italicè *Furca.* in Thisbi. Item זְקָפָא Pollex. in Aruc. & מִזְקָף Strigil.

זְקַר וסֵר significat Cadere retrorsum & aspicere. in Aruc. Significat & Contexere, Syriacè. Inde זְקִירְתָא Contexta, Ioh. 19. זְקַת idem quod דרבן stimulus bouis, aculeus. 1 Reg. 13. & Prouerb. 14. זִיקְתָא vt legit Elias, vitiosè in Complut. & Venet. וְקָתָא vt iam præmonuimus. In plurali זִקְתִין Aculei. Eccle. 12. Et זִקִיתָא Est genus ferę esui accommodatæ. in Aruc. & הֶזֵק Læsio, damnum. In More lib. 1. cap. 19. vide נֶזֶק.

זַר וזֵר Ordinis quiescentium in media, Diuertit, declinauit. Iud. 4. vide suprà זור. Inde זַרְנָא Recessus. in Vaic. rab. cap. 18. Significat etiam Alienare. item Detinere. & Premere, ac exprimere. Item זְרִירוּ Sternutatio eius. Iob 41. Complut. habet מַקְקוּי vide in suo loco. Et זֵר Corona, sertum. alij דֵּיר legunt. vt suprà videre est. Exod. 15.

Et זַר Acinus vuæ. in Aruc.

Et זִירִין Manipuli indurati. Pro אוצר רב ponitur in Venet. סִמְתָא דִּזְרַבְתָּא Thesaurus multiplicationis. Prou. 15. in Compl. סוּמָא דְרַחֲבָא תוּרְבָתָא. Sed putarem ego scribendum סִימָא דְרַחֲבָא רַבְּתָא id est, Thesaurus auri multi. Quidam opinatur restituendum in Venet. (non enim Complut. viderat) סִמְתָא דְרַבְּתָא Thesaurus multitudinis. זַרְבּוּב Rostrum. in Vaic. rab. cap. 5. in plurali זַרְבּוּבִיּוֹת in Aruc.

זְרַד Putare, incidere, secare. in Aruc. זַרְדָא Lorica. in Aruc. Inde זִירוּר est סולת Genus farris vel frumenti, quod in quatuor secabatur partes. in Aruc. Et זַרְד Corium. ibidem. Et זַרְדָתָא Arbor quædam frugifera, quam Sorbum vocant. in Aruc.

זְרַז וזֵרַז Accingere, instruere, expedire. Genes. 14. 3 Regum 19. & Iob 38. & Procurare, curam gerere. Genes. 41. Promptum esse & procinctum. alij Festinare & solicitare. Psalm. 37. & 70. in passiuo אִזְדְּרַז Accinctus est, expediuit se, Ierem. 46. & in Zohare. Sternere, stratis tegere asinum vel equum, hypozomatis stringere. Gen. 22. & Num. 22.

Item זְרַז Est cinctorium lumbare. Ierem. 13.

Idem זַרְזָא 4 Reg. 1. in plurali זַרְזִין Succinctoria, perizomata. Genes. 3. Hinc זַרְזָא Fasciculus. & זְרִיזוּת Promptitudo, diligentia, industria. זָרִיז Diligens, prouidus, circunspectus. frequens in Commentariis. Item Fortis, industrius, strenuus.

זְרִיזִין Accincti, expediti. Esther 3. & מְזֻרְזָא Instructi, armati. Iudic. 7. Vnde dicit Elias in Thisbi, אדם שיש לו לב חזק ואינו ירא משום אדם רוצה לומר שהוא הפך מן איש הירא ורך הלבב קורין לו זריז ונראה שהוא נלקח מן וירק את חניכיו תרגום וזריז וכן המושים והלוצים כלן מתורגמין בלשון זריז וכן אזור נא כגבר חלציך זריז כרון כגבר: Id est, Homo cui est cor forte, quique nullum hominem timet, vult dicere, qui est oppositus homini timido & pusillanimi, eum appellant זָרִיז. Et mihi videtur desumptum ab eo Genes. 14. Et expediuit delectos iuuenes suos. vbi Thargum habet וְזָרִיז Et accinxit. & sic חמושים & חלוצים omnia exponuntur per זריז Instruere, accingere. Cuiusmodi est illud Iob 38. Accinge nunc tanquam vir lumbos tuos. Tharg. זְרִיז כְּדִין כַּגְבָר eodem sensu. Hæc ille. Item de זָרַז dicit ibidem, הרבה שמשו

riri זוּעִי, sicut nec זְוִעָא & זְוִעָא, quę Neoterici huc adferunt è cap. 50. Iere. nisi in Ven. nam Complut. legit זְוָעָת & זְוָעָא Nec etiá vllarum istarum formarum meminit Elias in Methurghemá.

Et זְוָעָא Tempestas, fragor, terræmotus. Iob 37. In passiuo אִזְדַּעְזַע Commotus est. Psal. 62. מִזְעָתָא Commotio. in Bechaiai. in Genesim. Item זַע significat Sudare. vnde זְיַעְתָּא Sudor. Gen. 3. sed tunc deducitur à זַע de quo vide infrà. Et matrimonio iungere. & זִיוַע Matrimonium. Psal. 69. in Mid. Item נִזְעִין in Ven. & in Compl. נוֹעֲרָן pro תִּקְעֹרְנָה ponitur, Breuiabuntur, quod cum Elia est restituendum נִזְעָרָן. Prou. 10. Et כְּזַעְתָּא quod rursus scribe וְזַעֲיָתָא cum ipsomet Elia, vel זְעִירִיתָא vt Complut. Fenestra breuis, & angusta. Prouerb. 7.

זְעַטּוּט Ponitur pro אַצִּיל in Tharg. Ierosolymit. Num. 24. & Cant. 6. quod nec ab Aruc adducitur, nec ab Elia explicatur. forsan erit Græcorum ζητητής, Inquisitor, quæstor. Translatio Compluti scripta habet Cant. 6. Magnates.

ܙܥܪܐ Syriacè, Coruus. Luc. 12.

זְעַף Primò significat Irasci. Gen. 40. in Hebræo. & Pro. 19. in Tharg. modò mendum non sit. Secundò Sufflare, & impetum facere. Psal. 9. perperam in Pagnin. itaque legendum est נְזַף Increpauit, conturbauit. Inde נַעְפָא idem quod רוּחַ זַעַף Spiritus, seu ventus furens & impetuosus, turbo. Iob 4. & Psalm. 11. & אִזְדַּעַף Murmurauit, indignatus est. Marc. 14.

זְעַק וְצַח vt & Hebraicè, Clamare, vociferari. Dan. 6. Exo. 3. & 1 Regum 12.

זְעַר וְצַח Diminuit, imminuit. 2 Reg. 7. & Isa. 21. Inde זְעִירָא vel זְעֵירָא Paruus & parua. 1 Reg. 5. & Dan. 8. זְעֵירִין & זְעֵירָא Pauci, parui, minores. Gen. 29. Ios. 7. & 4 Regum 18. זְעֵירְתָּא Parua, minor. Gen. 29. Plural. זְעֵירָתָא aliâs זוּטְרָתָא Paruæ. Psal. 104. זְעוּרָא Pueritia, ætas minor. 2 Reg. 19. זְעִירִין in plur. Ierem 32. זְעִירוּת Paucitas. Leuit. 25. & זְעֵיר Parum, modicum. Ios. 22. Inde זְעֵיר זְעֵיר Paulatim. Exod. 23. כְּזַעֵיר Paulominus, penè, ferè. & זְעֵיר מַיָא Parum aquæ. Iud. 4. Item זְעַר 2 Reg. 18. in Complut. est Prohibere, & in Aruc & Elia. sed Venet. habet מְנַע.

זְף וְפַ & זוּף ordinis quiescentium in media, Deuter. 15. Mutuauit, fœnerauit, & in Ophil אוֹזִיף Fœneratus est. Exod. 22. & in Zoh. Inde מְזוֹפָא Fœnerator, mutuum dans. Psal. 109. Melius in Complut. מוֹזְפָא, Elias מוֹזִיפָא. & מַזְפָא Mutuum accipiens. Isa. 24. & יוֹזִיף Aruc יוֹזִיפָא Idem. Prou. 22. מוֹזְפָנָא ibid. Mutuũ dans. Item Syriacè ܐܙܘܦܐ idem quod אֵזוֹב Hyssopus. Iohan. 19. זף præterea Sculpere significat. Ier. 8. à quo fit זִיפָא, quod R. Schelomoh Opificij instrumentum, quo in auro sculptores characteres & cælaturas incidunt, interpretatur. זִיפְלָא Esth. 1. in 2. Tharg. est שֵׁם מַטְבֵּעַ Nomen monetæ, iuxta Eliam. זַפָּק & זַפְקָא alij, ait Elias, רַפְקָא Vesica gutturis. Leuit. 1. זַפִּירִין Nomen loci. Numer. vltimo. in Tharg. Ierosolymitano. & in Midb. rab. cap. 8. זַפְתָּא & זִפְתָּא Pix. Exod. 2. & Isa. 34. hinc זַפֵּת est Picare. in rad. Kimchi. זִכְרוֹ in Rasse tevoth valet זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה Memoria iusti est in benedictionem. ex Prouerb. 10. Eodem sensu quo superius illud זִ״ל de mortuis.

זְקַ וְסַ & זְקַק Conflare, mundare, expurgare. Psal. 12. Malach. 3. & in passiuo אִזְדַּקַּק Repurgatus est. in Zoh. Secundò significat idem quod אסר Ligare, obligare. Vnde זִיקָא & זִיקָא Compes. in plur. זִיקִין Compedes, catenæ. 2 Reg. 3. & זִיקָנָא, sed alij עִזְקָנָא, Complut. עִזְקָאתָא Ierem. 40. זְקוּקִין & זְקִיקִין idem quod אסורים בזיקין Compediti, vt Kimchi exponit. Isa. 60. Tertiò זַק & זַקַּק significat Conserere, immiscere sese, facessere. Psal. 53. in Midr. Item ponitur pro שמש Coire, seu cõmiscere. in Comment. Porrò זִיקָא capitur pro Vento turbido seu tẽpestate. Iob 4. & 27. Itẽ זִיקָא est Vter, lagenula. Psal. 78. זִיקִין דַּחֲמָרָא Vtres vini. Ios. 9. Itẽ Focus, & scintilla. in Vaic. rab. cap. 12. & in Zoh. Itẽ זִיקוּקִין sunt נִיצוֹצוֹת Fauillæ, scintillæ. Abac. 3. & Psal. 22. in Midr. Itẽ זַקַּק אוֹבֵד significat, Opus est, necesse est. Gen. 30. in Tharg. Ierosolymit. & זִקּוּק Necessarium. Psal. 9. & 17. in Midr. זַקִּיטָא Herba. in Zoh.

זְקַן Barba. Psal. 132. Hebræum est. alioqui Chald. scribitur דִּקְנָא. & זַקְנָא Senex, & auus, doctus, sapiensque hoc appellatur nomine. Psalm. 30. in Midr. vnde Elias, אדם קורא לאבי אביו או לאבי אמו זַקְנִי ולאם אביו או לאם אמו זַקְנָתִי Homo, inquit, vocat

Item Syriacè ܙܡܪܐ ponitur pro κῶμος. Comos autẽ Græcis significabat Deum comessationum, nocturnarumque saltationum, in cuius militia auctorabantur iuuenes, qui coronati noctu cum fascibus musicisque instrumentis, ad amicarum fores procaciter saltabant, cantabantque. Ideo 5 ad Galat. reddidi Comessationem. זְמוֹרָה Pedor, ventus hominis malè olens. item Execratio. in Aruc. Item זְמוֹרָה est אמיר של כרם Ramus vitis. Isa. 17. in Hebr. & in Aruc.

זְמַרְגַּד Smaragdus. Num. 31. & Cant. 5. iuxta Eliam, nam alij אֶזְמוֹרֵד legunt. Item Prouerb. 25. vbi perperam Venet. זְמַרְגְּדָר. Compl. in plurali זַמְרַגְּדֵי Smaragdi. Reperitur quoque cum Aleph in fronte sic אֶזְמַרְגַּד. & Exod. 28. in Tharg. Ierosol. זַמְרַגְּדִין Smaragdi. Atqui Iob 1. est, vt ait Elias, nomen loci. Nam in Hebræo est וּתְפֹל שְׁבָא Et irruit Seba, hoc est Sabæi: Thargum וְנָפְלַת בְּתֻקְפָּא לִילִית מַלְכַּת זַמְרַגְּד Et irruit cum violentia Lilith regina Zmargad. זְמִירַד Arabicè Smaragdus, Hebraicè פִּטְדָה vt ait R. Ionah Exod. 28. & 39. Item הֲלִיכוֹת שְׁבָא Itinera Seba: Chald. הֲלִיכָתָא דְזַמְרַגְּד Iob 7.

זְמִית Ius, Barbari dicunt Brodium: vel Salgema, secundum alios. in Aruc. Vnde Bahal Aruc dicit פירוש זמית מרק שכן בלשון יון קורין למרק זומין ויש מפרשים סלוימא: Latinè: Interpretatio זְמִית est מָרָק Ius, iusculum. sic enim lingua Ionica vocát Ius זוּמוֹן ζωμός, & sunt qui exponant Salgema.

זָן וְנַ Ordinis quiescentium in media, significat Cibauit, educauit. Psal. 77. Cant. 1. & 6. Et in Niphal more Hebræo, נָזוּן Cibatus est, nutritus est. vt להיות נזונים מאור הגדול של מעלה id est, vt nutriantur de illa luce magna superiori. in Zoh. col. 268. Inde מָזוֹן Cibus, victus, alimonia. Deuter. 10. de quo iam suprà. Et זִיוּן Nutrimentum. Exo. 21.

Secundò זַן idem est quod מִין Species. In plurali זַנִּין Species. Genes. 1. Item זַנִּין זַנִּין ܙܢܝܢ bis repetitum, significat Varias, diuersas, diuersosue. vt apud Hebr. 9. Tertiò idem est quod אבנט Baltheus, cingulum, zona. aliâs זוֹן & זוּנָא vel זוֹנָא in Ber. rab. cap. 28. & in Schem. rab. cap. 45.

Item זְנָא ܙܢܐ est Scortari, fornicari. Hoseæ 4. & Isa. 57.

Inde זְנִיתָא ܙܢܝܬܐ Meretrix, scortum. Prouer. 7. & 23. in plur. זַנְיָתָא Meretrices. Hos. 4. זַנָּאִין Scortatores. Ezech. 23. Ierem. 9. Et in singulari Syrè ܙܢܝ Scortator. ad Hebr. 12. & emphaticè זַנְיָא, & in plurali זַנְיָא Scortatores, passim in nouo Testamento. & מְזַנְיָא Fornicatrix, mulier quæ fornicatur. Ezech. 16. זְנוּ Scortatio, stuprum, flagitium. Psalm. 119. & Iob 31. Recentiores Iniquitas, scelus, quòd in Hebr. sit זמה.

זְנוּתָא & זוּנְתָא Fornicatio. Hos. 4. Gen. 38. & in tertia præteriti fœminea זְנִיאַת Scortata est, ibidem.

זְנַב Cauda. Hebræum est. vnde verbum זְנַב Decurtauit, caudam amputauit. in Aruc. & זְנַב Cauda botri, vel קנוקנרה של אשכול vt habet Aruc. זַנְגְּבִילָא, Elias זַנְגְּבֵל Lignum libani, de quo templum Salomonis fuit extructum. Cant. 3. Santes vertit Zinziber, secundum Eliam. & Aruc, qui aliâs dicit vocabulum esse Arabicum, quod significat Lignum rubrum, quod explicat עִינְמוּמוֹ Sinamomum. Item Syrè ܙܢܪܐ Manica. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. זַנְרוּקָא Custos carceris. in Aruc. זְנוֹחַ Nomen vrbis. in Aruc.

Et זְנַח Repellere, procul amandare, elongare. Thren. 2. Hebræum est. זְנַטִּיטוּסְמוֹס Sterilis. in Ber. rab. cap. 37.

זְנִין Vicia: זרעונין שחורים Semina nigra inter frumenta. in Midb. rab. cap. 4. lingua Arabica זוּאָן in Aruc. זְנָס idẽ quod אזור Cingulum, zona. in Vaic. rab. Et peccatum morte dignum. in Vaic. rab.

זְנַק Fluere cum impetu, erumpere, inundare. Deut. 33. in Sche. rab. cap. 16. Hebræum est. זִנְגָּרָא, זִנְגָּרָא in Aruc, Elias זִינוּרָא idem quod חגור Zona, cingulum. Prou. 31. in plurali זוֹנְרִין. Capitur etiam pro רסן חמור Capistro, vel fræno equi. in Aruc.

זַע וְזַ & זַעוּע Ordinis duplicatorum, de quo iam in זוע, Timere, expauescere, moueri, commoueri, contremiscere. Gen. 32. Exod. 20. Isa. 12. & Iud. 7. In Aphil אַזִּיעַ Turbauit, terruit. 8. eiusdem. & Syriacè אַזִּיעַ ܐܙܥ Confundere. Act. 3. & in Cal Insanire. Act. 11. & iterum in Aphil Silentiũ indicere. Act. 21. Inde זִיעָא Terror. 1 Reg. 11. & Ierem. 30.

Item, אַזִּיעַ idem est quod נענע Commouit, R. Schelomoh Perterrefecit. 1 Reg. 28. Inde זִיעוּ Ezech. 37. in Venet. at in Complut. זְוָעָא Commotio, tremor. puto nusquam alibi repe-

חשנים ואומרים שהוא כמו עת ובאמת נראה לי שיש קצת הפרש ביניהם
כי זמן היא כמו כועד וכן כל לשון מועד מתורגם לשון זמן כמו מוֹעֵד צאתך
זְמַן מִפְּקָדֶךָ ורומזו אבל התרגום של עדת ערן נמצא שהם שני דברים ועוד
ראיה אחרת שאומר הפסוק לַכֹּל זְמַן ועת לכל חפץ וכן בדניאל עַד זְמַן וְעִדָּן
ואני אין בי כח לפתור ההפרש שביניהם ושמעתי שהוא ענין פילוסופי דק
מאוד וכן בלשונות הגוים יש הפרש ביניהם זמן בלא"ז ציל ובלעז טירמינו ועת
בלא"ז ציות ובלעז טימפו : Id est, Omnibus est tempus: Eccle.1.
Et constitui ei tempus. Nehem.1. Non inuenitur nisi in illis
duobus locis. Aiunt autem idem esse quod עת. At reuera
videtur mihi nonnihil discriminis esse inter ea. Nam זְמַן idem
est quod מוֹעֵד, scilicet Tempus statutum. Vnde & vbiq; in Thargũ per זְמַן redditur. vt, Tempus egressionis tuæ: Thargum זְמַן מִפְּקָדֶךָ & similia. Verùm interpretatio Chaldaica vocis עת Hebraicè, est עִדָּן. Patet igitur duas res esse. Id quod alio etiam argumento probatur, quoniam Scriptura dicit לַכֹּל זְמַן Omnibus est tempus. Eccle.3. Et suam oportunitatem habet res quælibet. &c. Et sic in Daniele cap.7. עַד זְמַן וְעִדָּן Vsq, ad tempus, & tempus. Ego tamẽ explicare non possum quodnam sit discrimen inter ea, & audiui negotium esse philosophicum perquam subtile. Et similiter in linguis Gentium extat differentia inter ea, quippe זְמַן id est quod Germani dicunt zeit/ Itali *termino*. עת verò Germanicè zeyt, Italicè *tempo* vocatur.

זְמַן Recipit tantùm duas significationes, quæ tamẽ possunt, vt mihi videtur, ad vnam redigi. Hæc enim dictio propriè significat Condicere, conuenire, seu præfinire, & statuere certum quoddam tempus & diem ad quem condicti debeant adesse, quo fit vt etiam hac voce vtantur Paraphrastæ, pro Inuitare, & ad conuiuium & epulas vocare. Santes tamẽ hoc vocabulum pro diuersitate vocum Hebraicarum quas exponit, multifariam interpretatur, vt Exod.25. & 29. Pactum facere, firmare, statuere. Ionæ 1. Parare. & אֵזְדַּמַּן Paratus. Ios.11. Sanctificare. Exod.19. Conuenire. 1 Reg.20. Vocare, inuitare. 2 Reg.13. Elias verò duas tantùm, vt dixi, tribuit expositiones, Præparandi videlicet & inuitandi. prioris hæc sunt: הֱוֵי זְמִין Esto paratus ad tempus. Exod. 34. הֱוֵיוּ זְמִינִין Estote tempori parati. & תְּזַמִּינוּן Condices eos. ibid.19. זַמִּינוּ כְּנֻשְׁתָּא Indicite cœtum. Ioel 2. אֲרֵי זְמִין Quia ad tempus præparauit. Genes.27. Alterius verò עַמָּא זַמִּינִית Populum condixi, vel inuitaui. 1 Reg.8. וְזַמִּין יָת יִשַׁי Et vocauit Isai. ibidem 16. In Hiphil הִזְמִין Accersiuit, vocauit, adduxit, in Kimchi super Zachariam. זַמִּינָא Inuitati. ibidem 9. זכן שמשו ר"ל
במו שקורא חברו לדין באמרם חמזמין את חבירו לדין : והשם הַזְמָנָה ועוד
שמשו בזה בשלשה שאכלו נקראו מְזוּמָן וכמו שעשרה נקראים מִנְיָן לענין
תפלה וקרשה כך שלשה נקראים זמון לענין ברכת המזון ואין זמון פחות
משלשה ולוקחים סמך מן גדלו יהוה אתי שאחר אומר לשנים גדלו חרי
שלשה : Id est, Sic etiam vsurpant Rabbini beatæ recordationis de eo, qui vocat proximum suum ad iudicium, dum dicunt חַמַּזְמִין Qui citat sodalem suum ad iudicium. Inde & nomen הַזְמָנָה Citatio, in ius vocatio. Rursus vsurpant & hoc modo, Tres qui comedunt vocantur מְזוּמָן. Et sicut decem vocantur מִנְיָן ad opus orationis & sanctificationis, sic tres vocantur זִמּוּן ad opus benedictionis mensæ vel cibi. Nec dicuntur זִמּוּן Pauciores quàm tres. Et accipiunt subsidium siue confirmationem ex hoc loco Psal.34. Magnificate Dominum mecum. Vnus enim, inquiunt, dicit ad duos, Magnificate. Igitur sunt tres. Hæc in Thisbi. Item זוּמָן siue זֹמֶן Aqua furfuris. in Aruc.

זְמַר Hebraicè significat, Incidit, amputauit. Inde מְזַמְּרָא Falces, vel rectiùs Psalteria secundum D.Kimchi, exponentem כלי שמזמרים בהם Instrumenta cum quibus canebant. quæ interpretatio hîc magis quàm Falces, conuenit. 3 Reg.7. Secundò, Ouum percutere. in Aruc.

Tertiò זְמַר significat Canere, cantare. Thren.3. & Psal.104. Inde זְמַר Canticum, cantus. Isa.24. & זְמַר אֲבוּבִין Cantus organorum. Ezech.33. מַנֵּי זְמָרָא Instrumenta musica. Amos 6. In plurali זְמָרִין Cantica, Odæ. Ezech.26. & זְמִרְיוֹן Cantilenæ eorum. Iob 30. & Psalm. 69. זַמָּרָא Cantores. Ezræ 7. & זְמָרָה Musica. in Commentariis. Vnde prouerbium זַמָּרָא בְּבֵיתָא חוּרְבָּא בְּבֵיתָא id est, Musica in domo, exitium in domo. Hoc adagio traditionum periti damnant musicam & poësim inanem quæ molles & effeminatos reddit homines, quæque vanæ tãtum auriũ oblectationi accõmodatur. in Zoh.col.169.

Item

diffundendum aquas aluei. vnus Neotericorum, Ad hauriendum. vbi tamen, inquit, Kimchi רלח exponit, id est, Perturbauit aquam. Sed falsum exemplar huic imposuit. cùm enim D.Kimchi ad interpretationem suam stabiliendam adferret verba Ionathan, scripsit וּלְמִזְלַח ויונתן תרגם ולחשוף id est, Ionathan transtulit לַחְשׁוֹף Ad hauriendum seu siccandum, per מִזְלַח, quod est, vt exponit idem Kimchi, ענין זלוח מים Significatio aquarum fluxionis. & non רלוח, vt perperam editio Veneta habet in Commentariis Kimchi, quod tamen רלח, pace recentiorum dixerim, pro Perturbare non inuenitur, nisi in quantum animus pauefactus timore perturbatur, propriè enim, vt suprà positum est, hæc vox Timere significat. At vetus manuscriptum Complut. per Zain, vt scripsimus, habet.

זִלְחֵי vel זִזְלְחֵי, aliâs, sed mendosè, זַלְחֵי Psal.42. Stillationes, defluxus. Santes Imbres, fluxus, eruptiones. Iob 28. Venet. corruptè קְלִילֵי Celeres, vel Velocitates, habet.

זְלַע Haurire. Iohã.2. in Euangelio. Inde זְלִיעַ malè in quibusdam, rectè זְלוּעַ idem quod בַּקְבּוּק Gutturnium, lagena, vas os habens angustum. in Aruc, Elia, & Complut. In Venet. קְלוּעַ 3 Reg.14. & Ierem.19. vbi tamẽ Kimchi habet דְּלוּעַ quod significat קִיקָיוֹן Cucurbitam, vnde fiunt & lagenæ.

זְלַף Idem quod שָׁפַךְ Effudit. Abacuc 2. Stillauit. Iob 20. & 29. & 36.

זְלַק A quo זְלִיקֵי Scintillæ, fauillæ. aliâs זְלוּקֵי Prouerb.16. Et זְלִיקָא Radij Solis. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

זְלוּרָא Paruus, tenuis conditionis homo. Act.26. vbi potiùs legendum est זְעוּרָא, sed Ain & Lamed Syrè parum differunt. זַלְתָּא idem quod קוּפְּרָא Arca, capsa, vel canistrum. in Aruc.

זְמַם vnde אִתְזְמַם Refrenatus est. Isa.29. Complut. habet אִתְרְפָא Remissus est. est autem in Hebræo הִתְמַהְמַהּ Retardatus est. vbi D.Kimchi exponit האריך במחשבה Prorogare cogitationem. זְמַם verò cùm Hebr. Cogitare significet, forsan rectius erit pro הִתְמַהְמַהּ Tardate, vertere הִתְזַמְּמוּ Cohibete cogitationes, vt est in Venet. vel vt Complut. אִתְרְפוּ Remittite, paulisper desistite. Et זְמָם & זְמָמָא idem quod רֶסֶן Capistrum, camus, frenum. Psal.32. & 39. & Isa.30. & 37. In plurali זְמָמִין Frena, capistra. Cant.1. & Gen.24. in Tharg. Ierosolymitano, & vbi Venet. habet זְמָמָא. Complut. sed malè רוּמְמָא Iob 30. Significat etiam Anulum qui ponitur in naribus bubalorum. in Aruc. Et זְמָם Testis qui falsum dixisse deprehensus est. in Aruc. Et הַזִּימָה Fornicatio, scelus, nefanda cogitatio. à זָמַם Hebræo, quod est Machinari, siue malè cogitare. זְמָמָם Idem. Iob 26. de quo vide in מַזְמֵד.

זְאַם Resonare, reboare. 1 ad Corinth. 13. Inde זַמְזְמֵי Tibia, musicum instrumentum. in Aruc. זַמְלִינָא Species cedri, lignum gopher. de quo Gen.6.

זַמְרִין sunt נחירין Nares. in Aruc. זַמְרִין idem quod מסים Tributa, angaria. in Vaic.rab.cap.29. Rabbi Schelomoh ponit זוּמְיוֹת pro eodem. in Comment. זְמִיוֹן Cogitatio mala. plur. זְמִיוֹנִין Machinationes, versutiæ. Iob 21. Psalm. 146. & זְמִיוֹנֵיהּ aliâs זְמִמֵיהּ Machinamenta eius. Esther 8. & מְזִימָתְהוֹן Inuenta eorum. Thren. 3. זַמְלַסְטָר Cochlear, lingula. in Aruc.

זְמַן & זִמְנָא primò significat Tempus. Deut. 31. & Dan.2. Et tempus statutum. in Comment. & Ierem.18. In primis. vbi falsò scribunt aliqui זְמַן accipi pro עתה Nunc. non enim positum est pro eo; sed pro רגע Momento temporis. veluti זְמַן אֶמְלֵל Tempus condicam, statuã. Hebr. sic רגע ארבר Momentum prædicabo. alij Repentè loquar. in plur. זִמְנִין & זִמְנָא Tempora, oportunitates. Gen.1. & Ierem.46. Aliquando accipitur pro Periodo vitæ humanæ. Accipitur etiam pro Vice. vt חֲדָא זִמְנָא Vna vice, semel. Exod. 30. pluraliter זִמְנִין Per vices. 3 Reg.9. vnde אַלְפֵי זִמְנִין Millies. Deut.1. Inuenitur etiam Prou.5. מִזְּמַן pro Tempore, sed resecto Mem, lege cum Complut. זְמַן. Item מִשְׁכַּן זִמְנָא idem quod אהל מועד Tabernaculum temporis, vel conuentus, qui quòd certo quodam tempore in eo fieret, sic vocatur. Nonnulli Tabernaculum fœderis. Exod. 29. & alibi pluries. De hac dictione sic ait Elias, לכל זְמַן וְאֶתְכַּח לוֹ זְמַן לא נמצאו רק אלו

• Secundò ܙܟܐ ZKA secundum auctorem Aruc, significat idē quod נצח Vincere, superare, domare. vt primæ Iohan. 2. cap. & in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. Inde ܙܟܘܬܐ Virtus, potentia, victoria. Luc. 1. & 1 ad Corinth. 15. Inde ܡܙܘܟܬܐ malè apud Neotericos: reponendum ܡܪܘܟܬܐ Mortarium. Num. 11. Et ܙܝܟܐ Testa. Tertiò significat Erogare, eleemosynam dare: vt ܙܒܝ ܥܡܝ Da mihi eleemosynam. in Commentariis.

Quartò significat Verrere, scopare. item Inuenire, consequi. in Aruc. ܙܟܘܟܝܬܐ Vitrum. Iob 28. alij ܙܓܘܓܝܬܐ, vt iam attigimus.

ܙܟܪ Hebraicè, Recordatus est. Et ܐܙܟܪܘܬ Nomina Dei. Psalm. 29. in Midras. Vnde Elias, קראו רז"ל לשמורת חקרושים אזכרות וכן במדרש ע"א אזכרות מן בראשית עד ויגרש יחוה את האדם ככנד ע"א סנח"רין וכל ועוד אמרי אחאב מלך ישראל מחה את האזכרות וכתב תחתיחם שם חבעל ועוד אמרו ספר תורה ותפלין שכתבן מין שורפין אותם עם אזכרותיחן ובעלי חמסורת קראו לחן ארכרות בלשון ארמי כמו שאמרו מוסר רב פתחין וכל דסמיך לארבא דבתהון כמו מוסר יהוה ורמיחם:

Vocant, inquit, Rabbini beatæ memoriæ nomina sancta ܐܙܟܪܘܬ Memoranda siue mnemosyna. Et sic in Midras 71. ܐܙܟܪܘܬ id est, Nomina Dei, inueniuntur à principio Geneseos, vsq; Et eiecit Dominus Adam. Gen. 3. quæ dicuntur posita esse respectu 71. Sanhedrin. Item, Achab rex Israel deleuit ipsa ܐܙܟܪܘܬ, & pro eis scripsit nomen Baal. Et rursus dixerunt, Liber Legis & Psalmorum siue precum quæ scripsit hæreticus, comburuntur vnà cum mnemosynis suis, seu cum sacris nominibus suis. Cæterùm auctores Massoreth vocant ea מוסר ארכרות lingua Syriaca, vt cùm dicunt, duodecim vocabula punctantur cum patach; & quicquid construitur ad ארכרא id est, Ad nomen Dei, est instar eorum. vt מוסר יהוה & similia. Hæc in Thisbi. ܙܟܘܪܐ est idem quod ידעוני Diuinus, magus, incantator. 1 Reg. 28. Leuit. 20. & 4 Reg. 13. Pluraliter ܙܟܘܪܝܢ Arioli, diuinatores, magi. Deut. 18. in Tharg. Ierosol.

ܙܠ ܙܠ & ܙܠ ordinis duplicatorum, significat Despicere, vilipendere, spernere, contemnere. In fœminino ܙܠܬ Vilipendit. Gen. 16. in Tharg. Ierosolymitano. Et in passiuo ܐܬܙܠܙܠ Nutu oculorum aspernari. in Zohare col. 85. Et in actiuo ܙܠܙܠ Aspernari, ludibrio habere. in Comment. Et ܐܙܪܠܙܠ Viluit, despectui habitus est. Iob 40. Inde ܙܠܝܠܐ Vilis, despectus, ignobilis. Prou. 12. in Complut. ܕܠܝܠܐ Tenuis, mediocris fortunæ vir. ܙܠܘܬܐ Contemptus, despectus. Thr. 1. & בזילותא In vilitate, vel paruo pretio. Iob 28. vt legit Elias. Venet. בחילותא. vide ܚܠ. Item ܡܙܠܝܢ ܙܗܒ ܡܙܝܢ Vilipendunt aurum ex marsupio. פירשו בו שהוא ענין זול שמשו בו רז"ל באמרם המעות בזול והפירות ביוקר בל"ש ווא"ל ו"ל ובלעז בון מארקאדו: Id est, Interpretes exponunt vt idem significet atq; זול, hoc est, Vile, quodúe parui pretij est. quomodo vsurpant Rabbini, felicis recordationis, dum dicunt, Pecunia in vili pretio est, fructus verò in magno sunt pretio. Germanicè woifeil, Italicè *Bon marcato.* Item מזולזל est מי שחוא נבזה ומאיס Qui despectus & execrabilis est. in Thisbi. Inde Syris aduerbiū ܙܠܝܠܝܬ Despectiuè, per contemptum. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. Porrò ܙܠܝܠ est Edax, epulo. Deut. 21. ܙܠܙܠܝ Edaces. Prou. 28. Elias & Complut. ܙܠܝܠܝ dicitque Elias ܙܠܙܠܝ in quibusdam inueniri, sed mendum esse: nihilominus auctor Aruc ita legit, nisi quod pro Iod ponit Vau sic ܙܠܙܠܘ.

ל in Rasse tevoth valet זכרונו לברכה vel ܙܟܪܘܢ Recordatio eius, vel eorum fausta sit ac felix. potes & ܙܟܪܘ vel ܙܟܪܢ legere. Sic de mortuis loquuntur celebribus quidem, sed qui sanctimonia alioqui non fuerint insigniores. De his enim dicerent עה"ש Super eum pax. Facit & ܙܗ ܠܫܘܢܗ Hæc eius oratio est, ita ille inquit, & cum ו, ו"ל quod priore modo nunquam legendum est.

ܙܠܓ ܙܠܓ Fluxit. Thre. 1. & Psal. 119. in tertia fœminina ܙܠܓܬ aliâs ܙܠܓܬ Psalm. 77. & 88. & Iob 16. Et ܐܙܠܓ in Aphel, Affulgere, circumfulgere. Act. 9. & 22. ܙܠܓܢ Habens barbam rarā. in Aruc. ܙܠܚ vnde ܐܙܠܚ Contrahi, decurtari, 1 ad Corinth. 7.

ܙܠܚ ܙܠܚ significat Fluere, scaturire, fundere, decurrere. Psal. 147. Iob 36. & Cantic. 5. & מן אתרא דמזרלח De loco vnde erumpit, scatet. Iob 28. Compl. דמופלח Vnde rumpitur, scinditur: rectiùs tamen vt præcedens legit Elias. Hinc participium in Aphel מזליח Diffundens, decurrere faciens. Psalm. 29. Item Isa. 30. ולמזלח מין דפציר Et ad diffundenlius. Psalm. 144. & ܙܝܘܬܢܝܐ Spectabiles, splendidi, gloriosi. Genes. 14. in Tharg. Ierosolymitano. ܙܝܢ Apex literarum. in Aruc.

ܙܙܪ Recedere. in Zoh. col. 341. ܙܝ & ܙܝܙܐ est לוח חיוצא Tabula egrediens, vel prominentia aliqua in muro, quæ trabium capita sustentare potest. Peribolus. Italicè *Ballatoio*, 3 Reg. 6. & Ezech. 42. Contrahebatur enim murus vbi thalami erant collocandi, per cubitum vnum, & ibi relinquebatur in muro deambulatorium habens cubitum in latitudine. Alij tamen aliter videntur sentire, vt suprà posuimus.

Est etiam ܙܝ Lenticularum vermis. in Aruc. & Genus auis magnæ: in Ber. rab. cap. 19. & in Vaic. rab. cap. 23.

ܙܝܢ ܐܙܩ Armauit. ܙܝܢ & ܙܝܢ vel ܙܝ in sing. Arma. Isaiæ 22. Iosue 23. & Syriacè ܙܝܢܐ in Alphabeto Widmanstadij. In plurali ܙܝܝܢ Cant. 4. & ܙܝܢܝ ܕܡܘܬܐ Arma letifera. Psal. 7. & in Isa. 22. vbi scribitur נשק בית חיער Armatura domus saltus: Thargum ܙܝܢ ܒܝܬ ܡܩܕܫܐ Armatura domus sanctuarij. וכן כל נשק מתרגום בלשנא זיין וכן על אזניך על זיינך בל"א ווא"פן ובלעז ארמ"א ובפסוק גר גדור יגורנו משרית מזיינין ויש מפרשים מזרק סוסים מיוזנים כמו מזויינין: Id est, Et sic omne vocabulum נשק explicatur per ܙܝܢ. Similiter & illud Deut. 22. על אזניך: Thargum reddit על זיינך Apud arma tua. Germanicè waffen. Latinè Arma. Et in versu גר גדור Genes. 49. Thargum habet משרית מזיינין Copiæ armatæ. Sunt & qui exponant in hac significatione illud Ierem. 5. סוסים מיוזנים pro מזויינין id est, Equi armati. in Thisbi. & מזיינין Armati. Ezech. 26. Idem מזדיינין Ioel 2. & Num. 31. in Tharg. Ierosolym. איזדינו Armate, armis instruite. Item ܙܝܢ ܙܡܪܐ Instrumenta musica. Danielis quarto cap. Malè autem hîc quidam ܙܝܢ, quod propriè Species sonat, à זנח de quo infrà, deducit è ܙܝܢ. nam ܙܝܢ ܙܡܪܐ impropriè dicuntur instrumenta musica, cùm ad verbum, teste R. Sahadiah, & R. Schelomoh, hæ duæ dictiones valeant Species seu genera Musices. Sic & Exod. 33. ܙܝܢ & ܙܝܢܐ nihil minus quàm vt vult ipse, Cultus significat. quod enim in Hebræo est עדיו Ornamentū eius: Thargum reddit תיקון זייניה Ornamentum armorum suorum, & pro עדיך Ornamentum tuum: תיקון זיינך Ornamentum armorum tuorum. & sic loco עדים Ornamentum eorum. תיקון זייניהון Ornamentum vel decus armorum suorum, & non cultus sui. ܙܝܢܐ Carcer. in Aruc. ܙܝܢܩܝ idem quod מטבע טוב Bona moneta: vel, Boni ponderis, redundans. in Aruc.

ܙܝܦܐ ܙܦܢ de quo & in ܙܦ, idem est quod מחק Stylus. Exod. 32. & in Vaic. rab. cap. 31. Secundò ܙܝܦ vel ܙܝܦ significat Falsificare, adulterare. & ܙܝܦܢܐ Qui adulterat nummos, vel mensuras, vel quid simile. Psal. 90. in Midras. Inde Benoni המזיף vt המזיף מטבע של מלך Qui adulterat monetam regis. & ܙܝܦܢ Falsarius. & זיף id est, כל דבר שאינו נעשה כתקונו נקרא זיף והוא כמו פסול Omnis res quæ non fit secundum modum suum, vocatur זיף, idemque valet quod פסול Falsus, adulterinus. Inde זיף המדות Falsificatio mensurarum. In plurali זיפין Errores, errata. in Commentariis.

Item in Zoh. col. 20. ܙܝܦܐ Error, falsitas.

ܙܝܩ & ܙܦܩ ܙܝܩܐ Vter vtris. Ios. 9. vbi in plurali scribitur ܙܝܩܝܢ ܕܚܡܪ Vtres vini. Item ܙܝܩܐ Scintilla. in Zohar. vide ܙܩ.

ܙܝܪ Trahere sericum: vel paxillus quo textores vtuntur pro serico. Item ܙܝܪ, vel, vt Santes legit, מזיר Est instrumentum ligneum, vel tabula cum qua excutiuntur vestes à fullonibus. ܙܝܪܐ Nomen proprium R. cuiusdam. in Zoh. col. 321. ܙܝܬ & ܙܝܬܐ Olea, oliua. Gen. 8. & 1 Regum 27. vide adhuc infrà.

ܙܟ vel ܙܟܦ ܙܟܐ Ordinis quiescentium in vltima, Mundauit, iustificauit, commeruit. Gen. 9. & 15. & 8. & 10.

Inde ܙܟܘ idem quod צדקה Iustitia, innocentia, puritas, meritum. Ezech. 33. Idem ܙܟܘܬܐ Isaiæ 28. & Deut. 6. & ܙܟܘت apud Rabbinos, qui ܙܟܘ nunquam vtuntur, vt testatur Elias in Thisbi. Item ܙܟܝܘت Gen 20. & ܙܟܘت ibidem 30. Puritas, innocentia, probitas. In plurali ܙܟܝܝܢ Puritates, munditiæ. Deu. 33. & forma emphatica ܙܟܘܬܐ 1 Reg. 12. Deuter. 6. ܙܟܝܐ Iustus, probus, innocens. Ezec. 3. & 33. Idem ܙܟܝ vt ܕم ܙܟܝ Sanguis innocens. 1 Reg. 19. & Gen. 6. pro איש צדיק Thargum habet ܓܒܪ ܙܟܝ Vir iustus. In plurali ܓܒܪܝܢ ܙܟܝܢ Viri innocentes, seu iusti. 3 Reg. 2. & ܙܟܘت ܙܟܝܐ Innocentia proborum. Isa. 5.

בית המרחץ est זוזת Balneum,lauacrum. Esther 1. Elias in Methurgeman.

זְוַד וְסַף Primò significat Cibum capere. Vnde Ios. 9. in Ithpael, אִזְדְּוַדוּ Viatico prouisi sunt. vbi Kimchi miratur quare Chaldaicus interpres sic verterit, cùm in Hebræo habeatur, Nuncij facti sunt. quod mirum quoque Eliæ videtur, ita vt dicat, visum esse Chaldæum Paraphr. וְיַצְּטַרוּ per Daleth legisse in Hebræo, pro וַיְצַטְּרוּ quod est, vt exponit R. Schelomoh & D. Kimchi עשו עצמם צירים Seipsos legatos fecere, vel pro se legationis munere functi sunt. זְוִדִין Cibi, alimoniæ, & quod Græcè ἐφόδια dicitur. Gen. 42. & 45.

Item מַזְוָד Lingua Arabica significat שק Saccum, quo diuersa conduntur. זִוְדָא Est apparatus, præcipuè mortuorum.

זִוְחָא Syrè, Applausus. ad Eph. 3. in titulo 5.

זָן וְסַן & זוּן ordinis quiescentium in media, significat Cibauit, nutriuit, aluit. Genes. 41. & Exod. 45. & 48. Inde מְזוֹנָא & מָזוֹן Cibus, victus, alimonia. Dan. 4. Iud. 6.

זוּעַ וְסַע Contremuit, commotus est, Deuter. 2. Inde זִיעָא & זִיעַ Terror, tremor. ibidem. Ierem. 30. & 1 Reg. 11. זָאעִין Contremiscentes. Dan. 4. & אִזְדַּעְזַעַת מַלְכְּתָא Tremefacta est regina. Esther 4.

זוּף וְסַף Commodauit, mutuauit. Exod. 22. de quo in זף infrà. זִיף idem quod מלא Impleuit. in Aruc.

זוּר וְסַר Recedere, declinare. Genes. 19. Numer. 16. vide זר infrà. זָוִר Maculis respersum, vt panthera. in Aruc.

זוּח וְסַח vel זוח ordinis quiescentium in media, Leuare, tollere. vt דיתזוח סברהיה Cuius spes tollitur, eleuatur. alij Succiditur, remouetur. Iob 8. & זוח Rom. 13. idẽ quod רוח Propellere, abiicere. Sed זְחַח ordinis duplicatorum significat Superbiuit, eleuatus est. in Ber. rab. cap. 11. & in Sch. rab. cap. 37. Et זחוח Superbire, efferri. Inde זְחוּחָה Superbia, elatio. Thren. 3. & Psalm. 62. secundum Eliam. vide suprà זהא. Et זוּחָא Græcè φαντασία, Superbia, pompa, ostentatio, apparatus. Actor. 25. Item זוּחָא Applausus.

זְחַל וְסַל vt Pagnino placet, Eructare, erumpere. sed præter vnum solum, quod eructandi habeat significationem, non protulit Elias, illud nempe Esther 1. זַחֲלִין בּוּסְמָא Fundentes aromata. in quo tamẽ erratum sibi videri inquit, atque consentaneum esse, vt transpositis literis scribatur זלח à זַלְחִין, de quo paulò pòst. Nihilominus teste R. Schelomoh, זחילה לשון מרוצת המים על העפר וכן כל מרוצת דבר המשפשף: Id est, זחילת significat Cursum aquarum super puluerem, & sic est omnis cursus rei terentis vel calcantis. Hinc dicuntur זַחֲלֵי עַפְרָא Reptilia terræ. Mich. 7. & דְּזַחֲלֵי בְּעַפְרָא Qui serpunt per puluerem. Deut. 32. & sic omne quod reptat, & veluti ventre & pectore atterens serpit, & discurrit per terrã, vocatur זַחְלָא & זַחִיל vt Locusta, bruchus. Isa. 33. & Ierem. 51. Vermis, limax & tinea. Psal. 22. 58. & Iob 4. Item זְחַל significat Hilarem vultum præ se ferre. Et מַזְחֲלָא Fistula aquarum. in Aruc. זחורתא Coccinum. Matth. 27. & Luc. 23. idem quod זהירותא de quo suprà.

זוּטָא Significat Paruum, abbreuiatum, in compendium redactum. vt סֶדֶר עוֹלָם זוּטָא Ordo mundi in epitomen redactus. אֵיכָא זוּטָא Lamentationes Ieremiæ in compendium redactæ. והוא ההפך מן רבתא פירוש קטן Et est contrarium רַבְּתָא Magni, id est, paruum. inquit Elias in Thisbi. Dicitur etiam sternutanti זוּטוּ pro Viue, prosit, vel adiuuet te Deus. Item זוּטוּ Est idem quod אַרְעִית seu קַרְקַעִית Fundus, solum, fundamentum. Psal. 44. in Midras. זְטוּיוּטוֹס Sterilis. in Ber. rab. cap. 32. זִיטָמָא Falsitas. in Midb. rab. cap. 4. Vel idem quod כסא Solium, sedes, thronus. vt habet Aruc.

זאטמא Græcum est ζήτημα, Quæstio. Act. 18.

זָטָא Zitha, Græca litera ζ.

זוּטַר idem quod צעיר Adolescens, paruulus, iunior. Psalm. 119. in Zade. & Iob 32. & Cantic. 4. In fœmININO plurali זוּטְרָתָא Pusillæ, minores. Psalm. 104. aliâs זְעֵירָתָא.

זִיו & זִוָא & זִוָא idem quod נגה Splendor. 2 Regum 22. Apparitio. Isaiæ 2. Forma, figura. Daniel. 2. Exod. 34. & Num. 27. זִיוָתָן Splendens. Isa. 14. In plurali זִיוָתָנִין aliâs in Meturgheman. זִיוָתָנָן Speciosæ, formosæ, melius.

זְהַם וְסַם Non, Mugiuit, quemadmodũ Santes vult sed Coinquinauit se, teste Elia, & vt innuere videtur R. Schelomoh & R. Abraham. Sic enim scribit R. Schelomoh, אין לך מתועב ומשוקץ מן חשור בשעה שהוא אוכל עשב שהוא מוציא פרש רבה והוא מלוכלך בה: Id est, Nihil tibi potest esse magis abominabile & fœdum, quàm bos, ea hora qua herba depasta multum fimum egerit, in quo se volutat. Psal. 106. Secundò Inquisiuit. in Vaic. rab. cap. 16. Inde כְּסוּ זְהִים Operimentum inquinatum. Iob 38. Et זִיהוּמָא Scoria, sordes. Ezech. 24. vt scribunt. Aruc legit זִיהֲמוּתָא, sed Cõplut. זוּחֲמָתָא, & Spumam significat, iuxta R. Schelomoh, & D. Kimchi. זוּחֲמָא Idem. in Zohare.

זְהַר וְסַר & in Aphil אַזְהִיר Primò significat Splendere. Isa. 9. Inde זִיהוֹר Splendor, lux. Isaiæ 50. & מַזְהִיר Elias מַזְהִיר Splendens. Prouerb. 4. & Oseæ 14. pro פְּרַח כְּשׁוֹשַׁנָּה Florebit sicut lilium: Paraphr. vertit יִזְהַרוּ כְּשׁוֹשַׁנָּא Splendebunt instar lilij. Et זִיהֲרָא idem quod ירח Luna. Deut. 4. in Tharg. Ierosolymitano. Et זַהֲרוּרָא idem quod יופי Pulchritudo, splendor, vultus. in Aruc. Inde סֵפֶר הַזֹּהַר Liber Zoharis: & תִּקּוּן הַזֹּהַר Directio seu Aptatio Zoharis. Sunt duo libri diuina & prophetica planè doctrina referti, quorum primus legem illam secundariam, quam Hebræi תורה שבעל פה hoc est, Legem ore tenus traditam vocant, continet. In eo non solùm quinque libri Mosis, sed ferè totum vetus Testamentum quatuor modis explicatur, nimirum politicè, physicè, mathematicè, & metaphysicè siue Theologicè. Secundus est velut introductio primi, Legemque 72. modis, (tot enim eã habere facies asserunt, iuxta 72. orbis Genios, angelosue 72. nationibus præsidentes, & secundum 72. auditores Mosis, quibus respondent 72. discipuli IESV Christi in lege Euangelica) explicat & enucleat. Item זַהֲרִיתָא est color קרמאזי id est Carmesinus. vulgò *Cramoisy ou carmesin*. Isaiæ 1. Sic צֶבַע זָהֳרִי Color carmesinus, coccinum, vermiculus. Thr. 4.

Idem זְהוֹרִיתָא Gen. 38. Exod. 27. & Leuit. 14.

Secundò אַזְהִיר significat Admonere, cauere, prospicere, custodire sese. Ezech. 3. Exod. 18. Prouerb. 27. & 31. Inde זַהֲרִין Sollicitatores, exhortatores. in Commentariis.

Inde אַזְהָרָא Admonitio. in Comment. Kimhi super Oseã.

זִיהוּרָא Complut. זְהוּרָא Custodia, cautio. Prouerb. 4. & זַהִירָאוּת Cautè. Marc. 14. Item זַהֲרִי est Toxicũ, venenum. in Aruc. Et זַהֲרִי aut זִיהֲרִי sunt ממונין מן המלכות Exactores regni, qui regno præfecti sunt. Et est dictio Persica. in Aruc. זַהֲרָתָא ponitur pro מחלמות Percussiones, verbera, vel castigationes, & admonitiones, quibus stultis prospicitur. Prouerb. 19.

זַד Chlamys. in Aruc. זוּא Forfex, pars: & nomen viri proprium. in Aruc. זוּר vel זוּז idem quod פארת. & זַיְתָא idem. Matth. 21. Angulus 3 Reg. 7. In plurali numero זַיְתָא & זַיְתָא Exod. 37. & 25. & 4 Regum 14. זִיזִין aliâs זִיזִית Iob 1.

זַז vel זוז primò significat Gubernare. in Ber. rab. cap. 2. Secundò Moueri ac recedere. vt suprà. Item זוּזָא est דינר Denarius, solidus, seu quarta pars sicli. Vnde Kimchi dicit 1 Reg. 9. quatuor זוזין vnum siclum efficere. Et Elias ait, וכבר כתבתי כי דינר וזוז אחד הוא אלא שזוז הוא של כסף והדינר של זהב וארבע זוזין הם סלע עיין בשרשו: Id est, Et iam scripsi quòd דִּינָר & זוּז idem est, nisi quod זוּז de argento, דִּינָר verò de auro dicitur. Quatuor autem zuzim valent סֶלַע Siclum. De quo vide in radice sua. Item זוּזָא ponitur pro Drachma. Luc. 15. Item זוּזִין est לשם Ligurius, secundum Hieronymũ, at Kimchi Topazius. Exod. 28. in Tharg. Ierosolymitano.

Et מְזוּזָתָא Postes. Isaiæ 57. זִיזָנָא Zizania. Matth. 13.

זוּג וְסַג & זַוֵּג significat Combinare, copulare, coniungere. Psal. 68. Inde עֶגְלָן מְזוּוְגָן Plaustra iuncta, copulata, non מְזוּגָא Biiugis, hoc est, Habens duo paria, Numer. 7. in Tharg. Ierosolymitano. זוּג לְבוּשִׁין Par vestimentorum: Santes æstimationem nescio quàm rectè interpretatur. & זוּג חֲמָרִין Par asinorum. Iudicum 19. & 17. Inde etiam זִיוּג Cõiugium, matrimonium. In plurali זִיווּגִין aliâs זוּגִים, sed mendosè cum Mem in fine. Psal. 68. Inde בַּר זוּגָא idẽ quod Σύζυγος, Compar, socius. ad Philippen. 4. & Gen. 2. דְּכַר וּבַר זוּגֵיהּ Mas & consors eius. in Tharg. Ierosolymit.

45.Ioel 3. Exod.22.& Leuit.25. Inde מְזַבֵּן Vendens, distrahens. Leuit. vltimo. In passiuo אִזְדַּבַּן Venditus est. Psal.105. Hinc זִבּוּן nomen, est ממכרת Venditio, non emptio, vt volunt Neoterici. Leuit.25. In plurali זִבּוּנִין Venditiones. ibidem. & Genes.43. זִבּוּנוֹהִי Venditio eius. מְזַבְּנָנָא Venditor. Esa.24. & Ezech.7. Secundò זְבַן significat Fluere. & זוּבָן Mentulam, membrum virile fluens. זִיבָה Fluxus, profluuiũ. in Zoh.col.267. in Aruc. זְבוּרָא primò significat Viperam. in Midb.rab.cap.10. Secundò idem quod צירעה Vespa, crabro. Tertiò idem est quod דְבוּרָה Apis. in plurali זְבוּרְיָתָא Apes. Psal.118. Complut. דְבוּרְיָתָא. Significat etiam Subtractionem. זְבוּרִית Submissio, ager malus. in Aruc.

זְבוּרְיָתָא Ansa, manubrium. Syrè ܙܒܘܪܐ Ansa vasis. Matth.23.

זְגָא vel זוג idem quod הפעמון Nola, seu tintinabulum. sed vt ait Elias מה שבחוץ נקרא זוג והפנימי נקרא ענבל בלא שעל ובלעז קאמפנילא: Quod est exterius vocatur זוג, pars verò interior vocatur עֻנְבָּל, Germanicè Schell/ Italicè *Campanella*. אכל פעמון זהב ורימון תרגום זַגָּא דְרַהֲבָא וברבוי פעמוני זהב זגין דרהבא: Cæterùm illud Exod.28. Tintinabulum autem & malogranatum, Tharg. transtulit זַגָּא דְרַהֲבָא. & in plurali Tintinabula aurea, Tharg. זַגִּין דְרַהֲבָא vertit. in Thisbi.

Secundò significat Par, combinationem, de quo infrà in זוג.

Tertiò significat Miscere, & mundare, lauare. in Vaic.rab. cap.26. Et in passiuo אִזְדַּגַּג Mixtus est, vel potiùs Adiunctus est. sic enim est in textu Chaldæo; וְלָא תִטְּנִין בְּעֻבְדֵי טָלוּמָא לְמִזְדַּגָּג עִמְּהוֹן Neque æmuleris operarios iniquitatis vt adiungas te eis. Psalm.37. Item הַזַּגָּג est אומן העושה זכוכית Artifex faciens vitrum, hyalurgus. Inde זוּגִיתָא & זַגּוּגִיתָא Vitrum. Iob 28. non desunt qui legant זְכוּכִיתָא. זַג Significat etiam שכב Discumbere, iacere: & ישן Dormire. in Aruc. Item זַג Cortex vuarum. Num.6. & Gressus, passus. in Aruc. זוג Forfex. & clarum. זַגְרִין Habens oculos dissimiles. in Aruc. אִזְגַּד Nũcius. Iob 7. vide in Aleph. זַגְתָא Gallina. vt זַגְתָא עַל אַפְרוֹחָהָא Gallina super pullis suis. aliis est Constellatio cæli, quam Gallinam vocant, Latini & Græci Pleiades, Galli *La Poussiniere*. Complut. legit vt Hebr. עִיש Arcturum. Iob 38.

זְגַר Idem quod שתק Obmutuit, siluit. Marc.4. & Mutum reddidit, obmutescere fecit, silentium imposuit. in lib.Rit. Seueri Patriarchæ.

זְדַד Ordinis quiescentium in media, Superbiuit. Dan.4. Inde זַדּוֹן & זַדְנוּתָא Superbia. Deut.29. Item זְדוּנָא Idem. Habac. 1. & זִדּוּנִין aliâs זַדְנִין Superbi. Psalm.54. Idẽ זְדוּנָא, vel vt Complut. זַדְנָא Psal.19. & 124. מַזִּיד Præsumptio, præcogitata malitia. in Comment. זַד הוּ Secundò idẽ est quod בשל Coxit. infrà זוד.

זְדַג Miscere, vel immiscere sese. זַדְהִיחָז Est abbreuiatio, vel signum numerorum per literas signatorum, Zain videlicet 7. ד. Dolath, 4. &c. in Aruc.

זְדַח Syrè idem quod זוד Superbiuit. Inde מַזְדִּיחָנוּתָא Superbia. in lib.Rit.Seu.Patr.

זְדַק Significat Oportet, necesse est, æquum est, congruit, expedit, rationi consentaneum est. Lucæ vltimo, & Act.1. Et זַדִּיקוּתָא & זַדִּיקָאוּת Eleemosyna, iustitia, æquitas, iusta actio. Matth.6. & זַדִּיקָאוּת Iustè. 1 ad Corinth.15. & זַדִּיקוּ Iustitia. ad Rom.4.

זְהָא Idem quod חמם Calefecit, illuminauit. Inde זִיהָא Aestus, aut radius Solis. in Aruc. Et מַזְהִיעָא Illustrator, illuminator. in libr.Rit.Seu.Patr. & זַהֲיָאוּת Circumspectè, clare, purè, syncerè. ad Ephes.5. in Græco est ἀκριβῶς, Accuratè. Secundò significat Superbire, efferri, eleuari. Inde זְהוּהִין Superbi, & superbiæ זְהוּהִי Psal.62. & Iob 36. Quamuis adferat Aruc זְהוּהִי Psalm.62. per He in medio, Elias tamen nõ meminit radicis זחה sed & hîc & multis aliis in locis, vt suo loco dicetur, scribit זְהָא, quod videtur à verbo Hebræo זחה descendere, quod Tollere & efferre significat. sed relinquo doctorum iudicio, nã diuersè aliâs scribitur. זַהֲיָן idem quod שמחים בכל עת Alacres & semper læti.

Item זִיהָא Coruscatio. in Aruc.

זְהַב Aurei coloris effici. & זַהֲבָי Aurifex. in Ber.rabb.cap. 85. Item זַהֲבֵי Aurei. Psalm.87. in Midr.& in More libr.primo, cap.46.

tur Isa.32. Et parcus non dicetur prodigus siue magnificus: sic explicat Rabbi Dauid Kimchi. Mihi porrò videtur discrimen esse inter ea: nam זַחְרָן vocatur qui dilapidat nummos suos in comessatione & potatione. & est huiusmodi consuetudo mala. Sed שוּעַ est homo venerandus, qui expendit nummos suos pro rebus dignis, atque adeò plusquam ipsum deceat. & bona est illa consuetudo, ipseque magis laudandus quàm נדיב Magnificus. זִיתְרָנוּתָא Liberalitas, copia, abundantia. vt כַּרְסַיָּא דְזִיתְרָנוּתָא Throni liberalitatis, munificentiæ seu abundantiæ. Quorum radix est זְהַר ordinis quiescentium in prima. in Zoh.col.120. in Exodum.

LITERA ZAIN.

ז

זַאי Syrè, Hebraicè Zain, septima Alphabeti litera, Hebræis propriè significat Telum, vel arma. Nusquam seruilis est, nisi in quibusdam verbis vbi est characteristica coniugationis Ithpeal loco Tau, vt à Grammaticis traditur. Notandum est autem Zain Hebraicum in Dolath Chaldaicum & Syriacum in multis radicibus frequenter mutari, quòd sint literæ eiusdem organi. In lingua Æthiopica Zain sæpissimè ancillatur, eodemque ferè defungitur officio, atque Dolath Chaldæis & Syris. In numeris valet 7. & si duobus insignita sit punctis, vel lineam infernè adscriptam habeat sic ז̈ vel sic ז̣ valet 7000. quod & de litera Vau suprà intelligendum est, & de cæteris literis sequentibus.

זַז A quo זִיזָא, de quo & infrà, est Hebr. יציע Thalamus, appẽdix, & את ק Cubiculum vel angulus. 3 Reg.6. Ezech. 42. vbi quædam exemplaria habent זִיז quod Angulum sonat, ita & Ezech.41.

זְאַזָא Idem quod ענף id est, Ramus vel frons arboris. Iob 14. in plurali זְאַזְוָא Rami, frondes. Psal. 104. Bahal Aruc quosdam interpretari nomen arboris לירא nomine, dicit, aliâs illud quod instar comæ per arboris circuitum excrescit. perperam in Venetianis legitur זְאַיְוָא.

זְאַר Idem quod ערה siue Recessit, declinauit. Iob 28. Elias per Daleth in fine זְיַאר, dicitque eius Aruc non meminisse, sicut nec inueni. Complut. per Benoni זור à זְאַר Diuertit, habet.

זְזַ vel potiùs זַז ordinis duplicatorum, significat Moueri, agitari, cieri. Ios.7. in Kimchi. Inde apud Rabbinos לא זַז מִשָּׁם ענין תנועה ומזה נקראו החיות זיז לפי שהם זַזִּים ונעים תמיד ממקום למקום שנאמר וְזִיז שָׁדַי עִמָּדִי: Id est, Non discessit inde. Significatio huius vocis sonat Motionem. Hinc est quod animalia זז vocantur, eò quòd sese perpetuò agitent & moueant de loco ad locum, sicut dicitur Psalm.50. Et fera agrestis mecum est.

זְבָ Abbreuiatio est, significans זְמַן בְּמָה vel בְּמָה Tempus in quo vel quando.

זְבַד Vt & Hebraicè, significat Dotare. & זְבִידִין Dotes. Gen.30. in Tharg. Ierosolymitano. Inde זְבָדִי vel Syriacè ܙܒܕܝ Zebedæus, dotatus; vt Caninius interpretatur, Liberalis, munificus. Matth.4. זַבְזַגִּי est שרץ יבש Reptile siccum. in Aruc. Item Horreum, aut quod Italicè dicitur *magazeno, magazin*. in Aruc.

זְבַל & in coniugatione Aphel אַזְבַּל Stercorare. Lucæ 13. & in Ber.rab.cap.73. זְבָל & זִבֵּל Stercus, fimus. idem quod אשפה. 4 Reg.6.& 9. Idem זְבוּל in 2 Tharg. Esth. cap.1. Inde dicta est אִיזֶבֶל Izebel, vel, vt iam vsu tritum est, Iezabel, hoc est, Vah stercus. nomen nobilis illius scorti quod prophetas Dei interfici iussit, ac diu multumq; Eliam extorrem agere coẽgit. Item זְבִיל Pellis quę est in circuitu libri, in Aruc. זְבִילָא Pala, instrumentum rusticanum, à stercore sic dictum, vtpote cum quo stercorantur agri. in Aruc.

Item מַזְבְּלֵי Sporta. זַבְלָנָן Lippus, & qui Gallicè dicitur *Baueux*. in Aruc.

זְבַן Primò significat Emere, in coniugatione Kal. 2 Reg.24. Inde זַבְנָא Emptor: & זַבְנוּתָא Emptio, contractus. Esth.5. In Pael verò זַבֵּן Vendidit. Gen.

aliâs id est, quod in Germanica lingua Einros vocatur. Verùntamen difficultatem mihi parit illud Cantic.2. כשושנה בין החוחים quum tamen lilium non crescat inter spinas. Hæc Elias in Thisbi. Quòd autem dicit difficile sibi videri, vt locus ille Cantic.2. exponatur de lilio, cùm lilium non crescat inter spinas, nihil ambiguitatis habebit locus ille, si ad sensum mysticum referatur, vt totum Canticum canticorum interpretandum est. Nec enim textus dicit שושנה crescere aut germinare inter spinas, quod & factu possibile est, sed tantũmodo sicut שושנה inter spinas. Non est autem dubium quin veteres Hebræi שושנה pro Lilio acceperint, vt sæpissimè videre est in Tikun Hazohar, vbi mysteria Cantici canticorum elegantissimè & sensu planè anagogico exponuntur. Et sunt aliquot Psalmi quibus titulus est על שושנים vbi ferè perpetuo de Ecclesiæ instauratione agitur, quos interpretes omnes vno ore de Liliis intelligunt, sicut & Flores Hebraicè dicti פרחים, quorum fit mentio in Candelabri Mosaici descriptione.

וְוִרִיד Vena: quæ sic describitur ab Hebræis חוט רק המלא דם Filium tenue plenum sanguine. In plurali וְוִרִידִין Venæ, venulæ. Iob 30. in Rab. Abraham. וְוִרִדִינָא Nomen loci. in Aruc. וְוִרְשָׁכִי Est vitta frontis, frontale. in Aruc.

וַרְקָא Pagina in titulo tabulæ quatuor Euangelistarum.

וְוַשְׁטָא & וַשְׁטָא & חַוּשֵׁט Ysophagus, faux, fistula cibalis, per quã cibus ex ore transit in ventrem, vt exponit Rabbi Schelomoh Eccles.7. De quo Elias ait, ויש אומרים שנקרא ושט בעבור שחוא מלוכלך ובזוי מלשון ויבז עשו תרגום ושט וזרח טעות גמורה כי ווי של ושט הוא שמושירת שרשו שאט מן בשאט נפש וחווי של ושט היא שרשות ולא ידעתי שמו בלא גם ובלעה: Id est, Sunt autem qui dicunt vocatam esse וְוַשְׁטָא, eò quòd sit inquinata & contempta: ab eo Scripturæ loco Genes.25. Et contempsit Esau: vbi Thargum habet וְשָׁט. Sed hoc error est prorsus, nam Vau in וְשָׁט est seruile, cuius radix est שאט, sicut vsurpatur etiam Ezech.36. Vau autem in וְשָׁט est radicale, neque scio nomen eius Germanicè aut Italicè. Hæc ille in Thisbi. וַתָּא in Tharg. Ierosolym. ponitur pro רָאָח Vulture, vel aue, quæ, vt volunt, à nimio volatu sic dicitur. Onkelos, vt suprà diximus, רַיְתָא transfert. Quinetiam חסידה Psal. 104. redditur וַיְתָא חִוָּרִיתָא id est, Milvus albus, vel ciconia. vide infrà מַחְוָיְתָא. וַיְתָן idem quod גיר Neruus. In plurali וַיְתַנְיָא aliâs נַתְנַיָא Nerui, cremasteres. Iob 40. Elias in singulari וַיְתַנָא. Sed alibi in שעבז legit נַבְרִיה, Aruc גוּבְרִיה, Exemplar verò Complut. גִּיבְרִיה Mentula eius, membrum virile. ותי in Rasse tevoth valet וְתַרְגֵּם יוֹנָתָן Ac interpretatus est Ionathan. vel ותרגום Et Chaldæa interpretatio Ionathæ est. valet quoque, Et Thargum Ierosolymitanum. וַתָּם Statim, subitò, mox. in Aruc. Idem אַוְתִיאוּס Græcè ἐυθὺς, illico, continuò, extemplò, in Misna.

וַתִּיק Doctus, peritus. Psalm.12. in Midr. & in Vaic. rabb. 1. cap.21. Vnde apud Rabbinos מִנְהַג וַתִּיקִין Consuetudo doctorum. & בָּנִים וַתִּיקִין Filij periti. Auctor Aruc exponit תַּלְמִיד וַתִּיק Discipulus peritus. qua de re miratur Elias. At, inquit, Rabbi Schelomoh Iarchi exponit וַתִּיקִין אנשים צדיקים שמחבבין המצורה וראיתי שכנו גם כן הקבה ותיק וכן אחת מסליחות יום הכפורים מתחלת ותיק וחסיד: Vathikin viros iustos, qui præceptum amore complectuntur. Vidi autem quòd & ipsi Sanctum illum & laudandum appellant וַתִּיק Vatik. Est etiam vna orationum quas Iudæi סליחות hoc est, Indulgentias appellant, quamque fundunt in die Kipurim, siue festo Expiationum, quæ incipit וַתִּיק וְחַסִיד. Hæc in Thisbi.

וַתַּק idem quod חלש Debilitas. in Aruc.

וַתִּיקָא Cibus sale, oleo, & farina confectus. in Aruc.

וַתֵּר Prodigalitas, prodigus. in Vaic.rab.cap.3. & in Midb. rab.cap.9. & 22. Significat etiam prodesse וַתֵּר. Inde Benoni מְוַתְּרָא Vtilis, commodus. in plurali מְוַתְּרִין Prouerb.10.

וַתְּרָן Prodigus. in Bereff. rabb. cap.53. & 68. Vnde dicit Elias, בדברי רבותינו ז"ל קורין למי שמפזר מעותיו יותר מראוי ותרן ובלשון עברי נקרא שוע שנאמר ולכילו לא ראמר שוע כך פירש הר"ק ונראה לי כי יש הפרש ביניחם כי נקרא ותרן מי שמפזר מעותיו באכילה ובשתיה וכדומה לזה וחיא מדה רעה אבל שוע הוא אדם נכבד שנתן מעותיו לדברים ראויים ויותר ממה שראוי לו והיא מדה טובה והוא יותר משבח מן חנריב:

Id est, In sermonibus Magistrorum nostrorum, bonæ memoriæ, ipsi vocant eum qui profundit nummos suos plus nimio וַתְּרָן id est, Prodigus: Hebraicè verò vocatur שוע vt dicitur sapiens quidam de ciuitate Vitar (forsan *Vitrey*) quæ est in Gallia, sicut & liber Rakenat vocatur de nomine compositoris vel auctoris sui Ribbi Menachem, qui ex Rakinat oriundus fuit. Similiter & Zurcher, in quo tractantur noua quædam super Hasmak, id est, super librum paruum præceptorum, cuius auctor erat ex vrbe Zurich. in Thisbi.

וִילוֹן idem significat quod פרכת aut מסך Operimentum aut velamen. ואולי חוא מלשון רומי שקורין לפרוכת ווילו"ם: Et forsan, inquit Elias, desumptum est ex lingua Romana, in qua vocant Parocheth Velum. Significat & Velum nauis. Isaiæ 33. in Kimchi. Sic וֵילָתָא Velum, cortina, aulæum. Psalm.105. & Exod.27. in Tharg. Ierosolymitano. וִילוֹן est dictio Latina Velum. In Plurali וֵילָוָן Vela, cortinæ, aulæa.

וַי Heu, væ. vt Num.21. הוי לך מואב Tharg. וַי לָךְ Væ tibi. Item Isaiæ 5. חוי חכמים Tharg. וַי הַחֲכִימֵי Væ sapientes. Et Iud. 12. איה ברי Tharg. וַי בְּרָתִי Heu filia mea. Itẽ הרח ליום Tharg. וַי מִן קֳדָם יוֹמָא Væ à præsentia diei. Ezech.3. Et וַי לָנָא Væ nobis. 1 Reg.4. וכלם כתיבין בשתי ואוין וכן רוב המלות שמתחילים בווי שרשיות כדי להפריש בינם ובין ויו השמש כמו ווהר ווהק ודומיהם: Omnia autem, inquit Elias, scribuntur per duo Vavim, quẽadmodum & multæ dictiones quæ incipiunt per Vau radicale, vt sit discrimen inter ipsa, & inter Vau seruile, sicut ווהר & ווהיק & similia. in Thisbi. Inde prouerbium וַי לָה לְבִישָׁא וַי לְחוֹן לְרִבּוּקָה: Væ malo, væ illis qui ipsi adhærent. in Ben Syra.

וַיִן Vncini, capita clauorum. Exod.26.

וכו valet וְכֻלָּי & reliqua. propriè cùm alia citant quàm ex contextu Bibliorum. Alij scribunt וְכֻלָּה Et totum illud.

וכתא valet in Saare Tsedek וְכָתוּא אָמַר Et vt ipse vel ille dixit. quando citant auctorem quempiam suppresso eius nomine. וכתי valet וְכֵן תַּרְגֵּם יוֹנָתָן Et sic reddidit Ionathan.

ול id est, וְלָמַד Et didicit. vel וְלִמֵּד Et docuit. At ולו idem est quod וְלוֹמַר Et dicendo.

וְלָא סָלֵי Oportet, necesse est. Mat.16. & וְלָיָא Act.1. Item בְּלִיתָא Conuenienter, vt par est, vt oportet. Act.18. בְּלִיתָא ponitur pro διαφέροντα, Discrepantia, dissidentia. ad Roman.2. propriè autem Vtilia, conuenientia, & necessaria significat.

וְלַד & וְלַד Filius. Iud.13. scribitur & וְלַר vt אֵין לָח וְלַד Nec erat illi proles. Genes.11. vide וְלַד. ובשרשים הנרפסים בוויניציא יש טעות בשורש ולר עיין שם ובגמרה אמרו חרבוי בלשון רבות ולדות: Et in libro radicum Venetiis impresso error est circa radicem ולר Vide ibi. Et in Ghemara dicunt in plurali fœmineo וְלָדוֹת Liberi, filij. ולד in Rasse tevoth valet וְלַמְּבִין דַּי Et intelligenti sat est. ולמל id est, וְלָא מְצִי לְמֵימַר Nec potest dici. vel, Nec conuenit dicere. quod aliâs dicunt וְלָא שַׁיְיךְ לְמֵימַר.

ולש valet וְלָא שְׁנָא Nec didicit seu commentatus est, notauit, obseruauit. ומש valet ומוֹצָאֵי שַׁבָּת Et egressus Sabbathi. Sic appellant noctem quæ diem Sabbathi proximè consequitur.

וַס & חֲוַסַת idem quod גיעול Abominatio, tempus menstrui. in Aruc. Item est idem quod מנהג Consuetudo. Significat etiam שעה Temporis spacium, horam. & tunc scribitur וְוַסָּה. in Ber.rabb. cap. 48. & 88. עֵד idem quod קיבוץ Congregatio, cœtus. in Ber.rabb.cap. 96. & Act.20.

עֲבָרָא Pactum. in Alphabeto Widmanstadij. Et verbaliter עֵד Constituit, pepigit, protestatus est, Mat, vlt.

וצע in Rasse tevoth valet וְצָרִיךְ עִיּוּן Et consideratione indiget. וַקְתָא id est, חטר Virga. Prouerb.14. Quamuis sic legatur in Complut. & Venet. est tamen error. nam scribendum est cum Elia זַקְתָא, quod in Sam.3. & Eccles. 12. pro דרבן Stimulo reperitur. וַרְדָא & וַרְדָא idem quod שושנה Lilium, vel, vt alij volunt, Rosa. Cantic.2. & in Ber.rab.cap.95. & in Sche.1.cap.1. vt Cant.2. pro וללקוט שושנים Et ad colligendum lilia: Thargum habet רִמְגַּבֵּב וְרָדִין Qui colligit lilia siue rosas. ומזרח נקראו החוטין הדקין שבצואר חעוף ודרין לפי שהם מלאים דם ודומין באדמומית כורד בלא רוח ובלעז רוסה ויש אומרים שחשושנה היא פרח לבן וחוא בלא לילה ובלעז לוליויו ונקראת שושנה לפי שהיא תמיר של ששה עלים וחבצלת היא בלא רוח אך קשרה לי על כשושנה בין החוחים והלילויו אינו בין החוחים: Id est, Et hinc est quòd tenuissimæ venulæ quæ sunt in collo auis, vocantur Veradin, eò quòd sunt plenæ sanguine, ac similes sunt rubedine rosæ. Germanicè Ros, Italicè Rosa. Sunt porrò qui dicunt שושנה esse Florem album, qui à Germanis Lilge, & ab Italis *Giglio* appellatur. vocatur autem חבצלת eò quòd semper sex folia habeat. Et quidem

Protestor & præmoneo te. Et subdit Elias, ואין משמשין בו רק בחפעיל ולפי שאין מתרין באדם אלא בפני עדים לכך לא בא לשון התראה בפסוק אלא בלשון עדות כמו הערותי בכם העיר בני האיש ותרגום בלשון סהדותא דוק ותמצא: Id est, Nec illud vsurpant nisi in Hiphil. Et quia nō protestantur in quempiam (homines) nisi in conspectu testium, hinc est quòd hæc phrasis loquendi non occurrat in scriptura, nisi per protestationem. vt Deut.4. Protestatus sum in vos.&c. & Genes.42. Contestatus est in nos vir ille: ibi Thargum vtitur voce סהדותא testimonij. quære; & inuenies. Hæc ille in Thisbi.

LITERA VAV.

ו ס

וָאו סוֹ Vau sexta Alphabeti litera, propriè significat Vncinum, fibulam. Cuius præcipuum officium est cùm in lingua Hebraica, tum in Chaldæis vtrisque, vt coniungat orationem, ponaturque pro omni latina coniunctione, iuxta loci rationem: Et, porrò, cæterùm, ac, atque, enim, aut, autem.&c.

וָאלִי Idem valet atque לא חגון Incongruum, inconueniens; incompetens. in More lib.1. cap. 2.

ואני שם הנהר est Nomen fluminis proprium. in Aruc. In Rasse tevoth multa ex his quæ suprà notata sunt, vel infrà notabuntur, reperies, detracto vel addito Vau, quamuis pleraque ferè sine ו non inueniantur. ואל Vide suprà. ואם id est, ואמתי מקשר Vide suprà. וגומר vel וגומ valet וגומר Et complés. Sic ferè dicunt citantes scripturæ locum non plenum quod dicimus &c. Minus rectè alij וגומר. De quo iam suprà.

ודאי, inquit Elias in Thisbi, דבר שאין בו ספק נקרא ודאי כמו שאמר חכם אין ודאי שאין בו ספק הנראה ספק שאין בו ודאי כמו המות בלא גוזים ובלעז עולטו: Res de qua nullum est dubium, vocatur ודאי sicut sapiens quidam dicit, Nullum est tam certum, de quo non sit aliquod dubium: quod apparet esse dubium, cùm illud sit certum, nempe mors. Germanicè Gewis, Italicè *certō*. Item ודוי sic explicat Elias ibidem. לשון ודוי שרשו ידה וחוא כמו הודאה אלא שלשון הודאה נופל גם כן על לשון שבח והלל לשם ותברך שמו והודוי לא נופל רק על הודאת חטא ועון ובאים מחם פעלים אבל מלשון הודאה לא יבא רק בחפעיל כמו הודו ליהוה ומודה ועוזב ומלשון ודוי לא יבא רק בהתפעל לברו כמו והתודה אשר חטא והתודו את חטאתם בלא ביקעון או ביילשן ובלעז קונפיסר: Id est, Vocis ודוי radix est ידה, & idem est quod הודאה Confessio, siue gratiarum actio: nisi quòd vox הודאה vsurpatur etiam vbi prædicatur & laudatur Deus, cuius nomen est celebrandum. At ודוי non cadit, nisi vbi fit confessio peccati & iniquitatis. Ab eis veniunt & verba; sed à voce הודאה non venit nisi in Hiphil, vt: הודו ליהוה: Confitemini Domino. Psal.105. Item ומודה ועוזב Qui autem confitetur & deserit.&c. Prouerb.28. A voce verò ודוי nō venit nisi in Hithpael tantùm, vt והתודה Et confitebitur &c. Leuitic.5. Item, Et confitebuntur peccatum suum. Numer.5. Germanicè Bekennen vel Beichten. Italicè *Confessar*. vide ויה. ויא & וח idem quod אוי Euge, væ. Prouerb. 23. vbi ווי secundum Complut. restituendum est. וריאטריטון Vas vitreum. in Beresf. rabb. cap. 25. וה in Rasse tevoth valet והיינו הך Et hoc illud est. vide suprà. וש vide in Zain.

וחלב Vide infrà in Cheth.

ויא valet ויש אומרים Et sunt qui dicant.

ול valet ויש לומר Et est dicendum, & dici potest: cùm obiectionem soluunt. ומ valet ויש מפרשים Et sunt qui exponant.

ות id est ויונתן תרגם Et Ionathan conuertit, Chaldæus paraphrastes celeberrimus, qui tota Biblia ex Hebræo in Chaldaismum transtulit, quorum habemus tantum Prophetarum versionem. Galatinus testatur se vidisse paraphrasim illius in Pentateuchum. שם האבר est נטיב Mentula, membrum virile. in Aruc. ויטרי vt ait Elias, מחזור ויטרי שמעתי שהוא פוסק אחר שחבר חכם אחר מעיר ויטר והיא בצרפת כמו שנקרא כפר הראקינאט על שם מחברו רבי מנחם מראקינאט וכן חצורכר שבו חרושים על הסמק פירוש ספר מצות קטן והמחבר הירה מעיר צורך: Id est, Machzor Vitri. Audiui Posek vnum esse, quem composuit

Est nomen regionis, siue sit Armenia, seu alius quidam locus, & non vir Armenus, vt Santes vult. quod patet vel ex ipso textu Michææ 7. מן חורמניתא Ex Armenia magna. perperam hæc omnia per Cheth in Venetianis leguntur. Idem חרמנא quod & per Aleph in principio scribitur. vide ibi.

חרמיס הרמיס Hermes, Græcum est, & significat Mercurium, interpretem. Act.14. חרסיטא הרסיטא αἱρετικόν, Hæreticum significat, prauæ sectæ auctorem vel sequacem. ad Titum 3. חרנונא idem est quod סנה Rubus, vel Iuncus qui nascitur iuxta rubum. Item Genus auis. in Aruc.

הרני Malua, herba nota. in Aruc.

הרס הרס Litigauit, festinauit. Psal.39. in Midr. & in More lib.1.cap.5. חרסנא Ferculum ex pisciculis apparatum. in Aruc.

הרף Ictus oculi. in Ber. rabb. cap. 61. & 78. & in Schem. rab.cap.45. Vnde apud Rabbinos כחרף עין idem quod כרגע Quasi ictus oculi, id est, Subitò. וחוא נלקח מלשון רפרוף שהאדם מרפרף בעינו רוצח לומר סוגר ופותח בלא בלי צלם ועקרו מלשון רפיון שרשו רפה וחחא נוספת על משקל חקש ובלא אוגן פליק ובלעז באתר דיאוקי: Latinè. Est autem deductum à voce רפרוף, quæ Ictum significat, quòd homo icere quodammodo videatur oculum suum: vult dicere, Claudit, & aperit, & iterum claudit & aperit. Germanicè Blitzelet. Atque primitiuum eius, vnde originem trahit, est רפיון Laxatio, remissio, cuius radix est רפה. Estque He addititium iuxta formam חקש, Germanicè Augenblick. Italicè *Bater dochio*. In Thisbi.

חורפילא Nutus, appetitus. in Zohare. חרפתקי Iob 12. & 18. sed in postremo Compl. mendosè legitur תרופתקי sunt, Aruc teste, זמנים רעים Tempora aduersa. alij חרפתקי Tempus, finis, scripsere. חרק Vice, loco. in Aruc. מחרק Aedificiū, supellectilia, scriptura, vel subscriptio. חרת Matrix mulieris, vel gallinæ.

השא הסא Syricè, & חשתא Nunc. Psalm.119. & Prouerb.5. aliâs in Complut. כרון Idem.

השני Linum incultum. in Aruc. הושענא, & Syrè אושענא Ouschana. אגודת ערבי נחל שנוטלין בחג הסכות קרויין חושענא לפי שצעקים עליהם חושענא רוצה לומר הושיעה נא וחרכנו שתי המלות יחד לקצר ואמרו הושענא ובפסוק ישנו עם אחד תרגום ירושלמי ועברין לחין הושענא וכל עד וחדרין בחושענא:

Id est, Fasciculi salicum torrentis quos tollunt in festo Tabernaculorum, vocantur Hoschana, eò quòd clamant super ipsis הושענא, quasi dicas הושיע נא Saluum fac, obsecro. Componunt autem has duas dictiones simul compendij causa, & dicunt חושענא. Et in versu, vbi textus Hebraicus dicit, Est populus vnus. Esther 3. Thargum Ierosolymitanum habet, Et faciunt sibi Hoschana &c. vsque ad istum versum: Et circumeunt cum Hoschana. Hæc Elias in Thisbi.

הש id est חשם Dominus. vide in He. Hoc non est Rasse tevoth. At quod sequitur est חש & valet חשם יתברך vel יתעלה Iam memoratum in הי. vide suprà.

התל Decepit, seduxit. Hebræum est. Inde חתול Derisio, fraus. in More lib.1.cap.73. חתוך Diminutio. infrà תוך. אתליתיס Athleta. in Aruc. חתם Huc, illuc. in Aruc.

חתן vel התנא Pacisci, fœdus icere. in Aruc.

חתיר vel more Hebraico התיר in Hiphil ordinis quiescentium in prima, significat Licentiam dare, facultatem concedere. in tertia persona fœminea חתירה. Inde הותר Licitum. Psalm.8. in Midras. Inde apud Rabbinos אסור והתר Prohibitum & licitum. Item בת יתרו מי חתיר לך וחשם אסור והתר זרה כנגד זרה כל דבר שיש בו עון ועונש לעשותו נקרא אסור וכשאין בו עון נקרא מותר בלא דר לאבט ואין משמשין בו אלא בחפעיל גם בהפעל הוקרו בו לבא בקהל ועוד ארבר בו בשרש שרה: Latinè. Filia Iethro, quis permisit tibi? Inde & nomen venit אסור והתר Quæ inter se sunt opposita. Omnis enim res, vnde iniquitas & pœna redit ad eum, qui faciet eam, vocatur אסור: quòd si non fuerit in ea scelus, vocatur מותר Licitum. Germanicè Erlaubt. Neque eo vtuntur, præterquam in coniugatione Hiphil atque in Hophal. vt, Permissi fuerunt intrare in Ecclesiam. Qua de re loquar adhuc in radice שרה. Hæc in Thisbi. Inde חתרא Permissio, licentia, facultas. in Zoh.col.31. & חתיר נדרים Solutio votorum, liberatio votorum. in Saare Tsedek.

חתראה idem quod אזהרה Præmonitio, præcautio. vt בעדים ובהתראה Cum testibus & præmonitione. Itē מעיד ומחתרה בך

חֵקֶשׁ apud Rabbinos legitur אין קשיבין של חקש וכן אמרו מקיש עברי לעברית הוא לשון חשואה בלא גליכן ובלעז אנגול: Id est, Non argumentantur של חקש Contra collationem. Item dicunt, Confer Hebræum ad Hebræam. vocabulum hoc collationē significat. Germanicè Gletchen/ Italicè *Inguual.* Subdit postea Elias, ואין לו דוכה במקרא רק רש׳ פירש ויקש דבר איש יהודה לשון השואה וכן התקוששו וקשו השו מעשיכם וכן יש ספר בהגיון חנקרא ספר חחקש שהוא מבאר החקשין ואינו ממלאכתו: Id est, Nec est illi simile in textu Bibliorum. Verùm R. Simeon Iarchi illud 2 Sam. 19. eodē modo à quibusdam exponi ait, quo illud Sophoniæ 2. חִתְקוֹשְׁשׁוּ וְקוֹשׁוּ exponit per חַשְׁבוּ כַּעֲשִׂיכֶם Conferte opera vestra. Est item & liber in Dialectica, qui vocatur סֵפֶר הַחֵקֶשׁ, eò quòd explicat artificium argumentandi. de quo hic differere, non est mei instituti. Hæc in Thisbi. vide קֵשׁ.

הָר Altum, mons, dicitur ab הָרַר. in Aruc. הוֹר Genitor, pater. ab הורה Concepit, grauidam reddidit. in Ber. rab. cap. 67.

הָרָא וסֹלֵל Lædere, nocere. Luc. 10. & Molestiam exhibere. Lucæ vndecimo.

הוֹרָה Ordinis compositorum, nempe quiescentium in prima & vltima, in coniugatione Aphel significat Indicare, significare, demonstrare, ostendere. in infinitiuo לְחוֹרוֹת Ad indicandum. & חוֹרָאָה Significatio rei. frequens in Comment. הָרַג Hebraicè, occidit, interfecit. Inde הֲרִיגָה Occisio, cædes. in Comment. הַרְגָּן idem quod אלית Cauda. in Aruc. הַרְגָּנִין Herbæ amaræ. in Aruc. הַרְדּוּבְלִין Chordæ. Psal. 150. Non possum diuinare vnde Santes חַרְדּוּבְלִין habeat; in Aruc enim quem profert Santes, non reperio; neque in Psalm. 150. Elias etiam non eius meminit. sanè ibidem pro Hebraico מנים Chordis, vel fidibus, in Veneto est חַלִּילִין Fistulæ: at in Compl. חַרְדְּבִילִין, cuius simile Aruc habet in חרדולוס, nisi quòd per Aleph, quod forsitan error est, in principio habet sic חַרְדְּבִלִין. est autem ὕδραυλοι dictio Græca, Hydrauli, organa musica. Psalterium Nebiens. חַרְדּוּבְלִין per Beth in medio. mendosè igitur qui per Caph. חַרְדִּי idem quod קנה Arundo, aliâs חוֹרוֹרִי. הַרְדּוֹלוֹס Organum. הֵרְדוֹס & Syriacè ܗܪܘܕܝܣ Heroudes, nomen proprium. Luc. 3.

הַרְדּוּף אילן הגדול על שפת הנהר est ripam fluuij, faciens flores amaros similes rosis, cuius folia bestiis sunt venenum. in Sche. 1. cap. 50. Idem חַרְדִּיפְנִי aliâs per Aleph אַרְדִּיפְנִי, quod est in Tharg. Ierosolymitano, in eo loco vbi legitur in Hebræo וַיּוֹרֵהוּ יהוה עֵץ Et ostendit illi lignum, vel arborem. הַרְדָּפָא Anathematis pronunciatio. in Aruc.

הִרְהֵן Impignorauit, pignori dedit. in Aruc.

חַרְהוֹן Matula, vrinale vulgo. in Aruc. הַרְיָה Est nomen ciuitatis, quæ Hebraicè dicitur כלח Calach. Gen. 10. in Tharg. Ierosolymitano.

הִרְהֵר וסוֹסֵל Rabbinis חִרְהֵר idem quod חשב Cogitauit. in Benoni מְהַרְהֵר Mente concipiens, cogitans. Deut. 29. in plurali מְהַרְהֲרִין Mente voluentes, imaginantes. Isaiæ 32. Inde חִרְהוּר & הִרְהוּר Cordis conceptus, cogitatio, phantasia. Numer. 15. Isaiæ 29. הִרְהוּרִין & חִרְהוּרִין Imaginationes, machinationes, solicitudines. Ezech. 38. & Daniel. 4. חַרְזִיפָא Incoctilia, vas æneum. in Aruc.

הַרְזִיק est כלא Carcer, vel vestibulum portæ, aliâs הַרְזִיקִי.

Et חַרְזֵק significat In carcerem coniicere. in Aruc.

חַרְטָא וסוֹלֵל Syrè per metathesin idem quod רְהַט Cucurrit. ad Hebr. 12. & 1 ad Timoth. 6. הֲרֵי En, ecce: & הֲרֵינִי Ecce ego. Psalm. 6. in Midras. & Syrè הָא Ecce. Lucæ 17. Item Rabbini vtūtur ea particula pro הלא Nónne, nunquid. vt הֲרֵי זֶה מְשֻׁבָּח Nunquid vel Næ, vel certè iste laudandus. & הֲרֵי אָנוּ וּבָנֵינוּ Nónne nos & filij nostri. חר valet הָרַב Magister ille. & הרא est חֲדַבִּי אַבְרָהָם Rabbi ille Abraham.

הִרְכִּין Inclinauit. in Vaic. rabb. cap. 2. vide רְכַן. חִרְכִּית Nomen vrbis. חִרְמִיז Diabolus. & nomen proprium cuiusdam gentilis. in Aruc. חֲרָךְ Fenestra apothecarum. in Aruc.

חִרְמָן Licentia, facultas, præceptum. vt Iob 1. בְּחִרְמָנָא Cum licentia. חִרְמַד Nomen loci proprium. in Aruc. חַרְמָא Aroma. Marc. 16. הֲרִמִין Deus. in Aruc. חוּרְמָנוּתָא Species, gloria, maiestas, potestas, deitas: vt חוּרְמָנוּתָא דְמַלְכָא id est Maiestas regis visa est tribus modis, siue in tribus formis aut personis. in Zoh. col. 258.

הַרְמִינִי & חוּרְמִינִי, dicit & Elias libros aliquos habere הַרְמוֹנָא, Est

חֵנֶץ Splendor. Psal. 17. in Midr. הנר in Rasse tevoth valet הַנָּגִיד vel הַנָּגִיר Princeps vel magnificus ille Rabbi.

חַנְקִי Mundus, innocens, dicitur à נקה Hebræo. in Aruc.

הַנְתּוּכִין Trabes, vel concaua, aut concauitates. 3 Reg. 6. ponitur pro Hebræo גְּבִין. R. verò Schelomoh fatetur se nescire quid sit הַנְתּוּכִין, nisi quòd dicit se in nomine R. Menachem audisse שהם נסרין ארוכים נאים כמין צורה וקורין לו בלשוננו צ׳ליר ובלשון אשכנז הימ׳לי והוא לשון שמים שמי קורה ואני אומר שהם לבנים חלולות כחצי קנה עגול שעושים לכסוי בתים: Id est, Esse asseres concinnatos speciosos in modum cælaturæ, quam lingua nostra vocamus צ׳ליר, & Germanicè Himle, quod Cælos significat, cælos (videlicet) tigni. At ego dico (inquit) quòd sunt concaui lateres velut medium cannæ rotundæ, quos ad tegendas domos faciunt. Hæc R. Schelomoh. Elias verò ait: Bahal Aruc adduxit illud, sed non exposuit. חָסַס Hæsitare, dubitare, vt infrà מְחַסֵּס. חַסְרָת Incitare. in Aruc. הוּפְיָא Fractio, vel scopa ex palma, & spuma. in Aruc. הֶעֱדֵר בספרים חצונים נהגו זאת המלח באמרם חַהֲיָה וְחַהֶעֱדֵר פירוש כל מה שנברא יחסר על דרך כל הנה בפקד וקורין גם כן המ׳תרה הֶעֱדֵר וכן נו׳גים לכתוב בתנאי החתונים על דבר הַהֶעֱדֵר דחיינו שאם ימות הוא או חיא וגו׳ וכלם מ׳לשון איש לא נֶעֱדַר: Id est, הֶעֱדֵר in libris prophanis vti solent hac dictione, cùm dicunt חַהֲיָה וְחַהֶעֱדֵר Existētia, & priuatio. id est, Quicquid creatum est deficiet. Quo sensu dictum est & illud, Omne quod est, corrumpitur. Hinc etiam vocant & mortem הֶעֱדֵר. Sic enim scribere solent in literis sponsalibus עַל דְּבַר הֶעֱדֵר hoc est, Quod si vel ipse, vel ipsa morietur. &c. Omnia desumpta sunt ab illo Isa. 40. אִישׁ לֹא נֶעֱדַר Hæc Elias in Thisbi.

הָפַךְ וסִפֵּל Vertit, subuertit. vt & Hebraicè Thren. 3. & in passiuo אִתְהַפֵּךְ Conuersus, vel reuersus est. 4 Reg. 5. Inde הַפְּכָתָא Subuersio. Gen. 19. Idē מַהַפְּכָתָא Deut. 29. Et הַפָּךְ Contrarium, oppositum. in More lib. 1. cap. 73. & נֶהְפָּכָנוּתָא in Venet. & in Complut. תְּהַפְּכָנוּתָא pro משובה Conuersio. Prou. 1. פּוּמָא הַפּוּכָה Os peruersum, vel peruersitatis. Prou. 8. & Syriacè ܡܗܦܟܢܐ Actiones. ad Rom. 8. Conuersationes. ad Galat. 1. הַפְּכָתָא Antithesis, oppositio. 1 ad Timoth. 6. הַפְּכִי in fœm. genere, Contraria, opposita. in Comment. בְּהַפּוּכָא Vice versa. in Zoh.

הוּפַע וסִפֵּל In Aphel, ordinis quiescentium in prima, Illuxit, apparuit, exeruit se. Psal. 80. & Eze. 7. vbi quidam, Floruit, vertunt, quod in Hebræo legatur פרח.

Inde הוּפָעָתָא Splendor. Iud. 5. sic Neoterici. Atqui inuenio in Veneto quidem infinit. בְּהוּפָעוּת יְקָרֵךְ Cùm illucesceret gloria tua. sed in Complut. בְּהוּבַעַת non ita bene. vide יְפַע.

הַפְּצִי Galla ex qua fit atramentum. in Aruc. הוּפְקָן vel הוּפְקָנָא Quod sufficit, sufficiētia. Prou. 25. malè in Ven. כוּפְקָנָא lege vt est in Complut. הֶפְסֵד Hæc radix à פסד non inuenitur in Bibliis nec in Thargum, nisi in vno loco tātum: vt Psal. 44. תְּבַרְתָּ לְאַמָּא וּפְסַדְתִּינוּן Contriuisti populos, & perdidisti eos. והוא מלשון ערבי ממש קורין לאבודה פְּסִידָה ור׳ל שמשו בו חרבה בבנין חפעיל הִפְסִיד מַפְסִיד וכו׳ חשם חֶפְסֵד מצוה כנגד שכרה וכולי והוא ענין אבוד בל׳א ור׳ל׳ושת ובלעז פירד׳תה: Id est, Est autem propriè vocabulum Arabum, qui rem perditam, siue iacturam aut damnum vocant פְּסִידָה. Porrò Rabbini, bonæ memoriæ, eo frequenter vtuntur in coniugatione Hiphil הִפְסִיד, & in Benoni מַפְסִיד &c. Inde & nomē deducunt חֶפְסֵד (cuius vsus est in Pirke Avoth, id est, in capitulis Patrum.) vt Confer iacturam præcepti cū mercede sua. Significatio eius est Perditio, aut damnum. Germanicè Verlust/ Italicè *perdita.* Elias in Thisbi.

הַפַּרְכִּין ὕπαρχοι, Prouinciæ præsides & rectores. Esth vltim.

aliâs אַפַּרְכִּין, vt notat Elias. Idem est. in Hebr. פחות Duces. Esth. 8. & חוּפַרְכִּיָּא ܗܘܦܪܟܝܐ Græcè ὑπαρχία, Prouincia. Act. vigesimo tertio. חֵץ idem quod סנדל Calceus factus de foliis palmarum, aliâs חוּץ aut הוּצִין. in Aruc. חֵקוֹם vel הָקוֹם secundum Kimchi. Isa. 7. est Serum lactis.

חֲצָרָא Dan. 3. R. Leui interpretatur He esse literam quæsitiuam: vt sit sensus, Nunquid solitudinem elegistis, quòd deos meos non adoratis? R. Schelomoh aliter. Igitur solitudo & verba sunt tantùm decreta mea? qui tam facilè ea parui penditis. R. verò Dauid & R. Abraham admiratiuè & cum quadam interrogatione, Nunquid ita est? nunquid verè deos meos non colitis? קָ in Rasse tevoth est הַקָּדוֹשׁ ὁ ἅγιος Sanctus ille, Dei epitheton iam suprà tractatum. Et sic חֹקְבָה valet הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא Sanctus ille celebrandus.

ad Rom.2. Inde חַנָּאָה 1 Reg.2. & Iſa.59.& in Ber.rabb.cap. 10. & Pſal.10. in Midr. & הֲנִינָא ܗܢܝܢܐ Syricè.Epiſt.Iac.2. idem quod הוֹן Vtilitas, lucrum. Secundò חֲנָא ſignificat Placere,delectare. Oblectatus eſt, potitus eſt amænitate. in Zoh.col.324. Inde חַנְיָן Oblectantes. in Ber.rab.cap.3.& 9. Et בְּחַנְיָת Amœnitates, delectationes. Pſal.23. & חֲנָיָת In oblectatione.Eccleſ.4. hoc tamen & illud Elias præcedēti attribuit radici, quam Vtilitatem importare ſcripſimus. & חֲנָאתוּ Delectatio, vel vtilitas eius. In plurali חֲנָאִין Deliciæ. in Zohare. Vndę dicit Elias in Thisbi, יש הנאה שהיא הנאת ממון כמו אשר לא יועילו ולית בהון הנאה והועיל לא יועילו ואהנרה לא יהנון ותרגום מה בצע מה ממון ניתהני: ויש להנאת הגיף כמו ושנתי ערבה לי ושנתי הנהני מלא כף נחת מלא חפני מיכלא בחניית נפש בלשון אשכנז זאלנפט או נוץ ובלעז בון פרו או אוטלו: Latinè ſic: Eſt חַנָּאָה Vtilitas, quę eſt quæſtus vel lucrum diuitiarum. vt 1 Sam.12. Quæ prodeſſe non poterũt. Tharg. דְּלֵית בְּהוֹן חַנָּאָה In quibus nulla eſt vtilitas. & Ierem.23. Et nullo profectu proderunt. Thargum: וְאַהֲנֵה לָא יְהָנוּן. Item Gen.37. Quæ eſt vtilitas ſiue quæſtus? Tharg. מַה מָמוֹן נִיתְהַנֵּי. Quas diuitias in vtilitatem noſtram capiemus? vel, Quæ diuitiæ nobis lucro cedent? . Interdum etiam הַנָּאָה Corporis voluptatem ſignificat. vt Ierem.31. Et ſomnus meus mihi dulcis fuit. Tharg. וּשְׁנָתִי הַנְהַנִי Et ſomnus meus oblectauit me.

Item Eccl.4. Melior eſt pugillus plenus cũ requie. Tharg. (Melior) pugillus plenus cibo cũ oblectatione animę. Germa. Banfft/ vel nutz. Italicè *Ben prou, o vtilo.* Hæc ille. חנב valet הונגר מואב והגרים תרגום מואב והונגראי ל"ת חנביא Propheta. non eſt היא מרינת אונגריאה ובלשון אשכנז אונגרן ולכך נוהגים אנחנו לקרא ליושביה הגרים וחמרינה מרינת הגר אבל מלחמת עם ההגראים שברברי חימים הם ישמעאלים ונקראו כן בעבור שבאו מן הגר ונקראו גם כן קדרים כי קדר חוא בן ישמעאל שנאמר בכור ישמעאל נביות וקדר: Id eſt, Hungar, Moab & Hagrim. Pſal.83. Thargum, מואב והונגראי Regio eſt Vngaria (quæ à Syris quoque אונגריא ܐܘܢܓܪܝܐ dicitur) Hinc eſt quod nos ſolemus eius incolas nuncupare Hagrim, & ipſam regionem, regionẽ Hagar. Verùm bellum illũd (quod geſtum eſt) cum Hagrim: 1 Paralip.5. ſunt Iſmaëlitæ, qui ſic appellati fuerunt, eò quòd originem duxerunt ab Hagar, qui & vocati ſunt Kedarim (Atrati, vel pullati) quoniã Kedar fuit filius Iſmael, vt dicitur Gen.25. Primogenitus Iſmael Nebaioth & Kedar. Hæc Elias in Thisbi.

חַנְרָא Vicia, genus leguminis. in Aruc. חִנְרְבִּי Endiuia, genus notæ herbæ. Item eſt Genus veſtis. in Aruc.

חַנְרָא Æquare, adæquare. in Aruc. Vnde & מַחְנְרָא Architectus, adæquator, qui ad amuſſim omnia adæquat. aliâs חַנְרָוָה & מַחְנְרָוָה ſcribitur per He. Hæc Pagninus. ſed in Aruc eſt חַנְרֵז Aequare, ponderare. & מְחַנְרֵז Æquator & ponderator. & סֵפֶר חִנְרָזָא Liber in quo digerunt rem quamque, & expendunt. חִינְרִיָא ܗܝܢܪܝܐ India. vt Eſther 1. vbi in Hebræo eſt מהודו ועד כוש Thargum habet מִן הִינְרִיָא רַבָּא Ab India magna. &c. Similiter Gen.2. ארץ החוילה Terra Hauilah: Thargum Ionathan reddidit אַרְעָא הִינְרִיָא Terra Indiæ. ſed Ieroſolym. מִן הִינְרִוִין Ab Indis, vt legitur in Aruc pro מחוילה, aliâs מִן הִינְרְקָא Gen.25. In Veneto הִנְרְקִי aliâs הִנְרְקִי in Aruc, India, licet nonnulli inſcitè הִנְרְקִי Hominem Indicum, & הִנְרְקָא Indicam mulierem ſint interpretati. וכן נקרא בלשון לעז אינדיאה Et ſic vocatur lingua Italica India, inquit Elias in Thisbi.

Inde הִנְדִּי Indus, incola illius prouinciæ. in Vaic.rab.cap.4. & fœmineum הִנְדִּית Inda, vel Indica. Pſalm.6. in Midr. & iuxta Aruc, vt iam dixi, הִנְדָּאָה Indus, Maurus. alij הִידוּאָה Ierem.13. הִנְדְּקִי Indicus. Eſth.1. in 2 Tharg. ſic legit Aruc, & non accipit, vt hîc volunt pro homine Indico, ſed pro patria & regione Indiæ. & ſic Elias ibidem, & Eccl.3. niſi quod הִנְדְּיָא ſcribit, vt & Geneſ.25 vt ſuprà poſui. חַנְדְּיוֹקִין Æquales. Pſal.17 in Midr. הִנְדְּקָא ſiue חִנְדְּקָא Congeries facta ad commiſcendum compoſitionibus. in Aruc.

חַנְדְּקוּקִי Coriandrum, vel genus herbæ quam cameli comedunt. in Aruc. חַנְמָא idem ferè quod חוק id eſt, Lex, ſtatutum. & Thalamus, ſindon. in Aruc.

Item eſt Cortex aliquis quo ligantur crines ſponſæ.

חִנּוֹ vel חִינִי Nomen loci. in Aruc. חנל in Raſſe tevoth valet חַנְזַכְּר לְמַעְלָה Memoratum ſuprà. vel חַנְזַכְּר לִי Memoratum à me. חַנְבֵּק Confirmare contractum, iudicium, teſtimonium ratum facere. in Aruc. חַנִּיץ eſt מין מטבע Genus monetæ. in Aruc.

Non igitur חלן ſed חל eſt verbi thema. לְחַלֵּן Vltra. in Leuit. חַלּוּנִי Celeriter, ocyſſimè. in Aruc. חֵלִנִי Helena, nomen decantatum mulieris. לְחַלֵּן Alibi. vt apud Rabbinos לְחַלֵּן הוא אומר כך וכך Id eſt, Alibi dicit ille ſic vel ſic. Significatio eius idem eſt quod שם vel משם Ibi, illic. Neque videtur vſurpandum abſque Lomad litera ſeruili; vt dicit Elias in Thisbi.

חֵלְקָט Paries mediaſtinus, inter duos parietes, duáſue domos. in Aruc. Item Collectio. à לקט de quo infrà.

חֵלֶס ܚܠܣ Græcè Ἑλλάς Græcia, regio olim celeberrima. Act.29. המ in Raſſe tevoth valet חֵנִי מִלֵּי Hæc ſunt verba. Et בהמי Id eſt בְּחֵנִי מִלֵּי His ipſis verbis, quod in eum ſenſum dicitur quo ſuprà בלא. Item המרא valet חֵיךְ מָה דְּאָמַר Iuxta id quod ait. vel חֵיךְ מָא דְּאַת אָמַר Iuxta id quod tu dicis. cùm locum aliquem Scripturæ citant. Poteſt & legi חֵיכָנוּ מָה דְּאָמַר vt ſuprà in חהר.

הֲמָא & in Aphel אַהֲמָא ܐܗܡܐ Permittere, non curare, concedere. 2 ad Corinth.10. & מַהְמִינוּתָן Incuria, ſiue negligentia, aut ſocordia noſtra. in libr. Rit.Seuer.Patriarchæ. & אַתְּמַיְתָּ Neglexiſti. ibidem. Item הָמַר Sonare, reſonare, tumultum, & ſtrepitum edere, vt in Hebræo, Iſa. 51. Ierem.10. Ezr.7. Mich.3. à quo fit מְהוּמְתָא Tumultus. Eſth. 1. & חַמְרוּר Strepitus. חַמְרוּר Dux. in Aruc.

חֲמוֹ idem quod חם Ipſi. Ezr.4. חֲמוֹן Eis. Daniel.2.

חַמְלָטָא eſt Trabs, vel tabulatum feneſtræ. item Cementum. in Aruc. Sed חַמְלָתָא Eſt ſpecies aromatica, Zinziber. in Aruc.

חֲמַם Incidere ſe, lacerare, vel potiùs Tumultuari, debacchari; & congregare ſe tumultuariè. ſecundum Eliam.3 Reg.18.& Deut.14. Secundò חֲמַם eſt טְאָטָא Verrere, ſcopis purgare & mundare. Iſa.14. Vnde חֲמָמַת Furfur, quiſquiliæ. Amos 8.

חֵמִין Credidit. Iud.11. Inde מְחֵימָן Fidelis. 1 Reg. 2. Et מְחֵימְנָא ܡܗܝܡܢܐ Syricè, idem quod סריס Eunuchus. Mat.19. In fœminino מַרְתָּא מְהֵימְנְתָּא Ciuitas fidelis. Iſa.1. Item חֵימָנוּ & חֵימָנוּתָא & חֵמְנוּתָא Fides. 2 Reg.20. Fidelitas, Iſa.69. vide in Aleph אָמַן.

חָמוּן & חָמוּנָא Tumultus, ſtrepitus. 1 Reg.14. Multitudo. in Comment. Et חֲמָנָא Turba. & nomen loci. in Aruc.

חֵמִין & חֲמָנָא idem quod אבנט Baltheus. Exod.28. in plur. חֲמָנִין Balthei. Iſa.22. Præterea חֲמָתָא eſt Nomen loci. Gen. 14. qui Hebraicè vocatur חָם. חַמְנִיכָא Torques Daniel.5. & Prou.1. reperitur & ſine He. vide in Mem. חַמְנַק Furcinula. inſtrumentum quo in comedendo vtimur. in Aruc.

Eſt etiam inſtrumentum ferreum ſcriptorum. חִימְצָא Eſt Genus חלב id eſt, Pinguedinis. in Aruc. Item חִימְצָתָא idem eſt quod אדום Rubeum. in Aruc.

חָמַר Mutauit. in Aphel, ordinis quieſcentium in media. radix eſt מר vel מיר. de quo infrà. Eſt etiam חֲמַר idẽ quod מרגלית Margarita. vel ſecundum alios מעשר Opus. in Aruc. חֲמַת Expectauit, præſtolatus eſt. in Aruc. infrà in Mem.

חֵן Primò idem eſt quod אם Si. Dan.2. vt חֵן לָא Niſi. ibidem. Secundò idem eſt quod בין duplicatum, Siue, ſeu: vt חֵן רַב חֵן מְעַט Siue multum, ſiue parum. in Thisbi. Et לְחֵן idem quod לכן Propterea, ideo, idcirco. Dan.2. Tertiò idem eſt quod הֵנָּה En, ecce. Iſa.68. חֵין Ita; ſic. Pſal.8.& 10. in Midr.

Quartò חֵן Vnus, & חֵנָא Vna. in Ber.rab.cap.100. Græcum eſt τὸ ἓν τὸ ἑνός, Vnus, vel vnum. חִינוֹן Ipſi, iſti. Pſal.9. Idem חֵנִי in Eſther. Et Syricè אִינוּן ܐܝܢܘܢ. Et הֵנִין Iſtæ. Syricè אִנִּין ܐܢܝܢ paſſim in nouo Teſtamento. & חֵנָן Nos. in Eſth. חֵנוּ ܗܢܘ Hic, pronomen demonſtratiuum. Matth.3. & חֵנָא ܗܢܐ Syrè, Hoc vel hic, vel hæc. in Euang. חֵן ܚܝ Corrumpere, perdere. 2 Reg.17. vel meliùs iuxta Rab. Schelomoh & Eliam, Facere, & attentare clanculum aliquid, quemadmodum exponitur לְהוּנִי Quietè, pedetentim. Gen.33. in Tharg. Ieroſol. & in Ber.rab.cap.79.

חֲנָה vel חֲנָא Syrè, Commodum aſſecutus eſt, profuit, vtilis fuit. Gen.37. Iob 30. & Prou.11. item frequens in Kimchi. In paſſiuo אִתְחֲנָא ܐܬܚܢܐ Prodeſt, vtile eſt. 1 ad Corinth.15. & in Aphel אַחֲנֵי Profuit, ſtuduit commodo, vtilitati fuit aut emolumento. quidam, Auarus fuit, cum lucro ſuo decepit, vertunt. Ezech.22. & מְחַנָּא Prodeſt. Iohan.6. & in fœmin. מַחֲנָא Vtilis, quæ prodeſt.

per אול, atque in eius themate ſcribuntur. Veruntamen in coniugatione Hithpael omnes exponuntur per הלך. Vide in illius Radice. Sunt verò inter ea pauca quæ per חך exponuntur, eaque magna ex parte ſunt præterita venientia cum Vau conuerſiuo, quemadmodum וְתַהֲלַכְתֶּם Et ibitis, Chaldaicè וְתֵחֲכוּן Et ibitis. &c. & in infinitiuo, pro לָלֶכֶת Ad eundum, Thargum לְמֵהַך.

הל ופעל Laborare, fatigari, moleſtia afficere. Iſa. 42. & 65. Ierem. 51. licet bis in Venet. ſed perperam, inuenerim per ח, חל. Hinc participium plural. numeri מְחַלִּין Moleſtia afficientes. Iſaiæ 7. Pagninus quoque huic poſitioni Caligandi & obſcurandi ſignificationē tribuit, eò quòd vidit Iſa. 42. in Hebræo כחה, quod tamen R. Dauid Debilitatus eſt, remiſſus fuit, exponit. מְחוּלְתָא Subcerniculum, cribrum. חַלָּא Vltrà. Geneſ. 19. & Leuit. 22.

Et לְחֵלָא Deinceps. Iſaiæ 18. Abhinc, 65. eiuſdem. Et Syrè לְחֵל Procul. Matth. 8. & Vltrà, trans. Act. 7.

הל & הלל in Raſſe tevoth valet הָיָה לוֹמַר Erat dicendum. vt ſuprà. לְחַלָּאָה Illuc. חַלְבְּשׁוּשַׁי Cicatrices meæ, liuores mei vel vlcera mea. Pſalm. 22. & 38. & Iob 9. malè eſt ſine He à principio in Dictionario recentioris cuiuſdam. nam ſi ex induſtria abſtulit ה tanquam Hajediah, vt vocant, errauit: ſiquidem Chaldæi non hoc obſeruant, niſi in fine dictionis, vbi perpetuò, niſi ſtatus regiminis impediat, Aleph pro He Hebr. ſubſtituunt. חוּלִילִין ſunt Bipennes, ſecures. malè per He: ſcribendum per Cheth, iuxta Eliam, Complut. & Venet. 3 Reg. 6. חֲלַוַאי Vtinam. Pſalm. 81. vbi in Hebræo eſt, לו עמי שומע לי. Tharg. חֲלַוַאי דְעַמִּי שְׁמִיעַ לִי Vtinam populus meus audiſſet me. Cætera לו redduntur per לְוַי Vtinam. de quo infrà.

בית חלל Familia & ſecta Hillel viri celeberrimi, de quo ſuprà. חַלּוֹ Iſti, iſtæ, iſta. Pſalm. 118. in Midras frequens eſt. vt צְלָמִים חֲלוֹ Imagines illæ. & מִי הֵם חַלּוֹ Qui ſunt iſti? & חַגְרוֹת חַלּוֹ Lucernæ iſtæ. Vſus eius in Commentariis capitur pro אֵלּוּ & אֵלּוּ. חַלָּה Horreum. & quod Italicè dicitur *maghazeno*, Gallicè *magazin*. in Aruc. חַלְטְתָא Reptilis nomen. vide in Lamed. חַלְיֶטְטוּן Græcè ἥλιος, Sol. in Aruc.

חלל Hebraicè, laudauit. Inde Syris הוּלְלָא Laudatio, hymnus. in lib. Rit. Seuer. Patriarchæ.

חוּלָא Eccleſ. 3. vt exponit Elias, eſt lingua Germanica Tanz, id eſt, Saltatio, alijs Lætitia. Aruc legit חֲלִילָא.

הלך ופעל & in Pael הֵלֵךְ Iter fecit, ambulauit. Pſal. 1. Inde מַהֲלָךְ Itineratio. 3 Regum 19. Iter. Gen. 30. & חֲלִיכָתָא Via. Pſal. 27. Metaphoricè, Mos, ritus, conſuetudo. 4 Reg. 11. Vnde כְּהַלְכַת Iuxta morē. & חֲלִיכָאתָא vel חֲלִיכָתָא Viæ, ambulationes. Pro. 26. Itē apud Rabbinos legitur: הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי וְהַלְכָה כְּפַלּוּגוֹ וְכֵן הַרְבֵּה וְהוּא עִנְיָן מִשְׁפָּט וְדָת: Id eſt, Et Halacha Moſi (tradita eſt) de Sinai, & Halacha ſecūdum talis, qualis. & id genus plurima. Hoc vocabulū Iudiciū ſiue morē, & legem, vel ius municipale ſignificat. Vnde & Tharg. quod reſpōdet locutioni Heb. כמשפט הזה habet כְּחֲלִיכָתָא Iuxta conſuetudinem hanc. Item in Commentariis חִתְהַלִּיכוּת Idem, Mos, conſuetudo. & Eſther 4. pro וְחַשְׁתִּיתָה habet וְשַׁקְיוּתָא כְּחֲלִיכָתָא Et potatio iuxta morem. & in libro Rit. Seuer. Patriarchæ legitur לַאֲרָעָא לָא מְתְהַלְכְּנִיתָא Ad terram inuiam, ſiue itineri non aptam. חֲלִיכָא הוא Eſt aduerbium loci, idem ſignificans quod הֵנָה Tunc. vel פֹּה Hic. Ioſ. 18. & 1 Reg. 14. הֵלֶךְ ſignificat Reditum, vel tributi genus. Ezr. 4. חַלְמִיתָא Ineptum, incongruum. in Aruc.

חַלְמֵי ſiue חִלְמֵי Aqua ſalis. Videtur eſſe dictio compoſita ex ἅλς, Græcè Sal, & מֵי Hebraicè, id eſt, Aquæ. in Aruc.

חִלְמוֹ Vitellus oui. in Aruc. & חֲלָמוּנָא Idem. Iob 6. quemadmodum eſt in Aruc; de quo ſic dicit Elias, ואני מצאתי בכל הנוסחאות חלמונא בחות ומעות היא: Id eſt, Inueni in omnibus emendatiſſimis libris חֲלָמוּנָא per Cheth, ſed error eſt. Hæc Elias. Nihilominus Aruc alibi habet per Cheth, vt Compl. Venetumque. vti etiam ipſa vox Hebræa eſt חלמונא.

חֵלֶן Negotium, & moleſtiam exhibere. Iſa. 7. Radix eſt חל de quo ſuprà. & Nun eſt ſeruile, non vt volunt recentiores, radicale. ſic enim eſt in Propheta הַמְעַט לְכוֹן דְּאַתּוּן מְחַלְּן Nūquid parum vobis quòd moleſtia afficiatis? vbi מְחַלְּן ponitur pro מְחַלִּין participio plurali maſculino. nam ſæpe in Tharg. genera cōfunduntur. & rurſus אֲרֵי תְּחַלּוּן Quia moleſti eritis, cum Nun in fine aduentitio, quod Chaldæis eſt peculiare.

Non

הָכֵן Sic. Prou. 23. aliâs הָכָא in Complut. Hinc: vt מִן הָלָא Ab hinc. & הֵיכָנָא Pſalm. 48. & הֵיכְנָא Pſal. 1. & 42. Item הֵיכְנָא Quomodò. Prou. 5. הֵיכְמָה & הָכְמָא Quemadmodum. Pſal. 33. & Iob. 2. מֵהֵיכָן Vnde, ex quo loco. in Commentariis.

היכל ופעל Templum, palatium, aula regia. 3. Regum 21, Ierem. 7. Pſal. 45. In plurali הֵיכְלִין & הֵיכְלָא ibidem. & Hoſ. 8.

הימין ופעל Credidit, verum perhibuit. Dan. 6. Inde הֵימָנוּתָא, & Syrè ܗܝܡܢܘܬܐ Fides. Deut. 32. & Matth. 7. & מְהֵימְנָא Fidelis. ibidem. De quo parum infrà latius. הֵימָךְ Tui. in Midb. rab. cap. 4.

הֵימֶנּוּ Abeo. Pſal. 26. in Midr. Et הֵימֶנָּה Ex ea. in Ber. rab. cap. 64. הֵמּוּ Sumus. item ſignificat Ipſos. Ezr. 5. הֵימִינוּן Cantus. הִין & הֵינָא Menſura Hin, cōtinens duodecim oua. Ezr. 4. & Exo. 29. הֵיינוּ מלה מורגלת בדברי ר"ל באמרם הֵיינוּ הַך הֵיינוּ כך וכך ונגזרת מן היה ונוסף כין ווו בחולם לכנוי הנכתר על משקל ישנו באילו אמר חרי הוא ועל הרוב לא שמשו בו רק עם דלת המשמשת בראש במקום שין או אשר כמו שכתבתי במלת די ובלא דש אש ובלשון רומי אידע"שט:

Latinè ſic: הֵיינוּ Dictio eſt viſitata in verbis Rabbinorum, beatæ recordationis, vt cùm dicunt הֵיינוּ הַך, item הֵיינוּ כָּךְ pro, Id eſt. Eſt autem decurtatum ab היה cum ſuperaddito Nun, & Vau cum holem, quod refert pronomen tertiæ perſonæ, qua forma etiam dicunt ישנו. Et idem valet ac ſi diceretur הרי הוא Ecce hoc ipſum eſt. Et plerunque tantum vſurpant cum Daleth in capite, quæ ſeruit loco Schin vel Aſſer, vt ſcripſi in dictione די, Germanicè das iſt, Latinè, Id eſt. Hæc Elias in Thisbi. הֵימֵשׁ Collatio. in Commentariis.

הי in Raſſe tevoth valet הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ vel יִתְעַלֶּה Dominus celebrandus vel attollendus. הי"לל valet הָיָה לוֹ לוֹמַר Fuerat ei dicendum, quod & ſine Iod ſcribitur הלל. Dicit præterea Elias de הֵיכָן שמשו ר"ל במלרת זו במקום איה באמרם ומהיכן למדו לומר כן וכן היקרא למשרת ולאחרון לילה פירש רש"ר ר"ל צעק היכן משרת שרוי היכן אהרון שרוי ונראה לי שהוא מורכב מן הי וכאן שהי בתרגום יר ושלמי אי"ד כמו ויאמר המלך אחשורוש לאסתר המלכה מן הי די אומה את ומן הי די זרעית את וכן איזרת חדרך ישכון אור חידי אורחא והוא על דרך אי מזה באת כמו שפירש רש"ר שם: Latinè ſic: Rabbini piæ memoriæ vſurpant hanc dictionem הֵיכָן loco איה Vbi? dum dicunt: Vbi vel vnde didicerunt, ſic vel ſic dicere? Item illud Exod. 12. Et vocauit Moſem & Aharonem noctu. R. Schelomoh Iarchi, cuius fauſta ſit recordatio, ſic exponit, Clamauit היכן Vbi Moſes manet? הֵיכָן Vbi Aharon manet? Et videtur mihi cōpoſitum eſſe ex הֵי & כאן. Nam הֵי in Thargum Ieroſolymitano idem ſignificat quod אֵיזֶה vt Eſther 9. Et dixit rex Aſſuerus ad Eſther reginam: Thargum: מִן הֵי רִי אוּמָא אַתְּ וּמִן זַרְעָיָא אַתְּ: Id eſt, Ex quanam natione es tu, & ex quo ſtemmate? Item Iob 38. Quæ eſt via quam inhabitat lux? Thargum הֵיכִין אוֹרְחָא Eſtque iuxta formā illam Gen. 16. אֵי מְזֶה בָּאתָ Vbi eſt locus iſte, vnde venis? ſicut explicat ibi R. Schelomoh.

הַך idem quod זה qua forma & in fœmININO genere vſurpatur, vt הַך מִלְּתָא Hæc ſcriptura. הַך מִלְּתָא Hæc dictio. idem valet quod זאת. In Thisbi. הָכָא idem quod פה Hîc, in hoc loco: vt מָא אַתְּ עָבִיד הָכָא Quid tu facis hic? Iud. 18. & מַן לָךְ הָכָא Quis tibi hic eſt? Geneſ. 19. Et יְתוּבוּן הָכָא Reuertentur huc. ibidem 15. eſt idem atque הֵילָא. In Thisbi. & Prou. 25. הָכָא ponitur pro הֵנָה Huc. Et cum præpoſitione מ ſic מֵהָכָא Hinc, inde. in Zoh. col. 341. הַכְּדֵין Quomodo. Pſalm. 37. quemadmodum. Cantic. 1. אֲפִילוּ הָכִי vt אֲפִילוּ idem valet quod אֲפִילוּ שֶׁכֵּן הוּא Etiamſi ita eſt, quamuis ita ſe res habeat. Item idem valet atque מכל מקום Ex omni loco. Et in Tharg. Ieroſolymitano quod reſpondet huic loco Eſther 2. וטב חדבר בעיני המלך ויעש כן Id eſt, Et placuit verbum in oculis regis, & ita egit. וַעֲבַד הָכִי Et fecit ſic. Item הָכִי Tantundem. in Comment. & הָכוּדֵין Itidem. Matth. 20. in plurali הָכֵן Eadem. 1 ad Theſſ. 2. הָכִיל Ergo, igitur. Matth. 3.

הַכָּאָה Verberatio, à נכה Percuſſit.

הך Ire, ambulare. Hoſeæ 3. Iſa. 2. Pſalm. 115. Ezr. 2. de quo hæc ſunt Eliæ verba in Methurg. Cùm inuenire ſatagerem differentiam quæ eſt in dictione חלך, quæ aliquando per אול à Chaldæo interpretatur, & aliquādo per הלך, interdum etiā & per הך, hoc inueni diſcrimen, & illud certè magnum mihi pro comperto habetur, quòd dictionis חליכה ſunt duo themata, הלך videlicet & ילך. Et profectò maxima pars quæ in ſcriptura occurrit de Radice הלך, redduntur à Paraphraſte

הֵה Est Vermis qui nascitur in רימון id est, Malogranato, in Aruc. חה in Rasse tevoth valet חוא הדין Idē iudicium, par est ratio &c. Valet & הֵינוּ הך Illud ipsum est, vel הֵנִי הך Ista sunt. הך vtriusque numeri. חה״ר valet הֵינוּ חיך דאמר Illud ipsum est quod ait. De הֵינוּ mox dicemus. Sunt qui legant חוא הדבר eodem sensu. Illud magis Rabbinicum admixto Chaldaismo: istud purè Hebræum est. pro חיך potest dici & הך Istud. הו valet חוא, nec est Rasse tevoth, sicut nec הו pro חיא: Nam חֵיא ferè non contrahitur in הו vitandæ ambiguitatis gratia. איהוא aliâs diuisim אי הוא. sed bene in Venet. אין חוא Si ipse. Complut. quemadmodum est in Hebræo, habet הוא simpliciter.

הֲוָה Fuit, factum est. in masculino genere. 1 Reg. 1. In fœminino הֲוָת Iudic. 19. Inde הוֹיָה & הֲוָיָה οὐσία Essentia, existentia, generatio. in Commentariis. Et Syrè ܗܘܝܬܐ Substantia, essentia. in lib. Rit. Seuer. Patriarchæ. הו & הוי Syricè, idem quod Hebraicè אשר Qui, quæ, quod. הֲוָלָד Mensura, quæ dicitur Epha. Isa. 60. ita si fides est adhibenda hîc Pagnino, qui quod est nomen regionis & populi, Mensuram exponit. sed vt magis rei veritas elucescat, par est hic Hebraicum textum apponere שִׁפְעַת גְּמַלִּים תְּכַסֶּךָ בִּכְרֵי מִדְיָן וְעֵיפָה: Id est, Multitudo camelorum operiet te, dromedarij Madian & Epha. Tharg. sic, שְׁיָרַת עֲרַבָּאי תֶּחְפֵּי סְחֲרָנָיִךְ חוּגָבֵי מִדְיָן וְהוֹלַד: Castra Arabum per circuitum te operient, parui cameli Midian & Holad. Complut. retinuit עיפה. ad quid hic igitur de mensura? הוּנָה in coniugatione Aphil, ordinis compositorum, nempe quiescentium in prima & vltima, significat Vituperare. in Ber. rab. cap. 67. הַוּנָא Difficultas. in Aruc. הֲוָן בדעתא in Pael significat Compotem mentis, & sobrium esse. 1 ad Thess. 5. & אִתְהֲוָן Mente concepit. in lib. Rit. Seu. Patriarchæ. הַוּנָא בדעתא Mens, νοῦς. in Alphabeto Syriaco Widmanstadij. & Marc. 3. Et הַוְיָנָא vel הַוְיָנָא in Prou. 28. & 31. cap. significat תְּבוּנָה & מְחַקְּקָא Argumentum, rationē, considerationem, statutum & prudentiam. Complut. illud תּוּבְנָא quod potiùs scribi deberet תְּבוּנָא, hoc verò חוּנָא legit. Venet. autem & Elias vt suprà. & ita eiusdem libri 5. cap legunt הַוְיָנָא, vbi Complut. הַוּנָא quasi indicium, habet.

הוּפַרְכְּיָא בדעתא Græcè ἐπαρχία, Prouincia. Act. 23.

הוֹרֶד ῥόδος, Rosa. in Aruc. הַוִּילָךְ Est capitale signum versuum, quorum videlicet primus incipit ab ה; secundus à ו; & sic deinceps. Deut. 32.

הֲזָמָא Manipulus spicarum. nomen Arabicum. in Aruc. חֲזָמֵי aliâs חוּזָמֵי idem quod קוצים vel באשים Spinæ, labruscæ, lolia. Iob 31. חֲזָרָא Furfur. alij codices habent חֲזָרָא & sic est genus spinæ oblongæ, quæ in terra Babel inueniebatur, qua interdum, loco veru, vtebantur. in Aruc.

הַט Emungere lucernam. in Aruc. חַטָּב Pedilium. in Ber. rab cap. 36. & 88. חַטְלִים Solus, solitarius. in Aruc. & Macellum. in Ber. rab. cap. 80. חַטְנִי Pedilium: כלי צמר Lanea instrumenta, seu indumenta. in Aruc.

חַטְרִיות sunt פרי קטנים Fructus parui, cucurbitæ paruæ. in Aruc.

הַיָּא Aliâs אַיָּת vel אִית idem quod מהרה Velociter. Prouer. 25. malè, nam pro מְסַרְהַב אַיָּת quod separatim legitur, legendum est aduerbialiter מְסַרְהַבָּאִית prorsus, vt reposuimus in nostris Bibliis, & quemadmodum Psalm. 78. Syrè reperitur, vt videre licet in Dictionario Syrico Masij. omnia enim ferè aduerbia Syrica terminantur in אִית, planè vt est in Complut. cui si à fronte adiunxeris מְסַרְהַב fiet מְסַרְהַבָּאִית Festinanter, subitò, repentè. חַיְתָא in Venet. & חַרְתָא in Compluten. pro ריב Contentione ponitur. Prou. 15. sed legendum vt Elias חַרְתָא Altercatio, excandescentia. חִיוּלִי idem quod Græcè ὕλη, Materia informis, sylua. in Commentariis.

הֵיבִיל In Aphil, ordinis quiescentium in prima, cuius radix est יְבַל, significat Attulit, adduxit. Ezr. 5. & 6.

הֵיךְ Vt Syrè איך Sicut, quemadmodum, veluti, quasi. Psalm. 2. Prouerb. 15. & Thren. vlt. Item Iuxta, secundum. Psalm. 109. הֵיכָא Vbi.

הֵיכִי Ideo, propterea.

הֵיאָךְ Quomodo. frequens in Commentariis.

הֵיכְדֵין Sic, ita. Psalm. 48. Et הֵיכְדֵין Itáne, sic. Mich. 2.

הֵיכָן Quò, vbi, quomodo. frequens in Commentariis.

הָדָא Illa, ista, idem quod הָדֵין vel הָדֵאת pro quo masculinè legitur הָדֵין vt עַמָּא הָדֵין Populus iste. Item הֵידֵין עַמִּיךְ vel הָדֵין Hic populus tuus. in 2 Tharg. Esther. & in fœminino הֵידָא מִיתָא Qua morte? Esth. 5. Vbi He est litera interrogatoria. Inuenitur etiam in eodem libro מִן הֵידֵי אוּמָא Ab isto populo.

Item הֵידֵין & Syricè הֵידֵין ܗܵܕܹܝܢ Tunc. Psalm. 2. & 19. Idem בְּהָדֵין Psalm. 89. בְּהָדֵי הָדָדֵי & הָדֵי Simul, vnà, pariter, mutuò. in Zoh. & in Commentariis. Sed בְּהָדֵי idem est quod עִמִּי Circa me, apud me, mecum. Iob 10. & 13. vide in ב.

הַדְיָיב Nomen loci. in Aruc. Item הַדְיָיב ponitur, vbi in Hebræo est אשכנז Germania. Ierem. 51. Bahal Aruc scribit per Cheth חַדְיָיב ex Tharg. Ierosol. sed in Radice חַדְיָיב legit per He חַדְיָיב.

הֲדִיוֹט ἰδιώτης est נקלה Abiectus, vilis, priuatus. vt גַּבְרִין חֲדִיוֹטִין Viri despecti, idiotæ. Esth. 2. Iob 30. Gen. 28. & 1 Reg. 18. & 24. Vnde Elias ait in Thisbi, כהן חדיוט פירוש כהן פשוט רוערה לומר שאינו כהן גדול וכן ואנכי איש רש ונקלה ואנא גבר מסכן וחדיוט וכן אחר פרעוש אחר בתר חדיוט חד וכן אין זה כי אם בית אלהים ליית דין אתר חדיוט והוא לשון יון אידיוטו ובלשון אשכנז איין שלעכטר ובלעז פריבאטו: Id est, Sacerdos vulgaris, id est Sacerdos simplex, quasi dicas, qui magnus sacerdos non est. Et sic, Ego verò sum vir pauper & despicabilis siue despectus: Thargum ibi habet, Ego sum vir pauper & vulgaris. 1 Reg. 18. Item, Post pulicem vnum: Tharg. Post abiectum vnū. ibidem 24. Item, non est iste (locus) nisi domus Dei. Tharg. Non est iste locus vulgaris. Gen. 28. Est autem Idiota vocabulum Græcum, Germanicè Ein schlechter, Italicè *priuato*. Hæc ille.

הָדַם In frusta concîdit, membratim discerpsit, lacerauit. idem quod נתח. Iud. 14. & 19.

Idem חַדִּים תּוֹר Dissecuit bouem. 3 Reg. 18. in coniugatione Pael. Inde חֶדֶם Membrum, anatomia. in Aruc. In plurali חֲדָמִין idem quod נתחים Frusta. Daniel. 2. חֲדוּן Bonum, vel beneficium. in Aruc.

הָדַס Idem quod רחק Arctauit. vel secundum alios Festinauit. in More. lib. 1. cap. 5. Secundò חַדְסָא est Arbor myrtus vnde virgæ decerpi possunt. Esth. 2. in plurali חֲדַסִּין Isa. 41. Leuit. 23. & חֲדַסְנָא Zachar. 1. הֲדַס præterea est nomen Gentis, quæ Hebraicè dicitur ארך Gen. 10. in Tharg. Ierosolymitano. Santes legit חַדְסָא.

הוֹדַע In coniugatione Aphel ordinis quiescentium in prima, significat Ostēdit, indicauit, patefecit, docuit. Dan. 2.

הָדַף Vt & Hebraicè, Impulit, propulsauit. Iob 18.

הָדַק Coniunxit. Iob 41. Sed Pagnini exemplaria erant corrupta. nam scribendum est צדק cū Aruc & Elia, & etiam cum Complut. & Ven. הַדַּק verò in Aruc Comprimere & stringere est.

הָדַר Primò significat Reuerti, redire. Vnde Iob 14. חֲדַרוּ Redierunt scilicet aquæ. Vnde Elias in Thisbi, נוהגין לכתוב בגמרא בסוף כל פרק חדרן עלך פירוש חזור בך וקשה לי על הנין והדר חוא לשון חזרה ובדניאל ולית קדם מלכותי חדרי פירוש חזרתי: Solent, inquit, scribere in Ghemara in fine cuiusq; capituli חַדְרָן עֲלָךְ hoc est, Redeas vel repetas apud te. Et difficile mihi est cur addita fuerit litera Nun. Significat autē חדר Redeundi aut reuertendi actum. vt in Dan. cap. 4. Et ad decus regni reuersus sum. vbi idem valet quod חזרתי. Hæc ille.

Secundò significat Honorare, cohonestare, honorem exhibere. Leuit. 19. & Dan. 5. Inde חַדְרָא Gloria, decus, honor, ibidem. & Prouerb. 31. vt probè codex Complut. habet. Venet. חַדְרָה vt iam diximus. Et in Commentariis הֵידוּר Decus, gloria. Item חַדַּר significat Rursus. in Midb. rab. cap. 9. & Rotundum, quodque plures habet reuolutiones. in Aruc. vt חֲדַר תַּלְמוּד Orbicularis disciplina, Encyclopædia. Gallicè *Encyclie*. Et חֵדוּר Vendens ac distrahens per vrbem. in Aruc.

חַדְרְנִיאֵל Est nomen Angeli. in Zoh. col 102. הֵידוּר Aqua. Græcum est ὕδωρ. Et הֵידְרַוְלוּס ὑδραυλος, Hydraulus. in Aruc.

חַדְרְיָנָא Adriani moneta. in Aruc. חַדְרְכוֹלִין Nomen dignitatis. in Ber. rab. cap. 5. חַדְרַנִיקוֹס Ingens, altus supra modum, Gigas. in Aruc. חַדְרָס Herodiana moneta. in Aruc.

חַדְרָקוֹן Hydropicus vel infirmitas viscerum, vt auctor Aruc exponit. הַדְרְיָס Adriaticum mare. Act. 27.

cem puncta a, אַ אָ i, אִ o, אוֹ u.&c. In Thisbi.
חוֹבֵי שָׁמַיִם sunt Astrologi, diuinatores, augures, genethliaci.

הָגָה siue: **הָגָא** חֲנָא Ordinis quiescentium in vltima, significat Discere, interpretari, exponere. Psal.9. in Midr. Secundò Conqueri, meditari. Ios.1. & מָגִי Queritans. Isa.27. Inde הֶגֶא Meditatio, locutio, prolatio, sonus oris, Iob 37. הִגָּיוֹן Dialectica, Logica. in More.lib.1.cap.34. & 55. Inde חַיְגָיוֹנִי Logicus. Tertiò חֵיגֵי est idem quod חרול aut נעצוץ id est, Vrtica, vel carduus, aut secundum Kimchi Spina alba, Gallicè *aubepin*. Iob 30. Idem חֵיגֵיתָא aliâs vt Aruc הֵגְתָא Esther 2. in secundo Tharg.

חַגָּחָה קורין למו שמתקן טעותי הספר מגיה ופעולתו נקראת חַגָּחָה ואז נקרא הספר החוא מוגה ובלעז קורֵיטו והוא לשון נוגה ואורה וכן הכותב איזה חדוש או ביאור בגליונות הספר נקרא אותו החדוש או אותו הביאור חַגָּחָה כגון חַגָּהוּת המ׳מוני או המרדכי :

Vocant eum qui emendat errores libri מַגִּיהַ, atq; ipsam actionem חַגָּחָה, tuncque vocatur liber ille emendatus מְגֻּהָ. Italicè *Coretto*. Est autem vox deducta ab eo quod splendorem & lucem significat. (quasi dicas Illustrare) Vnde qui scribit nouũ aliquod commentum aut declarationem in margine libri, hoc ipsum חַגָּחָה nominare solent, veluti Hagahoth Maymoni aut Mardochai. Hæc Elias in Thisbi. חַגְרוֹם Nomen viri proprium. חַגְרָה Noctem Paschæ vocant, ab eo quod Exod. 13. dicitur וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ Et annunciabis filio tuo. Germanicè Lob. Eliæ verò videtur significare גְּאוּלָה Redemptionem, Germanicè Loesung. vide אגד. Hæc in Thisbi.

הִגְמֹן **הַגְמֹן** Deleuit, aboleuit. Actor.13. חֶגְמוֹן Græcè ἡγεμὼν, idem quod שלטן Præfectus, dux, commissarius, episcopus, habens sub alio potestatem. Isaiæ 9. & in Ber.rabb.cap.30. & 65. & in Schem.rabb.cap.31. In plurali חֶגְמוֹנִין in 2.Tharg. Esther cap.5. Inde חֶגְמוֹנִיוּת Episcopatus, comitatus. Vnde Elias ait, ואנחנו קוראים לגלחים גדולי המעלה לשאין למעלה מהם רק החשמנים הנקראים קרדינאלי ואפיפיור הגמונים וכן מה שדתרת פקידתם נקרא הגמוניא וכן במשנת מהגמוניא להגמוניא והגמון בלשון אשכנז פישוף ובלעז וושקיפא : Id est, Nos autem (Iudæi) vocamus Hegmonim magnos sacerdotes, quibus nulli sunt præstantiores, præter Hasmanim, qui Cardinales vocantur, & Papa. Et sic in Misna (legitur) מֵחֶגְמוֹנִיָּא לְהֶגְמוֹנִיָּא De Episcopatu ad Episcopatum. Hegmon autẽ Germanicè dicitur Bischoff, Italicè *Vescouo*. In Thisbi. Et חֶגְמוֹנוּתָא Præfectura, vt בְּחֶגְמוֹנוּתָא דְקוּרִינוֹס בְּסוּרְיָא In præfectura Cyrenæi in Syria. Luc.2.

חֵגֶן Primò significat Ansam seu manubrium. in Aruc. Secundò חוֹגְנִין sunt Dromedarij, seu parui cameli. Isa.60. Tertiò חוֹגֵן est Anchora. in Ber.rabb.cap.12.& 84. Quartò חוּגָן significat Aptum, idoneum, licitum, decens. in Ber.rabb.cap.48.& 62. & in More.lib.1.cap.62. vt דְּבָרִים חֲגוּגִים Verba honesta. עֵצָה חֲגוּגָה Consilium aptum.

Et חוּגָן Decentia, decus. כָּחוּגָן Vt decet. חֲגָסִי pro שפנים Cuniculis legit Magister Aruc. quomodo alij habeant, vide in חֲגָס. Prouerb.30. הָגָר Nomen ancillæ Abraham, ex qua suscepit Ismael patrem Turcharum, vnde dicti sunt חַגְרִין vel חַגְרִים Agareni. חַגְרֵנִי בְּמַבְרֵג Stringere. in Aruc.

הוֹדָה Concessit, admisit argumentum. in Commentariis. Et הוֹדָאָה Confessio. Ios.7. Et in Rabbinis, teste Elia Thisbite, legitur, בחלל ובחוראת Id est, Cum laude & cõfessione, siue מלשון הורו ליהוה שרשו ירה Gratiarum actione. Deductum est ab illo versu Psalm.105. Confitemini Domino Tetragrammaton. Radix eius est ירה. Aleph autem siue Olaph positum est loco He radicis, postremumque He nota est fœminini generis. Et Thargum quod respondet loco illi Ios.7. ותן לו תורה habet וְתֵן לֵהּ הוֹדָאָה Id est, Et da ei laudem siue confessionem. והוא כמו ודוי אלא שיש מעט הפרש ביניהם כמו שאבאר בשרש ודוי : Et est ferè idem quod ודוי Vidui, nisi quòd est nonnihil discriminis inter ea: de quo loquar in Radice ודוי. Hæc ille. הוֹדוּ India scilicet Aethiopum. Vnde Esa. 11. respondet illi in Hebræo כוש. Inde adiectiuum הִידוּאָה Indus, Maurus. Ierem.13. in Aruc est הִנְדָאָה.

הָדָר Decor. Prou.31. in Venet. melius הֲדָרָא vt Cõplutense. Item הֲדָרָא vel cum Beth seruili בְּהֲדָרָא apud Rabbinos idem est quod בְּבִירוּר hoc est dilucidè, clarè, apertè. Neque vsurpari debet absque Beth, vt monet Elias in Thisbi, quamuis se alicubi reperisse dicat לְהֲדָרָא, sed loci non meminit.

quod me doctiorem redderet, inuenissem; deprehendi ex toto illo verborum ordine, quo præscribitur modus Israëlitis edendi agni Pascha, à Tharg. Ierosolym. vt pro more habet in plerisque aliis locis, hoc tantum מְהַבְּהַב esse conuersum, nõ, vt mea fert opinio, pro נָא; sed potiùs pro אֶלִי, quod ibidem loci assatum significat. Significat etiam idem quod נענע Mouit, seu agitauit caput. in Aruc. חבר in Rasie tevoth valet הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא Sanctus ille per antonomasiam, qui laudetur. Dicunt & הקב״ה pro eodem. Ac simpliciter interdum dicunt בר״ה id est, בָּרוּךְ הוּא Laudandus ipse, vt suprà in א.

חבה Vna ex Dei nomenclaturis, quibus passim vtuntur Rabbini. הבה vel חבעה valet חַבְעֵלֵי חַיִּים τὰ ζῶα, Animantia. vide suprà in בה. חַבְטָה Additamentum muri super quo ponitur tignum vel trabs.

חָבַל **חָבֵל** Primò significat Calefacere: & חֲבָלוּת Calefactio. in More. lib.1. cap.72. Et חֲבַל פּוּמָא Halitus oris, vapor igneus. Psal.90. Et in Vaic.rab.cap.4. Vnde Rabbini dicunt חֲבַל פִּיהֶם שֶׁל תִּינוֹקוֹת Halitus oris eorum, nempe puerorum. Auctor Aruc adducit ipsum, & non explicat. והוא כדמות עשן היוצא מפי חבעלי חיים והוא יותר נכר בזמן החורף מבקיץ ובלשון אשכנז אוֹטֶם ובלעז חאליטו וכן תרגום כלינו שנינו כמו הגדה : הֵיךְ הֲבַל פּוּמָא Id est, Illud autem est quasi similitudo fumi egredientis ex ore animalium, magisque innotescit hyberno quàm estiuo tempore. Germanicè Athem. Italicè *halito*. Sic & Thargum in hunc locum Psal. 90. כלינו שנינו כמו הגדה Consumpsimus annos nostros veluti meditationem, Gallicè *Comme vn penser*: habet, Tanquam vaporem oris. Hæc in Thisbi. Secundò חֶבֶל & חֶבֶל & חֶבְלוֹ aliâs הֶבְלוֹ significant Vanitatem. Eccl.1. in plurali חֲבָלִין & חֲבַלָּא Vanitates. ibidem. & Iob 27. מָא דִין חֲבָלָא תְּחַבְּלוּן Vt quid vanitate euanescetis? Item חֲבָלוּתָךְ Vanitas tua. Eccl.9. Tertiò חֲבִיל idem est quod לאלתר Mox, illico, statim. in Aruc. חַבְלִילָה Locus in ventre, plures habens concauitates. in Aruc.

הוֹבַד Ordinis quiescentium in prima, in coniugatione Aphil, Perdidit, pessundedit: à verbo אבד. & in infinitiuo לְמוֹבְדָא מִן אַרְעָא Ad pereundum de terra: vel, Ad perdendum de terra. vt scribatur לְמוֹבְדָא pro לְאוֹבְדָא, in secundo Thargum Esther, vt videtur quidam sentire in sua Grammatica. Atqui, vt monet Elias in suo Methurgeman, in Iob, Psalmis, & Prouerbiis passim obuiam est ד pro א, vt videre est in Psal. 142. & multis aliis, in quibus הוֹבַד non habet significationem actiuam, sed ponitur pro Hebræo אָבַד, quod in Cal Perire, & non disperdere, sonat. Nam in inflexione Aphil Chald. esset אוֹבַד per Aleph in principio. חֲבִכֵּן idem quod בְּכֵן Tunc. Psalm.69. dummodo ח non sit superfluum.

חֲבִירָא idem quod חשך Caligo, tenebræ. Prouerb.7. & in plurali חֲבִירָא Psalm.35. & חֲבִיר est קודר Pullatus, atratus, indumentis lugubribus indutus. Psal.35. & 38. sic enim vbique legit Elias & Bahal Aruc. quamuis exemplaria Complut. habeant semper חֲבִיר & חֲבִירָא. Ven. modò חֲבִיר, modò חֲבִיר, modò verò & חֲבִיר habet. חֲבָרָה Sonus, vox, tonus quem damus cuique vocali propriũ. in Vaic.cap.22. Vnde Elias in Thisbi,

קול חברה הוא הנקרא בפסוק קול דממה כמו שכתוב ואחרי האש קול דממה דקה ופי׳ רש״י ואני שמעתי קל רבא מתוך הדממה טאצ׳ומנט בלעז בלשון רומי איטו ובלשון אשכנז ווידרהאל וכן אמרו ר״ל בתקועת שופר שמע קול הברה לא יצא ועוד שמשו בו באיפן אחר באמרם יצא קול חברה בעיר על פלוני או פלונית וכולי פירש קול שאינו ודאי והמדקדקים קראו גם כן נקודות האותיות חברות כמו שאמרתי בשירי אלה מלכים העשרה המולכים בחברה : והם עשרה נקודות אַ אֵ אִ אוֹ וכולי :

Id est, Vox חֲבָרָה ea est, quæ in Scriptura vocatur קול דממה Vox silentij, id est, Vox submissa. Sicuti scriptum est 1 Regũ 19. Et post ignem illum vox silentij tenuis, vel, vt versio vulgata, Sibilus auræ tenuis. Vbi Rabbi Schelomoh sic dicit: Ego audiui vocem è medio silentio venientem, *Taisement* vulgò nuncupari, Latinè Echo, Germanicè widerhall. Hinc est quod Rabbini felicis recordationis, vbi mentionem faciunt clangoris tubæ, dicunt: Auditus vocis חֲבָרָה non egressus est. Et rursum vsurpant in alia forma cùm dicunt, Egressa est קול חֲבָרָה in ciuitate super illum, vel illam. &c. Expositio. Vox quæ non est certa & manifesta. Inde est quòd Grammatici puncta literarum חֲבָרוֹת nominant, quomodo dixi in Cantico meo, Elle Melachim haassarah, Hamolchim bahauarah. Isti sunt decem Reges, qui regnant in sono. Sunt autem de-

tamen תָּאן esse radicem. • Inde מִן תָּאן aliâs מֵהָאן Vnde, à quo loco. Psal. 121. הוֹאִיל Apud Rabbinos legitur sic, הוֹאִיל וְהִזְכִּירוֹ סִפֵּר בְּשִׁבְחוֹ Id est, Id est, Postquam meminit eius, enarrat laudem eius. Sic חוֹאִיל וְכָךְ הוּא idem quod מֵאַחַר שֶׁחִבֵּר הוּא כָּךְ Postquam ita se res habet. Germanicè Die weil das, Italicè *dipochi*, Gallicè *de puis que*. Similiter exponitur vocabulum בֵּינֵי. est tamen nonnihil discriminis inter ea, sicut declarabo in radice sua. Et verisimile videtur Eliæ deductum esse ab illo Deut.1. הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר Cœpit Moses declarare: vbi Incipere significat. Vnde & sensus istius הוֹאִיל וְהִזְכִּירוֹ talis esse potest, חתחיל הפסוק והזכירו על כן ספר בשבחו : id est, Incipit versus & meminit eius, propterea enarrat laudem eius. Simili modo etiam secundum eum qui exponit חוֹאִיל מֹשֶׁה pro, Voluit Moses, dicendum est, Voluit versus, & meminit eius. Et mirum est quòd Rabbi Schelomoh exponit illud הִנֵּה נָא חוֹאַלְתִּי רָאִיתִי Id est, Ecce nunc volui: citans illum locum חוֹאִיל מֹשֶׁה. Et in Parassa, Elle haddeuarim, exponit חוֹאִיל משה per התחיל id est, Incepit. & citat locum ex Genesi, הִנֵּה נָא חוֹאַלְתִּי Ecce nunc incepi. Sic certè inueni in omnibus exemplaribus. Mihi verò, inquit Elias, pro comperto habetur, errorem esse, qui irrepserit in primum exemplar, & debere scribi: חוֹאַלְתִּי רָאִיתִי כְּמוֹ וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה: sicut & ipse R. Schel. exponit, & Thargum per עָבֵי id est, Voluit, reddidit. in Thisbi.

הָאִיק Fodit, cauernam fecit. in Ven. corruptè. lego igitur cum Complut. חָאִיק participium, à radice חקק Exarauit, impressit. Iob 24. הַאיתָא Butyrum. Prou. 30. in Ven. In Complut. verò חַאתָא. forsan scribendum חֶמְאָתָא, ab Hebræo חמאה, quod tamen nondum reperi. sanè לוּאִי Iob 20. & 29. item Genes. 18. in Tharg. Ierosol. pro חמאה Butyro est positum. חאנק in Rasse tevoth. vide suprà in א.

Sed האע valet הֲחָכָם אֶבֶן עֶזְרָא Sapiens ille Aben Ezra, de quo suprà in Olaph.

הָב & **הָבוּ** Idem quod נתן Dedit. 4 Reg. 23. & Ierem. 31. Hic falsi sunt aliqui, siquidem חב sine Iod à fronte non valet, nisi in Imperat. tantùm נתן. & quod nominat. 4 Reg. 23. reuerà in Ven. pro נתנו est רִי חַבוּ. sed quis non videt manifestum errorem, cùm debeat coniungi, vt habent omnia emendata exemplaria, id quod seiunxerunt? scribendum enim coniunctè est רִיהַבוּ Qui dederunt.

חַבָּאי idem quod גוזמא Hyperbolica siue excessiua locutio. Vnde dicunt Rabbini, דִּבְּרָה תּוֹרָה בִּלְשׁוֹן חֲבָאי Loquitur lex hyperbolicè. Sic dicunt hyperbolicam esse locutionē עָרִים גְּדוֹלוֹת וּבְצוּרוֹת בַּשָּׁמַיִם Ciuitates magnas, & munitas vsque in cælum: Deuter. 32. Constat itaque גוזמא & חַבָּאי idem esse והוא כשארם מגדל את הדבר חרבח ומוסיף על גידולו וגוזמא הוא לשון יון והבאי נראה לי שהוא לשון קוץ תרגום של קוץ שמיר חובי ובור וכן שמיר ושירת וכמו שהקוצים אינם נחשבים לשאר עצים כך דברי גוזמות אינם נחשבים לשאר מאמרים ואין בהם אמתות והא של חבאי בחטף פתח בראיית רפי הבית וכן חבל והברח הבאים אחר זם חחיתון בחטף פתח :

Latinè sic: Idipsum autem est, cùm aliquis amplificat rem aliquam, & mimium extollit magnitudinem eius. Estq; Guzma vocabulum Græcum, חבאי verò, vt mihi videtur, deductū est ab eo quod Spinā significat. Thargum enim quod respondet Hebræo קוץ ושמיר Spina, & vepris. Isa. 32. habet חוֹבָאי ובור. Item שָׁמִיר ושית Spina, & vepres. ibid. 7. Thargum habet חוֹבָאי ובור, Et quemadmodum spinæ nō reputantur inter reliqua ligna; sic hyperbolicæ locutiones nō reputātur inter alias orationes, quibus etiam non inest rei veritas. Porrò He quod præfigitur חֲבָאי punctatur cum hateph patach, & Beth afficitur raphe, quod idem fit & in radicibus חֲבָרָה & חֲבָל de quibus mox, vbi He venit cum hateph patach. Hæc in Thisbi. חוֹבָאי quoque מלוח Vrticam, vel genus quoddam spinæ significat. Iob 30.

הַבְּבָא Flos. Epist. S. Iacobi cap. 1.

הַבְהַב Idem quod חרך באש Vstulauit, assauit in igne. Exod. 12. in Tharg. Ierosol. vbi ponitur מְחַבְהַב Assatum, vt omnes habent, pro Hebræo נָא, quod rem incoctā & crudam omnium interpretum consensu significat, sensu planè rei assatæ contrario: quod cùm primùm animaduerti, alium sensum eo in negotio latitare, aut locum non aliquo errore vacare sum arbitratus: tandem cùm perlustrassem quid de hac re scripsissent commentatores, & nihil quod posuisse גלגל In orbem transiit vt ebrius, quod verum est: sed tunc quid sit Errare in vomitu, exponit, non quid רִשְׁרֵשׁ significat. Isa. 19. vbi sic habetur כְּמָא רָשְׁעֵי רַחֲיָא וּמְרַשְׁרֵשׁ בְּתוּבְיֵה Sicut volutatur ebrius, & conculcatur in vomitu suo. Aruc habet תוּבְיֵה vt scripsi, pro quo alij perperam habēt רוּבְיֵה Mediū eius. alij verò חוֹבְיֵה Peccatum eius. Quintò רִשֵּׁשׁ Contriuit, comminuit. 2 Reg. 22. Sextò רְשְׁרֵשׁ significat Plaudere, hæsitare, spernere. in Aruc. Vide Eliam in Methurgeman, cuius hæc sunt verba, רֵשׁ וְרֵשָׁשׁ וְרֵרַשׁ וְרִשְׁרֵשׁ, & subiungit חמישה שרשים אלה מובנם וחוראתם אחת id est, Istorum quinque thematum vna est & eadem significatio, atque inductio.

Item רְשָׁא Ostium, ianua. Iud. 19. In plurali רְשִׁין Fores. 1 Regum 23. & רְשָׁנָא Portæ, ianuæ. Ezech. 41. רְשָׁנָא Remuneratio. in Aruc. רְשָׁרָא secundum auctorem Aruc, est שִׁיפּוֹן Legumen seu frumentum, quod אישפלתא id est, Speltam vocant, siue zeam. רְשִׁתְנָא Mulier patiens menstruum. vox Persica. in Aruc.

דָּתָא & **דָּת** Lex, statutum, decretum. idem quod חוק Ezr. 7. & Dani. 2. In plurali דָּתִין Edicta. Ezr. 8. דִּתְאָה aliâs דִּיתְאָ idem quod Hebraicè דשא Gramen, germen herbæ, virgultum. Deut. 32. Dan. 4. Inde יְרוק דִּיתְאָה Herba virens, olus germinans. 4 Reg. 19. In plurali דִּיתְאִין Isa. 66. & Psal. 23. iuxta exemplar Complut. Elias verò & Venet. Aleph redundante דְּאִיתְאִין. & verbaliter Genes. 1. vbi exemplar Complut. habet חַדְאִי, Elias חַדְאַת, Venet. חַדְאִית Germinet, proferat. sed analogia vt scribamus תַּדְתָּא, postulare videtur. דָּתְבְּרָא Optimates, potentes, magnates. Dan. 3. R. Sahadiah Haghaon videtur pro dictione composita accipere quasi à דַּת & בְּרָא Lege & puritate. scribit enim שהם יועצי חמלך ודתם ועצתם ברורה Quia ipsi erant consiliarij regis, & eorum statutum atque consilium purum. דת in Rasse tevoth valet דִּבְרֵי תוֹרָה Verba legis.

דְּתַן Idem quod Hebraicè דשן Pinguescere, & pinguedo. Psalm. 36. in Complutensi. at in Venet. רחן, vt vidimus suprà, forsan rectiùs. Siquidem in Elia & Bahal Aruc, quod viderim, nulla de דתן fit mentio.

LITERA HE.

ה

הָא & **הָן** Quinta Alphabeti litera tam Hebræorū quàm Chaldæorum & Syrorū propriè significat Ecce, En. Varius eius est vsus in Hebraismo, aliquando est articulus emphaseos, & præponitur dictionibus, vocaturque He Haiediali siue idearia, & propriam cuiusque rei ideam designans. Sæpissimè in verbis Hebræis paragogicòs adiicitur, nec vnquam sine grandi mysterio. Cæterùm ה in Rasse tevoth valet הַשֵּׁם Nomen & Numen ipsum κατ' ἐξοχήν: intelligentes tetragrammaton, dicunt pro eo quod in contextu scriberetur יהוה, quod puræ Dei substantiæ nomen est, cùm cætera affectiones magis & ei attributa significent cum aliis ferè communia, hoc Dei sit peculiare. Sæpe subiungunt הַנְּכָבָד Venerandum & venerabile; sæpè יִתְבָּרַךְ vel יִתְעַלֶּה Laudetur, extollatur.

הָא Ergo, igitur, eia, idem scilicet quod הבה. in Aruc. Deinde idem significat quod הנה En, ecce. Ios. 2. & Gen. 1. Idem הֵא Dan. 2. הָא אַתְּ Ecce tu: הָא אֲנָא Ecce ego: הָא אַתּוּן Ecce vos: הָא אֲנַחְנָא Ecce nos. Inuenitur etiam in secundo Thargum Esther בְּהָא שַׁעְתָּא In ipsa hora. Et præposito לָא hoc modo, לָא הָא לְמִתְּמָא בְּמִשְׁמַח Nonne, nunquid? Mat. 5. Ponitur etiam pro זֶה, vt הָא שֶׁל פָּנֶיךָ Hoc quod est in conspectu tuo. & הָא בְּהָא תָּלֵיא Hoc ab illo pendet. הָא לַחְמָא עַנְיָא Iste est cibus pauperum. הָאִי quoque idem est quod זה Iste: vt הָאִי גַּבְרָא Iste vir. הָאִי בֵּיתָא כּוֹר Hæc est domus Cori. Et nullum est discrimen inter הָאִי & הָא. Hæc Elias in Thisbi.

הָאִידְנָא est Qualitas, species personæ. in Zohare. Deinde הָאִידְנָא pro הָעִדְנָא Nunc. הָאן idem quod איפה Vbi. Iob 4, 15, 21, & 38. in Venet. & Elia. Complut. verò omnia hæc, vno excepto אן, absque He habet. Elias in Hagiographis הָן scriptum esse asserit. & postea ait se in quibusdam libris sine Aleph inuenisse, & alios esse in quibus הֵי legeretur, sed

חדורסים עופות Aues dilacerãt aues. Et דרס Auis rapax, siue à calcaribus sic appellata. in Aruc. Item significat Comprimere. vt תאנים דרוסות Ficus compressæ in modum massæ. דרוסמילוס Platea. vt iam suprà.

דרע Primò idem est quod זרע Serere, seminare, vt est in Dictionario Pagnini: certè nullibi reperio in Thargũ דרע pro Serere, nec in his locis, quæ nominarunt, reperi. nisi primo Reg. vbi Brachium, & non Semen significat. vt ex Hebræo, qui habet זרוע Brachium, videre est. Atqui nec Elias adfert vsquam דרע, nisi pro Brachio. quod si alicubi pro semine inuenitur, existimo tamen rectiùs illud per Zain scribi, vt infrà in suo loco. Secundò דרע, דרעא & אדרע & אדרעא est Brachium. Exod. 6. Psalm. 89. Ezr. 4. & Deuter. 4. In plurali דרעין 2. Reg. 1. דרפתקא & דרפתק idem quod נרן Vagina. in Aruc. דרצין quæ Arabicè דרציני est עץ בשמים Arbor aromatica rubea, quæ Italicè dicitur *Canella, cinnamum*.

דרק Idem quod זרק Sparsit. Iob 2. Item דרקא Exercitus, & color subuiridis. in Aruc.

Et דרקון idem quod נחש Serpens, draco. in Ber. rab. cap. 82. & in Vaic. rab. cap. 16. דורקטי Generatio semisterilis. in Aruc.

דרא Primò idem quod עיקר Radix, fundamentum. Esth. 4. & in Aruc. vide suprà in דר. Secundò significat Dolorem. In plur. דרדא Dolores. in Aruc. דרור Hirundo, à libertate dicta, quòd liberè habitet in domo ac si esset in agro, vt vult Auctor Aruc.

דרש Primò significat Exercere. & דורשא המרצה Exercitatio. 1 ad Tim. 4. Secundò דרש Concionatus est, prædicauit, definiuit, determinauit, exposuit. in Ber. rabb. cap. 5. Inde דרשן Concionator, prædicator. in Ber. rab. cap. 5. & מדרש & מדרש Patrum interpretatio, prædicatio, sermo, concio, homilia. מדרשא Schola, collegium. Psal. 84. & 140. & sæpiùs præcedit בית. in plurali, מדרשי Collegia, scholæ. Psalm. 43. & בתי מדרשיא Domus scholarum. Psal. 87. vbi Complut. codex habet מקדשא Sanctuarium. forma tamen non adeò vsitata. Et דרוש Institutum, propositum, sermo. in Aruc. Item דרש & חדרש Est libera quædam locutio & vaga disputatio, vbi non modò ea tractantur, quæ ad libri alicuius faciunt expositionem, sed & quicquid in buccam venerit, oblata occasione effutitur.

בית מדרשא Domus studij & disceptationis, Schola. Cant. 1. Et דרשא Inquisitio, indago. Vnde dicit Elias in Thisbi,

בְּמִדְרַשׁ הנביא עדו מדרש ספר המלכים פירוש ספר שכתוב בדברי המלכים והנביאים נקרא מדרש כי כל הדורש אותם הדברים ימצאם שם עלכן נקרא מדרש והמם בחירק ותמחתי למה אנו נוהגים לומר מדרש המם בסגול גם הבית או החדר המיוחד ללמוד תורה נקרא בית המדרש גם מדרש אגדה או מדרש רבותינו גם נקרא דרש או דרשה ובעל המדרש נקרא דרשן כמו רני משה הדרשן:

Id est, In Inuentario Hido prophetæ. 2 Paralip. 13. In Inuentario libri Regum. Ibidem 24. Expositio. Liber in quo scribuntur verba siue gesta Regum & Prophetarum, vocatur Midras: ab eo scilicet, quòd quicunque quæriteas res, inueniet ibi. Hinc est quòd Midras nuncupatur, & punctatur Mem cum chirek. Miror autem cur nos solemus dicere Medrass, Mem cum segol prolato. Item Domus vel conclaue, quod destinatum est studio legis, vocatur Beth Hamidrass.: גם קראו מדרש כל פירוש שאינו על דרך פשוטו Id est, vocãt præterea Midrass, omne Commentarium quod non iuxta simplicem, siue literalem sensum scriptum est. vt Midrass Agadah, vel Midrass Rabbinorum nostrorum. Quod etiam vocatur Derass, vel Derassah. Auctor item Hamidrass, vel qui peritiam habet concionandi, vocatur Darssan, vt Rabbi Moseh Hardassan. Hæc Elias Leuita. דרתא & דרת Atriũ. Exo. 27. & 3 Reg. 8. in plur. בתרתין דרת In duobus atriis. Ven. legit דרתא 4 Reg. 21. דרתנא est נרגן Susurrator. Prou. 16. nisi error sit. Ibidẽ cap. 18. est חבינא Susurrator, aut potius Piger. quod etiã adducitur à Bahal Aruc. sed Syrè scribitur חבינא.

דש Ordinis quiescentium in media, significat primò Calcare, conculcare. 3 Reg. 2. Triturare, excutere. Iud. 8. in fœmin. דשת Ruth 2. Et in coniugatione quadrata & transitiua דושישת נפשי Conculcauit anima mea. Iud. 5. Et דישא Tritura. Leuit. 26. Secundò significat idem quod שתק Siluit, tacuit. Tertiò Assuescere. in Aruc.

Quartò דשדש idem etiã significat, nempe Calcare, terere, pedibus cõuoluere. quamuis nõ desint qui dicãt Kimchi exposuisse Et Esth. 3. in Tharg. Ierosol. דרדרין Tribuli. vbi notat Elias alios codices habere דרדנין.

דרך Vt & Hebraicè, Calcauit, triturauit. Deut. 1. & Ier 51. Inde מדרוכיתא est מקום דרוך Locus conculcatus. 1 Reg. 14. Et דרך Via, mos, consuetudo. Hebræum est. Sed in Commentariis frequens est pro, Per modum, vel causa. vt דרך תפילה Per modum orationis. בדרך נבואה Per modum prophetiæ. דרך כבוד Causa honoris. Vnde Elias dicit in suo Thisbi, דרך ארץ יש לו שלשה פנים האחד הוא נאמר על הנהגה המדינית במדות טובות ובמוסר ושכל טוב כמו שנמצא במסכת דרך ארץ והשני הוא העסק בסחורה ובמלאכה כמו שאמרו יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ והשלישי הוא תשמיש המטה כמו שאמרו בחגדה זו פרישות דרך ארץ ואני המעתיק מוסיף על אלה ענין הרביעי שהוא שבא על לשון פטירת כל בני אדם כמו שאומר דוד המלך עליו השלום אנכי הולך בדרך כל הארץ:

Id est, Derek Aerez. Tribus modis (apud Rabbinos) accipitur: primò dicitur de consuetudine regionis, de bonis moribus, de ciuilitate, & de bono ingenio. Sicut inuenitur (vsurpatum) in tractatu (Hebræorum dissertationum) qui Derek Aerez (inscribitur.) Secundò significat Studium siue laborẽ, qui impenditur in negotiatione & opere aliquo: quemadmodum dicunt (in Pirke Auoth, id est, Capitulis Patrum) Bona est disciplina legis, עם דרך ארץ. Tertiò accipitur pro ministerio lecti (hoc est, pro actu Venereo). vt cùm dicunt in Hagadah פרישות דרך ארץ Interpretatio est, via, seu consuetudo terræ. Ego verò interpres addo illis quartum significatum, nempe quod in Bibliis significat mortem, siue emissionem omnium filiorum Adam. sicut dicit Dauid Rex, qui in pace quiescat, Ego vado per viam vniuersæ terræ. Hæc ille.

Item דורכתא המרבה ponitur pro βῆμα, Suggestum, gradus, altare, vestigium. Act. 7. ארדך הרי Syriacè in Aphel, significat Comprehendere. 1 Iohan. & Deprehendere. eiusdem 12. in Euangelio. Item præuenire, præcedere. 1 ad Thess. 4. דרכמון & דרכון Drachma, solidus aureus monetæ genus. Ezr. 2. plurale דרכמונים ibidem.

דרומוס siue דרומסיות & דרומוסיא est idem quod דבר Pestis, pestilentia. in Ber. rab cap. 32. & in Tanhuma.

דרום & דרומא Auster, meridies. Iosu. 10. Deut. 33. Eccl. 1. Inde דרומי adiect. Australis. & ארעא דרומית Terra Australis. Vnde verbũ in Aphil אדרים Meridionizauit, ad meridiẽ sese conuertit. Vnde tritũ apud secretiores Hebræos prouerbium, חרוצה לחכמים ידרים Id est, Qui sapiens fieri voluerit, ad meridiẽ sese cõuertat. Dicunt enim periti disciplinæ acroamaticæ in dextro latere regionis supramundanæ, quã Platonici mundũ intelligibilẽ vocãt, locũ esse secũdę triũ Sphirarum superiorũ, quæ ab ipsis vocatur חכמה Sapientia, & à Christianis dicitur λόγος Verbum, siue Filius. in Zoh. col. 346.

דרמיתא Dormitatio, sopor. in Ber. rab. cap. 17. דרמילוס Magna platea. aliâs legitur דרוסמילוס in Ber. rab. cap. 48. Itẽ idem est quod אדרומוסיא Pestilentia, pestis. דרומוסקא & in plurali דרומוסקין est species animalis cuiusdã, forsan est camel° illa quę à velocitate cursus à Græcis dicitur δρομὰς. In Zoh. col. 365.

דרמשק Gen. 14. in Tharg. Ierosol. secundum Bahal Aruc, aliâs in Venet. דמשק. & Syriacè דרמסוק הרמסק Damascus, vrbs celeberrima, caput Syriæ. Act. 9. & 22. & דרמוסקוס in Ber. rab. cap. 44. Inde דרמסקן Prunum Damascenum. in Aruc. דרן Vermis. in Aruc. דורון Græcè δῶρον, Donum, munus. Psal. 72. & 141. Cant. 4. & Esth. 9. Sic דורונא Sacrificium. In plurali דורניות Esth. 1. in Midras. Et דורוניתך in Elia. rectiùs Complut. דורנייתך Dona tua. Psal. 20. Venet. habet דוכרוניתך, Psalter. Nebiens. דוכרניתך Odores suffitus tui. Vnde in Perusch Rab. Schelomoh legitur, vt refert Elias in Thisbi, Genes. 32. התקין עצמו לג דברים לדורון למלחמה לתפלה פירוש הדורון בלשון יון מנחה ובלעז פריזאנט וכן אומרים אנו בלשון אשכנז פריזאנט ואינו לשון אשכנז רק מלשון לעז כי בלשון אשכנז נקראת המנחה שענק ועוד טעות אחרת שאנחנו קורין דורון מזיגה עיין בשרש מזג:

Id est, Parauit semetipsum ad tres res, Ad donum, ad bellum, ad orationem. Expositio. Doron lingua Ionica idem est quod מנחה Munus, Gallicè *Present*. Et sic nos dicimus in lingua Germanica, cùm non sit Germanicũ, sed potiùs Gallicum. Nã Germanicè vocatur מנחה Ein scenck. Est & alius error, quòd nos vocamus donũ מזיגה. Vide in radice מזג. Hæc ille.

דרס Calcare more auium rapacium. in Aruc. Item Findere, & incidere calcando. in Aruc. Vnde עופות

tes mendosè דקוני ſcribit,& Barbatum exponit.

דקר Confodere,transfigere,pulſare.Act.11. דַּקָּר Punctio,ictus,transfixio.in Cõment. Inde דַּקָּר Clauus acutus,aut paxillus.in Aruc. Itẽ דִּיקוֹר Veru. Eſt & auium congregatio.in Aruc. דִּקְרָא Latus. in Aruc. דִּקְרָטִים Directus. in Ber.rab.cap.19. דִּקְרָן Furcula,ſplendor.in Aruc.

דר Ordinis quieſcentium in ſecunda,eſt idem quod גר Habitauit,peregrinatus eſt.Gen.35.& Num.25.

Item דָּר Habitás.Iud.17. Inde מָדוֹר Habitaculum. Iſa.34. In plur.מְדוֹרִין. & Syrè מְדוֹרִין Contignationes,habitacula, cœnacula. Act. 20. Cuius ſingulare eſt מְדוֹרָא. in lib. Rit.Seu. Patr. vide reliqua ſuprà in דַּיָּר. דַּרְתָּא & דַּרַת Atriũ. 3 Reg. 6. vide paulò pòſt. Item דָּר & דָּרָא idem quod דּוֹר Aetas,generatio.Iud.2. In plurali דָּרִין Iſa.51. & דָּרֵי דָּרָא Generationes generationum. Pſal.72. Item קְדוּרָא eſt Focus. Iſa.30. Secundò דָּר ſignificat Medium conſtruere parietẽ. in Aruc. Tertiò Currere.vnde מְדוֹאָר Currens,aut Curſor. דַּיָּר quartò,Stercorare agrũ. in Aruc. Quintò,Ferre,portare. in Aruc. Et מְדַיָּר Stábularius. quod eſt à prima ſignificatione. in Aruc. דַּר etiá eſt Coætaneus,cõſimilis ætate.in Aruc.

דרא Ordinis quieſcentiũ in vltima, ſignificat Spargere,diſpergere.Exod.32. à quo מְדַרְיָא Ventilabrum.Iſa.30. In plur.מְדַרְיָא Ventilabra,vanni. Ierem.15.

דוּר Dentium dolor. in Aruc. דּוּרָא Vermis. in Midb.rab. cap.7. דוּר Filorum perplexio. in Aruc. דַּרָא Linea:vt cùm dicimus arbores, vel vites ad lineá eſſe. דִּירָא Curculio, vermis frumenta arrodens, in Aruc. דַּיָּר idem quod Hebraicè זַר Corona,circulus. Exod.25. alij, vt ſuprà dixi,habent זֵר.

דּוּרִיּוֹת Munera. in Ber.rab.cap.86. Præterea דּוּרָא Spuma, vt arbitror, lapis quidam eſt pretioſus, qui Hebraicè dicitur דַּר. &, vt ait Kimchi, reperitur in munitionibus maris, quẽadmodum etiam paraphraſtes videtur ſentire דּוּרָא דְּכַרְכֵי יַמָּא רַבָּא id eſt, Et ſpuma munitionum maris magni. Quidam Parium exponunt.Eſth.1. Item דָּרָא דְּמָמוֹן ponitur pro פַּרְשֶׁת חֶסֶף Argenti expoſitione vel profuſione pecuniæ.Eſt.4. Elias vt infrà, עִקָּר Radicem, fundamentum exponit.

דרבן Bouis ſtimulus. 1 Reg. 12. דּוּרְבָּנָא & דַּרְבוֹן & דּוּרְבוֹנָא Furfur. item Cuſtos. Deinde eſt אבּיר Fortis, princeps magnus.Iob 34. Complut.in plural. דּוּרְבָּנֵי Principes. vt Prou.8. vbi perperam Venet. habet דּוּכְרוֹנֵי. Dicit autem Elias dici eos à דַּרְבָּן Bouis ſtimulo, quo iumenta ducuntur, quòd principes ſic homines ducant. Et דּוּרְבָּנָיָא Iob 35. Complut. דַּרְבָּנֵי Principes. דַּרְבֵּי הַרְבֵּי Græcè Δέρβη, Derbe,caſtellum & portus Iſauriæ. Act.20.

דרגא & דַּרְגִּיתָא Gradus.Eſth.1. Cant.2. Scala. in More.lib.1.cap.73. Idem מַדְרֵגָה in More. lib.1.cap.33. Et מַדְרֵגָה in ſingul. & מַדְרֵגוֹת in plur. Gradus. in Saare Tſedek.vnde dicunt מַדְרֵגוֹת מַדְרֵגוֹת Gradatim,per ſingulos gradus. in Behaiai ſuper Geneſim. Capitur etiam דַּרְגָּא aliquando pro פְּסִיעָה Paſſus,greſſus. In plur.דַּרְגִּין Gradus.3 Regum 10. Exod.20.& Ezech.40. דַּרְגּוֹן Ductor. in Sche.rabb. cap.1. & in Midb.rab.ca.4. דַּרְגִּישָׁא,vel potiùs דַּרְגִּישָׁא & דַּרְגַּשׁ Lectus,ſtratum.Eſth.7.Pſal.6.Gen.47. In plur.דַּרְגְּשִׁין Eze.23.

דרד & שמר של יין דּוּרְדָּא eſt Fæx vini.vt חֲמָרָא בְּדוּרְדָּנָא Vinũ cũ fæcibus.in Zoh.& Pſal.75. דּוּרְדָּיֵיהָא Fæces eius. vt habent Aruc,Elias,Ven.& Pſalt. Neb. דּוּרְדֵּי autẽ Arabicè, vt dicit Aruc, Fæcem ſignificat. at Complut. legit דּוּרְדָּיֵיהָא Spumæ eius,vt videre videor.

דרדנ Idem quod יצק Fudit. in Aruc. דַּרְדַּנְיָא Dardania. in Ber.rab.cap.7. דַּרְדַּק idem quod נער Puer,vel צעיר Paruulus,iunior.Iob 3. In plurali דַּרְדַּקִּין Iob 29. Hinc dictionarium vocant מִקְרֵי דַּרְדַּקֵּי Quaſi lectiones puerorum. Hebraicè מְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת. Et,vt Elias inquit in Thisbi,appellatione דַּרְדַּקִּין veniunt etiam fœminæ. Vbi enim verſus in Hebræo habet Eſth.4. וּמָרְדְּכַי יָדַע Et Mardochęus cognouit: Thargum habet וְלָא עַל דַּרְדַּקֵּיהוֹן Et non ſuper filios eorum. vbi ſimul filij & filiæ includuntur: vt ait Elias, qui ſe inueniſſe dicit etiam fine Reſs. in Tharg.Ieroſolym. ſuper hunc verſum מקטן ועד גדול A paruo vſque ad magnum, Chaldaicè: מִדַּרְדַּקֵּיהוֹן עַד סָבֵּיהוֹן A pueris eorum vſque ad eorum ſenes. דּוּרְיָא Munus, donum. Aliâs דּוּרְיָא. in Ber.rab. cap.86. דַּרְדָּיוֹתָא Vetula. in Vaic.rab.cap.20. דַּרְדּוּר Tina, vel tinum. in Aruc.

דַּרְדָּנָא הַרְהַרְנָא Tribulus, ſpina : vt in Hebræo. ad Hebr.6.

Et

cis dicitur σφυγμὸς in Præfat.More. Secundò דּוּפָּק in Miſna eſt Sepulchrum lapidibus extructum, Latinè Cippus: latera arcæ defuncti.in Aruc. דַּפָּקָא aut דַּפָּקְתָּא ſunt Ilia.in Aruc.

דִּיפּוֹר Dos,donum. דַּפְּתָר Pergamenũ nõ perfectè aptatũ.

דץ Ordinis quieſcentiũ in media, primò ſignificat Lætari, exultare. Inde דִּיצָא Lætitia, exultatio. & דִּיץ Idem.Iſa.32. vide ſuprà in דוץ. Secundò idem eſt quod נעץ Fixit,infixit. Vide Rab. Schelomoh Gen.30. vbi interpretatur ויצ. Dicit enim דץ Figere,frequẽs in Miſna reperiri,quod (ait) factum eſt è דעץ per aphæreſim literæ mediæ. דעץ verò ipſomet teſtante, eſt Syrica vox. Item דִּיצָא eſt זמר Camelopardus,ſiue Camelopardalis.Deut.14. iuxta Septuagint.& Hieron. Alij Capram, quidam Alcem. ſunt & qui τάρανδον eſſe putent. & ex Tharg.Ieroſol.plur.דַּיְיצִין, aliâs דַּיְיצִין,ſed perperã,meo iudicio,adfert Elias pro Hebræo דִּישָׁן,quod eſt tráſlatum ab Onkelo דִּיכָא Vnicornis.ibidem. verùm ſi דִּיצָא idẽ eſt quod זמר, ſententiæ eorum qui Caprum capramve exponunt,non grauatè ſubſcribam : exiſtimo enim זמר eadem ratione,qua Latinis Capra quaſi carpa,à carpendo dictum eſſe. זָמַר enim Hebraicè Amputare & frondes decerpere ſonat. & Prouerb.5. ponitur pro יעלת Capra ſilueſtri.

דק Ordinis quieſcentium in media,& אדיק & אדיק in coniugatione Aphil,ſignificat Videre, proſpicere, contemplari. Iſa.14.& Pſal.14. & 33. Inde מַדִּיקָת in Benoni, Reſpiciens,contemplans fœmina.Eſth.8. Idem מַדִּיקָא aliâs מְדַיְּקָא Iud.5. & דַּיְּקָא Præciſè,exquiſitè,propriè,in Zoh.

Secundò דָּקַק & דַּקְדַּק ſignificat Comminuere,contundere, attenuare.Exod.30.Nach.3.Dan.3.& Iſa.21. Inde דָּקִיק Cõminutum,Deut.9. Tenuis, minutus.Iſa.29. In plur. דְּקִיקִין Tenues,minuti.Leuit.16. Item דַּקְדַּקִּין ſunt Parui,minores. Gen.19.in Tharg.Ieroſol. & Deut.18. דַּקִּיתָא in Tharg. Ieroſolym. ponitur pro חקבר Ventriculo, vtero. קְרֵוֵי דַּקִּיקוּתָא ſunt ערי חפרזות Oppida villarum, oppidula. in 2. Eſther 9. Et לְוַדִּין דַּקִּין עֶשְׂרָא Hinnuli parui decem. Gen.32.in Tharg. Ieroſol.vide in Lamed לַבְּרַקִּין & לַבְּדַקִּין. מְדַקְדַּק Tenuis.

Quartò Apprimè curauit, ſubtiliter exquiſiuit, diſputauit acerrimè & exquiſitè. Iob 9. Hinc ibidem 11. וְדַיֵּיק Conſiderabit,expendet. & Cantic.6. דַּקְדּוּקִין Diſſertationes, ſubtilitates. alij Grammaticam. Vnde apud Rabbinos legitur, הַמְדַקְדֵּק בְּמִצְוֹת Qui ſubtiliter exquirit in lege. דַּקְדּוּקֵי תּוֹרָה Subtilitates legis. דַּקְדּוּקֵי סוֹפְרִים Subtilitates ſcribarum.

כלם לשון דק כלומר חמעיין ברבר דק דק בלשון אשכנז דוק ובלעז זופטיל וכן דקחק הלשון שצריך לעיון דק באותיות ונקרות ובבנינים ובפעלות וכן קורין לו דויקות וכבר דברתי מזה בשרש דוק עיין בשרשו : Id eſt, Omnia ſubtilitatem ſignificant, quaſi dicas, eum qui conſiderat rem accuratè. Germanicè dunn, Italicè *Subtil.* Hinc & דַּקְדּוּק deriuatur,quod ſignificat diligentem & ſubtilem conſiderationem circa literas,puncta, coniugationes,& actiones : itaque eá vocant דַּיְּקוּת, qua de re iam antea locutus ſum in Radice חק. vide in radice ſua. Hæc Elias in Thisbi. דַּקְדּוּק Grammatica. Inde דַּקּוּת Subtilitas. & דַּקָּאוּת Sicut apprimè conuenit, vt optimè decet. frequens in Commentariis. Item דוּקָא & דוּקָא Palea.Iſa.28. minutum aliquid quod in aëre volat. eiuſdem 40.Gluma. דוּקָא Panniculus oculi,albugo: ſic דוּקָא Pellicula ſubtilis lippum reddens oculum. Leuit.21.

דַּקָּא idem quod δέκα,id eſt,Decem.in Aruc. דַּקָּא Sedile. in Aruc. דַּקִּין ſiue דַּקִּין Iniuria. in Ber.rab.cap.45.

דקל Feruet,ebullit. Inde דִּקְלַת Fluuius Tigris. lib.de Paradiſo Bar-Cepha 28.cap. quem nu per Latinum fecit Andreas Maſius. Vnde דְּקוּלָא eſt רתיחה Bullitio,feruor. in Aruc. Tigris verò nomen Gen.2. vt ſuprà poſuimus,ſcriptum eſt per Ghimel דִּגְלַת. דִּקְלָא primò ſignificat Palmam arborem.Cant.7.Pſalm.92. in plurali דְּקָלִין Dactyli.Exod.15.& 3 Reg.6. & דִּיקְלָא Deut.34. Secundò דִּיקְלָא eſt idem quod סל Caniſtrum. Tertiò דַּקְלִין aliâs דַּקְלִין Grana frumenti contuſa,vt volunt nonnulli: neſcio an Dactylos exponere liceat.nihil verò,mea ſententia,adfert Elias,qui putat Daleth nõ eſſe radicale, & קִלְיָן eſſe quaſi קַלְיָא genus quoddã קטניות leguminum, vt ipſe dicit. דּוֹקְלִיטִיאָנוֹס Diocletianus, nomen imperatoris Romani.in Ber.rab.cap.65.

דַּקְלִיקוּס Aduocatus. in Aruc.

דקן & דִּקְנָא idem quod זקן Barba,à vetuſtate dicta. 2 Regum 10. & Leuitic. 13. pro quo San-

דְּעַץ יִדְעַץ Fixit, infixit. Genesis tricesimo.

דַּעַץ Opprimere, affligere. in Zoh. col. 258.

דַּעַק מִדְּעַרְנִיתָא idem quod καταύυξις, Compunctio, sopor, angor animi. ad Rom. 11.

דַּפָּא יִפֹּן Idem quod נסר Tabula, asser. Exod. 25. in plural. דַּפִּין Ezech. 27. & Syrè Titulus. Iohan. 19.

Item דַּפָּא est Folium, seu charta. in Ber. rab. cap. 62. Vnde dicit Elias in Thisbi, קורין לקרש או ללוח דַּף וכן בדברי רז"ל בין דף לדף בלשון אשכנז בל"עט ובלעז טאב"לר"ט ומזה מה שאומרים דף פלוני של הספר ובלשון רבים דַּפִּין ויש קורין להם עלין וחוא הנכון כי כן נקראו בלשון אשכנז בלעטר ובלעז פוליו: Id est, Vocant asserem aut tabulam דַּף, similiter & in verbis Magistrorum felicis memoriæ scribitur, Inter tabulam & tabulã. Germanicè Brett/ Italicè *Tabula*. Hinc etiam desumptum est quod pro folio libri vsurpant, cùm dicunt, In isto folio libri. In plurali dicitur Dapin. Sunt tamen qui folia עֲלִין vocant, quod & rectũ est. Sic etenim nuncupãtur in lingua Germanica Bletter/ & in Italica *Folia*. דַּפָּיָא aliâs דַּפְיָא idem quod Hebr. דוֹפִי Probrum, infamia, vituperium. Ps. 50. דַּפִּיחַ Est nomẽ loci, pro quo in Hebræo est חצרים. Deu. 2. כּוּלְתָּא דַּפִּילָא Simila conspersa, vel confusa, mixta. Leuit. 2. & in plurali דַּפִּילִין. Elias facit Daleth seruile, & כַּפֵּל statuit radicem. vide ibi. דְּכַפֵּל Duplicare. vnde דַּכְפִּלוֹן Duplex, duplicatũ. in Ber. rab. cap. 16. דַּפְלַמְטָר est כלי עץ תיבת Instrumentum vel vas ligneum instar capsæ vel arcæ. in Sche. rab. cap. 20.

Omnino corruptè in exẽplari Ven. scribitur דְּפַס pro רקע Extendere, tangere, percutere. Ezech. 6. ideo restituo è Cópl. & Elia רְפַס Calcare, pedibus percutere. quod vbique in Scriptura à Chaldæo paraphraste positum est pro רקע. דּוֹפָן est בטן של אשה Venter mulieris, qui est quasi כותל Paries: latus, costa. in Aruc. Syriacè דַּפְנָא הבנא Latus. Iohan. 19. in Euã. In plur. דַּפְנוֹת Latera. in Kimchi Iere. 4. Item דְּפַן significat Percutere. in Aruc. Præterea דַּפְנִי Laurus. Græcũ est δάφνη. Quo nomine vocatur etiam קנה Calamus. Est etiã דַּפְנִי Locus quidam. Numer. 34. Riblah Hebraicè dicitur in Targ. Ierosolymitano.

דְּפַס יִדְפֹּס Formauit, modulis expressit, typis adumbrauit. Et דִּפּוּס τύπος, Typus, exẽplar, imago, forma. in Midb. rab. cap. 4. Item Modulus vasorum, vt habẽt cantharifusores. Hinc דּוֹפֵס Typographus, calcographus. Vnde in hunc locum Gen. 1. cap. האדם בצלמו Creauit Deus hominẽ in imagine sua. Rab. Schelomoh exponit בְּדִפּוּס הֶעָשׂוּי לו in forma quæ facta erat ei. Italicè, Germanicè, & Gallicè *Forma*, *forme*. וכן נקראים הספרים חנעשים על ידי חקוק אות"יות דפוס שטאמפא בלעז ובלשון אשכנז דר"וק עושין ממנו קול ונפעל וחפעיל כגון דּוֹפֵס וְנִדְפַּס וחדפיס וכן וברם ענבים סוטח תרגום ירושלמי מרמי לדפוס ענבין: Id est, Et sic vocantur libri qui fiunt per impressionem, Literæ, typi, Italicè *Stampa*, Germanicè Druck. Inde ducunt verbum in coniugatione Cal, Niphal & Hiphil, vt דּוֹפֵס Imprimens, seu impressor, נִדְפַּס Impressum est, הִדְפִּיס Fecit imprimere, curauit excudi. Hinc est quod in hunc locum Gen. 49. Et in sanguine vuarum vestimentum suũ. Targ. Ierosolymitanum habet מְרַמֵּי לְדִפּוּס עִנְבִין Similis est compressioni vuarũ. Hæc Elias in Thisbi.

דְּפַק Hebraicè significat pulsare. Cant. 5. Inde in Cõment. דֶּפֶק חֲזִירִים Pulsus venarum. Vnde dicit Elias Leuita, דפק רע כי סתם גידים חנמצאים במקרא אינם חגידים חרופקין שמשמשין בחם חרופאים כי אותם קוראים להם הרופאים עורקים וכן נקראים בלשון ערבי וכן אמר איוב ועורקי לא ישכבון פירוש חגידים שלי שרופקים לא ינוחו רק מתנועעים תמיד מבלי חפסק מפני רוב חחום חנכרי אשר בלבי ונקרא בלשון הגוים פו"לש ובלשון הקודש דפק מן ק"ל רודי רופק לשון חכאר": Latinè sic: Dephek. Scito quòd (vocabulum) גִּידִים quod absolutè inuenitur in textu Bibliorum, non significat venas חֲרוּפִּים pulsatiles, quas medici palpant, quoniam eas medici עוֹרְקִים appellant. Cuius vocis vsus est etiam in Iob capite 30. וְעוֹרְקַי לֹא יִשְׁכָּבוּן Et nerui mei non quiescunt. Sensus est: Venæ meæ in quibus pulsus agitatur, non quiescunt, sed mouentur iugiter absque cessatione propter multum calorem alienum, qui est in corde meo. Vocaturque Gentilium lingua pulß. Et in lingua sancta דֶּפֶק Estque deductum ab illo Cantic. 5. Vox dilecti mei, pulsantis &c. quod percussionem significat. in Thisbi. Idem כבר רפקתך הבהלח vt רַפָּקָה Id est, Iam pulsus tuus interturbatus est. Significat pulsum venarum qui à Græcis

דִּנְבָא & רוּנְבָא idem quod זנב Cauda. Iud. 15. & Iob. 40. Aruc זְנוּבְתָּא vt diximus in Ghimel. in plurali דִּנְבַיָּא Caudæ. Iud. 15.

דִּנָּא Est דת של רב Alicuius magni hominis lex & constitutio.

דְּנָה Idem quod זאת Hæc, ista: vt דְּנָה פְּרַשְׁגֶן Istud exemplar. alij, Hæc interpretatio. Ezr. 4. Idem דְּנָן, vt אוֹרְחָא דְּנָן Via ista. Psal. 32. quod etiam aliquando pluraliter accipitur: vt דְּנָן עֶשְׂרִין שְׁנִין Isti viginti anni. Gen. 31. דּוּנָטִינָא idem significat quod מתנה Donatiuum.

דְּנַח יִנְדַּח Idem quod זרח Ortus est, ex Oriente prodiit. Inde מִדְּנַח שִׁמְשָׁא Ortus Solis. 4 Regum 10. & מִדִּינְחָאָה Orientalis. Ierem. 26. & Syrè מדנחיתא הבשרתא Orientalis. in fœm. gen. in fine Euangel. דְּנוּקָא Imago. Psal. 39. perperam. lege דְּיוּקְנָא: habes idem suprà in litera ד.

דַּנְסָט vel דַּנְסוּת vel דַּנְסָטוּס vel דַּנִיסְטֵס Exactor, creditor. in Midb. rab. cap. 9.

דְּנַק יִנְדַּק Clamauit, ingemuit. Ezech. 36. & Malach. 2. Item Succidit. Ezech. 6. vt vult Santes. Elias tamen, quamuis in Hebr. sit קטט, quod quibusdam Succidere significat, vbique hoc verbum interpretatur Gemere, vt & R. Schelomoh. קטט etenim etiam, Tædere, se vexare, & conqueri significat. Complut. & Venet. Ezech. 36. habent דְּקַן, Kimchi legit דְּקַן. sed neutrum aliquid significat quod possit hîc quadrare.

דִּינַר Denarius. in plurali דִּינָרִין Denarij. 4 Reg. 5. Elias in Thisbi sic interpretatur, דִּינָר יש מטבע נקרא בלשונם דינר וחוא כמו זוז אלא שהזוז של כסף והדינר של זחב וכן ששת אלפי זחב דנעמן הרגם יונתן דינרין דרחב ובלשון ר"ע נקראו המעות דינארי וכן יש מטבע קטנח נקראת בר"ע דינאר וחוא מה שקורין בוונצ"יא באנ"טין ובלשון אשכנז בער"נר: Latinè sic: Denarius, moneta est quæ vocatur eorum lingua Dinar, & idem valet quod Zuz, nisi quòd Zuz de argento dicitur, Dinar verò de auro. Vnde 2 Reg. 5. vbi scribitur, Sex mille aureorum: pulchrè interpretatus est Ionathan, Denarios aureos. Porrò lingua Italica vocatur pecunia *Denari*. Sed est etiam parua moneta, quæ vocatur Italicè *Denar*, quã in Venetia *Bagtin*, in Germania Werner, nominãt. Hęc ille.

דַּסְטוּרָן Est השדה אצלי Ager vel campus iuxta me: id est, Prouentus qui ex horto leuantur. in Aruc.

דֶּסֶק Idem quod אגרות של רשות Literæ executoriales, licentia literis expressa. דַּסְקָס aliâs דוּסְקוֹס vel דִּיסְקוֹס idem quod שלחן Mensa, discus, paropsis. in Ber. rab. cap. 11. Mensa Lunæ, id est superficies diametrica, siue acula, aut abacus. in Sche. rab. cap. 15. דִּסְקוּפְלִין Disciplina, idem quod מוסר à Latinis mutuatũ. in Aruc. דַּסְקָר Discus, vel scutella. in Ber. rab. cap. 84. & 94. & in Vaic. rab. cap. 20. & בְּגוֹ דַּסְקָרִין דְּכַסְפָּא In medio discorum argenteorum, adfert Aruc ex Targ. Onkelos pro משכיות כסף (de quibus vide Hebraicum Dictionariũ) Prou. 25. sed mirum certè est quod citat Onkelos paraphrastẽ super Prouerbia, nõ enim cõstat eum aliud Chaldaicè scripsisse, quàm Pentateuchum. Thargum autem quod extat in Prou. hic habet בְּגוּגוּדֵי דְּסִימָא. vide גֻּנָּד. דַּסְקַרְתָּא Est ciuitas quædam in captiuitate. in Aruc. דִּסְתָּן idem quod חלק Pars. in Aruc. דִּסְתָּקָא Capulus gladij. Iud. 3.

דַּעַת Opinio, vel scientia. in More. lib. 2. cap. 13. à verbo יָדַע. דוּעַתָּא הבשרתא Syrè, Sudor. Luc. 22. Item דַּעֲדַן iuxta Eliam, idem quod נוּעַ Mouere. Nach. 3. Venet. דַּעֲדַן, Compl. verò זְדַעֲזַע, quod censeo esse scribendum זַעֲזַע sine Dalet. דּוּדַק est דוך Conterere, comminuere. Iob 40. à quo est דַּעֲדַק, quod positum est pro דק Tenue, minutum. Exod. 16. & Leu. 13. vbi Santes exẽplaribus corruptis deceptus, legit mendosè דַּעֲדַע. Hinc plur. דַּעֲדַקִּין Parui, pusilli. Iere. 16. Item דָּעֵם idem significat quibusdã quod אותו Eum, tametsi componatur ex coniunctione & præpositione. Leuit. 13. quod mihi nõ placet, sed magis id quod Iuxta est vel Cum, vt sit sensus: Tõdebis autem per circuitum plagam nigram, sed id quod est iuxtà, vel cum ipsa plaga, non tõdebis: quasi diceret, Pilos qui adhærent plagæ, caue radas.

דְּעַךְ יִדְעַךְ Primò significat Extinguere, vt & Hebraicè. Prou. 10. & 13. & 26. In passiuo אִתְּדַעַךְ Extinctus est. & in Peil verbi actiui דְּעִיךְ Extinctus. Isa. 43. Secundò דְּעַךְ idem est quod יעך Succidit. Iob 17. quamuis Extinguere exponi quoque potest. מְדַעֲם Quicquã, aliquid. Iudic. 14. & 19.

cuiusdam qui cognominatur עֲפָרוֹן ac dicitur præsidere iis qui iacent in puluere. in Zoh. col.300. Item רוּמִי est Infamia. in Aruc. Et הַרְמִין Daniel.2. Rabbi Leui exponit נתחים Frusta, membra diuisa. vide in He, nam hîc radicem constituit. רוּמִין Dominus. Esther 5. in Midras.

רמ״ in Rasse tevoth valet דֶּרֶךְ מָשָׁל Per modum parabolæ, figuratè, tropicè. רַמָּאֵי sunt Fructus, de quibus an datæ sint decimæ, incertum est. in Beresſ. rabb.cap.62.

רְמַדַּם Occubuit. in Ber.rab.cap.80. & דְּמָרוּם Occasus.

רְמָרוֹמָא Rubedo. in Aruc. דְּמַחֲבָל Thlasius, habens testiculos attritos. Deut.23. Radix est חבל Corrumpere, nec Mē & Daleth sunt radicales, vt Santes videtur existimasse.

רוּמְחַקְדִּים est שר ממונה על המתים Princeps constitutus super mortuos, Angelus mortuis præfectus. in Aruc. דְּמִמִּין Demittens. Santes interpretatur Demittit, in tertia persona præteriti. דַּם הוא Syrè, idem quod פֶּן, Ne, aut, ne fortè. ad Galat.2.

דְּמַךְ יִמְלֹ Idem est quod ישן, Dormiuit, iacuit, soporatus est, accubuit. Genes.2. & 41. & Prouerb.4. Inde toar דְּמוּךְ Soporatus, somnolentus, dormitator. 1 Reg.26. 3 Reg.18. & Ion. 1. & דָּמִיךְ aliâs דְּמִיךְ Dormiens, sopitus. Pro. 10. in plurali דְּמִיכִין Isaiæ 15. Et מְרַמְּכָא Accubitus. Genes.3. in Tharg. Ierosolymitano. Item Cubile, dormitorium. Iob 33. Et דְּמִכִין Cubilia. Psalm.149. Et Syrè מַרְמְכָא הַרְמַכְתָּא Dormitio. Iohan.11. in Euang. דְּמִין ponitur pro מְשַׁדֵּר Diripiens, destruens. Prouerb.19. in Venet. Complut דְּבָאִין, sed vtrumque non placet. scribendum igitur censeo דְּנָאִין per Zain in fine loco Nun. à themate בזז, vt sit Daleth seruile, & sensus talis, Qui diripit. alibi namque in Tharg. בזז ponitur pro שדר.

דִּימוֹס Primò idem est quod מס Tributi genus. Eccles.12. in Rab. Schelomoh. Secundò Licentia. in Vaic. rabb.cap.24. & Linea ædificata laterum, & tabula: & הנצלי in fœm. genere. Erue te. in Beresſ. rab.cap.30. Item capitur pro צורה Forma, figura, & mos. in Ber.rabb. cap.8. & in Sche. rab.cap.58. דִּימוֹסָא Aerarium, fiscus. Et דִּימָס Balneum minerale, forsan illud quod Chymistæ vocant Balneum Mariæ. in Vaic.rab.cap.26. & 34. In plurali דִּמְסִיָּא Thermæ. Eccles.2. Et Idolum, & Exilium, vel Liberatio. in Vaic.rabb. cap.29. Et Aerarij præfectus. & Securitatis tessera, quam vulgò dicimus *Sauf conduict*. דְּמוּס Exercitus. דִּיקְסוֹנָאֵי sunt שלטונין Domini, potentes: vel secundùm alios Domini litigātes. in Aruc.

דְּמַע יִמְלֹ Lachrymatus est. Ierem 13. Inde הַרְמַעְתָּא & דִּמְעָא Lachryma. Isa.16. & Psalm.80. In plurali דְּמָעִין Psalm.88. דִּמְעוֹתָא Idem, Psalm.80. in Elia. in Complut. דִּמְעָתָא. Secundò דִּמְעָת accipitur metaphoricè pro Oleo & vino, quod defluit è torculari. Exod.22. & Deut. 20. Quin & pro תבואתה Prouentu ponitur. Ierem.2.

דַּמְשְׁקָאָה Damascenus, aliquis ex Damasco, quæ est vrbs Syriæ. אִתְדַּמַּר Miratus est. Matth.8. דּוּמְרָא Admiratio. Et תַּדְמִרְתָּא Miraculum. Marc.13. & Prouerb. 6. לָא לְמִתְדַּמְּרוּ Non est mirandum, in Venet. Complut. לְמִתְרַשׁ. de quo vide in Resch.

דָּן יִמְלֹ Ordinis quiescentium in secunda, de quo iam suprà, significat Iudicauit. Iud.3. דַּיָּן Iudex. Item דִּין valet ריב Litem, causam, & controuersiam. Deuter.22. Et דִּינָא Iudicium. Psalm.50. Eccle.2. in plurali דִּינִין Indicia. Deut.2. Ierem.22. Significat etiam דָּן Dolium. in plurali cum affixo דָּנַי Dolia mea. in Aruc. Item דּוּנָא & דִּין Donum. in Ber. rabb.cap.10. & in Sche.rab.cap.41. Item דִּין ponitur pro אנך Amos 7. Perpendiculo, regula, norma.

דְּנָא Idem quod לחש Meditatus est, submissè locutus est, mussitauit. Prouerb. 8. Complut. מְלַל vtitur. & 24. דָּאנַי de quo vide suprà in אָן. Et דָּנִין Meditantes. Psalm.37. דְּנִין in Venet. sed in Complut. דָּנַן in singulari, Meditans. quod verbum perpetuò in Psalmis, teste Elia, pro חגה Hebræo positum reperitur. Hinc & דַּנְגָא הוא Sollicitudo. Matth. 13. & in Ithpeal אִתְדַּנָּא הוא Studiosum esse cuiusdam, assiduum esse alicui. Actorum 10. & Animum aduertere. vt וְלָא צְבוּ לְמִתְדְּנוּיוּ לֵה Et noluerunt ad eum mentem aduertere. Act.7.

rium nuncupant. דל״ in Rasse tevoth valet דַּי לַמֵּבִין Satis est intelligenti. forma prouerbiali, vt & Latinè, Dictum sapienti sat est. & cum Vau sic, ודל pro וְדַי Et sat est, לַמֵּבִין Intelligenti.

דְּלוּב Idem quod עדמון Arbor castaneus, vel platanus, vt alij putant. Genes.30.

דְּלַח In Cal, significat idē quod פחד Pauit, timuit. Psal.27. In Pael דַּלַּח הוא significat Conturbare, terrorē incutere. Act.14. Inde דְּלוּחָא Timor. Psalm.31. & 91. & דְּלוּחָיָא Inconstantia. Iac.3. & דְּלוּחַיָּא Pauor. Prou.1. secundū Eliam, Compl. & Venet. nihilominus censeo scribendū esse דְּלוּחֵכוּן Pauor vester, vt rectè habet Aruc bis in eodem capite; nam in Hebræo est פחדכם. In plur. דְּלוּחַיָּא Terrores. Prou.3. aliâs דַּחֲלַיָּא.

דִּילָטוֹר Idem quod רכיל Delator, accusator. Iob 8. & 13. & in Ber. rab.cap.19. Est etiam דִּלְטוֹר Delatio, siue accusatio, vt עַל מָה דַּאֲמַר דִּלְטוֹרָא עַל בְּנוֹי id est Propterea quòd dixerit accusationē aduersus filios suos. in Zoh.col.251.

דִּלְמָא idem quod פֶּן, id est, Ne fortè, vt non. Gen.2. Num. 7. & Ruth.1. & Syriacè דִּלְמָא הוא Idem. Matth.5.

דַּלְמַטְיָא הוא Dalmatia, nomen regionis. 2 ad Tim. 4.cap. Et דַּלְמַטִּקִין Dalmatica, chlamys. Alij dicunt esse caligam. in Aruc. דַּלְמָנָא Vestimentū. Matth.9. דִּלְנָא & Syriacè דִּלָּן Nostrum, siue nostrorum. דְּלוּם Vicium, defectus. in Aruc. דְּלוּסְקוֹם vel potiùs דְּלוּסְקוֹם idem quod תיקא Theca, pera. in Aruc. דְּלַע idem quod קוקין Cūcurbita. in Aruc.

דְּלַף יִמְלֹ Primò significat דמע Stillare, lachrymare. Prou.19. Inde דִּלְפָא vel דַּלְפָא Stillicidium, gutta, imber. ibidem & 27. Item דּוּלְפָנִי & דִּלְפָא significant, illud quidem eum qui habet oculos iugiter stillantes, vel lachrymantes; hoc verò significat huiusmodi morbum, qui dicitur Epiphora. Secundò דִּלְפָא & דִּלְפָה idem est quod חיבור Coniunctura, copulatio. radix est לפף. in Aruc. דַּלְפָק Instrumentū ligneū, in quo ponūtur vasa vinaria. in Sc.rab.cap.43.

דְּלַק יִמְלֹ Primò significat Ardere, flagrare. vt נוּר דִּלְקָא Ignis ardēs. 2 Reg.22. Idem נוּר דָּלַק Dan. 7. In Aphil אַדְלִיק הוא Accendit, succendit. Iud.9. & Num.8. Inde דִּלְקְתָּא Incendium. Exod. 22. Item Infirmitas magni ardoris. sunt qui Febrem interpretantur. Secundò significat Persequi, insectari. Psal.7. & Thren.3. Et Calumniari, probris afficere. in Aruc. דִּלְדָא Dolor, & דּוּלְתָא Dolores, infirmitates. Thren.3. in Midras. דלת״ in Rasse tevoth valet דְּלָא תֵּימָא הָכִי Ne ita dicas. תֵּימָא in Hebræorum dissertationibus pro תֵּאמַר Chaldaicè, vel תֵּימַר Syriacè, vel תֹּאמַר Hebraicè. הָכִי pro כֵּן Sic, ita.

דְּמָא יִמְלֹ Ordinis quiescentium in vltima, primò idem est quod חשד Suspectum habuit. Secundò Putauit, cogitauit, commentatus est, Gen.37. Iud.11. & Ier.2. In Pael דַּמֵּי הוא Assimilauit. Et in Ithpael Syriacè אִתְדַּמֵּי הוא Attendere, aduertere. ad Tit.1. & Assimilari. Prou.6.

דַּמִּי Similis, vel potiùs דָּמֵי Reputatus. non habetur in Cōplut. 2 Reg.7. sed דָּמֶה est Similis. Dan.3. & דַּמְיָא Idem, Pro. 6. דְּמוּת & דְּמוּתָא Forma, similitudo, exemplar. Gen.1. Et Syrè דַּמְיָן הוא Modi, formæ ad Hebr.1. Item דְּמוּ Forma, similitudo. Iob 4. Et in Cōment. דְּמוּן aliquādo capitur pro Specie rei, quæ sensui offertur. Itē דְּמָאִין Iud.17. sunt תרפים Imagines, simulacra. Et dicit Elias quòd vbi agitur de Micah, semper תרפים reddantur per דְּמָאִין, sed in reliquis per צַלְמָנָא או מְחַוֵּי Imagines seu figuras, quæ quòd futura indicant, מְחַוֵּי dicuntur quasi indices. Hinc דְּמִיוֹנִיָּה & in plur. דְּמִיוֹנִיּוֹת Variæ, diuersæ. vt מַחְשְׁבוֹת דְּמִיוֹנִיּוֹת Cogitationes variæ. in præfat. More. Tertio דְּמָא & דַּם est Sanguis. Ios.20. Inde Syrè חַקַּל דְּמָא הוא Ager sanguinis, qui Hebraicè diceretur שְׂדֵה הַדָּם Act.1. & דְּמֵי Sanguines in statu regiminis 4 Reg.9. & in Hagiographis cum Aleph in principio, vt אֲדַם זַכָּאי Sanguis innocens. Psal.52. Idem אִדְּמָא Psal.105. In plur. אִדְּמֵיהוֹן Sanguines eorum. Psal.72. דָּמִין in plurali tantùm, significat Precium, monetam. Vnde Gen.23. דְּמֵי כַסְפָּא Precium argenti. & 2 Reg.24. vbi in Hebræo est במחיר, Thargum habet בְּדָמִין cū ב seruili. Inde prouerbium Rabbinicum, כִּי שֶׁאֵין לוֹ דָּמִין לֹא עָמוֹד בְּשׁוּק Cui non est pecunia, non stet in foro. דָּמָה præterea est Silere, tacere. vt Habac.2. וְהִיא שָׁתְקָא וְדָמְיָא Et ipse (lapis scilicet) tacet & silet. vbi Venet perperam legit דַּמְיָא.

Item דּוּמָה quod Silentium significat, est nomen Angeli

camus Duchan, cùm ſacerdotes ſuſtollunt manus in benedictione ſacerdotũ: vnde Tharg. quod reſpondet huic loco; Suſtollite manus veſtras ad ſanctitatem; (Pſal.134) habet: Eleuate manus veſtras ſacerdotes ſuper ſuggeſtum ſanctum. Et miror ego hac de re, quandoquidẽ Duchan vocatur הָאִיצְטְבָא Suggeſtus ille ſuper quem ſtabant Leuitæ cùm dicerent canticum, vocaturque דוּכָן in lingua Arabica, in Germanica verò Einbanck, vt & Italicè, & Gallicè *Vn banc*. Hæc ille. דוכוס idẽ quod שר Dux, princeps. in Ber.rab.cap.49. Elias ſic in Thisbi interpretatur: דוכוס הוא שלטון שתחת המלך והוא כמו אלוף בלשון עברי׳ וכן אמרי רבותנו זל״ל כָּל אַלּוּף מַלְכוּתָא דְּלָא מָנָא פירוש מלך שאין לו כתר נקרא דוכוס וכן בלשון רומי דוקס ובלא״ה הערצוג ובפסוק ששים המה מלכות ושמונים פילגשים תרגום דוּכְּסִין מִבְּנוֹי יִשְׁמָעֵאל : ובפסוק לא הביאה אסתר וגומר תרגום עַם דוּכְּסֵי מַלְכָא : ותמיה אני על שאנו קוראין אותו דכס חכ׳ דגושה: Latinè ſic: Ducos, ſiue Dux eſt princeps ille qui eſt ſub Rege. Et idẽ eſt atque אַלּוּף in lingua Hebraica. Hinc eſt quod dixerunt magiſtri noſtri piæ memoriæ: Omne Aluph regnum eſt abſq; corona. hoc eſt, Rex ſine diademate vocatur Ducos, quod nomen ſcilicet Dux & Latinis in vſu eſt, Germanicè Hertzog. Et in verſu: Sexaginta ſunt reginæ, & octoginta cõcubinæ. Cant.6. Tharg. habet, Duces de filiis Iſmael. Itẽ Eſth. 6. in verſu: Non introduxit Eſther: Tharg. Cũ ducibus regis. Et miror ego quòd nos pronũciamus דֻכּוס cũ Caph dagheſſato. Hæc ille. Itẽ דוּכְסוֹת idem eſt quod פֶּלֶךְ Ducatus. in Cõmentariis. δόξαι, Sententiæ, opiniones ratæ. in Zohare.

דוּכְּמָן Petulãs, laſciuus, effœminatus. in Aruc. דִּכְסְמָן Limes, ſemita, via. in Aruc. דוכסוסטוס הקלף שרחוסר השיער eſt Corium priuatum pilis: ſiue pergamenum ex parte carnis, vbi nõ ſunt pili. in Aruc. דִּכְסוֹטִיָא Equites, cuſtodes vrbis, aut muri, proſpicientes ne exercitus irruant in ciuitatem, vigiles. in Aruc.

דוּכִיפַת Gallus ſylueſtris. Hebræum eſt.

דָּכַר יִכֹּ Idem quod Hebraicè זכר, & in Aphel אַדְכַּר, & in Ithpael quoque אִידְּכַר ſignificat Recordatus eſt, in memoriam reuocauit, memoria recoluit, meminit. Iud.15. & Pſalm.65. Ezr.6. & Gen.7. & 9. דְּכִירִין Memores. Exod.13. & in ſingulari דְּכִיר Memor. 4. Reg.9. ſed Pſal. 105. eſt idem quod דְּכַר Recoluit, recordatus eſt. niſi velis pro Peil accipere, Memoratus. Inde דוּכְרָן Ezr.4. & דִּכְרָנָא & דוּכְרָנָא Memoria, hiſtoria, monumentum. Ezech.25. & Exod.28. in plur. דוּכְרָנִין Hiſtoriæ, monumenta. 2 Reg.8. & אַדְכָּרוּ aliâs אַדְכָּרוּת Recordatio. Pſalm. 29. Itẽ אַדְכָּרָא Memoratio, ſeu mnemoſynon, quo nomine innuunt Doctores Hebræorum nomen Tetragrámaton יהוה potiùs memorandũ quàm pronunciandũ, ſicut Adonai ארני nominant יְיָ id eſt, Manifeſtũ. Deus enim æternus & infinitus ſeipſum conſpiciendum hominibus exhibuit in Ieſu Chriſto vnigenito eius filio: iuxta illud, Philippe, qui me videt, videt & patrẽ. Secundò דְּכַר & דְּכוּרָא idẽ eſt quod זכר Maſculus. Gen.1. & Iud. 21. in plural. דְּכָרִין & דְּכָרְיָא Mares, maſculi. Exod.13. Tertiò דְּכַר & דְּכָרָא idẽ eſt quod איל Aries. Exod.29. & Leuit.15. In plur. דְּכָרִין שָׁלְמִין Arietes integri. ibid. & דִּיכְרְיָא Ioſ.6. Quartò Tharg. Ieroſolymit. אוב Pythonem reddidit דְּכוּרוּ, ſed Onkelos זְכוּרוּ per ז.

דָּל יִלֹּ Primò Leuauit. Cant.2. & Eſth.1 ſecundum Eliã, iuxta alios Suſpendit. Tertiò, Ferre, portare. in Aruc. Item דְּלְדֵל geminatum, ſignificat Suſpendere cũ minima parte. in Vaic.rab.ca.34. נִתְדַּלְדֵּל Suſpẽſus ſiue eleuatus eſt. Zoh.col.211. Inde דָּלֶת idẽ quod גפן Vitis alta & ſuſpẽſa. item Pergula, Gallicè *Vne Treille, ou vn Berceau*. in Aruc. Significat etiã דַּלֶת Canticor.7. Plebẽ, & pauperes populi. Itẽ דְּלִיל idẽ quod חבל Funis, filũ. in Aruc. Et Syriacè דְּלָא Facile. Matt.19. ܕܠܝܠ ſignificat Repudiũ. Matth.5. Et ܕܠܝܠ

Itẽ apud Rabb. de vxore Sãſonis legitur למה נקרא שמה דלילה Quare vocatũ eſt nomen eius Delila? Et reſpondent, שֶׁהִדְלִדְלָה אֶת כֹּחוֹ פירוש לשון הלשות Id eſt, Quia הִדְלִדְלָה attenuauit robur eius. Expoſitio eſt הַלָּשׁוּת Debilitatio. Inde אֵבֶר מְדוֹלְדָל Mẽbrũ debilitatum, cuius etymon eſt דַּלּוּת Attenuatio. à radice דלל Iuxta formam בְּלִבּוּל quod à בלל venit. Elias in Thesbi.

דְּלָא יִלֹּ Haurire. Exod.2. & Prou.20. דְּלֵיתִי Hauſiſti. in coniugatione Pael. in libr. Rit. Seu. Patr. & Exod.20. in Tharg. Iero. דְּלִיתִיהּ Hauſit illũ, extulit eũ. Inde מִדְּלָל Situla, lege דְּלִל ſeu דְּלַל, Mem enim eſt præpoſitio De, à, ex. Iſa.40. Et Syrè דוּלָא Idem. Ioh.4. & דְּלִי Vrna. Sic etiã Hebræi vocant ſignum illud cæleſte, quod Latini Aquarium

cari, litigare, contendere. in Aruc. In tertia perſona fœminea דַּיְנָא Iudicabat, cognoſcebat de cauſis. Iud.4. Inde דִּינָא Iudicium. Ioſ.20. & דַּיָּן Iudex, qui litem dirimit. 1 Reg.24. In plurali דַּיָּנִין 1 Reg.8. Vide infrà דִּן. Cæterùm Pſalm.80. מְדַיְנָא Contentio. in exemplari Complut. & Nebienſ. Pſalt. in Veneto מְדַנָא. item מְדִינְתָּא Vrbs magna, prouincia. vide in Mem. דַּיְנָא ſunt Dæmoniaci, dæmonoplexi, à דִּיוָא Diabolo ſic dicti. Matth.8.

דֵּיסָא Idem quod חטים כתושים Triticum contritum, ferculum ſeu pulmentum triticeum coctum. in Aruc.

דֵּיסְפָּא eſt רגל חכסא Pes throni, aut ſecundum alios Currus, plauſtrum. in Aruc.

דַּיְצָפִי Species auis, vel turturis. in Aruc.

דַּיָּר Incola. Gen.23. peregrinus, aduena, habitator. in plur. דַּיָּרִין Leuit.19. Et in conſtructione דַּיָּרֵי אַרְעָא Habitatores terræ. 1 Reg.17. Item Syriacè ܕܝܪܐ Monachus. in titulis Euangeliorum. in plur. דַּיָּרֵא Anachoretæ, eremitæ. in libr. Rit. Seuer. Patriarchæ. Et דִּירָא Habitatio, mãſio, ibidem. דִּיוֹר Cultura, colonia. דִּיר Habitaculum Exod. 15. & דִּירָא Ouile, caula vel caſa paſtoralis. Ier.49. & 2. Reg.7. in plurali דִּירוֹת & דַּיָּוָתוֹת Ioel 1. & דִּיוָתוֹת Iere.9. Eſt etiã מְדוֹרָא Habitaculum. Iſaiæ 22. vide ſuprà דור, & infrà quoque דִּי.

Item דִּיר Corona, circulus. Exod. 25. in Veneto & Elia. in Complut: זִיר, vt etiam ibidem 37. Venet. quoque habet.

דִּיתַת יִתֹּ vel דַּיָּת Sudauit, ſudorem emiſit. Iob 9. eſt in Hebræo שרח Incuruare ſe. דַּיְתָא Miluus. Leuit.11. In plurali דַּיְתָא Iſa. 34. vide iam ſuprà.

דִּיתֵק & Syriacè ܕܝܬܝܩܐ Græcè διαθήκη, Teſtamentum, inſtrumentum contractus, & ספר Scheda aliqua ſcripta. in Ber.rab. cap.61. & in nouo Teſtamento frequenter. Item Gen.24. in Thar. Ieroſ. דַּיְתִיקָא eſt שטר שוה Litera mandati, authoramentũ. aliâs אֶפּוֹתִיקָא ſcribitur. vide in א.

דָּךְ יִכֹּ & יִסֹּ דוּך primò Confregit, contudit, cõminuit. eſtq; ordinis duplicatorũ. Num.11. Inde דוּחַ דַּכִּיכְתָּא in Venet. Spiritus cõtritus. Pro.17. Complut. exemplar habet רַכִּיבְתָּא, quod eſſet quidẽ tolerabile, ſi pro Beth eſſet Caph, ſic דַּכִּיכְתָּא Tenet, mollis; ſed Elias legit vt Venet. Hinc Cant. 1. יוֹנָתָא דַּכִּיתָא Colũba mœſta, anxia, quaſi fracta pauore ſcilicet. vult enim Elias vt ſit ex hac poſitione, ſed recentiorũ aliqui radicem faciunt דְּכָא, & Immaculatam, puram, exponũt, non ſine ratione. & מְדוּכְתָּא Mortarium. Numer. vndecimo.

Et vtraque litera geminata דַּכְדֵּךְ Atterere, quaſſare. Pſal.10. & 143. aliâs דַּכְדֵּךְ, quod improbat Elias. Secundò דֵּךְ eſt quod זאת Iſta. vt מְדִינְתָּא דֵּךְ Ciuitas iſta. Ezr.4. Syriacè ܕܝܟܝ de quo ſuprà. in maſculino דֵּךְ Iſte, cap.5. eiuſdem.

דְּכָא יְכֹּ & דַּכִּי in Pael eſt idem quod זכה Purificare, mũdare, purgare, mereri. Leuit.8. & Eze.39. Inde דַּכִּי Mundus. Exod.25. Idem דַּכְיָה Ezech.22. & מְדַכְּיָא Mũda. ibidem. & compoſitum דַּכְּיוָנָא ex דַּכִּי & אֲנָא, Mundus ego, eliſo Aleph euphoniæ cauſa. Iſa. 65. דִּיכוּתָא Meritum. & מְדַכְּיָנָא ܡܕܟܝܢܐ Mũdator, purificator. in precibus Syrorum.

In participio paſſiuo מִתְדַּכְּיָא Purificata eſt. 2 Reg. 11. Et Syrè ܬܕܟܝܬܐ Purgatio. Lucæ 2. & Matt.15. Item ܕܟܝܝܬܐ Purè, ſyncerè. in lib. Rit. Seu. Patriarchæ. & ܕܘܟܝܢܐ Purgatio, purificatio. ibid. & ad Hebr.1. דְּכַיּוּנָא verò non eſt eius poſitionis, licet non deſint qui hîc ſcribant דְּכַיּוּנָא אוֹרְחָא Immaculata via. Daleth enim ancillatur, & rãdix eſt כון. vide ibid. Porrò דוּכְתָּא idem eſt quod מקום Locus. de quo ſuprà. דוּךְ Dux. in Aruc. Et דוּכָא Locus. de quo iam ſupra in דוּבָא. Santes quòd in Hebræo ſcriptum ſit תא, Thalamum vertit. 3 Reg.14. Item דִּיכְרָן Caulæ ouium. Num.32. in Tharg. Ieroſolymitano. Item דִּכְמָא Similis. Pſal. 73. vide כְּמָא. Item דוּךְ eſt Locus. in Ghemarah & Aruc.

דְּכֵן Tale, eiuſmodi. vide כן, ד enim ſeruile eſt. vt מַרְנָא דְּכֵן Eiuſmodi cornu, nõn Ille, iſte, vt aliqui volunt. Dan.7.

Et דְּכַן Impinguauit. Prou.11. error eſt; ſcribas ergo cũ Cõpl. דַּכֵּן. דוּכָן Suggeſtũ, tribunal. Ezech.42. & Cant.4. quidã pluraliter à דוּכָא exponit Thalamos. Vnde dicit Elias in Thisbi, אנחנו קורין דוכן כשהכהנים נושאים ידיהם בברכת כהנים וכן תרגום שאו ידיכם קדש טולו ידיכון כהניא על דוכן קודשא ותמיה אני על זה שהרי דוכן נקרא הָאִיצְטְבָא שעמדו עליה הלוים כשאמרו שירה ונקראת דוכן בלשון ערבי ובלשון אשכנז באנקא וכן בלעז : Latinè ſic ſonat: Nos vo-

Ponitur etiam דְּחַף pro לעג Subsannare. Prouerb. 1. pro quo censeo scribendum דְּחַך aut דְּהַך. de quibus suprà.

דְּחַק Primò significat Festinare. propriè Premere, in eo penè sensu quo dixit Vergilius *Hàc fugerent Graij, premeret Troiana iuuentus.* vt וְלָא דַחַק לְמֵיעַל Nec premit ingredi, id est, Non institit (Sol) vt occideret. Ios. 10.

Secundò idem quod לחץ Opprimere, vexare, affligere. Iud. 1. & 4. Inde אִידְּחַק Oppressus est. 1 Reg. 13. & מַדְבְּחָא דְחִיק Altare angustum. 3 Reg. 8. mendosè Venet. per Resch דְּחִיק.

Item דְּחוּק & דּוּכְּתָא Afflictio. 4 Reg. 13. & דַּחִיקוּ Oppressio, afflictio. in Zohare. Tertio דְּחַק הנדם significat Repellere, propulsare, aspernari. 1 ad Timoth. 1. & in libr. Rit. Seueri Patriar. & Isa. 5. In Esaiæ tamen rectius legitur רחק, pro Hebræo נאץ, quod vbique in Bibliis redditur per ipsum רחק, vt notat Elias. Solent Hebræi dicere forma prouerbiali, כָּל דִּדּוֹחֵק תַּשְׁעָה שָׁעָה דּוֹחֲקָתוּ Id est, Qui propellit horam, hora propellit eum. quo adagio monent arripiendam esse occasionem quando sese offert. Nam vt inquit ille: *Fronte capillata est sed post occasio calua.* In Zoh. col. 154.

דַּחְשָׁא הנצחה Famulus, minister. Matth. 26.

דִּיטַבְמָא aliàs דִּישַׁבְמָא & דִּישַׁבְמָת δόγμα, vel דת Statutũ, edictum, decretum. Esther 3. & 8.

דִּי quod Santes hîc ponit pro Aspersit: vide in נָדַי.

דִּי Relatiuum, Qui, quæ, quod, affixum & separatum, licet frequentius dictionibus adhæreat: vt דִּי בְרָא Qui creauit. Isa. 42. דִּי עַל Quæ super &c. Constituit etiam genitiuum & datiuum pronominum: vt דִּידִי Mei. דִּידֵהּ Eius, לְדִילִי Mei vel mihi: vnde Syri formarunt nomen דִּילָנָיָא הבלנה Priuata. in singulari דִּילָנָיָא Quod nostrum est, proprium vniuscuiusque priuatum. & aduerbium דִּילָנָאִית הבלנאית Priuatim. in lib. Rit. Seuer. Patr. דִּידָן Tui, דִּידַן Nostrum. Fungitur etiã officio coniunctionis Quòd. vt דִּישְׁרָא Quod habitauit. Iosu. 22. עַד דִּי Vsquequo. Isa. 42. Hæc tamen omnia sæpius reperies sine Iod, hiric tantum sub Daleth ד sic suffixo.

דַּיְתָא est pro Hebræo דָּאָה, Auis, quæ, vt placet Iudæis, dicitur à forti volatu. Quidam Vulturem, alij Miluum exposuerunt. Santes scribit דִּיוֹתָא, & Ciconiam interpretatur. Leuit. 11. Deut. 14. & Isa. 34. in plurali דַּיָּתָא Astores vel astorgij, vt R. Schelomoh & Dauid Kimchi exponunt.

דִּיוָא Diabolus. Matth. 9. דִּיוֹתָא Atramentum. Ierem. 36. & Syrè דִּיוֹתָא הבלתא Atramentum, idem quod דיו Hebraicè. 2 ad Corint. 3. דַּיְבָא Fluens, de quo suprà. דַּיְבָא id est זְאֵב Lupus. Esaiæ 11. Ezech. 22. Soph. 3. Chabac. 1. Prou. 22. vide suprà דוּבָא. דִּיוּזְגוּ Duo pares, zyzygia, Gallicè *Vne couple.* in Aruc.

דִּיוֹטָר Gemina spelunca. in Aruc. דַּיְטָא idem quod עליירה Tabulatum, solarium, cœnaculum. aliâs דִּיתָא aliâs דִּיתָס Thren. 1. in Midr. דִּיוֹטְרִיטוֹן Duo latera. Ruth 1. in Midras. דִּיוֹטְרוֹטִין Mendici. in Ber. rab. cap. 19. & 41.

דִּיוּמַר Duæ columnæ. in Aruc. דִּיוּמָן Sufficientia. in Aruc. דִּיוֹסְטָר & דִּיוֹסְטְרָא Biceps, vel habens duo latera. Psal. 74. & 149. propriè bipennis. sunt qui putant ר esse seruile.

דִּיוֹסְטְרוֹס Pronus. in Sche. rab. cap. 31. דִּיוֹסָק Duo sacci. in Aruc. דִּיוּפִי Calamus retortus duo habens ora, per quẽ vinum extrahitur de vno dolio in aliud. in Aruc. דִּיוּפְטָא Palliũ duplicis figurę, vel tapetum. in Aruc. דִּיוּפְלִי Duo ciues missi. in Aruc. דִּיוּפַלַסְטוֹן Duplex palatium, vnum scilicet è regione alterius. in Aruc. דִּיוּפְרָא Arbor bis in anno fructus edens. in Aruc. דִּיוּפַרְצוּפִי Duæ effigies. in Aruc. דִּיוּקְנָא idem quod צלם Imago, figura. componitur autem ex דו vel δύο & εἰκών, quasi שנויה Secunda ab illa hominis forma, quam cum quadam similitudine exprimit. vide Bahal Aruc. Græci ἀντίτυπον vocant. Psal. 39. דִּיטְרוֹט Vas vitreum pretiosum. in Aruc.

דִּיכִּי Ista, istæ: vt כֵּיפָא דִּיכִּי Petra ista. Iud. 6. & פְּלִשְׁתָּאָה דִּיכִּי Philistæus iste. 1 Reg. 17. & שׁוּנַמִּית דִּיכִּי Sunamis ista. 4 Regum 4.

דִּיוֵל Magister domus, minister vectigalis extraordinarius. in Aruc.

דִּיֵּם Mutus fuit, obmutuit. in Zohare à radice Hebraica דום.

דֵּין Iste, ille. vt טוּרָא דֵּדֵין Mons iste. Deut. 1. in plurali דְּנָן Isti. Ios. 22. & Syriacè הנון est δὲ, Autẽ, verò. frequens in Euangeliis. דֵּיָן ordinis quiescentium in secunda, Altercari,

דוּץ Exultauit, gauisus est. Isa. 16. Inde דִּיץ Gaudiũ. Isa. 32. Et אוֹדִיצוּתָא Lætitia. Psalm. 51. Complut. אדיצותא.

דּוּק Est Diligenter aduertere, considerare, prospicere, Isa. 14. Vnde Rabbini dicunt דוּק וּתְמְצָא Attende & inuenies. Et vbi Hebræus dicit Psalm. 14. משמים השקיף De cælis prospexit: Tharg. habet מִן שְׁמַיָּא אוֹדִיק in coniugatione Ophil vel Aphel. Item ממכון שבתו השגיח De mansione habitationis suæ prospexit: Thargum habet אוֹדִיק Psal. 92. Inuenitur quoque præteritum eius in coniugatione Cal, quo vtitur R. Schelomoh in multis locis, cùm dicit hoc modo, ואונקלוס לא דק על לשון המקרא Et Onkelos non aduertit ad phrasim Biblicam. Reperitur & in secunda coniugatione Piel דִּיֵּק, veluti לֹא דִיֵּק יָפֶה Non attendit bene. Inde & participium passiuum, vt סֵפֶר מְדוּיָק Liber emendatus. & nomen substantiuum דִּיּוּק vel דִּיּוּקוּת Correctio. & nomen adiectiuum דִּיּוּקָן. Sed דִּקְדּוּק est à דקק ordinis duplicatorum, de quo infrà. Hæc Elias in Thisbi. Inde דִּיּוּקָא & דִּיּוּקָא Maximè, præsertim. & דְּדִיּוּק Præcisè, apprimè. & דִּיּוּקָא cum לא significat, Non tantum. vt in hunc locum. Leuit. 26. ואפו עשר נשים Et pinsent decem mulieres. לאו דִּיּוּקָא אֶלָּא רוּעֲרָא לוּמַר הַרְבֵּה נָשִׁים: Sensus est, Non tantùm decem, sed vult dicere, multæ mulieres. Hæc Elias in Thisbi.

דּוּר Peregrinatus est, habitauit. Genes. 26. & 35. Inde מָדוּר Habitaculum, mansio. Deut. 33. pluraliter מְדוֹרִין Habitacula. De hoc themate vide plura in דָּר.

דַּיָּר siue דּוֹיֵר Magister cursorum. in Aruc.

דּוֹרוֹנָא & דּוֹרְנָא, Græcè δῶρον, Donum. Hinc verbum in Complut. דָּרַן Munere donare. Iob 31.

דּוּשׁ Idem quod חילוך Consuetudo, vsus. in Aruc.

דוּת idem quod בור Cisterna.

דַּח vel דוּחַ primò idem est quod רחץ Lauare, abluere. Isa. 4. in Hebr. Secundò significat, Repulit, amouit. & tunc scribitur דְּחָא, vt Hebraicè דָּחָה 4 Regum 4. & Isa. 22.

Et דַּחַח in Commentariis, significat Opposuit, confutauit. Inde דְּחוּחֵי הָאֲוִיר Propulsio aëris. דְּחוּחֵי לִבָּא Commotiones vel pulsus cordis. Psalm. 62. Elias & Psalt. Nebiens. habent זְחוּחֵי Fastus, superbiæ. Sed Complut. & Magister Aruc זְחוּחֵי Elationes: vide illa themata. Item דַּחֲנָן secundum Aben Ezra, & R. Sahadiah, idem quod כלי זמר Instrumenta musica. Dan. 6. R. Schelomoh Mensam transfert, cui & Dauid Kimchi assentit, qui insuper dicit esse qui vocem constituant compositam, ex ודי & יחון id est, ait ille, מגידי החידות ובעלי השיר Ænigmatum interpretes, & periti Musices. Et דִּיחֵי Vasa, instrumenta supellectiliaria. in Zohare.

דְּחַך Risit, subsannauit. Psal. 2. Inde דּוּחֲכָא Risus, irrisio. Iob 34. Sed legit Elias, vt suprà monui, דְּהַך. & etiam Venet. in Psalmo 2. At Iob 34. & Complut. & Venetum habent דּוּחֲכָא. Elias verò דְּחָכָא; dicitque ne vnum quidem ex eis adductum fuisse ab Aruc. vide suprà.

דְּחַל & דַּחִיל in Pael, Timuit, formidauit. 1 Reg. 12. & Ios. 9. Inde דַּחֲלָא Pauor. Isa. 19. & Ier. 30.

Idem דַּחֲלָתָא Cultus, veneratio, aliis timor. Ios. 14. דַּחֲלוּתָא Timor. דְּחִילָא & דַּחִיל Terribilis, formidabilis. Exo. 33. Deu. 7.

Item דְּחִילוּ Formido, vt Gen. 25. דְּחִילוּ אַתְרָא הָדֵין Terror est locus iste. Dicit enim R. Schelomoh, דחילו שם דבר הוא כמו סכלתנו וכסו למלבש id est, דחילו est nomen verbale velut intellectio & opertio ad induendum, vt ita de verbo ad verbum exprimam. דַּחֲלִין & דַּחֲלָא Timentes, cultores, veneratores. Dan. 5. Psalm. 34. & Exod. 18. Hoc etiam nomine dicuntur Dij gentium, vel potiùs Cacodæmones דַּחֲלָן Exod. 20. & 32. nec verò Deus verus sic à timore vocatur Genes. 5. & 6. vt scripserunt aliqui. דַּחֲלָתָא enim quod ibi habetur, non pro Deo ponitur, sed pro timore seu veneratione illi debita.

Item דַּחֲלָתָא הבלתא ponitur pro δεισιδαιμονία, Superstitione. Act. 25. Præterea Isa. 66. pro Hebræo בצבים, quod redditur ab Interpretibus In lecticis, Tharg. vt legit Elias, בִּדְחִילִין. Complut. & Venet. בִּרְחִילִין. רוּחַן Millium, genus frumenti, aut potius leguminis. Ezech. 4.

דְּחַס Idem quod הכביד Pressit, oppressit, coarctauit, aggrauauit. in Aruc.

דְּחַף Expellere. Deut. 26. in Tharg. Ierosolymitano. Vnde דְּחִיפָא vel דְּחִיפָה Expulsio, eiectio: in Commentariis.

דהב Dissoluit. in Aruc. דַּהַב & דַּהֲבָא Aurum. Ezr. 6. & Iud. 8. Inde prouerbium in Ben Syra, דַּהֲבָא עָרִיךְ לְקַמְצָאָה וְעוּלֵימָא לְצַלְקָרָה: Id est, Aurum indiget percussione, & puer verberatione. Qua parœmia monet, nunquam intermittendam esse immorigerorum filiorum castigationē iuxta illud Salomonis, Qui parcit virgæ, odit filium suum.

דהך Irrisit, subsannauit. Psalm. 2. & 22. Iob 9. & 11. vt legit Elias. alij nunc דְּחַך, modò verò דְּחַך habent: quin & Venet. Psalm. 22. habet רְחַב, quod Hebraicè Superbire, insolentem esse significat. Compl. נְחַן Incuruare se, sed pro eo cēserem scribendum נְחַך Ridere, vt habes suprà. Item דְּחֲכָא Subsannatio, derisio, Iob 34. iuxta Eliam. Venet. דוּחֲכָא, Complut. autem רוּחֲנָא quod Pinguedinem sonat, sed minimè sensui consonantem.

דהן Pinguescere. Prouerb. 15. & Isa. 34. Inde דְּחִינִין Pingues. Psal. 92. & רוּחֲנָא Pinguedo. Prouerb. 3. & Psalm. 65. in postremo Venet. דִּיחֲנָא. Item דִּיחוֹן Oleum. in Aruc.

דו Duo. in Schemoth rab. cap. 5. Inde apud Rabbinos legitur אָדָם הָרִאשׁוֹן נִבְרָא דּוּ פַרְצוּפִין Primus homo creatus est duplici effigie. idem quod שני פנים Duplici facie. Et putat Elias scribendum esse cum Holem, non cum Schurek. Inde דּוּפִי Infamia, detractio. vt sit compositum à דו & פִּי id est, Duo ora. Quoniam qui per sycophantiam infamat aliquem, perinde est ac si duplici ore loqueretur, aliud in ore habens, aliud in corde.

דוא & דְּוֵי ordinis quiescentium in vltima, significat Videre, intueri. in Aruc. דּוּכָא Vrsus, vel vrsa. 1 Reg. 17. in plur. דּוּבִין Vrsi. 4 Reg. 2. Miratur autem Elias quare דוב Prou. 17. & 28. conuersum sit tanquam זאב Lupus, à Tharg. per דֵּיבָא: sed non est quod miretur, דּוּכָא enim scribitur in Compluten. exemplari Vrsus. Venet. quoque habet in altero דוב, vt Hebraicus textus; in altero perperam דֵּיבָא id est, Lupus. Cæterū דּוּכָא reperitur in Venet. 3 Reg. 14. positum pro תא Thalamo, & ita inuenisse se dicit Elias; sed sibi videri legendum esse דּוּכָא id est, Locus, cui assentior; inuenio namque ita in Complut. manuscripto.

דודא Olla, lebes. in plurali דּוּדָיָא Ollæ, lebetes. Exod. 15. & Zach. 14. In reg. דּוּדֵי Exod. 16. דַּוֵּד הוה Impedire. ad Galat. 5. & Molestiam exhibere. ad Colos. 2. Et אִתְדַּוַּד Turbatus est. Matt. 24. & Iohan. 14. vbi in exemplari Viennensi perperam scribebatur נְתְדַּוַּד per Risch, quod nos restituimus ex antiquiss. codice manuscripto Postelli.

דוה & דַּוֵּי & Syriacè דְּוָא הוה Doluit, mœstus, vel miser fuit. Ier. 16. & 1 ad Cor. 15. Inde דַּוֵּי Mœrens, dolens. 3 Regum 20. & forma plur. iuxta Eliam דַּוִּין Dolentes, anxiæ. Isa. 16. Alij dolores. & דּוּיָא idem quod ταλαίπωρος, Miser. Rom. 7. דְּוַיָּא, & דְּוַיָנָא Tristitia, dolor. Ierem. 20. & Isa. 35. Et Syrè דּוּנָא הוה idem quod Græcè ταλαιπωρία, Miseria, calamitas, infelicitas. ad Rom. 3. Idem דְּוַיוּתָא הוה Miseria, misera conditio. in lib. Rit. Seu. Patriarchæ. & דַּוָּא Angor, cruciatus. vt בַּר דַּוָּי Filius angoris mei. Gen. 35. in plur. דַּוָּיָתָא Iob 6. Anguores, dolores. דה In Rasse tevoth valet דִּבְרֵי הַיָּמִים Verba dierum, id est, Liber Paralip. Vide suprà in בר״ח. Etsi hoc nomine quæuis Chronica appellant interdum. דה״א valet דְּהָא אָמְרִינָן Nam ecce dicimus. דוד valet דָּוִד הַנָּבִיא עָלָיו הַשָּׁלוֹם Dauid propheta super quem pax: vel דָּוִד הַמֶּלֶךְ Dauid rex.

דון Exultauit. Prou. 13. in Lexico Santis. Venet. habet דְּוַן, Complut. דְּוַן. & 23. Venet. דְּוַן, Complut. verò דְּוַן. Elias legit & דְּוַח & דְּוַז, sed vtrum rectiùs, dubitat; quippe, inquit, quid sit, ignoro. Ego verò דְּוַז legendum iudico. Est enim hæc vox Syris satis cognita, vt Matth. 5. & multis aliis in locis.

דוח Violans. vt דּוּחַ אֶת הַשַּׁבָּת Violans illud ipsum Sabbathū. 1 Reg. 21. in Kimchi. Capitur etiam Leuit. 21. pro Subtili pelle, quæ nascitur in oculo, sed perperam. vide infrà in דק. vbi reperies דּוּקָא Tenue quid, vt palea.

דוכתא idem quod מקום Locus. Pro. 25. & 27. in primo Complut. habet מְדוֹרְתָא Habitatio, mansio. Idem דּוּכָא 3 Reg. 14. vide suprà דּוּכָא. דַּוְלָא Haustus, à דל. de quo infrà.

דון corruptè in recentioribus pro דָּזַן Qui cibat, pascit. Psal. 23. דין Iudicauit. vide infrà דן.

דוצתא הבלה Sudor, Lucæ 22.

דנוגית Nauicula. Amos 4. Pluraliter דְּוֹגִין sunt ספינות קטנות: Nauiculæ, nauigia ex scirpis facta. Isa. 18. Sed דּוּגְיָא apud Rabbinos היא ספינה הגדולה שיש לה משוטים הרבה משני צדדיה ובלשון ר״ל נקראה דוגית ומזה בסירות דוגה וסירה היא הספינה הקטנה שבדוגית ותרגומו בדגוגית וכן בכלי גומא בדגוגין בלעז גליאה וכן שמה בלשון אשכנז: Latinè sic: דּוּגְיָא est Nauis magna, cui sunt multi remi ex duobus lateribus eius, quæ lingua Rabbinica vocatur דוגית. Huius significationis est & illud in Amos 4. בְּסִירוֹת דוּגָה In nauigiis nauis. סִירָה autem parua nauicula est, quæ haberi solet in דוגית id est, in magna naui. Chaldaicè redditur per בִּדְגוּגִית In naui. Similiter & in isto loco (Isa. 18.) Et in vasis iunceis: Thargum, In nauiculis. Italicè *Galea*. & Germanicè sic appellatur. Hæc Elias.

דגל Mentitus est, calumniatus est. Prou. 16. iuxta Eliam & auctorem Aruc. Venet. & Compl. codex per Resch scribunt. Hinc, vt legunt Elias & Aruc, מְדַגֵּל Testis calumniator, detractor. Prouerb. 14. & 19. Compl. & Venet. nunc דִּיגְלָא, nunc verò דִּיגְאָלָא; alij דִּגְלָא & Falsum, mendacemque exponunt. Item לַחְמָא דִּגְלָא Panis mendax, falsitatis. ibidem 20. secundum Eliam. Complut. דִּיגְאָלָא. Venet. דִּיגְלָא aliâs דִּגְלוּתָא vel דִּיגְלוּתָא Mendacium, iuxta quosdam, secundum alios Calumnia, detractio, 17. Idem דִּגְלָתָא, Complut. דִּיגְלוּתָא, Venet. verò דִּיגְלָתָא cap. 30. Hæc autem radix, vt vult Aruc & Elias, est עִנְיַן רְכִילוּת significationis detractandi, vel calumniandi, de qua ait Elias: In editione Veneta omnia per Resch scripta sunt, sed erratum est manifestum. quod an verum sit, nescio; exemplar enim Compl. vno aut altero excepto loco, vbique per Resch, vt Venet. habet. His additur quòd דָּגַל Hebr. Psalm. 15. & 2 Regum 19. Detrahere, obloqui & accusare significat. Item Syriacè דִּגְלוּתָא הבלה Matth. 5. est Mendacium, falsitas.

Et דִּגְלָא significat Furculam. in Aruc.

דִּגְלַת siue דֻּגְלַת Nomen fluminis, quod Gen. 2. Hebr. dicitur חדקל, & Tigrim esse autumant. דִּיגוֹן Diagonus, diangulus. in Aruc.

דגם vel דּוּגְמָא Similitudo, exemplum, vel exemplar. Psal. 27. in Midr. & apud R. Schelomoh. Cantic. 3. Et idem דּוּגְמָטוּרִין in Ber. rab. cap. 11. Item est mysticus intellectus, & obscura sententia, qua prophetæ plerunque sunt vsi. Auctor Aruc exponit דִּמְיוֹן id est, Parabola, similitudo. Elias in Thisbi אֵין דּוּגְמָתוֹ exponit אֵין דּוּמֶה לוֹ Non est ei simile. Est autem, vt ipse monet, vocabulum Græcum δόγμα.

דגור Aceruus, cumulus. Genes. 31. in plurali דְּגוּרִין 4 Reg. 10. & Ierem. 9. vt legit R. Schelomoh & Elias. יְגוּרִין aliâs. vide in Iod. Et דְּגִיר formæ Peil, Aceruatus. Exod. 16. sanè sic Complut. & Venet. codex habet: sed R. Schelomoh docet in Commentariis, scribēdum esse כְּגִיר Velut calx, vel tectorium seu linimentum calcis in pariete: & dicit sic scripsisse Onkelos. Item Thren. 1. pro אִדְּגִרוּ est אִדְּגִרוּ Constipata sunt, constricta sunt, vel secundum alios, Præ cōturbatione incaluerunt. דְּגַר significat Calefacere, incubare, oua confouere. Iob 39.

דוגית Nauicula. in plurali דּוּגִיּוֹת Isa. 18. in Kimchi & in Aruc. de quo suprà.

דגש Nomen puncti, quod ab Hebræis & Chaldæis poni solet in quibusdam literis, ad duplicandum earum sonum, & augendam verborum significationem. Cuius vera significatio ignoratur, vt ait Elias. Eiusdem officij est Tesdid Arabum, & Syrorum Kasio.

דד siue דָּדָה Incedere paulatim, siue pedetentim ambulare. Isai. 10. & 38. in Hebræo. In passiuo אִתְדַּד הוה Turbari, conturbari. Matth. 24. Secundò דַּד, in plurali דַּדִּין Vbera. Isa. 32. in Compl. manuscripto תְּדִין Mammæ. דַּד enim potiùs Hebraicum est quàm Chaldaicum.

Item בַּר דָּדָא בר״ח הוה significat Consobrinum, auunculi filium. ad Colossen. 4. דּוֹדָנִין & דּוֹדָנְיָא Gen. 10. in Tharg. Ierosolym. Est nomen prouinciæ, quam nonnulli putant esse Rhodiorum seu Colossensium, non eorum ad quos scripsit Paulus, regionem, Daleth mutato in Resch ob figuræ affinitatem. Dicti sunt autem à Dodanin, qui & Rodanin in Paralipomenon scribitur. דְּדִיבָא idē quod זבוב Musca. in Aruc.

דְּדַבָּאוֹת idem quod מצבות גבוהות Statuæ altæ, colossi, vel tituli alti. in Aruc.

lomoh est Cõpactio, cõmissura seu iunctura. Santes Glutinũ exponit. & ibidẽ עוֹבַר דִּבּוּק Opus cõpactile. Et מַרְבְּקֵי יְדִין Iunctures seu compagines manuum, hoc est, Humeri vel vlnæ sub quibus ponimus ceruicalia. Ierem. 38. & Ezech. 13.

Item דִּבְקוּת Continuitas, constructio, in Comment. Et דִּבְקוּתָא Adhæsio. in Zoh. col. 499. Item אִתְדַּבְּקוּתָא & אִתְדַּבְּקוּת Coniunctio, connexio, adhæsio. in Zoh. col. 96, 209. & 373.

דְּבַר יְבַר Primò significat Ducere, gubernare. Genes. 24. & Exod. 2. Inde Benoni Pael מְדַבַּר & מְדַבְּרָא Ducens, dux, ductor. Deut. 1. & 4 Regum 9. & מְדַבְּרָא aliâs מְדַבְּרָנָא Gubernator, regens. Prouerb. 11. Rector nauis: in 2. Thargum Esther. Et דַּבְּרָא Ductus seu ducatus. 4 Regum 9. & עַל דִּבְּרַת Hoc modo, ea ratione. Dan. 2. & Syriacè ܡܕܒܪܢܐ מְדַבְּרָנָא Dux, & gubernator. 1 ad Corinth. 12. & Act. 1. & מְדַבְּרָנוּתָא ܡܕܒܪܢܘܬܐ Dispensatio. ad Ephes. 1. & ܡܕܒܪܢܘܬܐ דוּבְּרָא idem quod πολιτία, Respublica, gubernatio populi. ad Ephes. 2. Item Institutum. 2 ad Timoth. 3. & in lib. Rit. Seuer. Patr. Inde דְּבוֹרְיָתָא & דְּבַרְיָתָא, aliâs, sed redundante Aleph in Complut. codice, דַּבְרְיָאתָא Apes. Deuter. 1. Iudic. 14. & Isa. 7. Item דַּבּוֹרְיָתָא Psalm. 117. aliâs in Elia & Venet. זְבוֹרְיָתָא. ܡܕܒܪܝ דוּבְּרֵי Conuersationes, moresve mei. Actor. 26. דַּבַּר secundò idem est quod לְקַח Tulit, accepit. Ios. 7. in fœminina tertia persona præteriti דְּבָרַת Genes. 30. Hinc מִלְקוּחַ est דְּבַרְתָּא Captura, præda, vt interpretatur Santes. alij propriè esse dicunt, Abactus, seu abactio. nam hanc dictionem R. Schelomoh & Aben Ezra ad bestias tantùm referri volunt. Et in passiuo אִתְדַּבַּר Vexari, cruciari, torqueri. Matth. 15. & Assumi, abduci, eiusdem 24. Tertiò דְּבַר significat Pergere, ambulare, iuxta Pagninum. sed alij vt suprà aptiùs, Ducere, deducere, exponunt. Exod. 13. & Psalm. 17. Quartò significat Consulere. inde מַדְבְּרָנוּתָא Consilium, ratio. Prouerb. 20.

Inde דָּבְרֵי idem quod מנחי גי Duces, vel יועצי Consules. Daniel. 3. & 4. דַּבַּר quartò significat Loqui, eloqui, sermocinari. Inde דִּבָּר Sermo diuinus, & דַּבְּרָנִי Loquax, in vtroque genere. in Ber. rab. cap. 18. & דַּבְּרַיָּא Verba. Psalm. 147.

Et מְדַבֵּר Locutuleius, rationis & orationis capax, rationalis, & differentia, vnum ex quinque vniuersalibus. in More. lib. 1. cap. 51. & 52. Dicit etiam Kimchi Iud. 1. quòd דְּבִיר in lingua Persica idem est quod ספר Liber, Hebraicè Adytum sonat. דִּבּוּר Locutio. Est autem differentia inter דָּבָר & דִּבּוּר, vt notat Elias in Thisbi, כי דבר הוא שם נופל לומר על כל מה שהוא שם דבר בין שיש בו רוח חיים בין שאין בו רוח חיים אבל דבור אינו נופל רק על דבור חיוצא מן הפה בחתוך הלשון וקראו ר"ל לדבריו של הקדוש ברוך הוא דבור סתם וה' דוקא עם הא הידיעה כמו על פי הדבור וכן חיה דבור פרוש חימנו וכן הדבר ודבור בלשון רבים דבורים אבל עשרת הדברים שהיו על הלוחות קראו לחן עשרת הדברות בשלון נקבות וכן הוא מנהגם כמו שיתבאר בשורש מסר:

Id est, Quoniam דָּבָר Verbum, nomen est quod dici potest, caditque in id omne quod est nomen rei, siue sit res animata, siue inanimata. Sed דִּבּוּר non competit nisi verbo, quod ex ore egreditur voce articulata. Porrò vocant Magistri nostri, piæ memoriæ, דִּבּוּר siue locutionem absolutè verba Dei ipsius sancti & laudati. Et hoc præsertim cum He haiediah siue notificatiua. vt עַל פִּי הַדִּבּוּר Iuxta os verbi (Dei.) Huiusmodi est, הַדִּבּוּר פָּרוּשׁ חֵימָנוּ Verbum separatum ab eo. Frequenter item vsurpatur in plurali numero דִּבּוּרִים. Sed decem verba quæ fuerunt in tabulis (decalogi) scripta, ea vocarunt עֲשֶׂרֶת דִּבְּרוֹת Decem verba, in fœmININO genere. Sicut declarabitur in Radice מסר. Hæc ille. Quintò דִּבְּרָא est Ager, campus: in Vaic. rabb. cap. 21. Et מִדְבָּרָא Desertum. 1 Reg. 13. & cum affixo semel tantum. Isaiæ 51. מַדְבְּרָהָא Desertum eius. Inde adiectiuũ מִדְבָּרִית Hebraicè vel מַדְבְּרִית Chaldaicè fœmin gen. Siluestris. vt חַיּוֹת מַדְבְּרִיּוֹת Animalia syluestria, feræ, bestiæ. Item Syriacè ܕܒܪܐ ܗܘܝܬ ponitur pro deserto. Marc. 6. Et verbum passiuum אִתְדַּבִּיר Vastatus est, in desertũ & solitudinem redactus est. in Zoh. col. 187. Et דבורי sunt Euocatores spirituum, vt & בוירין Pythones in Zohare. nisi fortè sit legendum דכורי.

דבמ In Rasse tevoth valet דְּבָבָא מְצִיעָא Portæ primæ. vide suprà in במ.

דְּבַשׁ & ܕܒܫ דוּבְשָׁא Mel. Iudic. 14. & 1 Reg. 14. דוּבְשָׁא Stagnum, vel riuus. in Aruc.

oues, & capræ. Iosue 14. nihilominus reperitur Genes. 26. גֵּיתֵי עָנָא Pecus ouium. & גֵּיתֵי תוֹרָא Greges vel armenta boum. Maiora verò vocantur בְּעִירִין & בְּהֵמוֹת Id est, Iumenta, & animalia cicuria. מָרֵי גֵּיתִין Dominus seu pastor gregum. 4 Regum 3. Item גֵּיתִי Vis, violentia, superbia. in Aruc.

LITERA DALETH.

ד

דָּלַת יְלַת Dolath Syriacè, Hebraicè דָּלֶת Daleth, est quarta Alphabeti litera, quæ propriè Ianuam siue ostium significat. Est autem vel per se, vel cum Iud sic דִּי signum genitiui, poniturque pro שֶׁ vel אֲשֶׁר Qui, quæ, quod: quia, quoniam, quippe, tam Chaldaicè, quàm Syriacè.

In numeris ד valet 4. & si addantur ei duo puncta hoc modo ד̈, vel ei subscribatur linea sic, ד̣ valet 4000.

דָּךְ Cum affixo דִּדֵּיהּ id est שלו Eius. Iob 3. Et in Tharg. Ierosolym. frequens דִּדִי דִּדָךְ Mei, Tui, vel Meum, Tuum, vt infrà in די dicetur.

דָּא & ܗܕܐ הָדָא & הָדָא Hæc, vel hoc: idem quod Hebraicè זה vel זאת, vt אַרְעָא הָדָא Terra ista. Iosu. 17. & 2 Regum 8.: דָּא אִתְּתָא וְדֵין בְּרַהּ זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה בְּנָהּ: Hæc est mulier, & iste est filius eius. Et Dani. 8. דָּא לְדָא נַקְשָׁן Hoc ad illud pertingebant, seu, inuicem collidebant.

Inde כְּדָא Sicut hoc, instar. Iud. 8. Item דַּאי Certum: וַדַּאי Certè, sanè, profectò. כְּדָאי Conueniens, vel congruè, vt decet: & יוֹתֵר מִדַּאי Plus æquo, iniustè. frequens in Commentariis. רא"ש in Rasse tevoth, valet דָּבָר אַחֵר Sermo alius, id est, Alia expositio, vel דֶּרֶךְ אַחֵר aut אֹרַח אַחֶרֶת Via alia. דאלכ' reperitur in Saare Zedek, sed quid significet nescio.

דָּב & דָּאִיב Fluxit. Psalm. 105. Inde דָּאִיב Fluens. Leuit. 13. & 2 Regum 3. In plurali דָּיְבִין Fluentes. Thren. 4. Hinc nomen toar, דּוֹבָנָא Fluens, fluxum patiens. Leuit. 15. & in fœminino דָּיְבָא Fuens mulier. & דוּב vel דּוּבָא Fluxus seminis. ibidem. Item דָּבוֹנָא aliâs דָּוֹנָא Aegritudo, dolor. Psalm. 107. & דָּאֲבוֹנָא Iob 41. Significat etiam דָּאֲבָא seu דֵּיבָא idem quod Hebraicè זאב Lupum. Isaiæ 11. Syrè דֵּיבָא ܕܝܒܐ Lupus. Iohan. 10. vide infrà דֵּיב.

דָּאִיטְרִיטָא Vas vitreum magni pretij. in Schem. rab. cap. 27.

דָּאִיךְ Conterens, contundens. Num. 11. & דָּאִין Iudicans. Gen. 15. & 19. quorum radices sunt דך & דן, de quibus infrà.

Item inuenio דָּאֵת pro חמד Desiderare, cupere. Prouerb. 12. sed error est, scribendum est enim cum Compluten. & Elia דָּאִיג Desiderans. à radice דָּגַג.

דא"ק in Rasse tevoth valet דְּאָמַר קְרָא, vel more Chaldaico דַּאֲמַר Quod dixit Scriptura. Vide & suprà in אק.

דָּב Insidiatus est. in Aruc.

דְּבַב יְבַב A quo דִּבְבָא Odium, inimicitia. 1 Regum 2. Idem דִּבָּבוֹת Ezech. 35. & דִּבָּבוֹ cap. 25. eiusdem. Genes. 3. in plurali דִּבְבִין. Hinc בַּעֲלֵי דִּבְבָא Patroni inimicitiarum, hostes, aduersarij, inimici. 1 Regum 2. Et vix reperias דבבא absque בעלי aut בעל. דִּבְרָיָא Muscæ. Isa. 7. Bahal Aruc legit דִּבּוּבָיָא. In singulari דִּיבְבָא Musca. Eccl. 10.

Itẽ דִּבָּא vt & Hebraicè דִּבָּה Infamia, oblocutio, detractio, Contumelia. Genes. 36. דִּבְדְּבָן lingua Arabica est אשכול של ענבים Palmes vuarum, vel granum regium. in Aruc.

דְּבַח יְבַח Idem quod Hebraicè זבח Sacrificauit, mactauit victimas. Gen. 6. & Exod. 3. & Leuit. 17. Inde דִּבַח רַבָּא Sacrificium magnum. Iud. 16. Idem דִּבְחָא, in plurali דִּבְחִין Sacrificia, victimæ. Ezr. 7.

מַדְבְּחָא Altare. Ios. 8. & Exod. 17. & in regimine מִדְבַּח דַּדְהַבָּא Altare aureum. Exod. 29.

נִדְבָּכִין Ezr. 6. Structorum lapidum ordines. Rab. Schelomoh exponit כתלים Parietes. vide in Nun.

דִּבְיוֹן siue דִּבְיוֹן Columbæ stercus. 4 Reg. 6. Hebreum est. דְּבִילָתָא & דְּבֵילָא est חלות תאנים παλάθη, Massa caricarum vel ficuum compressarum. Iud. 9. & Ierem. 40. In regimine דְּבֵלַת Isa. 38. plural. דְּבֵלָתָא παλάθαι, Ficuum massæ. 1 Reg. 25.

דְּבַק יְבַק & in Aphil אַדְבִּיק Adhærere, & apprehendere. Iud. 18. & Gen. 31. דַּבֵּק Concinnauit. Inde דִּבְקָא Isaiæ 41. & מִדְבַּק 3 Reg. 7. iuxta Kimchi & R. Sche

גרף Significat Verrere, scopare, detrahere & deuoluere. Esther 3. in 2. Tharg. Inde מַגְרוּף & מִגְרוּפָא Scopa. In plurali מַגְרוּפַיָּתָא idem quod יעים id est, Scopæ. 3 Regum 7. & Exod. 27. Item לָא תִגְרוף ponitur pro אַל תִּתְחַר Ne æmuleris. Psalm. 37. pro quo reponendum est תְּגָרֵג cum Elia, vt suprà in גרג. Tertiò גָּרָף est Matula, vas stercoris. in Aruc. Et גְּרוּפִית capitur pro ענף Ramo seu plantula. in Ber. rab. cap. 25. & 31. & 53.

גְּרִיצָתָא Idem quod חלה vel ככר Torta seu placenta panis, crustula, lagana. Prouerb. 6. in plurali גְּרִיצָן דְּלַחֵים Tortæ panis. 1 Regum 10. & Exod. 12. & Gen. 18. vbi tamen, vt suprà posui, exemplar Complut. habet גְּרִיסָן Placentæ, sic, vt existimo, dictæ, quòd tritico contuso vel mola conficerentur, quasi triticeæ.

Est שלא בושל Fructus immaturus. in Aruc.

גַּרְקִי גִּירְדָא Absynthium, Prouerb. 5. in Venet. corruptè. Complut. גוּדָא, sed legendum vt suprà vidimus, גִּירְדָא.

גִּרְמָא Genus auis. in Aruc. גַּרְתִּיקוֹן Resina, & illud quo argentarius dealbat argentum. in Aruc.

גְּרַשׁ idem quod גָּרֵשׁ Triticum contusum, fractum. Leuit. 2. in Tharg. Ierosol. מִגְרַשׁ Suburbanum, locus extra vrbem, vel villa quasi extra vrbem eiecta. Ezech. 27. semel tantùm in Tharg.

גְּשַׁשׁ Ordinis duplicatorum, primò significat משש כעורים בקיר Palpare muros vt cæci, vel ebrij faciunt. Inde in Ithpael vtraque litera duplicata אִתְגַּשְׁגַּשׁ Motus est, vt ebrius.

Secundò significat Manus conserere, & in vtraque significatione reperitur. in Ber. rabb. cap. 22. & 78. & in Vaic. rab. cap. 8. Tertiò significat Operam nauare, vacare, occupari. in Schemoth rabb. cap. 21. Item Cornupetere. Exod. 21. in Tharg. Ierosolom. Quartò גְּשַׁשׁ significat Syriacè Insidiari, explorare. ad Galat. 2. Inde נַשּׁוּשָׁא Insidiator, explorator. Lucæ 20. & passiuè אִתְגַּשַּׁשׁ Cõmoueri. ad Hebr. 12. גּ in Rasse teuoth valet גְּרָסַת שְׁמוּאֵל Lectio Samuelis: & cum מ seruili מ״ש valet מִגְּרָסַת שְׁמוּאֵל Ex lectione seu doctrina, aut disciplina Samuelis. Nomẽ Rabbini.

Item גוש est Gleba. in Aruc.

Et גּוּשׁ Lignum longum, habens gradus, per quos in naues conscenditur. in Aruc. Est etiam nomen vrbis, quæ dicitur Alepo, quam sic dictam putant à prima Alphabeti Hebraici litera. in Schemoth rabb. cap. 5. & 26. גְּשִׁישִׁין sunt Ligna partes lecti connectentia. in Aruc.

גֶּשֶׁם & גּוּשְׁמָא idem est quod גוף Corpus. Psal. 22. Daniel. 3. & Prouer. 5. Inde גַּשְׁמוּת Corporeitas. in More. libr. 1. cap. 18. & 55. Inde in Commentariis חֲאֱלוֹהַּ אֵינוֹ גֶּשֶׁם Deus non est corpus. Inde deducitur verbum in coniugatione Ithpael, vt Syriacè אתגשם מן רוחא קדישא Et incarnatus est de Spiritu sancto. in Symbolo Syriaco. גֶּשֶׁם quoque significat Adhærere, coniunctum esse. in Ber. rab. cap. 26. Inde גֶּשֶׁם Res alteri coniuncta.

גֶּשֶׁף Alterare, corrumpere. in Aruc.

גּוּשְׁפַּנְקָא idem quod חותם vel טבעת Annulus, sigillum. Eccl. 1. & Esther 3. גִּשְׁפָּק Endromys, vel amphimalla, vestis hirsuta & villosa. in Aruc. גַּשְׁקָר vel גְּרוּשְׁקָרָא Furfur, & serici stuppa. Arabicum est. in Aruc.

גֶּשֶׁר vel קורה est Trabs & pons ex trabibus factus, in Ber. rab. cap. 77. & in More, lib. 1, cap. 46. In plurali גְּשָׁרִין Ezech. 27. vt legit Elias. In Complut. Veneto, & Kimchi, quanquã in Hebræo contextu nullum est affixum; tamen non ineptè גְּשָׁרָן Pontes tui scribitur. quod Santes גִּשְׁרָן scripsit, & tabulas, quòd in Hebræo sit לוחותים, traduxit.

Item גִּשְׁרֵי נַהֲרַיָּתָא Pontes fluuiorum: Nachum 2. Et in Rabbinis, עָשָׂה עַצְמוֹ כְּגֶשֶׁר Id est, Fecit seipsum tanquam pontem. Item הָעוֹלָם דּוֹמֶה לְגֶשֶׁר רָעוּעַ Mundus similis est ponti confracto. Illum sic describit Elias, הוּא חַמְסְרוּל הֶעָשׂוּי מֵעֵצִים אוֹ מֵאֲבָנִים מִשְּׁפַת חֲנָחָר לִשְׂפָתוֹ הַשֵּׁנִית לַעֲבוֹר בְּרֶגֶל: Est pons ex lignis aut lapidibus confectus, pertingens ab vno littore fluuij ad alterum littus, vt quis pedibus transire possit. Germanicè Brück, Italicè *Ponto*.

גְּשַׁתָּא Impegit. Actor. 27. Et גִּשְׁתָּא Palpauit. in Aruc. Item גִּשְׁתָּא Calamus oblongus, quo extrahitur vinum è dolio. in Aruc. גַּת siue גִּית, in Plurali גִּיתִין sunt propriè חבהמות דקות Pecora minora, vt sunt oues, & in Aphil אַגְרִים est Roborare, fortificare. Prouerbiorum 8. iuxta exemplar Compluten. Venet. verò אוגרים Fortificare, vt ipsi volunt. quamuis Hebraicè גָּרַס Frangere significet. quod cùm hic non conueniat, retineamus אַגְרִים, donec forsan aliud magis congruum reperiamus. Dicit autẽ Elias in Thisbi, dum hoc verbum pro Occasionem præbere vsurpatur, tantùm reperiri in prima coniugatione Kal, nec eo vti licere in alia. vt אֲנָא גְּרַמִית Ego occasio fui. 1 Reg. 22. & in Rabbinis: וְהוּא גָּרַם לוֹכָל חֲכָבוֹד הַזֶּה Et ipse occasio ei fuit omnis gloriæ istius. Item alibi: גָּרַם לִשְׁכִינָה שֶׁתִּסְתַּלֵּק מִיִּשְׂרָאֵל Occasionẽ dedit diuinæ præsentiæ, vt recesserit ab Israel. Secundò significat Negocium aliquod perficere, seu transigere coram iudicibus, vel alioquin ad finem aliquid perducere. in Comm. Et ad Rom. 9. vbi perperã in Viennensi legebatur גָּזַם. at in quodam antiquo manuscripto erat גְּרַם Confecit, perfecit, ad finem aut ad consummationem perduxit, συντελέω Græcè. Item Declinare, recedere. in Aruc.

Item גָּרַם vel גְּרוּמָא in Commentariis accipitur pro Informi materia. Et גַּרְמָא Ipsemet. in Venetianis. Iob 1. & in Vaic. rabb. cap. 4.

Porrò גֶּרֶם & גַּרְמָא idem est quod עֶצֶם Os, corpus, siue substantia. Iob 1. & Ezech. 37. In plurali גַּרְמִין Ossa. Dan. 6. & גַּרְמָא Ezech. 37. Item גַּרְמוֹן Os, vt volunt, in Venetianis corruptè. in Compl. rectè גַּרְמֵיהוֹן Ossa eorum. Prouerb. 12. גַּרְמַנְיָא aliâs גַּרְמַנְיָא Germania. Gen. 10. in Tharg. Ierosolymitano. Hinc גַּרְמִינִי Germanus. Item Ezech. 38. pro בֵּית תּוגַרְמָא Domus Thogarmah, est in Complut. & Venet. exemplaribus, & etiam in Eliæ Methurgheman מְדִינַת גַּרְמַנְיָא Prouincia Germaniæ. Aruc verò rectiùs, vt arbitror, legit מְדִינַת גִּרְמַנְיָא Nomen est gentis Septentrionalis, siue Thygrammæi sint, siue Germani, à Thogarma Gomeri Galli filio dicti.

גַּרְמִידָא aliâs גַּרְמִיד est Cubitalis mensura. Iud. 3.

גַּרְמוּנִי Statera qua ferrum ponderatur. in Aruc.

גַּרְמָס Genus monetæ, & secundum alios etiam Candidus.

גַּרְנָק Vlcus corrodens carnem. in More, lib. cap. 72.

גָּרַס Legere, discere, enucleare. Psal. 118. in Midr. & Prou. 5. secundum Eliam; & significat iuxta R. Moseh Hadarschan, Operam dare, incumbere, occupare se. In Venet. & Complut. vt supra monui, perperam גָּזַם legitur.

Inde גִּירְסָא Explicatio. Cantic. 1. & חֲגִירְסָא Doctrina. Vnde dicit Elias in Thisbi: גָּרְסִינָן בְּפֶרֶק פְּלוֹנִי וְהוּא כְּמוֹ שְׁנִינוּ לשון לְמוּד וְכֵן פְּלוֹנִי הָיָה גָּרִיס וְכֵן בְּפָסוּק יְשָׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ: מִשְׁנָא וְתַלְמוּד בְּגִירְסָא וְכֵן מָה שֶׁלּוֹמֵד חֲנָצָר בְּנַעֲרוּתוֹ נִקְרָא גִּירְסָא דִינְקוּתָא: Id est, Discimus siue legimus in capitulo illo. Idem valet quod שנינו, significans scilicet doctrinam vel disciplinam. Similiter dicitur, Quidam fuit discens. Hac voce vsus est & Chaldæus interpres in Canticis, in hunc versum, Osculetur me osculis oris sui. Tharg. Misna & Doctrinale cum explicatione.

Et sic quod discit puer in pueritia sua, vocatur גִּירְסָא דִינְקוּתָא Quasi disciplina, vel studium pueritiæ. Hæc ille.

Secundò גָּרַס, sed Hebraicè, est Frangere. Hinc גָּרִיס idem quod חצי פול Faba fracta. in Beresf. rabb. cap. 95. & in Vaic. rabb. capite 7. & Thren. 1. in Midr. Et גְּרוּסָת Fractura. in Vaic. rab cap. 28. & גְּרוּסְיָא Esther 3. in 2. Tharg. est גָּרֵשׁ Triticum fractum, molitum: Latini Molam vocant.

Tertiò אוגרים Complut. אַגְרִים quod vero similius videtur, significat Fortificare, roborare. Prouerb. 8.

Quartò Prou. 18. pro Hebraico נִשְׂגָּב Protegitur, munitur, vel exaltatur: Tharg. ponit נִגְרִים בֵּיהּ Exaltatur in eo, vt exponit Santes; sed nescio an liceret vt suprà, scribere נַגְרִים בֵּיהּ Muniet se in eo, supple in nomine Domini. facit enim Salomon hoc loco quandam cum nomine Domini, Turris vel arcis comparationem. גִּרְסָן idem quod מָמוֹן Substantia, opes, facultas. in Aruc. Item גִּרְיָסָן Placentæ. Gen. 18. in Complut. pro עֻגוֹת, sed est in Venet. גְּרִיצָן & in Elia.

גְּרַע Subtraxit, diminuit. Item Rasit, abrasit. 2 Reg. 10. in Complut. & Aruc. & Act. 21. Inde גְּרָעוֹן & מִגְרָעָה Subtractio, diminutio. Item גְּרִיעוּת capitur pro Contemptu, & vilitate. in Comm. Sic גְּרִיעוּת הָאָרֶץ Inertia vel vastitas terræ. Secundò גְּרַע significat Granescere. Inde גַּרְעִינִים Grana, vt sunt grana arborum vel seminum. Estque vsus eius apud Rabbinos in Cõmentariis. גַּרְע quoque dicitur Vilis, & nullius valoris.

notat.& vt sæpius R.Kimchi interpretatur. גַּרְגַּל Eruca, genus herbæ calidæ Venerem excitantis. Item Caput, summitas. גַּרְגִּיעָא Torcular.in Ber. rab. cap.80. גַּרְגַּר Granum. In plurali גַּרְגְּרִין Grana. Isa. 17. Et verbaliter גַּרְגַּר גַּרְגַּר Granescere. Psalm. 1. & in Schem. rab. cap. 36. Secundò Syrè idē est quod משך Trahere. Act.1. vbi scribitur וַמְגַרְגַּר לְגַבְרָא Et trahebat homines, &c. Et גַּרְגַּר Eruca, genus herbæ. גַּרְגְּרָנָא idem quod זוללה Gulosa, edax. Thren.1. גַּרְגְּרָנִיתָא Helluo,epulo,vorax. גַּרְגְּרוֹת Caricæ:id est, Ficus siccæ.in Aruc. גַּרְגֶּרֶת Pulmonis fistula. in Aruc. à גרון siue à gutture dicta. גַּרְגַּשְׁתָּא vel גַּרְגוּשְׁתָּא & גַּרְגִּשְׁתָּא atque גוּרְגַּשְׁתָּא est terra argillosa apta pro vasis formandis, & vasorum formis parandis: vnde scilicet fiunt vasa testacea,siue gleba,vel creta. Iob 7, 11. & 39. & 3.Reg.7. גַּרְגּוּרָא est שם בור Nomen cisternæ vel foueæ, vnde ager irrigatur. גַּרְגּוּתְנִי siue גוּרְגּוּתְנִי Tinum,vel tina, genus vasis.in Ber.rab.cap.10.& in Vaic.rab. cap.11.

גָּרַד Primò significat Scalpere. Iob 2.in Hebraico contextu. & Radere, & corrodere, modò ne sit vitium. Psalm.39. Item Iud. 8. de quo vide suprà in גָּרַר & גָּרַד. Secundò Decorticare. inde אַגְּרִידָא idem quod קליפה Cortex in Aruc. Inde prouerb. in sententiis moralibus Ben Syræ: גַּרְמָא דְּנָפִיל בְּחוּלְקָךְ גַּרְדָּה id est, Os quod forte tibi obtigit, rodito. Quod interpretantur Hebræi de toleranda æquanimiter bona vel mala vxore; cum qua quis iugum matrimonij subiit. Tertiò גָּרַד significat Siccare,exsiccare.inde גָּרִיד Siccus. in Aruc. Item Texere. inde גַּרְדָּאִין. Aruc גִּירְדָּאִי Textores. in Venet. mendosè גַּרְדָּסָן. Iud.16.& 1.Reg.17. & גַּרְדִּין Quæ supersunt ex textura. Et גַּרְדִּית idem quod אֶרֶג Radius textoris. Iob 7. Et עוֹבַד גַּרְדִּי Opus texentis. Aruc legit גִּירְדִּי Exod. 28. in Tharg. Ierosolymit. Item גַּרְדִּיוֹן aliâs גַּרְדִּינוֹן est Nomen loci. in Vaic. rab.cap.7. & Cant.3. in Midr. גָּרַד quoque significat Habitare in Aruc. Inde גְּרִידָא idem quod בודד vel יחיד Solus, solitarius,qui apud se habitat. Et חִבּוּר גְּרִידָא Compositio simplex. in Commentariis. גַּרְדִּיתָא Radix arundinibus multis exortis inseruiens, succumque ministrans. גְּרָדָא Ruminatio. Deut.14. in Tharg. Ierosol. Sed credo legendum esse גְּרָגָא, vt Leuit. 11. quemadmodum suprà iam posuimus. גּוּרְדְּלִין vel rectiùs בּוּרְדְּלִין Lupanaria.in Ber.rab. cap.99. גַּרְדַּלְקָא Cauea. in Aruc. גַּרְדָּם idem quod מעלה לדינים Gradus tribunalis, qui fit iudicibus.in Aruc. Et גַּרְדָּם siue גַּרְדּוּמָא Fragmentum. Item גַּרְדּוּמִי capitur pro לחם Pane.in Ber.rab.cap.33. גַּרְדָּן idē quod גרב Scabiosus, vel גמרט Rasus seu caluus capite. גַּרְדִּינֵי גִּימוּסִין Nomophylaces,legum custodes.in Zoh.col.440. גַּרְדֵּס Frangere,conterere. גַּרְדִּיקִי Vrbs,quæ Hebraicè dicitur Gherar.in Ber.rabb.cap.52. & Genes.26. in Tharg. Ierosolymit.iuxta Aruc.גַּרְדִּיק verò iuxta Eliam.

גָּרָה Syriacè significat Trahere. Act.21. Præterea גַּרְדָּא est Pars pectoris posterior, quæ scilicet à capite vsque ad costas descendit. in Aruc. Item גִּירוּ est מִדָּה Mensuræ genus.

גָּרַז Tenere. Prou.9. vt Santes allegat; sed nescio vnde habeat. nam Prou.9. non extat, nec vsquam aliâs reperitur. גַּרְזוּמִיתָא Pyxis, in qua saccharum vel dulcia tragemata aut confectiones post prandium vel cœnam accumbentibus apponuntur. in Vaic. rabb. cap. 9.

גַּרְזֶנָא Bipennis. Deut. 19. vt habent Lexica: sed alij habent גַּרְזְלָא Ferrum.

גְּרוּטָאוֹת Sunt Claui contriti, fragmenta ferri. aliâs Omnes metallorum species. in Aruc.

גְּרַם Fatum. in Commentariis. Pagninus Voluntatem, beneplacitum exponit. à גְּרַם quod vult Prouer. 5. significare Beneplacuit, delectauit, non animaduertens illud גְּרַם mendosè scriptum esse pro גְּרַס, de quo postea. & in Aruc, ipso Pagnino interprete, est Circuitus & occasus.

גְּרַם Primò significat Facere; & vt ita loquar, Causare, occasionem dare. Isa.3. & 59. Ierem.4. & 1 Reg.12. hoc tamen Pagninus,Augere,esse vult. & inde גְּרוּמָא Augmentum. sicut & illud Isa.3. exponit Retribuere, perinde ac si גְּרַם Retribuit,exponendum esset,quòd in Hebræo sermone גמל Retribuit, huic respōdens habeatur. Item Psalmo 27. in Venetianis & Psalterio Nebiensi, גְּרַם secundum aliquos Rodere significat, quamuis hoc loco malim sequi Complut. manuscriptum,in quo גְּמַר legitur, quod est Conficere, dissipare.

D & in

in plur.גַּפִּין Isa.6.& Ezec.1.& גַּפְתָּא Pro.23.malé est in Ven. גַּפְרָא Cōpl. bene גַּפִּי. Itē גִּיף יַמָּא est Littus maris. גַּף præterea significat Solū,solitudinē. in Aruc. Itē אזני כלי Ansa, manubriū. in Aruc. Itē Securis, & tunc scribitur גַּפָּא. in Aruc. Et גִּיף Littus,ripa,Gen.41. & Deu.4.in Tharg. Ieroso. Et גּוּף Corpus. 1. Reg.13. Et גּוּפָא Sententia. in Vaic. rab.cap.4. Et גּוּף Locus corā Deo.in Aruc. Et גַּפָּא Nomen cuiusdam idoli.in Aruc. גִּיפְכוֹז Ripa. in Sche.rab.cap. 31. & alta vestis. גִּיפָּן Character. in Aruc. גּוּפָן Oseæ 9. & גֻּפָּן aliâs גֻּפָּן in Veneto. 10, eiusdem. & גּוּפְנָא Iud.11. & Gen. 40. & Syriacè גֻּפְנָא Matth.26.Vitis,vinea. גּוּפְנָן Labrusca. in Aruc. גָּפְרִיתָא & גּוּפְרִיתָא Sulphur. Isa.34. & Gen.19. גַּפַּת Oliua expresso oleo (vel Sisamus) in Aruc. גַּפְתִּית est שם לשון Nomen linguæ sic appellatæ,sicut dicitur Lingua Hebræa,vel Græca:aliâs גַּפְתִּית. siue גּוּץ idem est quod קטן Breue,curtum. Iob 14. Item גֵּץ siue גוּץ siue גִּיץ est Fauilla,scintilla.in plurali גוּצִין Iob 41. Elias גִּיצִין, sed Complut.גִּיצֵי. Item Iob 5. sed in 2.Tharg.גִּיצִין, vt omnes legunt. Est etiam גָּצָא Aedificium robustum, sepes,aut maceria. Item גָּצָר siue גָּצְרָא Hydria.in Aruc.

גָּר Ordinis quiescentium in secunda, significat Peregrinari, habitare: vnde גִּיּוֹרָא Peregrinus. Exod.12.& 23.de quo suprà. Idem גֵּר & גְּרָא. Inde גֵּר quod absolutè ponitur in Lege,est: הוא שֶׁקִּבֵּל עָלָיו שֶׁלֹּא לַעֲבוֹר עֲבוֹדָה זָרָה: Ille qui recepit se non culturum cultum externum (id est,Idola.) Et inueniuntur ab eo deduci verba cum duobus Iodim, qua de re suprà mentionem feci in radice גיר. Vsurpant etiam ipsum cum duobus Reſs: dicentes גֵּרִים גֵּרוּרִים quod idem valet atque מְגוּרָרִים. Hæc Elias in Thisbi.

גָּרָא & גָּרַי primò significat Mittere,immittere, suscitare,consummare.4 Reg.15. & 17. inde Benoni מְגָרֵי Mittens. Ierem.8. Secundò גָּרָא & גָּרַר Ordinis duplicatorum,& quiescentium in vltima,significat Sagittare, sagittis impetere,& ferire.Psal.64. Inde גִּירָא חֲרִיפָא Sagitta acuta. Prouerb. 5. vide suprà גִּיר. Tertiò גָּרָא Iob 2. & גָּרַי 2.Reg.24.& Deut.2.& 21.& 32.& Psal.34. significat Incitare, prouocare,litigare,rixari,contendere. In passiuo est אִתְגְּרֵי Concitatus est, bello motus est. 1.Reg.13. & Iud.14. Et תִּגְרָנִיתָא vel תִּגְרָנִיתָא Contentio. Prouer.21. & 15. תִּגְרָא. aliâs in Complu.חֵמְתָא Ira,excandescentia. גַּר siue גָּרַר est Excidere, trahere,distrahere.Ierem.15.& Iud.8. & in Ber. rabb. cap.81. & Imitari, & in consecutionem trahere. in Commentariis. Vnde in Niphal נִגְרַר Imitatus est. Item Illaqueare. Isa.19.& 1.Reg.28. vt aiunt recentiores. quamuis vt suprà Prouocare, concitare: vel secundum Pagninum Miscere, ibi significet. Item גַּר est Scortari, adulterium committere. Prouerb. 6. & Iob 36. גַּיְרְתָּא Adultera. & in Tharg. Ierosolymitano גַּיְרָא & גַּיְרְתָּא Adulter & Adultera. Leuit.19. in plural. גַּיְרִין Adulteri. Exod.20. Item גִּיר & גִּירָא est idem quod סיד Calx. Isaiæ 27. Exod.16.& 3.Reg.26. Et גִּיר Spina,id est Lignum cuspicatum, quod additur fistulæ ligneæ dolij cum stuppa,ne vinum distillet: vel est ipsa dolij fistula. Item גִּיר est Pampinus, vel semen lini.in Aruc. & גַּרְגָּא Vlcus, apostema. in Aruc. Et גִּירָא Superficies.idem quod suprà Calx,gypsum. Dan.5. Et גִּירִין Absynthium. Ierem.23. perperam. vide suprà גִּירָא & גִּידִין per Daleth. גְּרָגָא Leuit.11.in Tharg. Ierosolym. est Ruminatio.

גָּרַב Primò idem est quod שדד Vastauit, deprædatus est. Inde גּוּרְבָּא Prædator. in Aruc. Secundò significat in pignus tradere,vel trahere. in Aruc. גּוּרְבָּא Pedilium. in Aruc. Item גַּרְבָּא דַחֲמַר Vasculum seu dolium vini: vter, lagena, hydria,amphora. 1 Reg.1. & 10. Idem גְּרַב Ierem. 13. & גְּרָבָא Syriacè.Luc.22.in plur.גַּרְבֵּי חֲמַר Dolia vini. Ioel 1. Item גַּרְבָּא Scabies sicca intrinsecus & extrinsecus. Deute.28. Inde גַּרְבָּן Scabiosus, tali scabie infectus. Leuitic.21. Et Syriacè גְּרָבָא Leprosus. Matth. 7. Item גֶּרֶב est Nomen loci. Ierem. 31. גַּרְבִּיתָא aliâs גַּרְבִּיתָא idem quod צפון Aquilo, qui à nautis dicitur *Garbin*. Prouerb. 25. vel 27. Syrè dicitur גַּרְבָּא Septentrio, Boreas. Luc.13. גַּרְבָּתָן Longum habens,& excessiuum membrum.in Aruc. גַּרְבֵּל Inuoluere.

גָּרַג Idem quod גרה Excitauit. Prouerb.6. & 10. & Excitauit prœlium.Psalm.140. Inde גַּרְגָּא Prouocatio. ad Hebr.10. Secundò idem est quod קטט Fastidiuit, nauseauit. Psal.139. quo in loco videtur קטט accipi pro Contendere, sicut & auctor Hebr. concordantiarum an-

valeat. Hac ratione, inquit Kimchi Zachariæ 3. צֶמַח Germẽ, idem valere quod מְנַחֵם Consolator, quod nomen est Messiæ, cùm ex vtriusque nominis literis resultet numerus 148.

Sic in Tikun Hazohar חַכְסָא Thronus ille per Antonomasiam, idem valet quod אֱלֹהִים vnũ ex diuinis nominibus, quoniam vtriusque nominis literæ separatim sumptæ, efficiũt 86.

גֵּס Primò significat Tumidum, superbum, elatum, arrogantem. Inde גֵּסוּת Superbia, fastus. vt, רָאִיתִי גֵּסוּת עֵינָיִן Qui ambulat in superbia oculorum. Prouerb. 21. & Psal. 10. & 76.

Et in Pirke Avoth, id est, In capitulis patrum, legitur גַּס רוּחַ Qui est elato animo. Item qui acuto ingenio præditus non est, vocant גַּס הַשֵּׂכֶל Crassi ingenij. Inde נְקוּדָה גַּסָּה Punctum crassum. Et בְּהֵמוֹת גַּסּוֹת Pecora crassiora, vt sunt equi, boues, & asini, quæ propriè בְּעִירִין vocantur, Germanicè Groß, Italicè *Groso*. Secundò גִּיס est Necessarius, propinquus, affinis. & vt dicit Elias in Thisbi, ארם קורא לבעל אחותו או לאחי אשתו גיסו וכן בעלי שתי אחיות נקראים גיסים זה לזה וכן לאשת אחיו או לאחות אשתו קורא גיסתו ואין לדבר בו זורת כנוי לומר גיס ועוד אדבר מזה בשורש יבם: Id est, Maritum sororis suæ, vel fratrem vxoris suæ aliquis גִּיסוֹ appellat, (Latinè Leuirum) Similiter mariti duarum sororũ se mutuo Ghisim vocant. Sic etiam vxorem fratris sui, aut sororem fratris vxoris suæ aliquis גִּיסָתוֹ nuncupat. Neque dici debet גִּיס absque pronomine affixo: de quo adhuc loquar in radice יבם. Germanicè Schwager, Italicè *Koneydo*, Gallicè *Beaufrere*. & in fœminino genere, Germanicè Geschweyr, Italicè *Koneyda*, Gallicè *Belleseur*. Tertiò גַּס significat Nimis laborare. Vnde nimis in precando laborans dicitur נִגְיָס.

Quartò significat Comedere. in Vaic. rab. cap. 28.

Quintò Ollam vel lebetem lingula purgare à superfluis.

Sextò est Cumulus.

גִּיסָא Sicarius, latro. Matt. 26. Item גִּיסָא significat Latus. in Zohar. & in plurali גִּיסָיָא & גִּסִּין sunt ilia, seu צדים Latera. Leuit. 3. & Isa. 60. Item Virgæ, scuta vel spicula. 2 Reg. 18. Item Morti propinquus, vel exhalare spiritum. in Ber. rab. cap. 36. גַּסְטָר Vas testaceum, confractum & mixtum ex diuersis metallis: & Dimidium cuiusque rei. Item Regio, comitatus. in Vaic. rab. cap. 23.

גִּיסְטָרוֹן Priuilegium. Item גִּיסְפָּנִין Isa. 10. quid sit, Elias fateretur se nescire, & Bahal Aruc non adduxit. Puto esse genus rhedæ vel currus.

גָּעָה siue גָּעָא ordinis quiescentium in vltima, primò significat Mugire, clamare vt vacca. 1 Reg. 10. Hinc גַּעְיָא Mugitus. in Meturgheman. Inde גַּעְתָּא Vociferatio, eiulatio, clamor. ad Hebr. 5. Secundò גָּעַע ordinis duplicatorum significat Meditari, cogitare. Psal. 119. secũdum Eliam est Incedere, obambulare. Tertiò significat Deambulare, obambulando delectari. Item Inniti.

גִּיעָא & גִּיעָתָא est Ouum turturis. Psal. 87. in Midr.

גְּעוּעִים Deliciæ. in Comm. Et גַּעֲגוּעַ Despectio, contemptus. in Tanhuma.

גָּעַל Primò significat Abominari, execrari, respuere. Isa. 1. & 20. Inde מִגְעָל Abominatio. 28. eiusdem.

Secundò גָּעַל significat Commendare. Act. 14.

Et אִתְגְּעַל Deponi. Lucæ 12. Inde גַּעֲלָנָא Depositum. 2. ad Timoth. 1. & in lib. Rit. Seu. Patr.

גָּעַר vt & Hebraicè, Obiurgauit, increpauit. 1. ad Timoth. 5. גַּנָּ in Rasse tevoth valet גַּן עֵדֶן Hortus deliciarum, paradisus. Item גִּלּוּי עֶרְיוֹת Nudatio pudendorũ. Sic appellant incestos & illicitos coitus, vetitos. Leuit. 18.

גָּפַף & גָּפָה ordinis duplicatorum, & in Aphil אַגִּיף significat Claudere ostium. 4 Reg. 4. & Malach. 1.

Inde מְגוּפַת Operculum. Num. 19. Ioel. 1. de quo iam suprà.

Et גַּפּוּף Peribolus, peripheria. Exo. 25. Et גַּפִּיפְתָּא Syriacè, ponitur vbi est in Græco Γαββάθα. Significat autem non collem à גַּבְעָתָא, sed peribolum, vel circumpauimentum, quod à Vitruuio dicitur Lorica. Iohan. 19. Secundò גָּפוּף in Pael idem est quod חבק Amplexatus est, complexus est. Iob 24. & Thren. 4. & Gen. 29. & 32. & 48.

Tertiò גָּפַף ordinis quiescentium in secunda, significat Adulterare, mœchari. Exo. 20. Inde גַּיָּפָא Adulter, & גַּיָּפְתָּא Adultera. Leuit. 20. & גּוּפָא seu גּוּפָא Mœchus. Iob 24. in plurali גַּיָּפִין Scortatores. Ieremiæ 7.

Quartò גָּפַף significat idem quod כנף Alam. in plurali גַּפִּין

גָּנַב Furatus est. 2 Reg. 15. Inde גַּנָּבָא Fur. pluraliter גַּנָּבִין Fures. Isa. 1. & גְּנוּבְתָּא Furtum. Exod. 22. Et גְּנוּבָא vel potiùs גּוּבָא Operimentum densum habẽs cincinnos. Iud. 4. Aruc habet גּוּבָא, etiam Venet. & Compl. D. Kimchi, & R. Schelomoh, & dicunt illud esse quod vernaculè קוֹטָא id est, Paludamentum vocamus. Inuenitur etiam מְגַנֵּב pro Obliquo, seu tortuoso: (vel mea sententia Furtiuum, id est, Occultum significat.) Iud. 5. & pro Cauda. Iud. 15. Scribit tamen Complut. & Venet. nec non Elias זנב à דְּנָבָא Hebr. per ז, quod Chald. in ד transire consueuit. At Bahal Aruc citat כָּאוּף גְּנוּבְתֵּיהּ, vbi alij habent כַּפּוּף דְּנָבֵהּ id est, Flectit caudam suam. Iob 40. Item עַל גַּנְבָּ Iuxta, aliquando iuxta crepidinem tumulúmue, Ad, secus, Gallicè *Iouxte*, *aupres*. Act. 22. & alibi in Euangeliis frequenter. גִּנְבָּר Zinziber, Gallicè *Gingembre*. in Aruc.

גָּנַג Venari. inde גַּנָּג Venator, vel canum custos, aut curator. גַּנְגִּילוֹן Fimbria. in Aruc. גַּנְגָּן idem quod תרמיל Pera pauperis. in Aruc. גָּנָד siue גּוּנְדָּא Nigra vestis ac vilis.

Item Exercitus, in Ber. rab. cap. 31.

גָּנְדַל Scribere à sinistra in dexteram, vt Græci & Latini faciunt, qui motum Planetarum ab Occidente in Orientem imitantur. Sicut contrà Hebræi, Chaldæi, & Arabes motum primi Mobilis imitantur à dextera in læuam scribendo. Quamuis characteres Syriaci propriè, versus pectus ducendo calamum, effingantur. Inde גּוּנְדְּלִי Qui à sinistra ad dexteram scribit. גָּנְדַר idem quod גלל Voluit, reuoluit. Gen. 29. 3 Reg. 14. in quo perperam in Venet. & Complut. est גָּדַר.

גַּנְדָּרָא Cancellus aut peribolus in ædificiis. in Aruc.

גַּנְדְּרִיפָּס Phreneticus, phanaticus, fatuus. in Aruc.

גָּנַז Recondit, seruauit, reposuit, deposuit. 4 Reg. 20. & Prouerb. 19. Inde גְּנִיז Depositum. Gen. 41. & גְּנָזָא Thesaurus. in plurali גְּנָזִין 4 Reg. 14. Item בֵּית גְּנָזָא Domus thesaurorum, bibliotheca. Ezr. 5. & גְּנִיזוּ Absconsio. in Zoh.

& in passiuo Syrè אִתְגְּנַז Compunctus est. Act. 3. Deinde significat, Tussiuit, raucus fuit. in Ber. rab. cap. 32. Tertiò Transire viam. Psal. 8. vt habet Bahal Aruc. At Elias legit חלף, Venet. quoque. Complut. retinet vocem Hebraicam. Quartò Castrare, spadonem facere: & ingemere. גּוּנְבָּא Operimentum, linteum. 4 Reg. 8. in Aruc. Elias גּוּנְכָּא per Beth, vt suprà, & sic est in Complut. & Venet. vide paulò antè.

גָּנַן Protexit. Exod. 33. de quo iam suprà. Inde מְגָנָּא Protegens. Est qui Protectionem exponit. Isa. 4.

Et גְּנִין est idem quod חתיכת בשר Frustum carnis.

גְּנִיס Generosus, nobilis, illustris. Psalm. 102. in Midr. Inde יום גְּנוּסְיָא Dies natalitiorum. Gen. 40. in Aruc. alij enim aliter habent. & גְּנִיסָת idem quod משפחת Generatio, genus, progenies. & גְּנִיסְתָּא Familia. Psal. 22. In plurali גְּנִיסְיָא Familiæ. Psalm. 107. & גְּנִיסָאתָא, aliâs sine Aleph גְּנִיסָתָא Iob 31. & rursum alia lectio in Aruc יְחוּסָיָא Genealogiæ. & גְּנוּסְרָא Genesis, generatio, natiuitas. in Sche. rab. cap. 14. 15. & 37. Et גֶּנֶס Genus. Mat. 13. & גֶּנְסָא Matt. 17. & in Seuer. & גִּנּוֹסָר idem quod Hebraicè כִּנְרוֹת Locus; & mare Cinereth. Num. 34. & secundum R. Dauid Kimchi est ארץ שמנה מאד Terra pinguissima. Ios. 11. Syriacè dicitur גֶּנֶסָר Matth. 14. Cæterùm in Tanhuma, qui & Ilammedenu dicitur, explicatur hæc vox tanquam sit composita, ex גנות hoc est, Horti, & שר pro סר Principis, quòd sit amœnissima.

גִּינוּתָן Verecundia, ignominia. Psal. 28 in Midras: & deducitur à verbo גנח, de quo suprà. גִּנְסָרֵי Gigantes. Prouerb. 9. Compluten. גּוּבְרֵי Viri, pro quo scribendum censerem גִּבּוֹרֵי Fortes.

גְּנַת In Rasse tevoth, his tribus literis tres Cabalæ partes significant, quas appellant גִּימַטְרִיָּא נוֹטָרִיקוֹן תְּמוּרָה post quendam R. Ioseph Salernitanum, qui suis libris de Cabala titulum fecit גִּנַּת אֱגוֹז Hortum nucis, ex Cant. 6. vt ex eo libro alios suis libris egregios & iucundos titulos affinxerunt.

גִּימַטְרִיָּא Numerorum supputatio, quasi terrestrium characterum inuicem numeralis dimensio, quæ tamen pendeat ab Arithmetica illa ob abstractam sui simplicitatem nullis sensibus tractabili. Vnde potius nuncupata est Geometria quàm Arithmetica, quamuis vtrunque vnum & idem in hac arte

כותבין וכלי והשם גמר או גמירא: Id eſt, Solent in ſermonibus ſuis Magiſtri noſtri piæ memoriæ, cùm adducunt verſiculum quendam, quem tamen compendij cauſa non abſoluunt, reſectis tribus aut quatuor dictionibus ſcribere וגומר: eſtque verbum tranſitiuum. quaſi dicant, Verſus complet verba ſua. Cùm verò ſententiam aliquam ex ſermonibus ſuis adducunt, quam non abſoluunt, ſcribunt וכלי id eſt, &c. Inde & nomen venit גמר vel גמירא. Hæc ille. Item de גמרי ſic dicit ibidem: נוהגין רז"ל בדבריהם במלת לגמרי וחיא במקום כל וכל בלשון אשכנז גנ"ץ אונ' גאר ובלעז א"ן טוט' פע"ר טוט' ואולי יש הפרש ביניהם עיין מה שפירש רש"י בפסוק לא תתעב ארומי כי אחיך הוא לא תתעב מצרי וגומר: Id eſt, Solent Rabbini fauſtæ memoriæ in ſermonibus ſuis vti particula לגמרי idque loco, omnino, in ſumma, in vniuerſum. Lingua Askenaz ſiue Germanica, Gants vnd gar. Italicè, *In tuto, per tuto.* Et forſan differentia eſt inter ea, de quo vide Peruſch Rabbi Schelomoh in hunc verſum, Deut. 23. Non abominaberis Aedomæum, quia frater tuus eſt. Non abominaberis Aegyptium, & Gomer. גומרא Carbo, pruna. In plurali גומרין 2 Reg. 22. Leuit. 16. Pſalm. 17. Prouerb. 6. & 25. גמר ponitur Iob 22. pro קח Cape, excipe, diſce. Et in Hithpael ſignificat Suffumigari, perfundi ſuffitu. Cant. 4. & Pſalm. 48. Et אבני גמר ſunt Carbunculi, quaſi diceres Lapides prunæ. Iſa. 54.

גמש ſignificat Incuruare. in Aruc.

גנא Ordinis duplicatorum, & אגין in Aphil, primò tam Hebræis, quàm Chaldæis ſignificat Protexit, defendit. Iſaiæ 48. Inde מגננותא Protectio. in libr. Rit. Seueri Patr. גינתא & גנת & גינא Hortus. 3 Reg. 21. Cant. 2. Gen. 2. & גנן & גננא Hortulanus. Iohan. 20. in Euangelio, & Vaic. rab. cap. 4. In plural. גנין Horti. Ier. 29. & גינין Iſai. 1. & גינת Eccl. 2. Inde dictus eſt Hebræis, גן עדן Hortus deliciarum, ſiue ἡδονῆς, voluptatis. & גנתא דעדן paſſim in Scriptura. Et מגינא Clypeus. & in plur. מגינין Clypei. 1 Reg. 10. ſecundum exemplar Venet. & Complut. ſed iuxta Eliam תריסין à ſingulari תריסא Scuto. מגינא verò alibi in toto Tharg. non puto reperiri. Nam quod quidam in Mem citat 2 Reg. 22. מגינא & מגין, falſus eſt, ibi enim in Tharg. תוקף id eſt, Robur, legitur. גגנא etiam ſignificat Ambulacrum. in Zohare. Et גנונא idem eſt quod Græcis νυμφών, Thalamus ſponſi & ſponſæ. Matth. 9. & Pſalm. 19. Idem גינון Iſa. 4. & 62. & Iob 40. Item גנונא eſt Culter piſcatorius, aut ſecundum alios Fiſcella ſeu naſſa, vel vas in quo recondũtur ſalſi piſces; vt interpretantur nõnulli, ſecuti quoſdã qui צלצל in Hebræo huic reſpondens ita exponunt. ſed ſi conſuluiſſent R. Schelomoh Cõmentaria, reperiſſent צלצל דגים idẽ eſſe quod כוכת דגים Vmbraculum piſcium. Quærit enim Dominus à Iobo num poſſet, Leuiathan vel ceto capto, ex eius capite vmbraculum facere. eademque dictio in eodem capite pro צלל paulò antè ponitur. Item גינין ſunt Vtres. Iob 32. Et בגין cum Beth ſeruili idem eſt quod לכן Ideo, propterea, idcirco. Iſa. 28. Pſal. 45. Gen. 43. in Tharg. Ieroſ.

גנה Vituperauit, dehoneſtauit, contempſit, reprobauit, deturpauit. Inde גנאי & גנות & Syriacè גנאי Conuitium, vituperium, contemptus, turpitudo. 2. ad Cor. 6. & Pſal. 9. in Midr. Significat quoque גנאי Turpem: Eſth. 1. in 2. Tharg. Inde etiam מאמר מגונה Oratio incongrua.

& גנות Incongruitas, ſolœciſmus. & מעשים מגונים Opera turpia. Huius verbi vſus eſt tantùm in Piel, eſtque Rabbinis familiaris, vt notat Elias in Thesbi: ideo ſcribendum גנה, & in Benoni מגנה, in Paul מגונה, & ſic per totam coniugationem. In paſſiuo אתגני ſignificat Euadere, ſeſe ſubducere. Iohan. 5. in Euang. Secundò גנא ſignificat Accumbere, iacere, dormire. Iob 40. & Pſalm. 78. in Midras. Tertiò Claudere & prohibere. Iſa. 25. & in Ber. rab. cap. 12. & 95.

Et גני Conuiuari, menſæ accumbere. in ſecũdo Thar. Eſth.

Item גיניאך Iſa. 65. & 66. inuenitur poſitum pro גנות Hortis, vt eſt in Venetianis & in Elia. In Complut. nunc גינך nunc גניאך legitur. quomodo verò ſit legendum, non teneo, niſi forſan videtur ſcribendum גינן vel גינאן Horti, vbi tamen א redundaret, vel גנונן ſeu גינונן Vmbracula, à גינון ſiue גנונא, de quo ſuprà. Solebant enim, vt patet ex multis Scripturæ locis, ſub arboribus frondoſis vel vmbriferis immolare.

בדברי רבו' זכר' לבר' מגמגם בלשונו והשם גמגום פירוש מי שאינו יכול לבטא דבריו יפה נקרא מגמגם ונקרא גם כן פסילוס וקטע לשנא בלשון אשכנז שטאמלן ובלעז טארטליא: Id eſt, Apud Rabbinos bonæ memoriæ legitur, Balbutiens lingua ſua. inde nomen גמגום Balbuties. Expoſitio. Qui bellè non poteſt locutionem ſuam proferre, Meghamghem vocatur, qui & Peſilus dicitur, balbus; & linguam præciſus, Germanicè ſtamlen, vulgò *Tartaliã.* Hæc ille. אתגמגם in paſſiuo ſignificat Inſiſtere, diſceptare, verſari. in Zoh. Et גמגימא eſt Nomen ſpiritus impuri, forſan ſic dicti, quòd mutos aut balbutientes reddat, quos inuadit. in Zoh.

גמד Rugare, rugas contrahere. in Aruc. Significat etiam Pannum quo os & faciem inuoluimus contra frigus, Gallicè *Vne barbutte.* Item גומד eſt idem quod אמה Cubitus, ſeu menſura cubitalis. in Aruc. Vnde גמד Pygmæus, cubitalis homo: apud Ezechielem in contextu Hebr.

גמרא eſt Nomen cuiuſdam ſapientiſſimi viri. in Aruc.

Significat & Latitudinem. in Aruc. Et גמיד Ineptus, impeditus. vt גמיד בידיה Impeditus dextra, ſcæuola, qui ſiniſtra cet ſiniſter eſt. Iud. 4.

גמז Germen, flos, fructus ſimilis ficubus. in plurali גמזיות, Arabicè גומז dicitur.

גמטריא Pſalm. 5. & 27. in Midras. vel גימטריא היה מלה יונית ממש לשון חשבון או מנין ברפי על הגימל ובערוך מפרש אותה בענין אחר ולא נהירא: Id eſt, Ghimatria eſt dictio planè Græca, ſupputationem ſiue numerum ſignificans, cum Ghimel leniter prolato. in Aruc tamen in alia ſignificatione exponitur, ſed non dilucida. Hæc Elias.

גמלא Camelus. Gen. 24. In plural. גמלין & גמלין Cameli. 3 Reg. 10. Et גמלא Gen. 24. & Iob. 1. Extat apud Matthæum capit. 19. Chriſti dictum παροιμιῶδες, quod ſic habet vernacula ipſius Ieſu Chriſti lingua, דחליל הו לגמלא למעל בחרורא דמחטא או עתירא דנעול למלכותא דאלהא: Id eſt, Facilius eſt Camelum ingredi per foramen acus, quàm diuitem ingredi in regnum Dei. גמלא quoque ſignificat גשר קטן Pontem paruum ex tabulis confectum, ſiue tabulam vice pontis poſitam. Item גמל, vt & Hebraicè, ſignificat Rependere, retribuere. Gen. 50. Inde גמלא & גמלא Iſa. 59. & גמולות Mich. 6. Retributio, compenſatio, penſitatio. plural. גמלין & גמלא Retributiones. Pſalm. 116. & Iſa. 59.

גומלא Copula, coniunctio, par. in Aruc.

גמם Inſtrumentum dotale. in Aruc. גימון Lignum aut paruum iugũ quod collo vituli imponitur ablactandi gratia. item Filum aureum. in Aruc. גומסיוק Inſtrumentum dotis; aliâs legitur גמיקוס in Sch. rab. cap. 46.

גמע Abſorbuit. Iob. 39. & in Vaic. rabb. cap. 22.

גמץ Fodit. Pſal. 7. Inde גומץ Fouea. Eccleſ. 10. Idem גומצא Prouerb. 22. Complut. גומצא ſine Aleph rectiùs.

גמר Primò ſignificat idem quod חרם Exterminauit, deleuit, confecit. Deut. 20. & Ioſ. 10.

Secundò ſignificat Perficere, abſoluere. Inde גמור Conſummatus, perfectus: & גמירא Conſummatio, perfectio, totum, vniuerſum, diadema, corona. & Syrè לגמר Prorſus, omnino. Luc. 13. & לגמרי Abſolutè, omnino. in More. lib. 1. cap. 32. Et גמיראות Perfectè, abſolutè. Act. 22. Et גמירותא τέλειον, Perfectio, complementum. 1. ad Corinth. 13. Item Syrè גמורא Perfector. ad Hebr. 12. & סור גמור Secretum abſolutiſſimum. in Commentariis. Item גמיר Holocauſtum, ſacrificium perfectum. Deut. 33. Et גמרא Suffitus, diſciplina, carbunculus. in Aruc. Et מעיל גמיר Pallium totum. Exod. 28.

Et גמר Perfectio, vel potiùs opus aliquod perfectum, aut res omnibus numeris abſoluta. Ezech. 23. & 27. Elias cum Iod legit גמיר, ſed melius alij ſine Iod, vt Bahal Aruc.

Vocatur etiam גמרא Concluſio determinata. Proinde lingua Chaldaica ab Hebræis vocatur לשון גמרא, quaſi dicas Linguam perfectam. Inde & particula וגומר frequens in Commentariis, cuius vſum Elias ſic explicat in Thisbi, נוהגין רז"ל בדבריהם כשמביאים פסוק אחד ואינם משלימין אותו כדי לקצר שלשה או ארבע תיבות כותבין וגומר והוא פעל יוצא רועה לומר הפסוק משלים דברו: וכאשר מביאים מאמר מדבריהם ואינם משלימין אותו

2. Tharg. Et גְּלִימוּ Inuolutio. in Zohare. Secundò גוּלָם significat Corpus adhuc imperfectum & informe, hoc est Embrio. Hebræum est. Tertiò גַּלְמִתָּא & גְּלִמְתָּא idem est quod גבעות Colles. Psalm. 65. & 114. & גְּלִימָתָא Idem. Num. 23. Deut. 12. & 33. in Tharg. Ierosolymitano. Item Iob 39. גְּלִימָא ponitur pro עמק Vallis. Et dicit Elias mirum esse quod Tharg. reddat eodem verbo duo inuicem contraria, vt est Collis & Vallis. Præterea גוּלְמִין גוּלְפִין, sunt Instrumenta dissipantia ad neces varias comparata. Esther 9.

גֻּלֶם significat etiam Attonitum, bardum, stupidum, & ignarum. חותם של טבעת est גַּלְמַחְרָא Sigillum anuli, aut sigilli impressio. in Aruc. גַּלְמִישׁ vel גוּלְמִישׁ est Genus cedri, in plurali גַּלְמִשִּׁין Cant. 1. & 5.

גּוֹלֶם Idem quod צורה Forma, figura, typus. Psal. 92. in Midr. aliâs גְּלוּסְטְרָא Claustrum. in Aruc.

גְּלוּסְקָא idem quod ככר Torta panis, placenta. Psal. 4. in Midr. & in Ber. rab. cap. 89. Thren. 2. in Midras.

גְּלוּסְקְמָא idem quod תיבה Arca, capsa. Gen. 50. in Tharg. Ierosolymitano. Et גְּלוּסְקְמָא Græcè γλωσσόκομος, Latinè Marsupium. Iohan. 12. & 13. in Euangelio.

גַּלְסְקָר est כסות עברה Operimentũ crassum laneũ. in Aruc.

גְּלַע Cogitare, imaginari. & discooperire. in Aruc.

גְּלָעָן idem quod גרעין Grana. in Aruc.

גְּלַף Primò significat חקק Sculpere, describere. 3 Regum 6. Inde גְּלוּף Sculptura. Hag. 2. Item גְּלִיפָא תְּרֵיצָא Insignia recta, vel sculptura seu cælatura recta. Hinc גְּלִיף Sculptus. Cant. 4. & גְּלַף דְּעִזְקָא Impressio, vel obsignatio anuli signatorij. Exod. 28. Item גְּלִיפָא est Manifestatio, declaratio. Psalm. 119. in Pe litera. sed & Descriptio impressióue verti potest. Secundò גוּלְפִין sunt Vasa testacea, vrcei, metretę. Item גוּלְפִין Instrumenta quædam dissipatoria. habes suprà in גלם.

גְּלַשׁ Primò significat Rasit, depilauit. Leui. 13. Hinc גְּלוּשָׁתָא & גְּלוּשׁוּתָא aliâs גַּלְשׁוּתָא Rasura, vel sincipitis caluitium. & גְּלוּשׁ Recaluaster. ibidem. גַּלְשׁוּשִׁיתָא Tumulus. Cant. 4. vide suprà גַּבְשׁוּשִׁיתָא.

Secundò גְּלַשׁ in Aruc est Efferbuit, ebulliuit.

גֻּלְתָּא Toga. Deut. 21. in Tharg. Ierosol. גוּלְתָּא Lenticula, vas rotundum. Zachar. 4. vide iam supra.

גֵּם siue גַּמָּם, ordinis duplicatorum, est idem quod כרת Succidit, amputauit. in Ber. rabb. cap. 31. Secundò idem est quod בלע Absorbuit. Significat etiam Digerere: inde אִינּוּמֵי Digesta. Et גּוּמָא est Fouea, & locus quilibet profundus. Hinc גּוּמְתָּא Fouea. Iob 39. quidam Absorbitionem exponunt. Et in Thesbi scribitur, נחום איש גם זו אומרים שנקרא כן כי צדיק היה וכל מה שאירע לו אמר גם זו לטובה: ובערוך משמע שגמזו מלה אחת והוא שם מקום שנאמר וְאֶת גַּמְזוֹ וְאֶת בְּנוֹתֶיהָ: ואומר אני שלפי זה היה ראוי לחקרא איש גִּמְזוֹ הגימל בחירק: Id est, Nachum vir Gamzo. Aiunt eum sic vocatum fuisse, quòd iustus esset, & quicquid illi accideret, solitus erat dicere, גַּם זו לטובה Etiam hoc ad bonum, siue, Hoc quoque in bonum succedet. In Aruc verò docet (auctor) Gamzo vnicam esse dictionem, & esse nomen loci, de quo legitur 2. Paralip. 28. Ghimzo & filias eius, seu vicos eius. Ego autem dico, quòd si ita esset, videretur legendum, Vir Ghimzo, Ghimel habente chirek. Hæc Elias. Præterea גַּם est Gamma Græcum, quod est instar ך conuersi Γ: vnde ait Elias, ברברי ר"ל מושחין הכהן גדול כמין גַּם יְוָנִית פירוש אות אחת בכתיבה יונית הנקרא גַּמָּא וצורתה כגון דלית הפוכה כזו Γ. Id est, In verbis Magistrorum felicis memoriæ legitur: Vnguntur summum sacerdotem, eo modo quem præ sefert Gamma Græcum. Expositio. Litera quædam in scriptura Græca extat, quæ Gamma vocatur, cuius figura similis est Daleth inuerso, sic ך, Γ. Item גּוּמָא & גֻּמָּא est Iuncus. Isaiæ 19. Exod. 2. & Iob 8. plur. גּוּמֵיָא Iunci, carecta, prata. Gen. 41. in Tharg. Ierosolym. & alia forma גֻּמִּי Iuncus. in Beress. rab. cap. 7.

גַּם quoque significat, Vi quempiam cibare. in Aruc.

גמ" in Rasse tevoth, vel potiùs est abbreuatio, valet גְּמָרָא Pars Doctrinalis Hebræorum, vbi absoluuntur & deciduntur quæstiones. Illud enim diuiditur in duas partes, prima vocatur Misna, secunda vocatur Ghemara; ambæ verò dicuntur Doctrinale.

גִּמְגֵּם Sibilauit, sicut Ephratæi pronuntiantes Samech pro Schin. Inde מְגַמְגֵּם Balbus. Vnde Elias in Thisbi: in lingua Græca bonum sonat nuntium. At Rabbini, faustæ, inquit, quin potiùs infaustæ memoriæ, inuertunt nomen eius אין גליון id est, Mendacium, siue iniquitas voluminis, quod Bahal Aruc interpretatur pro libidine sua. In cuius vocabuli interpretatione aut potiùs deprauatione vides, bone lector, quomodo verpi illi Iudæi, nihil non comminiscuntur, vt sacrosanctum Euangelium calumnientur, quod tamen amplectantur necesse est, si salui esse velint. גְּלָאבְסִינוּן Tunica, vel interula. in Ber. rab. cap. 21. גַּלָּב Tonsor, barbitonsor. pluraliter גַּלָּבָיָא Barbitonsores. vel secundum R. Schelomoh רצענים Sutores. Ezech. 5. Et גְּלָבָא Nouacula. in plur. גִּלְבִּין Cultelli tonsorij. in Ber. rabb. cap. 81. מַגְלָבָא idem est quod מתג Frenum. Pro. 25. vt Aruc & Complut. legunt.

Elias sine Aleph מַגְלָב: Venet. legit per Caph מַגְלָכָא, quasi squamatum vel loricatum capistrum. nam 1. Sam. 17 vbi Heb. est ושריון קשקשים id est, Et lorica squamarum, reddidit Tharg. וְשִׁרְיָן גִּלְכִין vt legit Aruc & Elias. Complut. tamen & ibi גִּלְכִין habet. mihi verò placet expositio Eliæ, qui מַגְלָב illud exponit per רְצוּעָא Corrigiam, videlicet vt מַגְלָב לְחַמְרָא Lorum asino significet. Eiusque etiam sensus dicit esse גְּלַב Ezech. 27. vbi rursum exemplar Complut. manuscriptum habet גְּלַף Sculptura, impressio. vel iuncto cum nomine præcedente, בְּעִזְקַת גְּלַף In anulo signatorio. גּוּלְבָא Zea, spelta. גַּלְגָּן est Species herbæ, quam vocant Latini אֵירְבָא לוּצָא id est, Herba lucis.

גְּלַב Significat idem quod שבח Laudauit. in Ber. rab. cap. 36. & in Vaic. rab. cap. 10. & 25. & Psal. 87. in Midras.

Item גְּלוּג significat Glocitare, vocem gallinæ emittere. in Zoh. חרום est גְּלוּגְרָקָא Scabellum pedum. Thre. 2. in Aruc. גְּלוּגְרִיקָא. in Ven. גְּלוּגְרָק ponitur pro כִּירוֹר, quod est Hippodromium. Elias tamen existimat Suppedaneum esse, quod supponitur pedibus regis. Exemplar Complut. habet לְאִיסְתַּחְרָא בְּלֶגְיוֹנִין Vt circumeat vel circumcurset per legiones. Iob. 15.

גֻּלְגַּס siue גּוּלְגַּס idem quod רומח Lancea, hasta. Ruth 2. in Midras.

גְּלַד vnde אִתְגְּלִיד Addensari, agglomerari, congelari. in Zoh. Et גֶּלֶד siue גִּלְדָא Crusta, vel cutis, secundum alios. Iob 16. in plur. גִּלְדִּין aliâs גּוּלְדִּין Pelles. Ezech. 27.

גְּלִיד & גִּלְדָא Gelu, glacies, frigus, crystallum. Ier. 36. Gen. 4. Psal. 147. & Ezech. 1. Est etiam גִּלְדָא Solea, pars calcei inferior. in Aruc. גּוּלָד Glomus, tunicula, corpus sphæricum, quale ferè est cepe. Vnde secundum Hebræos vnum Elementum, & vnum cælum ambit & includit aliud sicut גולדים Tuniculas in cepa. גִּלְדָנָה Magnus quidam piscis. in Aruc.

גְּלָה Idem quod נגה Splenduit. in Aruc. Et גְּלָה Babylonicè, vt & Hebraicè, Migrauit, exul fuit. Vnde הַגְלִי in Aphil, Migrare fecit. Ezr. 4.

גַּלַּח vel in Pael, Rasit. אִתְגַּלַּח Rasus est, vel areola capitis insignitus. Iud. 16.

Inde גִּלּוּחַ Rasura. Isa. 15. Vnde dicit Elias in Thesbi: לפי שכהני אלוה הנוצרים מגלחים פאת ראשם לכך נקראו גַּלָּחִים והיחיד גַּלָּח חלמד דגושה וקמוצה על משקל גנב גנבים ויש מין אחר הנקראים כומרים ובשרש כמר אפרש החפרש שביניהם: Id est, Quia sacerdotes dei Nazarenorum detondent angulos capitis sui, ideo vocantur Galachim, Tonsi seu rasi: & in singulari גַּלָּח Lamed affecta daghes & cum puncto camez, qua forma dicitur גַּנָּב גַּנָּבִים. Est & aliud genus sacerdotum, qui vocantur Cumarim, Sacrificuli, idolorum sacerdotes; & in radice כמר explicabo quidnam sit discriminis inter ea. גִּלְחִי Nomen loci vel vrbis in terra Sodomæ.

גְּלִטּוּרִי Pentaculi, breuia, amuleta. גַּלִּיאָסִין Galeę. Thren. 2. in Midras. גַּלְיָא Gallia. Psalm. 22. in Midr. & in Vaic. rab. cap. 29. גּוּלְיָר Præpositus equorum. Esth. 6. in Tharg. Ierosolymit. Lingua Germanica Renner/ id est Cursor, Italicè *Ragazzo*, Gallicè *Escuier*. גְּלִיוֹר Pedester miles, & qui lingua Italica dicitur *Staffiero*. in Ber. rabb. cap. 65.

גֶּלֶד idem quod קשקש Squama. in Aruc. Inde שִׁרְיָן גִּלְכִין Lorica squamarum. 1 Reg 17. vbi, vt suprà dictum est, Comp. & Venet. legit per Beth גלבין. Aruc & D. Kimchi per Caph, aitque reperiri per Beth in emendatis codicibus, & significare קלפין, id est קשקשת Squamas, Gallicè *Email*.

גָּלַם Primò significat Amicire, inuoluere. Inde גְּלִימָא Amictus, pallium. Esth. 8. in

rab.cap.27. Significat & בֵּן גִּיל Amicum,& qui cum alio sub eodem Planeta natus est. vt iam diximus in גִּיל.

גּוּלְגַּלְתָּא est Cranium capitis, caluaria. Iud.9. Inde vocatus est locus ille, vbi Dominus & Redemptor noster crucifixus est: quamuis paulò aliter scribatur in Syriaco exemplari,quod sic habet. Ioh.19. וַאפְקוּהִי כַּד שְׁקִיל זְקִיפָה לְרוּכְתָא קַרְקַפְתָּא עֲבְרָאִית דֵּין מְתְאֲמַר גַּגוּלְתָא: Id est, Et eduxerunt eum baiulantem crucem suam in locum cranij, Hebraicè autem dicitur Gogultho. Hebraicè autem hoc in loco, vt & in nonullis aliis Euangeliorum locis accipiendum est pro Syriacè. Tunc temporis enim lingua vulgaris Hebræorum erat Syriaca, sicut Romanorum, & Latinorum nũc est Etrusca siue Italica. Cæterùm verâ Mosis & Hebræorum monumentis conseruata linguâ, locus ille vocaretur גּוּלְגּוֹלֶת Capitis cranium,à rotunditate sphærica dictum. Quod indicare voluimus,eorum potissimùm causa qui putant in Græcis voluminibus, tam in hoc loco quàm alibi, conseruatas fuisse voces purè Hebraicas,non Syriacas, seu Hebraicas vulgares, quibus & ipse Dominus noster IESVS CHRISTVS & virgo Deipara, omnesque Apostoli vsi sunt, quamuis nonnulli eorum etiam Græcè scripserint. Significat & גּוּלְגַּלְתָּא Caput alicuius summæ. Num. 16. in plurali גּוּגַּלְתָּא Capita, summæ. ibidem 30. Et גּוּלְגָּלוּת Census, tributa capitatim personis imposita.in Vaic. rabb.cap.29. Item גִּילְגּוּל est Limes loci tortuosi,inuolutio. in Aruc. Et גַּלְגָּלָא Isa.17. & Psal.83. Stipula. sic dicta, inquit Kimchi, quòd voluitur à vento præ nimia leuitate.Sed R. Schelomoh ait, caput esse cardui similis illius, quo vestes laneæ carminantur, quod caput tempore hyemali euellitur, & excutitur à calamo; illud verò quod est euulsum, dicit similitudinem rotæ plaustri referre.

Et גַּלְגַּל Circulus eccentricus.in More. lib.2.cap.11.

Item גַּלְגֵּל significat Dulce fieri,vt oliue. מְגוּלְגָּלִין Dulces effectæ. Item Cessare. inde גְּלוּגִּלִין Cessatio. & Torrere, ac congerere. Et בְּגַלְגַּל idẽ quod בְּעִבּוּר Ob, propter, propterea. Psal. 6. & in hac significatione sæpè præponitur ei מִן, vt מִן בְּגַלְגַּל Eccl.4. Insuper גַּלְגַּל est Vas è stercore bouis.in Aruc.

גְּלָא & גְּלַהּ ordinis quiescentium in vltima, primò significat Reuelauit. 4 Reg.6. & Amos 4. & גְּלֵי Manifestum est,declaratum est,innotuit,Daniel.2.& ibidem גּוֹלֵה רָזִין Reuelans arcana. In passiuo אִתְגְּלֵי Discoopertus seu reuelatus est.2 Reg.6. Inde נְבוּאָה גְּלָיָא Prophetia manifesta.1 Reg.3. Significat etiam Eminentiam, euidentiam. Inde quoque Syris בְּגַלְיָא Aperte, manifestè. cui opponitur בְּטוּשְׁיָא In occulto, clãculum. Iohan. 7. & alibi in Euangelistis aliis. Item בְּגַלְּוֵי In manifestatione,apertè.Esa.51.Hos.10.Elias dicit se,quid sit,nescire, nisi quod suspicatur esse idem quod בְּמַהֲרוּת Festinanter.Idẽ. בְּגוּלוּ Manifestè,apertè. in Comment. Et גְּלְיָנָא Reuelatio, oraculũ: vt גְּלְיָנָא דְיוֹסֵף Reuelatio Iosephi id est,facta Iosepho. titulo 2. Matth.1. & גַּלְוָאוּת Palàm,manifestè.Iohan.7.in Euangel. Itẽ גַּלְוָיוּת אַמָּא significat Fiduciam,audaciã.1.Iohan.4. Secundò גְּלָא significauit Exulare,transmigrare Isa.5. Ierem.29. & in Aphel אַגְלָא & אַגְלֵי, Eiecit, loco mouit, transtulit, extorrem egit.4 Reg.13.& 16. Inde גַּלּוּתָא Dan. 6. & גָּלוּתָא Transmigratio,exilium,captiuitas. Deut.30. Syriacè גָּלוּתָא Matth.1. Et גִּלָּא idem est quod קַשׁ Stipula,festuca.Iob. 13.

In plurali גִּלֵּי Exod.5. & Iob 41. Et Syriacè גְּלָא Festuca.Matth 7. Significat etiam גִּלָּא idem quod דַּלְתָּא Ianua, porta. in Aruc. גִּלְיוֹן vt in hunc locum Isa.8 interpretatur Elias, קח לך גִּלְיוֹן רש״י פירש מְגִלָּה והרל״ק פירש אִגֶּרֶת ויונתן תרגם לוּחַ ואנחנו פותרים אותו בלשון אשכנז צ״ל ובלעז פוליצ״א וגם קוראים אנחנו מה ש״מעלה ולמטה וכצדדי הדף חלוק בלי כתיבה גְּלְיוֹנוֹת ובלעז מרג״ני והנוצרים קורין לתורה החדשה שלהם אֶוַיְנְגְּלְיוֹן ברפי על הגימל והוא בלשון יון בשורה טובה ורבותינו ז״ל הסכו שמו אֶוַן גְּלְיוֹן ובעל הערוך פירש מרג״ שפירש: Id est, Sume tibi Ghilaion. Rabbi Schelomoh exponit מְגִלָּה Volumen. Et R. D. Kimchi Epistolam. Ionathan verò interpretatur לוּחַ Tabulam. nos Iudæi, inquit, Germanicè interpretamur Einzetel/Italicè *Poliza*. Quinetiam quod est supremum & infimum folij, nec non latera eius, vbi nulla est scriptura,nos vocamus גְּלְיוֹנוֹת, Italicè *Margine*. Cæterùm Nazareni (Christiani) vocant nouã illam legem quã habent, אוונגליון Euangelium, Ghimel leniter prolato, quod & ipsum in lingua In locutionibus Magistrorum nostrorum, quorum felix faustaque sit recordatio, legitur: Verba dura tanquam גִּירִין, est autẽ herba amara. Vnde Chaldaica Paraphrasis in hunc locum Prouerb.5. Et nouissimum eius est amarum velut absynthium; sic habet, Amara tanquam גִּירֵי Absynthia. Germanicè wermut. Gallicè *Aluyne*. Porrò גִּירָא est Coriandrum. Exod.16.& Numer.11. גִּיחַ Nomen loci. 2 Reg.2.

גֵּיל Coæuus,par, Daniel.1. vt exponit quidam. Aliis verò est Conditio, status, qualitas. Dicunt enim omnes Hebræi eiusdem esse significationis cum בֵּן גִּילוֹ, quod inuenitur in verbis Rabbinorũ, & exponitur ab Aruc בֵּן מַזָּלוֹ Filius fortunæ eius, id est, Eiusdem conditionis. R. Schelomoh interpretatur דּוּגְמָה Paritas, æqualitas. Item, sed malè, גִּיוּמְתָּא Dormitatio.Iob 33.rectè Elias & alij scribunt נִיוּמְתָּא.

גִּיּוּת Paganismus, Gentilitas. & verbaliter, in infinitiuo בְּגִיּוֹתָן Dum essent gentes. in Commentariis.

גֵּיס idem quod חַיִל Exercitus. Psalm. 65. & Psalm. 18. in Kimchi. Et Syrè,Marc.14 גִּיסָא Latro, sicarius.

גִּיֵּר In Pael, ordinis quiescentium in secunda, de quo etiam in גּוּר. Proselytum fecit, ad cohabitandum assumpsit. גִּיר & גִּירָא Iaculum,sagitta. In plurali גִּירִין 1 Reg. 20. & 2 Reg. 19. & גִּירָיָא 1 Reg. 20. & cum duplici Resch גִּירְרַיָּא Ier. 50. & 51. & גִּירְרִין Psalm. 120. Item Gen. 27. in Tharg. Ierosol. בֵּית גִּירָךְ Domus sagittarum tuarum, pharetra tua. & גִּירֵי קַשְׁתָּא Sagittæ,arcus. 2 Reg.1.

Et גִּירָא דִּיכְתַל Superficies, vel potius calx parietis. Dan. 5. vide גַּר. Item Syriacè גֵּיר idem quod γάρ, Nam,enim, nempe: particula frequens in Euangeliis.

גְּלַל Significat Voluit, reuoluit. In passiuo אִתְגְּלַל Conuolutus est. Gen.42. Ier.31.& 3 Reg.3.in Venet.& Complut. exemplaribus. Elias his in tribus locis legit אִתְגַּלְגַּל,sensu eodem manente.Hinc מִתְגַּלְגְּלִין Conuoluentes se,vel conuoluti.Iob 30. גּוּלְגָּלִין Stercora. 3 Regum 14.& Ezech.4. גַּלֵּי. גַּל Fluctus. in plurali גַּלִּין Fluctus,vndæ maris. Ierem.5. גַּלֵּי יַמָּא Fluctus maris. Zachar.10. in plurali גַּלְגַּלִּין Psalm.44.& גַּלֵּי יַמָּא Fluctus. Psalm. 104.& Iob 30.

Item גַּלִּין significat Cumulos lapidum. Isa.25.& 37.& 4. Regum.19. hoc tamen postremum Fluctus & vndas, si rectè nescio,tradunt significare. Hinc & גְּלִילָא Galilæa.Ezech. 47. & 3 Regum. 9. vnde & Dominus noster Iesus Christus Galilæus est appellatus. Significat & גְּלִילֵי Limites seu confinia.Ios.22. מְגִלְּתָא & מְגִילְתָא Volumen. Zachar.5.& Ezech.3. & מְגִילַת סִפְרָא Volumen scribæ. Iere. 36. & מְגִלַּה Esd. 6. גַּלְגַּל Vtraque litera duplicata, primò significat Rotam,qualis est in curru.Ezech.1.in plur.ibid. גִּילְגְּלָא Rotæ. in reg. גִּילְגְּלֵי עֲגָלָא Rotæ plaustri. Esa. 28. & גַּלְגְּלוֹהִי Rotæ eius. Daniel.7.vt interpretantur R. Abraham, Haghaon,& Dauid Kimchi. licet sit qui dicat ibi exponi pro Facie, propter orbicularitatem suam. & Syrè גִּיגְלָא Rotæ. Iacobi 3.

Secundò significat Sphæram siue circulum. In plurali גַּלְגַּלִּין Circuli.3 Reg.7. Tertiò significat Cælorum orbes, vt dicit Elias, נקראו השמים גַּלְגַּלִים שנאמר קול רעמך בְּגַלְגַּל לפי שהם סובבים תמיד והם שבעה שבכל אחד מהם אחד מן שבעה כוכבי לכת שסמנם חנכ״ל שש״ם פירוש חמה נוגה כוכב לבנה שבתאי ארק מאדים: Id est, Vocantur cæli גַּלְגַּלִים (per ם Hebraicè, Chaldaicè per ן) sicut dicitur (Psalm.77.) Vox tonitrui tui in Sphæra. eò quòd ipsi iugiter circumeant.Sunt autem septem Galgalim,siue Orbes, quorum vnusquisque continet vnam ex septem stellis erraticis. Harum signum est חנכ״ל שש״ם id est, Sol,Venus, Mercurius,Luna,Saturnus, Iupiter,Mars. Præterea גִּילְגּוּל est Pupilla,seu orbiculus oculi.Psal.17. Aliâs in Elia גַּלְגּוּל, Complut. בַּת גַּלְגַּל Filia oculi,pupilla. In plurali גִּילְגְּלִין Isa.11.

גּוּלָּל est Operimentum capsæ,vel monumenti mortuorum. in Aruc. & גּוּלְגָּלָא Iob. 14. גֻּלָּל est Bacca,& dens.

גִּילוּלִין Idola sordida, & simulachra. Numer.23.

Et אֶבֶן גֻּלָּל est Lapis marmoreus, vt interpretantur R.Schelomoh & Dauid Kimchi. R.verò Abraham Lapis, quem ob ingentem grauitatem deuoluere necesse est. Ezr. 5.

Item גּוּל & גּוּלְתָּא Vestis, toga, quòd complicatur sic dicta. in Ber.rab.cap.11.& 36. In plur. גּוּלְתָּחוֹן,aliâs in Aruc גּוּלִיחוֹן Vestes eorum. Num. 15. & גּוּלְתְּכוֹן Vestes vestræ. Deut.22. in Tharg.Ierosol. גּוּלְתָּא Zachar. 4. est Vas rotundum, phiala rotunda. גֵּיל Malleus tintinabuli & campanæ. in Vaic.

לשמרות גזרות שגוזרין עלינו חאמות גזרות והוא מלשון אשר נגזר עליה (אסתר ב׳) וכן אמרו גזרה היא מלפני בר״ע סינטלציה ובלשון אשכנז אורשיל.

Id est, Magistri nostri piæ memoriæ persecutiones, & edicta, que contra nos populi decernunt, Ghezeroth vocant. Estque nomen deductum ab illo Esth. 2. Et quid esset definitum contra eam. Huiusmodi est, quod dicunt, Decretum est coram me: Italicè *Sentencia*, Germanicè Urteil. Et paulò pòst, בחן ואין כאן מקום באורם וגזרה זו פירוש חתיכה בלשון אשכנז שתוק מלשון גזרו את הילד: Id est, Ghezerah à minori ad maius, & à simili loco: Sunt ex tredecim modis, quibus lex ipsa exponitur, de quibus non est hîc dicendi locus. Cæterùm vox Ghezerah, de qua hîc agitur, pro parte exponitur, Germanicè Ein stuck. Et deducitur ab illo loco 1 Reg. 3. Secate puerum. Item de גזרה sic subdit: המרקדקין קראו לכל חלק מהפעלים גזרה כגון גזרת השלמים גזרת החסרים וכולי פירוש חתיכת וכן נמצא ביחזקאל ותגזרה תכנה ובלשון רבות קורין אותם גזרות חגימל בחירק והזין בשוא והוא טעות וראוי לומר גזרות חגימל בשוא והזין בקמץ כמו מן שמלח שמלות וכל אלו ארבע חשרשים הנזכרים הם קרובים בענין: Grãmatici vnamquamque partem, siue ordinem verborum, nominant גזרה: vt, Ordo perfectorum, ordo defectiuorum. &c. vbi Sectionem significat. Similiter vsurpatum inuenitur in Ezechiele cap. 41. vt, Et intercisio ipsa. Et in plurali numero dicunt Ghizroth, id est Ghimel cum chirek, & Zain cum scheua: verùm hoc error est. Dici enim debet גזרות &c. Hæc in Thesbi. Item גזרי עזים Sunt greges parui caprarum. 3 Regum 20.

Et גזרון est Nomen stellæ, quæ exit per sextam fenestram firmamenti. in Zoh. col. 305. Item גזרריא est Nomen angeli ad Orientalem partem præfecti: in Zohare, col. 353.

גזית Incisus, dolatus, quadratus. 3. Regum 7. vbi legitur כמשחת גזית Quasi mensura gazith, quæ erat quinque palmorum, vt inquit Kimchi. vnde apparet non hîc גזית pro Lapide dolato accipi, nam aliis in locis Tharg. aut אבנין פסילן Lapides dolati, aut אבן טבא Lapis bonus, preciosus, transfert. Est & nomen proprium thalami templi. in Midb rab. cap. 6.

גח Idem quod אחר Tardauit. in Aruc. Et אגיח in Aphil, ordinis deficientium in prima, significat Prœlium iniit, dimicauit. 1 Regum 17. In passiuo אתגח Prœliatum est.

Significat & גח Educere. Iud. 20. & Iob 38. במגיחיה In exitu suo.

גחט Idem quod חסר Defecit, diminutus est. in Aruc.

גחך Idem quod שחק Risit, in cachinnos erupit, irrisit, delusit. Psalm. 1. & 37. גחכת Risit. in Tharg. Ierosolymitano, secundum Aruc. in Venetianis est חכת de quo in suo loco. Gen. 18. & מגחך Ridens, iocans. ibidem 19. vt citat Aruc. גחיך Idem. Prouer. 10. aliâs in Complut. חייך. Et גוחכא Risus Prouerb. 14. Derisio. Psalm. 79.

גחילנא Nomen cuiusdam auis. in Aruc.

גחן Idem quod כרע Incuruauit sese, inclinatus est. 2 Reg. 19. Esth. 3. & Psal. 20. Syriacè He ponitur pro Cheth. vt suprà videre est.

גחר Primò idem est quod אדום מאד Valde Rubeum, aliâs גיחור in Aruc. Secundò significat חור Foramen, rima, scissura, spelunca. in Aruc.

גט Libellus repudij, literæ diuortij. Deuter. 24. In plurali גיטין. additur aliquando פטורין Eccles. 7. ובעלי התוספות כותבים טעם למה נקרא גט לפי שיש בו שתים עשרה שורות: Id est, Et qui scripserunt additiones in Misnah, rationem reddunt quare vocatus sit Ghet libellus repudij, nempe eò quòd contineat tantùm duodecim lineas. Sed hæc ratio non placet Eliæ. Cur enim, inquit, hæc posset constare ratio, cùm & aliæ literæ siue שטרות veniant appellatione גט, vt גט חוב Germanicè Ein schuldbrief. Ad hæc, quid impedit quominus libellus repudij vocitetur דת vel חג vel טג, quæ & ipsa in Arithmetica 12. efficiunt? Hæc ipse Elias in Thesbi.

גיא בן הנם Vallis filij Hinom. vide suprà in גיהנם. Item גיא Nomen loci. 1 Regum 17. גיידור in Græca vulgari γαιδαρος Asinus, suprà גרדון. גידא Neruus. Gen. 32. In plurali גידין Nerui. Ezech. 37. & גידא Iob 10. לענה est Absynthium. Plural. גידין Ierem. 9. & Thren. 3.

Itē Elias scribit בדברי רבותינו זכרונם לברכה רברים קשים כגידין והוא עשב מר: תרגום ואחריתה מרה כלענה: מרדין בגידי: Id est, In locu-

retribuere, siue bonum, siue malum. Item Syriacè גוא significat Deficere. Lucæ 12. גזיב Nomen loci. in Aruc.

גיזבר Thesaurarius, thesauris præfectus. In plurali גזברין Eccl. 2. secundum Eliam. vide גרבר. & גזברייא Ezræ 7. גוזטרא est Tabulatum muro adiectũ. in Schem. rab. cap. 15. Et גוזטרא seu per Caph כוזטרא citatur ab Aruc pro גזרה, id est, Cubiculo ab æde separato. Ezech. 41. Alij habent ביצורתא Arx, munitio. de quo diximus in Beth. Item גזה vel גזי in Rasse tevoth valet גזרת השם vel האל Decretum Dei: & præposito ב, sic בגזה id est בגזרת השם, vel מ sic, מגזה pro מגזרת השם Decreto, vel Ex decreto, & ordinatione Domini. At גזי vel מגזי non est Rasse tevoth pro גזרת Decretum, & מגזרת Ex decreto, vbi sine punctis ad indicandum tseri, vt fieri solet, adiectum fuerat Iod. Aliud est in re Grammatica מגז, quod legendum מגזרת Ex trunco, vel excisione, cùm ab aliqua radice deflexum aliquid significare volunt, vel ex eadem sumptũ significatione, frequens apud Aben Ezra. גם id est, גם כן Etiã sic, itidem, similiter.

גזל Rapuit, vt & Hebraicè. Leuit. 6. & Ezech. 18. Inde גזלא Rapina. ibidem. Et גזלתא Rapina, honor sibi non debitus. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. Et גזלן Raptor. in plurali גזלנין Raptores. in Zohare. Item גוזלין Pulli, pipiones. Cant. 4. & גוזליה Pulli eius. aliâs in Complutensi גוזליתהא Psal. 84.

גזם Primò significat Vlcisci, minari, odio habere. Iob 30. vbi in Veneto perperam habetur תתזמינני, scribendum est enim תגזמינני Minitaberis mihi. & Prouerb. 16. vide גזה. Hinc גזמא Vltor, minax, aduersarius. Psal. 8. non Vltio, vindicta. Secundò idem est quod חרף Exprobrauit, probris affecit. Tertiò hyperbolicè loqui. Inde גזמא est hyperbolica & communem fidem excedens locutio, qualis est Psal. 6. Lectum meum lachrymis meis rigabo. Item, Turris extructa vsque ad cælum. Sed גזום Est locutio, qua aliquẽ ad malum propensum iubemus malè agere. vt est illud Eccl. Lætare iuuenis in adolescentia tua: quasi dicat, Si effreni iuuentuti habenas laxaueris, experieris tandem in nouissimo quid tibi occurrat. Hæc Kimchi. Psal. 60. prope finem. Sic cùm aliquem ironicè iubeo fugere qui non potest fugere, est גזום & quasi sarcasmus. Ierem. 6.

Quartò גזם ponitur pro ὁρμάω, Concito, irruo. Act. 7. Inde גזמא est ὁρμή, Impetus. Act. 14. Monet autem Elias in Thesbi nullum aut rarum admodum esse huius verbi vsum, præterquam in coniugatione affecta dages. Significat quoque Incidere. in Aruc.

גזף Idem est quod רתח Indignatus est, efferbuit ira. in Aruc.

גזר Primò significat Pepigit, iniit fœdus. Genes. 17. & Iosu. 9. Inde גזירא Pactum. Secundò est Decernere, ordinare, concludere. Exod. 15. & Isa. 25. Vnde גזירא Sententia, decretum, lex, statutum, arrestum. 3 Reg. 13. & Iud. 11. & גזרתא Gen. 40. & גזרת עירין Decretum vigilum, angelorum. Daniel. 4. In plurali גזרין תקנין Decreta recta. Ezech. 20. Tertiò significat Abscindere, diuidere, secare, circuncidere. Genes. 17. & 21. Inde גזירתא Circuncisio. Iohan. 7. in Euangelio. & גזיר Sectus. Leuit. 22. & מיגזרין Cæsores lignorum. 2 Reg. 12. R. tamen Dauid interpretatur מגזרות חברזל, cuius significationis est מגזריבזלא, sic; הם הגזרנים שבוקעים בהם העצים sunt Serræ quibus ligna finduntur. Idem dicit in lib. Radicum, sed aliis verbis הם המשורות שחותכין בהם העצים שיעלא בלעז Sunt serræ quibus incidunt ligna, *Sega* Italicè. R. Leui ait esse Ferrea instrumenta & magna, quibus secantur lapides: quæ in idem recidunt. Et גזרים Syllabæ. in Commentariis. Et גזרין Partes. 3 Reg. 3. in Ven. Complut. non habet, sicut nec textus Hebr. Et גזירות Impressiones meteoricæ, vt est generatio niuis, pluuiæ, grandinis. in Physicis. Præterea גזרין sunt קוסמין Diuini, augures, vel aruspices. Daniel. 1. Eliæ sunt חוזי כוכבים Astrologi. R. Schelomoh מין בעל שדין Quidam dæmonibus addicti, arte diabolica vtentes. R. verò Haghaon Sahadiah ibidem 4. גזרא exponit הגזרים מה שמצוה המלך Qui decernunt ea quæ rex imperat.

Item גזרתא est Insula, sic dicta quòd sit à continenti excisa. Actor. 13. Et גזרא vt dicit Elias ר״ל קראו

vocant גוי, quasi dicant eum esse ex gente aliena. Quòd si sit fœmina, eam vocant גויה. Et in numero plur. גויות, quamuis hoc linguæ non conueniat. Hæc Elias in Thesbi.

Item גיותא Ezech. 28. & גיותנותא Superbia. Isa. 16. Magnificentia. Psalm. 93. גיותנא Superbus. Isa. 28. Et גיותנא Superbi, sublimes. Isa. 2. vide גאה.

גויל Primò significat Lapidem non incisum. Secundò Pallium. Thren. 1. in Midras. Et tertiò Membranam seu pergamenum. in Comment.

Item גול est Pannus, qui in stamine circunuoluitur. Isa. 58. vel est Trama, vel licia, orum. Complut. manuscriptum habet גולא in eadem significatione. siquidem Bahal Aruc גולא interpretatur אורגת Textricem. R. Schelomoh aliam lectionē adfert, nempe נחל Torrens. de his vide latiùs in קפל.

Et גולן est Nomen vrbis sitæ in tribu Manassæ. Deut. 4.

גון Color. Esth. 1. quamuis quidam מראה Aspectum explicent. & Psal. 90. in Midr. In plurali גונים 1 Reg. 13. in R. Dauid Kimchi. Item גון reperitur pro ענין Negotio. Eccles. 1. 2. & 8. & גונא Idem. Ruth. 4. Inde גונאית In vniuersum, omni negotio, prorsus, omnino. aduerbium Syriacum. Et כחאי גונא Latinè. & id genus similia. & כגון Sicut. Psalm. 58. & כגון Velut. in Commentariis. Et Syrè גונאיתא Communis, vniuersalis. in lib. Rit. Seueri Patriarc. & גונא Commune, generale. ibid.

גוס Vnde passiuum אתגוס Sese recipere. Act. 14. & Confugit. in lib. Rit. Seuer. Patr.

גויעה Euanitio, expiratio: à radice Hebraica גוע Expirauit, euanuit. in Zohare.

גוף vel גף primò significat Mœchari; adulterium committere. Exod. 20. & Leuit. 20. & Deut. 5. Inde גיפא Adulter. Leuit. 20. & גיפתא Adultera, mœcha. ibidem. גופא Corpus. 1 Regum 31. in plurali גופיא Cadauera. ibid. iuxta Complut. Venet. in regimine גופי. Item גופין Corpora. Psal. 55. מגופת Operculum. Num. 19. & Ioel. 1. vbi plural. est מגופתחון Opercula eorum. vide in Mem. Inde כמנת גופנית Affectus, vel concupiscentia corporalis. in Commentariis.

גור Peregrinatus est, habitauit. Numer. 9. & 15. vnde & גיורא Peregrinus, aduena, proselytus. Deut. 5. & גיור 2 Reg. 1. in plurali גיורא Peregrini. Leuit. 16. & Prou. 30. ותיעשא דאזיל בית גיורא quorum expositio, mea sententia, hæc est: Et hircus qui pergit ad domum habitationis, id est, ad caulam, ouile. Elias se non intelligere dicit.

Et אתגייר in Ithpael, Proselytum fieri. inde מתגייר vocatur, qui à Iudaismo ad Christianismum transiit, vel à Christianismo ad Iudaismum defecit. in Commentariis. Et מגירא Vicinus. Deut. 1. & Isa. 12. alij Vicinium esse volunt. pluraliter מגירא Vicini. Ierem. 12. & מגיר Vicinus. ibidem 6.

Item גור est Catulus leonis, vt & Hebraicè. Deut. 33.

גזז Totondit. 1 Regum 25. & Deut. 15. Inde גיזתא Tonsura. Isa. 3. & גיזתא דצמרא Vellus lanæ, Iud. 6. & Iob 31. גזיז Tonsor. & גזזין Tonsores. 1 Reg. 25. & גזזי עניה Tonsores ouium eius. Genes. 38.

Item גז est Auis quæ Germanicè vocatur פלק. id est, Falco. in Aruc. Secundò גזא lingua Persica est idem quod אוצר Thesaurus, gaza: ponitur & pro loco vbi reconditur thesaurus, qui dicitur Italicè *fondaco*. Hinc גוזין Ezech. 27. sunt interprete D. Kimchi אוצרות Thesauri, gazæ. aliis verò Inuolucra vestium, vel chlamydes. In Compl. manuscripto legitur גוכין Gazæ. Aruc habet גוריזין, sed non exponit.

Tertiò גז significat Transire fluuium, transuadare, 2 Reg. 19. & Isa. 16. Inde גזתא Vadum. idem מגזת Numer. 21. & מגזתא 2 Sam. 19. 17. pro quo est in Hebræo עברה, quod interpretatur Scapha, nauicula. alij exponunt Transeuntium cœtum. in plurali מגזתא Vada. Ezech. 38. & Iere. 8. iuxta Aruc כסוסיא דגזא Sicut equus qui perrumpit, penetrat, exundat. Complut. & Venet. דגזר. Quartò significat עיקום Tortuositatem. Quintò Satellitem & apparitorem. in Aruc.

Sextò גז est Species apis. in Aruc.

Septimò גזיא significat כלי זין Instrumenta bellica. & חציכות Fragmenta, frusta. item Lignum siccum, siue truncus. in Aruc. Octauò, Erubescere, verecundari. in Aruc. Præterea גז in Aruc est Reddere, rependere, retri-

גהר Inclinare. Item, Emendare seu corrigere libros, & sanare. Item Syriacè אתגהן Incuruari. Marc. 1. & גהתא Incuruatio, prona in terram inclinatio. in lib. Rit. Seuer. Pat. & גהין Incuruatus. ibidem.

גיה vel גיח Germanice דונלין Fulgur, vel tonitru, coruscatio. Iob 18. Elias radicem facit גנה Coruscare, splendere, vide ibidem. Comp. habet ניץ, idem mea sententia quod ניצוץ Scintilla. גוחא Piscina, cisterna maior. Et בר גוחא Filius cisternæ, id est, Piscina minor maiori coniuncta in atrio templi. in Aruc. גה pro זה Iste. Ezech. 37. in Hebræo.

גיהנם est מקום עונש הרשעים אחר מותם Locus vbi impij post mortem puniuntur, vt dicit Elias, & rationem subdit cur metaphoricè sic dicti sint inferi: לפי שגי בן הנם הסמוך לירושלם היה מקום מטונף ששם שרפו את בניהם למולך ונקרא כן לפי שהבן היה שם נוהם וצועק ובשלשה מקומות נמצא גיהנם בלי זכר בן עיין במסורה גדולה ותמהתי למה אנו קורין אותו גיהנם בפתח או בקמץ ולא נמצא בפסוק רק בחולם: Id est, Eò quòd vallis Ben Hinom prope Hierosolymam locus immundus fuit, in quo comburebant filios suos idolo Molech. Fuit autem locus iste sic denominatus ab eiulatu & vociferatione pueri, qui ibi exurebatur. Et in tribus locis inuenitur Ghehinam, absque adiuncto Ben, de quo vide in Masorah magna. Porrò admiror ego qui fiat, vt nos legamus גיהנם cum patach, vel cum camez, cùm in Bibliorum contextu tantùm גיהנם cum cholem reperiatur. Hæc ille. Et Rabbi Ioseph Castiliensis in libro qui inscribitur גן אגוז id est, Hortus nucis, tradit duplicem esse Gehennam, inquiens: שני מיני גהינם הן עליון ותחתון אחר לגוף בעולם חזה אחר לנפש בעולם הבא אחר זרק והמקום הכולל כל אילו היא הנקרא ארקא כי בו הם גיהנם ושערי מות וצלמות ובאר שחת וטיט היון ואבדון ושאול:

Hoc est, Duæ sunt species Gehennæ, superior & inferior: vna ad corpus in mundo vel seculo isto, altera ad animam in mundo seu seculo post hoc venturo. Locus autem comprehendens hæc omnia, ipse vocatur Arka; quoniam in eo sunt Ghehinom, & portæ mortis, & vmbra mortis, & puteus corruptionis, & lutum fęcis, & perditio, & infernus. In hac voce paulò longius immoratus sum, quòd tum in Euangeliis, tum aliis in locis Scripturæ passim occurrat, nec intelligitur ab omnibus.

גהץ Poliuit, dealbauit telam. Italicè *Liscar*. Gallicè *Lisser*. in Ber. rab. cap. 39. & Psalm. 33. in Midras. Significat etiam Exultare, lætari. in Ber. rab.

גהק Significat Ructare.

גיהר vel גוהר, est Genus margariti pretiosi. Cant. 5. גוחרקא Sedes, solium. siue גוחרקא in Aruc.

גו Medium. Ios. 3. Et fit sæpe ex Vau quiescente Vau mobile siue consonum: vt גוה Medium eius. Isa. 52.

גוא Interiora, viscera. Leuit. 3. ביתא גואה Domus interior. 3 Reg. 6. Et in fœminino דרתא גויתא Atrium interius. 3 Reg. 6. Et cum præpositione מגו ומבר Intus & foris. Exod. 37. Et מלגו atque מלגו Intrinsecus, ab intra. & לגו Intra. גואה 3 Regum 22. & 4 Reg. 8. & 25. in exemplari Compl. pro סריס Eunucho, spadone, legitur. Venet. interdum habet גואה & גויא, & aliquando גואזה, vt & Kimchi, 4 Reg. 8. quod puto sic scribendum גואזה. Bahal Aruc, cum quo mallem errare, semper habet גואזה. In plur. iuxta Complut. גואין. Venet. גואין, quod scriberem גואזין Spadones, eunuchi. 4 Reg. 9. Item גוה & גויה Corpus. & גוית Idem 1 Reg. 2. Significat & mentulæ caput. in Aruc. גוח idem quod קרץ Annuit. Prou. 16. in Venet. Complut. גוזים melius, id est, Minari, nusquam enim גוח inuenitur pro Annuere. legit etiam Elias גוזים.

גובא Fouea, cisterna. Psalm. 88. & 44. vbi Venetum habet גובה cum ה perperam, quod nonnulli exponunt Eleuatione. Psalt. Nebiens. legit גופא Corpus. in plur. גובין Cisternæ. Ierem. 2. Item גובא Locusta, bruchus. Exod. 10. & Leuit. 11. Idem גובאי Amos 7. & Nachum 3. Et גובי Fructum. in Aruc.

Item גוב Maxilla. & Germen. ibidem.

גודא est Sepes. Psalm. 62. & Eccl. 10. in postremo Compl. habet גידא id est, Calx. & גודתא Sepes eius. Psalm. 80. iuxta Aruc, Eliam, & Venet. Complut. גודרתא vide suprà.

גוי Gens, gentilis. כל איש שאינו מישראל קראו לו גוי כלומר שהוא מגוי אחר ואם נקבדת היא קראו לה גויה ובלשון רבות גויות אף על פי שלא יתכן בלשון: Id est, Omnem virum qui non est ex Israel, (Iudæi)

plutensi codice legenda, sic כְּתִיכָא דְּמִגְדְּלָא תְּלַת נִימִין Sicut funis qui perplectitur tribus funiculis. quod enim Elias דְּמִגְדְּלִיָּא scribit, non videtur rectum. Proinde pro מִגְדְּלָא quod habet Complut. lego vt suprà דְּמִתְגַּדְּלָא quasi דְּמִתְגַּדְּלָא quod contorquetur. in aliis consentiunt. Inde גְּדִילִין Funes. Iud. 16. & Exod. 28. & עוֹבַד גְּדִילוּ Opus retortum, perplexum. ibidem. In Aruc עוֹבַד גְּדִילִין Opus funiculorum legitur. Item גְּדִילָא & גְּדִילְתָּא Funes, cincinnorum textus, Gallicè *tresses*. Iud. 15. & 16. & Isa. 5. Et מִגְדְּלָא Turris. Iud. 9. & Gen. 9. Syriacè מַגְדְּלָא.

Inde מַגְדְּלִיתָא Magdalene, quasi turrita. nomen beatissimæ illius fœminæ, cui multa remissa sunt peccata, eò quòd multum dilexerit, multamque egerit pœnitentiam. גּוֹדֶל est האצבע הגדול Maximus digitus, vt exponitur ab Aruc in Radice אצבע. in Sch. rab. cap. 30. & in Midb. rabb. capite 4. Elias tamen putat maximum digitorum manus solum vocari גּוֹדֶל, sed בֹּהֶן cùm manus, tum pedis pollicem significare. In Ghemara adhuc alio nomine dicitur, nempe אֶצְבַּע עֲרֻמָּא Germanicè Daumen/ Italicè *molicmo*.

Secundò גָּדַל vt Hebraicè significat, Magnum esse. vt אִתְגַּדַּלְתָּא לַחֲדָא Magnificatus es valde. Psalm. 104. semel tantum inuenitur in Tharg.

גֹּדֶם Incisus manus, truncatus seu mutilatus, Germanicè שטונף, Gallicè *manque ou manchot*. in Ber. rab. cap. 82. & in Midb. rab. cap. 6. & 9. גּוּדְמָא idē quod גְּנַף Ramus. in Aruc.

גְּדִין Augures, magi, diuini. à singulari גַּד. גִּירוּנִין Hydriæ. Isa. 21. secundum Pagninum. Elias, quod verisimilius videtur, Riuos exponit. מִגְדָּנִין Sunt species pirorum seu pomorum, vt dicit Rab. Schelomoh, Gen. 24. vide מגד, nam Mem est radicale.

גְּדַע Abscidit, resecuit. 2 Reg. 10. In Complut. גְּרַע melius. nam in Hebræo est גלח Radere. cuius significationis Ierem. 28. in Hebræo זָקָן גְּרָעָה Barba rasa, vt conuertit Ionathan דְּקַן גְּלוּחַ.

גַּדְפָּא Sera, pessulum. in Aruc. גַּדְפָּנָא idem quod מסגרת Clausura, peripheria, corona interrasilis, circuitus, gyrus. Exod. 25. & 37. & Ezech. 43. In plurali גַּדְפָּנִין 3 Reg. 7.

גְּדַף in Pael גַּדֵּיף idem quod חרף Blasphemauit, exprobrauit. 3 Reg. 21. Inde גּוּדְפָא Blasphemia. Mat. 12. & in plur. alterius formæ גְּדוּפִין Blasphemiæ, conuicia, opprobria. 1 Reg. 2. Et מְגַדְּפָן Blasphemus. 1 ad Timo. 1.

Secundò גַּדְפָּא est idem quod כנף Ala, penna. In plurali גַּדְפִּין Alæ, pennæ. 3 Regum 8. in Veneto perperam per Resch legitur.

גָּדַר Primò significat idem quod גדל Hebraicè, id est, Magnificare. Secundò Diffinire. in More, lib. 1. cap. 52. Inde גְּדַר & גְּדָרָא est Diffinitio. Vnde Elias in Thesbi dicit: בהגיון כשהם מבארים מהות ואיכות של שם או חכמה אחת במאמר קצר מאוד קראו לו גדר כגון מהו גדר האדם אמרו אדם הוא חי מדבר מהו גדר הרפואה כך וכך גדר חשיר כך וכך ובלעז דפיניציון: Id est, In Logica cùm explicát quidditatem aut qualitatem nominis aut artis alicuius, breui verborum complexu, idipsum Gheder vocant. vt, Quid est Gheder seu Diffinitio hominis? Respōdent, Homo est animal orationis particeps. Item cùm quæritur quę sit Gheder medicinæ aut Gheder musices, sic aut sic respōdent. vulgò *Definicion*. Item גְּדָרָא est Sepes, maceria. Num. 32. & גּוּדְרָהּ Maceria eius. Psalm. 80. vt exemplar Complut. habet. alij גּוּרְחָא de quo infrà. גַּדְרוֹן Pullus asini. siue גַּדְרָנָא, in Græco vulgari γαιδαρος, est Asinus. גּוּדְרוֹס Brutum. in Aruc.

Sed בֵּית גּוּדְרוֹס est Domus subsellij criminalis. in Zoh.

גַּדְרָיָא sunt Gergeseni. Matth. 8.

גָּדַשׁ significat Euenire, contingere. Luc. 24. Secundò Prou. 6. est Coaceruare, aggregare. vbi in Venet. גבש mendosè, vt suprà monui, legitur.

Et גָּרַשׁ in Commentariis significat, Redundauit, exuberantem reddidit mensuram. vnde גָּרִישׁ Id quod mensuræ additur. & גְּרִישָׁא Aceruus frugum, vel ipse fructus in area collectus. Hic codex Complut. habet גְּרִיסָא, quod idem mihi videtur esse ac גָּרֵשׁ Triticum contusum. In plur. גְּרִישִׁין & גְּרִישָׁיָא Exod. 22. & Iud. 15. & גְּרִישָׁן in Complut. Iob. 21. Elias & Ven. vt suprà גְּרִישִׁין. & מִגְרַשׁ Collectio, aceruus. Ezech. 27. vt perperam à quibusdam ponitur. ibi enim lego cum aliis מִגְרַשׁ Suburbanum, villa extra vrbem constituta. Tertiò significat Spernere, & subsannare. in Vaic. rab. cap. 22.

גֶּבֶר Fortis, gigas, potens, strenuus. Iud. 3. Gen. 10. & 2 Reg. 17. & גַּבְרָא Deut. 18. In plurali גִּבּוֹרִין Fortes, validi, robusti. 2 Regum 1. & גִּבּוֹרַיָּא & גִּבְרַיָּא ibidem 17. & Genes. 6.

גְּבוּרָא Fortitudo, potentia, Esaiæ 11. Porrò in libris secretioribus, vt in שערי אורה Portis Lucis, in שערי צדק Portis Iustitiæ, in זוהר Zohar, seu in libro Splendoris, & aliis id genus מדה est גְּבוּרָה Proprietas siue symbolum diuini nominis אלהים Elohim, efficitque in magni hominis archetypi constitutione, brachium sinistrum; cui demandata est iustitiæ diuinæ in malos spiritus hominesque facinorosos executio. Idemque valet apud Cabalęos גבורה, quod in Orphica Theologia valet Pallas siue Bellona. Hinc est quod Rabbini dicunt מִפִּי הַגְּבוּרָה שֶׁמַּעְנוּם Ex ore Potentiæ illius audiuimus ea. Et צֵא וְחַמֵּלֵךְ בַּגְּבוּרָה Exi, & consule Potentiam. vt notat Elias in Thesbi. Huic numerationi vel Sphirę subest גַּבְרִיאֵל Gabriel, qui & ipse ab ea nomen accepit, quasi Homo Poténsue Dei. Chaldaicè autem & Syriacè eadem dicitur גְּבוּרְתָּא Potentia, virtus. Iud. 16. In plurali גְּבוּרָן Isaiæ 12. Et Syrè גְּבוּרָתָא Virtutes, facta præclara. Act. 2. & 2 Reg. 23. & גְּבוּרָתָא Psal. 106. גֶּבֶר & גַּבְרָא Gallus gallinaceus. Hinc Numer. 33. pro וַיִּסְעוּ מֵעֶצְיוֹן גָּבֶר Et profecti sunt de Etzion-Gaber: Tharg. Ierosolymitanum habet וּנְטַלוּ מִכַּרְכָּא תַּרְנְגוֹלָא Profecti sunt autem ab arce galli.

גִּבְשׁוּשִׁית & גַּבְשׁוּשִׁיתָא à Baal Aruc exponitur תל קטן של עפר Paruus terræ cumulus, collis. Eccl. 12. & Cant. 4. sed in hoc, Aruc aliâs, in altero, exemplar Complut. גַּלְשׁוּשִׁיתָא habent. Sulcus. Psalm. 65. in Kimchi. In plurali גַּבְשׁוּשִׁיּוֹת Colliculi. Ios. 8. in Kimchi. Et גּוּבְשָׁתָא Collis. Sophon. 1. alij גִּבְעָתָא vt suprà dixi.

גָּבַשׁ Congregauit, parauit. Prouerb. 6. vt Venet. habet; at Complut. legit rectiùs גָּרַשׁ. גַּבְתָּא est קנה id est, Calamus plumbeus vel ligneus quo exhauritur, & ebibitur vinum. in Aruc.

גַּבְמִי Est species קטנית קשה leguminis duri in modum lapidis. in Aruc. גֵּוִית siue גֹּוִית Labrum, siue concha, & lacus vel tinum. Vasculum est quod alio nomine vocatur אַמְבַּטִּי, Germanicè Butt, Italicè *Tina*. in Bereff. rabb. capite 32. & in Schem. rabb. cap. 9. In Aruc exponitur שֶׁחוּא כַּל חֲעֲשׂוּי חוֹרִין חוֹרִין esse Sportulam factam cum multis foraminibus. Prior tamen interpretatio magis placet Eliæ in Thesbi.

גָּדַד Idem est quod פרץ Lacerauit, Iud. 8. vt legit & interpretatur quidam. Venet. & Complut. exemplaria habent גָּרַד & גָּרִיד Scalpsit, affricuit. R. D. תְּבַר Fregit; Elias verò גָּרַר Traxit, raptauit. גָּדַד idem quod כרת Succidit. Dan. 4. Inde גְּדוּדִין Viæ asperæ, habentes tumores & aggeres, altitudines. Isa. 40. Bahal Aruc explicat התיכות מן הכותל Frusta parietis, id est, ruinæ; maceriæ corrutæ. aliam suprà in בֵּית גְּדוּדִין habes interpretationem. vide ibi. Item גְּדוּדִין ponitur pro νεανίσκοι, Iuuenes. Act. 2. Item גָּדַר vel גַּר est Mandere, Masticare. Item est Vter vtris. in Aruc. Significat & Planetam vel fortunam. גַּדִּי in Astronomia significat signum Capricorni. Et גְּדָיָא est Hœdus. Iud. 6. In plurali גְּדָיִין 1 Reg. 10. שִׂפְתֵי הַנָּהָר גְּדוֹת sunt Littora fluuij, extremitates, oræ. & in singulari גְּדָא, vt גְּדָא דְּמַחוֹזָא Ora, vel extremitas portus siue termini. Esther 8. שֵׁבֶט est תְּגָדָא Baculus, sceptrum. Psalm. 23. & Esth. 8. גַּדְגֵּד est Angusta semita.

גּוּרְיָא Linteum, mappa. גַּרְגְּרָנִיּוֹת Primò sunt Germanicè Kirschen, Cerasa, aliâs גַּרְגְּרָנִיּוֹת. Secundò est מין עשב שאוכלין הגמלין Species herbæ, quam comedunt cameli. Et sunt qui dicunt eam habere formam seminis גֶּר; quod Italicè dicitur *Coliandro*, Coriandrum. in Aruc.

גְּדִיגוֹד est כלוב חיות Cauea ferarum. in Aruc.

גִּדְבָּרִין Dispensatores ciborum domus. Eccl. 2. Elias legit גִּבָּרִין quod eiusdem est significationis. Complutense, sed non ita aptè גִּבָּרִין Fortes. Et גַּדְבְּרַיָּא Exactores, satellites, thesaurarij. Daniel. 3. גּוּרְדִּיוֹן Amicti. in Aruc.

גָּדַל Plectere, nectere, inuoluere, complicare. Eccl. 4. sed variè variant exemplaria, nam vbi Hebraicè est וחוט המשלש לא במהרה ינתק Et filum triplicatum non citò rumpitur. In Venet. perperam legitur כְּתִיבָא דְּמִגְדְّלָא תְּלַת נִימִין דְּלָא בְּבַהִילוּ אִתְנְתַק siquidem כְּתִיבָא male scribitur pro כְּתִיכָא id est, Velut funis, vt Elias & Complut. habent. Reliqua igitur, dempto iuxta Eliam altero תלת, puto ferè cum Com-

nunt Foueam, cisternam, ac si esset גובא. Item גַּב capitur pro ערוה Verendis, præsertim mulieris: quamuis propriè significet locum illum, qui eleuatus est supra pudenda. Item גַּב est Superficies. vt גַּב נַהֲרָה Superficies fluminis. Exod. 2. vt citant, sed nihil tale reperio, nisi כֵּיף נַהֲרָא Ripa vel crepido fluminis.

גַּב חַיָּר Superficies exterior ipsius manus. Et גּוּב Altitudo, supercilium collium. Prou. 9. Item est שער שעל הלסתות Crinis qui est supra genas, id est, supercilium oculorum. Item est גּוּצְמָר Vellus lanæ. Est etiam גַּב Latus, lateris, apud, iuxta, prope. Numer. 21. Psalm. 13. & Prouerb. 2. Idem גַּבִּי Psalm. 130. & recipit affixa: vt גַּבִּי Apud me. Iob 19. גַּבָּן Apud nos. Exod. 14. גַּבָּךְ Apud te. Psal. 39. In Tharg. Ierosolymitano valet idem quod עִם Cum. vt גַּבֵּה גַּבָּךְ גַּבִּי גַּבָּן Secum, tecum, mecum, nobiscum. Item גַּב in compositione, vt אַפְּעָלְגַּב idē est quod אַפְּעָלְפִּי Licet, etsi, quamuis. גִּיבְרָא Gibbus, tuber, & fastigium montis. Psalm. 68. Hinc, mea sententia, גַּבְיָא Leuit. 22. in Tharg. Ierosolymitano, Silonem vel lippum significat. alij Incisa habentem labia interpretantur. Sed cùm R. Schelomoh & D. Kimchi dicāt חרוץ quod est in Hebræo, esse שנכרך ריס של עין quod habet supercilium oculi ruptum, quo facto solēt supercilia ipsa extrorsum prominere; sequitur, cùm is qui sic est affectus, vocetur Silo, meam expositionem esse rectam. Ad hoc facit quod in eodem Tharg. Leuitic. 21. pro תְּבַלֵּל בְּעֵינוֹ Lippitudo in oculo eius, legitur, vt citat Aruc, sed per He in fine גַּבְיָה Lippus. & dicit quædam exemplaria habere גַּבְיָע, quasi Elatus vt collis. In Venetianis est גַּבְיָה quod hîc non quadrat. גְּבָה Excelsum esse, superbire. Psalm. 131. Hinc גַּבְרָא Altum, excelsum, in Complut. manuscrip. in Veneto גּוּבְאָה Iob 5. Reperitur etiam גַּבְיָן pro חרוצים Sollicitis, frugi, qui vndiquaque rem faciunt & colligunt. Pro. 21.

גַּבַּח Gibbus, & גַּבְחַת seu גִּבְחַת Gibbositas, & caluitium. Leuit. 13. in Hebræo, vt exponit Sanctes: apud alios tamen est Re caluaster גַּבַּח, & גַּבַּחַת Sincipitis caluitium.

גַּבְיָטִימוֹן Exactor nummorum. in Ber. rab. cap. 42.

גְּבַל Primò significat Pinsere. in Vaic. rabb. cap. 6. & 29. & Psal. 92. in Midras. & in Schem. rabb. cap. 30. Inde גְּבַל Pistor. Secundò significat Terminare. Inde גְּבוּל Terminus. & גְּבַלַת תָּאוּכוֹת Prædicamentum qualitatis. in Commentariis. Est etiam nomen אומה populi. Et omnis terra Israel præter Hierusalaim vocatur גְּבוּל. Item גַּבְלָא est idem quod שׂעִיר in Tharg. Ierosolymitano. Gen. 14. Hinc forsan, inquit Elias, dicti sunt הַגִּבְלִים Gibelim populi. Et גַּבְלִית vel גַּבְלוּת est אוצר Thesaurus. Et גְּבוּלִין vel גּוּבַל Est calcatio hominis circum lineam. Tertiò גְּבַל Syriacè significat Effingere, formare. Roman. 9. Inde ܓܒܘܠܐ Psalmator. in Alphabeto Widmanstadij. Et ܓܒܝܠܬܐ idem est quod πλάσμα, Figmentum Roman. 9. & Massa, conspersio. Galat. 5. Item גַּבִּילִין est Nomen portæ, quæ est in medio cælorum. in Zohare col. 375.

גְּבִין Gibbus. Leuit. 21. iuxta R. Abraham. sed R. Schelomoh interpretatur lingua Gallica שורצ'ילדיש *Sourcilleus*, id est, Silo vel superciliosus. & sic Tharg. Ierosol. דגבנוי חפיין עינוי Is cuius oculos tegunt supercilia: in plurali גְּבִינִין Palpebræ, idem quod עפעפים Leuit. 14. Prouer. 6. & 30. Et גְּבִינוֹתָא vt legit Venetum & Elias, Supercilia eius. Prouerb. 6. Aruc & Complut. meliùs גְּבִינָהָא. Item ܓܒܝܢܐ Vertex. Luc. 4. גּוּבְנָא Caseus. pluraliter גּוּבְנִין Iob 10. & 1 Reg. 17. גְּבִיגִי כַּרוּז Nomen viri proprium.

גִּבְעוֹל Idem quod Hebraicè גִּבְעֹל Calamus lini. In plurali גַּבְעוֹלִין Exod. 9. גִּבְעַת Collis. 2 Reg. 2. quod tamen Hebræum est. Item, vt ait Elias, omne גבע & גבעה in Hebræo pro loco acceptum, transfertur à Tharg. per גִּבְעָה vel גִּבְעָתָא: quemadmodum גבע בנימין Ghebah Biniamin, Tharg. גִּבְעַת דְּבִנְיָמִין Ghibgath, id est, Collis Biniamin. 1 Regum. 13. & ibidem 15. גִּבְעָתָא דְשָׁאוּל Collis Saul. & גִּבְעַת עָרְלוֹת Collis præputiorum. in plur. גִּבְעָתָא Colles. Soph. 1. aliâs גּוּבְשָׁתָא vt annotatur in margine veteris exemplaris manuscripti ab Hispania allati, & vt citat D. Kimchi in Commentariis.

גְּבַר Vir, Iud. 3. & forma emphatica ܓܒܪܐ Deuter. 1. In plurali גַּבְרִין Viri. 2 Reg. 2. & גּוּבְרִין Ios. 7. & in Daniele גִּבְרִין & גִּבְרַיָּא Viri, & גּוּבְרַיָּא Genes. 19. Inde נַחַל מַגְבַּר Fluuius rapidus, vehemens. Amos 5. & ibidem גַּבַּר verbaliter significat Roborare, confortare, & præualere. Eccl. 10.

LITERA GHIMEL.

ג

גִּמַל Quæ Ghimel Hebræis dicitur, quasi Retributio, tertia est Alphabeti litera, & à Syris sic effertur Gomal, significatque propriè Camelum. In numeris ג valet 3. & quando duobus insignitur punctis sic, ג valet 3000. vel quando infernè ei affigitur linea hoc modo ג: vt iam dictum est in Olaph, & Beth. Hæc litera nunquam ancillatur, sed semper est radicalis.

גְּאָה Superbiuit, gloriosus fuit, eleuatus est. Et accipitur tam in bonam quàm in malam partē, estque communis radix tum Hebræis, tum Chaldæis & Syris. vt Exod. 15. Inde גֵּוָה Superbia, fastus. Daniel. 4. & גֵּיוֹתָן idem quod גֵּאֶה Superbus, elatus. Iob 40. Rabbini dicunt גֵּיוֹתָן cum patach, & גֵּיוֹתָנָא Superbus. Esa. 28. quidam Magnificentiam vertit. In plur. גֵּיוֹתָנִין & גֵּיוֹתָנְיָא Psalm. 136. & Esa. 2. & גֵּיוֹתָנָא Elatus. Prou. 15. aliâs rectiùs גֵּיוֹתָנְיָא Elati. in Complut. גָּאוֹן & גָּאוּת sunt merè Hebraica, significantque aliquando Gloriam, magnificentiam, amplitudinem. Germanicè Herrlichkeit. Chaldaicè גַּאוּתָא Exod. 15. & גֵּיוֹתָא Ezechiel. 28. Aliquando Superbiam, fastum, elationem, arrogantiam. Germanicè Hoffart. Idem גֵּיוֹתָנוּתָא Psalm. 31. Hinc est, quòd & Sapientum quidam, qui post Amoraim venerūt, גְּאוֹנִים vocantur: vt R. Scheira Gaon, R. Seadiah Gaon: & dicit Elias se auditione accepisse cur ita vocati fuerint, videlicet eò quòd exercitati fuerint in Misnah, in quo sunt 60. tractatus: גאון enim in Ghimetria, id est, arte numerandi per literas, valet 60. in Thesbi. Inde ܓܐܝܬ Splendidè, magnificè. Luc. 16. Et ܓܐܘܬܐ Syrè, Gloria, magnificētia, celsitudo. in lib. Rit. Seu. Patriarchæ. In Ithpael ܐܬܓܐܝ Floruit, viruit. Iob 8. secundum quosdam. at alij meliùs, Creuit, exaltauit se. Item גְּאוּתָנִין Superbia. Ezech. 16. in Venet. corruptè. proinde lego cum exemplari Complut. גֵּיוֹתָנִין Superbi. vt sit nomen toar. Et חַגְאוֹנִים Domini, magnates. in Commentariis. Item גֵּיאָא est בְּרֵגֵע Nomen loci. Deut. 1. Et גְּאוּגָאֵי Gentes impiæ, à loco suo sic dictæ. in Aruc.

גְּאַל Polluit, inquinauit. Inde תְּגֻאֻלַּת Sordes. Isa. 4. Significat etiam Vlcisci seu redimere, vt & Hebraicè. Inde גָּאַל דָּמָא Vltor sanguinis. Numer. 32. Aliâs cum Iod scribitur גָּאִיל, Elias verò גְּאִיל.

גַּאֲלָק siue גּוּאַלְקָא siue גּוּאַלְקָא idem quod שקא Saccus. in Aruc. in plurali גּוּאַלְקָאן Sacci. Thr. 5.

גִּבֵּב Ordinis duplicatorum, Collegit, congregauit. Exod. 5, & 3 Reg. 17. Inde סִיגָא גִּבְיָא Argentum selectum, aliis collectum. Prouerb. 16. Et גִּב חַמָּס Mulcta tributi. sic רְמָא מִגְבִּיתָא Imposuit mulctam seu tributum. 4 Reg 23. Et Isa. 3. מַגְבִּיתָא Collecta, vel munus colligendi tributi. Item גַּבֵּי in Pael, ordinis quiescentium in vltima, significat Exigere, colligere. Oseæ 8. In passiuo אִתְגַּבִּי Mulctatus est. Exod. 21. Item in infinitiuo לְגַבּוֹת Ad exigendum censum: in coniugatione Pael.

Inde גַּבָּאי Exactor, impositorum receptor. in Vaic. rab. cap. 25. & in Ber. rab. rap. 24. Secundò גְּבָא significat Eligere; & גְּבִיתָא Electio. ad Rom. 11. & Collecta. 1 ad Corinth. 16. In plurali גְּבִיתָא Collectæ. ibidē.

Tertiò significat Vlcisci, punire, arguere. in Zohare.

Quartò גְּבָא ponitur pro הָנָה Auferre, remouere. Prou. 25. & Eccl. 8. Quintò גָּב idem est quod יבש Siccauit, aruit. Genes. 8. quære גָּנַב. ibi enim scribitur גָּנוּבוּ Aruerunt.

Sextò idem significat quod כפף Incuruare. Hinc גַּב quoque idem est quod צלע Latus, costa, ob curuitatem sic appellata. Item Tergum, dorsum, quod multas habet costas. hinc plural. גַּבֵּיהֶן Supercilia, altitudines vel tubera earum. in 1 cap. Ezech. bis aut ter. Septimò גַּב significat idem quod סל Lapidibus viam sternere. Item pro hisce Hebræis ואשימה נפשי בכפי Et posui animam meam in manu mea. est in Tharg. וּמְסַרִית נַפְשִׁי כְּעֵל גַּב לְאִתְקַטְלָא Et tradidi animam meam quasi in eminenti vel excelso loco, vt occideretur. Iud. 12. Alij expo-

binus fuit celebris eodem tempore quo Hillel, cuius suprà meminimus. Et dicitur Sammai quasi Cælestis, מן שמים à cælis, vt & הילל Laudabilis, seu Lucifer. Hi duo Rabbini ob summam doctrinam qua cæteris præcelluerunt, multa millia discipulorum habuere, sub quibus prima facta sunt schismata in Israel. Sæpissimè horum familiæ in Misnah memorantur. Scribunt autem sine punctis שמאי.

Item בשכ"מ valet, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד id est, Benedictum nomen, gloria regni eius in æternum & semper. In Zohare.

בָּרַר vt iam suprà diximus, significat idem quod לון Manere, pernoctare, diuertere, hospitio sese recipere. Iud. 19. Inde בֵּית מַבָּתָא, vel vt scribunt alij, מְרָתָא, Diuersorium, hospitium. Ios. 4. & Genes. 43. Et כְּעַרְסַל מְבַתּוֹתָא Tanquam tugurium hospitij, vel à diuersorio. Compluten. legit מְבַתּוֹתָא. aliâs, sed malè in Venet. & R. Schelomoh מְכַתּוֹתָא. Isaiæ 1.

Secundò בַּת est Mensura quædam liquidorum, quam vulgò Aman vocant. Ezechiel. 7. vide suprà.

Tertiò בּוּתָא est Apostema.

Et בַּתִּין Cadiua. 4 Reg. 19. sed perperam. quære in Caph.

Quartò בַּת Hebraicè est Filia; inde in Commentariis בַּת אַרְעָא Filia terræ, id est, מכה תחת הרגל Percussio seu vlcus quod est sub pede. in Aruc.

בַּת חוֹרִין רוּח רעה est Spiritus malus. in Aruc.

בַּת דִּינָא Filia iudicij, iudicij rea. in Aruc.

בַּת מִזְגָּא Filia mistionis, est auis quædam. in Aruc.

בַּת נִירָא Radius textoris. in Aruc.

בַּת עַיְנָא Foramen quod est in medio molæ. in Aruc.

בַּת עִיזְרָא Medicamentum quo pili amouentur ob decorem. in Aruc. בַּת תִּיהָא Filia olfactionis, foramen operculi vegetis; vide Aruc in ת"ה.

בַּתְּוָתָא Porca campi, terra elata inter duos sulcos. Bahal Aruc annotat in aliis codicibus reperiri בַּתְוָתָא per ב.

בַּת קוֹל Filia vocis, vox cælitus emissa. Psalm. 71. in Midras. Et apud Rabbinos piæ memoriæ legitur, יוֹצֵאת בַּת קוֹל Egressa est filia vocis. Item: אֵין מַשְׁגִּיחִין בְּבַת קוֹל Non curam habent de filia vocis. Et dicunt Bath kol non esse propriè vocem, sed vocis filiam, cum qua ministrabant aliquando postquam defecisset prophetia. Hæc Elias. Et paulo pòst subdit, ובעלי הקבלה אומרים שהוא קול של מדה אחת הנקראת קול וא"ו כן הוא: Id est, Et periti doctrinæ de Diuino auditu, dicunt vocem esse cuiusdam proprietatis (diuinæ) quæ vocetur קול, & fortassis ita est.

בְּתוּלָה & בְּתוּלָא Virgo. Ezechiel. 9. & Iud. 19. In plurali בְּתוּלָן שַׁפִּירָן Virgines pulchræ. Amos 8. & בְּתוּלָתָן Esther 2. & בְּתוּלָתָא Exod. 22. & Thren. 5.

Item בְּתוּלִין Virginitas. Iud. 11 & Syrè בְּתוּלוּת Virginitas. Lucæ 2. Significat etiam שושן סתום Lilium clausum, & terram non cultam, & plantam nouellam.

Item בְּתוּלוֹת Vectes.

בָּתַר Idem quod אחר Post. & בָּתַר כֵּן Postea. Item בָּתַר בתר significat contra, in, aduersus. Actor. 25. & בָּתַר כְּוָתָא Postea. in Misnah. Et Syrè בָּתַר בָּתַר בתר בתר Sigillatim. Gallicè *L'vn apres l'autre.* Actor. 11.

Inde בַּתְרֵיתָא Nouissimum, vltimum. 1 Regum 29.

Item בֵּיתָא בַּתְרָאָה Domus posterior seu nouissima. Haggæi 2. Idem בַּתְרָאִי. In plurali בַּתְרָאִים Posteriores. Recipitque hæc particula post se affixa. vt בַּתְרוֹהִי Post eum. & pro מִמָּחֳרַת redditum est יוֹמָא בַּתְרוֹהִי Dies crastinus. in Elia.

בַּרְקָא Fulgur. in plurali בַּרְקִין 2 Regum 22. Item בַּרְקָא Laudabilis. vnde & equus בַּרְקָא Laudabilis dicitur. Et tabulatum exiens extra murum, quod lingua Etrusca dicitur *Ballatoio.* Item Funis, qui ex pilis confectus est. in Aruc. בְּרִיקָא Defectus potentiæ visiuæ, Germanicè secundum auctorem Aruc, שטרבלינט.

Capitur etiam בּוּרְקָא seu בּוּרְקוּ pro קשה Duro & forti: à forti vino sic dicto. בּוּרְכָּמָא idem quod אהלים Aloë, species aromatica. Prouerb. 7. melius tamen, si cum Elia & Complutensi codice בּוּרְכָּמָא legamus, Crocus. בָּרְקָן Smaragdus. Ezech. 28. & Exod. 28. iuxta Kimchi est Chrysolithus.

בַּרְקָנְיָא nomen plurale, est Species quædam spinarum, equulei. Iud. 8.

בָּרַר de quo iam suprà, Purificauit. Isa. 1. Inde Peil, בָּרִיר Mundus, purgatus. Habac. 1. & בְּרוּר Discretio. in Commentariis. & בְּרִירוּת Puritas. 2 Regum 22.

הִתְבָּרֵר Patuit, clarum fuit. Hinc רְאָיוֹת בְּרוּרוֹת Argumenta clara. in Commentariis.

בַּרְשָׁן in Venet. & בַּר שָׁאן in Aruc: idem quod ערום Nudus. 1 Regum 19. R. Menachem, ait R. Schelomoh, audiuit ex Arabe quodam quòd ברשן idem sit lingua Arabica, quod משוגע Insanus, furiosus. At D. Kimchi dicit esse in emendatissimis codicibus בַּיְשָׁן Impudens, petulans: & sic inuenimus in exemplari Complut. manuscripto.

בַּרְשַׁנְיָא Filius mutationis, immutatus, semimutatus. in Aruc. נִבְרַשְׁתָּא Lucerna. Sophoniæ primo. vide in Nun.

בְּרַת & בְּרָתָא Filia. de quo iam suprà. Item בְּרָתָא est Genus abietis vel cedri. Alij pluraliter legunt בְּרָאתֵי Abietes. Psalm. 104. vt & Cant. 1. & בֵּירָתִין 2 Reg. 6. iuxta Aruc. alij enim, vt habes in בִּירָוָן aliter legunt. & בַּרְיָתָא Deuteronom. 24. in Thargum Ierosolymitano. secundum Aruc aliâs בְּרִיוָתָא, vt Elias & exemplar Venet. Cæterùm horum & בִּירָוָן Elias radicem esse putat בָּרָה.

בַּשִּׁיל in Pael, Coxit. 3 Regum 19. & in fœminino בַּשִּׁילַת. Hinc בְּשִׁלָא מְבַשָּׁל Coctile coctum. Exod. 12. licet alij בַּשְׁלָא scribant, & per infinitiuum exponant. nihilominus, vt ait R. Abraham, est nomen toar. & בְּשִׁילָא Coctus. Numer. 6. Inde בִּישׁוּל Condimentum, coctio. Prouerb. 23. & pluraliter בִּשּׁוּלִין Coctiones. nam quod in Venet. בִּישׁוּלָן legis, debet vt Complut. בִּישׁוּלוֹ legi, Condimenta eius.

Item תַּבְשִׁילָא Pulmentum. Iud. 6. alij meliùs Coctionem & Ius exponunt: est enim in textu Hebræo מָרָק, quod idem significat. Hinc כֹּחַ חַמְבַשֵּׁלֶת Virtus digestiua. in Commentariis. Item בַּשֵּׁל significat Maturescere. Genes. 40.

בְּשָׁבִיל idem quod למען vel בעבור Propter. in Ber. rabb. cap. 87. particula frequens in Commentariis. בָּשָׁן Nomen loci. & בּוּשְׁנִי Oliua non faciens oleum.

בַּשַּׂר in Pael, Annunciauit, euangelizauit. Psalm. 40. reliqua habes in בסר. בְּשַׂר Caro. Daniel. 7. & sic sæpe in Hagiographis. in aliis per ס, vt בְּסַר חַי Caro viua. Leuitic. 13. vide suprà. בְּשַׁקֵּר בצבר idem quod בקר Inquisiuit. Psalm. 27. in Bahal Aruc & Elia. alij enim codices habent לְבַקְּרָא Ad quærendum. vbi ipsi legunt לבשקרא.

בּוּשַׁשׁ Primò idem est quod אחר Tardare, vel nectere moras. in Aruc, vt Hebræis.

Secundò בֹּשֶׁשׁ Est quædam mixta coctura, vel temperatura. Bahal Aruc & Elias כל דבר שיאכל בפת בשש שמו id est, Quicquid cum buccella comedi solet, dicitur בשש. Iob 6.

Item בִּישׁוּת Facies turbata.

בש"ש in Rasse tevoth valet בֵּית שַׁמַּי Domus Sammai, Rab-

בְּרוּחִין Hirci: legit Elias Pſalm.50. & 66. alij בְּרַחֵיָא & בְּרַחְיָא. singulare in Aruc eſt בְּרִחָא. בַּרְטִיָא idem quod מקרח Terebellum, vel ſecundum alios רומח Lancea. in Aruc.

בַּרְיוּכְנֵי Genus auis magnæ. in Aruc. בַּרְיוֹן idem quod ליסטים Satelles, nequam, vel qui Italicè dicitur *Spadacino*. in Sche.rabb.cap.30. בְּרִית Catena compedum. in Aruc.

בְּרֵיתָא Filia. Geneſ. 30. lege vt ſuprà בְּרַתָא.

בְּרִיתָא Terminus. Prouerb.30. Compluten. habet בִּירְיָאתָא quaſi Creaturæ. & ſequitur בְּאַרְעָא In terra, vbi Venetum legit בְּרַיָתָא eſt qui putat legi debere בַּרְיָתָא pro exterioribus terræ. בְּרִיתִי Latro. in Aruc.

בְּרַךְ ſeu בְּרִיךְ Benedicere, beneprecari. Geneſ.24. & 1 Regum 2. בְּרִיךְ Benedictus, laudatus. Iud. 17. In plural. בְּרִיכִין Pſalm. 115. & בְּרִיכָא Benedicta. 1 Reg.25. Accipitur etiam in Commentariis pro Salutare.

Inde בִּרְכָתָא Geneſ.27. & ܒܪܟܬܐ בְּרוּכְתָא Syriacè, Benedictio. Lucæ 9. In plurali בִּרְכָן Ioſue 8. & בִּרְכָתָא Prouerb. 10. & Geneſ.49. & בִּרְכָיָא Deuteronom.28.

Secundò בָּרֵךְ ſignificat Genuflexit: Daniel.6. inde בֶּרֶךְ Genu. Iſa.45. Tertiò capitur pro חפר Fodere, arare, propaginare. בְּרֵיכְתָא Piſcina. 2 Regum 2.

Quartò בְּרַךְ accipitur pro קנן Nidificare. Inde בְּרִיכָא eſt קן Nidus, & pullicies: Gallicè *la couuée*. aliâs בְּרִיכָא.

Sed בּוּרְכָא ſignificat Ignauiam. in Aruc.

בַּרְכִּיר Corium quod artifex ponit inter genua. in Aruc.

בּוּרְלָא Lapis onychinus, vel beryllus. Exod.25. & Cantic.4. בִּירְלָא. in plural. בִּירוּלִין Iob 28. בַּרְלוּעַם eſt Lignum quod ponitur circa collum iumenti, ne ſe mouere poſſit, quando à medico curatur.

בְּרַם idem quod אך Verùm, vtique, profectò. Iud. 6. & Ioſ. 3 Capitur etiam pro אף Etiam, quinimò. Iob 32. בַּרְמְיַהֵם Filius calefacientis: & capitur pro guloſo. בַּרְמַכְרַע Filius ſternentis, cubantis.

בַּרְמַחַוְיַתָא Filius annunciantis, id eſt, Seruus ruta ciuitatis noſcens. בַּרְנַפְחָא Filius fabri, dictus eſt Rab. Iochanan. eſt & nomen auis. בַּרְנִיוֹת Eſaiæ 2. 14. Amos 1. & 2. Palatia, habitacula. ſic vbique legit Elias. alij vt ſæpiùs בִּירָנִית & בִּרְנִית puto erratum eſſe qui aliter habeant.

בַּרְנִיוֹת Viduæ. in Vaic.rab. vbi dicitur, Et mulier ſi fluxerit.

בּוּרְנִי Idem quod ספינה Nauis, trieris, liburnica. Iſaiæ 34. & in plural. בּוּרְנָיָא Deuter.28. in Tharg. Ieroſol.

בַּרְנַט Coculum, quod Italicè dicitur *Cucumo, Ramino, Licetto*.

בַּר נַפְלֵי Filius cadentium, dicitur Meſſias.

בַּרְנִירָא Iugum paruum, quo aſſuefaciunt iuuencos.

בַּרְפַּחְתֵּי Filius procerum, illuſtris, generoſus, nobilis.

בַּרְנַק eſt Species צעיף ſindonis. בַּרְנָשָׁא Filius hominis, paſſim in nouo Teſtamento. Et מָתְבַּרְנַשְׁנוּתָא Humanitas, vel humanę naturę aſſumptio. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ.

בְּרַס idem quod נחק Rugiuit, vociferatus eſt. Iob 6. Complut. melius; legit enim מַכְרִיז pro מַבְרִיס quod nuſquam alibi reperitur.

בּוּרְסִי & forma emphatica בּוּרְסְיָא Græcum eſt βυρσεύς, Coriarius. Actor.9. & Cantic.1. in Midr.

Et בּוּרְסְקִי Locus vbi parantur coria. בּוּרְסִיף Nomen regionis. בַּרְסִיטִי Iracundus, à כִּיס Ira. Geneſ.40. forſan legendũ בַּנְסִיכִי à בָּנַס quod tam in Daniele quàm in Eſther reperitur, aut à נכס, quod ponitur Gen.34. Samuel.20. & multis aliis in locis, modò pro עָצַב Contriſtare, dolore afficere; modò verò pro זעף. Nam in Bahal Aruch, nec in Elia ברסיטי legitur. nec puto סיס vſquam inueniri pro Ira. Certè Geneſ. 40. vbi in Hebræo eſt וַיַּרְא אוֹתָם זֹעֲפִים Et vidit eos triſtes: Tharg. reddidit וַחֲזָא יָתְהוֹן וְאִינוּן נְטִירִין. בַּרְסָם Pleureticus, quaſi filius veneni lethiferi. Et Arabicè בַּר סָאמַן Lithargia.

Capitur etiã pro קצף המים Spuma quæ in ſuperficie aquarum naſcitur. בַּרְקָשָׁא Publicanus, exactor, vel vrbis præpoſitus, aut gubernator. בַּרְשׁוּרָא Murulus, antemurale.

בַּר שַׁטְיָא Filius ſtultitiæ, id eſt, ſtultus.

בְּרַץ Effluere. vnde מְבוֹרָץ Exuberans, ſuperplenum: in Aruc. אַבּוּרְצָיָא Fimbriæ. in Aruc. בִּירוּצִין Genus lapidis precioſi. Iob 28. Exemplar Complutenſe habet בִּירוּרִין forſan Gemmæ, à puritate ſic dictæ.

וְשַׁבְרָא תְּמִית טְנָנָא דְּבוּרְיַתָא : בַּרְיוּתָא vt Et ſtultũ interficiet æmulatio, vel ſtudium ſtoliditatis. Iob 5. בַּר in Raſſe tevoth valet בַּרְבִּי, vel בֵּן רַבִּי Filius Rabbi: hoc Hebræum, illud Chaldæum. Syri dicunt & בִּיר, vnde compoſita dictione apud pleroſque poëtas Hebræos, cùm ſuis carminibus nomẽ ſuum obſignant, בִּירְבִּי pro בִּיר רַבִּי Filius Rabbi. Etſi ineptè Iudæorum nonnulli, vt infrà in ר docebitur, efferunt רְבִּי.

Valet & בְּרֵאשִׁית רַבָּה Geneſis magna, commentarij nomen in Geneſim, ex quo hic multas voces notauimus.

Item בַּר אַמּוֹרָאִי Peritus artis vrinatoriæ, ſciens natare ſub aqua. בַּר אַרְיָא Nomen auis: ſunt qui accipitrem בְּרוּרְיָא ſiue בַּרְאַדְיָא dici exiſtiment. בַּר אוּשְׁפַּדְתִּי fuit Rabbi Papa, cuius mater dicebatur Huſpadathi.

Item בְּרוֹאָא בֵּרוֹאָה Græcè βέροια, Beræa, vrbs Macedoniæ, quæ hodie vocatur Veria. Act.20. Eſt & oppidum huius nominis in Cœleſyria.

בַּרְבֵּל idem quod חלבון Albugo, album quod eſt in ouo vel in oculo.

בַּרְבַּר ſiue בַּרְבּוּר Capus, vel auis ex Barbaria: vt בַּרְבּוּרִים אֲבוּסִים Dicunt, inquit Elias, quòd ſit auis pinguis, veniens è Barbaria, quæque quotidie ſuper menſam Salomonis apponebatur. 3 Regum 4. in Hebræo. in Tharg. עוֹפָא פַּטִימָא Aues pingues, quas, inquit D. Kimchi, quidam ſunt qui dicunt eſſe העופות המסורסים Aues caſtratas: id eſt, Capos.

Vnde עַמָּא בַּרְבָּרָאֵי Populus barbarus. Pſalm.114.

Sic בַּרְבַּרְיָאה Barbaria. Geneſ.10. in Tharg. Ieroſolym. vbi textus Hebraicus habet Thogarma.

בֶּרֶג Sedes, manſio, ſignum cæleſte. in Zohare. בִּרְגָן Burgus, Burgenſis, ciuis. in Ber.rab.cap.36.

בּוּרְגָן Hoſpitium. in Commentariis. & בּוּרְגָנִין Suburbia. in Vaic.rabb.cap.7. בַּרְגָּזָא Deut.14. in Tharg. Ieroſolymit. ponitur pro עֲזָנִיָּה aui, quam volunt à forti volatu ſic dictam. Noſter interpres & Septuag. Halyæetum conuerterunt. Hunc Santes Gryphem vel gryphum transfert.

בַּרְדָא Grando: Ioſue 10. & Exod.9.

בּוּרְדֵל Lupanar. Italicè *Bordello*, Gallicè *Bordel*. in Aruc.

בַּרְדְּלַס Genus animantis, aut ſecundum alios, ſerpentis, quod in ſeptennio fit fœmina: quidam putant eſſe beſtiam illam cuniculis infenſam, quam vernaculè vocamus *vn furon*.

בַּרְדְּנִיקוֹס Vir cuius ſtatura excedit aliorum proceritatem.

בַּרְדֵּס חולי בני מעיים eſt Infirmitas viſcerum, dyſenteria. in Aruc. Item pannus non ſutus. in Aruc.

בּוּרְהָנָא mendoſè Venet. per Beth. ſcribendum eſt enim כּוּרְהָנָא per Caph. à voce Syra כְּרָא quæ infirmari ſignificat. Vide Bahal Aruc. כּוּרְהָנָא verò eſt Infirmitas, ægritudo, vt in Caph dicetur. Prouerb.18. בַּרְהַמְרוּדִי Calefaciens ollas, in Aruc. בִּרְהָאנָן Arabicè, Experientia, demonſtratio, probatio. בְּרָה Cibare, ad epulas inuitare. 2 Reg.3.

בְּרוֹשׁ Abies. Plural. אֲצֵי בִּירָוִין Ligna ברושים abietina. 3 Regum 5. Ezechiel.27. & Iſaiæ 41.

Item בִּרְיָא Forma Geneſ.29. in Tharg. Ieroſolymitano. vide in Reſch רִיָא: nam hîc malè Santes ב radicalem conſtituit, cùm idem ſit quod coniunctio In.

בְּרַז Perforauit, fixit. 1 Regum 18. & 26. Inde אֲצֵי בִּרְזִין Ligna perforata, aptata pro muſicis inſtrumentis. 2 Reg. 6. vt ex voce corrupta corruptè exponit quidam. legendum enim eſt vt in antecedenti radice habes cum Complut. codice בִּירָוִין Abietes. vel בִּירָתִין vt Aruc. בְּרִיז idem quod חלך vel ערוגה vt exponit D. Kimchi, Semita, vel ſulcus: vt בְּרִיז רוּבְשָׁא Sulcus mellis. 1 Regum 14. malè quidam verbaliter Iuit, fluxit; Santes Ambulationem exponit.

Et בַּרְזָא Corrigia, aluta. בַּרְזִינָא Genus eſt menſuræ. in Aruc. בַּרְזִית Filius oliuæ. in Aruc.

בַּרְזָרָע Filius ſeminis, vel ſementis. Deuteronom.28.

בַּרְזְלָא Ferrum. Deut. 2. & Ioſ.6. & ſic vbique in Lege & Prophetis. ſed in Iob, Pſalm. & Prouerb. per Pe פַּרְזְלָא.

Et בִּירְזִלִין Lapis pretioſus. Exod.28. in Tharg. Ieroſolym. vbi forſan legendum בִּירוּלִין, vt in eo loco בּוּרְלָא Beryllus Onkelos etiam habet. Item בַּרְזִלִין ſunt מנחיגין Duces, præfecti, principes. Cant. 1. vt Elias interpretatur in ſuo Meturgheman. בר׳ל in Raſſe tevoth valet, בְּמַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה In oratione ſeu ſermone doctorum noſtrorum fauſtę memoriæ.

eorum eligeret Dominus, qui cum ipsis in Apostolatus dignitate cooptaretur in locum Iudæ proditoris. ibidem.

Item בר אבא בַּרַבָּא Barabas, filius patris, nomẽ famosi illius latronis quẽ scelerati Iudæi emittere maluerunt, vt Dominum gloriæ crucifigerent. Itẽ in Ben Syra, בַּר דְּלָא בַר שַׁבְּקֵהּ עַל אַפֵּי מַיָּא וְיִשְׁוֹט: id est, Filiũm, qui non est filius, relinque in superficie aquarum, vt natet. Prouerbium quo Vziel filius Ben Syra monet imprimis habendam esse curam, vt filij immorigeri castigentur, quò ad meliorem frugem redeant. Siq̃ autẽ adeò peruicacis & obstinati ingenij fuerint, vt spreta omni leui castigatione, tanquã effrenes equi, aut duræ ceruicis muli præcipites ruant in dies in vitia maiora; præcipit vt vel extremo supplicio puniantur, puta aquarum suffocatione, si non à parentibus eorum, saltem illis conniuentibus, & quasi permittentibus. Habes etiã בִּיר pro Filio, Iob 18: nec verò vnquam huius plur. reperies, sed pro eo vsurpant בְּנִין. In fœminino בְּרַתָּא & בְּרַת Filia. & Syrè בַּרְתָּא. Secundò בְּרָא significat Creauit. Gen. 1, & 2. Isa. 42. & Psal. 51. Indè בְּרִיתָא Creatio, vel creatura. Isai. 29. Et בִּרְיָת, aliâs in Kimchi בְּרִיאָת Amos 7. in plur. בִּרְיָין Creaturæ. Ezec. 1. Itẽ בּוֹרֵא Creator. vnum ex epithetis Dei. in Alphabeto Syriaco Widmanstadij Cancellarij. & cum affixo לְבָרוּיֵהּ Creatori earum. ad Rom. 1. Tertiò בָּרָא est Campus, ager, siluestris. vt חַיַּת בָּרָא & חַיְוָת בָּרָא Idem. Iob. 5. Bestia campi, fera. 2 Reg. 21. & Exod. 22. Quartò בְּרָא à quo Prou. 24: יִתְרוּנֵי, in Venet. In Compl. יַבְרִיוּמִי, quod forsan est scribendum יְבָרְיוּהִי, ponitur pro יְעָמוּהוּ Detestabuntur vel execrabuntur eum. Est qui putet exponendum esse Deuorabunt eum. nescio verò an liceat nobis deducere à בַּר, vt sit sensus, Desolabunt eum. quòd si huius thematis esse volumus, exponendum esse iudicarem, Foras eiicient eum, id est, Tãquam profanum aliorum cõsortio illum existimabũt indignum. Quintò בָּרָא est idẽ quod חוץ Extra, præter, excepto. Germanicè sunder, Italicè *senza*.

Idem בַּר Ios. 22. & recipit literas seruiles à fronte: vt לְבָרָא Foras, ad extra. Gen. 15. & מִבָּרָא Forinsecus, extrinsecus, deforis. Ios. 6. מִלְּבָרָא Ab extra. 3 Reg. 6. & לְמִבָּרָא Leuit. 3.

Fiunt quoque hinc adiectiua: vt אֶשָּׁא בַּרְיָא Ignis extraneus. Leuit. 16. vt habent quidã: ego verò reperio אִשְׁתָּא נוּכְרָיְתָא Idẽ. מַקְדְּשָׁא בָּרָאָה Sanctuarium exterius. Ezech. 44. דָּרְתָא בַּרְיְתָא Atrium exterius. Ezech. 10. Item תּוֹר בָּר Bos siluestris. Psal. 50. & תַּרְנְגוֹל בָּרָא Gallus siluestris. ibidem. Hinc etiam בַּרְיְתָא Scholium, commentarius, quicquid extra textum tractatur: quo nomine vocant etiã Expositiones, quæ extra Hierusalem in exilio à Rabbinis editæ sunt. Et Syrè בַּרְתָּא Vici, plateæ. Luc. 14. Sextò בַּר est idem quod רשות Licentia, facultas. accipitur etiam pro muro paruo.

Item בַּרְתָּא Ouum. Luc. 11. בִּירְתָּא Aedes, palatia. Prou. 1. cuius singulare habes Ezr. 6. בִּירְתָּא Palatium. quidã Castrum & metropolim exponunt.

בָּרַר כ״ו Ordinis duplicatorum, idem est quod צרף Purgare, dilucidare, declarare, discernere, mundare, tergere, polire. Hinc לֵב בָּרִי Cor mundum. Psal. 51.

& בָּרִיר atque בָּרִירָא Purus, mundus. Iob 32. & Psal. 19.

Et בִּירוּר Puritas, policies. in Cõment. Idem בַּרְרוּתָא Mundities, nitor, puritas. Act. 2. idem בְּרִירוּת Psal. 18. & 2 Reg. 22. Et בָּרִירוּ Serenitas. Exod. 24. Inde בּוּרְיָתָא שֶׁל תּוֹרָה Certitudo, vel claritas Legis. in Comment. Et בּוּרְיָתָא Purificatorium, conflatorium, vel fornax. Esa. 1. Porrò בּוּר & בּוֹרָא vt interpretatur Elias in Thesbi אָדָם שֶׁאֵין בּוֹ לֹא תּוֹרָה וְלֹא דֶרֶךְ אֶרֶץ נִקְרָא בּוּר פֵּרוּשׁ שׁוֹטֶה וּבַעַר: id est, Homo qui neque in Lege, neque in ciuilibus rebus versatus est, vocatur בּוּר id est Stultus, fatuus. vt Prou. 12.: וְסָנֵי מַדְּסָנוּתָא הוּא בּוּרָא Et qui odit correptionem stultus est. In plurali בּוּרִין Stulti, fatui. cap. 22. eorũdem. Rectè quidem si sensus Hebræo respõderet, & sequentia non essent corrupta: cùm ideo in Hebræo sit עָבְרוּ וְנֶעֱנָשׁוּ Transgressi sunt & mulctati sunt: rectè Complutensis codex עָבְרוּ וְאִתְגְּבִיאוּ Præuaricati sunt, & mulctati sunt; quãuis rectius sine Aleph scriberemus אִתְגְּבִיו, venit enim à גְּבָא de quo suo loco. Elias verò scribit אִתְגְּבִיאוּ. vide תּוּך. Est etiam בּוּרְיָא Lignum super quo infirmi se sustentant. Exod. 21.

Item בּוּר est שִׂיחַ Vepres, dumetum. Isa. 7. Præterea reperio בַּרְיוּתָא מַחְרָא Stoliditas ad contentionẽ prouocans. Pro. 25.

Idem בּוּרְיָתָא in Complutensi exemplari, in Veneto ברייתא

יוקר המאכל Caritas victus, egestas annonæ. Isaiæ 4. in plurali בּוּצְרָתָא & בַּצּוֹרְתָא Caritates. Isa. 58. & Ier. 14. Horum primum quidam Sitim, vel Tempus siccitatis exponunt, quòd in Hebræo sit עִצְחוּת; alterum Prohibitionem, quòd בצר aliquando Hebraicè Prohibere sonet. בִּצּוּרְתָא autem Ezech. 41. est interprete R. Schelomoh בית גבוה Domus excelsa, arx, munitio. quam expositionem sequitur R. Dauid. בֶּצֶר est Nomẽ vrbis & asyli. Deut. 4.

בָּק Primò significat דבק Adhærere, amplecti. Secundò בְּקָא בטא idem est quod חפש Scrutari, inuestigare, perquirere, probare, approbare. vt 14. ad Rom. Inde בּוּקָא Experientia, probatio. ad Roman. 5. Et בָּקִיא interpretatur Elias, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה חֶרְגֵּל בְּאֵיזֶה לִמּוּד אוֹ בְּאֵיזוֹ מְלָאכָה id est, Is qui vsum habet alicuius disciplinæ vel alicuius artis. Pluraliter בָּקִיאִים Vnde vbi textus Hebraicus habet, Gene. 49. וּלְבֶן שִׁנַּיִם מֵחָלָב Et albus, seu albedo dentium præ lacte: Tharg. Ierosolymitanum habet בָּקִיאִין בַּהֲלָכָה Exercitati in consuetudine ritũue. aliâs בַּקְיָן reperio, sed nõ ita rectè. בָּקִיאִים autem Experti, exercitati, callentes. frequens in Cõmentariis. Inde venit & nomẽ בְּקִיאוּת Exercitatio, practica. Germanicè Gewentich.

Item בַּקִּאִים Fractiones. in Sch. rabb. cap. 25.

Præterea בַּקָּא est idem quod זבוב קטן Musca parua, cimex. Et בּוּקִי est idem quod בקבוק Lagenula, metreta, cœnophorum. Sed בּוּקָא est Os anchæ siue coxæ. בּוּקָא verò est nomen loci. בְּקִיוֹן Derisio, ridiculum, lasciuum quid. Auctor Aruc interpretatur עניין ליצנות Negotium scommaticum vel scurrile. Item בַּקְיָנוּס idem quod חצצרת Buccina, tuba. Aliâs בּוּקִינוּס in Vaic. rab.

בַּקִּילָטָא & בַּקְלָס Baculus: in Midbar Sinai cap. 19. & בַּקְלָאנִין Baculi. Cant. 1. in Midras.

בִּקְעָרָת & בִּקְעָתָא Campus, planities. Deut. 34. Significat etiam בְּקִיעַ Riuum vel fossam מבקוע, hoc est, ab eruempendo sic appellatum. בּוּקְפָּא Indigentia, necessitas. in Zohare.

בָּקַר Primò significat idem quod בקש Quæsiuit, inquisiuit. Psalm. 26. & Ezr. 4. Secundò בָּקַר est Liberare: & הֶבְקֵר Libertas: in Midb. Sinai cap. 1. Et Exod. 13. in Tharg. Ierosolym. בקר significat Dimittere, liberare.

Quartò significat idem quod לקח Verberauit. Inde Leuit. 19. בְּקִירָתָא est idem quod מלקה Verberatio, vel inquisitio quæ fit per verbera; quam ideo sic dictã vult Haghaon, quòd corrigia bouis fieret verberatio; R. Schelomoh & Aben Ezra, quòd negotium inquireretur. His addit Kimchi aliam expositionem. nempe בָּקָר à quo בְּקוּרָתָא idem esse quod פֶּקֶר Dimissio vel libertas. sic enim dicit vidisse se in Misna, & in Tharg. Ierosol. vt habes suprà, vbi legitur וְתִבְקְרוּן יָתֵהּ Et dimittetis eam. Exod. 23. Item בִּקּוּר in Commentariis significat Visitationem. בַּקְרָנוּתָא & בָּקְרוּתָא est idẽ quod פקר Præsumptio, temeritas. 1 Reg. 17. & Ier. 23. Hinc בַּקְרִין Temerarij, nimia licentia effrenati. Iud. 9. Alij exponũt liberos, libertate donatos. בָּקוּרֵת Est Armentum.

Item בַּקְרָא בטרא Grex. Matthæi 8. בַּקְרוּתָא Gene. 18. vt habet Aruc; nostra verò exemplaria תּוֹרֵי Boues: & Deut. 7. בַּקְרַת in Tharg. Ierosol. secundum eundem Aruc. at in Onkelos בַּקְרֵי Armenta. est, interprete eodem Aruc, מקום ששם עומדים חשורים Locus in quo stant boues, bouile. In plurali בַּקְרָן Armenta, vel bouilia. Isa. 7. & 65. בַּקְרַקְיוֹן Nomen loci. Thren. 1. in Midr.

בָּקַשׁ Quærere, velle, rogare.

בַּקְתָּא est בֵּית קָטָן Domus parua, quatuor tantùm cubitorum: vnde vocatur בִּיצַקְתָּא, quasi מקום צר Locus angustus.

בַּר כ״ו & בְּרָא Primò idẽ est quod בן Filius. Exo. 1. & Ezech. 18. Reperitur etiam in textu Hebraico Prou. 31. vbi sic scribitur, מָה בְּרִי מָה בַּר בִּטְנִי Quid fili mi, quid fili vteri mei? & Psal. 2. נַשְּׁקוּ בַר Osculamini filium. Inde בַּר נָשׁ Filius hominis, homo. Et בַּר תּוּלְמַי בר תולמאי Filius sulcorum meorum, vel frumentum sulcorum meorũ, non autem filius Ptolemæi, vt vult Galatinus: nomen vnius ex duodecim Apostolis, Bartholomæus. Act. 1. Et בַּר שַׁבָּא בר שבא Barsaba, filius Sabathi, cognomen Iosephi iusti illius, super quẽ, & Matthiam vndecim Apostoli iecerunt sortem, vt probarẽt vtrum

וּבְעֻלָתָהּ Intrabis ad eam, & maritabis eam, id est, mariti debitum reddes ei. Cæterùm Rabbini vocant etiam בְּעִילָה vbi quis cum aliis mulieribus rem habet: vt cùm dicunt, הַבּוֹעֵל אַרַמִּית קַנָּאִין פּוֹגְעִין בּוֹ: Id est, Qui subagitat mulierem Syram, æmuli impetum faciunt in eum, Item שֶׁבַע בְּעִילוֹת בָּעַל אוֹתָהּ רָשָׁע Septem subagitationibus rem habuit cum ea impius.

Item כָּל בְּעִילוֹתָיו בְּעִילַת זְנוּת Omnes coitus eius sunt coitus scortationis. Est autem differentia inter בְּעִילָה & בִּיאָה: nam בִּיאָה vocatur primus congressus, quo vir coit cum muliere. Hinc est quòd in plurali numero non dici solet בִּיאוֹת sicut dicimus בְּעִילוֹת. Hæc Elias. Item בָּעַל Rem habere cum vxore, iure mariti vti, Deut. 21. & 24. בָּעַל & בָּעִיל Maritus, patronus, dominus. Iudic. 13. & Exod. 21. Et בְּעִילְתָא כלה Nupta viro. ad Galat. 4. Hinc Inimicum & hostem Chaldæi & Syri vocant בַּעַל דְּבָבִין Ios. 21. Sic בָּעִיל דְּבַב Habens inimicitias. 1 Reg. 18. & בעל הכבות Inimicitia. ad Ro. 8. vide דְּבַב. Inde בַּעַל-זְבוּב Babylonicè, Hebraicè בַּעַל-זְבוּב id est, Magister muscę, vt Nicander μύαγρον vocat quendam serpentem. Et בָּעִיל קְיָם Vir fœderis, confœderatus. Iud. 9. & בַּעֲלֵי יְרִיחוֹ Ciues Iericho. Iosu. 23.

בַּעַל טַעַם Auctor consilij vel decreti. iuxta R. Schel. מזכיר ובעל דברים לסדר המכתב Commonefactor & dictator sermonũ in digerenda epistola. Esdr. 4. Item בַּעְלָא Nomen idoli Baal.

בְּעַץ Calcauit. Psalm. 91. perperam in Venet. repone ergo ex Complut. manusc. בְּעָט. Et בְּעִיץ Plumbum. Ier. 32. & Ezech. 22. Idem בַּעְעָא Numer. 31. in Tharg. Ierosol. Onkelos אַבְעָא vt habes in Aleph.

בְּעַר כלה Primò significat Excutere. Inde Isa. 17. & 24. בִּיעוּר זֵיתָא Excussio oliuæ. Secundò בְּעַר Ardere, conflagrare. Exod. 3. In Pael Accendere. ibidem 35. בְּעוּרָא Idem est quod לַפִּיד Lampas. Isa. 62. & בְּעוּר Gen. 15 & Iob 12. Pluraliter בְּעוּרִין Lampades. Iud. 7. בְּעוּרַיָא Faces. Iud. 7. & מַבְעוּר Incendium. Isa. 30.

Tertiò בְּעִירָא est idem quod בהמה Iumentum, bestia, animal. Deut. 3. & Psal. 8. Et בְּעִירָיָא כהרה idem quod Græcè ἀνήμερος, Immitis, incultus, quasi bestialis. 2. ad Timoth. 3. Item בּוֹעֲרָא ponitur pro תּוֹרָן id est, Malus nauis, Isa. 30. alij legunt per Daleth. vide בּוֹעֲרָא suprà.

בְּעַת כלא Terruit. Psal. 18. 1. Reg. 16. & 2. Reg. 22. Hinc בִּיעוּתָא Terror, pauor. Iob 6. Inde forsan etiam illud בַּעֲתָא quod positum est pro גערה Increpatione. Prou. 13. de hoc iam habes suprà, & adhuc in עת reperies. in plurali בְּעוּתִין Terrores. Isa. 21. בְּפָנֵי עַצְמָם Per se, seorsum: frequens in commentariis Rabbinorum.

בִּיצָא & in plurali בִּיצִין, sunt interprete R. Dauid מקומות חבוצה Loca cœnosa. iuxta R. Schelomoh מרשק Gallicè *Maresq*, paludes. Isa. 14. & Ezech. 47. alij cœnum simpliciter interpretantur. Tertiò בּוּצִין & בּוּצִינָא idem est quod נר Lucerna. 1 Reg. 3. Pluraliter בּוּצִינָא Lucernæ. 3 Reg. 7.

Item בּוּצִינָא significat Cucumeres. Numer. 11. Præterea est חור של ריחיים Foramen molæ, & ציר הדלת Cardo ianuæ.

בְּצָבֵץ Scaturiit, foras emisit. In Sche. rab. cap. 1. בְּצָא est Inuestigare. hinc Participium בָּצֵי Indagans. Pro. 20. de quo iã suprà. Inde מִתְבַּצֵּי Scrutabile. Et מבצינותא מְבַצִּינוּתָא Inuestigatio, perscrutatio, inquisitio. in lib. Rit. Seu. Patriarchæ. Et אִתְבְּצָא Diiudicatus est, peruestigatus est.

Inde מִתְבַּצָּא Diiudicatur. Gallicè, *Il est recherché*. 1. ad Cor. 14.

בּוּצִית est רוּגִית id est, Nauicula leuissima. sic autem dicta est, vt Pagnino videtur, eò quòd etiam in ביצה scilicet in ouo agi posset, vel potiùs in loco cœnoso & palustri. quæ est enim nauigij conuenientia cum ouo? בּוּצָל Cepe. In plurali בּוּצְלֵי Numer. 11. & בְּצַלְתָּא in Aruc. Item בְּצַלְצוּל dicitur esse בַּצַּל שֶׁל יַעַר Cepe syluestre, vel raphanus.

בְּצַע כלא Idem quod פתת Fregit, concîdit in frusta. Leui. 2. Inde בִּיצוּעָא, & plur. בִּיצוּעִין Frusta, concisæ partes. ibid. Significat etiam Arbitrum agere, inter partes pacem componere.

בְּצַר כלג est idem quod גרע Prohibuit, imminuit. Iob 15. אִתְבַּצַּר אתבצר Destitui, minui, egere, deficere. 1. ad Corinth. 1. Inde בְּצִירָא בצירא ponitur pro עעיר Minima. Matthæi 2. Et בְּצִירוּתָא בצירותא paruitas. 1. ad Corinth. 4. Et בְּצִירָאוּת Minus. 2. ad Corinth. 12. Item בּוּצִירְתָּא aliâs בְּצִרְתָּא, secundum Kimchi est

cepti, & honoris ei ab ipso Achab habiti, fracto fœdere contra ipsum mouit bellum, suisque præcepit militibus, vt contra nullum alium, cuiuscunque conditionis esset, pugnarent, donec ipsum Achab trucidassent. Quod ita factum est, & sic rependit ei Benhadad infidelissimus & ingratissimus pro bonis & honore, mala & dedecus. Vide Peruschim in libellũ Ben Syra. Secundò בְּסַר בסר significat Condemnare, reprehendere. 1. epist. Ioan. 3. Tertiò significat Nuntiare, euangelizare. 2 Reg. 18. Inde מְבַשֵּׂר Nuntius: & בְּסוֹרְתָּא aliâs בְּשׂוֹרְתָּא Nuntiatio. 3 Reg. 2. & בְּסוֹרָא aliter בְּסוֹרְתָּא 2 Reg. 18. Quartò significat idem quod חקר Inuestigauit. Prou. 28. iuxta Pagninum. ego verò Spernere exposuerim. nam etsi Hebraicus sermo est יַחְקְרֶנּוּ Inuestigabit eum: tamen cùm fiat mentio diuitis sapientem præ se ferentis, quem disquisiturus esset prudens pauper, Disquirendi verbum in malam partem sumitur, quod contemptui æquiualet; & sic R. Abraham interpretatur: ait enim דל יוכל לחקור ברבר שהוא רכם בעיניו Pauper poterit eum (diuitem) in eo negotio, in quo se sapientem reputat, disquirere. quasi dicat, In eo ipso pauperi erit contemptui. Item בְּסָרָא est Caro. Iud. 6. in quibusdam locis per ש scribitur. Et בּוּסְרָא est בּוֹסֶר Fructus vitis immaturus, vua acerba. Isa. 18.

בּוּסְתָּן Idem quod גַּן שֶׁל אִילָנוֹת Hortus arborum. in secundo Tharg. Esther. בִּסְתָּק & בּוּסְתָּקָא est כלי של רבש Vas apiarium, aluearium. בִּסְתַּרְקִי sive בּוּסְתַּרְקִי Puluinar, ceruical. Item בְּסָתַר בסתר Retrò, pone. & recipit affixa בָּסְתָּרִי Retrorsum a me. לְבַסְתָּרֵהּ A tergo eius, Gallicè *En cachette*. & לְבַסְתָּרְהוֹן Ioan. 6. & alibi frequenter in Euangeliis.

בְּעָא כלא & בְּעִי in Pael, ordinis quiescentium in vltima, Primò idem significat quod שאל Petiuit, postulauit, rogauit, implorauit. Iud. 20. Inde בְּעוּתָא & בָּעוּתָא Petitio, deprecatio, oratio. Dan. 6. Item בָּבָעוּ O, obsecro: Iosuæ 7. Secundò significat Quærere. 1 Reg. 14. & 19.

Tertiò idem est quod שמח Exultauit, vel רנן Laudauit, cantauit. Psal. 42. & 95. & Isai. 12. Inde בִּיעָא & בִּיעָא Exultatio. Isa. 16. & 24. Idem בוּעָת Iob 20. & in secundo Tharg. Esther cap. 1. נְמִרִין בָּעֲיָין Pardi exultantes, gestientes.

Quartò est מהר Festinauit, accelerauit. Deut. 32. & Psalm. 71. Inde אַבָּע 1 Reg. 22. ponitur pro מהרה in Complut. & in Kimchi, id est Fac properare, accersi. Inde מַבְעָין Expediti. Num. 32. & אִתְבַּעוּתִי 2 Reg. 4. & בְּאִתְבַּעוּתִי לְמֶעְרַק Cùm properarem fugere. Psal. 31. Item בַּעְתָּא Idem est quod גערה Increpatio. Prouer. 13. sic bis in eodem capite. at Aruc legit עָתָא quod Contritionem significare videtur. Elias etiam scribit בַּעֲתָא, sed forsan radix est עאת, inquit: alij volunt thema esse עות. alij בעת, & tunc significaret Terrorem. vide infrà in his omnibus. Quintò בַּעְבַּע significat Bullas facere, tumere. Inde בוּעָתָא ponitur pro פצע Liuor, tumor. Prou. 20. idem בוּעָתָא 23. eorundem, licet alij aliter legant. vt habes suprà; retine tamen cum Aruc hanc lectionem.

Et בַּעְבַּלְבָּא Tumor cordis. Prou. 21. malè: proinde scribendum cum Complut. פְּתִי Latitudo. nam in Hebræo est רחב. & Esa. 8. legitur פְּתֵאי אַרְעָא Latitudines terræ tuæ. Idem בוּעָה.

בְּעַד vel בְּעָא אַבְעָר in Aphel, significat Peregre abesse. Lucæ 20. בּוֹעֲרָא ponitur pro תּוֹרָן Lignum erectum instar mali nauis. Isa. 30. sic citat Aruc, & non explicat: & Elias quid sit se nescire ait, sed nescio num rectiùs habeant Venet. Biblia per Resch בּוֹעֲרָא Fax quæ in altioribus locis ad ostendendam noctu viam poni solet: *Fare* Galli vocant. בעה in Rasse tevoth valet בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם Auxilio Domini. Et cum iod בעה״י id est בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ Auxilio Numinis celebrandi. vide suprà בה״. Item בעה״ז valet בְּעִנְיָן הַזֶּה In hoc negotio.

בְּעַט כלא Calcauit. 2 Regum 22. Calcitrauit. Deut. 32. & Act. 26. Item Psal. 18. & Isa. 10. vbi quidam, Declinauit, vertunt.

בַּעַל vt interpretatur Elias in Thesbi, כָּל לְשׁוֹן בְּעִילָה שֶׁבַּמִּקְרָא אֵינוֹ בָּא רַק עַל הָאִישׁוּת לְל שֶׁהַבַּעַל מְשַׁמֵּשׁ עִם אִשְׁתּוֹ: Id est, Omnis acceptio Baal quæ in Bibliorum contextu reperitur, nullum congressum nisi cum vxorata significat: vult dicere, Cùm maritus coit cum vxore sua: exempli causa: vt תָּבוֹא אֵלַיִךְ

suprà. בֵּינַתַּיִם Intermedium tempus, quod inter caput anni, & diem propitiationis fluit. in Zoh. בֵּן In Rasse tevoth valet בֵּן נַפְתָּלִי Filius Naphthali, Rabbinus, cuius in Bibliis lectionem sequuntur Orientales Iudæi, nomine Iacob filius Naphthali. בָּרוּךְ valet בָּרוּךְ נוֹתֵן לְיָעֵף כֹּחַ בְּנֹלָּךְ Laudetur qui lasso robur tribuit. Sumptum ex Isa. 40. Id in fine librorum scribunt: & sæpe totum illum versiculum eius capitis ante penultimum, cui præponunt dictionem בָּרוּךְ. Et בְּנֹלָּךְ וְאֵעִי Vbi posteriores literæ faciunt sic: וְלָאֵין אוֹנִים עָצְמָה יַרְבֶּה Et viribus defecto virtutem adauget.

Est Vas quoddam ministeriale. idem בִּיסָא. Sed בִּיסִי est Genus herbæ spinosæ, quæ citra læsionem in manum recipi non potest.

בְּסָא כֹּסֵא Ordinis quiescentium in vltima, significat Despicere, contemnere. Matth. 18.

בָּסָא Idem quod פְּשִׁיעָה Passus, gressus. בִּיסָנָא Lutum. Iob 8. vide iam suprà. & etiam in Caph. nam alij aliter legunt. בּוּסִיטָא est Velum faciei. in Zohare. col. 243.

בַּסִּילְיוֹס Græcè βασιλεύς, idem est quod מֶלֶךְ Rex, vel שַׁלִּיט Princeps, dominator. Item בַּסִּילְיוֹן Rex, Augustus Cæsar.

בַּסִּילִקִי βασιλική, est פַּלְטִין גָּדוֹל Palatium magnum, Basilica. in Ber. rab. cap. 69. & in Sch. rab. cap. 15. בְּסַעְדָּא valet בְּסַעְדָּא וְרַשְׁמָיָא vel בְּסִיעַ Auxilio cælorum, id est, diuino. Chaldaicum est.

בְּסַם Dulcescere. quidam Inebriare. Exod. 15. Psalm. 65. & Deut. 32. Inde בַּסִּים קָל Dulcis vos. Ezech. 33.

Et בּוֹסְמָן atque בּוֹסְמָא Odor suauis, aroma. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. & בֹּשֶׂם Idem. Exod. 30. & בּוּשְׂמָא. In plurali בּוֹסְמָנִין & בּוֹסְמָנִין Ruth. 3. & 3. Regum 3. & בּוּסְמָנָא atque בּוּסְמָנָא Numer. 24. & Exod. 30. Item בְּסִימוּתָא & בְּסִימְתָא Suauitas, dulcedo. Psalm. 16. & 90. Et בּוּסְמָנוּ ponitur pro רוֹקֵחַ Pigmentario. Exod. 37. Tertiò בְּסַם בּוֹשֵׂם significat Vngere, condire aromate. Marc. 14. & Gen. 50. in Tharg. Ierosol. & Exod. 3. vt בּוֹסֶם מְבֻסָּם Aroma conditum.

Et אֶתְבַּסָּם אֶתְבּוֹשֵׂם Lætari. ad Rom. 15. & in Commentariis. Inde בְּסִימָאוּת בּוֹשֵׂמוּת Suauiter, lubenter. Marc. 6. Quartò אִתְבַּסָּם in Commentariis significat, Incorporari. בְּסִימָא vt scribit Elias, vel vt est in Complut. בְּסָמָא, aliàs in Venet. בְּכִמָּא quod mendosè apud quosdam legitur כּוּסְמָא, idem quod שֶׁמֶן Vnguentú, vel pinguedo. Prou. 21. ibidem cap. 27. בְּשִׂמָא idem significat. Elias habet בְּסִים. בסמ״ג in Rasse tevoth valet בְּסֵפֶר מְגוּרַת גָּדוֹל In libro præceptorum magno. Sic בסמ״ק est, בְּסֵפֶר מְגוּרַת קָטָן In libro præceptorum paruo. Duplex est apud illos liber in legis præcepta.

בָּסַס Idem est quod רָמַס Calcauit, conculcauit. Ier. 12. in Hebræo. Inde בְּסִיסָא Basis, fundamentum. Pluraliter בְּסִיסִין Bases. 3. Reg. 7. בּוּסִינָא, & in plurali בּוּסִינִין Lucernæ. in Zohare sæpissimè.

בספ״ק valet בְּסוֹף פֶּרֶק קָמָא In fine capitis primi. Et cum Vau ministrante ובסו״פ pro ובסוף Et in fine &c.

בָּסַר כָּסַר Primò idem est quod בָּזָה Contempsit, despexit. Iud. 19. & 1. Regum. 2. In fœminino בְּסָרָה 2. Reg. 6. Inde בְּסִיר Despectus, contemptui habitus. in Abdia. בְּסִירִין Contempti. Malach. 2. Et בַּסְרָנוּתָא & בּוּסְרָן vel בְּסִרְנוּתָא Despectio, contemptus. Ezech. 7. & Iob 12. Item בְּסוּרְתָא secundum Eliam, iuxta Venet. & Psalt. Nebiens. בְּסִירוּתָא, Complut. בְּסַרְנוּתָא, & in fine Psal. וּבְסַרְנוּתָא דְגַיְוָתָנָא Et despectus superborum, pro quibus malè in Elia, Venet. & Nebiens. Psalt. מְבַסְרְנָיָא וְגַיְוָתָנָיָא Contemptores & superbi. nam in Hebræo est בּוּז לְגֵאוֹנִים Despectus superbis. Psal. 123.

Et מְבַסְרְנָא Contemptor. Act. 13. Quod propriè nomen est. nam Benoni coniugationis Pael est מְבַסֵּר, vt in Prouerbiis Ben Syra: מוֹקִיר מְבַסְּרוּהִי רָאוּי לְחַמְרָא id est, Qui honorat contemptorem suum, similis est asino. Quo prouerbio, vt Iudæi exponunt, monet Ben Syra, nullum honorem exhibendum esse ei qui te spernit ac despicit. Et adducunt exemplum regis Achab, qui cùm abiret ad Benhadad impium regem Syriæ, honorandi causa, admonitus fuit à propheta, vt eum interficeret. Qui prophetæ non obtemperans, non tantùm non occidit eum, sed potiùs fœdus cum eo iniit, dás ei ciuitates totius Ramoth Gilead, & restituens illi regnũ suum. Verùm paulò pòst Benhadad immemor beneficij accepti,

בָּמָא & כֻּמְתָּא בְּמָתָא. In plurali בְּמָתָא & בְּמִין Excelsa, altaria in excelsis locis. Ezech. 20. & 3. Reg. 15. Vnde R. Kimchi dicit 3. Reg. 3. Mosem ædificasse altare æneum in excelsis, in quo sacrificabatur Deo, vsque dum extructum fuisset templum: ad cuius exemplum gentes quoque cœperunt erigere phana in omni colle, & sub omni ligno frondoso. Capitur proinde בְּמוֹת aliquando pro columnis & gradibus quibusdam, in quibus recitabatur Lex.

Significat quoque בְּמֵרֵי in Commentariis Quicquam, aliquid. בִּימָה Græcè βῆμα, Suggestum, tribunal, spectaculum, id est, Locus vnde aliquid spectatur. Psal. 44. & 114. in Midras. * Item בְּמָה Vnde, in quo: dictio composita frequens in Commentariis. במ״ג In Rasse tevoth valet בְּמָא מְצִיעָתָא Porta media: nomen tractatus in תלמוד. במ״א valet בַּר מִן א״ id est, Præter vnum. Sic במ״ב valet בַּר מִן ב״ Præter duo. במ״ג Præter tria, & sic deinceps, in Masoreth præcipuè. Et in Zohare במ״ט id est בַּר מִן ט״ Præter nouem.

בִּימוּס Idem quod אבן חצובה Lapis incisus, seu במות, Germanicè Alter, id est, Altare idolo in excelsis dicatum. in Ber. rab. cap. 53. & in Schem. rab. cap. 9. & 31. במ״ש In Rasse tevoth valet בְּמִלּוֹת שׁוֹנוֹת in dictionibus diuersis, frequens in Kimchi, pro quo in nonnullis exemplaribus interim scribitur integrè בְּמָה שֶׁאָמַר In eo quod dixit. Et in Zohare במ״ש est בְּמֹשֶׁה In Mose.

בְּנָא בֹּנֵא Aedificauit, extruxit. ordinis quiescentium in vltima. Ios. 8. Inde בִּנְיָן & בִּנְיָנָא Aedificium, ædificatio. Ezech. 40. & 42. & Eccles. 3. Hoc etiam nomine Hebræi vocant vnam & præcipuam ex tribus orationis partibus, scilicet Verbum, quod sit radix, thema, primitiuum, fundamentum & basis, cui tota linguæ structura innititur, & superedificatur. Pluraliter בִּנְיָנִין Eccles. 2. aliâs in Elia בִּנְיָנִין, quod forsan positum est pro בָּנָן Filiabus. vt בֵּי בִּנְיָנִין Domus puellarũ. sunt enim qui שְׁרוּת Pulchras puellas captas in prœlio interpretantur, vt R. Abraham. Respondet autem שְׁרוּת huic בֵּי בִּנְיָנִין. Elias non exponit. Inde בְּנַאי & בָּנַי Aedificator. in Commentariis. Item בֵּן Filius, quasi parentum ædificium. In plurali בְּנִין Ios. 17. & forma emphatica plurali בְּנָנָא Filij Gen. 31. Sed בְּנָא vel potius בַּת Filia, habet in plurali בְּנָן Filiæ. Gen. 29. & בְּנָת Iosu. 17. & בְּנָתָא Gen. 6. Prou. 31. & in regim. בְּנָת יִשְׂרָאֵל Filiæ Israel. 1. Reg. 1. Inde בֵּן בִּטְיַח Filius Batiach dicitur homo qui habet pugnum ingentis magnitudinis, & quasi capitis instar. בֵּן אֶלְעָשָׂא Ben Elassa, filius Elhassa, nomen fuit viri celebris & locupletis. בֵּן אַלְמָנָה Filius viduæ dicebatur, qui mortuo patre paruulus remansit, à matre vidua sic cognominatus. בֵּן אֶרְזָא Qui præpositus fuit instrumentis musicis templi. בֵּן בְּרִית Filius fœderis dicitur Israel. בֵּן גַּוּ Filius interior, id est, intestinum.

בֵּן דִּינָאי Filius Dinai, dicitur latro & homicida; qui & בֵּן דָּן Filius Dan dicitur. בֵּן חֲכָפֵל Species reptilis est. בְּנֵי מְעֵיָא Filij viscerum, interiora. Psal. 77. in Midr. בֵּן עָרֵל Filius incircuncisi, id est, Stolidus & ignauus. בֵּן צִיּוֹן Filius Zion, dicitur homo celebris. בֵּן פְּקוּעָרֵי Filius scissæ, inuentus in ventre animalis scissi. בֵּן קְמָצָר Dicebatur qui inter quinque digitos capiens quatuor calamos vice vna scribebat nomen Domini Tetragrammaton יהוה. בֵּן תַּמְלִיאוֹן Est nomen dæmonij cuiusdam, quo suadente ceremonialia Legis præcepta per Titum abrogata, Iudæi denuò renouarunt.

בִּין בֹּין vel בוּן ordinis quiescentium in media, Intellexit. vide iam suprà. Inde בִּינָתָא & בִּיוּנָא Intelligentia, intellectus. Prouerb. 1. & 9. & בִּינָה & בִּינָתָא Prouerb. 21. & Iob. 12. בְּנוּת שִׁקְמָה Morus arbor, vel potius sunt תְּאֵנִין לְבָנִין Ficus albæ, quamuis Santes pro ficis albis notauerit בְּנוּת שׁוּחַ. Et בְּנוֹת שֶׁבַע est Species ficus.

בְּנַס Ponitur pro קֶצֶף Irasci. Esther 2. hinc nomen בְּנָס & בִּנְסִים Ira, indignatio. Dan. 2. & Eccles. 2. licet non ignorem esse inter Grammaticos de hac dictione contentionem. Menachem enim, vt ait Elias, Beth radicalem esse contendit, vt profectò est Esth. 2. & Eccles. 2. reliqui seruilem esse volunt. de hoc vide Eliam. Quin & reperiò אַפֵּי בְּנִיסָתָא pro פָּנִים נִזְעָמִים Facies iratæ. vbi mendosè in Venet. scribitur per Caph כְּנִיסָתָא Prou. 25. בְּנִיתָא est Species piscis, aut secundum alios, Vermis. בֵּינוֹנִי Idé quod אֶמְצָעִי Medius, mediocris; & בֵּינוֹנִית Media, mediocris. à בֵּין deriuatum, de quo

בְּלַם כלם Clausit: item obmutuit. Inde לישן בְּלִים Lingua præpedita, muta. Isaiæ 35. & Obturauit seu obligauit os. 1.ad Corint.nono.

Secundò significat idem quod בעט Calcitrauit.in Vaic.rab. cap.12. בולמוס Est חולי מחמת רעב Infirmitas propter famem, hoc est, illi qui hac infirmitate laborant, etiam post cibum esuriunt. De quo 1.Reg. 21. in Kimchi.Græcè enim βελιμία talis morbus dicitur,& βελιμιάζω est Valde esurio. Apud Rabbinos legitur מִי שֶׁאֲחָזוֹ בּוּלְמוּס Si quem inuaserit vel apprehenderit Bolmos. Stolidi homines dicunt esse genus herbæ,quæ Bolmos vocetur; in quam si incidat quispiam, afficiatur magna fame,adeò, vt si non habeat quod edat, statim moriatur. Sed hoc à veritate alienum est. Significat enim Bolmos morbum quendam; qui si hominem inuadat, facit, vt multum edat, & nũquam saturetur. In Arũc exponitur שֶׁבּוּלְמוּס נִקְרָא בִּלְשׁוֹן יָוָן גָּרוֹנוֹ שֶׁל שׁוֹר לְפִי שֶׁאוֹכֵל הַרְבֵּה כַּשּׁוֹר: id est, Bolmos lingua Græca vocatur guttur bouis,eò quòd homo, qui (laborat hac infirmitate) multum edat, instar bouis. Elias in Thesbi. vbi Aruc videtur alludere voci βῶς & λιμὸς, quasi βέλιμος detracto per Apocopen Sigma, quod non tamen guttur bouis sonaret, sed fames bouis. βέλιμος verò idem quod βελιμία, Grauis fames.

בַּלְנָאי Dominus balnei,aut thermarum.in Vaic.rabb. capite 18. & Esther 6. in Midr. בּוֹלִין Græcè βῶλος, Gleba.in Ber.rabb.cap.15. בֶּלֶן est Vermis,& operculum dolij, seu וילון Velum. Est etiam חותם של טבעת Signaculum annuli, & tunc scribitur בְּלִיוֹנָא. Item בְּלוּגִיא est Filum margaritarum. Italice *Filse*, Gallicè *Vne enfileure de perles*. וּבַרַאבְּיָא וְאַסְחֵי יַתֵּיהּ Et balneator qui lauit eum. in secundo Tharg. Esther cap.5.& בֶּלֶן in Aruc & Elia,est בעל המרחץ, Lingua Germanica Badez vel Badhez, Dominus Balnei.

בָּלַס Permiscuit,contaminauit. Inde בְּלוּסִים Contaminati. in Ber. rab. cap.28. Et בּוּלְסָא est Frustum magnum vitri,seu speculum vitreum. in Midb.rabb.cap.2.

בְּלוּסָא Pasta ex farina non excussa. בַּלְכְּטֵר est רובח קשת Balistarius, sagittarius. Et בַּלְכְּטְרָא Balista. In plurali בַּלִיצְטְרָאוֹת in Tanhuma. & בְּלִסְטְרָאוֹת Vnde R. Schelomoh exponens locum illum Exod.14. ויסע עמוד הענן ויגמר id est, Et profecta est columna nubis. &c. sic ait, לחבריל בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל לקבל חצים ובְּלִסְטְרָאוֹת של מצרים; id est, Vt separaret inter castra Ægyptiorum, & inter castra Israelitarum, ad recipiendum sagittas & iacula Ægyptiorum. בַּלְסָמוֹן Balsamum, genus vnguenti siue aromatis suauissimi, cuius, vt alicubi refert Plinius,Iudæa in primis ferax est.Canticorum 7.

בְּלַסְפֶּמִיאָה Blasphemia: & בְּלַסְפֶּמִיסוֹן Blasphemus.

בְּלִיעָה Isophagus,guttur deuorans. בְּלָעֲדֵי Idẽ est quod Hebraicè בְּלָעֲדֵי Præter, sine, absque. Matth.10. בַּלּוּעָא Hamus, sic dictus quòd illum deglutiat piscis. Matth.17. Et מוּבְלַעַת Absorpta.in Comment. בִּלְעָם Nomen proprium viri. Num.22. sic appellatus quòd בִּלְעָם perdiderit populum malo suo consilio. Vel dicitur בְּלָא עָם Absque populo, quia non fuit ei pars cum Israel.

Item בְּלַע כלע significat Vapulauit, cæsus est, vulneratus est, passus est. Luc.12. & 22. & בְּלַע Deglutiuit, absorbuit. Exod.7.& Numer.17.

בְּלוּפְסִין est Species herbæ amaræ: alij dicunt esse Genus ficus.

בְּלַץ כלץ Exortus est. Marc.4.

בְּלוּרִיתָא est ציצות של שיער Coma,vel cincinnus: aut,vt alij dicunt,Rasura, quæ fit in angulis vtriusq; mandibulæ. in Ber. rab.cap.8. & in Vaic.rab.cap.13.

Porrò בֵּלָר dicitur esse צעיפת הנשים Peplum mulierum,quo caput inuoluunt. Et בּוֹלְרָא accipitur pro יבול הארץ Fructu terræ, id est, pro מס הארץ Tributo terræ: Psal.118. in Midr. Pluraliter בּוֹלְרִין Tributa,quæ quis pendit pro vsufructu fundi emphiteutici.

בְּלַשׁ כלש Idem quod חפר Inuestigauit, scrutatus est. Genes. 31. 1.Regum 14. & Soph.1. in coniugatione Pael. מְבַלְּשִׁין בָּתֵּי Scrutantes domos. Esa. 22.

בַּלְיָתָא secundum auctorem Aruc est חֲתִיכָה שֶׁל בֶּגֶד בָּלוּי Frustum panni veteris.

בּוּכְיָא Radius textoris, instrumentũ continens filum. Germanicè Spul, Gallicè *la Nauette*.

בִּיכוּמִין Chirographum manu propria scriptum. Psalm.6. in Midr.

בְּכֵין Idem quod אז Tunc. Iosu.8. & מִבְּכֵין Idem quod מאז Ex tunc,ab hoc temporis momento. 2.Regum 15.

Inuenitur etiam בְּכֵן pro לכן Propterea. Iud.10. Ideo,idcirco.1.Reg.27. Item בּוּכְנָה significat Pistillũ. בכמ"ר In Rassetevoth valet: בֵּן כְּבוֹד מַעֲלַת רַב אוֹ רַבִּי Filius gloriæ celsitudinis Rabbi. Quod sermonis genus ex Italica lingua sumpsisse videntur. & sine Resch,בכ"מ valet בֵּן כְּבוֹד מַעֲלַת Filius gloriæ celsitudinis: vel transpositum בכ"מ id est, בֵּן מַעֲלַת כְּבוֹד Filius celsitudinis gloriæ. בָּכַר Primogenitum statuere, primogenitura donare.Nume.21.& Leuit.2. Hinc בְּכִיר Tempestiuus,Genes.4.in Complut. בּוּכְרָא Primogenitus.vt Ios.16.& Num.18. In plurali בּוּכְרֵיא Psal.135. בָּכִיר Temporaneus. Deut.11. & בְּכִירִיתָא ponitur pro מלקוש Serotina, temporanea,pro quo perperam in Veneto בְּכִירִיאָתָא Prou.16. & בְּכוּרָא Fructus præcox, maturus. Esa.28. & Hos.9. Inde בְּכוּרִין Primitiæ. 4.Reg.4. & בְּכוּרֵיָא Numer.28. בְּכִירוּתָא Primogenitura, ius primogeniorũ. Idem בכרותא בּוּכְרוּתָא Syrè.in lib.Rit.Seu.Patr.

בַּכְרָא Primus muri circuitus. בַּכְרִיָא Genus herbæ.

בְּכוּשְׁרוֹת Elegia,flebilis cantus,à בָּכָה Fleuit, & שׁוּר Cantauit. Psal.67. in Hebraico textu. Vide quæ in hunc locum scripsi, inquit Pagninus,in meis Cõmentariis; sed vide potius ipsius Dictionarium Hebræum in themate כשר (nam Beth seruile est) vbi post Kimchi & R.Abraham exponit כושרות Compedes, vel compedum annulos.

בָּלַי Confudit,commiscuit.Isa.3.Idem בָּלְבַל 2.Regum.& in Commentariis. & בִּלְבֵּל, vt Gen.11. אֲרִי תָּמֵן בִּלְבֵּל Quia ibi confudit. Radix est בלל,& geminatur prima radicalis inter secundam & vltimam. Estque frequens eius vsus in coniugatione Piel vel Pael. Inde בִּלְבּוּל idẽ quod עֵרְבּוּב Commixtio, & קִלְקוּל Perditio. In Thisbi. Hinc appellata est turris Babel, id est,Confusionis,quòd Deus optimus maximus illic confuderit labium vniuersæ terræ,vt loquitur Scriptura.

Item Dan.6. ponitur בְּל pro לב corde, transpositis literis,vt admonet Rabbi Leui. Alij exponunt Purgationem,alij Diuitias. Et בֵּל Belus, nomen idoli. Ieremiæ 51. בְּלָא *Absque* Eccl.12.

בְּלָא כלא Inueterare,consumi. Ios.9. & Isa.51. in fœmin. genere בְּלִיאַת Inueterauit. Deut.8. In coniugatione Piel, Corrupit, vetustate attriuit. Daniel.7.

Inde סַקִּין בְּלָאִין Sacci veteres. Ios.9. & בְּלָאֵי טִפְסָן Veteres lacinię,seu detriti panni.Ier.38. . Item בְּלִיאוּת Corruptio.Eccl.12.

בְּלִיל Alimentum iumentorum,pabulum. Isa.30.

בְּלוּלִין Cataractæ, fenestræ. בּוּלוּ Idem quod חילות Exercitus.

בַּלְנָא Est שם משמרת Nomen custodiæ, vel familiæ sacerdotalis ad custodiam deputatæ.

בְּלַדָּד Princeps, dominator. in Ber. rabb. cap.10. בּוֹלְרִין Cursores: in Ber.rab.cap.79. & Thren.1. in Midr. בְּלוּ est מין המס Species tributi,vectigal.Ezrę 2. Abẽ Ezra dicit מס המדינות Tributum esse, quod prouinciæ pendebant. R. Dauid כסף גלגלת Pecuniam, quæ viritim, id est, pro cuiusque capite,dabatur. בְּלוּמָא Lectitia. & בְּלוּמָאוֹת Lectitiæ. in Vaic.rabb. בְּלָחוֹד Seorsum.Genes.21. בְּלָחוֹדִי Solus. 3.Regum 19. De quo infrà in litera Lamed.

בְּלוּטָא Arbor quædam, quam multi putant Quercum esse,alij Pinum aut Vlmum,alij Castaneam. nonnulli nec indocti Terebinthum. Isa. 6. & 44. Reperitur & בְּלוּט Oseæ 4. In plurali בְּלוּטִין Ezech.27. Porrò בְּלוּטִין vocantur fructus huius arboris. Hispani Glandem vocant *Belotte*.

בּוּלְטָא כלטא Græcè βουλευτής, Senator, consiliarius. Marc.15. Idem בְּלוּט & בּוּלְטוּס Sapiens consilio. Græcè enim βέλευμα & βελή dicitur Consiliũ. In Ber.rab.cap.77.& בּוּלְטִין Consulti,consiliarij. in Vaic.rab.cap.11. & Thr. 4.& Cant.2. in Midr. בְּלַט Idem quod צמח Eminuit, creuit, germinauit. in Ber.rab.cap.48. Inde צִיּוּרִים בּוּלְטִין Figuræ prominentes. 3.Reg.6. in Commentariis. Et סֶלַע בּוּלַט Petra eminens.

Sic מִגְדַּל בּוּלַט Idẽ quod Turris יוצא prominens scilicet extra murum.

Domus Israel, בֵּית יְהוּדָה Domus Iehudah: Germanicè Gesind, Italicè *Brigada*. Similis locutio est חקבה ובית דינו הם המלאכי hoc est, Sanctus ille & laudatus (Deus) & domus iudicij eius, videlicet Angeli. בֵּית הַכִּסֵּא Locus destinatus filiis hominum, vt satient ibi necessitatem suam, vocatur בֵּית הַכִּסֵּא Locus sedis. Quidam vocant eum locum מוֹשָׁב aut מָקוֹם Sedes, vel locus absolutè. Hæc Elias in Thisbi.

בֵּית זֶרַע Domus sementis, ager.

בֵּית הֵץ Domus sagittæ, pharetra.

בֵּית הַמִּדְרָשׁ Domus studij, gymnasium, ludus literariuis.

בֵּית חֲרוֹסֶת Locus saporis, vbi fiunt sapores.

בֵּית חֶשְׁבָּנִי Domus Chesbonitarum. Num. 32. בֵּית חַכַּד Locus torcularis, siue ipsum torcular. Psal. 22. in Midr.

בֵּית יָד Domus manus, chirotheca. בֵּית חָלָף Domus mutabilis, putamen: בית כתנא בית כתנא Græcè φαινόλης, Penula. vulgò *Estuy de liures & d'escritures*. 2. ad Tim. 4.

בֵּית אַפַּיִן Domus faciei, velamen. Exod. 34. Capitur etiam pro summitate capitis, vbi caluitium fieri prohibetur. Deut. 12. in Tharg. Ierosolymitano. בֵּית כְּנִישׁוּת Domus congregationis, Ecclesia. בֵּית לַגִּין Domus lagenarum, aliâs בֵּית לוּג, לוּגִין quod est mensuræ genus: vt habetur Leuit. 14.

בֵּית לוּפִי Domus coniunctionis, connexio. Exod. 26.

בֵּית מַיִם Locus aquarum, vbi mingitur. בֵּית מִפְקָד Domus exitus, latrina. בֵּית מַטְרָא Domus custodiæ, carcer.

בֵּית מַבָּחָא Diuersorium, hospitium. Gen. 42. a בָּח.

בֵּית נִמְרָא Lustrum, domúsue pardi, nomen proprium loci. Num. 32. בֵּית סְאָה Locus sati, ager.

בֵּית עָלְמָא Domus seculi, sepulchrum.

בֵּית עָרוּקִי Domus refugij, asylum.

בֵּית עֵינַיִם Domus oculorum, frons. בֵּית עֲגָנָא Locus tristitiæ, vel clausionis, Isa. 24. vt exponit Sanctes. sed Aruc interpretatur ברזל הגדול שקושר Ferrũ magnum quod constringit, id est, Catena. Igitur בֵּית עֲגָנָא est Domus ferri vel catenæ, id est, Carcer.

בֵּית פִּטְמָא Locus saginationis, cauea.

בֵּית פָּרֵס Locus diuisionis, ager aratus. בֵּית פַּאגִי Bethphage, locus muri Hierusalem. בֵּית פְּלַךְ Locus pagi aut comitatus, vel prouinciæ. Deut. 3. בֵּית פַּךְ Domus lecythi vel lenticulæ, vas olearium. בֵּית צֶבַע Locus digiti, vnde scilicet aliquid porrigitur vel apprehenditur. בֵּית צַחֲרָנָא Locus sitis, seu locus aridissimus. Deut. 8. Isa. 36. sed malè in Pagnino repono igitur veram lectionem בֵּית צַחֲזָנָא. vide צָחָא.

בֵּית עָבִיט vel עֲבִיטָא Locus in quo spicæ conteruntur, pistrinum. sic habet Sanctes, sed forsan legendum חֲבִיט vel חֲבִיטָא.

בֵּית עָצָר Locus colli, in quo chlamys vel interula clauditur, & aperitur. בֵּית קַיְטָא Domus æstiualis. Iudic. 3.

בֵּית רוּבַע Locus quarti, id est, in quo seritur quartum seminis, qui decem cubitorum est in latitudine, & totidem in longitudine. בֵּית רִבְעָא Locus accubitus. Isa. 65. Elias legit רִיבוּעָא, alij aliter. vide רִבַּע.

בֵּית שַׁעַר Locus portæ, id est, qui est inter duas portas.

בֵּית שֶׁמֶן Locus profunditatis, hoc est olei receptaculum.

בֵּית שַׁקְיָא Domus irrigationis, canale. בֵּית תֵּבֶל Domus condimenti, promptuarium. בֵּית תְּרִין Domus vberum, pectus. בית תותא Idem quod Græcè οἰκονομία, Dispensatio. 1. ad Cor. 9. & בֵּיתוּת Domestica. Et בֵּיתָא Domesticus. Pluraliter בֵּיתָא Domestici. in libr. Rit. Seueri Patriarchæ. Et בֵּיתוּתָא Dispensatio, œconomia, administratio. in libr. Rit. Seu. Syri. Inuenitur etiam בית pro Intrinsecus. Vnde גִּינַת בֵּיתָנָא Hortus interior. in Esth. Tharg. secundo. בֵּיתוּר Nomen loci proprium.

בְּכָא בְּכָא & in fœminino genere בְּכַת Fleuit. 4. Regum 8. & Iud. 11. Inde בְּכִי, aliâs in Compluten. בָּכוּ Fletus. Iud. 21. Idem בְּכָיָא, Compluten. בְּכִי 4. Reg. 20. & בכיא בְּכָיָא Syrè, Fletus. Matth. 13. Item בְּכִיתָא & בְּכוּתָא Deuteronom. 34. & Psal. 102.

Et בוכים Loca in quibus plangi & defleri solet mortuus ad sepulchrum deferendus. Iudic. 2. sic Pagninus. licet non ea de causa vocatus sit ille locus בוכים, sed quòd ibi populus auditis verbis Angeli quibus exprobrabat eis illorum perfidiam, fleuisset. vt ex ipso textu intelligere est: nam quod aliâs 2. Regum citat, fallitur. בָּכְיָן Idem quod בוכים Flentes. Iob 30.

בוכיאר

Inde בֵּינוֹנִי Medius, significat & participium præsens actiuum, quòd medium sit inter præteritum & futurum. בֵּינָנָא Inter nos. Ios. 9. בֵּין כָּךְ Interea: in Commentariis. בֵּינְתָא Bacca, granum sinapis. Item בֵּין idem quod כִּידוֹן Lancea, hasta. Item בֵּין cùm bis repetitur, significat Tam & quàm, cùm & tum, siue. Psal. 98. in Midras: בֵּינְתָא Capillus, crinis. Iob. 9. בֵּינַת Filum. In plurali בֵּינָתִין Grines, capilli.

Item בִּיסָנָא est בִּיצָה Cœnum. Iob 8. Complut. habet רִסְיָא. sed forsan legendum כִּיסָנָא à כִּסָּן quod pro יסן luto ponitur. Psal. 40. vt habet Aruc in טשטש. licet hoc loco exemplaria varient, vt dicemus in סין. vel à כְּבָאן quod est Iob 41. in omnibus codicibus: ibi tamen Elias dicit Caph esse Aduerbium similitudinis: sed quare, non video, maximè cùm in Hebræo nullum Caph similitudinis habeatur, nec etiam constructio patiatur.

בֵּיעָא & בֵּיעָתָא Ouum. Iob 6. In plurali בֵּיעִין Oua. Tsade mutato in Ain, vt Chaldæis moris est. Isa. 10. Item בֵּיעָ à בַּע Lætitia. Isa. 24. de quo infrà. Et בוּעָתָא reperitur pro פֶּצַע Vulnere. Prouerb. 23. In Complut. legitur תְּעִתָּא, quod mihi ignotum est. pro eo פּוּעָתָא est in Veneto & Complut. ibidem 20. פַּעֲתוּתָא in Elia. Aruc בוּעָתָא. בִּיר Primò significat idem quod בֵּן Filius. Iob. 18. Inde בִּירְבְּרָא Filius filij, nepos. ibidem. Secundò est בְּרִית Creatura: Amos 7. quod punctis sic est affigendum בִּרְיָת, vt Complut: בִּרְיָת, nisi verò mauis cum Kimchi legere בְּרִיאַת. Idẽ בִּירְיָתָא, in plurali בִּירְיָין Ezec. 1.

Tertiò est בֵּירָא Cisterna, puteus. 2 Reg. 17. in plurali בֵּירִין Foueæ. Isa. 10. & in regimine בֵּירֵי דְמַיָּא Putei aquarũ. Gene. 26.

Quartò בִּירְתָא est Aedes, palatium. Ezr. 6. Et בִּירַנְתָא Metropolis. in Esth. in plurali בִּירַנְיָתָא Basilicæ, palatia. Isa. 2. aliâs in Kimchi, Elia, & Cõplut. manuscripto est בִּרְנִיוֹת vel בִּירַנִיוֹת, de quo latius in בִּרְן. בַּיִר est idem quod חופר בורות Fodiens puteos. Item בַּיִר est idem quod מדבר Desertum. Deut. 21. vt volunt quidam: ego verò dico Paludem esse vel locum palustrem; nam Bahal Aruc exponit illud שדה שיש בו בורות Agrum in quo sunt lacunæ. & Elias שדה בור Agrum palustrem.

בִּישׁ & בִּישָׁא Malus: vt דְּרָא בִּישָׁא Generatio mala. Deut. 1. In plurali עוֹבָדִין בִּישִׁין Opera mala. Ier. 2. & בִּישָׁא Deut. 7. In fœminino genere בִּישְׁתָא Mala. Gen. 32. Item Malitia, siue Malum. Gen. 39. & בִּישַׁת Esth. 9. Idem בִּישׁוּ & בִּישׁוּת atque בִּישׁוּתָא Ier. 9. & 24. Et verbaliter, vt sæpius assumit Aleph: vt לָא תְּבָאֲשׁוּן Ne malefaciatis. Psal. 55. in Aphel אַבְאִישׁ Malum intulit. Gen. 21. & מַבְאֲשִׁין Malefacientes. Exod. 20. vide suprà.

בֵּית בֵּית Ordinis quiescentium in secunda, Pernoctauit, mansit. Exod. 34. de quo infrà. Item בֵּיתָא primò est mensura בַּת Bathus, cuius plurale est בַּתִּין Ezech. 45. & בֵּיתִין 3. Reg. 7. Secundò significat Domum seu locum; & habet in plurali numero בָּתִּין Deut. 6. & בָּתְיָא Domus. Esa. 5. & בָּתֵּי מִצְרַיִם Domus Aegypti. Et nota quòd transfertur ad omnia loca vel vasa, in quibus aliquid continetur vel fit. Nõnulla exempla hîc subiiciam. בֵּית אֻלְפָּנָא vel אוּלְפָּנָא Domus seu locus doctrinæ, Schola. בֵּית אֲרַדְנָא Locus perditionis. Ezech. 26. בית אסורין בֵּית אֲסִירִין Domus vinctorum, Carcer. בֵּית אֶצְבְּעִין Domus digitorum, Chirotheca.

בֵּית אוֹצְרָא Domus thesaurorum. Exod. 1. בֵּית אַרְוָא Domus areæ, horreum. Iud. 6. בֵּית בָּחָתָא Domus confusionis aut pudoris: Verenda. בֵּית בְּלַע Locus absorbitionis, arteria, œsophagus. בֵּית בַּמְיָא Locus ararum, templum. בֵּית בַּעַל Locus profundus, seu locus vallis. בֵּית בְּעִיר Domus iumenti, stabulum. בֵּית בּוּשֶׁת Locus verecundiæ, pudenda fœminæ.

בֵּית גַּרְדִּין Locus altitudinum. Isa. 40. Alii locum præruptorum exponunt. בֵּית גַּרְגַּר Locus angusti transitus, semita.

בֵּית גִּלְגּוּל Locus decliuis, vel potiùs conuexus.

בֵּית גַּלְיָא Domus locúsue eminentiæ. id est, eminens.

בֵּית גַּנְזָא Gazophylacium. Psalm. 103. & Ierem. 17.

בֵּית הַכַּפֹּרֶת Locus propitiatorii.

בֵּית חַמְרְחַץ Locus lotionis, balneum.

בֵּית הַנֵּר Locus lucernæ, candelabrum.

בֵּית חַשְׁרֵי Locus axillæ. in Vaic. rabb.

בֵּית דִּין Nequaquam locus, vbi iudices sedent, Beth din vocatur, quin potius congregatio ipsa Iudicum sic nuncupatur: habet planè eandem vim, quam & istæ locutiones בֵּית יִשְׂרָאֵל

Tertiò בוטיטא Idem quod מערה Spelunca.

בְּטַל & בַּטֵּל Cessauit. Thr.4. Ociosus fuit. 3. Regum 8. & Esa.14. licet quidam, Defecit, explicet. In Pael בַּטֵּל significat Aboleuit, irritum fecit. Alij Abstulit, recessit. Ios.11. & Leuit.2. Et in Aphil אַבְטֵל Dissoluit, dissipauit, abrogauit. Isa.24. Inde בִּיטוּל Confutatio, reprobatio. Et דְּבָרִים בְּטֵלִים Verba cassa & inania. & המלכות בטלה מלך Regnum vacat rege. & בַּטְלָנִין Desides, ociosi. Exod.5. בְּטִילַת Vacatio ab opere. Ezr.4. Quartò Syriacè בְּטוּל per antiphrásim significat, Curæ esse. Marc.4.& 6. Inde בְּטִילוּתָא Cura, diligentia, sedulitas, cupiditas. & 7. eiusdem בְּטִילָאוּת Curiosè, sedulò, diligenter. בוטְלָן Interprete R. Schelomoh, חולי שמבטל ממלאכה Est ægritudo quæ vacare facit ab opere. Ocium, desidia. Exod.21. Quidam habent בוטְלָא & Lectum explanant.

בוּטְמָא Idem quod אלון Quercus: aut secundum alios, Castanea. Iud.6.& 2 Reg.18. Iuxta Eliam est nomen arboris infructi feræ, lingua Germanica Linden, id est Tilia. בוטְנָא verò est Arbor quædam, quam putant Corylum siue auellanam: Gen.43. Italicè iuxta Bahal Aruc *Nosella*, lingua Germanica, vt ait Elias, Haseinuß.

בְּטֵן Significat Parere, fœtum ex vtero producere. Mat'1. Prouer. 24. & Psal.29. & in Aphil אַבְטֵן Grauidam reddidit. Iob 21. Inde בִּטְנָא Venter. Iud. 13.

בַּטְנִי Genus est auis. בִּטְרִי Est mensura quatuor digitorum.

בְּטַשׁ Idem quod רפס חרגל Calcitrauit pede. in Aruc, & in Tharg. secundo Esth. Inde בַּטְשׁוּתָא Calcitratio. in Zoh. col.343. Et בְּטַשׁ Pertingit. in Zoh. בוטיתא Baccæ arboris. Auctor Aruc interpretatur אביונות Cappares.

בְּיָא & אִתְבְּיָא significant Consolatus est & consolationē accepit. Matth. 2. & בוּיָא Consolatio, vbi vltimum Olaph est signum emphaticum. Act.4. Et מְבַוְּיָא Consolator. ad Rom. 12. & בְּבוּיָאָה In consolatione sua. ibidem. בִּי & בִּיא Gratia. Item בִּיָא est זעקה Clamor doloris, væ. & est vox quæ Italicè dicitur *Baia*.

בִּי In Rasse tevoth valet In 10. בירוך valet בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן Laudetur Dominus in æternum Amen & Amen. Extremus versiculus libri tertij Psalmorum, quo quidem in fine librorum peroportunè vtuntur. בִּי Aliquando pro præpositione separata, vt בִּי הִיא שַׁעְתָּא Idē quod בְּהִיא In ea ipsa hora. Cant.1. vel בְּרָאי vt est in Compl. בִּי אָבָא Domus patris, & accipitur pro vxore. בִּיאַבִּידָן Bibliotheca.

בִּיבְרַחַבּוֹ Domus filij Habo, qui fuit artifex Tephilin.

בִּי גְזַרְתָּא Domus vel locus incisionis. בִּירוּגִי Vas in quo recipitur adeps carnis, quæ assatur, quod lingua Italica dicitur *tegame*. בִּיגָא Tumultuatrix, vociferans. in Vaic. rab.

בִּירוּרִי Vas æneum instar oleæ æneæ, in cuius parte superiori ponebatur aqua, & in inferiori prunæ.

Et בִּירִין Pythones. supra positum est. Leuit.20.

בִּיכְוִי Locus fenestrarum, siue foramina vbi trabes ponūtur.

בִּיכִירִי Vas testaceum habens duo tecta, in quorum superiori ponebatur aqua, & in inferiori prunæ vel ignis iugis.

בִּימַרְמְכָא Cubile, seu domus dormitionis. בִּימַרְרִי Domus vel locus transuersorum. בִּימַכְטִי Domus operimenti, siue theca, aut capsa. בִּימַפְקְתָּא Domus seu locus excrementorum: id est, vbi vesica & stomachus exonerantur.

בִּינְצְרוּפִי Domus cuiusdam idoli. בִּיסִיסִין Domus Sisin vel Sarsin, & est proprium viri nomen. & sunt omnia nomina composita. Si quidem בִּי vel בַּי Syriacè, idē est quod בֵּית, & extra compositionem etiam reperitur. Matthæi 12.

בִּים Græcè βῆμα, Tribunal, suggestum, locus vbi ius dicitur. Matt.27.

בֵּין & אִתְבַּיֵּן Ordinis quiescentium in media, Intellexit. Psal. 92. Inde בִּינָה Sapientia naturalis: quæ tamen pro מדה siue mensura aut proprietate nominis יְהוָה (quod Spiritui sancto in ordine trium nominum superiorum respondet) poni solet in libris secretioribus, vt alibi ipsa iuuante explicabimus. Item בִּיוּנָא Intellectus, intelligentia: Psal.32. Idem בִּינָא Psalm.49.& בִּיוּנְתָּא Prou.1.& בִּינָתָא Iob 12. Item בֵּין & בִּינַת Inter. Prouerb.17.

Et Syriacè dēpto Nun sic בֵּית vt בֵּית כּוּבָא Inter spinas. Matth.13. & Marc.4.

Inde

בִּזְבֵּז Expendit, erogauit. in Ber. rab. cap. 84. Vltra modum dissipare, dilapidare, iuxta Eliam. Eccles.3. Inde נִבְזְבָן Munera, expensæ. Ierem.40. reperio in maxima parte reliquorū codicum נִבְזְבָן. vide in Nun.

Et בִּזְבֵּז alia forma singulari. in Bereff. rabb. cap. 21.

בִּזְבִּזָיָא Angeli. Itē vt reperitur in Aruc בַּזְבִּזָיָה Idem quod קערותיו Scutellæ eius. Exod.25. in Tharg. Ierosolymitano.

בַּזְכָנָא Secundum expositionem Magistri Aruc, est ממונה על המס Qui constitutus est super vectigal, Telonearius, publicanus. בִּיזְנָא Idem quod חֲבִילָא Fasciculus: aliâs בִּזְנָא in Aruc.

בָּזַח & אִתְבַּזַּח Significant Illudere, & illudi. Matth. 2. Item Turpe ducere. 1. ad Corinth.7.

בַּזִּיכָא Idem est quod כף Cochleare, phiàla. Exod. 25. Hic Venetus codex malè habet per p in fine. & 3. Regum 7. In plurali בַּזִּיכָיָא Cochlearia. Numer. 4. Alijs Mortariola. & ibidem 7. בַּזִּיך Cochleare. in Tharg. Ierosol.

בָּזְלִי Limitator agrórum, mensor. in Aruc.

בְּזַע Rupit, scidit. Iosu.7. Transfixit. Num.25. Irrupit, vel rumpendo penetrauit. 2. Reg.23.

בְּזַק Idem quod פזר Dispersit, fregit in frusta, erogauit. in Ber. rabb. cap. 26. Hinc Prouerb. 26. הֵיךְ בִּיקָא דְכִיפָּא בְּקוּלְעָא Velut fragmentum petræ in funda, vt probè Bahal Aruc. pro quibus omnino corruptè est in Veneto אֵיךְ נִיקָּצָא דְטָטָא בְּקוּלְעָא, nam נִיקָּצָא דְטָטָא quid velint, non assequor. In Complut. נִיקְקָא דְפִיפָּא, sed corruptum est quoq;. Sanctes & alij citant בֶּזֶק, & explicant Ligamen & fasciculum, non considerantes quòd paraphrastes צרור pro Lapillo, vel petræ fragmento, accepisset, & non pro Ligamine. quid enim petris cum ligamine? בֶּזֶק est Agnus, secundum R. Dauid in lib. Radicum. בִּזְרָן Semen arboris. Psal.78. in Midr. בִּזְתָּא Locus, pro תחום שבת Termino Sabbati. in Aruc.

בח In Rasse tevoth valet בַּעֲלֵי חַיִּים id est, Prædita vita, animantia. Interijcitur & Ain בעֹח, cui sæpè He haiediah præponunt, הבח vel הבעֹח.

בְּחַל Idem quod בשל Coxit, vel coctus est in transitiuè. in Aruc.

בְּחַן Probauit, expertus est. Genes.42. & Psalm.26. Inde בְּחִינָה Examen, probatio, consideratio. in Commentariis.

בַּחֲנַמֵּל Locusta, sic dicta, quia בָּא Veniebat, חָן Manebat, vel castrorum in modum locum occupabat. & מל succidebat. Hic Sanctes addit verbis Aruc. Nam de locusta nullus in eo fit sermo. propterea vide in Dictionario Hebraico חנמל. Beth enim est seruile in hoc loco, ex quo sequitur hanc expositionem non constare.

בְּחַר Primò Elegit. Gen.13.& Psal.135. In Peil בָּחִיר Electus. 2 Regum 7. & בְּחִירָא ibidem 21. Inde בַּחֲרוּת Iuuentus, delecta ætas, vel ex qua fiebat militum delectus. Secundò בְּחַר Idem est quod ערף Examinauit, probauit, repurgauit, quemadmodum aurum repurgatur in camino. Gen.42. & Iud.7.& in lib. Rit. Seueri Patriarc. Tertiò בְּחַר Animaduertit. Matth.7. & Act.28. Item בוחנא Probatio, examen. 1. Pet.1.

בְּחַשׁ Idem quod ערבב Miscuit. Secundò idem quod חפש Quæsiuit, inuestigauit. Esth. 1. vt exponit Elias. Est tamen qui vult superioris esse significationis, Miscendi videlicet. Et בַּחַשׁ Idem quod אַצִּיל Axilla, locus concauus sub brachio.

בְּטָא Pronunciauit, protulit: Magistris familiare verbum. Inde מִבְטָא Prolatio, idem בִּטּוּי. Porrò בוטי idem est quod עני Pauper. Et בָּטִי idem quod אמבטי Lacus, balneum. אַבְטִי Idem est quod מרחץ. Et בִּטִי Locus.

אֶבְטַח Capitur pro חלון Fenestra intrinsecus lata, & extrinsecus angusta. Et בַּטַח Balneum, thermæ. הִבְטִיחַ Promittere, spem præbere, in Hiphil, à בָּטַח Hebraica radice. Psal. 18. in Midr. אֲבַטִּיחָיָא Pepones. Numer.11. iam habes in Aleph. R. Schelomoh interpretatur בוליקש, Gallicè *bourraches*, Latinis est Buglossum, vel buglossos. בוטֵט Primò est נצוצות Scintilla, fauilla. in Ber. rab. cap. 31. Secundò significat בוטֵט idem quod בהיר Lucidum, rutilum. Iob 37.

בְּהַדִי Donec, dum. in Misnah. Et כַּהֲדִי Apud me, mecum. Iob 17. secundum Eliam & Venetum exemplar. Complut. עִמִּי Mecum, habet. בְּהַל Primò significat Festinauit. Inde בְּהִילוּ Festinatio. Ezr. 4. Et, בְּבֶהָלָה Festinanter. Eccl. 4. הִתְבַּהֲלָה Festinatio. Daniel. 2.

Secundò significat Terruit, turbauit. 1. Regum 28. & Iud. 20. Inde בְּהוּלָתָא Conturbatio, consternatio, pauor. Psal. 78. & בְּהוּלָתָא Leuit. 26. Tertiò Syriacè בְּהַל בהל est Desistere, cessare. Act. 21.

בְּהַק בהק Canduit, luxit. 2. Reg. 22. & Cant. 1. Inde בוּהַקָּא Macula, species scabiei præ reliqua carne nitescens. Leuit. 13. & ibidem in Tharg. Ierosol. בְּהַקִּי. בהקי In Rasse tevoth valet בַּר תַּקִּישׁ רַבִּי id est, Filius sanctitatis Rabbi: quod & transpositis literis dicunt הבקי, pro חבר קדש רבי He haiediah præter morem præfixa regimini, sed id nonnunquam faciunt vernaculè; *Le fils de la Saincteté*, &c.

בַּהֲרָא Macula lucens, morphea, aut simile aliquid quod colorem cutis mutat. ibidem. In plurali בַּהֲרָן.

Est etiam בְּהוּר Exercitus nubium. & בְּהִירִין Lucidi, rutilantes. in secundo Tharg. Iobi cap. 37.

בְּהַת בהת Erubuit, confusus est. & in Aphil אַבְהִית Confudit, pudore affecit. 2 Reg. 19. Inde בַּהֲתָא Confusio, opprobrium. Isa. 22. & 30. Et בֵּית בַּהֲתַת Domus confusionis, id est, Podex, nates. 2 Reg. 10. בּוֹר vel בּוֹר בּוֹ valet בְּשַׂר וָדָם Caro & sanguis, id est, Mortalis, & ex rebus corruptioni obnoxiis constans homo.

בוּאָה Idem quod קִיפּוֹף Noctua. vel secundum alios, Talpa. in Aruc. Et forma emphatica בּוּתָא ponitur pro תנשמת. Elias autem dicit quòd תנשמת acceptum pro volatili, redditur per בּוּתָא, id est, Cygnus. pro reptili verò אַשׁוּתָא Talpa. de quo in Aleph. Leuitic. 11. & Deut. 14.

בּוֹדַאי Certè, vtique. de quo iam suprà. frequens in Commentariis. בּוּיָא בויא Consolatio. Luc. 6. בּוּל Idem quod תְּחוּכָה Frustum, portio. בּוּלַטִי בולטי ponitur pro Senatore, Græcè βουλευτής. Luc. 23.

בּוּלְיָתָא בולתא est Voluntariè, lubenter, sponte: à Græco βούλομαι, Volo, vis: vel Cõsultè, a βουλεύομαι, Delibero, consulto, consilium agito. Act. 18. בּוּץ Linum, lineum, byssus. 1 Reg. 2. tam Hebræis, quàm Chaldæis vsitatum.

Et בּוּצָא Idem. Exod. 48. & Leuitic. 16. שֹׁהַם בּוּרְלָא est Onyx. Exo. 39. vel Berillus, vt vox sonat. vide adhuc infrà.

בּוּרָא Idem quod בַּעַר Stultus. Pro. 30. Videtur etiam בּוּר significare Veprem, vel quid huiusmodi. Isa. 27. & 32. Alia exemplaria habent מוּר per Caph. Inde verbaliter legitur תְּבוּר Genes. 47. id est תהיה שממה Desolabitur.

בּוּרְיָתָא Herba quædam, quam translatio nostra cum Hebraismo בּוֹרִית appellat. Alij saponem esse putant. Ier. 2.

בְּזָא Spernere, contemnere. Psal. 22. hinc בּוּזְתָא Contemptus, despectus. Psal. 118. Et בּוּזִי Buzites, vt Ezechiel filius Buzi, id est, Ieremiæ, qui sic dictus est, quòd eum contemnerent. in Tharg. Ierosolymitano, vt tradũt Aruc & R. Dauid Kimchi.

בַּז בז Prædatus est, diripuit, spoliauit. Num. 13. Deut. 2.

בִּיזָא & בִּיזָתָא & בִּיזָתָא Spolium, præda, vastatio. Ios. 7. Isa. 13. Deut. 32. בָּזְזָא Direptor. Isa. 29. Certè mihi non constat quæ fuerit mens Ionathan, cùm hanc dictionem scripsit. siquidem pro ea in Hebræo legitur לץ Irrisor, nugator. quòd si paraphrastes בָּזָא pro Contemptore posuit, qua ratione duplici Zain scribatur, nescio: quamquam & Pagninus Prouer. 25. בּוּזָא, pro quo habetur Hebraicè בּוֹגֵד Præuaricator, fraudulentus, exponit Contemptorem. nihilominus cùm בּוּזָא non possit esse à בוז, nec בָּזָא quæ Contemnere significant, sed à בָּזַז Diripere: nescio quomodo stare potest Pagnini expositio, nec etiam qua ratione pro לץ, בוזא positum est. Pluraliter בָּזְזִין Direptores, prædatores. 4. Reg. 17. & בּוֹזְזִין more Hebraico. Iud. 2. Inde בְּזִיזָא Rima, foramen. & בַּזִּיזָנִי Scissus.

Item בִּיזוֹהִי Vbera, mammæ eius. Iob. 21. sic Aruc, & Elias. Venet. בִּיזוּי. aliâs in Aruc תַּרְיוֹהִי, de quo vide in Tau. Complut. habet בִּיזוּי, id est, vt existimo, Mulctralia eius. nam בִּזָּה & בּוּזָא, quod etiam legitur Esther 1. est iuxta Aruc כלי דומה לקיתון גדול Vas simile vrceo magno. adde quòd doctiores Hebræorum Vasa quædam vel Mulctra interpretantur עֲטִינָיו.

Vocantur etiam בִּיזֵי Foramina oculorum. בַּזִּיזוּי Cochleare. Num. 7. in Tharg. Ierosolym. scribe בַּזִּיזָן vt infrà.

בּוֹדֵד Solitarius. inde פֹּעַל בּוֹדֵד Verbum intransitiuum.

בְּרִיד Est Instrumentum quo foditur in circuitu arborum. Item Porca quæ fit inter duos sulcos, sic dicta, quòd fiat cum batillo instrumento, quod Italicè dicitur *Badile*.

בְּדַד Veterascere. & בְּרוּדִין Veterata. Thr. 1. in Midr.

בְּרָא Educere è corde, confingere. vnde בּוֹרֵא Educens, comminiscens. 3. Reg. 12. in Hebræo. בּוֹדַאי Certum est, constat, vtique: in Commentariis. בַּדָּאי Mendax, idem quod כזבן. Inde venit בְּדוּי Mendacium, vt dicunt Rabbini, גדול השלום שדבר הכתוב בלשון בדוי: id est, Tam magna est pax, vt (propter eam) dicat scriptura, quod non verum est. Sicut & vulgari prouerbio dicimus: *Il fault mentir pour paix auoir*. Quod tamen ne in mentem quidem homini Christiano nedum in os venire debet: nec enim mala facienda sunt, vt inde eueniant bona. בר״א In Rasse tevoth, valet בְּמֶה דְבָרִים אֲמוּרִים Quibus verbis dicta sunt. Familiare R. Mosi filio Maimon, quem רמבם Rambam appellant, cùm verborum formulam, quibus quid dictum sit, passim expendi iubet. Cui affine est, inquit Elias, quod aliâs dicere solent מַנִּי מִלֵּי, id est, אֵלֶּה דְבָרִים Ista sunt verba. בר״ה verò valet בְּדִבְרֵי הַיָּמִים in Annalibus. Sic appellatur liber Paralipomenon, quem nostri in duo volumina diuiserunt. בְּרוּבָּר Tergum. in Aruc.

בְּדַח Exultauit. Cant. 1. Gloriatus est: Psalm. 5. inde בְּרִיחֵי Exhilarati angeli, & iusti præmio beatorum donati. in Zoh. בְּרִיחָא aliâs, sed corruptè בְּרִיחָא Exultatio, hilaritas. Esther. 8. Complut. manuscriptum בְּרִידוּת. בּוּדָיָא Matta, siue storea è calamis aut scirpis contexta, aliâs בַּדְיָא.

בְּדַל Diuisit: & est Hebræum. Inde in Commentariis הֶבְדֵּל Differentia, discrimen. & עִנְיָנִים נִבְדָּלִים Res diuersæ.

Item בְּדִיל Idem quod לְמַעַן Propter, ob: & recipit affixa, vt בְּדִילִי Propter me. 1. Reg. 23. בְּדִילָךְ Propter te. Gen. 3.

בְּרוּלְחָא & בְּדֶלַחָא Margaritum, iuxta R. Sahadiam. Iaspis vel Vnio secundum Kimchi. R Schelomoh Chrystallus. Hieronymus alludens voci Hebrææ Bdellium transtulit. Sanctes magis probat expositionem R. Sahadiæ. Gen. 2. & Num. 11. כְּסוּת עִבָּה est כְּבֶס Operimentum crassum, quo sternitur lectus, & vestis confecta ex lana non suta.

בְּדַק Primò significat Quærere, scrutari, inuestigare. Iud. 14. & Gen. 44. In hoc tamen postremo Sanctes Augurari, quòd in Hebræo sit נחש, explanat. Inde בְּדַקָּא Rima, scissura, scrutinium. 4. Reg. 12. & Gen. 42. sed & ibi videntes in Hebræo esse ערות, Turpe & infirmum exposuerunt. & בְּדִיקָה Inquisitio. in Comm. Tertiò Probare, tentare. Prouerb. 17. quamuis & illic probè Scrutari vertas.

Quartò בַּדֵּק בדק est Indicare, renuntiare. Ioan. 11. & 16.

Item בְּדַקָּא capitur pro אגם מים Stagno aquarum.

בְּדַר vt בֶּזֶר Hebraicè, Dispersit. 1. Reg. 13. Gen. 11. & Leuit. 26. Inde בִּדּוּר & בִּדּוּרָא Dispersio. Isa. 30. & 2. Regum 14.

בְּהָא Suspirauit. in Ber. rab. cap. 2. Et בֹּהוּ Idem quod בוהו Inane. Exod. 12. Et בַּהֲוָא Vasta, inanis. Gen. 1. in Tharg. Ierosolymitano. Cæterùm בוהו vt ait Kimchi, הוא הצורה והוא חרבר שיש לו כח וגבורה להלביש את חיולי דמות ותמונה: (מן תהו ובהו) בדצון האל היתה בריאת העולם: ובהתחברם Latinè sic, Bohu est ipsa forma, hoc est, res cui inest vis & potentia ipsum Tohu induendi similitudine & forma. Ex quibus (nempe ex Tohu & Bohu) diuina voluntate coniunctis, mundi creatio extitit. in libr. Rad. בר״ה In Rasse tevoth valet primùm בִּיאוּר הַמִּלָּה id est, Declaratio dictionis. vel בֵּית הִלֵּל Domus Hillel Rabbini clarissimi, qui, vt in libro שבת legitur, anno ante templi secundi euersionem centesimo floruit. atque 80 habuit discipulos, omnes præstantissimo ingenio, & clarissima præditos doctrina. Inter quos recensetur & ipse Ionathan Vzielis filius, qui Paraphrasim Chaldaicam, quam Thargum vocant, in Biblia edidit: cuius translatio in Prophetas tantùm ad manus nostras peruenit. Mira de isto Hillel referunt Iudæi in Misnah in tractatu Baua Bathra, & eos insecutus Galatinus lib. 1. De arcanis Catholicæ veritatis cap. 2. Valet etiam tertiò בֵּית הַמִּקְדָּשׁ Aedes sanctuarij.

Item בְּעֶזְרַת תֵּאַל vel תֵּשֵׁם Auxilio Dei vel Domini: quod etiam notabitur infrà in בעת.

dictio composita. Dani. 2. Item בַּאֲיָנָא זַבְנָא vt בַּאֲיָנָא In quo tempore:in quo Beth est seruilis. Matth.2.

בִּיאַט Idem fermè quod מדרגה Locus mansionis, gradus.

בָּאֲלָה vel בָּאֲלָא Nomen siluæ cuiusdam, vel idem quod בָּרָא Sylueſtre. in Aruc.

בָּאֵי Inueſtigans,Participium;cuius radix est בְּעָא Prou.25. vt habetur in Veneto exemplari. in Complutensi בַּאיָנֵי,quod quid sit,non possum diuinare.

בְּאֵרָא Fons,puteus, Cantic. 1. Et בִּיאוּר Explicatio. in Comment. בְּאֵרָג Persica lingua est יין מבושל Vinum decoctum in Aruc.Est etiam herba quędam,quæ immersa vino condulcorat ipsum.

בְּאַשׁ כלפ Primò Displicuit, contristatus est, conturbatus est. Ionæ 4. & Gen. 21. & in Aphil אַבְאִישׁ Nequiter & malè egit. 4.Reg.21. & in Benoni מַבְאֲשִׁין Iniquè agentes, maligni. Isa. 14. Inde בְּאוּשְׁתָּא Maligna. Ezr. 4. & אַבְאָשׁוּת Tristitia. Ecclesi. 7. & בְּאוּשָׁא Aeger. in Aruc. Secundò בְּאַשׁ Arescere: Ionæ 4. perperam in Veneto exemplari. scribendum proinde יַבֵּשׁ, vt Complut. manuscriptum. Tertiò בְּאַשׁ Fœtere. in Aphel אַבְאַשׁ Fœtidum reddidit,malè olere fecit. Exod.5.

בָּאִית Sternere.

בָּבָא Idem quod שער Ostium, porta. Esth. 5. Significat etiam פרצוף id est Figuram, quæ resplendet in aquis, & tunc בְּבוּאָה scribitur. in Ber. rab. cap. 4. & in Midb.rab.cap.10. Significat etiam בָּבָא Positionem.

בא in Rasse tevoth, valet בֵּית אָב Domus patria, id est, Cognatio,vel בֵּית אָבִי Domus patris mei. Item in Grammatica בֶּן אָשֵׁר Filius Aser, Rabbinus, cuius lectionem in Bibliis sequuntur Iudæi Occidentales,nomine Aharon filius Aser.

בב valet בָּבָא בַּתְרָא Porta postrema (tractatus nomen est) & cum ב seruili בבב In Baua Bathra. Cæterùm בב In domo,pro בַּבַּיִת non est Rasse tevoth. בּוּבְיָא est Testa, seu tegmen testaceum,sub quo coquuntur עוגות,id est,Placentæ.

Item בב vnde אבב, de quo suo in loco dictum est. & ביב & בִּיבָא Cloaca.in Ber.rab.cap.12.& 24.& cap.8. & in Sch. rabb. cap.36. Item est אמת המים Riuus aquarum, qualis fit pro thermis & balneis. בַּבְתָּא Pupilla: vt בַּבְתָּא דְעַיְנָא Pupilla oculi. Pro.7. in plural. בָּבֵי Eccl. 12. & in constructione singulari בְּבַת Deut.32. & est propriè שחור קטן Nigredo parua,quæ est in albugine, quam Stellam oculi vocant.

Item significat צינור המים Canalem aquæ.

Item בַּוְתָּא ponitur, vt legit Elias, Leuit. 11. pro תנשמת Olore,cygno.perperam in quibusdam per Caph כַּוְתָּא.

בִּיבִי Doctoris cuiusdam proprium nomen. in Aruc.

בִּיבָר Primò capitur pro פרדס Pomario, in quo congregantur animalia. Secundò pro חַפּוּרָא Viuario seu piscina, vbi nutriuntur pisces.pluraliter בִּיבָרִין Eccl. 2.in Rab. Salom.

בִּיבָשׁ Via. Isa.35. sed scribe per Caph כִּיבָשׁ.

בְּבִיתָא Pupilla, riuus. בְּבָעוּ Primò idem quod נא Quæso, obsecro. Iosue 7. 1 Regum 25. & 4 Regum.6. quod nonnulli ideo, Ah,væ,heu exponũt,quòd in Hebræo sit אהה.

בֶּגֶד In Commentariis sæpè capitur pro Panno. Item בַּגְדָא est Falsitas,sed tunc est Hebræum.

בַּגֵּן כלפ Clamauit, vociferatus est. Inde in Benoni מְבַגְּנִין מלבש pro κεάζοντες, Clamantes. Act.21. Est etiam Prouocare,ad superiorem iudicem appellare, vt בְּגַנְיוּתִי לְקֵסַר קְרָא אֲנָא Prouocationes Cæsaris appello. & בְּגַן לְקֵסַר קְרֵיתָ Prouocationem Cæsaris appellasti,hoc est,Implorans opem Cæsaris, ad eum prouocasti. Act.25.

בְּגִין Ideo, idcirco, propter. Isaiæ 28. vide גֵּן.

בגר valet בְּגִין דָּא Idem quod Hebraicè עַל כֵּן Propterea,ideo, idcirco, in Zoh.col.131. בַּגַּר Aetas maior mulieris. in Vaic. rab. cap. 21. Inde בַּת בּוּגְרָת Annosa filia. in Zohare.

בגרורי est Terra saxosa. in Aruc.

בַּד Est locus vbi calcantur oliuæ ad exprimendum oleum, Prælum,siue torcular.In plur. בַּדְיָא מִשְׁחָא Torcularia olei. Ioel 2. vt habet Magister Aruc. Veneta editio בַּדְיָא, in Complut. verò manuscripto hæc dictio desideratur.

Et prępposito ב sic בבר est בבית דין in domo iudicij,frequens inZohare Zedec. בִּידִין sunt Pythones. Isa.8.& 2 Reg.28. Sunt autem,ait Elias,idola futuri prænuncia; quæ quia mentiuntur, בִּידִין appellantur.

Potest & אתל facere אִם תֵּאמַר לִי Si dixeris mihi. Potest & מִצִּי impersonaliter poni pro Conuenit, vt אִם תִּמְצֵי לוֹמַר sit, Si conueniat dicere, si dictu consentaneum est. אִתְמְלִי Heri. Ios.20.vide in Tau.

אַתּוּן & אַתּוּנָא Idem quod כבשן Fornax. Dan.3. Gen.19.& Exod.19. Item אתינאוס אתונא Athenæ, vrbs quondam in Græcia omnium artium, & disciplinarum mater. 1.ad Thessal. 3. Et אַתִּינָיֵא Athenienses. Act. 17.

אַתְנָא Asina. Iudic.5. In plural. אַתְנָן Asinæ. Genes. 24. & 32. & alia forma אַתְנָיָא idem.1.Reg.9. אַתּוּנָא Caligo, obscuritas. Prou.20. אִיתָנִים September. 3.Regum 8. & Fortia. Mich. 6. Sed tunc אֵיתָן est merè Hebraicum.

Caballicè per metathesim תַּנָּאִי vel תַּנְיָא Peritus legis שבעל פה ore tenus traditæ. vide in ordine Tau. אִתְנִי Iterati.vide תְּנָא. Item אֶתְנָן Merces:à תְּנָא. אַתַּנַסְיָא Græcum est, nempe ἀθανασία, & significat idem quod אין מות Non-mors,immortalitas. Item אַתְקִין Præparare, in Aphel.Exod.15.radix est תְּקַן. אִיתוֹתַב Peregrinari. Gene.20.

אָתַר Est מקום id est, Locus, mascul. generis.2 Reg.6. Et אַתְרָא Idem. Gen.1. & 28. & in plur. אַתְרָיָא Deut.12. 2 Reg.17. Secundò אַתַּר est Excutere. Daniel. 4. vel potius Vellere, iuxta R. Sahadiam. vbi R. Leui exponit השיר Proiicere,vt ait quidam,sed is falsus est,non solùm quòd pro R.Schelomoh, R. Leui citauit, sed etiam quòd pro הסיר Remouit,abstulit, perperam scripsit השיר. consule locum si placet. Tertiò אַתַּר אתר significat Abundare. Matth. 5. vt & Hebraicè יַתֵּר. Significat & Prodesse. Marc.7. quamuis in altera significatione meliùs illic possit accipi.

Et תַּאֲרְתָּא תאתא Ponitur vbi in Græco est συνείδησις, Conscientia.Act.23. אָתוּר pro אָשׁוּר Assyria,mutato Schin in Tau, vt Chaldaicè fieri solet. Inde adiectiuum masculeum אַתּוּרָאָה Assyrius.4 Reg. 19. אַתְרִי In Aphil effictum verbum מִן תְּרֵין à bis, siue duobus, ac resecta vltima litera Nun, idem est atque ἐδευτέρωσε, Bis recitauit, replicauit, vt dicunt,Iterum recitare:item concionari. in Zohar.col.185.

אֶתְרוּג Citrum, fructus qui vulgò dicitur *Cidron*: arborem verò vocant אֶתְרוֹגָא Leuit.23.& in 2.Tharg.Esther. Secundùm Iudæos is fructus præcipitur Leuit. 23. offerri in templo, prima die sollennitatis Scenopegiorum, siue Tabernaculorum, vnà cum arborum ramis & salicibus. De hac re pleniùs in dictione אוּשְׁעָנָא illic require, nimirum in הושענא per He,vt Chaldæi scribunt, Syri verò per Olaph..

LITERA BETH.

ב

ב Secunda Hebræorum, & vtriusque Chaldaicæ linguæ litera, aliquando est de themate dictionum, aliquando verò seruilis. Cùm ancillatur, valet, In, cum,per, ab, &c. pro ratione loci: variasque punctorum affixiones assumit, quæ à Grammaticis sunt ediscendæ. In numeris primùm ב simpliciter valet 2.&,si addantur ei duo puncta hoc modo ב̈, vel subscribatur ei linea recta,sic ב̲ faciet 2000.vt iam dictum est in Olaph.

בָּא Primùm est idem quod בַּיִת Domus, Isaiæ 4. bis in Veneto exemplari.sed cùm nusquam alibi reperiatur,lege בַּיְתָא cum Complutensi manuscripto. Secundò בָּא Venit, iuit,accessit,ingressus est. Quæ radix propriè est Hebraica, pro qua Chaldæi vtrique vtuntur עַל. Inde in Commentariis בִּיאָה Accessus, congressus, concubitus. Vnde apud Rabbinos legitur: אִין אִשָּׁה מִתְעַבֶּרֶת מִבִּיאָה רִאשׁוֹנָה, id est, Mulier non fit grauida primo coitu. Item בְּג׳ דְּבָרִים תַּאֲשָׁה נִקְנִית בְּכֶסֶף בְּבִיאָה וּבְשְׁטָר: Tribus rebus mulier acquiritur, argento, coitu, & literis. Et dicit Elias,quòd הוא כִּנּוּי לְתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה דֶּרֶךְ כָּבוֹד sit honesta circumlocutio, vel cognominatio ministerij thori. & esse discrimen inter בִּיאָה & בְּעִילָה, vt suo loco notabimus.

בָּאֲנָא Campus multorum agrorum. in Aruc. Item בָּאֲנִין sunt ענפי האילן Rami arboris.

בָּאֲרָן Est locus vbi crescunt malogranata, siue optimi fructus: in Aruc. בְּאֵדֵין Idem est quod אז Tunc.

אֲשֵׁרָתָא Lucus. Iud. 6. Plurale אֲשֵׁרִין 3. Regum 14.
אֲשַׁרְנָא Idem quod כתלים Muri, parietes. Ezr. 5.
אשרי חצרו In Aphel, ordinis quiescentium in vltima, Habitauit. Ios. 18. Collocauit, posuit. Genes. 2. & 3. & Psal. 78. vide שָׁרָה infrà.

אשיש Primò significat חזק Roborauit, confirmauit. Secundò est Lenticula fracta. in Aruc.

Et אשישא vel אשיש Lagena. & magna aut pretiosa torta panis. אשותא Secundum auctorem Aruc est בריה שאין לו עינים id est, Creatura carens oculis, talpa, Leuit. 11. Hebraicè dicitur חֲפַרְפֶּרֶת. Dicitur & אֵשֶׁת Iob 38. תְּנֶשֶׁמֶת enim interdum accipitur pro Olore & cygno. & tunc exponitur per בַּיְתָא à Tharg. Item אוּשָׁא & אוּשָׁנִית Murus. Cantic. 8. Paries. Iob 24. idem quod כותל vel חומה vt habetur suprà. אַשְׁתִּי Fundauit. vt Psal. 8. אַשְׁתֵּיתָא עוּשְׁנָא Fundasti robur. vide אֶשְׁתָּא.

אִשְׁתַּדּוּר Seditio. Ezr. 4. אִשְׁתּוּף Ponitur vbi in Græco est ὄφελον, Vtinam. 1. ad Cor. 4. אַשְׁתִּימָא Cancellarius, regij sigilli custos, qui aliâs scribitur אַשְׁתִּיאַמָא in Aruc.

אֶשְׁתָּמַר est שנה שעברה Annus qui præteriit. Syrè אֶשְׁתְּקַד 2. ad Cor. 8. & in Aruc.

אָתָא & אָת Idem quod מופת Portentum, seu אות Signum. Genes. 4. Ios. 2. & Exod. 8.

Item particula אֶת in Hebræo, in libris secretioribus vt in Zohare, Portis lucis, Portis iustitiæ, Bahir, & aliis, nunquam mysterio caret, & sæpissimè idem innuit quod A, & Ω, in Apocalypsi; nempe, Principium & finem, Deum videlicet. In plurali אֶת facit אָתִין & אַתְוָן & אַתְוָת & אָתְוָא Signa, portenta, prodigia, miracula. Isa. 8. & Psal. 135. אתּ In Rasse tevoth, & sæpius cum Vau; ואת valet וְאִם תֹּאמַר quòd si dixeris: Sic dicũt in antipophora.

אָתָא vel אֲתִי Venit: in fœmin. אָתַת Iud. 13. & in Aphel אֲיָתִי Adduxit, attulit. 3. Reg. 9. & 1. Reg. 18.

Accipitur etiam in dandi significatione, sed in Imperatiuo modo tantum, vt אֲיָתוּ קֶמְחָא Date farinam. 4. Reg. 4. & אֲיָתוּ לִי גֻּבְרָא Producite vel date mihi virum. 1. Regum 17.

Inde מֵאתְיָתָא Aduentus. Matth. 24. Et in passiuo אִתְיְתֵיתָא Prouenit. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. אַתְּ Tu, tam masculinè, quàm fœmininè. Pluraliter אַתּוּן Vos, & in fœm. genere אַתֵּן Gen. 31.

Item אֶת Vtile esse, prodesse. vnde אָתִין Vtilia.

אִתְּתָא & in constructione אֵתֶת Vxor, mulier. Deuter. 5.

Et אָתוּ Gen. 29. Deut. 21. & אֶנְתּוּ Gen. 2. & 12.

אתיב & in fœminino genere אֲתִיבַת Respondit. Ios. 9. Retraxit, reduxit, fecit reuerti, in Aphel, ordinis quiescentium in secunda: idem quod הֵשִׁיב Hebraicè. Ios. 8. & Recuperauit. 1. Reg. 30. Eius radix est תב. vide infrà. אתב"ש Sic vocant Hebræi Alphabetum inuersum, quãdo scilicet vltima litera capitur pro prima, aut penultima pro secunda: & rursus prima pro vltima, atque secunda pro penultima, & sic consequenter. Huius vsus mysteria secretiora peruestigantibus est perquàm familiaris, vt verbũ סר ponitur Psalm. 14. secundum aliquos pro סג Retrocessit. Nam Res & Ghimel siue Gomal sunt literæ permutabiles, siue vt ipsi loquuntur, literæ Athbas. Et hac literarum commutatione abscondunt multa secreta, ne à quibusque facilè intelligi possint. אַתְחוֹלֵי Principium. Iob 1. vel est אַתְחוֹלֵי vt scribitur in Complut. אַתְכְּלָא Idem quod Hebraicè אֶשְׁכּוֹל Botrus, palmes vuarum. In plurali אַתְכְּלִין 1. Reg. 25.

אתיך In Aphil, Fudit, conflauit, examinauit. est ordinis defectiuorum in prima. Psalm. 66. & in Benoni מַתִּיךְ Fusor metallarius, ibidem. Radix est נְתַךְ. Inde etiam אַתְכוּתָא Fusio. Iob 37. אַתְלִיטָא Athleta, Hebræi exponunt שר Principem. In plurali אַתְלִיטִין Pugiles, Athletæ. in Tanhuma. & אתלישין in Sch. rab. cap. 21. & in Bereſſ. rabb. cap. 22. & 78. Quidam codices habent אתלישיק. אתל"ל In Rasse tevoth valet idem quod אִם תִּמְצֵי לוֹמַר Si possis dicere. מְצֵי lingua Magistrorum Potuit, à מָצָא Hebraico deductum, cùm dicitur: Sicut inuenerit manus tua, id est, Pro facultate tua.

Sic Simeon in primo capit. Ezræ, ex capite 1. Tractatus Meghilla inquit, הֵיכִי מְצֵי מַשְׁבַּע לְהוּן Quomodo, vel itane potuit eos adiurare? Hebraicè diceres, אֵיךְ יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעַם Est autem מַשְׁבַּע Benoni Hiphil, pro מַשְׁבִּיעַ. Cæterùm quiescentia Lamed Aleph, in He mutant etiam Rabbini.

Potest desumpserint hoc ex Tharg. Ierosolymitano. Gen. 10. vbi Gomer & Magog per Aphrica & Germania reddidit. In lingua item Romana, terra Askenas Germania, g, scilicet leniter prolato, vocatur. atque in Aruc Garman exponitur לְבָן גִּיוֹתֵר id est, Nimium candidus: & talis est Askenaz, id est, Germanus. Porrò circa hunc versum Abd. 1. אֲשֶׁר בְּכְנַעֲנִים עַד צָרְפַת Qui sunt Cananæi, hoc est, Mercimoniis addicti, vsque ad Tsarpath, scilicet Galliam. Aben Ezra scribit se ex ore magnorum virorum audiuisse, terram Alemanię esse Chananæos, qui fugerint à facie filiorum Israel. Hæc in Thesbi.

אוּשְׁכָּף Exponitur per מתקן נעלים, id est, Parans seu formans calceos, sutor calceamentorum. Scribitur & אוּשְׁכָּפִי. Item אֶשְׁכָּף est Genus locustæ, in Aruc. אֶשְׁכּוֹר Idem quod צמר כרם Iugerum vineæ. In plurali אִשְׁכְּרִין Isa. 5. אֶשְׁכְּרִין autem in secundo Tharg. Esther cap. 1. est Quoddam lapidis preciosi genus, vt ait Elias. אֶשְׁכְּרוּעַ Arbor, quæ Hebraicè תְּאַשּׁוּר, Arabicè autem שוּרְבִּינָא, & Germanicè בוּשׁבּוּם id est, Buxus vocatur. Plural. אִשְׁכְּרָעִין Ezech. 27.

אִשְׁלִי Induxit in errorem. vt חִוְיָה אִשְׁלִי יָתִי Serpens induxit me in errorem. Gen. 3. in Tharg. Ierosolymit. radix est שְׁלָא. אַשְׁלָא Idem quod חבל מפשתן hoc est, Funiculus lineus vel canabeus, laqueus, pedica: Iob 18. Pluraliter אַשְׁלָוָא Psalmo 140. אֶשְׁלָא & אִשְׁלָא Arbor, idem quod אֶשֶׁל Viridarium, pomarium. R. Ionah exponit arborem quæ Arabicè dicitur אֶתֶל similem tamarici. 1 Reg. 22. & vltimo. אִשְׁלָא Est herba quæ siccata contunditur ad lauandum manus. Item אִשְׁלָא Est illud quod è margaritis educitur, quando perforantur. in Aruc.

אשם Delinquere, in Hebræo. Leuit. 7. & in Hiphil more Hebraico הֶאֱשִׁים Redarguit peccati. in Com.

Inde אֲשָׁמָא Oblatio pro peccato, munus expiatorium. 4. Regum 12. Et אַשְׁמָאי Culpabilis, indoctus. in Aruc. Alij à שממה deductum putant, hoc est, à vastatione. Elias in ea est opinione, vt existimet vocabulum deduci potius ab illo quod legitur 2. Reg. 17. עשו את אשימרה vbi Simiam significat, sicut & Latinè שימיא vocatur. Et senex qui non pollet sapientia, similis est simiæ. atque hinc vocatur senex אַשְׁמָאי in Thesbi. אַשִּׁימָא est רמות תיש Similitudo hirci: hircus absque lana, sic dictus quòd sit שָׁמֵם Desertus à lana: est enim quasi caluus & albus. in Aruc. אַשְׁמְדָאי est מַלְכָּא דְשֵׁדֵי Asmodæus rex dæmonum. in Ber. rab. cap. 32. & Psalm. 78. in Midr. & Eccl. 1. Elias scribit אַשְׁמְדַי, & Venetum exemplar אַשְׁמְדָיי duplici Iod.

אשני In Aphel, ordinis quiescentium in vltima, idem quod שְׁנִי Mutauit. Gen. 31.

אַשִּׁינָא Idem quod קשה Durum, duritia, scribitur & אַשִּׁינִי.

אִישׁוֹן & אִישׁוּנָא Tempus vespertinum, Gen. 28. & 29. & idem quod צל Vmbra, & crepusculum, vel שחר Aurora, tempus antequam sol luceat. ibidem 19. & אִישׁוֹן סִיבוּתָא Ætas senilis. 21. Et 35. Spacium vel mensuratio terræ. Hæc omnia in Tharg. Ierosol.

אשעה In Rasse tevoth valet, אֲמַר שְׁלֹמֹה עָלָיו הַשָּׁלוֹם Dixit Salomon, qui in pace quiescat.

אשפה Stercus, sterquilinium. אָשֶׁף Astrologus, iuxta Kimchi. in plural. אַשְׁפָּיָא & אַשְׁפִּין Astrologi, vel secundum R. Abraham, Medici, qui per pulsum brachij & vrinam dignoscunt alterationem corporis, & multitudinem somniorum pro corporis dispositione. Daniel. 2.

אוּשְׁפִּיזָא & אוּשְׁפִּיזָא Hospes. in Aruc & in Zohare.

אַשְׁפָּר Sexta pars iuuenci. 2 Reg. 6. in Hebræo: & in Midb. rab. cap. 4. אוּשְׁפָּרִי Sartor, vestium sutor.

אשקלון Ascalon, nomen vrbis. Iud. 14. אַשְׁקְלָתָא Contractus emptionis & vendirionis. in Aruc.

אַשְׁקָא Platea. Pluraliter אַשְׁקָקִין Psal. 18. & Iob 18.

אַשְׁקוּקָא Iuramentum. in Aruc.

אשר Primò significat Seruare promissa in contractu, pollicitis stare, fidei committere, aut ad fidem vendere. in Aruc. Secundò Confirmare, Act. 3. Inde אַשְׁרָאי Res vendita pretio non tradito, sed quasi per fidei commissum.

Tertiò אֶשֶׁר est Beare: & אַשְׁרֵי Beatus: & אֶשּׁוּר Beatitas, siue beatitudo. Psalm. 8. in Midr. אֶשּׁוּר Celeriter, festinanter. in Aruc. Item Assyria. Genes. 2. à secundo Semi filio, qui vocabatur Assur, sic fuit appellata.

bat enim exemplar. ego tamen existimo nomen esse viri.

אוּרְקַעְתָּא Frustum panni noui. Matth.9.

אַרְקַפְּתָּא Principatus, dignitas secunda post regem, aliâs אַרְקַפְּטָא. Sed אַרְקְתָא est עוֹר שֶׁעַל הַרֶגֶל Corium quod est supra pedem, Italicè *Thomaia*, vel est soleæ calcei duplicatæ pars superior. אַרְנָן Nouacula vel securis.

אַרִיש Desere, Prouerb.4. vel Otiare. Quidam scribendum putant per Daleth, à רוש vel דש Conculcauit. Alij esse à רַש ex coniugatione Aphel. in Hebræo est פְּרַעְחוּ Missum fac eum. Et אַרִישְׁתָּא Idem quod משתה Conuiuium, sympositum. אוֹרוֹת Olera, vel erucæ, quæ sunt herbæ virtutis calidæ & humidæ; Venerem excitantes.

אַרְיָתָא Idem quod אמת המים Riuus aquarum. in plurali אַרְיָתִין Psalm.78. & אַרְיָתָא Genes.8. אַרְתְּכִין Currus. Psalm.67. in Complut. & Veneto exemplaribus. sed in Psalterio Nebiensi אַרְתַּכִּי.

אֶשְׁתָּא & אִשְׁתָּא Ignis, 2. Reg.22. Significat etiam febris ardorem. Matth.8. Scribitur & אִשְׁתָּא Febris. אֶשְׁוָא Primò significat יסורות Fundamenta. Ezr.4. R. Schelomoh exponit כתלין Parietes.

אַשֵּׁשׁ Iecit fundamenta: in Ber. rabb. cap.39. Et אַשִּׁישׁ Abscondit, recondidit. Psal. 119. in Beth. in exemplari Veneto, sed perperam. Proinde scribendum אַטִּישׁ, vt est in Complut. & Psalterio Nebiensi. adde quòd testatur Elias perpetuò in Iob, Psalm. & Prouerb. צפן reddi per טש à Tharg: Inuenitur quoque אַשְׁוָתָא Fundamenta. Thre.4.

Significat etiam Parietes. Cant.2. vt בָּתַּר אַשְׁוָתָנָא Post parietem nostrum. vide adhuc infrà, & suprà in אוּשָׁא.

אַשְׁוָת Idem quod אצילין Brachia, humeri. Isa.25. ait quidá: sed si D. Kimchi ארבות Hebraicum exponit per אצילין, ideo אַשְׁוָת, quod est in Tharg. idem significabit. nam ארבות vel teste ipso Kimchi in Radicibus super eo loco, aliâs, & magis propriè, Insidias significat. Ergo bene interpretatur R. Schelomoh אַשְׁוָת יְרוֹחִי nempe מקום שהוא שם לו ירים לארוב והם מגדלים גבוהים אשוות חזקות: Locus, cui loca sunt struendis insidiis idonea, quæ turres sunt præaltæ. אַשְׁוָת enim muri sunt. Hæc ille. ירים autem illic pro locis, hoc pro manibus vsurpatur.

אָשָׁא aliâs אַכְּמָא Senex, stultus. Item Stultitia. in Aruc & in Zohare. אַשְׁבּוֹרָן Locus profundus aquarum receptiuus.

אַשִּׁיב Lauit, abluit. Mat.6. אָשַׁר Effundere. & Syrè in passiuo אִתְאֲשַׁר Effusum est. Mat.23. idem quod שְׁרָא. Vnde fit אַשְׁרִי Fudit, effudit. 4. Regum 21. & 3. Reg.2. & est Aphel, ordinis quiescentium in vltima. Inde מַשַּׁר Effusio. Leuit.4. & מַיָּא מִתְאַשְׁרִין Aquæ effusæ. 2. Regum 14. Item אַשְׁרַת גַּלְגַּלִּין Idem quod ידות האופנים Manus rotarum, id est Radij, qui rotæ circumferentiam sustentant. 3. Reg.7. Sic אַשְׁרָתָא 3. Reg.10. secundum R. Dauid Kimchi, sunt Sustentacula, quę fiunt in sede ad reclinandum super ea, brachia.

אַשְׁוִיָּא Colus, lignum ad quod ligatur lana, vt Hebræi describunt. in Aruc. אַשְׁוֵן In Aphel, ordinis quiescentium in vltima, Æquauit. Iob 30. vt est malè in Veneto. sed scribendum censeo אַשְׁוִיוּ Contulerunt vel posuerunt. Hebraicè legitur הִרְנִי לַחֹמֶר Proiecit me in cœnum, quod Tharg. pluraliter transfert אַשְׁוֵן יָתִי לְטִינָא pro אַשְׁוִיוּ, vel pro אַשְׁוִי, cum Nun additio, quod moris non est Chaldæis. Alia paráphrasis habet אַקְשׁוּ Comparauerunt.

אַשְׁוִי Cogitauit, vel expectauit. Psal.48. vt quidam exponunt, vel Reputare, vt alij. אֲשׁוּחֵי Ligna quædam pulchra, cedris similia, quæ Arabicè שוחה vocantur. אַשְׁחוּר Nomen viri proprium, sic dicti ab offuscatione; quia ieiunio suum obfuscauit vultum.

אַשִּׁיט In Aphel, ordinis quiescentium in secunda, Spreuit, contempsit. 2 Reg.12.

At אוֹשִׁיט eiusdem coniugationis, sed quiescentium in prima, Extendit, porrexit. Esther 5.

אֲשָׁוָת Idem quod חתיכת ברזל Massa vel frustum ferri, Lamina. in Aruc. אֶשְׁכּוֹל Botrus. & tunc est simplex dictio.

Capitur etiam pro Viro vniuersali; quasi אִישְׁכּוֹל Vir omnium, vir in quo sunt omnia, scilicet, Lex, timor, mansuetudo. &c.

אַשְׁכְּנַז Omnes terram Alemaniæ Askenas vocare solent, Germanicè Teutschland. Et videtur Eliæ, quòd desum-

אַרְנְבָא Lepus, genus animalis vtrunque sexum habentis. Leuit.11. אַרְנָס est קוֹ בצמר ופשתן Hasta cum lana vel ligno, hoc est, Colus, quæ Arabicè dicitur אַרְנָיִס vel אַרְנָאסָא: & אוּרְנָסִי. in Aruc. אַרְנְקִי Idem quod כיס ארוך Longa crumena, בלשון אשכנז ביי גורטיל Id est, Germanicè Ein Beigurtel. Hæc auctor Aruc. Significat etiam אַרְנְקָא Craniũ capitis, quod est quasi crumena cerebri. in Aruc.

אֲרַס Sponsare. Exod.20. & 22. & Deuter.22. Item אִירוּס & אִירְסָא Venenum, toxicum. Cant.2. & Psalm.58. Hinc אַרְסַיָּא Veneficus.

Secundò אִרִיסָא est Hortulanus, Germanicè Gärtner, Gallicè *Geardinier*. Cant.8. & אָרִיס in Tharg. Ierosol. Deut.23. Inde אַרִיסוּתָא Hortulani ars: Iob 29. tamen auctor Aruc interpretatur עשב Herbam. In Complut. & Venet. אֲרִיסָנָא est, siue hortulanos siue herbas significet. certè in Aruc, vt volunt aliqui, אַרִיסוּתָא non reperitur, sed אַרוּס, & id quidem ex tractatu Aholoth, id est, Habitationum, vbi sic habetur, הם מיני מרקחת שמשומין בתבשיל ויש אומר הוא עשב וכשמזריע מקיש הזרע כמין זוג: id est, Genus est pigmenti, quod in condimento apponi solet. Nec deest qui dicat herbam esse, quæ cùm semen producit, bina semper copulet. Elias habet אֲרִיסָא, & lingua Germana, vt suprà, Gärtner, explanat. אָרוּס Tympanum. in Aruc.

Et אֲרוּסָא Idem quod שלשלת Catena: Sanctes legit אַרְסָא. in Aruc. אֲרִיסְטוֹן Conuiuium diei, vel prandium. Psal.18. & 50. & 112. & Thre.1. in Midr. & in Ber.rab.cap.11. Conuiuiũ enim diei seu prandium, Græcè dicitur ἄριστον, & ἀριστάω, Prandeo; conuiuium verò vespertinum dicitur Græcè δεῖπνον.

אֲרִסְטָיוֹן Nomen viri, qui erat Proxeneta. אַרְכִּסוּנוֹס Idem quod שלטון Potestas, præses. אַרְיוֹס-פַּגּוֹס Areopagus, locus Athenienſis Senatus. Act.17.

אַרַע Primò idem est quod פגע Occurrit, euenit. Thr. 1. Prouerb.6. & Psal.91. & in Hagiographis passim scribitur per Olaph in principio. at in Lege scribitur עֲרַע, & in Prophetis similiter. Elias tamen se dicit inuenisse etiam in Lege & Prophetis, quædam per Aleph, & ea in correctis exemplaribus; sed si rectè an non, dubitare se inquit.

Inde אִירְעוֹן Euentus, casus, Eccl.2. & Ruth.2. אַרְעוּתָא Idé, in Complut. codice. in Venet. אִירְעָתָא Euentus eius, cum affixo; in Hebræo enim legitur מִקְרֶהָ.

Secundò אַרְעָא est אֶרֶץ Terra, mutato Tsade in Ain, vt mos est Chaldæis vtrisque. Gen.1. In plur. אַרְעָתָא Gen. 26. & in regimine אַרְעָת עַמְמִין Terræ gentium. Psal.105. & אַרְעָן Terræ. Ierem.28. in aliis tamen codicibus, vt & notat Elias, vnde desumpsi, est מְדִינָן, velut in Prophetis, eodem teste. Thargum Ionathan habet pro ארצות semper aut מְדִינָתָא aut מְדִינָתָא Prouinciæ. Reperitur etiam אַרַע pro Terra in regimine. vt אַרַע דָּרוֹמָא Terra Austri. Ios.15. & vltimo. אַרְעִיתָא Solum, fundus, pauimentum. Daniel.6. & 3. Reg.6. vel potius ibi idé est quod תחתית Inferior, in femineo genere. vt Ezec.30. & in masculeo אַרְעָאָה Ios.16. & אַרְעָנָא חִוָּרָא Terrestris. 1. ad Cor.15.

Inuenio & אַרְעִיה pro רֵעֵהוּ. Socio, proximo. Prouer.11. Complut. habet חַבְרֵיהּ, quemadmodum vbique in Scriptura חַבְרָא ponitur pro רֵעַ. Item אַרְעִיתָא Significat Crabronem, quòd scilicet homini in occursum veniat, atque faciei suæ aduersetur, vt exponit R. Dauid Kimhi. Ios. vltimo. Alias per Hain עַרְעִיתָא in Complut. & Veneto. Item אַרַע Minus. Dan.2. & Esth.1. אַרְפַּד Est nomen loci. Ierem.49. vt & in Hebræo.

אַרְפֵּי In Aphel, ordinis quiescentium in vltima, significat Omittere, sinere. Inde in Imperatiuo אַרְפּוֹן Sinite. in Vaic. rab.cap.5. אַרִיפְתָּא Porta. Psal.78. in Midr.

אַרְפַּכְּס Dicit auctor Aruc esse ארגז Capsam illam, quæ multum suscipit frumenti, iuxta molarem lapidem, & effundit pauxillum farinę. Alij dicunt esse clepsydram, qua horti irrigantur. Nonnulli codices habent אַרְפַּקְס, alij אַפַּרְכָּס, vt habes in Ber.rab.cap.4. אַרְפַּק Aperire multum oculos. in Aruc.

אַרִיק In Aphil, ordinis quiescentium in secunda, Effudit. Genes.28. in tertia fœminea אַרִיקַת 2. Regum 13. vide ריק.

Item אַרְקָא Idem quod אַרְעָא Terra. Ierem.10. Significat & Tartara, locum damnatorum. in Zohare. In 2. Tharg. Esther legitur, vt habet Methurgeman: אַרְקִיל דְּאָזִיל בְּרֵישׁ כֻּלְּהוֹן: Arcil qui ibat ante omnes. nescio quid sit, inquit Elias; quia non sum sapiens sicut Selomoh, nec ego scio; non suppete-

est sensus: Et erit medela errori tuo. quam expositionem sequitur R. Schelomoh. Sin pro tranquillitate, quod aliis magis placet; hæc erit explicatio: Et erit longitudo tranquillitati vel prosperitati tuæ: id est, Longo tempore pace & otio frueris. In plurali אֲרוּכִין Medelæ. Psal.47. vt volunt aliqui, vel 48. vt Pagninus; ego verò non reperio: nam quæ aliâs citat Pagninus, sunt Hebræa. Tertiò אוֹרִיךְ in Aphel ordinis quiescentium in prima, significat Prolongare, protrahere. Ios. vltimo. Item Sperare, expectare, morari. Genes. 7. & Exod. 24. & Psalm 36. Inde אָרִיךְ Longus. Ezech. 17.

אוֹרְכָא & אַרְכָא Longitudo, prolixitas, terminus, spacium. Isaiæ 26. Genes. 6. & Exod. 25. & 26. & 3. Reg. 6. idem אוֹרִיכוּת Psalm. 91. אָרַךְ חוּץ Præterea significat Assurgere, crescere. Marc. 4. אַרְכוֹנָא Idem quod נגיד Princeps, Græcum scilicet ἄρχος. Iob 21. In plurali אַרְכוֹנִין cap. 34. eiusdem.

Et alia forma אַרְכּוֹס חרבא Principatus. ad Ephes. 1. cap.

Item אַרְכִּי ἀρχή, Principium, principatus, vt Ios. 15. קִרְיַת אַרְכִּי Ciuitas principatus. sed pro Principe accipitur in Ber. rabb. cap. 50. Idem אַרְכּוֹנְטוּס in Ber. rabb. cap. 77.

אַרְכִּין In coniugatione Aphel, Inclinauit. Psal. 18. vide רְכַן.

אַרְכּוּבָא Genu, coxa. Daniel. 5. Auctor ipsius Aruc dicit esse שוק שעל הירך Armus, siue femur quod est supra poplitem.

Porrò אַרְכַּבְתָּא est חומה מטיט סביב השדה Murus luteus in circuitu agri. אַרְכִּיטוֹן Architectus. alij legunt אַרְכִּיטִיקוֹן Psal. 15. in Midr. אַרְכָּל est בגד עב Pannus grossus vilis precij. in Aruc.

אַרְכִּילִיסְטִין Princeps latronum: ἄρχος enim Græcè est princeps, & λῃστής Latro, prædo, sicarius. in Ber. rabb. cap. 48. & 78. & Cant. 3. in Midr. אַרְכּוֹלִיפּוֹרִין Principes laniorum seu spiculatorum. אַרְכִּיסְטַטִיגוֹס Græcè ἀρχιστράτηγος, Princeps exercitus. in Ber. rabb. cap. 60.

אָרִים זָקַף & אֵרִים in Aphil, ordinis quiescentium in secunda, Eleuauit, erexit. Ios. 8. Suscitauit. Ion. 1. Separauit. Exod. 35. Segregauit. Psal. 68. Radix est רום. Inde אֲרוּמָא & אֲרוּמָתָא Eleuatio. Exod. 29. Primitiæ oblatæ. Idem quod תנופה Exod. 35. Item Seges stans in agro, Ruth 2. vt ait quidam, sed vide an ibi reperies. Inde & אֲרָם Syria. אֲרַמָּאָה Syrus, Aramites. 4. Regum 5. & אֲרַמִּית Syriacè, Dan. 2. Hebræum est. Porrò אַרְמָיָא חרבא pro Græco ponitur, siue Gentili multis in locis Act. Apost.

Item אַרְמִנְיָא Prouincia Armeniæ, in qua Iudæi commemorant sitam Constantinopolim. quorum sententiæ accedit Chaldaicus interpres. Thren. 4. cùm tamen potius in Thracia locetur. אַרְמָאי Stirps, ramus. Leuit. 25. vt habet Dictionarium Pagnini; vnde autem sumpserit, videat.

אַרְמַלְתָּא & אַרְמַלָּא Idem quod Hebraicè אלמנה Vidua. 2. Regum 14. Pluraliter אַרְמָלָן Viduæ. 2 Reg. 20. & אַרְמָלוּ Viduitas. Isa. 47. אַרְמִילוּס Isa. 11. est nomen Antichristi, vel Antidei, vbi scriptum est de Christo, quòd illum sit occisurus. sic autem habetur, וּבְמַמְלַל סִפְוָתֵיהּ יְקַטֵל מָאִית אַרְמִילוּס רְשִׁיעָא: Et eloquio labiorum suorum interficiet Armilos impium. Sunt qui dicunt, ait Elias, esse Gog de terra Magog.

אָרוּם Quia, quoniam. Psalm. 3.

אַרְמֵנוּן חרבא Gubernaculũ, siue antenna nauis. Act. 27.

אַרְמוֹן Dux. & אִרְמִנְיָאָה Ducatus. in Commentariis.

ארמע valet in Rasse tevoth אֵשׁ רוּחַ מַיִם עָפָר Ignis, aer, aqua, terra. in Zoh.

אֲרוֹנָא Arca, capsa. Deut. 31. Sed אוֹרְנָא & אוֹרֶן est Genus cedri, aut pinus lignũ imputribile. Isa. 40. & 44. Sunt qui dicũt auctorẽ Aruc exposuisse per יונק אילן Planta tenera arboris; quod tamen in Aruc non reperio, sed in R. Sche. inuenio נטע יונק Planta tenera; cuius sententiæ accedit Elias. exponit enim ענף Frondem. At R. Dauid arborem esse ait ex sententia veterum patrum, ועצים היו מסודרים שם עצי ארזים ארנים וברושים: id est, Arbores autem illic erant ordine digestę, nempe cedri, orni, & fraxini. אוֹרְנָא enim & בְּרוֹשׁ alludunt ad ornum & fraxinum. & Columella tradit ornum esse fraxinum siluestrem. אַרְנוֹן etiam est Arca vel capsa magna, in Aruc.

Item אַרְנוֹנָא, & pluraliter אַרְנוֹנִיּוֹת idem quod מס Tributum. in Vaic. rab. cap. 1. & Psal. 28. in Midr. in Zohare sic scribitur מַה הִיא אַרְנוֹן Quid est Arnon? Est אשת עליונה אהבה וגו׳ Vxor suprema dilectionis arctæ, quæ non separantur in æternum; de qua dicitur: Et fluuius exibat de voluptatis horto. Hæc in Exodum col. 98.

אַרְגְּוָנָא & אַרְגָּוָן Purpura. Iud 8. אַרְנָז Idem quod ארון Arca, capsa. אַרְגּוּטִים Baiulus, gerulus. in Aruc.

אַרְגָּלָא Instrumenta necessaria pro nauibus. in Vaic. rab. cap. 23. אַרְגְּנִטִין est שד של מרחץ id est, Dominus balnei: aut Vas affabrè factum, in quo regi ministratur, quasi dicas argenteũ. Alij codices habent אַגְנְתִּירִין. in Aruc. אַרְגַּסִּים Turbo, ventus tempestuosus. Cant. 4. & Esth. 1. & Thr. 1. in Midr. & in Vaic. rabb. cap. 9. Alij codices habent אַגְרְכָּטוּס Agrestis, siluestris.

אַרְדָּא Est חיה Animal siluestre, onager. in Aruc. Sed אֶרֶךְ est Fungus, Germanicè שומין. ibidem.

אַרְדַּב est חצי רתך, hoc est, Dimidium mensuræ Letheq, quę quindecim modios continere dicitur. in Aruc.

אוֹרְדָּד Legitur in Venetianis Bibliis, Pro. 27. pro עֵלוּ Pistillo, sed quid sit, nescit Elias. In Complut. est אַחֲרֵי אוֹרֶךְ duæ dictiones nihili: saltem non intelligo. אַרְדָּכָל & in plurali אַרְדִּיכְלִין secundum Kimhi, sunt Principales ædificatores & architecti, habentes sub se alios. Latinè dicuntur Iureconsultis, Operis redemptores. 2. Regum 5. & Ezech. 27. Et Syrè אַרְדְּכָלָא חרבא Architectus. ad Corinth 1. & אִרְדִּיכְלָיָא Architecti. Psal. 116. אָרוּ Idem quod הנה Ecce, en. Dani. 7. & אָרֵי Quia, quoniam. Gen. 1. & Deut. 21. אוֹרְדָּן Ranæ, in Comment. אַרְדִּיפְנִי Arbor quæ producit flores liliis similes, sed amaros valde. Vide in He חַרְדָּף.

אַרְזָא Cedrus, species arboris. pluraliter אַרְזִין Cedri. 3. Regum 5. Et Syriacè אַרְזָא חרבא Secretum, arcanum: & אַרְזַנְיְתָא חרבא in fœmin. Secreta, arcana. in Euangeliorum titulis. Item אַרְזָן Cedrinum, magnum instar cedri. in Aruc. אוֹרֶז est Oriza, genus leguminis, quod vulgariter *Riz* vocatur, vt dicit Rabbi Leui Dani. primo. & אַרְזָנִי Orizinum, plenum oriza. in Aruc. אַרְזוּב Malleus. Plural. אַרְזוּבִין 3. Reg. 6. אַרְזְלָא Idem quod ערכל Tugurium, hospitium. in Gheimarah. & non Esa. 24. vt citauit Sanctes, malè intelligens Aruc, qui interpretatur אַרְזְלָא per ערכל, quod in hoc loco Esaiæ positum est pro מלונה Diuersorio.

Et אוֹרְזִלָּא vel אוּרְזִלָּא Hinnulus, catulus capreæ. Cant. 2. & 7. In plur. אוֹרְזִלִּין ibidem 4. אַרְזַפְּתָא Idem quod המקבת Malleus, Iud. 4. Est etiam Genus herbæ calidissimæ, quæ dicitur Pyretra, nunc vulgò Draconem vocant, linguam adurit & mordicat; eius folia in acetariis probantur; radice vtuntur pigmentarij. ארלבל in Rasse tevoth valet אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי Dixit Rabbi Iosue filius Leui. ארזל valet אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, id est, Dixerunt Doctores nostri, quorum auspicata sit recordatio.

אָרַח In Aphel, ordinis quiescentium in secunda, significat Odorare & afflare. Exod. 3. & Iudi. 16. vbi quidam exponunt Inflammare, incendere. vide רִיחַ.

Item אוֹרַח & אוֹרְחָא est Via, semita. Genes. 3. & Ierem. 14. Et אֹרַח idem. Iudi. 19. In plur. אוֹרְחָתָא Hos. 14. & אוֹרְחָן Ios. 22.

Postremò אַרִיחָא est Vectis. Numer. 4. Plural. אַרִיחִין 3. Reg. 8. & אַרִיחָא Exod. 27. Significat insuper חצי לבנה Medietatem lateris seu tegulæ. אַרְטְבִּין Artebonita, epitheton viri cuiusdam ab ipsius ciuitate mutuatum.

אַרְטְמִיס Artemis, Diana, Græcum est. Actor. 19.

אַרְטִיס Duritia. in Sch. rabb. capite 23.

אַרְטַלָּאִי Idem quod אחשתרנון Muli. Esth. 8. vt legit Magister Aruc. Elias verò אַרְטַבְּלָאִי, & dicit esse Genus iumenti velocissimum. nescio an in 2. Tharg. hæc repererint. nam in altero est עַרְטוּלִיוֹנֵי. vide ibidem.

אָרִי De quo iam suprà, Quia, quoniam. Genes. 1. item Si. Exod. 23. Quum, Deuter. 12. אַרְיֵה Leo. 1 Reg. 17. plur. אַרְיָן 3. Reg. 7. & אַרְיָתָא Leones. Dani. sexto. de quo iam suprà. אוֹרַיְתָא Lex, doctrina illuminans. Isa. 12. vt suprà in אור.

Item Syrè אוֹרְיָא חרבא est Ornamentum quod collo suo iniicit sacerdos sacris operaturus. Galli vocant *l'Estolle*. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. אוֹרוֹלוֹגְיוֹן Idem quod סמני שעות Index horarum, horologium. in Aruc.

אֶרֶךְ Primò idem quod כשר Rectum, decens, conueniens. idem אָרִיךְ Ezr. 4. Secundò אַרְכָּא est idem quod רפואה Sanitas, medicina, vt exponit quidam Daniel. 4. vbi sic habetur תְּהֵוֶה אַרְכָּא לִשְׁלְוָתָךְ, duæ autem hæ dictiones ארכא & שלותך duplicem recipiunt significationẽ, iuxta R. Saadiah, R. Abraham, & Dauid Kimchi. nam si שְׁלְוָא pro errore accipias, hic

אַקּוּנָם est Species quædam piscis. in Aruc.

אַקְסֵל Species quędam aromatica. Cant. 4. vel potiùs est אַסְקֵל, Lignum. Psalm. 35. vt habes supra in אַסְקֵל.

אַקַּף לְסַף Exorsus est. Act. 1. & 2. Et אַקַּף in Aphil, or dinis quiescentium siue deficientium in prima, est idem quod סבב Circuiuit, obsedit, circundedit. Iud. 11. & 2. Reg. 20. Inde מַקַּף Accentus quidam coniungens dictiones, vt & hyphen Græcis. & שור מַקַּף Murus ambiens. Leuit. 25. Et אַקַּפּוֹת idem quod חגורה Cingulum, cinctorium, Isa. 3. vt volunt quidam, sed aliud significat, nempe Attonsio per circuitum, vt dicemus in פת. Et אוֹקְפֵי אַרְעָא Circuitus, siue zonæ terræ. radix est נקף. Item אַקּוּפֵי sunt Fila quæ rumpuntur à texente, & suspendũtur in panno. in Aruc. אַקַּפְרְטָא Sedes. in Aruc.

אַקְקִיָּא Est Genus aromatis. in Aruc.

אַקְרוּקָא Rana masculus: & אַקְרוּקְתָּא siue אַקְרוּקִיתָא Rana femina. in Aruc. אַקְרָא vel עַקְרָא vt nonnulli codices habent, est nomen loci. in Aruc. אִיקַר & Syriacè אִיקָרָא Honor, decus, gloria. frequens in Euangeliis. radix est יקר. אַקּוּשָׁא Idem quod קשה Duritia, robur, Iob 15. & קֻשָּׁה Difficile. in Commentariis. vide קֻשָּׁא.

אָר vel אור ordinis quiescentium in secunda, Illuminauit. Inde אוֹרָאה Lex, illuminatio. Ezech. 7. & אוֹרַיְתָא Idem. vide suprà, & infrà in יְרָה. אַר Aër. 1. ad Corint. 9. & בְּעַל רַאדָא Princeps aëriæ caliginis. in lib. Rit. Seueri Patriarchæ.

אר quoque per Antiphrasin significat Aduesperascere.

Item Colligere potissimùm ficus, sed tunc אֲרַח est radix.

Item Arguere, & miscere. Præterea est genus arboris.

אַרְיָא Leo Iud. 14. Pluraliter אַרְיֵן Leones. Psalm. 58. & אוּרְיָן in Meturgh. Eliæ. Iud. 14. quod est scribendum אַרְיָוָן. vt Venet, vel iuxta Complut. אַרְיָוָן. Alij aiunt etiam inueniri אַרְיוּתָא 2. Reg. 1. vbi scribendum est אַרְיָוָתָא forma plurali emphatica.

מְאֵירְתָא Maledictio. Malach. 2. & Deu. 28. Item אֲרוּרְתָא Maledicta. 4. Reg. 9. אוּרְיָא Præsepia. Isa. 1. Item אַרְוָתָא Prouer. 14. & אֲרוּת tam in Hebræo quàm in Tharg. 3. Reg. 5. Equilia.

אַרָא Lana, vel linum ingrediens sacculum, ad abstergẽdum factum. אַר In Rasse tevoth valet אָמַר רַב vel רַבִּי Dixit magister, vel אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ Dixerunt magistri nostri.

אָרֹב & אַרְנָא est Vas paruum argenteum instar nauiculæ. in Zohar. Plural. אַרְבִּין col. 96. in Exod. in quo quidem vasculo argenteo dicunt repositum fuisse Mosem, illudque miris depingunt coloribus. אַרוּבָה & אֲרוּבָא est instrumentũ, vel tabula pistoris, in qua placentę parátur. Latinè Pistrinum, vel Magis. Item capitur pro חלון Fenestra, cataracta. Significat & Cochleam, id est, Scalam instar cochleæ.

אָרַב Etiam idem est quod עָרַב Aduesperascere, obtenebrare. Inde אַרְבוּנָא Obtenebratio, & אַרְבָּא Vespertinũ. Et אַרְבָּא Salix. Et אוּרְבִּי Radix. Et אַרְבַּנְיָא Germen vile & minutum, vel vrtica, secundum Hieronymum: vt ait Sanctes. Esai. 55. Verè D. Kimchi interpretatur סרפד Vile germen & minutum, Hieronymus etiam vrticam. sed אַרְבַּנְיָא quod esse in Tharg. pro סרפד positum vult Pagninus; tantùm adducitur ab Aruc. Thargum enim, vt & testatur Kimchi, totum illum versum parabolicôs exponit. nam pro נעצוץ Spina alba, posuit רְשִׁיעֵיָא Impios; pro בְּרוֹשׁ Abiete, צַדִּיקַיָּא Iustos; pro סרפד חַיָּבַיָּא Peccatores; & pro הדס Myrto, דְּחָלֵי חֲטָאָה, Peccare verentes, vel abhorrentes à peccato. Sed Esth. 2. legitur אוּרְבִּינָא pro eodem, vt exponit Elias, licet reperiam in exemplari Venet. quod forsan vitium est תּוֹרְבִּינָא. Item אַרְבִּיָא Arabia, regio notissima, à populi permistione sic appellata. 1. cap. epist. ad Galat.

אַרְבֶּלָא Cribrum. Amos 9. vt legit Aruc. melius alij עַרְבֶּלָא. אַרְבֵּלִין Nomen vrbis. in Ber. rab. cap. 19.

אַרְבֵּסַר aliâs אַרְבֵּיסַר Dictio composita, idem valens quod ארבעת עשר Quatuordecim. Iob vltimo. אַרְבַּע Quatuor.

אַרְבָּעִין Quadraginta.

אָרַג In Complut. אָרֵג Desiderabile, concupiscibile. Psalmo 45. vide רְגַג infrà. Item inuenio אַרְגַּר pro חֲמַרְמַר Turbari, commoueri. Sed scribendum est per Daleth, vt Elias אִידַגַּרוּ Constricti sunt, & præ turbatione incaluerunt. Thr. 1.

אַרְגּוּבְלָיָא sunt פְּסָלֵי אַבְנָיָא Cæsores lapidum. 3. Regum 5. & 4. Regum 12. dicitur quòd sint אָמָנֵי חָאָבָן חַגְרוֹלִים בּוֹנֵי מַקִּירוֹת id est, Architecti lapidis, magni extructores murorum.

אִסְטַגְנִינוּ Astrologi eius. vide suprà. nam in Hebræo est בְּפִתְלִים Veteratores callidi, & non calliditas. אִיצְטְרִין Ludus cum belluis, siue belluæ inter se, siue homines cum belluis pugnent. אִצְטְרוּי Sterilis effectus.

אִצְטַרְיָנִין Scalæ latæ & planæ, per quas & equi incedere possunt. אִצְטְרוּבוֹלִין de quo suprà in אִסְטְרוּבִּיל per Samech. Esth. 2. in Midr. & Cant. 4. in Midras. אִצְטַמֵּט Dereliquit. Thr. 1. in Midr. אִצְטְרְכָא Necessaria, cibaria oportuna, à themate צרך. in Ber. rabb. cap. 62. & 101. אִצְטוֹנִיוֹת Videntur esse lapides prominentes in muris, & sustinentes trabes.

אִצְטְלָא & אִצְטְלֵי Stola, pallium. Ps. 101. & Ios. 7. & 4. Regum 5. In plurali אִיצְטַלְוִין Mutatoria, stolæ. Gen. 3. in Tharg. Ierosolymitano. Pagninus cingula transfert, quòd Hebraicũs textus habeat חגורות. Inuenitur etiam per Samech אִסְטְלָא. vide suprà. אִצְטוּמַכְתָּם Stomachus, in Cõmentariis. אַצֵּיתָא siue אוֹצֵיתָא sunt Duodecim vites in linea vna.

אַצִּית לְצַל In Aphil, ordinis quiescentium in media, Auribus percepit, aures arrexit, attendit, auscultauit. Deut. 1. & Isa. 49. à צית.

אָצֵל Versus est primi Paralip. 8. incipiens ab אָצֵל, & desinens in אָצֵל. Item אָצֵל Zachar. 13. est Nomen loci.

אַצְלִי In Aphel, ordinis quiescentium in vltima, Inclinauit. Psal. 78. אֶצֶל Iuxta, apud, penes. Et נֶאֱצַל verbaliter accipitur pro Emanare: & אֲצִילוּת Emanatio. frequens in Tikon Hazohar, & aliis commentariis. sunt qui Destinationẽ vertant. אַצִּילָא Axilla. in Vaic. rab. cap. 8.

אָצַף Formidauit, solicitus fuit. Isa. 57. secũdum quosdam, sed legendum יָצַף, à quo אַצָּפָא Sollicitudo, anxietas, dolor, tristitia. Prouerb. 14. Significat etiam אַצָּפָא Canistrum.

אָצַר לְצַר Reposuit, recondidit. Isa. 23. Inde אוֹצָרָא Thesaurus, horreum, repositorium. Deut. 32. In plural. אוֹצָרֵן Horrea. Exod. 1. אַצְרַבּוּמְתָא Ostia plicabilia, siue vertibilia. in Aruc.

אֵק In Rasse tevoth valet אִכְּתִי קֻשָּׁה, & cum Vau, וְאֵק Et scriptum est durum. Qua solent vti abbreuiatione Iudæi, cùm quid ex Scriptura difficile obiicitur. קֻשָּׁה enim & קֻשְׁיָא, sine punctis קושיא, appellant Obiectionem, & מְקַשֵּׁן Obiicientem, quem nostri Opponentem. אִכְּתִי pro אִכְּתִיב resecta more suo extrema litera dicunt. Valet & אָמַר מָרָא vel מָרָא Dicit scriptura, siue textus, quem & מִקְרָא appellant à lectione. Vnde קְרָאִים Secta Iudæorum, qui contextui addicti sunt, reiectis traditionibus.

אֵקִיא vel אִיקָא idem quod תיש Hircus. in Aruc. אַקּוּבְטִין Accubitus. in Vaic. rab. cap. 8.

אַקְדוּאִי Hæsitatio. Psal. 78. in Midr. אוֹקִיד In Aphel, ordinis quiescentium in prima, Incendit, combussit. vide יקד.

אַקְהִיוּרְת Stupor dentium, à radice קְהָא vide infrà. Amos 4. אַקִּי Aduerbium, Cede locum. in Aruc.

אֶקְחָלִים Climata. Est tamen qui dicit se inuenisse Iob 38. & Psal. 48. אִיקְלִימִין, idque in Commentariis. אִיקָא significat Perperam, frustrà, immeritò. Math. 5. & in alio exemplari manuscripto vetustissimo, cuius nobis fecit copiam doctissimus Harlemius, scribebatur אִיקִי, Græcè εἰκῆ. ibidem.

אַקִּיל In Aphel, ordinis duplicatorum, Maledixit, spreuit, floccipendit. Esther 2. vide קלל infrà.

אַקְיוֹם וְאַקְנוֹס In Aquila paraphraste valet תשעים ותשע Nonaginta nouem. Gen. 17. vt scribit Aruc. אוֹקְנוֹס Oceanus, mare magnum. Psal. 72. Aliâs אוֹקְיָנוֹס. vt Eccles. 1. & in Tharg. Ierosolymitano. אַקְלְבוּסְתָא Lumbus, seu potius neruus quidam in femore. in Aruc. אַקְלִידָא Clauis. in Aruc. אַקְלִיטָא Societas, caterua, sodalitas. in Aruc.

אַקְמְתָא Stellio, vel potius aranea. Pro. 30. alij Simiam exponunt. אָקִים Statuit, posuit. Deut. 6. & אוֹקִים Erexit. item Instituit. Num. 25. vide in קום.

אַקָּן Reuirescere, & אַקְנְתָא Vigor, vigor. in Aruc. & Possessio, & idem quod חוזק Hebraicè. אַקּוּן Est instrumentum quo pisces capiuntur. אִיקוֹן Græcè εἰκὼν, idem quod צלם vel צורה Imago seu figura. Pluraliter אִיקוֹנִין Thr. 4. & Esther 2. aliâs scribitur אִיקוֹנִין. אִיקוֹנִין Iconium, nomen vrbis siue oppidi Lycaoniæ, non procul à flexu Tauri montis, vt auctor est Strabo lib. 12. Epist. 2. ad Timoth. 3. cap.

אַפְּרוּנִיָּא Vile pretium : alij legunt אַפְּרוּנִיָּא in Aruc.

אַפְּרוֹדִיטִי Græcè ἀφροδίτη, Venus, idolum Veneris, non Hermaphroditus, vt multi volunt. אַפְּרוֹכְסִים Archidux, in Midb.rabb.cap.10. אִיפְּרוּרִין de quo suprà, sunt Duces, principes. Ezech.4, & 21. R. Schelomoh interpretatur Suburbia, in quibus hostis collocat suos exercitus, qui vndique in tentoriis manentes obsessam tenent ciuitatem, ne cui detur ex ea egrediendi aut ingrediendi facultas. אַפְּרִיזָא Tabula sustentans in muro tigna. אַפְּרַח חבר Volare fecit, emisit in aëra. in Aphel. radix est פְּרַח Numer.11. Inde אֶפְרוֹחִין Pulli, auiculæ. Deut.22. אַפִּירְטִין Piratæ. in Vaic.rab.cap.15.

אִפְּרָיָא Augmenta, incrementa. & אִיפּוּרְיָא Fructus. in Ber. rabb.cap.73. & אַפִּירְיוֹן Lectus iugalis, & floridus. Psalm.24. in Midr. quæ omnia sunt à radice פְּרָא Fructificauit, creuit. vide infrà. אַפְּרִיָּא Lingua Persica significat Vale, roborare.

אַפְּרָכָא ὑπαρχὸς, Dux, Comes. Pluraliter אַפַּרְכְּיָא Psal.72. Significat etiam Prouinciam, comitatum.

אַפְּרַכְיוּתָא ὑπαρχία, Genes.10. in Tharg. Ierosolymitano. Reperitur etiam per He in principio scriptum. vide infra.

אַפְּרְכוֹס Idem. in Ber. rab. cap. 4. & 8. & 49. אַפַּרְסְמוֹן & אַפַּרְסְמוֹנָא Balsamum, opobalsamum. in Zoh.col. 510. & in Ber. rabb.cap.27, & 39. Et dicitur שמן אפרסמון Oleum Apharsemon, & יַיִן אַפַּרְסְמוֹן Vinum Apharsemon, vt notat Elias in Thesbi. אֶפְרַסְנָא חבר Ponitur pro βουλή, Insidiæ. Act.9. אַפִּירְסֵק vel secundum alios פִּירְסֵק Persicum. in Aruc.

אַפְּרִיקִי & אַפְּרִיקָא Aphrica, tertia pars, aut potius quarta pars orbis vniuersi. Ier.10. & Ios.9. & 3. Reg.10. אֶפְרַת Euphrates. Inde אֶפְרָתִי Euphratæus, qui prope Euphratem habitat. Iud.12.

אַפְרַתְּגָא Occasio, actio. in Aruc.

אַפִּישׁ In Aphel, ordinis quiescentium in media, Auxit. Psal.105. vide פוש infra. Inde אַפּוּשִׁי Incrementũ. Iob 35. sed est Infinitiuus. vt וְלָא יָדַע לְאַפּוּשִׁי לַחֲדָא Nec nouit accrescere multum. אֶפְשִׁי Voluntas mea, pro חפצי. in Ber. rab.cap.101. אַפְשָׁא alias אַפְשַׁח Cadere, in Aruc.

אֶפְשַׁר Possibile, possibile est. 2.Reg.14. Inde אֶפְשָׁרוּת Possibilitas, & אֶפְשָׁרִיּוֹת Possibilia. in More Neuokim. lib. primo ca.32.

אִפְתָּא Tempus. in Vaic. rab.cap.25. Et אַפְתָּא Tabulatum. & buccella panis. in Aruc. אַפּוּתָא Frons. in Aruc. Et אוּפְתָּא Ligni frustum. in Aruc. אַפְתּוּם Præceptũ, statutum. Ezr. 4. Rabbi Schelomoh tamen interpretatur מס Tributum. Aben Ezra תוּצָאוֹת Reditus, prouentus. R. Dauid חוֹסֶן Robur. Elias אוֹצָר Thesaurum, ærarium.

אַפּוֹתִיקִי ἀποθήκη, Apotheca, repositorium. Psal.33. & Iob 38. Et אַפּוֹתִיקִי Obligatio hypothecaria. in Sche.rabb.cap.31. & Gen.24. in Tharg. Ierosol. vbi habetur in Hebræo וכל טוב אדוניו בידו Et ex omni bono heri sui in manu eius. est וְכָל שֶׁפֶר אַפּוֹתִיקִי דְרִבּוֹנֵיהּ בִּידֵיהּ: Et omne pulchrum penu domini sui erat in manu eius. Elias ait & Aruc. interpretati sunt Magistri nostri אַפּוֹתִיקִי velut Noterikon, nempe אַפּוֹ תְּחִי קָאֵי Vultus eius consistat. alij codices habent דִּיאַתִּיקָא διαθήκη, Testamentum, pactum. אַפְּתָרוּן Pingue. Numer.13. in Tharg. Ierosol. vt aiunt: quæsiui tamen, & non inueni.

אֵץ Ordinis quiescentium in secunda, Coarctauit, in angustiam redegit: & Accelerauit, festinauit.

אָצָא Damnum, præiudicium: Item Genus herbæ, quæ crescens in fluuio, suis foliis eum claudit.

אַצִּיצָא Vas testaceum fractum, vel frustum testaceum lingua Arabica.

אֶצְבַּע Digitus, vt & Hebraicè, vide עֶבֶע. Vbi absolutè ponitur, Digitum significat, qui est proximus pollici. In plurali אֶצְבָּעָן Digiti. Dani. 5. Sciendum est autem & hoc nomine pedũ digitos vocari. Similiter & pudenda masculi: vt cùm dicunt Rabbini, אֵין כָּל־אֶצְבָּעוֹת שָׁווֹת id est, Non omniũ digiti sunt æquales. in Thesbi.

אֶצְוָא Herba, quæ nascitur in circuitu palmæ, quę Arabicè dicitur אַטָּן. Sed אֶצְוָתָא est Cibus, pasta, farina conspersa. Exod. 8. & Ezech. 44. & Iubilatio, clamor. Ezech.21. pro quo, vt corrupto, scribendum cum aliis codicibus צִוְוָחָא, vt approbat & ipse Sanctes. אִצְטְבְּלָאוֹת Lineæ, puta arborum. Et אִצְטַבְּל Stabulum. 3. Reg.4. in Kimhi. & in Sche.rab.cap.31. אִצְטַגְנִין Astrologi: & sic vtitur eo R. Dauid Kimchi. Iud.4. Et אִצְטַגְנִינוּת Astrologia. Iob 4. aliâs אִסְטַגְנִינוּת vt notat Elias: sed in Complut. & Venet. melius habetur אסטגנינו

עבוע לפי שעשוי בגוונים ובמיני הצבעים: Et sic in sermonibus magistrorum nostrorum felicis memoriæ R. Mair dicit: Etiam basiliscus. Dixerunt autem, Basiliscus est אפה, cuius expositio est אפעה: mos enim eorum est litteras gutturales abscondere. Cæterùm vocatur עבוע, quòd ex eo colorum & tinctularum conficiantur species. עבע enim Tingere significat. Hæc Kimchi; cui assentit R. Schelomoh, qui ait hunc locum vocatum fuisse Vallem Sebohim, quòd ibi reperirentur basiliści, genus serpentis pessimum & noxium.

אִיפּוֹדִין Suppedanea. Est Græcum ὑποπόδιον: in plur. ὑποπόδια, Scabella. Exod.24. in Tharg Ierosol. Corruptè in Meturgheman legitur אפוֹדִין, quamuis & magister Aruc ita habeat, & interpretetur כסא שתחת רגל המלכים Sedes quæ subiicitur pedibus regum. Capitur etiam pro Cathedris corio obductis, & quæ plicari possunt. in Ber.rab.cap. 17. & Eccl.3 in Midr. & in Vaic.rab. cap.36. Alij dicunt esse ligneas sedes, & rotundas, super quas ponuntur libri, & clauduntur, & duplicantur, & extenduntur, ex quibus nonnulli mensas faciunt. in Aruc. אֲפִיפִיוֹר Papa, sicà Iudæis vocatur, aliâs אַפִּיפְיוֹר. At אִילָן הָעוֹשֶׂה פֵּרוֹת הַרְבֵּה est אַפִּיפְיוֹרוֹת Arbor fetens multos fructus. in Aruc. אֲפוּפְסִין Idem est quod גְּזַר דִּין Sententia iuris. Vnde Psal.92. Kimchi dicit, quòd Deus dederit אִיפּוּפְסִין Decreta, super Adam postquam peccauerat. Et in Sch.rab. cap.18. & in Vaic.rabb. cap.6.

אַפְצָא Magister Aruc dicit quòd sit מִין תַּפּוּחִין קְטַנִּים וּמֵהֶם עֹשִׂים דְיוֹ: id est, Species pomorum, ex quibus faciunt atramentum, vocanturque Germanicè גלין, Gallicè *Noix de Galle*, Arabicè verò חַסְפַּס. Item אָפַץ significat דחק Oppressit, occlusit, afflixit, in angustiam redegit. in Ber. rab. cap.69. & in Arabico אַפַּס.

אַפִּיק In Aphil, ordinis deficientium in prima, est Eduxit, protulit, deprompsit. Leuit.26. vide נפק. quòd verò ibidem citat Sanctes אַפּוּק pro Pullulatione, non inuenio. Item אַפִּיקְטְפוּזִים Medicamina prouocantia vomitum. אַפְקְלִין Iudices. in Aruc. אַפְקְמָא est Funis, qui fit de cortice nucis, vel cortex nucis, vt dicit Sanctes: in Aruc. אַפִּיקוֹמָן est מִיכְלָא Cibus quidã. Aliqui putant esse Fercula & tragemata illa, quæ post prandium sumuntur, vt & dactyli, nuces, & cætera id genus. אֲפִיקוֹמֶן Apud Rabbinos legitur אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמֶן id est, Non liberant post Pascha Apikomen. quod vocabulum exponunt vt sit Noterikon, id est Dictio, quæ plures alias simul complectitur, has videlicet אַפִּיקוּ מִינֵי מְזוֹנוֹת, hoc est, Producite genera ciborum. Mirari se dicit Elias, quomodo ipsi non intellexerint planè Græcam esse dictionem, qui magnum conuiuium vocant אַפִּיקוֹמוֹס, & quod post conuiuium edunt, אַפִּיקוֹמִין appellant. Apud Rabbinos verò, piæ memoriæ, hoc ipsum dicitur קִינּוּחַ סְעוּדָה Abstersio cibi vel alimenti. Latini dicunt Secundas mẽsas. in Thesbi. Quam verò Græcam dictionem putet Elias, nescio. nam ἀθύρωμος qui conuiuiis & comessationibus luxuriosè indulget, Græcis est, & non conuiuium.

אַפִּיקוֹרִין Exponitur pro קִינּוּחַ חִפָּה Abstersione oris. Alij dicunt, Consequenter, sine interpolatione, & nonnulli codices habent אַפּוּקוֹלִים vt notat Sanctes. אֶפִּיקוּרוֹס Epicurus, idem quod עַז פָּנִים Impudens, vt nonnulli Hebræorum exponunt, vel vt alij כּוֹפֵר בָּעִקָּר Qui negat fundamentum, nempe Deum, Atheos, qui Deum & Prouidentiam irridet, nulloque putat mundum rectore moueri, sed omnia temerè & fortuitò ferri. Hoc nomen reperitur in Ber rabb.cap.19. & alicubi in Actis. In plurali numero אֶפִּיקוּרוֹסִין Prou. 4. in Comment. Ponitur etiam Iosue 13. אַפִּקִּירוֹס pro מְעָתִּי. & Deutero. 3. Hinc & קִרְיַת אֶפִּיקְרָס Ciuitas quædam. in Tharg. Ierosol. אַפִּיקְרוֹסִין est לְבוּשׁ הַתַּחְתּוֹן Vestis interior aperta in scapulis, quã induentes ligant. Aliâs אַפִּיקְרִיסִין in Ber.rab.cap.19. & in Vai. rab.cap.24. אַפְקוּתָא Summitas & collum. 1.Reg.4.cap. vt legit Magister Aruc. Venet. & Elias sine Aleph פְקוּתָא. R. Schelomoh melius אַפְרְקוּתָא, est enim מפרקת in Hebræo, vt exponit Kimchi, Os colli; sic appellatum לְפִי שֶׁנַּעֲשָׂה פְּרָקִים פְּרָקִים id est, Quod iuncturis siue nodellis inuicem cohæreat. Sic & Complut. manuscriptum, sed sine א in principio פְּרְקוּתָא.

אֶפְרָא Cinis, fauilla. Psalm. 102. Et אַפְרָא Pratum, vel iuncetum, vel fiscella iuncea. Exod.2. in Tharg. Hierosolymitano.

אַפְטִיָא Tempora. in Vaic. rab. cap. 25. & 36. & in Midb. rab. cap. 1. אֶפְטָרָא Argumentum à fortiori. in Ber. rab. cap. 62. & in Midb. cap. 4. אַפְטְרָבָא Idem quod נשיא Dux, patriarcha: qui & אַפְטוּרִיכָא in Ber. rab. cap. 95. & in Aruc.

אֶפּוֹטְרוֹפוֹס Græca dictio, est Præfectus, curator, officialis, pater nutricius Esth. 1. & 9. Melius alij אַפִּיטְרוֹפוֹס vt est etiam in Thargum Ierosolym. Genes. 39. Græcè ἐπίτροπος. & אַפִּיטְרוֹפָא Idem. 4. ad Galat. & אַפִּיטְרוֹסָא in Zoh. col. 456. super Exo. In plurali deficit Samech, אַפִּטְרוֹפִין Nutricij, curatores. Esth. 1. אַפִּין Genus est locustæ, in Aruc.

אַפִּיטְרוֹס Soleas ferreas efficiens, in Midb. rab. cap. 9.

אֲפַךְ Idem quod Hebraicè תָּפַךְ Vertit, conuertit. Psal. 30. Sed אַפִּיךְ & אַפִּיךְ est idem quod נס Fugit, aufugit. Ios. 7. & 8. vide in פַּךְ. אַפְּכָא Etiam, præterea. in Zohare. אַפְכִי Idem est quod מחילה Remissio, & condonatio peccatorum. in Ber. rab. cap. 42. & in Vai. rab. cap. 34.

Sed אַפְכִיות est ספר זכרונות Liber historiarum, Chronica. in Aruc.

אַפֵּל & אֲפֵלִי Serotinum. Eccl. 11. Elias אֲפֵלְתָא habet, vt & Venet. & Complut. habent quoque. Exod. 9.

אפולון est חדר לפנים מטרקלין Conclaue ante trielinium, cubiculum interius. in Aruc. אַפִּילוֹן Tentorium, vel nomen habitus. in Aruc. אַפּוּלְיָא Apulia, nomen est prouinciæ in Italia. Ezech. 27. Sic reperio in Veneta editione, & in commentariis Kimchi: Elias & Complut. codex rectius אַפּוּלְיָא de quo Elias videtur mihi, inquit, esse prouincia illa, quæ dicitur פּוּלְיָא Poullia in regno Neapolitano. אַפְלָטוֹן Plato philosophus. אַפְלִיטָא Idem quod שחוק Delusio, derisio, subsannatio. in Ber. rab. cap. 92. אִיפְלִיקְתָא Purpura. Cant. 4. in Midr. אַפְלוֹנְיָא Apollonia, oppidum Macedoniæ. Act. 16. Græcis Ἀπολλώνια.

אִיפּוּמָא est ארובה בתוך חנית Fenestra in medio domus, siue quæ supra tectum fit: in Aruc. אֲפַמְיָא vt est in Aruc, est Non en loci qui Hebraicè vocatur שפם Numeri. 34. in Thargum Hierosolymit. legit אַפַּמְיָס Elias, & ita in ipsomet Tha g. reperio. Cæterùm Elias ait: Forsan, inquit, est אַסְפַּמְיָא Hispania, de quo habes suprà.

אֲפוּמְטָא Idem quod מראה Speculum, in Aruc. Item אִיפּוּמַנְיָא Ostensio. in Sch. rab. cap. 23. אִיפּוּמַנְיָא Processus, qui fit in plectendis: in Elle. rab. cap. 2.

אַפְנָא In Aphel, ordinis quiescentium in vltima, Conuertit, inclinauit, Ios. 24. radix est פְּנָא infrà. אוּפָּן in commentaris significat Modum. אֲפָנִים qui & אֲפָנִים Angeli. אַפּוּנִים verò sunt Lenes, blándi, cicures. in Aruc. אַפּוּנִיתָא Exponitur per רבוש Vestimentum, discissum scilicet, in quo aliquid reponi potest: vel est cingulum in quo suuntur pecuniæ. in Aruc. אֲפַנְטוּר Lapis pretiosus. Cant. 5. videtur Eliæ optimum esse lapidem qui ex Ponto affertur. אֲפַנְטִי Idem quod מחנה Castra, turma, aliâs אֲפַנְתִּי Cant. 1. in Midr. & in Aruc. אַפַּנְקְרִיסִין Genus leguminis vel fructus. Alij legunt פַּנְקְרִיסִין πᾶν χρύσεον, Totum aureum. in Aruc.

אַפִּיס Dissipauit. Num. 30. Secundò Spreuit, nihilipendit Genes. 26. in Tharg. Hierosol. Tertiò idem quod חלל Prophanauit, contaminauit: Isa. 47. Psal. 54. & 73. vide פֵּס.

Inde אַפִּיסַת חֲכוּחוֹת Defectio virium. Quartò אַפֵּס significat, Permitte, sine. vt & Græcè ἄφες. Matth. 8. Quinto אַפִּיס in Aphil, est idem quod Græcè πείθω, Persuadeo, in sententiam meam adduco, pelliceo, alliceo. Act. 11. אֶפֶס In Rasse tevoth valet אֶחָד פְּסוּק סִימָן Vnus versus est signum. Sic dicunt Masoritæ cùm versum aliquem dant pro rei alicuius signo. אַפְסַנְיָא Idem quod צרכים Expensæ, impensæ.

אִיפַסְטִלִין Pastilli. Cant. 1. in Midr. אַפְסִינְתִין ἀψίνθιον, Absinthium. אַפְסַר est רֶסֶן Camus, capistrum. in Aruc.

אֶפִּיסְקוֹפוֹס Episcopus. Græcum est. Act. 20.

Item אֶפְסוֹס ἔφεσος, Ephesus, vulgò *Foglie*, vrbs Ioniæ celeberrima. Act. 19. אַפְסַתְקִיתָא Bulga, sacculus in quo feruntur necessaria viæ. in Ber. rab. cap. 71.

אַפְעַיָא Nomen loci. 1. Reg. 13. In Hebræo est על גיא הצבעים id est, in valle Sebohim, quæ à Tharg. sunt sic reddita רַחֲלַת אַפְעַיָא Valli viperarum, vel basiliscorum, de quo ait R. Dauid וכן כדברי ר"ל מאיר אומר אף הצב"ע ואמרו צבוע זה אפה ופי' אפה אפעה כי כן מנהגם להסתיר אותיות חגרון ונקרא האפעה

אַסְתַּקְטוּן Opobalsamum, succus balsami, id est, Oleum. Alij codices habent סטגטון, alij אַרְתַּקְטוּן, vt Sanctes notat. אַסְתַּקַּר Nomen Cacodæmonis. אַסְתִּירָא Genus monetæ, dimidium denarij, vel dimidium carleni. אִסְתָּרִם ὑστερον, Hebr. אחרון Nouissimus, postremus. in Zohare. אִסְתְּרוּקְנִית Istrucnitha, ab vrbe sic appellata: quidam putant esse Sal allatum ex illo loco. אִסְתְּרָא Astrum, stella splendens. Esther 2. propterea inquit Elias, vocat mulierem nomine אסתר, lingua vulgari Stella, Hebraice כוכב. אִסְתְּרַתְּגִין Esther 1. σεφάνοι, Imperatores, vide suprà אִסְטְרַטֵּג.

אע" In Rasse tevoth valet אבן עזרא Aben Ezra. Est Rabbi Abraham Hispanus, qui multos Biblorum libros commentariis illustrauit, & pleraque alia edidit, Rabbinus varia doctrina insignis. Hinc & apud suos nomen חָכָם Sapientis meruit: in omni maximè philosophiæ genere exercitatissimus, vt passim eius scripta ostendunt. Quòd genus suum ad Ezram quendam referret, se Arabica voce, (de qua suprà in אבן, & adhuc infrà in נ) cognominauit אֶבֶן עֶזְרָא Filium Ezræ, seu oriundum ab Ezra, ex Ezra prognatum: alludens interim hoc cognomento ad nomen loci אֶבֶן הָעֵזֶר. 1. Samuel. 7. quod lapidem auxiliarem sonat; innuens se plurimum adiumenti literis Hebraicis attulisse.

אָעָא & עַא Idem quod עץ, Tzade mutato in Ain, vt Chaldæis mos est, Lignum, arbor. In plurali אָעִין Ligna, arbores. Iud. 9. & אָעָא Ligna. Leuit. 1. & אָעֵי דְאַרְזָא Ligna cedrina. ibidem 14. Inde אָעִיתָא Cancelli, vel ligna perforata, per quæ respicimus. Iud. 5.

אעב" Valet צף על גב, Tametsi: גב non גל scribendum. Scribitur & אעלב. Item אעלע valet אבן עזרא כויחו עדן Aben Ezra, quies eius sit paradisus, deliciarum hortus.

אַעְדִּי In Aphel ordinis quiescétium in vltima, significat Transtulit, remouit. radix est עדי.

אַעִיל In Aphel ordinis quiescentium in secunda, vel duplicatorum, vt volunt alij, significat Introduxit. Gen. 43.

אַעִיפָּאִית Geminatè vel vberiùs, copiosiùs. 2. Corinth. 1.

אעף vel אעפי est צף על פי, vel vnica dictione אֲפַעֲלְפִי Quamuis, cui sæpè ex abundanti præponunt Vau, ואעף Et quamuis, licet: cuius ἀντίστροφον est אעפכ, id est, אף על פי כן vel אֲפַעֲלְפֵכֵן Tamen, licet ita sit.

אַף & אוף Etiam. Inde הַאַף Nunquid. 1. Reg. 19. & אף אֶלְחֵן Quantò magis. 3. Reg. 8. Item אַפִּילוּ Est idem quod אַף כַּל Nec, neque, ne quidem. vt illud Isa. 40. אַף כַּל נְטָעוּ אַף כַּל זְרָעוּ אַף כַּל שֹׁרֶשׁ Id est, Nec plantauerunt, nec seminauerunt, ne radicem quidem. Hæc tria כל in Thargum exponuntur per אַפִּילוּ, quod multis in locis solet addere Thargum, vbi textus Biblicus non habet, vt Isa. 33. סְחִיתִים בָּזוּ בָּז Claudi diripuerunt prædam: ibi Thargum וַאֲפִילוּ יִשְׁתָּאֲרוּ חָזוּן id est, Nec tantillum quidem ex iis relictum est. Quod autem ad originem huius dictionis attinet, composita est ex duabus dictionibus אַף & אַל. Hæc Elias in Thesbi. Item Syriacè אַפְּלָא Etiamsi. Mat. 9. & לָאפֵי Circiter, prope, penè, quasi. Actor. 10. Porrò אַף & אַפָּא significat Faciem. Ezechiel. 1. vt נָסַב פַּרְצוּפָא Personam induens vel accipiens, & qui delectum personarum habet. frequens in Euangeliis. In plurali אַפִּין Iud. 6.

אָפָא Vt & Hebraicè, Pinsuit, coxit. Isa. 44. Inde מִנְחָתָא מַאֲפֶה Oblatio cocta. Leuit. 2. & אָפָן Pistrices. 1. Reg. 8. אֶפֶא Idem est quod נחש עפעף Draco, Basiliscus. in Aruc. Item אַפְיָא capitur pro אלהית Numine, vel numinum operibus. in Aruc. אוּפֵי Exponitur per שרש דקלים Radicem palmæ, aut codicem siue caudicem. Significat & Radicem cuiuslibet rei. in Aruc.

אֵפוֹד & אֵפוּד Ephod, Vestis humeralis summi Pontificis. Exod. 25. & Iud. 1. & 8. אַפְדָּנָא Atrium, tentorium. Ierem. 43. vide in פרן.

אַפְזִים Fulgentes, coruscantes: in Ber. rab. cap. 69. Alij codices habét אוֹפִים. Et אַפְזִינוּ Murenula, genus ornamenti: in Aruc.

אַפַּח Inflauit, sufflauit. in Aphel, ordinis deficientium in prima. radix est נפח in Pagnino.

quo vasa suspenduntur. in Sch.rab.cap.15.

אַסִּיק וְאַסֵּק vel אַסֵּק in Aphel, Obtulit, vt הִקְרִיב vel הֶעֱלָה Fecit ascendere. Cuius radix est נָסַק, de qua vide infrà. Gen.8. אַסְקוּטְלָא Est מִין קְעָרָה Species scutellæ paruæ & excauatæ. Et אַסְקוּטְלָא Est sonitus qui fit indice sub pollice compresso, & qui dicitur Italicè *Balacuchino*.

In exemplari Nebiensis heptaplo reperio אַסְקֻלָּא לֵיצוּן, vbi est in Hebræo אהלות, in Græco στακτὴ, Lignum Aloes, seu Storacis. Psal.45. In Bibliis Venetianis & Elia scribitur אַקְסִילָא, à Græco ξύλον, Lignum, quæ verior est lectio. In exemplari Complutensi manuscripto est אַקְסִי. vide infrà.

אַסְקוֹלוֹסְטִיקָא est חכם וְרב Sapiens & Magister, Scholasticus, qui & אַשְׁקוֹלוֹסְטִיקָא quandoque scribitur. In Ber.rab.cap.66.

אַסְקוֹנְדְרִי Ludus quidam puerorum, qui fit cum fragmentis testarum rotundarũ: Lingua Etrusca dicitur *Alle piastrelle*: vel est ludus qui dicitur eadem lingua *Abrincoli*.

אַסְקוּפוֹת Postes vel limina ianuæ. Prou.8. Quidam scribunt אַקְפוּפוֹת per Caph. de quo iam suprà. vide & סָקַף.

אַסְקַפְּטָרוֹת Genus est calcei. Thre. 1. in Midr. אַסְקְרָא Genus locustæ. אַסְקְרִיטִין בְּרֶבֶשׁ Lagana, vel aliquid melle conditum. Exod. 16. In Hebræo est צְפִיחִית בְּרֶבֶשׁ, lingua vulgari, vt inquit Aruc, קרוסטולי *Crustule*: forsan crustulatas intelligit.

Item אַסְקְרִיטִין Rostra, vel instrumenta instar fistularum. Zachar.4. vt interpretatur Pagninus. Sed R. Dauid ait, הם כלים כמין צפחת id est, Vasa sunt instar lecythi. & sic vellet Kimchi, vt illud Exo.16. cum hoc Zachar.4. esset eiusdem significati. Aruc habet hîc אַסְקְרִיטָאִין, sed non exponit. אַסְקַרְיָא est חוֹרן Malus nauis, & Cauea eiusdem.

אָסַר וְאָסַר Ligauit, cinxit. Iud.16. in Peil אֲסִירִין Vincti, captiui, ibidem. & בֵּית אֲסִירֵי Domus vinctorum, carcer. 3.Reg.22. Et אִיסָּר Obligatio. Numer.30. & אָסִיר Cinctus. 1.Reg.2. Et אֶסֶר Zona. Matth.3.

Et מְאַסְּרִיתָא Fasciculi, Matt.13. Et מֵיסַר Vinculum. Oseæ.10. vt interpretantur, sed est potius Infinitiuus à יָסַר Corripere, vt כְּמֵיסַר פַּרְגָּא עַל תַּרְתֵּין עוֹנָתֵיהּ sicut Verberare, id est, Qui flagellat iugum boum in duabus peruersitatibus suis. id est, Quando bis diuertit & declinat. vel, vt aliqui volunt, In duobus sulcis suis. אֵסָרָא & אֵסָר Edictum, sententia *qua quis* tanquam vinctus tenetur. Daniel.6. Item אֵסָר est מין מטבע Genus monetæ. Et מְאַסְּרִין אֲסָרִין Ligantes manipulos. Genes.37. & אֲסִירָא Mergites. Ruth 2. אַסִּירָתָא Idem. & in plur. אַסִּירָתָא Psal.127. & אִסְּרָתְהוֹן Vincula eorum. Psal.2.

Et secundum Kimhi 3.Reg.20. אוֹסֵר est Primipilus qui primò hostẽ aggreditur. Tertiò אֵסֵר est מנע Prohibuit. Num. 11. Alij Constringere & Vincire exponunt. אִסְרָטָא & אִסְרָט idem quod אוֹרַח Semita. Iob 16. & Prouerb.1. vt Elias habet. In Complut. & Venet. אֶרְחָתָא Viæ. & Psal.8. אִסְרָטֵי Semitæ. & אִסְרָטִין Deut.1. vide suprà אִסְטְרָט. Porrò אֲסָרְטִוִין est Societas, caterua. in Ber.rab.cap.88. אִסְרָטִיקוֹלִין Milites, vel duces. Psalm.80. in Midr. אִסְרָאֵל Israel, & אִסְרָאֵלִיא Israelita. 2.ad Cor.11.cap.

אַסִּיתָא Idem quod מכתשת Mortarium, mola tunsilis. אַסְתָּא Irritatrix, prouocatrix. à radice Hebraica מרה. אֶסְתָּא Paries. 23. Act. Apost.

אַסְתְּוִרָא Idem quod תורן Malus nauis. אַסְתְּוִרָא Est os quoddam descendens in crure vsque ad talum pedis. Italicè dicitur *Fucile della gamba*. vel Gressus, vt infrà Iob 23. In plur. אַסְתְּוִרִין quod Gressus, vestigia interpretantur. Psal.17. & 58.

אִסְתַּהַר Lux solis. Iob 31. vt exponunt aliqui: ego verò quid sit, nescio. nam & dictio illa est mihi suspecta, vtpote quæ non citetur ab Aruc nec Elia. In Veneto sic habetur: אִין אֶחֱמֵי אִסְתַּהַר Si videro lucem, vel Solem, sed Complut. manuscript. אִין אִסְתַּהַר absque אֶחֱמֵי habet, per quod quid velit paraphrastes, non assequor. אִסְתַּלְגִּיוּת Societas, caterua.

אַסְתְּנָא Iuxta Aruc Plaga mundi, vnde flat ventus Septentrionalis: Aquilo, Boreas. Iob 37. aliâs אַסְתְּנִי. in Venet. & Elia אִסְתְּנִיָּא. אִסְתְּנֵס Idem quod Græcè ἀσθενής, Debilis, languidus, à verbo ἀσθενέω, quod est Ægroto, langueo. vide suprà אִסְטְנֵס. Sic אַסְתְּנִיר significat חוֹלֶה Ægritudinem, seu languorem. Sanctes putat verbaliter accipi pro Ægrotare, infirmum esse. אַסְתַּגְּרָא Prætor, potestas. אַסְתַּסְתָּא Pabulum, bladum. Iob 6. Complut. habet אַכְפַּסְתָּא. vide suprà.

אִסְתְּפָא Timere. in Ithpeal. radix est ספא. Iob 32.

אסתקטון

אַסְמַכְתָּא Vana promissio. אַסִּימוֹן Est כסף שאין עליו צורה id est Argentum non signatum. Hinc אוּסְמָנָא Argentum, vel supellex argentea. Psal.68.

אָסַן וְאָסַן Calceo, calceos induo. Marc.5. אַסְנָא Rubus, dumus. Exod.3. Et אַכְנָא Dactylus, vel palma. אַסִּיסְנָא Medicinale, quod est à themate אָסָא Sanauit, medicatus est. Vide suprà. אַסִּינְתָּא Mortarium, vel instrumentum aut vas, in quo fit שכר Sicera, vel cereuisia.

אָסַעַר וְאָסֵעַ Inuisere, visitare. in Aphel. Psal. 16. radix est סְעַר.

אָסַף Collegit. & אֲסוּפִי Infans in platea collectus, cuius pater, materque ignoratur, & qui vulgò conceptus est, vt loquuntur Iureconsulti. in Beresh. rab. cap.86.

אָסַף וְאָסֵף In Aphel, ordinis quiescentium in secunda, Consumpsit, perdidit. Deut. 32. vide סוּף. Porrò אוֹסֵף à יָסַף significat Augescere, crescere, incrementum dare. Leui.14. Inuenitur quoque in Commentariis אַסִּיפָה בֵּיצִים pro Edere seu Parturire oua. אֹסֶף in Rasse tevoth apud Massoritas, valet אַתְנָח כּוֹף פָּסוּק Athnach, Soph Pasuc. Hoc notant in dictione, quæ tali puncto affecta reperiatur in his accentibus. אִכְפּוּנִי idem quod רִקִּיעַ Laganum. Exod.29. & Leuit.2. Pluraliter אִסְפּוּנִין ibidem. vide ספג.

אַסְפּוּנָא Spongia. Matth.27. כסף חי Est Argentum viuum, quod Chymicæ artis professores vocant Mercurium, à Planeta cui subesse creditur. אַסְפָּרוּ vel אַסְפָּרִי Spatha, ensis, mucro. Etrusca lingua *Spada*. אַסְפָּטָה vel vt alij dicunt אַסְפַּטִּיָּה est nomen vrbis. In Ber. rab. cap. 44.

אִסְפְּטַלְיָא Hospitalia. Cant.2. in Midr. אַסְפַּנּוּס Vespasianus, Imperator Romanus. Psal.17. in Midr. אִסְפְּלִירָא idem quod מערה Spelunca, specus. Psalm.57. Capitur etiam pro עליה Cœnaculo, vel conclaui, & pro Porticu atrij. Psal.51. in Midr.

אַסְפְּלַנְיְתָא Emplastrum, cataplasma. אַסְפְּלִיוֹת Nuclei, id est, Sensus. In Elle rab. cap.7. אִסְפְּלָא Anticubicula. Thre.1. in Midr. אִסְפְּלַעְיְתָא Emplastrum. quidam clamorem transtulit. Iob 30. Aliâs in Elia אַסְפְּלַנְיְתָא Emplastrum. & sic reperimus in exemplari Complutensi manuscripto. אַסְפַּמְיָא Hispania. In Tharg. Abdiæ. vt habet Aruc, & R. Schelomoh, & exemplar Complut. manuscriptum, in quo tamen ex alio correctissimo notatur in margine אִשְׁפַּנְיָא, quæ videtur verior lectio: nam facile fuit scribendo ex ני componere מ. Venet. sine Aleph סְפַמְיָא habet. dicitur Hebraicè ספרד Sepharad. Est & דג הבא מן האספניא, אִסְפַּנִּין & אִסְפַּנְיָא Piscis veniens ex Hispania, qui lingua Arabica vocatur אַלְשַׁבּוּטָא cum Al articulo emphaseos, Lingua sancta שַׁבּוּטָא; Lingua verò doctorum כּוּפְיָא. Dicunt autem nonnulli esse תּוּנִינָא, Latinè Thynnitium. אַסְפַּנְדְּרוֹן Idem quod תרהר Species abietis, aut cedri. אִסְפַּנְקִי Zona, cingulum, idem quod Hebraicè חגרה. 2.Reg.18. אַסְפִּס Græcè ἀσπίς, Aspis, genus serpentis. Rom.3. אַסְפַּסְתָּא est מאכל בהמה Cibus iumentorum, migma, auena. Iob 6. in Aruc & Complut. malè in Venet. אַסְתַּסְתָּיָה. אַסְפַּסִיאָנוּס Vespasianus, nomen cuiusdam Cæsaris. Esther 1. in Midr. & Thr.1. in Midr. אַסְפָּקָא est צְלוֹחִית שֶׁל כֶּסֶף Vas argenteum, aliâs אִסְפָּקָא. Exod.16. in Tharg. Hierosolymitano, vt citat Magister Aruc. אִסְפַּקְלַטּוֹר Idem quod רב טבחים Spiculator, carnifex Esther 5. אַסְפִּיקוּלָא Specula. in Sch.rab. cap.15. Et אִסְפַּקְלָרְיָא Speculum. Iob 28. & 37. Item Isa.6. in Kimhi. Complut. & Elias cum Iod אִסְפַּקְלַרְיָא, aitque Elias non carere mendo illos codices qui habeant per Daleth אִסְפַּקְלַר. אַסְפַּקְסִיטִין Præstantissimus, spectatissimus: Thre.1. in Midr. אַסְפָּר Castra Romanorum. אֶסְפֹּר est genus pretiosæ margaritæ, Sapphirus. Cant.4. אִסְפִּיר Cohors, caterua. Matth.27. אַסְפַּרְגּוֹס Græcè ἀσπάραγος, Asparagus, & Vinum quod manè bibitur. in Ber.rabb.cap.32.

אַסְפַּרְיָא 25.cap. Matth. Græcè σπυρίς, Sporta, mensuræ genus. אַסְפַּרְנָא Officialis, præpositus.

אַסְפָּרִי Lingua Arabica est Frustum argenti: fortasse est nũmus quem vocamus *Vn Aspre*. Alij dicunt esse כסף חי Argentum viuum. אַסְפִּרִיטִין Saccus grossus. in Vaic.rab.cap.17.

אַסְפַּרְמַקִּי est מין בשמים Species aromatica. אַסְפָּרִין in lingua Græca idem quod לבן Album, candidum. אַסְפַּרְנָא Diligenter, studiosè. Ezr.5. אַסְפְּרִיסָא Sagitta. 3. Thr. in Midr. & in Midb. rabb. cap. 4. אַסְפְּתִי Secundum aliquos est Repagulum quo obfirmatur ostium. Alij putant esse יתר Paxillum in

אסטיס Color Indicus, qui Aramicè dicitur מוריקא. Lingua Arabica talis color vocatur וַקִיל. Vel est flos qui Aramicè dicitur חַלוּת חַרִיץ & Arabicè שֵׁל קוּרְטָמִי alio nomine, Hebraicè עִיצְפּוֹר Cum quo colorant & inficiunt pannum lineum & laneum. אֶסְטַסִין idem quod ܣܛܐܣ Græcè: Seditio. Marc.15.& אִסְטִיס Pertinax, seditiosus, siue pertinacia. in Sch.rab.cap.15. אִסְטְנִיס vel אִסְטְנִיס vt legit Elias, Græcè ἀσθενὴς est Debilis, languidus, & innocens. Iob 6. Apud Rabbinos legitur רַבִּינוּ תַּקְרוֹשׁ אִסְתְּנִיס חֵיוָה, id est, Magister noster sanctus Isthenis fuit. Sic autem vocant hominem qui malè habet, quiique nullo appetitu edendi tenetur, neque aspicere potest rem quæ nauseam mouet, vt notat Elias in Thisbi. Significat & Execrandum & abominandum.in Sche.rabb.capite 1.

אִסְטִיאנוּת Vagabunda quæ non potest in domo consistere, quęque alio nomine dicitur פַּרְדָּנוּת in Midras Tanhuma, in Parassa: Et reuersus est Iacob.vide infrà. אִסְטַפְּנִינוּ Porrum.

אַסְטַמְמוֹן Balsamum. in Vaic. rabb. cap. 5. אִסְטְרוּבִיל Arca frumenti: vel secundum alios est רחיים תחתונית Lapis molaris inferior. Sanctes dicit illud esse quod Italicè dicitur *Tramoggia*, Gallicè *la Tremie*. Alij codices habent אִיצְטְרוּבִיל in Vaic. rab.cap.31. & Cantic.7. in Midr. Item אִסְטְרוּבִיל est fructus cedri. אַסְטַרְיָא Forum. אִסְטְרוֹלוֹגוֹס est חוזה בכוכבים Astrologus, inspector astrorum.in Ber. rab. cap. 44. & 88. Dicitur & אִיסְטְרוֹג Astrologus, vel Astrologia.in Ber.rab.cap.65.Et in plurali אִסְטְרוֹלִינִין Astrologi, vel Astronomi. Eccl.7. in Midr. Et in Tanhuma אִסְטְרוֹלוֹגְיָא est דעת חשמים והמזלות Scientia cælestis, & Astronomica. אִסְטְרָט & אִסְטְרָט idem quod דרך Strata, semita. Iob 8.& אִיסְטְרָטָא Iob 16. In plurali אִסְטְרָטִין Viæ, semitæ. Deut. 1. in Tharg. Ierosolymitano. & אִסְטְרָטָא forma emphatica; Psal.18.vide infrà: omnia enim hæc ferè scribuntur sine Tau in medio.sic אִסְרָטָא Via,& אִיסְרָטִין Stratæ. consulendi sunt codices. Significat & Schedam in qua exercitus & militum nomina describuntur ac recensentur. אִיסְטְרַטִיג Princeps, antesignanus; præfectus. 1.Reg.13.& אִיסְטְרַטִיגִין plural.idem quod פרתמים Principes, duces. Esther 6. Hinc אִסְטְרַטִיגֵי פְּלִישְׁתָּאֵי Duces Palęstinorum: quidam Stationes exponunt. אִסְטְרַטִיגוֹס Princeps, archidux.in Ber.rab.cap.60.& in Sche.rab. cap.31.

אִסְטְרַטִין Præfectus, quem Capitaneum vulgò dicunt, Commissarius. In Elle haddeu. rab. capite 3. אִסְטְרַטְיוֹטָא Cohors militum, idem quod ܣܦܝܪܐ, Milites. Matth.8. אִסְטְרַטְלִין Duces.Cant.1.85. in Midr. & in Beresſ. rab.cap.49. אִסְטְרַטְלוֹסִין Duces, principes. Esther 3.& 8.

אִסְטוֹרִין & אִיסְטוֹרִין Priuilegium. Psalm.99.in Mid.& Cant.5. in Midr. אִסְטְרַטְגְיָא Græcè στρατάλια, Deliciæ, luxus.1.ad Timoth.5. cap. אִסְטְרוּפוּמְתָא Vertibile. Græcè enim στρέφω & τρέπω est Verto.

אַסְיָא Asia, vna ex tribus mundi partibus. Gen. 10.in Tharg. Hierosol. Inde אַסְיָאֵי Asiatici. אַסְיָא quoque significat Fundamentum. Prouerb. 3. & 8. lege vt suprà שִׁתְּאַסְיָא vt habet Elias & Complut.codex.

אוּסְיָא idem quod שדה Ager, campus. in Ber.rab. cap.49.& in Sche.rab.cap.20. Et Syrè אוּסְיָא οὐσία, Essentia, substantia.in lib. Rit. Seueri Patriarchæ. אַסִי Viri periti proprii nomen est.

אַסְכָּלָא Scala, idē quod סולם in qua ascēditur, & descēditur. אַסְכִּילָא Craticula. בית שמתלמדים בו est אִיסְכּוֹלָא id est, Domus in qua erudiuntur, supple viri, vel pueri, Schola, gymnasium.in Schem. rab.20.cap.& Cant.2.in Midr.

אַסְכִּילִין Satellites. in Elle rab. cap. 2. Item אַסְכְּמָא ponitur, vbi in Græco est εὐσχημόνως, Compositè, aptè, & ad rem decenter. 13. ad Rom. Est autem אַסְכְּמָא idem quod σχῆμα, Habitus, species. 1. ad Cor. 7. Significat & Modum. 2.ad Thessal.2.capite. Elegantiam, ornatum. 1.ad Corint.12. אַסְכּוּפָא, aut secundum alios אַסְקוּפָא est idem quod מפתן Limen, postis. Prou. 8. vide סְקוּף. אַסְכְּרָא Squinantia, angina, tonsillæ. in Vaic. rab.cap.18.& in Midr.rabb. capite 7.

אֶסֶל Idem quod מוט Vectis, axis. אַסְלֵי & אַשְׁלֵי in Aphel, significat Execrari, abominari, negligere, spernere. Prouerb. 5. & 6.vide סְלָא. Item אַסְלָא est Sedes facta in modum paruæ mensæ. Alij putant esse Sedem perforatam, per quam egeritur. & quidam codices habent חַסְלָא.

אסמכתא

אַנְתְּ וְנַא Tu: in vtroque genere. Psal. 55. & Prouerb. 7. In plurali אַנְתּוּן Vos.Dani.3. אַנְתָּא Oleum congelatum rotundum instar panis. אִנְתּוּ & אִנְתָּא Vxor.Exo.22. & Ruth vltimo. אַנְסוֹתָאֵי Populi sic dicti.Gen.15. Est in Hebræo הַסִּינִי. אַנְתִּיקִי ממון שבתוך הספינה est Merces quæ est in medio nauigij. אִנְתְּרוֹפוֹס Homo. Græcum est ἀνθρωπος.

אַנְתְּרוֹפִּינִינוּ Cui est sexus vterque. אַנְתּוּפָטוֹס Græcè ἀνθύπατος, Proconsul.13.Act.Apost.

אַסָא Syriacè אֶסִי Curauit, sanauit. idem quod רפא. 4.Reg.2. Inde אָסוּ Sanitas.Gen.3.& אַסוּתָא idem quod רפואה Salus, sanitas. quo nomine vtuntur Hebræi, cùm sternutantibus bene precantur, vt notat Elias in Thisbi. Idem אַסְוִיתָא Prouerb.3. Elias & Compl.אַסוּתָא.& אַסִוָּת Isa.58. Item אַסְוִיתָא est Remedium, medicina, placenta, quæ sanitatem conferat perpetuam. In Zohare. Dicitur quoque אַסְיָא Medicus. Inde prouerbium in sententiis moralibus Ben-Syra, qui à Iudæis nepos Ieremiæ prophetæ dicitur: אוֹקִיר לְאַסְיָא עַד דְּלָא תִצְטְרִיךְ לֵיהּ: hoc est, Honora medicum priusquam eo opus habeas. Quo adagio monent hominem debere precibus & oratione afflictionem præuenire, & opem diuinam vel in rebus secundis implorare. Potest & secundum literam intelligi, vt ad mores referatur, iuxta illud Eccles. 38. Honora medicū propter necessitatem. In plurali facit אַסְוָן, & forma emphatica אַסְוָתָא Medici. Gen.50. Et alia forma מְאַסִי pro מרפה, etsi propriè medicos significet in Benoni Aphel.Prouerb.4.

Item אוּסִי siue אוּסְיָא pro Naribus.inuenitur & pro Campo. in Vaic.rabb.cap.34. Item Prouerb. 8.inuenio אַסְיָא pro מוסדי Fundamentis, sed melius est, vt vnica sit dictio שִׁתְּאַסְיָא vt est in Complut.& Elia. Præterea אָסָא idem est quod הדס רענן Myrtus florida: & in secundo Thargum Esther dicitur, arborem illam magnam habere affinitatem, siue communicare cum אֶתְרוֹגָא Citro.

אַסּוּבִי est Lingula in gutture; quæ cùm cadit, oppilat & claudit guttur ipsum, Vuula. אֵזוֹבָא Hyssopus, herba nota.

אַסְדָּא Idē est quod כסת Ceruical, puluinar.2.Reg.19.& Genes. 28. Item אַסְרָה est idem quod חכרה Rates lignorum.

אַסָּה Lauit, abluit. Iob 9. Idem אַסְחִי in Esther. & Gen. 16.& 18.& 19. Radix est סְחִי vel סְחָא.

אַסִּיט Idem quod זולל Epulo, comessator.& אַסוּתוּתָא Græcè ἀσωτία, Luxuria, crapula, ingluuies.Luc.21.& 1.Petr.4.& Epist.ad Eph.5.cap.

אַסַּט Contempsit, offendit, vt quidam asserit. אִסְטַבְלָא Stabulum.Est.1.in Midr. אַסְטְנוּת Figura, forma.

אַסְטֵי Inclinauit.Num.22. in coniugatione Aphel. radix est סְטָא de qua vide infrà. אַסְטְנִין sunt חוזי כוכבים Inspectores astrorum, Astrologi. Iob 5. Elias אִסְטְנִינוּת Astrologia, alias אִצְטְנִינוּת. אַסְטַדְיָא Domus, vel locus ludorum, theatrum. אַסְטַדְיוֹן Matth.14.& אֶסְטַדְיוֹן 1.ad Cor.9.Stadium. Pluraliter אַסְטַדִין Stadia, 1. Act.Apost.

אַסְטְוָא 4.Reg.23.& אִסְטְוָא 5. cap. Ioh. in Euang. Græcè στοὰ, Porticus: vel Gradus super quem rex legit librū Legis, seu fecit pactum cum Deo. Locus in templo, quasi statua, in altum erectus, super quo ponuntur Reges.4.Reg.11.

אִסְטוֹאִיקִי Stoicus, stoici.Act.17. אִסְטְוָא aut אִצְטְוָא Sedile.in Midb. rab. cap. 11. אַסְטַיֵּט Agitare, vide סט. אַסְטַטִיוֹן Statio. in Ber. rab. cap. 68.

אִסְטַטְנִית Execranda, abominanda, quæ Italicè dicitur *schifosa*. in Ber. rab. cap. 45. אִסְטוֹכְּמָא Idem quod Græcè στοιχεῖον, Elementum, vel στοιχείωσις, Deformatio, prima elementorum institutio.Galat.4. אִסְטְכִין Cingulum, zona. אִסְטוֹלִיּוֹת Epistolæ, literæ: & in singulari reperitur אִסְטוֹלִי idem quod אִגֶּרֶת. אִסְטְלָא Stola: idem quod אדרת Chlamys, pallium: Esther 7. Sic אִסְטַלְיָתָא in Deut. & אִסְטַלִּית Iosu.7. Elias & Venet.אִצְטְלִי. vide paulò pòst. אִסְטַלִּיסְטִיקוֹן Assistens. in Sch.rab.cap.43. אִסְטְמָא aliàs אִצְטְמָא est Chalybs, Germanicè שטהל vt habet Aruc. אִסְטְמָא aliàs אוּצְטְמָא Genus ornamenti ex diuersis coloribus & lapidibus pretiosis & margaritis, quod quidam Italicè dicunt vocari, *frego o formaglio*. אִסְטוּמְכָא stomachus, Psal. 31. in Kimhi. Auctor Aruc interpretatur כרס הפנימי Ventrem interiorem.in Vaic.rab.cap.3. אִסְטַמִּיתָא vel, vt alij codices, אִסְטְמִיתָא idem est quod חותם Sigillum.

lunt Hebræi, cuiusdam sororis Titi Imperatoris. Nec desunt qui Hebaiediah siue articulum emphaseos, præter linguæ Hebraicæ morē, quę nominibus propriis hoc signum non addit, præponant, חאנקי Onchelos ille, vt vernaculè dicimus *l'Aristote.*

אַנְקִי Quidam exponunt, יפה ומכובד Pulchrum, & inclytum. Aruc & Elias צרה ודחק Oppressionem, afflictionem. Genes. 22. & in 2. Thargum. Esther cap. 5. vbi nonnulli horam interpretantur. Elias אנק radicem esse putat. sed est vox Græca: Syrè enim אֲנַקְיָא & Græcè ἀνάγκη legitur. Necesse est, necessarium, necessitas. Matth. 18. & 1. ad Corint. 7. cap. אנגקאיתא idem 2. ad Cor. 6. cap.

אָנַס Diripuit, violentiam intulit, vi abstulit. Leuit. 1. & in passiuo אתאנס Syrè, Vi adactus est, coactus est. ad Galat. 2. Semel in contextu Hebraico hanc radicem reperiri, notat Elias in Thesbi, scilicet Esth. 1. cap. vt, אין אונס Nemo erat qui cogeret. Crebrò tamen ea Rabbini vtuntur, præsertim in participio, præterito primæ coniugationis Kal, vt אָנוּס Coactus. plur. אֲנוּסִים coacti. Et in coniugatione Niphal נֶאֱנַס Coactus est. Inde Chaldæis אֲנִיסוּת Cantic. 6. & אֲנִיסָה Isa. 1. Rapina. & Syriacè אנוסיא Anxietas, angor: 2. ad Corinth. 2. cap. Et in Benoni גֶּבֶר אָנֵס Vir iniquus, calumniator, vim inferens. In Peil אֲנִיסָא Calumniam passus. Iere. 21. אַנְסֵי מָמוֹן Cupidi diuitiarum, bonorum raptores. Ier. 6. Item אָנַס Dani. 4. significat iuxta R. Abraham, Superans, excedens captum. vel secundum R. Schelomoh, Surreptum, & abditum. R. Sahadiah Afflictans, negotium facessens ad tristitiam vsque, exponit. אַנְסָא Prouincia quædam. Gen. 10. quæ Hebraicè dicitur תִּירוֹס. אונוס Græcum est ὄνος, idem scilicet quod חמור Asinus siluester.

אָנִיף in Aphil, Eleuauit, erexit. Radix est נוף. vide infrà.

אַנְפָּךְ Vinum merum. אַנְפִּלִין Pedalia, seu res quibus aliquid recondimus, & obuoluimus. Cant. 4. Idem אַנְפִּילָא in Ber. rab. cap. 53. & in Sch. rab. cap. 51. אַנְפָּא siue Nun sit radicalis, siue אף illam per interpositionem asciscat, Facies, vultus. in plurali אַנְפִּין Ps. 84. & Dani. 2. אַנְפִּיקִינוֹן Oleum oliuæ immaturæ. Cant. 4. in Mid. & in Ber. rab. cap. 99. & in Midb. rab. cap. 10. & in Vaic. rab. cap. 5. אַנְפִּירָא vel אַנְפּוּרָא Sunt כלים חדשים Vasa noua, nec amplius visa. אַנְפָּרוּת Vi accepta, rapta.

אָנִין Floruit, florem produxit. in Aphel. Numer. 17. Radix est נוץ. vide infrà.

אָנַק Suspirauit ex angustia. Inde אַנִיק, Aliâs, vt in Elia & Compl. אנוק Angustia. Psalm. 107. & אֲנִיקוּתָא Suspirium, gemitus, Psal. 102. Et אֲנָקְתָא Clamor, vociferatio, Psalm. 79. Item אַנְקָא Genus quoddam reptilis, in 2. Tharg. Esther 1. cap. versu 2. Leuit. 11. In Hebręo est אַנָּקָה quod dicunt à clamore hoc nomen sortitum esse. Item אונקיא Vncia, octaua pars libræ: in Commentariis. In plurali אונקיות vnciæ. Item אונקיות sunt lances in Ber. rab. cap. 29. & Thr. 1. in Midras. אַנְקְטִמִין מין חמור של עץ חלול est Species asini lignei excauati, in quo ponuntur species musicorum instrumentorum. Alij dicunt esse fragmentum panni, quod senes ponunt iuxta os, ad susceptionem saliuæ defluentis. Sanctes putat esse aliquod genus ludi, vel larutæ. אונקלא idem quod אגמון vncinus, hamus. Iob 40. Pluraliter אונקלין vncini. Exod. 27. in Tharg. Ierosol. & אנקלתהון vncini eorum. ibidem. & אונקלין Esther 1. Est etiam בגד רקיק Vestis tenuis, qua homo ad carnem induitur, Interula, indusium. אַנְקְלִיטוֹן aliâs אַנְקְלִיטִין Appellatio. in Ber. rab. cap. 46. אַנְקְלִימוֹן Carcer, vincula. In Elle haddeuarim rab. id est, In magno Deuter. cap. 2. אונקוס Spacium. אונקולמוס Scriba vrbis. אַנְקוֹרָא Anchora, instrumentum nauticum.

אֱנוֹשׁ & Syriace אֲנָשָׁא Homo, sic dictus אֱנוֹשׁ quasi אָנוּשׁ dolor, quòd sit variis doloribus obnoxius. Deut. 4. & 5. Idem אֵינִישׁ in Zoh. col 478. super Genesim. In plurali אֲנָשִׁין Exod. 22. & in regimine אַנְשֵׁי. Et femininum plural. tantum נָשִׁין Mulieres, Esther 1. in regimine נְשֵׁי Genes. 4. Inde adiectiuum אינושי Humanus. & Syrè אֲנָשׁוּתָא Humanitas. in lib. rit. Seu. Patr. & Plebs Act. 17. & אֲנָשָׁא Humanus. Pluraliter אֲנָשָׁא Humani. in lib. Rit.

אנש in Aphel, à נָשָׂא significat Efficere vt res obliuioni detur. Iob 39.

אנת

אַנְדְּרוֹגִינוֹס Græcum est ἀνδρόγυνος, Androgynus, Hermaphroditus, vtrunque sexum habens. Rabbini interpretantur בְּרִיָּה בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְלֹא הִכִּירוּ בוֹ אִם זָכָר אִם נְקֵבָה Creaturam singularem de qua sapientes accurate indicare non potuerunt, num pro masculo, an fœmina sit habenda, vt Elias in Thesbi notat. Hæc vox reperitur in Beres. Rab. cap. 8. אַנְדְּרִיוֹנוֹס Adrianus. Psalm. 12. in Midr. אַנְהָרוּתָא Lumen, splendor, illuminatio. Exod. 25. vel, quod magis crederem, est Infinitiuus Aphel. Radix est נְהַר. Inde & נַהַר Hebrais dicitur, quasi fluuius lucis aut splendoris, manans ex גן עדן siue deliciarum horto. vt sæpissimè in Zohar. אַנְדְּרָטָא Effigies, figura, persona, Est. 3. & in plurali אַנְדְּרָטִין in Ber. Rab. cap. 8. אַנְדְּרוֹמִיטָא aliâs legitur אַנְדְּרוֹלוֹמוּסִיָא Pestis, pestilentia. Auctor Aruc exponit זְוִיָּה רָעָה Influentia mala. אַנְדְּרַמְתָּא Genus auis.

אָנַח & אֶתְאַנַּח Suspirauit, ingemuit. Isai. 21, & 24. Inde Benoni מִתְאַנְּחִין Ingemiscentes, in fœm. gen. ad Rom. 8. cap. & הלנה הנחתא Gemitus, suspiria. ibidem. הִינְחָתָא Suspirium, gemitus. Esai. 35. אַנְחוּתָא Canistrum. אַנִּיחַ in Aphil, Dedit requiem. Ios. 21. Radix est נוח vide infrà. אֲנַחְתָּא Chaldaicè, Syriacè חֲנַן Nos. Iosu. 9. אַנְטִגְרָפָא Scriptura, exemplar, contradictio. ἀντιγραφή enim est contradictio, ἀντίγραφον exemplar. In plural. אַנְטִגְרִיפִין. Bahal Aruc exponit Scripturas, grypheo calamo exaratas, qui quidem calamus vocatur גַּרְפִּיאוֹ in Ber. rab. cap. 25.

אַנְטִידִיקוֹס Causidicus, aduersarius. Hebræi exponunt בעל דין Magister litis, siue iudicij. אַנְטוֹכְיָא est מְדִינָה Prouincia satis nota Latinis & Græcis, Antiochia. Gen. 16. & Num. 34. in Tharg. Ierosol. Scribitur & אנטיכיא 2. ad Timoth. 3. & אַנְטִיוֹכִי & אַנְטִיוֹכְיָא Act. 11. Inde אַנְטוֹכִי Antiochenus: & אַנְטִיוֹכוֹס Antiochus, nomen viri, à quo fundata est ciuitas, dictaq. Psalm. 9. in Midr. Item אַנְטִכִּי exponitur per כלי נחשת Vas æneum, lebes. אַנְטוֹנִינוֹס Antoninus, nomen Imperatoris Romani. Psalm. 22. in Midr. אַנְטִימַסִּין Dignitas, mutuatum à Græcis. in Ber. Rab. cap. 8. אַנְטִיפָּתָא idem quod שליט Dominator, princeps; qui tamen & ipse subditur maioribus. Scribitur etiam אַנְטִיפָּתוּס. Aruc eum esse dicit, qui tertius est à rege.

אַנְטָל Est כלי שרוחצים בו ידים Vas in quo lauantur manus. Scribitur & אַנְטִלְיָא Puteus, antlia, vel situla. in Vaic. Rab. cap. 34. in Midr. Exponitur & pro literis contractus.

אַנְטֶלֶר est אֶפִּיטְרוֹפוֹס Procurator, officialis, præfectus. אַנְטוּס vel אונטיס est תִּירוּן Admiratio, aduerbium admirantis. in Vaic. Rab. cap. 23. אַנְטִיפַּטְרוֹס nomen vrbis. 23. Act. Apost. אַנְטִיסֶר Vice-Cæsar, qui Cæsaris siue Imperatoris partes obit. in Ber. rab. cap. 53. אַנְטִיפַּטְרוֹס Antipater, nomen viri. Cant. 4. in Midr. אַנְטִיפַּטְר nomen vrbis in Iudæa. אַנְטִיפַּרְס nomen loci Ruth 1. in Midr. אַנְטִרְדְנָאִי est nomen gentis. Gen. 10. in Tharg. Hierosolymitano.

אַנִּין Idem quod פשתן Linum, vnde fiunt funiculi & fila, manipulus lini non aptati. Aliâs אונין. Et אֲנִינָא Mœstus, in Zohar.

אֹנֶךְ Onyx, lapis onychinus. אנך in Rasse tevoth Masoritis valet אוֹרַיְתָא נְבִיאִים כְּתוּבִים Lex, Prophetæ, Hagiographa. quo compendio ipsi vtuntur, cùm dictionē quampiam reperiri in Scripturis indicare volunt semel in Lege, quę Chaldaicè אוריתא dicitur, vt supra notatū est: semel in Prophetis, & semel in Hagiographis. Eiusdē sensus erat suprà אב ter positum.

אַנְלוּגִין Sedes, super quam ponitur liber ad legendum, & theca corij, in qua liber reponitur. Thr. 1. in Midr.

אַנְמֵלִין Græcè οἰνόμελι, Potus confectus ex vino, melle, & pipere.

אַנּוּנָא Aliâs אַנּוּנָה Annona, prouisio. Hinc quibusdam Iob 28: אַנִּינוּתָא quam famis vehementiam, id est, annonæ caritatem interpretantur. Elias in rad. אנן, opinatur hoc vocabulum Luctum significare: vt & Thr. 2. Rab. Schelo. exponit, vlulatum videlicet. Item אַנּוּנָא iuxta nonnullos est מאכל של סוס Cibus equorum. Iuxta alios est כל דבר שצומח Omnis res quæ germinat.

אַנִּיצִי Manipulus lini aptati ad emendum. אַנִּיקָר Penarium, conclaue, in quo victualia reconduntur. in Aruc. & אֹנֶךְ Onychinus lapis. in Aruc.

אֹנְקֶלוֹס vel אונקלס in Rasse tevoth valet Onkelos, Chaldæus interpres Pentateuchi longè celebertimus, filius, vt vo-

אֲמַרְכָּל Ausus est. Matth. 22. אֲמַרְכָּל Præpositus, præfectus thesauro, gubernator: Isa. 22. & Cant. 4. & אֲמַרְכָּלָא Num. 3. Elias exponit אֵמֶר כָּל edicens nia. Bahal Aruc שהוא מר על הכל qui dominatur omnibus.

אֶמֶשׁ Heri, nocte præterita. Gene. 34. Hebræum est. Cęterùm אמ״ש in Rasse tevoth valet אֵשׁ מַיִם שָׁמַיִם Ignis, Aqua, Cælum. Apud Kimhi in Grammatica Michlol, ex libro Abrahami qui inscribitur Ietzira, id est, de Cosmopoeia, siue formatione mundi, quæ eius libelli auctor dicit fuisse mundi principia, & quasi matres, vt literæ אמ״ו lectionis & pronuntiationis omnis matres. Potest & hæc abbreuiatio sic explicari אֲוִיר מַיִם אֵשׁ Aër, Aqua, Ignis. Quod videtur magis conuenire menti ipsius auctoris.

אֵמֶת Valet אִיּוֹב מִשְׁלֵי תְּהִלִּים Iob, Prouerbia, Psalterium. At si addatur אמ״ת רת״קע hi libri, vt docetur Exod. 15. significantur, scilicet אלה הדברים מלכים תרי עשר דברי חומים תהלים קהלת עזרא: Id est, Deuteronomium, Reges, 12. Prophetæ, Psalmi, Ecclesiastes, Ezras: vt ת prius non Psalmos, sed 12. Prophetas indicet. אֲמִתִּית & אֲמִיתִית idem quod אֱמֶת Veritas, verum, veri assertio. Inde adiect. דְּבָרִים אֲמִיתִּיִּים Verba veracia, in Comment. אֲמִיתָא Herba quædam quam Mentham vocant: quidam codices habent מִינְתָא Item אֵימָתַי Quando: vt עַד אֵימָתַי Quousque. Ios. 18. אֵימְתָן Terribilis: Isa. 28. Pluraliter אֵימְתָנִין Habac. 1. אֵימָתָא terror, pauor, animi consternatio: Thre. 3. אֲמִתְּלָא Ratio, vel indicium rei. אַמְתַּנְטִין vbi alij legunt אַפְּתַנְטִין Antiqui, nobiles.

אֲמַתִּין in Aphel, Expectauit, præstolatus est. Iob 36. de quo infrà in מְתַן.

אִם in Rasse tevoth valet אִם תֹּאמַר si dixerimus.

אָנַן Meditatus est: Prou. 15. vbi scribitur יָאֵנוּ Meditabitur. Compl. habet רָאֲנוּ à רוּן meditari, quemadmodũ Prou. 24. in Compl. & Ven. legitur. Quin & in Elia qui in radice רוּן, quid esset se nescire fatetur: fortasse, inquit, librariorum est vitium. Sed in אן videtur voluisse vt Daleth esset seruile, & luctum designaret. At, meo quidem iudicio, præstabit à רָנַן deducere: quod si neutrum volueris, refer te ad רָנַן quod vbique in Psalmis pro רוגזא ponitur. Præterea in Zohare, col. 467. super Genesin reperitur אֲנָא וַאֲנִיתָא. Per Ana intelligunt secretiores Mekubalim Mentem illam cui innatæ & tanquam insitæ sunt primæ notiones, per Anitha verò, Ratiocinationem, rationisue discursum. Et vocantur duplex corona, in cuius medio Auis siue Angelus sedens rem veram, siue veritatem indicat & aperit. Secundò אן sonat Vbi: Deut. 32. & cum Lamed addito לְאָן Quò, quorsum. Gene. 32.

Item אֲנָא idẽ est quod Hebraicè אָנִי Ego: in plurali אֲנַן Nos. Psal. 13. in Midr. Item אִינָהוּ & אִינָא Ille: Prouerb. 11. & Eccl. 7. In plurali אִנּוּן ipsi, illi.

אִין idem quod Hebraicè אִם Si. Psal. 7. & Prou. 1. Et אוֹנִיתָא Contractus. & מְאוּנִין faciens contractum: in Bereff. Rab. cap. 94. Et אוֹנֵן Mœstus, tristis.

אוֹנִיא in Aphil ordinis compositorum, nempe quiescentiũ in prima Iod, & in vltima Olaph, Subuertit, seduxit. Inde אוּנָאָה Deceptio. אוֹנִיתָא, & אוֹנִיוּת seductio, impostura. in Ber. Ra. ca. 85. & in Vai. Ra. ca. 33. Itẽ תּוּאֲנָה Occasio in Com.

אֻנְבָּא Idem quod אֻבָּא Fructus. Dan. 4. Psal. 1. Iob. 29. Porrò אֻנְבָּא est lens capitis, siue ouũ pediculi. אַנְבָּנָא Mensura quædã liquidorũ, quartariũ. אַנְבָּל Malleus campanæ, ropalũ. אַנְבּוּקְרָאוֹת vel vt alij codices habent in eadẽ significatione אַנְבַרְקָלָאוֹת Inuolucra, fasces quidã magni colligati, Italicè dicũtur *Balle*. אַנְבָּטָאוֹת Cumuli, acerui. in Sche. Rab. ca. 12.

אַנְגְּלָא Angelus à Græcis mutuatũ, Psal. 95. & 96. & in plurali אַנְגְּלֵי & אַנְגְּלָא Angeli, nuncij diuini. Iob 15. & Psal. 49. & 67. אַנְגְּרָא Genus quoddã monetæ. אַנְגַרְבָּטִים Gerulus, baiulus. אַנְגָרוֹן Decoctio herbarũ. Itẽ κολοκύντη Colocyntis siue coloquintis. אַנְגַרְיָא Angaria. Psal. 19. in Mid. itẽ, Habitatio, mansiũcula. אֲנַר חנה Syrè, idẽ quod נוּר Hebraicè, Motus est, migrauit, fugit, sedes mutauit. in libr. rit. Seueri Patr. אַנְדִּיקְתָּרִי Penicillum, siue penicillus, aut peniculum. אַנְדִּיסְקִי Exactores tributorũ, liberi, immunes. אַנְדִּיפִּי Ornamẽtũ quod adhibetur temporibus facici. אַנְתִּידִיקוֹס vel אַנְדִּיתִּיקוֹס ἀντίδικος, Causidicus, aduersarius, contradictor: Esth. 1. in Mid. & in Ber. Rab. ca. 83. אַנְדְּרוֹגִינָטִים siue אַנְדְּרִיאַנְטִים Falconerius, in Sche. Rab. cap. 27. & 51.

אנדרוגינוס

citatas preces responderet Amen: quod neminem rectè dicere ait, qui preces non intellexerit. Cui valde cõsentanea sunt, quæ in libris Iudæorum leguntur. Dicunt Magistri suorum hominum somnolentiam carpentes, triplex esse Amen, nimirum יְתוֹמָה pupillum, הֲטוּפָה surreptitium, & קְטוּעָה sectile. Nam in Massecheth Berachoth Perec Elle Debarim, sic legimus אֵיזוּ הִיא אָמֵן יְתוֹמָה רַב הוּנָא אָמַר הֵן הֵן דְּמִתְחַיֵּב לְבָרֵךְ וְלֹא יָדַע מָה הוּא עָנֵי חֲטוּפָה שֶׁחָטַף וְאָמַר אָמֵן קְדֵם שֶׁהִכְלָה הַבְּרָכָה קְטוּפָה שֶׁקָּטַף לִשְׁנַיִם:

Quæ Latinè sic sonat: Quodnam est Amen pupillum? Rab. Heuna ait, Est cùm quis precatione tenetur, nec intelligit quod respondet: Surreptitium, cùm surripit & dicit Amẽ, antequam absoluatur precatio. Sectile, cùm secat in duas partes, nempe oscitanter audiens, & alias res agens. Præterea in Massecheth Succá scriptum est בִּימָה של עֵץ בָּאֶמְצַע וְהַזָּן הַכְּנֶסֶת עוֹמֵד עָלֶיהָ לִקְרוֹת בַּתּוֹרָה וְהָיָה הַמְּמֻנֶּה מַנִּיף בְּסוּדָרוֹן וְהֵן עוֹנִין אָמֵן Id est, Suggestus ligneus in medio erat, & Lector synagogę in eo stabat, vt legem recitaret. Et Synagogæ præfectus sudarium circum agebat, & ipsi respondebant, Amen. Is enim mos diu permansit in Ecclesia, vt populus frequens preces & cætera, quæ in Ecclesia recitabãtur, audiret, & tum respõderet Amẽ. Quod facit populus Israel Deuter. 27. Mose Dei mandata exponente. Hæc Canin.

אֵימְתָן Formidabilis, tremendus. quidam Fortem explanant Isa. 28. אֵימַת, corruptè in quibusdã libris אֵמֶת Reuerentia, authoritas. Isa. 59. de quo paulò inferius.

אַמְפּוּלִי Crumena pecuniaria, endromis. אַמְפִּלְיָא Pedilia. אַמְפּוּרִין Gentes quæ Hebraicè dicuntur לְתוּשִׁין Genes. 25. & in Ber. Rab. אַמְפּוּמוֹת Fenestræ ex latere apertæ, siue se inuicem penetrantes. אוּמְצָא Caro cruda. Item אֶמְצָא Medium, & אַמְצַעִיתָא media, in Zohare. אִמְפַּרְטוֹר Imperator: in Tanhuma. אַמְפִּיפּוֹלִיס Amphipolis, vrbs, in ea parte qua Macedonia Thraciam contingit. Act. 16.

אֲמַר Dixit. In infinitiuo cal facit Chaldaicè מֵמַר & מֵאֲמַר Ezr. 5. dicere. In prima persona futuri אֵמַר dicã, Olaph thematis delitescens in motione longa, vt Hebraicè in אמר. at in aliis personis exprimitur יֵאֲמַר תֵּאֲמַר. Syri mutant olaph in ו sic מֵימַר dicere, & אֵימַר יֵימַר תֵּימַר. Rabbini infinitiuum formant hoc modo לוֹמַר Inde fit כְּלוֹמַר Quasi vellet dicere, frequens in Commentariis. Magistri pro לוֹמַר dicunt לֵימָא & in futuro נֵימָא resecta per apocopen thematis vltima, sed Olaph inscriptura remanente. Quæ in hoc verbo pro cæteris omnibus eiusdem ordinis, hîc annotasse sufficiat. Cætera ex libris Grãmaticis petenda sunt. Inde אֲמִירָה Edictum. & מֵימְרָא Verbum, locutio. Ios. 15. Secundò אֵימַר & אִמְּרָא est idem quod שה Pecus, ouis: Ios. 6. agnus: Genes. 30. & אִמְּרָתָא Agnicula, 2. Regum 12. Significat etiam אִימְרָא Oram, fimbriam: Psal. 134. Item Thren. 3. pro Hebr. בְּנֵי אַשְׁפָּתוֹ filij pharetræ suæ, id est, sagittæ, est in Tharg. vt adducit Aruc, בְּנֵי אִמְּרֵי quæ, vt idem inquit, sunt תמורות radij vel palpebrę של אבותיהן patrum earum, id est, oculorum. Sanctes & alij collatione tantùm Hebraici contextus pharetram interpretantur. Est in Compl. & Ven. exemplari גְּרִי תִּיקִיָּה Sagittæ pharetræ suæ. Præterea אֵמַר est ostentatio, quæ vernaculè dicitur *la Monstre*. Tertiò vt quidam opinatur, significat Mutauit in Aphil ex ordine quiescentium in secunda. Isa. 34. quod si locum consulas, comperies illud אֵמִיר esse Peil à אמר dicere: nam מיר in ea significatione nusquam reperies. Item אַמּוֹרָאָה Compositor תלמוד. Sapientes Misna siue Deuterosis, hoc est, Legis secundariæ, vocantur תַּנָּאִין quorum primus fuit Simeon Iustus qui in vlnis suis Christum in templo excepit: Postremus autem fuit רַבֵּינוּ תַּקָּרוֹשׁ Magister noster Sanctus. Post illos inceperunt הָאֲמוֹרָאִין Amorain, quorũ primus fuit Rabba, & postremi Rabbena, & Rab Asche qui composuit תלמוד. Porrò dicti sunt אֲמוֹרָאִים ab אֲמִירָה edicto, eo quòd edixerunt sententias siue orationes. Cętertùm inueni in Thargum super hunc versum Iob 3.: יחד אסירים שאננו לא שמעו קול נוגש: id est, Simul vincti pacatè degunt, non audierunt vocem exactoris: Thargum: בַּחֲדָא אֲסִירֵי מְרַוְחָא שְׁלִיו לָא שְׁמָעוּ נַגְּדֵי בֵּי רַבָּא קָל אֲמוֹרָאָה: Id est, Simul qui vincti fuerunt in scholis, tranquillitate fruuntur: non audierunt fugentes magnæ domus (scholastici) vocem edicentis. Hæc Elias in Thisbi. In Rasse teuoth. אֲמַרְכָּל est Dixit Magister, vel רַבִּי Magister meus. אִימְרוּן Domesticus, In Beref. Rab. cap. 78.

אִמָּא וְאִמָּן Mater. Gen.3. Item accipitur pro עיקר הדבר fundamento rei cuiuscunque, vt pro matrice, item pro matre ceparum, id est, cepa magna, vnde colligitur semen. Accipitur & pro האבר המשתין hoc est, membrum vrinale. In plurali facit אִמָּהָתָא Matres. & אִמָּהוֹת in 2.Tharg. Est. Item אִמָּה Mentula, membrum virile. Et אִמָּת atque אַמְתָּא Riuus aquæ in Cõmentariis. Et אַמָּאי Cur, quare. ibidem.

אוּמִי in Aphel vel Ophel significat Iurare. Ios.6. adiurare: 1.Reg.14. Radix est יְמָא de qua suo loco. אַמְּתָא idem quod Hebraicè אמה Cubitus, mensura cubitalis. 3. Reg. 7. In plurali אַמִּין 1.Reg.17. Item אַמְהָא & אַמְהוּ Ancilla: 2. Reg.17. In plur. אַמָּהָת 2.Reg.6. & אַמְהָן & אַמְהָתָא Ancillæ. Ier.34. & 4. Regum 5. אָמָא Gens, Populus. Hebræi addunt Lamed לְאֹם In plur. אֻמִּין Gentes, populi, nationes. Psal.17.

אַמְאִיךְ in Aphel à radice מְאַךְ significat Humiliauit, depressit, pauperie affecit. Psal.80. Vide infrà suo loco.

אַמְבוּקָא Est טיעת אנשי Cœtus hominum, turma, caterua, multitudo. אַמְבַטֵּי Thermæ, balneum, lacuna: in Ber.Rab.cap.63. אַמְבַל idẽ ferè quod בעמין tintinnabulũ, malleus campanæ: Gallice *le Batail*. אַמְבִינָא Mœnia, quæ Italicè, *merli*. אַמְבָר idem quod אוצר Thesaurus, repositoriũ, granarium.

אַמְגוּזָא idem quod אגוז nux auellana. אַמְגוּשָׁא idem quod מְכַשֵּׁף Præstigiator, Magus, quasi מַגּוּשָׁא Græcum vocabulum.

אֵמּ In Rasse teuoth est אֶרֶץ מִצְרַיִם Terra Ægypti. At Masoritis est אֶחָד מְלֵא vnũ plenum, vbi scilicet litera Vau vel Iod exprimitur. Quarũ literarũ expressio vel suppressio nõ fit temerè, nec mysteriis caret, vt docẽt secretiores Mosis auditores. Addunt & interdum אמ אח Id est, אֶחָד מְלֵא אֶחָד חָסֵר Vnũ plenum, alterum deficiens, vbi vau, siue iod omittitur. Vel ואח id est וְאֶחָד חָסֵר Et vnum deficiens. אמה id est, אָמַר הַשֵּׁם Dixit Nomen, vel Numen illud, nempe Dominus.

אַמֵּד Idem quod שער Æstimauit, cõsiderauit, admensus est. Quanquam scribi debeat אַמֵּר Est enim coniugationis Aphel, à מְדַד in Ber.Rab.cap.66. אַמְרָא idẽ quod סולם Scala.

אֲמִטּוּל Propter. Psal.7. & 67. Iob 1.2. & 18. & recipit affixa: vt אֲמִטּוּלַי propter me: Psal.40. אֲמִטּוּלְהוֹן propter eos, eorũ causa.

אַמְטִי וְאַמְטָא Syriacè, vel אַמְטָא idẽ quod הקריב Applicauit, obtulit, in Aphel: Leuit. 9. radix est מְטָא de qua infrà suo loco. אַמְטִיתָא est אופל Caligo, tenebræ. Deut.4.

אָמַד Fortificare. Psal.20. quod ego poni puto pro אָמַץ.

אִמְּלִין Chlamys, pallium. Ezech.27. Sanctes scribit אַמְּלִין & dicit esse genus vestis preciosæ. Rabi Sche. תכשיטין ornamenta exponit. tantum hic reperitur, vt ait Kimchi. אַמְּלָתְרָא Dicunt esse קנים תחת הקורה Nidos sub trabe: vel sunt tabulæ sub trabe instar nidorum ad ornatum cõfectæ, in quibus interdum aues nidificant, vel sunt trabes cedrinæ in pariete defixæ. Plurale legitur מְלַתְרִיוֹת in Vaic.Rab.cap.17.

אֻמּוֹם Exponitur ab auctore Aruc, pro דפוס typus, figura. אִם כֵּן si sic, ergo, igitur. in Comment.

אָמַן siue הֶאֱמִין Credere, Gen.15. in Hebræo. & Psal. 115. & quod Gallicè dicimus *Auoir credict*. Secundò est Congregare, accumulare. Tertiò אַמַּן Syriacè significat Segnescere, tædio esse. Luc.18. & perdurare & tardare. Act.1. & 9. Inde אַמִּינָאוּת crebrò, sæpe, perseuerantẽr. Luc.5. itẽ penitus, prorsus, omnino. Act.18. & צְלוֹתָא אַמִּינְתָּא oratio iugis & assidua. Act.12. Quartò אָמַן sonat Artificiosus fuit. Inde אוּמָן Artifex, opifex: Exod.26. & forma emphatica Syrè אוּמָנָא opifex. ad Heb. 11. In plurali אוּמָנִין 2.Reg.5. & forma fœminea אוּמָנִין Artifices, operatrices. Exo. 31. Itẽ אוּמָנוּת Ars, Artificiũ, Opificiũ. Germanicè Meisterschafft, Italicè *Maistransa*. Gallicè *Maistrise*. Exo.31. Idẽ אומות in Cõmẽ.

Capitur etiam אַמְנָה pro שטר חוב literis condẽnationis. Itẽ אוּמָא Ordo, Linea. Et אָמֹן nutricius, pædagogus Nach.3. in Hebræo, & vt est in Aruc, explicatur in Ber.Rab. אמון pædagogus, verecũdus, tectus, & magnus. אָמֵן Amẽ, Hebraice: אֲמִין Syriacè, est verè, affirmandi particula, frequens in Euangeliis, pro quo septuaginta vertunt γένοιτο, fiat. Nonnulli interpretantur confirmetur, stabiliatur, quasi יֵאָמֵן resecta prima litera quæ ad thema non pertinet. Receptum autem fuit in primitiua Ecclesia, vt Paulus 1.Cor.14. ostendit, vt populus post recitatas

Inde אַלְמָנָא Vidua, sic dicta quòd mortuo marito sit tanquã muta: Thr.1. & אַלְמָן Viduus, orbatus vxore. Sextò אֶלְמָא in Cõmẽtariis capitur pro, Vtcunq; sit. Itẽ אוּלְמָא est grossus. אַלְמוּג Coraliũ, lignum pretiosum. 3.Reg.10. de quo supra.

אִלְמָלֵי & אִלְמָלָא Nisi. Can.4. & Psal.106. Inde שֶׁאִלְמָלָא Quod nisi esset. Reperio & in Ven. אִלְמוּלָא vt Iob 12. רְזִמֵּן אִלְמוּלָא בִּידֵיהּ quòd tempus tantũm in manu eius, vel potestate.

Item אֶלוּמוֹס idẽ quod Græcè Ἐλύμας, Syriacè בַּרְשׁוּמָא Magus, Incantator. Act. Apost.13.

אִילָן וְאִלְנָא & אִילָנָא Arbor, lignum, masc. generis: vt אִילָן עָבוּף Arbor viridis siue frondosa. 3. Reg. 14. Seriẽ quoque decẽ Nominũ Dei, siue decẽ Numerationũ, de quibus infrà, vocant אִילָן Arborẽ. quòd eorũ alia sint quæ vice radicũ, alia trunci, alia ramorũ, alia denique cacuminis ponantur: vt videre est in Candelabro Hebraicè Venetiis impresso, quod & nos Deo dante auctũ & illustratum propediẽ in lucẽ emittemus. אֶלְנִיסְתִּין hoc est, Græcè: Græcos enim dictos fuisse Ellenes tam notũ est, quàm quod maximè in Misnah.

אַלְנוּתִית Est מסותא mixtio & cõfectio quedã ex vino antiquo, & aqua, & balsamo. Itẽ צלונתית Linteũ quo in balneis vruntur: in Ber.Rab. cap.81. אַלְנְקִי Saccus, qui in scapulis gestatur: eo vtuntur baiuli.

אָלַס Idem quod בלע Masticauit, deuorauit. Item אֶלִיס est prouincia Elisa. Gen.10. in Tharg. Hierosol. secundum Aruc. aliàs in vtroque Targ. vt & Hebr. אֶלִישָׁה reperio.

אַלְמְטַרְסוּס nomẽ prouinciæ. Gen.10. in Tharg. Hierof. Aruc legit. sic distinctum אֶלוּס וּטַרְסוּס fortasse Græcia vel Ἕλλας & Tarsus. אִילוּכוֹס Oratorium. Ruth.1. in Midr.

אָלַף וְאִלֵּף Docuit: 1.Reg.12. Itẽ in Peal, Didicit, assuetus fuit. Exo.4. Psal.17. & 24. Isa.1. & Num. 12. Idem אִילַף 1. Reg.3. Inde in Benoni מַלִּיף Docens, abiecta prima thematis litera. Deut.4. In plur. מַלְּפִין Docentes: Iere.6.

מַלְפָּנָא Doctor, Magister. Matth.12. אוּלְפָּן Oraculum. 1. Reg. 9. Instructio: Ios. 9. Doctrina: Isa. 12. & Syrè מַלְפָּנוּתָא doctrina, instructio, in lib. rituali Seueri Patriarchæ Syri, vbi de ritibus baptismi more Syrorum agit. & מַלְפָּן doctor, præceptor. 1. ad Timoth. 3. cap. Inde in Cõmentariis בית אוּלְפָּנָא Domus doctrinæ, schola, ludus literarius. & אוּלְפָּנָא Syriacè Doctrina, disciplina. Mat.7. literarum permutatione vsitata. Secundò אַלְפָּא est mille: plur. אַלְפִּין millia: Num. 1. Tertio אִילְפָּא est סְפִינָה id est, nauis. Ionæ 1. Item אַלְפָּא בֵּיתָא Alphabetum in Cõmentariis, & Cãt. 1. in Midr. Et אַלְפָּא est primus, præcipuus, melior: in Ber. Rab.cap.28. אִלְפַּכְטְרִין Confabulatio. Ruth.3. in Midr. אַלְפַּס Sartago: vnde quidam Hebræi dicunt cælum & terrã creata, vt אלפס וכסויה id est, vt patellã & operculũ. In Mid. Thillim.

אָלַץ Constringere, cogere, in angustiam redigere. Inde אַלִּיצָא stricta, angusta. Matt.7. In ithpael אִתְאַלַּץ Cõstringi, adigi, cogi. 2. ad Corinth. 10. cap. Inde אוּלְצָנָא molestia, angustia, afflictio, & metaphoricè רעב fames: Psal.33. Item אֶלְצָנִין est genus fructuum. אַלְצְטִיות sunt domus factæ extra mœnia ciuitatis: alij volunt esse חדר המקרה Domus æstiualis.

אָלַקִי In Aphel, Percussit, verberauit: cuius radix est לְקָא, vide suo loco. אַלְקַפְתָּא Idem quod ממונה על ראש גולה Præfectus alicui captiuitati, dux, capitaneus. אַלְקַכְטָא idẽ Esth. 10. in Compl.

אָלַר Capitur pro סכין cultello, siue canipulo, quo aptatur calamus. Et verbaliter significat Oscitare, Gallicè *Baailler*. Inde אַלְרָא oscitatio. Item tiara, & hilaritas. Et אוּלְרָא quod Italicè dicitur *Orlo*. אֶלִישׁ Nomen loci qui סִין Hebraicè vocatur.

אַלְשִׁין In Aphel, nec enim puto quadratum esse, significat Obtundere, concutere, torquere, in Zohar.

אֶלֶת idem quod מקל Claua, fustis. Capitur etiam pro משוט remo quo naues ducuntur. Itẽ אַלְיָתָא sunt עצים קטנים Ligna parua incensioni apta. Et אֶלְיָתָא idem quod אַלְיָה Cauda. Leuit.3. Et אַלִּיתָא Genus animalis ignẽ extinguentis, fortasse Salamandra. אַלִּיתוּת Est דג ניצוד Piscis captus in loco sic vocato. אַלְתַּר & cum adiuncto Lamed לְאַלְתַּר Illico, mox, confestim, statim, idem quod תֵּכֶף vel מִיַּד Germanicè alsobald. Italicè *presto*. Gallicè, *tost*, *promptement*. Nec videtur Eliæ congruè dici nisi cum Lamed.

illá Allá, Mehãmed rassúl Allá. Nõ est Deus nisi Deus, Muhamed est propheta Dei. In plurali facit אֱלָהִין vt אֱלָה אֱלָהִין Deus Deorum, Deut. 4. Et in fœminino est אֱלָהְתָא ܐܠܗܬܐ Dea. 19. Act. Apost. Inde apud Rabbinos אֱלָהוּת Numen, diuinitas. & דֵּאֱלָהוּ Diuinus. Syrè אֱלָהְתָא ܐܠܗܬܐ Diuinus. & in plurali אֱלָהְתָא diuini. in lib. rituali Seueri Patriarchæ. Inuenitur & אֱלָהוּתָא pro Diuinitate: Cant. 1. Et אֲלַה Claua, baculus capitatus, in lingua Germanica קולב, Gallicè *Massue*. Itẽ vermiculus vuæ, & racemus. אֵלְהִיה vt Elias. vel vt alij אֵלְהִית Prostrauit se, laborauit: 4. Regum 4. in Aphil. à לְהַת de qua infrà. אֵלְהֵן & אֵלְהֵן idem quod זולת Præter. Iosue 11. Inde וְאַף אֵלְהֵן Et quanto magis. 4. Reg. 5. Item אֵילְהִין sunt Superliminaria portæ. 3. Reg. 6. Idem אֵילְדָת Isa. 6.

אַלּוּ Idẽ quod חנה Ecce: Dan. 2. אֵלּוּ verò & אִלּוּ est idẽ quod אלה illi, isti. In plu. אִלֵּין קִרְוִין Istæ vrbes. Deut. 3. אַלּוּוִין & אַלּוּוִין Aloe, species aromatica, Cant. 4. & Psal. 45. אַלֵּוִי vel אַלְוָא quod perperã scribitur אַלְוָא in Aphel, Deduxit, sese adiunxit, sociauit, comitatus est, à radice לְוָא de qua suo loco. 2. Reg. 19. אַלְוִי idem quod אוי Væ: Num. 24. Significat quoque Vtinã. in Vai. Rab. ca. 24. אֲלוּתָא ܐܠܘܬܐ Syriacè Stultitia, ab אוּל Stulto. 1. ad Cor. ca. 3. idem quod אִוֶּלֶת Hebraicè.

אַלְוָן est מִין אִילָן Species arboris, idem quod אַלְמוּג siue sit coralium, siue ebenum, aut quæ vulgò dicitur Bresil. in Ber. Rab. cap. 15.

אָלוֹן Græcè ἄλλος idẽ quod אַחֵר alius, in Ber. rab. cap. 82. Significat & totũ, siue omne à Græco ὅλος. Itẽ אָלוֹן est quercus siue robur genus arboris, vt & Hebraicè.

אִלּוּרִיקוֹן ܐܠܘܪܝܩܘܢ Illyricũ, regio Europę satis ampla quę hodie vocatur Sclauonia. 15. ad Rom. אוֹלוּגְלִיוֹן Obligatio, ius, iudicio substituti persona siue actio. אִילְטִים Ædes, domus eminens. in Beref. Rab. 22.

אַלְטִין Genus quoddam fructus vallis גִּינוֹסַר Itẽ אַלְטִיכְסִיָא Insignia. Italicè *Impresè*. Gallicè *Deuises, Entreprises*.

אַלְיוּטְטוּן Solare, ἥλιος enim Græcè est Sol. אַלְיוּתְרוֹפּוֹלִיס Libera ciuitas. Ελευθερία enim Græcè est Libertas, & πόλις Ciuitas. Alij codices habẽt אֵלְיוֹפּוֹלִיס Solis ciuitas, græcè ἡλιόπολις.

אֵל In Rasse tevoth valet אָמַר לוֹ Dixit ei, vel לָהֵם illis, vel אָמְרוּ dixerunt, pro ratione loci, frequens in dialogismis, & prosopopœis. אִלֵּין Illi: Pro. 13. perperam in Ven. אֵלֵּין Pro. 3. & אִילֵּין Ios. 8 & אֵלֵּיהֵן & אֵלֵּךְ Dan. 3. & Ezr. 6. אִילוֹן idem quod בוּהֵן pollex, vnguis, extremitas manus vel pedis. Exod. 29. In plurali אִילוֹנִין Psal. 137.

אַלִּיסִין Fragmenta, ruinæ, in Vaic. Rab. cap. 19.

אַלְיָרִין Subrufus color, medius scilicet inter albũ & nigrũ. Itẽ אַלְיָרִין sunt ministri balnei. Itẽ בגדים vestes. Porrò אַלְיָרִין sunt חלונות fenestræ contra se positæ.

אֵלֶךְ Huc, illuc. Latinum est, hac, illac. & אֵילָךְ vlterius, vltra, in Esth. est etiam frequens in Cõmentariis. Sed in prima significatione duplicatur. Item מֵאֵילָךְ Deinceps.

אַלֶכְסַנְדְּרִיָא Alexandria, vrbs quam Alexander Macedo iussit ædificari in Ægypto. Ier. 46. Inde fit אַלֶכְסַנְדְּרִיתָא ܐܠܟܣܢܕܪܝܬܐ Alexandrina, mulier incola eius vrbis. Act. Apo. 28. אַלֶכְסַנְדְּרוֹס Alexander. Cant. 6. Item in Geographicis אַלֶכְסַנְדְּרִיָא est tertiũ clima. אַלְכָּסִין fructus odoriferi ex genere cedrorum. Et אַלְכָּסִין est linea transuersa, quę in Geographia dicitur hypotenussa, Gallicè, *de trauers*, vt notat Elias in Thesbi.

אָלַל Primò significat Explorare: & habet in Pael אַלֵּל ܐܠܠ Deut. 1. Inde in Benoni, מְאַלְּלִין exploratores. 1. Reg. 26. Et אַלְּלֵי Gen. 42. Secũdò significat נְבֵלָה Cadauer, carnẽ mortuã. Tertiò אַלָּא est prouentus, fructus. itẽ prælũ. Quartò אֱלִיל est idolũ, vanitas, nihilũ. Iob 13. Rab. Selomoh interpretatur neruũ colli cui non est medela, id est, qui nõ recipit medicinã. Item אִילוּלֵי dictio cõposita significãs Nisi; Psal. 27. idẽ אִילוּפוֹן Iud. 24. & cũ distinctione אִילוּלָא פוֹן Gen. 43. & Vtinam: Num. 22. & אִילוּלְפוֹן Deut. 32.

אָלַם Primò significat Fortis fuit, roborauit. Deut. 3. Inde אַלִּים fortis, potens, robustus. Iob 9. Itẽ אֵלוּמוּת Robur, fortitudo, potẽtia. Iob 30. Secũdò אוּלְמָא est porticus: Ezec. 1. Tertiò אֲלוּמִין sunt mergites, siue manipuli: Ruth 2.

Quartò אַלּוּם est בּוּשֵׂם aroma quoddam quod cum sale contunditur, Alumen. Gallicè *Alun*. Quintò אִלְּמָא est mutus: Exod. 4. Idem אִילְמָנָא Psal. 38.

Secundò אָכַל significat Capere, continere: & tunc est ex radice duplicata כְּלַל In Midb. cap. 4. Item à כלל in eadem infectione Aphel fit אַכְלִיל Coronare: Psal. 102. Tertiò אָכַל potissimum Syriacè idem est quod הלשין Accusauit, detulit, obtrectauit, calumniatus est, in Daniel. 3. & 6. Inde אַכְלַקְרְצָא ܐܟܠܩܪܨܐ διάβολος Diabolus, accusator: Math. 4. & מְאַכְלַקְרְצָא ܡܐܟܠܩܪܨܐ Obtrectator, calumniator. cap. 1. Epist. ad Rom. Item אַכְלֵי in Aphel, Clamare, intonare, sonare: Iud. 7. & 1. Reg. 7. Inde אַכְלוּת clamor, rugitus, celeuma, vociferatio. Iob. 4. & רעם tonitrus. Iob 39.

אַכְלוֹס Græcum est, ὄχλος, turba, tumultus. Act. Apostol. 14. אוּכְלוֹסָא & אוּכְלוֹס Cœtus, congregatio. Genes. 4. in Tharg. Hierosolymitan. Item exercitus, acies. Iob 1. frequens in Kimhi. אַכְלוּשִׁין Sunt נחוגי במשא Subacti iugo, geruli, baiuli, assueti oneri. Alij legunt אַבְלוּשִׁי in singul. & in plurali אַבְלוּשִׁין vt notat Sanctes. אַכְלַת vel אַכְלַת est apprehensio vitis ad omne latus. Alij dicunt reuolutionẽ, alij radicem vitis esse.

אַכַּם Nigrescere, denigrare. Inde אוּכָּם niger: Ierem. 8. in plurali אוּכָּמִין nigri, vel denigrati: Ioel. 2. & אוּכְּמוּתָא Nigredo: in Zoh. col. 246. Metaphoricè אוּכָּם ponitur pro קוֹדֵר tristi, atrato, ampullata veste induto: Iob 30.

Item אוּכְּמָן est חשמן Princeps, Legatus, Cardinalis. Psal. 68.

Porrò אַכְּמוּתָא est nigredo aquarum, Gallicè *Noireau*.

אַכְמַר quadratum, Spuere.

אַכִּיס In Aphil à radice duplicata כַּס significat Corripuit, obiurgauit: Ioh. 8. אַכְּסָא Stultus, insanus. אַכְסֶדְרָא Est תבנית אולם Atrium intercolumnium: Exhedra: Locus vbi populus coram rege sedere consueuit, vt dicit Kimhi; Iud. 3. Item אַכְסַדְרָא idem est quod אסבל רא Specus, spelunca, vt dicit auctor Aruc. אַכְסַלְגוֹס vel אַכְסֶלְגוֹס est lignum quoddam vile & debile. אַכְסוֹמַיָא Diplomata, & libelli supplices quæ viris principibus porriguntur. Kimhi exponit ריב litem Psalm. 102. & Psal. 6. & 9. in Midr. in prima significatione accipitur. אַכְסִיל Psal. 35. Græcum est ξύλον Lignum. Alij scribunt אַקְסִיל. in exemplari manuscripto Cõplutensi est אַקְסִי vt infrà. אַכְסָנָא Est מכור אורגים Iugum quo textores telam inuoluunt: Iud. 16. Kimhi exponit יתד האורג id est, clauus textoris.

Secundò אַכְסָנִי & אַכְסָן idem quod פר hospes, viator, qui & alias dicitur אוּשְׁפִּיזָא Scribitur & אַכְסְנַאי in Thesbi. prima verò forma Gen. 47. in Tharg. Hierosolym. In plurali אַכְסָנִין hospites. Psal. 146. Capitur etiam pro מלון Diuersorio, hospitio. Item אַכְסַנְיָא pertinens ad hospitium. In Midb. Rab. cap. 10.

אַכְסַנְגְּרוֹן Bleta, vel apozima. i. aqua cocta cum diuersis condimentis, vel aqua diuersarum herbarum, quam Arabicè vocant סַלַק אַכְסַנְתָּא Turbatio, seu correptio. Psalm. 40.

Item אַכְסָר in lingua Ismael significat מובר perditum, corruptum, vel potius res est non mensurata, nec ponderata. Quoniam כָּאַרָא Arabicè significat perditum in Vaic. Rab. cap. 18.

אוּכָּף Est ephippium, equi sella: Psalm. 12. in Midr. & אַכְּפָא anterior pars sellæ quæ vernaculè dicitur *Arçon*.

Item אִיכְּפָא pro אִתְכְּפָא Iuuat, interest. & אִיכַּפַּת cura, sollicitudo: 2. Reg. 24. in Comment. & in Ber. Rab. cap. 20. & 53. Inde אַכִּיפָאוּת ܐܟܝܦܘܬ gnauiter, sedulò, diligẽter: ad Philip. 2.

אַכְצָנָא Idem quod עייפות lassitudo.

אִיכָּרָא Agricola: Ier. 51. & Isa. 21. item fasciculus. אִיכָּרִיתָא torta, vel placenta, quam pastores comedunt.

אַכְרוּב Caulis, vel olus: in Mid. Rab. cap. 7. אַכְרְמוֹנִיָא nomẽ prouinciæ vel vrbis. Fortasse vrbs est in Italia quæ Cremona dicitur. Psalm. 19. in Midras.

אֲלָא Idem quod קונן Lamentatus est: Iud. 11. & Ioan. 16. תְּאַלְּלוּן lamentabimini. Inde אֲוִילָא lamentum. 2. Reg. 1. Item אֲלָא idem quod אוּל Hebraicè. Ezech. 40.

אֶלָּא Græcum est ἀλλὰ, Sed, nisi: Isa. 45.

אוּלְבָּנִין Elias legit אַלְבּוֹנִין ponitur pro לְבָנוֹן Libano monte notissimo Cãt. 4. אֲלַבְּנִיש vt & Hebraicè est אבן ברד .i. Lapis grãdinis. Ezec. 13. שטר חוב ברין est processus cõdemnationis in iudicio, lis in qua agitur de capite vel nomine, in Sch. Rab. cap. 31. & Iuramẽtum, maledictio: in Pagnino.

אֱלָהָא Deus, Exod. 30. & אֱלָהּ Syriacè. Inuenitur etiam אֲלַה sine Olaph finali, Deut. 32. inde Arabes suũ אַלְלַה ܐܠܠܗ vel אִלָּא quod nomẽ summa cũ vociferatione repetẽdo auribus intonãt dicentes, Allá

vtuntur nautæ. Facit quoque fœmineũ אילתא Cerua: Iere. 14. אילת est nomẽ loci. אילנא & אילן Arbor, lignũ. de quo infrà. אילונית Sterilis, vel carẽs signis mulieris, in Midb. Rab. cap. 9.

אים Terruit: Inde אימת terror, Ios. 2. & Abac. 1. & Ge. 15. אימתנו terribiles. Gen. 14. Itẽ עד אימת vsquequo. Exo. 15. idẽ לאימת Pro. 6. & אימתי & אימתי Quando, in Cõmentariis.

אמא & אמא Mater: ab אם Hebraico. Itẽ אימא quę & עימא idẽ est quod לקאמא lingua Arabica, Colus, quæ Hebraicè dicitur כישור Prou. 31. Seu vt alij putãt, ponitur pro קישור הצמר .i. pro ligatura lanæ. Item אימא pro אימר Dic, vel dicã. Psal. 12. in Midr. מן אימא ut אימא Vnde: Matth. 13.

אין idem quod עין aduerte, considera. in Cõmentariis. אין idem quod Hebraicè אם, Chaldæis enim & Syris vsitatissimum est vt mutent ם finale Hebręorũ in ן. Si, quòd si. Et האינון Illi: nisi forsan Prou. 28. vbi איניא sonat Ille. איר Vnus est ex Hebręorũ mensibus principio nostri Maij plerũq. respondẽs.

איקא Græcè εἰκῆ, frustra, inaniter, in vanũ. ad Gala. 3. איקר Syriacè significat honorẽ, gloriã, in qua dictione א est heemãticũ. Ps. 7. & 15. & Iob 19. radix est יקר de qua infrà.

איריחו Hirichou, quam Iericho dicunt, nomen vrbis. Marc. 11.

אישים In Cõmẽtariis plerũq. inuenitur pro Indiuiduis specierũ. Significat & Heroes in libris de diuino auditu.

איתי Idẽ quod Hebraicè יש Est, verbũ substantiuũ ferè in omnibus linguis heteroclitũ. In Daniele verò semper habet paragogen Iod: vt איתי. Recipit quoq. affixa: vt איתוהי Est ipse: Iudic. 6. בראיתי Quandiu ego sum. Psal. 146. איתי Sũ ego. Psal. 39 Itẽ איתותא est ὑπόστασις, hypostasis, subsistẽtia. Hebr. 1. איתי in Aphel ordinis cõpositorũ, significat Adduxit, ab אתא venit Gen. 2. Vide infrà. איתתא mulier, vxor, idem quod Hebraicè אשה Gen. 2. & 6.

אב In Rasse tevoth valet אם כן Si ita est, quo vtuntur pro illationis particula, Ergo, igitur. Valet & אחר כך Postea, quod sæpius notatur, vt dictum est in אחר. In hoc peccatũ est initio Commentariorum Kimchi in Ioëlem, vbi cùm scriberetur compendio האב, perperam integrè scripserunt ואם כן, cùm scribendum esset ואחר כן Et postea: præcesserat enim תחלה primùm, initio. In cõpendiis quę variè legũtur, iudicio opus est. אמר valet אמן כן יהי רצון Amen (quod confirmantis est & optantis) sic sit beneplacitum, sic libeat Domino scilicet.

אכבא Idem quod תרנגול Gallus. aut secundum alios est זקן כלב vetulus canis, siue lelaps, canis venaticus, Gallicè *Leurier*. Prouer. 30. Complut. אברא quod Aruc רס exponit, bestiæ nomen: est in Hebr. זרזיר

אכדין Quomodo, quid hoc. Gene. 26. & Iud. 14. dictio composita ex aduerbio & pronomine. אכדנא ἐχιδνῶ, Vipera: Matth. 12. אכדרין Videntur esse mansiunculæ, cameræ: Psal. 104. de quo infrà in אכסדרא quod est huius integrum. Comp. אכרתיכא currum habet.

אכוזי Species vasis, quo hauritur aqua, situla: Hebraicè דלי: significat & caudam. אכמרנקי Viridarium, planta. אכמינאר exponitur pro ממונה על שולחן המלך præposito mensæ regiæ. Persicè enim אכין est mensa, & נאר Rex. אוכניכתא Obediens, In Alphabeto Syriaco Widmanstadij. אכזרא Sæuus, crudelis, esserus. Iere. 6.

אכחדא Simul, vnà, pariter. Matth. 13.

אכות Syrè est vt כן Sic, vel כמו Quemadmodum: & recipit affixa, vt אכותכון sicut vos. Iohan. 8.

אכטא Est id quod iuxta piscinas extruitur, vbi fit ablutio. Significat quoque pultem ex variis speciebus confectam, nempe farina, herbis, lacte & vino.

אכבמא Ornamentum. Prou. 7. nisi scribendum sit אסכמא nomen Syris vsitatum.

אכל Comedit, consumpsit, deuorauit, digessit. Gen. 1. & 2. Inde אכיל Cibus. Isa. 50. & מיכלא Iud. 14. idem מיכל 3. Reg. 10. quamuis habeat formam infinitiui. & אכילרא 3. Reg. 19. & אוכלא quod etiam significat stercus, excrementum. Leuit. 8. In plurali אוכלין idem quod מזון במרעין Cibus in visceribus: Iud. 3. Item אוכלא est ægritudo corrodẽs. אכלא idem quod βρῶσις, erosio, vel tinea à rodendo sic dicta Matth. 6. Et אכולא edax, helluo. Matth. 10.

Secundò

אטרונא Malus arbor. Cantic. 2. & mãlum citrinum, in Zoh. אטרונגא indignatio, in Zoh. אטרנגא folium, Psal. 1. א redũdat.

אטיש In Aphil, Abscondit, abdidit, cuius radix est טש Ps. 31. & Iob 10. Sed ibi Cõplut. habet טמר.

אי Primò, Vbi: Ion. 1. Hinc אי מכן Vnde? אי מרין את Vnde tu? 1. Reg. 30. מאיכין אומא Ex qua gente? vel cuias es? Esther 2. cap. באי דא אורחא Ex quánam via? 2. Reg. 15. איכה שעה Qua hora? 3. Reg. 22. איכין אתר Quis locus? Idem איה Isaiæ 66. quod propriè Hebraicum est. Secundò אי est væ. in Sch. Rab. cap. 46. Itẽ, Si, nisi, propter, ideo, non. Psal. 78. in Midr. Inuenitur & איהו pro הוא Ipse, Cant. 1. & 5. Item איכא vbi: Isa. 33. Idem איכא 4. Reg. 6. Et איכין Quomodo: Iud. 16. Et quando accipitur pro Si, vel Non, componitur etiam hoc modo אי אפשר Si possibile, impossibile, frequẽs in Cõmentariis. Porrò אי in Rasse tevoth valet אי ישראל Terra Israel. Et seruilibus elemẽtis additis ואי, לאי, באי, Et, ad, in terra Israel. Itẽ Syriacè איו idem quod εὖ Græcè, Euge, vel bene est. Matth. 25.

איב vt Hebr. Inimicitias habere. Inde איבתא inimicitia. Matth. 5.

איבו Miluus: Leuit. 11. quanquam scribatur איכו in prima editione Venetiana. Elias & איבו

איגר Acetuus, cumulus Iob. 8. Quidam non bene fontem exponunt.

איד Alius, vel potius ordo structorum lapidum: vt הניא איד secundus ordo, Ezr. 2. in R. Schel. & Psalm. 5. in Midr. Item Syriacè איד Manus, Psal. 17. & Prou: 21. radix est יד quę in Tikun Hazohar est dictio mystica. Iod enim decem nomina diuina, quæ vocantur decem Sephiroth Belimah innuit, & quicquid denario numero comprehenditur, vt nouem ordines Angelorum cum ordine Animastico, vt ita dicam, id est cum ordine mentium humanarum. 10. Sphæras cælorum in mundo visibili magno, 10. cortinas Tabernaculi in typicis, decem præcipua membra corporis humani in Microcosmo, & cætera id genus; quæ fusius explicauimus in Encyclico Poëmate nostro, quod octo Circulis, Libri sue absoluimus. Daleth verò eiusdem nominis דיד in numeris valet 4. & 4. literas magni & sacrosancti nominis illius יהוה iuxta illud כי יד יהוה יהוה Quoniam manus Domini Tetragrammaton est הוה. Deinde & omnes omnium rerum quaterniones, quæ possunt reperiri in scientia de Mercaua, designat: vt 4. Animalia sancta. 4. Euãgelistas, 4. Elementa, 4. plagas siue vẽtos aut cardines mũdi, 4. Ætates tũ orbis, tũ hominis, & alia innumera; quæ nunc nimis longũ esset recensere. Hæc autẽ obiter hîc attingere volui, vt iis qui sectãtur mysteria, aliquo modo gratificarer. איד Præterea Syriacè idem est quod Hebraicè אשר Qui, quæ, quod, vt Matth. 7. Inuenitur אידין pro דין iudicium Iob 36. Item לאידין Cui, Esth. 6.

איך valet Quemadmodum. Prou. 23.

איה In Rasse tevoth valet אם יעזור השם Si Dominus iuuerit. השם nomen ipsum, significat nomen Tetragrammaton, de qua re adhuc infrà in litera ה agemus.

איך Syriacè, Sicut, veluti. In Cõmẽtariis qualiter, quomodo. Idem איכא & איכא Vnde, vbi. Isa. 33. & Syrè איכו & איכא vbi: Ioh. 7. & alibi passim in Euangeliis. & איכא vnde, idẽ quod Hebraicè אי מזה frequẽs in Nouo Testamento. & איכנא & איכנא quomodo. Matth. 16. & alibi in Euang. איכות Qualitas, vnum è decem prædicamentis. איכדין Quómodo. Ios. 9. & Gene. 26. & 39. dictio composita.

איל Syriacè, idẽ quod אל Hebraicè, Deus. Marci 15. איל Ceruus, Deu. 12. Plur. אילין 3. Reg. 4. in fœm. איולתא Cerua, in Zoh. col. 11. in Exod. lin. 27. Quo nomine intelligunt animã Messiæ, vel Sponsam eius Ecclesiam, quæ & אילת השחר id est, Cerua matutina dicitur in Psalmis, & ad quam tradunt congregari debere omnes mundi Aquilas, siue mentes alta petentes, Solemque Iustitiæ Christum inconniuentibus oculis assiduè contemplantes.

Secundò & אילא & אילא & אלא significat Luctũ, eiulatum. Ier. 7. & Isa. 23. à radice אליל Vlulauit, eiulauit: Isa. 14. Inde מילין Vlulantes: Isa. 15. & אלתין lamentatrices: Iere. 9. אילו Si: Iud. 11. & 13. Nisi: Deut. 32. Sed: Ezech. 3. Itẽ idem quod לוא Vtinã: Isa. 48. Inde כאילו perinde, acsi. Ps. 2. Quasi: Exod. 24.

Itẽ אילא est nomen propriũ viri. Est & ceruus ligneus quo

אַחַר significat Successit: in Cõmentariis. Itẽ אַחֲרִין Adhuc. Ioannis. 13. & אַחֲרָנָיוּת è diuerso, cõtrà. 2. ad Corinth. 2. cap. אוּחֲרָן Alius: In plurali אוּחֲרָנִין alij. In fœminino אוּחֲרָנְתָא alia Gen. 17. Et in Misnah dicũtur אַחֲרִין Alij, nempe R. Meir, vel secundum alios R. Nathan, & proprio non appellantur nomine, eo quòd hæreticũ habuêre præceptorẽ.

Item אַחַר Post. Ezr. 7. Num. 2. אַחֲרִית nouissimum, postremũ, finis, merces, Isa. 41. & Ier. 22. & Prou. 24. in textu Hebraico. Quæ dictio nonnullis est mystica, & significat seculum venturum, beatorũ, siue electorum ætatẽ. אַחֲרִיוּת Euictio, obligatio ad rei venditæ defensionem. Interesse. in Sch. rab. cap. 43. Significat etiam אוּחַר idem quod הרחר ריב irritauit, litem succendit. Item אוֹחַר est coitus cameli. Item בֵּית מוֹצָא אָחוֹר est וּיַךְ צָרָיו אָחוֹר חֶרְפָּה id est, Locus vnde stercus exit, vt Psalm. 78. Et percussit hostes suos in posteriora, id est, percussione siue plaga in posterioribus, intelligit autem vlcera. Eandem significationem habet & in hoc loco. 1. Reg. 7. אחוריהם בית id est, posteriora eorum erant introrsum. Vulgus תחת appellat. Hæc Elias in Thesbi. & לְאָחוֹרָא Retrorsum. 2. Regum 1.

אַחַשְׁ Magnus. hinc אַחַשְׁדַּרְפְּנִין Dani. 3. Magnates, principes, qui semper in conspectu regis adstant: Dictio constans ex tribus integris, nempe אחש Magnus, & דר habitauit, & פנין facies. אֲחַשְׁתְּרָנִים Veredarij, Muli nati ex equa & onagris mansuefactis.

אַחִית In Aphel. est Detrudere, deturbare. cuius radix est נְחַת descendit. de qua infrà suo loco.

אַטְבָא Est lignum quo tenetur קלף, id est, volumen vel scheda, vel pagina ne se vertat. אַטְבִי strictura quæ fit onerato iumento, in Midb. Rab. ca. 6 אַטְבָּח est Alphabetum literarum inter se permutabilium in Cabala. Nam Aleph Teth innuit primam literam esse Teth: sic Beth demonstrat secundam literam esse Heth.

אַטָּדָא Tribulus, rhamnus, Iud. 9. & Psal. 57. In plurali אַטָּדִין Gen. 3. nisi vitio scriptoris Daleth sit mutatum in teth. אַטּוּ Cur, quæ, quare, & nonne, in Zoh. & alibi.

אַטִּיל In Aphel à נְטַל significat Transtulit, abstulit, vt suo loco notabitur. Illud autem & pleraque similia in hãc classem redigere etiã voluimus, vt vel rudioribus consuleremus, ne quis putet nos dormitasse in digerendis verborũ ordinibus. אַטְלֵס lignum in quo suspenditur caro in macello.

אַטִּיטָס vel אַטִּיטוּס Titus, nomen Imperatoris Romani.

אִיטַלְיָא Italia, famatissima regio, quæ Hebraicè vocatur אלישה Gen. 10. in Tharg. Hieroso. & Ezech. 27. in Tharg. Ionathan, & in Vaic. Rab. cap. vltimo, & Ber. Rab. cap. 27. Germanicè weisthland. Porrò in Ber. Rab. in hunc versum הנה משמני הארץ יהיה מושבך id est, Ecce vbertates terræ erit habitatio tua, Expositio sic habet זו איטליא שלינין id est, Hæc est Italia Græciæ. Et dicit Elias se accepisse à Cardinale quodam: שהיא המחוז הנקרא קלאבריא שהיא ארץ שמנה מאוד scilicet regionem esse quæ vocatur Calabria, terra fertilisf. Constat etiam ex historiographis eam partem Italiæ olim dictam fuisse magnam Græciam. Inde אִיטַלְקִי Italus.

אַטַּם Claudere, obturare. Inde אוטם oppilatio. in Pag. אַטְמָא Coxa: & vsurpatur pro ירוכה חומה latere muri, & in plurali אַטְמָתָא latera. Thr. 1. in Mid. Itẽ placet aliis אַטְמָתָא esse paruum os in renibus. אַטִּימָטוּן Magnæ æstimationis seu pretij, à Græco vocabulo ἀτίμητον inęstimabile. אֲטִימוּם ἄτιμος, idem quod מזומן Paratus, Iob. 7. In plur. אֲטִימוּסִין parati. Est. 8.

אַטּוּנָא Funis, restis. Ios. 2. Num. 3. & 3. Reg. 20. In plur. אַטּוּנִין funes. Item אִטְנָא Venet. אִסְנָא Compl. חוּצְנָא Granaria, thesauri. Ioel. 1. . Et אֲטַנְיָא nomen est regis cuiusdam, Psal. 15. in Midr.

אַטְעֵי In Aphel ordinis quiescentium in vltima, significat Inducere in errorem, Gene. 2. cuius radix est טְעָא.

אַטִּיף In Aphel ordinis defectiuorum Pe Nun, Stillare fecit. Psa. 68. Radix est נְטַף. & Inũdare fecit. Deu. 11. & אַטִּיפִי Poti. אַטְפָּח valet idẽ quod קם מחוליו Cõualescens à sua infirmitate. אִיטַפּוּסִין Capti, Psal. 17. in Mid.

אַטַּקְטַקְיָא Equi edaces, qui tamen non pinguescunt. אִטְרִין Isa 9. & 19. significat principem, ducem iuxta Eliam: quidam שטר potestatem exponunt. & אֶטְרוֹג אטרוגא

אָזַל Primò significat Abire, ambulare, se mouere. Dan. 2. & 6. & Gen. 37. in Thar. Inde מַזָּלוֹת Stellæ mobiles, Planetæ. Accipitur & pro duodecim Signis Zodiaci. Inde קַו הַמַּזָּלוֹת Linea Ecliptica, quæ & Solis orbita dicitur. & עִגּוּל הַמַּזָּלוֹת Zodiacus, Circulus Signorum. & חָכְמַת הַמַּזָּלוֹת Astronomia, ars Signorum cælestium. Inde אוּזָלָא idem quod נהר fluenta, Exod. 15. Tertiò אִזְלֵי funt מצודות Retia ex filo contexta. Et אִזְלָא est Glomus fili crassioris neti. אֵזֶל enim ponitur etiam pro עֵזֶל nere, vt suo loco dicetur. Item אִזְלֵי Insula. Præterea אֹזֶל In Rassetevoth valet אָמְרוּ זְכָרוֹנָם לִבְרָכָה id est, Dixerunt, quorum memoria sit in benedictionem. Sic interdum dicunt pro אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ vel אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ Dixerunt Doctores vel Sapientes nostri, vt infrà notatur. Et cum ו vt וְאֹזֶל id est, וְאָמְרוּ זְכָרוֹנָם לִבְרָכָה Et dixerunt piæ faustæque memoriæ, supple viri, vel aliquid simile.

אֻזְמָאָה Scelus, piaculum. in Zohare. אֻזְמִילָא idem quod תער Nouacula, gladius, culter rasorius Psalm. 51. & Iob 16. & Isa. 44. אֻזְמַרְגְּדָא & אֻזְמוּרְד idem quod נוֹפֶךְ Smaragdus, lapis preciosus. Cant. 5. & Iob vltimo, & Eze. 28.

אֻזָּן Sagitta: Isa. 33. pluraliter אֻזְנִין sagittæ. Iere. 5. Inde בֵּית אֻזְנִין domus spiculorum, pharetra. Isaiæ. 49. מֹאזְנַיִם idem quod Hebraicè מאזנים Bilances, stateræ: Leuit. 19.

אָזְנַיִם Aures, ansæ & manubria, Hebraicè. אֻזְנָקָא Est חוצאת בנין Prominentia ædificij, aut secundũ alios, expensæ ædificij.

אוֹזְפֵי Deducentes, ductores. In Zoh. col. 506.

אוֹ In Commentariis non est de Rasse tevoth. facit אֶחָד vel אַחַת vnus, vna, vel vnum in neutro. Item אַחַר Post.

אָחֵי Syriacè, & אֲחָא Babylonicè, Consuit, resarcinauit. Eccl. 3. Et אֲחָא est vestis resarcinatio. In Bereff. Rab. cap. 69. & in Schem. Rab. cap. 40. Item est חיבור fibula. Et Euge. Isaiæ 44. Præterea אַחָא est frater: pluraliter אַחִין fratres, Amos. 1. Et in affixione recipit vau schurec: vt אָחוּךָ frater tuus, אַחוּנָא frater noster Cald. אָחוּן Syriacè ܐܚܘܢ.

In fœmi. אֲחָתָא Soror, Iud. 15. Plur. אַחָיוֹת Sorores. Ios. 2. Inde אַחֲוָה fraternitas. Item אַחְוָן Cognatus, propinquus ex fratre nepos. Marc. cap. 3. & 5. Hinc etiam אֲחָאָב idem quod דוד Patruus, dictio composita, frater patris. 4. Reg. 24. Cum affixis אַחְבִי Patruus meus. Ier. 32. & אַחְבוּךְ Patruus tuus ibidẽ, detracto per syncopen א è medio dictionis. Porrò אֲתָא est arula, focus, siue ligna valde ardentia. Ier. 36. in Heb. Itẽ אוֹחִין vt scribit Sanctes, Draco, vel martichora. Isa. 13. Elias legit אוֹחִין Dracones siue martichorę numero plurium. ibidem.

אָחַז Idem quod אחז Hebraicè, Apprehendit. Ios. 7. Secundò Clausit, Iud. 3. Inde אֲחִיזָן clausa, secreta. Idẽ quod חידות ænigmata, inuolucra Dani. 5. & אֲחִיזָא Possessio: Num. 27. Sic אַמְתָא אֲחִיזָא ancilla desponsata. Leuit. 19.

Porrò אוּחַד Syrè est Elocauit. Matth. 21. in Aphel. & אַחִיד Syriacè est Potens, vt אַחִיד כֹּל Omnipotens, omnia complectens & coercens, Dei epitheton in symbolo Syriaco. & אוּחְדָנָא Potentia, 1. Pet. 5. 4. & in lib. rit. Seuer. Patr. Syrorum. Item in Commentariis אַחֲדוּת Vnitas, & הִתְאַחֲדוּת vnio scilicet passiua, vnitio, quamuis habeat propriè formam infinitiui ithpeal: Sed & huic linguę & Arabicę, & ferè omnibus linguis illud commune est, vt infinitiuo pro nomine verbali vtantur.

אַחוּזָא Apprehensio, id est, congelatio sanguinis, de qua quis moritur, nisi sanguis statim extrahatur.

אֶחוֹל Valet idem quod אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכָרוֹנָם לִבְרָכָה id est, Dixerunt Sapientes nostri, quorum sit fausta recordatio. אַחַר כֵּן est אח״כ Postea, vel אַחַר כָּךְ quod & sine ח scribitur אכ״כ de quo paulò post. אַחִילוּ Febris ethica.

אַחֵיל In coniugatione Aphel à חלל Prophanauit.

אַחִימָן Est nomen idoli. אַחְמָר Lapis preciosus, vt nõnullis videtur, vt aliis bitumen à חמר Cantic. 5.

אַחְמְתָא Ezr. 6. putant esse כלי חספרים לאגרות ולגליונים Scrinium pro literis & schedis scribarum. In plur. num. אַחְמְתִין דִּנְחָשָׁא Scrinia ærea. Esther 1.

אַחְסָנָא Hæreditas, possessio, à radice חסן Ios. 13. Gen. 17. & 23. & 31.

אֲחַר Tardauit. in Aphel אוּחַר: in qua quidem coniugatione Chaldæis est magis vsitatũ, Exod. 32. & Gen. 32. Inde מְאוּחַר Subsequẽs: & אִיחוּר mora, tarditas. Psalm. 88. Secundò

est & בר אוזנא Germanicè ein Ent, Italicè *Anira*, in Thisbi. In plur. אוזנין Esther 3.

אוהיל in coniugatione Aphel vel Ophil significat Festinauit, accelerauit, Ionæ 4. Vide יוח. Inde מוהי Velox. Isa.8.

אוכרסטיא, Græcum est εὐχαριστία, Eucharistia, bona gratia, gratiarum actio, Act. Apost. cap.2.

אוולא Isa. 1. & 40. & אוילא Ezechiel. 16. idem est quod ראשית Principium, Initium, vt & Amos 7.

און est margo, vel potius שקר falsitas, siue menda voluminis. Secundò אונא est nomen loci, & אונו locus in Ber. Rab. cap.2. Tertiò, אונא Balneum, Thermæ. & אונא Locus custodum viarum, Isai. 10. Item 14. Iohan. in Euang. אונא est habitatio, mansio: & in plurali אונא mansiones, in lib. rit. Seu. Patr. & Isai. 10. אונין Hospitia, Hebr. מלונות.

אוס Fundum oliuarum.

אוסיא vt Syriacè reperitur, Græcum est, οὐσία, Essentia, substantia.

אונגליון Euangelium. 2. ad Tim. 2. cap. & אונגלסטא Euangelista. אולם nomen loci. in Tharg. Ierosolym.

אויר Αἰήρ, Aër, vnũ ex quatuor elementis, cuius natura est esse חם calidum, & humidum. Ponitur & pro רקיע vt Gen. 1. in hunc locum על פני רקיע השמים Tharg. Hierosolymitanum habet אויר & אוירא idẽ significat Esther tertio capitẽ.

אוף Etiam, insuper, idem valens quod אף Hebraicè, sed & Syriacè אף & אף. Item אופתא est בקעת עץ Campus, siue planities lignorum.

אוקינוס Græcè ὠκεανός, 24. Act. Apo. Ponitur etiam pro anchora ibid. אוקינא etiam inuenitur pro anchora. in Epist. ad Heb. cap.6.

אור Ignis. & אורא Lux. Iob 24 & אורא Illustrationes, lumina. Exod. 28. Hebræis אורים. D. Hieron. Doctrinam exponit. Itẽ אורא Præsepe. Isa. 1. אורא Occidens, Lingua Persica. אורי Piger, vel transiens, fortasse א pro y, vt fit sæpissimè. אורתא Lex, illuminatio: Lex enim Lux est, & אורתה Ezech. 7

אורא idem quod נחימת קול rugitus, vel sonus vocis: & verbaliter אוש resonare. אושר Possibile, vtinam. & אוירשא est nomen loci. Item אושא & אושא Ezech. 13. idem est quod קרקע fundamentum. Plural. אושין Mich. 1. & אשנא & אושא 3. Reg. 6. Esd. 4. אית א siue אותא idem est quod תנשמת Vespertilio. Leuit. 11. in Tharg. Hierosolym. אוחיאוס Confestim, mox, à Græco εὐθύς. אוחנא Fortes, à singulari אוחן Iob 9. quid sit nescit Elias. אוחינטין idem quod אומות Nationes, populi, Gentes. in Bereff. Rab. cap. 16. אוחינטיא est חזק Robur, fortitudo, in Ber. Rab. cap. 25. & 41. & Cant. 1. in Midr.

אוחיקי גוות Astantes, vel præstantes, dominantes, in Vaic. Rab. cap. 2.

אות Signum, litera, cuius plurale est אותות Inde אותות הסודות literæ fundamentales. אותות אחוי מתחלפות Literæ Eheui commutabiles. אותות שרשות Literæ thematis, siue radicales. אותות הנשמה vel הנשמה Literæ aspirationis. אות המשך Litera protractionis. אות נוספת Litera addititia. אות נח Litera quiescens. אות נע Litera mobilis. אותות הכפולות Literæ duplicatæ. nempe בגדכפת quæ recipiunt daghes in principio dictionis. Vide libros דרקרוק id est, Grammatices. אותות הפשוטות Literæ simplices, vel affectæ puncto raphe. אותות השפה Literæ labiales. אותות השנים Literæ dentium. אותות חכך, quæ & נעכ Literæ palati. אותות הלשון Literæ linguæ. אותות הגרון Literæ gutturis: dicunt & אות גרונית Litera gutturalis. אותות רבועות Literæ quadratæ, quæ & מרובעות. אותות עגולות Literæ rotundæ. אותות השמוש Literæ seruiles, quę & העסק siue negotij dicuntur.

אזא Arsit. Dan. 3. אזא Adussit. Isa. 44. Item אזא est שישית של בהמה hoc est sexta pars animalis, siue iumenti venalis.

איזובא Hyssopus, herbæ species: Leuitic. 14. Auctor libri de Harmonia mundi, dicit esse Rosmarinum, Gallicè *Roumarin*. Idem אזוביון apud Sapientes.

אזגדא Nuncius, Legatus: 1. Regum. 23. in plurali אזגדין Gen. 15.

אזדי Syriacè, Chaldaicè אזדא est idem quod סור Recessit, & הלך Abiit. Daniel 2. אזדקפותא Excellentia. Tharg. Iob. אזדקוד Saltare. אזוטוס Azotos, nomen loci. Act. 8. אזדרבו Scaturire, odorem suauem spirare.

אזל

Hebraicè האזין Ascultare, auribus percipere, detracto per aphæresim Olaph radicali. Nam si plenè scriberetur, esset אתאזן vel אתאזן in ithpael, Act. Apostol. 7. Porrò אזם siue אוזנא Tabernaculum, tentorium, in Pagnini Lexico. Item אוזיני est idem quod בור puteus, cisterna quæ iugiter operitur. Et אוזנא est balneum, siue thermæ, quamuis alij codices habeant אונא. אזנגדי sunt ארונים Domini, proceres, magnates. Et אזיזי Denarius, solidus, cum olaph articulo.

אזק Primò significat adhærere, Thren. 4. & Psal. 22. Et Fundere, Leui. 8. sed ibi צרק legendum. Item אזיק & אזיק à זק Prospicere, aspicere, Psal. 14. & 33. & Gen. 18. in Tharg. Hierosol. אזק est clepsydra qua irrigantur horti.

אזעה In Rasse Te voth valet אמר דוד עליו השלום Dixit Dauid, super eum pax, id est, quis lacide quiescat, quod solent addere pro famula & felici in precatione, vt & Galli dicunt, *De bonne & heureuse memoire*: vel, *Que Dieu absolue*.

אדר Primò est vnus ex 12. mensibus, nostro Februario plerunque respondens. Secundò אדרא est species arboris ferens lanam. Est & genus cedri, in secundo Tharg. Esther 7. אדר tertiò significat subsilire, saltare. Quartò est קלע של ספינה id est, Velum nauis, carbasus. Quintò אדרא Area, Dan. 2. & Iud. 6. In plur. אדרוא Ioel 2. & אדרי in regim. Sextò אדרא est Pellis. אדר idem, Cant. 7. Pro vtre Sanctes scribit אודריתא. Septimò אדרון significat Cubiculum, cœnaculum, conclaue interius, Gen. 43. & Iob 33. & Iud. 3. Pluraliter אדרונין Iob 9. אדיר & אדירא Fortis, magnificus, Exod. 15. Est etiam vnum ex nominibus siue attributis Dei, & Hebræum est. אדרב & אדרבא & אדרבי significat Contra, in Misnah. אדרגזרא Magistratus, Officiales, Iudices. Dan. 3. אדרזדא Diligenter, festinanter Ezr. 7. Auctor tamen Aruc exponit חותם signaculum, annulum signatorium, & dicit esse Arabicum vocabulum. אדרוינטים idem quod היכל Palatium, Ædes. אדרמון est nomen loci in Vaic. Rab. id est, in magna Leuit. cap. 35. אדרכתא sunt literæ executoriales iudicij. אדרמיטון Adramitteon vel Adramitteos, est vrbs litoralis in maiore Mysia. Act. Apost. 27.

אדרע Hebraicè זרוע Brachium, ז mutato in ד vt Chaldæis moris est, Psal. 44. Vide דרע. Item reperio אדרעי pro nomine loci Deut. 1. אדרמלך Idolum habens muli, aut pauonis imaginem. אידרופיקוס Hydropicus, in Vaic. Rab. cap. 15.

אדש vel ארש in coniugatione Aphel, significat Contudit, comminuit. Num. 11. Cuius radix est דשש vel רש ordinis duplicatorum; de qua habes suo in loco.

Inde forsan & אדשא idẽ quod καρπός, id est, fructus cap. 1. Epist. ad Rom. Item אור & אורא torris, titio. Iob 12. in plur. אורוא Isa. 10. Item est instrumentum quoddam quo furnus mundatur, Latinè rutabulum. Præterea אודא significat Confiteri, gratias agere, laudare, in coniugatione Aphel ordinis compositorum, nempe quiescentium Pe Iod, & Pe Aleph: Radix enim est ידה vel יה Inde אודאתא Confessio, gratiarum actio.

אה id est אמר חכמוק Dicit versus, scilicet Biblicus. Vnde & בעל הפסוק appellant in contextu Bibliorum exercitatum. Est אפילו הכי etiam num.

אהלא vel אחלא; Elias in שוג, בוריו Iob 9. idem quod נתר Nitrum vel Sapo, quo abluuntur vestes. Item אהל est lignum aloes, Cant. 4. & Prou. 7. in Hebræo.

אהן siue אהני Est מין עשב Species herbæ acerbæ: Item fructus immaturus lingua Magistrorum.

אהרי est סל גדול Canistrum, vel spina magna qua pisces capiuntur, nassa. אחוריי Auctor Aruc interpretatur שומר אורות סוסים Custos præsepiorum equorum, stabularius.

או Syriacè est vocandi aduerbium, & recipit assixa, vt און ô vos, Matth. 16.

אוי Syriacè, vt & Hebraicè אוה significat Auêre, desiderare, optare. Inde אתאוא desiderabilis, optabilis, amicus. Mat. 5. & אויוא Vnanimitas, 1. Petr. 3. cap. אויוסטו filius charus, in Vaic. Rab. cap. 1. Aliâs legitur אגיוסטוס de quo habes suprà.

אווז & אוזא est מין עוף Species auis, quæ dicitur anser, Germanicè גאנז Italice פאוירא Gallicè *Oye*. Cuius generis

talea gladij quæ Italicè dicitur *tacca*. אגריאון Agrestis, siluester, Cræcum est in Bereff. Rabb. cap. 27. Aliàs scribitur אגרין.

Item אגורא est בנין חזק Ædificium forte. אגורי est genus oleæ multum ferens oleum, in Bereff. Rab. cap. 92. Aliàs scribitur איגורי. Item אגרדמין Sunt qui ממונו לתקן מדות העיר præfecti sunt mensuris ordinandis in ciuitate. אגרומי idem quod רשות facultas, licentia, in Vaicra Rab. ca. 1. אגרינימון Gubernator. in Bereff. Rab. cap. 76. אגורא Ager, campus, Matth. 26. אגרינסין vt Pagninus, vel אגרינסין vt alij rectius, significat agrestes: vt סוסין אגרינסין Equi agrestes, Ierem. 5. אגרינסיון est nomen cacodæmonis, in Zoh. col. 446. in Exod. אגרוף Pugnus, Hebræum est. אגריפס Agrippa, nomen viri proprium, Psal. 22. in Midr. & Vaic. Rab. ca. 3. אגריקוס idem est quod ממונה Præfectus, præpositus.

אגש Idem significat quod חצף Pertinax siue impudens fuit, temerè egit, præsumpsit, vt אגשתון אפיכון obfirmastis facies vestras.

אד Est חג של עובדי עבודה זרה Festũ quod idolorũ cultores celebrare solent, vt habet Thargum Esther Hierosolymitanum in hunc locum, Cùm sederet rex Assuerus super solium regni sui. Esther. 1. habet inquam sic יומא דאדא הוה ליה id est, Dies festus erat ei. Est & perditio siue exitium: vt in Hebraico Iob 18. legitur, ואיד נכון לצלעו Et perditio parata est lateri eius. Itẽ in Hebræo est, Vapor vel nubes. Gen. 2. Iob 36. Hæc in Thesbi. אודיקא aliàs אדיקא valet שדמות Arua, Ier. 31.

אדדא Penna, pluma, lana, cottonum siue bombycinum, & generaliter quicquid implet כריא id est, puluinar, & lectum. Significat & duo ossa quæ sunt in collo piscis.

אדהכי Interim, frequens in Misnah & Commentariis.

אדי Aspersit, in coniugatione Aphel, radix est נדה Psalm. 15. Inde מי אדיותא Aquæ aspersionis: Ezech. 36. & Num. 19. Sanctes putat, sed perperam meo iudicio, radicem esse ידה Item אדותא fluctus, vndæ maris.

אדך idem quod כבה Extinxit. Secundò est idem quod חבר Imbuit, instituit, dedicauit. אדכי sunt שתי שורות הבנין id est duæ lineæ ædificij, vel duo muri. Item אדכי idem est quod עדה, adhuc, in Commentariis.

אדילי idem quod לויתן Leuiathan, cetus, balena, quæ metaphoricès accipitur pro Satana.

אדם Adamus, protoparentis nomen, & homo communis generis ab אדמה id est terra, ex qua sumptus fuit, quæ ארמתא Chaldaicè dicitur. Et in Bereff. Rab. in fine capituli 19. exponitur illud Prouerb. 24. Et iuxta vineam Adam, id est, hominis deficientis corde de Chaua siue Eua. Mulier enim vocatur אדם teste R. Hunah. sicut scriptum est Isaiæ 40. Sicut gloria Adam, id est, mulieris. Est & אדם Rubeus.

Item piscis albus, qui captus, rubeus efficitur. In Bereff. Rab. cap. 34. אדם quoque est nomẽ primi puncti siue motionis linguæ Syriacæ, quæ respondet motioni Hebraicæ camez. Eam autem Syri efferunt vt |o| non vt |a| sicut & Iudæi plærique: Germani pronunciát comez non camez, ita & Syri Odom, non Adam. Cæterùm אדם in libris Mekubalim est נוטריכון hoc est, vnaquæque litera integram dictionem significat, nempe א est Adam, ד Dauid, ם Messiach, id est, Christus.

Porrò אדם verbaliter significat Rubescere. Hinc מאדים Marus astrum, quòd magis quàm cæteri Planetæ rubescat. Quanquam sint qui velint illud potius dictum fuisse à אדו particula Hebraica, quæ Valde siue vehementer sonat, eo quod sit vehementiæ pater, si credendum est Astrologis. Quin & אדם Psal. 72. & אדם Psalm. 79. & אדמא Gen. 49. significat Sanguinem, à rubedine sic dictum: à quo & Esau sic dictus est Ædom, & Ædumea, siue Idumea regio. vide דם.

Et אדמדמותא Rubor, rubedo, in Zoh. col. 246. אדמדמני Pulueis medicinalis contra muscas. אדמגל Palus, clauus.

אדין & באדין Tunc, ex Hebræo אז mutato ז in ד vt fieri solet.

אדן siue אדני Homo siluestris, vel, vt alij prodiderunt, bestia similis homini, siue sit cercopithecus, siue simia. Item אדנות Dominium, ab ארן Et אודנא idem est quod אזן Hebraicè, id est, Auris, ד, pro ז. plur. אודנין aures, Exod. 33. מודנין Bilances, stateræ. Eccles. 2. alibi per ז scribitur. אתדין quoque verbaliter idem est quod

אגלא Est vnum ex nominibus Dei arcanis, quod sic resoluitur, vt vnaquæq; litera, dictionem efficiat. Nam prima quæ est Aleph, valet אתה Tu: secunda Ghimel est גבור Potens: tertia Lamed ponitur pro לעולם id est, in æternum: quarta Aleph, pro אדני Adonai, siue Domino, accipitur. Quæ si simul iungas, talis prodibit sensus: אתה גבור לעולם אדני hoc est, tu es potens in æternum Dominus. Sic Galatinus lib. 2. cap. 15. Quidam alij sic explicant, vt prius א vnitatem innuat, ג ternarium siue Trinitatem, Aleph verò & Lamed sic posita אל Deum præpotentem significent, ac si Christianè diceres, Deum Trinunum, vel Vnitrinum.

אגם Primò est Tristari, anxium esse. Psal. 119. in Daleth, idem valet ac עגם per Hain. Secundò Ambulare, ire. Inde אגמי vade, ambula, In Bereff. Rabb. cap. 79. Item אגם & emphaticè אגמא Stagnũ vel palus paludis. Plural. אגמין & אגמיא Exod. 8 Esaiæ 35. אגמון Hamus, vel iuncus. Esa. 58. & Esth. 1.

אגן Habitauit, commoratus est. cap. 1. Euang. secund. Iohan. & 2. Act. Ponitur etiam pro ἐλαυνόμαι Illabor, 10. Act. Apostol. אגן quoque significat Protegere, in Aphel. radix est גנן ex ordine duplicatorum, de quo suo in loco, Gene. 7. & Exod. 33.

Item אגונא vt Elias, est ספל Crater, phiala, scyphus. אגנא Cant. 7. & אגנתא 3. Reg. 7. In plur. אגנין Isa. 65. Et metaphoricè capitur pro foueis aqua plenis, Iud. 4. & Syrè אגנא sunt hydriæ. Ioh. 2. in Euang. Secundò אוגן est idem quod אוזן של כלי Auris vasis, hoc est, ansa, manubrium, ora vasculi, quæ Italicè dicitur *orlo*. Alij volunt esse גג חכלי tectum vasculi, seu operculum. Item אגונא idem quod ἀγών, certamen, studium, diligentia. 1. Cor. 9. & sollicitudo, ad Coloss. cap. 2. אוגנים Est lignum latum ex vna parte quo ducitur nauis, & vocatur Germanicè שטור בוים, id est, Steurbaum. hæc magister Aruc.

אגס Calumniari, rapere. Item אגס Pyrum, Arabicè אגאס Germanicè Pyren vel בירן vt scribit Elias in Thesbi. Italicè *Pyre*, Gallicè *Poire*. Quæ voces omnes forsan deductæ sunt à dictione Hebraica פרי quod nomen generalius est, & ad omnes fructus pertinet. Rabbini sæpissimè plurali אגסין vtuntur. Inde & אגסטין Angaria. Item particeps fructus.

אגוסטא & אגוסטוס & אגוסטור & אגוסטלא Augustus, Cæsar, in Beref. Rabb. capite 8. & 12. & in Schemoth rabba, siue in magna Exod. ca. 23. & 1. Esth. in Mid. & Psal. 10. & 17. in Mid.

Inde אגיסטרון vt volunt nonnulli, id est, Priuilegium ab Imperatore concessum. Psalm. 84. in Midr.

אגף Clausit, obserauit, in coniugatione Aphil. cuius radix est גוף de quo suo loco. Iud. 13. & 9. Inde אגף Liminare, vel secundum alios sera. & עגפי ostiarius, claudens valuas. Item אגף significat Alam, agmen, exercitum. in plurali אגפין pennæ, alæ: Cant. 5.

אגר idem est quod שכר Mercede conduxit. Gene. 30. Inde אגר Isai. 21. & אגרא Leuitic. 19. & Exod. 22. præmium, merces. Et אגרא Mercenarius, Iob. 7. & Isaiæ 16. Inde תאגורתא quæstus, 1. ad Timoth. 6. cap. & אגורה genus monetæ argenteæ, nummus qui ob id inuentus est, vt pro mercibus traderetur, quum primi homines rerũ permutatione, vt & hodie Barbari nouarum insularũ habitatores, negotiationem exercerent, vt tradunt Iureconsulti, & alicubi Plinius. אגרתא & אגרת Iud. 9. & 2. Reg. 11. in plurali אגרין 4. Reg. 10. Literæ quæ interpretis & proxenetæ vice funguntur inter eos, qui locorum distantia inter se sunt dissiti. & אגרן Epistolæ. 3. Reg. 21. אגר vel אגר significat Producere, protrahere; 20. Act. Apost. Crediderim autem radicem esse נגר de qua habes suo loco, ita vt sit coniugationis Aphel, & tunc debet dagessari a hoc modo אגר Item איגר & איגרא est idem quod גג tectum. Iud. 9. & Exod. 30. In plurali איגרין Tecta. 4. Regum 19. אגרא Lunaticus, Matth. 16. Item איגרא est מזבח Altare, ara, Iudicum 8. pluraliter אגרין Iud. 2. & אגרתא 4. Reg. 22. אגרא Tectum Matth. 24. vbi integer versus deerat in Viennensi, quem nos, secuti fidem vetustissimi exemplaris Syri manuscripti ex Oriente allati, cuius fecit nobis copiam vir doctus simul & perhumanus bonæ memoriæ D. Bombergi filius, restituimus in Regiis Biblis Antwerpię excusis. Item אגרא

vocatur מגדל עז Turris fortis. In Thargum קוּשְׁקָא, in lingua Persica קִישְׁקִי, in Arabica אַלגוּאַסַק cum articulo emphatico, & in statu absoluto גוּסַק. Item אַבְרוּנֵי sunt Pondera horologij.

אַבְרוּנֵי Legati lingua Persica, teste Rab. Hai. אוֹפִרִיזִין Obrizum, quod D. Hieronymus dictum putat quasi Ophirizum ab Ophir insula, vnde nauiglis aduehebatur. Sunt qui putant insulam Ophir eam esse, quæ hodie dicitur Malaca. Obrizum autem est species auri optima: Psal. 19. Item אַבְרֶזֶן idem est quod מכסה של סוס Operimentum equi, quod vernaculè dicunt טפיש *Tapis*, cuius vsus quoque est in lectis: Est autem vocabulum Persicum. אַבְרֵךְ Genuflecte, vt nunc dicitur Italica lingua transeunte summo Pontifice; *Abassa, Abassa.* Dictum est autem à ברך quod est Genuflectere, siue benepreсari. quamuis & doctorum nonnulli putent dictionem esse compositam ex אַב patre, & רֵךְ vel רִיך Rex, quasi pater Regis, quo nomine Iosephus Iacobi filius iussu Pharaonis regis Ægypti fausta acclamatione salutatus est. Cæterùm אַבְרֵךְ in Bereßith Rabba, hoc est in magna Genesi, cap. 91. exponitur Pater tener, id est, pater sapientia, tener annis. אַבְרַנִים Idem quod נא שצלי מעט Crudũ, quod parum assatum est. אַבְרַסְקִין aliàs אוֹבְרַסְקִין idem quod מכנסין Subligacula, braccæ. Exod. 28. in Tharg. Hierosolymitano. אַבְרוּשָׁךְ idem quod קמח ושמן ודבש hoc est, Puls, siue confectio ex farina, oleo, & melle.

אוֹב Pytho. & אוֹבָא טַמְיָא Genus quoddam spiritus immundi; quo qui corripiebantur, per ventrem voces emittebant, & verba distincta: vnde Latinis dicuntur Ventriloqui.

אַיָּה Miluus, vel genus auis, quam charadrion vocat Versio nostra. Heb. est. אַבְגִינוּם & אַבְגִינִיסְטוּ idẽ significat quod מיוחס Paterna necessitudine iunctus, de paternogenere existens.

אִתְאַבֵּשׁ in coniugatione Ithpael, ab אָבַשׁ significat Graue & amarum esse, indignari. Matthæi 21. Et אָבֹשׁ exponitur, per תפוחים רעים Poma amara: idem ferè quod באש Labrusca, per literarum metathesim.

אַבְשׁוּנָא Frumentum quod ponitur in fornacem ad torrendum, vt scilicet postea manibus confricari possit.

אֲבָתָר pro בָּתַר post, in Zoh. col. 342.

אַגָּם & אוֹן Est nomen arboris, quæ lingua Arabica dicitur אַלְסוּמָק, ex cuius foliis fiunt pelles quæ vocantur קוֹרְדְוָן Gallicè *Cordouan.* אַגָּא idem quod לוּעִז Barbarus, & quisquis non est ex Hebræo idiomate. אַגְּרָא siue vt Pagninus scribit אוּגְיָא & אוּגְיָה est כתנת עור Vestis quæ cuti adhæret, vt est interula. אַגְּאֵלִינִין Angeli, in Bereß. Rab. cap. 28.

אַגַּב Primò idem est quod כפי Secundùm, iuxta: Iob. 30. vbi tamen alij exponunt oram vestis. Secundò inuenitur etiam aliquando pro אחר Post. אַגְּבַאסְטֵם significat idem quod ממונה; Præpositus, Officialis, Commissarius, præfectus.

אֲגֹרָה Idem quod קָבַץ Collegit. Inde אגורה Fasciculus. & אַגְּרָה idem quod מוט על כתפין id est, Vectis super humeros.

Item apud Rabbinos sæpissimè legitur מִדְרַשׁ אַגָּדָה Commentarius, acroamaticus, vbi sermo protrahitur, narranturq. iucunda, à נָגַד siue trahendo, vt vult Elias in Thesbi, & tunc א esset heemanticum. Putat autem ipse Elias Rabbinorum Commentaria dicta fuisse אַגָּדוֹת, eò quòd trahant & pelliciant ad se auditorum animos. Nonnunquam verò & חַגָּדוֹת dicunt, quod deductum est ab חַגָּדָה de quo infrà dicemus suo loco. Item אַגָּדְתָּא Extensio, mystica expositio, in Commentariis. Item אַגַּר idem quod פֶּלֶךְ, Germanicè Chruck, Fulcrum, baculus, 2. Regum 3.

אֲגַהּ Pernoctauit. Lucæ 6.

אָגִין Extraxit, produxit, vt ait quidam, Num. 21. tamen non reperio.

אַגִּיחַ Pugnauit, iniit bellum, præliatus est, & ferè semper additur ei קְרָבָא. vt, מַגִּיחִין קְרָבָא Ducentes prælium. Iosu. 10. Et in singulari numero מַגִּיחַ prælians, bello dimicans, Iosue 23. vide in Ghimel. Inde אַגְּחוּתָא Prælium, certamen, Iob. 38. & אַגִּיחוּת pro eodem Eccles. 9. יַגִּיחַ Mugiet. Iob 6. Aruc & Complut. אַגָּזָה. אַגְּיָא Auctor Aruc exponit, מקום עמוק Locus profundus.

אָגַל Primò Sordidauit, inquinauit. Item אָגַל significat guttam, & stillam, sed tunc Hebraicum est. Præterea אֶגְלַיִם est Nomen loci, Isa. 15.

אגלא

esse Vas perforatũ, sub quo ponitur sulphur ad dealbandum pannos. Item אַבּוּלָא siue אִיבּוּלָא est תיקא של מבאית Theca redituum, horreum, præsepe, penus, locus vbi asseruantur fruges. Ier. 50. אַבְלִינָא est nomen arboris. אַבְלוּנִית est nomen loci, in Bereß. Rab. cap. 22. אַבְלוּסְמוֹס est כלי של עור Instrumentum seu vas ex corio confectum: pera coriacea.

אֶבֶן ab אֶבֶן Hebraico Lapis, fœminini generis, & quandoque masculini. Exod. 15. Dani. 2. Inuenitur etiam אַבְנָא טָבָא Lapis pretiosus, Exod. 24. Pluraliter אַבְנִין Lapides. Leuit. 14. & אַבְנָא Exod. 28. & in Regimine אַבְנֵי. Inde אֶבֶן מַסְמֵא Lapis positionis, super quem scilicet alius ponitur. אֶבֶן שׁוֹאֶבֶת Lapis hauriens, בלשון אשכנז אוגשטין או מגניט id est, lingua Germanica Angstein siue Magnet, Magnes.

אֶבֶן טוֹעִין Lapis errantium super quem scilicet res perditæ ab inuenientibus eas ponuntur; & ibi quæruntur. אֶבֶן מְכוּנַעַת Lapis percussorius, id est, grando. אֶבֶן שָׁעוֹת Lapis horarum, id est, Horologium. אֶבֶן שְׁתִיָּא Lapis fundamenti, siue centrum. Psal. 11. in Midr. & in Vaic. Rab. cap. 20. אַבְנֵי כָתֵף Lapides humeri, qui humero, & non manu feruntur ob sui magnitudinem & grauitatem. אַבְנֵי שֵׁשׁ Lapides marmoris, marmora. אַבְנֵי בֵית קוֹלִיט Lapides domus siue templi Kolit, hoc est Mercurij. Porrò אֶבֶן apud quosdam Iudæos Hispaniæ variorum librorum editione claros, est Cognomen familiæ: vt R. Abraham Aben Ezra, R. Schemuel Aben Thabbon, R. Schelomoh Aben Gabirol: & sic omnes qui exercitati fuerunt in lingua Arabica. Siquidem אֶבֶן Arabicè idem est quod Hebraicè בֵּן, sed non idem valet quod בֵּן filius qui tantùm dicitur respectu patris; quinimo ad totam familiam refertur. Sunt autem qui אֶבֶן legunt per ב raphatum, quod tamen non fit in lingua Arabica, in qua afficitur puncto tesdid quod literam roborat, sicut daghes Hebræis. Præterea loco אֶבֶן scribunt ן simplex, vt R. Iehudah Ben Schelomoh ן Iechiiah. Isahac Ben Iehudah ן Abarbinel, & id genus similia. Hæc desumptà sunt ex תשבי. Cæterùm apud peritos scientiæ de diuino auditu quos מקובלים vocant, אבן significat אב Patrem, & בן Filium vno complexu, ad ostendendũ Patris & Filij vnitatem in essentia. Tres autem literæ, tres hypostases in vna οὐσίᾳ demonstrant. Et hoc est mysterium quod scribitur in Psalmis, אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה id est, Lapis quem reprobauerunt ædificantes, factus est in caput anguli. Et ideo Christus Dñs vocatur à Daniele אבן Lapis abscisus de monte sine manibus. אַבְנִיתָא Miluus, Deut. 14. in Tharg. Ierosolymitano. אֵבוּס Præsepe, locus vbi saginantur vituli. Heb. est.

אֶבְעָא Conturbatio, vocabulum Rabbinicum. אֲבַעְבּוּעִין Vlcera, pustulæ; Exod. 9. cap. אֲבָעִיּוֹת Tempora, vel potiùs inquisitiones, à radice בָּעָא de qua infrà.

אַבְצָא Stannum. Num. 31.

אָבַק Primò idem est quod קָשַׁר Ligare. & אֶבֶק ligamen. Secundò אֲבָקָא & אֲבָקָא puluis. Isa. 29. & Deut. 28. Tertiò אֲבוּקָא significat Fascem, virgam cereatam, Gallicè *vne torche, ou vng flambart.* Quartò אַבִּיק est בִּיב Fistula, canna per quam aqua fluit in balneũ. Quintò אַבְקָאתָא est חלל המשקוף שמכניסין ציר הדלת id est, Vacuum postis in quod introducunt ostij cardinem. Et generaliter omnis res caua, & perforata, in quam aliquid introducitur, vocatur אַבְקָאתָא, vt est fibula in quam corrigia immittitur.

אַבְרָא & אֵבֶר Primò significat עוֹפֶרֶת Plumbum, Ierem. 6. & Ezech. 22. Secundò אֶבְרָא est Membrum propriè viuum, artus, ala, organum, Ezech. 17. & Isai. 41. In plurali אֵבָרִין & אֵבָרָא Deut. 32. Ps. 34. Omne porrò vocabulum עֶצֶם id est, os, quod in Iob, Prouerb. & Psal. legitur, Chaldeus interpres per אֵבֶר reddit, vt כָּל-עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה omnia ossa mea dicent, Thargum habet כָּל אֵבָרַי Psal. 35. Hinc est quod masculi pudenda Rabbini vocarunt אֵבֶר: vt cũ dicunt, עַד שֶׁיָּמוּת הָאֵבֶר id est, donec moriatur membrum. אֵבֶר מְרוּלָל Membrum languidum. Hæc Elias in Thisbi. Et verbaliter אֵבֵר est Volare. Iob 39. Hinc אֶבְרָא est Penna. Deut. 32.

אֶבְרָא quoque idem est quod אבל Verè, profectò. Et מין אזוב est אַבְרָתָא Species hyssopi. אַבְרוּר præterea significat Fodere circa arborum radices, easque enutrire. Quod reponendũ est infrà in בָּרָה: est enim infinitiuus ipsius thematis. אַבְרוּאָרִי est חומת העיר Murus ciuitatis, qui in lingua Legis

DICTIONARIVM SYRO-CHALDAICVM

A GVIDONE FABRICIO BO-DERIANO COLLECTVM.

א

vt Gen. 19. & Iob. 15. & 19. in Tharg. Porrò facit pluralem numerum more fœmineorum sic, אֲבָהָת Patres, Ios. 14. & forma emphatica אֲבָהָתָא eiusdem 19. & אֲבָהָן 4. Reg. 14. Item cum affixis אֲבוּהִי Pater eius, אֲבוּנָא pater noster, Syriacè ܐܒܘܗܝ & אֲבָהָתְהוֹן patres eorum, &c. Et ܐܒܘܬܐ אֲבָהוּתָא Syriacè, Græcè πατρία, Paternitas, Epist. ad Ephe. 3. ܐܒܐ & אָבֵי idem est quod Voluit, complacuit. Iud. 19. & Deu. 2.

Inuenitur quoque 1. Reg. 17. אָבָא fructus, Malach. 3. Significat & syluam, saltum, & idem quod אילן של ערבה id est, Salicem: in plurali אִיבִין 4. Reg. 19. idem אִיבְבָא forma emphatica, 3. Reg. 7. Inde רֵאשָׁא דְאַבִּיבָא Mensis nouarum frugum, Exod. 23. Et אָבִיב & אָבוּב Spica cum calamo. Leuit. 2. & Exod 9. & 13. Itē אָבוּב vel אַבוּב est Testa perforata in qua quidpiā torretur. Alij dicunt esse Instrumentum instar calami ferrei, quo ignis accenditur, in Vaic. Rabba, cap. 28. אֲבִבִּית Horripilatio, in qua quis & friget, & calet. אָבָב Porta, vel ostium vt infrà in בָּב.

אַבּוּבָא Primò idem est quod חָלוּל Fistula, tibia habens multa foramina, Gen. 4. Iob verò 12. capitur pro עוּגָב Organo, musico instrumēto. Secundò est Genus herbę, quam vocant Virgam pastoris, quòd hinc inde careat ramis. Item אבה״ק est אָמַר בָּרוּךְ הוּא Dixit Benedictus ipse, id est, Deus.

אבד אבד In coniugatione cal, Periit, disperiit. In coniugatione affecta daghes אַבֵּד Perdidit, dissipauit, pessundedit. Quæ radix Hebræis, & vtrique linguæ Assyriacæ & Syriacæ communis est. Isa. 57. & Deut. 32. Inde אוּבְדָנָא & אַבְדָנָא Perditio, idem מֵיבַד quamuis propriè sit infinitiuus. Isa. 14. & Prou. 11. אֲבִידְתָּא Res perdita. Exod. 22. & in Comment. אֲבִידָה Perditio, damnatio. & אַבַדּוֹן perditio, nomen Cacodæmonis in Apocalypsi. אַבְרוּמָא est מין דגים Species piscis parui, quem Tunninam vocant. אַבְדָן Proprium est viri nomen per contemptum sic appellati: nam eius nomen erat Abba Iudan.

אבזקף Est תולעת הנקרא עש Vermis qui tinea vocatur, vestesq. corrodit. Alij dicunt Putredinem in ossibus esse. אַבְזַר Idem quod עולה Holocaustum, oblatio. Item אַבְזָאר Arabicè idem est quod תבלין של קדירה Condimenta ollæ seu lebetis.

אבט Et in plurali אַבְטָאוֹת sunt בריכות המרחץ Piscinæ siue lacunæ balneantium. Alij dicunt esse Matulam siue metellionem. Alij putant esse Hypocaustum quod vernacula lingua dicitur *estuues*. Matulam præterea hac periphrasi explicant עבוט של מימי רגלים id est, Peluis aquarum pedum. Hypocaustum verò vocant אישובא. Sunt & אַבְטִיחַיָּא Pepones, Num. 11. אַבְטִילָאוֹת vel vt alij scribunt אַבְטִילוֹת, Sunt loca paludinosa, seu magnæ piscinæ, quæ citra pontis officium transiri nequeunt. Sanctes dicit esse Ciuitates magnas, & mœnibus munitas. אַבְטִינָס Cognomen cuiusque familiæ: Cant. 3. in Midras. אֲבִיוֹנוֹת Baccæ & pyra arboris quæ capparis dicitur, quibusdam עֵלֶף. אַבּוּן Vomer aratri. אַבּוּי Cognomen R. Nachmani. אַבִּיתָאי significat Apud me, penes me, in Zoah. אֲבִית Nomen loci, vel portus. Num. 23.

אבל אבל Primò significat Lugere, tristari: Exod. 33. Inde אֲבֵלָא & אֲבֵלוּתָא & אֲבֵלוּתָא luctus, mœror, plāctus: 2. Reg. 11. & Thr. 2. אֲבָל idē est quod בְּקוּשְׁטָא Verè, profectò, certe. Sed Hebræū est, frequens in Commentariis Rab.

אָבִיל quoque significat Ire, & incedere. Sed tunc venit à יָבַל de quo suo loco. Item אַבּוּלָא seu אֲבוּלָא est Dominus luctus, & Liber in quo agitur de luctu. אוּבְלָא est Lapis quidā, quo fullones vtuntur quando dealbant vestes. Sanctes putat esse

אלף Syriacè, Hebraicè אֶלֶף, prima est Alphabeti litera. Secundò א in numeris facit Vnum vel primum, ac simpliciter pro eo inter loquendum pro אֶחָד vno vtuntur, vt א׳ בְּפֶה וא׳ בְּלֵב vnum in ore, & vnum siue aliud in corde. Si virgula infrà scripta sit, א, erit Mille, & si alij sic pingant א gemino puncto pro mille, & subsequentes deinceps literas, vt ב 200. ג 300. vel repetito א hoc modo בא 200. גא 300. &c. Prior ratio quibusdam magis placet. Tertiò א in ראשי תיבות principiis dictionum, valet אָמַר Dixit: sed ferè non sine ו vt וא׳ pro וְאָמַר & dixit. Aliâs enim ferè מ adiicitur sic, ואמ׳, quæ pro ratione loci vel singulariter אָמַר & וְאָמַר vel pluraliter sunt legenda, אָמְרוּ dixerunt, vel וְאָמְרוּ. Quartò א significat Vnum è decem nominibus diuinis, nempe אֲדֹנָי in libris de Diuino auditu. Significat & אוֹר Auram in libro פירוש השם, id est, expositio nominis, cuius auctor est R. Iacob Cohen. Ponitur etiam in Tikun Hazohar mysticè, pro Magno nomine quadrilitero יהוה, ita vt quatuor iodim quibus constat, pro quatuor literis nominis diuini accipiantur, & tunc hoc modo effingitur. ;; Habet & multa alia signa siue symbola in libris Traditionum, quæ nimis longum esset persequi. Item אא in commentariis ponuntur vice, Amen, Amen, & pro אי אֶפְשָׁר impossibile est. Et pro אֲדוֹנִי אָבִי Dominus meus pater meus, passim in commentariis & scriptis R. Dauid Kimhi, vbi de patre suo R. Ioseph Kimhi loquitur. אאב pro אֲדוֹנִי אֲבִיכֶם Dominus meus pater vester, cui & subiungi possit ז״ל quod nostri dicunt, Bonæ vel piæ memoriæ. Quamuis alij contendant scribi potiùs debere per כ hoc modo, אאכ, quòd litera כ sit adiuncta ad affixum & personam distinguendam, quod in אאב non fieret. Valet & אֶלָּא אִם כֵּן Nisi si sic, nisi alioqui. Cæterùm in vtraque parte Michlol Kimchi אא peculiariter in obseruationibus Eliæ facit אֵלִיָּהוּ אַשְׁכְּנָזִי Elias Germanus.

אאול in Rasche tevoth, id est, in capitibus dictionum valet, in Commentariis אֲדוֹנִי אָבִי זְכֻרוֹנוֹ לִבְרָכָה Dominus meus pater meus, cuius memoria sit in benedictionem, id est, Quem felix & faustum sit nominasse. Sic אאזרך Idem quod קֻמָּעִין seu גְּלִטּוּרִין Chartę experimentales, breuia, schedæ.

אארא Maceria laterum super se inuicem positorum, & quicquid est ordinatum iuxta aliud, vel supra aliud, lingua Persica dicitur hoc nomine. Et Syrè ܐܥܪ, Aër, 1. ad Corint. 9. cap. Pręterea אב״ in Massoretli significat אַלְפָּא בֵיתָא Alphabethum: vt cùm dicunt אב״ מן בב״ id est, מִן תְּרֵין תְּרֵין Alphabetum ex binis. Sic cùm notant in aliquo versiculo omnes contineri Alphabeti literas, אירת בפסו״אב״ est in versiculo Alphabethum בפסו״ pro בַּפָּסוּק At ter positum sic אב״ אב״ אב״ significat אֶחָד בְּתוֹרָה אֶחָד בִּנְבִיאִים אֶחָד בִּכְתוּבִים vnum in Lege, vnum in Prophetis, vnum in Hagiographis.

אב Mensis quintus vocatur à mense Martio incipiendo. Nec inuenitur in Bibliis: sicut nec alia duodecim mensium nomina reperiuntur, nisi quædam in illis libris qui in captiuitate scripti sunt. quales sunt liber Zachariæ, Danielis, Ezræ, & Ester. At in Thargum Hierosolymitano super hunc versum Esther 3. In mense primo qui est mensis Nissan. &c. omnes ordine describuntur menses, vt notat Elias in Thisbi. Secundò אָב est Habitus vel ornamenti genus ex pluribus constans speciebus. Significat etiam אָבָא Primum & principale in vnoquoque opere, & arte. Gen. 4. aliâs Fructus exponitur.

אבא אבא Primò idem significat quod Hebraicè אָב Pater, Abbas. Aliquando significat patrem meū,

uiles plures fronti præfigi, vt מִדְּהֵיתוּן Ex quo fuistis: sic בְּרָאתוּן In eo quod vos. item כִּרְאתוּן Cùm vos, quod scribũt בִּרְאתוּן, vel per pathah בַּרְאתוּן Sed & separatè reperitur כַּד Cùm, quando. & interdũ כִּד quod cùm sine punctis scribatur, כוד, malè interdum notatum est כַּד per ignorantiam. Rabbinis hoc etiã est frequẽs, dicẽtibus, כְּשֶׁהָיָה Cũ fuit, quod cõtextus separatè diceret בַּאֲשֶׁר הָיָה. Sic dicunt מִשֶּׁהָיָה Ex quo fuit, & id genus. Et contextus etiã plures literas seruiles cõiungit, לְמִבַּרְאשׁוֹנָה Ab initio. Sic Rabbini לְבָסוֹף pro לְסוֹף Ad finem, id est, tandem: & לְבָסוֹף Sicut in fine. sic בְּעַל & בָּעַל, vt בְּעַל כָּרְחוֹ Inuitus, & id genus. De syllabis seruilibus non est quòd hic aliud dicamus, quã quòd in verborum cõiugationibus, nominũ formis & affixis diximus. תָּ articulus accusandi, quod sequẽte maccaph per pathah scribitur, seruilis syllaba alioqui reuera non est: alioqui & מִן & alia pleraque eodem loco haberentur, quæ separatè efferuntur. In Daniele & Ezra rarò occurrit, & pro ea vtuntur litera ל, vt dictum est.

De מִלָּה.

Cvm partes ceteræ, quæ vocantur מִלּוֹת, vsu & assidua lectione addisci possint, hîc vniuersas recensere nolumus: sed tantùm cõtenti erimus ex eis nonnullas, exempli causa, in medium afferre.

Adverbia.

Adveria nonnulla literas seruiles à fronte, & quædam affixa in fine admittũt, vt מִנָּנוּ, מִלְּגַו, A parte interiore, כְּוָתָה Sicut, כְּוָתֵהּ Sicut ille.

הָא Ecce.	לָא Non, ne.
לְאָן Quo?	אָן Vbi.
הָלְכָא Huc.	מִנָּן Vnde.

&c.

De præpositione.

Præpositiones multæ affixa recipiunt, vt לְוָתַי Ad, לְוָתָךְ Ad te, לְוָתֵהּ Ad eum.

קֳבֵל Aduersus.	עַד Vsque.
מִן Ab, de.	קֳדָם Ante.
עַל Super.	בַּר Præter.

&c.

De coniunctione.

Vna est Coniunctio generalis Vau, ceteræ sunt hæ, & aliæ eiusmodi.

לָהֵן Idcirco.	אֶלָּא Sed, nisi.
מִטּוּל Propterea.	בְּרַם Tamen.
עַל-כֵּן Iccirco.	אִם & אִן Si.

&c.

tùm, & interdum separatè קָא. Sed non aliam vim habere videtur, quàm σύνδεσμος παραπληρωματικὸς Græcis, γε, Sanè, profectò. &c. Videtur interdum esse loco relatiui Qui. &c. vel, quòd, vt ex relatiuo Latinorum sumpta videatur, etsi sæpè cum ד coniungant דְּקָאמַר Qui dixit. &c.

Aliæ & à fronte & à tergo.

א sæpè & à capite & ad calcem pro ה Hebr. vt in coniugat. & formis nominum didicisti. Initio abundat אֵידָא pro יָדָא Manus. Reliqua ministeria quærenda in superioribus. Initio ea valet loco prepositionis, Super, supra, in, ad, ex, iuxta, secundum, אֲרַעְתֵּהּ Iuxta sententiam eius, אֲרִישָׁא In capite vel supra caput. Inuenitur & אַבֵּית pro בְּבֵית In domo, vt in aliis scribitur. אַבֵּי pro מִבֵּין Nun resecto. Alij malunt vbique scribere אֵ.

ה penè vt Hebr. Peculiare Chald. pro ו affixo ה.., quod scribere solẽt יה.., vt מַלְכֵּהּ Rex eius. Nonnunquã nominibus formandis præponitur scriptũ vt He haiediah, הַדְּמִין, הַמְנִיכָא quod potest esse radicale.

ו vt Hebr. nisi quòd cùm coniunctio est, tempora non conuertit, nisi rarissimè.

י vt in Hebr. nisi quod gentilia & numeralia ante י habẽt pathah vbi Hebr. hiric. Vide suprà. Rabbini passim formãt denominatiua in Iod, præcedente hiric, disciplinæ causa, סִפּוּרִי Narratiuus, &c. Femininis adiectiuis ad calcem accedit nonnunquã אָחֲרִיתִי Alia, רַבָּתִי Magna. Sic & Hebr. רַבָּתִי & שָׂרָתִי &c.

כ vt Hebr. sed ad calcem affixum vtriusque generis hic habet seua, masc. quidẽ præcedente camets, quod Rabbinis vsitatum est: femin. verò tseri. præcedente tamen surec vtrunque confunditur, אֲבוּךְ Pater tuus, vtroque genere: רַטְלוּךְ Occiderunt te, virum vel feminam.

נ De hoc vide in coniugat. item in pronominibus, vbi dictum est, primam personam significare Syris pro נָא. Nam affixũ ן femin. in Chaldaismo non reperitur, nisi Dan. 5. vt suprà dictum est. In נְבִזְבָּה videri possit heemanticũ, quod in quiesc. Lamed He frequẽs est Rabbinis, נְמָסוּת Dissolutio à מְסָה. sic נְמָחוּת Deletio, à מְחָה &c.

ת vt Hebr.

Obseruãdum & literas seruantium אִית Est, more pluralium accipit affixa, אִיתוֹהִי &c. Ceterùm in אִיתַי Iod non est affixum, vt nihil sit amplius quàm אִית. A סַב Accipe, de defect. Pe Nun, dicitur סַבְּהִי Accipe eũ. ab אֲתִיב Respondit, אֲתִיבְהִי Respondit ei, & in prima plur. אֲתַבְנָהִי Respõdimus ei. à Quadrato סוֹבַר Sustinuit, סוֹבַרְהִי Sustinuit eum.

Tabvla de ministeriis literarũ seruiliũ.

Literarvm seruilium Chaldæis, vt & Hebræis, numero vndecim, nisi quòd illi pro ש habent ר, quarum symbolum est אֲבוּי דְּכֹל מַתְּנָה Pater omnis doni, Dei epitheton. Auctoribus Gemaroth verò 12. qui insuper ancillantem habent literam ק.

Aliæ à fronte tantùm ministrant.

ב eiusdem ministerij cum Hebræis. Rabbini ei præponentes ש, superlatiuum exprimunt יָפָה שֶׁבַּנָּשִׁים Pulcherrima mulierum, quod Hebrei purè dicerent יָפָה בַּנָּשִׁים, & Chaldæi שַׁפִּירְתָּא דְּנָשָׁא, etsi dici quoque possit שַׁפִּירְתָּה דְּבִנְשָׁא, vel Syriacè דְּבִנְשֵׁי.

ד Hebrææ ש respondet. Sed insuper genitiuum indicat. Danieli & Ezræ semper vox separata est דִּי, forsan ex Heb. זו sumpta, vnde & Græci articulum τοῦ mutuati videntur. Vtuntur hac litera interdum Rabbini pro suo שֶׁל, vt דְּעֻזְרָא pro שֶׁל עֶזְרָא Ezræ, &c. Est & litera emphaseos, דְּבֵית יְהוּדָה οἱ τῶ οἴκου Ἰούδα.

ל vt Hebr. nisi quòd hîc sæpius accusatiui index est. Sæpè excitantis est vel permittẽtis, Dan. 2. לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דֵּי אֱלָהָא מְבָרַךְ vt apud Arabes: Hebraice יְהִי שֵׁם אֱלֹהִים מְבוֹרָךְ Sit nomen Dei benedictum. Et מַתְּנָתָךְ לָךְ לֶהֱוֵין Hebr. מַתְּנוֹתֶיךָ לְךָ תִּהְיֶינָה Tibi tua habeto munera. Auctores Gemaroth peculiariter tertiis futuri preponunt, לִיקְטֹל Vt occidat, לִיקְטְלוּנָה Vt occidant eum.

מ vt Hebr. nisi quòd ad calcem hic non seruit: interdum quidem pro ן reperias, לְהוֹם pro לְהוֹן Illis, & id genus. Sed id ab Hebreis natione factitatũ puto, quibus Mem in fine familiarius fuit, quãquam & Chaldæorũ more ן pro ם subrogant, & interim vtrunque confundunt, sed Rabbini maximè in masc. & fem. Reliqua officia pete in coniugat.

p Auctorib. Gemaroth tã-

In affixis primæ personæ Nun ferè geminatur, vt & suprà in infin. Quin & affixa כוֹן & כֵן ante se Nun adsciscunt. In Ezra pro hiric est segol יְשַׁאֲלִנְכוֹן Rogabit vos.

יִקְטְלוּ אוֹ יִקְטְלוּן

יִקְטְלוּנָה	לוּנָךְ
	לוּנַנִי
לוּנָהּ	לוּנֵךְ
לוּנוּן	לוּנְכוֹן
	לוּנָנָא
לוּנָן	לוּנְכֵן

Vbique daghes in Nun, nisi vbi habet seua, ad leuandam pro more prolationem. pro יִקְטְלוּנוּן reperitur & Nun geminato, יִקְטְלוּנוּנוּן, sic in feminino antistropho. Sic תִּקְטְלוּ vel תִּקְטְלוּן. nihil enim hic cum affixis mutatur, perinde atque nec in תִּקְטְלוּ vel תִּקְטְלוּן. Vltimæ voces יִקְטְלָן & תִּקְטְלָן separata adsciscunt.

De affixis cum reliquis coniugationibus.

Pael & Aphel eodẽ modo affixa admittent, seruata semper analogia superiorum: nisi quòd infinita terminationem *a* mutãt in *uth* magna ex parte in regimine & affixis. Ab הַצָּלָא dicitur לְהַצָּלוּתֵהּ. Sic in infinit. Ithpeal & Ithpael, כְּהִסְתַּלְקוּתֵהּ cum sese subtraheret, ab absoluto הִסְתַּלְקָא vel אִסְתַּלְקָא. Sed & in his omnibus א extremum nudè potest in ת abire more feminorum nominum, quorum formam gerunt hæc infinita.

Affixa cum verbis imperfectis.

A perfectis ferè nõ variant, לַט Maledixit, לַטֵּהּ Maledixit ei, לַטָּנוּן Maledixit eis. &c. de quiesc. Ain. Sic in quiesc. Lamed, מְחָא Percussit, מְחָתֵהּ Percussit eũ, מְחָתָהּ eam, מְחָתוּן eos, &c. Sæpè tamẽ mouetur tertia, פְּצָא Eripuit, פְּצָיָהּ Eripuit eũ. &c. à בְּנָא Ædificaui, בְּנֵיתָהּ Construxi eam. à עְבָא Voluit, מְצַבְּיָהּ Velle eius. ab אֲזָא Succendit, מְזָיָהּ Succendere eum, vel passiuè, Succendi, vt sit intransitiuum. A מֵאתָא Venire, dicitur מֵאתַי Venire me. De לֶהֱוֵין suprà dictum est. ceterùm לֶהֱוֵין miræ rationis est. Dan. 5. vbi ן affixũ femineũ est, more Hebraico, quod aliàs haud te merè inuenies. Creditur ן adiectitium esse. vt in תִּרְנָן עָלָךְ apud Auct. Gemar. quod Elias putat esse imperat. Redi seu repete apud te. Sed prior sentẽtia magis placet: Futurũ וְהָוֵנָה, Dan. 2. Verbum sub-

FINIS.

קְטִיל

&c. קְטִילָה קְטִילָךְ
קְטִילָה קְטִילָךְ

Omnia more nominũ, cùm participia sint velut nomina toar, nisi quòd admittunt interdum, vt & Hebr. affixa verbis peculiaria, & tunc verba magis resipiunt, aliàs nomina. vt מְאַבְּדוּן in Piel, Perdens eos, &c. De alia compositione participiorum dictum est in verbis, vt קְטִילְנָא קְטִילְנָא.

Quam quidem cõpositionẽ & in Futuro fieri reperies, Habac. 2. אַסְכִּינָא Speculor seu speculabor ego. Et Isaiæ 22. תִּתְבְּעוּן Vos quæratis. תִּתְבְּעוּתוּ vel תִּתְבְּעוּ אַתּוּן, etiam detracto Nun ex fine, quod Auctorib. Gemaroth longè frequentius est, sicut & in præterito קְטַלְתּוּ pro קְטַלְתּוּן, & in fem. קְטַלְתִּי pro קְטַלְתֵּן. Extremas enim dictionum literas resecare, illis est admodum familiare.

Infinitum.

מִקְטַל

מִקְטַלָּה מִקְטַלָּךְ
לוּהִי אוֹ לְבָךְ מִקְטָלִי
אוֹ לְבָהּ לְבִי
מִקְטַלָּה מִקְטַלָּךְ אוֹ לְבָנִי
אוֹ לְבָהּ אוֹ לְבָךְ
מִקְטַלְּחוֹן מִקְטַלְּכוֹן
אוֹ מִקְטַלְּנוֹן אוֹ טְלִנְכוֹן
מִקְטַלְנָא אוֹ לְבָנָא
מִקְטַלְּהֵן מִקְטַלְּכֵן
אוֹ מִקְטַלְּנָן אוֹ טְלִנְכֵן

Ferè autem sine literis bichlam affixa non admittit, maximè cũ ב vel ל. forma קְטָלוּת à nominibus non differt.

Imperat. קְטַל

קְטַלָּה אוֹ לְבָהּ
לָהּ אוֹ לְבָהּ קְטָלִי
קְטָלוּ קְטָלִי
קְטָלוּהִי &c. קְטָלִיהִי
קְטָלוּהָא nil variat. קְטָלִיהָא

Cum affixis plural.

קְטָלְנוֹן קְטָלְנָא
לָנָן קְטָלְנָא

Porrò forma קְטַל vel קְטָל à Præterito non differt.

Futurum.

Cùm personæ נִקְטַל, תִּקְטַל, יִקְטַל, אֶקְטַל planè sint similes, sat fuerit vni affixa adiungere. Deligemus ergo יִקְטַל quod omnia recipiat, quod aliæ non faciunt. kibbuts vbiq. in seua cõuerti solet, etsi interim seruatũ videas, id est sine punctis Vaf. Sic reciperet affixa & forma אֶקְטֵל vel אֶקְטָל, etiã vbi Ain aut Lamed esset gutturalis.

יִקְטַל

יִקְטְלֵנָה יִקְטְלֵנָךְ
יִקְטְלֵנִי
יִקְטְלֵנָה יִקְטְלֵנָךְ
יִקְטְלוּן יִקְטְלוּכוֹן
יִקְטְלֵנָא
לְנָן לְנָכָן

In

braicè שֶׁלּוֹ, שֶׁלָּהּ, &c. Rabbinis frequentiora. Ceterùm, דִּידֵהּ, דִּידָהּ, & eiusmodi à יַד Manu fiunt, alia periphrasi eodem tendente.

nob.vob. Illis. mihi tibi. Illi.
לֵהּ לָךְ לְהוֹן לְכוֹן
לִי
לָהּ לָךְ לְהֵן לְכֵן
Dicũt & לְדִידִי, לְדִידָךְ, לְדִידֵהּ &c.
Sic in accusat. יָתִי יָתָךְ Illũ.
&c. יָתָהּ יָתָךְ אוֹ יָתָיִךְ

Accusatiuum etiam per se reperias, הִמּוֹ Ipsos, quo & pro recto vtuntur, & vice verbi substantiui, vt aliis pronominibus, אֲנַחְנָא הִמּוֹ Nos sumus, &c. Dicitur autẽ הִמּוֹן pro הִמּוֹן reiecta litera Nun, quod & aliàs fit in Pronominibus, affixis maximè.

Ablatiuus verò cum מִן formatur vt Heb.
מִנֵּהּ מִנָּךְ מִנְּהוֹן מִנְּכוֹן מִנָּנָא אוֹ [b]מִנָּן מִנַּאי quod scribunt מִנַּי & Auctores Gemaroth. מִנִּי.
מִנֵּהּ מִנֵּךְ מִנְּהֵן מִנְּכֵן
[b]Vnde aliquid à se deprecantes Iudæi dicere solent, בַּר מִנָּן Absit à nobis, id est Hebr. חוּץ מִמֶּנּוּ Extra nos sit.

Forsan Pronominibus adiiciendum מַן Quis? interrogatiuum, de homine tantùm, vt Heb. מִי. At מָה, vel מָא, de aliis. Doct. Gemaroth מַי, quod scribunt מאי. at Syr. pro מַן dicitur & מַנוּ. His adde אֵידֵן idẽ quod אֵיזֶה Quisnam, vnde femineum אֵיזָא Quænam.

Pronomina affixa.

Singularia.
3.masc. ־ה בַּהּ הִי. 2. ־ךְ בָּךְ
1. ־י comm.
fem. ־ה בַּהּ הָא ־ךְ בָּךְ
Pluralia.
3.masc. הוֹן בוֹן 2. כוֹן
1.comm. Syr. ־ן נָא נָן
3.fem. הֵן בֵּן אוֹ נִין אוֹ נָן 2. כֵּן

Genera interdum cõfundi videas: vt בוֹן & כוֹן vtrique generi sint communia. In nonnullis Doct. Gemaroth detrahunt Nun extremũ, vt pro הוֹן & כוֹן dicunt הוֹ & כוֹ, item pro הֵן & כֵּן, הֵי & כֵּי. Ac in הוֹן sæpe He resecant, בְּוֹן pro בְּהוֹן In illis. לוֹן pro לְהוֹן Illis: etsi hæc plerique omnes efferant בוֹן & לוֹן. quod & in Dan. fit לֶהֱוֹן pro לֶהֱוֵיהוֹן, Vt sint illi. Ceterùm הוֹן cõtractum ex הוֹן, Iudæi ferè הוֹ efferunt, sed corruptè.

Sunt autẽ horum affixorum quædam quæ singulari magis, alia quę plurali gaudeant: rursum quædá familiaria magis verbis, vt quæ Nũ ascisciũt נֵהּ, pro quo Doct. Gemaroth נוֹהִי. & נָהּ, נָךְ & נָךְ, כִּי, נֵךְ, בוֹן, pro quo Doct. Gemaroth נְהוֹ. & נִין vel נָן, pro quo Doct. Gemar. נְהִי.

Item Primi, οἱ πρῶτοι. Doct. Gemaroth pro קַדְמָא dicunt קַמָּא, absorpto Daleth in dages, vt פְּרַק קַמָּא Caput primũ, & קַמִּים dicunt Primos, veteres. &c. Sic alia quæ in אָה efformauimus. תִּנְיָנוּת nõ est huius rationis, cùm in אָה non exeat. Ab hoc reperies aduerbialiter sumptum תִּנְיָנוּת Secundò. Feminea autem superiorum in ן, & emphat. תָא desinent, קַדְמָן & קַדְמָתָא Primæ. &c. At à תִּנְיָן pl. תִּנְיָנִין, fem. תִּנְיָנָא, plur. תִּנְיָנָן & תִּנְיָנָתָא Secundæ.

De pronominibus.

Pronomina separata.
Singularia.
הוּא אוֹ אִיהוּ Ille. 3. masc.
אַתְּ אוֹ אַנְתְּ Tu. 2. com.
אֲנָא אוֹ אֲנָה Ego. 1 com.
הִיא אוֹ אִיהִי Illa. 3. fem.
Pluralia.
אִנּוּן אוֹ הִנּוּן 3. masc.
אַתּוּן אוֹ אַנְתּוּן 2. masc.
[a]אֲנַחְנָא 1. com.
אִנִּין אוֹ הִנִּין 3. fem.
אַתֵּן אוֹ אַנְתֵּן 2. fem.

[a]pro אֲנַחְנָא dicunt & contractè אֲנָן & נַחְנָא.

Pro אִיהוּ dicitur & אִנְהוּ & נִיהוּ. Sic in fem. pro אִיהִי, אִיתָא & נִיתָא. & אִנָּא, sicut & הָא vel הַאי quod scribitur הַי, sed respondet propriè pronomini זֶה Hic. vt הַי גַּבְרָא Hic vir. &c. Dicunt & הָא in fem. pro זֹאת Hæc. אִנּוּן pro quo dicitur & נִנְהוּ, vel vt alij נִנְהוּ, vt pro אִנִּין vel אִנִּין dicitur נִנְהִי. Quin & אִנְהוּ singulare reperitur pluraliter, quod ab aliis effertur per Vaf holem. Sic אִנְהִי pro נִנְהִי plur. Inuenitur & הַנֵּךְ vel הַנֵּי. i. אֵלֶּה, pro quo & אֵל. Pronomẽ Hebr. זֶה, Chald. effertur דֵּן, & He haiediah præter linguæ morẽ præfixo, verùm raphatum, הֲרֵן id est הַזֶּה, quod & aliis pronominibus præfigũt, הָאִנּוּן &c. Fem. זֹאת Chald. דָּא vel דְּנָא, etsi דְּנָא est etiam emphaticum à דֵּן &c. הָדָא id est הַזֹּאת. plur. אֵלֵּךְ & אֵלֵּן pro אֵלֶּה. sed peculiare fem. דְּנָן He. Pro דֵּן dicunt & דֵּךְ, & cũ י, דְּכִי vel דִּיכִי, quod vtroque genere reperias, & דִּכֵּן. item חָדֵי. & femineum חָדְיָתָא דָּךְ Vrbs ista. Hæc recti casus sunt. Obliquos formabis vt Hebr. præpositis articulis vel prępositionibus ad hunc modum.

Tui Illius Masc.
דִּידֵהּ אוֹ דִּילֵהּ דִּידָךְ אוֹ דִּילָךְ
Vestri. דִּידְהוֹן Illorum.
דִּידִי אוֹ דִּילִי Mei. comm.
דִּידָן אוֹ דִּילָן Nostri.
fem. דִּידָהּ אוֹ דִּילָהּ דִּידָךְ אוֹ דִּילָךְ
plur. דִּידְהֵן דִּידְכֵן

Vbique pro דִּיד potest dici דִּיל, quæ idẽ valent quod He-

De numeralibus.

Cardinalia.

Femin.	Mascul.
חֲדָא Vna	חַד Vnus.
תְּרֵין אוֹ תַרְתֵּן Duo.	

& in cõpositione תַּרְתֵּין תַּרְתָּא.
In regimine תְּרֵי.
cum affixis, תַּרְוֵיהוֹן Duo illi.
Auct. Gemaroth תַּרְוֵיהוֹ.

3	תְּלָתָא	תְּלַת
	cum affix. תְּלָתֵהוֹן	
4	אַרְבַּע	אַרְבָּעָא
	Syr. אַרְבַּעְתִּי	in reg. אַרְבַּעַת
5	חֲמִשָּׁא	חָמֵשׁ
6	שִׁתָּא	שֵׁת אוֹ שִׁת
7	שְׁבָע אוֹ שְׁבָעָא	
	In reg. עָתֵי & עַת	
8	תְּמָנְיָא	תְּמָנֵי
9	תִּשְׁעָא	תִּשַׁע
10	עַסְרָא	עֲסַר

& in compos. עַסְרֵי. in regim. עַסְרַת. & Syr. עֲשַׂרְתֵּי. in compositione, עֲסַר. etsi retineri potest & עַסְרָא.

11	חַד עֲסַר אוֹ עַסְרָא, חֲדָא עַסְרֵי	
12	תְּרֵי עֲסַר	תַּרְתָּא עַסְרֵי
	& Syr. תְּרֵיסַר	
13	תְּלָתָא עֲסַר	תְּלַת עַסְרֵי
14	אַרְבָּעָא עֲסַר	אַרְבַּע עַסְרֵי
	vel אַרְבָּסַר	Syr. אַרְבֵּיסַר
15	חֲמִשָּׁא עֲסַר	חֲמֵשׁ עַסְרֵי

&c. eodẽ modo Syr. חֲמֵיסַר

20	עַסְרִין אוֹ עֶשְׂרִין	
30	תְּלָתִין	40 אַרְבְּעִין
50	חַמְשִׁין	60 שִׁתִּין
70	שְׁבְעִין	80 תְּמָנִין
90	תִּשְׁעִין	100 מְאָה
	Syr. מָאתַיִן אוֹ מַאתָן	200
	&c. תְּלַת מְאָה אוֹ מָאוֹן	300
	emph. אֶלֶף אַלְפָא	1000
	plur. אַלְפִין אַלְפַיָּא	
	רִבּוֹ רִבּוֹתָא רִבְבָא	10000
	plur. רִבְבָן אוֹ רִבְּוָן	

Syr. וַתָּן &, רִבְוָתַיִן duale. וַתָּא emph.

Ordinalia.

Mascul. קַדְמַי קַדְמָאָה אוֹ קַדְמָאָה Primus.
Femin. קַדְמַיְתָא אוֹ קַדְמְתָא
תִּנְיָן תִּנְיָנָא אוֹ תִּנְיָתָא אוֹ תִּנְיָנִיתָא Secundus
תְּלִיתָאָה תְּלִיתַיְתָא Tertius
רְבִיעָאָה רְבִיעַיְתָא Quartus
חֲמִשָּׁאָה vel חֲמִשָּׁאָה חֲמִשַּׁיְתָא Quintus
שְׁתִיתָאָה שְׁתִיתַיְתָא Sextus
שְׁבִיעָאָה שְׁבִיעַיְתָא Septimus
תְּמִינָאָה תַּמִּינָאָה Octauus.
תְּשִׁיעָאָה עַיְתָא Nonus
עֲסִירָאָה דַיְתָא Decimus.

In sequẽtibus numeris cardinalia confunduntur cum ordinalibus, vt Hebr. חַד עָשָׂר Vndecim & vndecimus. &c. Ordinalia desinunt in אַי, קַדְמַי vel קַדְמַי: emphat. & simul femineum קַדְמָאָה &c. pro quo dicunt & Syri ac Ierosolymit. קַדְמָא, vt & בַּתְרָא pro בַּתְרָאָה Posterior, & forma emphat. feminea קַדְמַיְתָא. plural. masc. in אִין, & emphat. אֵי, vel Syr. אִי. קַדְמָאִין & קַדְמָאֵי vel קַדְמָאֵי

cùm conflentur, inde facilè petentur, & eò reducentur.

נְקִי נַקְיָא vel נַקְיָא
plur. נַקְיָן & נַקְיָא
נְקִיָּא נְקִיָּאִין
Emph. נְקִיָּאָה נְקִיָּאֵי

Quæ propriè sunt ex נְקִי, Aleph abundante, vnde plur. נְקִיִּין. & emphat. נְקִיָּא, sing. & plur. נְקִיָּא. Nam ex נְקִיָּא dicẽdum propriè נְקִיָּאָה & נְקִיָּאֵי, sic vt postulãt quę adscribũtur literæ, vt Iod sit protractionis.

Heemant.
אוֹרָאָה אוֹרַאתָא
אוֹרוּתָא
forma infiniti Hiphil.
אוֹרָאָה
forma infin. Hiphil, & אוֹרָיָה. vnde אוֹרַיְתָא Lex, non ab אוֹר Illuxit verbo, vt quidam crediderunt.
&c. מוֹרָיָא

Forma XXII.
Quatuor literarum.
פַּרְזֶל זְלָא
אַפְּתֹם תָּמָא
&c. רַבְרַב רָבָא
פִּתְגָם גְּמָא
&c. פַּרְסִין plur. פַּרְסָא

Forma XXIII.
Quinque literarum.
אַרְגְּוָן וָגָא
נִשְׁתְּוָן וָגָא
שְׁפַרְפָּרָא

Ceterùm עַרְטִילַאי & עַרְטִילַאי Nudus, & פַּרְשְׁתָא Candelabrum, quatuor sunt literarũ. Sic גִּבְזְבָא Munus, etsi reperiatur & גַּבְזְבָא, quinque literarũ. vbi Nun potest addititiũ esse, à גִּבְזֵז Expendit, erogauit.

Inuenies & sex literarum, & pluriũ. Sed ferè quæ quatuor aut quinque elementorũ numerum excedunt, & vt multa etiam horum, ex peregrinis ducta sunt linguis, vt Arabica, Persica, Ægyptia, Græca, Latina: & ceteri quibuscũ Chaldæi, Syri, aut postea Ierosolymitani commercium habuere, quive his imperitarũt. vndẽ sunt illa, דּוֹרוֹן δῶρον, פִּסְטוֹל Epistola, פַּדְגוֹג Pædagogus, & id genus passim apud Metharghemin, & Auctores Gemaroth ac Rabbinos obuia. Sciẽdũ autẽ & sæpe feruiles literas pro radicalib[9] haberi in Thargum & Rabbinis. Rabbini à תְּחִלָּה Initium, faciũt verbum תְּחִיל in Hiph Incepit. à תְּרוּמָה Primitiæ, faciunt תָּרַם Primitias obtulit. & à מַשְׁכּוֹן Pignus, מְשַׁכֵּן Oppignerauit. Sic Chaldaicè à מִסְכֵּן Pauper, מַסְכֵּן De pauperauit. Quod & interdum Hebr. fit, vt in מִתְיַהֲדִים in Esther, Iudaizabant.

דַּטָּא דַּטִּין & דַּטִּין
עָנִי עַנְיָא
plur. עָנִין & עַנְיָא

Quę in ai desinũt in hoc ordine, efformabis vt suprà gẽtilia.

עַלִּי Excelsus, emphatic. עִלָּאה. plur. עִלָּאִין & עִלָּיֵא. Sic רַמַּי Impostor, לֵוִי Leuita. & id genus.

סַגִּי vel סַגִּיא

Multa per Iod mobile, vt Hebr. אַרְיֵא, & emphat. אַרְיָא. plur. אַרְיָוָן.

קִרְיָא קִרְיָתָא
& קַרְתָּא Syr. plur. קִרְיָוָן
At בִּרְיָא, בִּרְיָן

Sunt & ex heemanticis

מִשְׁרָיָא vel מִשְׁרָאר
plur. מַשְׁרְיָן quod scribunt מַשְׁרָיָן.

מִשְׁתְּיָא מִשְׁתִּיתָא
עֲרִיוֹן
עַנְיוּת & עַנְוּ
מַעֲלִיוּת & מַעֲלִיוּ
סַמְיוּת & סַמְיוּ
גָּלוּת & גָּלוּ

plur. גָּלְוָן & וָתָא vt passim in iis quæ in ות exeunt.

רַבּוּת רַבּוּ
צְלוּת צְלוּ

quod ת resumeret in regim. & affixis.

Et Vaf mobile

&c. וָתָא חֲדָוָא
& cum תַּעֲנִיתָא ת

FORMA XX.

Duplicatorum.

עַם עַמָּא
plur. integrũ עַמְמִין עַמְמַיָּא
à singul. עַמַּם & עַמְמָא, vt לְבַב & לִבָּא Cor. plural. לִבְּבִין & לִבְּבָא.quanquã & לִבָּא dicitur.

Dicitur & צַר Hebr. more

צַר צְרָא

Sic à שִׁן, שִׁנָּא Dens, duale שִׁנַּיִן, & plur.שִׁנְיָא.

At אַם אִמָּא
habet plur. אִמָּתָן חֲתָא

Et Rabbini ad eundem modum, forma tamen Hebraic. אִמָּהוֹת, quod solent sine punctis scribere אימהות, vt dignoscant ab אֲמָהוֹת Ancillæ.

גּוּב גֻּבָּא
At ex כֹּל כֹּלָא
milel פֻּם פֻּמָּא

Huc pertinent heemantica

אִתָּא אִתְּתָא
אִנְתּוּ in pausa, אִתּוּ vel אִנְתָּא, pluraliter נְשִׁין.

Sed & נָשׁ pro אֱנָשׁ vel אֲנָשׁ Vir, reperitur.

אִמָּא אִמְּתָא
plur. אִמִּין & אִמְּיָא
&c. מְגוּלְתָּא pro מְגוּלָּא

Sunt multa perfecta. יְמָמָא à יְמָם pro יוֹם, quod solet dici, vbi nomen noctis subiungitur &c. רַבּוֹן vel רַבּוֹן

Prius magis Rabbinicum, posterius Syr.etsi confunduntur sæpe.

FORMA XXI.

Compositorum.

Hæc ex duobus ordinibus cùm

Syr.בְּאֵשׁ בְּאֶשָׁא
יוֹם יוֹמָא
plur.יוֹמִין
נוּן נוּנָא
A סוּס vel סוּסָא pl.סוּסִין & סוּסְוָתָא.
vel בַּיִת בַּיְתָא בֵּיתָא

Sic cum affixis בַּיְתִי,vel בֵּיתִי more Hebr. Dan. enim.4. leges בֵּיתִי Domi meæ. In hoc plur.more Hebr. בָּתִּין.vel emphaticè בָּתָיָא. In reliquis vt Hebr. י quiescit. זֵיתִין & זֵיתָיָא Oliuæ. Sic reg.sing.בֵּית.

Hic obserua לֵיל Hebr.cùm fit emphaticum Chaldaicè in יָא terminari, לֵילְיָא. vbi forsan terminatio est feminea, etsi reuera sit mascul. vnde plur. לֵילְוָן, & emphat. לֵילְוָתָא voce femin. significatu mascul. vt Hebr. לֵילוֹת.

Cetera in quibus secunda mouetur,omnia perfecta.

דִּין נָא חִיר רָא
גִּיוֹר רָא חִיוֹב בָּא
קְנֵס מָא

HEEMAN.

מְזוֹן מְזוֹנָא

Alij מָזוֹן & מְזוֹנָא, inuariatũ camets seruantes, quod in radicali fere locũ habet, in seruili non item,vt suprà in מָקוֹם, plur. מְקוֹמִין. Sic nunc etiam à מָזוֹן malim dicere מְזוֹנָא.

מְרִינָא מְרִינְתָּא
plur. מְרִינָן מְרִינָתָא
טָבוּת חָא

& טָבוּ, vnde plur. טָבְוָן & טָבְוָתָא quæ & adiectiuè suprà sumi diximus.

סִיבוּת & סִיבוּ

FORMA XIX.

Quiescentia Lamed.

אָב vel אַב אֲבָא
plur. אֲבָהָן חָתָא
Sic יַד יְדָא
יְדָוָן dual. & plur.יְדָיָא.

At plurale à בַּר Filius, non בְּרִין magna ex parte, sed ex Hebr. deflexum בָּנִין. femin. interdum more Hebr. בַּת & בְּתָא nunc rectè formatur, בְּרָא eadem voce cum mascul.emphatico, & forma emphatica בְּרָתָא. quod scribi solet בְּרַתָּא. Sic plur. fem. non בְּרָן, sed בְּנָן. Pro בַּר in Tharg. Ierosolymit. בִּיר.

שֵׁם שְׁמָא

Kibbuts in seua, vt ex יִקְטֹל in verbis fit יִקְטְלוּן. nam ו propriè permaneret.

מָרָא
פֶּרָא פַּרְתָּא
plur. פַּרְוָן וָתָא
חֵיוָה וָתָא
plur. וָן וָתָא
פִּתָּא פִּתָּאר
שִׁנָּא שִׁנְתָּא
plur. שְׁנָן & שִׁנִּין
עֶלָא עִלְּתָא
plur. עִלְוָן. emphat. וָתָא
At אָמָה Ancilla, אַמְהָן & חָמָא.
חֲמָא חֲמָתָא vel

חִלִּיתָאִין חִלִּיתָיָא
חִלִּיתָיָן חִלִּיתָיָתָא
&c. פְּרִישָׁאִין פְּרִישָׁיָא
vel פְּרִישָׁאֵי. sic in reliquis.

Reperies & Iod quiescens in sing. femin. vt à נָכְרִי, emphaticè נָכְרָאָה Externus. &c. fem. נָכְרִיתָא. vnde plural. נָכְרִיָן & נָכְרִיָתָא emphaticè. Sed & iuxta morem superiorum fingi queant.

DE FORMIS Imperfect.

Hic absolutas formas simul cũ heemanticis proponemus in quoque ordine, vbi erunt heemantica præmonentes.

FORMA XV.

Defectiua Pe Nun omnia heemantica. nam alia sunt perfecta.

&c. מַתָּן מַתְּנָא
Reperitur & femin.מַתְּנָא.
plural. מַתְּנָן.
Forma infiniti Cal.מִסַּב

מַחֲתוּת מַחֲתָן
& forma infinit.Hiphil אַפָּקוּת
& אַפָּקוּ.

Defectiua Pe Iod.

Heem. מַנְדָּע vel מִדָּע
daghes in Nun resoluto. Vnde מַנְדָּעָא. Reperitur & מַדָּע more Chald. sed per camets, Dan.1. Et absoluta reperiuntur, sed propriè de sequenti ordine.

FORMA XVI.

Quiescent.Pe Iod.

דְּעָא דַּעְתָּא
שְׁבָא שִׁבְתָּא
עֲטָא עִטְתָּא
אוֹשָׁטוּת & אוֹשָׁטוּ vt supr.

Infinitum Hiphil.

מֵילַד מֵילְדָא
Forma infiniti Cal.

תּוֹלְדָא תּוֹלְדָתָא
מוֹתַב מוֹתְבָא
מוֹהֲבוּת מוֹהֲבִיתָא

FORMA XVII.

PE Aleph omnia perfecta, præter heemantica.

Syr. מֵאמַר מֵאמְרָא מֵי
alij sic מֵימַר
plur. fem.מֵאזְנָן & מֵאזְנָן duale, Bilances. & מֵאזְנָיָא masc. In חֵימָנוּת vel חֵימָנוּ, ו est pro א, vt quidam volunt.

FORMA XVIII.

Quiescentia Ain.

טַב טָבָא
vnde fem.טָבָא טָבְתָּא
cuius plurale טָבָן, sæpius cum ו mobili.

טָבְוָן טָבְוָתָא licet hoc à טָבוּ melius deduxeris.

Sic אַת signũ plur. אִתְּוָן & אִתָּן,

מָאן מָאנָא
Dicitur & מָן.

כַּף כַּפָּא
Syr.רֵישׁ רֵאשָׁא רֵאשׁ
רֵיחַ רֵיחָא
טִין טִינָא
Hebr.dicunt טִיט.

designandam. ab אָמַר, אֲמִירָה. à זָכַר, זְכִירָה &c. perinde ac si ab Amo, Amationem; à Doceo, Doctionem faceres Latinè,& ita in aliis.

Nomina in ת præcedente segol,haud temerè puto Chaldaicè reperiri, sed in alias formas demigrant: pro מִשְׁקֶלֶת, מִשְׁקָלְתָּא & מִשְׁקָלָא.

FORMA XIIII.

A capite vix puto reperias, cùm & Hebraicè sit rarissimũ. Dubitatur enim num in יִבְרוֹחַ & similibus, Iod sit radicalis.

Ad calcem, vt Hebr. gentilia, numeralia, denominatiua, & huiusmodi adiectiua format,sed præcedẽte pathah pro hiric Hebraicè, vnde forma emphatica fit in אָה præeunte camets. Sic enim solet א in fine, siue emphaticũ, siue quoduis aliud,in He transire, si alterum Aleph præcedat,vt נְבוּאָה more Hebraico,Prophetia,non נְבוּאָא, vt eiusdem literæ concursus vitetur. Ceterùm forma illa emphatica in אָה desinens,est & feminea, vt in ceteris.vnde purè femineũ emphaticum fiet in וָתָא,vt ex sequẽti descriptione planũ fit.

יְהוּדִי יְהוּדָאר
יְהוּדָאָה יְהוּדָיְתָא
חִלִּיתַי חִלִּיתָאר
חִלִּיתָאָה חִלִּיתָיְתָא
פְּרִישַׁי פְּרִישָׁאָה
מִינַי מִינָאָה
חַנַּי חַנָּאר
אֲמוֹרַי אֲמוֹרָאר
חִילוֹנַי חִילוֹנָאָה &c.

Feminea in posterioribus facilè efformabis, vt in superioribus. Ceterùm pluralia masculina in אִין exibunt, vbi tamen regimine pro absolutis vti solent, יְהוּדָיֵא vel יְהוּדָאֵי. quæ forma hîc emphatica videtur, cùm יְהוּדָאֵא non inueniatur. Et aliâs syntacticis maximè Auct.Gemaroth & Ierosol. vti solent. חֵינוּ רְאָמְרִיאֱנָשֵׁי illud est quod dicũt homines. vbi חֵינוּ non Chaldæum est, cùm חֵיוָה, non חֵיוָה dicant: sed Hebręum est cum affixo נו rariori,in morem יְשֵׁנוּ in Esther. Videntur autem emphaticè dicere אֱנָשֵׁי, quasi הָאֱנָשִׁים. Fit autem יְהוּדָיֵא propriè ex plurali יְהוּדִין, vt Hebr. פְּתָאִים & פְּתִים dicitur. Femin. plur. in ין, & emphat. in יָתָא, vt à singulari differat, quod in וָתָא exibat. Ante Iod in sing. ponitur pathah seruata analogia יְהוּדְיָתָא. in plurali verò camets, vt ex sequenti diagrammate cognoscis.

Pluralia.

Empha- יְהוּדָאִים יְהוּדָיֵא
tica. יְהוּדָיָן יְהוּדָיָתָא

ת א

תַּפְקִידְתָּא
הִשְׁבְּחָתָא

Regimen esset הִשְׁבַּחַת, vt Hebraicè, à תּוֹכַחָה, vel תּוֹכֵחָה תּוֹכַחַת Increpatio. & מַמְלָכָה מַמְלֶכֶת Regnum, regimen. Nam ob gutturalem geminũ pathah pro gemino.

FORMA XIII. ת ad calcẽ,

Frequentissimũ præcedẽte surech vel hiric magno, vt Hebr. vnde facile fuerit emphatica facere, subiungendo א præeunte camets, מַלְכוּת מַלְכוּתָא &c. Est autem Chaldaicè his peculiare, vt fine ת extremo efferantur, quod in regimine resumant, vel cum affixis. Nam עַמְמַיָּא, non מַלְכוּ. itẽ אַרְעִית יַמָּא Fundum maris, non אַרְעִי dicerẽt.

חַלְשׁוּת חַלְשׁוּ
פַּלְגוּת פַּלְגוּ
סַהֲדוּת סַהֲדוּ
נַחִירוּת נַחִירוּ
מַכִּיכוּת מַכִּיכוּ
עָלְמוּת עָלְמוּ
quod & עָלְמוּת
גְּלוּת גְּלוּ
גְּבֵרוּת גְּבֵרוּ
סְגִירוּת סְגִירוּ

& ob gutturalem.

חֲכִינוּת (vel potiùs חֲכִינוּת)

Hoc postremũ adiicitur (vnde facilè ת eximes si libet) vt doceatur Nũ in fine dictionũ suarũ Chaldæos libenter geminare, maximè Syros, vt suprà in prima pers. plur. præteriti, & infrà in pronominibus. Sic in hoc nomine pro חֲכִינָא ab חֲכִין dicit paraphrastes Prouerb. 18. חֲכִינָא Piger. vnde חֲכִינוּת & חֲכִינוּת 22.

Sic ת præeunte י.

אַרְעִית אַרְעִי
גְּלִית גְּלִי
שְׁרוּשִׁית שְׁרוּשִׁי

Quod quidã putant posse esse infinitum more Auctorũ Gemaroth in Cal.

אָחֲרִית אָחֲרִי

Et cũ א resumpto, אָחֲרִיתָא ת, feminina ab אָחֲרָן vel אָחֲרִן. Quorum pluralia essent אָחֲרִין Aliæ. & forma emphatica, אָחֲרִיתָא Hebr. הָאַחֲרוֹת. etsi alij malint אָחֲרִיתָא & אָחֲרִיתָא, camets hateph sub Heth ob seua sequens. Nos analogiam sequimur, vt à תַּחְתִּית plurale Hebraicè תַּחְתִּיוֹת. Ceterùm quæ in ו vel וּת desinũt, plurale faciunt in ין antecedente seua, מַלְכִּין Regna, גַּלְגִּין Dimidia. &c. & emphatice מַלְכְוָתָא.

Formas nominũ in וּת Rabbini passim effingũt à verbis: vt actionem verbi cuiusque vel qualitatem designent. יַבְשׁוּת הַיָּבֵשׁ Siccitas aëris: vt forma אַכְלָה, passim à quoque verbo vtuntur, ad eius actionẽ designan-

אַרְכוּבָא אַרְכוּב &c.

Reperitur Aleph abundãs, יְדָא, אִידָא Manus. דְּמָא, אִדְמָא Sanguis.

א in fine frequens pro He, sed distinguendũ ab emphatico. א initio, & א ad calcem frequens, vt & He, vt iam dictũ est. אַחְסָנָא Hæreditas. &c.

FORMA X. מ

מַרְבַּח מַרְבְּחָא

A מַרְנַח Oriens, reperies & Iod interiecto in Scriptura, מַרְנְחָא, quod scribunt מרינחא, pro quo propriè dicendum erat מַרְנְחָא: vnde מַרְנְחָאֵי Orientales. Sic solent in מִשְׁרְיָן pro מַשְׁרְיָן Copiæ.

מִזְרָק מִזְרְקָא

etsi fere formam Hebræam מִפְעָל mutant in מַפְעַל.

מִסְפָּר מִסְפְּרָא
מַשְׁכּוֹן מַשְׁכְּוָנָא

vel מַשְׁכְּנָא. quanquã hoc esset potiùs à מַשְׁכֵּן.

מ א

מַחְלָקָא מַחְלַקְתָּא
מִשְׁקָלָא מִשְׁקַלְתָּא

Hæc ex מַחְלֹקֶת & מִשְׁקֹלֶת Hebraicis fiunt.

FORMA XI. נ

Ratum initio, vt forsan in נִבְזְבָר Munus. in calce frequens vt Hebr.

סַרְבָּן סַרְבָּנָא
רַעֲנָן רַעֲנָנָא
פִּקְדָן פִּקְדָנָא
שִׁלְטוֹן שִׁלְטוֹנָא
קָרְבָּן קָרְבָּנָא
אָחֲרָן אָחֲרָנָא

Dicitur & אָחֲרָן.

אַלְפָּן אַלְפָּנָא

Quæ duæ postremæ formæ sunt admodum cognatæ, & sæpe inuicem permutantur. Ceterùm peculiariter obseruandũ, formas nominũ in an, & Chaldæis & Rabbinis familiares esse. רַחְמָן Misericors, etsi Hebr. esse possit. גַּזְלָן Raptor, דַּרְשָׁן Concionator. &c. vnde מָרָן de quiescentib. Lamed, apostata; Maranos vocant. Et Chaldaica מַרְגְּזָן Irritans, מַעְבְּדָן Opere valens, δεσπότης, cum מ initio.

מְחַבְּלָן מְחַבְּלָנָא

quæ formæ sunt Syris admodum familiares Et in תָּן multa à femineis in תָּא. סָכְלְתָּן Intelligens, עַנְוְתָן Mansuetus, à סָכְלְתָּא Intellectu, & עַנְוְתָא, Modestia. Ex his fierent feminea in Ith. מַרְגְּזָנִית, & sine ת.

FORMA XII. ת initio.

תַּכְתֵּק תַּכְתְּקָא
תַּכְשִׁיט תַּכְשִׁיטָא

Etsi hæc quadrata videri possint, id est, quatuor literarum, vt ת substantiale sit. Quæ ambiguitas in multis accidit, non vsque adeò notis.

תַּעֲבוּר תַּפְנוּק תַּפְנוּקָא

קְדוּשׁ קְדוּשָׁא

Quam formam passim à verbis deflectunt Rabbini.

חֶלֶק חֶלְקָא
עָלֵם עָלְמָא

& seruato tseri, עָלְמָא. Sic in femin. emphatico עָלְמְתָא vel עָלְמָתָא.

בַּגַּר בַּגְרָא

Quod & כְּנַר iuxta sequentẽ formã, & כְּנוֹר Hebr. more dici potest, & א, בְּגְרָא & כְּנוֹרָא.

צִפַּר צִפְּרָא
טִנַּר טִנְּרָא

FORMA VII. in quibus prima seua.

כְּתָב כְּתָבָא
צֶלֶם צַלְמָא

Dicitur & צֶלֶם, sed in regimine, sicut à טַעַם in regimine טַעַם, etsi secũda guturali vtrũque reperiatur, Ezr. 6. & aliâs.

כְּלִיל כְּלִילָא
חֲמִיר חֲמִירָא
נְחוֹר נְחוֹרָא

Nam quod quidam ex קְשׁוֹט faciunt קַשְׁטָא, est potiùs à קֹשֶׁט, de quo suprà in כֹּתֶל כָּתְלָא.

תְּחוּם תְּחוּמָא
vel per בְּשַׂר בִּשְׂרָא. ס
At כֶּסֶף כַּסְפָּא

In his omnibus formis vides, fere vltimam camets retinere, adiecto א emphatico. at vltimum pathah migrare in seua. Quod à גֶּבֶר non solùm גַּבְרָא, sed & גֶּבְרָא fieri Syriacè quidã putant, vt à דֶּרֶשׁ, דַּרְשָׁא; ego potiùs à גּוּבַר & דּוּבַשׁ facta putarim, etsi absoluta nõ reperiantur bona ex parte. argumento est גּוּפָן גַּפְנָא suprà positũ, quod reperitur absolutum Hos. 9.

FORMÆ Heemanticæ ex perfectis.

FORMA VIII. ת

A fronte ferè nomina facit qualia sunt infinita Hiphil, apud Rabbinos in perfectis frequentiora, vt הַזְהָרָה Adhortatio, הַשְׁאָלָה Translatio, הַפְרָשָׁה Separatio. in Scriptura nõ nisi in imperfectis vsitata, excepto vno הַשְׁמָעוֹת Rumor, ab הִשְׁמִיעַ. Chaldaicè haberent Aleph, אַזְהָרָה vel אַזְהָרָא &c. Vsitata est & Rabbinis forma illa etiam ab Hiphil, הַפְרָשׁ Discrimen, הַבְדָּל Separatio, הַפְסֵר Liber, expositus. Apud Danielem legitur הַדְבַּר cuius emphaticum potest esse הַדְבְּרָא.

In fine si verè Heemanticũ est, id est, symbolum generis femin. in א Chaldaicè ferè cõuertitur חָכְמָה חָכְמָא Sapientia. Formæ ex Hebr. petentur, aut si quæ nouæ occurrant, huc annectentur.

FORMA IX. א initio.

אֶרְבַּע אַרְבָּעָא
אֶצְבַּע אַצְבָּעָא

FORMA III. prima hiric.

אִילֵן אִילָנָא

Quidam putant Nun heemanticum: nec alia occurrit.

FORMA IIII. prima holẽ.

כּוֹכָב כּוֹכְבָא

Ferè camets extremũ in pathah mutant, etsi occurrere possit, & tũ adiecto א, retineretur.

אוֹצָר אוֹצְרָא
vel אוֹצָר אוֹצְרָא
עוֹבָד עוֹבְדָא sic
קְתָל קְתָלָא & קְתָלָא

nam in Dan. קְתָלָא legitur. Alia forma Dan. ς. בְּתָל.

חוֹטֵר חוֹטְרָא

Eadem forma cum superiore, sed cùm quid additur, kibbuts, quod cognatum punctũ est hateph camets. Hic addi potest סֶלֶת סֶלְתָא vel סֹלֶת.

אֹרַח אָרְחָא

At media gutturali,

דֹּחֵק דְּחֵקָא

quod solet scribi דְּוֹחֵקָא in Ven. &c. Pro בּוֹקִיר quod in Abdia in Venetianis reperitur, legitur in Complut. בְּסִיר.

FORMA V. prima surec.

אוּמָן אוּמְנָא

ex Hebr. אֻמָּן

גּוּפָן גֻּפְנָא

etsi גֻּפָּן quoque reperiatur, vt Hebr. vide גַּפְנָא.

FORMA VI.

Sequentes formæ aut ex meris motionibus paruis conflãtur, aut certè priore loco punctum breue habent, & magna ex parte daghes imprimunt secundæ.

גַּנָּב גַּנְבָא
sic זַמָּר זַמְרָא &c.

Huc reducendum חָרָשׁ

קַדִּישׁ קַדִּישָׁא
& similia. עַתִּיר פַּטִּיר

כַּמּוֹן כַּמּוֹנָא
תַּנּוּר תַּנּוּרָא
מֶלֶךְ מַלְכָּא

pro hoc reperies & מְלֶךְ. At à

רֶגֶל רִגְלָא

etsi רַגְלָא quoque dicatur.

Rariora sunt quinq. punctorum, & ferè in פְּעַל mutantur, quę forma Chaldæis maximè familiaris est. pro כֶּסֶף, כַּסַּף, vnde כַּסְפָּא Argentũ. &c. At media gutturalis,

טַעַם טַעְמָא

quod & טְעַם dicitur: vt בַּעַל & בְּעַל, vt בְּעַל-זְבוּב quod scribunt בְּעִיל.

גֶּבֶר גַּבְרָא

Ex Hebræo גִּבּוֹר, quod in hanc formam Chaldaicè ferè mutatur. Huc reducitur

פֶּחָר פַּחְרָא vel פַּחְרָא

esset enim propriè de classe affectorum daghes, vt Hebr. פֶּחָם Carbo.

טִפֵּשׁ טִפְשָׁא Dicitur & טַפֵּשׁ טַפְשָׁא
אָנוֹר אַנְוְרָא

Camets notanter dixi, quia si seua præeat, singul. erit, vt dictũ est, צִדְקָתָא, quod in Lexicis passim & in Bibliis Venet. cõfuderunt, & quod mirum est, etiam ipse Elias. sed hunc esse verum linguæ vsum, ex Dan. & Ezra certò deprehendimus.

Regimen plur. in masc. vt Hebr. מַלְכֵי אַרְעָא, Hebr. מַלְכֵי הָאָרֶץ Reges terræ. In femin. sing. א vt He Hebr. transit in ת, camets verso in pathahh, מַלְכַת שְׁבָא in vtraque lingua, Regina Saba. at in plurali ן etiam in ת vertetur, sed retinebitur camets, vt differat à singulari (quod obserua, quia in hodiernum vsque diem hæc à plerisque omnibus sunt confusa) מַלְכַת אַרְעָא, Hebr. מַלְכוֹת הָאָרֶץ Reginæ terræ. Sed varietas quæ in regimine contingit, infrà in Affixis tractabitur.

Quæ in א femineum desinunt, interdum in ו exeũt, sed rarissimè, vt pro אִתָּא, אִתּוּ. & daghes in Nun resoluto, אִנְתּוּ, Mulier. Pro אֲמָה, vel emphatico אַמְתָּא אַמְתּוּ Ancilla. sed hæc in pausâ tantùm.

Sed iã ad formas accingamur, vbi verborũ classes sequemur. Simul autẽ quomodo א emphaticum asciscant, proponemus, & plurale, siquando alienius fuerit.

A masculinis quomodo formentur feminea, iam discere potuisti. חַכִּים חַכִּימִין חַכִּימָא חַכִּימִן Sapiens &c. & emphatica חַכִּימָא חַכִּימְיָא חַכִּימְתָא חַכִּימָתָא.
זְעֵיר זְעִירִין זְעֵירָא זְעֵירִן Paruus. זְעֵירָא זְעֵירְיָא זְעֵירְתָא זְעֵירָתָא sic de ceteris.

מִשְׁקָלִים siue FORMAE nominum planè perfectæ.

FORMA PRIMA. prima.

עָלַם עָלְמָא
בְּתֵן בְּתֵנְיָא

quod habet formam Benoni Cal. vt Hebr. כֹּהֵן.

קָרִיב קָרִיבָא
בָּרוּז בָּרוּזָא

Et quia hęc duo dubiũ esse possit, num sint de classe affectorum daghes, sume,

יָקִיד יָקִידָא
שָׁמִיר שָׁמִירָא sic
פָּתוּר פָּתוּרָא

Hæ formę perfectę sunt in quibus prior est camets, quod Chald. in hac syllaba mutari non solet. Secundum punctum ferè transit in seua, nisi vbi accedit litera protractionis, aut vbi est camets, vt ex sequentibus intelliges. ea enim inuariata permanent. Formæ דָּבָר & בָּרוּךְ in hac lingua inueniri non solent. pro illa ferè subrogant פְּעָל vel פִּעֵל, de quibus infrà. בָּרוּךְ mutatur in בְּרִיךְ cùm habeat formã Paul Cal.

FORMA II. prima sere.

הֵיכָל הֵיכְלָא
תֵּבֵל תֵּבְלָא

formari possit Hebræum non variat Ionathan Isa. 14.

אֵזוֹב אֵזוֹבָא
סִפֵּד סִפְדָּא

& cum prima gutturali

חֵלֶם חֶלְמָא

Sunt qui הֵיכָל inter ea quæ sunt quatuor literarum reponant. Nomina quinque punctorũ hic rariora, & ferè in formam פְּעָל conuertuntur. סִפֵּר Ezr. 6. סִדֵּר, סִדֶּר Ordo. maximè in regimine. ab חֵלֶק reperio חֶלֶק de quo infrà.

Infinitiuus.

Pass. אִתְפַּרְנָסָא פַּרְנָסָא Act.
[Auct. Gemaroth פַּרְנוֹסֵי] לְמִמְסְכֵן Iob 6.

Imperatiuus.

פַּרְנֵס פַּרְנֵסוּ פַּרְנִסִי פַּרְנֵסְנָא Act.
&c. אִתְפַּרְנֵס Pass.

Futurum.

Pass. אֶתְפַּרְנֵס יִתְפַּרְנֵס אֶתְפַּרְנֵס יִתְפַּרְנֵס Act.

Sic verbũ אִשְׁתַּלְהִי & שַׁלְהִי שַׁלְהִית vt זְלִי. שַׁעְבַּר שַׁעְבְּרַת &c. שַׁבְּחַר & quædam similia: quibus ego libenter annumerarim חֵימֵן, vt ח sit loco א radical. & Iod sit ascititium, vt in שִׁיחַ: nam cùm inueniatur Gen. 42. passiuum יִתְחֲמְנוּן pro quo Complut. habet יְהֻמְנוּן, quî potest esse Aphel à ימן pro אמן?

DE NOMINE.

GENERA nominum, quæ duo tantùm sunt in linguis Orientalibus, vsu magis & obseruatione discuntur, vt Hebr. & in multis linguis, quàm regulis, etsi nonnullæ obseruari possint, eædem quæ apud Hebræos. Quæ in א vel ה desinunt, præeunte camets vnà cum accentu, sunt feminina. צִדְקָא Iustitia. &c. Item quæ in ת seruile אַרְעִית Fundus, מַלְכוּת Regnum, quæ sine ת efferuntur, אַרְעִי & מַלְכוּ, vt infrà dicetur. Sed hîc sedulò tibi cauendum erit ne fallaris, quia sæpe א in fine nominum præcedente camets cum accentu, non feminei generis symbolum est, sed emphaseos: omnino idem quod He חֵירִישָׁה Hebraicè præpositũ, appellant אֶלֶף מַגְדִּעָא Aleph notionis. & hoc in omnibus nominibns fieri potest. à מֶלֶךְ dicunt מַלְכָא, Hebraicè חַמֶּלֶךְ. Interim מַלְכָא femineum etiam esse potest, Hebr. מַלְכָּה. ita in aliis. & feminina quoque, de quibus dictum est, istud א emphaticum admittunt, מַלְכוּתָא idem quod חַמַּלְכוּת. Item quæ in א desinunt, emphatica fient, Aleph femin. commutato in ת, & ad calcem assumpto א. à צִדְקָא dices צִדְקָתָא id est Hebraicè הַצְּדָקָה. Ab אִתָּא non rarò fit, אִתְתָא, Hebr. הָאִשָּׁה ἡ γυνή.

Numeri tres quidem Chaldæis vt Hebræis: sed dualis non adeò frequens. Bonam enim partem eorũ quæ Hebr. sunt dualia, (nisi in numeris, de quibus infrà) hîc pluraliter efferri videas. Hebr. שָׁמַיִם, Chald. שְׁמַיָּא מַיָּא מַיִם &c. etsi videbatur primùm formandus dualis, vnde forma emphatica in וָא, vtrique numero, duali & plurali communis fieret. Est enim prpriè שְׁמַיָּא idem quod הַשָּׁמַיִם. Sic reperies מִין & מַיָּא, יְדִין יְדָיָא. Pluralis in masculinis desinit in ין præcedente hiric, vbi Hebr. esset ים. Est autem hîc semper sumenda forma punctorum, quæ esset in forma emphatica, cui ad calcem accedit א, quæ eadem est & cum affixis, vt infrà dicetur. à מֶלֶךְ plural. מַלְכִין Reges, vt forma emphatica singularis erat מַלְכָא. A femininis plurale in an, id est ן, præcedente camets, efformabitur. à צִדְקָא plural. צִדְקָן. Est & in vtroque plurali forma emphatica: in mascul. exiens in וָא præcedente pathah. מַלְכָא, Hebraicè הַמְּלָכִים, οἱ βασιλεῖς. In feminin. verò in atha, id est תָא anteeũte camets. צִדְקָתָא Heb. הַצְּדָקוֹת.

Vt apud Danielem 3. אֵזֶה pro אֲזֵה.

Infinitiuus.

מֵיתֵי & מֵתָא & מֵתָא מֵיתֵי
לְמֵזָא 2. Sam. 3, 13. cum affixo מֵיתָיוּתָךְ.
Auctores Gemaroth אֶתּוֹיֵי.
אִתְסָאָה vel אִתְסָיָא Pass.

Imperatiuus.

אֶתָּא אֶתּוֹ vel אֶתְיָא אֶתִּי אֶתֵּינָא vel
[Auctores Gemaroth. תֵּא]

Futurum.

אֵתָא יֵאתָא תֵּאתָא תֵּאתָא תֵּאתִין
נֵאתָא יֵאתוֹן תֵּאתוֹן יֵאתִין תֵּאתִין
Et יֵתֵי תֵּיתֵי cum Iod loco א.
Pass. אִתְסָא יִתְסָא & cetera, vt אֵתָא.

Eodem modo possunt flecti composita Pe Iod Lamed א, He vel Iod, vt יָמַח Iurauit, vnde in Hiphil אוֹמִי Adiurauit. יָחִי quod in Hiphil vsitatũ est אוֹחִי Accelerauit. Item & Pe Nun Lamed. &c. נְדִי vnde אַדִי Aspersit. de quo infrà.

PAEL iuxta morem quiescentium ל coniugatur.

Act. נַבִּי נַבִּית
Pass. אִתְנַבִּי אִתְנַבִּית &c.

APHIL.

אַיְתִי אַיְתִית
אַיְתֵיתָא אַיְתֵיתָ
אַיְתֵית
אַיְתִיוּ אַיְתִיאוּ
אַיְתֵיתוּן אַיְתֵיתֵן
אַיְתֵינָא

Ex Daniele potest hoc modo formari passiuum:

חֵיתִי חֵיתִית חֵיתִיוּ vel חֵיתֵיוּ
חֵיתִית חֵיתִית חֵיתִיא vel חֵיתֵיתָא

Apud Dan. legitur hæc forma, sed videtur certè metathesis.

Benoni.

מֵיתִי & מֵיתָא מַיְתִין מַיְתִיָא מַיְתִין
מְחַוֵּיא & Dan. 2. & 6. מוֹדֵיא & cũ Iod מוֹדֵי.
Passiua vox potest sic formari:
מֵיתָא מֵיתִין מֵיתְיָא מַיְתִין

Infinitiuus.

חֵיתָיָה & אַיְתָאָה
Doctorib. Gemaroth אִיתְוֵי

Imperatiuus.

אֵיתִי & אֵיתָא אֵיתוּ אֵיתְיָא אֵיתֵינָא

Futurum.

אֵיתִי & אֵיתָא יֵיתָא תֵּיתָא תֵּיתָא תֵּיתִין
נֵיתָא יֵיתוּן תֵּיתוּן יֵיתִין תֵּיתִין

Quæ à נ incipiunt, facilè coniugari possunt: vt נְדָא נְדַת. Futur. אֶדֵּא. Aphel אַדִי אַדַּיְתָ. Benoni מַדֵּא, & cetera eodem modo.

VIII. VERBORVM ORDO,

quæ quatuor vel quinque literis constant. Omnia sunt Pael, & facillimè variantur.

PRÆTERITVM.

Pass.	Act.
אִתְפַּרְנַס אִתְפַּרְנֶסֶת	פַּרְנֵס פַּרְנֶסֶת
& נָסַת	& פַּרְנֵסַת
אִתְפַּרְנַסְתָּ אִתְפַּרְנַסְתְּ	פַּרְנַסְתָּ פַּרְנַסְתְּ
אִתְפַּרְנֶסֶת	פַּרְנֶסֶת
אִתְפַּרְנַסוּ אִתְפַּרְנַסָא	פַּרְנְסוּ פַּרְנָסָא
אִתְפַּרְנַסְתּוּן אִתְפַּרְנַסְתֵּן	פַּרְנַסְתּוּן פַּרְנַסְתֵּן
אִתְפַּרְנַסְנָא	פַּרְנַסְנָא

Benoni.

Pass.	Act.
מִתְפַּרְנַס מִתְפַּרְנְסִין	מְפַרְנֵס מְפַרְנְסִין

Benoni.

רָקָן רָקָא רָקִין רָק Act.

[a] Vt עָלִין pro עָלִין vt legitur in margine.

מִתְרָקָן מִתְרָקָא מִתְרָקִין מִתְרָק Pass.

Peil est perf. רְקִיק.

Infinitiuus.

מְרַק Act. Iudicio opus est & vsu, ad discernendum tres ordines.

In Dan. legitur מְעָלֵי

אִתְרָקָא vel אִתְרָקָא Pass.

more Quiescentium Ain.

Imperatiuus.

רָק רָקוּ רָקִי רָק Act.

vel רוֹקְנָא sine daghes.

אֶתְרַק אֶתְרָקוּ אֶתְרָקִי אֶתְרָקְנָא Pass.

Futurum.

אֶרָק יִרָק תִּרָק תִּרָק תִּרְקוֹן

נִרָק יִרְקוּן תִּרְקוּן יִרְקוֹן תִּרְקוֹן

In Dan.2. תִּרַע Confringet.

Pass. אִתְרַק vel אִתְרַק & reliqua similiter.

PAEL more perfectorum variatur.

רַצָּע רַקַּק

Et Quadrata, vt אֶשְׁתּוֹמֵם Dan.3.

APHEL.

Præteritum.

אַרִיק אַרִיקַת & אַרִיקָת

אַרִיקְתָּ אַרִיקְתִּי

אַרִיקַת

אַרִיקוּ אַרִיקָא

אַרִיקְתּוּן אַרִיקְתֶּן

אַרִיקְנָא

Prima gutturali אַעַל interdum interponitur נ epentheticôs, vt הַנְעַל.

Passiuum analogicè אָרַק vt הָעַל apud Danielem.

Benoni.

מַרִיק מַרִיקִין מַרִיקָא מַרִיקָן

Et Dan.2. מְהַרֵּק cum ה.

Infinitiuus.

אַרָקָא [d] vel אַרָקָא

[d] vt Dan. הַנְעָלָה. & Dan.5. הַעֲלָה.

[Item Genes.47. בְּאַעוֹלֵי עֲלַלְתָּא Cùm produxerit fructus. quod magis videtur referendum ad Quiescentia.]

Imperatiuus.

אַרֵק אַרִיקוּ אַרִיקִי אַרִיקְנָא

Futurum.

אֵרִיק יִרִיק תִּרִיק תִּרִיק תִּרִיקוּן vel אֵרַק

נִרִיק יִרִיקוּן תִּרִיקוּן יִרִיקוּן תִּרִיקוּן

Quædam veniunt more perfectorũ, vt תַּמֵּל.

VII. VERBORVM ORDO, quæ in extremis quiescunt.

Præteritum.

Sic Pass. ab אָסָא flectitur. Actiu.

אָתִיתִי [e] אָתִיתָ אָתִיתִי אָתִיתָ אָתִיתִי אָתִיתָ אָתִיתִי

Participium.

Act. מְרוֹמֵם מְרוֹמְמִין Pass. מְרוֹמַם מְרוֹמְמִין

Cætera facillima sunt, si analogiam superiorum serues. נְרוֹצָצָא Exultabimus, cum א paragogico. Psalm. 21.

Porrò à רָם pro רוּם inuenitur רוֹרַם & רָרַם, & passiuè אִתְרוֹרַם & אִתְרָרַם, & sæpè אִתְרַבְרַב & אִתְרַרַב.

V. ORDO VERBORVM,

quæ in tertia radicali quiescunt. Ea partim in ה vel א, partim in Iod exeũt. Ante ה semper scribitur camets, ante א Babylonicè fere, Syriacè camets: חֲדִי קְרָא מְנָא בְּעָה legitur tamen in Daniele חֲוָא pro חֲוָה. Quædam ex desinentibus in ה flectuntur perfectè: vt תְּמַרֵּה &c.

Præteritum.

בְּנָת	בְּנָה
בְּנַיְתְּ vel בְּנַיְתָ & בְּנַית	בְּנַיְתִּ
בְּנַיִת	
בְּנָאת	בְּנוֹ
בְּנַיְתוּן	בְּנַיתוּן
בְּנַיְנָא	

Tertia femin. singul. scribitur cum י vt ostendatur quies: etsi non semel cũ pathahh reperias: sed passiua coniugatio pathahh habet: sic illa quæ desinunt in Iod. Nec malè eandem personam cum Syris efferas בְּנַית instar perfectorum. Interdum א exprimitur: vt Dan. 2. מְלָאת. Huiusmodi sunt illa apud Hebr. וְקָרָאת & וְעָשָׂת.

Secunda inuenitur Dan. 3. cum fere sub secunda חֲזֵת. Item cum Iod mobili & ה paragogico חֲזַיְתָה. hæc forma est verior; præcipuè cùm vltima desinit in ה vel א. Illud enim proferendum esse indicat geminum Iod expressum, tum in libris impressis, tum in manuscriptis iis qui punctis carent. (quod & vsuuenit in prima persona: vt גליית scriptum inuenimus, perinde ac si גְּלֵיתִי more perfectorũ esset efferendum.) Legitur רְבִית Magnificatus es. Dan. 2. forma Syrica.

Item prima singul. scribitur in Daniele cum fere, & hiric, sub secunda, בְּנִית & צְבִית, quæ forma est planè Syrica. In Thargumin interdum etiam Iod in fine additur גְּלֵיתִי. In Gemara desinit in אי vt חֲזִי Vidi, רְמִי Ieci; quæ scribuntur sine punctis רמאי חזאי.

Tertiæ plural. mascul. semper exeunt in Vaf holem, præter ea, quæ quiescunt in Iod, quæ exeunt in Vaf חֲדִי חֲדִיו sic שְׂרִי שְׂרִיו quæ scribũtur sine pũctis שריאו חדיאו Illas tamen cum schurec interdum inuenias, vt מְטוּ Dan. 6. חֲווּ ibid.

Tertia femin. hanc formã habet cùm vltima est Iod כְּחִיָּה, & cum Nun כְּחִינָן Gen. 26. Vulgare enim est tertiis personis assumere Nun in fine, vt diximus in perfectis. [Legitur Prou. vltim. קְנִי Acquisierunt. quod plurale femin. est Syricum. vide Grãmaticam Masij.] Vnum est apud Danielem cũ א addititio אִשְׁתִּיו Biberunt.

Benoni.

בְּנֵה בָּנִין בָּנְיָא בָּנִין

Aliquando cum קָרָא א vel Iod שָׁתֵי טָעֵי Inuenitur apud Auct. Gemaroth masc. plur. participiorũ huius ordinis formari in ו קָרוֹ Vocãtes. Et in Pail מְנָצוּ Rixantes.

Pass. אֶתְשַׁם יִתְשַׁם תִּתְשַׁם תִּתְשַׁמִּין vel אֶתְשַׁם

יִתְשַׁם יִתְשַׁמּוּן תִּתְשַׁמּוּן יִתְשַׁמָּן תִּתְשַׁמָּן vel יִתְשַׁם

תִּתְרַשׁ Esr. 24. Dan. 2. יִתְשַׁמּוּן.

PAEL habet Iod mobile, præter pauca Quadrata מְרוֹמֵם Daniel. 4. & 5. חִתְרוֹמַמְתְּ quæ formam Hebr. referunt.

Præteritum.

קַיֵּם	קַיֵּמָת vel קַיְּמָת קַיְּמוּ קַיְּמָא
קַיְּמַתְּ קַיְּמַתְּ	קַיְּמַתּוּן קַיְּמַתֵּן
קַיְּמֵת	קַיְּמְנָא

Pass. אִתְקַיֵּם & אִתְקַיְּמֵת & &c.

Vt apud Rabbinos a בוֹשׁ formatur בִּיֵּשׁ à גֵּר נַר. Reperitur à דָּן passiuum Psal. 119. אִדְּיֵנֵת pro אִתְדַּיְּנֵת, etsi eo loco in alio codice passiuum Cal sit אִתְדָּנַת.

Benoni.

Act. מְקַיֵּם מְקַיְּמִין מְקַיְּמָא מְקַיְּמָן

Pass. מִתְקַיֵּם מִתְקַיְּמִין מִתְקַיְּמָא מִתְקַיְּמָן

Peil.

מְקַיֵּם מְקַיְּמִין מְקַיְּמָא מְקַיְּמָן

Infinitiuus.

קַיָּמָא לְקַיָּמָא

Et Syriacè לְמְקַיָּמָא vt dictum est.

Legitur Psal. 119. בְּאִדְּיֵנֵה pro בְּאִתְדַּיְּנֵה.

Imperatiuus.

קַיֵּם קַיְּמוּן קַיְּמִי קַיְּמָנָא

Futurum.

Act. אֲקַיֵּם יְקַיֵּם תְּקַיֵּם תְּקַיְּמִין

נְקַיֵּם יְקַיְּמוּן תְּקַיְּמוּן יְקַיְּמָן תְּקַיְּמָן

Pass. אֶתְקַיֵּם יִתְקַיֵּם תִּתְקַיֵּם תִּתְקַיְּמִין

נִתְקַיֵּם יִתְקַיְּמוּן תִּתְקַיְּמוּן יִתְקַיְּמָן תִּתְקַיְּמָן

APHEL.

Præteritum.

Act. אֲקִים אַקִּימַת vel אֲקִים Pass. אֶקִים אֶקִימַת

אַקִּימְתְּ אַקִּימְתְּ אַקִּימַת

אַקִּימוּ אַקִּימָא אַקִּימוּ אַקִּימָא

אַקִּימְתּוּן אַקִּימְתֵּן אַקִּימְנָא

Participium vtrunque, & cætera tempora sic possunt analogicè formari.

מַקִּים vel מְקִים מְקִימִין מְקִימָא מְקִימָן

Et cum ח מְחַקִּים. Rarius inuenitur passiuè. Potest in plurali magnæ vocales manere inuariatę, nam à מְחַקִּים diceretur מְחַקִּימִין, vel cõtractè מְקִימִין siue מְקִימִין. Nam ferè camets primæ syllabæ Chaldæis vbique inuariatum permanet.

Infinitiuus.

אַקָּמָא לְאַקָּמָא

Interdum venit more Quiescentium Lamed Iod, אוֹקִים, Auct. Gem. אוֹקִי

Imperatiuus.

אַקִּים אַקִּימוּ אַקִּימִי אַקִּימָנָא

Isa. 32 legitur אַצִּיתָא pro secunda plurali femin. vt Gen. אַצִּיתָ sed sine א, in editione Complutensi.

Futurum.

אַקִּים יְקִים תְּקִים תְּקִימִין

נְקִים יְקִימוּן תְּקִימוּן יְקִימָן תְּקִימָן

Vel אָקִים per י potiùs, nam Daniel 2. legitur תָּקֵף cum camets. Ezr. 4. יַחִיטוּ quod est sine Nun, & 6. יַחֲתִירוּן.

Forma passiua analogicè sic potest formari אֶקִים.

QVADRATA.

רוֹמֵם רוֹמֶמֶת	רוֹמְמוּ רוֹמְמָא
רוֹמַמְתְּ רוֹמַמְתְּ	רוֹמַמְתּוּן רוֹמַמְתֵּן
רוֹמֶמֶת	רוֹמֶמְנָא

Sic חִתְרוֹמַם & reliqua.

Benoni.

מוֹרֵה מוֹרִין מוֹרָא מוֹרָן

Babylonij libenter retinent ה מְחוֹרַע. Dan. 2. legitur מְחֵיכַן.

Infinitiuus.

אוֹסָפָא לְאוֹסָפָא חוֹרָא לְחוֹרָא

Et Syrice לְמוֹרָא

Imperatiuus.

אוֹסֵף אוֹסְפוּ אוֹסְפִי אוֹסֵפְנָא

Futurum.

אוֹסֵף יוֹסֵף תּוֹסֵף תּוֹסְפִין

נוֹסֵף יוֹסְפוּן תּוֹסְפוּן יוֹסְפָן תּוֹסְפָן

Aliquando retinet ה אֲהוֹבַר אֲחוֹרַע. Et nonnunquam (sed minus rectè) mouetur א, אַאֲכֵל Psal. 51.

PASSIVVM.

חוֹסַף	הוֹסַפַת
חוֹסַפְתָּ	חוֹסַפְתְּ
&c. הוֹסַפוּ	חוֹסַפַת

Participium analogicè sic, מוֹסַף מוֹבַר.

Passiuum ἀ'χρηστον.

DE QVARTO VERBORVM ORDINE, IN QVIBVS

media quiescit.

Quiescunt pleraque omnia in cames, & quædã in Iod fere, קָם בָּת מִית סִיב בִּית.

Præteritum.

שָׂם שָׂמַת	סִיב סִיבַת
שָׂמְתָּ שָׂמְתְּ	סִיבְתָּ סִיבְתְּ
שָׂמַת	סִיבַת
שָׂמוּ שָׂמָא	סִיבוּ סִיבָא
שָׂמְתּוּן שָׂמְתֵּן	סִיבְתּוּן סִיבְתֵּן
שָׂמְנָא	סִיבְנָא

Passiuum אִתְשַׂם אִתְשַׂמַת &c.

שָׂמַת Forma eiusmodi inuenitur Hebraicè וְשָׂבַת Ezech. 46. & in alio ordine אָזַלַת & quædam alia.

Reperias hic passiuum more Quiesc. Pe Iod, à הֵב Rediit, אִתּוֹתַב Restitutus est, vel responsum accepit.

Benoni.

שָׂאם & שָׂאם שָׂיְמִין שָׂיְמָא שָׂיְמָן

מִתְשַׂם מִתְשַׂמִּין מִתְשַׂמָא מִתְשַׂמָן

עָיֵל עָיְלִין עָיְלָא עָיְלָן

Apud Danielem semper scribitur א, זַאִין, sed Massoritæ præcipiunt legendũ Iod. Vnum tamen reperimus cum א קָאַמָא Dan. 7.

Peil.

שִׂים שִׂימִין שִׂימָא שִׂימָן

Dan. 5. legitur שָׂמַת iuxta formã Paul Hebræi in regimine.

Infinitiuus.

Actiu. מְשַׂם לְמְשַׂם

Et מִתּוּב in Eccles. Item scribitur Ezr. 7. cum scheua לְמְחַדָּ quæ lectio videtur rectior; cùm Syri ita scribant.

Pass. אִתְשַׂמָא לְאִתְשַׂמָא

Imperatiuus.

Act. שִׂים שִׂימוּ שִׂימִי שִׂימָנָא

תּוּב תּוּבוּ תּוּבִי תּוּבְנָא

Pas. אִתְדַּן אִתְדַּנוּ אִתְדַּנִי אִתְדַּנְנָא

Syriacè interiicitur א, vt דָּאִנוּ Iudicate: quod & in præterito fit, cùm pro רָם inuenitur רָאֵם Sese extulit.

Legitur Isa. 32. קוּמָא Surgite, pro secũda femin. plural.

Futurum.

Act. אֲשׂוּם יְשׂוּם תְּשׂוּם תְּשׂוּמִין

נְשׂוּם יְשׂוּמוּן תְּשׂוּמוּן יְשׂוּמָן תְּשׂוּמָן

תְּחַדָּ יְחַדָּ Ezr. 5 à verbo חָדָ in quibus 2. quiescit in י. In plurali יְחֵכוּן vel יְחֵכוּן

TERTIVS VERBORVM ordo, in quo prima quiescit.

PRÆTERITVM. Quiesc. א.

Passiu. *Actiu.*

אֲמַר אֲמָרַת אִתְאֲמַר אִתְאֲמָרַת
& אִתְאֲמַרְתְּ & אֲמַרְתְּ
אִתְאֲמַרֵת &c. אֲמַרֵת &c.

Benoni.

אָמַר
אָמְרִין אָמְרָא Componitur autē sic אָמְרַתְּ אָמְרַנָּא אָמְרִיתוּן אָמְרִינָן.

Peil.

אָמִיר אָמִירִין אָמִירָא אָמִירָן

Infinitiuus.

מֵימַר vel מֵאמַר & לְמֵימַר

Et sine Iod מֵמַר (Rabbinicè לוֹמַר, Auct. Ge. לִימָא, vt in quiescētibus Pe Iod לוֹכַח.

Imperatiuus.

אֱמַר אֱמַרִי אֱמַרְנָא

Secunda habet sæpe kibbuts אֱכֹל, & aliquando sere yel hiric אֱזֵל quod vertitur Ezr. 5. cum maccaph in segol אֲזַל.

[Auct. Gemaroth זַל זְלִי זְלֵנָא]

Futurum.

אֵמַר vel אֵימַר יֵאמַר תֵּאמַר תֵּאמַר תֵּאמְרִין
יֵימַר נֵאמַר תֵּאמְרוּן יֵאמְרִין תֵּאמְרֶן
& יֵילַף quidam putant יֵלַף scribendum. [Auct. Gemar. גִּימָא] Interdum א planè quiescit, vt Hebraicè Ier. 2. תֵּזְלִי.

Et cum kibbuts אֵכֹל & אֵיכֹל יֵיכֹל ab אָכַל Comedere. vt differat à אֵכֹל יָכֹל futuro, à יָכֹל posse.

QVIESCENTIA PE IOD.

Passiu. *Præteritum* *Actiu.*

& c. אִתְיְהַב אִתְיַהֲבַת יָהַב יַהֲבַת
Aliquando vertitur Iod יָהַבְתְּ יְהַבְתְּ
in Vau quiescens, vt יָקַר יַהֲבַת
יָהַבוּ יְהַבָא pro אִתּוֹתַב & יָתַב, אִתּוֹקַר יָהַבְתּוּן יְהַבְתֵּן
Cōmoratus est, quæ vox יְהַבְנָא
infrà capitur pro Restitutus est, responsum accepit.

Benoni.

יָהֵב יָהֲבִין מִתְיַהֲבִין מִתְיַהֲבַת
יָהֲבָא יָהֲבָן מִתְיַהֲבָא מִתְיַהֲבָן

Peil.

יָהִיב יָהִיבִין יָהִיבָא יָהִיבָן

Infinituus.

מִיהַב לְמִיהַב אִתְיְהָבָא לְאִתְיְהָבָא

Imperatiuus.

הַב הַבוּ אֶתְיְהַב אֶתְיְהַבוּ
הַבִי הַבְנָא אֶתְיְהַבִי אִתְיְהַבְנָא

Futurum.

אֵהַב יֵהַב &c. אֶתְיְהַב יְ תִ נִ יְהַב
אִיטַב יִיטַב יְ תִתְיְהַבוּן & יְהַבָן

PAEL nihil differt à perfectis. vt יַבֵּשׁ &c. יַבֵּשְׁתָּ אִתְיַבֵּשׁ. Et Dan. 6. legitur אִתְיַעֲטוּ quod est passiuæ vocis.

APHEL QVIESCENTIVM PE Aleph vel Iod. Quæ ab א incipiunt, sæpe in Vaf holem quiescūt הוֹכַר אֲבַד, אוֹשַׁר אֲשַׁר. Et Syriacè habent Iod mobile אֵיכֹל אֲכַל. Eadem ratione mutātur quæ à Iod incipiunt, vt הוֹדַע יְדַע, אוֹגַן יְגַן.

Præteritum.

הוֹסֵף הוֹסִפֶת הוֹסִפוּ הוֹסִפָא vel הוֹסֶפֶת
הוֹסֵפְתָּ הוֹסֵפְתְּ הוֹסֵפְתּוּן הוֹסֵפְתֵּן
הוֹסִפֶת הוֹסִפְנָא

Aliquando legitur Iod sere הֵיבֵל Ezr. 5. In vno א in Iod (vt quibusdam placet) migrat הֵימֵן pro הֶאֱמִין.

Benoni

Verba incipiētia à Iod, sæpissimè Nun per epenthesin sibi ascisciunt.

[Rabbini interdum ad hunc modum efferunt Infinit. לְשֵׁב, & sine punctis לישב לִלֵּךְ à לילך.]

Imperat.

רַע רַעִי רַעִי רַעְנָא

Futurum.

אֵרַע
יִרַע תִּרַע תִּרְעִין
נִרַע
יִרְעוּן תִּרְעוּן יִרְעָן תִּרְעָן

Sic à יְכֹל fit futurum אֵכֹל יֵכֹל.

Quædam in hoc ordine habent sere nōnunquam hiric יִתֵּב Dan. 7. à יתב Sedit.

PRÆTERIT. PASS.

אִתְיְרַע אִתְיְרַעַת vel אִתְיְרַעַת
&c. אִתְיְרַעְתָּ

Benoni.

מִתְיְרַע מִתְיְרַעִין
מִתְיְרַעָא מִתְיְרַעָן

Infinitiuus.

אִתְיְרָעָא

Imperatiuus.

אֶתְיְרַע אֶתְיְרַעוּ
אֶתְיְרַעִי אֶתְיְרַעְנָא

Futurum.

&c. אֶתְיְרַע

PAEL in hoc ordine planissima est, & paradigma perfectorum imitatur.

APHEL sæpe primam literam amittit, aliquando retinet.

PRÆTERITVM.

אַסֵּק אַסְקַת vel אַסְקַת אַסְקוּ אַסְקָא
אַסְקַתְּ אַסְקַתְּ אַסְקַתּוּן אַסְקַתֵּן
אַסְקַת אַסְקָנָא

נְחַת à אַחַת, יְמַף à אַקַף אַקְפַת.

BENONI.

מַסֵּק מַסְקִין מַסְקָא מַסְקָן

Legitur Esth. 4. מְחַנְזְקַת in regimine.

מַחַת מַקַף Ezr. 4. à נְחַת cum pathahh, nā ante ח puncta parua melius collocantur. Et expresso ח coniugationis מְהַחֲתִין reponentes, vel repositi. nam Benoni nihil differt interdum à Peil, quod analogicè habere solet pathahh sub secunda, vt מַקַף מַקְפִין Circundatæ. Deut. 3.

Infinitiuus.

לְאַסְקָא & in regimine לְאַנְזְקַת אַסְקָא

Imperatiuus.

אַסֵּק אַסְקִי אַסְקוּ אַסְקָנָא

Futurum.

אֶסֵּק תֵּסֵּק תֵּסֵּק תֵּסְקִין
נֵסֵּק יֵסֵּקוּן תֵּסְקוּן יֵסְקָן תֵּסְקָן

Inueniuntur quædam cum Nun radicali, vt תְּחַנְזְק Ezr. 4. vt Iob 15. וּתְחַנְפָּק vbi etiam ה coniugationis exprimitur.

Item Ezr. 4. תַּחַת reperitur; quod falsò pro passiuo accipit R. Salomoh.

PASSIVVM.

אַסֵּק אַסְקַת & אַסְקַת
אַסְקַתְּ
אַסְקַת
אַסְקוּ אַסְקָא
אַסְקַתּוּן אַסְקַתֵּן
אַסְקָנָא

Passiua nō reperiuntur, sed analogicè formari possunt מְקַף מְפַק מְסַק. Et אַחַת.

מְפַק vel מְנַפַּק [Auctores Gemaroth נְגוּרֵי נְטוּרֵי] Exod. 23. legitur cum א Mandea בְּמִפְקָא דְשַׁתָּא ἐν τῷ ἐξελθεῖν τὸν ἐνιαυτόν.

Imperatiuus.

פְּק sic חֵת חֵתוּ
פְּקוּ חֵתִי חֵתְנָא
טַר טַרִי
סַב סַבִי

Rarius Nun in Imperatiuo apparet.

Futurum.

אֶחַת vel אֵחַת
תִּחַת vel תֵּחַת יִחַת al. יֵחַת
תֵּחַת תֵּחַתִין
נֵחַת
יֵחַתוּן תֵּחַתוּן
יֵחַתָן תֵּחַתָן

Quædam etiam in fine habent sere אֶפֵּל & אֶנְתֵּן.

PRÆTERITVM PASS.

אִתְחַתַּת vel אִתְחַת
אִתְחַתְתָּ אִתְחַתְתְּ
אִתְחַתֵּת
אִתְחַתּוּ אִתְחַתָא
אִתְחַתְתּוּן אִתְחַתְתֵּן
אִתְחַתְנָא

Passiua vox rariùs perdit Nun, vt à נְסַח apud Dan. יִתְנְסַח legitur. Inuenitur maximè apud Auct. Gemaroth אִתְצַל pro אִתְנְצַל. אִתְפַּק אִתְפְּקַת & c.

Benoni.

מִתְחַת מִתְחַתִין
מִתְחָתָא מִתְחָתָן

Legitur 1 Reg. 10. מִתְפְּקִין.

Infinitiuus.

אִתְחָתָא לְאִתְחָתָא

Imperatiuus.

אִתְחַת אִתְחַתּוּ
אִתְחַתִי אִתְחַתְנָא

Futurum.

אֶתְחַת
יִתְחַת תִּתְחַת
תִּתְחַת תִּתְחַתִין
נִתְחַת
יִתְחַתּוּן תִּתְחַתּוּן
יִתְחַתָן תִּתְחַתָן

Quæ verè defectiua Iod sunt, Hebr. more vbique defectum Iod, per daghes in secunda positum supplerent, seruili litera præfixa, vt יְקַף quod in Cal non reperitur: in Hiphil אַקַף &c.

PERÆTERITVM ACTIV.

יְדַע יְדַעַת & יְדָעַת
יְדַעְתָּ יְדַעְתְּ
יְדַעַת
יְדָעוּ יְדָעָא
יְדָעְתּוּן יְדָעְתֵּן
יְדָעְנָא

Benoni.

יָדֵע vel יָדֵעַ יָדְעִין
יָדְעָא יָדְעָן

Componitur autem hoc modo:

יְדַעְנָא יְדַעְתְּ
יְדָעִינָן יְדָעִיתוּן

Fallitur Elias cum suis, qui יְדָעְנָא cum seua scribunt, nullum discrimen inter Præteritum & Benoni compositum facientes.

Peil.

יָדִיעַ יָדִיעִין
יָדִיעָא יָדִיעָן

Infinit.

מִדַּע & מִנְדַּע

Futurum.

אַתְקֵן vel אֶתְקֵן

יַתְקֵן תַּתְקֵן
תֵּתְקֵן תַּתְקֵנִין
נַתְקֵן
יַתְקְנִין תַּתְקְנוּן
יַתְקְנָן תַּתְקְנָן

Et vltima gutturali חער, אַצְמַח & אַקְטַר.

Veteres ה in medio seruant aliquando יְהַשְׁכַּל Dan.7. תְּהַשְׁכַּח Ezr.4.

Præteritum Pass.

הֻתְקַן vel אֻתְקַן אֻתְקַנַת
אֻתְקַנְתָּ אֻתְקַנְתְּ
אֻתְקַנִּית
אֻתְקַנּוּ אֻתְקַנָּא
אֻתְקַנְתּוּן אֻתְקַנְתֵּן
אֻתְקַנְּנָא

Si prima fuerit gutturalis, hæc est forma, חֻחְרַב חֻחְרַבְתְּ הֻחְרַבַת הֻחְרַבְּתִּ.

Dan.4. הֻתְקְנַת fortè pro הֻתְקְנַת, nisi tertiam personam esse malis.

Participium.

מְתְקַן

Secundum analogiam sic posset formari, vt vult Caninius, aliis refragantibus; cùm מַקְפָּן Circũdatæ, & מְחַחֲתִין Repositi, vt exponunt, voce passiua cum - sub מ reperiatur. Ezr.6. cum ח expresso pro מַחֲתִין.

Infinitiuus.

secundum analogiam אֻתְקְנָא

Imperatiuus.

Vox passiua hic non formatur.

Futurum.

Vox passiua sic posset formari:

יֻתְקַן אֻתְקַן

Est & CONIVGATIO similis Quadratæ, quam inclinare licebit, vt suprà Pael: nam ei vicina est.

Præteritum.

סוֹבֵל vel סוֹבֶל סוֹבַלְתָּ סוֹבַלְתְּ סוֹבֶלֶת סוֹבֶלֶת
סוֹבְלוּ סוֹבְלָא סוֹבַלְתּוּן סוֹבַלְתֵּן סוֹבְלָנָא

Et vltima gutturali חער, אוחַר & סוֹבַר.

Hithpael sic potest formari analogicè אִסְתּוֹבֵל.

Benoni.

מְסוֹבֵל vel מְסוֹבֶל &c. מְסוֹבְלִין

Paul.

מְסוֹבַל &c. מְסוֹבְלִין

Imperat. *Infinit.*

סוֹבֵל סוֹבְלוּ סוֹבְלָא בְּ כְּ לְ מִלְ

Futurum.

&c. vt suprà. יְסוֹבֵל אֲסוֹבֵל

SECVNDVS ORDO Verborum, quorum deficit prima litera radical. נ vel Iod.

Præteritum Actiuum.

נְפַק נְחַת vel נְחַת נְחַתַת
נְחַתְתָּ נְחַתְתְּ
נְחַתִּית
נְחַתוּ נְחַתָּא
נְחַתְתּוּן נְחַתְתֵּן
נְחַתְנָא

Benoni.

נָחֵת נָחְתִּין
נָחְתָּא נָחְתָּן

Infinitiuus.

מִחַת vel מֵחַת בְּכֻלְּ מִלְּ מִחַת

אִתְפַּלְגוּ אִתְפַּלְגָא
אִתְפַּלְגְּתוּן אִתְפַּלְגְּתֵן
אִתְפַּלְגְּנָא

Hæc coniugatio differt ab Ithpeal Cal, quòd hæc sit affecta daghes, præcedente pathahh, illa leuis. Dicitur אִתְקְטֵל & אִתְקַטֵּל. [b]Et vltima ר scribitur cum ּ. אִתְקַטֶּרֶת. Hic habet locum metathesis suprà dicta in Ithpeal, vt אִזְדַּמֵּן &c.

PARTICIPIVM.

מִתְפַּלַּג מִתְפַּלְּגִין
מִתְפַּלְּגָא מִתְפַּלְּגָן

Inuenitur interdum retinere א. מִשְׁתַּכַּל Dan.7.

INFINITIVVS.

אִתְפַּלְּגָא לְאִתְפַּלְּגָא

[Auctorib. Gemaroth אַפְלוּגֵי לְאַפְלוּגֵי]

IMPERATIVVS.

אֶתְפַּלַּג אֶתְפַּלְּגוּ
אֶתְפַּלְּגִי אֶתְפַּלְּגָא

FVTVRVM.

אֶתְפַּלַּג

יִתְפַּלַּג תִּתְפַּלַּג
תִּתְפַּלַּג תִּתְפַּלְּגִין

נִתְפַּלַּג

יִתְפַּלְּגוּן תִּתְפַּלְּגוּן
יִתְפַּלְּגָן תִּתְפַּלְּגָן

CONIVGATIO אַפְעֵל transitiua, vt Hiphil Hebræorum.

PRÆTERITVM ACTIV.

אַתְקֵן אַתְקַנַת & אַתְקְנַת
אַתְקַנְתָּ אַתְקַנְתְּ
אַתְקַנִּית & אַתְקְנִית
אַתְקְנוּ אַתְקְנָא
אַתְקַנְתּוּן אַתְקַנְתֵּן
אַתְקַנְּנָא

In Daniele ה interdum ponitur pro א.

Duo sunt, iuxta sententiam quorundam, apud Hebræos huiusmodi, cum א pro אַבְרֵךְ ה Pone genu. Gen.41. & אֶגְאַלְתִּי Inquinaui. Isa.63.

Ain desinet in pathahh, si Lamed sit חער. אַצְלַח אִשְׁכַּחַת Daniel.2. inuenitur pro אַשְׁכְּחַת, quod fit fortè propter gutturalem. Legitur Danielis 7. hoc modo חֲחֲנוּ forma Hebraica sub literis prioribus.

PARTICIP. BENONI.

מַתְקֵן מַתְקְנִין
מַתְקְנָא מַתְקְנָן

Exprimitur interdum ה coniugationis מְהַקְרְבִין Ezr.6. מְחַחְצָפָה Dan.2.

Cùm vltima est חע & ר, secunda radic. habet pathahh, vt מַצְלַח.

PAVL.

מִתְקַן מַתְקְנִין &c. vt Benoni.

Interdum confunditur cum Benoni, vt in Piel מַכְסֵף Confusus. Psal.74. quod tamẽ in Nebiensi scribitur מְכַסֵּף Ithpael.

[Auctoribus Gem. אַשְׁכּוֹחֵי אַתְקוּנֵי אַגְמוּרֵי]

INFINITIVVS.

אַתְקָנָא לְאַתְקָנָא
חַשְׁלָמָה לְאַשְׁלָמָה

Et in constructione א vertitur in ת, לְאַנְזָקַת מַלְכִין Ezr. 4. Inuenitur Infinitiuus cum מ more Syrorum לְמַשְׁמָעָא.

IMPERATIVVS.

אַתְקֵן אַתְקְנוּ
אַבְרֵךְ de quo suprà.
אַתְקְנִי אַתְקְנָא

Et interdum cum נ אַנְהֲרִין Præluce.

III. CONIVGATIO quæ dicitur PAEL.

Hic fiunt actiua quæ erant in Cal neutra. Sunt tamen sub hac forma neutra, vt חַלַּד &c. Cùm media est gutturalis vel ר, tunc - plerumq. mutatur in ַ, vt apud Hebræos Piel.

PRÆTERIT.

פַּלַּג פַּלַּגַת & פַּלְּגַת
פַּלַּגְתָּ vel פַּלַּגְתְּ
פַּלַּגִּת &
פַּלְּגִת
פַּלְּגוּ פַּלְּגָא
פַּלַּגְתּוּן פַּלַּגְתֵּן
פַּלְּגָנָא

Tertia persona masc. interdũ est cum sere vel pathahh, maximè cùm Lamed est חער, פַּעַל vel פַּעֵל. Femin. habet tum geminum segol, cùm vltima est ר, קַטֶּרֶת. Et interdum hiric vel sere sub secunda, פַּלַּגַת & פַּלְּגַת. sic & primam personam inuenias.

PARTICIPIVM vtrumque.

מְפַלַּג מְפַלְּגִין
מְפַלְּגָא מְפַלְּגָן

Sed ponitur frequentiùs in passiuo pathahh sub secunda מְבָרַךְ id est, Benedictus. cæteræ voces eædem. itaque iudicio opus est, sitne מְבָרְכִין Benedicentes, an benedicti. Inuenitur fœmin. emphaticum Daniel.2. מְסַתְּרָתָא Occulta. מ nunquam deperditur, vt quidá putant: nam סַבְּרֵי quod in nonnullis codicibus malè scribitur, est Benoni Cal סָבְרֵי, vt rectè habent alij codices. Componitur autem hoc modo:

מְפַלְּגָנָא מְפַלַּגַת
מְפַלְּגִין מְפַלְּגִיתוּן

INFINITIVVS.

פַּלָּגָא בְּכֻלְּ פַּלָּגָא

Cum affixis mutatur in ות, vt לְפַלְּגוּתֵה.

Interdum מ præfigitur, maximè in Hagiographis:

מְבַשְּׂרָא לְמִקְבָּלָא

Legitur & sine א, sed rariùs שלח. Genes.8.

[Auctorib. Gemaroth פַּלּוּגֵי לְפַלּוּגֵי]

IMPERATIVVS.

פַּלַּג פַּלְּגוּ
פַּלְּגִי פַּלְּגָא

Et si vltima sit חער, שַׁבַּח פַּשַּׁר.

FVTVRVM.

אֲפַלַּג

יְפַלַּג תִּפַּלַּג
תְּפַלְּגִין

נְפַלַּג

יְפַלְּגוּן תְּפַלְּגוּן
יְפַלְּגָן תְּפַלְּגָן

Et vltima gutturali חער, in fine pathahh אֲקַטַּר Ligabo.

א אית interdum inuenitur cum ַ & ָ וְאֵבַדַּר vel וְאֵבַדַּר, vt apud Hebræos legitur אֶזְרָה & אֶכְעָר, non autem וְאֵבַדַּר, vt perperam antea scribebant. nam Iod ostendit in hac persona, & alibi ַ vel ָ quæ puncta inter se facilè permutantur.

Prima est interdum cum א paragogico, sed rariùs, נְשַׁבְּחָא.

PASSIVA אִתְפַּעַל.

אִתְפַּלַּג [a] אִתְפַּלְּגַת [b]

[a]Inuenitur cum ה loco א.

אִתְפַּלְּגְתָּ אִתְפַּלְּגִת

CONIVGATIO QVÆ VOCATVR אִתְפְּעַל.

Præterit.

אִתְכְּתַב אִתְכְּתַבְתְּ & תְּ אִתְכְּתַבְתִּ אִתְכְּתַבְתָּ אִתְכְּתַבְרַת

אִתְכְּתַבוּ אִתְכְּתַבְתָּן אִתְכְּתַבְתֵּן אִתְכְּתַבְנָא אִתְכְּתַבְנָא

Legitur א cum ̈ vt Dan.7. אִתְעַמַּרָה, vt apud Syros qui ſegol gaudent. Eiuſmodi inueniuntur in Hebr. cum א, אִתְחַבַּר אִשְׁתּוֹלִי. Femin. cùm vltima eſt ר ſic ſcribitur אִתְגְּזַרַת Dan.2. Sæpè ת cadere ſolet, ac tum præcipuè cùm Pe fuerit דטת euphoniæ cauſa: vt אִטְבַּע pro אִתְטְבַּע, אִתְבַּר & אִדְבַּר, ſic אִכְתַּב pro אִתְכְּתַב, & אִבְגַּד pro אִתְבְּגַד & infinita alia.

Prima plural. vt apud Syros, etiam terminatur in An, vt Pſal. 125. אִשְׁתַּזְבְּנָן.

Falluntur qui dicunt, Niphal Hebræũ in Chaldaiſmo interdum reperiri: nam Malach. 2. נִשְׁמַר quod in Venetianis Bibliis perperam ſcribitur, in manuſcripto Hiſp. eſt נִשְׁמַר prima perſona futuri.

Non eſt ſilentio prætereundum, Iod paſſim in manuſcripto codic. Hiſp. & in editione Complut. ſcribi pro א indifferenter, יִתְגְּלִי pro אִתְגְּלִי, ita vt ſæpiſſimè præterita à futuris diſcerni nequeant. quod ideo factum eſſe creditur, quòd ſint qui eodem modo efferant אִפְקוֹד & יִפְקוֹד.

BENONI.

מִתְכְּתַב מִתְכַּתְּבִין מִתְכַּתְּבָא מִתְכַּתְּבָן

Quædam reperiuntur, ſed pauca admodum, א præteriti retinere pro מ, vt אִטְמַרָא in Iob, niſi ſit error librariorum. Eliditur ſæpe ת vt מִכְּתַב.

INFINITIVVS.

אִתְכְּתָבָא בְּכָל אִתְכְּתָבָא מִלְּאִתְכְּתָבָא

Duo reperiuntur in impreſſis libris ſine paragoge א contra normam, אִתְפְּרַע & אִתְכְּפַר, quæ in manuſcriptis ſcribuntur cum א. Inuenitur etiam cum מ loco א Syrorum more, Pſalm.118. לְמִתְרְחָצָא & alibi.

[Auctores Gemaroth אִכְתּוֹבִי].

IMPERATIVVS.

אִתְכְּתַב אִתְכְּתַבוּ אִתְכְּתַבִי אִתְכְּתַבְנָא

Et amoto ת, אִכְתַּב vnde in Euangelio אִפְתַּח pro אִתְפְּתַח. Solet ſub א ſcribi ſegol, ad differentiam præteriti.

FVTVRVM.

אִתְכְּתַב

יִתְכְּתַב תִּתְכְּתַב תִּתְכַּתְּבִין

נִתְכְּתַב

יִתְכַּתְּבוּן תִּתְכַּתְּבוּן יִתְכַּתְּבָן תִּתְכַּתְּבָן

Legitur cum hiric vel ſere ſub ſecunda, אֶתְעַבַּר & אֶשְׁתְּבַק. Et ſine ת אִכְתַּב.

Non eſt neceſſe monere, mutationem & tranſpoſitionem quæ Hebraicè fit, vbi Pe eſt vna ex literis דשמץ fieri & Chaldaicè. Huius coniugationis verba interdum regunt accuſatiuum.

III. CON-

verbis incipientibus à conſonante. Inuenitur cum ſurec ſiue potiùs kibbuts poſt ſecundam, לְמִעְבַּר. Additur etiam interdum ה paragogicon לְמִטְעַרָא Pſal.118.

Illa autem quæ veniunt in ות, videntur potiùs eſſe nomina; קִטְלוּת. Vtrãque formã infinitiui Chaldaici in Hebrẹo cõtextu ob linguarum vicinitatem reperias לְמִקְרָא Ad conuocandum. לְמַסַּע Ad proficiſcendum. per pathahh, ob duorum punctorum hiric & pathah affinitatem. item אִתְחַבְּרוּת Dan.11. Coniungi, ſeu coniunctio.

[Auctores Gemaroth frequẽtiſſimè eam formam vſurpant, quæ more Hebraico formatur, accedente in fine Iod, hoc modo כְּתוֹבֵי לְכְתוֹבֵי] ad quam formã quidam illud לְשַׁרְשׁוֹ Ad eradicandum, id eſt, exilium, etſi in hiric deſinat, referunt: & Nehem.13. עַל נְאָלֵי.

IMPERATIVVS.

Maſcul.

כְּתָב כְּתֻבוּ כְּתֻב כְּתֻבוּ כְּתֹב כְּתֻבוּ & interdũ

Femin.

כְּתָבִי כְּתָבְנָא & per paragogen כְּתֻבִין

Imperatiuus habet tres formas, vt vides. Et cùm prima eſt gutturalis, ſic ſcribitur עֲבַר, pro quo malè ſcribebatur עִיבַר; Iod enim ſine punctis ̈ vel ̈ & interdum ſeua indicat.

Antea ſcribebatur כְּתוֹב כְּתוּבוּ ſed kibbuts Chaldæis hîc & in futuro eſt magis peculiare.

Inuenitur feminin. plurale ſine Nun שְׁמַעָא Audite. Iſa.9.

FVTVRVM.

Singulare.

אֶכְתֻּב 1. perſona.

3. femin. תִּכְתֻּב יִכְתֻּב 3. maſculi.

2. femin. תִּכְתֻּבִי תִּכְתֻּב 2. maſculi.

Plural.

נִכְתֻּב 1. perſona.

2. maſ. תִּכְתֻּבוּן יִכְתֻּבוּן 3. m.

2. fem. תִּכְתֻּבָן יִכְתֻּבָן 3. f. †

Triplicem habet formam, vt אֶעְבֹּד יַעְבֹּד & יֶעֱבַד תַּעְבַּד &c. Et אֶפְעַל præſertim vbi ſecunda aut tertia eſt gutturalis.

Prima perſona vtriuſque numeri rariſſimè cum א paragogico reperitur: אֶקְטְלָא נִקְטְלָא.

In tertiis perſonis Syri vtuntur נ pro Iod: dicunt enim נִקְטוֹל pro יִקְטוֹל; vt paſſim in Prouerbiis, quæ merè Syriaca lingua conſcripta ſunt, perſpicere licet.

Secunda femin. ſingul. inuenitur cum Nun paragogico.

Tertia & ſecunda plural. maſc. Nun abiiciunt; וְאַבְדוּ Ier.10. ℣. 11. qui ſolus in toto Ieremia eſt Chaldaicus; vbi pathah ponitur pro ſcheua.

Cum gutturali ſic poſſunt mutari, vt Ezr.4.& 6. תַּעְבְּדוּן & תַּעְבְּרוּן. † Hic plus habes vnam perſonã, quàm in Hebræo, nec mirum videri debet, quòd hæc perſona cum Iod ſcribatur, cùm apud Hebræos ter occurrat tertia perſona per Iod, vt Maſſoritæ annotarunt. Gen.30. וַיַּחַמְנָה 1.Sam.6. וַיְשַׁרְנָה & Dan. 8. יַעֲמֹדְנָה, quæ tria Androgyna appellarunt: quæ quidẽ perſona interdum ad mares pertinet.

Si vltima fuerit gutturalis, vel ר, ſcribetur cum pathahh ſub ſecunda: אָמַר יַרֵעַ quod poteſt dilatari יַרֵעַ.

Verba autem quæ holem poſt ſecundam habent, formant Benoni etiam per ו, vt חָרוֹב, vel חָרוּב vt alij ſcribunt. Idem in aliis obſeruatur פָּרוּק Redimens vel redemptor, קָטוֹל Interficiens vel interfector. quæ videri poſſint magis nomina Toarim.

Inuenitur etiam femin. (vt apud Syros) cum ת, maximè in pauſa, vt 2 Reg. 4. מַלְכַת Regnans; & Gen.16. vt alij habent codic. עָרְקַת Fugiens. Item plurale cum ̈ legitur Dan.5. חַשְׁחִין פַּרְסִין & חַשְׁחִין Ezr.6. Vox femin. plur. pro maſculina ſæpiùs in hac lingua ſumitur.

Porrò formæ Hebraicæ in Chaldaiſmo reperiuntur, vt רוֹכֵב Equitans, pro רַכֵּב. אֲנוּס pro אָנוּס Vi oppreſſus. &c. quod etiam in aliis modis obſeruatur.

BENONI componitur cum pronominibus primæ & ſecundę perſonæ maſcul. אָנָן אֲנָא & אָתוּן אַתְּ prima litera reſecta hoc modo:

Tu ſcribens.	Ego ſcribens.
כָּתְבַתְּ	כָּתְבְנָא
Vos ſcribentes.	Nos ſcribentes.
כָּתְבִיתוּן	כָּתְבִינָן

Rabbini hanc rationem componendi videntur voluiſſe imitari, cùm dicunt מְקַבְּלִנִי Edoctus ſum à maioribus. Auctores Gemaroth reſecant Nun tertiæ & ſecundæ כָּתְבִי & כָּתְבִיתוּ.

Apud Hebrẹos eiuſmodi inueniuntur, vt וַיֹּלַדְתְּ Iud.13. & ſimilia quædam.

פְּעִיל Participium paſſiuum.

Maſcul.

כְּתִיב כְּתִיבִין כְּתִיבָא כְּתִיבָא

Femin.

כְּתִיבָן כְּתִיבָא כְּתִיבְתָּא כְּתִיבְתָּא

Eo modo, quo Benoni, componitur.

Tu ſcriptus.	Scriptus ego.
כְּתִיבַתְּ	כְּתִיבְנָא
Vos ſcripti.	Nos ſcripti.
כְּתִיבִיתוּן	כְּתִיבִינָן

Ab hoc verò participio paſſiuo formatur coniugatio Peil, quæ tantùm in præterito eſt in vſu, idque in verbis perfectis.

כְּתִיב כְּתִיבַת כְּתִיבַתְּ & תְּ כְּתִיבַתְּ כְּתִיבַת

כְּתִיבוּ כְּתִיבָא כְּתִיבוּתוּן כְּתִיבְתֵּן כְּתִיבְנָא

Exemplum habes Dan.5. idq; cum א paragogico. תְּקִילְתָּא.

INFINITIVVS.

מִכְּתַב

Et cum literis בְּמִכְּתַב כְּמִכְּתַב בְּכָל לְמִכְּתַב

מ nunquam accedit niſi cum ל,

מִלְּמִכְּתַב

מ ſemper infinitiuis Cal præponitur: duo tamen ſunt in Daniele & Ezra ſine מ, לְהֲוָא & לְבְנָא, ſed hæc pertinent ad Quieſcentia Lamed. Quòd verò quidam שְׁמָעָא & הֲלָכָא inter Infinitiua numerant, credo שְׁמָעָא eſſe nomẽ pro Græco ἀκοή, & pro הֲלָכָא ſcribendum הֲלָכָא.

Si prima fuerit חע, primum punctum eſt ſegol: מֶעְבַּר quo quidem puncto vtuntur Syri ſub literis בכלם & אותן, in aliis

GRAMMATICA CHALDÆA.

I. ORDO.

PRIMA coniugatio Cal verborum perfectorum tres habet formas, פָּעַל vt שְׁפַר : פָּעַל vel פָּעַל vt חֲקַל , סְגַד : & פָּעוֹל vt דְּמוֹך.

PRÆTERITVM.

Singul.

Fem. 3. perf. כְּתָבַת — כְּתַב Masc. singul. 3. person.

2 כְּתַבְתְּ & כְּתַבְתִּ 2

Com. mun. 1. כְּתָבֵת

Plural.

3. commun. כְּתָבוּ

2. fem. כְּתַבְתֵּן — כְּתַבְתּוּן 2. mas.

commun. כְּתַבְנוּ

Tertia singul. femin. si vltima fuerit ר, formam habet פְּעֶלֶת vt אֲמֶרֶת Gen. 16. Si ח, פְּעַלַת vt מְנַעַת , quanquam Syri vnicam formam retinent מְנַעַת. Si prima fuerit gutturalis , פְּעֶלֶת , vt אֲבֶלֶת. & aliquando פְּעַלַת , vt נֶפְקַת , & præcipuè cùm secunda est gutturalis , vt נֶחְתַת. Et prima פְּעֶלֶת vt אֲמֶרֶת. Verba quæ veniunt à פָּעַל,possunt formare tertiam personam vtriusque numeri , & primam singularẽ, hoc modo , קְרֵבַת קְרֵבוּ קְרֵבָא , vel קְרֵבַת &c. quia בְּטֵלַת Cessauit, Ezræ 4. inuenitur. Nam fere & hiric, atque etiam segol, puncta sunt affinia , sæpeque inter se permutantur: dicimus enim קְרֵבְתּוּן, & קְרֵבְרוּן, vbi seua post seri quiescit , contra Hebraicæ linguæ canones , qui non vsqueadeò accuratè in Chaldaismo obseruantur. Alij tamen malunt in hujusmodi personis pro sere , segol scribere , קְרֵבְתּוּן. Sic aliâs in regulas scripturæ Hebraicæ peccat Chaldaismus , vt in כְּתָבוּ & in aliis similibus personis videre est , etsi cum ־, sed rariùs,inuenias. Ita חֲרוּבְתּוּן cum seua quiescente diceretur à חֲרוֹב חֲרוֹבַת &c.

Secunda mascul. interdum habet א ociosum, vt יְדַעְתָּא. Dan.4. Auctores Gemaroth primam singularem in Iod finiunt מְשַׁחִי , sed accedente affixo redit מְשַׁחְתֵּה,ת, & הַדְרִי Redij,vt vult Elias. sed verus vsus Danielis est נְטֵרַת כְּתֶבֶת , vt Iod in כְּתָבִית (vt scripserunt hactenus) sere indicet.

Tertiis personis plural. additur sæpe paragoge Nun עֲבַרָן עֲבַרוּן.

Interdum prima pluralis hoc modo inuenitur אֲכַלְנָן אֲכַלְן.

BENONI.

Plural. masc. Singul.

כָּתְבִין — כָּתֵב

כָּתְבָא emphaticè

FEMIN.

כָּתְבָן — כָּתְבָא

כָּתְבָתָא — כָּתְבָתָא

כָּתְבָתָא vel potiùs

Neutra sæpè habent hiric, רָלֵק Dan.7. נָחֵת & יָכֵל 3. cap. & יָתֵב, quæ possunt vbique hiric retinere, vt יָתֵב יָתְבִין, יָתְבָא, sed familiarius est seua : יָתְבִין. Et certè puto in istis olim , cùm sine punctis scriberetur, Iod sæpiùs fuisse expressum , vt seua indicaret ; maximè cùm in exemplaribus tum manuscriptis , tum impressis , modò omissum , modò expressum, infinitis locis obseruetur.

 Si vl-

pro אוֹקִים Constituit] inter quæ videtur numerandum illud Prouerb. קָאֵי Stans, pro קָאֵם, licet in Complutensi codice sit integre scriptum.

Porrò Hebraica in Chaldaica hoc modo transeunt :

ב transit in פ vt פַּרְזֶל בַּרְזֶל Ferrũ. Dan.2.

ר in ט vt טִיבָה רִבָּה vel טֵבָה Rumor.

ז in ר vt דְּרַב זְהַב Aurum.

מִזְבַּח , מַרְבַּח Altare. vbi obiter obseruabis pro hiric sub מ heemanti ferè pathahh substitui מִגְדָּל , מַגְדָּל Turris, vnde Maria Magdalene.

מִקְדַּשׁ מִקְדָּשׁ Sanctuarium.

מִדְבַּר מִדְבָּר Desertum. &c.

Sed punctorum permutationem ex verborum & nominum formis infrà cognosces.

כ in ק vt קְפַל כָּפַל Conduplicauit,complicuit. id auctoribus Gemaroth freque- (tius.

ל in ר vt אַרְמְלָה אַלְמָנָה Vidua.

ם in ן vt מַלְכִין מְלָכִים Reges.

ס in ש vt כְּנַשׁ כָּנַס Collegit.

צ in ט vt וְצַט יַעַץ Consuluit.

ץ in ע vt אֲרַע אֶרֶץ Terra. עָאן צאן Ouis. עֲמַר צֶמֶר Lana.

ש in ס vt סְמַר שָׁמַר Custodiuit. Sic עַסְרָא עֲשָׂרָה Decem , quanquam & עַשְׂרָא dicitur.

ש in ט vt קְטַר קָשַׁר Ligauit.

ש in ת vt תְּלַת שָׁלֹשׁ tres vel tria. & tamen pro שֵׁשׁ dicunt שֵׁת vel שֵׁת Sex.

ת in ט vt טְעַה תָּעָה Errauit : quanquam etiam תְּעָה inuenitur.

Sed non est omittendum , aliquando ad mutationem accedere metathesin.

ר post ע תְּרַע שַׁעַר pro תְּעַר.

ק post ע עָק קָץ pro קָע.

כ post ר רְכִבִין בִּרְכַיִם pro בְּרְכִין.

ת post כ נְכַת נָשַׁךְ pro נְתַך.

ל post ק חֲקַל חֵלֶק pro חֲקַל.

Nec illud prætereundum , Chaldæis & Syris familiare esse , addita vna atque altera litera primitiuis ,verba plurium literarum formare. vt à עֲבַד fit שַׁעְבַּד , à חָלַף שַׁחֲלַף , à שְׁבַר בְּחַר , à אִשְׁתְּמוֹדַע יְדַע.

E literis verò Chaldaicis quænam radicales, quænam seruiles vocentur , post tractationem nominum agemus.

TRES partes orationis sunt Chaldæis , sicut Hebræis: Verbum , Nomen, & מִלָּה. A Verbo autem exordium sumemus.

VERBORVM ordines sunt octo. Ad primum referuntur Perfecta , quorum tres literæ radicis perpetuò apparent. Ad secundum,Defectiua Pe Nun & Iod יְכֵל יָכֹל יָטַר נָטַר. Ad III. Quiescentia Pe Aleph vel Iod. אִירַת יָרַת אֶכַל אָכַל. Ad IIII. Quiescent. Ain Vaf , קָם תָּב. Quintus cõtinet Quiescentia Lamed Aleph vel ה vel Iod , קְרָא בְּנָה חֲדִי. Sextus Duplicantia קַץ à קְצַץ. Septimus Composita מִתֵּי & אֲתֵא אֲתָה יְצָא נְפָא. Postremus verba quatuor aut quinque literarum , שַׁלְחִי פַּרְנֵס.

CHALDÆORVM libri sacri , quotquot saltem ad hanc vsque diem in nostras manus venerunt, Hebraicis literis & vocalibus conscripti sunt. Nam cùm ob varias rerum & regnorum mutationes , Chaldææ linguæ(vel, si mauis illam cum ipsis Bibliis & Hebræis doctoribus Aramæam , sub quo nomine & Babylonicã & Syriacam comprehendunt, appellare) characteres seu typi in vsu esse desiissent ;illi qui literarum monumentis sua scripta mandarunt , eaque posteritati postea prodiderunt , Hebraicis vsi sunt typis, eisque puncta , quæ vice vocalium Hebræis sunt , accommodarunt. Cui quidem rei argumento esse possunt aliquot capita apud Danielem & Ezram Chaldaicè conscripta; ad quorum normam has breuissimas Grammaticæ tabulas retulimus , easque in gratiam eorum qui huic studio sunt dediti, exhibemus,vt quibus in rebus hæc lingua ab Hebræa differat, à quouis animaduerti possit.

Itaque LITERÆ & PVNCTA Chaldæis sunt totidem , quot & Hebræis.

Verùm Chaldaica , linguæ Hebraicæ dialectus eam ob causam non immeritò dici potest ; quòd cũ illa multis in rebus conueniat ; totumque illud discrimen, quod est inter vtramque , consistat in Chaldaicis dictionibus , quæ ex Hebræis fontibus emanarunt : excipio tamen eas voces quarum proprietatem sibi ipsa suo veluti iure vendicat , ac eas etiam quas à peregrinis linguis in proprium vsum deriuauit. Vtriusque autem linguæ affinitas primùm ostenditur literarum & vocalium permutatione. Nam literæ אהוי cùm Hebraicè inter se permutẽtur,nihil mirum videri debet , si hîc idem committatur. Quiescentia Lamed א , ה , & Iod, passim hîc confundi cernas : vt הֲוָה Fuit, חֲדָה vel חֲדִי Lætatus est. Et in permutatione dictionũ ex Hebr. in Chald. א in Iod, vt שְׁיוֹל שְׁאוֹל Sepulchrum. Nam vbi quiescunt in sere , passim apud Syros esset Iod, vbi Babylonicè א , vt רֵאש & רֵיש Caput , מֵאמַר & מֵימַר Dicere & dictum. Pro feminino ה Chaldaicè est א in fine, & ferè aliâs vbi Hebraicè esset ה , vt in Hiphil & Hithpael. quod quidem ה in fine cùm alterum א præcedit , posteriore loco retinetur, נְבוּאָה Prophetia, perinde Chaldaicè vt Hebraicè. א & ע inter se permutantur , vt אֲרַע & עֲרַע Occurrit, contigit. [& pro עֲרָא , אֲרָא apud auctores Gemaroth.] Item ח & ע, חֲסִין & עֲסִין Robustus. quæ interdum etiam eliduntur: תְּרֵיסַר pro תְּרֵי עֲסַר,& תַּתָּא pro תַּחֲתָא,pro quo etiam תְּאַתָּא dicitur. [קְטוֹעַ פְּסִי פִּשֵׁעַ שֵׁב שֶׁבַע] Illi enim solent illas literas ita absorbere,vt nullum aliquando appareat vestigium. quæ quidem elisio fit etiam in aliis literis , vt pro שַׁבְּרַת dicunt שַׁבָּא. atque in dictione בֵּי pro בֵּית [& apud auctores Gemaroth אֵמַר pro אֵימָא dicito. אוֹקִי

quas mirificè & sagaci quodam ingenio conquisiuit, animaduersionibus, hæsitantes nonnunquam confirmauit. Tantumque negotij nobis exhibuit & librorum diuersitas, & eorundem confusio, vt difficile fuerit, omnia loca restituere. proinde non dubitamus quin (maximè circa postremam libri partem) ob temporis breuitatem, multa nos quoq. præterierint atq. fugerint. Quamobrem si quæ sint errata in hoc opere, vt quidem aliqua esse possunt, meminerit beneuolus lector, nihil esse ex omni parte beatum, nec vnius hominis esse, præsertim mediocriter eruditi, & in laboribus alienis religiosissimi, vel Theseo adiutore, omnes omnium etiam doctissimorum virorum lapsus deprehendere atque corrigere. Cæterùm his omnibus, nos priuatis lucubrationibus nostris, multa partim ex nouo Testamento Syriaco, partim ex rituali libro Seueri Patriarchæ desumpta nomina, radicesque merè Syriacas; multa quoque ex veterum Iudæorum Commentariis recèns eruta vocabula addidimus. Adeò vt hoc citra iactantiam affirmare ausim, à me scilicet, præter alios omnes, qui huic rei manum olim admouerunt, plusquàm media parte auctum fuisse ac locupletatum, quod nunc emittimus, Dictionarium. Ne quid præterea remoraretur studiosos, quominùs tàm Hebræorum, quàm Chaldæorum glossemata, variosque tractatus euoluerent, omnes ferme quibus Doctores vtuntur, passim collegimus abbreuiationes, à Iudæis vel נוטריקון vel ראשי תיבות id est, Capita dictionum, appellatas. Eas autem pro maxima parte ac verbum de verbo transcripsimus ex libello illo, quem quidam cùm adhuc esset superstes, in celeberrima Parisiensi schola linguæ sanctæ Regius Professor, huic argumento dicauerat. Nec parum etiam in hoc negotio adiuti fuimus, Aria præstantissime, Aduersariis tuis & doctissimis lucubrationibus, quas pro synceritate, ingenuoque animi tui candore vltrò nobis obtulisti, statim atque instituti nostri factus es certior. Quo quidem vnico facto, vt omittam infinita tua erga me beneficia, iure certè tuo, hic meus labor tibi offerre sese videtur. Quapropter cùm apud Plantinum typographorum nostræ ætatis principē Antuerpiæ agens, hoc Dictionariū concinnare cœpissem, multisq. emendatissimis exemplaribus ad eam rem, tū tua summa prouidentia, tum etiā incredibili Plantini diligentia vndiq. conquisitis, perfecissem, nullus alius mihi occurrit in tanta doctorū turba, cui meritò illud potiùs, quàm præclaro & nobili Benedicti Ariæ Montani nomini nuncupare deberem: æquum enim iudicabam, quandoquidem vt præcipuum opus est Regiæ & Catholicæ maiestatis perfectum magnificentia, ita etiam ei meritò consecratum; sic oportere me hosce meos labores tibi præsertim dedicare; siquidem in hoc tuo beneficio mecum quampræclarè agitur, quòd tam laudabili & magnifico apparatui adiunguntur. Hos igitur, qualescunque sint, benignè recipe, in testimonium perpetuæ erga te Fabricij tui obseruantiæ. id quod, si, vti spero, feceris, me ad maiora è repub. Christiana aggredienda atque persoluenda alacriorem promptioremque efficies. Nam si clementissimus Deus vitam mihi adhuc ad aliquot annos prorogauerit, dabo operam, vt Arabici quoque idiomatis non aspernanda iaciam fundamenta, quo tandem illius linguæ, cuius ferè per totum orbem terrarum patet vsus, amplissimum extruatur ædificium. Iam in hunc finem dictionum satis magnam copiam collegi. Restat vt, si quando alteram huius operis editionem conficere detur, Alphabetica serie à nobis iterum describantur: Arabicum enim Dictionariolum, ex quo illas desumpsimus, ordine quidem Alphabetico, sed Latinorum more, sic vt voces Latinæ præcedant, Arabicæ subsequantur, olim ab Hispano quodam conscriptum fuit. Illud autem indagine summa conquirendorum vndique veterum librorum comparatum est, & depositi instar fidei Andreæ Masij Theologi ac Iureconsulti, viri profectò doctissimi, ac in peregrinis linguis exercitatissimi, commissum. quod quidem Dictionariolum prædictus Masius lubens nobis dedit commodatò. Vale, vir ornatissime, & eum qui excellentes & egregias animi tui dotes suspicit & vnicè amplectitur, amare pergas.

Falesiæ in musæolo nostro, die XII. Augusti, Anno LXXI.

fuisse. Stella enim quæ proximam sub Sole occupat sphæram, φωσφόρος Græcis dicta, idem planè sonat atque Hebræis נֹגַהּ, Babyloniis verò נוגהא, id est, Lucifer, siue rutilans. Verumenimuerò tam altas radices in corda hominum (maximè principum qui rerum potiti sunt, antequam Euangelij iubar aureos splendoris sui radios in totum orbem terrarum dispersisset) egit ambitio, vt primorum monumenta postremi semper conati sint interuertere, atque prorsus delere, quò facilius proprij nominis famam fumiumue, deleta priorum memoria, posteritati propagarent. Non secus atque in initiatione noui cuiusdam principis fieri cernimus, vndique scilicet alterius mortui principis numismata colligi atque corradi, vt illis demum in fornacem simul conflatis, postmodum singulatim inaugurati principis nomine obsignentur, expressamque ipsius imaginem referant & symbolum. Hoc modo factum est, vt quæcunque nugaces Græci de rebus diuinis & humanis, cælestibus & terrenis, à veteribus Iudæis & Chaldæis didicerant, in fabulas, & prodigiosa quædam commenta subdolo ingenio commutarint, ne ab aliis vicinis populis ingratitudinis turpissimoque furti crimine conuicti, quasi graculi quidam cæterarum auium plumis exuti exsibilarentur & exploderentur. Vnde apparet verissimum illud esse quod Clemens Alexandrinus in Stromatis, Eusebius in libris De præparatione Euangelica, Atticus Platonicus, Aristobulus, multique alij auctores grauissimi probant, gentiles videlicet, vt Aegyptij, Persæ, Indi, Arabes, Græci, veteresque tam Galli quàm Etrusci populi, si quæ habuerunt, vel de rerum naturæ causis egregia dogmata, vel de religione mysteria, à Iudæis & Chaldæis omnia vsurpasse. In cuius rei testimonium innumera penè exempla indiciaque certissima possem adducere, ni præsentis instituti leges & epistolæ fines prætergredi vererer. Porrò Syra, siue Ierosolymitana, etsi à Chaldaismo non multum differre multis videatur, nihilominus tamen præter maximam characterum vtriusque linguæ dissimilitudinem, nõ parum etiam discrepat hæc ab illa veteri, cùm in verborum coniugationibus, tum in affixis, punctorum notatione, idiotismis denique & tota ferè linguæ structura, ne quid de pronunciatione vocalium Syriacæ dicam, quæ nihil, aut certè valde parum affinitatis habet cum Chaldaismo, vt facilè poterunt animaduertere docti seduliique lectores, si Syrum Nouí Testamenti contextum, nostramque eiusdem literis Hebraicis Exscriptionem cum veteris instrumenti Paraphrasi Chaldaica conferre voluerint. Hæc autem circa tempus Cyri Persarum regis, aut non ita multò post, regnante videlicet Dario, Hystaspis filio, nomen & originem habuisse fertur. Tunc enim facta est Iudæis illis, qui iam septuaginta annos & amplius in Babylone exulauerant, libera Ierosolymam redeundi potestas. Qui itaque ex tribu potissimum Iudæ & Beniamin, ducibus Zorobabele Iosedeci filio, Mardochæo, ac Serebæo ad patrias sedes in Syriam tunc temporis reuersi sunt, sensim labentibus annis, Chaldæoque sermone nonnihil immutato, huic linguæ dederunt originem. Atque eo quidem tempore dogmatum Doctorum Iudæorum Ierosolymitana farrago à R. Iochanan trecentis annis post vastationem Vrbis fuit conscripta, in quam præter Assyrias & Babylonias voces in Syrismum vtcumque detortas, plurima quoque tum à Persis & Arabibus, tum à Græcis & Latinis petita vocabula irrepserunt. Editum est etiam hac dialecto, sed quo tempore non satis constat, Thargum Ierosolymitanum à paraphrasi Chaldaica Ionathan & Onkelos locutionibus & sensu nonnihil varium ac discrepans. Qua de re factum est, vt Aramæa qua vsi fuerant Daniel & Ezras, illique duo Paraphrastæ, purior quidem & sanctæ Hebræorum linguæ propior ac viciniorremanserit; Ierosolymitana verò longè ditior & copiosior euaserit. Cæterùm ab Alexandri monarchia vsque ad Christi seruatoris ætatem (cuius ore diuino, vt alibi diximus, Syra fuit consecrata) copiam & diuitias, latissimamque amplitudinis suæ periodum est assecuta. A Christianis autem nascentis Ecclesiæ immutati fuerunt characteres Hebraici, ab Ezra euulgati in aliam formam literarum, quibus etiamnum vtuntur ferè omnes Christiani, qui Asiam incolunt in scribendis chirographicè libris suis. Nec enim adhuc typographicam artem exercent. Ob id autem præcipuè, vt scripsimus alibi, antiqui characteris Hebraici picturam, modumque scribendi mutandum censuerunt, ne quid cum Nazaræis & Hebionitis, quorum hæresim execrabantur, haberent commune. Huius porrò duplicis dialecti duplici charactere describendum præsens Lexicon suscepimus, quòd magnis Bibliis Catholicæ Maiestatis iussu & auctoritate impressis adiungi velles; vt studiosis linguarum, totique adeo Ecclesiæ Christianæ in vtroque Testamento legendo & enucleando aliquid auxilij nostro qualicunque labore & industria afferretur. In quo quidem concinnando, ne quem debita laude fraudemus, quicquid prius Santes Pagninus in Enchiridio suo, recentior quidã in Dictionario Chaldaico, & Elias Germanus tam in Methurgeman, quàm in suo Thisbi collegerant, simul contulimus; omniaque themata in suas classes iuxta verum & genuinum verborum ordinem digessimus. quod hactenus à multis quidem promissum, à nemine tamen præstitum fuit. Quamuis autem ij, quos modò nominaui, auctores, præsertim Santes & quidam alius primi inter Christianos de lingua Chaldaica sint bene meriti; nihilominus tamen pleraque vocabula suis positionibus non adscripserant, neque verborum ordines, vtputà, Quiescentium in media, à Quiescentibus in vltima, & alia id genus plurima; satis commodè distinxerant, sed promiscuè & confusè pluribus in locis vnius radicis surculos in multas alias diuersi generis disciderant: & vice versa multarum inter se ordine & significatu differentium vocum ordines in vnum thema aceruatim congesserant. Quin, quod eorum pace dictum velim, ambo in vocabulis vtriusque Thargum, non tantùm rectè scribendis, sed etiam ex auctorum sententia exponendis persæpè hallucinati fuerant. Sed in consilium adhibito Magistro Aruc, & Elia Leuita, haud leues eorum lapsus deprehendimus; quos, non illos duos secuti tantùm, sed & Commentaria D. Kimchi, & Schelomoh Iarchi, variisq. Bibliorum editionibus, ac manuscriptis exemplaribus inter se collatis, ad recti normam, quantum temporis breuitas nobis permisit, exegimus: in quibus omnibus corrigendis, noster Raphlengius, in Hebræis & Chaldæis iuxtà ac in Græcis sanè perdoctus nos iuuit, eo non solùm quo multùm pollet maturo iudicio, sed etiam suis,

quas

BENEDICTO ARIAE MONTANO
TH. DOCTISS. SALVTEM PRECATVR
ÆTERNAM GVIDO FABRICIVS BODERIANVS.

VANTA ex linguarum cognitione percipiatur vtilitas, illarum maximè quibus ad nos doctissimorum virorum præclara, omnisque eruditionis plena monumenta peruenere, nemo hoc seculo viuit, Aria doctissime, qui te prudentius & melius iudicare atque dignoscere possit; cùm propter earum quam assecutus es exactam peritiam, tum verò quòd in iis à longo tempore adeò feliciter te exercuisti, vt omnes non solùm qui te præcesserunt, quantumuis nominis celebres, hac in re superes; sed posteris etiam potiùs quem sequi debeant, & quò peruenire queant, limitasse; quàm, quod inuenire vltrà possint, reliquisse videaris. Id quod ingens hoc, & verè regale opus, cui mandato Catholicæ maiestatis præfuisti, quodque multis aliis nouis commentationibus, antehac à nemine perceptis & comprehensis, velut rutilantibus gemmis insigniuisti, luce clarius tandem patefaciet, cùm citra omnium inuidiam audacter in studiosorum vulgus prodibit. Ego igitur impræsentiarum (ne, vt aiunt, sus Mineruam) satis fecisse me arbitrabor, si pauca de dignitate & antiquitate Chaldaicæ Syræque linguæ attigero. Primùm ergo quod ad Chaldæam Babylonicam attinet, certum est eam vnà cum Assyriorum monarchia liberalium artium tractatione, legumque ac iurium promulgatione excultam, longè lateque pomœria sua protulisse. Sic enim natura comparatum est, vt is penes quem est rerum summa ac maxima imperij orbis terrarum administratio, cum legibus & edictis suis suam quoque linguam populis sibi subditis tribuat: aut saltem, si non continuò in omnibus prouinciis quibus huiusmodi princeps imperat, ipsius idioma tanquam vernaculum in omnium ore versatur, sensim tamen illuc irrepit, ac radices suas quàm latissimè diffundit. Atque rem ita se habere satis ex Græcorum sub Alexandro, & Romanorum sub Augusto Cæsare, monarchia constat. In illa siquidem Græcum idioma à Poëtis primùm, deinde à Philosophis & Oratoribus cultum & exornatum, ad summum nitoris & elegantiæ apicem peruenit. In altera verò circa florentissimum & felicissimum Octauij imperium, & paulò antè; præclarissima illa Varronis, Caij Cæsaris, Ciceronis, Sallustij, Virgilij, Horatij, Nasonis, aliorumque quamplurimorum doctrina & facultate dicendi præstantissimorum virorum ingenia, Latini eloquij diuitias ad supremum dignitatis fastigium perduxerunt. & licet tanta librorum copia in Chaldaismo hodie non extet, quanta in Hellenismo, Latinoq. sermone; credibile tamen non est, primæ monarchiæ tam latè patentis idioma, minus quàm alia duo, splendoris, elegantiarum & ornamenti adeptum fuisse. Sed quod summoperè deflendum est, periit nobis iniuria temporum maxima pars veterum monumentorum, quibus antiquissima Babyloniorum lingua consignata, & per manus maiorum ad posteritatem transmissa fuerat. Attamen vel ex paucissimis illis huius linguæ thesauris, qui etiammum extant, de amplitudine eius nullo modo dubitare possumus, cùm multa sint eius vestigia, quæ adhuc in innumeris, cùm Græcis & Latinis, tum linguarum aliarum vocabulis passim reperiuntur, vt aliquando, non sine delectu, cautione adhibita, ostensuri sumus, dummodo Deus Opt. Maximus vota nostra secundet. Quis enim ambigere potest, quin Medi & Persæ, qui clauum imperij, quem ab Assyriis vi & armis eripuerant, alternis tenuerunt; eorum quoque libros, præclariora monarchiæ insignia, ex archiuis publicis expilauerint? Eccui præterea dubium est, quin Macedonum ille tyrannus, & euersor Asiæ Alexander, tam raram librorum supellectilem vtrique genti postea sustulerit, quam eius præceptor Aristoteles (qui primus Athenis priuatam bibliothecam ex omni genere librorum instruxisse fertur) suppressis auctorũ nominibus, quasi mercem interpolatam, in proprios vsus conuertit? Vnde enim vni homini tanta rerum omnium cognitio, nisi ex veterum Iudæorum & Chaldæorum, vt Zoroastris, & similium monumentis, quæ Metaphysicam, Mathematicam, Physicam, Politicam, Logicam denique continebant, atque conseruabant? Cui quidem non meæ tantùm, sed & recentiorum quorundam sententiæ plenissimam astruit fidem Clearchus Aristotelicæ scholæ haud ignobilis alumnus. In libro siquidem De sommo memoriæ prodidit; Quòd cùm Aristoteles disceptaret cum Hyperochide, dixerit: Iudæus erat, qui ab altioribus Asiæ locis, ad maritimas ciuitates descendens, & lingua & animo Græcus fuit. Cumque accidisset, vt eo tempore nos quoque in maritimis Asiæ locis versaremur, philosophiæ amore ad nos sponte venit, qui multò plura nobis attulit, quàm acceperit. Hæc pro Iudæis Clearchus. Pro Chaldæis verò Plato, quamuis Græcus, tamen erga eos per quos profecerat, magis gratus, quàm versutus ille Aristoteles, scriptis mandare in Alcibiade non erubuit, Magiam Zoroastris nihil aliud esse, quàm diuini cultus scientiam, qua filios Persarum reges erudiebant, vt ad exemplar mundanæ reipub. suam ipsi regere rempub. addiscerent. Idem in Epinomide Syris & Ægyptiis propter æstiui temporis in vtraque regione serenitatem, vbi stellæ omnes clarè cernuntur, semper Astrologiæ tribuit inuentionem, Syrumque quempiam auctorem nominum, fuisse perhibet. Nam de planeta Veneris verba faciens in hunc modum, ait: Lucifer enim qui & Vesper, stella ἀφεόδιτος esse dicitur, quod dictum Syrio nominum auctori valde congruum est. Hactenus Plato. Quem vel ex hoc loco euidenter constat, sacri & antiqui cùm Hebræi, tum Chaldæi sermonis haud imperitum fuisse.

DICTIONARIVM
SYRO-CHALDAICVM,

GVIDONE FABRICIO BODERIANO
COLLECTORE ET AVCTORE.

ANTVERPIÆ
Excudebat Christophorus Plantinus
Architypographus Regius.
M. D. LXXIII.

APPROBATIO EPITOMES PAGNINI.

Hanc Epitomen Thesauri linguæ Hebraicæ, auctore Sancte Pagnino Lucensi, magno cum fructu Hebraæ linguæ studiosorum imprimendam nos infrascripti censemus. Actum Louanij, pridie Calendas Apriles, Anno CIↃ. IↃ. LXIX.

Augustinus Hunnæus.

Cornelius Reyneri Goudanus.

Iohannes VVilhelmi Harlemius.

מישור מישר
מכה
מכלת
מכלת
מכסה מכס
מכר מכרה
מכהה
מלו מלאת
מלה מלילה
מליץ
ממר
ממות ממותים
מן מנאות מניות
מנגינה
מנון
מנח
מנעניים
מנקיות
מס
מסב
מסד
מסח
מסה
מסח
מסכה
מסלה
מסע
מעזים
מעי
מעל
מעל
מענית
מער
מפץ
מפח מפח
מפל
מץ
מצב מצבה מצב
מצה
מצה
מצודה
מצלה
מצע
מצר
מק
מקבת
מקור
מקח מקחות
מקרה
מר מרה
מרום
מרץ
מרי
מרבה
מרירות מרירי
מרך
משא
משא
משאון משואה
משור
משורת
משי
משמה

מת
מתלאה
מתן מתנה
מתה
נתן
נאד
נאות
נאמן
נארים
נבוב
נגינה
נדה
נהי
נהללים
נוע
נחנו
נחת
ני
ניב
ניד
ניחוח
ניצוץ
ניר
נכאים
נכאת
נס
נפה נפת נפת
נצצים נצה
נקי נקין
נר
נשים
סבה
סד
סחי
סיני
סך סוך סכת
סלה סלסלות
סף
סר
סרון
עב
עבות
עבטיט
עבי
עד
ערת
ערות
עדי
עול
עועים
עור עורון
עז
עזאזל
עזבון
עזניה
עי
עיף עיפה עיפתה
עיר
על על
עלות
עלי עליון
עם

מות
לאה
נתן
מתה
עוף
יעץ או עוץ
עיק
עור
עית
פדה
פוח
פוק
פוש
פלא
פלל
פכה
אלם
פון
פנן
פס
פקח
פר
פרה
פוש
פתת
פתאים פתי
פתה
יצא
צון
צבה
צדד
צדה
צוה
יצא
צור
צלל
צלה
צלל או צלת
צלם
צלל
צמם
צנן
צור
צרה
קא
קבב
קדד
קוה
קוב
קוץ
קוא
קום
קון
קוץ
קוק
קלה
קלל

עמדי
ענו ענוה עני ענוה ענין
ענה
עפעף
עצה
עקה
ער ער ערער
עתעתה
פדוי פדיום פדיון
פח פיח
פיק
פישון
פלני
פלילה פלילה
פך
פלמוני
פן
פנה
פסה
פקח־קוח
פרה
פרי
פש
פת
פתאום פתאים פתי
פתיות
צא צאה צאצאים
צאן
צבי
צר
צרעה
צת צחה צחיח צחות צחת
צי
צד ציד
ציון
ציון
ציץ ציצת ציצית
צור
צל
צלי
צליל
צלמות
צלצל
צמה צמים
צנה צנים
צר צר צרה
צרי צרי
קאת
קבה
קדה קדקד
קו
קומיות
קוצות
קיא
קים קימה
קין
קיצונה
קיקיון
קיקלון
קל

קלון קלי
קז
קנן
קנן
קץ
קרי
קר קר קרה
קרקר
קש
קשי
ראי ראי ראי ראות
ראש ראש
ראשית רשית
רב רב רבוא רבו רביב רבב
רוה
רזי רזון
רתים
רי
ריב
ריפה
ריש ריש
רם רמה
רמה רמיה
רמון
רן רנה
רעע רע
רעות רעיון
רץ
רצון
רקרקה רקיק
רק ריק רקה
רש
רשיון
שש
שאון
שאת
שב
שבו שבות שבי שבה
שגיאות שגיון
שד שדי
שדים
שוא
שוה
שוכה
שח
שחת
שט
שט
שטים
שיא
שיג
שיד
שית
שיט
שיר
שית
שך
שכים שכות
שכוי שכיה
של שלו שלוה שלי שליה
שליו
שלמה
שמה שממון
שנה

שני
שני שניה שנית שנים שנה
שנינה
שקוי שקה שקחות
שרה שרון שרן
שר
שרה
ששון
שת
שחים
שתי שתיה
שחות
תאו
האנה תאנה
תאונה
תאשור
חבל חבל חבל
תבלית
תבנית
תהלה
חדלה
תו
תוא
תוגה
תודה
תוהו
תוחלת
תוכחה תוכחת
תולדה
תועפה
תוצאה
תורק
תורה
תושב
תושיה
תזנות
תחנות
תחלאים
תחנונים
תירוש
תכלית
תכיים
תל
תלונה
תלי
תלפיות
תלחלים
תם תם רמה תמה תמים
תמים
תמהון
תמם
תנואה
תנובה
תנומה
תנופה
תנין תנים
תפלה
תפרה
תרבות תרבית
תרומה
תרשיש
תשועה
תזאו

שן
שנה
שנן
שקה
שרה
שור
שור
שוש
שות
שנה
שתה
שות
תאה
אנה
און
אשר
בלל
בלה
בנה
הלל
הלה
תור
תאה
יגה
ירה
יחל
יכת
ילד
יעף
יצא
ריק
ירה
ישב
ישה
זנה
חנה
חלה
חנן
ירש
כלה
רבה
רום
רשש
ישע
אור

FINIS.

INDEX DICTIONVM QVARVM RADIX INVENTV PAVLO DIFFICILIOR VIDETVR: EARVM RADICE POSTPOSITA.

אָבִיוֹן אֶבְיוֹנָה אָבָה
אֲבַעְבֻעוֹת בָּעָה
אַגְמוֹן אָגַם
אֲהָהּ הָהּ
אוּבַל אָבַל
אוּל אָיַל
אוּלַי אָלָה
אוּלָם אָלַם
אוֹם אֵם
אוּפָז פָּזַז
אָזַי אָז
אָח אָחָה
אָחוּ אָחוֹת
אַחְוָת חָוָה
אַחַת אָחַד
אִטִּים אַט
אַיֵּה אַיֶּה אָי
אָיוֹם אָיַם
אֵיזֶה אָי
אֵיכָה אֵיכָכָה אֵיכוֹת אֵיךְ
אַיֶּכָּה אָי
אִילוּ אָי
אֵילָמָה אָלַם
אֵילוֹת אַיֶּלֶת אָיַל
אֵימָה אֵימָתָה אֵימִים אָיַם
אֵיפָה אֵיפָה אֵיפוֹ אָיַף
אִישׁוֹן אִשּׁוֹן אִישׁ
אֵית אָרַת
אֵיתוֹן אֵיתָן אַיָּר
אֵל אֵלוֹן אָיַל
אָל אֵלֵי אֵלֶיהָ אָלָה
אֵלִיל אֲלִלִי אָלַל
אַלְמוֹן אַלְמֶן אַלְמָנִי אָלַם
אַמָּה אִמָּה אַם
אָמְלַל אָמַל
אָמְנָם אֶמְנָם אֲמָנָה אָמַן
אֶמֶת אָמַן
אָנָּה אָנָה אָנָּא אָנוּ אָנוּ
אָנִי אַן
אָנִי אֲנִיָּה אָנָה
אֲנַחְנוּ אָן אוֹ אָנָח
אָנֹכִי אָנַךְ
אַפִּרְיוֹן פִּרְיָה
אַרְבֶּה רָבָה
אַרְיֵה אַרִי אַרְיֵאל אֲרָיִים
אַרְיוֹת אֲרָיוֹת אָרָה
אִשָּׁה אָנָשׁ אוֹ אִישׁ
אַשְׁוָאָה אָשַׁשׁ
אֶשְׁיָה אָשָׁה
אִשָּׁה אָשׁ
אֲתָנִים אָתָן
אַתְּ אַתָּה אַתֶּן
אָתְנָה אֶתְנָן
אֵתִים אִתִּים אַת
אַתִּיק נָתַק
אַתָּרִים חוֹר
בְּבִלִי בַּל

בִּגְלַל גָּלַל
בּוֹרִית בָּרַר
בּוּהוּ בָּהָה
בִּזְאוּ בָּזַז
בִּזָּיוֹן בָּזָה
בִּיאָה בּוֹא
בִּירָה בִּירָנִיּוֹת בִּיר
בְּכוֹת בְּכִי בְּכִית בָּכָה
בְּכֹן בָּכַן
בְּלוּאֵי בְּלוּיֵי בָּלָה
בְּלִי בַּל אוֹ בָּלָה
בְּלִילוּ בָּלַל
בְּלִיסָה בָּלַס
בְּלִיעַל בַּל
בִּלְתִּי בְּלָת
בֵּן בָּנָה
בָּנִים בֵּן
בַּעֲבוּר עָבַר
בְּרוּת בְּרִי בָּרָה
בָּרִיא בְּרִיאָה בְּרִיָּה בָּרָא
בְּרִיָּה בָּרָה
בְּרִית בָּרַת
בַּת בִּבַּת אוֹ בִּנָּה
בָּתָּה בָּרַת
גֵּא גֵּאוֹן גָּאָה
גֵּאָה גָּיָא
גֵּב גּוֹב
גִּבֵּן גַּבְנֻנִּים גַּב
גֵּוָיָה גָּוָה
גְּוִיָּה גָּוָה
גֵּז גִּזִּית גָּזַז
גֵּי גֵּיא גֵּיאָ גֵּאָיוֹת גָּיָא
גִּיחוֹן גָּיַח
גִּילָה גּוֹל
גַּל גַּלְגַּל גִּלְגֹּלֶת גְּלִיל גָּלַל
גְּלוּת גָּלוּת גָּלָה
גִּנַּת גָּן
גֵּר גּוּר
גֵּרָה גַּרְגְּרָה גָּרוֹן גָּרַר
גֵּרוּת גּוּר
גְּתִית גַּת
דָּאג דּוּג
דְּבָה דָּבַב
דְּבוֹרָה דָּבַר
דָּג דָּגָה
דּוּדָאִים דּוּד
דַּיָּי דָּנָה
דּוּמִיָּה דָּמָה
דּוּמָם דּוּם
דּוּפִי דָּפָה
דְּחִי דָּחָה
דַּיָּגִים דּוּג
דִּיוֹ דָּיָה
דִּין דַּיָּן דּוּן
דַּיִּשׁ דּוּשׁ
דָּךְ דּוּךְ
דַּכִּי דַּכָּה

דַּל דַּלָּה דָּלַל
דְּלִי דָּלִית דָּלָה
דְּמוּת דָּמִי דַּמְיוֹן דָּמָה
דַּעַת יָדַע
דַּק דָּקַק
דָּשָׁא דֶּשֶׁא דּוּשׁ
הָאַח אָח
הָגוּת הַגְּיוֹן הֶגְיוֹן הַגִּיג הָגָה
הַגִּינָה חָנַן
הוּסָד יָסַד אוֹ סוּד
הַוּת הָוָה
הַכְּרָה נָכַר
הֲלוֹא הָלֹא לוֹ
הַמָּה הֵם
הֲמוּלָה הָמַל
הָמוֹן הֲמָה אוֹ הָמַן
הֶמְיָה הָמָה
הָמֵס סָסַס
הִנֵּה הֵנָּה
הַנָּחָה נוּחַ
הַפֵּכָה הַפִּכְפֵּךְ הָפַךְ
הַצָּלָה נָצַל
הָר הָרַר
הַרְבֵּה רָבָה
הָרִית הָרוֹן הֵרָיוֹן הָרָה
הַרְמוֹנָה אָרַם
הַשֵּׂאת נָשָׂא
הִשְׁתַּחֲוָיָה שָׁחָה
הַתָּיוּ אָתָה
זֹאת זָה
זֵד זִיד זָדוֹן זָדוֹן זוּד
זוּ זוּ זָה
זְוִיָּה זָוָה
זוּלָתִי זוּלַת זָלַת
זוֹנָה זוּן
זָכוּ כָּמוֹ זָכַךְ
זֵן כֵּנָה כּוּן
כְּסוּי כְּסוּת כָּסָה
כַּף כִּפָּת כָּפַף
לֹא לוֹ
לֵב לַבָּה לִבָּה לֵבָב
לְבַד לָבַד
לֵדָה יָלַד
לְוָיָה לְוָיָתָן לָוָה
לוּלֵי לוּל
לַח לוּחַ
לְחִי לָחָה
לֵילִית לַיִל
לְלָאוֹת לוּל
לָמָּה מָה
לְמוֹאֵל מוּל
לְמַנִּי מִן
לַץ לָצוֹן לְצָצִים לוּץ
לַת יָלַל
מַאֲוַיִּים אָוָה
מְאֵרָה אָרַר
מָבוֹא מֵבִיא בּוֹא

מַבּוּעַ נָבַע
מַבָּט נָבַט
מַבְלִיגִית נָבַט
מָגוּר מָגוֹרָה גּוּר
מַגָּל נָגַל
מָגֵן מָגִנָּה גָּנַן
מְגַפָּה נָגַף
מַגֵּפָה נָגַף
מַד מִדָּה מָדַד
מִדְבָּר מָדַד
מַדּוּחַ נָדַח
מָדוֹן דִּין אוֹ מָדַן
מִדִּין מְדִינָה מָדַן
מְדֻשָּׁה דּוּשׁ
מִדּוֹ מָדַד
מִדְיָנִים מִדְיָנִים מִדְיָנִים וּמָדָן
מַדָּע יָדַע
מְהוּמָה הָמַם
מוֹדָע יָדַע
מוֹלֶדֶת יָלַד
מוּסָד מוֹסָדָה מוֹסָדָה יָסַד
מוּסָךְ סָכַךְ
מוּסָר מוֹסֵר יָסַר
מוֹעֵד מוֹעֲדָת יָעַד
מוֹעָף עוּף
מוֹעֲצָה יָעַץ
מוֹעָקָת עָיַק
מוֹפֵת פָּרַת
מוֹצָא יָצָא
מוֹצָקָת יָצַק
מוֹקֵד יָקַד
מוֹקֵשׁ יָקַשׁ
מוֹרָד יָרַד
מוֹרָה יָרָה
מוֹרָא מוֹרָת יָרֵא
מוֹרֶה יָרָה
מוֹרָשׁ יָרַשׁ
מוֹשָׁב יָשַׁב
מוֹשָׁעָת יָשַׁע
מוֹתָר יָתַר
מְזוּיִים זָוָה
מָזוֹן זוּן
מִזּוֹת מָלוֹת נָזַל
מִזְמָה זָמַם
מִזְמֹרָה מַזְמֵרָה זָמַר
מַזֹּרוֹת מָזַר אוֹ נָזַר
מָהוּל מְחוּלָה חָלַל
מִחִי מָחָה
מַחֲלִיִּים חָלָה
מַחֲצִית חָצָה
מִחְחָה חָתַת
מַטָּה נָטָה
מַטֶּה מָטַשׁ
מִטָּה מָטַשׁ אוֹ נָטָה
מַטָּע נָטַע
מַטָּרָת נָטַר
מִיצִיא יָצָא

תקף Fortitudo: *Esther 9,28.*
תקפו Fortitudo eius: *19,2.*

תרז *Inde* תרזה Genus arboris, *id est*, Ilex *vel* Pinus: *Isa.44,14.*

תרן Malus nauis: *Ezech.27,5.* *Et cum affixo*, תרנם In malo suo: *Isaiæ 33,23.*

תרע *Inde* תרעים Ianitores: *1.Paral.2,52. Quidam dicunt esse* nomen familiæ *.i.* Tirhatæi.

תרף Imago, in qua videntur futura: *Gen.31,17. In plurali,* תרפים. *Quidam dicunt fuisse* Instrumenta ærea, ad cognoscendum partes horarum. *Al.* Imagines, quas faciebant astrologi, quæ loquebãtur.

תרש *Inde* תרשיש. *quære in radice* רשש.

תשע & תשע Nouem, *femin. Genes.5,4.* תשעה *et* תשעת *Mascul. Num.1,23. Et pro nomine Toar,* Nonus, a, um: *2.Reg.25,3.*
תשעים Nonaginta: *Genes.5,8.*
תשיעי Nonus: *Num.7.* תשיעית *Feminin. Leuit.25.*

NOMINA QVADRATA.

תלתלים *Quære in radice* תלל.

תעתע *Geminatũ à* תעה. *Et Piel, vt Gen.27,12.* כמתעתע Tanquam errare faciens, tanquam deceptor. *Et in Hithpael, 2.Par.36,16.* ומתעתעים Et errabant. *Vel,* Subsannabant, illudebant. תעתעים Errores *vel,* Subsannationes: *Ierem.10,15.*

תחרא Lorica. *idem quod* שריון: *Exod.28,33.*

תחרה *Inde* התחר, *Quære in* חרה, *in Hithp. quod ponitur pro* התחרה. *Et in Piel, Ier.22,15.* מתחרה Misces te. תתחרה Miscebis te: *12,5.*

תפש Apprehendere, comprehendere, tenere, capere: *2.Reg.12,15. & cet.* [*Sed in Pual,* תפוש Opertus, tectus: *Habac.2,19.*]
Et in Niphal, Capi: *Ezech.19,4.etc.*
Et in Piel, Prouer.30,28. תתפש Capiet.

תפת Ignis Ghe-hinnom *.i.* gehennæ: *Iob 17,6. Quidã deducunt à* תוף *.i.* Tympanum. *ac si d.* Fuerunt læti de me antea, quemadmodum qui lætantur ad tympanũ. *Alij exponunt* dominum, (*iuxta illud Dan. 3,2.* תפתיא Domini & præfecti prouinciarum.) *Item 2.Reg.23, 11.* את־תפת Thopheth. *Est* Locus vilissimus & pollutus, quò proiiciebantur cadauera & omnia immunda, coniunctus Ierusalem in valle filij Hinnom. (Locus impiorũ damnatorum. *sicut contrà* Iustorum merces *vocatur* גן־עדן.) *quod dicitur etiam alio nomine* תפתה: *Isa.30,33.*

תקן Dirigere. *vt Ecclesiast.1,16. vbi est intransitiuè exponendum,* להתקין Dirigi, rectum esse.
Et in Piel, תקן Dirigere, rectum facere: *12,9. & 7,15.*

תקע Figere: *Genes.31,23. & in Paul, Isa. 22,25.* Clangere: *Ezech.33,6.* [Percutere manum *.i.* Fideiubere, manum tangendo, stipulari: *Prouerb.6,1. & 11,15. quod etiã capitur pro* Plaudere. *Nah.3,18.*]
In Niphal, יתקע Clangetur: *Isa.27, 13. &c.* [*Sed Iob 17,3.* Percutiet se, *id est*, manum suam fideiubẽdo pro illo?]

תקף Roborari, fortificari, fortem esse: *Iob 14. vers.20.*
תקיף Fortis, robustus: *Eccl.6,10.*
Et in Hiphil, התעה Errare fecit: *Hoseæ 4,12.* (*sed Prou. 10,17.* מתעה Errans, *vel* errat. *est intransitiuum, inquit R. Dauid. vel transitiuum .i.* Errare facit animam suam, *vel* alios. *sic Isaiæ 30,28. &c.*) *Et in Niphal,* נתעה Qui errat. (*Hierony.* Errore deceptus:) *Iob 15,31. & in Macor, Isa. 19,14.* [*Illud autem Iob 4, versu 10,* נתעו Euulsi sunt. *vide in* להע. *Q. tamen exponit*, Errabũt (*à* תעה) *.s.* absque cibo.] † תועה Error: *Isa.32,6.*

תער Nouacula: *Num.6,5.* [Vagina. *vt 1.Sam.17,51. idque cum affixo*, מתערה De vagina eius. *sic alibi.*]

תף *Inde* תוף Tympanum: *Psal. 81,3.* תפים Tympana: *Isaiæ 24, vers.8. Et verbum in Piel,* מתפפות Tympanizantes: *Nah.2,7.*
תופפות *Nomen Toar,* Tympanistriæ: *Psal.68,26.*

תפח *Inde* תפוח Malus arbor, & Malum fructus, pomum: *Cantic.8,5.* & תפוחים *plural.7,9.*

תפל *Inde* תפל Insulsum, insipidum: *Iob 6,6. & Threnor. 2,14. vbi* Insulsum *ponitur pro* Insulsa *.i.* irrationabilia. *sic Ezech.13.* Liniebant illum תפל luto insulso, *id est,* absque firmitate. *Hieron. & Targ.* Luto absque paleis. תפלה Insulsum, *pro* insulsa *.i.* irrationabilia: *Ierem. 23,13. Hieronym.* Fatuitatem. *R.Salom.* Turpe, *pro* turpia. *R.Dauid* Rem euanidam, cui non est sapor. *sic Iob 24,12.* Prohibitio: *vel,* Verbum. *vel*, Res irrationalis.

תפר Suere: *Iob 16,15. Et in Piel,* למתפרות Suentibus (puluillos:) *Ezech.13,18.*

תם ספר הזה ברוך יי אשר הנהיגני עד הנה

FINIS.

INDEX

תֵּמֶן *Quære in* ימן.

תָּמָר Palma, arbor: *Psal.92,12.* תְּמָרִים Palmæ, *in plurali, Numer.33,9.* תֹּמֶר *et* תְּמוּרָה *Idem: Deuteron.4,5. & Ezech.41,18.* תְּמֹרֹת *et* תְּמָרִים Palmæ: *1.Reg.6,29. Ezech.40,21. Et in regim.* תְּמָרוֹת, *Ioel.3,3.*

תנן *Inde* תַּנִּין Serpens, *aut* Draco: & Piscis magnus vt Draco, sicut cete, balenæ. *Et interdum vice* ן *ponitur* ם, תַּנִּים *Iob 7,11. Ezech.26,3. et 32,2.* תַּנִּינִים Serpentes, dracones: *Deuter.32,33.* Ceti, balenæ: *Psalm.74,13. &c. Et interdum deest litera geminanda. vt* תַּנִּין & תַּנִּים *pro* תַּנִּינִים Dracones: *Thren. 4,3. Ierem.9,11. 14,6. Et plural. feminin.* לְתַנּוֹת Serpentibus, draconibus: *Malach.1,3. Vel,* In fabulas, *aut* narrationes, *à* תָּנָה. *Tharg.* In desolationes.

תָּנָה Donare, donis *aut* mercede conducere: *Hos. 8, 10. Doctores Hebr. exponunt,* Cùm יִתְּנוּ narrata fuerint in gentibus. *Et in Hiphil, Hoseæ 8,7.* הִתְּנוּ אֲהָבִים Mercede conduxerunt amatores.

אֶתְנָן & אֶתְנָה Merces, donum: *Ezechiel.16,31. Hos.2,13.* אֶתְנַנָּה Merces eius: *Isaiæ 23,18. cum daghes in vltimo Nun. sic in plurali, Mich.1,7.*

Illud autem Iudic. 11, 39. exponitur, לְתַנּוֹת Ad alloquendum. *Al.* Ad lamentandum, plangendum, *&c.*

Sic 5,11. יִתְּנוּ Narrent, loquantur, confiteantur, *aut* laudent.]

תנך *Inde* תְּנוּךְ Tenerum, quod est in extremo auris, Fibra auris: *Exod.29,20.*

תנר *Inde* תַּנּוּר Clibanus, furnus: *Genes.15,17. Et in plurali, Nehem.12,30.* תַּנּוּרִים.

תָּעַב Abominari. *Et in Niphal,* Abominabile esse, *vt* נִתְעַב *1.Paral.21,6. Et in Benoni cum camets, Iob 15,16.* Abominabilis.

Et in Hiphil, הִתְעִיבוּ Abominabile fecerunt: *Psalm.14,1. & 53,1.*

Et in Piel, תִּעֵב Abominari. *vt Iob 9,31. 19,19. & 30,10. (Sed Isa. 49,7.* לְמְתָעֵב גּוֹי Ad abominabilem gẽtem, *est nomen Toar, secundum formam Benoni.) In futuro, Psalm.5,6. 119,163. &c. Taf habet interdum longam vocalem, aliquando breuem.*

תּוֹעֵבָה Abominatio: *Gen.43,32. Et in regimine* תֹּעֲבַת, *Prou.8,7.*

תּוֹעֵבוֹת & תּוֹעֲבוֹת Abominationes, *&c.*

תָּעָה Errare: *Isa.21,4. Futurum interdum deperdit* ה. *vt Prouerb.7,25.* אַל־תֵּתַע Ne erres. *sic Genes.21, vers.14. &c.*

Et in Hi-

בְּתֹם לְבָבִי In perfectione cordis mei *Psalm.101,2.* בְּתָמִּי In perfectione mea: *Psal.26,11. Et cum* ה *femineo,* תְּמָמָה Perfectio, *&c. Prou. 11,3. & Iob 2,3.* תֹּם Perfectio. *quære in* מתה *in fine.* תֻּמִּים Tummim, Perfectiones: *Exod.28,30. Hieron.* Doctrinam & veritatem. *Ignorant Hebræi quid sint. Vide* אור *in* אורים.

תָּמֶיךָ וְאוּרֶיךָ Perfectiones tuæ, & doctrinæ tuæ: *Deuter.33,8. Interrogabant autem per* Vrim & Tummim *filij Israel, cùm vellent scire ea, quæ facere aut non facere debebant.*

תמד *Inde fit* תָּמִיד Semper, iugiter, quotidie: *Psal.16,8.*

Item הַתָּמִיד Quotidianus, a, um; iugis, e: *Num.4,6. Dan.8,11.*

תָּמַהּ Admirari. *He non deperditur in coniugando. vt Psal. 48,6.* תָּמֵהוּ Admirati sunt. וַיִּתְמְהוּ Et admirati sunt. *Et in Hithpael,* וְהִתַּמְּהוּ תְּמָהוּ Et admiramini, admiramini. *cum defectu* ה *formatiui: Habac. 1,5.* תְּמָהוֹן Admiratio: *Zach.12,4. & in regimine, Deut.28.* תִּמְהוֹן.

תמז *Inde Ezech. 8,14.* תַּמּוּז Tammuz. *Hierony.* Adonidem. *R. Dauid scribit, quòd faciebant imaginem, cuius oculos plumbo replebant, & accenso infernè igne, plumbum liquefiebat, sicque flere videbatur. Alij scribũt fuisse* Prophetam idololatram Tammuz *nomine: qui cùm occisus fuisset à rege; conuenerunt omnia idola in Babyloniam, ad imaginẽ auream Solis, quam fecerat, vt mortẽ eius deflerent: & fuit hoc illis statutum perpetuum, vt in principio diei mensis Tammuz, (qui plerunque* nostro Iunio respondet) *quotannis plangerent ac flerent Tammuz. Quidam dicunt fuisse* nomen animalis, quod colebant.

תָּמַךְ Sustentare, tenere, apprehendere: *Psalm. 41,13. &c. Plerunque construitur cum* ב. *(Benoni inuenitur cũ hiric loco sere,* תּוֹמִיךְ Sustẽtans: *Psal.16,5.) Item Prouer.29, 23.* Et humilis spiritu יִתְמָךְ־כָּבוֹד Capiet, tenebit, sustentabit, apprehendet gloriam. *Al.* Humilem spiritu sustentabit gloria *.i.* Deus gloriosus, *etc. Et in Niphal, 5,22.* יִתָּמֵךְ Apprehendetur. *Hieron.* Confringetur.

תמל *Inde* תְּמוֹל Heri: *& dicitur* de die præterito, tam de propinquo, quàm de longinquo: *Ruth 2,10. Et cum* א *præposito,* אֶתְמוֹל *2.Sam.4,2. Item Mich.2,8. cum surec pro holem* אֶתְמוֹל, *licet quidam exponãt,* E contra, e regione, *ac si esset* מוּל, *&* מִן *pro* אֶת *.i.* è, ex, de. *sic Isaiæ 30, 33.*

תלע *Inde* תּוֹלַעַת Vermis: *Isa. 14, 12.* תּוֹלָעִים Vermes: *Exodi 16,20.* תּוֹלַעַת Vermis, & vermiculus, color, *qui vulgò* Carmesinus *dicitur: Psalm.22,7. Et cum affix.* תּוֹלַעְתָּם Vermis eorũ: *Isa.66, vers. vlt. Et aliud, Thren.4,5.* Super תּוֹלַע vermiculum *aut* coccinum. *Vel,* In vermiculo, *id est,* vestibus vermiculatis, *aut* coccineis. *Et Benoni in Piel,* מְתֻלָּעִים Induti vermiculatis, *aut* coccineis vestibus: *Nahum 2,3.*

מְתַלְּעוֹת Molares dentes: *Iob 29,17. & Ioel.1,6.*

תָּמַם *siue* תַּם (*vt* סַב) Perfici, compleri, finiri, consumi: *Gen. 47,11. &c. Et* תַּמְנוּ Consumpti sumus: *Threnor.3,22. sine daghes. Vel,* Consumptæ sunt. *vt* נ *sit pro* ם. *vt Psal.64,7.* תַּמְנוּ חִפֵּשׂ מֻחְפָּשׂ Perfecerunt scrutinium inquisitum. *ac si d.* Scrutabuntur iniquitates, donec perficiant eas, vt non possit homo excogitare, & scrutari amplius, quàm ipsi scrutati sunt. *Item transitiuè, Ierem.27,8.* עַד תֻּמִּי אֹתָם Donec consumam eos. *Quæ autem habent* ת *daghessatum in futuro;* יִתֹּם תְּתוֹם, *& semel cum kibbuts,* תֻּתַּם Consumetur, *&c. sunt ex Cal secundum R. Ionah, sed secundum R. Dauid ex Niphal. [Illud autẽ Psal.19,14. exponitur,* אֵיתַם Immaculatus, perfectus ero. *est futurum ex Niphal, cum iod quiescente post* א *præter normam.] In Hiphil;* הֵתֵם הֶתְמִתִּי Consumere, perficere: *Ezech. 22,15. 2.Sam.20,18.* כְּהֻתֵּם פְּשָׁעִים Cũ consumpti fuerint præuaricatores: *Dan.8,23. Et in Hithpael,* הִתַּמֵּם Immaculatus eris, *vel* Perfectus eris: *Psal.18,26.* תָּם Perfectus, integer, consummatus, immaculatus: *Gen.25,27. Iob 1,1. Hieron.* Simplex.

תְּמִים Perfecti: *Exod.26,23.*

תַּמָּה Perfecta: *Cantic.4. vel* Immaculata. תָּמִים Perfectus, immaculatus: *Genes.6,9. (& Iosu.10,13.* כְּיוֹם תָּמִים Die perfecta, integra. *Caph est expressiũ veritatis.)* [*Item* Perfectio, integritas: *Psal.84,12. Vel exponitur aduerbialiter,* Perfectè, *&c, sic Ham. 5,10. & Iudic.9,16.*]

תָּמִים & תְּמִימִי Perfecti, immaculati, integri, *etc.* תְּמִימָה Perfecta, *femininum.* תְּמִימוֹת *in plurali.*

תֹּם Perfectio, integritas: *Psal. 25, 25. Hieron.* Simplicitas. *Et aduerbialiter,* Perfectè, integrè, immaculatè: *Prou.10,9.* [*Item* Perfectus, immaculatus: *Prou.10,29. sed cum macaph holem mutatur in hatephcamets: vt 13.* תֹּם־דַּרְכּוֹ Immaculatum via.]

Et in Piel, תִּכֵּן Ponderare, *vel* Dirigere: *Isa.40,12. & verſ.13. ſic Iob 28,25. & Pſal.75,4.* תִּמְתְּכֵן Ponderatum numeratumque: *2.Reg.12,11. Q.* Signatum, figuratum.

תְּכוּנִית Summa, numerus: *Ezech.28, 12. (Hieron.legit per* ב *.i.* Similitudo, exemplar. *Itē per* כ *ſignificat* Diſpoſitionem *&* figuram ædificij.) *ſic Ezech.43,10.* מַתְכֹּנֶת *&* תֹּכֶן Summa, numerus; Pondus, menſura, diſpoſitio: *45,11. Exod.5,8.* עַל־מַתְכֻּנְתּוֹ Secundum diſpoſitionem ſuam, *vel* rectitudinem ſuam *.i.* vt rectū erat: *2.Paral.24,13. Q.* Super locū ſuum.

מַתְכֻּנְתּוֹ Pōdus, ſumma eius. *Q.* Æqualitas eius: *Ezech.45,11. ſic Exod. 30,28. & verſ.33.* Secundum ſummam, numerū; *vel* pondus eius, *etc. Tharg.* Similitudinem.

תָּלַל Eleuare inſtar tumuli *aut* cumuli. *vt* וְתָלוּל Et eleuatum: *Ezech.17,22. Hieron.* Eminentē. תֵּל Tumulus, cumulus, aceruus: *Deut.13,16. Et cum affix.* Super תְּלָם tumulum eorum: *Ioſ.11,13. .i.* quæ ſtabant in robore ſuo. *vt habet Tharg. Et nomen compoſitum,* לְתַלְפִּיוֹת Ad doctrinas *.ſ.* tranſeuntium: *Cantic.4,4. de quo in* אֶלֶף. *cōponitur à* תֵּל *.i.* forte, eleuatum, altū; *&* פִּיוֹת *.i.* Lapides turris exciſi ad ſimilitudinem oris. *Q.* לְתִלּוֹת פִּיוֹת *.i.* ad ſuſpendendum acies *.ſ.* gladiorum, *id eſt*, gladios. תַּלְתַּלִּים Criſpi: *Cantic.5,11. Q.* Extremitates capillorum eius eleuatæ vt tumulus *.i.* criſpæ.

Et verbum תָּלַל Suſpendere. *vt Pſal.137,3.* וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה Et ſuſpēſiones noſtras ob lętitiā. *Vel*, Et citharis ſuſpenſis lætitiam. *(Quidam deducunt à* ילל *.i.* Vlulare. *ac ſi d.* Pro vlulatibus noſtris, *&c. Al. ab* הלל *.i.* Inſanire. *vt ſit ſenſus:* Inimici noſtri, qui inſaniunt contra nos.) *Al.* Inſtrumenta muſica noſtra lætitiæ.

תָּלָה *&* תָּלָה *In Cal & Piel*, Suſpendere, appendere: *Geneſ. 40,21. Ezech.27. (ſic 2.Samuel.21,13.* תְּלוּם Suſpenderunt eos. *quidam codices habent cum* א, תְּלָאוּם *.)*

תָּלוּי Suſpenſus: *Deuter.21,23.*

Plurale ſic inuenitur, תְּלוּיִם תְּלָאִים *&* תְּלוּאִים *Ioſu.10,26. Deut.28,64. et Hoſeæ 11,7. In Niphal*, Suſpēdi: *Threnor.5,12.* תָּלִי Pharetra, *ſic appellata, quòd ſuſpenſæ ſint ſagittæ in ea. Vel eſt* Gladius, qui ad latus ſuſpenditur. תָּלִיךְ Pharetram tuam; Gladium *vel* Tela, *&c. Gen.27,3.*

תֶּלֶם Sulcus: *Iob 39,7.*

תַּלְמֵי *&* תְּלָמִים *in plurali.*

תֹּחַ Tum magnum, quo proiiciuntur lapides magni, ad deiiciēdos muros. *alibi non inuenitur.*

תַּחַשׁ Taxus, *et* Pellis taxea. *Thargum*, שְׁשִׁגּוּנָא, *eo quòd* שֵׁשׁ *.i.* gaudeat גַּוְוִנִּים *.i.* coloribus multis, quos habet in pelle: *Num.4,5. Ezechiel.16,10.* תְּחָשִׁים *Plural.Exod.25,4.*

תַּחַת *&* מִתַּחַת Sub, infernè, deorſum: *Pſal.10,7. Gen.1,7. 49, 29.* Pro, loco, vice: *Exod.21,24. Iſaiæ 43,4.* תַּחַת מָה Propter quid? *Ierem.5,19. Et cum affixis aſſumit iod ſignū pluralis numer.* תַּחְתָּיו Pro eo: *2.Sam.10.* תַּחְתֶּיךָ Pro te: *Iſa.43.etc.*

תַּחְתַּי *&* תַּחְתֵּנִי Sub me: *2.Sam. 22, 35. Habac.3,16.* תַּחְתֶּנָה *pro* תַּחְתֶּיהָ Pro ea, *aut* loco eius: *Geneſ.2,21.*

תַּחְתִּי, *& plurale* תַּחְתִּים Infima, inferiora: *Gen.6,16.* תַּחְתּוֹן Inferior, *vel* us: *Ioſ. 18,13.* תַּחְתִּית תַּחְתּוֹנָה *&* תַּחְתֶּיהָ *Idem: 1.Reg.6,6. (ſed Ezech.40, 18.* ה *non eſt ſignum feminin. quia dictio eſt millel.) 31,14. & Pſalm.86.*

תַּחְתִּיּוֹת *&* תַּחְתּוֹנוֹת Inferiora: *Ezech. 42,5. & Ioſ.15,18.*

תַּיִשׁ Hircus minor: *Prouerb.30, 31. Hieron.* Aries. *In plurali*, תְּיָשִׁים Hirci: *Geneſ.30,32.*

תָּכֵךְ Dolus, fraus. *vnde* תְּכָכִים, Doli, fraudes: *Prouer.29,13. Quidā deducentes à* תּוֹךְ *exponunt* Mediatores *.ſ.* ad faciendum miſericordiam. *R.D.* Vir contritionum *.i.* qui conterit hominem fidentem illi, & non cauentem ab illo, & fraudat illum ore ſuo. *& ſic* תָּכַךְ *eſt* Conterere. *Vel*, Vir contritionū *.i.* quem tenuitas & paupertas conterunt.

(Et ſic Pſal.72,14. מִתּוֹךְ A contritione. *poteſt eſſe à* תָּכָה. *Sed plerique exponunt*, Vir fraudum *.i.* fraudulentus, *&c.)*

תָּכָה Coniungi, adhærere, ambulare. *vt Deuter.31,3.* תָּכוּ Cōiuncti fuerunt, *&c. Q.* Qui ambulauerint in medio pedum tuorum. *vel* ad pedem tuum *.i.* per viā tuam, *&c. (Al. à* נָכָה *.i.* Percutere. *ac ſi d.* Etiamſi fuerint percuſſi propter te, verba tua non derelinquent.) *Al.* Poſiti ſunt in medio pedum, *&c.*

תֻּכִּיִּים Pauones: *1.Reg.10,22. Q.* Genus ſimiæ.

תְּכֵלֶת *Inde* תְּכֵלֶת Hyacinthus: *Exod.26,30.*

תָּכַן Ponderare, numerare: *Prouerb. 16, 2. & 21,2. idque in Benoni*, תֹּכֵן Dirigens, diſponens.

Et in Niphal, נִתְכַּן Numerari, ponderari: *1.Sam.2,3. vbi* לא *ponitur pro* לו *.i.* ei. Rectum eſſe: *Ezech.18,29.* ac ſignum, vt non tranſire poſſet illum, *&c. R.Salo.* Poſtulauerunt ſignum atque portentum. *Et in Piel, 1.Sam.21,13.* וַיְתָו Et ſignabat, deſignabat, ſcribebat. תָּו Signum, *vt ſuprà. Et cum affixo, Iob 31, verſ.35.* תָּוִי Signum meū. *Q.* Scriptura mea. *Quidam exponunt* Deſideriū meum, *ac ſi eſſet* תַּאֲוִי.

תּוֹךְ Medium, inter, intra: *Deuter.3,16.etc. quæ ſunt cum vaf quieſcente, ſunt in regimine.* תּוֹךְ *Abſolutum inuenitur Iudic.16,29. & alibi.*

[*Item* Dolus, fraus, hypocriſis, *ſic appellata, eo quòd homo qui fraudat alterum, odio in corde abſcondito, præ ſe fert cum illo amicitiam.* תּוֹךְ *Pſalm.10,7. & 55,12. Vide* תָּכָךְ.] בְּתוֹכֵכִי In medio tui: *Pſal.116,18. & 135,9. iod redundat.* בְּתוֹכָהּנָה In medio earum: *Ezech.16,53. componitur è ſingulari & plurali.* תִּיכוֹן *Nomen Toar*, Medius: *47,16.* תִּיכוֹנָה Media: *41,7.*

תִּיכוֹנוֹת *In plurali, 42,5.*

תּוּר Explorare, ſcrutari, inueſtigare, inquirere. *vt Eccl.2,3.* תָּרְתִּי Scrutatus ſum, *&c. Et in Benoni*, הַתָּרִים Exploratores: *Num.14, 16. (Et cum* א *redundante*, הָאֹתָרִים *Idem: 21,2.) Item* תָּרִים *vocantur* Mercatores minores, *eo quòd multum ſcrutantur merces quas emunt, quia illis res eſt tenuis. Et in Hiphil, Iudic.1, 22.* וַיְתִירוּ Et explorauerunt *.i.* miſerunt exploratores. יְתוּר Exploratio, inueſtigatio: *Iob 39,5. vide* יָתַר.

תּוֹר Diſpoſitio, forma, conditio: *1.Paral.17,17. (Et aliud cum* ה *feminin. & in regimine*, תּוֹרַת Diſpoſitio, conditio, *&c. 2.Sam.7, verſu 19.*

תּוֹרָה Lex. *de quo diximus in* יָרֶה.)

תּוֹר Turtur: *Leuitic. 12,6. & Pſal. 74,19. vbi per* Turturem *intelligitur* Congregatio Iſraelitica. [*Item ſignificat* Tempus: *Eſther 2,12.*]

תֹּרִים Turtures: *Leuit.1,14.*

תּוֹרִים *Vocantur Cantic. 1, 11.* Gemmæ, *aut* margaritę, coniūctæ *aut* ordinatæ ſecundum ordinem diſpoſitionis. *Q.* Lineamenta. *Al.* Genus ornamenti; *vt* Torques *&* Murenulæ; *vel* Monilia. *R.Abrah.* Figuræ depictæ inſtar turturis.

תָּזַז Abſcindere, excidere. *Et in Hiphil ſemel inuenitur, Iſa.18,5.* הֵתֵז Abſcidit, *vel* abſcindere fecit. ת *eſt cum patach propter ſoph paſſuc.*

תֹּתַח *Generale nomen omnium quæ iaciuntur*, Miſſile, iaculum: *Iob 41,19. Hieron. & Lxx.* Malleus. *Thargū.* Secures. *Q.* Machinæ; *quas* Bombardas *vocant. Al.* Inſtrumen-

Abominari. vt Ham.6,8. מְתָאֵב אָנֹכִי Abominor ego, detestor.]

תְּאָה Limitare, seu terminum constituere. vt Num.34,7. תְּתָאוּ Limitabitis, terminabitis. א potest esse loco ו, à תָּוָה. תְּאוֹ Bos silue-stris: Deut.14,5. Lxx. & Hieronym. Oryx, animal è caprarum genere.

Et inuersis literis, תּוֹא Idem: Isaiæ 51,20.

תָּאַם Geminare. תֹּאֲמִם Geminatæ: Exod.26,25.

Et in Hiphil, מַתְאִימוֹת Geminos pariunt: Cantic.6,5. תּוֹם & תְּאוֹמִים Gemini, gemelli: Gen.38,27. & 25, 24. Et in regim. תְּאֲמֵי & תְּאוֹמֵי Cantic.4,5. & 7,4.

תְּאֵנָה Inde fit תְּאֵנָה Ficus arbor, & fructus: Gen.3,8. Plurale, תְּאֵנִים & תְּאֵנִי Ierem.8,13. & Ha. 4,9.

תָּאַר Formare, disponere, aptare, signare, describere, figurare. vt Ios.15,19. & 11. וְתָאַר Et describetur. Tharg. Et circuibit .i. describetur more circini, qui circulum facit rotundum, & describit signatq;.

Et in Piel, Isa.44,13. יְתָאֲרֵהוּ Formabit aut describet illud. Et ibidem inuenitur cum camets hateph, יְתָאֲרֵהוּ.

מְתֹאָר Quæ describitur, terminatur, vel gyras, circuiens, etc. Ios.19,13.

תֹּאַר Forma: Gen.29,17. Et cum affixis, תָּאְרוֹ Forma eius: 1.Sam.28,14. Et תָּאֳרוֹ cum holem præter normam: Isaiæ 52,14.

תֵּבָה Arca: Genes.6,14. In regimine תֵּבַת, ibidem. Radix potest esse תִּיב.

תֵּבֵל Orbis .i. terra habitabilis: Psal.9,9. [Item Confusio. sed est à בָּלַל.]

תֶּבֶן & מַתְבֵּן Palea: Genes. 24, 25. & Isa.25,10.

תֹּהוּ Inde תֹּהוּ Desolatio, solitudo: Gen.1,2. Quidam dicit deduci à תְּהוֹם .i. Vorago, abyssus. Al. Admiratio, stupor. Lxx. Inuisibilis. sic Isa. 24,10. & 34,11. & alibi. Hieron. Vanitas, nihilũ, &c. vt לְתֹהוּ In vanum: 49, 4. [Item Idola. 1.Samuel.12,21.]

תְּהוֹם Inde fit תְּהוֹם Vorago, abyssus .i. locus aquarum multarum: & Ipsa aqua multa: Gen.1,2. est femin. vt in plural. Deut.8,7. תְּהוֹמוֹת. (& Psal.78,15. vbi רַבָּה .i. multa, pro multis, ponitur.)

תָּוָה Signare, scribere, describere: Et in Hiphil, וְהִתְוִיתָ תָּו Et signabis Tau (signum:) Ezech.9,4.

Item Psal.78,40. הִתְּווּ Signauerũt, id est, posuerunt in corde suo terminũ ac signum; Psal. 105,30. Exod. 8,3. & Repere, mouere se, secundum Tharg. vt Leuit. 11,28. & 45. Sed Exod.1,7. est intrãsitiuum, וַיִּשְׁרְצוּ Et nati sunt in multitudine, quia forsan, vt quidam exponunt, vxores illorũ pariebant geminos, aut amplius, filios.

שֶׁרֶץ Reptile: Leuit.11,28.

שָׁרַק Sibilare: 1.Reg. 9,8. & Isa. 5,26. שְׁרֵקָה Sibilus: Ierem.51,36. שְׁרִיקוֹת Sibili: Iudic.5.

שָׂרֵק Inde fit שׂוֹרֵק Vitis optima, cuius vuæ non habent acinos: Isa.5,2. Hieron. & Tharg. Vitis electa. שֹׂרֵקָה Idem: Genes.49,11. (Vnde Isa.19,9. שְׁרִיקוֹת Optima, electa, vel multicoloria: vel, vt alij exponunt, Pectinata. Item Zachariæ 1,8. שְׂרֻקִּים Multicolores, varij. Q. Pectinati. Al. Electi.) & Isaiæ 16, 8. שְׂרוּקֶיהָ Vites optimas eius. Hieronym. Flagella eius, id est, propagines, aut palmites.

שֹׁרֶשׁ Inde fit שֹׁרֶשׁ Radix: Deut. 29,18. & cum affix. שָׁרְשׁוֹ Radix eius: Iob 14,8. שָׁרָשִׁים & שָׁרָשֵׁי in plurali. Et verbum in Poel, שֹׁרֵשׁ Radicare, radices agere: Isa.40, 24. Idem in Hiphil, הִשְׁרִישׁ Iob 5,3. & Isa.27,6. etc. Sed in Piel שֵׁרֵשׁ Eradicare: Psal.52,7. Idem in Hophal יְשֹׁרָשׁוּ Eradicabuntur: Iob 31,8.

שֵׁרֵת Ministrare, in Piel: Num. 8,28. etc. מְשָׁרֵת Minister. & מְשָׁרְתִים Ministri.

שֵׁרֶת Ministerium: Num.4,11. & 2.Paral.24,14.

שֶׁרֶת Inde fit מַשְׂרֵת Sartago: 2.Samuel.13,9.

שֵׁת Nates. Habes in radice שׁוּת.

שָׁתַת Inde שָׁתוּ Posuerũt, quære in שׁוּת.

שָׁתָה Bibere: Exod.34,24. & 2. Sam.1. &c. Futurum interdum est defectiuum: vt Genes.9,21. וַיִּשְׁתְּ Et bibit. sic Leuit.10,8. &c.

Et in Niphal: 11,33. יִשָּׁתֶה Bibetur. מִשְׁתֶּה Potus: Ezr.3,7. Conuiuiũ: Gen.19,3. et alibi sæpè. Extat plurale Dan.1,8. et vers. 10. שְׁתִי Potatio: Eccles.10,17. שְׁתִיָּה Potus: Esth.1,8. שְׁתִי Stamen: Leuit.13,48. & vers. 51. & 52. etc. שְׁתוֹתֶיהָ Quære suprà in radice שׁוּת.

שָׁתַל Plantare: Ezech.17,23. Et nomen Psal. 128, vers.3. כִּשְׁתִילֵי Sicut plantationes.

שָׁתַם Quære in radice סתם.

שָׁתַן Et in Hiphil הִשְׁתִּין Mingere: 1.Sam.25,22. et vers.34.

שָׁתַק Silere, tacere, in Cal: Prouerb.26,20. etc.

שָׁתַר Idem quod סתר. ibi require.

DICTIONES QVADRATAE.

שִׁבְשַׁב Quære in radice שׁגה.

שַׁלְהֶבֶת Flamma: Iob 15,30. & Ezech. 20,47.

שַׁלְהֶבֶתְיָה Flamma vehemẽtissima: Cantic. 8,6. est dictio composita cum diuino nomine, augendæ rei gratia, inquit R.Dauid.

שִׁנְאָן Angelus: Psal.68,17. vbi dicitur, Millia angelorum. Vel, vt alij exponunt, Millia duplicata, à שָׁנָה.

שֶׁנְהַבִּים Dentes elephãtorum: 1.Reg.10,22.

שִׁעֲשַׁע In Piel, Ludere, lætari: Isa.11,8. & Psalm.119,70. vbi deficit ב in הוֹרָתְךָ. ac si d. In lege tua. sed 94,19. יְשַׁעְשְׁעוּ Lætificabunt (animam, etc.) ש & ע sunt cum patach.

Et in Pual, Isaiæ 66,12. תְּשֻׁעָשְׁעוּ Lætificabimini, risu lusuque afficiemini. Et in Hithpael, אֶשְׁתַּעֲשַׁע Lætabor: Psal.119,16. שַׁעֲשׁוּעִים Lætitiæ, lusus, delectatio: Prou.8,30. et Ierem.31,20. שַׁעֲשֻׁעַי Lætitiæ meæ: Psal.119,24.

שְׁקַעֲרוּרוֹת Est à שָׁקַע geminata vltima litera, & est idem quod שְׁחוֹרוֹת .i. Nigræ: Leuit.14, 37. Videtur composita à שָׁקַע & שָׂעַר, quasi Profundæ nigredines.

שַׁרְבִּיט Virga: Esth.5,2. & nusquam alibi.

שַׂרְעַף Cogitatio. שַׂרְעַפַּי Cogitationes meæ. vt Psal.94, vers.19.

שַׁרְשֶׁרֶת Inde fit שַׁרְשֶׁרֶת Catena. Et in plurali שַׁרְשְׁרוֹת Catenæ: Exod.28,14. & 2.Paral.3,4.

שַׁעַטְנֵז Vestis contexta è lana & lino: Leuit.19,19. Videtur nomen esse compositum à שׁוּעַ .i. lene, et טָוָה nere, filare; & נוּז .i. torquere filum.

LITERA

ת

תָּא Thalamus, cubiculum: 1.Reg.14,28. תָּאִי & תָּאִים Plural. mascul. Ezech.40,7. et vers.10.

Et secundum formam femineam, תָּאוֹת vers.12.

תָּאַב Desiderare; concupiscere: Psal.119,40. Et לְתַאֲבָה Desiderando, vers.20. [Sed in Piel,

velaminum. *nam* קְלָעִים *vocantur in Tharg.* סְרָדִים.

שָׁרָה *Ex hac radice quidam dicunt esse illud Ierem. 15, 20.* Nisi שְׁרִיתְךָ reliquiæ tuę in bonum. *de quo plura vide in* שָׁאַר. *Item illud Iob 37, 3.* יְשָׁרֵהוּ Remanere faciet. *ſ.* colligãtiam nubium. (*Q.* Directio eius, *pro* יְשָׁרוֹ, *à* יָשַׁר.) *Al.* Humefaciet eã *ſ.* nubem, vt deſcendat pluuia. *iuxta illud Numer. 6, 3.* מִשְׁרַת Madefactionem (vuarum *.i.* madefactum, *ſiue* humectatum vuis) *id eſt*, Omne quod diſſoluitur & liquefit: *vel* exprimitur, *vt habet Hierony.* *Q.* Potũ coctum. שִׁרְיוֹן *et* שִׁרְיָן Lorica, thorax: *1.Sam.17,38. 1.Reg.22,33.*

Et cum ה, *Iob 41, 17.* שִׁרְיָה Lorica, *vel* collare ferreum, (*ſcilicet*, nõ ſtabunt.) שִׁרְיוֹנוֹת & שִׁרְיוֹנִים Loricæ, *in plurali.* *Et* סִרְיוֹנוֹת *cum* ם *inuenitur*, *Ierem.46,4.*

שָׁרָה Principatum habere, dominari: *Hoſeæ 12, 4. quære in* שור. מִשְׂרָה Principatus, dominium: *Iſa.9,7.*

שָׁרַט Incidere: *Leuit.21, verſ. 5. Et in Niphal, Zachar.12,3.* שָׂרֶט & שָׂרֶטֶת Inciſio, inciſura: *Leuitic.19,28. & 21.5.*

שָׁרַךְ *Inde ſit* שְׂרוֹךְ Corrigia: *Gen. 14,23. Et Benoni in Piel,* מְשָׁרֶכֶת Capiens vias ſuas, vt calceus corrigiam: *Ierem.2,23. Vel*, Circuiẽs quemadmodum ligatur corrigia in circuitu calcei. *Hierony.* Explicans. *R.Salom.* Tenet, *&c.*

שָׁרַע Excreſcere, ſuperfluere. *vnde fit* שָׂרוּעַ Habens membrũ aliquod nimis monſtruoſum, *aut* excreſcens: Monſtruoſus: *Leuit. 21,18. Et in Hithpael, Iſa.28,20.* Anguſtum eſt, *vel* breue eſt ſtratum מֵהִשְׁתָּרֵעַ ne ſuperfluat, *vel* vt non ſuperſit *.i.* vt non poſſint ſe extendere in illo.

שָׁרַף Vrere, comburere, incendere, ſuccendere: *Leuit.8, 17. & c. Et in Niphal & Pual*, Cõburi, *etc. 4,12. & 10,15. licet* שָׂרַף *poſſit etiam eſſe Toar*, Combuſtus.

שְׂרֵפָה Comburens: *Deuter.29,23.* Combuſtio, exuſtio, incendium: *Leuitic.10,6. & c.* מִשְׂרֵפוֹת Combuſtiones: *Iſa.33,12. & Ioſu.11,8. Appellatur ſic* locus, *eo quòd* aquæ illic ebullientes erant calidæ.

שָׂרָף Serpens ignitus: *Num.21,9. Et in plurali*, שְׂרָפִים *verſu 7. Item dicuntur* Seraphim: *Iſa.6,2.*

שָׁרַץ Gignere, & producere in multitudine, *inquit R. D. Pſal.105,* citur quis oſtium pulſet: *Exod.12.*

שְׁקֻף & *cum athnach*, שֶׁקֶף Superliminare, *vel* feneſtella ſupra oſtium: *1.Reg.7,5.*

שָׁקַץ Abominari, *in Piel, Pſal.22, 24. & c.* שֶׁקֶץ *et* שִׁקּוּץ Abominatio: *Leuit. 11,10. & 1.Reg. 11, 5. & c.* שִׁקּוּצִים & שִׁקּוּצִי *In plurali*, Abominationes.

שָׁקַר Mẽtiri, præuaricari. *In Cal & Piel, Gen.21,23. et Pſal. 44,19.* שֶׁקֶר Mendaciũ, falſitas: Gratis, fruſtra: *Exod.5,9. Pſal.39,19.* שִׁקְרִי & שִׁקְרִים Mendacia: *101, 7. Ierem.23,32.*

שָׁקַד Innuere, annuere. *In Benoni Piel*, מְשַׁקְּדוֹת Innuentes oculis: *Iſaiæ 3,16.*

שָׁרַר *Inde* שֹׁר & שָׁרֶר Vmbilicus. *vt Cantic. 7,3.* שָׁרְרֵךְ Vmbilicus tuus. *ſed Prouer.3,7.* לְשָׁרֶךָ Vmbilico tuo. *cũ Reſch dagheſſato, ob defectum alterius* ר. *ſic Ezech.16,4.*

Et aliud, Iob 40, 11. בְּשָׁרִירֵי בִטְנוֹ In vmbilico vẽtris eius. שְׁרִירוּת Aſpectus, cogitatio, *vel* fortitudo, duritia: *Ierem.3,17. & Pſal.81,2.*

שָׁרִיר *Apud Doctores Hebræos vocatur* Durum & obſtinatum.

שָׂרַר *Quæ ſignificãt* Principatum habere, *aut* principem, *quere in* שור. *Huc illud Eſth.1,22. refertur* שֹׁרֵר Dominans. *Et in Hithpael, Num.16,13.* תִּשְׂתָּרֵר Domineris (nobis etiam) הִשְׂתָּרֵר Dominando *.i.* vt non modò tu, verùm etiam & frater tuus nobis dominetur. *Quæ verò ſignificant* Serrare, *quære in* נָשַׂר.

שָׁרָב Calor, æſtus: *Iſaiæ 49,10. Item* locus deſerti, ab æſtu *ſic nominatus: 35,7.*

שָׁרַג *Inde* שָׂרִיג Ramus: *Geneſ.40, 10. & verſ.11. idque in plurali* שָׂרִיגִים. *Inde verbum in Hithpael, Thren.1,14.* יִשְׂתָּרְגוּ Inuoluentur, perplexæ erunt, intricatæ erunt inſtar retis. *verbum frequens in Tharg.*

Et in Pual, Iob 40, 12. יְשֹׁרָגוּ Perplexi, *vel* intricati erunt (*pro* ſunt.) Inuoluentur, *&c.*

שָׁרַד Superſtitem eſſe, remanere: *Ioſ. 10,20.* שָׂרִיד Superſtes, reſiduus, reliquus: *Num.21, 36. & plurale*, שְׂרִידִים *Ioel. 3, 5. & Hobad.14.* שֶׁרֶד Filũ phœnicium, quo ſignant fabri lignarij ligna incidenda. *Hieron.* Runcina: *Iſa.44,13.*

שֵׁרֶד Miniſterium, opus: *Exod. 31, 10. vbi R.D. exponit* Veſtes miniſterij *.i.* Veſtes *aut* pannos ad operiendum altare, menſam, *&c. R.Salom.* Veſtes inſtar קְלָעִים cortinarum, *aut Et plurale ſecundum aliam formam, 30,36.* בְּשִׁקֻּתוֹת In canalibus.

שִׁקּוּי Irrigatio, pinguedo: *Prou.3,7.* שִׁקּוּיִי Potus mei: *Hoſ.2,5. Et plurale, Pſal.102,10.* שִׁקּוּיַי Potus meos.

שָׁקַט Quieſcere, requieſcere: *Ierem.30,10. etc. Idem in Hiphil*, הִשְׁקִיט Quieſcere, *aut* requies: *Iſa.32,17. ſic 30,15. 57,20. & Iob 37,17. & c. Sed tranſituè, Pſalm. 94, 13.* לְהַשְׁקִיט לוֹ Vt requieſcere facias eum. *ſic etiam Prouer.15,17. & Iob 34,29.*

שֶׁקֶט Quies, requies: *1.Paral.22,9.*

שָׁקַל Librare, ponderare, appendere: *2.Sam.14,26. Et in Niphal* נִשְׁקַל Appenſum eſt: *Ezr. 8, 33. & c. Iob 28,15.* שֶׁקֶל Sechel, Seclus, nomen monetæ, & nummi argentei *aut* aurei: *Geneſ. 23,15. quanti verò valeat, ſcribitur Ezech.45,11.* Seclus viginti obolorum eſt. *ſed* Seclus ſanctuarij erat 40. obolorum.

שְׁקָלִים & שִׁקְלִי Secli, *in plurali.* מִשְׁקָל Pondus: *Ezech.5,1. et 1.Reg. 10,14. & c.* מִשְׁקֹלֶת Menſura: *2.Reg.21,13. ſic Iſa.28,17.* מִשְׁקֹלֶת.

שִׁקְמָה *Inde* שִׁקְמָה Sycomorus. *Et plurale*, וְשִׁקְמוֹתָם Et ſycomoros eorum: *Pſal.78,46.* שִׁקְמִים *Plural. maſcul.* Sycomoriarbores: *Iſa.9,10.* Sycomora, fructus: *Ham.7,14.*

שָׁקַע Profundum eſſe, in profundum mitti, demergi, ſubmergi: *Ham.9,5. (ſic 8,8.* וְנִשְׁקָה *ponitur pro* וְנִשְׁקְעָה Et profundum erit, demergetur. *vel aliter*, Irrigabitur, *id eſt*, efficietur tota aqua.) *Et in Hiphil, Ezech.32,14.* אַשְׁקִיעַ Mergere faciam, *vel* in profundum deſcendere faciam. *ſic Iob 40,20.* תַּשְׁקִיעַ לְשׁוֹנוֹ Demerges linguam eius. *vel eſt hypallage .i.* Et funem demerges in lingua eius. מִשְׁקָע Profunditas: *Ezechiel.34,18.*

שָׁקַף *In Niphal & Hiphil*, נִשְׁקַף & הִשְׁקִיף Aſpicere, proſpicere: *Pſal. 85, 12. & 14, 2. & Prou. 7, 6. & c. Hinc & illud 1.Reg. 6, 4.* חַלּוֹנֵי שְׁקוּפִים אֲטוּמִים Feneſtras intrinſecus apertas, & extrinſecus clauſas *.i.* anguſtas. *& 7,4.* וּשְׁקֻפִים Et feneſtrarum, *vel* feneſtris, (erant tres ordines.) *Tharg.* Et vectium tres ordines. *Q.* Tabularum inſtar מִשְׁקוֹף *.i.* ſuperliminaris, *etc.* מַשְׁקוֹף Superliminare, limen ſuperius, quod eſt ſuper duos poſtes, *eo quòd aſpiciat iugiter, vel quòd oſtium illud percutiat, à* שָׁקַף *.i.* Percutere, *apud Chaldæos. Vel eſt (ſecundum R. Salom.)* Feneſtra ſupra oſtium, per quam aſpi-

ſarcinas, & ſurgat cum illis.

שְׁצָף Modicum, parum, momentum: *Iſaiæ 54, 8. vbi Tharg.* In hora parua: *alibi non inuenitur.*

שַׂק Saccus, *in omni ferè lingua: Gen.37,34. Quædam inueniuntur cum camets.* שַׂקּוֹ Saccus eius.

שַׂקִּים Sacci, *in plurali.*

שָׁקַק Iugiter ambulare, diſcurrere. *vt Ioel.2,9.* יָשֹׁקּוּ Diſcurrent. *Q.* Tumultum facient, audire facient ſonitum *aut* vocem, rugient. *ſic Iſa.33,4.* כְּמַשַּׁק גֵּבִים שׁוֹקֵק בּוֹ Secundum diſcurſum, *vel* ambulationem locuſtarum, diſcurrens *vel* ambulans per eum. *Q.* Sicut ſonitus, *vel* rugitus aquarum congregatarum, quæ deſcendunt in foueas cum rugitu *vel* ſonitu magno: ſic rugient venientes ad ſpoliandum: *(iuxta illud Prou. 28, 15.* שׁוֹקֵק Rugiens.) *Al.* Secundum congregationem locuſtarum congregans in eo. *Item in Hithpael, Nahum 2. verſ. 4.* יִשְׁתָּקְשָׁקוּ Congregabuntur in plateis. *Q.* Feſtinanter ambulabunt, diſcurrent. *Al.* Perſonabunt, tumultum facient. *Vide* שוק.

שָׁקַד Vigilare, durare, perdurare, perſiſtere, perſeuerare, operam dare, ſollicitum eſſe: *vt Ierem.31,28. &c. Et ſecũdum quoſdam interdum* Feſtinare. *vt 1,12. et alibi.*

[*Sed in Piel, Exod. 25, 33.* מְשֻׁקָּדִים, Sculpti inſtar amygdalarum. *Et per trãſlationem,* שָׁקֵד Membrum generationis, *vel* os femoris: *Eccl.12,5.* שְׁקֵדִים Amygdalæ: *Num. 17, 8. & Gen.43,11.*]

שָׂקַד *Cũ puncto in ſiniſtro cornu* ש, Ligare, coniungere.

In Niphal, Thren. 1,14. נִשְׁקַד Ligatum eſt, coniunctum eſt, adhæſit. *Q.* Tractum eſt, acceleratum eſt. *Al.* Punctum eſt. *à* pungo, is.

שָׁקָה Propinare, potum dare, irrigare, *in Hiphil: Geneſ. 2, 6. &c. (Inuenitur & futurum defectiuum,* וַיַּשְׁקֶ Et potum dedit, *etc. Geneſ.29.)* מַשְׁקֶה Pincerna, pocillator: *Pſalm. 104,13.* מַשְׁקֵהוּ Pincerna eius. מַשְׁקִים Pincernæ: *Geneſ. 40. Item* Potus, poculum: *Leuit.11,33.* Pocillatio, functio pocillationis: *Geneſ.40,21.* [*Sed illud Ezech.45,15. exponitur,* מִמַּשְׁקֶה E pingui, *pro* pinguibus. *& iuxta hunc ſenſum eſt verbum in Pual, Iob 21, 24.* יְשֻׁקֶה Impinguabitur. *Al.* Irrigabitur.]

שֹׁקֶת Canalis, loc⁹ in quo propinatur pecudibus et iumẽtis: *Gen.24,20. Et plu-*

שְׁפָלָה *Feminin. & in regimine* שִׁפְלַת Humilis: *Ezechiel.17. & 29.*

שִׁפְלָה *et* שִׁפְלוּת שֵׁפֶל Humilitas, paupertas: *Eccl.10,6. & verſ.18. & Iſaiæ 32,19. Et cum affix.* שֶׁבִּשְׁפָלֵנוּ Quia in humilitate noſtra: *Pſal.136,23.*

Et aliud, Eccl.12,4. בִּשְׁפַל In humilitate. *quod poteſt etiam eſſe Macor, vt illud Prouer. 16,19. exponitur* שְׁפַל רוּחַ Humiliari ſpiritu. שְׁפֵלָה Campeſtre, humilis locus: *Deuter.1,7. et Ioſ.11,16. cum* ה *affixo loco vaf.*

שָׂפָם Pilus ſupra labium, pilus labij: *Leuit.13,45. & cum affixo, Mich. 3,7.* שְׂפָמוֹ Pilum ſuum, qui eſt ſuper labium.

שָׁפָן Cuniculus: *Leuitic.11,5.* שְׁפָנִים Cuniculi: *Prou.30,26.* [וּשְׁפוֹנֵי Et tectos, *quære in* סָפַן.]

שֶׁפַע *Inde* שֶׁפַע Multitudo, abundantia: *Deut. 33, 19. Hieronym.* Inundatio. *Et ſecũdum aliam formam, 2.Reg. 9,17.* אֶת־שִׁפְעַת Globum, multitudinem (Iehu.) *ſic Iſaiæ 60,6. &c.*

שָׁפַק Sufficere, plaudere. *vt 1.Regũ 20,10.* Si יִשְׁפֹּק ſuffecerit. *Reliqua quære in* ספק.

שָׁפַר Pulchreſcere, pulchrum *aut* decorum eſſe: *Pſal.16,6. Et in Piel, Iob 26,13.* בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְרָה Spiritu ſuo cælos ornauit. *Hierony.* Spiritus eius ornauit cælos. *Nam R.D. dicit* ב *redundare, vel* ה *in* שִׁפְרָה. *Vel eſt quatuor literarum. Alij exponunt,* Cælos tetendit ſicut tabernaculum: *(iuxta illud Ierem.43, verſ.10.* שִׁפְרִירוֹ Tabernaculum ſuum.) *& ſic* ה *eſt loco literæ geminandæ* ר.

שֶׁפֶר *& cum accentu regio* שֵׁפֶר Pulchritudo: *Gen.49,20.* שׁוֹפָר Buccina, tuba cornea: *Exod.19,16.*

שׁוֹפָרוֹת *& In plurali, Iudic.7.*

אֶשְׁפָּר Fruſtum carnis *.ſ.* pulchrũ: *2.Sam.6,19.*

שָׁפַת Ordinare, diſponere: *2.Regum 4,38. Ezech.24,3. & c.*

Et nomen, 40, 43. וְהַשְּׁפָתַיִם טֹפַח אֶחָד Et vncini (*ſcilicet* ferrei ad ſuſpendendam carnem) topach vnius, *id eſt*, menſuræ vnius quatuor digitorum. *R.D. exponit* Chytropodes, *id eſt*, ſuſtẽtacula ollarum. *vel ſunt* loca, *inquit*, in quibus ponuntur duæ ollæ. *Vt etiam exponit illud Pſalm.68, 14.* Inter chytropodes *.i.* in loco humili & nigro, ſicut locus chytropodum, *&c.* מִשְׁפָּתַיִם Duo termini: *Gen.49,14. Q.* Acies. *Al.* Duæ ſarcinæ, quæ imponuntur aſino ad ferẽdũ, vna hinc, altera inde. *ac ſi d.* Aſinus adeò fortis, vt cubet inter duas quod. *vel ſic*, Labium *.ſ.* populi, *etc.)* שִׂפְתוֹת *&* שִׂפְתֵי *&* שִׂפְתַיִם Labia.

שִׁפְחָה *Inde fit* שִׁפְחָה Ancilla: *Geneſ.16,1. &c.* שִׁפְחוֹת *&* שִׁפְחוֹת Ancillæ, *in plurali.*

מִשְׁפָּחָה Familia, gens: *Eſth.9,27. & in regimine,* מִשְׁפַּחַת *Zach.12,12. & cum affixo,* מִשְׁפַּחְתּוֹ Familia eiꝰ. *Et in plurali,* מִשְׁפָּחוֹת *&* מִשְׁפְּחוֹת.

שָׁפַח *Quære in radice* ספח.

שָׁפַט Iudicare: *Iudic. 16,31. &c. Et in Benoni,* שׁוֹפֵט Iudicãs, iudex: *Iſa.3,2. & Ierem.11,20. (Futurum ſemel cum ſurec vice holem,* יִשְׁפּוֹטוּ Iudicabunt: *Exod. 18,22.)*

Et in Niphal נִשְׁפַּט Diiudicari, diiudicare, ſtare ad iudicium, egredi ad iudicium. *& plerumque conſtruitur cum* אֶת *loco* עִם *.i.* cum: *Ierem.2,35. et Prou.29,9. Et in Poel,* שׁוֹפֵט Iudicare: *Iudic. 4,4. & Iob 19,15.*

מִשְׁפָּט Iudicium: *Geneſ.18, verſ. 25.* Lex, ſtatutum, præceptum, mos: *Deut.18,3.* Diſpoſitio: *2.Reg.1,7. (& Pſal.112,5.* בְּמִשְׁפָּט In menſura, ſecundum legem & normam. *Vel*, in iudicio *.i.* diſcretè. *ſic Ierem. 10, 24. &c. Et Ioſ.6,14.* כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה Secũdum modum hunc.) *Et in plural.* מִשְׁפָּטִים *&* מִשְׁפְּטֵי Iudicia, conſuetudines, leges. *Item* שִׁפּוּט Iudicium: *2. Paralip. 20,9. cuius plurale cum ſurec,* שִׁפּוּטִים *&c. Ezech.23,10. Et aliud ab alia forma,* שְׁפָטִים *Exod. 12, verſ.12.*

שָׁפַךְ Fundere, effundere: *Leuitic. 17,4. &c. Et in Niphal et Pual*, Effundi: *Thre.2,11. & Num.33, 33. Et in Hithp.* הִשְׁתַּפֵּךְ *Thren. 2,12.*

שֶׁפֶךְ Effuſio: *Leuitic. 4, 12. vbi dicitur*, Ad effuſionem cineris *.i.* locum vbi effũditur cinis. שַׁפְכָּה Teſticulus, veretrum: *vel* Neruus, qui vrinam effundit: *Deut.23,1.*

שָׁפַל *ſiue* שָׁפֵל Humiliari, humilem eſſe, humiliare ſe: *Iſa. 2,11. vbi verbum ſingulare conſtruitur cum nomine plurali, vt ſæpè fit, &c.*

Et in Hiphil, הִשְׁפִּיל Humiliare, *aut* humiliare facere: *Iſa.25,12.*

Et Benoni, הַמַּשְׁפִּילִי Qui humiliat, *cum iod redundante: vel eſt nomẽ Toar,* Humiliator: *Pſal.113,6. Quidam dicunt eſſe intranſitiuum,* Qui humiliatur, *vel* humiliat ſe. *vt Iſa. 57,9. Ierem.13,18. & alibi.* הַשְׁפִּיל Humilia *pro* Humiliabo, *ponitur Ezech.21,26. ſecundum R.Dauid & Thargum.)*

שָׁפָל *&* שָׁפֵל Humilis: *2.Sam.6,22. Et cum* ה *redundante,* הַשְּׁפָלָה *Ezechiel.26,21.* שְׁפַל רוּחַ Humilis ſpiritu: *Iſa.57,15. Et plurale* שְׁפָלִים.

Timere, formidare. *vt* שְׁעָרוּם Timuerunt ab eis: *Deuter. 32,17. Reliqua quære in* סָעַר. שֵׂעָר Pilus, capillus: *Leuit.13,10. & in regimine, Num.6,18.* שְׂעָר. *Et secũdum aliam formam,* שַׂעַר *Isa.7,20.* שְׂעָרָה Pilus eius: *Leuitic.13,4. He debebat esse cum mappic.* שַׂעֲרֶךָ *&* שְׂעָרֶךָ Pilus tuus: *Cantic.4,1. Ezech.16,7. Et cum* ה *femineo,* שַׂעֲרָה *Idem: Iudic.20,17.*

שְׂעָרוֹת *In plurali: Psalm. 40.*

שָׂעִיר Pilosus: *Genes. 27, 11.* [Dæmon, *sic appellatus, quòd appareat pilosus credenti illi, inquit R.D. Isai. 34, 14. Potest fieri vt sit* genus animalis, in deserto commorantis. *Hieronym.* Pilosus.] *Item* Hircus: *Leuitic.4,24. & in regim.* שְׂעִיר Hircus: *Genes.37,31. & Numer.15,vers.19.* שְׂעִירִים Hirci: *Leuit.16,8.* [Dæmones: *Isa.13,21.*] שְׂעִירָה Hirca, capra: *Leuit.4,28. idque in regimine.*

שְׂעוֹרָה Hordeum: *Ioel.1,11.*

שְׂעֹרִים Hordea: *Leuit.27,16.*

שפף *Inde* שְׁפִיפוֹן Cerastes, *secundum D. Hierony.* genus serpentis: *Gen.49,17. R.Salom.* Serpens, *à mordendo sic appellatus, iuxta illud Gen.3,15.* תְּשׁוּפֶנּוּ Mordebis eũ. *à* שוף. *Tharg.* Aspis. *radix potest esse* שָׁפָה.

שָׁפָה Contundere, conterere, frangere. *vt Iob 33, 21.* וְשָׁפוּ Et contundentur, frangentur, *scribitur cum iod, & legitur cum vaf, quia duplex est lectio. altera lectio est,* וְשָׁפוּי Et contritum, contusum, ossa eius *.i.* vnum quodque ex ossibus illius. *Quidam exponunt* Eleuabũtur.

Et in Niphal, Isaiæ 13,2. נִשְׁפָּה Eleuatum, excelsum. (*Hierony.* Caliginosum, *deducens à* נֶשֶׁף *.i.* Crepusculo. *vt etiam quidam alij.*) *R.Salo.* Super montem quietum, & fidentem in שופי *.i.* in altitudine. שָׁפִי Solus, *vt habet Tharg. Num.23,3. Hieronym.* Velociter. *Potest etiam exponi* אֶל־שָׁפִי In altitudinem, *aut* in altũ.

שְׁפָיִם Excelsa *.s.* loca: *Ierem.3,2. & vers.21. &c. Hierony. nunc* Vias, *nunc* Rupes, Colles, Plana, *etc. exponit.* † *R.Salom. secutus Tharg.* Riuos aquarum. *Et aliud, 2.Sam. 17,28.* שְׁפוֹת בָּקָר Casei vaccini. *vel, vt Targum,* Casei lactis vaccini, *à comprimendo sic dicti.* יָשְׁפֵה Iaspis: *potest etiam huc deduci, de quo vide* יָשַׁף.

שָׂפָה Labium: Lingua, sermo: *Gen.11,1.etc.* Ora, æ: *Exod. 28,32. &c.* שְׂפַת *In regimine, Gen. 11,7.* Ripa, litus: *22,15. 41,3.*

(*Item Psalm. 81,6.* Labium (*.i.* linguam) quod non noui: *deficit* אֲשֶׁר *secundum alios; vt etiam quidam exponunt illud, de quo supra, Exod.5,4.*]

יִשְׁעֶה Respiciet. וַיִּשַׁע Et respexit: *Gen.4,4.* [*Illud autem 2.Sam.22,40.* יְשׁוֹעוּ Respicient, *pro* respexerũt *.s.* ad dexteram, & ad sinistram. *potest etiã esse sicut* יְשַׁוְּעוּ *.i.* clamabunt. *Sed Isa. 32,3.* תִּשְׁעֶינָה Caligabunt, *vel* Claudentur (*secũdum illud 6,6.* הָשַׁע Claude. *de quo in* שוע.) *Q.* Terrebuntur, formidabunt. *Et in Hithpael, 41, 10.* תִּשְׁתַּע Paueas. *Tharg.* (Ne) frangaris. *Doctores Hebr. exponunt:* Ne sis sicut שַׁעֲוָה *.i.* cera *.i.* Ne liquefias & dissoluaris. *Quidam,* Ne desinas, *aut* cesses. וְנִשְׁתַּעֲה Et narrabimus, cõfabulabimur. *vers. 23. ע cum camets vice segol. Q.* Et aspiciemus, *aut* intelligemus.] לְמִשְׁעִי Ad lenimẽ. *quære in radice* שוע.

שעט *Inde fit* שַׁעֲטָה Sonitus, strepitus: fortis pedũ percussio: *Ierem.47,3. idque in regimine.*

שעל *Inde* שׁוּעָל Pugnus, pugillus. *Vnde Isa.40,12.* בְּשֻׁעָלוֹ Pugno suo, pugillo suo. *Et in plurali,* שַׁעֲלֵי *&* שְׁעָלִים *1.Reg.20,10. Ezech.13, 19.* מִשְׁעוֹל Semita: *Num.22,24.*

שׁוּעָל Vulpes: *Nehem.4,3.*

שׁוּעָלִים *In plurali, Cantic.2,15.*

שָׁעַן *In Niphal* נִשְׁעַן Inniti, hærere, coniungi: *2.Sam.1,6. & 2.Reg.5,18. vbi* לַמֶּלֶךְ *in* לו *redundat.*

מִשְׁעָן Baculus, *sic appellatus, quòd illi homo innitatur:* sustẽtaculum, fulcimentum: *2.Sam.22,17.*

מִשְׁעֶנֶת *&* מַשְׁעֵן מַשְׁעֶנֶת *Idem: Isa.3,1. 2.Reg.18,21. Et cum affixo,* מִשְׁעַנְתִּי Baculus meus. מִשְׁעֶנֶת *In plurali.*

שעף *Inde* שְׁעִיף Ramus, cogitatio. *vide in* סָעַף.

שָׁעַר *vel* שָׂעַר Cogitare, existimare: *Prou.23,7.* שַׁעַר Mensura. שְׁעָרִים Mensuræ, modij: *Genes.26,12. Q.* Centuplum. *Quidam huc referunt illud Hose. 6, vers.11.* Vidi שַׁעֲרוּרִיָּה, *ac si d.* Illud quod existimaui. *Alij exponunt* Turpitudinem, sordes. שַׁעֲרוּרָה Turpitudo, res turpis: *Ierem.5,30. Et 18,13.* שַׁעֲרוּרִיָּה *Idem. vel* Turpiter. *Et nomen Toar,* שְׂעִרִים Turpes, fœdæ, sordidæ: *29,17.*

שַׁעַר Porta: *Gen.22,17.etc. Et cum* ה *locali,* שַׁעֲרָה Ad portam: *Deut.22, 15. & Isa.28,10.* שַׁעֲרַיִם Duæ portæ: *1.Sam.17,52. Et plurale,* שְׁעָרִים *&* שַׁעֲרֵי *Psal.24,8. & 87,3. Inde fit Benoni Cal, quod pro nomine Toar ponitur;* שוֹעֵר Ianitor, portarius: *1.Reg. 7,10. Et plurale,* שְׁעָרִים *et* שַׁעֲרֵי *1.Paral.9,18. & 2.Paral.23,5.*

שִׁעַר *Cum puncto in sinistro cornu,* ratum, *exponunt.* Secundus: *Esth. 10,3.* (*& 2.Reg.22,14.* בַּמִּשְׁנֶה In secunda *.i.* in domo Midras *.i.* scholæ. *& sic Targum,* In domo doctrinæ. *& 23, 4.* Sacerdotibus secundi *.s.* ordinis.) *& cum affixo,* מִשְׁנֵהוּ Secundus eius. *&* מִשְׁנִים Duplicia: *Ezr.1,10.* Secundi: *1.Par.15,18.*

[*Sed 1.Samuel.15,9.* וְהַמִּשְׁנִים Et pinguium, *per Metathesim; perinde ac si d.* וְהַשְּׁמָנִים. *Potest etiam exponi,* Agnorum anniculorum. *Al.* Et secundorum *.i.* illorum qui sunt secundi vtero *.i.* secundò genitorum. *R.Salom.* Pinguium qui sunt duplicati in carne & pinguedine. *& sic Iudic.6, 25.* הַשֵּׁנִי Pinguem. *Q.* Secundum vtero. *Tharg.* Impinguatum septem annis. *Al.* Bouem secundum boui de quo prius fit mentio.]

שָׁנָה Annus: *Deuter.14,22. & in regim.* שְׁנַת, *Isa.20,1.* שְׁנוֹת Anni: *Prou.4,10.* שְׁנָתַיִם Duo anni: *Hamos 1,1. Et plurale secũdum formam masculeam,* שְׁנִים *&* שְׁנֵי, *Leuit. 25,3. Isaiæ 21,17.*

שָׁנַס Accingere, *in Piel: 1.Reg. 18,45. & nusquam alibi.*

שָׁסַס Diripere, prædari, deprædari: *Psal.89,41.* שַׁסָּהוּ *&c.*

Et in Niphal, Zachar.14,2. וְנָשַׁסּוּ Et diripientur. יִשַּׁסּוּ Diripientur: *Isa. 13,16.* מְשִׁסָּה Præda, direptio: *Isaiæ 42,22.*

שָׁסָה Diripere, prædari: *Psalm. 44,11.* (*& cum* א *vice vaf, Ierem.30,16.* שֹׁאֵסַיִךְ Diripientes te.)

Et in Poel cum ש *vice* ס, שׁוֹשִׁתִּי Diripui: *Isa.10,13.* מְשִׁיסָה Direptio, præda: *Ierem.30,16. Plurale* מְשִׁסּוֹת *Habac.2,7.*

שָׁסַע Findere, diuidere, scindere: *Leuit. 11,7. In Benoni cum patach* וְשֹׁסֵעַ, *&c. Idem in Piel, 1.Samuel.24,8.* וַיְשַׁסַּע Et confregit *.i.* cessare fecit viros suos verbis suis, & confregit furorem eorum, *&c.*

שֶׁסַע Fissura: *Leuitic.11,25.*

Idem שֹׁסֵעַ *Iudic.14,6. quod potest esse Macor Piel.*

שָׁסַף *In Piel,* Scindere gladio: *1.Sam.15,33. Hieron.* In frusta concîdit.

שָׁעָה Aspicere, respicere; *& tũc construitur cum* אֶל, *Gen.4,5. sic Isaiæ 31,1. & 17,7. licet quidam exponant,* Sperare, fidere, inniti: *vt etiã Exod.5,9.* [Desinere, recedere, dimittere: *vt Iob 14,6. Isa.22,4. & Iob 7,19. Item* Delectari: *vt* וְאֶשְׁעָה *Psal. 119,117. cum camets loco seghol, vel* Narrare, *aut* dare operam, occupare se,

gans. שְׁנִינָה Prouerbium, fabula, verbũ iuge, sermo iugis, *aut* continuus: *Deuter.28,35.* *Hinc verbum Deut.6,7.* וְשִׁנַּנְתָּם Et repetes ea, (iugiter loqueris ea.) *vel*, Et confabularis de eis.

שָׂנֵא *siue* שָׁנֵא Odio habere: *Deuter.12,30. etc.* שׂוֹנֵא Odio habens, inimicus: *Prou.11,15. 25,21.* *Et in Benoni Piel, Psalm.55,13.* *Et in Niphal*, Odiosum esse: *Prouerb.14,17.* שְׂנִיאָה *Nomen Toar*, Exosa: *Deut.21,15.* שִׂנְאָה Odium: *Psal.139,22. & Deut.9,29. nomen pro Macor. & plurale, Ezechiel. 35,11.* מִשִּׂנְאָתֶךָ Propter odia tua.

שְׂנָב *Inde fit* אֶשְׁנָב Fenestra, cancelli: *Iudic.5,28. Prou.7,6.*

שָׁנָה Mutare, commutare, alterare, iterare: *2.Sam.20,10. & Malach. 3,6.* Non שַׁנֵּיתִי mutaui *.s.* me, *vel* id quod dixi. *& Prou. 24,21.* Cum שׁוֹנִים iterãtibus *.s.* suas iniquitates. *Q.* Mutantibus Deum semper. *Hieronym.* Detractoribus. *Item Esth.1,7. & 3,8.* Variata, varia, distincta. [*Et cum* א *vice* ה, *Threnor.4,1.* יִשְׁנָא Mutabitur, *pro* mutatum est, *aut* mutauit se. *Item Daniel.5,18.*] *Et Macor ex Niphal, Genes.41,31.* וְעַל־הִשָּׁנוֹת Et propter iterari somniũ *.i.* propterea iteratum est somnium. *Et in Piel* שִׁנָּה Mutare, iterare: *Ierem.52,33.* (*& cum* א *loco* ה, שִׁנָּא *2.Reg.25,29.*) *& 1.Samuel.21,13.* וַיְשַׁנּוֹ אֶת־טַעְמוֹ Et mutauit ipse, *vel* ipsum eloquium suum.

Et in Pual, Eccles.8,1. יְשֻׁנָּא Mutabitur. *cum* א. *Et in Hithp.1.Reg.14, 2.* וְהִשְׁתַּנִּית Et muta te *.i.* vestes tuas.

שְׁנַיִם Duo, bina, *gener.mascul.Genes.6,29. Et in regimine cum* ם, *Gen. 17,20.* שְׁנֵים עָשָׂר Duodecim. *& sine* שְׁנֵי, ם *Deuter. 3,6. & cum affixis,* שְׁנֵיהֶם Ambo ipsi: *Genes. 21,31. Interdũ iste numerus diminuit: vt 1.Reg. 17,12.* שְׁנַיִם עֵצִים Duo ligna *.i.* pauca.

שְׁתַּיִם Duæ, *femin. gen. pro* שִׁנְתַּיִם, *hideo est daghessatum, præterquam in paucis locis, vbi* ת *est lene, id est, sine daghes; 1.Reg.3,16. Isaiæ 51,19. & c.*

Et in regim. cũ ם, שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Duodecim: *Gen.14,4. & sine* ם, שְׁתֵּי *Zachar.4,12.* שְׁתֵּיהֶן Ambæ ipsæ: *1.Samuel. 24,43.* שֵׁנִי Secundus: *Gen. 1,8. &* שְׁנִים Secundi: *6, 16. vel* Secunda *.i.* secundas mansiones.

שְׁנִית Secunda, *femin. 4,19.* Secũdò *.i.* secunda vice: *2.Sam.14,29.*

מִשְׁנֶה Duplex, duplum: *Deut.17,18. & Ios.8,30. vbi quidam* Duplicem legem, *aliq;* Secundam legem, *aut* iteratam *uerb.4,23.* Carcer: *Genes. 40,3.* *Et plurale cum affix.* וּבְמִשְׁמְרָיו Et in custodiis suis: *Nehem.13,14.*

מִשְׁמֶרֶת Custodia, obseruatio: *Numer.3,28. & c.* *& cum affix.* מִשְׁמַרְתִּי Custodia mea: *Leuitic. 18,28.*

מִשְׁמָרוֹת *et* מִשְׁמְרוֹת Custodiæ, *in plurali.* אַשְׁמֹרֶת *&* אִשְׁמוּרָה Custodia, Vigilia: *Psalm.90,5. Iudic.7,19.*

אַשְׁמֻרוֹת Vigiliæ: *Psalm.119,148.*

שְׁמֻרוֹת *Idem: 77,5. Quidam dicit esse Toar, id est,* Custodes. *ac si d.* Tenuisti palpebras, quæ sunt custodes oculorum meorum, vt non clauderentur, neque dormirent. *Et aliud,* שְׁמָרִים Custodiæ, vigiliæ: *Exod. 12, 41. vbi dicitur:* Nox vigiliarum Domino *.i.* nox qua Dominus custodiuit, ne vastator noceret Israelitis. *Vel*, In qua admonebantur Israelitæ vigilare & orare Dominum.

Inde etiam dicuntur שְׁמָרִים Fæces, quæ seruãtur in imo vasis. *Et* Defæcata *.i.* à fæcibus purgata: *Isa.25,6.*

שִׁמְרֵיהֶם Fæces suas: *Sophon.1,12.*

שִׁמְרָיו *&* שִׁמְרֵיהָ Fæces eius: *Ierem. 48,11. & Psal.75,9.* שָׁמִיר Vepris, genus spinæ. Adamas, lapis *secundum Hieron. aut* Fortis, durus: *Isa.5,6.*

שְׁמִירוֹ Vepris eius: *10,7.* [*Sed Zachar.7,12. plerique exponunt* Adamãtem *.i.* tanquam adamantem. (*Q.* Ferrum forte. *Al.* Silicem, petram:) *vt Ierem.17,1. Ezech.3,9.*]

שֶׁמֶשׁ Sol: *Habac. 3,11. & c.*

שִׁמְשָׁהּ Sol eius: *Ierem. 15,9. & c.* *& plurale, Isa.54,12.* שִׁמְשֹׁתַיִךְ, Fenestras tuas; *sic appellatas, quòd per illas sol ingrediatur.*

שֵׁן Dens, ebur. *& Metaphoricè,* Scopulus: *Exod.21,24. 1.Reg. 10,18. 1.Samu.14,4.* *Et cum affixo,* שִׁנּוֹ Dens eius: *Exod.21, vers.27.*

שִׁנַּיִם *Duale. &* שְׁנֵי *in regim.* Dentes. שָׁנִי Coccinum, color rubeus: *Genes. 38, 28. & in regimine,* שְׁנִי *Leuit.14,6.* *Et plurale, Isa.1,18.* כַּשָּׁנִים Sicut coccina *.i.* rubra tanquam coccina. *& Prou. 31,21.* Induta coccinis *.i.* vestibus coccineis. *vel potest fieri vt* ם *redundet, & iod sit vice* ה *radical. à* שָׁנָה. *vt quidam deducit, id est,* duplicibus *.i.* vestibus duplicibus.

שָׁנַן Acuere: *vt Deut.32,42.* שִׁנַּנְתִּי. *& Psal.64,4.* שָׁנְנוּ, *& c.*

Et in Hithpael, 73,20. In renibus meis אֶשְׁתּוֹנָן Acuar, *aut* acuam me. *Vel* א *est loco* ה. *ac si d.* Renes mei acuit se, *pro* acuerũt se, *vel* acuti sũt. *Tharg.* Et renes mei ardent tãquam ignis. *vt Hieron.* Sicut ignis fumi-

שְׁמֹנֶה Octo, *mascul.gener.* שְׁמֹנַת *in regimine: Num.29,29. Genes.17,12.*

שְׁמֹנֶה *Idem, femineum: Ezech.40,9.*

שְׁמֹנִים Octoginta: *Exod. 7,7.* *Et vice Toar, 1.Reg.7,1.* Octuagesimus, a, um. שְׁמִינִי Octauus: *Leuit.19,1.*

שְׁמִינִית Octaua: *25,22.*

שָׁמַע *&* שָׁמֵעַ Audire, exaudire: Parêre, obedire, obtemperare: *Genes.16,11. Psal.34,5. & c. sic Ios.6,26.* שֶׁמְעוֹ Audire eius *.i.* Auditus & fama eius. *& Isaiæ 30, ℣.19.* כְּשָׁמְעָהוּ Cùm audierit *vel* audiuit ipse; *est Macor instar nominis.*

Et in Niphal, נִשְׁמַע Audiri: *Isa. 25, 4. & c.* Obtemperare: *Psal.18,45.*

[*In Piel, 1.Sam.15,4.* וַיְשַׁמַּע Et congregauit. *sic 23, 8.*] *Et in Hiphil,* הִשְׁמִיעַ Audire fecit: *2.Reg.7,6. & c.*

Et cum defectu ה, לַשְׁמִעַ Vt audire faciam: *Psal.26,7.* [*Sed Ierem. 50, 29.* הַשְׁמִיעוּ Congregare facite. *& 51, 26. & c.*] שֵׁמַע *&* שֶׁמַע Auditus, auditio, fama, rumor: *Genes.29,13. Psal.18,45. & in pausa* שָׁמַע.

Et cum affix. שִׁמְעִי Auditus meus, fama mea: *Isaiæ 66,19.*

שִׁמְעָה *vel* מִשְׁמַע שִׁמְעָה *et* הַשְׁמָעוֹת *Idẽ: 1.Sam.2,24. Isa.11,3. et Ezech.24,26.*

& in regim. שִׁמַעַת, *2.Sam.4,4.*

שִׁמְעוֹת *in plurali: Daniel.11,43.*

Et cum affix. מִשְׁמַעְתּוֹ Auditus suus: *2.Sam.23,24. & Isa.11,14.* מִשְׁמַעְתָּם Auditus *.i.* obedientia eorũ *.i.* obedientes erunt eis.

שֶׁמֶץ Pars, particula, pusillum, minimum alicuius rei: *Iob 4,12.* [*Sed Exod.32,24.* לְשִׁמְצָה In detractionem, *aut* infamiam.]

שָׁמַר Seruare, conseruare, obseruare, custodire: *Genes. 37, 10. & c.* *sic Ham. 1,11.* שְׁמָרָהּ Custodiuit illum. ה *debebat esse cum mappic.*

שֹׁמֵר Custodiens, custos: *Psal.121, 4. Isaiæ 21,11. & c.* *Illud autem Psal. 141,3.* Pone Domine (*.s.* verbum rectum in ore meo.) שֶׁמְרָה לְפִי Custodi (*.s.* illud verbũ) ori meo. *Vel est nomen .i.* Pone custodiam ori meo.

Semel inuenitur futurum cum surec loco holem, תִּשְׁמוֹרֵם Custodiet eos: *Prouerb.3,14.* *Et in Piel, Ion. 2, vers.5.* מְשַׁמְּרִים Custodientes, obseruantes.

Et in Niphal, נִשְׁמַר Custodire se, cauere: *2.Sam.20,10. & c.* (*sed Isaiæ 7,4.* הִשָּׁמֵר Caue, & sile. *quidam exponit*, Reuertere ad fæces tuas in quiete. *à* שְׁמָרִים *.i.* fæces.) *Idem in Hithpael, vt Psal.18,24.* וְאֶשְׁתַּמֵּר Et obseruabo me, cauebo mihi. *& Mich. 6,16.* וְיִשְׁתַּמֵּר Et custodietur, *pro* custodientur. מִשְׁמָר Custodia: *Pro*

שָׁמַט Relinquere, dimittere, remittere: *Exod.23,11. Deuter.15,2.* Demittere .*i.* deorsũ mittere, proiicere: *2.Reg.9,32.* (*sed Ierem. 17,4.* וְשָׁמַטְתָּהּ Et dimittetur, remittetur, erit remissio in te.

שָׁמְטוּ Declinabant: *2.Sam.6,6.* Q. Impellebant & mouebant .*s.* eam.)

Et in Niphal, Psal.141,6. נִשְׁמְטוּ Dimissi sunt, *vel* demissi .*i.* deorsum missi sunt. *vel*, Relicti sunt.

Et in Hiphil, Deuter.15,3. תַּשְׁמֵט Dimittes. שְׁמִטָּה Dimissio, remissio: *Deuter.15,1.*

שָׁמֵךְ *Cum puncto in sinistro cornu, Inde fit* שְׁמִיכָה Velum, operimentum: *Iudic. 4, 18.* Q. Pannus grossus. *Hieron.* Pallium.

שְׂמֹאל *Inde* שְׂמֹאל *pro* Sinistra, læua: *Gen.24,49.* & *cum* א & ו, שְׂמֹאול *Num.20,7.* &c.

Et nomen Toar, שְׂמָאלִי Sinister: *1.Regũ 7,21.* שְׂמֹאלִית Sinistra: *Leuit.14,15.*

Inde verbum in Hiphil, הִשְׂמִיל Ad sinistram ire, *aut* declinare, *aut* tendere: *2.Sam.14,19.* וּמַשְׂמְאִלִים Et sinistra iacientes (lapides.) *aut* sinistra vtẽtes (lapidibus.) *1.Paral. 12,7.*

Et cum א *mobili, Gen.13,9.* וְאַשְׂמְאִילָה Et ibo ad sinistram. *sic Isaiæ 30,21. Potest esse dictio quatuor literarum.*

שִׂמְלָה Vestis, vestimentum: *Isa.3,7. Deut.10,18.* שִׂמְלוֹת & שְׂמָלוֹת Vestimenta, &c.

שֶׁמֶן *Inde fit* שֶׁמֶן Oleum, vnguẽtum: *Gen. 28,18. Cantic.1,3.* [*Item* Pinus, Oliua, *à pinguedine sic appellata: Isa.41,19. Nehem.8,16.*]

Pinguis, *secundum R. Ionah, Prouer.21,20. Et cum affix.* שַׁמְנִי Oleum meum: *Hose.2,7.* &c. *Item ponitur pro* Pinguedine. *vt Psal. 109,24.* & *Isa.5,1. vbi dicitur*, In cornu filio pinguedinis .*i.* in loco eminenti ac pingui. *sic 10,27.* שְׁמָנִים Pinguedines & Vnguenta: *25,6.* & *Ham.6,6.*

שָׁמֵן Pinguis: *Iudic.3,29.*

שְׁמֵנָה *Femininum: Nehem.9,34.*

מְשִׁמָּן Pinguis; & Pinguedo: *vt Isaiæ 17, 4. Et in plurali* מְשִׁמַּנִּי Pingues: *10,16.* & *Psal.78,30.* Pinguedines: *Genes.27,38.* & *vers.27.*

Et aliud cũ patach, מַשְׁמַנִּים Pinguedines: *Nehem.8,11. Inde verbum in Cal,* שָׁמַן Impinguari, pinguem esse: *Deut.32,15. Et in Hiphil,* הִשְׁמִין Impinguare: *Isa.6,10.* & *Nehem.9,25.*

אַשְׁמַנִּים Sepulcra: *Isa.59,10. Potest esse ab* אָשַׁם .*i.* Desolare; *vt sit sensus:* In locis desolatis .*i.* locis inhabitabilibus .*i.* sepulcris. *Vide* אָשַׁם. *Vel*, In tenebris, *aut* tenebrosis.

M שמנה O-

& *est Macor. Idem Leuitic. 26,* &c. בְּהִשָּׁמָּה Cùm desolata fuit ipsa: *ibidem.* ה *debebat esse cum mappic, vt etiã in illo 1.Paralip.* וְהִשָּׁמּוּ Et obstupescite, admiramini: *Iob 21,5.*

Et in Poel, מְשׁוֹמֵם Stupens, admirans: *Ezr. 9, 3. Et transitiuè*, Obstupescere, admirari faciens .*s.* videntes: *Dan.9,27.* (*quod potest etiam esse intransitiuum*, Homo obstupescens, *vel* admirans.) & *11,30.*

Et in Hithpael, Isa.63,5. וְאֶשְׁתּוֹמֵם Et stupefactus, admiratus sum. *R. Salom.* Tacui .*s.* more stupentis. Q. Desolatus eram. *sic Daniel.8,27.* &c.

Illud autem Eccles.7,17. תִּשֹּׁמֵם Desolaberis? *potest esse vel ex hac coniugatione,* & ש *est cum daghes ob defectum* ה: *vel ex Niphal.* שֹׁמֵם *Nomen Toar*, Desolans, desolatus, desolatiuus, *aut* stupendus, admirandus: *Dan.8,13.* & *9,27.* שוֹמֵמִים Desolati: *Thren.1,16.* & *cũ* ן *vice* ם *vers.4.*

שוֹמֵמָה Desolata: *Isa.54,1.* & *plurale* שֹׁמֵמוֹת: *49,8. sed 61,4. potest esse nomen,* שְׁמָמוֹת Desolationes; *vt etiam 49,19. et Dan.9,18.* שְׁמָמָה *et* שְׁמָמוֹן & שְׁמָמָה Desolatio, solitudo: *Ieremiæ 4,27. Ezech.12,19. 35,7.*

שִׁמָּמוֹת Desolationes: *35,9.*

שַׁמָּה Admiratio .*i.* res admiratione digna, *inquit R.D. Ierem 5,30.*

Stupor, admiratio: *8,21.* Desolatio: *Psal.73,18.* שַׁמּוֹת Solitudines: *46,9.* מְשַׁמָּה Desolatio: *Ezechiel. 6, 14.* Stupor: *5,16. Plurale, Isaiæ 15,5.* מְשַׁמּוֹת Desolationes.

שָׁמֵם *Inde* שְׁמָמִית Simia: *Prouerb. 30,28. Al.* Aranea. Q. Hirundo. *Hieron.* Stellio.

שָׁמַד Perdere. *Et in Niphal,* נִשְׁמַד Dissipari, disperdi, perdi, consumi, perire, deficere: *Ierem.48,8. Et in Hiphil,* הִשְׁמִיד Disperdere, consumere: *Deut.2,23.etc.*

(& *cum defectu* ה, לַהַשְׁמִיד Ad disperdendum: *Isa.23,11.*)

שָׂמַח Lætari: *Psalm.16,9.* &c.

שָׂמֵחַ *Toar, vice participij,* Lętus, lætans: *Deut. 16,15.* שְׂמֵחִים & שְׂמֵחִי *in plurali. Et secũdum aliam formam, Psalm.35,26.* שְׂמֵחֵי Læti, qui lætantur. [*Illud autem Eccles. 11,9. sic exponunt:* שְׂמַח Lætare iuuenis in iuuentute tua. *est sermo comminatorius, inquit R. Dau. ac si d.* Lætare, & videbis quid eueniet in nouissimo tuo.] *Et in Piel,* שִׂמֵּחַ Lætificare: *Deut.24,5. Et in Hiphil, Psal.89,42.* הִשְׂמַחְתָּ Lętari fecisti. שִׂמְחָה Gaudium, lætitia: *4, 8.* & *Eccl.2,26.etc.* שִׂמְחָה *in regim.* שְׂמָחוֹת *in plural. Ps.16.*

bilia, *vel* carmina: *Prouerb. 22, 20. R. Abrah.* Verba ducalia .*i.* magna. Q. Verba gloriosa. *Item 1.Sam.18, 6.* Cantica *aut* instrumenta musica, quibus erant tres diuisiones.]

Et verbum in Piel, שִׁלֵּשׁ In tres partes diuidere: *Deuter. 19, 3.* Tertiare .*i.* tertiò facere, *vel* Iterare: *1.Reg. 18,23. Et Paul, Genes.15,9.* מְשֻׁלָּשׁ Tertiatus .*i.* triennis. *R. Salom.* & *Tharg.* Tres. מְשֻׁלָּשׁוֹת Triplicatæ: *Ezech.42,6.*

שֵׁם Nomen: *Genes.1,11. Et cũ macaph est cum seghol, vt 21,3.* &c. *Et cum affixo,* שְׁמוֹ Nomẽ eius: *Gen.4,25.* מִשְׁמְךָ Nomine tuo: *Nahũ 1,14.* &c. שֵׁמוֹת *et* שְׁמוֹת Nomina: *Genes.2,20. Exod.28,* &c.

שָׁם Ibi, illic, hic, huc, illuc, istuc: *Psal.122.* &c. מִשָּׁם Inde: *Gen.49, 23.* .*i.* Ex illo .*s.* Ioseph (pastor lapis Israel.) *Dicitur enim hæc dictio de* loco, instrumẽto, tempore, & homine, &c. *vt Ecclesiast. 3,17.* שָׁם Ibi, quod notat tempus .*i.* diem iudicij, *inquit R. Dauid.* אֲשֶׁר שָׁם Vbi: *Gen. 2,11.* שָׁמָּה Illuc: *Deut.12,5.* (& *Iob 1, 21. vbi* שָׁמָּה *refertur ad* sepulcrum.) שָׁמַיִם Cælum, *vel* Cæli; *non inuenitur in singulari. Quidam cõponit ex* שָׁם .*i.* ibi, & מַיִם .*i.* aquæ: *Genes.1,8. Et in regimine, 2.Paral.6, 18.* שְׁמֵי שָׁמַיִם Cæli cælorum. *Et cum affix. Deuter.33,28.* שָׁמָיו Cæli eius.

Et cum ה *locali,* הַשָּׁמַיְמָה In cælum.

שָׁמַם & שָׁמֵם Desolari: *Thren.5, 18. Ierem. 12,11.* [Obstupescere, admirari: *Isa.52,14. Ezech. 26,16. Et Ierem.2,12.* שֹׁמּוּ Obstupescite.] Desolare, *vt Ezechiel.36,3.* Pro eo quòd שֹׁמֵמוֹת desolauerunt & absorbuerunt vos. אֶשֹּׁם Desolabo: *Isa.42,14.* [*1.Reg.3,8.* וְיִשֹּׁם Obstupescet.] יִשֹּׁמּוּ Desolabuntur: *Psal.40,16.* [Obstupescẽt: *Iob 17,8.*]

Et in Niphal, וְנִשַּׁמּוּ Et desolabuntur: *Leuit.26.* &c. [*sed Ier. 26,22.* Obstupescẽt.] נִשְׁמָה Desolata est: *Ezech.25,3.* נִשְׁמָה Desolata: *36,35.*

Et in Hiphil, הֵשִׁם הֲשִׁימֹתִי Desolare, desolare facere: *Iob 16,7.* & *cet.* [Obstupescere facere: *Ezech.32,10. sic vers.3. licet exponatur,* וְהַשִּׁמֹתִיהוּ Et ponam eum, *à* שום, *id est*, Ponere. מַשִּׁמִּים Stupens: *3,15. Benoni intransitiuum.*] הַשְּׁמֵם Desolando .*s.* te: *Mich.6,13. est Macor perfectum.*

יַשִּׁים Desolare faciet: *Ierem.49,20. quidam putat radicem esse* יָשַׁם.

Et in Hophal, הָשַׁם *pro* הָשַׁם Desolari. *vt 1.Paral.36,21.* הָשְׁמָה Desolata fuit ipsa. ש & ם *sunt cum daghes,*

sic 55,21. בְּשִׁלְמֵיו In paces eius. *R. Abrah.* In paces eius *.i.* viros pacis eiº. *Hieron.* Ad pacifica sua, *vel secũdum alios*, In pacificos eius; *vt sit nomen Toar. Iuxta hanc enim formã est Toar, teste R. Dauid, Isa.41,3.* שָׁלוֹם Pacificus. *sic secundum R. Ioseph & Hieron. Gen.43,27.* הֲשָׁלוֹם Num pacificus est, (sanus est?) *Vel est nomẽ substantiuum vice nominis Toar; vt etiam 1.Sam.25,6.*

שלם *Inde fit* שַׂלְמָה *idem quod* שִׂמְלָה Vestis, indumentum: *Exod.22,8.* שַׂלְמוֹת & שִׂלְמוֹת *In plurali, Iosu.9. Nehem.9.*

שָׁלַף Euaginare, educere: *Iudic. 8,20. (sic Iob 20,25. & subauditur*, Iaculator sagittam. *Vel intransitiuè*, Educta est, & egressa est de vagina (corpore) eius *.s.* sagitta: *vt etiam Psal.129,6.)*

שָׁלֹשׁ *Et in regimin.* שְׁלֹשׁ & שְׁלֹשׁ־ Tres, *femin. Deuter.19,2. Gen.5,21. Et* שְׁלֹשֶׁת *secundum formam masculinam: 7,13. Et cum* ה, שְׁלֹשָׁה, *& in regimine* שְׁלֹשֶׁת *Idem: mascul. generis. Et cũ affix.* שְׁלִשְׁתָּם *et* שְׁלִשְׁתָּם Tres ipsi: *Num.12,4. et Ezech.40,10.* שְׁלֹשִׁים Triginta, *commun.gen. Genes.5,15.* כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים Circiter tres mẽses: *38,24.* שְׁלִישִׁי Tertius: *1,13.* שְׁלִישִׁים Tertij: *6,16. & est sensus:* Tertia facies (*.i.* tertias mansiones) eam. *Hieron.* Cœnacula, & tristega facies in ea. הַשְּׁלִישִׁים *1.Reg.6,8. ponitur pro* הַשְּׁלִישִׁית Tertium.

שְׁלִישִׁית Tertia, tertia pars: *Numer. 28,14.* Tertiò: *1.Sam.3,8. (sed 20, 5.* Ad vesperam tertij, *exponitur*, Vsque ad tempus vesperæ diei tertiæ.)

שְׁלִישִׁיָּה Tertius, *vel* tertia: *Isaiæ 19, 24. vbi verbum mascul. ad* populum *refertur, & nomen femin.* ad congregationẽ, *aut* regnum. שְׁלִישִׁיָּה Tertiò, tribus vicibus, ter: *Ezech.21,14.* ה *redundat. Alij deducentes à* שָׁלִישׁ *exponunt* Magnus. *sic Isaiæ 15, versu 5.* עֶגְלָה שְׁלִישִׁיָּה Vitulam triennem, *aut* trimam. *vel*, Vitulam principem, *aut* magnam filiam triũ annorum; *cum* ה *loco* ה. *Idem Ierem. 48,34. vbi etiam quidam exponunt*, Vitulam tertiam vtero. שְׁלִשׁ *Toar*, Tertius: *idque in plurali, Gen.50,22.* בְּנֵי שִׁלִּשִׁים Filios tertiorum *.i* tertiæ generationis.

שִׁלְשׁוֹם Nudiustertius: *31,1. & Deut.19,5.* שָׁלִישׁ Magnus, dux, princeps: *2.Reg.7,2. & cum* ה *affixo loco* ו, שָׁלִשׁוֹ *9,25.* [*Item* Mensura magna: *Psal.80,6. vbi potest esse hypallage. & Isa.40,12.*] שָׁלִשִׁים Duces: *Ezech. 23,23.* [Magna, mirabilia, mario *Al.* In gladio eius: *Isa.27,8.*

שְׁלָחֶיךָ Plantationes tuæ, pomaria tua: *Cantic.4,14.* שֻׁלְחָן Mensa: *Exod.25.* שֻׁלְחָנוֹת *Plurale feminin.*

שָׁלַט Præesse, dominari, potestatem habere *vel* exercere: *Eccl.8,9. Construitur cum* ב *&* על.

Idem in Hiphil, Psalm. 119, 133. Et הִשְׁלִיט Potestatem dedit: *Eccles. 18. & 6,2.* שַׁלִּיט Potens, præses, dominator, dominus, potestas: *Eccles. 8, vers.8.* שַׁלִּיטִים *Plural. 7,21.*

שַׁלֶּטֶת *Feminin.* Dominans: *Ezech. 16,30.* שִׁלְטוֹן Potestas, dominium: *Ecclesiast.8,4.* שִׁלְטֵי & שִׁלְטִים Scuta, clypei: *1.Reg.11,9. & Cantic.4,4.*

שָׁלַךְ *In Hiphil* הִשְׁלִיךְ Proiicere: *Num.55,20. Et in Hophal* הֻשְׁלַךְ & הֻשְׁלַךְ Proiici: *Isaiæ 4,19. & Dan.8,11.* שָׁלָךְ Mergulus, auis, *sic appellata, quòd ad capiendum pisces, in mare vel in aquam se proiiciat: Leuitic.11,17.* שַׁלֶּכֶת Nomen portæ, *eo quòd per illam proiicerentur sordes: Isa. 6, vers.vlt.*

שָׁלַם *In Cal*, Pacificum esse, pacem habere: *Iob 22, 21.*

Perfici, compleri, finiri: *Isa. 60,20. & 1.Reg.7,51. Et in Benoni, Psal.7, 5.* Si retribui שִׁלְמִי רָע existẽti in pace mecum malum. *Al.* Retribuenti, *aut* reddenti mihi malũ. שְׁלוּמִי Perfectos: *2.Sam.20,19. est Paul, vel est Toar.*

Et in Piel שִׁלֵּם Reddere, retribuere: *Iudic.1. &c.* Perficere, complere: *1.Reg.9,25.* Pacificum reddere: *Iob 8,6. vel* Statuere in pace. *Et in Hiphil* הִשְׁלִים Pacem facere, pacificare: *Ios.10,1.* Perficere, complere: *Isaiæ 44,26. sic Iob 23, 14. licet quidam exponant*, יַשְׁלִים Reddet, *pro* reddidit.

Et in Pual, שֻׁלַּם Reddi: *Psal. 65, 2. Et Prou. 13, 12. vbi quoque potest exponi*, In pace versari. *Et in Hophal* הָשְׁלְמָה לָךְ Pacifica facta est tibi: *Iob 5,23.* שִׁלּוּם שִׁלּוּמָה שִׁלֵּם *vel* שִׁלֵּם Retributio: *Mich. 7,3. Psal. 91,8. idque in regimin. & Deuteron.32,35.*

שִׁלּוּמִים Retributiones: *Isa.34,8.*

שַׁלְמֹנִים Retributiones: *Isa.1,23.*

שָׁלֵם Salem, nomen vrbis: *Exod. 14, 18. Et nomen Toar*, Perfectus, completus: *Genes. 15,16. &c.*

שְׁלֵמִים Pacifici: *Genes.34,21.*

שְׁלֵמָה Perfecta: *Deuter.25.*

שָׁלֵם Pacificus: *Ham. 5,22. Et in plurali*, שַׁלְמֵי & שְׁלָמִים Pacifica: *Exodi 24,5. &c.* שָׁלוֹם Pax: *Genes. 43,23. &c. & in regimine* שְׁלֹם.

וְלִשְׁלוּמִים Et pacibus in rete, *aut* offendiculum: *Psal.69,22. Vel*, Pro pacibus. *Hieronym.* In retributiones.

manum suam sinistram, *&c.*

Illud autem Hobad.13. sic exponitur: וְאַל־תִּשְׁלַחְנָה Neque extendendæ erãt (*.s.* manus tuæ, *secundum R. D. & Tharg.* in substantiam eorum.)

Extat Macor perfectum in Niphal, Esth.3,13. וְנִשְׁלוּחַ Et vt mitterentur.

In Piel, שִׁלַּח Dimittere, mittere, emittere, extendere, expellere: *Exod. 9,7. & Iudic.1,1. vbi est hypallage, vt etiam Psalm.74,7. Item Genes.3. &c. (sed Iob 30,12.* רַגְלַי שִׁלְּחוּ Pedes meos impulerunt. *Hieron.* Subuerterunt. *Al.* Posuerunt spinas meis pedibus. *Q.* Impegerunt. *Item Isaiæ 32,20.* מְשַׁלְּחֵי Mittentes pedem bouis, *&c. .i.* Præ frugum copia dimittent boues & asinos, vt pascantur in agris frugiferis.) [*Sed Ezech.44,20.* Et cę sariem non יְשַׁלֵּחוּ nutrient. *Et Genes.37,32.* וַיְשַׁלְּחוּ Et miserũt; *Vel* Gladio sciderunt, vt crederet quòd bestia rapuisset eum. *à* שָׁלַח *.i.* gladius.]

Et in Pual, Hobad.1. שֻׁלַּח Mitti: *& Iudic.5,15. (& Iob 18,8. vbi potest exponi:* Missum est rete in pedes eius: *vel*, Missus est in rete vterque pes eius.) *Et in Hiphil*, הִשְׁלִיחַ Mittere: *Leuit.26,21. etc. Nomen instar Macor*, מִשְׁלוֹחַ Missio, extẽsio: *Isa.11,14. & Esth.9,18.* מִשְׁלַחַת Immissio, *vel* gladius: *Psal.78,48. & Eccle.8,8. Q.* Arma bellica. שִׁלּוּחַ Donũ, munus, *sic appellatum, quòd alicui mittatur. vnde Mich.1,14.* שִׁלּוּחִים *in plurali. sic 1.Reg.9,16. vbi Hieron. habet*, In dotem; *vt Exod.18,2.* שִׁלּוּחֶיהָ Dona, *aut* dotes eius. *Vel*, Post dimissiones eius *.i.* Postquam dimiserat eam, & reuersa fuerat in domum patris sui. *Q.* Postquam dedit illi facultatem, vt rediret in domum patris sui. *Al.* Postquam misit (*.s.* vxor eius) dona ad illum (*.s.* virũ suum,) *&c.* מִשְׁלַח Missio, extensio: *Deuter.11,7.* שִׁלּוּחָה *vnde Isa.16, vers.8.* שִׁלּוּחֶיהָ Propagines eius, rami eius, *siue* extensiones ramorum, *&c.*

שֶׁלַח Pomarium, viridarium *.i.* locus arboribus pomiferis, quarum rami hac & illac protẽduntur, consitus: *Nehem. 3, 14.* [*Significat &* Gladium, arma: *4,16. Ioel.2,8.*

& cum affixo, Nehemiæ 4, vers.23. Vnusquisque habebat שִׁלְחוֹ gladium suum, cùm pergeret ad aquas. *Alij deducunt à* שָׁלַח *.i.* Expoliare, exuere. *ac si d.* Non exuebamus vestes nostras, nisi cùm opus esset illas lauare. *& sic est series*, Vnusquisque exuebat illam lauandi gratia.]

בְּשַׁלְחָה In plantatione eius, *siue* po

piam efficere. *Inde Paul in Piel*, מְשֻׁלָּבוֹת Dispositæ vt gradus scalæ altera contra alteram: *Exod.26,17.*

שְׁלַבִּים Gradus: *3. Reg.7,28. Hieronym.* Iuncturæ, connexiones. *R.D.* Vectes instar gradus scalæ.

שֶׁלֶג Nix: *Psal.148,8. Inde verbum in Hiphil, Psalm. 68,15.* הַשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן Ninget in Salmon. *vel*, Ningere faciet. *Vel*, Dealbabis tu Deus tanquam niuem, *&c. Al.* Albescet in tenebris *.i.* alba apparebit tanquam nix, congregatio quæ fuit in tenebris. *Vel*, Conspicietur alba tanquam nix, quę inuenitur iugiter in monte Salmon.

שָׁלָה Pacificum esse, quiescere, quietum esse: *Threnor.1,5. Ierem.12,1. sic Iob 3,24.* שָׁלַוְתִּי Fui pacificus. *Et Psal.30,7.* בְּשַׁלְוִי Dum essem quietus, pacificus, *etc. & 122, 6.* יִשְׁלָיו Pacifici erunt. *aut*, Erunt in pace. יָשַׁל *Quære in* נָשַׁל. *Sed in Hiphil, 2.Reg. 4, 28.* Ne תַּשְׁלֶה Errare facies. *Hieronym.* illudas me.

שָׁלֵו Pacificus, quietus: *Iob 16,12.*

Et in plurali, Psal.73,12. שַׁלְוֵי Quieti, pacifici. *Et aliud, Ierem. 49,31.* שָׁלֵיו Pacificus, a, *&c.* שְׁלֵוָה Pacifica, quieta: *Zach.7,7.* שַׁלְוָה Pax, quies: *Psal.122,7. Et in regim. Ezechiel.16,49.* וְשַׁלְוָה Et quies (ocij fuit ei.) *Vel*, Abundantia (ocij.) *sic Prouer.1,32. vbi Hieron. habet* Prosperitas. *Q.* Error. בְּשַׁלְוָתֵךְ In requiebus tuis: *Ierem.22,21. Et aliud, 2.Sam. 6,7.* עַל־שֵׁל Propter errorem *.s.* quem fecit, dum tenuit arcam calcitrantibus bobus. *Hieron.* Super temeritatem. בְּשַׁלְוִי Pacificè. *3,27. inquit R. Dauid.* In dolo, *Hieron. sed R.Salo.* In errore. *Al.* Repentè. שִׁלְיָה Secundinę *.i.* membrana illa, qua partus obuolutus vtero prodit: *Deuter. 28,55. idque cum affix.* וּבְשִׁלְיָתָהּ Et in secundinas suas. *Tharg. habet*, Et in paruulum filium suum. *sic etiam volunt quidam intelligere per* Secūdinas, filios paruos.

שְׂלָו Coturnix: *Psalm.145,40.*

In plurali שְׂלָוִים Coturnices: *Numer.11,31.*

שָׁלַח Mittere, dimittere, emittere, Extendere: *Psal.105,20. Exod.9,15. etc. (Et in Paul* שָׁלוּחַ Missus *.i.* nuncius: *1.Reg.14,6. Et in futuro, Iudic. 5,26.* תִּשְׁלַחְנָה Mittet, *pro* misit. *ponitur pro* תִּשְׁלַח. *& נָה redūdat. vel dic potius esse plurale; & intran situè exponēdum. q.d.* Manus dextra & sinistra extenderunt se. *Al.* Potentiæ, quæ corpus regunt, miserunt manum re: *Ierem. 51,7. Et in Hiphil* הִשְׁכִּיר, Inebriare facere: *Ierem.51,56.*

Et in Hithpael, 1.Sam.1,14. הִשְׁתַּכָּרִין Ebria eris *.i.* vsquequo præferes te ebriam? שִׁכּוֹר Ebrius: *25,36.*

שִׁכָּרָה Ebria: *1,13.* שִׁכָּרוֹן Ebrietas: *Ezech.23,33. Et ab inebriando* Vinum שֵׁכָר Sechar *vocatur* Inebriatiuum: *Isa.5,11. Tharg.* Vinū vetus. *& Leuitic 10,8. vbi* שֵׁכָר *comprehendit* quicquid inebriat, præter vinū, *teste R. D.* אֶשְׁכָּר Munus, donum: *Psal. 72,10. & Ezech.27,15.*

שָׂכַר Mercari, mercede conducere, locare: *2.Reg. 7,6.*

שֹׂכֵר Mercedem reddens: *Prouer. 26, 10. & cum* ם *loco* ש, *Ezræ 4,5.* סֹכְרִים Mercede conducentes *.i.* mercede conducebant. *In Niphal & Hithpael*, Se locare, *vel* conducere mercede: *vt 1.Samuel.1,5. &* מִשְׁתַּכֵּר *Hag.1,6.* שָׂכִיר Mercenarius: *Exod. 22, 14. & in regimine plurali,* שְׂכִירָיו Mercenarij eius: *Ierem.46,21.*

Feminin. Isa. 7, 20. הַשְׂכִּירָה Conducta *.s.* mercede, quæ est bona & acuta. *Al.* Magna. שָׂכָר Merces: *Numer.18,30.* שְׂכָרוֹ Merces eius, *&c.*

מַשְׂכֹּרֶת *Idem. &* מַשְׂכֻּרְתֵּךְ Merces tua: *Gen.19,15.* שָׂכָר Merces: *Prouerb.11,17.* [Rete: *Isa. 19,6.*]

שָׁלַל Expoliare, prædari: *Ezech. 29,19. Et* שָׁלוֹתָ Spoliasti: *Ezech.39,10.* [*Sed Ruth 2, versu 15.* שֹׁל תָּשֹׁלוּ לָהּ Dimittendo dimittetis ei. *R.Salom. deducit à* שָׁלָה, *idē quod* שָׁגַג *.i.* Errare, obliuisci. *ac si d.* Obliuiscēdo obliuiscemini *.i.* facite vosipsos, ac si essetis obliti. *Al.* Euellendo euelletis: *vt illud Deuter. 28, 38.* יִשֹּׁל Euellet se, *à* נָשַׁל. *Et sic exponunt nonnulli illud 2.Paral. 29,11.* תִּשָּׁלוּ Remissi sitis. *& est ex Niphal. R.D.* Ne sit vobis obliuio & error in verbo, ad mundandum domum Domini. *Q.* Ne quiescatis. *Hieron.* Ne negligatis. *Al.* Ne erretis.] *Et in Hithpael Psal.76,6.* אִשְׁתּוֹלְלוּ Spoliati sunt. *vbi* א *ponitur vice* ה. *R.D.* Errauerunt. *Al.* Insani facti sunt. *aut* Stupefacti sūt.

מְשֻׁתּוֹלֵל Direpta, spoliata *.i.* ac si diripuissent illam, ne inueniretur: *Isa. 59, 15. Al.* Expoliato *.s.* cognitione. Insano effecto, infatuato. *vel*, Errante, vagāte. שׁוֹלֵל *Nomen Toar*, Spoliatus: *Mich. 1,8. Q.* Errans *.s.* huc & illuc. *Al.* Infatuatus, *aut* insanus, qui exutus est sua cognitione. *sic Iob 12,17. & vers. 19.*

שָׁלָל Spolium: *Genes. 49,27.*

& שְׁלָל in regimine.

שֶׁלֶב Instar gradus scalæ quipmanus suas *.i.* dedit intelligentiam manibus suis. *Idem in Hiph.* הִשְׂכִּיל *1.Paral. 28,18. Dan.9,22. Nehe.9,20. Sed sæpiùs significat* Intelligere: *Psal. 119,99. (& Ierem.23,5. vbi etiam potest exponi*, Prosperatus est; *vt 1.Sam. 18,14. & sæpè alibi.)* מַשְׂכִּיל Intelligens: *Psal.14,2. etc.* Aspiciens, *41,2.*

Est & nomen, Intelligētia, doctrina, intellectus: *32,1. 42,1. & 52,1.*

Et secundum aliam formam, שֶׂכֶל *&* שָׂכֶל *1.Sam.25,3. & Prou. 13,14. (& cum* ם, *vt habes in* סָכָל.) שִׂכְלוֹ Intelligentia sua: *12,8. Et aliud, 1,3. & 12,16.* הַשְּׂכֵל, *quod potest etiam esse Macor.* שִׂכְלוּת *quære in* סָכָל.

שָׁכַם *Inde in Hiphil* הִשְׁכִּים Manè surgere, *aut* venire, Manicare: *2.Sam.15,2. Et plerumque coniungitur ei* Manè, *vt Iob 1,5. (& cū vice* א, ה אַשְׁכֵּם Manè surgendo: *Ierem. 25,3.)* מַשְׁכִּים *Est nomen secundum R. D. Hos. 6,5.* Manè, matutinum. *sic 13,3. & Ierem.5,9.*

שֶׁכֶם *&* שְׁכֶם Humerus: *Gen.9,23. & Psal. 21,13. vbi quidam exponunt,* Partem: *vt Genes. 48,23. vel* Angulum, *siue* latus. שְׁכֶם אֶחָד Humero vno *.i. (inquit R.D.)* Corde vno, & opinione vna: *Soph.3,9. sic Hos.6, 10.* שְׁכֶמָה Cōsensu vno. *vel*, Via vna, latere vno. *Et cum affix.* שִׁכְמוֹ Humerus eius: *Genes.49,15. (& Iob 31, 22.* מִשְׁכְּמָה, *vbi* ה *debebat esse mappic.)*

שָׁכַן *&* שָׁכֵן Habitare, manere: *Exod.40,35. & Daniel.33,12. &c.* שֹׁכֵן Habitans, habitator.

(Et cum iod redundante שֹׁכְנִי: *Deut. 33, 16.) Idem in Paul, Iudic. 8,11.* הַשֹּׁכְנִי Habitatores; *est in regimine, sequente litera deseruiente. Sunt qui putant esse Toar. In Piel* שִׁכֵּן Habitare: *Psal. 78,59.* Habitare fecit, collocauit: *Iere.7,12. &c. vt in Hiphil, Ezech.32,4. &c.* שָׁכֵן Habitator, vicinus, *sic dictus, quòd propè habitet: Prouer.27,10.* שָׁכֵן *In regimine.*

שְׁכֵנוֹ Vicinus eius, *&c.* שְׁכֵנָיו Vicini eius. שְׁכֵנֶיךָ Vicini tui: *2.Reg. 4,3. Et femininum, Exod.3,22.* מִשְּׁכֶנְתָּהּ A vicina sua. שְׁכֵנוֹת Vicinæ. מִשְׁכָּן Habitaculum, habitatio: *Num.1,53. Et plurale* מִשְׁכְּנֵי *masciul. Psal. 46,5.* מִשְׁכְּנוֹת *& feminin. Habac.1. & Cantic.1.*

שָׁכִין *Quære hic suprà in radice* שׁוּךְ.

שָׁכַר Inebriari, ebrium esse: *Isaie 29,9. Et 51,21.* וּשְׁכֹרַת Et ebria *.s.* afflictionibus. *quia est in regimine.* לְשֶׁכְרָה Ad inebriandū, *aut* Ebrietatem: *Mal. 1. potest esse Macor & nomen. In Piel* שִׁכֵּר Inebria-

Concubitus. שְׁכָבָה זֶרַע Coitu ſemi nis: *19, 20.* *Et ab alia forma*, שְׁכָבָתוֹ Coitum ſuum: *20, 15. & Numer. 5, 20. &c.*

שָׁכָה Aſpicere: *Et* Pingere, *quòd rem pictam homines aſpiciant, dictum verbum. & ſic Tharg* סָכָה.

שִׁכְיָה Pictura. *Plurale* שִׁכְיוֹת Picturæ: *Iſa.2,16.* (*Q.* Palatia depicta.) מַשְׁכִּית *Idem: Leuit. 26, 1. Quidam putat nomen deductum à tegendo, ſeu operiendo: vt* וְשַׁכִּתִי Et operiam, *&c. Exod. 33,22. Et Ezech.8,12.* In cubiculis מַשְׁכִּיתוֹ picturæ ſuæ *.i.* ſuis pictis. *Q.* Operimenti ſui *.i.* ſtratis lapidibus marmoreis. [*Sed Prou.18, 11.* בְּמַשְׁכִּיתוֹ In imaginatione eius, *aut* cogitatione eius.] מַשְׁכִּיּוֹת *in plurali*, Picturæ, Imagines *ſiue* ſculpturę: *25,11. Num.33,53. &c.* Cogitationes, imaginationes *vel* viſiones: *Pſal. 73,7.* שָׂכְוִי Cor, intellectus: *Iob 38,36. Quidam exponunt* Gallum.

שָׁכַח *In Cal & Piel*, Obliuiſci: *Pſal.9, &c. Thren.2,6.*

Et in Niphal & Hithp. Tradi obliuioni. *vt Eccl.2,16.* הַכֹּל נִשְׁכָּח Omnium obliuio eſt, *vel* fuit. *Vel*, Omne obliuioni traditur, *etc. & 8,10.* וְיִשְׁתַּכְּחוּ Et obliuioni tradentur.

Et in Hiphil, לְהַשְׁכִּיחַ Ad obliuiſci faciendum: *Ierem.23,27. Et nomen Toar*, שְׁכֻחִים *&* שְׁכֻחֵי Obliti: *Iſa. 65, 11. & Pſal.9,18.*

שָׁכַל Orbari, priuari. *vt in Cal, Gen.43,14.* שְׁכֻלְתִּי שָׁכָלְתִּי Orbatus ſum, orbatus ſum: *& Iſa.49, 21. & Gen.27,43. &c. In Piel* שִׁכֵּל, Orbare, priuare: *Ierem. 15,7.* (*& Ezech.36,14.* הְיִכְשְׁלִי Cadere facies, *pro quo legitur* תְּשַׁכְּלִי Orbabis.) [Abortire: *Geneſ.31,36. R. Salom.* Proiicere fœtum. *ſic Iob 21,10. Et Exod. 23, 36.* מְשַׁכֵּלָה Abortiẽs *.i.* abortiuos faciens, *vel* ſepeliens filios ſuos, *ſecũdum R. Salom. Et in Hiphil, Hoſ.9, 14.* מְשַׁכֵּל Faciens abortiuum. *Vel*, Deficere faciens filios in vtero.]

שָׁכוּל Orbatus: *2.Sam.17,8.*

שַׁכְּלָה Abortiens *.i.* faciens abortiuum: *Cantic.4,2.* שְׁכוֹל Orbitas: *Iſa.47,8. Et 49,20.* Filij שְׁכֻלַיִךְ orbitatum tuarum. *Inde eſt & אֶשְׁכּוֹל* Botrus: *Num.13,24. & אַשְׁכְּלוֹת & אֶשְׁכְּלוֹת in plurali, Cantic.7, 8. & verſ.9. Gen.40,10.*

שָׂכַל Intelligere, aſpicere, proſpicere, circũſpectum eſſe, conſiderare, prouidentiam habere: *1.Samuel. 18,30. vbi quidam exponunt*, Proſperatus eſt. *Et in Piel, Gen. 48, 15.* שִׂכֵּל אֶת־יָדָיו Intelligere fecit manus

שָׁטַף Diluere, inundare: *Leuitic. 15,11. &c. Idem in Niphal & Pual, verſ.12. & 6,27.*

שֶׁטֶף *&* שִׁטֶף Inundatio, diluuium: *Prou.27,4. & Pſal.32,6.*

שָׁטַר Præeſſe, dominari.

שׁוֹטֵר Præfectus, dominus, prætor, ſatrapa: *Prou.6,6. Et plurale* שֹׁטְרִים: *Deut.1,15.* מִשְׁטָר Præfectura, dominiũ: *Iob 38,33. Al.* Deſcriptio, ſcriptura.

שַׁי Munus, donum: *Pſal. 68,30. &c. poteſt eſſe à* שִׁיָּה *&* שִׁיָּה.

שִׁיב Occupatio: *quære in* נָשַׁג. שָׁגַשׁ *R. Ionah poſuit in hac radice. quære in* שָׁגָה.

שִׂיחַ Herba, arbuſtũ, arbor: *Geneſ.2,5. Plurale* שִׂיחִים, *Geneſ.21,15.*

שִׁיל *Eſt* בֵּן *.i.* Filius. *vnde Geneſ. 49,10.* שִׁילֹה Filius eius. *Thargum*, Chriſtus. *Al.* Nomen loci.

שִׁיר *Inde* שִׁירוֹת Torques, *vel* armillæ: *Iſa.3,19.*

שִׁיש *&* שֵׁשׁ Marmor: *1.Paralip. 29. & Eſth.1,6.*

שִׂית Vepris, genus ſpinæ: *Iſa.27, 4. Et cum affix. 10,17.* שִׁיתוֹ, Vepris eius.

שָׁכַךְ Quieſcere: *Eſth. 7, verſ. 10.* כְּשׁוֹךְ Quum quieuiſſet: *2,1.* וַיִּשְׁכּוּ Et quieuerunt: *Geneſ.8,1.*

Et nomen, Ierem. 5, 26. כֶּשֶׁת Secundum expoſitionem laqueorum. *Vel eſt Macor .i.* Sicut ponuntur laquei.

Et in Hiphil, Numer.17,5. וְהִשְׁכֹּתִי Et quieſcere faciam.

שָׁכַב Cubare, accumbere, iacêre, requieſcere, dormire. Mori, Coire: *Geneſ.26,10. &c. Et in Niphal, Zach.14,2.* תִּשָּׁגַלְנָה, *pro quo legitur* תִּשָּׁכַבְנָה Violabuntur, ſubigẽtur. *Et ſic in Pual*, שֻׁגַּלְתְּ *pro quo legitur* שֻׁכַּבְתְּ Subagitata es? *Ierem. 3,2.*

Et in Hiphil, הִשְׁכִּיב Dormire *et* accumbere facere: *1.Reg.3,20.*

Et 2.Reg.4,32. מִשְׁכָּב Cubitus, *participium paſſiuum. vel* Accumbere factus, *vel* Proiectus. *Et in Hophal*, וְהֻשְׁכַּב Et proiicietur, proiici iubebitur: *Ezech.32,32.* וְהֻשְׁכַּבְתָּ Et proiicieris: *verſ.19. eſtque Macor vice futuri.* מִשְׁכָּב Accubitus, cubile, lectus, ſtratum: *2.Paral. 16,13.* Coitus: *Num.31,17.* [*Sed 2.Sam.17,28.* Gutturnium, vas ex quo effunditur guttatim aqua ad manus abluẽdas.] מִשְׁכְּבוֹת *&* מִשְׁכְּבֵי Cubilia: *Gen.49, 4. & Iſa.57,2.* Coitus: *Leuit.18,20.*

Et aliud, Exod. 16, 14. שִׁכְבַת Deſcenſio, *vel* effuſio (roris.) *ſic Leuitic. 15,17. vbi quidam habẽt*, Cubatio, *aut* pueritiæ tuæ *.i.* Ros benedictionis tibi fuit in ipſa aurora, quãdo egreſſus es è vulua.) *Et aliud, Eccl.12,1.* שַׁחֲרוּת Iuuentus, quæ comparatur auroræ. *Hinc verbum in Piel*, Mane quærere, *aut* ſuſcitare. *vt* שִׁחֲרוּ מוּסָר Manè quærit illi caſtigationẽ: *Prou.13,23. ſic Iob 7,21. &c.*

שָׁחַת *In Niphal* נִשְׁחַת Corrumpi, perdi, deleri, diſperdi: *Ierem.13,7. & Geneſ.6,12. etc. Et in Piel*, שִׁחֵת Corrũpere, diſſipare, perdere, demoliri: *Exod.32,7.* [*ſic Deuter.32,5.* שִׁחֵת לוֹ Corrupit ſe, *pro*, corruperunt ſe. *Vel*, Corrupit (*.ſ.* generatio peruerſa, quæ ſunt non filij eius,) ei *.i.* Domino *.ſ.* vias Domini plantatas. *Al.* Et corruptio, qua corrupti ſunt, eſt macula eorum. *Itẽ Gen. 38,9.* Corrũpebat ſe. *vel*, Corrumpebat ſemẽ virile & fundebat, *&c. Interdum capitur intranſitiuè, vel aliquid eſt ſubaudiendum.*]

הִשְׁחִית *Idem in Hiphil: Gen.6,12.etc. Et in Benoni*, מַשְׁחִית Corrumpens, vaſtator, corruptor: *Ierem.2,39.*

מֻשְׁחָת Corruptum, *in Paul, Malach. 1,14. Et* מִשְׁחָת *cum hiric loco camets hateph, Iſa.52,14.* מַשְׁחִית Corruptio, perditio, vaſtatio: *2.Reg.23,13.* [*Capitur pro* Laqueo: *Ierem.5,26.*]

מַשְׁחִתוֹ Perditio eius: *Ezech. 9,1.* ה *eſt cum ſere. Et aliud, Leuit.22,25.* מַשְׁחִתָם Corruptio eorum.

שְׁחִית Rete. *Plurale, Pſal. 107,20. & Thren. 4,20. vbi quidam exponunt*, שְׁחִיתוֹת Foueas, *aut* ſepulcra.

שַׁחַת Fouea; *refertur ad* יָשַׁח *et* שׁוּחַ.

שָׁטָה Declinare, diuertere: *Numer. 5,19. & Prouerb.7,25.* יִשְׁטֶה Declinet. *eſt futurum ſine* ה.

שֹׁט Declinans. *&* שֹׁטִים Declinantes *.ſ.* à via recta, *vel* Colentes idola: *Hoſ.5.2. Et cum* ס *loco* סֹטִים *Pſal.101,3. Vel eſt nomen .i.* Declinationes.

שָׁטַח Expandere, extendere: *Ierem. 8, 2. Et in Benoni*, שׁוֹטֵחַ Expandens, *ſiue* extẽdens *.ſ.* locum *.i.* dilatans locum, *&c. Iob 12, 23. Idem in Piel, Pſalm.88,10.*

מִשְׁטָח *&* מִשְׁטוּחַ Extenſio, expanſio: *Ezech.26,5. & 47,10.*

שָׂטַם Odio habere; *Gene.27,40. & 50,14.* מִשְׂטְמָה Odiũ, inimicitia: *Hoſ.9,6. & verſ.7.*

שָׂטַן Odio habere: *Pſal. 109, 20. &c. & Macor, Zach.3,1.* לְשִׂטְנוֹ Vt odio haberet eum. *Vel*, Vt eſſet inimicus eius. שָׂטָן Oſor, inimicus: *1.Reg.5,4.* שִׂטְנָה Odium, inimicitia: *Gen.26,21.*

acuendũ: *ac si d.* tersa, limata. *Thargum*, Acuta. *Al.* Vulnerans, occidens; *quasi esset Benoni.* Tractum, productum, ductile: *2.Paral.9,15.*]

וְשַׁחֲטָה Et ad iugulandum: *Hos.5,2. est Macor, inquit R.D.* *Et in Niphal* Occidi: *Num.11,22.* † *Hinc nomen in regim.1.Par.30,17.* שְׁחִיטַת Mactatio.

שָׁחַט Exprimere: *Gen. 40,11. idque in futuro.*

שָׁחַל Leo: *Iob 4,10. &c. Hieron. modò* Leænam, *modò* Aspidem, *&* tineam *vertit.*

שְׁחֵלֶת Onycha: *Exod.30,30.*

שחן *Inde* שְׁחִין Vlcus proueniens ex caliditate: *Exod.9,10.etc.*

שחס *Inde* שָׁחִיס Sponte nascens, *siue* quod pullulat, & germinat è radicibus seminis: *Isa.37,30. Vide* סחיש.

שחף *Inde* שַׁחְפֶּרֶת Infirmitas, qua corpus efficitur macilentum, debile, deficiens. *fortè* Phthisis: *Leuit.26,16.* שַׁחַף Larus, *secundum Hieronym. & Lxx. Leuit. 11,16.* Auis, cui prædicta accidit infirmitas, *teste R.D.*

שחף *Vnde* שְׁחִיף Opertum: *Ezechiel.41,16.*

שַׁחַץ Superbia, fortitudo, robur: *Iob 28,8.*

שָׁחַק Contundere: *Exod. 30,32. et Iob 14,19.etc.* שָׁחֵק Pulvis contusus, minutissimus: *Isa.40, 15.* [*Item* Cælum: *Psal. 89,37. Alij* Ætherem *aut* nubem *significare putant.* שְׁחָקִים Cæli. *Hierony.* Nubes: *Deut.33,26. & 2.Sam. 22,12.*]

שָׂחַק Ridere, ludere, lætari, deridere, irridere, subsannare: *Prouer.29,9. 2.Sam. 6,21. construitur cũ* ל *&* עַל. *Idem in Piel et Hiph. vt* מְשַׂחֵק אָנִי Ludo ego: *Prou.26,19.etc.*

שְׂחוֹק *et* מִשְׂחָק Risus, cachinnus, irrisio, derisio, subsannatio: Lusus, lętitia: *Thr.3,13. Psal.126,2. Haba.1,10.*

שָׁחַר Nigrescere, nigrum esse: *Iob 30,30.* [† *Sed in Benoni, Prou.11,5.* שֹׁחֵר Quærens manè.]

שָׁחֹר Niger: *Leuitic.13,31. Plurale* שְׁחֹרִים. שְׁחַרְחֹרֶת *&* שְׁחֹרֶת Nigra: *Cantic.1. Et nomen, Thren.4, vers.4.* מִשְׁחוֹר Præ nigredine, plusquam nigredo. *Quidam putat* מ *esse heemanthicum, et* ש *daghessari euphoniæ causa, & exponit* Lucem *vel* claritatẽ, *&c.* שִׁיחוֹר Nilus, fluuius Ægypti: *Iere. 2,18. sic appellatur, quòd illius aquæ sint nigræ .i. turbidæ.* שַׁחַר Aurora, lucifer, mane: *Isaiæ 8,20. 14,13. &c.*

שַׁחְרָה Lux eius: *Isa.47,11.* (*Et Psal. 110,3.* E vulua מִשְׁחַר auroræ tibi ros pueritiæ

שָׁזַף Videre, aspicere: *Iob 20, 9. &c.*

שזר *Inde participium passiuum,* שֵׁשׁ מְשֻׁזָר E bysso duplicata, *aut* è filo duplicato. *Hieron.* Retorta: *Exod.26,1. Doctores Hebr.* Sexuplicatum *.i.* sexies plicatum. שֵׁשׁ *enim* Byssum *&* Sex *significat.*

שָׁחַח Curuare, incuruare, humiliare. *vt Isaiæ 2,11.* וְשַׁח Et humiliabitur, humiliabit se, *&c.*

Item nomen Toar, שַׁח Humilis: *Iob 22,29.* שְׁחוֹתִי Humiliatus sum, *aut* humiliaui me: *Psal.35,14. & 78,7.*

Item Iob 14,19. שַׁחוּ Humiliati sunt. *&* שָׁחֲחוּ *Idem: 9,13.* וְרֻכָּה יִשְׁחַ Contritũ, humilemque se ostendet: *Psal. 10,10. Idem in Niphal, vt* וַיִּשַּׁח Et incuruatus est: *Isa.2,9. sic 27,4. & Eccles. 12,4. vbi dicitur,* Humiles *aut* submissæ erunt filiæ cantici *.i.* arteriæ omnes è quibus vox egreditur.

Et in Hiphil, הֵשַׁח Incuruare, *vel* humiliare fecit: *Isa.25,12.* יַשְׁחִנָה Humiliabit illud: *Prou.12,25. potest referri ad* שָׂחָה. *Et in Hithpael, Psalm. 42,7.* תִּשְׁתּוֹחֵחַ Humiliabit se, *&c.*

† שִׁחוּחַ *Nomẽ (teste D.Kimh.)* Curuatio, humiliatio: *Isa.60,14.*

שֹׁחַד Munus, donum: *Deut. 10, 17. Hinc verbum in Cal,* שִׁחֲדוּ Donate: *Iob 6,22.* וַתְּשַׁחֲדִי Et donasti: *Ezech.26,33.*

שָׁחָה Humiliari, incuruari, *aut* seipsum humiliare, incuruare. *vt Isaiæ 51,23.* שְׁחִי Humilia te, *&c. Et Mich.6,14.* וְיָשַׁחֲךָ Et humiliabit te. *iod est cum segol loco patach.*

Idem in Hithpael, הִשְׁתַּחֲוָה הִשְׁתַּחֲוִיתָ תִּי *&c. Ezech. 46, &c. Sic 8, vers. 16.* מִשְׁתַּחֲוִיתֶם Incuruantes se. *Tharg. putat dictionem compositam ex* מַשְׁחִיתִים *.i.* corrumpentibus, *&* מִשְׁתַּחֲוִים *.i.* incuruantibus se *.i.* Corrumpuntur incuruantes se. *Interdum cadit litera geminata, & remanet vaf, idque cũ vaf conuersiuo. vt Iosu.5,14. & 2.Reg. 4,37.* וַיִּשְׁתַּחוּ *&* וְהִשְׁתַּחוּ Et incuruauit se. *Et nomen,* בְּהִשְׁתַּחֲוָיָתִי Propter incuruationem meam: *2.Reg. 5,18.*

שָׂחָה *Cum puncto in sinistro cornu,* Natare. *vt Isa. 25. vers.11.* הַשֹּׁחֶה לִשְׂחוֹת Qui natat ad natandũ.

Et nomen, מֵי שָׂחוּ Aquæ natationis *.i.* aquæ erant adeò eleuatæ, vt pede pertransiri non possent, sed opus esset natare: *Ezech.47,5. Et in Hiphil* אַשְׂחֶה Natare faciam: *Psal.6,7.*

שָׁחַט Iugulare, mactare, occidere, immolare: *Ier.39,6. etc.* [Trahere, acuere: *vt Ierem. 9,8.* Sagitta שְׂחוּטָה tracta *.s.* super cotem ad te. *à verbo Chaldaico* שְׂרָא *quod est* רְנָה. *R.Salom.* Campestria, planicies tuæ. *vt illud Ierem.5,19. de quo suprà, à* שָׂדֶה *vnde dicitur* שָׁרוֹן Campus, planicies.

שׂוֹר *Cum puncto in sinistro cornu,* Principem esse, *aut* Principatum habere, dominari, imperare: *Iudic.9,22. idque in futuro* וַיָּשַׂר, *& Hos.12,4. Et* יָשֹׂרוּ, *Prouer. 8,16. & Isa.32,1. quod potest esse à* שָׂרַר. *Et vnum cum* מ, *1.Paral. 15,22.* יִסֹּר Principatum habebit, *pro* habuit.

Et in Hiphil, Hos.8,4. הֵשִׂירוּ Principatum habere fecerunt. *Vel* Principem constituerunt. *Alij exponunt* Amouerunt; *ac si esset scriptum cũ* מ.

שַׂר Princeps. *& cum accentu regio scribitur cum* ˙ *Hos.3,4. 2.Reg.9,6.*

Plurale שָׂרִים, *2.Sam.19,5.* (*& Isa. 32,1. vbi* ל *redundat.*) *Inuenitur etiã cum* מ, מָרֵי Principes: *Ierem.6,18.*

שָׂרָתִי *femin.* Princeps: *Thr.1. cũ* ת *loco* ה, *et iod redũdante.* שָׂרוֹת Principes: *1.Reg. 11,3. Esth. 1,18. Huc referunt quidã illud Isai. 28,25.* חִטָּה שׂוֹרָה Triticum pulchrũ, laudabile, quasi principe dignum, bonum, optimum. *Q.* Mensuratum, *vel,* In mensura.

מְשׂוּרָה Mensura, eaque admodum parua, *teste R.D. 1.Paral.23,29. &c.*

שׂוּשׂ *Cum puncto in sinistro cornu,* Gaudere: *Deut. 28,61. & Isa.64,5. & 66,14.* שָׂשׂ Gauisus est, *et* Gaudens. יִשְׂשׂוּם Gaudebunt in eis, *vel* cum eis: *35, 1. Alij dicunt* מ *esse loco* נ. *Idẽ in Hiphil* שִׂישׂוּ Gaudete: *65,18. sine* ה *constitutiuo, &c.*

מָשׂוֹשׂ *&* שָׂשׂוֹן Gaudium: *Isa.35,10. & 32,13.* מָשׂוֹשׂ *&* שָׂשׂוֹן *In regimine Psal.51,13. Isaiæ 24,8.*

שׂוּת Ponere: *Gen.4,25. &c. Et Isa. 22,7.* שֹׁתֹ שָׁתוּ הַשַּׁעֲרָה Ponendo posuerunt (*.s.* bellum *aut* prę lium) in porta. *vel,* Bellando bellauerunt, *etc. R.Salom.* Posuerunt aggerem contra portam. *sic Psalm.3,8. vbi quidam etiam exponunt,* Posuerũt retia. (*Et cum daghes in* ת, שָׂתוּ Posuerunt seipsos: *49, 15. & 73,9. sed* שָׂתַת *potest esse radix.*) *Et in Hiphil, Idem: vt* לָשִׂית Ponere: *cum defectu* ה, *Iob 30,1. sic alibi sæpè. & Psalm.73,7.* Operiet se שִׁית vt tollat prædam sibi, *&c.* [*Sed Iob 10, vers.20. exponitur* וְשִׁית Et desine, cessa.] *Et in Hophal, Exod.21.* יוּשַׁת Impositum erit.

שִׁית Ornatus, ornamentum: *Prouerb.7,10.* שֵׁת Fundamentum, nates: *Isa.20,4. & plurale* עַד־שְׁתוֹתֵיהֶם Vsque ad nates eorum: *2.Sam.10,4.*

שְׁתוֹת Retia: *Psal.11,3. & Isa. 19,9. Al.* Fundamenta.

יִשְׁתַּקְשְׁקוּן Festinanter ambulabunt (per plateas.) *vide in* שָׁקַק. *à* Coxa *deducta est verbum, quòd in ambulando festinanter coxæ moueantur, aut sese percutiant.* Q. Percutiēt coxā ad coxam. *Al.* Audientur sonitus armorū in plateis. *& sic exponunt* כְּמַשַּׁק Sicut sonitus, *&c. quære in* שקק.

שור Canere, cantare: *Psalm.7,1. & 2.Samu.19,34.* שָׁרִים וְשָׁרוֹת Cantores & cantatrices. [*Item* Intueri, aspicere, prospicere: *Iob 35,5. &c. (& Hos. 13,7.* אָשׁוּר Aspiciam, *secundum R.D. in libr. Radic. sed in Cōment. dicit esse Paul ab* אָשַׁר. Q. Insidiabor, vigilabo. *Al. est nomè Toar, id est* Insidiator, insidiās, *vel* grassator. *Et Ierem.5,26.* יָשׁוּר Aspiciet, *pro* aspicient, sicut qui ponit laqueos, *etc.* Q. Insidiabitur. *Al.* Circundabit. *Et cum holem, Iob 33,29.* יָשׁוּר Aspiciet, *aut* insidiabitur. *vel* Circundabit. *Tharg.* Diriget. *Al.* Ambulabit, ibit; *vt etiam potest exponi illud Cantic. 4,8. Significat &* Deferre munus: *vt Isa.57,9.* וַתָּשֻׁרִי Et munera detulisti. *à* תְּשׁוּרָה *.i.* donum.] *Et in Hiphil*, Cantare, *&c. Et plerumque amittit* ה *constitutiuum coniugationis, vt 1.Sam.18,6.* לָשִׁיר Ad cantandum.

שִׁירוּ Cantate: *Psal.33. &c.* וַתָּשֶׁר Et cecinit: *Iudic. 5,1. est futurum ex Hiphil secundum R.D.* [*Et in Poel, Iob 36,24.* שִׁוְּרוּ Intuiti sunt.] *Et in Benoni*, מְשׁוֹרֵר Cantās, *aut* cantor: *1.Paralip.6,32. (& 2.Paral.29,27. vel est transitiuum .i.* Et canticum *.i.* habētem canticum cantare faciebat.)

שִׁיר *&* שִׁירָה Canticum: *Isa. 30,29. & 5,1.* שִׁירָה Canticum eius: *Psal. 42,9. cum* ה *loco vas.* שִׁירוֹת *et* שִׁירִים Cantica: *Gen.31,25. & Ham.8,3.*

[שוֹר *et* שׁוֹרֵר Hostis, inimicus, *sic appellatus, quòd aspiciat suum inimicum ad malefaciendum. idque in plurali. vt* שׁוֹרְרַי *&* שׁוֹרְרָי Inimicos meos: *Psalm. 92,11. & 5,8. Horum radix potest esse* שור. תְּשׁוּרָה Donum, munus: *1.Sam.9,7.*] שׁוֹר Bos: *Gen.32,4. singulare pro plurali ponitur; vt plerūque fit in nominibus specierum.* [*Illud autem Gen.49,6. quidam exponunt* Murum.] שְׁוָרִים Boues: *Hos.12,11.*

שור Murus, *sic dictus, quòd circundet ciuitatem: Gen.49,22.* שׁוּרוֹת *Plurale: Iob 24,11. Et aliud* שׁוּר *à* שָׁרִים. *Unde femineum plurale,* בְּשָׁרוֹתֶיהָ In muros eius: *Ierem.5,10. R.Sal.* Campestria eius. שָׁרָה Pariter ambulans. *& in plurali, Ezechiel. 27,25.* שָׁרוֹתַיִךְ Pariter ad te ambulantes. *Vel* Castrametantes *aut* manentes iuxta te. *à* sine à me. *Et in Hithpael, Isa.29,9.* הִשְׁתַּעֲשְׁעוּ וְשֹׁעוּ Clamauerunt, & vociferati sunt, *secundum* R.D. *sed* Q. Excæcati sunt (*.s.* prophetæ falsi.) *et* excæcauerunt *.s.* alios. *Tharg.* Cogitabundi fuerunt, & stupidi erant.

שַׁוְעָה Clamor: *1.Sam.5,12.*

† *Extat & Psal. 5,5.* שַׁוְעִי Clamor meus, *ab alia forma.*

Item aliud, Iob 30,24. שׁוּעַ Clamor, oratio, *secūdum nōnullos. Al.* Substātia, opes. *vt 36,19.* שׁוּעֲךָ Opes tuas. Q. Clamorē tuum. שׁוּעַ Clamor: *Isa.22,5. (Al.* Respectus, *aut* conuersio.) *Item* Diues, liberalis, prodigus: *32,5. Iob.34,18. (Q. huc refert* תְּשׁוּעָה, *de quo vide* יָשַׁע.) [*Huc quoque quidam referunt illud Ezech. 16,4.* לְמִשְׁעִי Ad linimen, *vel* lenitatem, *siue* mollitiem: *iod est loco* ה, *& radix est* שָׁעָה *vel* שָׁעַע. *vt sit sensus:* Et aqua non es lota ad lenificandum carnē tuam. *Al.* Ad delicias.]

שוף Percutere, cōtundere, frangere. *vt Gen.3,15.* יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ Conteret tibi caput, *&c. Vel,* Contundet te in capite. *Aut,* Percutiet, *&c. & ibidem,* תְּשׁוּפֶנּוּ Conteres eū. *& est sicut Isa. 40,24.* נָשַׁף בָּהֶם Suffla uit in eos. *Serpens enim, quando venit ad mordendum, sufflat .i. sibilat.*

יְשׁוּפֵנִי Conteret me: *Iob 9,17.* [*Sed Psal.139,11.* יְשׁוּפֵנִי Obscurabit, occultabit me; *à* נָשֶׁף *.i.* crepusculum.]

שוק Concupiscere, desiderare. *Inde nomen* תְּשׁוּקָה Concupiscentia, appetitus, desideriū. Q. Conuersio. *Al.* Obedientia: *Genes. 3,16. 4,7. & Cantic.7,11.* שׁקק *Verbum in Poel, quere in radice* שָׁקַק. *Psal.65,10.* וְתִשְׁקְקֵהָ Et desiderare fecisti eam. *Al.* Inebriasti, *vel* irrigasti eam. *Al. vas est loco* כְּבָר *.i.* Iam, *vel* postquam desiderare fecisti, visitasti eam pluuia.

Et nomen Toar, Isa.29,4. שׁוֹקֵקָה Cōcupiscens, appetens, desiderans. Q. Quærens potum, *vt radix sit* שָׁקָה. *sic 107,9.* [*Sed in Hiphil, Ioel. 2,23.* וְהַשִּׁיקוּ Et redundabūt torcularia vino. *Idem 3,18. Vel,* Enatare facient. *R.Salom.* Resonare facient.]

שוק Platea: *Prou.7,8.* שְׁוָקִים *Plurale, Cantic.3,2.* Plateæ. [Coxa, *siue* armus: *Exod.29,22. & Iudic.15,8.* שׁוֹק עַל יָרֵךְ Coxa super femur *.i.* Pedites cum equitibus. *Et 1.Sam.9,24.* אֶת הַשּׁוֹק וְהָעֶלְיָה Coxam, & quod erat super illam *.i.* & femur. Q. Coxam & pectus. *Al.* Coxam & pulpam.

שׁוֹקִי *&* שֹׁקַיִם *In plurali,* Coxæ, *vel* armi: *Deuter.28,33. Psal.147,10.*]

Et verbum in Hithpael, Nahum 2,4. te hiric, vers.6. מִשְׁטֶיךָ Remos tuos.

Huc quoque refertur שִׁטִּים Cedri optimæ: *Exod.25,4. cuius singulare etiā inuenitur* שִׁטָּה, *Isa.41,19.*

שוט *Inde Toar* שָׁט Declinans, diuertens. *& plurale,* וְשָׁטֵי Et declinantes (ad mendacium,) *& t. Psal.40,5.*

שוך Sepire. *vt* שָׂךְ, *Hose. 2,5. & Iob 1,10.* (וְשַׂכּוֹתִי *quere in* סכך)

מְסוּכָה Sepes, spinea *propriè*, Maceria; *cum* ם *loco* ש: *Mich. 7,4. & in regimine, Prou.15,19.* כְּמְשֻׂכַת Sicut sepes, *&c. & Ierem.5,5.* מְשׂוּכָהוּ Sepem eius spineam. *Vas expressum absorbetur in daghes. Et Ezech. 28,13.* מְסֻכָתְךָ Sepes tua. *ac si d.* Septus eras omni lapide precioso. [*Et aliud, Num.33,56.* שְׂכִים Cultri. Q. Sudes. *Al.* Spinæ, *aut* spinarū rami. *Al.* Claui acuti & perforātes. *sic* שְׂכִין Cultri: *Prou.23,2. cū loco hiric. Et* שְׂכוֹת *alia forma, Iob 40,25.*] שׂוֹכָה Ramus: *Iudic.9,48. & vers.49.* שׂוֹכוֹ Ramū suum, *pro* שׂוֹכָתוֹ: *vel est à* שׂוּךְ.

שול Fimbria, pars inferior vestis: *Exod. 28,34. idque in plurali regimine & affixo,* שׁוּלֵי Fimbriæ. *&* שׁוּלָיו Fimbriæ eius.

שום Allium. *&* שׁוּמִים *in plurali,* Allia: *Num.11,5.*

שוּם *Cum puncto in sinistro cornu,* Ponere, apponere, disponere, constituere: *Genes.21,14. &c.*

Et Psalm.50,23. וְשָׂם דֶּרֶךְ Et ponenti viam (*.s.* Dei coram se) ostēdam illi salutem Dei. Q. Ponenti *.i.* eligēti viā rectam, *&c. Tharg.* Qui amouerit, deposuerit viam malam. *Et Iosu.15,2.* שָׂם לוֹ Posuit ei *.s.* exercitus & acies suas, vt pugnaret cū Israel. *Vel,* Qui posuit ei insidias.

שׂוּמָה Positum: *2.Sam. 13,33. Et in Hiphil, Idem. vt Iob 4,20.* מַשִּׂים Apponens, *vel* qui apponat *.s.* cor. Et שִׂימָה Pone *.s.* pignus: *17,3. sine* ה *constitutiuo, vt pleraque alia. Et in Hophal, Gen.24,33.* וַיּוּשָׂם Et positū est. *sic 50,25.* וַיִּשָּׂם, *vbi hiric ponitur pro surec, & seghol pro patach. alij deducunt à* יָשַׂם, *dicuntque aliquid subaudiendum. Et nomen, Leuitic. 6,1.* הִתְשׂוּמֶת יָד In positione *.i* societate manus. *Mem in quibusdam codicibus est cum patach.*

שָׁוַע Clamare, vociferari: *in Piel, Ion.2,3. &c.* [*Et in Hiphil,* Claudere. *vt Isaiæ 6,6.* הַשַּׁע Claude. (*Al.* Lini, complana, *à* שָׁעָה *vel* שׁוּעַ.) *sic secundum R.Ionah Psal. 39, vers.14.* הַשַּׁע מִמֶּנִּי Claude (*.s.* oculos tuos) à me. *quod R.D. exponit,* Cessa, *aut* de-

mendacium erit loco eius.]

שוא Mendacium, vanum, nihil: & א *est loco* ה *radicalis literæ: Exod.* 23,1. *&c.* Gratis, frustra: *Hose.12,* 11. *&c.*

שוח Inclinare, declinare. *vnde secundum R.Ionah Prou.2,18.* שָׁחָה Inclinata est, *aut* inclinauit se. *quod tamen potest esse à* שָׁחַח *vel* שָׁחָה. *Al.*Humiliauit, *vel* humiliare fecit.

שוּחָה Fouea: *Ierem.18,23.* Desolatio: *2,6.* שִׁיחָה *Idem: Psal.57,7.*

שִׁיחוֹת Foueæ: *119,85. & 107,20.*

מִשְׁחִיתוֹתָם A foueis eorum. *à* שָׁחָה *vel* שָׁחַח. *vnde quidam,* A perditionibus eorum. *Al.*A retibus eorum.

שַׁחַת Fouea, sepulcrum: *Psal.16,10. potest esse à* יָשַׁח. *Hieron. & Lxx.*Corruptio, interitus. *& cum affix. Ezechiel. 19,4.* בְּשַׁחְתָּם In fouea eorum. *vide etiam* שָׁחַח.

שוח Loqui ore & corde *.i.* meditari, *aut* orare, *&* loqui, *&* narrare, confabulari afflictiones & labores suos. *vt Gen.24, vers.62.* לָשׂוּחַ Ad meditandum (*aut* orandũ.) *Q.* Ad deambulandum. *Et in Hiphil, Iob 12,8.* שִׂיחַ לָאָרֶץ Loquere terræ. *Alij exponunt* Virgultum, herbã, arborem terræ. שִׂיחוּ Loquimini, *vel* meditemini: *Psal. 105, 2. cum defectu* ה. *Item* אָשִׂיחָה *55,18. &c.*

Idem in Poel, שׂוֹחֵחַ Meditari: *143,5.* Narrare, loqui: *Isaiæ 53,8.*

שִׂיחָה *&* שִׂיחָה Sermo, locutio, meditatio, oratio, eloquium: *Psalm. 102,1. & 119,39. sic 1.Reg.18,26.* שִׂיחַ Negocium, *aut* opus *.s.* est illi *.i.* occupatus est in aliquo negocio *vel* opere. *Vel,* Forsitan est sermo illi *.i.* loquitur.

שוט Explorare, inuestigare, *aut* Circuire: *vt Numer. 11, 8.* שָׁטוּ Inuestigarunt, *aut* circuierunt. *Al.* Discurrebant, deambulabant. *sic Iob 1,7. et 1.Sam.24,2. Et in Poel & Hithpael, idem. vt Zachar. 4, 10.* מְשׁוֹטְטִים Lustrant, circumeunt, explorant, *&c. & Ierem. 49, versu 3.* וְהִתְשׁוֹטְטָנָה Et circuite *.i.* ite huc & illuc. [*Huc etiam refertur illud Isa. 28, 15.* שׁוֹט שׁוֹטֵף Circuitus inundans. *quod tamen alij exponunt,* Flagellum inundans *.i.* percussio, plaga, *vel* fames.] שׁוֹט *&* שׁוֹטֵט Flagellũ, scutica: *Nah.3,2. Ios.23,13.* שׁוֹטִים *Plurale, 1.Reg.12,11.* שָׁטִים Remiges: *Ezech.27,8. (& vers. 26. vbi* אֹתָךְ *ponitur pro* לְךָ *.i.* tibi *.i.* Remiges tui. *Al.* Prædantes te, diripientes te.)

מָשׁוֹט *&* שִׂיט Remus: *Isa. 33,21. Ezech.27,29. Plurale cum Mem habente hiric,*

ctum, relatum, reportatum: Gen.43, 12. Et Macor, Iob 9,18. Non sinet me הָשֵׁב requiescere, spiritus meus, *vel,* Vt requiescat spiritus meus.

הָשִׁיבָה נַפְשִׁי Restitue (*vel* erue *secũdum R.D.*) animam meam: *Psalm. 35,17. In Hophal* הוּשַׁב Redditus est: *Genes.42,28.* וַיּוּשַׁב Et reductus est: *Exod.10,8. Et in Poel* שׁוֹבֵב Redire facere, conuertere: *Iere.50,19.* Reuerti: *Psalm. 63,3. (sed Ezech. 38,8.* מְשׁוֹבֶבֶת Ereptam à gladio *.s.* gentiũ. *Vel,* Contritam à gladio.)

שׁוֹבֵב Rebellis: *Isaiæ 57,17. Plurale* שׁוֹבָבִים. שׁוֹבָבָה *&* מְשֻׁבָה *Femin.* Rebellis, auersatrix: *Ier.31,22. & 3,12.* מְשׁוּבָה Auersio, rebellio: *Isa.47,10. sic Prouer.1,32. licet possit etiam exponi* Requies. לְמִשׁוּבָתִי Propter rebellionem contra me, *aut* in me: *Hose. 11,7.* מְשׁוּבוֹת Rebelliones, auersiones: *Ierem.3,22. & 5,6.* שׁוּבָה Requies: *Isa.30,15.* תְּשׁוּבָה Conuersio, pœnitentia, reuersio: *2.Sam.11,1.*

וּתְשׁוּבוֹתֵיכֶם Et in responsionibus vestris: *Iob 21,34. Et aliud,* שִׁיבָה *cuius regim. Psalm.126,1.* Reuersionem Sion *.i.* illos, qui reuersi sunt ad Siõ. *Al.*Captiuitatem.

שׁוּב Canescere: *1.Sam.12,2.* שָׂב Canus: *Iob 15,10.* שֵׂיבָה *&* שִׂיב Canicies: *1.Reg.14,4. Leuit.19,31.*

שוד Linire, incrustare calce. *vt Deut.27,4.* וְשַׂדְתָּ אוֹתָם בַּשִּׂיד Et linies eos calce. *vbi habes etiam nomẽ. Item Isa.33,12. cum* ם, סִיד Calx.

[*Sunt qui huc referunt illud Gen.14, 3.* In valle שִׂדִּים Calcium. *& daghes est loco literæ quiescentis.*]

שָׁוָה Æquari, adæquari; Æquale esse: *Isa.40,25. Prou.26,4.* Prodesse, vtile esse: *vt Esth. 3. et 5.* שׁוָה לִי Cõducens *.i.* cõducit, prodest, vtile est mihi. Et non שָׁוָה לִי Profuit mihi. *vel,* Et non æquale fuit mihi *.i.* non recepi pro meis peccatis æqualia: *Iob 33,27. In Piel* שִׁוָּה Adæquare: *Isa.28,24.* Ponere, proponere: *Psal.16,8. &c. (Hos.10,1.* פְּרִי יְשַׁוֶּה־לוֹ Fructũ ponet illi. *Q.* Fructus metietur illi. *Al.*Fructus æquabit illam *.s.* vitem. *vel, vt Hieronym. habet,* æquabitur ei.) *Et in Hiphil* הִשְׁוָה Æquare: *Thren.2,13. Et Niphal cum Hithpael, Prouerbior. 27,15.* נִשְׁתַּוָּה Æquatur. *estque participium femineum, vt referatur ad* mulierem: *vel masculeum, vt referatur ad* Stillationem *vel* guttam. [*Exponitur autem illud Iob 15,31.* Non credet verbo בַּשָּׁוְא æquo (& recto) qui errat, sed

Plural. mascul. & femin. שָׂדִים *&* שָׂדֵי Agri. *&* שָׂדוֹת *&* שְׂדוֹת. שָׂדֵי *pro* שָׂדֶה *inuenitur Isaiæ 56, 9. etc.*

שדם *Inde fit* שְׂדֵמָה Aruum, ager satiuus, Vitis, herba arida: *vt Isa.37,27. Idem quod* שְׂדֵפָה *teste R. Dauid.* שְׂדֵמוֹת *&* שְׂדֹמוֹת Agri, *vel* arua: *Habac.3,17.* Regiones, Campestria: *Ierem.31,40.* Vites, *vel* arua frugifera: *Deut.32,32. et Isa.16,8.*

שדף *Inde* שְׁדֵפוֹן Percussio segetum, Ariditas, robigo: *1.Reg.8,37.* שְׂדֵפָה Herba percussa ariditate: *2.Reg.19,25.*

שְׁדוּפוֹת *&* שְׂדוּפוֹת Arefactæ vento orientali: *Gen.41,26. & vers.6.*

שדר *Idem quod* סָדַר. *Inde* שְׁדֵרוֹת *require in* סָדַר.

שה *Cum sex punctis; & in regimine cum sere; & inuenitur vtroque genere:* Agnus, *vel* hædus paruus, tam ouium quàm caprarũ, Pecus: *Gen.30,30.* שֶׂיוֹ *&* שִׂיהוּ Agnus eius: *Deut.24,1. 1.Sam.14,35.*

שהד Testis. *Iob 16, 19.* וְשַׂהֲדִי Et testis meus (in excelsis.) *ש est cum* ־ *lato, pro camets hateph.*

שֹׁהַם Onyx, lapis preciosus candorem habens vnguis humani: *Exod.25,6.*

שהר *Inde* שַׁהֲרֹן Lunula. *& Iudic.8,21.* שַׁהֲרֹנִים Lunulæ. *sic vers.21. & Isa.3,18.*

שָׁוָא Clamare, eleuare vocem, tumultum facere. *Inde* תְּשׁוּאָה Desolatio, tumultus. *Plurale, Iob 36,29.* תְּשֻׁאוֹת Tumultus, sonitus, clamores, turbæ. *sic 39,4. et Zachar. 4,7.* שׁוֹאָה *quære in* שָׁאָה.

שָׁוְא *quære in* שׁוּא.

שוב Reuerti, redire, conuerti, auerti, requiescere: *1.Sam. 26,23. &c.* Resipiscere, pœnitentiam agere: *Ierem.31,19.* Rebellare, auertere. *Et transitiuè* Conuertere, *vel* quiescere, *siue* redire facere: *Nah.2,2. Iob 42,10. Soph.2,7. &c.*

וְשַׁבְתִּי Et requiescam, *vel* Vt reuertar: *Psal.23,6.* תִּישָׁבְנָה Reuertẽtur: *vel* habitabuntur, *à* יָשַׁב: *Ezech.35,9.*

Et in Hiphil, הֵשִׁיב הֲשִׁבֹתִי Redire facere, reducere, restituere, largiri, retrahere, conuertere: *Genes.14,6. Iudic. 9,56. Psal.85,4.* Respõdere, *Numer.22,8. Et Ruth 4,14.* לְהָשִׁיב נֶפֶשׁ Pro quiescere faciente animam. *vel,* Vt quiescere faciat animam. *& sic poneretur vice Macor. & Isa. 28,6.* מְשִׁיבֵי מִלְחָמָה Retrahere facientes prælium *.i.* bellatores, prælia tores. מְשִׁיבֵי טָעַם Respondentes consilium: *Prouer.26,16.* מוֹשָׁב Redu-

שְׁגַר בְּהֵמָה Emissionem animalis, *id est*, quicquid emittit animal. *Tharg.* Natũ animalis. *R. Sal.* Abortiuum.

שַׁד Mamma, vber: *Thren.4,3.* *Et duale* שָׁדַיִם *Gen.49,24.etc.* שְׁדֵי *In regimine, Cantic.8,1. Radix potest esse* שֵׁדָה. [*Et aliud plurale,* לַשֵּׁדִים Dæmonibus, spiritibus malis: *Deuter.32,17.&c.*]

שָׁדַד Rapere, spoliare, diripere, populari, prædari: Perdere, destruere, vastare: *Ezechiel. 32, 12.* שָׁדוּנִי. *Et imperfect. Psal.17,9.* שָׁדוּנִי Vastauerunt me. שׁוֹדֵד Diripiens, vastator, prædo: *Isa.16,3. Et Ierem.49, 28.* וְשָׁדוּ Et vastate *aut* diripite. *est Imperatiuum perfectũ ex Cal, & ש legendum est cum* ״. *Et futurum defectuum, Psal.91,6.* יָשׁוּד Vastabit, *pro* vastat, perdit (*subauditur* אֲשֶׁר *.i.* qui, *aut* quæ.) וְיָשֹׁדֵם *pro* יְשֹׁדֵם Perdet eos. *Prou.11,3. In Niphal,* נִשְׁדַּדְנוּ Vastati sumus: *Mich.2,4.* שֹׁדֵד *Idem in Piel, Prouer. 19,25. Et in Poel, Hosee 10,2.* יְשֹׁדֵד Vastabit. *&* יְשֹׁדְדֵם Vastabit eos: *Ierem.5,6. Et in Pual,* שֹׁדַד Vastari: *Isa.15,1. &c. & cũ hatephcamets,* שְׁדֻדָה Vastata est. *Nah.3. Et in Hophal, Hos.10,14.* יוּשַׁד Vastabitur, *pro* vastabuntur. ש *est cum dagbes. sic Isa.30,1.* שֹׁד Vastatio, vastitas, perditio, præda: *Isa.22,4.* Vastator, prædo: *16,4. & Ham.5,9.* Mammilla, mamma, vber: *Isa.60, 16. sic Iob 24,9.* מִשֹּׁד, *quod potest etiã exponi,* A præda *.i.* propter multitudinem prædæ quam faciunt, etiam pupillum rapient. [*&* לְשַׁדִּי *require in* לשד. *quæ possunt tamen huc referri.*] שַׁדַּי Omnipotens, fortis, victor: *Gen.17,1. Iod est loco literæ geminandæ. Et dicitur tam de Deo, quàm de aliis, secundũ nonnullos: vt Ezech.10,5.* Vox omnipotentis. *Q.* Vox fortis.

שׁוּד Honorabilis, *secundum R. D. Eccl.2,8. vbi ponitur etiam plurale* שִׁדּוּד *Q.* Musicum instrumentum. *Al.* Pulchra mulier capta in prælio, *quasi* שְׁדוּדָה capta, abducta. *Hieron. vertit* Scyphos *&* Vrceolos, *etc. Lxx.* Pincernam & ancillas pincernas. *R. Salom.* Currum & currus, *aut* quadrigam & quadrigas, *scilicet* opertos.

שָׁדַד *In Piel* שִׁדֵּד Contundere, effringere, *aut* offringere glebas arato agro: *Hos.10,11.*

שְׁדִים Agri, quorum *.s.* glebæ contusæ sunt: *Genes. 14, 3. R. Salom. est* nomen proprium vallis.

שָׂדֶה Ager, terra, regio: *Gen. 25, 27. & in regimine* שְׂדֵה, *14, 7. & cum affix.* שָׂדֵהוּ Ager eius: *23,9. Plural. 37,23. Et habet pũctũ in sinistro cornu.*

שָׂגַב Exaltare, eleuare. *vt Iob 5, 11.* שֻׂגְּבוּ וַיֵּשַׁע Exaltati sunt ad salutem. *& Deut.2,36.* שֻׂגְּבָה Effugit (à nobis, *etc.*) *In Niphal et Pual,* Exaltari: *Isa.12,4. Prou.29,25.* *Et in Piel,* Exaltare, eleuare: *Psal. 91,14. &c. Et in Hiphil, Iob 36,22.* יַשְׂגִּיב Exaltabit, *aut* exaltare faciet, *id est,* eruet. מִשְׂגָּב Exaltatio, eleuatio, refugium: *Isa.25,12. duo inueniũtur cum patach sub* ג. (*sed Ierem.48,1. secundum R. D. est* nomen vrbis.) *Cum affix.* מִשְׂגַּבִּי *2.Sam.22.*

שָׁגָה Errare, ignorare, & per ignorantiam peccare: *Iob 6, 24. (sic Prou. 5,23. licet quidam exponant,* Delectes te, *&c.) Et in Hiphil* מַשְׁגֶּה Errare faciens: *Deut.27,18. & Prou.28,10. &c.* שְׁגִיאוֹת *Nomen cũ* א *vice* ה, Errores, ignorantiæ: *Psalm. 19, 13. Et secundum aliam formam,* מִשְׁגֶּה Error: *Gen. 43,12.* שְׁגָיוֹן Ignoratio: *Psal.7,1. Quidã dicunt esse* speciem psalmodiæ *aut* cantus. *Al.* Occupatio *aut* studiũ. *sed melius,* Delectatio, lętitia, iucunditas. *Et eodem modo exponitur illud Habac.3,1.* שִׁגְיֹנוֹת *quod Hieron. vertit* Pro ignorantiis.

שָׂגָה *Cum puncto in sinistro cornu,* Multiplicari, augeri, crescere: *Iob 8,7. & יִשְׂגֶּא cum* א *vice* ה: *versu 11. Et in Hiphil,* הִשְׂגִּיאוּ חַיִל Multiplicauerunt diuitias *Psal.73,13.*

Et verbum geminatum in Piel, Isaiæ 17,11. תְּשַׁגְשֵׁג Cresces, multiplicaberis. *vel transitiuè,* Crescere facies, *pro* fecisti eam *.s.* citò.

שָׁגַח Aspicere, respicere cũ consideratione: *& inuenitur solùm in Hiphil, Psal.33,14.*

שָׁגַל Coire, rem habere. *vnde nomen* שֵׁגָל Coniux: *Psal.45, 10. Et futurum in Cal* יִשְׁגָּלֶנָּה, *Deut. 28, 28. pro quo solet in margine scribi* יִשְׁכָּבֶנָּה Dormiet cum illa. *Et in Niphal, Isa.13,16.* תִּשָּׁגַלְנָה Subigentur, subagitabuntur. *Hieron.* Violabuntur. *Et in Pual, Ier.3,2.* שֻׁגַּלְתְּ Subagitata fuisti, violata, *&c.*

שָׁגַע *In Piel,* Insanire, *aut* insanũ se præferre, furere, stupefieri. *idque in Paul, Deut.28,32.*

Idem in Hithp. הִשְׁתַּגֵּעַ *1.Sam. 21,14.* שִׁגָּעוֹן Insania, dementia, amentia, furor: *Deut.28,26.*

שׁגר *Inde fit* שְׁגַר *vel* שֶׁגֶר. *& in regim.* שְׁגַר אֶלָּפֶיךָ Primitiuum, primogenitum boum tuorum. (*vel* Emissio, *aut* emissum *.i.* quod primò emittitur & eiicitur.) *Q.* Armẽta; *Deut.7,13. Et aliud, Exod.13,12.* gi, conteri: *Isa.14,29. (& Ezech.6,9. vbi* אֶת *exponitur* Propter *vel* à.) *Et in Hiphil,* Vendere *vel* vendere facere: *Prou.11,26.* [*Sed Isa.66,9.* אַשְׁבִּיר Adducam (*.s.* mulierem) ad matricem, & parere faciã; *à* מַשְׁבֵּר *.i.* vulua.] *Et in Hophal,* הָשְׁבַּרְתִּי Contritus sum, *aut* Conteri iussus sum: *Ierem.8,21.* שֶׁבֶר Contritio: *Ham. 6,6.* שֶׁבֶר Cibus, esca, alimentum, frumentum: *Gen.42,1.* Contritio, fractio, fractura: *Thren.4,10.*

שִׁבְרוֹ Esca sua, frumentum suum: *Genes.42.* [Interpretatio eius: *Iudic.7,15.*] שִׁבְרִי Contritio mea: *Ierem.10,10. &c.* שִׁבָּרִים Contritiones: *Iob 41,15. Et aliud Ierem.17,18.* שִׁבָּרוֹן Contritio. *& in regim. Ezech. 21,6.* שִׁבְרוֹן. מִשְׁבֵּר Vulua, matrix, *propter fracturam mulieris & dolores eius sic appellata: 1.Reg.19,3. Et aliud* מִשְׁבָּר *Hos.13,12.* מִשְׁבָּרִים *Per trãslationem dicuntur* Fluctus maris, *eo quòd sese conterant: Ionę 2,4.*

מִשְׁבְּרֵי־מָוֶת Fluctus mortis *.i.* dolores: *2.Sam.22,4.*

שָׁבַר *Cum puncto in sinistro cornu,* Considerare: *Nehem. 2,13.* *Et in Piel,* Arbitrari, putare, opinari: *Esth 9,1. vel* Sperare, expectare: *vt Psal.119,166. & alibi.*

שֶׁבֶר Expectatio, spes. *Et cum affixo,* שִׁבְרִי Spes mea, expectatio mea: *119,116.*

שָׁבַת Cessare, desinere, quiescere: *Genes.2,3. (& Hos.7,4. vbi dicitur,* Cessabit à ciuitate *.i.* esse ciuitas.) *Idem in Niphal, Ezech.30, 18. Et in Hiphil,* הִשְׁבִּית Cessare fecit: *2.Reg. 23,5. &c. & cum defectu* ה, לַשְׁבִּית Vt cessare faciatis: *Ham. 8,4.* שַׁבָּת Sabbatũ, requies, cessatio, hebdomada. *& inuenitur vtroque genere: Leuit.25,6.* שַׁבָּתוֹת *&* שַׁבְּתוֹת Sabbata, hebdomadæ, *&c.*

שַׁבָּתוֹן Requies, cessatio: *Exod. 16,23.* *Et aliud,* שֶׁבֶת *cum sex punctis: Prouerb.20,3. require in* ישב. שִׁבְתּוֹ Cessationem eius *.s.* dabit *.i.* resarciet damnum, quod ex cessatione consecutus est: *Exod.21,19. Et plurale ab alia forma,* מִשְׁבַּתֶּיהָ Cessationes eius, requies eius: *Thren. 1,7.*

שָׁגַג Ignorare, *aut* ignoranter errare: *Leuit.5,18.* שְׁגָגָה Error, ignorantia: *Num.15,24. Et cum affix. ibidem,* שִׁגְגָתָם Errore suo.

Et aliud, Iob 19,4. מְשׁוּגָתִי Error me⁹, *aut* ignorantia mea.

שָׁגָא *In Hiphil* הִשְׁגִּיא Multiplicare, augere, magnificare: *Iob 12,23.* שִׁגְיָא Magnus: *36,26. &*

ſcul. 9,24. שְׁבֻעוֹת & שְׁבֻעָה *Plural. femin. Exod.34,22. & Ierem. 5,24. vbi* ש *ponitur cum ſeua. ſunt tamen qui hoc exponunt* Iuramenta. שְׁבֻעוֹת יָמִים Hebdomadæ dierum : *Ezech.45,21. Tharg.* Septem dierum. *hic holem eſt ſicut patach. Inde etiam fit verbũ in Niphal*, נִשְׁבַּע Iurare : *Geneſ.24,7.etc.*

Et in Hiphil, הִשְׁבִּיעַ Adiurare, *aut* iurare facere: *Exod.13,19.*

שָׁבוּעַ *Nomen Toar*, Iuratus, iurans.

Et in plurali, שְׁבֻעֵי שְׁבֻעוֹת Iurati, *aut* iurantes iuramenta: *Ezech.21,23.*

שְׁבוּעָה & שְׁבֻעָה Iuramentum, iuſiurandum: *Nehem.6,18. Num. 5,21.*

שְׁבֻעַת *in regimine. Plurale habes hic ſuprà: & Habac.3,9.* שְׁבֻעוֹת Iuramenta tribuum *.i.* quæ iuraſti tribubus. *Al.* Iuramenta fulgurum, *eo quòd fulgura ſint ſicut ſagittæ & virgæ.*

שָׁבַע *Cum puncto in ſiniſtro cornu*, Saturari, ſatiari, ſaturũ fieri, expleri; *in Cal, Deuter.31,20. &c.*

Et in Piel & Hiphil; Saturare, ſatiare : *Pſalm.90,14. & 107,9.*

שָׂבֵעַ Satur, *nomen Toar, Geneſ.25,8.*

Et in regimin. שְׂבַע יָמִים Satur diebus : *1.Paral. 29,24.* שְׂבֵעִים Saturi : *1.Sam.2,5.* שְׂבֵעָה Saturata: *Prou. 27,7.* שִׂבְעָה Saturitas; *& in regimin. Ezech.16,49.* שִׂבְעַת. שֹׂבַע שָׂבָע & שָׂבְעָה Saturitas, abundantia, copia : *Gen.41,28. Pſal.16,12. & Iſa.56, 11.* שָׂבְעָה *ſic inuenitur cum affix.* שָׂבְעָךְ.

שָׁבַץ *In Piel*, Facere aliquid oculatum opere phrygionico, Ocellare : *ſicut cùm veſtis eſt plena oculis intextis : Exod.28,29. vbi R.Salom. ſic exponit*, וְשִׁבַּצְתָּ Et facies tunicam palas, palas *.i.* plenam palis, *aut* ſedibus annuli. *Hierony.* Stringeſque. *& verſu 10.* מְשֻׁבָּצִים Conſtricti, *vel* incluſi. *R.Sal.* Circundati palis, ſedibus gemmarum. מִשְׁבְּצוֹת Palæ annuli, ſedes in quibus gemmæ inſeruntur: *verſ.11. & Pſalm.45,15. vbi poteſt exponi*, Veſtibus ocellatis, *id eſt*, plenis oculis intextis induta.

תַּשְׁבֵּץ Ocellatum, *ſiue* Opere phrygionico oculis intextum: *Exod.28,5.*

שֶׁבֶץ Anguſtia : *2.Sam. 1,9. Al.* Tunica ocellata. *Q.* Tremor. *R.Dau.eſt* Genus infirmitatis, quæ fortè accidit homini ob percuſſionem gladij. *Al.* (Equites induti) tunica ocellata.

שָׁבַר *In Cal, &* שִׁבֵּר *in Piel*, Frãgere, confringere, conterere: *Iſa.14,5. Exod.9,25.* [Emere: *Geneſ. 43,2. 47,15. & 41,56. vbi* אֶל *poteſt eſſe pro* מִן *.i.* à, *&c.* Vendere : *41,55.*]

(Frangere *pro* Statuere : *Iob 38, 10. ſecundum R.D.*) *Et in Niphal*, Frangi, congare : *Prou.29,11. Et in Hiphil, Pſal. 65,8.* מַשְׁבִּיחַ Qui compeſcit, quieſcere facit.] *Et in Hithpael, Pſal. 106, 47.* לְהִשְׁתַּבֵּחַ Vt lauderis. *Extat Toar, quod pro præſenti capitur aut præterito, Eccleſ.4,2.* שִׁבַּחְתִּי אֲנִי Laudaui *vel* laudo ego.

שֵׁבֶט Virga, baculus: *Exod. 21, 20.* Sceptrum, regnum, dominium : *Gen.49,10. & Iſa.10,4.* Tribus, familia : *Deut.18,1.* [Calamus: *Iudic.5,14.*] *Et cum affixo*, שִׁבְטוֹ Virga eius, Tribus ſua, *&c.*

שְׁבָטִים *&* שִׁבְטֵי Tribus, *in plurali: Io ſue 18,2.* [Tela, lãceæ: *2.Sam.18,14.*]

שָׁבַךְ Denſare, perplecti. *Vnde fit* שֹׁבֶךְ Dẽſitas: *2.Sam. 18,9.* שְׂבָכִים מַעֲשֵׂה שְׂבָכָה Retiacula opere retis: *1.Reg.7,17. Et plurale feminin.* שְׂבָכוֹת Retiacula : *verſ.41.*

שְׁבִיל *Vnde* שְׁבִיל Semita, via: *Pſal. 77,20. vbi poteſt eſſe ſingulare vel plurale.* שֹׁבֶל Pes, crus, *aut* coxa: *Iſa.47,2. Hierony. vertit* Humerum. *R.Salo.* Viam *aut* coxam. *Q.* Pilum deſcendentẽ ſuper maxillas; *à* שִׁבֹּלֶת *.i.* alueo fluminis. *alibi non inuenitur. Al.* Alueum fluminis. שִׁבֹּלֶת Alueus, inundatio, locus decurſus aquarũ : *Iudic.12,6. Pſal.69,15.* [Spica: *Iob 24,24. Et in plurali*, שִׁבֳּלִים Spicæ : *Gen.41,5.*] שַׁבְלוּל Limax: *Pſal.58,9. Hieron.* Vermis. *Lxx.* Cera.

שֵׁבֶס *Inde* שְׁבִיס Genus ornamenti. Veſtis *(inquit R.D.)* facta opere phrygionico, ſiue acupicto, plena oculis : *vt Iſaiæ 3,verſ.18.* וְהַשְּׁבִיסִים Et veſtes phrygionicas oculatas. *Q.* Vittas inſtar retis. *Hieronym.* Lunulas.

שֶׁבַע *Genere feminin.* Septem, *&* Septies: *Geneſ.5,5. quod ſæpè capitur pro* Multis, *&* Multoties: *Pſal.119,164. Iſa.4,1.* שִׁבְעָה *Maſculeum*, Septem, ſeptimus, ſeptenus, a, um. Septies: *Gen.7,2. Et cum* נ *redundante* שִׁבְעָנָה *Iob 42,13. Et in regim.* שִׁבְעַת. *Vnde fit* שִׁבְעָתָיִם Septem ipſi: *2.Sam.21,9.* שְׁבִיעִי Septimus : *Geneſ.2.* שְׁבִיעִית Septima : *Exod.21.* שִׁבְעָתַיִם *Duale*, Septuplũ : *Prou.6,29. Et Gen.4,16. vbi dicitur :* Septuplũ vindicabitur *.i.* vltiones multas capient de illo qui occiderit eum. *Mos enim eſt ſcripturæ, vt numerus determinatus capiatur pro indeterminato. Tharg.* Septima generatione vindicabitur *.i.* fiet vltio de illo. שִׁבְעִים Septuaginta, *commun.gen. Gen.5,12.* שָׁבוּעַ Hebdomada, ſeptimana: *Dan.8,27.*

שִׁבְעַ *in regimine.* שִׁבְעִים *Plurale ma-*

Et verſ.15. & cum affix. וּשְׁאֶרְךָ Et corpus tuum, *ſecundum quoſdam : Prou. 5,11. Idem* שַׁאֲרָה : *Leuit.18,15.*

שְׁאָרָה Eſca, alimentum, cibus: *Exod.21,10.* שְׁאָר Propinquus: *Iſa.14, 23. Q.* Reliquiæ. *Al.* Propinquus *.i.* pater. [*Iuxta hanc ſignificationẽ quidam exponunt illud Iob 21, 34.* Et reſponſiones veſtræ (*.i.* vnaquæque reſpõſionum veſtrarum) נְשְׁאַר מֵעַל propinqua eſt, affinis eſt, prẽuaricationi. *Al.* In reſponſionibus veſtris remanſit mendacium *vel* præuaricatio.]

שְׂאֹר Fermentum: *Exod. 12,19. Leuit.2,11.*

שְׁאֵת *Require in* נשא, *quamuis R. Ionah putarit eſſe radicem per ſe.*

שבב *Inde fit* שְׁבִיב Scintilla: *Iob 18,5.* שֶׁבֶב Contritio. *vnde* שְׁבָבִים In contritiones erit *.i.* cõteretur: *Hoſ.8,6. Q.* In ſcintillas. *Al.* In expulſiones. *Poteſt huc referri illud Ezech.38,4.* וְשׁוֹבַבְתִּיךָ Et conteram te (*.i.* cor tuum, vt egrediaris.) *& 39,2. Q.* Expellam te. *ſic 38, verſu 8.* מְשׁוֹבֶבֶת Contritã. *licet poſſit eſſe à* שוב, *vt habet Hieronym.* Quæ reuerſa eſt.

Huc etiam à quodam adducitur illud Ierem. 50,6. הָרִים שׁוֹבָבוּם Ad montes expulerunt eas. *R. D.* In montibus vagari fecerunt eas. *& quædam alia, de quibus vide* שוב.

שָׁבָה Captiuum ducere: *Ierem. 41,14. & Iſa.14,3.* שֹׁבִים לְשֹׁבְיֵהֶם Capientes eos qui ceperãt eos. *Vel*, Captiuos ducentes eos qui captiuos duxerant eos.

שְׁבוּיִם & שְׁבִיוֹת Captiui & Captiuæ: *61,1. Gen.31,24. Futurũ interdum inuenitur ſine* ה, *vt Ierem. 41,10.* וַיִּשְׁבְּ Et captiuum duxit, *etc. In Niphal*, Captiuum duci: *Gen.14,14.*

שְׁבִיָּה Captiua : *Iſa.52,2. à maſculino* שְׁבִי Captiuus. שְׁבִי & שְׁבִיָּה Captiuitas, præda : *2.Paral.28,5. Hamos 4,10.* [*& Iſa.52,2.* שְׁבִי *quod quidam exponunt*, Sede, *à* יָשַׁב *quod eſt* Sedere.] *Et cum accentu regio habet ſeghol* שֶׁבִי. *Et cum affix.* שִׁבְיוֹ Captiuitas eius. שִׁבְיֵךְ Captiuitas tua: *Deuter.21, 20. Iudic.5,12.* שִׁבְיָה & שְׁבוּת *Idem: Ierem. 3,3. & 49,38. Interdum ſcribitur cum iod pro vaf, vt Thren. 2,14. Et contrà, vt Ezech.16,53. Plurale cũ affix.* שִׁבְיֹתַיִךְ Captiuitatum tuarum: *ibidem. &* שִׁבוּתֵיכֶם Captiuitates veſtras : *Sophon.3,20.* [שְׁבוֹ Achates, nomẽ lapidis precioſi: *Exod.28,19.*]

שָׁבַח Laudare, *in Piel* שִׁבֵּחַ *Eccleſ. 8,15.* [Compeſcere, miti-

שְׁאֵלָה & שְׁאֵלָה Petitio, postulatio: *1.Samuel. 1,27. & 1.Reg. 2,16. Iob 6,8.* (*sed 1.Sam.2,20.* שְׁאֵלָה *exponitur*, Commodatum, donum.)

מִשְׁאֵלָה *Idem: sed tantùm inuenitur in plurali, Psalm.20,6.* מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ Petitiones tuas. *Inuenitur etiam sine* א, שֶׁלְּךָ Petitionem tuam: *1.Sam. 1,17.*

שְׁאוֹל Sepulchrum: *1.Reg.2,6.* Infernus: *Deuter.32,22. & cum* ה *locali, Psal. 9,18.* לִשְׁאוֹלָה In infernũ, *vel* gehennam. *Al.* In sepulchrum. *sic Gen.37,35. & 42,38.*

שָׁאַן *Vnde geminatum* שַׁאֲנַן Requieuit, pacatus fuit: *Ierem.48,11. Hieronym.* Fertilis fuit. *sic 30,10. 46,27. etc.* שַׁאֲנַן *cum camets, & cum* ל *redundante*, Quietus, pacificus, securus: *Iob 12,5. & 21, 23. 2.Reg.19,27.* וְשַׁאֲנַנְךָ *Require in radice* שָׁאָה. שַׁאֲנָנוֹת & שַׁאֲנָנִים *in plurali, Ham.6,1. & Isa. 32,9. Hierony.* Diuites, opulenti.

שָׁאַף Respirare, attrahere aërẽ: anhelare: *Ierem.2,24. 14,6. & secundum quosdam Eccles.1,5. licet hic quidam exponant* Respicere.

Absorbere, deglutire: *Psalm. 56,2. & vers.3. Ham.2,7* Anhelare *in quibusdam locis capitur pro* Optare, desiderare, expectare: *vt Iob 7,2. 36, 20. & c.*

שָׁאַר Remanere, superesse, relinqui, reliquum esse: *1.Sam. 16,1.* נִשְׁאַר *Idem in Niphal: Genes. 42,38. etc.* (*& Ezech.9,8.* וְנֶאֱשָׁאֵר Et remansi ego. *est compositum ex* וְנִשְׁאַר *preterito ex Niphal, &* אֶשְׁאַר *futuro ex Cal.*) *In Hiphil* הִשְׁאִיר Relinquere, dimittere: *Numer. 21,36. 1.Sam. 14,37.* שְׁאָר Residuum, reliquiæ: *Isaiæ 10,21.* [Excellentia, dignitas: *Malach. 2,15.*] *non mutatur in regimin. genitiui.* שְׁאָרִית *Idem: Zach.8,6. & שְׁרִית sine* א: *1.Paral.11,38.* (*& Ierem.15,11.* שְׁרִיתֵךְ Reliquiæ tuæ. *vbi habet hiric præter normam. Alij tamen deducunt à* שְׁרָה, *exponentes* Solutiones tuæ.) מִשְׁאָרָה Consperſio. *i.* farina mista cum aqua, & subacta. *Deuter. 28,5.* וּמִשְׁאַרְתְּךָ Et consperſio tua (pasta tua, esca tua.) *sic versu 16. vbi quidam exponunt*, Farinarium. *i.* locum vbi seruatur farina. *Item Exod.12,34. vbi R.Abrah. scribit fuisse* Vasa lignea: *& Deuter. 28,5. Et in plurali*, וּבְמִשְׁאֲרוֹתֶיךָ Et in consperſiones tuas: *Exod.8,3. Al.* In panaria tua, *id est*, loca vbi panis reponitur. *Vel*, In pistrina tua.

שְׁאֵר Caro: *Psalm.78,20.* Propinquus secundum carnem: *Leuit.18,5. Et vers.*

lationibus, tumultibus eorũ: *Psal. 35,17. Et cum* ה *femineo, Iob 30,3.* אֶמֶשׁ שׁוֹאָה וּמְשֹׁאָה In tenebras, desolationem & desertum. *R.Abra.* אֶמֶשׁ *est* Tempus caliginosum, tenebræ. שׁוֹאָה Desolatio. & מְשׁוֹאָה Destructio. *In regimine* שׁוֹאַת. *Item Prouerb. 1,26.* כְּשׁוֹאָה *pro* כְּשׁוֹאָה Sicut desolatio. *Vel*, Sicut inundatio aquarum, quæ veniunt cum vehementia, *vt exponit R.D.* (*vt etiam Ezech. 38,9.*) *Hieron.* Tempestas. *Lxx.* Tumultus. תְּשׁוּאוֹת *Require in* שוא.

שָׁאוֹן Sonitus, tumultus, inundatio aquarum venientium cum impetu, turba: *Isaiæ 66,6. Psalm.40,3.* (*& Ierem.46,17. pro* magna Multitudine *capitur.*) *& in regim. Psal. 65,6.* שְׁאוֹן יַמִּים Sonitus marium.

[*Et aliud secundum quosdam*, וְשַׁאֲנַנְךָ Et sonitus tuus: *2.Reg.19,27. Alij deducunt à* שָׁאַן, *id est*, quiescere. *ac si d.* Pro eo quòd iratus es propter quietem tuam, *id est*, eo quòd erat tibi requies.] & מַשְׁאוֹן & מַשּׂוֹאוֹת *quære in* נשא.

שָׁאַט Spernere, despicere, contemnere; Diripere: *vt Ezech. 25,15.* בְּשָׁאֵט נֶפֶשׁ Cum contemptu in animo; *aut* Cũ contẽnerent animo. *est enim nomen aut Macor. Tharg.* Cum lætitia animi.

Item Ezech. 36,6. שָׁאטְךָ Contemptu tuo. *Et 28, vers. 24. Benoni,* הַשָּׁאטִים אֹתָם Qui spernunt, *aut* diripiunt eos. *sic feminin. plural. 16,57.* קָם הַשָּׁאטוֹת, *quæ sunt participia instar* קָמוֹת, *idque cum* א *quiescente.* [*Sunt qui huc referunt illud 27,26.* הַשָּׁטִים Diripientes.]

שָׁאַל Postulare, petere, rogare, interrogare: *Iosu. 19, 48.* Commodare, donare: *1.Samu. 2, 20.* Mutuò accipere: *Exod.22,2.* Mendicare: *Prouerb.20,4.* Salutare: *1. Paralip. 10. versu 4.* וְשָׁאֲלוּ לְךָ לְשָׁלוֹם Et salutabunt te pacificè. *Inuenitur* א *cum segbol pro patach,* שְׁאֵלְתֶּם Petiuistis: *1.Sam.12,13. & hiric, Iudic.13,6.* שָׁאוּל Commodatus, mutuatus, *vel* donatus: *1.Sam.1,28. Et in Piel, Psal.109,10.* וְשָׁאֲלוּ Et mendicent. יְשָׁאֲלוּ Interrogent: *2.Sam. 20,18. Et in Hiphil,* הִשְׁאִיל Donare, *id est*, commodare, mutuare: *1.Samuel.1,28. Et in Niphal, 20, 27.* נִשְׁאַל נִשְׁאַל Postulando postulauit. *& dixit in Niphal, quia per seipsum postulauit vt iret. ac si d.* Facultatem eundi habuit à me. *sic Nehem. 13,6.* נִשְׁאַלְתִּי Facultatem accepi à rege.

cta est, & magis aucta quàm in pueritia. *Tharg.* Debilitata est. *vel, vt alij codic. habent*, Attenuata est, subtilior facta est. *Est præteritum quadratum ex Pual.*

רַעֲנַן *require in radice* רען.

רִפְסָד *Inde fit* רַפְסֹדָה Ratis. & *plurale* רַפְסֹדוֹת In ratibus: *2.Paral.2,15.*

LITERA

ש

שֵׁשׁ Byssus: *Genes.41,41. Prouer. 31,22.*

שִׁשָּׁה *Inde* שֵׁשׁ Sex, & sextus, *femin.gen. Exod.21,2.*

שִׁשָּׁה *Idem: masculin. gen. & in regimine* שִׁשָּׁה. שִׁשִּׁים Sexaginta: *commun.gener. Genes.5,14.* שִׁשִּׁי Sextus: *Genes.1.* שִׁשִּׁית Sexta, sexta pars.

Et verbum in Piel, In sex partes diuidere, *aut* sextam partem capere, *aut* offerre. *vt Ezechiel. 45, versu 13.* וְשִׁשִּׁיתֶם Et sextabitis. *i.* sextam partem offeretis. [*Sed 39,2.* וְשִׁשֵּׁאתִיךָ Et relinquam sextam partem ex te. *Q.* Iudicabo te sex iudiciis. *Al.* Succidam, *aut* desolabo te. *Al.* Seducam te. *vt Tharg.* Et errare, seducere faciam te.]

שׁוּשָׁן *Inde* שׁוֹשַׁנָּה Lilium: *2.Paral.4,5. Et in regimine, Cãtic.2,1.* שׁוֹשַׁנַּת. שׁוּשָׁן & שׁוֹשָׁן *Idem: 1.Reg.7,19. & 7,22.* שׁוֹשַׁנִּים Lilia: *in plurali: Psal. 45,1. & c.*

שָׁשַׁר Sinopis, color *qui* Rubrica *dicitur*, minium: *Ierem. 22, vers.14.*

שָׁאַב Haurire: *Isaiæ 12, versu 3. Et nomen, Iudic. 5, 11.*

מִשְׁאָבִים Loca, vbi hauriuntur aquę.

שָׁאַג Rugire: *Hamos 3,8.*

שְׁאָגָה Rugitus: *Isa.5,29.*

שַׁאֲגַת *In regimine, Zachar.11,3.*

שַׁאֲגָתִי Rugitus mei: *Iob 3,23.*

שָׁאָה Desolare, vastare: *vt Isaiæ 6,11.* שָׁאוּ. *Et in Niphal*, Desolari: *vt Isa. 6,11.* תִּשָּׁאֶה Desoletur. Sonare, tumultum facere: *vt* יִשָּׁאוּן, *17,11. Et in Hiphil, 37, vers.26.* לְהַשְׁאוֹת גַּלִּים Ad desolãdum in aceruos. *Vide etiam in* נשא *secundo.*

Et in Hithpael, מִשְׁתָּאֵה לָהּ Obstupescebat de illa: *Genes.24,21.*

שְׁאִיָּה Desolatio, destructio, calamitas: *Isa.24,12. vbi subauditur* ב, *id est*, in. *ac si d.* In desolatione.

שוֹאָה *Idem. vnde* מִשּׁוֹאֵיהֶם A deso-

רְשָׁעִים Impij, &c. R. Abrah. scribit, quòd רְשָׁעִים sunt instabiles, qui non manent in eadem dispositione.

Et in regimine, רִשְׁעֵי אֶרֶץ Impij terræ: *Psal.75,9.* רֶשַׁע Impietas: *Psal. 141,4.* *Et cum affix.* רִשְׁעוֹ.

רִשְׁעָה *Idem: Isaiæ 9,18.* *Et Toarim feminea*, מִרְשַׁעַת & רְשָׁעָה Impia: *2.Paral.24.* & *Ezech.3,18.*

רֶשֶׁף Pruna. *Et Metaphoricè*, Ferrum sagittæ. *Et* Ægritudo calida vt pestis. *vt Deuter. 32,24.* וּלְחֻמֵי רֶשֶׁף Et comesti, consumpti ægritudine calida, *vel* aere calido. *Al.* Aue, *pro* auibus. *Q.* Dæmonibus; *quia Iob 5,7. dicitur*, Filij Dæmonis, *pro* dæmonum. *Q.* Auium. *Al.* Filij prunæ *.i.* scintillæ. *Sed Habac. 3,5. capitur pro* Peste. *Plural. Psal.78,48.* רְשָׁפִים Prunæ, carbones igniti. *Hieron.* Volucres. & *in regimine*, & *cũ affix. Cantic. 8,6.* *Sed Psal. 76,4.* רִשְׁפֵי קָשֶׁת Ferra sagittarum, *quæ comparantur prunis, eo quòd splendent. Al.* Sagittas arcus, quæ volant vt aues, *vel* scintillæ. רִשְׁפֵי *enim etiam sunt* aues & scintillæ. *Hieron. hic* Volatilia, *illic* Lampadas *vertit.*

רֶשֶׁת Rete: *Psal.57,7.* & *c.* רִשְׁתּוֹ Rete eius: *35,8.*

רָתַת Tremere. *vnde* רֶתֶת Tremor: *Hos.13,1.*

רָתַח Ferbere, bullire. *vt Ezech. 24,5. In Piel in Imperatiuo*, רַתַּח רְתָחֶיהָ Bullire fac bullitiones eiꝰ. *Et in Hiphil, Iob 41,21.* יַרְתִּיחַ Bullire faciet. *Et in Pual, 30,27.* רֻתְּחוּ Fervefacta sunt, efferbuerunt. *Et nomen cum affix. habes suprà.*

רָתַם Ligare, sternere. *in Cal, Micheæ 1,13.* רֹתֶם Genista, Iuniperus, arbor humilis: *1.Reg.19,5. Plurale, Iob 30,4.* רְתָמִים Genistæ, iuniperi.

רָתַק *Inde* רַתֹּק Catena: *Ezech. 7,23. Hieron.* Conclusio.

In plurali, רְתוּקוֹת & רְתֻקוֹת Catenæ: *1.Reg.6,29.* & *Isa. 49,19. Vnde verbum in Pual, Nah.3,10.* רֻתְּקוּ Alligati sunt, catenati sunt. *Et in Niphal, Eccl.12,6.* יֵרָתֵק Elongetur funis argenteus, *vel* alligetur. *duplex enim est lectio; prior cum* ח, & *altera cum* ת. *Per* funem *autem* argenteum, *indicatur* Filum spinæ dorsi.

NOMINA QVADRATA.

רְטַפֵּשׁ Molle, *aut* tenerum esse. *Et semel inuenitur* רְטַפֵּשׁ Tenerior, mollior, viridior facta est, *pro* fiet: *Iob 33,25. ex* רָטַב *.i.* virescere, & פֵּשׁ *.i.* crescere *.i.* Viridior facta est, *37,18. vbi* לְ *ponitur pro* אֶת.

רָקִיעַ Cælum *siue* firmamentum *vocatur* Expansio, *eo quòd sit expãsum et extensum super terram: Genes.1,6.*

Et in regimine רְקִיעַ: *versu 14.*

רִקַּע Extensio. *vnde* רִקְּעֵי Extensiones: *Num.16,36.*

רָשַׁשׁ Pauperare, depauperare. *Vnde in Pual* רֻשַּׁשְׁנוּ Depauperati sumus: *Malach. 1,4.* *Et in Poel* יְרוֹשֵׁשׁ Depauperabit: *Ierem.5,17.*

Dicitur hoc verbum & de Vrbium destructione. *vnde Tharg. habet* Destruet. *Et in Hithpael, Prou. 13,7.* מִתְרוֹשֵׁשׁ Pauperem prę se ferens: *quære in* רוּשׁ. תַּרְשִׁישׁ Nomen lapidis preciosi, cuius color declinat ad colorẽ hyacinthi: Tarsis: *Exod.28,19. Lxx.* & *Hieron. hic* Chrysolithum, *alibi* Carbunculum *vertunt.* [*Est* & nomen gentis & loci: *2.Paral. 9,21.* & *cũ* ה *locali*, תַּרְשִׁישָׁה In Tharsis: *Ion.1,3.* *Et Ezech.27,12. Hieron.* Carthaginenses *vertit.*]

רְשׁוּת *Inde* רְשׁוּן Facultas, potestas, licentia, præceptum, iussio: *Ezr. 3,7.* רְשׁוּת *apud Doctores est in frequentissimo vsu.*

רָשַׁם Signare, notare, imprimere. *vnde* & רֹשֶׁם Signum, nota, impressio. & *Dan.10,21.* אֶת־הָרָשׁוּם Quod signatum est. & *5,25. in Paul Chaldaico.*

רָשַׁע Impium esse, impiè agere, impiè se gerere: *Psal.18,22.* [*Sed Eccles. 7,18.* אַל־תַּרְשַׁע הַרְבֵּה Ne paucas multum. *vel*, Ne occupes te multum *.s.* in negociis mundanis, ne inquietes te.] *Et in Hiphil*, הִרְשִׁיעַ Impiè agere: *2.Paralip. 20,34.* Impium facere: *vt Deuter.25,1.* Impium facient impium *.i.* & secundum impietatem suam reddent impio. *sic Prouer.17,14.* & *1.Reg.8,32.* Condemnare, perdere: *Prouer.12, 2.Psal.37,33. et alibi.* מַרְשִׁיעֵי בְרִית Impiè agentes in pactum *.i.* præuaricatores pacti: *Dan.11,31.* [*Illud autem 1.Sam.14,49.* יַרְשִׁיעַ Viriliter aget, *pro* agebat, intrepidè se gerebat. *Al.* Vincebat, superabat. *Al.* Terrebat, commouebat, inquietabat, cõfundebat. *Q.* Impiè agebat. *Tharg.* מְחַיֵּב *quod potest verti*, Subditos, & tanquã debitores, *siue* tributarios reddebat. *Q.* Peccare *.i.* errare faciebat inimicos suos. *Vel*, Perdebat illos, (*iuxta illud Iob 10,2.* תַּרְשִׁיעֵנִי Perdas me.) *Et Iob 34,29.* יַרְשִׁיעַ Terrebit, diuagari faciet, confundet. *Al.* Vincet, commouebit, inquietabit.

רָשָׁע Impius: *Genes.18,23.*

רָקִי Saliua mea: *7,19.* *Hinc verbum* Spuere. *vt Leuitic.15,8.* Et si יָרֹק spuerit, &c.

רָקַב Putrescere: *Prouer. 10,7.* & *Ierem. 40,20.* רָקָב & רִקָּבוֹן Putredo: *Habac.3,16. Iob 41,17.*

רָקַד *In Cal* & *Piel*, Subsilire, saltare: *Psal. 114,4. 1.Paral.16, 29.* *Et in Hiphil, Psal.49,6.* וַיַּרְקִידֵם Et saltare fecit eas.

רָקַח Pigmenta conficere *aut* coquere è diuersis speciebus aromatum: *Exod.3,29.* *Hinc* רוֹקֵחַ Pigmentarius: *vers. 23.* & רֹקַח מִרְקָחַת Pigmentum: *ibidem.*

Et in Piel particip. pass. מְרֻקָּחִים Pigmentati: *2.Paral. 16,13.* *Et in Hiphil, Ezech. 24,10.* וְהַרְקַח הַמִּרְקָחָה Et conficere fac pigmentum. *Hic habes nomen secũdum aliam formam, quod quidam Iob 41,21. exponunt*, Vas pigmentarij, in quo decoquuntur pigmenta. *Et plurale, Cantic. 5, vers.12.* מִגְדְּלוֹת מֶרְקָחִים Vt flores aromatum *.i.* qui crescunt inter aromata. *Vel*, Vt aromata, è quibus fiunt pigmenta. *R. Abrah.* Vt circuli pigmentorũ.

† *Et aliud*, רִקְחֵיךָ Pigmenta tua: *Isa. 57,9.* רַקָּחָה Vnguentaria. *vnde* לְרַקָּחוֹת In vnguentarias: *1.Sam.8,13.*

רֹקַח Pigmentatum, *aut* aromaticum: *Cantic.8.2. est Toar* vini, *inquit R. Dauid.*

רָקַם Acupingere, *seu* intexere varia fila, diuersorumque colorum instar Phrygionum, *quos illius artis inuentores esse ferunt. Italis & Gallis*, Recamare. *vnde Exod. 26,35.* רֹקֵם Phrygio, plumarius; *aut* polymitarius *vocatur.* רִקְמָה Vestis diuersorum colorum, *aut* phrygionica, plumaria, polymitaria: *Iudic.5,30. vbi etiam habes nomen duale*, רִקְמָתַיִם Duæ vestes phrygionicæ. *Et cum affix.* Vestes רִקְמָתֵךְ polymiti tui *.i.* phrygionicas: *Ezech.16,18.*

Et plurale, Psal. 45,14. לְרִקְמוֹת In vestibus phrygionicis. *Hinc verbum in Pual*, רֻקַּמְתִּי Variis membris formatus sum, instar *scilicet* vestis phrygionicæ: *Psal.139,16.*

רָקַע Expandere, extendere. *vnde in Benoni*, רֹקֵעַ Extendens: *Isa.42,5.* & *Psal. 44,24.* *sic Ezech. 6,11. in Imperat.* וּרְקַע Et extende pede tuo. *Hieron.* Et allide. *Al.* Percute pede tuo. *Thargum*, Conculca.

אֲרַקְּעֵם Distendam eos. *Tharg.* Cõculcaui eos: *2.Sam.22,41.* *Idem in Piel, Ierem.10,9. vbi* Argentum extensum, *significat* Argentum extensum in laminas. *Item in Hiphil, Iob*

lum esse: *Leuit.1,4. & 7,18.* [Perfici, compleri: *Isa.40,2.*] *Et in Piel, Iob 20,10.* יְרַצּוּ דַלִּים Placabunt pauperes *.i.* cogentur placare pauperes, & sociare se illis. *Al.* Facient voluntatem pauperum. [*Et in Hiphil, Leuit.26,34.* וְהִרְצָתָה *pro* וְהִרְצִיתָה *vel* וְהִרְצָת Et perficiet, cōplebit.] *Et in Hithpael, 1.Sam.29,4.* יִתְרַצֶּה Placebit, beneplacebit. רָצוֹן Voluntas, beneplacitum, beneuolentia, placabilitas: *Deut.33,23. & Isa.60,7. vbi est Hypallage. ac si d.* Super altare meum ad beneplacitum. *& tunc* רָצוֹן *ponitur pro* לְרָצוֹן: *vt Psal.14,16. secundum quosdam* רָצוֹן. Ad voluntatem, secundum voluntatem suam, *idest*, quantum sufficit eis. *Et in regimin.* רְצוֹן. *& cum affix. Deut.33,16. Isa.60,3.*

רָצַח *In Cal & Piel*, Occidere: *Numer.35,27. Ierem.6,10.*

רֹצֵחַ *&* מְרַצֵּחַ Occisor, homicida: *Num.35,26. 2.Reg.6,31.* תִּרְצָחוּ Occidetis: *Psal.62,4. alij legunt cum & tunc est ex Pual, & vertendum*, Occidamini. *Niphal, Iudic.20,4.*

רֶצַח Homicidium, occisio: *Ezech. 21,21.* [*sic Psal.42,12. vbi tamē R.D. dicit esse Toar* gladij, quo fit occisio, *id est*, gladius occisorius: *&* בְּרֶצַח *in* ב *poni pro* כ.]

רָצַע Perforare: *Exod.21,6. Hinc fit* מַרְצֵעַ Subula, qua perforatur: *ibidem.*

רִצְפָּה *Inde fit* רִצְפָּה Pruna, carbo ignitus. רִצְפִּים *Plurale, 1.Regum 19,6.* רִצְפָּה *Idē: Isa.6,6.* [Pauimentum: *Ezech.42,3. & in regimine* רִצְפַּת, *Esther 1,6. Et secundum aliam formam, 2.Reg.16,16.* מַרְצֶפֶת Pauimentum. *Hinc Paul ex Cal, Cantic. 3,10.* רִצּוּף Stratum (amore.) *vel, vt ita dicam*, Pauimentatū (amore.) *Vel secundum al.* Combustum amore propter vnam, *&c. à* רִצְפָּה, *id est*, carbo.]

רַק Tantùm, tantummodo, solummodo, veruntamen: *Genes.14,24. Psal.32,6.* Profectò, verè: *Genes.20,11.*

רָקַק Attenuari, tenue esse, macrescere. *vnde* וְרַקּוֹת בָּשָׂר Et tenues, macilentæ carne: *Gen.41,2. Verbum in Hiphil, quære in* ריק.

רַקָּה Tempus, pars capitis: *Iudic. 1,26. idque cum affixo, &c. & sic appellatur ob tenuitatem carnis.*

רָקִיק Laganum, crustula, placenta: *Exod.29,23. & vers.2.* רְקִיקֵי Lagana, *sic etiam dicta, quòd sint tenuia.*

רֹק Sputum, saliua: *Iob 30,10.*

רקי Sa-

Conculcari: *Prouerb.25,27. Et in Hithpael, Psal.68,31.* מִתְרַפֵּס בְּרַצֵּי כָסֶף Gloriantem se in incisionibus, portionibus argenteis, *&c. Al.* (Increpet eos, donec sit vnusquisque eorum) Conculcatus *.i.* calcandum se præbeat, humiliet se cum fragmentis argenti, *nempe* vt det tributum.

הִתְרַפֵּס Conculca te *.i.* prosterne te in pauimento coram illo *.i.* humilia te: *Prou.6,3.* מִרְפָּס Conculcatio: *Ezech.34,19.*

רָפַק *In Hithpael*, Inniti, adhærere, coniungi: *semel duntaxat inuenitur Cantic. 8,5. idque in Benoni,* מִתְרַפֶּקֶת Innixa, *&c. Al.* Cogitans.

רֶפֶשׁ Cœnum, lutum: *Isaiæ 57, vers.20.*

רָפַת Bouile *.i.* locus vbi manent boues. *idque in plurali, Habac.3,17.* רְפָתִים.

רָצַץ Frangere, confringere, conterere: *1.Sam.12,4. Flectitur vt* סב. רצץ *&* שבר *differunt aliquātulum, quòd* רָצַץ *non sit* Penitus frangere: *vt liquet Isa. 42,3.* רָצַץ *Idem in Piel: Iob 20,19. &c.* רֶצֶץ Incisio, frustum: *Psal.68,31. quære in* רפס.

רָצַד Subsilire, saltare, humiliare se. *& semel inuenitur Psalm. 68,17. in Piel,* תְּרַצְּדוּן, *Q.* Expectabitis, *pro* expectatis, *exponit. R.Salom.* Insidiabimini.

רָצָה Velle, placere, complacere: *construitur cum* ב *&* אֶת: *1.Paralip.28,4. (&) cum* א *expresso pro* ה: *Ezech.43,27.* וְרָצִאתִי.) Perficere, cōplere: *2.Paral.36,21. & Iob 14,6. secundum quosdam. sic etiam Leuit.26.* Ambulare: *Iob 34,9. secundū quosdam. (sic Ezech.1,14.* רָצוֹא Eundo. *de quo vide* רוץ.) *vel secundum alios*, Placere, *vel* facere voluntatem.

Participium passiuū רָצוּי Acceptus: *Esth.10,3. Inuenitur & futurum defectiuum, vt Leuit.26,43.* וְתִרְצֶה Et perficiet, complebit. *Tharg.* Et volet.

[*Item Psal. 50,18.* וַתִּרְצֶה עִמּוֹ Et currebas cum eo. *vt Thargum & alij exponunt. potest etiam exponi*, Volebas esse, *vel* ire cum eo. *Et Leuit.26,41.* יִרְצוּ אֶת־עֲוֹנָם Perficient iniquitatem suam. *Tharg.* Volent, *vel* Placabunt. *R.Salom.* Expiabuntur super iniquitates eorum. *Illud autem Psalm.49, 14. variè exponitur*, Posteri eorum בְּפִיהֶם יִרְצוּ secundum os eorum (*vel*, sermonem eorū, *aut* sicut ipsi) ibunt, ambulabunt, current, volent, perficient. ב *in* בְּפִיהֶם *ponitur pro* כ.]

Et in Niphal, נִרְצָה Placere, placari, placabilem, acceptum, beneuo-

רְפָאוֹת Medicinæ: *Ierem.30,13. plurale à* רְפוּאָה. רָפָא *&* רָפָה Gigas, potens, fortis: *1.Paral.20,8. 2.Sam. 21,17. &c.* רְפָאִים Gigantes. *Tharg.* Potentes, fortes: *Genes.14,5.* [Mortui: *Psal.88,11. (à* רָפָה *vt quidam deducunt, quod est* Dissoluere, *quòd eorum corpora dissoluantur. sic etiā* Gigantes; *eo quod homines, qui illos vident, dissoluantur; ita vt se credant esse mortuos.) R. Salom. exponit*, Gentes quarum manus sunt debilitatæ ac remissæ. *sic Iob 26,5. vbi quidam intelligunt* Semina, *siue* grana mortua. *alij* Metalla, mineralia. *Item Isa.26, 19. de quo vide* נפל.]

רָפַד Sternere: *vt* יִרְפַּד, *Iob 41,20. (R.Abrah.* Sternet *.i.* expandet, extendet חרוץ *.i.* rem acutè incidentem.) *Et in Piel* רִפֵּד Sternere, roborare, fulcire: *16,13. Cantic.2,5.*

רִפִּדָה Stratum, lectus. *Cum affix.* רִפִּדָתוֹ Stratum eius: *3,10.*

רָפֶה Lene, remissum, negligens, ociosumque esse: debilitari, dissolui, desinere, declinare, cessare, recedere: *Iudic. 8,3. 19,9. Q.* Requiescere. *sic Iere. 49,24.* רָפְתָה Debilitata est. *& Isaiæ 5,24.* Et quisquilias flamma יִרְפֶּה debilitabit. *vel*, Et Gluma *vel* quisquilia flammâ debilitatur. וַיֵּרֶף Et recessit *.s.* Angelus: *Exod.4,26. Et in Niphal, 5,8.* נִרְפִּים Vacantes sunt *.i.* vacant, ociosi sunt, negligentes, *&c. In Piel,* רִפָּה Debilitare, dissoluere, laxare: *Iob 12,21. (&) cum* א *vice* ח: מְרַפֵּא: *Ierem.38,4. Idē in Hiphil, Ezr.4,4. Et* Dimittere, relaxare: *Cantic. 3,4.*

In imperatiuo, הֶרֶף *&* הַרְפֵּה Dimitte, cessa, desine, quiesce: *Iudic.11,36. Deuter.9,14. Et in Hithpael,* הִתְרַפֶּה Remissum, negligentem esse: *Prouerb.24,10. &c.* † רָפֶה *Nomen Toar*, Remissior, debilis, torpescēs, segnis: *Num.13,19. & in regimine,* רְפֵה יָדַיִם Remissus manuum. *2.Samuel.17,2. Femin.* רָפָה, *cuius plurale, Iob 4,3.* רְפוּת Remissæ. *Et nomen substantiuum in regimine* רִפְיוֹן Remissio: *Ierem. 47,3.* מַרְפֵּא Lenitas, *cum* א *loco* ה: *Eccles.10,4. Hieron.* Curatio. *R.Abr.* Remissio, negligentia, ocium. *Alij malunt esse Benoni .i.* Dimittens *.s.* dominium. *vel*, qui dimittit dominium. *Al.* Vir medicinę. *Variè quoque exponitur illud Prouerb. 14,30. nempe* Lenitas, medicus, medicina, sanans, sanitas, *&c.*

רָפַס *sine* רָפַשׂ *Cum puncto in sinistro cornu*, Calcare, conculcare: *Dan.7,7. Ezech.32,2. Et in Niphal,*

יין *esse absolutum pro regimine*. R. *Salo. vt suprà*. *Al*. Vinum veneni. *Al*. Fletus & contritionis. *sic Isa.51,17*. Fæcem calicis, soporis, veneni, tremoris, potus claudentis cor, *&c*.

Inde verbum in Hophal, הֻרְעָלוּ Tremere facti sunt: *Nah.2,3*. R.*Salom*. Operti sunt. Q. Tremuerunt. R.*D*. Veneno affecti sunt. רְעָלוֹת Ornamenti genus, Mitræ: *Isaiæ 3,19*. Q. Mulierũ velamina, quibus (præter oculos) totam faciem operiebant. R. *Abr*. Ornamentum maxillarum. R. *Salom*. Chlamydes, *aut* velamina.

רָעַם Tonare, intonare: *Psal.96,11*. Indignari, irasci: *Ezech.27,35*. *Tharg*. Signatę, maculatę fuerunt facies eorum. *Et in Hiphil* הִרְעִים Tonare fecit: *Psal.29,3*. *& 1.Sam.1,6*. בַּעֲבוּר הַרְעִימָהּ Eo quòd irasci faciebat eam. רַעַם Tonitru, commotio: *Psalm.81,7*. *Cum affixo*, רַעְמְךָ Tonitrui tui: *77,19*.

רַעְמָה Tremor: *Iob 39,22*. *Hierony. & aliis*, Hinnitus. *Al*. Indignatio, ira.

רָעַן *Inde* רַעֲנַן Virescere. *vt* רַעֲנָנָה Viruit: *Iob 15,52*. רַעֲנָן Viridis, florens: *Deut.12,2*. *Dan.4,1*. רַעֲנַנִּים Virides, florentes: *Psal.92,15*.

רָעַף *In Cal & Hiphil*, Stillare: *Iob 36,28*. *& Isa.45,3*.

רָעַץ Conterere, frangere: *Exod.15,6*. *&c*.

רָעַשׁ Moueri, commoueri, tremere: *Ioel.2,10*. *In Hiphil* הִרְעִישׁ Commouere, *aut* tremere, *vel* commouere facere: *Psalm.60,4*.

רַעַשׁ Cõmotio, tremor, vibratio: *1.Reg.17,11*. *Iob 41,19*.

רָפָא Mederi, curare, sanare: *Isa.6,10*. *&c*. *Et Metaphoricè*, Instaurare, reædificare. Parcere, remittere. [*Et more desinentium in* ה, *vt Psal.60,4*. רְפָה Sana. *sic Iob 5,18*. תִּרְפֶּינָה Sanabũt.] *In Benoni* רֹפֵא Sanans: *Psal. 103,3*. Medicus: *Genes. 50,2*. *& alibi*. *In Niphal* נִרְפָּא Sanari: *Leuit.14,3*. *Et Isa.53,5*. נִרְפָּא לָנוּ Sanitas fuit nobis. *Et more desinentium in* ה, נִרְפְּתָה Curata est: *Ierem. 51,8*. *sic 19,11*. לְהֵרָפֵה Curari, *&c*.

In Piel, רִפֵּא Sanare, curare: *2.Reg. 2,21*. [Curare, *pro* reædificare: *1.Regũ 18,29*.] *Interdum venit more desinentium in* ה, *vt Ierem.8,11*. וַיְרַפּוּ.

Illud autem Exod. 21,11. יְרַפֵּא *potest esse transitiuũ in tertium .i*. Sanare faciet. *Et in Hithpael*, Sanari: *2.Reg. 8,28*. מַרְפֵּא & רִפְאוּת Sanitas, curatio, medicina: *Prou.3,7*. *et 4,22*.

L רפאות Medicina: *vt in Piel, Iudic.14,20*. רֵעָה לוֹ Societatem fecerat ei, acceperat sibi in socium. *quidam tamen exponit*, Qui pauit eum .*s*. in diebus conuiuij. *Et in Hithpael, Prouer. 22,24*. תִּתְרֹעַ Amicitiam habeas.]

רְעִי Pascuum optimum, & pingue: *1.Reg.4,22*. מִרְעֶה & מִרְעִית Pascuũ: *Gen.47,4*. *Psal.45,7*. *Et secundum aliã significantiam* רֵעַ & רֵעֶה Amicus, socius: *2.Sam.16,5*. *& 13,3*. *Et cum affixo, Iob 36,33*. רֵעוֹ Amicus eius, (*vel* Tonitru eius, *de quo in* רוּעַ.)

רֵעֵהוּ *Idem: Gen.11,3*. *sed 1.Reg.16,11*. *secundum quosdam capitur pro* רֵעָיו Amicis eius. רֵעִי Amicus meus: *Cantic.5,16*. (*Sed Psal.139,2*. לְרֵעִי Voluntatem meam, *aut* cogitationem meam. *Thargum & alij*, Societatem meam, coniunctionem meam.)

Item Ierem. 3,20. מֵרֵעָהּ Ab amico suo .*i*. contra amicum suum .*i*. virum suum. *nam quidam dicunt* מ *poni pro* ב. רֵעִים & רֵעִי Amici, socij, *in plurali*. (*sed Psal. 139,17*. Quã preciosi, gloriosi sunt רֵעֶיךָ amici tui. *quidam exponunt*, Quàm preciosæ, raræ sunt cogitationes tuæ, voluntates tuæ. *Vel*, Quàm prohibitæ sũt cogitationes tuæ, & scientiæ tuę ad sciendum eas!) רֵעָה Amica. & רֵעוֹת Amicæ, sociæ: *Iudic.11,36*.

רֵעָיָה *Idem. vnde* רַעְיָתִי Amica mea: *Cantic.1,10*. *Et aliud*, רְעוּת Amica, socia: *Exod. 11,2*. מֵרֵעַ Amicus, socius: *Genes.26,26*. *idque cum affixo* מֵרֵעֵהוּ Amicus eius. & מֵרֵעִים Amici: *Iudic.14,20*. *& 15,2*. *Et aliud cũ* מ *seuato*, מְרֵעֵהוּ Amicus eius, *pro* amici eius: *Prouer. 19,7*. [*Item aliud, Eccl.1,14*. רְעוּת רוּחַ Cogitatio, *vel* cõtritio spiritus. *Hieron*. Afflictio. *Al*. Pastio, *aut* pastura spiritus .*i*. vanitatis .*i*. vana. Q. Societas. *sic secundum aliam formam*, רַעְיוֹן Cogitatio, contritio, pastus, *&c*. *vers.17*.

רָע Voluntas .*s*. creatoris: *4,16*. *licet aliis sit* Malum, *à* רוּעַ; *vt sit sensus*: Nesciunt nisi facere malum. *vel*, Nesciunt quòd faciunt sibiipsis malum.]

רַעַל R.*Ionah*, Confusio, contritio. R.*Ioseph*, Tremor. *Sed* R.*Dauid*, Venenum mortiferum: *vt Zach. 12,2*. סַף־רַעַל Calicem veneni. *Hieron*. Superliminare crapulæ. R.*Salom*. Craterem stuporis claudẽtis cor & mẽbra, vt deficiat robur; *à* רעל .*i*. operimentum. *Thargũ*. Vas plenum amaritudine, *vel* mero.

תַּרְעֵלָה Sopor, venenum: *Psal.60,5*. *Tharg*. Maledictio. *Quidam dicunt* Pauo: *vt Iob 39, vers.12*. Num dedisti כְּנַף־רְנָנִים נֶעֱלָסָה Alam (*pro* alas) pauonis, qua exultauit, *aut* exultat, (*vel* extensam, *secundum* R. *Abrah*.) *Hieron*. Penna struthionis similis est pennæ erodij. *Tharg*. Ala galli silue-stris, *&c*. *Potest etiam esse* nomen alæ.

רנב *Inde* אַרְנֶבֶת Lepus: *Leuit.11,6*. R.*D*. *dicit* א *esse radicale*.

רָנָה *Idem quod* רנן: *vt* תִּרְנֶה Sonabit: *Iob 39,20*.

רָסַס Miscere, effundere, stillare. (Conterere, *apud Doctores*.)

In Cal tantùm inuenitur Macor, *vt* לָרֹס Ad miscendum: *Ezech.46,14*.

Hinc fit רְסִיסִים Contritiones: *Hamos 6,11*. Guttæ, stillæ: *Cantic.5,2*. *idque in regimine*.

רָסָן Frenum: *Psalm.32,9*. רִסְנוֹ Frenum eius: *Iob 41,4*.

רָעַב *siue* רָעֵב Esurire, famere, famescere: *Prou.25,22*. *&c*.

Et in Hiphil, *10,3*. יַרְעִיב Esurire faciet. *& Deuter.8,3*. רָעֵב Famelicus: *2.Sam.17,28*. *Plurale*, *1.Sam.2,4*. רְעֵבִים Famelici. רְעֵבָה Famelica: *Prou.27,7*. רָעָב & רָעָבוֹן Fames: *Genes.12*. *Psal. 37,19*. *Et in regimine*, Frumentum רַעֲבוֹן famis domorum vestrarum; *vel* quod emistis propter famem virorum domus vestræ: *Genes.42,19*.

רָעַד Tremere, *in Cal & Hiphil*, *Psal. 104,32*. *& Dan. 10,11*.

רְעָדָה & רַעַד Tremor: *Exod.15,15*. *& Psal.48,7*.

רָעָה Pascere, pasci: *Ierem.50,19*. [Frangere, confringere. *vt Mich.5,6*. וְרָעוּ Et conterent, confringent; (*licet alij malint* Pascent, *aut* regent more pastorum.) *sic Ierem. 2,16*. *& secundum quosdam, 22,22*. *& intransitiuè, 11,16*.] רֹעֶה Pascẽs, *&* pastor: *Genes. 4,2*. (*& 37,2*. *vbi* אֶת *ponitur pro* עִם .*i*. Cum.) [Confringens: *Iob 24,21*.] Amicus: *Prouerb.13,13*. רֹעִי Pascens me, regens me, *aut* Pastor meus: *Psal.21,1*. *quod & interdum capitur pro* רוֹעֶה Pastore: *vt Isa.38,12*. *etc*. *Femin*. רֹעָה Pastor: *Genes.29,19*. *&c*. וּרְעֵה אֱמוּנָה Et pasce (*pro* pasces) veritatẽ, fidem: *Psal. 37,3*. *Tharg*. Roborare fide *aut* veritate. *al.cod*. Exerce te in, *etc*. R.*Sal*. Nutries te fide. R.*Abr*. Custodi fide. *Al*. Et pascet .*i*. comedet fideliter, quia nõ comedet raptum. R.*D*. Pasces .*i*. docebis fidem. *Al*. Pasce (*id est*, pone escam tuam) veritatẽ .*i*. vt sis in sermone & opere verax, *etc*.

[*Significat &* Societatem contra-

רֹמַח Hasta, *aut* lancea. *Et, vt alij scribunt*, Pugio, gladius: *Numer.25,7.* רְמָחִים *&* רְמָחֵי *Plural.* Lanceæ: *Nehem.4,21. & 13.*

רַמָּךְ Equa. *&* רַמָּכִים Equæ: *Esth.8,10.*

רִמּוֹן *Inde fit* רִמּוֹן Malum punicũ, malum granatum: *Ioel.1,12.* רִמּוֹנֵי *&* רִמּוֹנִים Mala punica: *Ierem.52,22. & Exod. 28,33.* [*In illo autẽ Cantic.8,2.* Et de musto רִמֹּנִי mali punici mei. *fortè deficit Mem plurale pro* רִמּוֹנִים, *id est*, Musto malorũ granatorum.]

רָמַס Calcare, conculcare: Repere, reptare, ambulare: *Mich. 5,8. Isaiæ 16,4. Et sunt nonnulla cum loco* ם; *vt Gen. 1,30. 7,8. et vers.21.* רֹמֵשׂ Reptans, ambulans, *vel* quod reptat *aut* ambulat, mouet se. תִּרְמֹשׂ Reptabit, ambulabit, mouebit se: *9,2. Psal.104,20.*) *Et in Niphal, Isa.28,3.* תִּרְמַסְנָה Conculcabũtur corona, *pro* coronæ *.i.* omnia de quibus se iactant & superbiunt.

מִרְמָס Conculcatio: *10,6. Mem est cum* ־ *pro* ־, *quia non est in regimine.*

רֶמֶשׂ Reptile, mobile, quod ambulat: *Gen.1. & c.*

רָנַן *Vnde* רֵן רַנְּתָ *vt* סֵב סַבְּתָ, *&c.* Clamare fortiter, siue hoc fiat in cantando, siue ob lætitiam, siue ob luctum, *&c.* Canere, lætari; Lugere. *Item* Laudare, prædicare: *vt* בְּרֶן־יַחַד Cùm laudarent pariter: *Iob 38,7. est Macor, vel est nomen secundũ alios. Et Isa.44,23.* רֳנוּ Laudate, Exultate. רְנִי Clama: *Thren. 2,10. In futuro* תָּרוֹן *et* יָרוֹנוּ. *Sed* תָּרֹנָה *ponitur pro* תָּרוֹן Prędicabit, *aut* clamabit: *Prou.1,20. Et in Piel* רִנֵּן Laudare, canere, prædicare, exultare: *Prou.8,3. Sic in Hiph.* הִרְנִין, *Deut. 32,43. & c. Et interdum transitiuum in tertium: vt* אֲרַנֵּן Exultare faciam, *pro* faciebam: *Iob 29,3. & Psal. 65, 9.* תְּרַנֵּן Exultare, *aut* laudare facies, *&c. Et in Pual, Isa.16,10.* יְרֻנָּן Cãtabitur. *Et in Hithpael, Psal.78,64.* מִתְרוֹנֵן Clamans, exultans.

Et nomen plurale à רֹן, *32,7.* רֳנִי Laudibus, exultationibus (ereptionis, liberationis circundabis me.)

רִנָּה Laus, exultatio: *Iob 3,6. & in regimine* רִנַּת. *Et plurale, Psal.63, 6.* רִנָּנוֹת Laudes, exultationes.

רִנָּה Clamor, laus, præconium, exultatio: *30,6. &c.* Oratio, precatio: *1.Reg.8,28.* (*sed 22,35.* Præconium *capitur pro* Præcone.)

רְנָנִים Auis, *à clamore, vel pulchritudine vocis sic appellata. Forsan est* Pauo: *vt veluti negociator suas merces, & aromatarius aromata. Et plerunque additur ei verbum* ambulandi. *vt Leuit. 19,16.* Non ambulabis vt רָכִיל detractor, in detractione, fraudulenter. *Est sicut* רָגִיל *.i.* Explorator, *mutato* כ *in* ג. *sic Prou.11,13. & Ezech. 22,9. &c.*

רָכַס Eleuare: *Exod. 28,28. Al.* Stringere, coniungere.

רֹכֶס Elatio, superbia. *& in regimine plural. Psalm.31,20.* מֵרְכְסֵי A superbiis, elationibus, *&c. Al.* A coniunctionibus, societatibus impiorum. *Q.* A duritia, *aut* duritiis, & fortitudinibus. *R.Abrah.* A peruersitatibus. רְכָסִים Excelsa (*.i.* montes excelsi & alti.) *Al.* Loca tortuosa. *Q.* Montes coniuncti alter alteri: *Isai.40,4.*

רֶכֶשׁ *Inde* רֶכֶשׁ Dromedari⁹, Mulus: *Esth.8,10. R. Abrah. exponit* מֶרְכּוּשׁ, *ac si d.* Equitãtes de substantia regis. *R.Salom.* Equitantes equas. רְכוּשׁ *&* רֶכֶשׁ Facultas, substantia, opes, diuitiæ, & quicquid homo acquirit: *1.Paral.28,1. Genes. 14,21. Hinc verbum in Cal* רָכַשׁ Acquirere facultates, substantiam, opes, *&c. 31,16.*

רָמַם Exaltare, eleuare; *vt Iob 22, 12.* רָמוּ Excelsæ sunt. *& 24, 24.* רֹמוּ Recesserunt. *Al.* Eleuati sunt; *vel* Si eleuati fuerint. *est præteritum iuxta formam Paol. Cetera, quę sunt in Hiphil, Poel, & Niphal, quere in* רום. רִמָּה Vermis: *Isa.14,12. Hieron.* Tinea, putredo. *Hinc verbum Exod.16,20.* וַיָּרֻם הוֹלִעִים Et vermiculauit vermes. *estque futurum Cal cum kibbuts, ad differentiam* וַיָּרֶם *.i.* Et exaltata est, *cum camets hateph.*

רָמָה Proiicere: *Exod. 15,21. & Psalm. 78, versu 9. in Benoni* רוֹמֵי קֶשֶׁת Proiicientes (*.s.* sagittas,) *vel* Iaculantes arcu. [*Et in Piel* רִמָּה Fraudare, dolo decipere: *Prouer.26, 19. &c. & 1.Paral.12,17.* לְרַמּוֹתֵנִי Ad decipiẽdum me. ה *est cum patach loco sere.*] רְמִיָּה Proiectio, iaculatio: *Hos.7,16. & Psal. 78,56. Al.* (Arcus) dolosus, *aut* doli. *R.Dauid enim dicit esse substantiuum aut adiectiuum.*

[Dolus: *Psalm.32,3. & 52,4. &c.* Fraudulentus, dolosus: *Mich. 6,12.*]

מִרְמָה Fraus, dolus: *Isaiæ 53, vers.9. Plurale* מִרְמוֹת. תַּרְמִית *Idem: Sophon.3,13. & sine iod, Ierem.23,26. Et secundum aliam formam, Iudic.9, 31.* בְּתַרְמָה In dolo. *Hieron. & Tharg.* Secretò, clam. *Quidam dicunt esse* nomen loci.

4,3. Iudic.9,16. רֵקָה *Femin.* Vacua: *Isa.29,8. In plurali* רֵקוֹת. רִיק Inanitas, vacuitas, vanitas: *Ierem. 51, 33. & aduerbialiter* Inaniter: *Isa.39,7* רֵיקָם Inaniter, vacuè, in vacuũ: *Ierem.51,57. Et cum paragoge* רֵיקָם Vacuus, a, um: vacui, æ, a. *indeclinabile, & vtriusque numeri: Genes. 3,40.*

רִיר Saliua: *1.Sam.21,13.* Albumen oui, quod est simile saliuæ: *Iob 6,6. Et verbum in Cal, Leuitic.15,3.* רָר בְּשָׂרוֹ Fluit caro eius, *etc.*

רָכַךְ Mollescere, mollefieri, emolliri, tenerum fieri: *vt 2.Reg.22,19.* רָךְ Emollitum est. רַכּוּ Mollita sunt: *Psal.55,22.* רַךְ Tener, mollis: *Genes.18,17. Plurale* רַכִּים. רַכָּה *Feminin.* Tenera. רַכּוֹת *in plurali. Et in Niphal: Deut.20,3.* יֵרַךְ Mollescat, tenerescat. *Et in Pual, Isa.1,6.* רֻכָּכָה Mollificata est. *Et in Hiphil,* הֵרַךְ לִבִּי Emolliuit cor meum: *Iob 23,16.*

רֹךְ *&* מֶרֶךְ Teneritudo, teneritas, mollitudo, mollicies: *Leuit. 26,36. & Deuter.28,56.*

רָכַב Equitare: *Esth. 6,8. & Numer.22,30. &c.* רֹכֵב Equitans, eques: *Gen.49,16. Exod.15,1. Et in Hiphil* הִרְכִּיב Equitare facere: *Psal.66,12.etc.* רֶכֶב Currus: *Genes. 50,9. capitur sæpè singulare pro plurali cum nominibus numeralibus.* [Catillus, lapis *siue* mola superior molæ: *Deut.24,6. de quo in* רֵיחַ.] *R. D. in libro Radic. exponit, 1.Reg. 22,34.* Ephippiũ. *& cum affix.* רִכְבּוֹ Currus eius. רִכְבֵי *Plural. regim. Cantic. 1,10. Et aliud, Ezech. 27,20.* לִרְכָבָה Pro curru *.i.* curribus. *Et potest esse Macor .i.* Ad ornandum currus.

רַכָּב Armiger, auriga, qui equitat cum equite: *2.Reg.9,17.* רְכוּב Currus. *& cũ affix.* רְכוּבוֹ Currus eius: *Psal.104,3.* מֶרְכָּבָה *Idẽ: 1.Reg.12,12. Et Genes.41,42. cum hiric,* בְּמִרְכֶּבֶת In curru secundi *.s.* viri. *Et cum affix.* מֶרְכָּבוֹת Curr⁹ eius. מַרְכְּבוֹת *et* מַרְכְּבוֹתוֹ *in plurali.* מֶרְכָּב Ephippium, sella equo imposita ad insidendũ, stratum: *Leuit.15,9. Hieron.* Sagma.

רָכַל Negociari, mercari. *vnde in Benoni* רוֹכֵל Negociator, aromatarius: *Cantic.3,6. &c.*

רֹכֶלֶת Negociatrix: *Ezech.27,3.* רֹכַלְתֵּךְ Negociatrix tua: *vers.20.* רְכֻלָּה *&* מַרְכֹּלֶת Negociatio: *Ezech. 28,16. Et 27,24. idque cum affixo: vt* וַאֲרָזִים בְּמַרְכֹּלְתֵּךְ Et torquibus in negociatione tua. רָכִיל Detractor, delator, *eo quòd distrahat sua verba*

רָטַט Tremere. *Inde* רֶטֶט Tremor: *Ierem.49,34. & nusquam alibi.*

רָטַב Virescere, viride esse, humectari, humidum esse: *Iob 24,8.* רָטוֹב Humectus, viridis: *8,15. alibi non inuenitur.*

רָטַשׁ *In Piel*, Allidere .*i.* interficiendi *aut* scindendi causa contra aliquid iácere *aut* proiicere: *2.Reg.8,12. sed intransitiuè exponitur Isa.13,18.* תְּרֻטַּשְׁנָה Allidetur. *quod alij exponunt* Scindent. *Et in Pual, Hoseæ 10,14.* רֻטָּשָׁה Allisa est .*i.* proiecta vt scinderetur. *Tharg.* Occisa. *Quidam exponunt*, Derelicta est. *& sic alia prædicta. R.Salom.* Scissa est.

יְרֻטָּשׁוּ Allidentur, *vel* scindentur: *Isa.13,16. &c.*

רִיחַ *in Hiphil* הֵרִיחַ Odorari, *siue* Odorare, olfacere: *Exod. 30,34. ferè construitur cum* ב *&* אֶת.

Et Isa. 11,3. וַהֲרִיחוֹ Et odorabit ipse timorem Domini .*i.* paruo indicio agnoscet illum qui est iustus. *vide* רוּחַ, *in fine. R.Salo.* Replebit eum spiritus timoris Domini, *vt Hieron.*

וַיָּרַח Et olfecit Dominus odorem quietis .*i.* suscepit holocaustum, & complacuit coram illo, quemadmodum homo olfacit odorem bonum, & complacet in eo: *Gen.8,21.*

רֵיחַ Odor: *Cantic.4,10. Cum affix.* רֵיחוֹ Odor eius, *&c. Nomen duale* רֵחַיִם Molæ pistrini, quæ sunt duæ, superior & inferior: *vt Deuter.24,6.* רֵחַיִם וָרֶכֶב Metam & catillum. *non malè potest dici* de vtraque, *quia* inferior *tantùm dicitur* שֶׁכֶב.

רִיק *In Hiphil* הֵרִיק הֲרִיקוֹתִי Euacuare, euaginare: *Leuit. 26, 33.* Effundere, *secundum quosdã Zachar.4,17.* וְהָרֵק Et euacua, expedi (lanceam,) *&c. Psal. 35,3. vel* Euagina, educè vagina. *Al.* Arma te. *vel* Accinge te lancea. *vt illud* וַיָּרֶק אֶת־חֲנִיכָיו Et armauit, accinxit pueros suos .*s.* edoctos à se, *etc. Gen.14,14. &c.* [*sic Psalm. 18,43.* אֲרִיקֵם Euacuabo eos. *Al.* Attenuabo eos. *vel*, Ponam eos vt lutum, conculcabo eos, proiiciam, *quia* רקק *apud Doctores est* Lutum, *&* Attenuare.]

Et in Hophal הוּרַק Euacuatum est, effusum est: *Ierem.48,11.* [*& Cantic.1,3.* Vnguentum תּוּרַק שְׁמֶךָ effusum nomen tuum, *secundum D.Hieronym. Fortè est nomen Toar*, (*inquit R.D.*) *Vel est futurũ* (.*s.* quod) euacuatur, effũditur.] רֵק Inanis, vacuus: *Genes. 37,23. Et in plurali*, רֵקִים *&* רֵקִים Vacui, æ, a: *2.Reg. 4,3. Iu-*

רֶחֶם Vulua, matrix, vterus: *Hoseæ 9,13.* (*vbi dicitur*, Vulua orbans, *id est*, consumens filios, vt moriantur in vtero.) *Et* רַחַם *cum* - -, *vt Iudic. 5,30.* רַחַם רַחֲמָתַיִם Puella, duæ puellæ (capiti, *aut* pro capite viri) .*i.* erũt vnicuique ex eis puella, *aut* duæ puellæ de spoliis. *Vocauit* puellam רַחַם .*i.* vuluam, *modo contemptus.*

Et cum affix. Gen.29,30. רַחְמָהּ Vulua eius. *sic Ierem.20,17. vbi* ה *debebat esse mappic.* † רַחַם *&* רַחְמָה Auis quædam, *sic dicta, quòd misericors sit erga pullos suos: quam crediderim esse* Pelicanum: *Leuit.11,18. Deut.14,17.*

רָחַף Mouere, *aut* moueri. *vt Ierem. 23,9.* רָחֲפוּ Commota sunt, *vel* mouerunt se. *Sic in Piel, Gen.1,2.* מְרַחֶפֶת Mouebat se. *Hieron.* Ferebatur. *Al.* Sufflabat. *R.Salo.* Incubabat. *vt Deut.32,11.* יְרַחֵף Incubabit, *pro* incubat. *Tharg.* Tegmen facit.

רָחַץ Lauare, abluere sordes: *Leuitic.22,6. &c. Sæpè capitur intransitiuè, vt Ruth 3,3. 2.Sam. 11, 2. &c. Et in Pual* רֻחַץ Lauari: *Prouerb.30,12 & Ezech.16,4. Hithpael, Iob 9.* רַחֵץ, *& cum affix.* רַחְצִי Lotionis meæ, lauacri mei: *Psal.60,10.*

רַחְצָה Lauacrum: *Cantic.4,2. et 6,5.*

רָחַק Elongare se, longè esse: *Isaiæ 59,9.* Distare: *vt Psal.103, 12.* כִּרְחֹק Sicut distat (Oriens ab Occidente, *&c.*) רַחֲקִי Elonga teipsam, *pro* elongabis .*i.* eris longinqua: *Isa.54,14. In Piel* רִחֵק Elongare: *29,13. Et in Hiphil,* הִרְחִיק Elongare, *vel* elongare facere: *Psalm. 103,12. & Iob 19,13. Et aliquãdo intransitiuè: vt Genes.21,16. 44,4. Imperat.* הַרְחֵק Elonga. *Item significat* Procul: *Iosu.3,10.* רָחוֹק Longinquus, a, um: longus: *Ioel. 3,13. & Iosu.3,4. vbi subauditur* spacium.

מֵרָחוֹק A longinquo .*s.* loco: *Genes. 22,4. & cum* ל *redundante, vers.26.*

רְחוֹקָה Longinqua, distans: *Deut. 29,22.* רְחוֹקִים *Plurale masculinum.* רְחוֹקוֹת *Plurale femin. Et aliud ab alia forma*, רְחֻקֶיךָ Longinqui tui .*i.* à te: *Psal.73,27.* מֶרְחָק Longinquitas, distantia: *2.Samuel. 15,16.*

מֶרְחַקִּים *&* מֶרְחַקִּים Distantiæ: *Ierem.8,19. Zach.10,9.* מֶרְחַקֵּי אָרֶץ Distantiæ terræ .*i.* omnes populi qui venitis in Ierusalem: *Isa.8,9.*

רָחַשׁ Eructare, educere, mouere: *Psal.45,1.* מַרְחֶשֶׁת Sartago, patella, frixorium: profundum vas, *à motu eorum quæ ibi frigebantur, sic dictum: Leuit.7,9.*

& Isa.40,23. Et aliud, Prouer.14,18. רוֹזֵן Princeps.

רָחַב Dilatare: *1.Sam.2,1. & intransitiuè, Ezech.41,7. & Isa. 60,5. Et in Niphal, 30,23.* כַּר נִרְחָב, Pascuum latum. *Q.* Agnus dilatatus .*i.* agni erunt pingues, *&c. Al.* Planicies lata. *Et in Hiphil* הִרְחִיב Dilatare, dilatare facere: *Genes. 26,22. Psal.4,2. vbi R.D. dicit esse præteritum pro futuro. Sed 25, vers. 17. intransitiuè,* הִרְחִיבוּ Dilatatæ sunt .*i.* multæ sunt. *Vel transitiuè*, Dilatarunt locum, *vel* sedem in corde meo. Dilatare *autem significat sæpiùs* Dilatationem facere, Educere in latitudinem, Statuere in latitudine. רֹחַב Latitudo: *Exod.26,16.* רָחְבוֹ *cum affix.*

Et secũdum aliam formam, רַחַב: *Iob 36,16.* *Et regimen ab alia forma*, וּרְחַב־לֵב Et latitudo cordis. *Vel* Latus corde: *Prou.21,4.* רַחֲבֵי־אָרֶץ Latitudines terræ: *Iob 38, vers.18.*

רָחְבָה *&* מֶרְחָב Latitudo: *Psal. 118, 45. Hoseæ 4,16. Et plurale regimen,* לְמֶרְחָבֵי In latitudines: *Habac.1,6.*

רָחָב Latus, a, um: *Iob 30,14. & in regimin. Prouer.28,25.* רְחַב־נָפֶשׁ Latus animo .*i.* animosus. *sic Psalm. 101,6.* Latus corde .*i.* elatus. *Vel, vt alij exponunt*, Valde sapiens. *Plural. Isa.33,21.* Flumina רְחָבֵי lata (locis,) *&c. Femin.* רְחָבָה Lata: *Psal. 119, 96. & in regimine*, רַחֲבַת יָדַיִם Lata locis: *Gen.34,21. & Isaiæ 22,18.*

רְחוֹב Platea, *à latitudine sic appellata: Esth.4,6.* רְחֹבוֹת *Plurale, Ham.5, 16. & Zach.8,5.*

רָחֵל Ouis: *Isa.53,7.* רְחֵלִים Oues: *Gen.32.*

רָחַם *In Piel* רִחֵם Misereri, amare, diligere: *Psalm.103,17.* (*Et Habac.3,7.* In ira רַחֵם misereri, (*vel*, vt misereris) recordaberis .*i.* misericordiæ, *vel* amoris .*i.* tempore iræ recordaberis amoris patrum. *Potest esse Macor vel nomen, &c.*)

Inuenitur et futurum Cal, אֶרְחָמְךָ Diligam te: *Psal.18,2. Al.* Quæram misericordiam à te. *vt sit intransitiuum.*

Et in Pual, Misericordiam consequi. *vt Hos.1,6.* לֹא רֻחָמָה Non misericordiã consecuta. *& sic 14,4. etc.*

רַחוּם Misericors: *Deuter.4,31. & Psal.78,37.* רַחֲמָנִי *Idẽ. & Feminin. vnde* רַחֲמָנִיּוֹת Misericordes .*s.* mulieres: *Thren.4,10.* רֶחֶם Misericordia, miseratio, amor, dilectio. *vt suprà.* רַחֲמִים *Plurale, Psal. 103,4. &c. & in regimine*, וְרַחֲמֵי Et misericordiæ (impiorum crudelis, *pro* crudeles:) *Prouerb.12,10.*

sic Psal.68,32. חָרִיץ Currere faciet, *etc.* [*Sed Iudic. 9,53.* וַתָּרֶץ Et confregit. *ר est cum hiric pro seghol.*] *Et in Poel, Nah.2,4.* יְרֹצְצוּ Discurrent. [*Et Iudic. 10,8.* וַיְרֹצְצוּ Et confregerunt. *Et in Niphal, Ecclesiast. 12,6.* וְיָרֹץ Et conteratur. *vel* Currat. *& Ezech. 29, vers. 7.* תֵּרוֹץ Confringeris. *Et in Hithpael* וַיִּתְרֹצְצוּ Et confringebant se. *Hieron.* Collidebantur: *Genes.25,22.*] מֵרוּץ Cursus: *Eccl.9, 11. Et aliud, 1.Sam.18,25.* מְרוּצָה *Idē.* [*&* Contritio: *Ierem.22,17.*] *Et 8,6.* בְּמֵרֻצָּתָם In cursum suum. *Vel,* In cursus suos. *nam duplex est lectio, singularis & pluralis.*

רוּשׁ Pauperari, depauperari, pauperem esse, *aut* effici. Egere, indigere: *vt* רָשׁוּ, *Psalm.34,11.* *Et in Poel, Ierem.5,17.* יְרוֹשֵׁשׁ Pauperabit. *Et in Pual, Malach.1, vers.4.* רוֹשָׁשְׁנוּ Pauperati sumus, *aut* pauperes facti sumus. *Et in Hithpael,* מִתְרוֹשֵׁשׁ Qui se præfert pauperem, *id est,* qui pauperem se ostendit. *Prouerb.13,7.* רָשׁ Pauper: *Prou.18,23.* *Et cum* רָאשׁ *: 10,4. & 2.Sam. 12, 1.&c.* רָשִׁים Pauperes. *& vnum cum* רָאשִׁים: *Prou.13,22. vide* נוּר.

רָאשׁ *&* רִישׁ רֵישׁ Paupertas, pauperies, egestas, mendicitas: *Prouer. 13,17.28,19. & 30,8.* רִישׁוֹ Paupertas eius: *31,7.* *Et cum* א, *6,10.* רָאשֶׁךָ Paupertas tua. *Hinc est &* רוֹשׁ *&* רֹאשׁ Toxicum: *Deut.32,32. Sunt qui dicunt, quòd in capite aspidis sit* venenum *aut* toxicum, *& ideò appellari* רֹאשׁ *i.* caput. *vide etiam* רֹאשׁ.

רָזָה Maciare, Macrum facere, attenuare. *vt Sophon.2, 11.* רָזָה Attenuauit, *&c.* *Et in Niphal, Isa. 17,4.* יִרְזֶה Macrescet. *Et Toar femineum,* רָזָה Macra, macilenta: *Numer.13,21. Ezech.34,20.* רִזּוֹן Macies, tenuitas: *Isa.10,16. (&) Mich. 6,10. vbi dicitur,* Modius tenuitatis *i.* tenuis, deficiens.) רִזִּי־לִי Macies mihi: *Isa.24,16. Tharg. et quidam alij,* Secretum, *à* רָז *Chaldaico.*

רָזַח Lugere. *Inde* מַרְזֵחַ Luctus: *Ierem.16,5. Hierony.* Conuiuium, quod *.s.* fit in exequiis mortuorum. *sic quoque R.Sal. Et aliud Ham.6,6.* Venit מַרְזַח סָרוּחִים luctus se extendentium in lectis & delitiis affluentium. *Vide* סרח.

רָזַם *Idem quod* רָמַז *per Metathesin,* Annuere, innuere, indicare, ostendere: *Iob 15,12. (&) nusquam alibi.*

רוֹזֵן *Inde* רוֹזְנִים Princeps, Rex. *In plurali* רוֹזְנִים Principes: *Iudic.5,3. (&) Isa. 24,19. Et secundum alteram significantiam,* יְתָרוֹעֲעוּ Clamabunt: *Psal. 65,13. & 60,10.* הִתְרוֹעָעִי Clama, *vel* iubila, clama præ lætitia. *Al.* Mihi coniungere, *seu* coniunge te *.s.* dominio meo. *sic Psalm.108,10.* אֶתְרוֹעָע Clamabo, *&c.* *Sed Prouerb.18,24.* אִישׁ רֵעִים לְהִתְרוֹעֵעַ Vir amicorum ad contrahendum amicitias *.i.* Vnusquisque diligit amicos, vt amicitias contrahant secum, quia amicus est coniūctior fratre. *Al.* Vir, qui multos habet amicos, (finis est) vt conteratur. *Et in Pual,* יְרוֹעָע Iubilabitur, clamabitur: *Isaiæ 16,10.*]

רַע Malus, *adiectiuum. Et* Malum, *substantiuum: Gene.8,21.* Malus *capitur pro* Tenui, macilento: *41,20.* Malum *pro* afflictione: *Exod.32,21.* *sic fēmineum nomen* רָעָה Mala, malum, malitia: *vt Genes.26,29.* *Et cum* ל *redundante,* לְמֵרַע A malo: *2.Sam.13,22. & Dan. 11,26.* Ad malefaciendum. רָעִים Mali, *plurale masc.* רָעוֹת Malæ, turpes, *&c. femin.* רוֹעַ Malum: *Isa.1,16. & interdum pro* Tristitia: *Nehem.2,2.*

לָרֹעַ In malitia *.i.* tenuitate, macilentia, deformitate *seu* turpitudine: *Gen.41,18.* [רֵיעַ Vociferatio, clamor tam lætitiæ quàm luctus: *Micheæ 4,9.* רֵעוֹ Vociferatio eius, *id est,* Tonitru eius: *Iob 36,3. & cum* ה *loco vaf, Exod.32,17.* בְּרֵעָה In vociferatione eius *.i.* dum clamaret, *etc.* הְרוּעָה Vociferatio: *Ierem.20,16.*]

רֵעַ Amicus. *quære in radice* רעה.

רוּף Conterere, confringere. *Inde nomen* חְרוּפָה Contritio: *Ezech.47,12. Al.* Ad medicinam, *vel* sanitatē contritionis. רִיפָה Triticum contusum, contritumque in mortario. *Vnde plurale* הֲרִיפוֹת Tritica contusa: *2.Samue.17,19. Hinc verbum Poel,* יְרֹפְפוּ Conterentur: *Iob 26,11. Al.* Commouebuntur, cōtremiscent. *Q.* Debilitabuntur.

רוּץ Currere: *Genes.18,7. &c.* *& in Benoni* רָץ Currens, cursor: *Iob 9,25. (sic Ezech. 1, vers. 14.* רָצוֹא Currendo, *pro* currebant. *sed hoc est à* רצה, *in eadem significatione, &* א *est loco* ה.) אָרוּץ Curram: *2.Regū 22,29. R.Ionah,* Conteram. [*nam* Conterere *interdum significat, vt* יָרוּץ Confringet: *Isa. 42,4. & intransitiuè,* וְהֵרֵץ Et conteretur, *id est,* conteret se: *Eccl.12,6.*] וַיָּרָץ Et cucurrit: *Gen.18,2.* [Et confregit: *2. Reg. 23,12. secundum quosdam.*] *Et in Hiphil* הָרֵץ Curre: *1.Sam.17,17. Et Ier.49,19.* אָרִיצֶנּוּ Currere faciam eū.

רָמָה Excelsum: *Ezech. 16,24. & vers.31. Hieron.* Prostibulum. *& in plurali, vers.39.* רָמֹתַיִךְ Excelsa tua.

Et secūdum aliam formam רָמוֹתַיִךְ Excelsis tuis, celsitudinibus tuis: *Ezechiel.32,5. Q.* Elationibus tuis *.i.* exercitibus tuis. *Alij deducunt à* רָמָה *id est,* proiicere. *ac si d.* Proiectionibus tuis *.i.* cadaueribus tuis proiectis. *Al.* A vermibus tuis. *à* רִמָּה *.i.* vermis. *Hieron.* Sanie tua. *Et geminatum, Isa. 33,3.* מֵרָמָתֶךָ Ab exaltatione tua; *vel,* Propter exaltationem tuam. תְּרוּמָה Oblatio, *sic appellata, (vt quibusdam placet) quòd sursum & deorsum moueretur aut eleuaretur. vide* נוּף. *Exod.25,2. Tharg.* Separatio. תְּרוּמַת *in regimin.* תְּרוּמוֹת *in plurali.* תְּרוּמִיָּה *Idem: Ezech.48,12.*

רָאמוֹת Genus lapidis preciosi, Coraliū: *Iob 28,18.* אַרְמוֹן Palatium, *sic appellatum, quòd sit eleuatum & excelsum, vt quidam putant: de quo in* ארם. *Hinc Toar geminatum* רָמָמָה, Excelsa: *Psal.118,16. Et substantiuè in plurali* רוֹמְמוֹת Exaltationes: *149,6.*

רוּעַ Malum esse, malum videri, displicere, malignari, malignū esse: *Numer.11,10. &c.* [וְרָעוּ Et conterent. *vide in radice* רעה.] *Accipit futurum à* ירע, *vt* אֵרַע יֵרַע, *instar* אֵדַע יֵדַע. *In Hiphil* הֵרַע Malefacere: *Exod.5,23. Psal.74,3.* הֲרֵעֹתִי Malefeci, *&c.* *& Ier.8,26.* הֵרֵעוּ Peiùs fecerunt (quàm patres,) *etc.* [*Et* Taratantarizare. *vt* וַהֲרֵעֹתֶם Et taratantarizabitis: *Num.10,9.*] מֵרַע Malefaciens, malefactor, malignus: *Prouer.17,3.* מְרֵעִים Malefacientes, malefactores. *In Macor* לְהָרַע הָרַע *&* לְהָרַע Malefacere, *etc.* *& Psalm. 15,4.* Iurauit לְהָרַע Se affligere, vt se affligat. [*Et in Imperatiuo* הָרִיעוּ Iubilate: *Psal.47,2. etc.*] *Et in futuro* אָרַע Malefaciam. יָרַע Malefaciet. *etc.* [*Sed alia significātia,* יָרִיעַ Iubilabit, clamabit: *Psal.41,12. & Iosu.6,19.* וַיָּרַע Et vociferatus est. *sic Psal. 95,2. Iob 30,5. & alibi sæpè.*] [*Hoc verbum etiam significat in Cal* Conterere, confringere, *vt in Macor,* רוֹעָה *Isa.24,19. Et Imperat. 8,9.* רֹעוּ Cōfringite vos. *Al.* Coniungite vos, sociate vos. רֹעַ Fractus: *Prouer. 25,19. Et futuro, Ierem.15,12. et Iob 34,24.* יָרוּעַ Confringet. תְּרוֹעֵם Cōfringes eos: *Psal.2,9. Et in Niphal, Prouer. 11,15.* רַע יֵרוֹעַ Malus confringetur. *Vel,* Contritione conteretur. רַע *enim potest esse* Contritio. *Item 13,19. etc.* *Et in Hithpael* רֹעָה הִתְרֹעָעָה Confringendo confracta est: *Isaiæ*

Malach.2,15. Angelus: *Isa.31,3.*

Aer: *Iob 41,7.* Angulus, plaga, pars: *Ezech. 3,10. 42,16. est feminin. et masculin. vt liqet 1.Reg.19,11. Gen.3, 8.* לְרוּחַ הַיּוֹם Ad respirationem diei. *a. si d.* Tempore quo est respiratio & refrigerium aëris. *Vel,* Ad ventũ flantem .*i.* tempore quo declinat dies, quo flat ventus. *Item* Ira: *Zachar.6,8.* *Et cum affix.* רוּחִי Halitus meus, anhelitus meus: *Iob 29,17.etc.*

Et cum ה *locali,* רֻוחָה Ad plagam .*s.* vnam: *Ierem. 52, 23.* *Et in plurali,* רוחות & רחות Venti: *Ierem.49,36.*

Plagæ, partes: *Ezech.37,9. & c.*

רַחַת Pala, *sic appellata, quòd illa eleuentur fruges ad ventum: Isa.30,24.*

Et alia forma, בְּרִיחִים In nauibus quæ vadunt ad ventũ: *43,14. Thargum,* In remis. *Al.* Fugitiuos, *à* ברח.

[*Illud autem Isaiæ 11,3.* וַהֲרִיחוֹ, *quidam exponit,* Et verbum, *vel* sermo eius erit in timore Domini.]

רום Leuari, eleuari, exaltari: *Deuteron. 8, 14.* *& in Benoni* רָם רָמָה Excelsus, a, sublimis: *Isa.6,1.* רָמִים רָמוֹת Excelsi, excelsæ. [*Et tertia semin. singul. præteriti cum* א *apparente, Zach. 14,10.* וְרָאֲמָה Et exaltabitur. *& in Benoni feminin. Prou. 24,7.* רָאמוֹת Excelsæ.] רוּם & כָּרַם *in Macor, Deut.17,20. Psal.12,9.*

In Hiphil הֲרִים הֲרִימוֹת Eleuare, Tollere, *pro* Capere *&* amouere: *1.Reg. 11,27. Leuit.2,9. Exod.14,16.* Offerre: *1.Paralip. 30,24.* (*Et in Benoni, Isa.10,15.* וְיֶת־מְרִימָיו Et exaltantes eã, *pro* exaltantem eam .*s.* Deum.)

Et in Hophal, הוּרַם Eleuatum est, oblatum est: *Exod.29,27.* & הָרוּם Ablatum est: *Dan.8,11. sic Leuitic. 4,10.* *In Poel* רוֹמֵם Exaltare: *Isaiæ 23,24. etc. & intransitiuè Psal. 75,11.*

Et in Hithpael, Eleuari: *Dan.11,35. sic* אֲרוֹמֵם Exaltabor: *Isaiæ 33, 10. pro* אֶתְרוֹמֵם. *Alij dicunt esse Niphal à* רָמַם. *Quidam huc referũt* הֵרֹמוּ Tollite vos, separate vos: *Numer.16,43.*

יְרוֹמוּ אוֹתָם Eleuabuntur, (*pro* eleuabantur) ipsæ (*s.* rotæ:) *Ezech. 10, 17. sic versu 15, etc.* רוּם Excelsus, elatus: *Prouer.21,4. Vel* Elatio, altitudo, celsitudo: *vt Isa.10, 12. sic* רָם *Ierem.48,19.* *Et cum holem, Habac.3,10.* רוּם Altitudo, *&c.*

רוּמָה Celsitudo, superbia: *Mich. 2,3.* *Et aliud* מָרוֹם Celsitudo, eleuatio, altitudo. *Et interdũ est Toar,* Excelsus, altus: *Isaiæ 22,16. &c.*

Et in regimine, 37,24. מְרוֹם Altitudo. מְרוֹמִים Excelsa: *Prou. 8, 2.* Excellentiæ: *Ecclesiast. 10,6.*

רמה Ex-

13,7. Isa.1,23. *Inuenitur interdum sine iod, vt* רֹב *Exod.23, 2. & c.*

רִיבֵי & רִיבוֹת *in plurali,* Causæ, lites, argumenta, iudicia: *Deut.17,8. & Thren.3,56.* *Et nomen Toar* יְרִיבַי Iudicantes me; *vel,* Litigantes mecum: *Psal. 35,1.* יְרִיבֵךְ Iudex tuus. *vel* Litigans tecum: *Isa.49,25.*

מְרִיבָה Lis, contentio, disceptatio: *Exod. 17,7.* *& in regimine: Numer. 27,14.*

רוּד Dominari: *Hos. 11, 12. & Ierem. 2, 31.* *Et in Hiphil, Psal.55,3.* אָרִיד Clamabo, conquerar, plangam, *vel* vlulabo. *Al.* Dominabor eloquio meo, *& c. sic Genes. 27, 39.* הָרִיד Dominaberis. *Al.* Planges, lamentaberis, vociferabis. [*Iuxta hoc quidam exponunt illud Thren. 3,18.* וּמְרוּדִי Et planctus mei, lamentationis meæ, clamoris, *& c.* *& sic 1,7.* וּמְרוּדֶיהָ Et clamorũ suorum, lamentationum suarum. *Alij vtrumque exponunt,* Demigrationis meæ, demigrationum suarum. *Vide* מרד.]

רָוָה Rigari, irrigari, inebriari, saturari: *Ierem 46,10. & c.*

In Piel רִוָּה Inebriare, saturare, *& c. Ierem.31,14. (& intransitiuè, Isa.34, 5. & vers.7.)* *& 17,9.* אֲרַוֶּיךָ Inebriabo te. *Iod est loco secundæ literæ radicalis, & vice* ה *tertiæ radical. & iod debebat esse cum seua.* *Et in Hiphil,* הִרְוָה Inebriauit, *& c. Isaiæ 55,10.*

וְהַרְוֶה גַּם הוּא יוֹרֶא Et inebrians (*s.* animam pauperum,) etiã ipse pluuia (vocabitur,) *vel* docet, o tendit, *vel* saturabitur: *Prou.11,24 vide* ירה.

רָוֶה Irriguus, inebriatus: *Isa.58,11. & Ierem.11,3.* רָוָיָה Irrigua, ebria, *femininum: Deuter.29,19.*

רְוֻיָּה Ebrius, plenus, redundans: *Psal.23,5.* *& 66,12.* לְרְוָיָה Ad irriguam, ebriam .*s.* terram. *Et nomẽ* רִי *Vnde* בְּרִי Propter irrigationem: *Iob 37,11. Al.* Serenitas. *à verbo* רָוָה.

רָוַח Dilatare, respirare: *vt 1.Samuel.16,24.* וְרָוַח לְשָׁאוּל Et erat dilatatio, respiratio, refrigeriũ ipsi Saul. *sic Iob 32,21.* *Et in Piel participium passiuum, Ierem. 22, versu 14.* מְרֻוָּחִים Dilatata, magna, ampla. *Hieron.* Spaciosa, *vel* vento exposita.

רֶוַח Dilatatio, respiratio: *Esth. 4, 13.* Spacium: *Genes. 32,16.*

רְוָחָה Respiratio: *Exod. 8,10. & cum affix. Thren. 3,55.* לְרֶוַחִי Propter respirationem meam, *id est,* vt facias mihi respirationem.

רוּחַ Ventus, spiritus: *Gen.8,3. Numer.14,24.* Anima *scilicet* intellectiua: *Eccles. 12,7.* *Vel* Voluntas. *vt*

רָהַב Fortitudo, robur. *Q.* Superbia. *Al.* Victoria: *Isaiæ 30,7.* [Ægyptus, *à fortitudine & superbia sic appellata, 51,9. & Psalm. 87,4. licet quidam* Superbum *&* superbiam; *alij,* victoria .*i.* homines victoriæ .*i.* homines victoriosos, *exponant.*] *Item Iob 9,13.* Freti superbia, *aut* fortitudine. *Q.* Viri dominij .*i.* dominatores. *& 26,12. quidam exponunt* Tumorem maris. *Al.* Cetum .*i.* maiores pisces. *Et cum affix. Psal.90,10.* רָהְבָּם Fortitudo eorum .*i.* dies fortitudinis eorum, qui sunt iuuentutis. *Vel,* Omnis magnitudo & principatus, qui est homini in his diebus. *Hieronym.* Quod amplius est. *Lxx.* Plurimũ eorum. רְהָבִים Superbi, fortes, *est plurale Toar, 40,5.*

רָהַט Currere, *apud Targ vnde* רַהִיט Ædificium, quod fit in domibus aliis, ad currendum de vna domo ad alteram. *vt Cantic. 1,17.* רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים Laquearia nostra abiegna. *vel* Trabes nostræ. *Q.* Fistulæ nostræ. *sic 7,6.* רְהָטִים In tignis .*i.* in domo eius, (*aut* fistulis, & canalibus .*i.* in comis capillorum eius similibus fistulis, *vt exponit R. Ionah.*) *sed Genes. 30,36. & Exod.2, 16. significat* Canales, *vel* locum cursus aquarum, *aut* Piscinas factas ad adaquanda animalia.

רוּב Litigare, disceptare, contendere, increpare, iurgare; iudicare: *in Cal, Genes.26 22. Iudic.11, 25. Thren. 3,56.* [*sic Iob 33, versu 19.* וְרִיב עֲצָמָיו אֵיתָן Et contendet cum ossibus eius vehementi .*s.* dolore. *vel,* cum ossibus quæ sunt fortia. רִיב *ponitur pro* רוּב, *quod est Macor: vel est præteritum secundum formam Paal. Al.* Et in multitudine ossium eius fortis .*s.* dolor. *Vel pot.ius,* Magnitudo ossium eius fortis. *Al.* Et contẽtio bellorum eius (.*i.* infirmitatum) fortis. *tunc* עֲצָמָיו *ponitur pro* עֶצְמוֹ, *de quo vide* עצם. *& eſt Toar ipsius à* רוּב רִיב.] *Idem in Hiphil: & sæpissimè perdit* ה *constitutiuum coniugationis; vt* רִיבִיתָ Litigasti, contendisti: *Iob 33,13.* *sic in Macor & Imperatiuo passim reperies:* לְרִיב Ad iudicandũ: *Isa.3,13. & 1,17.* רִיבוּ אַלְמָנָה Iudicate viduæ .*i.* facite iudiciũ viduæ. כְּמְרִיבֵי כֹהֵן Veri è iudicant *aut* increpãt sacerdotem: *Hos.4,4.* כמ *est expressiuum veritatis. Al.* Sicut litigantes cum sacerdote pro sacerdotio, sicut congregatio Corach, *&c.*

רִיב Lis, contentio, disceptatio, disputatio, causa, iudicium, rixa: *Gen.*

nus .ſ. fortis: *Geneſ.2,21. & in regimine* תִּרְדֹּפֶת: *1.Sam.26,11.*

רָדַף Sequi. *Et* Inſequi, perſequi, *& tunc ferè conſtruitur cum* אַחֲרֵי .*i.* poſt; *quod tamen in interpretatione omittitur: Iudic.4,16. ſic 1.Samuel. 24,15.* אַחֲרֵי מִי אַתָּה רוֹדֵף Quem tu perſequeris? *&c.* מ *litera Macor inuenitur interdum cum hiric pro ſere, vt* מִרְדּוֹף A perſequendo. [*Item Iob 19,18.* מַה־נִּרְדֹּף לוֹ Quid perſequemur (*pro* perſequimur) eum? *Vel eſt præteritum ex Niphal .i.* Quoties paſſus eſt perſecutionem ob ſuas iniquitates? *Q. eſt nomen Toar. ac ſi d.* Cur Deus eſt perſecutor ipſius Iob?]

Et in Niphal, Perſecutionem pati: *Thren.5,5. (vt in Pual Iſa.17,13.) Eccleſiaſt.3,15.* אֶת־נִרְדָּף Tempus præſens, inſtans tempus ſequens aliud tempus. *Lxx.* Deus quæret eum qui perſecutionem paſſus eſt. *Hierony.* Deus inſtaurat quod abiit. *Et in Piel* Sequi: *Hoſ.2,8. (& Nahũ 1,8.* יְרַדֵּף, *quod poteſt etiam eſſe tranſitiuum in tertium: ac ſi d.* Deus iubebit tenebris, vt perſequantur inimicos eius.) [*Illud autem Pſal.7,5.* יִרְדֹּף Perſequatur (inimicus animam meam) *eſt ex Cal & Piel; & ratio compoſitionis eſt, quia locutus eſt propheta, quòd inimicus perſequatur eum per ſeipſum, & alios etiam perſequi faciat eum. Alij dicũt eſſe Hithpael, iuxta formam Paol, (ſed non rectè) pro* יִתְרַדֹּף, *quia Hithpael eſt ſemper intranſitiuũ. Et in Hiphil* הִרְדִּיפוּהוּ Inſequi *aut* perſequi fecerunt eũ: *Iudic.20,43.* מְרָדֶף Perſecutionem paſſum non prohibuit .*ſ.* ne perſecutionem pateretur: *Iſa. 14,7.*

רָהָה Pauere. *vnde* הִרְהוּ Formidetis: *44,8. & nuſquã alibi.*

רָהַב Roborare, fortificare. *vt Prouerb.6,3* וּרְהַב רֵעֶיךָ Et robora amicum tuum. *Iod in* רֵעֶיךָ *abũdat, vel ſubauditur* ב .*i.* cum amicis tuis. *ac ſi diceretur:* Multiplica illi amicos. יִרְהֲבוּ הַנַּעַר Inualeſcẽt, roborabũt ſe, ſuperbient puer, (*pro* pueri:) *Iſa.3,5. Hieron.* Tumultuabitur. *Al.* Dominabuntur, præerunt, ſuperabunt, *&c. Et in Hiphil, Cantic. 6,5.* הִרְהִיבֻנִי Fortiores fuerũt me, præualuerunt mihi. *Al.* Superbire fecerunt cor meum. *Et Pſal.138,3.* תַּרְהִיבֵנִי Roborabis me, *vel* roborare feciſti me. *Q.* Dediſti mihi fortitudinem magnam, *ſiue* magnitudinẽ; Magnificaſti me. *Tharg.* Multiplicabis me *aut* Multiplicare facies me. *Hieron.* Dilatabis me, *legens* ה *pro* ה.

רהב Roquietos, humiles, manſuetos terræ, *aut* cum quietis, *&c. R. Salom.* Cõtra contritos. *Item* רֶגַע *ſignificat* Momentum, tempus breuiſſimum, repente: *Exod.33,5. Pſalm.6,11. Et plurale, Iſa.27,3.* לְרְגָעִים Ad momenta.

רָגַשׁ Congregare ſe, tumultum facere: *Pſal. 2,1. vbi quidã,* Sociauerunt ſe, coniunxerunt ſe, *exponunt. Et nomen, 55,15.* בְּרֶגֶשׁ In congregatione, ſocietate, coniunctim. *Lxx.* In conſenſu. *Hierony.* In terrore. *Tharg.* Feſtinãter. *Et aliud, 64,3.* מֵרֶגֶשׁ A ſocietate, congregatione, à tumultu.

רָדַד Expandere, extendere: *Pſal. 144,2. in Benoni* הָרוֹדֵד Expandens. (*vbi* עַמִּי *ponitur pro* עַמִּים .*i.* populos. *vel*, populum meum .*i.* Saul & illi adhærentes.) *Q.* Qui debilitat populos. *Hieronym.* Qui ſubdit.

Et Macor defectiuum ex Cal, Iſa.45,1. לְרֹד Vt expandam. *Hieron.* Vt ſubiiciam. *Et in Hiphil, 1.Regum 6,29.* וַיָּרֶד Et extendit, *aut* extendere fecit. *Hieron.* Operuit. מוֹרָד Expanſio, extenſio: *1.Reg. 7,29.* רְדִיד Velamen, operimentum. *vel*, Cortina, *aut* velum ſericum: *Cantic. 5,7. Hieronym.* Pallium. *Lxx.* Therſtrum.

Plurale רְדִידִים Vela, *aut* therſtra: *Iſa.3,23.*

רָדָה Dominari; *& ferè conſtruitur cum* ב, *vt Leuit.26,17. etc.* [Accipere; *Tharg.* Remouere: *Iudic. 14,9. & Ierem. 5,31.* יִרְדּוּ Accipient, *pro* accipiebant .*ſ.* munera, ad manus ſuas. *Vel*, Dominabantur (.*ſ.* populo) per manus eorum .*ſ.* prophetarum.) וַיִּרְדְּנָה Et dominatus eſt ipſi .*ſ.* oſsi, *pro* oſſibus. (*Q.* Dominatus eſt ipſe ignis, *quia* אֵשׁ *inuenitur maſculinè.*) *Al.* Et contriuit ipſum .*i.* vnumquodque ex ipſis. *Al.* Aſſumpſit illud. *Tharg.* Et ſubiecit eas .*ſ.* munitiones. *ſic enim* עצמות *trãſtulit. Et futurum defectiuum,* וְיִרְדְּ Et dominabitur: *Pſal.72,8. Num.24,19.*

Et in Piel futurum, Iudic.5, verſ.13. יִרֵד Dominabitur, (*pro* dominatus eſt) ſuperſtes לְאַדִּירִים fortibus. *Quidam dicunt hic* ל *poni pro* ב. *Al.* Dominari fecit Dominus ſuperſtitẽ Iſraelem, *vel* de Iſrael, *&c. Tharg.* Tunc deſcendit, *vel* deſcẽdere fecit vnum è caſtris Iſrael, *&c. In Hiphil, Iſaiæ 41,2.* Et regibus יַרְדְּ Dominari faciet.

רָדַם *In Niphal*, Soporari, *ſiue* ſopiri: *Dan.8,18. & in Benoni Ionæ 1.* נִרְדָּם Sopite, ſoporate, *vocandi caſu. & alibi.* הַרְדֵּמָה Sopor, ſom-

רְגָלִים Vices: *Exod.23,14.*

רַגְלַי Pedes, *in regimine: Ioſue. 4,9. (& Iudic. 3,24.* Purgat ipſe אֶת־רַגְלָיו pudenda ſua, *vel* ventrem ſuum .*i.* mingit.) *Et alia forma* מַרְגְּלוֹתָיו Pedes eius: *Dan.10,6.* רַגָּל Fullo, *ſic dictus, quòd ſuis pedibus pannos lauet: 2.Sam.17,17.*

רָגַם Lapidare, lapidibus obruere: *Leuit.24,14. & Macor pro futuro, Num.15,37.* רָגֶם Princeps, *vel* Maior: *Zach.7,2. Alij putant eſſe* nomẽ proprium. *Et aliud, Pſalm. 68,28.* רִגְמָתָם Duces eorum. *Hieron.* In purpura ſua. *R.D.* Congregatio eorũ. *Vel eſt* רִקְמָתָם .*i.* recamatio ſua .*i.* induti veſtib⁹ ſuis purpureis, acupictis. *aut*, Gloria eorũ.

מַרְגֵּמָה Congregatio, aceruus, tumulus lapidum. *Al.* Funda: *Prouer. 26,8. Q.* In purpura, *ab* אַרְגָּמָן. *Al.* In re laudabili & gloriosa.

רָגַן Murmurare, ſuſurrare: *Iſaiæ 29,24. idque in Benoni. Hieronym.* Muſſitatores. *Idem in Niphal, vt Pſal.106,25.* וַיַּרְגְּנוּ Et murmurauerunt. נִרְגָּן Murmurator, ſuſurro; *Prou.18,8.*

רָגַע Findere, ſcindere, diuidere: *Iob 26,12. & Iſa.51,15.* רוֹגַע *in Benoni cum patach. Item Iob 7,5. vbi eſt intranſitiuum .i.* Sciſſa eſt, tranſfixa eſt, contrita. *Hieron.* Aruit. *Al.* Remiſſa eſt, *aut* debilitata. *Et in Hiphil,* (Quieſcere: *Iſa.34,14.) Ierem. 50,34.* לְמַעַן הַרְגִּיעַ Vt quieſcere faciat. *eſt Macor, quamuis* ה *ſit cum hiric. Poteſt eſſe et præteritum vice futuri. Targum,* Vt conterat. *Item Ierem.31,2. & Iſaiæ 51,4.* אַרְגִּיעַ Requieſcere faciam. *vel*, requiem præſtabo. *Alij deducunt à* רָגַע, *& exponunt*, Faciam in momento, *aut* repentè, abſque mora. *& Ierem.49,19.* אַרְגִּיעָה Quieſcere faciam. *Hieron. & alij*, Subitò, breui tempore; *& ſic* א *redundat, vt in* אַכְזִיב. *Tharg.* In tempore. *Alij* Diuidere faciam, *vel* ſuccidere faciam, *vt 50,44.* וְעַד־אַרְגִּיעָה Et ad momẽtum (lingua mendacij:) *Prou.12,19. vel, vt ſit verbum;* In ſeculum requieſcere faciam. *vel*, Et in ſeculum ſcindam & ſuccidam linguam, *&c.*

Et in Niphal הֵרָגְעִי וְדֹמִי Quieſce & ſile: *Iere.47,6.* מַרְגֵּעָה *et* מַרְגוֹעַ Requies: *Ierem.6,6. & Iſa.28,12. Et aliud, Iob 21,13.* וּבְרֶגַע Et cum requie, (quiete.) *Hieron.* Et in puncto. *Al.* In hora .*i.* breui tempore. רֶגַע Sciſſio. *vnde Pſal.35,20.* וְעַל־רִגְעֵי אָרֶץ Et in ſciſſionibus, ſciſſuris terræ .*i.* in locis occultis. *vel melius*, Contra

Accubare facere, sternere: *Ezech. 34,14.* (*& Isaiæ 13,20. vbi subauditur* Oues suas.) *& 54,11.* מַרְבִּיץ Iacêre facio (*.s.* fundamenta, è carbunculo erunt lapides tui.) רְבָץ Accubitus, cubile: *Isa.65,10.* רִבְצָה Cubile eius: *35,7.* *Et secũdum aliã formam* מַרְבֵּץ Cubile: *Sophon.2,15.* *& in regimine* מִרְבַּץ: *Ezech. 35,5.*

רָבַק Saginare, pinguefacere. *Inde fit* מַרְבֵּק Locus, vbi vituli impinguantur & saginãtur, Saginarium: *1.Sam.28,24.*

רֶגֶב *Secundum R.Ionah* Locus in valle coniunctus torrenti, vbi manet aqua. *Al.* Gleba terræ. *Al.* Pars torrentis. רְגָבִים Glebæ (partes *.s.* terræ) *vel* Scissiones terræ, quę fiunt ab æstu & pluuia. *Tharg.* Cretæ (*.i.* terræ tenaces, è quibus fiunt vasa.) *Iob 38,30.* *In regimine plurali* רִגְבֵי: *21,33.*

רָגַז Tremere, contremiscere, & commoueri, conturbari pauore *aut* ira *.i.* Pauere, irasci: *vt Prouerb.29,9. Psal.4,5.* רְגָזָה Contremiscite: *Isa.32,11. est Imperat.femin.plural. pro* רִגְזֹנָה. *aliis est Macor, idem quod* לִרְגֹּז *.i.* Contremiscendo. *Et transitiuè, Ezech.16,43.* וַתַּרְגִּזִי־לִי Et irasci fecisti me. *Hieron.* Prouocasti me.

Hiph. הִרְגִּיז Tremere, pauere facere, cõmouere: Conturbare, prouocare, *Hieron. Isaiæ 23,11.* *Et in Hithpael,* Irasci: *2.Reg.19,27.* רֹגֶז *et* רַגְזָה Ira, *vel* Terror, tremor: *Iob 3,16. vbi Hieron.habet* A tumultu. *et Ezech.12,18.*

Item מִרֶּגֶזְךָ Et à pauore tuo: *Isa.14,3.* מ *deseruiẽs est cũ hiric. Hieron.* A cõcussione tua. רַגְז Timidus, pauidus: *Deut.28,63.*

רָגַל Detrahere, obloqui, accusare, (*à* רֶגֶל *.i.* pes, *quòd detractores iugiter eant, & narrent verba huius alteri.*) *Psal.15,3.* *In Piel,* Accusare: *2.Samu. 19,26.* [Explorare: *Genes.42,9.*] *Et in Hiphil semel,* הִרְגַּלְתִּי Ambulare feci super pedes, assuefeci: *Hos. 11,3.* ה *est loco* ה. *Quidam dicit esse nomen (instar* הִפְאֶרֶת*) .i.* Assuefactio pedum ad incedẽdum.

רֶגֶל Pes: *Exod.21,24.* *& cum affix. Genes. 30,28.* לְרַגְלִי Ad pedẽ meũ, *vel* cum pede meo *.i.* ad introitum pedis mei. *Al.* Causa, gratia mei, *vel* propter me. רַגְלִי *Cum nominibus numeralibus coniunctum, significat* Peditem *.i.* ambulãtem suis pedibus: *vt Numer. 11,21.* *& singulare ponitur pro plurali, secundum morem linguæ.*

רַגְלַיִם *Duale,* Pedes: *Leuit.11,41.* [*Et* Pudenda, *secundũ R.D. Isa.7.20.*]

רגלים

4. הֶרְבֵּה Multiplica (*.s.* misericordias tuas.) laua me, *aut* Multiplica lauare me. *Vel,* Multum laua me.

In futuro יַרְבֶּה Multiplicabit, *&c. & defectiuè* וַיֶּרֶב. הַרְבֵּה Multus, a, um. Multitudo: *Hagg.1,5. 2.Samuel.1,4.* מַרְבֶּה *Idem: Isa.33,23. vbi* ו *.i.* Et, *deficit, ac si d.* Et spolium multum. *& in regimine* לְהַרְבֵּה Ad multiplicationem: *9, 7. Vel* Multiplicãti. *R.Abr. dicit* ם *clausum in medio indicare signum solis, cuius vmbra reuersa est retrorsum.* מַרְבִּית Multitudo, multiplicatio, augmentum, incrementum, vsura: *Leuitic. 25, 37. 2.Paral. 30, 18.* [*& 1.Sam. 2,33. vbi R.D. habet* Educatio.] מִרְבָּה Magnus. *vt Ezech.23.* מִרְבָּה לְהָכִיל Magnus ad capiendum. תַּרְבִּית Incrementum, vsura: *Leuit.25,36.*

תַּרְבּוּת Educatio: *Numer.32,14.*

Hinc etiam אַרְבֶּה Locusta, *sic appellata, quòd sit species multa: Exod.10, 4. &c.*

רָבַךְ *In Piel,* Torrere, frigere. מְרֻבָּכָה Tostam, frictam: *Leuit.6,20. &c.*

רָבַע *Inde* רִבּוּעַ Quadratum: *Paul ex Cal. Exod.27,1.* *& femininum* רְבוּעָה *Ezechiel. 41,21. vbi* ה *in* מִזְוַת *ponitur pro* ה, *vel intelligitur* Ostij. *Plurale 1.Reg.7,5.* רְבֻעִים Quadrati. מֻרְבָּע Quadrum, *vel* quadratum: *Paul ex Piel, Ezech.45,2. femin. 40,47.* *& plural.* מְרֻבָּעוֹת *1.Reg.7, 31.* [*Et Macor ex Cal* לְרִבְעָה אֹתָהּ Vt coeat cum eo: *Leuitic.20,16.* *Et in Hiphil* תַּרְבִּיעַ Coire facies; *vel,* Accũbere facies: *19,19.* רֶבַע Accubitus. *vnde* רִבְעִי Accubitus meus: *Psalm. 139,3.*] רְבִיעִי Quartus: *Genes.1,19.*

רְבִיעִית Quarta: *Leuitic.19,24.*

רְבִיעִים *& ab alia forma* רְבֵעִים Quarti: *Exod. 20,5.* רֹבַע *&* רְבִיעִית *&* רֶבַע Quartum, quarta pars: *1.Sam. 9,8. 2.Reg.24. Numer. 15,1.*

רִבְעָיו Quadrangulis eius. *Vel,* Lateribus eius: *Ezech.43,16.* *sic 1,8.* רִבְעֵיהֶם Partibus, lateribus eorum.

אַרְבַּע Quatuor, *feminin. gener. Zachar.1,18.* Quartus, a, um: *Gen.14,5. sic in masculino.* אַרְבָּעָה *Masculeum. & in regimine* אַרְבַּעַת: *Gen.14,9. 1.Samuel.4,2.* *& cũ affix.* אַרְבַּעְתָּם Quatuor ipsis: *Dan.1,17.* *Et Duale,* Bis quatuor *.i.* Octo: *vt 2.Sam. 12,6.* אַרְבַּעְתַּיִם Quadruplam *.i.* agnas quadruplas. אַרְבָּעִים Quadraginta. *cõmun.gen. Deut.29,5.* *&* Quadragesimus: *vt 1,3.*

רָבַץ Cubare, accubare, iacêre: *Gen.49,9. &c.* *Et in Hiphil*

multoties: *Psal.123. & 129,1.*

Plurale, רַבּוֹת Multæ: *Iudic. 8, 30. Prou.19,20.* רֹב Multitudo, magnitudo: *Leuit.25,16.* [Multus, magnus: *Iob 11,2. Holem mutatur in camets hateph cũ macaph,* רַב־אֹכֶל Multus cibus: *Prouer.13,22. & 20,6.*

רַב־אָדָם Magni hominis. *& sine macaph, Eccl.1,18.*] רַב־פְּנִינִים Multitudo gemmarum: *Prou.19,15. sic Iob 36,18. &c.* † מֵרָבְּכֶם Propter multitudinem vestram: *Deut.7,7.*

רַבִּי *pro* רַבּוֹ Honorabilia, magna *.s.* verba: *Hoseæ 8,12.* רְבָבָה Decem millia: *Leuitic. 26,8. Cantic.5,10.*

רִבֻּבוֹת *&* רְבָבוֹת *Plural. 1.Sam.18,8. Numer.10,36.* *Item Deuter.33,2. vbi quidam dicunt* מ *poni pro* עם *.i.* Cum.

Interdum cadit alterum ב, *& absorbetur in daghes: vt Nehem. 7, vers.70.* שְׁתֵּי־רִבּוֹת Bis decem millia *.i.* viginti millia. *Et cum* א *in fine,* רִבּוֹא *7,65.*

Et sine א: רִבּוֹ *Ion. 4,11. & Deuter. 1,29.* *Plurale duale sine* א, רִבֹּתַיִם Bis decem millia *.i.* viginti millia: *Psal. 68,18.* *Et plurale cum* א, רִבֹּאוֹת Decem millia: *Dan. 11,12.* *Et 7, 10.* וְרִבּוֹ רִבְבָן Et decem millia decem millium. *Tam in singulari quàm in plurali significat* Decem millia, *vt dicitur de* Centum. רָבִיב Gutta, stilla, *vel potius* Imber *.i.* pluuia vehemens. רְבִיבִים Stillæ, guttæ. *Vel secundum R. D.* Pluuiæ temporaneæ, quę descendunt in Octobri: *alio nomine* מוֹרֶה *&* יוֹרֶה: *Ierem.3,3. et 14,22.*

רָבִד *Inde* רָבִיד Ornamentum colli & gutturis, Torques: *Ezechiel.16,11.* *& in regimine* רְבַד *Gen. 41,41.* מֶרְבָּד Ornamẽtum lecti, stramentum, lectisterniũ, *vel* cortina. *vnde plurale & verbum in Cal, Prouer.6,16.* מַרְבַּדִּים רָבַדְתִּי Ornamentis ornaui, *&c.*

רָבָה Multiplicari, augeri, crescere: *Deut.30,17. &c.* [Iaculari, sagittare: *vt* רֹבֶה Iaculans *.i.* iaculator: *Genes.21,21.*] *Futurum* יִרְבֶּה אֱלֹהִים מֵאֱנוֹשׁ Maior est Deus homine: *Iob 33,13.* יִרֶב Multiplicetur: *Gen.1,22.* וַיִּרֶב Et creuit, maior fuit (pars,) *&c. 43,33. sic 1.Reg.4,29.*

In Piel רִבָּה Multiplicare: *Psal.44, 12.* [Enutrire: *Ezech. 19,2. &c.*]

Idem in Hiphil הִרְבָּה, *Deut.1,10. etc. Et Exod.16.* הַמַּרְבֶּה Multiplicãs, *vel* qui multiplicauit *.i.* plus collegit.

הֶרֶב Multiplica. *est Imperatiuũ defectiuum, Iudic. 20,38.* *Vel secundum quosdam, idem valet quod* Multum, valde. *& series est:* Vt ascendere faceret multum, *vel* valdè. *sic Psal.51,*

ſtiis: *1.Reg.20,31.* רִאשׁוֹן Primus, prior: *Exod. 12,2.* *& cum iod* רִישׁוֹן, *Iob 8,8.* *& cum* א *& iod, 15,7.* *Ier.17,12.* מֵרֵאשׁוֹן A principio *quidam exponunt.* רִאשֹׁנִים Primi, priores: *Exod.34,1. Leuit.26,45.etc.* רִאשׁוֹנָה *Femininũ*; Prior: *5,8.* Priùs, primùm: *Numer.2,8. Dan.11,28.* כָּרִאשֹׁנָה Sicut priùs. בָּרִאשֹׁנָה In principio, in primis, priùs: *Deut. 13,9.* *Et cum* ל *&* מ *cum patach, vt* לְמֵרֵאשׁוֹנָה A principio: *1.Paral.15,3.* רִאשֹׁנוֹת Priores, *vel* priora: *Isa. 41, 22.43,9. & 18. etc.* רֵאשִׁית Principium, initium: *Exod.23,19. & ſine* א, *Deut. 11,12.* Primitiua, primitiæ: *Leuit.2,12.* [Pręcipuum, *vel* præcipua, electa: *1.Samu.15,21.Hamos 6,5.*] *Sunt autem qui dicũt* רֵאשִׁית *ſemper eſſe in regimine; & illud Gen.1, 1.* In principio creauit, *exponunt*, In principio creandi, *etc. alij aliter ſentiunt.* רֹאשׁ *Et plurale* מְרָאשֹׁתַי A capitibus, *pro* ceruicali: *1.Sam.26,11. Deſt hic deſeruiens. Sed Geneſ. 28,18. eſt nominis conſtitutiua*, מְרַאֲשֹׁתָיו Sub capitibus ſuis, *pro*, ſub capite ſuo. *& 1.Sam.26,6.* Ad caput eius.

רֹאשׁ *Vnde* מֵרֹאשׁתֵיכֶם Magis quàm principiis veſtris: *Ezech.36,11.*

Et cũ א *mobili*, מַרְאֲשֹׁתֵיכֶם Magnitudines veſtræ: *Ierem.13,18.*

רָבַב Multiplicare, augere. *vt Iſa.54,13.* וְרַב Et multiplicabit, *aut* multiplicabitur, creſcet. *ſic Pſal.18,15.* וּבְרָקִים רַב Et fulgura multiplicauit, *vel* iaculatus eſt. *ſed poteſt eſſe nomen Toar, quia in quibuſdam codicibus ſcribitur cum camets.*

רָבוּ Multiplicatæ ſunt: *Iſa.22,9. et Pſal.4,8.&c.* [Iaculari. *vnde ſecundum formã Paol* וְרָבוּ Et iaculati ſunt: *Geneſ.49,23.*] *Macor* לָרֹב Multiplicari: *6,1.* *Et in Piel particip.* מְרֻבָּבוֹת Decem millia partæ, *aut* Multiplicatæ decem millibus: *Pſal. 144,13. eſt verbum deductum à* רִבְבָה *.i.* decem millia. רַב *Nomen Toar*, Multus, magnus: *Gen. 13,6. 25,23. Iſa.30,25.* Magiſter: *Eſth. 1,8.* *Item* Honorabilis, inclytus ob multiplices, quibus pollet, dignitates, *ſic appellatus: Iſa.19,20.* רַב־לָכֶם Sufficit, ſat eſt vobis: *Num.16,3.* רַבִּים Multi, magni, inclyti: *Pſal.3,2. & verſ.3. Ham.3,15. Iob 32,10.* [Sagittarij: *Ierem. 50,29. Iob 16,13.*] *Femininum*, רַבָּה Multa, magna: *Geneſ.6,5.* Multiplicatrix: *1.Samu. 2,5. idque in regimine* רַבַּת. *Et cum iod redundante,* רַבָּתִי עָם Multa, magna populo: *Threnor. 1,1.* רַבַּת Multum, ſæpè, multo-

[*Et Paul ex Piel, Sophon. 3,1.* Væ מוֹרָאָה fœdatæ & inquinatæ, *&c.*]

Et in Pual, Iob 33,21. רָאוּ Viſa ſunt.

Et in Hithpael, 2.Reg.14,8. נִתְרָאֶה Videamus nos facie *.i.* præliemur, pugnemus: *ſic 2.Paral.25,17. & alibi.*

(*Item Gen. 42,1.* הִתְרָאוּ Aſpicietis, *pro* aſpicitis (*.i.* ſtatis ad videndum) *aut* aſpicitis voſipſos? *Al.* Quid litigatis? *Hieron.* Negligitis? *Lxx.* Pigri eſtis?) מַרְאֶה *&* מְרָאֶה Viſus, viſio, aſpectus: *12,11. Dan.10,7.*

Cum affix. מַרְאֵהוּ Aſpectus eius.

מַרְאוֹת Viſiones: *Ezechiel.1,1.*

Et plurale maſcul.cum affix. מַרְאָיו Aſpectus eius: *Iob 40,&c.*

רְאִי Viſus, viſio, aſpectus: *Iob 7,8. & 33,21. 1.Samu. 16,12.* [Inquinamentum: *Nah.3,6. Lxx. & Hieron.* In exemplum.] *Et cum hateph-camets: Gen. 16,4.* Tu Deus רֶאִי viſionis. *quaſi d.* quia homo poteſt videre te. רוּאָה Viſio, prophetia: *Iſa. 28,7.* *Vide etiam Benoni.*

בְּרֹאוֹת In viſionibus, *aut* in viſione *.i.* prophetia: *2.Paralip.26,5.*

רְאוּת Viſio: *Eccl.5,10. vbi eſt duplex lectio.* רְאִי Speculum. *vt Iob 27, 18.* כְּרְאִי מוּצָק Sicut ſpeculũ forte, *aut* fuſum. *& plural. Exod.28,verſ.8.* בְּמַרְאוֹת E ſpeculis. ב *ponitur pro* מ, *id eſt*, è, ex. [*Et aliud, Leuit.1,16.* מְרָאָה Veſicula gutturalis; veſicula auium vbi manent ſordes.] רְאָם Ixos, *ſecundum D.Hieron. Deuter.14,13. Al.* Vultur. *fortè ab acumine viſus ſic appellatur.*

רְאֵם *D. Hieron. nunc* Vnicornẽ, *nunc* Rhinocerotem *vertit: Num.23,26. Quieſcit interdum* א *mutatum in iod, vt* רִים *Iob 39,6.*

רִמִּים *&* רְאֵמִים *Plural. Iſa. 34,7. & Pſal.29,6.*

רֹאשׁ Caput, cacumen, ſummitas, vertex: *Gen.3,15. Exodi 34,20.* Principium, initium: *Pſal. 119,160.* Summa: *Exod. 30,11. & verſ. 21.* Præcipuum. Dux, princeps, capitaneus: *Numer.11,4. &c. &* Summus, primus, primarius: *2.Paral. 31,10. Zachar.4,7.* [Toxicum, venenum, fel: *Deut.29,18. & 32,33. Pſal.69,22. ſic quoque Thren.3, 4.* Et circundedit caput *.ſ.* meum. *Alij exponũt*, felle, veneno, toxico. *Inuenitur & ſine* א, *vt dicemus in* רוש.]

רָאשִׁים Capita, principia: *Geneſ.2, 10.* Cacumina: *2.Sam. 5,21.* Duces, principes: *Exod.18,25.* *In regimine* רָאשֵׁי. *& cum affix.* רָאשָׁיו Capita eius. *Et cum holem,* רֹאשָׁיו *Iſa. 15,2.* *&* בְּרֹאשֵׁינוּ In capitibus no-

LITERA

ר

רָאָה Cernere, intueri, videre: *Geneſ.29,31. &c.* Prouidere: *22,8.* *Metaphoricè*, Videre, *pro* audire, intelligere: *Ierem. 2,32. Exod. 29,18.* וְרָאִיתָנִי Et vidiſti me ſecundũ diſpoſitionem hominis dignitatis: *1.Paral.17,17. Hieron.* Feciſti me ſpectabilem. *R.Salom.* Æquaſti me, & adduxiſti me ad æqualitatem magnorũ. *Et Ezech.16,50.* Quemadmodum רָאִיתִי vidi *.ſ.* malitiam earum; *aut* Quemadmodum viſum eſt mihi, *vt habet Tharg. ſic Pſalm.54,9.* In hoſtibus meis רָאָתָה vidit oculus meus *.ſ.* quod volebam. *ſic 118,7. Tharg.* In hoſtibus meis oculus meus vltus eſt. *Et multa ſimilia ſic expones, quoties conſtruitur cum* ב. *In Benoni* רֹאֶה Videns, propheta: *1.Samu.9,9. &c.* *Item Gen.16,13.* אַחֲרֵי רְאִי Poſt videntem me *.i.* illa quæ ſunt poſt videntem me. *Vel*, Poſtquã conſpectus eſt mihi, & vidit afflictionem meam. *vel eſt nomẽ .i.* Poſt viſionem meam, *vel* prophetiã meã. *Hieron.* Posteriora videtis me. *Et in Paul, Eſth. 2,9.* הַרְאִיוֹת Dignę, cõuenientes. *.i.* honorabiles, quæ eſſent dignæ vt miniſtrarent illi. *Et Macor pro præterito*, וְרָאוּ Et vidi. *Eccleſiaſt.9,11.* רְאוֹת רַבּוֹת Videre multa, & non cuſtodies *.i.* non prodeſt videre multa, niſi cuſtodias: *Iſa.42,20.*

לְרָאוֹתָם Vt videant, *aut* aſpiciant te: *Ezech.22,17. Al.* Vt contemnant te. [Pugnare, præliari: *vt 2.Reg.6, 20.* כְּרָאֹתוֹ Quum pugnaret ipſe cum illo.] *Futurum eſt ſæpè defectiuum,* וְיֵרֶא Et videat? *1.Samuel.24.* וַיֵּרֶא Et vidit: *Geneſ.1.* *In Niphal* נִרְאָה Apparere, conſpici: *Numer. 14,14. & 1.Sam. 1,22. vbi* אֶת *ponitur pro* ל *Et Macor ſine* ה, *Iſa.1,12.* לֵרָאוֹת Vt conſpiceremini. *ſic Exod.34,24.&c.*

Futurum eſt ſæpè defectiuum, וְאֵרָא Et apparui, oſtendi me: *Exod.6,3.*

הֵרְאָה *&* הִרְאָה *In Hiphil*, Videre fecit, oſtendit: *Gen.41,27. & 48,11. Ier.38,20.* *& cum* ה, וְהַרְאִיתִי Et oſtendam, *&c. Nah.3,5.* *Et in participio paſſiuo*, מָרְאָה Videre iuſſus es: *Exod.25,39.* לְרָאֹתְכֶם Ad oſtendendum vobis: *Deuter. 1,31. cum defectu* ה. *Et vnum futurum defectiuum:* וַיֵּרֶא Et oſtendit: *2.Reg. 11,4.* *Cætera ſunt ex Cal.* *Et in Hophal,* הָרְאָה Videre factus eſt: *Leuit.13,49.*

cor nostrum. R. *Abrah.* Remouebis.

קשט *Inde* קשט & קשט Veritas, perfectio: *Psal. 60,6. Prouerb.22,21.*

קשט *Cum puncto in sinistro cornu. Inde fit* קשיטה Nummus: *Genes.33,19. Iob 42,11. Al.* Agna, *vel* ouis.

קשר Ligare, colligare, coniungere: *Deuter. 6,8. 11,18.* Coniurare: *1.Reg.16,16. &c.*

והקשרים Et ligata. *i.* primitiua erāt Iacob: *Genes. 30, 30. sic appellata ob fortitudinem. ligamen enim est fortitudo. sic vers.39. in Paul Piel. Idem in Piel, Isa.49,18. Item Iob 38, vers.31.* התקשר Num ligabis (*.i.* maturescere facies) fructus delicatos Vergiliarum? *In Niph.* Ligari: *1.Sam.18,1. Et in Hithpael,* Coniurari: *2.Paral. 24,25.* קשר Coniuratio: *2.Sam. 15.* קשרו Coniuratio eius, *&c.*

קשרים Murenulæ, torques, ornamenta, quæ alligantur collo *aut* capiti *vel* gutturi: *Isa.3,20.*

קשת Arcus: *1.Sam. 2, 24.* Iris: *Genes.3,14. Et cum affix.* קשתו Arcus eius. קשתות *et* קשתות *in plurali: Isa.13,18. Ierem.51,55. &c.*

† קשת Sagittarius: *Gen.21,20.*

DICTIONES QVADRATAE.

קדקד Vertex. *Require in radice* קדד.

קעקע Nota, signum, stigma: *Leuit.19,28. R.Da.exponit* חרות Exaratum, descriptū *.s.* in carne. *Radix potest esse* קעע.

קרקר Destruere. *require in* קיר *in verbo geminato.*

קרדם Securis. *& cum affixo,* קרדמו: *1.Sam.13,20.*

קרדמים & קרדמות *In plurali, vers.21. Psalm.74,5.*

קרסל *Inde fit* קרסול Talus pedis *aut* crus. קרסלי Tali mei, *vel* crura mea: *2.Sam.22,35. Al.* Genua mea.

קרקע Pauimentum: *1. Reg. 6, vers. 15.* [*Et* nomen loci: *Isai.15,3.*]

קשקש *Inde* קשקשת Squama: *Numer. 11,9.* קשקשות & קשקשים *in plurali,* Squamæ: *Ezech. 29,4. Iosu.17,5.*

קש Stipula, palea minuta, lignum minutum: *Isai.5,24.*

קשא *Inde* קשא Cucumis. *vnde plurale* קשאים Cucumeres: *Leuit.11,6.* מקשה Cucumerarium: *Isa. 1, 8. Secundum R. D.* ה *est vice* א, *vel est radical.*

קשב Attendere, intendere, *vel* Attendere facere; *in Hiphil, Ierem. 23,18. Psal.66,19. &c. Inuenitur futurū Cal, Isa.32,3.* תקשבנה Audient. ש *est cum patach præter normā.*

קשבת *Toar femin.* Intenta: *Nehem. 1,6.* קשבות *In plurali, 2.Paral.6,40.*

קשב Auditus, attentio: *1.Reg. 18, 28. & 2.Reg.4,31.*

קשה Durum, asperum, graue & difficile esse: *1.Sam.5,7. & futurum defectiuum: 2.Sam.19,42.* ויקש Et grauius, durius fuit.

Et in Niphal, Isa.8,21. נקשה Induratus. *Et in Piel verbum transitiuū, Genes.35,16.* ותקש Et indurauit dum pareret. *vel,* aggrauauit *.s.* partus animam eius. *In Hiphil,* הקשה Indurare, aggrauare: *Deuter.13,15. et Iob 9,4. vbi subauditur* Cor suum.

הקשיתלשאול Difficilis fuisti postulando *.i.* rem difficilem postulasti: *2.Reg.2,10.* בהקשתה Cùm aggrauasset eam (*.s.* partus ad mortem:) *Gene.35,17. Et futurum defectiuum, 2.Paral.36,13.* ויקש Et indurauit.

קשה Durus, grauis, difficilis: *1.Samuel.25,3. (& Isaiæ 19,4. vbi* אדנים *plurale ponitur pro singulari.)*

Et in regimin. Exod.32,9. קשה־ערף Durus ceruice. קשים *Plurale: 2. Sam.3,39. &* קשי־לב Duri corde: *Ezech.3,7.* קשה *Feminin.* Dura: *Exod.1,14. & in regimine* קשה.

קשות *Plural.* Dura *.s.* verba: *Genes. 42,7.* קשי Duritia: *Deut.9,28.*

מקשה Æqualis, planus: *Exod. 25, 30. Hieron.* Ductile, quod malleis attenuatur in laminas. *Tharg.* נגיד *id est,* Tractum, *vel* protractum. *sic Isaiæ 3, 24.* Pro מעשה מקשה dispositione æquali, (caluicium, *&c.*) *Vel,* Dispositione, æqualitate *.i.* & æqualitate, *vt sit substantiuum.*

קשה *Inde* קשות Medij calami, qui ponebantur inter panes, ne ex mutuo contactu mucidi fierent: *Exod.25,29. Q.* Crateres.

Et 37,16. קשות *cum vaf mobili.*

קשח *in Hiphil* הקשיח Crudele & durum esse, crudeliter relinquere, Elongare à corde: *Iob 39, 13. Tharg.* Calefecit. *Et Isa. 63, 17.* תקשיח־לבנו Indurabis; *pro* indurasti, *aut* indurare fecisti, *vel* permisisti,

קרן Cornu: *Et Metaphoricè* Fortitudo, *eo quòd est locus altior qui sit in animali, & est fortitudo eius.* Potestas, regnum: *Dan.8,8. 1.Sam. 2,vers.10. & cum affix.* קרני Cornu meū, *vel* Fortitudo mea: *1.Sam.2,1. Vide* עלל. קרנים *Duale,* Cornua: *Ham.6,13.* [*& Habac.3,4.* Splendores, *secundum quosdam.*] *Et cum seua sub* ק, קרנים *Dan.8,3. &* קרניו Cornua eius: *vers.7.* קרני *in regimine plurali, Psal.75,11. & plural.* קרנות *et* קרנות *femin. Zachar.1,18. Exod.29,12.*

[*Et verbum in Cal,* קרן Splendere: *34,29. R.Salom. scribit, quòd* lucem emittebat instar cornu.] *Et in Hiphil, Psal.69,32.* מקרן Faciēs cornua.

קרס Incuruare, *idē quod* כרע: *Isa. 46,1. vbi Tharg.habet,* Succisi sunt. קרס *vel* קרס Vncinus curuus, Circulus, fibula. *cuius plural.* קרסים & קרסי Vncini, *Exod.26,32. & vers.6.*

קרע Scindere, rumpere, aperire: *1.Sam.15,28. &c.* [*sed Psal. 36,16. exponitur,* קרעו Cachinnauerunt, *vel* Aperuerunt os suum præ multitudine risus. *Al.* Oblocuti sūt contra me, ac si carnem meam scinderent.] קרעי בגדים Scissi vestibus: *Ierem.41,5. & 2.Reg.16,37.*

Et in Niphal נקרע Scindi: *1.Reg.13, 3. &c.* קרע Scissio. *Plurale* קרעים Scissiones, partes: *1.Reg.11,30. &* Vestes scissæ: *Prou.23,21.*

קרץ Annuere, innuere: *Prou.6, 12. & Psalm. 35,19.* [*Et in Pual, Iob 33,6.* קרצתי Excisus sum, *id est,* formatus sum. קרץ Excisio, succisio: *Ierem.46,20. Hieronym.* Stimulator. *Apud Doctores significat etiam* Iugulationem *&* occisionē.]

קרש *Idem quod* לוח Tabula: *Exodi 26,18. et 19. In plurali,* קרשיך & קרשים Tabulæ. קרשיך Tabulam tuam; *pro* tabulas tuas: *Ezechiel.27,6. Hieron.* Transtra tua.

קשש Colligere, congregare. *in Poel* קשש *Exod. 5,7. & 15,12.* [*Illud autē Isa.29,21.* יקשון Increpabunt. *R. Ionah radicē huius verbi facit* קוש. *Al.* יקש *.i.* Illaqueare. *ac si d.* Laqueos tendent increpanti se. *Al.* Probris afficient. *à* קשש.] *Et in Hithp. Soph. 2,1.* התקוששו וקושו Scrutamini vosipsos, & scrutemini. *trāslatio à* קש *.i.* minutis rebus, quæ egēt exactissima perscrutatione. *Hieron.* Conuenite, congregamini. *Al.* Congregamini, congregate vos, & colligite vos pariter. *R. Abrah.* Increpate vos, & increpate.

contignat (aquis cenacula, &c.) & *Mucor* לְקָרוֹת: *Neh.2,8.* &c.]

In Hiphil הִקְרָה Occurrere fecit: *Genes.27,19.* (& *Numer.35, vers.11.* וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים Et constituetis vobis ciuitates. *est enim verbum deductum à* קִרְיָה *i.* ciuitas.) & *Genes.24,12. vbi potest esse* הַקְרֵה Occurre, *vel* occurrere fac. *Tharg.* Præpara.

In Niphal, (quædam quæres in קרא*) futurum defectiuum,* וַיִּקָּר Et occurrit: *Num.23,8. Vel,* Cum duritia & contemptu apparuit, *vt vult R. Salom.*

Illud autem 1.Sam.28,10. יִקָּרֶךָ *ponitur pro* יִקְרֶה־לְּךָ Continget tibi, *aut* euenet tibi. *velerit Cal, & ק erit dagbes sat. euphoniæ causa.* [מְקָרָה Contignatio: *Eccles.10,18.* קוֹרָה Tignũ, trabs: *2.Reg.6,3. Plurale, Cantic.1,17.* קוֹרוֹת Tigna, trabes.] קִרְיָה Ciuitas: *Deut.2,36. Et in regimine* קִרְיַת *sed Isa.29,1.* ת *est loco* ה. *Vel ponitur in regimine, quia coniungitur verbo præterito, vt est consuetudo linguæ.*

Nomẽ duale, Ierem.48,1. קִרְיָתַיִם nomen vrbis ex vrbibus Moab. *sic eodem cap. versu 41.* הַקְּרִיּוֹת *in plurali. licet sit cum* ה *notificatiuo. Et cum* ת *loco* ה *signi feminin. aut radicalis literæ,* קִרְיָת Ciuitas: *Iob 29,7.* מִקְרֶה Accidens, euentus, contingentia: *1.Samuel.6,8.* קֶרִי Exaduerso: *Leuit.26,21.* & *cum* ב, *vers.40. Al.* Per accidens, accidentaliter, *aut* contingenter. *Thargum,* Durè. *Al.* Pertinaciter.

קָרַח Decaluare, depilare caput, tondere: *Leuit.21,5. Mich.1,16. sed hic est intransitiuum. Et in Niphal, Ierem.16,6.* Nõ יִקָּרַח לָהֶם caluicium erit eis. *Vel,* Non incidet se quispiam super eos. *Et in Hiphil, Ezech.27,31.* וְהִקְרִיחוּ Et decaluabunt, *aut* decaluare facient. מְקֹרָח Decaluatum: *Ezech.29,18.* קֵרֵחַ Caluus: *Leuit.13,40.* & *2.Reg.2,22.* קָרְחָה Caluicium: *Deuter.14,1.* & *cum* א *vice* ה קָרְחָא: *Ezech.27,31.* קָרְחֲךָ Caluicium tuũ: *Mich 1,16.* קָרֶחֶת Caluicies, recaluatio: *Leuit.13,42. propriè est* locus, in quo fuerunt capilli, sed decaluatus. *Vel secundum R. Abrah.* Depilatio in vertice capitis: *cùm* גַּבַּחַת *sit tantùm* in fronte. בְּקָרְחָתוֹ In caluatione eius: *ibid.* קֶרַח Glacies, gelu, crystallus: *Iob 6,16. Ezech.1,22. Et cũ affix. ab alia forma,* קָרְחוֹ Glaciẽ suam. *Lxx.* Crystallum suam: *Psal.147,17.*

קָרַם Tegere, operire carnem pelle *vel* cute: *Ezech.37,6.* & *intransit. vers.8.*

קָרַן Cortia. קְרָאָה Occursus. *sed tantùm inuenitur in regimine,* לִקְרַאת In occursum. לִקְרָאתוֹ In occursum eius: *Exod.19,17. Num.22,36.* & *sic de ceteris.* [קֹרֵא Perdix: *Ierem.17,11.* & *1.Sam.26,19.*]

קָרַב Appropinquare, accedere: *Gen.20,4.* &c. *sic Psal.27,2.* בְּקָרֹב Dum appropinquant mihi, *vel* aduersum me. *Vel,* Cùm bellãt, pugnant aduersum me. קְרַב אֵלַיִךְ Sta in teipso, ne appropinques mihi; *Isa.65,5. Hieronym.* Recede à me.

Sed 2.Reg.16,11. est transitiuum, vel עַל *ponitur pro* עַל. *Idem in Niphal, Exod.22,7.* & *Iosue 7,14. In Piel,* קֵרֵב Apropinquare, accedere fecit: *Hos.2,6.* (& *interdum intransitiuum, vt Ezech.36,8.*) & *vers.17. in Imperatiuo,* קְרַב Appropinquare fac.

Idem in Hiphil הִקְרִיב, Adducere, afferre: *Gen.12,11. Exod.14,10. hic intelligitur,* Castra sua; *illic,* Turmam suam. *vel sunt intransitiuè exponẽda.*

Item Offerre: *Leuit.7,8.* &c.

קָרֵב *Toar,* Appropinquãs, propinquus: *1.Sam.17,41.* קְרֵבִים *Plurale, Ezech.40,46.* קָרוֹב Propinquus, vicinus: *Gen.45,10.* קְרוֹב *in regimin.* קְרוֹבִים *in plurali.* קְרֹבָה *Feminin.* Propinqua: *Genes.19,20.* קְרוֹבוֹת *in plurali.* קִרְבָה *Et in regim.* קִרְבַת Propinquitas, appropinquatio: *Isa.58,2.* קָרְבָּן & קָרְבַּן Oblatio: *Numer.31,50. Leuit.1,2.* & *cum kibbuts sub* ק, לְקָרְבָּן Ad oblationem: *Nehem.13,31.* קְרָב Bellum, prælium: *Iob 38,23.* & *plural. femin. Psal.68,31.* קְרָבוֹת. וּקְרַב לֵב Et ad prælium cor eius: *55,21. subauditur enim* ל *.i.* Ad.

& *vers.18.* מִקְּרַב־לִי A bello, (*vel* prælio) mihi *.i.* quod est mihi. *sunt ab alia forma.* קֶרֶב Medium: *Genes.45,6.* Venter, intestinum: *Leuit.3,3. Metaphoricè,* Intimum, Cogitatio: *Psalm.64,7.* & *cum affix.* וְעַל־קִרְבּוֹ Et cum intestino eius, (vẽtre eius:) *Exod.12,9.* עַל *ponitur pro* עִם *.i.* cum. קִרְבָּה Ventrem illarum: *Genes.41,20.* קִרְבַי Interiora mea: *Psal 103,2.*

קָרָה Contingere, euenire, vsuuenire, occurrere: *Esth.4,7.* & *6,13. etc. Et futurum, Eccl.2,15.* יִקְרֵנִי Eueniet mihi. *Et futurum defectiuum, Ruth 2,1.* וַיִּקַּר Et accidit. & *cetera quære in* קרא. [Cõtignare *.i.* tignis, *vel* trabibus tecta coniungere & operire. *idque in Piel, vt* קֵרוּהָ Contignauerunt eam *.i.* posuerunt trabes: *Nehem.3,2.*

Et Benoni, Psal.104,5. הַמְקָרֶה Qui *Item* קָצִיר Messis: *Isa.17,6.* [*Illud autem 17,11.* נֵד קָצִיר Commotio rami *.i.* mouebitur ramus tuus in die percussionis *.i.* prosperitas illa omnis plantationis tuæ abibit in fumum; quia oblita es, &c.]

קָרַר Frigescere. *Inde* קֹר Frigus: *Gen.8,22.* קַר Frigidus. *vnde* קָרִים Frigidæ: *Ierem.18,14.*

קָרָה Frigus: *Nahũ 3,16.* & *cum affix. Psalm.147,17.* מִקְרָה Refrigerium: *Iudic.3,20. vbi dicitur,* Cœnaculum refrigerij *.i.* æstiuum, in quo flabat ventus. *Tharg.* Cœnaculum domus æstiuæ.

קָרָא Vocare, appellare, inuocare, inuitare, clamare: *Genes.1,5. Psal.34,7.* Legere: *Deuter.15,4. Iosu.8,32.* Prædicare: *Isa.61,1.* & *2. Ioel.3,14.* & *Ion.1,2.* &c. [Euenire, contingere, accidere: *Genes.42,38. 49,1. Deuter.31,29. Iob 4,14. Ierem.13,22.* & *non malè Isaiæ 60,18.* וְקָרְאָה יְשׁוּעָה חֹמֹתַיִךְ Et euenict salus muris tuis. *Al.* Vocabis (ô Sion) salutem muros tuos. *Al.* Et clamabit salus ad muros tuos. *Item 51.* קֹרְאוֹתַיִךְ Eueniunt, accidunt tibi.]

Et in Paul, קָרוּא Inuitatus. & קְרוּאִים Inuitati, magni, magnates, maiores: *1.Reg.1,40. Ezech.23,23. et sæpè alibi.* Parati, *secũdum quosdam: 1.Samu.9,13.* [*Venit sæpè more desinentium in* ה, *vt* יִקְרֶה Continget, *etc. Dan.10,14.* תִּקְרֶינָה Contingent (bellũ, *pro* bella:) *Exod.1,10. et Isa.41,22.*

Et in Hiphil וַתַּקְרֵא אוֹתָם Et euenire fecisti eis: *Ierem.32,23.*] *In Niphal* נִקְרָא Vocari, inuocari: *Deut.28,10.*

Legi: *Nehem.13,1.* [Occurrere: *Exod.5,3. sic 2.Sam.1,6.* נִקְרֵיתִי Accidentaliter veniendo accidẽtaliter veni. *Hieron.* Casu veni. יִקְרֶה Occurret: *Num.23,7.*] *Et quando cõiungitur cum* ל, *potest reddi per* Nomen imponi, *vt* יִקְרָא לְךָ Tibi nomen erit, *vel* imponetur nomen, & *cet. Isa.1,26.* &c. *Et in Piel, Isa.48,12.* מְקֹרָאִי Vocatus meus *.i.* appellatus à me. *est particip. passiuum. Et in Pual Isa.48,5.* קֹרָא לְךָ Vocatur nomen tibi *.i.* vocaris. & *sic de ceteris.*

קָרִיא *Nomen Toar. Plurale* קְרִיאִים Maiores: *Numer.1,16.*

מִקְרָא Vocatio, conuocatio, locus in quo fit congregatio: *Leuit.23,3.*

[Scriptura sancta *hoc etiam nomine appellatur, eo quòd legi debeat:* Lectio: *Nehem.8,9.*] מִקְרָאֵי Conuocationes: *Leuit.23,2.* Loca congregationis: *Isa.4,5.* קְרִיאָה Vocatio, lectio, prædicatio: *Ion.3,2. Tharg.* Prophe-

קֶצַח Gith, *aut* Nigella, ſpecies leguminis, cuius granum eſt nigrum; Lolium: *Iſa.28,25.*

קָצִין *Inde* קְצִין Dux, capitaneus, rector, gubernator, ductor: *Iſaiæ 3,6.* & קְצִינֵי *in plurali, 1,10.*

קָצַע *In Hiphil*, Abradere, decorticare *.i.* remouere corticẽ, lituram & complanationem muri: *Leuit.14,41.* *Hinc* מַקְצֻעוֹת Dolabræ, planulæ: *Iſa.44,13. Al.* Regulæ, quibus aliquid ſolet lineari.

מִקְצָע Angulus: *Nehem. 3,19.*

& in plurali מִקְצוֹעֵי & מִקְצֻעוֹת Anguli: *Ezech.46,21. & 41,22.*

Et aliud, Exod. 26,23. לְמִקְצֻעוֹת Angulis. *Et participium in Hiphil,* מְחֻקְצָעוֹת Angulatis *.i.* habentibus angulos: *Ezech.46,22. & eſt dictio vna ex 15. punctatis, quæ ſunt in ſcriptura.* קְצִיעָה Nomen aromatis, *idem quod* קִדָּה Caſia. *In plurali,* קְצִיעוֹת Caſiæ: *Pſal.45,9. Al.* Coſtus, *vel* Coſtum.

קָצַף Ferbêre, *aut* bullire ira: excandeſcere, iraſci: *Gen. 41, 9. &c. Idem in Hithpael, Iſaiæ 8,21.*

Et in Hiphil, Iraſci facere, ad iram prouocare: *Deuter.9,7. &c.*

קֶצֶף Ira: *Num.1,53.* [Spuma: *Hoſeæ 10,7.*] *Et cum affix.* מִקִּצְפּוֹ Ab ira eius, (*aut* propter iram eius:) *Ierem. 10,10.* *Et* קִצְפֶּךָ Ira tua: *Pſal.38,2.*

קְצָפָה Decorticatio: *Ioel. 1,7. Vel,* Ira, *aut* maledictio. *Q.* In ſpumam. *Al.* In efflationem animæ.

קָצַר Anguſtari, arctari, ſtringi, breuiari, abbreuiari: *Iſa.28, 20. 50,2. 59,1. Mich. 2,7. ſic Num.21, 5. vel* Affligi, *vt alibi ſæpè.*

Metere, demetere: *Ier.12,13. vnde in Benoni* קוֹצֵר Metens, meſſor.

קֹצְרִים Metentes, meſſores, *&c.*

קְצֻרוֹת Breuiata, arcta, *vel* breuia: *Ezech.42,5. eſt Toar vel Paul.*

Et Macor cum affixo, בְּקֻצְרְךָ Cùm meſſueris: *Leuit.23,22.*

קֹצֶר Abbreuiatio, anguſtia, afflictio: *Exod.6,9.* *Et nomen Toar* קֹצֶר Breuis. *vt Prouer. 14,17.* Breuis iris *.i.* facilis ad iraſcendum, impatiens. *& Iob 14,1.* Breuis diebus, *etc.*

קִצְרֵי־יָד Breues manu: *2.Reg.19,25.*

Et in Piel, Pſal.102,24. קִצַּר Abbreuiauit. *Et in Hiphil,* הִקְצַרְתָּ Breuiare feciſti: *89,46.* קָצִיר Meſſis: *Geneſ.8,22.* [Ramus: *Iob 14,9. Hoſeæ 6,12.*] *Et in regimine* קְצִיר Meſſis: *Ruth 2,22.* [*& Iob 18,16.* Ramus. *ſic ſecundum quoſdam, 29,19. Et Pſal.8,12.* Mittet, *pro* miſit קְצִירָיו ramos ſuos, palmites ſuos.]

tic.2,8.] *Et in Niphal, Iob 24,24.* יִקָּפְצוּן Claudentur, erunt clauſi. *Vel,* Feſtinanter deficient, & non cognoſcetur locus eorum, ſicut ſaltantis.

קָצַץ Incidere, præcidere, ſuccidere, *vt* וְקִצִּתָה *Deuter.25,12.*

Et in Pual קְצוּצֵי פֵאָה Attonſi coma: *Ierem.9,26. Vel,* Habitantes in fine orbis, in angulo mundi. *à* קֵץ *et* פֵּאָה.

Et in Piel קִצֵּץ Præcidere, abſcindere: *2.Reg. 18,16. &c.*

קֵץ Finis: *Geneſ.6,13. ſed Deut.15,1. .i.* A fine. *à Doctoribus exponitur* A principio. *nam cùm hæc dictio ſignificet* finem *aut* extremum temporis; *& extremum dicatur tam de principio quàm de fine, pro vtroque ponitur.*

קֵצֶה *Idem: Iſaiæ 2,7. poteſt huc etiam referri: vel ad* קצה. קִצּוֹ Finis eius.

קִצָּהּ Finis eius *.i.* templi, quod eſt finis graduum: *2.Reg.19,23. cum* ה *vice vaf.*

קָצַב Excidere, incidere, tondere: *2.Reg. 6,6. & Cantic.4, 2. vbi deficit* Ouium *aut* Caprarum. *ac ſi d.* קְצוּבוֹת Tonſarum *.ſ.* ouium. *Al.* Ouium purificatarum cum præciſione; *vel,* Æquatarum *.i.* æqualiter inciſarum. קֶצֶב Præciſio æqualis, *aut* eiuſdem menſuræ, inciſura: *1.Reg.6,24. & plurale, Ionæ 2,7.* לְקִצְבֵי Ad ſciſſuras, inciſiones. *Hieron.* Ad extrema, *vel* ad fines. *Al.* Ad radices.

קָצָה Incidere, ſuccidere, præcidere, decorticare. *idem quod* חָתַךְ & כָּרַת. *vt Habac. 2,7.* קְצוֹת Succidendo, *vel* eo quòd ſuccideris populos. *Alij dicunt eſſe nomen .i.* Fines. *ac ſi d.* Conſuluiſti pudorem ex omnibus finibus populorum. *Idem in Piel. vt Prou.26,6.* מְקַצֵּה רַגְלַיִם Succiſus pedes *.i.* ſucciſos habens pedes. *Vel,* Succidens, decorticans pedes, *aut* extremitatem pedum.

Macor לְקַצּוֹת Excidere, *vel* exciſionem facere. *Al.* Tædere, *vel* Iraſci: *2.Reg.10,31.* *Et in Hiphil, Leuit.14, 21.* הִקְצוּ Decorticauerunt, *vel* abraſerunt. *ſic verſ.43.* קָצֶה Finis, extremitas, extremum: *Exod.26,28.*

Et in regimine, Joſ.3,8. עַד־קְצֵה Vſque ad extremum. *Et cum affix. Iſa. 56,11.* מִקְצֵהוּ Ab extremo eius.

מִקְצֵיהֶם De extremis ſuis: *Ezech. 33,2.* ק *eſt ſine daghes. Et ſecundum aliam formam* מִקְצֶה Ab extremo: *Exod.37,8.* קְצוֹת Extrema, *in plurali: Iob 28,23. &* קְצוֹת *Exod.38,5. &* קִצְוֵי *Pſal.48,11.* מִקְצָה Pars, finis. *idque in regimine, Dan.1,2. & 18.*

Et cum ה *femin. Iob 31,22.* קָנָה Canna brachij *.i.* os brachij oblongum inſtar calami.

קִנָּמוֹן *Inde* קִנָּמוֹן Cinnamomum: *Prouer.7,17.* *Et in regimine, Exod.3,21.* וְקִנְּמָן בֶּשֶׂם Et cinnamomum aromatis. *R.D. ſcribit appellari vulgò,* Lignum aloes.

קֵצֶה Finis. *Vnde* קִנְצֵי Fines: *Iob 18,2. Tharg.* Tempus. (*& ſic* קֵץ *poteſt eſſe ex hac radice; & daghes, quod recipit cum affixis, eſt loco* נ *deficientis. quære in* קִצֵּץ.) *Alij dicũt* נ *in* קִנְצֵי *eſſe loco literæ geminandæ.*

קָסַס *Idem quod* קִצֵּץ Excidere, ſuccidere: *& ſemel inuenitur Ezech.17,8. idque in futuro Poel.*

קָסַם Diuinare: *Ezech.21,21. & Mich.3,6.* Et tenebreſcet vobis (*.ſ.* nox) מִקֶּסֶם propter diuinare *.i.* diuinationem. קוֹסֵם Diuinus, diuinator: *vt Iſa.2,3. & Joſu.13,21. &c.* קֶסֶם Diuinatio: *Num.23,26.* *Plurale* קְסָמִים. מִקְסָם *Idem: Ezechiel. 12,24. vbi eſt* - *ſub* ם *præter normam. Vel eſt in regimine, vt ſit ſenſus,* Diuinatio viri blandi *.i.* loquentis blanda, vt propheta mendax.

קֶסֶת Atramentarium: *Ezech.9, 2. & 3. & 11.*

קָעַע *Require in* יקע, *&c.* *Et poteſt fieri, vt huc pertineat* קוּעַ *nomen Toar* viri nobilis & honorabilis: *Ezech.23,23.* Dux, *vel* Diues, & Honorabilis.

קְעָרָה *Inde* קְעָרָה Scutula, ſcutella: *Numer.7,39. Hieron.* Acetabulum, *quod &* Hemina *dicitur.*

קַעֲרַת *In regimine, verſu 78.*

קְעָרוֹת & קַעֲרוֹת *in plurali.*

קָפָא Coagulari, congelari, condenſari: *Exod. 15,8. & Sophon.1,12.* *Et in Hiphil, Iob 10,10.* תַּקְפִּיאֵנִי Coagulabis me, *pro* coagulaſti me. קִפָּאוֹן Congelatio, nix congelata: *Zachar.14,6.* [Coagulatus, tenebroſus, denſus: *Iob 31, 26. &c.*]

קָפַד Excidere, ſuccidere, incidere, *in Piel: Iſaiæ 38,12. vbi Hieron. habet* Præciſa eſt; *cùm præteritum ſit primæ perſonæ* קִפַּדְתִּי.

קִפְדָּה Præciſio, exciſio, excidium: *Ezech.7,24.* קִפּוֹד Ericius: *Iſa.34, 23. Q.* Teſtudo. *Al.* Noctua.

קִפֹּז *Vnde* קִפּוֹז Ericius. *idem quod* קִפּוֹד *verſu 15.*

קָפַץ Obthurare, claudere: *Pſal. 107,42. Iob 5,15. etc. (ſic Pſal. 77,10. vbi quoque poteſt* Prohibere, *exponi. Tharg.* Auferre, amouere. *Q.* Saltare.) [*In Piel* מְקַפֵּץ Saltans: *Cũ-*

ctum multum. *q. d.* ex grano vno multos pugillos: *Gen.41,46.*

קִמֹּשׁ *Inde fit* קִמּוֹשׁ Vrtica: *Isaiæ 34,13.* *Et plurale ab alia forma*, קִמְשׁוֹנִים Vrticæ: *Prou.24,31. vbi nomen plural. coniungitur cum verbo singulari.*

קִנֵּן Nidificare: *in Piel* קִנֵּן, *Ezechiel.31,6. & Isaiæ 34,15.*

מְקַנְּנִי Nidificas: *Ierem. 22,23. est compositum ex* קִנֵּנְתִּי *præterito Pual, & מְקַנֵּן Benoni Piel, & iod redúdat.*

קֵן Nidus: *Psal.84,4.* קֵן *In regimine, Deut.22,6.* קִנְּךָ Nidum tuum: *Num.24.* קִנִּים Nidi, *aut* mansiones: *Gen.6,14.*

קִנֵּא *In Piel* קִנֵּא Inuidere, æmulari, zelare: *Num.25,13. vbi* ל *ponitur pro* בַּעֲבוּר *.i.* Pro, propter. *& 5,14. & c.* קִנְּאוּנִי Zelare fecerunt me, (æmulari fecerunt me.) *Deuter. 32,21. Al.* Irasci fecerunt me. *Et in Hiphil*, Zelari, æmulari *vel* irasci facere: *Deuter. 32,25. & 16. & c. & Ezech. 8,3.* הַמְקַנֵּא Zelare facientis. *Tharg.* Irasci facientis. *venit more desinentium in* ה. קַנָּא *&* קַנָּא Zelotes, æmulator, inuidus: *Exod.20,15. Ios.24,19.* קִנְאָה Zelus, æmulatio, inuidia, zelotypia: *Numer.5,14. & c.* קִנְאַת *in regim.* קִנְאוֹת *in plurali, Num.5.*

קָנָה Acquirere, possidere, emere: *Genes.25,10. & 4,1. vbi* אֶת *ponitur pro* מִן *.i* à: *vel pro* עִם *.i.* cũ. קוֹנֶה Emens, emptor: *Leuit.25,28. Isa.24,2.* Possessor: *1,3.* *Interdum futurum abiicit* ה, *vt Genes.33, vers.19.* וַיִּקְנֶן Et emit. *Et in Niphal*, Emi: *Ierem.32.* *Et in Hiphil, Zachar. 13,5.* הִקְנַנִי Possidere me fecit *.i.* Docuit me vt possiderem pecus, & colerem terram *.i.* vt essem pastor & agricola. מִקְנָה Emptio, possessio: *Genes.23,17. & 12. & in regimine, 17.* מִקְנֶה *Idem: &* Pecus minutum, Pecus, *& c. vt Genes. 46,34.*

Et in regimine, מִקְנֵה־צֹאן Possessio pecorum, (*aut* ouium:) *26,14.*

Et cum affix. אֶת־מִקְנֵהוּ Pecori suo: *33, versu 17. & c.* *Plurale cum affix.* מִקְנֵיהֶם Pecora eorum: *36,7. & c.* קִנְיָן Substantia, possessio, opes: *Ezech.38,12.* Emptio: *Leuit. 22,11.*

Et plurale cum affix. Psalm.104,24. קִנְיָנֶיךָ Substantiis tuis. קָנֶה Calamus tam mẽsuræ, quàm calamus aromaticus: *Exod.25,32. Isa.19,6.*

In regimine קְנֵה: *42,3. & c.*

קָנִים Calami; *plurale masculinum: Exod.25,31.* *Et femininum* וְקָנֶיהָם Et calami eorum: *versu 31.*

Et cum

Arder.) *& cum affix.* קִלּוֹנֵךְ: *Ierem. 13,26.* קִיקָלוֹן Vomitus ignominiæ (*.i.* ignominiosus) *.s.* veniet: *Habac. 2,16. à* קוּא *&* קָלוֹן *nomen compositũ.*]

קֹלַח *Inde* קַלַּחַת Ahenum *.i.* caldaria, olla: *Mich.3,3.*

קָלַט Contrahere. *vnde* קָלוּט Is, cuius pes est contractus: *vel* habens coxam *aut* pedẽ nimis protractum, & excrescentem: *Leuitic. 22,23.* מִקְלָט Refugium, *aut* locus refugij, *sic appellatus, quòd illic contrahantur & colligantur fugitiui: Num. 35,6. Tharg.* Ereptio.

קָלַס Subsannare, spernere, *in Piel, Ezech.16,31.* (*Al.* Laudare.) *In Hithpael, Habacuc 1,10,* יִתְקַלָּס Iactabit se, triumphabit. (*Vel* Ridebit. *ac si d.* Reges deridebit: *vt Ezech.22,15. & 2.Reg.2,22.*)

קֶלֶס *&* קְלָסָה Illusio, derisio, subsannatio: *Psal.44,14. Ezech. 22,4.*

קָלַע Funda proiicere, *vel* torquere lapidem, *aut* aliud quidpiam: *Iudic.20,16. Ierem.10,18.*

[Ad similitudinem sculpere, *aut* pingere: *1.Reg.6,32.*] קֶלַע *In Piel*, Funda iácere: *1.Sam. 17,49. et 25,29.*

קֶלַע Funda: *Zachar. 9,15. & cum affix.* קַלְעוֹ Fũda eius. *Plurale* קְלָעִים.

קַלָּע Funditor, fundibularius.

Plurale, 2.Reg.3,24. קַלָּעִים.

קֶלַע Cortina, *sic forsan appellata, quòd esset picta figuris fundarum.*

In plurali קְלָעִים *&* קְלָעַי. [*Item* Latera: *1.Reg.6,31.*] מִקְלַעַת Sculptura: *vers.17.* *Plural.* מִקְלָעוֹת *et* מִקְלָעוֹת.

קֹלֶשׁ *Inde* קֹלְשׁוֹן Tridens, *aut* furca, tres habens dentes: *1.Samuel. 13,21. vbi ei adiungitur* שְׁלֹשׁ, *id est*, tres.

קֶמַח Farina: *Gen.18,6.* (*& Isa. 47,2. vbi dicitur*, Mole farinam, *id est*, frumentum, vt fiat farina.)

קָמַט Rugare *.i.* rugas contrahere: *vt Iob 16, 8.* וַתִּקְמְטֵנִי Et rugare fecisti me, (in testem fuit) *etc.*

Et in Pual, 22,16. קֹמְטוּ Succisi sunt. *Ad verbum sonat*, Rugati sunt. *vel est Metathesis à* קטם *.i.* succidere, *apud Doctores. Tharg.* Qui cessauerunt.

קָמַל Excidi, succidi: *Isa.33,9.* *Item Isa. 19,6. cum sere sub* מ.

קָמַץ Congregare. Colligere. *Et secundum Doctores*, Capere pugnum cuiuspiam rei: *Leuit.2,2.*

קֹמֶץ Pugnus, pugillus. *& cum affix.* קָמְצוֹ Pugillus eius: *ibidem.*

לְקִמְצִים Ad congregationes *.i.* vt congregarent, atque colligerent fruges multas. *Vel*, Protulit terra fru-

Illud autem 1.Sam. 2,36. יִקָּלוּ Erunt contemptibiles. *est ex Niphal secundum R.D. sic etiam Gen.16,5.* וָאֵקָל Et contemptibilis sum. *sed est Cal secundum R.Ionah. sic versu 4.*

In Hiphil, הֵקַל Alleuiare: *Ionæ 1,5. 1.Reg.12,4. & c. sic Isa.9,1. vbi* Alleuiare fecit, *exponitur* in captiuitatem duxit. [*Item* Spernere: *Ezech. 22,7.* *&* Spernere facere: *2.Samu. 19,42.*] † *Hinc illud Ierem. 3,9.* מִקֹּל זְנוּתָהּ A leuitate, facilitate *.i.* ob facilitatem fornicationis suæ. *Q. non rectè*, A voce, *vel* itrepitu, *& cet. Et aliud geminatum Num.20,5.* בַּלֶּחֶם קַלְקַל In pane leuissimo. *In Piel* קִלֵּל Blasphemare, maledicere: *Leuit.20,9.*

In Benoni מְקַלֵּל Maledicens, blasphemus: *Leuit.24,14.* [*sic Ierem.15, 10.* מְקַלְּלוּנִי Maledicẽs mihi, *pro*, maledicit mihi. *est verbum compositum ex* קִלֵּל *.i.* maledicere; *&* קִלָּה *.i.* ignominia afficere. *ac si d.* Blasphemat me, & ignominia afficit me.]

In Pual קֻלַּל Maledici: *Isa.65,20.*

קְלָלָה Maledictio: *Gen.27,12. & in regim. Deuter.21,22.* קִלְלַת Ob maledictionem Dei suspensus. *ac si d.* Eo quòd maledixit Deo, suspensus est. *Vel*, Ob contemptum Dei, *& c.*

קִלְלָתוֹ *cum affix.* קִלְלוֹת *in plurali.*

קָלַל Tersus, mundus, politus: *Ezechiel.1,7.* *Vnde verbum geminatum, Eccles. 10,10.* קִלְקַל Tersit, poliuit: *sic Ezech. 21,21. vbi tamen alij habent*, Destruxit. *Q.* Iecit sagittas, ac volare fecit in aëre. *& sic Thargum.*

Et in Hithp. Iere.4,24. הִתְקַלְקְלוּ Destructi sunt. *Q.* Tremuerunt propter leuitatem suam. *Tharg.* Diuisi sunt, diuiserunt se.

קָלָה Torrere, assare, comburere: *Ierem.29,22. Hieron.* Frixit. *& in Paul, Iosu. 5,11.* קָלוּי Tostum (*.i.* spica tosta.) קָלִי *Tcar* Tostum, frixum: *Leuit.23,14. R.Salom.* Farina facta è spicis plenis, (*aut* teneris, virentibus) quam siccant in furno. *Hieron.* Polenta. *Et cum* א *in fine* קָלִיא: *1.Sam. 17,18. vbi* א *est loco* ה *radical.* [*In Niphal* נִקְלָה Vilescere, contemptibilem esse: *Deuter. 25,3.* נִקְלֶה Ignobilis, contemptibilis: *Prouer.12,9.* *Illud autem Psal. 138,8.* Quoniam ilia mea plena fuerunt נִקְלָה ignominia, *secundum Hieronym.* *Q.* Ardore, pruritu. *sed R.D. exponit* Plaga contemptibili. *& est ex Niphal. R.Abr.* Re abominabili.

Et in Hiphil מְקַלֶּה Contemnens, *vel* qui contemnit: *Deuter.27,16.*

קְלוֹן Ignominia: *Psalm.83,17.* (*Q.*

23,25. *Et in Niphal*, Exſcindi: *Iob 8,12.*

קָטַר Suffire, ſuffumigare, adolere .*i.* ſacrificare, & quaſi odorem Deo exhibere. *In Piel* קִטֵּר. *2.Reg.23,8.etc.* הִקְטִיר *Idem in Hiphil, Leuitic.9,10.* (*& Malach.1,11.* מְקֻטָּר *in Paul .i.* Suffitur. *Vel eſt nomẽ, id eſt,* Suffitus, ſuffimentum .*ſ.* offertur.) *& Macor pro præterito: 1.Reg.9,24. vbi* אִתּוֹ .*i.* cum illo, *poteſt eſſe pro* עָלָיו .*i.* ſuper illud. *Et in Hophal*, כָּלִיל הֻקְטַר Totum ſuffietur, adolebitur: *Leuit.6,21.* קִטֹּרֶת *&* קֹטֶר Suffimentum, ſuffitus, incenſum, thymiama: *Ierem.44,21. Exod.30,9.*

& cũ affix. Ezech.16,18. וְקִטָּרְתִּי Et ſuffimentum meum. *Et alia forma* קְטוֹרָה Suffimentum: *Deut.33,10.* קִיטוֹר Vapor, nebula, fumus: *Gen. 19,28. Pſal.119,83.* מִקְטֶרֶת Thuribulum: *2.Paral.26,19. & cũ affix.* מִקְטַרְתּוֹ Thuribulum ſuum: *Ezech.8, 11.* מִזְבַּח Altare, *aut* ſuffimentũ: *Exod.30,1. idque in regimin.* מִזְבְּחוֹת Altaria: *2.Paral.30,14. Plurale ab alia forma.* [*Item hoc verbum ſignificat* Ligare. *vt Ezech.46,22.* קְטֻרוֹת Ligata, colligata, *ſcilicet* in angulis atrij alterum cum altero.]

קִיק *Inde* קִיקָיוֹן Hedera, *ſecundum Hierony. & Lxx. ſed al.* Cucurbita: *Ion.4,6. R.Salom.* Genus herbæ ramis ſuis obumbrantis.

קִיר Paries, murus: *Leuitic.1,15. Plurale eſt feminin.* קִירוֹת Parietes: *1.Reg.6,5.* [*Dicuntur etiam per Metaphoram de* præcordiis, quæ ſunt tanquã parietes cordis: *vt Ier.4,19.*]

Hinc verbum geminatum, קַרְקַר Diruere, deſtruere, *propriè* parietem. *idque in Piel, Numer.24,17. vbi ſub priori Coph ponitur patach pro hiric. & Iſaiæ 22,5.*

קָלַל Leuem *ac* velocem eſſe, alleuiari: *vt Gen.8,11.* קָלוּ Alleuiatæ fuerunt. *& Iob 7,6. & 9, 25.* Velociores fuerunt. *ſic Habac. 1, 5. & c.* [Vileſcere, deſpectum, contemptibilem eſſe: *vt* קָלוֹתָ *Nah.1,14. & Iob 39,31.*] קַל *Benoni cum camets, & Toar cũ patach:* Leuis, velox, celer: *2.Sam.2,18. Ierem.46,6.*

Plurale, Iſa.18,2. קַלִּים Veloces.

קַלָּה *Feminin.* Velox: *Ierem.2,23.*

נָקַל *& נָקֵל In Niphal*, Leue eſſe: *2. Reg.3,17. & 20,9. & Iſa.49,6. vbi* ק *eſt cum ſere, quod poteſt eſſe præteritum vel Toar.* וְנִקַּלְתִּי Et cõtemptibilior fiam: *2.Sam.6,22.* נָקַל Leuis, facilis: *Prou.14,6.* עַל־נְקַלָּה Sermone leui, *vt exponit R.D. Ierem.6,14.*

dicit eſſe ſpinam maiorem, דַּרְדַּר *verò* minorem. קוֹצִים Spinæ, *in plurali: 33,12. & in regimine* אֶת־קוֹצֵי Spinis deſerti: *Iudic.8,7. & 16. vbi* אֶת *ponitur pro* עִם .*i.* cum. *Et ſecũdum aliam formam*, קִוְצוֹתָיו Cincinni eius: *Cantic.5,11.*

קוּר Fodere venam propriè aquę. *vt 2.Reg. 19,23.* קַרְתִּי Fodi .*i.* veni ad venam, ſcrutatus ſum venam aquarum. *Et in Hiphil, Ierem.6,7.* כְּהַקִּיר Sicut ſcaturire facit puteus aquam ſuam, ita הִקְרָה ſcaturire fecit malitiam ſuam. *Vel,* Quemadmodum aquę putei ſcaturiunt, ſic ſcaturiuit malitia eius.

מָקוֹר Vena, fons: *Zachar.13,1. & in regim.* מְקוֹר. קוֹר Tela. *& קוּרֵי* Telę, *in plurali: Iſa.59,5. & 6. Quidam exponit*, Trabes araneæ .*i.* quibus telas ſuas inuoluunt araneæ. *operiunt enim trabes ſuis telis.*

קוּש *Radix à R.Ionah ponitur. ſed quæ ipſe in hac radice, R. Da. adfert in* קשש *vel* יקש.

קָטַט Excidere, *&c. vide in radice* קוט.

קָטַב Excidere. קֶטֶב Exciſio: *Iſa.28,2. item Deuter.31,24.* וְקֶטֶב מְרִירִי Et morſu amariſſimo, *ſecundum Hieron. Al.* Peſte, *vel* Exciſione aëris peſtiferi, *vel* Dæmonis, *vt nonnulli exponunt. ſic Pſalm.61,6.*

קוֹטֶב *Idem: Hoſ.13,14.* קָטְבֶּךָ Exciſio tua, morſus tuus. *eſtque* genus infirmitatis (*inquit R.D.*) quę repẽte hominem interimit.

קָטַל Occidere: *Iob 24,14. &c.* קֶטֶל Occiſio: *Hobad.verſ.9.*

קָטַן *Unde verbũ in Cal* קָטֹן קָטֹנְתִּי Paruum eſſe, minorem, vilemque eſſe, *aut* ſe reputare: *Geneſ. 32,9. & 2.Sam.7,19. Et in Hiphil, Ham. 8,5.* לְהַקְטִין אֵיפָה Vt imminuamus (*aut* imminuere faciamus) modium. קָטֹן Paruus, minor, minimus: *1.Sam.2,19. & in regimin.* קְטֹן בָּנָיו Minor filiorum eius: *2.Paral.21,17. & 1.Reg.12,10.* קְטַנִּי Minimus meus (.*ſ.* digitus) groſſior eſt lumbis, *&c.* ק *eſt cum* ־, *vt eſt in abſoluto.* קָטֹן *Idem: 2.Sam.2,12.*

& cum affixo, מִקְּטַנָּם A paruo eorum: *Ier.6,13. Plurale* קְטַנִּים Parui: *16,6. & in regimine, Prou.30,24.*

קְטַנָּה *Femin.* Parua, minima: *Cantic.8,8.* קְטַנּוֹת *Plurale: Ezech.15,61. In illo autem Zach. 4,10.* Paruarum; *R.D. ſubaudit*, Conſolationum, *aut* ſalutum. *Al.verò*, Vociferationum.

קָטַף Excidere, ſuccidere, abſcindere: *Ezech.17,5. Deut.*

In Poel קוֹנֵן Queri, lamentari: *Ezech.27,32. & 32,16. vbi habetur daghes loco alterius* נ, וְקוֹנְנָה Et lamentabuntur eam. קִינָה Lamentum, lamentatio: *19,14. Plurale eſt maſcul. et femin.* קִינִים *&* קִינוֹת *vt liquet 2,9. & 2.Paral.35,26.*

קַיִן Lancea, haſta, ferrum lanceæ: *1.Sam.21,27. Poteſt etiam exponi* Galea, *ſiue* lorica, *vel* lignum lanceæ.

קֵן Nidus. *quære in* קנן.

קוֹף *Inde fit* קוֹף Simia. *vnde 1. Reg.10, verſ.22.* קוֹפִים Simiæ, *in plurali. ſic 2.Paral.9,21.* קוֹף *Idẽ etiam quod* יקץ Circuire. *vnde nomen* תְּקוּפָה Circulus, circuitus, reuolutio, ambitus: *Exod.34,22. 2.Paral.24,23.*

לְתְקוּפוֹת In circuitibus (dierum:) *1.Sam.1,20. vbi* וַיְהִי *in* לְיָמִים *ponitur vice* כְּבָר .*i.* Iam.

קוּץ *Eſt* צוּק צוּר .*i.* Anguſtiis affici, affligi. *vt Geneſ. 27,44.* קָצְתִּי בְחַיַּי Anguſtiis afficior. *Hierony.* Tædet me vitæ meæ. *ſic Num.21,6.* קָצָה Affecta eſt anguſtiis. (*Iſa.7,16. in Benoni* קָץ Anguſtiis afficiens, *pro,* anguſtiis afficis. *Hieron.* Deteſtaris.)

Et in futur. vt Numer. 22,3. וַיָּקָץ Et anguſtiis affectus eſt. (*Item 1.Reg. 11,25. tranſitiuè*, Et anguſtiis affecit, *aut* deteſtatus eſt Iſraelẽ. *Tharg.* Rebellauit. *Vel intranſitiuè*, Anguſtiis afficiebatur propter Iſrael. *ſic Leuitic.20,23.* וַאֶקָּץ *vtroque modo poteſt exponi.*) *Et cum holem, Prouer.3,10.* Et ne תָּקוּץ anguſtiis afficiaris, *&c. Et Exod.1,13.* וַיָּקוּצוּ Et affligebãt ſe propter filios, *&c. Al.* Sicut ſpinæ erant in oculis eorum. *Tharg.* Anguſtiaerat Ægyptiis. [*Item* Æſtiuare *ſignificat. vt* וְקָץ Et æſtiuabit, *&c. Iſaiæ 18,6.*] *In Hiphil* הֵקִיץ Expergiſci, euigilare, ſuſcitari, ſurgere: *Ezech.7,6. (& Pſalm.17,15. de quo in* מן.)

[*Et 73,19.* Sicut ſomnium מֵהָקִיץ ab experrecto. *Tharg.* à viro qui expergiſcitur. *R.Salom.* Sicut ſomnus cui non eſt finis. *à* קָץ *id eſt*, Finis.]

וְנַקִיצֶנָּה Et expergiſci faciamus illam. *Vel*, Anguſtia premamus eam, obſideamus eam: *Iſa.7,6.*

קִיצוֹנָה *Nomen Toar*, Extrema, finalis: *Exod.26,4.* קַיִץ Æſtas: *Gen. 8,22. Ierem.8,20. Pſal.32,4.* Aeſtiui fructus qui ſiccantur, vt ficus, & id genus. *Tharg.* Carycæ: *Iſa. 28,4. Hamos 8,1. & 2. ſic 2.Samu.16,1. vbi legitur*, Et centum (.*ſ.* libras) ficuum æſtiuarũ *ſiue* ſiccarum. קֵיצֶךָ Fructum tuum æſtiuum, (*vel* Carycas tuas:) *Iſa. 16,9. Tharg* Super meſſes tuas. קוֹץ Spina: *32,13. R.Abrah.*

1.Sam.2,8. 22,8.Isa.14,10.Psal.89,44. Statuere *siue* confirmare *interdum pro* Seruare *capitur : vt Deuter.27,25. & Iere.34,14.* *Et in Poel* קוֹמֵם Statuere,erigere:*Isa.44,26. & 58,12.*

Et intransitiuè,Mich.2,9. יְקוֹמֵם Stabit,surget, *pro* stabat, surgebat : vt inimicus alter contra alterum,*quod R.Salom.sic explicat :* Populus meus statuit me sibi inimicum *.i.* tanquã inimicum. *Et in Hophal* הוּקַם & הֻקַם Constitutus est, erectus est: *2.Sam.23,1.Exod.40,17.* *Et in Hithpael,* Stare,surgere. *vt Iob 20,24.* מִתְקוֹמֵמָה Stat, surgit, *pro* stabit *aut* surget,*&c. sic 27,7. Psal.17,7. & omnia sunt participia.* קוֹם *Nomẽ Toar,* I.surgens,hostis, inimicus : *2.Reg. 16,6. idque in plurali* הַקּוֹמִים.

יְקוּם Nomen vniuersale ad omnia viuentia quæ sunt super terram, *inquiunt R.Abr. & R.D.* Viuens,vitale,substantia: *Genes.7,4. & Deut. 11,6.* תְּקוּמָה Surrectio, erectio: *Leuit.26,37.* *Et alia forma Thren.3, 58.* וְקִימָתָם Et surrectionem eorum.

קִים *Idem. vnde Iob 22,20.* קִימָנוּ Erectio nostra,surrectio nostra.*i.*substantia nostra. *vel* Noach iustus,ex quo egressa est substantia nostra. *Camets est loco sere. Alij dicunt esse Piel, pro* קִיַּמְנוּ *.i.* statuimus. *ac si d.* Si non est succisus innocens;statuimus,cõfirmauimus in mundo,*id est*,nos testificamur illum nõ esse mortuum. *Al.*Si non succisus est *(pro* succidetur) negando illum,qui statuit nos, & viuificauit nos *.i.* Deum excelsum,*&c.* קוֹמְמִיּוּת Stabilitas,firmitas: *Leuitic.26,13. vbi capitur adverbialiter* firmiter,*aut* erectè.

קוֹמָה Altitudo,statura: *Ezech.13, 15. In regim.* קוֹמַת. קָמָה Seges, antequam metatur: *Exod.22,2.*

Plurale קָמוֹת: *Iudic.15,5.*

מָקוֹם Locus. *est mascul.gen. vt plurimum. interdum feminin. Gen.1,9.etc.*

Et in regimin. מְקוֹם־שֶׁם קֶבֶר Locum ibi sepulchri *.i.* locum sepulchri ibi *Ezech.39,11.* מְקוֹמוֹת *Plurale, Psal. 103. Est autem notandum,quòd sequente dictione* אֲשֶׁר *aut* ש *deseruiente,* מָקוֹם *scribitur in regimine : vt Genes. 39,20. Eccl. 11,3. Et Doctores Hebr. cognominant* nomen Domini,*siue* Dominum מָקוֹם Makom,*eo quòd est* locus mũdi,*quemadmodũ vocatur* מָעוֹן Maghon,Habitaculum,locus,*Deut.33, 27. Et sunt qui illud Esth.4,13.* מִמָּקוֹם אַחֵר Ex loco alio,*putent indicare* Dominũ.*& hoc factũ esse,ne* nomẽ Dñi *esset scriptũ in libris Medorũ et Persarũ.*

קוּן *In* ex Ægypto sine regis permissu. *sic 2.Paral.1.cum* א *loco* ה. *Item femineũ* מִקְוֶה Congregatio:*Isa.22,11.*

קוּט *Secundum R. Abrah.* Abiicere,repellere,abominari. *sed secundum R.D.* Excidere,*vel* contendere,litigare. *vt Psal.95,10.* אָקוּט Litigaui, contendi *.i.* fui in contentione. *Al.*Fui contemptui. *Et cũ holem, Iob 8,14.* יָקוּט Succidetur, diminuetur, auferetur. *vel transitiuè, vt* Deus *subaudiatur.* *Et in Niphal, Ezech.6,9.* וְנִקְּטוּ Et succidentur. *Al.* Litigabunt,contendent. *potest esse à* קָטַט, *maximè si fuerit cum daghes.*

Item Iob 10, 1. נִקְטָה Excisa est. *Al.* Litigauit. *sic Ezech.20,43.* וּנְקֹטֹתֶם Et succidemini. *Al.*Contendetis.

Et in Hithpael, אֶתְקוֹטֵט Litigabo,cõtendam: *Psal.139,21. sic 119,158.* וְאֶתְקוֹטְטָה Et litigaui, *&c. Al.*Tædio affectus sum. *Hieron.*Mœrebam.

קָט *Idem quod* מְעַט *.i.* paululũ,pauxillum: *Ezech. 16,47. vbi* קָט & מְעַט *coniunguntur augẽdæ diminutionis gratia,inquit R.D.*

קוֹל Vox, sonitus, tonitru, clamor: *Gene.3,8. vbi Ambulatio voci tribuitur, inquiũt R.Dauid & R.Abr. sic Exod.19,19. (& Iob 29, 10.* לְקוֹלִי קוֹל־נְגִידִים *pro .i.* Ad vocem meam duces abscondebantur. *Vel,* Voce abscondebant se duces.)

Plurale קוֹלוֹת: *Exod.9,29.&c.*

קוּם Surgere: *1.Sam.17,29.* Stare,manere; firmum, stabile esse: *Iosu. 2,11. Isa. 8,10. Iob 8,15. & 22,28.* [Caligare,rugare: *vel, vt alij exponunt*, Deficere: *1.Sam. 4,15. & 1.Reg.14,4. In senectute enim cùm rugant oculi, desiccatur humor, & stant (eriguntur) nerui oculi; & ingreditur oculus foramen suum.*] *Et cum* א *vice* ו: *Hos. 10,14.* וְקָאם Et surget.

Benoni,cùm recipit affixa,sic solet exponi; קָמֶיךָ Insurgentes in te *.i.* inimicos tuos,hostes tuos: *Exod.15,7.*

[*Item Ierem. 51,1.* Ecce ego suscito super Babel, וְאֶל־יֹשְׁבֵי לֵב קָמָי & super habitatores cordis inimicorũ meorum (*.i.* כַּשְׂדִּים Casdim,*vel* Chaldęæ, *vt scribitur in margine,*) ventum corrumpentem. *Et series est*, Et super cor inimicorum meorum habitantium terram Chaldęorum.] *Illud autem Deut. 33,11.* מִן־יְקוּמוּן Ne surgant, *sic à nonnullis ita suppletur:* Qui sunt ex iis, qui insurgent contra illos. *In Piel* קִיֵּם Statuere, firmare, confirmare: *Esth.9,30. & 31.&c.*

Idem in Hiphil הֵקִים: *Numer. 30,15. Iosu.4,9. vel* Suscitare, erigere: *vt Et in Piel,Eccles.10,10.* Si קָהָה obtusum, *aut* hebetatum fuerit ferrum *.i.* debilitata fuerit acies, *vel* acumen ferri.

קָהַל *In Niphal,*Congregare: *Esther 9, 2. &c.* *In Hiphil,* הִקְהִיל Congregare: *vel* Congregare facere: *Ezech.38,13.&c.*

קָהָל Congregatio: *Psalm.22,23.*

In regimine קְהַל. קַהֲלָה *Idem: Nehem.5,7. & in regimine Deuter.33,4. vbi in* קַהֲלַת *subintelligitur* ל. *Pluralia ab aliis formis,* מַקְהֵלִים & מַקְהֲלוֹת Cõgregationes: *Psal.26,12. & 68,27.*

קוּא Vomere. *Inde* קָאָה *Feminin. .i.* Vomuit: *Leuit.18. vel est à* קָאָה. *Et Hiphil quære in prædicta radice.* קִיא Vomitus: *Isa.28,8.*

קוּב *Quæ solent à nonnullis citari in hac radice,quære in* קבב.

קָוָה Præstolari, expectare, sperare: *Psal.37,9.* *& pro* וְקוֹיֵי Et exspectantes: *Isai.40,31.*

קִוָּה *Idem in Piel:8,17.* (*sic Iob 17, 13.* אִם־אֲקַוֶּה Si expectauero, infernus *vel* sepulcrum domus mea est. *Vel,* Si ædificauero. *& est translatio à* קַו *.i.* linea *aut* filo, *quod in ædificando extenditur.*) *Futurum defect.* וַיְקַו Et expectauit. *In Niphal*, Congregari. *vt Ierem. 3,17.* וְנִקְווּ Et congregabuntur. *& Genes.1,9.in futuro.*

קַו Linea, filum, perpendiculum. *vt Isa. 18, 2.* Gentem קַו־קַו lineatim operantem. *R.D.* Paulatim, paulatim. *Hieron.*Expectantem. *sic vers.7.* קַו לָקָו Linea ad lineam. (*Al.* Ædificium post ædificium.) *Interdum legitur cum* ה, *vt* קַוָּה *Ierem. 31,39. Zachar.1,15.* *Et cum affix. Psalm. 19,4.* קַוָּם Linea (filum) eorum *.i.* cælorum.*Vel,* Ædificium eorum *.i.* opus & effectus sphærarum, stellarumq; *vel potius* Apostolorũ. (*Lxx. et Hieron.* Sonus eorum.) תִּקְוָה Expectatio,spes: *Iob 14,15. & Zach.9,12.*

[*Item* Filum, *Iosu.2,18. vbi sunt duo synonyma* תִּקְוַת חוּט Filũ fili.*et vers.21.*]

מִקְוֶה Spes,expectatio:*Esr.10,2.etc.* [Congregatio:*Genes.1,10.Exod.7,19. Sunt qui 1.Reg. 10,28. exponunt*, מִקְוֶה Netum,filatum, textum è filis, *aut* pannum byssinum, *à* תִּקְוָה *.i.* filo. *vbi sic legitur,* Et netum negociatores regis. *Vel,*Et congregatio negociatorum regis accipient (*pro* accipiebant *vel* emebant) netum precio: *nam netum educebãt ex Aegypto, quia opus & ars lini vigebat illic plusquam in aliis terris. Sed alij malunt significare* Congregationem exitus equorum, quos non licebat educere

re: *1.Reg.8,64. etc. sic Nehem.3,1. vbi* Instaurare *etiam potest exponi*. [*Capitur etiam pro* Præparare: *Mich.3,5. Ierem.6,4. Ioel.1,4. & non malè Iob 1,4.*] מְקֻדָּשׁ Sanctificatus. *est singulare pro plurali: Ezech.48,11.*

הִקְדִּישׁ *Idem in Hiphil, Numer.8,17. &c. Vel* Sanctificare facere: *2.Sam.8,11.* Præparare, *vel* præparare facere: *Sophon.1,7. sic Ierem.12,3. &c.*

In Hithpael הִתְקַדֵּשׁ Sanctificare se, *vel* sanctificari, purificari: *2.Paral.30,3. & Leuitic.11,43. cum hiric sub* ד *pro patach.* Præparare se: *Numer.11,18. &c.* [*Inuenitur hoc verbũ in laudem & vituperium, inquit R.Dau. qui Hagg.2,13. exponit, & nonnulli alij,* Immundum esse, prophanari, prohiberi.] קָדוֹשׁ Sanctus, a, um: *Isa.6,3. & in regim.* קְדוֹשׁ. קְדוֹשִׁים Sãcti, *in plurali: Zachar.14,5. &c.*

קֹדֶשׁ Sanctitas, sanctificatio: *Exodi 3,5. Et cum affix.* קָדְשׁוֹ Sanctitas eius: *Isai.52,10. & sic de ceteris.*

קָדָשִׁים *& cum lato* קָדָשִׁים Sanctificationes, sanctitates: *Exod.30,26. Ezech.36,38. Et in regimin.* קָדְשֵׁי *Numer.18,31.* מִקְדָּשׁ Sanctificatio, sanctuarium, domus sanctitatis: *Exod.25,7. (Interdum extat cum daghes in* ק *euphoniæ gratia, vt* מִקֻּדָּשׁ *15,17.)* [*Item* Palatium regium, *sic dictum, quòd sit vt* sanctuarium, in quod non ingreditur nisi notus, *secundum R.D. Ham.7,13. & Isa.8,14. licet hic quidam intelligant* Locũ confugij. *Al.* In prepparationem. *s.* vltionum.] *Item Psal.74,7. vbi est hypallage. ac si d.* Miserunt ignem in sanctuariũ tuum. מִקְדָּשֵׁי *&* מִקְדָּשִׁים Sanctuaria: *Ezech.21,7. & Psal.73,17.* [Palatia, *secundum R. D. Hamos 7,9.*] *sic Ezech.28,18.* מִקְדָּשֶׁיךָ Sãctuaria tua, (*vel* Sanctuarium tuũ, *si scribatur sine iod; duplex enim est lectio.*) *R.Da.* Palatium tuum. *Item Psal.68,36. vbi ipse R.D. ait scribi cum iod signo multitudinis, quia in* sanctuario *erant* tres domus; אוּלָם Porticus: הֵיכָל Templum exterius: דְּבִיר Oraculum, pars templi interior.

מִקְדָּשֵׁיהֶם Sanctuaria eorum: *Ezechiel.7,26. est alterius speciei, à singulari* מִקְדָּשׁ. [*Et* nomen *Toar* in vituperium. *vt Deuter.23,17.* קָדֵשׁ Scortum masculeum, *sic dictum, quòd sit* mas paratus ad concubitum, Cinædus. קְדֵשָׁה *Femin.* Meretrix: *ibidem.* קְדֵשׁוֹת *Plurale mascul.* קְדֵשִׁים *femin.* Scorta: *2.Reg.23,7. Hos.4,14.*]

קָהָה Obstupescere, obtusum fieri. *i.* sine acie: *Ierem.31,29. Et in 26. &c.* Oriens. *i.* plaga, *aut* pars orientalis: *Genes.29,1. 10,29. Isa.2,6.* Sæculum, perpetuum, æternitas: *Psal.55,20. secundum R.Abr. Item,* Ab initio, ante, antea, antequam: *74,2. 119,152.* מִקֶּדֶם Ab oriente. *Vel, vt alij exponunt,* Ab initio: *Gene.2,8. sic 3,24.* Ab oriente. *vel* Ante, *vt 12,8. & Iosu.7,2.* קָדְמִים *Plurale. & in regimine* קַדְמֵי. מִקַּדְמֵי־אֶרֶץ Ab initiis terræ: *Prouerb.8,23.*

קֶדְמָה Ad Orientem: *Gen.25,6. & interdũ iunguntur duo synonyma, quorum posterius est magis notum: vt videre licet Exod.27,13.* קֶדְמָה מִזְרָחָה Ad orientem, ad orientem (*aut* ortum *s.* solis.) *vel* Ad angulum orientis.

קַדְמָה *Nomen feminin.* Antiquitas, prioritas, initium: *vt Isa.23,7. Ezechiel.16,55. idque cum affixis. & 36,11. in plurali* בְּקַדְמוֹתֵיכֶם Secundũ antiquitates vestras. *Itẽ in regim. singul.* קַדְמַת *et* קַדְמַת Ante: *Gen.2,14.* Antequam: *Psal.139,6. Et plurale aliud,* Torrens קְדוּמִים antiquitatũ. *i.* aquarum antiquarum, *vel* qui fuit ab initio: *Iudic.5,21.* קַדְמוֹנִי Antiquus, priscus: *1.Sam.24,14.* Orientalis: *Ioel 2,20. Plurale, Iob 18,20.* קַדְמֹנִים Antiqui. *& femin.* קַדְמוֹנִיּוֹת *Malach.3,4. Et cum* ה *femineo* קַדְמוֹנָה Oriẽtalis: *Ezech.47,7.* קָדִים Ventus, qui flat ab oriente: Subsolanus, Eurus; *& plerũq; ei additur* רוּחַ. *i.* vẽtus. *vt Exod.10,13. etc. Hieron.* Vẽtus vrẽs. *& Isa.27,8. vbi dicitur,* In die קָדִים. *i.* subsolani. *i.* in die qua flat subsolan⁹.

קָדִימָה Ad Orientem: *Hab.1,9. & Ezech.11,1. et 40,6. Hinc verbum in Piel* קִדֵּם Præuenire, præoccupare: *Ion.4,2. & Psal.119,147.* הִקְדִּים *Idẽ in Hiphil, Iob 41,2. & Ham.9,10.*

קָדַר Tenebrescere, nigrescere: *Mich.3,6.* Pullatis *siue* nigris vestibus indui: *Ierem.8,21. & in Benoni, Psalm.35,14.* קוֹדֵר Pullatus, obscuratus. *sic 38,7. 42,10. &c. sic Iob 6,16.* הַקֹּדְרִים Qui (*s.* torrentes) denigrantur, *&c. Idem in Hithpael, 1.Reg.18,44. Et in Hiphil,* Tenebrescere, obscurari facere, obscurare: *Ezech.31. & 32.* קֹדֶרֶת Nigredo, obscuritas, tenebræ: *Isa.50,3.*

Et secũdum aliam formam, Malach.3,14. קָדְרַנִּית Obscurè. *i.* humiliter.

קְדֵרָה Caldaria, olla, à nigredine *sic appellata, vox Rabbinis nota.*

קָדַשׁ *In Cal,* Sanctificari, sanctũ esse: *Exod.29,21. Leuit.6,17. sic Isa.65,5.* קָדַשְׁתִּיךָ Sanctior sum te, *pro* קָדַשְׁתִּי מִמְּךָ. *Idem in Niphal, Exod.29,42.* קִדֵּשׁ *in Piel,* Sanctifica-

In Piel קִבֵּל Suscipere, recipere, acceptare, acquiescere: *Esth.4,4. 2.Paral.29,16. &c.*

[*Et in Hiphil, Exod.26,5.* מַקְבִּילוֹת, Oppositi (*s.* erunt) laqueoli alter alteri.] קֹבֶל Coram, contra, e regione: *2.Reg.15,10.* קֹבֶל־עַם Coram populo, palam. *sic Ezech.26,9.*

כְּנֶגְדּוֹ Contra illum. *sunt qui putant esse* instrumentum quo percutiunt murum. *nam Tharg. habet,* Et ictum arietis sui.]

קָבַע Rapere, capere vi: *Prou.22,23. vbi* אֶת *poni potest pro* מִן. *i.* à. *R.Abrah.* Corrumpere, perdere. *Hieron.* Configere. *sic Malach.3,8. et vers.9.* קוֹבַע Galea: *1.Sam.17,38.*

קֶבַע Fœx: *Isa.51,17. Hieron.* Fundũ. *Tharg.* Phiala.

קָבַץ Congregare, *in Cal: 1.Reg.20,1. Et in Niphal,* Congregari: *Ios.10,6. In Piel,* Congregare, contrahere: *Ioel.2,6. Paul exstat Mich.1,7.* קִבְּצָה *quod ponitur pro* קִבְּצָה Congregata est, *secũdum R.D. est enim hiric loco* ְ, *licet possit esse Piel. i.* Congregauit Somron, quæ sunt sibi. *Sic Hithpael, Iudic.9,4. &c.*

† קְבוּצָה Congregatio: *vnde in regimine, Ezech.22,20.* קִבְּצַת. קִבּוּץ *Idem. vnde Isa.57,13.* קִבּוּצַיִךְ Congregationes tuæ.

קָבַר Sepelire, *in Cal & Piel, Genes.23,13. Ierem.14,16.*

In Niph. Sepeliri: *22,19. & Pual, Genes.25,10.* קֶבֶר Sepulcrũ: *Psal.5,9. & cum affix.* קִבְרוֹ. קְבָרִים *&* קִבְרֵי Sepulcra, *masculin. plural.*

קְבָרוֹת *et* קִבְרוֹת *Plural. femin. Iob 21,32. Deuter.9,23. Et cum* ה *femineo,* קְבוּרָה Sepultura: *Isa.14,20. & in regimin.* קִבְרַת: *Genes.35,20.*

קָדַד Adorare, incuruare se, humiliare verticem: *Gen.24,48. idque in futuro* וְאֶקֹּד Et incuruaui me. קֹדְקֹד Vertex capitis: *Deut.33,20. Et cum affixis,* קָדְקָדְךָ Vertex tuus: *Deuter.28,32.* קִדָּה Casia: *Exod.30,22. Ezech.27,19.*

קָדַח Incendere, succendere: *Isa.50,11. Et in transitiuè. i.* Ardere, succendi: *Deuter.32,22.*

אֶקְדָּח Genus lapidis preciosi, *sic forsan appellati, quòd illius aspectus est vt ignis,* Carbunculus: *Isai.54,12. vbi* ל *poni videtur pro* אֶת *accusatiui signo.*

קַדַּחַת Ægritudo exurens, (*quã vocant* Ignem ossium:) Febris ardens: *Leuit.26,16.*

קֶדֶם *Inde* קֶדֶם Antiquitas, prioritas, principium, initium: *Deuter.33,15. 2.Reg.19,24. Ierem.46,*

צנצן *Inde* צִנְצֶנֶת Scutella: *Exod. 16,33. idem quod* צְלוֹחִית.

צנתר *Inde* צִנְתֶּרֶת Virga, *R.Ionah. Sed R.D.* Vasa ad similitudinem fistularum. *vt Zachar. 4,12.* צִנְתְּרוֹת Fistulæ. *Al.* Rostra. *R.Abr.* Vasa in quibus calcantur oliuæ.

צעצע *Inde* צַעֲצוּעִים *quod est sicut* צַעֲצָעִים Filij, pueri: *2.Paral.3,9. Hierony.* Opere statuarij. *Al.* Opere circuitus, rotunditatis.

צפצף *In Piel* Garrire more auiũ: *Isaiæ 10, 14. 8, 19. &c.*

צַפְצָפָה Species salicis vilis: *Ezech. 17,4. vbi sic expones*, Salicem posuit illud *.i.* vt salix vilis ponitur, posuit illud. *Al.* Posuit Israel seipsum vt salicem magnam inter mõtes. *Tharg.* Vitem plantatam posuit illud.

צָרְפַת Gallia, *seu* Francia: *Hobad. 20. Hierony.* Sarepta. [*Est & nomen vibis: 2.Reg.17,9.*]

צְפַרְדֵּעַ Rana: *Exod.8.* צְפַרְדְּעִים *in plurali.*

LITERA

ק

קא *Inde fit* קֹאִי Onocrotalus, *secundum Hieron. Q.* Cuculus. *Al.* Pelicanus: *Isa.34,11. & in regim. Psal. 102,7.* לְקֹאַת Onocrotalo. *Lxx. & Hieron.* Pelicano.

קאה Euomere: *Leuit. 18,26. & Ierem. 25, 27. cum iod vel vaf pro* א, וקוי *vel* וקיו Et vomite. *Et in Hiphil* הִקִּיא *Idem: vt* וְהַקִּאֹתוֹ Et euomas illud: *Prou.25,16. Ion.2,11. &c. vide in* קוא.

קב Cabus: *2.Reg. 6,25. potest esse à* קבב, *quia in plurali* ב *daghessatur.*

קבב Maledicere. *vt* וְקִבֹּתוֹ Et maledices ei: *Num. 23,31. & 22,11.* קָבָה לִי אוֹתוֹ *vbi* ה *trãsiuit in* ל *latũ*, Et maledic illi mihi, (propter me.) *sic 23,17.* וְקַבְּנוֹ לִי, *vbi* נו *est signum pronominis, & holem est loco surec.*

Futur. אֶקֹּב יִקֹּב. קֹבָה Tabernaculum: *25,8. Hieron.* Lupanar.

& sine daghes, ibidem: אֶל־קֹבָתָהּ In tabernaculo eius *.s.* mulieris. *Vel*, In ventre eius, *vt habet Thargum. Al.* In loco turpitudinis eius. *Hieronym.* In locis genitalibus. *Absolutum potest esse* קוֹבָה *à* קָבָה *instar* שׁוֹקָה, *vel* קוּבָה *à* קוּב. קֵבָה Ventriculus: *Deuteron. 18. versu 3. Radix est* קוּב.

קבל

crumena, sacculus: *Gen.42,35. Prouerb.7,20.* [Lapis: *Ham.9,9. 2.Sam. 17,13. Hieron.* Lapillus, calculus.]

Plurale, Gen.42,35. צְרֹרוֹת Ligamina, sacculi.

צרב Incendere, vrere, ardere. *In Niphal* וְנִצְרְבוּ בָהּ Et comburentur in ea: *Ezech.20,47. Et nomen Toar* צָרֶבֶת Ardens: *Prou.16,27. Et nomen*, Combustio: *Leuit. 13, 23. & 28.*

צרה *Inde* צְרִי *vel* צֹרִי *&* צָרִי Resina. *Q.* Balsamum. *Al.* Theriaca: *Gen.43,10. Ezech. 27,17. et Genes.37,25.*

צרח *In Cal & Hiphil*, Eleuare vocem cum clamore, Vociferare. *In Benoni Cal, Soph.1,14. In futuro Hiphil, Isa.42,13.*

צְרִיחַ Ædificium eleuatum, vt arx, turris; *eo quòd speculator in turri vociferet, sic dictum: Iudic.9,46. Plurale* צְרִיחִים Turres: *13,6.*

צרך Necessarium esse, oportere, indigere, opus esse. *& est frequens apud Hebræos. sed in sacris literis dũtaxat inuenitur nomen* צֹרֶךְ Necessitas. *vnde* צָרְכֶּךָ Necessitatem tuam: *1.Paral.2,15.*

צרע *Inde* צָרוּעַ Leprosus: *Leuitic. 13,43.* מְצֹרָע *Idem: 2.Paral. 26,23.* מְצֹרַעַת Leprosa: *Exod.4,6.*

צָרַעַת Lepra: *Leuit.13,3. Cum affix.* צָרַעְתּוֹ Lepra sua: *2.Reg.5,3.*

צִרְעָה Crabro, *Hieronym. Q.* Vespa. *sed aliis* Apis: *Exod.23,28. R.D.* Species muscæ malæ, emittentis venenum, quæ percutiebat oculos, & veneno illos afficiebat, ita vt nõ possent pugnare.

צרף Fundere ad purificandum, purificare, examinare, *vel* probare metalla: *Ierem. 6, 29. vbi* צָרוּף צָרַף Fudit fusor, *vel* Purificauit purificator. צָרוּף *potest esse Toar, vel Macor. Item Iudic.7,4. Isa.48,10. Zachar.13. &c.* צָרוֹף Funde, examina: *Psal.26,2.* צוֹרֵף Aurifex, fusor, purificator, faber ærarius: *Isa. 40,19. Et in Niphal, Daniel.10,10.* וְיִצָּרְפוּ Et fundentur, purificabuntur. *Et Benoni ex Piel*, מְצָרֵף Purgator, conflator: *Malac.3,3.* מַצְרֵף Vas in quo funditur argentum, Fornax: *Prouerb.17,2.*

DICTIONES QVADRATAE.

צְלִצָל *& quære in radice* צלל. צְלָצָל Species locustæ, locusta: *Deuter.28,40. Hieronym.* Rubigo.

sidiis, insidiari: *Prouerb.1,11. & 18. Psal.56,7.* וּבְצִפּוּנְךָ Et abscondito tuo *.i.* & bono abscondito implebis vẽtrem eorum: *Psal.17,14.*

אֶת־צִפּוּנִי Locũ absconditum meũ, adytum meũ, oraculum: *Ezech.7,22.*

וְהִצְפְּנוּ Et abscõdit eum (singulum eorum:) *Iosu.2,4. In Niphal*, Abscondi: *Ierem. 16,17. Et in Hiphil*, Abscondere: *Exod.2,3.*

מִצְפּוּן Absconsio, occultũ, absconditum, arcanum. *Plurale cum affix. Hobad.6.* מִצְפֻּנָיו Latibula eius.

[צָפְנַת Occulti (reuelator:) *Gen.41, 44. vide* פענח.] צָפוֹן Aquilo *.i.* pars aquilonaris, Septentrio: *Exod. 26,20. In regim.* צְפוֹן. צְפוֹנָה *Idem: Iudic.21,19. Et cum* ה *locali, Genes. 13,15.* צָפוֹנָה Ad Aquilonem.

† הַצְּפוֹנִי Aquilonarẽ *.s.* exercitum: *Ioel.2,20.*

צֶפַע *Inde* צֶפַע Regulus, basiliscus: *Isa.14,29.* צְפָעוֹנִי *Idem: 11, 8.* צְפָעֹנִים Reguli: *Ierem.8,17.*

צֵפִיעַ Stercus, excrementum. *vnde Ezech.4,15.* צְפוֹעֵי Stercora.

צְפִיעָה Fructus vterinus. *cuius plurale est Isaiæ 22, 24.* וְהַצְּפִעוֹת Et filias *vel* neptes. *Hieron.* Vasorum diuersa genera.

צָפַר Mane surgere, *aut* discedere: *vt* וַיִּצְפֹּר *Iudic. 7,3. Quidã exponũt* Gyret, vertat se, *aut* circumeat. *Vnde* צְפִירָה Cidaris, corona: *Isa.28,5. Sed Ezech.7,7. & versu 10. capitur pro* Sententia *seu* causa matutina. *Hieron.* Contritio. *Tharg.* Reuelatum est regnum.] צִפּוֹר Auis, *cõmune nomen omnibus auibus. Interdum capitur pro* Passere. *est feminin. communiter: interdum mascul. Genes.7,15. Psal.102,8.* צִפֳּרִים *Plurale Neh.5,17.*

צָפִיר Hircus: *Dan.8,5. Et in regim.* צְפִיר. *Regimen plural. exstat Ezr.8,25.*

צִפֹּרֶן Vnguis: *Ierem.17,4. Et cum affix.* צִפָּרְנֵיהָ Vngues suos: *Deu.21,12.*

צקל *Inde fit* צְקָלוֹן Vestis: *2.Reg. 4,42. idque cum affixo. Hieronym.* In pera sua.

צָרַר Ligare: *Hos.4,19. Prou.33,56.* [Angustiis, afflictionibusq; afficere: *Psal.129,1. Exod.23,22.*]

צֹרֵר Ligans: *Iob 26,8.* [Angustiis afficiens, obsidens, hostis, inimicus: *Esther 9,23. Num.10,9.*]

Et in Paul צְרוּרָה *&* צָרוּר Ligatus, ligata: *Hos.13,12. & 1.Sam.25,29.*

Et in Macor כְּצֹרוֹר Sicut qui ligat: *Prouerb. 26,8.* [*Sed Numer. 25,18.* צָרוֹר Angustiis affice.] *Et in Poel, Iosu.9,4.* וּמְצֹרָרִים Et ligatos. *Hiphil quæres in* צור. צְרוֹר Ligamen,

צְעִירָה Minoritas. *vnde* כְּצַעֲרָתוֹ Secundum minoritatem suam: *43,32.*

Item Toar masculin. מְצֻעָר Paruus, minimus, a, um: *19,20. & c.* *& femin. Dan.8,9.* מִצְּעִירָה Paruum. צ *est cum daghes euphoniæ causa.*

צָפַד Adhærere: *Thren. 4,8. alibi non inuenitur.*

צָפָה Speculari, prospicere, expectare: *Ezech.3,17.*

צוֹפֶה Speculans, speculator: *1.Sam. 13,34. & plurale, 1.Sam.1,1.* de Ramathaim צוֹפִים Tsophim .*i.* speculatorũ. Duę *(inquit R.Sal.)* erant Ramoth, quæ צוֹפוֹת respiciebãt seinuicem. *Tharg.* De Ramatha, de discipulis prophetarum, quia propheta vocatur speculator. *R.D.* De Ramathaim .*i.* de vna è duabus Ramoth.

צוֹפִיָּה Speculans, *pro* speculatur, aspicit: *Prou.31,27. In Paul, Iob 15, 22.* וְצָפוּ *pro* וְצָפוּי Et conspicitur ipse gladio .*i.* quia iam videt eum gladius .*i.* transit super eum gladius.

צָפָה הַצָּפִיתָ Speculare speculam, *vel* speculandum, *vel* Candelabrum, *secundum R.Salo. Isa.21,5.* הַצָּפִית *Est Toar* Speculantis, *secundum R. Dau. & ה est loco ה radical. Vel redundat (vt in* דְּלִית .*i.* ramus, *à* דְּלָה.*)* וְהַמִּצְפָּה Et Mispah. quia dixit יִצֶף Speculetur, (aspiciat) Dominus. *Gen.31.*

[*In Piel* צִפָּה Tegere, operire: *Exod. 36. & c.*] Speculari, sperare, expectare: *Mich.7,7. Psal. 5,4. Et Thren. 4,17.* בְּצִפִּיָּתֵנוּ צִפִּינוּ In expectatione nostra, qua expectauimus gẽtem, quæ non, *& c. Vel,* In fiducia nostra qua fisi sumus, *& c.* מְצַפֶּה Speculans, expectans: *1.Sam.4,13.* Speculator: *Isa.21,6.* [מְצֻפֶּה Tectum, opertum: *Prouerb.26,23.* וַיִּצַף Et texit: *Exod. 36,35.*] מִצְפֶּה Specula, locus altus, ex quo speculatur homo à longè: *Isa.20,6.* [צִפּוּי Operimentum: *Numer.16,36.*] צִפִּיָּה Expectatio, spes, fiducia: *de quo suprà.* [צֶפֶת Caput, *siue* capitellum columnæ: *& vocatur sic, eo quòd erat* operimẽtum ipsi columnæ: *2.Paral. 3,14.*] *Illud autem Ezech. 32,6. (de quo in* צוף *) exponitur in hac radice:* Terrã צַפְּחֶךָ speculationis tuæ .*i.* loca alta.

צַפַּח *Inde fit* צַפַּחַת Scyphus, lecythus: *1.Sam.26, vers. 10.*

צַפִּיחִת Laganum frixum cum oleo & melle: *Exod.16,31.*

צָפַן Abscondere, occultare, recondere: *Prouer. 27,16. vbi particip. plural. construitur cum verbo singular. vt sæpè fit, Iob 10,13. & cet.*

Item Abscondere se, latere in insidiis *2.Sam.5,9. Plurale, Psal. 42,7.* Ad sonitum צִנּוֹרֶיךָ fistularum tuarum, *id est,* nubium tuarum.

צָעַד Incedere, deambulare: *2.Samuel.6,13. & Gen.49,21. (vbi verbum singulare cõstruitur cum nomine plurali.) Et in Hiphil, Iob 18,14.* וְהַצְעִידֵהוּ Et incedere faciet eum (.*s.* eius consilium.) *Vel,* Ducet eum (.*s.* eius animus) ad regem terrorum, *vel* ad fortissimum inter terrores.

צַעַד Incessus, passus, deambulatio: *Prou.30,29. & cum affix.* צַעֲדִי Passus meus. צְעָדַי *& in plurali.*

צְעָדָה *Idem: 2. Sam.5,21. &* מִצְעָד, *cuius plurale exstat,* מִצְעֲדֵי גֶבֶר Passus hominis: *Psal.37,23. & Prou.20,24.*

אֶצְעָדָה Ornamentum brachij, Armilla: *Num.31,50. Al.* Ornamentum pedis, *à* צָעַד .*i.* incedere. *Hieron.* Periscelides. *Lxx.* Murenula. *sed 2.Samuel.1,10. Hieron. habet* Armillam.

Et sine א, *Isa. 3, 20.* צְעָדוֹת Armillæ. *Hieron.* Periscelides.

צָעָה Migrare & ire de loco ad locum. *vnde Isaiæ 51, 14.* צֹעֶה Captiuus, incarceratus, *vel* ligatus .*i.* manens in angustia, *R.Abr.*

Et Ierem. 2,20. צֹעָה Tu demigrans .*i.* demigrabas. *Sed transitiuè, 48,12.* צֹעִים וְצֵעֻהוּ Demigrare facientes, & demigrare facient eum. *alterum est Piel cum sub* צ *propter* ע, *quæ non recipit daghes. Hierony.* Sternent eum, *à* יִצַּע. *sic Isaiæ 63,1.* צֹעֶה Demigrare faciens. *licet alij exponant* Ligatum. *vt Ierem.2. de quo suprà.*

צָעַן Transferri: *vt Isa. 33,* ℣. *20.* בַּל־יִצָּעֵן Non transferetur, deponetur. *Alij deducunt à* יצע, *& dicunt esse nomen. alibi non inuenitur.*

צָעִיף *Inde* צָעִיף Operimentum, velum, quo mulieres faciem operiunt: *Gen.24,64. & cum affix.* צְעִיפָה Velamen suum: *38,18.*

צָעַק Clamare, vociferari: *2.Reg. 20,39. & c.* [*In Niphal,* Cõgregari. *vt* וַיִּצָּעֵק Et congregatus est: *Iudic.7,23. & vers.24. 12,1. et alibi.*]

In Piel, 2.Reg.2,12. מְצַעֵק Clamans, *pro* clamabat. [*In Hiphil, 1.Reg.10, 17.* וַיַּצְעֵק Et congregauit.]

צְעָקָה Clamor: *Genes. 27,33. Et in regimine* צַעֲקַת.

צָעַר Minui, diminui, minus esse, paruum esse: *Ierem.30,19. et Iob 14,21.* צָעִיר Minor, minimus: *Gen.25,23.* צְעִירוֹ Minor eius.

צְעִירִים Minores: *Iob 30,1.*

Et secũdum aliam formam צֹעֲרִים Minores: *Zachar.13,7.* צְעִירָה *Feminin.* Minor: *Genes.19,31. & vers.34.*

In Piel, Succidere, disperdere: *Psal. 119,139. sic 88,18.* צִמְּתוּנִי Succiderunt me. *est verbum compositum ex tertia persona plurali, et ex secunda plurali, vel talis geminatio facta est corroborandæ rei gratia, vt in* אדמרם *& eiusmodi.* הִצְמִית *Idẽ in Hiphil, Psal.73,27. 54,7. 18,41. Et nomen, Leuit.25, 23.* לְצִמִּתָה Ad excisionem .*i.* absolutè, *(vt habet Tharg.)* & simpliciter, sed ad tempus. *Hieron.* In perpetuũ. *Q.* Præcisè. *Al.* Venditione pręcisionis perpetuæ.

צָנַן Frigescere. *Inde fit* צָנָן Frigus. *idque in regimine, Prouer. 25,13. Item* Scutum, *aut* clypeus: *1.Reg.10,16. vbi habes singulare pro plurali. & Psal.5,13. vbi* כְּצִנָּה .*i.* Sicut scutum, *non est in regim. (vt quidam sunt interpretati.) sed est sensus:* Vt scutum, voluntas coronabit illum: *vel* vt scuto, voluntate coronabis.

Plurale, 2.Paral. 11,12. צִנּוֹת Scuta. *Sed Ham. 4,2.* בַּצִּנּוֹת In spinis, in hamis piscatoriis, *aut* in nauiculis (instar scutorum.) *& forma masculea, Prou.22,5.* צִנִּים פַּחִים Spinæ, laquei .*i.* & laquei in via peruersi, *vel* in via peruersa, *aut* peruersitatis. *(potest etiam exponi* Frigora *&* laquei.) *sic Iob 5,5. Et geminatum, Num.33,56.* צִנְּנִים Spinæ. *Hieron.* Sudes, lanceę.

צָנַח Figere se: *Iudic.4,21. Significat etiam* Proiicere, deiicere se: *1,14.* וַתִּצְנַח Et deiecit seipsam de asino, adeò fortiter in terram, ac si fuisset in terra fixa. *alibi non inuenitur.*]

צָנוּם *Inde* צְנוּמָה Parua, minuta, sicca. *& semel inuenitur in plurali* צְנֻמִּים Paruæ, (tenues .*i.* & tenues.) *Et secundum alios,* Spicæ siccæ instar petræ: *Gen.41,21.*

צָנַע Humiliare, abscondere. *vnde Paul Cal, Prouerb.11,2.* וְאֶת־צְנוּעִים Et cum humilibus. *vel,* cum iis qui se abscondunt ob nimiam humilitatem. *Et Macor ex Hiphil,* וְהַצְנֵעַ Et humilies te. *vel,* sis humilis: *Mich.6,8.*

צָנַף Inuoluere se: *Leuitic.16,4.* Vertere, voluere, circuire, circundare: *Isa.22,18.* צְנִיפָה Circulus, versio, *vel* volutio: *ibidem.*

מִצְנֶפֶת *&* צָנִיף Cidaris: *Exod.28,4. Zach.3,5. & in regimine, Isaiæ 62,3.* צָנִיף Cidaris, corona, diadema. *& in plurali, Isa.3,23* צְנִיפוֹת Cidares.

צִנֹּק *Inde fit* צִינוּק Carcer: *Ierem. 29,26. Al.* Manicæ ferreæ.

צִנֹּר *Inde* צִנּוֹר Canalis, fistula, per quam aqua è tecto eiicitur:

cipio, Sitiens, sitibundus: *Isa. 21,13.* *Plurale, Psal.107.* צְמֵאִים Sitibundi. צְמֵאָה *Femin.* Sitiens: *Deut.29.*

צָמָא Sitis: *Isa.5.* *Cum affix.* צָמְאִי Sitis mea. צָמְאָה & צָמָאוֹן *Idem: Deuter.8,15.* (*& Isa.35,7. vbi* Sitis *exponitur* locus sitis *.i.* aridus & siccus:) *Ierem.2,5.*

צָמַד Coniungere, sociare, conglutinare: *In Niphal* Adhęrere, *&c. Num.25,5. & 3. Psal.106, 28.* *Et in participio passi. Piel, 2.Samuel.20,8.* מְצֻמָּדָה Coniunctus, a, um. *Et in Hiphil, Psal.50,9.* הִצְמִיד Coniunget, *pro* coniungebat, *aut* coniungere *vel* conglutinare faciebat, *Hieronym.* Concinnauit dolos.

צָמִיד Coniunctus, sociatus; *nomen Toar, Numer.19,15.* [*Item* Genus ornamenti, quod brachiis iungebatur: Armilla: *Num.31,50.* *Et plurale, Gen.24,22.* צְמִידִים Armillæ.]

צֶמֶד Par: *vt* צֶמֶד־בָּקָר Par boum: *1.Sam. 11,7.* [Iugerum *.i.* quantum arare potest par boum in die: *14,13. ferè idem quod* מַעֲנָה.] צִמְדוֹ Iugale eius, *secundum Hierony. Ierem.51,22.*

צְמָדִים Iuga, *vel* paria: *1.Reg.19,19.* [*Et in regim.* צִמְדֵי־כָרֶם Iugera vineæ: *Isa.5,10.*]

צָמַח Germinare, pullulare, oriri, crescere: *Leuit.13, vers.37.* [*Sed Eccl.2,6.* צוֹמֵחַ עֵצִים Germinare faciens arbores. *est transitiuum.*]

צָמַח *In Piel quandoque est intransitiuum, plerunque transitiuum: Ezech. 16,7. Iudic. 16,22.* *In Hiphil* הִצְמִיחַ, Germinare *transitiuè, vel* Germinare facere: *Isa. 55,10.* [*interdum potest exponi intransitiuè: vt Isa.45,8. & c.*]

צֶמַח Germen: *Isa.4,2.* *Cum affix.* צִמְחָה Germen suum: *61,11.*

צָמַק Arere, arescere; *in Benoni Cal, Hos.9,13.* צְמוּקִים *vel* צִמֻּקִים Vuæ siccæ, vuæ passæ. Ligaturæ vuę passæ, *Hieronym. Al.* Botri vuarum siccarum: *1.Sam.25,18. 2.Samuel.16,1.*

צֶמֶר Lana: *Leuitic.13,47.* *Et cum affix.* צַמְרִי Lana mea: *Hos.2,7* *Hinc est &* צַמֶּרֶת Ramus altus, *vel* summitas: *Ezech.17,3. & 23. Thargum* Fœtus, propago. *Hieronym.* Medulla. צַמְרָהּ Cacumen, *siue* summitas eius: *31,3.*

צָמַת Excidere, succidere, *R. D. vnde Thren.3,52.* צָמְתוּ Succiderunt. *R. Salom.* Constrinxerunt. *Vel,* Excisa est vita mea. *In Niphal* נִצְמַתִּי Succisus sum: *Iob 23,6.*

נִצְמְתוּ Excidentur. *Al.* Coniungentur, congelabũtur, cõtrahẽtur: *6,17.* *In Piel,*

צֶלֶם Imago, similitudo: *Gen.9,7.* [*sed Psal.39,7. non malè exponeretur* בְּצֶלֶם In tenebris: quia homo nescit diẽ mortis suæ. *à verbo Arabico.*] *& cum affixo, Genes.1, vers.27.* בְּצַלְמוֹ In similitudinem suam, *&c.*

Et in plurali צַלְמֵי Imagines: *Num. 33,53.* צַלְמָיו Imagines eius: *2.Reg. 11,17.* [*Hinc illud Psal.68,15. exponitur* בְּצַלְמוֹן In tenebris.] צַלְמָוֶת Vmbra mortis, caligo: *Iob 3,4.* *Dictio composita ex* צֵל *.i.* Vmbra; *&* מוֹת *.i.* Mors.

צֵלָע Costa: *Gen.2,22.* צְלָעוֹת Costæ. *& cum affix.* מִצַּלְעֹתָיו E costis eius: *vers.21.* Latus cuiuslibet rei *hoc etiam nomine appellatur: Ezech.41,6.* [Trabs: *ibidem.*]

Inuenitur sæpè cum צ *sub* צ, *vt* צֶלַע Latus: *Exod.26,25. 2.Sam.16,12. & c.*

† *Hinc* צוֹלֵעַ Claudus: *sic dictus, quòd in latus suum alterum ambulet: Genes. 32.* *Et* צוֹלֶעָה Clauda, claudicans: *Mich.4,6.* *Et nomen* לְצֶלַע Ad claudicationem (paratus:) *Psalm. 38, 18. Tharg.* Ad contritionem. *Hieron.* In plagas. [*Item* צֵלַע *est* Thalamus: *1. Reg.6,8. Ezech.41,11.* *Et* nomẽ loci: *2.Samuel.21,15.*] *Et cum affixis,* צַלְעוֹ Latus eius: *Exod. 25, 11.* [*Sed Ierem. 20, 20.* Custodes צַלְעִי lateris mei, *aut,* Obseruantes claudicationem meam. *Al.* Contritionem. *vt etiam Psal.35,15.*] *Et plural. mascul.* צְלָעִים Latera: *1.Reg.6,31.* [*Et forma feminea* צְלָעוֹת Thalami: *versu 5. Ezechiel.41,9.* Trabes: *versu 6.*]

In regim. צַלְעוֹת Latera: *Exod.37,5.* [Trabes: *1.Reg.6,15.* Thalami, *vel* Ligna, quæ egrediuntur de pariete, super quæ ponuntur capita trabiũ: *Ezech.41,26.*]

צָמָה *Inde* צַמָּה Cæsaries capillorum, cincinnus, crines. *vt Cantic.4,1.* מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ Præter crines tuos, *vel* intra crines *aut* cincinnos. *Al.* Intra retiacula tua, ligamina, quę constringunt capillos, ne effluant. *Q.* Velamen: *sic Isai.47,2.*

צָמִים Fur, latro, prædo: *Iob 5, 5. Hieron. & quidam alij,* Sitientes, Sitibundi, *à* צמא. *Quidam exponunt,* Latrones deserta incolentes, nudi incedentes, capillis oblongis, quos nutriunt, verenda tegentes. *Al.* Lapis fortis, durus. *Q.* Habentes capillos *.i.* latrones, qui plerumque suos nutriunt capillos. *R. Mos.* Virgines comptæ: *quod ab aliis non probatur.*

צָמָא Sitire: *Iudic.4,9.* וְצָמֵא Et sities: *Ruth 2,9.* *Venit more desinentiũ in* ה. *sic Iudic.4,19.* צָמְתִי Sitiui. צָמֵא *Toar deseruiens pro parti-*

צָלְלוּ Demersi sunt. (*sic illud Nehem. 13. superius citatum, R. Iud. exponit.*) *Sed Habac.3,16.* Tinnierunt.]

Et in Hiphil, Ezech. 31,3. מְצַל Inumbrans, faciens vmbram. *est Benoni. vel est nomen Toar.* [*Sed 1.Samu.3,11.* תְּצַלֶּינָה Tinnient (mouebũt se pauore) *vel* Contremiscent. *Sic in Niphal, Ierem.19,3. & 2.Reg.21,12.* תִּצַּלְנָה Tinnient, mouebunt se, *etc.*]

Et nomen Toar geminatum, Isa.18,1. צִלְצַל כְּנָפָיִם Inumbrans, obumbrans alis *.i.* vmbram faciens mundo ob magnitudinem *aut* multitudinem alarum suarum. *id autem dicitur, ob multitudinem nauium, quæ, velis expansis, ex illa egrediuntur. Hieronym.* Væ terræ cymbalo alarum.

צְלוֹל Auditus tremoris, strepitus, rumor: *Iudic.7,13.* *Aliam expositionem vide in* צלה.

מְצִלָּה *Cuius plurale Zachar.14,20.* מְצִלוֹת Tintinnabula quæ suspendũtur in collis equorum, erantque resonantia, sonitum edentia. *Hieron.* Frenum. *Al.* Phaleræ.

צֶלְצֵלִים Cymbala, *secundum D. Hieron. 2.Sam.6,5.* בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע In cymbalis auditus *.i.* bene sonantibus: *Psalm.150,5.* *Et aliud forma dualis,* מְצִלְתַּיִם Cymbala: *1.Paral.15,19. etc.*

צֶלֶצַל Hamus, culter piscatorius, *aut* aliquid huiusmodi. *Al.* Nassa, fiscella: *Iob 40,25. Al.* Vmbracula piscatoria.

צָלָה Assare, *in Cal 1.Samuel.2,15. Isa.44,19.* צְלִי Assatura, *vers.16.* *Et adiectiuum, Exod.12,8.* צְלִי־אֵשׁ Assam, *vel* assatam igni: *sic vers.9.* צְלִיל Panis subcinericius, *aut* torta subcinericia, cocta super prunas; *Iudic.7,13. quære in radice* צלל.

צָלַח Prosperare, prosperari, prosperum fieri, Vtile esse, proficere: *Ier.12,1. & 13,7. Psal.45,5.*

[Findere, scindere, Irrumpere, trãsire: *Ham.5,6. 2.Sam.10,16. & 1.Samuel.10,6. Iudic.14,6.*] הִצְלִיחַ *In Hiphil,* Secundare *.i.* prosperare *transitiuè,* prosperitatem dare: *Gen.24,56. Nehem.2,19.* *Hæc coniugatio vt plurimum est transitiua; interdum tamen quædam possunt intransitiuè reddi, vt 2.Paral.7,11. Isa.48,15. & c.* *Et Benoni, Psalm.37,7.* בְּמַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ Cum secundante viam suam. *Vel,* Cum eo cuius via est secunda & prospera.

צְלוֹחִית Scutella: *1.Reg.2,20. Hieronym.* Vas. *Et aliud, Prouerb.19,23.* צַלַּחַת Sinus. *Aliis est* Scutella, *aut* lebes: *vt 2.Reg.21,13.* *& in plurali, 2.Paral.35,14.* צְלָחוֹת Lebetes.

Isa.13,21. צִיִּים אֶת־אִיִּים Bestiæ siluestres cum vlulis: *Ierem.50,vers.39.*

[*Item* Gentes deserta incolentes: *Psal.72,9. Aut* Habitãtes in terra deserta. *Vel potius* Nautæ. *sic 74,14.*]

צִיָּה Ariditas, siccitas, desertum, *aut* locus deserti aridus, & siccus: *Isa.41,18. &c. Plurale Psal.105,41.* בַּצִּיּוֹת נָהָר In desertis (locis aridis & siccis) tanquam flumen. *Al.* Abierunt. *s.* aquæ in loca arida tanquam flumen. *Al.* Abierunt per naues fluminis. *ac si d.* Tanta erat aquarum copia, vt illas nauibus transire foret opus. צִיּוֹן *Idem: Isa.32,2. & 25,5. Hieron.* Sitis.

צִיּוּן *Inde fit* צִיּוּן Statua, titulus, *aut* signum quod ponitur super *aut* iuxta sepulcrum *aut* vias: *Ezech. 39,15. Plurale* צִיּוּנִים Tituli: *Ieremiæ 31,21.*

צִיץ *In Cal* צָץ Floruit: *Ezech.7,10.* [*Sed in Hiphil*, Prospicere. *vt Cant.2,9.* מֵצִיץ Prospiciens, *vel* ostẽdens seipsum, & apparens instar florum, quum egrediuntur. *Al.* Ostendens cincinnum capitis.]

יָצִיץ Florebit: *Isa.27,6. (& Psalm. 132,18. Vel*, Conspicietur diadema eius. *Al.* Plenum sit laminis aureis. *R.Salom.* Splendeat, luceat, *à* נוֹצְצִים *.i.* scintillantes, splendentes. *de quo in* נוץ.) וַיָּצֵץ צִיץ Et floruit flos. *Vel*, Et florere fecit florem: *Num.17,8.*

צִיץ Flos, *Ibidem.* [Lamina: *Exod. 28,36.* Ala: *Ierem.48,9.*] צִיצִים Flores: *1.Reg.6,18. Iod absorptũ est in daghes.* צִיצִית Fimbria vestimenti *.i.* extremitas quæ cæsuratim recisa dissecatur. Fila quæ præcipit scriptura vt suspendantur in ala vestis: *Num.15,37.* [Cincinni capitis *.i.* capilli pendentes sicut ala vestis: *Ezechiel.8,3.*] *Et aliud, Isa. 28,4.* צִיצַת נֹבֵל Flos cadens: *est coniunctum pro absoluto. Vel est nomen femin. cũ* ת, *quod coniungitur cum mascul.* נוֹבֵל.

צִיתָ *& יצה eiusdem sunt significantiæ .i.* Accendere, succendere. *vide in* יצה.

צֵל *Inde fit* צֵל Vmbra: *Iudic. 9, 36. & cum affix. recipit daghes, vt* בְּצִלּוֹ In vmbra eius: *Cant.2,3. Et perfectum* צִלּוֹ Vmbra sua: *Iob 40,17. Plurale* צִלָּיו *&* צְלָלָיו *Cantic. 2.et 4. Et verbum in Cal*, Inumbrare: *vt Nehe. 13,19.* Cùm צִלְּלוּ inumbrassent, fecissent vmbram. *Al.* Inclinatæ essent vmbræ vespertinæ in portis, *&c. Al.* Quum peruenissent vmbræ ad portas. [*Item* Mergere, submergere, Tinnire: *vt Exod.15,10.* צללו De-

Isaiæ 8,8. Et sine א *protractiuo*, צַוָּרֹם Collum suum: *Nehem.3,4.*

Plural. in regim. צַוְּארֵי Colla: *Ios.10. 24.* † *Et femin.* צַוָּארוֹת *Mich.2,3.*

Et cum נ *redũdante*, מִצַּוָּרֹנֶיךָ De collis tuis *.i.* collorum tuorũ: *Cant.4,9.*

צָחִיחַ *Inde fit* צָחִיחַ Locus eleuatus & altus in petra: *sic appellatus, eo quòd sit aridus. vt Ezech. 24,7.* עַל־צָחִיחַ סֶלַע Super locum eminentem petræ. *Hieron.* Super limpidissimam petram. *sic versu 8. & 26,4. Tharg.* In lenitate petræ nudæ *.i.* super quam non erit puluis. *Plurale: Nehem. 4,13.* בַּצְּחִיחִים In locis eminentibus. *Item aliud, Psalm. 68,7.* צְחִיחָה In loco arido & sicco, (*secundum R.D. & R. Abr.*) *Et geminatum, Isa.58,11.* בְּצַחֲצָחוֹת In siccitatibus *.i.* tempore siccitatis, cùm erit penuria & siccitas: *vel, vt Tharg.* In annis siccitatis. צָחֳה *Nomẽ Toar & in regimin. Isa. 5,13.* צִחֶה צָמָא Arida (sicca) siti. [*Verbũ in Cal*, Mũdum esse, candescere, splendescere. *vt Threnor.4,7.* צָהוּ מֵחָלָב Nitidiores (candidiores) fuerunt lacte. *ע est cum* ר *propter* ח *quæ respuit daghes.*

צַח *Toar*, Mundus, purus, nitidus, serenus, candidus: *Cantic.5,10.*

sic Isa.18,4. כְּחֹם צַח עַל־אוֹר Sicut aer clarus (serenus) propter lucem, *aut* solem, *vel (vt quidam exponũt)* post pluuiam. *Item Ierem.4,11.* Ventus צַח Serenus. *vel* Aridus, & siccus.

Et Toar femin. צַחוֹת Nitida (*.s.* eloquia, nitida verba:) *Isa.28,4.*

צֹחַן *Inde* צֹחֲנָה Fœtor: *Iob 2,20. alibi non inuenitur.*

צָחַק Ridere, irridere, deridere, subsannare: *Genes.18,15.*

Idem in Piel: 19,14. & 26,8. Iudic. 16, &c. [*Sed Genes.39,17. Exod.32,6. quidam exponunt* Ludere *.i.* Adorare idola. (*vt etiam Gen.21,9. vbi secundum R.D. est* Subsannare.) *Al.* Discooperire turpitudinem.]

צְחֹק Risus, subsannatio: *Genes.21, 6. Ezech. 23,32.*

צָחַר *Inde fit* צָחַר Albus, a, um: *Ezech.27,18.* צְחֹרָה Alba. *&* צְהֹרוֹת Albæ: *Iudic. 5,10.*

צִיָּה *Inde fit* צִי Nauis: *Isa. 33,21. Hieron.* Trieris. וְצִים מִיַּד כִּתִּים Et naues de littore, (*aut* loco) Chitthim *.i.* Italiæ, *vt habet Hieron. vel* Chitthim *.i.* Romani: *Num.24, 23. Ezech. 30,9. Et cum duplici iod, & priori mobili* צִיִּים Naues, *&c. & Isa.23,13.* לְצִיִּים Nauibus, *vel* Pro nauibus. *Al.* Pro bestiis. צִיִּים *Sunt etiam* Bestiæ desertum incolentes:

Et cum affixis holem mutatur in surec. vt vers.8. מְצוּרְךָ Obsidio tua: *vel* Obsidiones tuæ; *quia quidam codices habent iod. sic in plurali, Isa.29, vers.3.* מְצֻרוֹת Obsidiones. *Et cum* ה *femineo*, מְצוּרָה Munitio: *2.Paral.14,6. & in plurali* מְצֻרוֹת: *11,10. & vers.23.*

צַר Arctus, angustus, strictus: *Numer.22,26.* [Hostis, inimicus, æmulus: *1.Sam.2,36. vbi est in regimine, vel subauditur* ב *.i.* in. *ac si d.* Inimicum in habitaculo. Angustia, afflictio, oppressio: *Iudic. 11,7. Isai. 63,9. vbi legitur* לא *pro* לו. *etc. & vtroque modo exponitur, 59,19.* Angustia, *vel* hostis. *sic etiam 5,30.* Angustia & lux: (*quidam exponunt*, Sol & luna.) *potest etiã verti .i.* Et tenebræ hostis *aut* inimici.] בְּצַר לְךָ In angustia tibi (*.i.* tua, *aut* quæ erit tibi:) *Deut.4,30. cuius generis multa passim reperies.*

צָרִים Hostes, inimici, aduersarij: *Thren.1,7. &c. Et feminin. cum affix.* צָרָתָה Æmula eius: *1.Sam.1,6.*

צָרָה Angustia, oppressio, afflictio, tribulatio: *1.Sam. 26, 23.* [*& Isaiæ 63,9.* In omni צָרָתָם tribulatione eorum, tribulatio ei. *R.Ionah exponit*, In omni fortitudine eorum, roborauit eũ *.s.* Israelem.] צָרַת *In regimine, Gene.42.* צָרוֹת *in plurali.*

Inuenitur etiam cum duplici signo femin. Psal. 120, 1. בְּצָרָתָה לִי In tribulatione mihi (*.i.* mea, *aut* quæ erat mihi.) *additio* ה *auget. ac si d.* In multitudine angustiæ. צִיר Dolor. [Legatus: *Prouerb.26,13. &c. Item* Cardo: *vers.14.*] צִירִים Angustiæ, dolores: *Isa. 13,8. vbi exponitur, vel* Angustiæ, *siue* dolores apprehendẽt *.s.* eos (*vt habet Tharg. & rectè.*) *vel* Angustias tenebunt. [Legati: *18, 1. 57,8.*] *Itẽ* Idola, simulacra: *45,16.*

צוּר Saxum, petra: *Prou. 30,19. Et Metaphoricè*, Fortis, fortitudo, Deus: *vt Deut.32. Psal.73,25. &c. item Iob 18,4. potest exponi vel* Deus; *vel* Petra. [*Sed Psal. 89,43.* Redire fecisti (*.i.* retudisti) צוּר Aciem gladij. *Vel est Toar .i.* Acutum gladium eius.]

צֻרִים Petræ: *78,15.* [*Itẽ Ios.5,2.* Fac tibi gladios צֻרִים Acierũ, *vel* acutos.]

חֶלְקַת הַצֻּרִים Ager fortium: *2.Sam. 2,16. Et femin. Iob 28, 10.* בַּצּוּרוֹת In petris. *Inuenitur & aliud cũ holem* צוֹר Petra: *Ezech.3,9. & cum patach* כַּצּוּר Sicut petra *aut* silex: *Isa.5,28.*

צוּרָה Figura, exemplar. *Vnde* צוּרָה *in regimine, Ezech.43,11. &* צוּרוֹת Figuræ: *ibidem.* וְצוּרָם Et imaginem, *aut* figuram eorum: *Psal. 49,15. ponitur pro* צוּרָתָם. צַוָּאר Collum:

mellis: *Prou.16,24. & Psal.19,11.*

צוק [*In coniugatione Cal*, Adhærere: *vt Psal. 41,9.* יָצוּק־בּוֹ Adhærebit illi.] *Sed in Hiphil* הֵצִיק Angustiis afficere, affligere, coarctare: *Iudic.16,16. Isa.29,2.* מֵצִיק Opprimens, coarctans, angustia afficiens: *51,13. Et in Paul, Iob 36,16.* מוּצָק Coarctatus, a, um. *sic* לַאֲשֶׁר מוּצָק לָהּ Secundum quod coarctata. *Vel est nomen*, Secundum quod angustia fuit ei: *Isa.8,22.* [*Significat &* Statuere, *vt Iosu.7,23. & 2.Samuel. 15,24.* וַיַּצִּיקוּם Et statuerunt ea. וַיַּצִּיקוּ Et statuerunt.] מָצוּק *Toar*, Oppressus, coarctatus, *&c. 1.Sam.22,2. Item* Angustia, afflictio: *Ierem.19,9.*

צוקה *&* צוק Angustia, afflictio: *Daniel.9,25. Isa.8,22.* מְצוּקָה *Idem: Sophon.1,15. & in plural. Psal.25,17. & 107,6.* [מָצוּק *Idem quod* מַעֲמָד Status, statio, columna. *vt 1.Sam.14,1. vbi exponitur*, Dens vnus (*aut* scopulus vnus) מָצוּק stans ab Aquilone. *Vel* Dentis vnius statio, *&c.*

מִצְקֵי אֶרֶץ Stationes (columnæ *iuxta R.D.*) terræ: *2,8.*]

צור Obsidere, coarctare, angustiis et afflictionibus afficere: *Deuter.20,12. Exod.2,20. 23,22.* Ligare: *Deuter.14,25. & Ezech.5,3.*

[Formare, figurare. *vt Psal. 139,5. (licet alij retineant priorem significationē. ac si d.* צַרְתָּנִי Obsedisti me *.i.* circundedisti me vndique scientia tua instar exercitus.) *Item 1.Reg.7,15. Exod.32,4. idque in futuro* וַיִּצַר Et formauit, *etc.*] *Item Isa.28,20.* Et operimentum צָרָה angustum est, *est præteritum, quia accentus est millel.*

צוֹר Liga: *Isa. 8, 16. potest deduci à* נָצַר *&* צָרַר. נָצוּר עָלֶיהָ Obsideamus, circundemus illud: *Cantic.8,9. Al.* Muniamus. וַיָּצֻרוּ Et ligabant, *vel* figurabant: *2.Reg.12,10. In Niphal Isa.1,8.* נְצוּרָה Obsessa. *surec est loco holem. Vel est Paul à* נָצַר *.i.* Desolata, destructa. *In Hiphil* הֵצַר Obsidere, *vel* obsidere facere, Opprimere, & angustiis doloribus q; afficere: *Deuter.28,50. Soph.1,17. 2.Paral.33,12. etc.*

† אִשָּׁה מְצֵרָה Mulieris dolentis, miseræ, & angustiatæ: *Ierem.48,41.*

[*In Hithpael, Iosf.9,4.* וַיִּצְטַיְּרוּ Et ostēderunt se legatos. *Hieron. legit* ר *pro* ו, *interpretatus* Tulerūt sibi cibaria.]

מָצוֹר Obsidio, munitio, *aut* ciuitas munita, *sic dicta, quòd obsidione, fame, & siti capiatur: Deut.20,20. Ezechiel.4,2. Mich.5,1.* [Ægyptus, *à munitione sic appellata: 2.Reg.19,23.*]

מְצוּר *In regimine, Ezech.4,7.*

Et cum

dare, iubere: *Gen.7,9. &c.* Disponere: *2.Reg.20. In imperatiuo & futuro sæpè amittit* ה, *vt fieri solet in verbis desinentibus in* ה. *vt Isa. 38.* וְצוּ Et præcipe. יְצַוֶּה Præcipiet: *Deut.28. &c.* תְּצַוֵּנִי Præcipietis mihi *.i. (inquit R. Dau.)* Præcipietis prophetis pro me, vt dicant vobis verba, & annūcient vobis, quæ facturus sum propter filios meos, *id est*, Israel.

Et in Pual צֻוֶּה Iuberi, præcipi: *Numer.3,16.* מְצֻוֶּה Præceptum, iussus, iussio: *Prouerb.6,21. &c.*

מְצֻוָּה *In regim.* מִצְוַת Præcepta, mandata. צַו לָצָו Præceptū ad (*.i.* post) præceptum *.s.* datur eis more puerorum: *Isa.28,10. est Nomen, omnium Hebræorum consensu, non Imperat.*

צָוַח Clamare, vociferari: *Isaiæ 42,11. Et nomen* צְוָחָה Clamor: *Psal.144,14.* צְוָחַת *In regimine, Ierem.14.*

צול *Inde fit* צוּלָה Multitudo, *atque* profunditas aquarum *.i.* Abyssus, vorago: *Isaiæ 44,27.*

מְצוּלָה *&* מְצֻלָה *Idem, vel* Profundum: *Psal.69,3. Iob 41,23. Zach.1,8.*

מְצוּלוֹת *&* מְצֻלוֹת Profunda, voragines: *Psal.68,22. Exod.15,5.*

צום Ieiunare: *2.Sam.12,21. &c. sic Zachar.7,5.* צַמְתֶּנִי Ieiunastis mihi (*vel* propter me.) *ponitur pro* צוּם בַּעֲבוּרִי, *vide* אין. צוֹם Ieiunium: *Isa.58,6.* צוֹמוֹת Ieiunia: *Esth. 9.* [*Sed 1.Reg. 21, 9. & vers. 12. & Ierem. 36,6. quidam exponit*, Cœtus, congregatio. *Et sic capitur hoc nomē vbi non agitur de pœnitentia, pro* Congregatione.]

צון *Plerumque scribitur cum aleph,* צאן Commune nomē ad minuta animalia, vt oues & capras.

Pro Ouibus *tantùm capitur 1.Sam. 25,2 Et pro* Capris *tātùm Gen.31,10. & interdum de* grandioribus *dicitur: vt pro* bobus, camelis, *&c.*

Pecus, udis: pecus, oris: *vt Leuit. 1,10. Caret plurali. Et cum* א *mobili, Numer.32,24.* לְצֹנְאֶכֶם Pecudibus vestris. *& aleph est transpositum.*

Et cum ה *redundante in fine: vt Psal. 8,7.* צֹנָה Oues.

צוף Natare, enatare, superfluere: *vt* צָפוּ, *Thren. 3,33. & Ezech. 32,6. vbi est particip. femin.* צָפָתֵךְ *.i.* Natantem tuam *.i.* terram tuam (planiciem tuam,) super quam natabāt aquæ. *In Hiphil* הֵצִיף: *Deuter.11,4.* Natare fecit, submersit. *sic 2.Reg. 6,6.* וַיָּצֶף Et natare fecit (*.s.* propheta) ferrum. *Hieronym.* Natauitque ferrum. צוּף Fauus, *vel* placenta

צדיק Iustus: *Genes.6, vers.9. Plurale* צַדִּיקִים. צֶדֶק Iustitia: *Deut.16,20. Et cum affix.* צִדְקוֹ Iustitia eius, *&c. Et cum* ה *femin. Isa.45,23.* צִדְקָה *Idē.* צִדְקָתוֹ Iustitia eius, *&c.*

In plurali צִדְקוֹת *&* צִדְקוּת.

צָהֹב *Inde fit* צָהֻב Flauus, *aut* aureus color, *seu* color propinquus colori auri: *Leuitic. 13, 30. Et participiū in Piel, Ezr.8,17.* מְצֻהָב Deauratum, coloratum instar fului & aurei coloris.

צָהַל Exultare: *Isa. 24,14. Ierem. 31,7. Hieron.* Hinnire. *Et 50,11.* Mugire. *R. Abr. dicit hoc verbum significare* Eleuare, exaltare vocem: *Isa.10,30. vbi est transitiuum.*

[*In Hiphil: Psalm.104,15.* לְהַצְהִיל Vt mundet, illustret, splendere faciat faciem, *&c.*] *Nomen, Ierem.8,16.* Propter vocem מִצְהֲלוֹת hinnituum: *& 13,27.*

צָהַר *Inde fit* צֹהַר Fenestra, *sic appellata, quòd lux per illam ingrediatur.* (†*quidam dicunt esse* lapidem preciosum & lucidum.) *Gen. 6,16.* צָהֳרַיִם Meridies, tempus in quo lux est fortis ex vtroque latere: *Isa.16,3.* [יִצְהָר Oleum: *2.Reg.18,32. Et verbum in Hiphil*, יַצְהִירוּ Facient (*pro* fecerunt) oleum. *Hieron.* Meridiati sunt: *Iob 24,11.*]

צוֹא *Inde fit* צוֹאָה Sordes, stercus. *Vide etiam* יצא.

צוּד *siue* צוּר Venari: *Thren. 3,51. 4, 18. &c. Et in Poel Quadrata* צוֹדֵד *Idem: Ezech.13,20. &c.*

[*Sed in Hithpael*, הִצְטַיְּדוּ אוֹתוֹ In escam, *vel* viaticum parauimus nobis ipsum. *Al.* Viaticum habuimus: *Iosue 9,12.*] צַיִד *& in regim.* צֵיד Venatio: *Genes.10,9. 27,24. sic Prouer. 12,27.* Non aduret dolosus צֵידוֹ venationem suam, aucupium suum, (*.i.* alas auis quā venatus est, ne possit aufugere.) [*Item* Esca, cibus: *Nehem.13,15. &c. Et in regim. Ios.9,5. Et cum* ה *signo femin.* צֵדָה *vel* צֵידָה *Genes.42,25. Iosu.1.*] צַיָּד Venator.

Plurale צַיָּדִים: *Ierem.16,16.*

מָצוֹד Rete. *vnde Iob 19,6.* מְצוֹדוֹ Rete suum me circundare fecit. *Vel*, Et reti suo me circundedit. *Al.* Munitionē suam. מְצוּדָה *&* מְצֻדָה *Idem Ezech.13,21. Eccles.9,12.* מְצוֹדִים Retia: *7,27. sed 9, 13. significat* Munitiones, *à* מצד. [*Illud verò Ezech.19, 9.* בַּמְּצוֹדוֹת In retibus: *huc rectè pertinet. Et Iudic.2,3.* לְצִדִּים In lateribus *.i.* in spinas lateribus. *de quo in* צדד. *Daghes est loco literæ raphandæ.*]

צִוָּה *In Piel* צִוָּה Præcipere, man-

צָבָה Tumescere, intumescere: inflari: *Numer. 5,27. Et in Hiphil, Num.5,22.* לְהַצְבוֹת *pro* לְצָבוֹת Vt intumescere faciant. *Hinc nomen Toar femin.* צְבָה Tumescens, *ibidem.*

צְבִי Caprea, *aut* capreolus: *Deut. 14,5.* [Gloria, decor, voluntas, desiderium, amor: *Isa.13,19.etc. Item* Terra Israel, *sic appellata, quòd, vt ceruus cæteris animantibus pedibus est velocior; ita terra Israel est facilis & leuis ad maturandum siue decoquendum fructus suos præ aliis terris: vel quia cæteris est desiderabilior: 1.Reg.1,19.Daniel.11,15.*] צְבִיָּה *Feminin.* Caprea: *Cantic. 4,5.* צְבָאִים *&* צְבָיִם *Plural. mascul. 2.Sam.2,18. 1.Paral.12,8.*

Et femin. צְבָאוֹת: *Cant.2,7. 3,5.* [*& sic potest exponi illud Ier.3,13.* צְבִי צְבָאוֹת Gloria caprearum. *Al.* Exercituũ.]

צָבַט Dare, porrigere: *Ruth 2,13. Hieron.* Congessit. *alibi non inuenitur in sacris literis.*

צָבַע Tingere, *aut* colorare: *Iere. 12,9. idque in Paul* צָבוּעַ Tincta, colorata. (*Quidam dicunt esse auem quãdam coloratam aliis odiosam, &c.*) *Al.* Auis tincta *.i.* fœdata sanguine. *Vide* עיט. צֶבַע Color: *Iudic.5,30. & plurale* צְבָעִים *ibidem.*

אֶצְבַּע Digitus: *Exod.8,18. Isai.58,9.* אֶצְבָּעוֹת *& In plurali.*

† צִבְעִים Viperæ, reguli: *1.Sam.13.* Nomen loci, *Hieronym.*

צָבַר Congregare, coaceruare, facere, *aut* fundere aggerem: *Psal.39,7. Habac.1,10.* צְבוּר Congregatio, coaceruatio, cumulus. *cuius plural.* צְבֻרִים *2.Reg.10,8.*

צֶבֶת Manipulus. *vnde* צְבָתִים Manipuli, fasciculi: *Ruth 2,15.*

צַדָּד *Inde fit* צַד Latus: *Isa.60,4. Cum affixis & in plurali* ד *habet daghes,* צִדּוֹ Latus eius. לְצִדִּים In latera *.i.* erunt in spinas ad latera, *vel* in lateribus: *Iudic.2,3. vide etiam* צוּר.

צִדָּה Ad latus eius: *1.Sam.20,20. cũ* ה *loni, inquit R.D. Videtur tamẽ* ה *importare motum ad locum.*

צָדָה Insidiari: *Exod.21,13.* [*In Niph.* Desolari. נִצְּדוּ Desolata sunt: *Sophon.3,6.*]

צְדִיָּה Insidiæ: *Num.35,20.*

צָדַק Iustificare se, iustum esse: *Iob 33,13. 35,7.etc. Idem in Niphal, Dan.8,14. In Piel* צִדֵּק Iustificare: *Ierem.3,11. & cum additione* ת *in Mucor: Ezech.16,52.*

Et in Hiphil הִצְדִּיק *Idem:* (*vel* Facere iustitiam.) *2.Sam.15,4. Deut.25,1.*

In Hithpael, Genes.44,16. נִצְטַדָּק Iustificabimur (*aut* iustificabim⁹ nos.)

הַפַּרְשְׁדֹנָה Stercus. *R.D. in libr. radic. est* nomen loci. *In Comment.* Ad locum mansionis equitum. *Videtur esse cõpositum à* פֶּרֶשׁ stercus, *&* שְׁדוֹנָה *à* שדה *.i.* effundere. *sic enim habet Thargum* אוּכְלֵיהּ שְׁפִיךְ *.i.* stercus eius effusum.

פָּרַשׁ Expandere. *idem quod* פרש *Zain redundante, Iob 26,9. Quidã exponunt quasi esset* פרש *.i.* expandit שַׁדַּי *.i.* omnipotens, *et* זו splẽdorem suum.

פַּרְתֻּם *Inde* פַּרְתְּמִים Principes magni, *R.D. vide* פְּרַת.

פֶּתֶגֶל *Inde* פְּתִיגִיל Fascia pectoralis: *Isa.3,24. R.D. est* Genus vestis, quam induebant ad gloriam & decorẽ. *Vel, vt alibi ait,* Cingulũ sericũ latũ. *Al.* Vestis subtilis.

פִּתְגָם Verbum, res, causa, quicquam: *Eccl. 8,11.*

פַּתְשֶׁגֶן Exẽplar, summa, *aut* copia, scriptura, duplũ scripturæ: *Esth.3. & 4. frequens in Tharg.*

LITERA

צ

צֵאל Arbor, virgultũ, arbustum *vel* germen iuxta aquam, magnam faciens vmbram. *Plurale Isa.40,16.* צְאָלִים Arbores vmbriferæ.

צַב Operimentum lecticæ, *aut* currus, quo deferuntur homines supra dorsum animalium. *vt* עֲגָלוֹת צַב Plaustra operimenti *.i.* operta: *Num.7,3. Tharg. Ierosolymitan. habet,* Sex plaustra sociata *aut* biiuga. *Tharg.* Sex plaustra singulatim tecta. *Fortè est* species animalium.

Plurale, Isa.66,20. צַבִּים Plaustra operta *aut* lecticæ. [צָב Crocodilus: *Leuit.11,38.*]

צָבָא Exercitus: *Num. 1,3.* [Finis, terminus, *aut* tempus determinatum, *R.D. Iob 7,1. & 10, 17. & secundum R. Abrah. Daniel.10, 1. vbi quidam exponit,* Voluntas, *ex* צבא *.i.* Velle, *Chaldaico verbo.*]

Et cum ה *vice* א, *Zach.9,8.* מִצָּבָא Ab exercitu. *Et in regim.* צְבָא *1.Reg.2, 3. &c.* צְבָאוֹת *&* צְבָאִים *in plurali.* [*Item* Capreæ: *quære in* צבה.]

Et verbum in Cal צָבָא Militare, dimicare, pugnare, congregare exercitum: *Num.4,22. 31,7. Isa. 29,7. cum defectu* א, צֹבֵיהָ Pugnantes contra illam; *sed Exod.38,8.* Turmatim cõuenire *seu* congregari. *sic 1. Sam. 2, 22. Et in Hiph.* Congregare: *2.Reg. 25,19. & Ierem.52,25.*

uertere, vt ruere faciat illum. Alij deducunt à פְּתִיל *.i.* filum retortũ, quod est fortius. *q. d.* Roboraui me. *Al.* Coniunctionibus Dei (*.i.* quæ sunt à Deo) coniuncta sum. נִפְתּוּל *Est nomen ex Niphal,* Lucta, conatus.

נִפְתָּל Peruersum, prauum: *Prouer. 8,8. Plurale* נִפְתָּלִים. *Et in Hithpael Psal.18,27.* תִּתְפַּתָּל Peruersus eris.

sic 2.Sam.22,25. תִּתָּפָל *pro* תִּתְפַּתָּל, ת *positum est ante* פ. *Toar geminatum,* פְּתַלְתֹּל Peruersus: *Deut.32,5.*

פְּתִיל Frustum panni paruum: *Numer.19,15. (& sic Gen.38,17.* וּפְתִילֶךָ Et pallium tuum, *vel* tegmen. *Hieron.* Armillam tuam.) [Filum duplicatum, & tortum: *Exod.28,37.*]

פְּתִילִים Pallia, (*vel* vestes, *aut* fila:) *Genes.38,24.*

פֶּתֶן Aspis: *Psal.58,5. Plurale Iob 20.* פְּתָנִים. מִפְּתָן Limen inferius quod calcatur: *1.Sam.5,5.*

פֶּתַע Mox, statim, protinus, repente: *Prou.6,14. Præponitur ei interdum* ב *&* ל.

פָּתַר Interpretari, exponere, declarare somnia: *Gen.40,21.*

פִּתְרוֹן Interpretatio: *41. Plurale,* פִּתְרוֹנִים: *40,8.*

DICTIONES QVADRATAE.

פִּילֶגֶשׁ Pellex, concubina, Ancilla vnita viro absque scriptura (*.i.* contractu & sponsalibus:) *Genes.35,22.* פִּילַגְשׁוֹ Pellex eius. פִּילַגְשִׁים Pellices, *&c.*

Ezech. 23,19. עַל פִּלְגַשֵּׁיהֶם Pellices eorum. *quidam exponunt,* Seruos eorum: quorum membrum (*.s.* virile) vt membrum asinorum est.

פַּעְנֵחַ Reuelator, *nomen Toar: Genes.41,44. Al. est præteritum ex Piel, & פ habet patach pro hiric. Alij dicunt esse nomen Aegyptium, vt Hieron.* Vocauit eum lingua Ægyptia Saluatorem mundi. *Tharg.* Virum cui abscondita sunt reuelata. *R. Salom.* Expositorem absconditorum. *Alibi non inuenitur.*

פַּרְדֵּס Pardes, paradisus, hortus, domesticis arboribus cõsitus, Pomarium: *Cantic.4,13.*

פַּרְדֵּסִים Paradisi, pomaria: *Eccl.2,5.*

פַּרְוָר *Est* מִגְרָשׁ Suburbium. *cuius plurale 2.Reg.23,11.* פְּרָוָרִים, Suburbia, suburbana.

פַּרְבָּר Nomen domus. Cellula, *Hieron. 1.Paral.26,18.*

פַּרְעֹשׁ Pulex: *1.Samuel.24,15. & 26,19.*

פַּרְשֵׁד *Inde illud Iudic. 3. vers.22.*

Ezech.14.9. & Prouer.25,15. idque in futuro, יְפַתֶּה Persuadebitur.

[*In Hiphil*, Dilatare. *vt Gen.9,27.* יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת Dilatet Deus Iepheth. *ponitur pro* יַפְתֶּה, *frequens est in Targ.*] פְּתִי Simplex, qui facilè suadetur, credens omnibus, qui declinat & flectitur ad omne verbum. *Hieron.* Insipientem, stultum, *vel* paruulum *vertit. Psal.19,8. &c.*

[Simplicitas: *Prouer. 1,22.*]

פְּתָאִים & פְּתָיִים פְּתָיִם *Plural. Prou.1,22. 5,8. 14,18.* פְּתָיוּת Simplicitas: *9,13. vbi dicitur* Mulier simplicitatis *.i.* simplex. *Et quia* simplex omnia celeriter, nihil habens pensi, operatur, *deducitur hinc* פִּתְאֹם Mox, repente, statim: *Psalm.64. Interdum iungitur cum alia dictione idem significante, vt Isa.30,13. &c.*

פָּתַח Aperire, soluere: *Isa. 14,17. &c. In Niphal*, Solui: *5,27. 11,14.* Aperiri: *25,18. In Piel* פִּתֵּחַ *vel* פֵּתַח Soluere: *Iob 30,11. (Et intransitiuè*, Soluere se, aperire se: *Cantic.7,12. Isa.60,11. & 48,8. nisi dicas hiric esse loco kibbuts, vt sit Pual.)*

[Pingere, sculpere, cęlare, (*vel* sculpere, *aut* pingere facere;) *Exod.28. 2.Paral. 3,6. Zach.3,9. & in Paul* מְפֻתָּחוֹת Sculptos: *Exod.39,6.*]

Et *Benoni 1.Reg.20,11.* Ne glorietur accinctus כְּמִפַּתֵּחַ sicut solutus (*.i.* discinctus.) *In Hithpael* הִתְפַּתְּחִי Soluere te: *Isa.52,2.* מַפְתֵּחַ Clauis, *ab aperiẽdo sic dicta: 22,22. et 1.Par.9,26. vbi quoque exponitur* Apertura, *aut* apertio. *Et in regimine cum hiric sub* מ, וּמִפְתַּח Et apertio: *Prou. 8,6.*

פִּתְחוֹן & פֶּתַח Apertura, apertio: *Ezech. 29,21. & Psal. 119,30. Et sic illud Prouer. 17,18.* פִּתְחוֹ Apertionem suam. *vt exponunt Doctores Hebr.*

Et in plurali, Mich.7,5. פִּתְחֵי־פִיךָ Apertiones oris tui. *Hieron.* Claustra.

פֶּתַח Ostium: *Gen.18,1.*

הַפֶּתָחָה Ad ostium: *19,6.*

פִּתְחוֹ Ostium suum: *Prouer. 17,18. idem habes supra.* פְּתָחִים *et* פִּתְחֵי Ostia, ianuæ: *8,3. Isa. 13,2.* [Gladij, *ab euaginando sic dicti: vt Mich. 5,6.* בְּפִתְחֶיהָ In gladiis eius. *& aliud forma femin. Psal.55,22.* פְּתִיחוֹת Gladij.

פִּתּוּחַ Sculptura, cælatura, pictura: *2.Paral.3,14. Plurale* פִּתּוּחִים.]

פָּתַל Peruertere, luctari, conari. *In Niphal, vt Gen.30,8.* נִפְתְּלֵי אֱלֹהִים Luctationibus Dei *.i.* maximis (*aut* conatibus maximis *vel* vehementissimis) luctata sum, (conata sum.) *Mos enim luctãtum est, vt alter alterum conetur subuertere,* bellis: *Isa.48,8. In Niphal, Prouer. 18,19.* Frater נִפְשָׁע Durior est ciuitate forti. *Q.* Frater à fratre offensus, melior est ipsi fratri præuaricanti quàm ciuitas fortis, ad eripiendum eum. *Al.* Frater qui præuaricatur *.i.* à quo egreditur præuaricatio, magis præuaricatur quàm ciuitas, *&c.*

פֶּשַׁע Defectio, rebellio, præuaricatio: *Exod. 22,8. & Mich.1,5.* מִי־פֶשַׁע Quæ præuaricatio? *vel* Quis (*.s.* fuit causa) præuaricationis? *& Psal.36,2.* Dixit Præuaricatio *.i.* Cogitatio mala, ad impium, *&c.*

Et cũ affix. פִּשְׁעוֹ Pręuaricatio eius, *&c.* פְּשָׁעַי & פְּשָׁעִים *in plurali* Præuaricationes.

פָּשַׁע *Cum puncto in sinistro cornu,* Incedere, deambulare, gradiri: *Isa.47,4.* פֶּשַׁע Incessus, *vel potius* Passus: *1.Samuel.20,3.*

מִפְשָׁעָה Nates, verẽda: *1.Par.19,4.*

פָּשַׁק *In Cal & Piel*, Aperire: *Prouerb.13,3. Ezech.16,24.*

פָּשַׁר Interpretari. *vnde* פֵּשֶׁר Interpretatio: *Eccl.7,30. Hieron.* Solutio.

פֶּשֶׁת *Inde fit* פִּשְׁתָּה Linum: *Isa.42. Plural. mascul.* פִּשְׁתִּים Lina: *Isa.19,9.* בְּפִשְׁתֵּי In linis ligni *siue* arboris: *Iosu. 2,6. R. D.* In linis *.i.* in culmis linorum.

פָּתַת In frusta concidere, frangere: *Leuit.2,6. vbi est Macor, vel Imperat. pro futuro.* פַּת Frustum, buccella, portio: *Gen.18,5.*

Cum affix. פִּתּוֹ Buccella eius.

פִּתִּים Buccellæ *in plurali. Et aliud Ezech. 13,19.* וּבְפִתּוּתֵי לֶחֶם Et in buccellis panis. *Et verbum in Hiphil secundum R.Iehudah, Prouerb. 24,25.* וְהַפְתִּיתָ Et confringes (*pro*, vt confringas eum.) *debuerat esse secundum normam* וְהַפְתּוֹתָ.

פָּתָה Inclinare, declinare cor ad ea quæ sunt præter rationẽ & veritatem: *Iob 5,20. Hoseæ 7,11. Deut.11,16. & Iob 31,27.* וַיְפַתְּ Et declinauit, *&c. sic Prouer.20,19.* וּלְפֹתֶה Et declinanti *.s.* ad te. *vbi quidam habent*, suadenti, persuadenti. *Al.* Blãdienti, dilatanti. *In Niphal, Iob 31,9.* נִפְתָּה Declinauit, *aut* inclinatum est, *aut* inclinauit se. *sic Ierem.20,7.* וָאֶפָּתֶה *pro* וָאֶפְתֶּה Et inclinaui, *vel* inclinatus sum. *Et in Piel* פִּתָּה Suadere, persuadere, inclinare facere: *ibidem. Ezech. 14,9. &c. Hieron.* Seducere, decipere, lactare. [*sic illud Prou. 24,28.* וְהַפְתִּיתָ, *de quo in* פֶּתַח. *vbi* ה *est vice* אם *.i.* si. *ac si d.* Et si declinare fecisti eum, *&c. Et in Pual,*

פָּרַשׁ Eques, *sic dictus, quòd pungat equum calcaribus: Ezech. 26,7.*

Plurale פָּרָשִׁים: *Genes.50,8. &c.*]

פָּרְשָׁה Declaratio, expositio: *Esth. 4,7. In regimine* פָּרְשַׁת.

פֶּרֶשׁ Stercus, fimus: *Malach.2,3.*

פִּרְשוֹ Fimus eius: *Exod.29,14.*

פָּרַשׁ *Cum puncto in sinistro cornu,* Expandere, extendere, dispergere: *Psal.105,39. etc.* [פּוֹרֵשׁ Frãgens. וּפָרְשׁוּ Et conciderunt. *quære in* פָּרַס.] *Et in Niphal*, Dispergi, *Ezech. 17,21. In Piel* פֵּרֵשׁ Extendere, dispergere, *etc. Isa.25,13. Sic Psal. 68,14.* בְּפָרֵשׁ Quum extenderit, expanderit. *licet quidam malint*, Cùm percusserit, succiderit, contriuerit. *vide* שָׁלַג. *& Isa.1,15.* וּבְפָרִשְׂכֶם Et cùm extenderitis. ר *est cum hiric loco patach. Et Ier.4,31.* תְּפָרֵשׂ כַּפֶּיהָ Expandet manus suas. *Al.* Conteret, *aut* percutiet manus suas alterã ad alteram more lugentium. *vt Thren. 1,17.* † מִפְרְשֵׁי עָבִים Expansiones nubium: *Iob 36.*

פְּרָת Euphrates, quartus paradisi fluuius: *Genes.2,14.*

פַּרְתְּמִים Parthemim, *quasi* Perathæi *.i.* Euphratæi, duces habitantes iuxta flumen Perath, *inquit R. Ioseph Kim. Esth.1,3. vide Quadrata in* פרתם.

פָּשָׁה Crescere, expãdi, diffundi: *Leuit.13,5.*

פָּשַׁח *In Piel*, Scindere. *vnde Threnor. 3,10.* וַיְפַשְּׁחֵנִי Et scidit me. *alibi nusquam: sed frequens in Thargum.*

פָּשַׁט Exuere, expoliare: Irruere, irrumpere, grassari, prædari, ire *vel* diffundere se ad expoliandum, & prædandum, vastare: *Hos. 7,1. Leuitic.6,10. Iudic.9,33. 1.Sam.27,10. vbi* אֶל *ponitur pro* אֵן *q. d.* Quó irruistis, *&c. de quo vide in* אֶל.

פְּשֹׁטָה Exuere *pro* exuite vos. *Macor pro imperat. Isa. 32,11. R. D. dicit esse imperatiuum femin. plural. numeri.*

In Piel, Expoliare: *1.Sam.31,8.*

Et in Hiphil הִפְשִׁיט Expoliare, & exuere fecit: *Iob 19,9. Numer.20,26. &c.* [Excoriare fecit: *Leuitic.1,6. Mich.3,3. 2.Paralip.29. & 35.*]

Et in Hithpael, 1.Sam. 18,4. וַיִּתְפַּשֵּׁט Et exuit se. *vbi* אֶת *ponitur pro* מִן *.i.* de, *&c.*

פָּשַׁע Deficere *.i.* rebellare, præuaricari: Recedere à volũtate & præcepto Domini ex superbia: *2.Reg.3,7. Construitur cum* ב *et* עַל. *Et cũ* מִן *potest exponi per* Deficere.

פֹּשֵׁעַ Præuaricans, pręuaricator, re-

iuxta illum,) *vel* à loco in quo peregrinatur homo. *R. Abrah.* Crescet locus torrētis, qui est מוגר .*i.* גר. effusus, *à* נגר, effundere, defluere. *Al.* Crescere faciet torrentem à loco ex quo defluit. *Hieron.* Diuidit torrens à populo peregrinante, *legens in* מעם *patach pro hiric.* *Item* Redundare, *vel*, Quasi rumpi præ nimia abundantia: *Prou. 3, 9.*] *Et in Niphal, 1.Sam.3,1.* נִפְרַץ Aperta. *Et in Poel, Neh.1,3.* מְפֹרָצָת Dirutus, destructus.

Et in Hithpael, 1.Sam. 25, versu 10. הַמִּתְפָּרְצִים Qui se diuidunt. *Hieron.* Qui fugiunt. פֶּרֶץ Diuisio, ruptio, ruptura, apertura, percussio: *Isa.58,12. Nehe.6,1. & Psal.144,14. vbi R.Dauid exponit* Sterilitas.

פִּרְצֵי & פִּרְצִים Rupturæ, aperturæ: *Ham.4,3. et 9,11.* *& plurale femin. ab alia forma* פִּרְצוֹת: *Ezech.13,5.*

Et aliud, Iudic.5,17. וְעַל־מִפְרָצָיו Et in fracturis, aperturis eius. *Hieronym.* In portubus. *R. D.* In loco vbi diffundūtur flumina. פָּרִיץ Fur, latro, *à diruendis, destruendisque domibus sic appellatus: Psalm.17, 4.*

פָּרִיץ חַיּוֹת Latro bestiarum .*i.* alia bestia rapax: *Isa.35,9.*

פְּרִיצִים Latrones: *Ierem.7,11. &c. cum* י *sub* פ *præter normam.*

פָּרַק Conterere, lacerare, frangere, confringere, diuidere, separare: *Genes.27,39.* [Seruare, saluum facere: *Psal.136,24.*] *In Piel,* Conterere, *&c. 1.Reg.19,11. Zachar. 11,16.* *Sed Exod. 32,2.* פָּרְקוּ Separate. *estque imperat.* *In Hithpael,* Frāgi: *Ezech.19,12.* Separari, *vel* separare se: *Exod. 32, 23. & vers. 3. vbi* אֶת *ponitur pro* מִן .*i.* à.

פֶּרֶק Fractio, contritio, laceratio: *Nah.3,1.* *sic Hobad. 14. vbi quidam exponunt* Capita viarum, vbi *scilicet* viæ separantur ab inuicem.

מִפְרָקָה Os colli. *vnde* מַפְרֵקָתוֹ Os colli eius: *1.Sam.4,18.*

פָּרַשׁ Exponere, explanare, declarare: *Leuit.24,12.* [Diuidere, dispergere, separare. *In Niphal, Ezech.34,12.* נִפְרָשׂוֹת Diuisæ, dispersæ.] *Et particip. pass. Piel, Nehem. 8,9.* מְפֹרָשׁ Expositum, declaratum .*i.* verbum expositum.

Et in Pual פֹּרַשׁ, Expositum erat, declaratum erat: *Num.15,33.*

Et in Hiphil, Pungere. *vt Prou.23, 32.* יַפְרִשׁ Punget. *Hieron.* Venena diffundet. *Q.* Mordebit. *s.* te. *vel,* Faciet liuores, vt facit morsus serpētis. *Al.* Dolore afficiet. *Al.* Stimulabit calcaribus. *à* פָּרָשׁ, *id est,* eques.

פָּרַס Frangere, in frusta concidere, scindere, diuidere: *Isa. 58,7.* *& cum* ש *vice* ס, *Threnor.4,4. & Mich.3,3.* [*Sed Ierem.16,7.* Non יִפְרְסוּ extendent se eis super luctum, *&c. R.D. dicit significare* Expandere manus in luctu, *&* percutere manum ad manum .*i.* Et non lamentabuntur super mortuis, neque cōsolabuntur viuentes. *Al.* Non frangent eis panem.] *In Hiphil* הִפְרִיס, Findere vngulam, diuidere: *Deuter. 14,7. &c.* פַּרְסָה Vngula: *ibidem.*

Plurale פַּרְסוֹת & פְּרָסוֹת: *Leuit.11,3. Isaiæ 5,28.* *Et secundum formam masculin.* פַּרְסֵיהֶן Vngulas eorum: *Zach. 11,16.* פֶּרֶס Gryphus, *Hieron. Leuit.11,13. R.D.* Auis magna, quæ deserta incolit.

פָּרַע *In Cal,* Denudare, discooperire: *Numer.5,18. Leuit.10,6. 21,10.* *& in Paul, 13,44. Exodi 32, 24.* Deserere, negligere, elongare: *Prou.1,25. 13,17. & 4,15.* Retrocedere, retractare: *Ezech.24,14.* (*sic Prou.8,33. vel* Despicere, postponere. *Tharg.* Conculcare. *Al.* Cessare, deserere.) [Vlcisci: *Iudic. 5, 2. licet quoque possit exponi* Manifestare.]

Et in Niphal, Prouer.29,18. יִפָּרַע Deficiet .*i.* rebellis erit. *Al.* Nudabitur, discooperietur, *aut* manifestabitur. *Q.* Contemptibilis erit. *Et in Hiphil, 2.Paral. 28,19.* הִפְרִיעַ Vltionem fecit in Iehudah. *Al.* Manifestationem fecit. *Sed Exod.5,4.* תַּפְרִיעוּ Cessare facietis (*pro* facitis) populum, *&c.* פֶּרַע Nudatio. *Hieron.* Cæsaries: *Num.6,5.* פְּרָעָה Vltio, vindicta. *Plural.* פְּרָעוֹת & פַּרְעוֹת: *Iudic. 5,2. Deut.32,42.* חָפְרַע Chophrah: *Ierem. 44,3.* *Et est* cognomen ipsius Parhoh, qui erat illo tempore. *Alij putant* ח *poni pro* ה, *& Metathesin esse; quasi esset* פַּרְעֹה, Parhoh, *sic vocatus, quia erat nudatus, aut nudandus, & manifestandus.*

פָּרַץ Diuidere, rumpere, diruere, destruere, dispergere: *2.Sam. 5,18. 2.Paral.20,35.* Diuisionem *aut* rupturam facere: *Exod.19,22. 1.Paral.15,13.* *Et Genes.38,29.* פָּרַצְתָּ Rupisti, diuisisti? (*s.* sit) super te diuisio. *Al.* Roborasti tibi robur? *Item Hos. 4,2.* פָּרָצוּ Destruxerunt *s.* maceriam & custodiā legis, *etc.* *Et in illo 5, 5. est Macor vice futuri.* Vim facere, cogere: *2.Sam.13,25. &c.* [Crescere, augeri, multiplicari: *Genes.28,14. Iob 1,10.* *sic 28,4.* פָּרַץ נַחַל מֵעִם גָּר Creuit torrens, (ac si rumperetur) apud peregrinantem (*aut* habitantem *s.* & פּוֹרִיָּה Fructificans: *Psal.128,3.*

Et in Hiphil, הִפְרָה Crescere facere *Genes.41,51. &c.* פְּרִי *& cum accētu* פְּרִי Fructus: *1,12. & Ierem. 12,20.*

Et cum affix. sic mutatur פִּרְיוֹ Fructus eius, *&c.* פִּרְיְךָ Fructus tuus: *Hos.14,9.* [*Et aliud nomen, Cantic.3, 9.* אַפִּרְיוֹן Lectus quo deferuntur sponsæ. *Al.* Carruca. *Hieron.* Ferculum .*i.* gestamen.]

פרז *Inde fit* פְּרָזוֹת Vrbes absque munitione & muro in planicie constitutæ: *Ezech.28,11.*

Et plurale mascul. Hab.3,14. Perfodisti baculis eius caput פְּרָזָיו vrbium eius absque muro. *Al.* Exercituum eius. *Vel,* Perfodisti baculis eius caput super vrbes absque muro.

Et Deut.3,5. פְּרָזִי Absque muro.

פְּרָזוֹן Ciuitas absque muro, Villa: *Iudic.5,7.* *Et cū affix.* פְּרָזוֹנוֹ Vrbium eius absque muro: *versu 11.*

פְּרָזִים Habitantes, *vel* qui habitant in vrbibus absque muro: *Esth.9,18.*

פָּרַח Florere, oriri, germinare: *Leuit.13,30.* [Volare. *vt Ezechiel.13,20.* לְפָרְחוֹת Vt volent (*s.* extra corpora) *siue,* vt sint volantes. *est enim propriè particip. femin. inquit R.D. Tharg.* Vt pereant.] *Et in Hiphil,* Florere, germinare facere: *17,25. Isa. 17,11.* *Sæpius est intransit. vt Prouer. 14,11.* פֶּרַח Flos: *Num. 17.* *& cū affix.* פִּרְחָה Flos eius. פְּרָחִים Flores. *vnde* פִּרְחֶיהָ Flores eius: *Exod.25,30.*

פִּרְחָח Paruus, paruulus: *Iob 30, 12. vbi singulare est pro plurali. sunt qui putant nomen esse compositum, ac sid.* פֶּרַח חוֹחַ .*i.* Flos spinæ, *per quem indicat* Filios hominū, leues *&* cōtemptibiles. *Alij dicunt sic dici, quòd* pueri *sint vt* flores. *Hieron.* Calamitas.

אֶפְרוֹחַ Pullus. *vnde plurale Deuter. 22,6.* אֶפְרֹחִים.

פֶּרֶט Granum, *vel* grana particularia, quæ remanēt tempore vindemiæ: *Leuitic.19,9.* [*Et Benoni in Cal, Hamos 6, 5.* הַפֹּרְטִים Qui vniunt se (secundum chorum.) *Vel,* Qui particularizant .*i.* particularia habent cantica secundum chorum. *Al.* Qui soluunt cantica. *Al.* Dantes singuli nummum pulsanti *vel* cantori, *à* פְּרוּטָה Obolus, *aut* nūmus. *Vel* פּוֹרְטִים *sunt* fides *aut* chordæ chori *aut* psalterij.]

פָּרַךְ *Inde* פֶּרֶךְ Duritia: *Exod.1,13. & 14. &c.* פָּרֹכֶת Velum, cortina quæ diuidebat arcam à tabernaculo ecclesiæ: *26,30.*

פָּרַם Scindere, *& propriè* in loco futuræ: *Leuit.13,44.*

cor pro futuro. Et in Niphal, Aperiri: *Gen. 3,5. &c.* פִּקַּח Videns: *Exod.4,11.* פִּקְּחִים Videntes: *23,8.*

Et nomen geminatum: Isa.61,vers.1. פְּקַח־קוֹחַ Apertio carceris. *Quidã dicunt* קוֹחַ *esse Macor à* לָקַח *.i.* accipere. *ac sic d.* Ad aperiendum & accipiendum eos è carcere. *Al.* קוֹחַ *est* Carcer, *sic appellatus, quòd capti & clausi sint ibi.*

פַּקֻּעַ *Inde* פַּקֻּעוֹת Colocyntæ, *seu* coloquintidæ *.i.* cucurbitæ agrestes minores satiuis: *2.Reg.4,39.*

Et plural. masculin. פְּקָעִים Cucurbitæ: *1.Reg.6,17. 7,24. &c. vbi Tharg.* Figuræ ouorum, *quia scilicet erant rotundæ vt oua.*

פַּר Iuuencus, vitulus: *Exod.29,1. 1.Sam.1,25. Plurale* פָּרִים.

פָּרָה Iuuenca, vacca: *Numer.19,2. Hos.4,16.* [*Item* nomen vrbis: *Iosue 18,23.*] פָּרוֹת *Plurale: Gen.32,14.*

פָּרֹר *Inde fit* פָּרוּר Olla, lebes, cacabus: *Numer.11,8. quære in radice* פאר.

פָּרָא *In Hiphil est* Multiplicare, augere, fructificare. *vt* יַפְרִיא Multiplicabitur, *aut* multiplicabit se, *vel* crescet: *Hos.13,15. Hieronym.* Diuidet. *Al.* Erit vt onager.

פֶּרֶא Onager *.i.* asinus siluestris. *Et Metaphoricè*, Homo siluestris: *Genes.16,12. & cum* ה *vice* א, פֶּרֶה *Ierem,2,24. Plurale* פְּרָאִים: *14,6.*

פָּרַד Partiri, diuidere, separare. *In Niphal*, Diuidi, *vel* diuidere se: *Iudic.4,11. item Prou.18,1.* נִפְרָד Diuisus, *vel* qui se diuidit, *vel* separat ab aliis, *vel* ab aliorum consilio. *Idem in Hithpael, Psal.22,15.*

Et in Piel, Hos. 4, 14. יְפָרְדוּ Diuident. *ac sic d.* Diuident vxores à maritis suis, fornicando cum illis. *Al.* Scortabuntur vt muli: *vel* Facient opus muli, qui non generat *.i.* coibunt eo pacto, *&c. Et participium passiuum,* מְפֹרָד Diuisus: *Esth.3,8.*

Et in Hiphil הִפְרִיד Diuidere: *Genes.30,38. etc.* פֶּרֶד Mulus: *1.Reg. 18,5. Cum affix.* פִּרְדּוֹ Mulus eius.

Et in plurali פְּרָדִים Muli: *2.Reg.15,17* פִּרְדָּה Mula: *1.Reg.1,32.*

[*Et in coniugatione Cal est* Expandere, extendere: *vnde Ezech.1, vers.11.* פְּרֹדוֹת Expansæ, extensæ. *Sed Iob 1, 17.* Grana diuisa, & dispersa sub terra cuiuscunque seminis. *Hieron.* Iumenta.]

פָּרָה Crescere, fructificare: *Ier. 3,16. &c. sic Deuter.29,18.* Radix פֹּרֶה רֹאשׁ fructificans venenũ. *Et Genes.49,20.* Ramus פֹּרָת crescẽs. *& פוריה*

Et in Hiphil הִפְקִיד Cõstituere, præficere, præponere: *Gen.39,4.* Visitare facere: *Leuit.26,16.* Deponere, dare, *vel* tradere in depositum, commendare: *Ierem.36,20. Psal.31,6. Et in Paul,* מְפֻקָּדִים Præpositi, præfecti: *2.Paral.34,12. Et in Hophal,* הָפְקַד Deponi: *Leuit. 6,3.* Visitari: *Ierem.6,6. Et in Pual* פֻּקַּד Numerari: *Exod.38,19.* [*sed Isa.38, vers.10.* פֻּקַּדְתִּי Deficere, carere factus sum, residuo annorum meorum. *Vel* Defeci (*.i.* carui) residuo annorum. *R. Abrah.* Defecit à me (*.i.* mihi) residuum, *&c. Et in Hithpael, Iudic. 20, 15.* הִתְפָּקְדוּ Numerati sunt. *& 21,9.* וְיִתְפָּקֵד Et respectus est, *vel* memoratus est. פ *debebat secundum normam esse cum* ־ *&* ק *daghessari.*

Et compositũ ex Hophal & Hithpael, Num.1,47. 2,30. &c. הֻתְפָּקְדוּ Fuerunt numerati. פָּקִיד *Nomen Toar*, Prepositus, præfectus: *2.Reg.25,19.*

פְּקִיד *in regimine.* פְּקִידִים *in plurali.*

פְּקֻדָּה Visitatio, recordatio, respectus: *Isa.10,2.* Numeratio, præfectura: *1.Paral.23,11. Num.3,32. &c.*

[*Illud autem Psal.109,8.* פְּקֻדָּתוֹ Præfectura eius: *exponitur à nonnullis*, Vxor eius, *vel* substantia eius; *eo quòd homo sit illi præfectus. Et Isaiæ 15,7.* וּפְקֻדָּתָם Et opes suas, diuitias, *&c.* ad torrentem salicum, qui est prope vrbem Moab, hostes deferent. *Item 60,17.* Et ponam פְּקֻדָּתֵךְ præfecturam tuam pacem (*.i.* præfectos tuos, *secundum R. Abr.* quia pacificè capiẽt tributum.) *Vel iuxta Hieron.* Visitationem. *Al.* Tributum tuum, quod *.s.* accipient ij, qui tibi præficientur *.i.* pro tributo ponam tibi pacem.]

פְּקֻדוֹת Visitationes: *Ezechiel. 9, 1.* Præfecturæ *.i.* homines, qui sunt præfecti viris exercitus: *vt 2.Reg.11, 17. 2.Paral.23,18.* פִּקּוּד Præceptũ.

Plurale פִּקּוּדִים: *Psal. 19,8. R. Abrah. sunt* Præcepta deposita in corde hominis. *R. Dau.* Præcepta intellectus, quæ Deus cõstituit & posuit in corde, & intellectus docet illa. *sic 119, 128. vbi dicitur*, Omnia præcepta כֹּל *.i.* omnium (*.s.* præceptorum legis, *vel* vniuersæ legis) direxi *.i.* recta esse docui. *Al.* Beatificaui *.i.* beata esse prædicaui. פִּקָּדוֹן Depositũ: *Leuit. 6,1. Gen. 41,35.* מִפְקָד Præceptum: *2.Paral.31,13.* [Numerus: *2.Samuel.24,9.*]

פָּקַח Aperire: *Iob 27, 19. sic Isa. 42, 20. vbi dicitur*, Aperire aures, & non seruabis *.i.* non prodest videre, nisi custodias. *vel est Mane sic vocatum: Exod.28,34. Plurale* פַּעֲמֹנִים: *39,26. Et in regimine: 28,34.*

פָּעַר Aperire: *Psal. 119,131. (& Iob 16, 10. vbi* ב *redundat in* פִּיהֶם.)

פָּצָה Aperire: *Iudic.11,35.* [Redimere, liberare: *Psal.144,7.*]

פָּצַח Eleuare vocem, clamare, canere: *Isaiæ 14,7.* [*Et in Piel, Mich.3,3.* פִּצְּחוּ Contriuerunt, confregerunt.]

פָּצַל *In Piel*, Decorticare: *Genes. 30,36. &* פְּצָלוֹת Cortices: *versu 35.*

פָּצַם *In Piel*, Rumpere, scindere, disrũpere, Aperire: *Psal. 60,4. alibi non inuenitur. frequens est in Tharg.*

פָּצַע Vulnerare, percutere vsque ad sanguinis effusionẽ: *Cantic.5,7. 1.Reg.20,37.* פְּצוּעַ דַּכָּא Fractus attritione *.i.* attritos, fractósq; habens testiculos: *Deut.23,3.*

פֶּצַע Vulnus: *Exod.21,25.*

לְפִצְעִי In vulnere meo: *Gen.4,23. vbi* ל *ponitur pro* ב *.i.* in. פְּצָעִים *plurale: Prou.23,29.*

פָּצַר Cogere, vim facere: *Genes. 19,3. &c. Et Macor in Hiphil* הִפְצַר Trãsgredi *.s.* voluntatem: *1.Sam.15,22.* פְּצִירָה Lima: *13,21. vide in radice* פה.

פָּקַד Visitare, recordari, respicere, mentionem facere, *in Cal Genes.21,1. Zachar.10,3. &c. (sic Iob 36, 23. vbi exponunt quidam* Memorare. *Al.* Visitare. *Al.* Præficere.)

Præcipere: *2.Paral.36,22. (& secundum quosdam Iob 34, 13. licet aliis sit* Proponere, constituere, præficere, *aut* præfici, *vel* memorare.)

Numerare: *Numer.26,63. 1.Paral. 21,6. Item* Deesse, deficere, egere: *Isa.34,16. 1.Sam. 25,15.* Deponere: *Num.4,16. In Paul plerumque significat* Numeratum, *vel* præfectum, præpositum. *idque in plurali* פְּקוּדִים *vel* פְּקֻדִים Numerati: *Exod. 30, 12.* Præfecti, *&c. 2.Reg. 11,14.*

[פְּקוֹד *Venit instar Imperatiui, nomen, Ierem.50,21.* Pecod *.i.* Babel, *vel* vna ex vrbibus Babel. *Hierony.* Visita.]

Hoc verbum construitur cum אֶת עַל *et* אֶל; *sed communiter cum* אֶל *&* עַל *capitur in malum. Et in Niphal* נִפְקַד cõmuniter *est* Deesse, deficere: *Num.31, 49. (& 1.Sam.20,18. vbi potest etiam exponi*, Memorari.) Visitari, Esse in memoria: *Numer.16,27. Isa.29,6. &c.* Constitui: *Nehem.7,1.*

Et in Piel, Numerare, constituere: *Isa.13,4. idque in Benoni.*

Et in Piel, 1.Reg.18,25. וַיְפַסְּחוּ Et trãsiliebant, saltabant. פִּסֵּחַ Claudus: *Leuit.21,18. Plural.* פִּסְּחִים.

פֶּסַח Pesach, Trãsitus: *Exod.12,43. Plurale 2.Paral.30,17.* פְּסָחִים.

פָּסַל Dolare, sculpere; *& dicitur tam de* lapidibus, *quàm de* lignis: *Habac.2,18. &c.* פֶּסֶל Sculptile: *Exod.20,4. Cũ affix.* פִּסְלִי Sculptile meum. פְּסִילִים Sculptilia: *Isa. 42,8.* [*Item* nomen loci, vbi dolabantur lapides *.i.* Lapidicina, latomia: *Iudic.3,19.*]

פָּעָה Clamare. *vnde Isaiæ 42,14.* אֶפְעֶה Clamabo. [*Item* serpentis genus. *de quo vide* אֶפְעֶה.]

פָּעַל Operari: *Numer.23,27. &c.* פֹּעֲלֵי אָוֶן Operatores iniquitatis: *Psal.5,6.* פֹּעַל Opus: *Isa.5,12. & cum affix.* פָּעֳלוֹ Opus suum *.i.* merces operis sui: *Iob 7,2.* (*Et cum holem* וּפֹעֲלוֹ Et opus eius: *Isa.1,31. & Ierem.22,13. vbi* opus *capitur pro* mercede, *vt alibi sæpè.*) *Plurale, 1.Paral.11,22.* פְּעָלִים Opera. *Et cum* ה *femineo* פְּעֻלָּה Opus *.i.* merces: *Leuitic. 19,13. idq; in regimine. Plurale, Psal. 17,4.* פְּעֻלּוֹת. מִפְעָל *Idem. vnde* מִפְעָלָיו Opera sua: *Prouerb.8,22.*

Et femin. plurale מִפְעֻלּוֹת *Psal.46,9.*

פָּעַם *In Niphal & Hithpael,* Contundi, conteri, *aut* contritum & contusum esse: *Psalm.77,5. Hierony.* Stupere. *Lxx.* Turbari. *& Daniel.2,1.* [*Et Macor in Cal, Iudic. 13, vers.25.* Et incepit spiritꝰ Domini לְפַעֲמוֹ conterere eum. *Al.* Pulsare eum, & quasi tinnitum facere illi. *Hieron.* Cœpitque spiritus Domini esse cum illo *.s.* prima vice. *à* פַּעַם *.i.* vice.] פַּעַם Vice, semel: *vt Iosue 6,3.* פַּעַם אַחַת Vice vna. הַפַּעַם Semel: *Gen.18,32.* פַּעֲמַיִם Duabus vicibus, bis: *Numer.20,11. Et plurale* שֶׁבַע פְּעָמִים Septem vicibus: *Genes. 33,3.* [*Est etiam* Contritio, *vel* malleus, quo aliquid conteritur, incus: *vt Isa. 41,7.* אֶת־הוֹלֵם פָּעַם Cum percussione contritionis, *vel* percussione mallei. *Al.* Ad percussionem incudis *.i.* ad percutiendum cum illo bracteas *vel* laminas super incudẽ.]

פַּעַם Pes; *cuius plurale* פְּעָמִים Pedes: *Ezech. 41,6. sic Psalm.74,3.* פְּעָמֶיךָ Pedes tuos. *Al.* Contritiones tuas, (terroresque tuos.) *vel* Malleos tuos. *& in regim.* פַּעֲמֵי Pedes pauperum *.s.* conculcabunt eam: *Isa.26,6. Hieron. & Lxx.* Gressus, *sæpius veriunt.* [*Plurale femin. 1.Reg. 7,30* פַּעֲמֹתָיו Anguli eius.]

פַּעֲמוֹן Tintinnabulum, *à percussione sic*

Et quia ira apparet in facie, nomine faciei significatur Ira: *Gen.32,29.*

פָּנִים וְאָחוֹר Ante & retro: *Ezech.2, 10.* לְפָנִים Ante, antea.

מִלְּפָנִים Ab ante, ab initio.

Et מִלְּפָנִים Intrinsecus, *&c.*

לְפָנֵי *&* עַל־פְּנֵי Ante faciem, *vel* coram, ante: *Gen.25 9. & 6,11.*

לִפְנֵי שַׁחֵת Antequam perderet: *13, 10. &c. Et cum* מ *et* ל *simul, Ion.1,3,* מִלִּפְנֵי יְיָ A facie Domini *.i.* à loco qui est coram Domino, *& est* locus receptionis prophetiæ. *& sic alia huiusmodi sunt exponẽda. & cum affix.* פָּנָיו Facies eius: *Genes.4,4.* Ira eius: *32,19. &c. Item Deut.4,37.* בְּפָנָיו In facie sua, *vel* Per faciem suam. *Al.* Per vitam suam. *ac si d.* Iuramento suo. *sic Iob 21,31.* עַל־פָּנָיו In vita eius. *Vel* Per vitam eius. (*Tharg* Coram illo.) *& secundum quosdam: 1, 12.* עַל־פָּנֶיךָ In faciem tuam. *Vel,* Per vitam tuam, *&c.* עַל־פָּנַי Coram me: *Exod.20,3. Vel,* Ad iram meam *.i.* ad irritandum me. לִפְנַי Intrinsecus: *1.Reg.6,16. ponitur pro* הַפְּנִימִי *vel* לִפְנֵי *aut* לְפָנִים. פְּנִימָה Intrinsecus: *Psal.45,14. & 1.Reg.6,17.*

לִפְנִימָה *&* מִפְּנִימָה Intra, intrinsecus: *2.Paral.29,16. 1.Reg.6,18.*

פְּנִימִי *Nomen Toar,* Interior: *Ezech. 41,15. Plurale 1.Paral.28,11.* פְּנִימִים.

פְּנִימִית *Feminin.* Interior: *1.Reg.6,33.* פְּנִימִיּוֹת Interiora, intrinseca: *2.Paralip.4,22.*

פָּנַק Delicatè nutrire. *semel in Piel inuenitur Prou.29,21 frequẽs est in Thargum.*

פַּס *vel potius* פְּסַס *Inde* פַּס Multicolor. פַּסִּים Multorum cõlorum, *seu* multicolores: *Gene.37,3. Hieron.* Polymita. [*Sed Psal.72,16.* פִּסַּת בָּר Pars, particula frumenti. *Vel iuxta alios* Vola, *aut* palma frumẽti. *ac si d.* Serent volã plenam frugibus. *Al.* Contentatio *.i.* abundantia.

Verbum in Cal, Finire. *vt Psal.12,2.* פָּסוּ אֱמוּנִים Finitæ sunt veritates. *Vel,* Finiti sunt fideles. *Al.* Excisi sunt, consumpti sunt, defecerunt.

פַּסְגָּה *Inde* פִּסְגָּה Collis, *idem quod* גִּבְעָה: *Num.21,11. Hinc verbum in Piel,* Roborare, munire, *secũdum R. D. Psal. 48,14.* פַּסְּגוּ Roborate, munite palatia eius. *Hierony.* Separate. *Lxx.* Distribuite. *R.Sal.* Exaltate. *Al.* Aspicite palatia eius, quæ sunt fortia sicut colles.

פָּסַח Transire, *vel* Saltare, transilire: *Exod.12.* [Claudicare: *1.Reg.18,20. Et in Niphal, 2.Sam. 4,6.* וַיִּפָּסֵחַ Et claudus effectus est.]

sis) *.i.* ferrum indicans æquilibram. *Al.* Virga ferrea signata sectionibus, ex quibus deprehenditur rei pondus. *Quidam dicunt quòd* פֶּלֶס maiora põdera tantùm ponderet; מאזְנַיִם *verò* parua.

פָּלַץ Terreri, formidare, tremere: *in Hithpael: Iob 9,6.*

פַּלְצוּת Terror, tremor, pauor: *Isaiæ 21,4. Hieronym.* Tenebræ.

מִפְלֶצֶת Idolum: (*quia est terrori suis cultoribus*) simulacrum: *1.Reg.15,13. Et cum affix.* מִפְלַצְתָּהּ Idolum eius: *2.Par.15,16. Et secundum aliam formam* הַמִּפְלַצְתְּךָ Idolum tuum: *Ierem.49, 16. Vel,* Superbia & arrogantia tua. *Al.* Terror tuus, qui iniectus fuerat vicinis tuis. *Tharg.* Stultitia tua.

פָּלַשׁ Inuoluere se cinere, *aut* puluere, *in Hithpael, Ierem. 25,34. &c.*

פָּלֵשׁ *Cum puncto in sinistro cornu, quod æquiualet ipsi* ם. *Vnde* מִפְלְשֵׁי־עָב Expansiones, (*aut* differentiæ, *vel* põdera) nubis? *Tharg.* Quæstiones. *Hieron.* Semitas. *Iob 37,16.*

פֵּנֶן *Inde fit* פִּנָּה Angulus: *Psalm. 118,22.* פִּנָּתָהּ *pro* פִּנָּתָהּ Angulus eius: *Prouer.7.* (*vel est à* פֵּן, *cuius plurale, Zach.14,10.* פִּנִּים Anguli.)

Et femineum פִּנּוֹת: *Iob 1,19.* [*Item* Turres fortes, *quia anguli sunt fortitudo ædificij: Soph.1,16. Et Metaphoricè etiam* Maiores populi, duces, principes: *Iudic.20,2.*] פְּנִינִים Lapides preciosi, gẽmę rubeę. *fortè* Rubini: *Thren.4,7.*

פָּנֵג *Q.* Nomen loci. *Tharg.* Genus oleris. *Al.* Balsamum: *Ezech.27,17.*

פָּנָה Aspicere, respicere, vertere se, reuerti, cõuerti, declinare: *Deut.31,18. &c. In Macor* פָּנוּת, Respicere, *pro* respiciebant: *Ezech. 43,17.* פָּנוּ Respicere, *pro* respiciebatis: *Hag.1,9. Vel,* Respicere *.s.* vestrũ erat ad multum. לְפָנוֹת עֶרֶב Cũ declinaret vespera: *Gen.24,62. &* לְפָנוֹת הַבֹּקֶר Dum manè aspiceret, *id est,* veniente die: *Iudic.19,26.*

Futurum sic inuenitur sine ה, וַיִּפֶן. הִפְנָה *Hiphil est transitiuum: Ierem. 48,39. &c. & sæpiùs intransitiuum: 46,5. &c. & particip.passi. Ezech.9, 2.* מְפֻנֶּה Versus, a, um. *Futurum sine* ה, וְנֻפַּן. *Et in Hophal: Ierem.49,8.* הֻפְנוּ Versi sunt, *aut* iussi sunt verti.

Et in Piel, Aptare, præparare: *Genes.24,31.* Euacuare, expurgare, verrere, scopare: *Soph.3,15. Tharg.* Auferre, remouere. פָּנִים Facies, vultus: *eo quòd aspiciat huc atque illuc.*

rabilia: *Iob 37,16.* פֶּלֶא *vel* פֶּלֶא Admirabilis: *Isa.9,6. est nomen Toar.*

Et femineum, Psal. 139,6. פְּלִיאָה *pro* פְּלִיאָה Occulta, mirabilis.

פָּלַג Diuidere, separare: *in Piel* פִּלֵּג *Iob 38,25. Et in Niphal, Genes.10,25.* Nomen vnius פֶּלֶג Phelegh. quia *&c.* נִפְלְגָה Diuisa est terra, *&c.* פְּלֻגָה Diuisio. *Iudic.5,15.* בִּפְלֻגוֹת In diuisionibus Reuben, quibus *scilicet* se diuisit à fratribus. [*sed Iob 20.* Riui *exponitur.*]

פְּלֻגָה Diuisio, portio, functio: *2. Paral.35,5. & secundum aliam formam, 35,2.* לְמִפְלַגּוֹת Secundum diuisiones, partes, *&c.*

פֶּלֶג Riuus, *sic appellatus, quòd à suo fonte diuidatur: Psal.65,10.*

פְּלָגִים *&* פַּלְגֵי Riui, *in plurali.*

פֶּלֶד *Idem quod* לַפִּיד Lampas, tæda. *Plurale Nah.2,3.* פְּלָדוֹת. *& dicitur per Metathesin, quasi* לַפִּידוֹת.

פָּלָה Diuidere, segregare: *& quæ solent citari in hac radice, habes in* פלא.

פָּלַח Abscindere, findere, diuidere, *in Cal solùm Benoni, & in Piel futurum dumtaxat inuenitur: Psal.141,7. & Prouer.7,23. &c. (sic Iob 39,2.* הִפְלַחְנָה. *licet quidam habeãt,* Incuruantur, *vel* incuruant se.)

פֶּלַח Fragmen: *Iudic.9,53. 1.Sam.30, 12. item Iob 41,14.* כְּפֶלַח הַחֶתִּית Sicut mola inferior, *quæ dicitur* meta, *sic dicta, quòd sit diuisa à superiori, quæ vocatur* Catillus.

פָּלַט *in Cal,* Euadere, se eripere: *Ezech.7,16. Et in Piel,* Eripere, eruere: *Psal.18,3. (& 32,7. in Macor* פַּלֵּט. *i.* Liberare; *pro nomine. i.* liberatio. *vt 56,4.) & intransitiuè* Euadere, se eripere: *Prouerb.23,7.*

[Eiicere *vel* proiicere fœtum. *vel* parere: *Iob 21,10. vbi futurum ponitur pro præterito. Idem in Hiphil, Mich. 6,14.* יַפְלִיט Eiiciet fœtum. *sed Isa.5, 29.* Prædabitur, *R.D. sed al.* Finget se eruere.] פָּלִיט Euasor. *i.* qui euadit, & effugit: fugitiuus, abiectus: *Ier.44,14.* פְּלִיטֵי *&* פְּלִיטִים Euasores, abiecti, *&c.* פְּלֵיטָה *&* מִפְלָט Euasio, liberatio: *Ezech.14,22. Psal.55,9.*

פֶּלֶךְ Scipio, baculus, super quo quis innititur: *2.Sam.3,29. Et* Fusus: *Prou.31,19. & illic secundum Hieron.* [*Item* Prouincia, regio, terminus, confinium: Vicus, pagus: *Nehem.3,9. &c.*]

פָּלַס *In Piel,* Librare, ponderare; dirigere, rectificare: *Prouerb.5,21. & 4,26. &c.* פֶּלֶס Bilax, statera: *16,11. Vel* Lingula (amussis). *i.* fer- *aut* putaui, *exponunt.) & Psal.106, 30. Tharg.* Orauit, precatus est.

[*Et in Niphal, iuxta R.Iud.* וְנִפְלַל Et iudicabitur: *Ezech.28,23. de quo vide* נפל.] *Et in Hithpael* הִתְפַּלֵּל Orare, precari: *2.Paral.30,18. &c.*

תְּפִלָּה Oratio, precatio: *Isa.1. Plurale* תְּפִלּוֹת Orationes.

פְּלִילִי Iudicata, *aut* iudicanda, iudice digna: *Iob 31,28. est nomen Toar.*

פְּלִילִים Iudices: *vers.11.*

פְּלִילָה Iudicium: *Isaiæ 16,3. Et 28,7. secundum aliam formam, vbi deficit* ב. *i.* in. *ac si d.* פְּלִילִיָּה In iudicio.

פָּלָא Absconditum esse, latere: *in Niphal, Prou.30,18. Deut. 30,12. etc.* Mirabile esse, difficile esse, mirificari: *Psal.139. Item* Separari: *Exod.33, 16. sine* א *more desinentium in* ה. נִפְלְאָתָה Mirabilis fuit: *2.Sam.1,26. estque cum duobus signis femineis.* נִפְלָאת Absconditum, *vel* mirabile: *Psal.118,23. fortè* ת *ponitur pro* ה. נִפְלָאוֹת *&* נִפְלָאִים Mirabilia, terribilia: *sunt adiectiua, vel participia. Psalm. 139. Exod. 34, 10. Et in Hiphil* הִפְלִיא Mirificare: *Isaiæ 28, 29. & Psal.31,21. Item Isa.29, vers.14.* לְהַפְלִיא Vt mirificem, *vel* mirari faciam populum hunc הַפְלֵא וָפֶלֶא mirificatione & miraculo. *Vel,* Vt adducam malum inauditum & admirabile super populum hunc. *Al.* Vt abscõdam, occultem à populo hoc, *&c.* [Separare: הִפְלָא *Deuter.28,57. Psal.4,4. Item Leuitic.27,2. vbi dicunt* הֶעֱרֶכְךָ. *i.* in æstimatione tua; *poni pro* בְּעֶרְכְּךָ. *i.* in æstimatione. *hic quidam exponunt* יַפְלִיא Declarauerit, exposuerit, *vt etiam illud Numer.6,2.*

Et cum ה *pro* א *more desinentium in* ה *Exod.9,4.* וְהִפְלָה Et separabit, *aut* separationem faciet: *vel,* Diuidet, *aut* diuisionem faciet. *sic 8,17. 11,7. & Psal.17,6. Idem in Piel, Leuit.22,21.* לְפַלֵּא Vt separet, declaret.] *Et in Hithpael, Iob 10,6.* הִתְפַּלֵּא בִי Mirificaberis, mirificabis te, mirabilemque facies te in me. פְּלֵאי Mirabile: *Iudic.13,18. est Toar* nominis Dei mirabilis. פְּלֹנִי Talis, quidam, cuius nomen non exprimitur, certus aliquis, sed occultus & ignotus: *Ruth 4,1. Vide* אלם. פֶּלֶא Mirabile, mirum, miraculum: *Exod.15,12.*

פִּלְאֶךָ *&* פִּלְאֲךָ Mirabile tuũ: *Psal. 77,12. & 89,6.* פְּלָאִים *Plurale masculin. Thren. 1, 9. ponitur pro* Mirabiliter, *vel* mirabili descensu. *Et aliud plurale femininum, Psalm. 119, 129.* פְּלָאוֹת Mirabilia, *vel* occulta.

Et secũdum aliam formã מִפְלָאוֹת Mi- dacesque: *vel (vt alij habent codices)* Contemptibiles.

פַּחַז *et* פַּחֲזוּת Festinatio, leuitas, motus: *Gen.49,4. Ierem.23,32.*

פֶּחָם Carbo: *Isa.54,16. (sed illud Nehem.5,14. quære in* פחה.)

פַּחַת Fouea: *Ierem.48,28. Plurale* פְּחָתִים *1. Samuel.17.*

פְּחֶתֶת Confossio (*.s.* lepræ est) *Leuitic.13,54. Vel,* Defectus est. *quia Hebræi dicunt,* לא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר Non plus neque minus.

פַּטְדָ *Inde fit* פִּטְדָה Lapis preciosus viridis, Smaragdus. *Hieron.* Topazius: *Exod.28. In regimine* פִּטְדָה: *Iob 28,19.*

פָּטַר Mittere, emittere, dimittere, Soluere, aperire, *(verbũ Chaldæis admodum familiare) 2.Paral. 23,8. Prouer.17,13. & 1.Paral.9,33.* פְּטוּרִים Dimissi. *s.* ab aliis operibus.

וַיִּפָּטֵר Et dimisit se. *i.* declinauit: *1.Sam.19,20. Idem in Hiphil: Psalm. 22,8.* יַפְטִירוּ בְשָׂפָה Emittent labio, *aut* per labium. *Vel potius,* Aperient labium. *i.* verba. *vt* ב *redundet. Vel,* Aperient labium in sermone: *& tunc* מִלָּה. *i.* sermo, *subintelligendum est.* R.D. Emittent verba (subsannatoria) per labium. פִּטְרָה *&* פֶּטֶר Apertio, emissio: *&* Primogenitus, quia primus emittitur è vulua, & illã aperit: *Exod.1,13. & huius regim.* פִּטְרַת: *Num.8,16.* פִּטּוּרֵי צִצִּים Emissiones, apertionesque florum: *1.Reg. 6,17. Hieron.* Cælaturæ eminentes.

פַּטִּישׁ *Inde fit* פַּטִּישׁ Malleus magnus: *Isa.41,7.*

פִּיד Contritio, afflictio, euentus malus: *Prouerb.24,22.*

[*Quidam illud Iob 12,5.* לַפִּיד Lampas *aut* tęda: *exponit* Ad contritionem.]

פִּים *Inde* פִּימָה Lumbricus qui fit in ventre viri pinguis: *Iob 15,27. Q.* Os *vel* ora. *Al.* Rugas. *Tharg.* רוטבא.

פָּכָה Egredi, exire. *vnde in Piel, Ezech.47,2.* מְפַכִּים Egrediebantur. פַּךְ Lenticula, vas olearium, *quòd ex illo educatur oleum, sic vocatum: 1.Sam.10,1.*

פֻּכֶר *Inde* פֻּכֶרֶת Nomẽ proprium vnius è seruis Salomonis: *Ezr.2.*

פָּלַל Iudicare, facere iudicium. *in Piel: 1.Sam. 2,25.* וּפִלַּלוֹ Et iudicabit illum (Deus *vel* iudex.) & quis יִתְפַּלֵּל לוֹ Diiudicabitur cum illo? *ac si d.* Quis ingredietur iudiciũ pro illo cum Domino? *Vel,* Rogabit, *aut* precabitur pro illo? *Item Genes.48,11. (vbi q.* פִּלַּלְתִּי Cogitaui,

titudine valde .i. multum valdè .ſ. vias Domini. *Vel*, Non cognouit multitudinem (peccatorum ſuorũ) valde. פִּישׁוֹן Fluuius quidã: *Geneſ.2,11. ſic vocatus, quia aquæ eius ſunt multæ, aut quia creſcunt præ aliis fluminibus.*

פּוֹת Cardo oſtij. פֹּתוֹת Cardines: *1.Reg.7,50.* [*Item* Turpitudo, pudenda: *vt Iſa.3,17.* פְּתָתָן Turpitudinem earum, *vel* podicem earum, *&c. Quidam deducunt à* פֵּאָה. *ac ſi d.* Cæſariem earum.]

פָּזַז Roborare, fortificare, *R. D. Vnde Gen.49,23.* וַיָּפֻזוּ Et roborata ſunt. *Q.* Et deaurata ſunt .i. auro ornata. *Hieronym.* Diſſoluta.

Et in Piel Benoni מְפַזֵּז Viriliter agẽtem: *2.Sam.6,16. Mos enim ſaltantiũ eſt (inquit R. D.) vt roborent cingulũ lumborum ſuorum, cùm ſaltare volunt. Hieron.* Subſilientem.

פָּז Aurum optimum, & purificatum, quod eſt fortius: *Iob 28,17.*

Et particip. paſſi. ex Piel, 1.Reg. 10, 18. מוּפָז Depuratum, roboratum.

Et cum א *redundante, Daniel. 10, 5.* אוּפָז Purum, optimum. *ſic Ierem.10, 9. Vel potius (vt multi cenſent) eſt* nomẽ loci, qui auro abundat optimo. *Tharg.* Ophir.

פָּזַר Diſpergere. *vnde* פְּזוּרָה Diſperſa: *Ierem.50,17. Et in Niphal, Pſal.141,7.* נִפְזְרוּ Diſperſa ſunt.

Et in Piel פִּזַּר Diſpergere: *53,6. etc.*

פָּחַד Pauere, formidare, timere: *Pſal.119,161. &c. Idem in Piel, Prouerb.28,14. & Iſa.51,13.*

Et in Hiph. Iob 4,14. הִפְחִיד Terruit.

פַּחַד Pauor, formido, timor: *Gen. 31, 40. (Interdum capitur pro* Deo, quem timemus: *vt verſ.51.) & cum affix. 1.Paral.14,16.* פַּחְדּוֹ Pauor eius.

Et forma feminea, Ierem. 2,19. פַּחְדָּתִי Pauor mei. *Et plurale maſculeum, Iob 15,21.* פְּחָדִים Pauores. [*Sed 40,12.* Teſticuli.]

פָּחָה *Inde* פֶּחָה Dux: *Nehem.5,13. & in regimine* פַּחַת, *Habac. 1,1. &c. quod quidem venit interdum pro abſoluto: vt 2.Reg. 18,24. & cũ affixo, Malach. 1, 8.* לְפַחֶתֶךָ Duci tuo. *ſed Nehem. 5,14.* פַּחֲתָם *ponitur pro* פַּחֲתָם Dux eorum. פַּחֲוֹת & פַּחוֹת Duces: *1.Reg.20,24. Ezr.8,36.*

פָּחַז Feſtinare, accelerare, leuem, velocem, mobilemque eſſe: *vt Soph.3,4. & Iudic.9,4. idque in Benoni* פּוֹחֲזִים Feſtinantes. *R.Abr.* Vacui .i. quibus non eſt cibus. *Rab. D.* Leues .ſ. cognitione. *Vel*, Leues ad rapiẽdum. *Tharg.* Temerarij, audaceſque

ter.4,27. הֻפֵּץ Diſperſit. *ſic Iſa.24,1. vel* Diſpergere fecit; *vt Deut.28,62. 30,4. &c. Hoc verbum ſignificat* Cõterere diſpergendo, *vel*, Diſpergere rem contritam in diuerſas partes: *vt Iob 18,11. Nah.2,2. &c.* [*& Prou. 25,18.* מֵפִיץ Conterens .i. malleus cõterens & diſpergens. *Eſt participiũ, vel nomen*, Malleus quo petræ conteruntur; *vel* quid ſimile.] *Interdum intranſitiuè capitur; vt 1. Samu. 13,8. (& Exod.5,12. iuxta quoſdam.)*

Et verbum in Poel, Ierem. 29, 29. יְפוֹצֵץ Conteret. *Et in Hithpael, Habac.3,6.* וַיִּתְפֹּצְצוּ Et contriti ſunt.

Et verbum geminatum, וַיְפַצְפְּצֵנִי Et contriuit me: *Iob 16,12.*

הְפוּצָה Diſperſio, contritio. *Plurale cum holem vice ſurec, Ierem.25,34.* הְפוּצוֹתֵיכֶם Et diſperſiones veſtræ .ſ. completæ ſunt. *Sub ſecundo* ה *eſt hiric pro ſere.*

פּוּק Impingere, offendere, ruere, cadere. *vt Iſa. 28,7.* פָּקוּ פְלִילִיָּה Impegerunt in iudicio. *Et in Hiphil*, Educere, proferre .ſ. in lucem: *Prou. 3,12. 8,35. 18,21. ſic Pſal.140, 9.* אַל־תָּפֵק Ne educat (.ſ. ad opus quod cogitauit) .i. ne perficiat.

Sed Ierem. 10,4. וְלוֹא יָפִיק Et non cadet .i. non egredietur à ſua diſpoſitione, *vel* è loco ſuo.]

פִּיק Offenſio, offendiculum: *Nah. 2,10. vbi dicitur de genubus. Nam genua timẽtium valde, ſemuicem offendũt, ita vt homo ferè ruat.* † *Idem* פּוּקָה *1.Samuel.25,31.*

פּוּר Irritare *ſeu* irritum facere: frangere, confringere, conterere. *In Cal tantùm Macor exſtat* פּוּר, *Iſa.24,19.* הֵפֵר & הֵפִיר *in Hiphil frequens eſt eius vſus: Gen. 17,14. &c. ſic Eccl.12,5.* וְהֵפֵר הָאֶבְיוֹנָה Et irritabis concupiſcentiam .ſ. mulierum. *Et in Hophal, Ierem.33,21.* הֻפַּר Irritabitur. *Et in Poel, Pſal.74, 13.* פּוֹרַרְתָּ Fregiſti, diuiſiſti. *Et in Hithpael, Iſa.24,19.* הִתְפּוֹרְרָה Confringetur. *Et geminatum, Iob 16, 12.* וַיְפָרְפְּרֵנִי Et confregit me. *Hinc vocatur* פּוּרָה Torcular, *eo quòd calcent & confringant vuas in medio eius: Iſa. 63,3.* פּוּר Sors: *Eſth.3,7. Et plurale 10,26.* פּוּרִים. [לַחְפֹּר פֵּרוֹת Fodienti foueas. *quære in* חפר.]

פּוּשׁ Multiplicari: *Habac.1,8. Ierem. 50,11. & Malach.4,2.* וּפִשִּׁתֶם Et multiplicabimini. *cum hiric ſub* פ *pro patach. Idem in Niphal,* נִפְשׁוּ Multiplicati ſunt: *vel*, Diſperſi ſunt: *Nah.3,17.* פֶּשׁ Multitudo: *Iob 35,15.* Nõ cognouit בְּפֶשׁ in mul-

auferri.) *ſic Pſal.77,3. & Gen.45,26. &c.* וַיָּפֹג & תָּפוּג. *Idẽ in Niphal. vt* נְפוּגוֹתַי Debilitatus ſum: *Pſal.38,9.*

Et nomen פּוּגָה, *& in regimine* פּוּגַת Requies: *Thren.2,18. Et aliud præpoſito* ה, *3,48.* מֵאֵין הֲפֻגוֹת Eo quòd nõ eſſent requies, *aut* remiſſiones .ſ. à fletu.

פּוּחַ *Eſt* נָפַח Flare, ſpirare, ſufflare: *vt* יָפוּחַ *Cantic.2,16.*

Et in Hiphil, Perflare: *Iſa.14,16. itẽ Ezech. 21,31.* אָפִיחַ עָלַיִךְ Sufflabo, *aut* ſufflare faciam ſuper te .i. tranſire faciam ignẽ furoris mei ſuper vos. *ſic Pſal.10,5.* יָפִיחַ בָּהֶם Sufflabit, *aut* ſufflare faciet in eos. *Tharg.* Iraſcetur. *Al.* Illaqueabit, *vel* illaqueare faciet eos; *vt illud* הָפֵחַ בַּחוּרִים Illaqueare, *aut* illaquea, *pro* illaqueant in cauernis, *&c. Iſa.42,22. Item Pſal.12,6.* יָפִיחַ לוֹ Illaqueabit eum .ſ. pauperem .i. ponam in ſalute (pauperem ab eo qui) tendit ei laqueos. (*Q.* Loquetur ei, *pro* eis. *Al.* Dolore afficiet eum. *Tharg.* Et impiis conteſtari faciam malitiam.) *ſic Prouer.29,8.*

[*Sed 12,17. et 14,29.* יָפִיחַ Loquetur.]

פִּיחַ Fauilla, *aut* cinis: *Exod.9,8.*

Hinc eſt & פַּח Laqueus: *Hoſ.5,1.* Offendiculũ. *Plurale Prou.22,5. etc.* פַּחִים Laquei. [*Item* Bracteæ, laminæ: *Numer.16,36. & in regimine* פַּחֵי: *Exod.39,3. ſicque vocantur eo quòd* expandantur vt laquei.]

פּוּךְ *Secundum Hieron.* Stibium, quo ad venuſtandos oculos peculiariter vtebantur: *2.Reg.9,29. vbi eſt Hypallage. ac ſi d.* Poſuit ſtibium in oculis ſuis. *Vel*, Poſuit, *id eſt*, diſpoſuit, aptauit ſtibio oculos ſuos. [*Item* Carbunculus, qui eſt coloris ſtibij: *1.Paral. 29,2. R. Abr.* Lapis precioſus niger.]

פּוֹל Faba: *1.Sam.17,27. & Ezechiel.4,9.*

פֶּן *Inde* פֶּן Ne fortè: *Gen.3,3. etc. Non iungitur niſi futuris verborum, præterquam 2.Sam. 20,6. vbi iungitur præterito vice futuri. Hinc fit verbũ in Cal, Pſal.84,16.* אֶפְוֹנָה Hęſitabo, addubitabo. *Alij exponunt* Tempus multum. *quære in* אפן.

[*Illud autem Prou.5,6.* פֶּן־תְּפַלֵּס Ne fortè ponderet. *R. D. cenſet eſſe legẽdum admiratiuè*, Num fortè ponderabit! Non faciet, *&c. Al.* Non ponderabit. *vt Iſa.27,3.* פֶּן .i. Ne fortè viſitet. *R. Ion.* Non viſitabit.]

פּוּץ Diſpergi, & conteri, confringi cũ diſperſione: *1.Samuel. 14,34. &c. Idem in Niphal,* נָפֹץ *Gen.10,18. Et in Hiphil, Deu-*

פָּדָה Redimere: *2.Sam.4,11. Et in Niphal*, Redimi: *Leuit. 27,29.* וְהִפָּדֶה לֹא נִפְדָּתָה Et redimendo non fuit redempta: *19,20. ibi habes Macor ex Hophal. Et in Hiphil, Exod.21,8.* וְהִפְדָּהּ Et redimere faciet eã *.i.* iuuabit illam in sua redemptione *.i.* diminuet redemptionem eius *&c.* פְּדֹת *vel* פְּדוּת פְּדְיוֹם פְּדְיוֹן Redemptio: *Psalm.111,9. Numer.3,49. Exod.21,30. Et secundum aliam formam* פְּדוּי, *cuius plurale* פְּדוּיֵי Redemptiones: *Num.3,46. & vers.51.*

פְּדֹן *Inde illud Dan.11,43.* אַפְדְּנוֹ Palatium suum. *Quidam dicũt* א *esse radical. Apud Doctores* פדן *significat* Duo, par. פַּדַּן אֲרָם Mesopotamia Syriæ: *Genes.25,20. Et cum* ה *locali*, פַּדְּנָה In Mesopotamiã: *28,2. Quidam exponunt* Agrum *aut* regionem Syriæ.

פָּדַע Redimere: *& semel dumtaxat inuenitur, Iob 33,24.*

פֶּדֶר Adeps: *Leuit.1,8. Cum affix.* פִּדְרוֹ Adeps eius: *12.*

פֶּה Os, oris: *Exod.4,11. &c. sic Iosu.9,2.* Ore vno *.i.* vno consensu, vno consilio. *In regimine* ה *mutatur in iod: vt Exod.28, vers.31.* פִּי־רֹאשׁוֹ Os capitis eius *.i.* capitij eiº. *Hic Os est* labium vestis, superior locus vbi ponitur caput. [Mensura: *vt 2.Reg.2,9.* פִּי־שְׁנַיִם Mensura duorum (*.i.* duarum partium) de spiritu tuo mihi, *vt exponit R.Dauid. sic Deut.21,17. & Zach.13,8.*] Sermo. *vt* עַל־פִּי Iuxta sermonem: *Num.3,16.* לְפִי־חָרֶב In ore gladij *.i.* in acie: *Iosue 6,20.* כְּפִי Secundũ. *vt* כְּפִי אָכְלוֹ Secundum comedere suum *.i.* quẽadmodum comederit. *Item* עַל־פִּי *Genes. 43,6. pro* לְפִי Secundum. *& 47,12.* לְפִי הַטַּף Secũdum paruulum *.i.* secundum mẽsuram paruuli, *aut* quemadmodum paruulus alitur.

Cum affix. פִּיהוּ *et* פִּיהוּ Os eius. פִּי Os meum, *pro* פִּיוּ. פִּיהֶם *&* פִּימוֹ Os eorum. *& sic de cæteris.*

פִּיּוֹת Acies: *Iudic.3,16. Et* פ *cũ hiric, et geminato* חֶרֶב־פִּיּוֹת *et* חֶרֶב־פִּיפִיּוֹת Gladius duarum acierum *.i.* anceps: *Prou.5,4. Psal.149,6. Et forma masculin.* פִּיּוֹם. *Vnde 1.Sam. 13, vers. 2.* הַפְּצִירָה פִּיּוֹם Lima multa habens ora.

פֹּה *&* פּוֹ Hîc *aduerbium*, huc: *Genes.22,5. 1.Sam.16,11. Ezech.40,21.*

פּוּא *Idem: Iob 38,11. Quidam exponit* Littus. מִפּוֹ וּמִפֹּה *vel* מִפֹּה וּמִפּוֹ Hinc & inde: *Ezech.41,15.*

פּוּג Remissum esse, debile esse, *aut* debilitari, lassari, lassescere: *Habac.1,4. (R.Abrah.* Quiescere, auferri.)

appellãtur sic, eo quòd sint homini decor, *&c.*] הִפְאָרָה *&* תִּפְאָרָה Gloria, decor: *Ierem.48,17. Esth.1,4.*

Et cũ affix. תִּפְאַרְתּוֹ Gloria eius: *Isa. 28,1. Et nomen geminans vltimam,* פָּאֹרוֹר Gloria: *Ioel. 2,6. Quidam exponunt* Ollam *aut* lebetem; *vt* א *redundet. ac si d.* Congregabunt omnem nigredinem ollæ. פֹּאֲרָה Ramus, *sic dictus, quòd sit arbori gloria: Isa.10,33. Plurali* פֹּאֲרוֹת *Ezech.31,5.*

Et cum ר *ante* א, בְּרֹאוֹת *17,6. Potest etiam esse à* פרה.

פֶּג *siue* פֶּגֶג *à quo fit* פֶּג Ficus immatura, *aut* non matura quantum opus est. *Plurale Cantic.2,13.* חָנְטָה פַגֶּיהָ Dulcescere fecit, (maturauit) grossos suos (*aut* ficus suas immaturas.)

פֶּגֶל *Inde* פִּגּוּל Caro, cuius odor aspectusque mutati sunt, & idcirco abominabilis. *Et* omnes res abominabiles: *Ezech.4,14.*

Plurale, Isa. 65,4. פִּגֻּלִים Abominabilium *.s.* carnium.

פָּגַע Occurrere, obuiare, obuiã ire; *Iosu.19,32.* Incurrere, inuadere, aggredi: *1.Sam.22,17. Exodi 5,5. sed Isa.64,5.* פָּגַעְתָּ שָׂשׂ Occurristi lætãti, *&c. Q.* Incurristi in gaudentem occursu mortis *.i.* abstulisti iustos è mundo, qui lætabantur in præceptis tuis. *Al.* Suscepisti precationem lætantis, *etc .i.* iustorum.

Sic 47,3. Non אֶפְגַּע אָדָם Suscipiam preces hominum pro eis. *Siue* Non suscipiam occursum hominum. *Al.* Non occurram eis (sicut *.s.*) homo *.i.* cæteri hominum, sed de eis perfectam vltionem capiam. [Intercedere, precari: *Gen.23,8. Iob 21,15. Ierem.7,16. & 27,18. Ruth 2,16.*

Idem in Hiphil, Isa.53,12. 59,16. Iob 36,31. sic Ierem.36,25. licet aliis sit Occurrere *.i.* resistere. *Item Isaiæ 53,6.* הִפְגִּיעַ בּוֹ Occurrere fecit ei pœnam, *&c. Vel*, Rogare fecit pro iniquitate, *&c. sic vtroque modo exponitur Ierem.15,11.*] פְּגַע *&* מִפְגָּע Occursus: *1.Reg.5,4. Iob 7,20.*

פָּגַר *in Piel intransitiuo*, Lassari, fatigari, debilitari, *secundum R.D. sed al.* Pigrescere, *aut* pigrum esse: *1.Sam.30,10. Vel est transitiuum quasi d.* פִּגְּרוּ Præ se ferebãt lassos, *etc. Alij dicunt esse Pual, & hiric esse loco* ו.

פֶּגֶר Cadauer: *1.Sam.17,46. In plurali* פִּגְרֵי *&* פְּגָרִים.

פָּגַשׁ Occurrere, obuiare, obuiã ire, obuiam habere: *Genes. 33,8. Idẽ in Piel, Iob 5,13. Et in Niphal, Psal.85,11.* Obuiare sibi, *&c.*

עַכְבָּר Mus: *Leuit.11,28. Plurale regim.* עַכְבְּרֵי *Iosu.6,3.*

עַכָּבִישׁ Araneus, *siue* aranea: *Iob 8,14. Isa.59,5.*

עַכְשׁוּב Aspis, *vel* species aspidis *Psal.140,4.*

עַקְרָב Scorpio: *Deuter.8,15.* עַקְרַבִּים Scorpiones: *1.Reg. 12,11. Vel* Spinæ. *vt Ezech.2,6.*

עַרְעַר Myrice, *aut* Iuniperus, *inquit R.D. (aut potius* Erica:) *Ier.17,6. vide* עור. עֲרוֹעֵר *Idem: 48,6. Tharg.* Genus spinæ, cuius fructus tam exterior quàm interior est comestibilis. [*Item* vna è ciuitatibus Moab: *Isa.17.*]

עֲרָפֶל Caligo, *siue* dẽsæ tenebræ: *Iob 22,13.*

עֶשְׁתֹּר *Inde* עַשְׁתֹּרֶת Grex. *Plurale Deuter. 7,13.* עַשְׁתְּרוֹת Greges, caulæ. [*Item* nomen vrbis: *Genes.14,5.*] עַשְׁתֹּרֶת Nomen idoli, Deus Sidoniorum: *1.Reg.11,5. Et Iudic.2,13.* עַשְׁתָּרוֹת Astharoth.

LITERA

פ

פֵּאָה Extremitas, finisque cuiuslibet rei: Angulus, plaga, latus: *Ierem. 9,26. Et in regimine* פְּאַת: *Exod.27,9. &c.* [*Capitur pro* Coma, *Leuitic.19,27.*] פֵּאוֹת Anguli, extremitates, plagæ: *Exod.25,25. Et in regim. Num. 24,18. vbi exponitur* פַּאֲתֵי Duces, principes. *Hinc verbum in Hiphil*, Dispergere in angulum: *vt Deut. 32,26.* אַפְאֵיהֶם Dispergam eos in extremitatẽ *.s.* terræ.

פָּאַר *In Piel* פֵּאֵר Glorificare, decorare: *Isa.55,5.* [*Sed Deuter.24,20.* לֹא תְפָאֵר Non deiicies *.i.* id quod remanet in ramis; *à* פֹּאֲרָה *.i.* ramus. *&* פ *est cum* ־ *ad differentiam alterius cum* ־ *inquit R.D. Alij tamen legunt cum* ־ תְּפָאֵר, *& exponunt* Non glorificabis *.i.* non deiicies gloriam eius ab illo.] *Et in Hithpael*, Glorificare se, gloriari: *Isa.6,21. & 49,3. sic Exod.8,9.* הִתְפָּאֵר עָלַי Glorifica te super me. *Al.* Gloriare contra me. *q.d.* hoc honoris tibi sume, vt *&c. Hieron.* Constitue mihi. *Tharg.* Postula fortitudinem (*.i.* aliquid difficile) & da tempus. פְּאֵר Gloria, decor, pulchritudo: *Isa.61,3.* [Tiara, *vt Ezech. 24,23.* פְּאֵרְךָ Tiaram tuã. פְּאֵרִים Mitræ, Tiaræ: *Isa.3,20. & in regim.* פַּאֲרֵי: *Exod. 39,28. &*

עָתַד *In Piel*, Parare, præparare: *Prou.24,27. Et in Hithpael*, Parari: *Iob 15,28.* עָתִיד Paratus: *ver ſu 24.* עֲתִידִים Parati: *Eſth. 3,14. & 8,13. Et femin.* עֲתִידוֹת: *Deut.32,35.* Parata *.i.* quæ parata ſunt eis *.i.* vltiones, *&c. ſic Iſa.10,13. vbi per* Preparata *intelliguntur* Theſauri.

עַתּוּדִים Hirci maiores, qui præcedunt capras. *& per tranſlationem*, Maiores, *ac* magnates: *Numer.7,17. Iſa.14,9.*

עָתַם *Semel duntaxat inuenitur in Niphal, Iſa. 9,19.* נֶעְתַּם Obtenebrata, obſcurata eſt terra. *Tharg.* Deſolata eſt. *Hieron.* Conturbata.

עָתַק Veteraſcere, ſeneſcere: *Pſal. 6,8. & Iob 21,7. Alij hic exponunt*, Incraſſeſcere, *vel* Confortari. *illic verò* Incraſſeſcere *.i.* tumeſcere; *vel* obtenebrari, obſcurari, *aut* trãſferri, amoueri; *vt Iob 18,4.* וְיֶעְתַּק Et remouebitur, *ſeu* eradicabitur.

Et in Hiphil, Amouere: *Gen.12,8.* Transferre, trãſcribere: *Prou.25,1.*

מַעְתִּיק Remouẽs, qui remouet, eradicat è loco ſuo: *Iob 9,5. Et* Translator, ſcriba. *Et intrãſit.* Remoueri, eradicari: *32,16.* † עָתִיק Vetus: *Iſa. 23. verſ. vlt.* עָתֵק Vetus, craſſum, tumidum, durum, forte: *1.Sam.2,3. vbi ſubauditur* Verbum, *& negatio præpoſita* אַל *.i.* Ne. *ſic Pſalm.31,19. 94,4. (& 75,6. dicitur* Collo pingui, forti, duro, *id eſt*, verbis duris.)

עָתֵק Multus, multiplex, magnus: *Prou.8,18.* עָתִיק Antiquus: *Daniel.7.* עֲתִיקִים Vetera, antiqua, *vel* fortia: *1.Paralip. 4.* [*ſed Iſa. 28,9.* עֲתִיקֵי מִשָּׁדַיִם Amotos, euulſos ab vberibus.]

עָתַר Orare vehementer, precari, amicis verbis exorare. *& conſtruitur ferè cum* ל *&* אֶל *Iob 33,26. &c. In Niphal*, Placari, exorabilem eſſe: נֶעְתַּר *&* נַעְתֹּר *Iſaiæ 19,22. 1.Par.5,20. Et in Hiphil*, Orare, *etc. Exod.8,23. etc. R.D. ſcribit ſignificare* Multiplicare verba, loqui, *vt liquet Ezech.35,13.* עֹתֶר Denſitas, multiplicatio. *& in regimine* עֲתַר *Ezech. 8,12.* עֲתָרָה Oratio, multiplicatio: *Ierem.33,6.* [*Sed Soph.3,10.* עֲתָרַי Hatharai, nomen gentis, *vel* familiæ. *Tharg.* Iſraelem *vocat* Hatharai, quia placabilis eratilli Deus.]

NOMINA QVADRATA.

עַבְטִיט Denſum lutum: *Habac. 2,6. vide* עוב *&* טיט.

עַטַלֵּף Veſpertilio: *Leuitic.11,19. in plurali* עֲטַלֵּפִים.

עכבר

Plurale עֲשִׁירִים Diuites: *Eccl.10,6.* עֹשֶׁר Diuitiæ, opes: *Geneſ.31,14.* עָשְׁרוֹ Opes eius.

עָשַׂר *Cum puncto in ſiniſtro cornu, in Cal eſt* Decimare, accipere decimam: *1.Sam.8,15. Idẽ in Piel Nehem.10,38.* Decimas dare, *Gen. 28,22. & Deut.14,22.* [*ſic in Hiphil 26,12.* לְהַעֲשֵׂר *pro* לְעַשֵּׂר Decimare, dare decimam: *Item Neh.10,39.* בַּעֲשֵׂר *pro* בְּהַעֲשֵׂר In accipiendo decimas. *Vel*, Quando decimas accipient.]

מַעֲשֵׂר *& in regimine* מַעֲשַׂר Decima: *Gen.14,20. Leuit.27,30. & cũ affix.* מִמַּעֲשְׂרוֹ De decima eius: *verſ.31.*

Plural. femin. מַעֲשְׂרוֹתֵיכֶם Decimæ veſtræ: *Neh.18,5.* עֲשִׂירִי Decimus: *Geneſ.8,5.* עֲשִׂירִית *Femin.* Decima, decima pars: *Exod.16,36. Num.28,6.*

עֲשִׂירִיָּה Decimatio, *aut* decima: *Iſa. 6,13. Nomen Toar*, Denarius numerus, comprehendens decem.

עָשׂוּר Decimum, *vel* decima: *Exod. 12,3. Leuit.16,29. &c. Et Geneſ.24, 55.* עָשׂוֹר Decem *.i.* per annũ, *vel* decem menſes. *vide* יום. [*Item* Decachordum: *Pſal.33,2. vbi deficit* ו *.i.* Et. *ſic 92,3. &c.*] עִשָּׂרוֹן Decimũ, decima pars: *Num.15,4. & in plurali* עֲשִׂרֹנִים Decimæ: *Leuitic.14,10.*

עֶשְׂרֵה *&* עֲשָׂרָה Decem: *maſcul.* עֶשֶׂר *&* עֶשְׂרֵה *Idem: feminin. Et interdum capitur pro* quolibet numero, & non pro ipſo determinato. *vt* עֶשֶׂר פְּעָמִים Decem vicibus *.i.* multoties. *Iob 19,3. ſic Leuitic.26,26. & Eccl.7,20. &c. Poſt* decem *autem ſic dicemus* אַחַת עֶשְׂרֵה Vndecim, *femin. generis.* אֶחָד עָשָׂר Vndecim, *maſculin. gen.* עֶשְׂרִים Viginti: *Gen.18,31. & 23,1. &c.*

עָשַׁת Niteſcere, candeſcere. עָשְׁתוּ Candidi ac nitidi fuerunt: *Ierem. 5,27. vbi intelligitur* pinguedo quæ nitorẽ & munditiã cutis carnis efficit. *Et in Hithp.* Velle, *vel* Cogitare. *vt Ion.1,6.* יִתְעַשֵּׁת Cogitet Deus de nobis, *aut* Complaceat Deus nobis. עָשׁוּת *Nomẽ Toar*, Candidus, nitens, purus, terſus: *Ezechiel.27,19.* עֹשֶׁת Puritas, munditia: *Cantic.5,14. R.Abrah.* Vas eburneum *exponit.* עִשְׁתּוּת *vel* עִשְׁתּוֹת Puritas, decor: *Iob 12,5. Al.* Cogitatio.

Et ſecundum aliam formam עֶשְׁתּוֹנוֹת, *Pſal.146,4.* Cogitationes. *à ſingulari* עֶשְׁתּוֹנָה. עַשְׁתִּי Vnus *vel* Vna: *quod compoſitum cum* עֶשְׂרֵה *aut* עָשָׂר *.i.* decem, *facit* vndecim. עַשְׁתֵּי עָשָׂר Vndecimus: *Deut.1,3. & ſic de* עֶשְׂרֵה.

עֵת Tẽpus. *require in* עוה. *Secundum R.Abr. tamẽ radix eſt* עָנָה.

mere, nolle reddere rem proximi, *aut* negare mercedem mercenarij, *&c. Leuitic.6,1.* [*& Iſaiæ 38,14.* עֲשָׁקָה־לִּי Vim fecit mihi *.ſ.* infirmitas. *Alij tamen exponunt* Auge mihi, *.ſ.* dies & annos meos. *vt ſit Imperatiuum.*] *In Benoni* עֹשֵׁק דָּל Qui occupat pauperem *.i.* bona pauperis. *vel*, Opprimit pauperem; Oppreſſor pauperis: *Prou.14,31.*

Et in Paul, Deuter.28,27. עָשׁוּק וְגָזוּל Bonis priuatus, & direptus, *&c.*

Plurale עֲשֻׁקִים Ij quorum bona occupantur, Oppreſſi: *Iob 35,9. ſic Eccl. 4,1. & Ham.3,9. Vel* Oppreſſiones, direptiones bonorum, *ſecundũ alios.*

Illud Prou. 28,17. עָשֹׁק Oppreſſor, *aut* alienorum bonorũ occupator, *R.D. dicit eſſe nomen Toar, inſtar Paul pro Benoni, ſed alij paſſiuè malunt exponere* Oppreſſus *.ſ.* à cogitatione & concupiſcentia mala. *Vel*, Carceri mancipatus. *Poteſtque fieri vt ſit* Ille qui fidem docet falſam, per quã & alterius corrumpit animam.

Et per metaphoram dicitur, Iob 40,18 יַעֲשֹׁק נָהָר Rapiet fluuium. *ac ſi d.* Trahet ad os ſuum totum fluuium, ac ſi raperet eum. *Hieron.* Abſorbebit. *Al.* Bibet. *Hoc autem verbum differt à* גָּזַל, *quòd* גָּזַל *ſit* vi rapere & auferre, ſpoliare. עָשַׁק *verò*, nolle reſtituere rem proximi ſui: Defraudare, fraude occultè aliquem decipere: *vt Leuitic.19,13.* עָשׁוּק Occupans, *nomen Toar, Ierem.21,12. licet in Bibliis Venetiæ impreſſis, & in exemplari Hiſpalenſi manuſcripto habeatur* עוֹשֵׁק.

עֹשֶׁק Occupatio, *aut* detentio rei alienæ, oppreſſio: *Pſal.73,8. Hieron.* Calumnia. *Et aliud Prouer.28,16.* וְרֹב מַעֲשַׁקּוֹת Et multiplicabit rapinas, *aut* occupationes bonorum alienorum. *vide in* נגר. *ſic Iſa.33,15.*

Et in Piel, particip. paſſ. מְעֻשָּׁקָה Oppreſſa: *Iſa.23,12.*

עָשֵׁק *Cum puncto in ſiniſtro cornu; idem quod* עָסַק. *& ſemel inuenitur nomen cum quinque punctis, & verbum in Hithpael, Geneſ.26,20.* עֶשֶׂק Litigiũ, lis. *&* הִתְעַשְּׁקוּ עִמּוֹ Litigarunt cum eo.

עָשַׁר Locupletari, ditari: *Hoſ.12, 8. Et in Hiphil*, Ditare, *Geneſ.14,23. (& 1.Sam.17,25. & Pſal. 65,10. cum ſeua ſub* ש *loco hiric.) Item intrãſit.* Ditari: *Prou.23,4. Pſal.49,16. &c. ſic Zach.11,5.* וְאֶעְשִׁיר Et locupletatus ſum, diues effectus ſum. *cum* א *quieſcente. Et in Hithp. Prou.13,7.* מִתְעַשֵّר Diuitem ſeipſum præ ſe ferens. עָשִׁיר Diues: *2.Sam.12,1.*

Et in Niphal, Psal.89,8. נֶעֱרָץ Timẽdus. עָרִיץ Fortis, robustus, timendus, tyrannus: *37,35. & sic vocatur, quòd homo timeat ab illo. Plurale* עָרִיצִים: *52,5.* עָרוּץ Fractura, scissura; interruptio: *Iob 30,6.*

מַעֲרָצָה Fortitudo: *Isa.10,13.*

מַעֲרִיץ Pauor: *8,14.*

עָרַק Fugere: *Iob 30,3. frequens est Chaldæis. Et secundum alteram significãtiam vers.17.* וְעֹרְקַי Et nerui mei (*aut* pulsus mei venæ .*s.* pulsatiles.) *Al.* Abarcentes me, persecutores mei: *nam* ערק *secundum quosdam significat etiam* Insequi.

עֶרֶשׂ Lectus, stratũ, grabatum: *Psalm.41,4. & cum affixo* עַרְשִׂי Lectus eius. *Plurale* עַרְשׂוֹת: *Hamos 6,4. cum affix.*

עָשׁ *Inde* עָשׁ Tinea: *Iob 13,27.*

עָשַׁשׁ *Hinc fit verbum*, Computrescere, corrodi. *& c. vt* עָשְׁשׁוּ Computruerunt, *aut* corrosa *vel* consumpta sunt: *Psal.31,11. & vers.10.*

עֵשֶׂב Herba: *Gen.1.* עֶשְׂבָּם *cũ affix.* עִשְׂבוֹת Herbæ: *Prou. 27,25. cum* ש *dagheſſato euphoniæ causa.*

עָשָׂה Facere, præparare, parare: *Genes.1,31. Isa.41,4. & c. Capitur 2.Sam.19,23. & alibi, pro* Aptare, *vel* Lauare, *aut* Abscindere. *Sic Deuter. 21,12.* וְעָשִׂתָה Et aptabit vngues. *vbi Tharg. & quidam alij habent*, Et crescere faciet, *& c.* vt *scilicet* fiat contempta & abominabilis in oculis heri sui. *Item pro* Sacrificare, offerre: *Exod.10,25. Leuit.16,9. Item* Acquirere; *Gen.12,5. (Illud autem 1.Sam.2,6. R.D. exponit* Magnificauit Moseh. *Tharg.* Fecit fortitudinem per manum Moseh.) *Item* Congregare: *Ezech. 28,4. 1. Sam.14,50. & c.* [Frangere, comprimere: בַּעֲשׂוֹת *Ezech.23,21. vt in Piel versu 3.* עִשּׂוּ דָדֵי Fregerunt, compresserunt vbera.] *Et in Niphal* נַעֲשָׂה, Fieri, *& c. Eccles. 9,3. & in Pual* עֻשִׂיתִי *Psalm.139.* מַעֲשֶׂה Opus: *8, 17. & capitur pro* pecudibus *&* bobus, *eo quòd homo seipsum occupat in illorum acquisitione: 1.Sam.25,2. Et plurale* מַעֲשִׂים: *Numer.16,27. & c.*

עָשָׁן Fumus: *Gen.15,17. potest esse nomen Toar (inquit R. Dau.)* Fumans. *& in regim.* עָשַׁן *Ios.8,20. Et secundum aliam formam, Exod.19, 18.* עָשָׁן Fumus. *&* עָשָׁן Fumans, *nomen Toar, 20,18.* עֲשָׁנִים *in plurali. Et verbum in Cal* עָשַׁן Fumare: *19, 18. & Psal.8,5. & 74,1.* Irasci.

עָשַׁק Vsurpare. *i.* bona aliena occupare, vim facere, opprimere, flui: *Ezech.44,7. Et femin.* עָרְלָה Incircuncisa, grauis: *Ierem.6,10.*

עָרְלָה Præputium; *& secũdum R. D.* Omnis res superflua, & grauis, quam par est proiicere & amouere. *Est autem* pellis quæ glandẽ .*i.* summam colis (.*i.* hastæ membri virilis) partem tegit. *In regimine* עָרְלַת.

עָרְלוֹת *Plurale: 1.Sam.18,26. & aliud* עָרְלוֹת, *Iosu.5,3.* [*Illud autem Habac. 2, 16.* וְהֵעָרֵל Et sis discoopertus, vt discooperias turpitudinem tuam. *Potest etiam esse per Metathesin à* רָעַל .*i.* sopire. *ac si d.* וְהֵרָעֵל Et consopire. *Al.* Et videatur, *aut* appareat præputiũ tuum. *est Imperatiuũ vice futuri.*]

עָרַם Callidè agere, callidum esse: *in Cal et Hiphil: 1.Sam.23,22.* [*Et in Niphal*, Coaceruari, aceruatim stare: *Exod.15,8.*] עָרוּם Callidus, astutus: *Gen.3,1. Plurale Iob 5,11. & Prouer.14,18.* עֲרוּמִים.

עֵירֹם Nudus: *Gen. 3.* [Nuditas: *Deut.28.*] עֲרוּמִים *&* עֲרוּמִים *in plurali: Genes.3. & Iob 22,6.* † *Feminin.* עָרְמָה Nuda: *Hos. 2,3.* מַעֲרוֹם *vel* מְעֻרוֹם Nudus: *sed tantùm inuenitur plurale cum affixo: 2.Paral.28, vers.15.* מַעֲרֻמֵיהֶם Nudos eorum.

עָרְמָה Calliditas, astutia: *Prou.1,4. & cum* ב Astutè, *& c. Iosue 9,4.*

Et cum affix. בְּעָרְמָם In astutia eorum: *Iob 5,12. pro* בְּעָרְמָם.

עָרְמָה Aceruus: *Ruth 3,7. Plurale mascul. & femin.* עֲרֻמִּים *&* עֲרֻמּוֹת Acerui: *Ierem.50,26. 2.Paral.31,6.*

עַרְמוֹן Castanea, arbor ferens castaneas. *Hieron.* Platanus: *Genes.30,31. Plurale* עַרְמֹנִים: *Ezech.31,8.*

עָרַס *Inde fit* עֲרִיסָה Cõspersio .*i.* farina cum aqua. *Plural. Numer.15,19.*

עֹרֶף *Inde fit* עֹרֶף Posterior pars faciei, *siue* colli: Ceruix: *Exod. 23,17. & cum affix.* עָרְפָּךְ Ceruix tua: *Isa.48,4. Et verbũ in Cal*, Deceruicare, ceruicem torquẽdo frangere: *Deut.21,4.* Diruere, destruere: *Hos.10,2.* [Stillare: *Deuter.32,2. et 33,28.* עֲרִיפִים Cæli, *sic dicti, quòd stillent & influant pluuiam & rorem in hæc inferiora: Isa. 5,30. R. Abr.* Destructiones *interpretatur.*]

עָרַץ Conterere, frãgere: *Isa.2,19.* Frangi animo, consternari, pauere, timere: *Deut.2,29. sic secundum quosdam Psal.10,18. licet alij* Terrere, *vel* Conterere *significare malint.* [Roborare se: *Isa.47,12.*] *Et in Hiphil, 29,23* יַעֲרִיצוּ Formidabunt, timebunt. (*R.D.* Roborabũt. *R. Abrah.* Timere facient:) *& 8,12. chiel.16,7. vel est substantiuum, si subaudiatur* ב .*i.* in. *ac si d.* In nuditate.

עֶרְוָה Turpitudo, nuditas: *Exod. 28, 42. Et secundum aliam formam, Nah.3,5.* מַעֲרֶךְ Nuditas tua. [*Et illud 1.Reg.7,36. sic exponitur;* כְּמַעַר Secundum nuditatem. *Al.* Secundum latus .*i.* ex latere. *vel iuxta R. Dauid*, Secundum coniunctionem vniuscuiusque lori, *& c. vide* מער.]

עָרָה *Toar* olerum, & herbarum virentium; graminetum. *Plurale* עֲרוּרוֹת Gramineta, germina, & olera virentia: *Isa.19,4.* [*Et secundum aliam formam* מִמַּעֲרַה־גֶּבַע E gramineto Ghebah. *Vel*, E loco coniuncto ipsi Ghebah; *quod est* nomen loci germinum *atque* herbarum. *Al.* E latere. *de quo vide etiam* מער.]

עָרַךְ Ordinare, disponere: *Iob 32,15. (& Ierem. 50,9. vbi subauditur*, seipsos; *vel* bellum: *vt Iudic.20,33.) Item 1.Paral. 12. versu 8.* עֹרְכֵי צִנָּה Ordinantes clypeum. *Vel*, Ordinatores clypei. *vel*, Ordinati ad clypeum. *vt sit Benoni pro Paul. sed illud Psal.40,6.* עָרוּךְ Ordinare; *quidã* Æquare *exponunt.* [*Nam hoc verbũ significat &* Æstimare, æquiparare; *vt Iob 36,19. sic 28,17. vbi potest etiam exponi passiuè: vt Psal.89,7.*] (*Inuenitur Imperatiuus cum Iob 33,5.* עָרְכָה Ordina.) *In illo autem Psal.5,4. subauditur* Orationem meam. *& 50,21. etiam subintelligendum est*, Quicquid fecisti, *vel* iudicium. יַעַרְכוּנִי Ordinabunt se cõtra me (*pro* Ordinauerunt prælium contra me.) *Iob 6,4.*

[*Et Isa.40,18.* תַּעַרְכוּ־לוֹ Æquabitis ei? *R.D. dicit esse Hiphil pro* תַּעֲרִיכוּ.

Et in Hiphil הֶעֱרִיךְ Æstimare fecit: *2.Reg.23,35. vel* Æstimauit, *etc. Leu. 27,12. & 14.*] מַעֲרָכָה *et* מַעֲרָכָה Locus prælij .*i.* acies, ordo, ordinatio: *Exod.39,37. Leuit.24,6. & 7. In plurali* מַעֲרָכוֹת *&* מַעֲרָכוֹת Acies, *& c.*

עֶרֶךְ Ordo, æstimatio: *Exod.40,23. Iudic.17,10. Et cum affix.* עֶרְכּוֹ Ordo eius: *Exod. 40, 4.* Æstimatio eius: *2.Reg. 12, 4. & 23, 34. Inuenitur & vers.23. cum* ה *notificatiuo, & cum affixo præter normam* הֶעֱרֵכְךָ Æstimatio tua.

עָרַל Auferre præputium: *Leuit. 19,23.* עָרֵל Præputiatus, incircuncisus: *Exod.12,48. Isa.52,1. Et in regimine* עֲרַל שְׂפָתַיִם Incircuncisus, *vel* balbus labiis: *Exod.6,12. Et cum sex punctis* עָרֵל *Idem: Ezechiel.44,9.* עֲרֵלִים *Plurale: Leuit.19.*

עֲרֵלֵי־לֵב Incircuncisi corde .*i.* graues: *&* incircuncisi carne .*i.* super-

מַעֲרָב *Est etiam* Negotiatio: *Ezech. 27,19.* עָרֵב Coruus: *Leuitic.11,14. &c. & plurale* עֹרְבִים: *1.Reg.17,4. & 6. (vbi tamen quidam exponit* Mercatores *siue* Negotiatores.)

עֹרְבֵי נַחַל Corui torrētis: *Prou.31,17.*

עֵרֶב *vel potius* עֲרָבָה Cælum, *sic appellatum, à pulchritudine & gloria, vt Psal.68,5. idque in plurali:* Exaltate equitantem בַּעֲרָבוֹת in cælos. *R. Dau. scribit esse* sphæram superiorem, quę circuit omnia, & suo motu omnes alias sphæras mouet. עֲרָבָה Solitudo, desertum: *Iob 24,5. vbi dicitur,* Solitudo ei panem *.s.* affert. *Vel* A solitudine est ei panis. Planicies: *Iosue 11,2. Et cum* ה *locali: 18, 8.* הָעֲרָבָתָה Ad campestre.

עֲרָבוֹת Solitudines, deserta: *Deuter. 34,8. & vers.1. vel* Planicies, Campestria, *&c.* עֶרֶב *siue* עֵרֶב Salix. *cuius plurale est Psal.137,2.* עֲרָבִים Salices. *&* עַרְבֵי־נַחַל Salices torrentis: *Iob 40,17.* עֶרֶב Arabia: *2.Par.9, 14. & nomen Toar* עֲרָבִי Arabs: *Isaiæ 13,20. A desertis, quæ incolunt, sic cognominantur.*

עָרַב Clamare more ceruorum: tumultum facere: *Psal.42,2. Tharg.* Desiderare. *sic Ioel.1,20. vbi est singulare pro plurali.* עֲרוּגָה Sulcus; linea quam faciunt qui hortum serunt: *Cantic.5,13.* עֲרֻגוֹת Lineæ, *&c. Hieron.* Areolæ: *Ezech.17,10.*

עָרוֹד *Inde* עָרוֹד Onager, *siue* asinus siluestris: *Iob 39,2.*

עָרָה Effundere, euacuare, nudare, discooperire. *In Niphal* יֵעָרֶה Effundetur, *vel* reuelabitur: *Isa. 32,15. Al.* Cōiungetur. *(sed illud 32, 11.* וְעֹרָה Et nudare, *pro* nudate vos. *pertinet ad radicem* עור.) *Et in Piel,* Adhærere: *vt 22,6.* וְקִיר עֵרָה מָגֵן Et parieti adhæsit clypeus: *Vel,* Et parieti coniunxit clypeū (*pro* clypeos.) *Vel,* Et Kir (ciuitas regis Assur *.i.* Cyrene) manifestauit clypeum (*pro* clypeos) vt venirent ad prælium contra Ierusalem. Nudare: *vt Psalm. 137,7.* עֲרוּ עֲרוּ Discooperite, discooperite *.i.* destruite ædificium Ierusalem, donec discooperiatis fundamentum. *ע habet propter* ר, *quæ non recipit daghes. sic Isa.3,17. &c.* Effundere: *2.Paral.24,11. & cum defectu* ה: *Genes. 24,20.* וַתְּעַר Et effudit. *& Psal.141,8. Sic in Hiphil* הֶעֱרָה Effundere: *Leuit.20,18. Isa.53,12.*

Et in Hithpael, הִתְעָרֶה Virescere, *Psal.37,35.* Euacuari, euacuare se; *aut* Discooperiri, *&c. Thren.4,2.*

עָרְיָה Discooperta, *nomē Toar Ezechiel.16,*

עִקֻּשִׁים Peruersitas: *4,24.* מְעֻקָּשִׁים Peruersitates. *.i.* peruersa, aspera, difficilia: *Isa.42,16.*

עָרִר *Inde* עָרִירִי Vnicus, absque filiis: *Gen.15,2. Plurale Leuit.20,20.* עֲרִירִים Vnici absq; liberis.

עָרַב *In Cal,* Spondere, fide iubere: *Gen.44,32.* Oppignerare, tradere in pignus: *Nehem.5,3.*

Negotiari: *Ezech. 27,9. & 27. in Benoni* עֹרְבִים Negotiantes, *vel* Negociatores: *sic dicti, quòd spondeant & fideiubeant alter alteri, dum emunt ac vendunt.* [Dirigere, aptare: *Iere. 30,21. (sic Isa.38,14.* עָרְבֵנִי Dirige me. *Al.* Quiescere fac me. *vel,* Iucunda me.) Placere, *vel* Congruum esse, Dulcescere: *Ierem.6,20. & 31,26.*]

Obtenebrescere, obscurari, occidere: *Isa. 24,11. Iudic. 19,9.* [*Sed illud Psalm. 119, 122. variè exponitur* עָרַב עַבְדְּךָ לְטוֹב Congruere fac seruum tuum bono: *vel,* Apta seruū tuum bono. *Vel,* Dirige *s.* t. in bono, *vel* ad bonum. *Q.* Fideiube, sponde. *Tharg,* Oblecta seruū tuum bono.

Item Iob 17,3. עָרְבֵנִי עִמָּךְ Fideiussorem (vadem) da mihi tecum. *Al.* Pone aliquem mihi per modum pignoris, qui mecum dulcibus verbis disputet.] *In Hiphil,* Aduesperascere. *vt 1.Sam.17,16.* וְהַעֲרֵב Et aduesperascēdo. *In Hithp.* הִתְעָרֵב Fideiussorem *vel* vadem dare: *Isa.36,8.*

Miscere, coniungere se, commercium habere: *Prouerb.14,10. & 24, 21. &c.* † עָרֵב Dulcis, suauis, gratus: *Cantic.2,14. & Prou.20,17.*

עֵרֶב Mistio multa *.i.* congregatio è multis populis: *Exod.12,38. sic Ierem.50,37. vbi quoque potest exponi* Negotiatio. [Subtegmen, *vulgò* Trama: *Leuit.13,51. &c.*] עֶרֶב Vespera, *quòd lux & tenebræ eo tempore permisceantur: Genes. 1,5. Et in duali, Exod.12,6.* עַרְבַּיִם Duæ vesperæ. *& plurale Ier. 5,6.* Lupus עַרְבוֹת Vesperarum *.i.* vespertinus. *Vel iuxta alios,* Solitudinum *aut* desertorum.

עָרוֹב Mistio diuersorum animalium *aut* bestiarum: *Exod.8,18.*

עֵרָבוֹן Arrabo, vadimonium, pignus: *Genes. 38,17. Et alia forma: 1.Sam.17,18.* עֲרֻבָּה. *Item aliud, 2.Reg. 14,14.* וְאֶת־בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת Et filios arrabonum *vel* obsidum *.i.* principum qui dabant eos in domo regis obsides ne rebellarent. *idem 2.Par.25,20.*

מַעֲרָב *&* מַעֲרָבָה Occidens: *1.Paral. 26,18. & Isa.45,6. Item cum* ה *in fine, quod ponitur pro* ל *in principio: 1.Paral.26,18.* מַעֲרָבָה Ad occidentem.

Vel Fraudulentū. *Item* Peruersum, *aut* peruersitas, asperitas *.i.* peruersa, aspera, *&c. Isa.40,5.* עֲקֻבָּה *Feminin.* Fœdata, inquinata: *vel* fraudulenta, callida, *Hos.6,9.* עֲקֻבָּה Callidi- tas, astutia, fraudulentia: *2.Reg.10,18 & cum* ב Callidè, astutè, *&c.*

עֵקֶב Eo quòd, quia: *Gen. 22,18. sic* עֵקֶב כִּי *&* עֵקֶב אֲשֶׁר *Idem. Item* Merces, *sic appellata, quòd sit* finis operis: *Psal.19,11.* עֵקֶב־עַל Propter mercedem confusionis suæ. *vel,* Ob cōfusionem suam: *40,16.* עָקֵב Calcaneus, planta: *Gen.3,15. & Psal.41, 10. Et in regim.* עֲקֵב וְאֵת־עֲקֵבוֹ Et finis eius, *aut* extremum eius: *Ios.8,12. Tharg.* Insidiæ eius. עֲקֵבִים Calcanei, plantæ. *vel* vestigia *aut* itinera: *vt Psalm.56,6. Aliud plural. masculin.* בְּעִקְּבֵי In vestigia, *aut* itinera: *Cantic. 1,9. Item Gen.49,18.* עִקְּבֵי־סוּס Calcaneos equi. *cum daghes in* ק. *sed hæc sunt ab* עֵקֶב *cum quinque punctis.*

Et secundū formam femin. עִקְּבוֹת Vestigia *aut* itinera: *Psal.89,51. & 77,20. cum daghes in* ק *euphoniæ causa.*

עָקַד Vincire, ligare, alligare: *Genes.22,9. Et 30,38.* אֶל־עָקֹד Ad alligatum *.i.* pecus quod erat diuersarum macularum, & colorū in loco vbi alligari solet. *i.* in pedibus.

Plurale vers.37. עֲקֻדִּים Alligata *.i.* maculis respersa in pedibus.

בֵּית־עֵקֶד Domus alligationis (tonsionis:) *2.Reg. 10,2. sic dicitur eo quòd tempore tonsionis pedes ouiū alligentur.*

עָקָה *Inde* מַעֲקֶה Paries tecti: Peribolus in circuitu tectifacta, ne quis è plano tecto facilè deorsum cadat: *Deut.22,8. & nusquam alibi.*

עָקַל *In Piel,* Peruertere: *Habac. 11,4. idque in Pual.*

עַקְלָתוֹן Tortuosus: *nomen Toar, Isa. 27,1.* עַקְלְקַלּוֹת Tortuosa, peruersitates: *Iudic.5,6. Psal.125,5.*

עָקַר Euellere, eradicare: *Eccles. 3,2. Idem in Piel, &* Subneruare: *Genes.49,6. Et in Niphal,* Eradicari: *Soph.2,4.* עֵקֶר Radix, stirps, progenies: *Leuitic.25,47.*

Et nomen Toar masculin. & feminin. עָקָר וַעֲקָרָה Vir sterilis, & mulier sterilis, in quibus eneruata est vis generandi: *Deuter.7,14.* עֲקָרָה Sterilis mulier. *est in regimine: Psal.119,9.*

עָקַשׁ Peruertere: *Iob 9,20. Idem in Piel: Isa.59,8.*

Et in Niphal נֶעְקַשׁ Peruerti: *Prou. 28,18.* עִקֵּשׁ *Nomen Toar,* Peruersus: *19,1. & 17,19. Et* עִקְּשִׁים *in plurali: 2,15. Et nomen substantiuum*

uer.14,20. 2.Reg.23,18. עָצוּם Fortis, robustus: *Numer.32,1. Et plurale, Psal.135,10.* [*sed Prouer.18,18. exponitur,* עֲצוּמִים Litigantes, (roborãtes se in contentione & lite.) *& est nomen Toar (inquit R. Dau.)* litigantium & certantium in prælio.

עֲצָמָה Lis, contentio, causa, *vel* probatio, argumentum. *cuius plurale inuenitur Isa.41,21.* עֲצֻמוֹת.]

עָצַר Claudere, prohibere: *Genes. 20,18. & c. & Isa.66,9. intrãsitiuè.* Retinere, detinere, retardare: *2.Paral.13,20. Dan.10,9. 2.Reg.4, 24.* Demorari, immorari, tardum esse: *Iob 4,2. & 29,9. Et in Paul, 1.Reg.14,10.* עָצוּר וְעָזוּב Clausus & derelictus: *quære in* עָזַב. *Et 1.Sam.21, 5.* Mulier עָצְרָה לָנוּ prohibita à nobis *.i.* propter nos. [Regnare, dominari; *secundum R.D. 2.Paral.14,11.*]

Et in Niphal נֶעְצַר Claudi: *1.Reg.8, 31.* Prohiberi, retardari, *& c. vt Numer.16,48. 1.Samuel.21,7.*

עָצָר Regnum, dominium: *Iudic. 18,7. Et aliud* עֹצָר Claustrum *.i.* locus in quo quis quídue clauditur: *Isa.53,8. vbi tamen alij exponunt* Dominium & potestatem.

עֲצָרָה Congregatio, *&* collectio hominum in vnũ, *sic appellata, quòd ibi detineantur, & retardentur: Isa.1, 13. vbi subauditur* נָשָׂא *.i.* Ferre. *ac si d. Non possum ferre iniquitatem & cœtum .i.* cum cœtu. *Al.* Non possum videre iniquitatem hãc & cœtum. *Et in regimine, Ier.9,2.* עֲצֶרֶת *vbi quidam habet* Regnum, *quia* in regno est retentio quædam populi, ne faciat quæ non conueniunt.

Item Solemnitas, festum: *quia prohibebatur populo, ne in illa, aut illo, fieret opus: Leuit.23,35. Et erat specialiter* Octauus dies festi tabernaculorum. *Vel iuxta alios,* Congregatio. Retentio populi, *& c. Et in plurali: Ham.5,21.* עַצְרַתֵיכֶם Cœtus vestri *.i.* oblationes cœtuum, *vel* solẽnitatum vestrarum. *cum daghes in* צ *euphoniæ causa.* מַעְצָר *et* מַעֲצוֹר Prohibitio: *1.Sam.14,6. & Prou.25,28.*

עָקַב Seducere, decipere, supplantare, Fraudare, dolose agere: *Gen.27,35. Ierem.9,4. (sed Hos.12,2.* Supplantare, *exponitur* tenere plantam.) *In Piel,* Retardare: *vt Iob 37,4.* יְעַקְּבֵם Retardabit ea *.s.* fulgur & tonitru. *Vel,* eas *.s.* pluuias & niues. *quidam dicunt* ק *esse loco* כ *per affinitatem literarum. pro* עָכַב *à* יְעַכְּבֵם, *.i.* Retardare. עָקֹב Deceptiuum, seductiuum. *Toar masculeum Ier.17,9. Vel* Fraudulentum. [*Sed illud Pual, Habac.2, 4. variè exponitur* עֲפֵלָה לֹא יָשְׁרָה נַפְשׁוֹ בוֹ Viri superbi, non est recta anima (eius) in eo. *Q.* Anima impij, quæ non est recta in semetipsa, cui non est fiducia nec fides in Deo excelso, עֲפֵלָה *.i.* posuit semetipsam vt arcem & munitionem. *Al.* Is cuius anima non est, *etc.* eleuabit animam suam, & efferet se, & non pauebit. *R.Abr.* Elata est, *& c.*]

עָפָר Puluis, terra: *Gen. 2,7. & in regimine* עֲפַר: *Num. 19, 17. vbi per* puluerem *intelligitur* Aurum comminutum combustionis.

עֲפָרוֹת *Plurale: Prouer.8,27. Et sunt quatuor synonyma,* עָפָר חֵבֶל אֶרֶץ אֲדָמָה. *Et interdum vnum venit in coniunctione alteri, vt Exod.8,12.* עֲפַר הָאָרֶץ Puluis terræ. *sic Dan.12,2. & c. & paruum est discrimẽ inter illa.* אֶרֶץ *est* nomen vniuersale: חֵבֶל Terra habitata. עָפָר tenuis *.i.* puluis comminutus, *& sic interdum* אֲדָמָה. *Hinc verbum in Piel,* וְעִפֵּר בֶּעָפָר Et puluerizabat puluerem *.i.* spargebat puluerem: *2.Sam.16,12.* עֹפֶרֶת Plumbum: *Zachar.5,8. & Ezech.22,18.*

עֹפֶר Hinnulus *.i.* filius cerui & capreæ: *Cantic.2,9. Plurale* עֳפָרִים.

עֵץ Lignum, arbor: *Gen.1,11. & c. & cũ affix. Hos.4,12.* בְּעֵצוֹ Per lignum suum *.i.* per imagines ligneas. עֲצֵי *&* עֵצִים *In plurali: Leuit. 1,7. & Gen.22,2. Et cum* ה *femineo Ierem.6,6.* עֵצָה Lignum, arbor.

עָצַב Turbare, conturbare, tristitia *aut* dolore afficere: *1.Reg. 1,6. & Isa. 54,6.* וְעָצוּבַת רוּחַ Et mœrens, *vel* dolore affecta spiritu. *& 1.Paral.4,10:* לְבִלְתִּי עַצְּבִי Vt nõ dolore afficiar, vt non doleam. *Idem in Piel, Isa.63,10.* [*Sed Iob 10,8.* Manus tuæ עִצְּבוּנִי formauerunt me, figurauerunt me, *vel* elaborare fecerunt me.] *Et in Hiphil,* Dolore afficere: *Psal.73,39. sed Ierem.44,19.* לְהַעֲצִיבָהּ Ad lætificandum eam, *secundum R. D. in Comment. sed in libr. Radic.* Ad faciendum ei simulacra. ה *debebat esse cum mappic. In Niphal & Hithpael,* נֶעְצַב *&* הִתְעַצֵּב Dolere, contristari, conturbari: *1.Sam. 20,34. & Gen.6,6.* עֹצֶב Dolor, tristitia: *1.Paral.4,9. & Psal.139,24. vbi dicitur,* Si via doloris est in me *.i.* an dolore afficiar propter mala, *& c. Vel,* Si via iræ, *etc. .i.* An ambulem per viam malam irritans te. *Vel,* An ego aspiciam ad idola? [Idolum. *Isaiæ 48,5.* עֶצְבִּי Idolum meum, *& c.*]

Et secundum aliam formam, עֶצֶב *siue* עֵצֶב Dolor, *etc. vel* Labor, fatigatio, cura: *Prouerb.10,22. 14,23.* [*Item* Idolum, simulacrum: *Ierem.22,28.*]

Plurale, Psal. 127,2. עֲצָבִים Dolores, labores, *& c.* [*& plurale aliud ab alia forma* עֲצַבִּים Idola, simulacra.]

Item Isa. 58,2. עֲצֻבֵיכֶם Substantias vestras, *& c. cum daghes in* צ *euphoniæ gratia. & appellatur hoc nomine* Substantia hominis, *eò quòd sit* labor hominis. *& sic Prouerb.5,10.* וְעֶצְבֶּיךָ Et substantiæ tuæ. *Et aliud, Isa.50,11.* מַעֲצֵבָה Dolor. עֶצֶבוֹן *&* עַצְבָּה *Idem, vel* Labor, fatigatio: *Gen.3,17. Prouer. 10,10. Et in regimine,* עַצְבַּת *&* עַצְבוֹן *Prou.15,12. & Gen.5,28.*

Et in plurali עִצָּבוֹת Dolores, *vel* labores: *Iob 9,28. et Psal.16,4. et 147,3.*

עִצָּב *Inde* מַעֲצָד Securis, *vel* Ascia, *aut* dolabra: *Isa.44,12. Hieron.* Lima. *sed Ier.10,3. habet* Ascia.

עָצָה Claudere, obthurare: *vnde Benoni* עֹצֶה *Pro.16,30. Tharg.* Innuens, demonstrans oculis suis.

עֹצֶר Spina dorsi: *Leuitic.3,9. Vel,* Dorsum ipsum. *alij deducunt à* יָעַץ, *id est,* consulere, *eo quòd renes cõsulãt.*

עָצַל Pigere, *aut* pigrescere. *in Niphal, Iudic.18,9. vnde* עָצֵל Piger: *Prouerb.6.*

עַצְלָה *&* עַצְלוּת Pigredo, pigritia: *19,15. & 31,23. Et in duali: Eccl.10, 18.* בַּעֲצַלְתַּיִם In pigritiis, *vel* Propter pigritias. *& est duale, eo quòd significat* pigritiam vtriusque manus.

עָצַם Roborari, fortificari, augeri in quantitate (*.i.* multiplicari) & qualitate: *vt Dan. 8, 24. & 11,22. etc. sic Psal.40,6.* עָצְמוּ מִסַּפֵּר Plura sunt quàm vt narrari *aut* numerari possint. [Claudere: *vt Isa.33, 15.* וְעֹצֵם עֵינָיו Et claudẽs oculos suos.

Idem in Piel: Isa.29,10. Sed illud Ier.5,17. עִצְּמוּ *significat* Exossauit eũ *.i.* contriuit ossa eius.] *Et in Hiphil,* Roborare: *Psalm.105,24.*

עֹצֶם *&* עֶצְמָה Robur, fortitudo: *Deuter.8,17. Isa.40,29. & cum affix. Psal. 139,15.* עֶצְמִי Fortitudo mea. *Al.* Corpus meum. *Tharg.* Os meum.

תַּעֲצוּמָה *Idẽ, cuius plurale extat Psalmo 68,36.* תַּעֲצֻמוֹת. עֶצֶם Os ossis, corpus: *Genes.2,23. & Leuit.23,14. (vbi dicitur,* Vsque ad corpus diei huius *.i.* vsque ad hunc ipsum diẽ.) Corpus *enim* vniuscuiusque rei *dicitur* עֶצֶם, *vt Exod.24,10. vbi tamen alij exponunt* Aspectum. [Fortitudo: *Iob 21,23.*] *Et cũ affix.2,5.* עַצְמוֹ Os eius. *Item capitur pro* Propinquo.

Et in plurali עֲצָמִים Ossa: *Ezech.24,4 & forma feminea* עֲצָמוֹת *&* עֶצְמוֹת *Pro-*

מַעֲנִית Sulcus: *Psal.129,3. vbi dicitur*, Prolongauerunt sulcum suum *.i.* Non dederunt eis requiē à seruitute, & oneribus eorū. [*Et Hoseæ 10,10* Propter duas עֲוֹנוֹתָם iniquitates suas, *D.Hieron. Al.* Quum ligati fuerint duob⁹ iugeribus, *aut* sulcis.]

עָנִי Pauper: *Deut.24,12.* לַעֲנִיֶּךָ Pauperi tuo: *15,11.* עֲנִיִּים Pauperes: *Iob 34,28. & Psal. 12,6.* עֲנִיָּה Pauper cula: *Isa.10,30. & 51,21.* עָנָו Mitis, mansuetus, humilis, modestus: *Numer.12,3. & in plurali* עֲנָוִים *Psalm. 22,26. & in regim. Isa.11,4.* עֲנָוֵי.

עֹנִין Occupatio, afflictio: *Eccl.1,3. Al.* Speculatio, & cogitatio mala. *Al.* Consuetudo. *& verbū* לַעֲנוֹת Vt speculentur & cogitent. *Vel*, Vt assuescant, *&c. Item 4,8. 5,2. & 8, 16. &c.*

עָנָף Ramus: *Ezech.17,8.* עָנָף *in regimine. & plurale* עֲנָפִים.

Et alia forma, עַנְפָּם Ramum vestrum: *Ezech.36,8. ab* עָנָף. *Et nomē Toar, 19,10.* עֲנָפָה Ramos proferens, *vel* ramata *.i.* plena ramis.

עָנָק Torquis, *seu* torques· *& in regimine, Cantic.4,9.* עָנָק.

עֲנָקִים *& Plural.* עֲנָקוֹת *Prouer. 1,9. Iudic. 8,26. Hinc fit verbum in Cal, Psal.73,6.* עֲנָקָתְמוֹ Vt torques coronauit *aut* circundedit eos. *Et in Hiphil, Deut.15,14.* הַעֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ Onerando onerabis eum *.s.* muneribus. *Tharg.* Diuidendo diuides ei. *Hieron.* Dabis viaticum. *R.Abrah.* Faciendo facies ei torquem.

עָנַשׁ Mulctare, mulctam imponere, punire, condemnare; *Deut.22,19. & Prou.21,11. vbi potest etiam exponi* Interficere. *In Niphal* נֶעֱנַשׁ Mulctari: *Prou. 22,3. & 27,12.* עֹנֶשׁ Mulcta, pœna, condemnatio: *2.Reg.23,33.*

עָסַס Calcare, cōtundere, premere, cōprimere. *vt Malach.4, 3.* עֲסוֹתָם *fortè ab* עָסִיס *.i* musto.

עָסִיס Mustum, *quòd calcando et cōtundendo educatur, sic appellatum, inquit R.D. Ioel 1,5. In regimine* עָסִיס, *Cantic.8.*

עָפָא Ramus, folium, frons frondis. *Plurale, Psal.104.12.* מִבֵּין עֳפָאיִם E medio ramorum. *Inuenitur & apud Danielem 4.cap.*

עָפֶל *Inde* עֹפֶל Locus altus & munitus; Arx, munitio, turris: *Isa.32,14. vbi* בְּעַד *ponitur pro* ל *deseruiente. sic 2.Reg.5,24. & 2.Par.27,3.*

Hinc verbum in Hiphil, Angariare, conari: *vt Num. 14,44.* וַיַּעְפִּלוּ Et roborauerūt se, vim fecerunt, *siue* coactis. *vel*, Humiliatus sum, humiliaui me. *sic Isa.25,5.* Cantus fortium יַעֲנֶה humiliabitur, *secundum R. Abrah. vel, vt alij habent*, Excisio fortes humiliabit.] *Hoc verbū constructum cum* ב, *communiter significat* Loqui, *aut* testificari. *Et in Piel,* עִנָּה Affligere, humiliare: *Psalm.102, 24. & 119,75.* Humiliare aliquam *.i.* rem habere: *vt Deut.21,14. 2.Samuel.13, &c. Et in Niphal*, Affligi: *Isa.53,7. sed Ezech.14,7.* נֶעֱנֵיתִי לוֹ בִּי Respondeo (*pro* respondebo *secundum R.D.*) ei, *vel*, Exorabilis ero ei, *vel* Exorabilem me faciam ei, propter me *.i.* propter nomen meū. *sic versu 4.* נַעֲנֵיתִי Respondi. *R.D. scribit hāc coniugationem esse passiuè exponendam .i.* Responderi, *vel* Exaudiri: *vt Iob 19,7. &c.* Humiliari: *Psal.119,107. & Exod.10,3. in Macor cum defectu* ה *constitutiui coniugationis. Et in Pual Psal. 119,71.* Humiliari, affligi. *& 132,1.* Memento Domine Dauid אֶת־כָּל־עֳנוֹתוֹ omnis humiliari eius, *vel* humilitatis, *vel* afflictionis eius. *est nomen iuxta R.Abr. Et in Hiphil* וַיְעַנֵּם Et humiliabit eos: *Psalm.55,70. vel est ex Cal. In Hith.* Affligere, humiliare, affligere se: *1.Reg.2,26. Ezræ 8,21.* עֹנִי Afflictio, paupertas, humilitas: *Deut. 16,3. Et in regimine est cū* עֳנִי *Exod.3,7.* בְּעָנְיוֹ In humilitate eius *.i.* propter humilitatē eius: *Iob36,11.* עֹנוֹת *Idem. vnde* עֹנוֹת עָנִי Humilitatem *vel* paupertatem pauperis. *Tharg.* Deprecationē. *Al.* Responsionem: *Psal.22,24.*

עֲנָוָה Humilitas, māsuetudo: *Prouerb. 15,32. Soph. 2,3.* וַעֲנָוָתְךָ Et mansuetudo tua: *Psal.18,36. vel* humilitas. *Al.* Prouidentia tua. *Tharg.* Verbo tuo; *ab* עָנָה *.i.* loqui. *& 2.Sam. 22,34.* וַעֲנָתְךָ Et mansuetudine tua. *Tharg.* Verbo tuo. *Potest & exponi*, Auxilium tuum, & voluntas tua, *vel* Prouidentia tua.

תַּעֲנִית Afflictio, ieiunium: *Ezr.9 5.*

Et secundum aliam formam מַעֲנֶה Responsio, sermo: *Iob 32,3. Prou.16,1. &c.* [*Illud autē Eccl.5,19.* מַעֲנֵה Exaudiens, *vel* exaudit. *Rab.Ionah habet* Prouidentiam. *Potest etiam exponi* Testificatur: *vel* Vult, *aut* cōplacet.

Et illud Prou. 16, 4. לְמַעֲנֵהוּ Propter seipsum *.i.* gloriam suam. *vel*, Propter ipsum *.s.* opus. *R.Ionah exponit*, Secundum voluntatem suam, & beneplacitū suum.] מַעֲנֶה Iugerum *secundum Hieronym. i.* spacium quod arari vno die ab vno pari boum consueuit: *1.Samuel.14,14.* seruitutem redegerit. *sic Deut.21,14.* עֹמֶר Mensuræ genus, continēs decimam partem epha *.i.* modij, Gomer: *Exod.16,16.* [*Item* Manipulus: *Deut.24,19. & in plurali* עֳמָרִים *Ruth 2,14. Et secūdum aliam formam* עָמִיר *Ham. 2,13. &c. Hinc verbum in Piel, Psal. 129,7.* מְעַמֵּר Qui manipulos colligit.]

עָמַת *Inde fit* עָמִית Socius, *R.D. aut* Proximus, *D. Hierony. Leuit.6,1.* עִמַּת *quod ligatur cum* כְּ Sicut, quemadmodum: *Eccles.5,15.*

Et cū ל, לְעֻמַּת *&* מִלְּעֻמַּת Contra, e regione: *Exod.25,26. 1.Reg.7,20.*

Recipit affixa, vt לְעֻמָּתוֹ Contra ipsum, *&c.*

עָנָן Nubes: *Ezech.1,4. & in regimine* עֲנַן. *In plurali* עֲנָנִים. *Et cum* ה *femin. Iob 3,4.* עֲנָנָה *Idem.* Caligo, *&c. Hinc verbum in Piel,* בְּעַנְנִי עָנָן Quum obnubilauero nube, *Gen. 9,14. pro* בְּעַנְנִי.

עֵנָב Vua: *Deut.32,14.* עֲנָבִים Vuæ, *in plurali. Et in regimine vers. 32.* עֲנָבֵמוֹ עִנְבֵי רוֹשׁ Vua eorum, vuæ veneni. *cum daghes in* נ.

עָנַג Delectari, oblectari, deliciari. *In Piel particip. passiuū* וְהַמְעֻנָּגָה Et delicatæ *.s.* mulieri, assimilaui filiam, *&c. Ierem.6,2. Idem in Hithp. vt Psal.37,11.* הִתְעַנַּג עַל־יְיָ Delecta te Domino. *vel*, Oblectare Domino. עָנֹג Delicatus: *Deuter. 28,52.* עֲנֻגָּה Delicata, *vers.52.*

תַּעֲנוּג *&* עֹנֶג Delicium, deliciæ, delectatio: *Isa.13,22. Prouerb.19,10.*

Plural. masculin. & feminin. תַּעֲנוּגִים *&* תַּעֲנֻגוֹת Deliciæ: *Cantic.7,7. & Eccles.2,8.*

עָנַד Ligare, *in Cal: Prouer. 6,19. & Iob 31,32.*

עָנָה Respondere, loqui, testificari: *Isa.3,9. 26,5. Deuter.19, 18. Ierem.23,37. &c. & Hos.5,5.* (*licet hic aliis sit* Humiliari, *vel* humiliare se.) Exaudire: *Psal.22,22. Hos. 2,22. sic Eccles. 10,19.* יַעֲנֶה Exaudiet: (*licet possit exponi* respondebit, iuuabit. *R.Abrah.* Inuenire faciet.) Cātare, eleuare vocem: *Isa. 13,22.*

Clamare: *vt Exod. 32,18.* Non est vox עַנּוֹת clamandi fortiter (*.i.* clamor vincentium) neque vox clamādi debiliter (*.i.* clamor eorum qui vincuntur:) vocem עַנּוֹת cantandi (*.i.* cantantium, exultātium, triumphantium) ego audio. [Occupare se. *vt Eccl.1,13.* לְעַנּוֹת בּוֹ. *quod alij exponunt*, Vt affligant se in illo. *Nam significat etiam* Humiliare, affligere: *vt Psalm. 116,10.* עָנִיתִי Afflictus sum,

עמוד & עַמּוּד Columna, *sic appellata, quòd fulciat domum, et stet sub illa, etc. Et ad similitudinem columnæ, vocatur* Nubes, columna nubis, & columna ignis: *vt Exod.13,21. & c.* עַמּוּדִים *et* עַמּוּדִים Columnæ, *in plurali: Exod.27, 10. & c.* עִמְּדִי *Idem quod* עִמִּי Mecum: *Psal.23,4. & potest deduci significatio ab* עמד, *quasi* In loco vbi ego sto. *& non inuenitur nisi cum pronomine primæ personæ.*

עָמַל Laborare, fatigari: *Eccl.2. Et nomen Toar, Iob 20, 22.* עָמֵל Laborans, fatigatus. עֲמֵלִים Laborantes: *Iudic.5,26.* עָמָל Labor, fatigatio: *Eccles.2,11.* Peruersitas, iniquitas, mendaciũ, præuaricatio: *Eccl.10,15. Isa.10,1. & c. Et in regimine, Eccl.6,7.* עָמָל Labor. *& Psal.140, 10.* Peruersitas, *& c.*

עָמַס Onerare, imponere onus: *Nehem.13,15. Et interdũ scribitur cum* ש *vice* ס; *vt 4,17.* עֹמְסִים Onerantes. *Et Isaiæ 46, 3. in Paul,* הָעֲמֻסִים Qui portamini. [*Itẽ* Portare, apportare, afferre. *vt Psal.68,19.* יַעֲמֹס־לָנוּ Portabit nos Deus salutis nostræ. *Vel,* Apportabit nobis Deus salutem. *Al.* Afferet nobis (*.s.* benedictiones suas) Deus salutis nostræ, *& c.*] *Et in Hiphil, 1.Reg.12,℣.11.* הֶעֱמִיס Onerare fecit: *vel* Imponere fecit onus, *& c. Et nomen, Zach. 12,13.* מַעֲמָסָה Onus, pondus.

עָמַק Profundum esse: *Psal.92,6. Hinc nomen Toar* עָמֹק Profundus: *Leuitic.13,3.* ק *in plurali dagheßatur, vt* עֲמֻקִּים *Prou.18. Feminin ũ* עֲמֻקָּה Profunda: *22,14. & plural. Iob 12,22. Et in Hiphil* הֶעֱמִיק Profundare, profundum facere; fundum petere; Multiplicare: *Isa.30,33. 31,6. et 7,11. sic Hos.9,8. vbi vel subauditur* סָרָה *.i.* auersio. *q.d.* Multiplicarunt auersionem, *aut quid simile. vel est intransitiuè exponendũ. ac si d.* Profundi fuerunt *.s.* ad malefaciendũ. *vt Isa.29,15. in Benoni. Et nomen,* מַעֲמַקִּים Profunda, *aut* profunditates: *Psal.130,1. & Isa.51,10.*

עֹמֶק Profunditas: *Prouerb.25,3. Et nomen Toar* עָמֹק Profundus. *in plurali* עֲמֻקִּי Profundi: *Isa.33,19.*

עֵמֶק Vallis: *Gen.14,3. & cum affix.* עִמְּקֶךָ. עֲמָקִים Valles, *in plurali: Ierem.49,4.*

עָמַר *In Hithpael*, Vti, deseruiri, *aut* negociari, *vel* ministrari cum negotiatione. *vt* וְהִתְעַמֶּר־בּוֹ Et vsus fuerit illo, (*aut* seruierit sibi, *vel* negotiatus fuerit de illo.) *Sunt qui exponunt*, Et oppresserit eum, *vel* in seruitu-

pro nobis,) *vel* Super nos. *Sic* עִמָּךְ *Zach.14,5. quidam dicunt poni pro* עִמּוֹ *.i.* cum eo; *sed alij intelligunt de Hierusalem. Item Iosu.13,7.* עִמּוֹ Cum ea *.i.* cum media tribu Menasseh altera. *& dixit* Cum illa, *ac si illam memorasset.*] *Sunt qui referunt huc illud Ezech.31,8.* Cedri non עִמָּהוּ fuerũt cum eo, nec sociati sunt illi in magnitudine & pulchritudine sua. *Vel radix est* עמם.

עָמַם Abscondere, tegere, operire: *Ezech.28,3.* Omne clausum non עִמָּכוּ absconderunt se à te *.i.* non est absconditum à te. *Quidam deducit ab* עִם *.i.* Cum. *ac si d.* Aliqua non fuerunt tecum clausa.

Et Ezech. 31,8. עִמָּהוּ *.i.* Abscõderunt (*aut* operuerunt) illum, quia altior erat omnibus cedris. *Et in Pual siue Hophal,* יוּעַם זָהָב Tegetur, abscondetur aurum, (*pro* tectũ est) *Thren.4,1. Al.* Obscuratum est, *à verbo Chaldaico* עְמָא *.i.* Obscurare.

עַם & עָם Populus *.i.* Congregatio hominum *communiter. Dicitur tamen et de aliis rebus: vt* de locustis, de formicis, *& c. vt Ioel.2,2. Prou. 30,25. & c. Vt plurimùm est masculinũ. Interdum tamen femininũ, vt Ierem.8,5. Exod.5,16. Et cum affix.* עַמּוֹ Populus eius. עַמְּךָ Populus tuus, *& c. sic* עַמִּי Populus meus, *quod ponitur interdum (teste R.D.) pro* עַמִּים *.i.* Populi: *vt 2.Sam.22,42. & Psal.144,2.* עַמִּים Populi, *in plurali. &* עַמָּיו Populi sui *.i.* patres sui: *Genes.25,8.*

Et plurale aliud perfectum עַמִּים & עַמָּיו *Nehem.9,22. & 24.*

עָמַד Stare, permanere, perseuerare, *in Cal: Psal.1,1. & 19, 10. Et Iob 30, 20. & 32,17. vbi quidam exponit* Silere. *sic Nehem.8,5.*

[Firmum, stabile esse, *R.D. Ezech. 22,14.*] *Capitur & pro* Cessare: *Genes.29,34. et 30,9.* עַל־עָמְדוֹ Super stare suum *.i.* in loco vbi stare consueuerat: *2.Paral.34,10. sic Dan.8,17. et 10,11. & c. In Hiphil* הֶעֱמִיד Stare facere, firmare, statuere, constituere: *Leuit.14,11. & c.* מַעֲמִיד Tenens seipsum, roborans seipsum: *2.Paral. 18,33. Et passiuũ particip. 1.Reg.22, 37.* מְעֻמָּד Statutus, firmatus, roboratus, stare factus. *Tharg.* Roborãs se. *sic Psal.69,3. etc. In Hophal, Leuit. 16,10.* יָעֳמַד־חַי Statuetur viuus.

מַעֲמָד Status, statio, constitutio, ministerium: *1.Reg.10,5. 2.Paral.9,4. et Isa.22,19. vbi R.D. exponit* Officium, præfectura. *Et secundum aliam formam* עֲמָדָה: *Mich.1,11.*

Iob 28,11. & in plurali, 11,5.

עוֹלָם Seculum, perpetuum, æternum: *Genes.9,12. & Psalm. 89,3. vbi* עוֹלָם *ponitur pro* לְעוֹלָם. [*Interdum significat* Tempus longum, *aut* multum: *Ierem.2,20. Nonnunquã* Tempus vitæ alicuius, *vt Psal.89,1. & 119,91. Aliquando* Vsque ad Iobel: *Deut.15,17.*] *Et Eccles.12,5.* Ad domum עוֹלָמוֹ seculi sui *.i.* ad sepulcrũ, quod est domus, in qua habitatur in seculum. עוֹלָמִים Secula: *1.Reg. 8,13. vbi deficit* ל *.i.* in. עַד־עוֹלְמֵי עַד Vsque in secula seculi *aut* perpetuitatis *.i.* in secula perpetua: *Isa.45,17. Et secũdum aliam formam: 2.Paral. 33,7.* לְעֵילוֹם In seculum.

עָלַס Lætari: *Iob 20,10. Idem in Niphal, 39, 10.* נֶעֱלָסָה Exultauit, *aut* exultans, læta. *Vel secundum quosdam,* Expansa, extensa. *vide* רנן. *Et in Hithpael, Prouerb.7,18.* נִתְעַלְּסָה Lætemur.

עָלַע Lambere. *vnde* יְעַלְּעוּ Lambent: *Iob 39,27.*

עָלַף Defici, & lassari præ labore, vt nõ possit pedibus quis consistere, sed animã quasi exhalare, *idque in Pual, Isa.51,20.* עֻלְּפוּ Lassati sunt, defecerũt, deliquium passi sunt. *Idem in Hithpael* הִתְעַלֵּף, *Ionæ 4,8. Ham.8,13.* עֲלֻפָה *Nomẽ Toar* Lassum (*pro* Lassa *in plurali,*) *Ezech. 31,15.* [*In Piel,* Operire: *vt* מְעֻלָּפָה Tectus, opertus: *Cantic.1,14. Et in Hithpael, Genes.38,14.* וַתִּתְעַלֵּף Et texit se, cooperuit se.]

עָלַץ Lætari, exultare: *1.Sam.2,1. & Prou.28,12. & c.*

Et nomen, Hab.3,4. עֲלִיצָתָם Exultatio eorum.

עָלַק *Inde fit* עֲלוּקָה Sanguisuga: *Prou.30,15. Quidam exponit* Priuationem.

עִם Cum, *præpositio: Psalm.18, 26. & c. Ponitur & pro* ב *.i.* in, *vt Gen.35,4. & 25,11. & 2.Samuel.19,36. Et pro* Iuxta, apud, prope, secus: *Iudic.18,21. & 19,11. Iosu. 7,2. etc. Et pro* ו *.i.* &, *1.Sam.16,12. & Nah.3,11.* [*Illud autem Psal.72,5.* עִם שֶׁמֶשׁ *.i.* Cum sole. *.i.* dum fuerit & durauerit sol.] *& vice* אֶת *articuli accusatiui, vt Iosu. 6,4. vbi geminatur persona patiens, licet quidam exponat,* Cum arca. מֵעִם E, à, de: (de iuxta *aut* prope:) *Gen.48,12. 1.Sam.20,33. & c. Recipit affix. vt* עִמּוֹ Cũ eo, *etc.* מֵעִמּוֹ Ab eo. *& sic de cæteris.*

[*Illud autem Hos.12,4.* עִמָּנוּ Nobiscum, *secundum quosdam ponitur pro* עִמּוֹ *.i.* cum eo. *Al.* Propter nos (*aut*

ne: *vt Ezech. 9,5.* *Item pro* ל, *vt Exod.20,3.* לְפָנַי *pro* עַל פָּנַי Coram me.

עַל־כֵּן Propterea, idcirco, *&c. quære in* כֵּן. [*Illud autem Isa.59,18. sic exponitur:* כְּעַל גְּמֻלוֹת כְּעַל יְשַׁלֵּם Sicut (vir zelat) super retributiones, sicut (zelat vt) reddat iram hostibus suis.]

עֶעָל Quæ est iuxta: *Iudic.7,12.*

מֵעַל חַטֹּאת A peccatis: *2.Reg. 15, 18.*

Recipit affixa, עָלָיו Super eum. עָלֶיךָ Super te, *&c.* עֲלֵיהֶם & עָלֵימוֹ Super eos. *& sic de cæteris. Et cum iod in fine:* עֲלֵי־דֶרֶךְ Iuxta viam: *Gen.49,17.* (*& 22.* עֲלֵי שׁוּר Super murum.)

עָלַז Exultare: *Isa. 23,12. & Sophon. 3,14. cum* ־ *sub* ע *in Imperat.* עָלֵז Exultabundus, lætus: *Isa. 5,14.* *Q.* Tremens. *Tharg.* Fortis. *Al.* Inimicus. עָלִיז Lætus. *hinc plurale* עֲלִיזִים *Isa. 24,8.* *Femin.* עֲלִיזָה Exultans, læta: *22,2.* *Q.* Tremens.

עָלַט *Inde* עֲלָטָה Tenebræ, caligo: *Gen.15,17. etc.*

עָלַם Latere, abscondere, occultare se; *In Niphal, 2.Paral. 9,2. hinc 1.Reg. 10,3.* נֶעְלָם Absconditum, occultum, *&c.* *Et Psal.26, 4.* Cum נֶעְלָמִים occultis, absconditis, latentibus, non introibo. *Tel,* Cum viris peccantibus in occulto, *&c. Al.* Cum ludentibus, *aut* deludentibus *vel* deriforibus; *ab* עֶלֶם *.i.* puer, qui diligit ludũ & subsannationem. *Al.* Cum facientibus opus puerorum. *Et in Hiphil* הֶעְלִים Occultare, celare: *2.Reg.4,28. & 1.Samuel.12,3. vbi* בו *ponitur pro* מִמֶּנּוּ *.i.* ab eo (*inquit R.D.*) *& Psal.10,1. subauditur,* oculos. *Et in Hithpael,* Se abscondere: *Deuter.22,1.*

עַלְמָה Adolescentula, Puella; *sed* virgo, *sic appellata, quòd esset* occulta viro: *Genes.24,43. Isa.7,14.*

עֲלָמוֹת Puellæ *aut* virgines: *Cant.1, 3. & 6,7. Psal.68,26.* [*sed 46,1.* Victori filiis Corach עַל־עֲלָמוֹת Super virgines, *vel* Super occulta, canticũ. *Sunt qui putant hoc loco* musicum *esse* instrumentum.] עַלְמוּת Pueritia, adolescentia: *Psal.48, 15. de quo vide* על. עֶלֶם Puer: *1. Sam. 17,56. vbi secundum R.D. exponitur,* Filius qualis viri (vtrum *.s.* esset filius viri fortis, potentisque.) עֲלוּמִים Pueritiæ, adolescentiæ, *pro* pueritia: *Psalm. 89, 45. sed Iob 20,11. capitur pro* peccatis adolescentiæ. *sic* עֲלָמֵנוּ *Psal.90,9. secundum quosdam. sed R.Abr. exponit* Occultum nostrũ, *vel* occulta nostra *.i.* iniquitates occultas. *Al.* Errores: *quia* errores *sunt* occulti ab hominibus. הַעֲלָמָה Absconditum: *pro* מַעֲלוֹתָיו Ascensiones eius: *Hamos 9,6.* עוֹלָה Gradus: *Ezech.40,40.*

Hinc est & עֲלִיָּה Cœnaculum, *aut* cubiculum, thalamus: *Iudic.4,23.*

Et in regim.2.Reg.4,10. עֲלִיַּת קִיר Cœnaculum, *aut* cubiculum parietis (*.i.* habens parietes.) וַעֲלִיָּתוֹ Et cœnaculum eius. *Vel,* Et superius eius *.i.* via superior, per quam à domo sua ascendebat in domũ Domini: *2.Paral.9,4.* עֲלִיּוֹת Cœnacula: *Iere.22,14.* [Superiora *.i.* nubes: *Psalm. 104,3. sic vers.13. licet hic R. Abr.* Pluuiam quam pluunt nubes, *intelligat.*]

† עֶלְיוֹן Superior, us: superior pars: *Ios.1,15.* עֶלְיוֹנִים Superiores: *15,59.*

עוֹלָה *vel* עֹלָה Holocaustum, *aut* holocautoma: *Numer.28,27. &c.*

Et in plurali, Psal.66,15. vbi dicitur עוֹלוֹת Holocausta medullatorum, *id est,* pinguiũ agnorum. [*Sed Ezech. 40,26.* Gradus.] עָלֶה Folium: *Isa.34,4. Plurale* עָלִים. עָלֵי־זַיִת Folia oliuæ: *Neb.8,16.* הֶעָלָה Aquæductus: *1.Reg.18,31.* תְּעָלָה *in regimine, Isa.7.* תְּעָלוֹת *In plurali, Ezech.31,4.* [Sanitas, curatio: *Ierem.30,13.*]

עֵלִי Pistillum, quo aliquid cõtunditur in mortario, *ab ascendendo & descendendo, dum aliquid cõtunditur, sic appellatum: Prou.27,22.* [*Sunt qui illud 2.Paral.24,14. exponunt* וְהַעֲלוֹת, Et mortaria, *vel* pistilla. *sed R.Dau. scribit significare* Vasa parua quibus vinum hauritur. *Al.* Crateres.]

עָל *cum* ־ Excelsus: *2.Sam. 23,1. & Hos.7,16. vbi dicitur,* Reuertentur nõ ad altissimum, (*licet R.D. dicat in libro Radic. locutionem esse defectiuam .i.* Reuertentur non עַל־צוּרְךָ *.i.* ob necessitatem, *aut quid simile.*) עַל *Idem cum* ־ *Hos.11,6.* עַל Super: *Gen.1, 2.* Iuxta, apud, prope, secus: *14,6. &c.* Contra, aduersus: *Num.14,2. Psal.2,2.* Ad: *18,42. & Gen.38,12. &c.* Cum: *Exod.25,22. & Isa.7,2. Iob 38,32. Et vice* ב *.i.* In, *ponitur, vt Genes. 27,39. & 19,17. &c.* [Vsque ad: *Ios.2,7.* *& Psal.48,15.* עָלְמוּת Vsque ad mortem. *R. Abrah.* Ma ens vsque in seculum. *Alius deducit ab* עֶלֶם *.i.* Puer *i.* quemadmodum duxit rexitque nos in diebus pueritiæ nostræ. *Al. ab* עָלַם *.i.* Abscondere, *ac si d.* Ducet nos in abscondito, *etc.*] *Item* Pro, propter, propterea, eo quòd: *Leuit.4,3. & Psal.32,7. & cum* דָּבָר *tantundem valet, vt* עַל־דְּבַר אֱמֶת Propter verbum veritatis; *vel,* Propter veritatem: *45,5.* Coram: *Zach.6,5.* A, ab, de, ex: *4,3.* עַל *etiam interdum ponitur pro* אַל *.i.* Non, *esse quod* עֶלְיוֹן *.i.* excelsus, & laudatus. *ac si d.* In excellentiori & laudabiliori quod sit in terra ex qua faciunt vas, in quo conflatur & purgatur argentum. *Tharg.* In vase, camino, super terram. *Al.* In vase simili mortario.

עָלַב Balbutire. *vnde* עִלְּגִים Balbi: *Isa.32,4. & nusquã alibi. Fortasse est Metathesis à* לָעַג.

עָלָה Ascendere, *in Cal: Genes.19, 28. & Isa.34,13. singulare pro plurali.* [*sed Ierem.48,15.* Excidere. *& Genes.49,4.* Excidi, *vel* Deficere. *ac si d.* A die qua polluisti stratum meũ, excisum est. *sic Zach.14,13. secũdum quosdam.*] Curari: *Neh.4,7.* *In Niph.* נַעֲלָה Ascẽdere, eleuare se: *Num. 9,21.* Discedere, recedere: *16,26.*

Et in Hiphil הֶעֱלָה Ascendere facere, educere: *1.Sam.12,6. &c.* Disponere, aptare, *aut* aptare facere: *Exod. 35,36. Numer. 8,3.* Offerre, afferre: *2.Reg.17,4. &c. sic 1.Sam.2, 19. cum* ־ *sub* ה *propter* ע, וְהַעֲלָתָה לוֹ Et afferebat illi. *& Habac.1,15. cum fere sub* ה, *&* ־ *sub* ע, הֶעֱלָה Ascendere fecit, *pro* faciet. הַעֲלָה Ascendere facere: *Ezech.23,46. ponitur pro* Ascendere faciam, *Macor pro futuro.*

Personæ futuri (præter primam) coincidunt cum Cal in punctatura: in modo significandi discrimen habent; quin & prima persona coincidit in futuro defectiuo .i. sine ה. *vt* אֶעֱלֶה, *&c. Quum sunt intransitiua, communiter sunt ex Cal; quando sunt transitiua in tertium, ex Hiphil.* *Et in Hophal,* הָעֲלָה Ascendere iussus est: *2.Paral. 20,32.* Offerri iussus est, oblat⁹ est: *Iudic.6,28.* הָעֲלָתָה Conscendere iussa est. *.s.* currum. *Vel,* Excisum est, *.s.* templum: *Nah.2,6.* † *Et in Hithpael cum defectu* ה *Ierem.51,3.* אֶל יַעֲלֶה Ad eum qui extollat se. *Vel,* ne extollat se. *vide* עלה, עֶלְיוֹן Excelsus, superior: *Genes.14,18. &c.* *Femin.* עֶלְיוֹנָה Id quod est superius: *Ezech. 41,7. & plurale: 42,7.* עֲלִיּוֹנוֹת Superiora. *Hinc aduerbia* מֵעַל מַעַל & לְמַעְלָה Super, suprà, superne, desuper: *Gen. 22,9. Deut. 28,41. Ezech. 41,7.* מַעֲלָה Ascensio: *Ezr.7,8. sic 1.Paral.17,17. vbi dicitur:* Secundum dispositionem hominis ascensionis (*aut* gradus & dignitatis) *.i.* excellẽtis. מַעֲלָה Ascẽsio, ascensus, gradus: *Iosu. 10,10. Nehem.9,4.*

מִלְּמַעְלָה הֶחָרֵם Desuper existẽte sole: *Iudic.8,1.* מַעֲלוֹת Gradus: *1.Reg. 10,19. &* לַמַּעֲלוֹת, *Psal. 121,1. vbi* ל *ponitur vice* ה *notificatiui.* *Et* מַעֲלֹתָיו

עָלַל *Vnde verbum in Pual* עוֹלַל Factus est: *Thren.1,12. Et in Poel* עוֹלֵל Facere: *ibid.verſ.22. Hieronym.* Vindemiare. *Al.* Cauſare. [*ſed Iob 16,15. exponitur* וְעוֹלְלֹתַי Et inuolui (in puluere cornu meum .*i.* caput meum.) *Vel*, Aſcendere feci (pulue rem ſuper caput meum.) *Vel*, Et deturpaui. *Al.* Contempſi cornu gloriæ meæ in puluere (*quippe hoc verbũ ſignificat* Facere aliquid in contemptum & deriſionem.) *Tharg.* Et proieci in puluerem gloriam meam. *ſic quoque* קֶרֶן *exponit R. D. Item Thren.3,50.* עוֹלְלָה לְנַפְשִׁי Dolore affecit animam meam. *vel*, Fecit dolorem animæ meæ. *Vel*, Fecit mihi negocium, *etc.*] *Item* Facere racemationem .*i.* racemos remanentes colligere: *Iudic.20,45. & Ier.6,9. Nomen Toar, Iſa.3,12.* מְעוֹלֵל Expolians: (*pro* expoliant *vel* expoliarunt.) *Vel*, Puerilis, paruulus. *Et aliud verſ.4.* מְעֻלָּלִים Pueriles. *Hieron.* Effeminati. *ſic 66, verſ.4.* (*vbi quidam exponũt* Illuſiones. *Al.* Occaſiones. *R.D.* Corruptionem operum. *Tharg.* Contritiones.) *Et in Hithpael* הִתְעַלֵּל Facere: *Exod.10,2. Pſal.141,4.* Fieri: *1. Sam.6,5.* [Illudere, ſpernere: *vel, vt R.D. exponit*, Facere opus irriſionum & contemptus: *Num.22,29. 1.Sam. 31,4. & Ier.38,18.*] *Et ſic Hithpael habet ſignificationem* Operãdi, *&* Faciendi, *ad ſignificandam frequentiam* operationis. (*vt ſæpè fit etiam in Niphal,*) *quanquam in ſeipſis ſunt paſſiua.*

Hinc nomen עֲלִילָה *&* עֲלִילִיָּה Opus, factum; cauſa: *Pſal.14,21. & Ierem. 32,19.* עֲלִילוֹת Opera: *Iſa.12,4. & 1. Sam.2,3. vbi* לא *ponitur pro* לו .*i.* illi.

Occaſiones: *Deut.22,14. Hieronym. nunc* Adinuentiones, cogitationes, commutationes, *nunc* ſtudia, ſcelera *vertit.* מַעַל Exaltatio, eleuatio, elatio: *Nehem.8,7.* מַעֲלָלִים Opera: *1.Sam.25,3.* מַעֲלָלֵי־יָהּ Opera Dei: *Pſal.77,11.* עוֹלֵל *&* עוֹלָל Paruulus, paruus: *Ierem.6,11. 1.Sam.15,3.* עוֹלְלִים *&* עוֹלָלִים Paruuli: *Ioel.2,16. Iob 3,15. poſſunt tamẽ hæc prædicta deduci à* עול. עוֹלְלוֹת *&* עוֹלָלוֹת Racemi: *Ierem.49,9. & Iſaiæ 24,3.*

עוּל Iugum: *Num.19,2. & cum affix. Gen.27,40.* עֻלּוֹ Iugum eius. [*Poteſt eſſe & ex hac radice dictio illa geminans vltimam literam, Pſal. 12,7.* Argentum conflatum בַּעֲלִיל לָאָרֶץ Domino *vel* Domini terræ. *idemque ſignificat quod* בַּעַל .*i.* Dominus: *&* ל *in* לָאָרֶץ *redundat, vel eſt loco* ה *notificatiui. Alij dicunt* ב *deſeruire; &* עָלִיל *idẽ eſſe quod* bis præ oculis, quia videbimus te iugiter: *Num.10,31. In plurali ſæpè eſt maſculinum,* עֵינֵי *vt Prou.4,25. &c.*

Et vnum eſt defectiuum, id eſt, ſine iod עֵנֵי *Iſai.3,8.* עֵינוֹת Fontes: *Deut.8,7. & in regim.* עֵינוֹת. [*Illud autẽ Hoſeæ 10,10.* עֲוֹנוֹתָם Iniquitates eorum, *eſt à* עון.] מַעְיָן Fons: *Leuitic.11,35. & cum* ה *af redundante, Pſal.114,8.* לְמַעְיַנּוֹ־מָיִם In fontem aquarum. *& ע eſt cum ſeua.* מַעְיָנִים Fontes: *Pſalm. 104,10.* מַעְיְנֵי *In regim. 1.Reg.18,5.*

Et cum מ *ſub* ע: *Iſa. 12,3.* מִמַּעְיְנֵי De fontibus. [*Illud autem Pſalm. 87,7.* מַעְיָנַי Fontes mei in te: *R.Ionah exponit*, Prouidẽtiæ meæ, quaſi aſpectus mei, *ab* עין .*i.* oculo.] *Et femininum* מַעְיָנוֹת Fontes: *Iſa.41,18. & in regimine* מַעְיְנוֹת *Gen.7,11. Ab* עַיִן, Oculo, *fit verbum in Cal, quod eſt* Ponere oculum, & aſpicere aſpectu odij, & aſpectu exſpectationis & ſpei: *vt 1.Sam. 18,9.* עוֹן *pro* עַיִן Toruè aſpiciens. *Hebræi frequenter vtuntur hoc verbo in Piel.*

עִיק Arctare, coarctare, anguſtare, *in Hiphil. & eſt tranſitiuũ, & quandoque intranſitiuum etiam in eodem verſu. vt Ham. 2, 13.* מֵעִיק Arcto, affligo vos, *&c.* הָעִיק Arctatur, Anguſtatur. מוּעָקָה *&* עָקָה Anguſtia, afflictio: *Pſal.55,4. & in regimine* עָקָה *66,11.*

עִיר Ciuitas: *Geneſ.4,18. Et in plurali, Num.35,2.* עָרִים Ciuitates, vrbes, *&c. & Iudic.12,7. vbi dicitur*, בְּעָרֵי In ciuitatibus Ghilgad, *id eſt*, in vna è ciuitatibus, *&c.*

הָעִירָה In ciuitatem: *Geneſ.44.*

עִיר Pullus, *aut* aſellus .*i.* paruus aſinus: *Zach.9,9. Cum affix.* עִירָהּ Pullus ſuus: *Gen.49,11. cum* ה *vice* ו.

עֲיָרִים Pulli: *Iudic.10,4. & cum* ו *vice* י, עֲוָרִים: *Iſa.30,6.* עָרִים Hoſtes, inimici: *quære in radice* עור.

עִיש *quære in* עוש.

עֶכֶס Compes: *Prouerb.7,22.*

Eſt & Ornamentum tinniens, & ſonitum edens (*vt rectè hunc locũ reſtituit Ioannes Iſaac*) quod ferunt mulieres in pedibus: *vt Iſa. 3,18. idque in plurali* עֲכָסִים. *Hinc verbum in Piel, verſ.16.* תְּעַכַּסְנָה Ornabant pedes *vel* tinnitum faciebant cũ ornamentis ad pedes ſuſpenſis.

עָכַר Turbare: *1.Sam.14,30.*

In Niphal, Pſal.39,3. נֶעְכַּר Turbatus eſt. *R.Dauid*, Corruptus eſt. *ſic ſecundum hunc, Prouer.15,5.* Et fructu impij נֶעְכָּרָה conturbatur .*ſ.* domus; *ſed R. Ionah eſt nomen .i.* Turbatio.

4,29. capitur pro Locis altis; *vel* Siluis denſis, *ab* עבה. *& forma femin.* עֲבוֹת *Pſal.77,18.*

עִיה *Inde* עִי Deſolatio, *vel* Cumulus, tumulus: *Iob 20,24. & Mich.1,6. Alij deducunt illud à* בעה .*i.* Quærere, orare, poſtulare. *ac ſi d.* בְּעִי Ad precationem, orationem nõ mittet manum. עִיִּים Tumuli, deſolationes: *Ierem.26,18. Pſalm.79,1. & cum* ן *vice* ם, עִיִּין *Mich.3,12.*

Et in regim. בְּעִיִּי: *Numer.21,12. vbi Tharg. habet* In vadis. *Et aliud Iſa. 17,1.* מְעִי Deſolatio. (*vel* tumulus.)

עִיז *In Hiphil eſt* Confugere, & congregare ſe ad vrbem: *vt Iſa.10,31. & Ierem.6,1. Item Exod. 9,19. tranſitiuè* הָעֵז Congrega, *vel* Cõfugere fac.

עִיט Inuehi. *vt* וַיָּעָט בָּהֶם Et inuectus eſt in eos: *1.Sam.25, 14. Al.* Abegit eos. *Al.* Increpauit eos. *Vel*, Expulit, *aut* Volare fecit eos, *vt in Midras exponitur.* עַיִט Auis, volucris: *Iſa.46,11. vbi per* Auem *intelligitur* Cyrus. *Quidam exponit* Conſilium, *à verbo Chaldæo* עֵיטָה. *Et in regim.* לְעַיִט Aui: *18,6.* [*Illud autem Ierem.12,9.* הַעַיִט צָבוּעַ Num (vt) auis tincta, hęreditas mea? .*i.* Num auis tincta ſanguine occiſorum, veniet ſuper hæreditatẽ meam quam elegi mihi? *Mos enim eſt, vt aues primùm veniant ſuper cadauera, & beſtiæ videntes aues verſicolores, locum explorãt occiſorum.*]

עֹז Robur, fortitudo. *& ſemel duntaxat inuenitur, Iſa.11,15.* בְּעֹז In fortitudine. (*Q.* In inquiſitione, *vel* poſtulatione .*i.* voluntate ſua, *à* בעה, *& tunc* ב *eſſet radicalis.*) *Al.* In cumulo eorum .*i.* fluctu maris. *à* עיה.

עַיִן Oculus: *communiter eſt femin. Leuit.24,20.* Fons: *Gen.49, 21.etc. Et in regim. Zach.9,1.* עֵין Oculus .*i.* aſpectus & expectatio. *& Geneſ.16,7.* עֵין־הַמָּיִם Fons aquarum.

עֵין הָאָרֶץ Superficies terræ: *Exod.10, 15. Item pro* Colore, aſpectu, *capitur Leuit.13,54. Numer.11,6.* הָעַיְנָה Ad fontem: *Geneſ.24.* [*Et 2.Sam.16,11.* בְּעֵינִי *Tharg. habet* Lachrymas oculi mei.] עֵינַיִם *Duale: Gen.20,16. vbi dicitur*, Operimentum oculorum .*i.* oculatum, & plenum oculis.

Item Biuium; *vt Gen. 38,20. vel eſt* nomen loci. *Vel*, Inter duos fontes.

& verſ.14. R.D. לְעֵינַיִם In manifeſto & publico. *Item* Eris nobis לְעֵינַיִם pro oculis .*i.* vice oculorum: vt doceas nos viam bonam. *Vel*, Eris no-

89,45. הֶעֱטִיתָ עָלָיו Operire fecisti eũ.
Et nomen, *Isa.* 61,3. מַעֲטֶה Pallium.

עֹטֶן *Inde* עֲטִין Mulctrale. *cuius plurale* עֲטִינָיו Mulctralia eiꝰ: *Iob* 21,24. *alibi non inuenitur. Quibusdam sunt* Lacunæ. *Aliis* Vasa magna. *Hieronym. & Lxx.* Viscera. *Tharg. & pluribus aliis* Vbera.

עָטַף Tegere, operire, cooperire, induere: *Isa.* 57, 16. *Psal.* 65, 14. *sed* 73,7. *intransitiuè* יַעֲטֹף שִׁית חָמָס לָמוֹ Operiet se, occultabit se, latebit vt tollat prędam sibi. *R. Salom.* Violentia amicit illis nates. *Al.* Operiet (*pro* operient) se ornamento violętiæ. *Al.* Angustiis afficiet שית .*i.* angulo (.*i.* in omni angulo) iniquitas eis .*i.* quæ est eis .*i.* eorum.

[*Item* Angustiis affici, Affligi, multiplicare (vt mos est in afflictionibus) preces, orationesque: *Psal.* 61,3. 102,1. *sic Thren.* 2,19. הָעֲטוּפִים Qui afflicti erant (deficiebant) fame, *etc.*

Et Tardare, serotinum esse. *vt Genes.* 30,40. הָעֲטֻפִים Serotina.]

Item Diuertere, declinare: *Iob* 23, 9. *vel* Latere. *R.D.* יַעְטֹף Abscondetur ad latus meridionale. [*Et in Niphal, Thren.* 2,11. בֶּעָטֵף Cùm deficeret. *pro* בְּהֶעָטֵף. *Et in Hiphil,* וּבְהַעֲטִיף Dum serotinarent .*i.* serotina parerent: *Genes.* 30,40. *Et in Hithpael* הִתְעַטֵּף Deficere, angustiari: *Ionæ* 2,8. *& Psal.* 142,14. *&c.*]

מַעֲטָפוֹת Operimenta, velamina: *Isa.* 3,22. *Hieron.* Palliola. *Al.* Feminalia.

עָטַר *Indè* עֲטָרָה Corona, diadema: *Cant.* 3,11. עֲטָרָת *in regimine, Isa.* 28,1. עֲטָרוֹת *in plurali.*

Hinc verbum in Cal, Coronare. *vt 1.Sam.* 23,26. עֹטְרִים Coronantes, *id est*, in modũ coronæ circundederũt eum. תַּעֲטְרֶנוּ Coronabis eum: *Psal.* 5,13. *Vel*, Coronare facies eũ, *scilicet* iustum, *vt sit ex Hiphil, pro* תַּעֲטִירֶנוּ.

עִטֵּר *Idem in Piel, Psal.* 65,12. *Cant.* 3,11. *&c.* *Et in Hiphil, Isaiæ* 23,8. מַעֲטִירָה Coronantem (*aut* coronare facientem .*s.* viros suos) *vel*, Dãtem coronã & gloriã viris suis, *&c.*

עָטַשׁ Sternutare. *vnde* עֲטִישׁוֹתָיו Sternutationibus eius accendetur ignis: *Iob* 41,9. *alibi non inuenitur.*

עִיב Obscurare, obtenebrare, obnubilare. *In Hiphil, vt Thren.* 2,1. יָעִיב Obscurauit, *&c.* *& dicitur ab* עָב .*i.* nubes. *Et potest exponi*, Extulit, eleuauit, vsque ad nubes. עָב Nubes: 2.*Reg.* 18,44. עָבִים *plurale: Psal.* 147,8. *sed Ierem.* 4,29.

aliam significantiam exponitur וַיַּעְזְבוּ Et instaurauerunt, roborauerunt, *aut* ædificauerunt. *sic etiam illud* 4,2. *iuxta quosdam.*] *Et in Niphal,* 13,11. נֶעֱזָב Derelinqui, *etc.* *& עָזַב in Pual, Isa.* 32,14. עִזְבוֹן Mercatus, nundinæ. עִזְבוֹנַיִךְ In nundinis tuis: *Ezechiel.* 27,12. *& 14. & deficit* ב .*i.* in.

עָזַק *In Piel*, Fodere. וַיְחַזְּקֵהוּ Et fodit eam: *Isa.* 5, 2. *Vel*, Et sepiuit eam in circuitu .*s.* eius, instar annuli; *à* עִזְקָא .*i.* Annulus.

עָזַר Opem ferre, auxiliari, adiuuare: 2.*Paral.* 18,31. *&c.* (*Et* 2.*Sam.* 18,3. לְעָזוֹר *pro* לַעְזוֹר Ad auxiliãdum. *vel in Hiphil* לַעֲזִיר.)

Et in Niphal, Adiuuari: *Psalm.* 28,7.

Et in Hiphil: 2.*Paral.* 28,19. מַעְזִרִים Adiuuantes, *vel* adiuuant. *cum seua loco hiric sub* ז *vt fit in* דָּבֵק חָלֵם *et* דָּרֵךְ.

עֵזֶר Auxilium, adiutorium: *Genes.* 2,18. *Et cum affixo*, עֶזְרְךָ Auxilium tuum *vel* tui: *Psal.* 20,3. *Et alia forma* עֶזְרָה 46,2. (*&* 60,13. *cum* ר *sub* ה, *&* ה *loco* ה.) *Et cum duplici signo femineo*, עֶזְרָתָה 64,26. עֲזָרָה Atrium in quo congregabatur Israel in domo Domini, ad orandum, vbi Dominus exaudiebat, adiuuabatque illos: *Ezech.* 43,14. *Hieron.* Crepido.

עֵט Stylus, *aut* Calamus: *Psal.* 45, 2. (*& Iob* 19,24. *vbi* בְּעֵט *solùm coniungitur cum* בַּרְזֶל .*i.* ferrum. *ac si d.* Stylo ferreo; *nõ verò cum* plumbo, *quod postea sequitur.*) *Quidam faciunt radicem* עָטָה: *Alij* עוט.

עָטָה Tegere, operire, induere: *Ierem.* 43,12. (*vbi R. Dau. in Comment. sic exponit:* Et operiet, *&c. ac si d.* Deprædabitur omnia spolia, & inuoluet se ipse omnibus spoliis terræ Ægypti, instar pastoris se pallio operientis.) *sic Mich.* 3,7. *&c.*

עֹטֶה מְעִיל Opertus pallio. *Benoni est intransitiuum: 1.Sam.* 28,14. *sic Psal.* 104,2. עֹטֶה אוֹר Opertus lumine, *vel* Operiens (mundum) lumine.

[*Item* Declinare, diuertere, recedere. *vt Cantic.* 1,8. כְּעֹטִיָּה Sicut declinans, diuertens: (*A quibusdam tamẽ exponitur*, Sicut operiens se .*i.* sicut lugens quæ operit labrũ suum flens iuxta gregem, *&c.* † *Al.* נִגְעֶרֶת Increpata.) *Item 1.Sam.* 14,33. וַיַּעַט Et diuertit, declinauit, accessit. *vbi scribitur cum* ש, וַיַּעַשׁ *quod R. Abra. vertit* Collegit. *pro* ט, וַיַּעַט: *& 15,19.*]

וַיַּעַט Et operuit se, induit se: *Isai.* 59, 17. *etc.* [*Sed illud 1.Sam.* 25,14. וַיַּעַט *quære in* עוט, *quia est cum camets.*]

Et in Piel, Ezech. 21,15. מְעֻטָּה Amictus, opertus. *Et in Hiphil, Psal*

pra, *&* אָזַל .*i.* abiit; *& vocatur* mõs *sic, eo quòd* capra ibat illuc. *R. Salom.* Mons עַז .*i.* fortis, & difficilis, altus, angustus. *Al.* Nomen montis iuncti monti Sinai.

עָזַז Roborare, fortificare, cõfortare, indurare. *vt Isaiæ* 30,2. לְעוֹז Vt roborent .*s.* seipsos. *est Macor defectiuum. sed perfectum exstat Prouer.* 8,28. בַּעֲזוֹז Quando roborabat, *&c.* *Imperatiuum, Psal.* 68,28. עוּזָּה Fortifica, robora. *sed R. Abrah. exponit* Fortitudinem. *Futurum intransitiuè exponitur: vt* יָעוֹז *Psal.* 9,20. 52,9. *Et Eccl.* 7,20. הָעוֹז Robur erit, *etc.*

In Hiphil הֶעֱז Roborare, indurare: *Prou.* 21, 29. *sic* 7,13. הֶעֱזָה פָנֶיהָ Roborauit, indurauit faciem suam. ז *secundum normam erat daghessandum.*

עַז Fortis, durus, pertinax: *Gene.* 49, 3. *&* 7. *Plurale Isa.* 43,16. עַזִּים Fortes. *&* עַזִּי־נֶפֶשׁ Robusti animo, 56, 11. עַזָּה *Femin.* Fortis: *Prouer.* 21,14.

Et nomen cum holẽ, quod quidem holẽ interdum vertitur in ־ָ, *vel* ו *aut* ־ֹ: *vt* עוֹז Fortitudo: 18, 10. עֹז Fortitudo eius: *Psal.* 59,9. בְּעֻזֶּךָ In fortitudine tua: 21,2. *Et aliud Psal.* 27,1. מָעוֹז Fortitudo: *&* 31,3. *&c.* Arx, locus fortis, munitio: *Iudic.* 6,26. מָעוֹז Fortitudo eius. *Isaiæ* 17,9. *& cum* ה *pro* ו, *Dan.* 11,10. מָעוֹזִם Fortitudo eorũ: *Psal.* 37,39. *Et* Nomen idoli, *Dani.* 11, 37. Et Deum מַעֲזִים Maghuzim .*i.* fortitudinum (.*i.* Martem, *vt Pagnin. credit.*) עוּז Fortis: *Isa.* 43,18. עֹז Fortitudo: 42,25. *Inuenitur etiam cum* נ: 22, 11. מַעֲזָנֶיהָ Fortitudines eius. עַזְנִיָּה Auis immunda, à forti volatu *sic vocata:* Haliæetus, .*i.* Aquila marina, *Hierony. & Lxx. Leuit.* 11.

עָזַב Relinquere, derelinquere, dimittere: *Genes.* 24,27. (*& Zachar.* 11,17. *in Benoni cum iod redundante* עֹזְבִי.) [*Deut.* 32,36. Et non erat clausus, וְעָזוּב neque derelictus, .*i. secundum R. Salo.* Et non erat seruatus (.*i.* saluus factus per manus dominantis eis,) neque roboratus (.*s.* per manus robusti.) *Al.* Non erãt opes quæ domi clauduntur, neque pecudes quæ in agro relinquuntur. *Tharg.* Erant vagi & derelicti.]

Item Exod. 23,6. *in Macor*, Desines מֵעֲזֹב לוֹ auxiliari illi? *interrogatiuè est exponendum*, (*ac si d.* Non, sed) *&c. & Ierem.* 14, 4. *Macor vice preteriti.* *Item* 2.*Reg.* 8,6. A die עֲזָבָה אֶת־הָאָרֶץ qua reliquit terram. *est Macor cum* ה *signo femineo sine mappic.*

[*Illud autem Nehem.* 3,7. *secundum*

Plurale feminin. עֹרוֹת *16,27. (et masculeum secundum R. Da. Thren.5,10.)* עִוֵּר Cæcus: *Exod.4,11.* עִוְּרִים Cæci, *in plurali.* עִוֶּרֶת Cæca: *Leuit. 22, 22.* עִוְּרוֹת *Plurale.* עִוָּרוֹן Cæcitas: *Zach.12,4. & c. A suscitando R. Ionah deducit nomen Toar geminatum, Psal. 102, vers. 17.* Respexit ad orationem הֶעְרִיר Excitantis se ad orationē iugiter: *vel,* Excitantis orationem, *etc.* [*Illud autem 2. Sam.5,7.* Nisi remoueris cæcos & claudos, *exponunt Doctores Hebr. de imaginibus æreis, in quibus scripserant Iebusæi pactum iuramēti Abraham. R. Abra. verò hoc modo explicat:* Etiamsi declinauerimus ad te, cæci & claudi qui sunt inter nos, non permittent te huc ingredi, quia nostrum ædificiū est fortissimum. *Tharg.* Peccatores ac iniquos.]

עוּשׁ Congregare. *vnde* עוּשׁוּ Cōgregamini, *vel* Congregate vos: *Ioel.3,16.* עָשׁ Stellarum congregatio, *& est* Cauda arietis, Arcturus: *Iob 9, 9. & cum iod puncto hiric* עִיש *38, 32.* (עָשׁ Tinea; *vide in* עשש.)

עָוַת Peruertere. עִוְּתָה *et* נְעַוֵּת *quære in* עוה. *Idem in Piel, Eccles.7,14. etc. & Paul,1,15.* מְעַוֵּת Peruersum. *vbi* לְתַקֵּן Dirigi, se dirigere, *est verbum intransitiuum. Et in Hiphil, 2. Sam.7,14.* בְּהַעֲוֹתוֹ Cùm peruersè egerit. *Et in Hithpael, Eccles. 12,3.* וְהִתְעַוְּתוּ Et peruertentur, (peruersi erunt.) *Q.* Nutabunt. *Al.* Curuabuntur. עַוְּתָה Peruersitas, iniquitas: *Thren.3,57.* [*Illud autem Isa. 50,4. sic exponitur* לַעוּת אֶת־יָעֵף דָּבָר Dicere tempore suo sitibundo verbū. *Vel,* vt scirem Præparare (*.s.* tempore suo) sitibundo (*.i.* auido audiendi verbum Dei) verbum. *Hieronym.* Sustentare eū qui lapsus est verbo.

עֵת Tempus: *Eccl.3,2. & 2. Reg.5, 26. vbi* הֵעֵת *sic expones,* Annon (noui) tempus accipiendi (*.i.* quo ibas vt acciperes) argentum? *Et cum affix. & plurale* עִתּוֹ Tempus eius: *Eccl.9,12.* עִתִּים Tempora: *Iob 24.*

Et secundum formam femineam עֵתוֹת *Psal.9,10.* עִתִּי *Toar* viri qui paratus est ad eundum, qui tempore multo iuit ad aliquem locum: *Leuit.16,21. Hieron.* Paratus. *Pagnin.* Qui diu cōsueuit ire. עַתָּה Nunc: *Psal.12,8.* מֵעַתָּה Ex nunc, ex hoc tempore: *113,2.*]

עֵז Capra: *Leuit. 3,12.* עִזִּים Capræ: *4,28. radix potest esse* עָזַז.

עֲזָאזֵל Caper emissarius, *D. Hieron. Leuit.16,8. R.D. componit ex* עֵז *.i.* capra, *& Palpebræ vel* pupillæ eius: *Psalm.11, 4. & c.* עוֹף Volatile, auis: *2. Sam. 21,10. & c.* [*Significat etiam* Deficere, lassescere, lassum fieri: *vt Ierem.4, 31.* עָיְפָה Defecit, lassa est. וַיָּעַף Et defecit, laborauit: *1. Sam.14,29. Futurum scribitur cum sub* ע, *ad differentiam* וַיַּעַף Et volauit. *cætera quære in* יעף. עָיֵף Lassus: *Gen.26,29.* עֲיֵפִים Lassi: *Iudic.8,4. & Metaphoricè* Sitibundus: *Isa.29,8. & femininum,* עֲיֵפָה Sitiens, sitibunda: *Psalm.143,6. Prou.25,26.* לַעֲיֵפָה Lasso, *vel* ad lassitudinem: *Isa.46,1.*]

עוּר Suscitare: *Iob 41,1.* Euigilare, exurgere, excitare se: *Psal.44,23. & 57,9.* [Nudare; *vt Isa.32,11.* וְעֹרָה Et nudare. *est Macor, inquit R.D.*] *In Niphal* נֵעוֹר Suscitari, euigilare: *Zach.2,12. 4,1. & c.* (Manifestari: *Habac.3,9. vide etiam* ערה.) [*Et in Piel,* עִוֵּר Excæcare: *Ierem.52,11. & c.*] *Et in Hiphil* הֵעִיר הֵעִירֹתִי Suscitare, *aut* suscitare fecit: *Isa.41,2. (interdum est intransitiuum: vt* הָעִירָה Suscita te, euigila: *Psal.35, 23. & alibi sæpè.)* [*sic Mich.6,9. secundū R. Ioseph.* לְהָעִיר *pro* לְעִיר Ad suscitandum. *.s.* eos ad pœnitentiam. *sed alij exponūt,* Ad ciuitatē *.s.* Somron *vel* Ierusalem. *sic illud Psal.73,9.* בָּעִיר. *& Hos.7,4.* מֵעִיר *secundum quosdam.*] *In Poel* עוֹרֵר Suscitare: *2. Samuel.23,18.* [Destruere, conterere: *Isa.23,13. Et geminata prima litera* יְעֹעֲרוּ Suscitabunt, *vel* conterent: *15, 5. vel est per Metathesin pro* יְרוֹעֲעוּ *.i.* cōterent, *à* רוע. *Vel,* Clamabunt, *à* הְרוֹעָה *.i.* Clamor.] *In Hithpael,* Suscitari, suscitare se: *vt Iob 31, vers.29.* וְהִתְעוֹרַרְתִּי Et suscitabor. *Vel,* Et si excitaui me (*.s.* ad exultandum) quem inuenit eum (*.s.* inimicum meum) malum. *sic Isa. 64,7. & c.* [*Et geminatum, Ierem.51,57.* עָרְעֹר הִתְעָרְעָר Cōterendo, destruendo, confringetur, *sed secundum R. Ionah est* Suscitando suscitabitur.] עֵר Vigil, vigilās: *Cantic.5,2. & Malach.2,12. vbi exponitur,* Magister, *à quibusdam, eo quòd mentem excitet discipuli.* עָר Inimicus. *cuius plurale inuenitur Isa.14,22.* עָרִים Inimici, aduersarij. *licet possit etiam exponi* Ciuitates. *sic 1. Sam. 28, 16.* עָרֶךָ Cum inimico tuo, *vel* inimicis tuis. *& Psal.139,20. Item Mich. 5,14. secundum quosdam.* עִיר *Idem: Ierem.15,8. R. Ion.* Tumultus. *Al.* Ciuitas *.i.* desolatio ciuitatum.

מָעוֹר Nuditas. *vnde* מְעוֹרֵיהֶם Nuditates eorum: *Habac.2,15.*

עוֹר Cutis, pellis: *Leuitic. 13,2.* culum Deum, *appositiuè. sed non placet aliis. & cum affix. Psal.76,3. etc. & in plurali* מְעוֹרוֹת *Iob 38,40.*

עוֹנָה Tempus statutum, determinatum, *idque cum affixo: Exod.21,10.* עֹנָתָהּ. *R.D.* Tēpus eius determinatū coitus. *R. Salom.* Coitum *exponit.*

עוֹנֵן Præstigiator. *Al.* Qui computat tempora & horas. *Et verbum in Poel,* Præstigiis vacare. *Vel,* Computare tempora. *Hierony.* Ariolari: Obseruare somnia: *2. Reg. 21,6. Leuit.19,26. Plurale Isa.2,6.* עוֹנְנִים Præstigiis vacantes. *Vel,* Præstigiatores. *Et 57,3.* עוֹנֶנֶת Præstigiatrix. *est nomē Toar femin. Et Deut.18,10.* מְעוֹנֵן Præstigiator. *& plurale* מְעוֹנְנִים.

עוּף Volare. *vnde Isa. 21,14.* וְעָפוּ Et volabunt in humerum Pelistinorum. *Vel secundum alios,* Erunt lassi propter percussionē in humeris Pelistinorum. עָפָה Volans: *Zach.5,1. & 2. vbi alij exponunt* Duplicatum. *Plurale Isa.31,5.* עָפוֹת.

Macor: Iob 5,7. Eleuabunt עוף volatum. *Vel,* Eleuabunt se ad volandum. (*Futurum, Prouerb.23,5.* יָעוּף *quidam exponūt,* Geminabit oculos.)

[*Sed Iob 11,16. exponitur* הֵעָפֶה Illustraberis. *Al.* Tenebresces.]

Et in Poel, Isa.14, 29. עוֹפֵף Volare: *Gen.1,20. & Isa.6,2. Item in Hithpael, Hos.9, 10.* [*Sed Ezech. 32, 10.* בְּעוֹפְפִי Cùm coruscare, flammescere; *vel* mouere *aut* vibrare, fecero gladium meum. *Et in Hiphil, Prouer. 23, 5.* הַתָּעִיף Num splēdescere facies, illustrabis, *& c. R. Iud.* Tenebrescere facies. *Al.* Geminabis oculos, *id est* claudes; *ab* עַפְעַפִּים *.i.* Palpebris, quē dum clauditur oculus, geminantur. *Tharg.* Si coarctaueris, *& c.*]

Et illud Dan. 9, 21. secundum quosdam מוּעָף בִּיעָף Volare iussus est volatu. *vbi iod in* בִּיעָף *redundat. alij referunt ad* יעף. (*Sed illud Isa. 9, 1. quibusdam est particip. passiuū* מוּעָף *.i.* Obscuratus, obtenebratus. *Aliis verò nomen,* Tenebræ. *sic 8,22.* Et ad terram adspiciet, & ecce angustia & tenebrositas, מְעוּף tenebræ angustiæ, & caliginis impulsæ: *vel,* & ad caliginem impulsum, *scilicet* se videbit.

עֵיפָה Tenebræ: *Ham. 4,13. Alij exponunt* Splendidam, lucentemque.

Et cum duobus signis femineis עֵיפָתָה, *Iob 10,22. quod quidam scribit esse* Locum, vbi Sol non oritur sex mensibus.) *Et nomen geminatum* עַפְעַף, Fulgur, claritas: Palpebra, pupilla oculi. *vt* בְּעַפְעַפֵּי שָׁחַר Fulgores auroræ *vel* luciferi: *Iob 3,8. &* עַפְעַפָּיו

נַעֲוֵה־לֵב Peruersus corde: *Prou.12, 8. & 1.Samuel. 20,30. in feminin.* Fili נַעֲוֵה הַמִּרְדּוּת peruerse (*.s.* matris) rebellione. *In Piel* עִוָּה Peruertere: *Thren.3,8.* (*Et Paul, Eccles. 2,15.* מְעֻוָּת Peruersum. *licet melius pertineat ad* עות.) *Et in Hiphil* הֶעֱוָה Peruersè agere: *2.Sam.19,18. & 24,18.&c.* Peruertere: *Iob 33,27.* עָוֹן Iniquitas, peruersitas: *Psal.51,7.* (*et* Pęna iniquitatis: *2.Reg.7,9. & alibi.*)

Et in regim. עֲוֹן *Genes. 19,15. & Isa. 53,6. Plurale est masculin. sed cum affixis,* עֲוֹנֶיךָ Iniquitates tuæ: *Ezech.28, 18. &c. Et feminin.* עֲוֹנוֹת, *vt Leuit. 16,31. Et alia forma* עָוֹן Iniquitas, incuruatio ad peccatum: *Ezech.21, 32. Et geminatũ, Isa.19,14.* עִוְעִים Peruersitates. *Hieron.* Vertiginis.

עָוַל Lactare. *vnde* עֲלוּרֹת Lactantes. *& dicitur de* vaccis *&* animalibus lactantibus: *Gen.33,13. R.Salom.* Nutrientes paruulos suos. *R.Abrah.* Fætæ, grauidæ, *quòd super illas ascendant hirci aut tauri.*

עוּל Puer, infans, lactens: *Isa.49,15. 65,20.* עָוִיל Iniquus, peruersus: *Iob 16,11. & in plurali, 19,18.* עֲוִילִים Iniqui *aut* peruersi. *Hieronym.* Stulti. *Tharg. & aliis* Pueri: *vt 21,11.*

עָוֵל Iniquus, peruersus, fraudulentus, stultus: *Iob 18,21.&c. Et verbum in Piel,* Peruertere, fraudare, *vt Psal.71,4.* מְעַוֵּל Peruertentis *.i.* peruersi. Iniquè agere: *Isa.26,10.* [*Iuxta hanc significantiam quidam exporunt illud Isa. 3,12.* Populum meum exactores eius (*.i.* quilibet exactorum) מְעוֹלֵל peruertens, *pro* peruertet, *&c. vide* עָלַל.] עָוֶל Iniquitas, peruersitas, fraus: *Leuit.19,15. & in regimine cum sex punctis, vt* עָוֶל *Ezech. 28,18. Et cum affix. 18,26.* בְּעַוְלוֹ In iniquitate sua, *vel* propter iniq. suã.

עַוְלָה *Idem: 2.Sam.3,34. &* עָלְוָה *Hoseæ 10,9. Et cum duobus signis femineis* עַוְלָתָה *Ezech.28,15. & Psal.92,15. sine vaf* עָלְתָה. *Et cum vaf quiescente, Iob 5,16.* עוֹלָתָה Iniquitas eius. *In plurali* עוֹלוֹת *Psal.64,6. Et Toar ex Poel quadrata cum* ־ *& cum* ־ עוֹלֵל *aut* עוֹלָל, Paruulus. *quære in* עלל.

עָוֹן *Inde* מָעוֹן *.i.* Habitaculum, habitatio, locus: *1.Sam.2,29. & Psalm. 90,1.* (*vbi quidam exponit* Aspectus oculi. *ab* עַיִן *.i.* Oculus. *ac si d.* Omnes oculi hominum suspẽsi sunt in illo.) *Et in regimine* מְעוֹן, *26,8. Et plural. cum surec: 1.Paral.4, 39.* מְעוֹנִים Habitacula. *Et cum* ה *femineo Deuter 33,27.* מְעוֹנָה *vbi R.Salo. putat* ה *esse locale. ac si d.* Ad habitaculum diripere: *vt Psal. 119,61.* עִוְּדוּנִי Expoliarunt me, *&c. Tharg.* Congregati sunt aduersum me. עַד Præda, spolium: *de quo in* עד. *Significat & in Hiphil* הֵעִיד הֵעִידוֹתָ Testari, protestari, monere, admonere: *vt Genes. 43,3. 2.Reg. 17,15.* Testari, *pro* Adducere testes, *vel* in testimonium: *Ierem.32,44. Isa.8,2. & Thren.2,13.*

Item pro Testimonium reddere *et* dicere: *vt Iob 29,11. & 1.Reg. 21,10.*

Et in Hophal, Exod.21,28. וְהוּעַד Et protestatus fuerit domino. *Aut*, Et monitus fuerit dominus eius.

עֵד Testis: *Genes.31,46.* [*sed Psal. 89,37. R.Dau. exponit* Perpetuus, æternus.] עֵדִים *in plurali*, Testes: *Deuter.19,15.* עֵדָה Testis, *feminin. Gen.31,50. vel* Testimonium, *&c.*

(*Item* Congregatio, *&c. venit à* יעד.) [*Itẽ Iob 10,7.* עֵדֶיךָ Testes tuos cõtra me innouabis *.i.* plagas tuas, quæ testimoniũ dicunt contra me, quòd abs te sunt. *Alij dicunt hoc esse à* עֵדְיָא *.i.* plaga, *Chaldaico verbo.*]

עֵדוּת Testimonium: *Psalm. 19,8.* (Ornamentum. *de quo vide in* עדה.)

עֵדוֹת Testimonia: *Deuter. 4. Plurale est ab* עֵדָה. *Inuenitur & cum vaf mobili:* עֵדוֹתָיו Testimonia eius: *1.Reg. 2,3. &c.* [*Et cum holem loco surec,* וְעֵדֹתַי זוֹ Et testimonium meum hoc, (*aut* quod) docebo eos.]

תְּעוּדָה *Idem: Isa.8,16. Hinc est &* עוֹד Adhuc, dum, vltra: *Iob 1,17. Genes.8,10. Et cum* ב, בְּעוֹד יוֹם Existente adhuc die: *Iere.15,9. Recipit affixa: vt* בְּעוֹדִי Dum ego sum: *Psal.146, 2. &* בְּעוֹדֶנִּי חַי Adhuc me viuente: *Deuter.31,27.* הַעוֹדֶנּוּ חַי Num adhuc ipse viuit? *Gen.43,26. & Thren.4, 17.* עוֹדֵינוּ הֵכְלֶינָה Adhuc nobis (*.s.* expectantibus) deficient oculi nostri.

מֵעוֹדֶךָ A tempore tuo præcedenti, (*vt exponit R. Dau.*) *Num.22,30. sic Genes. 48,16.* מֵעוֹדִי A tempore meo præterito, *&c.* עַד Seculum, æternitas. *quære in* עד. עוֹד Seculum. *vt Gen.8,21.* Non addam vltrà *.i.* in seculum. *Sed Prouer. 21,7. capitur pro* Breui tempore. *sic Iob 27,2.* כָּל־עוֹד Omni tẽpore quo anima mea fuerit in me. *.i.* tempore breui hoc.

Et interdum Magis, amplius: *vt Genes.46,29.*

עָוָה Iniquè *aut* peruersè agere: *Dan.9,5.* (*& Esth.1,6.* עָוְתָה, *sed hoc volunt quidam esse à* עָוַת.)

Et in Niphal, Isa. 21,3. נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ Incuruatus sum, (*aut* incuruaui me) cùm audirem, (*vel*, ne audirem, *vel* propter audire *.i.* auditum.)

[*Item* Os, oris: *vt Psal.32,10.* עָרְיוֹ Os eius. *sic 103,5.*] *Et alia forma,* עָדִי Ornamentum: *2.Reg.11,11. 2.Paral. 23,11.* (*& Psal.80,1.* Ornamentum ipsi Asaph Psalmus: *ac si d.* Gloriosus & desiderabilis, *&c.*) *sic, vt nonnulli exponunt, Psal.81,6.* עֵדָה Congregatio. *vide in radice* יעד.

עָדַן *in Hithpael*, Delectari, deliciari: *Nehem. 9,25. vnde* עֶדְנָה Voluptas, delectatio: *Gen.18,12* עֲדִינָה Delicata, *Toar femineum: Isa. 47,8. Et sine* ה, עֵדֶן Heden *.i.* deliciæ: *Gen.2,15. Hieron.* Voluptatis.

מַעֲדָנִים *&* עֲדָנִים Deliciæ, delectationes: *2.Sam.1,24. Prou.29,17.*

Et femin. מַעֲדָנוֹת Cum deliciis *.i.* cũ lætitia & voluptate, ibat ad mortem: *Ios.15,32. Al.* Cum vinculis & catenis in quibus erat. *sic Iob 38,11. quidam exponunt*, Fructus delicatos Vergiliarum. *Al.* Vinculis Vergilias *.s.* ligabis. *Tharg.* Circulos, catenas, vincula. עֲדִינוֹ *Toar masculeum, 2.Samuel. 23,8. sed potius est* nomen proprium. *Hieron.* Quasi tenerrimus ligni vermiculus.

עָדַף Redũdare, superesse, superfluere, remanere: *Exod.26, 13. idque in Benoni: vt* עָדֵף Superfluẽs *.i.* id quod superfluit, *vel* superest.

Et in Hiphil הֶעְדִּיף Superabundauit: *Exod.16,18.*

עָדַר *In Cal*, Disponere, ordinare: *1.Paral. 12,38. & versu 33. vbi* aciem *vel* bellum *intelligitur.*

[*In Niphal* נֶעְדַּר Deesse, deficere: *1. Sam.30,19. Sed Is.5,6.* יֵעָדֵר Fodietur.

יַעֲדֹרוּן Sarrientur: *7,25. Et in Piel*, Deficere, *vel* deficere facere: *1.Reg.4,26.*] עֶדֶר Grex: *Genes.31. Et cum affix.* עֶדְרוֹ Grex eius.

עֲדָרִים Greges. [*sed 2.Paral.32,29. R.Dau.exponit* Ordines.]

עֶדְרֵי צֹאן Greges pecorũ: *Gen.29,2.*

[מַעְדֵּר Sarculus, ligo, onis: *Isa.7,25.*]

עָדָשׁ Lens, lentis: *Gene.25,34. & 2.Sam. 23,11. idque in plurali* עֲדָשִׁים.

עוּג Coquere panes subter prunas: *vt Ezech.4,12.* תְּעֻגֶנָּה Coques illum (*.s.* panem subcinericium.) *Alij exponunt* Coquẽt *.s.* mulieres eo modo quo coquitur panis subcinericius. עֻגָה *&* עוּגָה Panis subcinericius, *aut* torta subcinericia: *1.Reg.17,13. Hos.7,8.* עֻגוֹת *in plurali, Gen.18,6.* מָעוּג *Idem: 1.Reg.17, 12.* (*sed illud Psalm. 35,16. exponitur* Subsannatio, verbum ociosum. *vide de* לעג.)

עָוַד *in Piel*, Expoliare, prædari,

huc, dum: *Ion. 4, 2. & Iob 1, 18.*
Et pro Super, *vel* iuxta: *Num. 21, 31.*
Et præposito ב, בְּעַד Super, pro: *Ioel 2, 8. Ier. 11, 14.* [*& 2. Paral. 30, 18. vbi* בְּעַד *coniungi debet cum versu sequenti: ac si d.* Pro omni qui cor suum præparauit, *&c. licet alij aliter sentiant, subaudientes* אֵלֶּה *ac si d.* Super illos, *id est*, expiabit omnes qui comederunt Pascha.] *Recipit affixa:* בַּעֲדֶךָ Super te. בַּעֲדִי Super me. (*sed Thren 3, 7. exponitur* Ante me, *&c.*) בְּעַד *Est etiam* De, à, ab: *Gen. 26, 8. vel* Per.
Item sicut ל *deseruit: Isa. 32, 14.*
מִבַּעַד Præter: *Cantic. 4, 3. quod tamen quidam* Intra *exponunt. Interdum est sicut* Verbum, os, Sermo: *vt Numer. 23, 22.* עָדִי Verba mea. *et* עֲדִיכֶם Verba tua: *Iob 32, 13.* עָדָה *potest esse radix. At R. Ion. exponit* Ad me, ad vos: *vt illa Mich. 4, 18.* עָדֶיךָ Ad te. *& Ioel. 21, 12. & Ham. 4, 6.* עָדַי Ad me. *Et est cum additione Iod, & significat* In, *vt* עָדֵי־עַד In seculum: *Isa. 26, 4. sic Numer. 24, 23.* עָדֵי אֹבֵד Vsque in seculũ periens. *Vel*, Vsque ad perditionem: *vide* אָבַד. עֲדֶנָה *&* עָדֶן Adhuc, hucusque, vsque adhuc: *Eccles. 4.*
עַד עָד עָד Seculum, Æternitas: *Isa. 57, 15. Psal. 48, 15. & Iob 20, 4.*
מִנִּי־עַד A seculo. *sed* לְעַד *Isa. 30, 8. exponitur* In seculum, *vel* testimonium. *vide in* עֵד. עַד Præda, spolium: *Gen. 49, 26. Isa. 33, 23. Soph. 3, 8. sed radix est* עוד. עֲדִים Frusta panni putridi, *aut* consumpti: *Isa. 64, 6. Hieron.* Panni menstruatæ. *Q.* Panni mulieris parientis, qui sunt sanguine inquinati: *à* עָדָה Concipere, *verbo Chaldæo. R. Abrah.* Sicut vestis prædæ. *Al.* Frusta panni, quæ ponuntur super plagam: *nam pro* סַפִּחַת *Thargum habet* עֲרִיא. *Al.* Centones.
עָדַד Erigere, exaltare: *vnde in Poel* מְעוֹדֵד Exaltãs: *Psal. 147, 6 & 146, 9. in futuro. Et in Hithpael: 20, 9.* וַנִּתְעוֹדֵד Et erecti sumus. *Potest etiam esse à* עוד.
עָדָה Transire: *Iob 28, 8.* [Ornare, decorare: *Ezech. 23, 40. & Iob 40, 5. &c. Et in futuro sine* ה וַתַּעַד Et ornauit se: *Hos. 2, 14.*] *In Hiphil*, Remouere: *vt Prouerb. 25, 20.*
In Benoni מַעְדֶּה Remouens. *i.* sicut qui remouet. [*Sunt qui huc referũt illud Iob 25, 5. exponentes* עַד יָרֵחַ Remouet lunam. *i.* lumẽ lunæ. *Al.* Vsque ad lunam.] עֶדִי *&* עֲדִי Ornamentum: *Ierem. 4, 30. & Ezech. 23, 40.* בַּעֲדִי עֲדָיִם In ornamentũ ornamentorum: *Ezech. 16, 7. Et cum affix.* עֶדְיוֹ Ornamentum eius: *7, 19.*
[*Item*

fecerunt prauitatem & mẽdacium, sicut funem complicatum. *ac si d.* Roborant eã, donec educãt rapinã.
עָגַב Amare, adamare lasciuè; & loqui amatoria: *Ezech. 23, 7. &c.* עֹגְבִים Amatores: *Ierem. 4, 30.*
עֲגָבִים Amores: *Eze. 33, 32. Alij exponunt* Subsannationes, (*vt vers. 31.*) *Tharg.* Canticum organorum.
Et secũdum aliã formam עַגְבָּה Amor. *quod inuenitur cum affixo, 23, 11.*
עוּגָב *&* עָגָב Organum, nomen instrumẽti musici: *Gen. 4, 21. Iob 30 31.*
עָגָה Tardare, morari, *R. Dauid. vnde Ruth 1, 13. Futurum* תֵּעָגֵנָה Retardabimini? *Radix potest esse* עָגַן, *quod Chaldæis significat* Claudere. *ac si d.* Clausæ eritis: *& tunc* נ *esset remotum ad vitandam geminationem eiusdem literæ, pro* תֵּעָגֵנָה.
עָגַל *Inde* עָגוֹל Teres, *aut* Rotundum: *1. Reg. 7, 23. Et feminin. plurale versu 31.* עֲגֻלּוֹת Rotunda.
עָגִיל Inauris: *Num. 31, 50.*
עֲגִילִים Inaures: *Ezech. 16, 12.*
מַעְגָּל Locus castrorũ, *inquit R. D. 1. Sam. 26, 4.* Semita, via: *Isa. 26, 7.*
(*Et cum* ה *locali, 1. Samu. 17, 20.* Et venit הַמַּעְגָּלָה ad castra.) *In plurali mascul.* מַעְגְּלֵי Viæ: *Psal. 23, 3. & 65, 12.* מַעְגְּלֶיךָ Viæ tuæ: (*secundum alios*, Cæli tui.) *R. Abrah. scribit* loca *esse*, quæ fiunt vt cõiungantur ibi aquæ pluuiales hortorum. *Et femininum cum affixis* מַעְגְּלוֹת, *Prouer. 5, 21. &c.*
עֵגֶל Vitulus: *Exod. 32, 4. &c.*
Plurale עֵגְלִים. כְּעֶגְלִי מַרְבֵּק Sicut vituli saginæ. *i.* saginati; *vel* saginarij. *i.* loci vbi saginantur: *Ierem. 46, 31.*
Et feminin. Genes. 15, 9. עֶגְלָה Vitula (triplicata. *i.* tres vitulæ, & non triennis.) *Plurale* עֶגְלוֹת. [עֶגְלָתוֹ Plaustrum eius: *Isa. 28, 24.* עֶגְלוֹת Plaustra: *Numer. 7, 3. Et alia forma* עֲגָלָה Plaustrum: *1. Sam. 6, 6. sic dictũ quòd sit rotundum. Plurale* עֲגָלוֹת *Genes. 45, 19. & 46, 5.*]
עָגַם Dolere, sollicitum esse, discruciari: *Iob 30, 25. & nusquã alibi, nisi apud Doctores, vt cùm dicunt* עַגְמַת נֶפֶשׁ Dolorem animi.
עֹגֶר *Inde* עָגוּר Hirundo, *aut* pica: *Isa. 38, 14.*
עַד Vsque, vsque ad, vsque quo, donec, dum: *Gen. 3, 19. Postponitur illi interdum* כִּי *&* אֲשֶׁר, *idemque significat, vt* עַד־כִּי *&* עַד אֲשֶׁר Donec. [Ad: *vt Hos. 14, 2. & Deut. 4, 30.*] עַד־מָתַי *&* עַד־מָה Vsquequo: *Psal. 80, 5. et 89, 46.* עַד־הֵנָּה *&* עַד־כֹּה Illucusque, hucusque. עַד־עַתָּה Hactenus, *&c. Capitur et pro* עוֹד Ad-

semen, *&c. Sed 1. Regum 6, 20.* וַיַּעֲבֵר Et clausit (pessulis, *&c.*) *Vel* Vectauit. *i.* vectes posuit.]
In Hithpael הִתְעַבֵּר Irasci: *Psal. 78, 61. (& Prou. 20, 2.* מִתְעַבְּרוֹ Irascens cum eo, *vel* in eum. *quasi d.* מִתְעַבֵּר בּוֹ.)
עֶבְרָה Ira, furor: *Psalm. 78, 48. (& Prou. 22, 8.* Et virga עֶבְרָתוֹ יִכְלֶה iræ eius consumet. *s.* eum. *Vel*, Et virga frugum eius (. *i.* qua excutiuntur fruges) deficiet, consumetur, antequam educat de messe illius fruges. *Vel*, Et Deus consummabit virgam furoris sui super illum.
עֶבְרוֹת *&* עַבְרוֹת *vel* עֲבֻרוֹת Iræ, furores. *Significat & in plurali* עַבְרוֹת Cãpestria: *2. Sam. 15, 27.* עֵבֶר *vel* עֶבֶר Latus, contra, è regione: *Exod. 25, 37.*
Trans: *Deut. 4, 49. & 30, 14.*
הָעֵבֶר In aduersum: *1. Samuel. 26, 12. præponiturque ei* מ *&* ב, עַל, אֶל.
לְעֶבְרוֹ Ad latus suũ: *Isa. 47, 15. Et plurale, Ierem. 22, 20.* מֵעֲבָרִים Ex omnibus lateribus, vndiquaque, vndique. בְּעֶבְרֵי נָהָר In trans flumen. *i.* in lateribus fluminis. *i.* in iis qui sunt in regionibus, quæ sunt trans flumen: *Isa. 7, 20. sic Exod. 32, 15. &c.*
עֲבָרָה Nauicula, scapha, per quam transibant Iordanem: *2. Sam. 19, 17. Potest & exponi* Societas hominũ.
מַעְבָּר Vadum, transitus: *Gen. 32, 21. & cum* ה *femin. Isa. 10, 29.* מַעְבָּרָה. *& in plurali* מַעְבָּרוֹת *&* מַעְבְּרוֹת.
עָבוּר Frumentum: *Ios. 5, 11. Et propriè est* frumentum præteriti anni. *In regim.* עֲבוּר. בַּעֲבוּר *&* בַּעֲבֹר Propter, propterea, *vt Genes. 27, 4. Additur ei* ל *ad maiorem declarationem, vt Exod. 20, 20. Recipit & affixa, vt* בַּעֲבוּרְךָ Propter te. בַּעֲבוּרִי Propter me, *&c.* עִבְרִי Hebræus: *Genes. 39.*
עִבְרִיָּה Hebræa: *Ierem. 34, 9.*
עָבַשׁ Putrescere, putrefieri: *Ioel. 1, 17. alibi non inuenitur.*
עֶבֶת *Inde nomen Toar* עָבוֹת Intricatum, & instar funis perplexum, & complicatum: *& plerunque dicitur de* foliis ramísque perplexis: *Numer. 23, 39. Item substantiuè*, Funis intricatus & perplexus. *Et in regimine: Psal. 129, 4.* עֲבוֹת Funis intricatus, *&c. Plurale masculinũ & femininum* עֲבֹתִים *&* עֲבֹתוֹת Funes, cõplicationes, *&c. Iudic. 15, 13. & Exod. 28, 23. Item femininũ, Ezech. 6, 13.* עֲבֻתָה Frondosa, complicata; *aut* folia & ramos complicatos habens.
Hinc verbum in Piel, Perplecti, cõplicare, colligare, intricare: *vt Mich. 7, 3.* וַיַּעֲבְתוּהָ Et complicarunt eam, *vel*, Et triplicauerunt eam. *i.* Ipsi tres

rony. In terra argillosa: *quæ optima est ad fusuram vasorum æneorum.*

Et aliud Exod.19,9. בְּעָב In densitate nubis. *Item Iob 15,26.* בַּעֲבִי גַּבִּי מָגִנָּיו In densitate corporis scutorum eius. *estque nomen instar* שְׁבִי & צְבִי.

בַּעֲבִי In crassamentis, *vel* densitatibus (terræ) *2.Paral.4,17.* [*Quidam huc referunt illud* בָּעֲבִים In densitates .*i.* siluas densas, & perplexas, vt ibi laterēt: *Ier.4,29.*] †*Itē* עֲבִי *cuius affix.* עָבְיוֹ Densitas eius: *Ierem.52,21.*

עָבַט Capere pignus: Mutuum capere: *Deute.24,10.* [*Hinc verbum in Piel, Ioel. 2,7.* Non יְעַבְּטוּן Tardabunt, remorabuntur, in semitis suis. *Al.* Non interrogabunt de viis suis. *Q.* Non peruertent. *ab Arabico verbo.*] *Et in Hiphil*, Fœnerare, mutuare, dare mutuum: *Deute.15,6.*

עֲבוֹט Pignus: *24,11.* [*Potest & huc referri illud Habac.2,6.* עַבְטִיט *vt significet* Diuitiarum copiam; *vide* טיט *et Quadrata.*]

עָבַר Transire, transgredi, præterire: *Gen.15,17. & Ier.23,9.* עָבְרוּ־בוֹ Super quem transiuit vinũ, *ac si esset* עָבְרוּ דְבָרֵי רָע. אֲשֶׁר עָבַר עָלָיו Superauerunt res mali .*i.* malas, *id est*, plus fecerũt mali, quàm fecerint alij. *Vel*, Superauerunt in malis alios viros malos: *Ierem.5,28. & Ham.7,8.* Non addam vltra עֲבוֹר לוֹ vt pertranseam eum .*i.* illius præuaricationes quin illas puniam. *Tharg.* Vt parcã eis. *& Deut.29,12.* לְעָבְרְךָ Vt transeas tu secundum pactum Domini. quia mos pacti erat (*inquit R. D.*) vt trãsirent, qui pactũ inibant, inter diuisiones animalis vel volatilis, quod diuiserant. *& Iob 13,13.* וְיַעֲבוֹר Et trãseat super me quid, *id est*, quicquid transierit, *aut* quicquid voluerit transire. *Item Iere.8,13.* Et dedi eis (.*s.* fructus, *vel* multitudinẽ fructuum) qui יַעַבְרוּם transibunt ab eis: quia comedent illos inimici. *q. d.* יַעַבְרוּ מֵהֶם. *Al.* Dedi (.*s.* illis legem & mandata) & transgressi sunt illa.

Et תַּעֲבוֹרִי Transibis: *Ruth 2,7. cum surec loco holem.* *In Hiphil* הֶעֱבִיר Transire fecit: *Gen.47,21.* (*& cum sere sub* ה, *& sub* ע *præter normam*, *Iosu.7,7.* הֶעֱבַרְתָּ Transire fecisti. *& 1.Sam.2,24.* מַעֲבִרִים Transgredi facitis populum Domini, vt non veniat .*s.* ad domum sanctuarij. *Vel*, Populus Domini transire facit vocem super vos, quòd peccetis; & clamãt contra vos.) [*Et in Piel*, Grauidare, impræg nare: *vt Iob 21,10.* Bos eius עִבֵּר grauidauit, & non proiecit semen, *vel* עִיב.) *Q.* Foramina in quibus ponuntur trabium capita: *aut* Ligna quæ exeunt è pariete super quæ requiescunt trabium capita.

עָב Nubes, *quære in* עיב.

עָבַד Seruire, obsequi, ministrare: *2.Reg.18,7. & c.* Colere: *21,21. & c.* Operari, facere: *Ezechiel. 29,20. sic vers. 18. licet* Seruire *possit quoque exponi.* *Item Ierem.25,14. vbi præteritum loco futuri ponitur.*

Sacrificare: *Exod.7,16.* *Hoc verbũ cùm post se non habet* ב, *significat* Seruire, *& interdum* Facere; *sed cùm habet* ב, *est* Operari, facere. *& ב ponitur vel pro* In, *vel* Pro *aut* Propter.

Sed expones sic illud Genes. 15, ℣. 13. וְעָבְדוּם Et seruire facient eos. *Tharg.* Et facient in eis .*s.* mala multa.

In Benoni עֹבֵד אֲדָמָה Colens terram .*i.* agricola: *Gen.4,2.* עֹבְדֵי פֶסֶל Cultores sculptilis: *Psalm.97,7.*

עֹבְדֵי פִשְׁתִּים Operatores linorum: *Isa.19,19.* *In Macor*, Vt non עָבַר־בָּם Vteretur eis, *aut* Vt non operaretur per illos: *Ierem.34,9.* *Et in Niphal*, *Eccl.5,8.* Rex לְשָׂדֶה נֶעֱבָד propter agrũ (.*i.* vtilitatem agrorum) factus est.

Coli, arari: *Ezech.36,9. Deut. 21,4. vbi* יֵעָבֵד Coletur, *refertur ad* נַחַל .*i.* Vallem, *quæ est mascul. gene. non ad* עֶגְלָה, Vitulam. *Idem in Pual*, In qua nõ עָבַד cultum est .*i.* qua ager non est cultus: *Deut.21,3.* Seruitum est: *Isa. 14,3.* *Et in Hiphil* הֶעֱבִיד Seruire fecit: *Ezech.29,18.* *sed 2.Paralip.2,16. in Macor* לְהַעֲבִיד Vt operari facerent, *& c.* עֶבֶד Seruus, famulus, minister: *Iosu.1,1.* *& Genes.9.24.*

עֶבֶד עֲבָדִים Seruus seruorum.

Cum affix. עַבְדִּי Seruus meus.

Plural. עֲבָדִים & עַבְדֵי.

עֲבוֹדָה Seruitus, ministeriũ, famulatus: Opus, cultus, cultura: *Genes. 29,26. Exod.1,14. Deut.26,6.*

עַבְדָּה *vel* עֲבֹדָה Seruitus: *Ezr.9,8.*

עֹבֶד Opus. *cuius plurale*, וְעַבְדֵיהֶם Et opera eorum in manu Dei .*i.* discipuli eorum qui ministrant eis .*s.* sapientibus, & vias illorum sequuntur: *Eccles.9,1.* מַעֲבָד Opus. *vnde* מַעֲבָדֵיהֶם Opera eorum: *Iob 34,25.*

עֲבֹדָה Prouentus: *Gen.26,14. R.D. scribit hoc nomẽ comprehendere* agros, vineas, hortos, pomœria.

עָבָה Densum & crassum esse, crassescere, incrassari: *Deut. 32,15. sic 1.Reg.12,10. vbi* עָבָה Grossior est, *potest esse præteritum instar* עָשָׂה.

Hinc nomẽ 1.Reg.7,46. בְּמַעֲבֵה In crassamento .*i.* in grossitudine terræ. *Tharg.* In crassamẽto argillæ. *sic Hie-23,19.* מִסְתַּתֵּר Latitans. *& Isa.29,14.* הִסְתַּתֵּר. סֵתֶר Absconsio, latibulũ, occultatio: *Iudic.3,19. & c.* *& cum affixo* סִתְרוֹ Latibulũ suum: *Ps.18,12.* מִסְתּוֹר מַסְתֵּר מִסְתָּר סִתְרָה *Idem*: *Deuter.32,38. Hab.3,14. Isa.53,3. & 4,6.*

Et vnum plurale מִסְתָּרִים Latibula, absconsiones: *Isa. 45,30. & Psal.17, vers. 12.*

DICTIONES QVADRATAE.

סִכְסֵךְ Confundere, miscere: *Isa. 19,2. & 9,11. alibi non inuenitur.*

סִלְסֵל Exaltare, eleuare. *quære in* סלל.

סַלְסֵל *Inde* סַלְסְלוֹת Canistra: *Ierem. 6,9. R. Ionah*, Rami. *radix est* סלל.

סֶלְעָם Species locustæ: *Leuit.11, 21.* (Attacus, *Hierony. & Lxx.*) Insectũ gibbosum sine cauda, & caput oblongum habens.

סְמָדַר Vua minuta .*s.* cùm cecidit flos eius, & agnoscitur vua. Acerba *verò dicitur* בֹּסֶר *& matura* עָנָב: *Cantic.2,13. R. Abra. dicit appellari* סְמָדַר quãdo egreditur flos vitis. *& vers. 15.* Et vineæ nostræ vuam minutam .*s.* habent.

סַנְוֵר Obscuritas oculi, *inquit R. Dau.* *Plurale*, *Genes.19,11.* סַנְוֵרִים Obscuritates, *Hieron. & alii* Cæcitas.

סנסן *Inde* סַנְסִין Ramus: *cuius plurale cum affixo exstat Cantic. 7,9.* בְּסַנְסִנָּיו Ramos eius. *alibi non inuenitur.*

סנפר *Inde* סְנַפִּיר Pinnula, qua piscis natat in aqua: *Leuitic. 11, vers.8.*

סְפָרַד Hispania: *Hobad.20. Hieron.* Quæ in Bosphoro est.

סרעף *Inde* סַרְעַפָּה Ramus. *Plurale*, *Ezech.31,5.* סַרְעַפֹּתָיו Rami eius. *Hieron.* Arbusta eius.

סִרְפָּד Vrtica, *Hieronym. Isa.55,13. R.D.* Genus spinarum, *vel* germinis vilis, & contempti. *R. Abr.* Genus germinis spinarum.

LITERA

ע

עַב Densum, spissum, grossum, Trabs: *1.Reg.7,6.* (*Vnde* עָבִים Trabes, *ab Hebræis vocantur.*) *& Ezech.41,26.* עָבִים Trabes. (*quod quia habet daghes, videtur esse vel à* עבב

cum qui extollat se in lorica sua.
Plural. סְרִיוֹנוֹת *46,4. scribitur in quibusdam codicibus cum* ש.

סָרַח Superesse, superfluere, luxuriari .*i.* superabundare: *Exod.26,12. sic Ezech.17,6.* סֹרַחַת Luxurians. *& Exod. 26, 13.* סָרוּחַ Superfluum, diffusum. סְרוּחִים Superflui: *Ham.6,5. & 7. Vel,* Superfluentes in coopertoriis; *siue* lectum, in longum & latum, causa voluptatis, distendentes. *Item* Tiaræ. *vt Ezechiel.23,15.* סְרוּחֵי טְבוּלִים Tiaras tinctas .*s.* colorum varietate. *Vel,* Redundantes (.*s.* צְנִיפִים .*i.* tiaris) tinctis.*i.*habētes tiaras redundātes.&c.
סָרָח Superfluum, residuum: *Exod. 26,12.* [*In Niphal* נִסְרָח Corrumpi, fœtere, putrescere: *Ierem.49,7.*]

סרן *Inde* סְרָנִים Principes: *1.Sam. 6,17. & in regim.* סַרְנֵי *Iosu. 13,3. Hieron.* Reguli, Satrapæ.
[סַרְנֵי נְחֹשֶׁת Tabulæ æris: *1.Reg.7,30. Hieron.*Axes ærei. *Forsan scripsit Hieronym.*Asses .*i.* tabulas; *quanquam et* axes *sint* tabulæ.]

סָרַס *Inde* סָרִיס Eunuchus, princeps: *2.Reg.8,6. & in regimine* סָרִיס *Genes.37,36. & 39,1. vbi Tharg.* Principem, *vertit. sed R.Dau. scribit* Potipharum, qui habebat vxorem, Eunuchū vocari, quòd testes quidē fuissent castrati, sed non neruus. סָרִיסִים Principes, *secundum R.Da. & Tharg. 2.Reg.20,16. In regimine* סָרִיסֵי *Esther 2,20. & 6,14.*

סְרַף *Inde* מְסָרֵף Auunculus, frater matris: *R.Dau.* דוד *verò est* Patruus .*i.* frater patris. *Ham. 6,10. Quidam exponunt (vt etiam Hieron.)* מְסָרְפוֹ Comburens eum, *à* שרף; *vt* ם *ponatur pro* ש. *alibi non inuenitur.*

סְתָו Tempus hiemis, Hiems: *Cantic.2,11. & nusquam alibi in sacris.*

סָתַם Obstruere, obthurare, claudere: *2.Paral.32,31. & cū* ש *pro* ם *Thr.3,7. Et in Paul* סָתוּם Clausum, absconditum: *Ezech. 28,3. & Psal.51,8.* In occulto .*i.* in rebus absconditis. *Idem in Piel, Gen.26,15. In Niph.* Obthurari: *Nehem.4,7.*

סָתַר Celare, abscondere, occultare se, latere: *in Niph.* נִסְתַּר *Psal.19,2. & cum* ש *vice* ס: *1.Sam.5,9.* וַיִּשְׁתְּרוּ Et latuerunt eis .*i.* incognitæ fuerunt illis antea mariscæ. *In Piel* Abscondere: *Isa.16,3. & in Paul femini.Prou.27,5. sic in Hiphil, Psal. 10,11. (& Isai. 29,15. cum defectu* ה *constitutiui coniugat.* לַסְתִּיר Ad abscōdendum.) *Et in Hithpael, 1. Samu. 23,19.*

verti, Inuoluere se, vertere se. *& Iob 34,37. vbi R. Da. exponit* יְסַפֵּק Abundare faciet, *vel* sufficere faciet. *s.* verba sua, *&c. nam significat quoque* Sufficere: *vt 1.Reg. 20,10. cum* ש *pro* ם, יִשְׁפֹּק Suffecerit. יִשְׁפִּיקוּ Applaudēt *Isa.2,6. vide in* ילד. סָפֵק *vel* שָׁפֵק *vt quidam habent codic.* Flagellum, percussio: *Iob 36,18. Vel secundum Rab. Dau.* Sufficiētia: *vt 20,22.* בְּמִלֹּאת סִפְּקוֹ Quum repletus fuerit ad sufficientiam suam .*i.* quantum sat est illi; angustia erit illi.

סָפַר Recensere, numerare, narrare, referre, nunciare: *2.Samuel.24,10. & Psal.56,8. vbi R.Dau. exponit:* Scripsisti. *vt etiam à quibusdā exponitur illud 87,6.* סֹפֵר Numerans: *Isa.33,18.* Scriba, *ibidem; & 2.Sam.8,17. &c. Idem in Piel, Psal. 119,13. & 40,6.* Plura sunt מְסַפֵּר quā vt narrentur, *vel* enarrentur.
In Niphal & Paul, Narrari: *Genes. 32,11. & Habac.1,5.* סֵפֶר Liber, Enarratio: *Gen. 5,1.* Literæ: *2.Reg. 5,5. & cū affix. Psal.139,16.* סִפְרְךָ Liber tuus. *& in plurali* סְפָרִים Literæ: *1.Reg.21,8. &c.* סֵפֶר Liber, *vel potius* Numeratio: *2. Paral. 2,15. vt in plurali: Dan.9,2. Cum* ה *femineo, Psalm. 56,9.* סִפְרָה Liber.
מְסֻפָּרוֹת Enumerata, *nomē Toar. vel est nomen cuius singulare est* מְסֻפָּרָה: *Psa.71, 15. Alij* Numeros *exponūt. quidā dicit holē esse pro surec.* מִסְפָּר Numerus: *Gen.41,48.* [*sed Nume.23,14. ponitur pro Macor .i.* Numerare .*s.* poterit.]
& in regimin. plural. 1.Paral.12,23. מִסְפְּרֵי Numeri. סַפִּיר Sapphirus, lapis preciosus: *Exod.28,18. & 24,10.* Sicut opus לְבֵנַת הַסַּפִּיר lapidis (*aut* lateris) sapphiri. *In plurali* סַפִּירִים Sapphiri: *Isa.54,11.*

סָקַל Lapidare: *Deut.13,10. Idem in Piel: 2.Samuel.16,6. sed Isa. 62,16.* סַקְלוּ מֵאֶבֶן Sternite (.*s.* eam viam) lapide .*i.* lapidibus. *Vel,* Remouete ex ea lapides. *sic 5.ver.2.* וַיְסַקְּלֵהוּ Et remouit lapides ex ea, *etc. Vel, vt quidam exponit,* Ædificauit ei maceriem lapideam, facta in circuitu fouea. *In Niphal & Pual,* Lapidari: *Exod.19,13. 1.Reg.21,14.*

סָרַר Peruersus fuit, *quære in* סור *in Poel. ibi enim citantur, quæ in hac radice citari solent.*

סָרַב *Inde* סָרְבִים Rebelles: *Ezech. 2,6. alibi non inuenitur. Frequens est hæc dictio Chaldæis.*

סרה *Inde fit* סְרִיוֹן Lorica: *Ierem. 51,3. vbi* אֶל *ponitur pro* אַל .*i.* Ne *aut* non. *Vel exponendum est,* Ad *vbi exponunt* Additus, adiunctus (.*s.* filiis populi eius, vt congregetur cū eis in munitionē.) *In Hiphil, Deuter.32,23.* אֹסִיף Addam (eis mala) *Vel* Consumam, perficiā super eos mala .*i.* omnia mala, quæ possent excogitari, super eos adducam.

סָפַח Congregare, iungere, coniungere: *1.Sam.2,36. Idem in Piel, vt Habac. 2,15.* מְסַפֵּחַ חֲמָתְךָ Iūgenti, *vel* qui iungit iram tuam, (*pro* suam; *nam transitus est à tertia persona ad secundam.*) *vel* Vtrem tuum.
Et in Niphal, Isa.14,2. וְנִסְפְּחוּ Et adhærebunt. *Et in Hithp, 1.Sam.26, 18.* מֵהִסְתַּפֵּחַ Ne adhæream, *&c.*
Et in Pual, Iob 30,7. יִסָּפֵחוּ Congregabuntur, recongentur.

סַפַּחַת Plaga quædā lepræ cuti adhærēs .*i.* scabies, pustula: *Leuit.13,2. Q.*Morphea, quę parū differt à lepra.
מִסְפַּחַת *Idem: vers.6. & cum* מִשְׁפָּח ש Plaga lepræ: *Isa.5,7. Et verbum in Piel cum* וְשִׁפַּח ש Et lepra, *aut* scabie afficiet: *Isa.3,17. Hieron.* Decaluabit.
מִסְפָּחוֹת Velamina, linteola, quibus mulieres suas facies velabant, *inquit R.D. eo quòd semper capiti adhærerēt, sic appellata: Ezech.13,18. Et cum affix.* מִסְפָּחוֹתֵיכֶם, *vers.21.*

סָפִיחַ Germen per se nascēs sine satione: *Isa.37,30. In regim. & plurali, Leuit.25,5.* [*Illud autem Iob 14,19.* Diluet .*s.* תְּעָלָה .*i.* aquæductus; *vel* סְפִיחֶיהָ, סִיחַ Germina eius (quę per se oriuntur) vsque ad puluerem terræ. *Potest exponi per Metathesin à* סָחַף .*i.* ducere, trahere, verrere. *ac si dic.* Trahens, *vel* verrens pluuia diluet puluerem terræ. *Quidam sic exponit,* Pluuiæ aquarū quæ cadunt, diluent trahentque puluerem terræ suo cursu. *Alij,* Et inundat renascentia pulueris terræ.]

סֵפֶל Phiala, lagena, hydria: *Iudic. 5,25. & 6,38. vbi Hieron. habet* Concham. *Tharg.* לקנא .*i.* (*exponente R.Da.*) Vtrem pelliceū aquæ.

סָפַן Tegere, operire: *& dicitur* de domibus: *vt 1.Reg.6,15.*
Et in Paul סָפוּן *&* סָפֵן Tectus, opertus: *7,3. &c. & in plurali, Hag.1,4. & cū* ש *vice* ם, שְׁפָנַי *Deut.33,19. vbi illa duo participia in regimine sunt sic exponenda:* Tecta arenâ, abscondita arenâ .*i.* Tectos thesauros arenæ.
סִפּוּן Contignatio, tabulatum: *1.Regum 6,15.* סְפִינָה Nauis: *Ion.1,5.*

סָפַק Percutere volam ad volam, *siue* palmam ad palmam, Plaudere: *&* Percutere *simpliciter: Iere. 31,19. & 48,26. hic tamen potest*

bit eum. *vel* vt turbo comm.e.

Et in Niphal, Commoueri, conturbari: *2.Reg.6,10. sed Psal. 50,3.* נִשְׁעֲרָה Defecit, consumpta est. *s.* terra. *Vel*, Mota est vt turbo. *quære in rad.* שער. [*Zach. 7,14.* וְאֶסְעֲרֵם Et affligar cum eis. *ad quam autem coniugationem hæc pertineat dictio, adhuc certant Grammatici, nam alij volut esse transitiuè exponendam*, Dispergam eos, quasi turbine, *vt sit pro* וְאַסְעֲרֵם, *&c. alij aliter.*] *Et in Pual, Hos.13,3.* יִסָּעֵר Turbine propelletur *.i.* quæ turbine propellitur. *Vel*, Commouebitur turbine. *ponitur sere pro patach.*

Et in Hithpael Dan. 11,39. וְיִשְׁתָּעֵר Et instar turbinis veniet. *cũ* ש *loco* ס.

סַפָּת *Inde* סַף Nomen vniuersale omnibus vasis vinariis, & aliis vasis domesticis: Vas, Calix, Hydria, Crater: *Exod.12,22. Zacha. 12,2. sic 2.Reg. 12,9. 22,4. 23,4. vbi sæpè legitur* Custodes vasis, *pro* vasorum. *quos tamen Tharg. vocat* Præpositos, gubernatores, *aut* Thesaurarios. *Hieronym.* Ianitores. [*Item* Postis, *vel secundum alios*, Limen. *vt Ezech.40,7. Iudic.19,27. &c. & alibi. Et cum affixis, Ezech. 45,8.* סַפָּם אֶת־סִפִּי Limen suum cum limine meo.] *Et in plurali* סִפִּים Crateres, calices, hydriæ: *Ierem.52,19.*

[*Itẽ* Postes *vel* limina: *Ezech.41,16*]

Et forma femin. סִפּוֹת *&* סַפּוֹת Crateres: *1.Reg.7,50.* [*Hinc verbum in Hithpael, Psal. 84,11.* הִסְתּוֹפֵף Hospitari, *vel melius*, In limine esse.]

ספא *Inde* מִסְפּוֹא Pabulum omne, *aut* cibus omnis iumentorum præter paleam: *Gen.24,25.*

סָפַד Plãgere: *1.Reg.14,13. & Zachar.7,5. vbi est Macor pro futuro, plerunque construitur cũ* ל *&* עַל *Exstat Niph. Iere.16,4.*

מִסְפֵּד *&* מִסְפָּד Planctus: *6,26. & Zachar.12,10. Et Ham.5,16.* Et planctus ad scientes lamentum, *sic construitur*, Et scientes lamentum ad planctum.

סָפָה Deficere. *vt Ieremiæ 12,4.* סָפְתָה Defecit, *pro* defecerũt.

Addere: *Num.32,14.* [*sic Deut.29,19.* סְפוֹת הָרְוָה אֶת־הַצְּמָאָה Vt addat ebriam cum sitiente. *Vel*; Vt addatur, adhæreat, ebria cum sitiente. *Consule in hunc locum expositores.*]

Consumere, perdere: *Genes.18,23. Psal. 40,4. Isa.7,20. Et in Niphal*, Consumi, perire: *1.Sam.26,10. et 27,1. sic Prou.13,22. vbi potest esse Toar ex Niphal .i.* נִסְפָּה Consumptus, perditus. *& 1.Paralip.21,12. & Isa.13,15.*

סְנֶה Rubus (*& Moris Sinai, à rubo sic appellatus, cum iod lóco* ה *radical.* סִינַי) *Exod.3,2. & Deuter.33,16.*

סָעַד Fulcire, firmare, stabilire, roborare, confortare: *Iudic. 19,5. cum* ־ *præter normam in Imperat. Et in transitiuè: Prou.20,28.* Firmum erit. [Prandere: *vt* וְסָעֲדָה Et prande: *1.Reg.13,7.* סְעוּדָה Cibus.]

מִסְעָד Fulcrum, fulcimentum: *1.Regũ 10,12. .i.* Tabulæ compactæ, *seu* spondæ, in quibus lecti ponuntur, *quòd toros fulciant. R. Dau.* Columnæ ad sustinendum contignationes *aut* trabes.

סָעָה Suscitare: Proficisci. *vnde Psal.55,9.* A vento סוּעָה suscitato, *vel secundum alios*, profecto, *à* נָסַע *.i.* proficisci. *alibi non inuenitur. Hieron.* A spiritu tempestatis.

סַעַף *vnde* סָעִיף Ramus. *& Metaphoricè* Cogitatio, quæ sic se habet ad cor, sicut ramus ad arborem. *Item* Dens petrę *.i.* scopulus acutus, *&* eminens, *vt Iudic.15,8. in regim.* בְּסָעִיף *.i.* In dente, *vel* summitate *aut* cacumine. סְעִפִּים Cogitationes: *Psalm.119,113. à singulari* סָעִיף. *Quidã exponunt*, Habentes cogitationes malas, & iniquas, infructuosas. *Al.* Cogitabundos, *aut* corruptores. שְׂעִפִּים *&* סְעִפִּים *Idem: 1.Reg.18,20. & cum* ש *vice* ס *Iob 4,13.*

Et in regimine plurali סְעִפֵּי Dentes, scopuli, summitates, cacumina: *Isa. 57,5.* Rami: *17,6. 27,10. &* Cogitationes, *cum* ש *loco* ס, *Iob 20,2. sed 2,21. quidam* In vectibus, *exponit.*

Et genere femineo, Ezech.31,6. סְעַפָּה Rami. *Hinc verbum in Piel, Isa.10,33.* מְסָעֵף פֹּאֲרָה Excidens ramũ *.i.* excîdit ramos.

סַעַר *&* שַׂעַר Turbo, tempestas: *Ion.1,4. Isa.28,2.* סְעָרָה *Idẽ Psalm.107,25. & cum* ש, *Iob 9,17. & Nah.1,3. & cum* ־ *sub* ס סְעָרָה, *2.Reg. 2,11. In regimine* סַעֲרַת, *Iere.23,19.* סְעָרוֹת *&* סַעֲרוֹת Turbines: *Ezech.13,11. & Zachar.9,14. Hinc verbũ in Cal* וְסָעַר Et intumescebat, *Hieronym. Ion.1,11. Vel*, Turbabatur, commouebatur vt turbo, *aut* Turbinẽ concitabat. *Et Isa. 54,11.* סוּעָרָה Manens in turbine. *Et Habac.3,14.* יִסְעֲרוּ Venient (*pro* venerunt) vt turbo, *vel* ventus turbinis. *Aut* Cõmouebuntur. *Item Psal. 58,10. sed est cum* ש, יְשַׂעֲרֶנּוּ Vt turbo perdet eum, *pro* eos. *Vel iuxta R. Dau.* Pauebit, horrebit ab eo. *vide* שער. *In Piel, Iob 27,21. cum* ש וְיִשְׂעֲרֵהוּ Et turbine commoue-

סלם *Inde fit* סֻלָּם Scala: *Genes. 28,12.*

סִלּוֹן *Inde* סִלּוֹנִי Spina: *Ezech.28,24 & in plurali* סִלּוֹנִים Spinæ: *1,6. Hieron.* Increduli *et* subuersores.

סֶלַע Petra, saxum: Arx, munitio: *Psal.40,3. & c. Iudic.20,47. Et cum affix. Ierem.31,9.* סִלְעוֹ Ab arce sua præ timore transibit *.i.* fugiet. *Vel*, Ad arcem suam; vt se tueatur. *Tharg.* Regnum eius potestasq; præ pauore transibunt.

סְלָעִים *in plurali: Isa.2,21.*

סָלַף Peruertere, subuertere, *in Piel: Prouer.21,12. vbi Thargum habet* Demigrare facit. *sic Exod. 23,8. Iob 12,19. Et Prou. 13,6. vbi dicitur*, Impietas הַסַּלֶּף peruertet peccatum *.i.* virum peccati, *vel* peccatorem. סֶלֶף Peruersitas, peruersio: *11,3.*

סֹלֶת Farina subtiliter molita, simila: *Gen.18,6. & cum affix.* מִסְּלֶתָהּ De simila eius: *Leuit.2,2.*

סַם Aroma. *vnde Exod. 30,7.* סַמִּים Aromata. *Est* nomẽ vniuersale ad omnia aromata. *Radix potest esse* סמם, *quod probat daghes in plurali.*

סָמַךְ Inniti, iungere, coniungere, imponere: *Deut.34,9. etc.* Confirmare, sustentare, stabilire, fulcire: *Isa.59,16. 63,5. sic Gen.27,36. vbi quidam exponunt*, Circundare (*vt etiam Ezech. 24,2. & Psal.88,8. licet alij in his posterioribus locis exponant*, Accedere, appropinquare.) *Item* Auxiliari, *&c.* סוֹמֵךְ *Benoni*, Fulciens, auxiliator, sustentans: *Isa.63,5. & Psal.145,14.* סָמוּךְ *Paul*, Coniunctum, firmatum: *112,8. item vide in radice* יצר. *In Niphal*, Inniti, Coniungi, adhærere: *Psal.71,6. & Ierem.48,2. Et in Piel: Cantic.2,5.* סַמְּכוּנִי Fulcite me, *vel* circũdate me.

סֶמֶל Sculptile, idolum: *Deut 4,16.* Simile, similitudo.

סִמָּן *Inde in Niphal* נִסְמָן Signatũ, terminatum: *Isa.28,25. alibi non inuenitur. sed nomen* סִימָן Signũ, *frequentissimum est Hebræis.*

סָמַר Horrere *.i.* horrorem habere, *propriè* cũ pili eriguntur: *Psal.119,120. & Iere.51,26. In Piel*, חִסַּמֵּר Horrebit (*pro* horruit) pilus: *Iob 4,15. Vel melius*, Horrere faciet (*pro* fecit *.s.* spiritus) pilum, *&c.*

מִסְמָר Clauus. *vnde* מַסְמְרִים Clauis: *Isa. 41,7. & cum hiric* מִסְמְרִים *1.Paral.22,3. & מַסְמְרוֹת Ier.10,4. & cum hiric* מִסְמְרוֹת *2.Paral.3,9. Et* מַשְׂמְרוֹת, *cum* ש *vice* ס: *Eccl.12,11.*

Paul Cal, Prou.15,18. & Ierem.18,15. סְלֻלָה Exaltata, *vel* trita, *&c. & in Imperatiuo, Isa. 57, 14.* סֹלּוּ Eleuate. *sic 62,10. sed hic quidam exponũt:* Tollite *.i.* remouete lapides de viis, Cõplanate. *Psal.68,5.* סֹלּוּ לָרֹכֵב Eleuate *.s.* viam. *vel,* Tollite offendicula de via equitanti in cælos. *vel,* Exaltate ascendentem. *Q.* Laudate, *&c.*

Item Ierem. 50,26. סֹלּוּהָ Calcate eã, sicut aceruos *.s.* manipulorum.

Et in futuro וַיְסֹלּוּ Et eleuauerũt: *Iob 19,12. Q.* Et fecerunt semitam viæ suæ super me, *à* מְסִלָּה *.i.* via, semita. *Al.* Et calcarũt. *sic Iob 30,12. vbi quidam,* Et fecerunt tritas vias, *&c.*

Et in Hithpael: Exod.9,17. מִסְתּוֹלֵל Eleuas te, exaltas te. *R.Sal. & Tharg.* Calcas *vel* subiicis populum meũ.

Geminatum in Piel סִלְסֵל Exaltare, eleuare, magnificare: *Prou.4,8.*

סוֹלְלָה Agger, munitio, *Hierony. sed Hebræis est* Instrumentum bellicum *siue* lignum, quo lapides proiiciuntur intra vrbem ad destruendos muros, Balista maior: *Ierem.6,6. Tharg.* Cumulus terræ. *Plurale 32,24.* סוֹלְלוֹת Balistæ, *aut* aggeres, *aut* Arietes, *vt alij exponunt; sic 33, 3. vbi* אֶל *ponitur pro* ב *i.* in. מְסִלָּה Via, agger, via trita, semita strata & eleuata lapidibus, ne viatores per lutum incedere cogantur: *Isa.11,16. et in regimine,7,3. & plurale 33,8.* מְסִלּוֹת Semitæ. (*sed 2.Paral.9,11* Trabes, *vel* Gradus *secundum R.D. & Psal.84,6.* Exaltationes *secundum eundem.*)

מְסִלּוּל Via, semita: *Isa.35,8.*

סַלְסֹלוֹת Canistra, *vel* Cartalli: *Ier.6.*

סָלָא Æstimare, æquiparare. *vnde in Paul Piel, Thren. 4, 2.* מְסֻלָּאִים Æquiparati, comparati auro. א *est radical. vel ponitur loco* ה, *à radice* סלה.

סָלַד Calefacere, vrere, *secundum R. Dauid. vnde Iob 6, 10.* וְאֶסְלְדָה Et calefaciam me (vram me) in dolore. *alibi non inuenitur. Q.* Cõfortabor, roborabo me, consolidescam. *Al.* Subsiliã præ lætitia. *Apud Doctores significat* Vrere.

סָלָה *In Cal,* Calcare, conculcare: *Psal.119,118. Idem in Piel* סִלָּה *Thren.1,15.* [*Sed in Pual,* Æquiparati, æstimari: *vt Iob 28,16.* תְּסֻלָּה Comparabitur auro, *&c.*]

סָלַח Parcere, condonare, ignoscere: *Thren.3,41.etc. & in Niphal,* Remitti: *Num.15.* סַלָּח *Toar* Parcens, veniæ largitor: *Psal.86,5.*

סְלִיחָה Venia, remissio peccati: *103,4 et in plur. Dan.9,9. Hiero.* Propitiatio.

סָכַל *In Piel,* Infatuare, stultum facere: *2.Sam.15,30. In Niphal,* Insanire, insanũ, fatuum, stultúmque esse: *1.Samuel.13,13. Et in Hiphil:* Stultè agere: *26,20.*

סָכָל Stultus: *Ezech. 2,19. In plurali* סְכָלִים *Ierem.4,22.*

סִכְלוּת Stultitia: *Eccles.10,6. (vel secundum quosdam,* Intelligentia, *quasi esset cum* ש.) סִכְלוּת *Idem: 10,1. & cum* ש *loco* ס: *1,17.* שִׂכְלוּת.

סָכַן Prodesse, vtile esse. *Vnde Isa. 22,15.* סֹכֵן Thesaurarius. *& femininum* סֹכֶנֶת Thesauraria: *1.Reg. 1,2. vel iuxta R.Dau.* Proficiens, *aut* vtilitatem adferens. *.s.* contra frigus. *Vel,* Fouens, *aut* Calefaciens.

יִסְכֹּן Proderit: *Iob 15,3. (Vel secũdum alios,* Erit solitum, *aut* consuetum?) *& 22,2. vbi Aben Ezr. exponit* Increpabit, arguet. *Tharg.* Docebit. *Hieron.* Comparari potest. *Et in Niphal, Eccles.10,9.* יִסָּכֶן בָּם Calefiet in eis. *à verbo Arabico. vel,* Periclitabitur *.i.* periculum subibit in eis: *à* סַכָּנָה Periculum. *Et in Hiph.* Consuescere, assuefacere: *Num.22,30. & Iob 22,21. licet alij hic exponant,* Proficere facias *.s.* vias tuas. *sic Psal. 139,3.* Et omnes vias meas הִסְכַּנְתָּה vtiles fecisti, *aut* proficere fecisti, *aut* dedisti in eis vtilitatem; *vel* Assuefecisti. מְסַכֵּן *Toar,* Thesaurarius: *Isa.40,20. R.Dau.* Depauperatus, *aut* pauper. מִסְכֵּן Pauper: *Eccles.4,12.*

מִסְכֻּנוֹת Paupertas, penuria: *Deut. 8,9.* מִסְכְּנוֹת Thesauri: *Exod.1,11. et 1.Reg.9,18. &c.*

סָכַר Obstruere, obthurare, claudere. *In Niphal: Psal.63, 12.* Obstrui, *&c. In Piel,* Tradere: *Isa.19,4.* שֶׂכֶר Clausura. *vers.10. cum* ש *loco* ס.

סָכַת Auscultare: *in Hiphil* הַסְכֵּת Ausculta: *Deut.27,9.*

סִכּוּת Nomen idoli: *Ham.5,26. Q.* Receptio cultus. *Al.* Onus voluntarium.

סַל Canistrum: *Exod.29,3.*

סַלִּים Canistra. *Daghes ostendit huius radicẽ esse* סלל. סְלָדָה Exaltatio, eleuatio, *iuxta R. Dau. Nihil significat per se; vnde non inuenitur nisi in Psalmis & Cantico Habacuc: sed vbicunque ponitur, fiebat* eleuatio *vocis in* נִיגוּן *.i.* musica *.i. cùm psallentes ad* סֶלָה *peruenissent,* eleuabant vocem. *Q.* In sæculum. *Hierony.* Semper. *Lxx.* διάψαλμα. *Al.* Ita est, sic est veritas rei: *Psal. 3,3. &c. & Habac.3,3.*

סָלַל Exaltare, eleuare. *Vnde in Paul Cal, Prou.15,18. & Ierem.18,15.* סְלֻלָה Exaltata, *vel* trita, *&c. & in Imperatiuo, Isa. 57, 14.* סֹלּוּ Eleuate. *sic 62,10. sed hic quidam exponũt:* Tollite *.i.* remouete lapides de viis, Cõplanate. *Psal.68,5.* סֹלּוּ לָרֹכֵב Eleuate *.s.* viam. *vel,* Tollite offendicula de via equitanti in cælos. *vel,* Exaltate ascendentem. *Q.* Laudate, *&c.*

Item Ierem. 50,26. סֹלּוּהָ Calcate eã, sicut aceruos *.s.* manipulorum.

Et in futuro וַיְסֹלּוּ Et eleuauerũt: *Iob 19,12. Q.* Et fecerunt semitam viæ suæ super me, *à* מְסִלָּה *.i.* via, semita. *Al.* Et calcarũt. *sic Iob 30,12. vbi quidam,* Et fecerunt tritas vias, *&c.*

Et in Hithpael: Exod.9,17. מִסְתּוֹלֵל Eleuas te, exaltas te. *R.Sal. & Tharg.* Calcas *vel* subiicis populum meũ.

Geminatum in Piel סִלְסֵל Exaltare, eleuare, magnificare: *Prou.4,8.*

סוֹלְלָה Agger, munitio, *Hierony. sed Hebræis est* Instrumentum bellicum *siue* lignum, quo lapides proiiciuntur intra vrbem ad destruendos muros, Balista maior: *Ierem.6,6. Tharg.* Cumulus terræ. *Plurale 32,24.* סוֹלְלוֹת Balistæ, *aut* aggeres, *aut* Arietes, *vt alij exponunt; sic 33, 3. vbi* אֶל *ponitur pro* ב *i.* in. מְסִלָּה Via, agger, via trita, semita strata & eleuata lapidibus, ne viatores per lutum incedere cogantur: *Isa.11,16. et in regimine,7,3. & plurale 33,8.* מְסִלּוֹת Semitæ. (*sed 2.Paral.9,11* Trabes, *vel* Gradus *secundum R.D. & Psal.84,6.* Exaltationes *secundum eundem.*)

מְסִלּוּל Via, semita: *Isa.35,8.*

סַלְסֹלוֹת Canistra, *vel* Cartalli: *Ier.6.*

סָלָא Æstimare, æquiparare. *vnde in Paul Piel, Thren. 4, 2.* מְסֻלָּאִים Æquiparati, comparati auro. א *est radical. vel ponitur loco* ה, *à radice* סלה.

סָלַד Calefacere, vrere, *secundum R. Dauid. vnde Iob 6, 10.* וְאֶסְלְדָה Et calefaciam me (vram me) in dolore. *alibi non inuenitur. Q.* Cõfortabor, roborabo me, consolidescam. *Al.* Subsiliã præ lætitia. *Apud Doctores significat* Vrere.

סָלָה *In Cal,* Calcare, conculcare: *Psal.119,118. Idem in Piel* סִלָּה *Thren.1,15.* [*Sed in Pual,* Æquiparati, æstimari: *vt Iob 28,16.* תְּסֻלָּה Comparabitur auro, *&c.*]

סָלַח Parcere, condonare, ignoscere: *Thren.3,41.etc. & in Niphal,* Remitti: *Num.15.* סַלָּח *Toar* Parcens, veniæ largitor: *Psal.86,5.*

סְלִיחָה Venia, remissio peccati: *103,4 et in plur. Dan.9,9. Hiero.* Propitiatio.

סִיר Olla, lebes, ahenum, cacabus: *Exod.16,3.* [*In plurali significat* Spinas: *vt Eccl.7,7.* Sicut sonitus הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר spinarum sub olla.] סִירוֹת Ollæ: *2.Paral.4,11.*

[Hami, quibus capiuntur pisces, *Ham.4,2.*] *Item Psal.58,10. vbi indicatur celeritas iræ Dei venturæ per ignẽ rhamni, qui non est ignis stabilis, vt coquere possit carnem crudam.*

סִית Incitare, suadere. *&* הִסִּית הִסִּית *in Hiphil. vt 1.Sam.26,18* הֵסִיתְךָ Incitauit te. *& Ier 38,21. vbi* ס *est cum daghes, vt in Benoni & futuro sæpè.* הֵסִיתָה *pro* הִסִּיתָה Incitauit. *præteritum femin. 1.Reg.21,24.* [*Sed Iob 36, 16. exponitur* הֲסִיתְךָ Remouit te. *& non malè vers. 18.* Ne יְסִיתְךָ remoueat te (*.s.* è mundo) flagello. *vel aliter,* Ne (ira) seducat te propter percussionem; *aut* flagella, quæ tibi cõtigerunt.] *sed 2.Paral.18,30.* וַיְסִיתֵם Et recedere fecit eos: *vel,* Incitauit cor eorum vt recederent. וַתְּסִיתֵהוּ Et incitauit eum: *Iosu.15,18. Tharg.* Cõsuluit.

סָכַךְ Tegere, operire, protegere, obducere. *vt* סַכֹּתָה *Thren 3, 43. & 42. Item cum* ש *loco* ס: *Exod. 33,22.* [*sed 40,3. propriè est* Diuidere *.s.* inter arcam & tabernaculum. *vt vers.21. in Hiphil.*] סוֹכֵךְ Protegens, operiens: *Ezech.28. Exod.25,19.*

In Hiphil וַיְסֹךְ Et texit, operuit: *Iob 3,21. Q.* Sepiuit. *R.D.* Texit, *vel* operuit spinis. *sic 38,8.* Et diuisit ostiis mare. *Al.* Velauit *aut* operuit. *Al.* Et sepiuit *.i.* clausit ostiis mare.

וְתָסֵךְ עָלֵימוֹ Et proteges eos: *vel,* Eris illis operimẽtum & protectio: *Psal. 5,12. In Hophal: Exod.25,28.* יֻסַּךְ Operietur. *quære in* נסך. *Et in Poel: Iob 10,11.* תְּשַׂכְּכֵנִי Operuisti me: *cum* ש *pro* ס. סֹכֵךְ Operimentum *.s.* è tabulis pellibusque confectum: *Nahum 2,5.* Scepasterium, *Græcis. Hieron.* Vmbraculum. סוֹךְ Tabernaculum, tegmen: *Psal.27,5.* בְּסֻכָּה *cum* ה *loco* ו. *& 10,7. Hieronym.* In cubili suo. *Lxx.* In spelunca sua. *Et Thre: 2,6.* שֻׂכּוֹ *cum* ש *loco* ס. *Et cum* ה *signo femin.* סֻכָּה Tabernaculum, vmbraculum, tegmen, spelũca: *Isa.4,6.*

Et in plurali: Leuit.23,33. סֻכּוֹת Tabernacula. מָסָךְ *pro* מִסְכָּךְ Aulæũ, velum pictum. *Vel,* Tegmen, operimentum: *Exod.26,35. Et in regim. 35,17.* מוֹסָךְ Tentoriũ, tegmen: Tegmen custodiæ (*teste R. Ionah.*) *.i.* locus tectus in quo custodes manebant: *2.Reg.16,17.* סֵךְ Summa, numerus, vniuersitas: *Psal.42,5.*

mucl. 17, 13. וְסָחַבְנוּ אוֹתוֹ Et trahemus eum .*i.* eius muros. אוֹתוֹ *refertur ad* טוּר *quod est masc. gene. non ad* חוֹמָה, *quod est femin.* *Item Iere.22,19.* סָחוֹב Trahendo, distrahendo .*i.* Cadauer insepultum proiicietur extra portas à bestiis dilacerãdum, vt accidit asinis. בְּלוּיֵי סְחָבוֹת Panni veteres eorũ qui trahuntur, *aut* distrahuntur. *Vel* Panni veteres lacerati: *Ierem.38,10.*

סָחָה Verrere, scopare, abradere lutũ à pauimento. *In Piel semel, Ezech.26,4.* סְחִיתִי. Abrasio: *Thren.3,44. alibi non inuenitur.*

סָחַף Ducere, verrere, scopare, trahere. *vnde Prouer.28,3.* Vir pauper & opprimens (alios) pauperes .*s.* est pluuia .*i.* (vt) pluuia סֹחֵף Verrens, trahens, dissipans. vt enim pluuia vehemens & inundãs nullum adfert terræ emolumentũ, sic pauper qui alios opprimendo, opes corradit; nõ sibi proderit, nec ditabitur. *Et in Niphal, Iere.46,5.* נִסְחַף Propulsatus est, *pro* propulsati sunt. *alibi non inuenitur.*

סָחַר Circuire: *Ierem.14,18.* Negotiari, mercari: *Gen.34,10.*

סֹחֵר Mercator, negotiator; *sic dictus, quòd circumeat vrbes et regiones: Isa.23,2. & Genes. 23,17. vbi dicitur,* Argentum transiens ad mercatorem, *quod vocat Hierony.* Probatam monetam. סֹחֲרִים *in plurali, 2.Paral.9,14.* Mercatores *scilicet* magni.

Et femineũ: Ezech.27,12. סַחֲרְתֵּךְ Negotiatrix tua .*i.* adferens ad te negotia *aut* merces. סַחַר *et* סָחָר Negotiatio. *Vtrumque exstat in regimine Prou.3,13.* טוֹב סַחְרָהּ מִסָּחַר כֶּסֶף Melior est negotiatio eius, negotiatione argẽti. מִסָּחָר *Idem: 1.Reg.10,15.* † *&* סְחוֹרָה *cuius regimen* סַחְרַת *exstat Ezech.27,15.* סוֹחֵרָה Clypeus rotundus, scutum, *vulgò* Rondella: *Psalm.91,4.* סוֹחֶרֶת Genus lapidis preciosi, *sic appellati, quòd* iugiter *sit* in manu mercatoris, Hyacinthus: *Esth.1,6. Hieron.* Parius lapis.

Verbum geminatum, סְחַרְחַר Circuiuit, iuitin circuitu: *Psal.38,11.*

סָחִישׁ *Inde* סָחִישׁ Sponte nascens .*i.* id quod germinat & pullulat è radicibus seminis: *2. Reg. 19. 28. (& Isa. 37, 30.* שָׂחִיס, *sed cum* ש *scribitur.)*

סִיג Scoria argenti, & cuiuslibet metalli fusi: *Ezech.22,18.*

In plurali סִיגִים *Isa.1,22. & Psalm. 119,119. vbi subauditur* כ .*i.* sicut; *vel per appositionem;* Scorias nempe omnes impios terræ cessare fecisti.

וְהַסִּירֹתָ דְמֵי חִנָּם Et remouebis sanguines gratis, quos effudit Ioab, à me .*i.* sanguines innocentum quos gratis effudit. דְּמֵי *est in regimine, & subauditur* Innocentum. *Et in particip. passiuo, Isa.17,1.* מוּסָר מֵעִיר Remota .*i.* remouetur à ciuitate .*i.* ne sit ciuitas. *sic 1. Sam.21,6.* לְהָסִיר Diuertere facere: *2.Sam. 6,10.* † *Est & futurum cum* -, *Gene. 8,13.* וַיָּסַר Et amouit. *In Hophal* הוּסַר Remoueri, auferri: *Dan.12,11.* [*Et in Poel* סוֹרֵר Peruertere, mutare: *Thren.3,10. Al.* Sepire spinis, *à* סִיר .*i.* Spina. *Sed rectiùs dicemus radicem esse* סור *vel* סרר *sicut illud Hoseæ 4, 17.* סוֹרֵרָה סָרַר Peruersa, peruersus fuit, *&c. Vel,* Sicut vacca declinans, declinauit Israel. *s.* à via recta. סוֹרֵרָה *Est nomen Toar, à* סור *vel* סרר. סוֹרֵר *Est masculin.* Peruersus, indomitus, rebellis, declinans, recedens: *Psal.78,8.* סוֹרֶרֶת *Feminin. Neh. 9,29. Zach.7,11. & Prou. 7,11.* סוֹרְרִים Peruersi, declinantes, rebelles, contumaces, *&c. Psal.68,7 sic versu 19.* סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ Peruersi (*aut* rebelles) vt inhabitarent Dominum Deum. *R. Dau.* Etiam peruersi cogitarunt habitare in loco sancto, in loco Domini Dei .*i.* Ierusalem, quę est habitaculum Dei. *R. Abr.* Et etiam peruersi pepigerunt pactum tecum, vt inhabitarẽt locum diuinitatis.] סַר Tristis: *1.Reg. 20,42. Hieron.* Audire cõtemnens. *cũ* - *præter morem. Potest tamen esse à* סָרַר.

Et aliud Toar סור *cum surec, vt Iere. 2,21.* Quomodo versa es .*i.* effecta (vt) סוֹרֵי הַגֶּפֶן rami declinantes vitis .*i.* tanquam sarmenta vitis, *&c. Et Iere. 17,13.* וְסוּרֵי *pro* וְסוֹרִים Et recedentes .*s.* à te. *vel pro* וְסוּרֵי Et recedentes à me .*s.* à via bona mea, qui adhæreo Deo. סוֹרָה *Femin.* Recedens .*s.* à loco suo: *Isa.49,21.*

סָרָה Peruersum .*i.* verbum *vel* factum peruersum, Auersio, Apostasia: *Deut.13,5. Isa.1,5. & 31,6.* [*Item* Tristis, *1.Reg.21,5.*] *item Isa.14,6.* Percussione בְּלִתִּי סָרָה non declinabili (*aut* indeclinabili.) *Est &* סור Nomen portæ in templo: *2.Reg.11. Tharg.* Porta custodum. *Et secundũ Doctores erat* porta Orientalis.

[*Illud autem Eccl. 4.* הַסּוּרִים Vincti. *cũ* ה *pro* א *radical. pertinet ad* אָסַר vincire, ligare. *licet alij exponant* Fœtentes.]

סוּת Operimentum. *vnde Gen. 49, 11.* סוּתוֹ Operimentum eius. *Alibi non inuenitur.*

סָחַב Trahere, distrahere: *vt 2.Samu.15,32.* סָר Venit, *vel* Attigit, peruenit. [*Item* Fætere, putrescere: *Hose.4,18. sic quoque potest exponi illud Psal.14,3. Vel,* Recessit. *s.* à via bona.]

Item וְסָר Et propè est, vt veniat luctus superfluorum, *vt exponit R.D. Ham.6,7. R.Abr.* Remouebitur canticum à superfluis. בְּשׁוּרִי Quum recessero. *Macor cũ* ש *pro* ס: *Hos.9,11.*

Deficere, rebellare: *vt Hos.7,14. futurum pro præterito. Inuenitur et futurum sic:* יָסָר יָסוּר. *& Iudic. 4,18.* וַיָּסַר Et diuertit, *&c. In Hiphil* הֵסִיר Remouere, amouere, Auferre: *Soph. 3,15. Psalm. 66,20. sic 1. Reg. 2,31.*

סַר Compes, *vel* lignũ, in quo ponuntur pedes vinctorum: *Iob 13,6. Hieron.* Neruus. *vide & in* שוּר.

סָוָה *Inde* מַסְוֶה Velamen: *Exod. 34,32.*

סוּךְ *Vnde* מָשַׁח סָכִתִּי Vngere: *Ruth 3,3. Deut. 28,27. vbi subauditur* ב .*i.* in oleo. (*& Dan.10,3. vbi est intransitiuum.*) *Sed in Hiphil, Iudic.3,24.* מַסִּיךְ הוּא אֶת־רַגְלָיו Purgat pedes suos, *id est,* deponit onus ventris. *Tharg.* Facit necessitates suas. *Hieron.* Purgat aluum. *sic 1.Sam.24,4.*

וַיָּסָךְ Et vnxit se: *2.Samuel.12,20.*

סוֹכֵךְ Vnguentum optimum, quo reges se vngere consueuerant: *Ezechiel.28,14.* אָסוּךְ Lecythus, vas in quo ponitur vnguentum: *2.Reg.4,2.* א *non est radical.*

סוּס Equus: *Genes.49,16. &c. In plurali* סוּסִים *&* סֻסִים.

סוּסָה Equa: *vnde* לְסֻסָתִי Equæ meę: *Cantic.1,10. Est &* nomẽ auis; *vt* כְּסוּס עָגוּר Sicut Grus, hirundo .*i.* & hirundo: *Isa.38,14. Hieron.* Turtur.

סוּף Finire, desinere, deficere: *Psal.73,18. & Esth.9,24.*

Et in Hiphil, Soph.1.2. אָסִיף Consumam. *& Iere. 8, 13.* אֲסִיפֵם Consumam eos. סוֹף Finis, terminus: *Eccles.3,11. & 7,3.* סוּף Iuncus, iuncetum: *Exod.2,3. Hierony.* Carectum .*i.* locus caricibus plenus. *R. Sal.* Stagnum *vel* Palus. [*sic Ion.2,6. Hieron.* Pelagus .*i.* maris profundũ. *Q.* Alga. *Al.* Mare Suph.] *Hinc dicitur* Mare Suph. *i.* Mare caricosum, *quod Latini vocant* Mare rubrũ, *quòd in littore eius multæ crescant carices.*

Potest etiã verti Algosum: *vt Exod. 10,19.* סוּפָה Turbo, inis .*i.* ventus cum frigore maximo prosternẽs & consumens obiecta quæque: *Isa. 1,13. Et cum duplici signo femin.* סוּפָתָה *Hos.8,7.*

סוּר Recedere, declinare, diuertere: *Exod.3,4. &c. sed 1.Samu.15,32.* סָר Venit, *vel* Attigit, peruenit. [*Item* Fætere, putrescere: *Hose.4,18. sic quoque potest exponi illud Psal.14,3. Vel,* Recessit. *s.* à via bona.]

etiam Psal.35,3. licet alij hic malint esse Imperatiuũ .i. Claude *.s.* viam, *&c.*]

סָגוּר Purificatus, purus . *vt 1.Reg. 6, 20.* de auro *dicitur.* מְסֻגָּר Homo magnę existimationis, Nobilis: *2.Regũ 24,14. & Ierem.24,1. & 29,2. vbi quidam habent* Ianitores. *R.D.* Consiliarios. סַגְרִיר Imber, nimbus, pluuia vehemens, *sic dicta, quòd tẽpore pluuiæ homines in domibus se claudant: Prou.27,15.*

כרן *Inde* סָדִין Linteum tam nocturnum quàm diurnum; Sindon: *Prouer.31,24. & in plurali* סְדִינִים *Isa.3,23.*

סֵדֶר Ordo. *In plurali* סְדָרִים Ordines: *Iob 10,22. Hinc illud Iudic.3,23.* הַמְסִדְרוֹנָה Ad vestibulũ *vel* Conuentũ. locus *autem erat* in quo sedebat populus, qui veniebat ad regẽ. *Tharg.* Exedra *.i.* ordinata *(inquit R.D.)* scabellorum sediumque dispositio, vt sedeant homines.

שְׁדֵרוֹת Tabulata, trabes: *1.Reg.6,9. vel* Ordines tabularum *aut* trabiũ: Septa, *&c. vt 11,7. & 16.*

סָהַר *Inde fit* סַהַר Rotundus: *Cantic.7,3. forsan deducitur à* Luna, cũ est rotunda, *quæ vocatur* סִיהֲרָא.

סֹהַר Carcer rotundus, & circularis locus: *Gen.9,10.* שַׁהֲרֹנִים *cum* ש *vice* ס, Mulierum specula, *vel* Lunulæ ornamenti genus: *Isaiæ 3, 19. Tharg.* Ornamenta instar retis.

סוג Retrocedere, redire, reuerti, alienari, *aut* alienum *&* extraneum fieri. *vt* סָג *Psal. 53,4. &c.* סוג לב Auersus corde. *i.* auersum, alienumque habens cor: *Prou.14,14.*

סוּגָה Vallatus, *Hierony. Cantic.7,3. R.Dau.* Septus, terminatusque liliis. *(vnde* סִיג Sepes, terminus *vocatur in Misnah.)* *In Niphal* נָסוֹג נְסוֹגוֹתִי *Idem: Psal. 44,19. & cum* ש *vice* ס: *2.Sam.1,22.* נְשׂוֹג. [*In illo aut Psal. 80,19.* נָסוֹג מִמֶּךָ Retrocedemus, auertemur à te. *holẽ est pro surec, estque futurum Cal. vel est præteritum Niphal,* Auertetur *.s.* filius hominis.]

Et in Hophal, Isa.59,14. וְהֻסַּג Et redire factum est. *Vel,* Conuersum est.

סוד *Inde* סוֹד Secretũ: Consilium, *sic appellatum, quòd secretum esse debeat: Psalm.25,14. & 83,4. sic Ierem.6,11. vbi potest exponi* Congregatio. *Item Prou.15,21.* Dissipare, (*pro* dissipabuntur) cogitationes בְּאֵין סוֹד cùm non fuerit consilium.

[*Potest & huc referri illud 2.Paral. 3,2.(de quo in radice* יסד.) הוּסַד *.i.* Cõsiliatus est, & stetit in consilio cum Dauid patre suo.]

סד Comuertere: *2.Paral.35,23.* Subuertere: *14,7.* Conuertere: *Ezr.6,22.*

[*Illud autem Paul rectè exposueris* מוּסָב Cochleata *.i.* instar cochleæ *.i.* versatilis: *Ezech.41,7. & 24.*]

Et in Hophal, Isa.28,27. יוּסַב Circũdabitur. *Et in Poel* סוֹבֵב Circuire, circundare: *Psal.26,6.* Circuire facere: *Deut.32,10.* סָבִיב *Nomẽ* Circuitus; *& interdum aduerbium* Circum, circa, vndiquaque: *Ezech.8,10.* סְבִיבִים *& forma feminin.* סְבִיבוֹת *plural.* Circuitus, in circuitibus, *& cet. Ierem.32,44. Numer.11,24.*

סִבָּה Causa, occasio: *1.Reg.12,15. Et 2.Paral. 10,15.* נְסִבָּה *Idem: Vel est (inquit R.Da.) ex Niphal,* Causatum. מֵסַב Accubitus circularis, qualis fit circa mensam: *1.Reg.6,27.*

Et cum affix. בְּמִסְבּוֹ In circuitu, *vel* discubitu (conuiuio) suo: *Cant.1,12.*

Et in plurali, מְסָבַי Circuituũ meorum: *Psal.140,10. Est & aliud plurale forma feminea, Iob 37,12.* מְסִבּוֹת In circuitibus, *&c.*

סָבָא Inebriari: *vnde fit* סוֹבֵא Ebrius, bibax: *Deuter.21,20. Prou.23,21.* (Caupo *apud Doctores.*)

[*Capitur & pro* Vino; *vt* סָבְאֶךָ Vinum tuum, *Isa.1,22.*] סֹבְאִים *&* סְבָאִים *Ezech.23,42. R.Dauid in libr. Radic.* Bibaces *&* ebrij. *In Commẽt. verò* nomen Gentis, Sabæi Æthiopici.

סָבַךְ Implecti, perplecti, implicari, innecti, intricari, in morem ramorum & spinarum: *Nahum 1, 20.* Quia (*.s.* venient) vsque ad spinas סְבֻכִים implicatas, implexas, complicatas. *Et in Pual, Iob 8,16.* יְסֻבָּכוּ Complicabuntur.

סְבָךְ Perplexitas, densitas *scilicet* ramorum *vel* veprium: *Genes.22,13. & Psal.74,5.* בְּסֻבַּךְ־עֵץ In perplexitate arboris. ב *est cum* ־. *In plurali Isa. 10, 34.* סִבְכֵי הַיָּעַר Perplexitates siluæ, *.i.* arbores perplexæ, & sese complectentes. [*Illud autem Ierem. 4, 7.* מִסְּבֻכוֹ De vmbraculo suo, *aut* tabernaculo suo: *(et sic vocatur, quia fit ex perplexis lignis.) ponitur pro* סָבֻךְ *à* סֻבָּכוֹ *vel* סֻכָּךְ, *& sic dagheßatur* ב *ob decorem.*] שׂוֹבֶךְ Perplexitas. *per* ש *pro* ס: *2.Sam.18,19. vide* שבך.

סָבַל Onerare, ferre, portare, sustinere: *Threnor.5,7. Et in Piel participium passiuum, Psal.144,14* Boues מְסֻבָּלִים *.i.* onerati *.s.* carne *.i.* pingues & crassi. *Vel,* Boues fortes & potentes ad ferendum onus.

Et in Hithpael, Eccl.12,5. וְיִסְתַּבֵּל Et onerabitur (*aut* oneri erit.) *Vide* חגב.

סג סָבֶל & סֵבֶל Onus, pondus: *Nehem. 4,17. & 1.Reg.8,15.* [*Est &* סַבָּל Baiulus: *Nehem. 4, 10.* סַבָּלִים Baiuli: *2.Paralip.34,13.*] סֹבֶל *Idem: vnde cum affix.* סִבְלוֹ Onus eius: *Isaiæ 9,4. Et plurale ab alia forma* סִבְלוֹת Onera: *Exod. 6. à singulari* סִבְלָה.

סִבֹּלֶת Spica *aut* alueus. *quære in* שבל.

סָגַד Adorare, *aut* incuruare se: *Isa.44,19. &c.*

סָגַל *Inde fit* סְגֻלָּה Peculium, peculiare *.i.* proprium, speciale, præcipuum, singulare; *& secundum R.D.* Singulare, argentum, aurum, *&* lapides precioſi in thesauro. *R. Salom.* Thesaurus dilectus. *R. Abr.* Res desiderabilis, recondita ad iactandum se in illa. *Exod.19, &c.*

סָגָן Princeps magnus, Magistratus. *In plurali, Isa.41,15. vbi subauditur* עַל, *ac si d.* Veniet super סְגָנִים Principes magnos sicut lutum *.i.* sicut figulus super lutum, *R. Dau. sed R.Abrah.* Ingredietur terras *vel* castra magnorum principum.

סָגַר Claudere: *Gene.19,6. Item* Dare, tradere, (*vt quoque in Piel.*) *& Exod. 14, 3.* Conclusit eos desertum. *Vel,* Clausit se illis desertum; *intransitiuè. Vel,* Desertũ clausit eis viam ne transirent. *sic Psalm. 17,10.* חֶלְבָּמוֹ סָגָרוּ Adipem suum clausserunt. *Vel,* Adipe suo *.i.* pinguedine clauserunt *.s.* corpus, *vel* faciem, *vel* cor suum. *Al.* Adeps eorum clausit os eorum. *vel* clausit se in intestinis eorum. *Item Ios.6,1.* Et Iericho סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת claudebat (*.s.* viros suos intra se ne exirent) & claudebatur, (*.s.* ne quis eam ingrederetur.) *Vel idem geminat, vt indicet penitus fuisse clausam. In Niphal & Pual,* Claudi: *1.Sam.23,7. & Isa.24,10.*

Et in Hiphil הִסְגִּיר *Leuit.13,4. & 14, 46.* Claudere, *vel* claudere facere. [Tradere: *Psal.78,49. & Thren.2,7.*]

מַסְגֵּר Clausura *.i.* carcer: *Isai.24,22 vbi* עַל *ponitur pro* ב. *Plurale femin. 1.Reg.7,28.* מִסְגְּרוֹת Clausuræ. *sic Psal. 18,46. & Mich. 7,17. vbi Tharg. & R.Abrah.exponunt* Palatia.

מְסִגֶּרֶת Clausura, *sic dicta, quòd claderet medium mensæ: Exod.25,24. Cum affix.* מִסְגַּרְתּוֹ. סוּגַר Compes, Catena: *Ezech.19,9. Tharg.* Collare ferreum, quod *.s.* collo imponitur. *Hieron.* Cauea. סְגוֹר Clausura: *Hosee 13,8. vbi dicitur,* Clausura cordis, *.i.* pinguedo claudẽs cor. [Aurum purum: *Iob 28,15. Al.* Quoddam armorum genus maximæ æstimationis, *vel* Instrumentum bellicum; *vt*

put,& quælibet res. *Al.* Sapo. *Et dicitur sic, eo quòd remoueat maculas: Prouer.25,20. & Ier.2,22.*

נָתַשׁ Euellere, eradicare, extirpare, destruere: *1.Reg. 14, 15.&c. Futurum est defectiuum: vt Ierem.24,6.* אֶחוֹשׁ Euellam, *&c.*

In Niphal: 31, 40. & Daniel. 11,4. Euelli. *sed Ier.18,14.secũdum R.D. est* יִנָּתְשׁוּ Relinquetur, *pro* יִנָּטְשׁוּ.

Et in Pual, Ezech. 19,32. וַתֻּתַּשׁ Et euulsa est.

NOMEN QVADRATVM.

נִשְׁהִוָּן *Chaldaicum est, nõ Hebræũ nomen, vt inquit R. Dau. & est* Scriptura exposita *seu* epistola: *Ezr.4,7.*

LITERA

ס

סָס Tinea quæ pannos corrodit laneos: *Isa.51,8.*

סְאָה Genus mensuræ. *Hierony. nunc* satum, *nunc* modium *vertit: 2. Reg. 7,1. vbi ponitur* ס *cum seua* סְאָה. *sed versu 18. cum* ה סְאָה. ה *est signum femin. deficit autem* ה *radical.* סְאָתַיִם Duo sata: *versu 1.*

סְאִים *in plurali: Genes.18,6.*

Et geminatum: Isa.27,8. בְּסַאסְאָה In mensura. *Potest fieri (inquit R.D.) vt sit Macor ex Piel .i.* In mensurãdo.

סָאַן Angustiis afficere, affligere: *vel* Pugnare, *secũdum R.D. vt Isa.9,5.* סְאוֹן סַאֲנִבְרַעַשׁ Bellator bellat cum tremore. *Vel*, Omne bellum bellantis est cum tremore.

סְאוֹן *enim potest esse &* Bellator, *&* Bellum. סוֹאֵן *est participiũ,* Angustiator, *seu* tribulator. *Al.* Omnis clamor clamantis victoriam, *&c. Q.* Calceamẽtum calceantis, *ex Tharg. quia* סוּנִין *sunt* Calcei, *Chaldaicè.*

סָבַב Circuire, circundare: Vallare, gyrare: *1.Sam.7,16.* [Causare, *vel* causam *aut* occasionem præbere: *vt 22,22.* סַבּוֹתִי Causaui.] Conuerti, reuerti: *vers.18. & 17. & Cantic.2,17.* סֹב. *In Niph.* נָסַב Circuire, vertere se, cõuerti: *etc. Num.34,4. Gen.19,4. & Iudic.19,22. vbi* אֶת *ponitur pro* Ad. [*Inuenitur autem Ezech. 41,7.* נָסְבָה *pro* נָסֻבָּה Gyrabat, vertebat se.] *Et in Piel* סִבֵּב Vertere: *2.Samuel. 14,20. Et in Hiphil* הֵסֵב Circuire facere: *2.Reg.16,17.*

Diuertere facere: *1.Samuel.5,10.*

&c. Numer. 26, 61. &c. Habet Macor et futur. perfecta. Extat et futuri Hophal tertia persona singul. num. יֻתַּן Dabitur: *Leuit.11,37.&c.*

מַתָּן מַתָּת מַתָּנָה Donum: *Prou.18,16. Eccl. 3,13. & Nume. 18,16.* [*Est &* מַתָּנָה nomen loci: *Numer.21,19.*]

מַתְּנוֹת *&* מַתָּנוֹת Dona: *Prou.15,26. & Exod.28,38.* נְתִינִים Nethinæi, qui cædebant ligna, hauriebantque aquã filiis Israel: *Ezr.2,4.*

נָתַס Destruere. *Semel dumtaxat inuenitur in sacris literis, in Cal, Iob 30,13.*

נָתַץ Frangere, confringere, conterere: Demoliri, destruere: *Iudic.6,30. &c. Futurum est defectiuum. Exstat & sine daghes: Isa. 22, 10.* וַתֶּתֻצוּ Et destruxistis, *præter normã.*

Et in Niphal, Iere.4,26. & Ezech. 16,39. נִתְּצוּ Destructa sunt. *Et in Piel* נִתֵּץ Destruere, *&c. 2.Paral.33, 3. &c. Et Pual, Iudic.6,28. Et in Hophal, Leuitic.11,35.* יֻתַּץ Destruetur. *singular. pro plurali.*

נָתַק Eradicare, extirpare, euellere, transferre, rumpere, disrumpere, soluere, dissoluere: *Iudic. 20,32.* נָתוּק Euulsus .*i.* euulsos habens testiculos: *Leuit. 22,24. Futurum est defectiuum: vt* אֶתְּקָנְךָ Euellam te. *cum* נ *redundante, Ier.22,24.*

In Niphal נִתַּק Rumpi, *&c. Isa.5,27.* Transferri: *Ios.4,14.* Euelli, eradicari, dissolui: *Iob 17,11. Et in Piel,* Rumpere, *&c. Ierem. 2, 20. Sic in Hiphil* הֵתִיק Euellere: *12, 13. & Iosue 8,6. Et in Hophal* הֻנְתְּקוּ Euulsi sunt, *&c. Iudic.20,21.* נֶתֶק Macula nigra, quæ est in loco pilorũ, *quã vulgò maternalingua* Tigna *vocamus: Leuit. 13.* אֲתִיק Angulus: *Ezech.42,3.* ת *daghessatur ob defectum Nũ. Alij* Cubiculum *significare volunt. Hierony.* Porticus. אֲתִיקִים Cubicula, *secũdum R.Dauid. 41, 16. & vers. 15.* אֲתִיקוֹהִא Cubicula, (thalami,) hinc & inde. *Tharg.* Anguli: *cum* א *protractiuo post* ה. *Et est dictio comprehendẽs* thalamos *&* cubicula.

נָתַר Remouere, *&* transferre è loco suo: *Iob 37, 1. vbi ponitur intransitiuè,* וַיִּתַּר .*i.* Et motũ est, translatum est, *aut* mouit *vel* transtulit se è loco suo. *In Piel, Leuitic.11, 20.* לְנַתֵּר Ad saltandum, *vel* transferendum se. *In Hiphil* הֵתִיר Soluere: *Isa. 58,6. & Iob 6,9. sic Hab.3,6.* וַיֵּתֵר גּוֹיִם Et soluit gentes. *Vel,* Et trãstulit (migrare fecit. *s.* è loco suo) gẽtes. נֶתֶר Alumen quo lana dealbatur. *Q.* Terra qua lauatur ca-

hinc doctores Hebr. Tabulas serratas *dicunt* לוחות הַנְּסוֹרִים. *Et verbum, 1.Paral.20,3.* וַיְשַׂר Et serrauit serra. *et ponitur pro* וַיְשַׂר. ש *enim debebat daghessari.*

נָשַׁת Deficere, perire: *Iere. 51,29. de quo in* נשה. *& Isai.41,17.* נָשָׁתָה Defecit. ת *est cum daghes euphoniæ causa. Hieron.* Aruit. *Idem in Niphal* וְנִשְׁתּוּ מַיִם Et deficient aquæ: *19, 5. Hieron.* Arescet aqua.

נָתַב *Inde fit* נְתִיב Semita: *Iob 18,10. & in regim.* נְתִיב *Psal. 119,35.* נְתִיבָה *Idem: Isaiæ 43, 16. Plurale* נְתִיבוֹת.

נָתַח *In Piel* נִתֵּחַ Membratim, frustatimque diuidere, *aut* concidere: *Leuit. 8,20.* נֵתַח Frustum, membrum, pars: *Ezech.24,4.* נְתָחִים *Plurale: Iudic. 19,29. & Leuitic.1,8.*

נָתַךְ *Est* יָצַק Fundere, effundere, stillare: *vt 2. Paralip. 12,7.* תִּתַּךְ Stillabit, effundetur. *sic Ierem. 42, 18. (& Dan. 9, 11. vbi R.Salom. exponit* Peruenit.) *Idem in Niphal, Exod.9,33.* נִתַּךְ Stillauit, *&c. sed R. Sal. & Tharg.* Peruenit. *sic Ier.42,18. Et Nahum 1, 6. vbi dicitur:* Ira eius נִתְּכָה effusa est (*.s.* super inimicos) sicut ignis *.s.* fulgurum, qui repentè funditur. *Vel* sicut res quæ diffunditur *aut* dissoluitur à facie ignis. *Vel per hypallagen,* Ira eius (quæ est) sicut ignis, fusa est. *Tharg.* Ira eius sicut ignis liquefaciẽs. *Et in Hiphil* הִתִּיךְ Fundere: *Ezech. 22, 20. Macor est interdum perfectum, vt ibidem* וְהִתַּכְתִּיךָ.

Et in Hophal, vers.22. הֻתַּכוּ Fundemini, conflabimi .*i.* הֻתּוּךְ Fusio: *pro* הִנְתִּיךְ *ibidem.* Sicut funditur argentum. *Vel,* Secundum fusionem argenti. *est enim nomen secundũ R.D.*

נָתַן Dare, largiri, donare: *Genes. 25, 6.* Sinere, permittere: *Num.21,24.* Ponere: *Leuit.16,13. &c. Sic autẽ coniugatur* נָתַתָּ נָתַנוּ *etc. (Inuenitur & cum defectu* נ *primæ literæ in præterito, vt* תֵּתָה Dedisti: *2.Samu.22.) Macor, vel est perfectum, vt* נָתוֹן *vel* נָתֹן, *Numer. 21, 3. & 20,21. (sed Isa.37,19. & Ierem. 37,20.* וְנָתַן Et dabit: *& Ezech.23,47.* Et dabo, *etc. Macor ponitur pro præterito: nisi sit præterit. instar Paol.) vel imperfectũ, vt* תֵּרֶת *Genes. 4,13. & cum affix.* תִּתּוּ: *Deut.2, &c. Imperatiuũ & futurum sunt imperfecta:* תְּנָה *&* תֵּן Da: *& cet. Hos.9,13. et Gen.30,24. sed* תְּנָה הוֹדְךָ Posuisti decorem tuũ: *Psal.8,2. est Macor loco præteriti.* אֶתֵּן *&* אֶתְּנָה Dabo *&c. In Niphal* נִתַּן Dari, donari:

ſpiritum vita'em, anima: *Deuter.20, 16. & c.* *& in regimine, Iob 26, 4.* נִשְׁמַת־מִי Spiritus, (animus) cuius egreſſus eſt, *&c. R. D. exponit*, Verbum, ſermo, *quia ſermo eſt in halitu. ac ſi d.* A quo homine ſuſcepiſti hęc verba, quæ loqueris? נְשָׁמוֹת *In plurali: Iſa.57,16. & c.* תְּנִשְׁמֶת Cygnus, *Hieron. Leuit.11,18.* *Q.* Porphyrio. *Al.* Noctua. *R.D.* Species auis, *ſic appellata, quòd, qui illam videt, obſtupeſcit.* *Eſt &* genus reptilis. *i.* Talpa, *ſecundum R.Salo. & Hieron.11,29.*

נָשַׁף Flare, Sufflare: *Iſa.40,24. & Exod.15,10.* נֶשֶׁף Crepuſculum *&* Diluculũ *.i.* Initium noctis, cùm tenebræ incipiunt; *te* principium dici cùm deſinunt tenebræ: *Iſa.21,4. Pſalm.119,147. vnde capitur pro* Mane, *&* Nocte *vel* tenebris.

נְשׁוּף Auis quæ noctu volat: *Iſaiæ 34,11.* Ibis, *Hieron.*

נָשַׁק Oſculari: *1.Reg.19,18.* [Armare, ferre arma. *vt Pſalm. 78,9.* נשְׁקֵי רוּמֵי קָשֶׁת Armati, iacientes arcu. *Dictio* Arcu *ſeruit vtriq; .i.* Armati arcu, iacientes arcu *.ſ.* ſagittas. *item 1.Paral.12,2.*] *Imperatiuum & futurum ſunt defectiua, vt* וְיִשָּׁקֵנִי Oſculare me: *Geneſ.27,25. & 1.Reg.19, 20.* אֶשָּׁקָה Oſculer. [*ſed Geneſ. 41,40. ſecundum quoſdam exponitur*, Ad os tuum *.i.* ſermonem, imperiũ tuum יִשַּׁק Armabitur, ſumet arma. *R.Dau.* Os tuum oſculabitur. *R.Salom.* Armabitur & gubernabitur.] *R.Abr. dicit* נָשַׁק *conſtructum ſine* ל *ſignificare* Oſculari os: *cum* ל *verò* Oſculari manum, humerũ *aut* genam, *ſecundum conſuetudinem prouinciarum.*

Idem in Piel: Gen. 31,26. [*ſic Pſal. 2,12.* נַשְּׁקוּ בַר Oſculamini filium. *vel* Oſculamini purum *.i.* me mũdum corde, vt oſtendatis quòd ſim rex iuſſu Dei. *vel* בַר *.i.* electum.]

Et in Hiphil, Ezech.3,13. מַשִּׁיקוֹת Pertingẽtes, *&c.* perinde ac ſi ſeſe oſcularentur. נְשִׁיקָה Oſculum: *cuius plurale Prouer.27,6.* נְשִׁיקוֹת.

נֶשֶׁק *&* נָשֶׁק Arma bellica, vt ſunt ſagittæ, haſtæ: *Iſa.22,8. & Ezech. 39,10. vbi dicitur eſſe hypallage .i.* Arma ſuccendent igni.

נָשַׁק *Cum puncto in ſiniſtro cornu, & in Hiphil* הִשִּׁיק Succendere, accendere: *Ezech.39,9. & Iſa. 44,15.* *Et in Niphal: Pſalm.78,21.* נִשְׁקָה Succenſus eſt.

נֶשֶׁר Aquila: *Ezech.1,10. Plurale* נְשָׁרִים *&* נְשָׁרִים.

נַשִּׂיר *Cum puncto in ſiniſtro cornu. Inde fit* מַשּׂוֹר Serra: *Iſa.10,14. hinc*

cedere, remoueri: *vt 51,29.* נָשְׁתָּה Defecit, receſſit. *Tharg.* Fracta eſt. *radix poteſt eſſe* נשה.] *& Deut.32, verſ.18.* מְנוֹשִׁי E fœnerantibus mihi: *Iſa. 50,1. idem quod* מְנוֹשִׁים בִּי. חָשִׁי Oblitus es. *i eſt loco* ה *radicalis literæ: iuxta normam eſſet* חָשָׁה. *In Niphal: Iſa.44,21.* תִּנָּשֵׁנִי Obliuiſcaris mei. *Et in Hiphil* הִשָּׁה Obliuiſci fecit: *Iob 39,14.*

Mutuare: *Deuter. 15,2. & 24,10.* Exigere: *Pſal.89,22. cum* א *loco* ה, *& ſecundum quoſdam Iob 11,6. quippe alij exponunt* Oblitus eſt. *Et cum defectu* א, יִשִּׁי Exiget debitum mors ab eis. *Pſalm.55,16. Vel,* Erit eis mors vt exactor. נָשֶׁה *Nomen Toar, vnde* נְשִׁים Fœneratores: *Iſa.3,12. quanquam poteſt exponi,* Mulieres *.i.* debiles, *aut* effeminati vt mulieres.

מַשָּׂא *&* מַשָּׂאת Mutuum, debitum *.i.* id quod debetur: Vſura: *Nehe.5,7. Deut.24,10.* *& plurale* מַשָּׂאוֹת *Prou. 22,26.* [*& ſecundum quoſdam illud Deut.15,2.* מַשֶּׁה *quod aliis eſt Benoni.*]

Et aliud 1.Reg. 4,7. נְשִׁיכֶיךָ Debitum tuũ, *vel* debita tua. אֶרֶץ נְשִׁיָּה Terra obliuionis *.i.* in loco mortuorũ, qui traditi ſunt obliuioni, *inquit R.Dau.Pſal.88,13.* נְשָׁה Contractio, remotio: *Geneſ.32. vbi dicitur,* Neruus contractionis *.i.* qui ſe contraxit, & dimouit è loco ſuo. נָשָׁה *enim eſt* Recedere, remouere: *&* Obliuiſci, ac ſi obliuiſceretur loci ſui, et ab illo recederet. *vel* à deficiendo.

נָשַׁךְ Mordere, *in Cal: Num.21,9. (ſic in Piel, verſ.7.) Futurum eſt defectiuum.* [Fœnerare, ad vſurã mutuare: *Deuter.23,16. vt in Hiphil,* הִשִּׁיךְ *verſ. 19, & 20. eſt verbum tranſitiuum in tertium. quia* fœnerator *eſt* מַשִּׁיךְ *.i.* facit mordere. *&* argentum *eſt* נוֹשֵׁךְ *.i.* mordet. *&* vſuram tribuens *eſt* נָשׁוּךְ *.i.* mordetur.

נֶשֶׁךְ Fœnus, vſura: *Exod.22,23. à* mordendo *dicitur, quia vſura ſubſtantiam & homines arrodit, & mordendo perdit.* נִשְׁכָּה *Idem quod* לִשְׁכָּה Cubiculum: *Nehe.13,17.* נִשְׁכּוֹת Cubicula: *12,42. Hieron.* Gazophylacia.

נָשַׁל *In Cal & Piel*, Remouere, Euellere, ſoluere: *Deut.7,1. (ſed 19,5. eſt intranſitiuum.) Imperat. & futurum ſunt defectiua: vt Exod.3,5* שַׁל־נְעָלֶיךָ Solue, remoue calceos tuos. *& Deuter. 28,38.* יִשַּׁל Euellet ſe, extirpabit ſe. *intrãſitiuum. & Iob 27,8.* יִשָּׁל Euellet. ש *debebat eſſe cum daghes. Poteſt eſſe à* שָׁלָה *. ac ſi d.* Requieſcere fecerit, *aut* ſecundauerit.

נָשַׁם *Inde fit* נְשָׁמָה Halitus, flatus, ſpiritus, quicquid habet

לְמַשְּׂאוֹת אוֹתָהּ Vt tolleret eam *.i.* euelleret: *Ezech.17,9.* *Et alia forma* שִׂיאוֹ Magnitudo eius, ſublimitas eius: *Iob 20,6.* שְׂאֵרֶת Excellentia, magnitudo: *Iob 13,10. & 31,23. et Pſal. 62,4.* [*Item* Tumor: *Leuitic. 13,2. Sunt qui nomen à comburendo deductũ putent*, נָשָׂא *enim* Comburere *eſt, vt ſuprà liquet. Alij ab* Eleuando.]

יָתֵר שְׂאֵרֶת Excellentia, dignitas, *etc. Gen. 49,3. (vel iuxta R.Abr.* Excellens, dignus.)

נָשָׂא *Cum puncto in dextro cornu,* Seducere, decipere. *idque in Hiphil* הִשִּׁיא: *Ier.49,16.* [*Item* Deſolare. *vt Iſa. 37,26.* לְהַשִּׁאוֹת. *Et 2. Reg. 19,24.* לְהַשִּׁוֹת Ad deſolandum, *&c. R. Dau. ſcribit* ה *eſſe cum* ־ *&* ש *daghesſatum; licet alij codices habeant* ל *cum* ־, *&* ה *cum ſeua. ſed tunc erit ex radice* שָׁאָה.] *Et in Niphal, Iſa.19,13.* נִשְׁאוּ Seducti ſunt, decepti ſunt.

שְׁאֵרֶת Deſolatio, deſtructio: *Thren. 3,46.* מַשּׁוּאָה *Idem: vnde* לְמַשּׁוּאוֹת Ad deſolationes, deſtructiones: *Pſal.73, 18. Et 74,3.* לְמַשָּׁאוֹת Ad deſolationes in ſeculum *.ſ.* duraturas. *quod ſecũdum quoſdã ponitur pro Macor* לְהַשִּׁאוֹת *.i.* ad deſolandum, deſtruendum.

מַשָּׁאוֹן Deſolatio: *Prouer.26,26. Vel* Deceptio.

נָשַׁב Sufflare: *Iſa.40,6. Et in Hiphil* הִשִּׁיב Sufflare facere: *Pſ. 147,17. & Geneſ. 15,11.* Abigere, expellere.

נָשַׂג *In cõiugatione Hiphil* הִשִּׂיג Attingere, comprehendere, aſſequi: *Leuitic. 26,5. & 25,26. & 49. vbi, vt alibi, ſubauditur* precium.

מַשִּׂיג Attingere faciens: *1.Samu.14, 2. & Iob 41,16. vbi ſic exponitur,* מַשִּׂיגֶהוּ Attingens, *vel* qui attigerit eũ gladio, non ſtabit *.ſ.* ſuper eum gladius. *Et* לְמַשֶּׂגֶת Attingentẽ: *1.Paral. 21,12. poteſt eſſe participium pro Macor .i.* Attingere. שִׂיג Apprehẽſio, inſecutio: *1.Reg.28. vbi dicitur,* שִׂיג לוֹ Inſecutio eſt ei *.i.* occupatur in perſequendis ſuis hoſtibus, ideo ſ vacat illi vt vos audiat. *Interdum hoc verbum ſcribitur cum* ס.

נָשָׁה Obliuiſci: *Thre.3,16. & Ierem. 23,39. vbi* נָשָׁא *eſt cum* א *loco* ה. Fœnerare, mutuare, credere, exigere: *ſed tunc ferè conſtruitur cũ* ב, *vt 2.Paral.6,22.* נָשָׂא Exegit. *cum* א *loco* ה. *& Iſa.24,2.* נֹשֶׂה בוֹ *& interdum cum* א נֹשֶׂא Mutuum dans, fœnerator, exactor, creditor: *1.Samuel.22,2.*

Sine ב *verò* Mutuum accipere. *vt Iſa.24,2. Et Iere.15,10. vbi poteſt vtroque modo exponi.* [*Item* Deficere, re-

feriora, & iniquitatem meam non poteris ferre! *sic Psal.89,5.* Memẽto Domine opprobrij seruorũ tuorum שְׂאֵתִי Ferre mei .*i.* quod tulerim, portauerim in sinu meo, *&c.* נְשָׂא *& שָׂא in Imperatiu. & cum* ם *loco* ש *Psal. 4,6.* נְסָה Eleua. *Futurum est defectiuum: vt Ps.25,1.* אֶשָּׂא Leuabo, *vel iuxta quosdam* Donabo. *Et Isa.3,7.* יִשָּׂא Assumet .*s.* Deum *vel* nomen Domini in ore .*i.* iurabit. יִשְּׂאוּ Eleuabunt .*s.* vocem, vt tympanum: *Iob 21,12.* *Et sine* א וְתִשֶּׂנָה Et leuabunt: *Ierem.9,18. & Zach.5,9.*

נָשָׂא *& נִשָּׂא in Piel,* Tollere, exaltare: *2.Sam.5,11.* [*& 19,41.* Donare, dare: *vt 1.Reg.19,11. licet R.Dau. exponat hic* Sustentare, onerare.]

Et in Niphal נִשָּׂא Portari: *Exod.25, 28.* Eleuari, exaltari: *Isa.2,2.* Tolli, auferri: *2.Reg.20,15.*

נְשִׂאת Donatiuum: *2.Samuel.19,14. R.Da. dicit esse nomen Toar* muneris, *aut* doni .*i.* donatiuum. *potest et esse (inquit) nomen instar* מְלֵאת, *sed Zach. 5,7. & 1.Paral. 14,7. est Benoni Niph.* נָשׂוֹא יִנָּשׂוּא Portando portabuntur: *Iere.10,5. pro* יִנָּשְׂאוּ. הִשִּׂיא *in Hiphil* Portare facere: *Leuit.22,16.* Portare: *2.Samuel.17,13.* *In Hithpael* הִתְנַשֵּׂא Eleuari, exaltari: *vel,* Se eleuare, exaltare, iactare, superbire: *Ezechiel.17,14.* (*& cum defectu* ה *2.Para. 32,24.* יִנָּשֵׂא. *& Dan.11,14.* יִנָּשְׂאוּ *etc. secundum R.D. sed aliis sunt ex Niph.*)

נָשִׂיא Dux, princeps, *eo quòd sit* eleuatus super alios, *sic appellatus: Leuitic.4,1. & Ezech.44,3. vbi* אֶת *ponitur, inquit R.D. pro* אֶל. *In regimin. Genes.23,6.* נְשִׂיא יְיָ Princeps Dei .*i.* princeps magnus. *Tharg.* Princeps coram Deo. נְשִׂיאִים Principes, duces, *&c. 17,20.* מַשָּׂא Onus, põdus: *Num.4,14. Psal.38,5.* Prophetia, vaticinium: *Isa.13,1.* Eleuatio: *Ezech.24,23.* [*Et cum* ה *femin. secundum R. Dau.* מַשָּׂאָה *Isa.30,27. sed R.Abrah.* Incendium, combustio. *vt Iudic.20,49.* מַשְׂאֵת Combustio, exustio, *eo quòd in exustione flamma supernè eleuetur. & Ierem.6,1. secũdum R.Da. qui tamen in Comment. dicit esse* Turrim in vineis altè ædificatam in earum custodiam. מַשָּׂאת *Est etiam* Onus: *Soph.3.18.* Donum, munus: *Esth.2,18. Ierem.40,5.* מִשְׂאַת Donũ, munus: *2.Paral.24,11. Psalm.141,2. & secũdum quosdam, 2.Samuel.11,18. vbi Hieron.* Cibus. *vt Ham.5,11.*

מַשָּׂאת Munera, dona, (partes *Hieron.*) *Genes.43,33.* Prophetiæ: *Threnor.2.14.* *& nomen vice Macor, cunt esse Piel ex* נשה, *& patah esse loco hiric.*

נָשָׂא Eleuare, exaltare: *Exod.10, 13. & c.* Ferre, portare, sustinere, afferre, tollere, sustentare: *Isa.53,4. Ioel.3,22. Ham.6,10. Deuter. 24,15.* Loqui: *2.Reg.9,25.* Capere, accipere, sumere: *1.Samuel.17,34. Ezech.29,19. Isa.14.4.* Remittere, parcere: *Numer.14,19.* Honorare: *Gen.19,21. Thren.4,16.* [Ardere: *Iob 7,13. Nah.1,5.* Comburere: *2.Sam. 5,19. & Iob 32,23.*] *sed Numer.16,15. R.Dau. exponit* Onerare, *vel* onus imponere. *Et sine* א וְנָשׂוּ Et portabunt: *Ezech.39,26. pro* נָשְׂאוּ. *Et cũ* א *in fine* נָשׂוּא Assumpserunt: *Ps.139, 20. pro* נָשְׂאוּ. *licet quidam dicant esse Paul,* Assumptum. נֹשֵׂא כֵלִים Armiger: *1.Sam.31,4.* נָשׂוּא פָנִים Honoratus, honorabilis vultu, facie, persona: *Isa.3,3.* נְשׂוּי פֶשַׁע Cui dimissa est præuaricatio: *Psal.32,1. est Paul more desinentium in* ה. נְשֹׂאֵיכֶם *Isa. 46,1.* Quæ vos ferebant, gestabant: *vel* Gestatricia vestra; *nam secundum R. Abra. est Toar* animalium gestantiũ. *R.D. quoque dicit esse Toar, ac si d.* O simulacra; animalia quæ vos gestant, sunt nimis onerata. *per ironiam simulacra dixit.* [*Illud autem Hos.1,6.* כִּי נָשׂוֹא אֶשָּׂא לָהֶם Sed obliuiscendo obliuiscar illorum. *est à* נשה, *& א est loco* ה *secundum quosdam. sed Tharg.* Remittendo remittam eis. *R.D.* Eleuando eleuabo super eos. *s.* inimicum. *Vel* לָהֶם *ponitur pro* אוֹתָם *vt sit,* Portando portabo eos ad terram inimicorum suorum. *vel secundum R.Abra.* Comburendo comburam eos, *iuxta illud Iob 32, versu 23.* יִשָּׂאֵנִי Cõburat me.] שְׂאֵת *Macor imperfect. vt Gen.4,6. quod sic exponitur:* Nónne si bene egeris, Remittere, parcere .*i.* erit venia, *aut* remissio? *R.Da.* Opera tua erunt propitiatio? *R.Abrah.* Eleuare .*s.* oculos tuos. *pro* Eleuabis. *Vel melius,* Eleuare .*s.* פָּנִים facies .*i.* eleuabis faciem tuam quæ iam cecidit præ pudore. *Tharg.* Remittetur tibi, *&c. Hieron.* Recipies.

בְּשׂוֹא גַלָּיו Cùm eleuauerit fluctus suos: *Psal.89,10.* *Et Macor perfectum, Gen.4,13.* Maior est iniquitas mea מִנְּשׂוֹא quàm parcere, *secundum Tharg. vel* eleuare. *vel secundũ R.Ab.* Maior est punitio mea quàm ferre *aut* sustinere .*i.* hanc punitionẽ magnam non potero ferre. *& tunc* iniquitas *pro* pœna, *aut* punitione *&* mercede mali *ponitur, &c. R.Salom. admiratiuè,* Tu fers superiora & infixa in terra, & eminentia supra mensam.

נָקַם Vlcisci, vindicare, vltionem facere: *1.Sam.24,13.* *Futurum est defectiuum.* *In Niphal* נִנְקַם *ibidem 14,25.* Se vindicare, se vlcisci. *sic in Hithpael, Psal.8,3.* *in Piel,* Vlcisci, *&c. Iudic.15,7. &c.*

In Hophal נֻקַּם Vindicabitur .*i.* capietur vltio. *Genes.4,16. & 25.*

נָקָם Vltio, vindicta: *Deut.32,43. & in regimine* נְקָם *Iudic. 16,28. vbi* אַחַת *est feminin., & refertur ad* Oculum. נְקָמָה *& in regim.* נִקְמַת *Idem: Psal.149,7. Num.31,3.* *Plurale* נְקָמוֹת.

נָקַף Excidere, confringere, frangere, conterere. *vt Isa.29,1.* חַגִּים יִנְקֹפוּ Agnos excidant .*i.* iugulent. *R. Abr.* Holocausta excidentur, *intransitiuè. vel,* Excident, *si subaudiatur* Excidentes. *In Piel* נִקֵּף *Idem: 10,33. & Iob 19,26.*

נֵקֶף Excussio: *Isa.17,6.* Trituratio arboris oliuarum. נְקִיפָה Excisio, contritio: *Isa.4.24.*

נָקַר Perforare, effodere, eruere: *1.Sam.11,2. & in futuro defectiuo, Prou.30,17.* *Idem in Piel* נִקַּר *Iob 30,17. vbi subauditur* Dolor. *Et in Pual, Isa.51,1.* נֻקַּרְתֶּם Effossi estis.

נֹקֶר *& in regimine* נִקְרַת Foramẽ, Effossio, cauerna: *Exod.33,22.*

נְקָרוֹת Cauernæ, spelunceæ: *Isa.2, 21. Hieron.* Scissuras.

נָקַשׁ *Est* יָקַשׁ Illaqueare, irretire, laqueum tendere, *vt Psal.9, 17.* נוֹקֵשׁ רָשָׁע Illaqueauit impium .*s.* Deus; *vel,* Illaqueatus est impius. *Dicitur esse Niphal ex* יקש, *cum* ˙ *pro* ˙. *R.Abrah. dicit esse Poel intransitiuum cum* ˙ *etiã pro* ˙. *Alij Benoni ex Cal. Rab. Imman.* Periit. *vt sit Niph. à* יקש.

In Niphal, Deuter.12,29. תִּנָּקֵשׁ Illaqueeris; (*vel,* pereas.) *In Piel* נִקֵּשׁ Illaqueare, *&c. Psal. 38,13. & 109,11. Tharg. habet illic,* Furari: *hic* facere laqueos. *R. Salo.* Rapere. *Al.* Perdere.

Et in Hithp. 1.Samuel. 28,9. מִתְנַקֵּשׁ בְּנַפְשִׁי Illaqueas te in anima mea? *vel* Ponis laqueum animæ meæ, vt interficias me? *R.Sal.* Quæris offendiculum? מוֹקֵשׁ Offendiculum: *quære in radice* יקש.

נֵרְד *Vnde* נֵרְדְּ Nardus: *Cant.4,14. Q.* Rosa. *Al.* Muscus. *R.Abr.* Genus aromatis simile croco. *Cum affix.* נִרְדִּי Nardus mea: *1,12.* נְרָדִים *Plurale 4,13.*

נָשַׁשׁ Obliuisci. *Genes. 41,50.* Et vocauit Ioseph nomen primogeniti Menasseh: quia נַשַּׁנִי Obliuisci me fecit Deus, *&c. quidam di-*

24,16. וְנֹקֵב שֵׁם יְיָ Et maledicens (*ac ſid.* Exponens, & maledicens; quia non erat reus niſi exponeret & malediceret) nomini Domini.

Futurum eſt ſæpius defectiuum, vt נִקַּב Et perforauit: *2.Reg. 12,9. Sed Leuit. 24,11.* Et expoſuit. *ſ.* cum ſuis literis. [*Itē Num.23,29.* קוֹב לֹא נְקַבְּנוּ Maledicendo nō maledices ei, *quāquam poteſt eſſe à* קבב, *&c.*] *In Niphal* נִקְּבוּ Expoſiti erāt per nomina: *Num.1. itē Ezr.8,20. & 1.Par.12,31.* מַקֶּבֶת Perforatio, malleus: *Iſa.51,1. vbi per* Perforationem ciſternæ *intelligitur* Sarah. *Vel ſi mauis* Malleū *exponere, intelligitur* Abraham. מַקָּבוֹת Mallei: *1.Reg.6,7. et Iſa.44,12* נְקֵבָה Femina, *eo quòd ſit perforata: Leuit.3,1.* † נְקָבִים Tibiæ, fiſtulæ, inſtrumenta muſica cum multis foraminibus: *Ezech.29,13.*

נָקַד *Inde* נְקֻדָּה Punctum. *& in plurali* נְקֻדּוֹת Puncta: *Cantic. 1,11.* נְקֻדִּים Animalia alba, in quibus ſunt maculæ nigræ; *vel* nigra, in quibus ſunt maculæ albæ inſtar punctorum. נָקֹד Varium, maculis reſperſum: *Geneſ. 30, 30.* נְקֻדִּים *et* נְקֻדּוֹת *pluralia: 31,37. et ℣.33.* † נֹקֵד Paſtor, *ſeu* armentarius: *2.Regum 3,4. & in plurali, Ham.1,1. quia pecora quæ cuſtodit, variis punctantur maculis, inquit R.Da.* נָקֹד Panis ſiccus, & mucidus *ſic appellatur, eo quòd mucor in pane eſt albus, viridiſque & niger: Ioſ.9,5.* נְקֻדִּים *in plural. & 1.Reg.14,3. Hieron.* Cruſtulæ. *Tharg.* כסנין *.i.* fercula è diuerſis leguminibus, *&* legumina toſta, *&* panes ſicci *ſiue* cibarij, *aut* nautici, *qui vulgo vocantur* Biſcocti.

נָקָה Mundum, innocētem, immunem eſſe: *ſemel inuenitur in Macor ex Cal: Ierem.49,12. & in Niphal, ibidem.* [*ſed Zachar.5,3.* נִקָּה Succiſus eſt.] *In Piel* נִקָּה Mundare, euacuare, innocentem facere, impunem dimittere: *Ioel.3,21. Exod. 34,7. 1.Reg.2,9.* [Succidere: *Iere.30, 11.*] נָקִי *&* נָקִיא Innocens, mundus: *Ioel.3,24. & Geneſ. 24,41.* נְקִי *In regim.* נְקִיִּים *vel* נְקִיִּם *in plurali.* נְקִיּוּן *& in regimin.* נְקִיּוּן Innocentia, munditia: *Hoſ.8,5. (vbi ſubauditur* Cuſtodire, *aut quid ſimile.) & Ham.4,6. vbi R.D. exponit,* Munditiam dētium *.i.* defectum panis. *Tharg.* Hebetationem dentium.

מְנַקִּיּוֹת Cyathi, *Hieron. Numer.4,6. Q.* Calami, conſeruātes panes propoſitionis, ne quid mucoris contraherent. *Al.* Suſtentacula cannarum fixa *& 1.Paral. 15,21. & 23,4. in Macor* לְנַצֵּחַ Vt præeſſent; *vel,* Ad ſollicitandum, *ſiue* vrgendum. נֶצַח Fortitudo, potentia: *1.Samuel.15,29. & 1.Paral.29,11. Et Metaphoricè* Sanguis, *quòd ſit fortitudo & vita hominis: Iſa.63,3. & iuxta R.Abrah.6.* Sæculum: *Pſal. 49, 20.* נִצְחִי Fortitudo mea: *Thren.3,17. R.Abr.* Statio mea in fortitudine quæ erat mihi. *Aliis,* Sæculū meū, perpetuitas mea. נֶצַח Fortis, perpetuus: *Ierem.15,18. Et quia res fortis eſt perpetua, & iugis (inquit R.Da.) hoc nomine vocatur* ſæculum: לְנֶצַח נְצָחִים In ſæculum ſæculorum: *Iſa.24. & ſæpè in Pſalmis.*

In Niphal, Ierem.8,5. Cur auertitur populus iſte auerſione נְצַחַת forti, *aut* perpetua? *pro* נִנְצַחַת. *vel eſt nomē.*

נָצַל Eruere, eripere, liberare, euadere. *Primum inuenitur in Niphal: vt Iere. 7,10.* נִצַּל Euadere, eripi, *&c. Sed in Piel,* Expoliare, Diripere: *Exod.3,2. 2.Paral.20,24.* Eruere: *Ezech.14,14. In Hiphil* הִצִּיל Expoliare, *aut* expoliari facere: *Exodi 12,27.* Eruere, eripere: *Mich.5,6.* Remouere: *Pſal.119,49.* Euadere, effugere: *2.Sam.20,6.* מַצִּיל Liberator: *Pſalm.7,3. &c.*

Et in participio paſſiuo, מֻצָּל Erutus: *Ham.4,11. Et in Hithp. Exod. 33,6.* וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם Et expoliarunt ſe filij Iſrael ornamentis ſuis. אֶת *ponitur pro* מ. הַצָּלָה Liberatio: *Eſth.4,13.*

נָצַר Seruare, obſeruare, cuſtodire: *Pſal.119,22.* [Deſolare, deſtruere. *vt Iſa.65,4.* וּבַנְּצוּרִים יָלִינוּ Et in deſertis (*.i.* locis deſertis & deſolatis) morabuntur, *vel* pernoctabunt. *ſic 49,6. item feminin. 1,8.* נְצוּרָה Deſtructa, deſolata.] נְצֻרַת לֵב Cauta corde, *vel* Anxia corde: *Prou.7,10. Al.* Deſolata corde *.i.* deficiens intellectu. *Imperat. interdum eſt perfectum, vt Prouerb.3,20. (nonnunquam tamen defectiuum: vt* צוּר *Iſa.8,16. quāquam poteſt exponi* Ligare, *vel* ligandum, *vel* Liga, *à* צרר.) *& cum additione* ה, *& daghes in* צ *ob decorem,* נְצָרָה Cuſtodi. *ſic quoque Prou.4,13. Futurum eſt ſæpius defectiuum.* נֵצֶר Planta tenera, Ramus: *Iſa.11,1. & 60,21.*

נקק *Inde* נְקִיק Foramen, *vel* dens petræ: *Ierem.13,4. & in plurali, Iſa.7,19.*

נָקַב Forare, perforare: *2.Reg.18, 21. & Habac.3,14.* Nominare, exponere, declarare: *Ham.6,1. Geneſ.30,26.* [Maledicere: *vt Leuit.*

Item Caput *.i.* capitaneus, dux, princeps, præfectus, præpoſitus: *1. Sam.1,13. Plurale* נְצִיבִים *2.Sam.8,6.* נְצָב Præfectus, *& cet. vel* Vicerex: *1. Reg. 22, 47. & in plurali: 5, 16.* מִשָּׂרֵי נְצִבִים Præter principes præfectorum. *Vel,* Præter principes præfectos, *vt* מִשָּׂרִים *ponatur pro* מִשָּׂרִים.

[† *Illud Zach.11,10.* נְצָבָה Quod cōſiſtit *.i.* ouis infirma, quæ ſtat in loco ſuo, nec ſe poteſt mouere. מַצֵּבָה Statua. *&* נְצָב Capulus: *Iudic.3,22. referuntur ad* יצב.]

נָצָה Velociter ire, & quaſi volare, ac ſi haberet plumam. *vt* נָצוּ Velociter iuerunt, volarūt. *Thargum,* Irati ſunt. *Hieron.* Iurgati ſunt. *Al.* Inquinati ſunt: *Thren.4,15. Item Ier. 48, 9.* נָצוֹ תֵצֵא Volando volabit. א *eſt loco* ה, *&* תֵצֵא *ponitur pro* תֵצֶה.

[*Sed Iere.4,7.* תְּצִינָה Deſolabuntur. *Al.* Germinabunt. *quòd ciuitates deſolatæ producant herbam. vt* נצה *& נוץ eiuſdem ſint ſignificantiæ.*]

נוֹצָה Pluma: *Ezech. 17,3. Hinc poteſt dici* נֵץ Accipiter, *eo quòd ſit ei robur in plumis & alis ad volandum.*

In Niphal, Litigare, contendere, rixari. *vt Exod. 2, 13.* נִצִּים Litigantes *.i.* litigabant, *&c. & in futuro: 21,22. et Leuit.24,10.* [*ſed 2.Reg.19, 24.* נְצִים Deſolati. *vel,* Germinantes herbam.] *In Hiphil* הִצָּה Rixari, *etc. vt Numer. 26, 9.* הִצּוּ Litigarunt. *&* בְּהִצָּתָם Quū rixarentur. *Tharg. tamē vertit,* Qui congregauerunt ſe, *etc.* quando congregauerunt ſe. *R.Salo.* Qui eleuare fecerunt Iſraelem, vt litigarent contra Moſeh, *& cet. ſic Pſal.60,2.* בְּהִצּוֹתוֹ Quando rixatus eſt ipſe cum Meſopotamia. *Vel,* Quando deſolauit ipſe Meſopotamiam. *Al.* Quando pugnauit ipſe, *&c.*

Et ſic Num.26,9. quod ſuperius eſt citatum. מָצָה Lis, contentio, iurgiū, rixa: *Prou.13,10. & plurale alterius ſpeciei, Iſa.41,12.* Viri מְצִתֶיךָ contentionum tuarum *.i.* qui contendunt tecum. צ *eſt cum daghes ob defectū* נ.]

נָצַח *In Piel,* Vincere, ſuperare, *aut ſecundum R.D.* Roborare, fortificare: *vt Pſal.4,1. & ſæpè alibi,* לַמְנַצֵּחַ Vincenti, *aut* victori, *ſecundum Hieron. Lxx.* In finem. *Al.* In ſęculum. *Tharg.* Ad laudandum. *ſed iuxta R.Da.* Auctor cantici & pulſationis *ſic vocabatur, ac ſi diceretur,* fortis in opere ſuo & princeps. *Vel erat* præpoſitus cantorum, ad cuius imperium canebantur Pſalmi à cantoribus & pulſatoribus: *ſicut 2.Paral.2,2.* וּמְנַצְּחִים Et præpoſiti, *&c.*

sic appellati, quòd illorum timore homines cadant, R. Dau. vel iuxta R. Abr. quòd cadat cor videntis illos, quia admiratur de altitudine staturæ illius: Genes. 6,4. [*iuxta hunc sensum R. Dauid exponit illud Iob 14,18.* Mons נֹפֵל altus, eleuatus corruet. *R. Mos.* Mons qui est magn⁹ et fortis, cadés cadet.]

נָפַץ Dispergere, *& quandoque* cũ fractione *seu* contritione: *1. Sam. 13,10. Isa. 33,3. & intransitiuè ponitur. Sed transitiuè in Macor* וְנָפוּץ Et frangere (*pro* fregerunt) *Iudic. 7,19.* נָפוּץ Contritus: *Ierem. 22, 28. estque nomen Toar. Et sic 1. Reg. 22, 16.* נְפוּצִים Dispersi. *& femin. 2. Samuel. 18,8. cum sub* נ *contra normam, teste R. Da.* נְפוּצָה Dispersum *.s.* bellum. *Et in Piel* נִפֵּץ Conterere, collidere: *Psal. 2,9. 137,9.* [*sed 1. Reg. 5, 9.* Proiicere, *vel* Dissoluere. *& Ierem. 13,14.* Dispergere. *& 48,12. quidam exponit* Euacuare, *cùm alij,* Conterere.] נֶפֶץ Contritio, dispersio. *Hieron.* Turbo: *Isa. 30,30. vbi* ב *subauditur.* מַפָּץ *&* מִפָּץ Instrumentum quo aliquid conteritur: Malleus: *Ierem. 51,19. & Ezech. 9,2.*

נֶפֶשׁ Generale nomen omnium quæ gignunt terra, aqua, homo, *inquit R. Abrah. est femin. gen. & interdum mascul.* Anima, animus: *Exod. 21,23.* Homo, corpus animatum: *Leuit. 2,1.* Voluntas, desiderium: *Psal. 27,12.* Anhelitus, halitus: *Iob 41,12. & secundum R. Abrah. Isa. 5,14.* [Anima *capitur pro* Nomine, *Psal. 24,5.*] אַגְמֵי נֶפֶשׁ Stagna animæ *.i.* piscium: *Isaiæ 19, 10. Al.* Stagna quietis. *.i.* quiescẽtia, *quia in stagnis aquæ quiescunt. Al.* Anxij animo. *pro* עַגְמֵי. *Et cum affix.* בְּנַפְשׁוֹ Per animam suam *.i.* per seipsum, *inquit R. Dau. Ier. 51,4. sic Ezech. 16,5.* בְּגֹעַל נַפְשֵׁךְ In sanguine partus animæ tuæ *.i.* corporis tui. גֹּעַל *est* sanguis partus, qui effunditur dum proles nascitur. נַפְשׁוֹת *&* נְפָשׁוֹת *Feminin. in plural. & semel masculin. Ezech. 13, 20.* נְפָשִׁים. [*Illud autem Isaiæ 3, 20.* וּבְתֵּי הַנֶּפֶשׁ Et pectoralia. *R. D. dicit esse* Ornamenta, quæ suspendunt mulieres inter vbera. *R. Abr.* Ornamẽtum pectoris, quod est domus animæ, quia in eo est cor.] *Hinc verbum in Niphal,* Quiescere animo: *vt Exod. 22, 12.* וְיִנָּפֵשׁ Et quiescat animo. *sic 31,17. & 2. Sam. 16,13.*

נֵץ Accipiter. *Leuitic. 11, 16. & Deut. 14,15. Vide* נצה.

נְצִיב *Inde* נְצִיב Tumulus, cumulus. *Al.* Statua: *Genes. 19,26. Item 18.* Coram omnibus fratribus suis Cecidit *.s.* sors eius; *vel* Habitauit; *vt habent Targ. & R. Salom. Vel potius,* Mortuus est adhuc viuentibus fratribus eius; *iuxta quam significantiam hoc verbum sæpè capitur, vt Exod. 19,21. & c.)* נָפְלוּ פָנֶיךָ Cecidit facies tua: *Gen. 4,6. .i.* Pudore suffusus es?

Item Transfugere: *1. Paral. 12, 19. vnde* נִפְלִים Transfugæ. *& 2. Reg. 25,11.* Habitare, manere: *Iudic. 7, 12.* Iacere: *1. Sam. 31,8.* [Inferiorẽ esse: *Iob 12,33.*] *Macor est perfect. et sic inuenitur cum affix.* נָפְלוּ *&* נִפְלָם.

Futurum est defect. vt וַיִּפֹּל Et deiecit se: *Genes. 24,63. & Nehem. 6,16.* וַיִּפְלוּ Et ceciderunt valdè in oculis suis *.i.* fuerunt viles & abiecti valde in oculis suis coram nobis, quia viderunt murum ædificatũ ad eorum despectum. *Vel,* Depresserunt & despexerunt seipsos, quia cecidit timor Iudæorum super eos. *Item Ezech. 13,11.* תִּפֹּלְנָה Ruere faciatis (*alloquitur enim lapides, inquit R. Dau.*) *.s.* ædificium hoc. *Vel,* Ruere faciãt *.s.* lapides. *Et verbum geminatum: 28, 23.* וְנִפְלַל Et cadet *.s.* vulneratus. *Vel est ex radice & significantia* פְּלִילִים *.i.* iudices. *ac si d.* Et iudicabitur. *In Hiphil* הִפִּיל Cadere fecit: *1. Sam. 3,13. & c.* Prostrauit, proiecit, deiecit. [*sic Isa. 26,19. vbi exponitur,* Et terra mortuos תַּפִּיל eiiciet, proiiciet *.s.* ex se foras. *vel,* sicut mulier נֹפֶל *.i.* abortiuum. *vel* Deus, impios qui sunt gigantes, cadere facies in terram, quia non viuificabis eos, *nempe* vita gloriæ. *Item Iob 29,24.* Et lumen vultus mei non יַפִּילוּן cadere facient (*pro* faciebant) *.i.* non sinebãt cadere *.i.* nõ floccifaciebãt, non spernebant. *In Hithp.* הִתְנַפֵּל Se prosternere: *Deut 9,26. & c.*

מַפָּל Quisquiliæ, gluma: id quod cadit de frumento dum cribratur: *Ham. 8,6. Et in plurali, Iob 41, 14.* מַפְּלֵי Frusta, particulæ. *R. Abr.* Partes carnis hærẽtes pinguedini quę parũ sibi vidẽtur cohærere, ita tamẽ fortiter inuicẽ coniunctæ, vt altera ab altera separari nequeat. *R. Mos.* Lũbi, *vel* ilia carnis. *Targ.* Spinę dorsi.

מַפֵּלָה *&* מַפֶּלָה Ruina: *Isa. 17, 1. & 23,13. & cum affixo, Ezech. 31,13.* מַפַּלְתּוֹ Ruina eius, *& c.* מַפֶּלֶת Cadauer: *Iudic. 14,8. R. Dau. exponit, ac si d.* Corpus leonis in loco vbi cecidit. נֹפֶל Abortiuus: *sic appellatus quòd cadat mortuus: Psal. 58,9.*

נְפִילִים Gigantes, homines magni magnæque staturæ *aut* altitudinis: Excutit se, *& c. Item Zachar. 2,12.* נָעוֹר Rugit *.s.* Dominus. *est Toar instar* יָכוֹל, *nisi quòd punctum est permutatum propter* ע. *nisi malis esse Niphal à* עוֹר *.i.* Suscitare. *ac si d. metaphoricè,* Suscitatus est.] *In Niph.* נִנְעַר Excuti: *Psalm. 109,23. & c. Et in Piel,* נֵעַר Excutere: *136, 15. & c. Et in Hithpael* הִתְנַעֲרִי Excutere, *vel* excute te: *Isa. 52, 2.* [*Quidam huc referunt illud 1. Samuel. 1,24.* וְהַנַּעַר נָעַר Et puer discutiebat *.i.* discernebat inter bonum & malum; sicut excutiens & cribrans excutit, & discernit vitiosa à bonis. *Al.* Puer puer *.i.* adhuc illo existente puero ac tenero. *Targum,* Et puer erat יניק *.i.* lactens, *propriè; sed hic est* puer paruus.] *Hinc* נְעוֹרֶת Stupa, id quod excutitur à lino: *Isa. 1,31.* נַעַר Puer: *Gen. 37,2. & 41,11.* Minister, (quia puerorum est ministrare,) *1. Sam. 2,13. In plurali* נַעֲרֵי *&* נְעָרִים Pueri, ministri.

נַעֲרָה Puella: *Deut. 22,19. & c. sæpè scribitur sine* ה, *præcipuè in quinque libris Mosis: Gen. 24.* נְעָרוֹת *&* נַעֲרוֹת *in plurali.* נֹעַר Pueritia: *Psal. 88, 16.* (*sed Iob 36, 14. quidam exponunt* In excussione *.i.* morte dura.)

Et secundum aliam formam, numero duntaxat multitudinis: Isaiæ 54,6. & Psal. 127,4. נְעוּרִים Pueritiæ, adolescentiæ; *pro* adolescentia, pueritia.

Et genere femineo נְעוּרוֹת *Ierem. 32,30.*

נָפַח Sufflare: *Ezech. 22,21. & Habac. 1,9.* [*sed illud Iere. 15,9.* נָפְחָה *exponitur* Dolore affecta est anima eius; *vel* admodum doluit ac si expiraret.] *Est et Paul, 1,13.* Olla נָפוּחַ sufflata, *vel* feruens, bulliẽs, *vt sit Paul vice Toar. sic Iob 41,11.*

Imperatiuũ est defectiuum: vt Ezech. 37,9. פְּחִי Suffla. *Item futurũ: vt Genes. 2,7.* וַיִּפַּח Et sufflauit in faciem eius. *In Pual, Iob 20,26.* נֻפָּח Sufflatus *.s.* ignis. [*Et in Hiphil: 31,38.* הִפַּחְתִּי Dolore affeci, ac si efflarent animam. *sic Malach. 1,13.* וְהִפַּחְתֶּם Et dolore afficietis *.s.* animam domini eius, à quo rapuistis. *Vel,* Excutietis, (*vt Targ.*) *.i.* proiicietis illam oblationem per modum contemptus. *Al.* Sufflabitis.] מַפָּח Sufflatorium, follis: *Ierem. 6,26. Et aliud Iob 11, 18.* מַפַּח נָפֶשׁ Flatus animæ *.i.* Dolor *vel* tristitia animæ. *Hierony.* Abominatio.]

נֹפֶךְ Lapis preciosus niger. *Hieron.* Carbunculus: *Exod. 28, 18. Targ.* Smaragdus.

נָפַל Cadere, ruere, prosternere se: *Iosu. 21,45.* (*sic Genes. 25,*

נָעַל Claudere sera .i. Serare, obserare: *Iudic. 3,23.* [*Item* Calceare, *vt Ezech.16,10.* וָאֶנְעָלֵךְ Et calceaui te. *Et in Hiphil, 2.Paral. 28, 15.* וַיַּנְעִלוּם Et calceare fecerunt eos .*s.* calceos.] מַנְעוּל Sera, pessulus: *Cantic.5,5. & in plurali Nehem. 3,2.* מַנְעֵל Compes: *Deut. 33,25. Est enim* cōpes velut hominis clausura, prohibens eum ne vadat huc & illuc. *Vel secundum alios* Calceus, *aut* calcatio, *vel* incessus pedum.

נַעַל Calceamentum, calceus: *Gen. 14,22. Et cum affix.* נַעְלֶךָ. *sed Psal. 60,9.* נַעְלִי Compedē meum. *Q.* Calceum meum. *q. d.* erit calcatio pedis mei. *R.Imman.* Chirothecā: *mos enim erat regum, cùm obsiderent vrbem sortem, vt proiiceret rex chirothecam intra vrbem, significans nunquam se ab vrbe recessurum, nisi vrbe capta.*

נַעֲלַיִם *in duali.* נְעָלִים *in plurali*, Calceci. *Et aliud plurale forma feminea* נְעָלוֹת *Iosu.9,5.*

נָעַם Pulchrescere, pulchrū, decorum, iucundum esse, *aut* fieri: *in Cal 2.Sam.1,26.* נָעַמְתָּ Pulchra fuit: *Genes. 49, 15.* נָעֲמוּ Pulchra fuerunt: *Psal.141,6. cum fere à secūda forma:* נָעִים Pulcher, suauis, dulcis, iucundus: *Psal.81,3. & 133,1.* [Decor, pulchritudo, dulcedo: *Prouer. 22,18. Vel est nomen Toar, pluralis numeri à* נָע .*i.* mobilis. *ac si d.* Nisi custodieris illa in ventre tuo; citò erūt mobilia .*i.* mouebuntur, *aut* demigrabunt.] *& in regim.* נְעִים *2.Sam. 23,1. Et in plurali* נְעִימִים Pulchri: *2.Sam.1,23. & Psal.16,6. vbi dicitur,* In pulchris, amœnis .*s.* locis. [Iucunditates, pulchritudines: *Iob 36, 11. & genere femin.* נְעִימוֹת *Psal.16,11.*]

נֹעַם Decor, pulchritudo: *Psal.90, 12.* [*Illud autem Isai.17,10.* Plantabis plantationes נְעָמִים pulchrarum .*s.* plantarum. *quidam exponunt substantiuè .i.* pulchritudinum, amœnitatum.] *Item Psal.141,4.* Et nō comedam בְּמַנְעַמֵּיהֶם Voluptates eorum, .*i.* cibum voluptatum eorum. *Vel,* de voluptatibus eorum .*i.* cibis eorū delectabilibus, *vt* ב *ponatur pro* מ.

נֹעַץ *Inde fit* נַעֲצוּץ Genus arboris vilis, *R.Da. sed al.* Spina alba acuta. *R.Abr.* Arbor infructuosa: *Isa.55,13. In plurali* נַעֲצוּצִים *7,19.*

נָעַר Excutere: *in Cal Nehem.5,13.* [Rugire: *Iere.51,38. vel* Rudere; *quod proprium est asinorum.*]

נֹעֵר Excutiens: *Isa.33,15. & vers.9. vbi R.Dau. subaudit* fructus suos, frugésque suas. *Vel est intransitiuum .i.* Excutit

fusionem .*s.* aquæ & vini. *ac si d.* Lauit eam, & postea effudit super eam oleum. *Idem in Piel, 1.Paral.11,18.* [*Sed in Niphal* נִסַּכְתִּי Regnaui, principatu u habui: *Prouer.8,13.*] *Et in Hophal* יֻסַּךְ Libabitur: *Exod.25,29. et 37,15.* נֶסֶךְ & נָסֶךְ Fusio, effusio, libamen: *Exod.30,9. Ioel.1,9.*

נִסְכִּי Conflatile meum: *Isa.48,5.*

נִסְכֵּי & נִסְכִּים *in plurali. Et alia forma, Deuter.32,38.* Bibent vinum נִסְכֵיהֶם libaminis eorum.

מַסֵּכָה Operimentum quo operitur lectus: *Isa. 28, 20.* Conflatile, conflatio, fusio: *Exod.34,17. Et Isa. 30,23. in regim.* מַסֵּכַת. [*sed Iudic. 16, 13.* מַסֶּכֶת Licium, *vel* Cortina.] Consilium, *vt suprà.* מַסֵּכוֹת Conflatilia: *1.Reg.14,9. 2.Paral. 34,3.* [*Item dicitur Num. 4, 6.* Et medios calamos נֶסֶךְ Operimenti .*i.* quibus operiebant panē.] נָסִיךְ Princeps, dux, rex. *& plurale* נְסִיכִים Principes: *Iosu. 13,20. &c.*

נָסַע Proficisci: *Genes. 33,17. Imperat. & futur. sunt defectiua, vt* יִסַּע *Isa. 33, 20. vbi singulare est pro plurali.* [*item Iudic. 16, 12.* וַיִּסַּע אֶת־הַיָּתֵד Et profectus est cum palo, *vt exponit R. Dau. & vers.3.* וַיִּסָּעֵם Et profectus est cum eis .*s.* ianuis cum vecte. *possunt tamen esse transitiua.*]

In Niphal נִסַּע Profectus est, translatus est, abiit, recessit, *Isa.38,12. Iob 4,21. & Psal.49,13.* *Et in Hiphil,* הִסִּיעַ Proficisci facere, transferre, *Eccles. 10, 8. vbi R. Abrah. explicat:* Nil esse in mundo, quod homo assequi possit sine labore & dolore: etiā qui studuerit trāsferre lapides quò voluerit, dolore afficietur in eis. *sic Ps. 78,25. &c.* מַסָּע Profectio, translatio: *1.Reg.6,3. vbi vocatur* Lapis profectionis .*i.* quem proficisci faciebant ex monte. *Sed Iob 41,16.* מַסָּע Lapis manu iaculatus. *Vel (vt R.D. scribit,)* Vnū è generibus armorum bellicorū. *sed al.* Lancea profectionis .*i.* proficisci facta in manum: *vel* quam homo facit proficisci de manu sua super se. *Item Deut.10,11.* לְמַסָּע Vt proficiscaris. *Nomen vice Macor. Et sic Num. 10,2.* Vt proficisci faciant castra. *ac si d.* לְהַסִּיעַ.

In regim. plurali מַסְעֵי Profectiones: *Nume.10,28. & 33,1. & Genes.13,3.* לְמַסְעֵיהֶם & לְמַסְעָיו Per profectiones suas.

נָסַק Ascendere. (*Verbum Chaldæis familiare: vt Dan. 3, 21. & 6,23. &c.*) *Inuenitur futurū Cal,* אֶסַּק Ascendam: *Psal.139,8.*

pro ס, *& Cal loco Hiphil, scilicet* יִסַּג *pro* יַשִּׂיג. *In Hiphil* הִסִּיג Attingere, apprehendere: *Deut.27,16. Hierony.* Transferre. *Thargū,* Mutare. *sic 19, 14. & Prou. 22,28.* וְתִסַּג Et tanges .*s.* vxorem tuam, vt concipiat, & non eiiciet .*s.* conceptum, *vel* fœtum: *Mich.6,14.* ס *ponitur pro* ש.

Et in Hophal, Isa.59,14. וְהֻסַּג Et redire fiet retrorsum, *&c. quære in* סוג *&* נשג.

נָסָה Tentare: *in Piel, Gen. 22,1. & Iob 4,2. vbi dicitur,* הֲנִסָּה Nónne si tētauerit (.*s.* quispiam loqui) ægrè feres? *Al.* Si tentauerit Deus tangere te aliquo malo. *Vel,* Si assumpserimus verbū vt respondeamus verbis tuis. *& tunc poneretur pro* נִשָּׂא. (*vt in illo Psal. 4,6.* נְסֵה Eleua super nos, *&c. vbi* ס *ponitur pro* ש, *&* ה *pro* א.) *Item* Periculum facere, experiri: *2.Samu. 17,34.* [*sed illud in Macor Exod.20,20.* Vt נִסּוֹת tētet vos, venit Deus. *alij exponunt,* Vt magnificet, exaltetque vos in mundo, *&c. à* נֵס .*i.* exaltatio.] *Inuenitur Imperatiuus interdum cum defectu* ה, *vt* נַס Tenta: *Dan.1,12. &c.*

מַסָּה Tentatio, locus tentationis: *Deut.9,23. Et in regimine Iob 9,23.* לְמַסַּת נְקִיִּים Tentationem innocentum subsannabit. .*s.* impius .*i.* flagella, afflictiones. *vel* מַסָּה *dicitur à* מַס .*i.* tributum, *& est* pœna *ac* punitio, quæ iustis & innocētibus vsu venit. מַסּוֹת Tentationes: *Deut.7, 19. & 29,2. Et dicuntur* Tentationes *etiam* pericula, experimenta.

נָסַח Destruere, euellere, extirpare. *in futuro defectiuo Cal, vt* יִסַּח *Prouerb. 15,23. & Psalm.52,2. Et intransitiuè, Prou.2,22. vt in Niphal. Et nomen, 2.Reg. 11,6.* Et custodietis custodiam domus מַסָּח destructionis .*i.* vt non destruatur aliquis ex vobis, neque separetur ab ordine custodiæ.

נָסַךְ Abscondere, tegere, operire: *Isai. 29,10.* Fundere, conflare: *Isa.40,19. & 44,10. vel* Operire: *vt subaudiatur* auro & argento. Libare: *Exod.30,9.* [*sed illud Psal. 2,6.* נָסַכְתִּי Regnare feci: *exponitur à R. Dau. & R. Abrah. & Isa.30,1.* לִנְסֹךְ מַסֵּכָה Ad consulendum consilium. *Vel,* Vt tegerent tegumentū, operirent operimentū. *Vel,* vt constituerent principem.] *Futurum est defectiuum. Et in Hiph.* הִסִּיךְ Libare: *Iere.32,29.* Libare facere: *Numer.28,7. sic Gen.35,14. vbi quoque exponi potest* וַיַּסֵּךְ Et fudit super eam

nes.37,24. Hieronym. Aromata. *Lxx.* Thymiamata. *Tharg.* Cera, *vel* aromata, *vel (vt alij exponunt)* Opobalsamum. *Item 2.Reg.20,12.* Domũ נִכְהוֹ desiderabiliũ suorum, *aut* thesauri desiderabilis. *Tharg.* Gazarum suarum. *Hieronym.* Cellam aromatum. *idem Isa.39,2.*

נָלָה Consummare, perficere. כְּנַלֹּתְךָ Cùm consummaueris tu: *Isa.33,1. Macor ex Niphal pro* כְּהִנָּלֹתְךָ. מְנֻלָּה Perfectio, *&* voluntas hominum qui perficiunt voluntatem suam in congregatione bonorum, vt domum suam stabiliant. *Vnde* מְנֻלָּם Perfectio *&* cõplementum eorum *.i.* voluntas eorum: *Iob 15,29. Rab. Mos. & Tharg.* מִן לָהֶם Ab eis *.i.* ex omnibus quæ sunt eis.

נָמַל Excidere, circuncidere: *Genes.17,11. (Et ex hac radice est illud* יִמֹּל *Iob 18,16. & 14,2. quod intransitiuè exponitur* Excidetur. *item 24,24.)* *Et in Niphal, Genes.17,26.* נִמּוֹל Circuncisus fuit: *& vers.27. et 34,22.* נִמֹּלִים Circuncisi.

נְמָלָה Formica: *Prou.6. Plurale mascul.* נְמָלִים *30,22. Dicitur ab excidendo, quòd grana collecta incidat, ne germinent.*

נָמֵר Pardus, *aut* Panthera, animal maculis respersum: *Ierem.5,6. Plurale exstat Cantic.4,8. et Habac.1,7.* נְמֵרִים.

נָסַס Eleuare, exaltare, *præcipuè* vexillum. *Vnde in Benoni,* נוֹסֵס Vexillifer: *Isa.10,18. & est sensus:* Quando dissoluitur vexillifer, omnes milites exercitus dissoluuntur, & fugiunt. *In Poel quadrata: 59,19.* נוֹסֲסָה בוֹ Eleuauit (*aut* exaltabit) eum *.s.* super hostem, vt redire faciat eum retrorsum. *Vel intransitiuè,* Exaltabitur contra eum. *R.Daquoque exponit,* Fugabit hostem; *à* נוּס *.i.* Fugere. *Et in Hithpael, Zach. 9,16.* מִתְנוֹסְסוֹת Eleuati, *pro* Eleuãtur. *& Psal.60,6.* לְהִתְנוֹסֵס Vt exaltentur, *s.* in eo, super inimicos suos.

נֵס Signum, vexillum: *Isa.5,26. & Num.21,9. vbi* עַל *ponitur pro* אֶל *R.Salom.* Super columnam *.i.* furcam. *vt vers.12.* [Velum nauis: *Isa.30,17. & 33,23.*] יְהוָה נִסִּי Adonai nissi *.i.* Dominus exaltatio mea: *Deuter.17,16.*

נָסַג Retrocedere: *Isa.59,15. vbi* נָסוֹג *est Macor ex Cal; vel est præteritũ ex Niphal à* סוּג. *sed Mich. 2,6.* יִסַּג כְּלִימוֹת Comprehendet ignominias *.s.* propheta Domini. *vel est singulare pro plurali. Alij dicunt esse* ם *pro* ש, *& tur* Pharao נְכֵה, *eo quòd esset* debilis pedibus, claudus, *vt habet Tharg.*]

מַכָּה Percussio, plaga, vulnus. *Plurale 2.Reg.9,12.* מַכִּים. מַכָּה *Idem: Iosue 10,10. Plurale* מַכּוֹת.

נֹכַח Coram, ante, contra, è regione: *Exod.40,24. sic Gene. 25,21. vbi* לְנֹכַח *etiam potest exponi* Pro, propter. לְנֹכַח Directè: *Prouer.4, 25. (& secundũ aliam formam: Exod. 14,2. idque cum affixo* נֹכְחוֹ Ante ipsum, *aut* eregione ipsius.) *& Isa. 57,2.* Ambulans נֹכַחוֹ in rectitudine sua, *vel* ante illum *.s.* Dominum.

נְכֹחִים Recti: *Prouer. 8,9.*

נְכֹחָה *Femin.* Rectum: *Ham.3.*

נָכַל Machinari, cogitare malũ, Dolose agere: *Malach.1,14. Idem in Piel, Numer.25,18.* בְּנַכְלֵיהֶם אֲשֶׁר נָכְלוּ לָכֶם In calliditatibus suis, quibus callidè egerunt vobis *.i.* cõtra vos. *Idem etiam in Hithpael Psal. 105,35.* Machinari, cogitare cogitationem malam, *&c. Nomen plurale à* נֵכֶל *habes paulo suprà.*

נֶכֶס Substantia quęlibet hominis, etiam animalium. *Plural. 2.Paral.1,11.* נְכָסִים.

נָכַר *Vnde in Niphal* נִכַּר Agnosci: *Iob 34,19. sic Prouer. 26,24. vbi alij* Alium se præferre. [*In Piel* נִכֵּר Tradere, dare *aut* claudere: *1.Samuel.23,7.*] Agnoscere: *Iob 21,29. sic Deute.32,27. iuxta R.Salom. vbi al.* Extraneè se gerere. *& Tharg.* Se magnificare. Alienare: *Ierem.19,4.*

In Hiphil הִכִּיר Agnoscere: *Deuter. 33,9. &c. Et in Hithpael* הִתְנַכֵּר Præ se ferre alium *.i.* verbo *aut* factis ostendere se alium, incognitum esse: *1.Reg.14,5. Genes.42,7. (sed Prou.20, 11. exponitur,* יִתְנַכֵּר נַעַר Agnoscetur puer. *vel* Incognitus erit puer, *nempe* qualis futurus sit in senectute.)

מֻכָּר Notus, cognitus: *2.Reg.12,6. & in plurali, 7.* נֵכָר Alienus, alienigena: *sic appellatus, quòd sit communiter incognitus: Gen. 17,12. Psal. 18, 45. (& Deuter. 31,16. vbi potest esse substantiuum .i.* alienationis.)

נֵכְרִי *Idem: Exod.21,8. Plur.* נֵכְרִים.

נֵכְרִיָּה Aliena: *2,23. Plurale* נֵכְרִיּוֹת.

נֵכֶר Alienatio: *Iob 31,3.* נֹכֶר *à* נֵכֶר *Hobad.12.* In die alienationis suæ, *id est,* qua alienauit se à terra sua. *Al.* Traditionis eius, qua traditus fuit in manu inimicorum eius. *Tharg.* Contritionis. *R.Abrah.* Infortunij.

הַכָּרָה Agnitio: *cuius regimen Isa.3, 9.* הַכֶּרֶת.

נֹכֶת *Inde fit* נְכֹאת *cum* א *vice* ו, Res desiderabilis. *Al.* Cera: *Ge-*

נָטַשׁ Relinquere, derelinquere, dimittere: *1.Sam.10,2. Iudic. 6,13.* Permittere: *Genes.31,26.* Expandere se, diffundere se: *Num. 11,31. 1.Sam.4,2.* Euellere: *Iere.23, 39. Et in Paul: Isa.21,13.* A facie gladij נְטוּשָׁה extenti. *& 1.Sam.30,16. In plurali* נְטֻשִׁים Diffusi. *Et in futuro, Hos.12,14.* יָטוּשׁ Requiescet, manebit: *vel secundum R.Abrah.* Diffundetur. *Et in Niphal* נִטַּשׁ Extendere se, expandere se: *Isa.16,8. & 33,23. Et in Pual, Isa.32,14.* נֻטַּשׁ Dimissũ est, derelictum est. נְטִישׁוֹת Rami expansi huc & illuc: *Isa.18,5.* Minæ *siue* pinnæ murorum, *secundum quosdam, Ier.5,10. Tharg.* Palatia.

נֵין Filius: *Iob 18,19. & Genes.21, 23. (& Psalm.74,8. licet alij* ינה *à* נִינָם *deducant .i.* Depopulemur eos.) *& secundum aliã formam, præposito* מָנוֹן Filius: *Prou.29,21. vbi sic explicanda est sententia:* Qui nutrit delicatè à pueritia seruũ suum, tandẽ erit superbus, *aut* delitiis affluet, ac si esset filius. *Alij dicunt* נֵין *& significare* Præsidem, dominum, *eo quòd* filij *surgat loco patris sui, vt præsit. Vnde verbum in Niphal, Psal.72, 17.* יִנּוֹן Filiabitur, *vel* filius vocabitur. *vel* germinabit, & innouabitur per successionem temporum nomen eius, ac si generaret filios iugiter.

נִיק *Est* יָנַק Lactare: *in Hiphil, Exod.2,9.* וְהֵנִיקָהוּ Et lactauit eũ.

נֶכֶד Nepos: *Iob 18,19. & cum affix. Genes.21,23.* נֶכְדִּי.

נָכָה Percutere, cædere, flagellare. הִכָּה *In Hiphil frequentissimus est vsus. Exod. 9,25. &* וְהִכּוּת *2. Reg. 3,23. secundum Tharg. Macor vice præteriti. Sæpè in imperatiuo & futuro amittit* ה, *vt 17,17. & 13,18.* הַךְ אַרְצָה נַגֶּף Percute terram. & percussit. *In Hophal* הוּכָּה *&* הוֹכָה Percussus fuit; *vel* percuti iussus est: *Numer.28,14. Psalm.102,4. &c. Et in Pual* נֻכָּה Percussus fuit: *Exod.9,22.*

Et in Niphal נִכֶּה *Idem: 2.Sam.11,15 Inuenitur & cum* א *loco* ה: *vt Iob 30,8* נִכְּאוּ Abiectiores fuerunt terra: *vel,* humiliores terra *.i.* habitatoribus terræ; (vt sint in contemptum.)

נְכֵה Debilis, claudus, podagricus: *2.Sam.4,6.* Percussus, humilis, abiectus: *Isa.66,2. In plurali* נְכִים *Psal. 35,15.* Percussi, flagellati, *vel* abiecti: (*Alij deducunt à* כאה Conterere, humiliare, dolere.) *& cum permutatione* ה *in* א, נְכָאִים *Isa. 16,8.* Percussi: *vel* abiecti, *aut* tristes, *vel* dolore affecti. [*Et sic 2. Reg. 23,23. appella-*

clinabant se, *vel*, Extendebant se. *Al*. Faciebant declinare iudicium: *Ham.2,8.* מִטָּה Lectus: *pro* מִנְטָה *quòd homo dormiens super illum se extendat & expandat: de quo vide* מטט.

מַטֶּה Virga, baculus: *quòd homo illi innitatur: Exod.4,2. (sed Ezech.7. à quodam rectè exponitur*, Declinatio, *s.* iudicij.) *Plurale* מַטּוֹת *Num.17,2. & secundum formam masculinam, Habac.3,14.* בְּמַטָּיו In virgis (baculis) perfodisti caput (principem) *&c.*

Capitur & מַטֶּה *pro* Tribu: *Exod. 31,6. &c. Item pro* Fulcimento, robore, sustentaculo: *Leuitic. 26, 26. Psal.105,16.*

נָטַל Ferre, portare, leuare, eleuare: *Thren.3,27. & 2.Sam.24, 13. (sic Isa.40.15.* יִטּוֹל Tollet, attollet, eleuabit, proiiciet vt rem tenuē: *potest & esse à* טיל *)* *sic in Piel, Isa. 63,9.* וַיְנַטְּלֵם Et portauit eos.

נֵטֶל Onus, Pondus: *Prouerb. 27,3. & alia forma, idque in plurali: Soph. 1,11.* נְטִילֵי Onera, pōdera, *vel* Baiuli.

נָטַע Plantare: *Num.24,6. Et in Benoni, Psalm. 94,9.* הֲנֹטַע אֹזֶן Num plantans aurem? *cum pathach. Macor interdum est perfectum, interdum imperfectum vt* טַעַת. *Imperat. perfectum, sed futurum imperfectum. Niphal imperfectum, vt Isa. 40, 24.* נִטָּעוּ Fuerunt plantati.

נֶטַע *&* נָטַע Plantatio, planta: *Isa. 5,7. & Iob 14,5.* נִטְעֲךָ Plantatio tua: *Isa.17,10. &* נִטְעֵי Plantæ: *vers.10.*

מַטָּע *Idem: 61,3. & plurale Mich.1, 6.* מַטָּעֵי. נְטִיעִים Plantationes, plātæ: *Psal.144,12. ab absoluto* נְטִיעַ.

נָטַף *In Cal (& הִטִּיף in Hiphil)* Stillare, effundere, spargere: *Iudic.5,4. &c. Futurum est defectiuū. Metaphoricè*, Loqui, vaticinari, *idque in Hiphil, vt Mich.2,11. et Ezech.21,2.*

נָטָף Stacte, gutta: *Exod.30,30.* aromatis genus; *idem quod* צְרִי Balsamū. † נִטְפֵי מַיִם Guttæ, stillæ aquarum: *Iob 36, vers.27.* נְטִיפָה *cuius plurale* נְטִיפוֹת Torques, quæ fiebāt ex margaritis: *Isa.3,19. Tharg.* Coronæ. *Q.* Vniones, *siue* Margaritæ. *Al.* Vasa aurea, in quibus ponebant mulieres in collo נָטָף *.i.* opobalsamum, *aut* stacten.

נָטַר Custodire, seruare, obseruare, reseruare: Retinere: *Canti. 1,7. sic Nah. 1,2. & Ierem.3,5. in quibus subauditur* Odiū, *vel* irā, *aut* vltionē. מִטָּרָה Custodia, carcer: *Iere.32,2. Et* Signū, quod statuitur ad iaciendum sagittas, Scopus: *Iob 16,12. & cū* א *loco* ה, מַטָּרָא *Thre.3,11.*

des graues, *&c. Item Ierem.39,7.* בַּנְחֻשְׁתַּיִם In compedibus. *Tharg.* In catenis æreis. *Hinc diminutiuum 2.Reg.18,4.* Et vocauit eū נְחֻשְׁתָּן Aenulum. [נְחֻשְׁתֵּךְ Turpitudo tua, pars tua pudenda: *Ezech. 16,36. Et 24, 11.* וְחָרָה נְחֻשְׁתָּהּ Et comburatur pars inferior eius, *vel* fundū eius.]

נָחַת Descendere: *vnde Ier.21,13.* יֵחַת Descendet, *vel*, Castra metabitur, *aut* manebit. *Et Psal.38, 3.* Sagittæ tuæ נָחֲתוּ בִי וַתִּנְחַת descenderunt in me, & descendit, *& cet. prius est Niphal pro* נִנְחֲתוּ. *In Hiphil Ioel. 3, 11.* הִנְחַת Descendere fac, *vel* fecit: *vt sit Macor pro præterito.*

Idem & in Piel, Psal.65,11. נַחֵת Descendere fac (*.s.* pluuiam in) lineas eius. [*Illud quoque Iob 21,13. potest huc referri*, יֵחָתוּ Descendent; ת *cum daghes euphoniæ gratia. Sed 2.Samuel. 22,31.* וְנִתַּת Et conteretur: *vide* חָתַת *& nomen* נָחַת *in* נוּחַ *vel* נָחַת.]

נְחִיתִים *pro* נְחִיתִים *Toar .i.* Descendētes fuerūt, *pro* descēderunt, *vel* descēdunt, castrametantur: *2.Reg.6,8.*

נָטָה Tendere, extendere: *Genes. 33,19. Ios.8,25.* Declinare: *2.Sa.2,19. Sic Num.21,16. exponitur:* Ad quā *.s.* Israel diuertit, declinauit recedēs *.s.* à loco suo, vt inhabitaret Har, & inniteretur termino Moab.

Item Psal. 21,12. נָטוּ Declinarunt, extenderunt super te malum: *transitiuè .i.* si valuissent tibi nocere, voluissent. *sed 73,2. est intrāsit.* נָטוּ Declinauerunt, inclinauerunt se, nutarunt: *estque præteritum perfectum, inquit R.Abrah.* [*Benoni Isa. 66,12.* נוֹטֶה אֵלֶיהָ Declino, extendo super eam, *vel secundum R.Mos.* Multiplico, augeo, *vt in futuro, Iob 15, 29.* יִטֶּה Multiplicabitur, crescet. *Tharg.* Protrahetur, expandetur. *Al.* Pertinget, perueniet.] *Et futurum sine* ה, *vt* וַיֵּט Et tetendit, *vel* & declinauit: *Num.20,21. & alibi. In Niphal, 24,6.* נִטּוּ Extensa sunt. *& Ierem.6,4.* יִנָּטוּ Inclinabuntur. *In Hiphil* הִטָּה Inclinare: *Ezr.7,27.* Declinare, inclinare facere: *Psal.116,2. &c. Et* Peruertere: *vt Mala. 3,5.* מַטֵּי גֵר Peruertentes peregrinum *.i.* iudicium peregrini, *iuxta R. Abrah. Imperatiuū sæpè amittit* ה, *vt* הַט *Psal.17,6. sic & futurum, vt* תַּט Auerseris, *vel* declinare facias *.i.* sinas: *27, 9. Et Hos. 11,4.* וְאַט אֵלָיו אוֹכִיל Et declinare faciam ad eum de cibo. *vel:* Declinabo ad eum cibum. *Licet alij exponant alibi (vt in* אָט *&* אָכַל *)* Comedere faciam eum quietè. יַטּוּ Re-

sis formis תַּנְחוּמוֹת *&* תַּנְחוּמִים *Iere.16, 7. & Iob 15, 11. Et plurale aliud* נִחֻמִים *Isa.57,18. sed Zach.1,13. potest esse Toar .i.* Consolatoria, *nisi malis subaudire* דִּבְרֵי *quasi d.* verba consolationum; *vt habet Tharg.* נִחוּמַי Pænitentiæ meæ, pænitudines meæ: *Hoseæ 11,8.*

נָחַץ Festinare, sollicitare. Vrgere, *Hieronym. semel duntaxat inuenitur, 1.Samuel.21,8. in Paul Cal,* נָחוּץ Acceleratus.

נחר *Inde* נְחִירִים Nares: *Iob 41,11. Et nomine narium*, Sternutatio, fremitusque *appellatur* נַחֲרָה, *vt Ierem. 8,16. idque in regimine* נַחֲרַת.

[*Sed illud Iob 39,17.* Robur נַחְרוֹ אֵימָה naris eius terror. *vel melius*, Robur fremitus, *aut* sternutationis eius, *etc. Q.* Sonitus est qui egreditur è naribus equi currentis: *vel al.* Sonitus fortis, qui egreditur è naribus apertis illo sternutante.]

נָחַשׁ *In Piel* נִחֵשׁ Augurari *.i.* augurium facere, diuinare, ominari: *2.Reg.21,6. & Genes.30,25. vbi Tharg. vertit*, Tentare, *aut* experiri. *Hieronym.* Experimento discere, obseruare auguria. מְנַחֵשׁ Augurans, diuinator, ariolus: *Deute.18, 10. &c.* נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ Augurans augurabitur in illo, *vel* pro illo *.s.* scypho: *Gene.44,5. Vel*, Tentando tentabit, *vel* Experiendo experietur per illum. *Thargum*, Rimando rimatur. *R.D.* Interrogando interrogabit augures pro illo. *Alij exponunt*, quòd ipsemet augurabatur in illo: *ac si d.* Reputabat perditionem scyphi, in quo bibebat, pro malo augurio sibi ipsi. תְּנַחֲשׁוּן Augurabimini, *aut* experimenta facietis per figuras, per baculos, per opera, per motus, per dies *et* horas, *inquit R.Ab. Leui.19,26*

נַחַשׁ Augurium, omen: *Nume.23, 27. Plurale* נְחָשִׁים. נָחָשׁ Serpēs, coluber: *Genes.49,17.* נְחַשׁ *in regimin.* נְחָשִׁים *in plurali: Ierem.8,17.*

נְחֹשֶׁת Aes, chalybs: *Genes.4,22. & cum affix.* נְחֻשְׁתָּם Aes eorum: *2.Reg. 25,14.* נָחוּשׁ Chalybeus, æreus: *Iob 6,12. & feminin.* נְחוּשָׁה *et* נְחֻשָׁה ærea, dura: *2.Sam. 22,33. & Leuit. 26,19.*

[*Illud autem Ier.6,28.* Ambulantes fraudulenter נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל æs & ferrū. *R.Da.exponit:* Sicut æs (*vel* chalybs) mistum cum ferro ad fundendum; sic ipsi misti sunt alter cum altero, vt noceant, *&c.*] *Hoc nomine quoque vocantur* Compedes, quòd fierēt ex ære. *vt Thren.3,6.* נְחֻשְׁתִּי Cōpedem meum *.i.* fecit pedibus meis compe-

הִנְחִיל *Idem in Hiphil, Iere. 3,18. & Zachar.8,12. &c. In Hophal,* הֻנְחַלְתִּי Accipere factus fui menses vanitatis: *Iob 7,3. R. Abr.* Datum est mihi, vt hæreditem menses vacuos.

הִתְנַחֵל *Hithpael est intransitiuũ,* Hæreditare, hæredem fieri, *&c. Num. 32,18. & Leuitic.25,46. vbi R. D. exponit* אוֹתָם *pro* מֵהֶם: *& omnia affixa, & articulũ* אֶת *ita exponit: vt Isa.14,2.* וְהִתְנַחֲלוּם Et hæreditantes erunt ex eis. *Vel,* Erunt hæredes eorum. *Licet alij exponant,* Possidebunt: *& sic de cæteris.* נַחֲלָה Hæreditas, possessio: *Gen.31,12. & in regimine pro absoluto* לְ *cum* ־ *Psal.16,6.*

נַחַל Torrens, *&* Vallis per quam defluit aqua, etiam si non sit actu in ea aqua: *Leuit.23,39.* נְחָלִים Torrẽtes: *Iosu.13,9. Isai.11,15. aut* Valles: *Psal.104,10.* נַחֲלֵים Duo torrentes: *Ezech.47,9. Et in regimine: Iob 20,17.* נַחֲרֵי נַחֲלֵי Flumina, torrentes mellis, *vtrumque est in regimine.*

נַחֲלָה Torrens: *cum* ה *redundante: Ezech.47,19. & Psal.124,4.*

אֶל־הַנְּחִילוֹת Super Nehiloth: *Psal.5,1 R.D. dicit fuisse* instrumentum musicum. *Quidam deducit à* נָחִיל *quod est* apũ sibilus, quòd sonus esset similis sibilo apũ. *R.Salo. dicit* נחיל *esse* exercitum *siue* multitudinem apum: *rectumque esse, vt exponatur* Super exercitus, *quia Cantor orabat pro omni Israel propter exercitus qui veniebant cõtra Israel, instar apum, cum magnis copiis. & respuit eorum interpretationem qui habent* Super hæreditates. *Tharg.* Super choros.

נָחַם Consolari, pænitere. *In Niphal, 2.Sam.13,39.* נִחַם Cõsolari *.i.* consolationem accipere. *& 1.Sam. 15,35.* Pænitere. *sic Iudic. 21,15. sed Ierem.15,6. & Psal.90,13. vtroque modo potest exponi* הִנָּחֵם Consolari *passiuè, vel* Pænitere. *vt alibi sæpè. In Piel* נִחֵם Consolari *actiuè, Isa.49,13. sic 51,19. vbi R. Abrah. dicit in* מִי *deficere* ב *.i.* in, *aut* per; *ac si d.* Per quem אֲנַחֶמְךָ consolabor te?

Et in Pual נֻחַם Consolatione affici: *54,11. & 66,13. Et in Hithpael* הִתְנַחֵם Consolari *.i.* consolationem accipere: *Genes.27,41. &c. sic Ezech. 5,14.* וְהִנָּחַמְתִּי Et consolabor. *cum defectu* ה *& sub* נ, *vt etiam alibi.*

Pænitere, *Num.23,22. & non malè Deuter. 32,36. R.Sal. scribit hoc verbiũ significare,* Vertere cogitationem ad benefaciendũ *vel* malefaciendũ.

נֹחַם *&* נְחָמָה Cõsolatio: *Hos.13, 14. & Psal.119,50. Pluralia à diuersis formis plurali: 35,4. & Isa.3,21.*

נֶזֶק Læsio, damnum, nocumentum: *Esth. 7,4. Verbum in Hiphil Chaldæis familiare, pro* Nocere, *vt Ezr.4.13.*

נָזַר Diuidere, separare. *In Niphal, Isa.1,4. & Ezech.14,5. quæ sunt quoque citata in* זור. הִנָּזֵר Separando me *.s.* à cibis. *Zach.7,3. Et Ezech.14,7. &c. Et in Hiph.* הִזִּיר Separare: *Num.6,12. Hierony.* Consecrare. *& interdum est intransitiuum, id est,* Se separare: *Nume.6,2. &c.*

נָזִיר Naziræus *.i.* separatus, *quia videlicet separabatur à vino: ibidem. Et in regim. Genes. 49,25.* Et vertici נָזִיר naziræi fratrum eius: *vel* Vertici coronati fratrum eius; *à* נֵזֶר Corona, *vt sit nomen Toar. Al.* Separati *.i.* qui separatus est à fratribus suis.

נְזִירִים Naziræi: *Ham.2,12. Et substantiuè, Leuit.25,5. & 11.* Vuas נְזִירֶיךָ separationũ tuarum *.i.* à quibus separabas alios. *Thargũ.* Dimissionis tuæ *.i.* quas dimittis, & non colis. *Hieron.* Primitias. Naziræus *autem quia non tondebat capillos capitis sui, ideo* Capillus longus, *aut* Cæsaries *appellatur* נֶזֶר. גֵּז נִזְרֶךָ Tonde capillum tuum, *aut* cæsariem tuam: *Ierem.7,29.* נֵזֶר Corona, diadema: *Exod.29,6. [& secundum quosdã,* Separatio: *Num.6,7. vt vers.12.* אֶת־יְמֵי נִזְרוֹ Dies separationis eius, *siue* nazareatus.] נִזְרוֹ Corona eius: *Psal. 89,39. & 132,18. Et nomen Toar, Nah.3,16.* מִנִּזְרֶיךָ Maiores tui. *ac si d. (inquit R. Da.)* Principes habentes coronam. *Daghes est in Nũ ob decorẽ. absolutum est* מִנֵּזֶר.

מִזְרוֹת *pro* מַזָּלוֹת Planetæ. *quære in* מוז

נָחָה Ducere, *in Cal. vt Isa.58,11.* וְנָחֲךָ Et ducet te, *&c.*

הִנְחָה *Idem in Hiphil, Gene.24,48. & Nehem.9,12. &c.*

נָחַל Hæreditare, *aut* hæreditate accipere, Possidere: *Zach.2, 12.* Diuidere per hæreditatẽ: *Numer.34,16. & Ios.19,47. item Psalm. 82,8.* תִּנְחַל Hæreditabis in omnibus gentibus *.s.* pauperes, *(inquit R.Dauid.)* quia ipsi erunt populus tuus. *R.Abr.* Tu hæreditabis omnes gentes: *& sic* ב *in* בְּכָל *redundaret. Al.* Tu eris hæreditas clamantibus in omnibus gentibus. [*Et in Niphal, Ezech.22,16.* וְנִחַלְתְּ בָךְ Et eris capiens hæreditatem in te, *& c. rectiùs deducitur à* חלל. Et eris polluta in te.]

Et in Piel נִחֵל Hæreditare facere: *Ios.13,31. (sed illud Ezech.7,23.* נְחַלּוּ Polluentur. *quæres in radice* חלל.)

נִיצוּץ Scintilla: *Isa.1,31. Et nomen Toar* נִצְּצִים Scintillantes: *Ezech.1,7.*

נוּר *Inde* נִיר *&* נֵר Lucerna: *1.Reg. 11,36. Prou.24,20. Metaphoricè* Regnum *aut* rex *vocatur* lucerna, *quia est tanquam lucerna populo. Vide* ירה. *Inuenitur & cum sere &* נִירִי Lucerna mea: *2.Sam.22,27.*

In plurali Exod.39,37. נֵרוֹת Lucernę (ordinis *.i.* ordinatæ *ac* dispositæ.)

Verbum in Hiphil, Arare: *vt Ier.4,3.* נִירוּ לָכֶם נִיר Arate vobis arationem. *vbi quoque habes nomen. sic Prouer. 13,22.* Multus cibus נִיר רָאשִׁים in aratione *.i.* in agro, magnatum, quia est illis facultas colendi terram. *Vel* Multitudo cibi (*scilicet* inuenitur) in agro pauperum, quia diligentes sunt in suo agello excolendo, *&c.*]

[*Illud autẽ Prou. 21,4.* נִיר Lucerna impiorum peccatum. *R.D.* Aratio, *.i.* cogitatio; *nam Metaphoricè* נִיר *dicitur de* cogitationibus cordis; *sicut illud Iere.4. &c.*] מְנֹרָה Candelabrum: *Exod.35,23. Plurale 2.Paral. 4,7.* מְנֹרוֹת.

נוּשׁ *Ponitur radix à R.Ionah quia inuenitur Psal. 69, 19.* וְאֲנוּשָׁה Et dolui. *sed radix est* אנש. *ibi quære.*

נָזַד *In Hiphil,* Coquere. וַיָּזֶד Et coxit: *Gen.25,29.* י *debebat esse cum* ־ *&* ז *cum daghes.*

נָזִיד Coctio, pulmentum: *2.Reg.4, 38. & in regim. Genes.25,34.* נְזִיד.

נָזָה *in Cal,* Aspergere. *vnde in futuro* יִזֶּה *&* וַיִּז Et asperſit: *Leuit.6,26. & 2. Reg. 9,32. Et Isai.63, 3.* וְיַז. *Et in Hiphil* הִזֶּה *Idem: Leuit. 4,6. & in Benoni, Numer. 19,21.* וּמַזֶּה Et aspergens aquas expiationis. *Licet quidam dicant esse nomen .i.* Aspersionem aquæ expiationis *.s.* ferens. *Imperat.* הַזֵּה Asperge: *Numer. 8,7. & futur. Isa.52,14.* יַזֶּה Asperget *.i.* alloquetur. *Vel,* Effundet gentes multas *.i.* sanguinẽ gentium multarum. *& Leuit.8,11.* וַיַּז Et asperſit.

נָזַל Fluere, defluere: *Iudic. 5,5. (Et Isa.64,1.* נָזְלוּ Defluxerũt, *cũ daghes euphoniæ causa. de quo in radice* זלל.) *In Benoni, Ierem.18,14. & Psal.78, 16.* נוֹזְלִים Fluenta. *Futurum est defectiuum, vt Deuter.32,2. Et transitiuè exponitur, Isa.45, vers.8.* יִזְלוּ צֶדֶק Fluere faciant, stillent iustitiam. *sic Ierem.9,10. & Iob 36,28.*

Hiphil הִזִּיל Fluere fecit: *Isa. 48,21.* מַזָּלוֹת Planetæ; Influentiæ stellarũ. *Vel* nomen vnius stellæ. *Hieron.* xij. signa: *2. Reg.23,4.*

נֶזֶם Inauris: *Gen.24,22. & in regimine* נִזְמֵי *&* נִזְמֶה.

Iob 16,5. Et Demigrare facere: *2.Samuel.15,19. Ham.9,9.* הֵנִיעַ וְעִוָּה *2.Reg. 18,34. & Isa.37,13. Quidam exponunt* Mouit *&* peruertit (*aut, vt Tharg.* Captiuos duxit) *.s.* eos omnes è terra. *Sed aliis magis placet, vt sint* nomina prouinciarũ, *vel* deorũ aliorum.

Futur. יָנִיעַ *&* יָנֵעַ. *Psal.59,16.* יְנוּעוּן Mouebunt se, vagabũtur, *vel* emigrabunt, vt comedant. *Et* nomen instrumenti musici, *à mouendo sic appellati: 2.Samuel.6,5.* וּבְמְנַעֲנְעִים Et in sistris, *Hieronymo.*

נוּף Effundere, stillare, suffire. *vnde Prou.7,17.* נַפְתִּי Suffiui, suffumigaui. *Tharg.* Stillare feci.

הֵנִיף הֵנִפְתָּ *et* הֲנִיפוֹתָ *in Hiphil* Eleuare: *Leuit.9,21.* Cribrare, *vt Isaiæ 30,28.* לַהֲנָפָה גוֹיִם בְּנָפָה שָׁוְא Ad cribrandũ gentes cribro vanitatis *.i.* in quo nihil quicquam remanebit. לַהֲנָפָה *ponitur pro* לְהָנִיף. *Alij dicũt esse nomen. Et* Stillare facere. *vt Psal. 68,10.* Pluuiam voluntatũ *.i.* quam soles mittere tempore necessitatis. *vel* liberalitatũ *.i.* copiosam, abundantem, הָנִיף stillare facies Deus.

Hoph. הוּנַף Agitari, *etc. Exod.29,27. Et in Poel, Isa.10,31.* יְנַפֵּף יָדוֹ Eleuabit (*vel* agitabit, *aut* mouebit) manum suam. הְנוּפָה Eleuatio: *Isa. 19,16.* [*Erat & duplex in sacrificiis* eleuatio: Prior sursum ac deorsum, *quæ dicitur* תְּרוּמָה: Altera antrorsum & retrorsum, dextrorsum & sinistrorsum, *& dicebatur* תְּנוּפָה.]

נֹפֶת Stillatio *&* fluxus faui, cùm stillat mel. *Et cùm ponitur solum, intelligi solet vel* צוּף *.i.* fauus, *vel* mel, *vel* aroma. *Hieron. habet communiter* Fauum: *Cantic.4,11.* נָפָה Cribrum, discerniculum: *sic appellatum, quòd eleuetur cùm discernit frumentum à palea, aut farinam (seu similam) à furfure. Et in regimine, vt suprà.*

נוֹף Prouincia, regio, terminus. Clima: *Psal.48,2. & 3.* יְפֵה־נוֹף Pulcher termino, regione, climate (gaudium vniuersæ terræ, *&c.*) *Et alia formá* נָפֶת *&* נָפֵת Prouincia, *&c. Iosue 17,11. 1.Reg.4,11. In plurali* נָפוֹת *Iosue 11,12. Tharg.* פִּלְכֵי Termini.

נוּץ Florere: *in Hiph.* הֵנֵצוּ Floruerunt: *Cantic.6,9.* [*Et cum* א *quiescente vice* י *Eccl.12,5.* וְיָנֵאץ Et florebit amygdalus. *Vel*, & reprobabit coitum, *ac si esset* וְיָנֵץ. *Vel*, Albescet *siue* canescet vt flos albus.]

נֵצָה Flos: *Isa.18,5. & Genes.40,10. cum* ה *mappic pro* נִצָּתָה. נְצָנִים Flores: *Cantic.2,12. Daghes in his prædictis est loco vaf literæ quiescentis.*

erat cum rege cùm quiesceret; vt socium se illi præberet. *licet Tharg. habeat*, Princeps muneris. *Item Isa.66, 1. subauditur* ל *in* מְנוּחָתִי, *ac si d.* Ad *vel* pro requie mea. *Plurale Psal.23,2.* מְנוּחוֹת. *Et secundum alias formas,* נוּחַ *vel* נוֹחַ *&* נָחַת *2.Paral.6,41. Eccle.4,6. require & in* ינח. נִיחוֹחַ *Idem: vnde* רֵיחַ נִיחוֹחַ Odor quietis: *Exod.29,18 & Gen.8,21. sicque appellatur, eo quòd* requiescere faciebat ab ira; *aut quia* faciebat requiescere potentiã Altissimi. *Et cũ* ה *nominis constitut.* הַנָּחָה *Esth.2,18. Omnia prædicta significant* Requiem *aut* quietem, vel ab opere vel à negotiis, vel à laboribus *&* afflictionibus, *&c.*

נוּט *Est* מוּט Nutare, labi, ruere, cadere, declinare: *vt Psal.99, 1.* תָּנוּט Nutabit. *& nusquam alibi.*

נוּם Dormitare, *aut* paululũ dormire: *Psal.76,6. Isa.56,10.*

נוּמָה *&* תְּנוּמָה Dormitatio: *Psalm. 132,4. & Prou.23,21. Plurale* תְּנוּמוֹת *6,9. & Iob 33,15.*

נוּס Fugere: *1.Sam.4,17. & Deut. 34,7. (vbi quidã ex lingua Arabica exponit* נס *.i.* Aruit. *R. Abra.* Retraxit se. *vt sit oppositum verbo* מתח *id est*, protrahere.) וְנַסְתֶּם Et fugietis: *Zach.14,5. Quidã (vt Tharg. & alij) legunt, ac si esset Niphal* סָתֹם וְנִסְתֹּם *à exponentes:* Et claudetur vallis, *&c.* [*Illud autem Num.35,32. sic expones*, Non accipies precium לָנוּס, *id est*, Ab eo cui est fugiendum. *R. Salo. scribit esse Toar. ac si d.* Ab illo qui fugit ad ciuitatẽ, *etc. Illud quoque Isa.30,16.* נָנוּס Fugiemus. *R. Ion. exponit* Ascendemus: (*iuxta illud Zachar.9. in coniugatione Poel* מִתְנוֹסְסוֹת Et eleuabant se, ascendebant super terram, *&c.*) *sed non placet R. Dau.*]

In Hiphil הֵנִיס Fugere fecit: *Exod.9, 20.* Fugauit: *Deut.32,30.*

מָנוֹס Fuga, refugium: *Ierem.25,35. & cum affixo: 2.Sam.22,3.* מְנוֹסִי Refugiũ meum. *holem mutatur in surec. Et cum* ה *femin. Isa.52,12.* מְנוּסָה. *Et in regim.* מְנֻסָּה *Leuit.26,36.*

נוּעַ Mouere se, *vel* moueri, vagari: *Isa.29,9. & Thren.4,14.* Expauescere: *Exod.20,19. Vnde etiam in Benoni* נָע Vagus, mobilis: *Genes. 4,13. (& Prou.22,18. In plural.* נָעִים *licet alij deducant à* נעם.) *& 1.Sam.1, 13. Macor* נוּעַ *&* נוּעַ *vt Iudic.9,9.* לָנוּעַ Vt promouear super ligna, *etc.*

Futurum יָנוּעַ *&* וַיָּנַע. *In Niphal,* יִנּוֹעַ Mouebitur, concutietur: *Ham.9, 9. et Nah.3,11. In Hiph.* הֵנִיעַ הֵנִיעוֹתִי Mouere, commouere: *2.Reg.19,21.*

† *In Hithp.* הִתְנוֹדֵד Se mouere, transferre, *&c. Isa.24,19.* [Conqueri, lamentari: *Ierem.31,18.*] Se commouere *.i.* tripudiare præ gaudio: *48,27.*

נוֹד *Genes.4,18.* In terra Nod, *quod est* Commotio, demigratio. *R. Salo.* In terra Nod, ad quã demigrabant profugi. *Tharg.* In terra Nod, (*vel, vt alij habent codices*, Migrans *&* emigrans.) נִדִּי *Psal.56,9.* Motionem meam (*aut* motũ meum, demigrationem) numerasti. *Hierony.* Secretiora mea. *fortè legit* סוֹדִי.

מָנוֹד Commotio: *Psal.44,15. Et alia forma,* נִיד *Iob 16,5. & cum* ה *in fine, Thren.1,8.* נִידָה. נֵד Aceruus, cumulus. *require in* נד. נָאוֹד Vter, vtris: *Iudic.4,19. Plurale* נאדות.

נָוָה Habitare: *vnde Habac. 2,5.* יִנְוֶה Habitabit *.s.* in habitaculo. *Hierony.* Decorabitur. *Et in Hiphil* וְאַנְוֵהוּ Et habitaculum faciam ei. *vel*, Habitare faciã eum in tabernaculo: *Exod.15,2.* נָוֶה Hominis habitaculum: *Isa.27,10.* [*sed Ezech. 34,14. capitur pro* Tugurio, *aut* caula, *aut* pascuo. *sic 2.Sam.7,8.*] *In regimin: Isa. 32,18.* בְּנָוֵה In habitaculo pacis. *Hieron.* In pulchritudine.

Et in plurali, Ezech.34,14. נְוֵיהֶם Habitacula eorũ, *vel* caulæ, pascua eorum. נָוֶה Mulier manens iugiter domi: *Ierem.6,2. In regim.* וְנָוֶה Et habitatrix domus: *Psal. 68, 13. vel* Congregatio *.s.* quæ remãsit in Hierusalem. *vel*, Congregatio domus meæ *.i.* Israel, quæ est congregatio Domini. *Hieronym.* Pulchritudo: *vt Tharg. illud Iob 8,6. quod potest exponi* habitaculum, *vel* habitatrix.

נָוֹת Habitacula, caulæ pecudum pastorum: *Soph.2,6. & cum* א *loco* ו *Psal.65,13.* נְאוֹת Campestria, pascua: (*vel, secundum alios*, Habitacula, tuguria, caulæ,) *sic 23,2. & Iere.9,10. & Ioel.2,22. Hieron.* Speciosa.

נוּחַ Quiescere, requiescere: *Iob 3,24. (& 2.Samu.17,12. vbi quidam exponũt* וְנַחְנוּ Et castrametabimur super eum.) *Et Macor pro præterito* וְנוּחַ Et quiescebant: *Esth. 9,15. vel* ו *ponitur pro* Vt *.i.* Vt quiescerent. *Futurum* יָנוּחַ *&* וַיָּנַח.

Et in Hiphil הֵנִיחַ הֲנִיחוֹתִי Requiescere facere, requiem præstare: *Ios.22,4.*

Futur. יָנִיחַ *& Iosu.21.* וַיָּנַח Et requiẽ dedit. מָנוֹחַ Requies: *Genes. 8,9. & in regim.* מְנוּחַ. *Plurale cum surec locò holẽ; Psal.116,7.* לִמְנוּחָיְכִי Ad requies tuas. מְנוּחָה *vel* מְנֻחָה *Idem: Genes.49,15. & Ier.51,58. vbi dicitur*, Princeps requiei *.i.* amicus regis qui

rum .i. ſitam inter duo flumina .ſ. Euphratem & Tygrim, *Græcè* Meſopotamiam. *In regimine Iob 20,17.* נַהֲרֵי Flumina, torrentes mellis .i. flumina mellis, torrentesque mellis.

Et ſecundum formam femineam נְהָרוֹת *Iſa.19,6. Et in regim. Pſal.137,1* נַהֲרוֹת.

נְהָרָה Lux, lumen: *Iob 3,3. & præpoſito* מ *Iudic.6,2.* מִנְּהָרוֹת Antra, (ſpeluncæ) propter feneſtram per quam ingreditur lumen, *ſic appellata.*

נָוָא *Inde in Hiphil* הֵנִיא Frangere, infringere verba cogitationéſque. Irritum reddere, caſſare, annihilare: *Num.30,6. & Pſal.33,10.* [*& 141,5.* Oleum præcipuum ne יָנִי רֹאשִׁי Frangat caput meũ. *cũ* א *deficiẽte. Mos enim vnguenti eſt capitis remouere fracturam. Vel,* (ipſa percuſſio, vt) oleum optimum (quo curantur vulnera) non franget caput meum.] תְּנוּאָה Cõtritio, fractio: *Num.14,34. Hieron.* Vltio.

תְּנוּאוֹת Occaſiones: *Iob 33,10. Al.* Cõtritiones, *vel* auerſiones, diſceſſus, *exponunt. Hieron. & Tharg.* Querelas. *Fortè* Occaſiones *&* mendacia *hoc nomine vocantur, quòd* ſint irrita, nec vera. *Græcis* Accuſatio, reprehenſio.

נוּב Germinare, fructificare, augeri, creſcere. *In Cal, vt Pſal. 62,11.* יָנוּב Creſcat, *&c. & 92,14.* Loqui: *Prouer.10,31.* [*Et in Poel Quadrata Zach.9,17.* יְנוֹבֵב Creſcere faciet, *pro* facit. *Aliter,* Frumentũ & vinum lætificabit iuuenes ac virgines, & loqui (.i. cantare) faciet eos cantica & laudes.] תְּנוּבָה Fructus, germẽ: *Iſa.27,6. vbi deficit* ב .i. in. *q.d.* in germine. *Vel* כ .i. ſicut germẽ, *aut* fructus. *Plurale Thren.4, verſ.9.* מִתְּנוּבוֹת Propter fructus .i. defectum fructuũ. נִיב Fructus, *vel* Sermo, qui eſt fructus linguæ: *Iſa.57,18. & Malach.1,12.*

נוּד Mouere, migrare, demigrare, vagari: *Iere.50,3. & 8. ſic Gen.4,13.* נָע וָנָד Vagus & mobilis .i. inſtabilis. *quod R.Abr. dicit quoſdam exponere,* Et lamentabatur. *vt illud Iob 2,11.* לָנוּד Ad condolendum ei, conſolandúmque eum. *& Pſal.69. 21.* Et exſpectaui conſolari (.i. vt cõſolaretur;) *vel* vt condolerem .i. aliquem cum quo condolerem. *ſic in futuro* יָנוּד Condolebit, conſolabitur: *Iſa.51,19. Iere.15,5. & 22,10. Iob 42,11.*] *Et in Hiphil* הֵנִיד Mouere: *Ier.18,16. & Pſal.36,12.* [Mouere, *vel* emigrare facere: *2.Reg.21.8.*]

מָנוּד *Particip.* Mota: *2.Sam.23,6.*

etiam 1.Samu.7,2. וַיְנָהוּ Et lamentati ſunt. *Vel,* & congregati ſunt: *à verbo Chaldaico.* נְהִי Querimonia, lamentum: *Ierem.9,19. & cum* נ *ſub verſ.18. & 20.* נְהִיָּה *Idem: Mich.2, 4. poteſt tamen eſſe Niphal ab* היה Eſſe, *&* conterere. *Et alia forma, Ezech. 7,11.* נַהּ בָּהֶם Lamentum in eis, *aut* propter eos. *Vel,* Ex congregatione quæ eſt in eis, *vt ſubaudiatur* מ .i. ex.

Item aliud 27,32. בְּנִיהֶם In lamentatione, lamento ſuo, י *ponitur loco* ה *ſecundæ radical. Alij deducunt* נַהּ *&* נִי *prædicta à* נוּה, *vt* נַהּ *ſit Benoni,* .i. flens, lamentans.

נָהַג Ducere: *Thren.3,1. & Benoni, Iſa.11,6.* Ducens in eis .i. ducet eos: *& Eccleſ.2,3. vbi ſubauditur* Verba ſua, *&c. ac ſi d.* Cor .i. animus ducit (verba ſua, *vel* res ſuas) in ſapientia, *id eſt,* ſapienter. *Nõ eſt defectiuum. vt* יִנְהַג Ducet .ſ. caſtra ſua, *vel* ſeipſum .i. incedit. *vel,* Currum ſuum: *2.Reg.9,20. Tharg.* Pedetentim ducit. *In Piel* נִהֵג Duxit: *Deut.4,27. Nah.2,7. ſic Exod.10,13. et Iſa.63,14.* Duxit, *aut* ducere iuſſit.

מְנֻהָג Ductus, ducatus: *2.Reg.9,20.*

נָהַל *Eſt* נהג Ducere, deducere: *in Piel, Exo.15,13.* נֵהַלְתָּ Duxiſti. *& Iſa.51,18. & 40,11. ſic Pſal. 23,1.* Ad aquas requietum יְנַהֲלֵנִי ducet me, *id eſt,* quæ vadunt quietè, & non veluti torrens inundans. (*Hierony.* Enutriuit me; *ſic & Tharg. vt Gen.47,17.*) *Item 2.Paralip.32,23.* וַיְנַהֲלֵם Et duxit eos de circuitu .i. duxit eos miſericordiâ ſuâ, ne pauerẽt ab omnibus qui erant in circuitu eorum. *Idẽ in Hithpael, Gen.33,14.*

נַהֲלוֹל Genus arboris humilis, *ac* vilis: *Iſa.7,19. Vide* הלל.

נָהַם Rugire: *Prou.5,11. Hierony.* Gemere. *Non eſt defectiuum.*

נַהַם Rugitus, fremitus: *Prou.19.* נַהֲמָה *& in regimi.* נַהֲמַת *Idem: Iſa.5, 29.* Gemitus: *Pſal.38,9.*

נָהַק *Eſt* המה Tumultum, ſtrepitumque facere, ſonare, reſonare, clamare: *Iob 6,5. & 30,7. nõ eſt defectiuum.*

נָהַר Currere ad voluntatem, *ſeu* beneplacitum, Confluere: *Iſa.2,2. Ierem.31,12.* [*& Pſal.34,6. vbi plures exponunt* וְנָהֲרוּ Et illuminabuntur; *vt illud Iſa.60,5.* וְנָהַרְתָּ Et illuminaberis.] יִנְהֲרוּ Confluent: *Ierem.51.* נָהָר Fluuius, flumen, Locus curſus aquarũ multarum: *Numer.24,6.* נְהָר *In regim.* נְהָרִים Flumina, *Plurale.* נַהֲרַיִם *Duale, Geneſ. 24,10.* Iuit in Aram duorum fluuic-

הַמְנַדִּים Qui elongatis (longum diſtantemque putatis) diem malum: *Ham.6,3. ſic Iſa.66,5.* Elongãtes vos. *vel ſecundum alios,* Qui exiſtimamini elongati, fugati in oculis eorum.

נִדָּה Immunda, *huc poteſt referri: vt ſit pro* נִנְדָּה.

נֶדֶר Donum, merces: *Ezech.16,33. Et cũ* נ *loco* ה *vel redundante, inquit R.Dau.Kimhi.* אֶת־נִדְרֶיךָ Dona tua, mercedes tuas: *ibidem.*

נָדַח Impellere, expellere, eiicere, propellere, diſpergere: *Deut. 20,19.* לִנְדֹּחַ *quod & intranſitiuum eſſe poteſt, & tranſitiuum: vel,* Vt impellas. *Vel,* Vt impellatur ſecuris.

Item 2.Sam.14,14. יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח Expellat à ſe expulſum. *In Niphal,* נִדַּח Impelli: *Deut.4,19.* (*vbi Tharg.* Errare.) *& 19,5.* Expelli: *Iob 6,13.*

נִדָּחֶךָ Expulſus tuus: *Deut.30,4.*

נִדָּחִי *&* נִדָּחִים Expulſi. *& ſine daghes, Pſal.147,2.* נִדְּחֵי. *Et participiũ paſſiuum ex Piel,* מְנֻדָּח Impulſum .ſ. ſe videbit: *Iſa.8,22. Tharg.* Caliginem, & expulſionem *vertit. In Hiphil, 2.Samuel.15,14.* הִדִּיחַ Impulit *vel* Impellere fecit. *Item* Expulit: *Deuter. 30,1. & c.* מֻדָּח Eiectus, expulſus, *participium, Iſa.13,14.* מִדּוּחַ *Nomen, cuius plurale* מִדּוּחִים Expulſiones .i. ea quæ te expellebant à me: *Thre.2,14.*

נֶדֶן Vagina: *1.Paral.21,27. idque cum affix.* נִדְנָהּ, *ſic appellata, quòd gladius ſit in medio eius. Vnde et* Corpus *appellatur Chaldaicè* נִדְנָה *quòd ſpiritus ſit in medio eius, vt gladius in vagina. Hinc deducunt quidam illud Gene.6,3.* Non יִדּוֹן רוּחִי erit detentus tanquam in vagina ſpiritus meus. *Vide* דון.]

נָדַף *Eſt* דחף Impellere, propellere, expellere, propulſare: *vt Pſalm.68,3.* כְּהִנְדֹּף עָשָׁן תִּנְדֹּף Vt expellitur fumus, expelles. *Vel,* Vt expellit (.ſ. ventus) fumum, (.ſ. tu) expelles inimicos tuos. *vbi* תִּנְדֹּף *pro* הִנְדּוֹף *ponitur; & eſt Macor Niph. vel compoſitum ex Macor Cal & Niphal. Et* תִּנְדֹּף *eſt futurum perfectum.*

תִּדְּפֵנוּ רוּחַ Proiiciet eam vẽtus: *Pſal. 1,4. Et in Niphal, Iſa.19,7.* נִדַּף Propulſari. *& Benoni, Prou.21,6.* Impulſum, propulſatum.

נָדַר Vouere: *2.Sam.15,8. Futurum eſt imperfectum.*

נֶדֶר *&* נֵדֶר Votum: *Gen.31,11. Numer.30,14. Et cum affix. Iudic.11,38.* נִדְרִי Votum meum. נְדָרִים *&* נִדְרֵי Vota, *in plurali.*

נָהָה Queri, lamentari: *Mich.2,4. & Ezech.32,18. Hinc illud*

longabitur, *vel* mouebitur. *Quære Hithpael in* נוד. נֹדֶד Elongatio, fuga: *Psal.55,8. Secundum Tharg. est Macor. sic enim exponit*, Elongabo locum ad fugiendum. נָדִיד *Idem: cuius plurale Iob 7,4.* נְדָדִים Euagationibus *.i.* curis animum distrahentib⁹. *Quidam dicit esse Paul vel Toar, & subaudit* Membris. [*sic quoque illud Iob 7,4.* וּמִדַּד עָרֶב Et elongatio vesperæ. *licet alij exponant (vt dictum est in* מדד) Mensus est noctē quātum esset longa, *&c. Alius dicit esse Macor*, Mēsurando. *ibi vide.*] נִדָּה Immunditia, menstruum, elongatio: *Ezech. 7,30. & c. sic Num. 19,13. Hieron.* Expiatio. *Tharg.* Asperſio. *vt & Hieronym. sæpè, & alij, vt vers. 9.21. & 22. Item* Immunda, menstruata, *sic appellata, quòd à viro & templo elongaretur: Ezech.18,6. Et Leuitic.20,21. vbi tamen potest substantiuè sumi. Cum affixo* נִדָּתָהּ. *& in regimine* נִדַּת.

נָדַב Sponte aliquid elargiri, Donare, dare, *aut* Offerre de suo: *Exod.35,29. Et 25,2.* יִדְּבֶנּוּ Sponte offeret. *Et in Hithpael, idem: 1. Paral.29,29.* [*sed Ezr.1,6.* עַל־כָּל־הִתְנַדֵּב Præter omne quod sponte oblatum est. *vbi redundat altera dictio, vel* לְבַד, *vel* עַל.] *Benoni, Iudic.5,9.* מִתְנַדְּבִים Qui spontanei sunt, *aut* sponte se obtulerunt: *sic Ezr.11,2.*

נָדִיב Spontaneus, voluntarius, liberalis. נָדִיב *in regim.* [Princeps, *à liberalitate sic appellatus: Isa.32,5. In plurali* נְדִיבִים Principes: *1.Sam.2,8.*]

נְדִיבָה *Femin.* Liberalis, spontanea, *& c. Psal.51,14. vbi vtroque modo exponi potest: Vel*, Spiritu spontaneo stabilias me. *Vel*, Spiritus spontaneus confirmet me. *sic Iob 30,15.* נְדִיבָתִי Spontaneā meam *.i.* animam meam. *Al.* Principatum meum. *Et plural. Isa.32,8.* עַל־נְדִיבוֹת Propter liberalia stabit (*aut* surget *.s.* ad maiorem dignitatem.)

נְדָבָה Spons, tis, Voluntas, liberalitas, principatus: *Exod.35,29. vel*, Sponte, liberaliter, *sed tunc subauditur* ב. *In regim.* נִדְבַת. *Plurale Ham. 4,5.* נְדָבוֹת הַשְּׁמִיעוּ Sponte oblata congregare facite. *& Psal. 68,10.* Pluuiam voluntatum *.i.* voluntariam; *vel*, liberalitatum *.i.* liberales, largas, abundantesque. *& 110,3.* Populus tuus נְדָבוֹת sponte *.s.* veniet. *vel* spontaneus erit. *In regimine 2.Paral.31,14.* נִדְבוֹת Voluntaria, spontanea, *siue* sponte oblata (Dei.)

נָדַד Elongare, fugare, *R. Dauid. Inde verbum in Piel,* הִנְדִּים *22,17. & Num.14,37.* מַנֵּפֶת Plagæ, *in plurali: Exod.9,14.*

נָגַר Fundere, diffundere: defluere, decurrere. *in Niph. Psal.77, 3.* נִגְּרָה Defluxit, diffudit se. (*sic Thren.3,48. vbi subauditur*, In lachrymas.) *& in Benoni, 2.Sam.14,14. et Iob 20,28. In Hiphil, Mich. 1,16.* וְהִנְגַּרְתִּי Et diffundere, dispergere faciam; *& Iere.18,2.* וְהִנְגַּרְתָּם Et dispergere faciam eos, *&c. Item Mich. 1,4.* Aquæ מְגֻרִים effusæ in præceps, (in descensu.) *In futuro, Ezech. 35,5.* וְהִגַּר Et dispersisti filios Israel: *Vel*, effudisti filios Israel *.i.* sanguinem filiorum, *&c. sic Psal.75,9. & 63,10.*

נָגַשׁ Appropinquare, accedere; *Num.8,19. Idem in Niphal: Gen.33,7.* [*sed Isa.29,13.* Pro eo quòd נִגַּשׁ Appropinquauit populus, *&c. Tharg. videtur legisse per* ם, *exponens:* Superbiuit. *R. Abr. per* ש *cum puncto in sinistro cornu, quod æquiualet ipsi* ם, *exponens:* Pro eo quòd arctatus fuit *aut* oppressus. *R. Dau. vtroque modo. Vel*, Pro eo quòd appropinquar. *Vel* arctatus est *.i.* tempore afflictionis glorificat me ore suo.] *sic in Hithpael, 45,20. In Hiphil* הִגִּישׁ Accedere fecit: *Exod. 21,6.* Offerre, afferre: *Ham.5,25. Gen. 27,23.* Applicare: *Iob 40,14. Et Isa. 45,21.* וְהַגִּישׁוּ Et accedere facite (*.s.* alterum ad alterum, *&c.*) *vel secūdum Tharg.* Appropinquate. וַתַּגִּישׁוּן שֹׁבֶת חָמָס Et propinquam fecistis sedem iniquitatis: *Hamos 6,3. Et in Hophal, 2.Sam.3,34.* הֻגְּשׁוּ Appropinquare facti sunt. *Vel*, Ad compedes ferreos allati sunt, *siue* compedibus applicati.

נָגַשׁ *Cum puncto in sinistro cornu*, Exigere, repetere, arctare, affligere, opprimere: *2.Reg.23,34. etc. Benoni* נוֹגֵשׁ Exactor: *Zachar.9,8. Futurum est perfectum & imperfect. In Niphal* נִגַּשׁ Arctatus, afflictus fuit: *1.Sam.13,6. & 14,25.*

נֵד *Inde fit* נֵד Aceruus, cumulus: *Exod.15,8. Potest et deduci à* נוד

נָדַד *Est* נע Mouere. *&* רחק Elōgare se, *R. D.* Vagari, fugere, *intransitiuum: Isa.22,3. Tharg.* Demigrare: *Esth.6,1. & Isaiæ 10,14.* נֹדֵד כָּנָף Mouens alam; *vel* Mouens se ala. *vt 16,2. vbi subauditur* מ *in* קֵן *.i.* de nido. [*Nah.3,16.* וְנוֹדַד Et elongauit se, demigrauit, *pro* elongarunt se, *&c. R. D. dicit esse verbū geminatum.*] *Futur. defect.* יִדֹּד *&c. &* תִּדַּד. *Et in Hiphil: Iob 18,18.* יִנְדֻהוּ Elongabunt eum; demigrare facient eū. *Et 20,8. in futuro Hophal*, וַיִּדַּד Et enabit. נֹגַהּ Splendor: *Isa.50,10. etc.* [Lucifer, stella quæ non occultatur ascendente aurora, *Prouer.4,18. & non malè Isa.62,1.*] נְגֹהָם Splendorem suum: *Ioel. 2,10. Et plurale ab alia forma*, נְגֹהוֹת Splendores: *Isa.59,9.*

נָגַח Cornupetere. *vt Exod.21,28 in futuro* יִגַּח. *Idem in Piel, Dan.8,4. & Hithpael, 11,39.*

נֶגַח Cornupeta: *Exod.21,29. & 36.*

נֶגֶל *Inde fit* מַגַּל Falx. *& daghes est ob defectum Nū. Vide* מגל.

נָגַן Manu pulsare aliquod musicum instrumentum, *R. Dau. sicut* עוֹר *est* Ore canere: *Psal.68,26. Idem in Piel, 1.Sam.16,17. & 18. Et nomen, Psal.61,1.* עַל־נְגִינַת Super Neginath, *vel* pulsationē, *aut* aliud instrumentum musicum *sic appellatum. & est regimen pro absoluto. Tharg.* Super laudes. *Alij dicunt esse in regimine, & subaudiri*, פיוט *q.d.* Cantio poetica. *sic Psal.77,2. et Thr.5,15.* נְגִינוֹת Pulsationes, laudes, cantiones cū instrumento: *Psal.69,13. & c. Et alia forma, Thr.3,60.* מִנְּגִינָתָם Pulsatio eorum.

נָגַע Tangere, attingere, contingere, pertingere, peruenire, appropinquare. *Cōstruitur plerunq; cum* אֶל *&* עַד עַל *&* ב: *Genes.32,31. et Isa. 6,7. vbi potest sic verti:* Ecce tetigit hic (*.s.* carbo) labia tua: *vel* Peruenit, *aut* appropinquauit ad labia tua. *sic Ier.4,18. &c. Et Gen.26,29.* Non נָגַעְנוּ־בְךָ *pro* נָגַעְנוּ tetigimus te, *.i.* non læsimus te, non nocuimus, *aut* malefecimus tibi. [Percutere, flagellare: *Isa.53,4. & Psalm.73,14. idque in Paul. Unde in Niphal, Iosu. 8,14.* וַיִּנָּגְעוּ Et percussi sunt: *vel*, Præ se tulerunt percussos. *& in Piel*, Percutere: *Genes. 12,16. 2.Reg.15,5. & in Pual*, Flagellari: *Psal.73,5.*]

הִגִּיעַ *Hiphil est intransitiuum, vel potius transitiuum, si rectè expenderis:* Tetigit, peruenit, *vel* peruenire fecit, Attingere, *vel* appropinquare fecit: *Isa.25,12. Ezech.7,12.*

נֶגַע Plaga, percussio, flagellum: *Psalm.91,10. est masculin. Cum affix.* נִגְעוֹ Plaga eius. *In plurali* נְגָעִים *&* נִגְעֵי Flagella, verbera.

נָגַף Percutere, cædere ad mortem: *& interdum* citra mortem: *Isa.19,21.* [Impingere, offendere, impellere: *vt Psal. 91,12.* תִּגּוֹף *&c.*] *In Niph.* נִגַּף Cæsus fuit: *2.Sa. 10,15. Exstat et Macor* נִגּוֹף Cædi, *cū Iudic. 20,39.* [*Et in Hithpael*, Impingere, offendere: *Ierem.13,16.*]

מַגֵּפָה *&* נֶגֶף Percussio, plaga: *Iosu.*

Prouer.18,4. *Et in Hiphil* הִבִּיעַ Loqui, eructare: *Psal.78,2. & 119,171.*

[*Illud autē Eccles.10,1.* Muscæ mortis (*.i.* singula muscarum mortua) fœcere faciet, יַבִּיעַ emanare faciet (*.s.* fœtorem) vnguentum aromatarij.]

מַבּוּעַ Vena, fons, scaturitio, *aut* scaturigo, scatebræ *.i.* ebullitiones: *Eccles.12,6. vbi per* Hydriam *intelligitur* Fel, *& per* Fontem hepar. *In plurali regimine* מַבּוּעֵי *Isa.38,7. & 49,10.*

נֶגֶב Meridies: *1.Sam.27,10.*

[*Item* Terra arida *&* sicca: desertum, *et* locus siccus, Planicies. (*Hinc* Meridies; *eo quòd in plaga meridionali est summa siccitas, & calor.*) *Iudic.1,14. Isa.21,1.*] אֶל־מִנֶּגֶב Ad locum qui erat à meridie: *Iosu.15,3.*

נֶגְבָּה Ad meridiem: *Genes.13,1.*

נָגַד *Vnde in Hiphil* הִגִּיד Nunciare, annunciare, indicare: *Genes.3,11. &c.* הַגִּידוּ וְנַגִּדְנוּ Annunciate (*.s.* illi verbum mendax) & annunciabimus illud regi: *Ierem.20,10.*

In Hophal הֻגַּד Nunciatum est: *1.Samuel.23,13.* *Differt autem hoc verbū (inquit R.D.) à* סִפֵּר *.i.* narrare, *quòd* סִפֵּר *dicitur dumtaxat de præterito; hoc verò tam de præterito, quàm de futuro.*

לְנֶגֶד *&* נֶגֶד Coram, ante, e regione, contra: *Genes.31,30. &c.*

Et cum מ *significat* מִנֶּגֶד A longinquo, de longe, procul: *21,15.*

מִנֶּגֶד מֵרָחוֹק E regione, procul: *vel* procul procul *.i.* valde procul: *2.Regū 2,7.* נֶגְדּוֹ Cōtra se, *aut* è regione sui: *Iosu.6,5.* Coram eo, *aut* respectu illius: *Isa.40,17.* *Et* כְּנֶגְדּוֹ *Gen.2,16.* כ *est expressiuum veritatis .i.* profectò coram eo: *ac si d.* vt sit iugiter ante illum, ministrétque illi.

נֶגְדֶּךָ Coram te. *& sic de cæteris.*

Et cum ה *redundante: Psal. 116,14.* נֶגְדָּה Coram. נָגִיד Dux populi, *sic appellatus, quòd populus ponat faciem suam, & aspiciat eum in omnibus negociis suis: 2.Sam.7,8.* [*In illo aūt Prou.28,16. subauditur* יָמוּת *.i.* morietur: *ac si d.* Dux carens intelligentiis & multiplicans rapinas, morietur. *Alius deducens à* נגר *Chaldaico verbo,* Trahere, mori, obire, *exponit*, Trahetur *vel* obibit de mūdo quisquis multiplicauerit rapinas. *sed alij volunt* רַב *esse Toar à* רבב *.i.* Magnus: *q. dicatur,* Magnus rapinis, *&c.*]

נְגִידִים Verba bona *&* sapientia: *Prou.8,6. Al.* Verba gloriosa.

נָגַהּ *Est* זהר Splendere, splendescere, lucere: *Isa.9,2.* *Et in Hiphil: Isa.13,10. & 2.Samuel. 22,25.* יַגִּיהַּ Splendescere faciet, *vel* illuminabit.

od.15,20. R.Dauid dicit hoc verbum vt plurimum venire in Niphal, eo quòd signet receptionē prophetiæ à Deo; & sermonē quem Deus iubet vt loquatur vni aut pluribus. נְבוּאָה Prophetia, vaticinium: *Nehem.6,12. & 1.Paral.15,8. absolutum pro regimine.*

נָבַח Latrare: *vt* לִנְבֹחַ *Isa. 56, 19. & nusquam alibi inuenitur.*

נָבַט Aspicere. *Et vnum inuenitur in Piel: licet alij dicant esse Niphal: Isa.5,30.* וְנִבַּט Et aspiciet. *In Hiphil est eius admodum frequens vsus,* הִבִּיט Aspexit, prospexit, *&c. Psalm. 33,13. &c. & 34,6. præteritum pro futuro.* מַבָּט Aspectus, prospectus, respectus: *Isa.20,5. & מ cum seghol,* מַבָּטוֹ Aspectus eius. *vel* Fiducia eius: *Zachar.9,5.*

נָבַל Cadere, decidere; Defluere: *Isa. 40, 8. sic Prouerb. 30, 32.* אִם נָבַלְתָּ Si cecidisti. *Q.* Si veneris ad stultitiam, *&c. Vel*, Si fecisti hanc magnam stultitiam, *&c. Al.* Si impiè egisti. *Futurum* יִבּוֹל *&c.*

[*In Hiphil Isa.64,6.* וַנָּבֵל Et cecidimus (tanquam folium, *etc.*) *& venit cum* ־ *loco daghes; nisi dicatur esse ex Niphal, pro* וַנִּנָּבֵל.] *In Piel,* נִבֵּל Deturpare, vituperare, spernere, flocci facere, deprimere. *Hieron.* Cōtumeliis afficere: *Nah.3,6. sic Mich.7,6. & Iere.14,21.* נָבָל Homo vilis, *&* abiectus: Stultus, insipiens: *Deut.32,6. Plurale* נְבָלִים. נְבָלָה *Femin.* Stulta: *Iob 2,10. (sed est in plurali* נְבָלוֹת.)

Item Stultitia, ignominia, vituperium, fœditas, turpitudo: *Gen.34,7. &c.* *Et alia forma* נַבְלוּת *Hos.2,11.*

נְבֵלָה Cadauer, morticiniū, corpus collapsum & marcidum: *Leui.22,8.*

Et in regim. Leuitic. 5,2. נִבְלַת *sed ab alia forma. nisi dicamus hoc nomen interdū mutari, quandoque verò non mutari, vt Isa.26,19.* נִבְלָתִי, *vbi subauditur* Cum. *q.d.* Cū cadauere meo.

נֵבֶל *vel* נֶבֶל Vter, lagena, hydria: *Ierem.13,12. In regim. plurali Thren. 4,2.* נִבְלֵי. *Est &* Instrumentū musicum, (*quod interpretes nunc* Psalterium, *nunc* lyram *transferunt.*) *secundum aliquos* Chorus, *Vulgò* Cornamusa. *1.Sam.10,5. Hinc plurale* נְבָלִים *1.Paral.15,16.* [*Illud autem Iob 38,37. exponitur à quibusdā* וְנִבְלֵי Et pluuias cæli quis descendere faciet? *Vel*, Et nubes cæli plenas aqua, *&c. Al.* Vtres cæli qui sunt nubes.]

מַכּוּל *pro* מַבּוּל Diluuium, inundatio: *Genes.11,11.*

נָבַע Eructare, emanare, scaturire; *& Metaphoricè*, Loqui:

הַנֹּאֵף וְהַנֹּאֶפֶת Adulter, *&* adultera: *Num.20,10.* נָאַף *Idem in Piel: Ezech. 23,37. &c.* *Vnde* מְנָאֵף *&* מְנָאֶפֶת Adulter, *&* adultera, *&c.*

נָאוּף Adulterium. *Cuius plurale Ezech.23.* נְאָפִיךְ. *Et geminatum, Hos. 2,4.* וְנַאֲפוּפֶיהָ Et adulteria sua.

נָאַץ Abiicere, spernere, contemnere, floccifacere, reprobare: *Prou.5,12.* *Et quæ sunt Piel*, Irritare, *aut* irasci facere, Conuiciari: *2.Sam.12,14.* נָאֹץ נִאַצְתָּ Floccifaciendo floccifacere fecisti inimicos Domini. *vbi prius est Macor, inquit R. D. quamuis sit cum hiric. Aliter quoque exponit,* Cognominando cognominare fecisti Dominū. *Tharg.* Aperiendo aperuisti os osorū Domini. *Vel,* Conuiciando conuiciari fecisti Dominum. *In Hithpael, Isa.22,5.* מִתְנוֹאֵץ *pro* מִתְנוֹאֵץ Spernitur. *Vel est cōpositum ex Poel & Hithp.* [*Illud autem Eccles.12,5.* וְיָנֵאַץ Et florebit, *cum* א *redundante; vel loco iod ex radice* נוץ]

נְאָצָה Contemptus, contumelia: Blasphemia: *2.Reg.19,3.* נְאָצָה *cuius plurale* נְאָצוֹת Contumeliæ, irritationes: *Neh.9,18.* *Et aliud cum* נ *et* א *cū camets: Ezech.35,12.* נְאָצוֹתֶיךָ Cōtumelias tuas.

נָאַק Clamare, *R.D. Ezech.30,24. & Iob 24,12.* *Et nomen in regimine, Exod.6,5.* נַאֲקַת Clamor, vociferatio. *& plurale* נַאֲקוֹת.

נָאַר Elongare: *et* Proiicere à corde, *R. Dau.* *In Piel* נֵאַר *vel* נִאֵר *Thren.2,7. & Psal.89,39. in quibus locis quidā exponit*, Perdere, destruere; *vel* Cessare facere. *Al.* Derelinquere, auferre. נָאוֹר אַתָּה *In Cal, (instar* יָכוֹל.) *Psalm.76,5.* Corrumpis, *vel* perdis tu. *Vel est Toar (instar* קָרוֹב) *actiuum transitiuum,* Perdens. *Alij dicunt esse Niphal ab* אור *quasi d.* Cōspicuus tu. *Illud aūt Mala.3,9. est Niphal:* Maledictione estis נֶאֱרִים maledicti. *Vel,* Elongatione elōgati estis. *vide etiam* ארר.

vide in נִיב *&* נָבוּב נָבַב

נָבָא *Inde in Niph.* נִבָּא Vaticinari, prophetare: *1.Sam.10,11. & sine* א *more desinentium in* ה, *Ierem. 26,9.* נִבֵּיתָ *&c.* *In Benoni* נִבָּא Prophetans. *Plurale* נִבָּאִים *&* נִבְּאִים Prophetantes. *Inuenitur & Macor cum additione* ה *Zach. 13, 4.* בְּהִנָּבְאוֹתוֹ Dum prophetaret ipse. *Et idem in Hithp. 1.Sam.10,6. & 13. cum defectu* א. *Itē* ה *sæpè absorbetur vt* הִנָּבְאוּ *Iere. 23,13. & Ezech.37,10.* נָבִיא Vates, propheta: *Isa.3,2. Plurale* נְבִיאִים.

נְבִיאָה Prophetes, prophetissa: *Ex-*

38,3. *Vel potius*, Perfectio, *vt Isa.1,6. à* המם.

מָתַח Trahere, protrahere. *Vel* Expandere, extendere: *Isa. 40,22.* אַמְתֶּחֶת Saccus, *quòd quando impletur, semper est expansus: Gen. 44,2. Et cum affix.* אַמְתַּחְתּוֹ *42.27. & in plurali regimine* אַמְתְּחוֹת *44,1. et 8*

מָתַי Quando: *Psal.41,6. & cet. & cum* לְמָתַי, *Exod.8,5.* עַד־מָתַי Vsq; quo: *Ps.80,5. Et cũ* אַחֲרֵי, אַחֲרֵי מָתַי Postquam: *Ierem.13,27.*

מָתָן *Inde nomen duale* מָתְנַיִם Lũbi: *Deut.33,11. & in regimine, Ierem.13,11.* מָתְנֵי.

מָתַק Dulcescere: *Iob 21,33. & Prouerb.9,17.* [*sed Iob 24,2.* מְתָקוֹ Dulcedinem sensit ex eo vermis. *Vel* Dulcuit ei vermis. *Vel* Dulcuit ipse vermi.] *In Hiphil*, Dulcescere fecit: *Psalm. 55,15. sed Iob 20, 12. est intransitiuum.* מָתוֹק Dulcedo, *Hierony. Vel*, Dulce *.i.* res dulcis, *R. Dauid. Iudic.14,14. Et feminin.cum* ו, מְתוּקָה Dulcis: *Eccle.5,11. Et plurale mascul.* וּמְתוּקִים Et dulciora: *Psal.19,11.* מֶתֶק Dulcedo: *Prou. 16,21. Et alia forma* מֹתֶק. *cum affix. Iud.9,11.* מֶתְקִי. † *Itẽ* מַמְתַּקִּים Dulcia, dulcedines: *Neh.8,11. & Cant.5.*

VERBVM QVADRATVM.

מַהְמַהּ Morari, tardare, moram facere. *In Hithpael,* הִתְמַהְמַהּ הִתְמַהְמַהְתִּי *Psal.119,60. Genes. 49,9. Et Isa.29,9. vbi Hieron.* Obstupescite. *R.D.* Tardate. *s* in cogitatione vestra *.i.* cogitate in corde vestro cum mora, vt intelligatis verburn.

LITERA

נ

נָא Nunc. *Et secũdum quosdam* deprecantis particula, Obsecro, quæso: *vt Psal. 118,2.* [*Sunt qui deducunt hinc* אָנָא, *sed rectius est vt radix sit* אן.] *Item* Non coctum, *siue* crudum: *Exod.12,9.*

נאד Vter vtris. *quære in* נוד, א *enim est loco* ו.

נָאַם Dicere, loqui, eloqui. *vt Ierem.23,31.* וַיְנָאֻם Et dixerũt.

נְאֻם Verbum, sermo, locutio: *vel participium passiuum in regimine .i.* Dictum. *solet verti ab Interpretibus* Dicit, *vel* ait. לְנֶאֱמָנִים Eloquẽtibus, oratoribus: *Iob 12,20. quære et in* אמן.

נָאַף Adulterare, *aut* adulterium committere: *Prouerb. 6,20.* הנאף

qui: *Ezech.20,49.*] *In Hiphil*, Dominari facere: *Danie.11,38. & Psal. 8,7. sed Iob 25,2.* הַמְשֵׁל Dominari, *ponitur pro nomine .i.* dominium.

[*Item* Comparare, assimilare: *Isa. 46,5*] מָשָׁל Parabola, similitudo: *Prou.26,7. & 8. & in regimine* מְשַׁל הַקַּדְמֹנִי Prouerbiũ antiqui. *.i.* prouerbia loquẽtis antiqui. *Vel*, Prouerbiũ antiquũ: *1.Sam. 24,14.* מְשָׁלִים *in plurali.* מִשְׁלֵי *in regimine, Prou.1,1. & Iob 13,12.* Memoriæ vestræ מִשְׁלֵי אֵפֶר similitudines cineris *.i.* instar cineris. מִמְשָׁלִים *Toar, 1.Paralip.26, 6.* Similes. מִמְשָׁל מֶמְשָׁלָה מֶמְשָׁלָה Dominium: *Dan.11,3. Mich. 4,8. Gen. 1,16.* מֶמְשָׁלוֹת *Plurale versu 9: & מ cũ pathah, Psal 114,2.* מֶמְשְׁלוֹת. *Et cum affix. singular.* מֶמְשַׁלְתּוֹ *Isa.22,21.*

מֹשֶׁק *Inde fit* מִמְשָׁק *.i.* מוֹצָא Exitus: *Soph. 2,9. Alij deducentes à* שקק incedere, pedetentim ire, *exponunt, ac si dicatur*, Locus erit plenus vrticis quę ibunt alia super aliam, *id est*, se inuicem collident flante in illas vento. *Alij vt Tharg.* Derelictio vrticarum *.i.* locus derelictus vrticis, *à* משק Relinquere. [*Et sic Rabbi Ioseph exponit illud Genes.15,2.* Filius מֶשֶׁק Procuratoris dom⁹ meæ, *id est, in cuius manu relinquam omnia quæ sunt mihi. quære in* שקק. *Tharg.* Gubernator. *tota enim domus ad illius imperium gubernabatur, inquit R.Sal.*]

מֶתֶג Frenum, camus, *idem fermè quod* רֶסֶן *Psal.32,9.* [*sed 2.Samuel.8,1. exponitur* Frenum aquæductus, *id est*, ciuitatis aquæductus. *transibat enim per illam vrbem aquæductus veniens deforis. Vel*, Frenum *est* ciuitas Gath, quæ fuerat illis frenum. *Tharg.* Dispositionem aquæductus.] *sic Prouer.26,3. vbi R.D. scribit esse* stimulum ferreum fixum in extremitate ligni, quo pungunt asinum, vt eat celeriùs. *Et in regimine, Isa.37,29.* מִתְגִּי frenum meum.

מֵתָה *Inde fit* מֵתָה *quamquam non inuenitur in singulari: sed tantùm plural. cum seua (ad discrimẽ* מֵתִים *cum* ־ *quod est* Mortui.) מֵתִים Viri, populi: *Deut.3,7. &c. sic & in regimine, Iob 19,19.* מְתֵי סוֹדִי Viri secreti mei *.i.* consiliarij *aut* secretarij mei. מֵתֵי רָעָב Viri famis, *id est*, famelici: *Isa.5,13. licet quidam exponant*, Mortui fame. *sed repugnat Grammatica.* מְתֵי מִסְפָּר Viri *aut* populus numeri: *Genes.34,30. & Deut.4,24. id est*, viri numerabiles *.i.* paucus numero populus. *sic* Viri paucitatis *.i.* pauci: *26,5.* מֵתֵם Hominis figura: *Psal.*

כְּלִי מָשִׁיחַ בַּשָּׁמֶן Ac si non esset (*.s.* Saul, *vel secundum alios*, Clypeus) vnctus oleo. מִשְׁחָה Vnctio: *Leuit.7,33. & 31,11. Et secundum aliam formam cum affix. Exod.20,15.* מָשְׁחָתָם Vnctio eorum. מָמְשָׁח Vnctus, *vel* magnus: *Ezech.28,14.*

מָשַׁךְ Extrahere, protrahere: *1. Reg.22,33. & Iudic.4,6. vbi dicitur*: Et trahes *.i.* allicies populũ iam timidum verbis, vt ducas illum ad pręlium. *Benoni Ham.9,13.* בְּמֹשֵׁךְ הַזֶּרַע Cùm trahente *.i.* proiiciẽte semen. *Et* מוֹשְׁכוֹת כִּסִיל Serotinos fructus Orionis (aperies:) *Iob 38,31. Macor Exod. 19,13. & Iosue 6,5.* בִּמְשֹׁךְ Cùm protraxerit (*.i.* longiorem sonitum dederit) cornu, *&c. Eccles. 2,3.* לִמְשׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת־בְּשָׂרִי Vt traherem in vinum carnem meam. *R.Abrah.i.* corpus meum, vt lętarer: & cor meum *.i.* intellectum meum assuefacerem in sapientia. *Itẽ Cantic.1,4. in imperat.* מ *cum* ־: *& Ezech. 32,20. Et futur. Hos. 11,4.* Funibus hominum אֶמְשְׁכֵם Trahã vos, *nempe* amore, non vi, *vt vitulæ solent trahi funibus.* כ *est cum* ־ *loco* ־:

וַיִּמְשֹׁךְ Et protraxit insidians, *pro*: Et protraxerunt insidiæ *.i.* & protraxerunt sonitum tubæ. *Vel*, Et traxit populum, qui erat secum, ad vrbem. *Et in Niphal, Ezech.12,28.* לֹא תִמָּשֵׁךְ Nõ protrahetur omnia verba: *pro*, protrahentur. *Vel*, verba mea *.i.* singulum verborum meorũ. *Item Isa.13,32. Et in Paul ex Piel:* מְמֻשָּׁךְ Protractus, prolongatus: *Isa. 17,2. & Prou.13,11.* מָשֵׁךְ Preciosus, *R.D. Psal.126,6. eo quòd* res preciosa *ad longinquas partes suum nomen protrahit. Sed R.Abr.* Canistrũ, *siue* vas in quo est semen. *sic Iob 28,18. vbi ab alijs exponitur*, Tractio sapientiæ *.i.* sapientia quæ est tracta, ascendit *.i.* dignior est margaritis.

[*Itẽ* Nomen gentis, *quæ est quibusdam* Tuscia, *Psal.120,5. quo sensu exponit quidam illud Ier.5,8.* מֹשְׁכִים Tusci: *è Tuscia enim veniebant equi. Vide* שכם.]

מָשַׁל Dominari, præesse: *Dan. 11,3. & 5.* [Parabolicè loqui: *Num.21,28. Ezech.16,44. 18,1. Iob 17,6. etc.*] *Macor capitur sæpè pro nomine: vt* מָשְׁלוֹ Dominari eius *.i.* dominium, *&c.* יִמְשֹׁל Dominabitur *.i.* erit potestas *aut* facultas, vt vendat eam, *&c. Exod.21,18.*

[*In Niph.* נִמְשַׁל Comparari, assimilari: *Psalm.49,13. Idem in Hithpael, Iob 30,19. In Piel*, Parabolicè lo-

מָרַק Tergere, abstergere, polire, fricare: *2.Paral.4,16.* *Et in Pual, Leuitic.6,7.* ומֹרַק Et detergetur, fricabitur, *&c.*

מָרָק Ius, aqua in qua coquitur caro, *quasi* abstersio carnis: *Iudic.6,19. & 20.* הַמְּרוּק Cultus *aut* ornatus muliebris, *sic appellatus, quòd carnis remoueat sordes, illamq; mũdet.* Mundus muliebris, *seu* quicquid ad cultum pertinet mulierum. *Cuius plurale exstat Esth.2,9. & 12.* תַּמְרוּקֵי *idque cum affixis & in regimine.*

תַּמְרוּק *vel* תַּמְרִיק Tersio, abstersio: *Prouer.20,29.* *Vel,* Medicina abstersiua, *ac si d.* Liuores vulneris tergunt hominẽ malũ. *Vel* Liuores vulneris *.i.* qui fiũt causa vulneris, sunt medicinæ hominum malorum, quia verbis non corriguntur, sed flagellis, & virga disciplinæ. *Vel,* Liuores vul. & Contritio vt plurimum homini malo eueniunt.

Et alia forma, Esth.2,12. Dies מְרוּקֵיהֶן purificationum earum.

מָשַׁשׁ Palpare, contrectare: *vnde Genes. 27,12.* יְמַשֵּׁנִי Contrectabit me. *& vers.21. sine daghes,* וַאֲמַשְּׁךָ. מָשַׁשׁ *Idem in Piel, 31,33. et 35. & Deut.28,27.* [*Huc etiam potest referri illud Exod. 10, 21.* וְיָמֵשׁ חֹשֶׁךְ Et palpabit tenebras.]

מָשָׁה Extrahere, educere: *Exod. 2, 10.* *Et* vocauit nomen eius Moseh: Quia de aqua מְשִׁיתִהוּ extraxi, eduxi eum. [*iuxta hoc quidam exponunt* משה עמו Educentis populum suum: *Isa. 63, 11. sed aliis est* nomen proprium, *& deficit* ו *.i.* Et, *ac si dic at.* Moseh & populi sui. *vel* ל *.i.* ad *.i.* Moseh ad populum suũ.]

Idem in Hiphil, 2.Sam. 22,14. יַמְשֵׁנִי Educet, *pro* eduxit me. *item Psal. 18, 17.* מָשִׁי Pannus sericus, *aut* vestis serica: *Ezech.16,10. Tharg.* discolores *.i.* vestes diuersorũ colorum.

מָשַׁח Vngere: *In Cal Num.35,26.* [*sed illud Iere.22,14. est propriè Toar* (*instar* קָרוּב) ומְשׁוּחַ Et pictã.]

In Macor Exod. 29, 29. לְמָשְׁחָה Vt vngerent. מ *cum* ״. *& Leuitic. 7, 34.* ש לְמָשְׁחֶךָ *cum* ״ *&* ח *cum* ״. *Et* מִשְׁחוּ מָגֵן Vngite clypeum: *Isa. 21, 5. quidam exponũt* Clypeum *.i.* regem, qui est populi clypeus. *Al.* Vngite clypeum & humectate illum, ne per illum instrumenta bellica transeãt.

נִמְשַׁח *in Niphal,* Vngi: *1.Para.14,7.*

מָשִׁיחַ *Toar,* Vnctus: *Dan.9,25. & in plurali, Psalm. 105,15.* Ne tangatis מְשִׁיחַי Christos meos, *id est,* reges & magnates. *Et 2. Sam. 1, vers. 21.* בלי משיח

præceptum: Deficere, *siue* rebellare, non parêre, inobedientem esse. *Hieron.* Ad iracundiam prouocare, offendere, *& c.1. Reg.13,27.* *In Benoni,* מוֹרֶה Rebellans, inobediens: *Deuter.21,18.* (*sed 2.Reg.14,26. R.Dauid exponit,* מֹרֶה מְאֹד Mutantẽ se valdè: *vel* mutabilem.) [*Et illud Genes.26, 35. huc refertur,* Vnaquæque earum erat מֹרַת רוּחַ rebellans spiritu. *vide* מרר.] *In Hiphil,* Irritare, rebellare: *Exod.23,21.* [*& Psal.106, 23.* הִמְרוּ אֶת־רוּחוֹ Inobedientes esse, *aut* rebellare fecerunt spiritui eius, *id est,* quia rebellare fecerunt Moseh & Aharõ verbo Domini & spiritui eius, *R.D. Vel,* Irritauerunt spiritum eius *.s.* Moseh. *Tharg.* Rebellarunt contra spiritum sanctitatis eius.]

מַמְרִים Inobedientes, rebelles: *Deuter.9,9.* *Et in Macor,* לַמְרוֹת Ad irritandum: *Isa.3,8. & Psal.78,17. cum defectu* ה *& Iob 17,2. cum daghes in* מ. † *Et* וַחֲמֹר Et commutauit: *Ezech.5,6.* מְרִי *& cum accentu distinguente* מֶרִי Rebellio, inobedientia: *Ezech. 2,5. & versu 8. vbi prius est Toar, id est,* rebellis (*vt Prou.17,10.*) *nisi subaudiatur* Vir, *quasi d.* Vir rebellionis.

מָרְיְךָ Rebellio tua, inobediẽtia tua: *Deuter.31,27.* *& מ cum hiric, Nehe. 9,17.* בְּמַרְיָם In rebellione sua.

[*Hinc secundũ Tharg. Ier.50, 21.* Super terram מְרָתַיִם rebellionũ ascende. *est nomen duale.*] מוֹרָה Nouacula: *Iudic.13,5. & 16,17.*

מָרַח *R.D.* Alligare, circumligare; operire, fasciare: *Isa.38,2. Hieron.* Cataplasmare.

מְרוּחַ אָשֶׁךְ Cõpressus testiculo *.i.* cõpressum & contusum habens testiculum. *Vel,* Is cuius testiculi sunt alligati, fasciati, *vel* (*secundum R.Sal.*) contusi. *Hieronym.* Herniosus: *Leuit.21,21.*

מָרַט Depilare, euellere crines, *Ezr.9,3. & Nehem.13,25.* [Tergere, polire: *Ezech.21,11.*]

In Niphal, Depilari: *Leuitic.13,39.* [*In passiu. Piel, 1.Reg.7,45.* מְמֹרָט Tersus, politus. *Item in Pual, Ezech.21, 10.* מֹרָטָה Tersus est, *& vers.11.* ט *est cum daghes euphoniæ gratia.*]

מוֹרָט *Toar ex Pual, Isa.18,2.* Depilatã. *Hieron.* Cõuulsam & dilaceratã.

מָרַץ Roborare, fortificare, *R. Dau.* *In Hiphil, Iob 16,2.*

In Niphal, Fortem esse: *6, 25. & Mich.2, 10.* וְחֶבֶל נִמְרָץ Et corruptione fortificata, roborata; *vel* forti valde. *Et 1. Reg. 2, 8.* Maledictione נִמְרֶצֶת forti admodum.

daghes. & sic illud Genes.26,35. secũdum R. Iehuda, מֹרַת רוּחַ Amaritudo spiritus. *debuerat daghessari, & esse cum* ״, *sed radix rectius erit* מרה.

מָר & מְרוֹר מָר מְרִירוּת Amaritudo: *Prou.17,24. Ezech.21,6. & huius plurale Exod. 12,8.* מְרוֹרִים Amaritudines. *& Hieron.* Lactucæ agrestes. *Et alia forma* מִמְּרוֹרִים *Iob 9,18.*

Item plurale feminin. מְרֹרוֹת *Deut.32, 32. quod quidã exponunt,* Fel. *Aliud Ierem. 31,15.* תַּמְרוּרִים. (*sed vers.21. R.Dauid exponit,* Titulos excelsos: *vt Hos.12,14.*) מָרִירִי *Toar masculinum* Amarus: *Deut.32,24. vbi quidam exponunt* Aestum vehementem similẽ veneno mortifero. [*sic Iob 3,4.* Terreant me כְּמָרִירֵי יוֹם Sicut amaros die *id est,* qui diem habent amarum. *sed R.Dauid,* Sicut ij qui sunt amari diei & duri planetæ. *Quidam dicunt* כ *redundare; alij* כ *poni pro* Verè. *quasi d.* Terreant eum amari die *.i.* qui maledicunt Deo & diei, ob accidentia quæ ipsis eueniunt. *R.Leui,* Caumata *siue* æstus diei *.i.* vapores: *quibus ascendentibus cũ magna copia, tenebrescit Sol, homines que terrentur. & sic veniret à* כמר.] מְרוּרָה Fel: *Iob 20, 14.* *Et* מְרָרָתִי Fel meum: *16,13.*

מְרָא *Inde fit* מְרִיא Species bouis maioris, *R.Dau.* Bubalus.

Vel hoc nomine Omne animal pingue *appellatur: 2.Sam.6,13.* מְרִיאִים *Plurale Isa.1,11.* Bubali, *vel* animalia pinguia. *Hinc verbum in Hiphil* הִמְרִיא Eleuabit se, *pro* eleuatur, exaltatur: *Iob 39,15.*

מֶרֶג *Inde* מוֹרָג Tribula, genus vehiculi quo frumẽta in area teruntur, *à tribus lateribus sic appellatum. R. Dau. scribit esse* Tabulas, in quibus sunt claui lignei *aut* ferrei, quibus fruges triturantur: *Isa.41,14 Idem ferè quod* חָרוּץ. *In plurali* מֹרָגִים Tribulæ *aut* Trahæ: *2. Sam.24,23.*

מָרַד Deficere *.i.* rebellare: *2.Paral.36,13.* [*Illud autẽ Iob 24, 13.* בְּמֹרְדֵי־אוֹר Inter rebelles luminis. *R.Leui,* Rebelles in lucem *.i.* contra Deum qui est lux mundi. *vel* contra lucem *.i.* diem. *Vel,* In descensu luminis. *quasi d. vesperi, & in tenebris ibant ad perfodiendum parietes domorum. à* ירד.] מֶרֶד Defectio, rebellio: *Ios.22,23.* † *Et* מְרוּדוֹת *Idẽ: 1.Sam. 20,29.* מְרוּדִים Attenuati, humiliati: *Isa.58,7. Hieron. & Tharg.* Vagi.

מְרוּד Paupertas, Humilitas: *vel* vagatio, demigratio: *Thren.3,18. & in plurali 1,7.*

מָרָה Mutare, transgredi rem, &

pellata, quòd sit instar frontis.

מֵצַר Angustia, *siue* locus angustus, vnde non potest quispiam fugere. *cuius plurale* מְצָרִים Maceriæ, loca angusta: *Thren.1,3. et Psal. 116,3. Rectum est, inquit R. Dauid, vt radix sit* צרר.

מָקַק *In Niphal*, Liquescere, dissolui. *vt Isa.34,4.* וְנִמַּקּוּ Et liquescent, dissoluentur, corrumpentur. *sic Ezech.4,17. & alibi.*

In Hiphil, Liquefacere, dissoluere. *vt Zach.14,12.* הֵמַּק בְּשָׂרוֹ Liquescere, *aut* dissolui, *pro*, liquefiet caro eius. *Macor pro futuro. R. D.* Dissoluentur caro eius & membra.

מַק Fœtor, *à dissoluẽdo sic appellatus:* putredo: *Is.3,3. sic 5,24. vel* Dissolutio.

מַקֵּל & מַקַּל Virga, baculus: *Iere. 1. Genes.30,35.* מַקְלוֹ Virga eius, *cum affixo. &* מַקְלוֹת *in plurali, sine daghes. Potest esse à* נקל *(inquit R. Dau.) vt daghes sit loco Nun.*

מַר Gutta, stilla: *Isa.40,15. Radix potest esse* מרר *.i.* Eleuare. *.i. quòd in hauriendà aqua gutta cadat ex alto de situla in cisternam.*

מָרַר Amarescere, amarum esse; *in Cal. vt Ruth 1,14.* כִּי־מַר־לִי Quia amarum est mihi. *quod etiam potest nomen esse* Amaror, amaritudo.

In Piel, Isa.22,4. אֲמָרֵר Amarescam, amarus ero. *Vel*, Amaritudine afficiam *.s.* animam meam, *vel* audientes. *sic Exod.1,14. & Genes.49,22.* וַיְמָרֻרוּ Et affecerũt amaritudine, *&c.*

In Hiphil, Iob 27,2. & Ruth 1,20. הֵמַר Amaritudine affecit. *sic Zach. 12,10. in Macor* הֵמַר Amaritudine afficere *vel* affici *.i.* Et amaritudine afficietur super eum sicut afficitur amaritudine quispiam, *&c. Et Exodi 23,21.* הַמֵּר Amaricabis, *pro* הֲמֵר.

In Niphal, Ierem.48,11. נָמַר Est mutatus. *Vel*, Remissus *aut* debilitatus. *Et Isa.24,9.* יִמַּר Amara erit.

Et in Hithpael, Daniel.8,8. & 11,11. הִתְמַרְמַר Eleuauit se. *Hieron.* Efferatus est. *Et nomen substantiuũ & adiectiuum, Isa.38,17.* מַר לִי מַר Amaritudo mihi amara. *Item 1.Sam.15,32. sic Isa.38,15. vbi dicitur*, Super amaritudine animæ meæ *.i.* liberatione ab amaritudine animæ meæ. *sed 22,2. adiectiuum*, Amarus, tristis, *etc.*

In plurali מָרִים Amaritudines, *&* amari. מָרֵי נֶפֶשׁ Amari animo: *2.Samuel.17,8.* מָרָה *Femin.* Amarum: *Genes.37,23. &* amaritudo. *& cũ* א *loco* ה: *Ruth 1,20.* מָרָא Amara. *& in regimine 1.Sam.1,10. & Prou.14,10.* מָרַת Amaritudo animi. *vbi* ר *est cum daghes.*

de ערה. *Et sic illud Iudic. 20,33.* מִמַּעֲרֵה גָבַע A decliuo Ghabah. *Vide & in* ערה.]

מַץ *Inde* מַצָּה Azymum, infermẽtatum, *cum* ה *femin. licet possit esse à* מצץ *vel* נצה *quod probat daghes: Num.6,19. Plural.* מַצּוֹת *Exod.12,15. & 13,6.*

מָצַץ Sugere, exprimere. *Vnde Isa.66,11.* תָּמְצוּ Sugatis. *quære in* מיץ *reliqua, vt* הַמֵּץ Emũctor, *etc.*

מָצָא Inuenire: *Genes.2,20. &c.* [*sed Eccl.9,14.* וּמָצָא *exponitur*, Et inuentus est, *&c. sic Nume. 11,22.* וּמָצָא Et inuenietur, *pro* inuenientur eis? *vel* Et sufficiet, *pro* sufficient, eis? *vtroque modo exponit R. Dau.*] *Item* Euenire, contingere. *vt 2.Sam.18,22.* מוצאת Contingit, euenit. *& Gen.44,34. & Ios.2,23.*

Et in Niph. Gen.44,16. נִמְצָא Inuenirі. *(sic Isa. 22,3.* נִמְצָאיִךְ Qui inuẽti sunt in te, *vt exponit R.D.) Et Iosu. 17,16. Zach. 10,10.* יִמָּצֵא Sufficiet, *R. Dau. et Tharg. In Hiphil,* הִמְצִיא Inuenire fecit: *Iob 34,11. & 37,13. vbi subauditur*, pluuiam. *sed Leuit.9,19.* Parare fecit, *vel* Tradidit. *Tharg.* Parauit, peruenire fecit. *sic 2.Sam.3,8.* הִמְצִיתִיךָ Peruenire feci te, *aut* tradidi te. *sed hoc venit more desinentium in* ה.

מָצָד *Inde fit* מָצָד Arx, munitio: *1.Paral.11,7. & est (inquit R. Dau.)* turris alta, & petra excelsa.

Plural. forma femin. מְצָדוֹת *Iudic.6,2. Isa.33,16. Hieronym.* Loca tutissima, firmissima, munitissima.

Et alia forma, מְצוּדִים *Eccles.9,13.*

Item cum ה *signo femineo* מְצוּדָה *2. Paral. 14,6. In regimin.* מְצֻדַת. *Et in plurali, Psal.31,3.* [*sed Isa.29,7. cum holem* וְכָל־צֹבְיָהּ וּמְצֻדָתָהּ *R. Dau. exponit*, Et omnes militantes contra eã, & ędificantes munitiones aduersus eam, vt capiant eam.] *Quod autem dicitur 2.Sam.5,15.* Dauid descendisse in munitionem: *videtur Dauid se recepisse vel in speluncam; quæ plurimæ sunt in petris, vel aliò, &c. apparet enim locum in quo Dauid erat, fuisse sublimiorem munitione.*

מָצָה *Est* מצץ Premere, exprimere: *Isa. 51,17. & Iudic.6,38.* וַיִּמְצֶה Et expressit. *Et in Niphal*, Exprimi: *Leuit.1,15. & 5,9. & Psal.73, 10. vbi subauditur*, calicis *.i.* Et aquæ pleni calicis יִמְצוּ לְמוֹ Exprimẽtur eis.

מֵצַח Frons: *Exod.28,30. & cũ affixo* מִצְחוֹ Frons eius: *28,30.* מִצְחוֹת Frontes, *Ezech.9,4.*

מִצְחָה Ocrea. *Cuius regimen exstat 1.Sam.17,6. R. Dauid* Lamina, *sic ap-*

lapilli eius *.s.* arenæ. *R. Da. dicit esse* lapillos arenæ, qui sunt grana parua. *Q.* Sicut interiora eius *.s.* maris *.i.* sicut pisces qui sunt intra mare, *scilicet* infiniti. *Al.* Ventres piscium.

מָעַט Minuere, diminuere, imminuere: Paruum *aut* minorem esse, *quando est intransitiuũ, vt Exod. 12,4. & Prou. 13,11. sic Leuit. 25,16.* וּלְפִי מְעֹט הַשָּׁנִים Et secundum diminuere annorum *.i.* secundum quod diminuti fuerint anni. *Vel est nomen*, Secundum diminutionem.

[*In Piel, Eccles.12,3.* מְעַטוּ Diminuerunt *.s.* molitionem *.i.* non potuerunt dentes contundere & comminuere cibum.] *In Hiphil*, Diminuere, *vel* Diminuere facere, *vt Leuit. 26,22. & Psal. 107,38. Et* Paucificare *.i.* pauca capere: *2.Reg. 4,3. &c.* מְעַט Parum, pauxillum, paucitas. *Et sic Toar*, Paucus: *Deut. 28,60. Hagg.1,9. Ezech.11,16. in regimine cum* מְעַט מַיִם Parum aquę: *Genes.18,4.* מְעַט מְעַט Paulatim, paulatim: *Exod.23,30.* כְּמְעַט Sicut parum *.i.* ferè, *vel* breui: *Isa. 1,9. & Psal.81,15.* מְעַטִּים Pauci, *vel* pauca. ט *est cum daghes: 109,9. Eccles.5,1.*

מָעַךְ Comprimere, frangere: figere. *Vnde Leuitic.22,24.*

מָעוּךְ Compressus *.i.* habens compressos testes *siue* testiculos, *R. Dau. & 1. Sam. 26,6.* מְעוּכָה בָאָרֶץ Fixa in terra. *In Pual Ezech.23,2.* מְעֻכוּ Cõpressa fuerunt (vbera earum.) *Hieron.* Subacta, fracta sunt.

מָעַל Præuaricari, negare, mentiri: *Iosu.22,20. Et Ezech.17, 20. vbi in* מַעֲלוֹ *subauditur* ב. *quasi dicatur*, Propter præuaricationem, *&c. Tharg. habet vbique* שקר Mentiri. *sic 2.Paral. 28,19.* וּמְעוֹל Et præuaricando. *potest esse præteritum formæ Paal, id est*, Et præuaricatus est.

מַעַל Præuaricatio, mendaciũ: *Ezr. 9,1.* מְעִיל Pallium ornatum, *aut* honorificum: *Exod.28,30.* מְעִילִים *in plurali. Hieron. nunc* vestem, *nunc* tunicam, *nonnunquam* palliũ *vertit.*

מַעַן *Vnde* לְמַעַן Vt, propter: *Genes 18,19. Recipit affixa, vt Prou.16,4.* לְמַעֲנֵהוּ Propter seipsum. לְמַעַנְךָ Propter te: *Dan.9,19. & sic de cæteris.*

מְעָרָה *Inde* מְעָרָה Spelunca: *1.Sam. 24,4. Plurale Isa.32,14.*

[*Huc refertur illud 1.Reg.7,36.* בְּמַעַר אִישׁ Tanquã nuditatẽ viri *.i.* similitudinem hominis nudi. *Vel secundum R. Ionah*, Sicut latus viri *.i.* ex latere vniuscuiusque erant figuræ. *Vi-*

quia) timorem omnipotentis dereliquit?] מֵס Tributum: *1.Reg. 5,13. Plurale Exod.1,10.* מְסִים.

מְסָה Sufficientia. *cuius regimen exstat Deut.16,10.* מִסַּת נִדְבַת יָדְךָ Secundum sufficientiam voluntatis (*aut* spontis) manus tuæ, erit quod dabis. *i.* quantum potuerit manus tua spontanea, erit quod dabis. *Alij deducentes à* נֵס Signum, vexillum (*iuxta illud Isa. 62, 10.* Eleuate signum, *&c.*) *volunt esse* Leuationem pensi.

מָסָה *Est* מָסַס Liquescere, dissolui. *Et in Hiphil*, Liquefacere, dissoluere: *Psal.6,7. & 147,17. Et Ios.14,8.* הִמְסִיו Dissoluerunt. *cum* ו *mobili pro surec* הִמְסִיו. (*Venitque* הִמְסִיו *more Chaldæa linguæ, vt Dan. 5, 4.* אִשְׁתִּיו Biberunt.) *Et Psalm.39,12.* וַתְּמֵס Et liquescere fecisti, *&c.*

מָסַךְ Miscere: *Isa.19,14. Psal.102, 10.* מָסֶךְ Mistio. *75,9. vbi subauditur* Calix. *q. d.* Calix plenus mistione. מִמְסָךְ *Idem, Prou.23,30.* [*R. Ionah huc refert illud Ezech.28,13.* מִסְכָּתְךָ Mistio tua. *quasi dicat.* Omnis lapis preciosus mistus est tecum.

Sed R.D. Sepes tua. *q.d.* Omni precioso lapide septus es. *deducens à* שוך *.i.* sepire. *illic vide.*]

מָסַר Tradere, dare: *Num.31,16. Et Niphal 31,5. Hoc verbum est propriè*, Dédere se alicui *.i.* in perpetuum & totum dare, *siue* subdere. *& dicitur tã de rebus quàm de corpore.*

מָעַד Nutare *.i.* moueri, & quasi ruinam minari, declinare, labi: *2.Sam.22,33. & Iob 12,5.* Parata, *scilicet* tæda, לְמוֹעֲדֵי רָגֶל Nutantibus pede. *vel nominaliter*, Paratus ad nutationes *aut* lapsus pedis *.i.* vt nutent pedes. *In Hiphil* Nutare fecit: *Psal.69,24.* [*Quidam ex hac radice exponunt per metathesin illud Ezechiel.29,7.* וְהַעֲמַדְתִּי לְהֶם כָּל־מָתְנַיִם Et nutare facies eis omnes lumbos. *sed R.D. iuxta propriam significationem:* Et statues eos super lumbos, vt *.s.* tibi amplius non innitantur.]

מוֹעֶדֶת *Toar feminin. ex Pual:* Lapsus: *Prou.25,19.*

מֵעָה *Inde* מְעִי Intestinum, interaneum, venter. *Et secundum R. D. comprehendit hoc nomen* omnia mẽbra interanea: *vt* cor, hepar, pulmo. *&c. vnde & pro* Corde *sæpè capitur. Non est in vsu in Bibliis, præterquam in regimin. plural. vt* בִּמְעֵי הַדָּג In interioribus, *vel* ventre piscis: *Ion. 2,1. sic Cantic.5,14.* מְעָיו Venter eius, *&c.* [*In illo autem Isa. 48, 19.* וְצֶאֱצָאֶי מֵעֶיךָ כִּמְעוֹתָיו Et filij ventris tui sicut lapilli *sed 16,5. cũ loco* מְנָת־חֶלְקִי Pars portionis meæ. מָנוֹת Dona, partes: *2.Paral.31,19. & מְנִיוֹת Nehem.11,10.*

Et mutato iod in א, *12,43.* מְנָאוֹת Partes legis. *vel* statuta legis, quæ præcepit lex. † מוֹנִים Vices *seu* partes: *Gen.31,7. & 41.* מָן Manna: *Exodi 16, 15. & 31. vbi sic exponas*, Vocauerunt nomen eius Man *.i.* donum & partem à Deo. מָנְךָ Manna tuum, *&c.*

מִנְחָה *Inde* מִנְחָה Munus, oblatio: *Genes.32,12.* Sacrificium, *siue* holocaustum, & oratio vespertina; *inquit R. Dauid 1.Reg.18,28.*

Item dicitur de sacrificio matutino *1.Reg.3,20. Radix potest esse (inquit R.Da.)* נחה, *quod significat in Hiphil*, Ducere, adducere. *Plurale non inuenitur in Bibliis, sed apud Magistros inuenitur* מִנְחוֹת *quod arguit* מ *esse radicale, aliàs enim habere deberet* מִנְחוֹת *quod quidem reperitur cum affixis.*

מָנַע Prohibere: *Genes.30,2. In Niphal* Prohiberi: *Ioel 1,13.*

מַנֹּר *Inde* מָנוֹר Lignum teres, & oblongum quo tela *aut* pannus circumuoluitur. *Hieron.* Liciatorium: *1.Samu.17,7 idque in regimine* מְנוֹר.

מָסַס Liquescere, dissolui. [*Vnde in Macor Cal, Isa. 10, 20.* כְּמִסֹּס נֵס Sicut dissoluit vexilliferũ, *q. d.* Et erunt castra eius, sicut castra quorum dissoluitur vexillifer, quia cadẽt omnia castra, *vt exponit R.D.*]

נָמַס & נָמֵס *In Niphal*, Liquescere: *Exod.16,21. In Hiphil, Deut. 1, 28.* הֵמַסּוּ Dissoluerunt. מֶסֶס Liquefactio, dissolutio: *Psal.58,8. vbi capitur passiuè.* הֶמֶס *Idem. cuius plurale* אֵשׁ הַמַּסִּים Ignis liquefactionum, dissolutionum *.i.* liquefaciens, dissoluensque omnia: *Isa.64,1.* [*Illud autem Iob 6, 14.* לַמָּס מֵרֵעֵהוּ חֶסֶד Dissoluto ab amico suo misericordia, *id est*, Viro dissoluto flagellis, ab amico suo impendenda est misericordia, alioqui, *&c. R.Dau.dicit* מָס *esse Toar loco Niphal .i.* Liquefactus, dissolutus. *Bifariam exponit R.Abrah. Perusol, nam* מס *est &* tributum, *&* liquefactus. חסד misericordia, *&* probrum. *Prius ergo sic:* (Viro seruienti) tributo, ab amico suo, misericordia (*.s.* impendẽda est. & qui hoc non efficit,) Dei timorem dereliquit. *Alterũ sic:* (Num par est, vt vir) dissolutus (vltione terribili qualem ego patior) ab amico suo probro (*vel* probris afficiatur? dicatque ille amicus, Merito hoc patitur, care vngue, rumpere, diuidere: *in Cal, Leuit.1,15. & 5,8. alibi non inuenitur.*

מִן De, ex, à, è: *& cum* ל *redundante* לְמִן *Ierem. 10,7. Addunturet* מ ל *et* ב *pariter*, לְמֵרֵאשׁוֹנָה A principio: *1.Paral.15,3.* מ *cum loco hiric. Et cum additione* ו *&* נ *cum*, *vt Isa. 30,11.* מִנִּי־דֶרֶךְ De via. *& Nun cum hiric, Iudic.5,14.* מִנִּי. *& Mich.7,12. cum* ל *redundante. Et propter frequentem dictionis vsum remouetur sæpius Nun, quod tamen est in potentia daghes sequentis literæ dagheſſabilis, nam literis* אהחער *sequentibus, hiric literæ* מ *mutatur in sere. item cum nomine* יְהוָה.

[*Illud autem Psalm. 150,4.* בִּמְנִים In Chordis, *R.Dau.exponit* † In instrumento quodam ex musicis instrumentis. *Quidam* In speciebus. *.s.* multis musicorum instrumentorum. *R.Abr.* Instrumentis multis.] *Capitur & pro* Præ, supra, Magis: *vt formetur Comparatiuum: vt Prouer.3,14.* Preciosior est מִפְּנִינִים margaritis. *vel* magis quàm margaritæ. *vel* supra margaritas. *Item* Propter: *Psal.38, 9. sic Ier.48,45. vbi R.Ionah* Absque.

Pro, loco: *Psal.107,2.* Ne: *vt Iob 33,19.* מֵעֲבוֹר Ne transiret. (*Tamen* ה *existente cum seua,* מ *est cum hiric: vt 1.Sam.15,26.* מִהְיוֹת Ne sis, *&c. Et cum hiric inuenitur sequente* ח *&* ר, *vt* מִחוּט A filo: *Gene.14,22.* מֵרְדוֹף A persequendo: *1.Samu.23,28.*) *Capitur & pro* Vt: *Iere.17, 16.* מֵרֹעֶה Vt essem pastor. *Item pro* Cum: *Isa. 57,8.*

Et pro In: *Psal 72,16. Leuit. 23,11. item Deut. 33,2. Ezech.7, 8. quæ etiam possunt exponi per* De. מִמְּעַם Inde. מִטֶּרֶם Ante. מֵאֵין Ex eo quod non est. *Cum affix.* מִמֶּנּוּ *&* מִמֶּנָּהוּ Ab eo. מִמֶּנִּי *&* מִנִּי *&* מִמְּנִי A me. מִמָּנוּ A nobis, *&c.* מִמְּכֶם *&* מִכֶּם A vobis. מֵהֵנָּה *&* מִנְּהֵן מֵהֵן Ab eis.

מָנָה Numerare: *Numer.23,14. et Psalm. 90, 12. in Macor (licet R.Ionah velit* לְמִנּוֹת *esse nomẽ q.d.* Numerum dierum nostrorũ scire fac.) *In Niphal*, Annumerari: *Isa.53,12.*

מִנָּה *In Piel*, Constituere, parare, præparare, præficere: *Dan.1,10. Et* מְמֻנִים Cõstituti, pręfecti: *1.Par.9,28.*

מַן Prępara: *Ps.61,8. Imperat. defect.*

[*Et nomen, Isa.65,11.* לַמְּנִי Numero *.s.* stellarum. *sunt qui dicunt esse* nomen stellæ.] מָנֶה Mina, *vel* mna seclos habens sexaginta, qui faciũt obolos mille ducẽtos: *Ezech.45,12.*

Itẽ Libra *apud Doctores. Plural.* מָנִים *1.Reg.10,18.* מָנָה Pars, portio, donũ: *1.Sam.1,5. & in regim. Psal.11,6.*

מְלוּחַ Genus herbę duræ, amarę, & malæ, *secundum R. D.* quæ non germinat nisi in loco duro & saligino-so: Vrtica. *Tharg.* Spinæ: *Iob 30,4.*

Et participium passiu. ex Piel, מְמֻלָּח Mistũ: *Exod.20,31.* *Hinc dicuntur (inquit R. Salom.)* מַלָּחִים Remiges, nautæque, *eo quòd vertant, misceantque remis aquas: Ion.1,5.*

מָלַט Euadere, liberari, seruari, eripi, *in Niphal Iudic.3,26. Psal.22.6. & 124.7.* *In Piel*, Eruere, liberare, *& c. Ezech.33,5.*

[Proiicere fœtũ, párere: *Isa.34,15.*] *In Hiph.* Seruare, liberare: *31,5.*

[Proiicere fœtum masculum, *vt exponit R. Dauid: 66,7.*] *In Hithpael* Euadere: *Iob 19,20. (sed 41,10.* יִתְמַלְּטוּ Proiicientur, dispergenturque, *exponit R. Dau.)* מֶלֶט Lutum, ex calce & arena confectum, cæmentum, *R. Dau. Ierem.43,9. Hierony.* Crypta. *Tharg.* In iunctura.

מָלַךְ Regnare, *in Cal Isa. 24,22. Psa.93,1. etc.* [*Et in Niphal, Nehem. 5,7.* וַיִּמָּלֵךְ Et cogitauit cor meum in me. *Vel*, consiliatum est, deliberauit. מלך *quoque Chaldaicè est* Consulere.] *In Hiphil* Regnare facere, constituere regem: *1.Reg. 1, 41. (& Hos.8,4. vbi R. D. vult subaudiri* Ieroboam. *quasi d.* הִמְלִיכוּ Regem constituerunt Ieroboam, & os meum non interrogauerunt.)

Et in Hophal, Dan.9,1. הָמְלַךְ Constitutus fuit rex. מֶלֶךְ Rex: *Gen. 14,1. Cum affix.* מַלְכִּי. מַלְכֵּי *& in plural.* מְלָכִים *Et cum aleph protractiuo,* מְלָאכִים *2.Sam. 11,1.* [*& Prou. 31,3. cum* ן *vice* ם, Et vias tuas ad delendum מְלָכִין Reges. *R. Da. exponit*, Ad perdendum vias regum. *R. Ion.* Ad delendum cõsiliarios. *sed non est opus inquit R. D. educere dictionem à priori significatione.*] מַלְכָּה Regina: *Esth. 1,9. & in regimine* מַלְכַּת *1.Reg.10,10.*

מַלְכוּת Regnum: *Daniel.11,2. & in plurali,8,22.* מַלְכֻיוֹת. *Et secundũ alias formas* מַמְלָכָה *&* מְלוּכָה מַמְלֻכוֹת *Isa. 34,12. 1.Sam.15,28. Ezech.29,14.*

מַמְלֶכֶת *Huius regimen cum* ״ ״ *Deut. 3,4. & cum affixo,* מַמְלַכְתּוֹ. *& Plurale* מַמְלֻכוֹת *&* מַמְלְכוֹת. [*Et sunt qui putant ex hac radice esse illud Ierem. 7, 18.* לִמְלֶכֶת Reginæ cæli *.i.* stellæ magnæ quę est in cælo. *de quo vide* לאך.]

מֹלֶךְ Idoli nomen: *Leuit.18,19. quod vocabatur &* מַלְכָּם *&* מִלְכֹּם.

מָלַץ *In Niphal* Dulcescere: *Psal. 119,103. Potest & esse ex hac radice* מֵלִיץ, *de quo in* לוץ.

מָלַק *Idem quod* פָּרַק Scindere, secare eis. מִלֵּא *in Piel*, Implere, perficere: *Exod.35,36. & Numer.3,3. vbi ponitur*, Impleuit (*.s.* oblationibus) *pro* Consecrauit. *& Deut.1,34.* Cõpleuit post Dominũ. *.i.* perfecit voluntatem Domini, vt iret post Dominum. מְמַלֵּא *Benoni*, Implens. (*sed est Toar loco Paul*, Plenus: *1.Paral.12,15.*) [*Capitur & pro* Congregare: *Ier.4,5. Sed à quibusdam Iob 40,25.* הֲתִמְלָא Nunquid succides? *exponitur.*] *In Niphal: Cantic.5,2.* Plenum esse, repleri. [*Et secũdum quosdam, Iob 15,32.* תִּמָּלֵא Succidetur. *Sunt qui dicunt* א *poni loco literæ geminandæ. Al.* In non die suo *.s.* naturali impius complebit diem suum, quia morietur in dimidio dierum suorum. *In Hithpael*, Congregari: *16,10.*] מְלֹא Plenitudo: *Leuit. 16,12. (& 2.Sam.8,2. vbi dicitur* Plenitudinem funiculi *.i.* plenum funiculum.) *& sine* א מְלוֹ *Ezech.41,8.*

[*Item* Congregatio: *Isa.31,4.*]

מִלֻּאִים Consecrationes: *vel* Pacifica *aut* perfectiones, *R. Dau. Leuit.8,28. & 29,22. R. Salom. Tharg.* Oblationes. *Item Exod.25, vers.6.* Et lapides מִלֻּאִים plenitudinum, qui replebant (*teste R. Dau.*) palas *.i.* sedes, & loca vbi ligantur lapides precioſi, vt fit in annulis. מְלֹאָה *Genere femineo*, Plenitudo. *& in regim. Exod.28,17.* Et implebis in illo מְלֹאַת אֶבֶן plenitudinem lapidis *.i.* palam, locum qui repletur lapide. *In plurali vers. 20.* מְלוֹאַת. מְלֹאַת Plenitudo: *Cantic.5, 12. R. Abr.* In dispositione perfecta.

[מְלֹא *Interdum est substantiuum*, Cõgregatio, *R. D. sed quidam dicit vnã è dictionibus esse, quæ per oppositum exponuntur. ac si d.* Defectus in qualibet re: *Ier.12,6.* מְלוֹא *1.Reg.8,24. erat* locus in Hierusalem cõiunctus muro intrinsecus, vbi congregabantur, cùm aliqua fieret congregatio, *R. D.*]

מֶלַח Sal: *Gen.19,26.* [*sed R. Dauid illud Num.18,19. exponit* Præcisum, determinatum, absolutum, quod non cessabit.] *Hinc verbum in Cal*, Salire, sale condire, *vt Leuit.2,13.* *Et in Hophal*, וְהָמְלַחַתְּ לֹא הָמְלַחַתְּ Et saliendo non salita fuisti: *Ezech.16,4.* [*Et in Niphal*, Deficere, consumi, perdi: *Isa.51,6.*

מְלֻחִים Deuastati, consumpti. Laceri, lacerati: *Ierem.38,10. & 11.*]

מְלֵחָה *Toar* terræ quæ nõ germinat, Desolata: *17,6. Hieronym.* Terra salsuginis. *vulgò* Salina *vocatur*, locus salitus & aridus. *quod* מְכוֹרוֹת *à* כור. *Vel* Machæræ, *aut* gladij eorum. *Q.* Possessiones, *aut* emptiones eorum, *à* כרה Possidere, emere, *quia dicitur Deut.2,6.* Etiam aquas ab illis emetis. *Al.* Traditiones eorum; *quia tradiderunt sipsos morti, vt habetur Iudic.5,18.*

מָלַל *Inde in Piel* מִלֵּל Loqui; dicere: *Genes.21,7. Iob 33,3.*

מִלָּה Sermo, eloquium, dictio: *Psal.139,4. Plurale mascul.* מִלִּים *Iob 6,26. sed exstat cum* ן *loco* ם: *12,11. & alibi sæpè.* מוֹלֵל Loquens: *Benoni Cal, Prouerb.6,12.* *A quibusdam hùc refertur illud Ierem. 11, 16.* הַמְּלֵלָה Loquela. *de quo in* רמל.

[מְלִילָה Spica. *cuius plurale Deut.23, 25.* מְלִילוֹת.]

מָלֵא Implere, cõplere, perficere: *interdum est transitiuũ, vt Exod. 40,34. nonnunquã intransitiuum*, Plenum esse, *& c. Iere.6,11. & Mich.3,8. sic Isaiæ 2,6.* Repleti sunt (*.s.* maleficiis) ab oriente *.i.* orientalibus. *Vel*, Repleuerunt (*.s.* terram suam maleficiis) præ oriente *.i.* orientalibus. *vel*, præ Ismaelitis. *Illud autem Iob 36,17.* Iudicium impij מָלֵאתָ impleuisti. *sic exponitur à R. Mos.* Dignus eras vt impleretur in te iudicium impij: verùm vt ad ipsũ redires, pepercit tibi Deus.

Venit etiam sine א *more desinentium in* ה: *vt 32,19.* מָלְתִּי Plenus sum. *&* מָלוּ Plena sunt: *Ezech.28,16.*

מְלֵאָה *Toar (quod ponitur pro particip. præcipuè cùm est transitiuum*, Implés: *Ierem.23,34.)* Plenus: *Deuter.34,9. (& Psal.73,10.* Et aquæ pleni *.s.* calicis.) *Item* Perfectum, boni ponderis: *Gen.23,9.* [*Ier.4,12.* Ventus מְלֵא אֵלֶּה vehementior (fortiorque) illis veniet mihi, *id est*, fortior ventis qui sunt ad ventilandum, purgandumque, *R. Dau.*] מְלֵא *in regimine.* מְלֵאִים *In plurali.* מְלֵאָה *Femin.* Plena: *Num.7,14. sic Ham. 2,13. vbi & potest esse nomen .i.* Vt est plenitudo manipulorum: *vt Numer. 18, 26.* וְכִמְלֵאָה Et sicut plenitudo de torculari *.i.* vinum; *sic dictum, quòd non calcantur vuæ, donec perficiatur earum maturitas. & Exod.22,26.* מְלֵאָתְךָ *id est*, plenitudinem tuam, & lachrymam tuam non retardabis *.i.* primitias sementis tuæ cùm fuerint maturæ, & primitias vini tui instar lachrymæ descendentis è torculari.

Et cũ iod redundante מְלֵאָתִי *Isa.1,21. pro* מְלֵאָה. [*Significat & secundum quosdam* Congregare: *Ierem.51,10.*] *Et Exod. 15,9.* תִּמְלָאֵמוֹ Implebitur ex

מִי Quis, qui, & quæ. *& non dicitur nisi de viuente rationali, aut intellectuali.* מִי Quis *quærit de persona, vt* מה *de substantia: Gen.27,31. Ponitur tam interrogatiuè quàm infinitè. Et nonnunquam pro* Quisquis, quicunque. *Iungitur etiam nominibus multitudinis, vt 33,4. &c.*

מִי *A quo fit* מַיִם Aqua. *vel radix est* מיה, *inquit R. D. semper est pluralis numeri, & venit secundum formam dualem ob duplicem aquam, superiorem videlicet & inferiorem, quas diuidit firmamentum: Genes.1,6.* מִי *in regimin. Ios.3,13. sed Num.5,18. ponitur pro absoluto. Inuenitur & geminatũ in regim. & cum affix. vt* מֵימֵי *&* מֵימָיו *Exod.7,19. Dan.12,6. &c.*

מִין Species. *Genes. 1, 11. & 12. & 24.*

מִיץ Premere, exprimere, emũgere. *vnde Prouerb. 30, 33.* כִּימִיץ Quia (*vel secundum alios*, quemadmodum) Emulsor, *aut* qui emungit. מֵץ *Idem, nomen Toar: Isa.16,4.*

מִיק Dissoluere, liquefacere. *Psa. 73, 8.* יְמִיקוּ Dissoluent & loquentur *.i.* dissoluent verbis suis.

מִיר Mutare, permutare, commutare, *in Hiphil* הֶמִיר *Ierem. 2,11. &c.* וְהֶמִיר Et mutauit. *quære in* מרה *sua radice. Ezech.5,6.*

תְּמוּרָה Commutatio, permutatio: *Ruth 4,7.*

מָךְ Pauperare, *aut* depauperare, *idem quod* מוך: *vt Psalm. 106, 43. In futuro* וַיָּמֹכוּ Et depauperati sunt, *vel* humiliati sunt.

Et in Niphal יִמַּךְ Humiliabitur, *aut* inclinabit se *.s.* vt cadat: *Eccles.10,18.*

Et in Hophal וְהָמְכוּ Et depauperabuntur, *aut* humiliabuntur: *Iob 24, 24 Quidam vult huius radicẽ esse* נמך. *Doctores vocant locum humilem* נָמוּךְ מָקוֹם.

מָכַר Vendere, tradere, dare: *Leuit.25,27. Ezech.30,12. Ioel 3, 8.* [*& Ham.2,6. in Macor* עַל־מִכְרָם Eo quòd vendiderint ipsi. *de quo vide etiam* כרה] *In Niphal*, Vendi, *vel* se vendere: *Leuit. 25,48. Nehem.5,8. Idem in Hithpael, 1.Reg.21,24.*

מֶכֶר Venditio, venale, precium: *Neh.13,16. Et cum affix.* מִכְרָהּ Precium eius: *Prou.31,10. vide in* כרה.

מִמְכָּר Venditio: *Leuit.25,27.*

& alia forma vers. 42. מִמְכֶּרֶת. *Et in plurali Deut.18,8.* לְבַד מִמְכָּרָיו עַל הָאָבוֹת Præter venditiones suas patribus, *scilicet* factas. מִכֵּרָה *Cuius plurale Genes. 49,5.* מִכֵּרֹתֵיהֶם In habitationibus, *vel* Habitationes eorum. *Idem quod* in illos, qui erant in muris, iaciebant. *Ezech.26,9. Hieronym.* Arietes. *R. Dauid in Comment. exponit quoque* Ictum, (*vt Tharg.*) *& dicit rectũ esse vt* מ *non sit radical. nam apud Doctores inuenitur*, Occisi חֲצִי קְבֵל *id est*, in arcu, *qui vulgò dicitur* balista.

מָחַץ Transfodere, transfigere: *Psal. 110,5. (& Num. 24,8. vbi in* חִצִּיו *subauditur* ב *.i.* in.)

[*Illud autẽ Psal.68,24.* תִּמְחַץ *R. Da. dicit esse per Metathesin sicut* תִּחְמַץ, *id est*, rubescat. *& sic est sensus:* Vt intingat se, *vel* rubescat pes tuus in sanguine ex inimicis (*.s.* &) lingua canum tuorum (*.s.* rubescat) de ipso *.s.* sanguine. *vel* ex eo *.i.* de singulis eorum. *Sic illud Num.24,8. R. Salom. exponit*, Sagittas suas Deus intinget, *&c.*] מַחַץ Transfossio. *Hieron.* Percussura: *Isa.30,26.*

מָחַק Remouere, auferre, *R. Dauid. & semel inuenitur Iudic. 5,25. Hinc apud Rabbinos* מחק Instrumentum mensuræ, quo remouetur id quod redundat: vt baculus rotundus quo frumẽtum in modio redundans raditur.

מָחָר Cras: *Exod. 32, 5. Interdum non significat* crastinũ diem; *sed* tempus longinquum: *vt 13, 14.*

מָחֳרָת *Idem: Num.11,32. In regimine* ר *est cum* ־, *vt Leuitic.23,11.* מִמָּחֳרַת De crastino (*pro*, in crastinũ, *R.D.*) *Et 1.Samuel. 30, 17.* לְמָחֳרָתָם Vsque in crastinum illarum *.s.* vesperarum, *id est*, vsque ad diem sequentem illas duas vesperas. מְחִיר Precium: *1.Reg.21,2. & in plurali Psal.44,13.*

מָטַט Nutare, declinare: *vt Psal. 17,5.* Non נָמֹטוּ *.i.* nutarunt pedes mei. *In quibusdam codicibus* ט *est cum daghes, & tunc est ex hac radice. in aliis verò est sine daghes, & sic est ex* מוט. *Vide* מוט. מִטָּה Lectus: *2. Reg. 4, 10. In plurali* מִטּוֹת. *Potest etiã esse radix* נטה. מַטָּה Deorsum, infernè. *huc quoq; potest referri Exod. 26,23. sed huius radix rectius erit* נטה.

מַטֶּל *Inde fit* מִטֶּל Virga, baculus: *semel inuenitur Iob 40, 13. Hieron.* Fistulæ.

מָטָר Pluuia, *& interdum adiungitur ei* גֶּשֶׁם *quod idem significat: Deuter. 11, 17. &* וּמִטַּר גֶּשֶׁם Et pluuiam imbris: *Zach. 10,1. Plurale est feminin. Iob 37, 6.* וְגֶשְׁמֵי מִטְרוֹת Et nimbus pluuiarum. *Hinc verbum in Niphal: Ham. 4, 7.* תִּמָּטֵר Cõpluetur. *Et in Hiphil*, הִמְטִיר Pluit, *vel* pluere fecit: *Genes. 2, 5. & 7,4. Hamos 4,7.*

Grammaticam. nam si esset ex hac radice, מ *esset cum sere. cùm sit exponendum*, Populus famis, *id est*, famelicus. *radix est* מהה.]

מָוֶת מָוֶת תְּמוּתָה Mors: *Prouer.18,21. & Psal.116,15. & 102,21. In plurali quiescit* ו *Ezech.28,10.* מוֹתֵי. *Et præposito Mem, Iere.16, 4.* מְמוֹתֵי Mortes. *Huius singulare erit* מָמוֹת.

מָזַג Miscere. *Hinc* מָזֶג Mistio, temperamentum: *Cantic.7,3. Alibi non inuenitur in sacris literis.*

מָזַה Exurere, comburere. *Deut. 32,24.* מְזֵי רָעָב Exusti fame.

Chaldaicè quoque incẽdere *significat, vt Dan.3,18.* לְמֶזֵא Ad succendendũ, *licet hic* מ *non sit radicalis.*

מָזַח Roborare, fortificare.

Inde fit מֹזַח Fortitudo, & cingulum, *appellatum, quòd lumborum sit robur:* מ *est cũ sere, inquit R.D. Isa.23, 10. & Psal. 109,20. Et alia forma* מְזִיחַ *Iob 12,21.*

מָזֵר *Inde fit* מַמְזֵר Spurius: *Deut. 23,2. Secundum R. Dauid vtrumque* מ *potest esse nominis constitutiuum*, זר, Alienum esse: *ac si dicat.* Alienus, extraneus. *Ionathan idem videtur sentire, cùm dicit Zachar.9,6.* Sicut extranei. *Sunt qui dicunt esse* nomen Gentis. מַזָּרוֹת *Idem quod* מַזָּלוֹת *vt* ר *sit loco* ל, Stellæ, planetæ, *R.Dau.Iob 38,32. Vel* nomen vnius è stellis. *Q.* Stella meridionalis.

[*Sic quoque illud 37, 9. exponitur:* וּמִמְּזָרִים קָרָה Et à planetis (stellis) frigus *.s.* veniet. *Al.* A dispergentibus (*.i.* ventis aquilonaribus qui nubes dispergunt) veniet frigus. *Hieron.* Et ab Arcturo frigus. *Vide* זרה.]

מָחָה Delere, eradere, perdere, disperdere: *Deuter.29,20. Genes.7,4.* Tergere, abstergere: *2.Reg. 13. Isa.25,8.* [Peruenire: *Num.34, 10. Vel iuxta alios*, Percutere.]

לְמָחוֹת Ad delendum: *Prouer. 31,3.* ל *est cum* ־: *si sit ex Cal, pathah ponitur pro hiric: si verò sit ex Hiphil, ponitur pro* לְהַמְחוֹת. [*Et cum* א *loco* ה *Ezech. 25, 6.* Propter מָחֲאֶךָ plaudere tuum *.i.* pro eo quòd plausisti. *sic Isa.55, 12. in futuro* יִמְחֲאוּ־כָף Plaudent manu *.i.* percutient.] *Et in Hiphil, Nehem.13,14.* הָמֵחִי Deleas. *& הָמְחִי Iere. 18,23. vbi iod est loco* ה *radical.*

נִמְחָה *In Niphal*, Deleri: *Ezech.6,6.* [*Sed Isa. 25,6.* Conuiuiũ מְמֻחָיִם Medullatorum. *est significationis* מוּחַ. *& sic* מוּחַ *&* מֹחַ *eiusdem sunt significantiæ, quanquam non eiusdem radicis. est autem hic Paul ex Piel.*]

מִחִי Balista, *aut* arcus, quo sagittas

do tua. *aut* cùm euigilare fecero, *vel* feceris, similitudinem tuam, idque intellectuali visione, quæ verè est visio Dei. *Thargh.* Cùm euigilauero à gloria imaginis tuæ.]

מוץ Gluma, *id est*, minutũ quod est inter paleas: *Psalm. 1, 4. Hierony.* Puluis. *Tharg. Soph. 2, 2.* Fumum *intelligit.*

מור Myrrha, aroma ex speciebus germinum, quod colligitur: *Cantic. 3, 6. sunt qui exponunt*, Muschum, cui suauis inest odor. *Alius quidam dicit esse* Succum arboris optimi odoris. *Cum affix.* מָר־דְּרוֹר Myrrha libertatis: *Exodi 30, 21.*

מוש *Vnde* מָשׁ מִשְׁתִּי Recedere: *Iosue 1, 8. Zach. 14, 4. & quãdo est transitiuum*, Remouere, remouere facere: *3, 9. Hiphil plerumque est intransitiuũ*, Recedere: *vt Isa. 46, 7. sic Iob 23, 12.* אָמִישׁ Recedam, *pro* recessi. *s.* ab eo. *Vel transitiuè*, Remouebo. *s.* præceptum illud. *vt Mich. 2, 3. sed vers. 4.* Quomodo יָמִישׁ לִי remouebit (*pro*, remouit) mihi, (*id est*, à nobis, *vel*, quos sperabamus nobis restitui) agros nostros, diuidet (*pro* diuisit) sibi hostis. [*Illud autem Gen. 27, 21.* וַאֲמִשְׁךָ Et palpabo te, *cõmuniter Hebræi deducunt à* מָשַׁשׁ Palpare. *vt illa, Iudic. 16, 26.* וַהֲמִישֵׁנִי אֶת־הָעַמּוּדִים Et palpare fac me columnas. *licet R. D. etiam explicet*, Accedere fac me ad colũnas, *vt* אֶת *sit loco* אֶל. *Et* יְמִישׁוּן Palpabunt: *Psal. 115.* וְיָמֵשׁ חֹשֶׁךְ Et palpet tenebras: *Exo. 10, 21. vel vt Tharg.* Postquam recesserint tenebræ noctis. *sic & R. Dauid in libr. Radic.*]

מות *In Cal*, מֵת *pro* מֵתָה Mori. *Coniugatur autem sic:* מֵת מֵתָה: מֵתוּ מֵתִי מֵתֶם מֵתֶנוּ: *Genes. 44, 20. 35, 17. & 19, 19. Exod. 4, 19.* מֵת *Participiũ non differt à Toar*, Mortuus: *Iere. 16, 7. In plurali* מֵתִים. מוּת & מוֹת *In Macor.* (*sed illud Isa. 6, 1. à quibusdam exponitur* Leprosum esse.) *In Hiphil* הֲמִית Mori facere, *aut* iubere, interficere, interimere: *Iudic. 16, 30.*

Paul exstat 1. Samu. 19, 11. מוּמָת interfectus, *id est*, interficieris. *et 2. Regũ. 11, 2.* הַמְמִיתִים *quod potest & esse Poel.* [*Sunt qui exponunt ex hac radice illud Prou. 19, 17.* אֶל־הֲמִיתוֹ Ad interficiendum eum. *require in* המה.]

In Hophal, הוּמַת Interfectus fuit: *Deut. 21, 22. &* הֻמְתוּ *2. Sam. 21, 20. etc.*

In Poel quadrata מוֹתֵת מוֹתְתִי Interficere: *2. Sam. 1, 6. Iere. 20, 17.* [*Huc quidam referunt illud Isa. 5, 13. exponentes* מְתֵי רָעָב Mortui fame. *idque contra Gramma-*

quod transfigit iugum, *aut* quo iugum ligatur. *Isa. 58, 9. vbi Tharg. habet* Declinationem. *& R. Dauid in Comment.* Impietatem, qua declinare faciebant pauperes. *sic Ierem. 28, 10. vbi affixum in* וַיִּשְׁבְּרֵהוּ *refertur ad* עול *.i.* iugum, *mascul. gen. quia* מוֹטָה *est femin.* מוֹטֹת Vectes, ligna oblonga. *Hieronym.* Catenæ: *Leuit. 26, 13.* Iuga: *Ier. 27, 2.* מוֹטוֹת Extensiones: *Isa. 8, 8. R. D.* Vincula, catenæ, *aut* vectes lignei. *Alius deducit à* נטה.

מוך Depauperari, attenuari, paupere fieri: *Leuit. 25, 47. & 25. hic est futurum, illic præteritum. R. Iud. posuit hæc in* מכך.

מול *Vnde* מָל מַלָּה Excidere, præcidere, circuncidere: *Ios. 5, 7. (et Paul Ier. 9, 25.* Visitabo super omnem מוּל Circuncisum in præputio, *id est*, super omnem Israel circuncisum, & in præputio *.i.* omnes gentes incircuncisas. *& in plurali* מָלִים *Iosu. 5, 5.*) *In Niphal*, Circuncidi, הִמּוֹל *Exod. 12, 47. & Genes. 17, 25. vbi non est actiuè, vt quidam putant, interpretandum: sed passiuè*, בְּהִמּוֹלוֹ Cùm circuncisa fuit ipsa (*vel* ipsi) אֶת בְּשַׂר caro, *&c. vel*, Circuncisus fuit ipse in carne, *&c. In Hiphil, Psal. 118, 11. & 12.* אָמִילֵם Excîdam, *aut* excidere faciam eos. *In Poel quadrata, Psal. 90, 6.* Ad vesperã יְמוֹלֵל Excidetur: *vel* excîdet. *s.* ventus. *In Hithp. 58, 7.* כְּמוֹ יִתְמַלָּלוּ Sicut exciderentur, *id est*, erunt ac si fuissent excisæ.

הַמָּלָה Excisio: *Ierem. 11, 16. à quibusdam huc adducitur. de quo vide in* המל *& מלל vbi exponitur* Sermo, *&c.*

[מוּל Coram, ante, contra, e regione: *Exod. 18, 19. (& 1. Samuel. 17, 30.* אֶל־מוּל אַחֵר Contra alterum. *s.* locum.) *Et cùm holẽ vice surec* מוּל *Deuter. 1, 1. Et cum* א *quiescente post* ו לְמוּאל *Nehem. 12, 36. Et cùm affixo, Numer. 22, 5.* מִמְּלִי Cõtra me, e regione mei.]

Et nomen in priore significatione Exodi 4, 27. לַמּוּלוֹת Propter circuncisiones.

מום Macula: *Leuit. 21, 18. Inuenitur & cum* א. *vide* מאם.

מון *Inde* תְּמוּנָה Figura, similitudo, imago, phantasma, idea, species intelligibilis: *Exod. 20, 4. sic Nume. 12, 8.* וּתְמוּנַת Et similitudinem Domini (*non* Dominum, *vt quidam verterunt, nam est in regimine,*) aspiciet. *s.* intellectu. [*Item Psal. 17, 15.* Satiabor בְּהָקִיץ תְּמוּנָתֶךָ cùm euigilaueto similitudine tua, (*vel* visu imaginis tuæ cùm euigilauerint mortui.) *Vel*, cùm euigilauerit similitu-

cipitanter sua facta perficiant. Vt Habac. 1, 6. וְהַנִּמְהָר Et insanam, stultam, *aut* præcipitem. *Tharg. & Hieronym.* Velocem. *Et Isa. 32, 4.* Cor נִמְהָרִים stultorum. *& 45, 4.* לְנִמְהַרִי־לֵב Stultis corde. *Item Iob 5, 12.* Cor prauorum נִמְהָרָה infatuatum est, insipiens factum est. *R. Mos.* Destructũ est.]

מוג *Est* מָסַס Liquescere, dissolui; *quando est intransitiuum. vt* לָמוּג *Ezech. 21, 15. Psal. 46, 7. Ham. 9, 5. &c. Aut* Liquefacere, dissoluere, *cùm est transitiuum, vt Isa. 64, 7.* וַתְּמוֹגְגֵנוּ Et dissoluisti nos. *Idẽ in Poel Psal. 65, 11.* תְּמוֹגְגֶנָּה Dissolues, liquefacies eam: *vbi futurum ponitur pro Imperatiuo. sic Iob 30, 22. vbi exponitur,* וְתְמוֹגְגֵנִי Et dissolues. *i.* remouebis à me, *vel* transire facies à me sapientiam. נָמוֹג *In Niphal, 1. Sam. 14, 16.* Dissolui, se dissoluere, *&c. & Isaiæ 14, 31. vbi præteritum masculin. capitur pro Imperat. & per* Peleseth *femin. intelligitur* Populus Peleseth, *id est*, Palestinæ. *sic Psalm. 75, 4.* נְמֹגִים אֶרֶץ Liquefiunt terra *.i.* habitatores terræ.

הִתְמוֹגֵג *Idem in Hithpael, 107, 26. & Ham. 9, 13.*

מוֹחַ *Inde* מֹחַ Medulla; pingue: *Iob 21, 24.* מֹחִים *Toar*, Agni pingues, in quibus est medulla: *Ps. 66, 15. Et Is. 5, 17.* וְחָרְבוֹת מֹחִים גָּרִים יֹאכֵלוּ Et in desertis (*.s.* terræ) pingues (*.s.* agni) incolentes comedent. *est hypallage. Vnde series est*, Et deserta terræ incolentes pingues agni comedent. *Vel Metaphoricè*, Agni, *id est*, pauperes, cùm impij defecerint, incolentes *.i.* reuertentes ad peregrinandum, comedent deserta *.i.* impiorum portionem. *Vel*, Peregrinãtes *.i.* pauperes qui fugerant, comedent deserta *.i.* domos desertas, pinguium habentium medullam *.i.* diuitum, *&c.* מֹחִים *quære in* מָחָה.

מוט Inclinare, declinare, diuertere, Peruertere, Labi, nutare, cadere: *vt* מָט *Prouer. 25, 27. Psal. 94, 18.* מָטָה *cum daghes .i.* In fernè, deorsum. *require in* מטה.

נָמוֹט *In Niph.* Cadere, labi, *etc. Psal. 17, 5. In Futuro* אֶמּוֹט *Psal. 10, 6. &c.*

In Hiphil Labi, *aut* cadere fecit: *vt 55, 4.* וַיָּמִיטוּ. *In Hithpael, Isa. 24, 19.* הִתְמוֹטְטָה Nutauit, *aut* cõmouit se.

מוֹט Lapsus, casus, commotio: *Psal. 55, 25. & 121, 3. sic 38, 17. vbi & Macor esse potest*, בְּמוֹט Dum labitur, *etc.*

Significat et Vectem, *aut* Baculum, Perticam: *Numer. 4, 9. & 13, 24. & Nah 1, 13.* מוֹטָה Iugum: *Vel (vt inquit R. Dauid.)* Lignũ oblongum

ne מַדָּע Ezech.18,19. Fortè compo-
nitur ex מַה .i. quid, & יָדַע cogno-
scere, ac si d. Quæ cognitio est rei
huius?

מָה siue מַה aut cum pathah מַה est
particula interrogãs Quid
aut qualis sit res, aut quid sit res,
quomodo se habeat, inquit R. Dauid:
2. Reg. 1,7. 1. Sam. 4,6. &c. & non est
interrogatiua personæ, vt מִי Quis?
Interdum ponitur pro Quomodo,
Heu, dolentis: Ezech. 16,30. et Quàm
augentis particula: Psal. 8,2. & 8.
Et pro לָמָה Cur? vt Iob 7,21.
עַד־מָה Vsquequò? Psal. 4,3.
עַל־מָה Super quo, propter quid,
quamobrem? Isa. 1,5. Psal. 10,13.
מַזֶּה pro מַה־זֶּה Quid est? Exod. 4,2.
sic מָהֵם pro מַה־הֵם Quid isti? Ezech.
8,6. & מַלָּכֶם Quid vobis? Isa. 3,15.
pro מַה־לָּכֶם. בַּמֶּה & כַּמָּה In quo:
2. Samuel. 21, 4. & Exod. 22,25.
כַּמָּה Quot, quoties: Gen. 47,8. Iob
21,17. Psal. 78, 39. כַּמָּה שָׁנִים Tot an-
nis, id est, multis annis: Zachar. 7,4.
לָמָּה Propter quid, vtquid? Genes.
12,17. Interdum inuenitur sine daghes,
vt Iob 7,20. etc. לָמָּה זֶּה Propter quid.
hic לָמָּה valet idem quod בַּעֲבוּר .i. pro-
pter: Genes. 18, 13. [sed 27,45. Rab.
Ion. exponit לְבִלְתִּי, לָמָּה .i. Vt non or-
ber, &c. sic 47,19.] Inuenitur et cum
seghol sub לָמָּה מ Vt quid: 1. Sam. 11,8.
Præponitur interdum & שֶׁלָּמָּה ש Vt
quid: Cantic. 1,8.

מָהַל Miscere. Semel duntaxat in
Paul Cal inuenitur, Isa. 1.

מָהַר Accelerare, festinare; Solli-
citare. In Piel מִהֵר vt plu-
rimum inuenitur; & est tam intransi-
tiuum; vt 1. Samuel. 4,14. &c. quàm
transitiuũ, vt Esth. 5,5. & 1. Reg. 22,8.
[In Cal Dotare, donare, dare: vt
Exod. 22,15. (sic Psal. 16, 4. vbi dici-
tur, Multiplicentur idola eorum,
אַחֵר מָהֲרוּ .i. alteri (.s. Deo) donarunt
.i. obtulerunt oblationes. Vel, Mul-
tiplicentur dolores eorum qui alt.
&c. Alij tamen exponunt, Qui festi-
nant ad alterum .s. Deum, aut quid
simile. מֹהַר Nomen, Dos: Genes.
34,12. & Exod. 22,16.]

מָהִיר & מַהֵר Festinus, velox: Soph.
1.14 Psal. 45,2. & in regimine מְהִיר,
Isa. 16,5. מַהֵר Citò, velociter, no-
men pro aduerbio: Deut. 7,22. (Esth. 6,
10. vbi potest quoque esse imperat. Festi-
na, cape.) Et alia forma מְהֵרָה Citò,
&c. 1. Sam. 20,38. [In Niphal, Insa-
nire, aut stultum & insipientem &
simplicem esse: deducta à priori signi
ficatione, quòd stulti citò, temerè, et præ-
cipitanter

est, Solis, quia fruges terræ dependent
à Sole. מְגֵרִים in plural. Et alia forma
מִגְרָנוֹת Optima, preciosa: 2. Par. 21.

מַגָּל Falx: Ierem. 50,16. fortè à נגל.
& Ioel 3,13.

מָגַן In Piel מִגֵּן Dare, tradere: Ge-
nes. 14,19. Hos. 11,8. Prou. 4,8.

מָגַר In Piel, Cadere, vel ruere fa-
cere, deiicere: Psalm. 89, 44.
[Illud autem Ezech. 21,12. מְגוּרֵי De-
iecti gladio. R. Ion. huc refert.]

מַד Inde מְדוּ Vestis, indumẽtum.
Fortè radix est מדר. Leuit. 6,9.
R. Salom. & Hieron. Tunica. sic 2. Sa
muel. 20,8. vbi dicitur, מְדוּ לְבָשׁוֹ Tuni
ca vestimenti sui. לְבוּשׁ est generale
nomen. מְדוּ verò specialis vestis, no-
ta apud illos, teste R. Dauid Kimhi.
Tharg. Cingulo vestimenti sui.
מִד Idem. & cum affix. בְּמִדּוֹ Psal. 109,
16. Sicut vestimento suo, aut tuni-
ca. In plurali, idque cũ affix. מִדָּיו Ve-
stes eius: 1. Samu. 17,38. & forma
feminea, & cum hiric Psal. 133,2. מִדּוֹתָיו
Vestimentorum eius.

מָדַד & מִד מִדּוֹתָי Metiri, mensu-
rare: Isa. 40,12. In Niphal
Mensurari: Hos. 2,1. מוֹדֵד & מִדֵּד in
Piel & Poel, Mensurare, &c. Psalm.
60,8. Habac. 3,6. Et in Hithp. 2. Reg.
17,21. וַיִּתְמוֹדֵד Et mensus est se super
puerum, ac si d. Expandit se.
מִדָּה Mensio, mensura: Exod. 26,2.
(& Iob 11, 8. מִדָּתָהּ pro מִדָּה Mensu-
ra eius.) מִדּוֹת Plurale femin. Ierem.
22,14. & mascul. מִדֶּיךָ Mensurarum
tuarum: 13,25. à מִד singulari.
מֵדָד Idem. cuius plurale Iob 38, 5.
מְמַדָּיהָ. Et alia forma מָדוֹן 2. Sam. 21,
21. [Illud quoque Iob 7,4. huc refertur
וּמִדַּד עֶרֶב Et mensus est vesperam.
quidam subaudit Cor. Alius, Mensu-
rans .s. homo. & מִדַּד fortè ponitur
pro מוֹדֵד Benoni. alius deducit à נדד.]
לְמִדַּת Ad tributũ: Neh. 5,4. ponitur
pro מִנְדַּת, et מ non est radicalis, sed no-
minis constitutiua, quippe Ezr. 4,13.
מִנְדָּה est Portio regis, id est, Munus
quod fit regi, quando per aliquos
transit.

מָדִין Inde fit מְדִינָה Prouincia, quę
multas complectitur vrbes:
Esth. 1,1. & 3,13. מְדִינָה וּמְדִינָה Prou-
inciã & prouinciam, id est, quam-
libet prouinciam. מְדִינוֹת in plurali,
1,3. Interdũ capitur particulatim pro
aliqua vrbe. [Illud autem Iudic. 5,10.
מִדִּין est nomen viæ. vel nomen vr-
bis: vt Iosue 15, 51. sed Isa. 10, vers. 1.
לְהַטּוֹת מִדִּין Ad peruertendũ iudiciũ.]

מַדּוּעַ Vt quid, cur, quamobrem?
Genes. 25,27. & interdum si-

LITERA מ

מְאֹד Valde, vehementer, admo-
dum; & cùm geminatur,
בְּמְאֹד מְאֹד Vehementissimè, summè:
Gen. 1,31. Exod. 1,7. עַד מְאֹד Vsque
valdè, perfectè: Psal. 119,8. quòd con-
struitur cum Custodiam præcepta.
sic Iob 15,18. vbi quidam exponunt, In
seculum, in perpetuum. Significat
& Vires, robur, fortitudinem, abũ-
dantiam, copiam: Deute. 6,5. 2. Reg.
23,24. idque cum affix. מְאֹדֶךָ & מְאֹדוֹ.

מֵאָה Centum. ה est signum femin.
deficiente ה radicali: Gen. 50,
20. Et in regimin. 5,3. מֵאַת. & in plu-
rali מֵאוֹת Num. 31,54. מָאתַיִם Du-
centi, æ, a: Genes. 32, 12. &c. Et
Principes הַמֵּאִיוֹת Centum, id est, cen-
turiones: 2. Reg. 11,4.

מאם Inde fit מְאוּמָה Aliquid,
Quicquam, quantulum-
cunque: Num. 23,1. מאום Idem:
Iob 31,7. Hieron. Macula, à מום. Thar
gũ, Aliqua corruptio. מאום vel מום
Macula, cum א redundante, Dan. 1,4.

מָאַן In Piel, Renuere, nolle: Exod.
7,14. Et nomẽ Toar vice par-
ticipij מֵאֵן Renuens: 9,2. Et secundũ
aliam formam הַמְּאֲנִים Qui renuunt:
Ierem. 13,10.

מָאַס Reprobare, abiicere, repel-
lere, spernere, contemnere,
floccipendere: Ierem. 2,37. & sæpius
construitur cũ ב. וְמָאַסְתִּיךָ Et repro-
baui te: Hos. 3,6. est cum א redundante
inter מ & ך. וּמָאוֹס Et abiicere, re-
probare: pro, abiectionem, reproba
tionem: Thren. 3,44. Macor vice no-
minis. Et in Niphal: Ier. 6,30. נִמְאָס
Reprobatum, contemptum, con-
temptibilem esse. sic Psal. 15,4. &
Iob 7,5. וַיִּמְאַס Et dissoluit se. א ponitur
pro מסס à מס. vel potest exponi, Despi-
cabilis fuit. vt Isa. 54,5. תִּמָּאֵס Repro-
baberis.

מָאַר In Hiphil duntaxat inuenitur,
Dolore afficere, dolorem
inferre: vt Ezech. 28,24. מַמְאִיר Pun-
gens, dolore afficiens, &c. Tharg.
Malefaciens, lædens, nocens. sic Le-
uitic. 13,50. מַמְאֶרֶת.

מֶגֶד Inde fit מֶגֶד Omne preciosũ
& optimum tam in fructi-
bus quàm in auro, argento, &c.
Deut. 33,13. vbi dicitur, מֶגֶד De op-
tima .s. pluuia, quæ prodest, & cet.
Hieron. De pomis cęli. Tharg. De ro-
re cæli. R. Abr. De frugibus cæli, id

24,6. וְכֶרֶם רָשָׁע יְלַקֵּשׁוּ Et vineam impius (.i. singulus impiorum) serò vindemiabunt. Q. Tardare fecerũt vineam, ob necessitatem impij. q.d. Metu impij nemo tãget vuas quas reliquerunt post vindemiam in vitibus, vt rectè maturescant. R. Abrah. Incîdent ramos. Tharg. Et vineam impiorum putabunt. Al. Vineam impij alterius tardare facient vel dimittent, nec capient ex illa quicquam, &c.

לשד *Inde fit* לְשַׁד Recens, humidum, viride, viror. (*opponitur* Arido, sicco, *inquit R. Dauid.*) *Num.11,8.* [*sic Psal.32,4.* Conuersus est לְשַׁדִּי viror meus, *vel* humidum radicale, *vel* bona pinguedo mea, in siccitates æstatis.]

לשך *Inde* לִשְׁכָּה Cubiculum: *Nehem.13,5. Hieron.* Gazophylacium. (& לִשְׁכָּתָה In cubiculum: *1.Sam.9,22.*) *In regim.* לִשְׁכַּת. *In plurali* לִשְׁכוֹת Cubicula. & *in regimine* לִשְׁכוֹת.

לְשֶׁם Genus lapidis preciosi, *quẽ D.Hieron.* Ligurium *vocat: Exod.28,19.* Lyncurius *Plinio.*

לָשׁוֹן *Inde* לָשׁוֹן Lingua: *Exod.4,10. Sic etiam vocatur* Petra, *aut* saxum instar linguæ: *Iesu.15,2.*

Item Flãma quæ est velut lingua: *Isa.5,24. idque in regim.* לְשׁוֹן. Scopulus: *11,15.* & *Iosu.15,5.* [*Item* Virga, instar linguæ, *inquit R.D.7,21.*]

לְשׁוֹנוֹת Linguæ: *Psal.31,20. Hinc fit verbum in Hiphil*, Accusare, detrahere. אַל־תַּלְשֵׁן עֶבֶד Ne accuses seruum: *Prouerb.30,10. Item in Poel,* מְלַשְּׁנִי & *cum iod paragogico, Psal.101,5.* מְלַשְּׁנִי בַסֵּתֶר Detrahentem, accusantem, *vel* detrahere, accusare facientem occultè, &c.

לתח *Inde* מַלְתֶּחָה Vestis, *aut* locus in quo custodiũtur vestes, *id est*, Vestiarium: *2.Reg.10,21. Tharg.* Arca. *Hoc nomine enim apud Doctores vocatur* Arca, in qua ponũtur libri: *vel* Tabula.

לְתֶךְ Media pars cori, *aut* modij: *Hos.3,2. Nusquam alibi inuenitur.*

לתע *Inde* מַלְתְּעוֹת Molares, *aut* maiores dentes: *Psal.58,7. Hinc & verbum in Niphal*, Euellere, eradicare dẽtes. *vt* נִתְּעוּ Euulsi sunt: *Iob 4,10. pro* נִלְתְּעוּ.

R.Dauid. sed R.Ionah Lenificati sunt propter escam illorum, *ac si d.* quod didicerunt ex sicco pane quòd erant veraces.] נִלְקַח *In Niphal*, Capi, duci, tolli, &c. *Ezech.33,6.* (& *1.Sam.4,22. vbi* אֶל *ponitur pro* בַּעֲבוּר *.i.* propterea quòd, eo quòd.) *In Pual,* לֻקַּח *Idem: Genes.3,23.* & *Iudic.17,2. vbi singulare ponitur pro plurali.*

לְקֻחָה Sumpta est: *Gen.2,23. cum* ק *sine daghes.* לֻקַּח Ablatũ: *2.Reg.2,10 R.D. dicit esse Toar, quia est cũ camets.*

In Hithpael מִתְלַקֵּחַת Comprehẽsus, excipiens se mutuo: *Exod.9,24. Hieron.* Mista pariter ferebantur.

מַלְקוֹחַ Præda, spolia: *Numer.31,12. Quando hoc nomen et* שָׁלָל *concurrunt, vt hic, exponendum est* מלקח Præda *.s.* animalium; & שָׁלָל Spolium, *id est*, spolia *.s.* vestium, vasorum, & aliorum supellectiliũ. *licet illud capiatur etiam tam de hominibus, quàm de animalibus. Et secundum aliam formam,* וּמִקַּח שֹׁחַד Et acceptio muneris: *2.Paral.19,7.* מַלְקָחַיִם Forcipes: *Isa.6,6.* & *1.Reg.7,49.* & מ *cum* ־ *Exod.25,38.* מַלְקָחֶיהָ Forcipes eius. *Hieronym.* Emunctoria. *estque duale, eo quòd sint duo instrumenta: sed* מַלְקָחַיִם candelabri erant ad capiendum fila (*aut* funiculos) quæ erant in medio olei, & ad locandum illa in ore lucernarum, *inquit R. Dauid. Vnde* & Forcipes & emunctoria instrumẽta *secundum Hieron. dici possunt. Est* & מַלְקוֹחַ Pars supra linguam, & infra eam: *vel* faux ipsa, *sic vocata, quòd cibum excipiat tempore masticationis: vt Psal.22,16. vbi* ו *deficit* מַלְקוֹחַי Palatis meis. מַקָּחוֹת Venalia, *aut* merces: *Nehem.10,32. R.D. dicit* מ *esse cũ hiric.* לֶקַח *Secundum R.D.* Scientia, dulcedo sermonis, lepos. *Al.* Doctrina, lex: *Isa.29,24. Prou.7,21. Et cum affix.* לִקְחִי.

לקט *In Cal* & *Piel*, Colligere: *Exod.16,22. Ruth 2,17.*

Pual: Isa.27,12. In Hithpael, Se cõlligere: *Iudic.11,3.*

לֶקֶט Collectio: *Leuit.19,9. Et secundũ aliam formã,* וְלִקּוּט Pera in qua ponit pastor escam suam; *aut* in qua ponit fundibularius lapides, quos collegit ad iaciendum: *inquit R.Dau. 1.Sam.17,14.*

לקש *Inde fit* מַלְקוֹשׁ Pluuia serotina: *Prouer.16,15.* Pluuia serotina, *id est*, quam homines magno præstolantur desiderio.

לֶקֶשׁ Herba serotina: *Ham.7,1. Hinc verbum in Piel*, Tardare more pluuiæ serotinæ. *sed sic exponitur Iob*

לָעַז Loqui lingua alia quæ non sit lingua sancta, *id est*, Barbarè loqui, *aut* barbara lingua. *Vnde particip. Cal Psal.114,1.* לַעַז Barbarè loquens, *id est*, barbarus.

לעט *in Hiphil semel inuenitur, Genes.25,30.* הַלְעִיטֵנִי Fac me edere.

לענ *Inde fit* לַעֲנָה Amaritudo, absynthium: *Iere.9,15. vel* Venenum, *vt alij exponunt.*

לפד *Inde* לַפִּיד Lampas: Tæda, *aut* fax, *vel* facula. *Est enim R. Dau.* lignum ardens: *Iudic.15,4.*

In plurali לַפִּידִים *Iob 41,10. Iudicum 15,5.* Ligna accensa, *quæ à fine denominantur* faces, *inquit R.Dau.* [*Illud autem Iudic.4,4.* לַפִּידוֹת *exponitur de* Barac. *nam* בָּרָק & לַפִּידוֹת *sunt ferè eiusdem significationis, inquit R.Dau. In Midras verò scribitur sic vocari, eo quòd faciebat* פְּתִילוֹת, *id est, fila aut funiculos pro sanctuario.*]

לפת *In Cal*, Inclinare, declinare: *Iudic.16,29.* (*Hieronym.* & *Tharg.* Apprehendere.) *Et in Niphal Ruth 3,9.* וַיִּלָּפֶת Et inclinauit se. *Hieron.* Et conturbatus est. *sic Iob 6,18.* Inclinabunt se, *id est*, peruersæ erunt. *Vel*, Flectentur. *s.* ad alia loca.

לצר *Inde fit* מְלַצֵּר Thesaurarius, præpositus ciborum, architriclinus, archimagirus: *Daniel.1,11. Quidam faciunt* proprium nomen. *Alij volunt nomen esse quatuor literarũ,* & מ *radicale.*

לקק *Est* לָחַךְ Lambere, lingere: *1.Reg.21,19. Idẽ* לִקֵּק *in Piel: Iudic.7,6.*

לקח Sumere, accipere, tollere, auferre, ducere: *Genes.37,35.* [& *sine* ל *cum* ־ *ad differentiam Imperatiui,* קַח Tulit: *Ezech.17,5.* & *cũ affix. Hos.11,3.* קָחָם Tulit *aut* portauit eos. *vel est Macor, ac si d.* Ad ferendũ eos.] Lenificare, dulcare, *id est*, dulce facere: *Iere.23,31. Item* Emere: *2.Sam.4,8.* & *Prouerb.31,16.*

קַחְתִּי *Macor amittit* ל, *more deficientium Pe Nun. Item sæpè Imperatiuum & futur.* לְקַח Accipe: *Deut.31,16. sunt qui dicunt esse Macor vice Imperatiui. sic Ierem.32,14. Ezech.24,5. Zach.6,10. Exod.29,1.* & *Gene.22,2.* לְקַח & קַח. [*Numer.16,1.* וַיִּקַּח Et accepit Corach *.i.* traxit se cum sociis, & consiliatus est. & *Exod.40,20.* Et tulit *.s.* tabulas: & posuit *R.D. sed R.Ionah* Didicit aut cognouit. *Ios.9,14.* וַיִּקְּחוּ Et acceperunt viri de cibo illorum: *scilicet*, vt comederent, & firmarẽt pactum cum illis, *inquit*

quòd nocte clamet. Hieronym. Lamia. *Quidam dicunt* auem *esse*, quę nutritur vento. *Alij*, Bestiam, *quòd noctu egrediatur*, *sic appellatam. Alij*, Furiã. *Nonnulli*, Dæmonium siluestre. *Alij*, Auem noctu volantem. *Pagninus*, Strigem.

לִיש Leo maior, *R. Dau. Iob 4,11. & Prou. 30,30.*

לְךָ & לָךְ *Pronomen* Tibi, *à* ל *deseruiente: Isa. 14,3. 1. Sam. 1,8.*

לָכַד Capere, apprehendere, cõprehendere: *Iosu. 10,1.* (*Et Prou. 5,22.* Iniquitates eius יִלְכְּדֻנוּ capient ipsum. נ *est raphatum, & cum holẽ pro* יִלְכְּדֻנוּ.) *In Niphal*, Capi, *etc. Thren. 4,20. vt in Hithpael, Iob 41,8.*

מַלְכֹּדֶת & לֶכֶד Captio: *Prouer. 3,24. & Iob 18, 10. idque cum affix.* מַלְכִּדְתּוֹ.

למג *Inde fit* אַלְמֻגִּים. *quære in radice* לגם.

לָמַד *In Cal*, Discere: *Isa. 26, 10. & Iere. 10,2. vbi* אֶל *ponitur pro* אֵת *signo accusatiui. In Piel*, Docere, erudire, assuefacere: *Eccl. 12,9. Psal. 71,17.* מְלַמֵּד Docens, præceptor, doctor. *Et in participio passiuo,* מְלֻמָּד Doctus, peritus, assuefactus, *sicut in Pual Iere. 31,17.* לָמֻד Assuetus.

Et nomen Toar, Iere. 2,24. לָמוּד Doctus, *&c. & in plurali, Isa. 50,4. cum surec. & Ierem. 13,23. cum kibbuts.*

Et aliud Toar, וְלִמּוּדֵי מִלְחָמָה Et docti, periti bello: *1. Paral. 5,18.* לָמֻד *idem. In regimine* לְמַד *Ezech. 27,23.* Sicut doctus negociatricis tuæ, *id est*, filij Assur fuerunt sicut docti, vt venirent iugiter ad te in negociatione sua.

תַּלְמִיד Discipulus: *1. Paral. 25,8.*

מַלְמָד Stimulus, *id est*, baculus *aut* virga, in cuius summitate est acus, (*aut* aculeus,) *sic appellatus, quòd boues doceat arare, inquit R. Dauid, Iudic. 3, 21.*

לָעַב Deridere, irridere, subsannare. *In Hiph. semel inuenitur 2. Paral. 36,16.*

לָעַג Deridere, irridere, subsannare. *In Cal et Hiph. 2. Reg. 19,20. & Nehe. 4,1.* [*Sed in Niphal* נִלְעַג Balbutire, Blæsum *vel* balbum esse: *Isa. 33,19.*] לַעַג Subsannatio, derisio, irrisio: *Psal. 79,4. & 35,16.* בְּחֲנֻפֵי לַעֲגֵי מָעוֹג Cum impiis subsannatoribus subcinericij panis, *id est*, qui indulgent ventri. *Vel*, Subsannantibus subsannatione *aut* verbis ociosis (*iuxta R. Dau.*) מָעוֹג *enim est* Sermo ociosus. *vel metaphoricè*, Cõsilium malum, malumque opus.

[בְּלַעֲגֵי שָׂפָה Balbutientibus labio: *Isa. 28,11.*]

pinguis לַחְמוֹ panis eius. *ac si d.* Omnis cibus, quem proferet terra eius, erit pinguis. *Et dictio* שְׁמִנָּה *id est*, pinguis, *refertur ad* אַרְצוֹ *id est*, terram eius: *quasi d.* De terra pingui erit cibus eius. *vt sit eclipsis. Vel dicit*, Pinguis, *de* עוּגָה Pane subcinericio: *aut* חַלָּה Placenta, *quæ generis est feminini. Nam* לֶחֶם *pro* placenta *capitur, Leuit. 23,17. Item illud Iob 30, 4. quidã huc referunt*: Radix iuniperorum לַחְמָם panis eorum. *de quo vide* חֻמָּם.

לְחוּם & לֶחֶם Caro: *Soph. 1,17. Hieron.* Corpora. *Iob 20,23. Hieron.* Bellũ.

לֶחֶם Bellum: *Iudic. 5, 8. vbi subauditur* fuit. *Quidam putauit esse ex Cal secũdæ formæ.* מִלְחָמָה *et* מִלְחֶמֶת Bellum, prælium, pugna: *Genes. 14,2.*

Cum affix. מִלְחַמְתִּי *1. Sam. 13,20.*

In plurali, מִלְחָמוֹת & מִלְחֲמוֹת.

לָחַץ Opprimere, vim inferre, coarctare: *Iudic. 4,3. In Niphal, Numer. 22,25.* וְתִלָּחֵץ Et coarctauit se. *Hieron.* Iungit se.

לַחַץ Oppressio: *1. Reg. 22,26.*

לָחַשׁ Mussare, *id est*, submissa voce loqui, & secretè occultèque quod celatum velim, quasi murmurare & mussitare: *Neh. 3,11. In participio* לוֹחֵשׁ Incantator: *quia videlicet mussitabat ad serpentes, vel quia intelligebat mussitationem, sic appellatus. Idem in Piel,* מְלַחֲשִׁים *Psal. 58,6. Sic & in Hithpael, 2. Sam. 12,18.*

לַחַשׁ Mussitatio, locutio occulta, ænigma, consilium secretum: *Isaiæ 3.3. & 26,16.* Incantatio: *Iere. 8,17. Eccles. 10,10.* לָחַשׁ Ornamentũ auris, cuius est audire mussitationem, *id est*, Inauris. *Cuius plural.* לְחָשִׁים *Isa. 3, 21. R. Abr. dicit fuisse* scripturas in auro & argento per modum לְחִישָׁה, *id est*, incantationis *aut* orationis occultæ. *R. Dau.* Ornamenta quæ suspendunt mulieres in auribus suis.

לְטָאָה *Inde fit* לְטָאָה Serpentis genus. *Hieron.* Stellio: *Leuit. 11,30. R. Salom.* Lacerta.

לָטַשׁ Acuere: *Genes. 4,22. & Iob 16,9. vbi dicitur*, Acuet oculos suos mihi, *id est*, in me, *aut* contra me. *Idem in Piel: cuius particip. passiu. Psal. 52,4.* מְלֻטָּשׁ Acuta.

לַיִל *Et in regimine* לֵיל Nox: *Isaiæ 16,3. Exod. 12,42. sed Isa. 15,1. regimen ponitur pro absoluto, vt alibi sæpe. Et cum* ה *in fine, & masc.* לַיְלָה *Genes. 1,4. Et cum nominibus numeralibus singulari etiam numero effertur, vt 7,4.* לֵילוֹת *in plurali: 1. Sam. 30,12. Iob 2,13. &c.* לִילִית Nomẽ bestiæ solitariæ, *seu* incolentis solitudinem,

לוּץ *Cuius plurale Hos. 7,5.* אֶת־לֻצִּים Cum illusoribus, nugatoribus, superbis. *est nomen Toar. Item aliud Prouer. 9,7.* לֵץ Illusor, *&c. & 21,24. vbi potest hoc modo verti*, Superbi, elati illusor est nomen eius. *& 20,21* Derisor est vinum, *id est*, Derisorem efficit vinum. *Vel*, Derisor est bibẽs vinum, *&c. In plurali* לְצִים *Psal. 1,1. R. Abr. deducit à* לוּץ *.i.* interpretari *id est*, reuelare quod est occultum. *Hoc nomine igitur possunt vocari* Superbi, oblocutores, detractores, & secretorum reuelatores. לָצוֹן Derisio, illusio, nugæ, superbia: *Prou. 29,8.*

לוּשׁ Conspergere, *id est*, farinam miscere cum aqua: *Genes. 18,6. Et Ierem. 7,18.* לָשׁוּת Subigentes pastam. *particip. plural. femin.*

לָז *Est* זֶה Hic, iste, ille; Hæc, ista, illa: *Iudic. 6,20. Et cum additione* ה, לָזֶה *Gen. 24,94. & cum additione* ו, לָזוֹ *Ezech. 36,35.*

לָזֶה *Vnde in regimine* לוּז Peruersitas. *quære in* לוז.

לֶחִי *Inde fit* לֶחִי Maxilla, *aut* mãdibula *propriè*, in qua fixi sunt dentes. *Capitur & pro* Mala, *aut* gena: *Iudic. 15,14. Sic Psal. 3,8. vbi subauditur* ב *.i.* In לֶחִי maxilla. *quod dicitur per modum contemptus. Q.* Percussione contemptibili. *Al.* Percussione maxillæ. *Et cum affix. Iob 40, 21.* לֶחְיוֹ Maxilla eius. *Et in duali* לְחָיַיִם & לְחָיֵי Maxillę: *Deut. 18, 3. & Isa. 30, 28. Et* לְחָיֵיהֶם Maxillæ eorum: *Hos. 5,4.*

לָחַךְ & לִחַךְ Lambere, lingere: *In Cal & Piel, Numer. 22,4. & 1. Reg. 18,38.*

לָחַם Vesci, edere, comedere: *Prouerb. 4,16.* [*Item* Impugnare, pugnare: *Psal. 35,2. & 3. In Niphal quoque* נִלְחַם *capitur pro* Pugnare. *vt Iudic. 11,25.* נִלְחַם נִלְחַם Pugnando pugnauit. *Et in participio, Exod. 14,25.* נִלְחָם לָהֶם *id est*, Pugnans pro eis, *vt exponit R. Dauid. Et Psal. 109,3.* וַיִּלָּחֲמוּנִי Et pugnauerunt mecum, *vel* contra me: *pro* וַיִּלָּחֲמוּ בִי.]

לֶחֶם Cibus, esca: *generale nomen ad* omnem cibum: Panis: *Gene. 3,19. Interdũ pro* Carne *capitur: Leuitic. 3,11. & 21,9. Illud autem Ierem. 11, 19.* Corrumpamus lignum בְּלַחְמוֹ in pane eius. *Vel*, Corrumpamus ligno (*id est*, veneno) panem eius. *R. Dau.* Corrumpamus lignum in fructu eius. *Quidam dicit esse hypallagen*: Corrumpamus panem eius ligno, *quod Arabicè dicitur* دفلا, *id est*, Venenum letiferũ. *Item Gen. 49,19.* de Aser,

murare, *sed tunc plerunque* ל *est cum daghes.* הֲלִינֹתֶם *Num.14,29.& Exod. 16,8.* מַלִּינִים. *Et* וַיָּלֶן Et murmurauit: *Exod.17,3. Et Num.14,36.* וַיָּלִינוּ Et murmurare fecerunt.] *Illud autem Iob 24,7. exponitur* יָלִינוּ Manere fecerunt. *& Psal.59,10.* וַיָּלִינוּ Et murmurabunt. *Vel*, Quum pernoctauerint. *Vas enim est loco* כַּאֲשֶׁר *.i.* quãdo, quũ. *&* אִם *id est*, Verè, *quasi d.* Verè non saturabuntur, cùm pernoctauerint. *Vel* אִם *ponitur vice* Quando, *ac si dicatur*, Vagabuntur, vt comedant, & pernoctabunt cùm non fuerint saturati. *R.Abr.dicit*, Non, *seruire loco duorum, id est*, Si non fuerint saturati, non pernoctabunt. [*In Niphal: Exod.15,24.* וַיָּלִינוּ Et murmurauerunt *&c.*] *Et in Hithp.Psal.91.* יִתְלוֹנָן Morabitur. מָלוֹן Hospitium, diuersorium, mansio: *Exod.4,24.* מָלוֹן *in regimine.* מְלוּנָה Tugurium: *Isa.1,8.* Habitaculum custodis in quo pernoctat. [תְּלוּנָה Querela, murmuratio. *In plurali* תְּלוּנוֹת *&* תְּלֻנוֹת Murmurationes: *Exod.16,12. & Nu.14.*]

לוּעַ Absorbere: *seu* Perdere, corrumpere: *Iob 6,3. vbi ponitur intransitiuè: sed 16. & Prouer. 20,25. transitiuè: quippe hic* יָלַע *est futurum Hiphil. Potest & verti iuxta Doctor. Hebr.* Quum locutus fuerit sanctificationem. *vel* Sanctificatio est, *etc.* *Hoc verbum enim significat apud illos* Loqui. *Potest & huc referri illud Iob 39,27. ex coniugatione Piel*, יְעַלְּעוּ דָם Absorbebunt sanguinem: *pro* יְלוֹעֲעוּ לוּעַ Guttur, gula, locus absorptionis: *Prouerb.23,2. idque cum affixo* בְּלֹעֶךָ.

לוּץ Deridere, deludere, illudere. *Vnde Prouer. 9,12.* וְלַצְתָּ Et si illusor, nugax, *&c.* fueris. *subauditur* אִם *id est*, si. *Idẽ in Hiphil* הֵלִיצוּנִי Deriserunt me: *Psal.119,51. Vel*, Ansam præbuerunt vt proferrem verba illusionis. *vel*, vt interpretarer, & componerem psalmos, *&c. Nam significat* Palliare, loqui sophisticè, interpretari, dirigere sermones & argumentationes, *secundum quosdam, Prou.14,9. & 19,27.* (*quippe* מְלִיץ *est* Interpres, Eloquens, Orator, Legatus: *Genes.42,23. & in plurali* מְלִיצֵי *2.Paral.32,32. etc.* † מְלִיצָה Interpretatio: *Prou.1,6.*) *Item Prouer.3,32.* אִם לַלְּצִים הוּא יָלִיץ Nónne *.i.* profectò, illusores ipse illudet, *&c. vel*, Sinet in sua superbia *aut* illusione. *Et in Hithpael, Isa.28,22.* הִתְלוֹצָצוּ Deludatis vos, *vel*, sitis illusores. *Thargum*, Impij sitis, *vel* superbiatis.

לוּצִי

R.Dau. *sed cuidam* Amygdalus: *Genes.30,35. Est &* nomen loci: *vt 35, 6.* לוּז In Luz.

לוּחַ Tabula: *Isa. 30,8. In plurali* לוּחוֹת *&* לְחוֹת *Deuter.9,10. & 4,13.* לֻחוֹתַיִם *Duale*, Tabulæ, *aut* duæ tabulæ: *Ezech.27,4. R.Abr.* Naues è duabus tabulis constructæ. *Hieron.* Tabulata nauis. לַח *Nomen Toar oppositũ* arido, Viridis, humidus, recens: *Genes.30,35.* לַחִים *Plurale*, Virides, humidæ, recentes: *Iudic.16,7. Numer.6,3.* לֵחַ Viror, humidum radicale. *vnde in regimine* לֵחוּ Viror eius. (*instar* רֵעַ *à* רֵעוּ.) *Deut.34,7. Sunt qui putant hæc deduci à* לחח.

לוּט Inuoluere, operire, occultare. *vt Isa.25,7.* הַלּוּט הַלּוּט Operimenti operti. *prius est nomen: alterum Paul cũ holem vice surec. R.Dauid sic explicat sententiam, id est*, Operimenti quo operiunt, & occultant se gentes, quæ sunt in felicitate, *etc.*

לוּטָה *Feminin.* Inuolutus, opertus: *1.Sam.21,9.* (*Et mutato* ו *in* א *vt* לָאַט *in radice* לָאַט.) *In Hiphil:* וַיָּלֶט Et operuit: *1.Reg.19,13.* (לְאִטִּי *&* לְאַט Pedetentim, quietè. *vide* אט.)

† בַּלָּט *et* בַּלָּאט Clã, latẽter: *1.Sa.18,22. Iud.4.* לוּט Stacte. *i.* myrrhæ gutta, *Hieron. Genes.37,25. R.D.dicit vocari in Arabico* שִׁיחַ בַּלּוּט, Arbor castaneę. *& ab aliis* Mastiche. *Thargum* לְטוּם. בְּלָטֵיהֶם *quære in* לְהַט *&* לָאַט.

לול Cochlea, *id est*, turris *siue* scala rotunda, qua turrim *aut* domum per circuitum conscendimus. *In plurali* לוּלִים *1.Reg. 6,8. vbi R. D. exponit* Per gradus. *Tharg.* Per gyrum *aut* circuitum. *Q.* Per fenestras. לול *enim apud Doctores Hebr.* Fenestra *est. ac si d.* Per viã fenestrarum ascendebant ab vno ad alterũ.

לְלָאוֹת *Quidam* Fenestellas, *Hieron.* Ansulas *vertit, id est*, Anulos *aut* vincula: *sed* Laqueolos *rectius appellaueris: Exod.26,5. Et in regimine* לְלָאוֹת.

לוּלֵי *et* לוּלָא Nisi, si nõ: *Is.1,9. Ge.43.*

לוּן Pernoctare, hospitari, manere, commorari. *In Cal, Gen. 32,2.* לָן Moratus est, *etc. & Iud.19,13* נָלִנוּ *cũ daghes pro* לָנוּ. *Et Zach.5,4.* וְלָנָה Et morabitur, manebit: *cum segbol loco* ֶ. † *Et Toar, Nehem. 13,20.* לָנִים Pernoctantes. *In Hiphil*, Manere, pernoctare: *Gen.24,23. sæpe cum defectu* ה *constitutiuo coniugationis. Et futurum habet sæpe sub* ל *&* ֶ *vt* תָּלֶן *&* יָלֶן *Ios.8,9. & Iob 17,3. vbi* Vigilare, permanere *rectè exposueris: & sæpe alibi, vt 41,14. Prouerb. 19, 22. & Ierem. 4,14.* [*Item* Mur-

Leuitic. 11,20. 25,30. 1.Paralip. 11,20. Isa.9,3. 49,5. 63,9. 1.Sam.2,3. 2.Sam. 18,12. 2.Reg.8,10. Ezr.4,2. Et duo scribuntur לוּ *cum* ו, *& leguntur cum* א לוֹא, *id est*, Non: *1.Samu.2,16. 20,2.*]

לא *Igitur communiter est* Non: *Psal. 1,1. Interdum est cum* בְּלוּא יוֹעִיל ו In id quod non proderit: *Ierem.2,11.*

בְּלִי *vel* בְּלוּא Absque, sine, nõ: *vt Isa. 54,1. & 2.* בְּלוּא לֶחֶם In non pane, *id est*, in iis quæ non sunt panis. *&* בְּלוּא לְשָׂבְעָה In his quæ non sunt ad saturitatẽ. הֲלוֹא Nónne, nunquid non? *Iosu.10,13.* Si, an, vtrum, nũ: *Ruth 2,8.* [*& cũ* ה *loco* א: *Deut. 3,11.*] לְלוֹא Iis qui non, *&c. Isa.65,1.* Absque: *2. Paral. 15,3.* כְּלוֹא Sicut non, quasi non: *Hobad.16.*

לוּ *&* לוֹא Vtinam: *Genes.17,18. Isa. 64,1.* Si fortè, forsan: *Genes.50,13. Iudic.13,23.* וְלֹא Et forsan: *2.Sam. 18,12. Potest etiam legi* לא *pro* לוֹ, *id est*, Et ei.

לוֹג *R.D.* Mensura parua sex continens oua. *Hieronym.* Sextarius: *Leuitic.14,12.*

לָוָה Mutuare, mutuo accipere: *Nehem.5,3. Isa.24,2.* [Adhærere, copulare, coniungere: *Eccle. 8,15. Et in Niphal, Psal.83,9.* נִלְוָה Sociari, *&c.* (*& in particip. Isa.56,3.* הַנִּלְוָה *vbi* ו *est cum* ה *vel est præteritum, &* ה *est loco* אשר, *id est*, qui.) *sed Ierem.50,5.* וְנִלְווּ Et adhærete, *ponitur pro* הִלָּווּ *nã est imperat. Hinc dictus est* לֵוִי.]

הִלְוָה *In Hiphil*, Fœnerari, Mutuum dare: *Exod.22,23. Hinc Benoni* מַלְוֶה Fœnerator: *Prouer.19,16.* Mutuum dans, *&c.* [לִוְיָה Copulatio, coniunctio, societas: *Prouer.1,9. & 4,8. idque in regim.* לִוְיַת. *Hieron. hic* Augmẽta, *illic* Vt addatur, *vertit.*]

לִוְיָתָן Nomen serpentis: *Psal.74,14. Isa.27,1. sic Iob 3,7. vbi tamẽ exponitur à quibusdam* Luctum eorum *aut* suũ. *Ab aliis*, Qui parati sunt suscitare societatem suam, *&c.* [לִוְיָה Coniunctiones, copulationes: *1.Reg.7,9.*]

לוּן *R.Dau.* Recedere, declinare: *vt Prou.3,20.* יָלוּן. *In Niph. 3,30.* נָלוּן Peruersus, qui *videlicet* recedit à recta via. *Hieronym.* Illusor. *Tharg. & R.Ionah* Peruersitas. *Sic Isa.30,12.* וְנָלוּן Et peruerso, *id est*, re peruersa, *aut* verbo peruerso.

נְלוּזִים Peruersi, *vel* peruersitates: *Prouer.2,15. In Hiphil, 4,20.* Ne יָלִיזוּ recedant (ab oculis, *&c.*) *daghes est loco literæ quiescentis, pro* יָלִיזוּ.

לוּזוּת Peruersitas: *Prouer.4,23. Hieronym.* Detrahentia labia.

לוּז Nux, *aut* Corylus *.i.* auellana,

indumentum: *Esth. 6,8. Iob 27,16.*
In regim. לְבוּשׁ & לְבוּשׁ. *Plurale* מַלְבּוּשֵׁיהֶם & מַלְבּוּשֵׁי & לְבוּשֵׁי
† *Item* חִלְבּוּשׁ *Idem: Isa. 59,17.*

לגם *Inde fit* אַלְגוּם, & *in plurali* אַלְגֻמִּים *2. Paral. 2, 10.* Coralia *secundum R. D. Al.* Genus ligni quo aliquid tingitur, Bresili. *Et per Metathesin, 1. Reg. 10, 11.* אַלְמֻגִּים *Idē: Hierony.* Ligna thyina. *Potest hæc dictio numerari inter Quadrata.*

לָהָה Insanire, *R. Da. Vnde Gene. 47,13.* יִתְלָה Et insaniuit terra, *id est*, populus Aegypti. *Al.* Deficiebat, *vel* fatigabatur: *quasi* וַתִּלְאֶה.
Geminatū in Hithpael, כְּמִתְלַהֲלָה Sicut abscondens se. *Vel*, Sicut insaniens. *Q.* Festinans. *Al.* Sicut fatigatus: *Prouer. 26,18.*

לַהַב Flamma: *Ioel. 2,5.* Ferrum lanceæ & gladij flammantis, *id est*, splendentis: *Iob 39,20. In plurali* לַהֲבִים & לַהֲבֵי. *Et forma femin.* לַהֲבָה *Num. 21,29.* & *secundū aliam, Ezechiel. 20,47.* לַהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת Flamma flamma, *aut* Flamma flammæ. *sunt synonyma.* לַהֲבוֹת *In plurali. in regimine.*

לַהַב Doctrina, *R. D. Eccle. 12,12. R. Abr.* Scientia. *Hieronym.* Meditatio.

לָהַט Inflammare, ardere, comburere: *Psalm. 104,4. sic 57,5. vbi* בְּתוֹךְ *.i.* in medio, *subauditur, q.d.* In medio leonum לַהֲטִים ardentiū, *vel* vrentium. לִהַט *in Piel*, Inflammare, comburere: *Malach. 4,1.*

לַהַט Ferrum lanceæ, *aut* gladij: *Genes. 3,24. Thārg.* Acies gladij. [*Illud autem Exod. 7, 13. potest huc referri,* בְּלַהֲטֵיהֶם Incantationibus suis, *eo quòd tales incantationes fierent ferro aut acie gladij. Sic ibid. 22.* & *8,3.* בְּלָטֵיהֶם *vbi* ה *quiescit in* י. *de quo vide* לָאַט.]

לָהַם *Est* חלק Blandiri, lenire, vulnerare. *Bis duntaxat inuenitur in Hithpael, Prou. 18,8.* & *26,2.* כְּמִתְלַהֲמִים Tanquam blandientia, *aut* lenientia, *aut* vulnerantia, *vel* vulnera. *Potest etiam per metathesin deduci ab* הלם *.i.* conterere, percutere, vulnerare: *ac si d.* Veluti percussiones leues ac leuia vulnera, *&c.* *Et in lingua Arabica*, Absorpta, occulta.

לָהַק Cōgregare. *Vnde* לַהֲקָה Cœtus, cuneus, congregatio: *1. Samuel. 19, 20. fitque per metathesin à* קהל.

לוֹ *Pronomen*, Ei, illi, sibi, & *cet.*
[*Quædam scribuntur cum* א לוֹא, & *leguntur cū* ו, לו, *vt Exod. 21,8.*

pacto præceptum impleat. *Vel* claudicabit in duas cogitationes, *id est*, anceps erit & dubius. *Hieron.* Cædetur, vapulabit. *R. Salom.* Laborabit, fatigabitur. *Al.* Punietur. *Tharg.* Capietur. *sic Hos. 4,14.*

לְבֵנָה *Inde* לְבֵנָה Later: *Ezech. 4, 1.* & *Exod. 5,7. vbi habes huius plurale masculin.* & *verbum in Cal,* לִלְבֹּן הַלְּבֵנִים Ad lateri ficandum (conficiendum) lateres. *sic Exod. 11, 3. cum affixo*, מִלְּבֵנֵיהֶם De lateribus vestris: *Ibidem, 19.* מִלְּבֹן *Pro quo in margine legitur* מִלְּבֵן Fornax laterum: *2. Sam. 12,30. Vel* Locus in quo fiunt lateres, *R. Da. Tharg.* Serrauit eos in plateis, quæ erant tectæ lateribus: *vel* בְּשׁוּקְנָא fornacibus *sic appellatis, eo quòd in illis ordinatè ponerentur lateres hinc & inde. sic Nah. 3, 13. vbi dicitur:* Tene, robora fornacem, *id est*, filios fornacis *.i.* lateres, *vt exponit R. Dau. in libr. Radic.* לָבָן Albus, candidus: Albedo, candor: *Gen. 30, 33.* & *35. Exod. 16, 31. Plurale* לְבָנִים. וּלְבֶן־שִׁנַּיִם Et albus dentibus: *Genes. 49,12. in regim.* לִבְנָה Alba *vel* rufa: *Leuit. 13,24. Plurale* לְבָנוֹת. *Hinc verbum in Hithpael,* יִתְלַבְּנוּ Albescent: *Daniel. 12,10. Et in Hiphil* הִלְבִּין Albare, Dealbare. *vt Dan. 11,34. vbi deficit* ה *constitutiuum coniugationis.* [*Sæpiùs capitur intransitiuè pro* Albescere, album fieri, *vt Ioel 1,7. Psal. 51,9.*]

לְבָנָה Populus arbor; *quòd detracto cortice admodum sit alba, sic appellata: Gen. 30, 35.* [*Illud autem in regimine, Exod. 24,10.* Sicut opus לִבְנַת־הַסַּפִּיר Lapidis sappiri, *quidam ab absoluto* לְבֻנָה. *alij verò à* לְבֵנָה Later, *deducūt. Tharg.* Lapidis boni. *R. Ionah* (Sicut opus) candoris sappir.]

לְבָנָה Luna: *Isa. 24,23. à candore sic appellata.* לְבוֹנָה Thus, *quoque à candore vocatur: Numer. 5, 15.*

לִבְנִי *Quod ponitur in titulo Psal. noni, quidam dicunt fuisse* vnum ex inimicis Dauid. *Al. per Metathesin* נָבָל Nabal. *Al.* בֵּן cantorem, *cuius fit mentio 1. Paral. 15. sed tunc* ל *deseruiret nomini proprio cum pathah, quanquā hoc rarius inuenitur in scriptura.*

לָבַשׁ Induere, vestire: *Leuitic. 16, 23.* (& *cum fere sub* ב *instar* חָפֵץ *Psal. 93,1.*) *Paul* לָבוּשׁ Indutus, *id est*, induerat se, *inquit R. Dauid: vim enim habet actiuorum, 1. Sam. 17,5.*
In Piel, participium passiuū, מְלֻבָּשִׁים Induti: *1. Reg. 22,9. In Hiphil*, Indue re fecit: *Isa. 61,19.* (& *Zachar. 3,4. vbi Macor est pro præterito.*)

לְבוּשׁ & מַלְבּוּשׁ Vestis, vestimētum,

מַלְאָכוּת Nunciatio, missio, tam Dei quàm hominis. (*Vnde* מַלְאָךְ Nūcius *quoque dicitur:* & Propheta *dicitur* nuncius Dei: *vt Num. 20,16. de Mose dicitur.*) *Agg. 1,13.*

מְלָאכָה Opus, substantia, opes: *Leuit. 11,31.* & *1. Sam. 15,9. sed Gene. 33, 13. ponitur pro* Pecude. *In regimine* מְלֶאכֶת *Leuit. 13,47.* [& *interdum deficit* א, *vt Iere. 7,18.* לִמְלֶכֶת Operi cæli. *Al.* Reginæ cæli, *deducentes à* מלך. *sic Hieron.*] *Interdum venit pro absoluto: 2. Paral. 13,10. Et cū affix.* מְלַאכְתּוֹ מְלָאכוֹת *In plurali. Et in regimi. cum motu* א מְלֶאֱכוֹת. *Rectum est vt* מ *sit radicale, & radix quatuor constet literis.*

לְאֹם *vnde fit* לְאֹם Populus, gens: *Prouer. 11,25. Et cum* ו *surec* & מ *cum daghes*, וּלְאֻמִּי Et populus meus: *Isa. 51,4.* לְאֻמִּים Populi, *in plurali, Gen. 27,28.*

לֵב & *in regimine* לְבַב Cor: *Deuter. 28,2. Exod. 14,5. Plurale masculinum, Nahū. 2,7.* לִבְבֵיהֶן Corda earum. & *femin. 1. Paral. 28,9.* לְבָבוֹת.
Et defectiuum carēs altero לֵב ב *Psal. 119,2. Metaphoricè* Medium, robur: *Deut. 4,11. 2. Sam. 18,14.* (& *Ezech. 11,20. vbi Tharg. habet*, post cultū.) [*Et* Scientia, *quia cor est habitaculum intellectus, Prouerb. 15,32.*] Absque לֵב וָלֵב Corde & corde, *id est*, non duplici corde: *1. Paral. 12,33. Cum affix. recipit daghes, vt* לִבּוֹ Cor eius, *&c.*

לֵבָה *Idem: Ezech. 16,30.* & *in plurali* לְבוֹת. (לַבָּה *Et in regimi.* בְּלַבַּת־אֵשׁ In medio ignis: *Exod. 3, 2. Alij dicunt esse pro* לַהֲבַת, *exponentes*, In flamma ignis.) *Verbum in Piel, Cantic. 4,9.* לִבַּבְתִּינִי Abstulisti mihi cor, Transfixisti mihi cor. *Hieron.* Vulnerasti.
Et in Niphal, Iob 11, 11. יִלָּבֵב Efficietur cordatus. [לְבִיבָה Consperſio tenuis, quæ frigebatur in sartagine: Laganum. *cuius plurale & verbum in Piel, 2. Samu. 13,8. inuenies,* וְתִלְבֵּב Et fecit lagana, (*vel* laganauit) *&c.* & coxit אֶת־לְבִבוֹת lagana.]

לָבָא *Inde* לָבִיא Leo maior: *Isa. 30, 6.* & *Nah. 2,11.* (*vbi Hieronym. videtur legisse* לָבוֹא Vt ingrederetur.) לְבָאִים *pro* לְבִיאִים *in plurali, Psal. 57,5.* לְבִיָּא Leæna: *Ezech. 19,2. pro* לְבִיאָה. לְלִבְאֹתָיו Leænis suis, *Nahum 2,12.*

לָבַט *Secundum R. Dau.* Peruertere, impingere, ruere, cadere. *Et R. Ioseph Kimh.* Festinare, accelerare; Claudicare. *In Niphal,* יִלָּבֵט *Prouer. 10,8.* & *10.* Peruertetur, impinget, *&c. vel* Festinabit, *id est*, non diu cogitabit vt cōsideret quo

יִכְרְסֶמֶנָּה Implebit ventrem ex illa: *ac si diceretur*, יִכְרַס & מְסֶנָּה *pro* מִסֶּנָּה *à* כֶּרֶס Venter, *vt habes in* כרש. *Alij mutantes* כ *in* ק, *à verbo Chaldaico* קרסם, Excidere, consumere, *deducunt: quasi diceretur*, יִקְרְסֶמֶנָּה Excîdet *aut* cōsumet illam.

כַּרְפַּס Color viridis, *R. Dauid. vt Esth. 1,6.* חוּר כַּרְפַּס Album (*id est*, aulęū album) viride. (*Hieron.* Carbasini. *fortè* Carpasini, *ab Hebræo nomine.*)

LITERA

ל

לֹא Non. *quære in* לו. *In illa enim radice ponitur à R. Dauid in libro Radicum.*

לָאַב *Inde fit* חַלְאוּבָה Sitis, ariditas, siccitas. & *semel duntaxat inuenitur Hos. 13,4. idque in plural.* In terra חַלְאֻבוֹת siccitatum, *id est*, in locis siccis.

לָאָה Laborare, fatigari, molestè ferre, ægrè ferre: *Iob 4,2. & 5. & Genes. 19,11. Idem in Niphal:* נִלְאָה *Isa. 1,14. & Iere. 6,11. 15,6. 20,9. In Hiphil* הִלְאָה & הֵלְאָה Laborare fecit: *vt Iob 16,7. & Mich. 6,2.* ה *cum seghol. Et cū* ח *loco* ה *signi feminei deficiente* ה *radical.* הִלְאָה Laborare fecit seipsam: *Ezech. 24 12.*

תְּלָאָה Labor: *Exod. 18,8. & alia forma* מַתְלָאָה *Malach. 1,13. Vel dic* מ *deseruire, & esse loco hiric. i.* A labore. *Vel cum R. Abrah. dic* ה *defuere, ac si d.* מֵהַתְלָאָה propter laborem, *&c. vel sic* מָה תְּלָאָה quid laboris?

לָאַט Operire, tegere: *2. Sam. 19,3* Latêre: *Iob 15,11.* † *Hinc nomen* בְּלָט & בְּלָאט Clam, latenter. *de quo vide in* לוט. [*sed Exod. 7, 23.* א *conuertitur in* ה *in dictione* בְּלַהֲטֵיהֶם. *quiescit verò ibidem 22. & 8, 3. in* בְּלָטֵיהֶם. *i.* Incantationibus suis, quæ fiunt occultè, *&c. inquit R. Da. vide radicē* לַהַט, *ad quā potest referri.*]

לָאַךְ *Inde fit* מַלְאָךְ Angelus, nuncius: *Iob 1, 14. In plurali Iudic. 6,35.* מַלְאָכִים & מַלְאֲכֵי. [*Illud autem Nah. 2,13.* Vox מַלְאֲכֶכָה nunciorum tuorum: *ponitur pro* מַלְאָכֶיךָ, *aut* מַלְאָכֶכָה *vel secundum R. Ionah* מַלְאָכֶכִי. *sed quidam alius sic exponit:* Vox dentium edentium prædam, *&c. In lingua enim Persica vocantur* Molæ מַלְאֲכֶכָה, *quarum est* molere. *Et dentes vocantur* Molentes: *Eccl. 12,3.*]

מלאכות

me sibi coronam) & *Prouer. 14,18.* יַכְתִּירוּ דָעַת Veluti coronam imponent (capiti suo) scientiam.

כּוֹתֶרֶת Capitellum, *quòd sit veluti* corona *columnis: 1. Reg. 7,16. In plurali* כּוֹתְרוֹת *2. Reg. 7,16.*

כָּתַשׁ Contundere, conterere: *Prouerb. 27,22. vbi verbum est & nomen.* מַכְתֵּשׁ Mortarium, pila lignea. [*Item* Fouea in qua dens latet, quæ est instar mortarioli: *Iudi. 15,18.*] *sed Sopho. 1,11. est* nomē loci.

NOMINA QVADRATA.

כַּרְכֹּד *Isa. 54, 2.* Iaspis, *secundum Hierony. Tharg.* Gemmæ. *sed Exod. 28. Hieron. vertit* Carbunculum. *Al.* Rubinum. *Alij putant* Vnionem *seu* Margaritā. *quidam* Crystallum. *q.* Adamantem.

כַּפְתֹּר *R. Dau.* Pomum, *vel* quod est instar pomi rotūdum, vt fit in picturis & sculpturis, in quibus fiunt poma & malogranata, *etc. Exod. 25,32. Hieronym.* Sphærula. *Item* Superliminare, quod est coniunctum duobus postibus: *Ham. 9,1. eo quòd sculpebant in illo poma & flores. Hierony.* Cardo. *Et &* nomen prouincię & gentis, *id est*, Cappadocia & Cappadox, *secundū Hieron. 9,7.* כַּפְתֹּרִים Cappadoces: *Genes. 10,14.* Poma: *Exod. 37,20.* Superliminaria: *Soph. 2,14.*

כִּרְכֵּר *In Piel*, Subsilire, saltare: *2. Sam. 6,14. Tharg.* Laudare. כַּרְכָּרוֹת Cameli & animalia leuia & velocia in ambulando: *Isa. 66, 20. Hieronym. & Aquila*, In carrucis. *Tharg.* In laudibus.

כִּרְבֵּל Amicire, tegere, operire. *in Paul 1. Para. 15,27. Vnde* וְכַרְבְּלָתֵהוֹן Et operimentis suis, (*vel* palliis,) *Dan. 3,20.*

כַּרְכֹּב Ambitus, circuitus, *R. Da. Exod. 27,5. & 38,4. cum affix.* כַּרְכֹּבוֹ Omne quod circuit quippiam in gyrum, *R. Salom. Hieronym.* Arula.

כַּרְכֹּם Crocus: *Canticorum 4, vers. 14.*

כַּרְמֶל Spica plena, viridisque ac tenera: *Leuit. 2,14.* [*Item* Coccinum, color purpureus: *Cantic. 6,6. & cum hiric* כַּרְמִיל *2. Paral. 3, 13.*] *Item* Nomen montis, pleni arboribus fructiferis, & agris: *Isa. 16, 10. & cū affixo, 10,18.* וְכַרְמְלוֹ Et Carmeli eius. *i.* fertilissimi campi eius.

כַּרְמֶלָה In Carmelum: *1. Sam. 25, 5.*

כָּרַסְתָּ *In Piel*, Implere ventrē: *Psal. 80,14. vbi dicitur:*

כְּתִירָה *Nomen*, Contusio, *vel* contusum: *Exod. 27,20.* מִכְתָּה Confractio, contusio: *Isa. 30,14.* [*Huc refert R. Ionah illud 2. Paral. 2,9.* מַכּוֹרֶת Cōtusa, *vel* contusionum *pro* contusa, *aut* molita. *est enim nomē instar* מָשׁוֹר *à* שׁדר. *vel deducitur à* נכה, *& est instar* מָשׁוֹר *à* נשר: נָכַת *quippe* Mordere, *significat in Tharg. vnde* נכיתה Morsus, comestio.]

כָּתַב Scribere: *2. Reg. 17,36. &c. In Niphal*, Scribi: *Esth. 3,12. In Piel significātiam habet Hiphil interdum*, Scribere fecit: *vt Isa. 10,1.* כְּתָב מִכְתָּב כְּתֹבֶת Scriptura: *Leuitic. 19,28. Esth. 8,8. Exod. 32.*

כֹּתֶל *Est* קִיר Paries, murus. *Canti. 2,9. cum affix.* כָּתְלֵנוּ.

כֶּתֶם *Inde fit* כְּתֶם Aurum optimum, *R. Dau.* Massa auri. (*Q.* Margaritæ. *Al.* Ornamenta, corona, diadema.) *Prou. 25,12. & Cantic. 5,11.* כֶּתֶם פָּז Aurum obrizum: *vel* optimum, purificatum. *vbi R. Dauid dicit subintelligi*, Et, *coniunctionē: vel est in regim.* בְּכֶתֶם אוּפָז Auro obrizo: *Dan. 10,5. Et* aurum Ophir, *alibi sæpe.* מִכְתָּם *Idem: Psal. 56,1.* Dauidi aurum, *id est*, Psalmus erat Dauidi preciosus vt aurum. *Tharg.* Sicut Dauid humilis & perfectus. *à* מך & הם pauper & perfectus. *R. Salom. Psal. 57,1. dicit esse* Tonum cantus. & *16,1.* Coronā, diadema, insigne aureolum. *Hinc verbum in Niphal, Ier. 2,22.* נִכְתָּם Descripta est, signata, impressa est. *Hieronym.* Maculata es. *R. Dau. in Comment.* מְגוּלָה Manifesta, vt illam negare nequeas.

כְּתֹנֶת *Inde fit* כְּתֹנֶת & כְּתֹנֶת Tunica, χιτών, pallium: *Genes. 37,3. & 31.* כְּתֹנְתִּי Tunica mea. *cum affixo, Iob 30,18.* כְּתֹנוֹת & כְּתֻנוֹת *in plurali, Exod. 28,39. & 39,27.*

כָּתֵף & כֶּתֶף Humerus: *Isa. 36,6. 46,7.* Latus, angulus: *Num. 34,10. Et Isa. 11, 14. vbi* בְּכִתְפֵי *exponitur, vel* in humero, *vel* latere, *aut* angulo. *Cum affix.* כְּתֵפִי. *sic cum plural. affix.* כְּתֵפָיו. כְּתֵפוֹת & כְּתֻפוֹת Humeri: *1. Reg. 7,30.* [Latera, *vel* oræ: *Exodi 28,7. & Ezech. 41,21.*]

כֶּתֶר Diadema, corona: *Esth. 2, 17. Verbū in Piel*, כִּתֵּר *Iob 36,2.* Expectare. *Item* Circuire, circundare instar coronæ: *Iudic. 20, 43.* (*Qu. exponit*, Expectauerunt Beniamin, donec egrederetur.)

In Hiphil הִכְתִּיר Circundare: *Haba. 1,4. sed Psalm. 142,7.* Expectare: (*vel secundum R. Dau.* כִּי יַכְתִּירוּ Reputant

Ruens, infirmus, debilis: *105,37. & Isa.35,3.* *In Niphal*, Infirmum esse, & debilem, cadere: *& c. Zach.12,8.*

Et Macor defectiuum, Prouer.24,17. וּבְכָשְׁלוֹ Et dum corruerit ipse, (debilitatus fuerit,) *pro* וּבְהִכָּשְׁלוֹ. [*In illo Ezech.33,12. subauditur* Impius. *ac si dicatur*, Propter impietatem impij, impius non יִכָּשֵׁל corruet in eam.]

In Hiphil, Impingere, corruere fecit, debilitauit: *Thren.1,14. (& Psal. 64,9. vbi talis est ordo,* וַיַּכְשִׁילוּהוּ Et impingere fecerunt ipsam linguam suam, *& c.)* מִכְשׁוֹל Offendiculũ, ruina: *Leuit.19,14. Plurale* מִכְשֹׁלִים. מַכְשֵׁלָה & כְּשָׁלוֹן *Idem: Isai.3,6. & Prou.16,18. Et plural.* מַכְשֵׁלוֹת, *Soph.1.*

כַּשִּׁיל Securis, bipennis: *Psal.74,6.*

כָּשַׁף *Secundum R.Abr. est* Præstigium, *&* præstigiator. *Potest & appellari* Fascinum, *&* Fascinator. *Al.* Magia. *Hieron.* Maleficium *&* maleficus. כְּשָׁפִים Præstigia, maleficia: *Mich.5,12. Nah.3,4. Et* כִּשְׁפֵיכֶם *Ier.27,8. Hinc verbũ in Piel*, כִּשֵּׁף Præstigia *aut* maleficia exercere: *2.Paral.33,6.* מְכַשֵּׁף Præstigiator, maleficus: *Deut.18,10. In plurali* מְכַשְּׁפִים *R.Abr. in Cõmen.* Mutantes aliquid naturale ad aspectum oculi. מְכַשֵּׁפָה Præstigiatrix, malefica: *Exod.22,16.*

כָּשַׁר Rectum esse, congruum & conueniens esse: *Eccle.11,6.*

כָּשֵׁר Rectus, congruus, conueniẽs: *Esth.8,5. vel est verbum Cal, sicut* חָפֵץ *cum in præterito.* [*In Hiphil, Eccl. 10,9. secundum R.D.* וְיִתְרוֹן הַכְשֵׁיר חָכְמָה Et excellentia rectum facere sapientiam, *id est*, Et excellentia est sapientiæ super alia, quòd absque dolore rectum faciat hominem. *Hieronym.* Post industriã sequetur sapientia.]

כִּשָּׁרוֹן Rectitudo, conuenientia, congruentia: *4,4.*

כּוֹשָׁרוֹת Compedes, annuli compedum: *Psal.68,7. & כ est sicut ק, quantum ad significantiam, vt* קְשׁוּרִים *id est* Vincula, ligamina.

כִּישׁוּר Verticulum, quod ponitur in capite fusi nentibus mulieribus. *R.D. Prouer.31,19.*

כָּתַת Contundere, cædere, tundere: *vt* וְכַתּוֹתִי *Psalm.89,23. Et Leuit.22,24.* וְכָתוּת Et contusum, *.i.* contusum habens membrum. *(& Deut.9,22.* וְאָכוֹת Et contudi. *pro* אָכוֹת. *vel est secundum aliam futuri formam, instar* אֶקֹּב. *vel est à* נכת *vel* יכה*)*

In Piel & Hiphil, Idẽ: 2.Paral.34,7 Num.14,45. *In Hophal*, Contundi: *Isa.24,12.* יֻכַּת *etc. quære in* יכת *&* נכת.

E כתית *No-*

15,5. vbi deficit ו, *quasi d.* Vsque ad vineam & oleam. *Vel*, Vsque ad vineam oliueti, *id est*, vbi sunt multæ oleæ. *Cum affix.* כַּרְמוֹ. כְּרָמִים *et* כְּרָמֶיו *in plural.* [*Illud autem Iob 24,11.* Viã כְּרָמִים Vinearum, *quidam exponit*, Viam habitabilem. *Al.* כ *&* רָמִים Sicut excelsi.] כּוֹרְמִים Vinitores: *Ioel 1,11. Deut.26,10.*

כָּרַע Curuare, incuruare. *& quãdo est intransitiuum*, Curuare se, *aut* incuruare se: *Gen.49,9. & Isa. 10,4.* *In Hiph.* Curuauit, *aut* incuruare fecit: *Psalm.78,30. & c.*

כְּרָעַיִם *Duale*, Pedes animalium, crura: *Leuitic.11,20.*

כֶּרֶשׂ *Idem quod* כֶּרֶס Venter. *Iere. 51,33. cum affix.* כְּרֶשׂוֹ.

כָּרַת Pangere, incidere, succidere, pacisci *.i.* pactum facere: *Genes.15,18. 2.Reg.18,4. Isa.18,5.* [*& Ierem.46,13.* כָּרְתוּ יַעְרָהּ Succiderunt, *vel* succidite siluam eius. *sunt qui legunt cum camets hateph: & tunc est imperatiuum. alij cũ camets lato, & tunc est præteritum pro futuro.*]

In Paul, Leuit.22,24. כָּרוּת *id est*, Incisum *.i.* cuius neruus erat incisus.

In Niphal, Excidi: *Ioel 1,5.* Præcidi.

Idem in Pual, כֻּרַת *Ezech. 16,4. & cum holẽ Iudi.6,28.* כְּרֻתָה Præcisus est.

In Hiphil, Excidere fecit: *1.Sam.18, 9. Ezech.21,4.* Excîdit: *25,7. Isa.10,7.*

In Hophal הֻכְרַת Excisum est: *Ioel 1,9. Hierony.* Periit. *Hoc verbum in omnibus coniugationibus cum* ת תי *& c. vltimam deperdit; vt* כָּרַת כָּרַתְּ, *& c.*

כְּרִיתוּת *&* כְּרִיתָה Repudium: *Deute. 24,1. & 2. Isa.50,1.*

כְּרֵתִים Nomen gentis, *siue* magnæ familiæ *(inquit R.Dau.)* è Pelistæis, Cherethæi. *Hieronym.* Interfectores. *Lxx.* Cretenses: *Ezech.25,16.*

כְּרֵתִי Cherethi vna etiam è familiis Israel, *inquit R.Dau. 2.Sam.8,18. Tharg.* Sagittarij.

כֶּשֶׂב *Idem quod* כֶּבֶשׂ Agnus: *Leuitic.3,7. Imò etiã* Ouis annicula, quæ incipit generare: *Num. 18,17.* כְּשָׂבִים *In plurali, Leuit.1,10.*

כִּשְׂבָה *Femin.* Agna, *vel* ouicula: *5,6.*

כָּשָׂה *Idem quod* כָּסָה Tegere, operire: *&* טוּחַ Linire, complanare. *vt Deuter.32,15* כָּשִׂיתָ Operuisti, *scilicet* cor tuum ob multam pinguedinem, adeo vt non intelligas. *Tharg.* Possedit opes.

כָּשַׁל Impingere, offendere, pede *aut* pedibus infirmari, debilitari viribus, cadere, ruere: *Hoseæ 5,5. (vbi est præteritum vice futuri.) & Psal.31,11. Vnde in Benoni* כּוֹשֵׁל

Inde fit כִּכַּר Panis magnus: & frustum panis, buccella: *Prouer.6,24.* Planities: *Gene.13,10.* [Talentum: *Exod.25,39. vnde plurale* כִּכָּרוֹת *&* כִּכָּרִי *& duale* כִּכָּרַיִם *2.Reg.5, 23. 1.Paral.22,14.*] כִּכַּרוֹת לֶחֶם Buccellæ panis: *Iudic.8,5. & 1.Sam.10,3.*

כַּרְכָּר *Inde* כַּר Clitella *R.D. Gen.1, 33. sed R.Abr.* In camelo. *Hieron.* Subter stramenta. כרר *vocatur à Doctorib. Hebr.* Stramẽtum, *aut* stratorium super quo dormitur.

כְּרוּב *Vnde fit* כְּרוּב Cherub, vniuersale nomẽ *(secundum R. Abr.)* ad omnem figuram, *nisi quòd ea quæ sunt in Lege, quidem repræsentant humanam effigiem: in Ezechiele verò, quatuor animalium ibi descriptorũ.*

[Rex *appellatur* Cherub, *ob illius magnitudinem ac dignitatem: Ezech.28 14.*] כְּרוּבִים *&* כְּרֻבִים *in plurali. Doctores Hebr. putarunt* כ *deseruire, exponentes* כְּרֻבְיָא Sicut puer, *quòd sint instar puerorum.*

כָּרָה Fodere: *Psal.7,16. sic Genes. 50,4.* *(vbi alij exponunt* Acquirere, emere, *sicut illud Hoseæ 3,2.* וָאֶכְרֶהָ לִּי Et possedi, acquisiui, emi eam. כ *est cum daghes ob decorem.)*

Apparare: *2.Reg.6,22.* Comedere: *Iob 40,24.* [Aquas תִּכְרוּ emetis. *Hieron.* Aquam emptam haurietis. *Deuter.2,6. sed Iob 6,27.* Fodietis. *s.* mendacia. *Vel*, Fodietis vt inueniatis mẽdacia. *Al.* Insidiamini, *vel* Apparatum facitis. *Tharg.* Cogitatis.]

In Niphal, וְיִכָּרֶה Fodiatur: *Psal.84, 13.* *In Hiphil, 2.Sam.3,33.* לְהַכְרוֹת Vt edere facerent. *vbi ferè omnes affirmant cum* ב *legendum. quanquam quidam ponit differentiam inter* לְהַכְרוֹת *cum* כ *&* לְהַכְרוֹת *cum* ב. *quòd scilicet cũ* כ *sit*, Lautè conuiuari, opiparè comedere: *cum* ב *verò*, Parcè edere.

כֶּרֶה Apparatus, cibus, conuiuiũ *2.Reg.6,22.* מֶכֶר Precium, possessio, emptio. *Vnde cum affix.* מִכְרָם Precium earum: *Num.20,19.* מִכְרָהּ Precium eius, emptio, *& c. Prouer. 31,10. & c.* *Sic secundum R.D. Ham. 2,8.* עַל מִכְרָם Propter emptionem illorum, *id est*, eo quòd emerint.

וּמִכְרֵה־מֶלַח Et tumulus, *aut* cumulus salis. *Pagnin.* Fodina salis: *Soph. 2,9.* כְּרוֹת Caulæ, ouilia: *Ibidem 6. est enim* locus in quo pastores fodiũt vt pecora sint ibi clausa, *R.Dau.*

כָּרַךְ Inuoluere, induere, amicire. *Inde fit* הַכְּרִיךְ Amictus, pallium: *Esth.8,14. Hoc verbum est frequens Doctorib. Hebr.*

כֶּרֶם Vinea: *Genes.9,20. & Iudic.*

piare: *Exod.30.10.* Expiationem facere: *Leuit.4,20. & 16,17* (Placare, mitigare, *R.Salo. Genes.32,19. vt Prouerb. 16, 14. R.Dau.*) [*In illo autem Deut.32,43. potest esse appositio, vel intelligitur*, Et, *coniunctio.*] Expiare, *pro* propicium esse, parcere: *Psalm.79,9. & Deut. 21,8. In Niphal composito ibidem*, וְנִכַּפֶּר Et remouebitur ab eis sanguis, *id est*, pœna sanguinis. *& ponitur pro* וְנִתְכַּפֶּר. הִתְכַּפֵּר *In Hithpael*, Expiari, remoueri: *1.Samu. 3,14. Sic et in Pual* כֻּפַּר *Exod.29,22 vel* Placari, propiciari, *vt Num.35,34.*

כֹּפֶר Expiatio. *Plurale* כְּפָרִים *Leuit. 23,27.* כַּפֹּרֶת Propiciatorium, *vel* tegmen, *quòd arcam tegeret, sic appellatum: Exod.25,16. R.Salo. dicit fuisse* tegmen superne patulum quod requiescebat super arcã instar tabulæ.

כֹּפֶר Remotio iniquitatis, *id est*, redemptio, precium, propitiatio: *21, 30. Cum affix.* כָּפְרוֹ Redemptionem sui: *Psal.49,7.* [*Item* genus Aromatis, Camphora: *Cantic.1,14. R.Abra. putat esse* nomen loci, in quo talis erat botrus. *Vel*, palmæ quæ gignit dactylos. *Hieronym.* Cypri, (*à Cypro insula.*) *Plurale* כְּפָרִים Cyperi, *secũdum Hieron.4,13.*] *Significat et* Villam extra vrbem: *1.Sam.6,17. & plurale secundum alias formas*, כְּפָרִים *&* כְּפִירִים *Cantic.7,12. & Nehe.6.12. vbi quidam putant* nomen *esse* loci.

כְּפוֹר Pruina, quæ in aurora tempore frigoris descendit: *Exod.16,14.*

[*Est etiam* כְּפוֹר Cochlear, *R.Da. sed alius* Crater *aut* peluis: *1.Paral.28,16. Plural. regim.* כְּפוֹרֵי *ibidem.*]

כְּפִיר Leunculus, maior *quàm* גור *.i.* catulus leonis: *Ezech. 19, 3. Plurale* כְּפִירִים.

כָּפַשׁ *Semel dumtaxat in sacris inuenitur: idque in Hiphil Threnor.3,15.* הִכְפִּישֵׁנִי Operuit (inuoluit, fœdauit, versauit, vertit, *iuxta R.D.*) me cinere. *Thargh.* Humiliauit me. *Hieron.* Cibauit.

כָּר Agnus: *Isai.16,1. cum* ב, (*vbi metaphoricè per* Agnum *intelligitur* Dux, princeps, *vt alibi sæpe. Al.* Camelus.) *quidam dicit esse in regim.*

Item, Pascuum, *aut* locus pascuæ: *Isa. 30,23. R.Abr. scribit deficere alterum* ב, *vt sit sicut* כְּבַר *id est*, planities. *Radix potest esse* כרר. *Plurale* כָּרִים Agni: *Psal.37,20.* Pascua: *65,14.*

[*Itẽ* Arietes *nempe* ferrei, quibus murus destruitur: *Ezech.4. Vel iuxta R.Da.* Principes, Duces.] *Inuenitur quoque plurale* כָּרִי *sine* ם Duces, *pro* כָּרִים *2.Reg.11,4. & 18.*

כָּעַס Irasci: *Psal. 112,10. In Piel & Hiphil*, Irritare, prouocare ad iram: *1.Sam.1,6. & 1.Reg.15,30 & Nehe.4,5. vbi quidam* Subsannare, spernere, *exponit.*

כַּעַס *&* כַּעַשׂ Ira: *Eccl.7,5. & Iob 5,2. & 17,7. Cum affix.* כַּעַסוֹ *&* כַּעַשְׂךָ.

כְּעָסִים Iræ, irritationes: *2.Reg.23,25*

כָּפַף Curuare, incuruare: *Psal.57, 7. vbi potest esse transitiuum, vt subaudias* Vnusquisque: *& intransitiuum, vt* נָפַשׁ *sit mascul. gen. item Isaiæ 58. & c. In Niphal, Mich.6,6.* אִכָּף Incuruabo me. *pro* אִכָּפֵף *Vide* כפה.

כְּפָה Ramus, *à curuitate sic appellatus: Isa. 9,14. vbi per* Ramum *intelligitur* Fortis. כַּף Vola (*id est*, palma manus, *& à parte totâ etiam* Manus *ita vocatur*,) planta: *Ezech.21,14.* Neruus, *vel* os concauum, in quo vertitur femur: *Gen.32,24.* [Cochleare: *Num.7,14.*] *Et cum aleph redundante* אַכְּפִי *pro* כַּפִּי Manus mea: *Iob 33,7. vide* אכף. כַּפַּיִם *Plurale duale*, Manus: *Psalm.24,4. (& Thren.3, 40. vbi quidam exponunt* Nubes.)

כַּפּוֹרֶת Plantæ: *Ios.3,13.* Rami: *Leuitic.23,39.* Cochlearia: *Nume.4,6. & 7,78.* Cardines: *Cantic.5,5.*

כָּפָה Extinguere, *Hierony. &* sedare, mitigare: *Prou.21,14. Potest huc etiam referri illud Mich.6,6. de quo in* כפף.

כָּפַל Geminare, duplicare: *Exod. 26,9. In Niphal*, Duplicari: *Ezech.21,14.* כֶּפֶל Geminatio, duplicitas, duplum: *Iob 41,4. & in duali: 11,5.* Quia כִּפְלַיִם duplicia secundum legem, *scilicet* meruisti.

מַכְפֵּלָה Duplicitas, *pro* duplex: *Genes.23,9.*

כָּפַן *Est* אסף Congregare, colligere: *Ezech.17,7. Hinc* כֶּפֶן Fames: *Iob 5,21. vbi quidã exponit*, In defectu crumenę, *ac si dicat*, In collectione nummorum, tempore quo nummi sunt in precio.

כֹּפֶס *Inde fit* כְּפִיס Tignum. *vel iuxta R.D.* Frustum: *Haba.2, 11.* (*Q.* Lapis. *Al.* Vermis.) *R.Dauid in Comment. scribit esse* Tignum, *aut* trabem in domibus, per quod *vel* quam de vna ad alteram curritur. *R.Abra.* Trabem *quæ vulgò* ligamen *vocatur, vt & Hieron. Tharg.* Putamen lignorum cæsorum, (*aut* laquearium.)

כָּפַר *in Cal*, Bituminare: *Gen.6,14 vnde fit* כֹּפֶר Bitumen: *ibidẽ. Alij exponunt*, Picabis eam pice.

כִּפֵּר *In Piel*, Remouere iram, remouere iniquitatem, & peccatum, Ex-

Venit interdum sine aleph כֵּס *Exod. 17,17.* כֶּסֶא Tempus constitutũ, זמן; *Prouer.7,20. & Psal.81,4. cum* ה *loco* א. *vbi Hieron.* In die plenæ lunæ.

כָּסָה Tegere, operire: *In Cal rarò inuenitur: Prou.12,16.*

כִּסָּה *Idem in Piel: Numer.9,15.* [*sed illud Ezech. 16, 18. R. Dauid exponit*, וְתְכַסִּים Et operuisti te illis (cum illis) *ac si d.* Induisti te illis. *Thargh.* Operuisti illos, *vel* illas. *s.* imagines.]

Pual כֻּסָּה *Psal.80, 11. & Eccles. 6,4. Hithp.1.Reg.11,29.* Se operire.

כְּסוּי Tegmen, opertorium, operimentum: *Num.4,13.* מִכְסֶה *et* כְּסוּת *Idem: Genes.20,16. Exod.26,14.*

† *Idem* מְכַסֶּה *Isa.23.*

כָּסַח Succidere, excidere: *Psal.80, 16. & Isa.33,12. Hieron. hic* Congregatæ, *illic* Dirupta, *vertit.*

כְּסוּחָה *nomen Toar*, Excisum: *Isa.5,25*

כָּסַל Insipientẽ esse, stultè agere: *Iere.10,8. Hinc* כְּסִיל Stultus, insipiens: *Prouer.19,10.* כְּסִילִים *in plurali, 1,32. Secundum R.Saadiam non modò* stultum, *sed &* diuitem, qui suis diuitiis fidit, *significat.*

[*Item secundum Hieron.* Orion: *Iob 9,9. & 38,31. & plural. Isa.13,10.*]

כִּסְלָה *&* כֶּסֶל Stultitia, insipientia: *Psal. 49, 14. & 85,19.* [Spes, fiducia: *Iob 8,14. (& Prou.3,25.* בְּכִסְלֶךָ In spe tua. *Hierony.* In latere tuo. *Thargũ*, In auxiliũ tui.) *et Iob 4,6.* כִּסְלָתֶךָ Spes tua, *id est*, propter spẽ tuam.]

כְּסִילוּת Stultitia: *Prou.9,13. Alij dicunt esse Toar feminin. id est*, Habens stultitiam, stulta. *Significat &* כֶּסֶל Ilia, quæ sunt coniuncta renibus sub lumbis: *Iob 15,27. & Leuit.3,4. in plurali* כְּסָלִים *vbi deficit* ו *coniunctio, id est*, & qui est super ilia.

כָּסַם Tondêre, *in Cal: Ezech. 44, 20. Hinc dicitur* כֻּסֶּמֶת Zea, *siue* spelta frumenti genus: *Isa.28,25. Hieron.* Vicia, & far. *Plurale* כֻּסְּמִים *Ezech.4,9.*

כָּסַף Amare, concupiscere, desiderare: *Psal.17,12. & Iob 14, 15. vbi intelligitur* Prodere, *vel* videre illud. נִכְסַף *In Niphal, idem: Gen.31, 28. & Psal.84,3. vbi* Defecit *quoque exponitur.* [*sed Soph.2,1.* Desiderata, desiderabilis. *R.Ioseph Kimh.* Gẽs inuerecunda. *qua in significatione Thalmudistæ hoc vtuntur verbo.*]

כֶּסֶף Argentũ, *quòd sit multũ, desiderabile.* Pecunia: *Gen.17,12.* כַּסְפּוֹ *cũ affix. Plurale* כַּסְפֵּי *&* כְּסָפִים.

כֹּסֶת *Inde fit* כֻּסְתָּה Puluillus, puluinar, ceruical. *Plural. Ezechiel.13,18. & 20.* כְּסָתוֹת *&* כְּסָתוֹת.

prij. Vnde significat Vocare quempiam non proprio nomine, sed occulto. Cognominare, *quod est*, cognomen imponere, ob euctum aliquem extrinsecum. *In Piel, Iob 32, 22. (& 23. vbi futurum* אֲכַנֶּה *pro Macor ponitur,) item Isa. 45,4. & 44,5.*

כָּנַס אסף *id est*, Congregare, coaceruare, colligere: *Eccles. 2,8.*

Idem in Piel: Ezech. 22,21.

[*In Hithpael: Isa. 28,20.* בְּהִתְכַּנֵּס In colligendo se. *Vel*, dum colligitur, (congregatur) .*s.* ad operiendum vnum, vt alterum operire nequeat.]

Hinc locus orationis *vocatur* בֵּית הַכְּנֶסֶת Domus congregationis.

מִכְנָסַיִם *Duale*, Femoralia, *quòd habeant duas alas vel oras: Exod. 28,41. In regim.* מִכְנְסֵי.

כָּנַע Humiliare. (Contrahere, Negociari.) *Vnde in Niphal*, Humiliari, humiliare se: *1. Reg. 21,28*

In Hiphil, Humiliare fecit: *2. Para. 28,19.* Humiliare: *Iudic. 4,23. Nehem. 9,24.* כְּנַעַן Mercator, negociator: *Hos. 12,7. Nun non est radicalis.* [*Sic exponit etiam R. Dauid illud Soph. 1,15.* Populus diuitum, qui habent negotiationem.] כְּנַעֲנִי *Idem Genes. 38,2. & Zachar. 14,21. Prouer. 31,24. Al.* Cananæus. *Plural. Iob 40,24.* כְּנַעֲנִים Mercatores. *Et alia forma Isa. 29,8.* כְּנַעֲנִיהָ Mercatores eius. *Et nomen Ierem. 10,17.* כִּנְעָתֵךְ Merces tuas, *secundum Tharg. sed Hieronym.* Confusionem tuam. *R. Dau.* Humiliationē tuā, quā aliis fecisti.

כָּנָף Ala: *Gen. 1,21.* Ora vestis, *id est*, pars inferior vestis, extremitas, finis: *1. Samu. 24,6.* Pars, angulus: *Num. 15,38. In regimin.* כְּנַף. כְּנָפַיִם בְּכַנְפֵי *Plurale duale*, Alæ sicut alæ (ciconiæ.) *Zach. 5,9.* Oræ: *Numer. 15,36. Et forma feminea* כַּנְפוֹת *Deut. 22,12. Hinc verbū in Niphal, Isa. 30,20.* Et non יִכָּנֵף clōgabitur vltra doctores tui, *pro* doctor. *R. Dau.* Colligetur, *vel* excludetur, prohibebitur. *Hieron.* Faciet auolare.

כִּנּוֹר *Inde fit* כִּנּוֹר Cithara: *Genes. 4, 21.* כִּנּוֹרִים *Plurale masc. Ezechie. 26,13. & כִּנּוֹרוֹת femin. Psal. 137,2*

כָּסַס Supputare, numerare: *vt Exod. 12,4.* תִּכְסוּ Supputabitis, *etc. Vnde nomen ibid.* מִכְסָה Supputatio, numeratio, numerus.

מֶכֶס *Idem: Num. 31,28. Hieron.* Partem. *Cum affix.* מִכְסָם.

כִּסֵּא Solium, thronus, sedes: *Deut. 17,18.* [*Et cum* כִּסֵּה *1. Reg. 10,19. & Iob 26,9.*] כִּסְאוֹ *in regimine.* כִּסְאוֹת *in plurali.*

Venit

meam, *id est*, animam meam in pudorē? כְּלִמּוֹת Pudores, ignominiæ: *Mich. 2,6. & Ier. 23,40.*

כֶּלֶף *Inde fit* כִּילֵפָה Instrumētum quo lapis conteritur, vt malleus, & id genus. כִּילַפּוֹת *in plurali Psal. 74,6. Hieron.* Bipenni & dolatoriis. *R. Abr. dicit esse* instrumentum ferreum ad perdendum. *Alij deducunt à* קלף Decorticare, *mutato* כ *in* ק.

כָּמַהּ Concupiscere, desiderare, amare: *non inuenitur nisi semel Psal. 63,2. Q.* Arefacta est propter te, *id est*, amore tui cōsumpta est.

כְּמוֹ Sicut: *Iob 19,22.* Quando: *Gene. 19,15. Recipit affixa: vt 1. Reg. 22,3* כָּמוֹנִי כָּמוֹךָ Sicut ego, sicut tu, *id est*, ego sicut tu, & tu sicut ego. כָּמוֹהָ Sicut ipsum. *& sic de cæteris.*

כֶּמֶז *Inde fit* כּוּמָז Subligaculum, ornamentum .*s.* femorale auro gemmisq; redimitum. *Al.* Muliebre ornamentum circa pudenda. *Doctor. Hebr.* Typus loci vuluę: *Numer. 31,49. Hieron.* Murenulas.

כַּמּוֹן Cyminum, semen notum: *Isa. 28,26. Hinc est &* מִכְמָן Thesaurus. *cuius plurale* בַּמַּכְמָנִים In thesauris. *Danie. 11,42. à verbo Chaldaico* כמן Abscondere, recondere, *sic appellatur.*

כָּמַס Recondere, abscondere. *semel duntaxat inuenitur Deut. 32,34. idque in Paul Cal,* כָּמֵס.

כָּמַר Reuoluere, resonare, incalescere. *idque in Niphal: vt Genes. 43,20.* נִכְמְרוּ. *Hieron.* Commota sunt. *sic 1. Reg. 3,25. & Hos. 11,8.* [*sed Thre. 5,10.* נִכְמְרוּ Denigratæ sunt. *Hieronym. & alij* Exustæ sunt.]

כֹּמֶר Sacerdos idolorum, *quòd nigras indueret vestes. cuius plurale* כְּמָרִים *2. Reg. 23,4. Hieronym. modò* Aruspices, *modò* Ædituos *vertit.*

מִכְמָר מַכְמוֹר מִכְמֹרֶת מִכְמֶרֶת Rete piscatorium *aut* venatorium: *Isa. 51,20. Psal. 141,10. In plurali* בְּמַכְמְרָיו *Isa. 19, 8. Hab. 1,15. Cum affix. sing.* בְּמִכְמַרְתּוֹ.

כֵּן *Inde* כִּנִּים Pediculi. *cuius singulare non inuenitur in scriptura. sed apud Doctores feminin. gen.* כִּנָּה, *Exod. 8, 13. & 17. Plurale est defectiuum sine iod, præter vnum. Hieron.* Ciniphes. כִּנָּם Pediculus: *Exod. 8,12. & 13. cum* ם *signo speciei, non pluralis.*

כָּנַח Tegere, operire, occultare nomē alicuius, honoris gratia, *R. Da. Vnde Grammatici* pronomen *vocant* כִּנּוּי, *quòd sit* nomen occultū. *ponitur enim vice nominis pro-*

33,5. & c. [Finire, cessare facere: *Num. 17,10.*] *Bifariam inuenitur Macor:* כָּלוּהַ *quod est vulgarius. &* כָּלֶה, *Psal. 74,11. quod potest exponi* Prohibendo, *vel* prohibe .*s.* manum, *&c. & Danie. 9,24. cum* א *loco* ה לְכַלֵּא Ad consumendam, *&c.* אֲכַלֶּךָ Consumam, *vel* perdam te: *Exod. 33,3. ponitur pro* אֲכַלֶּךָ. וְחָכַל & desiderauit Dauid, *id est*, anima Dauid: *2. Sam. 13,39. Alij referunt ad matrem Absalom, vt sit sensus:* Desiderauit mater Absalom Dauidem, vt egrederetur è loco suo ad filium suum.

In Pual, Psal. 72,10. כָּלוּ Finitę sunt, perfectæ sunt. *& Genes. 2,1.* וַיְכֻלּוּ.

כָּלָה *Toar*, Completum, perfectū, decisum, determinatum: *Isa. 28,22. Soph. 1,12. Vel* Consummatio, consumptio: *vt Ezech. 11,12. Gen. 18,21. In plurali Deute. 28,30.* כָּלוֹת Deficiētes .*s.* erunt, *id est*, deficient.

כִּלָּיוֹן Consummatio, consumptio, deficientia: *Isa. 10,22. & in regimin.* כִּלְיוֹן *Deut. 28,63.* תְּכִלָּה Perfectio, *&c. Psal. 119,95. Et secundum aliam formam Iob 26,10.* תַּכְלִית Perfectio, *id est*, finis. *& Psal. 139,22. vbi R. Da. exponit:* Perfectione odij, *id est*, perfecto odio & magno, imò maximo.

כְּלָיוֹת Renes: *à* כָּלָה Desiderare, *quòd in renibus sit desiderium coitus: Psal. 7, 10.* [*Metaphoricè* Grana frumenti *aut* tritici: *Deute. 32,14. idque in regimin.* כִּלְיוֹת.] מִכְלָה Vas. *cuius plurale* מִכְלוֹת זָהָב Vasa aurea: *2. Paralip. 4,21. Pagnin.* Ex auro quod erat perfectū. *à* כלה Perficere. *Hieron.* De auro purissimo. *R. Dauid dicit* aurum *fuisse* purificatum *&* conflatum. [*Item* Caula. *vide in* כלא.] כְּלִי Vas, instrumentum, supellectilia, arma: *Num. 19,15. Leuit. 11,31. Genes. 31,33. 1. Sam. 16,22.* [Vestis: *Deuter. 22,5. Leuit. 13,48.* Ornamēta: *Isa. 61,10.*]

Mutat seua in segbol cū accentu distinguente כֵּלִי. כֵּלִים *in plurali* Vasa. כְּלֵי *in regimine.*

כֶּלַח Senium, senectus, *id est*, tempus senectutis: *Iob 30, 2. & 5,25.*

כָּלַם *In Niphal* נִכְלַם Pudere, pudefieri, erubescere. *& est plusquam* בוש *Psal. 74,21. In Hiphil,* הִכְלִים Pudore suffundere, confundere: *1. Sam. 20,15. vbi* ה *est cum* י. *sic Ierem. 6,15. vbi subauditur*, seipsos, *vel est intransitiuū. Hoph. 14,3.*

כְּלִמָּה Erubescētia, pudor, verecundia: *Ier. 51,50. sic Psal. 4,3.* Vsquequo gloria mea .*s.* erit לְכִלְמָה in pudorē? *R. Salo.* Vsquequo ponetis gloriam

ribus. *Hinc verbum in Cal, ibid. 11.* כָּלַל Perficere, implere. *Pual geminatum: 1. Reg. 20, vers. 25* וְכָלְכְּלוּ Et numerati fuerunt omnes: & fuerũt in eo omnes, *D. Kimhi. Hieron.* Et acceptis cibariis.

כְּלוּלָה Desponsatio: *Ierem. 2, 2. idq; in plurali.* כַּלָּה Sponsa, nurus: *sic appellata, quòd in diebus desponsationis suæ conspiciantur omnis pulchritudo eius, & ornamenta: Isa. 62, 5. Mich. 7, 5.*

In plurali כַּלּוֹת. *Hinc est &* כֹּל *&* כָּל Omne, totum, vniuersum: *quod indicat daghes cum pronominibus. Omnia sunt cum holem, aut camets hateph (præter tria quæ sunt cum* ָ *lato: Psal. 35, 10. 87, 6. & Prou. 19, 7.)*

Item & Quicquam, aliquid: *2. Samuel. 12, 3. Cum affix.* כֻּלּוֹ *&* כֻּלָּה Totus ipse. כֻּלָּם *&* כֻּלָּךְ *&c.*

כֻּלָּהֶם Vniuersi ipsi: *2. Sam. 23, 6.*

כֻּלָּנָה Omnia ipsa. *&* לְכֻלָּהֶנָּה Omnibus ipsis: *1. Reg. 7, 37. &c.*

כָּלָא Prohibere, claudere: *Ierem. 32, 3.* [*& Agg. 1, 10. vbi prius est actiuum intransitiuum: alterũ verò transitiuum, nisi subaudiatur* מ, *id est*, de.] *Venit interdum more desinentium in* ה, *vt 1. Samu. 25, 33.* כָּלְאתִי *et* כָּלוֹ *1. Sam. 6. In Niphal* נִכְלָא Prohiberi: *Genes. 8, 2.*

כֶּלֶא Carcer: *2. Reg. 17, 4.* כְּלָאוֹ *cum affix. In plurali* כְּלָאִים. כְּלוּאִים *pro* כְּלוּא *Idem: Ierem. 37, 4. & 52, 31.*

מִכְלָה Ouile, caula: *Habac. 3, 17. vbi* ה *est vice* א. *In plurali Psalm. 78, 70.* מִמִּכְלָאוֹת De caulis ouium.

כִּלְאַיִם *Duale*, Mixtum è lana & lino, & è duobus generibus seminũ, *vel* è duobus quibuscunque generibus, *vtputa* è duobus animalibus, duabus arboribus: *Leuit. 19, 19. Deuter. 22, 9.*

כֶּלֶב Canis: *Exod. 11, 7. in plurali* כַּלְבֵּי *&* כְּלָבִים.

כְּלוּב Canistrum, & cauea, vbi nutriuntur aues: *Ham. 8, 1. Hieron.* Vncinus pomorum: *Ierem. 5, 27. Hieronym.* Decipula. *A* Caleb *fit patronymicum 1. Sam. 25, 3.* כָּלְבִּי Calebita, *id est*, de familia Caleb.

כָּלָה Deficere, consumi: *Psal. 73, 24. Isa. 21, 16. & 29.* Perficere, finire: *Exod. 39, 32. 1. Paralip. 28, 19.* Perfici, finiri: *Genes. 41, 52. Isa. 32, 10.* [Prohibere: *Psal. 119, cum* א *loco* ה, *de quo in* כלא. Desiderare *secundum quosdam: 84, 3. & 119, 81.*]

Sic inuenitur Futurũ יִכְלֶה *et* תִּכְלֶה *cũ camets.* תֵּכֶל *&* יִכֹּל. כִּלָּה *in Piel*, Cõplere, perficere, finire: *Genes. 18, 33.* Consumere, perdere: *41, 29. Exod. 33, 5. etc.*

quod etiam est confirmantis particula; Verè, profectò, certè, ita: *27, 31. & 2. Sam. 23, 19.*

כִּיד *Idẽ quod* אֵיד Afflictio, accidens malũ, euẽtus malus: *Iob 21, 20. Hieron. & Tharg.* Contritio.

כִּידוֹן Hasta vexilli: *aut simpliciter*, Hasta, lancea: *Ios. 8, 17. & Iob 41, 19.* Clypeus, *aut* scutum quo humeri proteguntur: *1. Sam. 17, 6. Iere. 6, 23.*

כִּיל *Inde fit* כִּילִי *cum iod constitutiuo nominis Toar*, Parcus, auarus: *Isai. 32, 5. Et cũ fere eodem capit. vers. 7. vt* וְכֵלֵי כֵלָיו רָעִים Et auari vasa eius mala. *Radix potest esse* כול metiri, mensurare: *quòd parcus omnia faciat in mensura determinata. &* כֵּלָיו *est ex eadem radice, id est*, mensuræ eius. *vide etiam* כלה.

כִּימָה *Inde fit* כִּימָה *R. Ionah et Hieron.* Coniunctio stellarũ, *quæ vocatur* Arcturus *Arabicè. Aben Ezra dicit esse* stellam magnam, *quæ vocatur* Oculus bouis *vel* tauri dexter. *Ham. 5, 8. & Iob 9, 9. vbi Hieron.* Hyadas.

כִּיס Marsupium, sacculus, crumena, loculus: *Prouerb. 1, 15. Mich. 6, 11.*

כִּיף *Vnde fit* כֵּף Petra. *cuius plurale exstat Iob 30, 6. & Ierem. 4, 27.* כֵּפִים.

כִּיר *Inde* כִּיּוֹר Concha, vas in quo iugiter erat aqua: *Exod. 30, 18.* Vas in quo lauabatur caro, *R. Dau. 1. Samue. 2, 14.* [*Item*, Lampas: *Zach. 12, 6. Hieron.* Caminus. *R. Dauid in Comment.* Pruna, *aut* carbo.]

כִּיּוֹרִים *plurale masculin. 2. Reg. 4, 6.* Conchæ. *& femin.* כִּיּוֹרוֹת *1. Reg. 7, 40.*

כִּירַיִם *Duale* Chytropodes: *Leuitic. 11, 34.* Sustentacula ollarum ad ignem in foco.

כּוֹכָב Stella, sidus: *Numer. 24, 17. Ham. 5, 25. in plurali* כּוֹכָבִים *&* כּוֹכְבֵי.

כָּלִיל *Inde nomen Toar masculinum* כָּלִיל Totum: *Leuitic. 6, 14.* Holocaustum quod totum combu rebatur: *Deuter. 13, 16.* Oblatio, sacrificium sacerdotis: *Psalm. 51, 20.*

Penitus: *Isa. 2, 18. R. Dau.* Vniuersaliter. *Ezech. 16, 14.* Perfecta, *scilicet* pulchritudo: *& 28, 12.* כְּלִיל *in regimine.* [כְּלִיל הָעִיר Fumus (exustionis) ciuitatis: *Iudic. 20, 40.*]

כְּלִילָה *Femin.* Perfecta, vniuersalis: *Thren. 2, 16.* מִכְלוֹל *&* מִכְלָל Perfectio, vniuersalitas: *Psalm. 50, 20. & Ezech. 23, 12. & cum kibbuts, idq; in plurali, 27, 24.* בְּמִכְלְלִים In vniuersitatibus *.i.* in omnibus rerum gene-

id est, Midianites: *Num. 12, 1. Targum & R. Salom.* Pulchra.

כָּזָב Mendacium: *Psal. 4, 3. Plurale*, כְּזָבִים *&* כְּזָבִי. *Hinc fit verbum in Cal*, Mentiri. *Cuius Benoni exstat Psal. 116, 10.* כֹּזֵב Mentiens, *vel* Mendax. *In Piel, idem: Mich. 2, 11. In Niphal*, Mentiri *.i.* mendacem inueniri: *Prouerb. 30, 6. In Hiphil, Iob 24, 25.* Quis יַכְזִיבֵנִי mentiri faciet me? *id est*, quis ponet verba mea mendacium? *Nomen præposito* א, אַכְזָב Mendacium: *Ierem. 15, 18.* אַכְזִיב Nomen proprium loci: *Mich. 1, 14. Iosu. 15, 37.*

כָּזַר *Inde fit* אַכְזָר Crudelis: *Deut. 32, 33. et Thren. 4, 3. vbi* לְאַכְזָר *id est*, crudeli, *non malè subauditur*, tradita est. *Et cum iod constitutiuo nominis Toar* אַכְזָרִי *idem: Isa. 13, 9.*

אַכְזָרִיּוּת Crudelitas: *Prou. 27, 4.*

כָּחַד Celare, occultare, abscondere. Excidere, succidere. *Vnde in Niphal*, נִכְחַד Abscondi, *vel* se abscondere: *Hos. 5, 3. Psal. 69, 6. & 139.* Succidi: *Iob 4, 7. 15, 28. 22, 20. Zach. 11, 8. & 10. In Piel*, כִּחֵד Celare, abscondere: *1. Sam. 3, 18. In Hiphil*, Succidere: *Exod. 23, 23. &c.*

כָּחַל *Semel in sacris literis inuenitur idque in Cal*, Dirigere, & ornare oculos suos stibio: *Ezech. 23, 40. Nam* כֹּחַל *est* Stibium: *à quo prædictum fit verbum.*

כָּחַשׁ Attenuari, marcescere. *in Cal, Psal. 109, 24.*

כִּחֵשׁ *in Piel*, Mentiri, negare: *1. Reg. 13, 18. Habac. 3, 17.* [*In Niphal, Deut. 33, 29.* וְיִכְּחֲשׁוּ Et erunt mentientes: *vel secundum R. D.* Et erunt attenuati, macilenti, humiliati. *vel rectius*, humiliabunt se, *&c. Hieron.* Et negabunt. *Sic in Hithpael, 2. Reg. 22, 41.* יִתְכַּחֲשׁוּ לִי Negabunt, *vel* mentiẽtur mihi .s. mala quę fecerunt. *Vel*, humiliabunt se mihi.]

כַּחַשׁ Mendacium, negatio: *Hos. 10, 13.* Tenuitas, macilentia: *Iob 16, 8. Cum affixo singul. & plural.* כַּחֲשִׁי *&* כַּחֲשֵׁיהֶם. *Exstat & nomen Toar*, כְּחָשִׁים Mendaces: *Isa. 30, 9.*

כִּי Quia, quoniam: *Genes. 2, 3.* [*sed Genes. 48, 15. Exod. 34, 9. Iosu. 17, 18. & alibi, per* Quamuis, *à quibusdam exponitur.*] *Significat &* Vt: *Iudic. 8, 16.* Quum, quando: *Deut. 4, 25.* עַד כִּי Donec: *Genes. 20.*

כִּי אִם Sed, at, nisi: *Psal. 1, 1. Isa. 59, 2 Et augendi gratia ponitur, vt Ierem. 37, 9.* כִּי אִם Quia si, *etc. Iungitur et illi* ה *admirantis particulæ, interrogantisque, vt* הֲכִי Num quia: *Gen. 39, 15.*

Num 21,26. & הִכּוֹנְנִי stabilieris: *Isa. 54,14.* כֵּן Rectus,a,um,*Toar:2.Regum 7,9. Eccles. 8,10.* & *2.Sam.18,14. secundum R.D.* כֵּנִים Recti, veraces: *Genes.42,11.19,31.33,34.* כֵּן *significat etiam* Sic,ita:*Gen.1,7.* & *9,11.etc.*

כְּמוֹ־כֵן Similiter:*Isa.51,1.*

לָכֵן & עַל כֵּן Idcirco,Ideo,propterea. בְּכֵן Tunc,*vel* Verè,in veritate: *Eccles. 8,10.*

תְּכוּנָה Locus paratus,sedes:*Iob 23,3*

מָכוֹן Locus, sedes: *Exod.15,13.* & *1.Reg.8,13. In regimine* מְכוֹן.

מְכוֹנָה Basis,sedes: *1.Reg. 7,27.* & *32. Et cũ surec vel kibbuts* מְכוּנָה *Zachar.5,11. Et secundum aliam formam* כֵּן Basis,*vel* sedes,locus,sessio: *1.Regum 7,29. Et in regimine Exod. 30,25. et31,9.* כֹּנוֹ Basim eius. *sic Gen.40,13.* כִּנֵּךְ *quod Tharg.* ministerium tuum. *Hieron.*In gradum pristinũ,*exponũt.*

Et cum ה *feminino, Psalm. 80, 16.* וְכֹנָנָה Et locum,*vel* sedem quam,*etc. scilicet*,visita. *Q.*Plantationem.*Hieron.*Et radicem. *R.Abr.*Et paratam, (*aut* firmam .*s.* vitem) quam. & *quidam,inquit,putant* כ *esse loco* ב, *ac si dicatur* וְגַנָּה Et hortum.

כַּוָּנִים Placentæ: *Ierem.7,18.* & *44, 19. Et alia forma, Ham.5,26.* כִּיוּן *R. Dau.*Genera ciborum qui parabantur reginæ cæli & idolis. (*Fortasse à verbo* כִּוֵּן Intendere. *vnde* כַּוָּנָה Intentio. *eo quòd admodum attenti essent, vt facerent eos exactè. Est &* כִּיּוּן Saturnus, nomen stellæ, *cuius imaginem faciebant ad colendum illam.*) *Tharg.* Pallia, *vel* Baltheos *aut* superhumeralia.

כּוֹס Calix: *Gen.40,11. Plurale Ierem.31,5.* כּוֹסוֹת. [*Item* nomẽ auis immundæ. *R.Salom.*Falco:*Psal. 102,7. Hierony.* Bubo. *Lxx.*Nycticorax. *Tharg.*Vlula. *sic Leuit.11,17.*Noctua *vel* Bubo.]

כּוּר Vas in quo aurifex fundit argentum & aurum. *Hieronym.*Fornax, *aut* caminus: *1.Reg.8, 51.* כּוֹר Genus mensuræ,Corus 30. satorum: *4,22. Plurale* כֹּרִים.

מְכוּרָה & מְכִירָה Peregrinatio, habitatio: *Ezech.39,14. In plurali* מְכֻרוֹת & מְכֹרוֹת *16,3.* & *21,30. Hieron.*Natiuitas.

כּוּשׁ Chus nomẽ est proprium: *Genes.10,5. à quo* Aethiopia *sic dicitur,2,13.* כּוּשִׁי Aethiops: *Ierem.13,23. In plurali,* כֻּשִׁיִּים *Ham.9,7. Hoc nomine vocatur* Saul *Psalm.7. in titulo*, eo quòd non mutasset cor ab odio Dauid, non secus ac Aethiops mutat pellem. כֻּשִׁית Aethiopissa, *id est, Exod. 21. Leuit.13,24.* כִּי *Idem:Isa. 3,24.* (*et est instar* רִיָּה *à* רִיָּה.) *Vel,*Quia. *vt sit sensus:* Quia totum hoc quod narrauit, & excisio erit eis pro pulchritudine. *idem confirmat Abẽ Ezr.*

כּוֹחַ Potentia, fortitudo, robur: *Num.14,7.* & *Psal.22,16. vbi quidam* כֹּחִי Vior meus, *vel* humidum radicale quo vita consistit,*exponit.* Fructus:*Iob 6,22.* & *31,39.* [*Item* Lacerta,*R.Salom. forsan* Rubeta,terrestris rana: *Leuit.11,30.*]

כּוּל *vnde* כָּל Mensus est, *R. Da. Isa.40,12. In Hiphil* הָכִיר *et* לְהָכִיל Ferre:*Ierem.6,11.Ham.7,10.*

Cõtinere, capere: *Ezech.13,3. sed 21, 28.* Vt consumat. *vel secundum R.D.*Vt teneat,feratque,*scilicet*,occisionem. *Al.*Vt deuoret: *ab* אכל.

Futurum יָכִיל, *&c.*

כִּלְכֵּל Alere,cibare,pascere: *2.Sam. 19,31.* Ferre:*Malach.3,2.* Continere, capere: *2.Paral.2,6.* [Metiri:*Psal.112,8.*] וְכִלְכְּלוֹ *quære in* כָּלַל.

כֵּל Mensura. *require in radice* כיל.

כּוּן Parare, præparare, firmare, stabilire,cõfirmare. *In Cal semel Iob 31, 15.* וְיִכְּנֵנוּ Et præparauit nos. *In Niph.* נָכוֹן Firmum,certũ, verum esse: præparari, disponi, ordinari: *Genes.41,31.Ezech.41,31. etc. Vnde in Benoni*, Paratus, certus, firmus,rectus,*&c.* אֶל־נָכוֹן Ad certum, Cum certo,*id est*, re certa, firmaque,certò, verè: *1.Sam.23,23.* & *26,4. Et Prou.4,17.* עַד־נָכוֹן הַיּוֹם Vsque ad paratum diei, *id est*, diem. *Tharg.* Donec paratus sit dies.

Item Ezech. 16, 7. נְכֹנוּ Firma erant, parata erant .*i.* intumuerant.

Femin. Benoni נְכוֹנָה Recta,*&c.*

Futurum אָכִין יָכִין, *&c.*

הֵכִין *in Hiphil*,Parare facere,preparare, disponere, ordinare: *Iosu.4,3. Psal.78,8. sic 2.Paral.1,4.vbi subauditur* Locum. *vt 29, 23. etiam intelligitur* Cor. Confirmare, stabilire: *2.Sam.5,11.* & *7,12.Sed Iosu.3,17.* הֻכָּן *est Macor pro particip. passiuo* מוּכָנִים, *id est*,præparati,dispositi. *item Iudic. 12,6.* Et non יָכִין valebit (*pro* valebat)loqui. *Vel potius*, Non præparabat, *scilicet*, verbum vt loqueretur sic. הוּכַן Parari,firmari *in Hophal: in præterito, Isa. 16,5. in Benoni 30,33.* כּוֹנֵן *Poel quadrata*, Parare, stabilire,firmare:Dirigere:*Habac.2, 12. Psal.90,&c. In Pual* כּוֹנְנוּ Parati sunt *aut* firmati sunt: *Psalm.37,24. sic Ezech.28,13.* הִתְכּוֹנֵן *Hithpael*, Stabiliri,firmari,*&c. Prouerb.24,3.*

Et cum defectu ת תְּכוּנֵן Stabilietur: *per* Hydriam *intelligitur* venter, qui findetur. & *per* Fontem, sepulcrũ, *&c. Et cum affix.* כַּדָּהּ Hydria sua: *Genes.24. Plurale* כַּדִּים.

כַּדַּר *vnde fit* כִּידוֹר Pila: *Iob 15,24.* *Q.* Rota quæ circuit & gyrat vt pila. *Al.* Ad pilam .*i.* ad prælium,*quasi d.* ad circumcũdum prælium. *Et alia forma* כָּרוּר *Isa.22,18. vbi deficit* כ *aduerbium*,Sicut:*vt 29,3. vel* ב .*i.* in, *quasi d.* Sicut pila (*id est* in gyro.) *vel* Acie & castris.

כָּהָה Rugare,*id est*,rugas contrahere,*R. D.* vt mos est senibus,quorum rugant oculi,& ingrediuntur foramina: *Genes.27,1. Deut. 34,7. Zach.11,17. Hieron.*Caligare,tenebrescere,obscurari. [*illud autem Isa.42,4.* Non יִכְהֶה obscurabitur.*vel* debilitabitur, *aut* remissus, *vel* negligens erit .*s.* à faciẽdo iudicium.]

וַתִּכַּהּ Et rugauit: *Iob 17,7. In Piel,* כִּהָה Prohibuit: *1.Samu.3,13. Sed Ezech. 21,7.* וְכֻהָה Et restringetur, abbreuiabitur: *vel* restringet se, abbreuiabitque, *vel* debilitabit se,affliget se. [*Ad hanc coniugationem potest referri illud Leuit. 13, 54.* כֻּהָה Rugauit,restrinxit se,plaga. *licet melius sit Toar.*] כֻּהָה *Toar,Isa.42,4.Hieron.* Fumigans. *Pagnin.* Ferè extinctum. *R.Da.*Propinquum ad extinguendum. *sed 61,3.* Restrictum,breuiatum, debile: *sic Leuitic.13,21. vel* rugosum. *vt ibid.38.* כֹּהוּת *in plurali,* & *1.Samuel. 3, 2. vbi subauditur* לִהְיוֹת Esse. *vel erit Macor,id est*,Rugare,*vt sere ponatur vice camets.*

Et nomen substantiuum Nahũ. 3,18. כֵּהָה Ruga,restrictio. *Hieron.*Obscura contritio tua.

כִּהֵן *In Piel*, Fungi sacerdotio, ministrare in sacris: *Exod. 40,15.* & *1.Paral.5,36.* יְכַהֵן פְּאֵר *Isaie 61, 10.* Magnificabit gloriam suam indumentis decoris:*vt exponit R.Dauid.* כֹּהֵן Sacerdos, dux, princeps: *Gen.14,18.* & *41,44.* & *Exod. 3,1.* Seruitor,consiliarius: *2.Sam. 20,26. vbi Thargh.* Princeps,*aut* magnus *habet. In plural.* כֹּהֲנִים Sacerdotes:*Exod.19,6.* Principes:*Iob 12,19.* *&c.* כְּהֻנָּה Sacerdotiũ: *Ios.18,17. In regimine* כְּהֻנַּת. *In plurali* כְּהֻנּוֹת.

כֹּה Sic,ita: *Gen.15,5.* [*& geminato* כֻּכָּה כ *Exod.29,35.cuius radix potest esse* כך.] *Item significat* Hic,huc,illuc,hinc, illinc,quo, hucusque: *Genes.31,35. Num.11,31.*

כָּוָה *In Niphal*, Comburi,aduri, incendi:*Isa.43,21.Prou.6,26.* מִכְוֶה & כְּוִיָּה Adustio,combustio:

Genes.40,6. In regimine כְּבוֹד.

כָּבָה Extinguere, *In Cal verbũ intransitiuum: Isa.43,17.*

In Piel, Extinguere: *2.Sam.14,7.*

כֶּבֶל Compes ferreus, *aut* Catena ferrea: *Psalm.105,18. & 149,8. In plural. regimine*, כִּבְלֵי.

Et 1.Reg.9,13. vocatur terra כָּבוּל, *eo quòd pedes veluti compes ob multum lutum detineret, &c.*

כָּבַס Lauare. *vnde* כּוֹבֵס Fullo, *à lauandis pannis sic appellatus: Isa.7,3.* כִּבֵּס *in Piel*, Lauare: *2.Sam. 19,23. Pual: Leuit.13,57.* (Postquã) הִכַּבֵּס lota fuerit: *13,54. & 55. compositũ ex Hithpael & Hophal.*

• כּוּבַע *vnde fit* כּוֹבַע Galea, cassis, cassidis: *1.Sam.17,5. In plurali* כּוֹבָעִים *Ierem.46,4.*

כָּבַר *Hinc fit* כַּבִּיר Fortis, magnus, multus, multiplex: *Iob 8,3. & 15,10. sic Isa.16,14. pro* Multum. *& 10,13. vbi* א *redundat* כַּאֲבִיר Tãquam fortis. *R. Dauid dicit componi ex* כַּבִּיר *&* אַבִּיר *augẽdæ fortitudinis gratia. sed rectius deducitur ab* אבר, *vt* כ *sit aduerbium. In plurali Iob 34,24.* כַּבִּירִים Multi, fortes. לְמַכְבִּיר In multitudinem *i.* copiosè, affluẽter: *Iob 36. est nomen substantiuum. Hinc verbũ Hiphil*, Multiplicare: *Iob 35,16.*

כְּבָרָה Cribrum: *Ham.9,10. & secũdum aliã formã* מִכְבָּר *Exo.27,4. Hieron.* Craticula. מַכְבֵּר Pãnus: *2.Reg.8,15.* Pãnus grossus, *R.D. Tharg.* Linteũ, operimentum. *Al.* Vestis e setis cõtexta, habens multa foramina in modum retis. *Et alia forma 1. Sam.19,14.* כְּבִיר Miliare. *vnde Gen.35,16. in regimine* כִּבְרַת־הָאָרֶץ Miliare terræ. *vide* ברה, *quia quibusdam* כ *est aduerbium.* כְּבָר *Aduerbiũ temporis*, Iam: *Eccles.1,10. & 2,12. Et* nomen fluminis: *Ezech.1,1.*

כָּבַשׁ Subiicere, subiugare, capere vi ac violentia: *Zachar. 9,15. Idem in Piel: 2.Samuel.8,11. Exstat Niphal Nehem.5,5.*

כֶּבֶשׁ Gradus *R.Dauid.2.Paral.9,18.*

כִּבְשָׁן Fornax, in qua coquuntur lapides & vasa testacea, *etc. Gen.19,28.*

כֶּבֶשׂ *Cum puncto in sinistro cornu*, Agnus anniculus; *qui enim annũ excessit*, אַיִל *vocatur, Leuit.4,32.*

כְּבָשִׂים *in plurali, Exod.29,38.*

כִּבְשָׂה *&* כַּבְשָׂה *Feminin.* Agna: *Leuit.14,10. & 2.Sam.12.13.* כְּבָשׂוֹת *in plurali.* כִּבְשַׂת *in regimine.*

כֵּדֶר *Inde fit* כִּידוֹר Scintilla, fauilla. *Cuius plurale regimen exstat Iob 41,10.* כִּידוֹרֵי.

כַּד Hydria, lagena: *1.Reg.17,17. & Eccl.12,6. vbi per* Hy-

LITERA

כ

כָּאַב *In Cal*, Dolere: *Psal.69,30. In Hiphil*, Dolore afficere: *Ezech.13,22.* מַכְאוֹב *&* כְּאֵב Dolor: *Iob 2,13. Psal. 69,27. Huius plurale est mascul. & feminin.*

כָּאַב Dolere, tristari, infirmari. *Vnde in Hiphil* הַכְאוֹב Dolore afficere: *Ezech.13,22. Niphal, Dan.11,29.* וְנִכְאָה Et dolore afficietur. *Al.* Conteretur, *vel*, debilitabitur. *Psal.109,16.* וְנִכְאֵה לֵב Et tristem corde. *Tharg.* Humiliatum, cõtritum. נִכְאֶה Tristis, humilis, contritus: *Prouerb.15,12. & 17,21.*

כָּבַד Grauare, aggrauare, honorare, glorificare. *In Cal est actiuum intransitiuum: Genes.18,2. & 48,10. [sic Isa.66,5. vbi alij exponunt,* יִכָּבֵד Glorificetur. *alij* aggrauet se, *aut* aggrauetur, *quasi d.* grauitas eius sit super nos.] כִּבֵּד *in Piel*, Aggrauare: *Iudic.6,5.* Glorificare, honorare: *Isa. 58,13. In Hiph.* Aggrauare, indurare, aggrauare fecit: *1.Reg. 12,14. Exod.10,1. In Niph.* Gloriosum esse: *2.Sam.6,20. In Benoni significat* נִכְבָּד Gloriosum, inclytum, nobilem: *Isa.3,5. vt Benoni Piel* מְכֻבָּד.

Et in plurali, נִכְבָּדִי *&* נִכְבָּדִים *Numer.22,15. & in regimine: Isa.23,8.*

[*Illud autem Prou.8, 24.* נִכְבְּדֵי־מָיִם Grauata aquis. *non coniungitur cum* Fontibus, *qui Hebraicè sunt feminini generis. Quidam vult* נִכְבְּדֵי *esse* loca in quibus magna est aquarum copia. *Thargh.* Roborata, multiplicata.] *In Hithpael*, Multiplicari: *Nah. 3,14. licet hic quidam per* Scopare, *verbum doctoribus Hebr. vsitatum, exponant.* Se glorificare: *Prouer.12,9.*

כָּבֵד Grauis, locuples, diues, magnus, Copiosus, multus: *Gen. 12,9. & 13,2.* [*Item* Iecur: *Exod.29,13. in regimine* כְּבֵד *Prouer.7,23.*]

כְּבַד פֶּה Grauis ore: *Exod.4,10. Plurale* כְּבֵדִי *&* כְּבֵדִים. כְּבֵדָה *Feminin. Iudic. 20, 34. Et alia forma Isa. 1, 4.* כָּבֵד Grauis. כְּבוּדָה Honorabilis, gloriosus, preciosus: *Ezech.23,41.*

כֹּבֶד Grauitas: *Isa.21,14.*

† *Et aliud, Exod. 14, 25.* בִּכְבֵדֻת In *vel* cum grauitate. *i.* cum difficultate.

כָּבוֹד Gloria, honor: *Psal.29,3.*

[*Item* Anima superior, *sic appellata quòd sit corporis gloria: 30,12.*] *& 73, 22. vbi subauditur* אל *i.* ad, *vel* ב *i.* in *vel* cum. *est mascul. gener. præterquam*

בְּמֵישָׁרִים *&* לְמֵישָׁרִים Directè: *Cantic.7,10. Prouer.23,31. Hinc* Israel *dictus est* יְשֻׁרוּן Rectus: *quamquam nonnulli deducunt à* שור, *id est*, Aspicere: *Deut.32.*

יָתֵד Palus, paxillus, clauus: *Isaiæ 22,23. in regim. Iud.4,21.* יְתַד. יְתֵדוֹת *in plural. Exod.38,18.* יְתֵדוֹת *in regimine.*

יָתוֹם *Inde fit* יְתוֹם Pupillus: *Deuter.10,18.* יְתוֹמִים *in plurali*, Pupilli: *Isa.10,2. Thren.5,3.*

יָתַר *In Cal*, Remanere, relinqui, exuperare, superesse, excellere. *Hinc nomen Toar*, יְתֵר Excellẽs, laudabilis: *Prouerb.12,20.* יוֹתֵר Dignus, excellens: *Eccles.7, 12.* Plus: *12,2.* Residuum: *1.Samuel.15,15.*

יֶתֶר Excellentia: *Genes. 49, 3. (vel secundum quosdam*, Excellens, *) & Psal.31,23.* Residuum: *Iosu.13,26.*

[Chorda, funis, neruus, virga: *Psal. 11,2. Cum affix.* יִתְרָם *Iob 4,21. & plurale Iudic.16,7.* יְתָרִים, *id est*, Virgæ.]

יֶתֶר Plus, maior: Fortis *R. Abrah. Isa.56,12. Substantiuum, vel Toar.*

יִתְרָה Substantia, opes, diuitiæ: *Isa. 15,7. & cum* ה *vice* ה, יִתְרַת *Iere. 48,36.*

יִתְרוֹן Amplius, excellentia, dignitas, vtilitas: *Eccles.1,3. vel* Vtile, præstans. [*Illud autem Iob 39,5. teste R. Adonim huc pertinet;* יְהוּר הָרִים מִרְעֵהוּ Laudabilius montium, (*id est*, inter montes) pascũ eius. *require in* הור. *Al.* Contemplatur mõtes in pastum suum. *Vel melius*, Inquisitio montium pascuum eius.]

מֵיתָר Funis. *Plurale* מֵיתָרִים *&* מֵיתָרֵי *Num.3,26. Exod.35,18.*

יִתְרָת Reticulum animalium: *28,22.*

מוֹתַר Dignitas, excellentia, abundantia: *Prouerb.14,20. vel* Amplius: *Eccles.3,19. Et verbum in Hiphil*, הוֹתִיר Relinquere, abundare facere: *Exod.10,15. Deut.28,9.* נוֹתַר *in Niphal*, Relinqui, remanere: *Iosu.11,11. vbi* נוֹתַר *ponitur pro* נוֹתְרָה *& 22, &c.*

In Hophal Gen. 49,4. Non הוֹתַר fies excellens. *holem est loco surec. Vel est ex Hiphil, id est*, Non excelles. [*Illud autem Psalm. 79,11.* הוֹתַר Relinque filios mortis, *id est*, morti obnoxios: *vel* qui sunt prope mortem. *vel* qui sunt percussi ad mortem. *ex Hiphil: sunt qui deducant à* יהר *cum* ״ ״ *.i.* Funis, chorda; *& exponunt*, Rumpe, *vel* dimitte funem, & ligaturam filiorum mortis, *&c.*]

יָשַׁן Dormire: *Iob 3,12. Futurum* אִישַׁן *&c. & cum defectu iod, Prou.4,15.* יְשָׁנוּ Dormiẽt: *In Piel,* Dormire fecit: *Iudic.16,19. Hinc Toar pro particip.* יָשֵׁן Dormiens: *1.Samuel.26,6. & in plural.* יְשֵׁנִים *11. &* מִיְּשֵׁנֵי *Dan.12,2. Et feminin.* יְשֵׁנָה *1. Reg.3,20.* שֵׁנָה Somnus: *Prouer. 6,4. In regimine Iere.51,38.* שְׁנַת *. quod ponitur Psal.132,4. pro absoluto. Plurale* שְׁנוֹת *Prouer.6,9. Item in Niph.* נוֹשָׁן Inueterascere: *Leuitic.26,10. & Toar, ibidem,* יָשָׁן Vetus. *In plurali Cantic.7,14.* יְשָׁנִים *. Exstat femin. Isa. 22,11.* יְשָׁנָה *.*

יֵשַׁע *Inde fit* יֵשַׁע *et* יֶשַׁע Salus: *Psal. 20,6. & 50,23. in regimine* יְשׁוּעָה יְשׁוּעָתָה תְּשׁוּעָה *.* יִשְׁעָךְ *et* יִשְׁעוֹ *Idem: Isa.49,8. Psal.31,3. (vbi geminatio auget, quasi d.* duplex salus, corporis *nempe* & animæ, *) & 1.Samu. 11,9. Et secundum aliam formam* מוֹשָׁעָה *cuius plurale exstat Psal.63,21.* מוֹשָׁעוֹת.

Huc quoque à quibusdã refertur Iob 30,24. שׁוּעַ Salus. *de quo vide & in radice* שוע *. Hinc fit verbũ in Hiphil,* הוֹשִׁיעַ Seruauit, seruare fecit, saluum fecit: *Psal.20,7. & 2.Sam.3,16. vbi* ה *ponitur vice* א. *In Benoni* מוֹשִׁיעַ Seruans, seruator. *Est et Macor loco præteriti, 1.Samu.25,26. & 33. Inuenitur etiam futurum cum* ה *constitutiuo coniugationis,* יְהוֹשִׁיעַ *Psal.116,6. In Niphal* נוֹשַׁע Saluari: *Deut.33, &c.*

יָשְׁפֵה *Inde fit* יָשְׁפֵה Iaspis, lapis preciosus: *Exod.28,19. Hierony.* Beryllus.

יָשַׁר Rectum esse, placere: *in Cal, Iere.18,4. & 1.Paralip.13,4. In Futur.* יִשַׁר *&* יִשַׁר *cum defectu iod. [Est et futurum* יִשְׁרְנָה Et direxerũt se. *vbi* ש *est cum daghes, & iod pro* ת. *1.Samuel.6,12. pro* תִּשְׁרְנָה *.]* יִשַּׁר *In Piel,* Dirigere: *Psal.119, 128. (vbi tamen quidam dicit iod esse loco* א*, exponens,* Beaui, *aut* beatificaui, *&c.) et Prouerb.9,15. sed* וַיִּשְׁרֵם Et direxit eas: *2.Paral.32,31. ponitur pro* וַיְיַשְּׁרֵם *.*

הוֹשַׁר *in Hiphil: Psal.5,9. cum vaf loco iod,* Dirige, *aut* dirigere fac. *& Prou. 4,24.* יְיַשְּׁרוּ Dirigãt. יָשָׁר Rectus: *Ps.33,4. in regim.* יְשַׁר *. In plurali* יְשָׁרִים *et* יְשָׁרֵי *.* יְשָׁרָה *Femin.* Recta: *Ezech. 1,7. In plurali* יְשָׁרוֹת *.* יֹשֶׁר Rectitudo: *Iob 6,25. & cum affixo* יָשְׁרוֹ *.*

יְשָׁרִים Rectitudines: *Prouer.16,13. fortè absolut. est* יָשָׁר *. Vel erit Toar,* Recta, *scilicet* verba. מִישׁוֹר Rectitudo: *Psal.26,12. & 67,5. vbi subauditur* ב *.i.* in. *[Itẽ* Planicies: *Ier.21,13.]*

מֵישָׁר *Idem: cuius plurale* מֵישָׁרִים Rectitudines, æquitates: *Isa. 26,7.*

שבת *deducat. vt etiã illud Prou.20,3.)*

Itẽ 1.Reg.10,19. Sedere, *pro* sessio, *capitur, vt sæpè alibi.]* בְּשִׁיבָתוֹ Quum maneret ipse: *2. Samu. 19,31. rectius deducitur à* שוב *. sic* תִּשֹּׁבְנָה Habitabuntur. *ita scribitur Ezech. 35,9. sed* תָּשׁוּבְנָה *legitur,* Reuertẽtur. *s.* ad antiquitatẽ suam, *à* שוב *.* נוֹשַׁב *In Niphal,* Habitari: *Ezech. 26,19. sed illud 17. potest exponi* נוֹשָׁבָה Habitata (à maribus.) *Vel,* quæ habitas (in maribus.) *In Piel,* Habitare fecit: *Ezech. 25,4. Idem in Hiphil* Habitare fecit, posuit, collocauit: *vt Ezr.10,14.* הֹשִׁיב נָשִׁים Duxit vxores, *vel* habitare fecit. *s.* secũ. *(& cum iod redundante,* לְהוֹשִׁיבִי *Psal.113.9. & 10.) Zach.10,6.* וְהוֹשְׁבוֹתִים Et habitare faciam eos. *compositum ex* הוֹשַׁבְתִּים *à* ישב *, &* וַהֲשִׁיבוֹתִים Et redire faciam eos, *à* שוב *.*

In Hophal הוֹשַׁב *Isa.5,8.* Habitare factus est. תּוֹשָׁב *Toar signans* Illũ qui diu habitauit in aliquo loco. *id est,* Incola, *aut* Aduena. *Hieron. nunc* inquilinum, colonum, *nunc* aduenam *vertit: Leuit.25,47.* תּוֹשָׁבִים *in plurali: Leuitic.25,45.* Aduenæ.

מוֹשָׁב Cathedra, sedes, habitatio: *Leuitic.25,29. sic 2.Sam.9, 12. licet hic possit esse Toar,* Habitator. מוֹשְׁבֵי *in plurali & in regimine, Ezech. 34, 13.* Habitationes. *Et forma feminea,* מוֹשָׁבוֹת *1.Paral.6,39.*

יֵשׁ *Inde fit* יֵשׁ *& cum macaph* יֶשׁ Est: *Psal.7,4. Recipit affixa, vt* יְשֶׁנּוּ Est ipse: *Esth.3,8. 1.Sam. 14,41. & sic de cæteris.*

תּוֹשִׁיָּה Lex, præceptum, statutum: *Vel,* Essentia, sapientia, opus bonũ ac rectum: *Prou.2,7. & 3,20. Iob 5, 11. R. Dauid exponit* Ens, *id est,* rem, quicquam.

יָשַׁח Humiliare. *vnde nomẽ* וְיִשְׁחֲךָ Et humiliatio tua: *Micheæ 6,14. Sunt qui dicũt esse verbum à* שחה *& seghol esse loco. Verbum in Cal, Isa.51,23.* שְׁחִי Humilia te. *Nonnulli deducunt à* שחה *.* שַׁחַת Fouea: *Psal. 94,13. Ezech.19,4. Cum affix.* בְּשַׁחְתָּם *. vide* שחת *.*

יָשַׁט *In coniugatione Hiphil* הוֹשִׁיט Mittere, extendere: *Esth.4, 11. & 5,2.*

יָשַׁם *Idem quod* שמם Desolare, Desolari, *quando est intransitiuum in Cal, vt Genes.47,19.* חֵשַׁם *. sic Ezech.12,19. 19,7. & 6,6.* תִּישַׁמְנָה *. [Potest esse ex hac radice illud Iere.49, 20.* Nisi יַשִּׁים desolauerit cum eis habitacula eorum. *ex Hiphil, vt Num. 21,31. vide etiam* שמם *.]* יְשִׁימוֹן Solitudo: *Deuter.32,10. & Psal.68,8.*

יִרְקְרַק Subuiridis, *vel* subrufa. *geminatio enim diminuit secundum R. Abrah. sed auget secundum R. D. Leuitic. 13,48. sic Ps.68,14. Hieron.* Virore auri. *Pagnin.* Flauo auro, *vel* flauedine auri. *In plurali Leuit. 14,36.* יִרְקְרַקּוֹת Subuirides, *vel* subuiriditates.

יָרַשׁ Hæreditare, *aut* hæreditatem accipere, hęredem esse, possidere: *Ierem.49,1. (Isa.65,9. Iere. 30,3. cum sere à themate* יָרַשׁ *vt Deut.4, 1. cum hiric sub* ר*) Iudic.14,15.* הֲלֹא לְיָרְשֵׁנוּ Nónne vt hæreditaretis nos (*.i.* possideretis substantiã nostrã,) vocastis nos? *Tharg.* Depauperaretis. *Hieron.* Expoliaretis. *[Illud Deut.2,13, et 22. quidam* Expellere, *exponunt.] Futurum est sæpè sine iod radicali,* יִרַשׁ *&* יָרַשׁ *. Hoc verbum in Cal non significat nisi* Hæreditare, possidere, *&c. nec obstat illud Deut.12,28. nam,* A facie tua, *coniungitur cum* יַכְרִית *id est,* succidet. *In Piel: Deuter.28,4.* יְיָרֵשׁ Cõsumet, *vel* posidebit. *R. Salo. & R. Dauid* Depauperabit, *id est,* pauperẽ faciet fructu locusta. *In Niph.* Depauperari: *Prouerb.23,21. 30,9. idque in futuro,* אִוָּרֵשׁ הוֹרִישׁ *in Hiphil,* Expellere: *Iudic.11,24. 1. Reg.21,25.*

Hæreditare fecit: *2.Paral. 20,7. & Iosu.8,7. licet hic melius* Expellere, *vertas: vt Num.33,54.* Depauperare: *1.Samu.2,7. Iob 13,25. & Exod.15,9. secundũ quosdam.* יְרֻשָּׁה *Nomẽ Toar,* Possessa: *Num.24,18. Hieron.* Possessio. יְרֻשָּׁה Possessio, hæreditas: *Deut.2,5. & Psal.61,5. Et secundum aliam formam,* מוֹרָשׁ *Isai. 14,23. & in plurali, Hobad.17. Et quia cogitationes possidet cor,* cogitationes *dicuntur* מוֹרָשִׁים *: Iob 19,11.* מוֹרָשָׁה *&* מוֹרָשֶׁת Possessio, hæreditas: *Deut.33,4. & Mich. 1,14.* תִּירוֹשׁ Vinum nouum: *Num.18,12. Deut.28,49.*

יָשַׁשׁ *Hinc fit* יָשֹׁשׁ *&* יָשִׁישׁ Decrepitus: *2.Paral.36,16. & Iob 15,10.* יְשִׁישִׁים *in plurali: 32,7. Et rectum est, vt radix sit* יש *aut* ישה *, quod est* Esse, *quòd illorum esse multo maneat tempore.*

יָשַׁב Habitare, sedere, manere, morari, durare, perseuerare: *Genes.13,12. 1.Reg.2,12. & cet. & in Benoni Psalm.123, 1. cum iod redundante: vel est constitutiuum nominis Toar,* יֹשְׁבִי Habitator. *Venit in Macor more incipientium à iod* שָׁבָת *, sed tamen inuenitur Iere.42,10.* יָשׁוּב *pro* יָשֻׁב *. [illud autem 2.Sam.23,8. potest esse nomen, quasi d.* בָּשֶׁבֶת In sede. *sic Hamos 6,4. Itẽ 2.Sam.23,7.* In habitatione *aut* mansione, *(licet hæc R. Ionah à*

tamen scribit nomẽ *esse* loci, *vt Iudic. 7,1. vbi potest etiam esse participium, ac sid.* A colle Docentis, *siue* ostendentis. *Tharg.* Speculantis, aspicientis.

Pro Pluuia *quoque, vel* Doctore *capitur Isa.30,20.*] *Gen.46,28.* Iudam misit ad Ioseph לְהוֹרוֹת vt præpararet, ostenderet se ante eum. *Vel*, vt significaret. *Al.* vt præpararet sibi locum, & doceret quonam pacto in illa habitaret. *Illud autem futur. Isa. 28,9.* יוֹרֶנּוּ Docebit eum, *quidam exponit*, Compluere faciet eum.

יוֹרֶה Pluuia: *Iere.5,24.* [*& cum* א *loco* ה יוֹרֶא *Prouer.11,24. vbi subauditur* Sicut. *sunt tamen qui tertiam futuri faciunt, & hic volunt esse Metathesin*, יוֹרֶא *pro* יִרְוֶה, *id est*, Inebriabitur, *vel* satiabitur.] תּוֹרָה Lex, *eo quòd doceat nos viam rectam, sic appellata: (licet quidam deducant à* תור dispositio) *Exod.12,49. & Deut.33,4.* תּוֹרוֹת *in plurali, Neh.9,13.*

יָרֵחַ Luna: *& mensis, sic appellatus, quòd luna singulo innouetur mense: Psal.8,4. Cum affixo* וְיָרֵחֵךְ.

יָרֵחַ Mensis: *Deut.21,13. In plurali* יָרֵחִי *& יְרָחִים Exod.2,2.*

יָרַט *Idem quod* שטה, Diuertere, oberrare, declinare: *Numer. 22,32. R.Sal.* Placere, *exponit.*

In Piel, Iob 16,11. יְרָטֵנִי Diuertere fecit me. *Vel*, Tradidit me. *quidã volunt esse radicem* רטה.

יָרֵךְ *Inde fit* יָרֵךְ, *& in regimin:* יֶרֶךְ Femur, Latus, Pes, Hastile: *Gen.24,9. Leuit.1,11. & Exod.37,16.*

יְרֵכַיִם *In duali: 28,41. Et cum* ת *femineo signo, Genes. 49,19.* וְיַרְכָּתוֹ Et plagacius. *In duali* יַרְכָתַיִם. *Et Ion.1,5.* Ad יַרְכָתֵי latera nauis *.i.* vnum è lateribus nauis.

יָרַע *Idem quod* רוע Malum esse, displicere, tristem esse, affligi: *idque in futuro Cal, vt* יָרַע *2.Sam.20 6. Genes.38,10.* [Vociferari, frangere. *in præterito* יָרְעָה לוֹ Vociferauit sibi, *vel* propter se: *Isa.15,4.*]

יְרִיעָה Cortina: *Exod.26,2. in plurali* יְרִיעוֹת.

יָרַק *in Cal*, Spuere: *Num. 12,13. & Deut.25,9. Hinc fit* יֶרֶק Olus, *id est*, omnis herba satiua, quę in vsu cibario est, Germen: *Genes.1, 30. Num.22,4. Et secundum aliam formam* יָרָק *2. Reg. 19,25.* יָרוֹק *Nomen Toar*, Viride: *Iob 39,5.* יֶרֶק Olus: *1.Reg.21,2. & Prouer.15,16. Vel*, Viridis herba. *est enim nomen Toar, secundum R.Dauid.* יַרְקוֹן Rubigo, ęrugo: *Deut.28,20. 2.Paral. 6,28. & Iere.30,6. vbi potest etiã exponi* Pallor.

lem *aut* timendum esse. *& in Benoni loco Toar*, Terribilis.

יָרֵא *in Piel*, Terrere: *Neh. 6,9. & 2.Par.32,19.* יִרְאָה *& מוֹרָא* Timor: *Psal.55,6. Mala.2,5. & cum* ה *loco* מוֹרָה *Psal.9,21.* מוֹרָא *potest esse Toar .i.* Timendus, terribilis, *iuxta quosdam 76, 12. vt Isa. 8,13.* מוֹרַאֲכֶם Timor vester, *vel* Timendus vester, *id est* à vobis. מוֹרָאִים Terrores: *Deuter.4,34.*

יָרַד Descendere: *2.Sam.11,9.* [*et sine iod* רַד *in præterito, Iudic.19 11.*] וְיָרַדְתִּי Et descendam super montes: *id est*, vt ambulem supermontes, descendam de Mispah: *11,36. sic 1.Samu.23,25.* וַיֵּרֶד Et descẽdit in vallem, vt ascenderet in petram. *& Thren.1,16.* Ex oculo meo יֹרְדָה מַיִם descendit aqua. *R.D.Kimhi*, Oculus meus descendit in aquã. *sic Ierem. 9,18. vbi subauditur quoque* ב, *id est*, in. In lachrymam descendẽt oculi. *nisi malis sic exponere:* Oculi mei descendent, *id est*, fluent lachrymas. *Deut.20,20.* Donec יֵרָדֶה descendat ipsa *.i.* se humiliet. *Al.* Donec subiiciatur ipsa. *Al.* Donec incuruet se tibi. *sic 28,50.* עַד רֶדֶת Donec deiiciantur muri. *vel*, subiiciat muros, *&c.* הוֹרִיד *in Hiphil*, Descendere fecit, deposuit, attulit: *2.Regum 16,16. Genes.24,18. &c.*

הוּרַד *in Hophal*, Descendere factus est: *Gen.39,1.* מוֹרָד Descensus: *Ios.10,11. Mich.1,4.* [*Illud autem Iob 24,13.* בְּמֹרְדֵי אוֹר In descensibus luminis. *Potest etiam deduci à* מרד Rebellare, *quasi d.* Inter rebelles luminis. *Vel*, rebelles lucis, *id est*, Dei, *vel* diei, *quia, vt malè agerent, diem odio habebant, noctem tenebras q; præstolabãtur.*

יָרָה Iácere, proiicere: *Exod.15, 3.* [*& 2.Paral.26,15. cum* א *loco* ה לִירוֹא *in Macor. Exstat & לרות לִירוֹת יָרֹה sine iod. Et Nume. 21,31. in futuro* וַנִּירֶם אֹבֵד Et iaculati sumus in eos, periit. *R.Salo.exponit:* Regnum eorum. נִיר *enim (inquit) est* regnum, iugum, *&* dominium viri.] *Futurum in Niph.* יִוָּרֶה *Exod. 19,13.* הוֹרָה *In Hiphil*, Iaculari: *vt 2.Reg.11,24.* וַיֹּרוּ הַמּוֹרִים *vel* הַמֹּרִאים Et iaculati sunt iaculatores. Docere: *2. Reg. 12,2. sic Iob 36,22. licet quidam exponat* מוֹרֶה Proiiciens, *nẽpe* in terram. [*illud autem Psal.84,7. Hieron. transtulit* בְּרָכוֹת יַעֲטֶה מוֹרֶה Benedictionibus amicietur doctor. *R.Da. & al* Piscinas operiet pluuia.

מוֹרֶה *idem quod* יוֹרֶה pluuia .s. temporanea (*vt habes Ioel.2,23.*) *quidam*

In futuro inuenitur אִיקַץ *&* יִקַץ *Genes.41,20. & Iudic.16,14. Et cum iod tantùm Haba.2,7.* וְיָקִיצוּ. הֵקִיץ *In Hiphil, huc non pertinet: quære in* קוץ.

יָקָר Preciosum esse: In honore, & gloria, & precio esse: (Rarum & graue esse:) *Isai.43,4. Psalm. 139,17.* יָקְרוּ מְעֹדֶיהָם *Zach.11,13.* Appreciatus sum ab eis, *quasi d.* Preciosus fui in meipso, & recessi ab eis. *Vel*, Prohibitus sum ab eis. *Futurum* יִיקַר Preciosus erit: *Psalm.72,14. (Et 49,9.* וְיִקַר Et preciosa erit. *Qu.* Grauis, difficilis. *Al.* Rara erit .s. redemptio animæ.) *& 1.Samu.18,30.* וַיִּיקַר Et gloriosum fuit. הוֹקִיר *in Hiphil*, Appreciare, æstimare: *Isa.13,12.* [*Sed Prou.25,17.* הוֹקַר Prohibe.]

יָקָר Preciosus, rarus: *1.Sam.3,1.*

In regim. יְקַר. יְקָר *Substantiuũ non mutans in regimine:* Gloria, honor, grauitas, preciositas: *Iob 28,10. & Psal.37,20.* יְקָרִים *Plural.* Gloriosi, inclyti: *Thren.4,2.* יְקָרָה *Feminin.* Preciosa: *Prouer.3,14. & 6,24. (& Isa. 28,16. vbi* יְקָרָה *ponitur in regimine pro absoluto, & substantiuè.)*

יְקָרוֹת *Feminin.* Preciosi: *1.Reg.5,17.* [*Itẽ* Preciositates: *Zach.14,6.*]

Et cũ affix. בִּיקָרוֹתֶיךָ *vel* בִּיקָרוֹתֶיךָ Inter honorabiles tuas: *Psal.45,10.*

יָקִיר *Toar aliud*, Preciosus, honorabilis, inclytus, gloriosus: *Ierem.31,20*

יָקַשׁ Irretire, illaqueare, laqueũ tendere, offendere. (*In Cal inuenitur secundum formam Paol, vt Ierem. 50,24.* יָקֹשְׁתִּי לָךְ Illaqueaui te.) *Psal.141,9. vbi* אשר *subauditur, ac si d.* Laquei, quẽ יָקְשׁוּ לִי ad illaqueandum tetenderũt mihi. *In Benoni* יוֹקְשִׁים Laqueos tendẽtes: *Psal.124,7. Et futur.* יִקְשׁוּן Laqueos tendent: *Isa.29,21.*

נוֹקַשׁ *In Niphal, Prou.6,2.* Illaqueari. יָקוּשׁ Auceps, illaqueans: *Hoseæ 9,7. Inuenitur & cum surec Prouer.6,5.* יָקוּשׁ. *Plurale* יְקוּשִׁים *Ierem. 5,26.* Aucupes, *vel etiam* Laquei.

יוֹקְשִׁים *Toar*, Illaqueati, capti laqueo *vel* reti: *Eccles.9,12.*

מוֹקֵשׁ Laqueus, rete, *& secundum Hieron.* Ruina, offendiculum: *Deut. 7,16.* מוֹקְשׁוֹת *&* מוֹקְשִׁים *in plurali: Psal.64,6. & 141,9.*

יָרֵא Timere: *Genes. 19,30: & Toar loco participij*, Timens, *32,10. cuius plurale* יְרֵאִים *&* יְרֵאֵי *2. Reg.17,32. et Psal.22,24.* יָרֵא בִּירָא *in Macor: & 1.Sam.18,29.* לֵרָא *vbi* ל *est cum sere, in cuius potentia est* י *radicale.* לְיִרְאָה Ad timendum: *Deut.4,10. Sæpè in futuro iod deficit,* יִרָא *vel* יִרְאָ.

נוֹרָא *in Niphal, Gene.28,17.* Terribi-

gitatio) est coniunctum, *scilicet* tibi, custodies in pace. *Cum affix.* יְצָרוֹ.

Illud autem Ham.7,1. יוֹצֵר Effictor locustarum, *id est*, Dominus fingens locustas, *à quibusdam exponitur*, Formatio, *aut* creatio è locustis. *Potest etiam exponi*, Collectio locustarũ.

[מֵצַר Angustia: *Psal.118,5. potest tamen deduci à* צור, *sicut & verbum, cùm significat* Arctare.]

יָצַת Comburere, succendere: ardere, desolare, *actiuum intrãsitiuum*: *Isa.9,18. & 33,12. Iere.51,57. idque in futuro, vt* יִצַּת *&c.* נִצַּת *In Niphal*, Succendi, desolari: *9,10.*

[*Illud aũt 4,7.* הֻצָּתָה Succendentur, desolabuntur: *huc non pertinet. deducitur enim à* נצה, *quod est* Desolare: *item*, Florere, germinare. *quo modo hunc locum quidam exponit.*]

הִצִּית *In Hiphil*, Succendere fecit: *Ierem.17,27.* Succendere: *32,29.* [*sed 51,29. intransitiuè potest exponi*, Succendi, ardere.]

יֶקֶב Torcular: *Isa.5,2. Hos.9,2.* יִקְבֶּךָ *cum affix. In plurali Ierem.48,33.* יִקְבֵי *&* יִקְבִּים.

יָקַד Vrere, comburere: *vt Isa.10,15. & 65,5. Futur.* יִקַּד *et* תִּיקַד. *In Hophal* הוּקַד Succendi: *Leuitic.6,8. & 11.* יְקוֹד Vstio, exustio, cõbustio: *Isai.10,15.* יָקוּד *&* מוֹקֵד Focus, locus, vbi accenditur ignis: *Psal.102,4. & Isa.30,14.* מוֹקֵדָה Focus, *vel* Vstio. *Al.* Incendium, *aut* cremiũ, *id est*, lignum aridum: *Leuit.6,8.*

יָקַשׁ Audire, obtemperare, obedire, *etiam in lingua Arabica. Hinc fit nomen femineum* יְקֵהָה Auditus, obedientia: *Genes. 49,10. in regimine* יְקֻהַת, *& ק est cum daghes, ob decorem. (sic Prouer.30,16.) R.Sal. exponit*, Et ei aggregatio populorum, *&c.*

יָקַע *in coniugatione Hiphil*, הוֹקִיעַ Suspendere in ligno, crucifigere: *2.Sam.21,7. & 14. in participio passiuo*, הַמּוֹקָעִים, *.i.* Suspensorum.

[Recedere, mouere se. תֵּקַע *Ier.6,8. Ezech.23,18.* Luxari: *Genes.32,24. sed sunt futura ex Cal.*]

יָקַף *In coniugat. Hiphil*, הִקִּיף Circuire, *vel* Circuire fecit: *Iob 19,6. sic Psal.88,18. etc.* הִקִּיפוּ Circuissent *.i.* fecissent circulum. *Hieronym.* In orbem transissent: *Iob 1,5.* לֹא תַקִּפוּ *Leuitic.19,26.* Non circundabitis, *id est*, in gyrum attondebitis. *Potest deduci à* נקף, *& tunc exponetur*, Non incidetis.

יָקַץ *In Cal*, Expergisci, euigilare: *Genes.41, vers.20.*

ctum in medio domus, à pariete ad parietem, instar cœnaculi, *vel* cubiculi: *1.Reg.6,5.*

יָצַק Fundere, *in Cal: Leuit.8,15. & 9,9. 1.Reg.7,46. Itẽ Isa. 26,16.* צָקוּן לַחַשׁ Effuderunt orationem. *vbi deficit iod, & nun redundat.* [*sed Iob 38,38.* בְּצֻקַת עָפָר לַמּוֹצָק Dum roboraret terram in centro. *Vel* Dũ funderet terram ad fortitudinem, *id est*, vt esset fortis. מוֹצָק *est* medium centri terræ, quod est forte; vt perseueret eius stabilitas.] יָצוּק *Paul*, Fusus, a, um: *Iob 29,6. vbi sic expones*: Et petra fusa mecum in riuos olei. *Vel*, Et è petra fusi erant riuuli olei.

[*Capitur & pro* חָזָק Forte, durum, stabile: *41,14. & 15.*] *Imperatiuus* צַק *&* יְצוּק. אֶצוּק *vel* אִיצַק *in futuro.*

[*illud autem 1.Reg.22,34.* וַיֵּצֶק Et fusus est, *vel* effudit se, *capitur intransitiuè.* וְיָצְקוּ Et effundite: *1.Reg.18,33. Iod est radicalis. licet quidam velint esse futurum.*] הוֹצִיק *In Hiphil*, Infundere: *2.Reg.4,5.* [*illa autem Iosue 7,23. & 2.Sam.15,23.* וַיַּצִּיקוּ Et statuerunt, *&c. potius deducuntur à* צוק.]

מֻצָק *&* מוֹצָק *Participium passiuum: 1.Reg.7,23.* Fusum, fusile. [Fortis, robustus, durus: *Iob 11,14.*]

הוּצַק *Hoph.* Fundi: *Ps.45,3. et Iob 22,16. vbi subauditur* ב *in dictione* יִסּוֹרֵם.

מוֹצָקָה *aut* מוּצָקָה Fusio, fusorium, infusorium: *2.Paral.4,3. Cum affix.* מְצֻקָתוֹ. *In plurali* מוּצָקוֹת *Zachar.4,2.* Infundibula, *id est*, instrumẽta, quibus in vasa liquores infundimus.

וְצוּקָה *Vnde 1. Reg.7,24.* בִּיצֻקָתוֹ In fusione eius.

יָצַר Formare, cogitare, operari, facere, fingere, *id est*, facere ex luto: *Genes.2,8. Vnde* יוֹצֵר Figulus: *Thren.4,2. sed Zach.21,13. idem est quod* אוֹצֵר, *id est*, Thesaurarius. *sic enim habet Tharg. & plures alij. Futur.* אֵיצַר *vel* אֶצֹּר. *Et cũ vno iod* וַיִּצֶר Et congregauit, *vt exponit R. Dauid, vel* Formauit. [*Item* Arctare, affligere, angustiis premere: *vt Prouerb. 4,11.* יֵצַר Arctabitur, *vel* arctabit se. *intransitiuè. sic* יֵצֶר *Genes. 32,6. 2.Sam. 13,2.*] נוֹצַר *In Niph.* Formari: *Isa. 43,10. vbi est participium in regimine.*

In Pual, idem: Psal.139,17. יֻצָּרוּ Formata sunt, *scilicet* membra. *Sic in Hoph. Isa.54,17.* יוּצַר Formabitur, fingetur. יֵצֶר Desiderium, cogitatio cordis humani, *quia multa format & efficit, quæ cor concupiscit*: Figmentum. *estque mascul. gene. Genes. 8,21. sic Isa. 26, versu 3.* Illius cuius יֵצֶר סָמוּךְ תִּצֹּר שָׁלוֹם desiderium (*aut* co-

gimine מִמֵּעֶיךָ Et egressi viscerum, *id est*, è visceribus: *2.Paral.32,22.*

צֵאָה *&* צֹאָה Exitus, excremẽtum, sordes, stercus: *Ezech.4,12. Isa.28,8. Prou.30,12.* צֵא *Idem: Isa.30,22. potest & esse Imperatiuum*, Egredere.

צֵאִים Vestes sordidæ: *Zach.3,3. et 4.*

צֶאֱצָא Exitus, egressus, germen, filius: *Isa.22,24. In plurali* צֶאֱצָאִים Filij, *sic appellati quòd egressi sint ex vtero.* Germina: *42,5. & Iob 31,8.*

מוֹצָא Exitus, ortus: *Iob 38,27.* Sermo: *Deut.8,3. et 23,24. Psal.89,34.*

מוֹצָאוֹת *&* מוֹצָאִים. *Et ab alia forma,* תּוֹצָאוֹת *&* תּוֹצָאוֹת *in plurali.*

יָצַב *In Hiphil et Niphal venit more carentium iod. In coniugatione Hiphil* הִצִּיב Stare fecit, statuit, erexit: *1.Reg. 16,33.* נִצַּב *In Niphal* Stare: *Exod.7,15.* [*& particip. Iudic. 3,22.* הַנִّצָּב Quod stabat post tergum, *id est*, capulus.] *In Hithp. idem: Numer. 11,21. & Exod. 2,4.* וַתִּתְיַצַּב Et stetit, *ponitur pro* וַתִּתְיָצֵב. [*Cæterùm illud Nah.2,8.* הֻצָּב *quidam volunt esse* nomen propriũ reginæ. *Alij Hophal huius verbi.*] מַצָּב Statio, acies ferens clypeum, Qui præcedit exercitum, Antesignanus: *Ios.4,8. & 1.Samuel.14,1. vbi Thargum habet*, Principem exercitus: *et 13,22. R.D.* Principes exercitus. מַצֶּבָה *Idem: 1.Sam. 14,12. R.Dau.* Acies, *id est*, viri ordinantes bellum, & statuentes populum. *Tharg.* Viri custodiæ, *id est*, custodiẽtes castra, milites stationarij.

מַצֵּבָה Statua, titulus: *Genes.28,18. & in regimine* מַצֶּבֶת *&* מַצֵּבַת *2.Reg. 10,26. & Gen. 35,19. quod etiam inuenitur extra regimen: vt 2.Sam.18,18 Et Isai. 6,13.* מַצַּבְתָּהּ Statio eius, *vel* plantatio. מַצֵּבוֹת *&* מַצְּבוֹת *in plurali*, Statuæ: *2.Reg.17,10. &c.*

מָצָב Turris lignea, quæ fit contra vrbem ad capiendum eam: *Isa.29,3. Al.* Statio. *s.* militãtium. *Tharg.* Munitio. *Hieron.* Agger. *Hæc possunt esse à* נצב.

יִצַּב *In coniugatione Hiphil* הִצִּיב Statuere, locare: *Ierem.51,33.*

In Pual יֻצַּב Statutum est, *vel* locatum est: *Exod.10,24. Tharg.* שְׁבוּקוּ *id est*, Relinquite.

יָצַע *Vnde in Hiphil* הִצִּיעַ Sternere, extendere in fernè: *Psalm. 139,8. Isa.58,6.* יֻצַּע *in Pual*, Stratus fuit: *14,11. est præteritum. sed Esth.4,3. est futurum ex coniugatione Hophal.*

יָצוּעַ Stratum, lectus: *Genes.49,4. Plurale* יְצוּעִים. *Et secundum aliam formam Isa.28,20.* מַצָּע Stratum, lectus. יְצִיעַ Deambulatorium fa-

rali עֲצוּתֶיךָ & *Deute.32,28. Isa.47, 13.* מוֹעֲצָה *Idem: cuius plurale* מוֹעֲצוֹת & מוֹעֲצוֹת *Prouer.22,20. et Psal.81,13.*

יַעַר Silua, saltus: *Ios.17,18.* [Fauus, *seu* mel silueſtre: *Canti. 5,1. Cum affix.* יַעְרִי. *& cum* ה *femin.* יַעְרָה *1.Samuel.14,28.*] & יְעָרִים יְעָרוֹת *in plurali*, Siluæ.

יָפָה Pulchruit, pulcherfuit: *Cantic.4,10. & Ezech. 16,13. & 31,7. in Futuro* תִּיפֶה & וַיִּיפֶ. *Et geminatur augendæ ſignificationis gratia: vt* יָפִיפִיתָ Pulcher admodũ fuiſti: *Pſal. 45,3. In Piel*, Decorare. *Iere.10,4.* וְיַפֵּהוּ. *Hithpael*, Se decorare. *4,30.* תִּתְיַפִּי. יָפֶה Pulcher: *Cantic.1,16. & in regimine* יְפֵה. יָפָה *Femin.* Pulchra: *1,15.* יָפֶה *cum affix.* יָפוֹת & יְפוֹת *in plurali.* יָפֶה פִּיָּה Pulcherrima: *Ierem.46,20. geminata ſecunda & tertia litera.* יֹפִי Pulchritudo, decor: *Iſa. 3,24. & in regim.* יְפִי *Ezech.28,7. & cũ affix.* יָפְיוֹ Pulchritudo eiꝰ: *Zach.9,17.*

יָפַח *In Cal, cuius futurũ* אִיפַח וַיִּפַח Loqui, meditari.

יָפֵחַ *Nomen Toar*, Loquens, muſitans: *Habac.2,3. & Pſalm.27,13.* וַיָּפֵחַ חָמָס Et locutor iniquitatis. *Radix poteſt eſſe* פוּח. [*In Hithp.* Lamentari, conqueri: *Iere.4,31.*]

יָפַע *Eſt* זהר Splenduit, illuſtrauit, claruit. *Inde verbum Hiphil* הוֹפִיעַ Splenduit, *Deut.32,2.* Manifeſtauit ſe. *Item* Splendeſcere fecit: *Iob 37,15.* [*Significat & oppoſitum, id eſt*, Obſcurari, tenebreſcere; *ſecundum quoſdam: 10,22.* וַתִּפַע Et obſcuratum eſt.] יִפְעָה Illuſtratio, ſplendor: *Ezech.28,7.*

יֹפֶת *Inde fit* מוֹפֵת Signum, portentum: *Exod.7,9. Cum affix.* מוֹפְתֶיכֶם. מוֹפְתִים *In plural. Ioel. 2,30. Differt ab* אוֹת, *quòd in multis locis ponitur* אוֹת, *vbi non poteſt poni* מוֹפֵת *ſecundum R.Dauid.*

יָצָא Exire, egredi: *Geneſ.10,11. Et Iob 1,21. ſine* א יָצָתִי Egreſſus ſum. *Et Iere.10,20.* יָצְאוּנִי Egreſſi ſunt ex me (*& Deuter.14,22.* הַיֹּצֵא Egrediens: *quod poteſt eſſe tranſitiuum ex Hiph.i.* quod profert.) *et 28,55. ſine* א. הַיֹּצֵאת. הָעִיר הַיֹּצֵאת אֶלֶף Ciuitas ex qua egrediuntur mille: *Ham.5,3. (non eſt tranſitiuum, vt quidam putãt, id eſt*, quæ profert mille.) *Aliud femin. Benoni* שֶׁיּוֹצֵא *Eccl.10,5.* הוֹצִיא *in Hiphil* Exire facere, educere, proferre, producere: *Ierem.51,10. & cum oſtenſione iod, cuius vicem gerit vaf* הֹוצִיא *Exod.3,10.* הוּצָאָה Educta eſt: *Ezech. 38,8. in Hophal.* מוֹצִיא *Nomen ſubſtantiuum, vel Tear, cuius plurale in regimine gregetur, cùm illius venerit finis.*]

Sacrificium: *2.Paralipom.30,22.* מוֹעֲדוֹת & מוֹעֲדִים Tempora, ſolennitates, ſanctuaria, *&c.*

עֵדָה Congregatio: *Numer.16,2. In regim. ſere mutatur in hatephpathah, vt* עֲדַת דְּבוֹרִים Examen apum: *Iudic. 14,8.* [Teſtimonium: *ſed tunc formatur à* עוּד.] מוֹעֵדָה Congregatio: *Ios.20,9.* Vrbes congregationis *.i.* ad quas debet conuenire, qui occidit quempiam per errorem.

יָעַד Remouere: *Iſa.28,17. idem quod* הֵסִיר. יְעִים Scopæ, quibus ſordes remouentur: *Exod. 38,3. Hieron. nunc* Forcipes, tridentes, ſcutra, *nunc* trullas *& creagras vertit.*

יָעַז *Vnde in Niphal* נוֹעַז Robuſtus, fortis, durus. (עוּז & יעז *ſunt eiuſdẽ ſignificantiæ.*) *Iſa.33,19. Alij* Barbarum, *mutantes* נ *in* ל, *exponunt.*

יָעַט *Idem quod* עטה Operire: *Iſa. 61,10.*

יָעַל *Vnde in Hiphil*, הוֹעִיל Prodeſſe, vtile eſſe, vtilitatem afferre: *Iſa.44,10. Ierem.16,19.* Recipere vtilitatem: *Iob 30,13. & 35,4.*

יַעַל Hircus ſilueſtris: *1.Sam.24,3. in plural.* יְעֵלִים Ibices. *& in regimin.* יַעֲלֵי *Iob 39,1.* יַעֲלָה *Femin.* Hirca ſilueſtris, Ibix: *Prou.5,19. idq; in reg.* יַעֲלַת

יַעַן *Eſt* בעבור Propterea, eo quòd: *Geneſ. 22,16. & geminatur* יַעַן וּבְיַעַן Eo quòd, & propterea quòd *Leuitic 25,44.* יַעֲנָה Vlula, *R.Dau.* Struthio *Hieron. Iſa.13,21. In plurali Thren.4,3.* יְעֵנִים.

יָעַף Laſſare, fatigare, *aut* fatigari, laſſum *vel* fatigatum eſſe: *idque in Futuro* אִיעַף *&c. Iſa. 40,28. (& 29.* וְיָעֵפוּ Et feſſi erunt. *& Iere. 51,57.* וְיָעֵפוּ *cum iod ſigno futuri tantũ.)*

Participium Hiphil, Dan.9.21. מֻעָף בְּיָעֵף Volare factus, (*aut* iuſſus) volatu, *&c. fortè radix eſt* עוף Volare.

יָעֵף Laſſus, ſitibundus: *Iſa.40,29.50 4.* הוֹעֲפוֹת Fortitudines: *Iob 22,25. Pſal.105,4.*

יָעַץ Conſulere, decernere, deliberare: *2.Sam.17,6. Iſa.7,5. & 19,12.* יוֹעֵץ Conſulens, conſultor, conſiliarius: *Iſa.9,6. Femininum cũ affix.* יוֹעֲצָתוֹ Conſultrix eius: *2.Paral.22. In Imperatiuo cũ kibbuts loco holẽ*, עֲצוּ Conſulite, *Iſa.8,10. et Iudic. 19,30. Futurũ* אִיעָצָה & אִיעַץ *&c.*

[*In Niphal Iſa.40,14.* נוֹעַץ Cõſiliari, inire conſilium, *& cõſtruitur cum* עִם & אֶל אֶת. *Idem in Hithp. Pſalm. 83,4.*] עֵצָה Conſilium: *Iſa.8,10. & 1.Reg.1,12. In regimin.* עֲצַת. *In plu*

get. ſ. vngens vnguentum. *Vel ponitur pro* יוֹסֵךְ, *id eſt*, vngetur. *cum hiric, & iod pro* ו.

יָסַף Addere: *Geneſ.38,25. & Deuter. 5,22. vbi ſubauditur*, Loqui, *vel* apparere. *Tharg. exponit* Ceſſauit, defecit. *Participiũ cum hiric*, יוֹסֵף Addens: *Iſa.29,14. & 38,5.*

נוֹסַף *Niphal*, Addi: *Exod.1,9.*

In Hiphil, הוֹסִיף Addere, apponere: *2.Reg.24,7.* [*ſed 1.Samu.15,6. & 2.Reg.22,17. veniunt ab* אָסַף.] *Inuenitur* תּוֹסֵף *pro* הוֹסֵף Addas: *Prou.30,6.*

יָסַר Corripere, erudire, caſtigare: *Prou.9,7. In Niph. Pſal. 2,10.* הִוָּסְרוּ Erudimini, erudite vos: *& Ierem.6,8. ſed Ezech.23,48.* וְנִוָּסְרוּ *pro* וְנִתְיַסְּרוּ Et erudientur, caſtigabũtur. *eſt compoſitum ex Niphal et Hithpael. In Piel*, Corripere, erudire: *1.Reg.12,11. (et Iſa.8,11.* וְיִסְּרֵנִי *vbi ſere eſt loco pathah, vt quidam volunt. nã alij dicunt eſſe futurum ex Kal.)*

Inuenitur Macor cũ hiric ſub iod יִסּוֹר *Iob 39,29.* Erudire *pro* eruditio. [Ligare: *Hoſ.7,15. vt ibidem 12. in Hiphil* אֲיַסְּרֵם Ligabo eos: *vel* Ligare faciã eos. *Tharg.* Caſtigationes, *ſeu* flagella adducam.] מוּסָר Correctio, caſtigatio, eruditio: *Prouerb.3,10.* [Baltheus, ligamen, vinculum: *Iob 12,18. vt* מוֹסֵר & מוּסָר *cũ holem, 33,17. & ם cum ſere: Pſal.116,16.* מוֹסְרֵי *et* לְמוֹסְרֵי *plural. maſculin. Iſa. 52,2. & Ierem.5,5. feminin.* מוֹסֵרוֹת Vincula, *et* מוֹסְרוֹת *in regimine.*]

יָעַד *In Cal*, Conuenire, cõſtituere tempus, (condicere,) *2.Samu.20,5. Ier.47,7.* Deſponſare, (domum ducere, *R.Salom.*) *Exod.21,8. & 9.* נוֹעַד *In Niphal*, Conuenire, congregari: *Exod.25,21.* הוֹעִיד *in Hiphil*, Conuenire fecit: *Ierem.49,19. & 50,43. Particip. paſſiu. plural.24, 1.* מוֹעָדִים Parata, congregata, *aut* iuſſa congregari *.i.* parata ad edẽdum: *ſic Ezech. 21,16.* מֻעָדוֹת. *In Hophal, Exod. 21,29.* וְהוּעַד Et conteſtatio facta fuerat. *Hieron.* Conteſtati ſunt: *ſed huius radix eſt* עוד. מוֹעֵד Tempus. *& in primis* Tempus certũ & determinatum, vt eſt tempus ſolennitatis: *Exod.9,5. Thren.2,6.* [*& 2. Sam.24,16.* עֵת מוֹעֵד Tempus temporis *.ſ.* limitati, *aut* conſtituti. *Q.* Dimidium diei. *Al.* Ab ortu ſolis vſque ad occaſum eius.] Conciliũ, congregatio, ſynodꝰ, eccleſia: *Nu.16,2.*

Locus in quo ad determinatum tempus conuenitur. Sanctuarium. [*ideo hoc nomine vocatur* Sepulcrum: *Iob 30,23. quòd eò omnis viuens con-*

יָנַר Aliorum substantiam capere ignoranter *aut* scienter, vi *aut* violentia: rapere, populari, vim inferre, opprimere. *In Cal, Sophon.3,1.* יוֹנֵר Populanti, rapienti, *&c. Hieron.* Columba: *sic Ierem. 25,38. Tharg.* Sicut vinum inebriãs, *à* יין, *id est*, vinum. *est participium femin. In Hiph.* הוֹנֵר *Idem: Ezech.28, 12.etc. Hieron.plerumque* Contristare *vertit. R.Ionah* Exprobrare verbis.

[נִינָם *Psal. 74,8.* Populemur eos: *ex coniugatione Cal. potest deduci à* נין, *id est*, filius. *Hieron.* Posteri eorum.]

יָנַח *In coniugatione Hiphil,* הִנִּיחַ Relinquere, dimittere, Reponere, permittere: *Iudic. 3,1. Numer. 19,9.* Ponere, locare: *Ezech.16,39. In Hoph.* Dimitti, locari: הֻנִּיחָה *Zach. 5,11. Et* לא הוּנַח לָנוּ Non data est requies nobis: *Thren.5,4.* מָנָח Derelictũ *.i.* interstitium derelictum. *vel* Dimissio: *Ezech.41,9.*

נַחַת Requies: *Iob 36.16. Vel,* Positio, *id est*, quod positũ fuerat: *sic 17, 16. vel* Descensio, *à* נחת.

יָנַק Sugere: *Isa.66,12. Vnde participium* יוֹנֵק Sugens *capitur pro* lactente, infante, *&c. Deuter.32, 25. In Hiphil,* הֵינִיק *vel* הֵנִיק Lactare: *Genes. 21. vers,7. & Exod. 2,9. vnde* מֵינֶקֶת Nutrix: *Genes.35,8. & 2.Reg. 11,2. Cũ affix.* מֵינִיקָתוֹ. יוֹנֶקֶת Plãta: *Iob 8,16.* יוֹנַקְתּוֹ Planta eius: *in plurali* יוֹנְקוֹת Plantæ teneræ, *quòd sint instar infantium, seu lactentium: Psal.80, 12.* יְנִיקָה *Cuius plurale* יְנִיקוֹתָיו *Ezechie.17,4.* Plantationum eius, (*aut* ramorum eius.)

יָסַד Fundare: *Psalm.104,5. & in Macor 2.Para.31,7. cum* י, *&* ס *cũ daghes* לְיסוֹד. נוֹסַד *In Niph.* Fundari: *Exod.9,18.* [Cõsiliari: *quòd ita se habeat cõsiliũ ad opus, vt fundamentũ ad ædificiũ, Ps.2,2.*] *In Piel* יִסַּד Fundare: constituere: *Isa.14,32. Esth.1,8. Pual: Ezr.3,6. In Hiph. Isa.28,16.* Ecce ego יִסַּד Fundator in Sion lapidis, lapidis munitionis anguli preciositatis (*id est*, preciosi,) מוּסָד מוּסָד *i.* Fundamenti fundati. יִסַּד *est nomẽ Toar. Primum* מוּסָד *est nomen, alterum est Paul daghessatum.* יְסוֹד יְסוֹדָה יְסוֹד מָסַד Fundamẽtum: *Exod.29,12. Ezr. 3,8. Psal. 87,1. 1. Reg.7,9.* מוֹסָדָה *Idem: Isa.30,32. Cuius plural.* מוֹסְדוֹת. *Alia plural.* מוֹסְדוֹת *&* מוֹסָדוֹת *&* מוֹסְדֵי *2.Sam.22,13. Deut.22,22.*

הוּסַד Dispositio *&* mensura *à consulendo sic dicta, quòd illam consuleret, dũ templũ ædificaret Salomon: Ezr.3,11*

יָסַךְ Vngere: *Exod.30,28.* יִסֵּךְ Vnget,

וּבְיִלְדֵי נֵכָרִים יַשְׂפִּיקוּ Et cogitationibus (*aut* consiliis) alienorum applauserunt. *vel* Sufficientes fuerunt. *Al.* In scientiis alienorum occuparunt se, *id est*, dederũt operam, *&c. Al.* Imaginibus alienorum applaudent.

יָלַךְ Ambulare, ire, pergere, venire: *2.Sam.19,23. &c. Non est in vsũ, nisi in Macor, Imperatiuo & futuro: reliqua accipit ab* הלך.

הוֹלִיךְ *In Hiph.* Ire fecit: *2.Reg.24,15. &c.* [*& Num. 16,44.* וְהוֹלֵךְ Et pergere fac, *vel* perge. *nam potest esse participium ab* הלך.] *Semel inuenitur cum iod in sere quiescẽte* הֵילִיכִי Ire fac: *Exod. 2,9.*

יַלֶּפֶת *Inde fit* יַלֶּפֶת Scabies Aegyptiaca, durãs vsque ad mortem. *Hieron.* Impetigo: *Leuit.21,21.*

יֶלֶק Species locustæ, bruchus: *Nah.3,15. Ioel.2,25. à* לקק *id est*, lambere, lingere, *quòd herbas lambat.*

יָם Mare. *semper est cum camets, præter* יַם־סוּף Mare rubrum, *vel* caricis *.i.* caricosum. *mascul. generis. Interdum tamen feminin. Exod. 23,21. In plurali* יַמִּים. *Et quia mare magnum est ad plagam Occidentalem, capitur pro* Occidente: *Exod.10.19.*

יָמָּה In mare, *vel*, ad Occidentem: *Gen. 10,9. & 26,22.*

יְמִים Muli: *Genes. 36,24. Hanah enim coire faciebat asinum cum equa, quæ peperit mulum. Tharg.* Fortes, potentes, gigantes. *Hierony. dicit quosdam* Maria, *aut* Congregationem aquarum, (*cuius rei inuentio in eremo difficilis est:*) *alios verò* Aquas calidas *exponere. Vide illum in Hebraic. Quæst.*

† יָמִין *In Hiph.* הֵימִין Dextrare, ad dextrã declinare: *vt* וְאֵימִינָה Et dextrabo: *Gen.13,9. Et 1.Paral.12,2. cũ* י *mobili* מַיְמִינִים, Ad dexterã iacientes. *Et cum* א *loco iod, Isa. 30.* תַּאֲמִינוּ Dextrabitis. יָמִין Dextra, & plaga mundi dextera, *id est*, Meridies: *quòd aspicientibus Orientalem plagam, quæ est ante faciem*, meridies *sit ad dexteram: Psal. 89,12. & Genes.24,49. vbi, & alibi, Toar est, & vertendũ* Latus dextrum. *Accipitur & pro* Fortitudine, quæ est in dextera: *Psal 104 8. quidam exponit* Iuramentum, *quòd videlicet dextera fieri soleat. In regimine* יָמִין. יָמִנִי Dexter: *2.Paralip.3,16. & feminin. Leuitic.8,29.* יְמָנִית.

הֵימָא *&* הֵימָן Meridies: *Iob 9,9. Isa. 21,13.* הֵימָנָה Ad meridiẽ: *Num.2,10.*

יָמַר *vnde in Hithpael* הִתְיַמְּרוּ Iactabitis vos: *Isa.16,6. sed radix est* אמר.

Idem: Zach.11,2. [*Illud autem Isa.14, 11.* הֵילֵל Lucifer, *quidã deducũt ab* הלל *illic vide.*] *Inuenitur & futurum sæpè cum motu vtriusque iod, vt Hos.7, 14. & cet.* יְיַלִּילוּ, *& cum* ה *constitutiuo coniugationis: vt* יְהֵילִילוּ Vlulabunt, *vel* vlulare facient: *Isa.52,5.* יְלֵלָה *et in regimine* יְלֵלַת Vlulatus: *Soph.1,10.*

יְלֵל *Idem: Deuter.32,10. licet quidam velint esse* nomẽ loci.

יָלַד Párere, parturire: Generare *aut* gignere: *tam de femina quàm de masculo dicitur: Ierem. 17,11. Gene.4,19. Et* יֹלֶדֶת Et paries: *16,11. verbum compositũ ex participio & præterito. Vel est Poel quadrata: sed potius est participium compositum ex* יוֹלֶדֶת *&* אַתְּ, *id est*, Tu pariens. יוֹלֵד Generans. *Et feminin.* יוֹלֶדֶת *&* יוֹלֵדָה Pariens, *vel* parturiens. *In Niphal* נוֹלַד Nasci: *Psal.22,32. & cum surec loco holem: 1.Paral.3,4. & 26,8.* נוֹלְדוּ.

[*In Piel*, Obstetricari: *Exod.1,15. Vnde Genes.11,29. particip.* מְיַלֶּדֶת Obstetrix. *& in plurali* מְיַלְּדוֹת.]

יָלַד *&* יוֹלַד Natus est, *Pual: Genes. 4,49. Iudic.18,28. In Hiph.* הוֹלִיד Gignere, *magis tribuitur patri: Numer. 26,57. & Leuitic. 18,7. vbi exponitur* מוֹלֶדֶת *passiuè.i.* Quæ genita est. *vel est Toar.* הוֹלֶדֶת *&* הוֹלָדָה *Macor in Hophal: Genes.40,20. Ezech.16,4.*

In Hithpael: Num.1,13. וַיִּתְיַלְּדוּ Et secũdum genealogiam recensiti sunt per familias suas. *Vel*, Visi sunt à quo essent geniti. מוֹלֶדֶת Cognatio, natiuitas, natale solum. *Cum affix.* מוֹלַדְתּוֹ: *Gen.11,29.* מוֹלְדוֹת *in plurali.* יֶלֶד Infans, filius, puer: *Eccles. 4,13. Gene.4,23.* יַלְדָּה Puella: *34,4.*

Inuenitur plurale Zachar. 8,5. יְלָדִים וִילָדוֹת Pueris ac puellis. *Et in regim.* יַלְדֵי *&* יִלְדֵי. *Item cũ* ו *loco* י *&* יֶלֶד Filius: *Gene.11,31. & 2.Sam.6,23.*

יָלִיד Natus *aut* filius: *Gen.17,12. & in plurali ibid. 23.* יְלוּד *&* יָלוּד Natus: *nomen adiectiuum; licet prius possit esse participium passiuum: Exod.1,21.* יְלִדִים *Plurale, 2.Sam.5,13.*

יֶלֶדֶת Partus, natiuitas: *Iere.13,21.* [*& 2.Reg.19,3. vbi quidam dicunt esse Macor .i.* Ad pariendum. *R. Dauid, nomẽ Toar*, Parturiẽti, *aut* puerperę.]

יַלְדוּת Pueritia, *siue* tempus pueritiæ, adolescentiæ *ac* iuuentutis: *Eccl. 11,9. & 10.* תּוֹלֶדֶת Generatio. *cuius plurale* תּוֹלְדוֹת Generationes: *Genes.2, 4.* [*sed 37,2. & alibi, capitur pro* Accidentibus, & aliis rebus gestis.] *Et quia cor generat cogitationes & consilia:* ipsę cogitationes & consilia *vocantur* יְלָדִים *id est*, filij. *vt Isa.2,6.*

dam Iob 6,4. חֲמַת *in regimin.* חֲמוֹת *in plurali.* חֲמָת *Hos.7,5.capitur pro* Vtre. *vide in* חמת. *Nam quæ illic dicta sunt, huc possunt referri.*

חֲמַת Venenum: *Psal.58,5.ponitur pro absoluto* חמה. *vt plura alia.*

יְחֵף Discalciatus: *2.Samu.15,29.* [*& Ier. 2,25. vbi potest esse substantiuum* Discalciatio.]

יְחַשׁ Genealogia: *Nehem.7,5. aut* Familia. *Hinc verbũ in Hithpael,* Recenseri per familias: *1.Paral. 5,17.* הִתְיַחֵשׁ Recenseri, *Macor capitur interdum pro nomine* Genealogia, *vt 2.Paral.31,17.*

יָטַב *In Cal* Bonum *vel* bene esse, placere, iucundum esse: *Gen.12,12. Futurũ* יִיטַב *&* יִטַב, *&c. In Hiph.* הֵיטִיב Benefacere: *Genes. 12,15.* Ornare, decorare, dirigere, aptare: *Exod.30,7. Ierem.2,33. & 7,5.* Exhilarare: *Iud.9,22.* יֵיטִיב גֵּהָה Benefaciet vt medicina: *Prouer.17,21. vbi* כ *.i.* sicut, *subauditur. Et cũ motu vtriusque iod,* יֵיטִיב *Iob 24,21.*

הֵיטֵיב Valde, vehementissimè, *aut* exactissimè: *Deuter.17,4.& c.*

מֵיטָב Bonitas, *vel* optimum: *Exodi 22,4.*

יַיִן *& in regimine* יֵין Vinum: *Genes. 19,32.*

יָכַח *in Hiphil* הוֹכִיחַ Increpare, arguere. *Gene.21,25. 2.Reg.19, 4.* Præparare: *Genes.24,vers. 44.* וְיוֹכַח לְגֶבֶר עִם יְיָ *Iob 16,21.* Et disputaret vir cum Deo. *Vel,* Increpet. *s.* Deus hominẽ cum Deo, *scilicet* disputantem. *In Niphal & Hithpael* הִתְוַכֵּחַ *&* נוֹכַח Disputare: *Iob 23,7. Mich.6,2. Et Gen.20,16.* וְאֵת כָּל וְנוֹכָחַת. Et in omnibus erudiuit se. *vbi Vas redundat. In Hoph. Iob 33,19.* וְהוּכַח Et præparabitur. תּוֹכֵחָה *&* תּוֹכָחָה Increpatio, argumentatio: *Prouerb. 12,1.Hos.5,9.* תּוֹכַחְתִּי *cum affix.* תּוֹכָחוֹת *&* תּוֹכָחוֹת *&* תּוֹכָחוֹת *in plural. Psal.38,15.& 139,7.*

יָכֹל Posse: *Genes.45,1.* Præualere: *Num.14,31. Psal.13,5. Sic aũt coniugatur* יָכֹל *&* יָכְלָתִי. *Macor inuenitur tribus modis* יָכוֹל *&* יָכֹל *cum defectu iod: Iob 42,2. &* יָכֹלֶת *Nume. 14,16. nisi malis hoc esse nomen verbale. Futur.* אוּכַל *&c.*

מִיכָל Riuus: *2.Sam.17,19. Hierony.* Vadum. *Tharg.* Iordanis.

יָכַת Contũdere: *vt Numer.14, 45. In Piel* וַיְכַתֵּם R. *Dauid putat esse à radice* כתת *vel* נכה.

יָלַל Vlulare: *in Cal, 1.Sam.4,19. vbi* לְלֹת Ad vlulandum, *ponitur pro* לְלֹלֶת. *Et in Hiph.* הֵילִיל *Idem:* annos *significat: Leuit.25,29. Ham.4,4* יָמִים אוֹ עָשׂוֹר Per annum, vel per decem menses: *Genes.24,54. Hieron.* Saltem decem dies. יָמִיהָ Ad dies, *vel* in dies, *aut* annos: *Exod.13,10.*

יוֹן Cœnum, lutum: *Psal.43,3. in regimine* בְּיוֹן In cœno: *69,3.*

יָוָן Græcia: *Dan.10,20.*

יוֹן Columbus. *singulare masculin. non inuenitur: sed plurale* יוֹנִים *significans vtrumque sexum. Cant.1,15.* יוֹנָה Columba, *feminin. Leuit.12,8.*

יָזַם Cogitauit: *Gen.11,6. idem quod* זָמַם.

יָזַן Armare. *cuius participiũ passiuum Piel reperitur Ierem. 5,8.* מְיֻזָּנִים Armati. *Thargh.* Robusti. *Alij exponunt* Saturati, *à* זון.

יָזַע Sudare: *vnde* יֵזַע Sudor: *Ezech. 44,18. vbi R. D. exponit* בְּיֵזַע In loco sudoris. *Et sine iod cum* ה וֵזָעָה Labor, qui parit sudorem: *Gene. 3,19. Hebræi vtuntur hoc verbo in Hiphil* הֵזִיעַ.

יָחִד Vnire. יָחִיד Vnicus: *Iere.6, 26. Cuius feminin. inuenitur Iudic.11,33.* יְחִידָה Vnica. יַחַד *&* יַחְדָּו *vel* יַחְדָּו Vnà, simul, pariter: *Psal.2,2. Ierem.46,12. Verbum Piel* יִחֵד Vni, vnicum fac: *Psal.83,11.*

יָחַל Exspectare, Sperare: *in Piel* יִחֵל *Psalm.119,43. 130,7. Et* Sperarefacere, *aut* spem dare: *Ezech. 13,6.* וַיְחַל Et exspectauit: *Genes.8, 9. ponitur pro* וַיְיַחֵל, *licet deduci possit à* חול. הוֹחִיל *in Hiphil Idem: Psalm. 130,5.& 38,16.* [*Illud autẽ Ier.4,19. quidam exponunt* אוֹחִילָה Indolere faciam, *id est,* dabo dolorem, *&c.*]

נוֹחֲלָה Exspectauit, *est Niph. Ezech. 19,5. Al.* Periit. *Sic dicunt illud Genes. 8,11.* וַיְיַחֵל Et exspectauit, *esse ex coniugatione Niph.* תּוֹחֶלֶת Exspectatio. *Prouer. 10,28. et 13. cum affix.* תּוֹחַלְתִּי Spes mea.

יָחַם *Idem quod* חמם Calefacere, concipere, *vel* coire: *Genes. 30,37.* וַיֶּחֱמוּ Et calefaciebant se, *i.* coibant, *vbi iod est cũ seghol, quia sequitur* ה *sub* ח. *Item ibidem,* וַיֶּחַמְנָה, *vbi* י *est loco* ה *pro* והחמנה: *alioqui futurum habet* אֶחַם *vel* אֶחֱם *sub* איהן *sere vel hiric. Idem in Piel,* יְחַמַּתְנִי Calefecit se de me: *Psal.51,7.& Gen.30,39. vbi* לְיַחֲמָנָה Ad calefaciendum seipsam, *pro* seipsas, *est Macor, &* נה *est signum feminin. singul.numer. Niphal, Isa. 57,5.* נֶחָם *vel* נֶחֱם *idem. habet sere vel hiric sub Nun. Significat & hoc verbum* Excandescere præ ira. *Vnde* חֵמָה Ira: *Isa.27,4. & Dani. 11,43. cum* א *pro* ה. Venenum, *vt secundũ quos-Deut. 21,1. & Exod.6,2. & 3. vbi* ב *subintelligitur in* וְשִׁמִי. [Cõteri: *Psal. 74,5. & secundum quosdam Prouer.10, 9.*] הוֹדִיעַ *&* יָדַע *in Piel & Hiphil:* Cognoscere fecit. מְיֻדָּעַי Not⁹ meus: *Psalm.55,14.* [Conterere: *vt Iudic. 8,16.* וַיֹּדַע.] יוֹדַעְתִּי *1.Samu.21,2.* Scire feci: *ponitur pro* הוֹדַעְתִּי, *vel erit ex coniugat. Poel instar* שׁוּפַטְתִּי. *Est & futur. Hiphil* יֵיֵדַע Cognoscet: *Psal.138,7.* הִתְוַדַּע Se notificauit, *Hithpael: Gen. 45,1.* דַּעַת Scientia: *Ier.3,15. Psal. 73,11. & absque* ה *feminin. Iob 32.11.* דַּעַ *& cum affix.* דַּעִי. *In plurali* דֵּעוֹת *&* דֵּעִים. דַּעַת *Idem: Deut.4,42. & cum affix.* דַּעְתּוֹ. מַדָּע *Idem: Dan.1,17. quod R. D. Kimhi deducit à* נדע, *quo vtuntur Chaldæi.* מוֹדָע *Ruth 1,23.& 2,1. vocatur* Propinquus, *eo quòd à propinquo propinquus cognoscitur.*

מוֹדַעְתֵּנוּ Familia ac propinquitas nostra: *Ruth 3,2. vbi* מ, *id est,* de, *intelligitur: ab absoluto* מוֹדָעַת.

יִדְּעוֹנִי Augur, qui conatur scire vẽtura: *Leuitic.20,27. In plurali* יִדְּעֹנִים.

יָהּ Vnum ex nominibus Dei, *significans* Dominum, *ab* היה Esse, *quòd Deus cunctis rebus esse tribuat. Alij à timendo dictũ putant: Psal. 94,7.& c.*

יְהוָה Nomen Dei ineffabile, diuinã significans essentiam: *non profertur ab Hebræis vt scribitur, sed pro eo legunt* אֲדֹנָי Adonai, *quod* Dominũ *significat: Deute.3,23. vel* Elohim, *id est,* Deum, *quando præcedit aliud diuinum nomen: Deut.3,24. tum enim recipit puncta nominis* אֱלֹהִים.

יָהַב Dare: *vt Psalm. 53,23.* יְהָבְךָ Quod dedit tibi. *quod quidam faciunt nomẽ,* Donum *vel* Onus tuum. *Inuenitur frequenter in imperatiuo sine iod, & cum* ה *paragogico in fine: Genes.11,3.4.& 7. Psal.60,13. vt* הָב *vel* הָבוּ הָבָה. הָבִי *& semel Hos.4,18,* הֵבוּ.

יָהִיר *inde* יָהִיר Superbus, arrogãs, temerarius: *Prou.21,24.*

יוֹם Dies tam artificialis quàm naturalis, *licet sæpius* artificialem *significet: Genes.1,5. & 8,20. Capitur & pro* Tempore: *Num.3, 13. Isa.30,25.* כְּיוֹם Tempore hoc: *Genes.25,23. vbi* כ *est confirmatiuum.*

כְּיוֹם בְּיוֹם Secundum diem in die, *id est,* sicut quotidie solitus erat: *1.Samuel.18,10.* יוֹם יוֹם *Geminatum significat* Quotidie: *Exod.16,5. In singulari communiter est masculini generis.*

יוֹמָם Interdiu, *vel* die: *Psal.1,2.& 42,4.* יוֹמַיִם Biduũ: *Exod.21,21.& c.* יָמוֹת *&* יָמִי יָמִים *Plural.* Dies *&*

יָגַר *siue* יָגֹר Timuit: *Deuter.28,58. & 9,20.*

יָד Manus: *Exod.21,24.&c. Metaphoricè capitur pro* Potentia, quæ manu exercetur: *Numer.11,23.* *Pro* Consilio, *2.Sam.14,19.* *Pro* plaga, *&* percussione, *cùm potissimum post* יָד *sequitur* ב *deseruiens: Exod.9,3.* Prophetia: *Ezech.3,21.* *Pro* Ripa, *vel* Termino: *Num.13,30.* *Pro* Iussu *&* præcepto: *Num.33,1.* *Itē pro* Medio, *Zach.4,12.* *Pro* loco: *Num. 5,15.Deuter.23,12.* *Pro* Facultate *et* potestate: *Gen. 24,10.* יָד לְיָד Manus ad manum: *Prouer.11,20.* *Q.* In propinquo. *Al.* Repentè, mox mox. *Tharg.* Qui extendit manum contra socium suum, *&c.* *Cum affix.* יָדוֹ *et* יָדְכֶם. *Eodem modo* יָדַי *&* יָדַיִם *in plurali accipitur pro* Manibus, locis, terminis, viribus, *&c.* יָדוֹת *&* יְדוֹת *Etiam pro* Cardinibus ostiorum, *vel* incastraturis: *Exod.25,17. & 26, 19.* *Et pro* partibus: *Genes.43,33.* *Hoc nomen vt plurimum est feminei generis.*

יָדַד Proiicere: *vnde* יָדוּ Proiecerunt: *Ioel 3,3.Thren.3,52. licet quidam dicant esse Hiphil à* ידה.

יָדִיד Dilect⁹: *Deut.33,12.Ps.127,3. In plurali Psal.60,7. & forma femin.84,2.* יְדִידוּת Dilectio: *Ier.12,7.*

יָדָה Proiicere: *Iere.50,14. Zach.1, 21.* הוֹדָה *in Hiphil,* Confiteri, gratias agere, laudare: *Psal.75,2. 1.Reg.8,33. sed illud Nehe.12,8. Nomē vel Macor.* Super הָיְדוֹת confessionibus, *vel* laudibus, hymnis. *vel* Confiteri *aut* laudare. [*Inuenitur et futurum cum* ה *constitutiuo coniugationis,* אֲהוֹדְנוּ Confitebor ei: *Psal.28,7.*]

Idem in Hithpael, Num.5,7.

הִתְוַדָּה *Significat etiã* Iudaizare, *vel* ritum Iudæorum seruare: *vt Esth.8, 16.* מִתְיַהֲדִים Iudaizantes.

הוֹדָה Confessio *vel* sacrificium, in quo confitebantur suas iniquitates. Gratiarum actio: *Leuit.22,28.* [*Potest & capi Nehem.12,36. pro* Choro, *vel* Cœtu, *vt ibidem 31.* הוֹדוֹת *licet Rab. Dauid exponat* Duos panes confessionis, qui erant infermentati.]

יְהוּדָה Filius Iacob, *à confessione dictus: Genes.29,34.* יְהוּדִי Iudæus: *2. Reg.18,26. Esth.8,8.* יְהוּדִים *in plurali.* יְהוּדִית Iudaicè: *2.Reg.18,26.*

יָדַע Scire, Cognoscere, sentire: *Gen.38,15. Item* Coire, *vel* rē habere: *4,1.* [Cōterere, *vt Isa.53,3. et Eze.19,7. licet quidã priorē significationem retineant.*] *Macor trifariã inuenitur* יָדַע *et* יְדַע. נוֹדַע *In Niphal:*

יָבַל *In Hiphil* הוֹבִיל Ducere, adducere, deducere: *Psalm.68, 29, & 108,11.* *Et Futurum in Hophal,* אוּבַל יוּבַל Ducar, ducetur, *&c. Iob 10,19.&c.* יְבוּל Fructus: *Iudic.6,4. Leuit.26,4.* יֻבָּל Riuus: *Isa.30,25. & 44,4.* יוֹבְלֵי *in plurali.* יוֹבֵל Iubileus: *Leuit.25,10.11,12.13. & 15.* *&* Buccina è cornu arietino, *Iosu.6,5.* *Appellatur sic* annus quinquagesimus, *quòd in illo clangerent buccina arietina.* יוֹבֵל *enim est* Aries. יַבֶּלֶת Verruca, *id est,* caruncula eminēs in cute sine pruritu: (*vulgò* Porrus.) *R.D.Kimh. et R.Selo. Leuit.22,22.* Papulæ *Hieron.*

יָבַם *In Piel,* Accipere fratris sui, *aut* propinqui mortui vxorem, ad suscitandum illi semen: *Genes.38,8.* יָבָם Cognatus, qui vxorem fratris debet accipere: *Deuter.25,7.* יְבָמָה Vxor fratris defuncti: *Deuter. 25,7. & 9. cum affix.* יְבָמָהּ, *ab absoluto* יְבָמָה *&* *Ruth 1,15.*

יָבַשׁ *siue* יָבֵשׁ Aruit: *Thren. 4, 8. &c. & Genes.8,7.* יְבֵשָׁה *Macor pro* יָבוֹשׁ. *Futurũ* יִיבַשׁ אִיבַשׁ *vel* יִבַשׁ *& Hos.13.15.* וְיָבוֹשׁ Et arescet. [Erubescere: *Isa. 50,7. idque in futuro, literis* איתן *serè habentibus* אָבוֹשׁ יָבוֹשׁ.]

In Piel, Exsiccare: *Prou.17,21. et Nahum 1,4.* *In Hiphil* הוֹבִישׁ Siccari fecit: *Iosu.2,9.* [*Vel intransitiuè* Pudore suffusum esse, confusum esse: *Iere. 48,20. Ioel 1,10. & Isa. 30, 5.* הֹבִאישׁ *cũ* א.] יָבֵשׁ Aridus: *Ezech.17, 25. in plurali* יְבֵשִׁים. יְבֵשָׁה יַבָּשָׁה יַבֶּשֶׁת Arida: *primum adiectiuum, posteriora substantiua: Ezech.37, 2. Isa.44,3. Psalm. 95, vers.5.*

יוּגַב *vnde* יוּגָב Agricola: *Plurale 2. Reg.25,12.* יוֹגְבִים. *Est & aliud plurale, Iere.52,16. & 39,10.* יוֹגְבִים (*à singulari* יוּגָב) Agros *significans.*

יָגָה *In Hiphil* הוֹגָה Dolore afficere, affligere: *Thren.1,12.* [*2.Sam.20,13.* Remotus fuit, *sed vide* הגה.] *Idem (vt quidam volunt) in Piel, 3,32.* וַיּוֹגֶה Et dolore affecit: *pro* וַיְיַגֶּה. *In Niph. Soph.3,18.Thren.1,4.* נוֹגֶה *&* נוֹגִי Dolore affecti.

יָגוֹן Dolor: *Isa.35,10.* יָגוֹן *in regimin.* הוֹגָה *Idem: Psalm.119,28.*

מְגֻנַּת לֵב Dolor cordis: *Vide* גנן.

יָגַע Laborare, fatigari: *Isa.43,23. Thren.5,4.* *Futur.* אִיגַע יִיגַע. *In Piel* Fatigare: *Iosu.7.* *Sic in Hiph.* הוֹגִיעַ *Isa.43,25.* יָגֵעַ Laborans, fatigatus, fessus: *2.Sam.17,2.* יְגֵעִים *&* יְגִיעֵי *in plural.* יְגִיעַ Labor: *Genes.31, 40. Psal.128,2.* יָגֵעַ *Idem: Iob 20,18.* *Et forma feminina in regimine Eccles. 12,12.* יְגֵעַת.

טֹרַח Fatigatio, labor, molestia: *Isa. 1,14.* *&* טָרְחֲכֶם *cum affix. Deut.1.12.*

טֶרֶם Antequam, priusquam: *Genes.2,5.* Nondum.

טָרַף Rapere: *Ose.6,2.* *Niphal Ierem.5.* *Et Pual,* טֹרַף *Gene.37.* *In Hiphil,* Alere. *vt Prouerb.30,8.* הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם חֻקִּי Ale me cibo congruentiæ meæ, *id est,* qui congruit mihi. טֶרֶף Raptum. *nomen Toar: Genes. 8,10. Thargum,* Fractum.

טְרֵפָה *Femin.* Rapta: *31,37.Exod.22, 12.* טֶרֶף Rapina, præda, cibus: *Psal. 111,5.Prouer.31,15.* *Significat et* Folium, *vt Ezech.17,9.* טְרָפֶי Frondes.

NOMINA QVADRATA.

טִאֲטֵא Verrere, scopis purgare *aut* mundare: *Isa.14,23.* מַטְאֲטֵא Scopæ: *ibidem. vbi habes verbum in Piel & nomen.*

טִפְסַר Dux, Princeps: *Ier. 51,26. vbi Hieronym.* Taphsar. *& Tharg.* Bellatores. *Et Nahum 3, 16.* וְטִפְסָרֶיךָ Et principes tui. *vbi* ט *est cum pathah. & Hieron.* Paruuli tui.

LITERA

י

יָאַב Concupiuit, desiderauit: *Psalm. 119,131. semel tantùm reperitur.*

יָאַל *In Hiphil* הוֹאִיל Velle, Incipere: *Deut.1,5. 1.Paral.17,27. & alibi, vbi* Velle, *vel* Incipere, *aut* Acquiescere *exponitur.* [*sed 1.Sam. 14,25.* וַיֹּאֶל Et adiurauit.] *In Niph.* נוֹאַל Stultum fieri, *vel* insanire: *Isa. 19,13. Ier.5,4.*

יְאוֹר *vnde* יְאוֹר Fluuius, amnis, riuus: *Isa.19,7. in plurali* יְאֹרִים הַיְּאֹרָה In flumen: *Exod.1.*

יָאַשׁ Desperare. *Inuenitur Ierem. 2,25. 18,12. Isa. 57,10. Iob 6, 26. in Niphal* נוֹאָשׁ Desperatum est, .s.cor. *masculin.gen. singul.numer. nisi malis dicere nomen esse,* Desperatio.

In Piel, Eccl.2,10. לְיַאֵשׁ Ad desperare faciendum.

יָאַת Placere, *vel* complacere in aliquo: *vt Ierem.10,7.* יָאֲתָה *.i.* Complacuit .s. regnum, *vel* Tibi cōuenit. *Inuenitur futurum hoc modo:* נָאוֹתָה נָאוֹת *&* יָאוֹתוּ *Genes.34, & 2.Regum 12,8.*

יָבַב Iubilare, clamare: *semel tantùm inuenitur, idque in Piel: Iudic.5,27.*

טָנַף Fœdare, inquinare: *in Piel, Cantic.5,4. alibi non inuenitur in sacris: frequens tamen Rabbinis.*

טָעָה *Idem quod* תעה. *semel tantùm reperitur in sacris literis, idq; in Hiphil* הִטְעוּ Errare fecerunt: *Ezechiel.13,10.*

טָעַם Gustare: *1.Sam.14,25.30,& 45. Et Iob 12,12.* יִטְעַם לוֹ Gustabit sibi, *aut* Sapiet ei. טַעַם Sapor, gustus: *Iob 6,6. Item* Consilium, ratio, Sermo: *Iob 12,12. Psalm. 119,66.* Edictũ, *vel* decretũ: *Ion.3,7.*

Apud Grãmaticos significat Accentum. *Cum affix.* טַעְמוֹ. & מַטְעַמִּים *Genes.27,4.7.9.14.& 16. & Prouer.23,3.* Cibi palato sapidi ac delectabiles, *R.D. Kimhi.*

טָעַן Onerare: Pungere *nempe* stimulo: Confodere, transfigere. *Genes.45,17.* טַעֲנוּ Onerate, *vel* pungite. & מְטֹעֲנֵי Transfossi: *Isaiæ 14,19.*

טַפְּ *vnde* טַף Paruulus: *Ezech.9, 6. Cum affix.* טַפָּם. [*Hinc quidam deducit verbum, cuius infinitiuus reperitur Isa.3,16.* טָפוּף Plaudere more paruulorum. *vel* טפוף *ponitur pro* תפוף tympanizando. *Significat etiam apud Rabbinos*, Passibus æqualibus incedere.]

טֶפַח Mensura quatuor digitorum, ad sese iunctorum: *Exod.28,24.& 37,12.* טֶפַח *Idem: 1.Reg.7,26. Plural. feminea forma Psal.39,6.* טְפָחוֹת Parui breuesque, vt mensura quatuor digitorum, *&c.*

טִפַּח Mensurare, metiri palma, *vel* quatuor digitis: *Isa.48,13.* Educare: *Thren.2,22.* טִפֻּח Educatio. *Plurale Thren.2,20.* טִפֻּחִים.

מִטְפַּחַת Linteum, velum quo mulieres faciem operiunt: *Ruth 3,15. In plurali Isa. 3,22.* מִטְפָּחוֹת Linteamina: *vbi quidam* Chirothecas *exponunt.*

טָפַל Coniungere, applicare: *Psa. 119,69. Iob 14,17.* טְפֵלֵי שָׁקֶר Compositores mendacij: *13,4. vel,* Addentes mendacium.

טָפַשׁ *Semel duntaxat in sacris literis reperitur: Psalm. 119,70.* Incrassatum & impinguatum esse.

טָרַד Continuare, perseuerare: *Prou. 19,13. Doctores Hebræor. vocant* טריד, eum qui se occupat in aliquo opere.

טָרָה Virescere, recens esse: *vt* טְרִיָּה Recens, viridis: *Iudic. 15,14. & Isa.1,6. Hieron.* Tumens, virulenta, humida.

טָרַח Aggrauare, fatigare. *In Hiphil semel tantùm, Iob 37,11.* טרח

עֲבָטִיט *significat* Densum lutum: *Habac.2,6.*

טִיל *Vnde in Hiphil* הִטִּילוּ הַטִּלָּה Proiicere, proficisci facere: *Ionæ 1,4. &c. Et in Hoph.* הוּטַל Eiici, proiici, *Ierem.22,28. & Prouerb.16,33.* [*Futurum Niph. Isa.40,15.* יִטּוֹל, *id est,* proiicietur: *quod potest esse à* נטל.]

Geminatum ex Piel, Isa.22.17. טִלְטֵל Migrare, *aut* proficisci fecit.

טִלְטֵלָה Migratio, *ibidem: vbi* טַלְטֵלָה *est in regimine, vel* גֶּבֶר *est casus vocandi, id est,* O vir.

טִיר *Inde* טִירָה Aedes, palatium: *Psal. 69,26. &* טִירוֹת *Genes. 25,16.* [*R. D. Kimhi illud Cantic. 8,9.* טִירַת כֶּסֶף Parietem argenti *exponit.*]

טָלַל *In Piel* טִלֵּל Tegere, obumbrare: *Nehe.3,14.*

טַל Ros: *Deuter.33,28. Iudic. 6,38. Cum affixo* טַלְּךָ.

טָלָא *Hinc* טָלוּא Respersum maculis grandioribus, *sicut* נָקוּד minoribus, *R.D.Kimhi. Gen.30, 30. Plurale est mascul.* טְלָאִים, *& femi nin.* טְלָאוֹת. *sed Ezech. 16,16. interpretatur R.D.Kimh.* Pannos multorum colorum. *& Lxx. interpretes*, Idola consuta. *Hieron.* Hinc inde cõsuta.

מְטֻלָּאוֹת *Participium passiuum ex Piel Iosu.9,5.* Resarcita. טָלֶה Agnus: *Isa.65,25. In regimine* טְלֵה. *In plurali Isa.40,11.* טְלָאִים.

טָמֵא Immundum *vel* pollutum esse: *Num.6,12. Niph. Hoseæ 5,3. In Piel,* Polluere: *Gen.34,4.*

Hithpael amittit ת *coniugationis constitutiuum, vt* וְטִמֵּא *Leuitic.21. & alibi.* הִטַּמֵּאתָה *Deut.24,4.* Polluta fuit, *compositum ex Pual & Hithpael. Al.* Prohibita est. טָמֵא Pollutus, immundus: *Leuitic.5,2.* [*Quidam illud* טָמֵא *Isa.6,5.* Immundus (labiis,) *exponunt*, Clausus labiis, *à* טמר.]

טְמֵאָה *Femin.* Immunda: *Leuit.11,6.*

טֻמְאָה Immunditia: *Numer.5,9. & Iudic. 13,7. vbi q.* Prohibitio, res prohibita. טֻמְאוֹת *in plural.*

טָמַהּ *in Niphal*, Obthurare, claudere cor vt non intelligat, *Iob 18,3. sic Leuit.11,42. vbi tamen quidam deducunt* וְנִטְמֵתֶם *à* טמא, *quasi d.* Neque polluatis vos, *&c.*

טָמַן Abscondere: *Psal.35,8. sic in Hiphil: 2.Reg.7,8.* טָמוּן *Toar* Loci in quo quispiam se abscondit: *Iob 40,8.* מַטְמוֹן Thesaurus: *eo quòd abscondi solet: Genes.43,22.* מַטְמֹנִים *in plurali Ierem.41,8. & cum kibbuts loco holem* מַטְמֹנֵי *Isa.45,4.*

טֶנֶא Canistrum: *Deuter.26,4. & 28,4. Cum affix.* טַנְאֶךָ.

fecisti: *1.Reg.8,18. Vide etiam* יטב.

טוֹב Bonus, *nomen adiectiuum, Gen. 1,4.* Decorus, *item &* pulcher: *1.Samu.9,2. Exod.2,2. Item* Iucundus: *Esth.1,10.* טוב *in regimine. Vel secundum R. Da. Kimhi est nomen substantiuum* Bonum. *i.* Bonitas, Iucunditas: *Genes.45,18. Deut.28,45.* [Gloria: *Exod.33,17.*] טוּבִים *Plurale, Deut.8, 12.* טוּבָה Bona: bonitas: *Iob 9,25. Psal.65,12. Plurale* טובות *Esth.2,2.*

טָוָה *In Cal*, Nere, filare: *Exod. 35,26.* מַטְוֶה Netum *35,25. vbi habes nomen & verbum.*

טוּחַ *vnde in Cal* טָח Oblinire, cõplanare, crustare, incrustare: *vnum cum camets: Leuit.14,41. etc. sed Isa.44,18.* טַח *cum pathah*, Oblitus est, linitus, *vel* Liniens, complanans. *s.* pseudopropheta, *vel* cor.

Niphal, Leuit.14,42. & 47. הִטּוּחַ *in Macor.* טִיחַ Litura, cõplanatio: *Ezech.13,12.* טוּחוֹת *&* טְחוֹת Renes, *eo quòd sint complanati, clausique adipe: Iob 38,36. Psal.51,8. Al.* Loca occulta quæ sunt intentiones cordis.

טוּר Ordo: *Exod. 28,18. Plurale, Exod.28,17.* טוּרִים.

טוּשׁ Festinare, accelerare: *Iob 9, 26. Tharg.* Volare, *vt Hieronym. & alij.*

טָחָה *vnde* מִטַּחֲוֶה *.i.* Iactus. *Cuius plurale Genes. 21,16.* כְּמִטַּחֲוֵי קֶשֶׁת Sicut iactus arcus, *id est,* sagittæ arcus. *R.Ionah mauult esse participium Piel, quasi dicat.* Elõgauit se ab eo, quemadmodum elongant se iacientes sagittam in iactu suo.

טָחַן Molere, contundere: *Num. 11,8. Isa.47,2. vbi dicitur* Mole farinam *.i.* frumentum, vt fiat farina. *Item Iob 31,10. licet possit exponi,* Coire: *vt Thren. 5,10. vbi ponitur* לְטָחוֹן *pro* טְחוֹן. טָחוֹן Lima ferrea: *Deuter.9,22. quod tamen ibi potest esse Macor,* Molendo. *Al.* Mola.

טַחֲנָה Mola: *Eccles.12,4. R.Dauid,* Vocis molitionis, *nempe* dentium.

טְחֹנוֹת *capitur pro* Dentibus minoribus, qui escam molunt: *Ibidem.*

טַחַר Infirmitas ani *.i.* ficus fici, *aut* marisca, hæmorrhois morbus: & anus cui talis euenit morbus: *Deuteron. 28,25. scribitur* וּבַטְּחֹרִים *sed legitur* וּבַעְפָלִים. *sic 1.Samu.6,10.* טְחוֹרֵיהֶם Anorum suorum, *vel* Mariscarum.

טֹטָפֹת Frõtale sicut lamina: quod Iudæi ligabant in fronte: *cuius plurale* טוטפות *Exod.13,16.*

טִיט Cœnum, lutum, limus: *Isa. 41,25. Eius compositum*

חשמן *Cuius plurale* חשמנים Legati. *Al.* Satrapæ. *R. Dauid* Viri magni, ducesque. *Vel* Nomen familiæ. *Aben Ezr.* Principes, *aut* summi sacerdotes. *R. Sal.* Munera.

LITERA

ט

טבח *In Cal, est* Mactare, iugulare, occidere, immolare, sacrificare: *Exod. 21, 37.* טבח Coqu⁹: *1. Sam. 9, 33. In plurali* טבחים Coqui, carnifices. טבח טבחה מטבח Occisio, victima: *Isa. 34, 2. Ierem. 12, 2. & Isa. 14, 22.* טבחות Pistrices: *1. Sam. 8, 13. Hieron.* Focarias.

טבל Tingere, intingere, Mergere, demergere, lauare, baptizare: *Leuit. 4, 6. In Niph.* Tinctũ *vel* immersum esse: *Ios. 3, 15.*

טבע Mergere, demergere, immergere, submergere: figere, infigere, defigere: *Psal. 69, 3. verbum actiuum intransitiuum, quod sæpè vertitur per passiuum. In Pual,* Submersum esse: *Exod. 15, 4. & in Hophal,* Fixum esse: *Iob 38, 6.*

טבעת Anulus, *quòd digito infigatur, sic appellatus. Cum affix.* טבעתו *Exod. 35, 22.* טבעות *& in plurali.*

טבור Vmbilicus in homine: *& per metaphoram,* Medium terræ: *Iudic. 9, 37. Ezech. 38, 12.*

טהר *In Cal,* Mundare, purificare: *vel* Mundum & purum esse, *vt sit actiuum intransitiuum: Numer. 19, 19. Prouer. 20, 8.* טהר *In Piel semper transitiuum. In Hithp.* התטהר *ferè deficit* ת *coniugationis constitutiuũ, & ponitur daghesch in* ט. *Ezræ 6, 20. Nu. 8, 7. vbi sub* ט *est seghol loco pathah.*

טהר Mundus, purus: *Exod. 25, 10. Deut. 14, 20. In regimine* וטהר ידים Et mundus manibus: *Iob 17, 9.* טהורים *in plurali.* טהרה *Feminin.* Munda: *Genes. 7, 8. Plurale* טהורות.

טהרה Munditia, emundatio: *Leuitic. 12, 4. & 5. sed versu sexto,* ה *in fine positum habet mappic, signum femininũ ab absoluto* טהר *Exod. 24, 10. Venit etiam cum* ה, *quamquam non est in regimine,* טהרה *1. Paral. 23, 28. Et aliud* מטהר *Vnde Psal. 89, 44.* מטהרו Munditiam eius: *habetque daghes ob decorem.*

טוב *In Cal* טוב טבת Bonum & pulchrum esse: *Num. 24, 5. Cantic. 4, 10. In Hiphil,* הטיבות Benefecisti: *vel* חתה. *vel ponitur pro* אחה *.i.* vna.] *Sic in Pual Ier. 51, 55.* חתתה Confractus est: *vbi hiric ponitur vice surec: Vel erit Piel, vt referatur ad Babel.*

Hiph. החת החתת Confregit, *vel* cõfringere fecit: *Isa. 9, 4. Et Ierem. 1, 17.* אחתך Conteram te. *Vel iuxta R. David in Comment.* Cadere faciam.

Terrere: *Iob 31, 34. sic Habac. 2, 17.* יחיתן Terrebit illa, *quod tamen potest esse nomen,* Contritio eorum, *ab* חיה.

חתת *In Piel* Terrere, terrefacere, *Iob 7, 14.* חתת Fractio, Contritio: *Iob 6, 21.* חתת *&* חתית Pauor, terror, contritio: *Gen. 35, 5. Ezech. 32, 26.* חתכם Terror vester: *Genes. 9, 2.*

מחתה *Idem: Psal. 89, 41.* מחתתים Cõtritiones, *vel* pauores: *Eccl. 12, 5.*

חתה Capere, accipere: *Prouerb. 25, 22. Isa. 30, 14. Idem in Hiph. vt Psalm. 52, 7.* יחתך Capiet te.

תחתה *pro* תחתה Capietur: *Prouer. 17, 10. vbi quidam rectius exponunt,* Descẽdet, manebit: *à* נחת. מחתה Thuribulum, acerra: *Leuit. 16, 12. Num. 4, 14. Plurale* מחתות.

חתך Incidere, præcidere: Definire, determinare: *semel tantùm inuenitur in Niphal, Daniel. 9, 24.* נחתך.

חתל Ligare, alligare, circumligare, *vel* Operire, *R. Dauid. vt Ezech. 16, 4.* והחתל לא חתלת Et inuoluendo non fores inuoluta, *vel* Operiendo non fuisses operta.

חתול *&* חתלה Fascia: *Iob 38, 9. & Ezech. 30, 21.*

חתם Signare, sigillare, claudere: *Ezech. 28, 12. Dan. 9, 24. Niph.* נחתם *Esth. 3, 12. & 8, 7. vbi* נ *est cum* ־, *& post* ת, *holem, secundum formam Paol. In Piel idem: Iob 24, 16.* חתמו למו Signauerunt sibi. *Al.* Claudent se ne videantur ab hominibus. החתים *Hiph. Leuit. 15, 3.* Claudere, *vel* claudere fecit.

חותם *&* חותמת Signum, signaculum, anulus: *Exod. 28, 11. Canti. 8, 6. Gen. 38, 24.* סגור חותם צר Clausum signaculo arcto. *i.* singula è squamis clausa signaculo arcto: *Iob 41, 6.*

חתן *in Hithp.* התחתן Affinitatem contrahere, generum esse, connubia iungere: *Iosu. 23, 12. & 26.* חותן Socer: *Exod. 18, 1.* חותנת Socrus: *Deut. 27, 4. Cum affix.* חותנתו.

חתן Gener, sponsus: *Genes. 19, 12. Isa. 62, 5. in regim.* חתן. חתנה Nuptiæ, desponsatio: *Cantic. 3, 11.*

חתף *Idem quod* חטף Rapere: *Iob 9, 12.* ט *& ת inuicem permutantur in plerisque locis.* חתף Prẽda, rapina: *Prouerb. 23, 28.*

חתר Fodere, perfodere: *Iob 24, 16.* [*Ion. 1, 14.* ויחתרו Et proiecerunt anchoras. *Vel,* Foderunt .*i.* in suis cogitationibus .*i.* inuestigauerunt causas, vt possent educere nauem. *Al.* Remis foderunt .*i.* remigauerunt; *remiges enim mare perfodere videntur.*

† מחתרת Suffossio, Foramen, fossa, latibulum: *Exod. 22.*

NOMINA QVADRATA.

חבצלת Rosa: *Cantic. 2, 1. Hieron.* Flos. *Al.* Vacinium: *sic Isa. 35, 1. Hieron.* Lilium.

חכלל Rubescere. *inde fit* חכלילי Rubicundus: *Gene. 49, 17.* חכלילות Rubedo: *Prou. 23, 29. Hieron.* Suffossio. *R. D.* Rubedo *ob multam vini potationem.*

חלמש *Inde fit* חלמיש Fortis, durus: *idque tantùm de petra aut silice dicitur.* Silex, petra: *Psalm. 114, 8.* [*& Deuteron. 32, 14.* Oleum מחלמיש de silice petræ. *& Deut. 8, 15.* De petra silicis .*i.* dura: *vt dicimus,* Vermiculus cocci. *& contrà.*]

חנמל Genus grandinis: *Aut* Glacies fortis: *Al.* Frigus: *Psal. 78, 47. q.* Locusta, *à* חנה *&* מל, *eo quòd maneret & excideret virentia. Aben Ezra* In lapide .*i.* lapidibus magnis è cælo demissis.

חספס *Inde fit* מחספס Teres, rotundus: *Exod. 16, 14. Thargum* Decorticatus. *Hieron.* Quasi pilo contusum.

חרגל Species locustæ: *Leuit. 11, 22.* Ophiomachus *Hieronymo.*

חרטם Genethliacus: *Dan. 2, 10. Aben Ezr.* Astrologus qui ex die natali fortunam hominis successumque prædicit. *Hieron.* Hariolus, maleficus. חרטמים *in plural. 1, 20 Hieronym.* Malefici, coniectores, harioli.

חרמש Falx: *Deuteron. 16, 9. & 23, 26.*

חרצב Ligamen, vinculum, colligatio. *Cuius plurale secũdum formam femineam: Psalm. 73, 4.* חרצבות Colligationes, vincula. *i.* flagella & ægritudines: *sic Isa. 58, 6.*

חרצן Acinus: *cuius plurale Leuit. 6.* מחרצנים De acinis.

חשמל *&* חשמלה Nomen Angeli, *R. Dauid, vel potius,* Coloris similis igni. *Hieron.* Electrũ argento auroque pretiosius: *Ezech. 1, 4. & 8, 2.*

cedente radice.) Iob 38,23. & 16,5. vbi יַחְשֹׂךְ Prohiberet .ſ. dolorem tuũ: *videtur intranſitiuum,* Prohibita erit. *Niphal ibid.*

חָשַׁל Debilitare: *per metatheſin à* חלש. *ſemel inuenitur in Niphal* הַנְחֲשָׁלִים Debilitati: *Deut.25,18. ſic Chaldaicè Dan.2,30.* וְחָשַׁל Et debilitat.

חֹשֶׁן Pectorale: *Exod.28,15.* Ornamenti genus quod ſupra pectus ſacerdotis ponebatur. *Hieronym.* Rationale.

חָשַׂף Reuelare, diſcooperire, nudare: *Iſa.52,10. Ierem.13,26. & 20,4. vbi* חֲשׂוּפִי *pro* חֲשׂוּפִים *ponitur.* [*& metaphoricôs* Haurire, exhaurire: *vt Agg.2,26. Iſa.30,14.*]

חָשְׂפִי Diſcooperi: *Imperat.cum* י.

מַחְשָׂף Nudatio: *Geneſ.30,35.*

חָשִׂיף Paruus grex: *vnde in plurali, 1.Reg.20,25.*

חָשַׁק Concupiſcere, deſiderare; Amare, diligere: Adhærere, complacere: *Deut.7,7. 1.Reg.9,19. Pſalm.91,13.* [*In Piel* Cingere, coniungere: *Exod.38,26.*] חֵשֶׁק Voluntas, beneplacitum, deſideriũ, amor: *1.Reg.9,19. & Iſa.21,4.* נֶשֶׁף חִשְׁקִי Crepuſculum amoris mei .*i.* amabile mihi. [חֶשׁוּק Filum coniunctum in circuitu columnarũ, *quemadmodum fit in doleis ligneis ad coniungendum illa.* Circulus dolearis: *Exod.27,10. In plurali* חֲשֻׁקִים.

חִשֻׁק Canthus: *1.Reg.7,34. Plurale* חִשֻׁקִים.]

חָשַׁר *Idem quod* קשר Ligare: *vnde fit* חֹשֶׁר Ligamen: *cuius plurale* חֹשְׁרִים *exſtat 1. Reg.7,33. Hieronym.* Modioli. חֶשְׁרָה Colligatio: *vnde* חֶשְׁרַת מַיִם Colligãtia aquarum: *2.Sam.22,12.*

חָתַת *vel* חת Conterere, frangere, confringere. *Refertur et ad animam, pro* Frangi animo, conſternari, terreri, pauere: *vt Iere.50,20. Et* חָתַת Contrita eſt: *14,4. Iob 41,24* לְבִלִּי חָת Vt non terreatur. *quod & nomen eſſe poteſt:* Abſque terrore.

חֲתִים Fracti, *vel* pauentes: *1.Sam. 2,4. vbi deficit vaf coniunctio, quaſi d.* Arcus & fortes. *Imperat.* וְחַתּוּ Et conteramini, *vel* pauete: *Iſa.8,9.*

נִחַת *In Niphal* Contritus eſt, *vel* Timuit: *vt Malach.2,5. 2.Sam.22,51. vbi deficit* ב *in* זְרֹעֹתַי. וְנִחַתָּה *Feminin. Pſal.18,34.* Et confringetur.

יֵחַת Frangetur: *Iſa.7,8.* Pauebit: *30,30. &c.* [*ſed Iere.21,13. rectè poteſt deduci à* נחה *quaſi dicat,* Deſcendet: *ſic illud Prou. 17,9.* תֵּחָת *deducitur à* נחת *vel Ezech.31,3. & Iſa. 17,9. vbi quidã codices malè ſere pro ſeghol habent.*

חֹרְשָׁה Silua: *1. Sam. 23,16. & 19.*

חֶרֶשׂ Teſta, fictile: *Leuitic 6,28. Iſa.30,14. Et Iob 2,8. vbi quidam* Pruriginem *exponunt. & 41,20. vbi R. Dauid* Margaritæ ſplendidæ vt Sol: *de quo in* חרד. *In plurali* חֲרָשִׂים *&* חֲרָשִׁי. חֲרֹשֶׁת *Idem: 2. Reg. 3,25. R.Dauid in Comment.dicit* nomen *eſſe* vrbis magnæ inter vrbes Moab.

חָרַת Exarare, ſculpere, deſcribere: *Exod.32,17.*

חֲשַׁשׁ Quiſquilię, gluma, ſtipula minuta: *Iſa.5,24. vbi poteſt exponi:* Quiſquilias flamma debilitat, *vel* Quiſquiliæ flamma debilitantur.

חָשַׁב Cogitare, exiſtimare, putare, reputare, imputare, computare, ſupputare: *Iſa.33,8. & 53,3. Ierem.49,30. Sic in Piel Leuitic. 25,50. Ionæ 1,4. Item 2.Reg.12,17.* יְחַשְּׁבוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים Rationem reddere faciebant homines. *Niph.Numer.18,26. Hithp.23,12.* מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב Opus cogitantis .*i.* opus phrygionis *ſiue* acu pictoris, *quia multa in ſua arte indiget cogitatione: Exod.39,8.*

חֹשֶׁב Artificium, opus phrygionicum: *&* Cingulum *ſecundum Thargum, & Rabbi Salom.Exod.28,8.*

מַחֲשָׁבָה *&* מְחַשֶּׁבֶת Cogitatio: *Ierem. 49,30. & 2.Paral.2,13.* מַחֲשַׁבְתּוֹ *cum affix, & in plurali* מַחֲשָׁבוֹת *&* מַחְשְׁבוֹת.

חֶשְׁבּוֹן Supputatio: Ratio propter quam quis aliquid aut idipſum ſic fecerit. *quo nomine vocatur* philoſophia. *Eccl.7,26. Plurale forma femin.* חִשְׁבֹּנֹת Rationes: *7,30. &* Machinæ: *2.Paral.26,15. cum daghes in* ש, *ob decorem pronunciationis.*

חָשָׁה Tacere, ſilere: *Eccleſ.3,7. in Cal. ſic Hiphil* הֶחֱשָׁה *plerumque eſt intranſitiuum: interdum tamen eſt tranſitiuum,* Silere fecit: *vt Nehem.8,11.*

חָשַׁךְ Tenebreſcere, obſcurari: *Iſa.13,10. Hiph.intranſitiuè & tranſitiuè accipitur iuxta exigentiam loci: vt Ham.5,8. & 8,9. Ier.13, 15. &c.* חֹשֶׁךְ Obſcuritas, *vel* tenebræ: *Gen.1,2. Exod.10,21. Cum affix.* חָשְׁכִי. חֶשְׁכָה *Idem: Geneſ.15,11. In regimine* חֶשְׁכַת. *Plurale forma maſculin. Iſa.50,10.* חֲשֵׁכִים. *Item alia forma 29, 15.* מַחֲשַׁךְ. *In plurali Pſal.88,19.* מַחֲשַׁכִּים חֲשֵׁכִים Obſcuri, *id eſt,* ignobiles: *Prouer.22,28.*

חָשַׂךְ Prohibere: *1.Samuel.25,39. Iſa. 14,6. (& Ezech. 30,18. Hieron. & R.Ionah* Nigreſcit, *à præ-*

In Niphal Decidi, decerni: *vt Iſaiæ 10,23. & Dan. 9,26.* Conſumptionem וְנֶחֱרָצָה & deciſam, *pro* & conſumptionem deciſam. חָרוּץ Solicitus: *Prouerb.12,27. vbi eſt hypallage, quaſi d.* Et ſubſtantia hominis ſoliciti eſt precioſa. *Alij volunt eſſe ſubſtantiuum,* Solicitudo. חֲרוּצִים *Plurale 10,4. & 13,4. vbi R.Ionah* Diuitũ quaſi habẽtium חָרוּץ *exponit. Nam* חָרוּץ *quoque ſignificat* Aurum: *Prouer. 8,10.* Murus, *vel ſecundum R.Dau.* Fouea inciſa in terra: *Dan.9,25.*

Item Conciſus: *Leuit.22,22.* Cõciſio: *Ioel 3,14.* Inſtrumentum quo fruges triturantur, Tribula: *Iſa. 28,27. & 41,15.* לְמוֹרַג חָרוּץ *vbi* ו *deficit. poteſt tamen eſſe Toar, quaſi d.* Traham bene incidentem. חָרִיץ Tribula: *vnde plural. 2. Samuel. 12,31.* חֲרִיצִים [Caſei: *1.Sam.17,18.*] *ſic genere femineo cum* ה: *vnde plurale Hamos 1,3.* חֲרָצוֹת Tribulæ.

חָרַק Frendere, Dentem dentibus iraſcendo quatere: *Pſal. 112,10. &c.*

חָרַשׁ Silere, tacere: Obſurdeſcere, ſurdum ſe facere, præ ſe ferre ſurditatem: *Pſal.28,1. & 50, 3. Mich.2,16.* [*ſic in Hiphil Gen.34,5. Numer.30,5. & 15. 2.Sam.13,20. quæ poſſunt & intranſitiuè & tranſitiuè accipi.*] Tacitum cogitare: *Prouer. 3,27. & 14,22.* [*ſic in Hiphil Geneſ. 24,21.*] Arare: *Iudic.14,18. Hoſ.10, 13. Pſal.129,2. vnde Niphal Ier.26,17.* הֵחָרֵשׁ Arabitur. *Hithp.* Tacere: *Iudic.16,2.* חֹרֵשׁ Acuens, fabricans: *Geneſ.4,23. 1.Reg.7,14.* חֲרוּשָׁה *Paul Cal,* Sculptum: *Ierem.17,1.*

חֵרֵשׁ Surdus: *Pſalm.34,14. Plurale* חֵרְשִׁים. חֶרֶשׁ Silentium: *Ioſ.2,2. vbi ſubauditur* ב in ſilentio .*i.* ſilenter.

הֲרִישִׁית Vehemens, *ſcilicet* ventus: *Ion.4,8.* quoflante homines efficiũtur veluti ſurdi. *R.Ion.* Arationis, *id eſt,* qui flat dum aratur, qui eſt frigidus. חָרִישׁ Aratio: *Geneſ.45. Cum affix.* חֲרִישׁוֹ. מַחֲרֶשֶׁת Vomer: *1.Sam. 13,20. & 21. Cum affix.* מַחֲרַשְׁתּוֹ. *In plural.* מַחֲרֵשׁוֹת. חָרָשׁ Artifex, opifex: *Deut.27,15. Ierem.24,1. & 2.Reg.24, 14. ab excogitando dictus. In regimine cum camets ſub* ח, *quia* ר *non eſt dagheſſabilis* חָרָשׁ. *In plurali* חֲרָשִׁים Artifices, fabri, *&c. non mutatur, niſi aliquando, idque cum* ־ *ſub* ח: *vt Iſa.3, 3.* חֲרָשִׁים. חֲרָשִׁים Siluę, ſaltus: *2.Par.27,4.* חֲרָשָׁה Fabrefactio: *Exod.31,5.* מַחֲרֵשָׁה Inſtrumentum aptum ad omnem fabrefactionem: Sarculus: *1.Sam.13,20.* חֹרֶשׁ Ram°;

filo copulatæ. [*Et Ezech. 27, 24.* וַאֲרוּזִים *secundum R.Ion. de quo in* ארז.]

חֶרֶט Stylus scribarum: *Exod.32, 5. vel* Typus, *siue* forma.

Itē Marsupium & acus. חֲרִיטִים *in plurali 2.Reg.5,23. & Isa.3.21.*

חָרַךְ Inurere, adurere, comburere. *Prouerb. 12, 27. Et Hithp. Dan.3,27.* חֲרָךְ *cuius plurale* חֲרַכִּים Cancelli, fenestræ: *Cant.2,9.*

חרל *vnde fit* חָרוּל Vrtica, *vel* carduus: *Soph. 2,9.* חֲרָלִים *In plurali, Prouerb.24,31.*

חָרַם *In Hiph.* הֶחֱרִים Occidere, excidere, corrumpere, disperdere, perdere: *Ios.11,12. 1.Sam. 15, 20. & metaphoricè*, Consecrare, *quia quicquid occidebatur, consecrabatur Domino: Leuitic. 27,28. Et Iosu.6,17.* Ne fortè הַחֲרִימוּ accipiatis de consecratione, *vel* anathemate.

In Pual Deut. 22,28. יֻחָרַם Occidetur, *&c.* חֵרֶם Occisio, interfectio, perditio, excisio, consecratio, anathema: *Num.18,14. Iudic.7,1.*

חֵרֶם Sagena, rete: *Mich.7,2. Haba. 1,17. & 16. cum affix.* חֶרְמוֹ. [Occisio: *Isa.34,5. & 1.Reg.20,39.* Virum חֶרְמִי occisionis meæ .*i.* obnoxium morti.] *In plurali* חֲרָמִים. חָרֵם Simus nasum .*i.* habens nasum simū. *R.Dauid*, Is qui habet nasum profundum inter duos oculos .*i.* retortum: *Leuitic.21,19. Hieronym.* Torto collo.

חֶרֶס & חַרְסָה Sol: *Iudic.8,13. & 14,18. Hinc* חַרְסִית Solaris, *vel* Orientalis: *Ierem.19,2.*

חֶרֶס *Deut. 28, 27.* Prurigo, *vel* scabies sicca, *sic appellata, quòd eam scalpant testa quæ dicitur* חֶרֶשׁ.

חָרַף Probris afficere: *Psal. 69,10.* [*& Iob 27,7. vbi quidā* יַחֲרֹף Repuerascet. *al.* Declinabit, *vel* Retrocedet. *Hieron.* Reprehendit.] *sic 2.Samuel.23,9. licet quidam exponant:* בְּחָרְפָם Cùm exposuissent se discrimini. *Al.* Cùm acuerent se in Pelistæos. *quasi d.* Cùm excandescerent cor eorum, & acuerent se in eos. *à verbo Chad.* חָרַף Acuere. [Hiemare: *Isa.18,6.*] *In Piel* חֵרֵף Probris afficere: *1.Sam.17,44. &c.* Exponere: *Iudic. 5, 18.* [*In Niph.* Desponsari: *Leuitic.19,20.*] חֶרְפָּה Probrum, ignominia: *Genes.14,14. Plurale* חֲרָפוֹת *&* חֲרָפוֹת. [חֹרֶף Hiems: *Gen.8,22.* Pueritia, adolescentia: *Iob 29,4. cum affix.* חֶרְפִּי.]

חָרַץ Mouere: *Ios.10,21. Exod. 11, 7.* Decidere, decernere, statuere, iudicare: *1.Reg.20,38. Iob 14,5. In Niph. Hinc verbum geminatum ex Piel exstat Prouer. 26,21.* לְחַרְחֹר Ad succendendum. חַרְחֹר Morbus ardens, *vel* Febris: *Deut.28,22.*

חָרַב Arescere, siccari, æstu confici: *vt Genes. 8, 13. (vti in Pual* חָרְבוּ Siccatæ fuerūt: *Iud.16,7.)* Desolari, destrui: *Isa.60,12. et Ier.2, 12. vbi* ה *est cum* ־ּ. Destruere, perdere, *vel* gladio occidere: *50,21. Hiph.* Desolauit, *siue* Desolare fecit: *Ezech. 19,7. Soph 3,6.* Siccare fecit: *Nah.1, 4 Isa.37,25. In Niphal* Desolari, occidi: *Ezech.30,7. 2.Reg.3,22.*

חָרֵב Desolatus: *Ierem.33,10.*

חֲרֵבָה Sicca: *Prouer.77,1.* Desolata: *Neh.2,3.* חֶרֶב Siccitas, æstus, ardor: *Deut.28,22.* Gladius, Pugio, malleus: *gener. femin. Ezech.21,9. & 26,9. vnde cum affix.* חַרְבִּי Gladius meus. *&* חֲרָבוֹת *&* חֲרֻבוֹת *in plurali* Gladij, mallei. חֹרֶב Siccitas, æstus: *Gen.31,38.* [*Item* Desolatio, destructio, solitudo, *&* desertum: *Isa. 61,4. Ezech.29,10. Et cum* ה *feminin.* חָרְבָה *Leuit. 26,33. Cuius plurale* חֲרָבוֹת *Ezech.38,12. et regimen Isa.52.* חָרְבוֹת]

חַרְבָּה Siccitas: *Exod.14,21.* חַרְבוֹן *Idem: cuius plurale Psal. 32, 4.* בְּחַרְבֹנִי In siccitatibus. חֲרָבוֹת Solitudines: *Ezech. 13,4. potest & esse nomen adiectiuum.*

חָרַג Pauere, formidare, timere: *2.Sam.22,43. Alibi non legitur. Potest exponi per metathesin pro* וַיַּחְגְּרוּ Et accinxerunt se.

חָרַד Pauere, expauescere, timere cum motu corporis: Mouere se nonnunquam absque pauore: *Isa. 19, 16. & 2.Reg.4,13. vbi alij* Sollicitum esse, *exponunt. In Hiphil*, Terrere: *2.Sam.17,2.* חֶרֶד Pauidus: *Iudic.7,3. Et in plurali Ezr.10, 3.* חֲרָדִים. חֲרָדָה Pauor, motus, sollicitudo: *Genes.27,32.* חֲרָדַת *in regimine.* חֲרָדוֹת *in plurali.*

חָרָה Irasci, excandescere: *2.Sam. 22,7. (& Psal.85,4. vbi* חָרוֹן *est Macor cum* ן *redundante.) sic in Niphal, vt Cantic.1,6.* נִחֲרוּ Irati sunt. *vbi quidam*, Pugnarunt. *Et* הַנִּחָרִים Irascentes: *Isa.41,11. & 45,24. Hiphil* הֶחֱרָה *Nehem.3,19.* Accendit. *s.* seipsum, Irasci fecit, *&c. In Hithpael Psal.37,1. & 8. Prouer. 24,19.* Se miscere. *de quo in* חחר. חָרוֹן *& in regimine* חֲרוֹן *&* חֲרִי Ira, furor, excandescentia: *Psal.58,10.78,48. Deuter. 29,24.*

חרז *vnde* חָרוּז *cuius plurale* חֲרוּזִים *Cantic.1,10.* Torques, lapides boni, & margaritæ perforatæ, *19. & Psalm. 108,9.* מְחֹקְקִים *in plurali* Duces, præfecti, magnates: *Iudic.5, 14. In Pual, Iob 19, 23. sine daghes* וְיֻחָקוּ Et describentur.

חֵקֶק Cogitatio: *vnde in plurali, Iudic.5,16.* חִקְּקֵי לֵב Cogitationes cordis. *Al.* Cogitabundi corde. *Et Isa. 10,1.* חֹקְקֵי אָוֶן Statuta iniquitatis.

חֹק Præceptum, ius, statutum, decretum, lex. Mos, consuetudo: *Psal. 105,10. Isa. 24,5. & Iob 23,12.* Item quod iustum est vt quis accipiat ratione scripturæ aut legis aut consuetudinis: pars siue portio statuta. *vt Genes 47,21.* חֹקָם Portionem suā. *& sic Prou. 30,8.* חֻקִּי Statutum mihi, *vel* Quod congruit mihi. *& 31, 15. & Iob 23,14.* [Tributum: *Mich. 7,11. vbi Tharg.* Statutum.] אֶל־חֹק *Psalm.2,7.* אל *ponitur pro* את, *quasi d.* Narrabo præceptum. *Tharg.* (*vt diximus in* אל) Dei præceptum. *Al.* Hanc narrationem, *vel* quod sum narraturus, ponam in præceptum: *vel* consuetudinem.

לְבִלִּי חֹק Præter morem, *aut* consuetudinē: *Isa.5,14. Plurale* חֻקִּים Præcepta. *Et cum* ה *femin.* חֻקָּה *Exod. 13,10. Idem. vnde in plurali* חֻקּוֹת.

חֻקָּה *Idem quod* חֹק. *vnde particip. passiuū in Piel*, מְחֻקָּה Depictus, descriptus: *1.Reg.6,32. Ezech. 8,10. & 23,14. vbi* אֲנָשִׁי *pro* מְחֻקָּה *ponitur, quasi d.* Viros (.*i.* vnumquemque è viris) depictum. *nisi malis nomen esse, id est*, Viros picturæ. *Et in Hithpael Iob 13,26.* תִּתְחֻקֶּה Describetur, *vel* statuetur, imprimetur. *licet quidam (sed malè)* Descripsisti, *exponant. nam est intransitiuum.*

חָקַר & חֵקֶר Inquirere, inuestigare, scrutari, *&* explorare: *Deut. 13,14. & Eccl.12,9. Niphal, 1.Reg.7,47.* חֵקֶר Inuestigatio, scrutatio, inquisitio: *Isa.40,28. & Prou. 25,3.* [*& 28, vbi sub audienda est negatio*, Non .*i.* Non est gloria.]

חִקְרֵי לֵב Inuestigationes, cogitationes, sollicitudines cordis: *Iudic.5,15.* מֶחְקְרֵי אָרֶץ *Psal.95, 4.* Inuestigationes terræ .*i.* fundamenta: *vel* inferiora, penetralia.

חָרַר Ardere, Comburi, incendi, (Succensere, excandescere, irasci.) Exsiccari, arescere; *in Cal, Ezech.24,11. Iob 30,30. In Niphal* נָחַר Combustum est: *Ier.6,29. & in Benoni, Ezech.15,4. & cum hiric sub nun Psalm 69,4.* נִחַר Aruit (arsit, exustum est.) חֲרִרִים Siccitates, exustiones, æstus: *Ierem,17,6. Item apud Rabb.* Placenta *appellatur* חֲרָרָה.

lapides grandinis, *sic dicti quòd concidant herbas.*

חָצַב *siue* חָצֵב Excidere, dolare: *Isa.5,2. (& 22,16.* חֹצְבֵי *cum iod redundante in Benoni.) Hos.6,5. sic in Hiphil, Isa.51,9. Niph. Iob 19,24. Pual Isa.51,1.* מַחְצֵב Excisio: *2.Paralip.34,10.*

חָצָה Diuidere, partiri: *& interdum* Per medium, *siue* in partes æquales diuidere: *Num.31,27. Isa.30,27. & Psalm. 55,24. vbi dicitur* יֶחֱצוּ יָמֵיהֶם Dimidiabunt dies suos, *id est,* Pertingent vsque ad medium dierum suorum. *In Niphal* Diuidi: *Dan. 11, 4.* חֲצִי *&* חֵצִי Dimidium: *Exod.24,6. & 25,9. & cum affix.* חֲצִינוּ Medietas nostrum: *2.Sam. 18,3.* חֲצוֹת לַיְלָה Medium noctis: *Psal. 119,62. Exod.11,4.* מַחֲצִית *&* מֶחֱצָה Dimidium, media pars: *Num.31,36. & Exod.30,13.*

חֵצֶן *vnde* חֵצֶן Brachium, *vel* Ala, *siue* ora vestis: *Isa.49,22. cum affix.* חֶצְנִי *Nehem. 5, 13. Et cum* חֵצֶן *Psal.129,7. sed est cum affix.* חֵצְנוֹ Et oram suam. *Hieron. nunc* Sinum, *modò* Vlnam *vertit.*

חֲצֹצְרָה *vnde* חֲצֹצְרָה Tuba: *Hos.5,8. & in plurali: 2.Paral.29,27. vbi quoque est Benoni à verbo geminante* צ *ex Hiph.* וְהַחֲצֹצְרוֹת מְחֹצְצְרִים Et tubæ clangentium tubis. *&* צ *non legitur, licet scribatur, & ponitur (vt alibi sæpe) pro* מַחְצְרִים.

חָצֵר Atrium, Villa absque muro: *vtriusque gene. 1.Reg.7,9. Ezech.40,19.* חֲצַר *in regimine. In plurali forma masc.* חֲצֵרִים *&* חֲצֵרֵי *Psal.65. Et feminin.* רוֹת *Exod.8,9.* חָצִיר Habitaculũ, Atrium: *Isa.34,13.* Herba: *1.Reg.18, 15. & Isa.15,6. Et 37,27. in regim.* חֲצִיר *(& 44,4. vbi tamen R. Ion.* Atria *exponit.)* Porrum: *Num.11,5.*

חָקַק Statuere, scribere, describere, pingere, depingere: *In Cal* וְחָקוֹתָ *Ezech. 4,1. Isa.39, 16. & in Benoni* חוֹקֵק Statuens: Legislator, *vel* scriba: *10, 1. (Et 22, 16.* חוֹקְקֵי *cum iod redundante) & Iudic. 5,9. Macor* בְּחוֹקְקוֹ *Prouer.8,26. et 28.* בְּחָקוֹ Cùm describebat, *cum* ק *sine daghes. In Piel 31, 5. & in Poel 8, 14. idem quod in Cal.* מְחֹקֵק *Genes.49, 10.* Scribens *.i.* scriba, *vel* scribere faciens (*.i.* rex, iudex, *vel* legislator, dominus:) *R. Sal.* Princeps. *Tharg.* Scriba. *Hieron.* Dux. *Al.* Dominans, dominator, præsidens. *Et Deut.33,21.* מְחֹקֵק סָפוּן Scribæ (*aut* domini, legislatoris) tecti *.i.* absconditi. *R. Abra.* Magni & præsidentis. *sic Num. 21, 19. & Vnde* חֲפָצִים *et* חֲפָצֵי *in plural. & Femin.* חֵפֶץ (*& cũ segbol sub* ח *cum affix.* חֶפְצוֹ) Volũtas, Animi affectus erga aliquem: *1.Sam.18,25. Plurale, Prou. 8,10.* חֲפָצִים Voluntates *.i.* expetibilia. *sed illud Psal. 111, 2.* לְכָל חֲפָצֵיהֶם Omnibus volentibus ea. *est adiectiuum.*

חָפַר Fodere, scrutari, explorare: *Iob 11,18. & 39,32. Ios.2,20.* [Erubescere: *Psal.34,6. & 71,24. vt in Hiphil: Isa.54,4. Et 33,9. vbi et trãsitiuè potest exponi, vt sit* הֶחְפִּיר Erubescere fecit. *.s.* suos incolas: *veluti Prouerb.19,26. & alibi.*] חֲפוֹר Talpa, *ab effodiendo sic dicta: sed R. D. putat esse nomen* auis *sic appellatæ, quòd fodiat foueas. faciebant enim auium imagines & vespertilionum, vt incuruarent se eis. rectum est itaque vt exponatur illud Isa.2,20.* לַחְפֹּר פְּרוֹת Ad fodiẽdum foueas.

חָפַשׁ *Inde fit* חָפְשִׁי Liber, *adiectiuum: Iob 39,8. & Exod.21,2. vbi* ל *redundat, nisi subaudias* Locum: *quasi d.* Ad liberum locum. *Al.* Ad libertatem: *vt iod redundet, q.d.* לְחָפְשִׁי *2.Reg.15,5. Feminin.* חָפְשִׁית Libera, *id est,* solitaria. *R. Ionah* Parua.

חוֹפְשָׁה *& cum* ה Libertas: *Leuit.19, 20. vbi quidam dicunt* ה *esse pronomen sine mappic.* בִּגְדֵי חֹפֶשׁ Vestes libertatis *.i.* cõuenientes libero homini: *Ezech. 27, 20. Vnde verbum in Pual,* חָפַשׁ Libertate donari: *Leuit.19.*

חָפַשׂ *Cum Sin,* Scrutari, inquirere: *Prouer.20,27. Niph. Hobad.6. Piel 1.Reg.20,6. & Psal.64,6.* חֲפֵשׂ מְחֻפָּשׂ Scrutinio inquisito. [*In Hithpael, communiter,* Mutare se veste, *aut* Operire se: *1. Samu. 28,8. & 2.Paral.18,29. vt secundum quosdam in Pual, Prouer.28,12.* יִחָפֵשׂ אָדָם Inquiretur homo, *vel* Abscondetur, *aut* Mutabitur *nempe* in vestibus ne agnoscatur.]

חֵצִי *vnde fit* חֵצִי *&* חֵץ Sagitta: *Ierem.9,8. & 1.Samu.20,36. Cum affixis & in plurali habet daghes.* חִצָּיו *&* חִצָּו. [*& 1. Sam. 20, 38.* חִצָּי *pro* חִצִּים.] *Hinc verbum in Piel,* חִצֵּץ Sagittas iacere: *Iudic. 5, 11. Et in Pual* חֻצַּץ Dimidiari, per medium diuidi: *Iob 21,21. Extat Benoni ex Cal aut nomen Toar, Prouer.30,27.* (Locusta) חוֹצֵץ Adunata: *vel* Collecta: *sed rectius,* Dimidians *.i.* in frusta concidens, *&* conterens *(herbas.) Et hinc forsan dicta est* חֵץ sagitta, *quòd rem in duas partes scindat.* חָצָץ Calculus *.i.* lapillus: *Prouerb. 20,17. In plurali Psal.77,18.* חֲצָצִים Fulgura, *vel fœtore. Hieron.* Obstupescere faciet.

מַחְסֹם Clausura *.i.* instrumentum quod in ore iumenti ponitur, ne comedat. Capistrum. *Hieron.* Silentium. *Psal.39,2.*

חָסֹן *vnde* חָסוֹן *&* חָסִין Fortis, robustus: *Isa. 1,21. Psalm.89,9:* חֹסֶן Fortitudo: thesaurus *metaphoricè: Prou.15,6. & 27,24. Ezech.22,25.* † *Vnde verbum* Reponere, recondere: *Isa.23.*

חָסַר *&* חָסֵר Deficere, deesse: Indigere, egere: *1. Reg. 17, 16. Deut.2,7. &c. In Piel* Deficere, *aut* carere fecit: *Eccles.4,8. Sed in Hiph. plerumque est intransitiuum: vt Exod. 16, vers.18. quanquam sic potest exponi,* לֹא הֶחְסִיר Non deficere fecit, *aut* deficientem habuit *.s.* mensuram suã, *etc.* חֶסֶר חוֹסֶר מַחְסוֹר חֶסְרוֹן Defectus, penuria, egestas: *Iob.30,3. Ham.4,6. Iudic. 18, 10. Eccles.1,15.* חֶסֶר *Idem: vnde in regimine* בַּחֲסַר לֵב In defectu, *vel* indigentia cordis: *Prouerb.10,21.* חָסֵר Carens, *nomen Toar, 1.Reg.11, 22. & in regim.* חֲסַר *1.Sam.21,15. & 2.Samu.3,29. & Prouer.7,7. & 15,20.*

חָפַף Tegere, operire, abscondere, occultare: *Deut.33,12.*

Hinc חוֹף Portus *appellatur, quòd in eo naues à ventis tegantur. Vel,* Litus marium, *quòd ibi pectantur naues: nã* חפף *apud Doctores Hebræorum est* Pectere: *Ios.9,1.* חֻפָּה Thalamus, *quòd sit locus occultus sponsæ cum sponso, sic dictus:* Protectio, *Isa.4,5. Psalm.19,5.* חַף Innocens, mundus: *Iob 33,9.*

חָפָא *siue* חָפָה Tegere, operire: *Ierem. 14,13. & Esth.7,8. vbi quoque potest exponi intransitiuè,* חָפוּי Operta *.i.* ad terram depressa ob pudorem. *Niph. Psalm. 68, 14. In Piel,* Tegere: *2.Paral.3,4.* [*& cum* א *2.Reg.17,9.* וַיְחַפְּאוּ Et occultè fecerunt. *Vel,* Occultauerunt scientiam à creatore, & dixerunt quòd opera hominũ sint occulta creatori, *etc.*]

חָפַז Accelerare, festinare: Obstupescere, pauore moueri, *R. Dauid. Psal.31,24. Deuter.20,3. sic in Niph. 1.Sam.23, 26. & Psalm.104,7.* חִפָּזוֹן Festinatio: *Exo.12,10. Isa.53,11.*

חֹפֶן Vola, palma manus. *Interdum pro* manu. *cuius plurale est secundum formam dualium, Eccl.4,6* חָפְנֵי *&* חָפְנַיִם.

חָפֵץ Velle, Complacentiam & voluntatem habere ad aliquid, Cupere: *Genes. 34,19.* [*Sed Iob 40, 12.* יַחְפֹּץ זְנָבוֹ Mouebit velociter caudã suã, *exponitur, vbi* ץ *est loco* ז.]

Itẽ nomen Toar חָפֵץ Volens: *Psal.5,5.*

חָנַךְ Imbuere, erudire, docere, prima rudimenta dare: *Prouerb.22,6.* Dedicare: *Deut.20,5.2.Paral.7,5.* חֲנֻכָּה Dedicatio: *Num.7,10. Psal. 30,1. Solent enim fieri conuiuia et lætari, quando in domo noua primùm editur.* חָנִיךְ Puer imbutus, & edoctus: *in plurali* חֲנִיכָיו *.i.* pueros suos, (*nempe* à se imbutos.) *Hieron.* Expeditos. *Gen.14.*

חָנֵף *siue* חָנֵף Impium esse, impiè agere: *Ier.23,11.* (*R. D.* Accipere personam.) *sic 3,1. vbi Tharg.* Peccare, *vel* Condemnari, *aut* puniri: *& Isa.24,5.* [*Transitiuè Iere.3,9.* Impiè agere fecit, *et in Hiphil, vers.2. Num.35,33. & 34.*] *Hieron.* Inficere, maculare, contaminare, polluere, simulare. חָנֵף Impius, peccator, hypocrita, simulator, acceptor personarum: *Isa.9,17. & 33,14. In plurali* חֲנֵפִים *&* חֲנֵפִי. חֹנֶף *&* חֲנֻפָּה Impietas: *Isa.32,6. & Ier.23,15. Hieron. hoc vertit* Pollutio, *illud* Simulatio.

חָנַק *In Niph.* Strangulare se: *2.Samuel.17,23. In Piel* Strangulare: *Nah.2,12.* מַחֲנָק Strangulatio: *Iob 7,15. Hieron.* Suspendium.

חֶסֶד Misericordia, beneficium, pietas, probitas: *Deuter.5,5. Cum affix.* חַסְדּוֹ. *In plurali* חֲסָדִים *&* חַסְדֵּי. [Opprobrium: *Leuitic. 20,17. Prou.14,34. & secundum quosdam Ionæ 2,9. Hinc verbũ in Piel* חִסֵּד Probris afficere: *Prouer.25,10.*] *Inde in Hithp.* Misericordem esse: *Psal.18,26.*

חָסִיד Misericors, pius, beneficus, probus: *Ier.3,12. Mich.7,2. Cum affix.* חֲסִידֶךָ. *Plurale 149,5.* חֲסִידִים.

חֲסִידָה Ciconia: *Leuit.11,19. sed Iob 39,10. videtur potius esse* Struthio, *vt habet Hieron. Thalmudistis* Miluus albus, *sic dictus quòd conferat beneficia sociis. Hieron. nunc* Herodionem, *nũc* Miluum *vertit.*

חָסָה Sperare, fidere: (Tegere, *vel* hospitari:) *Psal.11,1. & 64,11. Deut.32,37.* מַחְסֶה *&* חָסוּת Spes, protectio: *Isa.30,3. Ioel 3,16. & Psal. 104,18. vel* Tegmen, hospitium: *vt etiam Isa.4,6.*

חָסַל Excidit, consumpsit: *Cal, Deut.28,38. Et à consumendo vocatur* חָסִיל Genus locustæ, Bruchus: *1.Reg.8,37. sic Ioel 1,4. vbi Hieron.* Rubigo.

חָסַם Obthurare, claudere: *Deut. 25,4. et Ezech.39,11. vbi quoque potest esse verbum transitiuum in tertium (inquit R.D.) .i.* Obthurare faciet ipsa transeuntes: *quia transeuntes claudent nares suas præ nimio fœtore*

חָנַן *Imperat.* חָנֵנִי Miserere mei: *Psalm.6, &c. Futurum sic inuenitur* יְחָנֵנוּ יָחֹן *et* וַיָּחֹן *&c. et Iob 33,22.* וַיְחָנֵנוּ Et misert° fuerit eius. *et Num. 6,25.* וִיחֻנֶּךָּ Et misereatur tui. *In Niphal, Ier.22,23.* מַה נַּחַנְתָּ Quã gratiosa fuisti. *Hieron.* Congemuisti. *Alij,* Quam gratiam habuisti, *aut* Quomodo precata es? *Vel,* Quid gratiæ relictum est tibi? *&c. In Piel Psal. 102,14.* Tempus לְחָנְנָהּ miserendi eius. *est Macor pro* לְחַנְּנָהּ. *Item 9,14.* חָנֵּנִי Miserere mei, *cum* נ *leni.* [*sed Prou. 25,26.* יְחַנֵּן קוֹלוֹ Precando eleuauerit vocem suam.]

In Poel Quadrata Prouerb. 14,21. מְחוֹנֵן Largiens *.i.* qui largitur. *In Hoph. Isa.26,10.* יֻחַן Fiat misericordia *aut* gratia. *Vel* Gratus sit, *siue* erit. *vt Prou.21,10.* [הִתְחַנֵּן *In Hithpael,* Precari: *vt 1.Reg.9,3. & 8,59.*]

חֵן Gratia: *Genes.6,8. & cum affix.* חִנּוֹ *39,21.* חִין *Idem: de quo in* חין.

חֲנִינָה Gratia, *vel* misericordia: *Iere.16,13.* [תְּחִנָּה Deprecatio, oratio: *1.Reg.8,54.* תַּחֲנוּנִים Precationes: *Prouerb.18,23. & femin.gener. Psal.85,6.* תַּחֲנוּנוֹת.] חִנָּם Gratis: *Genes.21,15. Mem redundat. & Exod. 21,2.* Cum gratia, *teste R.D. qui dicit omne* חנם *exponi vt* חן. חַנּוּן Misericors, benignus, beneficus: *Exod.22,25.*

חָנָה Castrametari, manere: *Isa. 29,1. & 3.* [*sed illud Zachar. 9,8. sic licet exponere,* וְחָנִיתִי לְבֵיתִי Et ero vt castra domui meę. *Vel,* Castrametabor (*vel potius,* manebo) in domo mea. *Vel transitiuè,* Castrametari faciam contra domum meam. *et Psalm. 53,6.* חֹנֶךְ Castrametans aduersum te. *vbi ponitur* חוֹנֶה עָלֶיךָ *loco*]

מַחֲנֶה Castra, turba, turma, *tam masculin. quàm femin. Num.13,20. & Genes.32,8.* מַחֲנִים *et* ות *& in duali 32,2.* מַחֲנַיִם. חֲנִיתִי Mansio mea: *2.Reg. 6,7. vbi vaf holem est loco surec: ab absoluto* חֲנוּת. חֲנִיוֹת Habitacula, mãsiones: *Iere.37,15.* Locus vbi manebant detenti. *Hieron.* Ergastula.

חֲנִית Hasta, lancea: *1.Samu.19,10. Plural.* חֲנִיתִים *&* ות *mascul.2.Paral. 23,9. Et feminin. Isa.2,4.*

חָנַט Proferre, *aut* educere, *&* ostendere fructus immaturos. *Cantic.2,12.* [Aromatibus condire: *Genes.50,2. & 3. quanquam sunt qui putent hoc Paul* חֲנָטִים *esse nomen substantiuum.*] חִנְטָה *pro* חִנְטָה (*daghes ponitur pro nun*) Triticum, frumentum: *Exod. 9,32. In plurali* חִטִּים *Genes. 30,13. & cum* ן *loco* ם *Ezech.4,9.*

Lutum ex terra & aqua *R.D. Iob 4,19.* [*Hinc verbum* Turbari: *aqua enim turbata, est vt lutum: Psal. 46,4. Et geminatis literis* חֲמַרְמַר *Iob 16,16.*]

Item Mensuræ genus, Corus, continens triginta modios: *Isa.5,10.*

חֹמֶר *significat quoque* Vtrem, aceruum, cumulum, *Habac.3,15. vnde plurale* חֲמָרִים Acerui: *Numer.11,32.*

Et alia forma, Iudic.15,15. חֲמוֹר חֲמָרָתַיִם Aceruum aceruorum *.i.* cateruam Pelistim. *sic 1.Sam. 16,20.* חֲמוֹר לֶחֶם Aceruum panis. *vel,* Asinum panis, *id est,* asinum (ferentem) panem.

חֲמוֹר Asinus: *Genes.49,14.* [*& secundum quosdam,* Corus frumenti: *2.Reg.6,24.*] חֲמוֹרִים *in plural. Est hoc nomen masculin. gener. licet 2. Sam. 19,24. quidam velint esse feminin. vel erit subaudiendum,* Bestia.

יַחְמוּר Bubalus: *Deuter.14,5. Al.* Genus ceruorum: *vel* Capra rupicola. *R.D.* Animal simile capro magno.

חָמֵשׁ *Feminin. nomen:* Quinque: *Gen.5,6. In regimine* חֲמֵשׁ.

חֲמֻשָׁה *Masculin.47,2. & in regimine* חֲמֻשַׁת. *Hinc particip. passiuum in Cal, Exod.13,18.* חֲמֻשִׁים Accincti .s. armis, in quinta .s. costa. *sic R.D. exponit.* [*vt illud 2.Sam.2,2.* חֹמֶשׁ Quinta .s. costa; locus vbi fel & hepar pẽdent.] *Vel, vt alij,* Armati quinque armorum generibus. חִמֵּשׁ Quintare, Accipere quintam partem: *Genes.41,34.* חֲמִישִׁי Quintus: *Gen.1,23.* חֲמִישִׁית Quinta: *&* quintum, *id est,* quinta pars: *Genes.47,24.* [*1.Reg. 6,28. exponitur,* Quinque laterum.]

Extat plurale masculin. Leuitic.5,24. וַחֲמִשָּׁתוֹ Et quinta eius (*.i.* quintas partes eius.) חֲמִישִׁים Quinquaginta, quinquageni: *1.Reg.18,4. &c.*

חֵמֶת *vel* חֵמָה Vter: *Genes.31,15.*

Et alia forma חֲמַת *21,13. & Hos.7,5. vbi Hieron.* Furere à vino. *Et Haba.2,15.* חֲמָתְךָ Vtrẽ tuum. *Hieron.* Fel suum. *Quæ autem* Venenum *significant, inuenies in* יחם.

חָנַן Misereri, parcere: Largiri, donare: Rem gratam facere, *aut* gratis dare: *Gen.33,5. (& 2.Samuel.12,21.* יְחָנֵנִי Donabit mihi. *vbi quidam legunt* וְחָנֵנִי *cum* ו.) [Precari. *vt Iob 19,17.* וְחַנֹּתִי לְבְנֵי בִטְנִי Et precabor per filios vteri mei.] *Benoni* חוֹנֵן Miserens, largiens: *Prouer.14. &c. Macor perfect.* חָנוֹן יְחָנְךָ Miserendo miserebitur tui: *Isa.30,19. vbi* ח *in* יְחָנְךָ *debebat esse cum* ־, *&* נ *cum daghes. Macor alia forma* חנות Misereri: *Psal.77,10. & perfectum aliud: Isa. 30,18.* לַחֲנֹתְכֶם Ad miserendum ve-

gere. *Prouer.8,34.* Rapere, *vel* expoliare. *Hierony.* Lædere. *Thargh.* Corrumpere. *Iob 15,33.* Perdere, succidere, *vel* remouere. *Thargh.* Dirumpere, *aut* euellere, *vel* transferre. *Ier. 22,3.* Rapere. *Hieron.* Opprimere. *Iob 21,26.* Iniquè cogitare. *Itē Thren. 2, 6.* וַיַּחְמֹס כַּגָּן שֻׂכּוֹ Et transtulit velut hortum tugurium suum. *Hieron.* Dissipauit. *Al.* Rapuit. *Rabbi D. dicit esse Hypallagen: vt sit,* Remouit sicut tugurium horti. *In Niphal Ierem.13,13.* נֶחְמְסוּ Discoopertæ sunt. *Al.* raptæ sunt.

חָמָס Iniquitas quę fit scienter: Rapina: Mendacium, falsitas: *Gen.6,11. Exod.23,1. sed Iudic.9,24. & Psalm.7, 17.* Iniquitas *capitur pro* pœna, & punitione iniquitatis. *In regim.* חֲמַס *In plurali* חֲמָסִים.

הַחֲמָס Genus auis immundæ: *sic appellatæ, quòd alias aues rapiat:* Accipiter nocturnus. *Hieron.* Noctua: *Leuitic.11.*

חָמַץ *siue* חָמֵץ Fermentare: *Exod. 12,38. & Hos.7,4. in Makar cum ⸗ sub* ח. *vt vides in* חמל. Vim facere, rapere: *Psal.71.4. & sic* ץ *esset pro* ם. [*Paul aut Toar, Isa.63, 1.* חֲמוּץ בְּגָדִים Rufus vestibus. *Vnde in Hithpael, Psal.73, 21.* Excandescere, irasci, *eo quòd qui irascitur, fit facie rubeus. Hieron.* Contrahi.] חֹמֶץ Fermentum, *siue* fermentatum: *Exod. 12,14. & Ham.4,5. vbi quidam* Rapinam, *exponunt.* חָמוּץ Oppressus: *Isa. 1, 17. Doctores tamen Hebræorum illum locum exponunt,* Beatum iudicate fermentantem .*i.* iudicem qui nisi post multam considerationem non iudicat. חָמִיץ Purum, mundum, in vāno à pulueribus discussum: *Isa.30,24.* מַחֲמֶצֶת Fermentatio, *vel* fermentatum: *Exod.12,18. et 19.* חֹמֶץ Acetum: *Nume.6,3. Psalm. 69, vers. 22.*

חָמַק Circuiuit, *R.Da. vel* Abiit, *R.Abr. Cantic.5, 6. Hierony.* Declinauit. [*sic in Hithp.Ier.31,22.* תִּתְחַמָּקִין Circuibis. *Al.* Declinabis. *Al.* Te elongabis. *Hierony.* Deliciis dissolueris.] חָמוּק Vertebra, Circuitus. *cuius plurale regim.* חֲמוּקֵי *Cant. 7,1. Hieron.* Iuncturæ.

חָמַר Rubescere: *Psalm.75,7. à* חֶמֶר Vini rubedo, Vinum bonum, merum: *Deuter.32,14. Isa.27,2.* חֵמָר Lutum quod fit ex calce, & arena ad ædificandum. *vel, vt alij,* Pix *aut* Bitumen. *Vnde verbum in Cal* חָמַר Calce linire, Bituminare: *Exod.2,3.* חֹמֶר Cementum *Hieron.* Lutum

1.Sam.21,6. Item Calor, æstus: *Genes.8,20. Ier.17,8.* [Aer: *Isa.18,4.*] *Cum affixo* בְּחֻמּוֹ In calore eius: *Iob 6, 16.* שֶׂה חוּם Pecus nigrum, *vel* nigredinis: *quippe ex calore nigredo causatur: Genes.30,31.* חַמָּה Sol, *à calore dictus: Iob 30,28. (vbi Hieron. videtur legisse* חַמָּה, *cum sere sub* ח; *interpretatus* In furore.) Calor: *Psal.19,6.*

חַמָּנִים Simulacra, lignea *præcipuè, sic appellata, quòd cultores Solis illa facerent: 2.Paral.34,6.*

חמא *Inde fit* חֶמְאָה Butyrum: *Genes.18,8. & cū defectu* חֵמָה א *Iob29,6. In plurali Psal. 55, 22.* מֵחֲמָאוֹת Præ butyris. *vbi* מ *est cum pathah loco sere. aut redundat, & non deseruit (ait R.Dauid.)*

חָמַד Desiderare, optare, concupiscere: *Exod. 34, 24. Psal. 68,16. vbi* אשר *subintelligitur. In Niphal Gen.2,9. in Benoni* נֶחְמָד Desideratus, desiderabilis. *In Piel, idem: Cantic.2, 2. Vnde in Paul,* Desideratus, *pro* Desiderabilis: *vt* חֲמוּדוֹת (s.Vir) desiderabiliū: *Dan.9,23. R.Dauid,* Vir habens dignitates magnas, & desiderabilia bona: *sic 10,11. et 19.* לֶחֶם חֲמֻדוֹת *Dan. 10, 3.* Panem desideriorum .*i.* panem reputatum, *aut* desiderabilem. *substātiuè: (Quidam* Panem calidum.) *sic etiam 2.Paral. 20,25.* חֶמֶד חֶמְדָּה חֶמוּד מַחְמַד Desiderium: *Isa.32,12. Ier.3,19. Psal.39,12. & 1.Reg.20,6.* חֲמוּדִים & מַחֲמַדִּים *in plurali* Desideria. מַחֲמַדֶּיהָ Desiderabilia sua: *Thren.1,7.*

חָמָה Socer: *Gen. 38, 25. Cum affix.* חֲמִיךָ Socer tuus. חָמוֹת Socrus: *Ruth 2,18. Cū affix.* חֲמוֹתֵךְ Socrus tua. חוֹמָה & *sine vaf,* Murus: *Leuitic.25,30. & Ios.2,13.* חומות *Plurale.* חֹמֹתַיִם *Duale, Isa.22.*

חֵמָה Ira, furor. *vide in radice* יחם.

חמט *vnde* חֹמֶט Limax, testudo, cochlea terrestris: *Leuit.11, 30. Hieron.* Lacerta.

חָמַל Parcere: *1.Sam.15,15. et Malach.3,17. vbi alij,* Lætari *exponunt: vt etiam quidam 2.Sam.21,8.* לְחֶמְלָה עָלֶיךָ Eo quòd parceret tibi, *&c. Ezech. 16,5. est Macor cū ⸗ sub* ח.

חֶמְלָה & מַחֲמָל Indulgentia: *Gen.19, 15. Ezech.24.*

חָמַס Rapere, & remouere quippiam è loco suo, *secundum R.Ionah. & sic in Arabica lingua,* Trāsferre, migrare, *aut* demigrare. *septies inuenitur in Cal: vt Ezech. 22,26. vbi Hieron.* Contemnere. *R.Dauid,* Rapere. *sic Zoph.3,4.* Contemnere, abiicere, transgredi. *Hieron.* Iniustè adendum: *siue,* vt diuideret (seipsum) *Hieron.* vt diuideret possessionem, *&c. Alij,* vt dilaberetur, *vel* diuerteret.] *In Niph.Numer.26,54. vbi* אה *non est signum accusandi. In Pual, Zach.14,1. In Hithp.* Diuidi: *Iosu. 18,5.* חָלָק Læuis .*i.* mollis, absque pilis, lenis, blandus: *Gen. 37,11. Prouerb.26,28. & Ios.11,17. vbi,* A monte lęui .*i.* absque vlla arbore. *Tharg. vertit,* A monte diuiso.

חַלְקֵי אֲבָנִים Læues lapides: *1.Sam. 17,40. Hieron.* Limpidissimos. *à singulari* חֵלֶק, *quod est* genus lapidis *à læuitate sic appellati, & ad fundam aptissimi.* חַלְקֵי נַחַל Lapides læues torrētis: *Isa.57,6. Hieron.* In partibus, *&c. à singulari* חֵלֶק. חֵלֶק Pars, portio: *Deut.18,8.* Lenitas, blāditiæ: *Prou. 7,21. Iob 17,5.* חֶלְקוֹ Pars eius, *cum affix. Et in plurali* חֲלָקִים. חֶלְקָה Pars & possessio agrorum: *sic dicta quòd ab aliis sit diuisa: Ham.4,7. 2.Reg.9,26.*

Læuitas, lenitas, *siue* blanditiæ, lubricitas, adulatio: *idque præcipuè in plurali* חֲלָקוֹת *et* חֲלַקּוֹת *Gen.27,16. Prou. 6,24. Psal.12,3. & 73,18.* חֲלַקְלַקּוֹת Lubricitates, blanditiæ: *Dan.11,22. Iere.23,12.* מַחֲלָקָה *et* חֲלָקָה Diuisio: *1.Par.27,2. & 2.Paral.35,5. Cum affixo* מַחֲלָקְתּוֹ Diuisio eius. *In plurali* מַחְלְקוֹת.

חָלַשׁ Infirmari, ægrotare: *Iob 14, 10.* Debilitare: *Exod.17,13. (vbi quoque R.Da. exponit,* Frangere) *& Isa.14,11. vbi R.Da. dicit* על *redundare, nisi malis cū Doctoribus Hebræorum exponere,* Sortem proiicere.

חָלָשׁ Infirmus: *Ioel 3,10.*

חֲלוּשָׁה Debilitatio, infirmitas: *Exod.32,18. & hic locus sic potest ad verbum verti,* Non est vox canendi (*aut* loquendi) חֲלוּשָׁה debiliter .*i.* non est vox eorum qui victi sunt, *&c.*

חָם *vel* חָמַם Calescere, calefieri: *Psalm.39,4. & Iosu.9,12. cum camets, licet Toar esse possit,* חַם Calidus. *& Eccles. 4,11.* וְחַם Et calefiet. *vbi* בשרם .*i.* caro eorum, *subauditur; vt 1.Reg.1,2.* לְחַמָּם Ad calefaciendum, *vel* calefiendum: *Iob 30,4. est macor perfectum (licet alij vertant,* Ad cibum eorum: *à* לֶחֶם) *sic Isa.47,14. Et in Niph.* Calefieri: *vt Isa. 57,5. in Benoni* מִתְחַמִּים Calefacientes se .*i.* cœuntes. *In futuro* יֵחַם *Deut.19,6. & Ezech.24,11. &c.* יֶחֱם Calor erit, *vel* calefiet .s. caro, *Eccles.4,11. In Piel Iob 39,17.* יְחַמֵּם Calefaciet .s. oua sua. *In Hithpael 31,20.* יִתְחַמָּם. חַם Calidus: *in plurali Iob 37,17.* חַמִּים. חֹם Calidus:

semper somnia: Exod.28,18.

חָלַף Transire, præterire, transgredi: *Cantic.2,11. 1.Sam.10, 3. Isa.24,5.* [Excidere, succidere: *2,18. & Iudic.5,26. quibus R.D.addit Iob 20,24. & R.Ioseph Psalm.90,5.sed passiuè.*] *In Piel* Mutare: *2.Sam.12, 20.* Innouare, instaurare: *vt etiam in Hiphil, Genes.31,6. Isa. 40, 3. sic Iob 14,7. & 29,19. sed passiuè, nisi subaudias in priore,* Ramos, *&c.*

חֶלֶף Pro, Vice: *Num.18,21.*

בְּנֵי חֲלוּף Filij mundi *.i.* excisionis, *eo quòd moriantur, & è mundo excidantur: Prouer.31,8. Hieron.* Filij qui transeunt. חֲלִיפָה Immutatio, *vel* excisio: *Iob 14,14. Et Psalm.55,20. in plurali* חֲלִיפוֹת Excisiones, *vel* mutationes. *Significat &* חֲלִיפוֹת Mutatoria, noua *Genes.45,22. Item* Vicissim, per vices: *1.Reg.5,14.*

מַחֲלָף Culter: *ab incidendo sic dictus. cuius plurale Ezræ 1, 9.* מַחֲלָפִים.

מַחֲלָפוֹת Cincinni: *Iudic.16,13. quòd cultris sint similes: aut quòd in senectute mutentur: efficiuntur enim cani.*

חָלַץ Recedere, diuidere se, *vel* separare: *Hos.5,6.* Educere, soluere: *Deut.25,9. Isa.20,2. Thre.4,3.*

חָלוּץ *Paul in Cal,* Accinctus armis: *1,Paralip.12,23. & c.* חָלוּץ *in regimine. Item* Solutus: *Deut.25,10. In Niph.* Se accingere armis: *Numer.32,3.*

Separare se, *vel* declinare, eruere se, *seu* euadere: *Prouer.11,8 & 9.*

In Piel Remouere, separare, eruere: *Leuit.14,39. & Psalm.50, & c.*

[*In Hiph. 58,11.* יַחֲלִיץ Impinguabit, *vel* requiescere faciet. *Hieron.* Liberabit.] חֲלָצַיִם Lumbi: *Isa.32,11. est dualis numeri, quia duo sunt lumbi.*

חֲלִיצָה Vestis mutatoria, *vel* Arma: *2.Sam.2,20.* חֲלִיצוֹת Vestes mutatoriæ. *& Isa.3. alia forma,* מַחֲלָצוֹת.

חָלַק Diuidere, partiri, distribuere: *Iosu. 18, 2. Deuter. 4, 19. (& intransitiuè Hos.10,2. & non ineptè, 1.Samu.30,14.) item 1.Paral.24,3. & 23,6.* וַיַּחֲלֻקֵם Et diuisit ea. *vbi iod signum futuri ponitur cum ˣ loco ˣ & ח est cum ˣ pro ˣ.* [Lenire: *Psal.55,22. vel intransitiuè: vt sit* חָלְקוּ *.i.* Lenius fuit, *plurale pro singulari: nisi malis,* Verba, *subintelligi, quasi d.* Leniora butyris fuerunt verba oris eius.]

Sic in Piel Thren.4,16. & c. Diuidere. *In Hiph.* הֶחֱלִיק Lenificare, Blãdiri: *Prouer.2,16. 7,5. 29,5. & 28,23. sic Psalm. 5, 10.* יַחֲלִיקוּן Lenificabunt. *(vel* Dimittent, *vt alij exponunt.) Et 36, 3.* הֶחֱלִיק Leniuit ei *.s.* peccatum. [*Sed illud Iere.37,11.* לַחֲלֹק Ad diuidendum: *quæ inuenitur in Græcia, similis melli nigro.*

חֶלֶד Tempus: *vel, vt alij dicunt,* Seculum: *Psal.89,48.* Terra, mundus, orbis: *17,14. & 49,2. vbi quoque* Tempus *potest exponi. Et cum affixo* וְחֶלְדִּי Et tempus meum: *39, 6.* חֹלֶד Mustela: *Leuit.11,29.*

חָלָה Aegrotare, infirmari: *Isa. 38,1. Psal.35,13. & 2.Paral. 16,12. cum* א *loco* ה. *Idem in Niph. Dan.8,27. & Ham. 6,6. cuius Participium vel Toar cum additione Nun:* נַחֲלֶה *&* נַחֲלָה Infirmans, ægrotans: *Isa.17,11. Nah.3,18. Ierem.14,17. & 30, 12. Et plurale* נַחֲלוּת *Ezech.34,21.*

הֶחֱלִי *In Hiphil,* Aegrotare fecit: *Isa. 53,10. Item Hos.7,5. & Mich.6,13. vbi quidam exponunt,* Incipere, *à* הלל, *non satis aptè. In Hoph.* הָחֳלֵיתִי Vulneratus sum, *vel* ægrotare factus: *1.Reg.22,34. Hithp. 2.Samue. 13,2.* Aegrotare. *Et* הִתְחַל *5.* Ostende te ægrotum. [חִלָּה *Piel,* Orare, rogare, precari: *Psalm. 119,58. & 45, 13.*] Aegrotare facere: *Deuter.29,22.*

In Pual, Vulnerari: *Isa.14,10.*

חֳלִי *&* חֳלִי Infirmitas: *Isa. 53,3. & 1,5. Cum affix.* חֳלִיו. חֳלָאִים *vel* חֳלָיִם *in plural. Deut.28,59. & 2.Paral.21,15.*

מַחֲלָה *&* מַחֲלֶה *Idem: Exod.23,5. & 2. Paral. 21,15.* מַחֲלָיִם *Plurale ab alia forma, 24,25.* Infirmitates. *sic aliud* חֳלָאִים *Ierem.16, 4. quod adiectiuè capitur,* חֳלוּאֵי Aegroti: *14,18. Sunt qui deducant ab hac radice* אחלי: *de quo in* אחל. חֲלִי־כֶסֶף Ornamentum obrizi, *vel* auri puri: *Prou.25,12. Hierony.* Margarita fulgens. *& Hos.2, 14.* חֲלִיָּהּ Ornamento suo. *cum affixo. Hieron.* Monili suo. חֲלָאִים Monilia, ornamenta: *Cantic.7,1.*

חָלַט Rapere: *semel in Cal, 1.Reg. 20,33. & nusquam alibi inuenitur in scriptura.*

חלך *vnde* חֶלְכָּה *cum* ה *redundante:* Pauper: *Psal.10,8. &* חֶלְכָּה *vers.14.* [*Huc refert quidam illud Psal. 59,12.* בְּחֵילֶךָ In paupertate tua. *al.* fortitudine.] חֵילָאִים *require in* חיל.

חָלַם Somniare: *Genes.37,6.* [Pinguescere, *vel* Sanum esse: *Iob 39,7.*] *In Hiph.* Somniare, *vel* somniare fecit: *Ierem. 29, 8. vbi* ל *habet sceua loco hiric.* [*& Isa.38,16.* Impinguare, *vel* Sanare. *Hieron.* Corripere.] חֲלוֹם Somnium: *Isa.29,7. Plural. est femininum* חֲלֹמוֹת: *vt Ierem. 23,21.* חֲלֻמוֹת Vitellus oui: *Iob 6, 6. sic appellatus, quòd sit pinguis aut sanus.* אֲחַלְמָה Amethystus, lapis preciosus: *quem qui defert digito, videt* est in longitudine captiuitatis. *Alij deducunt à* חלה Infirmari, *vel* Orare.

חִלֵּל *Piel,* Occidere: *Isa.43,29. Ezechiel.28,9.* Polluere, prophanare, commune facere: *Leuitic.19,8. Deuter.20,6.* Tibia canere: *1.Reg.1,39.*

נִחַל *Niph.* Pollui, violari: *Ezech.7, 24. (& secundum R. D.* וְנִחַלְתָּ *22,16. cùm tamen alij à* נחל Possidere, *deducant) sic 20,9.* הֻחַל *Macor, quod potest esse Hiph. vt futur.* יֻחַל *Leuit.21,20. Aliud Futur.* וָאֵחַל Et coinquinabar: *Ezech. 22,26.* הֶחֱל הַחֲלוֹתָ *Hiph. communiter,* Incipere: *Genes.6,1. Deuter. 3,24. Iudic.13,25.* [*& Hos.8,10. (de quo vide in* חול.*)* יְחִלּוּ Dolebunt, *vel* Incipient *.s.* conqueri paululum.

יַחֵל Polluet, *vel* irritum faciet: *Numer.30,3.* הוּחַל *Hophal. Genes.4,27.* Cœptum est. *Alij,* Prophanatũ est.

תְּחִלָּה Principium: *Genes.13,3.*

חול Inquinatio, prophanatio: *vel Toar,* Prophanus: *Leuit.10,9. & 1.Samue.21,4.* חֲלִילָה *(Vnde verbũ* Prohibere, *secundum R.Ioseph, Prouer.25, 23.)* Prohibitio: *pro quo Interpretes,* Absit, Non est fas, *& c. Genes.18,25.*

חָלִיל Tibia, Cornamusa, *R.Salom. sic dicta quòd sit concaua: Isa.5,12. & 30,28. vbi quidam* Organum, *exponunt.* חֲלִילִים *Plurale, Ierem.48.*

מְחוֹלָה *&* מָחוֹל Chorus: *& in regimine* מְחוֹל *&* מְחוֹלָה *Psal.30,12. & 149, 3. Ierem.31,4. & Cantic.6,12.* [*Vnde verbum* Saltare, tripudiare: *vt Iudic. 21,23.* לָחוּל *(pro* לְחוּל) Ad saltandum. *& ibid.23.* מְחוֹלְלוֹת Tripudiantes.]

מְחֹלוֹת Chori. [*hoc plurale habet literam quiescentem loco daghes, ad differentiam* מְחֻלּוֹת Cauernæ: *Isai.2,19. Hieron.* Voragines.] חַלּוֹן Fenestra: *Ios.2,21. Mascul. plural.* חַלּוֹנִים *Ioel 2,8. & 1.Reg. 6, 4. vbi regimen est pro absoluto: et Ier.22,14.* חַלּוֹנַי *pro* חַלּוֹנִים *Et feminin.* חַלּוֹנוֹת *Ezech. 40.*

חֲלָא *vnde* חֲלָאָה Spuma: *Ezech. 24,6. 11, & 12. & non alibi inuenitur.*

חָלָב Lac: *Genes. 18,8. in regimine* חֲלֵב. חֵלֶב Adeps, pinguedo. *Et metaphoricôs* optimum cuiusque rei: *Genes. 45, 18. Deuter. 32,14.* חֶלְבּוֹ *in regim. Et* חֲלָבִים *in plurali. Exstat et Genes.4,4.* מֵחֶלְבֵהֶן De pingui, *vel* pinguibus *(nam quidam codices habent* י, *& sic est plurale)* earum: *ab absoluto* חֵלֶב. חֶלְבּוֹן Pinguedo: *Ezech.27,18. D. Kimh. dicit* nomen *esse* loci in Damasco, cuius vinum erat optimum. חֶלְבְּנָה Galbane: *Exod. 30,32.* Aroma *(inquit R.D.)* cuius odor est malus: *& est* radix arboris,

חֵילְכָאִים *Psal. 10,10.* Exercitus, *aut* congregatio pauperum *siue* contritorum. *de quo & in* חלך.

חֵין *Iob 41,4. Secundum R. Ion.* Robur. *Alij deducunt à* חנן, *& exponunt* Gratiam. וְחֵין עֶרְכּוֹ Et gratiam dispositionis eius. *.s.* in membris suis, *vel* ad bellum, *&c. Hieron.* Et ad deprecandum compositis. *nusquam alibi inuenitur.*

חַיִץ Paries, murus: *Ezech. 13,10. alibi non inuenitur; frequens tamen Rabbinis.*

חֵיק *&* חֵק Sinus. *& metaphoricôs* Medium: *1. Reg. 22, 35. & Isa. 40, 11. vbi alij* Vlnas *siue* Brachia, *exponunt.*

חֵךְ Palatum: *Iob 12,10. vbi sic expones:* Et palato cibus sapiet, *i.* sapidus erit. *Vel*, Et palatum cibũ gustabit sibi. *Eodem modo 34,3. Hieron.* Guttur, Fauces, *vertit. Cum affixis* כ *habet daghes*, חִכּוֹ Palatum eius.

חַכָּה Hamus: *Isa. 19,8. Prædictorum radix potest esse* חכך, *quod satis ostendit daghes. vel* חנך *secundum alios.*

חָכָה *&* חִכָּה *in Cal & Piel*, Expectare, elongare, prolongare: *Isa. 30,18. et Iob 32,4.* [*& in Macor Hos. 6, 10. vbi iod ponitur pro* ה. וכחכי Et secũdum expectare virum, *i.* vt expectant virum latrones.]

חָכַם Sapere, sapientem esse, sapientiæ operam dare: *Prouerb. 23,15. In Piel & Hiphil*, Sapientem efficere, docere sapiẽtiam: *Psal. 105,22. & 19,8. In Hithp. Eccles. 7,17. Et Exod. 1, 6.* נִתְחַכְּמָה לוֹ Sapientiores simus illo.

חָכָם *&* חַחְכְּמוֹנִי Sapiens: *Prouer. 3. 2. Sam. 23.* חָכָם *in regimin.* חֲכָמִים *et* חַכְמֵי *in plural.* חֲכָמָה *Feminin.* Sapiẽs.

חָכְמָה Sapientia: *Eccl. 7, 13.* חָכְמוֹת *in plurali. Psalm. 49,4. & Prouerb. 1,23. & 9, 1. vbi* Sapientiæ, *ponitur pro*, quælibet è sapientiis.

חַל *vel potius* חלל *vnde* חַלָּה Placẽta, libum: *Num. 15,19. & Leuit. 8,26.* חַלַּת *vbi* ת *est vice* ה. *in plurali 2,4.* חַלּוֹת.

חָלַל Vulnerare, occidere: *sed semper intransitiuè capitur: id est*, Vulneratum esse, *&c. Psal. 109,22.*

חָלָל *Toar loco participij passiui*, Occisus. חָלָל *in regimine. Et in plurali*, חַלְלֵי *&* חֲלָלִים. [Prophanus, *secundum quosdam Ezech. 21,25. cuius feminin.* חֲלָלָה Polluta: *Leuit. 21,7.*]

כְּחוֹלִים *Psal. 87,7.* Sicut tibicines. *Aut* Sicut canentes tibiis, *aut* ducentes choros. חַלּוֹתִי הִיא *Psal. 77, 11.* Occidere meũ est. *i.* Mors mea est in turo. חֵי Viuit: *2. Reg. 2,2. est præteritum ex hac radic.* חַיִּים Viui, viuentes: *Deuter. 4,4. & Eccles. 6,8. vbi quidã* Diuites, *exponunt. Item in plurali duntaxat*, Vita: *Prouer. 18,21. & cum nun vice mem* חַיִּין *Iob 24,22.*

חַיֵּי Vita: *in regim.* [*& Genes. 42,15.* חַי *pro* חַיֵּי *inuenitur.*] חַיִּיוֹת *pro* חַיּוּת Vita: *2. Sam. 20,3.*

חָיָה Viuere, *in Cal, Deuter. 30,17. & Zacha. 10,8. vbi* את *ponitur pro* עם *.i.* cum. *In Piel* Viuificare: *Psal. 30,4. & Habac. 3,2.* חַיֵּהוּ Viuifica illum, *licet hic possit esse nomen*, Vita eius, *vt ponatur vice* חַיָּיו. *Itẽ* Reparare, instaurare: *1. Paral. 11,8.*

In Hiph. Viuere fecit, viuificare, viuum reseruare: *Nume. 22,33. Iosu. 14,10.* מִחְיָה Viuificatio, sustentatio vitæ, vita, victus: *Iudic. 6,4. & secundum R. D.* Pinguedo *aut* sanitas: *Leuit. 13,10.* חַיָּה Anima hominis, *ac etiam* iumentorum: Vita. *Item* quodcunque animal viuens, *siue* Bestia, *siue* Auis, *&c. Genes. 1,24.* [Congregatio, cœtus: *Psal. 68,3. (vbi* Cœtus arundinis *.i.* habentium arundines, *id est*, lanceas, *exponitur.) & 74,18. & 2. Sam. 23, 11 vbi Dauid Kimhi* Villa. Castra, *ibidem 13.*]

כְּעֵת חַיָּה Secundum tempus vitæ, *i.* iuxta tempus hoc anno venturo quo eris viua. *Vel* Iuxta tempus hoc eris pariens *aut* puerpera. *Hieronym.* Vita comite: *Genes. 18,14. Inuenitur interdum cum* ו *redundante in regimine: vt Psal. 79,2.* חַיְתוֹ אֶרֶץ Bestia terræ, *ponitur pro* חַיַּת. חַיַּת יָדֶךָ *Isa. 57,10. Q.* Requiem manus tuæ *.i.* virium. *Vel* Victum, *&c. R. D.* Vitam viriũ tuarũ, *exponit, quasi d.* Aliquid quod dulce tibi fuit, sicut escæ quæ sunt vita hominis. חַיּוֹת *Plurale*, Animalia: *Psal. 104, &c. Item* חַיּוֹת Obstetrices: *Exod. 1,18.* חַוֹּת Villæ: *Num. 34,41. vbi* י *mutatur in* ו.

חַיִל *& in regimine* חֵיל Exercitus, populus: *Ezech. 37,10. Psal. 84,8. & c. (& in regimine pro absolu- 10, 2. Reg. 18,17. & Hobad. 20.)* Fortitudo, robur, vires: *Genes. 47,6. Ruth 1,23.* Substantia, Diuitię: *Num. 24, 18. Deut. 8,17. Iob 20,18. Prou. 31,29.*

חֵל *&* חֵיל Antemurale, *siue* murus exterior paruus qui est ante murum magnum. *Aut* Fossa in circuitu muri: *Thren. 2,8. 2. Samu. 20,15. Isa. 26,1. 1. Reg. 21,23. & cum iod, Psal. 48,14. sic 122,7. vbi tamen quidã* Exercitum, *aut* populum *exponunt.* חֵילִים *In plurali*, Exercitus: *Dan. 11,10.* Opes: *vt Isa. 30,6.* חֵילֵיהֶם Substantias eorũ. *muel. 3,6. 1. Paral. 11,10.* חָזֵק *Toar vice participij*, Se roborans *.i.* crescens: *Exod. 19,19.* חָזָק Fortis: *10, 19. & Isa. 40,10. vbi subauditur* exercitus. חֲזָקִים *&* חֲזָקֵי *in plurali.* חֲזָקָה *Feminin. Exod. 19,9.* חֹזֶק *aut* חָזֶק Fortitudo: *Psal. 18, 2. cum pronomine* חֹזְקִי Fortitudo mea. חֲזָקָה *&* חֹזֶק *&* חֲזָקָה *Idem: Exod. 13,14. Iudic. 8,1. & Isa. 8, 11.* [*Illa tamen 2. Reg. 12,11. & 2. Paral. 26,16. possunt esse Infinitiua, vt prius sic exponatur*, לְחַזְקָה Ad instaurationem; *vel* ad instaurandum. *Alterum verò* וּבְחֻזְקָתוֹ Et in fortitudine sua. *Vel* Et cùm roboratus fuisset.]

חֲזִיר *Inde fit* חֲזִיר Sus, porcus: *Isaiæ 66,3. Psal. 80,14.*

חָטָא *In Cal*, Peccare: *Exod. 32, 32. & Genes. 20, 6.* מֵחֲטוֹ A peccando. ו *est loco* א. *In Piel communiter* חִטֵּא Expiare, mundare: *Leuitic. 14, 52. &c. Et Genes. 31, 37.* אֲחַטֶּנָּה Pœnas luebam pro illa: *cum defectu* א. הֶחֱטִיא *In Hiph.* Peccare fecit: *1. Reg. 14, 16. Et interdum cum defectu* א: *vt 2. Reg. 13,6. Hithp.* Se purgare, expiare, *&c. Iob 41,17.*

חַטָּא Peccator: *vnde in plurali 1. Regum 1,21.* חַטָּאִים. חַטָּאָה *Femin.* Peccatrix: *Ham. 9,8.* חֵטְא *& cum sub* ח *in regimine* Peccatum: *Psalm. 51, 7.* חֲטָאִים *in plurali.* חֲטָאָה חַטָּאָה חַטָּאת Idem: *109,7. Isa. 5,18. In regim.* חַטַּאת *In plurali* חַטָּאוֹת *&* חַטֹּאת *&* חַטָּאת.

Interdum Peccatũ *capitur pro* Pœna & punitione peccati: *vt Zach. 14, 19. & pro* Oblatione pro peccato: *Genes. 4,7.*

חָטַב *In Cal*, Cædere, succidere, excidere: *Deuter. 29,10.* [*sed Prou. 17,16.* חֲטֻבוֹת *R. Ion. exponit* Eleuata.] *Extat & Paul ex Piel, Psal. 144,12.* מְחֻטָּבוֹת *.i.* incisi.

חִטָּה Triticum. *require in radice* חנט.

חָטַם Prolongare iram: *Isa. 48,9. à nomine* חֹטֶם Nasus, *siue* furor, *quòd in naso ira conspiciatur.*

חָטַף Rapere, vi aliquid tollere & festinanter: *Iudic. 21,21. Psal. 10,9.*

חֹטֶר *Idem quod* מַטֶּה Virga: *Isa. 11, 1. & Prou. 14,3.*

חָיָה *Quæ sunt ex hac radice, (inquit R. D.) possunt esse ex radice* חיה.

חַי Vixit: *Gen. 11,12.* [Viuens, viuus: *6,19.*] *Et feminin. Exod. 1.* וְחָיָה Et viuat. לְחַי Per viuẽtem, *aut* vitam meam: *1. Samu. 25,6. Q.* Diuiti, *quia pauper vt mortuus reputatur. R. Dau.* Ad tempus vitæ meæ *.i.* anno fu-

ac si d. Quis sensibus oblectabitur plusquam fecerim? *vnde &* חוש Sēsus. *R. Abrah. exponit*, Quis festinabit. *s.* vt assequatur quod cupit? *&c.*] הֵחִישׁ *In Hiphil* Festinare: *Iudic.20,37. & interdum transitiuè: Isaiæ 60,22. & non malè 5,19.* חוּשִׁים Festinantes, *nomen Toar: Num.32,17.*

חִישׁ Festinatio, Citò, festinanter: *Psalm.90,10.*

חָזֵז *Inde fit* חֲזִיז Fulgur, coruscatio præcedens tonitrua: *Iob 28,26. Plurale* חֲזִיזִים *Zach. 10,1. D. Kimh. dicit venire ab* חזה Videre.

חָזָה Vidit, *in Cal: Isa.1,1. &c. In Benoni* חוֹזֶה Videns, vates, propheta: *2.Sam.24,13. & 2.Paralip. 33,20.* חוֹזִים *pro* חוֹזִים Videntes.

אֶחֱזֶה Videbo: *Iob 23,9.* [*sed 8,16.* יֶחֱזֶה Complicabitur, *vel* complicabit se. *R.D.* Intricabit se. *vnde Isa. 28,15. R.Iuda* חוזה Complicationem *exponit.*] *Item Psal.11,7.* Rectus. *i.* quilibet rectorum יֶחֱזוּ videbunt faciem eius, *vbi* פָּנָיו *ponitur pro* פָּנֶיו. *Vel* Rectum. *i.* Deum rectum videbunt facies eorum. *i.* iustorum. *vel* Rectum. *i.* virum rectum videbit facies eius.] חָזוֹן *& in regimine* חֲזוֹן *&* חֲזִיוֹן Visio: *Ezech.7,25. Isa.22,1. Iob 33,14.* חֲזִיוֹנוֹת *Plurale Ioel 2,28.* חָזוּת *Idē, Isa.21,2.* [*Item* Cornu perplexitatis *R.D i.* perplexum, complicatum. *Vel* visionis. *i.* visibile & magnum: *Dan.8,5.*]

חוֹזֶה *&* מַחֲזֶה Visio: *2.Reg.17,13. Isa. 28,15. & Num.24,4.* בַּחֲזוֹת In visionibus: *2.Paral.9,28.* מַחֲזֶה Fenestra: *1.Reg.7,5. R.D. in comment.* Visio. *Tharg.* Angulus. [חָזֶה Pectus, *Exod.29,26. In regimine* חֲזֵה. *Plurale Leuit.9,20.* חֲזוֹת.]

חָזַק Roborare, corroborare: Indurare: Præualere, inualescere. *Cal communiter est intransitiuū. nonnulla tamen sunt transitiua: Genes. 41,54. 2.Reg.3,26. Et 2.Paral.28,20.* חִזְּקוֹ Roborauit eum. *vel melius*, Præualuit ei, *vel* coram eo. *In Piel* חִזֵּק Roborare, indurare: Consolidare, Instaurare: *Psal.147,13. Isa.54,2. &c. In Hiph.* הֶחֱזִיק *idem Nehem. 3,4. & 5,16. Ezech.27,9. Item* Apprehendere, tenere, retinere: *& tunc plerūque construitur cum* ב: *Deut.22,25.*

מַחֲזִיקִים עַל אֲחֵיכֶם Tenentes cum fratribus suis: *Nehem.10,vers.30.*

וְהַחֲזִיקִי אֶת־יָדֶךָ בּוֹ Et tene manu tua eum. *Vel*, Et tene teipsum cum eo, *id est*, vt robores eū fortiter: *Gen.21, 18. In Hithpael*, Se roborare, *&c.* Se tenere, *verbum intransitiuum: 2.Samuel.3,6.*

חוֹל Arena: *Ier.33,22. Iob 29,18. sed R. D. dicit se hoc inuenisse in qu. codic. correcto cū surec. A quibusdā exponitur* Phœnix auis *nempe* quæ vsque ad 500. annos longæua ætate procedit. *Hieron.* Et sicut palma.

מְחוֹלָה Chorus. *Quære in* חלל.

חוֹם *Secundum R.D.* Nigrum: *cuius radicem idē putat esse* חמם. *ibi require.*

חוּס Parcere: *Ion.4,10. & 1.Sam. 24,11. vbi subauditur* עיני oculus meus: *vel* נפשי anima mea.

חוּץ *&* חוּצָה Extra, foris *siue* foras: Platea: *Genes.9,22. Leuit. 4,12. Deut.23,12. Iob 18,16.* Præter, *vt* חוּץ מִמֶּנִּי Præter me: *Eccl.2,24.*

חוּצוֹת *&* חֻצוֹת Plateæ: *Isa.51,20.*

חִיצוֹן *Toar*, Exterior: *1.Reg.6,28. & Ezech. 44,1. vbi intelligitur* domus: *vt 1.Reg. 6,27.* templum. חִיצוֹנָה *Feminin. 2.Reg.16,17.*

חוּר Album, candidum: *Esth.1,6. & 8,15.* Candor. *Hieronym.* Aerei coloris. חִוֶּר *Idem Chaldaicè, Dan.7,9. Hinc verbum Isa.29,22.* חִוַּר Erubescere: *quòd homo erubescens fiat facie albus aut pallidus.*

חוֹר *siue* חֹר Foramen, cauerna, latibulum: *Isa.11,8. & cum holem* חור *2. Reg. 12,9. Cantic. 5,4.* Canistrum, rete, & vestis, quæ multa habent foramina. *Genes.40,16. vbi* חוֹרִי *ponitur pro* חוֹרִים Canistra foraminū. *i.* perforata. *R.Ion.* Canistra alba: *vel secundum R. D.* facta è virgis decorticatis, quæ albæ sunt post earum decorticationem. *sic Isa. 19,9.* חוֹרֵי *pro* חוֹרִים Alba. *i.* panni albi, *R.Ionah. sed R.D.* panni, *vel* retia plena foraminibus. *Hieron.* Subtilia.

חוֹרִים Foramina, Cauernæ: *1.Sam. 14,12.* [*& cum surec* בַּחוֹרִים In cauernis: *Isa.42,22. vide* פוּחַ.] חֹרְאֵיהֶם *Isa.36,12.* Stercora sua: *à foraminibus vnde exeunt sic appellata. sic scribitur in textu: sed scribitur in margine honestiori vocabulo,* צואתם Egesta, excrementa: *vt 2.Reg.10,26.* לְמַחֲרָאוֹת In latrinas: *vbi quoque scribitur in margine* למוצאות, Loca excrementorum. חוֹרִים Principes *et* magnates: *Eccl.10,17. nomen Toar.* [*Illud autem* חָרָה *Ezech.24,11. Isa.24,6. & Iob 30,30. requires in* חרר.]

חוּשׁ Accelerare, festinare: *Isa.8,1.* [Sentire, *aut* sensibus oblectari, *vt dicunt nonnulli: sicut Eccl.2, 25.* יָחוּשׁ Festinabit, *R. D. Hieronym.* Delitiis affluet. *Al.* Curabit. *s.* delitiis affluere, & comedere, & lætari? *&c.* חוּשׁ *significat etiam* Sentire.

חוּחַ *Plural. 1.Samuel. 13,6.* חֲוָחִים Munitiones. *Hieron.* In abditis. *Reliqua quære in* חח.

חוּט Filum, Vitta: *Iosu.2,16. Cantic.4,3.*

חוּל Dolere, parturire: *Isa.23,4. Ier.5,3. & 51,29. sic Mich.1, 11. quanquam R.Iona hic*, Expectare, *exponit.* Castrametari, manere: *Thr. 4,6. Ierem.23,19. Hos.11,6. & 2.Sam. 3,27. licet in postremis*, Cadere, *melius vertas: vt illud Toar*, חוֹלֶה Cadens: *Eccles. 5,12. iuxta R.Ion. quod alibi est* Parturiens: *vt Ierem.4,31.* Contremiscere, formidare: *Ps.114,7.* Saltare: *Iudi.21,21.* הֶחִיל *In Hiphil* Dolere, parturire: *Isa.13,8. 26,17. 45,10. 66,7. Zach. 9,5. & quibusdam* וְיָחִילוּ Et dolebunt: *Hos. 8,10. licet possit venire à* חלל. *i.* incipere: *vt sit sensus:* Incipient conqueri paululum: *&c.*

Contremiscere, formidare: *1.Samu.31,3. Ier.5,2. & Psal.96,9.* [Expectare: *vt Genes.8,10.* וַיָּחֶל Et expectauit. *& Thren. 3,25. (licet hic* יָחִיל *Toar esse possit à* יחל. *i.* expectans) *& Iob 20,21. secundum R.D. nam alij*, Parturire, *vel* prosperari, *exponunt.*

Item Psal.10,5. יָחִילוּ דְרָכָיו. *Q.* Prosperabuntur, succedent ad votum viæ eius *s.* Dei. *Al.* Dolore afficient *aut* timere facient viæ eius (*nempe* impij) *s.* intelligētem, *vel* pauperes. *R.Ion.* Sperabunt *aut* expectabūt.]

חוֹלֵל *In Poel*, Dolore afficere, *vel* vulnerare: *Isa. 51,9. & in participio passiuo, 53,5.* מְחוֹלָל. *Item* Parere, parturire: *51,2. vbi* אשר. *i.* quæ, *subauditur.* Parere fecit: *Psalm.29,9. & Iob 38,42. vbi R. D. dicit* חוֹלֵל *esse Macor. ac si d.* Num nosti tempus pariendi ibices petræ (*i.* petras incolentes) & parere aut parturire faciendi. *i.* tempus quo pariūt ibices petrę, & quo parturire facit ceruas? *vel intransitiuè*, quo pariunt ceruæ? Creare, formare: *Prouer.26,10. Iob 26,12. (& Psal. 90,2. sed passiuè.) item secundum R.D. Prou.25,23. vbi Al.* Fugare, prohibere, *à* חלל. Sperare, expectare: *Iob 35,13. Pual* חוֹלַל Formari: *15,7. & 26,6. Hoph.* הָיוּחַל Nū parietur, *&c. Isa.66,8.*

In Hithp. הִתְחוֹלֵל לוֹ Spera in eo, expecta eum; *Aut* Dole ei: *siue potius*, Fer dolorem propter eum: *Psal.37,7. &* מִתְחוֹלֵל Dolens: *Iob 15,20.* [*sed Ierem.23,19.* Incidens, cadens, *aut* manens, *vel etiam* dolorem inferens.]

Et geminatū וַהֲתַחֲלֻחֵל Et dolore affecta est: *Esth.4,4.* חִילָה חִיל *et* חֲלִחָלָה Dolor: *Exo.15,14. Iob 6,10. Nah.2,10.*

R. Abr. Stella quæ est in tractu meridiano sphæræ maioris חֶדֶר *appellata, ac si esset in loco occulto.*] *Cum affix.* חֶדְרוֹ . הַחֲדָרָה & הַ In cubiculum: *Iudic. 15,1. Genes. 43,29. 2.Sam.13,10.*

חֲדָרִים Cubicula, Penetralia, interiora: *Deut.32,25. Prou.24,4. & 18,8. vbi deficit* אל *.i.* Ad. *sic* חַדְרֵי־תֵמֶן *Iob 9,9. sed secundum R.D.* Plagæ Australes. *Al.* Stellæ, *vel* signa & imagines circa polum Antarcticum; *ita nominatæ quòd sint occultæ.*

חוֹדֶרֶת *Particip. verbi Cal, Ezech.21, 14.* Percutiens in penetralibus; *Vel,* insidians, *vel* latens in cubiculo: *sic R.D. sed Thargh.* Commouens: Obstupefaciens, *vt Hieron.*

חָדַשׁ *siue in Piel* חִדֵּשׁ Renouare, innouare, instaurare: *Isa. 61,4. Psal.51,12. In Hithp.103,5.* Renouari, *&c.* חָדָשׁ Nouus: *Exod. 1,7. & in plurali* חֲדָשִׁים *Deuter.32.*

חֲדָשָׁה Noua: *Isa.65,17.* חֲדָשׁוֹת *in plurali.* חֹדֶשׁ Mensis, innouatio Lunæ. *Genes.29,14. Item* Kalendæ: *1. Sam.20,5. 2.Reg.4,22. & (non ineptè) Isa.66,23. In plurali* חֳדָשִׁים & חֳדָשֵׁי. [*Iere.2,24.* בְּחָדְשָׁהּ *Secundum quosdam capitur pro* menstruo quod singulo mense euenit. *R.Dauid sic vertit:* In mense eius *.i.* qui decisus & determinatus est ei, vt non possit euadere, *&c. R.Ioseph:* In sua innouatione: *vt sit Macor.*]

חוֹב Debitor: *Ezech.18,7. R.Da.* Mutuum accipiens. *Hinc verbum in Piel,* חִיֵּב *Dan. 1,10.* Debitorem efficere, *aut* reddere, tam substantiæ quàm corporis. *Hieron.* Cõdemnare.

חוּג *vnde* חוּג Circuiuit, circundedit: *Iob 26,9.* חוּג Circulus, *aut* sphæra quę circuit terrã, gyrus: *22,14.* מְחוּגָה Circinus, instrumentum quo fit circulus: *Isa.44,13.*

חוּד Aenigmaticè loqui, *seu* ænigma, *aut* problema proponere: *Iudic. 14,13. & Ezech. 17,2.* חוד חִידָה Aenigmaticè loquere ænigma: *vbi vides verbum & nomen: cuius plural.* חִידוֹת Aenigmata: *Haba.2.*

חִוָּה *In Piel* Indicauit, annunciauit: *Iob 32,7. & 15,17. sine daghes præter normam.* אֲחַוֶּה & *cũ pronomine* וַאֲחַוֶּתִי Et indicationẽ meam: *Iob 13,17. Hieron.* Aenigmata mea.

חַוּת Villæ. *vide in radice* חיה.

חוּז *vnde* מְחוּז Prouincia: Regio, Terminus. *In regimine* מְחוּז *Psal.107, 30.* [*Quidam putat hinc venire illud Iob 24,1.* חִוּז *exponentes,* Terminauerũt, *cùm alij* Viderunt, *à* חָזָה *exponant.*]

חוּח

וְיַחְגְּרוּ Et accingẽt se de clausuris suis. *vel* mouebunt se, *&c.* † *.i.* claudicabunt præ nimio onere compedum suorum. *Aut* pauebunt, *per metathesin, pro* ויחרגו.] וְהַגְּרֵה Et accingere super lumbos: *Isa.32,11. pro,* Accingite vos. *est Infinitiuus. potest & esse Imperatiuus; & deficit nun, pro* חֲגוֹרְנָה. *Sed illud Psal.76,10. sic exponitur* שְׁאֵרִית חֲמוֹת תַּחְגּוֹר Residuum, *vel* residuo irarum accinges te, *id est, (inquit D.Kimh.) Cinges & ligabis eos ne secundum iram suam faciant, &c. quippe* Cingere *est* ligare, *&* prohibere. חָגוֹר *&* חֲגוֹרָה & מַחֲגֹרֶת Cingulũ, *Prou.31,24. Isa.3,24. et 22,12.* חֲגֹרוֹת *in plurali. Sed* חֲגוֹרִי *Ezech. 23,14. est nomen toar,* Accincti.

חָדַד Acuit. *vnde Habac.1,8.* חַדּוּ Acutiores erunt (lupis, *etc.*) *Item in Hoph.* הוּחַדָּה Acutus est: *Ezech.21,10. & 11,12.* חַדָּה Acutus: *Isa. 49,2. & Ezech.5,1. nomen Toar. Et substantiuum Iob 41,20.*

חַדּוּדֵי חָרֶשׁ Petræ acutæ testaceæ; *siue* similes testis acutis *.i.* aridis. *Vel* Acumina testacea. *R.D.* Margaritę, vt sol, splendentes. *Hieronym.* Radij solis. *R.Abr.* Testæ acutæ. חָרֶשׁ *et* testam & solem *significat.*

חָדָה Lætari: *vnde* וַיִּחַד Et lætatus est: *Exod.18,9. sic Iob 3,5. vbi alij exponunt,* Ne sit vna; *vt radix sit* אחד. *Item* Acuere: *vt Prouer.27,17.* יַחַד *et* יָחַד Acuetur, *vel* acuet se. *licet alij (non satis congruè) exponant,* Vnietur: *ab* אחד *vel* יחד. *In Piel,* Lætificare: *Ps.21,7.*

חֶדְוָה Gaudium, lætitia: *1.Paral.16, 27. Neh.8,11.*

חָדַל Desinere, cessare: *Gen.18,11. & Iudic.5,6.* [*sic Iob 14,6. vbi nonnulli exponunt* יֶחְדַּל Cessabit, *vel* perficiet tempus suum. *nam* חֶדֶל *est* Tempus *per metathesin à* חלד: *Isa.38,11. vnde Toar* חֶדֶל Temporalis; *vel, vt alij,* Mundanus: *Psal.39,5.*] הֶחֱדַלְתִּי *Iudic. 9,9.* Num cessare faciam? *Multi dicunt esse Hiph. et* ח *pro* ה *poni euphoniæ causa. sic & R. Dau. licet malit esse Hophal pro* הֻחְדַּלְתִּי & *vtroque modo exponit:* Num derelinquam pinguedinem meam? *vel* derelinquar à pinguedine mea? *&c.*

חֲדַל אִישִׁים Abiectus virorum, *vel* inter viros: *Toar, Isa.53,3.*

חֶדֶק *aut* חֶדֶק Genus spinæ: *Prou. 15,18. Mich.7,4.*

חֶדֶר Cubiculum, adytum, locus secretior, penetrale: *1.Reg. 20,28. Et in regim.* חֶדֶר *à forma* חֶדֶר *2.Reg.6,11. &c.* [Meridies *Iob 37,9.*

חֲבֵרִים Socij: *Iob 40,25. R. D.* Filij societatis. *Q.* socij *.i.* mercatores. *Al.* Incantatores. *Tharg.* Sapientes.

חֶבֶר Coniunctio, societas, cœtus, congregatio: *Hos.6,10.* [Incantatio: *Deut.18,11. & nõnullis Prou.21,9. & in plural.* חֲבָרִים *Ps.58,6. Is.47,9. et 12.*] † *Et cũ* ה *femin.* לַחֶבְרָה Ad societatẽ: *Iob 34,8.* מַחְבֶּרֶת Coiunctio: *Exod. 26,4. Et nomen verbale ex Piel* מְחַבֶּרֶת Iunctura; *cuius plural. 1.Paral. 22,3.* מְחַבְּרוֹת. *R. Ionah dicit* locum *fuisse* vbi congregabantur ad opus Domini. *R. D. arbitratur fuisse* quidpiam ex operibus domus Domini. *Hieron.* Commissuras. הִתְחַבְּרוּת *Verbale ex Hithp. Dan.11,24.* Coniunctiones *.i.* Amicitiæ. חֲבוּרָה Liuor, *sic dictus à sanguine qui in eo aggregatur aut coniungitur, Exod. 22,25. & sine daghes, Is.53,5.* חַבֻּרוֹת *Plural. Pro.20,29. & Psal.38,6.* חֲבַרְבּוּרָה Macula: *sic appellata, quòd liuori sit similis.* חֲבַרְבֻּרוֹת *Ier.13,23. in plurali. Hiero.* Varietates.

חָבַשׁ Ligare, alligare: *Exod.29,9. Ezech.34,4.* [*& Isa.3,7. in Benoni* חֹבֵשׁ Alligans *.i.* Chirurgus: *licet alij exponant,* Dominans, *(vt illud Iob 34,16.* יַחֲבֹשׁ Dominabitur.) *quòd is, qui dominatur, suis legibus liget & coerceat.*] Sternere iumenta: *2. Sam.16,1. & 19,24.* חִבֵּשׁ Alligare: *in Piel Psal.147,3. et Pual Isa.1,6.*

חָגַב Subsilire, saltare, tripudiare, cum tripudio ire, diem festum agere: *vt* וְחַגֹּתֶם Et celebrabitis, *Exod.12,13. & Psalm.42,5.*

חַג Solemnitas, festus dies, *quòd in illo lætitiæ gratia saltarent: Exod.12,13. & cũ affix.* בְּחַגֶּךָ In solemnitate tua: *Deut.16,17. Et* חַגִּים *in plurali, Nah. 1,14.* Agnus, *vel* pecus, *siue* oblatio, *quòd cum lætitia & tripudio offerebatur: Psal. 118,27. & Isa.29,1.*

לְחֶגֶא In pauorem, commotionẽ: *Isa.19,17.*

חָגָב Locusta, *aut* locustæ species *2.Paral.7,13.* [*sic Eccles.12,5. vt sit sensus:* Locusta, quæ est animal paruũ, erit oneri ei, si requieuerit super eum, quia nõ poterit ferre illã. *Q.* Dorsum, Spina dorsi. *Al.* Talus, crus. *Al.* Membrũ virile, *quasi esset* עָגַב *ab* עָגַב Amare.] חֲגָבִים *in plural.*

חַגָּה *vnde* חַגְוָה Fissura. *In plurali Cantic.2,14. & Ierem. 49,16.* בְּחַגְוֵי *.i.* in fissuris: *vbi* ה *versum est in* ו. *potest tamen esse à* חוג.

חָגַר Cingere, accingere: *Exod.29, 9. & 1.Reg.20,11. vbi* חֹגֵר *benoni Cal idẽ significat quod Paul, id est,* Accinctus. [*Illud 2. Samue. 22,43.*

חוח

חִבֵּל *In Piel* Corrumpere, dissipare: *Eccles.5,5. Mich.2,10.* [Eniti, parere, *Cantic.8,5. Psalm.7,15. Et fit à nomine* חֶבֶל Dolor, *quòd in partu maximus sit dolor.*] *In Pual* חֻבַּל Corrumpi, vastari: *Isa.10,27. Iob 17,1.* *In Niphal, Prou.13,12.* יֵחָבֵל־לוֹ Corrumpetur propter ipsum. *s.* contẽptum: *vel* corruptio erit ei. *Al.* Pignerabitur ei, *aut* mutuabitur ei; *aut* pignoratio erit ei, vt sui contemptus det pęnas.

חֲבָל & חֲבֹלָה Pignus: *Ezech.18,12. & 7. secundum aliam formam, Prouer. 20,16. cum pronomin.* חֲבָלָהוּ *.i.* Pignus eius. *ab absoluto* חֶבֶל. *licet imperandi modus ex Piel esse possit: ac si dicatur,* Trade illud in pignus.

חֶבֶל Corruptio, vastatio: *Mich.2, 10. Vel* Dolor. *vt cũ quinque punctis,* חֲבָל Dolor: *Isa.66,7. cuius plurale Ierem.13,21. & cum affixo,* ח *cum segol,* חֲבָלֶיהָ & חֲבָלִים. *Psal.18,5. Hos.13.*

חֶבֶל *cum sex punctis etiam* Funis, Laqueus quo capiuntur aues, vel alia animantia, *vt Iob 40,20. & cum affix.* חֲבָלוֹ Laqueus eius, pedica eius: *18,11.* Hęreditas, *quòd fune soleat per sortẽ diuidi: Iosu.2,13. Mich.2,5.* Cœtus, caterua, societas, cuneus: *1.Sam.10,5.* Regio, prouincia, *Deut.3,4. Soph. 2,4.* חֲבָלֶיהָ & חֲבָלִים *in plurali Psal. 16,6. & Ios.17,5.* (חֲבָלֶיהָ & חֲבָלִים *Psal.119,61. cum sub* ח Cateruæ.)

חֶבֶל Malus nauis: *Prou.23,34. à funibus, quibus ligatur, sic dictus.* Q. Anchora. *Al.* Nauclerus, *sic appellatus, quia dormit in medio funium.*

תַּחְבֻּלָה Consilium, & cogitatio, quam homo vertit in corde suo.

תַּחְבֻּלוֹת *Plural. Prouer.1,5. & 11,14. & c. Hierony. nunc* Gubernaculum, *nunc* dispositionem, *nunc* consilium *vertit.*

חִבֵּק *In Cal & Piel* Complecti, amplecti, complicare: *Eccl. 4,5. Thre.4,5.* חִבֻּק Amplexus, cõplexus: *Prou.6,9. & 24,33.*

חִבֵּר Coniungere, sociare se, conuenire: *Genes.14,3.* (*& in Hithp. 2.Paral.20,37. et 33.* אֶתְחַבֵּר *cum* א *loco* ה) Hærere: *Exod.26,3.* Incantare: *Psal.58,6. & Deut.18,11.*

חִבֵּר *In Piel* Coniungere: *Exod.36, 18.* Accumulare, congregare *in Hiphil, Iob 16,4.* *Pual Exod. 28,7. Psalm.122,3.* [*& 94,21. vbi* הֲיֶחְבָּרְךָ *.i.* Nũ coniungetur tecum? *ponitur loco* הֲיֶחְבַּר עִמָּךְ.] חֵבֶר Particeps, socius, sodalis: *Psal.119,63.* חֶבְרוֹ *cum affixo.* חֲבֵרִים & חֲבֵרֵי *in plurali.* חֲבֵרֶת *Feminin. vnde Malach. 2,14. cum affixo,* חֲבֶרְתֵּךְ Socia tua.

laps, *siue* leporarius canis: *à* זר Accingere, *sic dictus, quòd lumbos habeat accinctos. Al.* Pardus. *Al.* Genus auis immundæ. *Prouer.30,31.*

LITERA

ח

חֹחַ Genus ornamenti, Fibula *vel* Vncinus: *Exod.35,22. Hieron.* Armillæ. Hamus, quo pisces capiuntur, *eo quòd perforet eorum maxillas. Isa.37,29.* חֹחִי Hamum meum. *&* חֹחִים *in plurali Ezech.29,4.* [*Et* Catenæ, *siue* Compedes: *19,4.*]

Item alia forma חוֹחַ Hamus: *Iob 40, 21.* [Spina: *Prou.26,9. & in plurali* חוֹחִים *Cantic. 2,2. Et pro* Compedibus, catenis: *2.Paral.33,11.*] *Horum radix potest esse* חוּחַ.

חָבַב Amare, diligere: *Deut.33,3. Et Iob 31,33.* בְּחָבִּי In amore meo: *vel*, dum amarem ego, *&c. sed alij deducunt à* חבא *vel* חבה, *interpretantes,* In abscondito meo. *Hieron.* In sinu meo.

חָבָא Latẽre, Cælare, abscondere se. נִחְבָּא & נֶחְבָּא *in Niphal, Iudic.9,5. & Hithp.1.Samuel.14,11. item Pual & Hophal. Venit interdum more desinentium in* ה, *vt Ios.2,16. & Ierem.49,10. vbi* וְנֶחְבָּרָה Et latitare, *est makor perfectum. quod tamen potest esse præteritum, &c.* *In Hiph.* Abscõdere: *Isa.49,2. & Iosu.6,16. cum duobus signis femineis,* הֶחְבִּיאָתָה Abscondit. מַחֲבֵא Absconsio, latibulum: *Isa.32,2. Plurale extat, sed ab alia forma, 1.Sam.23,24.* מַחֲבֵאִים.

חֲבָה *Idem quod* חבא *Isa.26,20. quo in loco* חֲבִי Abscõde te: *potest esse nomẽ instar* שבי. חֲבִיוֹן Absconsio: *Habac. 3,4. Hieron.* Abscondita est. מַחֲבַרַת Sartago, *Hieron. &* craticula. *Leu.2,5. R. D. dicit esse* instrumentum nõ profundũ; vnde quod in illo coquebatur, admodũ torrebatur. (*At* מרחשת Sartago erat profunda.) מַחֲבָתִים *Plurale 1.Par.9,30. in quo videtur* ת *esse radicale.*

חָבַט Excutere: *in Cal: Iudic.6,12. Isa.27,12. Extat Niph.28,27.*

חָבַל Pignerare, *siue* dare pignori: *Deut.24,6.* Pignerari, *siue* pignori accipere: *Exod.22,27. Ezech. 18,16. Iob 22,6. et 24,3.* Corrũpere, dissipare: *Neb.1,7. Iob 34,30. & Zachar.11,7.* & Gubernare naucm: *vnde in Benoni* חוֹבֵל *sæpe capitur pro* Magistro nauis: *Ion.1,5. Ezech.27.*

[*Illud quoque Isa.1,7.* Secundũ subuersionem זָרִים Inundationis aquarum. *Vel per nomen Toar,* Pluuiæ inundantis. *vide* זור.] *Ab hoc fit verbum in Cal,* זְרַמְתָּם Inundasti eos, somnus (*.i.* vt somnus) erunt: *Psal.90,5.*

Item in Pual, 77,17. זֹרְמוּ Inundauerunt aquæ nubium; *vel (vt alij, qui volunt esse Poel transitiuum)* Inundare fecerunt aquas nubes, *&c.*

זָרַע Serere, seminare: *in Cal Iudi. 6,3. & c.* *In Hiphil,* Seminificare: *Genes.1,11. & Leuitic.12,2.*

זֶרַע *Mascul.gen.* Semen: *Genes.4,26. & Numer.11,7. in regimine* זֶרַע, *ab absoluto* זֶרַע. *Itẽ* Granum fructus: *vt Gen.1,12. cũ affix.* זַרְעוֹ Semen *.i.* granum eius. זֶרַע זָרוּעַ Semen satum: *Leuitic.11, 38. nomen Toar. vel est ex dagheſſatis. Alij dicunt esse nomen substantiuum.* זֶרַע & זֶרַעוֹן Legumen: *Plurale Dan.1,12. et 16.* זֵרָעִים *et* זֵרָעֹנִים

מִזְרָע Sementis: *Isa.19,7.*

[זְרוֹעַ Brachium: *Exod.6,6. plurale mascul. & femin.* זְרוֹעִים & זוֹת. *Alia forma præposito* אֶזְרוֹעַ *Ier.32,21*].

זָרַק Spargere, aspergere: *Exod. 24,6. & Hos.7,9. intransitiuè, nisi sic dicas:* Canitiem sparsit. *s.* natura. *Extat Pual Num.19,13.* זֹרַק.

מִזְרָק Vas ex quo spargitur aqua, *aut* sanguis, *vel* vinum: Peluis, phiala: *masculin.gen. Num.7,13.* מִזְרָקִים & מִזְרָקוֹת *Plural.mascul. & femin. Zach. 14,21. & 1.Reg.7,39.* *Extat in regim. Ham.6,6.* מִזְרָקֵי *loco absoluti, nisi subaudias* כסף *.i.* argentum.

זֶרֶת *Mascul.gene.* Mensura palmi aut dimidij cubiti: *Ezech. 43, vers. 13.*

NOMINA QVADRATA.

זְלַזַּל Ramus plantationum: *cuius plurale Isa.18,5.* זְלֻזִּים.

זַלְעָפָה Terror, tremor: *aut* Arsio, combustio: *Psal.119, 53.* זַלְעֲפוֹת & זַלְעָפוֹת *11,7. in plurali. Tharg.* Turbinum, *vt Hieron. Thren.5,8. in regimin.* Tempestatum, *vertit.*

זִרְזִיף Herba excisa: *Psalm.72,6. Quidam exponit* Pluuiam alienam mutuatam terræ, non naturalem; *à* זר alienus, *&* זיף mutuatio, *secundum Tharg. Al.* Inebriantia, *aut* saturantia terram. *R. D. dicit apud Doctores significare* Stillationem; *quod non ineptè huc quadraret: vt sit,* Stillicidia, *vel* Pluuiæ stillantes super terram.

זַרְזִיר Bestia, cuius robur in lumbis eius est. *Quibusdam,* Le

זֶפֶת Pix: *Exod. 2, verſ. 3. Iſa. 34,9.*

זָקַק Fundere: *vt* יָזוּקוּ Fundent: *Iob 28,2. & 36,27. ſic in Piel* זִקֵּק *Mich.3,3. Iſa.25,6.* זִקִּים Compedes: *Pſal.149,8. Item* Flammæ, ſcintillæ, *vt habes in* זִיק.

זָקַן Senuit: *&* Senex: *Geneſ.27,1. & 24,1. Idem in Hiph.* יַזְקִין Senuerit. *Iob 14,8. & Prouerb.22,6.* זָקֵן *in regimin.* Senex: *Geneſ.24,2.* זְקֵנִים *&* זְקֵנֵי Senes, *in plurali. Et genere feminin.* זְקֵנוֹת *Zachar.8,4.* זְקוּנִים Senectus: *Geneſ.37,3. Et ſecundũ aliam formam 48,10.* זִקְנָן. *et* זִקְנָה *Iſa.46,4.* זָקָן Barba. *maſcul. & femin. gener. Iſa.15,2. & 7,20. & 2.Samu.20,9. In regimine* זְקַן.

זָקַף Adſpicere, videre. Eleuare, erigere, exaltare: *Pſal. 145,13. & 146,8. Alibi non inuenitur in ſacris.*

זָרַב *per metatheſin, à* מרזב *voce Rabbinis nota,* Fiſtulam aquæ *ſignificante, deductum verbum. Semel legitur in Pual, Iob 6,16.* Tempore quo יִזְרְבוּ Effluxerint, defluxerint tanquã per fiſtulam. *inquit R.Da. Al.* Frigeſcent, contrahentur frigore. *Al.* Calefient, *quaſi eſſet* יִצּוֹרְבוּ.

זָרָה *&* זֵרָה *In Cal & Piel,* Spargere, diſpergere. Ventilare: *Ruth 3,2. & 1.Reg.14,14. [Pſal.139, 3. vbi R.D.* זָרִיתָ Circundediſti, *exponit.] Et* אֲזָרֶה Diſpergam: *Ezech.12, 14.* א *cum* ה. *In Pual Iſa. 30,24.* זֹרֶה *quod R.D. eſt toar.* [זֵר Corona, Circulus: *Exod.25,23. & 37,11.*]

זֵרִים Ventilatores: *Ier.51,2. quamuis alij hoc et verbum coniunctum à* זור *deducant, exponentes* Alienos.

זֵרָא Diſperſio: *Num.11,20.* א *pro* ה *ponitur. Hieronym.* Nauſea.

מִזֵּרָה Ventilabrũ: *Iſa.30,24. Ier.15,7.*

זָרַח Oriri: *Iſa.60, 1. & 2. Paral. 26,19. vbi dicitur,* Lepra orta eſt. *i.* apparuit. זָרְחֵךְ Ortus tui: *Iſa. 60,3. Et* מִזְרָח Oriens. *i.* pars Orientalis: *Deuter.4,47. Iſa.41,2.* מִזְרָחָה Ad Orientem: *Exod.27,14.*

אֶזְרָח Indigena, *quaſi* inde ortus. Homo antiquus in vrbe, & omnibus notus qui ſit, quęque eius familia. (*Contrarium eſt* גֵּר Peregrinus.) *Exod.12,19. Item* Arbor viridis (vt laurus) *hoc nomen ſortitur, quòd ob ſuã pulchritudinem & virorem ſit manifeſta: Pſalm.37,35.*

זֶרֶם Inundatio, turbo: *Haba.3, 10. Et Iſa. 25, 4.* כְּזֶרֶם קִיר Sicut turbo parietem. *ſ.* ruere faciens. *Et forma ſemin.* זְרֻמָה Inundatio, fluxus: *Ezech.23,20. in regim.* זִרְמַת [*Illud*

זָנָב Cauda: *Iudic. 15, 4. Plurale feminin.* זְנָבוֹת *&* זַנְבוֹת. *Hinc verbum* זִנֵּב *in Piel* Decaudare, extremos caſtrorum occidere, *Ioſ.10,9.*

זָנָה Fornicari corpore: & animo, cùm quis relicto vero Deo, colit idola: *Deut.31,16. & Numer.25,1. vbi* אֶל *ponitur pro* עם. [*& 2.Paral.21,13. tranſitiuè* וַתִּזְנֶה *quaſi d.* Fornicari feciſti.] וַתִּזְנִי. *i.* וַתִּזְנִי עִמָּם Et fornicata es cum eis: *Ezec.16,28. In Hiph. Hoſ.4,18. & 5. intranſitiuè. tranſitiuè verò Leuit.19,28. & 2.Paral. 21,13. In Pual* זוּנָה Fornicatum eſt: *Ezech.16,34.* זוֹנָה Meretrix: *Ezech.16,40. 1.Reg.3,16. in plurali* זוֹנוֹת *Item* Caupona, & Arma: *vt dictum eſt in* זון. תַּזְנוּת *&* זְנוּת Fornicatio: *Hoſ.4,11. Ezech.23,8. Et plurale cum affix.* זְנוּתַיִךְ *et* תַּזְנוּתַיִךְ *23,31. et Nu.14, 33.* זְנוּנִים Fornicationes: *Gen.38,24.*

זָנַח Elongare, abominari: *Hoſ.8, 3. & Thren.3,16. intranſitiuè.* הִזְנִיחַ *Hiph.* Elongare fecit. *2.Paralip.29,19. &* וְהֶאֱזִנִיחוּ *Iſaiæ 19,6. vbi redundat* א.

זָנַק Subſiliuit, Saltauit. *Inuenitur ſemel in Piel, Deute.33,22.* יְזַנֵּק. *Hieron.* Fluet largiter, *&c.*

זִיעָה *Require in radice* יזע.

זַעֲוָה *vnde* זַעֲוָה Cõmotio. ו *eſt loco* ה *radical. nam* זעה *idem eſt quod* זוע Mouere, cõmouere: *Deut.28,25.*

זָעַךְ Excîdit. *ſemel tantùm legitur in Niph. Iob 17, 1.* נִזְעָכוּ Exciſi ſunt. *Tharg.* Extincti ſunt.

זָעַם Spernere, Deteſtari: *Num. 23,6. & 7. & Malach.1,4. [*Iraſci, turbari: *Pſal.7,12. Dan.11,29. ſic Prouer.22,14.* זְעוּם *in Paul,* Turbatus Domini. *i.* contra quem turbatur Dominus. *& 25,23.* נִזְעָמִים Turbatæ. *in Niphal.*] *& Mich. 6, 10.* זְעוּמָה Spretus, deteſtabilis.

זַעַם Ira: *Iſa.10,25. Cum affix.* זַעְמִי.

זָעַף Iraſci, turbari. Dolore, *aut* macie confici: *Geneſ. 40, 6. 2.Paral.26,19. Item Dan.1,10.* זְעֻפִים Macilentiores. זָעֵף Furibundus: *2.Reg.20.* זַעַף Ira: *Mich.7.*

זָעַק Clamare, vociferari, Vocare, conuocare: *Pſalm.142,6. Iudic.12,2.* [Congregare ſe, *vel* Congregari. *in Niphal 18,22. & Hiphil,* Congregare, *2.Sam.20,5. &c. ſed Iob 35,8.* Clamare fecit.] זְעָקָה Clamor: *Iſa.15,8. Ierem.50,35. In regimin.* זַעֲקַת.

זְעֵר Modicum *aut* parum, paululum, pauliſper: *Iſa.28.10. Et præpoſito* מִזְעַר מ Paucus, *vel* Paululum: *10,24. & 16,14.*

tas, ignominia: *nam eſt ſingularis numeri. Quidam ibi ſubaudiunt,* Viri. *i.* Viri vilitatis. *i.* viles, viliſſimi: *vt habet Hierony.*] נָזֹלוּ Defluerent: *Iſaiæ 64,3. eſt ex radice* נזל *vt* מַזָּלוֹת *licet R. Ion. huc referat.*

זֶלֶג *vnde* מִזְלֵג Tridens, quo extrahuntur carnes ex olla: *1.Sam. 2,12. Plurale feminin.* מִזְלָגוֹת *Exod.38, 3. & cum affix.* מִזְלְגֹתָיו *27,3.*

זוּלָתִי *vnde fit* זוּלַת Præter, niſi: *2.Regum 24,14. & cum additione iod, vt Deut.1,34.* זוּלָתִי (*quod interdũ eſt ſignum affix. vt Hoſ.13,4.* זוּלָתִי Præter me. *nam recipit affixa:* זוּלָתֶךָ Præter te, *&c.*)

זָמַם Cogitare: *In Cal perfectè Zachar.8,14. & imperfectè, more verborum ſexti ordinis, Pſalm.17,3. vt* זַמֹּתִי Cogitaui, *&c.* זְמָם Cogitatio *Pſalm.140,9. cum affix.* זִמָּמוֹ. *Et ſecũdum aliam formam* זִמָּה *Ezech.16,42. In regimine* זִמַּת *Prouerb.16,42. In plurali* זִמּוֹת. זִמָּה *ſignificat etiam* Fœdum, turpe, abominationem, opus malum: *Leu.19,29. Alij dicunt poſſe accipi pro ratione loci, iuxta primam ſignificationem, in bonam aut malam partem. vt cum* מ *præpoſito,* מִזִּמָּה *Pſal. 21,12. & Iere.11,15. cum duplici ſigno femineo* מִזִּמֹּתֶיהָ הַרַּבִּים. *i.* Abominationes multis. *ſ.* cum idolis. *Plurale* מִזְמוֹת.

זְמַן Tempus cõſtitutum & determinatum: *Eccleſ.3,1. Regimen & plurale cum daghes, vt* זְמַנּוֹ *&* זְמַנִּים. *Vnde verbum in Piel,* זִמֵּן Statuere, conſtituere: *Ezr.10,14. Nehem.10,35.*

זָמַר *In Piel* Pſallere, canere: *Pſal. 9,12. In Cal Leuit.25,3.* Putare, incidere. *& in Niphal, Iſa.5,6.* Putari. מִזְמוֹר Pſalmus, cantus, cãtio: *Pſalm.3,1. &c.* זְמִיר *&* זְמִיר *Idẽ: &* Putatio, *vel* Exciſio: *Cantic.2,12. Iſai. 25,5.* זְמִירָה Cantus: *Pſal.119,50. & Iob 35,9. vbi* זְמִירוֹת *alij* exciſiones *exponunt. Et alia forma* זִמְרָה *Pſal.81, 4. & Iſa.12,2 vbi deficit iod ſignum pronominis primæ perſonæ.* [*Item* Bonus & laudabilis fructus. *in regimine* זִמְרַת *Gen.43,10.*] מִזְמָרָה *cuius plurale Ierem.52,18.* מִזְמָרוֹת Pſalteria.

זְמוֹרָה Ramus, palmes. *R.D.* Vitis, plantatio: *Num.13,23. Iſa.17,10. Ezechiel.15,2. Plurale maſcul. Nahum 2,3.* זְמוֹרֵיהֶם Palmites eorum. [*Item* Fœtor: *Ezech.8,17.*] מַזְמֵרָה Falx, *à putando ſic appellata: Iſa.18,5. In plurali* מַזְמֵרוֹת. זֶמֶר Nomen animalis, Capra rupicola. *Hieron.* Camelopardalus: *Deut.14,5.*

זיהים *in plurali.*

זָכַךְ Purificare, mundare: *vnde in Cal Iob 15,15.* זכו *.i.* Sunt mundi, puri. *& in Hiphil, Thren. 4,7.* וְהַזְכֹּתִי Et lauero, mundauero, *&c. Iob 9,29.* הִזַּכּוּ Mundate vos: *Isa.1, 16. require in* זכה. זַךְ Purus: *Leuit. 24,2. cum camets. & alibi cũ pathah.*

זַכָּה Pura, *feminin. Exod.30,33.*

A puritate vocatur זְכוּכִית Vitrũ, *vel* Lapis, *secundũ R.D.* auro precioſior. *Al.* Adamas. *Tharg.* Speculum: *Iob 28, verſ.17.*

זָכֶה *Idem quod* זכך *Mich. 6, 11. in Cal* Mundare: *& Iob 15, 14. Pſalm.51,6* Mundum eſſe. *In Piel, 73,13. In Hithp. Iſa.1,16.* הִזַּכּוּ Mundi eſtote: *pro* הִזְדַּכּוּ.

זָכַר Recordari, reminiſci: *Thren. 2,1.* [*quidam illud Ierem.17,8.* כִּזְכֹּר Cùm offerrent, *vel* adolerent, *exponunt.*] *Extat Paul* זָכוּר Memoratus: *Pſal.103,14. Niph. Eſth.9,28. Ezech.21,24.* Memorari, eſſe in memoria. [*ſed Exod.34,19. quidã,* Maſculum parere, *exponunt.*] *In Hiph.* Memorare, mentionem facere, reminiſci facere, *Iſa.49,1. Geneſ.40,14. & 41,8.* [*ſic Iſa.66,3. vbi q.* Adolere, ſuffire. *Al.* Odorari. *vt Cantic.1,4. ſecundum quoſdam. Illud autem Pſalm.38,1. quidam,* Confiteri, *exponunt, vt etiam Iſa.12,4.*] מַזְכִּיר *2.Samuel.8,16.* A commentariis, *vel* cõmonefactor *.i.* qui negocia gerenda commemorat, & ſupplices porrigit libellos: *vt ſunt communiter* à Secretis *aut* Secretarij. זֵכֶר *&* זֶכֶר Memoria, *Exod. 17,14.* [Odor: *vt Hoſ.14,8. cum affixo* זִכְרוֹ Odor eius.]

זִכָּרוֹן *&* זִכָּרוֹן Idem: *Exod.28,12. Eccleſ.1,11. & Iob 13,11. vbi eſt plurale, licet D.Kimhi dicat legi ſine iod.*

זִכָּרוֹן *quoque Iſa. 57, 8.* Memoriam, odorem, *vel* ſuffitũ *poteſt ſignificare.*

זִכְרֹנוֹת *Plural. feminin.* Memoriæ, Hiſtoriæ, monumenta: *Eſth.6.*

אַזְכָּרָה Monimentum, *vel* memoria, odor, ſuffitus: *Leuit.24,7. & cũ duplici ſigno feminin.* אַזְכָּרָתָהּ *6,15.*

זָכָר Maſculus: *Geneſ.1,27. Exod.13, 12. in plurali* זְכָרִים. זָכוּר Idẽ, nomen vniuerſale. *cum affix.* זְכוּרְךָ Maſculum tuum: *Exod.13,13. & Deut. 20,13.* זְכוּרָה.

זָלַל *vnde fit* זוֹלֵל Epulo, *& propriè carnium. Deut.21,20. & in plurali* זוֹלְלִים *Prouerb.23,21.* [*Item* Vilis, contemptibilis: *Ierem. 15, 19. & feminin.* זוֹלֵלָה *Thren. 1, 11. Vnde nomen Pſalm.12,12.* Quum exaltatæ fuerint זוֹלוֹת Vilitates, *&c. vel* Vilitas,

זוּר *In Cal* זָר Alienari, alienum eſſe *ſiue* fieri: *Iob 19,13. & 17.* [*& ſecundum R.D. Ierem.51,2.* זָרוּהָ (*nam alij* זרה *radicem faciunt*) *vt ſit ex Coniugatione Cal, à ſecundo modo præteriti, vt* מָרַת *Ac ſi d.* Alienabunt eam. *ſic Pſalm.58,4. ſed à tertio modo* זָרוּ Alienauerunt ſe: *licet melius Pual eſſe poſſit. & Iſai. 1,6. ſed alia ſignificantia,* זָרוּ Ligata, fracta *.i.* aperta, curata ſunt.] Conſtringere, *vt Iudic.6,38.* וַיָּזֶר Et conſtrinxit: *eſt futurum Cal, vel ex Hiph.* Frangere: *Iob 39,18. et* וְהַזּוּרָה Et quod fractum eſt: *Iſa.59,5. in Paul cum loco.* *In Niph. Iſaiæ 1,4. & Ezech.14,5.* נָזוּרוּ Abalienati ſunt. *quæ tamen poſſunt deduci à* נזר.

מוּזָר *Particip. ex Hiph. Pſalm. 69, 8.* Alienus factus.

זוֹרֵר Oſcitare, ſternutare: *2.Reg.4.*

מָזוּר Plaga, percuſſio: *eo quòd frangi ſoleat ſiue aperiri, vt ſanies educatur, vel alligari. Hoſe.5,13. Hobad.7. Eadem ratione,* Curatio, *ſiue* ſanitas: *Iere.30, 13. Cum affix.* מְזוּרוֹ *Hoſ.5,13.* זָרָא Diſperſio, *vel* Alienatio. *Hieron.* Nauſea. *Numer.11,20. de quo in* זרה.

זָר Alienus: *Leuitic. 22,13. & Iere. 18,14. in plurali* מַיִם זָרִים *.i.* Aquæ alienæ, *id eſt,* aliunde deductæ.

זָרָה *Feminin.* Aliena: *Leuitic.10,1. in plurali* זָרוֹת.

זָחַח Attollere, tollere, auferre, remouere: *vt Exod. 28, 28.* יִזַּח Tollatur *.i.* remoueatur. *Hieron.* Separari.

זָחַל Vereri, pauere, timere: *Iob 32,7. R.Ion.* Tardare. [Serpere: *Deuter.32,24. Mich.7,17. vnde 1. Regum. 1, 9.* Lapis הַזֹּחֶלֶת Zohheleth; *quòd aquæ ſerperent, & defluerent iuxta illum. R.Sal. exponit,* Magnum, *quo iuuenes ſuas vires exercebant. Tharg um,* Speculationis, *quòd ſtantes ſuper illum à longe ſpeculabantur.*]

זִיו Secundus menſis *Hebræis,* Aprilis. *1.Reg.6,1. quòd in eo conſpiciatur arborum ſplendor, qui dicitur* זִיו.

זִיז Splendor: *Iſa.66,11.* Beſtia agreſtis, *quibuſdam; Pſalm.50,11: & 80,14. Item quidam putant* nomen *eſſe* vniuerſale, ad omnes beſtias. *Al.* Accipiter.

זִיק Scintilla, *ſiue* flamma ignis: *In plurali* זִיקוֹת *Iſa. 50,11. Ex hac radice & ſignificantia poteſt eſſe illud* זִקִּים Scintillas: *Prouerb. 26, 18. de quo in* זקק.

זַיִת Olea, oliua, *pro arbore & fructu: maſculin. gener. Geneſ.8,10. Deut.8,8. &* זַיִת *in regimine.*

[Splendere: *Dan.12,3*] *In Niph.* Admonere ſe: Cauere, circumſpectum eſſe, Se obſeruare: *Pſal.19,12. Ezech. 33,4.* [זֹהַר Splendor: *Ezech.8,2.*]

זוּב Fluere. *In Cal* זָב *Ierem. 49, 4. Thren.4,9. vnde* זוֹב Fluxus: *Leuitic.15,25.* הַזָּב מִזּוֹבוֹ Fluens à fluxu ſuo. *Femini. in regimin.* זָבָה Fluẽs: *Exod.3,8.*

זוּד Superbè & temere agere: *Exod.18,11. Sic in Hiph.* הֵזִיד *21,14. Nehem.9,10.* זֵד *&* זִיד Superbus, temerarius: *Prou. 21,24.* זֵדִים *in plurali. Aliud plurale* זְדוֹנִים Superbæ *.i.* intumeſcentes, *à ſingulari* זָדוֹן *Pſalm.124,5.* זָדוֹן Superbia: *Ezech.7,10. ſic Prouerb.11,2. & 13,9. vbi quidam,* Superbus, *vt Iere.50,32. exponunt. In regim.* זְדוֹן. מִזֵּדִים *Pſal. 19,14. R.D.* A ſuperbiis, *exponit. Lxx. videntur* ר *legiſſe pro* ד *interpretati quaſi* מִזָּרִים *.i.* Ab alienis.

זָוִית *vnde fit* זָוִיָּה Angulus. *Plurale* זָוִיוֹת *Zachar.9,15. Pſalm. 144,12.* מִזְוֵינוּ Anguli noſtri: *Ibidẽ. Hieron.* Promptuaria noſtra.

זוּז *vnde* מְזוּזָה Poſtis: *Exod. 21,6.* [*et Ezech. 45,18.* מְזוּזַת *vbi Thargum,* Iuxta limen portæ: *vt 1.Samu. 1,9.* In latere liminis.] מְזוּזוֹת *et* מְזוּזוֹת Poſtes: *in plurali.*

זוּל Vilipendere, Spernere. *In Cal Iſai. 46, 4.* הַזֹּלִים *.i.* Qui vilipenditis. *Hieron.* Qui confertis, *etc. In Hiphil, Thren.1,8.* הִזִּילוּהָ Spreuerunt eam: *cum daghes præter normam. ſed eius radix ab aliis dicitur* זלל.

זוּן *vnde Toar* מְפִיקִים מִזָּן אֶל־זָן Educentes, *vel* exeuntes de ſpecie ad ſpeciem. *Pſal.144,13.* זָן *autem R.D. teſte,* eſt Toar ſpecierum frugum, vt tritici, hordei, *&c. Alij tamen exponunt,* De eſca ad eſcam. *Lxx.* Eructantia ex hoc in illud.

זָנִים *pro* זֵנִים *plurale;* Species: *2.Para.16,13. Hieron.* Vnguentis meretriciis. מָזוֹן Eſca, cibus: *Geneſ.45,23.*

Hinc etiã ſit זוֹנָה Caupona, hoſpita, *ſic appellata; quòd eſcas præparet & vendat: Ioſu. 2, 1. ſic Ioel 3, 3. licet hic quidam deducant à* זנה Fornicari: *vt R.D. qui exponit,* In proſtibulo.

זוֹת Arma: *1.Reg.22,38. Hieron.* Habenas. *Et præpoſito* א *Deut.23,13.* אֲזֵנֶיךָ Arma tua. *Hieron.* Baltheo tuo. *de quo in* אזן.

זוּעַ Mouere, *aut* Se mouere, Contremiſcere, concuti: *Eſth.5,9. Eccleſ.12,3. Et geminatum* זִעְזַע Cõmouere, *Hab.2. in Piel.* זְוָעָה Commotio: *Iſa.28,19. & Deut.28,23.* זַעֲוָה *de quo in* זעה.

LITERA

ז

זְאֵב Lupus: *Genes. 49,27. In plurali, Ezech. 22,27. Soph.3,2.* זְאֵבִי & זְאֵבִים.

זבב *vnde* זְבוּב Musca: *Isa.7,18.& Eccl.10,1.plurale* זְבוּבֵי *cum verbo singulari: vt sit,* Quælibet musca, *per synthesin.*

זָבַד Dotare: *Kal Genes.30,19.* זֶבֶד *vel* זֵבֶד *(vt quidam codices habent)* Dos: *Ibidem.*

זָבַח Mactare, immolare, sacrificare: *Ezech.39,19. sic* זִבַּח *in Piel Deuter.23,22.* זֶבַח Sacrificiũ, victima: *Hos.6,7.& 10,19. In plurali* זְבָחִים, *&* זִבְחֵי *in regimine. Et* זִבְחוֹת *à* זִבְחָה *Ham.4,19.* מִזְבֵּחַ Altare: *1. Reg. 13. & in regimine* מִזְבַּח, *& cum affix.* מִזְבְּחוֹ. מִזְבְּחוֹת *in plurali.*

זָבַל *vnde* זְבוּל Habitaculum: *Isa. 63,15.& forma feminea cum* ה זְבֻלָה *Habac.3,11. Vnde verbũ in Cal,* Habitare: *vt Genes. 30, 20.* יִזְבְּלֵנִי Habitabit mecum. Et vocauit eum זְבֻלוּן.

זַב Cortex exterior vuarum: *Numer.6,5. Hieron.* Acinum. *nusquam alibi in scriptura.*

זֶה Hic, iste: *masculin. gener. Demonstrat vt plurimum rem propinquam, interdum tamen & longinquam. Est & Demõstratiuum temporis,* Iam: *Num.14,22.& 22,32.*

Item loco אשר *capitur: Iob 19,19.*

[זֶה *Num.13,17.& Psal.56,10. ponitur pro* בְּזֶה Per hanc. *vel* In hoc.]

בָּזֶה Hîc, in hoc loco, hac via: *Exod. 17,2.& Num. 13,17.* מִזֶּה Hinc.

כָּזֶה Talis: *Iudic.18,4.*

זוֹ & זֹאת *Feminin.* Hæc, ista: *Eccles. 2,2.et Deut. 34,4.* & זוּ *Hos.7,16. Extat et* זוּ *vtriusq; generis: Isa.43,22.*

זָהָב Aurum: *Genes.24,22. Et metaphoricè* Purum, mundum: *Iob 37,22.* aurum *.i.* aër purus; *vel* serenitas cæli, instar coloris auri. *Sic* Vinum purum, & oleum purũ, *Ierem.51,6.& Zach.4,12. In regimine* זְהַב *Num.31,52.*

זָהַם *Vnde in Piel,* Abominari, *vt* וְזֻהֲמָתוֹ *Iob 33,20.* Et abominata est ipsa vita eius panem. *R. Dauid,* Reputabit anima eius cibum abominationem. *Nam* quod reiicitur à corpore & cibo *.i.* sordes corporis & cibi, *dicitur à Doctoribus Hebr.* זֹהֲמָא.

זָהַר *In Hiphil,* Monere, instituere, Docere: *Ezech.33,3.2.Reg.6,9.* [Splen-

ducat à ירה *.i.* docere. *Item 1.Parali. 4,17.* וַתַּהַר Et genuit, *vel* peperit.

הָרָה Natus est, *in Pual Iob 3, 2. vbi quidam* Genitor *.i.* Pater *exponit (vt illud Genes.49,26.* הוֹרַי Genitorum, *vel* patrum meorum.) *Tharg.* Creatus est vir. *Al.* Conceptus est.

הָרָה Prægnans, grauida: *Gen.38,23. & Ierem. 20, 13. vbi* הָרָה *à quibusdam substantiuè capitur pro* Conceptu.

הָרוֹת *Plural. Ham.1,13. 2.Reg.15,16. licet quidam exponant,* Montes. *vide* הרר. הֵרִיוֹתָיו *cuius plurale* וְהֵרִיוֹתָיו Et grauidas eius (scindent:) *Hos.14,1.*

הוֹרָתָם Genitrix eorum: *Hos. 2,7.*

הֵרוֹן *vnde in regimine* וְהֵרֹנֵךְ Et conceptus tuus: *Genes.3,16.* הֵרְיוֹן *Idem: Ruth 3,12.*

הָרַס Diruere, destruere: *Isa.14,17 Thren.2,2. &c. sic Exod.19, 21.* יֶהֱרָסוּ *.i.* Destruant, *vel* exeant de ordine & acie cum destructione ædificij. *Hierony.* Ne fortè velit trãscendere terminos. *Sic in Piel, Exodi 23,24. Niph.extat Ierem.50.*

הֶרֶס Destructio: *Isa.19,18. quod quidã legunt per* חרס ח Sol. הֲרִיסוֹת *Idem: 49,20. Et* הֲרִיסוֹת *plurale Ham.9, 11.à singulari* הֲרִיסָה.

הָתַת *Secundum R.Ionah* Insidiari: *Psalm.62,4. Alij deducunt ab* הוה *ibi require.*

הָתַל Mentiri, fallere, decipere, illudere. *In Piel* הִתֵּל *et* הִתֵּל *Genes.31,6.& 1.Reg.18,26. interdum* ת *dagheſſatur analogicè, sed crebrius est lene.* הוֹתֵל Seductum, falsum: *Toar ex Coniugatione Pual. potest & esse præteritum.* הֲתֵלִים Illusiones, *vel* illusores. *Al.* Mendaces: *Iob 17,2.*

† מַהֲתֻלוֹת Deceptiones, errores: *Isa 30.*

QVADRATVM.

הָבְהַב Donum: *vnde* הַבְהָבֵי Donorum meorum, *&c. Hosee 8,13.à* יהב Dare. *vel à voce Thalmudica* הבהב Assare: *vt sit,* Hostiæ assatorum meorum.

LITERA

ו

וָו Vncinus instar literæ Vaf. *In plurali* וָוִים *Hieron.* Capita: *Exodi 27,10.*

וֹהַב Nomen loci *secundum R. D. Num.21,15. Quidam scribunt inueniri* אֶתְוֹהַב *vna dictione, idque in libris correctissimis;* & ת *esse cum seua.*

Potest autẽ hic locus sic explicari: Ex Vaeb (nẽpe egressi) in Suphah (*s.*venerunt) *.i.*ad mare Suph, *&c.*

עַד־הֵנָּה Huc vsque. הֵנָּה וָהֵנָּה Huc & illuc.

הָסָה Silere, tacere: *Imperatiuum tantùm legitur in Piel* הַס *Zachar.2,17. Ham.6,10. Et* הַסוּ *Nehem. 8,12. Et Futurum in Hiph. vel Cal,* וַיַּהַס *Numer.13,30. transitiuum .i.* Et silere fecit.

הָפַךְ Vertere, Conuertere, euertere, subuertere: & Verti, conuerti, effici: *vt Leuitic.13,3.Psalm. 78,9. Extat participium cum* י *redundante: 114,8.* הַהֹפְכִי Conuertens. *vel* י *est constitutiuum nominis Toar.*

Inuenitur Niphal, Hithp. & הֻהְפַּךְ *Hophal, Iob 30.* הֶפֶךְ *vel* הֵפֶךְ Contrarium: *Ezech.16,33.* מַהְפֵּכָה & הֲפֵכָה Subuersio: *Genes.19,29. Isa.1,7.* מַהְפֶּכֶת Idem: *Ierem.29,25. Vel* Neruus, *aut* compedes. *vt 2.Paral.16,10.* Carcer. תַּהֲפוּכָה Peruersitas, *vnde* תַּהְפֻכוֹת *Prouerb.2,12.*

הֲפַכְפַּךְ Peruersus, *vel* peruersa, tortuosa. *quia potest referri & ad* איש virum; *& ad* דרך viam. *Prou.1,8.*

הִצָּן *vnde* הִצָּן Genus quoddam armorum: *aut genericè* Arma: *Ezech. 23,24.* Q. Clypeus, *vel* genus currus. *Al. Idem quod* חצן; Vlna, brachium.

הרר *Inde fit* הָרָר Mons. *Cum affix.* בְּהָרְרָם In monte eorum: *Genes.14,6. Plural.* הָרִרִים. *& in regimine* הָרְרֵי *Deut.8,9. & 33,15.Habacuc 3,6. Alterum* ר *sæpius cadit vt* הָר *Psalm.68,15. Et in plurali* הָרִים, *1.Reg. 20,21. &* הָרֵי *pro* הָרִים *Zachar. 14,5.* הָהָרָה *et* הָהָרָה In mõtẽ: *Gen.12,8.et 14, 10.* [*Illud autẽ Psal.11,1.* נוּדִי הֶרְכֶם *.i.* Migra (*.i.* vt migret) à monte vestro: *subauditur* מ *.i.* à. *vel iuxta alios* ל *.i.* ad: *qui sic exponunt,* In montem sicut passer. *diuidentes dictionem in duas* הר, *&* כם *quasi* כמו *.i.* sicut.]

הָרוֹת *Hoc plurale feminin. capitur pro* Vrbibus munitis: *vt Ham.1,13. (& 2.Reg. 8,12. vel* Prægnantes) *sic* הָר *Ierem.51,25.* O vrbs munita, *exponitur: quia Babel non erat mons, sed vallis. Interdum* הָר *est feminin. gen. vt Ezech.35,15.patet.* הָרְרִי Montanus: *Ierem.17,3. Hieron.* Sacrificantes, *etc.*

הָרַג *In Cal,* Occidere: *Iudic.9,24. Niphal Thren.2,20.* [*& Ezechiel. 26,15. in Macor* בְּהֵרָג *.i.* Quum occisa fuerit occisio, *&c. pro* בְּהֵהָרֵג.]

Pual הֻרַג *Isa.27,7. & Psalm. 44,23.*

הֶרֶג & הֲרֵגָה Occisio: *Isa.30,25. & Ierem.7,32.*

הָרָה Concipere: *Numer. 11, 12. & Isa. 59, 14. in Macor* הֲרוֹ *cum holem loco, licet hic quidam de-*

Mich.4,12. & alibi. Et interdum geminatur, diminuendi causa, Ezech.7,11. מֵהֲמֵהֶם Ex eis ipsis .*i.* è semine ipsorum. *vide* המה.

הָמַם Frangere, conterere: *Isa. 28,28.* & הַמֹּתִי *Exod. 23, 27. &c.*

הָמָה Sonare, resonare, tumultum & strepitum facere: *Psalm.46,7. & 59,7. & Prou.22,10.* הֹמִיָּה Tumultum faciens, *particip. feminin. perfectum. nam extat imperfectum* הוֹמָה *1.Reg.1,40. &c.*

כַּהֲמוֹת יַמִּים Sicut fremitus (*vel* sonitus) mariũ: *Isa.17,12. estque nomẽ.*

הֲמִיָּה Sonitus: *14,11. in regim.*

הָמוֹן Tumultus: *Ham.5.* הֲמִיתוֹ (Ad) sonitum eius .*i.* ad fletum eius, *etc. vt quidam volunt. Prouer.19,17. vt absolutum sit* המית *vt* בכית. *Require in radice* מוה. [*Illud Ezech.7, 11.* מֵהֲמֵהֶם *iuxta quosdam, huius radicis & significantiæ est, & tunc absolutum esset, vt* קָשֶׁה *et* יָפֶה *quæ cum pronominib. faciunt* קְשֵׁיהֶם יְפֵיהֶם *&c. Tharg. verò vertit,* De filiis eorum.]

הָמַל Loqui. *vnde* הֲמוּלָה Sermo, loquela: *Ierem.11,16. Et cũ Ezech. 1,24. Multi dicunt radicem esse* מלל.

הָמַן Multiplicare, augere. *vnde* יַעַן הַמְנְכֶם *Ezech. 5,7. Infinitiuus .i.* pro eo quòd multiplicaui vos. *Potest esse nomen ab* הָמוֹן Multitudo: *Ierem. 3, 23. vbi* מ .*i.* à, *subauditur. & in regimin.* הָמוֹן *Ham.5,12. & plural.* הֲמוֹנִים Multitudines: *Ioel 3,14. Item Eccles.5, 9. vbi quoque pro* Diuitiis *potest exponi: vt secundum quosdam Psalm. 37, 16. Potest esse ex* המה, *sed magis placet vt* ן *sit radical.*

הָמַס *vnde* הֲמֵסִים Liquefaciens: *Isa.64,2. R.Ion.* Stipula sicca. *R.Dau.* Fortis. *Radix est* מסס. ה *redundat, & Iod et* מ *sunt signa plural. Ac si d.* Sicut ignis fortis liquefaciẽs omnia.

הָמַר *A quo illud* מַהֲמַרוֹת Foueæ profundæ. *Q.* Loca humilia: *Psalm.140,11.*

הֵן *Et cum sæpissimè,* Ecce, *Numc. 23,28. &c.* Si, an, num: *Exod. 8, 21. Ierem.2,10. Item cum* ה *in fine* הִנֵּה *Genes.24,15. Cum pronominibus* נ *est cum daghes.* הִנּוֹ Ecce ipse. הִנְּךָ Ecce tu. הִנֵּנִי Ecce ego. *Et sic de reliquis. Inueniuntur tamen quædam sine daghes, vt* הִנְנִי Ecce ego, *&c.*

הֵן *Idem quod,* Ipsæ, *pronomen femin. tertiæ personæ plural.num. Et* הֵנָּה *cũ* ה *Genes.6,2. & Exod.1,17. quod etiam significat* Huc: *Genes.15, & alibi.*

עד הנה

rem.48,2. & 49,25. cum ה *loco* ה *Plural.* הֲהֵלוֹת *Isa.63,6.* מְהֻלָּל Idẽ: *Prou.27.* נְהֻלִּים Viles arbores: *Isa.7,19. Tharg.* Domus (loca) laudum .*i.* laudabiles. *vide* נהל. *Hieron.* Foramina.

הָלָא *vnde* הָלְאָה Vltra, trans. *Genes.19,8. tam de loco quàm de tempore dicitur. Hinc verbũ Niphal,* וְהִנְהַלְאָה .*i.* Et eiectam vltra, Elongatam. *Q.* Et pinguem & crassam quæ ambulat ante pecudes præ multitudine pinguedinis suæ. *&c. Hieronym.* Et eam quæ laborauerat: *& videtur legisse* והנלאה.

הָלָה *vnde fit* תְּהִלָּה *de quo in* הלל, *nam* הלל *&* הלה *idem significant.*

הָלַךְ Ambulare, ire, venire: Dare operam, vacare: *1. Samuel.7,16. Psal.1,1. [& Iosu.10,24. vbi* ה *ponitur pro* אשר, *&* א *est ociosa.] Inuenitur sic futurum* תַּהֲלֹךְ, *et Psalm.73.* תְּהֵלֹךְ. *Alioqui rarò inuenitur in Futuro & Imperat. vide* יָלַךְ.

Sic in Niphal, Psalm.109,23.

Et Hithpael, Genes. 6,2. & 48, 6. vbi Ambulare, Vacare, *est. sic in Piel, Psalm.86,11. Interdum tamen est transitiuum,* Ambulare fecit: *vt Iob 24,10.*

הֲלִיכָה Via, iter: *Nah. 2,5. Et in plurali* הֲלִיכוֹת *& mascul.* הֲלִיכִים. *Iob 29,6. cum affix. ab* הֲלִיךְ. הֵלֶךְ Ambulatio .*i.* fluxus: *1.Samu.14,26.* Viator, *2. Sam.12,4.* מַהֲלָךְ Via, iter: *Ezech. 42,4. Ion.3,3: & 4.* מַהֲלָכִים *in plurali, Zach.3,7. vbi Hierony.* Ambulantes, *vertit.* הֲלָכוֹת Ambulatores: *Neh. 12, 3. Ac si d.* Ambulabant illi duo chori ad dexteram: *vt sit nomen Toar.*

הָלַם Frangere, conterere, contundere. *plerunque intransitiuũ, interdum transitiuũ. Iudic.5,22. & 25. Isa.16,8. et 1. Sam.14, 16.* וַהֲלֹם *vbi Infinitiuus est loco præteriti. i.* Et frãgebatur. אֶת־הוֹלֵם פָּעַם Ad Contusionem super incudem: *Isa.41,7. non est participium, vt quidam putant.*

מַהֲלֻמוֹת Contritiones, contusiones, flagella: *Prouerb.19,28.*

הַלְמוּת Malleus. *Iudic.5,24.*

הֵלוֹם Hic, huc: *Genes.16, 13. Sed Psalm.73,10. R. Ionah exponit,* Contritus. *sed R.Da.* (Reuertetur) huc .*i.* ad considerandum cur impiis vsueniat felicitas, *&c.*

יַהֲלוֹם Lapis pretiosus. *Hieron.* Iaspis: *Exod.28, 18.* Adamas: *sic appellatus quòd omnes lapides conterat.*

הֵם *Pronomen plurale tertiæ personæ,* Ipsi, hi. *Et pro,* Sunt, *capitur, Genes.44,4. &c. Et cum* הֵמָּה ה

Errant verò qui hic radicem המם *esse volunt. In Niph. & Hiph.* Tumultum facere, tumultuari: *vt* וַיְהֻם *1.Sam. 4,5. Ruth 1,19.* Et tumultum fecit. *Et Psalm. 55, 3.* וְאָהִימָה Et tumultum faciam. *&* תְּהִימֶנָה *Mich. 2,12.* Tumultuabũt. מְהוּמָה Contritio: *Deut.7,23: 1. Sam.5, 9.* מְהוּמוֹת.

הִין Velle. *In Hiphil semel inuenitur Deuter.1,39.* וַתְּהִינוּ Et voluistis, *sumptum verbum ab* הֵן, *quod est* Ecce. *ac si dicat:* Et dixistis, Ecce. *Tharg.* Et cœpistis. *Hieron.* Cumque instructi armis, *&c.*

Item הִין Mensura liquidorum, cõtinens 72. oua.

הֵכָל *vnde fit* הֵיכָל Aedes, palatiũ. *Item* Templi pars exterior, *sic appellata, quòd esset instar palatij;* Templum: *Psalm.5,8. Ham.8, 3. In regim.* הֵיכַל. הֵיכְלֵי *&* הֵיכְלִים *&* הֵיכְלוֹת *in plurali. Hic Iod potest esse radicalis.*

הָכַר Admirari, obstupescere: *Iob 19,3. [Quidam ibi,* תְּהַכְּרוּ Indurati estis, *exponit. vnde illud* הַכָּרַת *Isa.3,9.* Durities. *de quo in* נכר.]

הָלַל *In Piel* הִלֵּל *communiter* Laudare: *Isai.62,9. & transitiuè vel intransitiuè, Psalm. 10, &c. In Pual Ezech.26,17. Psalm.78,62.* Laudari, lætificari. *Hithp.* הִתְהַלֵּל *Se* laudare, iactare: *Prouerb.25,14. [In Poel Quadrata* הוֹלֵל Insaniuit, *aut* insanire fecit, *vt* מְהוֹלֵל Insaniens, *vel* insanire faciens: *Eccles. 2,2. Psalm. 102,9. Isa.44,25. &c.* הִתְהוֹלֵל Insanire, *vel* se insanum præferre: *1.Sam. 21,13.* הוֹלְלִים *Toar, vel participium ex Cal:* Insani, stulti, insanientes: *Psalm.5,5. & 73, 3. vbi etiam est verbum ex Cal* הָהֹלוּ Insaniatis: *vnde nomen* הוֹלֵלוֹת Stultitia: *Ecclesiast.1. & 9.* הוֹלֵלוֹת *in plurali.] Item Macor exstat in Cal, sed alia significatione: Iob.29,3.* בְּהִלּוֹ נֵרוֹ Quando splẽdebat lucerna eius, *&c. est defectiuum; nam eius perfectum esset* הִלְּלוּ. *In Hiphil quoque Iob 13,27.* יַהֵל Splendebit, [*& iuxta quosdam 25, 6.* יַאֲהִיל splendebit, *vel* splendescere faciet. *de quo vide* אהל.]

Item 41,9. תַּהֲל־אוֹר Accendetur ignis. *quod tamen nonnulli deducunt ab* הלה. *Et Isai.13,10.* יַהֲלוּ Splendere facient. תְּהִלָּה Lumen, Splendor: *Iob 4,18. sed aliis,* Stultitia, Insania. *Hieronym.* Prauitas.

הֵילֵל Stella matutina, *ob eius splendorem sic appellata:* Lucifer: *Isa.14,12.*

הָלוּל Laus, Laudabilis: *Plurale Leuitic.19,24. & Iudic.9,27.* הִלּוּלִים.

תְּהִלָּה Laus, laudario: *Isa. 60, 18. Ie-*

quanquam Latinè vertitur femineo & neutro genere, quòd non semper eiusdem generis sint nomina Hebræis ac Latinis. Genes.2,11. Leuit.24,9.

הוד Robur, potentia: Decor, pulchritudo. *Lxx. & Hieron. nunc* gloria, *aut* honor, *nunc* confessio, species, decor, *&c. Psal.21,6. & 104,1. & Ierem.22,18.* הודה potentiæ eius. *vbi* ה *ponitur vice* ו.

הוה Esse: *Nehem.6,6. & Eccles. 2,22. Item* הָוֵא *Iob 37,7. cum* א *vice* ה, *vbi quoque subauditur* על *.i.* super. *Et Eccles.11,3.* יהוא *pro* יִהְיֶה

הוה Contritio, accidens malum, *siue* euentus malus. *Ezech.7,26. & Isa.47,11. Hieron.* Conturbatio: Calamitas. הוה *Idem.* Infortunium, malum, prauitas: *Mich.7,3. sic* והוה *cum* ה *loco* ה *Prou.10,3. vbi* ב *loco* בעבור *i.* propter, *intelligitur, ac si d.* Propter prauitatem, *vel* contritionem, qua alios conterunt. *sed quidam* Diuitias *exponunt: vt etiam illud Psal.52,9. Hieron.* Insidias. *Plurale* הוות *Psalm. 5,10.38,13.54,2.* Prauitates, Contritiones, *&c.* [*Potest esse ex hac radice & significatione illud Psalm.62,4.* תהותתו Cogitabitis, *vel* agetis praua? *Hieronym.* Insidiamini? *Q.* Prolongabitis linguam vestram? *Al.* venietis. *Tharg.* tumultuatis. *Estque verbum geminatum ab* הות *vel* ההת.]

הוי *Idem quod* אוי Heu, væ: *1.Reg. 13,31.* [O vocandi aduerbiũ: *Zachar.2,10.*] הו *Interdum sine iod: Hamos 5,16.*

הון Substantia, Opes, diuitiæ, Satis, sufficit: *Prouer.1.13. & 30,16. Plural.* הונך Diuitiarum tuarum: *Ezech.27,33.*

הזה Dormire. *vnde Isaiæ 56,10.* הזים Dormientes. *Quidam exponunt*, Loquentes vana in somno & ægritudinibus.

הי Heu, vę: *Ezech.2,10. Potest radix esse* היא. *Et sunt qui exponunt ad hunc modum illud* היא *Ezech. 21, vers.12.*

היא *Pronomen feminin.* Hæc, ista, illa. הוא *Interdum cum vaf. Genes.38,1. & 20.*

היה Esse: *Iob 1, 1. In Niph.* נהיה Fieri. Cõteri & frangi: *Daniel.8,27. & 2,1. vbi R.D.* Perturbatus fuit: *sic nonnullis Prouerb.13, 18.*

היך *idem quod* איך Quomodo: *Dan. 10, 17. siquidem* ה *vice* א *ponitur.*

הים Frangere, confringere: *& flectitur in Cal, vt* בין *à* בן בנה *Deuter.7,23.* והמם Et conteret eos. *Errant vbi* הגו *pro* הגו *ponitur.* [Remouere: *Prou.25,4: & 5. & Isa.27,8.*] *Hiph. 8,17.* מהגים Loquentes. *Pual 2.Samuel.20,12.* הנה Remotus fuit.

הגה הגיון הגיון הגות הגיג Meditatio, Sermo: *Iob 37,2. Psal. 9,18. & 19,14. 49,4. & 5,2. Lxx. vertunt* הגיגי Clamorem meum. *Hieronym.* Rugitum meum. *Hoc verbum autem cùm dicitur de auibus & aliis irrationalibus, significat actum illorum proprium, vt* Garrire, Rugire, *&c.*

הגן *vnde* הגינה (*ab* הגן *voce Hebræis familiari, quæ* Cõgruũ, Conueniens, *significat*) *Ezech.42,12.* Directè. *Q.* Via recta & directa. *Hieron.* Ante vestibulum separatũ. *Tharg.* Ante thalamum Leuitarum.

הדד *vnde* הידד Clamor calcantium, nautarum & aliorũ, quo alter alterum adhortatur: Celeusma: *Isa.16,9.* [*Hinc illud Ezech. 7,7.* הד Clamor, echo: *Hieron. & R. Ion.* Gloria, *ab* הוד.]

הדה Mittere, extendere. *In Cal semel Isa. 11, 8. Quidam dicit* ה *poni vice* י *à* ירה Proiicere.

הדך Conterere: *Iob 40,7. semel. Vel* Calcare, *siue* conculcare, *vt R.D. exponit.*

הדם *vnde* הדם Scabellum: *Psal. 110,1.*

הדס Myrtus: *Isa.55,12. In plurali* הדסים.

הדף *In Cal* Impellere, expellere, propulsare: *Numer. 35, 22. Isa.22,19.*

הדר Decor, pulchritudo, decentia: *Psalm. 145, 12. Et cum* ה *Dan.11,21. & cum* ת *signo feminino in regimine* בהדרת *ab* הדרה *vel* הדרת *Psal.29,2.* הדרים *plural. vnde* בהדרי *Psalm. 110,3.* In pulchritudinibus. *Lxx.* Splendoribus. *Hieronym.* In montibus, *legens* ר *pro* ד.

הדרי *Est aliquando Toar*, Decorus: *Leuit.23,38. Isa.5,14.* הדר *Verbũ in Cal* Honorare: *Leuit. 19, 15. In Niphal, Thren.5,9.* נהדרו Fuerunt honoratæ. *In Hithp. Prou.25,6.* Ostendere se decorum, *&c.*

[הדור Via tortuosa & peruersa. *cuius plurale extat Isa.45,2.* הדורים. *Hieron.* Gloriosos terræ humiliabo.]

הדה Interiectio dolentis, Heu, ah: *Ezech.30,2.* א *præponitur ei vt plurimum: Ios.7,7.*

הו Dolentis particula, Ho, heu: *Ham. 3. Hieronym.* Væ. *Item* O vocandi. *Vide* הוי.

הוא *Pronomen* Ipse, iste, hic. *& ponitur pro* Est, *masculin.gen.* Impinguare: *Psalm.23,5.*) *Item* Cinis: *Ierem.31,40. vnde in Piel* Reuouere cinerem: *Num.4,13.* ודשנה In cinerem vertat: *vel* Pinguefaciat *Psal.20,4. cum* ה *redundante pro* ידשן.

הדשנה Impinguatus est: *Isa. 34, 6. compositum est ex Hophal & Hithp.*

דשן Pinguis: *Isa.30,23.* דשנים *et* דשני *in plurali.*

דת Lex, statutum, edictum: *Deut.33,2. Plural.* דתי *Ezr.8.*

NOMINA IIII. AVT V. LITERARVM.

ב דמשק ערש In angulo lecti: *Ham.3,12. Vel erit dictio composita ex* ו *et* משק *à* שקק crus, coxa. *quasi d.* In crure, *vel* coxa lecti *.i.* in pede, *vel* sponda lecti. *Hieronym.* In Damasci grabato. *Alibi non inuenitur.*

ב *cum* ד, *vel iuxta alios,* ב *cum* ד *1. Samue.13,21.* Stimulus, quo rustici arantes boues pungunt. Acus, *teste D. Kimh.* existens in summitate fustis: *siquidem* lignum ipsum *vocatur* מלמד.

דרדר Genus spinarũ, carduus: *Hieron.* Tribulus: *Genes.3, 18. & Hos.10,8.*

דרכמן Drachma: *Ezr. 2, 65. & Nehemiæ 7, 78. in plurali* דרכמונים. *Et cum* א *redundante* אדרכן, *de quo in* א.

LITERA

ה

הא Ecce: *Genes.47,23. & Ezechiel.16,43.*

הבל Vanitas *.i.* res quæ non est quidpiam, *aut* quæ citò desinit, vt flatus qui exit ab ore. הבל *in regim. ab alia forma. & cũ affix.* הבלך *Et in plurali* הבלים *&* הבלי. *Vnde verbum in Cal: Ierem.2,5.* Euanescere, vanum fieri. *Et in Hiphil, 23,16.* Euanescere fecit.

הבן *vnde* הובנים Hebenum: *Ezech.27,15. R.Da.* Bestiæ ex quarum cornibus vel ossibus faciebant opus: *quas Tharg. dicit fuisse* Pauones. *Al.* Genus ligni, *quod vocant* Ibnim.

הבר *vnde* הבר Astrologus, contemplator astrorum. *in plurali, Isa.47,13.* הברי. *Hieron.* Augures.

הגה *Est* Loqui tam ore, quàm corde: Meditari, Garrire, mussitare: *Ios.1,8. Isa.38,14. & 59,13.*

deant (ſemper.)

דרב *vnde* דְּרָבָן *Require inter nomina quadrata.*

דרג *vnde* מַדְרֵגָה Gradus: *Cantic. 2,13.* מַדְרֵגוֹת *Plurale Ezech. 38,20.* Q. Munitiones.

דָּרַךְ *In Cal* Calcare, Incedere, iter agere: *Iosu. 14,9. Isa. 62,3. (Num. 24,17. vbi* דָּרַךְ *Hieron. transfert* Orietur. *& Habac. 3,15. post* דָּרַכְתָּ בַיָּם Calcasti in mari. *potest ſubaudiri vaſ, vel* עַל *.i.* ſuper, *vt ſit* & equi tui: *vel* ſuper equos tuos. *&c.)*

Tendere: *Thre. 2,4. Pſalm. 37,13. & 58,8. vbi intelligitur* Tendens. *In Hiphil* Ambulare, incedere, calcare fecit: Aſſuefecit: *Isa. 11,14. Prou. 4,10. Iudic. 20,43.* [*ſed Iob 28,8.* Calcare, *vel* Ambulare. Triturare: *Ier. 51,32 vbi præteritum eſt vice Macor.* Tendere, *vt 9,3.* וַיַּדְרִיכוּ *pro* וַיַּדְרְכוּ.]

דֶּרֶךְ Via, mos, conſuetudo, modus: *Pſal. 1,6. Geneſ. 31,34. Isa. 10,24.* *Cum affix.* דַּרְכּוֹ. *& plural.* דְּרָכִים *et* דַּרְכֵּי. *Duale* דְּרָכַיִם.

מִדְּרַךְ כַּף־רֶגֶל Calcatio plantæ pedis *.i.* quantum calcare poteſt planta pedis. *Deut. 2,5.*

דרם *vnde* דָּרוֹם Meridies: *Deuter. 33,23.*

דָּרַשׁ Quærere, inquirere, interrogare. *Conſtruitur cum* ב אל ם על את. *Deut. 10,4. 2. Paral. 16,11. & 17,2.* [*Extat infinitiuus Ezr. 10, 17.* לְדָרְיוֹשׁ *pro* לִדְרוֹשׁ ad Inquirẽdum: *cum iod redundante.*] *In Niph. Gene. 42,22. ſed Isa. 65,1. ſic poteſt exponi.* נִדְרַשְׁתִּי Quærere feci me ab iis qui nõ interrogauerãt: *vel vt R. D. in Comment.* Quæſitus ſum patribus veſtris, ſi quærerent me: & non interrogauerunt me. *ſed in libr. Radicum ſic:* Paratus ſum, *vel* occurri iis, *&c.*

הַאִדָּרוֹשׁ Num quærendo? *Infinitiuus Niphal. Ezech. 14,2.* א *loco* ה *ponitur.* מִדְרָשׁ Liber, volumen, *quòd in eo digerantur inquirenda: 2. Paral. 13,22.*

דֶּשֶׁא Germen, *ſiue* herba, *cùm incipit germinare, aut è terra egredi (*עשב *cùm creuerit.) Vnde verbum in Cal, Ioel 2,22. & in Hiphil: Geneſ. 1,12.* Germinare. [*Sunt qui exponunt ex hac radice illud Iere. 50,11.* כְּעֶגְלָה דְשֵׁאָה *.i.* Sicut vitula herbæ: *vel* herbificata, *vt ita loquar. vt* דְּשֵׁאָ *ponatur pro* דְּשֵׁאָה; *vel, vt alij aiunt* דְּשֵׁאָה. *Et R. Ion. dicit in ſuo libro* ה *eſſe ſcriptum, non* א. *quære in* דוש.]

דֶּשֶׁן Pinguedo: *Ierem. 31,14. cum affix.* דִּשְׁנִי. *(Vnde in Cal Deuter. 31,20.* דָּשֵׁן Impinguari. דִּשֵּׁן *Piel* Impin-

dicitur מִדְּמֵן *dicitur iuxta quoſdam.*

דָּמַע *In Cal* Lacrymari: *Iere. 13,17.* דִּמְעָה Lacryma: *31,16. & metaphoricè* Oleum, *vel* vinum, *quòd defluat è torculari, vt ab oculis lacrymæ guttatim: Exod. 22,30. in plural.* דְּמָעוֹת

דנג *vnde* דֹּנֶג Cera: *Pſal. 22,14. & 68,2.*

דָּעַךְ Extingui, Deficere, conſumi: *Isa. 43,17.* *In Pual* דֹּעֲכוּ *Pſal. 118,12. Niph. Iob 6,16.*

דפה *vnde* דּוּפִי Multum malum: *Pſalm. 50,19. vel* verbum vituperij. *Quidam componit ex* דו duo *&* פי os oris: *quòd duplici ore ad illum loqueretur.*

דָּפַק Impellere, pulſare: *Geneſ. 33,13. Idem in Hithpael, Iudic. 19,22.*

דָּקַק Contundere, conterere, cõminuere, attenuare: *Isa. 41, 15. Et intranſitiuè, Exod. 32,19. & Deuter. 9,21. Sic & in Hiphil* הֵדַק *2. Reg. 23,14. & 2. Paralip. 34,7. Pual Isa. 28,28.* יוּדַק Comminuetur.

דַּק Minutus, tenuis: *Exod. 16,14.* דַּקָּה *Fe.* Tenuis, minuta. *In plur.* דַּקּוֹת.

A tenuitate דק Tela *dicitur: Isa. 40, 21. quod &* membranam tenuiſſimam qua tegitur oculus, *ſignificat. vnde* דַּק *quoque* is *vocatur*, qui habet panniculum in oculo. *Hieron.* Lippus: *Leuit. 21,19.* דַּק Puluis, *etiã dicitur: vt Isa. 40,15.*

דָּקַר Perfodere, configere, tranſfigere: *Zach. 12,10. & 1. Samuel. 31,4. Extat Niph. Isa. 13,15. Et participium paſſiuũ Piel, Iere. 37,9.* מִדְקָרוֹת Perfoſſiones gladij: *Prouer. 12,18.*

דַּר Parius lapis precioſus: *Eſth. 1,6. In mari reperitur, vt volũt Doctores Hebræi, qui in conuiuium adductus lucet vt meridies.*

דרר *vnde* דְּרוֹר Libertas. *Hieron.* Indulgentia, remiſſio: *Leuitic. 25,10. item Exod. 30,21. vbi* Myrrha *vocatur* libera *.i.* liberè fluens: *vel* libera à falſitate & miſtura. [Hirundo, *quòd liberè nidificet, & abſque timore: Pſal. 84,4. & Prouer. 26,2. Hieron. hic* paſſer, *illic* auis, *trãſtulit.*

דֵּרָא *vnde* וְדֵרָאוֹן Reprobatio, contemptus, abominatio: *Isa. 66,24. A vermibus deducitur, nam* דרא *Hebræis doctoribus eſt* Vermis. *At Tharg. componit ex* די *&* ראה; *& vertit* Sufficientia viſionis. *vt Hieron.* Vſque ad ſatietatem viſionis.

Item Dan. 12,2. לְדִרְאוֹן In contemptum (perpetuum.) *Hieron.* Vt vi-

[*Et Pſal. 10,3.* יִדְלֹק עָנִי Perſequetur pauperem. *ſ.* impius. *vel* Perſecutionem ſuſtinebit pauper. *Hieronym.* Ardet. *Lxx.* Incenditur.] *Ita et in Hiph. Isaiæ 5,11.* Succendere, & perſequi. דַּלֶּקֶת Infirmitas, *aut* febris exurens præ nimio calore: *Deuter. 28,22.*

דֶּלֶת Oſtium, ianua: *Deut. 15,16. Plurale & duale* דַּלְתִּי *et* דַּלְתַּיִם *Et genere feminin.* דַּלְתוֹת *&* דְּלָתוֹת. *Et cum defectu* ת *Pſal. 141,3. vbi* labia *vocantur* דל Oſtium: *vt Iob 41,6.* דַּלְתֵּי Oſtia faciei *.i.* labia.

דָּם Sanguis. Pretium & æſtimatio. *Item* Pœna *ſeu* punitio *&* reatus: *vt Leui. 17,4.* Vinũ rubrum: *Deuter. 32,14. Et in regimine eſt cum pathach.* דָּמֵי *&* דָּמִים *in plurali.*

דָּמַם Silere, tacere: Expectare: *Ioſ. 10,12. & 13. Pſal. 37,7.* *Item* נִדְמַם *Niph.* Tacere: *vt Exod. 15, 16. &c. ſic Ier. 25,37. vel* Succidi, *aut* deficere, *vt 8,14. 48,2. 49,26. 50,30. & 51,6. item Pſalm. 31,18. Sed radix poteſt eſſe* נדם. *In Hiph. Ierem. 8,14.* הֶדְמָנוּ Silere fecit nos. *De Poel quadrata vide* דום. דֹּמָמָה Silentium: *Pſal. 107,29. Adiectiuè 1. Reg. 19,12. & Iob 4,16.* Tacita *ſiue* ſubmiſſa.

דּוּמָם *De quo in* דום: *poteſt eſſe & Toar & nomen. Thren. 3,25.* Tacitus, *vel* ſilens.

דָּמָה *In Cal* Similem eſſe, aſſimilari: *Ezech. 31,8. Pſal. 102,7. & 144,4.* Aſſimilare: *Ierem. 6,2.* Silere, *Thren. 3,48. Pſalm. 35,15.* Succidere, excidere: *Hoſ. 4,5. vbi tamen Lxx. vertunt*, Aſſimilaui. *Hieron.* Tacere feci. *In Niph.* נִדְמָה Succidi: *Hoſ. 10,15. &c.* Aſſimilari: *Isa. 46,5. & Ezech. 32,2. In Piel* דִּמָּה Succidere: *2. Sam. 21,6.* Cogitare: *Num. 33,45. Isa. 10,7. & Eſth. 4, 13* Aſſimilare: *Canti. 1,8. Isa. 40,25.* [*Hoſ. 12,14.* אֲדַמֶּה Similitudines proponam.] *In Hithp. Isa. 14,14. cum defectu* ה אֶדַּמֶּה Similis ero: *etc.* דְּמוּת *&* דְּמִיוֹן Similitudo: *Gen. 1,26. Pſalm. 17,12.* כְּדָמְךָ *Ezech. 19,10.* In ſimilitudine tui. *q.* In exciſione. *al.* virore naturali. דְּמִי Exciſio: *Isa. 38,10. Hieronym.* In dimidio.

דֹּמִי Silentium: *Isa. 62,6. Pſal. 83,2.* דּוּמִיָּה Silentium: *Pſalm. 22,3. 62,2 Et 65,1. poteſt eſſe Toar*, Tacita, *teſte R. D. qui facit radicem* דום. *ſic 39,2. & 62,1.*

דֶּמֶן *Vnde* דֹּמֶן Stercus, ſterquilinium: *Pſal. 83,11.* מִדְמֵנָה Idẽ: *Isa. 25,10. Vel* vrbs in Moab, *quæ et*

90,3. *vbi & nomen esse potest*, Contritio; *vt illud Deut.23,2. In plural.Psal.* 33,17. דַּכְּאֵי רוּחַ Contriti spiritu.

Venit & cum ו *loco* א *Prouer.26,28.* דַּכָּו Contritum.

דָּכָה *Idem quod* דכא Conterere: *Vnde in Psalmo 10, vers. 10.* יְדַכֶּה *pro* יְדֻכֶּה Conteret se *.i.* contritum se ostendet. *Et in Piel 51, 10.* דִּכִּיתָ (*.s.quæ*) contriuisti. *Et cum* א *vice* י *quod est loco* ה *radic.* דִּכְּאוּנִי *89,10.*

דַּכִּי Contritio: *vnde* דַּכִּים *Psal.93,3.* Contritionem suã; *vel* fluctus suos; *à conterendo sic dictos.*

דֻּכִּיפַת *vnde* דוכיפת Gallus, *siue* Gallina siluestris: *Leuitic.11,19. & Deut.14,18. Hieronym.* Vpupa.

Quidam dicunt sic dici, quasi דו duas כפות cristas *habentem.*

דָּלַל Attenuari; Arescere: *Isa.19, 6. Sic 38,14. & Iob 28,4. vbi* דָּלוּ *quidam*, Eleuauerunt se, *vel* Eleuati sunt, *exponunt. Niph.Isa.17,4.* Attenuari. דַּל Pauper, infirmus: *Leuit.14,21. 2.Sam.13,4. Plural.* דַּלִּים דַּלָּה *Feminin.* Tenuis. *plurale Genes. 41,18.* דַּלּוֹת. *Item* Paupertas, *vt Ierem.40,7.* מִדַּלַּת De paupertate. *i.* pauperibus. *vel erit Toar, vt subaudiatur* Congregatio. *q. d.* De congregatione paupere: *sic in plurali 52, 16.*

Infirmitas: *Isa.38,11.* [*R.Ionah huc refert illud Psalm.141,3.* דַּל Ostium, *exponens* Eleuationem. *Et Cantic. 7,5.* וְדַלַּת Et coma.]

דָּלַג Subsilire, saltare, transilire, *in Cal Soph.1,9. & Piel Psalm.18,30.*

דָּלָה Haurire: *Exod. 2, 19.* [Eleuare, exaltare: *vt Prou. 26,7.* דַּלְיוּ *quidam præteritum faciunt*, Eleuatæ sunt *.i.* inæquales sunt. *Alij Imperatiuũ Piel*, Eleuate (tibias.) *Alij verò dicunt* י *poni loco* ל *à* דלל. *q. d.* Aruerunt tibiæ claudi vt ambulare nequeat.] *In Piel* דִּלִּיתָנִי Exaltasti me. *Lxx.* Suscepisti me. *Hieron.* Saluasti me. *Psalm.30,2.*

דְּלִי Vas, quo hauritur aqua, Situla. *Isa.40,15. Plurale ab altera specie, Num.24,7.* מִדַّלְיָו E situlis eius. *R.Dauid*, E ramis eius excelsis. *cum cames lato pro chatheph-cames.* דָּלִית Ramus: *cuius plurale Iere.11,16. & Ezechi.17,6.* דָּלִיּוֹת

דָּלַח Turbare, *siue* conculcando turbare: *Ezech. 32,2. & 13.*

דָּלַף Stillare: *Psalm.119,28.* דֶּלֶף Stillatio: *Prou.27,15.*

דָּלַק Accendere, succendere; Ardere; Sequi, persequi: *Gene. 31,35. Psalm.7,14. Thren.4,19.* [*Et Psal.*

do: *Isa.28,28. cum aleph redundante. Niph.Isa.25,10. Idem in Hiph.* בְּדִישׁוֹ Dum triturat. *Deut.25,4. sine* ה. *vel est nomen .i.* in trituratione eius. *Hoph. Isa.28,27.* מְדֻשָּׁה *et* מַדְוֵשׁ Tritura: *Leuit.26,5. Isa.21,10.*

דָּחָה Impellere, propellere, expellere, *in Cal. Psalm.118,13. Niph.Prou.14,32. Et* יִדָּחוּ Impellẽtur: *Ierem.23,12. cum* ־ *preter normam.* נִדָּחֵי *autem Psal.147,2. i.* propulsatos. *quidam dicunt esse nomen Toar à* נדח *deductum. Pual, Psalm. 36. de quo in* דוח. מִדְּחֶה *&* דֶּחִי Impulsio, expulsio: *Psal.116,8. & Prou.26,28. prius Lxx.* Lapsus, *vertunt. Hieronym. verò posterius*, Ruina.

דֹּחַן *Vnde* דֹּחַן Milium, frumenti genus notissimum: *Ezech. 4, vers.9.*

דחה דָּחַף Impellere, expellere; compellere: *vnde participiũ passiuum Cal, Esth.3,15. In Niph.2.Paralip. 26,20.* לְמִדְחַפֹּת Ad impulsiones, *vel* expulsiones: *Psal.140,12.*

דָּחַק *Idem quod* לחץ Opprimere: *Ioel 2,8. & Iudic.2,19. Hieron.* Coarctare.

דַּי Sufficere: *vt Malach. 3,11.* עַד־בְּלִי דָי *.i.* Donec non sit sufficientia. *vel*, Vt non sufficiant vobis horrea, *&c. Recipit affixa,* דַּיָּם Quod sufficit eis, *vel* opus est eis. דַּיָּךְ Quod opus est tibi, *&c.*

Venit & cũ literis deseruientibus; et in regimine est cum sere: Leuitic. 5, 7. דֵּי שֶׂה Sufficientia pecoris.

כְּדֵי *Esth.1,18.* Tãquã sufficiens (cõtemptus:) *vel* iuxta sufficientem (contemptum, erit & ira.) *Al.* Iuxta sufficientiam (contemptus, & ira *s.*est.) לְמַדַּי Ad sufficientiam: *2.Paral.30,3. pathah vice hiric sub* מ. *Significat &* Tempus: *vt 1.Sam.18,29.* מִדֵּי à tempore quo, *&c. Interdum est syllabica adiectio; tamen augendi, & confirmandi gratia addita, teste R.Da. Isa.66, 23.* מִדֵּי חֹדֶשׁ De mense. *sic Iudic.6,5.* כְּדֵי Sicut. בְּדֵי In: *Iob 39, vers.22.*

דִּיָּה Miluus: *Deut.14,12. Plurale Isa.34,15.* דַּיּוֹת.

דִּיו Atramentum: *Ierem.36,18.*

דַּיֵּק Turris, quam ædificabant obsidentes, capiundæ vrbis causa: *2.Reg.25,1. Ierem.52,4. Hieronym.* Munitio.

דָּכָא *In Piel*, Conterere, frangere, contundere: *Psal.143,3. Thren.3,33. Hithp.Iob 5.cũ defectu* ת. וַיִּתְדַּכְּאוּ *pro* וַיִּדַּכְּאוּ Et conterentur.

דַּכָּא Contritus: *Isa.57,17. Et Psalm.*

דוך Contundere: *Numer. 11, 8.* מְדוֹכָה Mortarium: *Ibid. quòd in illo contundatur quippiam.*

דַּךְ Pauper: *Psal.9,10: & 74,20.*

דוּם Tacere: Succidere, excidere: *vt Psalm.97,17.* דּוּמָה Silens *aut* excisa. *Alii subaudiunt* ב, *i.*in: *quasi*, In silentio *vel* excisione; *siue* in loco silentij & excisionis. *i.* sepulchro. *Lxx. & Hieron.* In inferno. *sic 115,17. vbi quidã* locum excisionis. *al.* sepulcrum. *Lxx.* Infernum. *Hierony.* Silentium. *Item Isa. 21,11. quidam* perditionem, caliginem, *siue* gentem perditam *.i.* regnum impietatis *exponit: sed magis placet R.D. vt sit* nomen gentis.

דֹּמֶם (In)silentio: *Isa.47,5. subauditur* ב (*potest esse à* דמם, *& esse participium pro* כְּדוֹמֵם *.i.* veluti tacens. *vel Imperatiuum.*) *sic Habac 2, 19.* Silentium, *vel* excisio. *Ab hoc verbum compositum* תִּדְּמִי *pro* תִּתְדּוֹמְמִי *.i.* tacebis: *Ierem.48,2. Et quadratum simplex* דּוֹמַמְתִּי *Psalm.131,2.* Tacere feci. *Lxx. legerunt* ר *pro* ד *interpretati* Exaltaui. דּוֹמִיָּה *vide in radice* דמה.

דוּן Iudicare, litigare, causam agere, contendere: *Gen.15,13. Ierem. 22, 16.* [*sic Genes. 6, 3.* Non יָדוֹן iudicabit *vel* contendet. *quod alij deducunt à* נדן *.i.* vagina. *corpus enim est veluti vagina spiritus. q.d.* Non erit tanquam in vagina detentus spiritus meus. *sed tunc* יָדוּן *pro* יִדּוֹן *esset positum. Hieron.* Non permanebit.] *Idem* נָדוֹן *in Niph. 2.Sam.19,8. & Hiph. quod plerumque in Makor et Imperat. abiicit* ה *characteristicõ coniugation. Isa.3,12. & Iob 35,14. licet nomen esse possit.* [*Illud Iob 19,29.* שָׁדִין *.i.* Quod est iudicare, *pro* iudicium.] דִּין Iudicium, causa, lis, contentio: *Deuter.17,8.* מָדוֹן Lis, discordia, rixa, certamen: *2. Samu. 21,20. In plurali* מְדוֹנִים *vel* מְדָנִים *&* מִדְיָנִים. דַּיָּן Iudex: *Psalm.68,6.*

דוּץ Gaudere, lætari: *Iob 41,14. Alibi non legitur in scriptura.*

דוּר Peregrinari, *vel* habitare: *Psalm.84,11.* [Componere struem, *aut* incẽdere rogum: *Ezech. 24,5. vnde* מְדוּרָה Pyra, *vel* combustio magna: *Ibidem 9.*]

דּוֹר Generatio: [peregrinatio, *vel* habitatio: *Isa.38,11.*] tẽpus vitæ quo homo peregrinatur in mundo. דּוֹרִים *&* דּוֹרוֹת *Plurale mascul. & feminimum.*

דוּשׁ Triturare: *1.Paralip. 21, 20. Et Iere.50,11.* דָּשָׁה *pro* דָּשָׁא terens: *cum* א *loco* ה. *Et* אָדוֹשׁ triturã-

דָּהַם *In Niphal* Terreri, ſtupeſcere, attonitum eſſe: *Ierem.14,9.* נִדְהָם *vbi Lxx.* Dormiẽs. *Hieronym.* Vagus. *alibi non legitur in ſacris.*

דָּהַר Calcare terram præ vehementi inceſſu, vt equorum mos eſt: *Nah.3,2. Hieron.* Fremere.

דַּהֲרוֹת Calcationes *vel* percuſſiones pedũ equi ad terram: *Iudic.5,22.*

תִּדְהָר Species quædam cedri *ſiue* abietis: *Iſa.41,19. Hieron.* Vlmus.

דּוֹב *Maſc. gen. & interdum feminin.* Vrſus: *Thre.3,9. Iſa.11,6. Plurale* דֻּבִּים.

דּוּג Piſcari. *vnde* וְדִיגוּם Et piſcabuntur eos: *Ierem. 16,16. quod quidam credunt eſſe ex Piel, ac debuiſſe da gheſſari. ſed R.D. ex Hiphil, & ה coniugationis conſtitutiuum ſupprimi. pro* וְהִדִיגוּם. דַּיָּג Piſcator.

דַּיָּגִים & דַּיָּגִים *in plurali: Iſa.19,8. & Ierem.16,6.*

דָּאג & דּוּגָה Piſcis: *Ham.4,2. & Nehem.13,16. vbi* א *pro* ו *ponitur.*

דּוֹד Patruus: *ſiue* patris frater: *1.Sam.10,15. Ierem.32,9.* Amicus, *ſiue* dilectus, amator: *Cantic.5,16: & 6,1. Ezech.16,7.*

דּוֹדִים Amici, Amores. *Hieron.* Vbera *ſæpius vertit.*

דּוד Ahenum, *aut* caldarium: *1.Samuel.2,13.* Caniſtrum: *Ierem.24,2.*

בְּדוּדִים *2.Reg.10,7.* In ahenis, *vel* caniſtris. *Hieron.* cophinis. *Quandoque* ו *pronunciatur, vt* בְּדוּדִים. *i.* in ahenis: *2. Paralip. 35,14.* דוּדָאִי *Cum* א *redundante: Ierem.24,1.* Caniſtra.

דּוּדָאִים Mandragoræ: *Cantic.7,14. & Geneſ.30,14.* Genus herbæ quæ eſt inſtar maſculi.

דָּוָה Infirmum eſſe, ægrotare: *Vnde adiectiua veniunt* דָּוֶה & דַּוִּי Infirmum: *Thren. 1,22. & 5,17.* דָּוָה Infirma: *Leuitic.20,18. i.* menſtruata. *& Iſa. 30,22.* Menſtruum *.i.* pannus menſtruatæ.

עֶרֶשׂ דַּוִּי Lectus infirmitatis: *Pſalm. 41,4. eſt abſolutum .i. ſine pronomine coniuncto, ſingular.numer.* כְּדַוִּי לַחְמִי Sicut ægritudines carnis meæ: *Iob 6,7. eſt plural. & ſecundum aliã formam* דַּוָּה Infirmitatis ſuæ: *Leuitic. 12,2. Vel eſt makor.* מַדְוֶה Infirmitas: *cuius plurale* מַדְוַיִּי *Deute.7,15. Item* Veſtimenta: *2.Sam.10,4.*

דּוּחַ Impellere, propellere, expellere: *vnde Pſal. 36,12.* דֻּחוּ Expulſi ſunt, *coniugationis Pual. Radix eſſe poteſt* דחה.

הֵדִיחַ *Hiph.* Idem: *ſed frequentiùs* Lauare: *Iſa.4,4. &c.*

ius plurale Deut.33,3. דִּבְרוֹת. דְּבָר Idem: *Ierem.5,13. & Hoſ. 1,2. licet alij velint eſſe præteritum loco infinitiui.*

מִדְבָּר Deſertũ. מִדְבָּרָה In deſertum: *Exod.4,25.* [*Cantic.4,3.* Eloquium.]

דֶּבֶר *Maſculin. gener.* Peſtis grauis, mors: *Exod.9,3.*

דְּבִיר Pars templi interior, adytũ, *ſiue* oraculum: *1.Reg.6,19.*

דְּבוֹרָה Apes: *Iſa.7,18. plural.maſcul. Iudic.14,8.* דְּבוֹרִים.

הֲדַבְּרוֹ *vnde* דֹּבֶר *Mich.2,12.* Caulæ ſuæ. *Hieronym.* Caularum. *Lxx.* Cubilis eorum. *D.Kimh.* מנהגו Ducatus ſui *.i.* ſepti *quò grex duci ſolet. Alij verò exponunt;* inductu ſuo, *aut* more *vel* cõſuetudine, *ſicut illud Iſa. 5,17.* דּוֹבְרוֹת Rates: *ſic dictæ quòd in mare ducantur (vt* מדבר deſertum, *quòd in illud pecora ducantur ad paſcẽdum) 1.Reg.5,9. à verbo* דבר *Chaldaico quod eſt* Ducere.

דְּבַשׁ *Maſcul.gen.* Mel. *Cum affix.* דִּבְשִׁי. [*& iuxta R.D.* Dactyli, ob eorũ dulcedinem. *2.Paral. 31,5. & Deut.8,8. ſecundum Doctores Hebræorum.*]

דִּבְשָׁה Gibbus, *ſiue* tuberculũ quod eſt ſuper dorſum camelorũ: *Iſa.30,6.*

דָּגָה *Vnde* דָּג *Maſcul. gen.* Piſcis: *Ion.2,1. Et forma feminea* דָּגָה *Deuter. 4,18. & in regimin.* דְּגַת *Ezech.29,4. Plurale maſc.* דָּגִים & דְּגֵי.

Hinc verbum in Cal דָּגָה Multiplicari inſtar piſcium: *Geneſ.48,17.*

דֶּגֶל Vexillum: *Num.2,3. & cũ affix.* דִּגְלוֹ. *Hinc verbum ex Cal* דָּגַל *Pſalm. 20,5.* Vexillum erigere, *aut* ferre. *vbi Hierony.* Ducemus choros. *Lxx.* Magnificabimus.

Item in Paul Cantic. 5,10. דָּגוּל Vexillatus *.i.* vexillo inſignitus. *Hieronym.* Electus. *In Niph. Cant.6,3.* כַּנִּדְגָּלוֹת Vt vexillata *.i.* vt caſtra cum vexillis.

דָּגָן Frumentum, *quod comprehẽdit* triticum, hordeum, & alias frumenti ſpecies: *Gen.27,27. In regim.* דְּגַן.

דָּגַר Colligere, congregare, acceruare: *Ier.17,11.*

דָּדָה Vagari, migrare, mollè incedere, leniter ambulare: *Pſalm. 42,5. in Hithpael* אֶדְּדֶה *pro* אֶתְדַּדֶּה Incedam cum eis. *Lxx.* Admirabilis vſq;, *etc. Hieron.* Tacebo vſque. *Et Iſa.38,15.* אֶדְּדֶה Incedam. *Hieron.* Recogitabo tibi omnes annos meos.

דָּהָב Aurũ *Chaldaic. vnde* מַדְהֲבָא Exactrix auri, *vel* plena auro: *Iſa.14,4. ſ.* Babel. *Hiero.* Tributũ. quod erat in columbis; *quòd ſcilicet ex earum gutturis veſiculâ tulerint grana, quibus, nimia fame coacti, latrantem ſtomachum replerent.*

דָּבַב Loqui, Detrahere, referre aliorum mala, interdũ quæ vera ſunt, nonnunquam falſa: *Cantic.7,9.* דִּבָּה Infamia, detractio, oblocutio, contumelia: *Prouerb.10,18. Num.13,32.*

דָּבָא *Vnde Deuter. 33,34.* (Sicut dies tui) דֻּבְאֶךָ Fortitudo tua *.i.* erit tibi fortitudo cũctis diebus tuis. *Quidam per metatheſin à* דאב *deducit, et ſic exponit:* Sicut dies tui (*.i.* iuuentutis tuæ) dolor tuus, *i.* ſenectus tua plena doloribus.

דֶּבֶל *vnde* דְּבֵלָה Maſſa ficuũ ſiccarum, quæ ſimul compreſſæ collectæque, vnum efficiunt corpus: *1.Sam.30,12.* דְּבֶלֶת *In regimine.* דְּבֵלִים *plural.maſc.*

דָּבַק & דָּבַק Adhærere, coniungi, conglutinare: Perſequi, aſſequi; *conſtruitur cum* ב & אחר *1. Reg.11,2. Pſalm.63,7. & 22,5.*

דָּבֵק Adhærens, Coniunctus. *poteſt eſſe nomen toar: vt Prou.18,24.*

דִּבְּקָה Coniũcta: *2.Paral.3. Hiph.* Hærere fecit: Perſequi, aſſequi: *Ierem. 13,2. 2.Samu. 1,6. & 1.Sam. 31,2.* וַיַּדְבִּיקוּ *pro* וַיַּדְבְּקוּ.

דֶּבֶק Coniunctio, iunctura: *Iſa.41,7. & 2.Paral.18,33.* דְּבָקִים *in plural.*

דִּבֵּר *In Piel, & rarò in Cal,* Loqui. *In Niph.Pſal.118.23. & in Hithp.Num.7,87.* מִתְדַּבֵּר *pro* מִתְדַּבֵּר loquentis. *In Hiph.* Perdere, *vel* ducere: Aſſuefacere: *Pſalm. 18,47. & 47,4.* דִּבֵּר *autẽ differt ab* אמר: *nam* דבר *conſtruitur cum* ב & את, & *nunquam alteri iungitur.* אמר *verò conſtruitur cum* ל & אל: *ſemperque alteri iungitur. vel ſi id cui iungitur, non ſcribatur, ſubintelligitur. item cùm* Cogitare *ſignificat, tunc etiam poteſt ligari cum* ב.

דָּבָר Verbum, ſermo, Res, aliquid, Cauſa: *Exod.33,4. Ierem.1,4. Gen. 18,14. & Exod. 18,16. & 21. In plurali* דְּבָרִי & דְּבָרִים.

בְּדָבָר *vel* לְדָבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ In re diei in die ſuo *.i.* in eo quod ſingulis diebus fieri oportet. עַל־דְּבַר Propter, cauſa, ratione: *Pſalm.45,5. & 79,9.* דִּבְרָה Eloquium: *Iob 5,8.* Conſuetudo, mos: *vt Pſalm. 110,4.* עַל־דִּבְרָתִי *cum iod redundante.* עַל־דִּבְרָה Propter: *iuxta quoſdam, Eccleſ.3,18. ſic 8,2.* עַל דִּבְרַת שְׁבֻעַת propter ſacramentum, *vel* propter verbum iuramenti. דִּבְרָה Verbum, ſermo: *cu-*

גֶּשֶׁם Pluuia fortis & vehemens, vt nimbus. *Al.* Pluuia *simpliciter: 1.Reg.17,6.* גְּשָׁמִים & גִּשְׁמֵי *in plural.* [*Illud Ezech. 22, 24. Quidã dicunt esse nomen* גִּשְׁמָה *.i.* pluuia eius, *ab absoluto* גֶּשֶׁם *instar* גֹּרֶל. *Al. Verbum ex Pual; & mappic esse ob decorem pronunciationis: & sic vertendum:* Non est compluta .ſ.terra.] *Verbum in Hiph.Ierem.14,22.* Pluere fecit.

גַּת Torcular: *Thren.1,15. Plurale femininum, Nehem.13,15.* גִּתּוֹת. *Item* Vrbs Paleſtinæ, *à qua Dauid Pſalmum octauum inſcripſit.*

NOMINA QVADRATA.

גִּבְעֹל Calamus lini: *Exod. 9, 31. vbi Hierony.* Et linum iam folliculos germinaret.

גִּזְבָּר Præpoſitus, theſaurarius: *Ezr.1,8.*

גלמד *vnde* גַּלְמוּד Solitarius, vnicus: *Iob 3,7. Extat & feminium* גַּלְמוּדָה *Iſa.49,21.*

גַּנְזַךְ Theſaurus: *cuius tantùm plurale legitur 1. Paralip. 28, 11.* וְגַנְזַכָּיו Et theſaurorum eius. *Hieron.* cellariorum.

גַּרְגַּר Granum: *Plurale Iſa. 16,6.* גַּרְגְּרִים. *Vtuntur & feminino plurali Hebræi doctores.*

גַּרְגְּרָה Guttur. *vide in* גרר.

LITERA

ד

דַּד Vber, mamma. *Plural. Ezechielis 23,3. & Prou.5,19.* דַּדֵּי.

דָּאַב Dolere ſuper futurum, ſolicitum eſſe, curis angi, & diſcruciari: *Pſal.88,10. & Ier.31,12. Hiph. Leuit.26,16.* מְדִיבוֹת Dolore afficientes, *pro* מדאיבות.

דַּאֲבוֹן & דְּאָבָה Dolor, mæror: *Iob 41,14. & Deut.28,63.*

דָּאַג Pauere, timere, dolere, diſcruciari: *1.Sam.9,5. Hieronym.* Solicitum eſſe. דְּאָגָה Pauor, dolor, timor: *Ezech.12,19.*

דָּאָה Volare: *Ierem.49,11.* דָּאָה Vultur: *Leuit.11,14.* auis à nimio volatu *ſic appellata. Hieronym.* Miluus; *& alibi* Ixon.

דֹּב Stercus: *2.Reg.6,25. vbi ſcribitur* חֲרִיוֹנִים *ab* חור foramen. *ſed legitur* דֹּבִיוֹנִים *à* דוב Fluere *.i.* Superfluitas quæ fluit è columbis. *Alij putant eſſe idem quod* שביונים *.i.* id quod *.i.* Gradus. *Al.* Lapis, cuius indicio horæ cognoſcuntur. *Hieron.* In ſimilitudinem tribunalis.] *Item metaphoricè* Fortis: *Gen.49,14. quaſi* oſſeus ad ferendũ magnum pondus. *Vel* Fractus, qui è loco ſuo moueri nequiret. גָּרַם *Verbum ex Cal* Oſſa confringere: *Zoph.3,2. ſiue* Rapere: *ſiquidem & leo & vrſus captæ prædæ frangunt oſſa. Et in Piel Num. 24, 8.*

גֹּרֶן Area: *Gen.50,10.* גֹּרְנָה Ad areã. *Et cum affix.* גָּרְנֶךָ Area tua. *In plural.* גָּרְנוֹת & גֹּרָנוֹת.

גָּרַס Frangere, contundere, conterere. *In Cal Pſalm. 119,20.* גָּרְסָה Se fregit *.i.* conſternata eſt .ſ. anima. *Idem in Hiph.Thren.3,15.*

ש גֶּרֶשׁ *pro* ס Triticum fractum & contuſum: *Leuit.2,13. & cum affix. verſ.15.* מִגְּרִשָׁהּ De tritico contuſo eius.

גָּרַע Minuere, diminuere: *Iere. 48,36. & Iob.15,8. ſed intran ſitiuè.* Prohibere, *vt in Piel, Iob 15, 4. & 36,26. Niph.Leuitic.27,18.* מִגְּרָעוֹת *1.Reg. 6, 6.* Imminutiones, *i.* loca muri diminuti, *ſiue* interſtitia in pariete facta, ad ſuſtentandũ capita trabium. *Hieron.* Trabes.

גָּרַף *In Cal* Deuoluere, Scopare; Spargere, diſpergere: *Iudic. 5,21. Hieronym.* Trahere.

אֶגְרוֹף Pugnus: *Exod.21, 18.*

מֶגְרָפָה Fruſtum terræ, *aut* gleba. *Cum affix. in plurali* מֶגְרְפוֹתֵיהֶם pulueribus ſuis, *vel* glebis ſuis: *Ioel 1,17.*

גָּרַשׁ *In Cal et* גֵּרֵשׁ *in Piel* Eiicere, repudiare, proiicere: *Exod. 34,11. Leuit. 21,13. Gen.4,14. & Iſa. 57, 21. ſed hic eſt trãſitiuum vel intranſitiuum. Al.* Commouent (aquæ eius cœnum.) *Niph.* Impelli, commoueri, fluctuare: *Iſa.51,21.* Eiici, *&c. vt in Pual Exod.12.* גֹּרְשׁוּ Expulſi ſũt. גְּרֻשֹׁתֵיכֶם *Ezech.45,9.* (Tollite) angarias veſtras: *vel* tributa veſtra quę vos proiiciebatis ſuper eum. *Hieron.* Confinia. גֶּרֶשׁ Fructus qui matureſcit & germinat virtute Lunæ, quaſi ipſum foras eiicientis: *Deut.33,14.* מִגְּרָשָׁה *Eze.36,5.* Vt eiicerent eam. *nomen vice makor, teſte D. Kimhi.* מִגְרָשׁ Villa extra vrbẽ: *ſiue* ſuburbanum, *quòd ſit tanquam ex vrbe expulſum. Leuit.25,34. Plural. maſc. & femin. vt* מִגְרָשֵׁי *Num. 35,5. & Ezech.27,28.* מִגְרָשׁוֹת.

גָּרֵשׁ *Cum puncto in ſiniſtro cornu quære in* גרס.

גָּשַׁשׁ *In Piel* Palpare, attrectare: *Iſa. 59,10.* ti, tremere: *Pſalm.18,8. Hithpael ibidem. In Pual* ג *eſt cum holem, vt* יִגֹּעֲשׁוּ Commouebũtur, *Iob 34,13. Et Ierem.46,8.* יִתְגֹּעֲשׁוּ *compoſitum eſt cum Hithp. & 25,16.*

גֵּף Corpus: *require in* גוף.

(א *quoque in* אֲגַפָּיו *non eſt radical. ſecũdum quoſdam, de quo vide* אגף) *Extat plural. Prou.9,3.* גַּפֵּי Alæ, *aut* extremitates: *vel* Excelſa, *ſed tunc eſſet ſicut* גַּבֵּי, *quia* ב & פ *eiuſdem ſunt exitus.* [*Illud Exod. 21, 3. de quo ſupra in* גוף, *poteſt huc referri* בְּגַפּוֹ *.i.* cũ ala ſua, *ac ſi d.* Ala veſtimenti ſui.] *Rectum eſt vt radix horum ſit* גפף *inquit R.D.*

גֶּפֶן Vitis domeſtica: *Pſal. 80, 15.* De ſilueſtri *dicitur 2. Reg. 4, 39. In regimine* גַּפְנוֹ. *Et* גְּפָנִים *in plurali.*

גֹּפֶר *Vnde* גֹּפֶר Ghopher: *Gen.6,14* Lignum leue ſuper faciem aquarum. *Tharg.* Cedrus. *Hierony.* De lignis leuigatis. *& alibi,* Bituminatis. *Lxx.* Quadratis.

גָּפְרִית Sulphur: *Gen.19,23.*

גָּרַר Succidere, excidere, Serrare. *Vnde Piel 1. Regum 7,9.* מְגֹרָרוֹת Serrati, & מְגֵרָה Serra: *Ibid.* [*ſic Prou.21,7. licet deduci poſſit à* גור, *et exponi* יְגוֹרֵם Terrebit eos, *vel* manebit cum eis: *vt illud Ier.30,23.* מִתְגֹּרֵר *de quo vide* גור] גְּרוֹן *pro* גַּרְגְּרוֹן Guttur: *Iſa.58,1. Cum affix.* גְּרוֹנִי.

גַּרְגְּרָה *Idem: cuius plurale pro ſingulari: Prou.1,9. Hinc verbum* גֵּר Ruminauit: *Leuit. 11,2. & 7. quamuis q. à* גרה. *al. à* נגר *deducant.* גֵּרָה Ruminatio: *Ibid.*

גָּרָב Scabies: *Leuitic.21,20. Deuter.28,25.*

גָּרַד *In Hithp.* Scalpere ſe: *Iob 2,8. & nuſquam alibi.*

גָּרָה Miſcere litem, litigare, cõtendere, cõfligere. *In Piel Prou.28,25. et in Hithp.2.Reg.14,10.* תִּגְרָה Mixtio, cõflictus: *Pſal.39,11. D.Kimhi* Bellum. *Hieron.* Contentio. *Lxx.* Fortitudo. גֵּרָה Obolus: *Exod.30,13. idem quod* אֲגוֹרָה *quod quidam ad hanc radicem referunt.*

גָּרַז Succidere. *Niph. Pſalm. 31,24. Hinc* גַּרְזֶן Securis; *Deuter.20,19.*

גֹּרָל *Vnde* גּוֹרָל *Maſcul.gen.* Sors: *Leuitic.16,8. In regim. mutat* ־ *in* ־. *Plural. femin.* גֹּרָלוֹת *Ibidem.*

גֶּרֶם Os oſſis: *Prouer.25,15. & cum affix. in plurali* גַּרְמָיו Oſſa eius: *Iob 40,17.* [Faſtigium, *2.Regũ 9,13. vbi R.D. exponit* על־עצם *q.d.* ſuper gradus עַצְמָן ipſos: *Vel* המדרגה

17,7. vt Isa.18,5. גֹמֶל Maturescens.
In Niphal Ablactari, Genes. 21,1.
גְּמוּל & גְּמוּלָה & הַגְּמוּל Retributio. Isa.3,10. & 2.Sam.19. וֹת & גְּמֻלִים in plurali. sed Psalm. 116, 12. ponitur הַגְּמוּלוֹ pro הַגְּמוּלוֹ.
גָּמָל Camelus: 1.Sam.15,3. Plurale habet daghes גַּמָּלִים.
גֹּמֶץ Vnde גּוּמֶץ Mascul.gen. Fouea, Eccles.10,7.
גָּמַר In Cal Deficere, consumi: Psalm.12,2.& 77,9. Retribuere, reddere: 57,3. & 138, 8. [sed 7,10. est transitiuum vel intransitiuum, Deficiat malũ impiorum. vel Consumat malum impios.]
גַּן & גַּנָּה Hortus: Genes. 2,8. Isa. 1,30. Cum affix. גַּנִּי Hortus meus. גַּנַּת in regimine cum hiric: Cantic.6,9. גַּנִּים vel וֹת in plurali. R.D.dicit radicem esse גנן quod daghes tam in plurali quàm in regim.ostendit.
גָּנַן In Cal גַּן גַּנּוֹתִי, & in Hiph. הֵגִין Protegere: 2.Reg.26,6. Zach. 9,15. מָגֵן Clypeus, scutum. Hieron. & Lxx. sæpe Protector, protectio, transferunt. Cum affix. מָגִנִּי et in plurali מָגִנִּים & וֹת masculin. & feminin. Hoc nomine etiam appellantur Magnates, protectores, vt Hos.4,18. Psalm. 47,8. מָגֵן־לֵב Dolor, vel operimentum cordis: quod est lethalis infirmitas: Thr.3,62.
גָּנַב In Cal Furari: Gen.31,28. & 37. גְּנוּבָתִי pro גְּנוּבָה vbi iod redundat. Idem in Piel, vt Ierem.23,30. Niph. Exod.22,11. Furto auferri. sic in Pual. sed Iob 4, 11. יֻגְנַב Furtiuè dicetur, exponitur. Hithp.2.Samu. 19,2. Furtiuè pergere.
גַּנָּב Fur: Osee 7,1. Plurale גַּנָּבִים.
גְּנֵבָה Furtum: Exod.22,2.
גֶּנֶז Thesaurorum locus: vel Capsa in qua recõditur aliquid preciosum. cuius plurale גְּנָזִים Esth.3. & 4. Hierony. Arcariis gazæ tuæ. & alibi Gazarumque preciosarum.
גָּעָה In Cal Mugire: Iob 6,5. גַּעְיָה Mugitus.
גָּעַל In Cal Abominari, reprobare, repellere, abiicere: Leuit. 26,44. Niph. 2.Sam.1,21. [In Hiphil Semen proiicere: Iob 21, 10. Hieron. Abortire.] גֹּעַל Abiectio: Ezech.16,5.
גָּעַר Constructum cum ב Increpare: & sine ב Corrumpere, perdere: Gen.37,10. Psalm.9,6.
גְּעָרָה et מִגְעָרָה Increpatio: Prou.13,1. & Deut.28,20. In regimine גַּעֲרַת.
גָּעַשׁ In Cal Mouere, aut se mouere, Commoueri, concuti, tre-

Reg.24,14. & Ier.29,1. Pual Nah. 2,7. גֻּלְתָּה Captiua ducta est. Hithp. Prou.18,2. Manifestari. Hophal הֻגְלָה Esth.1,6. Et Ierem. 13, 19. vbi ponitur הֻגְלַת pro הֻגְלָתָה & שְׁלוֹמִים .i. vniuersis .i. vniuersaliter, penitus.
גּוֹלָה & גָּלוּת Demigratio, captiuitas: Ierem.48,11. Ham.1,9. Quidam ex hac radice deducunt גְּלָיוֹן Volumẽ: Isai. 8, 1. quòd nempe in eo reuelentur quæ ignoramus. Et גְּלִיוֹנִים Specula, orum,3,21.
גָּלַח In Piel Radere: Leuit.14,8. Pual Iudic.16,17. Hithp.Leuit.13,33.
גָּלַם In Cal Inuoluere, duplicare: 2.Regum .2,8. גְּלוּם Vestimẽtum, quo homo se inuoluit, vulgò Cappa. גְּלוּמִים Plurale Ezech. 37, 24. Al. Inuolucra pannorum aut vestium. גּוֹלֶם Corpus imperfectum carens forma & figura, hoc est, Embryo: Psal.139,16. cum affixo גָּלְמִי Embryonem meum, &c.
גָּלַע In Hithpael tantùm inuenitur, Misceri, siue miscere se: vt Prouerb.17,13. vbi Hieronym. Calumniam pati, interpretatur. capite verò 18.vers.1. Exprobrabilem esse.
גָּלַשׁ In Cal R.Ionah Manè surgere, ex lingua Arabica. At R. D. Depilare, vel defricare se, ex Thargum Leuit.13.exponit: vt גְּלִשׁוּ Cãtic.4,1. Maturarunt, vel Depilarunt se. Hieron. Quæ ascenderunt. Item cap. 6,3. vbi Hieron. Apparuerunt transfert.
גַּם Etiam: [Psal.14,3. (Non est גם i.etiam vnus) ponitur hic pro אַפִּילוּ .i. vix, vel saltẽ, teste R.D.] בְּשֶׁגַּם Eo quòd etiã. vide in litera ב.
גָּמָא In Piel, Bibit: Iob 39,24. [Quidam illud Habac.1,9. ex eadem coniugatione & radice putat esse: vt sit particip. in regimine מְגַמַּת Bibens .s. ventus Orietalis (facies) etc. Sed alij נכח .i. Contra exponunt, sic enim habet Tharg.] In Hiphil הִגְמִיא Propinare, Gen.24,18.
גֹּמֶא Iuncus, lignũ admodum leue: Exod.2,2. Hieron. nunc scirpum, nũc papyrum, nunc iuncum transfert.
גֹּמֶד Vnde גֹּמֶד Cubitus brachij: Iudic.3,16. גַּמָּד Cubitalis, & Pygmæus: Ezech. 27.11. in plurali גַּמָּדִים.
גָּמָה A quo dictum putant nonnulli illud Habac.1,9. quod in גמא est expositum.
גָּמַל In Cal Retribuere: 1.Samu. 24,18. Ablactare, Ibidem 1,24. Isa.11,7. &c. Maturare: Num.

גִּיר Calx: Isa. 27.8. Superficies Chaldaicè, Dan.5,5.
גָּלַל vel גֵּל גַּלּוּתִי Voluere, reuoluere, deuoluere, inuoluere: (Circuire) Remouere: Genes. 29,3. Iosu.5,9. sic & in Piel, vt מְגוֹלֶלָה Inuolutus: Isa.9,4. & in Hiph. Ge.29,10. Niph. נָגַל Isa.34,4. Hithp.2.Sa.20, 13. vbi quidã מִתְגֹּלֵל pollutus exponunt. הִתְגַּלְגַּלוּ Geminata prima radical. Iob 30,15. Voluerunt se.s. aduersum me.
גָּלִיל vel גְּלִיל Circulus: Cantic. 5,13. גְּלִילִים Plural. Esth. 1,6. vbi עַל ponitur vice ב .i. in. גְּלִיל quoque Terminus, confinium: vel Regio: vel Prouincia: Isa.9,1. גְּלִילוֹת Plural. feminin. Ioel 3,4. [illud Ezechielis 47,8. גְּלִילָה est Nomen loci, teste D. Kimhi (sed Hieron. Tumulos sabuli orientalis. Alij Galilæam exponunt.) sic גְּלִילוֹת Geliloth: Iosu.18,16.] גַּלְגַּל & גַּלְגֵּל Sphæra, Cælum, à volubilitate sic appellatum. Rota: Psalm.77,19. Isa. 28,28. Stipula: Psal. 83,14. & Isa. 17,13. iuxta R. D. Et plurale cum affix. 5,28. וְגַלְגְּלָיו Et rotæ eius.
גִּלְגָּל est etiam nomen loci: Iosu.5,9.
מְגִלָּה Volumen: Ierem.36,27. idem quod גליון, sed hoc quære in גלה.
גֵּל Excrementum, stercus: 1.Reg. 14,10. vbi Thalmudistæ exponũt Dentem, sic appellatum quòd sit candidus vt lapis גֵּל .i. Marmor. Plurale גִּלִּים, & in constructione גִּלְּלֵי. Et hinc ob sordes & immunditias, & ob contemptum dicuntur גִּלּוּלִים Idola: Ezech. 22,3. גֻּלְגֹּלֶת Caput, ob eius rotunditatem: Exod. 16,16. Cum affix. גֻּלְגַּלְתּוֹ. & גֻּלְגֹּלֶת plurale 1.Par.10,9
גַּל Lapidum cumulus, tumulus: Gen. 31, 44. גַּלִּים in plurali. [Fons: Cant.4,12. Et forma feminea in plurali גַּלּוֹת Iosu. 15, 19. Item גֻּלָּה Vas rotundum instar phialæ aut crateris. Hierony. Lenticula: Zachar.4,2. cum ה mappic fortè ob decorem pronunciationis.] גַּלִּים Fluctus: ob reuolutionem motus: Zach.10,11.
בִּגְלַל Propter: Gen. 30, 26. Recipit affixa, vt בִּגְלָלֶךָ, etc.
גַּלָּב Tonsor: Ezech.5,1. In plurali גַּלָּבִים.
גֶּלֶד Cutis, pellis: Iob 16, 15. R. Leui, Crusta: cũ affix. גִּלְדִּי.
גָּלָה Migrare, transmigrare: Captiuum duci, Vagari: 1.Sam. 4,21. Ezech. 30,23. 2.Samue.15, 19. Detegere, (vt in Piel גִּלָּה) discooperire, reuelare, aperire: Ham.3,17. Ier. 32,14. &c. Apparere, Prou. 27,25. vt in Niph. הִגְלָה & הֻגְלָה Hiph. Demigrare fecit: Captiuum ducere: 2.

גָּזַל *In Cal* Rapere: *Ezech. 18,12. etc. Extat Niph. Prou. 4,14.*

גְּזֵלָה & גֵּזֶל Rapina: *Ecclesiast. 5,7. Ezech. 18, vers. 16. & 12.* גֵּזֶל *& in regimine* גֵּזֶל *teste R. D.* Idem: *Psalm. 62,11. Isa. 61,8.* [גּוֹזָל Pullus colũbarum, *siue* Pipio: *Genes. 15,8. Plurale* גּוֹזָלִים *Deut. 32,11.*]

גָּזָם Genus locustæ: *Ioel 1,4. à* גזז *quòd fruges tondeat, & excidat. Tharg.* Vermis. *Hierony.* Eruca.

גֶּזַע Lignum excisum, cuius radix in terra manet, *siue* truncus. *R. Ab.* Semen: *Isa. 11,1. Hieron.* Radix. *Cũ affix.* גִּזְעוֹ Trũcus eiº: *Iob 14.*

גָּזַר *siue* גֵּזֶר Excidere, succidere: scindere, diuidere: *1. Regum 3,26. & Habac. 3,17. sed hic est actiuũ intransitiuum, vt Isa. 9,20.* וַיִּגְזֹר Et separabit se .i. retrahet se, *vel* Statuet se, *&c.* Decernere, deliberare, sententiam ferre: *Iob 22,27. Niph.* Separari: *2. Para. 26,21.* Excindi: *Isa. 53,8.* Decerni: *Esth. 2,1.* גֵּזֶר *cuius plurale* גְּזֵרִים *Genes. 15,17.* Diuisio.

גִּזְרָה Cubiculum, *quòd videlicet separatum sit à domo: Ezech. 41,12.* Excisio: *Thren. 4,7.*

גִּזְרָה Solitudo: *Leuit. 16,22. quòd sit separata ab hominum habitatione, etc.*

מַגְזֵרָה Serra: *quòd ligna incidat: 2. Samuel. 12,30.* מַגְזֵרוֹת.

גֶּחָל Pruna, *siue* carbo ignitus, & interdũ non ignitus: *Psal. 18,9. Plurale retinet* גֶּחָלִים, *sed regimen mutat in* גַּחֲלֵי *vt* גַּחֲלֵי, *nisi dicas esse ab alio absoluto.* גַּחֶלֶת Idem: *Isaiæ 47,14.* גַּחֲלָתִי Carbonem meũ: *2. Samuel. 14,7.*

גֵּחוֹן *Vnde fit* גְּחוֹן Venter: *Leuitic. 11,42.* גְּחוֹנְךָ Ventrem tuum: *Genes. 3,15.*

גַּיְא *Vnde* גֵּיא *Mascul. gene.* Vallis: *Isa. 40,4. Reliqua sunt cum sere, & feminin. Zachar. 14,3.* גֵּיאָ *cum camets & sceua: Deute. 3,29. Et sine* א *& cum sere sub* גֵּי ג *Ezech. 39,11. & cum* גֵּי *Iosu. 8,11.*

גֵּיאוֹת *& vel* גֵּאָיוֹת *in plural.*

גִּיד Neruus: *Gen. 32,31. Isa. 48,4. vel* Virga ferrea, *secundum R. D. quòd videlicet* nerui *sint in ceruice. In plurali* גִּידִים *Iob 10,11.*

גִּיל Similitudo. *vt* כְּגִלְּכֶם Secũdum similitudinẽ vestram, i. similes vobis: *Dan. 1,10. Hieron.* Coæuis vestris.

גִּיף Claudere. *à quo verbum in Hiph.* הֵגִיף *Nehem. 7,3. & teste D. Kimhi tantum significat simpliciter* Claudere nec sera aut pessulo.

גִּיר

quoque appellatus, 1. Regum. 1.

גּוֹי *Mascul. gen.* Gens, natio. *Dicitur & de* locustarum congregatione, *Ioel 1,6.* גּוֹיִם *pro* גּוּיִם.

גּוּל *In Cal & Hiph.* Lætari, exultare: *Isa. 65,19. Prouer. 23,24. Ioel 2,24.* גִּיל *&* גִּילָה Exultatio: *Hos. 9,1. vbi* אֶל *ponitur pro* ב *Isa. 65,18 & 35,2. vbi* ת *est vice* ה.

גָּוַע *In Cal* Obire *siue* leniter mori, *quod non fit in longa ægritudine: Ios. 22,20.*

גּוּף *&* גּוּפָה Corpus: *1. Par. 10,12. sic* גַּף *gen. masc. cum affix.* בְּגַפּוֹ *Exod. 21,3.*

גּוּר Peregrinari, incolere, habitare: *Iud. 19,1: & 16. Item Iob 28,4.* מֵעִם גָּר .*i.* apud eum qui peregrinatur. *vel* A loco in quo fuerunt peregrini, *&c.* [*Isa. 5,17. D. Kimhi dicit posse exponi* גָּרִים *pro* כָּרִים .*i.* agni] *Et Psalm. 5,5.* יָגוּר רָע .i. cohabitabit tibi malus, *pro* יָגוּר לְךָ.

Cõgregare se: *Psalm. 56,6: & 59,4. sic Isa. 54,15. vbi tamen* Peregrinari, *potest verti.* Timere: *Iob 19,29. Psalm. 22,22. & Deuter. 32,27. licet hic Tharg.* Congregata *exponat, quasi esset Paul ab* אָגַר. הִתְגּוֹרֵר *Hithpael,* Conuenire, congregare se, *vel* habitare, *&c. 1. Reg. 17,19. & Iere. 20,23. vbi* מִתְגּוֹרֵר *à* גרר .*i.* Succidere, *potest deduci.* גֵּר Peregrinus, aduena, incola: *Genes. 15,12.* גֵּרִים.

גֵּרוּת Peregrinatio: *Ierem. 41,17.*

מָגוּר Societas, habitatio, *vel* locus in quo fit congregatio: *Psalm. 55,16. & Iob 18,19.* מְגוּרִים Habitationes, peregrinationes. *Itẽ* Pauores: *Ezechiel. 21,12. vbi* אֶל *redundat, vel est loco* ה. מָגוֹר *&* מָגוֹרָה Pauor: *Ierem. 6,25. & in regimine* מְגוֹרַת *Prou. 10,24 Item* מָגוֹרָה Pauor: *Isa. 66,4.* [*sed Hag. 2,22.* Horreum. *& cum duplici* מ, *Ioel 1,17.* מִמְּגֻרוֹת. *licet quidam prius* מ *deseruire dicat.*] גּוּר Catulus leonis, *vel* alteriº animalis: *Genes. 49,9. Ierem. 51,37. & Nah. 2,12.* גּוֹרוֹת *&* גּוֹרִים *&* גּוּרִים *in plurali.*

גֹּרֶשׁ Frustum, particula: *Iob 7,5. tantùm inuenitur.*

גָּזַז Tondere, Succidere, excidere: *Gen. 31,17. Ierem. 7,29. Niphal extat Nah. 1.* גֵּז Germen excisum, cuius radices remanent, & pluuia illud adhuc germinare facit: *Ps. 72,6.* גִּזִּי Germina: *Ham. 7,1. vel* tonsiones .*i.* excisiones. *Item* Lana tonsa ab ouibus, Vellus: *Deut. 18,4. et cum* גִּזַּת *Iudic. 6,38.* גְּזִית Excisio, dolatio: *vt* Lapides excisionis .*i.* excisi, & dolati.

poterit, *vertit.* גֵּהָה Medicina: *Prouerb. 17,21. vbi* כ .*i.* sicut, *subaudiri volunt. Al.* Splendor, *à* נגה.

גָּהַר *In Cal* Se prosternere, *siue* expandere corpus totum: *1. Reg. 18,41.*

גֵּו Medium: *vt* מִקֶּרֶב גֵּו E medio .*s.* vrbis. *Iob. 30,4.* Corpus: *Prouerb. 10,13.* גְּוִי Corpus meum: *Isaiæ 50,6. &* גִּוֵּךְ Corpus tuum, *51,23. & cum* ה *feminin. vt quibusdam placet, Iob 20,24. vide* גוה.

גּוֹב Locusta: *Nah. 3,16. vbi* גּוֹבַי *ponitur pro* גּוֹבִים. גֵּב Fossa instar cisternæ: *cuius plurale exstat 2. Reg. 3,16.* גֵּבִים גֵּבִים Foueas, foueas. *i.* plenum foueis instar cisternarum. [*sed 1. Reg. 6,9.* tigna cõstituta instar cisternarũ, quippe quæ erant excauatæ & depictæ. *Vel,* testudines .*i.* tabulæ instar testudinũ, pictæ figuris. *vel etiam* tabulæ *nempe* abiegnæ, instar costarum.] *Illud autem Isa. 10,31. R. D.* Valles *exponit. Al.* nomen vrbis: *sed 33,4.* Locustæ *iuxta R. D. & R. Abrah.*

גּוּד *vnde* יָגוּד *Genes. 49,19. vide* גדד *eiusdem significantiæ, sed diuersæ radicis, nisi* ו *ponatur vice literæ geminandæ:* Excidere, *vt Daniel. 4,11.* גּוּדוּ Succidite.

גָּוָה *Vnde* גֵּוָה *idem quod* גֵּאָה *mutato* א *in* ו. Superbia, excellentia: *Iob. 33,16. vbi quidam* Corpus, *exponit: & 22,28.* Excellens: *& 20,24.* Corpus, *vt* גֵּו, *quod ex hac radice potest esse.* גְּוִיָּה Corpus: *Nah. 3,3. & in plurali 1. Sam. 31,12.* גְּוִיּוֹת.

גּוּז *Vnde* גָּז *in Cal cum* ־, *tam intrãsitiuum quàm transitiuum,* Remouere de suo loco quippiam, succidere, excidere: *Num. 11,30.* Recedere: *Psal. 90,11.* Tondere: *Iob 1,20. Et nomen Toar* גּוֹזִי Eductor meus. *Psalm. 71,6.*

גּוּחַ Exire, educere de ventre: *Ezech. 32,2. vbi* וְתָגַח *potest esse ex Cal vel ex Hiph.* [Ingemiscere, *quia in gemitu egreditur halitus. vt* וְגֹהִי Et ingemisce: *Mich. 4,10.*] *Hiphil, Iudic. 20,32. vbi* מַגִּיחַ *trãsitiuum vel intransitiuum esse potest. vt sit,* Insidiæ egrediebantur: *vel* insidias educebat. *sed Iob 38,8.* בְּגִיחוֹ *est intrãsitiuum.* גֹּחִי Eductor meus: *Psalm. 22,9. Toar ex Cal.* גִּיחוֹן Fluuius magnus, circuiẽs totam Aethiopiã: *Genes. 2,13. quidam sic appellatum volunt quòd egrediatur, & admodum se diffundat. Al.* Nilus, *quòd* egrediens irriget terram. *Est & alter* fluuius iuxta Ierusalem, sed paruus, Siloach

nes.38,14.Iob 2,13. Educari: *1.Reg. 12,10. sic Iob 31,18.* גִּדַּלְנִי Nutritus est *vel* creuit mecũ .*s.*pupillus. *Piel* Magnificare, nutrire, Crescere facere, augere: *Iosu. 4,13. Isa. 49,21. Num.6, sic & in Hiph.* הִגְדִּיל *1.Sam. 12,24. Ioel 2,20. in quibus subaudiendum est aliquid, nempe* Facere, flere, *& quid simile. & sic alibi, vbi Hiphil,* הִגְדִּיל Magnificauit, *solũ ponitur.*

גָּדוֹל Magnus, maior, princeps: *Psal.48,2. & Gen. 26,13.* [*sic Exod. 15,16. vbi quidam substantiuè exponũt,* בְּגֹדֶל .*i.* In magnitudine.] גְּדוֹלִים *in plural.* גֹּדֶל idem: *Gen.26, & c. cuius plurale* גְּדֹלֵי *Ezech.16,26.*

גְּדוֹלָה *Feminin.* Magna. גְּדוֹלוֹת *plural.*

גֹּדֶל *&* גְּדֻלָּה Magnitudo, magnificentia. *Cum affix.* גָּדְלוֹ *&* גָּדְלוֹ *Deuter.5,24. & Psalm.150,2.*

מִגְדָּל *&* מִגְדָּל Turris: *Isa.5,2. Ierem. 44,1. Prius est mascul. & femin. in plurali* מִגְדָּלִים *&* ות *Isa.30,25. & Eze. 27,11.* מִגְדְּלוֹת מֶרְקָחִים *Cantic.5,12.* Flores aromatum .*i.* qui crescũt inter aromata. *Hieronym.* Consitæ à pigmentariis. גְּדִיל Funis, *seu* instar funis intortus, intricatus, cohærens. *Plurale est 1.Reg.7,17.* גְּדִילִים *Item* fimbriæ panni .*i.* fila quæ remanent cùm pannus est textus: *Deut.22,12.*

גָּדַע *In Cal, &* גִּדֵּעַ *Piel* Excidere, succidere: *1.Samu.2,30. Isa. 45,2. In Niph* נִגְדַּע *&* נִגְדַּע *cum* ״.

גָּדַף *In Piel* Exprobrare, conuiciari: *2.Reg.19,22.*

גִּדּוּף גְּדוּפָה גְּדוּפָה Conuiciũ, opprobrium: *Isa.43,29.51,7.Ezech.5,15.*

גָּדֵר *Vnde* גָּדֵר Maceria, sepes, quicunque paries, *vel* murus nõ fortis, quæcunque *item* clausura, vt caula: *Num.22,24. Cum affix.* גְּדֵרוֹ *&c. & in plurali* גְּדֵרִים *Mich.7,11.*

גְּדֵרָה *&* גְּדֵרָה Idem: *1.Paralip.4,23. Ezech.42,12.* גְּדֵרוֹת *Plural. Ier. 49,3. vbi* caulas *R.Sal.exponit, vt Num.32.*

גָּדֵר *Prouerb.24,3.idem etiã, fortè est in regimine, vt absolutum sit* גָּדֵר.

גָּדַר *Verbum in Kal,* Sepire, sepe circundare, *aut* maceriem struere: *Thren.3,6.*

גָּדִישׁ *Vnde* גָּדִישׁ Aceruus, *aut* cumulus frugum in area: *vel* ipse fructus in area collectus: *Iudic. 15,5.* [*Quidam Iob 21,31.* fornicem quæ fit super sepulcrum, instar acerui frugum, *exponit.*]

גֵּה *Idem quod* זֶה Hic, iste. *tantũ Ezech.47,13. inuenitur.*

גָּהָה *In Cal* Mederi, sanare: *Hos. 5,13. vbi Hieron.* Nec soluere potest.

24,8. גִּבֹּרִים *plural.* גְּבוּרָה Fortitudo: *Psal.89,14.* גְּבִיר Dominus, princeps, dux: *Genes.27,28.* גְּבִירָה *& Feminin.1.Reg.11,19.Isa.47,7.* גְּבִרְתָּה *Cum affixis* גְּבִרְתָּהּ Domina eius.

גֶּבֶר *&* גֵּבֶר Vir, *eò quòd habeat robur & dominium super vxorem. Psal. 88,5. & 18,26.* גְּבָרִים *in plural.Exodi 10,11.*

גֵּבִישׁ *Vnde* גָּבִישׁ Genus lapidis preciosi: *Iob 28,18. aut* genus vestis ministerialis, *&* Sericum *iuxta R.Ionah.* אֶלְגָּבִישׁ Lapis grandinis: *Ezech.13,11. ab* אל *&* גביש *1.*similis, *videlicet,* גביש. *Hieron.* Lapides pergrãdes. *Vide suprà in fine literæ* א.

גַּד Coriandum: *Exod.16,31.cuius granis similia erant grana mannæ, quantitate videlicet, non colore. Item* Sidus cæleste *quod quidam* Iouis stellam *esse putãt,* omne bonum *significantem.Isa.65,11. Hieronym.* Fortunam *transtulit. Alij* Exercitum cæli, *à* גדד. בָּא גָּד *pro* בָּגָד *Gen.30,10.* Venit fortuna *s.*bona: *vel* sidus bonum. *Al.* venit turma .*s.* filiorum .*i.* venit qui augeat exercitum. *Al.* Per Iouem. *Thargum,* Venit Gad. *Lxx.* In fortuna .*i.* fortunatè. *Hieronym.* Feliciter.

גָּדַד Cogere, *&* ducere exercitum *vel* turmam: *Habac.3, 16.* Superare exercitu: *Genes.49,19. (in quibus locis* Succidere, lacerare, *non ineptè exponas: vbi etiam quidam* יְגוּדֻנִי *&* יְגֻדוּנִי *à* גוד *deducunt.) Item Psalm.94,21.* יְגֻדוּ Congregabunt exercitum, *vel* Conuenient, *siue* coniungent se exercitus. *Al.* Decident .i.decisionem facient. *Hithp.* Cõferre se turmatim: *Ier.5,7.* [*& Micheæ 5,1.* הִתְגּוֹדְדִי Coniunges te exercitui .*i.* veniet aduersum te exercitus.] *& Ier.47,5.* Incidere se: *1. Reg.18,29.* גְּדוּד Exercitus, turma, globus militum, latro: *Hos.7,1. & 6,10.* גְּדוּדָיהָ גְּדוּדִים *Psalm.65,10.* Lineas eius .*i.* fossas *siue* profunditates inter sulcũ & sulcum: *sic dictas, quòd sint instar scissionum quæ fiunt in carne. Hieronym.* Fruges eius.

גְּדוּדוֹת *Ier.48,36.* Incisiones. *vel est particip.femin. ex Cal,* Incisæ: *& erit pro* עַל־כֵּן .*i.* idcirco.

גְּדָיָה *Vnde* גְּדִי Hædus: *Gen.38,20. R.D. dicit non modò* hædum, *sed &* agnum *significare. Plurale mascul.* גְּדָיִים *1.Sam.10,3. & in regimine* גְּדְיֵי *& feminin.* גְּדִיּוֹת *Cantic.1,8. Item* Ripa, *vt Iosu.3,14.* גְּדוֹתָיו Ripas suas.

גָּדַל Magnum esse, crescere: *Ge-*

גִּבְנִים *Psal. 68,17. à* גִּבֵּן *quasi* gibberosi, curui, humiles. *Vel* montes excelsi: quippe mõtibus eorum in medio altitudo est. *R.D. facit radicem omnium prædictorum* גבב.

גֵּבָא Fouea, palus, udis, cisterna: *Isa.30,14. Plural.* גְּבָאִים *Ezech.47,11.*

גָּבַהּ Se extollere, eleuare, superbire, Excellere: *verbum intransitiuum, Isa. 55,8. & Ezech.31,5.* גָּבְהָא *cum* א *loco* ה. *In Hiph.* Exaltare: *17,25. Prouerb. 17,18. sed intransitiuum est Psalm.113,5. vbi iod redundat, licet alij dicant esse Tõar. & Hobad. 3. vbi transitiuè & intransitiuè accipi potest.* גָּבֹהַּ Altus, a. sublimis: *Isa. 2,15. & 5,15.* גְּבֹהִים *plural.* גְּבֹהָה *Femin.* Alta: *1.Sam.2,2.* גְּבֹהוֹת *in plurali.* גֵּבֶה Superbus: *Prou.16,5.* Altus: *Ezech.31,3.sine plurali.*

גַּבְהוּת גֹּבַהּ גָּבְהוּת Sublimitas, superbia, altitudo: *Isa.2,11. Prouer.16,18. 1.Sam.16,7. Plurale Iob 2,6.* גְּבָהֵי Altitudines. *à* גֹּבַהּ, *& cum affix.singul.* גָּבְהוֹ Altitudo eius.

גַּבַּח *Vnde* גִּבֵּחַ Caluus: *Leuitic.13.* גַּבַּחַת Caluitium, depilatio. *transfertur & ad pannum nouum, & vestem. Ibidem.*

גְּבוּל *Vnde* גְּבוּל *Mascul.gen.* Terminus, confinium, Fines. *In plurali* גְּבוּלִים *&* ות *mascul. & feminin. Ezech.27,4. & Num.32,33. Vnde verbum in Cal* גָּבַל, *& in Hiph.* Terminare, *siue* Terminos constituere: *Zach.9,2. Exod.19,12.*

מִגְבָּלוֹת *Exod.28,13.* terminales .*i.* in fine existentes termini pectoralis: *vel,* conterminas .*i.* vicinas.

גְּבוּלָה Terminus: *Isaiæ 28,25.*

גְּבוּלוֹת Terminatio: *Exod. 28,21.*

גְּבָלִים Lapicidæ: *1.Reg.5,18: à* גבול *sic dicti quòd* terminũ mensuræ lapidibus ponant, dolãtes eos regula & mensura. *Al.* Viri Ghebal, *qui erãt* lapicidæ.

גִּבְּנָה *Vnde* גִּבְּנָה Caseus: *Iob 10,10 R.Ion. huc refert* גבן *et* גבנונים *quæ leguntur in* גב.

גִּבְעָה *Vnde* גִּבְעָה *&* גֶּבַע Collis, *1.Samuel.13,16. Psalm.148,9.* גִּבְעוֹת *&* גִּבְעוֹת *in plural.* מִגְבָּעוֹת Mitræ, tiaræ: *Exod. 29,9. & 39,28.*

גָּבִיעַ Scyphus: *Gen.44,12. Plurale* גְּבִעִים *Exod.25,37.*

גָּבַר Robustum esse, præualere, superare: *Exod. 17,11. Genes. 7,18. sed illud Psal.117,2.* גָּבַר חַסְדּוֹ Roborauit misericordiam suam, *transtiuè solet exponi. sic in Piel & Hiph.*

גִּבּוֹר Fortis, potens, robustus: *Psal.*

LITERA
ג

גַּב *Cum affix.* גַּבּוֹ. *In singular. est masc. In plurali verò femin. vt* גַּגּוֹת Tectum, superior pars domus, quę olim erat plana: *Iudic.9,51. Isa.22,1.*

גָּאָה *Actiuum intransitiuum, teste R.D.* Magnificare, exaltare: *Exod.15,1.* Extolli, superbire, tumescere: Crescere, multiplicari: *Ezech.47,5. Iob 10,16. & 8,10.*

גֵּאֶה Elatus, superbus: *Iob 40,6. & cum defectu* גֵּא ה *Isa.16,6. Plurale* גֵּאִים *Psalm.140,6.* גֵּאוּנִים Idem: *Psalm.123,4. vna dictio. at lectio est vt duarum, augendi gratia, à* גְּאֵי .i. superbi, & יוֹנִים populatores.

גֵּאֶה וְגָאוֹן *Prou.8,12.* Superbia & elatio. *posterius nomen nunc* elationem, superbiam, *nunc* tumorem, magnificentiam, exaltationem, excellentiamque *significat, vt Isa. 2,10. & 4,2.* גָּאוֹן *in regim. Ierem.49,19.*

גַּאֲוָה & גָּאוּת Elatio, superbia, Magnificentia, Tumor: *Deut. 33,28. Isa.9,9. & 18:12,5:26,10. Psalm.89.*

גִּוֶּה Idem: *Iere.13,17. vbi R.D.* ו *pro* א *poni dicit. vide in* גור.

גָּאַל *in Cal* Redimere: Affinitate *aut* matrimonio iungi: *nam propinquo competebat ius redimendi possessiones, vt Ruth 3,13 & 12. quare* גֹּאֵל Propinquus *vocatur.* [Inquinare, polluere *in Piel* גֵּאֵל *Malach.1,7 & in Hiph. Isa.63,3.* אֶגְאַלְתִּי Inquinaui, *vbi* א *est loco* ה. *Pual Ezr. 2,54. vbi quidam* וְנִגְאֲלוּ Et elõgati fuerũt *vertũt: vt verbũ hoc,* Propinquũ esse, & Elongare *significet.*] *Niph.* Redimi: *Leuit.25,48.* [Fœdari, *Zophon. 3,1. Extat Thr.4,14. Verbum compositum ex Niphal & Pual* נִגְאֲלוּ Polluti sunt. *In Hithp.* Contaminare se: *Dan.1,8.* עַל־גְּאֻלֵּי Super pollutores, *vel* elongatores: *Neh.13, 29.*] גְּאֻלָּה Redemptio: *Ierem.32,7. Ruth 4,6.*

גֵּב Excelsum, eminens, altum, altitudo: *Ezech.16, 25. & 43, 13. Hieron.* Lupanar. Et quicquid alteri eminet, vt dorsum. *Psalm.129,3. Ezech.10,11.* בּ *cũ affixis, & in plurali recipit daghes, vt* גַּבֵּי & גַּבִּים *et* גַּבּוֹת. *Item* Corpus: *Iob 13,11.* Radij rotæ: *1.Reg.7,32.* Supercilia: *Leuit.14,9. vbi plurale est femininũ. vt Ezech.1,18. vbi pro* Dorsis *capitur.* גֵּבֶן *Leuit.21,19.* Gibbosus: *quòd eius altitudo ob curuationem sit depressa.*

גבנים

בְּשָׂרִים & בְּשָׂרִים *in plurali Prou.14,30.* בִּשֵּׂר *in Piel* Nunciare, *Ierem.20,15.* בְּשׂוֹרָה *2.Sam.4,10.* Nuntiũ, *id est,* merces, læta nunciantibus. *sed ibidem 18,26. ponitur pro* re quæ nuncia tur.

בָּרַת Desolare: *vnde* בָּהָרָה Desolatio, desertum: *Isa.5,6. Et plurale 7,19.* בְּחוֹת *vbi Hieronym.* In torrentibus vallium *exponit. Radix potest esse* בית.

בַּת Bathus, mensuræ genus rerum liquidarum: decima pars Chomer, *Ezech.45,14. In plural.* בַּתִּים *habet daghes.*

בְּתוּלָה *vnde* בְּתוּלָה Virgo: *Gen.24. Plural.* בְּתוּלוֹת *Psalm.148,11.* בְּתוּלִים Virginitas: *caretque singulari, Leuitic.21,13.*

בָּתַק *Semel in Piel, Ezech.16,40.* Configere, transfigere.

בָּתַר *In Cal* Diuidere: *Genes.15,10. Et in Piel ibid.9.*

בֶּתֶר Diuisio, pars: *Cant.2,16. Cum affix.* בִּתְרוֹ Pars eius. *In plurali* בְּתָרִים & בִּתְרֵי.

NOMINA QVADRATA.

בְּדֹלַח *Q.* Lapis preciosus, Iaspis. *Al.* Vnio .*i.* margaritum. *Al.* Lapill' tenuis albi coloris, vt erat manna. *Num.11,7. Hieron.* Bdellium.

בְּלִיעַל *Quære in radice* בל.

בִּלְעָדֵי *Vnde* בִּלְעָדַי Præter, absq;, nisi, excepto: *semper est pluralis numeri, sed non in absoluto.* מ מִבִּלְעָדַי *interdum ei adiungitur, nihil tamen significans: nisi potiùs ad maiorem explicationem dicatur poni 2.Sam.22, 28. & 2.Reg.18,25. Iob 34,30. Recipit affixa, vt* בִּלְעָדַי Præter me, *&c.* [*In illo autem Genes. 14, 25. non est affixum secundùm quosdam,* בִּלְעָדַי *ac si d.* Præter illa duntaxat quæ comederunt pueri.]

בַּקְבּוּק *vnde* בַּקְבּוּק Vas testaceũ, *vel* vitreum, *aut* ligneum, cuius os est angustum; œnophorum, phiala stricti orificij: *Iere.19,1. Hieron.* Laguncula.

בַּרְבָּר Auis pinguis manens iugiter iuxta præsepe, *inquit R.Dauid. Plurale 1.Reg.4,20.* בַּרְבָּרִים *quibusdam* Capones: *vel* aues saginatæ.

בַּרְזֶל Ferrum: *Prou. 27, 17. non inuenitur habere plurale.*

בְּרוֹמִים *Plural. Ezech.27, 24. & nusquam alibi.*

בָּרָק Fulgur, coruscatio: (*Vnde verbum in Cal* Fulgurare, coruscare: *Psal.144,6.*) Splendor magnus, *Ezech.21,15.* Ferrum lanceæ *vel* acies: *Deut.32,39. et in regim.* בְּרַק *Nah.3,3.* בְּרָקִים *in plurali.*

בָּרֶקֶת Genus lapidis preciosi, flaui coloris, instar auri coruscantis: *Exod.28,16. Q.* Carbunculus. *Al.* Chrysolithus. *Hieron.* Smaragdus.

בָּרְקָן Genus spinæ, tribulus. *Plurale Iudic.8,7. & 16.* בָּרְקָנִים.

בְּרוֹשׁ *Inde fit* בְּרוֹשׁ Cedri genus. *Al.* Abies: *Isa. 41,19. In plural.* בְּרוֹשִׁים *2.Sam.6,5. vbi per* ligna abiegna *intelliguntur* Instrumẽta fabrefacta è lignis abiegnis. & *Nah.2,3. vbi per* abietes, sagittæ *vel* lanceæ abiegnæ: *aut* potentes, & magnates *intelliguntur, qui comparantur cedris.*

בְּרוֹת *vnde* בְּרוֹת *Idem quod* בְּרוֹשׁ Abies. *Plurale* בְּרוֹתִים *Cantic.1,17. Hieron.* Cypressina.

בְּרִית *Fem.gen.* Fœdus, pactum: *Genes.9. Quidam dicunt* ת *mutari in* ה *vt radix sit* ברה *iuxta illud Ezc.23,47.* וּבְרָא אוֹתָהֶן .*i.* Et succidet eas.

בְּשַׁגַּם *Composita dictio ex* ב & ש *i.* quod: & גם .*i.* etiam; *i.* Propterea quòd etiam. *Gen.6,3. Vide* גם.

בְּשֶׁל Propter, *Eccles.8,17.* בְּשֶׁלְּמִי Propter quem, *Ion. 1, vers.7.*

בָּשַׁל Coquere. *vt Ezech.24,5.* בֻּשְּׁלוּ Cocta sunt. *vel* coxerunt se. *vel* Coquite: *vt sit præteritum vice imperatiui vel futuri.* בָּשֵׁל Coquẽdo: *Exod.12,9. vel* Coctum, *nomen toar, vt aliis placet.* [Maturescere, *Ioel 3,13. & in Hiph. Genes. 40,10.* maturescere fecit.] *Sic in Piel 1.Reg.19.* מְבַשֶּׁלֶת Olla, ahenum, *aut* lebes: *vel etiam* locus vbi coquitur caro. *extat Plurale Ezech.46,23.* מְבַשְּׁלוֹת. *Vel erant* foci in quibus ignis accendebatur.

בֹּשֶׂם *Inde* בֹּשֶׂם & בֹּשֶׂם *vel* בֹּשֶׂם Aroma: *Exod.30,21. & 25, 6. Cantic. 4,16. & 5,1.* בְּשָׂמִים & בְּשָׂמִים *in plurali.*

בָּשַׂס *Semel in Poel* בּוֹשֵׂס *Ham.5,11. inuenitur,* Onerare, fatigare, *vel* conculcare. *Vide* בוס.

בָּשָׂר Caro, *generale nomen. Capitur pro* Homine & omni animato. Propinquus, *2.Sam.5, 1. Isa. 58,7.* Pudenda, membrum virile: *Ezech.23, 20. Item* pellis, cutis,

כִּבְרַת הָאָרֶץ *Gen. 35, 16.* Quasi miliare terræ, *vt* כ *sit aduerbium.* est autem iter à mane vsq; ad tempus comestionis confectum, *teste D. Kimh. Al.* multum, *à* כבר. quasi multum iter terræ. *Al.* mensura soli, circiter iter miliaris, *aut* leucæ, *aut amplius, etc.*

בָּרַח Fugere: *Gen. 31, 20.* [Accelerare *iuxta R. Ioseph, Ion. 1, 2. & 4, 2. Neh. 13, 10.*] *Hiph.* Fugare: *Prou. 19, 25.* בָּרִיחַ Profugus: *cuius plurale Isa. 43, 14.* בָּרִיחִים (*vbi al.* vinctos vectibus ferreis.)

Aliud extat plurale 15, 5. בְּרִיחִים *sed à singulari* בְּרִיחַ *Item aliud Ezech. 17, 20.* מִבְּרָחָו *.i.* profugi eius: *à singulari* מִבְּרַח. בְּרִיחַ Vectis: *Ierem. 49, 31. Vnde verbum ex Cal & Hiph.* Instar vectis pertransire, & penetrare: *Exod. 36, 33. & 26, 25.*

בָּרִיחַ *Isa. 27, 1.* Penetrator: *vbi per Leuiathan fortes intelliguntur reges. Hieron.* Vectem, *vt illa quæ supra.*

בָּרַךְ *vel* בֵּרֵךְ *in Piel* Benedicere, salutare: *Gen. 24, 34. Psal. 10, 3: & 1. Reg. 21, 10. vbi pro* Maledicere *capitur, vt Iob 1, 5. & 11: 2. 9.* Offerre munus: *Isa. 66, 3. & (non ineptè) 2. Sam. 8, 10.* Laudare *Psal. 72, 14. & 145, 1. Niph. & Hithp.* Benedici *vel* benedicere se, *Gen. 12, 3 & 22, 18.* בָּרוּךְ Benedictus *.i.* Laudatus: *Gen. 9, 15.* בְּרוּכִים *Plurale.* בְּרוּכָה *Femin.* Benedicta.

בְּרָכָה Benedictio *.i.* boni additio, *seu* multiplicatio: Salutatio. [Munus *2. Reg. 5, 14.*] Pax *vel* pacis postulatio. בִּרְכַּת *in regim.* בִּרְכוֹת *in plural.* בֶּרֶךְ Genu, *Isa. 45, 23. Plurale duale* בִּרְכַּיִם *et* בִּרְכָיִם Genua. *Verbum in Cal,* Genuflectere, *2. Paral. 6, 13. & in Hiph. secundum R. D. Genes. 41, 42.* אַבְרֵךְ *pro* ה *.i.* genuflecte: *Vel* א *signum futuri. ac si d.* Omnis homo viuens clamat ante eũ, Genuflectam. *Al. ex* אב *.i.* pater (*nã Ioseph fuit pater sapientia*) *&* רך tener, *nempe* annis, *componunt. Al.* Pater regis: *nam* רך *Syris est* Rex.

בְּרֵכָה Piscina, lacuna, *siue* locus è lapidibus calceque constructus, quò pluuiales aquæ colliguntur: *2. Reg. 20. sic Ios. 15, 18. sed* ר *est cum* ־ בְּרֵכָה *licet* Benedictio *exponi possit.* בְּרֵכוֹת *in plural. Et Psal. 84, 7.* בְּרָכוֹת *cum* ־. *licet LXX. & Hierony.* Benedictiones *exponant.*

בְּרֹם *vnde* בְּרֹם Genus vestis, *vel* panni concupiscibilis, vt vestis Phrygionica. *vel* generale nomen vestium preciosarum.

בְּרוֹמִים *loco* פ *.quæ sunt eiusdem exitus.* הַפְּקָר *enim est* Dimissio. *&* בקר *in Misnah est* dimittere, liberare: *vt sit sensus,* In dimissionem erit & non occidetur.

[בָּקָר Bos, *generale nomen. in plurali* בְּקָרִים *vnde participium ex Cal Ham. 7, 14.* בּוֹקֵר Pascens boues.]

בָּקַשׁ Quærere, *in Piel 1. Sam. 13, 13.* בַּקָּשָׁה Inquisitio, petitio: *Ezr. 5. & 7.*

בֵּן Filius: *Prou. 31, 2. sic Psal. 2, 12. vbi alij,* Purum. Frumentũ, *Gen. 41, 33. Psalm. 72, 16. sic Iob 39, 4. vbi alii* Foris *transferunt.*

בָּרַר *In Cal* Eligere: *Ezech. 20, 38.* Mundare, tergere, purificare: *Isa. 49, 2. Iob 33, 3.* [Dilucidare, declarare: *Eccles. 8, 18.* (*al.* probare, *vel* examinare.) *Sic 3, 18.* לְבָרֵם *vbi quidã dicũt* ל *poni pro* לאשר *.i.* eo quòd *&* ברם *.i.* elegit eos, *à* ברה] *Piel,* Purificare: *Dan. 11, 33. Hiph.* Tergere, polire: *Ier. 4, 11. & iuxta quosdã 51, 11.* הַבְּרוּ Tergite. *de quo vide* אֶבֶר.

Niph. & Hithp. Se purificare, *vel* mundum esse. בַּר Mundus, a, um: *Psal. 24, 3. In plurali 73, 1.* בֹּר Puritas, munditia: *18, 24. & 72, 16. secundum quosdam. sic Isa. 1, 25. vel* Purificatorium, in quo purificatur argentum à scoriis.

בּוֹרִית Sapo, *eò quòd mundet vestes ac pannos: Ier. 2, 22. & Malach. 3, 2. Al.* herba qua panni lauantur.

בָּרָא Creare. *Dicitur verò de qualibet re, quæ ex non esse ad esse procedit. Gen. 1.* [Succidere: *Ezech. 23, 47. vt illud Num. 16, 29. quibusdam,* Decisionem decidere *.i.* sententiã ferre.] *Piel* בֵּרֵא Eligere, *vel* succidere: *vt Ios. 17.*

בְּרִיא Pinguis: *Psal. 73, 4. 1. Reg. 4, 22. in plural.* בְּרִיאִים *Vnde verbum ex Hiphil, 1. Sam. 2, 29.* Impinguare. בְּרִיאָה *Fem. Habac. 1, 16.* [Creatura, Decisio, sententia: *Num. 16, 29.*] בְּרִיָּה *pro* בְּרִיאָה *Ezech. 34, 19.* Pinguis.

בָּרָד *Masc. gen.* Grando: *Exod. 9, 18. Hinc verbum in Cal, Isa. 32, 19.* Grandinare.

בָּרוּד Maculis albis instar grandinis respersus: *cuius plural.* בְּרֻדִים *Ge. 31, 10.*

בָּרָה Eligere: *1. Sam. 17, 8.* Comedere: *2. Sam. 13, 6. quò quidam illud* לְבָרוֹת *Thren. 4, 10. in Piel referunt, quod alii nomen esse volunt. Hiph.* Cibauit. fecit comedere. *2. Samuel. 3.* בְּרוּת *&* בְּרִיָּה Cibus, esca: *2. Sam. 13, 5. Psal. 69, 21.*

בְּרִי Serenitas: *Iob 37, 11. sed R. D. à* רוה *deducit, & facit* ב *seruile.*

בֶּצַע Cupiditas, auaritia. *Exod. 18, 20. & Ier. 51, 12. vbi q.* בִּצְעֵךְ Oppressio, violẽtia tua, *trãsfert.* [*illud* בֶּצַע *Iud. 5, 19. à quibusdam* frustum *exponitur.*]

בְּצֵק Conspersio, Farina aqua conspersa & temperata: *Exod. 12, 35. Verbum in Cal Deut. 8, 4. & Neh. 9, 21.* Intumescere instar conspersionis. *vel (sed non tam rectè)* Inficiuntur *videlicet* luto, sicut manus conspersione inficiuntur. *Hieron.* non sunt attriti.

בָּצַר Vindemiare, excidere: *Ierem. 49, 9. sic Psal. 76, 12. (licet hic possit esse,* Exaltare, roborare.)

[*Item* Munire: *Ierem. 33, 2. Isa. 2, 15. & in Piel 22, 10.*] *Niph.* Prohiberi, *Genes. 11.* בָּצִיר Vindemia, *Leuit. 26, 5. sed Zachar. 11, 2. potest & pro* vindemia *&* munitione *accipi.* בְּצִיר *in regimine.* [מִבְצָר *&* בְּצָרוֹן Munitio: *Zach. 9, 12. Num. 32, 36.* וֹת *&* מִבְצָרִים *Masc. plural. & femin.*] בַּצֶּרֶת Prohitio, *Ier. 17, 8. & in plurali 14, 1.* בַּצָּרוֹת *alia forma à singulari* בַּצָּרָה *quod extat Psalm. 10, 1. iuxta quosdam, nisi malis hic* ב *esse seruile.* בְּצָר *Iob 36, 18. q.* Aurum. *Al.* In tribulatione *vertunt. sic 22, 25.* בְּצָרֶיךָ Aura tua, *vel,* Aurum tuum; (*quia quidam codices non habent* י.) *Al.* Munitio *aut* fortitudo tua. בָּצֵר Aurũ *iuxta R. D. Ibidem 24. al.* Munitio *ac* turris fortis *vel* fortitudo.

בָּקַק *sicut &* בוק Euacuare, populari, prædari: *Ierem. 19, 7. Nah. 3, 3. Niph. Isa. 19, 3.* נִבְקָה *pro* נָבוֹקָה *Et in Poel* בּוֹקֵק. *Ier. 51, 2.*

בָּקַע Scindere, rumpere, irrumpere, *Psal. 74, 15. Isa. 34, 15. (vbi* Rumpere *est* pullum educere ex ouo.) *2. Paralip. 32. sic in Piel & Hiph.* בְּקִיעַ Scissio, scissura, *Ham. 6, 11.* בְּקִיעִים *in plurali.*

בֶּקַע Dimidium sicli: *Exod. 38, 24.* בִּקְעָה Vallis, planities: *sic appellata quòd sit scissa et diuisa à montibus, Genes. 11, 2. Plural.* בְּקָעוֹת *Psal. 104, 8.*

בָּקַר *In Piel* Quærere, inquirere: *Prou. 20, 25.*

בַּקָּרַת Inquisitio: *Ezech. 34, 11.*

בֹּקֶר Mane: *quòd tunc inquiratur omnis res illucescente die, inquit R. D.* [Lux, *vt Iob 38, 7.*] *Exod. 16, 19.* Mane, mane, *id est,* quolibet mane. בְּקָרִים *in plurali Psal. 73, 14. Sunt qui* וּלְבֹקֶר *Psal. 27, 5. ab hoc nomine deducunt, quasi d.* Ad mane surgẽdum, *vel,* inquirendum.

בְּקֹרֶת *Leuit. 19, 20.* Verberatio: *veliuxta R. D.* Verberata. *Al.* Vapulatio quæ fiebat neruo bouino. *Al.* ב *est*

mine אֲבַעְבֻּעוֹת Bullę, ampullæ, vesicæ *Exod.9,9.* א *non est radical.) quòd aquis bullientibus ascendant bullæ Isa. 64, 2. Et 30,13. in Niphal* נִבְעָה Requisita. *vel secundũ R.Ion.* Se aperiẽs ad modũ bullæ.] בְּעִים In inquisitione *vide* עִים.

בָּעַט Calcitrare: *Deut.32,15 & 1. Sam.2,28.*

בָּעַל Dominari, possidere vt dominum: Maritũ esse: Rem habere cũ muliere *Deut.24,1. &c.* [*R.Ioseph Kimh. illud Ierem.3,13.* בָּעֲלָתִי Tædio affectus sum, *exponit: dicit enim hoc verbum constructum cum* ב *significare* vituperium.] בַּעַל Dominus, aut possessor & patronus alicuius rei. [*Item* Idolum, sculptile *2. Reg. 10, 19: & in plurali* בְּעָלִים *Iud.2, 12.* Vallis seu planities *Ios.11,17.*] בַּעֲלֵי *in regim.plur. Vnde* viri fœderis.i.fœderati. Viri sagittarum.i.sagittarij. Viri equitum. i. equestres, *vel* turmæ equitum. *vel* duces. בַּעֲלַת הַבַּיִת Mater familias. *1. Reg.17,17.* בַּעְלִיל Dominus terræ. *Quære in* עלל.

בָּעַר *Neutraliter*, Ardere: *Actiuè*, Comburere, accendere. [Insipientem esse. *Ier.10,8. et (non malè) Ps.94, 8.*] הַנּוּר בְּעֵרָה Clibanus succensus *Hos.7,4. Benoni mascul.cũ* ה *nosepheth.*

בִּעֵר *Piel* Excidere, remouere. *1. Reg. 22,47.* Pascere *Exod.22,4.* Succedere, *Eze.20,48. sic illud Is.6,13.* לְבַעֵר Ad remouẽdũ: *vel* pascendũ, *aut* succendendũ *exponitur. Hiph.* Remouere, depasci, succẽdere fecit: *1. Reg. 16,2. Nah.2,13. & Exod. 22,4. & 5.* [*Niph.* Stultescere, infatuari, (*metaphora sumpta à nomine* בְּעִיר Animal, iumentum: *quia stultus est vt belua.) Is.19,11. Ier.10,21.*] בְּעֵרָה הַבְּעֵרָה Combustio, succẽsio *Exod.22, Num. 11.* [בַּעַר Insipiens *Ps.49,11.*] *Quidã* בָּעֵר *Isa.4,4. faciunt nomen.* i. Remotionis. *Al. infinitiuum.i.* remouendi.

בָּעַת *In Piel* בִּעֵת Terrere, turbare *1. Sam.16,14. Niph.* נִבְעַת *1. Par.21,30.* בְּעָתָה Terror, turbatio, formido *Ier. 8. & in plural. Iob 6,4.* בְּעוֹתַי *à* בעות.

בֹּצִץ *vnde* בוּץ Cœnum, lutum *Ier. 38,22.* בִּצָּה *Idẽ Iob 8,10. Hieron.* humor. *R.D.* locus lutosus: *sic Ezech.47, 10.* בִּצְאֹתָו cœnosa eius, *vel* valles profundæ: *vt* א *sit pro* ו.

בָּצָל Cepa: *Plural.* בְּצָלִים *Num.11. & nusquam alibi.*

בָּצַע Concupiscere, desiderare: [Concidere in frusta, partiri. *Ham. 9,1. & Ioel 2, 8. vel* Lædere *vt R. D. exponit.*] *In Piel*, Complere *Isa.10,11. Zach. 4,9.* Succidere *Isa. 38, 11.* Opprimere *Ezech.22,12.*

בָּלַק *In Cal* Desolare *secundum R. Ion. vt Isa.24, 1.* בּוֹלְקָה Desolat eam. *Q.* Claudet eam vt nullus habitet in ea. s. terra. *Al.* Aperiet eam, vt omnes exire inde valeant. *sic Nah. 2, 10. in Piel & nusquam alibi.*

בֶּלֶת *A quo fit* בִּלְתִּי Nisi, præter. *Gen. 21, 24. & 43, 2. Nume. 32, 12.* Non *1. Sam.20,25. Isa.14,8. Iob14,12.* מִבִּלְתִּי *Ligatum cum* מ, *est*, Propterea quod non: *& cum* ל לְבִלְתִּי Vt non. *Recipit affixa: vt* בִּלְתִּי Præter me. *Is.10,14. hic est pronom. nam aliâs est nosepheth.* בִּלְתֶּךָ Præter te *&c.*

בָּמָה Excelsum *1. Sam.9.13. et 25, 1. Reg.22,43. Plural.* בָּמֹתֵי & בָּמוֹת *Radix potest esse* בום.

בָּנָה Aedificare. Aedificari ex aliqua *in scriptura est*, Liberos suscipere, *vt Genes. 16,2:* בְּנֵין בִּנְיָה Aedificium *Ezech.41,12. & 13. Hinc per trãslationem dicitur* בֵּן Filius, *quòd sit veluti ædificium patris ac matris.* בֵּן *In constructione plerunque fere mutatur in segol: interdum in hiric vt Ios.1.1:* בִּן [*& Prou.38.1.* בֶּן־יָקֵה Filius Iache (*vel* vomitus) *quod alij à* בין Intelligere *deducunt. q. d.* Qui euomet sapientiam] בֶּן־בֵּיתִי Filius domus meæ. i. vernaculus meus. *Gen. 15, 3.* בֶּן־גָּרְנִי Filius areæ meę *Isa.21,10.* i. frumentum vel palea. בֶּן־קַשֶּׁת Filius arcus. i. sagitta *Iob 41,20. & quædam alia.* בֵּן Ramum *quoque significat Psal.80,15. sic Gen. 49,22. vbi est femin. gen. quia* פּוֹרָת *est feminin.* בֶּן־מָוֶת Filius mortis. i. vir reus mortis, *vbi* בן *pro* איש *ponitur: vt Genes.5,31.* Filius. *i.* vir *500. annorum.* בֵּן *vel* בַּת *quando non est in regimine, nec iungitur patri aut matri, significat* Paruulum aut paruulam. *Exod. 21.* בְּנוֹ *cum affixo.* בָּנִים & בְּנֵי Filij. *Vnde* filij Dei. i. probi viri: *vel* Filij magnatum *Gen. 6,2. Item* Discipuli *1. Reg. 20, 35.* בַּת *pro* בְּנַת *cum defectu* נ *quem cum affixis daghes ostendit.* Filia. *metaphoricôs* Congregatio *Ps. 137,8. Thr.1,6. sic quibusdam Daniel. 11, 7.* Pupilla, *quòd sit oculo tanquam filia. vide* בבת. בִּתּוֹ *cum affixo.* בָּנוֹת & בְּנוֹת *Plurale. Capitur et pro* suburbanis & villis: *vt* נשים mulieres, *pro* ciuitatibus. תַּבְנִית Similitudo, figura, exemplar *Exod. 25,9.* מִבְנֶה *Ezech. 40, 2.* Idem. *vel* Aedificium *secundum R.D.*

בֹּסֶר Fructus immaturus, vua acerba. *Ier.31,29. & בְּסָרוֹ cũ affixo à forma* בֶּסֶר *Iob 15,33.*

בָּעַד *Quære in* עוד

בָּעָה Inquirere, disquirere, rogare, petere. [Bullire, Feruere: (*à no-*

בַּל Non. & בְּלִי Non: *vt Isa.14, 6.* Persecutionem passum בלי. i. non prohibuit. s. à persecutore *etc.* Sine, absque, præter. *Præponuntur ei* ב על מ ל *Deut.4,42. Isa.5,14. Exod. 14, 10.* בְּלִיַּעַל Impius *Deut. 13, 13.* Impietas. *Nah. 1, 10. à* בלי non, & יעל ascendet. i. proficiet aut prosperabitur. *Hieron.* Absq; iugo, *quasi* בלי עול: Diabolus, apostata *&c.*

בָּלַל *Cal*, Cõfũdere, miscere, *Gen. 11,9.* [*sic Psal.92,10.* בְּלוּלִי Miscui *vel intrãsitiuè* Miscui me] *In hithp.* יִתְבּוֹלָל miscebitur *Hos.7, 8. Extat Gen.11,7:* נָבְלָה *pro* נִבְלָה *prima person. plur. ex cal. Vel erit 3. femin. ex Niph.* חֶבֶל Cõfusio, mistio. *Hieron.* Scelus. *Leuitic. 20, 12.* חְבוּרָל Albugo: *dicta quòd sit mista cũ nigro pupillæ 21,19.* בְּלִיל Iumentorum mistum pabulum cuiuscunque generis, præter paleam: *Isa. 30. 24. Vnde verbum* Pabulum dare: *vt* וַיְבַלֵּל *Iudic. 19,21.* Et pabulum dedit.

בָּלַם Roborare, confortare. *vnde in Hiph. trãsitiuè et intransitiuè, Ham. 5,9. Iob 9,27. &c. Hieron. nunc* Subridere, *nunc* torqueri dolore, plangere *transfert &c.* מַבְלִיגֻתִי Confortatio mea. i. me confortabo. *nomen verbale instar* מַרְבִּית *Ier. 8,18.*

בָּלָה *Cal* Inueterascere, consumi *Deut. 29, 5. Piel* בִּלָּה Vetustum facere, consumere *Thr. 3,4. & 1. Par. 17,9.* בָּלֶה Vetus *Ezech. 23,43. plur. masc.* בְּלִים. *Ios.9,4. Femin. vers. 5.* בְּלוֹת. הַבְּלִית Vetustas, cõsumptio *Isa.10,25. Hieron.* Scelus. בְּלִי *Idem. Hierony.* Vt non periret *Isa.38,26.* בְּלוּאֵי & בְּלוֹ *Ier. 38,11 & 12.* Veterationes. i. vetera.

בֶּלָה *A quo fit* בַּלָּהָה *pro* בְּהָלָה *per metathesin*, Formido, terror *Isa.17,13.* בַּלָּהוֹת & בְּלָהוֹת *in plurál.*

בָּלַם *Cal*, Claudere, obthurare, *Psalm.32,9. et nusquam alibi.* בְּלִימָה (*quasi* בלי & מה. i. non aliquid) Nihilum. *Iob 26, 6.* Centrum terræ.

בָּלַס Colligere: *& idem quod* בלש, *Ham.7,14. nusquam alibi.* Permiscere *quoque R.D. exponit.*

בָּלַע *In Cal* Absorbere, deglutire. *In Piel*, Perdere, dissipare. *Isa.25. etc.* [Abscõdere, operire *Num.4,19. Prou. 19,27.*] *sic Iob 10, 8. licet sit quibusdam* Circundare. *Inuenitur etiã in Niph. & Pual, & Hithp.* דִּבְרֵי בַלַּע Verba perditionis, vel corruptionis. *al,* occultationis. i. doli *Psalm.52,5.* עַד־בִּלְעִי רֻקִּי Vsque ad absorptionem meam saliuæ meæ. i. donec absorbeam. *&c. Iob 7,19. sic Ier.51, 43.*

ביך *vnde* בֵּיר Puteus, *idem quod* באר *Ier.6,7.* בִּירָה Aedes, palatium, templum *1. Paral.29,1.* בִּירָנִיּוֹת Palatia, *2.Paral.17,11.*

בַּיִת *Et in regi.* בֵּית *M.gen.* Domus, familia. Auium nidus, *vt Psal.84,4.* Carcer, *vt Isa. 14, 18.* [Intra vel intrinsecus *Ezec.1,26.& cum* מִבַּיִת מ *Exod.25,11.*] Locus *1.Reg.18,31.& Iob 8,15.* בֵּיתָה Ad, *vel* in domum. בָּתִּים *plurale Exod.1.20.* Domus.i.filij domus. *Itẽ 25,27.* Intra.*R.D.* Loca. *Præterea* Cortinæ *2. Reg. 23,7.* בַּיִת *quoque* ornamenti genus, *quod* pectorale *vocant, quod suspendebant mulieres inter vbera super candidum, inquit R.D. vt Isa.3, 18.* בָּתֵּי נֶפֶשׁ Pectoralia animæ. i. desiderij, *quòd essent desiderabilia.* בִּירָן Palatium. *nam palatium est domus magna & honorabilis. Esth.7,7.*

בָּכָא Morus arbor, *Psalm. 84,7. Quidam hic* vallem in qua stillat aqua, vt lacryma ab oculis, *exponunt, à* בכה flere. *Hierony.* Fletus. *Plural.* בְּכָאִים *2.Sam.5.Hieron.* pyrorũ. *Tharg.* Arborum.

בָּכָה *In Cal et Piel* Flere. [*Niph.Iob. 38,16.* נִבְכֵּי־יָם profunda maris *vel* decursus maris. i. *locus vbi inundat fluctus: metaphora à fletu, quòd flendo lacryma decurrat.*] בְּכִיתִי בְכִי בֶּכֶה בְּכוֹת Fletus. *Gen.35,8.& 50,3.Isa.15,5. & 22,4.Ezr.10.2.* מִבְּכִי *Iob 28,11.* A fletu(.i.à gutta) flumina alligauit, *ne aquas guttatim educerent, vt in fletu lacrymæ emittuntur.*

בכר *Vnde fit* בְּכוֹר Primogenitus. [Angelus mortis *Iob 18, 13: vel vt quidã,* Infirmitas mortis. i.mortalis: *vel* prima infirmitas ex qua moriatur. *vel erit hypallage: pro,* Comedat mors primogenitum בניו filiorum eius] *Plural.* בְּכוֹרִים *et* ות. בְּכִירָה *Fem. à masculin.* בְּכִיר *Verbum in Piel,* Instituere primogenitum.i. dare ius primogeniti *Deut.21,15.* Afferre primitiua. *Eze. 47, 12. In Hiph.* Primogenitum parere. *Iere. 41,30. Pual* Primogenitari, *vt ita dicam,* Offerri primogenitum. *Leu.27,26.* בְּכוּר & בְּכוּרָה Fructus primitiui, maturi, primitiæ. *& cum* ה *mappic Is.28, 4. In plur.* בכורים *Est et plurale Ier. 24,2.* בִּכֻּרוֹת *sed alia forma, à sing.* בַּכּוּר בִּכְרָה Camelus femina, *aut* dromedaria *Ier. 2, 23. R. D.* Genus cameli lactentis, vel paruæ, quæ currit velocius masculo. *Tharg.* Similis lactenti veloci. *Plural. masc.* בִּכְרֵי *Isa. 60, 6.* Cameli *vel* Dromedarij, *vt Hieron. transfert.*

בל

ctus iuuenis: *sic appellatus, quòd sit electus ad omne opus, ad bellum potius quàm senex. In regim. & plurali duo priora habent seua sub* ב: *postremum pathah retinet.* בָּחוּרִים *vel* ות Iuuentutes, *pro* iuuentus: *Num. 11,28. Eccl. 12,1.* מִבְחוֹר & מִבְחָר Electio *Gen. 23,6.2.Reg.3,18.* מִבְחָרָיו Electiones .i.electi eius. *Dan.11,15.*

בָּטָא *In Piel* Proferre, pronunciare, exponere: Aperire os: promittere *Leuit.5,4. Psal.106, 32. Et in Cal* בּוֹטֶה Proferens, *cum* ה *vicè* א *Prou.12,17.* מִבְטָא Pronũciatio, promissio. *Num. 30,7.*

בָּטַח *In Cal* Fidere, fiduciam habere, cõfidere, sperare. *In Hiph.* Fidere fecit. fiduciam tribuere, promittere: *Ier.28,15.* בֶּטַח Fiducia, securitas, spes. *Prouer.10,9.* [*& assumpto* ל Confidenter: *Leuit.25,18.*] בִּטְחָה בִּטָּחוֹן מִבְטָח מִבְטָחָה *Idem, Isa.30, 15.2.Reg.18, 19. Psal.65.5. Ier.48,13. In plural.* מִבְטָחִים *Extat & aliud plural.* בַּטּוּחָה *à* בַּטָּחוּת *Iob 12,6.* אֲבַטִּחִים Pepones *Num. 11, 5.* א *est nominis cõstitutiuum. vel est nomen quadratum.*

בָּטַל Desinere, cessare: *Eccles.12, 4. alibi non inuenitur.*

בֶּטֶן Venter, vterus: *& metaphoricè* locus medius *1. Reg.7,19. Cum affix.* בִּטְנוֹ Venter eius *&c.* בֶּטְנִים *Genes. 43,10.* Pina. i. fructus arboris pini: vel terebinthina resina. *Al.* nuces auellanæ. *Hierony.* terebinthi.

בִּיב *A quo fit* נָבוּב Vacuus, aut vacuatus, *ex Niph. cum surec loco holem. Iob 11, 11. sic Exod. 27,7.* נְבוּב Vacuũ (tabularum.)

בִּין *A quo fit* בִּן Intelligere, animaduertere, intendere, cõsiderare. *& Benoni ex Niph.* Intelligẽs *Deut.4,6. Hiph. est plerunque transitiuum,* הֵבִין Intellexit, aut intelligere fecit. *Hithp. intrãsitiuũ. Isa.1,3.* בִּינָה הִבּוּנָה Intelligentia, prudentia. *Iob 28,12. & Deut.32, 28.* הִבּוּנוֹת בִּינוֹת *in plural.* בֵּין Inter: *quod interdũ est geminatũ, interdum solũ; vt* בֵּין הָאוֹר וּבֵין *&c. & Gen.1,4. et 6. cũ* ל *loco alterius* בין: *nã* ו *non sufficeret: sic Deut.17. Interdum ei* ב *præponitur. vt Isa.44,4. Cum pronominibus.* בֵּינוֹ Inter eum. בֵּינִי Inter me. *&c.* בֵּינוֹת *Plural. fem. Gen. 42,21. Ezech. 10,2. recipit etiam affixa vt singulare.* בֵּנַיִם Inter duos. f. stans: *vel* ambos, *nempe inter Pelistim & Israel: vel* inter duas acies. *Hieron.* Spurius.

בֵּיץ *Vnde fit* בֵּיצָה Ouum. *cuius Plural. Deut.22,6. & Isa. 59,5.* בֵּיצִים *nam singulare in sacris non inuenitur.*

בוץ Byssus *siue* linum. *2. Par. 2, 13.* בּוּץ Lutum. *vide* בצץ.

בּוֹק Euacuare multitudine spoliorum & prædarum, populari, deprædari, diripere. *Nahum 2, 10. vbi duo sunt participia: prius* בּוֹקֵק *ex Cal, alterum* מְבוֹקֵק *ex piel. Niph.* הִבּוֹק *Isa.24,3. vide* בקק.

בּוֹר *Mas. gen.* Cisterna, *in qua aquæ non scaturiunt (vt in* באר *puteo siue fonte) sed colliguntur. Exo.21,33.* [Carcer *Ierem. 37, 15.* Sepulcrum *Psal.28,1. Eze.31,15.*]

בּוֹשׁ *Cal & Hithp.* Rubore suffundi, erubescere. [Morari, cũctari, *iuxta R.D. 2.Regũ. 2, 17. vt* בּוֹשֵׁשׁ *in Poel Exod.32.*] בּוּשׁ *Toar,* Confusus *Ier. 48,38. vel est præteritũ. Futurũ videtur potius esse à* יבש: *nã* אֵיתָן *veniũt cũ* *Hiph. sæpius est transitiuũ* בֹּשְׁנָה בֹּשֶׁת *et* הֲבִישׁוֹרָ הֲבִישׁוֹתָה הֲבִישׁ בּוּשָׁה Cõfusio, pudor. *Psal.89,46.35, 25.Hos. 10,6. Et cum affix.* בָּשְׁתִּי מְבֹשִׁים Verenda, vel testiculi qui sunt in loco pudoris. *Deut.25,11.*

בָּזַז Spoliare, prædari, diripere. [*& cum* א *vice* ו בָּזְאוּ *Isa.18,2. quanquam R.D. radicem putat* בזה *& ה poni vice*] בֵּזָה *&* בַּז Præda: *Esther 9.10. & Isa.10,6.*

בָּזָה Spernere, contẽnere. *Num. 15, 30.* [*Illud* לִבְזוֹת ad spernendum *Isa.49,7. est infinitiuus, licet nomen toar esse possit,* Ad contemptum. *vel ponitur vice particip. passiui.*] *Niph. Is. 53. & c. Hiph. Esth.1,17.* בִּזָּיוֹן Contemptus, despectio, *ibid. Et nomen cum nun & mem præpositis,* נִמְבָּזֶה Contemptibilis, *1.Sam.15,9.*

בָּזָק Fulgur, coruscatio: *Eze.1,14. Hoc verbũ apud doctores Hebr.* Dispergere *significat. Quidam volunt esse* resplendentiam ignis, quæ fit ex ore fornacis.

בָּזַר & בִּזֵּר *In Cal & Piel* Dispergere: *Daniel.11,23. & Psalm.68,31.*

בָּחַל Tædio, vel angustia affici: Abominari, horrori esse. *Hieron.* Variare, *Zach.11,8. et nusq; alibi in sacris.*

בָּחַן Probare, periculum facere, experiri, tentare, *Psal.17, 3. & 81,8. Niph. Iob 34, 36.* בֹּחַן Probatio *Ezech.21,8.* בָּחוֹן Munitio, turris, arx. *Ier.6.27. Plurale Isa.23.13.* בְּחוּנִים *cum surec & ב cum pathah.* בָּחָן & בַּחַן Munitio *etc. Isa.28,16. & 32,14.*

בָּחַר *Cal* Eligere. *frequentius cum* ב, *aliquando cum* את, *& interdũ sine litera seruili cõstruitur. Deut.7,6. Psa.47, 5. & 119,172. Niph. Prou.8,9. Pual Eccl.9, 4. vbi scribitur* יִבָּחֵר *sed legitur* יִחָבֵר sociabitur. בָּחוּר בָּחִיר בַּחוּר Ele-

nimalibus sic appellatum: *sic 12,7. vt nonnullis placet.*] בְּהֵמַת *in regim. singulari et* בְּהֵמָתוֹ *cũ affix. à forma alia* בְּהֵמָת

בֹּהֶן Pollex *Exod. 29,20. Plur. fem. Iudic. 1,6.* בְּהוֹנָה *à* בְּהוֹנוֹת

בֹּהַק Lentigo, macula alba: genus plagæ albæ; *à splendore & claritate nomen deductum. Leuit. 13,38.*

בָּהִיר *vnde* בָּהִיר Album, splẽdidũ, candidum. *Tharg.* scintillans & splẽdens *Iob 37,21.* בַּהֶרֶת Genus plagæ candidæ & splendentis, vt nix. *Leui. 13,2. Plural.* בֶּהָרוֹת

בוֹא Ingredi, venire: Occumbere, Coire. *Hiph.* הֵבִיא Adducere, introducere. [*aliquando* א *perditur, vt 1. Sam. 25,8. 2. Par. 10,13. 2. Sam. 5,2. & Ierem. 19,15. 1. Regum. 21,29. & c.*] הוּבָא Illatus est *in Hoph. Leu. 16,27. &* הֻבָּאת adducta est *Ezech. 40,4.* בִּיאָה *&* מָבוֹא Introitus *Ier. 38,13; & Ezec. 8.5.* [Occasus; *vt Zachariæ 8,7.*] מָבוֹא *in regi.* מְבוֹאוֹת *& in plural. Cui adduntur etiam* בֹּא *&* מֵבִיא *Ezc. 42,9. 2. Regum 23,11. & Psal. 121,8.* תְּבוּאָה Prouentus, fructus: *Psa. 107,37. comprehendit hoc nomen omnem fructũ comestibilem, teste D.K. vocaturque sic, eo quòd ab anno venit. nam quod est anni preteriti, vocatur* עָבוּר. תְּבוּאוֹת *in plur.*

בוּז *Cal* Spernere, contemnere, *Zach. 4,10. vbi* בֹּז *est cum* ־ *præter morem. & Iob 12,5. vbi* בוּז *potest esse nomen,* Contemptus *siue* despectio, *vt Psalm. 31,20. & Nehem. 3,36.* בּוּזָה *cum* ה.

בוּךְ Confundi. *hinc in Niph.* נִבְכּוּ confusi sunt *Ioel 1,17. & particip.* נָבוּךְ *cuius plural. cum* ־ נְבֻכִים Confusi *Exo. 14,3.* מְבוּכָה Confusio *Isa. 22,5. Mich. 7,4. Hieron.* Fletus, vastitas. נְבֻכֵי *vide in* בָּכָה

בּוֹל *R. Ion.* Lignum vel arbor. *R. D.* Quicquid profert terra, vt herbam, arborem. *Aut* arbor, vt ramum *&c. Isa. 44,18. vide* יבל *quam nonnulli dicunt esse radicem. Item* nomen mensis מַרְחֶשְׁוָן October *1. Reg. 6,37. à* מבול. *i. diluuio siue inundatione pluuiarum quæ descendunt in Octobri.*

בוּס Spernere: Calcare, conculcare: Polluere, inquinare: Diripere *Isa. 63,6. Pro. 27,7.* [*illud Zach. 10,5.* בּוֹסִים Conculcantes. *s. inimicos in luto: vel* Conculcati, polluti, *in luto etc. potest actiuè & passiuè exponi.*] בּוֹסֵס *Poel Idem Ier. 12,19. & Ham. 5,11. vbi* ש *pro* ס *ponitur. Et in hithp. Ezc. 16,17.* מוּבָס (Cadauer) conculcatum, despectum, *&c. Isa. 14,19. est participiũ hiphil.* מְבוּסָה *&* תְּבוּסָה Contem-

ל *Mich. 7,14.* לְבָדֶד Solitariè seu seorsum: *& sine altera* ד לְבָד *Zach. 12. etc. sic Exo. 30,33.* בַּד בְּבַד יִהְיֶה Tantum cum tanto erit. i. *tantum de vno quantum de altero: vel* vnum cum vno. i. *seorsum. vel,* pondus sicut pondus. i. *pondus vnius sicut pondus alterius* erit: *vel quod vniuscuiusque pondus sit seorsum, vt habet Tharg.* מִלְّבַד *&* לְבַד Præter *1. Reg. 5,16. & Num. 28,23.*

Cum pronomine habet daghes ob defectum alterius ד. לְבַדּוֹ Solus ipse *etc.*

Verbum in Cal, Solum, solitarium & vnicum esse: *vt Isa. 14,31.* בּוֹדֵד vnicus, solitarius *&c.*

בָּדָא Mentiri, educere mendaciũ è corde, & cogitatione ad os: *1. Reg. 12,33. et Neh. 6. vbi* בּוֹדָאם *ponitur pro* בּוֹדָאם

בָּדַל *In Niph.* Separari. *& Hiph.* Separare, diuidere. *Ezr. 9,1. Deuter. 29,21.* [*Ios. 16,8. extat participiũ hiph.* הַמַּבְדִּלוֹת *cum* ם *hiric pro* ־ *habente, nisi sit adiectiuum, vt quidam volunt.*] בְּדֵל אֹזֶן Extremũ auris. i. superior pars auris, quæ est dura, *Ham. 3,11. vel* Diuisio. i. particula auris, *vel* altera ex auribus, *à* בדל Diuidere. *potest & venire à* רל. *i. tenue. vt* ב *sit seruile: & idem erit sensus.* בְּדִיל Stannum *Zach. 4,10. Plural. cum affixo Isa. 1,25.* בְּדִילֶיךָ stanna tua.

בָּדַק Restaurare, resarcire fracta & diruta: *à scrutando (nam hoc verbũ Hebræis doctoribus* Scrutari *est) deductum. semel inuenitur 2. Par. 34,9.* לְבְדֹק Ad instaurandũ. בֶּדֶק Locus fractus ac dirutus *2. Reg. 22,6. Cum affixo* בְּדֶקֶךָ *Ezc. 27.*

בָּהָה *vnde* בֹּהוּ *Cum* ו *loco* ה *radic.* Vacuum, inane aut vacuitas *Genes. 1,2. (est forma quæ dat esse materiæ.) vide* תֹהוּ.

בֶּהָט Genus lapidis duri similis marmori: Porphyretes. *Tharg. & al.* Crystallus. *Esth. 1,6. Hieron.* Smaragdus. *Arabicè* בַּלְנָט

בָּהַל *Niph.* Terreri, turbari *1. Sam. 18,28: & Isa. 21,3.* [Festinare, *Soph. 1,18. sic Prou. 28,22. vbi* נִבְהָל *Benoni habet* ב *cũ* ־ *loco seua. Piel,* Terrere *Iob 22,10.* [Festinare, accelerare *Ec. 5,1. & 7,20. Prou. 20,21. sed Ezr. 4,4. est transitiuum.*] *In Hiph.* Terrere *&* Festinare facere. בְּהָלָה Festinatio, terror, *Leui. 26,16. Psal. 78,33. Isa. 65,23. Plur. Ier. 15.* בְּהָלוֹת

בְּהֵמָה *vnde* בְּהֵמָה Animal, generale nomen sub vtroque genere, vtrũque comprehendens sexum. *Plur.* בְּהֵמוֹת *&* בַּהֲמוֹת [*sed* בְּהֵמוֹת *Iob 40,14. particulariter capitur:* vnum ex a-

LITERA
ב

בָּבָה *& cum vno* בַּת ב Nigrum oculi in quo conspicitur imago, pupilla: *Zach. 2,11. & Psal. 17,8.* בָּבָה *potest esse Absolutũ. vide* בת *in* בנה.

בֵּאֵר *In Piel* Explanare, exponere, *Deut. 1,5. & 27,8.* בִּיאוּר Explanatio, declaratio: *quamuis in sacris nõ inueniatur.* בְּאֵר *Femin. gen.* Puteus *Gen. 21,28. Plur. 14,11.* בְּאֵרוֹת *et* בֵּאֵרוֹת.

בָּאַשׁ Fætere, putrescere *Exod. 7,21. Idem in Hiph. 16,27. & Psalm. 38,6: at transitiuè* Fœtere facere, *Exod. 5,20, & Eccle. 10,1. sic 1. Sam. 27,12. quanquam intransitiuè etiam potest exponi. Niph. & hithp.* Abominabile esse, *1. Sam. 12,9.* Rem fœdam facere *2. Sam. 10. & 1. Par. 19.* בְּאֹשׁ Fætor: *Am. 4,10. & cũ affix. ab alia forma* בָּאֵשׁ *Ioel 2,19.* בְּאֹשׁוֹ Fætor eius. *& Is. 34,3.* בָּאֹשָׁה Labrusca: vua fætida ac vilis: vel est spinarum genus per se: *Iob 31,38. Hiero.* Spina. בְּאֻשִׁים *plur. Isa. 5,2.*

בֹּג Cibus *Dan. 1,8. & Ezech. 25,7.*

בָּגַד Præuaricari, transgredi: Fallere, fraudare, mentiri socio qui nobis fidebat. *Mal. 2,10 & 14. Hos. 5,7.* Spernere: *vt Ps. 73,14. Construitur sæpius cum* ב *& etiam cum* ם: *Ierem. 3. etc.* בֹּגֶד *et* בֹּגְדָה Præuaricatio *Is. 24,16. Ier. 12,1: Sophon. 3,2.* בָּגוֹדָה Præuaricatrix. *Ierem. 3. 6, & 9. secundum normã* ב *deberet esse cum seua.* בֶּגֶד *Masc. & fem.* Vestis, vestimentũ, pãnus *Leuit. 6,10 & 27: 13,46. Plura. mas.* בְּגָדִים *et* בִּגְדֵי *2. Reg. 7 &c. & fem. Psalm. 45,9.* בִּגְדֹתֶיךָ

בַּד Linum *Exo. 28,41. cuius plur.* בַּדִּים *Ezech. 9,2.* Mendacium, mendax *Isa. 44,25; & Ierem. 50,36. vbi per* mendaces, diuini aut pythones *intelligũtur.* [*Iob 41,3.* בַּדָּיו mẽdacia eius vel fortitudines] *& Ier. 48,29. vbi quidam,* Filij eius, *exponũt.* Vectis *Exod. 25,28.* Ramus *Ez. 17,6. et* Membra hominis, vel filij, *eo quòd sint homini veluti rami arbori. Hos. 11,6 (vbi R. D.* ramos eius. i. villas *exponit) & Iob 18,13.* בַּדִּי *significat etiam idẽ quod* ב. i. In (*ex* ב *&* די *syllabica adiectione, rei magnitudinem, teste R. D. & eius continuationem significante, quanquam alijs nihil significare videtur, compositũ) Iob 17,15. vbi quidam* latera. *al.* membra *s. corporis mei: al.* radices, *exponũt.* בְּדִי *Idem, Ier. 51,57. & Iob 39,22. de quo vide etiam* דַּי

בָּדָד *Cõmun. gen. & vtriusque numer.* Solus, a, um *Leuit. 13,45. & cum*

bies: *vel* buxus (*vt Hieron.*) *al.* Bresillium. *Isa. 41, 19.* [בֹּת אֶשֻּׁרִים *Ezech.27,6. Tharg. exponit duas dictiones per vnam : nempe* buxea vel abiegna. *Hieronym.* De ebore Indico, & prætoriola.]

אֵת *et* אֶת *idque cũ linea macaph*, Articulus accusandi casus, *sæpius : siue* nominãdi, *vt Exod.10,3.* personã notans patientẽ. A, ab, ex *Gen.44,4.* עִם Cum *Isa.28,15.et 40,13.* Ad & loco ל signi datiui. *Leuit. 13,48.* Super, aduersus *Ier.15,11.* *Ex hoc fiũt pronomina,* אוֹתוֹ Ipsum, cũ eo. ex eo. אִתּוֹ Cum eo. super eum *1. reg.7.* אוֹתְךָ *vel* אוֹתֵךְ Te, tecum. אִתְּךָ Tecum *&c. de quibus vide Grammaticam.*

אַתָּה *Et aliquãdo sine He,* Tu *masc.ge.* אַתְּ *fem.ge.* אַתֶּם Vos: & אַתֶּן *et* אַתֵּנָה *fem.*

אִית Ligo, aut marra: *& cũ affixo* אִתּוֹ *1.Sam.13,19.* אִתִּים *et* אִתִּים *in plur.*

אָתָה *Cal* Venit *Isa.21,12: & versu. 13.* הָתִיו Venite. *cum* ה *vice* א. *& vers.14.* אֲתִיו Venite. *Futurũ sic inuenitur* יֶאֱתֶה Veniet. *et* וַיֶּאֶת *et* וַיֶּתֶא Et venit.*41,25 & Deuter. 33, 7.* אתיות Ventura.*Isa.41,23.*

אָתוֹן Asina *Num.22.23 & 30.* אֲתֹנוֹת *in plurali.* אַתִּיק *vide* נתק אֶתְנָן *vide* תנה אֲתָרִים *vide* תור)

DICTIONES QVAE EXCEDVNT TRES LITERAS.

אַבְנֶט Baltheus, cingulum feminum *Isa.22,21.Exod.21.et in plur.* אַבְנֵטִים *28, 40.* אַבַּעֲבוּעוֹת אַבַּטְּחִים בטח בעה ארה *Vide* אֲרִיאֵל

אֲרִאֵל Angelus: Magnus, fortis *Isa.33,7.vbi* אֲרִאֵלָם *exponendũ est* Angelus eorum. *idemferè quod* אריאל. *Abenezra,* Ierusalem. *Quidam,* ostendam eis, *exponit, quasi* אֶרְאֶה לָהֶם

אַרְגַּז Arca, capsa *1. Sam. 6, 8.*

אֲגַרְטָל Vas in quo ponitur aqua ad lauandum manus. *In plurali Ezr. 1,9.* אֲגַרְטְרֵי Pollubra, phialæ.

אַדְרְכֹן Genus monetę notæ apud eos, *inquit R.D. cuius plur. 1.Par. 29.* אַדַּרְכֹנִים *Hierony. nunc* drachma, *nunc* solidus.

אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים Principes magni qui manent iugiter ante regem, & eius vidẽt faciem. *Ester.9,3.* Ex אחש *Syriacè* magn⁹: & דר manere, & פנים facies. אֲחַשְׁתְּרָנִים Muli. *R. D.* animalia magna & honorabilia ex duabus speciebus, equa & asino *Esth.8.* ex אחש & תרין duo *&* ים *signo plur.*

אֶלְגָּבִישׁ Lapis grandinis magnus. *Ezec.13.11.* Grando.

אַרְגָּמָן *& cum* ו *pro* מ אַרְגְּוָן Purpura, color rubeus (*ait R. D.*) carmesinus *2.Par. 2,7.*

ri, ab אִישׁ. *sed al.* Sitis rubei vt ignis. *q.d.* erubescite.]

אֶשֶׁד Effusio, vel decursus aquę. *Plur.* אֲשֻׁדוֹת *et* אַשְׁדוֹת *Num.21.Deu.3.*

אשה *Vnde fit* אֻשִּׁיָּה Fundamentum. *cuius plur.* אֻשִּׁיּוֹת *Ier.50,15.*

אֶשֶׁךְ Testiculus, *Leuit. 21, 19. Hierony.* Herniosus.

אֶשֶׁל Nomen commune, complectens omnem arborem *Genes.21 32. Hierony.* Nemus. *Al.* paradisus. i. locus vbi plantantur arbores fructiferæ.

אָשַׁם Delinquere, peccare: Cõfiteri peccatum *Leu.4,13.* [Desolari *Psal.34, 13 & Ezech.6, 6.vt in Niph. Ioel.1.* *Et in Hiph. Psal.5,11.* הַאֲשִׁימֵם Desola eos. *R. D.* Delinquere fac eos. *s. in suis consiliis, exponit*] אָשֵׁם Delinquens. אָשָׁם Delictum. Oblatio pro peccato. *Leuit. 5.6. Item* cuiusque rei restitutio, *vt puta* rapinę: *etc. vt Num.5,7.* אַשְׁמָה *Idẽ Leuit.11,* אַשְׁמוֹת *&* אֲשָׁמוֹת *in plurali.* [אַשְׁמָנִים *Isa.59,10.* Loca desolata. i. sepulcra. *vt nun redundet.*]

אָשַׁף Astrologus. *R. Ab.* Medicus qui brachij pulsu, aut vrina cognoscit alterationem corporis, & multitudinem somniorum. *Hieron.* Magus *Dan.2,10.* אַשָּׁפִים *in plurali.* *& sine* א הָשְׁפוֹת Stercus, fim⁹. *Nehem.3,14.* אַשְׁפָּתוֹת stercora. *plur. Thr.4,5.* אַשְׁפָּה Pharetra *Iob 39,29.*

אֲשֶׁר Qui, quæ, quod. Quemadmodũ; *vt Exo.34, 18. 2.Sam.14, &c.* Si *Leuit.4,22.* Sic, imo. *1 Sam.15,20.* Vt *Deute.4,40.* Eo quòd *1.Reg.15. 11.* Et, *Hos.12,9. secũdũ R.D. & Eccl. 5, 17.* כַּאֲשֶׁר *Cum* כ Quemadmodum *Gen.21.1.* Quantũ *44,1.* Quãto magis *Exo.1,11.* *Cũ* בַּאֲשֶׁר ב Eo quòd *Gen.39,9. & 21.16.* In quo. s. loco, *& Ruth 1,17. & sic de cæteris.* אֲשֵׁרָה Lucus, omnis arbor quæ colitur aut plantatur ad gloriã alicuius Dei. *Plural. masc. & femi. 2.Reg.33, et 2 Par.33.* אַשְׁרֵי Beatus, felix, *tã vni quã pluribus seruit. Vel,* beatitudo *aut* beatitudines, *vt volunt alij: nomẽ plu. in regim.* אָשַׁר *In cal,* Intueri, *Pro.9. (Hos. 13.* אָשוּר aspiciã. *vbi* א *est signũ primę personę, vt Num.23. et 24. de quibus vide* שור.) אִשֵּׁר *In piel* Beatificare, beatũ dicere *Gen.30.13.* Ambulare *Prou.4, 13.* Dirigere, ducere. *23, 19. sic Isa.1,17. 3,12: et 9,16 vt* א *sit pro* י *à* ישר. אֶשֶׁר Beatitudo: *cũ affix.* בְּאֶשְׁרִי In felicitate mea. *Gen. 30.* אָשוּר *&* אֵשֶׁר Via, pes, semita, gressus *Iob.23, & 31.* [*& Ps.17, 11. vbi* ב *i. in, subauditur.*] תְּאַשּׁוּר Species cedri. *q.* A-

Magnates, potentes, qui sunt tanquam leones *2.Sam.23,20.*

אֶרֶז Cedrus *Leuit.14,4.* *&* אֲרָזִים אַרְזֵי Cedri. אֲרֻזָּה Tignum, tabulatũ cedrinum. R.D. domus tecta cedro *Zoph.2,4.* אֲרוּזִים Cedri *Hiero. Eze.27, 24. R D. exponit* Torques *sicut* חרוזים *quod tamẽ postea improbat. Tharg.* Ligna myrtina.

אָרַח Ire, iter facere, ambulare, *Iob 34,7.* אֹרַח Viator *Iudic. 19, 17.* *Fit hoc verbum à nomine* אוֹרַח Via, semita: Consuetudo, *vt Gen.18.* [Viator, *vt Iob 31,32.*] אֲרֻחוֹת אֹרְחוֹת *et ĩ reg.* אֹרְחָה Turma *Gen.37.* אֲרֻחָה Viaticum, cibus: prandium *Ier. 40,5. & 52,34. Pro.15, 16.*

אָרַךְ Differre in lõgum, prolongare. *In Cal plerumque intransitiuè exponitur. Genes. 26,7. & Ezech. 12, 2. In Hiphil* הֶאֱרִיךְ Prolõgare, *Prouer. 19,11.* אֹרֶךְ Longitudo *Exod.25. & cũ affix.* אָרְכּוֹ אֶרֶךְ *Idẽ Ier.15,15. Et adiectiuè* Lõgus *Psa. 86.* אָרוּךְ Lõgus: *cuius fem.* אֲרֻכָּה *Iob 11, 7.* אֲרֻכָּה *itẽ* Sanitas, medicina: *et metaphoricè dicitur* de muro & huiusmodi quando reparantur. *Nehem.4. Hieron.* Cicatrix.

ארם *A quo fit* אַרְמוֹן Ædes, dom⁹ magna, palatiũ, *1.Reg. 16,17. Et cum* ה *loco* א הַרְמוֹנָה *Ham.4,3. Plur. femin.* אַרְמְנוֹת *Radix potest esse* רום. *& sic* מ״ה *erit radical.*

אֹרֶן Pinus *Hiero. sed alijs* cedrus, vel abies *Isa.44, 14.* Et nomen proprium viri, *1.Par.2, 24.* אָרוֹן *Masc. et fem.* Arca, capsa. [*Illud 2.Reg. 12,9.* אֲרוֹן אֶחָד Arcã vnius. *s. viri; non* arcam vnam, *est exponendum.*]

אֶרֶץ *Masc. & femin.* Terra habitabilis & non habitabilis. [locus humilis *Ps.139,15 & Eze.1,15.*] *Cum* ה *in fine loco* ל *aut* על, *vt* אַרְצָה *Genes. 24,51.* in, super, *vel* ad terram *significat.* אַרְצוֹת *&* אֲרָצוֹת *in plurali.*

ארש *Vnde fit* אֲרֻשָׂה *cum puncto in dextro cornu Ps.21.* Declaratio, apertio. *non est aliud in sacris.*

אָרַשׁ *In sinistro, idẽ quod* ארס *ĩ Piel* Desponsare *Deuter.20.* *In Pual* אֹרַשָׂה Desponsata est. *Deut.22,28.*

אֵשׁ *vnde* אֵשׁ *Mas. & fem.* Ignis. *In cõstructione* ש *habet daghes:* אֵשׁוֹ ignis eius *&c.* אִשֶּׁה *Toar* Ignitum, oblatio, *quòd igni consumeretur. Exod.29.*

אשש *A quo fit* אֲשִׁישׁ Fundamentum. *Plural.* אֲשִׁישִׁים *Isa. 16,17. idem quod Chaldæus* אֲשַׁיָּא *Sed Hos. 3, 1.* Lagenæ aut dolia. *Et gener femini.* אֲשִׁישָׁה Lagena *2. Samuel.6. & Cant. 2.* אֲשִׁישׁוֹת [וְהִתְאַשְּׁשׁוּ *Isa. 46,8.* Sitis fortes, vt fundamẽta: *vel,* Estote vi-

אֵפֶר Cinis *Ier.6,26.* אֵפֶר Velamẽ, tegmẽ *1.Reg.20,38. per metathesin à* פאר: *licet Hier. vbique* puluis, *habeat.* אוֹפִיר Proprium viri *Gen. 10, 25. A quo &* nomen loci vbi aurũ abundat & effoditur *1.Reg.22,48.*

אֵצֶל Apud, Iuxta, *& cum affixis* אֶצְלוֹ Apud eũ *&c. Hinc verbũ Cal,* אָצַל Reseruare, relinquere apud se. *Ge.27,35. In hiph.* וַיַּאֲצֵל Et abstulit, separauit *Num.11,25.cũ* א *quiescente. Niph.* Separari *Eze.42,6.* אָצִיל Magnus, maior, honorabilis, nobilis, *quòd sit separatus à plebeio. Plura. Exo. 24, 11.* אֲצִילִים *Fem.* אֲצִילָה Magna, grãdis *Ezec.41,8. Hieron.* spacium. [Cubitus: *Plural. femin.* אֲצִילוֹת *Ier. 38,12. Et mascul. Ezec.13, 18.*]

אָצַר Recondere, reponere *2. Re. 20,15. In Hiph. secũdum D.R. Neh.13, 13.* וְאוֹצְרָה Et constitui thesaurarios: *pro* אוֹצִירָה. אוֹצָר *& in regim.* Thesaurus *Ios.6.18, & Mal. 3, 10. Plur. est fmin. Nehem.13,13.* אוֹצָרוֹת *& in regim.*

אַקּוֹ Aries, *vel* hircus siluestris *Deut.14,5. Hieron.* Tragelaphus.

אָרַר *In Cal,* אָר אֶרוֹתִי Maledicere *Mala.2,2. Idem in Piel. Genes.5,28.* אֹרֵר *In Niph. (de quo vide in* נאר) נְאָרִים Maledicti. *Mal. 3,2. Pual* יוּאַר Maledicetur *Num.22,6.* מְאֵרָה Maledictio. *Deut.28,18. Hier.* fames.

אָרַב *In cal & piel* Insidiari, *Deu. 19,11. Iud.9, 24.* [*Illud 1.Sam.15,5. potest esse vel Hiph.* וַיָּרֶב Insidiat⁹ est *vel* Insidiari fecit: *vt iod ponatur cũ camets loco litteræ* א *radical. deficientis. vel Piel pro* וַיְאָרֶב] אוֹרֵב *potest esse Benoni, vel Nomen* Insidiæ *vt Ios.8,7.* אֹרֶב מַאֲרָב Insidię *Iob.37,8. Ps.10,8.* [*illud Isa.25.* אֲרֻבוֹת *à singulari* אֹרֶב *R.D.* Cum insidiis *exponit. vel* Cubitis. *R. Ion.* in multitudine (locorum eius) *à* רוב] אֲרֻבָּה Cataracta *siue* fenestra *Hos. 13, 3. Plur.* אֲרֻבּוֹת *Gen.8,2.*

אָרַג Texere, *Iud. 16.* אֹרֵג Texens, Textor. אֶרֶג Textoris radius, qui est instar nauiculæ *Iob. 7, 6. Item* lignum teres, in quo textor circunuoluit pannum. *Al.* Clauus telę. *Iud.16,14.*

אָרָה Colligere, *Cant.5,1.* [*& Isa. 27,9. quanquam hic alij* מְאִירוֹת Inflammantes *exponunt ab* אור] אָרְיָה Præsepe: *cuius plur.* אֲרֻיּוֹת *& de quo in radice* אור. אַרְיֵה *et* אָרִי אֲרִיֵה Leo. *Gen.49,9. & Thr.3.9. &c. Plur. masc. 1.Reg. 10.* אֲרָיִים *Et femin.* אֲרָיוֹת *Iud. 14,5.* אֲרִיאֵל *Et cum* ה *in principio* הַרְאֵל Altare: *à quo nominatur* Ierusalem *Isa. 29.1. Ezech.43,15. Item* אַפְדְּנוֹ Ornamenti sui. *al.* Thalami. *al.* palatij sui. *Vide in* פרן, *nam* א *non est radical.*]

אָפָה Coquere, *Gene.19.3.* אֹפֶה Pistor. [*Futur.* וְהֹפָהוּ & coxit ea. *cũ defectu* א *1. Sam.28.*] מַאֲפֵה תַנּוּר Coctionem furni *Leu.2, 4.* תַּפְנִי Coctiones, *6.21. plur. num. cũ defectu* א *primæ radic.*

אפל *Hinc fit* אֹפֶל אֲפֵלָה מַאֲפֵל Caligo, tenebræ densæ *Psal. 11, 2. Exod. 10.22, Ios.24,7.* אֶרֶץ מַאֲפֵלָיָה *Ierem. 2, 31.* Terra maximæ caliginis: *vt sit substantiuum,* יה *vno ex diuinis nominibus adiuncto augendi gratia: vel adiectiuum,* Admodũ caliginosa. *Q. codic. correcti habent* מְאֻפְלָיָה אָפֵל Caliginosus *Ham.5,20.* אֲפֵילוֹת *Exo. 9, 31.* Caliginosa. i. abscondita sub terra, *vel* serotina.

אֹפֶן *A quo fit* אֹפֶן *& in regim.* אֹפַן Rota *Exod.14,25.* אוֹפַנִּים Rotę. *Ezec. 1. Et* Super אֲפָנָיו (*à singular.* אֹפֶן) rotas eius. i. *dum residet in suo loco. vel aliter,* Super, *vel* secundũ פנו modos suos; *vt* א *sit nosepheth. Pro. 15,11.* [אֲפוּנָה Tempore multo *iuxta R.Ion. Ps.88, 15. quære in* פון]

אָפַס Consumi, Deficere *Gene. 47.14.* אֶפֶס Cõsumptio: Finis, terminus. Non *Deut.32,36. Is.5,8. &c.* Nihil *34,12.* Præter *45,15 & 54,15.* Nisi *Num.13,29.* Verũtamẽ, sed tamen. אַפְסֵי *Plural. regim.* Fines, termini, extrema. *Psal.2,8. & alibi.* הַאֶפֶס Annon. כְּאֶפֶס Tanquam non. בְּאֶפֶס Dum non, Frustra. מֵי אַפְסַיִם *Ezech. 47,4.* Aquæ duorum finium: *aut,* duarum deficientiarum: *vel, secundum R.D.* Aquæ defectus. i. deficientes. *Al.* plantarum, *quia Syriacè* פס *est* planta & vola: *quia aquæ non tegebant nisi plantas. Hierony.* Vsque ad talos.

אפע *Vnde* אֶפֶע Nihil *Isa. 41, 24. quidam ait* ע *esse pro* ם. *q. d.* מֵאֶפֶס Ex nihilo. *Al. exponit,* Opus eorum, opus serpentum. *Nam ab hac radice fit* אֶפְעֶה Species serpentis, qui dicitur suo aspectu venenosus, *nempe* Basiliscus; *siue* Regulus, *aut* vipera, *vt vertit Hieron. Is.59.5.*

אָפַק *In Hithp.* Vim sibi facere, se continere. *Genes.45.1. Isa.42,14.* אַפִּיק Fortis, vehemẽs. Aqua defluẽs cũ vehementia & impetu. Vallis vel fistula per quam decurrit aqua, decursus aquarum. *Iob 6, 16 et in plural. 12, 20 (vbi Kimh.* Fortes *exponit) Ezech.32,6. Iob.40, 17. Psal.18,16. Hieron. nunc* Effusiones, riuos, torrẽtes; *nunc* rupes *&* conualles *vertit.*

אֹסֶם Horreum. *in plurali* אֲסָמִים *Pro.3,10. Deut.28,6. Hieron.* Cellaria.

אסן *A quo fit* אָסוֹן Mors: *Genes. 42,4.*

אָסַף Congregare, colligere, *Nu. 11,34.* Auferre, remouere, retrahere, curare, sanare, *Genes.30, 21. Ier.16,5. Ioel.2,20. 2.Reg.5,3. (et vers.11. sed in transitiuè)* Cõsumere, perdere, *Ier. 8,13. Futur. sic inuenias cum* יֶאֱסֹף *&* [*&* אֶסְפָה Cõgregabo *Leuit. 4,6. et* תֹּסֵף Auferes *Ps.104,29.*] *Significat &* Deficere, finire. *Niph.* נֶאֱסַף *& Hithp.* הִתְאַסֵּף Cõgregari. *vt Gen.25,8.* Colligi ad patres, i. mori. Auferri, *Ier.48,33. In Piel Benoni* מְאַסֵּף Cõgregãs *Num.10 &c. Pual Ier.33,4. In Hiphil* אֹסִיפְךָ Cõsumã, perdã te. *1 Reg.15,6.* [אָסִיפֵם *& quære in* סוף] אָסוֹף אֲסֻפָה *et* אָסִיף Congregatio, collectio, *Isa.32, 10.24,21. Exod.34,22. & Num.11,4.* אֲסִיפִים *ab* אֲסֻפָה *et* אֲסֻפוֹת *ab* אָסוּף *et* אֲסִפִים Congregationes, Cõcilia, collegia: *Mich.7,1. Eccl.12,11. 1 Par.26,15.*

אָסַר Vincire, ligare, obligare: Accingere *Num.30,4. & Nehe.4,12.* [אֹסְרִי Ligans: *Gen.49,11. est Benoni cũ iod redundante. vel est toar.* הָסוּרִים Vincti: *cum defectu* א *Eccl. 4,13.*] אֵסוּר Carcer: *Ier.37,14. Et de hac specie secundum R. D. potest esse illud Iud.15, 14.* אֲסוּרָיו Vincula eius. אֶסְרָה *&* אֵסֶר Obligatio *Num.30,4, & 5.* אָסִיר *&* אֲסִיר Vinctus, in carcere positus. *Ps.79,11. & Isa.24,22.* אֲסִירִים *in plural.* מָסֹרֶת *pro* מַאֲסֹרֶת Vinculum *Ezec.20,37. secundum R.Ion.*

אַף Adhuc, amplius: Etiã. [*illud Ps.138,* על אף *(quãquã quidã aliter sentit) est hypallage pro* אף על] *Et sequẽte* כי *(quod iterdũ deficit, vt Iob 4,19.)* Quãto magis. אַף Nasus: Facies; *quòd huius pars superior sit nasus:* Furor, *quòd in naso conspiciatur.* אַפַּיִם *Dualis* Facies, Furores. [*Illud autem 1.Sam.1, 4.* Dedit partem vnam אַפַּיִם. i. honorabilem, vt compesceret iras. *Vel* in *vel* cum furoribus. *Hiero.* Tristis. *Vel* super faciem. *s. prostratus, precans pro sua vxore.*] אֶרֶךְ אַפַּיִם Longus iris. i. tardus ad iram. *Psalm.86.13.* קְצַר אַפַּיִם Breuis iris, *id est* festinus ad iram *Pro.14,17. R.Kimh. deducit hoc nomen ab* אָנַף *quia daghes in regim. & duali ostendit defectum Nun.*

אָפַף *Cal,* Circuire, circundare, *Ps. 40, 13. & 2.Sam.22,5.*

אָפַד *Cal,* Cingere, *Exo.29,5. Leuit.8,7.* אֵפוֹד Pallium superhumerale *Exod.28,4.* אֲפֻדָּה *Idem Exo.39, 5.* [*Quidam huc illud Dan.11.43. refert*

occurrere. *Hithp.* Occasionē quærere. *2.Reg.5,7.*] תַּאֲנִיָּה אֲנִיָּה Mæror, luctus, *Isa.29.2.* [תַּאֲנָה תַּאֲנָה Occasio *Iud.14,4: et Ier.2,24. sed hic Hier.* Amor *exponit.*] אֳנִי & אֳנִיָּה Nauis, *1. Reg. 10, 10 & Proue.36,19. in plural.* אֳנִיּוֹת

אָנַח *Non inuenitur nisi in Niph.* נֶאֱנַח Gemere, suspirare *Is. 24,7. Thr. 1,8.* אֲנָחָה Gemitus, suspirium *Isa. 35,10. & in regim.* אַנְחַת. אֲנַחְנוּ Nos: *vt sup. & cum defectu* א *sæpe venit,* נַחְנוּ *vt Gen.42,10.*

אֹנֶךְ Stannum, perpendiculum stanneum, vel plumbeum. *Ham.7,7. & 8. Ab hac radice Pronomen* אָנֹכִי Ego.

אָנַס *Dictio Thalmudistis familiaris,* Cogere. *vnde Benoni Cal* אָנֵס Cogens *Esther 1,8. & nusquam alibi.*

אָנַף & הִתְאַנֵּף *In Cal et Hithp.* Irasci. *Isa.12,1. et Deut.1,32.* אַף *cū defectu* נ Ira, furor. *de quo vide* אַף. אַנְפָּה Nomen auis, *quam alij* Picā, *alij* Miluum *appellant. Hiero. secutus Græcos,* Charadriū *Deut. 14, 18. Tharg.* אִבּוּ.

אָנַק *In Cal et Niph.* Clamare, mugire vel ingemiscere: *idem quod* נאק: *Ezech.26,15.* בְּאָנְקָ Cùm clamauerit. *& 24, 17.* הֵאָנֵק Clama; *vel potius* à Clamādo; *vt subaudiatur* מ [*Interdum* emittere flatum & reducere: *et interdum* emittere *tantùm, secundum R.Ion.*] אֲנָקָה Clamor, *Malach.2,13.* [*Item* Genus reptilis, *quòd iugiter clamet sic appellatum. Tharg.* Sanguisuga. *Hieron.* Mygale. *Leuit.11,30.*] אָנְקַת *in regim.* Clamor. *Psalm.79,11.*

אֱנוֹשׁ *hinc fit* אֱנוֹשׁ Homo: *nomen cōmune, et interdū particulare.* אֲנָשִׁים *et* אֲנָשִׁי Homines, viri. *1 Sam. 1, 11. vbi loquitur Anna de viris rectis & aptis quorū semen rectum est vt detur Domino.* אִשָּׁה *pro* אֲנָשָׁה *vt multis videtur, propter daghes defectū* נ *indicans:* Mulier, vxor. אִשּׁוֹת *et* נָשִׁים *per Aphæresin &* נְשֵׁי Mulieres *&c.* ITEM *verbū in Niph.* וַיֵּאָנַשׁ Et doluit, *2.Sam. 12,14. Hinc rectè* אֱנוֹשׁ Homo *appellatur, quòd omnibus diebus vitæ suæ doleat.* אָנוּשׁ *Sustantiuè et adiectiuè potest accipi.* Dolor, afflictio, contritio, & grauis infirmitas, *Ier. 17,5. & 30, 12. Itē* Fortis, validus *30, 15. et sic Iob 34,5. vbi* Infirma, insanabilis, desperata, *etiam exponitur. vnde* אֲנוּשָׁה *Mic.1, 8.* Valida: *et Ier.15, 18. vbi alij* infirma aut insanabilis vel desperata *vertūt.* [*Illud Psal. 69, 21.* וָאָנוּשָׁה Et dolui: *est futur. cū defectu* א *radical. Hierony.* Et desperatus sum. LXX. Et miseriam.]

אָסַף *Deut.32,22.* אֹמֶן Firmitas, Firmū, *Isa 25,1. vbi intelligitur* ו *coniunctio.* אֶמֶת *pro* אֱמֶנֶת Veritas. אֲמִתּוֹ Veritas eius. *&c.* אֹמֶן Verè, veritas. *Num.5.* אֶמְנָה אֶמְנָם אָמְנָם Verè *Gen. 18,13. & 20,12. Isa.37.18.* אֱמֻנָה Firmitas, perseuerantia: *Neb.11,22. vbi potest etiam verti,* Constitutum. i. cibus constitutus. [*Item* nomen fluuij *2.Reg.5,12. quanquam alij codic. habēt* אבנה. Nomē montis *Cant.4,8.*] אוּמְנוֹת Columnæ; *quòd ædificium sustineant, sic dictæ: vel* laminæ aureæ *2.Reg.18,16.* אֹמֶן Nutritus, alumnus. *al.* pædagogus *Prou.8, 3. Et quia* א & ה *sunt literæ permutabiles,* Multitudo *Ier.46,25, & 52,15.* אָמָן Opifex, artifex excellens, *Cant.7,2.*

אָמַץ *In Cal,* Fortem, robustum esse, *Ios.1. & Hithp.2 Par.10,18.* Fortificare, roborare *in Piel et Hiph. Deut.2,31. Psal.31, 26.* אַמִּיץ Fortis *Is.40.* אֹמֶץ מָאֳמָץ Robur, fortitudo *Iob 17, & 36.* אֲמֻצִּים *Zachar. 6, 3.* Rufi. *alij,* Cinericij.

אָמַר *in Cal* Dixit: Cogitauit, putauit, *quando dicitur de corde.* [*Isa. 3, 9. quidam,* אִמְרוּ Exaltate, *exponunt*] *Futurum* אֹמַר *& sine* א *inuenitur* יֹמַרְךָ dicēt tibi *Psal.139, 20. & 2. Sam.19,12.* תֹּאמְרוּ Dicetis. *Niph.* נֶאֱמַר Dictū est *Dan.8. In Hiph.* Exaltare, magnificare, *Deute.26,17. sic vers.18. secundū quosdam. In Hithp.* Exaltari, se exaltare. *Psal.94,4. & Isa.16,6.* תִּתְיַמְּרוּ Iactabitis vos, *vbi iod loco aleph ponitur.* אֹמֶר אִמְרָה מַאֲמָר Sermo, oratio, eloquium, verbum. *Psalm. 68,12. 105,19. & Esth.1,15.* אֵמֶר *Idē. vnde* אִמְרוֹ & אֲמָרִים *&c. Pro. 22,21. & Iob 20,29 &c.* אֹמִיר Ramus excelsus *Isa.17.*

אָמֶשׁ Nox præterita. *Hieron.* Heri. *Genes.19,34.*

אָן & אָנָה & אָנָה Quò? *quæsitiuum tam loci quàm temporis. 1 Sam.10, 14. et Ps.139,7. Ios.2, 5.* אָנָה וָאָנָה Huc & illuc *1.Reg.2.41, & 1, 5.* עַד־אָן & עַד אָנָה Vsquequo. אָנָא *vel* אָנָּא Obsecrantis & confitentis particula: *idem quod* נָא obsecro *Genes. 50, 25. Psal.116,4.* אֲנִי *Et cum camets sub* א *cum accentu distinguente,* Ego, Sum. [*In illo Zach.7, 5.* Nunquid ieiunando ieiunastis mihi, אֲנִי. i. ego? *subauditur* præcepi? *vt sit sensus,* Nunquid ego præcepi vobis vt ieiunaretis?] אֲנַחְנוּ Nos, sumus.

אָנָה *In Cal* Mærere, tristari, lugere. *Isa.3.26. etc.* [*In Piel,* Occasionē præbere, Causare, In causa esse; *Exo. 21,13. Pual Prouer. 12,21.* fortuitò מְאֻלָּפֶנוּ *pro* מְאֻלָּפֶנוּ *cū defectu* א. חֲלָפִיּוֹת *Cum defectu* א *Cant.4,4.* Documenta in turribus. *Hierony.* Propugnacula; *quòd turris alta doceat transeūtes vias. vide etiam* תלל.

אָלַץ *Semel tantùm in Piel legitur,* Molestare, opprimere: *vt* וְתָאֲלֻצֵהוּ Et molestaret eum. *& c. Iud.16,16.*

אִם Si: *& cū* לא Nisi: *& si præponatur* כי, Sed, nisi. Nūquid, vel nū, an, vtrū; *vt Exo.17,7. etc.* Quando, quū: *Gen.38,9 &c. Ponitur & vice* אשר: *vt* עַד אִם *vt* Donec, *Gen. 24, 32. sic Ezec.20,38.* Verè *Psal.59,16. Iob 22, 20.* Iurātis particula, Sit sic & sic, si fecero hoc: *vt Psal.89,34.*

אֵם Mater. [*illud Ier. 15,8. Tharg.* cœtum *vertit.*] Mediū vię, *quòd respiciant ad ipsum hinc inde vię tanquā ad matrē; vt Eze.21,26.* Ciuitas magna, metropolis. *2.Sam.20,12. & cū affix.* אִמּוֹ Mater eius. *vt Cant.3, 11. vbi capitur* אִמּוֹ *pro* אִמָּתוֹ. i. gens eius, *secundum R.D.* אִמּוֹת *in plurali.* אֵמָה Familia *Num.25,15.* אִמּוֹת *in plurali.* אוּם Gens: *cuius plural.* לְאֻמִּים אֻמִּים אַמָּה Cubitus *Gen.6.* אַמָּתַיִם Duo cubiti: *et* אַמּוֹת Cubiti. [*Item* Postes *Isa. 6,4. secundum R.D.*]

אָמָה Ancilla. ה *est signū femin. caditque radicale.* [*Quidam Exod.2,5. legunt* מ *cum daghes,* & cubitum vel brachium *interpretantur.*] אֲמָהוֹת & אַמְהוֹת *in plur.*

אֻמְלָל *A quo* אֻמְלָה Infirmus, imbecillis, debilis, *Eze. 16. & cum gemino* אֻמְלָלִים ל Imbecilles, *Nech. 4,2.* אֻמְלָל *Nomē toar ex pual si est cū camets,* Infirmus. *Præteritū si cū pathach,* Infirmari, succidi, *Ioel 1,10. Thr.2,8. etc.*

אָמַן [*In Cal* Educare. *vnde* אֹמֵן Nutriēs, nutricius, educator, *Num. 11,12.* אֹמְנִים *in plur. 2.reg.10,1.* אֹמֶנֶת Nutrix *Ruth.4,15.* אֹמַנְתּוֹ Nutrix eius *2 Sam.4,6.* אֲמוּנִים Educati *Thr.4,5. & in Macor secundū quosdam* בְּאָמְנָה אִתּוֹ Quando nutriebatur cum eo.]

In Hiph. הֶאֱמִין Credidit, fisus est. *Gen.45 etc. Niph.* נֶאֱמַן Firmū, stabilē, fidelem & fortem esse, *2. Sam. 7 16.* [Educari *Isa.60,4.* תֵּאָמַנְנָה Educabūtur. *cum camets sub* מ, *quod equipollet patach et daghes quod in* נ *esse debuerat: vel est singular. cum* ה *paragogic.*] נֶאֱמָן Fidelis, stabilis, firmus, verax, perseuerans. [*illud Iob 12, 20.* לְנֶאֱמָנִים *R. D. exponit* Exploratores à נאם. *i,* dicere, loqui] נֶאֱמָנִי *in reg. plur.* אֲמוּנִים *Ps.31,23.* Fideles. *Et substantiuè* Veritates, fidelitates, *Prou.20,6.* אֱמוּנָה Veritas, fides, firmitas *Exod. 17,12.* אֹמֶן *vel* אֵמֶן *Idē. Al.* Educatio

exponunt. אֵלַי Apud: *Iob 29, 17.*
Coniungitur cum pronominibus: vt אֵלֶיךָ Ad te. אֵלָיו Ad eũ. אֵלֵיהֶם & אֵלֵיכוֹ Ad eos. אֵל Fortis, Deus. *Vide supra* איל.

אֱלוֹהַּ Deus. *Habac. 1. & 3. In plur:* אֱלֹהִים Deus, Dij: iudices, *Exodi 21, 6. & 22, 26.* Angeli *Psal. 82, 2. & 138, 1. secundum R. Abr.* (*sed R. D.* iudices) *sic 8, 6. vbi Hieron.* Deum *vertit.*

אלח *Per metathesim, quasi* חלא. *tãtum in Niph. inuenitur* נֶחֱלָח *Iob 15. & Ps. 14.* Fætere, putrescere.

אָלַם [*In piel* אִלֵּם Ligare manipulos, *Gen. 37, 7.*] *Niph.* נֶאֱלַם Obmutescere *Isa. 53, 7. Ps. 31, 20.* [אֲלֻמָּה Manipulus, Fasciculus. *Plurale habet formã masc. et fem. Gen. 37.*] אֵלֶם Cõgregatio, multitudo, *Psal. 58, 2. secũdum aliquos. sed al.* Mutus: *vt illud 56, 1. quod R. Ion.* palatium *exponit.*

אִלֵּם Mutus, *Ps. 38, 18. Plurale* אִלְּמִים *Isa. 56, 10.* אַלְמָנָה Vidua: *sic appellata quòd viro mortuo non valeat loqui & litigare, Gen. 38 &c. Plural.* אַלְמָנוֹת [*Isa. 13, 21. & Eze. 19, 7.* ædes, palatia *iuxta R. Ion. qui dicit* ל *poni vice* ר *pro* אַרְמְנוֹת] אַלְמְנוּת אַלְמוֹן Viduitas *Gen. 38, 18. Isa. 47, 9.* אַלְמָן Viduus aut viduatus *Ier. 51, 5.* אַלְמוֹנִי Is, cuius nomen reticetur: talis. *vt* פְּלוֹנִי cuius nomẽ est occultum: *Ruth. 4, 1. et 2. reg. 6, 7.* פַּלְמוֹנִי *Dictio composita ex vtraq; Dan. 8, 13. idẽ.* אוּלָם Profectò, verè, veruntamẽ *Gen. 28, 19.* Porticus, vestibulũ, testudo, fornix, *1. Reg. 6, 3. & 7, 8.* אֵילָם *et* אֵילֻמָה Vestibulum. *Plural.* אֵילֻמוֹת *& mascul. cum affix.* אֵילְמוֹ *Eze. 40.* [*Illud Ps. 73, 4.* כְּאוּלָם Sicut ædes aut palatium, *quidam exponit.* R. D. Fortitudo eorum.]

אֵלוֹן *siue* אֵילוֹן *require in* איל.

אֵלוֹן Pinus, *nonnullis. Tharg.* Castanea arbor. *Hieron.* Quercus. *Plur.* אֵלוֹנִים *Ham. 2.*

אֶלֶף Mille. [אַלְפִּי Familia mea, *quibusdam, eo quòd in familia millia.* i. *multi vel mille sint: Iud. 16, 15. alijs verò* Pater meus: *quia pater est dux filiorũ vel familiæ.*] [*Item* אֶלֶף Bos.]

אַלְפַּיִם Mille. [Boues *Ps. 8, 6.*] אַלְפַּיִם Duo millia. *et in regimin.* אַלְפֵי הָאֶלֶף *Ios. 18, 28. à quibusdã* Magnus, *exponitur. sed R. D. dicit esse nomen vrbis proprium.* אַלּוּף Princeps, dux, dominus magnus *Gen. 36. &c. Itẽ* Bos *Ps. 144, 14.* (*sed in plurali*) *et Ier. 11, 19. licet hic possit,* magnus, *vel,* dux, *exponi.* אַלְפִּים Duces. מַאֲלִיפוֹת *Particip. hiph. Ps. 144, 13.* Parientes millenos, siue ad milliaria. אָלַף *in Cal* Discere. *In piel* Docere, *Iob 33, 32. & 35, 10.* מלפנו

dius, culter: *à cõsumẽdo sic appellatus: Iud. 19, 20.* מַאֲכֹלוֹת Cultri: *Prou. 30, 14.*

אֲכָן Certè, verè: *Gen. 28, 16.*

אָכַף *In Cal,* Incuruauit, flexit, *idẽ quod* כפף *Prou. 16, 26. Illud autem Iob 33, 7.* אַכְפִּי *idem est quod* כפי Manus mea. א *non est radicalis.*

אִכָּר Agricola: *Ham. 5, 16. vbi sententiam sic construes.* Et sciẽtes lamẽtum, ad planctũ vocabunt. אִכָּרִים *Plurale Ioel 1, 11. Dicitur à* כר Ager, *secundum R. Kimch.*

אַל Non, nec, ne: deprecantis p ticula, *secundum R. D.* [nihilũ *Iob 24, 25.* Quò, *1. Sam. 27, 10. vbi* ל *ponitur pro* ן: *vel erit pro* על, *vt* מִי *subaudiatur. ac si. d.* Super quem *etc. Quidã interrogatiuè per* anne, *exponit. Item 2. Sa. 13, 16. ponitur pro* על *quanquam multi codic.* על *habent: tamen R. D.* Ne, *exponit.*] *Inuenitur cõposita cum* קום *Surgere, Prouerb. 30, 31.* אַלְקוֹם q. d. Cùm non surrexerit *&c. Hieron.* Neque est rex qui resistat ei. אֶל *vide* אלה.

אֵלֶן Si: *Esth. 7, 4.*

אלל *vnde* אֱלִיל Vanum, nihil, inutile: idolũ, *Iob 13. 4. Plur. Leuit. 26, 1.* אֱלִילִים אֱלִלֵי Vę *Iob 10, 15. Quidã scribit* א *esse vice iod prioris à* ילל *vlulare: & alterum esse affixum primæ personæ.*

אֱלוּל Mensis Augustus: *Neb. 6, 15*

אָלָה *Cal,* Iurauit, adiurauit, maledixit: *Iud. 17, 1.* [Lamentari, plãgere. *vt Ioel 1, 8.* אֵלִי Lamẽtare *etc.*] *Hiph. 1. Reg. 8, 31.* לְהַאֲלֹתוֹ Vt iurare faciat eum. אָלָה Iuramentũ, *Gen. 26, 28.*

Execratio, maledictio *Psal. 10, 7. Et cum* ת *in principio* תְּאָלָה *Thren. 3, 64.* אָלוֹת Iuramenta. *Num. 5, 22.* אַלְיָה Cauda *Leuit. 7, 3.* י *est loco* ה *radicalis.*

אֵלָה & אָלָה Genus arboris: *siue,* Arbor, *simpliciter. q.* Vlmus. *Thargum nũc* Castaneã, *nũc* arborẽ. *Hieron. nũc* Quercũ, *nunc* Terebinthũ *vertũt. Ios. 1, 3. 24, 26. Plur. masc.* אֵלִים *Isa. 1, 24.* אוּלַי Ne fortè, forsan *Ge. 27. 12.* [Nomẽ loci *Dan. 8, 12.*] אֵלֶּה *Et interdũ sine* אל ה *vt Gen. 26, 3. 1. Par. 20. 18.* Isti, istæ: hi, hæ. אֶל Ad. [*In illo Ier. 51, 3.* אֶל־יִדְרוֹךְ *subauditur* qui. *ac si d.* Ad trahẽtẽ qui trahat *etc. Al.* ad eã. *s.* Babel. *Tharg.* לא non, ne (*vt Hieron.*) *quãquam nõnulli codic. ipsius Tharg. habent* לָהּ i. ad eam.] A, ab, de. *Gen. 41, 53. nisi sic construas:* Venerunt ad Ioseph vt emerent *&c. sic 1. Reg. 8, 30. &c.*

עַל Super *Ier. 4, 3. 49, 20. et 50. 18.* Propter *Ge. 20, 2. vel* super, *vt alij exponũt.*

עִם Cũ *49, 28. Et loco* ב. i. In, inter, *ibid. 29: et* cũ *2. Sa. 18, 27. Et vice* את *notę casus accusandi Iud. 7, 25. et Ps. 2, 7. quanquam hic* אֶל־חוֹק Dei præceptũ

[*& in regimin. cum* ה *Ruth. 2, 16.*] אֵיפֹה אֵיפָא אֵיפוֹ אֲפוֹ Vbi? *Gen. 27, 32: Iob 38, 4. & 9. 24.* [Qualiter, quales. i. cuius formę, *Iud. 8, 18.*] Nunc: *Isa. 22, 1. dictio est composita ex* אֵי *&* פֹּה.

אִישׁ Vir, maritus, quisque, quilibet [*et sæpe de vniuersitate dicitur, vt Iud. 15, 15.* mille virũm, *pro,* viros.] *In plurali* אֲנָשִׁים, *&* אֲנָשִׁים *sed hoc est ab* אנוש. אִשָּׁה Mulier, vxor. *In regim.* אֵשֶׁת *quod interdum ponitur vice absoluti. & cum affix:* אִשְׁתּוֹ *&* אִשְׁתֶּךָ. אִשּׁוֹת *&* נָשִׁים *in plural.* *Nomine* אִישׁ *quoque appellantur* magni, & duces: *vt* vir belli. i. magnus bello, auctor belli, *Exod. 15, 3. & Iud. 7, 17. et alibi.* [*Extat sine iod, 2. Sam. 14, 19. et Mich. 6, 10. vbi Targ. exponit ac si. esset* יֵשׁ Si est, num est. *quidam* Ignis.]

אִישׁ *&* אִשָּׁה Quælibet res *appellatur, vt supra diximus de* אה. *quanquam sub homine non comprehenditur: vt de cortinis Exod. 26, 3. etc.* mulier ad sororẽ suã. i. altera ad alteram. אִישׁוֹן Pupilla: *à figura viri quę in illa apparet, sic dicta.* [Nigredo, Obscuritas: *Prou. 7, 9. & alia forma* אֵשׁוֹן *20, 19.*]

אֵיתָן Fortis, durus: *Num. 24, 22. et Deut. 21, 4. vbi al.* Pinguis. *Et substãtiuè* Fortitudo, vehementia: *Exod. 14, 27. Psal. 74, 5.* אֵיתָנִים Fortes. *Iob. 12, 18. &c. Hinc* mẽsis אֵיתָנִים September. *1. Regum 8, 2.* mẽsis septimus תִּשְׁרִי *eo quòd nati sint in eo fortes mundi. vel propter solemnitates honorabiles & fortes.* i. *celebres quæ erant in eo. Vel propter fructus qui in eo colligũtur: fructibus enim cor hominũ confirmatur.* שַׁעַר הָאֵיתוֹן Porta media. *Eze. 40, 15. Vel erit* Ingressus, *quòd in ipsa porta congregarentur ingressuri atrium: vt radix sit* אתה Venire. *D. Kimch. dicit Nun in* אֵיתָן *esse radic. &* י *redundare.*

אַךְ Tantũ. *Gen. 18, 34.* Sed, verũtamẽ, אֲבָל *Leuit. 23.* Profectò, certè *Gen. 29, 14. Ps. 73, 12.* [Forsan *Gen. 44, 28.*] *Coniũgitur & cum* רק *ad magis diminuẽdum, Num. 12, 2.* הֲרַק אַךְ Num tantùm tantùm. *&c.*

אָכַל Edere, vesci: Cõsumere, excidere. *& in Quadrata coniugat.* אוֹכַל *vnde* תְּאָכְלֵהוּ Consumet eum. *Iob 20.*

Inuenitur Hiphil הֶאֱכִיל Edere fecit. *Niph. et Pual.* [*Futurum Cal inuenitur Ezech. 42, 5. cum* ו *vice* א יוּכְלוּ *& Infinit. Hiph. cum defectu* א *21, 33.* לְהַכִּיל ad consumendum.] אֲכִילָה מַאֲכָל אוֹכֶל Cibus, esca: *quibus annumerant nonnulli illud Hos. 11, 5.* אוֹכִיל *licet possit esse futurum Hiph.* מַאֲכֶלֶת *Idem Isa. 9, 5. &* מַכֹּלֶת *1. Reg. 5, 11.* מַאֲכֶלֶת Gla-

אָיַב Inimicari, Odio habere.
אויב Inimicus *Exod 23,4.* [איבתי Inimica *Mich.7,8.nomen toar femin. al.* Inimica mea. *& sic iod erit affixum.* איבה Inimicitia *Gen.3,15.*

אֵיד Afflictio, euētus malus, cōtritio, *Iere.48,17.* [Nubes, vapor *Iob. 36,26. & Gen.2,6.* ואיד *vbi quidā exponit negatiuè,* Neque vapor, *subaudiens negationem præpositam.*]

אֵיךְ & איכה & איככה Quomodo, qualiter. *Ier.2,23. Thr.1. Esth.8,5.* [Vbi *Can.1,6. et cum holē* איכה *2.Reg. 6,12.*] איכות Qualitas.

אַיִל & אילות Fortitudo *Psal. 87, 11.22,18. Et secunda radicali quiescēte, & præposito Lamed redundante,* לאל Fortitudo, facultas: *Prou.3,26. & Neh.5,5. &c.* [*His quidam annumerant illud Psal.73,4.* אולם Fortitudo eorū. *sed alij deducunt ab* אלם] אל Fortis: Deus, *à fortitudine sic appellatus.* Angelus. *In plural.* אלים *Exo.15, 11. Interdum cū iod reperitur: vt* אילי *Eze.31,2: & 2.Reg.34,15. sed illud Isa. 61.* אלי *vel* אילי arbores (iustitiæ) *à quibusdam exponitur: vt 1. 29. de quibus vide* אלה. איל *& in regim.* איל Aries qui annū iam transiuit, *Num.28,26.*

Item Postis, limen, testudo *1.Reg. 5,31.* [Planities. *Gen.14,6. idem Iud.9,6. Hieron.* Quercus] אילים Arietes. *Exo.25.* [אילו Postes eius *Ezech. 40,24. & 15.* ואל־אליהמה Et in postibus eorū *pro* אליהם *quia* ה *additū ad* ם *plurale.*] איל Ceru' *com.gen. Ps.42,2. Femin. duplici forma reperitur* אילה *&* אילת *Sed illud Ps.22,1.* אילת *quidā* stellam *aut* fortitudinem *exponūt. Plural.* אילות *&* אילים.

אֵים *vnde* איום Terribilis *Aba.1,7.* איסה *femin. Can.6,8.* איסה & איסתה Terror, Formido, *Gen.15,12. Exod. 15,12.* אימים & אימות Terrores.

Appellantur אימים & Sculptilia, *quòd suis cultoribus sint terrori. Ierem. 50,38. &* Gigantes, *quòd videntes ipsos pauore consternentur Deut.2,11.* אמים *cū defectu iod.*

אֵין Non, nequaquam, nihil: [& *cum seri* אין *quiescente iod: & vnum cū hiric* אין *1.Sam.21,18. idē*] *nunquā iungitur præteritis & futuris.* מאין Interrogatiuū loci, Vnde? מאין Absq;, vt nō. *Isa.5,9.* מאין Ex nihilo: *41,24.* באין dum non. לאין Vt non *1.Paral. 22,4.* כאין Quasi, ferè, *aut* paululum. *Ps.73,2. Et cum pronominib. vice verbi* Sum, es, est: *vt* אינך non tu, *pro* es. אינני nō ego .i. nō sum. *&c.*

אֵיפָה Mensura aridorum. i. modius continens tria sata *Deut.25,14.*

אֵיר Alter, alius, alienus. אחרים Alij [אחרין *Iob 31,10. cum* ן *vice* ם] אחרת *femin.* Altera, alia. אחרות aliæ.

אָחוֹר Retro, retrorsū. [Occidens *Iob 23,8.* Pars posterior hominis. i. anus *Eze.8,16.* Finis *Isa.41,23 &c.* אחוריהם Posteriora eorum. *Ibid. 3.*] אחרון Posterior, nouissimus, vltim⁹, *Isa.30. plural.* אחרונים *Femin.* אחרונה אחורנית Retrorsum: *Gen.9,23. et 1.Reg. 18,36.* אחרית Nouissimū: finis, & merces, *quòd sit finis operis. Prou.23,18.* Posteritas *vel* filij *Dan.11,4. & Ha.4. etc.* אחר *Verbū in Piel,* Demorari, tardare, & differre: *vt Gen. 34.19 etc.* Retinere, *24,55.* [אחרו Tardauerūt *Iud.5 17. cum segol et*] *Et in futuro Cal.* ואחר Et moratus sum *cū defectu* א. *Et futur. Hiph.* ויחר Et moratus est. *2.Sam. 20,5. sed hoc potest esse Cal; vt vidisti in* אחז [*Illud Prou.24,37. est imperat.* אחר differ; *vt quidā vult. Hieron.* Postea.]

אָט *Et cum additione* לאט Quietè, pedetentim, *1.Reg.21,27. Isa.8,5. &* לאטי *Gen.33,13. vbi iod potest esse affixū. q. d.* Cū quiete mea. *Quidā illud* ואט *Hos.11,4. huc referūt. Hieron.* Et declinauit.] אטים *Isa.19,3. Hieron.* diuini, *R. Kimh.* Maleficia quę fiebāt in quiete. *radix erit* אטט *propter dages.*

אָטָד Genus spinæ, carduus *Gen. 20. Psal.58,9. Hierony.* Rhamnus.

אָטַם *In Cal & Hiph.* Obthurare, claudere, *Isa.33,15. Psal.58,4.* [*Legitur 1.Reg.6,4. & Eze.41,16.* (Fenestræ) אטומות & אטמות clausæ. i. angustæ forinsecus. *si enim penitus fuissent clausæ, non potuissent appellari fenestræ.*]

אֵטוּן *vnde* אטון Funis: *Exod. 35.*

אָטַר Claudere, obthurare, obstruere *Psal.69,16.* אטר Scæua, qui non potest vti dextra *Iud.3,16.*

אַי *et* איה Vbi? [*Ier.5,7.* אי O: *vel* quomodo? *pro* איך] *Iungitur cū pronomine,* vt איו Vbi ipse *&c.* איה Vbi, quà *1.Sam.9,18. 1. Reg.22,23.* איה מזה vbi. *s. locus est,* vnde? *2. Sam. 1, 3.* [*sed Prou.31,4. iuxta quosdā ponitur* אי *pro* אין non. *subaudi,* des. *vt 1. Sam. 4,21.* אי כבוד non gloria: *quæ duo possunt etiam per* Vbi *exponi: vt in priori subaudiatur* אל *.i. Ne: q.d. Ne principibus. s. des vinū qui dicunt* Vbi est sechar?] אי Insula, prouincia *Isa.20,6.* איים Insulæ: *Ps.97.1. & cū* ן *vice* ם *Eze. 16,18.* [Bestiæ siluestres deserta aut insulas incolentes *Isa.13,22. Targ.* feles. *al.* picæ, *Hieron.* Vlulæ *&* onocētauri.] Væ *Eccl.10,16. & composita cum* לו *4,10.* אילו *Itē* אי Vir *pro* איש *secūdū R. Ion. Iob.22,30.* איה Nomen auis. i. pica *Leu.11,14. Hieron.* Vultur.

dicalis secundum D.K. vide זקק.

אָזַר *In Cal et Piel* Cingere, accingere *1.Sam.2,4. Isa.50,11* [*cum defectu* א *2.Sam. 22.40. reperitur secundum R. D.* וחזרני *pro* ותאזרני Et accinxisti me. *Hithp. Psal.93,1.* Accingi *vel* Accingere se. אזור Cingulum, *Isa.13,10.*

אָח *R. Ionah, & D. Hieron.* Arula, aut receptaculum ignis: *sed R. D.* rogus aut ignis magnus, *Ier. 36, 22.*

Heu *Eze.21,15. vbi quidā ab* אנה *deducēs exponit* Suspiriū *cū defectu nun, vt* אמה *fit a* אמן. *Itē* האח Euge *Psal.35, 21.* [Vnus, *pro* אחד, *vel* frater. i. aliquid: *quippe cùm vnaquæque res appelletur* אח, *respectu sui socii .i. alterius: Ezech.18,10.*]

אֶחָד & אחד Vnus [*& sine* א *Eze. 33,30. et sine* ה אח *vt supra.*] אחדים Vni aut iidē. Pauci *Gen.29,20.* אחת & אחת Vna, *Femi. ab* אח *nō* אחד *teste R.D.* אחת *reperitur vt plurimum cum accentu distinguente. Hinc verbum Hithp. Ezech. 21,16.* התאחדי Vni te .i. sis solitaria. *Et Cal,* יחד Vniat se *Gen. 49,5. Isa.14,20.* Vnies te. *teste D.K. Et Iob 3,6.* יחד Vniat se. *sed hoc potest esse ab* חדה Lætari.

אחה *vnde* אח Frater: *in regimine cū* ו *vice* ה *radical.* אחי *& cum affixis* אחיו frater eius. *&* לאחיו fratri suo, *Num. 6,7.* אחים *et* אחי Fratres. *Interdū cum affixis sic inuenies* ואחיו Et fratres eius. *Ier.49,11.* אחיך Fratres tui *Gen. 48.22.* אחות Soror *& in regim.* אחות *& Plur.* אחיות *&* אחות [*Et cum signo masc.* ואחותיך Et sorores tuę. *Eze. 16,55. sic Hos.2,3.*] אחוה Fraternitas *Zach. 11,14.* אחו *cū* ו *loco* ה *radical.* Gramen, graminetum *aut* pratum. *Gen.41,2. Iob 8,9.* [*quidam Hos.13,15.* אחים prata *exponunt: sed non rectè.*]

אָחַז *Cal* Apprehendere, tenere, possidere [Contignare *1. Reg. 6,10.*] *Futur.* יאחז *&* יאחז *& cum defectu* א *2 Sam. 20,9.* ויחזו Et apprehendit. *Niph.* נאחזו Tentus *Gen.22,11.* ונאחזו & possessionē capient. *Nu.32,31. etc.*

Benoni Piel מאחז Tenens *Iob 26,8. Et Paul Hiphil,* מאחזים Tenti. *2 Par. 9,18.* אחזה Possessio, Hereditas; *sic appellata, quòd qui eam habet, illo teneatur in loco.*

אָחֲלַי Vtinam *2. Reg.5,3. sed secūdū R.D. radix est* חלה Orare. *et est more existentiū in regim. à singul.* אחל *ac sic d.* Vtinā precationes domini &c. *sic Psal. 119,5. quidam* beatus *aut* beatitudo *exponunt. al.* perfectio, finis.

אַחַר *&* אחרי Post, postea, postquam. *Pronomini iunctū semper formā pluralem accipit.* אחריו Post eū, *&c.*

illuminari. *Hiph.* הֵאִיר Illuminare, lucē emittere *Psal.77,17. et 97,4. et sepe intransitiuè, vt Eze.43.2. & alibi. Item* Inflāmare, incendere, *Mal.1.10. Is.27.2. vbi quidā* מְאִירוֹת ab ארה *deducunt.i.* colligentes. *Niph.* נָאוֹר Lucens *Ps.76.4. et* וַיָּאֶר Et illuxit *2.Sam. 2.32.* מָאוֹר Luminare: *Psalm.74. cuius plural.* מְאוֹרִים *Ezech.32,8. in regimin. & femininè, Genes.1.16.* מְאוֹרוֹת Lux *capitur in Sacris pro* Bonorū affluentia. *vt Prou.13.9.* Tenebræ *econtrariò.* אוּרִים *Exod. 28. 31. Hieron.* Doctrina. *Hebræi ignorant quid significent. R.Sal. dicit* scripturā *fuisse* nominis Dei quā ponebant intra plicas pectoralis, per quam lucere faciebat & perficiebat verba sua. אוֹר Flāma, *Is.31.9.* foc° *47. 14.* [*Gen. 15.7.* מְאוֹר de flamma (Chaldæorū) *vel* Valle: *vt Isa. 24.25.* בָּאוֹרִים in vallibus. *Hieron.* In doctrinis] מָאוֹרָה Foramen, cauerna per quam lumen ingreditur. *Isa. 11. 8.* [אוֹר *quidam* Pluuiā *exponūt Iob.36.30 & 37.11.al.* Solē *vel* lumē. *Item* Fulgur: *Ibid.3.*] אוֹרוֹת Olera *2.Reg.4.39. quidā putant esse* Erucas herbas illuminantes oculos. *sic Isa.26.19. vt quibusdā placet.* אֲרֻבּוֹת *et* אֲרוּבוֹת Pręsepia *2.Par.32.*

אוֹת Signum *Gen.4.* אוֹתוֹת signa, *Genes. 1. &c.* אוֹתִיּוֹת Litteræ, *sic vocantur apud Grammaticos.*

אָז & אַז Tunc: *mutat plerunque futurum in præteritum, Iosu. 10, 12. Psalm.124.4.*

אֵזוֹב Hyssopus. *Exod.12,22. lingua vulgari* Origanum.

אָזַל Ambulare, abire, recedere. *1.Sam.9.* אָזְלַת Abijt *Deut.32.36. vbi* ת *indicat genus femin. sicut* ה. *Futur.* חֵזֶל *cū defectu* א *vt* תֵּזְלִי recedes *Ier. 2.37. Hieron.* Vilis facta es. *deducens à* זול *vel* זלל. *Paul ex piel Ezech.27,19.* מְאוּזָל profecta. אֵזֶל Itinerarius *1. Samuel.20.19. vel* Lapis haazel *.i.* qui est signum transeuntib. per viam.

אֹזֶן Auris *fem.gen. Iob.12.11. etc. Dūale* אָזְנַיִם. *Hinc verbū Piel* אִזֵּן *Eccles.12.9.* Auscultauit *vel* pōderauit, librauit. הֶאֱזִין *Hiph.* Auribus percepit, obtemperauit, aurem inclinauit. *Deut.1. 45. Et Partic. cum defectu* א מֵזִין *pro* מַאֲזִין *Prou. 17. 4.* הַאֲזִינָה Auscultate. *Gen. 4, 25.* אָזִין Auscultabo, *pro* אַאֲזִין *Iob 32,12.* מֹאזְנַיִם Statera, trutina, *quòd duas videlicet lances habeat Is.40.12.* [אָזְנֶיךָ Arma tua *secundum R.Ionah. Deut.23.13. R.D. deducit à* זין & *sic* א *non est radicalis.*]

אוֹק *vnde* אֲזִקִּים *Ier.40.1.* Catenę ferreæ, cōpedes, manicæ: א *non est radicalis*

אוֹ Vel, aut, siue *Leu.1.14. Secundum R. Ionah ponitur interdum vice* Si: *vt Leu.5.2. Mal.2. vers.vlt.* Quomodo: *Eze. 21. 10.* Et: *Leu.4. 23 & 28.26.40. &c.*

אוֹב Pytho, dæmon: *Leui.20.27.* אוֹבוֹת *Plural. 19.31.* Vtres: *Iob 32.20.*

אוֹד *Ei° plurale* אוֹדוֹת Causa, gratia, occasione, propter *Gen. 21. 24. & præponitur ei* עַל אוֹר Torris, *siue* titio, *Ham. 4.2. & Zach. 3. 2.* אוּדִים *Plural. Isa.7.4.*

אִוָּה *In Piel* Desiderare, *Psal.132. Isa.26.9.* נֶאֱוָה *Niph. Ps. 93.5.* desiderabilis fuit. *potest tamen esse à* נאה *acsi d.* Decora est. & נָאוּו pulchræ sunt, *Cant.1.10. Hithp.* Desiderare, concupiscere *Prou.21.26. etc. sic Ier.17.15. vbi potest exponi* Desiderabilis fuit. [*Illa aūt Num. 34.* וְהִתְאַוִּיתֶם Et terminum constituetis. & הִתְאוּ *pro* תִּתְאַוּ terminum constituetis. *possunt deduci à* הָאָה *vel* הָוָה *vt* א *sit loco vaf.*] תַּאֲוָה & אַוָּה Desiderium, concupiscentia, *Num.2. & Prou.21. Deu.12.5.* מַאֲוַיֵּי רָשָׁע Desideria impij, *Psal. 140. à singular.* מַאֲוָה

אוּחַ *& plurale* אוּחִים *Isa.13.21.* Furūculi. *al.* mustelę. *Hieron.* dracones.

אוּן *&* אוּזָה Vę *Nu. 21.30. Ps.120.5.*

אוֹל *hinc fit* אֱוִיל Stultus: *Ier.4.2. et cū iod* אֱוִילִי *Zach. 2. 14.* אִוֶּלֶת Stultitia. *Prou.18.13.* [stulta *Prou.14.1. nisi subaudias* אִשָּׁה mulier, *acsi d.* mulier stultitiæ *.i.* stulta.] אִוַּלְתּוֹ Stultitia eius, *Prou.5.23.* אוֹלִי *vide in* אלה.

אוֹן *hinc fit* אָוֶן Mendaciū, iniquitas *Iob.2.14. & 5.6.* Labor, fatigatio, afflictio *Ps.90.10. & Ham. 5, 5. vel* nihil, nihilum. *sic Habac.3.6. & Hos.6,8.* Iniquitas vel nihilum. *Hieron.* Idolū. אוֹן Virtus, fortitudo, vires, *Iob.18.7. 40.11. Et metaphoricè* semen *vel* filius, *quia in eius generatione, patris ostēditur robur, Gen.49.3.* [*& Iob. 21.19.* Violentia, luctus, oppressio *vel* rapina: *et 20. 10. sed hic potest esse* און *pro* הון diuitiæ, *vt Hos.12.8.*] אוֹנִים Fortitudines. *Is.40.26. et 29.* Filij *Ps.78.50.* [*Hos.9.4.* (panis) luctuū. *& Pro.11.7.* (expectatio) mendacium *adiectiuè.*]

הִתְאוֹנֵן *verbū hithp. Num.11.1.* Mentiri: *al.* lugere, *& Thr.3.* תְּאוּנָה *cuius plural.* תְּאוּנִים Mendacia *Ezech.24.12. vbi intelligitur* ב in, *præpositio.*

אוּץ *In Cal* אָץ Festinauit. *Ios.10.13* [*et 17.15.* Angustus est *vel* lōginquus] *Item in Hiph.* Festinauit. *Isa.22.4. &* festinare fecit. *Gen.19.15. licet hic trāsitiuè quoque exponi possit.*

אוֹר *Nomen,* Lux, lumen. Mane *Neh. 8.4.* Sol, *Isa.5.30. Verbū Cal,* Lucere,

אֲדֻמָּה Rufa. *Num.19. 2.* אֲדַמְדָּם Impensè rufus: *vel, vt aliis placet,* subrufus. *Leuit.13.42.* אֲדַמְדֶּמֶת *femin. ibid. 43. & 14.37.* אֹדֶם Lapis preciosus, *qui* Sardius *dicitur, à rubeo colore sic appellatus, Exod. 28.17.* אָדָם Homo. *Gen.1. &c.* אֲדָמָה Terra. *à colore rufo. In regim.* אַדְמַת. *Plurale* אֲדָמוֹת.

אָדוֹן *& in regim.* אֲדוֹן Dominus: *sæpe ponitur in plur. pro singulari ad ornatum Is.19.4.* אֲדֹנִים אֲדֹנַי Domini mei, *quando de creatura est sermo: sed de creatore, cum cametz, & ponitur pro absoluto singulari, aut pro* domino meo. אֶדֶן Basis, *Exod.38,27. In Plural.* אֲדָנִים *&* אֲדָנָיו.

אדר *In Niphal* נֶאְדַּר Magnificatus, roboratus fuit. *Exo.15,11. et ℣.6, vbi in* י נֶאְדָּרִי *redundat. In Hiph.* Magnificare, *aut* roborare fecit. *Is. 42. 21.* אַדִּיר Magnificus, magnus, robustus, fortis, potens, *Ps.8,2. Plural. Iud.5.13.* לְאַדִּירִים עָם Fortibus in populo. *D.Kimchi dicit* ל *esse loco* ב. אַדֶּרֶת Magnifica, grandis. *Eze.17,7. et* אַדַּרְתָּם Magnifica eorum. *Zach.11.13. vel potius* magnificentia eorum. *Itē* palliū magnificū, & preciosum, *vel* pallium pilosum. *Ios.7,21.* אֶדֶר Magnificentia, *Zach. 11.13. & Mich.2.9. licet hic R.D exponat* palliū.

אָהַב *siue* אָהֵב Amare, diligere. [*Benoni femin. Hos.10.12.* אֹהֲבָתִי diligēs *cū* י *redundāte: sed aliis iod est constitutiuū nominis Tcar. Futur.* אֶאֱהַב Diligā: *Pro. 8, 16. Et* וָאֹהַב Et dilexi. *Malach.1,2. sed Pro.1.22* תֶּאֱהָבוּ Diligetis, *ponitur pro* תֶּאֱהַבוּ *vel* תֶּאֱהֹבוּ, *aut, vt quidā putat, pro* תֶּאֱהָבוּ *futur. ex Piel. Extat & Benoni Piel Hos.2.*] אַהֲבָה אֹהֶב Amor, charitas. אֲהָבִים *Plural. Hos. 8,9.* amores, *pro* amatores. *Et aliud* אֹהֲבִים *Pro.7.18.*

אֲהָהּ *Vide* הָהּ, *quia* א *nō est radicale.*

אֲהִי Vbi, *secundum R.Ionah & D. Hieron. Hos.13,14. sed R.D.* Ero, *ab* היה *futurum pro* אֶהְיֶה.

אֹהֶל Tabernaculū, tentorium, *Genes.4,20. &c.* [הָאֳהָלִי Tabernaculum meū *Iud.7. 21. cum* ה *notificatiuo præter normā.*] אֹהָלִים *Plural. Gen. 13.5. Hinc verbum Cal* אָהַל Tendere, *siue* extendere tabernaculum, *ibidem. In hiph. Iob.25.6.* (Non) יַאֲהִיל erit in tabernaculo: *vel* (non) expandet, *nempe lumen suū, quo pacto extenditur tabernaculum. al.* splendescet *ab* הלל *vt* א *redundet. Et Isa.13. 20.* יַהֵל Tendet tabernaculum, *pro* יאהל *cū - ad differentiam* יָהֵל *ab* הָלַל *et* אֲהָלוֹת אֲהָלִים Aloes: *quod Arabicè* Sandalum *vocatur, Cant.4.14. & Num.24,6. vbi quidam* Tabernacula *exponunt.*

קֹצֶר אוֹצַר לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

HOC EST,

EPITOME THESAVRI LINGVAE SANCTAE

Auctore Sancte Pagnino Lucensi.

א

Panē אַבִּירִים Fortiū. *ſ.cęlorū.* Tauri *etiā ſic appellātur à fortitudine.Iſ.*34.7. אֶבְרָה *et* אֶבְרָה Ala, penna *Iob* 39 ,10. *et Pſ.*55,7. *Plural.* אֶבְרֹתֶיהָ alæ eius:*68.13.*

Ab hoc verbū hiph. Volare:*Iob39.29* יַאֲבֵר Volabit. [*Quidā huc illud Ier.51. 11. refert cū defectu* א: *vt ſit* הָבֵרוּ Pinnas ponite (in ſagittis) *vide* כְּרַר]

אגד *hinc* אֲגֻדָּה Aggregatio, colligatio,faſcis,faſciculus.*Exodi 12.22.* Globus.*2.Sam.2.25.*

אגז *vnde* אֱגוֹז Nux; *et ſolùm Canti. 6. 10. inuenitur.*

אֶגֶל Stilla,gutta:*in plur.* אֶגְלֵי *tantū Iob.38. 28. reperitur.* אֶגְלַיִם Nomen loci *Iſa.15.8.*

אֲגַם Stagnum,lacus,palus udis. *in plural.ſuſcipit dages in* ם: *in affixo verò cadit.vt* אַגְמִי *&* אֲגַמִּים *Iſa.42.15.& 14,23.* אַגְמוֹן Iuncus,*Iſa.9. 14. vbi quidā* Præſidentē : *alii* Debilem inſtar iunci, *exponunt. Sed Iob 40.21.* hamus,*vel* germen tenerū,quod recuruat caput ſuū. *Et Iob 41.11.*Lebes *vel* ſtagnū aquarū , vnde vapor aſcendit tempore hiemis. *Al.*Iūcus.

אַגָּן Crater,phiala,*maſc.gen. Cant. 7,2. Plural.fem.Exod.24.6.* אֲגַנּוֹת.

אֶגֶף Ala : *ad cuius ſimilitudinem vocatur* exercitus . *quidam dicit* א *redundare.* אֲגַפָּיו exercitus eius . *Ezech. 12.4.&c.*

אָגַר Congregare.*Prou.6.8.Deut. 28.39.* אִגֶּרֶת *et* אִגֶּרֶת Epiſtola *Neh.6, 5.& 2,2. Plural.* אִגְּרוֹת אֲגֹרָה Nūmus,obolus. *idem quod* גרה *1. Sam. 2 36.radix eſt* גרה *inquit R. D. &* א *nominis conſtitutiuum.*

אדב *pro* ראב *per metatheſin,in Hiph.* Dolore affecit. *vt* וְלֶאֱדִיב *pro* וְלְהַאֲדִיב Et vt dolore afficiam *1.Sam.2.33.*

אָדַם Rubeſcere,*in omnib.coniugationibus intrāſitiuū.Thr.4.7.in Cal. & Nach.2.3.in Piel* מְאֻדָּם rubefactus.*& Iſa.1,18. in Hiph.* יְאֻדִּימוּ fuerint rubra. *et in Hithp.Pro.23,3.etc.* אָדֹם *et* אַדְמוֹנִי Rubeus,rufus: rubicundus. *Gen.25. 24.& 30.* אֲדֻמִּים Rufi, *Zach.1.8.*

alii, ô pater mi. *ſ.Deus.*]

אבח *vnde fit* אִבְחָה *& in regimine* אִבְחַת Acies gladij: *Al.*terror,*Ezec.21, 15.vt* ח *ſit loco* ע *&* א *heemanticum.*

אבך *Vnde in Hithp.* וַיִּתְאַבְּכוּ Et extollētur,eleuabūtur,ſuperbiēt.*Iſa.9.18 ſemel reperitur. Hiero.* Conuoluētur.

אָבַל *In Cal & Hithp.* Lugere.*Hoſ. 10.5. 1.Sam. 15.35. & metaphoricos* Deſolari,perire:*vt Iſa,24.7. Hiphil,* הֶאֱבַלְתִּי Lugere feci.*ſ.abyßū.Ezech.31.* Deſolare , perdere , *Thr. 3.* אֵבֶל *et femin.* אֲבֵלָה Lugēs: [*item* Vallis, magna planities.*Iu.7.22.& 1.Sam. 6.18. quo loco* ל *ponitur vice nū ſecundū quoſdam.*] אֵבֶל Luctus , triſtitia, planctus,*Gen.27,41.*

אָבֵל Verè,profecto: ſed, verū etiam.*Gen.17,19.42, 21.& 2.Reg.4, 14.* אובל *pro* יובל.i.Riuus,fluuius;*quāuis aliis ſit* nomen proprium.*Dan.* 8.2.

אֶבֶן Lapis,perpēdiculū,pondus: *Zach.*4 10.*Pro.20.10.* [*& metaphoricè* omnis , vniuerſus; *quòd lapis ſit vnū corpus.Gen.49, 24.*] אֲבָנִים *et* אַבְנֵי *in plurali.* אֲבָנִים Rota *ſiue* Inſtrumentū, ſuper quo figulꝰ parat ollas.*Ier.*18,3. [*ſed Exod.*1,16. Sella parturiētis.*Vel,* Locus in quē infans excidit de vtero matris ſuæ,*qui & מַשְׁבֵּר vocatur, vt aliis placet: ſed R.D.eſt* Vulua *propter* בָּנִים *filios, ſic vocata.*]

אֶבֶס *vnde* אֵבוּס Præſepe, horreū, *Pro* . 14,4 . *non mutatur in regim . licet* אֲבוּסֶיךָ pręſepia tua.*Iob 39,12.inuenias cum* ־: *quod alterius eſt ſpeciei. Et cū additione* ם *Ierem.* 50. 26 . מְאֻבוּסֶיהָ. i. horrea eius . *Extat & particip.paſſ. ex Cal* אָבוּס fartus,ſaginatus:*Prou.*15. 16. *&* אֲבוּסִים 1. *Reg.*4.23.

אֶבֶק *Maſc. gen.* Terra *aut* puluis tenuis. *Exod.*9.9. *& genere femin. & in regim.* אֲבָקַת *Cantic.* 3. 6. *Hinc verb.Niph.*Luctari.*Gen.*32,24.

אבר *hinc* אָבִיר *et in regim.* אֲבִיר *et cū* ב *dages,* אַבִּיר Fortis,robuſtꝰ, magnificus.*Gen.*49,23.*& Iob* 34,20.*et Iſa.*10 13.*vbi* א *eſt quieſcens.Plural.Pſa.*78.25.

אבב *Vnde fit* אֵב Arbor, arbuſtū, fructus *aut* viror . *cuius regimen plur. Cant.* 6.10. *& affix.ſingul.* בְּאִבּוֹ *Iob.* 8. 12. *Quicquid autem in culmū aſcendit, Arbor ab Hebræis vocatur, teſte R. Kimh.* אָבִיב *Nomē maſc.*Spica cū culmo:*Exodi 9.31. Leuit.* 2.14 . *Hinc* menſis nouorū fructuū qui eſt Niſā.*Exo.*13.4.

אָבַד *In Cal* Perijt. [*Inuenitur Beroni cū -ſub ſecunda Deut.* 32.28 . אֹבֵד periēs.] *In Piel* Perdidit. [וְאַבֶּדְךָ Et perdam te: *Ez.e.* 28.16. *ſine* א *radicali,niſi malis cum R. Ioſeph Kimh. eſse Hiphil pro* וְאַאֲבִידְךָ] *In Hiphil* Perdere fecit.

אֲבֵדָה Res perdita:*Leuit.*6.3.

אֲבַדּוֹן אֲבֵדָה אַבְדָן Perditio , interitus. *Iob.*28,22.*Prou.*27,20.*Eſth.*9.5. *quibus annumerarunt nonnulli illud Eſth.*8.6. בְּאָבְדָן *quod aliis eſt Macor. & R.Iacob Num.*24.20. אֹבֵד .

אָבָה Velle , acquieſcere , Concupiſcere , deſiderare: *Deut.* 10, 10. *Pſal.* 81.12. [&*Iſa.*28,12. אָבוּא voluerūt *cum* א *redūdante .Et Prou.*1,10.*ſine* א *radicali.*Ne תֹּאבֶא acquieſcas.] אֲבָה *Iob* 9, 26.(cum nauibus) אֲבָה cōcupiſcentiæ . *i.* concupiſcibilibus; *vel,* ad optatū portum ducentibus. *Al.* Inimicitiæ *ab* איב.*i.*inimicorum *vel* piratarū. *Alii* nomen proprium loci aut fluminis *faciūt.Targ.* nauib. quę ſūt oneratæ pomis. אֲבוֹי Væ *Prou.* 23,29. *aliis* paupertas aut mendicitas. אֶבְיוֹן Egenus, mendicus, pauper: *ſic appellatus quòd omnibus carens, omnia deſideret.Deut.*15,4. אֲבִיוֹנָה *Eccl.*12,5.Concupiſcentia, deſiderium, membrū virile,coitus.

אָב Pater,primus,doctor,prior,antiquus, dominus , magiſter, aut inuentor alicuius artis.*Gen.*4. *Et in regim.*אַב *Gen.*17,5. *& cum tertia radicali* אָבִי *de quibus vide Grammaticam.* אָבוֹת & אָבוֹת *in plural.* [אָבִי *Iob* 34. 36. *quidā exponūt,* Voluntas mea eſt:

His adhibitis possunt quatuor, quos minores accentus appellat Elias. Syllabam hi magis afficiunt quàm dictionem, illâ enim vel suspendunt & amplianT, vel vrgent ad sequentem.

Rhetorici accentus quatuor.

Méheg, Mazze, Gahia, Maccaph.

בֻּ בֻּ בֻּ בֻּ־

Suspendunt syllabam tres primi. Nimirùm Méheg & Mazze sunt retinacula motionum: Gahia verò ipsius Scheuę. Al oquin enim Scheua, siue simplex, siue compositũ, accentus capax non est. Mazzé virgula est recta supra literã, quæ nihil aliud est, quàm Metheg antè Zakeph, vt וְהִשְׁמַרְתִּי, Aggei 2. quam illam reperio ante alios etiã ministros, Iob 1. אַמְלֻטָּה. Postremus, vt Hyphen apud nos, auert accentum grammaticum à dictione, & ad sequẽtem illam compellit. Extra scripturam hac tam multiplici accentuum figura opus non est. Quum enim Hebræi syllabã, in qua tonus est, semper acuãt, ad hoc vocum nominis sola linea perpendicularis sufficit, propterea què illa signa in hac vtuntur בָ. Quo autem loco in quaque specie dictione vel pingenda, vel intelligenda sit, ex his perspicitur.

1 Monosyllaba semper habent accentum, nisi ita vrgeantur per Maccaph, שֵׁם־יְהוָה.

2 Antepenult. nũquam eleuatur, nisi fortè ob Athe merahik, de quo mitto grãmatices.

3 Tres sunt formæ, quæ tam in disyllabis, quàm polysyllabis penacuuntur, בֶּגֶד Vestis, סֵפֶר Liber, קֹדֶשׁ Sanctũ, נַעַר Puer, &c. Nam formæ istæ eiusdem sunt rationis, cùm ob præsentiam gutturalis vtrunque vel alterũ Segol mutant in Pathah. sic in verbis שָׁבַת, דָּעַת.

In polysyllabis exemplum est, כַּפֹּרֶת, פּוֹקֵדֶת, &c.

4 Duæ in Quiescentibus Ain, מֵת Mors, בַּיִת Domus. Totidem in quiescẽtibus Lamed חָלִי Infirmitas, תֹּהוּ Inane.

5 Cæteræ habent accentum in vltima.

6 Nomina pluralia tam masculina quàm feminina habent accentum in vltima, veluti צַדִּקוֹת, דְּבָרִים, יָדַיִם.

8 Particulæ inflexiles his tenentur nominũ legibus.

In cõiugatione tertia Hiphil tertia pluralis & tertia singularis feminina habent ferè semper accentũ in penultima. In reliquis omnib' personis, modis & tẽporibus, ea tũ què coniugationis, accentus erit in vltima.

FINIS.

dum. Proximè Athnah, respondet enim colo, & rusticum nondum, sed tamen mediam, periodum efficit. Mox Zakeph Katon, qui Nostrorum commati siue incisio comparari potest. Zakeph gadol ex magnis est regibus, qui in ratione musica plurimùm possunt, in distinctione grammatica vix quicquam exhibent. Sequentes quatuor, virgulas & hypodiastolas atque subdistinctiones exprimunt. Itaque & Scheua, motionesque breues sin longas respondentes, quod fere in primis tribus perpetuum erat, demutare etiã solent.

Reliqui vix, aut nihil, aut parum distinguunt, si ferè suspectos. Dicuntur tamen distinguere primò, quia non minus quàm præcedentes prohibent, ne literæ בגד כפת ob antegressas lenitate illa, quam appellant Raphe, afficiantur. Deinde quoniam modulationem separatam & per se cohærentem præbent, continuantque sistunt. Tales sunt Salé eth, Karné phará, Telisa ghedolá Pazér, Zarcha Gherasin, & quem suprà memorauimus, Zakeph gadol. Multi porrò figura inter se conueniunt, sed deprehenduntur à curiosioribus loco vel consequutis distinguí. Hinc Pasta in vltima dictionis litera tantùm pingitur, nisi fortè incurrat in dictionem penacutam. Nam tum vt priore loco sedem natiuam indicet, hodiè perinde duplicatur, atque olim duo alij reges Zarká & Segullá, & minister Telisa ketanná. Alias, quum dictio duobus tantùm insignitur accentibus, prior est rhetoricus siue retinaculum, de quo postea, aut minister vim obtinẽs retinaculi, Agg. vltimo, posterior natiuus siue grammaticus. Kadmá penultimam literarũ, interdum etiam primam obsidet, Telisá ghedolá primã tantùm. Sic Iethib antegreditur puncta omnia, Sophar mahaphàc primùm saltẽ subsequitur. Meaielá linea est ad effigiem Tarhá. Ab eo differt, quia nunquam in vltima reperitur, nec admodum est frequens. Merca in contrariam parte vergit. Consequtis verò diffident Pasek & Legarmé. Sicut enim post Soph pasuc duo crassiuscula puncta venire solent, ita & ante Legarmé Munah illius sine pars siue index. Munah omnũ frequentissimè è ministrat. Illum ante Zakeph katon, si in prima litera ponitur, nonnulli vocant Meca bel. Si in secunda Hillui, quo etiam nomine censetur, ante Athnáh vel Zarka. Alis locis dicitur Munáh siue Sophar iatar. Hæc minutia causæ fuit, vt quidã vndecim ministros facerent. Cætera prolixiore egẽt tractatu, potiusque ad ociosa Iudæorũ studia pertinent. Consule, si ferias, Eliã, Calonymum, & qui hunc sequutus est. Nozenũ: ex nostris Reuchlinum, Santẽ, Vallensem.

DE ACCENTIBVS.

QVVM aliquousq; accentuum cognitio Grammatico necessaria sit, cæterum hoc opere suleuare eos, quibus nõ semper librorũ copia suppeditat, atq; vt ęc instructio sit absolutior, hæc quæ sequuntur quatenus ignorare vel hinc pienti ncsas est subiicienda.

Habent Hebræi accẽtus viginti nouem, Reges viginti, & Ministros nouem.

Soph pasuc. Athnàh. Zakeph katón.

בֽ׃ בַ בָ׃

Zaképh gadol. Tarhà. Reuía. Teuír.

בַ בָ בֻ בָ

Pastá. Segullá. Pasek. Legarmé.

בֹ בֹ בִ׳ב בִ׳ב

Ghéres. Gherasin. Zarká. Iethib.

בֹ בֹ בֹ בֹ

Pazér katon. Karné phára. Salsleth.

בֹ בֹ בֹ

Telisa ghedolá. Pazér gadól.

בֹ בֹ

Sed hic vltimus tantùm reperitur in tribus libris, id est, Psalmis, Prouerbiis, & Iob: in quibus, ob versuum breuitatem prosodiæ ratio alia est, quàm in cæteris viginti vno. Illic enim accentus diuersà ferè habent nomina, formam, potestatem, & cantillationẽ, demptis duobus primis capitibus & extremis aliquot versibus libri Iob quæ cum vsitatis prosodiæ legibus consentiunt.

Ministri nouem.

Munáh. Sophar mahaphác.

בַ בָ

Meaielá. Mercá pesutá. Mercá kephula.

בַ בַ בָ

Kadmá. Telisá ketanná. Dargá.

בֹ בֹ בָ

Iareáh ben iomó.

בָ

Accentus superiores iidem Musici sunt & Grammatici. Musici, quatenus tanquam notæ musicæ concentui, qui in Iudæorum synagogis etiamnũ hodie viget, inseruiunt. Grammatici, quatenus syllabas, quas afficiunt, eleuant (omnes enim ex æquo acuti sunt, nulli graues aut circumflexi) præterea que orationem, vel distinguunt, vel continuant. Continuant ex æquo ministri ad regem vsque. Distinguunt reges omnes, sed inæqualiter, pro ordine ferè quo à nobis numerari sunt. Omnũ maximè Soph pasuc, designat enim finem sententiæ atque perio-

שֵׁנִית & שְׁנִיָּה Secunda.
שְׁלִישִׁית Tertia.
רְבִיעִית Quarta.
חֲמִישִׁית Quinta.
שִׁשִּׁית Sexta.
שְׁבִיעִית Septima.
שְׁמִינִית Octaua.
הְשִׁיעִית Nona.
עֲשִׁירִית Decima.
אַחַת עֶשְׂרֵה Vndecima.
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Duodecima.

Mascul.

רִאשׁוֹן Primus.
שֵׁנִי Secundus.
שְׁלִישִׁי Tertius.
רְבִיעִי Quartus.
חֲמִישִׁי Quintus.
שִׁשִּׁי Sextus.
שְׁבִיעִי Septimus.
שְׁמִינִי Octauus.
תְּשִׁיעִי Nonus.
עֲשִׁירִי Decimus.
אֶחָד עָשָׂר Vndecimus.
שְׁנֵים עָשָׂר Duodecimus.

Post decem, ordinalis numerus non differt à cardinali, quando dicimus אֶחָד עָשָׂר Vndecim & Vndecimus.

Pro Vndecim & Vndecimo vsurpãt Hebræi etiam aliam dictionem, quàm אֶחָד, nempe עַשְׂתֵּי: vt, בְּעַשְׂתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ, In vndecimo mense: Deut. 1.

Feminina etiam desinunt in He, veluti שְׁלִישִׁיָּה Tertia: In plurali שְׁלִישִׁיּוֹת. Iod mobili.

Et רְבָבָה in plurali facit רְבָבוֹת, & cum syncopa רִבּוֹ & רְבוֹא, & in plurali רִבּוֹת.

De ratione inquirendæ Radicis apud Hebræos, quam ipsi שֹׁרֶשׁ appellant, nos Thema.

SCIAS igitur primùm, omne Thema, aut Primitiuum, apud Hebræos, maximè in Verbis, tribus tantùm constare literis radicalibus. Radicales autem vocant, quarũ nulla inter coniugandum & declinandum deficit, aut quiescit, nec etiam mutatur: sed semper sunt de radice, corpore, substantia, siue essentia dictionis: vnde & à Grammaticis, שֹׁרָשִׁיוֹת, hoc est, literæ radicales, substantiales & essentiales vocantur. Deinde & illud obseruandum, quòd in Verbis, tertia persona, singularis numeri, temporis præteriti, sicut apud Latinos prima persona præsentis Indicatiui, thema & primitiuum dicitur, vnde reliqui modi, tempora & personæ deriuantur: ita apud Hebræos, tertia persona præteriti masculina, eum locum obtinet. Iam & illud animaduertendum, duplicia esse verba: Perfecta, & imperfecta, seu defectiua. Perfecta sunt, quæ inter coniugandũ nullam ex radice amittunt literam: horum radix facilè patet, tantùm hinc atq; hinc, abiectis literis seruilibus, quæ coniugationes, modos, tempora, genus, numerũ & personas indicant. Defectiua dicuntur, quæ vnam vel duas ex radice literas perdunt: & id quidem vel in futuro, vel imperatiuo, vel infinitiuo. Perditur autem in verbis defectiuis, vel prima, si ea fuerit aut Nun, vel Iod, vel Aleph: vel media, si fuerit Vau: aut postrema, si fuerit He, aut geminata. Signum autẽ harum literarum est vel Daghesch, vel vox magna.

Quare oblata dictione pluribus quàm tribus literis, cuius radicem scire cupis, abiice omnes literas seruiles. Et hæc erit ratio inquirendæ Radicis.

In inuestiganda radice, abiectis omnibus literis seruilibus remanebunt vel

- *Tres*: *Si igitur tres remanserint, signũ est Verbum esse perfectum: hoc est, tale quod inter coniugandum nullã ex Radice amittat literam. Et horũ verborũ radix patet per se: tantùm hinc atq; hinc abiectis literis seruilibus, vt וַיִּפְקְדוּ, quod verbũ habet sex literas. Iã quum radix sit tantùm trium literarũ, cogitanda illæ sint: eæ facilè apparebunt, si Seruiles vtrinque separaueris: vt Vau à principio, quæ coniunctionem copulatiuã, Et, constituit, ac futurum in præteritum conuertit, Iod tertiã personam futuri singularis, & Vau in fine, quæ nota est pluralis numeri. Remanebũt igitur פקד, quæ radicẽ cõficiunt.*
- *Duæ tãtùm: & tunc vel*
  - *Præponẽdum vel*
    - *Nun literam* { *vt וַיִּפֹּל abiectis literis seruilibus, Vau copulatiua conuersiua, à principio, & Iod litera futuri, & Vau è medio: restant duæ, ל & פ. Præponẽdum igitur Nun, habebis radicem נָפַל id est Cecidit.*
    - *Iod literam* { *vt יִרְעוּ, abiice Vau, quæ est etiam nota pluralis numeri, restant duæ tantùm: præponẽdum igitur Iod, רָעַע & habebis radicẽ. Quod si non inueneris sic, intersere.*
  - *Intersere* { *Vau literam* { *vt קוּם. Verbi radix est קום. Nam in his verbis, quæ sunt quarti ordinis, Vau expressè rarò scribitur.*
  - *Postpone* { *He literam* { *vt וַיַּעַשׂ id est, Et fecit. Ab hoc si à fronte separaueris Vau copulatiuã conuersiuam, & Iod quæ tertiam personam futuri constituit, residuæ erunt adhuc duæ literæ; desideratur tertia, ea erit in fine, He. Nam integra radix est עָשָׂה. i. Fecit.*
  - *Duplicã* { *secũdã literã* { *vt וַיָּבוֹ. Ab hoc si separaueris Vau in fine, quæ constituit tertiam personam pluralis numeri, remanebunt duæ, & desiderabitur tertia, ea erit Beth, nam integra radix est סָבַב.*
- *Vnica tantùm, & tunc erit &*
  - *Præponẽdum vel*
    - *Nun* { *vt in dictione וַיַּכּוּם, id est, Et percusserunt eos. Hoc verbum quinque literarum est; Vau, à principio, est copula: Iod, litera futuri tertiæ personæ; Vau sclureo, nota pluralis numeri: Mem finale, valet pronomen relatiuum Eos. Quas omnes si semoueris, superstes erit tantùm vna, Caph. Adhuc ergo duæ necessariæ sunt: eæ erunt, Nun à fronte, quam innuit Daghesch in Caph, & He in fine. Integra radix est נָכָה, id est, Percussit. Simile iudicium est de verbo וַיֵּט, id est, Et inclinauit.*
    - *Iod* { *vt in dictione מִתֵּן, Abiice Mem cum Vau à principio dictionis, & Iod cum Nun in fine, restat vnica Nun litera. Adhuc ergo duæ necessariæ sunt: eæ erunt Iod à principio, & He in fine. Nam radix est נָתַן, id est, Afflixit.*
  - *Postponendum verò He: vt in exemplis iam citatis patet.*

Scias præterea vnicum esse verbum, quod amittit literam Lamed inter coniugandum, vt לָקַח. Præterea vnicum, quod à principio & fine abiiciat Nun, נָתַן. Sed illius verbi formam coniugandi habes in Tabula Coniugationum quiescentium & deficientium, hoc est, Verborum septimi ordinis.

חָמֵשׁ & חֲמֵשׁ Quinque.
שֵׁשׁ & שֵׁשׁ Sex.
שֶׁבַע & שְׁבַע Septem.
שְׁמֹנֶה Octo.
תֵּשַׁע & תְּשַׁע Nouem.
עֶשֶׂר Decem.
אַחַת עֶשְׂרֵה Vndecim.
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Duodecim.
עֶשְׂרִים Viginti.
אַחַת וְעֶשְׂרִים Vna & viginti.

Mascul.

אֶחָד & * אַחַד Vnus.
שְׁנַיִם & שְׁנֵי Duo.
שְׁלֹשָׁה & שְׁלֹשֶׁת Tres.
אַרְבָּעָה & אַרְבַּעַת Quatuor.
חֲמִשָּׁה & חֲמֵשֶׁת Quinque.
שִׁשָּׁה & שֵׁשֶׁת Sex.
שִׁבְעָה & שִׁבְעַת Septem.
שְׁמֹנָה & שְׁמֹנַת Octo.
תִּשְׁעָה & תִּשְׁעַת Nouem.
עֲשָׂרָה & עֲשֶׂרֶת Decem.
אֶחָד עָשָׂר Vndecim.
שְׁנֵים עָשָׂר Duodecim.
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר Tredecim.
אַרְבָּעָה עָשָׂר Quatuordecim
עֶשְׂרִים Viginti.
אֶחָד וְעֶשְׂרִים Vnus & viginti.

* Duplex forma hic ponitur, propter duplicem statum dictionum. Aliter scribuntur in statu absoluto, aliter quoque in regimine.

A tribus ad decem vsque generi masculino additur He, & non feminino, contra naturam aliorum nominum, in quibus solet He esse nota feminini generis: præterquam in שְׁמֹנֶה, quod vtroque genere habet He, præcedēte in masculino *, feminino verò *.

Omnes numeri cardinales, à viginti, & suprà, sunt generis cōmunis: quod de maioris numero tamen, & non minori dicitur.

POST VIGINTI NVMERant articulos provtroque genere sic:

שְׁלֹשִׁים Triginta.
אַרְבָּעִים Quadraginta.
חֲמִשִּׁים Quinquaginta.
שִׁשִּׁים Sexaginta.
שִׁבְעִים Septuaginta.
שְׁמֹנִים Octoginta.
תִּשְׁעִים Nonaginta.
מֵאָה & מְאַת Centum.
מָאתַיִם Ducēti, ducētæ.
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת Trecenti.
אֶלֶף Mille.
אֲלָפִים Millia.
אַלְפַּיִם Duo millia.
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים Tria millia.
רְבָבָה & רִבּוֹא Decem millia.
שְׁתֵּי רִבּוֹת Viginti millia.
אַרְבַּע רִבּוֹא Quadraginta millia.
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה רִבּוֹת Duodecies decē millia .i. cētum & viginti millia.

NVMERI ORDINALES.

Feminin.

רִאשׁוֹנָה Prima.

Redditiua: אַף עַל פִּי כֵן, Tamen.
Causalis: אִם לוּלֵא, לוּלֵי Si. Nisi
Rationalis: כִּי Quia, Quod. לְמַעַן Vt.
יַעַן, עֵקֶב Propterea, eò. שֶׁ אֲשֶׁר Quòd.

INTERIECTIONES.

Dolentis: חִי, אוֹי, הוֹ, הוּי, אֲבוֹי, אוּי Væ. אֲהָהּ Ahah. אָח Ah, Heu. הָהּ Heu.
Gaudentis: הֵאָח Euge.
Exclamantis: הוּי ô.
Admirantis: אֵיכָה, אֵיךְ Quomodo! הַ An.
Blandientis: אָנָה, אָנָא, נָא Obsecrò.

DE NVMERALIBVS.

HEBRAEI numerant per literas alphabeti, sicuti & Græci; & nos per ciphras, quæ vox Ciphra, quia Hebræis numerationem significat, videtur ab illis esse mutuata מִפְרָה Numeratio.

Numerantes Alphabetum ita diuidunt, vt primus ordo Vnitates, secundus Denarios, tertius Centenarios, quartus Millenarios complectatur; vt ex sequentibus apparebit.

VNITATES.

9	8	7	6	5	4	3	2	1
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א

DENARII.

90	80	70	60	50	40	30	20	10
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י

CENTVRIAE.

600	500	400	300	200	100
ם	ן	ת	ש	ר	ק

900	800	700
ץ	ף	ז

Post Tafetiam multi alias literas ita iungunt:

1000	900	800	700	600	500	400
תתר	קתת	תת	תש	תר	תק	ת

MILLENARIA.

5000	4000	3000	2000	1000
הא	דא	גא	בא	א

9000	8000	7000	6000
טא	חא	זא	וא

Numeri componuntur ad hunc modum,

17	16	15	14	13	12	11	10
יז	יו	טו	יד	יג	יב	יא	י
25	24	23	22	21	20	19	18
כה	כד	כג	כב	כא	כ	יט	יח
			30	29	28	27	26
			ל	כט	כח	כז	כו

& sic deinceps.

Vbi Quindecim per יה numeranda fuerant, Iudæi טו superstitiosè vsurpant, eo quòd יה sit vnum ex diuinis nominibus.

Numerant per integras quoque dictiones.

Cardinales in vtroque genere.

Feminin.

אַחַת & אֶחָת Vna.
שְׁתַּיִם & * שְׁתֵּי Duæ.
שָׁלוֹשׁ שָׁלֹשׁ Tres.
אַרְבַּע Quatuor.

Demonstrandi: הֵן En. & הִנֵּה Ecce.
Optandi: לוּא, לוּ Vtinã. מִי יִתֵּן Quis dabit, id est, ô si.
Hortandi seu Obsecrandi: נָא, אָנָה, אָנָא Fia, Age, Quæso.
Ordinis: עוֹד Adhuc, Præterea: אַחַר Pòst, Postea.
Interrogandi: הֲלֹא Nónne? מַדּוּעַ, לָמָּה Cur, Quare? אֵיכָה, אֵיךְ Quomodo, Qualiter?
Similitudinis: כְּמוֹ Quasi, Tanquam. כֹּה, כֵּן Sic.
Qualitatis: טוֹב Bene. רָע Malè. אֱמֶת Verè. יָשָׁר Rectè. נָכוֹן Acquè. בְּמְהֵרָה In festinatione, pro Festinanter. Efferunt enim quandoque Qualitatis aduerbium per substantiuum, cùm litera seruili præposita, vt בְּמִשְׁפָּט In iudicio, pro Legitimè. בְּחָכְמָה In sapientia, pro Sapienter. לְבֶטַח Ad spem, pro Confidenter. כְּבִינָה Secundum intelligentiam, pro Sapienter.
Quantitatis: הַרְבֵּה, רַב Multum. מְעַט Parum. זְעֵר Modicum, Paululum.
Comparandi: יוֹתֵר Magis, Plus.
Vehemētiæ: מְאֹד Valde, Maximè.
Remissionis: מְעַט מְעַט Sēsim. לְאַט Lentè, Paulatim.
Dubitādi: אוּלַי Forsan. אִם An.
Separandi: לְבַד Seorsum.
Congregandi: יַחַד Simul, vnà, pariter.
Prohibendi: אַל Ne. לֹא Non.
Euentus: פֶּן Ne fortè.
Gentis, quæ fiunt ex adiectiuis femininis, vt עִבְרִית Hebraicè. אֲרַמִּית Syriacè. יְוָנִית Græcè. רוֹמִית Latinè. יְהוּדִית Iudaicè, &c.

Aduerbiorum Comparatiui fiunt adminiculo יוֹתֵר Magis. *& Superlatiui ope* מְאֹד Maximè. veluti יוֹתֵר טוֹב Magis bene, id est, Melius. רַע מְאֹד Malè maximè, id est, Pessimè

Pauca quædam ex his Aduerbia hoc modo recipiunt Affixa:

הֵן Ecce. הִנֵּהוּ vel הִנְּהוּ, הִנְּךָ, הִנְּכֶם, הִנָּם, הִנֵּנִי vel הִנְנִי.
אַיִן Non. אֵינִי Non ego. אֵינְךָ Non tu.
זוּלָתִי, זוּלָתְךָ Præter te.
כְּמוֹ Sicut. כָּמוֹנִי, כָּמוֹךָ, כָּמוֹהוּ, כְּמוֹהָם.
אַיֶּהָ. אַיֶּכָּה Vbi tu?

Recipiunt autem partes non declinabiles affixa, partim vt nomina, partim etiam vt verba, quemadmodum in exemplis iam patuit.

CONIVNCTIONUM POTESTATES.

Copulatiua: וְ Vau, de qua suprà satis multa diximus. גַּם, אַף Etiam.
Disiunctiua: אוֹ Vel, Aut.
Continuatiua: כִּי אִם Sed.
Aduersatiua: אַפְעָלְפִי Quãuis.

מִמֶּךָ. Mutat etiam quandoque Hiric in Segol: vt מֶנִּי De.

אֶת. אִתְּךָ & אִתְּךָ, אִתּוֹ, אִתְּכֶם, אִתָּהּ. Suscipit omnia affixa, mutans Segol in Hiric, & daghessans Tau.

עִם. עִמִּי, (& עִמָּדִי, per pleonasmũ Daleth, vt quidam volũt.) עִמָּכֶם, vel עִמָּכֶם.

בִּגְלַל. בִּגְלָלוֹ Propter eũ. בִּגְלָלְךָ, Propter te.

נֶגֶד. נֶגְדְּךָ, נֶגְדּוֹ, נֶגְדִּי, נֶגְדָּם. Recipit affixa, & literas seruiles, veluti לְנֶגֶד, כְּנֶגֶד.

לִפְנֵי. לִפָּנַי Coram me. לִפְנֵיהֶם, לִפָּנֶיךָ, לִפְנֵיכֶם.

לְעֻמַּת. לְעֻמָּתָם Contra eos. Inuenitur etiam cũ præfixo Mem.

לְמַעַן. לְמַעֲנִי Propter me. לְמַעַנְכֶם Propter vos. Suscipit omnia affixa.

סָבִיב. סְבִיבָיו, Per circuitũ eius. סְבִיבוֹתֶיךָ, & סְבִיבֶיךָ. Affixa suscipiens, habet formam pluralem, masculin. aut femininam.

בְּעַד. בַּעֲדוֹ Circa ipsũ. בַּעֲדָם Circa eos. בַּעֲדֵנוּ, Circa nos.

תַּחַת. תַּחְתָּיו, Pro eo. תַּחְתֵּנִי, Subter me. תַּחְתִּי, Pro me. תַּחְתֵּנָה, Pro ea. תַּחְתֶּיךָ Subter te.

בַּעֲבוּר. בַּעֲבוּרִי, Propter me. בַּעֲבוּרָהּ Propter ea. בַּעֲבוּרְךָ Propter te.

אֵצֶל. אֶצְלִי Iuxta me. אֶצְלָם. אֶצְלֵנוּ, Apud nos.

בֵּין. בֵּינֶיךָ, בֵּינִי, בֵּינֵיהֶם, בֵּינֵינוּ. Suscipit omnia affixa.

אַחַר, & אַחֲרֵי. אַחֲרֵי Post me. אַחֲרֶיךָ, Post te. אַחֲרֵיהֶם, Post eos. Capitur etiam nonnunquam aduerbialiter, pro Postquam.

לְבַד, cum præpositione מִ, מִלְּבַד valet Præter: veluti, בָּנִים, Præter filios. Cum affixis verò Solùm, & daghessat Daleth, vt לְבַדִּי, Solus ego. לְבַדֶּךָ, Solùm tu. לְבַדְּכֶם, Solùm vos. מִלְּבַדּוֹ Præter ipsum.

ב In. בּוֹ In illo: בִּי, בָּךְ & בְּךָ, בָּהּ, בָּנוּ, בָּכֶם, בָּהֶם, בָּם.

DE ADVERBIO.

Aduerbia significationis varia.

Loci: פֹּה Hic, Huc. שָׁם, שֻׁמָּה, Ibi, Illuc. מִשָּׁם Inde. תּוֹךְ Intus. חוּץ Foris, Foras. אֵיכָה, אֵיךְ, אֵיכֹה, אֵי, אַיֵּה Vbi? אָנָה, אָן Quò? מֵאַיִן, Vnde. כֹּה Hic, huc, hinc, illuc, illinc, Quò.

Temporis: הַיּוֹם Hodie. מָחָר & מָחֳרָת Cras. אֶתְמוֹל, חָמוֹל Heri. אֶמֶשׁ Heri, nocte præterita. בֹּקֶר Manè. עֶרֶב Vesperi. שִׁלְשׁוֹם Nudiustertius. אָז Tunc. עַתָּה & נָא Nunc. תָּמִיד Semper, quotidie, iugiter. עוֹד Adhuc. כְּבָר Iam, pridem. עַד Vsque, id est Semper. מָתַי Quando. כִּי, שֶׁ אֲשֶׁר Cùm. פִּתְאֹם Mox.

Negandi: לֹא, אַל, בַּל, אֵין, בְּלִי, בִּלְתִּי Non.

Affirmādi: כֵּן Sic. אָמְנָם Verè. אָמְנָה Certè.

&c. לִי אוֹתִי מִמֶּנִּי & מֶנִּי

אֲנַחְנוּ שֶׁלָּנוּ לָנוּ אוֹתָנוּ מִמֶּנּוּ *Plur.*

Secundæ personæ mascul.

אַתָּה שֶׁלְּךָ לְךָ & לְכָה *Sing.*

Et in pausa לֶךָ, ita vt nihil differat à feminino.

אוֹתְךָ & אוֹתְכָה מִמְּךָ

אַתֶּם שֶׁלָּכֶם לָכֶם אֶתְכֶם מִמְּכֶם & מִכֶּם *Plur.*

Secundæ femin.

אַתְּ שֶׁלָּךְ לָךְ אוֹתָךְ מִמֵּךְ & מִמֵּךְ *Sing.*

אַתֶּן & אַתֵּנָה שֶׁלָּכֶן לָכֶן לָכֶנָה אֶתְכֶן מִמְּכֶן *Plur.*

Tertiæ personæ mascul.

הוּא שֶׁלּוֹ לוֹ אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ *Sing.*

הֵם & הֵמָּה שֶׁלָּהֶם לָהֶם & לָמוֹ אוֹתָם & אֶתְהֶם מֵהֶם & מִנְּהֶם *Plur.*

Formantur horum Pronominum datiui, accusatiui, & ablatiui ab Affixis in vtroque numero, articulis præpositis: vt לִי Mihi. אוֹתִי Me: ab articulo אֶת in אוֹת conuerso. מִנִּי, à præpositione מִן, & affixo י, & conduplicato Mem, מִמֶּנִּי A me. Genitiuus שֶׁלִּי, Quod mihi, seu Ad me, pro Mei, vel Mis, à ש, facto ex אֲשֶׁר relatiuo omnis generis, vtriusque numeri, atque eiusdem cum eo significationis: vnde perpetuò retinet ferè Segol, & sequēti Litteræ imprimit Daghesch. Lamed verò originem habere videtur ex אֶל Ad, concisione א.

Demonstratiua sunt זֶה Iste. זוֹ זֹאת Hæc, Ista: & זוּ communis generis. In plurali, אֵלֶּה vel אֵל Hi, Isti: vel Hæ, Istæ.

Pronomen אֲשֶׁר est Relatiuum vtriusque generis & numeri: & significat Qui, Quæ, Quod.

Tria sunt Interrogatiua, vtriusque generis & numeri: & sunt מִי, מָה, & מֶה. Sed מִי de homine interrogat. מָה verò & מֶה, de quacunque re alia.

מָה Punctatur cum Camets, quandoque etiam cum Pathah.

DE PRÆPOSITIONE.

אֶל Ad	לְפִי Secundùm.
עַל Super.	לְמַעַן Propter.
מִן A, Ab.	סָבִיב Per circuitū.
אֶת Cum.	הֶלְאָה Vltrà.
בְּלִי Absque.	עִם Cum.
בִּגְלַל Propter.	בְּעַד Pro.
חוּץ Extra.	תַּחַת Pro, Sub.
עֵבֶר Trans.	בַּעֲבוּר Propter.
נֶגֶד Coram.	אֵצֶל Iuxta.
לִפְנֵי Ante.	בֵּין Inter.
נוֹכַח Ex regione.	אַחַר Post.
לְעֻמַּת Contra.	לְבַד Præter.

Recipiunt affixa hoc modo:

אֵלַי Ad me. אֵלֶיךָ Ad te. אֵלָיו Ad eum. אֲלֵיהֶם Ad eos.

עָלַי Super me. עָלֶיךָ Super eū. עָלָיו Super eū. עֲלֵיהֶם Super eos.

מִן. מִמֶּנָּה, מִמְּךָ, מִמְּכֶם, מֵהֶם,

ב

Valet Præpositionem In, vel Cum: vt בְּבַיִת In domo. בְּמַלְכָּךְ Cum rege. Significat & Propter. Item aduerbium Dum: vt בִּשְׁמוֹר In custodiendo, siue Dū custoditet.

Per ב exprimitur ablatiuus precij, vt בְּכֶסֶף Argento.

Hæc litera solet etiam frequenter recipere affixa, more ל, vt בִּי In me. בּוֹ In eo. בָּהּ In ea. בָּךְ In te. בָּךְ femin. בָּהֶם בָּהֵן בָּכֶם בָּכֶן בָּנוּ:

De punctis literarum כְּלֵב.

Peculiare punctum his tribus literis est Scheua: sed quemadmodum Vaf copulatiuum, ante literam scheuatam, nonnunquam, ne duo Scheua in initio dictionis cōcurrant, mutat Scheua in Hhiric: sic etiā hæ tres literæ semper, vt בְּדָבִיר כִּדְבִיר לְדָבִיר. Et quemadmodum Vau copulatiuum ante אֱלֹהִים semper habet ֭, in quo א quiescit; sic etiam hæ tres literæ ante Iod scheuatum quoque Hhiric habent, in quo י quiescit, vt בִּימֵי In diebus; & ante gutturales literas affectas pūcto rapto, punctum affine: sic etiam hæ tres literæ. Solum hoc admonendum est quòd hæ tres literæ regulariter non patiuntur post se ה demonstratiuum, nam non rectè dicimus בַּהֲכִים בַּהֲכוֹס בַּחֲכַעַם, sed eliditur ה demonstratiuum, & literæ כלב eius punctum, scilicet Pathahh, sequente Daghesch recipiunt, sicuti בַּכִּים בַּכּוֹס בַּכַּעַם, *id est*, In ipsa crumena, in ipso poculo, in ipsa ira, supple, ingenium hominis cognoscitur. Chaldæi dicunt בְּכִיסָא בְּכַסָּא בְּכַעֲסָא. Quando igitur literæ כלב habent Pathah sequente Daghesch, certum est eas ה demonstratiuum includere: quod ipsum officium etiam retinent, dum ante literas gutturales, vel ר, Camets punctantur, siue ipsa gutturalis habeat ֭ vel ר, vt בַּחוֹר בָּאַרְזִים, idem quod בְּהַאַרְזִים, *Prouerb. 6.* בָּרָחוֹבוֹת, idem quod בְּהָרָחוֹבוֹת.

DE LITERIS יהוא.

HAE quatuor literæ vocantur Quiescentes, quòd plerunque non punctatæ, quiescant in dictione: vt עָשָׂה Fecit, בָּרוּא Creatus, עֵינַי Oculi mei. הָוְפַקֵּד Constitutus est. Et facilè transmutatur vna in aliam: velut קָרָא & קָרֶה Occurrit. Sic pro עָשׂוּה Factus, dicitur עָשׂוּי.

Vocantur etiam ociosæ, quòd sæpè superaddantur radicibus, sine vlla consignificatione: vt לַיְלָה, pro לַיִל Nox: חַיְתוֹ, pro חַיַּת Bestia. לְהוֹשִׁיבִי, pro לְהוֹשִׁיב Ad collocandum: *Psalm. 12.* Sic יְהוּא, pro יְהִי Erit.

DE MILLAH. מִלָּה

DE PRONOMINIBVS SEPARATIS.

Hebræi tria habent Pronomina declinabilia.

אֲנִי Ego. אַתָּה Tu. הוּא Ille.

Primæ personæ commune.

in pausa אָנֹכִי & אָנִי & אֲנִי *Sing.*

nia causa ociosè sententiis præponitur, significans Et, At, Quod, Sed, Verùm, Certè.

Regularis, & genuina, ac frequentior ipsius pūctatio est Scheua: vt וְעִיר, Et ciuitas.

Admittit autem alia etiam puncta. Nam quando venit ad gutturalem, tunc respondet illi in puncto: vt וְחָסוֹר Et asinus, וְאָנוֹשׁ Et homo.

Et quando venit ad literam scheuatam, seu בּוּמַף, habet Schurec: propterea quòd difficile sit, duas simul labiales vnius prolationis efferre: vt וּבִית Et domus. וְסִפָרִים Et libri.

Ad Iod scheuatum veniens, mutatur vtrunque Scheua in vnum Hhiric: veluti וִיהוּדָה Et Iehuda. וִידַעְתֶּם Et scietis.

Ante אֱלֹהִים habet Tsere, destituto nomen Aleph omnibus suis pūctis: וֵאלֹהִים Et Deus. Idem כָּלֵב pro figuratur בֵּאלֹהִים. sicut Lamed punctatur, præfixa Infinitiuo לֵאמוֹר: אֱמוֹר pro לֶאֱמוֹר Ad dicendum: propter frequentem huius Infinitiui vsum.

Punctatur cum Camets, quando coniūgit duo nomina, quorum posterius est Millel, id est, habens accentum in penultima: חֵלֶב וְדֶשֶׁן, *Psalm. 63.* Vel cùm coniungit dictiones paruas: vt קַח וֵלֶךְ, *Genes. 12.* & *ibid. cap. 41.* אֲנִי וָהוּא.

Officium Vau הַפּוּךְ.

Vau Hippueh in præteritis & futuris nō tantùm est copula; sed & Præteritum in Futurum, & contrà Futurum in Præteritum conuertere frequentissimè solet: vt וְשָׁמַר Et custodiet, וְשָׁמַעְתָּ Et audies.

Quando conuertit præteritum in futurum; notatur gemino suo puncto: veluti וּפָקַד Et visitabit.

Discernitur autem Vau conuersiuum à coniunctiuo, quando vtrunque punctatur cum Scheua hoc modo. Quando præteritum cum Vau præposito aliud ante se habet præteritum, tunc illud Vau est copulatiuum tantùm: vt מִי פָעַל וְעָשָׂה, Quis operatus est, & fecit? *Isaie 41.* Quando verò nullum aliud præteritum præcedit, tunc est conuersiuū: vt וְאִם נְקֵבָה תֵּלֵד וְטִמְּאָה *Leuit. 12.* Et si feminam peperit, immunda erit.

Porrò punctatur, quando conuertit Futurum in Præteritum, cum Pathah, posito Daghesch in altera: vt וַיֹּאמֶר יְהוָה, Et dixit Dominus. Ante Aleph verò, quod Daghesch capere non potest, habet Camets, vt וָאֶשְׁמוֹר Et custodiui. Iod item scheuatum non daghessatur, vt וַיְדַבֵּר, Et locutus est.

Propter literas gutturales, atque literas humanas, quæ mutant naturale punctum Scheua, nihil decedit officio literæ Vau: vt וּמָשַׁלְתִּי Et dominabor: stante Schurec loco Vau Scheua conuertentis Præteritum in Futurum. Sic וַאֲכַלְתֶּם Et comedetis. sic וִידַעְתֶּם Et scietis.

Vau præterea interdum habet vim collationis, vt in *Prouerb.*

Sæpissimè per Vau vocabulum aliquod præcedens repetitur: veluti negatio לֹא, sæpè, &c.

כ

A fronte est aduerbium similitudinis, Vt, Ad instar, Sicut. Item præpositio Secundum, Iuxta: vt כְּחַסְדֶּךָ, Secundum misericordiam tuam.

Quando duæ res comparantur, plerumque singulis præponitur כ, vt כְּעַם כַּכֹּהֵן, Sicut populus, sic sacerdos. Et denotat quandoque idē quod Latinis Circiter, Plus minùsue: vt כְּאַלְפַיִם אִישׁ, Quasi duo millia virorum: *Iosue 4.* Recipit & paragoge מוֹ, vt כָּמוֹ: sicut בָּמוֹ, ב.

ל

A fronte articulus est datiui casus: vt לָאָדָם Homini. Item accusatiui: vt הָרְגוּ לַאֲבנֵר Occiderunt Abner, *2. Samuel 3.* Item genitiui: vt מִזְמוֹר לְדָוִיד, Psalmus Dauidis.

Significat interdum Ad, In, Super, Pro vel Loco. Quomodo autē formet Pronomina, vide infrà.

Reliqua officia Mem suprà sparsim explicata sunt, sicuti & reliquarum quatuor: quare nunc isto labore iure supersedemus.

ש

Valet relatiuum Qui, Quæ, Quod, singulariter & pluraliter: item Quod, siue Vt coniunctionaliter. Eiusque eius vsus frequētior in scriptis Rabbinorū, quàm in sacris literis.

Punctatur frequentissimè cum Segol, sequente Daghesch, modò sequens eius sit capax: vt אֲנִי שֶׁהַמְדַבֵּר, Ego qui loquor.

Aliquando etiam cum Pathahh, veluti עַד שֶׁקַּמְתִּי Vsquequo surrexi: *Iudic. 5.* Semel quoque cum Camets: שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר, *Iudic 6.* & bis cum Scheua, שֶׁהוּא, *Eccles. 2. & 3.*

Aliquando habet literam ל adiunctam, vt שֶׁל, & constituit genitiuum & ablatiuum: vt *Iona 1.* & *Eccles. 8.* & nō alibi.

ה

A fronte additur nominibus, emphaseos gratia: vocaturque He הַיְדִיעָה, *id est*, cognitionis *seu* demonstrationis: vt נָבִיא Prophetam, הַנָּבִיא Prophetam quidam, vel Propheta talis & tantus.

Sæpè quoque habet vim relatiuam: vt הַנִּרְאָה אֵלַי, Qui visus est mihi: *Daniel 8.*

Capitur etiam pro litera quandoque vocatiua: vt הָאֱלֹהִים חָנֵּנִי, O Deus, miserere mei.

Punctatur cum Pathahh, sequente Daghesch, sequenti litera.

Quòd si ea Daghesch capere nequit, habet Camets pro Pathah, vt הָרוּעָה, הָרָעָב, הָאָדוֹן. & cum monosyllaba, vt הָעָם הָהָר.

Ante quasdam etiam gutturales mutatur Pathahh & Daghesch in Segol, idque frequentius, si sequatur Camets, veluti הָהָרִים Montes illi. הָעָשָׁן Fumus ille. seu purū Pathah, maximè ante ה & ח, vt הַהִין Mensura Hin. הַהֵיכָל Templum. הַהוּט Filum. &c.

Purum Pathah sine Daghesch etiam habet ante literam scheuatam Daghesch maximè capacem; & producitur Pathahh per accētum Gaia, vt הַמְלֶכֶת. Idem facit ante Iod scheuatum, vt הַיְרִיעָה Tentorium.

Et si כלב accesserint ad He, extrudunt literæ illud, atque assumunt ipsius punctum: vt בָּאָרֶץ, pro בְּהָאָרֶץ, In terra. לַבַּיִת, pro לְהַבַּיִת Ad domum. & כַּמֶּלֶךְ, pro כְּהַמֶּלֶךְ, Sicut rex ipse.

In eodem tamen officio ante scheuatam habent etiam Pathahh sine Daghesch, vt בַּסְעָרָה, *2. Reg. cap. 2.* Pro כלב prius autem literarū punctus est Scheua.

A fronte He non rarò est interrogatiua litera, punctaturque tunc cum ֭: veluti הֲלֹא אֲנִי אֲדוֹנָי, An non ego Dominus? Et cum Pathah solo, ante literam scheuatam, & gutturalem: vt הַבְּרָכָה אַחַת לְךָ אָבִי Num benedictio vna est tibi, pater mi? *Genes. 27.* & הַאִישׁ כָּמוֹנִי יִבְרַח, Num vir vt ego fugiet? Et cum Segol, præcipuè sequente ֭, vt חָכָם יִהְיֶה, Num sapiens futurus sit?

He in fine significat motum ad locum, & valet idem quod Lamed à principio: vt אַרְצָה, idem quod לָאָרֶץ, In terram: מִצְרַיְמָה, idem quod לְמִצְרַיִם In Aegyptum; quam vim etiam in principio nōnūquam habet, cùm videlicet ה heemanticum finit vocem, הָהָרָה In montem.

Habet aliquando & Lamed, propter maiorem emphasin, *Psalm. 9.*

ו

Vau est duplex, Vau חִבּוּר, *id est*, coniunctiuum. & Vau הִפּוּךְ, *id est*, conuersiuum, conuertens futurum in præteritum, & econtrà.

Vau חִבּוּר à principio est coniunctio copulatiua: וְרֶגֶל, Et pes. Sæpissimè tamen in exordio narrationis vsurpari solet, vt in principio *Iosue*, *Iudicum*, & *Regum*, idem valens quod Peraphatum apud Arabes. Atque eu-ho-

מְבִין מְבִינוֹ *Benoni.*

יָבִין יְבִינֵהוּ יְבִינֶךָ *Futurum.*

Præteritum mutat Tsere in Hhatephsegol, Benoni in Scheua: quod simiiter facit futurum, tam Kal, quàm Hiphil.

QVIESCENTIA LAMED HE.

גָּלָה גָּלָהוּ גָּלָךְ *Præterit.*

He radicale, accedentibus affixis, abiicitur, quemadmodum & suprà in Nominibus quinti ordinis monuimus: גָּלָהוּ, pro גָּלָהָהוּ.

Scias quoque affixa verborum non semper in accusatiuo, sed aliquando in ablatiuo esse intelligenda, vt denotent idē quod עִם vel מִן, vt *Genes.* 37. דַּבְּרוּ לְשָׁלוֹם idem quod לְדַבֵּר עִמּוֹ, *id est*, Loqui cum ipso. Item *Psalm.* 5. לֹא יְגֻרְךָ רָע, idem quod לֹא יָגוּר עִמָּךְ, id est, Non habitabit tecum. Item *Ierem.* 10. בָּנַי יְצָאוּנִי, idem quod בָּנַי יָצְאוּ מִמֶּנִּי, Filij mei egressi sunt à me. in *eodem cap.* 20. חֲזַקְתָּנִי pro חֲזַקְתָּ מִמֶּנִּי, & alia quædam. [Infinitiuus passiuorũ inuenitur cum affixis, quia nominaliter sæpè accipitur: vt, בְּהִבָּרְאָם In creatione eorum, passiuè: *hoc est*, Vbi creati essent: *Genes.* 11.]

Sæpius tamen Hebræi loco Affixorum vtuntur Pronominibus separabilibus, vt וַנַּחֲרֵם אוֹתָם, Et deuastauimus eos: *Deuteronomij* 3. אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם, Ego doceo vos; *Deuter.* 4. וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ, Et sepeliuit ipsum: *Deuteronom.* 34. & alia permulta.

QVAE PVNCTA PRAEcedant verborum Affixa.

In modis & temporibus omnibus collocatur Tsere ante affixa ן & ם נו נִי הוּ: excepta tertia masculina præteriti, quæ ante ן & ם, נו, הוּ habet Camets, & ante נִי Pathah, vbi tertia feminina ante eadē affixa habet Scheua. Infinitiuus tamen, nominum more, ante ם & ן habet ◌ְ. Sic vnà cum Imperatiuo & Futuro habet Segol ◌ֶ. הָ verò Mappic post Camets ◌ָ inuenitur quidem in Imperatiuo & Futuro, sed rarum est. In Infinitiuo autem locum habet He vtrunque, הָ ◌ָ & הּ ◌ָ. Affixum נוּ masculinum, & נָה femininum, vtrũque per Daghesch cum aliis temporibus & modis iungitur, cum Præterito verò minimè. Estque omnium Affixorum & in cæteris coniugationibus eadem ratio.

DE OFFICIO ATque natura literarum seruilium, מֹשֶׁה וְכָלֵב

מ

A fronte significat A vel Ab: sequiturque eam semper Daghesch in sequenti litera propter defectum Nun prepositionis absolutæ, quæ est מִן: vt מִן שָׁמַיִם, & breuius מִשָּׁמַיִם. Nisi venerit ante gutturalem, vel Resch. tunc enim Hhiric & Daghesch mutantur in æquiualentem vocalem magnam Tsere, veluti מֵאֶרֶץ Ex terra. מֵאָדָם Ab homine. Inuenitur tamen etiam quandoque cum Hhiric paruo, sine Daghesch, tam ante gutturales, quàm alias quascunque literas, sed id præter regulam fit: vt מִחוּט, *Genes.* 14. מִרְדוּף 1. *Samuelis* 23. מִלְּאֹם, *Genes.* 24. מִהְיוֹת, sic sequente Iod, מִירוֹת, מִימִין, in quibus Daghesch è Iod euanescit. Significat & Propter, Ob; vt in Lexico videre est.

וּמִמַּעֲרָב אֲקַבְּצֵךְ, *Isa.* 43. וּיְחַנֶּךָ *Numer.* 6. & quædam alia.

Decem Affixa recipit.

יִפְקוֹד יִפְקְדוּ vel יִפְקְדֻנוּ vel
יִפְקְדֻנֵהוּ יִפְקָדֵךְ יִפְקְדֵנִי
יִפְקְדֵם vel יִפְקְדֵמוֹ יִפְקַדְכֶם
יִפְקְדֵנוּ יִפְקְדֵהָ vel יִפְקְדֶנָּה
יִפְקְדֵךְ יִפְקְדֵן יִפְקַדְכֶן:

Sex Affixa recipit.

תִּפְקוֹד תִּפְקְדוּ vel תִּפְקְדֻנֵהוּ
תִּפְקְדֻנוּ vel תִּפְקְדֻנֶהָ vel
תִּפְקְדֵנִי תִּפְקְדֵם vel תִּפְקְדֵימוֹ
תִּפְקְדֵנוּ תִּפְקְדֵהָ vel תִּפְקְדֶנָּה
תִּפְקְדֵךְ תִּפְקְדֵן:

Octo Affixa recipit.

נִפְקוֹד נִפְקְדוּ vel נִפְקְדֻנֵהוּ
נִפְקְדֻנוּ נִפְקָדֵךְ נִפְקְדֵם
נִפְקְדֵימוֹ נִפְקַדְכֶם נִפְקְדֵהָ vel
נִפְקְדֶנָּה נִפְקָדֵךְ נִפְקַדְכֶן:

Decem affixa hæc persona recipit.

יִפְקְדוּ יִפְקְדוּהוּ vel יִפְקְדוּנוּ
יִפְקְדוּךָ יִפְקְדוּנִי יִפְקְדוּם vel
יִפְקְדֵמוּ יִפְקְדוּכֶם יִפְקְדוּנוּ
יִפְקְדוּהָ vel יִפְקְדוּנָהּ יִפְקְדוּךְ
יִפְקְדוּן יִפְקְדוּכֶן:

Nehem. 9. inuenies וּזְעַקוּךָ pro אֵלֶיךָ, *id est*, Et clamauerunt ad te. Venit aliquando cum Nũ paragogico, vt יִשְׁחָרֻנְנִי וְלֹא יִמְצָאֻנְנִי, *Proverb.* 1. וּמְצָאֻנָהּ, *Ierem.* 2.

Sex Affixa recipit.

תִּפְקְדוּ תִּפְקְדוּהוּ תִּפְקְדוּנִי
תִּפְקְדוּנוּ תִּפְקְדוּם תִּפְקְדוּהָ
תִּפְקְדוּן:

Sex Affixa.

תִּפְקוֹד לַנְּקֵבָה נִסְתֶּרֶת חִבּוּרוֹ
כְּחִבּוּר תִּפְקוֹד לְזָכָר אֶלָּא
שֶׁהוּא שִׁשָּׁה וְזֶה עֶשְׂרָה:

Id est, quando תִּפְקוֹד est tertiæ personæ feminini generis, tunc recipit affixa eodem modo, sicut quando est secundæ personæ masculini generis, nisi quòd tunc sex tantùm habet Affixa, nunc verò decem.

Sex Affixa recipit

תִּפְקְדִי תִּפְקְדִיהוּ תִּפְקְדִינִי
תִּפְקְדִים תִּפְקְדִינוּ תִּפְקְדִיהָ
תִּפְקְדִין:

תִּפְקֹדְנָה, siue secundæ sit personę, siue tertiæ pluralis numeri, eodem modo recipit affixa, quo תִּפְקְדוּ.

PIEL.

פִּקֵּד פִּקְּדָהוּ פִּקְּדֵךְ פִּקְּדֵכֶם

Tsere sub altera radicali vertitur in Scheua, & quandoq; in Seghol, sub דָּגֵשׁ כָּם.

HIPHIL.

הִפְקִיד הִפְקִידָהוּ הִפְקִידֵךְ

Non mutatur in Hiphil prima syllaba, ex regula perpetuò firma: Scheua quiescens cum vocali præcedente, semper durat immobile.

QVIESCENTIVM AIN VAV.

HIPHIL.

הֵבִין הֵבִינָהוּ *Præteritum.*

פָּקוֹד

Recipit quoque decem Affixa.

פָּקוּדוֹ פָּקִידֵךְ פָּקִידִי פָּקוּדֵם
פָּקִידְכֶם פָּקִידֵנוּ פָּקוּדָהּ
פָּקִידֵךְ פָּקִידֵן פָּקִידְכֶן:

Decem quoque Affixa assumit.

פָּקוּדִים פָּקוּדָיו פָּקוּדֶיךָ פָּקוּדַי
פָּקוּדֵיהֶם vel פָּקוּדֵימוֹ
פָּקוּדֵיכֶם פָּקוּדֵינוּ פָּקוּדֶיהָ
פָּקוּדֵיךְ פָּקוּדֵיהֶן פָּקוּדֵיכֶן:

Decem recipit Affixa.

פָּקוּדָה פָּקוּדָהוּ פָּקוּדָתֵךְ
פָּקוּדָתִי פָּקוּדָתָם vel פָּקוּדָתֵימוֹ:
פָּקוּדַתְכֶם פָּקוּדָתֵינוּ פָּקוּדָתָהּ
פָּקוּדָתֵךְ פָּקוּדָתֵן פָּקוּדַתְכֶן:

Etiam hæc persona recipit decem Affixa.

פְּקוּדוֹת פְּקוּדוֹתָיו פְּקוּדוֹתֶיךָ
פְּקוּדוֹתַי פְּקוּדוֹתָם vel
פְּקוּדוֹתֵימוֹ פְּקוּדוֹתֶכֶם
פְּקוּדוֹתֵינוּ פְּקוּדוֹתֶיהָ פְּקוּדוֹתַיִךְ
פְּקוּדוֹתֵיהֶן פְּקוּדוֹתֵיכֶן:

פָּקוֹד

Recipit sex affixa.

פָּקְדוֹ פָּקְדֵהוּ vel פָּקְדֵנִי:
פָּקְדֵם פָּקְדֵנוּ פָּקְדָהּ פָּקְדֵן:

Quæ in Imperatiuo habent formam פְּעוֹל, dum recipiunt Affixa, habent sub Pe paal Hatephcamets, vt in פָּקוֹד visum est. Quæ verò habent formam פָּעַל, vbi Affixa recipiunt, habent Scheua, vt מָשַׁח Vnge. מְשָׁחֵהוּ, Vnge illum: 1. *Reg* 16.

פָּקְדוּ פָּקְדוּהוּ vel פָּקְדוּהוּ Visitate
פָּקְדוּנִי vel פָּקְדוּנִי פָּקְדוּם
פָּקְדוּנוּ פָּקְדוּהָ פָּקְדוּן
פָּקְדִי פָּקְדֵיהוּ פָּקְדִינִי פָּקְדִים
פָּקְדִינוּ פָּקְדִיהָ פָּקְדִין:

פָּקְדוּ recipit Affixa eo modo quo פָּקוֹד.

Infinitiuus in recipiendis Affixis, cum Imperatiuo conuenit. Repetitur tamen cũ Hhiric, vt כְּבִגְדוֹ בָהּ Dum præuaricaretur ipse contra eam: *Exod.* 21.

Cùm recipit Affixum feminiuum pluralis numeri, tunc habet הָ superadditum in fine, cuius rei duo exempla reperiũtur *Ruth cap.* 1. *in vno versu*, וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵיהֶם עַד בּוֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבֹאָנָה בֵּית לָחֶם:

Obseruandum quoque est, quod quando Ain paal est gutturalis, tunc in Affixis illa habet Hhateph camets, & Pe paal Camets, vt בְּיוֹם בַּחֲרִי In die eligere me: *Ezech* 20. & multa alia.

Quando Infinitiuus recipit Affixa, tunc plerumque fit nomen, quod facilè ex hoc versu colligere potes, in quo vnico versu quatuor habes infinitiua cum Affixis, quæ loco Nominum posita sunt, vt וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ וְיָדַעְתִּי וְאֶת הִתְרַגִּזְךָ אֵלָי: *id est*, Et habitationem tuam, & egressum tuum, & introitum tuum scio, & offensionem tuã contra me: *Isaiæ* 37.

אָפְקוֹד

Octo Affixa recipit.

אִפְקְדוֹ vel אָפְקְדֵהוּ vel
אָפְקְדֵנִי אָפְקְדֵנוּ vel אָפְקְדֵנֵהוּ
אָפְקְדֵךָ אָפְקְדֵם אָפְקְדָהּ
אָפְקְדֶנָּה vel אָפְקְדֵךְ אָפְקְדֵן
אָפְקְדֵכֶן:

Aliquando Caph habet Daghesch, vt abiicitur, in cuius locum succedit Vav quãdinodum & in aliis locis ן index est pluralis numeri.

Hæc persona etiam recipit octo Affixa.

פָּקְדָנוּהוּ eum פָּקְדָנוּ Visitauimus
פָּקְדָנוּם eos פָּקְדָנוּךָ te m.
פָּקְדָנוּהָ eam פָּקְדָנוּכֶם vos m.
פָּקְדָנוּן eas פָּקְדָנוּךְ te f.
פָּקְדָנוּכֶן: vos f.

Hæc persona recipit decem Affixa, sicut פָּקַד.

פָּקְדָה illum פָּקְדָהוּ Visitauit
פָּקְדָתְךָ te m. פָּקְדָהוּ vel
פָּקְדָתְנִי illos פָּקְדָתִנִי me c.
פָּקְדָתְנוּ nos c. פָּקְדָתְכֶם vos m.
פָּקְדָתָהּ vel פָּקְדָתָהּ illam
פָּקְדָתֵךְ eas פָּקְדָתֵךְ te f.
פָּקְדָתְכֶן: vos f.

In Affixis mutat hæc persona ה in ת fine Daghesch, aliquando verò deficit Tau illud feminium, imple.urque per Daghesch, sic quoque הִטְהָהוּ pro הִטְהוּהוּ, *Proverbium* 7.

Etiam tantùm sex Affixa recipit. Et tunc Scheua sub ת euphoniæ gratia mutatur in Hhiric, hocque fit, ne tria Scheua in vno vocabulo concurrant.

פָּקְדָתִיו illum פָּקְדָתִי Visitasti vel
פָּקְדָתִיהוּ me c. פָּקְדָתִינִי
פָּקְדָתִינוּ nos c. פָּקְדָתִים illos
פָּקְדָתִין illas פָּקְדָתִיהָ illam
פָּקְדָתָם eo omninò modo recipit Affixa, quo & פָּקַד.

Significatio Affixorum ex præcedentibus facilè patet.

Recipit decem Affixa, vt videbis.

פּוֹקֵד

פּוֹקְדוֹ פּוֹקְדֵהוּ vel פּוֹקְדֵךָ:
פּוֹקְדֵנִי vel פּוֹקְדֵנִי פּוֹקְדֵם
פּוֹקְדֵכֶם פּוֹקְדֵנוּ פּוֹקְדָהּ
פּוֹקְדֵךְ פּוֹקְדֵהֶן vel פּוֹקְדֵן
פּוֹקְדֵכֶן:

Participia absque affixis magis sapiunt naturam adiectiuorum. Cum affixis verò ad naturam participiorum propiùs accedunt.

Participium pluralis num. decem affixa admittit,

פּוֹקְדִים פּוֹקְדָיו פּוֹקְדֶיךָ פּוֹקְדַי
פּוֹקְדֵיהֶם vel פּוֹקְדֵימוֹ פּוֹקְדֵיכֶן
פּוֹקְדֵינוּ פּוֹקְדֶיהָ פּוֹקְדַיִךְ
פּוֹקְדֵיהֶן פּוֹקְדֵיכֶן:

Participium feminini generis tertiæ personę recipit decem Affixa.

פּוֹקֶדֶת פּוֹקַדְתּוֹ פּוֹקַדְתֵּךְ
פּוֹקַדְתִּי פּוֹקַדְתָּם פּוֹקַדְתֶּכֶם
פּוֹקַדְתֵּינוּ פּוֹקַדְתָּהּ פּוֹקַדְתַּךְ
פּוֹקַדְתֵּן פּוֹקַדְתֶּכֶן:

Benoni duplicem quidem formam habet in feminino, sed ob meliorem sonum solùm recipit Affixa. פּוֹקֶדֶת

Etiam recipit decem Affixa, quæ, quantum ad formam pertinet, conueniunt cum affixis Nominum generis feminini pluralis numeri.

פּוֹקְדוֹת פּוֹקְדוֹתָיו פּוֹקְדוֹתֶיךָ
פּוֹקְדוֹתַי פּוֹקְדוֹתֵיהֶם
פּוֹקְדוֹתֵיכֶם פּוֹקְדוֹתֵינוּ:
פּוֹקְדוֹתֶיהָ פּוֹקְדוֹתַיִךְ פּוֹקְדוֹתֵיהֶן
פּוֹקְדוֹתֵיכֶן:

DE AFFIXIS VERBORVM.

Plurimũ breuitatis Hebræ linguæ Affixa adferunt. Eorum enim beneficio vnico sæpè vocabulo exprimere licet, quod Latinus non nisi pluribus efferre potest.

Huiusmodi autem Affixa, seu pronomina inseparabilia, omnes trãsitiuorum Verborum personę, idque in omnibus temporibus recipere possunt, vt פָּקַד Visitauit, פָּקְדוֹ Visitauit eum, &c.

Quia verò hæc verborum affixa ab affixis nominis דָּבָר parum differunt, non necesse fuerit diu illis inhærere.

Verùm satis sit omnia eodem modo, quo Molchi Kimchi in libro מַהֲלַךְ שְׁבִילֵי הַדַּעַת ea digessit, breuiter enumerasse.

Atque in primis sciendum est, quinque esse affixa, scilicet נִי נוּ הוּ נָה הָ, quæ in verbis tantùm reperiuntur: הָ & הוּ, quæ etiam nominibus exceptis quiescentibus Lamed He affiguntur, quemadmodum ibidem indicauimus.

Tertia persona masculini generis recipit decem affixa, quemadmodem sequitur.

פָּקַד Visitauit

פְּקָדָהוּ	vel	פְּקָדוֹ	eum
פְּקָדָנִי	me com.	פְּקָדְךָ	te m.
פְּקָדָם	vos m.	פְּקָדָם	illos
פְּקָדָהּ	illam	פְּקָדְנוּ	nos c.
פְּקָדָן	eas	פְּקָדֵךְ	te f.
		פְּקָדְכֶן	vos f.

פְּקָדְתּוֹ	vel eum	פָּקַדְתָּ	Visitasti
פְּקָדְתַּנִי	me cõ.	פְּקָדְתָּהוּ	
פְּקָדְתָּנוּ	nos	פְּקָדְתָּם	eos
פְּקָדְתָּן	eas	פְּקָדְתָּהּ	eam

Secunda persona tantùm recipit sex Affixa; non enim dicitur, Tu visitasti te m.g. neque Visitasti te fem gen. neque Tu visitasti vos cum Affixo mascul generis, neque Visitasti vos, cum Affixo feminini generis. Errant ergo qui aliter scribunt.

Quando adduntur Affixa, tunc Pathahh sub Ain Paal interdum mutatur in Hhiric, vt יְלִדְתָּנוּ, *Ierem. 2.*

Recipit tantùm octo Affixa.

פְּקָדְתִּיו	cum	פָּקַדְתִּי	Visitaui
פְּקָדְתִּיךָ	te m.	פְּקָדְתִּיהוּ	vel
פְּקָדְתִּימוֹ	vel	פְּקָדְתִּים	eos
פְּקָדְתִּיהָ	eam	פְּקָדְתִּיכֶם	vos
פְּקָדְתִּיךְ	eas	פְּקָדְתִּין	te f.
		פְּקָדְתִּיכֶן	vos f.

Mutatur & hic Pathah sub Ain Paal in Hhiric, vt *Psalm. 2.* & *Iudic. 13.*

Hęc persona quoque recipit decem Affixa, vt sequitur.

פְּקָדוּהוּ	illum	פָּקְדוּ	Visitauerunt
פְּקָדוּנִי	me c.	פְּקָדוּךָ	te m.
פְּקָדוּכֶם	vos m.	פְּקָדוּם	eos
פְּקָדוּהָ	eam	פְּקָדוּנוּ	nos c.
פְּקָדוּן	eas	פְּקָדוּךְ	te f.
		פְּקָדוּכֶן	vos f.

Recipit hæc persona etiam tantùm sex Affixa, ob causam superius in פָּקַדְתָּ dictam.

פְּקָדוּתוּהוּ	illum	פְּקָדוּתָם	Visitastis
פְּקָדוּתוּם	eos m.	פְּקָדוּתוּנִי	me c.
פְּקָדוּתוּהָ	eam	פְּקָדוּתוּנוּ	nos c.
		פְּקָדוּתוּן	eas

Cùm huic personæ adduntur Affixa, Mẽ

אָחוֹת Soror, אֲחוֹתִי Soror mea. In plurali אַחְיוֹת Sorores. & אַחְיוֹת in regimine.

FORMÆ NOMINVM SEXTI ordinis.

a	b	c	c
מָגֵן	מָסָךְ	מֵסֵב	מָעוֹז
חָנָם	הִפְלָה	מוֹרָךְ	מוֹרָד
חֵקָה	סֵכָה	דִּבָּה	הֵגֶל
מָשָׁק	הָמָם	מָסָם	מָכָס

& vnum cum ה in capite,

a In affixis, מָעֻזָּם מָעֻזִּי.

b In affixis, מְסִבִּים מְסִבּוֹ.

c מָגִנִּי מָגֵן Scutum meum. Non mutat hæc forma priora puncta, quia Camets est loco Daghesch, & quia daghessata non mutantur per consequens, & illa in quibus vox magna est loco Daghesch.

FORMA MONOsyllaba.

a

עוֹז חֵץ קֵן חֹם הַר

a Hæc nomina promiscuè inueniuntur, aliquando cum Camets, aliquando cum Pathahh.

Cametsata monosyllaba in Pathah, Tsere verò habentia in Hiric, & Holẽ in Kibbuts, propter Daghesch sequens, quod literæ adiectio apparere facit, mutantur: vt שֵׁן Dens, שִׁנּוֹ, חַמּוֹ חָם, עִזִּים עוֹז. Et in Hatephcamets, עֻזֶּךָ. sic à כֹּל fit כֻּלָּם. Quædam mutant Pathahh in Hhiric, vt à פַּח fit פִּחוֹ Buccella eius. quod idem fit in צַד, מַס, שַׂף, סַף.

Verum differunt monosyllaba quarti ordinis ab istis: quòd Quiescẽtia in Ain Vau, indicandæ quietis gratia ferè nunquam vocales longas mutant. Duplicantia verò Ain, eis in breues conuertunt: ac Daghesch sequenti, ordinis indicandi causa, imprimunt.

SEPTIMI ORDINIS FORMAE, QVAE ex superiorũ ordinũ formis iudicandæ sunt.

מִטָּה מוֹרָא הוּגָה תּוֹרָה מַכָּה
מַשָּׂא הוּפִין תּוּשִׁיָּה מֶטֶּה

OCTAVI ORDINIS FORMAE QVATUOR & quinque literarum.

חַרְגֹּל עֲטַלֵּף חֲרֻמֵּשׁ
פַּרְדֵּס אַרְגָּז אַדְמֹדֶם
שַׁעֲרוּרִיָּה שַׁעֲרוּרָה פִּלֶגֶשׁ
צִפֹּרְדֵּעַ

Quantum ad inflexionem attinet, fermè sequuntur Perfecta: & si quid variant, vsu id melius, quàm præceptionibus discitur.

HEBRAEI dictiones, quæ quinque, aut pluribus constant literis, negant esse Hebraicas, sed ex aliis linguis in Hebraismum inuectas.

In He cum Camets exeuntia, non habent He radicalem literam, sed femininã: quare tantùm mutantur illa more feminiorum in Tau, præcedente Pathah, vt מִצְוַת יְהוָה Præceptum Domini.

מִקְנָה Possessio. מַרְאָה Visio.

In ה radicale cum Segol desinentia, inueniuntur plurima: & in regimine atque statu affixionis, Segol tantùm migrat in Tsere: vt מַחֲנֵה דָן, Turma Dan. *Num. 10.* Et in affixis atq; pluralibus abiciunt He radicale, vt מִקְנֵהוּ, מִקְנִים Pecus eius, vbi ה ad affixum pertinet, quod huiusmodi nomina verborum more sibi iungunt.

Forma in ית & ות exiens.

מַחֲשָׁבָה Cogitatio. חֲנוּת Taberna.

Vbi Iod & Vau ponuntur loco tertiæ radicalis. יְהוּא facilè inter se commutantur. quæ faciunt pluralem, מַחֲשָׁבוֹת, חֲנוּיוֹת.

שָׂפָה Labium. פֵּאָה Angulus.

Mutant more consueto Tsere in Scheua: in regimine שְׂפַת, פְּאַת.

Quædam mutant He in Iod, vt צְלִי Decoctio קְלִי Polenta. פְּרִי Fructus. כְּלִי Vas. קְרִי Accidens. עוֹנִי Afflictio. חֹלִי Infirmitas. Cametsata itaque mutant Camets in Scheua: vt עָנִי Pauper. עֲנִיִּים, עֲנִיּוֹ. Scheuata verò in Segol: sed in loco pausæ. excipe חָצִי, quod in pausa facit חֲצִי. & post adiunctionem alicuius affixi, redditur Iod mobile, vt פְּרִי, פִּרְיוֹ, פִּרְיָךְ Fructus eius. Fructus tuus. כְּלִי habet in plurali כֵּלִים כְּלֵי. Legitur à צְבִי plurale צְבָיִים & צְבָאִים. Quæ verò habent Holem, mutant illud in ו, vt חֳלִין Infirmitas eius.

Sunt & aliæ formæ, vt חֲדָוָה, שַׁלְוָה, שַׁלְוֹ, עָנָו, קִרְיָה, & alia, quæ modò He murant in Vau, modò in Iod; nunc ת accipiunt in capite, vt תְּאֵנִיָּה, nunc Nun in calce, vt יָגוֹן, חָזוֹן, & eiusmodi.

פִּי Adustio. & פִּי Os, oris; sic recipit affixa פִּיהוּ & פִּיוֹ Os eius. פִּי pro פִּיוֹ Os meum. Et in plurali פִּים, & frequẽtius פִּיפִּיּוֹת & פִּיפִּיּוֹת Ora. פִּיוֹתָיו, פִּיוֹתֶיךָ, &c. צִוּ Præceptum.

עֵט, רֵעַ, זֵר, עֵץ, גֵּו, כֵּס, vbique retinent suum, עֵצִים, עֵצוֹ.

בֵּן Filius. cum affixis, בִּנְךָ, בְּנוֹ, בְּנִי, & בְּנֶךָ. Plurale בָּנִים. in regimine, בְּנֵי, בְּנֵיהֶם, בָּנֶיךָ, בָּנָיו. Sic בַּת Filia, בִּתִּי, בִּתְּךָ. Plurale בָּנוֹת, בְּנוֹתַי Filiæ meæ. שֵׁם, שִׁמְךָ, שְׁמִי, & in pausa שֶׁמֶם, שֶׁמֶךָ. Plurale שֵׁמוֹת, in regimine שְׁמוֹתָיו, שְׁמוֹתֶיךָ, שְׁמוֹתַי. sic à יֵשׁ fit יִשְׁכֶם, יִשְׁכָּם, יִשְׁנוֹ.

אָב Pater. in regimine אָבִי & אָב. cum affixis, אָבִיךָ, אָבִי, אָבִיו, אָבִיכֶם, אָבִינוּ, אָבִיהָם. Plurale אָבוֹת. in regimine אֲבוֹת. Cum affixis, אֲבוֹתַי, אֲבוֹתֶיךָ, אֲבוֹתֵיכֶם, אֲבוֹתָם, אֲבוֹתֵימוֹ אֲבוֹתָן.

אָח Frater. in regimine אֲחִי. Plurale אַחִים, Fratres, אֶחָיו & אַחַי Fratres mei. אֶחָיו Fratres eius. אֲחֵיהֶם. Eandem ferè formam & יָד Manus habet, יָדִי, יָדֶיהָם, יָדָיו, & in plurali regimine יְדֵי. sic דָּם cum כָּם recipit Hiric, דָּמָם.

טוֹב Bonus. Et plerunque non mutantur (quo differunt à sexti ordinis monosyllabis) propterea quòd potestate literã Vau, longam vocalem, reiectam continent, vt צֵדָה, גֵּרִים גֵּר Viaticum. צִדָּתוֹ. קָמָה Seges, קָמָתוֹ. Sed שָׁשׁוֹן Gaudiũ, quod in regimine שִׂשׂוֹן facit. Hęc autem mutantur, vt רָשִׁים רֹאשׁ, יָמִים יוֹם. A שׁוֹר fit plurale שְׁוָרִים. Huiusmodi nomina Hholem interdum mutant in Kibbuts, חֹר. Sic à לוֹג fit לֻגִּים cum Daghesch pro litera quiescente. vt à צִיץ fit צִצִּים.

Multa Hiric & ִי vel ִי habentia, Iod & Vau habẽt mobiles, vt עִיר Pullus, עֲיָרִים, & עֲיָרוֹת. sic pro Vrbe, עָרִים & עֲיָרִים. שׁוּק Platea, שְׁוָקִים. קוּץ Capillus. קְוָצוֹתָיו Cicinni eius: *Cantic. 6.* דּוּד Olla. דְּוָדִים, *2. Paralip. 35.*

Quædam etiam in singulari habent Iod mobile: in plurali verò, & reliquis causis mutationum, immobile: vt בַּיִת Domus. זַיִת Oliua. עַיִן Oculus. לַיִל Nox. בֵּית בֵּיתוֹ. Excipitur hinc tamẽ irregulare, Daghesch sequente vocem magnam. Et חַיִל, quod in plurali habet Iod mobile, חֵילִים חֵילִי. sic חַיִשׁ חַיְשִׁים.

Quædam quoq; in singulari habent Vau mobile, & immobile in regimine & cũ affixis: vt עָוֹן Vanitas, עָוֹל Iniquitas, מָוֶת Mors, חָוֹךְ Medium. in regimine מוֹת יְשָׁרִים Mors iustorum. מוֹתוֹ Mors eius. Et cum paragoge He, מָוֶתָה Mors, עִוְּלָה Peruersitas. Vnũ in regimine habet עָוֶל, & cum affixo עַוְלָה. Vau mobili. Est & alia vox, שָׁוְא Vanitas, frustra: quæ scribi debuerat שָׁוָא, & sub nulla inuenitur mutatione. quam quidem vocem alij ad sequentem ordinem referunt.

Huius Ordinis etiam sunt רַחַת, שַׁחַת נַחַת, quæ non mutantur nisi cum affixis, vt בְּשַׁחְתָּם. עֵדוּת verò siue irregulariter facit plurale עֵדוֹת, fortè à עֵדָה. Decendum esset עֵדִיוֹת. Sunt & nomina, quę He in capite gerunt, הֲנָחָה, הֲפוּגָה.

Sufficiat illa regulis paucis indicasse, quæ & plurima sunt, & frequentissimè sese offerunt: reliqua, quia cũ paucissima existunt, tum quoque rarissimè occurrunt, nec possunt nec debent sollicitos tenere discentes.

QVINTI ORDINIS FORMAE, QVArum vltima est Aleph, & He.

פֶּלֶא פְּלָאוֹ Miraculum.

צָבָא צְבָאוֹת Exercitus.

גֹּמֶא Iuncus.

טֶנֶא טַנְאֶךָ Sporta.

Hæc quia mutantur in omnibus, vt perfecta nomina, nihil ab eis differunt; nisi quòd propter Aleph in regimin. Camets pro Pathahh maneat.

כִּסֵּא Solium.

In affixis & plurali mutatur in Scheua, abiecto Daghesch, כִּסְאֶךָ.

חֵטְא Peccatum.

חֲטָאִים חֲטָאוֹ, est de forma quinque punctorum, sed quia alleuiatur dictio à punctis, sicut & שָׁוְא, ponitur Scheua pro Segol, & variatur vt חֵלֶק, de quo suprà: id est, vt nomen quinque punctorum, incipiens à gutturali. Habet etiã quandoque secundo loco Daghesch, vt חֲטָאִים, sed venit à חֵטְא.

Formæ in He exeuntium.

חַאֲוָה Desideriũ. מִצְוָה Præceptũ,

variandi atque mutandi puncta, ratio: vt אַדֶּרֶת אַדַּרְתּוֹ. Sic quoque mutatur regimen à מַמְשָׁלָה מֶמְשָׁלָה, מַמְלָכָה מַמְלַכְתּוֹ. Sic קְטוֹרֶת מַמְלְכוֹת קְטֹרְתּוֹ. תִּפְאֶרֶת תִּפְאַרְתּוֹ, &c.

Alia forma.

גֶּפְרִית רֵאשִׁית מַלְכוּת

Quæ calce gerunt Tau, præcedente vel Schurec, vel Hhiric, in plurali habent Iod mobile: vt, גֶּפְרִיּוֹת, מַלְכִיּוֹת, רֵאשִׁיּוֹת.

Hvcvsqve de primo Ordine nominũ perfectorũ, quæ iam sequentur, sunt quasi ab his generalibus exceptio, seu regulæ quædam speciales. Multa tamen ex iam dictis intelligi & expediri possunt.

ORDO SECVNDVS INCIPIENTIVM A Nun, & Iod, sequente Tsade.

II. Ordinis omnia nomina defectiua in Nun, habẽt augmentum Mem à capite, punctuatum cum Pathah, sequente Daghesch, abiectum Nun repræsentante, vt מַטַּע Plantatio, à נָטַע Plantauit. מַפָּלָה Cadauer, à נָפַל Cecidit. מַגֵּפָה Plaga, à נָגַף Percussit. מַצֵּבָה Statua, à יָצַב Statuit. מַכָּה Cædes, à נָכָה Percussit. מַתָּת Datum, à נָתַן Dedit, deficiẽte vtraque extremitate. Duo quoque habent augmẽtum He, vt הַצָּלָה Dilatatio. הַכָּרָה Cognitio, à נָצַל, & נָכַר. Duo etiam defectum Nun patiuntur absque vllo superaddito augmento, vt שִׂיאָ Eleuatio. שִׂיג Occupatio, à נָשָׂא & נָשַׂג.

TERTII ORDINIS FORMAE.

De Nominibus quorum Pe Paal est א, non est necessarium hic quicquam dicere, cùm à perfectis nihil differant.

Quiescentia Pe Iod.

מוֹעֲצָה מוֹעֵד מוֹלֶדֶת מוֹשָׁבָה מוֹשָׁב
מוֹסָר תּוֹחֶלֶת תּוֹדָה תּוֹלָדָת

Quodcunque nomen à fronte inuenitur habere augmentum Mem vel Tau, sequente Hholem, est ex Quiescentibus Pe Iod.

Sunt tamen quædam, quæ Iod retinẽt, vt מִיטָב:

Quædam carent augmento ab initio: vt שֵׁנָה Somnus, עֵצָה Consilium, quiescente Iod in longa vocali Tsere. Hęc in regimine mutãt Tsere in Scheua, & Camets in Pathhah, more feminorum.

Paucissima etiam sunt, quę Iod abiiciẽtia, nullam aliam literam assumunt: vt צֵא Egestio, à יָצָא Exiuit. בּוֹל Fructus, à יָבַל. יֶדַע à יָדַע.

QVARTI ORDINIS FORMAE.

תְּבוּנָה תְּקוּמָה מְרוּצָה * מָקוֹם
* בּוּשָׁת בּוּשָׁה נוּמָה

b Cum affixo בָּשְׁתִּי Ignominia mea, vt קוֹדֶשׁ.

a Camets in statu affixionis transit more suo in Scheua: non est enim sub litera radicis, מְקוֹמוֹ. Feminina autem propter He mutantur, vt reliqua feminina.

Plurima in hoc ordine nullum habent augmentum in principio, & constant literis duntaxat duabus, semperque punctuatur Pe paal vna magnarum vocalium: vt צֵר Tributator. גֵּר Peregrin, סִיר Olla. אוֹר Lux, peruò conuertunt in ת: & vltimũ Camets, quod præcesserat He, modò in Pathah cõmutant, modò retinent pro iure huius puncti secundo loco positi, quemadmodum in multis indicauimus. Plurale autem in תֹת terminans, post affixa semper requirit Iod, more plurialis numeri: & quibuscunque finiatur affixis, easdem habet vocales in primoribus literis, quod masculinum facere non potest.

Exemplum huius regulæ.

Plural.	*Singul.*
צְדָקוֹת	צְדָקָה
צִדְקוֹת	צִדְקַת *Reg.*
צִדְקוֹתָיו	צִדְקָתוֹ
צִדְקוֹתָיִךְ	צִדְקָתֵךְ
צִדְקוֹתַי	צִדְקָתִי
צִדְקוֹתֵיהֶם vel צִדְקוֹתָם *	צִדְקָתָם
צִדְקוֹתֵיכֶם	צִדְקָתְכֶם
צִדְקוֹתֵינוּ	צִדְקָתֵנוּ
צִדְקוֹתֶיהָ	צִדְקָתָהּ
צִדְקוֹתַיִךְ	צִדְקָתֵךְ
צִדְקוֹתֵיהֶן	צִדְקָתָן
צִדְקוֹתֵיכֶן	צִדְקָתְכֶן

* Posito pro הֶם solo ם cum ◦, Iod quoque abiecto.

Hęc forma צְדָקָה, quia duo Camets habet, in omnibus tenetur legibus puncti Camets: ideoque in regimine vertitur primum in Scheua, & alterum in Pathah, צִדְקַת: prima quoque in Hhiric conuersa, ne geminum Scheua in initio dictionis existeret, nisi secunda fuerit gutturalis, nam à גַּעֲרָה fit גַּעֲרַת, גַּעֲרָתוֹ. Præter illa etiam, quæ priora duo puncta non mutant, vt מְעָרָה חֲעָלָה מְצָדָה. Et מְנָאוֹת מְנָיוֹת.

Formæ aliæ.

בְּהָלָה נְבֵלָה שִׁפְחָה
שְׁחוֹרָה סְפִינָה כַּפָּרָה חֲכְמָה

a Prior forma sic: שִׁפְחָה, שִׁפְחַת, שִׁפְחָתוֹ, שִׁפְחָתוֹ, שִׁפְחוֹת, שִׁפְחוֹת. Plurali numero conuenit cũ צְדָקוֹת.

b Forma altera sic, נְבֵלָה: in regimine נִבְלַת, נִבְלָתוֹ, נִבְלָתֵךְ. Vocales etiam mutabiles ante feminina camets non mutans, vt ex exemplo patet.

c Tertia forma non mutatur, neque in regimine, neque affixorum subiunctione: nisi quòd He migrat in Tau raphatum. sunt enim ex daghessatis, בְּהָלוֹת Terrores. Reliquæ autem formę tantũ mutant He in Tau raphatum, iuxta feminorum canonem.

FEMININA IN TAV ת exeuntia,

Differunt à præcedentibus, quòd in He terminantia, in regimine & affixorum subiunctione mutant illud in Tau raphatum, hoc est, Daghesch carens: צִדְקַת, צִדְקָה. Earò, quæ in ת exeunt, sub omnibus affixis daghessant illud in singulari. in plurali autem non item, propter Hholem longam vocem, quã daghesch sequi nescit: vt עֲטֶרֶת, in affixo עֲטַרְתּוֹ.

Formæ quædam in ת exeuntium.

כּוֹהֶרֶת אַדֶּרֶת הִפְאֶרֶת
יְבֶמֶת תּוֹלַעַת קְטוֹרֶת:

Neglectis primoribus syllabis, inspiciẽda est in his nominibus semper cum penultima, vltima: quæ si cum nominibus sex punctorũ, מֶלֶךְ seu nomine קוֹדֶשׁ conueniat, eadem erit

זֶרַע זַרְעוֹ זַרְעֲךָ זְרָעִים
זַרְעֵי זַרְעָיו:

Regula enim est: Geminum Segol trãsit in geminum Pathah, quando media est gutturalis; & vltima gutturalis mutat præcedens Segol in Pathah. Excipitur tamen לֶחֶם, & רֵחַם, cuius plurale est רַחֲמִים, more pluralis cõstructui, non רְחָמִים.

Notandum quoque est, prius Segol aliquando nequaquam mutari, vt קֶצֶף à בְּקֶצְפְּךָ.

FORMA QVINQVE punctorum.

סֵפֶר

Tsere migrat in Hhiric: vt,

סֵפֶר סִפְּרוֹ * סְפָרִים סִפְרֵי

* Plurale fit, vt illa, quibus geminum Camets.

Incipientia autem ab Ain vel Cheth, nõ Hiric, sed Segol ferè suscipiunt: vt,

עֵגֶל עֶגְלוֹ:
חֵלֶק חֶלְקוֹ:

יֵשַׁע יִשְׁעוֹ יְשָׁעִים יִשְׁעִי

Nomina quæ duo habent Tsere, paucissima sunt, eaque pluralem numerum non admittunt.

FORMA HHOLEM, subsequente Segol, seu Pathah.

כּוֹבַע, אֹהֶל, קוֹדֶשׁ.

Holem in affixis & vtroque numero vertitur in Hathephcamets ◦ֲ: & si penultima fuerit gutturalis, collocatur sub eadem ◦ֲ, præeunte ◦ַ sub prima, hoc modo:

קוֹדֶשׁ * קָדְשׁוֹ קָדְשֵׁךְ
קָדְשִׁי קָדְשָׁם קָדְשְׁכֶם
&c. קָדָשִׁים קָדָשַׁי

* Regimen singulare nec hic, nec vbi sex puncta, nec vbi quinque, vnquam mutatur. Sic à גּוֹרֶן, גָּרְנִי Area mea. גָּרָנוֹת.

אֹהֶל אָהֳלוֹ אָהֳלְךָ
אָהֳלִי אָהֳלִים אָהֳלֵי

Aliquando tamẽ in plurali retinet suum Hholem, vt *Genes.* 13.

Idem facies in כּוֹבַע & אוֹרֶת, vbi ob Cheth & Ain, Segol migrat in Pathah.

Dicitur & à פֹּעֲלוֹ פֹּעַל & פֹּעֲלוֹ.

Quædam habent Kibbuts; interdum Scheua; interdum purum ◦ֻ cum Metheg. קוֹמֵץ, dicitur קָמְצוֹ, Pugillus eius. à רוֹמַח, רְמָחִים Lanceæ, &c. שֹׁרֶשׁ Radix. Plurale שָׁרָשִׁים, שָׁרְשִׁים, & שָׁרָשִׁים.

Nomina, quorũ prima vocalis est Schurec, vt עוֹגֵב, אוּלָם, ◦ֻ non mutant. sic אֵמֶן cum ◦ֵ, & סֵלֶם cum ◦ֶ, manent inuariata; quia nisi in statu absoluto non inueniuntur.

גְּבוּל עִיר צַדִּיק

Daghessata & Scheuata ob nullam quatuor mutationum causam mutantur.

Kibbuts non mutatur, vt סְבוּל, sed Hholem cum affixis mutat in ◦ֻ vt סְבָלוֹ, &c.

DE NOMINIBVS FEMININIS.

FEMININA IN HE ה,

in regimine singulari & affixis, ה per-

Pathahh in Camets vocalem magnam: vt vbi חָלָשׁ Infirmus, dicimus, dicunt ipsi eadem forma פָּרָשׁ Equites, in plurali פָּרָשִׁים Equites: primo scilicet Camets Daghesch includente, ob quod etiam nunquam mutatur.

ALIA FORMA, VBI prima Camets, & altera vel Holem vel Hhiric.

קָדוֹשׁ נָגִיד

Qvae de Camets diximus in nomine דָּבָר, illa dicta intelligantur de omnibus, quæ seu primo, seu secundo loco illud sortita sunt. qualis etiam vel præcesserit vel subsequatur vocalis, retinet tamẽ eandem naturam, vt כּוֹכָב, כּוֹכָבִים Stellæ. & כּוֹכְבֵי in regimine. Et notandum hîc, quòd, quando secunda est Hhiric magnum, vel Hholem, vel Schurec, nunquam illa mutetur.

ALIA FORMA.

כּוֹרֵם שֵׁכָר זָקֵן

Mutat hæc forma puncta: secundo loco si fuerit Tsere, mutatur vt secundum Camets in דָּבָר: vt זָקֵן, in regimine זְקַן, זְקָנוֹ, זְקָנְךָ, &c.

Si primam sedem occupet Tsere, variat eodem modo, quo primo loco Camets: si modò secundum punctum Camets fuerit, alioqui nunquam mutatur: vt שֵׁכָר שֵׁכַר, שְׁכָרוֹ, שְׁכָרְךָ, &c. Excipe הֵיכָל, quod Tsere nõ mutat. & אֵבוּס ab אֲבוּסִים.

Si secundam tenet Tsere, illud vel seruat, vel permutat: vt כּוֹרֵם, in regimine כֶּרֶם, כּוֹרְמוֹ, כּוֹרְמֶךָ. Vbi obseruabis, prius Scheua, quod venit ex Tsere in tribus affixis, כֶּן כֶּם כֶּךָ, commutari in Segol, ne duo Scheua simul legantur: prius quidem, quod venit ex Tsere: alterum verò, quod affixũ præcedit.

FORMA SEX PVNctorum.

מֶלֶךְ בֶּגֶד.

Mutantur hæc nomina, quæ geminum habent Segol singularibus affixis: prius partim mutant in Hhiric, vt בֶּגֶד, partim in Pathah, vt מֶלֶךְ. At quæ primam habent gutturalem, semper in Pathahh, vt עֶבֶד. Secundum autẽ Segol præsentibus affixis, & in regimine singulari, conuertũt in Scheua: numero verò plurali absoluto, in Camets, hoc modo:

In Hhiric.

בֶּגֶד	בִּגְדֵם	בִּגְדָן
בֶּגֶד	בִּגְדְכֶם	בִּגְדְכֶן
בִּגְדוֹ	בִּגְדֵנוּ	בְּגָדִים
בִּגְדֵךְ	בִּגְדָהּ	בִּגְדֵי
בִּגְדִי	בִּגְדֵךְ	בְּגָדֶיךָ &c.

Regimen singulare non mutatur.

In Pathah.

מֶלֶךְ	עֶבֶד
מַלְכּוֹ	עַבְדּוֹ
מְלָכִים	עֲבָדִים
מַלְכֵי	עַבְדֵי

Exempla hæc, vice sunt regulæ.

Idem faciunt, quæ vel secundo, vel vtroque loco sortita sunt Pathah: vt,

נַעַר נַעֲרוֹ נַעֲרֵךְ נְעָרִים
נַעֲרֵי נַעֲרָיו:

Facta ſunt hæc affixa ex integris Pronominibus, conciſione tantùm literarum, vt commodiùs cum fine aliarum vocum poſſint componi: & comprehenduntur omnia in dictione הַכְּנוּיִם.

Horum affixorum vſus.

Vna iſtarum ſex literarum, vel duabus ſimul in fine alicuius vocis adiectis, omnium perſonarum & generum & numerorũ promiſna exprimuntur.

VOCALES MVTABILES.

VOCALES mutabiles ex decem tantùm ſunt quatuor; Camets ſcilicet, Tſere, Segol, & Hholem. Cæteræ omnes permanent inuariatæ, quæcunque etiam adſit mutandi cauſa.

PRIMVS ORDO NOMINVM PERfectorum.

Exemplum mutationis punctorum in nominibus quæ duo habent ־־.

Maſculinum.

דָּבָר	דְּבָרְכֶם	
דְּבַר אָבִי	דְּבָרֵנוּ	*Regi*
דְּבָרוֹ	דְּבָרָהּ	*femin.* *mẽ.*
דְּבָרֵךְ	דְּבָרֵךְ	
דְּבָרִי	דְּבָרֵן	
דְּבָרָם	דְּבָרְכֶן	

Maſcul. plural.

דְּבָרִים	דְּבָרֵיכֶם	
דְּבָרֵי	דְּבָרֵינוּ	*Reg.*
דְּבָרָיו	דְּבָרֵיהָ	*fem.plur.*
דְּבָרֶיךָ	דְּבָרַיִךְ	
דְּבָרַי	דְּבָרֵיהֶן	
דְּבָרֵיהֶם	דְּבָרֵיכֶן	

In hoc exemplo obſeruare neceſſe eſt, quæ vocales præcedant affixa, quæ etiam puncta poſſideat tertia radicalis; eandem enim rationem obtinent, quodcunque etiam nomen clauſerint.

Omne Camets, quod ponitur ſub prima nominis perfecti, tranſit in Scheua, quæcunque etiam mutationis cauſa fuerit, & qualecunque ſecundum punctum fuerit: vt in exemplo patet. à דָּבָר Verbum: fit דְּבַר אָבִי in regimine in affixo דְּבָרוֹ, in plurali דְּבָרִים. Sic ab adiectiuo חָכָם Sapiens. mutatione Camets in Scheua, deducitur feminum חֲכָמָה.

Secundo loco poſitum Camets, in ſingulari regimine, כֶּם כֶּן, conuertitur ac duobus affixis, in Pathahh; in plurali autem regimine, & quatuor affixis, הֵם הֵן, כֶּם כֶּן, mutatur in Scheua. Cætera autem omnia ſeruant Camets inuariatum, vt in exemplo iam oſtenſum eſt.

Quoniam verò in regimine plurali, ac pronominibus quatuor, הֵם הֵן כֶּם כֶּן, geminum Scheua poneretur in principio dictionis, quod regula de lectione Scheua non patitur, prius tempto more in Hhiric vertitur.

Quando verò prima radicalis eſt vel ע, vel ח, mutatur in regimine plurali primũ Scheua non in Hhiric, ſed in Pathah, vt à חָכָם Sapiens, dicitur חַכְמֵי Sapientes. Sic à חָלָל Vulnerati, dicitur חַלְלֵי Vulnerati. Ab עָרֵל Incircũcifus, dicitur עֲרֵלֵי Incircuncifi. Idem faciunt, quæ mediam Ain vel Heth habent.

Quædam etiam huius formæ nomina mutant poſterius Camets in Pathah Dagheſch: vt à גֹּמֶל, fit plurale גַּמְּלִים. ſic קָטָן, שָׁפָן. Sic etiam contrà quædam dagheſſanda, mutant Dagheſch &

נ Nun initio propriis nominibus conuenit: vt נַפְתָּלִי, נִמְרוֹד. At in fine dictionis etiã aliis ſuperadditur, vt שִׁלְטוֹן Poteſtas. חַרְצָן Acinus. קָרְבָּן Sacrificium. שֻׁלְחָן Menſa. שִׁכָּרוֹן Ebrietas. שַׁבָּתוֹן Sabbathulum, diminutiuè, vt quibuſdam placet.

ת Tau litera ſuperadditur nominibus à capite, vt תַּעֲנוּג Voluptas. תַּלְמִיד Diſcipulus. תַּדְהָר Abies. תִּפְאֶרֶת Pulchritudo. Quædã etiam admittunt Tau vtrinque: vt תִּפְאֶרֶת Decor. & iſta omnia accentum habent in penultima. Quædam etiam admittunt illud tãtùm à calce: vt מַלְכוּת Regnum. רְפָאוּת Saniras. יְדִידוּת Dilectio. גֻּפְרִית Sulphur. שֵׁנִית Secunda.

י Litera Iod rarò præponitur aliis, quàm nominibus proprijs: vt יַעֲקֹב, יִצְחָק. Inueniuntur tamen etiam ex appellatiuis quædam, vt יִלְקוּט Saccus. יִנְשׁוּף Vlula. יִצְהַר Oleũ. In fine autem, gentilitiorum index eſt: vt יְהוּדִי Iudæus. עִבְרִי Hebræus.

Item numeraliũ ordinalium: vt שֵׁנִי Secundus. שְׁלִישִׁי Tertius. Sic in adiectiuis quoque quibuſdam locum habet: vt נָכְרִי Externus. Reperitur quoque, vt quibuſdam placet, in medio nominis proprij, Iod contemptus cauſa ſuperadditum, vt Abſalom fratrem ſuum אַמְנוֹן vocabat אֲמִינוֹן.

DE MVTATIONE PVNCTORVM IN Nominibus primò, deinde & Verbis.

Cauſæ mutationis punctorũ ſunt quatuor: דֶּבֶק vel סָמוּךְ *Regimen.* כִּנּוּי *Affixum.* רִבּוּי *Pluralis numerus.* נְקֵבָה *Genus femininum.*

VOCANT Hebræi נִפְרָד ſiue מוּכָרָת ſtatum abſolutum, eum qui poſt ſe non habet genitiuum caſum: vt דָּבָר Verbum.

REGIMEN verò, eum nominis ſtatum, quẽ ſequitur genitiuus, *id eſt*, Eſt ſubſtantiuum cum ſubſtantiuo in genitiuo caſu poſitum, vt דְּבַר אָבִי Verbum patris mei. & obtinet hic ſtatus, in plurali preſertim numero, magnam in pũctis mutationem.

Maſculinum poſitum in ſtatu regiminis abiicit מ. aſſumpto Tſere ſub vltima radicis, quieſcente Iod ſigno pluralis numeri: & commutat voces præcedentes magnas, in paruas, דְּבָרִים Verba, in ſtatu vel Scheua, vt דְּבָרֵי abſoluto. In regimine דִּבְרֵי Verba, puta ſeu Petri, ſeu verò ſic, דִּבְרֵי patris.

AFFIXA ſunt pronomina quædam, ita appellata, quòd nunquam inueniantur ſeparatim, ſed perpetuò fini dictionis adhæreſcant: vt דְּבָרוֹ Verbum eius.

AFFIXA

Primæ perſonæ

Singul. יְ נִי *communis gen.*

Plural. נוּ *commun.generis.*

Secundæ perſonæ

Singul. (כָה ־ָ) ךָ *maſcul.gen.*

(כִי ־ִי) ךְ *femin.gen.*

Plural. כֶם *maſcul.gen.*

כֶן *femin.generis.*

Tertiæ perſonæ.

Singul. ו וֹ הוּ נוּ. *Fem.* הָ הָ נָה

Plural.maſ. הֶם ם מוֹ. *Fe.* הֶן ן

Feminina autem in וֹת: vt עֲטָרָה Corona, עֲטָרוֹת Coronæ.

Excipiuntur vtrinque multa, quæ hanc regulam non ſeruant. Multa maſculina in plurali deſinunt in וֹת: vt אָבוֹת Parres. ab אָב. מְקוֹמוֹת Loca, à מָקוֹם. לֵילוֹת Noctes, à לַיִל.

Sic multa feminina habent terminationem maſculinam, vt נְמָלִים Formicæ, à נְמָלָה. דְּבוֹרִים Apes, à דְּבוֹרָה. יוֹנִים Columbæ, à יוֹנָה. לְבֵנִים Lateres, à לְבֵנָה. quibus quidã annumerant כְּחוֹלִים Pſalm. 87. nam D. Kimhi vult vt ſignificet Mulieres tibicines. ſic *Ieremie* 44. מְקַטְּרִין, & alia pauca huiuſmodi.

Multa habentia formam maſculinorum in ſingulari, plurale faciunt in וֹת: אֲרָצוֹת Terræ, ab אֶרֶץ Terra. חֲרָבוֹת Gladij, à חֶרֶב. קְשָׁתוֹת Arcus à קֶשֶׁת.

Quædam etiam habent vtranque terminationem pluralẽ: vt שָׁנָה Annus, שָׁנִים & שָׁנוֹת Anni. עֶצֶם Os, עֲצָמוֹת & עֲצָמִים. Sic צָבָא Exercitus. & צְבָאִים

Nomina dualitatem ſignificantia, faciunt dualem numerum in ים, præcedente Pathahh, quo differt à plurali: vt עַיִן, עֵינַיִם: רַגְלַיִם, רֶגֶל Oculi. אֹזֶן, אָזְנַיִם Auris.

Quædam tantùm inueniuntur in duali: vt שָׁמַיִם Cæli, מַיִם Aquæ. רֵחַיִם Molæ.

Quædam tantùm inueniuntur pluraliter, vt נְעוּרִים Puericia. חַיִּים Vita. זְקוּנִים Senectus. בְּתוּלִים Virginitas. מְתֵי Pauci viri. Sicuti multa reperiuntur contrà tantùm ſingularia: vt זָהָב Aurum. עוֹפֶרֶת Plumbum. צֹאן Ouis, & Oues. שֶׂה Pecus.

Nomina ſpecierum animalium ſæpè in ſingulari numero capiuntur pluraliter, vt אָדָם Homo, & Homines. בָּקָר Bos, & Boues.

Quædam etiam aliena habent pluralia: vt אִישׁ Vir, אֲנָשִׁים Viri, rarò אִישִׁים. Sic אִשָּׁה Mulier, in plurali נָשִׁים. בַּת Filia, בָּנוֹת Filiæ. Sed horum pauca ſunt.

DE NOMINIBVS VERBALIBVS.

Hebraei ſua formant verbalia additione literarum הָאֲמַנְתִּי ad frõtem vel calcem alicuius radicis.

ה He, niſi rariſſimè, præponitur: vt הַשְּׁמֻעוֹת Auditus: *Ezech.* 14. Imperfectis verò ſæpiſſimè: vt הַצָּלָה Defenſio, à verbo נָצַל Euaſit: Dagheſch ſcilicet in Tſade deſignante abiectum Nun primam radicalẽ. He in fine nominum, aut conſtituit feminium genus, vt צְדָקָה: aut eſt pars thematis, vt מְקֻנָּה, quod ferè ſemper habet ante ſe Segol: aut eſt heemanticum, ſiue ſuperadditum in iis nominibus quæ ſunt Millel, לַיְלָה חַרְסָה, נַחֲלָה.

א Aleph habet aut Segol, aut Pathah, & tantùm dictionem incipit, vt אֶצְבַּע Digitus. אַכְזִיב Mẽdax. אַשְׁמוּרָה Custodia. Nunquam autem dictionem claudit in lingua Hebræa: niſi fortè *Iſa.* 19. in vocabulo לְחָגָא. In Chaldæa verò ſæpè: vt מַלְכָּא Rex, עַבְדָּא Seruus.

מ Mem ſuperadditur in capite frequenter, habens Hhiric, Holem & Pathahh, vt מִקְדָּשׁ Sanctuarium. מִזְמוֹר Pſalmus. מַאֲכָל Cibus, מַטְעַם Cibus. In calce autẽ Mem radici rariſſimè additur: vt שְׁלֹשׁוֹם Nudiuſtertius. ſic פְּרִיוֹם, רִיקֹם, &c.

DE NOMINE.

HEBRAEIS *Nomina non variantur de caſu in caſum, ſed mutantur duntaxat de Singulari in Pluralem; vt* דָּבָר Verbum. דְּבָרִים Verba.

Caſus autem obliqui exprimuntur præpoſitis miniſterialibus quibuſdã literis, vt [הַדָּבָר ſiue שֶׁל דָּבָר Huius verbi; licet illud non ſit perpetuum; nec שֶׁל niſi apud Rabbinos, vſurpetur.] לְדָבָר Huic verbo, מִדָּבָר Verbum, A verbo. אֶת דָּבָר Sic de Plurali.

DE ADIECTIVO ET SVBSTANTIVO, & Nominum motione.

Hebræi vocant nomen תֹּאַר Formale, omne nomen quodcunq; mouetur de maſculino genere in feminium: vt מֶלֶךְ Rex. מַלְכָּה Regina. אִישׁ Vir. אִשָּׁה Vira, ſeu virago.

Sic pura adiectiua: טוֹב Bonus, טוֹבָה Bona: צַדִּיק Iuſtus, צַדִּיקָה Iuſta: גָּדוֹל Magnus. גְּדוֹלָה Magna.

Formantur Nomina feminina à ſuis maſculinis, adiectione tantùm ad finem litera He, quæ ante ſe Camets exigit, & mutata quandoque in Camets tali vocali: vt גָּדוֹל, גְּדוֹלָה, ſcilicet in Scheua, & מֶלֶךְ, מַלְכָּה. Segol in -, vt Participia tamen feminina, quæ nominum inflexionem ſequuntur, frequentius habent ſuperadditam literam ת, quàm ה.

COMPARATIO.

Hebræi Comparationem nullam habẽt, niſi Comparatiuum & Superlatiuum circumloquantur quarundã particularum adiectione, in hũc modũ: טוֹב Bonus. יוֹתֵר טוֹב Magis bonus. מְאֹד טוֹב Valde bonus, *id eſt*, Optimus. Frequentiùs tamen Comparatiuum circumloquuntur per Mem præpoſitionẽ: vt יוֹחָנָן הוּא טוֹב מִכֵּיפָא Iohannẽs eſt bonus præ Petro, *id eſt*, melior.

GENERA

Duo.

Maſculinum & Femininum.

Hoc autem modo diſcernuntur à ſeinuicem.

Feminina exeunt, vel in literam He, præcedente puncto Camets, cum accentu Milra; (nam cùm eſt Millel, ſunt maſculina) vt צְדָקָה Iuſtitia. vel in literam תִּפְאֶרֶת Taf, præcedente Segol, Gloria. vel in ſyllabam וּת & יִת.

Maſculina, his terminationibus exceptis, in quaſuis exeunt.

Communia, hoc eſt, quæ aliquando inueniuntur maſculina, aliquando feminina, ſunt pauca.

Vtuntur pro neutro adiectiuo feminino, quod etiam vſurpant quandoque ſubſtanti. vt זֹאת Iſtud, pronomen feminiinum. Sic טוֹבָה Bona, ſignificat ipſis Bonum & Bonitatem.

Excipiuntur nonnulla ab hac regula.

Quædã enim terminatione maſculina, ſunt feminina, vt אֶרֶץ Terra. אֵשׁ Ignis. גֶּפֶן Vitis. Et deprehenditur genus ex adiuncto verbo, vel adiectiuo.

Sic nomina, quæ natura habent dualitatem in animalis corpore, ſunt feminina, quamuis He nullam habeant: vt עַיִן Oculus. רֶגֶל Pes. יָד Manus. אֹזֶן Auris. שָׂפָה Labiũ. זְרוֹעַ Brachiũ.

NVMERI.

Pluralis vtriuſque generis.

Deſinunt in plurali nomina maſculina, in ים: vt מֶלֶךְ, מְלָכִים.

Et מְחַעְהִעִים 2. Paralipom. 36. absorpto Tau.

VERBVM הִשְׁתַּחֲוָה Adorauit. à שָׁחָה.

Verbũ est de quinto ordine, quod He tertiam radicalẽ mutat in Vau mobile: & quia incipit à ש, transponitur ת characteristica coniugationis Hithpael. Vide quæ suprà in primo ordine in coniugatione Hithpael diximus. Coniugatur autem sic:

Præteritum.

הִשְׁתַּחֲוָה הִשְׁתַּחֲוָתָה
הִשְׁתַּחֲוִיתָ הִשְׁתַּחֲוִית
הִשְׁתַּחֲוִיתִי
הִשְׁתַּחֲוּ
הִשְׁתַּחֲוִיתֶם הִשְׁתַּחֲוִיתֶן
הִשְׁתַּחֲוִינוּ

Imperat. Infinit. Benoni.

מִשְׁתַּחֲוֶה הִשְׁתַּחֲוֹת הִשְׁתַּחֲוֶה

Futurum.

אֶשְׁתַּחֲוֶה יִשְׁתַּחֲוֶה

Legitur יִשְׁתַּחוּ & תִּשְׁתַּחוּ cũ Vau, quod loco tertiæ radicalis erat positum, quiescente in Schurec.

Omnia vt verbum coniugationis Hithpael regulariter.

DE VERBIS ANOMALIS SEV IRregularibus.

SVNT & verba, quæ Hebræis vocantur seu Anomala, seu Composita. Illa conflantur ex duabus radicibus, seu primitiuis: vel etiam ex duobus verbi accidentibus, quorum vim & significationem pariter gerunt. Et habent illa verba suam quandam emphasin, & velut explicatiorem vim significandi: neque in vsum promiscuum, vt alia verba, incidunt: id est, significant huiusmodi compositiones locum emphaticũ intelligendum.

Ex duobus cõpositum videtur מְקַלְלוּנִי Maledicunt mihi: Ierem. 15. קָלַל Maledixit, & קָלָה Vilipendit. & significat in eo loco, Contemptui habet me, simulque conuiciis insectatur.

Quæ tam componuntur ex compluribus; vt פָּרַשׁ שַׁדַּי זִיו Expandit: Iob 26. ex פָּרַשׁ Expandit omnipotens claritatem. Elias in libro vocum irregularium, idem significare dicit cum Schin sinistro ש & Zain quod פָּרַשׁ, esse literam superadditam, mutatumq; Camets in Pathah, propter vocalium pluraliratem.

Ex futuris Kal יִרְדֹּף Psalm. 7. per- & Piel conflatur יְרַדֵּף. sequetur: ex primæ coniugationis Kal, & יִרְדֹּף Insectabitur. secũdæ coniugationis Piel. Huc pertinent הֶאֱזִינוּהוּ, Isa. 19, 6. partim cum nota Hebræa Hiphil, partim Chaldæa. מַבְלִיגִיתִי, Ierem 8, 18 quod est participium Hiphil masculinum cum signo feminin. licet alij nomen esse putent. נְגוֹאֲלוּ ex Niphal & Kal. נְאֻשָּׁאר ex Niphal & Pual. sic נִשְׁחָוָה, & huiusmodi non pauca, de quibus vide Lexicon: vel Eliam in libro proprio, vbi voces irregulares & compositas, secundum ordinem literarum Alphabeti digestas explicat: ne adolescentes nimia chartarum multitudine oneremus, aut etiam à sanctæ linguæ studio absterreamus, hic commemorare omnia omittimus. Ipsa sacrorum librorum lectio ea offeret: quando tenenti præcepta, facile videre est, quid cum regula consentiat, & quid contrà pugnet.

FINIS DE VERBO.

& aliis quibusdam. Quare & tota illa coniugatio, & totum Hiphil, formari potest iuxta Grammaticorum regulam, qui, vna persona reperta, formari posse integram coniugationem, dicunt.

OCTAVVS ORDO VERBORVM QVAE QVATVOR & quinque constant radicalibus.

QVAE Literis constant quatuor, ferè sunt Piel: vt שִׁעֲשַׁע Oblectauit, à שָׁעַע: גִּלְגֵל Voluit, à גָּלַל.

Pauca reperiuntur in Pual: תְּשֻׁעַשְׁעוּ Oblectabimini: Isaia 66. Scheua sub litera Aethan indicante coniugationẽ Pual. & Hithpael, הִשְׁתַּעֲשַׁע Oblectauit se. הִתְמַהְמַהּ Moram fecit.

Formantur hæc verba partim ex Quiescentibus in ה quinti ordinis, partim etiam ex duplicantibus mediam radicalem sexti ordinis verbis, vt iam in exemplis ostentum est. Vbi enim quatuor sunt distincta elemẽta, tantùm duo verba sunt coniugationis Piel, vt כִּרְסֵם Demolitus est, & כִּרְבֵּל Indutus est. Sic quoque non plura, in quibus quinque literæ. In Pual, חֻמְרְמַר Turbatus est, à חָמַר, & in Kal, יֻפְיַפֶּה Pulcher factus est, à יָפֶה. Adde סְחַרְחַר à סחר, quod coniugari potest in Kal vt פָּקַר.

VERBVM QVATVOR LITERARVM.

PIEL.

Præterit. כִּלְכֵל כִּלְכַּלְתָּ

Inuenitur וְקִרְקַר Et vastabit. cum Pathahh sub priore ק loco Hhiric: Numer. 24. וְטֵאטֵאתִיהָ Et scopabo eam: Isa. 14.

[Quidam huc referunt שִׁפְרָה Iob 26.]

Benoni. מְכַלְכֵּל

מְטַחֲוֶה à טָחָה, Genes. 21. vt מִתַּחֲרֶה Ieremiæ 22.

Imperat. Infinit. Paul.

כַּלְכֵּל כַּלְכֵּל כַּלְכֹּלוֹ מְכֻלְכָּל

Futurum. אֲכַלְכֵּל יְכַלְכֵּל

Legitur יְשַׁעְשְׁעוּ Oblectabunt: Psalm. 94. cum Pathah sub ע, vt dilatetur.

PVAL.

Benoni. Præterit.

כֻּלְכָּל כֻּלְכַּלְתָּ

Futurum. Infinitiuus.

אֲכֻלְכַּל יְכֻלְכַּל כֻּלְכֹּל

Legitur רֻטְפַּשׁ Mollificatus est: Iob 33, 25. quæ sunt huius ordinis.

VERBVM QVINQVE LITERARVM.

PVAL.

Benoni. Præterit.

חֻמְרְמָר חֻמְרְמַרְתָּ חֻמְרְמַר

Futurum. Infinitiuus.

אֲחֻמְרְמַר יְחֻמְרְמַר חֻמְרְמוֹר

Et sic deinceps vt verbum perfectu Paul.

Inuenitur יֻפְיַפֵּיתָ Pulchruisti. In Psalm. 45, 3. Hithpael reperiuntur יִתְמַהְמַהּ הִתְמַהְמַהְנוּ Genes. 19 & 43.

Et cũ הוּגָה Remotus est: 2. Samuel. 20, 13. loco ו, nisi malis ad Pual verbi הֻגָּה referre.

Futurum. Infinit.

אוֹפֶה יוֹפֶה הוֹפוֹת

HITHPAEL.

Præterit. הִתְיַפֵּה הִתְיַפֵּיתָ

A יָדָה fit הִתְוַדָּה Peccatorem se fassus est: Leuitic. 5.

Infinit. Benoni.

הִתְיַפּוֹת מִתְיַפֶּה

Futurum. Imperat.

אֶתְיַפֶּה יִתְיַפֶּה הִתְיַפֵּה

In qua etiam coniugatione quodque huius ordinis verbum vitatius sit, è lectione sacrorum codicum discendum est.

QVIDAM hæc inter Composita numerant, קָא, נָא, בָא. Et מָת, quorum compositum repetitur in Kal, & Hiphil; vt in Quiescentib. Ain vidisti, atque in Hophal. קָא tantùm in Kal. נָא in Hiphil, vt הֵנִיא, & in Futuro sine א, יָנִי Frangat: Psalm. 141. vt fit aliquando in בוא, מֵבִי Adducens. אָבִי Adducam. Sed hæc malumus solùm Quiescentibus Ain adscribere.

VERBVM נָתַן DEFICIENS VTRINQUE, in principio & fine.

Præteritum.

נָתַן נָתְנָה נָתַתָּ נָתַתְּ נָתַתִּי
נָתְנוּ נְתַתֶּם נְתַתֶּן נְתַתְּנוּ vel נָתַנּוּ:

Amittit in Præterito extremam literam, quando eam sequitur ת & Daghesch in sequenti Nun amorum significat, quod etiam fit interdum in prima plurali. Inuenitur etiam deficere in vtraque extremitate, חַתָּה Dedisti: 2. Samuel 22, 41.

Benoni. נוֹתֵן

Perfectè, vt simplices ordines.

Paul. נָתִין

Infinitiuus.

חֵרֵת בְּתֵת כְּתֵת לָתֵת מִתֵּת:

In hoc modo deficit vtraque extremitas, quando iuxta huius verbi analogiam dicẽdum תֵּנֶת, vt גֶּשֶׁת à נָגַשׁ. Legitur cum ה patagogico forma Imperatiui, vt תְּנָה Dare: Psalm. 8, 2. Recipit etiam Nun paragogicum, לְתֵתֶן Ad dandum: Num. 6, vers. 18.

Quòd Tsere ferè mutetur in ־, cùm dictio est Milel, superfluum est hic repetere.

Inuenitur etiam perfectè, נָתוֹן.

Imperatiuus.

תֵּן תְּנוּ תְּנִי תְּנֻנָּה:

Futurum.

אֶתֵּן יִתֵּן תִּתֵּן תִּתְּנִי
נִתֵּן יִתְּנוּ תִּתְּנוּ תִּתַּנָּה & תִּתֵּנָה:

Daghesch in Tau indicat abiectum Nũ primam radicalem.

NIPHAL.

Præteritum.

נִתַּן נִתְּנָה נִתַּתָּ נִתַּתְּ נִתַּתִּי
נִתְּנוּ נִתַּתֶּם נִתַּתֶּן נִתַּתְּנוּ vel נִתַּנּוּ

Infinit. Benoni.

הִנָּתֵן & cum Holẽ, הִנָּתוֹן נִתָּן

Futurum. Imperat.

אִנָּתֵן הִנָּתֵן

Inuenitur quoque futurũ Hophal יֻתַּן aliquot locis, 1. Regum 2. & 2. Sam. 21.

COMPOSITA EX IOD ET HE.

Duo, nempe יָפָה, יָעָה inueniuntur Composita in Kal: יָרָה in Cal, Niphal, & Hiphil. יָנָה in Cal, & Hiphil. יָנָה in Niphal, Hiphil, & Hophal. יָרָה in Piel, Hiphil, & Hithpael.

KAL.

Paul. Benoni. Præterit.

יָפוּי יוֹפֶה יָפָה יָפִיתָ

Infinitiuus.

יִפּוֹת כִּיפוֹת לִיפוֹת מִיפוֹת

Iod initiale scheuatum, & literæ Baclam scheuatæ, transeunt in vnum Hhiric; vt suprà vidisti in כִּיבוּשׁ, יָבוּשׁ. Cum מ verò Daghesch euanescit.

A יָרָה legitur לִירוֹא, 2. Paral. 26, vers. 15. pro לִירוֹת.

Imperatiuus.

יְפֵה יְפוּ יְפִי יְפִינָה

Futurum. אִיפֶה

Et excidente ה, fit אִיף יִיף, vt Ezechiel 31. וַיִּיף Et pulcher factus est. A יָרָה legitur אִיר יִיר Iaciam, iaciet.

NIPHAL.

Præteritum, inusitatũ, cùm sit neutrum.

נוֹפָה נוֹפִיתָ

Benoni נוֹפֶה

Vau loco Iod positum, interdum notatur ו, vt נוֹגֶה, à quo נוֹגֵי Dolore affectos: Sophoniæ 3, vers. 18. à יָגָה.

Imperat. Infinit.

הִוָּפֶה הִוָּפוֹת

Futur. אִוָּפֶה יִוָּפֶה

A יָרָה legitur Exod. 19, 13. יִוָּרֶה Iaculis transfigetur. Iod nõ mutato.

PIEL.

Paul. Benoni. Præterit.

יָפֵה יָפִיתָ מְיַפֶּה מְיֻפֶּה

Imperat. Infinit.

יַפֵּה יַפּוֹת

Futur. אֲיַפֶּה יְיַפֶּה

Ierem. 3. quidam dicunt poni pro וַיִּגֶּה & וַיַּדּוּ & וַיִּירוּ alij ad Hiphil referunt.

PVAL.

Benoni. Præterit.

יֻפֶּה יֻפִּיתָ יֻפֶּה

Futurum. Infinit.

אֻיַּפֶּה יְיֻפֶּה יָפוֹת

HIPHIL.

Paul. Benoni. Præterit.

הוֹפֶה הוֹפִיתָ מוֹפֶה מוֹפֶה

Infinit. הוֹפוֹת

Huc pertinet הֵידוּת Confiteri: Nehe. 8, 12. nisi nomen esse malis.

Futurum, Imperat.

אוֹפֶה* הוֹפֶה

* Inuenitur à אַהוֹדֶה, יָדָה, cum He expresso. A יָרָה legitur 2. Reg. 13, 17. וַיּוֹר Et proiecit.

HOPHAL.

Præterit. הוּפֶה הוּפֵיתָ

Futurum. אֵיָא

אִירָא Timebo. & יִירָא Et timuit: 1. Samuelis 18, 12. Iod absconso,

NIPHAL.

Benoni. *Præterit.*

נוֹצָא נוֹצֵאתָ נוֹצָא

Futur. *Imperat.* *Infinit.*

הִוָּצֵא הִוָּצֵא אֵוָּצֵא

PIEL.

Paul. *Benoni.* *Præterit.*

מְיַצֵּא מְיַצֵּא יִצֵּאתָ

Futurum. *Imperat.* *Infinit.*

אֲיַצֵּא יַצֵּא יַצֵּא

PVAL.

Benoni. *Præterit.*

יָצָא יֻצֵּאתָ

Futurum. *Infinit.*

אֵיצָא יֻצָּא יוּצָא

HIPHIL.

Præterit. הוֹצִיא הוֹצֵאתָ

Benoni.

מוֹצֵא & מוֹצִיא Proferens: Psal 135,7.

Infinit. *Paul.*

הוֹצֵא מוֹצֵא

Imperat. הוֹצֵא

הוֹצֵא Quare inter Quiescentia Iod.

Futur. אוֹצִיא יוֹצִיא

HOPHAL.

Futurũ. *Infinit.* *Præterit.*

אוּצָא הוּצֵא הוּצָא הוּצֵאתָ

HITHPAEL.

Præteritum.

הִתְיַצֵּא הִתְיַצֵּאתָ

Imperat. *Infinit.* *Benoni.*

הִתְיַצֵּא הִתְיַצֵּא מִתְיַצֵּא

Futurum.

אֶתְיַצֵּא יִתְיַצֵּא

אָהָה & אָפָה, אָבָה, אָוָה

HORVM Verborũ & similiũ coniugatio pẽdet ex אָכַל & גָּלָה, quorum quidẽ verborum tria sunt composita in Kal; vnum verò scilicet אָוָה in Niphal: vt ab אָפָה inuenitur Imperat. אֲפוּ Coquite: Exodi 13, versu 23. & אָתָה Venite. & cũ Iod prolato, אֲתוּ Venite: Isa. 56, 9. Et cum ה loco א, הֲתִיוּ Isa. 21, 13. &c. cum ֗ sub א, vt latiùs pronunciẽtur.

Futurum ab אָבָה legitur Proverbior 1, 10. Velis; ה mutato in א. Ab אָתָה legitur Al ph quiescente in Tsere, modò expressè, vt תֵּאתֶה Veniet: Mich 4, 8 modò abscõditè, vt וַיֶּתֶא Et venit: Deuter. 33, 21. conuerso ה in א. Postremò amissa ה, quiescit Aleph in Camets, veluti אָאת, vnde וַיָּאת Et venit: Isa 41, 25. Aliâs imitatur Quiescent. Laméd ה, יֵאתֶה Proverb. 1. &c.

Futurum. *Imperat.* *Infinit.*

אֲנַטֶּה יְנַטֶּה נַטֵּה נַטּוֹת

PVAL.

Benoni *Præteritum.*

נָטֶה נֻטֵּיתָ

Futurum. *Infinitiuus.*

אֵנָטֶה יְנַטֶּה נְטוּת

HIPHIL.

Paul. *Benoni.* *Præterit.*

מַטֶּה מַטֶּה הִטֵּיתָ

Futurum. *Imperat.* *Infinit.*

אַטֶּה יַטֶּה הַטֵּה הַטּוֹת

Imperat. excidente ה, הַט. Futurum, אַט. [Et vnũ cum Camets, אָט Declinare faciam: Iob 33, 11]

HOPHAL.

Præteritum.

הֻטֶּה הֻטֵּיתָ

Futur. *Infinit.*

אֻטֶּה הֻטּוֹת

HITHPAEL.

Præteritum.

הִתְנַטֶּה הִתְנַטֵּיתָ

Imperat. *Infinit.* *Benoni.*

הִתְנַטֵּה הִתְנַטּוֹת מִתְנַטֶּה

Futurum.

אֶתְנַטֶּה יִתְנַטֶּה

Refertur hic ordo, quantum ad primam, ad נָגַשׁ, quantũ ad postremam, ad גָּלָה.

COMPOSITA EX IOD ET *Aleph.*

Duo tantũ reperiuntur huius classis verba יָצָא & יָרֵא, quorum illud compositum est in Kal, Hiphil & Hophal; hoc verò in Kal & Niphal.

KAL.

Egressus est.

Præteritum. יָצָא יָצָאתָ

A יָרֵא reperitur יְרֵאתֶם Timuistis: Ios. 4, 24. cum ֗, ac si thema desineret in Camets.

Benoni. יוֹצֵא

Femininum inuenitur trifariam, יוֹצֵא Egrediens, præter normam. Eccles. 10, 5. pro יוֹצְאָה. Et יוֹצֵאת Genes. 24, 43. Item sine יוֹצֵת, א Deuter. 28, 55.

Paul. יָצוֹא

Infinitiuus.

יָצוֹא & צֵאת בְּצֵאת

כְּצֵאת לְצֵאת מִצֵּאת

Hic fit etiam contractio duorum ֗֗ in Tsere, sicut in שִׁית. Legitur à יָרֵא, בִּירוֹא In timendo. Et לִרוֹא Timere: 1 sam. 18, 29. vbi Iod occultatur in Tsere, nõ secus, quàm sub literis Futuri. Et cum ה paragogico, vt לִיראָה Vt timeant: Deut 4, 10.

Imperat. צֵא צְאוּ צְאִי צְאֶינָה

A יָרֵא fit יְרָא, יְרָאוּ Psalm. 34, 10. sitente Aleph.

A יָצָא legitur צְאֶנָה, Cantic. 3, versu 11.

HIPHIL.

Præteritum.

הִשִּׂיא הִשֵּׂאתָ

Infinit. *Paul.* *Benoni.*

הַשִּׂיא מַשִּׂיא הַשֵּׂא

Futurum. *Imperat.*

אַשִּׂיא הַשֵּׂא

HOPHAL.

Futur. *Infinit.* *Præterit.*

אֻשָּׂא הֻשֵּׂא הֻשָּׂאתָ

HITHPAEL.

Benoni. *Præteritum.*

מִתְנַשֵּׂא הִתְנַשֵּׂאתָ

Futur. *Imperat.* *Infinit.*

אֶתְנַשֵּׂא הִתְנַשֵּׂא הִתְנַשֵּׂא

Ordines compositi ex duobus considerandi sunt. נָשָׂא capite spectat ad נָגַשׁ, calce verò ad מָצָא.

COMPOSITA EX NVN ET HE.

Ea autem sunt duodecim, (si excipias גָּבַהּ, quod est perfectum.) נָוָה, נָהָה, נָדָה, נָסָה, נָלָה, נָחָה. Et sex quidẽ alia, in quibus tam Nun deficit, quàm He quiescit, vt נָקָה in Niphal: נָזָה in Cal & Hiphil; נָטָה verò נָשָׂה & נָכָה, נָצָה in Cal, Hiphil & Hophal,

KAL.

Inclinauit.

Præteritum. נָטָה נָטִיתָ

Infinitiuus. *Paul.* *Benoni.*

נוֹטָה נָטוּי נְטוּת בְּנָטוֹת

Imperatiuus.

נְטֵה נְטוּ נְטִי נְטֶינָה

Infinitiuus Kal petinde se habet, vt גְּלוֹת. sic quoque Imperatiuus נְטֵה formæ גְּלֵה, Nun retento.

Futurum. אֶטֶה יִטֶּה

Et cum נוֹשֵׂא loco ה, Mutuans: 1. Samuel. 22, 2 sic in Infinitiuo, נָצָא Volare: Ieremie 48 9. נָצָה. Et in futur. תֵּצֵא Volabit: Ibid. vbi Tsere sub ת ponitur pro Hhiric & Daghesch, quod imprimi debebat sequenti literæ. Legitur Deuter. 32, versu 18. תָּשִׁי Oblitus es, instar תָּמִיתִי, posito Iod loco ה, pro תִּשֶּׁה.

Amissa verò ה scribitur Futurum modò cum Tsere, vt יִט־, modò cum Segol, accentu demigrante, vt וַיִּט־שָׁם Et extendit ibi: Gen. 26, 25. Nonnunquam etiam cum Hiric, וַיִּן Et aspersit: 2. Reg. 9, 33. in quibus vides tantùm remanere secundam radicalem.

NIPHAL.

Infinit. *Benoni.* *Præterit.*

נִטֶּה נִטֵּיתָ נִטֶּה הִנָּטוֹת

Futurum. *Imperat.*

הִנָּטֶה אֶנָּטֶה יִנָּטֶה הִנָּטֵה

Excidente ה, הִנָּט, אֶנָּט, יִנָּט, &c.

PIEL.

Paul *Benoni* *Præterit.*

מְנַטֶּה מְנַטֶּה נִטִּיתָ

SEPTIMVS ORDO VERBORVM COMPOSITORVM ex superioribus ordinibus:

QVORVM prima est vel Nun deficiens, vel Iod, vel Aleph quiescens, & tertia He vel Aleph quiescens: & pendet horum verborum Coniugatio ex superioribus ordinibus, secundo, tertio & quinto, vnde cõponitur. Quare quando suprà propè omnia huc spectantia dicta sunt, paucis expediri hæc verba poterunt.

Huius ordinis verba nec in Infinitiuo, nec in Imperatiuo primam radicalem perdunt: נָשָׂא Ferre, assumere. & יָצָא Exire.

COMPOSITA EX NVN ET *Aleph.*

KAL.

Præterit. נָשָׂא נָשָׂאתָ

Inuenitur נָשוּ more desinentium ה. Et נָשוּא Psalm. 139, 20. cum Aleph paragogico, vt in Perfectis, הָהֲלָכוּא.

Benoni. נוֹשֵׂא

Paul. נָשׂוּא

Legitur נָשׂוּי Psalm. 32, 1. more Quiescentium ה.

Infinitiuus.

שְׂאֵת בְּשֵׂאת כְּשֵׂאת לְשֵׂאת מִשֵּׂאת

Accentibus ad hunc Infinitiuum literis Baclam, abiicit ש Scheua: & vt fieri solet, א anteà mobilis, Tsere punctum proprium remittit ad proximè vicinam, & in eo quiescit. Retinet tamen quandoque א Tsere, litera Baclã signata Hhiric: vt בִּשְׂאֵת Ezechiel. 20. & Exod. 27.

Venit & נָשׂוֹא perfectè, vt בָּשׂוֹא, & imperfectè sine ת, vt In attollendo: Psal. 90, 26.

Imperatiuus.

שָׂא שָׂאוּ שְׂאִי שְׂאֶינָה

Legitur נָסָה Psalm. 4, 6. ab hac radice, mutato ש in ס, & א in ה, de quo in מָצָא diximus.

Futurum. אֶשָּׂא יִשָּׂא

Femininum plurale trifariam reperitur, תִּשָּׂאנָה Ferentis: Ezechiel. 12, 49. תִּשָּׂאנָה Eleuabunt: Ruth 1, 9. Et cum defectu א, תִּשֶּׂנָה Leuabunt: Ieremie 9, 18.

NIPHAL.

Præterit. נִשָּׂא נִשָּׂאתָ

Imperat. *Infinit.* *Benoni.*

הִנָּשֵׂא הִנָּשֵׂא נִשָּׂא

Futurum. אֶנָּשֵׂא

Inuenitur Ierem. 10. יִנָּשׂוּא Portabuntur. pro יִנָּשְׂאוּ.

PIEL.

Præterit. †נִשֵּׂא נִשֵּׂאתָ

(† Et interdum cum ֗, ex forma Quiescentium ה, נִשָּׂא 1. Reg. 9.)

Infinit. *Paul.* *Benoni.*

נַשֵּׂא מְנַשֵּׂא מְנַשֵּׂא

Futur. *Imperat.*

אֲנַשֵּׂא נַשֵּׂא

PVAL.

Præteritum.

נֻשָּׂא נֻשֵּׂאתָ

Futur. *Infinit.* *Benoni.*

נֻשָּׂא נְשׂוּא אֻנָּשֵׂא

Infinitiuus.

הָסֵב הָסֵב

Habet etiam Infinitiuus quandoque secundo loco Pathah, vt הָסֵב & הָדֵק, 2. Paralipom. 34, *vers.* 7. pro הָדֵק Attenuare.

Imperatiuus.

הָסֵב הָסֵבוּ ; הָסֵבִי

הָתֵמָנָה ; הָסֵבִינָה ; vel vt Dauid Kimhi citat,

Daghesch sequitur in hoc ordine post magnas vocales, propter accentum.

Futurum.

אָסֵב יָסֵב תָּסֵב תָּסֵבִי

נָסֵב תָּסֵבוּ תָּסֵבִינָה ;

Literæ Aethan habent quoque Pathah cũ Daghesch וַיָּסֵב Et reduxit: *Exod.* 13. sequente: vt Frequens est enim in Hebraismo, vt sine vlla necessitate vox magna mutetur in vocem paruam, atque Daghesch. אֵיתָן retinent Pathah in dictione אָחֵל Polluam: *Ezech.* 39. יָחֵל Polluet, &c. sed habent ◦ cùm significat Incipere. vt אָחֵל & יָחֵל. (Vel תָּחֵל Incipiet: Tsere, vt *Leuit.* 21, 9. licet alij dicant esse ex Niphal, vt Tsere, quod ponitur sub ה, sit loco Pathah.)

Interdũ primà radicalis habet Hiric pro Tsere, vt יָשִׁים Desolari faciet: *Ierem.* 49, 20.

Quando accedit Vau Hippuch, mutatur Tsere in Segol, retracto accẽtu ad priorem, vt וַיֵּגֶל Et voluit: *Genes.* 23. cuiusmodi Futura non distinguuntur à Quiescentib. Nã in aliis imprimitur Daghesch: quod contra suam naturam indicat defectũ literæ sequentis. [Illud autem *Genes* 11, 7. וּנְבַלָּה Et confundamus. quod quidam huc referunt, rectius dixeris esse Futurũ ex Kal, pro וְנָבֹלָה, cum ה paragogic. instar אַחֲרֶךָ &c. non est hic dicendi locus. Quod verò magnæ vocales mutentur in paruas, cũ affixis, vt ◦]

HOPHAL.

Præteritum.

הוּסַב הוּסַבוֹתָ

Et cum Kibbuts, וְהֻמְכוּ Et attenuabuntur: *Iob* 24.

Infinitiuus. הוּסֵב

Futurum. †אוּסַב יוּסַב

† Rapheh, & interdum cum Daghesch, יוּשַׁל Destruetur: *Hos.* 10, &c.

Literæ Futuri frequentius habent Kibbuts, sequente Daghesch, vt יֻכַּת Conteretur: *Isaia* 24. & sine Daghesch ob gutturalem, vt יֻחַן Gratiosa erit: *Proverb.* 21, 10. Et cum ן, & sine Daghesch, vt יוּחָקוּ Sculpentur: *Iob* 19, 29.

HITHPAEL.

Præteritum.

הִתְסַבֵּב הִתְסַבֵּבָה

Benoni.

מִתְסַבֵּב

Infinitiuus.

הִתְסַבֵּב

Imperatiuus.

הִתְסַבֵּב

Futurum.

אֶתְסַבֵּב יִתְסַבֵּב

Formatur etiam more quarti ordinis, vt & in Piel הִתְגֹּלֵל Volutauit se. monuimus:

Futurum.

אָסַב יִסַּב תִּסַּב תִּסַּבִּי

נָסַב תִּסַּבוּ תִּסַּבְנָה ;

Futurum huius Coniugationis terminatur in Pathah, vt יִמַּךְ Mensurabitur. [אִכַּף Curuabor: *Michea* 6, 6. licet à Dauid Kimhi adducatur inter Quiescentia ה.]

Habent etiam quædam Hholem, vt יְשׁוֹם Deuastabitur, יְשׁוֹמוּ Deuastabuntur. Quæ futura quidam volunt esse partim actiua, partim etiam passiua. Inuenitur Kibbuts locó Holem, תֻּתַּם Consumetur. *Ezech* 24, 11.

Quando autem prima radicis est indaghessabilis, mutatur Hhiric Daghesch in Tsere, vt suprà quoque aliquoties monuimus, יָרֵךְ Mollescet. אֶחֱהֶה Pauebo, conterar: *Iere.* 17, 18. Idem quoque fit in aliis quibusdam verbis, nullã ob ne cessitatem: אֶקֵּל Vilipendar, אֵיתַם Immaculatus ero. quæ Futura omnes (præter Dauid Kimhi) referunt ad Kal.

Inuenuntur etiam quadam sine puncto Daghesch, in illis personis, in quib' daghessantur, יִדְמוּ Similes erunt: יִחְסוּ Efficiti sunt: *Deuter* 33. pro יִדַּמוּ, יִחַסוּ.

PIEL.

Benoni.	*Præterit.*
מְסַבֵּב מְסַבְּבִים	סִבֵּב סִבַּבְתָּ
Infinit.	*Paul.*
סַבֵּב בְּסַבֵּב	מְסֹבָב
Futurum.	*Imperat.*
אֲסַבֵּב יְסַבֵּב	סַבֵּב סַבְּבוּ

Etiam more quarti ordinis formare licet, vt Hholem in vicem Daghesch subeat, vt סוֹבֵב.

PVAL.

Benoni.	*Præterit.*
מְסֻבָּבִים	סֻבַּב סֻבַּבְתָּ
Futurum.	*Infinitiuus.*
אֲסֻבַּב יְסֻבַּב	סֹבוֹב

Prima interdum est cum ◦: שֻׁדְּדָה Vastata est: *Nahum* 3.

HIPHIL.

Præteritum.

הֵסֵב & הֵסֵב הִסַּבְתָּ הִסַּבְתִּי הֵסַבּוּ

הִסַּבּוֹתָ הִסַּבּוֹתִי ;

הִסַּבּוֹתֶם הִסַּבּוֹתֶן הִסַּבּוֹנוּ ;

He in tribus tertiis personis habet Tsere, & secundo loco similiter Tsere, vel Pathah: quæ personæ in secundo quoque loco, inter coniugãdum vel Tsere vel Pathah (præcipuè cùm vltima fuerit guturalis & ר) retinent: הֵסַבּוּ Reduxerunt. הֵמַקּוּ Liquefecerunt. הֵמַקָּה Liquefecit. (idque sequẽte Daghesch, præter vnum, הֵעִזָּה Obfirmauit: *Proverb.* 7, 13. quod est rapheh.) Reliquæ verò personæ insequũtur in punctatione normam verborum quartiordinis: præter quòd huius ordinis verba daghessantur, vbi Quiescentia in Ain taphantur. Ab הֵחֵל Incepit, fit tertia feminin. הֵחֵלָּה, & in plurali הֵחֵלּוּ. In reliquis personis, quia prima est gutturalis, ה afficitur Pathah, vt הֶחֱלוֹתִי Cæpi: *Deuter.* 3, 24. sic הֶחֱתוֹתָ Cõfregisti: *Isa.* 5, 4.

Benoni.

מֵסֵב מְסִבִּים ; vel מֵסַב

מְסִבָּה מְסִבּוֹת ;

Paul.

מוּסָב מוּסָבִים ; מוּסָבָה מוּסָבוֹת ;

יָסוֹבוּ תָּסוֹבוּ תָּסֹבְנָה ;

Literæ Aethan habent ◦, quod nonnunquam mutatur in vocalem paruam, & Daghesch, vt אָקוֹב Maledicam, אָכוֹת Contundam. יָשׁוֹם Stupebit, יָקוֹד Verticem inclinabit; vbi Daghesch contra naturam suam repræsentat defectũ sequentis radicalis, & nõ præcedentis. (quod dẽ in Hiphil vsuuenit: vt וַיֵּסֶב Et vertit.) quę quidem sola constructione & significatione distinguuntur à futuro Niphal. Quædam inuenuntur cum ן loco ן, vt יָרוֹן Laudabit: *Psal.* 29, 6. יָשׁוֹד Vastabit, &c. Aliquando etiam mutatur Camets in Tsere vt יִמַּר Amarescet: *Isai* 24. וַתֵּקֶל Et vilipendit: *Genes.* 16. & אֵיתַם, cũ ן ocioso, vt quidam volunt. Item propter Vau Hippuch, media Hholem mutatur aliquãdo in aliam vocem: vt וְנָסֶב Et circuiuimus. וַיְחַם Et incaluit. [וַיֶּרֶם Et vermiculauit; ad differentiam וַיָּרֶם Et eleuatum est, à רוּם.] In pausa Hholem semper manet immutatum, vt וַיָּהוֹם Et contriuit: 2. *Samuel.* 22, 12. Additur interdum ה paragogicum impresso Daghesch secundæ, vt תָּרוֹנָה Prædicabit: *Proverb.* 1, 20. pro תָּרוֹן. Et sine Daghesch נְבוֹזָה Prædabimur: 1. *Sam.* 14.

Tertia feminina pluralis habet ◦, ob causas supradictas in Imperatiuo.

NIPHAL.

Præteritum.

נָסַב נָסַבָּה נָסַבּוֹתָ

נָסַבּוֹת נָסַבּוֹתִי ; נָסַבּוּ

נָסַבּוֹתֶם נָסַבּוֹתֶן נָסַבּוֹנוּ ;

Nun vt plurimum afficitur ◦: sed (præcipuè in iis, quorum prima est ח) interdum venit cum Hhiric, vt נִחַת Contritus est נָחַר Exustum est: *Psal.* 69, נִחֵל Pollut' est: *Ezech.* 25, 3. cũ ◦ extra pausam. Vel nonnũquam cum Tsere, נֶחֱנַת Gratiosa fuist: *Ierem.* 22, 23. [De נִחֲלַת & נִחֲתוּ & נִפְלַל vide Lexicon.]

Quod ad vltimam attinet, effertur, vel cum Pathah, vt נָחַב Circundatus est: vel cũ Tsere, vt נֶמֶס Dissolutus est. In pausa tamen illud Tsere mutatur in ◦, *Numer.* 24. Vel cum Hholem; sed illa forma tantũ in plurali reperitur: וְנִגּוֹלוּ Et conuoluentur: *Isaia* 24. נָגוּוּ Attonsi sunt: *Nah* 1, 11.

Tertia feminin. inuenitur in quibusdam verbis sine Daghesch, וְנִסְבָה Et dilatabitur, נָסַבָה. (vel נָסַבָה, *Zachar.* 14. pro vt legitur *Ezechiel.* 26, 2.) sic *Isaia* 19, *vers.* 3. וְנִבְקָה Et euacuabitur, pro וְנִבְקְקָה.

Prima pluralis legitur *Mich* 2, 4. cũ ◦ pro Hholem, נָשַׁדְנוּ Vastati sumus: נָשַׁדּוּ quod alij resoluunt Vastati sunt à nobis.

Benoni.

נָחֵב נְסֻבִים ; נָסַבָה נְסֻבּוֹת ;

נָסַב Vtrinque habet ◦: prius autem inter declinãdum mutatur in Pathah sequente Daghesch (quod quidem Pathah muratum legimus in Hhiric: 2. *Paral.* 16, 15. נָסַבָה Causatum.) Secundo loco etiam quandoq; habet Tsere, vt לֵב נָמֵס Cor liquefactum: *Nahum* 2.

Infinitiuus.

הִסּוֹב בְּהִסּוֹב

Cùm prima fuerit gutturalis, sic mutatur, הֵחֵל Pollui: *Ezechiel.* 20, 9.

Imperatiuus.

הִסֹּב *et* הִסּוֹב הִסַּבִּי ;

הִסַּבְנָה ;

Infinitiuus & Imperatiuus exeunt in Holem vel Pathah, quandoque etiam in Tsere, vt הִמֵּס Dissolui, dissoluere. Cũ tertia resipuit Daghesch, sic mutatur, הִכָּרוּ Mutate vos: *Isaia* 52, 10.

SEXTVS ORDO DVPLICANTIVM AIN:

QVAE geminant secundam thematis literam, seu quæ habent duas posteriores similes: vt סָבַב. Et sæpè occurrunt integra; sæpè etiam secũdam abiiciunt, relicto Daghesch in tertia. Quando hæc est natura Daghesch, vt significet literam ante se abiectam, & non post se. Habet autem Præteritũ Pathah, ad differentiam verborum quarti ordinis, quæ sunt cum ◦. & daghessatur vltima radicalis, quando post illam alia sequitur litera. Estque personarum omnium in Kal, Niphal, Hiphil & Hophal, Holem, præterquã trium. [Vnum tamen est cum ◦, *Leuit.* 25, 45. וּמַךְ Et attenuat' est, nisi malis dicere cum R. Ionah מוּך esse radicem. sic רָב Multiplicauit: *Psal.* 18, 15. quidam scribunt רַב. licet possit esse Toar.]

Præteritum.

סַב סַבָּה סַבּוֹתָ

סַבּוֹת סַבּוֹתִי סַבּוּ

סַבּוֹתֶם סַבּוֹתֶן סַבּוֹנוּ ;

Secunda singularis mascul. inuenitur cũ ה paragogico, סַכּוֹתָה Obumbrasti: *Psalm.* 140, 8. Cùm secunda radicalis respuit Daghesch, retinetur Pathah sine vlla compensatione: vt 35, *vers.* 14. שַׁחוֹתִי Huc illiaui me. vbi parua motio non mutatur propter ח; quæ pũctum præcedens sæpius non mutat: sed secus fit in וְרֹתִי Et eligam: *Ezechiel* 28, 38. & וְאָרוֹתִי Et maledicam: *Malach.* 2, 2. In tertia pluralis ex forma כָּעוֹל dicimus רָבוּ Iaculari sunt: *Gen.* 49, 23. seruato Holem. [Legitur *Psalm* 64, 7. הִכְנוּ Consummauerunt, verso in Nũ, pro הִכְמוּ. sic dicũt בָּזוּ, vt בָּזוּז fiert in בָּזוּ, cũ ן, pro *Isai.* 18, 2. & יִמָּסוּ Liquefiãt: *Psal.* 58. p. o יִכְּסוּ.]

Benoni.

† סַב סַבִּים † סֹבָה סַבּוֹת ;

† Differt à Præterito feminino, solo accentu. Quædam veniunt cum Holem, vt חוֹם Integer: *Proverb.* 13, 6. quod sequente Maccaph, mutatur in ◦. Quædam etiam pauca habent Camets in singulari, quod in plurali & genere feminino in Pathah rursus conuertunt: vt חֹם חֻמִּים. Inuenitur סוֹבֵב Circuiens: *Eccles.* 1, 6 & multa alia, quæ veniunt perfectè.

Paul.

סָבוּב סְבוּבִים סְבוּבָה סְבוּבוֹת;

Venit hoc Participium semper integrè, nihil vnquam abiiciens.

Infinitiuus.

סוֹב בְּסוֹב לָסוּב מִסּוֹב ;

Interdũ venit cum ן, vt לָבוּר Ad eluciddandum: *Ecclesiast* 8, *vers.* 18. à בָּרַר. Et cum Pathahh, לָרֵד Ad expandendum: *Isaia* 45, *vers.* 1. &c. כְּשַׁך Item more Quiescentium He, cum Tau in hoc, vt חֲנוֹת Misteri: *Psalm.* 17. & quædam alia.

Imperatiuus.

סוֹב סוֹבוּ סוֹבִי סֹבְנָה ;

Sequitur hic Daghesch vocem magnam contra regulam, propter accentum in penultima. Inuenitur cum ן & cum ה paragogico, עוֹזָה Corrobora: *Psal.* 68, 28. licet alij dicant esse nomen.

Et cũ ◦, vt אָרָה Maledic: *Numer.* 22 6. & *vers.* 11. קֹבָה Idem &c.

Reliquæ voces interdum habent ◦, vt רָנִי Canite: *Isa.* 44. רָנוּ Cane: *Mich.* 1. Sic tertia pluralis femin. חֲמִינָה Consummemini. Vel kibbuts, vt חֲמִינָה, vbi retrahitur accentus ad penultimam ob punctorum multitudinem.

Futurum.

אָסוֹב יָסוֹב תָּסוֹב

תָּסוֹבִי ; נָסוֹב

DE FVTVRO OMNIUM CONIUGATIONUM.

Hæc verba in Futuro abiiciunt He, tum maximè, quando accedit Vau Hippuch, cuius rei in sacris libris plurima sunt exempla: vt אֵגַל Reuelabo, יִגַל Reuelabit, Pũ in Kal, & Segol secundæ retrahitur sub radicalem primam. Hhiric אֵיתָן, Quãdoq; tamẽ pro Hiric literę Aethã habent. & maximè si prima fuerit ע vel ח. אֶפֶן Respiciam, יִפֶן Respiciet. Sed cum prima vel secunda est gutturalis, vt וַיִּחַר Et iratus est, וְתִתַעַ Et errauit, secundo loco pro Patha ponitur, וַיַּעַשׂ Et fecit, וְתַחַר Et concepit. Et etiam cum ח, וַתַּחֲזֵ Et aspiciat: Mich. 4. quod quidem sub Aethã interdum mutatur in Camets, propter accẽtum, אֶחֱזֶ Videbo. וַיֶּחֱל Et ægrotauit. Si autem media fuerit vna ex begad kephat, scheuãtur duæ posteriores. וַאֲשַׁתֶּ Et bibi, וְתֵבֶךְ. שָׁתָה Et fleuit. וַיֵּרֶד Et dominatus est. וַיִּפַּח Et seduxit. וַיִּשְׁבֶּ Et captiuum duxit. וַיִּחַד Et lætatus est: Exod. 18. cum Pathahh propter gutturalem. וַיִּשַּׁק Et irrigauit, à שָׁקָה.

Nõ enim inuenitur Scheua in fine dictionis, inquit Elias, nisi sub literis begad kephat exceptis שָׁטָה à יִשְׁטֶ Declinabit: & קוּשְׁטֶ, quod & קוֹשֶׁט Veritas, rectitudo. Ab הָיָה verò dicitur וַיְהִי Et fuit, pro וַיִּהְיֶה. A רָאָה fit וַיַּרְא Et vidit. Quædam etiam sic inuenituntur absque Vau conuersiuo: vt אֶפֶן Respiciam, אֶהִי Ero, ab הָיָה Fuit. & semel יְהוּא Ecclesiast. 11, 13. יִחִי sic Viuet, pro יִחְיֶה ab חָיָה. [וַיֵּאת Et venit. ab אָתָה pertinet ad ordinem Compositorum.]

In Niphal, חֹגַל אֶגָל, cum Hhiric & Camets. Et quando prima radicalis Daghesch non recipit, habet Tsere: vt וַיֵּרָא Et visus est. Cuius verbi actiuum, Gen. 3. & alibi, sub ר habet Segol: וַיֵּרָא Et vidit. Quòd si prima sit ח, loco ע notatur -, vt יִמַּח Delebitur. יִדַּחוּ Impellentur: Ierem. 23, 12.

In Piel, אֲגַל Reuelabo, יְגַל Reuelabit, cum Scheua & Patha. Et interdum cum Camets, וַיְהִי Et delineabat: 1. samuel. 21, 16. Pual verò & Hophal nunquam sic reperiuntur.

In Hiphil, אָגֵל Faciam reuelare, תָּגֵל Facies reuelare, cũ sex punctis. Et cum prima gutturali, וַיַּחַר Et irasci fecit. וַאֲעַל Et ascendere fecit. & וַיַּרְא, cuiusmodi non discernuntur à Futuris Kal, nisi solùm ex sola constructione, vt in Perfectis diximus.

Item ea quorum secunda est פגד כפת, & ק & ט, mutant Hiric vel ־, quod habebant in Kal, in hac coniugatione in -, vt יִרְדֶּ Dominari faciet. יִפְתַּ Dilatet. וַיִּשְׁקֶ Et potũ dedit.

Quòd si secunda fuerit gutturalis, manebit etiã ע, וַיַּתַּע Et errare fecit: 2. Paral. 33, 9. חֶמַּח Delere facies: Nehem. 13, 13.

In Hithpael, יִתְגַּל, אֶתְגַּל, Prodam me, prodet se. Et interdum cum ע, præcipuè cum media non capit Daghesch, תִּתְגַּר Contendas; ac etiã cum accentibus distinguentibus, vt וַיִּתְחַל Et simulauit se ægrotum. & citra illos; יִתְאַו Concupiscet.

DE IMPERATIVO.

Eundem defectum & Imperatiuus quãdoque patitur. In Piel, גַּל Reuela, צַו Præcipe, à צִוָּה. In Hiphil, הַרֶב Multiplica. Fac te infirmum. In Hithpael, הִתְחַל In Kal autem & Niphal, in hoc modo ה nunquam deficit.

PVAL.

Benoni. גֻּלֶּה גֻּלִּים — *Præteritum.* גֻּלָּה גֻּלִּיתָ

Futurum. אֲגֻלֶּה יְגֻלֶּה: — *Infinit.* גְּלוֹת

Prima etiam inuenitur cum ־, vt כֻּלּוּ Finitæ sunt: Psalmo 72, 20.

Et cum Hholẽ, cùm secunda respuit Daghesch, דֻּחָה Expulsus est. הוֹרָה Conceptus fuit: Iob 3, 2. vt in Benoni זוֹרֶה Ventilatum: Isaia 30. [Illud Ezechiel. 16, 34. זוֹנָה Fornicatum est. venit cum ן præter normã.]

HIPHIL.

Benoni. מֻגְלֶה — *Præteritum.* הֻגְלָה הֻגְלִיתָ

Infinitiuus. הַגְלֵה vel הַגְלוֹת — *Paul.* מֻגְלֶה מֻגְלִים

Futurum. אַגְלֶה יַגְלֶה — *Imperat.* הַגְלֵה הַגְלוּ

† Nota epenthesin Iod, signũ tertiæ cõiugationis, non habere locum in hoc ordine, propter ה tertiam radicalem, quæ in prim. & secund. person. migrat in Iod, quod item & Aleph aliquando facit: vt הִפְלִיא הִפְלִיתָ. Habet quoque ה præteriti quandoque Segol pro Hhiric, etiam non sequente gutturali, vt הֶגְלָה Transmigrauit. הַעֲלָתָה Afferebat ipsa: וְהַרְאִיתִי Et ostendam: Nahum 3, 5. 1. Sa 2, 19.

Et etiam Tsere, præcipuè sequente gutturali notata ־, הַעֲלָה Ascendere fecit. vt vt Habac 1, 15. in Perfectis vidisti. In tertia persona feminin. interdum ה abiicitur, retrahiturque camets ipsius ת sub secundam הִלְאַת Laborare fecit: Ezechiel. 24, 12. וְהִרְצַת Et perficiet, &c. [Illud Ios. 14. הִמְסוּ Liquefecerunt; est tertia persona pluralis, forma Chaldaic.]

† Inuenitur etiã מַפְנָה Ezech. 9. & מוֹרָאָה Paul cum ־, vt Zophon. 2. cum Hholem.

INFINIT. inuenitur cum Hiric Præteriti, vt הַקְצוֹת Abradere: Leuit. 14, 43. Et nonnunquam est ־ sub secunda, vt הַרְבָּה Multiplicare: Genes 3, 16. Eliditur etiam sæpè ה cõiugationis. vt in aliis ordinibus, לַמְרוֹת pro לְהַמְרוֹת Ad irritandum: Psalm. 78.

\ Cùm prima est gutturalis, sic scribitur, הַחֲיוֹת vel הַחֲיוֹת.

HOPHAL.

Præteritum. הֻגְלָה הֻגְלִיתָ

Futurum. אֻגְלֶה יֻגְלֶה — *Infinit.* הֻגְלוֹת

Inuenitur הֻעְלָתָה Nahum 2, 7. Iussa est ascendere, cum Hholem loco Hateph camets, vt ע dilatetur.

Sic scribitur, cùm הֻחְלָה Infirmatus prima est gutturalis, est.

Tertia feminin. abiicit interdum ה, vt הֻגְלָה Translata est, Ieremia 13. vt vidisti suprà.

Inuenitur etiam Infinitiuus cum ־, vt חֻפְדָּה Redimi, Leuit. 19.

HITHPAEL.

Benoni. מִתְגַּלֶּה — *Præterit.* הִתְגַּלָּה הִתְגַּלִּיתָ

Imperatiuus. הִתְגַּלֵּה — *Infinitiuus.* הִתְגַּלּוֹת

Futurum. אֶתְגַּלֶּה יִתְגַּלֶּה:

Quiescit Iod Præteriti in omnibus coniugationibus horum verborum. In Kal, post Hiric: in Niphal, Pual, & Hophal, post Tsere. In reliquis autẽ tribus residuis, citra dictum verbum vtramuis vocã inuenias: præter quòd in Piel magis receptum est Hiric, in Hiphil Tsere.

NIPHAL.

Præteritum. נִגְלָה נִגְלֵיתָ נִגְלִיתִי: נִגְלוּ נִגְלֵיתֶם נִגְלִינוּ: נִגְלָתָה נִגְלֵית נִגְלִיתֶן:

Benoni. נִגְלֶה נִגְלִים: נִגְלָה נִגְלוֹת.

Infinitiuus. הִגָּלֵה הִגָּלוֹת & הִגָּלֶה בְּהִגָּלוֹת:

Imperatiuus. הִגָּלֵה הִגָּלוּ: הִגָּלֶה הִגָּלִינָה:

Futurum. אֶגָּלֶה יִגָּלֶה תִּגָּלֶה: נִגָּלֶה יִגָּלוּ תִּגָּלוּ: תִּגָּלֶה תִּגָּלִי תִּגָּלִינָה:

PRAETERIT. Nun cũ gutturali mutatur in ־ נָעֲוִיתִי Incurua- vel -, vt tus sum. נָחֲלוּ Aegrotarunt. [Sed verbum הָיָה Hiric retinet, vt נִהְיָה נִהְיָהָה. Et נִחֲרוּ Irati sunt: Cantic. 1.]

Idem fit in Benoni, נַעֲשָׂה Factus. נָחֲלָה Aegrota. נִחָרִים Excandescẽtes. Venit etiam masculinum in Benoni cum ־, vt הַנִּגְלֶה Qui adhæret: Isaia 56, 3. הַנִּרְאָה Qui apparuit: Daniel 8, 1. nisi dicatur ה esse loco אֲשֶׁר. i. Qui. vt sint Præterita. [Illud Ierem. 14. נִבְנִית Aedificata. venit more Quiescentium Aleph, instar נִמְצֵאת.]

INFINIT. venit etiam cum ן characteristico coniugationis, vt הִנָּגְלֹה Nunquid apparẽdo: 1. samue. 2, 27. נִרְמֹה Succidi: Hos. 10, 16. נְלוֹ Adiunsic in Imperatiuo, gamini: Ierem. 50, 5. Et prima gutturali, vel sic in Imperatiuo הֵעָלוֹת, לְהֵרָאוֹת, ר. הֵעָלוֹ. [sed illud Ezechielis. 36, 3.] In futuro הֵרָאֶה, יַעֲשֶׂה. וְהֵעָלוּ, est cum ־ præter normam.]

PIEL.

Præteritum. גִּלָּה גִּלִּיתָ גִּלִּיתִי:

Paul. מְגַלֶּה — *Benoni.* מְגַלֶּה

Infinitiuus. גַּלֵּה & גַּלּוֹת בְּגַלּוֹת

Futurum. אֲגַלֶּה יְגַלֶּה — *Imperat.* גַּלֵּה

Particip. masculina sunt cum ־; Interdum cum Tsere, vt מְזֹרֶה Dispergens. Legitur Prouerb. 1, 17. מְזֹרָה Sparsa, pro מְזֹרֶה, quia ר non recipit Daghesch. [ה Infinit. mutatur in Iod: Hos. 6, 10. וּכְחַכֵּי Et sicut expectare.]

Quòd He interdum mutetur in א, non est mirum, cùm hæ duæ species inter se cõfundantur, vt dictum est.

ה Imperatiui interdum in ־ quiescit, vt רַבֶּה Multiplica: Iudic. 9, 29. [עֲרוּ Exinanite: Psalmo 137, 7. & הַסּוּ Tacete. sunt cum Millel præter normam.] Inuenitur Iod perfectè, vt דְּלִיוּ Tollite: Prouerb. 26, 7. הַדְמִיוּן Assimilabitis sic in Futuro, Isaia 40, 25. אֵיתָן ex אִיתָן venit interdum cum אַזְרֶה Dispergam: Leuitic. 26, vers. 33. vt, [אַרְיוּךָ Rigabo te: Isa. 16, 9. est metathesis.]

quod indicat punctus in ventre ipsius positus: & גָּבַה Elatus est, גָּבָה Elatus est, נָגַה Spiẽduit, חָמַה Miratus est, כָּמַה Concupiuit. Coniugantur vt פָּקַד. vt גָּבָה גָּבַהְתָּ:

Legitur Exod. 1. וְחָיָה Et viuet: pro חָיְתָה. Sic masculinè, חַי & חָיִי Vixit, pro חָיָה.

Benoni. גּוֹלֶה גּוֹלִים: גּוֹלָה גּוֹלוֹת.

†Exit in Segol: & in Tsere, quãdo subiũgitur dictioni paruæ, seu dictioni habenti accentum in penultima; vt עוֹשֶׂה פֶּלֶא Faciens mirabilia: Exod. 15.

He interdum mutatur in Iod quiescentem in Hhiric magno, vt רוֹעִי Pastor: Isa. 38, 12. (vt הֹמִיךְ dicitur pro תּוֹמֵךְ.) & femininũ פּוֹרִיָּה Ferens: Psalm 128, 3. quod quidem Hhiric mutatur nonnunquam in Scheua, more Perfectorũ, vt עוֹטִיָּה Diuitiens: Cantic. 1, 8.

[Legitur פּוֹרַת Ferens fructum, cum ת loco ה, masculin. genet. & Psalm. 22, 1. דּוֹמִיָּה cum ן loco Hholem.]

Paul. גָּלוּי גָּלוּיִם: גָּלוּיָה גָּלוּיוֹת.

He hoc loco vertitur in Iod mobile, Perfectorum deinde lege seruata.

Excipitur תְּלוּאִים Suspensi: Hos 11, 7. quod degenerat in Quiescentia Lamed Aleph.

Infinitiuus. גָּלוֹת בְּגָלוֹת כְּגָלוֹת לְגָלוֹת מְגָלוֹת:

Literæ Bachlam aliam terminationem, quàm וֹת, non admittunt; illis autem absentibus, ea est rarior. Vsitatissima enim tunc est גָּלֹה, eodem præsertim geminato: vt רָאֹה רָאִיתִי, Videndo vidi. alioqui priori loco habet Scheua: vt גָּלֹה Reuelare.

Interdum ה mutatur in Vau Holem, vt רָאוֹ Videndo: Genes 26. רְאוֹת aut in א loco ה, Ezechiel 3, 14.

Et cum Nun paragogico, vt הָרוֹן Excandescere: Psalm. 85, 4.

Et cũ ה, רָאוֹה Videre: Ezech. 22, 17. Item Psal. 142. Imperatiuus venit loco Infinitiui, vt רְאֵה Et videndo.

Imperatiuus. גַּלֵּה גַּלּוּ: גַּלִּי גַּלִּינָה.

Cùm prima est gutturalis, sic mutetur, עֲלֵה Ascende. עֲנִי Canite: Psalmo 147, vers. 7. אֱלִי Plange: Ioel 1, 7. אֲפִי Coquite: Exodi 16, 23 [sed in & אֲתִי Venite: Isaia 21, 12. Tsere ponitur loco Hateph-segol, vt א dilatetur.]

Perfectè venit בְּעִי Quærite. ibidem. Mutatur interdum He in א, vt הָוֵא Esto: Iob 37, 6. Vnũ reperitur cum ־ sub secunda, וְחָיֵה Et viue: Prouerbior. 7.

Futurum. אֲגַלֶּה יְגַלֶּה תְּגַלֶּה: נְגַלֶּה יְגַלּוּ תְּגַלּוּ: תְּגַלֶּה תְּגַלִּי *תְּגַלִּינָה:

Si prima fuerit gutturalis, sic mutatur: אֶחֱזֶה Videbo. וְאֶעֱנֶה Et respondebo: Iob 32, 21. sed cum ע literæ יתן sunt plerumque cum ־, & א cum ־, vt אֶעֱלֶה, יַעֲלֶה.

Camets in voce וְאֶשְׁעֲשָׁה Et delectabor: Psalm. 119, 117. loco Segol ponitur. וְתִזְנִי Et scortata est: Ieremia 3. חֶמְחִי Delias 18, 23. Iod venit loco ה, quæ quidẽ ה sæpiùs quiescit in ־.

Quædam etiam in plurali, He mutant in Iod mobile: vt כָּלָה Defecit, יִכְלִיוּן Deficient. à חָיָה Sperauit, יְחִיוּן Sperabunt. à דָּוָה Inebriabuntur. & אֶחְמִיָּה, multa alia. Psal. 77. Sic cum He paragogico, instar אֶשְׁמְרָה.

* Vltima vox venit cum Daghesch præter normam, vt תִּרְאֶנָּה Videbunt: Mich. 7.

PVAL.

Benoni. מְצֻאִים *Præterit.* מְצֻאָה מְצֻאָתָ

Futurum. *Infinitiuus.*

&c. אֲמֻצָא יְמֻצָא מְצֹאת & מְצֹא

Cùm secunda est ר, sic mutatur קֹרֵא Vocatus fuit.

HIPHIL.

Præteritum.

הִמְצִיא הִמְצֵאתָ הִמְצֵאתִי׃

הִמְצִיאוּ הִמְצֵאתֶם הִמְצֵאנוּ׃

הִמְצִיאָה הִמְצֵאת הִמְצֵאתֶן׃

Paul. *Benoni.*

מַמְצִיא מַמְצֵא

Imperatiuus. *Infinitiuus.*

הַמְצֵאת בְּהַמְצֵאת׃ הַמְצֵא הַמְצִיאוּ

& הַמְצֵא

Futur. אַמְצִיא יַמְצִיא׃

Interdum א absconditur, vt הֶחֱטִי Peccare fecit. Et in Infinitiuo, הַרְטִי׃ In voce feminin. Præteriti geminatur nonnunquam & hic, sicut alibi, signũ fœmineum, vt הֶחְבֵּאתָה Abscondit, cum Scheua sub ב pro Hhiric, *Iosue 6,1.*

Hæc coniugatio sæpè confunditur cum Hiphil Quiescentium ה.

HOPHAL.

Præterit. הָמְצָא הָמְצֵאתָ

Infinitiuus. הָמְצֹאת & הָמְצֵא

Futurum. אֻמְצָא יֻמְצָא

HITHPAEL.

Præteritum. הִתְמַצֵּאתָ

Benoni. מִתְמַצֵּא מִתְמַצְּאִים

Infinitiuus. הִתְמַצֵּאת

Imperatiuus. הִתְמַצֵּא הִתְמַצְּאוּ

Futurum. אֶתְמַצֵּא יִתְמַצֵּא

QVIESCENTIA LAMED HE.

CAL.

Præteritum.

גָּלָה גָּלִיתָ גָּלִיתִי׃

‡ גָּלוּ גָּלִיתֶם גָּלִינוּ׃

' גָּלִיתָה גָּלִית גָּלִיתֶן׃

‡ In hoc ordine personis exeuntibus in Schurec, abiicitur He, recepto Hebræis more quo, Si qua tollitur è medio litera, eius punctum proprio abiecto, mox præcedens assumit: vt גָּלוּ pro גָּלָהוּ, quod etiam in omni Benoni locum habet.

' גָּלִיתָה, Hæc persona per totum ordinem He radicale mutat in ת, quando accedit alterum He, index feminini generis

In reliquis personis He vertitur in Iod quiescens, expressè vel occultè. In tertia tamen plurali, & tertia feminina, sæpè in Iod mobile: vt à חִסָּה Speraluit, חִסָּיוּ Speraluerunt: *Deuteron. 32.* & חִסָּיָה Speraluit fœmina: *Psalm. 57.* posito etiam Camets pro Scheua.

He feminino reiecto, interdum solum ת manet, עָשְׂתָ Fecit: *Leuitic. 25,21.*

Quatuor quoque verba, quæ inter Perfecta numerantur, excipiuntur; in quibus He tertia radicalis perpetuò stabilis manet,

Infinitiui huius ordinis formantur cum ת ad calcem: licet sæpius quoq; Perfectorum legem imitentur; vt קָרֹא vel קָרוֹא. Quæ veniunt cum solo Hholem, nihil differunt à desinentibus in ה, vt חָטוֹא Peccare.

Imperatiuus.

מְצָא מִצְאוּ׃ מִצְאִי ‡ מְצָאנָה.

Mutatur א nonnunquam in ה, seruatis iisdem punctis, vt נְשָׂה & רְפָה, pro רְפָא & נְשָׂא. sic & in Futuro sæpè fit & aliis coniugationibus.

‡ Sæpè etiam hæc persona venit cum defectu He: vt קְרָאן Vocate: *Exod. 11.* Sæpè quoque tam Aleph quàm Nun in eadem persona quiescunt: vt קְרֵאן Vocate: *Ruth 1.*

Futurum.

אֶמְצָא יִמְצָא תִּמְצָא׃

נִמְצָא יִמְצְאוּ תִּמְצְאוּ׃

תִּמְצָא תִּמְצְאִי תִּמְצָאוּן׃

Aleph in Præterito Kal quiescit post Camets: in reliquis verò Coniugationibus, quæ nihil differunt à perfectis, post Tsere. id quod in omni quoque Benoni feminino singulari accidit, si modò desinat in Tau, vt מוֹצֵאת. sed in Imperatiuis & Futuris femininis pluralibus, post Segol. Mobilis autem fit, perinde vt tertia radicalis Perfectorum, si post Aleph sequatur vel Schurec, vel He, vel Iod: vt מָצְאוּ Inuenerunt. מָצְאָה Inuenit fœmina, מָצְאִי Inuenito fœmina.

NIPHAL.

Præteritum.

נִמְצָא נִמְצֵאתָ נִמְצֵאתִי׃

Benoni.

נִמְצָא נִמְצָאִים.

Infinitiuus.

הִמָּצֵא & perfecte, הִמָּצֵאת בְּהִמָּצֵאת.

Imperatiuus.

הִמָּצֵא הִמָּצְאוּ.

Futurum.

אִמָּצֵא & אֶמָּצֵא יִמָּצֵא תִּמָּצֵא.

PRAETERIT. Nonnunquam abscondit א, vt וְנִחְבֵּיתֶם Et absconderis vos: *of 2.* Tertia feminin. inuenitur cũ Tau, vt נִפְלֵאת Mirabile fuit. Et cum duplici signo feminino, נִפְלֵאתָה Mirabilis fuit: *2. Samuelis 1,26.*

BENONI. Plurale sæpissimè legitur cum Scheua pro Camets, vt נֶחְבָּאִים, נִמְלָאִים.

INFINIT. venit cum Nun coniugationis symbolo, & cum Hholem more Perfectorum, vt נִקְרֹא *2. Samuel. 16.* Interdum profertur secunda radicalis, הִנָּבְאוֹת Vaticinari: *Zacharia 13, vers. 4*

In hac coniugatione quędã veniunt more Quiescentiũ Lamed He, vt נִרְפָּה, & נֶחְבָּה, & & לְהֵחָבֵה, & simili.

PIEL.

Benoni. *Præteritum.*

מְצֵא מְצֵאת מְמַצֵּאִים

Infinitiuus. *Paul.*

מְמַצֵּא מַצֵּא & מַצֵּאת בְּמַצֵּאת

Futurum. *Imperatiuus.*

אֲמַצֵּא יְמַצֵּא׃ מַצֵּא מַצְּאוּ

Interdum venit Præteritum cum Camets & cum Hhiric vt מִלָּא. & cum Scheua, vt רִפְאֵנוּ & cet. sub secunda, more Quiescentium He: quod sæpè fit etiam in aliis temporibus.

Habet in his verbis significationem Hiphil eandem cum Piel, id est, actiuam, vt à קוּם Surrexit, fit קִוֵּם in Piel, & הֵקִים in Hiphil, erexit.

HOPHAL.

Præteritum.

הוּבַן הוּבַנְתָּ

Futurum. *Infinitiuus.*

&c. אוּבַן יוּבַן הוּבֵן

He habet Schurec punctus secundus est Pathah. Interdum resoluitur Schurec in Kibbuts, & Daghesch, vt הֻסַג Retroactum est: *Isaia 59,14.*

HITHPAEL.

Benoni. *Præteritum.*

מִתְבּוֹנֵן הִתְבּוֹנַנְתָּ הִתְבּוֹנַנְתִּי

Infinitiuus. הִתְבּוֹנֵן בְּהִתְבּוֹנֵן

Imperatiuus. הִתְבּוֹנֵן

Futurum. אֶתְבּוֹנֵן יִתְבּוֹנֵן

Omnia sunt facilia & nota ex Piel: & duplicatur hic, sicut & in Piel, tertia radicalis, loco punctũ i Daghesch. & efferitur quãdoque etiam vltima Præteriti per Pathah, vt הִתְבּוֹשֵׁשׁ Erubuit.

Inuenitur etiam *Iosue nono*, forma in Chaldaismo, & apud Rabbinos vsitata: הִצְטִיר Legatum se fecit, à nom. ציר, quod Legatum significat. Sic הִתְחַיֵּב Condemnauit se, à verbo חוּב, de quo in Piel diximus.

QVINTVS ORDO VERBORVM QVIESCENTIVM *in Lamed Aleph & He.*

Verbis, quæ exeũt in Aleph & He quiescens, præcedit semper contra morem reliquorum verborum vocalis longa: propterea quòd literas Aeheui, dum sono caret, nullum breue punctum præcedere possit, præter Segol. quarè dicimus, קָרָא, גָּלָה, cum duobus Camets.

Verum quia א & ה literæ inter se facile commutantur, hæ duæ species crebro confunduntur.

KAL.

Præteritum.

מָצָא מָצָאתָ מָצָאתִי׃

מָצְאוּ מָצָאתֶם מָצָאנוּ׃

מָצְאָה מָצָאת מָצָאתֶן.

Est & alia forma, nempe מָלֵא, quæ vbique retinet Tsere. Aleph interdum occulta ut, vt מָלֵתִי, מָצֵתִי.

Tertia feminina singul. reperitur cum ת in fine, vt וְקָרַאת *Deuter. 31, 29.* & וְחָטַאת *Exod. 5, 6.*

Tertia pluralis interdũ venit more Quiescentiũ Lamed He, vt מָלוּ Plena sunt à מָלֵא. וְנָטוּ Et ferent, à נָטָא. Et cum א paragogico, נָשׂוּא Assumpserunt: *Psalm. 139.* Ex eadem permutatione ordinum legimus Aleph quiescere in Hhiric, כָּלֵאתִי Inhibui. *Psalm. 119.*

Benoni.

מוֹצֵא מוֹצְאִים׃

מוֹצֵאת vel מוֹצָאָה מוֹצָאוֹת.

Benoni desinit in Tsere, paucis exceptis, quæ sunt cum Segol.

Paul.

מְצוֹא מְצוֹאִים׃ מְצוֹאָה מְצוֹאוֹת׃

Infinitiuus.

מְצֹאת בְּמְצֹאת כְּמְצֹאת לְמְצֹאת.

He habet Tsere in tribus tertiis personis, & primam radicis hirecatam. Reliquæ personæ habent Pathah, more Perfectorum.

Sæpè etiam secundo loco pro Pathah ponitur Hhiric magnum, substrato vel ְ, vel ִ, sub ה; exceptis semper tertiis personis vtriusque generis & numeri, vt in exemplis patebit:

הֵשִׁיב הֲשִׁיבוֹתָ הֲשִׁיבוֹתִי׃

הֵשִׁיבוּ הֲשִׁיבוֹתֶם הֲשִׁיבוֹנוּ׃

הֵשִׁיבָה הֲשִׁיבוֹת הֲשִׁיבוֹתֶן׃

הֵקִיץ הֲקִיצוֹתָ הֲקִיצוֹתִי. *Ad eundem modum.*

Mutatur etiam facilè Hhiric magnũ in ְ, quia fratres sunt, vt Hebræi loquuntur: vt,

הֵבִיא הֲבֵאתָ הֲבֵאתִי׃

הֵבִיאוּ † הֲבֵאתֶם הֲבֵאנוּ׃

הֵבִיאָה הֲבֵאת † הֲבֵאתֶן׃

הֲבֵאתֶם תֵּן. *vel potius*

In isto quoque ordine, quando vltima est ח, ע, vel ר, Iod mutatur in Pathah, tametsi hoc non semper fiat: vt,

הֵרַע הֲרַעְתָּ הֲרַעְתִּי׃

הֵרִעוּ הֲרַעְתֶּם הֲרַעְנוּ׃

&c. הֵרַעָה הֲרַעְתָּן. & הֲרַעְתָּ

Si prima fuerit gutturalis, He est cum Pathahh, vt הֵעִידוֹתִי Testatus sum: *Deuteronomij 4,26.*

הֵעִירוֹתִי Suscitaueri: *Isaia 41,25.*

[Inuenitur & cũ detectu ה, vt בִּינוֹתִי pro חֲבִינוֹתִי, *Daniel 9, 2.* sic וְדִיגוּם Et piscabũtur: *Ier. 6,16.* pro הֲדִיגוּ.]

Ab הֵמִית legitur הֲמִתָּן, הֲמִתֶּם.

[הֲטִיבוֹתִי est cõpositum ex טוֹב & יָטַב.

Inuenitur vltima cum Daghesch sine vlla necessitate, vt הֲסַרָּה pro הֲסִרָה.

Sic הֲזִילוּ pro הֲזִילוּ *Threnorum 1.*]

Benoni.

מֵבִין מְבִינִים׃

מְבִינָה מְבִינוֹת׃

מֵרַע מְרֵעִים׃ מְרֵעָה מְרֵעוֹת׃

Et רֹעֵה Tsere, vt מֵפֵר *Isaia 44.* & מֵצֵר &c. cum Pathah,

Resoluitur interdum Tsere in Pathah, & Daghesch, vt לוּן à מְלִין, præcipuè cum significat Murmurare. Fœminũ mutat in regimine in Scheua, vt מְאִירַת.

Paul.

מוּבָן מוּבָנִים מוּבָנָה מוּבָנוֹת׃

Infinitiuus.

&c. הָבֵן vel הָבִין בְּהָבִין

Imperatiuus.

הָבֵן הָבִינוּ הָבִינִי הָבִינָה׃

Futurum.

אָבִין יָבִין תָּבִין׃

נָבִין יָבִינוּ תָּבִינוּ׃

תָּבִין תָּבִינִי תָּבִינָה׃

INFINIT. interdũ abiicit ה, symbolũ coniugationis, vt לָרִיב pro לְהָרִיב. sic & Imperatiuus, שִׂים Pone. & multa alia.

Et inuenitur cũ He paragogico, לְהַנָּפָה Ad exagitandum: *Isaia 30.* שִׂיחָה Pone: *Psalm. 141. &c.*

FVTVRVM exit in Hiric magnũ: quãdo verò accedit Vau hippuch, vel cũ dicto est Millel, mutatur illud in Segol: vt, וַיָּשֶׂם, וַיָּגֶל Et posuit. vel in Pathahh, si tertia radicalis est gutturalis, & וַחֲרַע, vt Et malum intulit. חָלַן Moratur: *Iob 17 2.* Et cum aliis, [Vnum inuenitur cũ Hiric loco Segol, חָרַץ Confregit: *Iudic 9,53.* Præterito Cal, יִנְאַץ Horebit: *Ecclesiast. 12, versu 5.*]

Tertia pluralis feminea mutat Camets in Scheua, eo modo quo in Cal, vt תְּהִמֶּנָה Tumultuabuntur: *Mich. 2,13.*

scentia Pe Iod. Legitur & וְחַחֵשׁ Et properauit: Iob 31, 5. quod potest esse ex Quiescentibus Lamed.]

NIPHAL.

Præteritum.

נָבוֹן נָבוֹנָה נְבוֹנוֹת
נְבוֹנוֹת נְבוֹנוֹתִי נָבוֹנוּ
נְבוֹנוֹתֶם נְבוֹנוֹתֶן נְבוֹנוֹנוּ ;

Nun signatur cum ֖ in tribus tertiis personis, in reliquis cum Scheua: & habet secundo loco in iisdem Hholem, in reliquis Schurec, propter alterum Hholem; paucis excep tis, vt נִפְוֹצוֹתֶם Dispersi estis: Ezechielis 11, vers. 7. & 7. &c. Interdum etiam Nun habet Tsere, vt נֵעוֹר Excitatus est.

Benoni.

† נָבוֹן נְבוֹנִים : נְבוֹנָה נְבוֹנוֹת.

† Camets mutatur in regimine in Scheua vt נְבוֹן. Inuenitur etiam cum Kibbuts siue Schurec loco Holē, נְבֹכִים Perplexi: Exod 14. Feminin. etiam reperitur cum תִּ vt נִפְוֹצֹת Dispersum: 2. Sam. 18, 9. seruato Camets, quia accentus est Millel.

Futurū. Imperat. Infinit.

הִבּוֹן בְּהִבּוֹן הִבּוֹן אֶבּוֹן יִבּוֹן

Infinitiuus, Imperatiuus, atque Futurum coniugantur vt verba perfecta. Si prima radicalis retinuerit Daghesch, ה obtinet Tsere, vt הֵאוֹר Illuminari. לֵאוֹר sic cū בְּכֹלֶם & cum אֵעוֹר, איתן & וְהֵהוֹם Et tumultum fecit: Ruth 1. ab נָהַם, vt quidam volunt. הִים non à Vltima nonnunquā est cū Schurec, vt כְּהָדוּשׁ Sicut triturator: Isai. 25, 10.

POEL

Quadrata.

A quibusdam vocatur Quadrata, à numero quatuor literarū: quā litera Vau post primam thematis inserta, formari putant: vt פּוֹקֵד literis quatuor expressum. Sed est verè Piel formata, vt teste Elia Germano. Ad eundē enim modum debebat dici בֵּין. Quia autem literam quiescentem Daghesch sequi non potest, duplicatur pro Daghesch tertia radicalis, & ponitur post primam Vaf quiescens vt sic fiant quatuor literæ, בּוֹנֵן. Sunt tamen pauca quædam, quæ mutant Vau quiescens in Iod mobile: vt à קוֹם Surrexit. קִיֵּם Cōfirmauit. à חוֹב Deliquit, חִיֵּב Mulctauit. à טוֹב Bonus fuit, טִיֵּב Bene fecit. à דוּר Habitauit, דִּיֵּר Manere fecit. quæ flectūtur more Piel perfectorum.

Paul. Benoni. Præteritū.

בּוֹנֵן בּוֹנֵנְתָּ מְבוֹנֵן מְבוֹנֵנָה

Futurum. Imperat. Infinit.

בּוֹנֵן בְּבוֹנֵן בּוֹנֵן בּוֹנְנוּ אֲבוֹנֵן יְבוֹנֵן

Omnia vt פִּקֵּד. Et habet significationem verborum communium aput Latinos, vt הוֹלֵל Formauit, aut Formatus est. Sunt itaque Piel & Pual voce eadem, significatione verò diuersa; nisi quòd vocibus passiuis propriè desinit in - vel ֖, actiuis in Tsere. Kimhi atque adeo vetustiores eam Piel aut Pual esse negant, quòd perfecta quędam ad nunc flexum reperiantur, vt שׁוֹפֵט שׁוֹפַטְתָּ PRAETERITVM. BENON. מְשׁוֹפֵט &c. sic לוֹשֵׁן, שׁוֹרֵשׁ, & אוֹכֵל, & siqua sunt alia.

HIPHIL.

Preteritum. הֵבִין הֵקִים

הֵקִימָה הֵקִמְתָּ הֵקַמְתִּי
הֵקִימוּ הֵקִמְתֶּם הֵקַמְתֶּן הֵקַמְנוּ

calem Vau quiescere in Camets, Tsere, & Holem; ֖ & ֖ quidem in tertia persona vtriusque numeri: in reliquis autem mutari in Pathah, ne sequens Scheua mobile fiat. præter Holem, quæ vbique manet.

Inuenitur etiam Aleph scriptum post ֖ vt וְקָאם Et surrexit: Hosee 11. & mobile, וְרָאמָה Et altaerit. Zachar 14. [שָׂתוּ Posuerunt, resoluit Camets in Pathahh & Daghesch. Deuteronomij 12.]

Inuenitur Hiric loco Pathah, וּפְשִׁיטֶם

בוֹא autem & קוֹא sic flectes בָּא בָּאוּ בָּאתָ. (& sine א, בָּנוּ. 1. Sam. 25, 8.) sic קָא קָאתָ, sed in his manet ֖ vbique, propter א, quæ non admittit paruam vocalem.

[Legitur וְלָנָה pro וְלִנָּה Et pernoctabit: Zachar 5, 4. cum ֖ loco ֖. Et ה femineum nonnunquam vertitur in ת, vt וְשָׁבַת Ezechiel. 46.]

BENONI.

בֵּן בָּנִים בָּנָה בָּנוֹת
מֵת מֵתִים מֵתָה מֵתוֹת
לֵן לֵנִים & בֵּן בֵּנִים : & טוֹב טוֹבִים טוֹבָה טוֹבוֹת :

Venit etiam Benoni cum Tsere & Hholem in quibusdam verbis, vt in exemplis videbis. Et masculinum nihil differt à Præterito, quando idem punctum habet; femininum autem à præterito feminino, accentu in vltima. Legimus tamen quædam cum - loco ֖ vt לֵח, Viridis: Genes. 30, 37. מַר Declinans: 1. Reg. 20. & מִזַּן אֶל־זַן A nutriente ad nutriētem: Psalm. 144, 13. Quia verò ֖, ֖, & Kibbuts inuicem sæpè permutantur, legimus חִשִּׁים Festinantes. Numer. 32, 17. סוּרָה Declinans: Isa. 47, 21. סוּרִי &c.

Paul.

בּוֹן בּוֹנִים בּוֹנָה בּוֹנוֹת.

Intransitiua non gaudent hoc Participio. Interdum legitur cum Holem, vt הָלוּט Operti: Isaie 25, 7. Item femininum reperitur etiā cum ֖ loco ֖, vt זוֹרָה pro זֹרָה Fractum: Isa. 59.

Infinitiuus.

בּוֹן בְּבוֹן כְּבוֹן לָבוֹן[a] מִבּוֹן

[a] Lamed habet ֖, quia præfigitur dictioni paruæ, vt suprà in secundo ordine diximus.

Imperatiuus.

בּוֹן בּוֹנוּ בּוֹנִי בּוֹנְנָה

Infinitiuus & Imperatiuus fermè gaudet puncto Schurec. Licet tamen in vtroque reperire Holē: vt קוֹם Surge. מוֹל Circumcide.

Cæterum בְּכֹלֶם frequentius habent Schurec. Additur interdum paragogicū רֹעָה ה Confringendo: Isaie 24, 19. שׁוּבָה Reuertere. קוּמָה Surge, &c. אָדוֹשׁ Inuenitur cum Aleph prothesi Triturando: Isaie 28.

Futurum.

אָבוֹן יָבוֹן הָבוֹן יָבוֹנוּ
הָבוֹנוּ : תָּבוֹן תָּבוֹנִי תָּבוֹנְנָה

Literæ Aethan habent Camets, & exit Futurum in Schurec. sed exit in Hholem in fine versus: & cum Vau hippuch, in ֖, seu Pathah, cùm vltima est gutturalis, vel ר, vt וַיָּקָם Et surrexit. וַיָּשַׂר Et dominatus est. וַתַּגַּח Et educebas. Idem fit, si sequatur dictio monosyllaba, veluti יָשֹׁב־נָא Auertatur quæso: Isaie 12. Cùm retrahitur accentus, Camets sub ת plerumque mutatur in Scheua, vt תְּפוּצָנָה Dispergentur. חְשֻׁבָנָה, vbi Kibbuts ponitur loco Schurec, quia hæ vocales inter se commutantur.

A בוֹא inuenitur semel Futurum cum Tau & He redūdante, videlicet תָּבֹאתָה Deuteron. 33.

[Verbum בוֹשׁ Confusus est, sub literis Aethā, pro Camets habet Tsere, vt יֵבוֹשׁ Erubescam. sed referendum est potius ad Quie-

adscriptum, interdum latens in puncto magno, in Præterito, Participio præsenti, Infinitiuo, Imperatiuo, & futuro, vt הֵיטִיב vel הֵטִיב Benefecit; in Participio & Infinitiuo, מֵיטִיב כֵּיטִיב הֵיטִיב, Benefaciendo benefacies; & in Imperatiuo הֵיטִיבוּ Benefacite: Ierem. 7. à verbo יָטַב Bonus fuit.

Vau vel Iod interdum est mobile: הֵיוֵצָא vel הֵיצֵא, & הֵיוֵשַׁר vel הֵישַׁר, quorum hoc notatur Pathah in vltima propter ר (sicut ea, quorum postrema est ח, vel ע חוֹדֵעַ Isaie 16, vers. 7.) יִשִּׁירוּ Dirigunt: Prouerb. 4.

Exprimitur nonnunquam ה coniugationis characteristicon, יֵיטִילוּ, יְהוֹשִׁיעַ, & יֵיעָדוּ. Cùm accentus ad priorem retranitur per Vaf Hippuc Tsere & Hhiric demigrant in Segol, וַיּוֹשֶׁב. Et cum accentibus distinguētibus in -, הוֹסֵף. [& semel תּוֹסֵף Prouerb. 30, 6.]

Diximus Infinitiuum inueniri cum Iod paragogico, לְהוֹשִׁיבִי.

[Inuenitur Quadratum, יוֹדַעְתִּי Notum feci: 1. Samuel. 21, 2.]

HOPHAL.

Præteritum. הוּשַׁב הוּשַׁבְתָּ
Infinitiuus. הוּשַׁב
Futurum. אוּשַׁב יוּשַׁב

Quiescit Iod in hac coniugatione in Vaf Schurec. & semel in Holem, הוֹדַע. Notum fuerit: 1. Reg. 4.

HITHPAEL.

Præteritum. הִתְיַשֵּׁב הִתְיַשַּׁבְתָּ
Imperat. Infinit. Benoni.
הִתְיַשֵּׁב הִתְיַשֵּׁב מִתְיַשֵּׁב
Futurum. אֶתְיַשֵּׁב יִתְיַשֵּׁב

Venit integrè per omnia tempora, vt Piel. Iod tamen sæpè vertitur in Vaf mobile: vt בְּהִתְוַדַּע Cùm cognitus esset: Gen. 45. à יָדַע.

QVARTVS ORDO QVIESCENTIVM IN AIN VAV,

& Iod, in quibus secunda quiescit, nūc Vaf nunc Iod, interim & Aleph, in quod ן mutatur. hæc magnoperè variant à Perfectis: ideo ferè singula tempora per sese expendēda. Perfectè tamen flectuntur quędam, & quæcunque habent ה tertiam radicalem quiescentem, גָּוַע גָּוַעְתָּ &c. אָוָה &c.

PRAETERITVM.

בֵּן בָּנָה
בַּנְתָּ בַּנְתְּ
בַּנְתִּי ;
בָּנוּ
בַּנְתֶּם בַּנְתֶּן
בָּנָנוּ vel בָּנוּ ;

Est huius Præteriti forma triplex. Quædam enim exeunt in ֖, vt קָם Surrexit; paucis exceptis, vt בֵּן, Spreuit: Zachar. 4, 10. & טַח Oblitus est: Isaie 44, 18. Quædam in Holem, vt אוֹר Illuxit. Quædam in Tsere, vt מֵת Mortuus est. quæ coniugantur hoc modo,

מֵת מַתָּ מֵתָה מַתָּ
מַתִּי
מַתּוּ
מַתֶּם מַתֶּן
מַתְּנוּ
&c. אוֹר אוֹרְתָּ אוֹרְתִּי אוֹרוּ.
&c. בֹּשׁ בֹּשְׁתָּ.

Obserua ex his exemplis, mediam radi-

Daghesch, in Quiescentibus autem vocalis magna.

Imperatiuus sic inuenitur, Isaie 8, 10. עֹצוּ pro עוּצוּ Consilia inire. Porro Tsere sequente Maccaph mutatur in Segol, לֶךְ־לְךָ Vade tibi. sic & in Futuro. Dicitur & à הָבוּ in Imperatiuo, הָבָה & הַב הָבוּ (& הָבִי Hose. 4.)

Quædam à Futuro non abiiciunt Iod: vt אֵילְכָה Incedam, à יָלַךְ Mich. 1, 8. Plerunque autem, dum Iod manet, habet Ain Pathah, quæ aliàs Tsere possidet, vt אֵינָק Sugam. יִיטַב Bonus erit. Ratius suppriminitur, vt יִגַּשׁ, יִרַשׁ. Vnum quoque est verbum, quod mutat Iod in Vaf: יָכוֹל Potuit. יוּכַל in Futuro, אוּכַל, יוּכַל, תּוּכַל. Quædam veniunt more Imperfectorum; & cum Hholem, vnde אָסֵר, אֶסְרֵם Castigabo eos: Hosee 10, 10.

Verbum יָצַת sic format Futurum, נָאוֹת, יָאוֹת. In pausa ֖ mutatum ex Tsere, fit -, וְיָלֵךְ־לוֹ Iob 7, 9. נָאוֹתָה.

NIPHAL.

Hhiric per totum Præteritum & Participium mutatur in Vaf holem: in reliquis in Vau consonantem, habentem Daghesch in medio. Vnde regula: Quando separaueris ab initio dictionis literas seruiles, & veneris ad Vau, muta illud in Iod, & iam prodit ipsa radix.

Præterit. & sic deinceps. נוֹשַׁבְתָּ נוֹשַׁב
Imperat. Infinit. Benoni.
נוֹשֵׁב הִוָּשֵׁב נוֹשָׁב
Futurum. אִוָּשֵׁב יִוָּשֵׁב

Inueniuntur quædam cum נִחַם Calefecit se. Legitur & Schurec loco Holem, נוֹלְדוּ Nati sunt: 1. Paralip. 3, 4. Perfectum etiam reperitur, seruato ac pronunciato Iod, vt וַיִּוָּחֶל Et expectauit: Genes. 8. 11. quod potest esse Hithpael. pro וַיִּתְיַחֵל.

PIEL.

Paul. Benoni. Præteritū.
יִשֵּׁב יִשַּׁבְתָּ מְיַשֵּׁב מְיַשֵּׁב
Futurum. Imperat. Infinit.
אֲיַשֵּׁב יְיַשֵּׁב יַשֵּׁב

PVAL.

Benoni. Præterit.
יוּשָׁב יֻשַּׁבְתָּ
Futurum. Infinit.
אֲיוּשַׁב יְיוּשַׁב יוּשׁוֹב

Cōiugatio Piel & Pual in hoc ordine sine defectu veniūt, propterea quòd impossibile sit, Daghesch signum huius coniugationis venire post Iod quiescens in longa vocali.

[Sed Psal. 51, 7. præter morem scribitur, יְחַמְּנִי cum Segol sub Iod, & Hhatephsegol sub secunda. Legitur & יִבֵּשׁ Nahum 1, 4. pro יְיֻבַּשׁ. Item יוּקְשִׁים sine Daghesch, pro יֻקְשִׁים Eccles. 9, 12. nisi malis esse Poal.]

HIPHIL.

Preteritum. הֵבִין הֵקִים

הֵקִימָה הֵקִמְתָּ הֵקַמְתִּי
הֵקִימוּ הֵקִמְתֶּם הֵקַמְתֶּן הֵקַמְנוּ

Futur. Imper. Infin. Paul.
מוּשָׁב הוּשִׁיב הוֹשִׁיב מוֹשִׁיב מוֹשִׁיבִים

Nihil differt hæc coniugatio à Perfectorum inflexione: nisi quòd per totam coniugationem literæ seruiles in capite superadditæ, hoc est, constituentes tempora, habent Hholem pro Iod: excepto solo Paul, quod habet Schurec.

Illa quæ in prima coniugatione seruant Iod in Futuro, etiam hic seruant interdum

[Legitur Iob 20, 26. תֹּאכַלֶהוּ futurum à coniugatione Quadrata אוֹכֵל, de qua vide Quiescentia Aain Vaf.]

HIPHIL.

Præteritum.	הֶאֱכִיל הֶאֱכַלְתָּ
Benoni.	מַאֲכִיל
Paul.	מָאֳכָל
Infinitiuus.	הַאֲכֵל בְּהַאֲכִיל
Imperatiuus.	הַאֲכֵל הַאֲכִילוּ
Futurum.	אַאֲכִיל יַאֲכִיל

Aleph quiescit in Tsere, *Prouerb.* 17, 4. מַזִּין pro מַאֲזִין. Absconditur etiam in Camets in Infinitiuo: Exechiel. 21, 28. לְהַכִּיל pro לְהַאֲכִיל Ad cõsumẽdum. Sic & in Futuro, וַיֹּאצֶל Et sepofuit: Num. 11, 25. וַיִּרֶב Et in sidiari fecit. & אָזִין Et in Pathahh, Auribus audiam. יֹהֵל Tentoria figet: Isa. 13, 20. אָהַל, ab אָהֳלָה ad differentiam יָהֵל Splendebit. Venit & more Quiescẽtiũ iod אוֹבִידָה Perdã: Ierem. 46, 8. In Imperatiuo legitur, הַאֲזִנָּה Genes. 4. pro הַאֲזִנָנָה.

HOPHAL.

Præteritum.	הָאֳכַל הָאֳכַלְתָּ
Infinitiuus.	הָאֳכַל
Futurum.	אָאֳכַל

Vides & in hac coniugatione, tam actiua, quàm passiua, locum habere regulam de gutturalibus. Præsentem autẽ punctationem desiderat Hophal, quæcunque etiam gutturalis prima radicalis fuerit.

HITHPAEL.

Præterit.	הִתְאַכֵּל הִתְאַכַּלְתָּ	
Imperat. Infinit.	הִתְאַכֵּל	*Benoni.* מִתְאַכֵּל
Futurum.	אֶתְאַכֵּל יִתְאַכֵּל	

QVIESCENTIA PE IOD.

Coniugantur perfectè vsque ad Infinitiuum, præter duo, רֵד Descendit. Indic. 19, 11. & צֵקִין Effuderunt. cum Nun paragogico, pro יִצְקוּן Isaie 26, 16.

Paul.	*Benoni.*	*Præterit.*
יָשַׁב	יוֹשֵׁב	יָשׁוּב

Infinitiuus.

שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶת כְּשֶׁבֶת לָשֶׁבֶת מִשֶּׁבֶת:

Dimouetur prima radicis, & ad postremam additur ת, substratis duobus Segol, vt in Defectiuis. Si tamen secunda litera fuerit gutturalis, pro gemino Segol, geminum ponitur Pathahh: vt דַּעַת Scire, à יָדַע. Seruat tamen nõ nunquam Iod, præsertim quando alteri verbo iũgitur, vt יָרוֹד יַרְדְנוּ Descendendo descẽdimus: Genes. 43. Et יָבוֹשׁ בִּיבוֹשׁ &c. Quędã Iod prorsus abiiciunt, seruata perfectorum terminatione כּוֹל, Posse: Iob 42. דָּעַת Scire: Exod. 2. Alia partim formam Perfectorum, partim Quiescentiũ recipiunt, vt יְכוֹלֶת Posse. יְבוֹשֶׁת Arescere quæ possunt esse verbalia. [Inuenitur לֵלֶת Ad vlulandum, à יָלַל 1. Samuel. 4, 19.]

Imperat. שֵׁב, vt נֵגַשׁ à נָגַשׁ. Et pro Tsere, Pathah, vltima existente gutturali, ponitur: vt à יָדַע, dicimus דַּע דְּעוּ דְּעִי דַּעְנָה.

Futur. אֵשֵׁב יֵשֵׁב תֵּשֵׁב

In Defectiuis excidentem litteram indicat nia facillima & leuia facit.

Benoni.	אוֹכֵל
Paul.	אָכוּל

Infinitiuus.

אָכוֹל בְּאָכוֹל כְּאָכוֹל לְאָכוֹל מֵאָכוֹל:

Imperatiuus.

אֱכוֹל אִכְלוּ אִכְלִי אֱכוֹלְנָה

Futurum.

& sic deinceps. אֹכַל יֹאכַל תֹּאכַל

Verbum אָמַר in Infinitiuo contrahit Seghol, & ר in מ, idque cum Lamed, לֵאמֹר.

Inueniuntur quædam verba, quæ integrè ventunt in futuro: אֶאֱסוֹף Colligam, ab אָסַף. יֵאָסוֹר Vinciet, ab אָסַר. יֵאָהֵב תֵּאָהֵב sed dicitur אֵהַב & אֹהַב in prima persona.

Quando תֹּאמַר & יֹאמַר veniũt cum Vaf conuersiuo, seu quando habent accentum in penultima, mutatur Pathahh in Segol: vt וַיֹּאמֶר Et dixit. וְתֹאמֶר Et dixisti. Legitur & sine א, vt תֹּזְמֹרוּ Dicetis: 2. Sam. 19. vt ab יוֹכְלוּ, אָכַל.

Quędam etiam inueniũtur verba, quorum Aleph quiescit in Tsere: vt חֵזְלוּ Ierem 2, 37.

[Item & in ר, vt וְאָנוּשָׁה Et dolui: Psal. 66, 19. in quo Schurec ponitur pro Holem. ab אָנַשׁ.]

NIPHAL.

Niphal & Hiphil cum suo Hophal veniunt perfectè: nisi quòd in quibusdam eorum mutantur puncta, propter gutturales, quæ Scheua simplex auersantur. Quare harum literarum natura atque proprietas bene nota esse debet.

Præterit.	נֶאֱכַל נֶאֱכַלְתָּ נֶאֱכַלוּ
Benoni.	נֶאֱכָל
Infinitiuus.	הֵאָכֵל
Imperatiuus.	הֵאָכֵל
Futurum.	אֵאָכֵל

Literæ characteristicæ Infinitiui & Imperatiui, & Futuri, habent Tsere pro Hiric: propterea quòd Aleph Daghesch, signum coniugationis Niphal, & abiecti Nũ, recipere non velit. [Quiescit interdum א vt וְנֵאָחֲזוּ Et hęredes erunt: Numer. 32, versu 30.]

PIEL.

Præteritum.	אִכֵּל אִכַּלְתָּ
Benoni.	מְאַכֵּל
Paul.	מְאֻכָּל
Infinitiuus.	אַכֵּל
Imperatiuus.	אַכֵּל
Futurum.	אֲאַכֵּל יְאַכֵּל

PVAL.

Præteritum.	אֻכַּל אֻכַּלְתָּ
Benoni.	אֻכָּל
Infinitiuus.	אֻכּוֹל
Futurum.	אֻאַכַּל יְאֻכַּל

Omnia perfectè. nulla enim quies, nullus defectus in his coniugat. Excidit tamen א interdum, vt מֻלָּף Docens: Iob 35, 10. pro מְאֻלָּף. vt etiam in חֻזַּר pro תְּאֻזַּר Accinges: 2. samuel. 22, 36. וְאֻכָּדָךְ Ezech 28. pro וְיֻאַבְּדָךְ ne duo א concurrãt.

In Hiphil & Hophal Nun non cadit, vbi secunda gutturalis est, הִנְחִיל Hæredem fecit. הֻנְחַל Hæres factus est. Cùm vltima est gutturalis, tunc dilatatur, vt sæpè dictum est, vt מַגִּיעַ Genes. 28, 12. cum נ, & defectu ה וְלַנְפִיל Numer. 5. Inuenitur Macor Imperatiuus interdũ habet Segol, vt הַבֶּט־נָא Respice quæso. Assumit etiam He paragogicum, vt הַגִּישָׁה 1. Samuel. 14, 18. Item in futuro erit Pathahh pro Tseri vel Hhiric cum accentu diuisiuo, vt וַיְגַשׁ Iudic. 6, 19. & cum vltima gutturali, vt יַסַּע Psalm. 78, 26. תַּבְעֵנָה Psalm. 119. [Inuenitur וַיְזֵד pro וַיָּזֵד à נָזַד Genes. 25. Cuius generis putant quoque esse illud Isa. 64, 6. וַנַּבֵּל pro וַנָּבֵל à נָבַל.]

HOPHAL.

Præteritum.	הֻגַּשׁ הֻגַּשָׁה
	&c. הֻגַּשְׁתָּ
Participium.	הֻגָּשׁ
Infinitiuus.	הֻגַּשׁ
Futurum.	אֻגַּשׁ יֻגַּשׁ

HITHPAEL

Perfecta est vt Piel.

&c. הִתְנַגֵּשׁ

Obserua 1. Reg 14, 5. מִתְנַכֵּרָה, & יִתְנַחֵם Psal. 135, versu 14.

DEFECTIVA PE IOD

huc solent referri, quæ eodem modo, quo נָגַשׁ, *in omnibus coniugabis, similíque ratione procedes.* Illorum autem Aain est צ, præter quæ non alibi, quàm in Hiphil & Hophal vsitata sunt. יָנַח & הִקִּיץ Circumuit. הִנִּיחַ Dimisit. הֻנַּח Dimissus est.

Præteritum.	יָצַב
Benoni.	יוֹצֵב
Paul.	יָצוּב
Infinitiuus.	צָבֹת
Imperatiuus.	צַב
Futurum.	&c. אָצַב

Et sic cæteræ iuxta normam נגש.

TERTIVS ORDO QVIESCENTIVM PE ALEPH.

VERBA ab Aleph incipientia, more Perfectorum primi ordinis, vsque ad futurum coniugantur, vbi Aleph radicale in Holem quiescit, propter Aleph literam Aethan.

KAL.

Præteritum.

אָכַל	אָכְלָה
אָכַלְתָּ	אָכַלְתְּ
אָכַלְתִּי	
אָכַלוּ	
אָכַלְתֶּם	אָכַלְתֶּן
אָכַלְנוּ	

Omnia perfectè, præterquàm quòd gutturales pro Scheua simplici habent compositũ: quæ nunc nota sunt, & esse debent, ex superioribus sæpè repetitis. Tantum intentione atque meditatione opus est, quę omnia facillima & leuia facit.

Benoni.	אוֹכֵל
Paul.	אָכוּל

Infinitiuus.

אָכוֹל בְּאָכוֹל כְּאָכוֹל לְאָכוֹל מֵאָכוֹל:

Imperatiuus.

אֱכוֹל אִכְלוּ אִכְלִי אֱכוֹלְנָה

Futurum.

& sic deinceps. אֹכַל יֹאכַל תֹּאכַל

Verbum אָמַר in Infinitiuo contrahit Seghol, & ר in מ, idque cum Lamed, לֵאמֹר.

Inueniuntur quædam verba, quæ integrè ventunt in futuro: אֶאֱסוֹף Colligam, ab אָסַף. יֵאָסוֹר Vinciet, ab אָסַר. יֵאָהֵב תֵּאָהֵב sed dicitur אֵהַב & אֹהַב in prima persona.

Quando תֹּאמַר & יֹאמַר veniũt cum Vaf conuersiuo, seu quando habent accentum in penultima, mutatur Pathahh in Segol: vt וַיֹּאמֶר Et dixit. וְתֹאמֶר Et dixisti. Legitur & sine א, vt תֹּזְמֹרוּ Dicetis: 2. Sam. 19. vt ab יוֹכְלוּ, אָכַל.

Quędam etiam inueniũtur verba, quorum Aleph quiescit in Tsere: vt חֵזְלוּ Ierem 2, 37.

[Item & in ר, vt וְאָנוּשָׁה Et dolui: Psal. 66, 19. in quo Schurec ponitur pro Holem. ab אָנַשׁ.]

NIPHAL.

Niphal & Hiphil cum suo Hophal veniunt perfectè: nisi quòd in quibusdam eorum mutantur puncta, propter gutturales, quæ Scheua simplex auersantur. Quare harum literarum natura atque proprietas bene nota esse debet.

Præterit.	נֶאֱכַל נֶאֱכַלְתָּ נֶאֱכַלוּ
Benoni.	נֶאֱכָל
Infinitiuus.	הֵאָכֵל
Imperatiuus.	הֵאָכֵל
Futurum.	אֵאָכֵל

Literæ characteristicæ Infinitiui & Imperatiui, & Futuri, habent Tsere pro Hiric: propterea quòd Aleph Daghesch, signum coniugationis Niphal, & abiecti Nũ, recipere non velit. [Quiescit interdum א vt וְנֵאָחֲזוּ Et hęredes erunt: Numer. 32, versu 30.]

PIEL.

Præteritum.	אִכֵּל אִכַּלְתָּ
Benoni.	מְאַכֵּל
Paul.	מְאֻכָּל
Infinitiuus.	אַכֵּל
Imperatiuus.	אַכֵּל
Futurum.	אֲאַכֵּל יְאַכֵּל

PVAL.

Præteritum.	אֻכַּל אֻכַּלְתָּ
Benoni.	אֻכָּל
Infinitiuus.	אֻכּוֹל
Futurum.	אֻאַכַּל יְאֻכַּל

Omnia perfectè. nulla enim quies, nullus defectus in his coniugat. Excidit tamen א interdum, vt מֻלָּף Docens: Iob 35, 10. pro מְאֻלָּף. vt etiam in חֻזַּר pro תְּאֻזַּר Accinges: 2. samuel. 22, 36. וְאֻכָּדָךְ Ezech 28. pro וְיֻאַבְּדָךְ ne duo א concurrãt.

fectè venit cum חֹמֶל Genes. 17, 13. Holem, vt Et cum Nun formatiuo, deficiente Nun radicali, vt Iudicum 20, 29. נֻגּוֹף נֻגַּף Cædendo cæsus est. sic in futuro יִמּוֹל Circuncidetur: Genes. 17, 14.

לָקַח

In hac coniugatione non abiicit ל, licet R. Dauid dicat posse coniugari נָקַח נִקַּחְתָּ &c.

[Illud autem Iob 4, 10. נְחָעוּ Euulsi sunt, à לחע, de quo suprà, huc est referendum.]

PIEL.

נִגֵּשׁ	נִגְּשָׁה
&c.	נִגַּשְׁתָּ

Hæc coniugatio cum sua passiua perfecta est. Superfluum esset itaque vniuersam hic tradere.

Nec vllum reperitur verbum, in hac cõiugatione, cuius prima deficiat, & cet. nisi נָכָה Percutere: Numer. 22, 6. velis huc referre, quod teste R. Abrah. est Macor de hac coniugatione.

Tertia persona singularis sortitur Tsere & interdum Pathahh sub secunda radicali, nam Pathahh ferè Præteritorum punctum proprium est, præterquam in Hiphil, quamquam & illic vltima gutturali Pathahh videas, iod reiecto; maximè in Chald. lingua, quæ Hebrææ vicina est. Sic vltima ך maximè in Imperfectis.

HIPHIL.

PRAETERIT.

Singul.

הִגִּישׁ & הִגִּיד	הִגִּישָׁה
הִגַּשְׁתָּ	
הִגַּשְׁתִּי	

Plural.

הִגִּישׁוּ	
הִגַּשְׁתֶּם	הִגַּשְׁתֶּן
הִגַּשְׁנוּ	

BENONI.

מַגִּישׁ	מַגִּישִׁים
מַגִּישָׁה vel מַגִּישׁוֹת	
מַגֶּשֶׁת	

PAVL.

מֻגָּשׁ	מֻגָּשִׁים
מֻגָּשָׁה vel מֻגָּשׁוֹת	
מֻגָּשֶׁת	

INFINITIVVS.

הַגִּישׁ vel הַגֵּשׁ

IMPERAT.

הַגִּישׁ vel הַגֵּשׁ	הַגִּישׁוּ
הַגִּישִׁי	הַגֵּשְׁנָה

FVTVRVM.

אַגִּישׁ אַגִּיד vel אַגֵּד	
יַגִּיד vel יַגֵּד	תַּגִּיד
תַּגִּיד	תַּגִּידִי
נַגִּישׁ נַגִּיד	
יַגִּידוּ	
תַּגִּידוּ	תַּגֵּדְנָה

Benoni & Paul vt perfecta.

Infinitiuus.

לָקוּחַ קָחֹת vel קָחַת

Cum affixo קָחְתָּם.

Imperatiuus.

לְקַח & קַח

Imperatiuus accipit etiam ה, vt קָחֶה Genes. 15, versu 9.

Futurum.

אֶקַּח

יִקַּח תִּקַּח

תִּקַּח תִּקְּחִי

נִקַּח

יִקְּחוּ תִּקַּחְנָה

תִּקְּחוּ

In futuro abiicitur sæpius Daghesch ob eius frequentem vsum, vt וְאֶקָּחֶה &c.

NIPHAL.

PRAETERITVM.

Singul.

נִגַּשׁ נִגַּשְׁתָּ

נִגַּשְׁתִּי

Plural.

נִגַּשׁוּ

נִגַּשְׁתֶּם נִגַּשְׁתֶּן

נִגַּשְׁנוּ

BENONI.

נִגָּשׁ נִגָּשִׁים

נִגָּשָׁה vel נִגָּשׁוֹת

† נִגָּשֶׁת

† נִצָּחַת *cùm tertia est guttural.*

Præteritum & Binoni sunt Imperfecta. Desideratur enim Nun Pe Paal. nam quod apparet, est Nun Niphal, & non phematis, cuius loco Daghesch substitutum est.

Et si secunda est gutturalis, erit Tiere in compensationem, נֶאֱרַר &c. In ח tamen nulla est compensatio, נֶחֱם Pœnitudine ductus est. * Quædam veniunt cũ Hholem, vt Genes. 17,26. נִמַּל Circuncisus est. נִמְלוֹ Circũcisi fuit. Sic in Benoni, Genes. 34,22. נִמֹּלִים Circuncisi.

INFINIT.

הִנָּגֵשׁ vel נִגּוֹשׁ

Et כְּהִנָּדוֹף Psalm. 68. huc refertur.

IMPERAT.

הִנָּגֵשׁ הִנָּגְשׁוּ vt הִפָּקֵד

FVTVR.

&c. אֶנָּגֵשׁ

Aleph interdum est cũ Hiric, אֲנַצְּלָה Eripiar: Psalm. 89 15.

Infinitiuus, Imperatiuus & Futurum hic per omnia perfecta sunt; nec est quod tibi scrupulum iniciat Daghesch, quod vides in Nun: illud enim est solum causa mandæ deficientis Nun, literæ characteristicæ passiuę vocis. Infinitiuus tamen imper-

PAVL.

Sed est in vsu נָגוֹשׁ à נָגַשׁ נָגוֹשׁ Licet non sit in vsu.

Quæ sunt transitiua habent Paul.

INFINITIVVS.

גָּשֹׁת vel נָגוֹשׁ vel נָגוֹשׁ

בְּגָשֶׁת כְּגָשֶׁת לַגָּשֶׁת מִגָּשֶׁת

IMPERATIVVS.

Plural.	Singul.
גּוֹשׁוּ vel גָּשׁוּ	גּוֹשׁ vel גָּשׁ vel גַּשׁ
גַּשְׁנָה vel גָּשְׁנָה	גּוֹשִׁי vel גָּשִׁי

FVTVRVM.

Singul.

אֶגַּשׁ vel אֶגּוֹשׁ

יִגַּשׁ תִּגַּשׁ

תִּגַּשִׁי

Plural.

נִגַּשׁ

יִגְּשׁוּ תִּגַּשְׁנָה vel

תִּגְּשׁוּ תִּגַּשְׁנָה

Infinitiuus & Imperatiuus absque vllo supplemento Nun abiiciunt.

INFINITIVVS quidem post tertiã radicalem assumi ת, vt hic vides. Literarum verò ב כ ל peculiare punctum est Scheua. Cæterum ל præfixa dictioni Millel, hoc est, dictioni habenti accentum in penultima, לְגַשֶּׁת aut dictioni monosyllabæ, ferè habet Camets. Quòd si vltima fuerit gutturalis, prima & secunda erunt cum Pathahh, vt לְטַעַת Plantandi: Eccl 3 2. לַגַּעַת Tangere: 2. Samuel. 4,10.

Sed cum ע & aliis accentibus primũ Segol mutatur in Camets, vt לִשְׁבָּת Ad habitandum: Psalm. 113,5. præter pauca, quæ retinent. Venit autem interdum perfectè, vt כְּנָקוֹר 1. Sam. 11. & נָצוֹר & לְנָפוֹל Psalm. 118. &c. pro quo Magistri, teste R. David Kimhi in Michol לִפּוֹל cum ל efferunt.

IMPERATIVV. גַּשׁ cum Pathah, vel cũ Tsere, vt Exod. 3. versu 5. שַׁל־נְעָלֶיךָ Solue calceamenta tua. Tsere mutatur in Segol, vt Genes. 19.9. Et גֶּשָׁה cum ה 27,26. נִצְרָה Custodi: Psal. 141, 3 צ est cum Daghesch ob decorem.

FVTVRVM, si exciderit prima radicalis, in secunda recipiet Daghesch in locu abiectæ literæ Nun efferendæ per Scheua, si verbum inflectaretur perfectè, cum Hholem vel Pathahh. Et cum He, vt וְאֶצֹּרָה Et custodiam: Psal. 119,34. Vbi secunda est gutturalis, ferè Nun non perditur; aut si perdatur, compensabitur Daghesch, quod gutturalis respuit, præcedenti puncto paruo verso in magnũ. יִנְחַת vel יִחַת Descendet.

INTER DEFECTIVA recensentur verba desinentia in Taf & Nũ, vt שָׁחַת שָׁחֵת. & in futuro à תִּשְׁכַּנָּה שָׁכֵן pro תִּשְׁכֹּנָה, & multa alia.

VERBVM לָקַח *refertur inter Deficiẽtia PeNũ, ac si veniret à* נָקַח.

[Illud autem Iob 4,10. וְחַעֲלוּ Euulsi sunt, à לתע eiusdem est, formæ cum לקח, licet alij aliter sentiant.]

לָקַח לָקָחָה

לָקַחְתָּ &c.

קָח Inuenitur Ezech 17,4. pro לְקַח.

Et Hose 11, 3. cum affixo, קָחָם Tulit eos.

Coniugatio HITHPAEL.

scetet: Isa. 28,20. 37,35. לְהִתְנַחֵם Consolationem accipere: Genes.

IMPERATIVVS.

Plural.	Singul.
הִתְפַּקְדוּ	הִתְפַּקֵּד
הִתְפַּקְדְנָה	הִתְפַּקְדִי

Inuenitur vt Macor cum ־ & ־. *sic etiam, quantum ad* אהחער, *vt* הִתְנַעֲרִי Excute te: Isaiae 52,2. וְהִטַּהֲרוּ Et mundate vos: Genes 35,2.

FVTVRVM.

Singul.

אֶתְפַּקֵּד

יִתְפַּקֵּד תִּתְפַּקֵּד

תִּתְפַּקְּדִי

Plural.

נִתְפַּקֵּד

יִתְפַּקְּדוּ תִּתְפַּקְדְנָה

תִּתְפַּקְּדוּ

Cum Maccaph & accentu diuisiuo mutatur vt suprà.

Si quoque secunda radicalis fuerit ח א ר, sic vt hebis mutarentur, vt Psalm. 18, 24. אֶתְפָּאַר Gloriabor. וְאִתְנַחֵם Et solatium accepi: Psal. 119, 52. vbi Segol est loco Pathah. יִתְפְּרְדוּ Diuidentur: 92,10. (וְיִתְפְּקְדוּ Et numerati sunt: Iudic. 20,15. est sine Daghesch, & prima cum Camets, ac si secunda esset gutturalis.)

[Legitur 2, Sam. 22. הִתְפַּתָּל pro הִתְפַּתֵּל]

Syllaba הִתְ primæ radicis semper characteristica præponitur, exceptis verbis, quæ primam radicalem habent vnam ex quatuor istis ז ס צ ש, vbi alio modo proceditur. Quæ enim à ס vel ש incipiunt, in illis euphoniæ causa ת post primam radicalem inseritur, vt Psal. 18, 24. וְאִשְׁתַּמֶּר Et seruaui me. à שָׁמַר. Isaiae 29, vers. 14. תִּסְתַּתֵּר Absconder se. à סָתַר. Quæ verò à צ incipiunt, ת conuertitur in ט, & illud primæ radicis postponitur: vt Genes. 44,16. וּמַה־נִּצְטַדָּק Et in quo iustificabimus nos? à צָדַק. Quæ verò à ז, mutatur nos? à ת in ד, vt Daniel. 2, vers. 9. הִזְדַּמְּנוּן Parastis vos. pro הִתְזַמֵּן, à זְמַן, quod genus verborum in Chaldaismo tantùm inuenitur, testibus Hebræis. quæ quidem litera ד interdum absorbetur, relicto Daghesch in præcedente; vt הַזְכּוּ pro אִזְדַּכּוּ. Interdũ tamen, ne tres eiusdem exitus literæ concurrant, prædicta non seruatur regula, vt Ieremiae 48, vers. 3. וְהִתְשׁוֹטַטְנָה.

PRAETERITVM.

Singul.

הִתְפַּקֵּד הִתְפַּקְּדָה

הִתְפַּקַּדְתָּ הִתְפַּקַּדְתְּ

הִתְפַּקַּדְתִּי

Plural.

הִתְפַּקְּדוּ

הִתְפַּקַּדְתֶּם הִתְפַּקַּדְתֶּן

הִתְפַּקְּדְנוּ

Formatur ex Piel, præponendo ei הִתְ *characteriston cõiugationis, cuius* ת *interdum absorbetur per Daghesch,* הִטַּהֵר pro הִתְטַהֵר Mundauit se: vt Iosue 22, versu 17. הִטַּהֲרוּ. Et Num 8,7. וְהִטַּהֲרוּ Et mundabunt se. vbi vponitur pro ־. וְהִנָּחַמְתִּי Et consolabor me: Ezechiel 5,13

[Sed Iudic 20, 17. הִתְפָּקְדוּ Numerati sunt. sine Daghesch legitur, & Camets loco Pathahh] Quando ־ vel ־ habeat, & quomodo mutetur punctum in aliud cum accentu, vel Maccaph, vide Coniugationem Piel. Sic etiam, si secunda fuerit א vel ע vel ר, prima erit cum Camets, vt הִתְפָּאֵר Gloriatus est. הִתְגַּעֵשׁ Mouit se. הִתְבָּרֵךְ Benedixit se: Deuteron. 29.

Inuenitur etiam Hiric sub secunda pro Pathahh, vt Leuit. 11,44. & Ezech. 38,13. וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם Et sanctificabitis vos. וְהִתְגַּדַּלְתִּי Et magnificabo me. Et sanctificabo me.

BENONI.

Plural.	Singul.
מִתְפַּקְּדִים	מִתְפַּקֵּד
מִתְפַּקְּדוֹת	מִתְפַּקְּדָה vel מִתְפַּקֶּדֶת

מִתְפַּקֵּד

מִתְבָּרֵךְ Benedicens se: Isa. 65, 16. Interdum cum ת absorpto in Daghesch, vt הַמִּטַּהֵר Qui purificat se. Leuitic. 14,11. מְדַבֵּר Dictũ: Ezech. 2,2. & 43.6. מִתְנַאֵץ pro מְנַאֵץ Blasphematur: Isa 52,5.

INFINITIVVS.

הִתְפַּקֵּד vel הִתְפַּקֵּד

בְּ כְּ לְ הִתְפַּקֵּד מֵהִתְפַּקֵּד

Cùm secunda fuerit gutturalis, sic se habet vt Piel, vt לְהִתְגָּרֵד Vt scalperet se: Iob 2,8. מֵהִשְׁתָּרֵעַ Vt nõ excre-

Sequuntur Imperfecta siue Anomala.

SECVNDVS ORDO EST DEFECTIVORVM, PE NVN.

PRAETERITVM.

נִגַּשׁ נָגְשָׁה

נִגַּשְׁתָּ

BENONI.

נוֹגֵשׁ

RATIO Anomalias huius ordinis (vt & aliorum) facilis est & perspicua. Literæ enim נ א ה ו & ל eo loco, vbi perfectè coniugando ad præcedentem syllabam per Scheua trahi debuerant, absorbẽtur per Daghesch, vel per motionem longam. Per Daghesch quidem in Defectiuis, vt hic in futuro Cal coniugat. Niphal, Hiphil, & Hophal. Per motionem verò longam in reliquis. Verùm Quiescentia Ain, & Duplicantia aliam habent rationem.

יַפְקִיד הַפְקִיד
תַּפְקִיד תַּפְקִידִי

Plural.

נַפְקִיד

יַפְקִידוּ תַּפְקִידְנָה
תַּפְקִידוּ

Futurum abiicit ה, *&* איהן, *accipiunt ipsius punctum.*

אַפְקִיד pro אֲהַפְקִיד. Prima gutturali, sic scribitur, יַחֲזִיק *Isaia* 27,5. Et cum Scheua tãtùm, vt 42, *vers.* 6. וְאַחֲזִיק Et apprehendam. Bifariam inuenitur secunda radicalis cum Hiric, & interdũ cum Tseri, vt וַיַּשְׁכֵּם Et surrexit. & multa alia.

Cum Maccaph - mutatur in ; vt sæpè dictum est. Cùm gutturalis fuerit vltima, sic formatur, תַּצְמִיחַ Germinabit, *aut* Germinare faciet: *Genes.* 3,19. Vel sic, וַיַּכְנַע Et humiliauit: *Psalm.* 107,12. יַבְטַח Fidere faciet: *Isaie* 36,15. In plurali inuenimus secundam radicalem cum Scheua, vt וַיִּדְבְּקוּ Et persecuti sunt: 1. *Samuel.* 31,2. וַיִּדְרְכוּ Et extẽderunt: *Ierem.* 9,3. pro וַיַּדְבִּיקוּ &c. Et sic, תַּעְשְׁרְנָה Locupletari facies eam: *Psal.* 65,10. & 1 *Samuel.* 17,25. &c. Verùm quamuis - ipsius literæ איהן non ostenderet verba illa esse ex hac coniugatione: (in Cal enim sub איתן subiicitur Pathah, ob gutturalem, vt יַעַמְדוּ Stabunt, & similia) *Ezechiel* 44,24. tamen ex ipsa significatione verbi transitiua, deprehenderentur ad Hiphil esse referenda.

Quia autem Hhiric magnum & Tseri motiones sunt inter se cognatæ, altera alterius vicem frequenter subit; vnde in vltima syllaba Infinitiui, Imperatiui & Futuri coniugationis Hiphil in omnibus verborum formis esse potest vel - vel Hhiric magnum.

des. Cum gutturali sic scribitur, הַעֲבִיר Transire faciendo: *Iosu.* 7, *vers.* 7. [In illo autem *Ieremia* 25,3. אַשְׁכִּים Manè surgẽdo. Aleph ponitur loco He.]

Inuenitur etiam cum -, vt 1. *Samuel* 15, 23. הַפְצֵר Transgredi. sed hoc fit propter ה. Et sine accentu diuisiuo, הַזְכַּרְכֶם Recordari vos, *id est*, recordati estis: *Ezech.* 21,24. Interdum abiicitur He, idque cum Lamed, sub quod retrahitur -, vt לִשְׁבִּית Ad cessare faciendum: *Ham* 8,4. לִשְׁמַע Ad audire faciendum: *Psalm.* 26 3. &c.

Item aliquando ה est cum Hiric instar præteriti, vt וְהַמְלִיט Et eruendo: *Isai.* 31,5. לְמַעַן הַרְגִּיעַ Vt quiescere faciat: *Ierem.* 50,34. Et cum ; propter gutturalem; 31,33. בְּיוֹם הַחֲזִיקִי In die apprehendere me, *id est*, qua apprehendo. Assiscit etiam aliquando Iod paragogicon, vt לְהוֹשִׁיבִי de quo infra.

IMPERATIVVS.

Plural.	Singul.
הַפְקִידוּ	הַפְקֵד
הַפְקִידְנָה	הַפְקִידִי

Imperatiuus vt Macor.

הַעֲמֵק Profunda: *Isa* 7,11. הַחֲזֵק Apprehende: *Psalm.* 35,2.

Et cum Maccaph - mutatur in Segol, vt הַעֲבֶר־נָא Transire fac obsecro: 2. *Samuel.* 24,10. Et cum -, vt הַיְשֵׁר pro הַיַּשֵּׁר Dirige: *Psalm.* 5,9. Et præcipuè cum ה, &c. vt הַרְחֵק Elonga: *Iob* 13,31. &c. Veniunt autem cum Tsere vel Pathahh singulare masculin. tantùm, & plurale femineum: nam singulare femineum, & plurale mascul. semper sunt cum Hhiric & Millel.

FVTVRVM.

Singul.
אַפְקִיד

PVAL Coniugatio.

פְּקֻדָּה פְּקֻדוֹת

Participium est cum Camets instar nominum Toar.

INFINITIVVS. פָּקוֹד

פְּקוֹד שְׁלוֹחַ

Inuenitur exemplum Infinitiui, *Genes.* 40,15. גֻּנֹּב Furto auferri.

FVTVRVM.

Singul.
אֲפֻקַּד

תְּפֻקַּד	יְפֻקַּד
תְּפֻקְּדִי	תְּפֻקַּד

Plural.
נְפֻקַּד

תְּפֻקַּדְנָה	יְפֻקְּדוּ
	תְּפֻקְּדוּ

Quòd - mutetur in ; cum accentibus, superfluum est hic admonere.

Cum Holem יְבֹרַךְ Benedicetur: 1 *Psal.* 112,2.

Et cum ; הֻרְצָחוּ Interficiemini: *Psalm.* 62,4.

[Legitur *Hosea* 13,3. יִסֹּעַר Turbine propelletur; cũ Tsere loco Pathahh.]

PRAETERIT. עָבַר

Singul.

פֻּקְדָה	פֻּקַּד
פֻּקַּדְתָּ	פֻּקַּדְתִּ
פֻּקַּדְתִּי	

Plural.

פֻּקְדוּ	
פֻּקַּדְתֶּם	פֻּקְּדֶתֶן
פֻּקַּדְנוּ	

שָׁלַח פֻּקַּד

Cum accentu diuisiuo - mutatur in -. Prima etiam inuenitur cum Camets hateph, vt כָּרַת Præcisus est: *Ezech.* 16,4. Quòd si secunda fuerit gutturalis, vel ר, prima est cum Hholem, præter ח, vt מֹרַק Et defricabitur: *Leuit.* 6 28. חֹרְבוּ Siccatę sũt: *Iudic.* 16,7. מֹעֲכוּ Fracta sunt: *Ezech* 23 3. Cum ח non mutatur, vt נֹחֲמָה Consolatione affecta est: *Isaie* 54,11. רֹחַץ Lota est: *Prouerb* 30,12.

BENONI.

Plural.	Singul.
פְּקֻדִים	שָׁלוּחַ פֻּקַּד

HIPHIL Coniugatio.

מַפְקִידָה vel מַפְקִידוֹת
מַפְקֵדֶת

Hic מַפְקִיד *pro* מְהַפְקִיד *ponitur. Cùm prima est gutturalis,* מ *assumit* -, *vt* מַעֲמִיד Stare faciens; tenens ipsum: 1 *Paralip.* 18,33.

Pluraliter interdum inuenitur cum Scheua pro Iod sub ה secunda, vt מַחֲלְמִים Somniantes: *Ieremia* 29 8. מַעֲזְרִים Iuuantes, *pro* Iuuantes: 2. *Paral.* 28,23. Exprimitur interdum ה coniugationis, sed ita assimilè, (vt כְּהַקְצָעוֹת Angulatis: *Ezechiel.* 46, 22 quod est Paul.)

PAVL.

Plural.	Singul.
מְפֻקָּדִים	מְפֻקָּד
מְפֻקְּדוֹת	מְפֻקָּדָה vel מְפֻקָּדֶת

מְפֻקָּד *pro* מְהֻפְקָד *ponitur. Cùm prima fuerit gutturalis, erit cum* ; *, & מ cum ; lato:* מֻעֲמָד Stare factus: 1. *Reg* 22,35. מֻחֲזִים Tenti, apprehensi: 2. *Paralip* 9,18. מְחֻרְבוֹת Desolatæ: *Ezechiel* 29,12.

Inuenitur etiã cũ ; sub מ, vt מֻשָּׁחַת *Exod.* 26. Corruptus: *Malach.* 1. vt etiam illud *Isa* 52,4. מֻשְׁחָת Corruptus. cum Hiric loco ;.

INFINITIVVS.

הַפְקִיד הַפְקֵד
מֵהַפְקִיד הַפְקֵד

Inuenitur bifariam, vt בִּ כִּ לְ

PRAETERIT. עָבַר

Singul.

הִפְקִידָה	הִפְקִיד
הִפְקַדְתָּ	הִפְקַדְתִּ
הִפְקַדְתִּי	

Plural.

הִפְקִידוּ

הִפְקַדְתֶּם	הִפְקַדְתֶּן
הִפְקַדְנוּ	

הִפְקִיד

He coniugationis litera characteristica semper est cum Hiric, nisi sequatur א ה ח ע, *tunc enim habet* ; *: vel* -, *sed rariùs; & prima vt plurimũ habet punctum compositum,* הֶעֱמִיד Stare fecit. וְהַעֲבַרְתָּ Et transire facies: *Exod.* 13, *vers.* 12. וְהַעֲמַדְתָּ Et stare facies: *Numer.* 1, *vers.* 6. הֶעְלִים Abscondit, *aut* Abscondere fecit: 2. *Regum* 4 *vers* 29. הֶעְמִיקוּ Profundauerunt: *Hosea* 5,2. &c. præter illud *Iosu.* 7, *vers.* 7. הַעֲבַרְתָּ Transire fecisti. & הֶעֱלָה Ascendere fecit: *Habac.* 1, 15. in quibus quia ע est cum ; , producẽdi gratia est cum Tseri. Inuenitur הִכְלַמְנוּם Confudimus eos: 1. *Samuel.* 25,7. cũ ; vice Hiric sub ה.

Cùm vltima fuerit gutturalis, sic dilatatur, הִפְגִּיעַ Deprecatus est. &c. [Legitur & א pro ה, vt אֶגְאַלְתִּי more Chaldaico.]

PARTICIPIVM. מְהוֹלֵל

Plural.	Singul.
מַפְקִידִים	מַפְקִיד

HOPHAL Coniugatio.

INFINITIVVS.

הָפְקֵד

Cum gutturali sic inuenitur, וְהָחְחֵל Et inuoluendo: *Ezech.* 16,4. הָחְרֵב Dilaniando: 2. *Reg* 3,23. Et cũ ה, *Ezech.* 32,19. וְהָעֻכְּרָה.

FVTVRVM.

Singul.

אָפְקַד vel אֻפְקַד

יֻפְקַד	תֻּפְקַד
תֻּפְקַד	תֻּפְקְדִי

Plural.

נֻפְקַד

יֻפְקְדוּ	תֻּפְקַדְנָה
תֻּפְקְדוּ	

Coniugationes merè passiuæ Pual & Hophal magna sui parte mutilæ; quinetiã Veteres duo, Præteritum & Futurum, eis tantùm assignabant. & ab Hebræis dicuntur Coniugationes, vbi agentis nomen non exprimitur; ideo Imperatiuo carent. Niphal, cùm est reciproca, habet Imperatiuum.

VETERES Grammatici post Hophal addidêre Poel Merubba. 1. Quadratam, vt שׁוֹפֵט שׁוֹפְטָה &c. ea in Imperfectis frequens; in perfectis ratior est. Vide eius formã infra in Quiescentibus Ain Vaf.

PRAETERIT.

Singul.

הֻפְקַד	הֻפְקְדָה
הֻפְקַדְתָּ	הֻפְקְדָתְּ
הֻפְקַדְתִּי	

Plural.

הֻפְקְדוּ

הֻפְקַדְתֶּם	הֻפְקַדְתֶּן
הֻפְקַדְנוּ	

ה *est cum* ; *vel cum* ; , *vt* הָמְלְחָה Salita es: *Ezechiel.* 16,4. וְהֻשְׁכַּב Et prosternetur: 32,32. Quòd si prima radicalis fuerit gutturalis, erit cum ; , & ה cum ; lato, הֶעֱמַד Cõstitutus est. הֻחְרְבָה Desolata est: 26,2.

BENONI.

Plural.	Singul.
הֻפְקָדִים	הֻפְקָד
הֻפְקָדוֹת	הֻפְקְדָה vel הֻפְקָדֶת

Et cum gutturali הֶעֱמַד.

בְּפַקֵּד כְּ לְ פַקֵּד מִפַּקֵּד

Hic vides tres Infinitiui formas. Prima cũ Maccaph habet ־, דַּבֵּר־שָׁקֶר Loqui mendacium: *Ieremi 9,5.* Assumit etiam ה paragogicũ, זַמְּרָה Psallere: *Psalmo 147,1.* לִיקֹּרָה Ad corripiendum: *Leuit 26, versi.18.*

Secunda est cum Hholẽ, vt יַסֵּר יִסְּרֵנִי Castigando castigauit me, &c. Tertia est cum־, maximè cùm tertia radicalis est gutturalis, vel dilatatur, vt לְשַׁלֵּחַ Dimittere: *Exod.7,14.*

[Illud autem יָסוֹר Corripere: R. Dauid nomen esse putat. *Iob 3,35.*

Item לִיסֹּד Fundare: *2. Paral.31,7.* est irregulare.] Quod si secunda fuerit ך vel א, sic mutatur, בָּרֵךְ Benedicere: *Genes.22, versi.17.* מֵאֵן Renuendo: *Exod.22,17.* לְפָאֵר Ad glorificandũ: *Isaie 60,13.*

Si verò fuerit ה ח ע, tunc prima est cum Pathahh, vt לְמַהֵר Ad festinandum: *Exod.12,33.* לְבַעֵר Ad succidendum: *Isaie 6, versi 13. &c.*

Inuenitur cũ Hhiric &־, vt נָאֵץ נְאַצְתָּ Spernẽdo spreuisti: *2. Samue. 12,14.* Et cum additione Taf, vt בְּצַדְּקֻתֶךָ Cùm iustificaueris tu: *Ezech.16,12.*

IMPERATIVVS. צִוּוּי

Plural.	Singul.
פַּקֵּדוּ	פַּקֵּד
פַּקֵּדְנָה	פַּקְּדִי

Inuenitur & cum־, vt פַּלֵּב Diuide *Psal 55,10. &c.* præcipuè cùm vltima est gutturalis, vt שַׁלַּח Dimitte: *Exod. 4, versi.23.* & וְשַׂמַּח Et lætifica: *Prouerb.27,11.* Vel dilatatur, שַׂמַּח Lętifica: *Psalm. 86,4.* Et cum additione He, קַדְּמָה Præueni: *17,13.* Secunda verò existente ך vel א, prima est cũ־ vt בָּרֵךְ Benedic: *Deuter.33,11.* פְּאֵר Glorifica.

At existente ה aut ח aut ע, prima est cum־, מַהֵר Festina: *Isth.6,10.* מַהֲרוּ Festinate: *Gen.45,9.* מַהֲרָה Festina: *1. Samuel 23,27.* נַחֲמוּ Cõsolamini: *Isa.40,6.*

FVTVRVM. עָתִיד

Singul.

אֲפַקֵּד	
יְפַקֵּד	תְּפַקֵּד
תְּפַקְּדִי	תְּפַקֵּד

Plural.

נְפַקֵּד	
יְפַקְּדוּ	תְּפַקֵּדְנָה
תְּפַקְּדוּ	

Futurum mutatur sic cum Maccaph, יְדַבֵּר־נָא Loquatur quæso: *Gen. 44,18.*

Venit etiam cũ Pathahh, vt תְּאַחֵר Tardaueris: *Psalm. 40,18.* & maximè si vitima fuerit gutturalis, vt יִגַּלַּח Radet. aliqui dilatatur, vt יִגַּלַּח *Leuit.13,13.* Si verò secunda fuerit א vel ך, prima erit cum camets, vt אֲבָרֵךְ Benedicam: *Psal.16,7.* וַיְמָאֵן Et renuit: *Gen.37,35.*

Inuenitur tamen א aliquando cum־, vt תִּפְאַר Colliges: *Deuteron.24,20.* יִנְאַץ Irritabit: *Ps. 74,20.&c.*

Et sic existẽte ע ח ה, vt יִנְהַג Ducet: *Deuteronomij 4, versi.27.* אֲרַחֵם Miserebor: *Exod. 33,19.* תְּבַעֵר Remouebis: *Deuter.21,9.* Tamen quædam sunt cum־ iuxta ע, vt יְתַעֵב Abominabitur: *Psalm. 5, 7.&c.*

Plurale feminẽ cum ת, & Soph passuc plerumque habet־, vt תִּרְטַשְׁנָה Allident: *Isaie 13, versi.18.*

Contingit aliquando in hac coniugatione Daghesch excidere, vt וַיִּקְנָאוּ מְלָאוּ.

פַּקְּדָתִי

Plural.

פִּקְּדוּ	
פִּקַּדְתֶּם	פִּקַּדְתֶּן
פִּקְּדָנוּ	

פַּקֵּד

Plerumque cum Maccaph mutatur in־, vt בְּחֵשֶׁל־לֵץ Quę fiunt ludus: *Prouerb.14,8.* & sine Maccaph, vt וְכִפֶּר Et propitiabitur: *Exod 30,10 &c.*

Si autem secunda fuerit gutturalis, vel ך, auditur Daghesch, & plerumque Hhiric mutatur in־ longam vocalem, in compensationẽ Dagheich & puncti parui. Interdum tamen nulla fit compensatio. vt מֵאֵן Renuit: *Numer.22,14.* בָּרֵךְ Benedixit: *Psal. 10,3.* נֵאֵר Proiecit: *Threnor.2,7.* נִאֵץ Exacerbauit: *Psalm.10,3.* טִהֵר Mundauit: *Leuit.14.* שִׁחֵת Corripit: *Threnor 4.* בְּעֵר *2. Reg 23.* Venit etiam cum Pathah sub secunda, vt שִׁבֵּר Contriuit: *Threnor 2,9.* Et maximè si tertia fuerit gutturalis, vt וְשִׁלַּח Et dimittat: *Genes.43,14.* פִּחַּח Aperuit se: *Cantic.7, versi.12.* quod sic etiam dilatatur, פִּחַּח Soluit: *Iob 20,18.* גִּדַּע Succidit: *Psal.109,16.* [Vnum inuenitur cum־ sub prima, etiam secunda non existẽte gutturali, חִלֵּל Fefellit: pro quo etiã dicitur regulariter חִלֵּל. De אֵחַרוּ & יְחַמַּתְנִי alibi dicemus.]

נֵאַרְתָּה Proiecisti: *Psal.89,40.* נִהַלְתָּ Duxisti: *Exod.15.*

BENONI. בֵּינוֹנִי

Plural.	Singul.
מְפַקְּדִים	מְפַקֵּד
מְפַקְּדוֹת	מְפַקֵּדָה vel מְפַקֶּדֶת

מְפַקֵּד

Et cum Maccaph mutatur in־, מְאַמֵּץ־כֹּחַ Roborans vires: *Proueb.24,5.&c.* idque fit etiam in Imperatiuo & Futuro.

Si secũda fuerit gutturalis, vel ך, prima erit cum־, quod supplet vicem Daghesch iuxta א & ך, sed nõ iuxta ח ה & ע quæ pũctantur cũ secundũ motem daghessatorũ, (excepto vno, quod est cum־ & Toar vice participij, iuxta R. Dauid, לְמִתְעֵב גּוֹי Abominanti gentem: *Isa. 49,7.* Exempla prædictorum: מְפָרֵק Subuertens: *1. Reg 19,11.* מְתָאֵב Detestans: *Ham.6,8.* מְפַחֵד Pauens *Proueb.28,14.* מְנַהֲגוֹת Ducentes: *Nahum 2, versi 7.* מְבַעֲרִים Succendentes pro Succendeuant. מְרַהֶטֶת Cubans pro Cubabat: *Genes. 1, versi.2.*

PAVL. פָּעוּל

Plural.	Singul.
מְפֻקָּדִים	מְפֻקָּד
מְפֻקָּדוֹת	מְפֻקָּדָה vel מְפֻקֶּדֶת

מְפֻקָּד

Secunda radical. est cum־, vt מְשֻׁלָּח Dimissus: *Isaie 18,2.* Inuenitur prima cum־, vt מְאֻדָּם Rubefactus: *Nah.2,3.* מְאֻדָּמִים Rubefacti: *Exod.25,5.* Porrò cùm secunda fuerit gutturalis, vel ך sic mutatur, מְבֻעֲרֶת Succensa: *Ieremiæ 36, versi. 22.* מְבֻהֶלֶת Festinata: *Prou.20,21.* מְבֹרָךְ Benedictus. in quibus Hholem venit loco Daghesch.

INFINITIVVS. מָקוֹר

פַּקֵּד vel פִּקֹּד vel פַּקֵּד

ùm Hhiric parvo, respondet־.

(QVIA æquiualet motio magna motioni paruæ & Daghesch) vt hoc loco Hhiric, quod est peculiare literæ מ præpositioni, vertitur in Tseri, ob ה gutturalem sequentem.

IMPERATIV. צִוּוּי

Plural.	Singul.
הִפְקְדוּ	הִפְקֵד
הִפְקֹדְנָה	הִפְקְדִי

Imperatiuus est cum ה, prima litera daghessata ob defectum נ: si fuerit Millel, erit cum־, vt הִשָּׁמֶר לְךָ Caue tibi: *Genes.24,6.*

Si prima fuerit gutturalis, ה est cum־, vt vicẽ supplcat Daghesch, vt הֵאָנַח Ingemisce: *Ezechiel.21,6.*

Plurale cum accẽtu diuisuo sic mutatur, הִשָּׁמְרוּ Caete: *Ieremi 9,4.* Inuenitur interdum imperatiuus perfectus cum נ ad denotandum vniuersa secundum normam ita esse debuisse, nisi præteritis essent similia, vt וְנִקָּבְצוּ Et congregamini: *Ioel 3,11.*

FVTVRVM. עָתִיד

Singul.

אֶפְקֹד	
יִפְקֹד	תִּפְקֹד
תִּפְקְדִי	תִּפְקֹד

Plural.

נִפְקֹד	
יִפְקְדוּ	תִּפְקֹדְנָה
תִּפְקְדוּ	

Futurum similiter vt Macor & Imperat. caret נ formatiuo, ob cuius defectum prima radicalis daghessatur: & secunda vt plurimũ est cum־ nisi sit dictio Millel, vt אֶפְקֹד, אֶפְקֹד. א interdum est cũ Hiric, אִדְרֹשׁ Requirat: *Ezech. 14,3.* יִמְלֹט Eruat: *1. Samuel. 27,1.&c.*

Et cum ה paragogico, אִמְלְטָה Eruat: *20,29.* Cùm prima fuerit gutturalis, vel ך, sic mutatur ad supplementum Daghesch. יַעְדֹּר Fodietur: *Isaie 5,6.* יַהֲרֹס Destruetur: *Prouer.11,10.* Et cum־ loco־ vel־ vt תַּעֲזֹב Derelinquetur: *Iob 18,4.* יִגְרַע Minuetur: *Num. 36,4.* וַיִּרְדֹּם Et soporatus est: *Ion.1,5.*

Etiam cum accentu diuisuo habet Pathah, vt וְנִפְקַשׁ Et requiruit: *2. Samuel. 17,23.* Tertia verò existente gutturali, sic scribitur, idque cum accentu, יִפְתַּח. Aperietur: *Ezech.46,1.* Vel cum־ sine accentu diuisuo, יִשְׁמַע Audietur: *Ezechiel. 19, 9. &c.*

נִפְקֹד

Prima pluralis cum ה paragogico, נִשְׁפְּטָה Iudicemur: *Isaie 43, versi.26.*

Secunda & tertia mutant suum Scheua in־ cum accentibus, vt יִהְרְסוּן Destruentur: *Psalmo 11, versi.3.* הִגָּאֲלוּ Redimemini: *Isai.52,3.* Plurale feminin. cum accentu diuisuo habet־, תִּפְתַּחְנָה Aperientur: *35,5.* תִּרְמַסְנָה Calcabuntur: *28,3.*

נִפְקָדָה

Et cum gutturali, נִדְפְּכָה Versa est: *Threnor 5,2.* Cum accentibus prædictis, נִכְרְתָה Succisa est: *Psal.37,38.* נֶעֱלְסָה Exultauit: *Iob 39,16.* נִגְאֲלָה Fœtata est: *Soph 3,1.* Et cũ Tau loco He, וְנִשְׂכַּחַת *Isaie 23.* teste Dauid Kimhi.

נִפְקְדוּ

Eosdem habet canones, quos præcedens persona: vt נִהְפְּכוּ Versi sunt: *1. Sam.4,19.* נֶחְרְבוּ Gladiarunt se. i. Gladiis se peremerũt: וְנֶהְפְּכוּ־לוֹ Et versi sunt ei: *2. Reg.3,23.* נֶחְפְּזוּ Irati sunt: *Psalm.48,6.&c. 19.*

Ex punctis raptis eliditur Scheua, & interdum punctum adiunctum cum Scheua, quando alterum Scheua præcedunt, ne duo Scheuaim simul legantur. vt ex his exemplis discere potes.

PARTICIP. בֵּינוֹנִי

Plural.	Singul.
נִפְקָדִים	נִפְקָד
נִפְקָדוֹת	נִפְקָדָה vel נִפְקֶדֶת

נִפְקָד

Cum־ ad differentiam præteriti, nisi cùm est in regimine, tunc enim־ mutatur in־, vt נִלְעָג Balbutiens lingua: *Isaie 33,19.* Plurale similiter cum־, paucis exceptis, quæ sunt cum Scheua; singulari cũ־ existente, vt נִטְמָאִים Polluti: *Ezech 20, 30.* Et Nun cum, נֶחְבָּאִים Absconditi: *Ios 10,17.* sed hæc ad Quiescentia pertinent.

INFINIT. מָקוֹר

הִפְקֹד	בְּהִפְקֹד
לְהִפְקֹד	מֵהִפְקֹד

Vt in præcedentibus Nun characteristicon coniugat. expressè aderat: ita in sequentibus supprimitur per Daghesch in פ.

Macor interdum est perfectum, id est, cum נ litera formatiua, vt נִשְׁלוֹחַ Mitti: *Esther 3, 13.* נִשְׁאֹל Petendo: *1. Samuel.20,28.* נִלְחֹם Pugnando: *Iudic.11,25*

Et cum ח & Hiric, prima litera daghessata ob defectum נ, vt לְהִפְּתֵחַ, הִפְּקֹד Vt solcuere-tur: *Isaie 51,14.* quòd si dictio fuerit Millel, erit cũ Segol, vt הִפָּקֹד. Inuenitur & cum Holem, vt הִנָּתוֹן Tradendo: *Ieremi.38,3.* Et ה cum־ ob sequentem gutturalem הֵאָכֵל Comedendo. sed hæc quære inter Imperfecta. Inuenitur quoque sine ה, iuncta litera בְּעָטֵף Cùm deficeret: *Threnor.2, versi.11.* בְּהָרֵג Cùm occisa fuerit: *Ezech. 26,15.* וּבְכָשְׁלוֹ quære inter affixa. [Illud autem הֵאָרֵשׁ Nunquid interrogando: *Ezech.14,3.* quidam huc referũt, alij ad futurum Hithpael, vt Daghesch sit loco ח, ac si diceretur אִתְדָּרֵשׁ.]

מֵהִפְּקֹד Quatuor literæ gutturales ר & אהחע, cùm non admittant Daghesch, mutant punctũ breue præcedens in longum ei respondens: ve-

PIEL Coniugatio Daghessata.

Recensuit.	PRAETERIT. עָבָר
פִּקֵּד	Singul.
פִּקְּדָה	
פִּקַּדְתָּ	

וְהִשְׁחַדְתָּ Et munerib̃us afficiebas. Et cum Schurec loco Holem, *Ruth* 2, 8. [Assumit interdum Nun, vt *ibidem vers.* 21. הַעֲבוּרִי Transeas. הִדָּבְקִין Adhærebis.]

נִפְקַד *vel* נִפְקוֹד

Variatur vt tertia, iisdemque constat canonibus. Multa etiam sunt cum He in fine, vt de prima dictum est, vt נִשְׂמְחָה Lætabimur; *Psalm.* 68,6. וְנִכְרְעָה Et incurrimus: *Psalmo* 95,6 וְנַחְקֹרָה Et transibimus: *Isa* 51,23. Et inquiramus: *Thren.* 3,40.

יִפְקְדוּ

Cum accẽtibus mutatur alterũ Scheua, vel in Hholem, vt יִצְפְּנוּ Abscondent: *Psalm.* 10,8. יַחְמֹלוּ Parcent: *Isaia* 9, *vers.* 19. יַהֲרֹגוּ Occident: *Psalm* 94,4. Vel in Camets יִשְׁמָעוּ. יִחֲרְדוּ Obstupescent, &c. in quibus accentus est in penultima. sed cum additione Nun habent accentum in vltima, יִשְׁמְעוּן Audierint: *Exod.* 4,9. יִרְבָּצוּן Accubabunt: *Psalm.* 104,22 יִגְוְעוּן Morientur: 29. Sunt & quædam cum Scheua, quanquam habent ה, &c. vt וַיַּחְפְּרוּ Et erubescant: *Psalmo* 35, *vers.* 4. [Illud autem *Exod.* 18,26. יִשְׁפְּטוּ Iudicabunt, est cum Schurec loco Holem.]

הִפְקְדוּ

Variatur etiã vt tertia pluralis; & eosdem habet canones. vt הִשְׁלַחוּ הִשְׁלְחוּ Mittetis: *Numer* 13,3. הֶחֱבְלוּ Euanescetis: *Psal* 62,11. Et cum Nun, vt תִּשְׁמְעוּן Audietis: *Deuter.* 8,20. *Leuitic.* 19,30. תִּשְׁמְרוּ Et cum Holẽ, תַּעֲבֹדוּן Seruietis: *Ios.* 24,15.

הִפְקוֹדְנָה

Secunda & tertia personæ plural. femin. eandem habent vocem, sensu verò discernuntur. Et cum תִּשְׁמַעְנָה Audient: *Psal.* 92,12. Quod vertitur in ה cum accentibus prædictis, vt *Prou.* 27,20 תִּשְׂבַּעְנָה Saturabuntur, &c. Exceptiuntur tamẽ nonnulla, quæ suum retinent Pathahh.

Interdum ה abiicit, vt חִלַּבְּשֵׁן *2. Sam.* 13,19.

(De נ cum Daghesch ornatus, vel euphoniæ causa, vide Quæstionem Lamed ה.)

Inuenitur & cum Daghesch ob defectu Nun, vt תִּשְׁכַּבְנָה Habitabunt: *Ezech.* 17,22. Et cum Scheua vice Pathahh, vt וְתִגְבַּהֲנָה pro וַיִּתְגַּבְּהוּ Et eleuatæ sunt: *Ezech.* 16,50.

Inuenitur etiam cũ ו in principio pro ת, vt יַעֲמֹדְנָה Stabunt: *Dan.* 8,22.

tur in ־: *si sequatur dictio Millel, vt* אֶשְׁמֹר־לוֹ Seruabo ei: *Psal.* 89,23. &c. Et sic al quãdo, cũm assumit ה paragogic. vt אֶשְׁקוֹטָה Quiescam. & quædam alia.

Item cũ Scheua simplici, vt אֶשְׁמְרָה. אֶעְבְּרָה Transibo. אֶעְזְבָה Derelinquam. Cum accentibus prædictis, secunda radicalis est cum Hholẽ, vt אֶשְׁמְרָה Custodiam: *Psal.* 59,10. אֶעֱלוּזָה Exultabo: *Habac.* 3,18 Hic obiter est notandum, quædam verba formare futurum in Hholem, aut Pathah, vt שָׁבַת, חָפַץ, נָדַד, פָּעַל, נָשַׁךְ, טָרַף, בָּגַד. Quædam in־, vt גָּדַל, רָבַץ, רָפַד, שָׁכַב, רָכַב. Alia in Holem, vt מָשַׁךְ, עָבַר, שָׁמַר, זָכַר.

אֶפְקַד

Secunda forma mutat cum ָ, *Soph passuc, &c.* ־ *in* ־, *vt* אֶשְׂאָב Haurian: *Genes* 24,19. &c. Et cum ה paragogico sic mutatur, אֶשְׁכְּבָה Requiescam: *Psalm.* 4,9.

Et cum prædictis accentibus, וָאֶשְׁאֲפָה Et respirauì: *Ps.* 119,131. &c.

יִפְקוֹד

Cum gutturali sic scribitur, יַעְבוֹר Seruiet. יַעֲבוֹר Transibit. יַחְפּוֹץ Volet. יַחְגֹּר Accinget. יַחְשׂוֹף Reuelabit. De Maccaph consule primam personam. At in dictione, יִגְנֹב־אִישׁ Furatus fuerit quis: *Exod.* 21, *vers.* 1. non mutatur Hholem cum Maccaph, propter maaric illi coniunctum. Alioqui mutaretur in ־: propter monosyllabum. Sed יִתְמָךְ־דְּבָרִי Sustentet verba mea, est cum ־: propter Ghaaia suo ־.

יִפְקַד

Cum accentibus distinguentibus mutat ־ *in* ־, *paucis exceptis.* Imo etiam nonnulla veniunt cum ־, citra prædictos accentus, &c.

יִפְקוֹד

Hæc persona mutatur vt tertia, vt חִפְעַל־בּוֹ Operaberis in eo: *Iob* 35,6. תִּשְׁלַח Mittes. תַּחֲרֹשׁ Tacebis. תֶּחְכַּם Sapies. תִּשְׁכַּב Dormies: *Prouerbior* 6,9. &c. Hæc inquam persona capitur pro tertia feminea, vt vides in paradigmate. Iudicio itaque vtendũ erit, cùm occurrerit, vt illam rectè interpreteris iuxta exigentiam loci. Inuenitur autem *Prouerbior.* 14,4. תִּשְׁמוֹרֵם Custodiet eos. ו pro י.

תִּפְקְדִי

Cum accentibus prædictis mutatur, vt חִלְבָּשִׁי Vestieris: *Isaia* 49, *vers.* 18. תַּחְשִׂכִי Prohibebis: 54,2. Inuenitur etiam secunda cum ־,

teph, vt וּמִגְעַר־בָּךְ Et ab increpando te: *Isaia* 54,9. &c.

Quæ verò vel פָּעַל & habent ה paragogicũ, primam habent cum Hhiric, nisi sit gutturalis, quia tunc est cum Pathahh vice Hhiric, vt לִרְבָעָה Ad coeundum: *Leuitic.* 20,16. לִרְאֹת Ad videndum: *Deuter.* 28,58 לְאַשְׁמָה Ad delinquendum: *Leuit* 6,7.

Et secunda existente gutturali, prima est cum ־, & secunda (vt dilatetur) cũ ־, vt לְתַצְבָּה Desiderando: *Psalm.* 119,20. לְרַאֲבָה Dolete *Ier.* 31,12 &c.

[Hæc autem quidam annumerant Infinitiuis cũ ־ & ־. הָלוֹךְ וְגָדֵל Eundo & crescendo: *Genes.* 26, *vers.* 13. בָּשֵׁל Coquendo. quanquam dici possunt nomina Toarim, teste R. David.

Item שְׁאֹלָה Interrogare: *Isa.* 7,1 quod potest esse Imperat. vt illud *Daniel.* 9,19. שְׁמָעָה Audi, &c. Venit etiam cum ן in fine, licet non sit ex perfectis, vt בְּאַבְדָן In perdẽdo: *Esth* 8,6. מֶחֱרוֹן Ne irasceretur: *Psalm.* 85,4. sed de his vide alibi.]

sum punctum genuinum, vel in Hhiric sequente alio Scheua. (nam duo Scheua in legi nõ possunt) vel in־ aut ־ sequente gutturali, siue illæ gutturales habeant Scheua composita, si ue simplex. vt pro בִּפְקוֹד dicitur בְּפָקוֹד. בַּעֲזוֹר, בָּאֲכוֹל, לַחֲבוֹשׁ & cũ Scheua simplici. מ autem habet & Hhiric si prima radicalis fuerit capax Daghesch, vt מִפְּקוֹד A visitando. compositum enim cum מִן præpositione A, ab, ex, & פְּקוֹד. Alioqui si prima fuerit vna ex his אהחער, fiet compensatio literæ ן deperditæ per־ longam vocalem, quæ æquipollet breui vocali, & puncto Daghesch. Hinc veniunt quædam cum ה paragogico, & sub prima radicali, vt לִמְשֹׁחָה Ad vngendũ: *Exod* 29,29. לִרְחֹצָה Ad lauandum: 30,18. Et præter normam, secũda cũ ־: euphoniæ causa, vt לִרְחָקָה Ad elongandum: *Ezech.* 8,6. לְחַמְצָה Fermentare: *Hos* 7,4. לְחַמְלָה Ad parcendum: *Ezech.* 16,5. Cum Maccaph autem Hholem mutatur in Camets hha-

IMPERATIVVS. צִוּוּי

PLVRAL. Visitate.	SINGVL. Visita.
פִּקְדוּ	פִּקֹּד *vel* פָּקֹד *Mascul.*
פְּקֹדְנָה	פִּקְדִי *Femin.*

lis, sic scribitur, רַחֲקוּ Elongate vos. טַעֲמוּ Gustate. præter illud *Iob* 6,22. שְׂחָדוּ quod habet primam cum Hhiric. אָהֲבוּ & אָחֲזוּ pertinent ad verba Quiescentia Pe Aleph. Inuenitur & prima cũ ־: vt חָרְבוּ Desolamini: *Ierem* 2,12. מָשְׁכוּ Trahite: *Ierem* 2,12.

Cum accentibus autem distinguentibus sic mutantur, quæ veniunt ab vtraque forma עָמְדוּ Stat *Nahum* 2,8. חֲדָלוּ Cessate.

פִּקְדִי

Inuenitur etiam cum ־, *vt* מָלְכִי *Iudic* 9,10. Cum secunda gutturali sic scribitur טַחֲנִי Molle: *Isa* 47,2 Sed si prima fuerit gutturalis, hoc modo, חֲשֹׂף־שֹׁבֶל Discooperti plantam: *Isa* 47,2.

Item & וְאַחֲזִי־לָהּ Et tene illud: *Ruth* 3,15. sic inuenitur, Porrò variè mutatur cum accentibus prædictis, וְשַׁמְּחִי Et lætate: *Ioel* 2,21. חֲרָבִי Desolate: *Isaia* 44, 27. & וְצַעֲקִי Et clama: *Ierem* 22,20. in quibus prima est cum ־: ob decorem, & secunda cum ־: lato. Præterea cum Hholem, עֲבֹרִי Transi: *Isa* 23,12. Postremò, prima cum ־: lato, & secunda cum ־: euphoniæ causa: 2. *Samu.* 28,8. קָחֲלוּ־נָא לִי Diuinanunc mihi.

פִּקְדוּנָה

Bifariam inuenitur: cum Hholem, vt hic vides; vel cũ ־, *vt* שְׁמַעְנָה Audite: *Ierem* 9. צְעַקְנָה Clamate: *Ieremi* 49,3.

Interdum קְרָאן & קְרָאן Vocare. non scriptitatur, vt שְׁמַעְנָן Audite: *Genes.* 23. sed de his alibi. Sic [Illud autem *Isaiæ* 32, *vers.* 11. רַגְזָה Commouete vos, quidam huc referunt: alij dicũt esse Macor. Quod autem חֲרָדוּ Ibidem iungitur adiectiuo feminino, id factum est, quoniam loquitur de populo, qui erat in vrbibus opulentis.]

Hic vides posteriores formas Infinitiui. Si prima fuerit gutturalis, erit cum puncto composito ־: *vt* חֲגֹר Accinge: *Psal* 45,4. עֲזֹב Derelinquet: 37,8. Cum Maccaph Hholem mutatur in ־: vt זְכֹר Memento mei: *Psalm* 25,7. &c. לִי [Porrò hæc sunt cũ Camets sub prima, תָּמוֹךְ Sustentabis: 119,5. שָׁמוֹר Custodi: *Deuter* 5,12. quę possunt esse Infinit. vice Imperatiuorũ.] Sunt & multa cum Hateph Camets, & ה paragogico, vt זְכָרָה Memento: *Nehem.* 5 שָׁמְרָה Custodi: 1. *Paralip.* 29,18. קָרְבָה Accede: *Psal.* 69,19. (sed hoc fit à vltima forma, & ־: ponitur pro Hhiric.) Interdum protrahitur prima cum accentu, & vertitur in Camets latum. vt שָׁמְרָה Custodi: *Psal.* 86,2. עֲשֹׂקָה־לִּי Vim fac mihi. Sic quoque inuenitur, cũm secũda fuerit gutturalis: vt זְעֹמָה Detestare: *Num.* 23,7.

פְּקֹד

Secunda forma constat vt plurimùm verbis neutris; vel finientibus à gutturali, vt שְׁמַע. vel quorum secunda est gutturalis, vt שְׂחַק. Et cũ accentibus vt plurimùm mutat־ in ־, vt satis dictum est. & si venerit cum ה in fine, prima est cum Hhiric: vt שִׁכְבָה Dormi: *Gen.* 30,7. שִׁלְחָה Mitte. 1. *Sam* 16,1. Item cum ָ, Soph passuc, aut Zaqeph, vel quibusdam aliis sic mutatur, vt וְדָעֵהוּ Et cognoscite: 1. *Reg.* 13,7. שְׁאֵלָה Peto: *Isaia* 7,11 &c. Verũ אַסְפָה Congregate: *Numer.* 11,16. & עָרְכָה Ordina in his Seghol ponitur loco Hhiric, vel pro ־: à prima forma.

פִּקְדִי

Si secunda fuerit guttura-

NIPHAL.

generum ac numerorum rationem attinet, quę in Cal.

נִפְקַד

נ *Formatiuum scribitur cum Hhiric, si prima non fuerit gutturalis. nam cum* א ה ע ח *assumit Segol, vel Pathah, vt* נֶאֱחַז Tenebatur: *Gen.* 22,3. נֶעְכַּר Turbatus est: *Psal.* 39,3. נֶעֱרַץ Timendus est: 89,8. Hæc tertia persona masculea reperitur post secundam radicalem cum Holem, vt וְנַחְתּוֹם Et signatur: *Esth.* 8,8. וְנַעְתּוֹר Et exorabilis fuit: 1. *Paralip.* 5,20. Cum accentibus diuisiuis, & nonnunquam citra illos, mutatur in ־.

PRAETERIT. עָבָר

Singul. Visitatus fuit, *vel* abfuit.	
נִפְקַד	נִפְקְדָה
† נִפְקַדְתָּ	נִפְקַדְתְּ
נִפְקַדְתִּי	
Plural.	
נִפְקְדוּ	
נִפְקַדְתֶּם	נִפְקַדְתֶּן
נִפְקַדְנוּ	

† *Sequentium vocum eadem ratio quod ad personarum &*

FVTVRVM. עָתִיד

PLVRAL. Visitabimus.	SINGVL. Visitabo.
נִפְקַד *vel* נִפְקוֹד *Commun.* 1.	אֶפְקַד *vel* אֶפְקוֹד *Commun.* 1.
Visitabunt.	Visitabit.
תִּפְקַדְנָה *vel* תִּפְקוֹדְנָה *Femin.* 3. & 2.	יִפְקֹד *M.* 3. יִפְקַד *vel* יִפְקוֹד *Fem.* 3.
Visitabunt & Visitabitis	Visitabitis.
תִּפְקְדוּ *M.* 2.	תִּפְקַד *vel* תִּפְקוֹד *M.* 2.
	תִּפְקְדִי *Femin.* 2. תִּפְקַד *vel* תִּפְקוֹד *Mascul.* 2.

Hhiric. א verò ־, quòd sit gutturalis litera.

אֶפְקֹד *vel sine* ו, אֶפְקַד.

Cum Maccaph Holem muta-

Futurum ab Imperatiuo fit præpositis literis אֵיתָן, Vnde personarum ordo in eo mutatus est. יִתָּן Scheua hæ vel ־: Succedente autem altero Scheua, recipiunt

VERBORVM ORDINES SVNT OCTO;

quorum PRIMVS continet verba Perfecta .i. è quibus inter coniugandum nulla trium literarum radicalium excidit. Reliqui verò Imperfecta siue Anomala. euariant enim aliquibus locis à Perfectorum norma. Horum alia sunt Defectiua, aut Quiescentia, aut Duplicantia, aut Composita, aut denique plurium syllabarum; de quibus suis locis agemus.

participiis similia, vt שָׁכֵן Habitator, à שָׁכוּן . בָּטוּחַ Fisus, à בָּטַח . בָּרוּךְ Benedictus, à בָּרַךְ . עָצוּם Fortis, ab עָצַם .

פּוֹקְדִים

Si secunda fuerit gutturalis, sic scribitur, פּוֹעֲלִים .

De regimine verò פּוֹעֲלֵי alibi dicemus.

פּוֹקְדָה

& cum gutturali secunda, פּוֹעֲלָה . *Hæc prior forma habet accentũ Milra. sed* פּוֹקְדָה *semper est Millel: quæ quidem posterior forma, si vltima fuerit gutturalis, mutat duplex* ־ *in duplex* ־־ , *vt* בֹּרַחַת Fugiens: *Genes.16,8.* שׁוֹמַעַת Audiens .i. audiebat: 18,10. *&c.*

Inuenitur etiam cum Iod redundante in fine, vt אֹיְבָתִי לִי Inimicus mihi: *Mich.7,8.* אֹהַבְתִּי לְרוּשׁ Diligens triturare: *Hos.10,12.*

Venit & cum Tseri, instar masculini, vt בֹּגֵדָה Præuaricans: *Ierem.3,8.* נֹטֵרָה Custodiens: *Cantic 1, vers.6.* & quædam alia, eisque similia.

Verba secundæ formæ sic formant Benoni,

חָפֵץ חֲפֵצִים
חֲפֵצָה & חֲפֵצוֹת
חֲפֵצֶת

Cuiusmodi sunt reuera nomina Toarim.

פּוֹקֵד

& interdum sine vaf, פֹּעֵל . *Inuenitur etiam cũ Hbiric, vt* תּוֹמִיךְ Sustentans: *Psalm. 16,5.* יוֹסֵף Addens: *Isa 38,5.*

Quod si vltima fuerit ח vel ע, tunc secunda radicalis habet ־, & tertia ־: quod quidem ־ retrahitur sub secundam interdum, vt leuior hat pronunciatio. vt פֹּתֵחַ Aperiens: *Ieremiæ 13, vers 29.* זוֹרֵעַ Proserbior. 22,8 *&c.* הֲנִטַּע Nunquid plantans? *Psalm 94,9* & quę dã alia. [Illud autem אֹבֵד עֵצוֹת Perens consilius: *Deuteron. 32, 28.* est cũm ־, quanquam tertia non est gutturalis. Porrò בֹּעֲרָה Ardens, cõ in illo *Hosea 7,4.* תַּנּוּר structo cũ .i Clibanus, quod est mascul. gener. dicitur ה redundare. Interdum (secundum R. Dauid,) venit cum Iod redundante, אֹמְרִי Ligans: *Gen 49,11* שׁוֹכְנִי Habitans: *Ierem 49,16.* הַיּוֹשְׁבִי Habitans: *Psalm. 123,1.* quæ tamen secundum alios sunt nomina Toarim.] Hæc autem notandum est, nonnulla esse verba, quæ tam actiuo quàm passiuo carent participio, vt קָרֵב Appropinquauit. רָחַק Elongauit. קָטֹן Minor fuit. גָּבַר Roborauit. חָזַק Fortificauit. חָכַם Sapuit, *vel* Sapiẽs fuit. רָשַׁע Impius fuit, *aut* Impiè egit. סָכַל Stultus fuit, *vel* Stultè egit. צָדַק Iustus fuit. יָכֹל Potuit.

Non enim dicitur קָרֵב קָרוּב *aut* רָחֵק רָחוּק licet apud Thalmudistas vel Rabbinos eiusmodi participia inuenientur. In his igitur nomen Toar venit loco participij actiui & passiui, vt קָרוֹב Propinquus. רָחוֹק Longinquus, *&c.*

Alia verò sunt, quæ carent participiis passiuis, vt verba נָפַל Cecidit. עָמַד Stetit. intransitiua: vt הָלַךְ Ambulauit, quæ tãtũ habent Benoni עוֹמֵד הוֹלֵךְ &c. Quædam tamen habent nomina Toarim

פָּעוּל PARTICIPIVM PASSIVVM.

PLVRAL.	SINGVL.
Visitati. פְּקוּדִים	Visitatus. פָּקוּד *Mascul.*
Visitatæ. פְּקוּדוֹת	Visitata. פְּקוּדָה *Femin.*

פְּקוּדָה

Quomodo ה *mutetur in* ת *in regimine, alibi videbitur.*

In illo tamen *Isa. 51,21.* וּשְׁכֻרַת Et inebriata .f. angustiis, quidam dicunt Taf poni pro He. Inuenitur etiam cum ה paragogico, vt גְּנֻבָתִי Furto ablatum (dicit:) *Genes.31,39.*

פָּקוּד

& interdum cum Kibbuts, vt לָבֻשׁ Indutus. *Cùm vltima est gutturalis, sic scribitur,* פָּתוּחַ Apertum: *Psalm. 5,10.* בָּטֻחַ Fisus, *pro confidens: 7.* קָרוּעַ Scissus: 2. *Sam.15.*

Sed in regimine, cùm prima est gutturalis, sic inuenitur עָרוּךְ Præparatus: *Ioel.2,5.* חָבוּר Coniũctus.

מָקוֹר INFINITIVVS.

Visitare.

פָּקֹד *vel* פָּקוֹד *vel* פָּקוּד .visitare Secundum	.visitando In בִּפְקוֹד
בִּפְקוֹד .visitet Ne *vel* ,visitando A	.visitandum Ad לִפְקוֹד
מִפְקוֹד	

Et cum literis בכלם .

Item בִּפְקֹד , בִּפְקוֹד , *&c.*

Prima forma, nempe פָּקוֹד solet iungi aliis modis ad maiorẽ rei adfirmationem: vt שָׁמוֹר תִּשְׁמְרוּ Custodiendo custodietis .i certè

Secunda verò forma פָּקוּד prima existente gutturali, scribitur cum ־ vel ־. עָנוּשׁ & אָכוֹל sed hoc quæres alibi.

Huic formæ (vt & tertiæ) sigillatim præponuntur בכלם . בכל mutant scheua

Infinitiuus trifariam inuenitur, vt hic vides. Cùm vltima est gutturalis, sic scribitur, פָּרוֹחַ Florendo, *Isa 35,5.* בִּשְׁמוֹעַ In audiẽdo, *&c.*

[Inuenitur semel cum iod redundante, *Esra 10,17.* לְדָרִישׁ Ad quærendum, pro לִדְרוֹשׁ .]

PRIMVS ORDO est perfectorum verborum, quorum actu semper videntur tres literæ Essentiales siue Thematis.

PRAETERITVM עָבַר.

PLVRAL.	SINGVL.
Visitauimus. פָּקַדְנוּ *Commun. 1. person.*	Visitauit. פָּקַד *Mascul. 3. perso.*
Visitastis. פָּקַדְתֶּם *Mascul. 2. perso.*	Visitauit. פָּקְדָה *Femin. 3. pers.*
Visitastis. פָּקַדְתֶּן *Femin. 2. pers.*	Visitasti. פָּקַדְתָּ *Mascul. 2. perso.*
Visitauimus. פָּקַדְנוּ *Commun. 1. person.*	Visitasti. פָּקַדְתְּ *Femin. 2. pers.*
	Visitaui. פָּקַדְתִּי *Commun. 1. person.*

causa. Quæ autem veniunt à secunda forma, Scheua mutatur in Tseri. vt שָׁכְבָה Obiit est: *Prou 2,17.* וְשָׂמְחָה Et lætata est: *Esther 8, 15.* אָזְלַת יַד Abiit manus: *Deut. 32,36.* Inuenitur & cum ת femineo, vt

פָּקַדְתְּ

Secunda mascul. singul. interdum ascisit ה *paragogicum in omnibus cõiugationibus, vt* נָתַתָּה Dediti: *Gen.3,12.* גֵּרַתָּה Peregrinatus es: 21,23.

פָּקַדְתְּ

Si secundæ personæ singularis femineæ vltima fuerit gutturalis, erit cum Pathahh, vt שָׁמַעְתְּ Audisti? *Ruth 2,8.* יָגַעְתְּ Laborasti: *Isa. 47, 12.*

פָּקְדוּ

Tertia pluralis sic mutatur cum accentibus prædictis, vt tertia singularis feminea, vt פָּקְדוּ . קָמְלוּ Excisi sunt: *Isa.19,6.* חָדְלוּ Cessauerunt: *Iudic.5,7.* נָזְלוּ Defluxerunt: *Isa.64,3.* quę postrema sunt cum Daghesch ob decorem.

Assumit & ן *in fine, vt* יָדְעוּן Nouerunt: *Deut.8,16.*

פָּקַדְתֶּם

Secunda pluralis.

Si prima fuerit gutturalis, tunc assumit punctum raptum, vt עֲזַבְתֶּם Reliquistis.

Interdum inuenitur cum Seghol sub secunda radicali, vt שְׁאַלְתֶּם Postulastis. & *1, Samuel. 12, v. 13.* *Iob 21,29.*

Et cũ Hbiric, vt *Deuteron. 11, 31* וִירִשְׁתֶּם Et hæreditabitis. Sed hæc veniunt à יָרַשׁ , שָׁאַל , vt cuidam placet. quòd nempe ־ et Hbiric sint puncta affinia, faciléque inter se permutentur.

Nota verborum desinentium in Taf, & Nun, illud ת absorbeti, aduenientibus תֶּן תֶּם תִּי תֶּת תֶּן , vt כָּרַתִּי כָּרַת כָּרַתָּ .

פָּקַד

Tertia persona præteriti, singularis, inuenitur trifariã. Primò & communiter cum camets & pathahh, vt hic vides. Secundò, cum ־ *et* ־, *vt* חֵיל , חֵטֶא , לָבַשׁ Induit, *Psalm.93,1.* שָׁמַע Audiuit, 34,18. חָפֵץ Voluit: 115,3. שָׁאַל Petiit: *Isa 2,11.* Inter quæ etiã inueniuntur vtriusque formę. Dicitur enim אָהַב & אֵהַב . *Tertiò (sed rarissimè) cũ* ־ *& Hholem. vt* יָכֹל Potuit: *Gen 45.* יָגֹרְתִּי Timui: *Deut.9,19.* קָטֹנְתִּי *Gene. 32,11.*

Secunda autem forma eodem modo, quo prima coniugatur, præterquam in Benoni. Porrò tertia vbique Hholem retinet, (vel pro Hholem ־, vt יָכֹלְתָּ *Exod. 18.* (exceptis tertiis personis vtriusque numeri, יָכְלָה יָכְלוּ . cetera omnia vt in prima. Verùm Grammaticorum talis regula est, vt tam in nominibus, quàm in verbis, quibuscunque in locis inuenitur ־, illud mutetur in ־ cum ־, Soph passuc, &c. quæ autẽ sunt à primitiuo cum ־, vt פָּעַל , Tseri mutetur in ־ cum iisdem accẽtibus; idque ferè semper accidit: nam inueniuntur quædam, non mutata cum iisdem accentibus: quæ legenti passim in Bibliis fient obuia.

Excipiuntur nonnulla, quæ sunt cum ־, etiã sine ־, Soph passuc, Zakeph, & aliis accentibus distinguentibus, vt מָלַךְ Regnauit: *Psalm. 43, 1.* & multa alia.

Tertia persona plerumque est breuis, vel milra .i. accentum habens in vltima: sed sequente monosyllaba, aut dictione longa, vel milel .i. habente accentum in penultima, fit etiam longa .i. retrahit accentum sub penultimam, vt שָׁכַח אֵל Obiitus est Deus: *Psal. 10, vers.11.* שָׁלַח מֶלֶךְ Misit rex: 105,30. Excipiuntur tamen quædam ab hac regula.

פָּקְדָה

Tertia feminea sub secunda radicali habet Scheua, vel ־: *sub gutturali, vt* צָהֲלָה *Esth.8,15.* [In Soph passuc, & cum Athnach, & aliis, Scheua mutatur in Camets, vt טָעֲמָה Gustauit: *Prou 31,18.* שָׁקְטָה Quieuit: *Psalmo 76,9.* נָשְׁתָּה Defecit: *Isa.41,17.* quod est daghessatum euphoniæ

בֵּינוֹנִי .i. Intermedium.

BENONI .i. PARTICIPIUM actiuum.

Regimen. PLVRAL.	SINGVL.
Visitantes. פּוֹקְדִים פּוֹקְדֵי	פּוֹקֵד *Mascul.* Visitans.
פּוֹקְדוֹת	פּוֹקֶדֶת *vel* פּוֹקֵדָה *Femin.*

ה, ת, תי, תי, ו, תם, תן, נו	efficit	tertiam personã femin. gener.	singularis numeri: פָּקְדָה
		secundam masculinam	פָּקַדְתָּ
		secundam femininam	פָּקַדְתְּ
		primam person. cõmun. gene.	פָּקַדְתִּי
		tertiam personam commun.	pluralis numeri: פָּקְדוּ
		secundam masculinam	פְּקַדְתֶּם
		secundam femininam	פְּקַדְתֶּן
		primam communis generis	פָּקַדְנוּ

BENONI *i. Intermedium, quòd nempe Præsens eo significatum, medium sit inter præteritum & futurum: Aliter* POEL, *vulgo Præsens participium vocatur, actiuè significãs.* פוֹקֵד Visitans. *vnde Hebræi circumloquuntur,* אֲנִי פוֹקֵד Ego visitans, *id est,* visito.

PAVL *(quod etiam quibusdam* Benoni *dicitur,) Participium præsens passiuum: designat rem iam agi cœptam, quæ etiamnum fiat.* פָּקוּד Visitatus. *Hæc duo participia nominum flexionem sequuntur, quæ est huiusmodi. Adde singulari*

פָּקוּד *vel* פוֹקֵד { ה *vel* ה֣ / ים / וֹת } *& efficies*
- *femininam singularem* פוֹקֶדֶת *vel* פוֹקֵדָה.
- *masculinam plurarem* פֹּקְדִים.
- *femininam plurarem* פוֹקְדוֹת.

Modi duo:

INFINITIVVS, *qui &* מִקְוֹר *Makor .i. Fõs, origo, quòd nempe modus significandi ab eo fluat, & in diuersa discriminetur tempora: sub quo et Gerundium comprehenditur. Huic autem præfiguntur* ב כ ל מ, *quarum* ב *&* כ *ad præteritum,* ל *et* מ *verò ad futurum Infinitiui sensum trahut. vt* בִּפְקוֹד In visitando, Cùm visitaret. כְּפִקּוּד Secundum visitare. Vt visitauit. לִפְקוֹד Ad visitãdum. מִפְּקוֹד A visitando, Ne visitaret.

IMPERATIVVS צוּוּי, *qui dumtaxat personas secundas continet. Ad hunc formandum hæ tres sunt necessariæ terminationes, videlicet* { וּ / י / וָה } *seruit*
- *plural. mascul.* פִּקְדוּ Visitate.
- *femin. singul.* פִּקְדִי Visita.
- *femin. plural.* פִּקְדְנָה Visitate mulieres.

FVTVRVM, *quod, vt Præteritum, vertendum est pro commoditate & exigentia sensus per Indicatiuum, vel Optatiuum, vel Subiunctiuum. Asciscit sibi in principio literas*

אֵיתָן, *Quarum* { א / י / ת / נ } *format*
- *Primam personam singul. commun. gen.* אֶפְקוֹד Visitabo.
- *Tertiam singul. & plural. mascul.* יִפְקוֹד Visitabit. יִפְקְדוּ Visitabunt.
- *Tertiam femin. & secundã mascul. singul. sub vna voce, vt* תִּפְקוֹד Visitabit mulier, *vel* Visitabis vir. *Deinde secundã femin. singul.* תִּפְקְדִי Visitabis mulier. *Item secundã plural. mascul.* תִּפְקְדוּ Visitabitis viri. *Et tertiam & secundam plural. femin. sub vna voce,* תִּפְקֹדְנָה Visitabitis, *vel* Visitabunt feminæ.
- *Primam plur. comm.* נִפְקוֹד Visitabimus.

Porro moris est Scripturæ, vt ponat Futurum loco Præteriti, præsertim in locis, vbi loquens in loquendo consueuit esse continuus: vt Num. 10. עַל פִּי יְהוָה יַחֲנוּ Iuxta verbum Domini castrametabantur. *sic* Iob 1. כָּכָה יַעֲשֶׂה Sic faciebat Iob. *Fit quoque in verbis propheticis, vt Præteritũ sit loco Futuri. verbum enim adeo clarum est coram Deo, perinde ac si iam factum esset.*

II. NIPHAL *à forma sic appellata; נ enim signata Hbiric, præfigitur radici: (exceptis verbis, quorum prima est gutturalis; tunc enim נ afficitur ־ aut ־.) passiua est superioris. vt* נִשְׁמַר Custoditus est. *Sub qua tamen sunt quædam actiua more Deponentalium apud Latinos: vt* נִשְׁבַּע Iurauit. נִלְחַם Bellauit. *Interdum quoque reciprocã habet significationem, vt Hithpael. vt* 2. Sam 20. 10. נִשְׁמַר Custodiuit se, *&c.*

III. PIEL, *cuius character est Hbiric sub prima, & Daghesch in secunda, si fuerit illius capax, cũ־ vel־ (alioqui prima loco Hbiric habet plerũque־, vt* מֵאֵן, *etc.) Hic intenditur significatum actiuorum, quæ in Kal leuiùs significant: vt* שָׁבַר Fregit. שִׁבֵּר Confregit. *Et quæ in Kal erant neutra, hic fiunt actiua:* הָלַךְ Ambulauit. הִלֵּךְ Ambulare fecit. *cuiusmodi cũ verbis Hiphil affinitatem habent. Sunt & hic verba, quæ in Kal non reperiuntur,* הָלַל Laudauit. אָזַן Auscultauit. *atque alia, quæ tam in Kal, quàm hic eodem vtrobique sensu,* גָּרַשׁ *&* גֵּרֵשׁ Eiecit. *Neutra hic non occurrunt, nisi paucissima. Hic quoque inueniũtur quædam cõtrariæ significationis: vt* שָׁרַשׁ Radices egit, *in Poel,* שֵׁרֵשׁ *verò hic* Eradicauit. חָטָא Peccauit. חִטֵּא A peccato expiauit. *sic* דִּשֵּׁן Amouit cineres. *& quædam alia.*

REGVLA *generalis.* Omne verbum quod in aliqua coniugationum inuenitur in vsu, præterquam in Kal, ferè semper est exponẽdum significatione coniugationis Kal, vt נִשְׁבַּע Iurauit. אָזַן Auscultauit. הִשְׁכִּים Surrexit mane. הִתְרַנֵּן Deprecatus est.

IIII. PVAL *passiua, quæ־ habet sub prima, &־ sub secunda daghessata perinde vt actiua. (si modò secunda sit capax Daghesch; nam tum־ mutatur in magnam vocalem.) Eius vsus est, vbi nomen agentis non exprimitur, vt* סֻפַּר Narratus est.

HARVM *verò duarum loco Quartus Ordo, et interdum Sextus, vtitur Poel Quadrata; à numero quatuor literarum sic dicta; vt illic videre licet; quæ habet significationem verborum communium Latinorũ, vt* חוֹלֵל Formauit, *aut* Formatus est. *quæ quidem cõiugatio interdũ, sed rarius, in perfectis inuenitur: vt* שׁוֹפֵט Iudicauit. לוֹשֵׁן Accusauit.

V. HIPHIL *quæ* ה *insignitam Hbiric Prothesin præfert, & Iod post secundam: (nisi cùm prima thematis est gutturalis; tunc enim* ה *habet־ vel־.) Propriè significat agere altero suasore & auctore: vt* הִעְכִּיב Fecit iacere. הֵאֵכִיל Fecit comedere. *Quædam tamen hic inueniuntur significationis Kal, quæ illic non sunt in vsu. vt* הִגִּיד Indicauit. הִשְׁלִיךְ Proiecit, *etc. Item quædam sunt neutra non secus ac in Kal. Interdum quoque hic transitionis ratio diuersa est, ac in Piel, cùm affinitatẽ habet cum hac coniugatione, vt dictum est.* הוֹשִׁיב Habitare fecit, Collocauit in loco aliquo quempiam. *at* יָשַׁב Fecit habitare, *seu* habitari, *id est,* locum habitatum reddidit. quod οἰκίζειν Græci dicunt, Latini Coloniam deducere.

VI. HOPHAL *passiua, cui præponitur* ה *cum־ vel־. (Cum gutturalibus־ mutatur in־.) Passio in tertiũ transit: perinde ac superioris actio.*

VII. HITHPAEL, *quæ in fronte* הִתְ *gerit, formatur-que ab Imperatiuo Piel, cui in omnibus conuenit: non est tam actiua quàm passiua, vt* הִתְקַדֵּשׁ Sanctificatus est, *aut* Sanctificauit seipse; *quasi fuerit eiusdem in seipsum actio. Interdum est significationis Kal: vt* הִתְהַלֵּךְ Ambulauit.

TEMPORA SVNT QVATVOR
siue duo potius, vtroque participio excluso.

PRAETERITVM, *à quo auspicantur Verborum coniugationes, vtpote ordine naturæ primum locum obtinente. sub quo comprehendunt Imperfectum & Plusquam perfectũ. Huius autem tertiæ personæ singulari, à qua, aliter quàm Græci aut Latini, incipiunt, ad ceterarum personarum formationem adduntur hæ terminationes, vt* פָּקַד

ua mobile nisi in vnico vocabulo שְׁתַּיִם *et* שְׁתֵּי *post se patitur daghesch. IX. Nunquã puncta cõposita sequitur Daghesch, aut Scheua: ponitur que vt plurimum Metheg inter illa, & præcedentes vocales: vt hic* הָאֲדָמָה. *Camets hhatheph tamen, maximè cùm ex holem descendit; nec Scheua quiescens, nec Daghesch post se habet: vt* מְקַדְּשִׁים שִׁבְּלִים *vbi, quo dignosci possit, adiunctũ Scheua habet.* ו *Schurek interdum pro puncto paruo habetur: ideo post illud reperies Daghesch,* הוּמָה Percussus est. *& Scheua quiescens: vt* וְסְלַח Vselahh .i. Et remitte. *nisi secum habeat accentum Rhetoricum, (quod Methegh .i. Retinaculum siue Gaia dicitur, accentus protractionis, qui instar lineæ perpendicularis pingitur cum motione præcedenti:) tum enim legitur,* וְסָלַח Vselahh.

APPENDIX DE DAGHESCH.

I. Venit Daghesch forte ob defectum נ *radicalis literæ, vt in verbis defectiuis. II. Et in fine dictionis,* נָתַתִּי נָתַן.

III. Et propter defectũ literæ deseruientis, מִבֵּית *pro* מִן בֵּית.

IIII. Et propter defectum נ, *quod est proprium coniugationis Niphal, vt* אֶפָּקֵד *pro* אִנָּפְקֵד. *V. Apponitur etiam ad ostendendam coniugationis grauitatem: vt in Piel Haddaghusch, & Pual & Hithpael, quarum secunda radicalis daghessatur,* דִּבֵּר. *VI. Cùm fuerint duæ literæ similes, priore deficiente, altera ob eius defectũ daghessatur,* סָבַבְתִּי *à* סָבַב.

VII. Post omne לכה *&* ב *notificatiuum, &* ה *vocatiuũ est Daghesch,* הַבַּיִת, בַּשָּׁמָן, לַבְּרִית, בְּצוֹם הַקָּהָל O congregatio.

VIII. Cùm ו *hippuch .i. cõiunctio, vertit præteritum in futurum: vel contrà,* וַתֹּאמֶר. *præterquam in coniugatione Piel,* וַיְדַבֵּר. *IX. Sæpè euphoniæ causa litera daghessatur. vt* מִקְדָּשׁ, חֲדָלוּ, נוֹלוּ. *X. Ob defectum* ח *in omnibus verbis, quorum vltima radicalis est* ח, *vt* הִכְרַתִּי *pro* הִכְרַחְתִּי. *Item quando* ט *&* ח *in Hithpael conueniunt, vt* הִטַּמְּאוּ *pro* הִתְטַמְּאוּ.

DE LITERIS RADICALIBVS ET SERVILIBVS.

שְׁרָשִׁיוֹת RADICALES, *siue Essentiales sunt vndecim, quæ sunt semper de themate, quarũ signum est* גֵּט חֶסֶר קְצַר זַעַף.

נוֹסָפוֹת ADDITAE, *siue* שִׁמּוּשִׁיוֹת *Ministeriales vel Seruiles, totidem: quæ etiam Radicales esse possunt: quarum signum est,* מִשֶּׁה כָּתֵב אֵלֵינוּ.

THEMA *autẽ, siue quælibet vox primitiua habet tantùm tres literas radicales: quæ facilè patebit, si tantùm hinc atque hinc literas seruiles, quæ coniugationes, modos, tempora, genus, numerum, & personas indicant, abiicias.*

SERVIENTIVM *autem literarum* אלבש *quidem seruiunt à capite dictionis tantùm.* כן הם *verò à capite & fine.* יוה *à capite, medio, & fine.*

HEBRAEIS PARTES

Orationis sunt tres: NOMEN, VERBVM, *&* מִלָּה MILLAH *.i. dictio significatiua, sub qua partes non declinabiles comprehenduntur & Pronomina.*

A VERBO *auspicantur Grammatici, quòd Nomina, & eorundem cognitio magna ex parte inde pendeat.*

SEPTEM *sunt Coniugationes; quæ omnes denominantur ab antiquo Paradigmate* פָּעַל, *à quo adhuc primam cuiusque dictionis literam* פ, *secundam* ע, *tertiam* ל *appellant.*

I. PAAL, *quæ & Kal .i. leuis, dicitur; quòd nec vllam habeat literam addititiam in fronte, nec grauetur puncto Daghesch in secunda radicali: est verborum partim absolutorũ, vt* הָלַךְ Ambulauit. *partim transitiuorum, vt* שָׁמַר Custodiuit.

II. Ni-

DE LITERIS אֶמְּוֹת (quarum hæ אוי Matres locutionis dicuntur.) quæ à Grammaticis Quiescentes nuncupantur.

LITERAE ו *& י nihil auribus exhibent, præter eã, quæ adest, motionẽ: vt* לוֹתְהוּ בֵּיתִי Lo tohou bethi. ו *enim quiescit in pũctis cognatis, quæ sonãt* u *&* o. *Similiter* י *in his quæ* i *et* e. *alibi in fine vtraque coalescit, tanquam vocalis in diphthongo. Vau quidem post* ־ ־ *&* Hhirik קוּפִיוּ שָׁלוֹ וְיוֹדְבָרָיו.

Iod verò post ־ אֲדֹנָי שָׁדַי הוּי בָּזוּי, וּ־ *&* א ה *aut expressæ adsunt pũctis longis, aut in ipsis condũtur,* שָׁפֵט קָאם הַרְבֵּה.

Interdũ & quiescunt in ־ *&* ־, וארני : מה *&* פרא *&* פה. *sic & Iod,* דְּבָרֶיךָ. [*Quidam his annumerant, vt* פְּקֻדָּה: *sed Massoritæ in margine* פְּקֻדוּ *substituunt. & sic de ceteris.*]

DE ה ח & ע.

Tres hæ in fine dictionis post quatuor vltima puncta longa habent sub se־, (quod vocatur גְּנֻבָה *Genuuah .i. furto ablatum,) postque ipsum punctum pronunciantur:* אֱלֹהַּ יוֹדֵעַ רוּחַ שִׁיחַ שָׁמוּעַ. *Et interdum post* ־, *quod locum ipsius* ו *supplet, inueniuntur: vt* בָּטַח.

DE DAGHESCH ET RAPHEH.

DAGHESCH *est punctum in vmbilico literæ positum; estque duplex,* FORTE *&* LENE. FORTE *in medio duplicat, vt* פִּקֵּד Pikked. דִּבֵּר Dibber. *præterquam in* א ה ח ע ר, *quæ non sunt capaces ipsius Daghesch, licet nonnullis in locis* א *et* ר *inueniantur affici daghesch.* [*vt* שֶׁרֶךְ Ezech. 16,4. הַרְאִיתֶם 1. Samuel. 10,24. & 2 Reg. 6,32. הַרְעִיטָה 1. Sam. 1,6. מֶרֶת Prou. 10,14. שְׂרָאִשִׁי Canticor. 5,2. מַעֲנֵה־רַךְ Prou. 15,1. אֲהַבְתִּי רָע Psal. 52,5. מְאוּמָה רָע Ierem. 39,12. מָחֲצָתָה רֹאשׁ Habac. 3,13. אַ *Quatuor in locis:* תָּהִיאוּ Leuit. 23,17. וַיָּבִיאוּ Gen. 43,26. Est. 8,18. לֹא רָאוּ Iob 33, vers. 20.] LENE *in principio, aut post Scheua quiescens, sex has* בְּגֶד כְּפַת *ita roborat, vt sonent asperius* b g d k p t: *alioqui habent Rapheh.*

RAPHEH *autem est virgula, quæ sic (*ב*) supra literam pingitur; aut ex absentia Daghesch intelligitur: efficitque vt illæ lenius, & quasi aspiratæ pronuncientur,* u *vel* β, gh, dh, χ ch, φ ph, θ th. EST *& aliud punctum, quod imprimitur* ה, *quod quidem non est Daghesch, cùm eius capax non sit, sed* מַפִּיק *.i. Eductor, vocatur: at tunc ipsum non quiescit, sed aliquo modo fortiter proferendum est: estque plerumque affixum femineum, vt* גְּבֻרָה Bigdah .i. Vestis eius, feminæ. *Alij substituunt hunc in modum,* גָּבֹהַּ Gauah.

REGVLÆ ALIQVOT Orthographiæ.

I. LITERAE בְּגֶד כְּפַת *post Scheua quiescẽs ferè habent Daghesch: post mobile autem Rapheh:* בְּגָדִים בְּגָדוּ. עַבְדִּי עַבְדֵיהֶם מַלְכִּי מַלְכוּת מַלְכֵיהֶם, & sic alia, quæ raphantur post Scheua quiescens. Ferè propter pauca.

II. Habent etiam Daghesch in principio dictionis, nisi post literas יְהוּא. *tum enim adest rapheh,* [*præterquam quatuor his locis.* 1° *Mappic, hoc est, cùm præcedentes literæ* אהוי *sunt mobiles, aut in diphthongo,* פִּיוּנְמָל. 2° *Maphsik, cùm in pausa aut distinctione,* לְבָנָה כּוֹכָב. 3° *Athe merahhik, cùm dictio, in cuius capite est* בגד כפת, *monosyllaba est, aut habet accentum in penultima, vt* זְבַחְתָּה פְּסַח. 4° *Dabhik, cùm Maccaph coniungit* ה *dictionis monosyllabæ cum mox sequenti,* מַה־בְּצַע: *aut contrà,* יְצַפֶּה־בִּי. *Excipiuntur ab his tria:* Psalm 67,18. Isa. 34,11. Ezech. 23,42.] *III. Post puncta longa semper est Rapheh,* דָּבָר Dauar .i. verbum. *IIII. Nisi notentur accentu,* לָמָּה Lamma, Quare? *V. Contrà breuia, perpetuò sequitur Daghesch* קִנּוֹ Kinno, Nidus eius. *VI. Aut Scheua quiescens,* פִּקְדוּ Pik lou: Visitate. *VII. Nisi accentum habeant,* שְׁבֻרֶת Schaueth. *VIII. Sche-*

GRAMMATICA HEBRÆA,

EX OMNIBVS QVIBVSQVE GRAMMATICIS COLLECTA.

Hebræi, cùm scribunt, aut legunt, neque Latinorum, neque Græcorum ordinem seruant: scribunt enim & legunt tendentes à dextra ad sinistram.

נְקֻדּוֹת .i. Puncta siue Notæ: (vel חְנוּעוֹת .i. Motiones, quòd per illas moueatur litera .i. pronũcietur,) quibus Hebræi vtuntur vice vocalium.

Brevia,				Longa,			
פַּתַּח al. Pathahh gadol.	*Pathahh*	בַּ	a	a בָּ *Kamets* altera Kamets magnum *siue* latum.	קָמֵץ		
סֶגוֹל al. Pathahh Katon.	*Segol*	בֶּ	e	e בֵּ *Tsere* al. Kamets Katon, *id est*, paruum	צֵרֵי		
חִרִיק קָטוֹן al. Hhiric sine iod.	*Hhirikkaton* .i. paruum.	בִּ	i	i בִּי *Hhirik magnum* al. Hhiric.	חִירִיק גָּדוֹל		
קָמֵץ חָטֵף Inuenitur & cum scheua, & sine scheua.	*Kamets hhateph* .i. raptum.	בֳּ	o o	o בוֹ *Hholem* Inuenitur & cum vaf, & sine Vaf.	חוֹלֶם		
קִבּוּץ al. Kibbuts separatio, *id est*, Collectio labiorũ.	*Kibbuts*	בֻּ	u u	ou בוּ *Schourek* semper est cum vaf	שׁוּרֶק		

Brevissima.

[a] *Scheua* שְׁוָא, *vel* שְׁבָא, *quasi captiuus; vnde* עֶבֶד .i. *seruus, vocatur: vel, vt alij malunt, à* טוּב *deducitur, quasi reducens, retrahens:* בְּ e

[a] *Est Mobile aut Quiescens: Quiescens trahit literam, sub qua ponitur, aut intelligitur, ad præcedentem syllabam: vt* שִׁבַּרְתָּ Schibbarta Fregisti. שִׁבַּר Schibbar Fregit *semper enim vltima litera, demptis quatuor,* אֲהֲוִי, *virtute scheua cõtinet: quod tunc demum elucescit, cùm quidpiam adiungitur. Mobile profertur vt e breuissimum:*

1° *initio dictionis,* פְּקוֹד Pekod, Visita.

2° *Post punctum longum, quod accentu Grammatico, seu acutitono careat,* פְּקָדוּ Pakedou .i. Visitarunt. *alioqui enim mutescit* אַרְצָה Artsa .i. in terrã. פְּקוֹדְנָה Pekodna, Visitate.

3° *Sub litera affecta daghesch,* פִּקְּדוּ Pikkedou .i. Visitarunt.

4° *In medio dictionis post alterum scheua,* יִפְקְדוּ Iiphkedou Visitabunt. *In fine enim quiescit vtrumque, etiam præsente daghesch, vt* קִישְׁטוּ Kischtu Vertiuit. יִשְׁתֶּה Jetschet Biberit.

Et 5° *(vt quidã voluit) sub priore literarum geminatarum: vt* הִרְרוּ Harere.

[b] *Hhateph*
- *Pathahh* פַּתַּח עֲ חָטֵף a
- *Segol* סֶגוֹל עֶ חָטֵף e
- [c] *Kamets* קָמֵץ עָ חָטֵף o

[b] *Hæc tria vocantur etiam Composita, nempe ex scheua & ־־־, & peculiariter gutturalibus* אהחע *in vicem ipsius scheua subiiciuntur: quanquam sub litera duplicata nonnunquam־: locum habet; vt* גְּלִלִּי. *& etiam sub aliis, vt* וְשֶׁקֶה. *Scheua enim sinudum sub gutturalibus interdum reperiatur, fit potissimum his modis;* 1° *Nempe vbi est accentus Grammaticus,* שְׁלַחְנוּ Misimus.

2° *Sequẽte daghesch* יַחְפּוּץ.

3° *Præcedente hhirik* יִהְיֶה: *quæ symbolo* בְּרַח *continentur.* נ *est* נְגִינָה *Cantillatio .i. accẽtus Grammaticus.* ד *Daghesch.* ח *Hhirick.*

[a] Alibi etiam inueniuntur gutturales habere scheua simplex siue quiescens, etiam si non sequatur Daghesch. vt in רַעֲיָתִי מַעְיָן.

[c] HHATEPH *kamets (teste Elia) differt à Kamets hhateph quarto puncto breui; quòd hoc sæpè perdat Scheua ascriptum: illud verò retineat.*

KAMETS *Hhateph autem, si careat Scheua, à primo longo, his regulis distinguì potest.* 1° *Si nullum habeat accẽtum, & mox sequatur Scheua aut Daghesch,* רָלוּ חָכְמָה. 2° *Si sequantur duo Scheuaim: vt* יַקְחֵאל יַקְנְעָם. 3° *Si mox post se habeat Makkaph, Græcis Hyphen,* כָּל־הָאָרֶץ; *nisi ipsam lineam præcedat* א *vel* ה. 4° *& postremò in finibus verborum, si quidem accentus præcedat:* וַיָּקָם Vaiiakom.

Litera Hebraicè אוֹת vocatur, id est, signum ad placitum impositum voci humanæ, habens aliquod punctum, quod vice vocalis ponitur: & sunt viginti & duæ.

Nomen.	Potestas.	Nomen.	Figura.
אָלֶף	ʾ spiritus tenuis Græcorum.	*Aleph*	א [a]
בֵּית	b β	*Beth*	ב
גִּימֶל	g γ	*Gimel*	ג
דָּלֶת	d δ	*Daleth*	ד
הֵא	h aspe.	*He*	ה
וָיו	v	*Vau*	ו
זַיִן	z	*Zain*	ז
חֵית	hh Spiritus asper duplex.	*Hheth*	ח [b]
טֵית	t	*Teth*	ט
יוֹד	i	*Iod*	י
כַּף	χ ch	*Caph*	כ ך
לָמֶד	l	*Lamed*	ל
מֵם	m	*Mem*	מ ם
נוּן	n	*Nun*	נ ן
סָמֶךְ	ſ	*Samech*	ס
עַיִן	g strangulatum.	*Ain*	ע [c]
פֵּא	p φ	*Pe*	פ ף
צָדֵי	tſ	*Tsade*	צ ץ
קוֹף	k q κ	*Koph*	ק
רֵישׁ	r	*Resch*	ר
שִׁין	ſch	*Schin*	ש [d]
תָּו	t θ	*Tau* vel *Taf.*	ת

[a] secundum punctorũ varietatem facit a, e, i, o, u: & sine puncto, siue fuerit in medio, siue in fine, quiescit, *id est*, non mouetur *vel* pronunciatur.

[b] Foris aspiratio in nodo gutturis formatur.

[c] tantùm in fine dictionis ponuntur. מ tamen reperitur in medio dictionis, *Isa* 9, 7. non citra magnũ mysterium, לְסַרְבָה Ad multiplicationem. Inuenitur econtrario נ & מ apertum in fine, vt Nehem. 2. & *Iob* 38. & 40. sed Masoritæ in margine docent esse legendum.

[c] ע est litera, quæ in imo gutturis formari debet, spiritu per nares deducto.

[d] ש cum puncto in dextro cornu, proprié est Hebræum, & sibilat, vt Sch. alioquin in sinistro, ש Ephraimiticũ est, sonoq; nihil differens ס vel de *Iudic. cap.* 12.

LITERAE distinguuntur secundum pronunciationis organa in quinque ordines:

vt	*Gutturis,*	א ה ח ע
	Palati,	ג י כ ק
	Linguæ,	ד ט ל נ ת
	Dentium,	ז ס צ ר ש
	Labiorum,	ב ו מ פ

FRANCISCVS RAPHELENGIVS
ALNETANVS HEBRAICÆ LINGVÆ
STVDIOSIS S. P. D.

MIRABITVR *fortaſse quiſpiam, quòd magnus ille Santis Pagnini Theſaurus inter cætera regij huius operis ornamenta à nobis non eſt collocatus; ſed illum in quoddam veluti Compendium contractum vobis exhibemus: ſed ſi is inſtituti noſtri rationem cognouerit; non dubitamus, quin ea quæ hac quoque in parte veſtræ vtilitatis gratia à nobis ſunt præſtita, nobiſcum ſit probaturus. In primis igitur, ſic habetote; Latinam veteris Teſtamenti interpretationẽ, quæ lineis Hebraici contextus eſt inſerta, adeò diligenter, fideliterq; elaboratam eſſe, vt rarò Lectori ſit recurrendum ad Lexicon, ita vt hac potiſſimùm de cauſa eius imprimendi labore & impenſis ſuperſedendum fuiſſe videri poſſit. Attamen, nequid ad Sacræ linguæ cognitionem adipiſcendam neceſſarium à nobis meritò deſiderare poſſetis, (quandoquidem nemini, quoad eius fieri poteſt, non cupimus abundè ſatisfacere,) & Lexicõ ipſum Pagnini vobis damus: ex quo (nequid vos lateat) omnia, quæ ad rem parum facere videbantur, detraximus. Interdum etiam non pauca à Pagnino ex Radicibus Dauid Kimhi aut minus appoſitè citata, aut etiam non ſatis aptè reddita, ſuæ reſtituimus integritati. Ac præterea dictiones ſexaginta, & amplius, quæ quidem in ſuperioribus huius Lexici editionibus deſiderabantur, omni cura, labore, diligentia, (ea ſaltem, quam per aſſiduas occupationes hac in re nobis adhibere licuit) conquiſitæ, vnà cum ſuis interpretationibus ſuo hic ordine à nobis ſunt collocatæ. Maiuſculis autem literis Radices, (quas vocant) à reliquis dictionibus diſtinximus. quæ quidem Radices, ſi interdum ſine punctis reperientur, vos admonitos volumus, tum illas, tum etiam quaſdam alias punctis adnotatas, quibus ſua interpretatio non eſt addita, in ſacris libris minimè vſurpari. Duplici autem hoc ſigno [ ] eas incluſimus voces, quæ aut à prima ſui thematis ſiue radicis ſignificatione diſcedunt: aut quæ ob multiplicem ipſarum ſignificationem; aut quòd rarò admodum apud ſacros Scriptores reperiuntur, etiamnum interpretibus non paruum faceſſunt negotium. Poſtremò cùm breuitati potiſſimùm ſtuderemus, non integra Doctorum nomina reliquimus, ſed ea certis notis, ſiue prioribus literis demonſtrare, ſatis eſſe duximus. exẽpli gratia; pro Rabbi Salomone, R. Sal. pro Rabbi Dauid Kimhi, R. D. vel D. K. & pro Rabbi Abraham, R. Abr. in quarum locum nonnũquam alias ſubiecimus: vt q. pro quidam, vel quibuſdam; & al. pro alij, aliis, vel aliter, & ſiquæ ſint huius generis aliæ. quas pro tui ingenij ſagacitate facilè poteris diſcernere. In ſumma, id vobis, Lectores, Lexicon exhibemus; quod quidem, etſi eſt exiguum, tamen æquè ac ſuperiora illa, vobis vtile fore exiſtimamus. In eo enim nihil planè eorum omnium, quæ ad Hebraicarum dictionum proprietatem, vimq; cognoſcendam pertinent, deſiderari comperietis. At verò cum eo (vt omnes huius linguæ theſauros ſimul vobis exhiberemus) Grammatices quoque libellum coniunximus. Atq; hos quidem labores ſi vobis probari intellexerimus, erit id nobis tam gratum, vt veſtrum iudicium ampliſſimæ remunerationis loco ſimus poſituri. Valete.*

A 4

THESAVRI
HEBRAICÆ LINGVÆ,
OLIM A SANTE PAGNINO
LVCENSI CONSCRIPTI,
EPITOME.

Cui accesſit
GRAMMATICES
LIBELLVS EX OPTIMIS
QVIBVSQVE GRAMMATICIS
COLLECTVS.

ANTVERPIÆ
Excudebat Chriſtophorus Plantinus
Prototypographus Regius.
M. D. LXXII.